קבלה · בעל הסולם

תלמוד עשר הספירות

הרב יהודה לייב הלוי אשלג

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד עשר הספירות

הרב יהודה לייב הלוי אשלג

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-עשר-הספירות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 5
חלק א': צמצום וקו 62
פרק א 62
פרק ב 63
הסתכלות פנימית 64
לוח השאלות לפירוש המלות 84
לוח השאלות לעניינים 86
לוח התשובות לפירוש המלות 88
לוח התשובות לעניינים 94
חלק ב': עגולים ויושר 99
פרק א 99
פרק ב 101
הסתכלות פנימית 103
לוח השאלות לפירוש המלות 141
לוח השאלות לעניינים 143
לוח התשובות לפירוש המלות 147
לוח התשובות לעניינים 159
חלק ג': אור ישר ואור חוזר 174
פרק א 174
פרק ב 175
פרק ג 176
פרק ד 178
פרק ה 180
פרק ו 183
פרק ז 185
פרק ח 188
פרק ט 191
פרק י 194
פרק יא 197
פרק יב 199
פרק יג 201
פרק יד 202
פרק טו 205
הסתכלות פנימית 206
לוח השאלות לפירוש המלות 230
לוח השאלות לעניינים 233
לוח התשובות לפירוש המלות 238
לוח התשובות לעניינים 252
חלק ד': עשר הספירות של עקודים . . . 272
פרק א 272
פרק ב 274
פרק ג 276
פרק ד 279
פרק ה 281
פרק ו 283
הסתכלות פנימית 288
לוח השאלות לפירוש המלות 312
לוח השאלות לעניינים 314
לוח התשובות לפירוש המלות 316
לוח התשובות לעניינים 328
חלק ה': ע"ס דעקודים בהתפשטות השניה הנקראים מטי ולא מטי 339
לוח השאלות לפירוש המלות 353
לוח השאלות לעניינים 354
לוח התשובות לפירוש המלות 360
לוח התשובות לעניינים 366
חלק ו': עשר הספירות של עולם הנקודים 398
הסתכלות פנימית 409
לוח השאלות לפירוש המלות 439
לוח השאלות לעניינים 440
לוח השאלות לסדר סיבה ומסובב 444

לוח התשובות לפירוש המלות 445
לוח התשובות לעניינים 451
לוח התשובות לסדר סיבה ומסובב . . . 465
חלק ז׳: עשר הספירות דז' מלכין קדמאין דמיתו 473
הסתכלות פנימית 489
לוח השאלות לפירוש המלות 522
לוח השאלות לעניינים 525
לוח התשובות לפירוש המלות 527
לוח התשובות לעניינים 543
חלק ח׳: עשר הספירות של עולם האצילות 566
הסתכלות פנימית 584
לוח השאלות לפירוש המלות 599
לוח השאלות לעניינים 600
לוח התשובות לפירוש המלות 604
לוח התשובות לעניינים 612
חלק ט׳: זווגי הספירות 642
הסתכלות פנימית 663
לוח השאלות לפירוש המלות 674
לוח השאלות לעניינים 677
לוח התשובות לפירוש המלות 680
לוח התשובות לעניינים 703
חלק י׳: עיבור ראשון דז"א 728
הסתכלות פנימית 752
לוח השאלות לפירוש המלות 769
לוח השאלות לעניינים 772
לוח התשובות לפירוש המלות 776
לוח התשובות לעניינים 799
חלק י״א: תיקון אורות ניצוצין וכלים בעובר ועיבור ב' 830
לוח השאלות לפירוש המלות 854
לוח השאלות לעניינים 856
לוח התשובות לפירוש המלות 861
לוח התשובות לעניינים 878
חלק י״ב: לידה ויניקה של הז"א 911
הסתכלות פנימית 955
לוח השאלות לפירוש המלות 961
לוח השאלות לעניינים 966
לוח התשובות לפירוש המלות 970
לוח התשובות לעניינים 1001
חלק י״ג: תיקוני רישא ודיקנא דא"א . 1022
הסתכלות פנימית 1056
לוח השאלות לפירוש המלות 1072
לוח השאלות לעניינים 1076
לוח התשובות לפירוש המלות 1077
לוח התשובות לעניינים 1108
חלק י״ד: מוחין דגדלות של זעיר אנפין 1126
לוח השאלות לפירוש המלות 1160
לוח השאלות לעניינים 1165
לוח התשובות לפירוש המלות 1169
לוח התשובות לעניינים 1207
חלק ט״ו: בנין הנוקבא דז"א 1242
לוח השאלות לפירוש המלות 1275
לוח השאלות לעניינים 1279
לוח התשובות לפירוש המלות 1286
לוח התשובות לעניינים 1316
חלק ט״ז: ג' העולמות בריאה יצירה ועשיה 1360
לוח השאלות לפירוש המלות 1400
לוח השאלות לעניינים 1409
לוח התשובות לפירוש המלות 1412
לוח התשובות לעניינים 1459

הקדמה

א) בריש מלים, מצאתי לי צורך גדול, לפוצץ מחיצת ברזל, המצויה ומפסקת, בינינו לבין חכמת הקבלה, מעת חורבן הבית ואילך, עד דורנו זה, שהכבידה עלינו במדה חמורה מאד, ומעוררת פחד, שלא תשתכח ח"ו מישראל. והנה, כשאני מתחיל לדבר, על לב מי שהוא, אודות העסק בלימוד הזה, הנה היא, שאלתו הראשונה: למה לי לדעת, כמה מלאכים בשמים, וכיצד נקראים בשמותיהם, האם לא אוכל, לקיים כל התורה כולה, בפרטיה ודקדוקיה, בלי ידיעות הללו?

שנית ישאל: הלא כבר קבעו חכמים, שצריכים מתחילה, למלאות כריסו בש"ס ובפוסקים. ומי הוא, שיוכל לרמות את עצמו, שכבר גמר כל התורה הנגלית, ורק תורת הנסתר חסרה לו?

שלישית, הוא מפחד, שלא יחמיץ ח"ו, מחמת העסק הזה. כי כבר קרו מקרים, שנטו מדרך התורה, בסבת העסק בקבלה. וא"כ הצרה הזאת, למה לי? ומי פתי יכניס את עצמו בסכנה, על לא דבר?

רביעית: אפילו החובבים את הלימוד הזה, אינם מתירים אותה, אלא לקדושים משרתי אל, ו"לא כל הרוצה ליטול את השם, יבא ויטול"?

חמישית, והוא העיקר: כי קיימא לן בכל ספק, אשר פוק חזי מאי עמא דבר, ועיני הרואות, שבני תורה שבדורי, כולם המה עמי בדעה אחת, ושומטים ידיהם מלימוד הנסתר, וגם מיעצים לשואליהם, שבלי שום פקפוק, מוטב ללמוד דף גמרא, במקום העסק הזה?

ב) אכן, אם נשים לבנו, להשיב רק על שאלה אחת, מפורסמת מאד, בטוח אנכי, שכל השאלות והספיקות הללו, יתעלמו מן האופק, ותביט אל מקומם, ואינם. והיינו, השאלה הזעומה, הנשאלת מכל בני ירד, שהיא: מהו הטעם בחיינו?

כלומר, מספר שנות חיינו הללו, העולים לנו ביוקר כל כך, דהיינו מרבית היסורים והמכאובים, שאנו סובלים בעדם, בכדי להשלימם על אחריתם, הנה, מי הוא הנהנה מהם? או ביתר דיוק: למי אני מהנה?

והן אמת, שכבר נלאו חוקרי הדורות, להרהר בזה. ואין צריך לומר, בדורנו זה, שלא ירצה מי שהוא, אפילו להעלותה על הדעת. עם כל זה, עצם השאלה בעינה עומדת, בכל תוקפה ומרירותה, שהרי לעתים, היא פוגשת אותנו בלתי קרוא, ומנקרת את מוחינו, ומשפילתנו עד עפר, בטרם שנצליח למצוא, התחבולה הידועה, דהיינו, להסחף בלי דעת, בזרמי החיים, כדאתמול.

ג) אכן, לפתרון חידה סתומה זו, דיבר הכתוב: "טעמו וראו, כי טוב ה'". כי מקימי התורה והמצות כהלכתן, המה הטועמים טעם החיים. והמה הרואים ומעידים "כי טוב ה'", כמ"ש חז"ל, שברא העולמות, כדי להיטיב לנבראיו, כי מדרך הטוב להיטיב.
אבל ודאי, מי שעדיין לא טעם, את החיים של קיום תורה ומצוות, הוא לא יכול להבין ולהרגיש "כי טוב ה'", כדברי חז"ל, אשר כל הכונה של השי"ת, בבראו אותו, היתה רק להיטיב לו.
וע"כ, אין לו עצה אחרת, אלא לילך ולקיים, התורה והמצות כהלכתם.
וז"ש בתורה (פרשת נצבים): "ראה, נתתי לפניך היום, את החיים ואת הטוב, ואת המות ואת הרע". כלומר, בטרם נתינת התורה, לא היו לפנינו, אלא המות והרע. פירוש, כמ"ש חז"ל, שהרשעים בחייהם נקראים "מתים", משום שטוב מותם מחייהם, להיות היסורים והמכאובים, שסובלים בשביל השגת קיום חייהם, עולה פי כמה מרובה, על קצת התענוג, שמרגישים בחיים הללו.
אמנם עתה, שזכינו לתורה ומצות, אשר בקיומה, אנחנו זוכים בחיים האמתיים, השמחים ומשמחים לבעליהן, כמ"ש: "טעמו וראו כי טוב ה'". וע"כ אומר הכתוב: "ראה, נתתי לפניכם היום, את החיים והטוב", מה שלא היה לכם, במציאות כלל, קודם נתינת התורה.
וזהו שמסיים הכתוב: "ובחרת בחיים, למען תחיה אתה וזרעך". שלכאורה הלשון מכופל: ובחרת בחיים, למען תחיה. אלא הכונה על החיים, בקיום תורה ומצוות. שאז חיים באמת. משא"כ חיים בלי תורה ומצוות, המה קשים ממות.
וז"ש חז"ל: "רשעים בחייהם נקראים מתים", כמבואר. וז"ש הכתוב: "למען תחיה אתה וזרעך". כלומר, שחיים בלי תורה, לא לבד, שאין בהם הנאה של כלום לבעלים, אלא, גם אינו יכול להנות לאחרים. כלומר, אפילו בבנים שמוליד, אין לו נחת. להיות גם חיי הבנים האלו, קשים ממות. ואיזו מתנה הוא מנחיל להם?
אמנם, החי בתורה ומצוות, לא רק שזכה, ליהנות מחייו עצמו, הוא שמח עוד להוליד בנים, ולהנחילם מהחיים הטובים הללו. וז"ש: "למען תחיה אתה וזרעך", כי יש לו תענוג נוסף, בחיים של בניו, שהוא היה הגורם להם.
ד) ובאמור, תבין דברי חז"ל, על הכתוב: "ובחרת בחיים", הנ"ל (עי' שם בפירוש רש"י ז"ל), וז"ל: אני מורה לכם, שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לבנו: "בחר לך, חלק יפה בנחלתי". ומעמידו על החלק היפה. ואומר לו: "את זה ברור לך?"

ועל זה נאמר: "ה' מנת חלקי וכוסי, אתה תומך גורלי, הנחת ידי על הגורל הטוב, לומר: "את זה, קח לך".

שלכאורה, הדברים תמוהים, כי הכתוב אומר "ובחרת בחיים", שהמשמעות היא, שהאדם בוחר מעצמו. והם אומרים, שמעמידו על החלק היפה. א"כ, כבר אין כאן בחירה? ולא עוד, אלא שאומרים, אשר השי"ת, מניח ידו של אדם, על גורל הטוב. וזה מפליא מאד, דא"כ, היכן הבחירה שבאדם?

ובמבואר, תבין דבריהם כמשמעם. כי אמת הדבר ונכון מאד, שהשי"ת בעצמו, מניח ידו של אדם, על גורל הטוב, דהיינו, על ידי שנותן לו, חיי נחת ועונג, בתוך החיים הגשמיים, המלאים יסורים ומכאובים וריקנים מכל תוכן. שבהכרח, נעתק האדם ובורח מהם, בזמן, שיראה לו, אפילו כמציץ מן החרכים, איזה מקום שלוה, להמלט שמה, מהחיים האלו, הקשים ממות. שאין לך, הנחת ידו של אדם, מצדו ית', גדולה מזו.

ודבר הבחירה של האדם, היא רק לענין החיזוק. כי ודאי, עבודה גדולה ויגיעה רבה יש כאן, עד שיזכך גופו, ויוכל לקיים התורה ומצוות כהלכתם, דהיינו, לא להנאת עצמו, אלא כדי להשפיע נחת רוח ליוצרו, שנקרא "לשמה". שרק באופן זה, זוכה לחיי אושר ונועם, המלווים עם קיום התורה.

ובטרם שמגיע לזכוך הזה, נוהג ודאי בחירה, להתחזק בדרך הטוב, בכל מיני אמצעים ותחבולות. ויעשה, כל מה שתמצא ידו, לעשות בכחו, עד שיגמור את מלאכת הזכוך. ולא יפול ח"ו, תחת משאו באמצע הדרך.

ה) וע"פ המתבאר, תבין דברי חז"ל במסכת אבות: "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל. אם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך: אשריך בעולם הזה, וטוב לך בעולם הבא".

ויש לשאול, על דבריהם אלו: מה נשתנתה חכמת התורה, משאר חכמות העולם, שאינן צריכות לסיגופים הללו ולחיי צער, אלא העמל לבד, מספיק לגמרי, בחכמות הללו, לזכות בהן, וחכמת התורה, אע"פ שאנו עמלים בה במדה רבה, עדיין אינו מספיק לזכות בה, זולת על ידי הסיגופים של "פת במלח וחיי צער וכו'"?

וסיומם של הדברים, מפליא עוד יותר, שאמרו: "אם אתה עושה כן, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". כי בשלמא בעולם הבא, אפשר שיהיה טוב לי. אכן בעוה"ז, בעת שאני מסגף עצמי, באכילה ושתיה ושינה ואני חי בצער רב, יאמרו על חיים כאלו: "אשריך בעולם הזה". הכאלו חיים, "מאושרים" יקראו, במובן שבעולם הזה?

ו) אמנם, לפי המבואר לעיל, אשר עסק התורה וקיום המצוות, כהלכתן, בתנאם החמור, שהוא, בכדי להשפיע נחת רוח ליוצרו, ולא לצורך הנאתו עצמו - אי אפשר לבא לזה, אלא בדרך העבודה הגדולה וביגיעה רבה בזכוך הגוף.
והתחבולה הראשונה היא: להרגיל עצמו, שלא לקבל כלום להנאתו, אפילו בדברים המותרים והמוכרחים, שבצרכי קיום גופו. שהם: אכילה ושתיה ושינה, וכדומה מהכרחיים. באופן, שיסלק את עצמו לגמרי, מכל הנאה, המלווה לו אפילו בהכרח, בדרך ההספקה של קיום חייו. עד שחיי צער, יחיה פשוטו כמשמעו.
ואז, אחר שכבר התרגל בזה, וכבר אין בגופו, שום רצון לקבל הנאה כל שהיא לעצמו, אפשר לו, מעתה, לעסוק בתורה ולקיים המצוות ג"כ בדרך הזה, דהיינו, בכדי להשפיע נחת רוח ליוצרו, ולא להנאת עצמו במשהו.
וכשזוכה בזה, אז זוכה לטעום, את החיים המאושרים, המלאים מכל טוב ועונג, בלי פגם של צער כל שהוא, המתגלים בעסק התורה והמצוה לשמה. כמו שרבי מאיר אומר (אבות פ"ו): "כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה. ולא עוד, אלא שכל העולם כולו כדאי לו וכו'. ומתגלין לו רזי תורה, ונעשה כמעין המתגבר וכו'", עש"ה.
ועליו הכתוב אומר: "טעמו וראו, כי טוב ה'", כמבואר לעיל, שהטועם טעם, העוסק בתורה ומצות לשמה, הוא הזוכה ורואה, בעצמו, את כונת הבריאה, שהיא, רק להיטיב לנבראיו, כי מדרך הטוב להיטיב, והוא הש ושמח, במספר שנות החיים, שהעניק לו השי"ת, וכל העולם כולו כדאי לו.
ז) עתה תבין, את שני הצדדים, שבמטבע של העסק בתורה ומצות:
כי צד הא' - הוא דרכה של תורה. כלומר, ההכנה הרבה, שהאדם צריך להכין את טהרת גופו, בטרם שיזכה, לעצם קיום התורה והמצות. ואז בהכרח, שעוסק בתורה ומצות שלא לשמה, אלא בתערובות של להנאתו עצמו, שהרי, עדיין לא הספיק לזכך ולטהר את גופו, מהרצון לקבל הנאות, מהבלי העולם הזה. ובעת הזאת, מוטל עליו, לחיות חיי צער ולעמול בתורה, כנ"ל במשנה.
אכן, אחר שגמר והשלים, את דרכה של תורה, וכבר זכך גופו, ומוכשר לקיים התורה והמצות לשמה, בכדי להשפיע נחת רוח ליוצרו, הרי הוא בא לצד השני של המטבע - שהוא חיי עונג ושלוה רבה, שעליה היתה כונת הבריאה "להיטיב לנבראיו". דהיינו, החיים המאושרים ביותר, שבעוה"ז ועוה"ב.
ח) והנה נתבאר היטב, ההפרש הגדול, בין חכמת התורה לשאר חכמות העולם: כי שאר חכמות העולם, אין השגתן מטיבה כלל, את החיים שבעוה"ז. כי אפילו הספקה בעלמא

לא יתנו לו, בעד המכאובים והיסורים, שהולך וסובל במשך ימי חייו. ע"כ אינו מוכרח לתקן גופו, ודי לו בעמל שנותן בעדם. כמו כל קניני העולם הזה, הנקנים על ידי יגיעה ועמל עליהם.

משא"כ עסק התורה והמצות, שכל ענינם הוא, להכשיר את האדם, שיהיה ראוי לקבל, כל אותו הטוב, שבכונת הבריאה "להיטיב לנבראיו", ע"כ ודאי, שצריך לזכך גופו, שיהיה ראוי וכדאי, לאותו הטוב האלקי.

ט) גם נתבאר היטב, מה שאומרת המשנה: "אם אתה עושה כן, אשריך בעוה"ז". כי בכונה גמורה דייקו זאת, להורות, כי חיי העולם הזה, המאושרים, אינם מוכנים, אלא רק למי שהשלים את דרכה של תורה. באופן, שענין הסיגופים, של אכילה שתיה שינה וחיי צער, האמורים כאן, המה נוהגים, רק בעת היותו, בדרכה של תורה. כי על כן, דייקו ואמרו "כך היא דרכה של תורה".

ואחר שגמר דרך זו, של שלא לשמה, בחיי צער וסיגופים, מסיימת המשנה: "אשריך בעוה"ז", כי תזכה לאותו האושר והטוב, שבכונת הבריאה. וכל העולם כולו, יהיה כדאי לך. דהיינו, אפילו העוה"ז. ומכל שכן, לעולם הבא.

י) וז"ש בזוהר (בראשית דף ל"א ע"ב. בזוהר ע"פ הסולם, בראשית א', אות שמ"ח. בחילופי גרסאות) על הכתוב: "ויאמר אלקים, יהי אור ויהי אור", - יהי אור לעוה"ז ויהי אור לעולם הבא".

פירוש, כי מעשה בראשית, בצביונם נבראו, ובכל קומתם נבראו, כמ"ש חז"ל. דהיינו, בתכלית שלימותם ותפארתם. ולפי זה, האור, שנברא ביום א', יצא בכל שלימותו, הכולל גם חיי העולם הזה בתכלית העידון והנועם, כפי השיעור המתבטא בהמלות "יהי אור". אלא, כדי להכין מקום בחירה ועבודה, עמד וגנזו לצדיקים, לעתיד לבא, כדברי חז"ל. ע"כ אמרו בלשונם הצח: "יהי אור לעולם הזה". אמנם, לא נשאר כן, אלא: "ויהי אור לעולם הבא". כלומר, שהעוסקים בתורה ומצות לשמה, זוכים בו, רק לעתיד לבא, שפירושו, בזמן העתיד לבא, אחר גמר הזדככות גופם, בדרכה של תורה, שכדאים אז לאור הגדול ההוא, גם בעולם הזה, כמ"ש חז"ל: "עולמך תראה בחייך".

יא) אמנם, אנו מוצאים ורואים, בדברי חכמי התלמוד, שהקלו לנו, את דרכה של תורה, יותר מחכמי המשנה. כי אמרו: "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות, אפילו שלא לשמה. ומתוך שלא לשמה, בא לשמה. והיינו, משום, שהמאור שבה מחזירו למוטב".

הרי שהמציאו לנו ענין חדש, במקום הסיגופים, המובאים במשנה אבות, הנ"ל. שהוא, "המאור שבתורה", שיש בו די כח, להחזירו למוטב, ולהביאהו לעסק התורה והמצות

לשמה. שהרי, לא הזכירו כאן סיגופים, אלא רק שהעסק, בתורה ומצות בלבד, מספיק לו, אותו המאור, המחזירו למוטב, שיוכל לעסוק בתורה ומצות, בכדי להשפיע נחת רוח ליוצרו, ולא כלל להנאת עצמו, שהוא הנקרא "לשמה".

יב) אבל יש להרהר לכאורה, אחר דבריהם אלו: הלא מצאנו כמה לומדים, שלא הועיל להם, העסק בתורה, שיזכו, על ידי המאור שבה, לבא לשמה.

אמנם, ענין העסק בתורה ומצות שלא לשמה, הפירוש, שהוא מאמין בהשי"ת, ובתורה, ובשכר ועונש, והוא עוסק בתורה, מחמת שהשי"ת צוה לעסוק, אבל משתף הנאת עצמו, עם עשיית הנ"ר ליוצרו. ואם, אחר כל טרחתו, בעסק התורה והמצות, יוודע לו, שלא הגיעה לו, ע"י העסק והטורח הגדול הזה, שום הנאה ותועלת פרטית, הוא מתחרט, על כל יגיעתו שיגע, מטעם שאינה את עצמו מתחילתו, שכסבור, שגם הוא יהנה מטרחתו - כגון זה "שלא לשמה" נקרא (כמ"ש בתוספות, רה"ש, דף ד', ד"ה "בשביל").

ואעפ"כ, התירו חז"ל, את תחילת העסק בתורה ומצות, גם שלא לשמה. מטעם, שמתוך שלא לשמה, בא לשמה, כמבואר לעיל.

אמנם בלי ספק, אם העוסק הזה, לא זכה עדיין, לאמונת השי"ת ותורתו, אלא מתגורר בספיקות ח"ו, לא עליו אמרו חז"ל, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ולא עליו אמרו (במ"ר בפתיחתא דאיכה, ובירושלמי חגיגה פ"א ה"ז, ד"ה "שמתוך שלא לשמה בא לשמה", איכה רבה פתיחה ב), שמתוך שמתעסקים בה, המאור שבה מחזירם למוטב.

כי המאור שבתורה, אינו מאיר, אלא לבעל אמונה. ולא עוד, אלא שמדת גודל המאור הזה, היא כמדת תוקף אמונתו.

אבל למחוסרי אמונה ח"ו, היא להיפך, כמ"ש: "למשמאילים, בה סמא דמותא" (שבת פ"ח), כי מקבלים חושך מהתורה, ונחשכות עיניהם.

יג) וכבר משלו חכמים, משל נאה, על ענין זה, על הפסוק (עמוס ה): "הוי המתאוים את יום ה', למה זה לכם יום ה', הוא חושך ולא אור?". משל לתרנגול ועטלף, שהיו מצפים לאור. אמר לו, תרנגול לעטלף: "אני מצפה לאורה, שאורה שלי הוא. ואתה, למה לך אורה?" (סנהדרין צ"ח ע"ב). ודו"ק מאד.

ומובן היטב, שאותם הלומדים, שלא זכו, מתוך שלא לשמה לבא לשמה, היינו משום, שהם מחוסרי אמונה ח"ו, וע"כ לא קבלו, שום מאור מהתורה, ועל כן בחשכה יתהלכון, וימותו ולא בחכמה.

אבל אותם, שזכו לאמונה שלמה, מובטחים בדברי חז"ל, שמתוך שמתעסקים בתורה, אפילו שלא לשמה, המאור שבה מחזירם למוטב, ויזכו, גם בלי הקדם של יסורים וחיי

צער, לתורה לשמה, המביאה לחיי אושר וטוב, בעוה"ז ובעוה"ב, כנ"ל. ועליהם הכתוב אומר: "אז, תתענג על ה', והרכבתיך על במתי ארץ".

יד) ומעין ענין הנ"ל, פירשתי פעם את מליצת חז"ל: "מי שתורתו אומנותו". אשר בעסק תורתו, ניכר שיעור אמונתו: כי "אומנתו" אותיות "אמונתו". בדומה לאדם, שמאמין לחבירו, ומלוה לו כסף. אפשר, שיאמין לו, על לירה אחת. ואם ידרוש ממנו שתי לירות, יסרב להלוות לו. ואפשר, שיאמין לו, עד מאה לירות, אבל לא יותר מזה. ואפשר, שיאמין לו, אפילו להלוות לו, את חצי רכושו, אבל לא את כל רכושו. ואפשר גם כן, שיאמין לו, על כל רכושו, בלי שום צל של פחד. ואמונה זו האחרונה, נחשבת לאמונה שלימה. אבל באפנים הקודמים, נבחנת לאמונה בלתי שלמה, אלא שהיא אמונה חלקית, אם פחות אם יותר.

כך אדם: אחד מקצה לו, מתוך שיעור אמונתו בה', רק שעה אחת מיומו, לעסוק בתורה ובעבודה. והשני מקצה לו, שתי שעות, לפי מדת אמונתו בה'. השלישי, אינו מזניח אפילו רגע אחד, משעת הפנאי שלו, מבלי לעסוק בתורה ובעבודה. הוי אומר, שרק האחרון, אמונתו שלמה היא, שהרי מאמין להשי"ת, על כל רכושו. משא"כ הקודמים, עדיין אין אמונתם שלמה לגמרי, כמובן. ואין להאריך בכגון זה.

טו) והנה נתבאר היטב, שאין לו לאדם, לצפות, שהעסק בתורה ומצות שלא לשמה, יביאהו לשמה, רק בזמן, שידע בנפשו, שזכה באמונת השי"ת ותורתו כראוי. כי אז "המאור שבה, מחזירו למוטב", ויזכה ל"יום ה', שכולו אור". כי קדושת האמונה, מזככת את העינים של האדם, שתהנינה מאורו ית', עד ש"המאור שבתורה מחזירו למוטב".

אמנם, מחוסרי אמונה, דומים לעטלפים, אשר לא יוכלו להסתכל באור היום. כי נהפך להם, אור היום לחושך, נורא יותר מחשכת ליל. כי אינם ניזונים, אלא בחושך הלילה. כן מחוסרי אמונה, עיניהם מתעוורות כלפי אור ה'. ע"כ נהפך להם האור לחושך, ו"סמא דחיי" נהפך להם ל"סמא דמותא". ועליהם אמר הכתוב: "הוי המתאוים את יום ה', למה זה לכם יום ה', הוא חושך ולא אור". אלא, שצריכים מקודם, להשתלם באמונה שלמה, כמבואר.

טז) ובאמור, מתורצת קושית התוספות (תענית, דף ז', ד"ה "וכל"), דאמרינן שם: "כל, העוסק בתורה לשמה, תורתו נעשית לו סם חיים. וכל, העוסק בתורה שלא לשמה, נעשית לו סם המות". והקשו: והלא אמרינן: "לעולם יעסוק אדם בתורה, אע"ג שאינה לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". ולפי המבואר, יש לחלק בפשטות, כי כאן, בעוסק בתורה "לשם מצות לימוד התורה", עכ"פ להיותו מאמין בשכר ועונש, אלא

שמשתף הנאתו ותועלתו עצמו, עם הכונה דלעשות נ"ר ליוצרו, ע"כ "המאור שבה מחזירו למוטב", ובא לשמה.

וכאן, בעוסק בתורה שלא "לשם מצות לימוד התורה", כי אינו מאמין בשכר ועונש, בשיעור הזה, עד שבשבילה יתיגע כל כך, אלא רק לשם הנאתו עצמו מתיגע, ועל כן נעשית לו סם המות, כי "האור שבה נהפך לו לחושך", כמבואר.

יז) ולפיכך, מתחייב הלומד, בטרם הלימוד, להתחזק באמונת השי"ת ובהשגחתו בשכר ועונש, כמ"ש חז"ל: "נאמן בעל מלאכתך, שישלם לך שכר פעולתך". ויכוון את היגיעה שלו, שיהיה "לשם מצות התורה". ובדרך הזה, יזכה ליהנות מהמאור שבה, שגם אמונתו תתחזק ותתגדל בסגולת המאור הזה, כמ"ש: "רפאות תהי לשרך, ושקוי לעצמותיך" (משלי ג', ח').

ואז, יהיה נכון לבו בטוח, כי "מתוך שלא לשמה יבא לשמה". באופן, אפילו מי שיודע בעצמו, שעדיין לא זכה ח"ו לאמונה, יש לו תקוה גם כן, על ידי עסק התורה. כי אם ישים לבו ודעתו, לזכות על ידה, לאמונת השי"ת, כבר אין לך מצוה גדולה מזו, כמ"ש חז"ל: "בא חבקוק והעמידן על אחת "צדיק באמונתו יחיה" (מכות, כ"ד).

ולא עוד, אלא שאין לו עצה אחרת מזו, כמו שאיתא (ב"ב דף ט"ז, ע"א): "אמר רבא, ביקש איוב, לפטור את כל העולם כולו מן הדין. אמר לפניו: "רבש"ע, בראת צדיקים, בראת רשעים, מי מעכב על ידך?"

ופירש"י שם: "בראת צדיקים, על ידי יצר טוב, בראת רשעים, על ידי יצר הרע. לפיכך, אין ניצול מידך. כי מי יעכב? אנוסין הן החוטאין. ומאי אהדרו ליה חבריה דאיוב [ומה השיבו לו חבריו של איוב]: "אף אתה תפר יראה, ותגרע שיחה לפני אל. ברא הקב"ה יצר הרע, ברא לו תורה תבלין (איוב ט"ו).

ופירש"י שם: "ברא לו תורה, שהם תבלין, שהיא מבטלת את "הרהורי עבירה", כדאמר בעלמא: "אם פגע בך מנוול זה, משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח וכו', הלכך לאו אנוסין ננהו [ולכן לא אנוסים הם], שהרי יכולין להציל עצמן (קידושין דף ל'), ע"ש ודו"ק.

יח) וזה ברור, שאינם יכולים, לפטור את עצמם מן הדין, אם יאמרו, שקבלו התבלין הזה, ועדיין יש להם הרהורי עבירה. כלומר, שמתגוררים עוד בספיקות ח"ו, ועדיין היצר הרע לא נמוח. כי הבורא ב"ה, שברא אותו, ונתן לו ליצה"ר את תוקפו, ברור, שידע גם כן, לברוא את התרופה והתבלין, הנאמנים להתיש כחו של היצה"ר, ולמחותו כליל.

ואם מי שהוא, עסק בתורה, ולא הצליח להעביר היצה"ר ממנו, אין זה, אלא:

או שהתרשל, לתת את היגיעה והעמל, המחויב ליתן בעסק התורה, כמ"ש: "לא יגעתי ומצאתי, אל תאמין".
או יכול להיות, שמילאו את "כמות" היגיעה הנדרשת, אלא שהתרשלו ב"איכות", כלומר, שלא נתנו דעתם ולבם, במשך זמן העסק בתורה, לזכות להמשיך את המאור שבתורה, המביא האמונה בלב האדם, אלא שעסקו בהסח הדעת, מאותו העיקר הנדרש מהתורה, שהוא המאור, המביא לידי האמונה, כאמור. ואע"פ, שכיוונו לו מתחילה, הסיחו דעתם ממנו, בעת הלימוד.
ובין כך ובין כך, אין ליפטור את עצמו מן הדין, בטענת אונס, אחר שמחייבים חז"ל בטענה "בראתי יצה"ר, בראתי לו תורה תבלין". כי אם היה בזה איזה יוצא מהכלל, הרי הקושיא של איוב במקומה עומדת, ח"ו. ודו"ק.
יט) ובכל, המתבאר עד הנה, הסרתי תלונה גדולה, ממה שתמהים על דברי הרח"ו ז"ל, בהקדמתו על שער הקדמות מהאריז"ל, וכן נדפס בתואר הקדמה על ספר העץ חיים. וזה לשונו:
"ואמנם, אל יאמר אדם, אלכה לי ואעסוק בחכמת הקבלה, מקודם, שיעסוק בתורה ובמשנה ובתלמוד. כי כבר אמרו רבותינו ז"ל, אל יכנס אדם לפרדס, אלא אם כן, מלא כריסו בבשר ויין. והרי זה דומה לנשמה בלי גוף, שאין לה שכר ומעשה וחשבון, עד היותה מתקשרת בתוך הגוף, בהיותו שלם, מתוקן במצות התורה בתרי"ג מצות.
וכן בהפך, בהיותו עוסק בחכמת המשנה ותלמוד בבלי, ולא יתן חלק גם אל סודות התורה וסתריה - הרי זה דומה לגוף, היושב בחושך, בלי נשמת אדם, נר ה', המאיר בתוכו. באופן, שהגוף יבש, בלתי שואף ממקור חיים וכו'.
באופן, שהת"ח, העוסק בתורה לשמה, צריך שיעסוק מתחילה, בחכמת המקרא והמשנה והתלמוד, כפי מה שיוכל שכלו לסבול. ואחר כך יעסוק, לדעת את קונו, בחכמת האמת. וכמו שצוה דוד המלך ע"ה, את שלמה בנו, דע את אלקי אביך ועבדהו. ואם האיש הזה, יהיה כבד וקשה בענין העיון בתלמוד, מוטב לו, שיניח את ידו ממנו, אחר שבחן מזלו בחכמה זאת, ויעסוק בחכמת האמת. וז"ש, מכאן לתלמיד, שלא ראה סימן יפה במשנתו חמש שנים, שוב אינו רואה (חולין דף כ"ד). ואמנם, כל איש, שהוא קל לעיון, מחויב לתת חלק, שעה או ב' שעות, ביום, בעיון ההלכה, ולכוין ולתרץ הקושיות, הנופלות בפשט ההלכה וכו'". עכ"ל הקדוש שם, מלה במלה.

כ) והנה, לכאורה, דבריו אלו מתמיהים מאד, כי אומר, שבטרם הצליח בלימוד הנגלה, ילך ויעסוק בחכמת האמת, שהוא בסתירה לדברי עצמו הקודמים, שחכמת הקבלה בלי תורת הנגלה, היא כנשמה בלי גוף, שאין לו מעשה וחשבון ושכר.
והראיה, שהביא, מתלמיד שלא ראה סימן יפה וכו', היא עוד יותר תמוהה: וכי אמרו חז"ל, שיניח, משום זה את לימוד התורה, ח"ו? - אלא ודאי, להזהיר אותו, להסתכל על דרכיו, ולנסות אצל רב אחר, או במסכת אחרת. אבל ודאי, לא בשום פנים, לעזוב התורה ח"ו, ואפילו תורת הנגלה.
כא) ועוד קשה הן, בדברי הרח"ו ז"ל, והן בדברי הגמרא. דמשמע מדבריהם, שצריך האדם, לאיזו הכנה והצטיינות מיוחדת, כדי לזכות בחכמת התורה. והלא אמרו חז"ל(מדרש רבה, פ' "וזאת הברכה"): "אמר הקב"ה לישראל, חייכם, כל החכמה וכל התורה, דבר קל הוא. כל מי שמתייראני אותי, ועושה דברי תורה, כל החכמה וכל התורה בלבו". הרי, שאין צריכים כאן, לשום הצטיינות מוקדמת, אלא רק בסגולת יראת השם וקיום המצוות בלבד, זוכים לכל חכמת התורה.
כב) אכן, אם נשים לב לדבריו ז"ל, המה מתבהרים לפנינו, כעצם השמים לטוהר. כי מה שכתב: "מוטב לו, שיניח את ידו הימנו, אחר שבחן מזלו בחכמת הנגלה", אין הכוונה, על מזל של חריפות ובקיאות, אלא כמו שביארנו לעיל, בפירוש "בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין". כלומר, שעמל ויגע, בתורת הנגלה, ועדיין היצה"ר בתוקפו עומד, ולא נמוח כלל. כי עדיין לא ניצל, מהרהורי עבירה, כמ"ש רש"י לעיל, בביאור "בראתי לו תורה תבלין", עש"ה.
ולפיכך, מיעץ לו, שיניח את ידו הימנו, ויעסוק בחכמת האמת, משום שקל יותר, להמשיך המאור שבתורה, בעסק ויגיעה בחכמת האמת, מביגיעה בתורת הנגלה. והטעם הוא פשוט מאד, כי חכמת תורת הנגלה, לבושה בלבושים חיצונים גשמיים, דהיינו, גניבה גזילה ונזיקין וכדומה, אשר משום זה, קשה וכבד מאד, לכל אדם, לכוין דעתו ולבו להשי"ת, בעת העסק, כדי להמשיך המאור שבתורה. ומכל שכן לאיש כזה, שהוא כבד וקשה, בעיון התלמוד עצמו.
ואיך יוכל לזכור עוד, בשעת הלימוד, בהשי"ת? כי להיות העיון הוא, בנושאים גשמיים, הם ח"ו אינם יכולים לבא אצלו, עם הכוונה להשי"ת, בבת אחת. ולכן, מיעצו, לעסוק בחכמת הקבלה, אשר חכמה זו, לבושה כולה בשמותיו של הקב"ה. ואז, כמובן, יוכל לכוין, דעתו ולבו, להשי"ת, בשעת לימוד, בלי טורח. ואפילו הוא קשה העיון ביותר. כי העיון, בנושאים של החכמה, והשי"ת, הם אחד. וזה פשוט מאד.

כג) ולפיכך, מביא ראיה יפה, מדברי הגמרא: "מכאן, לתלמיד, שלא ראה סימן יפה במשנתו חמש שנים, שוב אינו רואה". כי למה לא ראה סימן יפה במשנתו? - ודאי אין זה, אלא משום חסרון כוונת הלב בלבד. ולא משום חסרון כשרון אליה. כי חכמת התורה, אינה צריכה לשום כשרון, אלא, כמ"ש במדרש הנ"ל: "אמר הקב"ה לישראל, חייכם, כל החכמה וכל התורה, דבר קל הוא. כל מי שמתייירא אותי, ועושה ד"ת, כל החכמה וכל התורה בלבו".

אמנם ודאי, שצריך זמן, להרגיל את עצמו, במאור שבתורה ומצוות. ואיני יודע, כמה? ויכול אדם לצפות כן, בכל שבעים שנותיו. לפיכך, מזהירה אותנו הברייתא (חולין, כ"ד), שאין לצפות יותר מחמש שנים. ור' יוסי אומר רק ג' שנים (ע"ש בחולין, דף כ"ד), אשר די ומספיק לגמרי, לזכות בחכמת התורה.

ואם לא ראה סימן יפה, בשיעור זמן כזה, לא ישטה עוד את עצמו, בתקות שוא ומפוחי כזב, אלא ידע, שלא יראה עוד סימן יפה לעולם. ולכן יראה תיכף, למצוא לעצמו, איזו תחבולה יפה, שיצליח על ידה, לבא לשמה, ולזכות בחכמת התורה.

והברייתא לא פירשה את התחבולה. אלא שמזהירה, שלא ישב באותו המצב, ויחכה עוד.

וזהו שאומר הרב, שהתחבולה המוצלחת יותר ובטוחה לו, הוא העסק בחכמת הקבלה. ויניח ידו מעסק חכמת תורת הנגלה לגמרי, שהרי כבר בחן מזלו בה, ולא הצליח. ויתן כל זמנו לחכמת הקבלה, הבטוחה להצלחתו, מטעם המבואר לעיל. עש"ה.

כד) וזה פשוט מאד, שאין כאן שום מדובר, מלימוד התורה הנגלית, בכל מה שמוכרח לידע הלכה למעשה, "כי לא עם הארץ חסיד, ושגגת תלמוד עולה זדון, וחוטא אחד יאביד טובה הרבה". ע"כ מחויב בהכרח, לחזור עליהם, עד כמה שיספיק לו, שלא יכשל למעשה.

אלא, כל המדובר כאן, הוא רק בעיון בחכמת התורה הנגלית, לכוין ולתרץ הקושיות, הנופלות בפשטי ההלכות, כמו שמסיק שם הרח"ו בעצמו. דהיינו, חלק הלימוד שבתורה, שאינה באה לכלל מעשה. ולא כלל בהלכות למעשה.

אכן, אפשר להקל בזה, ללמוד מהקיצורים ולא מהמקורות. וגם זה צע"ג. כי אינו דומה יודע ההלכה מהמקור, ליודע אותה מסקירה אחת ובאיזה קיצור. וכדי שלא לטעות בזה, הביא הרח"ו ז"ל, תיכף בתחילת דבריו, שאין הנשמה מתקשרת בגוף, אלא בהיותו שלם, מתוקן במצות התורה, בתרי"ג מצות.

כה) עתה תראה, איך כל הקושיות, שהבאנו בתחילת ההקדמה, המה הבלי הבלים, אלא המה הם, המכמורים, שפורש היצה"ר, לצוד נפשות תמימות, כדי לטורדן מהעולם בלי חמדה.

ונראה את הקושיא הא', שמדמים את עצמם, שיכולים לקיים כל התורה כולה, גם בלי ידיעת חכמת הקבלה - הנה אני אומר להם: "אדרבא, אם תוכלו לקיים, לימוד התורה וקיום המצוות, כהלכתן לשמה, דהיינו כדי לעשות נ"ר ליוצר ב"ה בלבד, אז אינכם צריכים באמת ללימוד הקבלה, כי אז נאמר עליכם "נשמת אדם תלמדנו", כי אז מתגלים לכם, כל רזי תורה, כמעיין המתגבר, כדברי רבי מאיר (במשנה אבות הנ"ל), בלי שתצטרכו סיוע מהספרים.

אלא, אם עדיין אתם עומדים, בבחינת העסק שלא לשמה, אלא שתקותכם לזכות על ידיה לשמה, א"כ יש לי לשאול אתכם: כמה שנים אתם עוסקים כן? אם עדיין אתם נמצאים בתוך חמש השנים, לדברי תנא קמא, או תוך שלוש השנים, לדברי רבי יוסי, אז יש לכם עוד לחכות ולקוות.

אבל, אם עבר עליכם, העסק בתורה שלא לשמה, יותר מג' שנים לדר"י, וה' שנים לת"ק, הרי הברייתא מזהירה אתכם, שלא תראו סימן יפה עוד, בדרך הזה, שאתם דורכים. ולמה לכם, להשלות נפשכם, בתקות שוא, בשעה, שיש לכם תחבולה כל כך קרובה ובטוחה, כמו הלימוד של חכמת הקבלה, כמו שהוכחתי הטעם לעיל, להיות העיון בנושאי החכמה, דבר אחד עם השי"ת עצמו. עי' היטב לעיל.

כו) וכן נמשש, את הקושיא השניה, במ"ש, שצריכים תחילה למלאות כריסם בש"ס ופוסקים - הנה בודאי הוא, שכן הוא לדברי הכל.

אמנם ודאי, שכל זה אמור, אם כבר זכיתם ללימוד לשמה, או אפילו שלא לשמה, אם אתם עומדים בתוך ג' השנים או ה' שנים.

משא"כ, אחר הזמן ההוא, הרי הברייתא מזהירה אתכם, שלא תראו עוד סימן יפה לעולם, וכמו שנתבאר לעיל. וא"כ, מוכרחים אתם, לנסות הצלחתכם, בלימוד הקבלה.

כז) עוד צריכים לדעת, שישנם ב' חלקים בחכמת האמת:

חלק א' - הוא הנקרא "סתרי תורה", שאסור לגלותם, זולת ברמיזה, מפי חכם מקובל, למקבל מבין מדעתו. ומעשה מרכבה ומעשה בראשית, שייכים ג"כ לחלק הזה. וחכמי הזוהר, מכנים החלק הזה, בשם "ג' ספירות ראשונות. כתר, חכמה, בינה". ומכונה ג"כ בשם "ראש הפרצוף".

חלק שני - הוא הנקרא "טעמי תורה", שמותר לגלותם, וגם מצוה גדולה לגלותם. ונקרא בזוהר בשם "ז' ספירות תחתוניות של הפרצוף". ומכונה ג"כ בשם "גוף של הפרצוף". כי בכל פרצוף ופרצוף דקדושה, יש בו עשר ספירות, הנקראות: כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות. שג' ספירות הראשונות מהם, מכונות "ראש הפרצוף". וז' ספירות התחתוניות, מכונות בשם "גוף הפרצוף".

ואפילו בנשמה של האדם התחתון, ישנן ג"כ בחינות עשר הספירות, בשמותיהן הנ"ל. וכן בכל בחינה ובחינה, הן בעליונים והן בתחתונים, כמו שיתבארו הדברים בטעמיהם, בפנים הספר, בע"ה.

והטעם, שז' ספירות התחתוניות, שהן גוף הפרצוף, נקראות בשם טעמי תורה, הוא סוד הכתוב "חיך אוכל יטעם". כי האורות, המתגלים מתחת לג' הראשונות, שהם סוד ראש, מכונים "טעמים". והמלכות דראש, מכונה "חיך". ומשום זה, נקראים בשם "טעמי תורה". כלומר, המתגלים מחיך הראש, שהוא בחינת מקור כל הטעמים, שהוא מלכות דראש. אשר משם ולמטה, אין שום איסור לגלותם. ואדרבא, שכר המגלה אותם, גדול לאין קץ ולאין שיעור.

אכן, ג' הספירות הראשונות הללו, וז"ס התחתוניות הללו, האמורות כאן, מתפרשות, או בכלל כולו, או בפרטי פרטיות, שאך אפשר לחלק. באופן, שאפילו ג' הספירות הראשונות, מהמלכות שבסוף עולם העשיה, שייכות לחלק "סתרי תורה", שאסור לגלותן, וז' הספירות התחתוניות, שבכתר דראש האצילות, שייכות לחלק "טעמי התורה", אשר מותר לגלותן. והדברים האלה מפורסמים בספרי הקבלה.

כח) ומקור הדברים הללו, תמצא במסכת פסחים (דף קי"ט), דאמרינן שם, כתיב (ישעיהו כ"ג): "והיה סחרה, ואתננה קודש לה', לא יאצר ולא יחסן, כי אם ליושבים לפני ה', יהיה סחרה, לאכול לשבעה, ולמכסה עתיק וכו'. מאי, למכסה עתיק? זה המכסה דברים, שכיסה עתיק יומין. ומאי נינהו? סתרי תורה. ואיכא דאמרי, זה המגלה דברים, שכיסה עתיק יומין. מאי נינהו? טעמי תורה.

ופירש רשב"ם ז"ל, וז"ל: "עתיק יומין" זה הקב"ה. דכתיב: "ועתיק יומין יתיב". "סתרי תורה", הוא מעשה מרכבה ומעשה בראשית. ופירושו של שם, כדכתיב: "זה שמי לעלם. "והמכסה", היינו, שאינו מוסר אותם לכל אדם, אלא למי שלבו דואג, כמ"ש ב"אין דורשין:" "זה המגלה דברים, שכיסה עתיק יומין". והכי משמע, למכסה סתרי תורה, שהיו מכוסין מתחילה. ועתיק יומין גילה אותן, ונתן רשות לגלותם. ומי שמגלה אותם, זוכה, למה שאמר בפסוק זה". עד כאן לשונו.

כט) הרי לך במפורש, ההפרש הגדול, בין: סתרי תורה, אשר המשיגם נוטל כל השכר הגדול הזה (המפורש שם, בגמרא, בפירוש הכתוב), בשביל שמכסה אותם, ואינו מגלה אותם.
והיפוכם, טעמי התורה, אשר המשיגם, נוטל כל השכר הגדול הזה, בשביל שמגלה אותם לאחרים.
והאיכא דאמרי, לא פליגי, אלישנא קמא. אלא רק משמעות דורשין, איכא בינייהו, אשר הלישנא קמא, דורשין סיפא, דקרא "ולמכסה עתיק", וע"כ מפרשין השג השכר הגדול, על מכסה את סתרי התורה.
והאיכא דאמרי דורשין, רישא דקרא "ולאכול לשבעה", שמשמעותו "טעמי תורה", בסו"ה "וחיך אוכל יטעם". כי אורות הטעמים, מכונים "אכילה". וע"כ מפרשים השג השכר הגדול, הנאמר בכתוב, על המגלה את טעמי התורה.
אבל, אידי ואידי סוברים, שאת סתרי התורה חייבים לכסות, ואת טעמי התורה חייבים לגלות.
ל) הרי לך, תשובה ברורה, על הקושיות, הרביעית והחמישית, שבתחילת ההקדמה. שמה שתמצא בדברי חז"ל, וגם בספרים הקדושים, ש"אין מוסרים אותה, אלא למי שלבו דואג בקרבו וכו'", היינו את אותו החלק, שנקרא "סתרי תורה", שהוא בחינת, ג' ספירות ראשונות ובחינת ראש, שאין מוסרין אותה, אלא לצנועים, ובתנאים ידועים, שבכל ספרי הקבלה, שבכתב ושבדפוס, לא תמצא אפילו זכר מהם. כי הם הדברים, שכיסה עתיק יומין, כנ"ל בגמרא.
ואדרבא, אמור אתה, אם אפשר להרהר, ואפילו להעלות על הדעת, שכל אלו הקדושים, והצדיקים המפורסמים, שהם גדולי האומה, משופרי דשופרי, כגון ספר יצירה, וספר הזוהר, ובריית דר' ישמעאל, ורב האי גאון, ור' חמאי גאון, והר"א מגרמיזא, ויתר הראשונים עד לרמב"ן, ובעל הטורים, ובעל השו"ע, עד לגאון מוילנא, והגאון מלאדי, ויתר הצדיקים, זכר כולם לברכה, שמהם יצאה לנו כל התורה הנגלית, ומפיהם אנו חיים, לידע המעשה, אשר נעשה, למצוא חן בעיני השי"ת, והרי, כל אלו כתבו והדפיסו ספרים בחכמת הקבלה. כי אין לך גילוי, גדול מכתיבת ספר, אשר הכותב אותו, אינו יודע, מי הם המעיינים בספרו, שיכול להיות, שח"ו רשעים גמורים יסתכלו בו. ואם כן, אין לך גילוי רזי תורה יותר מזה.

וח"ו להרהר, אחר מיטתם של קדושים וטהורים הללו, שיעברו, אפילו כקוצו של יוד, על מה שכתוב ומפורש במשניות ובגמרא, שאסור לגלות אותם, כמ"ש באין דורשין (במסכת חגיגה).

אלא בהכרח, שכל הספרים, הנכתבים והנדפסים, המה בבחינת "טעמי תורה", שעתיק יומין כיסה אותם, מתחילה, ואח"כ גילה אותם, בסוד "חיך אוכל יטעם" כנ"ל, שסודות אלו, לא רק שאין איסור לגלותם, אלא אדרבא, מצוה גדולה לגלותם (כנ"ל בפסחים, קי"ט). ומי שיודע לגלות, ומגלה אותם, שכרו הרבה מאד, כי בגילוי האורות הללו לרבים, ולרבים דוקא, תלוי דבר ביאת גואל צדק, בב"א.

לא) וצריכים מאד, להסביר פעם, למה תלויה ביאת גואל צדק, בהתפשטות לימוד הקבלה לרבים, המפורסם כל כך בזוהר, ובכל ספרי הקבלה. וההמונים תלו בזה בוקי סריקי, עד לבלי סבול.

וביאור ענין זה, מפורש בתיקוני זוהר (תיקון ל', ד"ה "נתיב תנינא"), וז"ל: "נתיב תנינא [נתיב שני], ורוח אלקים מרחפת על פני המים. מאי ורוח [מה זה "ורוח"?], אלא בודאי בזימנא דשכינתא נחתת בגלותא, האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא, בגין שכינתא דאשתכחא בינייהו וכו' [אלא בודאי, בזמן שהשכינה יורדת בגלות, הרוח הזה נושב על אלו שמתעסקים בתורה משום שכינה שנמצאת ביניהם].

כל הבשר חציר, כלא אינון, כבעירן דאכלין חציר [כולם הם כבהמות שאוכלות חציר]. וכל חסדו, כציץ השדה (ישעיהו, מ'). כל חסד דעבדין, לגרמייהו עבדין [כל חסד שעושים, לעצמן עושים], וכו'. ואפילו כל אינון, דמשתדלין באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין [ואפלו כל אלו שיגעים בתורה, כל חסד שעושים לעצמם עושים].

בההוא זימנא [באותו זמן], ויזכור, כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב (תהלים ע"ח) לעלמא [לעולם], ודא איהו רוחא דמשיח [וזה הוא רוח המשיח]. וי לון מאן דגרמין [אוי להם למי שגורם], דיזיל מן עלמא [שילך מן העולם], ולא יתוב לעלמא [ולא ישוב לעולם], דאלין אינון דעבדי לאורייתא יבשה [שאלו הם שעושים את התורה יבשה], ולא בעאן לאשתדלא בחכמת דקבלה [ולא רוצים להתיגע בחכמת הקבלה], דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה [שגורמים שיסתלק מעין החכמה], דאיהו י' מינה [שהוא י' ממנה] וכו'. והאי רוח דאסתלק, איהו רוח דמשיח, ואיהו רוח הקודש [וזה הרוח שהסתלק הוא רוח של משיח והוא רוח הקודש], ואיהו [והוא] רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'.

פקודא תנינא, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. דא אהבה [זה אהבה], דאיהי [שהיא] אהבת חסד, הה"ד [הדא הוא דכתיב, וזה מה שכתוב], ואהבת עולם אהבתיך, ע"כ משכתיך חסד. ועלה אתמר [ועל זה נאמר], אם תעירו ואם תעוררו את האהבה, עד שתחפץ וכו', רחימו ודחילו [אהבה ויראה], עיקרא דיליה [שהם עיקרו]. בין טב ובין ביש [בין טוב ובין רע], ובגין דא אתקריאת, האי יראה ואהבה [ומשום זה נקראת זו יראה ואהבה], על מנת לקבל פרס. ובגין דא [ומשום זה], אמר קב"ה, השבעתי אתכם בנות ירושלים, בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ, דאיהו רחימו בלאו פרס [שהיא אהבה בלא פרס], ולא על מנת לקבל פרס, דיראה [דיראה] ואהבה על מנת לקבל פרס, איהי [היא] של שפחה. ותחת שלש רגזה הארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך, ושפחה כי תירש גברתה.

לב) ונתחיל לבאר, את תיקוני הזוהר, מסיפא לרישא. כי אומר, שהיראה והאהבה, שיש לאדם, בעסק התורה והמצות, על מנת לקבל פרס, דהיינו שמקוה, שתצמח לו איזו טובה, מחמת התורה והעבודה, הרי זו בחינת שפחה, שעליה כתיב: "ושפחה, כי תירש גברתה". שלכאורה קשה: הרי קיימא לן "לעולם יעסוק אדם, בתורה ובמצוות, אע"פ שלא לשמה". ולמה רגזה הארץ? ועוד יש להבין, דבר היחס של העסק שלא לשמה, לבחינת שפחה דוקא? גם המליצה "שיורשת את גבירתה" - איזו ירושה ישנה כאן?

לג) והענין תבין, עם כל המתבאר לעיל בהקדמה זאת, כי לא התירו את העסק של לא לשמה, אלא, משום, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, בהיות המאור שבה מחזירו למוטב. ולפיכך, יחשב העסק שלא לשמה, לבחינת שפחה המסייעת, ועובדת את העבודות הנמוכות, בעד גבירתה, שהיא השכינה הקדושה, שהרי סופו לבא לבחינת לשמה, ויזכה להשראת השכינה. ואז, נחשבת גם השפחה, שהיא בחינת העסק שלא לשמה, לבחינת שפחה דקדושה, שהרי היא המסייעת ומכינה את הקדושה. אך נקראת בבחינת עולם עשיה של הקדושה.

אמנם, אם אין אמונתו שלימה ח"ו, ואינו עוסק בתורה ובעבודה, אלא רק מטעם, שהשי"ת צוה אותו ללמוד, כבר נתבאר לעיל, שבתורה ועבודה כאלה, לא יתגלה כלל המאור שבה, כי עיניו פגומות, ומהפכות האור לחושך, בדומה לעטלף, כנ"ל. ובחינת עסק כזה, כבר יצאה מרשות שפחה דקדושה, כי לא יזכה ח"ו על ידיה לבוא לשמה. וע"כ באה לרשות השפחה דקליפה, שהיא יורשת את התורה והעבודה האלו, ועושקתן לעצמה.

ולפיכך רגזה הארץ, דהיינו השכינה הקדושה, שנקראת ארץ, כנודע. כי אותן התורה והעבודה, שהיו צריכות לבא אליה, לרכושה של השכינה הקדושה, עושקת אותן השפחה בישא, ומורידה אותן לרכושן של הקליפות. ונמצאת, השפחה יורשת, ח"ו, את הגבירה.

לד) ופירשו תיקוני הזוהר, סוד השבועה: דאם תעירו, ואם תעוררו, את האהבה, עד שתחפץ. שההקפדה היא, שישראל ימשיכו אור החסד העליון, שנקרא אהבת חסד, כי זהו הנחפץ. שהוא נמשך, דוקא ע"י העסק בתורה ובמצוות, שלא על מנת לקבל פרס.

והטעם, כי על ידי אור החסד הזה, נמשך לישראל אור החכמה העליונה, המתגלה ומתלבש, באור החסד הזה, שהמשיכו ישראל. ואור החכמה הזה, ה"ס הכתוב: "ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'" (ישעיה י"א), הנאמר על מלך המשיח. כמו שנאמר שם להלן: "ונשא נס לגוים, ואסף נדחי ישראל, ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ".

כי אחר שישראל ממשיכין, על ידי אור החסד, את אור החכמה, בסוד רוח חו"ב וכו', אז מתגלה המשיח, ומקבץ נדחי ישראל וכו'. הרי, שהכל תלוי, בעסק התורה והעבודה לשמה, המסוגל להמשיך, אור החסד הגדול, שבו מתלבש ונמשך, אור החכמה. שז"ס השבועה "אם תעירו ואם תעוררו וכו'", כי הגאולה השלימה וקיבוץ הגלויות, אי אפשר, זולתה, היות סדרי צנורות הקדושה, מסודרים כן.

לה) וזה שפירשו עוד: "ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים. מאי ורוח אלקים? אלא בודאי, בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא, האי רוח, נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא, בגין שכינתא דאשתכחת בינייהו [מהו ורוח אלקים? אלא בודאי, בזמן שהשכינה יושבת בגלות, הרוח הזה נושב על אלו שמתעסקים בתורה, משום שכינה שנמצאת ביניהם]".

פירוש הדברים: שבזמן גלות, בעת שישראל, עדיין עוסקים, בתורה ומצוות שלא לשמה, אמנם אם הם בבחינה זו "שמתוך שלא לשמה בא לשמה", הרי השכינה ביניהם, אלא בבחינת גלות, מטעם, שעדיין לא בא לשמה, וכנ"ל, בסוד השפחה דקדושה.

וז"ש: "בגין שכינתא דאשתכחת בינייהו [משום שכינה שנמצאת ביניהם]", כלומר בהסתר. אבל סופם, לזכות לגילוי שכינה. ואז, הרוח דמלך המשיח, מרחפת על העוסקים, ומעוררת אותם לבא לשמה, בסוד "המאור שבה מחזירם למוטב", שמסייעת ומכינה להשראת השכינה, שהיא גבירתה.

אמנם, אם ח"ו, אין העסק הזה דשלא לשמה, ראוי להביאם לשמה, מטעמים הנ"ל, אז מצטערת השכינה ואומרת: "כל הבשר חציר, כלא אינון, כבעירין דאכלין חציר [כולם

הם כבהמות האוכלים חציר]". פירוש: שלא נמצא בעוסקים בתורה, אותו רוח האדם, העולה למעלה, אלא שמסתפקין ברוח הבהמה, היורד למטה.
ומפרשים שם הטעם: משום דכל חסדו כציץ השדה, ואפילו כל אינון דמשתדלין באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמייהו הוא דעבדין [כל אלו שמשתדלים בתורה, כל חסד שעושים לעצמם הם עושים]. כלומר, שכל עסקם בתורה ומצות, הוא לתועלתם ולהנאתם עצמם, ואין העסק בתורה, מסוגל להביאם לשמה ח"ו.
וז"ש שם: "בההוא זמנא [באותו זמן], ויזכור כי בשר המה, רוח הולך ולא ישוב לעלמא [לעולם], ודא איהו רוחא דמשיח [וזה הוא רוח המשיח]. פירוש: שעליהם, אין רוחא דמשיח מרחפת, אלא הולכת מהם ולא תשוב, כי השפחה הטמאה עושקת תורתם, ויורשת את הגבירה, כנ"ל, משום שאינם בדרך, לבא מתוך שלא לשמה לבחינת לשמה, כנ"ל.
וע"כ מסיק שם: דאלין אינון דעבדין לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה [שאלו הם שעושים את התורה יבשה ולא רוצים להשתדל בחכמת הקבלה]. פירוש הדברים: כי אעפ"י, שאינם מצליחים, ע"י העסק בתורה הנגלית, משום שאין בה מאור, והוי יבשה [ונמצאת יבשה], מסיבת קטנות דעתם (כנ"ל אות ט"ז, ד"ה "והנה"), מ"מ הרי יכולים להצליח, על ידי העסק בלימוד הקבלה, משום שהמאור שבה, מלובש בלבושין דהקב"ה, דהיינו השמות הקדושים והספירות, אשר בנקל, היו יכולים לבא, באותה הבחינה של "שלא לשמה המביאתם לשמה".
שאז, היתה רוח אלקים, מרחפת עליהם, בסוד "המאור שבה המחזירם למוטב". אמנם, בשום אופן, אינם חפצים בלימוד הקבלה. וז"ש: "וי לון דגרמין, עניותא וחרבא וביזה והרג ואבדן בעלמא, והאי רוח דאסתלק, איהו רוח דמשיח, כמא דאתמר, דאיהו רוח הקדש, ואיהו רוח חכמה ובינה וכו' [אוי להם, שגורמים עניות וחרב וביזה והרג ואבדן בעולם, וזה הרוח שהסתלק, הוא רוח המשיח, כמו שנאמר רוח הקדש, והוא רוח חכמה ובינה וכו']".
לו) המתבאר, מדברי תיקוני הזוהר, הוא, שישנה שבועה, שלא יתעורר אור החסד והאהבה בעולם, עד שמעשיהם של ישראל בתורה ומצוות, יהיו על הכונה שלא לקבל פרס, אלא רק להשפיע נחת רוח ליוצר ב"ה, שז"ס השבועה "השבעתי אתכם, בנות ירושלים, וכו'".

באופן, שכל אריכות הגלות, והיסורים שאנו סובלים, תלויים ומחכים לנו, עד שנזכה, לעסק התורה ומצוות לשמה. ואם רק נזכה לזה, תיכף יתעורר אור האהבה והחסד הזה, שסגולתו להמשיך, סוד הכתוב "ונחה עליו רוח חו"ב וכו'". ואז נזכה לגאולה השלימה. גם נתבאר, שאי אפשר, שכל כלל ישראל, יבואו לטהרה הגדולה הזו, זולת על ידי לימוד הקבלה, שהיא הדרך הקלה ביותר, המספיקה גם לקטני הדעת.

משא"כ, בדרך העסק בתורת הנגלה בלבד, אי אפשר לזכות על ידה, זולת ליחידי סגולה, ועל ידי יגיעה רבה, אבל לא למרבית העם, מטעם המבואר לעיל, באות כ"ב, ד"ה "אכן". ובזה נתבארה היטב, האפסיות, שבקושיא הרביעית והחמישית, שבתחילת ההקדמה.

לז) והקושיא השלישית, שהיא הפחד שלא יחמיץ - הנה אין כאן פחד, ולא כלום. כי ענין הנטיה מדרך ה' ח"ו, שקרתה פעם, היתה מב' סיבות:

א. או שעברו על דברי חז"ל, בדברים האסורים לגלות,

ב. או משום, שתפסו דברי הקבלה, במשמעותם החיצונית, דהיינו בהוראות גשמיות, ועברו על "לא תעשה לך פסל וכל תמונה". וע"כ, באמת היתה חומה בצורה, מסביב החכמה הזו, עד היום. אשר רבים ניסו, והתחילו, בלימוד, ולא יכלו להמשיך בו, מחסרון הבנה, ומחמת הכינויים הגשמיים.

אשר ע"כ, טרחתי בביאור "פנים מאירות ופנים מסבירות", לפרש את הספר הגדול "עץ החיים" מהאר"י ז"ל, ולהפשיט הצורות הגשמיות, ולהעמידן בחוקי הרוחניים, למעלה ממקום ומזמן. באופן, שיוכל כל מתחיל, להבין הדברים בטעמם ונימוקם, בשכל בהיר ובפשטות גדולה, לא פחות, כמו שמבינים גמרא ע"י פירוש רש"י ז"ל.

לח) ונמשיך, להרחיב את החיוב, של העסק בתורה ומצוות לשמה, שהתחלתי לדבר בו. הנה, יש להבין, את השם הזה של "תורה לשמה". למה מוגדרת, העבודה השלימה הרצויה, בשם הזה "לשמה", והעבודה, שאינה רצויה, בשם של "לא לשמה"?

כי לפי המובן הפשוט, שהעוסק בתורה ומצוות, מחוייב, לכוון לבו לעשות נ"ר ליוצרו, ולא לשם טובת עצמו, היה צריך לכנות זה, ולהגדירו, בשם "תורה לשמו" ו"תורה שלא לשמו", שפירושו לשם שמים.

ולמה מגדירים זה בשם "לשמה" ו"שלא לשמה", שפירושו לשם התורה?

אלא, ודאי, שיש כאן הבנה יתירה מהאמור. שהרי, הלשון מוכיחה, ש"תורה לשמו", שפירושו לעשות נחת רוח ליוצרו, אינו מספיק עדיין, אלא, שצריך עוד, שיהיה העסק לשמה, שפירושו "לשם התורה". וזה צריך ביאור.

לט) והענין הוא, כי נודע, ששם התורה הוא "תורת חיים", כאמור כי "חיים הם למוצאיהם וגו'" (משלי ד', כ"ב). וכה"א: "כי לא דבר ריק הוא, מכם, כי הוא חייכם וגו'" (דברים, ל"ב, מ"ז). וכיון שכן, הרי פירושה של "תורה לשמה", אשר העסק בתורה ומצוות, מביא לו חיים ואריכות ימים. כי אז, התורה היא, כשמה.

ומי, שאינו מכוון את לבו ודעתו, לנאמר, נמצא, שהעסק בתורה ומצוות, מביא לו את ההיפך, מהחיים ואריכות הימים, חו"ש, דהיינו לגמרי "שלא לשמה", שהרי שמה הוא "תורת חיים", והבן.

ודברים אלו, באים מפורשים בדברי חז"ל (תענית ז' ע"א): "כל, העוסק בתורה שלא לשמה, תורתו נעשית לו סם המות. וכל, העוסק בתורה לשמה, תורתו נעשית לו סם חיים".

אמנם, דבריהם אלו, צריכים ביאור: להבין, איך, ובמה, נעשית לו התורה הקדושה, לסם המות? - המעט הוא, שמתיגע לריק ולבטלה. ואין לו שום תועלת מטרחתו ויגיעתו, ח"ו, אלא עוד, שהתורה והעבודה עצמה, נהפכת לו לסם המות, שדבר זה מתמיה מאד.

מ) ונבין מתחילה, את דברי חז"ל (מגילה ו' ע"ב), שאמרו: "יגעתי ומצאתי, תאמן, לא יגעתי ומצאתי, אל תאמן". שיש להקשות, על הלשון "יגעתי ומצאתי", שנראים, כתרתי דסתרי אהדדי:

א. שהרי "יגיעה", היא ענין עבודה וטורח, שנותנים במחיר כל קנין רצוי. שבעד קנין חשוב, נותנים יגיעה מרובה, ובעד קנין פחות, נותנים יגיעה מועטת.

ב. והיפוכה היא "מציאה", אשר דרכה, לבא אל האדם, בהסח הדעת לגמרי, בלי שום הכנה, של טורח ויגיעה ומחיר.

וא"כ, איך תאמר: "יגעתי ומצאתי"? ואם יגיעה יש כאן, היה צריך לומר: "יגעתי וקניתי", או "יגעתי וזכיתי", וכדומה, ולא "יגעתי ומצאתי"?

מא) והנה, איתא בזוהר, על הכתוב "ומשחרי ימצאונני", שאלו ע"ז: היכן מוצאים את השי"ת? - ואמרו, שאין מוצאים אותו יתברך, אלא בתורה. וכן אמרו על הכתוב, "אכן, אתה, אל מסתתר", אשר הקב"ה, מסתיר את עצמו, בתורה הקדושה.

ויש להבין דבריהם ז"ל כראוי. כי לכאורה, הקב"ה מוסתר, רק בדברים ודרכים הגשמיים, ובכל הבלי העולם הזה, שהם מחוץ לתורה. ואיך תאמר את ההיפך, אשר רק בתורה הוא מסתיר את עצמו?

גם המובן הכללי, שהקב"ה מסתיר את עצמו, באופן שצריכים לבקשו, הסתר זה למה לו? וכן, "כל מבקשי אותו, ימצאוהו", המובן בכתוב, "ומשחרי ימצאוניני", צריך להבין היטב, דבר הביקוש הזה, ודבר המציאה הזו, מה הם, ולמה הם?

מב) וצריך שתדע אמנם, אשר סיבת כל הריחוק הזה, שאנו רחוקים כל כך מהשי"ת, ומה שאנו עלולים כל כך, לעבור על רצונו ית', אין כל זה, אלא משום סיבה אחת, שנעשתה למקור, לכל המכאובים והיסורים, שאנו סובלים, ולכל הזדונות והשגגות, שאנו נכשלים ובאים בהם ח"ו.

שיחד עם זה, מובן, שבהסרת הסיבה ההיא, נפטרים תיכף, מכל צער ומכל מכאוב, וזוכים תיכף להדבק בו ית', בכל לב נפש ומאד. ואומר לך, שהסיבה המקורית ההיא, אינה אחרת, אלא "מיעוט ההבנה שלנו, בהשגחתו ית', על בריותיו", שאין אנו מבינים אותו יתברך, כראוי.

מג) ונניח, למשל, אם היה הקב"ה, נוהג עם בריותיו, בהשגחה גלויה, באופן, אשר למשל, כל האוכל דבר איסור, יחנק תיכף על מקומו, וכל העושה מצוה, ימצא בה התענוג הנפלא, בדומה לתענוגות, המצוינים ביותר שבעולם הזה הגשמי, כי אז:

א. מי פתי היה מהרהר, אפילו לטעום דבר איסור, בשעה שהיה יודע, שתיכף יאבד מחמתו את חייו, כמו שאינו מהרהר, לקפוץ לתוך הדליקה.

ב. וכן, מי פתי היה עוזב, איזו מצוה מבלי לקיימה, תיכף בכל הזריזות, כמו שאינו יכול, לפרוש או להתמהמה, על תענוג גדול גשמי, הבא לידו, מבלי לקבלו מיד, בכל הזריזות שביכלתו.

הרי, שאם היתה לפנינו השגחה גלויה, היו כל באי העולם צדיקים גמורים.

מד) הרי לעיניך, שבעולמנו, לא חסר לנו, אלא השגחה גלויה. כי אם היתה לנו השגחה גלויה, היו כל באי עולם צדיקים גמורים. וגם היו דבקים בו ית', בתכלית האהבה. כי ודאי, לכבוד גדול היה זה, לכל אחד ממנו, להתידד ולהתאהב בו ית', בכל לב ונפש, ולהדבק בו תמיד, בלי אפילו הפסד רגע.

אלא, מתוך שאינו כן, אלא "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", גם אין עוברי רצונו, נענשים כלל לעינינו, אלא השי"ת מאריך אפים להם, ולא עוד, אלא שלפעמים, נדמה לנו ההיפך ח"ו, כמ"ש (תהלים ע"ג): "הנה, אלה רשעים ושלוי עולם, השגו חיל וגו'".

ולפיכך, "לא כל הרוצה, ליטול את השם, יבא ויטול". אלא, שאנו נתקלים, בכל פסיעה ופסיעה ח"ו, עד, כמ"ש חז"ל (ויק"ר פ"ב) על הכתוב: "אדם אחד מאלף מצאתי", אשר "אלף נכנסים לחדר, ואחד יוצא להוראה".

הרי, שהבנת השגחתו ית', היא הסיבה לכל טוב. ואי ההבנה, היא הסיבה לכל רע. ונמצא, שהיא הקוטב, אשר כל באי עולם, מתגלגלים עליו, אם לשבט ואם לחסד.

מה) וכשנתבונן היטב, בהשגת השגחה, הבאה להרגשת בני אדם, אנו מוצאים בהם ד' סוגים, שכל סוג וסוג, מקבל השגחת השי"ת עליו, במיוחד. באופן, שיש כאן ד' בחינות של השגת ההשגחה. ובאמת. הן רק שתים, דהיינו: א. הסתר פנים, ב. וגילוי פנים. אלא שנחלקים לארבע. כי יש ב' בחינות בהשגחה של הסתר פנים, שהם: א. הסתר אחד, ב. והסתר בתוך הסתר.

וב' בחינות בהשגחה של גילוי פנים, שהן: ג. השגחה של שכר ועונש, ד. והשגחת הנצחיות. כמו שיתבארו לפנינו, בע"ה.

מו) והנה הכתוב אומר (דברים ל"א, י"ז): "וחרה אפי בו, ביום ההוא, ועזבתים, "והסתרתי" פני מהם, והיה לאכל, ומצאהו רעות רבות וצרות, ואמר ביום ההוא, הלא על כי אין אלקי בקרבי, מצאוני הרעות האלה. ואנכי "הסתר אסתיר" פני ביום ההוא, על כל הרעה, אשר עשה, כי פנה אל אלהים אחרים.

וכשתסתכל בדברים תמצא, שמתחילה כתוב: "וחרה אפי וגו' והסתרתי פני וגו'", דהיינו, הסתר אחד. ואח"כ כתוב: "ומצאוהו, רעות רבות וצרות וגו', ואנכי הסתר אסתיר פני וגו'", דהיינו הסתר כפול. וצריכים להבין, הסתר כפול, זה מהו.

מז) ומתחילה, נבין, מה הפירוש של "הפנים" של השי"ת, שהכתוב אומר עליו: "והסתרתי פני". ותבין זה, בדומה לאדם, בשעה שרואה, הפנים של חברו, מכירו תיכף. משא"כ, ברואהו דרך אחוריו, כי אז, אינו בטוח בהכרתו, ועלול להיות בספק "אולי אחר הוא, ואינו חברו?"

וכן הדבר, שלפנינו. כי הכל יודעים ומרגישים, את השי"ת, כי טוב הוא, ומדרך הטוב להיטיב. ולפיכך, בשעה, שהשי"ת הולך ומטיב, עם בריותיו אשר ברא, כמתנת ידו הרחבה, נבחן זה, ש"פניו ית' מגולות לבריותיו". כי אז, הכל יודעים ומכירים אותו, בהיותו מתנהג כראוי לשמו ית', כמו שנתבאר לעיל, בדבר ההשגחה הגלויה. עש"ה.

מח) אמנם, בשעה, שמתנהג עם בריותיו, להיפך מהאמור, דהיינו, בעת שמקבלים, יסורים ומכאובים בעולמו ית', הרי נבחן זה ל"אחורים של השי"ת", כי "הפנים" שלו, דהיינו מידת טובו השלמה, נסתרה מהם לגמרי, שאין מנהג זה מתאים לשמו ית'.

ודומה, לרואה את רעהו מאחוריו, שהוא עלול להטיל ספק, ולחשוב, אולי אחר הוא. וזש"ה: "וחרה אפי וגו', והסתרתי פני מהם וגו'". כי בעת חרון האף, שהבריות מקבלים צרות ומכאובים, נמצא שהקב"ה "מסתיר פניו ית'", שהם מידת טובו השלמה, ורק

אחוריו מגולים. ואז, צריכים להתחזקות גדולה, באמונתו ית', כדי להזהר מהרהורי עבירה ח"ו, משום שקשה להכירו מאחוריו, כמבואר. וזהו הנקרא "הסתר אחד".

מט) אמנם, ברבות ח"ו הצרות והמכאובים, במידה מרובה ביותר, הנה גורם זה להסתר כפול, שנקרא בספרים "הסתר תוך הסתר". שפירושו, שאפילו אחוריו יתברך, אינם נראים ח"ו. כלומר, שאינם מאמינים, שהשי"ת כועס עליהם ומענישם. אלא תולים חס ושלום זאת, במקרה ובטבע. ובאים, לידי כפירה, בהשגחתו יתברך בשכר ועונש. וזש"ה: "ואנכי הסתר אסתיר פני וגו', כי פנה אל אלהים אחרים". דהיינו, שבאים לידי כפירה ופונים לע"ז, ח"ו.

נ) משא"כ לפני זה, שהכתוב מדבר רק מבחינת הסתר אחד, מסיים הכתוב: "ואמר ביום ההוא, הלא על, כי אין אלקי בקרבי, מצאוני הרעות האלה". כלומר, שמאמינים עוד בהשגחת שכר ועונש, ואומרים, שהצרות והיסורים, מגיעים להם מחמת, שאינם דבוקים בהשי"ת. ככתוב: "על כי אין אלקי בקרבי, מצאוני הרעות האלה". שזה נבחן, שרואים עוד את השי"ת, אבל רק דרך אחוריו. ועל כן נקרא "הסתר אחד", דהיינו "הסתר הפנים בלבד".

נא) והנה, נתבארו ב' הבחינות, של תפיסת, ההשגחה הנסתרת, המורגשות לבריות, דהיינו: הסתר א', והסתר תוך הסתר.

ההסתר הא' - פירושו, הסתר פנים בלבד, והאחוריים מגולים להם. כלומר, שמאמינים, שהשי"ת סיבב להם היסורים, מחמת עונש. ואע"פ, שקשה להם, להכיר את השי"ת תמיד, דרך אחוריו, כמבואר לעיל, שבאים מחמת זה, לידי עבירה, עכ"ז, אפילו אז, נקראים בבחינת "רשע שאינו גמור". כלומר, שהעבירות הללו דומות לשגגות, כי הגיעו להם מחמת ריבוי היסורים, שהרי בכללות, המה מאמינים בשכר ועונש, כאמור.

נב) והסתר תוך הסתר - שפירושו, שאפילו אחוריו של הקב"ה נסתרו מהם. כי אינם מאמינים בשכר ועונש, כנזכר לעיל. הנה העבירות שבידיהם, נבחנות לזדונות. ונקראים "רשעים גמורים", משום שהם פוקרים ואומרים, שהשי"ת אינו משגיח כלל על בריותיו, ופונים לע"ז, כמ"ש: "כי פנה אל אלהים אחרים", ח"ו.

נג) וצריכים לדעת, שכל ענין העבודה, הנוהגת בקיום התורה והמצוות, בדרך הבחירה, נוהגת בעיקר, בב' הבחינות, של ההשגחה המוסתרת, האמורות. ועל הזמן ההוא, אומר: "בן הא הא, לפום צערא אגרא" (אבות ספ"ה).

שהיות, שהשגחתו יתברך, אינה גלויה, ואי אפשר לראותו יתברך, אלא בהסתר פנים, דהיינו רק דרך אחוריו, בדומה לאדם, הרואה רעהו מאחוריו, שעלול להטיל ספק,

ולחשוב, אולי אחר הוא. הנה בדרך זאת, נמצאת תמיד, הבחירה בידי האדם - אם לקיים רצונו ית', או ח"ו לעבור על רצונו.

כי הצרות והמכאובים, שמקבל, מביאים לו את הספק, במציאות השגחתו ית' על בריותיו, כנ"ל - אם כבחינה א', שהמה שגגות, אם ח"ו כבחינה ב', שהמה זדונות, עש"ה. ובין כך ובין כך, הוא נמצא, בצער רב ויגיעה מרובה. ועל הזמן ההוא, אומר הכתוב: "כל, אשר תמצא, ידך לעשות בכחך, עשה וגו'" (קהלת ט'). כי לא יזכה לגילוי הפנים, שפירושו, המידה השלימה של טובו ית', בטרם שישתדל ויעשה, כל מה, שאך בידו ובכחו לעשות. ולפום צערא, אגרא.

נד) אמנם, אחר שרואה השי"ת, שהאדם השלים מידת יגיעתו, וגמר, כל מה שהיה עליו לעשות, בכח בחירתו והתחזקותו באמונת השי"ת, אז עוזר לו השי"ת, וזוכה להשגת ההשגחה הגלויה, דהיינו לגילוי פנים.

ואז, זוכה לתשובה שלימה, שפירושה, ש"שב" ומתדבק בהשי"ת, בכל לב נפש ומאד, כמו שנמשך מאליו, מצד ההשגה של ההשגחה הגלויה.

נה) והנה, השגה זאת ותשובה זו, האמורות, באות לו לאדם, בב' מדרגות, שהראשונה היא - השגת השגחת שכר ועונש בהחלט. ומלבד שמשיג, בהשגה ברורה, את שכרה של כל מצוה לעוה"ב, זוכה ג"כ להשיג התענוג הנפלא, שבעת קיום המצוה, תיכף בעוה"ז. וכן מלבד שמשיג העונש המר, הנמשך מכל עבירה, לאחר מיתתו, זוכה ג"כ להרגיש, את טעמה המר של כל עבירה, ג"כ בעוד בחיים חיתו.

ומובן מאליו, שהזוכה להשגחה הגלויה הזאת, בטוח בעצמו, שלא יחטא עוד. כמו שאדם בטוח, שלא יחתוך באבריו ויגרום לעצמו יסורים נוראים. וכן בטוח בעצמו, שלא יעזוב המצוה, מלקיימה תיכף כשבאה לידו, כמו שהאדם בטוח, שלא יעזוב שום תענוג העוה"ז או ריוח גדול, הבא לידו.

נו) ובזה תבין מ"ש ז"ל: "היכי דמי תשובה, עד שיעיד עליו, יודע תעלומות, שלא ישוב לכסלו עוד". שלכאורה, הדברים מתמיהים: שא"כ, מי יעלה השמימה, לשמוע עדותו של השי"ת? גם לפני מי, צריך השי"ת להעיד עדותו זאת? וכי לא מספיק, שהשי"ת בעצמו יודע, שהאדם שב בכל לבו, ולא יחטא עוד?

ומהמתבאר הדבר פשוט לגמרי. כי באמת, אין האדם בטוח לחלוטין, שלא יחטא עוד, בטרם שיזכה, להשגת ההשגחה של שכר ועונש המבוארת, דהיינו גילוי פנים כנ"ל. וגילוי פנים זה, שמצד ישועת השי"ת, מכונה בשם "עדות". שהרי, ישועתו ית' בעצמו,

להשגה הזו של שכר ועונש, היא המבטיחה לו, שלא יחטא עוד, כמבואר לעיל. ונבחן על כן, שהשי"ת מעיד עליו.

וז"ש: "היכי דמי תשובה". כלומר, מתי יהיה אדם בטוח, שזכה לתשובה שלמה? וע"כ נתנו לו אות ברור, דהיינו, עד שיעיד עליו יודע תעלומות, שלא ישוב לכסלו עוד. כלומר, שיזכה לגילוי פנים. שאז, ישועתו ית' עצמו, מעידה עליו, שלא ישוב לכסלו עוד, כמבואר.

נז) והנה, תשובה זו האמורה, נקראת בשם "תשובה מיראה". כי הגם ששב, אל השי"ת, בכל לב ונפש "עד שמעיד עליו יודע תעלומות, שלא ישוב לכסלה עוד", כמבואר, עכ"ז, הרי כל הבטחון הזה, שלא יחטא עוד, הוא מטעם השגתו והרגשתו, את העונש והיסורים הרעים, הנמשכים מהעבירות. אשר ע"כ, בטוח בעצמו, שלא יחטא כנ"ל. ע"ד שבטוח, שלא יסבב לעצמו יסורים נוראים.

אמנם סוף סוף, נמצאים התשובה והבטחון הזה, שהוא, רק מחמת יראת העונשים, הנמשכים מהעבירות. ונמצא, שתשובתו היא, רק מיראת העונש, ונקראת משום זה "תשובה מיראה".

נח) ועם זה, מובנים דברי חז"ל, ש"העושה תשובה מיראה, זוכה, שהזדונות נעשין לו כשגגות". ויש להבין: איך נעשה זה? ועם הנ"ל תבין היטב,

כי נתבאר לעיל (אות נ"ב, ד"ה "והסתר"), שהזדונות, שהאדם עושה, המה נמשכים לו, מבחינת קבלת ההשגחה של ההסתר הכפול, שהוא הסתר בתוך הסתר, שפירושו, שאינו מאמין בהשגחת שכר ועונש ח"ו.

אמנם, מבחינת הסתר אחד, שפירושו, שמאמין בהשגחת שכר ועונש, אלא שמתוך ריבוי היסורים, בא לפעמים לידי הרהורי עבירה, כי אע"פ שמאמין, שהיסורים הגיעו לו מחמת עונש, עכ"ז דומה, לרואה את רעהו מאחוריו, שעלול להטיל ספק, ולחשוב, אולי אחר הוא, כנ"ל עש"ה, שהחטאים האלה, המה רק שגגות, שמתוך שמאמין בכלל, בהשגחת שכר ועונש. ע"ש.

נט) ולפיכך, אחר שזכה לתשובה מיראה הנ"ל, שפירושה, בהשגה ברורה של השגחת שכר ועונש, עד שבטוח שלא יחטא, הנה נתקנת לו לגמרי, בחינת ההסתר בתוך הסתר. שהרי, עתה רואה הוא בעליל, שיש השגחת שכר ועונש. וברור לו, שכל ריבוי היסורים, שהרגיש מעודו, היו לו לעונש, מהשגחתו יתברך על החטאים שעשה.

ואגלאי מלתא למפרע, שהיתה לו אז טעות מרה. ולפיכך, עוקר הזדונות האלה משורשם. אמנם לא לגמרי, אלא שנעשים לו לשגגות. כלומר, בדומה לעבירות שעשה מבחינת

הסתר אחד, שנכשל מחמת בלבול הדעת, שהגיע לו מתוך ריבוי היסורים, שמעבירים את האדם מדעתו, שהמה נחשבים רק לשגגות, כנ"ל.

ס) אמנם את הסתר הפנים הא', שהיה לו לפני זה, לא תיקן כלל, בתשובתו זאת. רק מכאן ולהבא, אחר שזכה לגילוי פנים, כנ"ל. אבל לשעבר, בטרם שזכה לתשובה, הרי נשארו לו הסתר הפנים וכל השגגות, כמו שהיו, מבלי שום תיקון ושינוי כלל. שהרי גם אז האמין, שהצרות והיסורים, באו לו מחמת עונש, כמש"ה: "ואמר ביום ההוא, על כי אין אלקי בקרבי, מצאוני הרעות האלה". כנ"ל, עש"ה.

סא) ולכן, עדיין לא נקרא "צדיק גמור". כי הזוכה לגילוי פנים, שפירושו, מידת טובו השלימה, כראוי לשמו ית', כנ"ל, אות נ"ה, ד"ה "והנה", הוא הנקרא בשם "צדיק", להיותו מצדיק את השגחתו ית'. כמות שהיא באמת. דהיינו, שנוהג עם בריותיו, בתכלית הטוב ובתכלית השלימות. באופן, שמיטיב לרעים ולטובים.

וע"כ, כיון שזכה לגילוי פנים, מכאן ואילך ראוי להקרא בשם "צדיק". אמנם, מתוך שלא תיקן לגמרי, אלא את בחינת הסתר בתוך הסתר, אבל בחינת הסתר א' עדיין לא תיקן, אלא רק מכאן ואילך, כנ"ל, ונמצא, שהזמן ההוא, דהיינו בטרם שזכה לתשובה, אינו ראוי עדיין להקרא בשם "צדיק", שהרי אז, נשאר לו הסתר הפנים, כמו שהיה. וע"כ נקרא "צדיק שאינו גמור". כלומר, שעדיין יש לתקן את העבר שלו.

סב) ונקרא ג"כ "בינוני". משום, שאחר שזכה עכ"פ ל"תשובה מיראה", נעשה מוכשר על ידי העסק השלם בתורה ומע"ט, לזכות ל"תשובה מאהבה" גם כן. אשר אז, יזכה לבחינת צדיק גמור. ולפיכך נמצא עתה, שהוא הבינוני, בין היראה לאהבה, שעל שם זה נקרא "בינוני". משא"כ בטרם זה, לא היה מוכשר לגמרי, אפילו להכין את עצמו ל"תשובה מאהבה".

סג) והנה נתבארה היטב, המדרגה הראשונה, של השגת גילוי הפנים, דהיינו, ההשגה והרגשת השגחת שכר ועונש. באופן, שיעיד עליו יודע תעלומות, שלא ישוב לכסלו עוד, כנ"ל. שזה נקרא "תשובה מיראה", שהזדונות נעשו לו כשגגות. ונקרא "צדיק שאינו גמור". וגם נקרא "בינוני", כמבואר.

סד) ועתה נבאר, את המדרגה השניה, של השגת גילוי הפנים, שהיא השגת ההשגחה השלימה האמיתית הנצחית. שפירושה, שהשם יתברך, משגיח על בריותיו, בבחינת הטוב והמיטיב לרעים ולטובים. אשר עתה, הוא נקרא "צדיק גמור" ו"תשובה מאהבה". אשר זוכה, שהזדונות נהפכו לו לזכויות.

והנה נתבארו כל ד' הבחינות של הבנת ההשגחה, הנוהגים בבריות. אשר, שלש הבחינות הראשונות, שהם: הסתר כפול, והסתר אחד, והשגת השגחת שכר ועונש - אינם אלא הכנות, שעל ידיהם, יזכה האדם לבחינה הד', שהיא השגת ההשגחה האמיתית הנצחית, שענינה יתבאר לפנינו, בע"ה.

סה) ויש להבין אמנם, למה לא די לו לאדם, בחינה ג', שהיא השגת ההשגחה של שכר ועונש? שאמרנו, אשר כבר זכה, שהיודע תעלומות, מעיד עליו, שלא יחטא עוד. ולמה נקרא עדיין "בינוני" או "צדיק שאינו גמור", ששמו מוכיח עליו, שעדיין אין עבודתו רצויה, בעיני השי"ת? ועדיין נמצא, חסרון ופגם, בבחינת התורה והעבודה שלו?

סו) ונקדים לברר, מה שהקשו המפרשים, על המצוה של אהבת ה'. כי איך חייבה אותנו התורה הקדושה, במצוה, שאין בידינו לקיימה כלל? שהרי על הכל, אפשר לו לאדם, שיכוף את עצמו, וישעבד את עצמו לקיימו, אבל על אהבה, אינם מועילים שום שעבוד וכפיה שבעולם?

ותירצו, שמתוך שהאדם מקיים, את כל תרי"ב המצוות, כהלכתן, נמשכת לו אהבת השם מאליה. ולפיכך, נחשבת לו, כמו בידו לקיימה. שהרי, יכול לשעבד ולכוף את עצמו בתרי"ב המצוות, שיקיימן כהלכתן, שאז זוכה גם באהבת ה'.

סז) אמנם דבריהם אלו, צריכים עוד לביאור רחב, כי סוף סוף, לא היתה אהבת ה' צריכה להגיע לנו, בבחינת מצוה, מאחר, שאין לנו בה, שום מעשה ושעבוד כלל מידינו, אלא שבאה מאליה, אחר שנשלמים בתרי"ב המצוות. וא"כ, די לנו ומספיק לגמרי, הציווי של תרי"ב המצוות. ולמה נכתבה מצות האהבה?

סח) וכדי להבין זאת, צריכים מקודם להבנה אמיתית, במהותה של אהבת ה' עצמה. ויש לדעת, שכל הנטיות והמדות, הטבועות באדם, לשמש עמהן כלפי חבריו, הנה כל אלו הנטיות והמדות הטבעיות, כולן נחוצות לעבודת השי"ת. ומתחילה, לא נבראו והוטבעו באדם, אלא רק משום תפקידן הסופי, האמור, שהוא תכלית וסוף כל האדם, בסו"ה "ולא ידח ממנו נדח", אשר אז, צריך להם לכולם, כדי להשתלם עמהם, בדרכי קבלת השפע, ולהשלים חפץ ה'.

וז"ש: "כל הנקרא בשמי ולכבודי, בראתיו וגו'" (ישעיה מ"ג, ז'). וכן: "כל פעל ה' למענהו וגו'" (משלי ט"ז, ד'). אלא שבינתים, הוכן לו לאדם, עולם מלא, כדי שכל אלו הנטיות והמדות הטבעיות שבו, יתפתחו וישתלמו, ע"י שיתעסק בהן עם הבריות, באופן, שיהיו ראויים לתכליתם.

וז"ש חז"ל: "חייב אדם לומר, בשבילי נברא העולם", משום שכל בריות העולם נחוצים ליחיד, שהמה המפתחים ומכשירים את נטיותיו ומדותיו, של כל אדם יחיד, עד שיוכשרו ויעשו, לכלי שרת לעבודתו ית'.

סט) וכיון שכן, הרי יש לנו להבין, את מהותה של אהבת ה', מתוך מדות האהבה, שהאדם נוהג בהן, כלפי חברו. אשר בהכרח, גם אהבת ה', מושפעת במדות אלו. כי מתחילה, לא הוטבעו באדם, אלא לשמו ית', כמבואר לעיל.

וכשנתבונן במדות האהבה, שבין איש לרעהו, נמצא בהן, ד' מדות של אהבה, זו למעלה מזו. כלומר, שתים, שהן ארבע.

ע) הא' - היא אהבה התלויה בדבר. שפירושה, אשר מרוב טובה ותענוג ותועלת, שקיבל מחברו, דבקה בו נפשו בו באהבה נפלאה. ובזה ב' מדות:

מידה א' - שבטרם, שהכירו ונתאהבו זה בזה, גרמו רעות אחד לחברו, אלא שאינם רוצים לזכור אותן, משום שעל כל פשעים תכסה אהבה.

ומידה ב' - היא, שמעודם עשו טובות ותועלת זה לזה, ושום זכר של נזק ורעה כלשהם, איננו ביניהם מעולם.

עב) הב' - היא אהבה שאינה תלויה בדבר. שפירושה, שהכיר מעלת חברו, שהיא מצוינת ועולה בהפלגה גדולה, על כל המשוער והמדומה, שמתוך כך, דבקה נפשו בו, באהבה רבה לאין קץ.

וגם כאן, יש ב' מידות:

מידה א' - היא בטרם שמכיר, כל הליכותיו ועסקיו של חברו, עם אחרים, שאז נבחנת אהבה זו, ל"אהבה בלתי מוחלטת", משום, שנמצא לחברו, אילו עסקים עם אחרים, שבשטחיות נדמה, כמי שגורם להם רעות ונזק, מתוך התרשלות, באופן, שאם היה האוהב רואה אותם, היתה נפגמת כל מעלתו של חברו, והיתה האהבה מתקלקלת ביניהם. אלא שעדיין, לא ראה עסקיו אלה, ולכן עדיין אהבתם שלימה וגדולה בהפלאה יתירה.

עג) מידה ב' - ב"אהבה שאינה תלויה בדבר", היא המידה הד' של האהבה בכללה. היא באה ג"כ מהכרת מעלה שבחברו כנ"ל. אלא, נוסף על זאת, עתה מכיר הוא, כל עסקיו והליכותיו עם כל אדם, אף אחד מהם לא יחסר, ובדק ומצא, שלא לבד שאין בהם שמץ דופי, אלא, טובתו מרובה עליהם לאין קץ, ועולה על כל המשוער והמדומה. ועתה היא "אהבה נצחית ומוחלטת".

עד) והנה כל אלו, ד' המידות של האהבה, הנוהגות בין איש לרעהו, המה נוהגות ג"כ, בין האדם למקום. ולא עוד, אלא שהמה נעשו כאן, באהבת ה', בבחינת מדרגות, על דרך סיבה ומסובב. ואי אפשר לזכות, בשום אחת מהן, בטרם שיזכה למידה הא' של האהבה התלויה בדבר, ואחר שזכה בה על שלימותה, המידה הא' הזאת מסבבת לו לזכות במידה הב', ואחר שזכה בה במידה הב' והגיע לסופה, הרי היא מסבבת לו לזכות במידה הג', וכן המידה הג' למידה הד', לאהבה הנצחית.

עה) ולפי"ז, מתעוררת השאלה: איך יצוייר לו לאדם, לזכות למדרגה ראשונה של אהבת ה', שהיא מידה א' של "האהבה התלויה בדבר", שפירושה, אהבה הבאה מחמת רוב טובה שהשיג מהנאהב, בעת, שקיימא לן, שכר מצוה בהאי עלמא ליכא?

ומכ"ש לפי המתבאר, שכל אדם מוכרח לעבור, דרך ב' הבחינות הראשונות של ההשגחה בדרך הסתר פנים, שפירושה, שהפנים שלו ית', דהיינו, מידת טובו ית', שמדרך הטוב להיטיב, הן נסתרות באותו זמן, כנ"ל (אות מ"ז ד"ה ומתחילה) עש"ה, ולפיכך, מקבלים אז צער ויסורים ע"ש?

אמנם נתבאר, שכל העסק, בתורה ובעבודה, דרך בחירה, נוהגים בעיקר, בזמן ההוא של הסתר פנים, ע"ש. ואם כן, איך יצוייר, שיזכה למידה ב' של האהבה התלויה בדבר, שפירושה, שמעודו עד היום הזה, עשה לו הנאהב רק טובות מרובות ונפלאות, ולא גרם לו, שום שמץ של רע כל שהוא, ואצ"ל, שיזכה למדרגה ג' או ד'?

עו) אמנם כן, צללנו לתוך מים אדירים. ולכל הפחות, יש לנו להעלות מכאן, מרגלית יקרה. ונבאר ע"כ מאמר חז"ל (ברכות י"ז): "כי הוו מפטרי רבנן מבי רבי אמי [כשהיו החכמים יוצאים מבית רבי אמי], ואמרי לה מבי רבי חנינא [ויש אומרים מבית רבי חנינא], אמרי ליה הכי [אמרו לו כך], עולמך תראה בחייך, ואחריתך לחיי העולם הבא וכו', ופעמיך ירוצו לשמוע דברי עתיק יומין". עכ"ל.

ויש כאן להבין: למה לא אמרו "עולמך תקבל בחייך", אלא רק "תראה"? ואם באו לברך, היה להם לברך בשלימות, דהיינו, שישיג ויקבל עולמו בחייו? ועוד יש להבין בכלל: למה לו לאדם, לראות העוה"ב שלו בחייו, המצער הוא, אשר אחריתו לחיי העוה"ב? ועוד, למה העמידו ברכה זו בראשונה?

עז) והנה קודם כל, צריכים להבין, ראיה זו, של העוה"ב שלו בחייו, איך היא? כי ודאי, שבעינים הגשמיות, אין רואים שום דבר רוחני. גם אין מדרכו של השי"ת, לשנות סדרי בראשית. כי כל סדרי בראשית, מתחילתם, לא סדרם השי"ת, בסדרים הללו, אלא משום, שהמה המוצלחים ביותר, לתכלית הנרצית מהם, דהיינו, שיזכה האדם, על ידיהם,

להתדבק בו ית', כנ"ל, כמ"ש: "כל פעל ה' למענהו". וא"כ יש להבין: איך יצוייר לאדם, ראיית עולמו בחייו?

עח) ואומר לך, שראיה זו, מגיעה לו לאדם, על ידי "פקיחת עינים" בתורה הקדושה, עד"ה: "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". ועל דבר זה, משביעים לה לנשמה, בטרם ביאתה לגוף (נדה דף ל' ע"ב): "אשר אפילו, כל העולם יאמרו לך, שצדיק אתה, תהיה, בעיניך, כרשע". דהיינו, "בעיניך" דוקא. פירוש: כל עוד, שלא זכית לפקיחת "עינים" בתורה, תחזיק את עצמך כרשע, ובל תשטה את עצמך, מכח הפרסום, שיש לך בכל העולם, לצדיק.

ובזה תבין ג"כ, למה העמידו הברכה של "עולמך תראה בחייך" בראש הברכות. כי לפני זה, אינו זוכה אפילו לבחינת "צדיק שאינו גמור".

עט) אמנם יש להבין: אם באמת יודע בעצמו, שכבר קיים כל התורה כולה, וכן כל העולם כולו הסכימו לו בזה, למה כל זה לא יספיק לו כלל, אלא שמושבע ועומד, להחזיק את עצמו, לרשע? ומשום, שחסרה לו, המדרגה הנפלאה הזאת, של פקיחת העינים בתורה, לראות עולמו בחייו, אתה מדמה אותו לרשע? דבר זה מתמיה ביותר.

פ) אמנם כבר נתבארו, ד' הדרכים של השגתם של בני האדם, את השגחתו ית' עליהם, שהן: שתים מבחינת הסתר הפנים, ושתים מבחינת גילוי הפנים. ונתבאר הטעם, של הסתרת הפנים מהבריות, שהיא בכונה גדולה, כדי ליתן מקום לבני אדם, להתיגע ולעסוק, בעבודתו ית' בתורה ומצוות, מבחינת "בחירה".

כי אז, עולה נחת הרוח לפני המקום, מעבודתם בתורתו ומצוותיו, ביותר מהנ"ר שלו מהמלאכים של מעלה, שאין להם בחירה, אלא שמוכרחים בשליחותם, כנודע. גם יש עוד טעמים מובהקים ביותר, שאין כאן המקום להאריך בהם.

פא) ועם כל השבח, האמור על בחינת הסתר פנים, איננה נחשבת לשלימות, אלא לבחינת "מעבר" בלבד. כי היא המקום, שמשם זוכים לכל השלימות המקווה. דהיינו, שכל שכר מצוה, המוכן לאדם, אינו זוכה בה, אלא מתוך יגיעתו בתורה ומע"ט, בזמן של הסתר הפנים. כלומר, מזמן שעוסק מכח "בחירה".

כי אז יש לו צער, מתוך התחזקותו באמונתו ית' בקיום רצונו, וכל השכר של האדם אינו נמדד, אלא לפי הצער, שסובל מקיום התורה והמצוה, כדברי בן הא הא, לפום צערא אגרא.

פב) ולפיכך, מוכרח כל אדם, לעבור ה"מעבר" הזה, של הזמן מהסתר הפנים. וכשמשלים זה, אז זוכה להשגת ההשגחה הגלויה, דהיינו, לגילוי הפנים, כנ"ל.

ובטרם שזכה לגילוי הפנים, ואע"פ שרואה את האחוריים, אי אפשר לו, שלא יבא פעם לידי עבירה, כנ"ל ד"ה "וצריכים". ולא בלבד, שאין בידו לקיים כל תרי"ג המצוות, משום שאין האהבה באה בדרך הכפיה והאונס, אלא אפילו בתרי"ב מצוות, ג"כ אינו שלם, כי אפילו היראה שלו אינה קבועה כהלכתה, כנ"ל.

וז"ס, אשר "תורה" היא בגימטריא תרי"א, שכל גימטריא ה"ס אחוריים, שאפילו תרי"ב אינו יכול לקיים כהלכתן. וז"ס: "לא לנצח ירי"ב וכו'", אלא סופו לזכות לגילוי הפנים, כאמור.

פג) והנה, מדרגה ראשונה של גילוי הפנים, שהיא "השגת השגחת שכר ועונש בבירור המוחלט" - אין זו באה לו לאדם, אלא על ידי ישועתו ית', שזוכה בפקיחת עינים בתורה הקדושה בהשגה נפלאה, "ונעשה כמעיין המתגבר", כר"מ (אבות פ"ו), ובכל מצוה שבתורה הקדושה, שכבר קיים אותה מתוך היגיעה מבחירתו, זוכה ורואה בה, את שכר המצוה, המיועד לו לעוה"ב. וכן ההפסד הגדול, שבעבירה.

פד) ואע"פ, שעדיין לא הגיע השכר לידו, כי "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", עכ"ז מספיקה לו ההשגה הברורה הזאת, מכאן ואילך להרגיש התענוג הגדול, בעת עשיית כל מצוה, כי "כל העומד לגבות, כגבוי דמי".

למשל, כסוחר, שעשה עסק והרויח בו סכום גדול: אע"פ שעתיד הריוח להגיע לידו לאחר זמן רב, מ"מ אם הוא בטוח בלי שום צל של ספק קל, שהריוח יגיע לידו בזמן, הרי אצלו השמחה שוה, כמו שהגיע לידו תיכף.

פה) ומובן מאליו, שהשגחה גלויה כזאת, מעידה עליו, שמכאן ואילך יתדבק בתורה ומצות בכל לב ונפש ומאד. וכן שיפרוש ויברח מהעבירות, כמו שבורח מפני אש.

ואע"פ, שאינו עוד צדיק גמור, כנ"ל, משום שלא זכה עדיין לתשובה מאהבה, מ"מ, הדביקות הגדולה שלו בתורה ומע"ט, עוזרת לו, לאט לאט, לזכות ג"כ בתשובה מאהבה, דהיינו המדרגה הב' של "גילוי פנים". ואז יכול לקיים כל תרי"ג המצוות בשלימות, ונעשה צדיק גמור.

פו) ועתה מובן לנו היטב, מה שהקשינו בענין השבועה, שמשביעין את הנשמה טרם ביאתה לעוה"ז, אשר "אפילו כל העולם אומרים, לך צדיק, אתה תהיה בעיניך כרשע". שהקשינו: מאחר שהעולם כולו מסכימים עמו, שהוא צדיק, למה מחויב להחזיק עצמו כרשע, וכל העולם כולו לא יהיה נאמן לו? ויש עוד להוסיף להקשות, על הלשון "ואפילו כל העולם כולו אומרים וכו'", מה ענין העדות של העולם כולו לכאן? והלא האדם יודע

בעצמו יותר מכל העולם כולו, והיה לו להשביעו "שאפילו אתה יודע בעצמך שצדיק אתה, וכו'".

וביותר קשה: הלא גמרא מפורשת היא (ברכות ס"א): "אמר רבא, לידע איניש בנפשיה, אם צדיק גמור הוא, אם לאו". עכ"ל. הרי, שיש חיוב ומציאות, להיות באמת צדיק גמור. ולא עוד, אלא מחוייב לחקור, ולידע בעצמו, את האמת הזו. ואם כן, איך משביעים את הנשמה, ש"תמיד תהיה בעיניה כרשע", ושלא תדע לעולם את האמת בעצמה, אחר שחז"ל חייבו את ההיפך, כמבואר?

פז) אמנם, הדברים מדוייקים מאד, כי האדם עצמו, כל עוד שלא זכה לפקיחת עינים בתורה בהשגה נפלאה, עד שיספיק לו להשגה ברורה בהשגת שכר ועונש, הנה ודאי, שלא יוכל לרמות את עצמו בשום אופן, להחזיק את עצמו כצדיק, - כי מרגיש בהכרח, שחסרים לו ב' המצוות הכוללות ביותר שבתורה, שהן "אהבה" ו"יראה".

שאפילו, לזכות ל"יראה" בשלימות, דהיינו, באופן "שיעיד עליו יודע תעלומות, שלא ישוב לכסלו עוד", מחמת רוב יראתו מהעונש וההפסד של העבירה, כנ"ל, הנה זה לא יצוייר לאדם כלל, בטרם שיזכה להשגה שלימה וברורה ומוחלטת, בהשגחת שכר ועונש, דהיינו, הזכיה של מדרגה א' של גילוי פנים, המגיעה לו לאדם, ע"י פקיחת עינים בתורה, כנ"ל.

ואין צריך לומר ל"אהבה", שענינה לגמרי מחוץ לגדר יכלתו, להיותה תלויה באבנתא דליבא, ושום יגיעה וכפיה אינה מועילה לו כאן.

פח) ולפיכך, לשון השבועה היא: "ואפילו כל העולם אומרים לך, שצדיק אתה, וכו'". כי ב' המצוות האלו, "אהבה ויראה", הן מסורות רק לאדם עצמו, ואין אחד מבני העולם זולתו, יכול להבחין בהן ולדעת אותן.

ולפיכך, כיון שרואים אותו שלם בתרי"א מצוות, מיד אומרים, שמן הסתם, יש לו המצוות של אהבה ויראה ג"כ. ומתוך שטבע האדם, מחייב להאמין לעולם, הריהו עלול מאד, ליפול לטעות מרה. לפיכך, משביעים את הנשמה על זה, עוד טרם ביאתה לעוה"ז. והלואי שיועיל לנו. אמנם, האדם, כשהוא לעצמו, מחוייב ודאי לחקור ולידע בנפשו, אם צדיק גמור הוא, כנ"ל.

פט) גם מובן היטב, מה שהקשינו לעיל, בדבר זכיית האהבה. הקשינו: איך אפשר לזכות, אפילו למדרגה ראשונה של אהבה, בה בשעה, "שקיימא לן, שכר מצוה בהאי עלמא ליכא"?

ועתה מובן היטב, שהרי, אינו צריך לקבל ממש, את שכר המצוה בחייו, כי ע"כ דייקו, "עולמך תראה בחייך, ואחריתך לחיי העוה"ב". דהיינו, להורות, ש"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", אלא בעוה"ב. אמנם, לראות ולידע ולהרגיש, שכר המצוה, העתיד לבא בעוה"ב, הוא מוכרח באמת לדעת זה, בבירור גמור, בעוד בחיים חיתו, דהיינו, על ידי השגתו הנפלאה בתורה, כנ"ל. כי אז זוכה עכ"פ, לבחינת "האהבה התלויה בדבר", שהיא מדרגה ראשונה, של היציאה מהסתר פנים, וביאתו לגילוי פנים. המוכרחת לו לאדם, לקיום תורה ומצוות כהלכתן, באופן "שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד".

צ) ומעתה, מתוך שמתאמץ, בשמירת התורה והמצוות, מבחינת "אהבה התלויה בדבר", הבאה לו מידיעת "השכר העתיד לו בעוה"ב", מבחינת "כל העומד לגבות, כגבוי דמי", כנ"ל ד"ה "ואע"פ".

אז הולך וזוכה, למדרגה הב' של גילוי הפנים, שהיא בחינת השגחתו יתברך על העולם, מתוך נצחיותו ואמיתיותו, דהיינו, שהוא "טוב ומיטיב לרעים ולטובים". וזוכה ל"אהבה, שאינה תלויה בדבר", שאז "הזדונות נעשים לו כזכויות". ומשם ואילך נקרא "צדיק גמור", כי יכול לקיים התורה והמצוות באהבה ויראה. ונקרא "גמור", כי יש לו כל תרי"ג המצוות בשלימות.

צא) ומיושב ג"כ, מה שהקשינו לעיל, בזוכה בבחינה ג' של ההשגחה, דהיינו "השגחת שכר ועונש", שכבר "יודע תעלומות, מעיד עליו, שלא ישוב לכסלו עוד". ועכ"ז נקרא עדיין רק "צדיק שאינו גמור", ע"ש.

ועתה מובן היטב, כי סוף סוף עדיין חסרה לו "מצוה אחת", דהיינו מצות האהבה, כמבואר. והוא אינו גמור ודאי, שהרי צריך לגמור בהכרח מספר תרי"ג המצוות, שהן בהכרח הפסיעה הראשונה על מפתן השלימות.

צב) ובכל האמור, יתבארו לנו היטב, הקושיות המפורשות, שהקשו: איך חייבה אותנו התורה במצות האהבה, בשעה שהמצוה הזאת, איננה כלל בידינו לעסוק ולנגוע בה, אפילו במגע כל שהוא?

ועתה תבין ותראה, שעל הדבר הזה הזהירונו חז"ל: "יגעתי, ולא מצאתי, אל תאמן". וכן: "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה" (פסחים נ'). וכן, שעל דבר זה, מעיד הכתוב "ומשחרי ימצאוניני" (משלי ח').

צג) וזהו לשון חז"ל (מגילה דף ו' ע"ב): "אמר רבי יצחק, אם יאמר לך אדם, יגעתי ולא מצאתי, אל תאמן. לא יגעתי ומצאתי, אל תאמן. יגעתי ומצאתי, תאמן. הני מילי בדברי תורה, אבל במשא ומתן, סיעתה דשמיא הוא".

והנה, הקשינו לעיל, באות מ' ד"ה "ונבין", על מ"ש "יגעתי ומצאתי, תאמן", שהלשון לכאורה סותרת את עצמה. כי יגיעה נופלת על קנין, ומציאה נופלת על דבר שמגיע לו בלי טורח כלל ובהסח הדעת. והיה לו לומר: "יגעתי וקניתי" ע"ש.

אמנם תדע, שלשון "מציאה" זו, שמזכירים כאן הכונה, היא על לשון הכתוב "ומשחרי ימצאונני". וסובב על "מציאות פניו של השי"ת", ע"ד שאיתא בזוהר, ש"אינם מוצאים אותו ית', אלא רק בתורה". כלומר, שעל ידי יגיעה בתורה, זוכים למצוא גילוי הפנים של השי"ת.

ולפיכך, דייקו חז"ל בדבריהם, ואמרו: "יגעתי ומצאתי, תאמן. כי ה"יגיעה" היא בתורה, וה"מציאה" היא בגילוי הפנים של השגחתו ית' (כנ"ל אות מ"ז, ד"ה "ומתחילה").

ובכונה לא אמרו: "יגעתי וזכיתי, תאמן", או: "יגעתי וקניתי", כי אז היה מקום לטעות בדברים, שהזכיה או הקנין, סובבים על קנין התורה בלבד. ולפיכך דייקו בלשון "מצאתי", להורות שהכונה היא, על דבר נוסף על קנין התורה, דהיינו, מציאות גילוי פניו של השגחתו יתברך, כמבואר.

צד) ובזה מתיישב ג"כ מ"ש: "לא יגעתי ומצאתי, אל תאמן". כי לכאורה תמוה: מי פתי יעלה על דעתו, שאפשר לזכות בתורה, בלי שיהיה צריך להתיגע עליה? אלא, מתוך, שהדברים סובבים על הכתוב "ומשחרי ימצאונני" (משלי ח' י"ז), שהמשמעות היא, כל מי שהוא, כקטן כגדול, המבקש אותו ית', תיכף מוצא אותו, כי כן מורה הלשון "ומשחרי". והיה אפשר לחשוב, שאין צריך לזה, יגיעה כל כך. ואפילו איש פחות, שאינו מוכן ליתן על זה שום יגיעה, גם הוא ימצא אותו ית'. לזה הזהירונו חז"ל, שאל תאמין לפירוש כזה, אלא היגיעה היא הכרחית כאן. ו"לא יגעתי, ומצאתי, אל תאמן".

צה) ובזה תבין, למה נקראת התורה בשם "חיים", כמ"ש: "ראה, נתתי לפניך היום, את החיים ואת הטוב, וגו'" (דברים ל', ט"ו). וכן: "ובחרת בחיים וגו'". וכן: "כי חיים הם למצאיהם" (משלי ד', כ"ב).

כי דבר זה נמשך לה מהכתוב: "כי באור פני מלך חיים" (משלי ט"ז). בהיות שהשי"ת, הוא מקור כל החיים וכל הטוב, וע"כ החיים נמשכים לאותם הענפים, הדבקים במקורם, שזה אמור, באותם, שהתייגעו ומצאו אור פניו ית' בתורה. דהיינו, שזכו לפקיחת עינים

בתורה בהשגה הנפלאה. עד שזכו לגילוי הפנים, שפירושו, השגת ההשגחה האמיתית, הראויה לשמו ית' "הטוב", ושמדרך הטוב להיטיב. (כנ"ל ד"ה "והנה", עש"ה).

צו) והזכאים הללו, כבר אינם יכולים לפרוש את עצמם, מקיום המצוה כהלכתה, כמו אדם, שאינו יכול לפרוש את עצמו, מתענוג נפלא, שהגיע לידו. וכן בורחים מפני העבירה, כבורח מפני הדליקה, כנ"ל ד"ה "והנה", עש"ה.

ועליהם נאמר: "ואתם, הדבקים בה' אלקיכם, חיים כלכם היום", להיות אהבתו ית', מגיעה ומושפעת אליהם, באהבה טבעית, בצנורות הטבעיים, המוכנים לו לאדם מטבע הבריאה, כי עתה נמצא הענף דבוק בשרשו כראוי, והחיים מושפעים לו בשפע רב ממקורו בלי הפסק. ועל שם זה, נקראת התורה בשם "חיים".

צז) ולפיכך הזהירונו חז"ל במקומות הרבה, על תנאי, המחוייב בעסק התורה, שיהיה "לשמה" דוקא. דהיינו, באופן שיזכה על ידיה ל"חיים", כי תורת חיים היא. ולדבר זה, היא ניתנה לנו, כמ"ש: "ובחרת בחיים".

ולפיכך, מוכרח כל אדם, בשעת העסק בתורה, להתייגע בה, וליתן דעתו ולבו, למצוא בה את אור "פני" מלך חיים, דהיינו, השגת ההשגחה הגלויה, שנקראת "אור הפנים", כנ"ל ד"ה "ומתחילה".

וכל אדם מוכשר לזה, כמ"ש: "ומשחרי ימצאוניני". וכמ"ש: "יגעתי ולא מצאתי, אל תאמן". וכלום חסר לו לאדם בדבר זה, רק היגיעה בלבדה. וז"ש: "כל העוסק בתורה "לשמה", תורתו נעשית לו "סם חיים" (תענית ז' ע"א). דהיינו, רק שיתן דעתו ולבו לזכות ל"חיים", שזהו פירושו של "לשמה", כמבואר.

צח) עתה תראה, שמה שהקשו המפרשים, על מצות האהבה, לומר, שהמצוה הזאת איננה בידינו, משום שאין האהבה באה בדרך כפיה ושעבוד - שאין זו קושיא כלל, כי הוא לגמרי בידינו. שהרי, אפשר לכל אדם, להתייגע בתורה, עד שימצא השגת השגחתו ית' הגלויה, כמ"ש ז"ל: "יגעתי ומצאתי, תאמן". וכשזוכה להשגחה הגלויה, כבר האהבה נמשכת לו מאליה, בצנורות הטבעיים, כמ"ש לעיל.

ומי שאינו מאמין, שאפשר לו לזכות לזה, על ידי יגיעתו, יהיה זה מטעם שיהיה, נמצא בהכרח, שאינו מאמין ח"ו בדברי חז"ל, אלא מדמה לעצמו, שהיגיעה אינה מספקת לכל אדם, שהיא בניגוד למ"ש: "יגעתי ולא מצאתי, אל תאמן:. וכמו כן, בניגוד לדברי הכתוב, שאומר "ומשחרי ימצאוניני". דהיינו, "ומשחרי דייקא, יהיה מי שיהיה, כקטן כגדול. אמנם, ליגיעה הוא צריך ודאי.

צט) ומהמתבאר תבין ג"כ, מ"ש חז"ל: "כל העוסק בתורה שלא לשמה, תורתו נעשית לו סם המות" (תענית ז' ע"א). גם על מ"ש על הכתוב: "אכן אתה, אל מסתתר", שהקב"ה מסתיר את עצמו בתורה.

שהקשינו לעיל, ד"ה "והנה": שהדעת נותנת, שהשי"ת מוסתר דוקא במלי דעלמא, ובהבלי העוה"ז, שהמה מחוץ לתורה. ולא בתורה עצמה, שרק שם מקום הגילוי בלבד? ועוד הקשינו: הסתר זה, שהקב"ה מסתיר עצמו, כדי שיחפשוהו וימצאו אותו, כמ"ש בזוהר, כל זה למה לי?

ק) ומהמתבאר תבין היטב, שהסתר זה, שהקב"ה מסתיר את עצמו, כדי שיבקשוהו, פירושו, דבר הסתר הפנים, שנוהג עם בריותיו, בב' הבחינות: הסתר אחד, והסתר בתוך הסתר, כנ"ל ד"ה "אמנם". ומשמיענו הזוהר, שאל יעלה על הדעת, שהשי"ת רוצה להשאר ח"ו, בבחינת השגחה של הסתר פנים מבריותיו, אלא בדומה לאדם, שמסתיר את עצמו, בכונה, כדי שחברו יחפש אחריו וימצאהו - כן השי"ת, בשעה, שנוהג עם בריותיו בהסתר פנים, זה רק משום, שרוצה, שהבריות יבקשו את גילוי פניו, וימצאו אותו.

כלומר, משום שאין שום דרך ומבוא לבריות, שיוכלו לזכות באור פני מלך חיים, אם לא היה נוהג עמהם מתחילה בהסתר פנים. באופן, שכל ההסתר, הוא רק הכנה בעלמא, אל גילוי הפנים, כמבואר לעיל, ד"ה "והנה".

קא) וז"ש, שהקב"ה מסתיר את עצמו בתורה. כי ענין היסורים והצער, שהאדם משיג, בשעת הסתר הפנים, אינו דומה, באדם שיש בידו עבירות ומיעט בתורה ומצוות, לאדם שהרבה בתורה ומעשים טובים.

כי הראשון, מוכשר ביותר לדון את קונו לכף זכות, דהיינו, לחשוב, שהיסורים הגיעו לו, מחמת העבירות ומיעוט התורה שבידו.

משא"כ השני, קשה לו ביותר לדון את קונו לכף זכות, שהרי לפי דעתו, אינו ראוי לעונשים קשים כל כך. ולא עוד, אלא שרואה, שחבריו הגרועים ממנו, אינם סובלים כל כך, עד"ה: "רשעים ושלוי עולם השגו חיל, וכן לשוא זכיתי לבבי".

ומכאן תראה, אשר כל עוד, שהאדם אינו זוכה, להשגחה של גילוי פנים, נמצא, שהתורה והמצוות, שהרבה, מכבידים לו הסתר הפנים, במידה מרובה. וז"ש, אשר הקב"ה מסתיר עצמו בתורה. ודו"ק כאן.

ובאמת, כל הכובד הזה, שהוא מרגיש ביותר על ידי התורה, אינו, אלא כבחינת כרוזים, אשר התורה הקדושה בעצמה, קוראת אליו עי"ז, ומעוררתו להזדרז ביותר, ולמהר ליתן את סכום היגיעה, הנדרש ממנו, בכדי לזכותו תיכף לגילוי הפנים, כחפץ ה'. והבן מאד. קב) וז"ש, ש"כל הלומד שלא לשמה, תורתו נעשית לו סם המות". כי מלבד שאינו יוצא מבחינת הסתר פנים לגילוי פנים, שהרי לא כיוון דעתו, להתייגע ולזכות לו, הנה עוד התורה, שמרבה, מוסיפה לו הסתר פנים במידה מרובה, עד שנופל ח"ו ל"הסתר תוך הסתר". שהוא בחינת "מות", להיות מנותק לגמרי משורשו. ונמצא, שתורתו נעשית לו "סם המות".

קג) ובזה מתבארים ב' השמות, הנוהגים בתורה, שהם: נגלה, ונסתר. שיש להבין, ענין תורת הנסתר למה לי? ולמה אין כל התורה מגולה?

אמנם, יש כאן כונה עמוקה. כי תורת "הנסתר" מרמזת, אשר השי"ת "מסתתר בתורה", כמבואר לעיל. ועל שם זה, נקראת "תורת הנסתר".

ו"נגלה" נקראת, משום, שהשי"ת מתגלה על ידי התורה, כנ"ל.

ולפיכך, אמרו המקובלים, וכן איתא בסידור הגר"א, אשר סדר השגת התורה, מתחילה בסוד, ומסיימת בפשט. דהיינו כאמור, שע"י היגיעה הרצויה, שהאדם מתייגע מתחילתו בתורת הנסתר, זוכה על ידיה, לתורת הנגלה, שהיא הפשט, כמבואר לעיל היטב. הרי שמתחיל בנסתר, שנקרא "סוד", וכשזוכה, מסיים ב"פשט".

קד) ונתבאר היטב, מה שהקשינו לעיל, ד"ה "ולפי"ז:" איך אפשר לזכות למדרגה ראשונה של אהבה, שהיא בחינת "האהבה התלויה בדבר", כי נודענו, שאע"פ ש"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", מ"מ השגת שכר המצוה ישנה גם בהאי עלמא, הבאה לו לאדם על ידי פקיחת עינים בתורה, וכו'. וכנ"ל,

אשר ההשגה הברורה הזאת, דומה לו לגמרי, כמו שמקבל שכר המצוה תיכף על המקום, (כנ"ל אות פ"ד ד"ה ואע"פ, עש"ה), שמשום זה, מרגיש הטבתו הנפלאה הכלולה במחשבת הבריאה, שהיא כדי להנות לנבראיו, כידו המלאה הטובה והרחבה ית', שמתוך רוב הטובה, שמשיג, מתגלה בינו לבין המקום ית', אהבה נפלאה, המושפעת אליו בלי הפסק, באותם הדרכים והצנורות, שבהם מתגלה האהבה הטבעית וכו', כנ"ל.

קה) אמנם, כל זה מגיע לו, מעת השגתו ואילך. אבל כל בחינת היסורים, מחמת השגחת הסתר הפנים, שסבל בטרם שזכה לגילוי פנים האמור, אע"פ שאינו רוצה לזכור אותם, כי על כל פשעים תכסה אהבה, - אמנם נחשבים ודאי לפנם גדול, אפילו מבחינת אהבה

שבין הבריות (כנ"ל ד"ה הא'), ואין צ"ל כלפי אמיתיות השגחתו ית', להיותו טוב ומיטיב לרעים ולטובים.

ולפיכך יש להבין: איך אפשר לו לאדם, לזכות לאהבתו ית', בבחינה כזו, אשר ירגיש וידע, שהשי"ת עשה לו טובות נפלאות תמיד, מעת הולדו ואילך, ולא עשה לו שום גרם של רע כל שהוא, מעודו ולתמיד, שהיא בחינה ב' של אהבה (כנ"ל ד"ה הא')?

קו) וכדי להבין זאת, לדברי חז"ל אנו צריכים, שאמרו: "שהעושה תשובה מאהבה, נעשו לו הזדונות כזכויות". פירוש, שהשי"ת, לא בלבד שמוחל לו הזדונות, אלא כל זדון ועבירה שעשה, מהפך השי"ת למצוה.

קז) ולפיכך, אחר שזכה האדם להארת פנים, במידה כזו, שכל עבירה שעשה, אפילו אותן שעבר במזיד, היא נהפכת ונעשית לו למצוה, הנה נמצא, מחמת זה, ששש ושמח, על כל רגשי היסורים והמכאובים המרים, והטרדות המרובות, שעברו עליו מעודו, מעת היותו נתון בב' הבחינות של הסתר הפנים הנ"ל, כי המה הם שגרמו והביאו לו את כל הזדונות הללו, שנהפכו לו עתה למצוות, מסיבת הארת פניו ית', המפליא פלאות כנ"ל. וכל צער וטרדה, שהעבירו אותו על דעתו, ונכשל בשגגות, כבהסתר הא', או שנכשל בזדונות, כבהסתר הכפול (כנ"ל אות נ"ב ד"ה והסתר), נהפך ונעשה לו עתה, לבחינת גרם והכנה רגילה, לקיום מצוה. ולקבל עליה שכר גדול ונפלא לנצח. ונהפך לו ע"כ, כל צער לשמחה גדולה, וכל רעה לטובה נפלאה.

קח) וזה דומה, למעשה שמספר העולם, על יהודי, נאמן בית אצל אדון אחד, שהיה האדון אוהבו כנפשו. וקרה פעם, שהאדון נסע לדרכו, והניח עסקיו ביד ממלא מקומו. והאיש הזה, היה שונא ישראל. מה עשה, נטל ליהודי, והלקה אותו חמש מכות בפרהסיא, לעיני כולם, כדי להשפילו היטב. וכאשר חזר האדון, הלך אליו היהודי, וסיפר לו כל שקרה לו. ויחר אפו מאד, ויקרא לממלא המקום, ויצוהו לתת ליהודי תיכף על יד, אלף אדומים בעד כל מכה שהלקהו.

נטלם היהודי ושב לביתו. מצאה אותו אשתו בוכה. אמרה לו בחרדה רבה: "מה קרה לך עם האדון?" סיפר לה. אמרה לו: "א"כ, למה אתה בוכה?" אמר לה: "אני בוכה, משום שלא הלקה לי, אלא חמש מכות. והלואי, היה נותן לי לכל הפחות עשר מכות. כי עתה היו לי עשרת אלפים אדומים".

קט) והנה הראית לדעת, אשר אחר שזכה האדם למחילת עוונות, בדרך שהזדונות נעשו לו כזכויות, הנה אז זוכה ג"כ לבא עם השי"ת, בבחינת אהבה במדרגה הב', אשר הנאהב לא גרם לאוהבו מעודו שום רע, ואפילו צל של רע, אלא הולך ועושה לו טובות מרובות

ונפלאות, מעודו ולתמיד (כנ"ל אות ע' ד"ה הא'). באופן, שתשובה מאהבה, והתהפכות הזדונות לזכויות, באים כאחד, כדברי חז"ל, הנ"ל.

קי) ועד כאן לא ביארנו, אלא בחינת "האהבה התלויה בדבר", בב' דרגותיה. אבל עדיין צריך להבין: איך זוכה האדם לבא עם קונו ית', בב' הבחינות של "האהבה שאינה תלויה בדבר"?

ובדבר הזה, צריכים להבין היטב דברי חז"ל, במ"ש (קידושין דף מ' ע"ב): "ת"ר, לעולם יראה אדם את עצמו, כאלו חציו חייב וחציו זכאי. עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע עצמו לכף זכות. עשה עבירה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה, שנאמר: "וחוטא אחד וגו'".

ר' אלעזר בר' שמעון אומר: "לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת - אוי לו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה, שנאמר: "וחוטא אחד וגו'", בשביל חטא יחידי, שעשה זה, אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה".

קיא) ולכאורה, הדברים הללו מוקשים, מתחילתם עד סופם. כי אומר, שהעושה מצוה אחת, תיכף מכריע לכף זכות, בשביל שנידון אחר רובו. הלא זה אמור, רק באותם, שחציים חייב וחציים זכאי, שמזה אין ר"א בר"ש מדבר כלל. והעיקר חסר מהספר.

ורש"י ז"ל פירש דבריו, שסובבים על דברי תנא קמא, שאומר: "לעולם יראה אדם את עצמו, כאלו חציו חייב וחציו זכאי". ור"א מוסיף, שיראה כן, גם את העולם כולו, כאלו הם חציים חייבים וחציים זכאים, עש"ה. אמנם העיקר חסר מהספר. ועוד, למה שינה לשונו, ולמה אינו מדבר, כמו הלשון של ת"ק, אם המשמעות היא אחת?

קיב) וביותר קשה על הדבר גופו: שהאדם יראה את עצמו, כאלו הוא רק מחצה חייב. שזה פלא: אם האדם יודע את עונותיו המרובים, ישקר בעצמו לומר, שהוא מחצה על מחצה. והתורה אמרה: "מדבר שקר תרחק".

ועוד: הרי קרא קדריש: "וחוטא אחד, יאביד טובה הרבה". דהיינו, משום עבירה אחת, מכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף חובה. הרי, שהמדובר הוא, ממציאות אמיתית, ולא באיזה דמיון כוזב, שהאדם צריך לדמות את עצמו ולעולם.

קיג) וכן תמוה: היתכן, שאין בכל דור ודור, אנשים הרבה, שעושים מצוה אחת? ואיך העולם מוכרע לכף זכות? כלומר, שאין המצב משתנה כלל, אלא, עולם כמנהגו נוהג? אלא, שצריכים כאן לעמקות יתירה, כי הדברים, ע"פ שטחיותם, אין להם שום הבנה. אמנם הברייתא אינה מדברת כלל, על אדם, שיודע בעצמו, שעוונותיו מרובים, ללמד

אותו לשון שקר, שהוא מחצה על מחצה, וכן לפתותו, שאינה חסרה לו, אלא מצוה אחת. שאין זה מדרך חכמים כלל.
אלא, הברייתא מדברת, על אדם, שמרגיש ומדמה עצמו, שצדיק גמור הוא לגמרי, ומוצא את עצמו בתכלית השלימות. שהוא, משום שכבר זכה למדרגה ראשונה של אהבה, על ידי פקיחת עינים בתורה, כנ"ל, אשר כבר "היודע תעלומות מעיד עליו שלא ישוב לכסלו עוד", כנ"ל ד"ה "ומהמתבאר".
ואליו מדבר התנא, ומברר לו את דרכיו, ומוכיח לו, שעדיין אינו צדיק, אלא שהוא בינוני, שפירושו, מחצה חייב ומחצה זכאי. והוא משום, שעדיין חסרה לו "מצוה אחת", ממספר תרי"ג המצוות שבתורה, שהיא מצות האהבה, כנ"ל ד"ה "ומיושב", עש"ה. כי כל עדותו של "היודע תעלומות שלא יחטא עוד", הנה הוא רק מחמת הבהירות שבהשגתו, בהפסד הרב של העבירה, כנ"ל, שזה נבחן ל"יראת העונש", ומכונה משום זה "תשובה מיראה", כמו שהארכנו בזה לעיל, ד"ה "והנה".
קיד) גם נתבאר לעיל, שמדרגה זאת של תשובה מיראה, עדיין אינה מתקנת את האדם, אלא מעת התשובה ואילך. אמנם כל הצער והיסורים, שסבל בטרם שזכה לגילוי הפנים, נשארים כמות שהיו, בלי שום תיקון. גם העבירות שעשה, לא נתקנו לו לגמרי, אלא שנשארים בבחינת שגגות, כמו שהארכנו בזה לעיל, ד"ה "ועם זה", עש"ה.
קטו) ולפיכך אומר התנא קמא, שאדם כזה, שעדיין חסרה לו "מצוה אחת", יראה את עצמו "כאלו הוא חציו חייב וחציו זכאי". כלומר, שידמה לעצמו, שאותה העת שזכה לתשובה, הרי היא נמצאת באמצע שנותיו. שבאופן זה נמצא "חציו חייב", דהיינו, באותה מחצית שנותיו, שעברה עליו בטרם שעשה תשובה, שהוא מאז בודאי חייב, כי התשובה מיראה אינה מתקנת אותם, כנ"ל.
ונמצא גם כן, שהוא "חציו זכאי", דהיינו, במחצית שנותיו מעת שזכה לתשובה ואילך, שאז הוא זכאי ודאי, להיותו בטוח שלא יחטא עוד, כנ"ל. הרי שבחצי שנותיו הראשונים הוא חייב, ובחצי שנותיו האחרונים הוא זכאי.
קטז) ואומר לו התנא, שיחשוב בעצמו, שאם עשה "מצוה אחת", דהיינו אותה המצוה, שחסרה לו ממספר תרי"ג (כנ"ל ד"ה ומיושב): "אשריו, שהכריע עצמו לכף זכות". כי הזוכה למצות האהבה, דהיינו על ידי התשובה מאהבה כנ"ל, שזוכה על ידיה, שהזדונות נהפכו לו לזכויות, שאז גם כל צער ועצב שסבל מעודו, מטרם שזכה לתשובה, נהפכים לו לתענוגות נפלאים לאין קץ, עד שמצטער בעצמו, על מה שלא סבל מהם כפלי כפליים, כמשל הנ"ל מהאדון ואוהבו היהודי, בד"ה "וזה".

הנה זהו שנקרא "הכרעה לכף זכות". שהרי, כל רגשותיו עם השגגות והזדונות, נהפכו לו ל"זכויות". והיינו הכרעה ל"כף זכות", שכל הכף המלאה חובות, נהפכה ונעשתה לכף מלאה זכויות. והתהפכות זו מכונה בלשון חכמים "הכרעה".

קיז) ועוד אומר התנא, ומזהיר אותו, שכל עוד שהוא בינוני, ולא זכה ל"מצוה אחת" החסרה לו מהמספר תרי"ג, אל יאמין בעצמו עד יום מותו. ולא יסמוך עצמו גם, על העדות של "היודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד". אלא, שהוא עלול עוד לבא לידי עבירה.

ולפיכך יחשוב בעצמו: אם עבר עבירה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה. כי אז יאבדו תיכף, כל השגתו הנפלאה בתורה, וכל גילוי הפנים שזכה, וחוזר לבחינת הסתר פנים. ונמצא, מכריע את עצמו לכף חובה. כי יאבדו כל הזכויות והטוב, אפילו מחצי שנותיו האחרונים. ועל זה מביא לו התנא ראיה מהכתוב: "וחוטא אחד, יאבד טובה הרבה".

קיח) עתה תבין את ההוספה, שר"א בר"ש מוסיף, על דברי התנא קמא. גם, למה אינו מביא הלשון של "חציו חייב וחציו זכאי", כמו הת"ק. כי הת"ק מדבר מבחינה ב' ומבחינה ג' של האהבה, על דרך שנתבאר לעיל (אות ע' ד"ה הא', ואות ע"ב ד"ה הב'). ור"א בר"ש מדבר אמנם מבחינה ד' של האהבה, כנ"ל ד"ה "מידה", שהיא האהבה הנצחית, דהיינו גילוי הפנים כמות שהוא באמת, מבחינת "הטוב והמיטיב לרעים ולטובים".

קיט) ונתבאר שם, שאי אפשר לזכות לבחינה ד', אלא רק בשעה, שהוא בקי ומכיר ויודע כל עסקיו של הנאהב, איך הוא מתנהג עם כל אחרים, אף אחד מהם לא יחסר לו. ולכן, גם הזכות הגדולה, שהאדם זוכה להכריע את עצמו לכף זכות, עדיין אינה מספיקה לו, לזכות לאהבה השלמה, דהיינו לבחינה ד', כי עתה אינו משיג מעלתו ית' מבחינת הטוב ומיטיב לרעים ולטובים, אלא מתוך השגחתו ית' כלפי עצמו. ע"ד הנ"ל באות ק"ז, ד"ה "ולפיכך".

אבל עוד אינו יודע מהשגחתו יתברך, באופן הנעלה והנפלא הזה, עם יתר בריות העולם. ונתבאר לעיל, שכל כמה שאינו יודע, כל עסקיו של הנאהב עם אחרים, עד אף אחד מהם לא יחסר, עדיין אין האהבה נצחית, כנ"ל באות ע"ג, ד"ה "הב'", עש"ה. ולפיכך הוא מחוייב, להכריע גם כל העולם לכף זכות. ורק אז מתגלה לו האהבה הנצחית.

קכ) וזה שאומר ר"א בר"ש: "לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו וכו'". ומתוך שמדבר מכל העולם, אינו יכול לומר כמו הת"ק, שיראה אותם, כאלו הם חציים

חייב וחציים זכאי. כי מדרגה זו מגיעה לו לאדם, רק בזמן שזוכה לגילוי פנים, ולתשובה מיראה, כנ"ל. ואיך יאמר זה על כל העולם כולו, בזמן שהמה לא זכו לתשובה זו? ולפיכך, מוכרח רק לומר, שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו.

פירוש, כי אפשר לחשוב, שאין האדם זוכה לבחינת צדיק גמור, אלא, בזמן שאין לו שום עבירה ולא חטא מעודו. אבל הללו, שנכשלו בחטאים וזדונות, כבר אינם ראויים לזכות, לבחינת צדיקים גמורים. לפיכך מלמדנו ר"א בר"ש, שאינו כך, אלא שהעולם נידון אחר רובו, וכן היחיד.

כלומר, שאחר שיצא מבחינת בינוני, דהיינו, לאחר שעשה תשובה מיראה, כנ"ל, שאז זוכה תיכף בתרי"ג מצוות ונקרא "בינוני", דהיינו, מחצית שנותיו חייב ומחצית שנותיו זכאי, כנ"ל, הנה אחר זה, אם רק מוסיף מצוה אחת, דהיינו מצות אהבה, נבחן שהוא רובו זכאי, ומכריע הכל לכף זכות. כלומר, שהכף של העבירות, נהפכת גם כן לזכויות, כנ"ל בדברי ת"ק, ע"ש.

הרי, שאפילו יש בידו כף מלאה של עוונות וזדונות, נהפכים כולם לזכויות. ודומה ודאי, למי שלא חטא מעולם, ונחשב לצדיק גמור. וזש"א, שהעולם וכן היחיד נידון אחר רובו. כלומר, שהעבירות שבידו מלפני התשובה, אינן באות בחשבון כלל, כי נהפכו לזכויות.

הרי, שאפילו רשעים גמורים, אחר שזכו לתשובה מאהבה, נחשבים לצדיקים גמורים.

קכא) ולפיכך, אומר, שאם היחיד עשה "מצוה אחת", כלומר, אחר התשובה מיראה, שאז אינה חסרה לו אלא "מצוה אחת" כנ"ל, "אשריו שהכריע את עצמו והעולם כולו לכף זכות".

כלומר, לא בלבד, שזוכה על ידי התשובה מאהבה שעשה, עד להכריע את עצמו לכף זכות, כדברי תנא קמא, אלא עוד נמצא, שזוכה ג"כ להכריע את כל העולם לכף זכות.

פירוש, שזוכה לעלות בהשגות נפלאות בתורה הקדושה, עד שמתגלה לו, איך כל בני העולם כולו, סופם לזכות לתשובה מאהבה, אשר אז, גם עליהם תגלה ותראה כל אותה ההשגחה הנפלאה, כמו שהשיג לעצמו. וגם המה מוכרעים כולם לכף זכות, אשר אז "יתמו חטאים מן הארץ, ורשעים עוד אינם וכו'".

ואע"פ, שבני העולם בעצמם, עדיין לא זכו אפילו לתשובה מיראה, מכל מקום, אחר שהיחיד משיג, את ההכרעה לכף זכות העתידה לבא להם, בהשגה ברורה ומוחלטת, הרי זה דומה, לבחינת "עולמך תראה בחייך", האמור כלפי העושה תשובה מיראה. שאמרנו, שמתפעל ומתענג מזה, כמו שכבר היה מושג לו תיכף, משום "דכל העומד לגבות, כגבוי דמי", כנ"ל (ד"ה ואע"פ) עש"ה.

וכן כאן, נחשב לו לאותו היחיד, המשיג את תשובת כל העולם, ממש כמו שמכבר היו זכו ובאו לתשובה מאהבה, והכריע כל אחד ואחד מהם, את כף חובותיו לכף זכות, עד שמספיק לו לגמרי, לידע עסקיו ית' עם כל אחד ואחד מבני העולם.

וז"ש ר"א בר"ש: "אשריו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות". שמעתה, נמצא יודע את כל דרכי השגחתו ית' עם כל בריה ובריה, מבחינת גילוי פניו האמיתיים, דהיינו "הטוב ומיטיב לרעים ולטובים". וכיון שיודע זה, הרי זכה לבחינה ד' של אהבה, שהיא האהבה הנצחית, כמבואר לעיל, ד"ה "מידה".

וכן ר"א בר"ש כמו הת"ק, מזהירו גם כן, שאפילו אחר שזכה, גם להכריע את כל העולם לכף זכות, מ"מ אל יאמין בעצמו עד יום מותו. ואם ח"ו יכשל בעבירה אחת, יאבדו כל השגותיו וטובותיו הנפלאות תיכף, כמ"ש: "וחוטא אחד, יאבד טובה הרבה וכו'", כנ"ל בדברי תנא קמא.

והנה נתבאר ההפרש מהת"ק לר"א בר"ש:

כי הת"ק, שמדבר רק מבחינה ב' ומבחינה ג' של האהבה, לפיכך אינו מזכיר את הכרעת כל העולם כולו,

אמנם, ר"א בר"ש, מדבר מבחינה ד' של האהבה, שהיא לא תצויר זולת על ידי ההשגה של הכרעת כל העולם כולו לכף זכות, כמבואר.

אלא, עדיין יש להבין: במה זוכים להשגה הנפלאה הזו, להכריע את כל העולם לכף זכות?

קכב) וצריכים אנו כאן להבין דברי חז"ל (תענית י"א ע"א), וז"ל: "תניא אידך, בזמן שהציבור שרוי בצער, אל יאמר אדם, אלך לביתי, ואוכל ואשתה, ושלום עליך נפשי, ואם עושה כן, עליו הכתוב אומר, והנה ששון ושמחה, הרוג בקר ושחוט צאן, אכול בשר ושתות יין, אכול ושתו, כי מחר נמות.

מה כתיב בתריה, ונגלה באזני ה' צבאות, אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. עד כאן מידת בינונים. אבל במידת רשעים, מה כתיב, אתיו אקחה יין ונסבאה שכר, והיה כזה יום מחר. מה כתיב בתריה, הצדיק אבד, ואין איש שם על לב, כי מפני הרעה נאסף הצדיק. אלא יצער אדם עם הצבור וכו', זוכה ורואה בנחמת צבור. עכ"ל.

קכג) ולכאורה אין לדברים הללו שום קשר, כי רוצה להביא ראיה מהכתוב, אשר האדם מחוייב להצטער עצמו עם הצבור. ואם כן, מה יש לנו להבדיל כאן ולחלק, בין מידת בינונים למידת רשעים?

ועוד: מהי הלשון שמדייק "מידת" בינונים, ו"מידת" רשעים, ולמה אינו אומר בינוניים ורשעים, ומידות למה לי?
ועוד: מאין משמע, שהכתוב מדבר בעון, שאינו מצטער עצמו עם הצבור?
ועוד, שאין אנו רואים שום עונש במידת רשעים, אלא, במ"ש: "הצדיק אבד, ואין איש שם על לב וכו'"? ואם הרשעים חטאו, צדיק מאי עבידתיה שיענש? ומאי איכפת להו לרשעים, אם הצדיק נאסף?
קכד) אמנם תדע, שאלו המידות, של בינונים ושל רשעים וצדיק, שמזכירים בברייתא הזאת, אינם באנשים מיוחדים, אלא, ששלשתם נמצאים בכל אדם ואדם שבעולם. כי בכל אדם, יש להבחין ג' המידות הנ"ל.
כי בזמן הסתר פנים של האדם, דהיינו, עוד מטרם שזכה אפילו לתשובה מיראה, נבחן אז במידתם של רשעים.
ואח"כ, אם זוכה לתשובה מיראה, נבחן במידתם של בינונים, כנזכר לעיל.
ואחר כך, אם זוכה גם כן לתשובה מאהבה, בבחינה ד' שבה, דהיינו אהבה נצחית כנ"ל, נבחן לצדיק גמור.
ולפיכך, לא אמרו בינונים וצדיקים סתם, אלא מידת בינונים ומידת רשעים, כמבואר.
קכה) עוד צריכים לזכור, שאי אפשר לזכות, לבחינה ד' של אהבה האמורה, אם לא שיזכה קודם, להשיג לבחינת גילוי פנים, העתיד לבא לכל העולם, שבזה כחו יפה להכריע גם את כל העולם לכף זכות, כדברי ר"א בר"ש הנ"ל.
וכבר נתבאר, שענין גילוי הפנים, מחוייב להפוך כל צער ועצבון, שבאו בעת הסתר פנים, ולעשותם לתענוגות נפלאים, עד כדי להצטער על מיעוט היסורים שסבל, כמו שנתבאר היטב לעיל ד"ה "ולפיכך", עש"ה.
ומכיון שכן, יש לשאול: אדם, כשהוא מכריע את עצמו לכף זכות, הוא ודאי זוכר, כל הצער והמכאובים, שהיו לו בשעת הסתרת הפנים. לכן יש מציאות, שכולם מתהפכים לו לתענוגות נפלאים, כאמור.
אך, כשהוא מכריע את כל העולם לכף זכות, מאין יודע את מידת הצער והמכאובים, שכל הבריות שבעולם סובלים, כדי שיבין אותם, איך הם מוכרעים לכף זכות, באותו האופן שביארנו באדם, בהכרעת עצמו לעיל ד"ה "ולפיכך"?
וכדי שלא תהיה כף הזכות של כל העולם חסרה, בעת שיהיה מוכשר להכריע אותם לכף זכות, אין לאדם שום תחבולה אחרת, אלא שיראה, להצטער עצמו תמיד בצרת הצבור ממש כמו שמצטער בצרותיו עצמו, כי אז, תהיה לו כף החובה של כל העולם מוכנה

בקרבו, כמו כף החובה של עצמו, באופן, שאם יזכה להכריע את עצמו לכף זכות, יוכל גם כן להכריע את כל העולם לכף זכות, ויזכה לבחינת צדיק גמור.
קכו) ומהמתבאר מובנים דברי הברייתא כהלכתם, שאם האדם אינו מצטער עצמו עם הצבור, נמצא, שאפילו בעת שזכה לתשובה מיראה, שהיא מידת בינוני, כנ"ל ד"ה "ונקרא", אומר עליו הכתוב, ומדבר בעדו: "והנה ששון ושמחה".
פירוש, שהאדם, שזכה לברכה של "עולמך תראה בחייך", ורואה את כל שכר המצוה שלו המוכן לעולם הבא, הנה הוא ודאי "מלא ששון ושמחה", ואומר לעצמו, "הרוג בקר ושחוט צאן, אכול בשר ושתות יין, אכול ושתו כי מחר נמות". כלומר, שמלא שמחה גדולה מחמת השכר המובטח לו לעוה"ב. וזה שאומר בשמחה רבה: "כי מחר נמות, ואגבה את חיי העוה"ב שלי משלם לאחר מיתתי".
אמנם מאי כתיב בתריה: "ונגלה באזני ה' צבאות, אם יכופר העון הזה לכם, עד תמותון". כלומר, שהכתוב מוכיח אותו על השגגות שבידו. כי נתבאר, שהעושה תשובה מיראה, הזדונות נהפכות לו רק לשגגות, כנ"ל ד"ה "ולפיכך". וא"כ, מכיון שלא ציער עצמו עם הצבור, ואינו יכול לזכות לתשובה מאהבה, אשר אז הזדונות נהפכו לו לזכויות, א"כ הכרח הוא, אשר לשגגות שבידו, לא תהיה שום כפרה בחיים חיתו. ואיך יוכל לשמוח בחיי העוה"ב שלו? וז"ש הכתוב: "אם יכופר לכם העון הזה". דהיינו, השגגות, עד תמותון, כלומר, בטרם שימות, והריהו נמנע מכפרה.
קכז) ואומרת עוד הברייתא: זו "מידת בינונים". כלומר, שהמקרא הזה מדבר, מעת שעשה תשובה מיראה ואילך, שבזמן הזה נקרא בינוני, כנ"ל. "אבל במידת רשעים מה כתיב" - פירוש, מה יהיה מאותו, שהיה שרוי בהסתר פנים, שנקרא אז "מידת רשעים", כנ"ל.
ונתבאר, אשר תשובה מיראה, אינה מתקנת את העבר עליו, מטרם שעשה תשובה. ולפיכך, מביאה עליהם הברייתא מקרא אחר, שהוא "אתיו אקחה יין ונסבאה שכר, והיה כזה יום מחר". פירוש, שאותם הימים והשנים, שעברו עליו מזמן של הסתר הפנים, שלא תיקן עוד אותם כנ"ל, שנקרא "מידת רשעים", הנה הם אינם חפצים שימות, משום שאין להם שום חלק, לאחר מיתה בעוה"ב, להיותם מידתם של רשעים.
ולפיכך, באותה השעה שמידת הבינונים שבו, שמחה וצוהלת "כי מחר נמות", ותזכה לחיי העוה"ב, הרי יחד עמה, מידת הרשעים שבו אינה אומרת כן, אלא שאומרת "והיה כזה יום מחר", כלומר, שרוצה לשמוח ולחיות בעוה"ז לעולם, כי אין לה עדיין שום חלק לעוה"ב, כי לא תיקן אותה, כמבואר לעיל, שאין לה תיקון, אלא על ידי תשובה מאהבה.

קכח) וזה שמסיימת הברייתא: מה כתיב בתרי', "הצדיק אבד". כלומר בחינת "הצדיק הגמור", שהאדם הזה צריך לזכות בו, הנה זה אבד ממנו, "ואין איש שם על לב, כי מפני הרעה נאסף הצדיק". כלומר, מפני שאותו הבינוני, לא ציער עצמו עם הצבור, ואינו יכול לזכות משום זה לתשובה מאהבה, המהפכת הזדונות לזכויות ואת הרעות לתענוגות נפלאים כנ"ל, אלא כל השגגות והרעות, שסבל מטרם שזכה לתשובה מיראה, עדיין הן עומדות בעינן, מבחינת "מדת רשעים", המרגישים רעות מהשגחתו ית', ומפני הרעות האלו שעודם מרגישים, אינו יכול לזכות ולהיות צדיק גמור.

וזה שהכתוב אומר: "ואין איש שם על לב". כלומר, אותו האדם אינו שם אל לבו, "כי מפני הרעה", כלומר, משום ה"רעות" שעדיין מרגיש מזמן שעבר, בהשגחתו ית', "נאסף הצדיק", כלומר, נאבדה לו בחינת צדיק, וימות ויפטר מהעולם רק בבחינת בינוני בלבד, כמבואר. וכל זה הוא, שכל מי שאינו מצער עצמו עם הצבור, אינו זוכה ורואה בנחמת הצבור, כי לא יוכל להכריע אותם לכף זכות, ולראות בנחמה שלהם, כמבואר. ולפיכך, לא יזכה לעולם לבחינת צדיק, כנ"ל באריכות.

קכט) והנה, מכל האמור עד הנה, זכינו לדעת, שאין לך ילוד אשה, שלא יעברו עליו ג' המידות הנ"ל, שהן: מידת רשעים, ומידת בינונים, ומידת צדיקים. ונקראות בשם "מידות", להיותן נמשכות ממידות השגתם את השגחתו ית'. וע"ד שאמרו ז"ל: "במידה שאדם מודד, מודדים לו" (סוטה ח'). כי המשיגים מידת השגחתו מבחינת הסתר פנים, נבחנים במידת רשעים - או "רשעים שאינם גמורים", שמצד ההסתר האחד, או "רשעים גמורים", שמצד ההסתר הכפול, כנ"ל ד"ה "אמנם".

ומשום, שלדעתם והרגשתם, מתנהג העולם בהשגחה לא טובה ח"ו, דהיינו כמו שהם "מרשיעים" את עצמם, שמקבלים מהשגחתו ית', יסורים ומכאובים ומרגישים רק רע כל היום, והמה עוד "מרשיעים" ביותר, במה שחושבים, שכל בני העולם מושגחים כמותם בהשגחה לא טובה ח"ו. ולפיכך, משיגי ההשגחה מצד הסתר הפנים, מכונים בשם "רשעים".

והבן זה, כי מתוך מעמקי הרגשתם, מתגלה בהם השם הזה, ובאבנתא דלבא תלוי, ולא חשוב כלל הדיבור או המחשבה, המצדקת השגחתו ית', בשעה שהיא מתנגדת להרגשת כל האברים והחושים, שאינם יודעים לשקר בעצמם מאונס כמותה.

ולפיכך, הנמצאים במידת השגת ההשגחה הזאת, נבחנים שהכריעו את עצמם ואת כל העולם לכף חובה, כנ"ל בדברי ר"א בר"ש עש"ה. שהוא, מטעם האמור, להיותם מדמים

לעצמם, שכל בני העולם מושגחים כמותם, בהשגחה לא טובה ח"ו, כראוי לשמו ית' "הטוב ומיטיב לרעים ולטובים".

קל) והזוכים להשיג ולהרגיש השגחתו ית', מבחינת גילוי פנים במדרגתו הראשונה, המכונה תשובה מיראה, כנ"ל ד"ה "והנה", נבחנים במידת בינונים, משום שרגשותיהם מתחלקים לב' חלקים, המכונים "ב' כפות המאזנים": כי עתה שזוכה ל"גילוי פנים" מבחינת "עולמך תראה בחייך", כנ"ל ד"ה "ואומר", הרי כבר השיגו לכל הפחות מכאן ואילך, את השגחתו יתברך הטובה, כראוי לשמו יתברך הטוב, ויש להם על כן "כף זכות".

אמנם כל הצער והיסורים המרים, שנחקקו היטב ברגשותיהם, מכל הימים והשנים שקבלו השגחת הסתר הפנים, דהיינו, מזמן העבר, מטרם שזכו לתשובה האמורה, הרי כל אלו עומדים בעינם, ונקראים "כף חובה".

וכיון שיש להם ב' הכפות הללו, הערוכות זו לעומת זו, באופן: שמרגע תשובתם ולפניהם ערוכה ועומדת בעינה כף החובה, ומרגע תשובתם ולאחריהם, ערוכה ומובטחת להם כף הזכות, הרי עת התשובה נמצאת להם "בין" החובה ו"בין" הזכות. וע"כ נקראים "בינונים".

קלא) והזכאים לבחינת גילוי פנים ממדרגה ב', המכונה "תשובה מאהבה", שזדונות נעשים להם אז כזכויות, כנ"ל ד"ה "ולפיכך", נבחנים, שהכריעו את "כף החובה" הנ"ל ל"כף זכות".

דהיינו, שכל הצער והיסורים, שנחקקו בעצמותיהם, בעת שהיו עומדים תחת השגחת הסתר פנים, הוכרעו עתה ונהפכו ל"כף זכות". כי כל צער ועצב, נהפך לתענוג נפלא לאין קץ, כנ"ל ד"ה "וזה דומה". ונקראים עתה "צדיקים", על שם שמצדיקים השגחתו ית'.

קלב) וצריכים לדעת, שמידת הבינונים, האמורה, נוהגת ג"כ בשעת היות האדם, אפילו תחת השגחת הסתר פנים. כי ע"י התאמצות יתירה באמונת שכר ועונש, מתגלה אליהם, אור של בטחון גדול בהשי"ת. וזוכים לשעתם, במדרגת גילוי פניו ית', במידתם של בינונים. אלא החסרון הוא, שאינם יכולים לעמוד על מידותיהם, שישארו כן בקביעות. כי להשאר בקביעות, אי אפשר, אלא על ידי תשובה מיראה, כנ"ל ד"ה "והנה".

קלג) גם יש לדעת, שמה שאמרנו, שאין ענין הבחירה נוהג אלא בזמן הסתר הפנים, כנ"ל ד"ה "וצריכים", אין הכונה, שאחר שזכה להשגחה של גילוי פנים, אין לו עוד שום טורח ויגיעה, בעסק התורה והמצוות, אלא אדרבה, עיקר העבודה בתורה ומצוות כראוי,

מתחילה אחר שזכה האדם לתשובה מאהבה, כי רק אז אפשר לו לעסוק בתורה ומצוות באהבה ויראה, כמצווה עלינו. "ולא איברי עלמא, אלא לצדיקי גמירי" (ברכות ס"א).
אלא הדבר דומה למלך, שחשק לבחור לעצמו, כל אוהביו הנאמנים לו ביותר שבמדינה, ולהכניסם לעבודתו בהיכלו פנימה. מה עשה, נתן צו גלוי במדינה, שכל הרוצה כקטן כגדול, יבא אליו לעסוק בעבודות הפנימיות שבהיכלו. אבל העמיד מעבדיו שומרים רבים, על פתחו של ההיכל, ובכל הדרכים המובילים להיכלו. וציווה אותם להטעות בערמה את כל המתקרבים להיכלו, ולהדיחם מהדרך המוביל להיכל.
וכמובן, שכל בני המדינה התחילו לרוץ להיכל המלך. אמנם, נידחו בערמת השומרים החרוצים. ורבים מהם התגברו עליהם, עד שהצליחו להתקרב אל פתח ההיכל. אלא ששומרי הפתח היו חרוצים ביותר. ומי שהוא שהתקרב אל הפתח, הסיתו אותו והדיחו אותו במזימה רבה, עד ששב כלעומת שבא.
וכן חזרו ובאו ושבו, ושוב התחזקו וחזרו ובאו ושבו, וכן חזרו חלילה כמה ימים ושנים, עד שנלאו מלנסות יותר. ורק הגבורים מהם, אשר מידת סבלנותם עמדה להם, וניצחו את השומרים ההם, ופתחו הפתח, זכו תיכף לקבל פני המלך, שמינה כל אחד על משמרתו המתאימה לו.
וכמובן, שמאז ואילך, לא היו להם עוד עסקים עם השומרים הללו, שהסיתו והדיחו אותם ומררו את חייהם כמה ימים ושנים, בהלוך ושוב על הפתח, כי זכו לעבוד ולשמש מול הדר אור פני המלך בהיכלו פנימה.
כן הוא הדבר בעבודת הצדיקים הגמורים, שהבחירה, הנוהגת בעת הסתר פנים, ודאי אינה נוהגת עוד, מעת שפתחו הפתח להשגת ההשגחה הגלויה, אמנם מתחילים בעיקר עבודתו ית', שמבחינת גילוי פנים, שאז מתחילים לפסוע על המדרגות הרבות, ש"בסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", בסו"ה: "וצדיקים ילכו מחיל אל חיל". וכדרז"ל, ש"כל צדיק וצדיק נכוה מחופתו של חברו", אשר העבודות הללו מכשירות אותם לחפץ ה', שתתקיים בהם מחשבתו ית' שבבריאה, שהיא "כדי להנות לנבראיו", כידו ית' הטובה והרחבה.
קלד) ורצוי לדעת החוק העליון הזה, שאין לך שום גילוי, אלא במקום שהיה ההסתר, כמו בעניני העוה"ז, אשר ההעדר הוא קודם להויה, כי אין צמיחת החיטה נגלית, אלא במקום שנזרעה ונרקבה.

וכן בדברים העליונים, אשר ההסתר והגילוי יש להם יחס, כפתילה והאור, הנאחז בה. כי כל הסתר, אחר שבא לתיקון, הנה נגלה בסיבתו, האור המיוחס למין ההסתר הזה. והאור שנתגלה, נאחז בו, כמו אור בפתילה. וזכור זה על כל דרכיך.

קלה) ועם זה תבין מ"ש חז"ל, שכל התורה כולה הם שמותיו של הקב"ה. שלכאורה הדבר תמוה, כי מצינו הרבה דברים גסים, כמו שמות של רשעים: פרעה, ובלעם, וכיוצא בהם, ואיסור, וטומאה, וקללות אכזריות שבב' התוכחות, וכדומה. ואיך אפשר להבין, שכל אלו יהיו שמותיו של הקב"ה?

קלו) ולהבין זאת צריכים לידע, שלא דרכיו דרכינו. היות שמדרכינו הוא, להגיע מהבלתי מושלם אל השלימות, ומדרכו ית' באים לנו כל הגילויים, מהשלימות אל הבלתי מושלם. כי מתחילה נאצלת ויוצאת מלפניו השלימות הגמורה. והשלימות הזו יורדת מפאת פניו ית', ומשתלשלת בצמצום אחר צמצום, דרך כמה מדרגות, עד שמגיעה לשלב האחרון, המצומצם ביותר, המתאים לעולם החמרי שלנו. ואז מתגלה הדבר לנו, כאן בעוה"ז.

קלז) ומהאמור תשכיל לדעת, אשר התורה הקדושה, שלגובה מעלתה אין קץ, הנה לא נאצלה ויצאה מלפניו תיכף, כמות שהיא מצויה לעינינו כאן בעוה"ז, שהרי נודע, ש"אורייתא וקוב"ה חד הוא", ובתורה דעוה"ז לא ניכר זה כלל.

ולא עוד, אלא שהעוסק בה שלא לשמה, נעשית תורתו לו סם המות, כנ"ל ד"ה "וז"ש". אלא כנ"ל, שמתחילה כשנאצלה מלפניו ית', הנה נאצלה ויצאה בתכלית השלימות, דהיינו, בבחינת "אורייתא וקב"ה חד הוא" ממש. וזה שנקרא "תורה דאצילות", שאיתא בהקדמת תיקוני זוהר דף ג: "דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון".

ואחר כך ירדה מפאת פניו ית', ונצטמצמה דרך המדרגה בצמצומים רבים, עד שניתנה מסיני, שנכתבה כמות שהיא לעינינו כאן בעוה"ז, בהתלבשותה בלבושים הגסים שבעולם החומרי.

קלח) אמנם תדע, שאע"פ, שהמרחק שבין לבושי התורה שבעוה"ז, עד הלבושים שבעולם האצילות, הוא לאין ערוך כנ"ל, עם כ"ז, התורה עצמה, כלומר, המאור שבתוך הלבושים, אין בו שום שינוי כל שהוא, בין תורה דאצילות לתורה דעוה"ז, שזסו"ה "אני ה' לא שניתי" (מלאכי ג', ו').

ולא עוד, אלא הלבושים הגסים הללו, שבתורה דעשיה שלנו, אינם ח"ו שום פחיתות ערך אל המאור המתלבש בה, אלא אדרבה, שחשיבותם עולה בהרבה לאין ערוך, מבחינת גמר תיקונם, על כל הלבושים הזכים שלה, שבעולמות העליונים.

והוא מטעם, שההסתר הוא סיבת הגילוי. שההסתר, אחר תיקונו בעת הגילוי, נעשה לגילוי, כמו פתילה לאור הנאחז בה, כנ"ל. וכל שההסתר הוא גדול ביותר, דרכו בעת תיקונו, שיתגלה ויאחז בו האור הגדול ביותר.

הרי, שכל אלו הלבושים הגסים, שהתורה התלבשה בהם בעוה"ז, אינם כלל שום פחיתות ערך, כלפי המאור המתלבש בה, אלא עוד להיפך, כמבואר.

קלט) ובזה ניצח משה למלאכים, בטענתו: "כלום קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם?" (שבת פ"ט ע"א), עש"ה. דהיינו כמבואר, שההסתר היותר גדול מגלה את האור היותר גדול. והראה להם, שבלבושים זכים, אשר התורה מתלבשת בהם בעולם המלאכים, אי אפשר שיתגלו על ידיהם האורות היותר גדולים, כמו שאפשר בלבושים דעוה"ז, כמבואר.

קמ) הרי נתבאר, שאין שום שינוי ח"ו במשהו, מתורה דאצילות, ש"אורייתא וקב"ה חד הוא", עד התורה שבעוה"ז. אלא, כל ההבחן הוא בלבושים. כי לבושים שבעוה"ז, המה מעלימים להקב"ה ומסתירים אותו, כנ"ל ד"ה "וז"ש".

ותדע, שעל שם התלבשותו יתברך בתורה, הוא מכונה בשם "מורה", להודיעך שאפילו בעת הסתר הפנים, ואפילו בבחינת ההסתר הכפול, כנ"ל ד"ה "והסתר", הרי הקדוש ברוך הוא שורה ומלובש בתורה, כי הוא יתברך "מורה", והיא "תורה".

אלא שלבושי התורה הגסים לעינינו, המה בחינת כנפים, המכסים ומסתירים את המורה ית', המלובש ומסתתר בהם. אמנם, כשזוכה האדם לגילוי פנים, בתשובה מאהבה בבחינתה הד' (כנ"ל ד"ה מידה וד"ה ולפיכך), נאמר עליו "ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך" (ישעיה ל', כ'), כי מאז ואילך, אין לבושי התורה מכניפים ומסתירים עוד את ה"מורה", ונתגלה לו לנצח כי "אורייתא וקוב"ה חד הוא".

קמא) ובזה תבין דברי חז"ל, על הכתוב: "אותי עזבו ותורתי שמרו", שפירשו: "הלואי אותי עזבו, ותורתי שמרו, המאור שבה, מחזירן למוטב" (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז). שלכאורה תמוה. אמנם כונתם, כי המה היו צמים ומתענים למצוא גילוי פניו ית', כמ"ש: "קרבת אלקים יחפצון" (ישעיה נ"ח, ב'). ואומר להם הכתוב בשם ה', שאומר להם: "הלואי שתעזבו אותי", כי כל יגיעתכם לריק וללא הועיל, משום שאינני נמצא בשום מקום, אלא בתורה. לכן שמרו את התורה, ושם תחפשו אותי. והמאור שבה, יחזירכם למוטב. ותמצאוני, כמבואר (ד"ה ובזה) בכתוב: "ומשחרי ימצאוניני", ע"ש.

קמב) ועתה אפשר לבאר, מהות חכמת הקבלה באפס-מה, באופן שיספיק למושג נאמן בטיב החכמה ההיא, שלא להטעות את עצמו בדמיונות כוזבים, שההמונים למרביתם מדמים לעצמם.
וצריך שתדע, שהתורה הקדושה, מתחלקת לד' בחינות, המקיפות את כל המציאות: כי ג' בחינות - נבחנות בכלל המציאות שבעוה"ז, שנקראים: עולם, שנה, נפש.
ובחי"ד היא - דרכי קיומם של אותם ג' חלקי המציאות, דהיינו, הזנתם והנהגתם וכל מקריהם.
קמג) פירוש, כי: א. החיצוניות של המציאות - כמו השמים והרקיעים והארץ והימים וכדומה, הכתובים בתורה הקדושה, כל אלו מכונים בשם "עולם".
ב. והפנימיות של המציאות - דהיינו האדם והבהמה והחיה והעוף למיניהם וכדומה, המובאים בתורה, אשר ישנם במקומות הנ"ל, שנקראים חיצוניות, הם מכונים בשם "נפש".
ג. והשתלשלות המציאות לדורותיהם - בשם סיבה ומסובב. למשל, כמו ההשתלשלות של ראשי הדורות, מאדם הראשון עד יהושע וכלב באי הארץ, המובאת בתורה, שהאב נבחן ל"סיבה" אל בנו ה"מסובב" על ידו, הנה בחינת ההשתלשלות הזו של פרטי המציאות, בדרך סיבה ומסובב האמורה, מכונה בשם "שנה".
ד. וכל דרכי הקיום של כל המציאות, הן מהחיצוניות והן מהפנימיות הנ"ל, לכל דרכי הנהגותיהם ומקריהם, המובאים בתורה מכונים בשם "קיום המציאות".
קמד) ותדע, שד' העולמות הנקראים בחכמת הקבלה: "אצילות", "בריאה", "יצירה", "עשיה", בעת שנשתלשלו ויצאו, הנה יצאו זמ"ז, בבחינת חותם ונחתם, כלומר, כמו שכל מה שנמצא רשום בחותם, מתגלה בהכרח ויוצא בדבר הנחתם ממנו, לא פחות ולא יותר.
כן היה בהשתלשלות העולמות, באופן, שכל ד' הבחינות, שהם עש"נ וקיומיהם כנ"ל, שהיו בעולם האצילות, יצאו כולם ונחתמו ונתגלו דוגמתם, גם בעולם הבריאה. וכן מעולם הבריאה לעולם היצירה, עד לעולם העשיה.
באופן, שכל ג' הבחינות שבמציאות שלפנינו המכונות עש"נ, עם כל דרכי הקיום שלהם, הערוכים לעינינו כאן בעוה"ז, הנה נמשכו ונתגלו כאן, מעולם היצירה, והיצירה מן שלמעלה ממנו. באופן, שמקור כל הפרטים המרובים הללו שלעינינו, הם בעולם האצילות. ולא עוד, אלא אפילו אותם החידושים, המתחדשים ובאים היום בעולם הזה,

הנה מוכרח כל חידוש להתגלות מקודם מלמעלה בעולם האצילות, ומשם בא ומשתלשל ונגלה לנו בעוה"ז.
וז"ש חז"ל: "אין לך כל עשב מלמטה, שאין עליו מזל ושוטר מלמעלה, שמכה עליו ואמר לו, גדל" (בראשית רבה פ"י). וז"ס: "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, עד שמכריזין עליו מלמעלה" (חולין דף ז' ע"ב). והבן.
קמה) ותדע, שבחינת התלבשות התורה בג' בחינות המציאות: עולם, שנה, נפש, וקיומיהם שבעוה"ז, החומריים כנ"ל, הנה מכאן נמצאים לנו האיסור והטומאה והפסול, שבאים בתורה הנגלית, אשר נתבאר לעיל, שהקב"ה מלובש בה, בסוד "אורייתא וקב"ה חד הוא". אלא בהעלם והסתר גדול, היות והלבושים החומריים האלו, המה הכנפיים, המכסים ומעלימים אותו ית'. אמנם בחינת התלבשות התורה, בבחינת עש"נ הזכים וקיומיהם שבג' העולמות העליונים, שנקראים אצילות, בריאה, יצירה, המה מכונים בכללם, בשם "חכמת הקבלה".
קמו) באופן, שחכמת הקבלה והתורה הנגלית, הם היינו הך. אלא, בעוד שהאדם מקבל מבחינת השגחה של הסתר פנים, והקב"ה מסתתר בתורה (כנ"ל ד"ה וז"ש), נבחן, שעוסק בתורת הנגלה, כלומר, שאינו מוכשר לקבל שום הארה מתורה דיצירה, ואצ"ל עוד מלמעלה ליצירה.
וכשהאדם זוכה לגילוי פנים, כנ"ל ד"ה "והנה", אז מתחיל לעסוק בחכמת הקבלה. היות, ולבושי התורה הנגלית בעצמם, נזדככו בעדו, ונעשתה תורתו - תורת היצירה, שנקראת "חכמת הקבלה". ואפילו הזוכה לתורה דאצילות, אין הפירוש ח"ו, שנתחלפו לו אותיות התורה, אלא אותם הלבושים עצמם, של התורה הנגלית, נזדככו לו ונעשו ללבושים זכים מאוד, שהם נעשו בסו"ה "ולא יכנף עוד מוריך, והיו עיניך רואות את מוריך", כנ"ל, שאז נעשו בבחינת "איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון", כנ"ל.
קמז) וכדי לקרב הדבר מעט אל השכל, אתן לך דוגמא. למשל, כי בעוד שהיה האדם בזמן הסתר פנים, הנה בהכרח שהאותיות ולבושי התורה, היו מסתירים את הקב"ה, כי ע"כ נכשל ע"י הזדונות והשגגות שעשה. ואז היה מוטל תחת שבט העונש ח"ו, המלבושים הגסים שבתורה, שהם טומאה ואיסור ופסול וכדומה.
אמנם, בעת שזוכה להשגחה הגלויה, ולבחינת תשובה מאהבה, שהזדונות נעשו לו כזכויות, הרי כל הזדונות והשגגות, שנכשל בהם מעת היותו תחת הסתר פנים, הנה נתפשטו עתה מלבושיהם הגסים והמרים מאד, ונתלבשו בבחינת לבושי אור ומצוה וזכויות. כי אותם הלבושים הגסים, בעצמם נתהפכו לזכויות, כנ"ל ד"ה "ולפיכך",

עש"ה, שהמה עתה בחינת לבושים, הנמשכים מעולם האצילות, או בריאה, שהמה אינם מכניפים ומכסים על ה"מורה" ית', אלא אדרבה "והיו עיניך רואות את מוריך", כנ"ל.
הרי, שאין ח"ו שום חילוף של משהו, בין תורה דאצילות לתורה שבעוה"ז, דהיינו בין חכמת הקבלה לתורת הנגלה. אלא, שכל ההבחן הוא, רק בבחינת האדם, העוסק בתורה. ושנים, עוסקים בתורה, בהלכה אחת ובלשון אחת ממש, ועכ"ז, לאחד תהיה התורה ההיא בבחינת חכמת הקבלה ותורה דאצילות, ולשני תהיה תורה דעשיה ונגלה. והבן זה היטב.
קמח) ובזה תבין צדקת דברי הגר"א מווילנא ז"ל (בסידור, בברכת התורה), שכתב, שמתחילין התורה בסוד, דהיינו, תורת הנגלה דעשיה, שהיא בחינת נסתר, שהשי"ת מסתתר שם לגמרי כנ"ל. ואח"כ, ברמז, כלומר, שנתגלה ביותר בתורה דיצירה. עד שזוכה לפשט, שה"ס תורה דאצילות, שנקראת "פשט", משום שנתפשטה מכל הלבושים, המסתירים להשי"ת, כמבואר.
קמט) ואחר שבאנו לכאן, אפשר ליתן איזה מושג והבחן, בד' העולמות, הנודעים בחכמת הקבלה בשמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה של הקדושה, ובד' העולמות אבי"ע של הקליפות, הערוכים בסוד "זה לעומת זה", לעומת אבי"ע דקדושה הנ"ל. ותבין כל זה מהביאור הנ"ל, בד' הבחינות של השגת השגחתו ית', ומד' המדרגות של האהבה. ונבאר מתחילה את ד' העולמות אבי"ע דקדושה. ונתחיל מלמטה מעולם העשיה.
קנ) כי הנה נתבארו לעיל בד"ה "והנה", ב' הבחינות הראשונות של ההשגחה, מבחינת הסתר פנים, עש"ה. ותדע, ששניהם הם בחינת עולם העשיה, כי ע"כ איתא בספר עץ חיים (שער מ"ח פ"ג), אשר עולם העשיה רובו רע. וגם אותו מיעוט טוב, שישנו בו, מעורב ג"כ יחד עם הרע, בלי להכירו, עכ"ל.
פירוש, כי מצד ההסתר הא', כנ"ל ד"ה "משא"כ", נמשך שרובו רע, דהיינו, היסורים והמכאובים, שמקבלי ההשגחה הזאת מרגישים, ומצד ההסתר הכפול, נמצא גם הטוב מתערב ברע, ואין הטוב ניכר לגמרי, כנ"ל ד"ה "והסתר".
והבחינה הראשונה של גילוי פנים, היא בחינת "עולם היצירה", וע"כ איתא בע"ח (שער מ"ח פ"ג), שעולם היצירה חציו טוב וחציו רע, עכ"ל. דהיינו, כמ"ש לעיל (ד"ה אמנם), שהמשיג הבחינה הראשונה של גילוי פנים, שהיא בחינה א' של האהבה התלויה בדבר, המכונה רק "תשובה מיראה", הוא נקרא "בינוני", והוא חציו חייב וחציו זכאי, כנ"ל.
והבחינה השניה של האהבה (כנ"ל ד"ה הא'), שהיא ג"כ תלויה בדבר, אלא שאין שום זכר ביניהם, מהיזק ורע כל שהוא. וכן בחינה ג' של האהבה, שהיא בחינה א' של "אהבה

שאינה תלויה בדבר", הנה הן שתיהן, בחינת "עולם הבריאה". וע"כ איתא בע"ח (שמ"ח פ"ג), שעולם הבריאה הוא "רובו טוב ומיעוטו רע, ומיעוט הרע אינו ניכר", עש"ה.

דהיינו, כמ"ש לעיל (ד"ה ואומר), בפירוש הברייתא, שמתוך שהבינוני זוכה למצוה אחת, הוא מכריע את עצמו לכף זכות, שנקרא משום זה "רובו טוב", והיינו בחינה ב' של האהבה. ומיעוט הרע, שאינו ניכר, שישנו בבריאה, נמשך מבחינה ג' של האהבה, שהיא "אינה תלויה בדבר". וגם כבר הכריע את עצמו לכף זכות, אמנם עדיין לא הכריע את העולם כולו (כנ"ל ד"ה ונתבאר), שנמצא מזה, שמיעוטו רע, כי עדיין אין האהבה הזו בבחינת נצחיות, כמ"ש שם, עש"ה. אמנם, אין המיעוט הזה ניכר, כי עדיין לא הרגיש שום רע והיזק, אפילו כלפי אחרים (כנ"ל ד"ה הב').

ובחי"ד של האהבה, שפירושה "אהבה שאינה תלויה בדבר, וגם היא נצחית" (כנ"ל ד"ה מידה וד"ה ואע"פ), היא בחינת עולם האצילות. וז"ש בע"ח, שבעולם האצילות אין שום רע כל שהוא, ושם סו"ה לא יגורך רע. כי אחר שהכריע גם את העולם כולו לכף זכות, הרי האהבה נצחית ומוחלטת, ולא יצויר עוד שום כיסוי והסתר לעולם, כי שם מקום גילוי הפנים לגמרי, בסו"ה "ולא יכנף עוד מוריך, והיו עיניך רואות את מוריך". כי כבר יודע כל עסקיו של הקב"ה עם כל הבריות, בבחינת ההשגחה האמיתית, המתגלה משמו ית' "הטוב והמיטיב לרעים ולטובים", כנ"ל.

קנא) ובזה תבין ג"כ בחינת ד' העולמות אבי"ע דקליפה, הערוכים לעומת אבי"ע דקדושה, בסוד "זה לעומת זה עשה אלקים". כי המרכבה של הקליפות דעשיה, היא מבחינת הסתר הפנים בב' דרגותיה, שמרכבה ההיא שולטת, כדי לגרום לאדם, שיכריע הכל לכף חובה, ח"ו.

ועולם היצירה דקליפה, תופס בידיו את כף החובה, שאינה מתוקנת בעולם היצירה דקדושה (כנ"ל ד"ה ולפיכך). ובזה שולטים על הבינונים, המקבלים מעולם היצירה, כנ"ל, בסוד "זה לעומת זה עשה אלקים".

ועולם הבריאה דקליפה, יש בידיהם אותו הכח, כדי לבטל את "האהבה התלויה בדבר", דהיינו, רק לבטל את הדבר, שבו נתלית האהבה. והיינו, הבלתי שלימות שבאהבה דבחינה ב'.

ועולם האצילות דקליפה, הוא שתופס בידיו, אותו מיעוט הרע שאינו ניכר, שיש בבריאה, מכח בחינה ג' של האהבה, שאע"פ שהיא אהבה אמיתית, מכח "הטוב והמטיב לרעים ולטובים", שהיא בחינת אצילות דקדושה, עכ"ז, כיון שלא זכה להכריע

באופן זה גם את העולם כולו לכף זכות, יש כח ביד הקליפה, להכשיל את האהבה, מכח ההשגחה על האחרים (כנ"ל ד"ה הב').

קנב) וז"ש בע"ח, אשר עולם האצילות של הקליפות, עומד לעומת עולם הבריאה, ולא לעומת האצילות, ע"ש. דהיינו, כמו שנתבאר, כי עולם אצילות דקדושה, שמשם נמשכת רק בחינה ד' של האהבה, הרי שאין שם שליטה לקליפות כלל, היות שכבר הכריע את כל העולם לכף זכות, ויודע כל עסקיו של השי"ת, גם בהשגחתו על כל הבריות, מהשגחת שמו ית' "הטוב והמיטיב לרעים ולטובים".

אלא בעולם הבריאה, שמשם נמשכת הבחינה הג', שעדיין לא הכריעה את העולם כולו, ועל כן יש עוד אחיזה לקליפות. אלא, שקליפות אלו, נבחנות לאצילות דקליפה, להיותם לעומת בחינה ג', שהיא "האהבה שאינה תלויה בדבר", כנ"ל. שאהבה זו היא בחינת אצילות.

קנג) ונתבארו היטב, ד' עולמות אבי"ע דקדושה והקליפות, שהן בחינת הלעומת של כל עולם ועולם, שהם מבחינת החסרון, שיש בעולם שכנגדו בקדושה, והם שמכונים ד' עולמות אבי"ע של הקליפות, כמבואר.

קנד) והנה הדברים האלו מספיקים לכל מעיין, שירגיש בדעתו, את מהותה של חכמת הקבלה באפס מה. וראוי שתדע, שרוב מחברי ספרי הקבלה, לא התכוונו בספריהם, אלא כלפי מעיינים כאלו, שכבר זכו לגילוי פנים, ולכל ההשגות העליונות, כנ"ל.

ואין לשאול, אם כבר זכו להשגות, הרי הם יודעים הכל מהשגתם עצמם, ולמה להם עוד ללמוד בספרי חכמת הקבלה מאחרים?

אמנם לא מחכמה שאלה זאת. כי זה דומה לעוסק בתורת הנגלה, ואין לו שום ידיעה בעסקי העוה"ז, בבחינת עולם שנה נפש שבעוה"ז, כמ"ש לעיל, ואינו יודע במקרי בני אדם והנהגתם לעצמם, והנהגתם עם אחרים, ואינו יודע את הבהמות, החיות והעופות שבעוה"ז. וכי יעלה על דעתך, שאיש כזה יהיה מסוגל להבין, איזה ענין בתורה כהלכתו? כי היה מהפך הענינים שבתורה, מרע לטוב ומטוב לרע, ולא היה מוצא את ידיו ורגליו בשום דבר.

כן הענין שלפנינו: אע"פ שהאדם זוכה להשגה, ואפילו להשגה מתורה דאצילות, מ"מ אינו יודע משם, אלא מה שנוגע לנפשו עצמו, ועדיין אמנם צריך לדעת, כל ג' הבחינות: עולם שנה ונפש, הנ"ל, בכל מקריהם והנהגותיהם, בתכלית ההכרה, כדי שיוכל להבין את עניני התורה המיוחסת לאותו עולם. שענינים אלו, בכל פרטיהם ודקדוקיהם,

מבוארים בספרי הזוהר ובספרי הקבלה האמיתיים, שכל חכם ומבין מדעתו, מחוייב להגות בהם יומם ולילה.

קנה) ולפי"ז יש לשאול: א"כ, למה זה חייבו המקובלים, לכל איש, ללמוד חכמת הקבלה?

אמנם יש בזה דבר גדול, וראוי לפרסמו: כי יש סגולה נפלאה לאין ערוך, לעוסקים בחכמת הקבלה, ואע"פ שאינם מבינים מה שלומדים, אלא מתוך החשק והרצון החזק, להבין מה שלומדים, מעוררים עליהם את האורות המקיפים את נשמתם.

פירוש: כי כל אדם מישראל, מובטח בסופו, שישיג כל ההשגות הנפלאות, אשר חשב השי"ת במחשבת הבריאה להנות לכל נברא. אלא, מי שלא זכה בגלגול זה, יזכה בגלגול ב' וכו', עד שיזכה להשלים מחשבתו ית', שחשב עליו, כמ"ש בזוהר, כנודע.

והנה, כל עוד, שלא זכה האדם לשלימותו, נבחנים לו אותם האורות, העתידים להגיע אליו, בבחינת "אורות מקיפים", שמשמעותם היא, שעומדים מוכנים בעדו, אלא שהמה מחכים לאדם, שיזכה את כלי הקבלה שלו, ואז יתלבשו האורות האלו בכלים המוכשרים.

ולפיכך, גם בשעה שחסרו לו הכלים, הנה, בשעה שהאדם עוסק בחכמה הזאת, ומזכיר את השמות של האורות והכלים, שיש להם מבחינת נשמתו שייכות אליו, הנה הם תיכף מאירים עליו, בשיעור מסויים. אלא, שהם מאירים לו בלי התלבשות בפנימיות נשמתו, מטעם שחסרים הכלים המוכשרים לקבלתם, כאמור. אמנם ההארה, שמקבל פעם אחר פעם, בעת העסק, מושכים עליו חן ממרומים, ומשפיעים בו שפע של קדושה וטהרה, שהמה מקרבים את האדם מאד, שיגיע לשלימותו.

קנו) אבל תנאי חמור יש בעת העסק בחכמה זאת: שלא יגשימו הדברים, בענינים מדומים וגשמיים, שעוברים בזה על "לא תעשה לך פסל וכל תמונה", ח"ו. כי אז, אדרבה, מקבלים היזק במקום תועלת. ולפיכך, הזהירו ז"ל, שלא ללמוד החכמה, כי אם לאחר ארבעים שנה, או מפי רב, וכדומה, מהזהירות. וכל זה הוא מהטעם האמור.

ולפיכך, הכינותי בעז"ה את הפירושים פנים מאירות ופנים מסבירות על עץ חיים, שעשיתי, כדי להציל המעיינים מכל הגשמה.

אמנם, אחר שנדפסו ד' החלקים הראשונים מביאורים אלו, ונתפשטו בקרב הלומדים, ראיתי בהם, שעדיין לא יצאתי ידי חובת ביאור, כמו שחשבתי. וכל הטרחה הגדולה, שטרחתי לבאר ולהרחיב, כדי שיתבהרו העניינים בלי קושי, היתה כמעט ללא הועיל.

והיה זה, מחמת שהמעיינים, אינם מרגישים את החובה הגדולה, לשקוד על פירוש כל מלה ומלה, המגיעה לפניהם, ולחזור עליה כמה פעמים, באופן שיספיק להם לזכרה היטב, בהמשך הספר בכל מקום שמובאת שם אותה המלה. ומתוך השכחה של איזו מלה, היו מתבלבלים להם הענינים ההם, כי מתוך דקות הענין, הרי חוסר פירוש של מלה אחת, די לטשטש להם הענין כולו.

והנה, כדי לתקן זה, התחלתי לחבר "פירוש המלות", ע"פ סדר א"ב, על כל המלות, המובאות בספרי הקבלה, שצריכות פירוש: מצד אחד קבצתי את הפירושים של האריז"ל ויתר המקובלים הראשונים, בכל מה שאמרו על אותה המלה. ומן הצד השני, ביארתי התמצית מכל אותם הפירושים. וערכתי הגדרה נאמנה בביאור המלה ההיא, באופן שיספיק למעיין להבינה, בכל מקום ומקום. שיפגוש אותה המלה, בכל ספרי הקבלה האמיתיים, מהראשונים עד האחרונים. וכן עשיתי על כל המלות, השגורות בחכמת הקבלה.

והנה כבר הדפסתי בעזרת השם, את המלות המתחילות באות א'. גם קצת מאות ב'. ורק מצד אחד. והם כבר קרובים לאלף דפים. אכן מחמת חסרון כסף, הפסקתי העבודה בהתחלתה. וזה קרוב לשנה, שאינני ממשיך עוד בעבודה החשובה הזו, והשי"ת יודע, אם הדבר יעלה לי עוד, כי ההוצאות מרובות ביותר, ומסייעים אין לי כעת.

לפיכך לקחתי לי עתה דרך אחרת, ע"ד "תפשת מועט תפשת". והוא הספר הזה "תלמוד עשר הספירות להאריז"ל", שבו אני מקבץ מספרי האריז"ל, וביחוד מספר "עץ חיים" שלו, כל המאמרים העיקריים, הנוגעים לביאור עשר הספירות, שהצבתי אותם בראש כל דף. ועליו עשיתי ביאור אחד רחב, הנקרא בשם "אור פנימי", וביאור שני, הנקרא "הסתכלות פנימית", המבארים כל מלה וכל ענין, המובאים בדברי האריז"ל בראש הדף, בפשטות ובלשון קלה, עד כמה שיכולתי.

וחילקתי הספר לששה-עשר חלקים, שכל חלק יהיה שיעור אחד על ענין מיוחד שבעשר הספירות. אשר ה"אור פנימי" מבאר בעיקר את דברי האריז"ל, המובאים באותו השיעור, ו"הסתכלות פנימית" מבארת בעיקר הענין בהקף הכללי. ועליהם סדרתי "לוח השאלות" ו"לוח התשובות" על כל המלות ועל כל הענינים, המובאים באותו החלק.

ואחר שיגמור המעיין אותו החלק, ינסה בעצמו, אם יוכל להשיב כהלכה על כל שאלה, המובאת ב"לוח השאלות". ואחר שהשיב, יסתכל ב"לוח התשובות" בתשובה, המיוחסת לאות ההיא של השאלה, לראות אם השיב כהלכה. ואפילו אם ידע היטב, להשיב על השאלות מתוך הזכרון, עם כל זה יחזור על השאלות פעמים הרבה מאד, עד שיהיו כמו

מונחים בקופסא. כי אז יצליח לזכור המלה, בעת שיצטרך לה, או על כל פנים יזכור מקומה, כדי לחפש אחריה. "וחפץ ה' בידו יצליח".

סדר הלימוד

למד תחילה את ה"פנים", דהיינו דברי האריז"ל, המודפסים בראשי העמודים, עד סוף הספר. ואע"פ שלא תבין, חזור עליהם כמה פעמים, ע"ד "מתחילה למגמר והדר למסבר". אח"ז למד את הביאור "אור פנימי". והשתדל בו, באופן שתוכל ללמוד ולהבין היטב את ה"פנים" גם בלי עזרת הביאור. ואח"ז למד את הביאור "הסתכלות פנימית, עד שתבינהו ותזכרהו כולו. ואחר כולם, נסה עצמך ב"לוח השאלות". ואחר שהשבת על השאלה, הסתכל בתשובה, המסומנת באותה האות של השאלה. וכן תעשה בכל שאלה ושאלה. ותלמד ותשנן ותחזור עליהם כמה פעמים, עד שתזכרם היטב כמונחים בקופסא. כי בכל מלה ומלה ממש, שבחלק השלישי, צריכים לזכור היטב כל שני החלקים הראשונים, אף מובן קטן לא יחסר. והגרוע מכל הוא, שהמעיין לא ירגיש כלל מה ששכח, אלא, או שהדברים יתטשטשו בעיניו, או שיתקבל לו פירוש מוטעה בענין, מחמת השכחה. וכמובן, שטעות אחת גוררת אחריה עשר טעויות, עד שיבא לאי הבנה לגמרי, ויהיה מוכרח להניח את ידו מהלימוד לגמרי.

המחבר

חלק א': צמצום וקו

פרק א

א מבאר ענין הצמצום הא' שנצטמצם אור אין סוף ב"ה בכדי להאציל הנאצלים ולברוא הנבראים. ובו ה' ענינים:

לפני הצמצום היה אין סוף ממלא כל המציאות

[1]דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים, היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות. ולא היה שום מקום פנוי בבחינת אויר ריקני וחלל, אלא היה הכל ממולא מן אור א"ס פשוט ההוא, ולא היה לו לא בחינת ראש ולא בחינת סוף, אלא הכל היה אור א' פשוט שוה בהשואה א', והוא הנקרא אור א"ס.

[1]עץ חיים שער א' ענף ב'.

ב סיבת הבריאה היתה כדי לגלות שמותיו וכינויו.

וכאשר עלה ברצונו הפשוט, לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים. להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכינויו, אשר זאת היה סיבת בריאת העולמות.

ג צמצום האור מסביבות נקודה האמצעית

והנה אז צמצם את עצמו א"ס בנקודה האמצעית, אשר בו באמצע ממש, וצמצם האור ההוא, ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית.

ד החלל שנשאר אחר הצמצום היה עגול

ואז נשאר: מקום פנוי, ואויר, וחלל ריקני, מנקודה האמצעית ממש. והנה הצמצום הזה, היה בהשואה א' בסביבות הנקודה האמצעית ריקנית ההיא, באופן שמקום החלל ההוא, היה עגול מכל סביבותיו בהשואה גמורה, ולא היה בתמונת מרובע בעל זוית נצבת, לפי, שגם א"ס צמצם עצמו בבחינת עגול, בהשואה א' מכל הצדדים.

ה לפי שאור אין סוף הוא בהשואה, היה הצמצום ג"כ בהשואה שהוא סוד העגול

והסבה היתה, לפי שכיון שאור הא"ס שוה בהשואה גמורה הוכרח ג"כ, שיצמצם עצמו בהשואה א' מכל הצדדים, ולא שיצמצם עצמו מצד א' יותר משאר צדדים. ונודע בחכמת השיעור שאין תמונה כל כך שוה כמו תמונת העיגול, משא"כ, בתמונת מרובע בעל זוית נצבת בולטת, וכן תמונת המשולש וכיוצא בשאר התמונות. וע"כ מוכרח הוא להיות צמצום הא"ס בבחינת עיגול.

פרק ב

א מבאר אשר מאור א"ס ב"ה המשיך קו אור לעולמות, שנאצלו ונבראו במקום החלל, שנצטמצם. ובו ה' ענינים:

מן אין סוף המשיך קו אור לתוך החלל

והנה אחר הצמצום הנ"ל, אשר אז נשאר מקום החלל ואויר פנוי וריקני באמצע אור הא"ס ממש כנ"ל, הנה כבר היה מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים. ואז המשיך מן אור א"ס, קו א' ישר מן האור העגול שלו מלמעלה למטה, ומשתלשל, ויורד תוך החלל ההוא.

ב ראש הקו נוגע באין סוף ולא סיומו

וראש העליון של הקו, נמשך מן הא"ס עצמו ונוגע בו, אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו נוגע באור א"ס.

ג דרך הקו מתפשט אור אין סוף לעולמות

ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה.

ד כל העולמות הם במקום החלל ההוא שנצטמצם

ובמקום החלל ההוא, האציל וברא, ויצר ועשה כל העולמות כולם.

ה קודם הצמצום היה הוא ושמו אחד, ואין שכל יכול להשיגו

[2]קודם הד' עולמות אלו, היה הא"ס, הוא אחד ושמו אחד באחדות נפלא ונעלם ית', שאין כח אפילו במלאכים הקרובים אליו ואין להם השגה בא"ס ית', כי אין שום שכל נברא שיוכל להשיגו, להיות, כי אין לו מקום ולא גבול ולא שם.

הסתכלות פנימית

פרק א

ראשית כל צריכים לדעת, שבמקום שיש לנו עסק עם ענינים רוחניים, המופשטים מזמן, מקום ותנועה, ואצ"ל עם אלקיית, הרי אין לנו את המלות להגות ולהתבטא על ידיהן, שהרי כל אוצר המלות שלנו הוא לקוח מהרגשי החושים המדומים, ואיך אפשר להסתייע בהם במקום שחוש ודמיון אינם שולטים שם, כי למשל, אפילו אם תקח את המלה היותר דקה כגון "אורות", הרי היא ג"כ מדומה ומושאלת מן אור השמש או אור מורגש של נחת רוח וכדומה, אם כן איך יתכן להתבטא עמהן בעניני אלקות, אשר ודאי לא יציעו למעיין שום דבר אמת. ואין צריך לומר במקום שצריכים לגלות על ידי המלות ההן, בכתב על ספר, בעניני משא ומתן בחכמה, כנהוג במחקרי כל חכמה, אשר אז אם נכשלים, אפילו במלה אחת בלתי מוצלחת למטרתה, תיכף יתבלבל המעיין ולא ימצא ידיו ורגליו בכל הענין כולו. ולפיכך בחרו להם חכמי הקבלה שפה מיוחדת, שאפשר לכנותה "שפת הענפים", להיות שאין לנו שום מהות או הנהגה של איזו מהות בעולם הזה, שלא תהיה נמשכת משרשה שבעולם העליון, ואדרבה, התחלת כל ישות שבעולם הזה, הנה היא מתחילה מהעולם העליון, ואח"כ משתלשלת לעולם הזה. לפיכך מצאו להם החכמים שפה מוכנה בלי טורח, שיוכלו למסור ע"י איש לרעהו את השגתם, בעל פה ובכתב מדור לדור, כי לקחו להם את שמות הענפים שבעולם הזה, אשר כל שם מבאר את עצמו, כמורה באצבע על שרשו העליון, אשר במערכת העולמות העליונים. ובזה תנוח דעתך, במה שתמצא לרוב בספרי הקבלה ביטויים מתמיהים, וגם זרים לפעמים לרוח האנושי. והוא, כי אחר שכבר בחרו להם שפה זו להתבטא על ידיה, דהיינו "שפת הענפים" כאמור, א"כ איך אפשר להם להשמיט על דרכם איזה ענף בלי

[2]שער מאמרי רז"ל שבת ד"ה ולהבין.

להשתמש עמו מחמת נחיתות הדרגא שלו, שלא לבטא על ידיו את המושכל הרצוי, בה בעת, שלא נמצא בעולמנו איזה ענף אחר שיקחו אותו בתמורתו. כי כמו ששתי שערות אינן יונקות מנקב אחד, כן אין לנו ב' ענפים שיתיחסו אל שורש אחד. ואף גם זאת לא יתכן, להאביד את דבר החכמה המחויב אל הביטוי נחות הדרגא ההוא, ולא עוד, כי האבידה ההיא תגרום פגם ובלבול גדול בכל מרחבי החכמה, להיות שאין לנו עוד חכמה בכל חכמות העולם, שיהיו הענינים כל כך משולבים זה בזה, בדרך סיבה ומסובב גורם ונמשך, כמו חכמת הקבלה, שהענינים מלוכדים וקשורים זה בזה מראשה עד סופה, ממש כמו שרשרת אחת ארוכה. ולפיכך אין כאן חירות הרצון להחליף ולהמיר בין הכינויים הללו רע בטוב. אלא, מוכרחים להביא תמיד בדיוק אותו הענף המורה באצבע על שורשו העליון, וגם להרחיב בו הדיבור, עד להמציא ההגדרה המדויקת לעיני המשכילים המעיינים.

אמנם כן, אותם שעוד לא נפקחו עיניהם במראות השמים, ועדיין אין להם אותה הבקיאות של יחסי ענפי העולם הזה אל שרשיהם בעולמות העליונים, המה נמצאים כאן כעורים מגששים קיר, כי לא יבינו אף מלה אחת כמשמעה האמיתי. שהרי כל מלה היא שם של איזה ענף ביחס שורשו, זולת, אם שיקבלו הפירוש מפי חכם מובהק, הממציא את עצמו להסביר הענין בשפה המדוברת, שהוא בהכרח כמו מעתיק מלשון אל לשון, דהיינו משפת הענפים לשפה המדוברת. כי אז יוכל להסביר את המושג הרוחני, איך שהוא.

וזהו שטרחתי בביאורי זה, להסביר את עשר הספירות, כפי שהורה לנו החכם האלקי אריז"ל, על פי טהרתן הרוחנית, המופשטות מכל מושגים מוחשיים, באופן, שיוכל כל מתחיל לגשת אל החכמה בלי להכשל בשום הגשמה וטעות, אשר עם הבנת עשר הספירות האלו, יפתח הפתח גם להסתכל ולדעת, איך להבין ביתר הענינים בחכמה הזאת.

פרק א

דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים, היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות וכו' (בע"ח ש"א היכל א'), הדברים הללו צריכים ביאור, דמטרם שנאצלו העולמות, איך היה שם בחינת מקום של מציאות, שהיה האור הפשוט ממלא אותו כולו, וגם ענין עליית הרצון להצטמצם כדי להוציא לאור שלימות פעולותיו, דמשמע מדברי הספר, דכבר היה שם איזה חסרון ח"ו, גם ענין הנקודה האמצעית אשר בו ממש, ששם

היה דבר הצמצום, שהוא מתמיה מאד, דהא כבר אמר שאין שם ראש וסוף, וא"כ איך יש האמצע, אמנם כן, הדברים הללו עמוקים מני ים, וע"כ אני מוכרח להאריך בביאורם.

אין דבר בכל המציאות שלא יהיה כלול בא"ס המושגים ההפוכים אצלנו כלולים בו ית' בסוד אחד יחיד ומיוחד

דע שאין לך שום מהות של ישות בעולם, הן מן המוחשות אל החושים שלנו, והן מן המושכלות בעין השכל שלנו, שאינו כלול בבורא ית', דהא כולם נמשכין לנו הימנו ית', וכלום יש לך נותן מה שלא יהיה בו, וענין זה כבר מבואר היטב בספרים, אמנם צריך להבין, שאותם המושגים, שהם נפרדים אצלנו, או הפוכים, עד"מ מושג החכמה נבחן בהפרש מן מושג המתיקות, שהחכמה והמתיקות ב' מושגים נבדלים הן זו מזו, וכן מושג הפועל, הוא ודאי בהפרש מן מושג הפעולה, שהפועל ופעולתו בהכרח ב' מושגים נבדלים זה מזה, ומכ"ש המושגים ההפוכים, וכמו המתיקות והמרירות וכדומה, הן נבחנות ודאי כל אחת לעצמה, אמנם אצלו ית', יהיו החכמה והתענוג, ומתיקות, וחריפות, ופעולה, ופועל, וכדומה מן הצורות המשונות וההפוכות, כל זה כלול כאחד באורו הפשוט, בלי שום הכר והבדל ביניהם כלל, אלא במושג אחד יחיד ומיוחד: אחד, מורה שהוא בהשואה אחת. יחיד, מורה על הנמשך הימנו, שגם כל אלו הריבויים המה אצלו ית' בצורת יחיד כמו עצמותו ית'. ומיוחד, מורה הגם שהוא פועל ריבוי הפעולות, אמנם כח אחד פועל כל אלה, וכולן חוזרות ושבות ומתיחדות בצורת יחיד, שהצורה היחידה הזו, בולעת כל הצורות המתראות בפעולותיו, והוא ענין דק מאד, ולאו כל מוחא סביל דא. וכן פי' לנו הרמב"ן ז"ל, על ענין אחדותו ית' בסוד אחד, יחיד ומיוחד, וזה לשונו, בפירושו על ספר יצירה פ"א מ"ז, יש הפרש מן אחד, ויחיד, ומיוחד: שם המתפרש, כשהוא מתיחד לפעול בכח אחד, נקרא מיוחד. וכשהוא מתחלק לפעול פעולתו, כל חלק שממנו, נקרא יחיד. וכשהוא בהשואה אחת נקרא אחד, ע"כ לשונו הזך. פירוש, מתיחד לפעול בכח אחד, רצונו לומר שפועל להיטיב כראוי ליחודו. ואין שינוי בפעולותיו. וכשהוא מתחלק לפעול פעולתו, דהיינו שפעולותיו משונות זו מזו, ונראה ח"ו כפועל טוב ופועל רע, אז נקרא יחיד מפני שלכל פעולותיו המשונות יש להן תוצאה יחידה, להיטיב. ונמצא שהוא יחיד בכל פעולה ופעולה ואינו משתנה ע"י פעולותיו המשונות. וכשהוא בהשואה אחת נקרא אחד כלומר אחד מורה על עצמותו יתברך שאצלו כל מיני ההפכים הם בהשואה אחת. כמ"ש לעיל. וכמ"ש הרמב"ם ז"ל

שאצלו היודע והידוע והמדע אחד הם. כי מאד גבהו מחשבותיו ממחשבותינו ודרכיו מדרכינו.

ב' הבחנות בהשפעה, מטרם שבאה לכלל קבלה, ולאחר שבאה לכלל קבלה

וצא ולמד מאוכלי המן, שהמן נקרא לחם מן השמים, משום שלא נתגשם בהתלבשותו בעוה"ז, ואמרו חז"ל שכל אחד ואחד היה טועם בו כל מה שרצה, ונמצא שהיה בו בהכרח מן הצורות ההפוכות, דהיינו אחד טעם בו טעם מתוק, והשני טעם בו טעם חריף ומר, אשר המן בעצמו, היה בהכרח, כלול משני ההפכים יחד, כי כלום יש לך נותן מה שאין בו, וא"כ איך אפשר שיהיו ב' הפכים בנושא אחד, אלא על כרחך, שהוא פשוט ומופשט מב' הטעמים ורק כלול הוא מהם, באפן, שהמקבל הגשמי יכול להבדיל לעצמו, הטעם הזה שרוצה. ועל דרך זה תבין כל דבר רוחני, שהוא בעצמו יחיד ופשוט, אמנם כלול מכל ריבוי הצורות שבעולם, ובביאתו ליד מקבל הגשמי והמוגבל, אז יעשה בה המקבל צורה נבדלת אחת, מכלל ריבוי הצורות, המתיחדות במהות הרוחנית ההיא. ולפ"ז יש להבחין תמיד בהשפעתו יתברך, ב' בחינות: הא' היא צורת מהות השפע העליונה, טרם ביאתה לכלל קבלה, שעדיין הוא אור פשוט וכולל. הב', היא אחר שהגיע השפע לכלל קבלה, שעי"ז קנה צורה נבדלת אחת וחלקית, לפי תכונת המקבל.

איך אפשר להבין שהנשמה היא חלק מאלקיות

ובזה נבוא להבין מ"ש המקובלים במהות הנשמה, וזה לשונם, אשר הנשמה, היא חלק אלוהי ממעל ממש ואין בה שום שינוי כלל מן ה"כל", אלא במה שהנשמה היא חלק ולא "כל": ודומה לאבן הנחצבת מההר, שמהות ההר ומהות האבן שוות, ואין שום הבחן מן האבן אל ההר, רק בזה, שהאבן היא רק חלק מן ההר, וההר הוא בחינת ה"כל". עד כאן תמצית דבריהם ז"ל. ולכאורה הם דברים מתמיהים בתכלית, וביותר קשה להבין, איך יתכן לדרוש בחינת הבדל וחלק מן האלקיות, עד לדמות, לאבן הנחצבת מההר, דבשלמא אבן, היא נחצבת מההר, ע"י גרזן ומקבת, אבל באלקיות, כביכול, איך, ובמה, יתפרדו זה מזה.

הרוחני נבדל בכח שינוי צורה, כמו הגשמי שנבדל ע"י גרזן

וטרם נבא אל הביאור, נסביר מהות ענין ההבדלה, הנוהג ברוחניים: ודע, אשר האישים הרוחניים מתפרדים זה מזה, רק על פי שינוי הצורה בלבד, דהיינו, אם דבר רוחני אחד, קונה בעצמו שתי צורות, כבר אינו אחד, אלא שנים: ואסביר לך, בנפשות בני אדם, שהם גם כן רוחניים: ונודע החוק הרוחני, אשר צורתו פשוטה כנ"ל, וזה ודאי שיש רבוי נפשות, כמספר הגופות, שהנפשות מאירות בהם, אלא שהן נבדלות זו מזו, ע"י שינוי

הצורה שבכל אחת ואחת. וע"ד שאמרו חז"ל, כשם שפרצופיהן אינם שווים זה לזה, כך דעותיהן אינן דומות זו לזו. ויש בסגולת הגוף, להבדיל בצורות הנפשות, עד להבחין בכל נפש לפי עצמה, שזו נפש טובה, וזו נפש רעה, וכדומה, בצורות הנבדלות.

והנך רואה שכמו דבר גשמי, מתחלק ונחתך ונבדל, בגרזן, ותנועה בהרחקת מקום בין חלק לחלק, כמו כן דבר רוחני, מתחלק ונחתך ונבדל, בסיבת שינוי צורה מחלק לחלק, ולפי השיעור של ההשתנות, כן ישוער המרחק מחלק לחלק, וזכור זאת היטב.

איך יצוייר שינוי צורה בבריאה, ביחס א"ס

אמנם, עדיין לא הונח לנו, אלא בעוה"ז, בנפשות בני אדם, אבל בדבר הנשמה, שאמרו בה שהיא חלק אלוקי ממעל, עדיין לא נתבאר, איך נבדלת היא מאלקיות, עד שיתכן לקרותה חלק אלקי. ואין לומר, על ידי שינוי הצורה, דח"ו לומר כן, דכבר ביררנו, שהאלקיות היא אור פשוט, הכולל, כל מיני ריבוי הצורות, והפוך הצורות שבעולם, באחדותו הפשוטה, בסוד אחד יחיד ומיוחד, כנ"ל. וא"כ, איך תצוייר לנו בחינת שינוי הצורה, בנשמה שתהיה משונה מאלקיות, שמשום זה תהיה נבדלת, לקנות שם חלק הימנו ית'.

ובאמת, קושיא זו נוהגת ביותר, באור א"ס שמטרם הצמצום, כי זו המציאות שלפנינו, כל העולמות, עליונים ותחתונים יחד, נבחנים בשתי הבחנות, ההבחן הא', הוא צורת כל המציאות הזו, איך שהיא בטרם הצמצום, שהכל היה אז בלי גבול ובלי סוף, והבחן זה נקרא, אור א"ס ב"ה. ההבחן הב', הוא צורת כל המציאות הזו, שכבר באה מהצמצום ולמטה, אשר הכל הוא בגבול ומדה, והבחן זה נקרא, ד' העולמות, אצילות, בריאה, יצירה ועשיה. ונודע, שבעצמותו יתברך, לית מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל, ואין בו שום שם וכינוי, שכל מה שלא נשיג איך נגדירו בשם, שכל שם, ענינו השגה, שמורה, שמושג לנו בבחינת השם הזה. וע"כ, ודאי שבעצמותו ית' אין שום שם וכינוי כלל וכלל, וכל השמות והכינויים, המה, רק באורו ית' המתפשט הימנו, אשר התפשטות אורו ית' מטרם הצמצום, שהיתה ממלאת כל המציאות בלי גבול וסוף, היא נקראת בשם אין סוף ב"ה. ולפי זה, צריך להבין במה שאור א"ס ב"ה מוגדר לעצמו, ויצא מכלל עצמותו ית', עד שנוכל להגדירו בשם, כמו שהקשינו בנשמה כנ"ל.

ביאור על מ"ש ז"ל לכן הוכן עבודה ויגיעה על שכר הנשמות, כי מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה

ולהבין באפס מה במקום גבוה זה, צריכים להרחיב הדברים. ונחקור, בקוטב כל זו המציאות שלפנינו, ותכליתה הכללית, שכלום יש לך פועל בלי תכלית, וא"כ תכלית

זו מה היא, אשר לסיבתה, המציא ית' כל המציאות הזו שלפנינו, בעולמות העליונים ובעולמות התחתונים. אמנם כן כבר הורו לנו חז"ל, בהרבה מקומות, שכל העולמות כולם לא נבראו אלא בשביל ישראל המקיימים תורה ומצוות וכו', וזה מפורסם. אלא צריך להבין בזה, בקושיא של חז"ל, שהקשו ע"ז, אם הכונה של בריאת העולמות, היא בשביל להנות לנבראיו, א"כ, מה היה לו ית', לברוא את העוה"ז הגשמי, העכור והמלא יסורים, ובלי זה, ודאי שהיה יכול להנות לנשמות כמה שרוצה, כביכול, ולמה הביא את הנשמה בגוף עכור ומזוהם כזה. ותירצו על זה, דמאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה וכו', פירוש דבכל מתנת חנם נמצא פגם של בושת פנים, וכדי למנוע מהנשמות הפגם הזה, ברא את העוה"ז, שישנה כאן מציאות של עבודה, ונמצאו נהנים לעתיד מיגיע כפיהם, כי נוטלים שכרם משלם, חלף יגיעם, וניצולים ע"י מפגם של בושה ע"כ.

איזה יחס יש מעבודת ע' שנה לתענוג נצחי, ואין לך מתנת חנם גדולה מזו.

ודבריהם ז"ל אלו, מוקשים מאד סביב סביב, מתחילה קשה, הרי עיקר מגמתנו ותפילתנו הוא, מאוצר מתנת חנם חננו, ואמרו ז"ל שאוצר מתנת חנם, מוכן הוא, רק בשביל הנשמות היותר גדולות בעולם. וביותר קשה עיקר תירוצם. שתירצו, אשר במתנת חנם נמצא חסרון גדול, דהיינו בושת הפנים הנמצא לכל מקבל מתנת חנם, שלהשלמה זו, הכין ית' את עוה"ז, שיש בו מציאות של יגיעה ועבודה, כדי שבעוה"ב יטלו את שכרם, חלף טרחתם ויגיע כפם, ותירוצם תמוה מאד, הא למה זה דומה, אל אדם האומר לחברו, עבוד עמי רגע אחד קטן, ותמורת זאת אתן לך מכל תענוגי העולם ושכיות החמדה, בכל ימי חייך. שאין לך מתנת חנם גדולה מזו, משום שהשכר אין לו שום השתוות עם העבודה, שהרי העבודה היא בעוה"ז, עולם עובר, שאין לו ערך של כלום, כלפי השכר והתענוג של העולם הנצחי, שאיזה ערך יש, לכמות העולם העובר, נגד כמות העולם הנצחי. ואצ"ל באיכות היגיעה, שאין בה ערך של כלום, כלפי איכות השכר, וכמו"ש ז"ל, עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, וכו', ואין לומר, שמקצת השכר נותן השי"ת חלף טרחתם, והשאר במתנת חנם, שא"כ מה הועילו חכמים בתקנתם, שהרי נשאר הפגם של בושת הפנים, בשאר המתנה, אלא שאין דבריהם אלו מובנים כפשוטם, אלא יש כאן כוונה עמוקה.

במחשבה אחת נאצלה ונבראה כל המציאות, והיא הפועלת, והיא עצם הפעולה, והיא מציאות השכר המקווה, והיא מהות היגיעה

וטרם שאנו נכנסים בביאור דבריהם ז"ל, צריכים להבין, במחשבתו ית', בבריאת העולמות והמציאות שלפנינו, שלא יצאו פעולתם לפניו, בדרך ריבוי מחשבות, כמו

דרכינו. כי הוא ית', אחד, יחיד ומיוחד, כנ"ל, וכמו שהוא פשוט, כך אורותיו הנמשכים הימנו, פשוטים ומיוחדים, בלי שום ריבוי צורות, כמ"ש, לא מחשבותי מחשבותיכם, ולא דרכיכם דרכי וגו'. ועל כן תבין ותשכיל, שכל השמות והכינויים, וכל העולמות העליונים והתחתונים, הכל אור פשוט א', יחיד ומיוחד, שאצל השי"ת, האור הנמשך, והמחשבה, והפעולה, והפועל, וכל מה שהלב יכול לחשוב ולהרהר, המה אצלו דבר אחד ממש.

ועל פי זה תשפוט ותשכיל, שבמחשבה אחת נאצלה ונבראה כל המציאות הזו, עליונים ותחתונים יחד, עד ככלות הכל בגמר התיקון. אשר אותה המחשבה היחידה, היא הפועלת את הכל, והיא עצם כל הפעולות, והיא מקבלת התכלית, והיא מהותה של היגיעה, והיא עצמה מציאות כל השלימות והשכר המקווה. כמו שפי' הרמב"ן ז"ל, בסוד אחד יחיד ומיוחד כנ"ל.

ענין הצמצום, מבאר איך יצאה מהפועל השלם, פעולה בלתי שלמה.

והיינו שהאריך הרב ז"ל בפרקים ראשונים שבספר הזה, בענין הצמצום הא', להיות הענין הזה החמור שבחמורות, כי הכרח הוא, אשר גם הקלקולים וכל מיני החסרונות, המה נמשכים ובאים הימנו ית', וכמוש"כ יוצר אור ובורא חושך, והנה הקלקולים והחושך המה הפך אמיתי לו ית', ואיך אפשר שימשך זה מזה, ואיך באים ביחד עם האור והעונג שבמחשבת הבריאה. ואין לומר, שהם ב' מחשבות מיוחדות זו מזו, שח"ו לומר ולהרהר כזאת, כנ"ל. וא"כ איך כ"ז נמשך הימנו ית', עד לעולם הזה, המלא חלאה יסורין וזוהמא גדולה, ואיך הם מתכלכלים יחד במחשבה היחידה.

פרק ב

ביאור מחשבת הבריאה.

עתה נבא אל הביאור, בצורת מחשבת הבריאה. שזה ודאי, שסוף מעשה במחשבה תחילה, כי אפילו באדם גשמי בעל ריבוי מחשבות, גם בו יבוא סוף המעשה במחשבתו תחילה, עד"מ, כשעוסק בבנין ביתו, אנו מבינים, שמחשבה ראשונה שחשב בעסק זה, הוא שחשב צורת בית לשבת בו, וע"כ מוקדם לו ריבוי מחשבות וריבוי פעולות, עד שגומר צורה זו, שחשב מראש, וצורה זו, באה לו, בסוף כל פעולותיו. והנך רואה, שסוף מעשה במחשבה תחילה. והנה סוף המעשה, שהיא הקוטב והתכלית, שבשבילם נבראו כל אלה, היינו, כדי להנות לבריותיו, כמו"ש בזוהר. ונודע, שמחשבתו ית', נגמרת ופועלת תיכף, שלא אדם הוא, להיות מחוייב לכלי מעשה, אלא המחשבה לבדה, גומרת כל הפעולה תיכף ומיד. ולפי זה מובן, שתיכף בחשבו ית' על דבר הבריאה, להנות

לנבראיו, תיכף נמשך ונתפשט האור הזה הימנו ית', בכל צביונו וקומתו וכל גבהם של התענוגים שחשב בהם, שכל זה, נכלל באותה המחשבה, שאנו מכנים אותה מחשבת הבריאה, והבן זה היטב, כי מקום שאמרו לקצר הוא. ודע שאת מחשבת הבריאה הזאת אנו מכנים אור א"ס ב"ה. כי בעצמותו ית' ממש, אין לנו שום הגה ומלה להגדירו באיזה שם שהוא. וזכור זאת.

מכח הרצון להשפיע שבמאציל, נולד בהכרח הרצון לקבל בנאצל. והוא הכלי, שבתוכו מקבל הנאצל את שפעו.

וזהו, שאמר הרב ז"ל, שמתחילה היה אור א"ס ב"ה ממלא את כל המציאות. פי', כיון שחשב השי"ת, להנות את הנבראים, והאור התפשט ממנו, ויצא מלפניו, כביכול, תיכף הוטבע באור הזה, הרצון לקבל את הנאתו. ותשפוט ג"כ, שזה הרצון, הוא כל מדת גודלו של האור המתפשט, כלומר, שמדת אורו ושפעו, היא כפי השיעור שרוצה להנות, לא פחות ולא יותר. ודו"ק בזה, וע"כ. אנו מכנים מהותו של, הרצון לקבל, המוטבע באור הזה, מכח מחשבתו ית', בשם, מקום. עד"מ, באמרנו שאדם אחד יש לו מקום לקבל סעודת ליטרא לחם, והשני אינו יכול לאכול יותר מחצי ליטרא לחם, באיזה מקום אנו מדברים, לא מגודלם של בני המעיים, זולת מגודל של החשק והרצון לאכול. והנך רואה, שמדת מקום הקבלה, של הלחם, תלויה בשיעור הרצון והחשק של האכילה, ואצ"ל ברוחניות, אשר הרצון של קבלת השפע, הוא המקום של השפע, והשפע נמדד במדת הרצון.

הרצון לקבל הכלול במחשבת הבריאה, הוציא אותו מעצמותו ית' לבחינת השם א"ס.

ובזה, ארוח לן להשכיל, במה שאור א"ס ב"ה יצא מכלל עצמותו ית', שאין לנו בו שום הגה ומלה, להיות מוגדר בשם אור א"ס כנ"ל, שהוא בסבת ההבחן הזה הנ"ל, אשר באור הזה, כלול בו הרצון לקבל מעצמותו ית', שהוא צורה חדשה, שאינה כלולה ח"ו כלל וכלל בעצמותו ית', כי ממי יקבל ח"ו. וזו הצורה, היא ג"כ כל גדלו של האור הזה, כנ"ל, ודו"ק, כי אי אפשר להאריך כאן.

מטרם הצמצום לא היה ניכר שינוי הצורה דברצון לקבל.

אמנם, בכל יכלתו, לא היתה נבחנת הצורה החדשה הזו, לבחי' שינוי מאורו ית'. שז"ס שאיתא בפדר"א, שטרם שנברא העולם, היה הוא אחד ושמו אחד, הוא, מורה האור שבא"ס ב"ה, ושמו, מורה על המקום, שה"ס הרצון לקבל מעצמותו ית', הכלול באור א"ס ב"ה. ומשמיענו, שהוא ושמו אחד, כלומר, ששמו שה"ס מלכות דא"ס, שה"ס הרצון, דהיינו הרצון לקבל, שנטבע בכל המציאות שהיתה כלולה במחשבת הבריאה, מטרם

הצמצום, לא נבחן בו שום שינוי צורה והבדל מן האור שבו, והאור והמקום, אחד הם ממש,שאם היה שם איזה שינוי וגרעון בתוך המקום, בערך אור של א"ס ב"ה, אז ודאי היו שם ב' בחינות כנ"ל, ודו"ק.

צמצום, פירושו, שהמלכות דא"ס מיעטה הרצון לקבל שבה, ואז נעלם האור, כי אין אור בלי כלי.

וזהו דבר הצמצום, אשר הרצון לקבל, הכלול באור א"ס ב"ה, המכונה מלכות דא"ס, שה"ס מחשבת הבריאה שבא"ס, כנ"ל, הכוללת כל המציאות, קישטה בעצמה להתעלות, ולהשוות צורתה ביותר, לעצמותו ית'. וע"כ, מיעטה את רצונה מלקבל שפעו ית', בבחי' הד' שברצון, כמו"ש זה לקמן, בכוונה, שעל ידי כן יתאצלו ויבראו העולמות עד לעוה"ז, שבאופן זה תהיה מותקנת צורת הרצון לקבל, ותשוב אל צורת ההשפעה, ובזה תבוא בהשואת הצורה אל המאציל. והנה אחר שמיעטה, ברצון לקבל, ממילא נסתלק משם האור, שכבר נודע, שהאור תלוי ברצון, והרצון, הוא המקום של האור. כי אין כפיה ברוחניות.

פרק ג

ביאור מחצבת הנשמה

ועתה יתבאר ענין מחצבת הנשמה, שאמרו שהיא חלק אלקי ממעל וכו', שהקשינו לעיל, איך ובמה תשתנה צורת הנשמה מאורו הפשוט, עד שתהיה נבדלת בזה מן הכל, ית', עתה מובן, כי נעשה בה באמת, שינוי צורה גדול, כי הגם שהוא ית' כולל כל הצורות שאפשר לחשוב ולהרהר, אמנם אחר האמור לעיל, אתה מוצא, צורה אחת, שאינה כלולה בו ית', והיינו הצורה של הרצון לקבל, שח"ו ממי יקבל. אמנם הנשמות, שכל בריאתן היא, משום שרצה ית', להנות להן, שזו היא מחשבת הבריאה כנ"ל, א"כ בהכרח שנטבע בנשמות החוק הזה, לרצות ולחשוק לקבל שפעו. ובזה נמצאות נבדלות הימנו ית', משום שנשתנתה צורתן הימנו ית', שכבר נתבאר שמהות גשמי נחלקת ונבדלת ע"י כח התנועה וריחוק המקום, והמהות הרוחנית, נחלקת ונבדלת ע"י שינוי צורה, ולפי השיעור שבהשתנות הצורה זה מזה, כן ישוער המרחק בין זה לזה, ובאם שינוי הצורה יגיע להפכיות ממש מן הקצה אל הקצה, אז נעשה חיתוך והבדל גמור, עד שלא יוכלו לינק זה מזה, כי זרים נחשבים זה לזה.

פרק ד

אחר הצמצום והמסך שנעשה על הרצון לקבל, הוא נפסל מלהיות כלי קבלה, ויצא מהמערכת הקדושה, ובמקומו משמש האו"ח לכלי קבלה, והכלי של הרצון לקבל ניתן למערכת הטומאה.

אחר הצמצום והמסך שנעשה על כלי הזה שנקרא רצון לקבל, הוא נתבטל ונפרד ויצא מכל המערכת הקדושה, ובמקומו נתתקן אור חוזר להיות כלי קבלה. (כמ"ש בחלק ג').

ותדע, שזה כל ההפרש בין אבי"ע דקדושה, לבין אבי"ע דטומאה, כי כלי הקבלה דאבי"ע דקדושה הם מאו"ח, המתוקן בהשואת הצורה לא"ס. ואבי"ע דטומאה, משמשים עם הרצון לקבל שנצטמצם שהוא צורה הפוכה מא"ס. ועי"ז הם נחתכים ונבדלים מחי החיים שהוא א"ס.

האדם ניזון משמרי הקליפות, וע"כ משתמש עם הרצון לקבל כמוהם.

ובזה תבין שורש הקלקולים, שנכלל תיכף במחשבת הבריאה, שהיא כדי להנות לנבראיו. אשר אחר כל ההשתלשלות ה' עולמות הכוללים, שהם: אדם קדמון, ואבי"ע, ונתגלו הקליפות ג"כ בד' עולמות אבי"ע, דטומאה, בסוד זה לעומת זה עשה אלקים, אז נמצא לפנינו, הגוף העכור הגשמי שנאמר עליו, כי יצר לב האדם רע מנעוריו, משום שכל יניקתו מנעוריו הוא משמרי הקליפות, שכל עניני הקליפות והטומאה, הוא ענין צורת "הרצון אך לקבל" שיש בהם, ואין בהם מהרצון להשפיע ולא כלום. ובזה נמצאים הפוכים הימנו ית', שהוא ית' אין לו רצון לקבל ח"ו כלל וכלל, וכל רצונו הוא, רק להנות ולהשפיע. וע"כ נקראות הקליפות מתים, כי בהפוך צורתם מחי החיים, נמצאים נחתכים ממנו, ואין בהם משפעו ית' כלום. וע"כ, גם הגוף הניזון ע"י שמרי הקלי', נמצא ג"כ נחתך מחיים, והוא מלא זוהמא. וכ"ז הוא משום "הרצון אך לקבל" ולא להשפיע, הנטבע בו. כי רצונו תמיד פתוח, לקבל העולם ומלואו לתוך בטנו. וע"כ רשעים בחייהם נק' מתים, כי מתוך שינוי צורתם עד לקצה משורשם, שאין להם מבחי' ההשפעה כלום, נחתכים הימנו ית', והמה מתים ממש. ואע"ג שמדומה, שגם הרשעים יש להם מבחי' ההשפעה, שנותנים צדקה וכדומה, אמנם כבר אמרו עליהם בזוהר, דכל חסד דעבדין לגרמייהו הוא דעבדין, שעיקר כוונתם הוא לעצמם ולכבודם, ע"ש. אמנם, הצדיקים העוסקים בתורה ובמצוות ע"מ שלא לקבל פרס, אלא להשפיע נ"ר ליוצרם, מזככים את גופם בזה, ומהפכים את כלי הקבלה שבהם, על בחי' ההשפעה. ע"ד שאמר רבינו הקדוש גלוי וידוע וכו' ולא נהניתי אפי' באצבע קטנה (כתובות ק"ד). ובזה נמצאים דבקים בו ית' ממש, להיות שצורתם שוה לגמרי ליוצרם, בלי שום שינוי צורה כלל. וזה שדרשו ז"ל על הפסוק, ולאמר לציון עמי אתה ודרשו בהקסה"ז אות ס"ז, עמי אתם בשותפות, אשר הצדיקים המה שותפים עם הבורא ית', בהיות שהוא ית' התחיל הבריאה, והצדיקים גומרים אותה, להיותם מהפכים כלי הקבלה, על כלי ההשפעה.

כל המציאות כלולה בא"ס ב"ה, ונמשכת יש מיש, ורק הרצון לקבל בלבד הוא מחודש, ונמשך יש מאין.

ודע, דכל ענין החידוש, שהמציא הבורא ית' בזו הבריאה שאמרו ז"ל, שהוציא אותה יש מאין, אין זה החידוש נופל, זולת על הצורה של הרצון להנות, המוטבע בכל נברא. שיותר

מזה, לא נתחדש כלום בסוד הבריאה. שז"ס יוצר אור ובורא חושך, ופי' הרמב"ן, דמלת בורא, מורה על חידוש, דהיינו מה שלא היה מקודם זה. והנך רואה שלא נאמר ובורא אור, והיינו משום שאין בו חידוש, על דרך המצאת יש מאין, כי האור וכל הכלול באור, שהוא כל המוחשות והמושכלות הנעימות שבעולם, כל זה נמשך, יש מן יש, כלומר שכבר כלולים הם בו ית', וא"כ אין בהם בחי' חידוש, וע"כ נאמר יוצר אור, להורות שאין בו בחי' חידוש ובריאה, אבל על החושך, שהוא כולל כל המוחשות והמושכלות הבלתי נעימים, עליהם נאמר, ובורא חושך, כי המציא אותם יש מאין ממש. כלומר, שאין זה ח"ו במציאותו ית' כלל וכלל, אלא שנתחדש עכשיו, אשר השורש לכולם, הוא הצורה של "הרצון להנות", הכלול באורותיו המתפשטים הימנו ית'. אשר מתחילה היא רק כהה מן האור העליון, וע"כ נקראת חושך בערך האור, אבל לבסוף, משתלשלים ויוצאים מחמתה הקליפות, ס"א, והרשעים, שהם נחתכים לגמרי על ידה משורש החיים. שז"ס הכתוב ורגליה יורדת מות, פי', רגליה, מורה על לשון סוף דבר, ואומר שרגליה של המלכות, שהיא בחי' הרצון להנות, שישנו בהתפשטות אורו ית', בסוף משתלשלת הימנה בחי' המות לס"א, ולהניזונים ונמשכים אחרי הס"א.

בהיותנו ענפים נמשכים מא"ס, לכן הדברים הנמצאים בשורשנו, הם לנו לתענוג, ושאינם בשורשנו, יהיו לנו לטורח וליסורין.

אמנם אפשר להקשות, כיון ששינוי, הצורה הזה של הרצון לקבל מחויב להמצא בבריות בהכרח, דאם לא כן, איך תהיינה נמשכות הימנו ית' ותצאנה מכלל בורא לכלל נברא, שלא יצוייר זה, אלא על ידי שינוי הצורה כנזכר לעיל. ועוד, הרי שצורה זו של הרצון להנות, היא עיקר טיב כל הבריאה, אשר מחשבת הבריאה סובבת עליה, והיא ג"כ מדת כמות הטוב והעונג, כמו שהארכנו לעיל, שע"כ נקראת מקום, ואיך נאמר עליה, שנקראת חושך, והיא נמשכת עד לבחי' מות, כי עושה במקבלים התחתונים, בחי' הפסק ופירוד מחי החיים ח"ו. ועוד צריכים להבין, מה ענין החרדה הגדולה הזאת המגיע למקבלים מחמת שינוי הצורה מעצמותו ית', ולמה חרי בה, האף הגדול הזה.

וכדי להסביר לך די באר את הענין הדק הזה, צריך לבאר מקודם, מוצא כללות התענוגים והיסורים, המורגשים בעולמנו. ותשכיל זאת, בידוע, אשר כל ענף יהיה טבעו שוה לשורשו, ולכן כל הענינים הנהוגים בשורש, יתרצה בו גם הענף ויאהב אותם ויחמדם, וכל הענינים שאינם נהוגים בשורשו, גם הענף מתרחק מהם, לא יסבול אותם, וישנא אותם, והנה חוק זה, נוהג בכל שורש עם הענף שלו, ולא יעבור. ומשום שהוא ית' וית', הוא שורש לכל בריותיו אשר ברא, וע"כ כל הענינים הכלולים בו ית', ונמשכים לנו

הימנו בהמשכה ישרה, יבושם לנו, ויונעם לנו, משום שטבענו קרוב לשורשנו. וכל הענינים שאינם מצויים בו ית', ואינם נמשכים לנו הימנו בהמשכה ישרה, זולת על פי קוטבה של הבריאה עצמה, יהיו אלו נגד הטבע שלנו, ויהיה קשה לנו לסבלם. דהיינו, אנו אוהבים את המנוחה, ואנו שונאים מאד את ענין התנועה, עד שאין אנו עושים שום תנועה, זולת בשביל השגת המנוחה. והיה זה, בשביל שהשורש שלנו אינו בעל תנועה, אלא בעל מנוחה, שאין התנועה נוהגת בו כלל, וע"כ הוא ג"כ נגד טבענו והיא שנואה, עלינו, ועד"ז, אנו אוהבים את החכמה והגבורה והעושר וכל המעלות הטובות, היינו משום שהמה כלולים בו ית', שהוא שורשנו, ושונאים אנו מאוד את הפוכם, כמו הסכלות, החולשה, העניות, והבזיונות, וכדומה, היינו בשביל שאינם מצויים כלל ועיקר בשורש שלנו, וע"כ הם מאוסים ושנואים עלינו עד אין לסבול.

אמנם צריך לחקור, איך אפשר שתמשך לנו איזו המשכה, ולא תהיה ישר ממנו ית', כי אם מקוטבה של הבריאה עצמה. אלא למה דבר זה דומה, לעשיר אחד שקורא לאדם מן השוק, ומאכילו ומשקהו ומעניק לו מכסף וזהב בכל יום ויום, וכל יום מרובה משל חברו, ותבחין שהאדם הזה טועם במתנותיו העצומים של העשיר, ב' טעמים, משונים זה מזה, בבת אחת. כי מצד אחד טועם תענוג גדול לאין קץ מכח ריבוי מתנותיו, ומהצד השני קשה לו לסבול ריבוי ההטבה, ומתבייש בעת קבלתו, שהדבר מביא לו אי סבלנות, מחמת ריבוי המתנות שמרבה עליו בכל פעם. וזה ודאי שהתענוג שיש לו מן המתנות, נמשך לו ישר מן העשיר הנותן, אמנם קושי הסבלנות, שהוא טועם במתנות, אינו נמשך לו מן העשיר הנותן, אלא מתוך מהותו עצמו של המקבל, שמתעוררת בו בושה, מחמת הקבלה, ומתנת החנם, ובאמת שגם זה מסבב לו העשיר כמובן, אבל באפן בלתי ישר.

לפי שהרצון לקבל אינו נמצא בשורשנו, אנו מרגישים בו בושה ואי סבלנות. וז"ש ז"ל, שכדי לתקן זה "הכין" לנו בעוה"ז יגיעה בתורה ומצות להפך את הרצון לקבל על רצון להשפיע.

המתבאר לנו מכל האמור, שכל הצורות הנמשכות לנו בהמשכה בלתי ישרה הימנו ית', יהי' בהם קושי הסבלנות. והוא נגד הטבע שלנו. ובזה תבין, שהצורה החדשה שנעשתה במקבל, דהיינו "הרצון להנות" אינה באמת שום פחיתות וחסרון בערכו ית', ואדרבא זהו עיקר הקוטב של בריאתו, שבלא זה אין כאן בריאה כלל כנ"ל. אמנם המקבל, שהוא הנושא את הצורה הזו, מרגיש בה מחמת עצמו, בחינת קושי הסבלנות, והיינו משום שלא נמצאת צורה זו בשורש שלו, ודו"ק היטב.

ובזה הצלחנו להבין את תירוץ חז"ל, אשר העוה"ז נברא, משום דמאן דאכיל דלאו דיליה, בהית לאסתכולי באפי'. שלכאורה הוא תמוה מאד כנ"ל. ועתה יונעמו לנו דבריהם

מאוד, שכוונתם על ענין שינוי הצורה של "הרצון להנות", שנמצא בהכרח בנשמות, כנ"ל, משום דמאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה, כלומר שכל מקבל מתנה מתבייש בעת הקבלה, והיינו משום שינוי הצורה מהשורש, שאין בו צורה זו של קבלה. וכדי לתקן זאת, ברא את העוה"ז, אשר הנשמה באה בה ומתלבשת בגוף, וע"י עסק התורה ומצוות ע"מ לעשות נ"ר ליוצרו, מתהפכים כלי הקבלה של הנשמה, לכלי השפעה. כלומר, שמצד עצמה לא היתה חפצה בשפע הנכבד, אלא מקבלת השפע, כדי להשפיע נ"ר ליוצרה, הרוצה שהנשמות יהנו משפעו ית'. וכיון שהיא נקיה מהרצון לקבל לעצמה, שוב אינה בהית לאסתכולי באפיה, ונגלית על ידי זה, תכלית השלימות של הנברא. וענין הצורך והחיוב של ההשתלשלות הרחוקה עד העולם הזה, יתבאר לקמן, שהמלאכה הגדולה הנ"ל, שהיא התהפכות צורת הקבלה על צורת ההשפעה, לא תצוייר אלא בעוה"ז. כמו"ש עוד.

רשעים משנה שברון שברם. וצדיקים ירשו משנה.

ובא וראה, אשר לרשעים, משנה שברון שברם, כי אוחזין החבל בב' ראשים, כי העוה"ז נברא עם חסרון וריקות מכל שפע הטוב, וכדי לקנות קנינים צריכים אל התנועה. וידוע שריבוי התנועה מדאיב את האדם, להיותה המשכה בלתי ישרה ממהותו ית'. אמנם להשאר ריקן מהקנינים והטוב גם זה אי אפשר, שזה ג"כ מנוגד לשורש, שהרי השורש מלא מכל טוב. וע"כ בוחרים בסבל ריבוי התנועה, בכדי להשיג מילוא הקנינים, אמנם כיון שכל קנינם ורכושם הם אך לעצמם, והיש לו מנה רוצה מאתים, נמצא בזה, שאין אדם מת וחצי תאותו בידו. ונמצאים סובלים מב' הצדדים, הן מצער ריבוי התנועה, והן מצער החסרון של הקנינים, שחסרה להם מחציתם. אבל הצדיקים בארצם ירשו משנה, דהיינו אחר שמהפכים את "הרצון לקבל" שלהם לרצון להשפיע, ומה שמקבלים, הוא על מנת להשפיע אז ירשו משנה, כי מלבד שמשיגים את שלימות התענוג ומבחר הקנינים. המה משיגים ג"כ, את השואת הצורה ליוצרה ית', שבזה נמצאים בדביקות האמיתית, ואז נמצאים ג"כ בסוד המנוחה, שהשפע מגיע אליהם מאליו, בלי שום תנועה ועמל.

פרק ה

מחשבת הבריאה מחייבת כל הפרטים שבמציאות לצאת זה מזה עד לגמר התקון.

ועכשיו שזכינו לכל הנ"ל, יובן לנו באפס מה, עוצם יחודו יתברך ית', אשר לא מחשבותיו מחשבותינו וכו', וכל ריבוי הענינים והצורות המושגים לנו, בכל המציאות הזו אשר לפנינו, כל זה מתיחד אצלו ית', במחשבה יחידה אחת, דהיינו, מחשבת

הבריאה "כדי להנות לבריותיו", אשר המחשבה היחידה הזאת, מקפת את כל המציאות באחדות גמורה עד גמר התיקון, כי היא כל מטרת הבריאה כנ"ל. והיא הפועל. כלומר, ע"ד כח הפועל בנפעל, כי מה שהוא אצלו ית' רק מחשבה יהיה בנבראים חוק מחוייב בהכרח. וכיון שחשב עלינו להנות אותנו נתפעל בנו בהכרח הענין הזה, להיות מקבלים שפעו הטוב. והיא הפעולה. כלומר, אחר שהוטבע בנו החוק הזה של הרצון לקבל הנאות, אז מוגדרים אנו לעצמנו בשם פעולה, שמחמת שינוי הצורה הזאת, יוצאים אנו מכלל בורא לכלל נברא, ומכלל פועל לכלל פעולה, כנ"ל. והיא היגיעה והעבודה, שמחמת כח הפועל בנפעל כנ"ל, מתגברת והולכת כמות חשק הקבלה שבנו, ע"ד השתלשלות העולמות, עד לבחי' גוף נפרד בעוה"ז, דהיינו בהפוך הצורה מחי החיים, שאין בגדרו להשפיע מחוצה לו כלל וכלל, שהוא המביא לגופים את המיתה, וכל מיני יסורים ויגיעות לנשמה כמו"ש עוד. והוא ענין עבודת השי"ת בתורה ומצוות. כי ע"י הארת הקו במקום המצומצם, נמשכים השמות הק', התורה, והמצוות. וע"י העמל בתורה ובמצוות על מנת להשפיע נ"ר ליוצרו, לאט לאט מתהפכים כלי הקבלה שבנו, לכלי השפעה. וזהו כל השכר המקווה לנו. שכל כמה שכלי הקבלה אינם מתוקנים, אי אפשר לנו להרחיב פינו לקבל שפעו ית', והיינו משום פחד של השתנות הצורה, בסוד מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה. כי משום זה היה הצמצום הא', כנ"ל. אבל בהיותנו מתקנים את כלי הקבלה שלנו, שיהיה ע"מ להשפיע, משווים אנו בזה את הכלים ליוצרם, וראויים אנו לקבל את שפעו עד אין קץ.

והנך רואה שכל אלו הצורות ההפוכות שבכל הבריאה הזו שלפנינו, דהיינו צורת פועל ונפעל, וצורת הקלקולים והתקונים וצורת העבודה ומתן שכרה, וכו', כל זה הוא נכלל רק במחשבתו היחידה ית', הנ"ל, ובתכלית הפשטות, דהיינו "להנות לנבראיו" בדקדוק, לא פחות ולא יותר. ועל הדרך הזו הנ"ל נכללים ג"כ במחשבה ההיא, כל ריבוי המושכלות, הן המושכלות שבתורתנו הק', והן החכמות החצוניות וכל ריבוי הבריות והעולמות, ושינוי ההנהגות שבכל אחת, כל אלו יוצאים ונובעים רק מהמחשבה היחידה, כמו שאבאר בהמשך ביאורנו במקומם.

מלכות דא"ס, פירושה, שהמלכות איננה עושה שם בחינת סוף.

ובהנ"ל יובן, המובא בתיקוני זוהר מבחי' המלכות דא"ס ב"ה, שע"ז נרעשו הספים מקול המתמיהים, דהיתכן לכנות שם מלכות בא"ס ב"ה, דא"כ יש גם שם ט' ספירות ראשונות וכו'. ובדברינו מתבאר היטב, דענין הרצון לקבל הכלול באור א"ס ב"ה בהכרח, כנ"ל, הוא נקרא מלכות דא"ס ב"ה, אלא ששם לא עשתה המלכות בחי' סוף וגבול על האור

א"ס ב"ה, משום שעוד לא נגלה בה שינוי צורה מחמת הרצון לקבל, לכן נק' א"ס ב"ה, כלומר שהמלכות אינה עושה שם בחי' סוף וכו', לאפוקי מאחר הצמצום ולמטה, נעשה בכל ספירה ופרצוף בחי' סוף בכח המלכות.

פרק ו

אי אפשר שהרצון לקבל יהיה נגלה באיזו מהות, זולת בד' בחינות, וה"ס ד' אותיות הויה.

ונרחיב מעט את הענין הזה, להבין היטב ענין הסוף שנעשה בדבר המלכות. ונקדים מתחילה לבאר, מה שגדרו לנו המקובלים, ומובא בזוהר ותקונים, שאין לך שום אור גדול או קטן, הן בעולמות העליונים והן בעולמות התחתונים, שלא יסודר תחת סדר, של השם בן ארבע אותיות הויה.

וזה מותאם עם הכלל, המובא בעה"ח, שאין לך אור בעולמות שלא יהיה מלובש בכלי. פי', דכבר ביארתי ההבחן בין עצמותו ית', לאור המתפשט הימנו ית', שהוא רק מטעם הרצון להנות, שנכלל באורו המתפשט, שהוא בחי' שינוי צורה מעצמותו, שאין בו ח"ו הרצון הזה. ובזה נגדר אור זה המתפשט בשם נאצל, כי מסבת שינוי הצורה הזו, יוצא האור מכלל המאציל לבחי' נאצל. ומבואר ג"כ, שהרצון להנות הכלול באורו ית', הוא ג"כ מדתו של גדלות האור, והוא נק' מקום של האור, כלומר שמקבל שפעו ית' כפי מדת רצונו לקבל, וחשקו, לא פחות ולא יותר כנ"ל.

ומבואר ג"כ, שענין זה של הרצון לקבל, הוא כל בחי' החידוש, שנתחדש בבריאת העולמות, על דרך המצאת יש מאין ממש. כי רק הצורה הזאת לבדה, אינה כלולה ח"ו כלל בעצמותו ית', ורק עכשיו המציא אותה הבורא ית' לצורך הבריאה. שז"ס וברא חושך, מפני שצורה זו, היא השורש לחושך, מפני שינוי הצורה שבה, וע"כ כהה היא מן האור המתפשט בתוכה ובסבתה.

ובזה תבין, שכל אור המתפשט הימנו ית', תיכף נבחן בזה ב' בחי'. בחי' א', היא עצמות האור המתפשט, טרם נגלתה בו הצורה של הרצון להנות. ובחי' ב', היא אחר שנגלתה בו הצורה של הרצון להנות, שאז נתעבה ונחשך מעט, בסבת הקנין של שינוי הצורה כנ"ל. והנה בחי' א', ה"ס האור. ובחי' ב', ה"ס הכלי. וע"כ נבחנות בכל אור המתפשט, ד' בחי', בדבר התפעלות הכלי. כי צורת הרצון לקבל, שנק' כלי אל האור המתפשט, אינה נשלמת בבת אחת, אלא בדרך פועל ונפעל. ויש ב' בחי' בפועל, וב' בחי' בנפעל, ונק' כח ופועל בפועל, וכח ופעולה בנפעל שהם ד' בחינות.

אין הרצון לקבל נקבע בנאצל, אלא ע"י התעוררותו לקבל מכח עצמו.

והענין, משום שהכלי הוא שורש החושך כנ"ל, אשר הוא הפוך מן האור, וע"כ הוא

מחויב להתפעל לאט לאט, ע"ד המדרגה, בדרך עילה ועלול, שז"ס המים הרו וילדו אפילה (מד"ר שמות פ' כ"ב) כי החושך, הוא תולדה מהאור עצמו, ומתפעל הימנו ע"ד הריון ולידה, שה"ע כח ופועל. והיינו, כי בהכרח, שנכלל תיכף בכל אור המתפשט בחי' הרצון לקבל כנ"ל, אלא שאינה עולה בשם של שינוי הצורה, עד שיקבע באור, זה הרצון להדיא. ולזה, לא די בחינת הרצון לקבל הנכלל באור מצד המאציל, אלא הנאצל בעצמו, מחוייב לגלות הרצון לקבל שבו, בפועל, מצד עצמו. כלומר, שמחוייב להמשיך שפע ברצונו, יותר מכפי שיעור האור של ההתפשטות שבו מצד המאציל. ואחר שנפעל הנאצל מכח עצמו בהגדלת שיעור רצונו, אז נקבעים בו החשק והרצון לקבל, ואז אפשר לאור להתלבש בכלי הזה בקביעות.

והן אמת, אשר אור א"ס ב"ה מתפשט, כביכול, ג"כ על ד' הבחי' הנ"ל, עד שיעור גדלות הרצון מצד הנאצל עצמו כנ"ל, שהוא הבחי' הד'. כי בלאו הכי לא היה יוצא כלל מבחינת עצמותו ית', להיות נקבע בשם לפי עצמו, דהיינו א"ס. אמנם, בכל יכלתו יתברך, לא נשתנתה הצורה כלל, מחמת הרצון לקבל, ולא נבחן שם שום שינוי, בין האור, ובין המקום של האור, שהוא הרצון להנות כנ"ל, והם אחד ממש. והיינו דאיתא בפדר"א, שקודם שנברא העולם, היה הוא אחד ושמו אחד, שבאמת קשה הלשון הכפולה הוא ושמו, כי קודם שנברא העולם מה ענין שמו לשם, והיה לו לומר קודם שנברא העולם היה הוא אחד. אלא הכוונה, על אור א"ס ב"ה, שהוא טרם הצמצום, כי אע"פ, שיש שם בחי' מקום, ובחינת רצון לקבל השפע מעצמותו ית', אמנם בלי שום שינוי והבחן בין האור ובין המקום. והוא אחד, היינו האור א"ס ב"ה. ושמו אחד, היינו הרצון להנות הכלול שם בלי שום שינוי ח"ו כלל וכלל. והבן את אשר רמזו ז"ל "אשר שמו" בגי' "רצון", דהיינו "הרצון להנות".

כללות כל העולמות שבמחשבת הבריאה, נקרא אור א"ס. והכולל של המקבלים אשר שם נקרא מלכות דא"ס.

וכבר נתבאר בענין סוף מעשה במחשבה תחילה, שהוא מחשבת הבריאה שהתפשטה מעצמותו ית', כדי להנות לנבראיו. ונתבאר, שאצלו ית', המחשבה והאור הם ענין אחד. ובזה מובן שאור א"ס ב"ה שהתפשט מעצמותו, כולל את כל המציאות שלפנינו עד גמר התיקון העתיד, שהוא סוף המעשה, אשר אצלו ית', כבר נגמרו כל הבריות בכל שלימותם והנאתם, שרצה להנות אותם. והנה זו המציאות השלמה בכל צרכה, נקראת אור א"ס ב"ה. והכולל שלהם, נקרא מלכות דא"ס.

פרק ז

אע"פ שנצטמצמה רק מבחי"ד, נסתלק האור גם מג' הבחינות הראשונות.

וכבר התבאר שהנקודה האמצעית, שה"ס הנקודה הכוללת של מחשבת הבריאה, וה"ס הרצון להנות שבה, קישט את עצמו, להשוות צורתו למאציל ביתר שאת, ואע"פ שמצד המאציל אין בו שום שינוי צורה בכל יכלתו, אמנם נקודת הרצון הרגישה בזה כעין המשכה בלתי ישרה ממהותו ית', ע"ד המשל הנ"ל מהעשיר עש"ה, וע"כ מיעטה את רצונה מהבחי' האחרונה, שהיא תכלית הגדלות של הרצון להנות, כדי להוסיף בדביקות בבחינת המשכה ישרה ממהותו ית', כמו"ש לעיל. ואז נתרוקן האור מכל בחי' המקום, כלומר, מכל ד' המדרגות שישנן במקום. ואע"פ שלא מיעטה רצונה אלא מהבחי' הד' אמנם מהטבע הרוחני הוא, שאינו נחלק לחלקים.

אח"כ חזר והמשיך קו אור מג' הבחינות הראשונות, ובחי"ד נשארה חלל פנוי.

ואחר זה נמשך שוב אור א"ס ב"ה אל המקום שנתרוקן, אלא לא מילא את המקום בכל ד' בחינותיו, אלא רק על ג' בחי', כמו שהיה הרצון של נקודת הצמצום. ונמצא שהנקודה האמצעית שנצטמצמה, נשארה חלולה וריקנית, כי לא האיר האור אלא עד הבחי' הד', ולא עד בכלל, ונפסק שם אור א"ס. ויתבאר לקמן, ענין התכללות הבחי' זו מזו, הנוהגת בעולמות העליונים. ובזה תבין, שהד' הבחי' נכללות זו מזו, באופן, שגם בבחי' ד' עצמה, ישנן ג"כ כל ארבע הבחי'. ונמצא בזה, שגם בבחי' הד', הגיע האור א"ס ב"ה לג' בחי' ראשונות שבה, רק הבחי' האחרונה שבבחינה הד' שבה, היא בלבדה נשארה. ריקנית בלי אור, וזכור זאת.

פרק ח

החכמה נקראת אור והחסדים מים. הבינה נק' מים עליונים, והמלכות מים תחתונים.

ועכשיו נבאר מהות ד' הבחינות עילה ועלול, המוכרחות להתפעלות שלימות הצורה של הרצון לקבל. כנ"ל, בסוד המים הרו וילדו אפילה. כי הנה באצילות יש ב' בחי' אור. הבחי' הא' נק' אור, שה"ס חכמה. והבחי' הב' נק' מים, שה"ס חסדים. כי הבחי' הא' נמשכת מעילא לתתא בלי סיוע מצד התחתון, והבחי' הב' נמשכת בסיוע מהצד התחתון, ע"כ נק' מים, שכן טבע האור שיסודו למעלה, וכן טבע המים שיסודם למטה, והבן. וגם במים עצמם ישנן ב' בחי' דהיינו מים עליונים, שהם ע"י הבחי' הב' שבד' הבחי'. ויש מים תחתונים, שהם ע"י הבחי' הד', שבד' הבחינות.

ביאור התפשטות אור א"ס לד' בחינות כדי לגלות הכלי, שהוא הרצון לקבל.

וע"כ יש בכל התפשטות של אור א"ס, עשר ספירות כי הא"ס שה"ס השורש והמאציל נקרא כתר, ואור ההתפשטות עצמו, נקרא חכמה. שהוא כל שיעור ההתפשטות של

האור מלמעלה, מא"ס ב"ה. וכבר נודע, שבכל התפשטות אור מלמעלה כלול הרצון לקבל כנ"ל, אלא אין הצורה של הרצון לקבל נגלית בפועל, עד שיתעורר הנאצל לרצות ולהמשיך אור, יתר מכשיעור התפשטותו. וא"כ, כיון שהרצון לקבל כלול בבחי' כח תיכף באור ההתפשטות, ע"כ מחוייב האור לגלות הכח אל הפועל. וע"כ, מתעורר האור להמשיך תוספת שפע, יותר משיעור שבהתפשטותו מצד הא"ס, ובזה מתגלה הרצון לקבל בפועל, באור ההוא, וקונה צורת החידוש בשינוי צורה במעט כנ"ל, כי נעשה בזה כהה מן האור, כי נתעבה מחמת חידוש הצורה הנ"ל, וזה החלק שנתעבה נקרא בינה. וז"ס אני בינה לי גבורה, שבאמת הבינה היא חלק מן החכמה, דהיינו עצם אור ההתפשטות א"ס כנ"ל, אלא משום שהתגברה ברצון, והמשיכה שפע יותר משיעור ההתפשטות שבה, מא"ס, מחמת זה קנתה שינוי צורה, ונתעבתה מעט מן האור, ויצאה בשם לפי עצמה, שהיא ספירת בינה. והנה מהות תוספות השפע שהמשיכה מא"ס, בכח התגברות הרצון שלה, נק' אור של חסדים, או מים העליונים כנ"ל. מפני שאור זה לא נמשך ישר מא"ס ב"ה, כמו אור החכמה, אלא ע"י הסיוע של הנאצל, שהתגבר ברצון כנ"ל, וע"כ עולה בשם לפי עצמו, להיות נקרא אור דחסדים, או מים. והנך מוצא עכשיו בספירת הבינה, שהיא כלולה מג' בחי' אורות, בחי' א', היא אור עצמות הבינה, שהוא חלק מאור החכמה כנ"ל, ובחי' ב', בחי' ההתעבות ושינוי הצורה שבה, שקנתה ע"י התגברות הרצון כנ"ל. ובחי' ג', היא אור דחסדים שהגיע לה, ע"י המשכתה עצמה מהא"ס ב"ה.

אמנם, עדיין לא נגמר בזה כלי הקבלה על שלימותו, להיות הבינה מעצם אור החכמה הנעלה מאוד. שהוא ההתפשטות הישרה מאור א"ס ב"ה, ע"כ נגלה בבינה, רק בחי' שורש לכלי קבלה, ובחינת פועל, לפעולת הכלי. כי אח"כ, אותו אור דחסדים, שהמשיכה בכח התגברותה, שוב התפשט הימנה, ונתוספה הארה מועטת מאור החכמה. והתפשטות אור דחסדים זה, נקרא זעיר אנפין, או חג"ת, כמו"ש במקומו. והנה אור ההתפשטות הזה, ג"כ התגבר ברצונו, להמשיך שפע חדש, יתר מכשיעור הארת החכמה, שיש בהתפשטות שלו מן הבינה. ע"כ נבחנת התפשטות זו ג"כ לב' בחינות כי אור ההתפשטות בעצמו נק' ז"א או ו"ק, ובחי' ההתגברות שבו, נק' מלכות, וז"ס עשר הספירות, כתר, ה"ס א"ס. חכמה, היא אור ההתפשטות מא"ס. בינה, ה"ס אור החכמה שהתגבר להוסיף שפע, שעל ידי כן נתעבה כנ"ל. ז"א, הכולל חג"ת נה"י, ה"ס אור דחסדים עם הארת החכמה המתפשט מן הבינה. ומלכות, ה"ס התגברות הב' לתוספת הארת החכמה, יותר ממה שיש בז"א.

ד' הבחינות שברצון, ה"ס ד' אותיות הוי"ה, שהן כח"ב תו"מ.

וז"ס ד' אותיות, דשם בן ארבע, דקוצו של יוד, ה"ס א"ס, כלומר, כח הפועל הכלול במחשבת הבריאה; "כדי להנות לבריותיו", שה"ס כלי הכתר. ויו"ד, ה"ס חכמה, דהיינו הבחי' הא', שהיא בחינת הכח שבפועל, הכלול תיכף באור ההתפשטות של הא"ס. וה"א ראשונה, ה"ס בינה, דהיינו בחי' ב', שהיא בחי' יציאת הכח אל בחי' פועל, דהיינו האור שנתעבה מן החכמה כנ"ל. ואו, ה"ס זעיר אנפין, או חג"ת נה"י, דהיינו, התפשטות אור דחסדים שיצא ע"י הבינה כנ"ל, שהיא בחי' ג', בחי' כח לגילוי הפעולה כנ"ל, ה"א תתאה שבהויה, ה"ס מלכות, דהיינו הבחינה הד' בחינת גילוי הפעולה בשלימות כלי הקבלה, שהתגבר להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו מבינה, ובזה נקבעה צורת הרצון לקבל, על היכנו, והאור מתלבש בכלי שלו, שהוא הרצון לקבל, הנגמר רק בהבחינה הרביעית הזו, ולא קודם הימנה. בזה תבין בפשטות, שאין לך אור בעולמות עליונים ותחתונים, שלא יהיה מסודר תחת סדר שם בן ארבע, שה"ס ד' בחי' הנ"ל, כי בלא זה לא נקבע הרצון לקבל, שצריך להיות בכל אור. כי הרצון הזה הוא המקום והמדה של האור ההוא כנ"ל.

אותיות י' ו' דהויה הן דקות, מפני שהן בחינות כח בלבד.

ואין להקשות על זה הרי היוד רומזת לחכמה וה' לבינה, וכל עצמות האור, שאך יש בע"ס, הלא היא נמצאת בספירת החכמה, ובינה וזעיר אנפין ומלכות, המה רק לבושים בערך החכמה, א"כ היתה צריכה החכמה, לתפוש את האות היותר גדולה בשם בן ד'. והענין הוא, כי האותיות של השם בן ד', אינן מורות ומרמזות על שיעור וכמות האור שבע"ס, אלא שהן מורות ערכי התפעלות הכלי, כי הלבן שבקלף הס"ת, מרמז על בחי' האור, והשחור שהוא האותיות שבס"ת, מרמזות על בחי' איכות הכלים. וע"כ הכתר, כיון שהוא רק בחי' שורש דשורש לכלי, לכן מרומז רק בקוצו של יוד. והחכמה, שהיא בחי' הכח שטרם נתגלה לפועל, ע"כ נרמזת באות היותר קטנה שבאותיות, דהיינו הי', והבינה שבה יצא ונגלה הכח אל הפועל, נרמזת באות הרחבה שהיא ה"א. וז"א כיון שאינו אלא בחי' כח לגילוי הפעולה כנ"ל, ע"כ נרמז באות ארוכה ודקה, שהיא ואו. שהדקות, מורה, שעדיין הויית כלי טמונה בו בכח בהעלם. ואריכות הקו, מורה שבסוף התפשטותו נגלה על ידו כלי גמור ושלם. כי החכמה לא הספיקה בהתפשטותה לגלות כלי שלם, כי הבינה איננה עדיין כלי ממש, אלא בחי' פועל הכלי כנ"ל. שע"כ רגל היוד קצרה, להורות שעדיין קצר הוא, שלא גילה ע"י הכח הטמון בו, וע"י התפשטותו, בחי' כלי שלם. וגם המלכות, נרמזת באות ה', כמו ספירת הבינה, שהיא אות רחבה, שנגלית

בשלימות הצורה. ולא יקשה לך ע"ז, מה שהבינה והמלכות יש להן אותיות שוות, היינו משום שבעולם התיקון הן באמת דומות זו לזו, ושואלות כליהן זו לזו, בסו"ה ותלכנה שתיהן. כמ"ש במקומו.

פרק ט

תנועה רוחנית, פירושה, התחדשות של שינוי צורה.

עוד נשאר לבאר דבר הזמן והתנועה, שאנו נתקלים בהם כמעט בכל מלה בחכמה הזאת. אכן תדע, שהתנועה הרוחנית איננה כתנועה המוחשית ממקום למקום, אלא הכונה היא על התחדשות הצורה, שכל חידוש צורה אנו מכנים בשם תנועה. כי אותו החידוש, דהיינו שינוי הצורה שנתחדשה ברוחני, במשונה מצורה הכללית הקודמתו שבאותו הרוחני, הרי היא נבחנת, שנתחלקה ונתרחקה מרוחני ההוא, ויצאה בשם ובשליטה לפי עצמה. שבזה היא דומה לגמרי למהות גשמית אשר נפרד ממנה איזה חלק, ומתנענע והולך לו ממקום למקום. ולפיכך מכונה החידוש צורה בשם תנועה.

זמן הרוחני פירושו, מספר מסוים של חידושי שינוי צורות, המסובבים זה מזה. קודם ואח"כ, פירושם, סבה ומסובב.

ודבר הזמן בהגדרתו הרוחני, תבין, כי כל עיקר מושג הזמן אצלנו, אינו אלא הרגש של התנועות. כי מוח המדמה שבאדם, מצייר ומרקם מספר מסויים של תנועות, שהרגיש בהן בזו אחר זו, ומעתיקם בדמיון "זמן" מסוים. באופן, שאם היה האדם עם סביבתו במצב של מנוחה מוחלטת, לא היה יודע אז ממושג הזמן ולא כלום. והנה כן הדבר גם ברוחנים, שסכום מסוים של חידושי הצורות, הנבחנות לתנועות רוחניות כנ"ל, המסובכות זו בזו בדרך סבה ומסובב, מכנים אותן בשם "זמן" ברוחניות. וענין "קודם ואח"כ" פירושו תמיד כמו סבה ומסובב.

פרק י

כל החומר המיוחס לנאצל, הוא הרצון לקבל, ומה שיש בו יותר מזה מיוחס למאציל.

ודע, כי בחינת הרצון לקבל שבנאצל, שנתבאר היטב, שהוא הכלי שבו, תדע, שהוא ג"כ כל החומר הכללי, המיוחס לנאצל. באפן שכל הישות זולתו, מיוחסת למאציל.

הרצון לקבל, הוא צורה ראשונה של כל מהות, וצורה ראשונה אנו מגדירים בשם חומר, משום שאין לנו השגה במהות.

אע"פ שבחינת "הרצון לקבל" מובן לכאורה למקרה ולצורה במהות, ואיך תופסים אותו לחומר המהות? אמנם כן הוא גם במהויות הסמוכות לנו, שדרכינו לכנות הצורה הראשונה שבמהות בשם החומר הראשון שבמהות, משום שאין לנו השגה ותפיסא כלל וכלל בשום חומר, כי כל ה' החושים שלנו אינם מוכנים לזה, להיות המראה והשמיעה

והריח והטעם והמישוש מציעים לשכל העיוני, רק צורות בעלמא של מקרי המהות, המצטיירים על ידי שיתוף פעולה עם החושים שלנו. ולמשל, אם נקח אפילו את האטומים הקטנים המיקרוסקופיים אשר ביסודות הראשונים שבאיזו מהות, הנפרדים על ידי מלאכת החמיא, הלא גם המה אינם אלא צורות בעלמא שמצטיירות כן לעינים, או ביתר דיוק, שהמה ניכרות ונבחנות לנו על ידי דרכי "הרצון לקבל ולהתקבל", שאנו מוצאים בהם, אשר על פי משפט הפעולות הללו אפשר להבחין בהם ולבודד האטומים האלו למיניהם, עד לבחינת החומר הראשון של המהות ההיא, והרי גם אז, המה רק כחות שבמהות, ולא חומר. והנך מוצא, אשר גם בגשמיות, אין לנו מוצא אחר להבין את החומר הראשון, זולת בהנחה, שהצורה הראשונה היא החומר הראשון הנושא כל שאר המקרים והצורות הבאים אחריה, ואין צריך לומר בעולמות העליונים, אשר כל מוחשי ומדומה אינו נוהג שמה.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אור. (לתשובה)

מהם אור וכלי. (לתשובה)

מהו אור עגול. (לתשובה)

מהו אור פשוט. (לתשובה)

מהו אור החכמה. (לתשובה)

מהו אור דחסדים. (לתשובה)

מהו אויר ריקני. (לתשובה)

מהו אחר כך. (לתשובה)

מהו אמצעית. (לתשובה)

מהו אחד. (לתשובה)

מהו בורא. (לתשובה)

מהי דבקות. (לתשובה)

מהי השואה. (לתשובה)

מהי התפשטות. (לתשובה)

מהו זך. (לתשובה)

מהו זמן. (לתשובה)

מהו חושך. (לתשובה)

מהי חכמה. (לתשובה)

מהו חלל. (לתשובה)

מהם טרם ואח"כ. (לתשובה)
מהם יחיד ומיוחד. (לתשובה)
מהו יחוד. (לתשובה)
מהם ימין ושמאל. (לתשובה)
מהו יוצר. (לתשובה)
מהו כלי. (לתשובה)
מהו למעלה. (לתשובה)
מהו מאציל. (לתשובה)
מהי מחצבת הנשמה. (לתשובה)
מהו מטה. (לתשובה)
מהו מיוחד. (לתשובה)
מהי מלכות דא"ס. (לתשובה)
מהו מלמעלה למטה. (לתשובה)
מהו ממלא. (לתשובה)
מהו מעלה מטה. (לתשובה)
מהו מקום. (לתשובה)
מהו מרובע. (לתשובה)
מהו משולש. (לתשובה)
מהו נוגע. (לתשובה)
מהי נקודה אמצעית. (לתשובה)
מהו סוף. (לתשובה)
מהם עגול, עגולים. (לתשובה)
מהו עליון. (לתשובה)
מהו פירוד. (לתשובה)
מהו פנוי. (לתשובה)
מהו פשוט. (לתשובה)
מהו צמצום. (לתשובה)
מהו קו. (לתשובה)
מהו קרוב. (לתשובה)
מהו ראש. (לתשובה)
מהו רוח. (לתשובה)

מהו רצון פשוט. (לתשובה)
מהו שם. (לתשובה)
מהו תוך. (לתשובה)
מהי תנועה. (לתשובה)
הערה: שכחת פירוש מלה באיזה ענין, גרוע ממחיקת אותה המלה בתוך הענין, שהרי הבנה הזרה תטשטש הענין כולו. לפיכך, הרגל עצמך ע"י לוח השאלות והתשובות, עד להשיב עליהן בשינון בלי טורח.

לוח השאלות לעניינים

מה המה המושגים המושללים מחכמת הקבלה. (לתשובה)
מהי השפה הרגילה בחכמת הקבלה. (לתשובה)
מהו המבדיל והמפריד ברוחני. (לתשובה)
מהו המקור של ה"רצון לקבל". (לתשובה)
במה יוצא האור מכלל מאציל להיות נאצל. (לתשובה)
מהו החומר הראשון של כל נאצל. (לתשובה)
מאימתי נקרא נאצל. (לתשובה)
הרוחני, שקיבל לתוכו שינוי צורה, שע"כ נפרש ממנו אותו החלק ויצא לבחינה אחרת כנודע. האם הפסיד הרוחני משהו בגלל זה. (לתשובה)
כיצד, ואצל מי, נבחנים כל מיני ריבוי הצורות והשינויים שבעולמות. (לתשובה)
כיצד מצוירות התחדשות ותנועה באור. (לתשובה)
כיצד נכללים באחדותו ית' הפשוטה, כל מיני ריבוי הצורות וההפכים, הנמשכים ממנו ית' בעולמות. (לתשובה)
על ידי מי ומה נמשך הקו מא"ס ב"ה. (לתשובה)
הנשתנה משהו אחר הצמצום גם בא"ס ב"ה. (לתשובה)
מאימתי נתגלתה העביות שבבחי"ד. (לתשובה)
מה הן ד' הבחינות שברצון לקבל. (לתשובה)
מה הן ד' האותיות של הויה. (לתשובה)
מהו הראש העליון של הקו הנוגע בא"ס ב"ה. (לתשובה)
מהי המחשבה היחידה, הכוללת את כל מיני הצורות וההפכים שבכל המציאות כולה. (לתשובה)
מהיכן, חכמי הקבלה מתחילים לעסוק. (לתשובה)
מה הם ב' העיקרים הכוללים הכל. (לתשובה)

מהו הפירוש של "הוא ושמו אחד". (לתשובה)
מהו השם "אין סוף". (לתשובה)
מה נמשך מהרצון לקבל הכלול בא"ס. (לתשובה)
מהי הסיבה לצמצום האור. (לתשובה)
איזו בחינת קבלה תחשב לבחינת השפעה. (לתשובה)
לתכלית מה נעשה הצמצום. (לתשובה)
למה נסתלק האור מהנקודה האמצעית, ושוב לא חזר. (לתשובה)
למה לא נעשה בחינת סוף על ידי הצמצום. (לתשובה)
למה נסתלק האור בעת הצמצום מכל ד' הבחינות. (לתשובה)
למה לא הוכרו ד' הבחינות במדרגות זו למטה מזו בעת הצמצום מטרם ביאת הקו. (לתשובה)
למה לא נתעבתה בחי"ד תיכף עם צמצום האור, אלא, שנשארו כל ד' הבחינות בהשואה אחת. (לתשובה)
איזו בחינה נשארת ריקה מאור. (לתשובה)
מתי תתמלא גם בחי"ד מהאור העליון. (לתשובה)
מהו הגורם לבריאת העולמות. (לתשובה)
מהו החפץ הנרצה מתורה ומע"ט. (לתשובה)
מהי הסגולה של גילוי השמות הקדושים. (לתשובה)
איך מתגלים השמות הקדושים. (לתשובה)
מהו גמר התיקון. (לתשובה)
מהו השורש של הקלקולים כולם. (לתשובה)
למה אי אפשר להפך כלי הקבלה להשפעה זולת כאן בעוה"ז, ולא בעולמות עליונים. (לתשובה)
מה הן ב' הבחינות שבאור. (לתשובה)
מה כלול בהתפשטות האור מהמאציל. (לתשובה)
איזה אור מתגלה עם התגברות ה"רצון להשפיע". (לתשובה)
מה המה ב' האורות הכלולים בכל נאצל. (לתשובה)
למה אור החסדים שפל מאור החכמה. (לתשובה)
מתי נגמר כלי הקבלה. (לתשובה)
מהו ההפרש בין המקבל מתוכו אל המקבל מחוצה לו כמו בא"ס ב"ה. (לתשובה)
מהן ספירות העיגולים. (לתשובה)

למה אינן נבחנות המדרגות בעגולים בזו למטה מזו בטרם ביאת הקו. (לתשובה)
היש ענין רע ב"רצון לקבל" מעצם בריאתו. (לתשובה)
מהי המשמעות של המשכה בלתי ישרה מן המאציל. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אור** (ח"א הסת"פ אות י"ח)
היינו כל המקובל בעולמות בבחינת "יש מיש", שזהו כולל הכל, חוץ מחומר הכלים. עי' אות ב' ואות כ"ד.

סימן ב
(לשאלה) **אור וכלי** (ח"א או"פ ו')
הרצון לקבל שבנאצל נקרא כלי, והשפע שמקבל נקרא אור.

סימן ג
(לשאלה) **אור עגול** (או"פ ח"א פ"א ק')
הוא אור שאינו עושה הבחן מדרגות.

סימן ד
(לשאלה) **אור פשוט** (או"פ ח"א פ"א ל')
הוא אור הכולל בתוכו את הכלי עד בלי להבחין בין האור לכלי.

סימן ה
(לשאלה) **אור חכמה** (או"פ ח"א פ"א נ')
הוא אור הנמשך לנאצל בהתפשטות א', שהיא כללות חיותו ועצמותו של הנאצל.

סימן ו
(לשאלה) **אור דחסדים** (ח"א או"פ פ"א ה')
הוא אור מלביש על אור החכמה ונמשך לנאצל עם התגברות א'.

סימן ז
(לשאלה) **אויר ריקני** (ח"א או"פ פ"א ה')
הוא אור דחסדים בטרם שמלביש על אור דחכמה.

סימן ח
(לשאלה) **אח"כ** (ח"א הסת"פ ל"ד)
היינו המסובב מכח בחינה הקודמתו, עי' אות כ'.

סימן ט
(לשאלה) **אמצעית** (ח"א ב')
עי' אות ל"ט.

סימן י
(לשאלה) **אחד** (ח"א פ"ב או"פ א')
האור העליון המתפשט מעצמותו ית' הוא אחד ופשוט כמו עצמותו, וכמו שהוא בא"ס ב"ה כן הוא אפילו בעולם העשיה, בלי שינוי ותוספת צורה כל שהיא ח"ו, ע"כ נקרא אחד.

סימן יא
(לשאלה) **בורא** (ח"א הסת"פ י"ח)
השם בורא מתיחד רק על החידוש דהיינו המצאת "יש מאין", שהיא בחינת חומר של הכלים בלבד, המוגדר בבחינת ה"רצון לקבל" שבכל מהות, שבהכרח לא היה זה בעצמותו ית' בטרם הבריאה.

סימן יב
(לשאלה) **דבקות** (ח"א פ"א או"פ ל')
היא השואת הצורה, המקרבת הרוחניים ומדביקתם זה בזה, ושינוי הצורה מרחיקם זה מזה.

סימן יג
(לשאלה) **השואה** (ח"א א')
אם אין הכר של הבחן כל שהוא בין ד' המדרגות של הרצון לקבל, נאמר שהן בהשואה אחת.

סימן יד
(לשאלה) **התפשטות** (ח"א פ"א או"פ א')
אור היוצא מכלל מאציל ובא לבחינת נאצל מכונה בשם "התפשטות" האור. ובאמת האור העליון אינו מתפעל משום זה, בדומה למדליק נר מנר שאין הראשון חסר, אלא על שם קבלת הנאצל מכנים אותו כן.

סימן טו
(לשאלה) **זך** (ח"א פ"א או"פ צ')
בחינה א' שברצון לקבל נבחנת לזכה ביותר מג' הבחינות שלאחריה.

סימן טז
(לשאלה) **זמן** (ח"א הסת"פ ל"ד)
הוא סכום מסוים של בחינות המשתלשלות זו מזו ומסובכות זו בזו בסדר סיבה ומסובב, כגון ימים חדשים ושנים.

סימן יז
(לשאלה) **חשך** (ח"א הסת"פ כ"ד)
בחינה ד' שברצון, שאינה מקבלת לתוכה האור העליון מכח הצמצום, נבחנת לשורש החושך.

סימן יח
(לשאלה) **חכמה** (ח"א או"פ פ"א נ')
היא אור עצמות חיותו של הנאצל. עי' אות ה'.

סימן יט
(לשאלה) **חלל** (ח"א א')
בחינה ד' שברצון שנתרוקנה מאור: הנה נבחנת לחושך ביחס לאור. וביחס לכלי נבחנת ל"חלל", כי בחינה ד' בעצמותה לא נחסרה מהנאצל בסיבת הצמצום, אלא שישנה בו בבחינת חלל ריקני בלי אור.

סימן כ
(לשאלה) **טרם ואח"כ** (ח"א הסת"פ ל"ד)
כשמדברים מיחסי סיבה ומסובב של הנאצלים, מבטאים הסיבה במלה "טרם", ואת מסובב הסיבה ההיא מבטאים במלה אח"כ. עי' אות ט"ז.

סימן כא
(לשאלה) **יחיד ומיוחד** (ח"א הסת"פ א')
"יחיד" מורה על האור העליון, אשר מאיר ושולט בכל ריבוי המדרגות המשונות זו מזו עד כדי להפכן ולהשוותן לצורתו היחידה. "מיוחד" מורה על גמר שליטתו זאת, כלומר, אחר שכבר השווה והחזיר את צורתן לבחינת יחיד כמוהו. עי' אות יו"ד.

סימן כב
(לשאלה) **יחוד** (ח"א פ"א או"פ ו')
ב' בחינות משונות שהשוו צורתן זו לזו, נמצאות מתיחדות לבחינה אחת. עי' אות י"ב.

סימן כג
(לשאלה) **ימין ושמאל**
מדרגה תחתונה עולה לפעמים לקומה שוה עם העליונה ממנה בעת שהעליונה צריכה אליה להשלמתה עצמה, אז נבחנת התחתונה לבחי' שמאל והעליונה לבחינת ימין.

סימן כד
(לשאלה) **יוצר** (ח"א הסת"פ י"ח)
השם "יוצר" מתיחד על השפעת האור לעולמות, שזה כולל כל המציאות חוץ מהחומר של הכלים. ע' לעיל אות י"א ואות א'.

סימן כה
(לשאלה) **כלי** (ח"א פ"א או"פ ו')
הרצון לקבל שבנאצל הוא הכלי שלו.

סימן כו
(לשאלה) **למעלה** (ח"א פ"א או"פ פ"ב ג')
השואת הצורה של התחתון אל העליון היא עליה "למעלה".

סימן כז
(לשאלה) **מאציל**
כל סיבה נקראת "מאציל" אל המדרגה המסובבת ממנה. והשם מאציל כולל את המשכת האור וגם הכלי המקבל לאור.

סימן כח
(לשאלה) **מחצבת הנשמה** (ח"א הסת"פ ט"ו)
בחינת הרצון לקבל שהוטבעה בנשמות, היא המבדילה אותן ו"חוצבת" אותן מן האור העליון, כי שינוי הצורה הוא המבדיל ברוחניים (כנ"ל אות י"ב). וענין דבר מחצבת הנשמה, היא בחינת מעבר שבין עולם האצילות לעולם הבריאה, שיתבאר במקומו.

סימן כט
(לשאלה) **מטה** (ח"א פ"ב או"פ ג')
הפחות במעלה מחברו נבחן שהוא למטה מחברו.

סימן ל
(לשאלה) **מיוחד**
עי' לעיל במלה יחיד.

סימן לא
(לשאלה) **מלכות דא"ס** (ח"א הסת"פ י"ד)
היא בחינת הרצון לקבל הנמצא בהכרח שם.

סימן לב
(לשאלה) **ממעלה למטה** (ח"א פ"ב או"פ ג')
היינו מבחינה א' עד בחינה ד': כי בחינה ד' שנשארה בלי אור נבחנת למטה מכל המדרגות, וכל שהרצון לקבל שלו קלוש יותר נבחן ליותר עליון עד שבחינה א' נבחנת שהיא למעלה מכולם.

סימן לג
(לשאלה) **ממלא** (ח"א א')
שאין שם בחינת חסרון כל שהוא, ולא יצוייר להוסיף שם משהו לשלימות.

סימן לד
(לשאלה) **מעלה מטה** (ח"א פ"ב או"פ ג')
החשוב ביותר נבחן לבחינת "מעלה", והגרוע לבחינת "מטה".

סימן לה
(לשאלה) **מקום** (ח"א הסת"פ י"א)
הרצון לקבל שבנאצל הוא ה"מקום" אל כל השפע והאור שבו.

סימן לו
(לשאלה) **מרובע** (ח"א פ"א ר')
המדרגה הכוללת בתוכה כל ד' הבחינות שברצון.

סימן לז
(לשאלה) **משולש** (ח"א פ"א או"פ ת')
הוא מדרגה שבה רק ג' הבחינות הראשונות של הרצון.

סימן לח
(לשאלה) **נוגע** (ח"א פ"ב או"פ ה')
אם שינוי צורתה של המדרגה מן השורש אינו ניכר כל כך עד להפרידה מהשורש, נבחנת שהיא "נוגע" בשורש. והוא הדבר בין מדרגה לחברתה.

סימן לט
(לשאלה) **נקודה אמצעית** (ח"א פ"א או"פ נ')
בחינה ד' שבא"ס ב"ה נקראת כן, על שם אחדותה עם אור א"ס ב"ה.

סימן מ
(לשאלה) **סוף** (ח"א פ"א או"פ כ')
הסוף וסיום של כל נאצל נעשה ע"י כח העיכוב שבבחי' ד', שהאור העליון פוסק מלהאיר שם משום שאינה מקבלתו.

סימן מא
(לשאלה) **עגול** (ח"א פ"א או"פ ק')
אם אין הבחן מעלה מטה בין ד' הבחינות שברצון לקבל נבחן ל"עגול" (דהיינו בדומה לתמונה עגולה גשמית, שאין הבחן מעלה ומטה נוהג בה). וד' הבחינות מכונות משום זה, ד' עגולים כדוריים זה בתוך זה, שאי אפשר להכיר ולהבחין ביניהם בחינות מעלה ומטה.

סימן מב
(לשאלה) **עליון** (ח"א פ"ב או"פ ג')
היינו החשוב יותר.

סימן מג
(לשאלה) **פרוד** (ח"א הסת"פ י"ב)

ב' מדרגות שאין ביניהן השתוות הצורה משום צד, נבחנות לנפרדות זו מזו לגמרי.

סימן מד
(לשאלה) **פנוי** (ח"א פ"א או"פ ד')

הוא מקום המוכן לקבל תיקונים ושלימות.

סימן מה
(לשאלה) **פשוט** (ח"א פ"א או"פ ט')

שאין בו הבחן מדרגות וצדדים.

סימן מו
(לשאלה) **צמצום** (ח"א פ"א או"פ מ')

הכובש את רצונו. כלומר, המעכב את עצמו ואינו מקבל אעפ"י שמשתוקק מאד לקבל, נקרא שמצמצם עצמו.

סימן מז
(לשאלה) **קו** (ח"א פ"ב או"פ א')

מורה שיש בו הבחן מעלה ומטה מה שלא היה מקודם לו, גם מורה, שהארתו מועטת מאד בערך הקודם.

סימן מח
(לשאלה) **קרוב** (ח"א פ"א או"פ ג')

כל שצורתו קרובה ושוה יותר לחברו, נבחן לקרוב אליו ביותר.

סימן מט
(לשאלה) **ראש** (ח"א פ"א או"פ ד')

אותו החלק שבנאצל המשתוה ביותר לצורת השורש, נקרא "ראש".

סימן נ
(לשאלה) **רוח** (ח"א פ"א או"פ ה')

אור החסדים נקרא רוח.

סימן נא
(לשאלה) **רצון**

עי' אות מ"ה.

סימן נב
(לשאלה) **שם** (ח"א הסת"פ ה')

השמות הקדושים המה ביאורים, איך האורות המרומזים בהם באים בהשגה באופן, שהשם של המדרגה מבאר דרכי ההשגה שבאותה מדרגה.

סימן נג
(לשאלה) **תוך** (ח"א פ"א או"פ נ')
המקבל בתוכו, נבחן שהאור מדוד ומוגבל בכלי. והמקבל מחוצה לו, נבחן שאינו עושה שום גבול על האור שמקבל.

סימן נד
(לשאלה) **תנועה** (ח"א הסת"פ ל"ג)
כל חידוש צורה נבחן לתנועה רוחנית, על שם שנבדלה מן הצורה הקודמת ויצאה בשם לעצמה. בדומה לחלק הנבדל מדבר גשמי שמתנענע ויוצא לו ממקומו הקדום.

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) אין כאן בחכמה הזאת מראשה עד סופה אפילו מלה אחת שיהיה בה מושג מוחשי או דמיוני, כגון מקום וזמן ותנועה וכדומה, וגם ההעדר אינו נוהג ברוחניים. וכל שינוי צורה אין הפירוש שנעדר מצורה ראשונה, אלא שהצורה הראשונה נשארה במקומה בלי שינוי כל שהוא, ואז שינוי הצורה שקנה עכשיו נתוסף על צורתו הא' (או"פ בתחלתו).

סימן ב
(לשאלה) שפה זאת היא "שפה של ענפים" המראים על שרשיהם העליונים: כי אין לך אפילו עשב מלמטה, שאין לו שורש למעלה, וע"כ מצאו להם חכמי הקבלה, שפה מוכנה לרמז בענפים וללמד על שרשיהם העליונים (או"פ דף א' והתחלת הסת"פ ד"ה ראשית).

סימן ג
(לשאלה) שינוי הצורה מבדיל ומרחיק הרוחניים זה מזה (או"פ אות ל').

סימן ד
(לשאלה) הרצון להשפיע שבאור העליון, הוא המחייב את הרצון לקבל בנאצל (הסת"פ אות י"א ד"ה וזהו).

סימן ה
(לשאלה) בסיבת צורת הרצון לקבל, המתחדש עם האור העליון בהיותו רוצה להשפיע, יצא החלק הזה שנתחדש, מבחינת מאציל, ובא לבחינת נאצל (הסת"פ אות י"א ד"ה וזהו ואות ט"ו ד"ה ועתה).

סימן ו
(לשאלה) הצורה שנתחדשה ויצאה בבחינת "יש מאין" דהיינו ה"רצון לקבל" הנמצא בכל מהות, הוא "החומר הראשון" לכל נאצל ולכל מהות. ולא עוד, אלא כל מה שישנו בנאצל

או במהות יותר מהחומר הזה, הרי הוא נבחן לבחינת אור ושפע הנמשך מאור עליון בבחינת "יש מיש" ואינו כלל מבחינת הנאצל והנברא. ואין לתמוה איך צורה נעשית לחומר? כי כן הוא אפילו בגשמיות, שדרכנו לקבוע את הצורה הראשונה של המהות לבחינת חומר ראשון, משום שאין השגה תופסת כלל בשום חומר, במציאות כולה, בהיות החושים שלנו תופסים רק מקרים בחומר, שהם צורות המתגלגלות ובאות בחומר הראשון (הסת"פ אות ל"ה ד"ה ודע).

סימן ז

(לשאלה) תיכף בתחילת התרקמות הרצון לקבל בנאצל, דהיינו הנקרא בחינה א' שברצון, הנה כבר יצא מכלל מאציל להיות נאצל (או"פ ח"א פ"ב ג').

סימן ח

(לשאלה) אין העדר והפסד נוהגים ברוחניים, ואין החלק הנפרש מחמת שינוי צורה מפסיד ומפחית באור העליון כלום, בדומה למדליק נר מנר שאין הראשון נחסר. ולפיכך כל שינוי צורה הוא תוספת על הראשונה (הסת"פ חלק ב' בענין התכללות ע"ס בכל ספירה).

סימן ט

(לשאלה) כל הריבויים והשינויים נעשים רק בהתפעלותם וקבלתם של הכלים מאורו ית', אבל האור העליון ביחסו לעצמו נמצא במצב מנוחה מוחלטת, כלומר, בלי שינוי ובלי חידוש כל שהוא (או"פ ח"א פ"ב א').

סימן י

(לשאלה) אין שום תנועה, דהיינו חידוש, באור העליון, אלא אותו החלק המקובל לנאצל מן האור העליון (שהוא ע"ד מדליק נר מנר ואין הא' חסר) הוא, "המתחדש ומתרבה לפי חידושי הצורות שבכלים", שכל אחד מקבל לפי מידת הרצון לקבל שבו, שבחינותיהן משתנות זו מזו ומשתלשלות זו מזו עד אין שיעור ואין קץ (או"פ ח"א פ"ב א').

סימן יא

(לשאלה) עי' בהסתכלות פנימית דף י"ט ד"ה עתה ודף כ', ובדף כ"ד ד"ה ועכשיו.

סימן יב

(לשאלה) המסך, שפירושו כח העיכוב שנעשה על בחינה ד' לאחר הצמצום שלא לקבל עוד בתוכה, הוא שגרם ליציאת הקו מא"ס ב"ה. שהרי האור העליון אינו מקבל שינוי לעולם, ומאיר לאחר הצמצום כמקודם הצמצום, אלא המסך הנ"ל גרם עתה, שלא יתקבל מהאור העליון אלא בג' בחינות הרצון, שמידתן קטנה מאד בערך קבלת בחינה ד' שבא"ס ב"ה, ולפיכך קיבל רק קו דק של אור בערך גודל האור שבא"ס ב"ה (או"פ ח"א פ"ב א').

סימן יג

(לשאלה) אע"פ שבחינה ד' שבא"ס ב"ה צמצמה את עצמה, עם כל זה, אין כאן ענין של פושט צורה ולובש צורה אחר העדרה של הראשונה, כנוהג בגשמיים, אלא יש כאן ענין של תוספת צורה חדשה על הצורה הראשונה והצורה הראשונה לא זזה אף משהו, משום שאין מקרה ההעדר נוהג בשום דבר רוחני. ולפיכך כל החידוש הזה של הסתלקות האור וכח העיכוב שנעשה בבחי"ד שלא לקבל בתוכה, נבחן לעולם אחר חדש ומיוחד לעצמו, שנתוסף עתה על האור א"ס ב"ה הנשאר בקדמותו בלי שום שינוי כל שהוא. וכזה תקיש לכל חידושי צורות הנפעלים בתוך הרוחניים (או"פ ח"א פ"ב א').

סימן יד

(לשאלה) מביאת הקו מא"ס ב"ה, שהמסך עכב אותו מלהאיר בבחינה ד', אז ניכרת העביות שבה כי נשארה בלי אור (או"פ ח"א פ"ב ג').

סימן טו

(לשאלה) מתחילה מתפשט ויוצא האור מהמאציל בבחינת אור דחכמה, שהוא כללות חיותו השייכת לאותו הנאצל, ובו בחינה א' שברצון לקבל, ונקרא התפשטות א' או בחינה א'. ואחר כך מתגבר באור ההוא בחינת הרצון של השפעה, שהתגברות הרצון הזה ממשיכה אור דחסדים מהמאציל, וזה נקרא התגברות א' או בחינה ב'. ואחר כך מתפשט אור דחסדים ההוא התפשטות גדולה דהיינו בהארת חכמה, וזה נקרא התפשטות ב' או בחינה ג'. ואח"כ חוזר ומתגבר באור ההוא הרצון לקבל הכלול באור מהתפשטות א' כנ"ל, ובזה נשלם הרצון לקבל על גדלותו ושלימותו וזה נקרא התגברות ב' או בחינה ד' (או"פ ח"א פ"א נ').

סימן טז

(לשאלה) היוד של הויה, היא בחינת התפשטות א' של האור הנקראת בחינה א' (כנ"ל אות ס"ט). ה' ראשונה של הויה, היא בחינת התגברות א' שבאור הנקראת בחינה ב'. ו' של הויה היא התפשטות ב' של האור, הנקראת בחינה ג'. ה' אחרונה של הויה, היא התגברות ב' שבאור הנקראת בחינה ד' (הסת"פ אות ל"א ד"ה וז"ס).

סימן יז

(לשאלה) עי' לעיל אות מ"ט.

סימן יח

(לשאלה) היא המחשבה של "להנות לנבראיו" (הסת"פ אות כ"ב ד"ה ועכשיו).

סימן יט

(לשאלה) כל המדובר בחכמת הקבלה, הוא רק בהתפשטות האור מעצמותו ית', אמנם בעצמותו ית' אין לנו שום הגה ומלה כלי (או"פ ח"א פ"א ב').

סימן כ

(לשאלה) העיקר הא', הוא מה שכללות המציאות שלפנינו, כבר קבועים וקיימים באין סוף ב"ה בכל שלימותם האחרונה וזה נקרא אור א"ס. העיקר הב', הם ה' העולמות, שנקראים: אדם קדמון, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, המשתלשלים ממלכות דאין סוף לאחר הצמצום. וכל שישנו בעיקר הב' הוא נמשך מעיקר הא' (או"פ ח"א פ"א ג' והסת"פ אות ה' ד"ה ובאמת).

סימן כא

(לשאלה) "הוא" מורה על האור שבא"ס ב"ה, "שמו" מורה על הרצון לקבל שבא"ס ב"ה המכונה מלכות דא"ס, "אחד" מורה שאין שינוי צורה כל שהוא נבחן שם בין האור שה"ס "הוא" לבין הכלי שה"ס "שמו", אלא כולו אור (או"פ ח"א פ"א ל' ד"ה ולפי, והסת"פ אות י"ג ד"ה אמנם).

סימן כב

(לשאלה) מטרם הצמצום נקרא בשם "אין סוף", להורות, כי שמה לא יצוייר סוף וסיום כלל, להיות גם בחינה ד' מקבלת את האור, וא"כ אין שום סיבה שמה להפסקת האור להתהוות סוף וסיום (או"פ ח"א פ"א כ').

סימן כג

(לשאלה) בריאת העולמות וכל מלואם. כי ע"כ צמצם את עצמו בבחינה ד' שבו כדי לגלות העולמות האלו עד לעוה"ז, אשר כאן יש אפשרות להפך את צורת הקבלה על צורת השפעה (או"פ ח"א פ"א צ' והסת"פ אות י"ז ד"ה ובזה).

סימן כד

(לשאלה) דבר הקישוט שראתה המלכות דא"ס להשואת הצורה ליוצרה, שאפשר שתתגלה רק ע"י בריאת העולמות, מחמת זה צמצמה את עצמה (או"פ ח"א פ"א מ' וח"א פ"א צ').

סימן כה

(לשאלה) המקבל רק משום הרצון להשפיע נחת רוח לנותן (או"פ ח"א פ"א צ' ד"ה הצמצום).

סימן כו

(לשאלה) כדי להפך צורת הקבלה לצורת השפעה (או"פ ח"א פ"א צ').

סימן כז

(לשאלה) עי' או"פ ח"א פ"א מ' והסת"פ אות כ"ב ד"ה ועכשיו.

סימן כח
(לשאלה) משום שהצמצום לא היה מטעם שינוי צורה שנראתה ברצון לקבל, שרצה לתקנה, אלא רק מחמת קישוט בעלמא בלי שום צורך וחיוב.

סימן כט
(לשאלה) משום שאין מקצת נוהג ברוחניות (או"פ ח"א פ"א ע').

סימן ל
(לשאלה) בטרם הארת הקו, עדיין לא היתה נבחנת בחינה ד' בעצמה לעבה ושפלה, כנ"ל אות פ"ג, וע"כ אין ענין שתתרשמנה המדרגות בשבילה (או"פ ח"א פ"א צ').

סימן לא
(לשאלה) משום שהצמצום לא היה מפאת שינוי הצורה (או"פ ח"א פ"א צ').

סימן לב
(לשאלה) רק בחינה ד' בלבדה (או"פ ח"א פ"ב ג').

סימן לג
(לשאלה) בעת שכלי הקבלה יקנו צורת השפעה (או"פ ח"א פ"א מ').

סימן לד
(לשאלה) הרצון לקבל הנמצא שם בהכרח היה בו החפץ להתקשט ולהדמות לצורת האור לגמרי, וזה נעשה ל"גורם" לבריאת העולמות (או"פ ח"א פ"א צ').

סימן לה
(לשאלה) להפך כלי הקבלה שיהיו על מנת להשפיע (הסת"פ אות כ"ב).

סימן לו
(לשאלה) סגולתם היא ביחוד, להפך צורת הקבלה להשפעה (או"פ ח"א פ"א צ').

סימן לז
(לשאלה) על ידי העמל בתורה ובמעשים טובים (או"פ ח"א פ"א מ').

סימן לח
(לשאלה) כשיוחזרו כלי הקבלה לצורת ההשפעה (אור פנימי ח"א פ"א מ' ד"ה צמצם).

סימן לט
(לשאלה) שיני הצורה הנמצא ב"רצון לקבל" מן המאציל (הסת"פ אות י"ח ד"ה ודע).

סימן מ
(לשאלה) קלקול ותיקון בנושא אחד, נוהג רק בעוה"ז (הסת"פ אות כ' ד"ה ובזה).

סימן מא
(לשאלה) אור החכמה ואור החסדים (או"פ ח"א פ"א נ').

סימן מב
(לשאלה) הרצון להשפיע והרצון לקבל (או"פ ח"א פ"א נ').

סימן מג
(לשאלה) אור החסדים (או"פ ח"א פ"א נ').

סימן מד
(לשאלה) אור החכמה ואור החסדים (או"פ ח"א פ"א נ').

סימן מה
(לשאלה) משום שנמשך על ידי התגברות רצונו של הנאצל (או"פ ח"א פ"א נ').

סימן מו
(לשאלה) אחר שנגלתה בחינה ד' שברצון שהיא גדלות הרצון לקבל (או"פ ח"א פ"א נ').

סימן מז
(לשאלה) המקבל בתוכו, הכלי מגביל במידתו את האור שמחזיק. והמקבל מחוצה לו, אין הכלי מגביל האור שמחזיק, והוא בלי קצבה (ח"א פ"א נ').

סימן מח
(לשאלה) כשאין הבחן בין מעלה ומטה בין ד' הבחינות שברצון נבחנות לד' עיגולים זה בתוך זה כגלדי בצלים (או"פ ח"א פ"א ק').

סימן מט
(לשאלה) כי הצמצום לא היה מחמת פחיתות שינוי הצורה (או"פ ח"א פ"א ק').

סימן נ
(לשאלה) אין בו שום פחיתות מעצם בריאתו, וגם לא היתה מתגלה בו שום פחיתות לולא היה עליו הצמצום (הסת"פ אות י"ט ד"ה אמנם) ועי' באות ק"ו.

סימן נא
עי' בהסת"פ אות י"ט ד"ה אמנם.
(לשאלה) נשלם בע"ה חלק ראשון

חלק ב': עגולים ויושר

פרק א

א מבאר ע"ס דעגולים שנתגלו אחר הצמצום, ואור אין סוף מקיפם, וכל אור של ספירות העגולים מושפע להם ע"י הקו, ובו י"א ענינים:

הקו הוא כעין צנור דק

[3]וקו זה, כעין צנור דק אחד, אשר בו מתפשט ונמשך מימי אור העליון של אין סוף, אל העולמות, אשר במקום האויר והחלל ההוא.

[3]עץ חיים, היכל א' ש"א ענף ב'.

ב התפשטות אור א"ס לתוך החלל. ההתפשטות היתה לאט לאט

והנה בהיות אור הא"ס נמשך, בבחינת קו ישר תוך החלל הנ"ל, לא נמשך ונתפשט תיכף עד למטה, אמנם היה מתפשט לאט לאט, רצוני לומר, כי בתחילה התחיל קו האור להתפשט, ושם תיכף בתחילת התפשטותו בסוד קו, נתפשט ונמשך ונעשה, כעין גלגל אחד עגול מסביב.

ג העגול אינו דבוק בא"ס אלא מקושר בו דרך הקו

והעגול הזה, היה בלתי דבוק עם אור הא"ס הסובב עליו מכל צדדיו, שאם יתדבק בו, יחזור הדבר לכמות שהיה, ויהיה מתבטל באור א"ס, ולא יתראה כחו כלל, ויהיה הכל אור א"ס לבד כבראשונה. לכן העגול הזה סמוך אל עגול א"ס, ובלתי מתדבק בו. וכל עיקר התקשרות ודביקות העגול הנאצל ההוא עם א"ס המאציל, הוא על ידי הקו ההוא הנ"ל, אשר דרך בו, יורד ונמשך אור מן אין סוף ומשפיע בעגול ההוא.

ד אור א"ס מקיף ומשפיע אל העגול מרחוק

והא"ס סובב ומקיף עליו מכל צדדיו, כי גם הוא בבחינת עגול סביב עליו, ורחוק ממנו, כנ"ל. כי הוא מוכרח שהארת א"ס בנאצלים תהיה דרך קו ההוא לבד, כי אם היה האור נמשך להם דרך גם כל סביבותיהם, היו הנאצלים, בבחינת המאציל עצמו, בלתי גבול וקצבה.

ה סדר יציאת ע"ס העגולים. הקו נקרא אדם קדמון

והנה העגול הזה הראשון היותר דבוק עם הא"ס, הוא הנקרא כתר דאדם קדמון, ואח"כ נתפשט עוד הקו הזה ונמשך מעט וחזר להתעגל ונעשה עגול ב' תוך עגול הא', וזה נקרא עגול החכמה דאדם קדמון. עוד מתפשט יותר למטה, וחזר להתעגל, ונעשה עגול ג' תוך העגול הב', ונקרא עגול בינה דאדם קדמון. ועל דרך זה היה הולך ומתפשט ומתעגל, עד עגול יוד, הנקרא עגול מלכות דאדם קדמון. הרי נתבאר ענין היוד ספירות, שנאצלו בסוד יוד עגולים זה תוך זה.

ו הקו מחבר את כל העגולים יחד

והנה הבחינה המחברת כל העגולים יחד, היא ענין קו הדק הזה המתפשט מן האין סוף, ועובר ויורד ונמשך מעגול אל עגול, עד סיום תכלית כולם. ודרך הקו הזה, נמשך האור והשפע, הצריך לכל אחד ואחד מהם.

ז כל עולם וכל ספירה כלולים מע"ס פרטיות ומפרטי פרטיות לאין קץ. ספירות דעגולים מקיפות זו את זו כגלדי בצלים

והנה כל עולם ועולם יש בו יוד ספירות פרטיות, וכל ספירה וספירה פרטית שבכל עולם

ועולם, כלול מיוד ספירות פרטי פרטיות, וכולם כגלדי בצלים זה תוך זה, על דרך תמונת הגלגלים כנזכר בספרי תוכניים.

ח כל עגול הקרוב לא"ס יותר מחברו, נבחן לעליון ומשובח מחברו, עד שעולם הזה להיותו בנקודה האמצעית המרוחקת מא"ס יותר מכולם, הוא בתכלית הגשמיות

כל עגול ועגול מכל העולמות כולם, אשר בתוך החלל, כל הקרוב אל אור א"ס יותר מחברו, הוא עליון מאד ומשובח מחברו, עד שנמצא כי העולם הזה הארציי החומרי, הוא נקודה האמצעי תיכונה, תוך כל העגולים כולם, בתוך כל המקום החלל ואויר הפנוי הנ"ל. וגם הוא מרוחק מן הא"ס הרחקה גמורה, יותר מכל העולמות כולם. ועל כן הוא כל כך גשמי וחומרי בתכלית הגשמיות, עם היותו נקודה אמצעית בתוך כל העגולים, והבן זה היטב.

פרק ב

א מבאר עשר ספירות דיושר, יציאתן, והשתלשלותן ומה שנכלל בהן. ובו ז' ענינים:

סדר יציאת עשר ספירות דיושר

ועתה נבאר בחינה הב' שיש ביוד ספירות, הלא הוא בחינת אור היושר, כדמיון ג' קוין, כצורת אדם העליון. והנה דרך הקו הנ"ל, המתפשט מלמעלה למטה, אשר ממנו מתפשטים העגולים, גם הקו ההוא מתפשט ביושר מלמעלה למטה, מראש גג העליון של עגול העליון מכולם, עד למטה מתחתית סיום כל העגולים ממש, מלמעלה למטה, כלול מיוד ספירות, בסוד צלם אדם ישר בעל קומה זקופה, כלול מרמ"ח אברים, מצטיירים בציור ג' קוים ימין ושמאל ואמצע, כלול מיוד ספירות בכללות, וכל ספירה וספירה מהם נפרטת ליוד ספירות, עד אין קץ.

ב ה' חלקי נשמה שבאדם התחתון, נפש רוח נשמה חיה יחידה

הנה יש באדם התחתון ה' בחינות אורות, שהם: הנפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. והם, ה' מעלות, זו למעלה מזו, וה"ס ה' פעמים ברכי נפשי את וכו', כנזכר במסכת ברכות (דף יוד ע"א), שהם, כנגד ה' בחינות שיש לנשמה.

ג הן בעגולים והן ביושר יש או"מ ואו"פ, כלי חיצון וכלי פנימי

והנה בחינת היוד ספירות העגולים כולם, יש בהם כל הבחינות הנ"ל, שהם: אורות וכלים, והאור נחלק, לאור פנימי, ואור מקיף, והכלי נחלק, לחיצוניות ופנימיות. וכן בחינת יוד ספירות דיושר בציור אדם, יש בו כל הבחינות האלו בעצמם ג"כ.

ד אור העגולים הוא אור הנפש, ואור היושר אור הרוח. תחילה אנצלו העגולים ואח"כ היושר

אמנם, החילוק שיש בין העגולים להיושר, הוא, כי י"ס דעגולים הם בחינת האור הנקרא נפש, ויש בהם אור פנימי ואור מקיף, פנימי וחיצון: שיש לה בחינת יוד ספירות של כלים, ובכל כלי מהם יש פנימיות וחיצוניות, וגם יש יוד ספירות של אורות, לכל אור יש בו אור פנימי ואור מקיף. אבל הי"ס דיושר, הם בחינת האור הנקרא רוח, שהוא מדרגה גבוה על מדרגת הנפש, כנודע, גם הם כלולים מאו"פ ואו"מ, גם יש להם, יוד ספירות דכלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות. ופשיטא היא שבחינת הנפש נאצלה תחילה, ואח"כ נאצל הרוח.

ה א"א דעגולים, מאיר לאו"א דעגולים, בבחינת חלונות מג' קוין, ימין שמאל ואמצע שבו. ומהם נמשך האור לכל העגולים באופן, שכל הפרטים שיש ביושר, יש ג"כ בעגולים

[4]גם בהיות היוד ספירות בבחינת עגולים, זה בתוך זה, יש בהם כל הבחינות של קבלת השפע, שביוד ספירות שבקו היושר, והוא, כי בעגול הכתר, הנקרא אריך אנפין אחר התיקון, יש נקב אחד וחלון בצד ימין העגול, ומשם יורד אור אריך אל עגול אבא, ומאיר אליו. ועוד יש חלון שני, בשמאל העגול של אריך, ויוצא האור עד צד שמאל דעגול אבא, אשר בתוכו, ונוקבו ונעשה בו חלון, ומשם נמשך האור עד עגול אמא, שבתוך עגול אבא, ומאיר בו. ונמצא כי בעבור האור תוך שמאל עגול אבא, אינו לאבא עצמו, ואינו עובר שם רק דרך מעבר בלבד, אבל עיקר הארה היא לאמא. ונמצא כי א"א, מאיר לאבא ואמא יחד, כמו שהוא בענין היושר שלהם ממש. ואף כי הם עגולים זו בתוך זו, יש להם קוים ישרים: ימין, ושמאל, ואמצע, בבחינת החלונות האלו שבהם. ומשם, נמשך האור ביוד ספירות דעגולים, דרך קוים ישרים ממש, בכל הפרטים עצמם כולם, אשר ביוד ספירות דקו ישר דרוח, ממש.

ו אדם קדמון נמשך מא"ס עד סוף האצילות, ובו נכללים כל העולמות. ואין לנו רשות לעסוק בו

[5]והנה הא"ק הזה, מבריח מן הקצה אל הקצה, מן קצה העליון עד קצה התחתון, בכל חלל האצילות הנ"ל. ובזה האדם נכללין כל העולמות כמ"ש בע"ה, אבל, בבחינת פנימית ועצמותו של אדם זה, אין לנו רשות לדבר בו ולהתעסק כלל.

ז תחילה יצאו העגולים ואחר כך היושר. אין אנו עוסקים בעגולים אלא ביושר בלבד

אמנם בתחילה יצאו יוד ספירות דרך עגול, אלו תוך אלו, ואחר כך בתוך העגולים, נמשך

[4]שער הקדמות דף י"א (דפוס ירושלים).
[5]ע"ח שער א' ענף ב'.

דרך יושר כציור אדם אחד, באורך כל העגולים הנזכרים לעיל, ואין אנו עוסקים כלל בבחינת עגולים, רק בבחינת יושר לבד.

הסתכלות פנימית

פרק א
עגולים ויושר, כולל עשרה פרקים

פרק א

מבאר: את עשר ספירות דעגולים. ובו ו' ענינים: **א**. העגולים הם בחינת ג"ר. **ב**. בספירות דעגולים כל החיצון יותר חשוב יותר. והפוכו בספירות דיושר, שפנימי יותר חשוב יותר. **ג**. ב' בחינות קבלה בכלים: א. דרך פנימיותם. ב. דרך חיצוניותם. **ד**. אי אפשר שתתגלה הבחינה הד' אלא ע"י ג' הבחינות הקודמות לה וגורמות את גילויה. **ה**. ד' הבחינות הן כד' קליפות שוכבות זו על זו בדופן כלי, שהשפע מתקבל בקליפה הפנימית. **ו**. כל מסך עב יותר מעלה או"ח בקומה גבוהה יותר, והם ה' קומות.

העגולים הם בחינת ג"ר.

הנה בעשר ספירות העגולים, דיבר בם הרב מעט מאד, וגם הדברים המועטים האלו הם לכאורה מלאים סתירות, אולם להרחיב בהם הדיבור אי אפשר, משום שהמה בחינת ג"ס ראשונות, שאסור לנו לעסוק בהם, אמנם אותם הדברים המעטים שכתב הרב צריכים לבאר אותם עכ"פ עם הסבר רחב ובהיר, באופן שיספיקו למטרתם שהרב רצה בה, דהיינו עד כמה שצריכים בהכרח לקשרי החכמה.

בע"ס דעגולים, כל החיצון יותר, חשוב יותר

ומתחילה נבין הדברים בכללם, כי הרב מחלק את כללות כל המציאות בב' הבחנות, שהם: עגולים ויושר, כלומר, שכל הפרצופין הנמצאים בחמשת העולמות: אדם קדמון ואבי"ע עד לעולם הזה, יש בכל אחד בחי' ע"ס דעגולים וע"ס דיושר. והנה ראינו, שבספירות דעגולים, נמצא שכל החיצוני ביותר הוא המעולה ביותר, וכל הפנימי ביותר הוא הגרוע ביותר, כי העגול העליון הקרוב ביותר לא"ס הסובב ומקיף לכל המציאות, הוא המעולה ביותר מכולם ונקרא כתר, ובתוכו העגול הב' הנקרא חכמה, שהוא גרוע מהכתר וכו', עד לכדור הפנימי מכולם, שהוא העולם הזה, שהוא גרוע ביותר מכל העגולים, שהוא חושך בלי אור ומלא זוהמא. הרי, שכל עגול פנימי יותר הוא יותר גרוע, וכל עגול חיצוני יותר הוא יותר מעולה.

בע"ס דיושר, כל הפנימי יותר, הוא יותר חשוב

והיפוכן הן ספירות דיושר, כי בהן כל שפנימי יותר הוא משובח יותר, שהרי עשר הספירות דיושר, הראשונות והפנימיות מכולם הן ע"ס דעולם אדם קדמון, והוא המכונה קו המתפשט מא"ס, שנמשך סמוך עד לעולם הזה ואינו נוגע בו. ובחיצוניותו מלבישות עליו ע"ס דיושר דעולם הב' שנקרא עולם האצילות, שמעלתו יורדת מן עולם אדם קדמון. ובחיצוניותו של עולם האצילות מלבישות עליו ע"ס דיושר של עולם הבריאה, הגרוע מאצילות וכו', עד לע"ס דיושר של עולם העשיה, שהוא הגרוע מכולם, שהוא מלביש בחיצוניות כל העולמות כולם. הרי שבספירות דיושר נמצא שכל החיצוני מחברו הוא גרוע יותר מחבירו, וכל הפנימי מחברו הוא מעולה יותר מחברו. דהיינו להיפך מעשר הספירות של העיגולים כנ"ל. אכן דבר גדול ועמוק מונח בדבר ההפכיות הזאת, שבין הספירות דעגולים לבין הספירות של היושר וצריכים להבינו היטב.

ב' דרכים בקבלת הכלי. א) דרך תוכיותו. ב) דרך חיצוניותו.

וכבר ידעת ענין הנקודה האמצעית שבא"ס ב"ה, שבה היה דבר הצמצום, שנתרחק האור מסביבות הנקודה ההיא ונעשה חלל ריקני. (עי' לעיל ח"א פ"א אות נ' ד"ה והנה בחינה) ונתבאר שם, שעל כן נקראת בשם נקודה אמצעית, להורות שאינה מקבלת דרך פנימיותה ותוכיותה, אלא רק דרך חיצוניותה מסביבתה, כי על כן מקבלת האור בלי שיעור ומדה, משום שהמקבל מחיצוניותו אינו עושה גבול על האור עש"ה. הרי, שיש לנו ב' בחינות קבלה, בכלים: הבחינה האחת היא המקבל בחיצוניותו, ובחינה ב' המקבל בפנימיותו. והנה ודאי, שאין המדובר כאן במקום ושטח, שידמה לך על ידו חיצוניות ופנימיות, וא"כ, צריכים להבין היטב באילו פנימיות וחיצוניות אנו עוסקים כאן.

ג' בחינות הראשונות הן רק גורמות לגילוי בחי"ד, והן עצמן אינן בני קבלה. כד' קליפות שבדופן כלי.

והנה הכלי הרוחני, כבר ידעת שענינו הוא בחינת "הרצון" שיש בנאצל. לקבל את שפעו מא"ס. (עי' לה"ת ח"א אות כ"ה) גם ידעת שיש ברצון זה ד' בחינות זו למטה מזו, כלומר, שכלי זה דהיינו "הרצון לקבל" האמור, אינו נקבע בנאצל שיהיה ראוי לתפקידו, עד שיעברו עליו ד' בחינות בדרך הדרגה, שהבחינה הא' היא רצון קלוש מאד, ובחי"ב גדולה מבחי"א וכו', עד בחי"ד, שהיא גדלות הרצון כפי השיעור הצריך לקביעות גמר הכלי. וטעם הדבר כבר נתבאר לעיל (ח"א דף ה' פ"א אות נ') ד"ה וטעם ע"ש) כי היות והרצון לקבל הזה, הוא צורה הפוכה מהקצה אל הקצה, מבחינת הרצון להשפיע הכלול באור א"ס ב"ה, על כן אינו יכול להגלות בפעם אחת, אלא רק לאט לאט, החל מהרצון להשפיע

הכלול בשורש, שנקרא כתר, ואח"כ לעב ממנו דהיינו המשונה ממנו במקצת, שהיא בחי"א, ואח"כ אל היותר עב שנקרא בחי"ב וכו', עד לבחי"ד, השונה מצורתו של האור מקצה אל הקצה, שהיא ביחוד ראויה לשמש בנאצל לבחי' כלי, משא"כ ג' הבחינות הקודמות, אין הרצון לקבל מגולה בהן באותו השיעור הרצוי לבחינת כלי קבלה, ולפיכך רק בחי"ד, היא תחשב לעיקר כלי הקבלה של הנאצל, הנקרא משום זה, בחינת פנימיות ותוכיות של הנאצל, אמנם בחי"ג שברצון, נבחנת שהיא מחוץ לבחי"ד, ובחי"ב מחוץ לבחי"ג, ובחי"א מחוץ לבחי"ב, ובחינת הכתר היא מחוץ לכולם. בדומה, לדופן כלי גשמי, הנעשה מד' קליפות זו על זו, שהשפע המקובל באותו הכלי, נמצא ודאי בקליפה הד' הפנימית בלבד, וג' הקליפות החיצוניות המסבבות אותה, הן עשויות שם, רק לשם חיזוק הקליפה הד' הפנימית בלבד. וכזה תשפוט ג"כ כאן, שהאור מקובל רק בבחי"ד, וג' הבחינות הקודמות לה הן חיצוניות לה, ואינן באות, אלא משום שאי אפשר שתתגלה בחי"ד, זולת על ידי השתלשלות, כמבואר לעיל.

פנימיות ועביות היינו הך. חיצוניות וזכות היינו הך.

והנה נתבאר לך היטב, הפנימיות והחיצוניות, שיש להבחין בכל כלי, כי מתוך שיש בהכרח ד' בחי' בכל כלי, כנודע, לכן הבחינה האחרונה שבהן, נקראת תוכיות ופנימיות של אותו כלי, להיותה עיקר בחינת הקבלה שנמצא בכלי, והבחינות שקדמו לה כדי לגלות הבחי' האחרונה, נבחנות לחיצונית הכלי. וכל מדרגה הרחוקה יותר מהבחי' האחרונה, נחשבת לחיצונית ביותר. וגם ידעת, שבחי"א היא זכה יותר מבחי"ב ובחי"ד היא העבה מכולם, נמצא שפנימיות ועביות היינו הך הם, והרי מה שבחי"ד נחשבת לבחינה המקבלת השפע, אינו, אלא משום שהיא העבה ביותר. וחיצוניות וזכות הם היינו הך, משום שהרצון שלה קלוש וזך, וקרוב יותר לבחי' מאציל, ע"כ היא חיצונית ביותר, כלומר, שהיא רחוקה יותר מלהיות בחינת קבלה, שהיא תוכיות ופנימיות.

קירוב וריחוק למאציל, משוער לפי יחס הקבלה שבנאצל.

וזה שכתב הרב בספירות העגולים, שכל החיצוני יותר הוא מעולה יותר וקרוב יותר אל המאציל, כי בחינת השורש שנקראת כתר היא זכה יותר מכולם, ונמצאת בקרבת הצורה אל א"ס ב"ה יותר מכולם, שזה נקרא שהיא קרובה אל המאציל, וזה נקרא שהיא חיצונית מכולם, כלומר שרחוקה מאד מבחינת תוכיות ופנימיות, דהיינו מבחינת הקבלה כנ"ל. ואחריה היא בחי"א, שהיא יותר פנימית מהכתר, כלומר יותר קרובה לבחינת הקבלה ממנה. ובחי"ב יותר פנימית ממנה, דהיינו קרובה יותר לבחי"ד שהיא בחינת הקבלה

עד שבחי"ד היא הפנימית האמיתית, דהיינו שהשפע מקובל בה, וע"כ צורתה רחוקה מהמאציל יותר מכולן כנ"ל.

בע"ס דיושר מדת גדלו תלויה באו"ח העולה מעביות שבמסך, שהעב יותר, או"ח שלו גדול יותר.

אמנם בספירות דיושר, יש ענין של אור חוזר העולה מהזווג של המסך עם האור העליון (עי' ח"א לוה"ת במלה מסך), שמדת גדלו של או"ח זה נמדד בשיעור עביות, שיש במסך המזדווג באור העליון שמסך היותר עב דהיינו בחי"ד נמצא מגלה קומה שלימה של עשר ספירות, שהיא עד הכתר, ואם אמנם שיעור העביות שבמסך פחות הוא בבחינה אחת, ואין בו אלא בחי"ג, נמצא מגלה רק עשר ספירות שכל אחת מהן אין לה אלא קומת חכמה, וחסר הכתר, ואם אין בו אלא העביות של בחי"ב, נמצא מגלה רק עשר ספירות שכל אחת מהם אין לה אלא קומת בינה, וחסרה כתר וחסרה החכמה. ואם אין במסך אלא עביות דבחי"א, נמצא מגלה עשר ספירות שכל אחת מהן אין לה אלא קומת זעיר אנפין, ואם המסך זך ואין בו אפילו עביות דבחינה א', אז אינו מגלה שום קומה, רק בחינת מלכות בלבד. וטעם הדבר הזה יתבאר בחלק ג' בע"ה.

פרק ב

מבאר: חמש ההבחנות העיקריות שבין חמשת עולמות א"ק ואבי"ע. ובו ו' ענינים: **א**. ה' עולמות הנקראים א"ק ואבי"ע הנבחנים עפ"י ד' בחינות העביות שבמסך. **ב**. אין העליון משפיע לתחתון אלא בדבר העב יותר, ואין תחתון מקבל מעליון אלא בדבר הזך יותר. **ג**. הטעם להסתלקות האור מג' הבחינות שקודמות לבחינה ד', אחר שלא נצטמצמה אלא הבחינה הד'. **ד**. ביאור ענין זווג דהכאה. **ה**. מה הוא אור חוזר העולה ממטה למעלה ע"י זווג דהכאה. **ו**. האור החוזר העולה מזווג דהכאה נעשה כלי קבלה לאור העליון במקום הבחינה הד'.

עיקר ההבחן בין ה' עולמות א"ק ואבי"ע, הוא ע"פ העביות שבמסך שבהם. שבא"ק הוא בחי"ד.

ותדע שה' העולמות א"ק ואבי"ע דיושר, הנה עיקר ההבחנה שבין העולמות הללו, הוא בשיעור עביות, שנמצא במסך של כלים שלהם, כי מסך שבכלים שבעולם אדם קדמון הוא עב מאד, דהיינו עביות דבחי"ד, שאין עביות יתרה ממנה בכל העולמות, ולפיכך עשר הספירות שלו שלימות דהיינו שכל אחת מהן בקומת כתר הסמוך לא"ס ב"ה, והוא העולם הראשון החשוב מכולם, המבריח מהקצה אל הקצה, מא"ס ב"ה עד לעולם הזה. ועל כן נבחן שעומד בפנימיות כל העולמות, כי כבר ידעת, שפנימיות ועביות היינו הך

הם, וכיון שמסך שבכלים דאדם קדמון זה הוא בחי"ד, דהיינו עב מכולם, הרי הוא משום זה הפנימי מכולם.

עולם האצילות הוא ממסך דבחי"ג, וע"כ הוא חיצוני לא"ק, שהוא בחי"ד.

ומסך שבכלים שבעולם האצילות, אינו עב כל כך כמו מסך שבעולם א"ק, כי עביות שבמסך דאצילות היא רק בחי"ג, ולפיכך עשר הספירות דיושר דאצילות, אין קומת כל אחת יותר מקומת חכמה, והן חסרי כתר, ונבחנות ע"כ לשפלות בערך עשר הספירות בקומת כתר שבעולם אדם קדמון. ונבחנים לחיצונים בערך ע"ס שבא"ק, כי עביות דבחי"ג היא חיצונית לעביות דבחי"ד, וזכות וחיצוניות היינו הך הם כנ"ל. וע"כ נעשה עולם האצילות לבוש, שפירושו חיצוניות המלביש לעולם הא"ק הפנימי ממנו.

המסך דבריאה הוא מבחי"ב וע"כ הוא חיצוני לאצילות.

ומסך שבכלים דע"ס עולם הבריאה הוא עוד זך יותר מבעולם האצילות, ואין בו אלא עביות דבחי"ב, וע"כ אין קומתן של ע"ס הללו יתרה מקומת בינה, ועל כן נחשב עולם הבריאה חיצון יותר, מעולם האצילות, ששם יש עביות דבחי"ג ועל כן הוא פנימי יותר מעולם הבריאה, שאינו אלא עביות דבחי"ב. וע"כ עולם הבריאה נבחן, לחיצון ולבוש על עולם האצילות.

המסך דיצירה הוא מבחי"א, וע"כ הוא חיצוני לעולם הבריאה.

ומסך שבעולם היצירה, אין בו אלא עביות של בחי"א הקלושה ביותר, ולפיכך עשר הספירות שבעולם היצירה קומתן קצרה, ואינן מגיעות אלא לקומת זעיר אנפין, וחסרות ג' ספירות ראשונות, שהן כתר חכמה בינה. ועל כן עולם היצירה, הוא עוד יותר חיצוני מעולם הבריאה, כי שם ישנה עביות של בחי"ב, שהיא פנימית לעביות דבחי"א שבעולם היצירה כנ"ל, וע"כ נבחן עולם היצירה, לחיצון ולמלבוש על עולם הבריאה.

המסך דעשיה הוא רק משורש העביות, וע"כ הוא חיצוני מכולם.

ועולם העשיה, הנה המסך שבעשר ספירות דיושר שבו, זך לגמרי בלי שום עביות כלל, ועל כן אין בו ענין הזווג עם האור העליון, המעלה אור חוזר. ומתוך שאין בהם אור חוזר, אין בהם גם האור העליון, כי אין האור העליון נתפס בפרצוף בלי או"ח. ולפיכך אין בעשר הספירות הללו, אלא קומת מלכות בלבד, וחסרות מט' ספירות ראשונות, שהן: כתר, חכמה, בינה, וזעיר אנפין (כולל שש ספירות חג"ת נה"י). ומתוך, שמסך שבהן זך יותר מבכל העולמות הקודמים, ממילא נבחנים עם זה, שהמה חיצוניים מכולם. כי כבר ידעת שהזכות והחיצוניות היינו הך הם. כנ"ל. וע"כ עולם היצירה, שבכלים שלו יש

מסך דבחי"א על כל פנים, נחשב לעולם הפנימי כלפי עולם העשיה. ועולם העשיה, נבחן לחיצון וללבוש של עולם היצירה, ושל כל העולמות כולם, להיותו הזך יותר מכולם.

ערך הפוך בין השפעת האור, לבין התלבשות האור.

ואין לתמוה, הרי הסברא נותנת שבכלים שהם זכים יותר, צריך להתלבש האור החשוב יותר, משום שהכלי הזך, קרובה צורתו ביותר אל האור, כנודע, ואיך אומרים כאן, שכל העב קומתו גבוהה ביותר. אמנם צריכים לדעת, שענין התלבשות האור בכלים הוא ענין לעצמו, ודבר השפעת האור העליון לפרצוף הוא ענין לעצמו והמה רחוקים זה מזה, ולא עוד אלא שיש ביניהם, ערך הפוך מהקצה אל הקצה. כי זה הכלל, שאין העליון משפיע אל התחתון אלא עם דבר העב יותר, ואין תחתון מקבל האור מעליון אלא בדבר הזך יותר. וצריכים להבין זה מאוד בהיותו מפתח חשוב בחכמה.

הצמצום היה רק בבחי"ד בלבד.

ובכדי להבין זה, צריכים להבנה יתירה בענין צמצום וקו, כי ידעת שהצמצום היה רק בבחי"ד המכונה מלכות דא"ס ב"ה, או נקודה אמצעית. והטעם הוא פשוט, כי היות. ופירושו של הצמצום הוא דבר העיכוב מלרצות לקבל, דהיינו שמעכב את עצמו מלקבל השפע מאור א"ס, וא"כ אין הצמצום חל אלא על הכלי המקבל, וכיון שאין שם כלי קבלה אחר זולת בחי"ד בלבד, לכן אין הצמצום חל זולת על בחי"ד בלבד. וכבר נתבאר לעיל שג' בחינות שקדמו לבחי"ד, אינן נחשבות כלל לכלי קבלה, אלא רק לגורמות, שעל ידי סבות השתלשלותן, מתגלה כלי הקבלה הזה, שהוא בחי"ד, ולכן אין הצמצום חל עליהן כלל, אלא על הנקודה האמצעית בלבדה, שהיא בחי"ד, כמבואר.

האור כולו נסתלק, משום שלא היה כלי קבלה אחר חוץ מבחי"ד.

ולפיכך כיון שמיעטה את רצונה מבחי"ד, נסתלק האור מג' הבחינות הקודמות גם כן, משום שאין שם עוד כלי קבלה אחרים, שיחזיקו בתוכם האור, ואפילו האורות השייכים לג' הבחינות הקודמות, מחויבים, ג"כ להתקבל בבחי"ד, כי אין להן כלי קבלה בבחינתן עצמם, כמבואר, וע"כ כיון שהסתלקה מלקבל בבחינה ד' נעלם תיכף כל האור.

באור הקו, לא היו אלא ג' הבחינות הראשונות.

והנה אחר הסתלקות האור מחמת הצמצום, חזרה והמשיכה אור מא"ס ב"ה בבחינת קו, שפירושו הוא שיעור קטן של האור, שאין בו אלא ג' הבחינות הראשונות של הרצון לקבל, ואין שם בחי"ד, כמבואר לעיל. (ח"א פ"ב אות ב' ד"ה המשיך עש"ה) ולפי המבואר, שאין כלל בחינת כלי קבלה בג' בחינות הרצון הראשונות, יש להקשות כאן,

איך אפשר כאן שיתקבל אור בלי כלי קבלה, שהרי בג' הבחינות הללו, עדיין אין שם בחינת קבלה, ובחי"ד שהיא בלבדה כלי קבלה לפרצוף הרי איננה כאן בבחינת הקו.

ביאור זווג דהכאה.

והענין הוא, כי היות וכל עיקר הצמצום, הוא רק מצד הנאצל, וכלל לא מצד המאציל, על כן אין האור העליון מקפיד כלל באותו צמצום, שעשתה הנקודה האמצעית, ונבחן משום זה, שהאור העליון יורד גם לבחי"ד, אלא שבחי"ד מעכבת אותו על דרכו, שלא להופיע בתוכה, משום הצמצום הקודם השורה על בחי"ד, מטרם ביאת האור הזה. וענין זה, מכונה בספרים, בשם "זווג דהכאה", היות והדבר דומה, לשני דברים, שהאחד רוצה לעבור ולפרוץ את הגדר והגבול שעשה השני, אמנם השני מזדקף לנגדו בכל תוקף, ומונע אותו מהשיג גבולו, שנמצא כל אחד מכה על גבולו של השני. וכן נדמה לב' דברים קשים: כי טבע הנוזל, שמניח דבר אחר לכנוס ולהתערבב בתוכו, וכן דבר רך, מניח עכ"פ לדבר אחר לכנוס מעט ולדחקו על קליפתו העליונה במשהו, משא"כ ב' דברים קשים, אין מניח האחד את חברו, שידחוק אותו מגבולו אפילו משהו ולפיכך הדברים הקשים הפוגשים זה בזה, המה מכים זה על זה, שהפגישה בעצמה עושה בהם הכאה. כן תבין ענין התפשטות האור העליון מא"ס ב"ה, שדרכו למלאות גם את בחי"ד דהיינו כמות שהיא בא"ס ב"ה, וע"כ האור יורד באמת להתלבש בבחי"ד, אלא כח הצמצום של בחי"ד מעכב אותו, ואינו מניחו לירד לתוכה. ועל כן מובנת הפגישה הזו של האור העליון עם כח הצמצום, בשם זווג דהכאה, כלומר, שכל אחד מהם, מפריע ומעכב על דרכו וחוקו של השני, כי אור א"ס חוקו למלאות בחי"ד ובחי"ד עצמה חוקה לדחות את האור העליון לא לקבלו, כמבואר.

ביאור האור החוזר.

והנה מכח הפגישה וההכאה הנ"ל הנעשה בבחי"ד, נולד ויצא אור חדש, בדומה לאור השמש הפוגש על פני המראה, דהיינו על זכוכית הצבועה בצבע מעבר השני, שמתוך שקוי השמש אינם יכולים לעבור דרך המראה, משום הצבע המשוח עליה מהעבר השני, הנה משום זה, חוזרים קוי השמש משם לאחוריהם, ומולידים שמה בהיקות אור. כן מתוך, שהאור העליון נפגש בכח הצמצום שבבחי"ד המכונה "מסך", הנה נבחן, שהמסך הזה החזירהו אל שורשו. אמנם, אין זה ענין של העלמה, אלא אדרבה, חזרת האור העליון מבחי"ד ולמעלה, היא נבחנת לאור חדש מיוחד, העולה על האור העליון ומלביש עליו, ומחזיק אותו בתוכו. והוא נבחן משום זה, כמו בחי' כלי המקבל את האור העליון.

או"ח נעשה כלי קבלה. במקום בחי"ד.

ותדע, שבחינת הראש של כל פרצוף אין בה שום כלי קבלה אחרים, זולת האור החוזר האמור, כמו שיתבאר במקומו. וכל כח הקבלה שבאור החוזר הזה, הוא, להיותו נולד ויוצא מבחינת ההכאה שנעשית בבחי"ד. כנ"ל, וכיון שתולדה דבחי"ד, על כן נעשית לבחינת קבלה כמותה. וענין זה יתבאר על שלימותו בשיעור הג', כי שם מקומו.

או"ח היה כלי הקבלה שבקו.

עתה תבין את מה שהקשינו לעיל, איך אפשר לאור העליון, שיתפשט רק בג' בחינות, בעת שאין עוד כלי קבלה בג' הבחינות הללו, ע"ש. ומהמבואר, תבין היטב, שבחינת הקבלה לאותו האור, נובעת גם עתה רק מבחי"ד, אלא שבבחינת כלי הקבלה של האור החוזר העולה מזווג דהכאה שבבחי"ד, ואו"ח זה, הוא בחינת כלי קבלה, הנמצא בקו הנמשך מא"ס ב"ה לתוך החלל והוא ממש כמו בחי"ד בעצמה, שהיא בחינת קבלה שבא"ס ב"ה. באופן, שעתה לאחר הצמצום, החסר בבחי"ד, האוה"ח הנולד על ידי המסך שבה, בא במקומה, והבן היטב.

הכלים דע"ס דראש, אינם אלא שרשים לכלים.

והנה נתבאר היטב, אשר הגם שיש ד' בחינות ברצון לקבל, מ"מ אין כל הבחינות נחשבות לכלי קבלה. אלא רק בחי"ד בלבד. גם נתבאר, שכלי הקבלה של הקו הזה, הנמשך מא"ס ב"ה לתוך החלל לאחר הצמצום, הוא בחינת האוה"ח העולה מהמסך שבבחי"ד, כי להיותו נולד מבחי"ד, נעשה על ידה מוכשר להיות כלי קבלה. ויתבאר במקומו, שהאור החוזר הזה אינו נגמר לתפקיד הקבלה לגמרי, עד שמתפשט ג"כ ממסך ולמטה ממנו, שבאופן זה, מתפשט שוב המסך לד' מדרגות, עד לבחי"ד. והם הכלים האמיתיים של הקו האמור. משא"כ ד' הבחינות הראשונות, שיצאו בכח זווג דהכאה ממסך ולמעלה עד השורש כנ"ל, הן נחשבות רק לשרשי כלים, מטעם שכח המסך אינו יכול לעלות עם האור החוזר הזה ממקומו ולמעלה, וע"כ אין שם אלא בחינת אור בלבד בלי שום עביות המסך, ולכן אין אלו כלים אמיתיים, אלא רק שורש לכלים. אלא אח"כ, כשהאור החוזר זה מתפשט למטה ממקום מסך, אז מוליך עמו עביות של המסך גם כן, ואז נעשה לבחינת כלים אמתיים ואכמ"ל.

פרק ג

מבאר: העצמות והחומר שבכלים. ובו ב' ענינים: **א**. ג' הבחנות שורשיות שבכלים: א. עצמות החומר שבהם. ב. כח הצמצום שבהם. ג. המסך שבהם. **ב**. בעצמות החומר שבכלים יש ב' בחינות: א. מלכות דעליון שנעשתה חומר ראשון בתחתון. ב. האור הנמשך בתוך אותו חומר ראשון נבחן לבחינת התחתון עצמו.

ביאור רחב לד' בחינות הרצון.

עתה נפתח לנו המבוא, להבין את מה שהקשינו לעיל על סדר ספירות דיושר, אשר בהן כל העב יותר הוא גבוה יותר ויותר חשוב, שהוא ההיפך מהשכל, כי השכל נותן, שכל כלי הזך יותר מתלבש בו אור גבוה וחשוב יותר, והכלי העב מתלבש בו אור שפל ופחות, ע"ש. ומהאמור תבין זאת, אלא שצריכים קודם להרחיב המובן, בדבר ד' בחינות הרצון, שהן הכלים של עשר הספירות הנקראות: חכמה, בינה, זעיר אנפין, ומלכות, ושורשן שנקרא כתר (וז"א לבדו כולל שש ספירות חג"ת נה"י) שצריכות ביאור רחב.

ג' הבחנות: חומר הכלי. כח הצמצום שבכלי. המסך שבו.

ויש כאן בכלים הללו, ג' הבחנות שורשיות: הא' היא, עצמות החומר של הכלי. הב' כח הצמצום שבה, שפירושו הסתלקות מהרצון הגדול לקבל, מבחירתו ורצונו עצמו, ולא משום שליטת העליון עליו. הג' היא בחינת המסך שבו, שפירושו הסתלקות מגדלות הרצון לקבל, מכח שליטת העליון עליו, שהיא הסתלקות מהכרח, שלא מדעתו, ונבארם אחת לאחת.

ד' המדרגות של הרצון לקבל, הן חומר הכלי.

והנה החומר של כל כלי, כבר ידעת שהוא ד' המדרגות זו למטה מזו, של הרצון לקבל, שהעליונה היא סבה וגורם, ליציאת התחתונה ממנה: שהשורש, הוא סבה לגילוי הרצון בשיעור של בחי"א. ובחי"א היא סבה, לגילוי הרצון של בחי"ב. ובחי"ב היא סבה, לגילוי הרצון של בחי"ג. ובחי"ג היא סבה, לגילוי הרצון של בחי"ד. וענין ההשתלשלות הזו, בהתחייבות האמורה של סבה ומסובב, כבר נתבאר היטב לעיל ח"א (באור פנימי פ"א אות נ' ד"ה וטעם עיין שם היטב כל ההמשך, שחס אני להכפיל כל האריכות ההיא ללא צורך, אמנם תחזור היטב על הדברים המובאים שם כי אני סומך עליהם בהמשך הביאור שאני מוסיף כאן).

ב' הבחנות בכל בחינה: מה שיש בו מעליונו, ומה שיש בו ממהותו עצמו.

אמנם יש לדייק, שיש ב' הבחנות בכל בחינה ובחינה, מד' הבחינות האלו: הא' היא שיעור החומר שהגיע לו מהסבה שלו. הב' היא שיעור החומר שבמהותו עצמו, המתפעל מהאור המתלבש בו. ונודע, שבחינת הרצון שנמצא במדרגה, נקראת בשם המלכות של המדרגה. ואפילו במקום, שאין הכר כלי נבחן שם, דהיינו בא"ס ב"ה, אנו מכנים ג"כ את הרצון הנמצא שם, בשם מלכות דא"ס ב"ה, כנודע בסוד הוא ושמו אחד, ש"שם" הוא כינוי לספירת המלכות, "ושמו" עולה בגימטריא "רצון".

מלכות דכתר, ירדה ונעשתה לבחינת חומר בספירת החכמה.

ועתה נבאר את ב' ההבחנות, שיש להבחין בכל בחינה מד' הבחינות. והנה השורש של המדרגה, שה"ס הבחן של השראת אור א"ס עליה, נקרא כתר של אותה המדרגה. ונודע שבאור העליון, אין שם רק בחינת הרצון להשפיע ולהיטיב לזולתו, דהיינו לכל המציאות שישנה בעולמות שברא, אמנם אין בו ח"ו מן "הרצון לקבל" ולא כלום. כמ"ש זה היטב, באורך, בהסת"פ בחלק הראשון ע"ש. והנה המלכות דכתר, היא הסבה לבחי"א, שהרי מה שהוא רצון בעליון, נעשה חיוב והכרח אצל התחתון ממנו. וע"כ הרצון להיטיב ולהשפיע, שהוא מלכות דכתר, נעשה לבחינת "רצון לקבל", אצל בחי"א שנק' חכמה. ונבחן בזה, שהמלכות דכתר עצמה, ירדה ונתלבשה ונעשתה, רצון לקבל של בחי"א, דהיינו לחומר שלו ממש: כי הרצון שבבחי"א הוא החומר שבבחינה הזאת, והאור העליון שנקרא "חיה", מתלבש בחומר הזה. וע"כ נבחן, שמלכות דכתר נעשתה לחומר הספירה שנק' חכמה. וזו היא ההבחנה הראשונה, שיש להבחין בחומר שבבחי"א.

אחר גילוי אור החכמה, יצא הכלי דחכמה עצמה.

ההבחנה הב' היא, אחר שנתפשט האור העליון, שנקרא חיה, בתוך המלכות דכתר, שהיא חומר החכמה האמור, כי אז קיבלה המלכות דכתר, את בחינת החומר האמיתי של בחי"א, כלומר, כי הגם, שהמלכות דכתר, דהיינו הרצון להשפיע הכלול באור העליון, נעשה בחינת רצון לקבל, וחומר ראשון של בחי"א, כאמור. אמנם זה הספיק רק לבחינת שורש לבחי"א, דהיינו, כדי שהרצון לקבל הזה, ימשיך את האור העליון לתוכו, שאפשר לכנותו, כמו חומר ראשון לספירת החכמה, להיותו עוד בבחינת מאציל וכתר, ואימתי יוצא מבחינת מאציל וכתר, לבחינת נאצל וחכמה, הנק' בחי"א, זהו, רק אחר שהרצון לקבל האמור, המשיך לתוכו את אור "החיה" המיוחס אליו, ואז יצא מכלל מאציל, ונקרא נאצל או חכמה והבן זה היטב, ולא תחטיא את המטרה. והרי נתבארו לך, ב' ההבחנות בחומר הכלי, שנק' חכמה: הא', מכונה מלכות דעליון, והיינו בטרם שמשכה האור שלה. והב', מכונה כלי חכמה עצמה, דהיינו מלכות דחכמה, כי הכלי נק' תמיד בשם מלכות.

מלכות דחכמה נעשתה לחומר הא' לבינה. ועם יציאת אורה, יצא הכלי דבינה עצמה.

וכן תשכיל ג"כ בחומר של בחי"ב הנקראת בינה, שהסבה שלה, הוא הרצון הכלול בבחי"א, שנקרא חכמה, דהיינו רק מלכות דחכמה, כי הרצון שבמדרגה נקרא תמיד, כלי או מלכות של המדרגה כנ"ל. ומלכות דחכמה הזו, נתלבשה ונעשתה חומר ראשון בספירת הבינה כדי שתמשיך את האור המיוחס לה. וזוהי ההבחנה הא', שבחומר

בחי"ב הנקראת בינה. ואח"כ, אחר שהמשיכה את האור המיוחס לה, שנקרא נשמה, אז יצא החומר שלה, מבחינת מלכות דחכמה שהיא בחי"א, וקבל צורת עצמו, דהיינו בחי"ב ממש שנקראת בינה.

מלכות דבינה נעשתה לחומר הא' לז"א. ועם יציאת אורו נגלה הכלי דז"א עצמו.

ועל דרך זה תשכיל ג"כ, בחומר של בחי"ג הנקראת זעיר אנפין, שמלכות הבינה, היא הסבה שלו והיא שנעשתה לבחינת חומר ראשון לזעיר אנפין, שהוא בחינה ג', דהיינו, שימשיך את האור המיוחס לו שנק' רוח. וההבחנה הב' היא, אחר שהמשיך וקבל את האור שלו, שאז יצא החומר שלו מבחינת מלכות דבינה, וקבל לבחינת מלכות דזעיר אנפין כנ"ל.

מלכות דז"א הוא חומר הא' למלכות. ועם יציאת אורה נגלה כלי מלכות עצמה.

וכן הן, גם ב' ההבחנות, שבחומר של בחי"ד: שהמלכות דז"א היא הסבה שלה שנתלבשה והיתה לחומר ראשון דבחי"ד, שנקראת מלכות, עד שהספיקה לקבל אור הנפש המיוחס לה, ואז יצאה המלכות דז"א מבחינת ז"א, ונעשתה לבחי"ד, דהיינו לבחינת מלכות דמלכות.

כלי הקבלה האמורים הם לענין המשכה בלבד.

אמנם תבין, אע"פ שביארנו וקבענו בחינת קבלה, לכל בחינה ובחינה בפני עצמה, אין הכונה, אלא לענין המשכת האור, שכל בחינה מושכת לה, את האור המיוחס לה, אבל כלי אמיתי, הראוי לכנותו בשם כלי קבלה לנאצל, הרי זאת דוקא בחי"ד, ולא ג' הבחינות הקודמות לה, כמבואר לעיל.

פרק ד

מבאר: פירוש מדויק על ד' בחינות עביות על דרך ד' בחינות שבחז"ל (פסחים כה:). בחינה א': לא אפשר ולא קמכוין. בחינה ב': אפשר ולא קמכוין. בחינה ג': לא אפשר וקמכוין. בחינה ד': אפשר וקמכוין.

ביאור ד' הבחינות שברצון, ע"פ ד' הבחינות שבאפשר וקא מכוין.

ובכדי ליתן בזה הסברה מדויקת ורחבה, אבאר לך את זה, עם דברי חז"ל (פסחים כ"ה ע"ב ע"ש) וז"ל, אתמר, הנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו, אביי אמר מותרת, ורבא אמר אסורה, אפשר וקא מכוין, לא אפשר וקא מכוין, כולי עלמא לא פליגי דאסור. לא אפשר ולא מכוין כולי עלמא לא פליגי דשרי, כי פליגי דאפשר ולא מכוין, ופירש"י ז"ל "אפשר". אפשר לו ליבדל. "וקא מכוין" וקא מכוין להתקרב כדי להנות, כגון ריח של איסור, עיין שם.

בחי"א היא, לא אפשר ולא קמכוין.

הנך מוצא בדבריהם, ד' בחינות, של קבלת הנאה: בחי"א היא "לא אפשר" לו להבדל "ולא קא מכוין" להתקרב ולהנות, שבקבלת הנאה של איסור בדרך כזו, כולי עלמא לא פליגי דשרי, משום דלא חשוב קבלה ורצון, בשעה שאין לו עצה ובחירה שלא יקבל, וגם אין לו תשוקה להתקרב לאיסור, כדי להנות ממנו.

בחי"ב היא, אפשר ולא קא מכוין.

בחי"ב היא "אפשר" לו להבדל, "ולא קא מכוין" להתקרב ולהנות. ובקבלת הנאה של איסור בדרך כזה, פליגי בה אביי ורבא, אביי סבר, אע"פ "שאפשר" דהיינו שיש לו עצה להתרחק ממנו, ולא להנות מהאיסור, מ"מ מותר לו להתקרב ולהנות ממנו, משום "דלא קא מכוין", כלומר, משום שאין לו תשוקה בלבו להתקרב לאיסור, ע"כ אינו חשוב קבלה, אע"פ שמתקרב ונהנה מהאיסור. ורבא אמר, כיון שאפשר לו, שלא להתקרב ולהנות מהאיסור, ע"כ אסור לו להתקרב ולהנות, אע"פ שאין לו תשוקה להתקרב לאיסור ולהנות.

בחי"ג היא, לא אפשר וקא מכוין

בחי"ג היא "לא אפשר וקא מכוין" דהיינו "דלא אפשר" לו, להבדל ולהתרחק מן האיסור שלא יהנה ממנו, "וקא מכוין", הוא שיש לו תשוקה להנות מהאיסור. וקבלת הנאה של איסור באופן כזה, כולי עלמא לא פליגי דאסור, כי אע"פ שאי אפשר לו, ואין לו שום עצה, להבדל מהאיסור ולא להנות, מ"מ, כיון שיש לו תשוקה בלבו, להנות ולהתקרב, הרי התשוקה הזו, נחשבת לו לקבלת הנאה, מדבר האסור בהנאה, והוא חוטא. ואיכא דאמרי, שגם בזה סבר אביי שמותר, ע"ש.

בחי"ד היא, אפשר וקא מכוין.

בחי"ד היא "אפשר וקא מכוין", דהיינו, ש"אפשר" לו להבדל ולהתרחק מן האיסור, ולא להנות ממנו, וגם "קא מכוין", שגם יש לו תשוקה להתקרב ולהנות מאיסור וכאן, כולי עלמא לא פליגי דאסור, להיותו קבלת הנאה של האיסור, באופן הגס ביותר, כי חושק להנות, וגם אפשר לו להבדל ואינו עושה כן, לפיכך, הוא גדלות הרצון לקבל בבחינתו הסופית, שהוא אסור לדברי הכל, ואפילו אליבא דאיכא דאמרי אליבא דאביי שהתירו בבחי"ג, מודים כאן שאסור, ע"ש בגמרא.

והנה מצאנו מתוך דבריהם ז"ל הנ"ל, את הלשון המדויקת, להגדיר בה כל בחינה ובחינה מד' הבחינות של "הרצון לקבל", באופן שיהיה קולע אל השערה, ולא יחטיא את המטרה הרצויה, כי נתנו לנו ד' מדרגות זו למטה מזו, בחטא של איסור הנאה, התלוי ב"רצון

לקבל" של החוטא. ובג' מדרגות ראשונות, שהן: לא אפשר ולא קא מכוין, ואפשר ולא קמכוין, ולא אפשר וקא מכוין, אין האיסור הנאה מוסכם לדברי הכל, אלא רק בבחי"ד בלבד. כמבואר.

ואנו רואים, שחז"ל הרכיבו ב' דברים זה בזה, שהם דבר "האפשרות" להבדל ולא לקבל ההנאה ודבר "ההשתוקקות" והמשכת לבו לרצות אותה ההנאה, שמצירוף שתים אלו, יצאו להם ארבע הבחינות. ועתה נקבל הדברים האלו, ונדעם לעניננו בעולמות העליונים, שהם השורשים, לכל מיני הרצונות שישנם במציאות, ומתחתון ילמד העליון.

כשנתגלה הרצון לקבל במלכות דכתר, יצאה מכתר ונעשתה לבחי"א.

והנה בחי"א שנקראת חכמה, וגם חיה יש להבחין בה ב' הבחנות (כנ"ל הסת"פ ח"ב אות כ"ז). הבחן א', הוא החומר הראשון שלה, וכבר ידעת (עי' היטב לעיל הסת"פ ח"ב אות כ"ג ד"ה ועתה), שהוא בחינת מלכות דעליון שלה, דהיינו מלכות דכתר, שקיבלה את צורת הרצון לקבל, שבחידוש הצורה הזאת, קיבלה מלכות דכתר שם חדש, שהוא בחי"א. וכבר ידעת, שבשעה שהרוחני קונה לו צורה חדשה היא נבדלת לשליטה בפ"ע, כן המלכות דכתר, שהיא הרצון להשפיע שישנו במאציל, כשנולד בו כביכול הרצון להאציל, הרי ודאי, שאינו צריך לכלי מעשה ח"ו אלא הרצון שלו תיכף יצא אל הפועל, דהיינו, שקיבלה הצורה של "הרצון לקבל" שהוא חומר ראשון של הנאצל כנ"ל, והוא הנקרא בחינה א'.

יציאת המלכות דכתר לבחי"א, דומה כמדליק נר מנר, שאין הראשון חסר.

וזכור כאן, שאין העדר ברוחני, ומה שנאמר, שמלכות דכתר קבלה צורה דבחי"א, אין הכונה שמלכות דכתר, ח"ו נעדרה ונחסרה מהכתר, אלא שהמלכות דכתר נשארה במעלתה הא' בלי שינוי, שהוא כמדליק נר מנר ואין הראשון חסר ואותה המלכות דכתר שקבלה את בחינה א', לא חסרה בזה כלום מהכתר, אלא רק, שנוספה בחינה חדשה, כלומר, מלכות דכתר נשארה במקומה על כל שלימותה ומעלתה כמקודם, אלא, שנוספה עוד בחינה של מלכות דכתר, דהיינו, בחינת המלכות שקיבלה את בחי"א ונעשתה לחומר ראשון בספירת החכמה, וזכור זה לכל ההמשך ולא תתבלבל.

אחר שהחומר הא' קבל האור, נגלה הכלי של חכמה עצמה.

הבחן ב', הוא החומר של הכלי ההוא אחר שקיבל האור שלו, כי אז נשלם הכלי ונקרא "חכמה", כלומר, כי בטרם שקיבלה את האור שלה נקראת על שם הבחינה שלה לבד, דהיינו בחי"א, ואינה עדיין בחי' כלי חכמה, אלא מלכות דכתר. ואפשר לדמות זה, כמו עובר במעי אמו, שאינו עולה בשמו, בטרם שנולד וקיבל אור וחיות השייכים לו. כן

החומר הראשון, בטרם שקיבל האור שלו, אינו עולה עוד בשם חכמה, אלא נכלל עוד במלכות דכתר, אלא אח"כ, כשהחומר המשיך האור שלו שנקרא "חיה", אז קונה הכלי את שמו המיוחד לו, דהיינו "חכמה" (עיין היטב לעיל אות כ"ז ד"ה ועתה). וב' הבחנות אלו, יש להבין בכל ספירה וספירה, שהן: הכלי בטרם שקבל האור, שנבחן עוד על השם העליון. והכלי אחר שקיבל את האור, כי אז הוא נחשב בבחינתו עצמו.

מצד החומר הא', נבחנת החכמה ללא אפשר. ומצד שהיא מלאה אור, נבחנת ללא קמכוין.

עתה תבין, שבחי"א שהיא חכמה, נבחנת לבחינת "לא אפשר ולא קא מכוין": כי מצד החומר הראשון שלה, שהוא מלכות דכתר, שקבלה את חידוש הצורה דבחי"א, בעת אשר ספירת החכמה, עדיין לא עלתה בשם לפני עצמה. כנ"ל, הרי ודאי גילוי הרצון לקבל הזה, נבחן ל"לא אפשר", כלפי ספירת החכמה גופה. וגם מצד המלכות דכתר, נחשבת "לא אפשר" כי אי אפשר לה להאציל את החכמה, בלי שיהיה לחכמה, בחינת "רצון לקבל", כי קבלת השפע בלי רצון לקבל אותו, הרי היא כפיה וטורח, בהיפך מכונת המאציל, שהיא להיטיב ולהנות, כנודע. וגם נבחנת אל "לא קא מכוין", שפירושו שאין לה המשכה והשתוקקות לקבלת האור. כי כבר ידעת, שאין שלימות ברצון בטרם שנתגלתה בו השתוקקות והמשכה אל האור (כנ"ל ח"א פ"א אות נ' ד"ה עתה עש"ה). גם נתבאר שם היטב, שאין ענין ההשתוקקות מתגלה, רק בעת שאין האור והשפע בכלי, כי אז יתכן, שתשתוקק אחריו, אבל זה אינו יכול להתגלות בעוד שהכלי מלא מהאור שלה, עי' שם היטב. ולפיכך, כיון שכלי דחכמה האמור, הוא מלא באור שלו, אין בו עוד ההשתוקקות אל השפע, וע"כ נחשבת חכמה ל"לא קא מכוין", שפירושו, שאין לה המשכה והשתוקקות אחר השפע, כמבואר.

התגברות הרצון שבבינה, נבחנת לאפשר. ומצד שבא לה זה מהחומר הא', נבחנת, ללא קא מכוין.

ובחי"ב שהיא בינה, נבחנת אל בחי' "אפשר ולא קא מכוין": כי מצד החומר הראשון שלה (כנ"ל הסת"פ ח"ב אות כ"ט ד"ה וכן עש"ה), שהוא מלכות דעליון שלה, דהיינו מלכות דחכמה, שקיבלה בתוכה את חידוש הצורה דבחי"ב, דהיינו על ידי ההתגברות שעשתה (כמ"ש היטב לעיל ח"א פ"א אות נ' ד"ה וטעם עש"ה) הרי התגברות הרצון הזה, נבחן לבחינת "אפשר", כלומר, שהיה אפשר לה, שלא לעורר את התגברות הרצון הזה. ונבחנת ג"כ, לבחינת לא קא מכוין, משום דמלכות דחכמה הוא, והוא מלא מהאור שלה, וע"כ, אין התשוקה נגלית בה, כנ"ל, ותבין, שכל תוספות גילוי הרצון, שנעשו בבחי"ב יותר על בחי"א, הוא רק בחינת ה"אפשר", דהיינו התגברות הרצון שעשתה, שזהו מכח הנאצל עצמו (ע"ש לעיל ח"א פ"א אות נ' ד"ה עתה).

אור החכמה מספיק, ולא היתה מוכרחת להתגבר ולהמשיך חסדים.

ואין להקשות, הרי גם מלכות דכתר שנעשתה לבחינה א' בספירת החכמה, היתה לה ג"כ אותה האפשרות שלא לקבל בחינת חידוש דהרצון לקבל, ולמה נבחנת בחי"א ב"לא אפשר". אמנם יש כאן הפרש גדול כי המלכות דכתר, לא היתה לה אפשרות, להאציל את הנאצל בלי שיהיה לו "הרצון לקבל", כמ"ש לעיל, משא"כ מלכות דחכמה, שהיא בחינת הנאצל גופיה, היתה יכולה להסתפק לגמרי בבחינת הרצון לקבל שלה, בלי להתעורר ברצון להשפיע שהוא בחי"ב, ולהמשיך אור דחסדים משום דאור החיה מספיק לגמרי בשביל הנאצל, ואינו צריך עוד לשום הוספה כל שהיא.

ז"א נבחן ללא אפשר, משום שאור החכמה היה חסר לו.

ובחי"ג, שהיא זעיר אנפין, נבחן ל"לא אפשר וקא מכוין". "לא אפשר" הוא, מטעם דאחר שהבחי' הב' נתעוררה והמשיכה האור דחסדים נעשה בזה בחינת עיכוב, על אור החכמה שבנאצל, כי בחינת הרצון להשפיע הוא הפוך מבחי"א, שהיא רצון לקבל, ששם אור החכמה. וכיון שאור החכמה הוא עיקר החיות של הפרצוף, דע"כ מכונה האור הזה, בשם חיה, כנ"ל, לפיכך חזרה המלכות דבינה, והמשיכה הארת אור החכמה לתוך אור החסדים שלה, וכשמלכות הבינה המשיכה ועשתה חידוש צורה זאת, יצאה מבחינה ב' ונעשתה לבחינה ג' (כנ"ל הסת"פ ח"ב אות ל' ד"ה ועל עש"ה), שנקרא זעיר אנפין.

ז"א נבחן לקא מכוין, משום שהיתה לו השתוקקות לחכמה.

ובהמשכה זו, שהיא בחי"ג, יש עלינו להבחין שני דברים: הא' הוא "דלא אפשר", דהיינו, שאין לה עצה אחרת, מחמת שאור החיה היה חסר בנאצל. והב' הוא, דקא מכוין" כי יש כאן השתוקקות, אחר הארת החכמה שהמשיכה, מחמת שהמשיכה אותו, בעת שהיתה ריקנית ממנו, כי בחי"ב היתה מכסה על אור החכמה כנ"ל, ויש בה רק אור דחסדים בלי חכמה, לכן המלכות שלה, שהמשיכה הארת החכמה, הנה המשיכה זאת בבחינת השתוקקות, שנקראת "קא מכוין" כנ"ל. וע"כ נקראת בחינת ז"א, "לא אפשר וקא מכוין", כמבואר.

המלכות נבחנת לאפשר, משום שהיה לה להסתפק בחכמה שבז"א. ולקא מכוין, משום שהיתה לה השתוקקות.

ובחי"ד שהיא המלכות, נבחנת ל"אפשר וקא מכוין": אפשר הוא, מטעם שכבר ישנה הארת חכמה בז"א, דהיינו בבחי"ג כנ"ל, והמלכות דז"א, אינה מוכרחה לעשות ההתגברות הזאת מחדש, כדי להמשיך אור החכמה, בשיעור יותר גדול מבחי"ג. וקמכוין

הוא, מפני שההתגברות הזו, אחר אור החכמה, עשתה בבחינת השתוקקות, דהיינו בשעה שלא היה לה אור החכמה, שאז מתגלה התשוקה, כנ"ל.

הפרש בין אור החכמה להארת החכמה.

ואין להקשות כאן, הרי בבחינה ג' יש הארת חכמה, כנ"ל, דעל כן נקראת בחינה ד' בבחינת "אפשר" וא"כ איך מתגלה בבחי"ד התשוקה לאור החכמה, אמנם תבין מאד כי יש הפרש גדול, בין הארת החכמה לבין אור החכמה. כי הארת החכמה, משמעותה, שעצמות המדרגה היא אור דחסדים, אלא שמקבלת הארה מאור החכמה, משא"כ אור החכמה, הרי כל עצמותו של האור כולו חכמה, ולא כלל חסדים. והנה לבחינת חיותה של המדרגה, מספיקה ג"כ הארת החכמה כמו שיש בבחי"ג שהיא ז"א, וע"כ המלכות דז"א, שהתגברה ברצונה להמשיך אור החכמה, לא היתה מוכרחה לזה, אלא שהיתה בחינת השתוקקות בה אחר עצמות אור החכמה, הנעלה הרבה על בחינת הארת החכמה שבבחי"ג. כי כלפי אור החכמה האמור, נבחנת שהיא ריקנית מהאור הזה, ויתכן ע"כ שתתגלה אחריה התשוקה, כמבואר.

בחי"ד בלבד נחשבת לכלי קבלה משום שהיא בחינת אפשר וקא מכוין.

והנה נתבאר שלא כל הרצונות נחשבים לכלי קבלה, אלא רק בחי"ד בלבד, כי אין הרצון נחשב לבחינת קבלה, זולת בב' התנאים "אפשר" ו"קמכוין", דהיינו: שלא יהיה מוכרח לקבלה, ושתתגלה בו "השתוקקות לקבל". לאפוקי בחי"ג, אע"פ שיש שם השתוקקות לקבל, דהיינו "דקא מכוין", מ"מ כיון דמוכרח לקבל, שהוא חיותו המוכרחה כנ"ל, ע"כ אינו נחשב לכלי קבלה. ולאפוקי בחי"ב, שאע"פ שאינה מוכרחת לקבל, מ"מ כיון דאין שם השתוקקות, אינה נחשבת לכלי קבלה ואין צריך לומר בחי"א, שאין בה לא זה ולא זה, כי היא מוכרחת לקבל האור שלה שהוא חיותה, וגם אין בה השתוקקות, ע"כ ודאי הוא רצון קלוש לגמרי.

פרק ה

מבאר: את הצמצום והמסך. ובו ד' ענינים: **א**. הצמצום היה בהשואה אחת מכל הצדדים. **ב**. דבר המסך, כיון שכל המשכת אור היא בבחינה ד' צריכים כח מעכב שלא יתפשט האור גם לבחינה ד', וכח זה נקרא מסך. **ג**. ב' בחינות במלכות: א. שמצומצמת לא לקבל לתוכה אור מרצונה עצמה, וזה נוהג בעגולים. ב. שמצומצמת מחמת כח מעכב עליה, דהיינו מסך. וזה נוהג בספירות דיושר. **ד**. האור העליון הוא במנוחה מוחלטת, ואינו פוסק מלהאיר אפילו רגע. ומתי שהנאצל משתוקק הוא ממשיך אליו האור.

הפרש שבין צמצום לבין מסך.

ואחר שכבר ידענו היטב, את ד' המדרגות שברצון לקבל זו למטה מזו, בשיעורן המדויק, נבאר עתה, את דבר הצמצום והמסך, וההפרש שביניהם. והנה הצמצום כבר נתבאר היטב בחלק הא', גם באו"פ כאן, ואין להכפיל הדברים. והעיקר מה שצריך לענייננו, הוא ענין ההשואה שהיתה שם (עי' לעיל באו"פ ח"א פ"א אות צ' ד"ה הצמצום וד"ה עגול), עי' שם היטב.

ד' הבחינות קבלו בצמצום, ענין סבה ומסובב.

ונתבאר שם. לפי שאור א"ס שוה בהשואה גמורה, הוכרח ג"כ שיצמצם עצמו בהשואה אחת מכל הבחינות, כלומר, שכל ד' הבחינות שנצטמצמו הן שוות במעלה אחת, בלי הבחן זכות ועביות העושים לד' מדרגות זו שפלה מזו, עד בחי"ד, העבה מכולן והשפלה מכולן, אלא שהן בהשואה אחת. וכל מה שנתוסף בצמצום, להבחין בה יותר מבא"ס ב"ה, הוא רק, ענין ד' הבחינות, מבחינת מה שהן מסובבות ומשתלשלות זו מזו, על דרך סבה ומסובב: שבחי"א היא סבה וגורם לגילוי בחי"ב, ובחי"ב סבה לבחי"ג, ובחי"ג סבה לבחי"ד, אלא הן בהשואה א' מבחינת זכות ובמעלה כנ"ל.

סבה ומסובב שבד' בחינות, לא היו בא"ס.

וענין סבה ומסובב זה, שמחלק אותן על כל פנים לארבע בחינות, לא היה נגלה בא"ס ב"ה קודם הצמצום, כי שם, אפילו בחינת כללות הכלי אינה ניכרת, אלא כולו אור, כמ"ש בחלק א', אלא אחר שנסתלק אור א"ס מאותן הבחינות, אז הוכרו הבחינות הללו ונגלה הדבר, שיש עתה להבחין: את האור בפ"ע, דהיינו, בבחינת מה, שהיה בהן מקודם הצמצום, וד' הבחינות בפני עצמן, נשארו ריקות מאור, כי אחר הצמצום נגלה, שאין הבחינות הללו דבר אחד עם אור א"ס ב"ה, כמו שהיה נראה מטרם הצמצום. וזה הוא כדוגמת הנר הכלול באבוקה, שאינו ניכר, וכשהפרישו אותו מהאבוקה, אז הוא ניכר לכל, והבן היטב.

ולכאורה יש להקשות, אחר שעיקר הצמצום לא היה אלא בבחי"ד, הרי נגלה, שאין הבחינה ההיא ראויה לקבלת האור, אמנם ג' הבחינות הראשונות, שלא היה עליהן הצמצום נגלה שהמה ראויות לקבלת האור, וא"כ הרי יצא לנו מזה, הבחן של מעלה וחשיבות זו על זו, דהיינו שבחי"ד שפלה היא, מג' הבחינות הראשונות.

הצמצום לא היה מחמת פחיתות בחי"ד, אלא מחמת קישוט בלבד.

אמנם הענין הוא, כי הצמצום של האור מבחי"ד, לא היה מחמת הפחיתות שבה ח"ו, כי עדיין עוסקים במלכות דא"ס ב"ה, ששמה היתה הבחי"ד, בבחינת אור א"ס ב"ה עצמו, ואיך אפשר אפילו להרהר, שהצמצום היה מחמת פחיתות בחינה ד', אלא שהצמצום

היה מטעם קישוט בעלמא, שחשקה המלכות הזאת, לבחינת דבקות, בעילוי האפשרי ביותר, להדבק כולה במאציל, שהוא ענין השואת הצורה ביותר אל המאציל (כמ"ש לעיל ח"א פ"א אות צ' ד"ה הצמצום עש"ה), וע"כ לא נפלה מעלתה של הבחי"ד, גם לאחר הצמצום.

המשכת הקו היתה תחילה בבחי"ד, וע"כ היה צריך כח מעכב על בחי"ד, שלא יכנס בה האור.

עתה נבאר ענין מסך שנעשה על בחי"ד, שהיא מלכות, כי בעת שעולם הצמצום דהיינו מלכות דא"ס ב"ה שנתלבשה שם כנודע דכל מדרגה מתחלת ממלכות דעליון שלה הנעשה לבחינת חומר ראשון שלה (כנ"ל אות כ"ז), והנה כשהמלכות הזאת המצומצמת, חזרה והמשיכה אור עליון על ג' בחינות בלבד, הנה ההמשכה הזאת היתה בהכרח, עם ההשתוקקות שבבחי"ד שבה, כי ג' הבחינות הראשונות, אינן כלל כלי קבלה והמשכה כל עיקר. ולפיכך הכרח הוא, שהמשיכה האור העליון מתחילה, אל כל ד' הבחינות, דהיינו אפילו אל בחי"ד שלה, אלא כדי שלא יגיע האור לבחי"ד, הוכרחה להוסיף כח חדש, לעכב את האור שלא יתפשט לבחי"ד.

כח המעכב שנתוסף על בחי"ד, נקרא מסך.

וזה הכח החדש שהוסיפה, נקרא בשם "מסך", שהמסך הזה הוא הגורם השורשי, בדבר המשכת אור הקו על ג' הבחינות: כי הצמצום שעשתה, דהיינו שסילקה את רצונה מלקבל בבחי"ד, היה מספיק רק להסתלקות האור העליון ממנה בלבד, אמנם אח"כ שחזרה והמשיכה את האור, הנה הוכרחה לעורר שוב את בחי"ד שלה, כדי להמשיך את ההמשכה החדשה, וא"כ לולא עשתה כח חדש כלפי התפשטות האור, היה שוב האור מגיע גם אל בחי"ד, הרי שעיקר הגורם להמשכת אור הקו על ג' הבחינות, הוא רק, כח "המסך", שעשתה מחדש כלפי האור. והבן היטב את ב' הבחינות הללו דהיינו הצמצום, והמסך, שהם היסודות לכל ההמשך שבחכמה הזאת.

הצמצום היה מדעתה. המסך דוחק האור בכח שליטה שלא מדעתה.

והבן ההפרש, בין דבר הצמצום שעשתה המלכות דא"ס, שהיא בחינת הסתלקות מגדלות הרצון לקבל, מרצונה ובחירתה להשואת הצורה ביותר למאציל, ובין דבר המסך, שהוא בחינת כח העיכוב, בשליטה והכרח, שלא יגיע האור לבחינה ד'.

וטעם הדבר הוא, כי אע"פ, שהן הצמצום והן המסך, נעשו על ידי מלכות דאין סוף ב"ה, כנ"ל. אמנם כבר ידעת, שבשעה שהרוחני קונה צורה חדשה, נוספת על צורתו, נבחן עי"ז לשני רוחנים, ולב' בחינות, הרחוקות זו מזו לפי מדת גודל שיעור שינוי הצורה, שיש בין ב' הצורות הללו. כי כמו שהגשמיים נפרדים זה מזה על ידי גרזן, ונרחקים זה

מזה על ידי מקום ושטח, כן הרוחניים נבדלים זה מזה על ידי חידוש צורה, ומתרחקים זה מזה לפי מדת גדלו של השינוי, שנמצא בין צורה לצורה, אם פחות ואם יותר.

המסך הוא תולדה של המלכות המצומצמת. מה שהוא רצון בעליון הוא כח בתחתון.

ולפיכך, אחר שהמלכות הנ"ל, עשתה המשכה לאור הקו על ג' בחינות, נבחנת המשכה זו לצורה חדשה, שנתוספה על צורת הצמצום. באופן, שיש עתה שתי בחינות במלכות הנ"ל: הא' היא המלכות המצומצמת, שהיא הצורה הא' שנעשתה במלכות דא"ס ב"ה, וקבלה הצורה החדשה שנקראת "מלכות מצומצמת". ואח"כ, כשהמלכות הזו, עשתה המשכה אחר האור של ג' הבחינות, נולדה ויצאה צורה חדשה, שנקראת "מסך" כלפי האור שלא יופיע בה בבחי"ד. ונודע שכל רצון שיש בעליון, נעשה שליטה אצל הענף היוצא ממנו, ולפי שהמסך הוא ענף ותולדה מהמלכות המצומצמת. לכן, אע"פ שהמלכות צמצמה עצמה מרצונה ודעתה, בלי שום שליטה על ידי העליון ממנה, עם כל זה, התולדה הנמשכת ממנה, דהיינו המסך, כבר הצמצום רוכב עליו בשליטה גמורה להיותו מדרגה שניה לעולם הצמצום כנ"ל.

ההפרש מעגולים ליושר, הוא, במסך שנתחדש בע"ס דיושר.

המתבאר מהנ"ל, שיש ב' בחינות מלכות: האחת היא "מלכות מצומצמת" והשניה היא, מלכות שיש בה מסך. ותדע, שזהו כל ההפרש בין ספירות דעגולים לספירות דיושר, שנקראות קו. כי בעשר הספירות דעגולים, הנה המלכות שבהן מבחי' המלכות המצומצמת, שאין שם מסך כנ"ל, ובעשר ספירות דיושר, הנה המלכות שבהן מתוקנת במסך הנ"ל. כמ"ש להלן.

הטעם שהאור מכה ורוצה להכנס לבחי"ד, הוא מפני שהנאצל המשיכו כן.

עתה תבין היטב, את ענין האור החוזר, העולה ע"י זווג דהכאה מפגישת האור העליון במסך שעל בחי"ד, שהתחלנו לבארו לעיל (אות י"ח ד"ה והענין). ותבין, מה שאמרנו שם, שהאור העליון אינו מקפיד על הצמצום שעשה הנאצל, והוא יורד להתפשט גם בבחי"ד, עש"ה, הנה הטעם הוא, מפני שהנאצל בעצמו ממשיכו בהכרח מתחילה כן, כי כבר נתבאר (לעיל ח"א פ"ב או"פ אות ב') שהאור העליון, הוא תמיד במצב המנוחה המוחלטת, ואינו פוסק מלהאיר לתחתונים אפילו רגע, כי אינו נופל ח"ו תחת המקרה והחידוש, וכל עניני התפשטות האור העליון האמורים, הכונה היא על ההמשכה מצד הנאצל, אשר מקבל מהאור העליון, כפי הכנת הרצון לקבל, דהיינו ההשתוקקות שבו. כמו שנתבאר לעיל (הסת"פ ח"ב אות נ' ד"ה והנה).

המשכת הנאצל אנו מכנים התפשטות האור העליון.

ובאותו רגע שהנאצל משתוקק לקבל מהאור העליון, מיד שואב אליו את האור העליון. בדומה למדליק נר מנר ואין הראשון חסר, כן בשעה שהנאצל ממשיך אליו האור העליון אין אור העליון חסר כלום מחמת אותו החלק שהמשיך הנאצל לתוכו, וכן אין לו שום התפעלות או התפשטות מחמת המשכתו של הנאצל, אלא, כדי לשבר את האזן, אנו מכנים את המשכת הנאצל, בשם התפשטות האור העליון. וזכור זאת לכל המקומות, כי אנו מדברים תמיד, בלשון התפשטות האור העליון, והכונה היא, על המשכתו של הנאצל גופו, על השתוקקותו עצמו בלבד.

חלק האור שהיה צריך להכנס לבחי"ד, ונדחה ממנה, הוא נעשה או"ח.

ולפיכך, אחר הצמצום, שהמלכות דא"ס ב"ה חזרה והמשיכה האור העליון, הנה כיון שהמשיכה אותו ע"י ההשתוקקות שבבחי"ד שלה, כנ"ל, הנה נמשך לה האור העליון גם אל בחי"ד, אלא מכח המסך שעשתה, לעכב את האור שלא יתפשט אל בחי"ד, הנה חזר אותו חלק האור לאחוריו, שבזה קיימה את רצונה שמתחילה, שיגיע לה האור רק בג' בחינות. אמנם אותו חלק האור, שהמסך החזיר לאחוריו לשרשו, דהיינו החלק הראוי לבחי"ד, לא נעלם ממנה, אלא נעשה לאור גדול, המלביש את ג' הבחינות של האור העליון, ממקום המסך ולמעלה עד השורש, שהאור החוזר הזה, נעשה לבחינת כלי קבלה, לג' הבחינות של האור העליון, במקום הבחי"ד, כנ"ל (הסת"פ אות כ"א ד"ה ועתה, עש"ה).

פרק ו

מבאר: הטעם למה מסך דבחי"ד מעלה או"ח עד הכתר, ובחי"ג עד החכמה וכו', שהוא, כי מדת גדלו של או"ח הוא, כפי שיעור האור שהיה יכול להתלבש בבחי"ד, אם המסך לא היה דוחה אותו לאחוריו. ומבאר ג"כ שהע"ס דאו"י הן ממעלה למטה, דהיינו שהזך שבהן הוא משובח יותר. וע"ס דאו"ח הן ממטה למעלה, דהיינו שהעב שבהן הוא משובח יותר.

האו"ח נחלק לספירות, ע"פ הלבשתו את הספירות דאור ישר.

ומהמתבאר תבין היטב, את שיעור מדתו וגדלו של האור החוזר הזה, שאינו לא פחות ולא יותר, אלא כשיעור האור, אשר המסך החזיר לאחוריו, דהיינו, חלק הזה שהיה ראוי להתפשט בבחי"ד, לולא החזיר אותו המסך לאחוריו. ועלה למעלה, והלביש את הבחינות דאור העליון, דהיינו, את בחי"ג הנקראת ז"א, ובחי"ב שנקראת בינה, ובחי"א

שנקראת חכמה, וגם את השורש שנקרא כתר, משום זה נבחנת בחי"ד, שנתחלקה בעצמה, על אותן ד' המדרגות, אשר האו"ח שלה הלבישן ונעשו ד' בחינות זו למעלה מזו, בכלי דבחי"ד עצמה, משום שהאור שהיה שייך לה, עלה והלביש ד' המדרגות האלו. וע"כ נחשבת הבחי"ד לבחינת שורש אליהן, שנקרא בשם כתר דאור החוזר הזה.

ע"ס דאו"י הן מלמעלה למטה, וע"ס דאו"ח ממטה למעלה.

ונמצא עתה, ב' בחי' עשר ספירות בנאצל, שהן: ע"ס מלמעלה למטה, וע"ס ממטה למעלה, כי יש ע"ס באור העליון, שהן: השורש, שנקרא כתר של האור העליון. וד' בחינות הנמשכות מהכתר, שבחי"א נק' חכמה. ובחי"ב נקראת בינה. ובחי"ג נקראת ז"א. (כולל שש ספירות חג"ת נה"י) ובחי"ד, היא מלכות, וסדרן הוא מלמעלה למטה, שפירושו, מן הזך אל העב, כלומר, שכל הזך יותר הוא חשוב יותר, והזך מכולם דהיינו השורש, נקרא כתר. ואחריו, כלומר העב מעט מכתר, נקרא חכמה, וכו', עד שהעב מכולם, שהוא מלכות, היא פחותה מכולם.

ממטה למעלה פירושו שהעב יותר הוא חשוב יותר.

ועוד יש עשר ספירות שניות בנאצל, שהן בערך הפוך מע"ס של האור העליון הנ"ל. והן עשר הספירות שבאור החוזר, העולה ממסך שבבחי"ד כנ"ל, המלבישות את עשר הספירות של האור העליון. וסדרן הוא מלמטה למעלה, שפירושו מן העב אל הזך, אשר העב יותר הוא הראשון במעלה, וכל הזך יותר הוא יותר שפל, שהוא בסדר הפוך, לע"ס דאור העליון.

המלכות דאו"י, היא כתר דאו"ח.

באפן שהעבה מכולן, שהיא בחי"ד, היא החשובה מכולן, שהרי היא השורש של כל עשר הספירות דאור חוזר אלו, כי כל האור החוזר הזה אינו יותר, כי אם חלק האור השייך לה בלבד, שהמסך החזירו לאחוריו. וע"כ, בחי"ד נבחנת לבחינת כתר, שפירושו שורש כנודע.

המלכות דאו"ח היא בכתר דאו"י.

ובחי"ג, שאינה עבה כל כך כמו בחי"ד, נבחנת לספירת חכמה דאור חוזר, דהיינו השניה במדרגה לכתר. ובחי"ב, הזכה יותר מבחי"ג, נבחנת למדרגה שלישית במעלה מכתר, דהיינו בינה. ובחי"א, הזכה עוד יותר מבחי"ב, נבחנת למדרגה רביעית במעלה מן הכתר, דהיינו ספירת זעיר אנפין, הכולל שש ספירות חג"ת נה"י. ובחינת הכתר דאור ישר, הזכה יותר מכולן, נבחנת בערך האור החוזר האמור רק לבחינת המלכות, כלומר,

השפלה מכולם במעלה, כי כל העב יותר הוא חשוב יותר, וכל הזך יותר הוא שפל יותר, היות והמדרגות מתפשטות מן העב אל הזך, וזכור זאת היטב.

המלכות כלולה מכל ע"ס דאו"ח.

והנה הבחי"ד בעצמה, מכח האו"ח שלה המתפשט לעשר הספירות מתחלקת בעצמה גם כן לעשר ספירות, כלומר, לד' בחינות וכתר, כי בחי"ד עצמה היא הכתר דאו"ח דהיינו השורש, כנ"ל, וט' הספירות דאו"ח, המתפשטות ועולות ממנה הרי הן הענפים שלה, ונודע, שכל הענפים נכללים וקיימים בשורש, לכן נבחנות בבחינה ד' לעצמה ה' הבחינות, שהן כתר וד' הבחינות, שהן ממטה למעלה.

הזדככות המסך מחלקת את הבחי"ד לה' בחינות

ובזה תבין מה שהבאנו לעיל, (הסת"פ ח"ב אות ח' ד"ה אמנם) שמדת גדלו של או"ח, נמדד בשיעור העביות שיש במסך, שהמסך העב יותר דהיינו מסך דבחי"ד, מגלה קומה שלימה עד הכתר. ומסך מבחי"ג, רק עד החכמה. ומסך דבחי"ב, רק עד הבינה. ומסך דבחי"א, רק עד הז"א. ומסך שאין בו עביות אפילו מבחי"א, דהיינו הדומה לשורש, אינו מגלה שום קומה של אור, רק בחינת מלכות בלבד ע"ש. ועם המתבאר, תבין ענין ההזדככות האמור במסך על ה' הבחינות הנ"ל. שהוא ענין התחלקות בחי"ד בעצמה, לחמש בחינות האמורות כאן, אשר דרכו של המסך לעלות ולהזדכך, בחלקי מדרגות העביות הללו, הנמצאות בבחי"ד, מטעם שיתבאר לפנינו.

פרק ז

מבאר: ענין הזדככות המסך. וביאור יציאת ה' קומות כח"ב ז"א ומלכות זו למטה מזו מטעם הזדככות המסך.

כח העיכוב שבמסך, ומדת העביות שבמלכות, שקולים הם.

ובכדי להבין דבר הזדככות המסך האמור, הנה צריכים להקדים שתי הקדמות: הא' היא, שכח העיכוב שבמסך, הוא שקול בהתאם למדת העביות, שהיא ההשתוקקות, אשר בבחי"ד, כמו ב' כפות המאזנים. והוא מטעם פשוט, כי אם השתוקקות לקבל היא גדולה, הרי צריכים להתאמץ בכח גדול לעכב את עצמו מלקבל, ואם ההשתוקקות היא קטנה, אינו צריך להתאמצות יתירה לעכב את עצמו מלקבל, הרי שכח העיכוב שבמסך, שקול כלפי מדת העביות שבבחי"ד אם פחות אם יותר.

האור המקיף, דרכו לזכך את המסך.

הקדמה ב' היא, שאותו האור המקיף שאינו מתלבש בנאצל, טבעו הוא, לזכך את העביות שבבחי"ד, לאט לאט על סדר ד' הבחינות, עד שמזכך את כל העביות כולה שבה,

שמתחילה מזככה מבחי"ד לבחי"ג, ואח"כ לבחי"ב, ואח"כ לבחי"א, ואח"כ נעשית על ידו זכה לגמרי, בלי שום עביות כלל.

מטעם שרוצה להתלבש והמסך מעכבו.

וטעם הדבר הוא, כי אור מקיף, פירושו, אותו האור העליון, שאינו יכול להתלבש בנאצל, מחמת שהמסך מעכב עליו שלא להתפשט יותר משיעור קומתו, שהוא נשאר מחוץ לפרצוף ומקיף עליו, דהיינו שמאיר עליו מרחוק. ומתוך שאו"מ רוצה להאיר גם בפנימיות הפרצוף, כדרכו בא"ס שהאיר גם בבחי"ד, ע"כ הוא מכה במסך ומזככו, כלומר שמבטל העביות והקשיות שבו כדי שיוכל להתלבש.

מתחילה מתגבר המסך, ואח"כ מתגבר האור

ומתחילה מתגבר המסך ודוחה אותו לאחוריו, ואח"כ מתגבר האור ומזכך את המסך. אבל אינו מבטל רק אותה בחינת העביות שעליה היה הזווג דהכאה. אם הזווג דהכאה היתה בבחי"ד הוא מבטל העביות דבחי"ד שהיא המעכבת עליו מלהתלבש בפרצוף, ומשאיר בעביות דבחי"ג שאין לו עמה עסק. ואם הזווג דהכאה היה בעביות בחי"ג, הוא מבטל רק העביות דבחי"ג, ומשאיר העביות דבחי"ב, וכו' עד"ז (כמ"ש בתלמוד ע"ס חלק ד', באו"פ פ"א).

בחי"ד אינה נעדרת, אע"פ שנזדככה לבחי"ג.

וכבר ידעת, שכל חידוש צורה המתהוה ברוחני, אין הצורה הקודמת נעדרת משום זה, כי אין העדר כלל ברוחני, אלא שיש כאן תוספת צורה. ולפי"ז תבין, שבחי"ד זו שנזדככה לבחי"ג שבה, הרי היא נבחנת, שיצאה מהנאצל הזה לבחינת נאצל חדש, שנתוסף על הנאצל הראשון, אשר הבחי"ד שבו, אינה בחי"ד שבבחי"ד, אלא בחי"ג שבבחי"ד. אמנם בנאצל הראשון, לא נתהוה משום ההזדככות הזו, שום שינוי כל שהוא.

תיכף שנזדככה לבחי"ג, נזדווג עמה האור העליון, כי אינו פוסק מלהאיר.

ונתבאר לעיל, שהאור העליון אינו פוסק מלהאיר אל התחתונים אפילו לרגע, וענין התפשטותו לנאצל, תלוי רק בהכנת הכלי שלו, דהיינו על פי ערכים של הרצון לקבל שבנאצל, וכל אימת שהנאצל מתעורר ומשתוקק אחר האור העליון, הרי הוא משיג אותו תיכף, במדת רצונו, כמ"ש לעיל (הסת"פ ח"ב אות ס"ג ד"ה ובאותו) עש"ה. ולפיכך, אחר שנזדככה בחינה ד' לבחי"ג שלה, ויצאה בבחינת נאצל חדש בפני עצמה, המשיכה אליה את האור העליון, אז יצאו בה עשר ספירות חדשות של האור העליון ממעלה למטה, וגם עשר ספירות חדשות של אור חוזר ממטה למעלה, ממש על דרך ההתפשטות של

הנאצל הראשון. אמנם יש הבחן גדול ביניהן, בשיעור הקומה, כי הנאצל החדש חסר קומת כתר. ואין בו אלא קומת חכמה.

טעם למה בחי"ג חסרה מכתר.

וטעם חסרון קומת כתר, בנאצל השני הזה, הוא, מפני שאין בו עביות דבחי"ד שבבחי"ד, שבהבחן האו"ח, הוא הכתר שבבחי"ד וע"כ, לא השיב המסך את האור העליון רק מבחינת חכמה ולמטה, דהיינו אותו השיעור, שהיה ראוי לבא בבחי"ג שבבחי"ד. משא"כ בחינת הכתר דבחי"ד, שלא היתה בה התפשטות אפילו אם המסך לא היה מעכב בידה, שהרי הכלי, שהמשיך את האור העליון, הנה תיכף מתחילתו, לא המשיך יותר מחכמה ולמטה, ולפיכך לא החזיר המסך לאחוריו את אור הכתר, אלא רק מאור החכמה ולמטה, וע"כ חסר אור הכתר מאו"ח זה. ולפי שאין שם אור הכתר מאו"ח, אין שם גם אור הכתר של האור העליון, כי אין שום אור שיכול להתלבש בנאצל, בלי או"ח שילבישו, שהיא בחינת כלי הקבלה שלו. כנ"ל (הסת"פ ח"ב אות כ"א ד"ה עתה) וע"כ, אין בו אלא קומת החכמה.

כל המשכה היא ע"י בחי"ד, ולכן צריכה למסך שלא יתפשט האור לבחי"ד.

וזה הכלל, כל המשכת אור מחויבת להיות רק בבחי"ד שבנאצל, ואע"פ שאין כונה להמשיך שם אור. והטעם הוא, שהעביות שהיא למעלה מבחינה ד', אינה ראויה להמשכה כנ"ל (הסת"פ ח"ב פרק ה' אות נ"ו ד"ה ודבר) ואפילו בחי"א שבבחי"ד, ראויה יותר להמשכה, מהבחינה הג' האמיתית, שהיא למעלה, כלומר, שהיא זכה, מכל הבחי"ד לגמרי. ולפיכך, אם כבר כלה כל בחינת העביות מבחי"ד, אין שם עוד, מי שימשיך אור מא"ס ב"ה, ונפסק שם האור לגמרי. ומתוך שההמשכה צריכה להיות עם בחי"ד, ויחד עם זה, צריכה לשמור על עצמה, שלא יתפשט האור לבחינתה, מחמת הצמצום הנעשה על בחי"ד, לכן התקינה בעצמה, את המסך השומר על דבר זה: כי בעת, שהאור מתפשט ומגיע לבחינה ד', מתעורר המסך, ומחזיר את חלק האור הזה, לאחוריו לשורשו ואותו החלק המוחזר לאחוריו, הוא אינו מתעלם, אלא נעשה לבחינת אור חוזר שפירושו, שממנו, בחינת כלי קבלה על האור העליון.

לענין המשכת האור, הבחי"ד והמסך הם כמו אחד.

באופן, שהבחי"ד והמסך שעליה, המה דבר אחד, לענין המשכת אור מא"ס ב"ה כי הקשיות של המסך שורה על העביות שבבחי"ד. ולפיכך, אין אנו מזכירים על פי רוב, רק את המסך בלבד, בדבר המשכת האור, אמנם הכונה בהכרח, על שניהם, כמבואר. וגם אנו, כדי לקצר הלשון, נכנה המשכת האור מא"ס, על שם המסך בלבד, וכן דבר

יציאת המדרגות זו מזו, נכנה ג"כ, בשם "הזדככות העביות", אע"פ שהכונה היא על הקשיות שבמסך. ותזכור, שהכונה היא על שיעורי העביות שבבחינה ד' העושים ד' בחינות קשיות במסך.

יציאת מדרגת החכמה מבחי"ג

והנה יציאת מדרגת החכמה ממדרגת הכתר, כבר נתבארה היטב לעיל, שע"ס ראשונות, שיצאו לאחר הצמצום, על ידי הפגישה של האור העליון, במסך הכלול מעביות השלמה שבבחי"ד, כנ"ל (הסת"פ ח"ב אות ס"ד ד"ה ולפיכך), ועל כן העלה אור חוזר בקומה השלימה עד השורש, שנקרא כתר, ואחר שנשלמה המדרגה ההיא, בראש תוך סוף, נזדכך חלק עביות מהמסך, דהיינו מבחי"ד לבחי"ג, כנ"ל (הסת"פ ח"ב אות ע"ד) ולפי שקנה המסך שינוי צורה, נבחן שיצא לחוץ ממדרגת הכתר, כנ"ל. ועל ידי פגישת אור א"ס, במסך הזה שנזדכך לבחי"ג, יצאו עשר ספירות שניות, שקומתן רק עד החכמה, וחסרות מכתר, כנ"ל. (הסת"פ ח"ב אות ע"ח ד"ה וטעם חסרון ע"ש).

יציאת מדרגת הבינה מבחי"ב.

ואחר שנשלמה מדרגת חכמה זו, בראש תוך סוף חזר האו"מ, וזיכך עוד חלק משיעור עביות המסך, דהיינו מבחי"ג שבבחי"ד לבחי"ב שבבחי"ד והמסך החדש הזה דבחי"ב שבבחי"ד, נבחן, שיצא לחוץ ממדרגת חכמה מטעם הנ"ל אצל מדרגת כתר. (עי' הסת"פ ח"ב אות ע"ו ד"ה וכבר) ומפגישת האור העליון במסך החדש הזה דבחי"ב, יצאו ע"ס חדשות בקומת בינה לבד וחסרים מכתר ומחכמה.

טעם חסרון חכמה במסך דבחי"ב

וטעם חסרון חכמה ממדרגה חדשה זו, הוא אותו הטעם האמור לעיל (הסת"פ ח"ב אות ע"ה ע"ו) בחסרון כתר, עש"ה. שמתוך, שאין בבחי"ד הזאת, אלא עביות של בחינה ב', הנבחנת לבחינת בינה של בחי"ד, הנה המשכה זו שעשתה, לא היתה מתחילתה, אלא מבינה ולמטה, ועל כן, אפילו אם המסך לא היה מעכב על האור העליון, הנה ג"כ לא היה מתפשט אל בחי"ד עצמה, אלא מבינה ולמטה. ונמצא עתה, שהמסך לא החזיר לאחוריו את הכתר והחכמה הראויה לבחי"ד, ולכן אין הכתר וחכמה נמצאים באו"ח הזה, וכיון שאין שם האו"ח אין שם, גם האור העליון של הכתר והחכמה, כי אין להם בחינת כלי קבלה.

יציאת מדרגת ז"א ממסך דבחי"א

והנה אחר שנשלמה המדרגה הזו החדשה של קומת בינה, בראש תוך סוף חזר האוה"מ וזיכך עוד חלק אחד, משיעור העביות שבמסך, דהיינו מבחי"ב לבחי"א, וגם הוא נבחן

שיצא לחוץ ממדרגת הבינה. ומפגישת האור העליון, במסך דבחי"א שבבחי"ד, יצאו ע"ס חדשות בקומת זעיר אנפין. וחסרות כאן ג' ספירות ראשונות, שהן: כתר, חכמה, בינה, מטעם הנ"ל.

יציאת מדרגת המלכות

ואחר שנשלמה מדרגת זעיר אנפין, בראש תוך סוף, נזדכך גם החלק האחרון, שבעביות דבחי"ד. ונבחן ג"כ, שהמסך הזה שנזדכך כולו, יצא לחוץ ממדרגת זעיר אנפין, והוא המכונה, מדרגת מלכות שלא נתחדש בו שום אור חדש, אלא שמקבלת הארה מז"א כי כבר אינו ראוי להמשכה, כנ"ל, וע"כ אין בה אלא אור הנפש, ותשלום ענין זה, יתבאר בע"ה בחלק ג'.

פרק ח

מבאר: **א**. למה בהמשכת האורות כל העב יותר גדול יותר, ובהתלבשותם בכלים כל הזך חשוב יותר. **ב**. טעם ערך ההפוך שבין כלים לאורות שבכלים העליונים נגדלים תחילה, ובאורות התחתונים נכנסים תחילה. **ג**. למה נבחנים העגולים לאור הנפש.

מדת גדלו של האור הנמשך, תלויה במדת עביותו של המסך.

והנה נתבאר היטב, איך כל מדת גדלו של השפעת האור העליון בנאצל, תלויה במדת עביותו של המסך, שעביות הגדולה יותר, דהיינו דבחינה ד', מושפעת בקומת כתר והפחות ממנה, מושפע רק בקומת חכמה, וכו' עד למסך הזך יותר, שאין האור העליון משפיע לו כלום מטעם שאין בו עביות, כמבואר.

מדת גדלו של האור המתלבש, תלויה בזכות הכלי.

אמנם כל זה אמור, כלפי השפעת והתפשטות האור העליון אל הנאצל, כי כל המשפיע, הוא משפיע בדבר העב יותר, כי כל שהמסך עב יותר, הרי מתפשט לו האור העליון ביותר. (עי' הסת"פ ח"ב אות ס"ב ד"ה עתה שהמשכתה של בחינה ד' נקרא התפשטות האור העליון). אמנם, כלפי סדרי הקבלה, של הנאצל, את האור העליון, אינו כן, אלא האור החשוב יותר, מקובל בכלי הזך יותר והשפל מקובל בכלי עב.

בכלים העליונים באים תחילה, ובאורות, התחתונים באים תחילה.

וזהו מה שאמרנו לעיל (פ"ב אות י"ד ד"ה ואין), שכל המשפיע, משפיע בדבר העב יותר, אבל כל המקבל, מקבל בדבר הזך יותר, וכדי להסביר לך הדברים האלו, אבאר לך סדר כניסת האורות אל הנאצל, לאחר התיקון. שאז מקבל האורות לאט לאט, על סדר המדרגה, שמתחילה משיג אור הנפש, ואח"כ משיג אור הרוח, וכו'. עד לאור יחידה.

ובכלים הוא להיפך שמתחילה משיג כתר ואח"כ חכמה וכו'.

כשמשיג אור הנפש הוא מתלבש בכלי דכתר.

וכך הוא הסדר, שמתחילה יוצא הנאצל בבחינת עשרה כלים, שהם: כתר, חכמה, בינה, ז"א הכולל חג"ת נה"י והמלכות דהיינו שכלים העליונים באים תחילה. ואח"כ, כשמושפעת לו הנפש, נבחן, שהנפש הזאת באה לו בכלי הכתר, שהוא הכלי הזך יותר. והטעם שאין לו עוד אור הרוח, הוא, מפני שהמסך שבכתר אין לו עוד שום עביות, ואפילו של בחי"א, ובחינת אור הרוח אינה מושפעת, אלא על ידי פגישת האור העליון במסך דבחי"א. וכיון, שהמסך הוא בכלי דכתר שפירושו, שהמסך זך בלי עביות כלל, ע"כ אין לו אלא אור הנפש, המיוחס למלכות.

כשמשיג אור הרוח, יורד אור הנפש לחכמה, והרוח מתלבש בכלי דכתר.

וכשקונה עביות דבחי"א, אז ע"י פגישת האור העליון, במסך הזה דבחי"א, מושפע לו אור הרוח. ומקומו של המסך הזה, הוא, בכלי דחכמה, שהוא בחי"א. אמנם, אע"פ שהמסך דכלי דחכמה, הוא שהמשיך את אור הרוח לפרצוף, כאמור עכ"ז, אור הרוח מתלבש בכלי דכתר ואור הנפש שהיה לו מקודם בכתר יורד לחכמה והטעם הוא כדאמרן, אשר בסדר קבלת האורות, מתלבש האור החשוב בכלי הזך יותר, והשפל ממנו בכלי העב, דהיינו, בהיפך מהסדר של השפעה, וע"כ, הרוח שהוא חשוב מנפש, עולה ומתלבש בכתר, והנפש יורדת ומתלבשת בחכמה.

וכשמשיג נשמה, היא מתלבשת בכלי דכתר, והרוח יורד לחכמה, והנפש לבינה.

ואח"ז, כשקונה המסך שלו העביות דבחי"ב, שזה נבחן שהמסך הוא בכלי דבינה, אז, ע"י פגישת האור העליון במסך הזה, מושפע לו אור הנשמה, החשוב ביותר מאורות דרוח נפש. וגם כאן, הוא מקבל את אור הנשמה, בדבר הזך יותר, כלומר בכלי דכתר, כי אור הנפש השפל מכולם, שהוא בכלי דחכמה, יורד לכלי דבינה, ששם המסך דבחי"ב, שהוא עתה הכלי העב מכולם. ואור הרוח, יורד מכתר אל כלי דחכמה, ואור הנשמה החשוב מכולם, מתלבש בכלי הכתר, הזך מכולם.

וכשמשיג אור החיה, היא מתלבשת בכתר, והנשמה יורדת לחכמה, והרוח בבינה, והנפש בז"א.

וכשמסך שלו קונה העביות דבחי"ג, נבחן, שהמסך הוא עתה בכלי דז"א, שהוא בחי"ג ואז, על ידי פגישת האור העליון, במסך הזה דבחי"ג, מושפע לו אור החיה, החשוב עוד יותר מאור הנשמה, ועל כן, צריך לקבל אותו בכלי הזך יותר. ולפיכך, אור הנפש השפל מכולם, יורד מכלי דבינה אל הכלי העב עתה מכולם, שהוא כלי דז"א, ששם המסך

דבחי"ג. ואור הרוח שהוא בחכמה, יורד עתה אל הבינה. ואור הנשמה שבכתר, יורד אל החכמה. ואור החיה החשוב מכולם, מתלבש בכלי דכתר.

וכשמשיג יחידה, היא מתלבשת בכתר והחיה יורדת לחכמה, והנשמה לבינה, והרוח לז"א, והנפש למלכות.

ואח"כ, כשהמסך קונה את העביות דבחי"ד, נבחן, שהמסך הוא עתה בכלי דמלכות, שהיא בחי"ד. ואז, על ידי פגישת האור העליון, במסך הזה דבחי"ד, מושפע לו, אור היחידה החשוב מכולם, שהוא מקבל אותו ע"כ בדבר הזך יותר, דהיינו בכלי דכתר. ולפיכך, אור הנפש השפל מכולם, יורד מהז"א אל כלי המלכות, שבו המסך דבחי"ד, והוא עב מכולם. ואור הרוח, יורד מהבינה אל כלי דז"א. ואור הנשמה יורד מחכמה אל כלי דבינה. ואור החיה, יורד מהכתר אל כלי דחכמה. ואור היחידה, שבא עתה, מתלבש בכתר. והנה עתה הגיע כל אור מנרנח"י, בכלי האמיתי המיוחס לו.

ההפרש מהשפעת האור, לסדר התלבשות האור.

והנך רואה, את ההפרש הגדול, שיש בסדר השפעת האור העליון לפרצוף לסדר התלבשות האור בכלים. כי המשפיע צריך לבחינה העבה ביותר, כי אין אור היחידה מושפע לפרצוף, אלא כשנמצא שם מסך בכלי דבחי"ד דוקא, כמבואר, שמקודם לכן כשלא היתה שם עביות זאת, אלא עביות קלושה ממנו, דהיינו מבחי' ג', לא היה אפשרי לאור החשוב הזה, שנק' יחידה, שיהיה מושפע בפרצוף, ועכ"ז, כשנמשך האור החשוב הזה לפרצוף, אינו מתלבש בכלי דבחי"ד, אלא בזך מכולם, דהיינו בכלי דכתר.

כל אור הבא לפרצוף אינו מקובל אלא בכלי דכתר.

ועד"ז בחינת אור החיה, שאינה מושפעת, כי אם במסך שבכלי דז"א, דהיינו בחי"ג, ומ"מ כשמתלבשת בנאצל, אינה מתלבשת בכלי דז"א, אלא בכלי הזך יותר, דהיינו בכלי דכתר, כמבואר. ועד"ז, בחינת אור הנשמה אינו מושפע, אלא במסך עב מבחי' ב' בכלי דבינה, אמנם כשמתלבשת בו, אינו מתלבשת אלא בכלי דכתר. וכן אור הרוח, שאינו מושפע, אלא במסך דבחי"א בכלי דחכמה, מ"מ, כשמתלבש בו, אינו מתלבש בכלי דחכמה, אלא בכלי הזך יותר, דהיינו כלי דכתר, כמבואר. הרי, שכל אור ואור הבא לפרצוף, אינו בא לו בתחילה, אלא בכלי דכתר, כדאמרן, שכל המקבל אינו מקבל, אלא בכלי הזך יותר, ואף על פי שההשפעה הגיעה לו בכלי העב יותר והבן היטב.

העגולים אינם מקבלים האור העליון משום שאין בהם עביות

ומהמתבאר תבין ג"כ, למה העגולים אינם מקבלים שום השפעה מאור העליון, אלא כל האורות שבהם, צריכים לקבל מאור הקו, ואע"פ, שכלים דעגולים קודמים לכלים דיושר

של הקו. והענין הוא פשוט, משום שאין בהם עביות כלל שכל ד' הבחינות שבהם הן בהשואה אחת, כנ"ל (ח"א פ"א אות ק' ד"ה עגול), ולפיכך, רק הכלים דיושר שבקו, שיש בהם מסך ועביות, המה המושפעים מהאור העליון, והעגולים מקבלים מהם.

כל מדרגה שמקבלת ע"י אחר, ואין בה עצמה בחינת ההשפעה, נקראת נפש.

ולפיכך נקרא אור העגולים בשם אור הנפש, כי זה הכלל, כל מדרגה שאינה מושפעת מהאור העליון, אלא שמקבלת הארתה על ידי מדרגה אחרת, הרי האור ההוא נקרא אור הנפש, או אור הנקבה. וכיון שאין העגולים מושפעים מן האור העליון, אלא שמקבלים הארתם על ידי הקו, הרי הם בבחינת אור נקבה או אור הנפש. וגם בכלים דיושר נתבאר לעיל, (הסת"פ ח"ב אות פ"ה ד"ה ואחר) אשר אם נזדככה כל העביות שבמסך, הרי אין שם עוד השפעה מהאור העליון, ואין שם אלא הארה מהמדרגה הקודמת לה, שנקרא משום זה אור הנפש, ע"ש היטב.

פרק ט

מבאר: למה כל ספירה וספירה כלולה מעשר ספירות פרטיות, והפרטות כלולה מעשר ספירות פרטי פרטיות וכן הן הולכות ומתפשטות עד לאין קץ ומספר. **כל ספירה פרטית שבכל עולם ועולם כלולה מי"ס פרטי פרטיות וכו' עד אין קץ ומספר**:

ענין התחלקות הספירות לפרטיות ולפרטי פרטיות עד אין קץ.

זהו חוק נפלא בעולמות העליונים אשר כל ספירה שאנו בוחרים להבחין אותה, אנו מוצאים בה עשר ספירות פרטיות, וכשלוקחים שוב ספירה אחת, מאותן הע"ס הפרטיות, אנו מבחינים ג"כ עשר ספירות שהן פרטי פרטיות בערך הספירה הראשונה, וכן אם לוקחים ספירה אחת מהספירות, של פרטי הפרטיות, שוב מוצאים בה עשר ספירות, שהן פרטים, מפרטי הפרטיות הקודמים, וכן עד אין קץ.

כל אור העובר דרך המדרגות, משאיר שורשו בכל מדרגה ומדרגה שעבר דרכה.

וטעם הדבר, תבין על פי המבואר, שאין העדר ברוחניות (עי' או"פ ח"ב פ"א אות ד' שניה). והמתבאר שם, שאי אפשר כלל שתמצא איזו בחינת אור בתחתון, שלא תהיה אותה הבחי' נכללת בכל העליונים ממנו, עד א"ס ב"ה. מטעם, שאפילו הארה קטנה מאד, היוצאת במדרגה היותר שפלה בעולמות, מחויבת לצאת מא"ס ב"ה, ולעבור דרך כל העולמות והמדרגות הקודמות לאותה המדרגה השפלה, עד ביאתה שמה. ומתוך, שאי אפשר להיות, שההארה הנ"ל בהיותה משתלשלת ועוברת דרך המדרגות, תהיה נעדרת ממדרגה ראשונה בסבת ביאתה לשניה, ותהיה נעדרת מהשניה בעת ביאתה לשלישית, וכו' עד ביאתה למדרגה האחרונה המקבלת אותה, כדרך דבר גשמי העובר

ממקום למקום, שהרי זה לא יתכן כלל ברוחנים, שאין ההעדר והחילוף נוהג בהם כל עיקר, אלא בהכרח, שכל הארה העוברת דרך איזו מדרגה, אפילו שהיא רק בדרך העברה, עם כל זה כבר קנתה מקומה שם.

כל אור שהופיע פעם באיזה מדרגה, אינו זז משם לנצח.

וענין ביאתה והעתקתה למדרגה שלאחריה, אינה גורעת, משום זה כלל, מהאור שהשאירה וקנה מקומו במדרגה שעברה, אלא, שזה דומה למדליק מנר לנר ואין הראשון חסר. וכן כאן, בשעה שהאור נעתק מהמדרגה הראשונה ויורד לשניה, נמצא כל האור בשלמות, גם בראשונה גם בשניה ועל דרך זה, בביאתו של האור למדרגה השלישית, לא זז האור מהשניה כלל והאור נמצא בכל שלמותו, גם בשניה וגם בשלישית, ועד"ז, בעברו בכל המדרגות הקודמות לאותה המדרגה האחרונה, שהיא המקבלת האמיתית, דהיינו עד אותה המדרגה, שבשבילה ירד האור מא"ס ב"ה, הוא נקבע בכולן. וכל זה הוא, משום שאין העדר נוהג ברוחני, וכל אור שזרח פעם בבחינה רוחנית, שוב לא זז האור מאותה הבחינה לנצח, ואפילו משהו שבמשהו.

כשאור החכמה עוברת למקומה דרך הכתר, משאירה שורשה בכתר.

ומהמתבאר, תבין היטב, דבר התכללות עשר הספירות זו מזו, וזו מזו, עד אין קץ. כי למשל, כשיוצאות ב' הספירות הראשונות, כתר וחכמה, הרי אור החכמה מחויב לצאת מא"ס ב"ה, כנ"ל, וא"כ מחויב אור החכמה לעבור דרך ספירת הכתר, בטרם בואו לספירת החכמה, וכיון, שאור החכמה זרח פעם בספירת הכתר, דהיינו בעת עוברה דרך שם, א"כ, אי אפשר שיהיה נעדר משם לעולם, כנ"ל, ולפי זה הכרח הוא, שאפילו אחר שכבר הגיע אור החכמה לספירת החכמה, נשאר אור החכמה בשלימותו גם בכתר. הרי, שבספירת הכתר יש עתה ב' אורות, דהיינו, אור הכתר ואור החכמה.

כשאור הבינה עובר דרך הכתר והחכמה, משאירה שורשה בהם. וכו' עד"ז.

וכן באור בינה, כיון שהוא מוכרח לעבור דרך ב' הספירות הקודמות, בטרם ביאתו לספירת הבינה, בהכרח הוא שאור הבינה קנה מקום גם בכתר וגם בחכמה כנ"ל. ויש עתה, ג' אורות בכתר, שהם: אור הכתר, ואור החכמה, ואור הבינה. ויש ב' אורות בחכמה, שהם: אור החכמה, ואור הבינה. ואור אחד, בספירת הבינה, דהיינו אור של עצמה, וכו' על דרך זה, עד שבצאת אור המלכות, יש כבר בכתר כל עשר הספירות, שהרי כל תשעת האורות התחתוניות, עברו בהכרח דרך הכתר, שעל כן קנו מקומם שם, כנ"ל. ויש תשע ספירות בחכמה, כי כל שמונה הספירות התחתונות ממנה, עברו בהכרח את מקומה, ונשארו שם, כנ"ל, ועד"ז שמונה ספירות בבינה, ושבע בחסד, ושש

בגבורה, וכו' עד המלכות, שאין לה אלא אור עצמה בלבד, כי אין עוד ספירה תחתיה שתעבור דרכה.

אין או"י בכלי מלכות אלא או"ח בלבד.

אמנם ענין אור המלכות האמור, הן האור שבה, והן האור שנכלל ממנה בט"ס ראשונות, אינו אלא או"ח. כי כבר ידעת, שמצמצום ואילך נתהוה מסך בספירת המלכות, ואין אור א"ס מתקבל שם, אלא שנעשה שם, מפאת פגישת אור א"ס במסך ההוא, ענין של זווג, ואז יוצא ועולה אור חדש מהמסך שבמלכות, המכונה בשם אור חוזר, ומאיר עד לספירת הכתר למעלה, ונמצא מלביש ממטה למעלה, על כל עשר הספירות כולן, ורק באופן זה היא נמצאת נכללת בכל ספירה מט"ס ראשונות (כמ"ש לעיל הסת"פ ח"ב אות י"ט ד"ה והנה).

המלכות נבחנת לכתר של ע"ס דאו"ח.

ומתוך שספירת המלכות, היא המקור לאור החדש האמור, וכל מקור נבחן בשם כתר, לפיכך נבחנת המלכות, לספירת כתר של האור החדש ההוא. והספירה שלפניה, דהיינו יסוד, נבחנת לחכמה של האור החדש, ושלפני פניה דהיינו הוד, נבחנת לבינה, עד שהכתר העליון, נבחן עתה בבחינת מלכות, דהיינו בבחינת מה שמקבל מהאור החדש האמור.

ע"ס דאו"י הן ממעלה למטה.

והנה נתבאר, שיש לנו להבחין בכל מדרגה של עשר ספירות, שיש שם, ב' מהלכים של עשר ספירות, דהיינו מהלך י' ספירות הנמשכות מא"ס ב"ה, ממעלה למטה, מכתר עד מלכות, והן שנקראות עשר ספירות של אור ישר, להיותן יורדות ביושר ממעלה למטה, על סדר המדרגה, כלומר, מן הכלי הזך לעב ממנו, ומשם אל היותר עב, עד למלכות העבה מכולם.

ע"ס דאו"ח הן ממטה למעלה.

ועוד יש לנו שם, מהלך ב' של עשר ספירות, הנמשכות מספירת המלכות, ממטה למעלה, דהיינו מספירת המלכות עד ספירת הכתר, אשר המלכות נעשית המקור לאור החדש הזה, והן הנקראות י' הספירות דאור חוזר. ונקראות כן, להיותן מושפעות ובאות להיפך מסדר המדרגה, כלומר שאינו נמשך והולך מהכלי הזך אל העב, שהמקבל האחרון הוא היותר עב, אלא בהיפך, שנמשך והולך מהכלי העב ביותר, אל זה שאינו עב כל כך, עד שהמקבל האחרון הוא הזך ביותר, וע"כ נקרא, שמאיר ממטה למעלה.

כל הספירות דאו"ח הבאות בט"ס דאו"י, עוברות דרך המלכות.

והנה ענין התכללות הספירות, שביארנו למעלה בסדר עשר הספירות דאור ישר, אשר מכח שאין העדר ברוחני, וכל הארה העוברת במקום נשארת בכל שלימותה שם, אפילו אחר שנעתקה למקום שני, שמשום זה, נבחן ביציאת עשר ספירות דאור ישר, אשר כל עשר הספירות ישנן בכתר, ותשע בחכמה, ושמונה בבינה, וכו' (כנ"ל אות צ"ט בד"ה ומהמתבאר עש"ה), הרי מאותו הטעם נבחן כדבר הזה, גם בעשר הספירות דאור חוזר, שבהיות שכאן נעשית ספירת המלכות, לבחינת המקור אל האור החוזר הזה, הרי נבחן לנו בשביל זה, שכל בחינה של אור חוזר, המגיעה לספירות העליונות ממנה, מוכרחה לעבור מקומה של המלכות, שהרי המלכות, היא המוציאה את בחינת האור ההוא, מכח המסך שלה, המזדווג עם אור א"ס הפוגש במסך ההוא.

כשאו"ח דיסוד עובר דרך המלכות, משאיר שורשו במלכות וכו' עד"ז.

ולפיכך כשספירת היסוד מקבלת את האור החוזר שלה מהמלכות, הנה בהכרח שהאור הזה קיבלה המלכות מקודם זה, ע"י הזווג עם אור א"ס, ועבר דרך המלכות, ובא לספירת היסוד, ונמצא, שאור היסוד נמצא גם במלכות וגם ביסוד. ועד"ז בבחינת אור חוזר שמקבל ההוד, שבהכרח קנה מקומו דרך העברה, גם במלכות, וגם ביסוד, ויש עתה במלכות שלשה אורות, וביסוד שני אורות, ובהוד אור אחד. ועד"ז, בחינת אור חוזר האחרון שקיבל הכתר, שאז כבר נמצא במלכות, עשרה אורות דעשר הספירות דאור חוזר, וביסוד, תשעה אורות, ובהוד, שמונה אורות וכו' על דרך שנתבאר בעשר ספירות דאור ישר.

ע"י ההתכללות האו"ח מדרך העברה, נקבעו ע"ס בכל ספירה וספירה. בכתר יש ט"ס דאו"י, וא' דאו"ח.

ולפיכך יצא לנו, שיש עשר ספירות בכל ספירה וספירה מע"ס האמורות, דהיינו בצירוף עם האור החוזר, כלומר, שאור המלכות המקובל בכל ספירה וספירה, הוא המשלים לעשר ספירות, כי בכתר, יש תשע ספירות דאור ישר: כח"ב חג"ת נה"י, וספירה אחת דאו"ח, שהיא מלכות, להיותה המקבלת האחרונה מע"ס דאור חוזר, כנ"ל, ועל כן אין לו אלא אור אחד מאור חוזר.

בחכמה ח' דאו"י, וב' דאו"ח. בבינה ז' דאו"י, וג' דאו"ח.

והחכמה, יש לה שמונה ספירות דאור ישר שהן: חו"ב חג"ת נה"י, וב' ספירות מאו"ח שהן: א' חלק עצמה שקיבלה מאור חוזר של המלכות, שהוא יסוד דאו"ח, והשניה היא חלק הכתר שעבר דרך בה, ושוב לא זז משם שהיא מלכות דאור חוזר, כנ"ל. והבינה, יש לה שבעה אורות דאור ישר, שהם: בינה חג"ת נה"י, וג' ספירות מאור חוזר שהן: הוד

יסוד מלכות. הוד משל עצמה. יסוד מחלקה של החכמה שעבר דרכה. מלכות מחלק הכתר שעבר דרכה, דהיינו מבינה ולמעלה כנ"ל.

בחסד ו' דאו"י, וד' דאו"ח. בגבורה ה' דאו"י וה' דאו"ח. בת"ת ד' דאו"י ו' דאו"ח.

והחסד, יש לו שש ספירות דאור ישר שהן: חג"ת נה"י. וד' ספירות דאור חוזר, שהן מחסד ולמעלה דהיינו חלקה עצמה שהיא נצח, וחלקי הבינה והחכמה והכתר שהם הוד יסוד ומלכות, שעברו דרכה ונקבעו שם כנ"ל. ועד"ז הגבורה, יש לה חמש ספירות דאור ישר, שהן: גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. וחמש ספירות דאו"ח, שהן מגבורה ולמעלה, דהיינו ד' חלקי כחב"ח שהם: נצח, הוד, יסוד, ומלכות, שעברו דרכה, וחלקה עצמה, שהוא תפארת דאו"ח. והתפארת יש לו ארבע ספירות דאור ישר שהן: מתפארת ולמטה. ושש ספירות דאור חוזר, שהן מתפארת ולמעלה. דהיינו ה' חלקי כח"ב חו"ג, שהם תנהי"מ, שעברו דרכו, וחלקו עצמו שהוא גבורה דאו"ח.

בנצח, ג' דאו"י, וז' דאו"ח. בהוד ב' דאו"י וח' דאו"ח. ויסוד ט' דאו"ח וא' דאו"י. והמלכות ע"ס דאו"ח.

והנצח, יש לו שלש ספירות דאור ישר, שהן מנצח ולמטה, שהן נצח הוד יסוד דאור ישר. ושבע ספירות דאור חוזר שהן מנצח ולמעלה, שהן ששה חלקי כח"ב חג"ת שעברו דרכה שהן גתנהי"מ, וחלקה עצמה, שהיא חסד דאו"ח. וההוד יש לו שתי ספירות דאור ישר: הוד, ויסוד ושמונה ספירות דאור חוזר שהן מהוד ולמעלה, שהן ז' חלקי כח"ב חג"ת ונצח, שעברו דרכו, שהן חג"ת נהי"מ דאו"ח, וחלקו עצמו שהוא בינה דאור חוזר. והיסוד יש לו ספירה אחת דאור ישר, ותשע ספירות דאור חוזר שהן מיסוד ולמעלה, שהן ח' חלקי כח"ב חג"ת נו"ה שעברו דרכו, שהם בינה חג"ת נהי"מ דאו"ח, וחלקו עצמו שהוא חכמה דאור חוזר.

המלכות, באו"ח שלה, משלמת כל ספירה וספירה לע"ס.

והנה נתבאר היטב, שבכל בחינת גילוי של עשר ספירות, יהיו במקום שיהיו, מוכרחים להתכלל זו מזו, תיכף ביציאת ע"ס דאור ישר אלא עדיין אין בכל אחת מהן עשר ספירות, עד שנכלל בהן גם אור המלכות, דהיינו ע"ס דאור חוזר, כי אין לה אור אחר כנ"ל, ואור המלכות הזה, משלים את החסר מהמספר ע"ס, לכל אחת ואחת מע"ס עד שנמצא עשר ספירות בכל אחת ואחת מהן.

ועד"ז בפרטי פרטות. כשתקח הכתר דע"ס שבכתר, יש בו ג"כ בהכרח ט"ס דאו"י וא' דאו"ח.

והנה כשתקח עתה למשל, את ספירת הכתר הכללי מעה"ס הכוללות הנ"ל, שהוא לבדו כבר כלול מע"ס פרטיות כנ"ל, דהיינו אחר שנגלה אור המלכות שם, הנה תיכף יש להבין בו, שבספירה הראשונה, של הכתר הכללי ההוא, שנקרא עתה הכתר של הכתר,

דהיינו כתר הפרטי, הריהו כלול בהכרח, מתשע הספירות של האור הישר, שנמצאים בו למטה הימנו, שהם חו"ב וחג"ת נה"י דאור ישר, שבכתר.

הכתר דכתר הוא בחינת עצמו, וט"ס תחתונות הן אורות עוברים.

ואע"פ שרק הכתר שבהן, הוא בחינת עצמו, אמנם שאר ט' הספירות הפרטיות שבו, אינן. אלא בחינות אורות עוברים, דהיינו אורות תחתונים, שקנו מקומם שם, דרך העברה מא"ס ב"ה לספירות התחתונות מהכתר, עם כל זה, כיון שנמצאות בכתר, הנה בהכרח שהספירה היותר עליונה, שהיא הכתר הפרטי שבהן, כולל לבדו בפ"ע, עתה ג"כ, את תשע הספירות הפרטיות, הנמצאות בו למטה ממנו, שהרי גם ט' הספירות הללו כיון שנמצאות למטה ממנו, הנה הכרח הוא שעברו דרכו, וכיון שעברו דרכו, הנה הכרח הוא, שקנו מקומם בתוכו, כי אין העדר ברוחני, ממש כנ"ל בע"ס הכוללות, באופן, שנמצא עתה בכתר הזה הפרטי לבדו בפני עצמו ג"כ ע"ס פרטי פרטיות, שהן, ט' דאור ישר: כח"ב חג"ת נה"י, ואחת דאור חוזר, שהיא אור המלכות, כנ"ל, בכתר דע"ס הכוללות.

וכן חכמה שבכתר, יש בה בהכרח ח"ס דאו"י וב' דאו"ח.

ועד"ז ממש כשתקח להבחין, את ספי' החכמה הפרטית, מהע"ס הפרטיות דכתר הכללי הנ"ל, שנקראת חכמה דכתר, הנה בהכרח שיש בה עתה עשר ספירות של פרטי פרטיות על דרך הנ"ל שאמרנו בכתר הפרטי הנ"ל, כי כל ח' הספירות הפרטיות דכתר הכללי דאור ישר, שנמצאות למטה ממנה, הכרח הוא, שעברו דרכה של החכמה הפרטית ההיא, ממעלה למטה, וכיון שעברו דרכה, בהכרח שקנו מקומן בתוכה, ועוד ב' ספירות דאו"ח, דהיינו מאור המלכות הפרטית, שעברו ג"כ דרך החכמה הפרטית ההיא, ממטה למעלה, שהם: חלק או"ח שלה עצמה, וחלק או"ח השייך לכתר הפרטי. הרי שיש ע"ס פרטי פרטיות, גם בחכמה הפרטית שבע"ס הפרטיות דהכתר הכולל. ע"ד שהוא בחכמה הכללית שבע"ס הכוללות.

וכן בינה שבכתר, יש בה ז"ס דאו"י וג' דאו"ח.

וכן ממש כשתקח להבחין את הבינה הפרטית שבע"ס הפרטיות דכתר הכללי, שנקרא בינה דכתר, תמצא ג"כ, שבהכרח יש בה עתה, עשר ספירות של פרטי פרטיות, כמו שנתבאר אצל החכמה הפרטית הנ"ל, כי כל שש הספירות הפרטיות, חג"ת נה"י דאור ישר דכתר הכללי, שנמצאים למטה ממנה, בהכרח שעברו ממעלה למטה, דרך הבינה הפרטית ההיא, וקנו מקומם בתוכה, שהם עתה ביחד עם הבינה עצמה, שבע ספירות דאור ישר. וכן, ג' ספירות פרטיות דאו"ח, עברו דרך הבינה ההיא, מהמלכות הפרטית

דכתר הכללי ממטה למעלה, דהיינו, חלק או"ח שלה עצמה, וחלק או"ח של החכמה הפרטית, וחלק או"ח של הכתר הפרטי, הרי שיש ע"ס פרטי פרטיות בבינה הפרטית שבעשר ספירות דכתר הכללי, כמ"ש אצל הבינה הכללית שבע"ס הכוללות.

וכן חסד שבכתר יש לו ו"ס דאו"י וד' דאו"ח. וכו' עד"ז.

ועד"ז ממש, תמצא ע"ס פרטי פרטי' בחסד הפרטי, שבע"ס הפרטית דכתר הכללי, שהן, שש דאו"י חג"ת נה"י ממעלה למטה, וארבע דאו"ח מחסד ולמעלה עד הכתר. ועד"ז ממש תמצא ע"ס פרטי פרטיות בגבורה, וכו', עד המלכות הפרטית שבע"ס ההן, שנקראת מלכות דכתר.

ואין להקשות, הרי בע"ס הפרטיות דכתר הכללי הנ"ל אין שם מאו"ח שעלה מהמלכות הכללית רק בחי' נפש בלבד, דהיינו החלק האחרון מאו"ח, היותר קטן מבכל ע"ס דאו"ח, כנ"ל (אות קי"ב ד"ה ואע"פ), ואיך נאמר שהחלק הקטן הזה דאו"ח, נתפשט עתה בעצמו, לע"ס דאו"ח חדשות, עד להשלים לכל ספירה פרטית, את כל הספירות דפרטי פרטיות, החסרות להן למנין עשר ספירות.

הנפש דאו"ח שבכתר הכללי, מתחלקת בהכרח להלבשה מעשר הספירות הפרטיות שבכתר.

אמנם התשובה היא, כי סוף סוף הכרח הוא, שאותו חלק הנפש דאו"ח הפרטי, שעלה מהמלכות אל הכתר הכללי, הנה בהכרח, שהספיק להלביש שם את כל תשע הספירות הפרטיות, הנמצאות בכתר הכללי, שאם לא כן, לא היו ט' ספירות אלו דאור ישר, נתפסות ומאירות בפרצוף כלל, כנודע, שאין שום מציאות לאו"י שיתקשר בפרצוף, זולת על ידי בחינת כלי קבלה של או"ח, כנ"ל, וכיון שאור הנפש הזה, הלביש את ט' הספירות הפרטיות שבכתר, נמצא בהכרח, שבדרך העברה ממטה למעלה, השלים לכל אחד ואחד מהספירות הפרטיות ההן, את מספר ע"ס פרטי פרטיות החסרות לו, כי לחכמה נתן ב' אורות החסרים לה: אור א', ללבושה עצמה, אור ב' בדרך העברה להלביש הכתר. ולבינה ג', ולחסד ד', כמו שנתבאר לעיל.

וכן בע"ס דפרטי פרטיות שבחכמה הכללית. שבכתר דפרטי פרטיות שבחכמה, יש ט"ס דאו"י ואו' דאו"ח.

ועל דרך שנתבארו עשר ספירות שבפרטי פרטיות, אצל עשר הספירות הפרטיות דכתר הכללי, על דרך זה ממש, מתבארות עשר ספירות דפרטי פרטיות בכל אחת ואחת מעשר הספירות הפרטיות של ספירת החכמה הכללית. כי בכתר דעשר ספירות הפרטיות דחכמה הכללית, שנקרא כתר דחכמה, תמצא בהכרח ע"ס פרטי פרטיות, שהם: האור הפרטי של עצמו, ושמונה ספירות בינה חג"ת נה"י הפרטיות, שעברו דרכו מלמעלה

למטה, הרי ט', ואו"ח אחד שעלה לו מהמלכות הפרטית דחכמה הכללית, הרי לך, עשר ספירות פרטי פרטיות בכתר של החכמה הכללית.

בחכמה דפרטי פרטיות שבחכמה, ח' דאו"י וב' דאו"ח.

ועד"ז בחכמה הפרטית, שבע"ס הפרטיות דחכמה הכללית, שנקרא חכמה דחכמה, יש שמונה דאו"י ממעלה למטה, ושנים דאו"ח ממטה למעלה. ועד"ז בבינה הפרטית שבע"ס הפרטיות דחכמה הכללית, יש ז' דאו"י ממעלה למטה, וג' דאו"ח ממטה למעלה. ועד"ז בחסד, ועד"ז בגבורה, וכו' עד המלכות הפרטית שבע"ס ההן דחכמה הכללית, שנקראת מלכות דחכמה, שיש בה גם כן ע"ס פרטי פרטיות של או"ח, דהיינו מכח מה שהיא מלבישה בהכרח, את כל הע"ס הפרטיות דחכמה הכללית, ושולחת להן הארותיה כנ"ל, שנמצא בהכרח, שכולן עברו דרכה, וקנו מקומן בתוכה, כנ"ל.

וכמו כן ממש נבחנות בבינה הפרטיות את הע"ס דפרטי פרטיות שלה. ועד"ז בחסד הפרטי, ובגבורה הפרטית עד למלכות הפרטית ואין צורך להאריך יותר בזה. אלא נבאר עוד ספירה אחת של פרטי פרטיות להראות איך גם היא לבדה לעצמה, נבחנת ממש על פי אותו ההכרח, לע"ס בפני עצמה, שהן עתה ע"ס פרטיות דפרטי פרטיות.

וכשנקח להבחין את הבינה דפרטי פרטיות, שהיא למשל ספירה אחת מעה"ס דפרטי פרטיות שנמצאות בחכמה הפרטית, שבהע"ס דחכמה הכללית, שנקראת בינה שבחכמה דחכמה, תמצא ג"כ בה לבדה לעצמה עשר ספירות, על פי אותו הדרך הנ"ל, דהיינו ז' דאור ישר שעברו בה ממעלה למטה, וג' דאו"ח שעברו בה ממטה למעלה.

וכן אפשר לפרט ולהבחין כן, עד אין קץ ממש, שהרי תמיד, אם אתה לוקח איזו ספירה, ואפילו אחר ההתפרטות של הפעם האלף, הנה לקחת הספירה ההיא מתוך סדר של ע"ס, וא"כ בהכרח, שחלק מעה"ס ההן, עברו דרך אותה הספירה ממעלה למטה, וחלק מהן עברו ממטה למעלה, שבזה קנו עה"ס ההן בהכרח את מקומן באותה הספירה לנצחיות כנ"ל, וא"כ, יש לך כל הע"ס בהכרח באותה הספירה, והבן היטב.

אמנם תשכיל, אשר אע"פ שאתה הולך ומפרט מעשר לעשר, ועשר השניות לשלישיות וכו', עכ"ז, אל תדמה בדעתך, שכל הספירות נשארות שוות, אלא שהולכות ומשתנות מאד בדרך התפרטותן, ואין האחת שוה לחברתה, והוא משום, שהאורות דאור ישר, באים תמיד שלא במקומם, בדרך ההתפרטות בכל הספירות, זולת בהכתר, שהרי בחכמה, הלא אין שם אלא שמונה של אור ישר, דהיינו מחכמה ולמטה, ושתים דאו"ח יסוד ומלכות, וא"כ באים השמונה אורות דאור ישר, בבחינת הכלים היותר זכים, כנ"ל דהיינו מכתר עד הוד, והשתים דאו"ח ביסוד ומלכות, הרי שאור דחכמה בא בכלי דכתר,

ואור דבינה בכלי דחכמה וכו', עד אור דיסוד בכלי דהוד. הרי, שהאורות דאו"י באו כולם שלא במקומם, אלא רק האו"ח בא תמיד במקומו, כי או"ח דיסוד בא בכלי דיסוד, ואו"ח דמלכות בכלי מלכות דמלכות.

ועד"ז הבינה, שאין לה רק ז' אורות דאור ישר, שהמה מתקבלים בכלים היותר זכים, כנ"ל שכל המקבל מקבל בדבר היותר זך,דהיינו מכתר עד נצח, ונמצא אור הבינה בכלי דכתר, ואור החסד בחכמה עד אור היסוד בכלי דנצח, אלא רק ג' האורות דאור חוזר באים במקומם, אורות: הוד, יסוד, מלכות, בהכלים דהוד יסוד מלכות.

ולפי המבואר, יש הבחן גדול בין בינה פרטית דכתר, ובין בינה פרטית דחכמה, ובין הבינה פרטית דבינה וכו', כי רק בבינה דכתר נמצא אור הבינה בכלי שלה משא"כ בבינה דחכמה, הלא אין שם אלא אור החסד בכלי דבינה. ובבינה דבינה, הלא אין שם אלא אור הגבורה בכלי דבינה וכן כלם הרי שהאחת אינו דומה לחברתה.

ואפילו האורות דאו"ח, שאינם מחליפים מקומם, כנ"ל, עכ"ז יש להבחין גם בהם שינויים בדרך ההתפרטות, להיות האו"ח בכל מקום שהוא, נמצאת מתפשטת לו הארה מאור ישר, ולפיכך למשל ביסוד דחכמה, מתפשטת לו הארה מאו"י דהוד דחכמה, אמנם ביסוד דבינה, מתפשטת לו הארה מנצח דבינה, כי בהוד דבינה אין שם אור ישר, כנ"ל.

אמנם היוצא מהכלל האמור הוא, אם אתה תשמור לפרוט רק את הספירה הכוללת ביחוד, רצוני לומר, כי תקח למשל ספירת בינה הכללית, ותלך ותפרוט אותה מעשר לעשר, דהיינו למשל, כי תפרוט את הבינה הפרטית דפרטית, מעשר ספירות דבינה הפרטית, של הע"ס דבינה הכללית, שנקראת בינה של בינה דבינה, אז יהיו כולן שוות זה לזה בלי הפרש כלל, שהרי בכולן תמצא, ז' דאו"י בז' כלים העליונים כח"ב חג"ת נצח, וג' דאו"ח בג' כלים תחתונים הוד יסוד מלכות, ועד"ז אפילו אחר ההתפרטות בפעם האלף, ועד"ז בשאר הספירות.

פרק י

מבאר: ענין זווג דהכאה, הכולל ב' כחות, כח המושך, וכח הדוחה, הפועלים בבת אחת. זה בעביות, וזה בקשיות שבמסך.

הסבר רחב בפירוש המלים זווג דהכאה

וענין זווג דהכאה הנ"ל צריך ביאור רחב, שלכאורה יש כאן משמעות של חיוב ושלילה ביחד, שהרי זווג, והכאה, משמעותו דחיה והפרדה ושנאה גדולה, ואיך תאמר זווג של

הכאה, שהמשמעות היא, אהבה של שנאה, או דביקות של הפרדה, או המשכה של דחיה, המתמיה לכאורה מאד.
אמנם כן הוא באמת, שהם ב' הפכים בשליטה אחת, אלא, שהשליטה הזאת מורכבת בשני נושאים מיוחדים, דהיינו ב' כחות: כח המושך, וכח הדוחה, שכח המושך שורה בעביות הכלי. וכח הדוחה שורה במסך שבכלי, שהורכבו זה בזה, ושניהם שולטים בבת אחת, בזמן אחד, בב' מקומות.
וכדי לברר היטב כראוי שתתקבל על הדעת, מבלי לעורר שום תמיהות ובלבולים, אאריך קצת. ואמשיל לך משל, ממציאות הגשמי המדומה ובולט לעינינו. למשל, כשאתה רואה אבן או איש, נופל ממקום גבוה על הארץ, הרי לעיניך, שהאיש נמשך מלמעלה למטה בחוזק ובמהירות גדולה, ועכ"ז, כשמגיע ונוגע באדמה, הרי האדמה מכה בו, ודוחה אותו במקצת למעלה.
ויש כאן ב' סברות, סברה אחת היא שיש לכדור הארץ הכח המושך הגדול, אל כל דבר המונח באויר השמים, אם אין לו דבר מוצק שיגין עליו. ולפיכך, כשהאדם נעתק למשל מגג הבית אל האויר, תיכף שולט עליו כח המושך של כדור הארץ. ובזה מתבאר להם, דבר הנפילה במהירות גדולה עד הארץ. אמנם יש כאן הרהור, שלפי"ז, היה האדמה צריכה לחבק אותו באהבה רבה, מבלי שיוכל לזוז ממנה אף משהו לרגע. ואנו רואים ההיפך, כי ברגע הראשון שנוגע בה, תיכף היא מדחה אותו במהירות, וחוזר מעט לאחוריו למעלה.
ולעומת זה יש סברה אחרת, שיש איזה מין כח דוחה מלמעלה מאויר של ארצנו, אשר כח הדוחה פועל על כל דבר הנמצא באויר, שדוחה אותו לארץ שלנו. וגם לארץ שלנו יש כח הדוחה לבד, ולא כלום מכח המושך, ולפיכך כשנעתק האדם מגג הבית, ובא באויר השמים, תיכף פועל עליו כח הדוחה מלמעלה, ומורידהו להארץ. וע"כ כשנוגע בארץ, הרי היא שוב דוחה אותו לאחוריו למעלה.
אמנם אם נקיש הענף לשורשו אשר בעולמות העליונים, שע"פ רוב הענינים קרובים זה לזה, אנו מוצאים שב' הסברות האלו אינן נכונות, ואפשר לומר גם כאן, שכל כדור וכדור יש לו כח המשכה וכח הדוחה המורכבים זב"ז, דהיינו, שיש שם כח עביות, שהוא כח המשכה, להמשיך בתוכו כל מה שמחוצה לו. וכנגדו יש לו כח קשיות, שהוא דוחה ממנו כל גוף חיצוני מלהכנס לתוכו, ולפיכך, כל המשכה, הוא ודאי מכח הנקודה המרכזית שבפנימיותה, כי שם שורה כח המשכה שבה, כי נקודה המרכזית היא עבה

יותר מכל הכדור, ולפיכך מושכת אליה, כל הנמצא בתוך החלל ההקפי המונח תחת כח פעולתה ושליטתה.
ועכ"ז אינה מושכת הדבר עד לבלוע אותו, כמו שהיה מחויב להיות, מבחינת כח המשכה שלה בלבד, אלא באותו רגע שהדבר הנמשך, נוגע בקליפתה החיצוני, תיכף מתעורר כח הדוחה השורה בקליפתה, שהיא הקשיות, ומדחה אותה בחזרה למעלה.
ונמצא שהדבר שמשכה אליה, בא לידי קבלה ולא באופן המשכתה, אלא באופן אחר, כי נפסק באמצע הדרך, מחמת כח הקשיות והדוחה המעכבו על דרכו, כמבואר. הרי, שזווג והכאה פועלים כאן יחד. אשר הזווג הוא המושך, והקשיות הוא הדוחה, שמתוך כך מקבלת אותו עליה ואינה בולעת אותו חיים לבטנה. באופן, שאפשר לומר אשר עיקר כלי קבלה, הוא כח הדוחה שבה, שמקבל אותו ומחזיק אותו כראוי להיות, שלולא כח הדוחה, היה נבלע בתוכה חיים שאולה.
גם תראה, שהמושך והדוחה שקולים המה יחד כב' טפות מים, במדת גבורתם: כי אם היה כח המושך מרובה מעט מכח הדוחה, הרי לא היתה שום אפשרות להתנועע עליה, כי היה המתנועע נדבק בה, כמו ברזל באבן השואבת. ואם היה כח הדוחה במרובה משהו, היו כל היקום מרקדים עליה ולא יכלו לנגוע בה, הרי ששקולים המה.
ועד"ז תבין היטב, ענין זווג דהכאה, הנוהג בהעליונים, אשר אע"פ, שהזווג וההכאה הם ב' הפכים, מ"מ משתתפים: בשליטה אחת, בבת אחת, בזמן אחד, אלא בב' מקומות שהן העביות והקשיות, כנ"ל. וזכור זה לכל ההמשך בחכמה זאת.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אדם קדמון. (לתשובה)
מהו אור חוזר. (לתשובה)
מהו אור ישר. (לתשובה)
מהו אור מקיף. (לתשובה)
מהו אור פנימי. (לתשובה)
מהו אורך. (לתשובה)
מהי בינה. (לתשובה)
מהו בלתי דבוק. (לתשובה)
מהו גבול. (לתשובה)
מהו גג. (לתשובה)
מהו גוף. (לתשובה)
מהו גלגל. (לתשובה)

מהן ג"ר. (לתשובה)
מהי גשמיות. (לתשובה)
דרך העברה. (לתשובה)
הארה מרחוק. (לתשובה)
הזדככות המסך. (לתשובה)
הרחקה גמורה. (לתשובה)
מהי הרכנת ראש. (לתשובה)
מהי התכללות הספירות. (לתשובה)
מהי התקשרות. (לתשובה)
מהו זה תוך זה. (לתשובה)
מהו זווג דהכאה. (לתשובה)
מדט זעיר אנפין- ז"א. (לתשובה)
מהן ז"ת. (לתשובה)
מהו חומר. (לתשובה)
מהי חיה. (לתשובה)
מהי חיצוניות. (לתשובה)
מהי חכמה. (לתשובה)
מהו חלון. (לתשובה)
מהי יחידה. (לתשובה)
מהי יציאה לחוץ. (לתשובה)
מהי ירידה. (לתשובה)
מהו ישר. (לתשובה)
מהו כתר. (לתשובה)
מהו לאט לאט. (לתשובה)
מהו מחבר. (לתשובה)
מהם מימי אור. (לתשובה)
מהי מלכות. (לתשובה)
מהו ממעלה למטה. (לתשובה)
מהו ממטה למעלה. (לתשובה)
מסבב. (לתשובה)
מסך. (לתשובה)

מקיף. (לתשובה)
מתבטל. (לתשובה)
נמשך. (לתשובה)
נפש. (לתשובה)
נרנח"י. (לתשובה)
נשמה (לתשובה)
סובב. (לתשובה)
מהו סיום. (לתשובה)
מהו סמוך. (לתשובה)
מהי עביות. (לתשובה)
מהו עובר. (לתשובה)
מהם עליון ותחתון. (לתשובה)
מהי עצמות. (לתשובה)
מהי פנימיות. (לתשובה)
מהן פנימיות וחיצוניות. (לתשובה)
מהו צנור. (לתשובה)
מהו קו. (לתשובה)
מהי קומה זקופה. (לתשובה)
מהי קצבה. (לתשובה)
מהי קרקע. (לתשובה)
מהו ראש. (לתשובה)
מהו רוח. (לתשובה)
רוחניות. (לתשובה)
רחוק. (לתשובה)
תחילת ההתפשטות. (לתשובה)
מהו תיכף. (לתשובה)
מהי תכלית כולם. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מהו המקור, לכלים דעגולים. (לתשובה)
מה הן הרשימות, שנשארו בעגולים לאחר צמצום. (לתשובה)
למה העגולים הם זה בתוך זה. (לתשובה)

למה אין בחינת זה תוך זה, בא"ס ב"ה. (לתשובה)
מהו השורש, אל האורות כולם. (לתשובה)
מהו השורש, אל הכלים כולם. (לתשובה)
מהו המקור של או"ח. (לתשובה)
למה האורות קודמים לכלים. (לתשובה)
למה בינה אינה קודמת לחכמה. (לתשובה)
מאין המקור לכח השליטה בעולמות. (לתשובה)
מאין נמשך המסך. (לתשובה)
כמה סבות קדמו למסך. (לתשובה)
מהו המקור, לכלים דיושר. (לתשובה)
מהיכן, העגולים מקבלים אור. (לתשובה)
כיצד העגולים מקבלים אור, זה מזה. (לתשובה)
למה מוכרחים העגולים, לקבל מיושר. (לתשובה)
מה הם החלונות, בגג ובקרקע של כל עגול. (לתשובה)
מה גרם לעגולים להיות, זה למטה מזה. (לתשובה)
למה צריכים העגולים, שיחברם הקו. (לתשובה)
מהו ההבדל בין ספירות דיושר, לספירות דעגולים. (לתשובה)
למה אינו מספיק כח הצמצום, אלא שצריכים גם למסך. (לתשובה)
מה המה אורות דיושר. (לתשובה)
מהו ההבדל בין הארה ישרה, להארה מתעגלת. (לתשובה)
במה העגולים מעולים מהיושר. (לתשובה)
במה הספירות דיושר מעולות מן העגולים. (לתשובה)
למה בעגולים, כל החיצוני יותר משובח. (לתשובה)
למה בכלים דיושר, הפנימי יותר משובח. (לתשובה)
למה עולם העשיה חיצוני מכל העולמות. (לתשובה)
מי סיבב ליציאת המסך. (לתשובה)
מתי נעשה המסך. (לתשובה)
למה מעלת המסך תלויה במדת עביות דבחי"ד. (לתשובה)
מה הם כלי הקבלה, שבאור הקו. (לתשובה)
מה הם ב' מיני ע"ס, שבכל נאצל. (לתשובה)
למה או"ח, נחשב לכלי קבלה. (לתשובה)

במה משוערת מדת גודלו של או"ח. (לתשובה)
למה נבחנת המלכות לכתר דאו"ח. (לתשובה)
למה המסך והעביות משמשים כאחד. (לתשובה)
למה העביות והאו"ח, תלויים זה בזה. (לתשובה)
על ידי מה מזדכך המסך. (לתשובה)
למה ספירות דעגולים הן בחינת נפש. (לתשובה)
למה ספירות דיושר הן בחינת רוח. (לתשובה)
מהי המעלה של ג' ראשונות דיושר. (לתשובה)
כיצד עומדות ספירות דיושר, בתוך העגולים. (לתשובה)
למה עומדים העגולים, במקום ג"ר דיושר. (לתשובה)
כמה המרחק בין עגול לעגול. (לתשובה)
למה העגולים, אין מסבבים הז"ת דיושר. (לתשובה)
למה אסור לעסוק, בג"ר דכל מדרגה. (לתשובה)
האם אסור לעסוק, בכל הע"ס הפרטיות שבג"ר. (לתשובה)
למה אין עוסקים בספירות העגולים. (לתשובה)
כיצד מתחלקות הע"ס, בה' בחינות שברצון. (לתשובה)
מהי הכונה בדיוק, עשר ולא תשע, עשר ולא י"א. (לתשובה)
למה הרצון לקבל, אינו מתגלה בפעם אחת. (לתשובה)
למה העביות נחשבת לפנימיות. (לתשובה)
למה דוקא הפנימיות נחשבת לכלי קבלה. (לתשובה)
במה נבחן גדלם וקטנם של העולמות. (לתשובה)
למה נסתלק האור גם מג' בחינות ראשונות, בעת הצמצום. (לתשובה)
מה המה ג' ההבחנות שבכלים. (לתשובה)
מה המה ב' ההבחנות שבחומר רוחני. (לתשובה)
עד מתי נחשב הנאצל ע"ש העליון. (לתשובה)
מתי נחשב הנאצל ליוצא מעליון לרשות עצמו. (לתשובה)
מהו הפירוש של לא אפשר. (לתשובה)
מהו הפירוש של לא קמכוין. (לתשובה)
למה נבחנת בחי"א בלא אפשר ולא קמכוין. (לתשובה)
למה נבחנת בחי"ב באפשר ולא קמכוין. (לתשובה)
למה נבחנת בחי"ג בלא אפשר וקמכוין. (לתשובה)

למה נבחנת בחי"ד באפשר וקמכוין. (לתשובה)
למה לא כל בחינות הרצון ראוים לכלי קבלה אלא רק בחי"ד בלבד. (לתשובה)
למה כל שינוי צורה שנולד בעביות בחי"ד יוצא לבחינת נאצל חדש. (לתשובה)
למה אין אור העליון פוסק מהנאצלים אפילו רגע. (לתשובה)
מהו ההפרש מבחינת השפעה, לבחינת קבלה בכלים. (לתשובה)
למה משפיע משפיע בדבר העב יותר, ומקבל מקבל בדבר הזך יותר. (לתשובה)
כיצד מובנת בחינת חידוש צורה, בהתפשטות אור העליון. (לתשובה)
איך יוצא הנאצל, מבחינת אור העליון. (לתשובה)
מהו ההפרש משמות ד' הבחינות, לשמות כח"ב ז"ן. (לתשובה)
איך הסדר של כניסת האורות בנאצל, לאחר התיקון. (לתשובה)
איך הסדר של הגדלת הכלים שבכל פרצוף, לאחר התיקון. (לתשובה)
מהו חומר ראשון של כל נאצל. (לתשובה)
מה המה ב' כתרים שבכל מדרגה. (לתשובה)
למה לא נעדר האור מהמקום, בעוברו למקום אחר. (לתשובה)
במה נמצא כל עליון, כלול מהתחתונים ממנו. (לתשובה)
במה נמצא כל תחתון, כלול מהעליונים ממנו. (לתשובה)
מהו המפתח, למצוא הבחנות בין הספירות הכלולות זו מזו. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בכתר. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בחכמה. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בבינה. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בחסד. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בגבורה. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בת"ת. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, בנצח. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, בהוד. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, ביסוד. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, במלכות. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בכתר הכתר. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בחכמה דכתר. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בבינה דכתר. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בחסד דכתר הכתר. (לתשובה)

אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בגבורה דחכמה דנצח. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בת"ת דבינה דהוד. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בנצח דיסוד דכתר. (לתשובה)
אלו הן בחינות או"י ובחינות או"ח, הנמצאות בהוד דת"ת דמלכות. (לתשובה)
איך מתלבשים האורות דאור ישר ואו"ח בכלים. (לתשובה)
איך הוא הסדר של סבה ומסובב, מא"ס ב"ה עד מלכות דאדם קדמון. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אדם קדמון** (ח"ב פ"א או"פ ת')

הוא עולם הראשון המקבל מא"ס ב"ה, ונקרא ג"כ קו אחד, שנמשך תיכף אחר הצמצום מא"ס ב"ה עד סמוך לעוה"ז. השם של אדם, מיוחס רק על ספירות דיושר, שבעולם הראשון, שהוא אור הרוח, שפירושו אור השפעה, ולא על ספירות דעגולים שבו, שאין בהם אלא אור נפש בלבד, שפירושו אור של קבלה לעצמם, בלי יכולת להשפיע לזולתם. והוא השורש, לבחינת אדם שבעוה"ז.

סימן ב
(לשאלה) **אור חוזר** (ח"ב הסת"פ ע"ט)

הוא האור שאינו מקובל בבחי"ד. פירוש, שהוא האור המיוחד למלא את בחי"ד והיא אינה מקבלתו, מסבת המסך המעכב אותו, ומחזירו לאחוריו. ופעולה זו, מכונה בשם זווג דהכאה (עי' הת"פ ח"ב אות כ"ב ד"ה והנה). וכל כלי קבלה שבפרצופים, מהצמצום ואילך, נמשכים מאו"ח הזה, שהוא משמש להם, במקום בחי"ד שבא"ס ב"ה.

סימן ג
(לשאלה) **אור ישר** (ח"ב הסת"פ צ"ד)

הוא האור העליון הנמשך מא"ס ב"ה, ומושפע בפרצופים, שמאחר הצמצום ואילך. והוא מכונה כן, להורות, שאינו מושפע בכלים דעגולים, וכן בכל מדרגות שאין בהן כלום מעביות דבחי"ד, זולת בספירות דיושר בלבד, על פי הכלל, אשר משפיע אינו משפיע זולת בדבר העב יותר, שהוא העביות שבבחי"ד.

סימן ד
(לשאלה) **אור מקיף** (ח"ב פ"א או"פ מ')

הוא אור המיועד להתלבש במדרגה, אלא שמתעכב מחמת איזה גבול שבה. ויש בשם זה שתי משמעויות: א' שהוא הארה רחוקה. ב' שהוא הארה בטוחה, כלומר, שסוף סוף

עתידה להתלבש שמה, כי האור "מקיף" עליה מסביב, ואין מניח לה שום מקום שתמלט ממנו, עד שתהיה ראויה לקבלתו בשלימות.

סימן ה
(לשאלה) **אור פנימי** (ח"ב פ"א או"פ מ')
הוא האור המלובש בכלי.

סימן ו
(לשאלה) **אורך** (ח"ב פ"ב או"פ אות ד' ד"ה היינו)
המרחק שבין ב' הקצוות שבמדרגה, כלומר, מבחינה הזכה יותר, עד לבחינה העבה יותר, מכונה בשם "אורך", כי כן הוא גם אורך המדומה הגשמי, שרומז על השטח שבין קצהו העליון לקצהו התחתון.

סימן ז
(לשאלה) **בינה** (ח"ב פ"א או"פ ר')
ההתבוננות בדרכי גורם ונמשך, כדי לברר כל התוצאות הנולדות ויוצאות מאיזה דבר, מכונה בשם "בינה".

סימן ח
(לשאלה) **בלתי דבוק** (ח"ב ג')
השואת הצורה שבין ב' רוחנים, היא דביקות, ושינוי צורה שביניהם עושה אותם "בלתי דבוק" זב"ז.

סימן ט
(לשאלה) **גבול** (ח"ב הסת"פ ע"ט)
המסך שבכל מדרגה, מודד ועושה "גבול" על המדרגה, בקומת האו"ח שהמסך מעלה (עי' לעיל אות ב') במדת עביותו, כי מסך בחי"ג מגביל קומת המדרגה, שלא תשיג אור כתר. ומסך דבחי"ב מגבילה גם מאור חכמה וכו'.

סימן י
(לשאלה) **גג** (ח"ב פ"א או"פ א' שניה)
הוא כתר שבכל מדרגה. וכן בספירות ובעולמות.

סימן יא
(לשאלה) **גוף** (ח"ב פ"א או"פ צ')
כלי קבלה אמיתיים שבכל מדרגה, המתפשטים מכח או"ח שבמסך, ממנו ולמטה, נקראים "גוף" המדרגה, להיותם קודמים מהאורות. לאפוקי האורות המתפשטים לזווג דהכאה על המסך, שהם קודמים לכלים.

סימן יב
(לשאלה) **גלגל** (ח"ב ב')
ספירות דעגולים מכובים בשם "גלגלים", להיות האורות מתעגלים בהם, כלומר. שאי אפשר להכיר בהם זכות ועביות.

סימן יג
(לשאלה) **ג"ר** (ח"ב פ"א או"פ צ')
הן אורות שקדמו לכלים, המלובשים באו"ח העולה להם ממסך ממנו ולמעלה, דהיינו ג' ספירות ראשונות: כתר, חכמה, בינה, או שמכונים ראש של הפרצוף.

סימן יד
(לשאלה) **גשמיות**
כל המדומה והמוחש בחמשת החושים, או שתופס מקום וזמן, מכונה בשם "גשמיות".

סימן טו
(לשאלה) **דרך העברה** (ח"ב פ"א או"פ ד' שניה)
האורות הנמשכים מא"ס ב"ה אל הספירות התחתונות, המה עוברים בהכרח דרך הספירות העליונות, ומתוך שאין הרוחני נעדר ממקום א', בהיותו עובר למקום ב', אלא נשאר קיים, גם במקום א' וגם במקום ב', וע"כ אנו מבחינים בכל ספירה ב' מיני אורות: אורות של בחינתן עצמן, ואורות שנשארו בהן, "דרך מעבר".

סימן טז
(לשאלה) **הארה מרחוק** (ח"ב פ"א או"פ מ')
ההארה הפועלת בפרצוף, בשעה שאין לו לפרצוף כלי קבלה לאור ההוא, נקראת בשם "הארה מרחוק", שהמשמעות, אשר יש מרחק ושינוי רב, בין האור, ובין כלים של הפרצוף המיוחסים לאותו אור, אשר ע"כ אין הכלים מוכשרים לקבל האור ההוא ולהלבישו, אלא מקבלים ממנו הארה מרחוק.

סימן יז
(לשאלה) **הזדככות המסך** (ח"ב הסת"פ ע"ד)
היא הזדככות העביות שבבחי"ד. להיות קומתו של האו"ח, שהמסך מעלה ומלביש על האור ישר, תלוי במדת גדלה של העביות שבבחי"ד (עי' לעיל אות ב', או"ח), שפירושו גודל השתוקקות שבה, לכן אחר שמדרגה נתמלאה, באור שלה שהמשיכה, מתגבר האו"מ ומזכך את המסך עד איזה שיעור של מדת ההשתוקקות. וזהו מכונה שנזדככה מעביותה שהיתה בה, ונקרא ג"כ בשם "הזדככות המסך".

סימן יח

(לשאלה) **הרחקה גמורה** (ח"ב ח')

כששינוי הצורה, גדול כל כך עד שמגיע להפכיות הצורה, הקצה אל הקצה, הוא מכונה "הרחקה גמורה".

סימן יט

(לשאלה) **הרכנת הראש** (ח"ב פ"ב או"פ ג')

כשאורות דז"ת, משמשים גם בראש שנקרא ג"ר, כי האורות דג"ר הראוים לראש, חסרים שמה, מכונה "הרכנת ראש". כלומר, שהראש מושפל למדרגה שוה עם הז"ת שנקראות גוף.

סימן כ

(לשאלה) **התכללות הספירות** (ח"ב הסת"פ צ"ז)

הספירות נכללות זו מזו ב"דרך מעבר" (עי' לעיל תשובה ט"ו), ובהיות שהע"ס דאור ישר, הנמשכות מכתר עד מלכות, אי אפשר שיופיעו במדרגה, זולת בהתלבשותן בע"ס דאו"ח, הנמשכות ועולות ממלכות עד כתר, הנה אין לך ספירה מהן, שלא תהינה בה ב' ספירות מבחינת עצמה: אחת דאור ישר, ואחת דאור חוזר. ועוד שמונה ספירות, שנתכללו בה בדרך מעבר, שמקצתן עברו בה בדרך מעבר ממעלה למטה, ומקצתן עברו בה דרך מעבר ממטה למעלה.

סימן כא

(לשאלה) **התקשרות** (ח"ב פ"א או"פ כ')

ענין התלבשות ע"ס דראש המדרגה בע"ס דאו"ח, העולות ממלכות ממטה למעלה, מכונה בשם "התקשרות", מטעם, שנבחן כאן שהאורות קודמים לכלים, שאין עביות עולה עם או"ח הזה למעלה ממקומו, שהוא מלכות, אפילו משהו. ולפיכך, אין ע"ס דאו"ח הללו, נחשבות לכלים גמורים, הראוים להתלבשות העצמות בהם. וע"כ, מכונה התלבשות ההיא, רק בשם "התקשרות", כלומר, שהאור הישר מתקשר ושורה על הפרצוף, על ידי ע"ס דאו"ח אלו, אע"פ שאינו מתלבש ממש בהם. והתלבשות אור ישר בכלים, אינו אמור אלא באו"ח המתפשט למטה ממסך אשר עביות של המלכות דראש, יכולה להתפשט ולרדת ולהלביש את הע"ס דאור ישר הבאות בו.

סימן כב

(לשאלה) **זה תוך זה** (ח"ב פ"ב או"פ מ')

פירושו, זה מסובב מזה. כי עיגול חיצון מתבאר, שהוא הסבה והגורם, לעגול הפנימי

שבתוכו, המסובב והנמשך מהחיצון, באופן, אשר "זה תוך זה", מראה על היחס של "סבה ומסובב" דהיינו "עילה ועלול" שיש בהם.

סימן כג

(לשאלה) **זווג דהכאה** (ח"ב הסת"פ י"ח)

פעולת המסך, המעכב והמעלים את האור מבחי"ד, ומדחה את אור השייך לה, אל אחוריו לשורשו, הנה פעולה זו מכונה "זווג דהכאה", שהוראת השם הזה מורה, שפעולה זו נושאת בתוכה, ב' ענינים הפכיים: כי מצד אחד "מכה" באור, שפירושו שדוחה ומעלים אותו מלהאיר. ומהצד השני "מזדווג" עם האור, שפירושו, שגורם לו רביה והרחבה יתירה, שהרי שיעור אור זה הנעלם ונדחה מבחי"ד, נהפך לאור מגולה גדול המלביש לאור ישר, שנקרא או"ח, שבלעדו, אי אפשר כלל לאור א"ס ב"ה, שיתלבש בפרצוף.

סימן כד

(לשאלה) **זעיר אנפין, ז"א** (ח"ב הסת"פ י"ג)

זעיר אנפין, פירושו, פנים מוקטן, כי אור חכמה מכונה "אור פנים", בסו"ה חכמת אדם תאיר פניו, ועל שם זה, נקרא פרצוף הכתר הכללי שבעולם אצילות, בשם "אריך אנפין", שפירושו, פנים גדולים, מטעם שיש בו עצם אור חכמה. ולפיכך, בחי"ג, אשר עצמותה, היא רק אור חסדים הנמשך מבינה, אלא שיש בו גם הארה מחכמה, אבל אינו עצמות אור חכמה, הוא מכונה משום זה, פנים מוקטן, דהיינו "זעיר אנפין", כי אור פנים שלו, מוקטן וממועט בערך בחי"א.

סימן כה

(לשאלה) **ז"ת, ז"ס תחתונות** (ח"ב פ"א או"פ צ')

ע"ס הנמשכות ממסך ולמטה, מכונות בשם גוף או "ז"ת" (עי' לעיל תשובה י"א). כי בערך, שכל הפרצוף נבחן לפעמים, לעשר ספירות בלבד, יהיו ג' ספירות ראשונות כח"ב, בראש של פרצוף ו"ז"ת" שהן חג"ת נהי"ם בגוף של הפרצוף.

סימן כו

(לשאלה) **חומר** (ח"ב הסת"פ מ')

העביות שבפרצוף מבחי"ד שברצון (עי' עביות, לקמן אות נ"ג) מכונה, בשם "חומר" של פרצוף. והוא שם מושאל מחומר גשמי מדומה, שיש בו ג' קוטרים: אורך, רוחב, ועומק. וששה קצוות: מעלה, מטה, מזרח, מערב, צפון, דרום.

סימן כז
(לשאלה) **חיה** (ח"ב פ"ב או"פ ו')

היא אור חכמה, בסו"ה החכמה תחיה את בעליה.

סימן כח
(לשאלה) **חיצוניות** (ח"ב הסת"פ ו')

הזך יותר שבכל כלי נבחן ל"חיצוניות" הכלי, והוא בחינת כלי, לאו"מ המאיר בו מרחוק.

סימן כט
(לשאלה) **חכמה** (ח"ב פ"א או"פ ר')

ידיעת התוצאות התכליתיים, מכל פרטים שישנם בכל מציאות, נקראת בשם "חכמה".

סימן ל
(לשאלה) **חלון** (ח"ב פ"ב או"פ ע')

הכח מבחינת עביות המסך, הנבחן בע"ס דראש מדרגה או בע"ס דעגולים, הנה כח עביות זה המתפעל בהם עם האו"ח העולה אליהם ממסך, נקרא בשם "חלון". פירוש: כי או"ח הנדחה מבחי"ד מחמת עביותה, נעשה לבחינת כלי קבלה לאור העליון, במקום בחי"ד שהיתה כלי קבלה בא"ס ב"ה. והוא מטעם, שהאו"ח הוא באמת כלול מעביות דבחי"ד, מחמת שהיא המשיכה אותו אצלה מא"ס ב"ה (עי' הסת"פ ח"ב אות ע"ט ד"ה וזה). אמנם אין עביות זו ניכרת, רק בכלים דגוף, להיותם מתפשטים, ממטה למסך, דהיינו למטה מבחי"ד של ע"ס דראש, וע"כ עביות דבחי"ד שבמסך שולטת בהם, ולפיכך, נחשבים לכלים גמורים, להתלבשות האור העליון בהם. משא"כ בע"ס דראש, שהן בהכרח למעלה מבחי"ד שלהן, אלא שאו"ח עולה אליהן ממטה למעלה, ואין עביות דבחי"ד שבמסך יכולה להתכלל ולעלות עם האו"ח, למעלה ממקומה, לט"ס ראשונות ממנה, ולפיכך, אין האו"ח הזה נעשה שם לבחינת כלים גמורים, אלא לבחינת שרשים לכלים בלבד. וע"כ נקראת התלבשות ט"ס באו"ח זה, רק בשם התקשרות (עי' לעיל אות כ"א). ועם כל זה, כלפי ט"ס דראש, נבחן גם האו"ח הזה, לבחינת "כח של עביות", כי על כן נעשה לכח התקשרות, עכ"פ, להתפיס אותם בנאצל. והנה כח זה מכונה בשם "חלון", כי בכניסת או"ח ואו"י להאיר את הכלים הזכים דעגולים, שאין בהם הכר של עביות כל עיקר, הרי כח של עביות שיש באו"ח, הוא שפל בהרבה מהם, וע"כ פחות ומשפיל את דופני הכלים דעגולים, "דרך כניסתו בהם". בדומה, לנקב וחור שישנו בחדר, שהוא פחת וחסרון בכותל החדר, אמנם הוא דרך כניסה לאור השמש. וכן כאן, הפחת והחסרון שנעשה בדופני הכלים דעגולים, מכח עביות שבאו"ח, אינו נחשב בהם כלל לחסרון,

אלא לחלון, כי זולתו לא היה להם שום אור, שהרי אינם מקבלים שום אור, אלא דרך הקו, בכח מסך שבו.

סימן לא

(לשאלה) **יחידה** (ח"ב פ"ב או"פ ו')

אור המלובש בספירת כתר נקרא בשם "יחידה".

סימן לב

(לשאלה) **יציאה לחוץ** (ח"ב הסת"פ נ"ט)

השתנות צורה המושגת ברוחני, מכונה בשם "יציאה לחוץ" הימנו. להיות שינוי הצורה המתהווה בחלק מפרצוף, נבחן, שחלק זה יצא מפרצוף ולחוץ, ע"ד מדליק מנר לנר ואין הראשון חסר, כי אין העדר ברוחני. וא"כ נמצא, כי כשמתחיל החלק לשנות צורתו, הנה יחד עם השתנות זו, מתחיל להתפרד מפרצוף, ולצאת לחוץ מפרצוף לרשות חדשה בפני עצמו. באפן, שהשתנות הצורה ו"יציאה לחוץ" היינו הך הם.

סימן לג

(לשאלה) **ירידה** (ח"ב פ"א או"פ ה' שניה)

התעבות, פירושה "ירידה", כלומר שירד ממדרגתו. והזדככות, פירושה עליה, כי נתעלה בהשואת הצורה לא"ס ב"ה, וזה הכלל, כל הזך יותר הוא עליון יותר, וכל העב יותר הוא תחתון יותר.

סימן לד

(לשאלה) **ישר** (ח"ב פ"א או"פ ה')

כשאור עליון, יורד לכלים שיש בהם מעביות דבחי"ד, שפירושו השתוקקות, שהרי ממשיכה אותו בהשתוקקותה, נבחן, שהאור יורד "ביושר", כלומר, בהתאם גמור למדת העביות והשתוקקות שבה. בדומה לדבר כבד, הנופל לארץ מלמעלה, הריהו נופל בקו ישר גמור מלמעלה למטה, ובמרוצה גדולה, מחמת כח המושך שיש בארץ אליו, משא"כ אם דבר קל נופל לארץ, שאין שם מקום לפעולת כח המושך עליו, אז הוא מתעגל באויר, באטיות, עד שנח עליה. כן הדבר כאן, כי בכלים שאין בהם עביות, כמו כלים דעגולים, נבחן, שהאור הבא לשם בכח הספירות דיושר, הוא מתעגל, כי אין שם עביות, שפירושו השתוקקות, אשר ימשיכו אליהם בכח המשכה. משא"כ בכלים דיושר, שיש שם עביות, הממשיך את האור בכח גדול, נמצא האור יורד במרוצה ביושר מדויק, בדומה לקו "ישר".

סימן לה
(לשאלה) **כתר** (ח"ב פ"א או"פ ר')
השראת השורש על המדרגה, נקרא בשם כתר, מלשון מכתיר, שפירושו מסבב, להיותו הזך יותר מכל המדרגה, ונמצא משום זה, מסבב על הפרצוף כולו ממעל לו.

סימן לו
(לשאלה) **לאט לאט** (ח"ב פ"א או"פ ו')
המשכת אורות בסדר המדרגה, בסדר סבה ומסובב, מכונה "לאט לאט".

סימן לז
(לשאלה) **מחבר** (ח"ב פ"א או"פ ל')
מלכות דעליון נעשה כתר לתחתון, ולפיכך, נמצאת מלכות "מחברת" כל עליון עם תחתון שלו, כלומר, שנעשתה ביניהם השואת הצורה. ועי"ז נעשה "חיבור" בין כל המדרגות, מעולם אדם קדמון עד סוף עשיה. וענין זה, נוהג בכלים דיושר שנקראים קו, ולא בכלים דעגולים. ולפיכך, כל חיבור העיגולים זה בזה נעשה ע"י הקו.

סימן לח
(לשאלה) **מימי אור** (ח"ב פ"א או"פ ד')
האור היורד ממדרגתו, מכונה בשם מים או "מימי אור".

סימן לט
(לשאלה) **מלכות** (ח"ב פ"א או"פ ר')
בחינה אחרונה נקראת "מלכות", על שם, שממנה נמשכת בחינת הנהגה בתקיפות ובשליטה מוחלטת, כדוגמת מוראה של מלכות.

סימן מ
(לשאלה) **ממעלה למטה** (ח"ב הסת"פ ב/ק"ב)
אור המתפשט בכלים בסדר מדרגה, מזך אל עב, מכונה "ממעלה למטה". ואור זה נקרא אור ישר.

סימן מא
(לשאלה) **ממטה למעלה** (ח"ב הסת"פ ק"ג)
אור הנמשך בסדר מדרגה, מעב אל זך ממנו עד לזך ביותר, נקרא "ממטה למעלה". ואור זה נקרא בשם או"ח.

סימן מב
(לשאלה) **מסבב**
גורם לגילוי מדרגה, מכונה שמסבב אותה. והוא מלשון סבה ומסובב, כי סבה פירושו גורם, ומסובב, פירושו, שנמשך ונולד מאותו הגורם והסבה.

סימן מג
(לשאלה) **מסך** (ח"ג ב')
"כח צמצום", המתעורר בנאצל כלפי אור עליון, להפסיק אותו על דרכו מלרדת לבחי"ד, דהיינו, שברגע שמגיע ונוגע בבחי"ד, תיכף מתעורר הכח ההוא, ומכה בו ודוחה אותו לאחוריו, הנה הכח הזה נקרא "מסך". וצריך שתבחין ההפרש, בין בחינת מסך שיש בנאצל, לבין בחינת צמצום שבו, שהם ב' ענינים נבדלים לגמרי. כי כח צמצום שנעשה על בחי"ד, הוא מכוון כלפי הכלי שבנאצל, שהיא השתוקקות לקבל, שפירושו כי מחמת הרצון להשואת הצורה למאציל עיכב עצמו מלקבל בשעת ההשתוקקות לקבל, כי השתוקקות שבו שנקראת בחי"ד, היא כח עליון, שאין הנאצל יכול לבטלו או למעטו במקצת, אלא שיכול לעכב עצמו, שלא לרצות לקבל, אע"פ שמשתוקק מאד. וכח העיכוב הזה, שורה תמיד על בחי"ד שבנאצל, מלבד, בשעה שממשיך אור חדש, אז מחויב בהכרח לבטל את כח העכוב, דהיינו הצמצום שבו, ומתגלה בו השתוקקות אחר האור העליון, שבזה כחו יפה להמשיך אליו את האור. וכאן, מתחילה פעולתו של מסך שבנאצל, כי כל השתוקקות ממשיכה אור עליון בשלימות, כמו שהיה בא"ס ב"ה, להיותו כח עליון, שאין שום שליטה לתחתון למעט אותו כנ"ל, ולפיכך יורד האור כדי למלא הבחי"ד. אמנם באותו רגע, שהאור נוגע בבחי"ד, תיכף מתעורר ה"מסך", ומכה באור ומחזירו לאחוריו, כנ"ל, ונמצא בזה, שמקבל רק אור של ג' בחינות, ובחי"ד אינה מקבלתו, והנך רואה, שפעולת המסך אינה נוהגת, רק בשעת ביאת אור בלבד, אחר שנתבטל כח צמצום לשעתו, כדי להמשיך אור חדש, כמבואר. ופעולת צמצום אמנם, היא תמידית, לעכב את עצמו שלא להמשיך אור, הרי שצמצום ומסך הם ב' בחינות נפרדות זו מזו לגמרי, ותדע שמסך הוא תולדה מצמצום.

סימן מד
(לשאלה) **מקיף** (ח"ב פ"א או"פ מ')
עי' תשובה ד'.

סימן מה
(לשאלה) **מתבטל** (ח"ב פ"א או"פ י')
כששני רוחניים שוים בצורתם לגמרי, מבלי שינוי כל שהוא, אז חוזרים לאחד ממש, וקטן "מתבטל" בגדול.

סימן מו
(לשאלה) **נמשך** (ח"ב פ"א או"פ צ')
ירידת אור בכח עביות, שפירושה בכח השתוקקות שיש בנאצל, נקראת "נמשך" או המשכה.

סימן מז
(לשאלה) **נפש** (ח"ב הסת"פ צ"ה)
אור שאינו בא אל פרצוף בבחינת השפעה מאור א"ס ב"ה, אלא הוא מקבל ממדרגה עליונה ממנו הסמוכה לו, נקרא בשם אור נפש או אור נקבה.

סימן מח
(לשאלה) **נרנח"י** (ח"ב הסת"פ פ"ז)
כלים שבעשר ספירות, נקראים כח"ב זו"ן. ואורות שבע"ס, נקראים "נפש רוח נשמה חיה יחידה". וטעם קריאתם מתתא לעילא, דהיינו נרנח"י, ולא מעילא לתתא, דהיינו, יחנר"ן, הוא משום, דסדר כניסת האורות בפרצוף כן הוא, דהיינו מתחילה נפש, ואח"כ רוח וכו', שהוא בהיפך מכלים, ששם נגלה מתחילה כתר, ואח"כ חכמה, וכו', עד מלכות שהיא לבסוף.

סימן מט
(לשאלה) **נשמה** (ח"ב פ"ב או"פ ו')
האור המתלבש בכלי דבינה, נקרא בשם "נשמה". ונקרא כן, מלשון נשימה, להיות נשמה בחינת מקור לז"א שהוא בחינת אור רוח, הנושם משם חיותו, על דרך עליה וירידה, בסו"ה והחיות רצוא ושוב, ומלשון הכתוב ויפח באפיו נשמת חיים, והבן.

סימן נ
(לשאלה) **סובב**
גורם לגילוי מדרגה, מכונה בשם סובב למדרגה ההיא.

סימן נא
(לשאלה) **סיום** (ח"ב פ"א או"פ ז' שניה)
בחי"ד נקראת סוף או "סיום", להיותה מפסקת אור העליון שלא יתפשט אליה, ומסיימת ע"כ את המדרגה.

סימן נב
(לשאלה) **סמוך** (ח"ב ב')
קרבת הצורה לחבירו מכונה "סמוך" לחבירו.

סימן נג

(לשאלה) **עביות** (ח"ב הסת"פ ה')

גדלות הרצון לקבל בהשתוקקות גדולה, נקרא "עביות" מרובה, והשתוקקות מועטת נקראת "עביות" מועטת. והיא בחינת כלי המשכת השפע שבכל פרצוף, ומכונה ע"כ פנימיות הכלי.

סימן נד

(לשאלה) **עובר** (ח"ב פ"ב או"פ ד' שניה)

הארת מדרגה תחתונה, מחויבת לעבור דרך העליונה ממנה, כלומר כיון שהתחתונה מסובבת ויוצאת מן העליונה, נחשבת כמו שעוברת דרך העליונה. וכיון שעוברת דרך העליונה, הרי נקבעת שמה, ונקראת שמה אור "עובר", ואינה זזה משם, אלא בחינת ענף ממנה יוצא, ובא למקומו, דהיינו לתחתונה, בדומה למדליק נר מנר ואין הראשון חסר. ועד"ז תבין כל העתקת האורות מדרגא לדרגא. כי אין האור נעדר ממקומו הא' בביאתו למקום ב', כדדך הגשמיים, אלא כמבואר.

סימן נה

(לשאלה) **עליון ותחתון** (ח"ב הסת"פ ב/פ"ו)

ב' הבחנות עקריות יש לנו להבחין בכל פרצוף, שהן, בחינת כלי המשכת שפע שבו, ובחינת כלי קבלת שפע שבו. והן הפכיות זו לזו מקצה אל הקצה, כי מדת גדלו של שפע תלויה במדת עביות של כלי המשכה, כי אור הגדול יותר שבפרצוף הנקרא יחידה, צריך לכלי המשכה העב יותר, דהיינו מבחי"ד שבבחי"ד. והיפוכו בחינת כלי קבלה, כי האור הגדול יותר הנקרא יחידה אינו מתלבש זולת בכלי הזך יותר. ולפיכך, כשאנו מבחינים כלי המשכת השפע, אנו מבחינים אותם תחת השמות פנימיות וחיצוניות, וכל כלי הפנימי יותר הוא עב יותר, וממשיך קומה גדולה ביותר כנ"ל, וכל החיצון יותר הוא זך יותר, וממשיך קומה קטנה ביותר. וכשאנו מבחינים בחינת כלי קבלת האורות שבפרצוף, אנו מכנים אותם בשמות "עליון ותחתון", אשר כל העליון יותר הוא זך יותר, ומלובשת בו קומה גדולה ביותר, וכל התחתון יותר, הוא עב יותר, ומלובשת בו קומה קטנה ביותר.

סימן נו

(לשאלה) **עצמות** (ח"ב פ"ב או"פ ב')

אור חכמה נקרא "עצמות", משום שהוא עצמותו וחיותו של נאצל.

סימן נז
(לשאלה) **פנימיות** (ח"ב הסת"פ ב/פו)

בחינת עביות שבפרצוף, נקרא "פנימיות" שלו, להיותן מקום המשכת השפע.

סימן נח
(לשאלה) **פנימיות וחיצוניות**

עי' תשובה נ"ה.

סימן נט
(לשאלה) **צנור** (ח"ב פ"א או"פ ב')

כלים דיושר מכונים בשם "צנורות", להיותם ממשיכים ומגבילים את האור בגבולים שבהם, כמו צנור המגביל את המים העוברים בתוכם.

סימן ס
(לשאלה) **קו** (ח"ב פ"א או"פ ב')

עשר ספירות של כלים דיושר, מבחינת כלים שלהן נקראות צנור, ומבחינת האור הנמצא בהן נקראות קו. ורק עשר ספירות דעולם אדם קדמון מכונות בשם קו אחד, משא"כ עולם האצילות יש בעשר ספירות שבו ג' קוין.

סימן סא
(לשאלה) **קומה זקופה** (ח"ב פ"ב או"פ ג')

בשעה שאורות דראש מלובשים בכלים של ראש, מכונה פרצוף "שקומתו זקופה".

סימן סב
(לשאלה) **קצבה** (ח"ב פ"א או"פ ע')

או"ח בשיעור מדתו עצמו, עושה "קצבה" על האור העליון, משום, שהאור אינו שורה בנאצל, זולת ע"י הלבשתו של או"ח.

סימן סג
(לשאלה) **קרקע** (ח"ב פ"ב או"פ א')

מלכות של כל מדרגה או של עולם, מכונה בשם קרקע של עולם, או של מדרגה.

סימן סד
(לשאלה) **ראש** (ח"ג פ"ו)

ט"ס של אור עליון, המתפשטות לזווג דהכאה על מסך שבמלכות להעלות או"ח, נקראות "ראש" מדרגה, משום שאורות אלו קודמים למסך ואו"ח, ואין עביות המסך יכולה לעלות אליהם. (עי' תשובה כ"א).

סימן סה
(לשאלה) **רוח** (ח"ב ד')
האור המתלבש בכלי דז"א, נקרא "רוח" משום שדרכו לעלות אל בינה, לשאוב שפע, ולרדת למלכות, להשפיע בה. כדוגמת הרוח הרצוא ושוב. (עיין תשובה מ"ט).

סימן סו
(לשאלה) **רוחניות**
מלת רוחניות המובאת בספרי הקבלה, משמעותה שהיא מופשטת מכל המקרים הגשמיים, דהיינו מקום וזמן ודמיון וכו'. ולפעמים מורה רק על בחינת האור העליון שבכלי. אע"פ שגם כלי הוא רוחני מכל התנאים.

סימן סז
(לשאלה) **רחוק** (ח"ב פ"א או"פ מ')
השתנות צורה, בשיעור מרובה ביותר.

סימן סח
(לשאלה) **תחילת התפשטות** (ח"ב פ"א או"פ ז')
שורש של כל התפשטות אור, מכונה "תחילת התפשטות" או כתר.

סימן סט
(לשאלה) **תיכף** (ח"ב פ"א או"פ ו')
אור יורד בלי השתלשלות על סדר מדרגות של ד' בחינות, כי אין בו יותר מבחינה אחת מהן, מכונה שיורד תיכף, ואם משתלשל על סדר בחינות, נקרא "לאט לאט".

סימן ע
(לשאלה) **תכלית כולם** (ח"ב פ"א או"פ ז')
בחינה אחרונה שבכל מדרגות, דהיינו בחי"ד שבבחי"ד, מכונה תכלית כולם, להיותה עבה שבכולם, המכונה סוף, ומשום שכל המדרגות באות רק לתקן אותה.

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) אין סוף ב"ה, הוא מקור לכלים דהעגולים, כי כלים הללו, היו כלולים בא"ס ב"ה, אלא שלא נודעו שם, בסוד הוא ושמו אחד. (הסת"פ ח"ב אות נ"ב ד"ה ונתבאר).

סימן ב
(לשאלה) אחר הצמצום שנסתלק אור א"ס מכל ד' בחינות כנודע, מ"מ נשאר רשימו בכל בחינה ובחינה, מעין אור א"ס שהיה בו מטרם הצמצום. (או"פ ח"ב פ"ב אות פ' ד"ה ומקורם).

סימן ג
(לשאלה) יורה שאין שם הבחן אחר זולת הבחן סבה ומסובב לבד. (עי' תשובה כ"ב). (הסת"פ ח"ב אות נ"ג ד"ה וענין).

סימן ד
(לשאלה) משום שאין בא"ס ב"ה הכר כלי לגמרי. (הסת"פ שם ד"ה וענין).

סימן ה
(לשאלה) א"ס ב"ה הוא שורש לכל האורות שבעולמות. (או"פ ח"ב פ"א אות ד' ד"ה פירוש).

סימן ו
(לשאלה) העגולים הם השורשים לכל הכלים שבהעולמות. (או"פ ח"ב פ"א אות פ' ד"ה ומכאן).

סימן ז
(לשאלה) בחי"ד שנקראת מלכות הוא מקור לאו"ח. (הסת"פ ח"ב אות ס"ו ד"ה ונמצא).

סימן ח
(לשאלה) כי מתחילה יצאו האורות בג' בחינות זו למטה מזו, וג' בחינות אלו עוד לא נקראות כלים, עד שנגלה בחי"ד, שהיא לבדה נחשבת לכלי. הרי, שהכלים הם תולדה מן האורות. (הסת"פ ח"ב אות ה' ד"ה והנה).

סימן ט
(לשאלה) משום שבסדר אצילות העולמות מעילא לתתא, נמצא תמיד שהשלימות הוא קודמת וגורמת לגילוי הבלתי שלימות, כי כן משתלשלות המדרגות זו מזו, שכל מדרגה תחתונה פחותה מעליונה, עד שמתגלה עוה"ז, המקולקל ביותר מכולם. (או"פ ח"ב פ"א אות ר' ד"ה ואין).

סימן י
(לשאלה) המסך הוא המקור הראשון לכח שליטה בעולמות. (או"פ ח"ב פ"א אות ב' ד"ה וכח).

סימן יא
(לשאלה) הוא תולדה מצמצום ראשון. (או"פ ח"ב פ"א אות ב' ד"ה וכח).

סימן יב
(לשאלה) ב' סבות קדמו למסך, שהן: הצמצום, וביאת האור. כי אין המסך מתגלה אלא בשעה שאור העליון מגיע ונוגע בבחי"ד. (עי' תשובה מ"ג).

סימן יג
(לשאלה) העגולים הם המקור לכלים דיושר, שהרי המלכות דעגולים המשיכה את אור הקו, ומכחה נעשה המסך. (הסת"פ ח"ב אות נ"ו ד"ה ודבר).

סימן יד
(לשאלה) מכלים דיושר, והם עצמם אינם יכולים להמשיך מא"ס ב"ה, משום שאין בהם מסך ועביות. (או"פ ח"ב פ"א אות ל' ד"ה הוא).

סימן טו
(לשאלה) ע"י כח המסך המתרשם בהם, בלי שיוליך עמו את עביות שבו. והתרשמות המסך האמורה נקראת בשם חלונות של העגולים. (או"פ ח"ב פ"ב אות ע' ד"ה נקב).

סימן טז
(לשאלה) משום שאין בעגולים בחינת מסך. (או"פ ח"ב פ"א אות ל' ד"ה הוא).

סימן יז
(לשאלה) עי' לעיל תשובה פ"ה.

סימן יח
(לשאלה) האור הקו שקבלו העגולים, גרם בהם הכר מדרגות של זה למטה מזה, שנעשו בהם חלונות מהתרשמות המסך, וכל מדרגות הקו יצאו גם בעגולים. (או"פ ח"ב פ"ב אות צ' ד"ה ומשם).

סימן יט
(לשאלה) משום שהכלים דעגולים המה במעלה אחת, עם הראש דכל ספירה שבכלים דיושר הנמצאים למעלה מהמסך, ע"כ נבחנים, שהמה נמצאים במקום הראש של הספירה, ואינם מתפשטים כלל למטה מראש דיושר, שבכלים שלמטה מראש, כבר נמצאים למטה ממסך שבמלכות של ראש, ועביות שולטת בהם, וע"כ המה למטה מעגולים, כי למטה פירושו עב יותר, כי בעגולים אין בהם שום מסך ועביות, ולפיכך, נמצא גוף דכל ספירה ריקן מעגולים. באופן שע"ס דכתר דעגולים כולן מלבישות על ע"ס דראש דכתר דיושר, וע"ס דגוף הכתר פנוי מעגולים, וכן ע"ס דחכמה דעגולים מלבישים לע"ס דראש החכמה דיושר, וכו' עד"ז, ונמצא ע"כ גוף דיושר מפסיק בין כל ספירה וספירה דעגולים, ואין חיבור בין ספירות דעגולים, וע"כ צריכות שיחברן הקו. (או"פ ח"ב פ"א אות ג' ד"ה פירוש).

סימן כ
(לשאלה) כל הפרש ביניהן, הוא רק בבחינת מסך, שישנו ביושר ואינו בעגולים. (או"פ ח"ב פ"א אות ב' ד"ה וכח).

סימן כא
(לשאלה) עי' תשובה מ"ג.

סימן כב
(לשאלה) הם בחינת אור רוח. (או"פ ח"ב פ"ב אות ל').

סימן כג
(לשאלה) עי' תשובה ל"ד.

סימן כד
(לשאלה) מבחינת כלים, עיגולים מעולים מיושר, כי בכלים דעגולים אין מסך ועביות ובכלים דיושר יש מסך ועביות. ועוד כי כלים דעגולים קודמים ליושר. (או"פ ח"ב פ"א אות ב' ד"ה וכח).

סימן כה
(לשאלה) מבחינת אורות, יושר מעולה מן עגולים. כי ספירות דיושר ממשיכות אור עליון, ומשפיעות לעגולים. ואורות דיושר נקרא אור רוח, ואורות דעגולים נקרא אור נפש. (או"פ ח"ב פ"ב אות ל').

סימן כו
(לשאלה) כי חיצוני פירושו זך, וכל החיצוני ביותר, נמצא צורתו שוה ביותר לא"ס ב"ה, ומשובח ביותר. (הסת"פ אות ז' ד"ה וזה).

סימן כז
(לשאלה) פנימי, פירושו עב ביותר, כלומר, שיש שם השתוקקות מרובה ביותר, שמתוך כך, מדתו של האור שהוא ממשיך, הוא גדול ביותר, ואו"ח הנדחה לאחוריו, קומתו גדולה ביותר. (הסת"פ אות ה' ד"ה והנה).

סימן כח
(לשאלה) משום שבחי"ד שלו, אין בה, שום עביות הראוי להמשכת אור עליון, ומבחינה זו הוא נבחן, שהוא זך ביותר מכל העולמות. (עי' תשובה נ"ה). (הסת"פ אות י"ג ד"ה ועולם).

סימן כט
(לשאלה) אור עליון, שהגיע ונגע לבחי"ד להתפשט בתוכה, סבב, שיתגלה תיכף כח מסך להפסיקהו, ולדחות האור ההוא לאחוריו. (הסת"פ, אות י"ח ד"ה והענין).

סימן ל
(לשאלה) בעת שאור העליון הגיע ונגע בבחי"ד, להתפשט בה, אז נתעורר כח צמצום, שהוא מסך, להפסיקו ולדחותו לאחוריו, (הסת"פ אות נ"ו ד"ה ודבר).

סימן לא
(לשאלה) כי או"ח שמעלה המסך, אינו, כי אם אותו שיעור האור, שרצה להתפשט אל שיעור עביות שבבחי"ד, שפי' שיעור השתוקקותו והמשכתו את אור העליון. ואם העביות מרובה ביותר דהיינו בחי"ד שבבחי"ד, הנה האור שרצה להתפשט בבחי"ד, גדול ביותר. ואם עביות מועטת, דהיינו רק בחי"א שבבחי"ד, הרי האור שרצה להתפשט

בבחי"ד, קטן ביותר. ונמצא ע"כ שיעור קומת או"ח שבמסך, ושיעור עביות שבבחי"ד, דבר אחד הם. (הסת"פ אות ס' ד"ה ולפיכך).

סימן לב

(לשאלה) אע"פ, שאין באור הקו אלא ג' בחינות מ"מ כלי קבלה שלו, המה רק מכח בחי"ד, אלא שבחי"ד עצמה אינה מקבלת אור. (הסת"פ אות ט"ז ד"ה ולפיכך).

סימן לג

(לשאלה) ב' מהלכים של ע"ס יש בכל מדרגה: מהלך א' מלמעלה למטה, מתחיל מכתר ומסתיים במלכות, ונקראות ע"ס דאור ישר. מהלך ב' ממטה למעלה, מתחיל ממלכות ומסתיים בכתר, ונק' ע"ס דאור חוזר. (הסת"פ אות ק"ד ד"ה והנה).

סימן לד

(לשאלה) משום שאור הזה, כולו הוא שייך לבחי"ד ביחוד, והיה ראוי להתלבש בו בבחי"ד, לולא דחהו המסך לאחוריו, ולפיכך נעשה לבחינת קבלה במקום בחי"ד. (הסת"פ אות כ"א ד"ה עתה).

סימן לה

(לשאלה) במדת אור, שהיה ראוי לבא לבחי"ד, לולא המסך החזיר אותו לאחוריו. (הסת"פ אות ס' ד"ה ולפיכך).

סימן לו

(לשאלה) כי או"ח, אינו יותר, אלא אור שהיה ראוי לבחי"ד שהיא מלכות כי מטעם שמלכות לא קבלה לתוכה את אור זה, נעשה אור זה, לבחינת מלבוש וקבלה לכל הט"ס שממעל לה, הרי, שמלכות הוא מקור לכל ע"ס דאו"ח, ונחשבת ע"כ "לכתר דאו"ח". (הסת"פ אות ק"ב ד"ה ומתוך).

סימן לז

(לשאלה) עי' תשובה ק"א לעיל.

סימן לח

(לשאלה) עי' תשובה ק"א לעיל.

סימן לט

(לשאלה) כי עביות שבמסך, פירושו מדת גודלה של השתוקקות שבו. לפיכך "ע"י השגת והתלבשות אור פנימי בפרצוף, מתגבר האו"מ ומזכך את עביות שבהמסך". (הסת"פ אות ע"ד ד"ה וטעם).

סימן מ

(לשאלה) להיות שאין בעגולים בחינת מסך ועביות, ע"כ אין להם כלי המשכה לאור עליון, אלא שמקבלים אורותיהם על ידי כלים דיושר, וע"כ נקרא אורותיהם "אור הנפש",

כלומר, שאין באור זה בחינת השפעה, אלא רק לצורך עצמם בלבד. (הסת"פ אות צ"ה ד"ה ולפיכך).

סימן מא

(לשאלה) כיון שיש בכלים דיושר מסך ועביות, המה ראוים להמשכת אור עליון ולהשפיע לאחרים. ואור שיש בו בחינת השפעה, נק' "אור רוח" או אור זכר. (או"פ ח"ב פ"ב אות ל').

סימן מב

(לשאלה) ג"ר הן נקיות מבחינת עביות המסך, להיות המסך והמלכות בחינה אחרונה שבהן, ואין עביות עולה אליהן לעולם, כי אין עביות יכולה לעלות למעלה ממקומו, אפילו משהו. ודע שג' ראשונות כח"ב, פירושם ראש דמדרגה (עי' תשובה י"ג) שיש בה עשר ספירות שלימות. (או"פ ח"ב פ"א אות צ' ד"ה וטעם).

סימן מג

(לשאלה) כל ספירה וספירה נבחנת, שיש בה ראש המכונה ג"ר, וגוף המכונה ז"ת. (עי' תשובה ס"ד) כי ספירת כתר יש לה ג"ר וז"ת. וכן חכמה יש לה ג"ר וז"ת. וכן בינה וכו'. ומקום מיצאותן של כל ע"ס ג"ר וז"ת דעגולים, המה במקום ראש וג"ר דיושר בלבד, כי ע"ס דעגולים דספירת כתר, מסבבות רק על ג"ר דכתר דיושר, וז"ת דכתר דיושר פנויות מעגולים. (עי' תשובה פ"ט) וכן כל ע"ס דחכמה דעגולים מסבבות רק על ג"ר דחכמה דיושר, וז"ת דחכמה דיושר פנויות מעגולים. וכן כולם. (או"פ ח"ב פ"א אות צ' ד"ה והנה).

סימן מד

(לשאלה) כי אלו ואלו אין בהם מעביות המסך ולא כלום. (עי' תשובה פ"ט). (או"פ ח"ב פ"א אות צ' ד"ה וטעם).

סימן מה

(לשאלה) כמדת ז"ת של ספירה דיושר, שנמצאות מפסיקות בין כל עגול ועגול. כי ז"ת דכתר דיושר, מפסיקות בין ע"ס דעגול כתר לעגול חכמה. וז"ת דספירת חכמה דיושר, מפסיקות בין ע"ס דעגול חכמה לעגול בינה, וכו' עד"ז. (עי' תשובה פ"ט) (או"פ ח"ב פ"א אות צ' ד"ה והנה).

סימן מו

(לשאלה) עי' תשובה פ"ט.

סימן מז

(לשאלה) מפני שאורות קדמו לכלים. (עי' תשובה יג) ואו"ח העולה ממטה למעלה ומלבישם, אינו נחשב לבחי' כלים ממש, אלא לשורשי כלים. ואין לנו השגה באור בלי כלי. (עי' תשובה כא).

סימן מח
(לשאלה) אפילו בג"ר של המדרגה, נבחן בהן בפרטיות ג"ר וז"ת, ובז"ת של ג"ר ג"כ מותר העסק. (או"פ ח"ב פ"ב אות ה' ד"ה והוא).

סימן מט
(לשאלה) להיותן בחינת ג"ר, כי ע"כ עמידתן של כל עה"ס דעגולים היא במקום ג"ר דיושר (עי' לעיל תשובה י"ג).

סימן נ
(לשאלה) השורש של ד' הבחינות נקרא כתר, ובחי"א נקראת חכמה, ובחי"ב בינה, ובחי"ג נקראת תפארת או זעיר אנפין הכולל בפ"ע שש ספירות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. ובחי"ד נקראת מלכות.

סימן נא
(לשאלה) משמיענו, שאע"פ שבחי"ד שהיא המלכות, אינה מקבלת כלום מאור העליון לאחר הצמצום, מ"מ מכח מעלת או"ח שבה, נחשבת לספירה חשובה כמו שאר הספירות, והן "עשר ולא תשע". "ועשר ולא אחת עשרה". משמיענו עוד, שאל תעלה על דעתך, שיש ג"כ בחינת קבלת אור עליון בבחי"ד באיזה אופן שתהיה. וא"כ היתה המלכות נחשבת לב' ספירות, שהן מלכות דאור ישר ומלכות דאור חוזר, וא"כ היה המספר אחת עשרה ספירות. לזה מזהירנו "עשר ולא י"א", כי המלכות אינה מקבלת מאור ישר אף משהו.

סימן נב
(לשאלה) להיותו הפוך מהשורש, כי השורש צורתו אך להשפיע, ובחי"ד אך לקבל, ואי אפשר לב' הפכים שיצאו זה מזה בבחינת סבה ומסובב, אלא ע"י השתלשלות המדרגה לאט לאט, כי השורש, הוא רק סבה לבחי"א הקרובה לו ביותר מכולם. ובחי"א לבחי"ב. ובחי"ב לבחי"ג. ואחר הבחי"ג, אז אפשר שתתגלה הבחי"ד (הסת"פ פ"א אות ה' ד"ה והנה).

סימן נג
(לשאלה) משום שהעביות, היא כלי ההמשכה, ובחינת כלי קבלה העיקרית, ע"י האוה"ח שעולה ממנה, וע"כ, נחשבת העביות שבכלי לפנימיות הכלי, והפחות בעביות שבו, נחשב לחיצוני יותר, והזך לגמרי שבו, נחשב לחיצון לגמרי. עי' תשובה נ"ה (הסת"פ פ"א אות ה' ד"ה והנה).

סימן נד
(לשאלה) שנדמה לעובי דופן של כלי, המותנה ונעשה מד' קליפות מסבבות זו לזו, שאין השפע שבכלי נוגע, אלא בתוכיותו, דהיינו, בקליפה הפנימית שבכלי (הסת"פ פ"א אות ה' ד"ה והנה).

סימן נה
(לשאלה) במדת האו"ח שמעלה המסך שבאותה המדרגה או אותו העולם (הסת"פ פ"ו אות ס"ה ד"ה ומהמתבאר).

סימן נו
(לשאלה) משום שכלי הקבלה של ד' הבחינות כולן, אינם זולת בחי"ד לבדה, ושאר ג' הבחינות אין בהן מבחינת המשכה וקבלה כלום, ולפיכך, כיון שבחי"ד צמצמה את עצמה שלא לקבל, הנה נשארו גם ג' הבחינות הראשונות בלי כלי קבלה, וע"כ נסתלקו אורותיהן ג"כ (הסת"פ פ"ב אות ט"ז ד"ה ולפיכך).

סימן נז
(לשאלה) א', הוא עצמות החומר של הכלי, דהיינו שיעור עביות שבו. ב', כח הצמצום, השורה על בחי"ד שבעביות שבה. ג', בחינת המסך שבו (עי' תשובה מ"ג). ובהבחן א' לבד, יש להבחין שם ב' בחינות: א', הוא החומר הראשון שבה, דהיינו הנחשב על בחינת המלכות דמדרגה הקודמת, הנחשבת לבחינת סבה ולבחינת מאציל אליה, שזהו נבחן בעיקר בטרם שהגיע האור למדרגה הנאצלת. והב', בחינת עצמותו של החומר של המדרגה הנאצלת עצמה, והוא אחר שהגיע כל האור המיועד למדרגה הנאצלת (הסת"פ פ"ג אות כ"ד ד"ה ויש, ואות כ"ז ד"ה ועתה).

סימן נח
(לשאלה) א', מה שנחשב על מלכות דעליון. ב', מה שנחשב על חומר המדרגה הנאצלת עצמה (עי' לעיל תשובה קכ"ז).

סימן נט
(לשאלה) כל עוד שהמדרגה הנאצלת לא קיבלה האור המיועד לה, נחשבת על שם מלכות דהמדרגה העליונה ממנה (עי' תשובה קכ"ז).

סימן ס
(לשאלה) בעת שהמדרגה הנאצלת השיגה את האור שלה, הנה מאז נחשב שיצאה מכלל המלכות דעליון המכונה מאציל ובאה ברשות עצמה (עי' תשובה קכ"ז).

סימן סא
(לשאלה) קבלה בהכרח, מכונה "לא אפשר" וזה נבחן ביחוד על אור החכמה, או הארת חכמה, הנחשבת לבחינת עצמות וחיות של הפרצוף, אשר "אי אפשר לפרצוף להבדל

ממנו". בדומה לאדם המוכרח לשמור על חיותו וקיומו (הסת"פ פ"ד אות מ"ו ד"ה ובחי"ג).

סימן סב

(לשאלה) השתוקקות מכונה בשם "קמכוין", כי דבר שמשתוקק אליו מאד לקבלו אנו אומרים שכיון לבו מאד להמשיך אותו, כי השתוקקות מורגשת בלב, וכן הכונה היא בלב. והוא נוהג רק בשעה שחסר לו האור משא"כ בשעה שיש לו האור נקרא "לא קמכוין" (הסת"פ פ"ד אות מ"ג ד"ה ועתה).

סימן סג

(לשאלה) משום שרק אור חכמה מיועד לה לבחי"א, שהוא חיות ועצמות הפרצוף, וע"כ נחשבת ל"לא אפשר", כי מוכרחת היא לקבל את חיותה ועצמותה, וקבלה בהכרח איננה קבלה. וכן נבחנת, שאין שום השתוקקות מתגלה בה אחר אור החכמה, משום שאין ענין השתוקקות מתגלה רק בשעה שאין לו אותו האור, והוא משתוקק להשיגו, ולא בשעה שהיא מלאה מאור זה (הסת"פ פ"ד אות מ"ג ד"ה ועתה).

סימן סד

(לשאלה) משום שבחי"ב היא התגברות הרצון להשפיע, הממשכת בזה אור דחסדים, שהיא אינה מוכרחת כלל לעשות התגברות זו, והיה "אפשר" לה להבדל ממנה לגמרי, ע"כ מכונה בשם אפשר (שם). אמנם נבחנת עוד לבחינת "לא קמכוין" משום שענין השתוקקות האמור, צריך להיות רק אחר אור חכמה, ולא על אור דחסדים, כי הרצון לאור דחסדים אינו נחשב לעביות, כי הצמצום לא נעשה רק על אור דחכמה בלבד, ולא כלל על אור דחסדים. וע"כ ההשתוקקות לאור דחסדים, לא נקרא כוונה (שם).

סימן סה

(לשאלה) בחי"ג, הוא דבר המשכת הארת חכמה, לתוך אור דחסדים שהמשיכה בינה, והמשכה זו נקראת "לא אפשר", משום דהארת חכמה היא קבלה מוכרחת לפרצוף. ונקרא "קמכוין", משום שהמשכה זו נעשתה, בשעה שהיה חסר מהארת חכמה, ולפיכך היתה שם השתוקקות.

סימן סו

(לשאלה) מאחר, שכבר היתה שם הארת חכמה בבחי"ג, לא היתה צריכה לעשות התגברות חדשה, אחר עצם אור חכמה, כי הארת חכמה לבד מספקת לגמרי לחיותה, וע"כ נחשבת המשכה זו, לבחינת "אפשר", שהיה אפשר להבדל ממנה, והיא נחשבת "לקמכוין", בהיותה חסרה מעצמות אור החכמה הזה שהמשיכה, והיתה לה השתוקקות מרובה בשעת המשכתה אותו.

סימן סז

(לשאלה) כי אין כלי גמור אלא א"כ יש בו בחינת השתוקקות לקבל, שזה אינו מגולה רק בב' תנאים, שהם: אפשר, וקמכוין. (עי' לעיל תשובה קל"ו).

סימן סח

(לשאלה) זה הכלל, שאור עליון אינו פוסק מלהאיר לנאצלים אפילו רגע, אלא בכל מקום שמתגלה כלי המשכה כראוי, תיכף מאיר שם האור העליון. ולפיכך, אחר שנתמלאה בחינת המשכה של בחינה ד' שבבחינה ד', אשר אז הולידה צורת כלי המשכה חדשה, שבה בחינת עביות של בחינה ג' שבבחינה ד', הנה תיכף גם היא מתמלאת מאור העליון. ואחר כך, כשנאצלה ויצאה הימנה שוב צורה חדשה של עביות בחי"ב שבבחי"ד, הנה גם היא מתמלאת תיכף מהאור העליון. וכן תמיד.

סימן סט

(לשאלה) משום, שהאור העליון הוא תמיד במצב של מנוחה מוחלטת, בלי שום חידוש צורה, כי החידוש ברוחני נחשב לתנועה, וכל חידושי צורות הנעשים בבחינת התפשטות האור העליון, הוא ע"י כח המשכה שמתגלה אצל הנאצל בלבדו (עי' ח"א תשובה ס"ד), וגם אפילו התפשטות זו של אור העליון, אינה אלא כמו, מדליק נר מנר ואין הראשון חסר אפילו משהו. באופן שרק אותו חלק של התפשטות האור העליון, שהגיע לכלל קבלת הנאצל, הוא שקיבל בחינת חידוש צורה, בערך יחס משותף, בין הכלי והאור, המלובש בו, אמנם האור העליון בעצמו לא נחסר כלום, ולא נתחדש בו כלום מחמת התפשטות זו שהגיעה לנאצל.

סימן ע

(לשאלה) ההפרש הוא ממש מקצה אל הקצה. כי לבחינת השפעה של האור העליון, מחויב להיות בפרצוף עביות מרובה, בשיעור האחרון שישנו במציאות, כי אז ממשיך האור השלם והגדול ביותר. והפכי אליו מקצה אל הקצה, הוא בחינת התלבשות האור העליון בכלים, כי אין האור השלם והגדול ביותר מתלבש, אלא בכלי זך ביותר שאך אפשר להיות במציאות. ולפיכך יש תמיד לפנינו להבחין ב' הענינים הנ"ל, בכל פרצוף: אשר בחינת השפעה המשוערת בעביות היתירה, נבחנת בשם פנימי וחיצון. ובחינת קבלה והתלבשות בכלים, נבחנת בשם עליון ותחתון. באופן, שהפרצוף הגדול יותר בכל המציאות צריך להיות פנימי ביותר, שפירושו עב ביותר מכל הפרצופים שבמציאות, ויחד עם זה הוא צריך להיות העליון מכל הפרצופים שבמציאות, שפירושו, זך ביותר מכל הפרצופין שבמציאות. כי הם ב' כלים נבדלים: אחד, להמשכת האור, והשני, לקבלת האור (עי' לעיל תשובה נ"ה ולקמן תשובה קמ"א).

סימן עא
(לשאלה) כי האור העליון אינו נתפס בפרצוף, אלא כשיעור האוה"ח העולה מהמסך שבפרצוף, ומדתו תלויה, במדת העביות שיש בבחי"ד (עי' לעיל תשובה ק"א ותשובה ב'), וע"כ המשפיע, צריך לבחינת עביות יתירה שבתחתון. משא"כ המקבל, צריך לכלי הזך ביותר, שיוכל האור להתלבש בו, דהיינו, שתהיה השואת הצורה בין האור ובין הכלי, כי שינוי הצורה שביניהם, מרחיק האור מהכלים (עי' לעיל תשובה ט"ז ותשובה ק"מ).

סימן עב
(לשאלה) עי' לעיל תשובה קל"ט.

סימן עג
(לשאלה) האור העליון, יש בו בהכרח רצון להשפיע, אשר רצון זה נבחן, כמו בחינה אחרונה הכלולה באור העליון, וזה החלק, דהיינו בחינת הרצון להשפיע האמורה, מתהפכת ונעשית לבחינת המשכת אור דבחי"א, שבחינת המשכת אור הזאת ודאי חידוש צורה היא ברצון להשפיע האמור וע"כ נבחן, שנחלק לעצמו, ויצא מבחינת הרצון להשפיע, ונעשה לבחי"א של הרצון לקבל, כלומר שיצאה מבחינת מאציל, לבחינת נאצל, כי שינוי צורה מבדיל ומרחיק הרוחניים זה מזה, כנודע. אמנם, אין ענין הבדל "חלק" האמור כאן מחסיר במשהו את בחינת ה"כל", אלא כמדליק נר מנר ואין הראשון חסר כלום, והבן זה היטב.

סימן עד
(לשאלה) כשאנו מבחינים רק בבחינת חומר שבכלים, אנו מגדירים אותם בשם ד' בחינות, וכשאנו רוצים לכלול גם הרשימות שבכל כלי וכלי, אנו מגדירים אותן בשמות כח"ב זו"ן.

סימן עה
(לשאלה) מתחילה נכנסים הקטנים, ואח"כ הגדולים, שמתחילה נפש, ואח"כ רוח וכו', עד יחידה (עי' תשובה מ"ח).

סימן עו
(לשאלה) מתחילה מתגדלים כלים היותר חשובים, ואח"כ כלים הקטנים, שמתחילה כתר, ואח"כ חכמה וכו', עד לכלי מלכות הבא באחרונה.

סימן עז
(לשאלה) מלכות דעליון הנעשית כתר לתחתון, דהיינו הרצון להשפיע שבעליון, נבחנת שנעשית לחומר ראשון של התחתון (עי' תשובה קמ"ג).

סימן עח
(לשאלה) השורש של הד' הבחינות, נקרא כתר של ע"ס דאור ישר שבמדרגה, ומלכות שבמדרגה, נבחנת לכתר אל ע"ס דאור חוזר שבמדרגה.

סימן עט
(לשאלה) כי אם היה בן חילוף ותמורה, לא היה נצחי, והוא פשוט.

סימן פ
(לשאלה) היינו בבחינת עשר ספירות דאור ישר, כי כל אור נמשך רק מא"ס ב"ה, וע"כ מחוייב התחתון לעבור דרך כל העליונים ממנו, בבחינת סבה ומסובב, עד שמגיע למסובב התחתון, שהאור נועד אליו. ומתוך, שאין האור נעדר ממקום א' בעברו למקום ב', הרי נקבע בכל עליון, כל האורות שעוברים בו.

סימן פא
(לשאלה) היינו בעשר ספירות דאור חוזר, שמלכות נחשבת בהן לשורש ולכתר (כנ"ל תשובה קמ"ח), וכל חלקי האו"ח המלבישים לעליונים ממנה, הרי עוברים דרכה ממטה למעלה, וע"כ נבחן כל תחתון, שכלול מכל חלקי או"ח השייכים לספירות שלמעלה ממנו.

סימן פב
(לשאלה) התכללות הספירות זב"ז, עד שכל אחת כלולה מעשר וכן עשר מעשר עד אין קץ, הוא ע"י ב' מהלכים של הע"ס דאו"י וע"ס דאור חוזר שישנן בכל מדרגה (עיין תשובה כ'), וצריכים למצוא המפתח, איך למצוא בנקל השינויים הנעשים בסדרי ע"ס הפרטים, הבאים בספירה, רק מחמת התכללות, ואינם מעצמותה. ולפיכך, תזכור ג' ידיעות, שתשמש עמהן תמיד. למשל, אם תרצה לידע עשר ספירות הכלולות בבינה: הנה ידיעה א' היא, שיש ב' ספירות בעצמותה, שהן בינה דאו"י והוד דאו"ח. ב', תספור הספירות שממנה ולמטה עד היסוד, שהמה האור ישר שבה, דהיינו חג"ת נה"י העוברים בה ממעלה למטה, הג', תספור הספירות שממנה ולמעלה עד הכתר, שהם שנים: יסוד ומלכות, ותדע את ספירות או"ח שלה, העוברות בה ממטה למעלה. ועתה חשוב, ב' ספירות של עצמותה, שש של או"י, ושתים של או"ח, הרי עשר. ועל דרך זה תחשוב בכל ספירה, ותדע בסקירה אחת, את כל הבחינות הכלולות בה.

סימן פג
(לשאלה) ט' דאור ישר מכתר עד יסוד, ואחת דאור חוזר דהיינו מלכות לבד.

סימן פד
(לשאלה) ח' דאור ישר מחכמה עד יסוד, ומתלבשות בכלים הזכים יותר, דהיינו אור חכמה בכלי דכתר וכו', ושנים דאו"ח יסוד ומלכות המתלבשים בכלים של יסוד ומלכות.

סימן פה
(לשאלה) ז' דאו"י מבינה ולמטה, וגם כאן אור בינה בכלי דכתר וכו' עד אור יסוד בכלי דנצח. וג' דאו"ח, הוד יסוד ומלכות בכלים דהוד יסוד מלכות.

סימן פו
(לשאלה) ו' דאור ישר מחסד עד יסוד, וד' דאור חוזר, מנצח עד מלכות, או"ח דנצח בכלי דנצח וכו'.

סימן פז
(לשאלה) ה' דאור ישר מגבורה ליסוד, ה' דאו"ח מתפארת עד מלכות, ומתלבשים ע"ד הנ"ל, או"י בכלים הזכים יותר, ואו"ח כל אחד בכלי המתאים לו.

סימן פח
(לשאלה) ד' דאור ישר מת"ת עד יסוד, וששה דאו"ח מגבורה עד מלכות.

סימן פט
(לשאלה) ג' דאו"י מנצח ליסוד, וז' דאו"ח מחסד למלכות.

סימן צ
(לשאלה) ב' דאו"י מהוד ליסוד, ושמונה דאו"ח מבינה למלכות.

סימן צא
(לשאלה) א' דאו"י שהוא יסוד, וט' דאו"ח מחכמה עד מלכות.

סימן צב
(לשאלה) עשר ספירות דאו"ח בלבד, בלי שום אור ישר.

סימן צג
(לשאלה) ט' דאו"י מכתר ליסוד, וא' דאו"ח דהיינו מלכות.

סימן צד
(לשאלה) ח' דאו"י מחכמה למלכות, וב' דאו"ח יסוד ומלכות.

סימן צה
(לשאלה) ז' דאו"י מבינה למלכות, וג' דאור חוזר מהוד למלכות.

סימן צו
(לשאלה) ו' דאו"י מחסד ליסוד, וד' דאו"ח מנצח למלכות.

סימן צז
(לשאלה) הנה מתחילה צריכים להבין, את ע"ס הפרטיות הכלולות בנצח הכללי, שהן: ג' דאו"י אור נצח מתלבש בכלי דכתר דנצח הכללי, ואור הוד בכלי דחכמה דנצח הכללי ואור יסוד בכלי דבינה, עתה תקח חכמה פרטית דנצח הכללי, שגם היא נתכללה בהכרח מע"ס ע"י ח' ספירות דאו"י העוברות דרך בה ממעלה למטה, ואפילו באותן שיש בהן רק או"ח בלבד, כי כשנתכללו הספירות, מאירות תמיד הספירות של או"י

לתוך הספירות שיש בהן או"ח, אמנם ח' ספירות דאו"י שעברו מחכמה ולמטה אינן בחינת אור החכמה, אלא אור הוד, שהרי אור הוד מלובש בכלי דחכמה שבנצח הכללי כנ"ל, באופן שיש עתה בע"ס דחכמה דנצח רק אורות עוברים דאו"י מבחינת חכמה דהוד ולמטה, שחכמה דהוד בכלי דכתר ההוא, ובינה דהוד בחכמה, וחסד דהוד בבינה, וגבורה דהוד בחסד, ת"ת דהוד בגבורה. והנה נודע לנו, שבגבורה דחכמה דנצח, יש או"י מבחינת האור דת"ת דהוד. עתה נקח את הגבורה דחכמה דנצח הזה, שהתכללה בהכרח ג"כ מע"ס פרטיות: מאו"י העובר בה ממעלה למטה, ומאו"ח העובר בה ממטה למעלה. והנה נמצאות בה ה' ספירות דאו"י מגבורה ולמטה, אמנם אין זה אור גבורה כלל, אלא ה' בחינות תחתונות של אור ת"ת דהוד, המתלבשות בכלים הזכים יותר, ונמצא אור גבורה דת"ת דהוד, מתלבש בכלי דכתר של גבורה דחכמה דנצח. ואור ת"ת דת"ת דהוד, מתלבש בכלי דחכמה של הגבורה דחכמה דנצח. ואר הנצח דת"ת דהוד, בכלי דבינה, של גבורה דחכמה דנצח. ואור הוד דת"ת דהוד, מתלבש ככלי דחסד, של גבורה דחכמה דנצח. ואור יסוד דת"ת דהוד מתלבש בכלי גבורה, של גבורה דחכמה דנצח. ועוד יש ה' ספירות דאו"ח המתלבשות בהתאם לכלים כדרכן תמיד.

סימן צח

(לשאלה) כשתקח מתחילה בינה דהוד, אין בה אלא או"ח בלי אור ישר, אמנם האו"י של מדרגה הסמוכה, מאיר בה, שהוא אור יסוד, והנה גם בינה זו נכללת מאורות העוברים דרכה, שהם ז' דאו"י מבינה ולמטה, ומתוך שאור שבה אינו אלא אור יסוד דאו"י כנ"ל, הרי מתחיל או"י שבה מבינה דיסוד ולמטה, אשר אור בינה דיסוד מתלבש בכלי דכתר וכו', ואור הוד דיסוד בכלי דת"ת של בינה דהוד הכללי ואח"כ כשתקח ת"ת הפרטית דבינה דהוד הנ"ל, שגם היא נכללת מע"ס, הרי יש שם ד' דאו"י מת"ת ולמטה, המתלבשים בכלים העליונים יותר, דהיינו: בחינת ת"ת דיסוד היסוד בכלי דכתר, ובחינת נצח דיסוד היסוד בכלי דחכמה, ובחינת הוד דיסוד היסוד בכלי דבינה, ובחינת יסוד דיסוד היסוד בכלי דחסד, ועוד יש שש בחינות או"ח, העוברות בה ממטה למעלה, שהן מגבורה עד מלכות, המתלבשות בהתאם לכלים כדרכן.

סימן צט

(לשאלה) כשנקח מתחילה יסוד דכתר, אין בע"ס שבו רק אור דיסוד בכלי דכתר, והשאר הן או"ח. וכשתקח את נצח דיסוד הכתר, אין שם רק או"ח לבד, אמנם אור דיסוד דאו"י העומד בכתר, מאיר שם, ונבחן נצח דיסוד הכתר בבחינת או"י דיסוד, וכשנכלל מע"ס יש בו ג' אורות נה"י דאו"י ממנו ולמטה עד היסוד, העוברים ממעלה למטה מבחינת

יסוד דאו"י, המתלבשים: נצח דיסוד בכלי דכתר, הוד דיסוד בכלי דחכמה, יסוד דיסוד בכלי דבינה, וז' דאו"ח חג"ת נהי"מ, בהתאם לכלים, כנ"ל.

סימן ק

(לשאלה) אין שם אלא או"ח בלבד, כי כל הנמשך ממלכות אין שם אלא או"ח.

סימן קא

(לשאלה) זה הכלל, האורות החשובים יותר מתלבשים בכלים הזכים יותר. והפחותים מתלבשים בכלים הפחותים יותר. באופן, שבספירת כתר, המלכות דאו"ח מתלבשת במלכות דכתר. ובספירת החכמה, הח' ספירות דאו"י, שהן חו"ב חג"ת נה"י, מתלבשות בכלים דכח"ב חג"ת נו"ה ויסוד ומלכות דאו"ח מתלבשים ביסוד ומלכות אשר שם. ובספירת בינה, ז' הספירות דאו"י בינה חג"ת נה"י מתלבשות בכלים כח"ב חג"ת נצח, והוד יסוד מלכות דאו"ח מתלבשים בהוד יסוד מלכות אשר שם. וכו' עד"ז.

סימן קב

יש כאן עשר סבות, ואלו הן:

סבת כל הסבות הוא א"ס ב"ה, הוא סבה, לד' הבחינות, באופן שיהיו ניכרות לאחר צמצום האור. אמנם בא"ס ב"ה עצמו, אין ניכר שם שום בחינת כלי, אלא כולו אור. אמנם רק מהתחתון, דהיינו מעולם הצמצום, ילמד העליון.

סבה ב) ג' בחינות ראשונות המסובבות זו מזו, הנה נבחנות לסבה, לגילוי אפשרות של החשק להשואת הצורה ביותר, בבחי"ד, המכונה בשם מלכות דא"ס ב"ה.

סבה ג) מלכות דא"ס היא סבה, לכתר דעולם הצמצום, כי אותה בחינת החשק לחשוק להשואת הצורה ביותר, שקנתה מלכות דא"ס, נבחנת לשינוי צורה במלכות דא"ס ב"ה, ונבדלת ע"כ ממלכות דא"ס ויצאה בשם לפי עצמה לחוץ ממלכות ההיא, ונקראת כתר דעולם הצמצום (עי' היטב לעיל תשובה ל"ב).

סבה ד) כתר זה, היא סבה לצמצום א', כי נתפשט מחדש עד לבחי"ד שבו (עי' תשובה ל"ח), ואז צמצם את הרצון לקבל הזה, ונסתלק האור.

סבה ה) הסתלקות האור הנעשה לאחר הצמצום, היא סבה, להתגלות הכלים דע"ס דעגולים (עי' תשובה ע"ב).

סבה ו) הכלי דמלכות העגולים, דהיינו בחי"ד שבהם, היא סבה, להמשכת האור העליון מחדש מא"ס ב"ה (עי' תשובה פ"ג וקל"ח).

סבה ז) האור העליון שנמשך מחדש, הוא סבה, לגילוי כח המסך בכלי מלכות (עי' תשובה מ"ג).

סבה ח) המסך, הוא סבה, לע"ס דאו"ח העולות ממנו ולמעלה עד כתר דאו"י, והן נקראות ראש דא"ק (עי' תשובה ק"א).
סבה ט) או"ח העולה מהמסך, הוא סבה, לגילוי הכלים דיושר, דהיינו, שנותן כח התפשטות בבחי"ד, שתתפשט בעצמה לע"ס מינה ובה עד מלכות דמלכות.
סבה י) הבחי"ד הנ"ל שקיבלה כח התפשטות על ידי או"ח, היא סבה, לע"ס דכלים דאדם קדמון הנקראות גוף דאדם קדמון עד מלכות שלו (עי' תשובה י"א).
(לשאלה) **נשלם בע"ה חלק השני**

חלק ג': אור ישר ואור חוזר

פרק א

א מבאר ד' בחינות שבעביות שהן סוד ד' כלים, ושורשם. ובו ח' ענינים:

א. בכל העולמות יש בספירות של אותו עולם עצמות וכלים. ב. תחילה נתפשט א"ס בסוד כלים, ואח"כ נתלבש בהם האורות. ג. התפשטות האור מורה התעבות יותר ממה שהיה, דהיינו שנתעבה האור ונעשה עשרה כלים. ד. מסך נעשה בכלי מלכות. ה. מסך זה מפסיק בין עולם אצילות לעולם הבריאה. ו. זווג דהכאת אור א"ס ב מסך שמעלה אור חוזר ממטה למעלה. ז. עד מקום שמגיע אור א"ס הוא עולם אצילות. ח. ד' בחינות בהתעבות אור העליון: א) בהתפשטותו מכתר לחכמה; ב) בהתפשטותו לבינה שנוסף בו הרחקה; ג) בהתפשטותו לז"א שנעשה בו חלון ונקב צר; ד) בהתפשטותו למלכות שנעשה בו נקב צר והרחקה.

יש עצמות וכלים. תחילה נתפשט אור א"ס בסוד כלים. ואח"כ נתלבשו בהם האורות, שהם העצמות.
[6]בכל העולמות יש בחינת עצמות וכלים. ותחילת הכל, נתפשט הא"ס בסוד יוד ספירות דאצילות בסוד כלים, כי הלא ענין התפשטות, מורה, התעבות האור יותר ממה שהיה, ונמצא, כי יוד ספירות אלו, הם יוד כלים, ונעשו מצד התפשטות הא"ס עצמו, רק שנתעבה האור, ונעשו כלים על ידי התפשטות. ואחר התפשטות הזה, אשר על ידו נעשים י' כלים. אז נתלבש עצמות אין סוף בתוכם. וז"ס עצמות וכלים.
ב תקון המסך לעכב את אור העליון מלהתפשט בכלי מלכות. והוא מפסיק בין עולם האצילות לשאר העולמות.
והנה כאשר הגיע התפשטות הנ"ל עד המלכות דאצילות, ראה המאציל העליון, שאין

[6]ע"ח שער מ"ז פרק א.

כח בתחתונים לקבל האור ההוא אם יתפשט יותר, ואז כאשר נגמר הכלי העשירית דאצילות, נעשית שם מסך ופרגוד אחד, המפסיק בין האצילות לשאר העולמות שלמטה הימנו.

[ג] בכח הכאת אור א"ס במסך, חוזר האור למעלה בסוד או"ח המלביש את אור העליון. עד המקום שמגיע קו האור הא"ס, נקרא עולם האצילות..

ואז הכה אור אין סוף יתברך, המתפשט עד שם, במסך ההוא, ואז, בכח ההכאה של הירידה, ופגע שם, חזר לעלות בסוד אור חוזר למעלה למקומו, ואז נגמר עולם האצילות בבחינת הכלים, ואז חזר הא"ס להתלבש בהן בסוד העצמות, כנ"ל, לכן עד המקום שמגיע אור א"ס, על דרך הנ"ל, נקרא עולם האצילות: כי האור עצמו הוא, רק שהוא אחר התעבותו כנ"ל.

[ד] ד' בחינות בהתעבות האור העליון: א) קבלה מעליון, שהוא חכמה. ב) הרחקה מחכמה שהיא בינה. ג) חלון ונקב צר, שהוא ז"א. ד) הרחקה מחכמה ונקב צר שהיא מלכות.

וענין התעבות האור הזה הוא, כי הלא הרואה אור גדול מאד, לא יוכל לסובלו, אם לא על ידי הרחקה או על ידי מסך או על ידי שתיהן. והנה הכתר שבאצילות, מאיר בו האין סוף, בלתי שום מסך ושום הרחקה כלל, לכן נקרא הכתר אין סוף. וחכמה, מקבל על ידי כתר. אך בינה, קבלה אור א"ס ע"י הרחקה, כי עתה הא"ס רחוק ממנה ויכולה לקבלו. והז"א, אינו מקבל האור, כי אם דרך חלון ונקב צר, אשר בתוך החלון ההוא עובר עצמות האור בלתי מסך כלל, אלא שאין דרך רחב רק צר מאד אבל הוא קרוב כי מן הבינה אל הז"א אינו רחוק. אבל נוקבא דז"א, נמשך לה האור דרך נקב וחלון, כמו הז"א, אך שהוא בהרחקה.

פרק ב

[א] מבאר ענין ד' עולמות אבי"ע, וההפרש שביניהם. ובו ו' ענינים:

א. כל הפרטים שבעולם אצילות נבחנים ע"פ ד' בחינות עביות הנ"ל. ב. בעולם אצילות מתפשט אור א"ס בלי מסך כלל. ג. למטה מאצילות אין אור א"ס מתפשט רק בהארה היוצאת ממנו דרך מסך. ד. מזווג דהכאה של אור העליון במסך שבין אצילות לבריאה, יוצאות עשר ספירות דעולם הבריאה. ומזווג דהכאה שבין בריאה ליצירה יוצאות ע"ס דעולם היצירה. וכן מיצירה לעשיה. ה. ההפרש שבין ד' העולמות הוא שבאצילות אין מסך כלל. ובבריאה יש מסך א'. וביצירה ב' מסכים. ובעשיה ג' מסכים. ו. אבל בד' בחינות עביות אין הפרש כלל בין עולם לעולם כמו שהם באצילות כך הם בבי"ע.

אין מסך בעולם האצילות.

הרי הם ד' בחינות, אשר בהם יובדלו פרטי האצילות מניה וביה, אבל כולם הם בלתי מסך כלל ועיקר. ולכן נקרא עולם האצילות כי אור הא"ס עצמו נתפשט בכולו בלתי מסך.

ב למטה מאצילות אין א"ס מתפשט אלא דרך זווג דהכאה במסך שבסיום עולם האצילות. ועה"ס עוברות דרך המסך לעולם הבריאה. וכן ע"י זווג דהכאה במסך שבסיום הבריאה עוברות העה"ס לעולם היצירה. וכן מיצירה לעשיה.

ואמנם משם ולמטה אין א"ס עצמו מתפשט, רק הארה היוצא ממנו דרך מסך, והוא, כי המסך ופרגוד המבדיל בין אצילות לבריאה כנ"ל הנה, מחמת אותו ההכאה של אור העליון המגיע עד שם כנ"ל, הכה בפרגוד ההוא, ומכח אותם הי"ס דאצילות שהגיעו עד שם. והכה שם בהאור שלהם, הנה נתנוצצו מהם אורות ועברו דרך מסך ההוא ונעשו למטה הי"ס דבריאה מהתנוצצות יוד ספירות דאצילות שעליהן על ידי המסך. מכח י"ס דכלים, נעשו י' ספירות דכלים אחרים, ומכח י"ס דעצמות, נעשו י"ס דעצמות אחרים דבריאה. וכן בסוף הבריאה נעשה שם מסך אחר, ומחמת הכאת יוד ספירות דבריאה בבחינת עצמות וכלים במסך, נעשו יוד ספירות דיצירה. וכן מיצירה לעשיה על ידי המסך ההוא. ובזה תבין למה נקרא זה אצילות וזה בריאה וזה יצירה וזה עשיה, כי יש מסך מבדיל בין זה לזה ואין זה דומה לזה כלל.

ג החילוק שבין אצילות לבי"ע שבאצילות אין מסך כלל. ובבריאה מתמעט האור ע"י מסך א'. וביצירה ע"י ב' מסכים. ובעשיה ע"י ג' מסכים. אבל בד' בחינות של התעבות האור העליון אין שום הפרש בין עולם לעולם.

אמנם החילוק שיש בין אצילות לג' עולמות, הוא, שאצילות אור הא"ס נוקב ועובר בו עד סוף האצילות בלתי שום מסך כלל אך משם ולמטה יש מסך. וההבדל בין בריאה ליצירה, בהיות לבריאה מסך ומבדיל אחד, וליצירה שני מסכים, ולעשיה שלשה מסכים, ואמנם בפרטות העולם עצמו כמו שיש ד' בחינות באצילות בפרטן, כנ"ל, כן יש אלו ד' בחינות בבריאה עצמה וכן ביצירה עצמה.

פרק ג

א מבאר ד' זווגי הכאה בד' בחינות המסך, המוציאים ד' קומות חו"ב תו"מ, זו למטה מזו, בד' עולמות אבי"ע. ובו ה' ענינים:

א. בעולם אצילות מאיר א"ס ע"י התלבשותו בקומת חכמה. ב. בעולם הבריאה נעלמת קומת חכמה ומתלבשת בקומת בינה. ג. בעולם היצירה נעלמת גם קומת בינה ומתלבשת בקומת תפארת. ד. בעולם עשיה נעלמת גם קומת ז"א ומתלבשת בקומת מלכות. ה. קומת חכמה שיצאה באצילות נמשכה מזווג דהכאה שלמעלה מעולם אצילות. וכן קומת בינה שיצאה בבריאה נמשכה מזווג דהכאה שלמעלה

מבריאה. דהיינו ממסך שבין אצילות לבריאה. וכן קומת ז"א שביצירה נמשכת מזווג דהכאה של המסך שבסוף הבריאה. וכן קומת מלכות שבעשיה יצאה ממסך שבסוף היצירה.

בעולם אצילות מאיר א"ס ע"י התלבשותו בקומת חכמה.

[7]גם דע, כי הלא כדי שאור הא"ס יוכל להאיר בכל אצילות צריך שיתלבש עצמותו תוך החכמה ואחר התלבשותו בחכמה אז מתפשט בכל האצילות, ועל ידי מלבוש זה לבדו יכול כל האצילות לקבל מן הא"ס וזה סוד כולם בחכמה עשית.

ב בעולם הבריאה מאיר על ידי התלבשותו בקומת בינה, והחכמה נעלמת שם.

אבל כדי להאיר בבריאה צריך שגם החכמה תתלבש בבינה, ועל ידי שנים אלו שאור הא"ס מתלבש בתוכם אז הוא מאיר בבריאה. וזה סוד המסך שבין אצילות לבריאה, כי נמשך מסך זה מבינה אשר בה מתלבש החכמה להאיר בבריאה.

ג בעולם היצירה מאיר ע"י התלבשותו בקומת תפארת וגם הבינה נעלמת שם. ובעולם העשיה מאיר ע"י התלבשות בקומת מלכות וגם תפארת נעלמת שם.

וכדי להאיר ביצירה מוסיף מסך ומלבוש אחד והוא שגם הבינה מתלבשת בתפארת, ואז על ידי התפארת מאיר הא"ס ביצירה. וכדי להאיר בעשיה מוסיף לבוש ומסך אחד והוא שגם התפארת מתלבש במלכות ועל ידי המלכות מאיר הא"ס בכל עשיה. וז"ס אמא עלאה מקננא בכורסייא. ועמודא דאמצעיתא מקננא ביצירה. והמלכות מקננא בעשיה.

ד הזווג דהכאה להוציא ע"ס דאצילות נעשה בעולם א"ק שלמעלה מאצילות. במסך דבחי"ג שהוא קומת חכמה.

ואמנם כדי שתבין יותר, דע כי הלא הכתוב אומר, כולם בחכמה עשית. פירוש, כי הלא באצילות אור הא"ס מתלבש בחכמה, ועל ידו מאיר בכל אצילות. וסוד החכמה זו, יתבאר לך ממה שהודעתיך כי גבוה מעל גבוה שומר כו' וכמה עולמות יש למעלה מאצילות ובאותו החכמה שיש למעלה מאצילות שם בתוכו מתלבש הא"ס ומאיר באצילות.

ה הזווג דהכאה להוציא עשר הספירות דבריאה נעשה בעולם האצילות במסך דבחי"ב שהוא קומת בינה. הזווג דהכאה להוציא עשר הספירות דיצירה, נעשה בעולם הבריאה במסך דבחי"א שהוא קומת תפארת. וכן הזווג דהכאה להוציא עשר הספירות דעשיה נעשה ביצירה במסך דשורש שהוא קומת מלכות. ולצורך עשר הספירות דאצילות, נעשה הזווג דהכאה למעלה מאצילות במסך דבחי"ג אשר שם היא קומת חכמה.

ולכן כשרצה להאיר בבריאה מתלבש ג"כ בבינה שבאצילות אשר היא למעלה

[7]ע"ח שער מ"ז פרק ב'.

מהבריאה, ועל ידי אותו הבינה מאיר בבריאה. וכן כדי להאיר ביצירה, מתלבש גם כן בת"ת של הבריאה. וכן מיצירה לעשיה, מתלבש במלכות דיצירה. וכן הענין באצילות, כי כדי להאיר באצילות, נתלבש בחכמה הנ"ל שלמעלה מן האצילות, ועל ידה מאיר באצילות, ולא תחשוב שהוא החכמה דאצילות עצמה.

פרק ד

א מבאר, אם התלבשות אור העליון היא באור חוזר דקומת חכמה, תהיינה כל עשר הספירות באור חכמה. ואם בקומת בינה, תהיינה כל עשר הספירות באור בינה. ואם בקומת ז"א, תהיינה כל עשר הספירות באור ז"א. ואם בקומת מלכות, תהיינה כל עשר הספירות באור מלכות. ובו ד' ענינים:

א. כשא"ס מאיר בבינה דאצילות, אינו מאיר דרך התלבשות באו"ח דמסך דבינה, אלא האור דקומת חכמה מאירה גם בבינה. וע"כ אפילו ז"א שמקבל מבינה יש לו ג"כ אור חכמה. ב. אבל להאיר בעולם הבריאה הוא מתלבש באו"ח דמסך דבינה, וע"כ כל עשר הספירות הן אור הבינה, ואפילו כתר וחכמה אשר שם. ג. וכן בעולם היצירה, מתלבש באו"ח דמסך דז"א, וכל עשר הספירות הן מאור ז"א. וכן בעולם עשיה, שמתלבש במסך דקומת מלכות, כל עשר הספירות הן באור מלכות. ואפילו כח"ב ז"א אשר שם. ד. ד' אותיות י"ה ו"ה רומזות על ד' עולמות אבי"ע.

כשא"ק התלבש להאיר באצילות, לא נתלבש אלא באו"ח דקומת חכמה לבד, ולא באו"ח דבחי"ב שהיא קומת בינה, וע"כ לא נעלם מקומה זו רק כתר וכתר נתלבש בתוך חכמה.

ואמנם דע, כי כשרצה המאציל להאיר באצילות, נתלבש בחכמה שלמעלה מהאצילות, ועל ידי החכמה המתלבש הוא בתוכה, אז נכנס ומאיר בכתר וחכמה דאצילות, ולא הוצרך להתלבש גם בבינה שלמעלה מאצילות, ולא נתלבש רק בחכמה שלמעלה מן האצילות לבד, ועל ידה מאיר בכתר וחכמה דאצילות.

ב הבינה מעבירה דרך חלון את האור דקומת חכמה, לז"א ומלכות. בלי התלבשות שניה באו"ח דמסך דבחינה ב'.

ואמנם, כשרצה להאיר מבינה דאצילות ואילך עד סוף כל האצילות, הנה ודאי, שהוצרך להתלבש גם בבינה דאצילות, כי אין ז"א ונוקבא מקבלים אור רק על ידי הבינה, אך הענין הוא, שלא הועילה הבינה רק למעבר לבד אל אור הא"ס המלובש תוך החכמה העליונה הנ"ל ועבר דרך בינה לאצילות, ולא נעשית הבינה, מסך ולבוש ב' כדי להאיר לז"א, רק בא האור עצמו דרך חלון, כנ"ל, בלתי שום מסך. ונמצא, כי אע"פ שנמשך

דרך הבינה, אין זה נקרא התלבשות, כיון שאין שם מסך כלל, וא"כ האור א"ס עצמו המתלבש בחכמה לבד, הוא שמקבל זו"ן דאצילות.

ג להאיר בעולם הבריאה, מתלבש אור העליון באו"ח דקומת בחי"ב שהיא בינה. ונמצא שגם החכמה נעלמה. והכתר והחכמה נכללים בתוך הבינה.

אמנם בבריאה, מתלבש הא"ס לבוש אחר בבינה דאצילות, וזאת הבינה נעשית מסך סתום ומלבוש גמור, אשר על ידו מקבלים ע"ס דבריאה כולם, אפילו כתר וחכמה דבריאה.

ד הספירה העליונה שבכל קומת ע"ס, מאירה בכל עשר הספירות של אותה הקומה, באופן שבעולם אצילות מקבלות כל עשר הספירות שבו את אור החכמה ובעולם הבריאה מקבלות כל עשר הספירות את אור הבינה.

נמצא, כי האצילות מקבל אור חכמה עלאה, כי א"ס מתלבש בתוכה, וא"כ אינו נחשב שמקבל רק מהחכמה לבד. והבריאה מקבל אור הבינה, כי הא"ס והחכמה מתלבשת בתוכה, וא"כ הבריאה אינה מקבלת רק מהבינה לבד, וז"ס אמא עילאה מקננא בכורסיא, כי כורסיא מקבל אור מבינה דאצילות הנ"ל, כי נעשה מסך מבדיל, בין א"ס וחכמה אל בריאה.

ה הבינה דאצילות מעבירה לזו"ן אור החכמה. הבינה דבריאה מעבירה לזו"ן אור הבינה.

ואם תאמר, אם כן ז"א ונוקבא דאצילות ובריאה, כולם שוים, כי כולם מקבלים מבינה דאצילות, ויש לומר כי כבר בארנו, כי זעיר ונוקבא מקבלים אור החכמה עצמו, כי כולם בחכמה עשית, ואין מועיל להם הבינהרק למעבר בעלמא, אך אחר האצילות נעשית בינה, מסך ומלבוש גמור מחיצוניות הכלי של בינה דאצילות, ועל ידי מסך זה, מקבלים כל הע"ס דבריאה את אור א"ס.

ו ז"א דבריאה, מעביר למלכות את אור בינה.

ודע, כי גם הבריאה, אע"פ שחזר האור להתלבש בז"א של הבריאה, עם כל זה, גם המלכות של הבריאה, מקבלת אור הבינה עצמה דאצילות, ואין ז"א מפסיק לה, רק דרך מעבר לחוד, דוגמא, מ"ש באצילות, וכן הוא בפרטות יצירה מיניה וביה, וכן, בפרטות עשיה מיניה וביה.

ז בעולם היצירה, מתלבש אור העליון באור חוזר דבחינה א', שהוא קומת זעיר אנפין. ובעולם העשיה, מתלבש אור העליון באו"ח דקומת שורש עביות, שהיא קומת הנוקבא דז"א.

והנה, הא"ס, כדי להאיר ביצירה מתלבש לבוש גמור גם בז"א דבריאה, והוא נעשה מסך ומלבוש אל היצירה, ועל ידו מקבל כל היצירה. וכן להאיר בעשיה, מתלבש הא"ס לבוש

ומסך גמור בנוקבא דז"א דיצירה ג"כ, ועל ידו מקבלת כל העשיה, וז"ס ו' ספיראן מקננן ביצירה, ואמא תתאה מקננא באופן.

ח אבי"ע ה"ס ד' אותיות י"ה ו"ה. י' היא אצילות, שהיא חכמה. ה' ה"ס בריאה, שהיא בינה. ו' ה"ס יצירה, שהיא ז"א. ה' אחרונה, היא עשיה, שהיא מלכות.

והנה בזה תבין למה ד' עולמות אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, נרמזו בד' אותיות הויה: י' אצילות, ה' בריאה, ו' יצירה, ה' עשיה. כי אצילות האור שלו הוא ע"י חכמה העליונה כנ"ל, לכן נקרא י'. ובריאה על ידי בינה דאצילות, לכן נקרא ה'. וכן ו' ביצירה. וכן בעשיה ה' תתאה.

ט כלל העולה, שעיקר ההפרש בין עולם לעולם מאבי"ע, הוא על פי המסכים שבד' בחינות עביות חו"ב תו"מ.

נמצא עתה כלל העולה, כי אצילות מקבל אור מהחכמה לבד, כי החכמה, נעשית מסך סתום, בין א"ס, ובין אצילות, ומבינה דאצילות, מקבלת הבריאה, אחר שנתלבש אור הא"ס וחכמה עליונה בתוכה, ועכ"ז נקרא אור הבינה, לפי שנעשית מסך מבדיל גמור, וכן היצירה, מקבלת מז"א דבריאה עצמה, וכן העשיה, מקבל מנוקבא דז"א דיצירה עצמה, ולולי כל אלה המסכים והלבושים, לא היו יכולים לקבל אור עליון, רק שכל עולם ועולם, פחות במדרגה משל חבירו, על דרך הנ"ל.

פרק ה

א מבאר שכל נאצל ונברא כלול מד' בחינות עביות הנ"ל שהן נקראות חו"ב תו"מ, שאור העליון מתפשט בתוכם לזווג דהכאה על מסך שבמלכות. ושורשם הוא המאציל הנקרא כתר. ומשום שכל בחינה משונה מחברתה, צריך להיות בחינה ממוצעת ביניהן הכוללת שתי הבחינות. ובו ז' ענינים:

א. בכל נאצל ונברא יש ד' יסודות ארמ"ע, כנגד ד' אותיות הוי"ה, שהן חו"ב תו"מ, וה"ס טנת"א, ואבי"ע. ב. וה"ס ד' בחינות שבאדם התחתון: א) הרוחניות שבו; ב) הגוף; ג) המלבושים; ד) הבית שיושב בו. וכל אחת מהן כלולה מד'. ברוחניות שבו יש, נפש, רוח, נשמה, חיה. בגוף שבו יש, עצמות, גידין, בשר, עור. במלבושים יש כתונת, מכנסים, מצנפת, אבנט. בבית יש, בית, חצר, שדה, מדבר. ג. בד' בחינות שבאדם יש, בחינה אחת הכוללת את כולן. וכן יש בחינה ממוצעת בין כל בחינה ובחינה מהן הכוללת שתיהן. ד. בחינה הכוללת את כולן נקראת אור יחידה. ובה ב' בחינות: ניצוץ בורא, וניצוץ נברא. ה. הבחינה הממוצעת בין בחינת הרוחניות שבאדם שהיא נרנח"י, לבין בחינת הגוף, היא רביעית דם שנפש דנפש מתלבשת בה. ונמצאת כוללת הרוחניות והגוף. ו. הבחינה הממוצעת

בין הגוף לבין המלבושים היא שערות וצפרנים של האדם. ז. הבחינה הממוצעת בין המלבושים לבין הבית היא, אוהלים הנעשים מצמר ופשתים.

יש מאציל ונאצל. כל נאצל נחלק ע"פ ד' בחינות ההתעבות, שהאור מתפשט בהן ממאציל, להיות כלים לנאצל, והן סוד חו"ב תו"מ. וה"ס ארמ"ע. וה"ס ד' אותיות הוי"ה. וה"ס טנת"א. וה"ס ד' בחינות שבאדם: נרנ"ח, גוף, לבושים, בית שיושב בו. כי אין נאצל פחות מד' חלקים.

[8]הנה יש מאציל ונאצל, והנאצל יש בו ד' יסודות: אש, רוח, מים, עפר. והם ד' אותיות הוי"ה, והם: חכמה, ובינה, ת"ת, ומלכות. והנה הם: טעמים, נקודות, תגין, אותיות. והם הם: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה. שהם הם ד' בחינות שבאדם: א', אדם הפנימי, שהוא הרוחניות הנקרא: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. ב', הוא הגוף. ג', הוא המלבושים שע"ג הגוף. ד', הוא הבית שיושב בתוכו האדם, וגופו, ומלבושו.

ב וכל בחינה מד' בחינות שבאדם כלולה מד'. הרוחניות, היא חיה, נשמה, רוח, נפש. הגוף הוא עצמות, גידין, בשר, עור. הלבושים, הם כתונת, מכנסים, מצנפת, אבנט. הבית, הוא בית, חצר, שדה, מדבר.

וכל בחינות אלו, כלולות מד' בחינות, ואלו הם: בחינה א' של הרוחניות, הנה: נשמה לנשמה, ונשמה, רוח, נפש. בחינה הב' שהוא הגוף, הוא: העצמות, שבהם המוח מבפנים, והגידין, והבשר, ועור. וכמש"ה, עור ובשר תלבישני ועצמות וגידין תסוככני. בחינה ג', שהם הלבושים, הנה הם נודעים, שהם לבושים המוכרחים אל כהן הדיוט: כתונת, ומכנסים, מצנפת, ואבנט. כי אותן הד' דכהן גדול, הם לבושים היותר עליונים מאלו, כנזכר בזוהר, שאלו הם לבושים של שם אדני, ואלו הם לבושי שם הויה, אבל עיקרם, אינם אלא ד' בחינות. בחינה הד', והוא הבית, יש: בית, וחצר, ושדה, ומדבר.

ג בין כל בחינה ובחינה, יש בחינה ממוצעת הכוללת שתיהן.

אמנם, בכל אלו הד' בחינות הפרטיות, יש בחינה אחת כוללת כולם, והיא ממוצעת בין בחינה ובחינה, הכוללת שתיהן. דוגמא מ"ש חכמי הטבע, כי בין הדומם וצומח, הוא הקוראלי, הנקרא אלמוגים. ובין הצומח והחי, הוא אדני השדה, הנזכר במסכת כלאים, שהוא, כמין כלב, גדל בקרקע, וטבורו נשרש בקרקע, ויונק משם, וכשחותכין הטבור שלו מת. ובין החי והמדבר, הוא הקוף.

ד בין בורא לנברא, שהוא הרוחניות שבאדם, יש בחינה באמצע, שעליה נאמר, בנים אתם וגו', אלקים אתם. האבות הן המרכבה.

[8]עץ חיים שער מ"ב פרק א'.

וכעד"ז יש בכאן, כי בין הבורא ית', ובין הנברא, שהיא הבחינה הכוללת הרוחניות, יש בחינה באמצע, אשר עליה נאמר בנים אתם לה' אלקיכם, אני אמרתי אלקים אתם, ונאמר, ויעל אלקים מעל אברהם, ואמרו רז"ל, האבות הן הן המרכבה.

[ה] הבחינה הממוצעת, כלולה מב' ניצוצין, מניצוץ בורא, המתלבש בניצוץ נברא, שבו שרשי נרנ"ח שבאדם.

והכונה, שיש ניצוץ קטן מאד, שהוא בחינת אלהות, נמשך ממדרגה אחרונה שבבורא, וזהו הניצוץ, מתלבשת בכח ניצוץ אחר נברא, שהוא נשמה דקה במאד מאד, הנקרא יחידה, ובניצוץ זה, יש בה שרשי ד' בחינות הרוחניות, שהם: נפש, רוח, נשמה, חיה.

[ו] בין הרוחניות שבאדם לבין הגוף, יש בחינת רביעית דם שבנפש, המורכבת משניהם. שהנפש היא רוחנית, ורביעית דם, שהנפש מתלבשת בה, היא גוף.

וכן בין בחינת הרוחניות לבחינת הגוף, יש בחינה אחת, כוללת שתיהן, והוא בחינת רביעית דם של הנפש, כי יש בה ניצוץ אחרון של הנפש, שהוא הרביעית שבנפש, פירוש, בחינת נפש שבנפש, ולכן נקרא רביעית. וזה הניצוץ, מתלבש ברביעית דם הנזכר לעיל, והכל אחד, וכמ"ש, כי הדם הוא הנפש, הנאמר על רביעית דם הזה. וזה הרביעית דם, הוא היותר מובחר מכל ד' בחינות הגוף הנזכרים לעיל, אשר כל חלק נחלק לד' כנ"ל, והוא רביעית הראשון והעליון מבחינת העצמות של המוחין, שהוא החיות שבתוכו, שהוא הדם המתפשט בהם להחיותם. ובזה הרביעית שבדם העליון, כלול כל שרשי ד' בחינות הנ"ל, באופן, כי הוא בחינת אמצעי בין הרוחניות אל הגוף, והיא מורכבת משניהם.

[ז] בין הגוף לבין הלבושים, יש בחינת שערות וצפרנים של האדם הכוללות שניהם. ובין הלבושים לבין הבית, יש בחינה ממוצעת שהיא האוהלים.

וכן בין בחינה הב' אל הג', יש בחינה ממוצעת, והם, שערות וצפרנים של האדם, כנודע, כי זה היה לבוש של אדם הראשון בתחילה. והנה הם דבוקים בעור של האדם, ודומין אל הגוף של האדם עצמו. אמנם בהסתלקותן משם, נעשה מהם לבוש מאותן השערות, ע"ד שעושין מצמר הרחלים והעזים, וכיוצא. ולא עוד, אלא שאף גם בהיותן דבוקים בגוף האדם, הם דומים למלבוש, דמיון הבהמות וחיות, ששערותיהן מלבושיהן. והמופת לזה, הוא אדם הראשון, בענין הצפרנים. ומצינו בנבוכדנצר, שזה היה לבושו, כמ"ש, עד די שערה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרי כו'. וכן בין בחינת הלבושים לבחינת הבית, הם אוהלים, הנעשין מצמר ופשתים, שהם בחינת לבושים, וגם הם משמשים לבחינת בתים. וזו הבחינה של אוהלים, צריכה עדיין עיון, אם הוא כך או אם יש בה דבר אחר.

פרק ו

א מבאר שספירת כתר כוללת ב' בחינות: א) בחינה אחרונה מאין סוף, למשל, מלכות דמלכות דאין סוף ונקראת עתיק. ב) היא שורש הנאצלים והיא נקראת אריך אנפין. וכללות שתיהן נקרא כתר. ובו ד' ענינים:

א. אין יותר בע"ס מד' בחינות חו"ב תו"מ וחכמה היא ראשית. ב. כתר לפעמים הוא במנין הספירות, ולפעמים שלא במנין הספירות, ובמקומו נמנה דעת. ג. כתר הוא ממוצע בין מאציל לנאצל ובו ב' בחינות: א) בחינת מאציל דהיינו למשל מלכות דמלכות דא"ס, ונקרא תוהו, ועתיק. ב) היא בחינת נאצל, שהוא שורש הנאצלים, ונקרא בוהו או א"א. ד. עד"ז מלכות דמלכות דעולם אצילות היא עתיק בעולם הבריאה.

אין יותר בכל נאצל מד' בחינות חו"ב תו"מ, וחכמה היא ספירה ראשונה שבנאצל.

ועתה נחזור לדבר בעולמות העליונים, אחר שבארנו המשל נבאר עתה הנמשל, ונאמר, כי הנמשל אינו רק מד' בחינות יסודות לבד, שהם ד' אותיות הויה, שהם: חכמה, בינה, ת"ת, ומלכות, כנ"ל, ע"כ נמצא שהחכמה נקרא ראשית.

ב הכתר, לפעמים נמנה בין הע"ס, ולפעמים אינו נמנה, ובמקומו נמנית הדעת.

גם בזה תבין מ"ש, כי לעולם הכתר הוא בחינה עליונה, שאינה מכלל העולם ההוא, אלא, דומה אל כתר המלך, שהוא למעלה מראשו ואינו מכללות ראשו, וע"כ, אינה מכלל הספירה, ובמקומו נמנה הדעת, הנזכר בספר יצירה. ועכ"ז, לפעמים אנו מונים אותו בכלל היוד ספירות. והענין יתבאר עם הנ"ל, שיש בחינה אמצעית בין כל בחינה ובחינה, דומה למ"ש חכמי הטבע והביאו הרמב"ן ז"ל בתחילת הפסוק, והארץ היתה תוהו ובוהו, וכתב ג"כ בשם ספר הבהיר, כי קודם שברא הד' יסודות, ברא חומר א' הנקרא היולי, שהוא דבר המוכן לקבל צורת הד' יסודות אחר כך, אבל הוא אינו לובש שום צורה כלל ועיקר. ומה שהוא קודם התהו, נקרא אפס, וכמו מאפס ותהו נחשבו לו.

ג א"ס ה"ס אפס, ואחריו הכתר הנקרא תהו, ואחריו בהו, הכולל ד' יסודות.

והענין הוא, כי הא"ס נקרא אפס, כי אין בו שום תפיסה, שאין שם חומר ולא צורה כלל, ואחריו יצא התהו והוא הכתר, ואחריו יצא הבהו הכולל ד' יסודות חו"ב תו"מ.

ד בתהו יש שורש ד' יסודות שבנאצל, בכח ולא בפועל.

וביאור הדבר, כי הנה בהכרח הוא, שתהיה מדרגה אמצעי בין המאציל אל הנאצל, כי יש הרחק ביניהן כרחוק השמים מן הארץ, ואיך יאיר זה בזה, ואיך יברא זה את זה, שהם

ב' קצוות, אם לא יהיה דבר ממוצע ביניהן ומחברם, ויהיה בחינה קרובה אל המאציל וקרובה אל הנאצל. והנה בחינה זו, הוא כתר הנקרא תהו, כי אין בו שום יסוד, כי על כן אינו נרמז בשם הויה כלל, רק בקוצו של יוד, אמנם הוא בחינת אמצעי כנ"ל. והוא, כי הנה כתר, הוא דוגמת החומר הקודם הנקרא היולי, שיש בו שורש כל הד' יסודות, בכח ולא בפועל, ולכן נקרא תהו, כי הוא מתהא מחשבות בני אדם, באמרם, הנה אנחנו רואים, שאין בו צורה כלל, ועכ"ז אנחנו רואים שהוא נאצל, ויש בו כח הד' צורות.

[ה] הכתר ביחס א"ס אפשר לקראו נאצל וביחס הנאצלים הוא מאציל.

נמצא, כי אפשר לקוראו א"ס ומאציל, כמו שהוא דעת קצת המקובלים, שהא"ס הוא הכתר. ואפשר לקוראו בשם נאצל, כי ודאי א"ס גדול ממנו, ועכ"ז הזהירו בו חכמים, במופלא ממך אל תדרוש. אמנם תכלית מה שאנו יכולים לדבר בו הוא, כי הכתר הוא בחינת ממוצע ממאציל ונאצל. והטעם הוא, כי הוא הבחינה היותר אחרונה מכל האפשר בא"ס, אשר הוא האציל בחינה אחת, אשר בה שורש כל הי"ס בהעלם ודקות גדול, שאי אפשר להיות לנאצל יותר דקות ממנו. כי תהו, אשר למעלה ממנו אין עוד זולת האפס המוחלט, כנ"ל.

[ו] בכתר, יש ב' בחינות, בחינה אחרונה מא"ס, שהאצילה בחינה שניה, שהיא שורש הנאצלים.

ונמצא, כי יש בבחינה זו ב' מדרגות: א', הוא הבחינה היותר תחתונה ושפלה מכל בחינת א"ס, וכאלו נאמר דרך משל, שהוא בחינת מלכות שבמלכות, ואע"פ שאינו כך, כי אין שם דמות וספירה ח"ו כלל, רק לשכך האוזן נדבר כך. והנה בזו המדרגה התחתונה שבא"ס יש בה כללות כל שלמעלה הימנו, ומקבלת מכולם, כנודע, שהמלכות מקבלת מכולם. מדרגה זו התחתונה, היא האצילה את בחינה השנית, שהוא המדרגה העליונה מכל מה שבכל הנאצלים, ויש בה שורש כל הנאצלים, והיא משפעת לכולם. באופן, שהיותר קטן מכל המאציל, האציל היותר מובחר שבכל הנאצלים, ואין ביניהן מדרגה אחרת כלל, כי אחר המאציל הזה, אין נאצל יותר קרוב אליו ודומה לו כזה.

[ז] בחינת המאציל שבכתר, נקרא עתיק. ובחינת שורש הנאצלים שבכתר, נקרא אריך אנפין.

וכללות שתים אלה הבחינות, היא בחינה אחת הנקרא כתר, שבערך בחינה א' אשר בה קראוה קצת המקובלים א"ס, ובערך בחינה ב' שבה קראוה קצת המקובלים כתר, שהוא במנין הי"ס. אבל אנחנו, סברתינו, לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא היא בחי' אמצעית בין א"ס לנאצלים, ויש בה בחינת א"ס ובחינת נאצלים. וב' בחינות אלו, הם הנקרא: עתיק, ואריך אנפין. ושניהן נקרא כתר, כנודע אצלינו, והבן זה מאד.

ח בחינה אחרונה שבאצילות, שהיא מלכות דמלכות דאצילות, נעשה עתיק בעולם הבריאה, ומתלבשת בא"א שבבריאה.

וזה שכתוב במקום אחר, כי המלכות שבמלכות שבעולם האצילות המתלבשת בראש הבריאה, שהוא הכתר הנקרא אריך אנפין, הוא בחינת עתיק של עולם הבריאה, והבן זה מאד.

פרק ז

א מבאר איך מלכות דאצילות ירדה והיתה לכתר בעולם הבריאה, ובו עשרה ענינים:

א. בעולם הבריאה אין בראש א"א אלא חג"ת בלבד, וחסר כח"ב. ב. ראש דכל פרצוף אינו מתלבש בתחתון. ג. ב' בחינות יורדות ממסך שבעולם העליון לעולם התחתון: א) הע"ס דאו"י ואו"ח היוצאים מן המסך ע"י זווג דהכאה. ב) אור מלכות דמלכות שבעולם העליון הבוקע את המסך, ויורד להיות כתר בעולם התחתון. ד.בתחילה היתה מלכות גדולה כמו ז"א, וקטרגה, שרצתה לשלוט בלבדה, ונאמר לה לכי ומעטי את עצמך לרדת לעולם הבריאה ושם תשלוט. והיינו נקודת המלכות שנעשתה לכתר בעולם הבריאה. ה. בעת המיעוט נסתלקו ט"ס תחתונות ממלכות ועלו לשורשם לז"א. ו. אם ט"ס דמלכות מסתלקות מחמת פגם התחתונים, אז אינן עולות לז"א אלא נופלות לקליפות. ז. כמו שנקודת המלכות דאצילות ירדה ונעשתה כתר לבריאה, כך הוא בכל עולם ועולם. ח. בסבת מלכות דעליון הנעשית כתר לתחתון מתקשרים העולמות זה בזה. וג"ר דבריאה יכולות לעלות בשבת לעולם אצילות. ט. כשחושבים הנאצלים בפועל הם רק ד' דהיינו חו"ב תו"מ, וכשחושבים את השורש עמהם הם ה' דהיינו כח"ב תו"מ. י. ועד"ז בכל פרצוף ופרצוף ובכל ספירה וספירה נקרא העליונה מאציל והתחתונה נאצל, ויש בחינה ממוצעת ביניהן הנקראת כתר, הכל כמ"ש בהעולמות וז"ס אני ראשון ואני אחרון. כי כתר הוא אחרון בהעליון, והוא ראשון בתחתון.

ב' בחינות יורדות מעולם העליון לעולם התחתון: א) הע"ס דאו"י המלובשות באו"ח, שמתפשטות ע"י המסך בזווג דהכאה. ב) הבחינה האחרונה דעולם העליון, שהיא מלכות דמלכות, שיורדת ונעשית עתיק בעולם התחתון. והיא אינה מתפשטת ע"י האו"ח שבמסך, אלא בוקעת את המסך ויורדת.

[9]מצאתי להר' גדלי' הלוי ז"ל, כי הג' הראשונות של הו' קצוות דא"א דבריאה, שהם חג"ת, אשר נשארו מגולין בלי התלבשות, הנה אלו הג' הם בסוד מסך. ופירוש הדברים הם כך, כי הלא ביארנו, כי בכל עולם מג' עולמות אלו יש להם מסך א', ואמנם המסך שבין אצילות לבריאה, כאשר עברו בתוכו דמות כל האורות דאצילות, לעשות כנגדן י"ס דבריאה, הנה אלו, לא בקעו אותו מסך ועברו בו, רק עבר בו אור שלהם דרך המסך

[9]עץ חיים שער מ"ז פרק ו'.

ההוא, ונחקקו כל הי"ס של הבריאה. והנה גם ג' ראשונות של א"א דבריאה, שהם חג"ת, הם ג"כ עוברים דרך המסך ואינם בוקעים המסך, רק הם אור המתמעט עובר קצתו דרך המסך. אבל אותה הנקודה דמלכות דאצילות הנ"ל שירדה, להתלבש בג"ר אלו דא"א, הם אור עצמו של המלכות דאצילות, על כן הוא משברת ובוקעת את המסך עצמו, ויורדת ומתלבשת בג"ר דא"א (דבריאה).

ב בתחילה היתה המלכות גדולה כז"א, וקטרגה, דהיינו שרצתה לשלוט בלבדה, אז נאמר לה, שתמעט את עצמה מט' ספירות דאצילות, ותרד לבריאה ושם תשלוט. וט"ס אלו שנסתלקו ממנה נתחברו בשרשן בז"א. ואז ירדה ונעשתה עתיק בבריאה.

והנה, סוד נקודה זו ענינה היא, כי הלא נודע, איך היו ב' המאורות באצילותן, בקומתן נבראו שוין זה לזה. וכאשר קטרגה הלבנה ונתמעטה, פירוש, שמה שהיתה בסוד פרצוף שלם, נתמעטה ועמדה, בסוד נקודה קטנה כלולה מי"ס, והט' נקודות אחרות פרחו ממנה, כנודע, ששרשה מתחילה אינו רק נקודה אחת, ואח"כ באו בתוספת על ידי ז"א, תשעה נקודות אחרות, כי לכן נקרא אספקלריא דלית לה מגרמה כלום, לכן חזר ז"א ונטלם, ונשארה בסוד נקודה קטנה, ואז לא יכלה לעמוד אצלו מרוב קטנותה, ואז ירדה במקום זה בראש הבריאה.

ג גם אחר שכבר נתתקן מיעוט המלכות, נשארה המלכות להיות עתיק בבריאה.

ואמנם זה היה בזמן מיעוט הלבנה בבריאת העולם. אבל אחר שכבר נתקנה, וחזרה למקומה אב"א, ובראו לאדה"ר, והוא החזירה פב"פ כבתחילה, ואח"כ על ידי חטאם של התחתונים חזרה ונתמעטה, וירדה, כי זה כל סוד תפילתינו, לתקנה בעת תפילתינו, ואח"כ, חוזרת כבראשונה, כי אין בנו כח יותר מזה. והנה כל דבר שבקדושה, עושה רושם במקומו אע"פ שנסתלק משם, ותמיד נשארה בחינת נקודה זו בראש הבריאה.

ד בזמן שהסתלקות ט"ס המלכות היא מחמת חטא התחתונים, אין הט"ס שלה עולות לז"א, אלא שהן נופלות לקליפות.

אמנם בזמן, אשר המיעוט שלה על ידי פגם התחתונים, אז הט' נקודות אחרות שמסתלקות ממנה, אינן חוזרות אל ז"א, אל מקורם ממקום שבאו, אבל יורדות בעונותינו עד הקליפה, בסוד שכינה בגלות, ואין להאריך בזה.

ה כמו שנקודת המלכות דאצילות ירדה ונעשתה עתיק בכתר הבריאה, כך היה בכל עולם ועולם, שמלכות דעולם העליון, נתלבשה בכתר דעולם התחתון ממנו.

ונחזור לענין, כי נקודה זו היתה תחלה זנב לאריות בסוף אצילות, כי חוה זנב לאדם היתה, ואח"כ ירדה ומעטה עצמה בסוד נקודתה, והיתה ראש לשועלים, ראש לבריאה

ממש. וכן היתה בכל עולם ועולם, כי נקודה דמלכות דיצירה, ירדה בראש עשיה, וכן דבריאה בראש יצירה. וכן היה ג"כ בראש אצילות, בסוד כולם בחכמה עשית. כי אור א"ס נתלבש בחכמה עליונה שלמעלה מאצילות, וירדה אותה החכמה עצמה, ושברה המסך שעל גבי אצילות, וירדה מציאת עצמה ונתלבשת באצילות, ועל ידה מקבל אצילות אור א"ס. וז"ס כולם בחכמה עשית, הנזכר בעולם אצילות כנ"ל.

ו בסבת מלכות דעליון שנעשה כתר לתחתון, מתקשרים העולמות זה בזה, לקבל הארה זה מזה.

ואמנם כל זה הבחינה שהיתה בכל העולמות, הכל היה לתועלת העולמות, כדי לקשר זה בזה וזה בזה, כדי שיוכלו לקבל הארה זה מזה וזה מזה, על ידי היות סיום האצילות תחילת רישא דבריאה ממש, וכן בשאר העולמות.

ז בסבת מלכות דאצילות המלובשת בכתר דבריאה, שבהיכל קדש קדשים, יכול ההיכל ההוא לעלות לאצילות ביום השבת.

וז"ס יום השבת, כי אז, נתוסף קדושה בעולמות, ואז היכל העליון קדשי קדשים דבריאה, חוזר לעלות אל האצילות, ונעשה אצילות גמור ממש לטעם הנ"ל. וכיוצא בזה בשאר העולמות ואין להאריך.

ח אין יותר בכל נאצל, מד' מדרגות חו"ב תו"מ, ובחינה אמצעית בין מאציל לנאצל, שהוא כתר, שיש בו בחינת מאציל ובחינת נאצל.

[10]הכלל היוצא מזה, כי האמת הוא שהנאצל אין בו רק ד' מדרגות, שהם ד' אותיות הויה, והם אצילות בריאה יצירה עשיה, והם חכמה ובינה תפארת ומלכות. כי לכן התורה התחילה מבראשית, ואין ראשית אלא חכמה, כמארז"ל, ואמרו כן בלשון שלילה, כדי לשלול את הכתר. אמנם יש בחינה אמצעית, כולל ב' בחינות: מאציל, ונאצל. והוא הנקרא כתר, וכתר זה יש בו כללות כל מה שלמעלה ממנו, ואף אם הוא קטן מכולם יונק מכולם, ויש בו שורש כל הי"ס הנאצלים, והוא משפיע בכולם.

ט כשמונים ד', הוא מספר הנאצלים בפועל. וכשמונים ה', הוא כשאנו חושבים עמהם הכתר, שבו מאציל ונאצל.

ובזה אל תתמה, אם לפעמים אנו אומרים כי יוד ספירות, נחלקים לד' אותיות הויה, ופעמים אנו אומרים שנחלקין לה' פרצופין והוא כשאנו אומרים שהוא ד', הוא מנין הנאצלים ממש בפועל, וכשאנו מונין ה' פרצופים, הוא כשאנו מונין שורש המאציל עם הנאצלים עצמם.

[10]עץ חיים שער מ"ב פ"א בסופו.

י בכל המדרגות שבעולמות, נחשבת העליונה למאציל, והתחתונה לנאצל שבה ד' בחינות. ויש בחינה אמצעית ביניהן, הנקראת כתר, שבו בחינת מאציל ונאצל. והכתר, מצד שהוא מלכות דעליונה, הוא נקרא אני. ומצד שהוא כתר לתחתונה, נקרא אין. וז"ס אני ראשון ואני אחרון.

ודע, כי עד"ז הוא בכל הי"ס שבכל עולם ועולם, וכן בפרטות בכל פרצוף ופרצוף, כי לעולם כל בחינה ובחינה, הנקרא עליונה מאציל, ותחתונה נאצל. ואין הנאצל פחות מד' אותיות הוי"ה, אפילו בי"ס פרטיות ופרטי פרטיות, ויש בחינה אמצעי ביניהן הנקרא כתר, והבן זה מאד, כי בו יובנו כל הדרושים שנבאר. וזהו אני ראשון ואני אחרון, כי הכתר הוא ראשון והוא אחרון, והוא אי"ן והוא אנ"י, כי בבחינת מלכות של מאציל אשר בו, הוא אחרון, ונקרא אנ"י, שהוא המלכות. ובבחינת שורש הנאצלים אשר בו, שהוא בחינת כתר, הוא הראשון, ונקרא אי"ן, שהוא אותיות אני.

פרק ח

א מבאר כי ד' בחינות חו"ב תו"מ דומות כמו אדם שנשמה מלובשת בגוף שלו, והגוף מלובש בלבוש, והוא יושב בהיכלו: חכמה ה"ס כללות האורות שבעולם אצילות, והיא נשמת כל אצילות, ונקראת אדם העליון. והוא מלובש בבינה, שה"ס כללות הכלים המכונה גוף דאצילות. ועל הגוף מלביש ז"א, שהוא לבוש. ומלכות היא היכל לכולם. ובו ד' ענינים:

א. ד' הבחינות חו"ב תו"מ מכונות: נשמה, גוף, לבוש, היכל. וה"ס עולם אצילות שבתוכו יושב אדם העליון שהוא נשמה מלובש בגוף, ובלבוש, ובהיכל מלך. ב. כתר הוא שורש אליהם, ומתחלק לד': שורש לנשמה הוא חכמה שבכתר. ובינה שבכתר הוא שורש לגוף. וז"א שבכתר הוא שורש ללבוש. ומלכות שבכתר הוא שורש להיכל. ג. וכל זה שנתבאר בעולם אצילות נוהג ג"כ בעולם הבריאה שה"ס אור של תולדה. כי הבריאה נחתמה מעולם אצילות. באופן, שכתר דכתר דאצילות החתים כתר דכתר בבריאה. וחכמה דכתר החתימה חכמה דכתר בבריאה, דהיינו נשמה דכתר. ובינה דכתר החתימה נשמה דכתר בבריאה וכו' וכן היא בכל הספירות. ד. אין האורות נמשכים ישר מכתר דאצילות לכתר דבריאה, כי אין עולם הבריאה מקבל רק דרך מלכות דאצילות. וכל מה שיש בעולם אצילות החתימה מלכות דאצילות בעולם הבריאה. ועד"ז בעולם היצירה ועשיה.

ד' הבחינות חו"ב תו"מ מכונות: נשמה, גוף, לבוש, היכל. וה"ס עולם אצילות שבתוכו יושב אדם העליון שהוא נשמה מלובש בגוף, ובלבוש, ובהיכל מלך.

[11] עץ חיים שער מ"ב פרק ב'.

[11]ואחר שבארנו, כי כל הנאצלים כולם בחינה א', הכוללת כל ד' יסודות, שהם ד' אותיות הוי"ה, שהם ד' עולמות אבי"ע, ושיש להם בחינה עליונה חמישית, אמצעי בינם לבין א"ס, נבאר עתה, כל עולם ועולם בכללות, ואח"כ, נחזור בהם בע"ה, לבאר יחד כולם בכללות א'.

ב כל מה שיש בכל עולמות אבי"ע, אינן אלא ד' בחינות חו"ב תו"מ, שהן ד' אותיות י"ה ו"ה. והן, נשמה, גוף, לבושים, בית.

והנה כל מה שנברא בעולמות כולם, אינם רק ד' בחינות, שהם הוי"ה כנ"ל. והם: בחינת רוחני הנקרא נשמה ובחינת אברי הגוף, ובחינת המלבושים, ובחינת הבית.

ג האור שבאצילות, הוא הרוחניות הנקראת נשמה. והיא חכמה. והנשמה מלובשת בכלים דאצילות הנקראים גוף.

ונדבר בעולם האצילות, ומשם יובנו כל השאר. כי הנה פנימית כל האצילות, הוא הרוחניות הנקרא נשמה, והיא מלובשת תוך אברי הגוף הנקרא כלים, שהם הי"ס הנקרא ראש וזרועות וגוף.

ד עשרה כלים הם בגוף, שהם עשר ספירות בגבול ומדה שיש באצילות. והוא בינה.

ונחזור לענין הגוף, כי זה הבחינה הוא יוד ספירות עשר מדות, כי יש בהם גבול ומדה, כמ"ש בפרקי ההיכלות בשיעור קומה, שהוא רל"ו אלפים רבבות פרסאות וכו'.

ה והגוף דאצילות מלובש בלבושים. והוא ז"א, המלביש את הבינה.

וגוף הזה, מלובש תוך לבושי דאצילות, וכמו שאמרו רז"ל, ביוד לבושים נתלבש הקב"ה, לבוש של גאוה שנאמר ה' מלך גאות לבש, וז"ס הנזכר בפרקי היכלות, כי שם החלוק של הבורא ית' נקרא זהריא"ל וכו'. אך בנשמה שבפנים אין מדה כלל, אמנם בערך הא"ס, נוכל לכנותם בשם מדות וספירות גם אל הנשמה.

ו הלבושים שוכנים תוך הבתים, שהם ז' היכלות דאצילות, שהם המלכות. וכללותם יחד, נבחן, שאדם העליון, שהוא נשמה מלובשת בגוף, והגוף בלבושים, נתון בהיכל מלך.

והנה, המלבושים האלה, הם בתוך בחינת הבתים, שהם ז' היכלות דאצילות שהם בחינת העולם בעצמו, שהם השמים והארץ, והאויר שביניהן, כי כל זה, בחינת הבתים, והם נקראים עולם אצילות, אשר בתוכו יושב האדם העליון, שהוא נשמה וגוף, ולבושי מלכות נתונים בהיכל מלך עליון, שזה כללות עולם האצילות.

ז ד' הבחינות, נשמה גוף לבוש היכל, ה"ס חו"ב תו"מ. וכתר הוא חמישי אליהם, שבו שרשי ד' בחינות נגל"ה האלו.

ואלו הד' בחינות, הם בחינת היוד ספירות, המתחילין מחכמה הנ"ל, ויש בהם ד' בחינות

כנ"ל, ועוד, יש בחינת הכתר, שהוא בחינה החמישית הנ"ל, שורש לכולם, ויש בה ג"כ שורש הד' בחינות הנ"ל.

ח בכל אחת מד' בחינות נגל"ה שבאצילות, יש ע"ס חו"ב תו"מ. והנשמה שבכתר שורש לע"ס חו"ב תו"מ דנשמה שבאצילות. וגוף דכתר שורש לע"ס חו"ב תו"מ דגופים. ולבושים דכתר שורש לע"ס חו"ב תו"מ דלבושים. והיכל שבכתר שורש לע"ס חו"ב תו"מ דהיכלות.

ונמצא, שבחינת האור והנשמה שבכתר, שורש לי"ס הנשמות דאצילות, המתחילין מחכמה כנ"ל, ובחינת הגוף שבכתר, הוא שורש לי"ס הגופות שבי"ס דאצילות, המתחילין מחכמה כנ"ל, ובחינת הלבושים שבכתר, הוא שורש לי"ס הלבושים שבי"ס דאצילות, המתחילין מחכמה כנ"ל, ובחינת היכל שבכתר, שורש לי"ס ההיכלות שבי"ס האצילות המתחילין מחכמה כנ"ל.

ט כל מה שיש בעולם האצילות נחתם בעולם הבריאה.

אח"כ, נברא עולם הבריאה, על דרך הנ"ל, ממש, כי דרך המסך, שהוא קרקע ההיכל דאצילות, האיר למטה, ונחתם שם חותם כל מה שהיה בעולם האצילות, ונקרא עולם הבריאה, יען הוא אור של תולדה, ואינו אור עצמו העליון, ואמנם, כיון שהוא חותם האצילות, צריך שיהיו בו כל הבחינות אשר באצילות.

י הכתר דאצילות, החתים ד' שורשי נגל"ה בכתר דבריאה. ומנשמה שבכתר דאצילות נחתם הנשמה שבכתר דבריאה. ומגוף שבכתר דאצילות נחתם הגוף שבכתר דבריאה. ומלבוש. לבוש. ומהיכל. היכל.

והוא, כי בחינת הכתר, שהוא בחינה החמישית הכלולה מד' בחינות הנ"ל, החתים כתר בראש הבריאה כמוהו, ומאור הכתר דאצילות, נחתם אור הכתר דבריאה, ומגוף כתר דאצילות, נחתם גוף כתר דבריאה, ומלבוש כתר דאצילות, נחתם לבוש כתר דבריאה, ומהיכל כתר דאצילות נחתם היכל כתר בריאה.

יא נגל"ה דכתר דאצילות, הנמשכים לנגל"ה דכתר הבריאה, נמשכים ע"י מלכות דאצילות, שנתלבשה בכתר דבריאה. וכן שאר הספירות דאצילות שנחתמו בבריאה, נמשכו דרך מלכות דאצילות, בסוד זווג דהכאה על המסך שבה.

אלא, שלא נמשכו אורות אלו, מכתר דאצילות ממש לכתר דבריאה, אלא, על ידי מלכות שבמלכות דאצילות, שהוא עתיק דבריאה, כנ"ל, המתלבש בכתר דבריאה, והיא י המשיכה אלו ד' בחינות שבכתר דאצילות, ובראם בכתר דבריאה, וכעד"ז, עשו יוד ספירות דאצילות, והמשיכו אורם דרך המלכות הנ"ל, אשר בכתר הנ"ל, והחתימו חותם דאצילות בבריאה: נשמה מנשמה, גוף מגוף, לבוש מלבוש, היכל מהיכל.

יב המלכות דבריאה שירדה והתלבשה בכתר דיצירה, המשיכה חותם ה' פרצופין כח"ב תו"מ דבריאה, שה"ס נגל"ה, לעולם היצירה, נשמות מנשמות, גוף מגוף, לבוש מלבוש, היכל מהיכל. ועד"ז ביצירה

ועשיה.

ועל דרך זה ביצירה, כי המלכות דבריאה היה עתיק, מחוברעם א"א דיצירה, ושם נקרא כתר דיצירה, וה' פרצופים דבריאה, המשיכו והחתימו חותמם ביצירה, ע"ד הנ"ל בבריאה: נשמות מנשמות, וגופים מגופים, לבושים מלבושים, והיכלות מהיכלות. וכן עד"ז ה' פרצופים דיצירה, החתימו בחינותיהן בעשיה: נשמות מנשמות, וגופים מגופים, לבושים מלבושים, והיכלות מהיכלות, וכעד"ז הנ"ל, כל העולמות יחד בכללות אחד.

פרק ט

א מבואר ששלמות הנרצה היא שכל הספירות שבה' עולמות א"ק ואבי"ע, יתקשרו יחד לבחינת אדם העליון שבגופו מלובש השורש והנשמה, ומתלבש בלבוש, ויושב בהיכלו. ובו ד' ענינים:

א. כללות כל המציאות נחלקת לחמשה עולמות הנקראים א"ק ואבי"ע כנגד חמש בחינות כח"ב תו"מ, המכונים: שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל. ובפרטות יש בכל עולם ה' בחינות שנגל"ה. שכל בחינה מהן מתחלקת שוב לה' בחינות שנגל"ה. דהיינו כ"ה בחינות פרטי פרטיות, בכל עולם ועולם מא"ק ואבי"ע. וכל כ"ה בחינות שנגל"ה שבא"ק נבחנות לשורשים, דהיינו כתרים. וכל כ"ה בחינות שבעולם אצילות נבחנות לנשמות. דהיינו חכמות. וכל כ"ה בחינות שנגל"ה שבעולם הבריאה נבחנות לגופות, דהיינו בינות. וכל כ"ה בחינות שנגל"ה שבעולם היצירה נבחנות ללבושים, דהיינו ת"ת. וכל כ"ה בחינות שבעולם עשיה, נבחנות להיכלות, דהיינו מלכיות. ב. כ"ה בחינות שנגל"ה הפרטיות שבה' עולמות א"ק ואבי"ע, מתקשרות זו בזו באופן זה: שה' הכתרים שבא"ק ואבי"ע הנקראים ה' שורשים מתקשרים זה עם זה לקשר שנגל"ה שבשורשים. שכתר א"ק הוא השורש, וכתר אצילות הוא הנשמה שבהן, וכתר דבריאה הוא הגוף שבהן, וכתר דיצירה הוא הלבוש שבהן, וכתר דעשיה הוא ההיכל שבהן, ועד"ז ה' החכמות שבא"ק ואבי"ע, הנקראות ה' נשמות מתקשרות זע"ז לקשר שנגל"ה דנשמות שחכמה דא"ק היא השורש שבהן. וחכמה דאצילות היא הנשמה שבהן. וחכמה דבריאה היא הגוף שבהן. וחכמה דיצירה היא הלבוש שבהן. וחכמה דעשיה היא ההיכל שבהן. ועד"ז ה' בינות שבא"ק ואבי"ע, הנקראות ה' גופות, מתקשרות זע"ז לקשר שנגל"ה דגופות. שבינה דא"ק היא השורש שבהן וכו'. ועד"ז ה' ת"ת שבא"ק ואבי"ע. ועד"ז ה' מלכיות דא"ק ואבי"ע. ועד"ז בפרטי פרטיות דשנגל"ה דא"ק ואבי"ע. ג. ה' בחינות שנגל"ה נקראות ג"כ: יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. ד. וכן הן רמוזות בד' אותיות הוי"ה: שקוצו של הי', הוא שורש. והי' היא נשמה. וה' ראשונה היא גוף. והו' היא לבוש. וה' תחתונה היא היכל.

אדם קדמון הוא עולם הכתר, לד' עולמות אבי"ע. ויש בו ה' בחינות כח"ב תו"מ, שבכל אחת מהן יש ד' שרשי נגל"ה.

והנה אדם קדמון, הוא כדמיון כתר אל היוד ספירות שבכל עולם ועולם, באופן זה, כי א"ק הוא כתר לד' עולמות אבי"ע, נמצא כי א"ק, הוא כולל שורש כל הה' בחינות הנ"ל, שיש בכל עולם ועולם: כיכתר שבו, הוא ד' שרשים מן ד' בחינות של יוד ספירות שבו, שהם: נשמות, וגופים ולבושים, והיכלות. וזה דרך פרט, אמנם בדרך כלל הוא מה שיתבאר עתה בע"ה.

ב הנשמות שבא"ק הן שורשי נשמות. הנשמות שבאצילות הן עצמות הנשמות. הנשמות שבבריאה הן הגופים שבנשמות. הנשמות דיצירה הן לבושים שבנשמות. הנשמות שבעשיה הן היכלות דנשמות. באופן, שהנשמות, שהן החכמות, שבה' העולמות, א"ק ואבי"ע, מתקשרות זו עם זו, כאדם העליון, שבגופו מלובש שורש ונשמה, ולבוש בלבוש ויושב בהיכלו.

כי כללות בחינת נשמות אשר בא"ק, יקראו שורש הנשמות. וכללות בחינות נשמת אצילות, יקראו נשמות דנשמות ממש. וכללות נשמות בריאה, יקראו גופות, לערך נשמות אצילות. וכללות נשמות דיצירה, יקראו לבושים דנשמות. וכללות נשמות עשיה, יקראו היכלות הנשמה.

ג הגופים דא"ק הם שורשי גופים. והגופים דאצילות הם נשמות דגופים. ודבריאה הם עצם הגופים. וגופים דיצירה הם לבושים דגופים. וגופים דעשיה הם היכלות דגופים. וכל הגופים דא"ק ואבי"ע מתקשרים זע"ז באדם העליון, שבגופו מלובש שורש ונשמה וכו'.

וכן כללות בחינות גופות דא"ק, יקראו שורש דגופות. וכללות בחינות גופות דאצילות, יקראו נשמות דגופות. וכללות בחינות גופות דבריאה, יקראו גופות דגופות. וכללות בחינות גופות דיצירה, יקראו לבושים דגופות. וכללות בחינות גופות דעשיה, יקראו היכלות דגופות.

ד וכן הלבושים שבכל עולם מא"ק ואבי"ע מתקשרים זה עם זה, ונעשים כאדם העליון, בגופו מלובש נשמה ושורש, ולבוש בלבושים, ויושב בהיכלו.

וכן כללות בחינות לבושים דא"ק, יקראו שורש הלבושין. וכללות לבושי דאצילות, יקראו נשמות דלבושים. וכללות בחינות לבושי דבריאה, יקראו גופות דלבושין. וכללות בחינות לבושי יצירה, יקראו לבושי דלבושין. וכללות לבושי עשיה, יקראו היכלי דלבושין.

ה וכן ההיכלות שבכל עולם מא"ק ואבי"ע, מתקשרים יחד, כאדם העליון, שבגופו מלובש וכו'.

וכללות בחינות ההיכלות דא"ק, יקראו שורש נשמות ההיכלות. וכללות בחינות היכלות דאצילות, יקראו נשמות ההיכלות, וכללות היכלי דבריאה, יקראו גופות דהיכלות. וכללות בחינות היכלי דיצירה, יקראו לבושים דהיכלות. וכללות היכלות דעשיה, יקראו היכלות דהיכלות.

ו שנגל"ה דא"ק, הם שורשים לנגל"ה שבאבי"ע. שנגל"ה דאצילות הם נשמות בתוך שנגל"ה שבא"ק ובי"ע. שנגל"ה דבריאה, הם גופים בתוך שנגל"ה שבא"ק ואי"ע. שנגל"ה דיצירה, הם לבושים בתוך שנגל"ה שבא"ק ואב"ע. שנגל"ה דעשיה, הם היכלות בתוך שנגל"ה שבא"ק ואב"י.

וכשנדבר כל זה דרך כלל, יהיה כן, כי ה' בחינות א"ק, הם שרשים: בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, ובין להיכלות. וה' בחינות אצילות, הם נשמות: בין לשרשים, בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, ובין להיכלות. וה' בחינות דבריאה, הם גופים, בין לשורשים, בין לנשמות, בין לגופין, בין ללבושים, בין להיכלות. וה' בחינות דיצירה, הם לבושים: בין לשורשים, בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, בין להיכלות. וה' בחינות דעשיה, הם היכלות: בין לשרשים, בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, בין להיכלות.

ז הבריאה נקראת גוף, משום שמקבלת מאצילות כמו גוף מנשמה.

ובזה תבין משארז"ל, אשתו כגופו דמיא. כי הבריאה, אשת האצילות היא, שהרי הם חכמה ובינה כנ"ל. ואע"פ שיש ג"כ נשמות בבריאה, נקרא גופות בערך נשמות דאצילות, כי כמו שהאשה מקבלת מבעלה, כן הגוף מקבל מהנשמה. וכן משארז"ל, אין בית אלא אשה, הוא בעשיה, כי הרי העשיה הוא הבית וההיכל, לכל ה' הבחינות, כנ"ל.והנה עשיה, אשת היצירה, כנודע, וזהו אין בית אלא אשה, בבחינת העשיה. וכעד"ז, בבחינת עשיה שבכל עולם ועולם, יקרא בית לאותו עולם. ובחינת בריאה שבכל עולם, יקרא גוף לאותו עולם.

ח דרך אחר. שהאורות שבא"ק, דהיינו הנשמות שבו, נקראות יחידה. והנשמות דאצילות נקראות חיה. והנשמות דבריאה נקראות נשמות. והנשמות דיצירה נקראות רוח. והנשמות דעשיה נקראות נפש.

[12]ואם נרצה נקח דרך אחר כי כל האורות דא"ק נקרא יחידה, ואורות דאצילות הם חיה, ואורות דבריאה הם נשמה, ואורות יצירה הם רוח, ואורות דעשיה הם נפש.

ט ועד"ז בגופים ולבושים והיכלות שבא"ק ואבי"ע. שהגופים שבא"ק הם יחידה דגופים דאבי"ע. ושבאצילות חיה וכו'. ועד"ז בלבושים, שלבושי א"ק הם יחידה דלבושים דאבי"ע, ולבושים דאצילות הם חיה דלבושים דא"ק ובי"ע וכו'.

וכעד"ז, בלבושין שבכל העולמות, ובגופות ובהיכלות, כי כל לבושי א"ק, הם לבוש א' העליון שבכל הה' לבושים, וכל לבושי האצילות לבושי השני כו'.

י שנגל"ה הם יחנר"ן דהיינו האורות של כח"ב תו"מ.

וזה הדרך הוא הדרך הראשון, כי הרי הנפש נקרא היכל, רוח לבוש, והנשמה גוף, וחיה נשמה, יחידה שורש הנשמה. נמצא כי כל הנ"ל, הוא בדרך פרטות בכל עולם ועולם,

[12]עץ חיים שער מ"ב פ"ב בסופו.

כיצד: אור הכתר דאצילות, נקרא שורש הנשמה, ונקרא יחידה. ואור חכמה דאצילות, נקרא נשמה לנשמה, ונקרא חיה. ואור בינה דאצילות, נקרא גופא, ונקרא נשמה. ואור תפארת דאצילות, נקרא לבוש. ונקרא רוח. ואור מלכות דאצילות, נקרא נפש, ונקרא היכל. וכעד"ז בפרטי פרטות, וד"ל.

יא כל ספירה מכח"ב תו"מ שבא"ק ואבי"ע מתפרטת לה' בחינות שנגל"ה.

ואמנם הכלל הבינוני הקצר מכולם, הוא זה, כי כל הי"ס דאצילות וכתר ג"כ, יש בכל אחד מהם: שורש, נשמה לנשמה, גוף, לבוש, היכל. וכן על דרך זה בי"ע, וכן עד"ז א"ק, שהוא שורש לכל אבי"ע.

יב א"ק ואבי"ע, הם ה' בחינות שבשם הויה, כלולים זה מזה, ויש בכל אחד מהם א"ק ואבי"ע, שהם ה' בחינות שבהוי"ה. והם שנגל"ה. שהם כ"ה בחינות.

נמצא כי כל מה שנאצל, הוא הויה אחת, כלולה מה' בחינות, שהוא: קוץ של יוד בא"ק, י' באצילות, ה' בבריאה, ו' ביצירה, ה' בעשיה. וכל בחינה מאלו, כלולה מכל הה', כי קוץ של י' שבא"ק, יש בה הוי"ה א' של ה' בחינות אחרות, שהם ה' בחינות הנ"ל בא"ק עצמו, שהם א"ק ואבי"ע שבו, שהם ה' בחי' שהם: שורש, ונשמה, וגוף, ולבוש, והיכל. וכן הי' דאצילות, יש בה הוי"ה א', הכוללת כל הה' בחינות הנ"ל. וכן עד"ז שאר אותיות, בבי"ע. באופן, שהם ה' אותיות, כלולים כל האחד מכולם, שהם כ"ה בחינות.

יג כל אחת מכ"ה בחינות הנ"ל, מתפרטת עוד לה' בחינות שנגל"ה, שבכל אחת מהן יש ע"ס, וכל ספירה מתפרטת לה' פרצופין, שהם שנגל"ה.

ואח"כ על דרך זה הנ"ל, יש כללות אחר, שכל אחד מהם כלולה מן כל הכ"ה בחינות. והוא, כי י' דאצילות, יש בה הוי"ה א' כלולה מכל ה' בחינות, וכל בחינה מה' כלולה מה', שהם: י"ס שורש, וי"ס נשמה, וי"ס גוף, וי"ס לבוש, וי"ס היכל. וכעד"ז בקוץ של יוד בא"ק, י' באצילות, ועד"ז באות ה' בבריאה, ובאות ו' ביצירה, וכו'. נמצא, כי בקיצור הוא זה, כי הא"ק הוא קוץ היוד, ויש בו הוי"ה א' כוללת ה' בחינות: שורש, ונשמה, וגוף, ולבוש, והיכל. וכל בחינה מאלו, כלולה מה', שהם: י"ס שורש, וי"ס נשמה, וי"ס גוף, וי"ס לבוש, וי"ס היכל. וכל ספירה מאלו העשר ספירות, נכללו בה' פרצופים, שהם השורש ואבי"ע.

פרק י

א מבאר אשר לבוש והיכל נפרדו משורש נשמה גוף ונעשו למקיפים, וגם ביאורי א"ק ואבי"ע, ונרנ"ח, ועסמ"ב. ובו ח' ענינים:

א. שורש נשמה גופות דבוקים זה בזה. לבוש והיכל נפרדו מהם. ב. שורש נשמה גוף הם כלים

פנימיים שבהם כל החיצון יותר הוא יותר גרוע. לבוש והיכל הם כלים מקיפים שבהם כל החיצון יותר הוא חשוב יותר ולפיכך נמצאות הקליפות בין הגוף ללבושים, ששם מקום החושך והגרוע יותר. ג. כשפרצופי א"ק ואבי"ע מתלבשים זה בזה הם מתלבשים כל אחד רק בג' בחינות: שורש נשמה גוף שבו הדבוקות יחד, ושעשר הספירות דגופות אינן מתלבשות בע"ס דלבושים. ד. שורש נשמה גוף דא"ק מתלבשים תוך שורש נשמה גוף דעתיק דאצילות ושורש נשמה גוף דעתיק דאצילות מתלבשים בשורש נשמה גוף דא"א דאצילות. ושנ"ג דא"א מתלבשים באבא וכו' עד"ז. ה. א"ק ואבי"ע כלולים זה מזה, ויש א"ק ואבי"ע בא"ק, וא"ק ואבי"ע באצילות, וא"ק ואבי"ע בבריאה, וכן ביצירה ועשיה. א"א הוא בחינת א"ק שאינו מושג. אבא הוא אצילות. אמא היא בריאה. ז"א יצירה. נוקבא עשיה. מאצילות נמשכות נשמות, מבריאה רוחות, וביצירה מלאכים, ובעשיה אופנים. ו. האדם כולל נפש רוח נשמה חיה מד' עולמות אבי"ע שבכל בחינה מהן ישנן נפש רוח נשמה חיה. ונשמה דנפש חשובה יותר מאור נפש דרוח. ז. אפשר לזכות גם לנפש דאצילות, ויותר למעלה, והזוכה לרוח דיסוד דאצילות יהיה בעלה של השכינה. ח. הוי"ה במילוי ע"ב, ה"ס יו"ד דהוי"ה, שה"ס אצילות. ובמילוי ס"ג ה"ס ה' ראשונה דהוי"ה וה"ס בריאה. ובמילוי מ"ה, ה"ס ו' דהוי"ה, וה"ס יצירה. ובמילוי ב"ן ה"ס ה' תחתונה דהוי"ה וה"ס עשיה.

שורש נשמה גופות דבוקים זה בזה. לבוש והיכל נפרדו מהם

[13]ועתה נדבר בבחינת כל עולם מאלו מה ענינם. דע, כי השורש והנשמות והגופים הם בחינה א' שאין פירוד ביניהן אך הלבושים והיכלות הם ב' בחינות נפרדות מג' בחינות הנ"ל, ובין ב' אלו, שהם, בין הגופין ובין הלבושים, שם הם מדור הקליפות, והם ממש נדבקים באחור אור הגוף.

ב שורש נשמה גוף הם כלים פנימיים שבהם כל החיצון יותר הוא יותר גרוע. לבוש והיכל הם כלים מקיפים שבהם כל החיצון יותר הוא חשוב יותר ולפיכך נמצאות הקליפות בין הגוף ללבושים ששם מקום החושך והגרוע יותר

וטעם הדבר, מפני שג' בחינות הפנימית, יש בתוכם או"פ, והיותר גרוע באור פנימי יוצא בתוך העור, ושם מסתיים. ואור המקיף הוא להיפך, כי אור היותר חיצון הוא גדול יותר, כנודע. נמצא, כי אור המקיף שבלבוש היותר פנימי, הנדבק אל הגוף, הוא אור המקיף היותר קטן שיש בכולם. לכן הקליפות, מדורם שם באמצע, במקום שאין שם לא אור פנימי ולא אור מקיף, והוא באמצע בין הפנימי למקיף, ושם נקרא מקום החושך. והענין הזה בכל עולם ועולם, בבחינת הקליפה אשר בעולם ההוא.

[13]עץ חיים שער מ"ב פרק ג'.

ג כשפרצופי א"ק ואבי"ע מתלבשים זה בזה הם מתלבשים כל אחד רק בג' בחינות: שורש נשמה גוף שבו הדבוקות יחד, ושעשר הספירות דגופות אינן מתלבשות בעשר ספירות דלבושים

ואמנם אחר שבארנו הדבר בפרטות, נדבר בכללות, והוא, כי הנה נודע, שבפנימית הא"ק הוא הא"ס, המתלבש בשורש הנשמות של ע"ס שבו, ואלו מתלבשין בבחינת הנשמות של כל הי"ס שבו, ואלו מתלבשין בעשר ספירות של בחינת הגוף של א"ק ומהראוי היה שהעשר ספירות של הגופים, יתלבשו בע"ס של הלבושים, ואמנם אינו כן, לסבה הנ"ל, אמנם ג' בחינות עתיק דאצילות, מסבבות אל ג' אלו בחינות דא"ק.

ד שורש נשמה גוף דא"ק מתלבשים תוך שורש נשמה גוף דעתיק דאצילות ושורש נשמה גוף דעתיק דאצילות מתלבשים בשורש נשמה גוף דא"א דאצילות. ושנ"ג דא"א מתלבשים באבא וכו' עד"ז

כיצד, הרי שהע"ס דגופות דא"ק, מתלבשים תוך הע"ס השרשים של הנשמות ע"ס דעתיק דאצילות, ואלו מתלבשים בע"ס של בחינות נשמות דעתיק דאצילות, ואלו מתלבשים בע"ס דגופות דעתיק דאצילות. וכעד"ז בחינות השרשים ונשמות וגופים דא"א, מלבישים לגופות דעתיק. וכעד"ז ג' בחינות דאבא, מלבישין לא"א. וכן ג' בחינות דאמא לאבא. וג' בחינות דז"א לאמא. וג' בחינות הנוקבא לז"א. והרי עתה נשלמו כל בחינות הגופות עד נוקבא דז"א.

ה א"ק ואבי"ע כלולים זה מזה, ויש א"ק ואבי"ע בא"ק, וא"ק ואבי"ע באצילות, וא"ק ואבי"ע בבריאה, וכן ביצירה ועשיה. א"א הוא בחינת א"ק שאינו מושג. אבא הוא אצילות. אמא היא בריאה. ז"א יצירה. נוקבא עשיה. מאצילות נמשכות נשמות, מבריאה רוחות, וביצירה מלאכים, ובעשיה אופנים

דע,[14] כי עולם אצילות כלול מד' עולמות אבי"ע, וכן בריאה כוללת כל אבי"ע, וכן יצירה וכן עשיה, באופן זה: כי אבא אצילות, ואמא בריאה, ז"א יצירה, ונוקבא עשיה. ובחינת א"א אינו ניכר בכל עולם, להיותו נעלם מאד, והנה מן עולם אצילות נשמות, ומהבריאה רוחין קדישין, ומיצירה מלאכים, ומעשיה אופנים.

ו האדם כולל נפש רוח נשמה חיה מד' עולמות אבי"ע שבכל בחינה מהן ישנן נפש רוח נשמה חיה, ונשמה דנפש חשובה יותר מאור נפש דרוח

והנה, האדם כולל ד' עולמות, ואם לא זכה אלא לנפש דעשיה, ואח"כ חטא, ופגם בה, והכניסה בקליפות, אומרים לו יתוש קדמך, כי היתוש לא עשה מעשה לכנוס בקליפה. ואם לא חטא, אז הוא בסוד האופנים, ולפעמים יהיה שאין בו רק בחינת נפש, והוא חשוב ממי שיש בו רוח, כגון שיש לו בחינת נשמה שבנפש. כנודע, כי בכל עולם ועולם, כלולים בו כל הד', וזה האדם, כיון שהתחיל להאיר, ולתקן מעט מעט, תיכף מאיר

[14] עץ חיים שער מ"ב השער השני פ"ד.

בו, בחינת נשמה שברוח דיצירה, אע"פ, שעדיין לא נתלבשה בו לגמרי, כי אי אפשר להתלבש בו לגמרי, עד שיתקן נפשו לגמרי, ואמנם זה האיש, אשר יש בו רוח, והוא בחינת נפש שברוח דיצירה, ודאי הוא גרוע מבחינה זו הנ"ל.

ז אפשר לזכות גם לנפש דאצילות, ויותר למעלה, והזוכה לרוח דיסוד דאצילות יהיה בעלה של השכינה

גם אפשר שיהיה באדם נפש דאצילות, ויותר למעלה גם כן, ואם יהיה לו רוח מבחינת יסוד דאצילות, יהיה בעלה דמטרוניתא, ונק' איש אלקים.

ח הוי"ה במילוי ע"ב, ה"ס יו"ד דהוי"ה, שה"ס אצילות. ובמילוי ס"ג ה"ס ה' ראשונה דהוי"ה וה"ס בריאה. ובמילוי מ"ה ה"ס ו' דהוי"ה, וה"ס יציר. ובמילוי ב"ן ה"ס ה' תחתונה דהוי"ה, וה"ס עשיה

ארבע אותיות הויה, בארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה: י' באצילות, סוד שם ע"ב דיודין, כי כולם בחכמה עשית. ה' בבריאה, שם ס"ג, כי אמא מקננא בכורסיא. ו' ביצירה, שם מ"ה, כי ו' ספיראן מקננין ביצירה. ה' תתאה בעשיה, שם ב"ן, כי מלכות מקננא באופן.[15]

פרק יא

א מבאר התפשטות אור א"ס ב"ה לעשות כלים בד' בחינות עביות על ידי ציורי אברי אדם, שהם: עינים, אזן, חוטם, פה. וכל הזך יותר, הוא חשוב יותר. ועינים הן בחי"א. אזן בחי"ב. חוטם בחי"ג. פה בחי"ד. ובו ח' ענינים:

א. בא"ס אין צד ציור והשגה כלל. ובכדי לברוא העולם, המשיך התפשטויות הרבה שיהיו שורשים ומקורות לעולם אצילות. ב. ד' יסודות הם לכל דבר, שהם ד' אותיות י"ה ו"ה, שהן רשר"ד והם: חיה, נשמה, רוח, נפש. וה"ס: עינים, אזן, חוטם, פה. ג. יש הבל ורוח באח"פ שכל אחד מרובה יותר, באזן הבל מועט, בחוטם הוא יותר חזק, ובפה מרובה מכולם. ד. האזנים הן בינה, שהיא בחי"ב שעביותה מועטת, והיא נשמה. החוטם ה"ס ז"א, שהוא עביות דבחי"ג היותר עבה, והוא רוח. הפה היא מלכות, והיא עביות דבחי"ד, העבה מכולן, והיא אור הנפש. ה. ראיה ה"ס אור חיה. בעינים אין הבל ממש כמו באח"פ שה"ס עביות דבחי"א הדקה מאד. ו. הבל שבעינים הוא כלי לאור מקיף דחיה, אלא או"י שבו נמשך למטה בסוד הסתכלות, שה"ס זווג דהכאה. ז. התפשטות האור לעשות כלים שה"ס הסתכלות, באה מן העינים, שה"ס אור חכמה. ולא מאח"פ. ח. ג' הבלי אח"פ נעשו בחינת כלים לנפש רוח נשמה.

בא"ס אין צד ציור והשגה כלל. ובכדי לברוא העולם, המשיך התפשטויות הרבה שיהיו שורשים

[15] שם בעץ חיים שער מ"ב השער השני סוף פ"ד.

ומקורות לעולם אצילות

[16]הנה נודע שהאין סוף, אין בו שום צד ציור כלל ח"ו, וכאשר עלה במחשבתו לברוא העולם על ידי סדר האצילות, התחיל להמשיך ממנו התפשטות אורות הרבה, לכשיהיו בחינת שורשים ומקורות, אל האצילות שיתאצל אח"כ.

ב ד' יסודות הם לכל דבר, שהם ד' אותיות י"ה ו"ה, שהן רשר"ד והם: חיה, נשמה, רוח, נפש. וה"ס: עינים,אזן, חוטם, פה

ונדבר בדרך משל ודמיון אל הדבר הזה, כבר ידעת, כי ד' יסודות יש לכל הדברים, והם: ראיה, שמיעה, ריח, דיבור. והם ענין, ד' אותיות הוי"ה. והם: בחינת נשמה לנשמה, ונשמה, ורוח, ונפש. ונתחיל לבאר ממדרגת הנשמה, ואח"כ נחזור אל הקודם אליה.

ג יש הבל ורוח באח"פ שכל אחד מרובה יותר, באזן הבל מועט, בחוטם הוא יותר חזק, ובפה מרובה מכולם

הנה אברי האזנים, ודאי שיש בתוכם רוח דק, והמופת לזה, כי כאשר יסתום האדם את אזנו באצבעו היטב, ירגיש כאלו קול הברה גדולה בתוכן, וזה מחמת הרוח הנצרר בתוכו, שמבקש לצאת ואינו יכול. ואחריו במדרגה הוא, אבר החוטם, כי ממנו יוצא רוח יותר מורגש ממה שיוצא מן האזן. ואחריו במדרגה, הוא אבר הפה, כי ממנו יוצא הבל ורוח חזק יותר מכולם.

ד האזנים הן בינה, שהיא בחי"ב שעביותה מועטת, והיא נשמה. החוטם ה"ס ז"א, שהוא עביות דבחי"ג היותר עבה, והוא רוח. הפה היא מלכות, והיא עביות דבחי"ד, העבה מכולן, והיא אור הנפש

כי כפי ערך האבר, כן יהיה דקותו, כי הנה האזנים הם בחי' הבינה, שהיא יותר דקה, ולכן הרוח היוצא מהם דק מאד. וכן אבר החוטם דק מאבר הפה כנ"ז. והנה דרך משל נוכל לומר, כי הרוח היוצא מן האזן, הוא נקרא נשמה. ומן החוטם, נקרא רוח. ומן הפה, נקרא נפש. וכו'.

ה ראיה ה"ס אור חיה. בעינים אין הבל ממש כמו באח"פ שה"ס עביות דבחי"א הדקה מאד

[17]הנה נתבאר, כי מבחינת הראיה עצמה נעשית הנשמה לנשמה. אבל דע, כי אין בחינת הראיה, בחינת ההבל ממש הנמשך מן העין, כדרך האזן והחוטם והפה, שהנשמה ורוח ונפש הם הבלים ממש, המתפשטים מהם למטה.

ו הבל שבעינים הוא כלי לאור מקיף דחיה, אלא או"י שבו נמשך למטה בסוד הסתכלות, שה"ס זווג דהכאה

אבל העינים אינם כן, כי ההבל עצמו שלהם נשארת במקומה, בבחינת אור מקיף הנקרא

[16]שער הקדמות דף ל"א דרוש ב' דא"ק.
[17]שם באותו הדרוש בסופו.

נשמה לנשמה, אמנם יש בה מציאות אחד נמשך ממנו, והוא סוד הראיה וההסתכלות בלבד, ואינו הבל ממש נמשך למטה. ולכן מבחינת הראיה הזאת, נעשו הכלים הנקראים גוף, אבל בחינת ההבל עצמו של העין, הוא פנימי מאד, ואי אפשר שימשך ויתפשט למטה.

ז התפשטות האור לעשות כלים שה"ס הסתכלות, באה מן העינים, שה"ס אור חכמה, ולא מאח"פ

ולפי שהראיה הזאת נמשכה מן העינים, שהם יותר עליונים, מן האזן והחוטם והפה, לכן בראיה זאת לבדה, היה כח לברוא ולעשות הכלים, ולא הוצרך גם ההבל עצמו שלהם. מה שאין כן באזן וחוטם ופה, שהם יותר תחתונים, כי הוצרך שההבל עצמו ממש שלהם יתפשט, כדי לעשות ולהאציל הבחינות הנזכרות, ולא נעשה מהם שום מציאות, אלא בכח ההבל עצמו.

ח ג' הבלי אח"פ נעשו בחינת כלים לנפש רוח נשמה

אמנם לפי שבחינת העין לא היתה הבל ממש, רק ראיה בלבד, לכן לא נעשו ממנה רק בחינת הכלים בלבד, מה שאין כן באזן חוטם ופה, שאפילו בחינת כלים לא היו יכולים לעשות, מבלי הבל עצמו ממשי, אלא להיותו הבל ממש, לכן היו נפש רוח נשמה.

פרק יב

א מבאר זווג דהסתכלות א' דעינים באח"פ שממנו נתהוו כלים דראש. וזווג דהסתכלות ב' שממנו נתהוו כלים דגוף. ובו ח' ענינים:

א. מאור הסתכלות בהבלים דנפש רוח נשמה שהם בחי"ד ובחי"ג ובחי"ב נתהוו הכלים. ב. וירא אלקים: ה"ס הסתכלות. את: הוא נפש. האור: הוא רוח ונשמה. ויבדל: עשה הכלים. שה"ס הבדלה וגבול. ג. בהסתכלות יש או"י ואו"ח, כי כשנתפשט האו"י עד המסך שעל המלכות, החזיר המסך את האור למעלה, והאור שחזר הלביש את האו"י ממטה למעלה. ד. בתחילת התפשטות האו"י לזווג דהכאה על המסך שבמלכות עשה רק בחינת שרשי כלים לראש. ה. לעשות כלים דגוף צריכים להסתכלות ב' על המסך שבפה, שהוא מלכות. ו. בע"ס דהסתכלות שהן או"י יצא השורש שהוא הכתר סמוך לעין. וחו"ב תו"מ מתפשטים מעין ולמטה עד היסוד הסמוך לפה. ז. באו"ח יצא השורש, שהוא הכתר, סמוך לפה שהוא מלכות. שהיא השורש של האו"ח. וחו"ב ותו"מ מתפשטים ועולים מפה ולמעלה, עד מלכות דאו"ח הבאה סמוך לעין, ומלבישים הע"ס דאו"י. ח. הע"ס דאו"ח כשנכללות בע"ס דאו"י עושות קומת כל הכלים שוה.

מאור הסתכלות בהבלים דנפש רוח נשמה שהם בחי"ד ובחי"ג ובחי"ב נתהוו הכלים

וצריך להבין, מה ענין הראיה וההסתכלות הזו של עינים. דע כי ראיית העינים המשיכה

ממנה הסתכלות בנפש רוח נשמה הנ"ז, ומחמת הסתכלותה בהם, נתהוו הכלים. וז"ס וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל וכו'. כי הרוח והנשמה נקראים אור, והנפש נקרא "את", כנודע, כי הנפש היא מלכות ונקראת "את".

ב וירא אלקים: ה"ס הסתכלות. את: הוא נפש. האור: הוא רוח ונשמה. ויבדל: עשה הכלים, שה"ס הבדלה וגבול

ונמצא כי בהסתכלות ראיתו יתברך ב"את" "האור", שהוא הנפש הנקראת את, והרוח והנשמה הנקראים אור, אז יצאו הכלים, שהם המבדילים ועושים הבדלה וגבול ומדה באורות כנודע, וזהו "ויבדל".

ג בהסתכלות יש או"י ואו"ח, כי כשנתפשט האו"י עד המסך שעל המלכות, החזיר המסך את האור למעלה, והאור שחזר הלביש את האו"י ממטה למעלה

ודע, כי בהסתכלות הזה יש שני בחינות, והם אור ישר מלמעלה למטה, ואור חוזר ממטה למעלה, כי בתחילה נמשכה הראיה מלמעלה, עד סוף בחינה העשירית התחתונה של הנפש, ואח"כ כאשר חזר האור ממטה למעלה, אז היו הכלים המבדילים נעשים ומתהוים ומלבישים את הנפש בכל חלקיה, ממטה למעלה. ועי' לעיל בדרוש הקודם (שמובא כאן לקמן בסמוך באות ו') כי שם נתבאר היטב, ענין הסתכלות הזה, ואיך נעשו הכלים מתתא לעילא, ועי"ש היטב.

ד בתחילת התפשטות האו"י לזווג דהכאה על המסך שבמלכות עשה רק בחינת שרשי כלים לראש

ודע, כי זה האור הישר, היה בו כח לעשות כלים לבחינת הראש, אבל עם כל זה לא היה ניכר ענינו עד שיפגע ההסתכלות הזה באור הנפש של הפה, כנזכר, ועל ידי כן ניכר בחינת הכלים של הראש.

ה לעשות כלים דגוף צריכים להסתכלות ב' על המסך שבפה, שהוא מלכות

אבל בחינת הכלים של הגוף, שהם ז' תחתוניות, לא היו יכולת באור היושר של ההסתכלות הנזכר לעשותם הוא לבדו, אלא עד שיסתכל ויפגע ההסתכלות באור הנפש של הפה, ועל ידי שניהם, היה האור חוזר ממטה למעלה ועושה כלים, ומלביש את הז' תחתוניות הנקראים גוף.

ו בע"ס דהסתכלות שהן או"י יצא השורש שהוא הכתר סמוך לעין. וחו"ב תו"מ מתפשטים מעין ולמטה עד היסוד הסמוך לפה

[18]ואמנם הע"ס שבהסתכלות, כל הדבק יותר לשרשו הוא היותר עליון, כי הכתר הוא היותר קרוב וסמוך אל העין מהשאר, וכן השאר על דרך זה.

[18] שער הקדמות דף ל' דרוש א' בענין א"ק.

ז באו"ח יצא השורש, שהוא הכתר, סמוך לפה שהוא מלכות. שהיא השורש של האו"ח. וחו"ב ותו"מ מתפשטים ועולים מפה ולמעלה עד מלכות דאו"ח הבאה סמוך לעין, ומלבישים הע"ס דאו"י. הע"ס דאו"ח כשנכללות בע"ס דאו"י עושות קומת כל הכלים שוה

ואמנם בחינת המלכות יצאה בראשונה, וכשהאור מכה וחוזר אז כל בחינת הכלים היתה שוה, שאם היסוד היה מתפשט לפניו יותר מן המלכות, היה שוה אל המלכות אע"פ שהוא יסוד (שהרי נתפשט יותר) לפי שהיסוד מרוב אורה של המלכות היה בו כח להתפשט יותר, ואין לו מעלה על המלכות, אלא מפני שההתפשטות הזה הוא בבחינת או"ח שהוא חוזר ומתקרב אל מקורו, אמנם בבחינת הכלים עצמם הם שוים, וכשחוזר האור ומלביש את ההבל, נמצא כי כאשר הוא סמוך אל הפה, הנה אז שם הוא גדול אור הפה מאור האזן, לפי שהבל הפה בהיותו כאן הוא בבחינת הראש, אבל הבל האזן בהיותו כאן עדיין הוא בחי' שאר הגוף.

פרק יג

א מבאר ענין זווג דהכאה, של הסתכלות עינים באח"פ, אשר ממנו נתהוו הכלים, בתוספת הסבר.

[19]דרוש שכתבתי מענין שרשי אצילות של עצמות וכלים שנתהוו מאח"פ ועינים, בסוד ראיה, שמיעה, ריחא, דיבור. זה מצאתי להר' גדליה הלוי. כאשר האורות נתפשטו מאזן וחוטם עד נגד הפה, ששם התחברות כל ההבלים, ואז במקום שמתחברים יש לכולם בחינת נפש. לפי שאין הבל האזן יכול להתחבר להבל פה, אלא בריחוק מקום. וכן הבל החוטם, אלא שאין צריך ריחוק מקום כל כך כמו הבל האזן כדי להתחבר להבל הפה. וע"ז באה הסתכלות העינים, ובהכאה שהכה בהבל הזה נעשו הכלים. ובהסתכלות זה יש פנימי וחיצון, כי יש בכל האברים פנימיות וחיצוניות, ונעשו כללות כליהם. ולפי שאין בראות עינים הבל היוצא, אלא הסתכלות לבד, אינו נעשה אלא הכלים.

ב והסתכלות ההוא, גדול מכל ג' ההבלים הנ"ל, כי הראיה, היא י', שמיעה ה', ריחא ו', דיבור ה', הרי ד' אותיות הוי"ה, שהם חבת"ם, שהם נרנ"ח: הראיה היא חיה י' של השם הנקרא חכמה. כי חכמה עליונה מאירה דרך עינים, אלא שאם היה יוצא הבל ממש דרך העינים לא היה אפשר למטה לקבלה, לכן לא נמשך ממנו אלא הסתכלות לבד, והיה בו כח לעשות כלים, לג' בחינות אלו: י' דנשמה בהבל אזן. י' דרוח בהבל חוטם.

[19]עץ חיים שער ד' שער אח"פ פ"א.

י' דנפש בהבל הפה. וז"ס מרחוק ה' נראה לי. ומשאר הבלים, אם היה מהם הסתכלות לבד דרך מסך כמו העינים, לא היה כח בהם לעשות כלים. וכ"ז הוא דין, בין בבחינת התפשטות ההבל, בין בהסתכלות הראות. וראיה זו גימטריא גבורה, ודבור גימטריא רי"ו עם ד' אותיות.

ג והסתכלות זה בא ומכה במקום שמתחברים ג' הבלים ביחד, שהוא בחינת נפש, וזהו וירא אלקים את האור, כי האו"ר הוא בחינת הבל אזן וחוטם, שהוא בחינת נשמה ורוח. א"ת, הוא בחינת הפה שהוא נפש. ואז כשראה את הנפש, אז ויבדל אלקים שהוא עשיית שרשי הכלים.

ד והסתכלות זה בדרך ישר עשה רושם (נ"א ראשים) בכל בחינה ובחינה. כי פגע בכל בחינה ובחינה מן ההסתכלות: לבחינת הבל כתר בכתר. וכעד"ז נעשה כל רושם (נ"א ראשית) הכלים, החיצונים באברים חיצוניים, ופנימיים באברים פנימיים, ולא נגמר זה עד שהכה הסתכלות במקום שמתחברים ההבלים, שהוא התפשטות ההבלים שהוא חיצונות שלהם, ומהכאת אור ההבל אל אור הסתכלות, חזר אור הסתכלות בדרך אור חוזר, ונעשה כלי בכל בחינה ובחינה לשאר הגוף: החיצונות לאברים חיצונים, ופנימים לאברים פנימים.

ה וכאשר שבהסתכלות, כל הדבוק יותר אל שרשו, הוא יותר עליון, כי כתר (נ"א הכתר) הסמוך לעין יצאה אחרונה, והמלכות יצאה ראשונה וכשמכה וחוזר, אז כל בחינת הכלים שוין: שאם היסוד היה מתפשט לפנים יותר מן המלכות (הי' שוה אל המלכות) הוא משום המלכות (אף שהוא יסוד שהרי נתפשט יותר), כי היסוד מרוב אורה (על) של המלכות היה בו כח להתפשט יותר, ואין בו מעלה יותר על המלכות, אלא מפני שזה ההתפשטות הוא בסוד אור חוזר, שהוא חוזר ומתקרב אל מקורו, אבל בבחינת הכלים עצמם הן שוים.

ו וכשחוזר האור ומלביש ההבל, נמצא כשהוא סמוך לפה, גדול הבל הפה מהבל האזן, כי הבל הפה, הוא עתה סמוך לפה בבחינת ראש, והבל האזן עדיין הוא בבחינת שאר הגוף עד שיעלה נגד האזן.

פרק יד

א מבאר את פנימיות וחיצוניות של חמשת העולמות: אדם קדמון ואבי"ע. ושבכל עשרים וחמש מדרגות של כל עולם ועולם ישנם פנימיות וחיצוניות. ומחלק קומתו של כל עולם ועולם. ובו י' ענינים:

א. פנימיות וחיצוניות של עולם העשיה הן נפשות ואופנים. ב. מה' פרצופי א"א או"א וזו"ן דעשיה

נמשכים נרנח"י של נפש הכללית. ג. וכל פרצוף מה' פרצופי עשיה כלול מנרנח"י. אלא שנרנח"י דא"א כולם הם יחידה ונרנח"י דאבא, כולם חיה. ונרנח"י דאמא, כולם נשמה. ודז"א כולם רוחות. ושל נוקבא כולם נפשות. וקומת מלכות שבעולמות. ד. בכללות נבחן כל האור שבעולם עשיה לבחינת אור הנפש בלבד. ובפרטות יש בה נרנח"י דנפש, שכל אחד מהם כלול מנרנח"י, שהם כ"ה מדרגות. ה. פנימיות וחיצוניות דיצירה הם רוחין ומלאכים. ובכל אחת מהן יש ה' פרצופים א"א או"א וזו"ן ובכל פרצוף יש ה' בחינות נרנח"י. דהיינו כ"ה בחינות וכולן הן רק אור הרוח. וקומת ז"א שבעולמות. ו. פנימיות וחיצוניות דבריאה הן נשמות וכסא שבו רוחין קדישין. ובכל אחת מהן כ"ה בחינות כנ"ל. וכולן הן רק אור הנשמה בלבד. וקומת בינה שבעולמות. ז. פנימיות וחיצוניות דאצילות הן עצמות האור וכלים. ובכל אחת מהן כ"ה בחינות כנ"ל וכולן הן אור החיה וקומת החכמה שבעולמות. ח. פנימיות וחיצוניות דא"ק, הן עצמות האור, והכלים. ובכל אחת מהן כ"ה בחינות, וכולן הן אור היחידה וקומת כתר שבעולמות. ט. הנרנח"י שבכל עולם הן פנימיות. והכלים שמתלבשים בהם הם חיצוניות. י. כל העולמות הם פרצוף אחד מע"ס. שא"ק הוא הכתר שבהם. ועולם האצילות הוא חכמה. והבריאה, היא בינה. והיצירה, ז"א. והעשיה, מלכות. והאור שבכולם הוא פנימיות, והכלים שבכולם הם חיצוניות. ובפנימיות כולם הוא אור א"ס שהכל הוא חיצוניות נגדו.

פנימיות וחיצוניות של עולם העשיה הן נפשות ואופנים

[20]בכל העולמות יש פנימיות וחיצוניות, בעשיה, החיצוניות שלהם הם האופנים, והפנימיות הם הנפשות. ואמנם נפשות אלו בערך הכולל.

ב מה' פרצופי א"א או"א וזו"ן דעשיה נמשכים נרנח"י של נפש הכללית

אמנם נפש זו, מתחלק לה' בחינות נרנח"י, וה' בחינות אלו הם בחמשה פרצופין דעשיה, וכולם נפש דכללות העולמות.

ג וכל פרצוף מה' פרצופי עשיה כלול מנרנח"י. אלא שמנרנח"י דא"א כולם הם יחידה. ונרנח"י דאבא, כולם חיה. ונרנח"י דאמא, כולם נשמה. ודז"א כולם רוחות. ושל נוקבא כולם נפשות. וקומת מלכות שבעולמות

וכן בכל פרצוף מאלו, יש לו ה' בחינות הנ"ל נרנח"י: אלא שה' בחינות אלו בהיותן בא"א, נקראו כולם יחידה שבעשיה. וה' בחינות אלו שבאבא, נקרא חיה דעשיה. וה' בחינות אלו דאמא, נקראו כולם נשמה. וה' בחינות אלו דז"א, נקרא רוח. וה' בחינות אלו שבנוקבא, נקרא נפש.

ד בכללות נבחן כל האור שבעולם עשיה לבחינת אור הנפש בלבד. ובפרטות יש בה נרנח"י דנפש, שכל אחד מהם כלול מנרנח"י, שהם כ"ה מדרגות

[20]עץ חיים שער מ' דרוש י"א.

ונמצא, כי הם כ"ה בחינות בפרטן, אך בכללן, כולם הם ה' בחינות לבד, שהם ה' פרצופין. ואמנם כשנעריכם בערך ד' העולמות אבי"ע, לא יהיו כולם רק בחינת נפש בערך כללות. וכו'.

ה פנימיות וחיצוניות דיצירה הם רוחין ומלאכים. ובכל אחת מהן יש ה' פרצופים א"א או"א וזו"ן שבכל פרצוף יש ה' בחינות נרנח"י. דהיינו כ"ה בחינות וכולן הן רק אור הרוח. וקומת ז"א שבעולמות

עד"ז יש ב' בחינות בעולם יצירה, והם פנימיות וחיצוניות, והפנימיות הם הרוחין, והחיצוניות הם המלאכים. וכל בחינה מאלו ב' בחינות, יש בכל אחד מהם ה' פרצופין: א"א, אבא, ואמא, ז"א, ונוקבא. וכל פרצוף נחלק לחמשה ע"ד הנ"ל. והם ה' בחינות נרנח"י, שיש ביצירה, שנחלקים לה' בחינות פרטות כנ"ל, ולה' בחינות בכללות כנ"ל, וכולם אינם רק בחינת רוח, ובחינת ז"א, שבערך כללות כל העולמות.

ו פנימיות וחיצוניות דבריאה הן נשמות וכסא שבו רוחין קדישין. ובכל אחת מהן כ"ה בחינות כנ"ל. וכולן הן רק אור הנשמה בלבד. וקומת בינה שבעולמות

וכעד"ז בבריאה יש בו ג"כ ב' בחינות פנימיות וחיצוניות, והפנימיות הם הנשמות, והחיצוניות הם הכסא אשר בו הרוחין קדישין, וכל אחד נחלק לכ"ה בחינות בפרטות כנ"ל, ולה' בחינות בכללות, וכולם נקרא נשמה ובינה, בערך כללות העולמות.

ז פנימיות וחיצוניות דאצילות הן עצמות האור וכלים. ובכל אחת מהן כ"ה בחינות כנ"ל. וכולן הן אור החיה וקומת החכמה שבעולמות

וכעד"ז באצילות יש בו ב' בחינות פנימיות וחיצוניות, והפנימיות הוא האורות והעצמות שבתוכו. והחיצוניות הם הכלים. וכל בחינה נחלק לכ"ה בחינות פרטיות כנ"ל, וכולם יחד הם בחינת חיה וחכמה, בערך כללות העולמות.

ח פנימיות וחיצוניות דא"ק, הן עצמות האור, והכלים. שבכל אחת מהן כ"ה בחינות, וכולן הן אור היחידה וקומת כתר שבעולמות

וכעד"ז באדם קדמון יש בו ב' בחינות פנימיות וחיצוניות, הפנימיות הוא העצמות שבתוכו, והחיצוניות הם הכלים, אע"פ שעדיין בערך שאר העולמות אינם נקראים כלים, רק בערך פנימות עצמו נכנה אותם בשם כלים. ויש בכל אחד מהם כל הבחינות הנ"ל, והם בכללות נקרא יחידה וכתר בערך כללות כל העולמות. וז"ש ריש תיקון ע' א"ק הוא כתר עילאה וכו'.

ט הנרנח"י שבכל עולם הן פנימיות. והכלים שמתלבשים בהם הם חיצוניות

ודע כי כל הפנימים שיש בכל עולם ועולם מאלו הה' עולמות, הם: בחינת יחידה, חיה,

נשמה, רוח, נפש, שבאותו עולם עצמו. וחיצוניות שלו, הם הכלים והגוף, שבתוכם מתלבשים: היחידה, חיה, נשמה, רוח, ונפש.

י כל העולמות הם פרצוף אחד מע"ס. שא"ק הוא הכתר שבהם. ועולם האצילות הוא חכמה. והבריאה היא בינה. והיצירה, ז"א. והעשיה, מלכות. והאור שבכולם הוא פנימיות, והכלים שבכולם הם חיצוניות. ובפנימיות כולם הוא אור א"ס שהכל הוא חיצוניות נגדו

נמצא עתה, כי כל העולמות הם בחינת פרצוף אחד, מעשר ספירות בלבד. ואדם קדמון בכל בחינותיו הוא הכתר שבהם, והאצילות אבא שבהם, והבריאה אמא שבהם, והיצירה ז"א שבהם, ועשיה נוקבא שבהם, וכולם פרצוף אחד לבד, ויש עצמות, שהוא הפנימיות, והכלים, שהוא החיצוניות, ובתוך כולם אור א"ס, אשר כולם נקראו בערכו, כלים וחיצוניות לבד, והוא לבדו בתוכם עצמות ופנימיות.

פרק טו

א מבאר התלבשות האורות בכלים, מהם בפנימית הכלים, ומהם למקיפין. ובו ו' ענינים:

א. אין ה' כלים לה' בחינות נרנח"י. ב. ויש רק ג' כלים לנפש רוח נשמה. ולחיה יחידה אין כלים והם נעשו לאורות מקיפין. ג. ג' כלים דנר"ן נבחנים לחיצון, אמצעי, פנימי. ד. האור הישר מתפשט ממעלה למטה, וכמעט שהוא נפרד ממקומו כדי לרדת לתחתונים וע"כ הוא בהויות מלאות והאותיות נפרדות לעצמן. ה. האו"ח שמסתלק מן המלכות ועולה למעלה ה"ס אלקים ברבוע, שהאותיות עולות ומתחברות זו בזו עד שבאות לשורשן. ו. בכלים יש פנים ואחור. אבל באורות אין פנים ואחור, אלא התפשטות והסתלקות בלבד, ואו"י ואו"ח. מפני שכולם פנימיות.

אין ה' כלים לה' בחינות נרנח"י

[21]ואחר שנתבאר לך כל זה דרך כללות, צריך להאיר עיניך שלא תטעה במ"ש לעיל, ותחשוב כי כמו שיש בכל פרצוף ופרצוף שבכל עולם ועולם ה' בחינות נרנח"י, הנקרא פנימיות, שכן יש גם ה' בחינות כלים כנגדן, כי אין הדבר כן.

ב ויש רק ג' כלים לנפש רוח נשמה. ולחיה יחידה אין כלים והם נעשו לאורות מקיפים

והענין, כי הנה הכלים הם חיצוניות ועביות, ולא יכלו להתלבש כל ה' מיני נשמה, רק הג' תחתונים לבד, שהם: נפש, רוח, נשמה, ולאלה בלבד היו כנגדן כלים וגופים, אך חיה ויחידה שבכל פרצוף, אין כנגדן כלים בפרצוף ההוא עצמו, שיתלבשו בהם, אך נשארין בחוץ בלתי כלים, בסוד מקיף.

[21]עץ חיים שער מ' דרוש י"ב.

ג ג' כלים דנר"ן נבחנים לחיצון, אמצעי, פנימי

וא"כ נמצא, כי בחיצוניות לא יש רק ג' בחינות לבד, שהם ג' כלים חיצון אמצעי פנימי, כדי שיתלבשו בתוכם נפש רוח נשמה, שיש כנגדן כלים, אך היחידה וחיה אין כנגדן כלים שיתלבשו בתוכם, ונשארין בסוד אור מקיף.

ד האור הישר מתפשט ממעלה למטה, וכמעט שהוא נפרד ממקומו כדי לרדת לתחתונים וע"כ הוא בהויות מלאות והאותיות נפרדות לעצמן

[22]גם יש עוד חילוק אחר, שאור ישר, כמעט שהוא נפרד ממקומו כדי לרדת להשפיע לתחתונים, לכן הויות שלהם, פשוטות ומלאים, כולם הם הויות באותיות נפרדות זו מזו.

ה האו"ח שמסתלק מן המלכות ועולה למעלה ה"ס אלקים ברבוע, שהאותיות עולות ומתחברות זו בזו עד שבאות לשורשן

אמנם אור החוזר, הוא ריבוע כזה: א", אל", אלה", אלהי", אלהים". שתמיד האותיות הם מחוברים, להורות, שהם עולין, ומחוברים זו בזו עד שמתחברים עם שרשם ומאצילם, כי רצונם להסתלק מן התחתונים.

ו בכלים יש פנים ואחור. אבל באורות אין פנים ואחור. לא התפשטות והסתלקות בלבד, ואו"י ואו"ח. מפני שכולם פנימיות

[23]והנה צריך להבין מאד אמיתיות הענין פנים ואחור: כי באורות, יקראו התפשטות והסתלקות, ונקרא יושר וחוזר. ובכלים, נקרא פנים ואחור. דהיינו, שבאור לא שייך פנים ואחור, שהכל פנימיות.

הסתכלות פנימית

פרק א

אור ישר ואור חוזר, כולל ט"ו פרקים

ובהם מתבאר י"ג מיני עשר ספירות

פרק א

בו ב' ענינים.**א**. ע"ס דאור ישר שהן ד' בחינות עביות אשר האור העליון מתפשט בהן לזווג דהכאה. **ב**. ד' בחינות אלו נוהגות בכל הארה והארה בשוה, מראש הקו עד סוף עולם עשיה בלי שינוי ביניהן.

צריכים להבין ההפרש בין י"ג מיני עשר ספירות, שמביא הרב בחלק הזה

[22]עץ חיים שער ו' פ"ח.
[23]עץ חיים שער ו' פרק ח'.

הנה מצאנו כאן בדברי הרב, י"ג מינים של עשר הספירות, כח"ב תו"מ, וצריכים לדעת ההפרש שביניהן. א) עשר ספירות כח"ב תו"מ דאור ישר, המובאות כאן (בפרק א' אות ג'). ב) עשר ספירות כח"ב תו"מ דאור חוזר, המובאות כאן (בפרק ב' אות א' ב'). ג) עשר ספירות הנקראות נפש רוח נשמה חיה יחידה, המובאות כאן (בפרק ב' אות ג'). ד) עשר ספירות הנקראות שורש נשמה גוף לבוש היכל, המובאות כאן (בפרק ב' אות ג'). ה) עשר ספירות כח"ב תו"מ שקומתן שוה, המובאות כאן (בפרק ג' אות ד'). ו) עשר ספירות כח"ב תו"מ היוצאות זו למעלה מזו, המובאות כאן (בפרק ד' אות א'). ז) עשר ספירות כח"ב תו"מ היוצאות זו למטה מזו, כמו ד' פרצופין אבא אמא ז"א ונוקבא, המובאות כאן (בפרק ה' אות א' ובפרק ו' אות ד'). ח) עשר ספירות כח"ב תו"מ דראש הפרצוף, המובאות כאן (בפרק ה' אות ב'). ט) עשר ספירות כח"ב תו"מ דתוך של הפרצוף עד הטבור, המכונות חג"ת, המובאות כאן (בפרק ה' אות ג'). י) עשר ספירות כח"ב תו"מ דסוף הפרצוף מטבור ולמטה, המובאות בפרק ז', המכונות נה"י. יא) עשר ספירות כח"ב תו"מ הנקראות ד' עולמות אצילית בריאה יצירה ועשיה, המובאות כאן (בפרק י"ד אות א' ב' ג'). יב) עשר ספירות כח"ב תו"מ, שהן ד' פרצופין אבא אמא ז"א ונוקבא, הנקראות אבי"ע דעולם אצילות, המובא כאן (בפרק ט"ו). יג) עשר ספירות כח"ב תו"מ הנקראות אבי"ע הפרטים, שיש בכל פרצוף ופרצוף מפרצופי אבי"ע, שהראש דכל פרצוף ה"ס כתר, ומפה עד החזה ה"ס אצילות ומחזה עד הטבור הוא בריאה, ומטבור ולמטה הוא יצירה ועשיה.

והנה לפנינו י"ג מיני עשר ספירות, שכל אלו י"ג המינים מכונים באותם השמות, וגם עולים כולם בקנה אחד, ועם כל זה ההבדל ביניהם רב מאד. וצריכים הבנה מוקדמת להבין היטב ההבדל שבכל מין ומין בטעמו ונמוקו, ואז אפשר להתבונן בכל מקום באיזה מין של ע"ס הוא מדבר.

אין לך מדרגה, שלא תהיינה בה ע"ס דאו"י

והנה ע"ס של האור ישר, שהן ד' בחינות חו"ב תו"מ, והשורש שלהן המכונה כתר, כבר נתבאר היטב (בחלק א' דף ו' ד"ה וטעם עש"ה ובאו"פ ח"ג פ"א אות ט'). והנה עשר ספירות הללו הן כלולות באור א"ס ב"ה עצמו, ולפי שאין לך חידוש אור בכל העולמות זולת מא"ס ב"ה, נמצא מזה, אשר ד' בחינות דאור ישר הללו, ישנן בשוה בכל הארה והארה, מראש הקו עד סוף עשיה, בלי שום הבחן מצדן כלל, כנ"ל בדברי הרב (פ"ב אות ג' ובאו"פ, שם אות ט.)

פרק ב

מבאר עשר ספירות דאור חוזר, ובו ג' ענינים:**א**. ששיעור האור שהיה ראוי להתקבל במלכות לולא המסך דחהו לאחוריו, נקרא אור חוזר. **ב**. אור החוזר נעשה אחר הצמצום כלי קבלה על אור העליון במקום בחי"ד. **ג**. לפי שבחי"ד היתה מלבשת לכל הבחינות כתר חכמה בינה וז"א קודם הצמצום, ע"כ נבחן באור חוזר הנדחה ממנו ה' בחינות אור המלבישים לה' בחינות כח"ב תו"מ דאו"י. ובאות ג' מבאר ע"ס הנקראות נרנח"י וע"ס הנקראות שנגל"ה.

הע"ס דאו"י מתלבשות בע"ס דאו"ח

וענין עשר ספירות דאור חוזר, הן המובאות כאן בדברי הרב (פ"א אות א' ב' ג'), שהן יוצאות ע"י התפשטות הא"ס בסוד זווג דהכאה על המסך שבכלי מלכות דאו"י, שהמסך מעכב את האור ישר השייך לכלי מלכות שלא יתפשט בתוכה ומחזיר אותו למקומו שאור החוזר הזה, דהיינו, כל אותו שיעור האור שהיה ראוי להתקבל בכלי מלכות ולא קבלתו, ונדחה ממנה לאחוריו, אינו נבחן, שנעלם משם, אלא שנעשה לבחינת כלי קבלה, שהוא עולה ומלביש על כל ד' הבחינות דאו"י. באופן, שיש כאן ב' בחינות של ע"ס המתלבשות זו בזו, כי הע"ס דאו"י מתלבשות בע"ס של או"ח.

האור שהיה ראוי להתקבל בבחי"ד לולא המסך המעכב אותו, נקרא או"ח. לאחר הצמצום נעשה האו"ח כלי קבלה, במקום הבחי"ד שנצטמצמה.

ואע"פ, שכל האו"ח העולה אינו רק אור המלכות בלבד, כמבואר, עכ"ז אנו מבחינים באו"ח הזה, עשר ספירות. והטעם הוא כי המלכות בלבדה, היתה לכלי קבלה על כל הע"ס בטרם הצמצום, כי הט"ס אין בהן מבחינת כלי קבלה ולא כלום, אלא שנחשבות לאור ממש, כמ"ש הרב כאן (פי"ב אות א' ובאו"פ שם אות ב'), ולאחר הצמצום, שמאז ואילך, כבר אין המלכות יכולה לקבל שום אור ישר, הנה אותו או"ח הנדחה מהמלכות, נעשה לבחינת כלי קבלה במקומה (כמ"ש בהסת"פ ח"ב ד"ה ותדע ובד"ה עתה עש"ה). ולפיכך נבחן באור המלכות שמטרם הצמצום, ה' בחינות כלים, כנגד כל בחינה דאור ישר, שהמלכות הלבישה אותה שם, ועתה שאו"ח משמש במקום המלכות, אנו מבחינים באור הזה הנדחה ממלכות ג"כ עשר ספירות, אשר הע"ס דאו"י מתלבשות בהן. וכן אנו מבחינים בכלי המלכות, ה' בחינות ריקנות מהאור השייך לה, כלומר, ממה שהיה לה בטרם הצמצום.

ביאור הע"ס הנקראות נרנח"י, והנקראות נגל"ה

ההפרש בין הע"ס הנקראות כח"ב תו"מ, לבין הע"ס הנקראות נפש רוח נשמה חיה

יחידה, הוא, כי הכלים של הע"ס נקראים כח"ב תו"מ. והאורות שבהם, נקראים נרנח"י. והע"ס הנקראות, שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל, יש להן הוראה מיוחדת, שחסרות ז"א ומלכות דכלים, וחיה יחידה דאורות, ואין בהן רק כח"ב דכלים הנק' שורש נשמה גוף, ונר"נ דאורות. וזהו שנעשה בצמצום ב', ע"י עלית המלכות לבינה (כמ"ש כאן בפרק יו"ד).

פרק ג

בו מבאר ע"ס שקומתן שוה. ובו ה' ענינים:**א**. בכל מקום שהרוחני עובר קונה שם מקומו. וע"כ נשארות כל ספירות התחתונות בעליונות, מפני שעברו דרכן. **ב**. ע"ס דאו"י, וע"ס דאו"ח, עומדות בסדר הפוך. **ג**. הע"ס דאו"ח השלימו כל ספירה וספירה לע"ס. **ד**. המלכות דאו"ח שנתחברה בכתר דאור ישר, קנתה קומת כתר, וכיון שעברה דרך כל הספירות השיגו כולן קומת כתר. **ה**. שיצאו ע"ס באורך, וע"ס בעובי.

עתה נבאר עשר הספירות שקומתן שוה. דהיינו, שבאם קומת הזווג היא עד הכתר, יש בו מאה ספירות שהן עשר ספירות מכתר עד מלכות בעובי, מלבישות זו על זו, שכל אחת מהן יש לה עשר ספירות באורך, מכתר עד מלכות. ואם קומת הזווג היא עד חכמה יש להן ט"ס בעובי שכל אחת מהן יש לה ט"ס באורך. ואם קומת הזווג היא עד בינה, יש להן ח' ספירות בעובי, שכל אחת מהן יש לה ח"ס באורך וכו' עד"ז. וזה נוהג בכל זווג וזווג דהכאת אור העליון על המסך. המובא בדברי הרב כאן בפרק א'.

והטעם הוא כי בכל מקום שנאמר, שדבר רוחני עובר ממקום למקום, אין הפירוש, שהניח מקום הראשון, ובא למקום שני, כדרך הגשמיים, אלא רק בחינת תוספת יש כאן, כי נשאר כולו במקום הראשון כמו שהיה, גם אחר שבא למקום השני. ונמצא, שנתוסף לו גם מקום שני כי אין העדר ברוחני (כמ"ש הרב בעץ חיים שער הנסירה פרק ז'). ומתוך שספירת כתר הוא השורש של ד' בחינות חו"ב תו"מ דאור ישר, נמצאות בהכרח, שהן עוברות דרך בו, ואם כן הרי הניחו בו שרשם, מטעם אין העדר ברוחני, ולכן יש בהכרח בספירת כתר לבדו כל ט"ס, כח"ב חג"ת נה"י דאור ישר. ועד"ז בספירת חכמה שבינה ותו"מ עברו דרך בה, הרי קבעו בה מקומן ויש בספירת חכמה ח' ספירות מחכמה עד יסוד. ועד"ז בבינה, שתו"מ עברו דרך בה קבעו בה מקומן, ויש בבינה ז' ספירות מבינה עד יסוד וכן בחג"ת נה"י שבתפארת, וכן במלכות באופן, שכתר כלול מט' ספירות כח"ב חג"ת נה"י דאור ישר. דהיינו חוץ ממלכות. כי במלכות אין אור ישר רק או"ח בלבד. וחכמה כלולה מח"ס חו"ב חג"ת נה"י דאו"י. ובינה כלולה מז' ספירות, בינה חג"ת נה"י

דאו"י. וחסד כלול משש ספירות חג"ת נה"י דאו"י. וכו' עד"ז, שכל ספירה עליונה כלולה מכל ספירות התחתונות שעברו בתוכה. מטעם אין העדר ברוחני (וכבר נתבאר זה בחלק ב' בהסתכלות פנימית פרק ט').

והנה, התכללות זו האמורה, נעשתה מכח ע"ס כח"ב תו"מ דאור ישר עצמן, עוד מלפני שנעשה הזווג דהכאה על המסך, המעלה אור חוזר ומלביש אותן. אמנם אחר שנעשה הזווג דהכאה על המסך שבמלכות, והאור חוזר עלה ממסך שבמלכות והלביש את הספירות דאור ישר, הנה אז משוה האו"ח קומתן של כולן בשוה. למשל, אם הזווג היה על מסך דבחי"ד, המעלה או"ח עד הכתר, הנה יצאו כאן ע"ס דאו"ח, כח"ב חג"ת נהי"מ, מן המלכות והלבישו את כח"ב חג"ת נה"י דאור ישר. והנה ע"ס דאו"ח נמצאות בסדר הפוך מע"ס דאור ישר, כי ע"ס דאו"י שורשן למעלה בכתר, ונמצאות עומדות ממעלה למטה. מכתר עד יסוד. וע"ס דאו"ח הרי שורשן במלכות, כי ממנה יצאו, ונבחן שהן עומדות ממטה למעלה, שכתר דאו"ח, דהיינו השורש, הוא במלכות, וחכמה דאו"ח ביסוד דאו"י. ובינה דאו"ח בהוד דאו"י. וחסד דאו"ח בנצח דאו"י וגבורה דאו"ח בת"ת דאו"י. ות"ת דאו"ח בגבורה דאו"י. ונצח דאו"ח בחסד דאו"י. והוד דאו"ח בבינה דאו"י. ויסוד דאו"ח בחכמה דאו"י. ומלכות דאו"ח בכתר דאו"י. הרי שהן עומדות ממטה למעלה, החל במלכות וכלה בכתר.

וכשמתחברות עשר ספירות דאו"ח עם עשר ספירות דאו"י, נמצאות בכל אחת עשר ספירות. כי מלכות שלא היה לה כלום מאו"י, הרויחה עשר ספירות שלמות דאו"ח, מכתר עד מלכות, כי כולן עברו דרכה, ונשארו בה בקביעות, מטעם אין העדר ברוחני. ויסוד דאו"י שלא היה בו אלא ספירה אחת דאו"י, השיג עתה מאו"ח ט' ספירות, מחכמה עד מלכות, כי כולן עברו דרך בו. והוד דאו"י, שלא היה לו אלא ב' ספירות השיג עתה מאו"ח ח"ס, מבינה עד מלכות. ונצח דאו"י שהיה לו ג"ס, השיג ז"ס מחסד עד מלכות. וכו' עד"ז עד שחכמה דאו"י שהיו לה שמונה ספירות דאו"י, חו"ב חג"ת נה"י, השיגה עתה, יסוד ומלכות דאו"ח, ונשלמה בעשר ספירות. וכתר דאו"י, שהיה לו ט"ס, כח"ב חג"ת נה"י דאו"י, השיג עתה מלכות דאו"ח, ונשלם בעשר ספירות.

ונמצא, שמלכות דאו"ח השיגה קומת כתר, שהרי נתחברה עם כתר דאו"י. ויסוד דאו"ח השיג קומת חכמה, כי נתחבר עם חכמה דאו"י. והוד השיג קומת בינה, משום שנתחבר עם בינה. וכו'. ולפיכך נבחן שגם חכמה דאו"י השיגה קומת כתר, שהרי אותה המלכות דאו"ח שנתחברה עם כתר, ונעשתה לקומת כתר, עברה דרך חכמה, ונקבעה בה, א"כ השיגה גם חכמה על ידה את קומת כתר. וכן בינה דאו"י, השיגה קומת כתר, כי יסוד

ומלכות דאו"ח, שנעשו לחכמה וכתר, עברו את דרכה, והניחו שורשם בה. ועד"ז כל ספירה וספירה דאו"י השיגה קומת כתר, מחמת מלכות דאו"ח שנתחברה בכתר, עברה בהכרח בתוכם ונקבעה בה. הרי שאחר שעלה או"ח ונתחבר באו"י, הושוו כל הספירות בקומה שוה עד כתר.

ונבחן שאותה התכללות שכל ספירה וספירה נכללה מעשר ספירות מחמת התחברות דאו"י ואו"ח, עומדת בעובי, ומלבישות זו על זו. שהוא מטעם קומתם השוה. באופן, שבפנימיות כולן, עומדות ע"ס דכתר באורך, מכתר עד מלכות. ועליהן בעובי מלביש ע"ס דחכמה העומדות באורך, מכתר עד מלכות. ועליהן מלביש ע"ס דבינה, מכתר עד מלכות וכו' עד שע"ס שבמלכות מלבישות בחיצוניות כולן, מכתר עד מלכות. והנה נתבאר שמכל זווג דהכאה של אור העליון במסך דבחי"ד מוכרחות לצאת מאה ספירות, דהיינו עשר ספירות באורך, שכל אחת מהן מתפשטת לעשר ספירות בעבי, וכולן קומתן שוה עד כתר. ועד"ז בזווג דהכאה במסך דבחי"ג, יוצאות ט"ס באורך וט"ס בעבי, שקומתן שוה עד חכמה. ועד"ז בזווג דהכאה דבחי"ב, יוצאות ח"ס באורך וח"ס בעבי שקומתן שוה עד בינה. וכו' עד"ז.

פרק ד

מבאר עשר הספירות היוצאות זו למעלה מזו ובו ב' ענינים:**א.** שכל מאה הספירות היוצאות בזווג דהכאה בקומה שוה נחשבות רק לספירה אחת. **ב.** עשר הספירות שקומתן שוה יוצאות מזווג אחד דהכאה, ועשר הספירות היוצאות זו למעלה מזו, יוצאות מחמשה זווגי הכאה.

מה' בחינות העביות, יוצאות ה' קומות של ע"ס זו למעלה מזו ע"י הזדככות

עתה נבאר הע"ס היוצאות זו למעלה מזו. ותדע, שמסבת ה' הבחינות שבכלי המלכות האמורות, יצא לנו ה' בחינות קומות היוצאים על ידי זווג דהכאה הנ"ל, זו למעלה מזו, מפאת הזדככות המסך וביאתו בה' בחינות העביות האמורות שבכלי המלכות, שבהיות המסך על עביות המלאה שבכלי המלכות, שנקראת עביות דבחי"ד, נבחן אשר יש באו"ח הנדחה ממנה, ה' בחינות, וע"כ הן מלבישות כל ה' הבחינות דאו"י. אמנם אם נזדכך העביות דבחי"ד, נמצא שהאו"ח הנדחה ממנה קצר מלהלביש את בחינת כתר דאו"י, כי אין בו רק ד' בחינות. וענין זה כבר מבואר כל צרכו בהסת"פ (ח"ב אות ע"ב ד"ה ובכדי) ומשם תדרשנו ואין להאריך כאן בזה.

אמנם צריכים לידע, שכל התפשטות אור עליון לזווג דהכאה על פי סדר המדרגות של ה' בחינות עביות שבמסך הנ"ל, אע"פ שיש בכל התפשטות מאה ספירות שהן ע"ס אורך וע"ס עובי, כנ"ל, מ"מ אינן נחשבות רק לספירה אחת, דהיינו רק על שם הספירה היותר עליונה שבו, אם העליונה היא כתר נקראות כולן כתר, ואם קומתו ספירת חכמה, נקראות כולן חכמה, וכו' עד"ז.

באופן, שאלו ה' הקומות היוצאות מפאת הזדככות המסך, זו למעלה מזו, מקומת כתר עד קומת מלכות, נחשבות רק לה' ספירות: כח"ב תו"מ. ואע"פ שבכל קומה מהם יש ע"ס באורך וע"ס בעובי, מ"מ, מתוך שכל אלו מאה הספירות נמצאות בקומה שוה, נחשבות משום זה רק לספירה אחת, שנקראת ע"ש העליונה ביותר, כנ"ל.

והנך רואה, ההפרש הגדול מעשר ספירות שקומתן שוה, לעשר ספירות דזו למעלה מזו, כי העשר ספירות שקומתן שוה, יוצאות מזווג אחד דהכאה, ונחשבות כולן לספירה אחת. אמנם הע"ס כח"ב תו"מ היוצאות זו למעלה מזו, יוצאות על ידי חמשה זווגים דהכאה, מפאת הזדככות המסך על סדר המדרגה מבחי"ד לבחי"ג וכו' עד לשורש. שבכל אחת מהן, יש ע"ס באורך וע"ס בעובי, בקומה שוה, אשר ע"כ, אלו ה' הקומות נחשבות רק לכח"ב תו"מ. זה למעלה מזה, דהיינו, על שם ספירות העליונות שבה' הקומות הללו.

והנה נתבאר, ההפרש הגדול, בין ה' מיני הע"ס, שהן: ע"ס דאור ישר, כשהן לעצמן. וע"ס דאו"י ואו"ח, אשר קומתן שוה. וע"ס דנרנח"י. וע"ס שנגל"ה. וע"ס דזו למעלה מזו.

פרק ה

מבאר עשר ספירות דראש ותוך, היוצאות זו למטה מזו, ובו ד' ענינים:**א**. פרצוף פירושו מדרגה שלימה שיש בה ג' פעמים עשר ספירות ר', ת', ס'. **ב**. עשר ספירות דראש הן רק שרשים לכלים, שאין עביות המסך יכולה להתעלות ממטה למעלה. **ג**. אחר שאוה"ח יורד ומתפשט לע"ס ממעלה למטה עד הטבור, עושה ע"ס דכלים גמורים, הנקראות עשר ספירות דתוך. **ד**. מלכות דראש מכונה פה. מלכות דגוף מכונה טבור.

ועתה נבאר הע"ס היוצאות זו למטה מזו, שהן ה' פרצופין, א"א, אבא, אמא, ז"א, נוקבא. ותחילה נבאר ההפרש שמבין ספירה לפרצוף, שהמרחק ביניהם רב מאד, כי ספירה, פירושה, או בחינה אחת של אור ישר, או ע"ס המלובשות באו"ח אשר קומתן שוה, כנ"ל, אמנם פרצוף, פירושו, מדרגה שלימה, הנגמרת לעצמה בבחינת כלים גמורים, ובבחינת סיום המדרגה. ולפיכך, מתחייב שיהיה בכל פרצוף, ג' בחינות מיוחדות של ע"ס, שנקרא: ע"ס של ראש, וע"ס של תוך, וע"ס של סוף, כמ"ש לפנינו.

האו"ח העולה מזווג דהכאה ממטה למעלה, אינו אלא שרשים לכלים, ולא כלים גמורים. והם ע"ס דראש

והנה ענין הפרצוף, נתבאר כאן בדברי הרב (פרק י"ב אות ג' ד' ועש"ה באו"פ). וכדי להבין הענין על בוריו אני מוכרח להאריך בזה. וכבר ידעת, שמצמצום ולמטה, פסקה המלכות מלהיות כלי קבלה על אור א"ס ב"ה, אלא האו"ח העולה ממנה נעשה לכלי קבלה במקומה, כנ"ל. גם נתבאר שם (באו"פ פי"ב ד"ה על ידי ובהסת"פ ד"ה והנה נתבאר), אשר האור חוזר העולה מהמלכות ולמעלה, אינו נחשב לכלי קבלה גמורים, ואינם נחשבים רק לשרשים לכלים לבד, משום שכח המסך והעביות שבכלי מלכות, אינם יכולים להתעלות ממקום המלכות ולמעלה ממנה אפילו משהו. אלא אח"כ, שהאו"ח יורד ומרחיב את הכלי מלכות לעשר ספירות מינה ובה, ממעלה למטה, הנה אז, נעשה בזה כלים גמורים (כמ"ש באו"פ פ"ב אות ג'). עש"ה בטעמו ונימוקו, ואין המקום להאריך כאן.

האו"ח המתפשט ממלכות ולמטה, עושה כלים לתוך הפרצוף

וע"פ המבואר, מובן היטב שמתחילה, צריכות עה"ס להתפשט לזווג דהכאה, כדי להעלות ע"ס דאו"ח, שילבישו לע"ס דאו"י בבחינת שרשי כלים, אשר ע"ס אלו, המלובשות ע"י האו"ח העולה ממטה למעלה, נקראות עשר ספירות דראש, שפירושו התחלה לכלים, דהיינו רק שורשים, וכדי לגמור הכלים, צריך האו"ח לירד ולהתפשט מן המלכות ולמטה הימנה, עם כל קומת אור ישר שהלבישה בראש מהמלכות ולמעלה, אשר ע"י התפשטות זו, נעשים ונגמרים הכלים. והתפשטות זו, מכונה בשם גוף, או תוך הפרצוף, כמבואר לעיל בדברי הרב (פרק י"ב אות ה').

ע"ס דראש מכונות בשם הסתכלות והע"ס דתוך מכונות התפשטות. מלכות דראש מכונה פה ומלכות דגוף מכונה טבור

והנה נתבאר היטב, החיוב של ע"ס דראש וע"ס דגוף, המתחייבות להמצא בכל פרצוף. כי מתחילה, צריכים לזווג דהכאה, כדי לגלות האו"ח בבחינת ע"ס בסוד שורשי כלים, ואח"כ כשמתפשט מהמלכות ולמטה, יוצאים הע"ס בבחינת כלים גמורים, המכונים גוף או ע"ס דתוך. גם תדע, אשר זווג דהכאה המעלה את האו"ח מהמלכות ולמעלה בסוד ע"ס דראש, מכונה בדברי הרב, בשם "הסתכלות". והע"ס דגוף, היורדים מן המלכות של ראש ולמטה, מכונים בדברי הרב, בשם "התפשטות". גם תדע, שהמלכות של ראש מכונה בשם "פה" והמלכות דגוף, מכונה בשם "טבור" או מלכות דמלכות של ראש, וזכור.

פרק ו

מבאר היטב ענין ע"ס דתוך שהן כח"ב תו"מ היוצאות זו למעלה מזו, ובו ד' ענינים:**א**. הסתכלות א' היא בפה דראש לעשות שרשי כלים. הסתכלות ב' היא בטבור לעשות כלים גמורים. **ב**. אע"פ שלהמשכת הקומה צריכים לכלי העבה ביותר, עכ"ז האור הנמשך בסבת העביות ההיא מתלבש בכלי הזך יותר. **ג**. כשנזדכך הכלי דבחי"ד נשלם כלי מלכות, כי מבחינת התלבשות נבחנת בחי"ד למלכות, וכשנזדככה בחי"ג נשלם כלי ז"א וכו'. **ד**. אחר שנזדככו ונתרשמו ה' הכלים כח"ב תו"מ זה למעלה מזה, חזר האור והתלבש בהם.

ביאור רחב לע"ס דתוך, היוצאות זו למעלה מזו

והנה דברים אלו מובאים ג"כ בדברי הרב, בעץ חיים היכל א"ק שער אח"פ פ"ג, והוא מסיים שם בלשון הזה, "אך כלים אל הגוף שהם ז"ת, עדיין לא היה כח בראיה זו, עד שתפגע בנפש הנפש עצמה, ועל ידי הסתכלות ב' מלמטה למעלה, שהם אור העקודים ואור העין, היה האור חוזר ומלביש את ז"ת". עכ"ל.

למה צריכים להסתכלות ב' לצורך הכלים

והנך רואה כאן בדברי הרב, איך שמאריך ומדייק, אשר בכלים דגוף, צריכים להסתכלות ב' מלבד ההסתכלות שבראש, להיות שצריכים להם ב' בחינות אורות, שהן אור עקודים, ואור העין, שלכאורה, יש לשאול, למה לא די ההתפשטות של ע"ס דאו"ח מהמלכות ולמטה, כדי להוציא את העשר ספירות דגוף אלא שצריכים עוד להסתכלות ב', וכו'.

בהסתכלות א', יצאה רק קומה אחת של ע"ס, ובהסתכלות ב', יצאו ה' קומות מה' זווגים, זו למעלה מזו

אמנם, עם הנתבאר לעיל (פרק ד' אות ד'), אשר הע"ס, היוצאות על ידי זווג דהכאה בפעם אחת, שקומתן שוה, אינן נחשבות רק לספירה אחת בלבד, דהיינו, על שם הספירה העליונה שבאותה קומה, נמצא לפי זה, אשר על ידי ההסתכלות הא' שהעלה האו"ח מהמלכות ולמעלה לע"ס של ראש, דקומתן שוה, וכן על ידי התפשטותן מהמלכות ולמטה, שיצאו בזה ע"ס בקומה שוה של הגוף, הנה עדיין אין כאן רק ספירה אחת בראש, וספירה בגוף, וכבר ידעת שאין מדרגה נגמרת בפחות מעשר ספירות, ולפיכך, להסתכלות ב' צריכים, אשר על ידי הסתכלות הב', יוצאות עשר ספירות שלימות, שהן ה' קומות כח"ב תו"מ, זו למעלה מזו. על ידי ה' זווגים של הכאה, הבאים מפאת הזדככות המסך, כמ"ש כאן (באו"פ פי"ב אות ח'), עש"ה.

לענין התלבשות האורות בכלים, כל הזך ביותר מתלבש בו אור יותר גדול

ותדע, אשר אלו ה' הקומות, היוצאות בגוף על ידי הסתכלות ב', הנ"ל, הן יוצאות ממטה

למעלה, שמתחילה יוצאת המלכות, ואח"כ הז"א, ואח"כ הבינה, ולמעלה מהכל הכתר. והטעם הוא, על פי מ"ש לעיל (באור פנימי פי"א אות ג' ובהסת"פ ח"ב ד"ה וזהו), אשר אע"פ, שלהשפעת הקומה החשובה יותר, צריכים לכלי עבה יותר, עם כל זה, האור הנמשך בסבת עביות ההיא, אינו יכול להתלבש שם, כי כל שהאור חשוב יותר, מתלבש בכלי זך יותר, עש"ה כל ההמשך. ונמצא לפי"ז, אשר הבחי"ד של כלי המלכות, אע"פ שממשיכה האור החשוב יותר, דהיינו קומת כתר, עכ"ז אין אור הכתר מתלבש בכלי מלכות ההוא דבחי"ד, אלא רק בבחינת כלי מלכות הזך לגמרי מכל עביות, דהיינו, אחר שנזדככה כבחינת השורש, וע"ז כולם.

הכלים יצאו זה למעלה מזה, ממלכות עד כלי דכתר

ונמצא לפי"ז, אשר אחר שנזדככה המלכות מבחי"ד לבחי"ג, ונשאר כלי דבחינה ד' בלי אור, הנה נתרשם בזה כלי דמלכות, הראוי לאור השפל יותר, דהיינו שנקרא אור הנפש. ואח"ז שנזדככה מבחי"ג לבחי"ב, ונשאר גם כלי מלכות דבחי"ג בלי אור, נתרשם בזה כלי דז"א, הראוי לאור הרוח, המעולה במדרגה אחת מאור הנפש, ואח"ז, שנזדככה מבחי"ב לבחי"א, ונשארה גם הבחי"ב במלכות בלי אור, הנה נתרשם בזה כלי דבינה, הראוי לאור הנשמה. ואח"ז שנזדככה מבחי"א, לבחינת שורש, ונשארה גם בחי"א של המלכות בלי אור, הנה נתרשם בזה כלי דחכמה, הראוי לאור החיה. ובחינת השורש של המלכות, ראויה לאור הכתר שנקרא אור יחידה. ואחר שנתרשמו ה' הכלים האלו: כח"ב ז"א ומלכות, זה למעלה מזה, חזר האור העליון והתלבש בהם, כמ"ש הרב (בע"ח ש"ו פ"ו).

ערך הפוך מהמשכת האורות, להתלבשות האורות בכלים. שבהמשכה, העב יותר חשוב יותר. ובהתלבשות, הזך יותר חשוב יותר

והנך מוצא, אע"פ שזווג דהכאה על מסך דבחי"ד, מוציא ע"ס בקומת כתר, ובאור היחידה; וכן בשעה שמזדכך מהמלכות חלק עביות דבחי"ד, נמצא שנעלמה משם קומת כתר; עכ"ז, נעשה אותו חלק המלכות דבחי"ד, רק בחינת כלי לאור המלכות, שהוא נפש. וכן חלק עביות דבחי"ג שבכלי מלכות, המוציא ע"י זווג דהכאה את קומת חכמה באור חיה, וכן בהזדכך ממלכות חלק עביות דבחי"ג זאת, נמצא שנעלמה קומת חכמה, עכ"ז נעשה אותו חלק המלכות דבחי"ג, רק בחינת כלי לאור הז"א, שהוא רוח. וכן חלק עביות דבחי"ב, כלי לאור נשמה. וכן חלק עביות דבחי"א, כלי לאור חיה. וחלק שבה שנזדכך לבחינת שורש, נעשה כלי לאור יחידה.

בהסתכלות ב' נעשו ה' כלים כח"ב תו"מ

הרי שבהסתכלות ב' הנעשית בשעת הזדככות המסך, יוצאים ונעשים ה' כלים זה למעלה מזה, שמתחילה יצאת מלכות, ואח"כ ז"א, ואח"כ בינה, ואח"כ חכמה, וא"כ כתר. וז"ש הרב "שעל ידי הסתכלות ב' ממטה למעלה, שהם אור העקודים ואור העין, היה האור חוזר ומלביש את הז"ת". רצונו לומר, שע"י הסתכלות ב' בשעת זיכוך המסך, שהולך ועושה ד' זיווגי דהכא ממטה למעלה, נמצא הולך ועושה הע"ס, להלביש את הז"ת. כלומר, לאור דגוף הפרצוף, המכונה ז' תחתוניות, כמ"ש לפנינו.

הע"ס המתפשטות מפה לטבור, נקראות עקודים והאור המתפשט לזווג דהכאה נקרה הסתכלות

וזה אמרו "שהם אור העקודים ואור העין". כי ה' חלקי המלכות הנ"ל, הנמצאים ממלכות של ראש עד למלכות דמלכות, מכונים "עקודים", מטעם היות כל האורות הללו, עקודים בכלי אחד, דהיינו במלכות, שהרי כולם רק חלקי המלכות המה, כנ"ל. והאור המתפשט להכאה בסוד הסתכלות ב' האמור, נקרא אור העין.

פרק ז

מבאר עשר ספירות דסוף הפרצוף ובו ג' ענינים:**א**. בע"ס דתוך אין עביות המסך שולטת, משום שמלכות דמלכות המסיימת האורות נמצאת למטה בטבור, ואין עביות שלה יכולה להשפיע למעלה ממקום מציאותה. אבל בע"ס דסוף שהמלכות המסיימת היא ממעל להן, כבר עביות דמסך שולטת עליהן. **ב**. ע"כ עשר ספירות דסוף מכונות אור נקבה שמקבלת ואינה משפעת כי אינה ראויה לקבל רק או"ח בלבד. **ג**. משום זה מסיימות את הפרצוף, ומפסיקות הארתו.

ההפרש שמפה עד הטבור, לבין מטבור ולמטה

ומה שהרב מכנה תמיד לכל גוף בשם ז' ספירות תחתוניות, יש בזה ענין נכבד מאד. והוא, כי כבר ידעת, שאין דבר העביות והגבול שבמלכות פועל, אלא רק בשעת הארת האו"ח מלמעלה למטה, דהיינו ממלכות ולמטה, ותדע, שיש כאן הפרש גדול מאד בין הארת האו"ח מלמעלה למטה, בטרם התלבשות האור בכלים גמורים, שה"ס מפה עד הטבור, ובין הארת האו"ח מלמעלה למטה, אחר שכבר נעשתה ההתלבשות בכלים גמורים, שה"ס מטבור ולמטה. כי המלמעלה למטה שבטרם התלבשות, מכונה בשם תוך הפרצוף, שפירושו עיקר הפרצוף, כי שם מלובש כל האור ישר שבפרצוף, והמקום הזה מכונה מפה עד הטבור דפרצוף, שהפה הוא כתר המלכות, והטבור הוא מלכות דמלכות.

ע"ס דסוף הפרצוף הן או"ח

אמנם האו"ח היורד מלמעלה למטה, אחר שכבר נעשתה ההתלבשות בכלים, נבחן לע"ס של סיום הפרצוף. ומקום זה מכונה מטבור ולמטה, עד סיום הפרצוף. כי הטבור הוא מלכות דמלכות, שמעת הצמצום ואילך, כבר אינה יכולה לקבל מאור ישר כלום, ולפיכך אותן ע"ס שמפה עד הטבור, אע"פ שמתנוצצות גם למטה מטבור, אמנם, לפי שהאור ישר אינו נמשך עם ההתנוצצות, אלא האו"ח לבד, נבחן ע"כ לאור נקבה, כלומר שמקבלת ואינה משפעת. וכיון שאין בע"ס הללו שום השפעה והתפשטות, ע"כ המה מסיימים לאותה המדרגה.

כל מה שהתחתון גורם לעליון, זוכה בו גם התחתון. הפה עוד אין בו מבחינת קבלה

ואין להקשות, לפי"ז איך עובר האור ישר מפה ולמטה, אחר שגם הפה הוא בחינת מלכות, שאינה מקבלת או"י מהצמצום ואילך, כנ"ל. אמנם כבר ידעת, שהצמצום נעשה על בחי"ד מבחינת היותה כלי הקבלה, שפירושו, אחר שהמלכות כבר התפשטה בעצמה, והלבישה את האור העליון כולו, מה שאין כן, הפה שהוא המלכות של ראש, המשמשת שם בבחינת ממטה למעלה, דהיינו שאין עוד בה מבחינת כלי קבלה ולא כלום, אלא רק שמעלית או"ח ממנה ולמעלה, ע"כ משום שגרמה להתפשטות ע"ס דראש, יכולה גם היא להתפשט משם ולמטה, מינה ובה, על ד' בחינות חו"ב תו"מ, אשר ג' בחינות הראשונות: חכמה, בינה, ת"ת, שבמלכות ראויות לקבלת האור ישר, ורק המלכות דמלכות, דהיינו הטבור, נחשבת כאן לכלי המלכות, שהצמצום רוכב עליה, ואינה יכולה לקבל לתוכה כלום מהאו"י.

הטבור, שכבר בא לכלל קבלה, אינו ראוי להתפשטות עם או"י, אלא באו"ח בלבד

ומכאן תשכיל תמיד להבחין אשר המלכות המשמשת ממטה למעלה, יש לה יכולת, להתפשט מינה ובה על ד' בחינות, אשר בג' בחינות הראשונות היא מקבלת אור ישר. אמנם המלכות המשמשת כבר ממעלה למטה, דהיינו המלכות שבאותה המלכות שהתפשטה, כנ"ל, כבר אינה ראויה לקבל לתוכה כלום מאור ישר, כי כבר כח הצמצום רוכב עליה. ומלכות המשמשת ממטה למעלה נקראת בשם כתר מלכות, או פה. ומלכות המשמשת ממעלה למטה, נקראת בשם מלכות דמלכות, או נפש דנפש, או טבור.

בראש רק שרשי כלים. בתוך, כלים לאו"י. בסוף, או"ח בלבד

והנה נתבאר ההבחן, שבין ראש תוך סוף של כל פרצוף: כי הע"ס דראש, אין שם כלי קבלה גמורים, כי האו"ח העולה ומלביש אותם ממטה למעלה, אינם נחשבים לכלים, אלא רק מועילים להתפיס האור ישר בפרצוף, באופן שיוכל אח"כ להתנוצץ ולעבור

ממעלה למטה, כנ"ל, וע"כ מכונים בשם שרשי כלים. והע"ס של תוך הפרצוף מפה עד הטבור, הן הכלים הגמורים ושם עיקר התלבשות האור ישר בפרצוף. והע"ס של סוף הפרצוף, הן בחינת אור נקבה, להיותן או"ח בלי או"י, ומקבלות ואינן משפיעות, וע"כ מסיימות לפרצוף, ומפסיקות את אורותיו.

פרק ח

מתחיל לבאר סדר השתלשלות עשר הספירות היוצאות זו למטה מזו הנקראות א"א או"א וזו"ן, או גלגלתא ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, הנאצלים זה מזה בדרך גורם ונמשך, ובו ג' ענינים:**א**. שעשר הספירות הראשונות שיצאו אחר הצמצום נקראות אדם קדמון. **ב**. שאדם קדמון נקרא עולם הכתר משום שבחינה ד' משמשת בו לזווג דהכאה. **ג**. הזווג לכל פרצוף הוא, בפרצוף העליון שלו.

ביאור סבת השתלשלות ה"פ געסמ"ב, ויציאתם זה מזה

עתה נבאר סדר השתלשלותם של הפרצופין זה מזה, ואיך שהם עלולים זה מזה בדרך ההתחייבות של "קודם ונמשך". וכדי לקצר בלשון ולהרחיב במובן, נכנה את ה' הבחינות של ראש, בשמות: גלגלתא, עינים, אזן, חוטם, פה. וה' הבחינות של גוף, בשמות: כתר, חכמה, בינה, ז"א, ומלכות. ודבר הזדככות המסך, נכנה, בשם עליה, כי עליה פירושה הזדככות, כנודע, וכשנרצה למשל לומר, שבחי"ד נזדככה לבחי"ג, נאמר שהמלכות עלתה לז"א. והזהר שלא לשכוח זה.

ד' מילואים שיש בד' אותיות הוי"ה, שהם עסמ"ב

ושמות ה' הפרצופין: א"א, אבא, אמא, ז"א, נוקבא, נכנה בשמות: גלגלתא, ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שהיא ע"פ הגימטריא של ד' המילואים, הנוהגים בשם הויה. ולפרצוף א"א שהוא הכתר, נכנה גלגלתא. ולפרצוף אבא, שהוא חכמה, הנקרא ג"כ או"א, נכנה ע"ב, שה"ס הוי"ה במילוי יודין, כזה: יוד, הי, ויו, הי, שעולה בחשבון ע"ב. ולפרצוף אמא, שהיא בינה, הנקראת ג"כ ישסו"ת, נכנה בשם ס"ג, שה"ס הוי"ה במילוי יודין עם א' בואו, כזה: יוד, הי, ואו, הי, שעולה ס"ג. ולפרצוף ז"א, נכנה בשם מ"ה, שה"ס הוי"ה במילוי אלפין, כזה: יוד, הא, ואו, הא, שעולה מ"ה. ולפרצוף הנוקבא, שהיא מלכות, נכנה בשם ב"ן, שהוא הוי"ה במילוי ההין, כזה: יוד, הה, וו, הה. וטעם המילואים וחשבונות הללו, כבר נתבארו בספרי פנים מאירות ומסבירות לע"ח ביאור רפ"ח ניצוצין ואכמ"ל בזה.

ע"ס הראשונות שבקו א"ס נקרא עולם אדם קדמון. וקומתו עד הכתר. הזווג לכל פרצוף צריך להיות בעליון ממנו

וזאת כבר ידעת, אשר העשר ספירות ראשונות שנאצלו לאחר הצמצום נקראות בשם

אדם קדמון, ויש בו ה' פרצופין: גלגלתא, ע"ב, ס"ג, מ"ה וב"ן. שבכל אחד מהם יש בו: ראש, תוך, סוף. ע"ד שנתבאר לעיל. והוא נקרא בכללו עולם הכתר, או עולם אדם קדמון. והטעם שנקרא כולו כתר, כבר נתבאר באו"פ (ד"ה ונתבאר), שהוא משום שמסך דבחי"ד בשיעורו האמיתי, אינו משמש בשום עולם זולתו, ע"ש. וצריך שתדע שהזווג דהכאה לע"ס דראש דכל פרצוף, צריך להיות בפה דראש דפרצוף העליון ממנו, ע"ד שביאר הרב כאן (בח"ג סעיף י"ב) בד' העולמות אבי"ע, שהזווג לצורך ע"ס דאצילות נעשה בעולם שלמעלה מאצילות שהוא א"ק. ולצורך הבריאה נעשה הזווג באצילות, וכו'. ע"ש.

פרק ט

מבאר סדר אצילות פרצוף גלגלתא דא"ק, ובו ג' ענינים:**א**. שהוא התפשטות הראשונה של אור א"ס לזווג דהכאה. **ב**. שהזווג נעשה על מסך דבחי"ד המעלה או"ח עד הכתר, ויצאו ע"ס דראש, וע"ס דתוך, וע"ס דסוף. **ג**. הטעם שהמלכות יכולה להתפשט מפה ולמטה לע"ס דגוף, הוא, כי כל האור שהתחתון גורם לעליון זוכה בו גם התחתון, ולפי שהמלכות גרמה עם האו"ח שלה להתפיס הע"ס דראש, ע"כ קנתה גם היא עשר ספירות.

ע"ס דראש, דגלגלתא, דא"ק

ונבאר מתחילה את פרצוף גלגלתא דא"ק, שהוא פרצוף הראשון שבעולם א"ק. והוה תחילת הכל, כבר ידעת, שהא"ס ב"ה מתפשט עד לזווג דהכאה על המסך שבכלי מלכות, אשר אז עולה האו"ח הנדחה מכלי מלכות, ומלביש את ד' הבחינות דאו"י עד קומת כתר. גם ידעת שההתלבשות הזאת של הע"ס דאו"י בע"ס דאו"ח, מכונה בשם ע"ס של ראש, שפירושו, שרשי כלים, כי התלבשות הא"ח ממטה למעלה, מספיקה רק להתפיס האור בפרצוף, ולא להלבישו ממש, כנ"ל.

טעם ההתפשטות מלכות דראש לע"ס, הוא משום שכל מדרגה הגורמת אור לעליונה, זוכה בזה גם היא ונודע, אשר החוק הוא בעולמות העליונים, שכל מדרגה הגורמת תוספת אור למדרגה העליונה ממנה, הרי כל אותה תוספת אור, חוזרת ומושפעת ג"כ, למדרגה ההיא שגרמה את הופעתו. ולפיכך, מתוך שהמלכות לא קיבלה את האור השייך לה, והחזירתו למקומו, דהיינו הוא האו"ח הנעשה למלבוש על האור העליון, שעל ידי כן התפיס את האור העליון בראש, כנ"ל, אשר זולת האו"ח הזה, לא היה אור העליון נתפס שמה כלל, נמצא מתחייב משום זה, שכל אותו שיעור קומת הע"ס של ראש, שגרמה שם, ישוב ויתפשט ג"כ בתוך כלי המלכות גופה. בדומה לז"א שאמרו תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא, אף כאן במלכות מתוך דט"ס מחד נפקי, חד בט"ס קיימא. וזה וזה נקרא גוף.

ע"ס דתוך, דגלגלתא דא"ק

ולפיכך, ישוב האו"ח להאיר בכלי המלכות, באופן שמרחיב אותה, עד לה' בחינות כח"ב תו"מ, ומתנוצצות גם הע"ס דאו"י של ראש ומתפשטות בע"ס של המלכות, דהיינו עד למלכות שבה, המכונה טבור, ואלו ה' בחינות דהתפשטות המלכות האמורות, הן הנעשות לכלים גמורים, להתלבשות אור העליון בפרצוף, וע"כ הן מכונות בשם גוף, כנודע (ועיין באו"פ ח"ג פ"ב אות ג' ובפ"ג אות א').

ע"ס דסוף, דגלגלתא דא"ק

ומהטבור ולמטה, אין אור העליון יכול עוד להתפשט שמה, מטעם הצמצום והמסך שבו, וע"כ אין שם אלא הארת או"ח בלי אור ישר, שאין בהם כח להתפשט, ומסיימות ע"כ את הפרצוף, כנ"ל (פרק ז' אות ב'). והנה נתבארו רת"ס דפרצוף הראשון של א"ק, הנקרא פרצוף גלגלתא.

פרק י

מבאר פרצוף ב' דא"ק הנקרא ע"ב ובו ד' ענינים:**א.** שאו"מ מזכך את המסך דבחי"ד לבחי"ג, ואור העליון שאינו פוסק מלהאיר הכה בו והמסך העלה או"ח והלביש הע"ס דאו"י עד חכמה. והוא הנקרא ע"ב דא"ק. **ב.** אין מקצת ברוחני וע"כ מטרם שקיבלה עביות דבחי"ג נזדככה לגמרי עד לשורש. **ג.** הזדככות לשורש מכונה עליה מטבור לפה. **ד.** אחר שקנה המסך עביות דבחי"ג בהיותו בשורשו בפה דגלגלתא חזר וירד למקומו למקום החזה דגלגלתא דא"ק ונעשה עליו זווג דהכאה, ויצאו מפה (מחזה) דגלגלתא דא"ק ולמטה רת"ס דפרצוף ע"ב דא"ק.

האור המקיף מזכך את המסך דבחי"ד לבחי"ג

וכבר ידעת את חוק ההזדככות הנוהג בעביות שבכלי מלכות, אשר אע"פ שהעביות שבכלי המלכות, הוא הממשיך והוא הגורם, לכל שיעור הקומה שבפרצוף, מ"מ אחר שנמשך שם אור העליון ונתלבש בפרצוף, יש בטבעו של אור המקיף לזכך את העביות שבמלכות (כמ"ש היטב בהסת"פ ח"ב אות ע"ב ד"ה ובכדי), ולפיכך, אחר שנתלבש אור העליון בפרצוף גלגלתא דא"ק, הנ"ל, גרם הזדככות לעביות דבחינה ד', אשר במסך שבמלכות שבו, ויצא משום זה מסך חדש במלכות דבחי"ג.

יציאת ע"ס דראש בקומת חכמה, על המסך דבחי"ג

ומתוך שאור העליון, אינו פוסק מלהאיר לנאצלים אפילו רגע (כמ"ש הרב בע"ח ש"ו פ"ז מ"ת), נמצא משום זה, אשר תיכף בזה הרגע, שנתחדש המסך שבעביות דבחי"ג, הנה תיכף מתפשט אליו אור א"ס לזווג דהכאה, שהמלכות מעלה או"ח ומלבשת לאור

העליון. אלא, מתוך שנחסרה מדת עביות דבחי"ד, א"כ האו"ח הנדחה ועולה מהמלכות נתמעט משיעורו, ואינו מגיע עתה להלביש עד קומת הכתר כמקודם, אלא רק עד קומת חכמה.

הקומה של חכמה נבדלה לפרצוף בפ"ע, ונק' ע"ב דא"ק

וכבר ידעת, אשר כמו שהגשמיים נפרדים זה מזה בריחוק מקום, כן הרוחניים נפרדים זה מזה מפאת שינוי צורה המתחדש בהם, שמדת הריחוק משוערת בגדלו של השינוי שביניהם. וע"כ אחר שנתחדש ויצא המסך דבחי"ג, בתוך פרצוף גלגלתא דא"ק, עם הקומה החדשה של אור, הרי שינוי הצורה הזה, מבדיל ומפריש את הקומה החדשה הזאת, לבחינה נבדלת בפני עצמה, וע"כ אנו מבחינים את הקומה החדשה הזאת, לפרצוף שני של א"ק, שנקרא פרצוף ע"ב דא"ק, אשר קומתו רק עד החכמה, כמבואר.

הע"ב דא"ק, יצא מזווג דהכאה במסך דבחי"ג, שנעשה בפה דפרצוף גלגלתא דא"ק

והנה נתבאר אשר הסיבה והגורם, לאצילות הפרצוף השני דא"ק, הוא חוק ההזדככות, הנוהג תמיד בעביות המסך שבכלי מלכות, מפאת התלבשותו של אור העליון. אשר ע"כ, אחר שנשלמה התלבשות אור העליון בפרצוף הראשון דא"ק, שנקרא גלגלתא, נזדככה עביות דבחי"ד אשר במסך שבמלכות, למדת עביות דבחי"ג. וזווג דהכאה הזה הנעשה במסך דבחי"ג, שעלה לפה דגלגלתא דא"ק, האציל הפרצוף השני דא"ק בקומת חכמה, הנקרא פרצוף ע"ב דא"ק.

הזדככות העביות שבמסך עד בחינת עביות דשורש, נבחנת לעליה לפה דראש.

אמנם אין הכונה, שתיכף אחר שנזדככה המלכות מבחי"ד, ועמדה בעביות דבחי"ג, נאצל ויצא שם פרצוף ע"ב, כי אין ענין מקצת נוהג ברוחני, ולא יתכן כלל, שמקצת עביות תזדכך מהמלכות, ומקצת עביות תשאר במלכות. אלא, כיון שהתחילה המלכות להזדכך, מוכרחת לילך ולהזדכך מכל עביותה, עד עמידתה בתכלית הזכות, שהיא כבחינת השורש שבה, אשר שם מתלבש אור הכתר, כנ"ל (פ"ו אות ד') עש"ה. ותדע, אשר דבר ההזדככות הזאת עד לשורש מכונה בשם עלית המלכות לכתר, או עלית הטבור לפה דראש, כי הפה הוא כתר המלכות, והטבור הוא מלכות המלכות (כנ"ל, פ"ז אות ד').

עליה, פירושה הזדככות, וירידה, פירושה התעבות

וכאן צריך שתזכור, אשר עליה פירושה הזדככות, וירידה פירושה התעבות, וכל הזך יותר נבחן לעליון יותר. וענין עמידת הע"ס כח"ב ז"א ומלכות דגוף הפרצוף, זה למעלה מזה, מפה עד הטבור, אין המדובר במקום מדומה ח"ו, אלא רק בענין זכות ועביות

בלבד, באופן, שכתר להיותו הכלי היותר זך מכולם, נבחן שעומד בסמוך לפה של ראש הפרצוף, כלומר עליון מכולם. והמלכות שהיא העבה מכולם, נבחנת, שעומדת למטה במקום הטבור דגוף הפרצוף, כלומר תחתונה מכולם.

השואת צורת התחתון לעליון, נבחנת לביאה במקום העליון

ועם זה תבין בפשיטות, שבשעה שאנו אומרים, שהמלכות הלכה ונזדככה מהעביות דבחי"ד שבה, עד שנשארה זכה כמו בחינת השורש שלה, נמצא משום זה, שבאה באמת למקום השורש שלה, דהיינו הכתר שלה המכונה פה, כי להיותה זכה כמוהו, הרי נמצאת עמו במעלה אחת.

לאחר שהמסך עלה ונכלל בפה דגלגלתא, נתחדשה בו עביות, חוץ מבחינה אחרונה

ולפיכך, בשעה שמזדככת המלכות לגמרי, ונשארה בבחינת שורש, נמצאת בזה, שעלתה למאציל שלה, דהיינו לפה דראש, משום שבחינת הפה דראש, הוא השורש לכל ההתפשטות הקודמת הזאת שמלמעלה למטה, ונכללת שם בזווג דהכאה הנוהג במלכות דראש. וע"כ נמצאת שוב המלכות, שחוזרת ומקבלת שמה, את בחינת העביות, שהיתה בה בראשונה בטרם שנזדככה, חוץ מבחינה אחרונה, שנאבדת ואינה חוזרת, משום, שבחינה אחרונה אינה מנחת רשימו כמ"ש במקומו, באופן, שע"י ההתכללות בזווג דהכאה שבפה דראש דגלגלתא, קיבלה רק עביות דבחי"ג בלבדה. ויצאו שם עליה ע"ס בקומת חכמה.

יציאת ע"ס דראש ע"ב, וירידתו במקום החזה דגלגלתא

ואחר שבכלל המסך בזווג דהכאה בפה דראש דגלגלתא, ועביות שהיתה בו חזרה ונתחדשה, הוכר שהעביות שבו, היא בחינת עביות דטבור שלמטה מפה דגלגלתא ואין לה שייכות לפה דגלגלתא. והכרה זו נבחנת שהמסך נפרד מפה דראש גלגלתא ויצא ממנו, וירד, דהיינו שנתעבה, בעביות דבחי"ג בגוף דגלגלתא, הנקרא חזה. ומתוך שכבר היה כלול ממסך דעביות של ראש, מעת היותו בפה דגלגלתא, שוב נתפשט אליו אור א"ס לזווג דהכאה, גם בהיותו במקום החזה, ויצאו עליו ע"ס דראש בקומת חכמה. והוא חסר כתר, משום שמסך בעביות דבחי"ג אינו ממשיך רק קומת חכמה. והן הנקראות, הראש דפרצוף ע"ב דא"ק. ונמצא, שמקור הע"ס דראש דפרצוף ע"ב דא"ק, יצא בפה דפרצוף גלגלתא דא"ק, דהיינו בעת התכללות המסך בזווג דהכאה שבפה דגלגלתא. ואח"כ ירדו משם למקום החזה, ומזווג דהכאה שנעשה במקום החזה, יצאו ע"ס בקומת חכמה והלבישו את הגלגלתא דא"ק, מחזה ולמעלה עד סמוך לפה דגלגלתא, דהיינו עד

החכמה דגוף דגלגלתא. ולא לפה ממש. כי הפה הוא כתר דגוף דגלגלתא, והראש דע"ב חסר כתר.

תור סוף דפרצוף ע"ב דא"ק

ואח"כ חזר האו"ח ההוא, והרחיב את המלכות לע"ס מינה ובה, ממנה ולמטה עד למלכות שבה, ויצאו כאן ע"ס דגוף, כנ"ל, המכונים ע"ס דתוך. ומשם ולמטה, נתפשטו ע"ס דאו"ח בלי או"י, שהן אור נקבה, המסיימות למדרגה כנ"ל. והנה נתבאר: ראש, תוך, סוף, דפרצוף ע"ב דא"ק.

פרק יא

מבאר פרצוף הג' דא"ק הנקרא ס"ג דא"ק שהוא בקומת בינה, ובו ב' ענינים:**א.** שאחר שנשלם ע"ב דא"ק חזר אור המקיף וזיכך העביות דבחי"ג לבחי"ב, ויצאו ע"ס דרת"ס בקומת בינה, והוא הנקרא ס"ג דא"ק. **ב.** שמתחילה עלה המסך שבטבור לשורשו בפה כמ"ש בע"ב דא"ק.

הזדככות המסך דבחי"ג לבחי"ב. אין הזדככות במסך דראש, אלא במסך דטבור

ואחר שנשלם פרצוף ע"ב דא"ק הנ"ל, נמצא ג"כ, אשר אור העליון המתלבש בו, וחזר דאו"מ וזיכך העביות שבו, ע"ד הנ"ל אצל פרצוף גלגלתא דא"ק (עיי"ש בפרק י' אות ד'). והיינו העביות דמסך שבמלכות דמלכות שלו, שהיא מלכות דגוף דע"ב, המכונה טבור כנ"ל, כי במלכות דראש המכונה פה, אינו נוהג הזדככות בשום פרצוף, להיותה משמשת ממטה למעלה, ואין האור מוגבל כלל בתוכה, ולפיכך אינו מזכך אותה, וזכור זה.

יציאת רת"ס דפרצוף ס"ג דא"ק

ואחר שנזדככה המלכות דע"ב, המכונה טבור, מכל העביות שבה, דהיינו מעביות דבחי"ג, עד שנעשית זכה כשורש, נבחנת שהמלכות עלתה למאציל שלה, דהיינו לפה דראש ע"ב דא"ק, שהפה הזה, הוא השורש והמאציל לע"ס דגוף דע"ב דא"ק, כנ"ל. וכיון שעלתה לפה, חזר השורש והשפיע לה העביות כבתחילה, חוץ מבחינה אחרונה, שנאבדת ואינה חוזרת (כנ"ל פ"י אות ט'), ונמצא שחזרה המלכות ונתעבתה שמה בעביות דבחי"ב, שאנו מכנים התעבות זו, בשם ירידה למקומה כבתחילה, דהיינו בחזה, בסמוך לטבור דע"ב דא"ק, שמשם באה (כנ"ל פ"י אות י'), ושוב נעשה שם זווג דהכאה, ויצאו ע"ס דראש בשיעור קומת בינה, כי האו"ח דבחי"ב אינו מגיע יותר מזה. ומשם ולמטה נתפשטו ע"ס דתוך, וע"ס דסוף (כנ"ל פ"י אות ט' י'). ופרצוף זה, נקרא פרצוף ס"ג דא"ק, משום שאין לו אלא קומת בינה. ועד"ז, יצאו שאר פרצופי א"ק.

פרק יב

מבאר פרצוף ד' וה' דא"ק הנקראים מ"ה וב"ן דא"ק, ובו ד' ענינים:**א**. מציאת מ"ה ב"ן וא"ק. **ב**. עביות נקרא הבל וה' בחינות שבה נקראות: מצח, עין, אזן, חוטם, פה. **ג**. בעביות דבחי"א והשורש דא"ק נתחברה הבחי"ד, וע"כ היה בהם זווג דהכאה. **ד**. מ"ה וב"ן פנימיים וחיצוניים דא"ק.

מציאת מ"ה ב"ן דא"ק

ואחר שנשלם פרצוף ס"ג, חזר שוב האור המקיף וזיכך העביות דבחי"ב לבחי"א והאור העליון שאינו פוסק מלהאיר הכה בו והוציא עשר ספירות בקומת ז"א, הנקרא פרצוף מ"ה דא"ק, ונתפשט לראש תוך סוף. ופרצוף זה נקרא עולם הנקודים. וגם בו היתה הזדככות המסך כבפרצופין הקודמים דא"ק, אלא שכאן נבחנת,ההזדככות לבחינת שבירת הכלים, משום שהיתה מעורבת בן עביות דבחי"ד, כמ"ש במקומו (כמ"ש הרב בחלק ד' אות ל"ו) ונשארה בו עביות דשורש. והנה אור העליון שאינו פוסק מלהאיר הכה בעביות דשורש ההיא ויצאו עשר ספירות בקומת מלכות, הנבחנות לפרצוף ב"ן דא"ק. והוא הנקרא עולם אצילות ובי"ע כמ"ש במקומו.

עביות נקראת הבל. וה' בחינות שבה, נקראות מצח, עין, אזן, חוטם, פה

והנה נתבאר היטב ענין יציאת ה"פ א"ק זה מזה, הנק' גלגלתא, ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן. ותדע שה' בחינות מסכים האלו, נקראים ה' הבלים, כי עביות שבמסך מכונה בשם הבל. באופן, שפרצוף גלגלתא דא"ק יצא מהבל הפה, שהוא בחי"ד. ופרצוף ע"ב דא"ק יצא מהבל החוטם, שהוא בחי"ג. ופרצוף מ"ה דא"ק יצא מהבל העינים, שהוא בחי"א. ופרצוף ב"ן דא"ק יצא מהבל המצח שהוא בחינת כתר, דהיינו שורש העביות.

בעביות דבחי"א, והשורש, דא"ק, נתחברה הבחי"ד, וע"כ היה בהם זווג דהכאה

ואין להקשות, הרי הבל העינים, שהוא בחי"א, עביותו קלושה ואינו מספיק לזווג דהכאה (כמ"ש הרב בחלק ג' אות פ'), ומכ"ש הבל היוצא מן המצח, שהיא עביות דשורש, שאינו מספיק לזווג דהכאה. והענין הוא, כי מטרם שנעשה הזווג על הבל העינים נתתקן שם דבר חדש, המכונה צמצום ב', שה"ס עלית בחי"ד לבינה, ומשום זה נתעבו על ידה בחי"א ובחינת השורש, עד שהיו מספיקות לזווג דהכאה, כמ"ש במקומו. ומה שעולם הנקודים שיצא מעינים נקרא ס"ג, ועולם האצילות נקרא מ"ה החדש שיצא מן המצח, הוא משום שיש שם ב' קומות, זכר ונקבה, כי בעולם הנקודים נשאר רשימו דהתלבשות מבחי"ב שנתחברה עם הרשימו דעביות מבחי"א, ויצאה עליהן קומת ס"ג המכונה זכר. וכן בעולם אצילות נשאר רשימו דהתלבשות מבחי"א שנתחברה עם העביות דבחינת שורש.

ומהתחברותן יחד יצא עליהן קומת מ"ה, המכונה זכר, כמ"ש במקומו. אבל מבחינת הרשימו דעביות, שהיא קומת הנקבה, לא היתה אלא קומת ב"ן. וע"כ נקרא מ"ה הזה, מ"ה החדש, לאפוקי מן קומת מ"ה שבנקודים, שהוא מ"ה הישן והקודם למ"ה הזה.

מ"ה וב"ן פנימיים וחיצוניים דא"ק

אמנם אלו ב' קומות מ"ה וב"ן שיצאו בנקודים ובעולם אצילות, כבר אינן נחשבות למ"ה וב"ן דא"ק גופיה, אלא לבחינת חיצוניות דמ"ה וב"ן דא"ק. והוא משום שנתקנו בצמצום ב', וא"ק כולו הוא צמצום א'. אלא שב' קומות מ"ה וב"ן אלו נכללו בפנימיות א"ק, מטעם שעברו דרכו, ונקבעו בו, כי אין העדר ברוחני. ומ"ה ב"ן אלו שנכללו בא"ק נקראים מ"ה וב"ן דא"ק, או מ"ה וב"ן הפנימיים דא"ק, שעליהם מלביש עולם הנקודים ועולם האצילות.

פרק יג

מבאר התלבשות הפרצופין זה בזה, ועוד, ובו ג' ענינים:**א**. ההכרח שה' הפרצופין יצאו זה למטה מזה. **ב**. שטבור דעליון נעשה לפה דראש לפרצוף התחתון שלו. ונמצא כל פרצוף יוצא ממלכות דמלכות דעליון שנקראת טבור. **ג**. סדר התלבשות הפרצופים זה בזה.

ההפרש בין ה' קומות זו למטה מזו, לבין ה' קומות זו למעלה מזו

עתה תבין היטב, ההפרש בין הע"ס כח"ב ז"א מלכות, העומדות זו למעלה מזו, ובין ה' הפרצופין גלגלתא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, העומדים זה למטה מזה. כי הע"ס כח"ב ז"א ומלכות, יצאו ונאצלו בעת עלית המלכות למאציל, הנוהג בכל פרצוף ופרצוף מה' הפרצופין (כנ"ל פ"י אות ה'), כי ללידת פרצוף, מחוייב המסך והמלכות שבפרצוף הקודם, לעלות לפה דראש אשר שם, כדי לקבל עביות חדשה בצורה חדשה, אשר אז נעשה זווג חדש לפרצוף החדש. משא"כ הע"ס כח"ב זו"ן, שהן יוצאות בשעת הזיכוך של המלכות (כנ"ל פ"ו אות ה'), שאינן מקבלות עביות חדשה, אלא להיפך, שעולות ומזדככות בכל פעם יותר, והזדככות פירושה עליה, א"כ נאצלת בחי"ג למעלה מבחי"ד, ובחי"ב למעלה מבחי"ג, וכו'.

פה דראש התחתון מוכרח לצאת במקום החזה דעליון

מה שאין כן באצילות הפרצופין, למשל, כשיוצא פרצוף ע"ב מפרצוף הגלגלתא, הרי המלכות דגוף דגלגלתא, מחויבת להתעלות למקום הפה דראש בגלגלתא, אשר שמה מקבלת עביות דבחי"ג מחדש (כנ"ל פ"י אות ח' ט'), אשר קניית העביות, פירושה, שחוזר למקומו לטבור דפרצוף גלגלתא כבתחילה, כמ"ש שם, שהזווג החדש דהכאה בבחי"ג,

נעשה בהכרח במקום הטבור (המכונה עתה חזה כמ"ש לפנינו) דפרצוף הגלגלתא. הרי לעיניך, אשר המלכות דראש של פרצוף ע"ב, הוא במקום הטבור דפרצוף גלגלתא שלפי"ז נמצא תמיד, אשר מלכות דגוף דפרצוף העליון, נעשית למלכות של הראש לפרצוף התחתון ממנו, דהיינו, שטבור דעליון נעשה פה דראש התחתון.

ה"פ מוכרחים לצאת זה למטה מזה

באופן, שפי הטבור דגלגלתא, נעשה לפה דראש ע"ב, ופי הטבור דע"ב נעשה לפה דראש הס"ג, ופי הטבור דס"ג, נעשה לפה דראש המ"ה. ופי הטבור דמ"ה, נעשה לפה דראש הב"ן. הרי, שה' הפרצופין, מחויבים לצאת זה למטה מזה, בהיפך מהע"ס הפרטיות שבכל פרצוף, היוצאות זו למעלה מזו.

כל פרצוף יוצא ממלכות דמלכות דעליון

ומכאן יוצא לנו הכלל, אשר כל פרצוף נאצל מכח מלכות דמלכות שבעליון. כי נתבאר, אשר המלכות דגוף שבפרצוף עליון, המכונה טבור דעליון, הוא המאציל של הפרצוף השני אליה, כי למשל, על ידי עלית טבור דפרצוף גלגלתא, אל הפה דראש הגלגלתא, נמצא שמקבל שמה עביות דבחינה ג' שעל זווגו נאצל ויוצא פרצוף השני, שנקרא ע"ב כנ"ל. והנה הטבור הזה דגלגלתא, הוא מלכות דמלכות דגלגלתא, כי הפה הוא מלכות והטבור הוא מלכות דמלכות כנ"ל, הרי, שהמלכות דמלכות דעליון, הוא השורש והמאציל של התחתון הימנו.

סדר הלבשת ה"פ א"ק זה על זה

ועם זה תבין ג"כ סדר ההלבשה, שבה' פרצופין דא"ק. כי פה דראש הפרצוף ע"ב, עומד במקום הטבור דפרצוף גלגלתא, כנ"ל (באות ג') ונמשך ממטה למעלה, עד פה דראש דגלגלתא, כי שם נחשב לתכלית קומתו של ע"ס דראש הע"ב, מחמת הטבור דגלגלתא שעלה לשם, וקיבל העביות לצורך הזווג שלו כנ"ל (באות ב'), וע"כ אנו אומרים שע"ס דראש ע"ב, עומדות ומלבישות את הע"ס דתוך דגלגלתא, דהיינו מפה עד הטבור, כמבואר. באופן, שראש הפרצוף דגלגלתא, נשאר מגולה בלי התלבשות.

הטעם שאין התלבשות בראש

ועד"ז ג"כ ע"ס דראש דפרצוף ס"ג, מלבישות לע"ס דתוך (דגלגלתא.) וכן ע"ס דראש הפרצוף מ"ה, מלבישות לע"ס דתוך הפרצוף ס"ג, וכו' עד"ז, דהיינו ג"כ מטעם הנ"ל, אצל הלבשת ע"ב לפרצוף גלגלתא, כי טעם אחד לכולן, שהרי כולן יוצאות בכח עלית טבור דעליון לפה דעליון, וע"כ מקום עמידת ע"ס דראש התחתון, במקום ע"ס דתוך

דעליון, דהיינו מפה עד הטבור. ומפה ולמעלה דכל עליון, נשאר תמיד מגולה, בלי שום התלבשות.

פרק יד

מבאר כי ב' צמצומים היו בעולמות.שצמצום א' היה על המלכות לבדה, וט' ראשונות היו נקיות מכל צמצום. ובצמצום ב' נתערב הצמצום מבינה ולמטה דכל מדרגה. ובינה ותפארת ומלכות יצאו מכל מדרגה.

הסיום שנעשה במקום בינה נקרא פרסא

עתה נבאר הע"ס הנקראות ה' עולמות: אדם קדמון, אצילות, בריאה, יצירה ועשיה. וכאן צריכים לדעת ב' צמצומים שנעשו בעולמות. כי תחילה נעשה צמצום רק בכלי מלכות, שלא תקבל לתוכה אוך א"ס. וט' ספירות ראשונות היו נקיות מכל מסך וצמצום, כמ"ש בחלק א'. ומבחינה זו יצאו ג' פרצופין ראשונים בעולם א"ק, המכונים גלגלתא, ע"ב, ס"ג, כמו שנתבארו לעיל בפרק י"ב. ואחר זה בפרצוף נקודות דס"ג הזה דא"ק, נעשה צמצום ב', אשר מלכות המסיימת את קו אור א"ס, שהיתה עומדת בנקודה דעולם הזה, עלתה למקום החזה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, וסיימה שם את קו האור הא"ס, וחצי ת"ת ונהי"מ שמחזה ולמטה של הפרצוף נשארו ריקנים בלי אור. וכמו שנעשה סיום חדש על אור הקו בכללות במקום החזה של פרצוף נקודות דס"ג דא"ק, מחמת עלית המלכות לבינה דגוף הנקרא תפארת, כן נעשה בפרטות בע"ס של כל מדרגה ומדרגה, שמלכות של אותה מדרגה עלתה לבינה של אותה מדרגה, וסיימה שם את המדרגה, ובינה ותו"מ של אותה המדרגה יצאו לחוץ מן המדרגה, ונפלו למדרגה שמתחתיה. וסיום חדש הזה שנעשה בצמצום ב' במקום בינה או בתפארת, נקרא פרסא.

הפרסא הכוללת מפסקת בין אצילות לבי"ע

ונדבר מבחינת פרסא הכוללת. אשר מלכות המסיימת שעמדה בנקודה דעולם הזה עלתה למקום החזה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק וסיימה שם את אור הקו. והסיום הזה שנעשה במקום החזה, נקרא פרסא הכוללת. ובפרסא זו ולמעלה, יצא עולם האצילות. ומפרסא זו ולמטה דהיינו במקום שנתרוקן מאור הקו של הא"ס, יצאו, בסוד אור של תולדה, ג' עולמות בריאה יצירה עשיה. באופן זה, שבמקום חצי ת"ת, יצא עולם הבריאה, ובמקום נצח הוד יסוד יצא עולם היצירה ובמקום מלכות יצא עולם העשיה. ואחר תקונים מיוחדים, מקבל עולם הבריאה על ידי מסך דבחי"ב מישסו"ת דאצילות. ועולם

היצירה מקבל על ידי מסך דבחי"א מז"א דאצילות. ועולם העשיה, מקבל על ידי מסך דשורש העביות, ממלכות דאצילות.

אבי"ע הם ד' קומות חו"ב תו"מ

ולפיכך נבחנים ה' העולמות בשם כח"ב תו"מ. כי עולם א"ק יש לו קומת כתר, דהיינו ע"ס דפרצוף גלגלתא דא"ק. כי כל עולם, נחשב שיעור קומתו על פרצוף הראשון שבו, כמו שיעור קומה שבספירות, שנחשב על ספירה עליונה שבו. ועולם האצילות יש לו קומת חכמה, דהיינו בע"ס דפרצוף א"א דאצילות הנחשב לפרצוף הא', כי עתיק הוא מרומם מאצילות. ועולם הבריאה יש לו קומת בינה, דהיינו ישסו"ת. ועולם היצירה קומת ז"א, ועולם העשיה קומת מלכות.

עיקר ההפרש מא"ק לאבי"ע, הוא: כי א"ק הוא מצמצום א' ואבי"ע הם מצמצום ב' ואצילות היא למעלה מפרסא הכוללת, ובי"ע הם למטה מפרסא זו

אמנם עיקר ההפרש שבין ה' העולמות האלו, הוא, מכח ב' הצמצומים, כי עולם אדם קדמון הוא מצמצום א', אשר קו א"ס מאיר בו עד לנקודה דעולם הזה. והט"ס שלו נקיות מכל מסך וצמצום. משא"כ ד' העולמות אבי"ע, הם מצמצום ב', אשר מבינה ולמטה דכל מדרגה מהם, כבר מעורבת הצמצום של המלכות, מטעם עלית מלכות לבינה דכל מדרגה כנ"ל. ועולם אצילות, אע"פ שהוא מצמצום ב', עם כל זה הוא נקי מכל מסך וצמצום, משום שהוא נמצא מפרסא הכוללת ולמעלה, וע"כ מאיר בו קו אור א"ס עד סיומו, דהיינו עד הפרסא, שה"ס מקום החזה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק כנ"ל. ועולם הבריאה, כבר נמצא מתחת הפרסא הכוללת, דהיינו אחר שכבר נפסק אור הקו מא"ס, ואין בו אלא אור של תולדה מן אור הקו. ועכ"ז להיותו עומד במקום חצי ת"ת דנקודות דס"ג דא"ק, ות"ת נבחן לבינה דגוף, כי כח"ב דגוף נקראים חג"ת. וע"כ הוא נתתקן להארת הבינה, שהוא ישסו"ת. ועולם היצירה, העומד במקום נה"י דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שהוא בחינת ז"א, נתתקן לקבל הארת ז"א דאצילות. ועולם העשיה, העומד במקום מלכות דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק נתתקן לקבל הארת מלכות דאצילות.

לפי"ז תבין שבא"ק, מטרם שנעשה צמצום ב', לא היה מסך ממש אלא בנקודה דעוה"ז, ששם הוא סיום רגלין שלו. וכל המסכים האמורים בא"ק שלמעלה מנקודה דעוה"ז אינם אלא פעולות של המסך הזה. ונודע שאין עביות המסך יכולה לעלות ממעלה למקום מציאותו אפילו משהו. באופן שרק ההשפעות של המסך בלבדן עולות למעלה ממקום מציאותו, אבל הן בלי עביות כלל. ולפיכך אין בא"ק שום עביות ומסכים כלל, אע"פ

שהמסך שלו הוא עב ביותר מכל העולמות, שהוא בחי"ד, כנודע. כי עביות זו מתחילה לפעול רק מסיום רגליו ולמטה שהוא בנקודה דעוה"ז בלבד.

אמנם בעולם האצילות נעשה צמצום ב', ונתתקן הפרסא שבין אצילות לבי"ע, מחמת עלית המלכות דבחי"ד מנקודה דעוה"ז, למקום חזה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, והפסיק שם את אור האצילות, שסיום החדש הזה נקרא פרסא, כמ"ש במקומו. ולפיכך נפסקו סיום רגלין דכל פרצופי האצילות במקום הפרסא הזו, כי אור א"ס אינו מאיר יותר, אלא אור של תולדה (כמ"ש בדברי הרב) ובפרסא הזו נמצא המסך דבחי"ג, המסיים רגלי א"א, מחמת התכללות הבחי"ד בפרסא וכן המסכים דשאר הפרצופין. ולפיכך מפרסא ולמטה כבר שולט כח המסך, שהרי הפסיק את אור העליון מא"ס. אבל מפרסא ולמעלה אין שם בחינת מסך כלל, אלא כל המסכים הנזכרים ממסך דסיום רגלין דאצילות ולמעלה, אינם אלא פעולות העולות מכח המסך דסיום רגלין של ה"פ אצילות, אשר אע"פ שמקבלים על ידי המסך דסיום רגלין כל הארותיהם, עכ"ז, אינם מקבלים מעביותו כלום, כי אין עביות המסך יכולה להתעלות למעלה ממקום מציאותו. ולפיכך אין מסך בכל פרצופי האצילות כלל וכלל.

פרק טו

מבאר ענין כתר ואבי"ע אשר בה' פרצופי אצילות ובכל המדרגות, ובו ב' ענינים:**א**. הפרסא שבחזה דאצילות, היא התכללות מן הפרסא הכוללת. ועל ידה מתחלק עולם האצילות עצמו לאבי"ע. **ב**. כמו שעולם האצילות נחלק לאבי"ע, מכח הפרסא הכוללת, כך מתחלקת כל מדרגה ומדרגה לאבי"ע פרטיים.

עתה נבאר בחינות כתר ואבי"ע, שבה' פרצופי האצילות, אשר א"א הוא כתר, ואו"א עלאין, המלבישים את א"א מפה עד החזה שלו, הם אצילות. וישסו"ת המלבישים את א"א מחזה עד הטבור, הם בריאה. וז"א ומלכות, המלבישים את א"א מטבור ולמטה, הם יצירה ועשיה.

הפרסא שבחזה דא"א דאצילות, היא תכללות מפרסא הכולל, ועל ידה מתחלק עולם האצילות עצמו לאבי"ע

וטעם השמות האלו הוא, כי אחר שנחלק פרצוף נקודות דס"ג דא"ק על החזה שלו, אשר מחזה ולמעלה עומד עולם אצילות, ומחזה ולמטה עומדים ג' עולמות בי"ע, שיצאו מקו אור הא"ס. כנ"ל בפרק הקודם נכלל זה גם בעולם אצילות עצמו, בסוד התכללות העליון מתחתון, וא"א, שהוא העיקר של עולם האצילות, כי כמו שכל קומת ע"ס נבחנת

על הספירה העליונה שבה, כן כל עולם נבחן ע"פ קומת פרצוף הראשון שבו נחלק גם כן על החזה, שמחזה ולמעלה, נבחן לאצילות, ומחזה ולמטה לבי"ע שבאצילות. והפרסא שבמקום החזה דא"א, ה"ס התכללות מן הפרסא הכוללת העומדת תחת סיום כל האצילות. ולפיכך א"א עצמו, שראשו מגולה בלי התלבשות, נבחן לכתר. ואו"א המלבישים אותו עד החזה, שהם נקיים אפילו מבחינת ההתכללות של הפרסא, הם נבחנים לאצילות. אבל ישסו"ת, שכבר עומדים למטה מפרסא שבחזה דא"א, ששם נכללת הפרסא הכוללת, נחשבים לבריאה, וז"א, המלביש רק נה"י דא"א, נחשב ליצירה. ומלכות, המלבשת למלכות דא"א, נחשבת לעשיה. ועם זה תבין איך ג' העולמות בי"ע, נקשרים בישסו"ת וזו"ן דאצילות, המלבישים מחזה ולמטה דא"א.

כמו האצילות נחלק לאבי"ע מכח התכללות הפרסא הכוללת, כך מתחלקת כל מדרגה ומדרגה, לאבי"ע פרטיים

ובזה יתבאר ג"כ ענין הע"ס דכתר ואבי"ע, הנוהגות בכל פרצוף ופרצוף שבפרצופי אבי"ע. כי כמו שנתבאר בכללות עולם אצילות, שהוא א"א, שנחלק על החזה, שהראש שלו כתר. ומפה שלו עד החזה, הוא אצילות. ומחזה עד הטבור הוא בריאה. ומטבור ולמטה הוא יצירה ועשיה. הנה נכלל זה בכל הפרצופים הפרטים שבאבי"ע, שבכל פרצוף פרטי שבהם, נבחן הראש לכתר. ומפה עד החזה, לאצילות. ומחזה עד הטבור, לבריאה. ומטבור ולמטה, ליצירה ועשיה.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אבר. (לתשובה)

מהו אור הסתלקות. (לתשובה)

מהו אור המתמעט. (לתשובה)

מהו אור הפנים. (לתשובה)

מהו אור של תולדה. (לתשובה)

מהן אותיות נפרדות. (לתשובה)

מהן אותיות מחוברות. (לתשובה)

מהן אזנים. (לתשובה)

מהו אחור. (לתשובה)

מהי אמא תתאה. (לתשובה)

מהו אמצעי. (לתשובה)

מהי אספקלריא. (לתשובה)

מהו אריך אנפין. (לתשובה)

מהו את. (לתשובה)
מהו בוהו. (לתשובה)
מהו בית. (לתשובה)
מהי בקיעה. (לתשובה)
מהי בריאה. (לתשובה)
מהו בשר. (לתשובה)
מהו גוף. (לתשובה)
מהו גידין. (לתשובה)
מהו גלגלתא. (לתשובה)
מהן ד' צורות. (לתשובה)
מהו דיבור. (לתשובה)
מהו דרך מעבר. (לתשובה)
מהו דרך צר. (לתשובה)
מהו דרך רחב. (לתשובה)
מהי הבדלה. (לתשובה)
מהו הבל. (לתשובה)
מהו הבל היוצא. (לתשובה)
מהי הויה מלאה. (לתשובה)
מהי הויה פשוטה. (לתשובה)
מהו היכל. (לתשובה)
מהו היכל עליון. (לתשובה)
מהי הכאה. (לתשובה)
מהי הסתכלות. (לתשובה)
מהי הסתכלות ב'. (לתשובה)
מהי הסתלקות. (לתשובה)
מהי הרחקה. (לתשובה)
מהי התלבשות. (לתשובה)
מהי התנוצצות. (לתשובה)
מהי התעבות. (לתשובה)
מהי התפשטות. (לתשובה)
מהי התפשטות ב'. (לתשובה)

מהו זנב לאריות. (לתשובה)
מהו זעיר אנפין. (לתשובה)
מהו חוטם. (לתשובה)
מהו חומר. (לתשובה)
מהו חותם. (לתשובה)
מהו חלון. (לתשובה)
מהי חקיקה. (לתשובה)
מהם יסודות. (לתשובה)
מהי יצירה. (לתשובה)
מהי כורסיא. (לתשובה)
מהו כח. (לתשובה)
מהם כלים גמורים. (לתשובה)
מהו כסא. (לתשובה)
מהו כתר. (לתשובה)
מהו לבוש. (לתשובה)
מהו מוח. (לתשובה)
מהו מיניה וביה. (לתשובה)
מהו מלבוש גמור. (לתשובה)
מהו מסך. (לתשובה)
מהו מסך סתום. (לתשובה)
מהו מקום החושך. (לתשובה)
מהו מקננא. (לתשובה)
מהו ניצוץ נברא. (לתשובה)
מהו ניצוץ קטן. (לתשובה)
מהי נפש. (לתשובה)
מהו נקב צר. (לתשובה)
מהי נקודה. (לתשובה)
מהי נשמה. (לתשובה)
מהו סמוך. (לתשובה)
מהי ספירה. (לתשובה)
מהו עולם. (לתשובה)

מהן עינים. (לתשובה)
מהו עצמות האור. (לתשובה)
מהי עשיה. (לתשובה)
מהו עתיק. (לתשובה)
מהו פה. (לתשובה)
מהו פועל. (לתשובה)
מהו פירוד. (לתשובה)
מהו פרצוף. (לתשובה)
מהי צורה. (לתשובה)
מהו צר מאד. (לתשובה)
מהו קדש קדשים. (לתשובה)
מהו קינון. (לתשובה)
מהן קליפות. (לתשובה)
מהי ראיה. (לתשובה)
מהו ראש. (לתשובה)
מהו ראש לשועלים. (לתשובה)
מהי רביעית דם. (לתשובה)
מהי רוח. (לתשובה)
מהי רוח דקה. (לתשובה)
מהו ריבוע. (לתשובה)
מהו ריח. (לתשובה)
מהי שבירה. (לתשובה)
מהו שורש. (לתשובה)
מהי שמיעה. (לתשובה)
מהם שרשי כלים. (לתשובה)
מהו תהו. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

למה אור א"ס מכה במסך שבכלי מלכות. (לתשובה)
מהו הפירוש שהאור בא דרך חלון ונקב בלי מסך. (לתשובה)
למה נבחן המסך שבמלכות דעליון למשפיע למדרגה שמתחתיו. (לתשובה)
מהו הגורם להתנוצצות האורות מהמסך ולמטה. (לתשובה)

מה פירושה של הארה דרך מסך. (לתשובה)
מהו ההפרש מדרך מעבר, לדרך התלבשות. (לתשובה)
מהו המובן של התלבשות בחכמה או התלבשות בבינה וכדומה. (לתשובה)
מהו אמת המדה של המסך. (לתשובה)
מהו המסך שבין אצילות לבריאה. (לתשובה)
כיצד משפיע המסך דבחי"ב לבריאה, והמסך דבחי"א ליצירה. (לתשובה)
למה נעשתה הבינה מסך סתום בבריאה. (לתשובה)
למה הנקודה דמלכות דאצילות בוקעת ומשברת המסך. (לתשובה)
למה ג"ר דא"א אינן בוקעות המסך. (לתשובה)
למה העביות אינה מתגלה בבת אחת, זולת בסדר ד' מדרגות. (לתשובה)
מה הן ב' הבחינות שבאור ההסתכלות. (לתשובה)
ד' המדרגות שבעביות דאור ישר, אם מוגבלות כמלמעלה למטה ולמה. (לתשובה)
מי גורם לד' הבחי' דאו"י שיהיו ניכרים ונתפסים במדרגה. (לתשובה)
מאין באות ד' הבחינות באו"ח. (לתשובה)
מהו ההפרש באו"ח, מטרם שנתלבש בו האו"י, לאחר שנתלבש בו האו"י. (לתשובה)
מהי הסיבה להתפשטות ע"ס דראש, לבחינת גוף. (לתשובה)
ד' הבחינות קומות דאו"ח המגבילות לאבי"ע, אם הן מבחינת ממעלה למטה ולמה. (לתשובה)
למה העביות דבחי"ג עושה קומת חכמה. (לתשובה)
איך באים זווגי דהכאה באח"פ. (לתשובה)
למה ע"ס דאו"ח בלי או"י מסיים הפרצוף. (לתשובה)
מהו ההבל היוצא מהמדרגה. (לתשובה)
למה אין הבל ממש יוצא מעינים. (לתשובה)
איזו מציאות נעשית בספירות מאור הסתכלות. (לתשובה)
איזו מציאות נעשית בספירות מהבלי אח"פ. (לתשובה)
למה לא נעשית שום מציאות מאורות אח"פ.קלא/א) מה הפירוש שבעולם האצילות אין מסך כלל.קלא/ב) מהו ההבחן מאור עצמות לאור של תולדה. (לתשובה)
למה נקראת כל קומה של ע"ס רק ע"ש הספירה האחת העליונה. (לתשובה)
למה ב' המאורות זו"ן בקומה א'. (לתשובה)
כיצד נעשה זווג דהכאה לצורך ע"ס דבריאה, ודיצירה. (לתשובה)
כיצד מאיר א"ס באצילות. (לתשובה)

למה אצילות אינה מקבלת למעלה מחכמה. (לתשובה)
באיזה מלבוש מקבל עולם האצילות אור א"ס ב"ה. ועולם הבריאה? ועולם היצירה? ועולם העשיה? (לתשובה)
למה מכונה ההתנוצצות מעליון לתחתון, בשם חותם ונחתם. (לתשובה)
מאין נעשו הכלים. (לתשובה)
למה האורות קדמו לכלים. (לתשובה)
כיצד נעשים כלים דראש. (לתשובה)
כיצד נעשים כלים דתוך. (לתשובה)
כיצד נעשים כלים דסוף. (לתשובה)
למה מחויב כל פרצוף בג' מדרגות ראש תוך סוף. (לתשובה)
מהי עליית המלכות למאציל. (לתשובה)
מי הוא הגורם לעליית המלכות למאציל. (לתשובה)
מתי מתלבש אור א"ס בכלים. (לתשובה)
למה ע"ס דראש אינן נחשבות לכלים. (לתשובה)
כיצד נתהוו הכלים זה למעלה מזה. (לתשובה)
למה לא נעשה כלי מבחינת העינים. (לתשובה)
למה ג' בחינות ראשונות דאור ישר, אין בהן מבחינת כלי, רק בחי"ד לבד. (לתשובה)
למה נקראות הרוח והנשמה אור. (לתשובה)
מאין נמשכים השרשים לכלים. (לתשובה)
מאין באים כלים גמורים. (לתשובה)
איך ואיפה מתרשמים ג' הכלים דגופא: בינה, ז"א, מלכות. (לתשובה)
כיצד מכונות ד' בחינות העביות של ראש. (לתשובה)
מה הן בחינת המשכה, ובחינת קבלה, לאור יחידה. (לתשובה)
מה הן בחינת המשכה ובחינת קבלה: לאור חיה? לאור נשמה? לאור רוח? (לתשובה)
למה משתווים קומת כל הכלים בזווג דהכאה. (לתשובה)
מאין נמצאות ה' בחינות בכלי המלכות. (לתשובה)
איך יכולה מלכות דראש להתרחב מינה ובה, עד לקבל בתוכה ע"ס מהראש. (לתשובה)
עד היכן מתפשטות ע"ס דגופא. (לתשובה)
למה חיה יחידה דכל פרצוף אין כנגדן כלים. (לתשובה)
מה הם הכינוים: שבולת חזה טבור. (לתשובה)
מתי מתמלאים הכלים דזה למעלה מזה באור. (לתשובה)

למה אור יחידה מתלבש בגלגלתא ולא בפה. (לתשובה)
למה אור חיה אינו מתלבש בחוטם. (לתשובה)
איך נאצל הע"ב מן פרצוף גלגלתא. (לתשובה)
איך נאצל פרצוף ס"ג מפרצוף ע"ב. (לתשובה)
מהו הגורם להזדככות העביות שבמלכות. (לתשובה)
למה נעשה הזווג דהכאה לע"ס דראש התחתון, במקום החזה דעליון. (לתשובה)
למה שורש כל פרצוף תחתון בפה דעליון. (לתשובה)
למה מלביש הראש של פרצוף ע"ב, במקום מפה עד החזה שבפרצוף גלגלתא. (לתשובה)
למה אין ראש דע"ב יכול להלביש למעלה מפה דגלגלתא, וכן הס"ג לע"ב וכו'. (לתשובה)
מה המה הכינויים שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל. (לתשובה)
למה נפרדו הלבוש וההיכל מן הכלים הפנימיים, והיו למקיפים. (לתשובה)
למה נרמזים ה' בחינות בשמות: שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל. (לתשובה)
למה נר"ן שהם תחתונים מתלבשים בבחינת שורש נשמה וגוף שהם עליונים. (לתשובה)
כיצד מכונות ה' בחינות שבנשמה. (לתשובה)
כיצד מכונות ה' בחינות שבגוף. (לתשובה)
כיצד מכונות ה' בחינות שבלבוש. (לתשובה)
כיצד מכונות ה' בחינות שבהיכל. (לתשובה)
למה כל אחת מה' בחינות שבשנגל"ה, כלולה מכל הד'. (לתשובה)
איזו בחי' ז"א ומלכות נמצאים לאחר צמצום ב'. (לתשובה)
כיצד מלבישים שנגל"ה דעתיק דאצילות לא"ק. (לתשובה)
מאיזה עולם מתחיל השורש לתחתונים. (לתשובה)
איזה פרצוף א"ק נחשב לבחי' שורש לע"ס הכוללים. (לתשובה)
למה חושבים פעם ד' בחינות ופעם ה' בחינות. (לתשובה)
למה הע"ס אינן מתחילות מהכתר. (לתשובה)
מה המה הע"ס הכוללים. (לתשובה)
מה הם העולמות המרובים שלמעלה מאצילות. (לתשובה)
מהו ההפרש, בין נרנח"י פרטים שבכל פרצוף, לה"פ: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שבכל עולם ועולם. (לתשובה)
מהו ההפרש בין ה"פ לה' עולמות. (לתשובה)
כיצד נקראים ע"ס דאו"י ואו"ח, היוצאים על ידי זווג דהכאה מפעם אחת. (לתשובה)
ה' קומות היוצאות זו למעלה מזו, על שם מי נקראות. (לתשובה)

למה מכונים ה"פ בשמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן. (לתשובה)
למה מכונה הגוף בשם ז' תחתוניות. (לתשובה)
אם יש איזה הבחן בא"ק ואבי"ע מצד הד' בחי' דאו"י, ולמה? (לתשובה)
למה מכונים אבי"ע בד' אותיות הוי"ה. (לתשובה)
למה נק' כל בחינות שבאצילות, בשם נשמות, ודבריאה בשם גופין. (לתשובה)
מהו ההפרש מנקודה לספירה. (לתשובה)
מהו ההפרש מספירה לפרצוף. (לתשובה)
כמה בחינות עשר ספירות, מוכרחות לצאת, כדי להשלים מדרגה אחת. (לתשובה)
למה נקרא הכתר בשם א"ס. (לתשובה)
למה נקרא הכתר בשם אמצעי בין מאציל לנאצל. (לתשובה)
למה נקראים ראשי כל המדרגות בשם א"ס. (לתשובה)
מהו הפירוש, התלבשות א"ס בכתר, בחכמה? בבינה? בז"א? במלכות? (לתשובה)
למה צריכים לבחינה ממוצעת בין הבורא לנברא. (לתשובה)
למה הכתר אינו מכלל הע"ס ואינו נרמז באותיות הוי"ה אלא בקוצו של יוד. (לתשובה)
מהו השורש לד' בחינות בכח. (לתשובה)
מהו השורש לד' בחינות בפועל. (לתשובה)
למה נעשתה מלכות דמלכות דאצילות, לעתיק בעולם הבריאה. (לתשובה)
מאיזו בחינה נקרא הכתר אני אחרון. (לתשובה)
מאיזו בחינה נקרא הכתר אני ראשון. (לתשובה)
מאין מקבל הכתר דבריאה, ומי הוא נחשב לשורש שלו. (לתשובה)
למה נחשבות כל הבחינות שבא"ק לבחינות כתרים לבחינות שבאבי"ע. (לתשובה)
למה חג"ת דא"א נחשבים לראש. (לתשובה)
למה בחינת א"א אינה ניכרת בכל עולם. (לתשובה)
למה נקראת המלכות אספקלריא דלית לה מגרמה כלום. (לתשובה)
מה ענין ירידת נקודה, מעולם עליון לעולם תחתון. (לתשובה)
איך נתמעט הירח דהיינו מלכות דאצילות. (לתשובה)
למה נבחנת הנקודה היורדת מעולם לעולם, שהיא מבחינת מציאותה עצמה. (לתשובה)
למה הנקודה היורדת יונקת מכל העליונים אע"פ שהיא קטנה מכולם. (לתשובה)
למה האו"י בכל המדרגות נמשך מא"ס ב"ה. (לתשובה)
למה אין שום הבחן בד' הבחינות דאו"י, מראש הקו עד סוף עשיה. (לתשובה)
למה האו"י אינו יכול לעבור מטבור ולמטה. (לתשובה)

למה נחשבת תמיד המדרגה העליונה מאציל כלפי המדרגה התחתונה הימנה. (לתשובה)
מה המה ב' השורשים הנבחנים להיות לכל בחינה. (לתשובה)
כיצד מכונות הע"ס שקומתן שוה. (לתשובה)
למה מדור הקליפות בין העור ללבוש. (לתשובה)
למה האו"פ שבעור גרוע יותר מבבשר גידין ועצמות מוחא שבפרצוף. (לתשובה)
למה כל דבר שבקדושה עושה רושם. (לתשובה)
עד כמה יכול האדם להשיג. (לתשובה)
למה נפש דעליון נחשב לתחתון לבחינת רוח. (לתשובה)
מאין באים נרנח"י דנפש. (לתשובה)
מהו ההפרש בין: עולם, פרצוף, ספירה ונקודה. (לתשובה)
מהו ההפרש בין, ע"ס דאו"י, וע"ס דאו"ח, וע"ס שקומתן שוה, וע"ס שזו למעלה מזו, וע"ס שזו למטה מזו, וע"ס של ראש, וע"ס של תוך, וע"ס של סוף, וה' בחינות שבכלי מלכות, וה' בחינות כלים בכח, וה' בחינות כלים בפועל. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אבר**, **אברים** (ח"ג פ"ח אות א')
הם הכלים של הספירות דגוף, דהיינו הנאצלים מהמסך דפה דראש ולמטה.

סימן ב
(לשאלה) **אור הסתלקות** (ח"ג פט"ו אות ו')
או"ח, היינו האור העליון שאינו מקובל בבחי"ד ונדחה ממנה, ומסתלק למקומו.

סימן ג
(לשאלה) **אור המתמעט** (ח"ג ל"ד)
הע"ס דאו"י, בעברן להתלבש מהמסך ולמטה, נתמעט ערכן בשביל זה, ונבחנות לאור המתמעט.

סימן ד
(לשאלה) **אור הפנים**
הוא אור החכמה.

סימן ה
(לשאלה) **אור של תולדה** (ח"ג פ"ח אות ט')
היינו הע"ס דאו"י, המתנוצצות דרך המסך ולמטה.

סימן ו
(לשאלה) **אותיות נפרדות** (ח"ג פט"ו אות ד')
כשמתלבשות העצמות בכלים, מכונות ד' הבחינות חו"ב תו"מ, בשם ד' אותיות נפרדות, על שם ההתלבשות של האורות בעביות של הכלים, מבלי משים, לשינוי צורה שביניהם, ושינוי הצורה הוא ענין הפירוד הנוהג ברוחנים. ועיין במלה "פירוד".

סימן ז
(לשאלה) **אותיות מחוברות** (ח"ג פט"ו אות ')
דבר הזדככות העביות, שבמלכות דמלכות, הנוהג בבחינת הגוף דכל פרצוף, שהאו"ח הולך ומסתלק על סדר המדרגה, עד שעולה למאציל, הנה הע"ס מכונות בעת ההיא, בשם אותיות מחוברות. על שם הזיכוך, שהכלים הולכים ומקבלים בכל פעם ביותר, שהזיכוך הזה מחברם ומקרבם אל השורש, כנ"ל באות ו', שהעביות גורמת פירוד, והזכות גורמת חיבור, ע"ש.

סימן ח
(לשאלה) **אזן** (ח"ג פי"ב אות ז')
הוא קומת ע"ס דראש בבחי"ב, שהיא בינה.

סימן ט
(לשאלה) **אחור** (ח"ג פט"ו אות ו')
כשהאור ישר, דהיינו אור החכמה, אינו מתלבש בכלי, מכונה אז הכלי, בשם אחור או אחוריים. וכנ"ל באות ד', אשר אור החכמה נקרא בשם אור הפנים, לכן בהעדר אור החכמה מהכלי, מכנים אותו בשם "אחור".

סימן י
(לשאלה) **אמא תתאה** (ח"ג פ"ד אות ז')
היא המלכות דאצילות.

סימן יא
(לשאלה) **אמצעי** (ח"ג פ"ה אות ד')
הוא דבר המכריע והמחבר ב' קצוות הרחוקים זה מזה. ומכאן תבין בכל מקום, את השמות קו אמצעי, עמודא דאמצעיתא, הכולל ג"ס: דעת, ת"ת, יסוד, והבן.

סימן יב
(לשאלה) **אספקלריא** (ח"ג פ"ז אות ב')
המלכות מכונה בשם אספקלריא, דלית לה מגרמה ולא מידי, או אספקלריא שאינה מאירה. והזעיר אנפין מכונה, בשם אספקלריא המאירה. ופירושו "מאור", כי הז"א

והמלכות, מכונים ב' המאורות, שכל הארות התחתונים באות רק מהם, ולא מלמעלה מהם.

סימן יג

(לשאלה) **אריך אנפין** (ח"ג פ"ו אות ז')

פרצוף הכתר נקרא "אריך אנפין", על שם עצמות אור החכמה שבו. והת"ת נקרא זעיר אנפין, על שם שיש בו רק הארה מועטת מאור החכמה. והשמות א"א וז"א, המה מקבילים זה לזה, שמיוחסים רק לאור החכמה שבפרצוף, כי החכמה נקראת אור הפנים, כנ"ל, והבן.

סימן יד

(לשאלה) **את** (ח"ג פי"ב אות ב')

המלכות מכונה בשם "את", מפאת היותה כוללת כל האותיות מא' עד ת'. כי האותיות הן הכלים של הספירות, וכל הכלים מהמלכות המה.

סימן טו

(לשאלה) **בהו** (ח"ג פ"ו אות ג')

בהו, הוא כינוי לאריך אנפין, והוא שם מקביל ל"תהו", שהוא כינוי לעתיק, שפירושו שלילת השגה, ו"בהו", פירושו גילוי השגה ולשון ישות, שהוא נוטריקון בו"הוא.

סימן טז

(לשאלה) **בית** (ח"ג פ"ה אות א')

אותה בחינת ספירת המלכות, שנפרדה מהכלים הפנימיים, והיתה לכלי לאו"מ, מכונה בשם "בית" או "היכל", עיין כאן בלוח התשובות אות קע"ו.

סימן יז

(לשאלה) **בקיעה** (ח"ג פ"ז אות א')

התגברות האור על מסך המגביל שעומד על דרכו, מכונה בשם "בקיעה". כלומר, שאינו משגיח כלל על הגבול שמלפניו, אלא שפורץ לו דרך, ומאיר מבעד לגבול ולמטה.

סימן יח

(לשאלה) **בריאה** (ח"ג פ"ב אות ג')

חידוש "יש מאין" מכונה בשם "בריאה", והיות שהעביות שבכלים לא יכלה להגלות בעולם האצילות, אלא רק מקרקע עולם האצילות ולמטה, לכן משם ולמטה מכונה בריאה, ע"ש העביות שנתגלתה, כי העביות, שהיא בחינת "הרצון לקבל" אשר בנברא, היא בחינת "יש מאין", כי כל מה שיש במציאות, נבחן שנמשך הימנו ית' מבחינת "יש מן היש", כי אין לך נותן מה שאין בו, מלבד "הרצון של קבלה", שבהכרח אינו בו ית', כי ממי יקבל ח"ו, והבן זה.

סימן יט
(לשאלה) **בשר** (ח"ג פ"ה אות ג')
בחי"ג שנקראת זעיר אנפין, מכונה בשם בשר. וכינוי זה נוהג בו, רק בהע"ס שקומתן שוה, שהי' בחינות הללו מכונות עבגע"מ: המלכות נקראת עור. והז"א נקרא בשר. והבינה נקראת גידין. והחכמה נקראת עצמות. והכתר נקרא מוחא. עיין כאן בלוה"ת אות רכ"ט.

סימן כ
(לשאלה) **גוף** (ח"ג פ"ח אות ו')
ע"ס העוברות דרך המסך ולמטה, שהמלכות מתרחבת לע"ס מינה ובה, מכונות בשם "גוף". מטעם היותן עיקר כח הפרצוף, כי שם עיקר התלבשות העצמות בכלים. משא"כ בע"ס דראש, שממסך ולמעלה, אין שם התלבשות גמורה אלא רק שורשים להתלבשות.

סימן כא
(לשאלה) **גלגלתא** (ח"ג הסת"פ פ"ח אות ב')
פרצוף הכתר. וכן הכלי ששם מתלבש אור היחידה, מכונה ג"כ גלגלתא.

סימן כב
(לשאלה) **גידין** (ח"ג פ"ה אות ג')
כלי דבינה שבע"ס שקומתן שוה.

סימן כג
(לשאלה) **ד' צורות** (ח"ג פ"ו אות ד')
העביות שבנאצל, כלומר, בחינת הרצון שבו, מכונות בשם כללות החומר של הנאצל. וד' הבחינות שבעביות הזאת, מכונות בשם ד' צורות.

סימן כד
(לשאלה) **דיבור** (ח"ג פי"א אות ב')
המלכות של ראש, מכונה בשם פה, וע"ס העוברות דרכה ממנה ולמטה, על ידי התנוצצות המסך, מכונות בשם דיבור, כי כן מושפעים ובאים תמיד האורות מפרצוף לפרצוף, כמ"ש כאן תשובה קס"ח, עש"ה.

סימן כה
(לשאלה) **דרך מעבר** (ח"ג פ"ד אות א')
ד' הבחינות יש להן תמיד יחס של סבה ומסובב, ואפילו באור ישר. כי בחי"א דאו"י, היא הסבה והמאציל לבחי"ב, ובחי"ב לבחי"ג וכו', וכל מדרגה שנחשבת למאציל כלפי המציאות של חברתה, הרי נחשבת ג"כ לבחינת מעביר אליה, מן הא"ס ב"ה, כל השפעתה לצורך קיומה. אמנם, כשהמדרגה משפעת לתחתונה, רק מבחינת מה, שהיא

הסבה הקודמת אליה, נבחן זה להשפעה "דרך מעבר". ואם אמנם משפעת לתחתונה התנוצצות עם המסך שבה ממעלה למטה, נבחן זה, שמשפיעה אליה "דרך התלבשות".

סימן כו
(לשאלה) **דרך צר** (ח"ג פ"א אות ד')

השפעה מצומצמת, נבחנת שמושפעת ב"דרך צר".

סימן כז
(לשאלה) **דרך רחב** (ח"ג פ"א אות ד')

הוא השפעה בהרחבה.

סימן כח
(לשאלה) **הבדלה** (ח"ג פי"ב אות ד')

בשעה שהע"ס מתנוצצות ועוברות דרך המסך ולמטה, הרי הן נעשות משועבדות לגבולים שבמסך, ואינן יכולות לינק מהעליון כלום, זולת על פי גבולי המסך. ונבחן ע"כ, שהמסך מבדיל אותן מהעליון, שאינו מרשה להן לינק משם לרצונן.

סימן כט
(לשאלה) **הבל** (ח"ג פי"א אות ד')

האו"ח מכונה בשם "הבל".

סימן ל
(לשאלה) **הבל היוצא** (שם)

הוא האו"ח היורד מהמסך ולמטה.

סימן לא
(לשאלה) **הוי"ה מלאה** (ח"ג פט"ו אות ג')

כמ"ש הרב בע"ח שער י"ח פ"א, וז"ל, שורש האורות ועיקרן, הוא ד' אותיות הויה פשוטים, בלתי מילואים וכו', אבל מילואם, הוא ביאור הויה, ויציאות אורותיהם לחוץ, עש"ה. פירוש, כי ה' פרצופין הם: כתר, ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן. ופרצוף הכתר הוא עיקרם ושורשם, וע"ס שבו מרומזות בד' אותיות הויה פשוטים, ומכונה הויה פנימאה, שמכל אות יוצא פרצוף לחוץ ממנו, ומלבישו: מהיוד דהויה דפרצוף הכתר, נמשך פרצוף החכמה, שד' אותיותיו ממולאות ביודין, כזה: יוד, הי, ויו, הי, שבגי' ע"ב. ומה' ראשונה, יוצא פרצוף הבינה, שד' אותיות הויה שבו ממולאות ביודין ואלף, כזה: יוד, הי, ואו, הי, וכו', לפיכך, פרצופי הכתר נרמזים ב"הויות פשוטות", ושאר ד' הפרצופים המלבישים עליו נרמזים ב"הויות מלאות", כנ"ל (ועיין כאן בהסת"פ).

סימן לב
(לשאלה) **הוי"ה פשוטה**

(ח"ג פט"ו אות ג') עיין במלת הויות מלאות.

סימן לג
(לשאלה) **היכל**

(ח"ג פ"ח אות ו') עי' במלת בית.

סימן לד
(לשאלה) **היכל עליון**

ז' היכלות הם, והעליון שבהם נקרא "היכל העליון".

סימן לה
(לשאלה) **הכאה** (ח"ג פ"א אות ג')

עיין או"פ כאן פ"א סעיף ע' ובפרק ב' סעיף ג'.

סימן לו
(לשאלה) **הסתכלות** (ח"ג פי"ב אות א')

התפשטות אור א"ס ב"ה לזווג דהכאה במסך שבכלי המלכות להעלות או"ח, מכונה בשם "הסתכלות", משום שאור המתפשט מהא"ס ב"ה, נבחן תמיד לאור החכמה, המכונה אור עינים או ראיה או "הסתכלות".

סימן לז
(לשאלה) **הסתכלות ב'**

(ח"ג פי"ב אות ה' ובאור פנימי אות ח') הוא:

סימן לח
(לשאלה) **הסתלקות** (ח"ג פי"ב באו"פ אות ח')

בכל מקום שיש הזדככות העביות של המדרגה, יש עמה בשוה "הסתלקות" האור והשפע שבה, כי מדת "הרצון לקבל" שבמדרגה, היא העביות שבה, ומובן מאליו, שבהעלם הרצון לקבל, נעלם עמו כל השפע המקובל בה, כי אין כפיה ברוחניות.

סימן לט
(לשאלה) **הרחקה** (ח"ג פ"א אות ד')

עביות דבחי"ב דאו"י, מכונה בשם "הרחקה", על שם שבוחרת באור חסדים, ומרחקת עצמה מלקבל אור חכמה, וכן לאחר הצמצום נבחנת בחינת "הרחקה" מחכמה גם בבחי"ד, כי כל הצמצום והמסך שבה, הוא רק כלפי אור החכמה.

סימן מ
(לשאלה) **התלבשות** (ח"ג פי"ב אות ג')
כל אור צריך להתלבש בכלי ואין אור בלי כלי. עיין במלה "דרך מעבר".

סימן מא
(לשאלה) **התנוצצות** (ח"ג פ"ב אות ב')
הארת האו"ח, מכונה תמיד בשם "התנוצצות" או ניצוצין.

סימן מב
(לשאלה) **התעבות** (ח"ג פ"א אות א')
השגת "הרצון לקבל" במדה מרובה.

סימן מג
(לשאלה) **התפשטות** (ח"ג פ"א אות א')
היינו האור העליון המתפשט לנאצל. אבל צריכים להבין בה, שהיא המשכה מבחינת הרצון שבנאצל ההוא, שממשיך אליו את "התפשטות" האור העליון לפי מדת ההשתוקקות שבו, כמ"ש זה היטב בח"א בד"ה המשיך, עש"ה, ובהסת"פ ח"ב, בד"ה עתה, ובכל ההמשך שם. ואין המדרגה נגמרת, אלא בב' בחינות התפשטות של אור א"ס, כמ"ש להלן במלת התפשטות ב'.

סימן מד
(לשאלה) **התפשטות ב'** (ח"ג פי"ב באו"פ אות ח')
אין התפשטות האור העליון נגמרת להתלבש בכלים בפעם אחת, כי בכל גוף, דהיינו בע"ס הבאות מהמסך ולמטה, נוהג שם ענין הזדככות העביות כמ"ש באו"פ (ח"ג בד"ה ועל ידי) עש"ה, אשר אז מסתלקים כל האורות שבע"ס דגופא לשורשם, ונעשה זווג חדש במלכות דראש הנקרא "התפשטות ב' " כמ"ש להלן בלוה"ת אות קס"ח עש"ה, שהתפשטות ב' זו חוזרת וממלאת את הכלים דגופא וגומרת התלבשות העצמות בכלים לעליון, וגם מוציאה פרצוף חדש מחוץ הימנה.

סימן מה
(לשאלה) **זנב לאריות** (ח"ג פ"ז אות ה')
סיום המדרגה העליונה מכונה בשם "זנב לאריות", כי זנב פירושו סוף וסיום, וכשנקודת הסיום יורדת למדרגה התחתונה, נעשית שמה לבחינת שורש, ומכונה שמה "ראש לשועלים". כי ע"ס שבמדרגה התחתונה כלפי עשר ספירות שבעליונה, נחשבות כשועלים כלפי אריות.

סימן מו
(לשאלה) **זעיר אנפין**

(ח"ג פ"ד אות ה') עיין מלת אריך אנפין.

סימן מז
(לשאלה) **חוטם** (ח"ג פי"א אות ד')

ספירת זעיר אנפין של ראש מכונה בשם "חוטם".

סימן מח
(לשאלה) **חומר** (ח"ג פ"ו אות ג')

הרצון לקבל שבנאצל, נבחן לכללות ה"חומר" שבו. וד' הבחינות שבו נבחנות לד' צורות הרצון, המכונים חו"ב תו"מ, עי' להלן אות פ"ד.

סימן מט
(לשאלה) **חותם** (ח"ג פ"ח אות ט')

האו"ח העולה מהמסך שבמלכות ולמעלה, המלביש לע"ס של ראש, מכונה בשם "חותם". והמתנוצצים מהמסך ולמטה, לע"ס דגוף, נבחנים לנחתמים מהחותם ההוא.

סימן נ
(לשאלה) **חלון** (ח"ג פ"א אות ד')

הוא בחי"ג של ראש, המלובש באו"ח.

סימן נא
(לשאלה) **חקיקה**

(ח"ג פ"ז אות א')

סימן נב
(לשאלה) **יסודות** (ח"ג פ"ה אות א')

ד' הבחינות שבעביות כלי המלכות, מכונות לפעמים ד' יסודות.

סימן נג
(לשאלה) **יצירה** (ח"ג פ"ג אות ג')

קומת הע"ס הבאה ע"י זווג דהכאה במסך דבחי"א, מכונה בשם "יצירה".

סימן נד
(לשאלה) **כורסיא** (ח"ג פ"ד אות ד')

עולם הבריאה מכונה כסא, ותרגומו "כורסיא". ועיין להלן אות נ"ז.

סימן נה
(לשאלה) **כח** (ח"ג פ"ו אות ד')

יש בחינת בכח ויש בחינת בפועל. למשל, הגרעין של הפרי נבחן אשר הפרי כלול שם בגרעין, ב"כח", אבל לא בפועל ממש, אלא שעל ידי זריעה וצמיחה, יצא ונגלה

הפרי, מכח אל הפועל ממש, ועד"ז, אנו מבחינים את המסך, בטרם שהתפשט אליו אור א"ס לזווג דהכאה, אשר הוא כלול מעשר הספירות ב"כח", ואחר שפגע בו אור העליון, והעלה ע"ס דאו"ח, שהלבישו לאור העליון, נבחן, שנגלו הע"ס דראש, בפועל ממש בבחינות שורשים לכלים, כנודע.

סימן נו

(לשאלה) **כלים גמורים** (ח"ג פ"ח אות ז')

הע"ס המתנוצצות ומתפשטות ויורדות מהמסך ולמטה, נחשבות שיש בהן כלים גמורים, ומכונות ע"ס דגוף.

סימן נז

(לשאלה) **כסא** (ח"ג פ"ד אות ד')

עולם הבריאה, מכונה עולם "הכסא" מלשון "כיסוי" והעלם, כי אור החכמה נעלם שם (כמ"ש כאן פ"ג אות ב'). גם רומז, שהאורות דג"ר המושפעים שמה מעולם אצילות, המה רק בבחינת בינה, ומאירים שם רק בבחינת ישיבה, בדומה לאדם היושב על "הכסא", אשר הקומה שלו מתמעטת. והארת החכמה, מכונה בשם עמידה, כי בעמידה, נמצא שיעור הקומה על שלמותו.

סימן נח

(לשאלה) **כתר** (ח"ג פ"ו אות ז')

היא הספירה הראשונה של הע"ס. ויש הרבה בחינות "כתר" כמ"ש.

סימן נט

(לשאלה) **לבוש** (ח"ג פ"ו אות ג')

הוא בחינת ז"א שנפרד מאו"פ ונעשה לאו"מ, וכן כל פרצוף תחתון מכונה "לבוש" כלפי פרצוף עליון.

סימן ס

(לשאלה) **מוח** (ח"ג פ"ה אות ג')

הוא ספירת הכתר אשר בע"ס שקומתן שוה.

סימן סא

(לשאלה) **מיניה וביה** (ח"ג פ"ד אות ו')

דבר התפשטות והתרחבות המלכות של ראש ממנה ולמטה, לע"ס הנקראות ע"ס דגוף, מכונה "מיניה וביה", להורות, שכל אלו הע"ס, הן בחינות מלכות שבה: מכתר מלכות עד מלכות שבמלכות.

סימן סב
(לשאלה) **מלבוש גמור** (ח"ג פ"ד אות ה')
המסך שבין אצילות לבריאה, המעביר הע"ס מאצילות לבריאה, נעשה מלבוש גמור, המגביל עשר ספירות ההן.

סימן סג
(לשאלה) **מסך** (ח"ג פ"א אות ג')
הוא כח צמצום ודין שנתתקן במלכות, הדוחה את האור העליון מהתלבש בתוכה. ועי' בלוה"ת ח"ב אות מ"ג וזכרהו.

סימן סד
(לשאלה) **מסך סתום** (ח"ג פ"ד אות ה')
כשהמסך, שבין אצילות לבריאה, מעביר הע"ס מאצילות לבריאה, נעשה למסך סתום, הסותם אותן מחכמה. עיין לעיל במלה מלבוש גמור.

סימן סה
(לשאלה) **מקום חושך** (ח"ג פ"ז אות ב')
ספירת המלכות, שבבחינת הע"ס שקומתן שוה, שנקראת עור, נמצאת מסיימת את הארת הפרצוף, משום שהעור עצמו, דהיינו המלכות, אינה מקבלת לתוכה כלום מהאורות שבפרצוף ההוא, מפאת כח הצמצום שבה, וע"כ מסיימת את הארות הפרצוף, וממנה ולחוץ נבחן ל"מקום חושך".

סימן סו
(לשאלה) **מקננא** (ח"ג פ"ד אות ד')
הארה לפרקים, מכונה בשם "קינון" ו"מקננא", כדוגמת העופות הרובצות בקן לפרקים, בשעה שרוצות להוציא אפרוחים, ואח"כ מסתלקים משם.

סימן סז
(לשאלה) **ניצוץ נברא** (ח"ג פ"ה אות ה')
בכל המדרגות, נבחנת העליונה למאציל והתחתונה השניה לה לנאצל. ובעולם הבריאה, מכונה העליונה לבורא, והשניה לה לנברא. והמלכות דמלכות העליונה, היורדת ונעשית ראש לתחתונה, כלולה מב' בחינות אור המלכות (כמ"ש להלן רכ"ב ע"ש), דהיינו מבחינת דבר מציאותה עצמה הנחשבת למאציל, או לבורא, ומבחי' שייכותה למדת התחתונה, הנחשבת לנאצל או לנברא. ובחינת מציאותה עצמה, מכונה ל"ניצוץ בורא". ובחינת התחתונה שבה, מכונה "ניצוץ נברא". וכבר ידעת, שאור המלכות, דהיינו או"ח, מכונה תמיד בשם ניצוצין.

סימן סח
(לשאלה) **ניצוץ קטן** (ח"ג פ"ה אות ה')
החלק היותר קטן מאור המלכות, דהיינו מאו"ח, הנשאר בה מבחינת מציאותה, מכונה "ניצוץ קטן". ובאורות, מכונה זה בשם "רשימו".

סימן סט
(לשאלה) **נפש** (ח"ג פ"ה אות ו')
אור המלכות, מכונה בשם נפש.

סימן ע
(לשאלה) **נקב צר** (ח"ג פ"א אות ד')
המסך המעכב את האור העליון מלהתפשט, נבחן כמחיצה סתומה על האור, וכשהמסך נפתח ע"י זווג דהכאה, והאור העליון עובר בו ומתפשט למטה, נבחן שנעשה נקב וחור במחיצה הסתומה, שהאור העליון עובר בו. ובהתפשטות רחבה נבחן כחלון. ובהתפשטות קטנה, נבחן לנקב צר.

סימן עא
(לשאלה) **נקודה** (ח"ג פ"ז אות ב')
היא בחינת המלכות והמסך שבה, בשעה שאין בה זווג ואינה מעלה או"ח, מכונה בשם "נקודה", כלומר, כמו נקודה שחורה, שאין בה שום לבנונית, ועד"ז אין בה אז שום אור, מחמת הצמצום הרוכב עליה. גם נקראת "נקודה", על שם הצמצום שהיה בנקודה האמצעית.

סימן עב
(לשאלה) **נשמה** (ח"ג פ"ט אות י')
היא אור הבינה, אמנם בהתחלקות הע"ס מבחינת: שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל, נקרא אור החכמה בשם "נשמה" והבינה בשם גוף, שמבחינה זאת אין בפרצוף יותר מג' אורות נר"ן, כי חיה ויחידה נעשו למקיפים.

סימן עג
(לשאלה) **סמוכה** (ח"ג פי"ב אות ו')
קרבת הצורה מבחינה לחברתה, נקרא שהיא "סמוכה" לחברתה.

סימן עד
(לשאלה) **ספירה** (ח"ג הסת"פ פ"ד אות ג')
עשר ספירות דאור ישר המלובשות בע"ס דאו"ח, היוצאות ע"י זווג דהכאה בפעם א', נקראות בשם ספירה אחת, דהיינו על שם הספירה העליונה שבקומה ההיא, אע"פ שכוללת ע"ס באורך וע"ס בעובי.

סימן עה
(לשאלה) **עולם** (ח"ג פ"ח אות א')

עיקר שם "עולם" מתחיל מפרצוף ב"ן דא"ק, שנקרא עולם הנקודים. ונקרא כן, על שם שנעלמו הז"א ומלכות דכלים פנימיים דבחי"ד, והיו לכלים לאו"מ, המכונים לבוש והיכל. ו"עולם", פירושו העלם. אמנם השם עולם נשאל לפעמים רחוקות, גם כלפי הפרצופין והספירות שקדמו לעולם הנקודים, והוא רק בדרך השאלה.

סימן עו
(לשאלה) **עינים** (ח"ג פי"א אות ו')

הן הכלי דחכמה של ראש.

סימן עז
(לשאלה) **עצמות האור** (ח"ג פ"ח אות ט')

העשר ספירות של ראש, נבחנות לעיקר ועצמות האור, ומפה של ראש ולמטה נבחנות לאור של תולדה מהאורות דע"ס של ראש, אמנם זה אמור מעולם הבריאה ולמטה.

סימן עח
(לשאלה) **עשיה** (ח"ג פ"ה אות א')

הע"ס דקומת המלכות, שמקבלת מז"א. מכונה בשם עולם "עשיה".

סימן עט
(לשאלה) **עתיק** (ח"ג פ"ו אות ז')

מלכות דמלכות דעליון נעשית לבחינת עתיק בתחתון, והיינו מצד מציאותה עצמה, מבחינת ניצוץ בורא שבה, ובחינת ניצוץ נברא שבה (כנ"ל אות ס"ז), נעשה לבחינת אריך אנפין, ושניהם יחד הם פרצוף הכתר לתחתון.

סימן פ
(לשאלה) **פה** (ח"ג פי"א אות ה')

מלכות של ראש מכונה "פה".

סימן פא
(לשאלה) **פועל** (ח"ג פ"ו אות ד')

יש בחינת בכח ויש בחינת בפועל. עיין מלת כח.

סימן פב
(לשאלה) **פרוד** (ח"ג פ"י אות א')

שינוי הצורה עושה "פירוד" והרחקה בין הרוחנים, וקרבת הצורה עושה בהם דבקות.

סימן פג
(לשאלה) **פרצוף** (ח"ג פ"ח אות ו')
הע"ס דזו למטה מזו הבאות על ידי עלית המלכות למאציל, מכונות בשם פרצופים (כמ"ש בהסת"פ כאן פי"ג אות א').

סימן פד
(לשאלה) **צורה** (ח"ג פ"ו אות ג')
ד' בחינות עביות שבמלכות הנקראות חו"ב תו"מ, מכונות ד' "צורות".

סימן פה
(לשאלה) **צר מאד** (ח"ג פ"א אות ד')
השפעה מצומצמת מאד מכונה "צר מאד".

סימן פו
(לשאלה) **קדש קדשים** (ח"ג פ"ז אות ז')
ההיכל העליון שבז' היכלות דבריאה, הכולל כחב"ד דבריאה, הנה הפנימיות שבהם, מכונה בשם קדשי קדשים.

סימן פז
(לשאלה) **קינון**
עיין מלת מקננא.

סימן פח
(לשאלה) **קליפות** (ח"ג פ"י אות ב')
עיין לעיל אות פ"ב, ששינוי הצורה מפריד ומבדיל ברוחניים, ותדע, שהפכיות הצורה מקצה אל הקצה, הוא מפרידם ומרחיקם מקצה אל הקצה, עד שאין יניקה כל שהיא ביניהם. וכבר ידעת, שהאור העליון נבחן בו רק הרצון להשפיע ולא לקבל אף משהו, וה"קליפות" הן בהפכיות הצורה ממש, דהיינו רק הרצון לקבל ולבלוע הכל, ואין בהן רצון של השפעה ולא כלום, ולפיכך נפרדות מחי החיים ונקראות מתים וכן כל הדבוק בהן, והבן.

סימן פט
(לשאלה) **ראיה** (ח"ג פי"א אות ו')
אור העינים, דהיינו אור החכמה של ראש, מכונה בשם ראיה.

סימן צ
(לשאלה) **ראש** (ח"ג פי"ב אות ד')
הוא ע"ס דאו"י, המלובשות באו"ח העולה מהמסך ולמעלה, שפירושו התחלה ושורש.

כי עדיין אינן נחשבות לכלים גמורים המתאימים לגמר התלבשותו של האור, אלא רק לשורשים בלבד.

סימן צא
(לשאלה) **ראש לשועלים**
(ח"ג פ"ז אות ה') עיין מלת זנב.

סימן צב
(לשאלה) **רביעית דם** (ח"ג פ"ה אות ו')
נפש דנפש נקראת בשם רביעית, להיותה בחי"ד, כנודע, והיא מתלבשת בסוד רביעית דם של המוח, דהיינו הכתר, שבע"ס דגוף שקומתן שוה, המכונה מוח. כי הע"ס ההן מכונות, עור, בשר, גידין, עצמות, מוח.

סימן צג
(לשאלה) **רוח** (ח"ג פ"ט אות י')
הוא אור הז"א.

סימן צד
(לשאלה) **רוח דק** (ח"ג פי"א אות ד')
הוא או"ח היורד מעביות דבחי"ב.

סימן צה
(לשאלה) **ריבוע** (ח"ג פט"ו אות ה')
הזווגים דהכאה הנעשים על המלכות, בשעה שהולכת ומזדככת (כנ"ל אות ז') בסדר המדרגה, דהיינו: מבחי"ד לבחי"ג, ומבחי"ג לבחי"ב, ומבחי"ב לבחי"א, ומבחי"א לשורש, הנה הזווגים האלו מכונים בשם "ריבוע", על שם ארבעת מיני הזיכוך שנעשים שם, כאמור.

סימן צו
(לשאלה) **ריח** (ח"ג פי"א אות ב')
ז"א של ראש המכונה חוטם, הנה האור שבו, מכונה בשם ריח, כי ע"ס של ראש מכונות: גלגלתא, עינים, אזן, חוטם, פה.

סימן צז
(לשאלה) **שבירה** (ח"ג פ"ז אות א')
ביטול הגבול שבמסך, מכונה בקיעה ושבירה. עיין במלה בקיעה.

סימן צח
(לשאלה) **שורש** (ח"ג פ"ט אות א')
כל הבחינות שבכתר, נבחנות ל"שורשים" לספירות.

סימן צט
(לשאלה) **שמיעה** (ח"ג פי"א אות ב')
היא אור הבינה של ראש, והכלי שלה נקרא "אזן".

סימן ק
(לשאלה) **שרשי כלים** (ח"ג פ"ו אות ד')
הם הע"ס של ראש הנקרא כתר.

סימן קא
(לשאלה) **תהו** (ח"ג פ"ו אות ד')
הכתר כולל ב' בחינות, הנקראות: ניצוץ בורא, וניצוץ נברא, ובחינת ניצוץ בורא שבו נקראת עתיק, ונקראת "תהו", על שם אפיסת ההשגה שבו בהחלט. ובחינת ניצוץ נברא שבו, נקראת אריך אנפין, ונקראת בהו, שמורה על שורש והתחלה להשגה אשר שם.

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) משום שדרכו מאז מטרם הצמצום למלאות גם את הבחי"ד, לכן גם עתה רוצה למלאותה, ונמצא "שמכה במסך" המעכב בדרכו (דף פ"א אות ג' ובאו"פ שם אות ע').

סימן ב
(לשאלה) במקום שניכרת ההשפעה וההטבה של או"ח, מבלי שום עביות כלל, דהיינו באו"ח העולה מהמסך ולמעלה, נבחנות הבחינות שבו, בשם "חלון" ו"נקב" (פ"ד אות ב' ובאו"פ שם אות ח').

סימן ג
(לשאלה) כי ע"י הזווג דהכאה, הנעשה במסך דמלכות של ראש דעליון, המעלה או"ח מהמסך ולמעלה, חוזרים ומתנוצצים אותם האורות גם אל המדרגה שמתחתיו, ולפיכך נמצא "שהמסך שבמלכות דעליון, הוא המשפיע לתחתון". (פרק ד' אות ט' ואו"פ אות ש').

סימן ד
(לשאלה) כל שיעור קומה שהמלכות גורמת, ע"י האו"ח העולה ממנה, שיתלבש בראש, הרי זה נחשב לחלקה של המלכות עצמה, להיותה השורש למציאותו. וע"כ, כל הקומה הזו, שוב חוזרת ומתפשטת במלכות גופה דהיינו, שהמלכות עצמה מתרחבת לע"ס מינה ובה, ומקבלת אותה הקומה לג' בחינות עליונות שבה, עד למלכות שבה, שאינה ראויה לקבל מחמת הצמצום, ונעשתה ע"כ המלכות הזו לנקודה המסיימת, המכונה "טבור". (פ"ב אות ב' ובאו"פ שם אות ג').

סימן ה
(לשאלה) התנוצצות האורות דראש מהמסך ולמטה, כנ"ל באות ק"ה, נקראת "הארה דרך מסך" (פ"ב אות ב').

סימן ו
(לשאלה) המושפע ובא בדרך עילה ועלול שבד' הבחינות דאור ישר, כגון: בחי"ב המסובבת ועלולה ע"י בחי"א, ובחי"ג על ידי בחי"ב, מכונה זה בשם "דרך מעבר". והמושפע ובא דרך זווג ואו"ח, מכונה "דרך התלבשות" (פ"ד אות א'. ועי' או"פ אות א').

סימן ז
(לשאלה) ההתלבשות דע"ס דאו"י בע"ס דאו"ח, נקראת רק על שם הספירה העליונה שבאותה הקומה, אם היא כתר, נקראות כל הע"ס בשם כתר, ואם חכמה, נקראות חכמה וכדומה. (פ"ב אות י"ב ובאו"פ שם).

סימן ח
(לשאלה) עי' באו"פ פ"ג אות א'.

סימן ט
(לשאלה) המסך שבין אצילות לבריאה הוא הסיום רגלין דאצילות שנעשה מצמצום ב', מעלות המלכות שהיא בחי"ד לבינה דנקודות דס"ג דא"ק. ובחי"ד זו היא בפנימיות, ועליה מסך דבחי"ג שה"ס מלכות דמלכות דא"א, שהיא מלכות המסיימת רגלי א"א ועליו מסך דבחי"ב, שנקרא התלבשות בבינה. לצורך ע"ס דבריאה. וב' העליונות, כתר וחכמה נעלמים וגנוזים תוך הבינה שבהן. (פרק ג' אות ב').

סימן י
(לשאלה) הוא משפיע ממעלה למטה (באו"פ פ"ג אות ו').

סימן יא
(לשאלה) משום שמשפיע מלמעלה למטה, נבחן "למסך סתום", כלומר, שהגבול שבו, הוא סגור, והע"ס שלמטה ממנה, אינן יכולות לינק מלמעלה מגבולו. משא"כ, כשהמסך משפיע ממטה למעלה, נבחן למסך פתוח, כי אין בכחו להגביל שם האורות, אע"פ שהוא מלביש באו"ח שלו, כנ"ל אות ק"ג. (פ"ד אות ג').

סימן יב
(לשאלה) להיותה בחינת אצילות, ששורשה ממסך דבחי"ג, ואין מסך דבחי"ב שולט עליה, וע"כ "בוקעת ומשברת" אותו, כלומר, שכלפי דידה נחשב המסך הזה, לא לסתום כנ"ל אות קי"ב, אלא לפתוח, ואע"פ שיורדת מתחתיו, אינה נגבלת בכך, אלא יכולה לחזור לאצילות תמיד. (פ"ז אות א' ובאו"פ אות ג').

סימן יג
(לשאלה) משום, שהמסך דבחי"ב ההוא, הוא השורש שלהם, והם למטה ממנו וכנ"ל אות קי"ב. (פ"ז אות א').

סימן יד
(לשאלה) כי ב' הפכים המה מקצה אל הקצה, זה כולו להשפיע ולא לקבל כלל, וזה כולו לקבל, ואי אפשר לב' הפכים שיצאו זה מזה, אלא אם כן בדרך הדרגה, והבן. ולפיכך, אין האור יוצא מכלל מאציל להקרא בשם נאצל, עד שישתלשל בדרך ד' המדרגות: חו"ב, תו"מ, דאו"י כנודע.

סימן טו
הם או"י ואו"ח: כי אור הסתכלות המקובל, דהיינו בג' בחינות הראשונות:
(לשאלה) חו"ב, ת"ת, הוא "בחינת או"י" שבו. ואור הסתכלות שאינו מקובל, אלא שנדחה לאחוריו דהיינו האור הראוי לבחי"ד, הוא "בחינת או"ח" שבו. (פי"ב אות ג').

סימן טז
(לשאלה) גם בד' בחינות דאו"י נבחן, שהמלכות דעליונה נעשית לכתר לתחתונה: כי מלכות דבחי"א, נעשה לשורש וכתר דבחי"ב, ומלכות דבחי"ב, נעשה לכתר לבחי"ג. באופן, שבינה דאו"י מוגבלת בעביות דבחי"ב, שממעל לה במלכות דחכמה. וכן עביות דז"א, הוא ממעל לו במלכות דבינה. וע"כ נחשבות כל אחת, מד' הבחינות האלו, אשר העביות מגיעה להם ממעלה למטה. (ועי' בח"ב בהסת"פ ד"ה ועתה וע"ש בכל ההמשך).

סימן יז
(לשאלה) האו"ח העולה מהמסך שבמלכות ולמעלה, הוא גורם להתפיס האו"י במדרגה. (פי"ב אות ד').

סימן יח
(לשאלה) כי ה' רשימות נשארו במלכות מאורותיה שבאין סוף ב"ה גם לאחר הצמצום. כי שם היה אור א"ס ב"ה ממלא לגמרי את הבחי"ד והיתה מקבלת שם כל האור הראוי לה' הבחינות שלה, ומאחר שהמסך מעכב עתה לכל אותו האור הראוי למלאות הרשימות הללו, הנה נמצא שיש באו"ח הזה ה' בחינות: כח"ב, תו"מ, הנידחים מה' הרשימות שבמלכות. ותדע שה' הבחינות הללו שבאו"ח, הן העולות ומלבישות לה' הבחינות שבאו"י (הסת"פ פ"ב אות ב').

סימן יט
(לשאלה) נודע, שכל חידוש צורה, נחשב לתוספת על הצורה הראשונה, ולפיכך, אם בחי"ד שבמלכות נזדככה לבחי"ג, הרי זאת מלכות אחרת, שנתוספה על הראשונה, כי אין העדר ברוחני. אמנם, כח הצמצום שבמלכות דבחי"ד, רוכב ג"כ על המלכות

החדשה דבחי"ג, ולפיכך, שייך בה זווג דהכאה. ועכ"ז, אינה נחשבת למלכות המסיימת, כמו המלכות דבחי"ד שבעליון, בטרם שהאו"י מתלבש באו"ח שלה, דהיינו, רק אחר שמתרחבת מינה ובה לע"ס דגופא, והאו"ח יורד להם ממעלה למטה, עם כל שיעור הקומה שהלביש בראש, עד למלכות דמלכות שנק' טבור, שאז נעשה הטבור לנקודה המסיימת. והטעם הוא, כי הצמצום הראשון, לא היה אלא על כלי מלכות, שכבר הלבישה לאורות, כנודע (הסת"פ פ"ז אות ג').

סימן כ

(לשאלה) עי' לעיל אות ק"ה.

סימן כא

(לשאלה) הם ודאי הבחינות מלמעלה למטה, כי האו"ח שממטה למעלה אינו מגביל, כנ"ל אות קי"ב (באו"פ פ"ג אות ה').

סימן כב

(לשאלה) כי ה' הרשימות כח"ב ז"א ומלכות הנמצאות בכלי המלכות (כנ"ל אות קי"ט), עומדות ממטה למעלה: כי בחי"ד היא כתר, ובחי"ג חכמה, ובחי"ב בינה, ובחי"א ז"א, והזכה לגמרי היא מלכות שבה. ומתוך שחסרה בה עביות דבחי"ד, נמצא, אשר אם אפילו קבלה את האור ישר לתוכה, לא היה לה מקום להמשיך ולקבל את אור הכתר, מחמת חסרון בחי"ד שבה, אשר ע"כ גם עתה, שהמסך דחה והחזיר את האור הזה, הרי לא דחה אלא רק מחכמה ולמטה, דהיינו השיעור שהיתה יכולה לקבל, וע"כ, אין האו"ח הזה יכול לעלות ולהלביש את הכתר, אלא רק מחכמה ולמטה, דהיינו כשיעור קומתו עצמו. ועד"ז, אם אין בה רק עביות דבחי"ב, נמצא שחסר בקומת או"ח של עצמו ב' הספירות, כתר וחכמה. ולפיכך, אינו יכול להלביש את הכתר וחכמה דאו"י, אלא מבינה ולמטה וכו' עד"ז. (הסת"פ פ"ב אות ב').

סימן כג

(לשאלה) אע"פ שאור אח"פ הוא אור דחסדים, מ"מ נוהג בהם זווג דהכאה, משום שיש בהם הארת חכמה.

סימן כד

(לשאלה) כי האו"ח בלי או"י אין בו השפעה כלום, ומכונה אור נקבה, שמקבלת ואינו משפעת כלום, וע"כ מסיים הפרצוף. (הסת"פ פ"ז אות ב').

סימן כה

(לשאלה) או"ח היורד ממעלה למטה, מכונה הבל היוצא לחוץ.(פי"א אות ז'. ובאו"פ אות ח').

סימן כו
(לשאלה) משום שאין הכאה בבחי"א, כי עביותה קלושה מאד. (פי"א אות ה').

סימן כז
(לשאלה) האו"י ועיקר מציאותו של האו"ח, שניהם הם מאור הסתכלות, דהיינו אור החכמה, המתפשט מהא"ס שנק' כתר. ועי' לעיל אות קט"ז. ועיקר מציאותם של הכלים, הם ג"כ מאור הסתכלות, שהרי הם נעשים ע"י האו"ח, כנודע. (פי"א אות ו').

סימן כח
(לשאלה) בחינת עביות שבכלים, שמקום גילויים הוא מהמסך ולמטה (כנ"ל אות קכ"ב), הם נעשים מהבלים היוצאים מאח"פ. (פי"א אות ז').

סימן כט
כי אח"פ הם רק בחינות מלכויות: שהמלכות שעלתה לבחי"ג של ראש נקרא חוטם, והמלכות שעלתה לבחי"ב של ראש נקראת אזן, לפיכך, אין בהם אור ישר כלום, אלא רק או"ח היורד לבד, שנקרא הבל היוצא לחוץ, שמהם נעשה רק בחינת העביות שבכלים, וע"כ לא נעשה מהם שום מציאות, כנ"ל אות קכ"ט. (פי"א אות ז' ובאו"פ אות ח').
קלא/א) אין מסך בעולם אצילות, כי מסך פירושו שדוחה האור מלהתלבש בכלי, ובכל מקום שיש מסך הוא מפסיק את הארת אור העליון מלהאיר עוד. ועם זה תבין, שאין מסך ממש אלא בסיום רגלין של כל פרצוף, כי משום זה נפסק אור הפרצוף ומסתיים מדרגתו. אבל המסכים שלמעלה מסיום רגלי הפרצוף, אינם אלא פעולות העולות מן המסך דסיום רגלין, שבפה דראש עושה זווג דהכאה, ובחזה הוא מפסיק התלבשות דאור ישר. וכן בחינות הזדככות המסך הנאמרות בפרצוף, כל אלו אינן כלל מסכים ממש, שהרי אין מפסיקים כלל הארת מדרגת הפרצוף, אלא שהן פעולות העולות מכח העביות והקשיות שבמסך דסיום רגלין. ומה שאנו מכנים אותם מסכים הוא רק לשבר את האזן.
(לשאלה) קלא/ב) האו"י המלובש בהאו"ח העולה עליהם ממטה למעלה, הם עצמות האור שבמדרגה. והאו"י המלובש באו"ח היורד מהמסך ולמטה, שנקראים ע"ס דגוף, הם בחינת "אור של תולדה" מע"ס של ראש. (פ"ח אות ט') האור שנמשך לתחתון מחמת שהטיב לעליון ה"ס אור של תולדה, ונקרא גוף. וכן ג' קוין דז"א הנמשכים לו מחמת דתלת מחד נפקי, נקראים גם כן אור של תולדה, ונקרא גוף.

סימן ל
(לשאלה) משום שהאורות הקטנים בטלים בעליונים ואינם עולים בשם.

סימן לא
(לשאלה) להיותן מבחינת ע"ס שקומתן שוה (פ"ז אות ב').

סימן לב
(לשאלה) ע"י זווג דהכאה בקרקע האצילות יצאו ע"ס דבריאה, וע"י זווג דהכאה בקרקע דבריאה, יצאו ע"ס דיצירה. (פ"ב אות ב' ובאו"פ אות ג').

סימן לג
(לשאלה) ע"י התלבשות אור א"ס בחכמה, דהיינו מזווג על המסך דבחי"ג. (פ"ג אות ד').

סימן לד
(לשאלה) משום שהאו"ח הנדחה מהמלכות, אין בו אור הכתר, אלא רק מחכמה ולמטה, כנ"ל אות קכ"ג, ולפיכך אין בו במה להלביש את הכתר דאו"י ולקבל ממנו. (פ"ג באו"פ אות ב').

סימן לה
(לשאלה) האצילות מקבלת במלבוש דהיינו או"ח, מבחי"ג שנק' חכמה. והבריאה, ע"י מלבוש דבחי"ב, שנק' בינה. והיצירה, ע"י מלבוש דבחי"א, שנקרא ז"א או ת"ת. והעשיה, מקבלת ע"י המלכות דיצירה. (פרק ג' אות ב' ואות ג').

סימן לו
(לשאלה) כל הבחינות שהאו"ח מלביש ממסך ולמעלה לאורות של ראש, חוזר ומביאם ג"כ, בשעת התפשטותו ממסך ולמטה, לע"ס דגוף, ואף משהו לא יחסר. וע"כ, האו"ח הזה היורד ממעלה למטה, דומה לגמרי כמו "חותם", שכל מה שנחקק עליו הוא מעתיק על הנחתם ממנו, שהן עה"ס דגוף. ועד"ז, מכל עליון לתחתון, כנודע. (פ"ח אות ט' ובאו"פ אות ח').

סימן לז
(לשאלה) עיקר מציאות הכלים נעשו, מאור ההסתכלות, כנ"ל אות קכ"ח, אמנם עוביותם וצורתם, נעשו ע"י או"ח היורד מאזן חוטם פה ולמטה, כנ"ל אות קכ"ט. (פי"א אות ז').

סימן לח
(לשאלה) כי בהתפשט אור א"ס ב"ה לעשות כלים, נבחן שם ד' בחינות דאו"י כנ"ל, ונודע שג' בחינות חו"ב ז"א נחשבים לאורות, ורק המלכות נחשבת לכלי, ונמצא ע"כ האורות קודמים להכלים. (פי"ב אות ה' ובאו"פ אות ב').

סימן לט
(לשאלה) על ידי האו"ח שממסך ולמעלה. (פי"ב אות ד').

סימן מ
על ידי הסתכלות באח"פ: כי בהזדככות הטבור לבחי"ג, נסתלק האור מהמקום שבין הטבור לחזה, כי בחי"ג דגופא מכונה חזה, ונמצא משום הזדככות הזו, עלתה המלכות

של ראש מפה לחוטם, כי בחי"ג של ראש נק' חוטם, ונעשה שם זווג דהכאה על בחי"ג, והאו"ח היורד מהחוטם ולמטה נתפשט עד החזה.
ואח"כ, כשנזדככת גם המלכות דבחי"ג לבחי"ב, נמצא מסתלק האור, גם מהמקום שמחזה עד שבולת הזקן, כי בחי"ב דגופא נבחנת שם, ונמצא משום הזדככות הזו, עלתה גם המלכות של ראש, מהחוטם אל האזן, שהיא בחי"ב של ראש, ונעשה שם זווג דהכאה על המסך דבחי"ב, והאו"ח היורד מהאזן ולמטה, מתפשט עד שבולת הזקן.
ואח"כ, כשנזדככה גם המלכות דבחי"ב דגופא, שנק' שבולת הזקן, אל עביות דבחי"א, נמצא משום זה שמסתלק האור, גם מהמקום שמשבולת הזקן עד סמוך לפה, ומשום זה עלתה גם המלכות של ראש, מהאזן לעינים, דהיינו לבחי"א של ראש, ושם אין נוהגת הכאה (כנ"ל באות קכ"ז) וע"כ אין שם או"ח היורד למטה, ולכן אין שום כלי נעשה לאור החכמה.
ועד"ז כשנזדככה עד לשורש, ועלתה המלכות מעינים לגלגלתא, שהכתר של ראש מכונה גלגלתא, לא היתה שם ג"כ שום הכאה כנ"ל, ולכן אין שם או"ח היורד, וע"כ אינו יוצא כלי דכתר בגופא.
(לשאלה) באופן, שאין כלים בגוף לא לחיה שהיא אור החכמה, ולא ליחידה שהיא אור הכתר, מטעם שלא נעשתה הכאה שם, בעת הזדככות המלכות, כמבואר. ואין כאן, אלא ג' כלים לבד, דהיינו: המלכות, שמקומה מחזה עד הטבור. והז"א, שמקומו משבולת ולמטה עד החזה. והבינה, שמקומה מתחת לפה עד לשבולת הזקן. וצריך שתדע כאן, שאין זווג דהכאה נוהג במלכות דגופא, אלא במלכות של ראש, דהיינו מפה ולמעלה. (הסת"פ פ"ו אות ה').

סימן מא

(לשאלה) בהיות המלכות דגופא איננה יכולה לקבל מאו"י כלום, אלא רק או"ח לבד, ואו"ח בלי או"י אין לו התפשטות והשפעה, וע"כ מסיים הפרצוף. (הסת"פ פ"ז אות ה').

סימן מב

(לשאלה) משום, שתחילת הכל צריכים לזווג דהכאה, המגלה את האו"ח שממטה למעלה, לבחינת ע"ס של ראש ושרשי כלים. ואח"כ, כדי לגלות כלים גמורים, צריך האור חוזר להתפשט ממסך ולמטה, כנ"ל אות קמ"ב. ואח"כ, צריכים לע"ס המסיימות לפרצוף, שהן ע"ס דסוף. הרי שאין שום מדרגה נשלמת, זולת בג' הבחינות: ראש, תוך, סוף (הסת"פ פ"ה אות ד').

סימן מג
(לשאלה) עליה פירושה הזדככות: וכשמזדככת המלכות דגופא לבחי"ג, נבחן שהמלכות עלתה לז"א. וכשמזדככת לבחי"ב, נבחן שעלתה לבינה. וכשמזדככת לבחי"א, נבחן שעלתה לחכמה. וכשמזדככת לבחינת שורש, נבחן שעלתה לכתר, שנקרא מציל. (הסת"פ פ"י אות ז').

סימן מד
(לשאלה) אור המקיף שנשאר מבחוץ לפרצוף ורוצה להאיר גם בפנימיית, הוא "הגורם להזדככות" (הסת"פ חלק ב' אות ע"ד ד"ה וטעם).

סימן מה
(לשאלה) אחר הסתכלות הב' באורות אח"פ, (כנ"ל באות קמ"ב) הגורם שיסתלקו כל האורות מע"ס דגופא, הנה אח"כ, נעשה זווג חדש והתפשטות שניה שהיא חוזרת ומאירה וממלאת את הע"ס דגופא הנ"ל. וגם מוציא פרצוף חדש, המלבישו במקום ההוא. (ועי' לקמן אות קס"ח).

סימן מו
(לשאלה) משום שעביות שבמלכות, אינה יכולה לעלות ממקום יציאתה ולמעלה אף משהו, שע"כ האו"ח העולה ממנה ולמעלה, נבחן עוד לבחינת אור, אלא כלפי האו"י נחשב ככלי, באופן, שמספיק רק להתפיס במדרגה, ולהיות שורש לכלים בלבד.

סימן מז
(לשאלה) עי' לעיל אות קמ"ב.

סימן מח
(לשאלה) עי' לעיל אות קמ"ב.

סימן מט
(לשאלה) כי עיקר בחי' הכלי היא העביות, דהיינו הרצון לקבל שבנאצל, אשר זה לא נתגלה בשיעור המספיק רק בבחי"ד בלבד, וג' הבחינות הראשונות אין בהן שיעור מספיק, אלא שנחשבות רק לגורמות שתתגלה הבחי"ד, לפיכך נחשבות ג' הבחינות הראשונות לאור, ורק הבחי"ד בלבד נחשבת לכלי. (פי"ב אות ב').

סימן נ
(לשאלה) עיין לעיל אות קנ"א.

סימן נא
(לשאלה) מבחינת האו"ח העולה מהמסך ולמעלה.

סימן נב
(לשאלה) מבחינת האו"ח היורד מהמסך ולמטה.

סימן נג
(לשאלה) ע"י הזדככות המלכות דגופא (כנ"ל אות קמ"ב).

סימן נד
(לשאלה) עביות דבחי"א דאו"י מכונה בשם "קבלה ע"י כתר", עביות דבחי"ב מכונה הרחקה. עביות דבחי"ג מכונה בשם חלון ונקב צר. עביות דבחי"ד מכונה חלון ונקב צר עם הרחקה. (פ"א אות ד').

סימן נה
(לשאלה) ההמשכה היא בעביות דבחי"ד והקבלה היא בזך לגמרי כבחינת שורש.

סימן נו
(לשאלה) לאור החיה, ההמשכה היא בבחי"ג והקבלה היא בבחי"א. לאור הנשמה ההמשכה היא בבחי"ב וגם הקבלה בבחי"ב, לאור הרוח ההמשכה היא בבחי"א והקבלה היא בבחי"ג. לאור הנפש ההמשכה היא ע"י ז"א והקבלה היא בבחי"ד.

סימן נז
(לשאלה) משום שבאו"י, הזך יותר חשוב יותר וגבוה יותר ובאור חוזר הוא להיפך, שהעב יותר חשוב יותר, ולכן כשמלבישין זה לזה נמצאת קומת כולם שוה, כי היותר שפל באו"י הוא היותר גבוה באו"ח וכן להיפך.

סימן נח
(לשאלה) עי' לעיל אות קי"ט.

סימן נט
(לשאלה) עי' לעיל אות קכ"א ואות ק"כ.

סימן ס
(לשאלה) עד המלכות דמלכות שנק' טבור.

סימן סא
(לשאלה) עי' לעיל אות קמ"ב.

סימן סב
(לשאלה) שבולת, הוא מלכות דבינה דגוף. חזה, היא מלכות דז"א דגוף. טבור, הוא מלכות דמלכות דגוף. (עי' לעיל אות קמ"ב).

סימן סג
(לשאלה) בהתפשטות ב'. עי' לעיל אות קמ"ז.

סימן סד
(לשאלה) כי כל המשפיע משפיע בדבר היותר עב, וכל המקבל מוכרח לקבל בדבר היותר זך. כמ"ש בהסתכ"פ בחלק ב' אות פ"ו ד"ה והנה ע"ש כל ההמשך.

סימן סה

(לשאלה) משום שאין אור החיה מקובל אלא בבחי"א, שהיא אור העינים, מטעם הנ"ל באות קס"ו.

סימן סו

כל פרצוף מתחייב להיות לו ב' בחינות שורשים בעליון ממנו, שהם כתר מלכות דעליון שנקרא פה, ומלכות דמלכות דעליון שנקרא טבור, כי על ידי עליית הטבור דפרצוף הכתר אל הפה שלו, שפירושה שהמלכות דגופא נזדככה מכל עביותה ונשארת זכה כבחינת כלי דכתר, נבחנת בזה שבאה למקום הפה של ראש, להיותה זכה כמו הפה, כי מבחינת ממעלה למטה אין שום עביות בפה, כנודע.

ומתוך, שהפה הזה עומד ומשמש שם בבחינת מלכות של ראש המעלה או"ח ממטה למעלה, שמבחינת ממטה למעלה יש בו עביות דבחי"ד, נמצא הטבור שעלה לשם, שנכלל גם הוא בזווג הזה של הפה בבחינת ממטה למעלה, שפירושו, שנכלל מעביות הזו שנמצאת שם. אמנם הטבור אינו יכול לקבל לתוכו העביות דבחי"ד, כמות שהיא בהפה, מחמת העלמת בחינה אחרונה ממנו בכח הזיכוך, כמ"ש זה במקומו, וע"כ הטבור מקבל שם רק העביות דבחי"ג בלבד.

ותדע, שהתעבות הזאת שהשיג הטבור מהפה, מכונה בשם ירידה למקום החזה דפרצוף הכתר, כי אחר שנתעבה הטבור שהיא בחי' מלכות דגוף, שממעלה למטה, וקיבל לעביות דבחי"ג, הרי חזר ונעשה בזה, לבחינת מלכות דגופא, המכונה חזה. ונמצא, שעל ידי השגת העביות האמורה, יצא הטבור מבחינת הפה, וחזר וירד סמוך לטבור, דהיינו המקום, שהיה שם מתחילה בטרם שנזדכך, דהיינו במקום החזה. ולא ירד לטבור ממש, מחמת שלא נתעבה בבחי"ד, אלא בבחי"ג, כנ"ל, והחזה הוא מקום המלכות דבחי"ג דגוף דפרצוף הכתר.

והנה נשתנתה צורת הטבור, מחמת הזדככותו ועלייתו לפה, כי בטרם העלייה היה לו העביות דבחי"ד, ואחר שעלה וחזר למקומו, נמצא, שקיבל רק העביות דבחי"ג, ולפיכך נחשב עתה הטבור ההוא, לבחינת כלי מלכות חדשה. ונבחן משום זה, שיצא לחוץ מהפרצוף לגמרי דהיינו מפרצוף העליון שהוא פרצוף כתר.

ומתוך כך, נעשה ראוי לזווג דהכאה, ולהתלבשות ע"ס דראש, אע"פ שעומד במקום החזה דפרצוף הכתר, ואע"פ שהחזה, שהוא מלכות דגופא, אינה ראויה להכאה, כנ"ל (באות קמ"ב ד"ה באופן) להיותו מבחי' מלכות אחר שנתלבש בה האור מלמעלה למטה, כנ"ל באות ק"כ, עכ"ז, אין ההתלבשות ההיא נוגעת כלל לטבור הנ"ל שעלה וירד לשם,

כי הטבור ההוא הוא בחינת מלכות חדשה, כנ"ל, אשר האור העליון עדיין לא נתלבש בה מעולם, וע"כ הוא ראוי לזווג דהכאה, כנ"ל אות ק"כ עש"ה ועי' להלן אות ר"י.
ולפיכך, התפשט אור א"ס ב"ה אל בחינת המלכות החדשה הזאת דבחי"ג, העומדת במקום חזה דעליון, וע"י הכאה במסך שבה, יצאו הע"ס דאו"ח והלבישו לאור העליון עד קומת חכמה, כנ"ל אות קי"ט שאו"ח העולה ממלכות דבחי"ג אינו יכול להלביש את הכתר.
באופן, שע"ס דראש החדש הזה, מלבישים לפרצוף הכתר, ממקום עמידת מלכות של ראש, דהיינו בחזה דפרצוף הכתר, עד מקום הפה שלו כי שם מקום שורשו העליון, כנ"ל כי לא יוכלו לעלות למעלה משורשם, ונמצא הראש דפרצוף הכתר נשאר משום זה מגולה.
(לשאלה) ואח"כ, יורד האו"ח ומתפשט גם מהמלכות של ראש ולמטה, לע"ס דתוך, כנ"ל באות קמ"ב ולע"ס דסוף כנ"ל באות קמ"ג. והנה הראש תוך סוף הזה, נקרא פרצוף "ע"ב, הנולד ויוצא ע"י פרצוף העליון שלו", הנקרא פרצוף הכתר או פרצוף גלגלתא. (ועי' היטב בהסת"פ כאן פרק י' כל ההמשך).

סימן סז

כבר נתבאר לעיל שהגורם העיקרי ללידת פרצוף הוא חוק ההזדככות הנוהג תמיד בע"ס דגופא, מחמת התלבשותו של אור עליון בתוכם כמ"ש בהסת"פ כאן פרק י' אות א', ולפיכך אחר שנתלבש האור העליון בע"ס דגופא דפרצוף ע"ב, גרם גם כאן, להזדככות העביות שבמלכות דגופא שלו, שנקרא טבור דע"ב, ונזדכך על סדר המדרגה ממטה למעלה עד שנעשה זך כשורש, שנבחן לעליית הטבור דע"ב לפה שלו, והשיג שם עביות חדשה דבחי"ב, מחמת שבחינה אחרונה נעלמת תמיד בשעת הזיכוך, כנ"ל באות הקודם ד"ה ומתוך, עש"ה, וכאן בע"ב, שהעביות שלו מבחי"ג, נחשבת הבחי"ג לבחינה אחרונה, הנעלמת בכח הזיכוך. ולפיכך השיג הטבור מתוך התכללותו בפה רק העביות דבחי"ב לבד.
(לשאלה) והתעבות הטבור לבחי"ב, מכונה בשם יציאה מפה וירידה למקום החזה דע"ב, ששם מקום בחי"ב דגופא, משום שהטבור נחשב בו לבחי"ג והחזה לבחי"ב, ומהטעמים שנתבאר היטב באות הקודם, נעשה הזווג דהכאה מחדש במלכות החדשה הזאת, דהיינו בטבור דע"ב שעלה וירד לחזה, ונעשה ע"כ מקום החזה למלכות של ראש: שמחזה ולמעלה עד הפה דע"ב, נתפשטו הע"ס של ראש בקומת בינה, ומחזה ולמטה, נתפשטו

הע"ס דתוך והע"ס דסוף. ע"ד שנתבאר באות הקודם. והנה הראש תוך סוף דפרצוף הזה, שקומתו הוא רק עד הבינה, נקרא פרצוף ס"ג.

סימן סח

(לשאלה) התלבשות העצמות בכלים גורמת תמיד הזדככות העביות שבמלכות. (פרק י' כל ההמשך).

סימן סט

(לשאלה) משום, שהבחינה אחרונה נעלמת תמיד בכח ההזדככות והעליה לפה, וע"כ הטבור שעולה לשם ומקבל עביות חדשה, מפסיד תמיד, בחי' אחרונה שהיתה לו בטרם הזדככותו, שהיא המלכות הקודמת שלו, הנמצאת תמיד מטבור עד החזה דכל פרצוף. ולפיכך, כשיוצא מפה ויורד למקומו כבתחילה, נמצא יורד רק למקום החזה בלבד, ושם נעשה הזווג החדש, בשביל פרצוף השני לו התחתון, כנ"ל באות קס"ח ד"ה ותדע. ונמצא לנו משום זה, הכלל, שחזה דעליון הוא מלכות של ראש לתחתון, שנקרא פה לתחתון.

סימן ע

(לשאלה) עי' לקמן אות ר"י.

סימן עא

(לשאלה) עי' לעיל אות קס"ח.

סימן עב

(לשאלה) משום, שהשורש העליון דכל תחתון, הוא הפה דראש העליון, כנ"ל באות קס"ט, וע"כ אינו יכול להתעלות למעלה משורשו.

סימן עג

(לשאלה) המה כינויים, של כח"ב ז"א ומלכות הללו, אשר הז"א ומלכות מהם, נפרדו והיו לכלים מקיפים, ומורים על חסרון חיה יחידה אשר שם.

סימן עד

משום השיתוף דמדת הרחמים בדין, שפירושו עליית המלכות וכח הצמצום שבה, בתוך הבינה, ונתכללו שתיהן יחדיו.

(לשאלה) ויצאו משום זה הז"א והמלכות הקודמים, למתחת נקודת הצמצום, ואינם יכולים לקבל שום אור, וע"כ נעשו למקיפים, שמקבלים האור אך מרחוק (פ"י אות ב').

סימן עה

(לשאלה) הם מרמזים ביחוד, על ז"א ומלכות דבחי"ד, שנפרדו ונעשו למקיפים, שמחמת זה, מעולם הנקודים ואילך, נחסרו חיה ויחידה הפנימיים בכל הפרצופין.

סימן עו

(לשאלה) משום, שהאור מקובל תמיד בכלים היותר זכים.

סימן עז
(לשאלה) נרנח"י (פרק ה' אות ב').

סימן עח
(לשאלה) מוח עצמות גידין בשר עור (שם).

סימן עט
(לשאלה) כתונת מכנסים מצנפת ואבנט (שם).

סימן פ
(לשאלה) בית חצר שדה ומדבר (שם).

סימן פא
(לשאלה) מטעם הזדככות המסך, הנוהגת בכל מדרגה מהם.

סימן פב
(לשאלה) ז"א ומלכות דבינה (או"פ פ"י אות א' ד"ה ובאמור).

סימן פג
(לשאלה) שורש נשמה גוף דעתיק, מלביש לשורש נשמה גוף דא"ק, מחמת שלבוש והיכל דב"ן דא"ק נפרדו מהפנימיים דא"ק ואינם שם והיו למקיפים, וכן בכל הפרצופין שמשם ואילך (פרק י' אות ג').

סימן פד
(לשאלה) מפרצוף ב"ן דא"ק ואילך, ששם נעשתה ההתחלה לשיתוף מדת הרחמים בדין.

סימן פה
(לשאלה) פרצוף ב"ן דא"ק. משא"כ הפרצופין הקודמים, שהם מבחי"ד האמיתית, המה מיוחדים לעצמם לבדם, במה שאין בהם שיתוף דמדה"ר בדין, כמו בכל ע"ס הכוללות.

סימן פו
(לשאלה) כי באמת, הן רק ד' בחינות, אלא, כשאנו מחשבים עמהם גם השורש שנקרא כתר, הן נחשבות לה' בחינות (פ"ז אות ט').

סימן פז
(לשאלה) משום, שגם הכתר עצמו אין בו אלא שורשים של ד' הבחינות: חו"ב, תו"מ, וגם הוא מתחיל מחכמה (פ"ח אות ט').

סימן פח
(לשאלה) ב"ן דא"ק, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה (פ"ט אות א').

סימן פט
(לשאלה) המה כולם נכללים בה' פרצופים דא"ק, כי הא"ק נחשב לע"ס הראשונות שיצאו בראש הקו לאחר הצמצום (ע"ח ש"ג פ"א).

סימן צ
(לשאלה) נרנח"י הפרטים, המלובשים בספי' כח"ב זו"ן דכל פרצוף, יוצאים ע"י זווגי דהכאות בדרך זיכוכה של המלכות, וע"כ המה עומדים זה למעלה מזה. אמנם ד' פרצופין: ע"ב, ס"ג, מ"ה וב"ן, יוצאים על ידי עליית הטבור לפה, שקנתה שם עביות חדשה וירדה למקומה, כנ"ל באות קס"ח עש"ה, ע"כ החזה דעליון נעשה לפה של התחתון, ונמצאים עומדים זה למטה מזה (הסת"פ פרק י"ג אות א').

סימן צא
(לשאלה) העולמות משונים זה מזה בשינויים מרובים, כמ"ש בחלקים הבאים, מה שאינם כלל בין הפרצופין. ואכמ"ל.

סימן צב
(לשאלה) הן ע"ס שקומתן שוה, ומכונים: עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא.

סימן צג
(לשאלה) הן נקראות נרנח"י, או כח"ב זו"ן, דהיינו ע"ש ספירה העליונה שבקומה.

סימן צד
(לשאלה) יתבאר בחלקים הבאים, בע"ה.

סימן צה
(לשאלה) משום שאין כלים אלא לבינה וזו"ן, שנקראים: שבולת, חזה, טבור. ונמצא שמשבולת ולמטה, שמשם מתחיל הגוף, אין שם אלא הכלי דז"א, והכלי דמלכות, שהם ז' ספירות, שהז"א כולל חג"ת נה"י, ועם המלכות, הרי הן ז' ספירות חג"ת נהי"ם.

סימן צו
(לשאלה) אין שום הבחן במדרגות מצד ד' הבחינות דאו"י, להיותן תמיד בחינות התפשטות מא"ס ב"ה, כי אין שום חידוש אור בעולמות, שלא יהיה נמשך מא"ס ב"ה כנודע.

סימן צז
(לשאלה) כי ד' האותיות הוי"ה, הן רומזות לחו"ב תו"מ, וגם הספירות העליונות שבד' העולמות אבי"ע, הן חו"ב תו"מ, וע"כ נקרא כל עולם ע"ש הספירה העליונה שבו (פ"ח אות א').

סימן צח
(לשאלה) בשעה, שאנו רוצים להקביל העולמות המשותפים במדת הרחמים, כלפי פרצופי א"ק שאין בו השיתוף הזה דמדה"ר, אנו מכנים הספירות כח"ב תו"מ, בשם: שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל. ונחשב בו כל בחינות הא"ק לשורש, וכל האצילות לנשמה, וכל הבריאה לגופין. וכשאנו מחשבים אמנם העולמות ביחסים עצמם, אנו

מכנים אותם, בשם נרנח"י: שנמצא היחידה, בא"ק. והחיה, שהוא אור החכמה באצילות. והנשמה, בבריאה. והרוח, ביצירה. והנפש, בעשיה. וכבר ידעת, שביחס שנגל"ה, נמצאים העולמות אבי"ע חסרים מיחידה וחיה, כנ"ל אות קע"ז, ולפיכך אין באצילות אלא נשמה. ולכן נקרא כאן בשם נשמה כנ"ל (פרק ח' אות א').

סימן צט

(לשאלה) בחינת המסך והמלכות בטרם שנעשה הזווג דהכאה, מכונה בשם "נקודה". ואחרי שנעשה הזווג דהכאה, והלבשת הע"ס דאו"ח לע"ס דאו"י, אז נקראים יחד בשם "ספירה" (פרק ה' אות א' ופרק ז' אות ב').

סימן ק

(לשאלה) עיין לעיל אות קצ"ב.

סימן קא

(לשאלה) ע"ס של ראש וע"ס של תוך, כמ"ש לעיל באות קמ"א וקמ"ב. וע"ס של סוף, באות קמ"ג.

סימן קב

(לשאלה) משום שהמלכות דראש, הנקראת כתר, אינה מסיימת ואינה עושה הסוף על האור, אלא להיפך, שנעשית להתחלה ושורש לכל האורות שבפרצוף (פרק א' אות ד').

סימן קג

(לשאלה) משום שיש בו כח מאציל וכח נאצל כלהלן אות ר"י.

סימן קד

(לשאלה) משום, שהמלכות של הראש אינה עושה סיום על האור, אלא להיפך, שעושה התחלה לאור ע"י האו"ח העולה ממנה (כנ"ל אות ר"ד).

סימן קה

(לשאלה) כשהע"ס דאו"י, מתלבשות באו"ח העולה מזווג דהכאה במסך דבחי"ד המלבישו לאו"י עד הכתר, נקרא "התלבשות א"ס בכתר". ואם קומת האו"ח היא מבחי"ג, נקראת "התלבשות א"ס בחכמה". ואם היא מבחי"ב, נקראת "התלבשות א"ס בבינה". ומבחי"א, נקראת "התלבשות א"ס בז"א או בת"ת". ואע"פ שיש בכל התלבשות, ע"ס דאו"י ואו"ח, מכל מקום, כל התלבשות נקראת רק ע"ש הספירה העליונה שבקומה (פ"ג אות ד').

סימן קו

(לשאלה) משום שרחוקים זה מזה כרחוק שמים מן הארץ, ואי אפשר שיצאו זה מזה אלא ע"י אמצעי המחברם (פרק ו' אות ד').

סימן קז

(לשאלה) כי מיחס ניצוץ בורא שבו אין לו כלום מבחינת שבתחתון, כלהלן באות שלאחר זה.

סימן קח

זה הכלל, כשהתחתון עולה למקום העליון, הריהו לגמרי כמו העליון גופו, ושניהם נעשים כגוף אחד ממש. שהרי כל ההבדל והפירוד הרוחני הוא רק מפאת שינוי הצורה שביניהם, ששינוי הצורה שנתהוה ברוחני, מחלקו לשנים. וכשאתה אומר תחתון ועליון, פירושו, מדרגה זכה ומדרגה עבה, כדמיון הטבור והפה, שמשום שינוי הצורה של העביות שבטבור, להיותו מבחינת ממעלה למטה, נחשב לנבדל לעצמו מהמדרגה הזכה שנקראת פה, ושפל ממנו, ומכונה תחתון הימנו.

ולפיכך, כשאתה אומר, שהטבור עלה לפה, הרי פירושו, שנזדכך לגמרי כמו הפה, וא"כ, הם שבים להיות אחד ממש, כי אין ביניהם שום דבר, שיעשו אותם לשתי בחינות. אמנם, משום ההתכללות והיחוד הזה, נמצא, שנכלל ג"כ הטבור מהעביות הנוהגת בפה, דהיינו העביות שממטה למעלה שיש שם, כנ"ל באות קס"ח, להיותם גוף אחד.

ואז, נתעוררו הרשימות שנשארו בו בטבור מקודם הזיכוך, שהרשימות הללו, הן מבחינות ממעלה למטה, והן נשתתפו ונתחברו עתה, עם העביות שממטה למעלה שבפה עצמו, ושוב נולדה מזה צורה חדשה בטבור, שונה מצורת הפה, ושפל הימנו בהרבה: כי העביות שממטה למעלה הנוהגת בפה, נבחנת לבחינת א"ס, כנ"ל אות ר"ו, מפני שעדיין לא נכנסה הבחי"ד ביחס של הלבשה לאו"י, כנ"ל באות ק"כ, אמנם עביות שממעלה למטה, שפירושו, שכבר נכנסה הבחי"ד ביחס של הלבשה, הרי כח הצמצום רוכב עליה בכל תוקף (כנ"ל באות ק"ך).

אלא, בהיות הרשימות שבטבור שקטות, דהיינו בעת שנטהרו לגמרי מכל עביותן, נחשבות שם כמו שאינן במציאות כלל, אמנם עתה, שנכלל הטבור בפה ונתעבה הימנו, אע"פ, שהיא רק עביות מבחינת ממטה למעלה, אמנם הרשימות השקטות והנחות שבטבור, קמו משום זה לתחיה, והוכר שוב משום זה בטבור, בחינת הממעלה למטה שלו בשיעור מסוים, ונעשה שוב שינוי צורה בין הפה לטבור, כי ניכרת שפלותו. וזה מכונה, בשם יציאה וירידה מהפה ולמטה, למקום בחי"ג דגופא כנ"ל, באות קס"ח, והבן זה.

ולפיכך, גם אחר ירידת הטבור מפה ולמטה למקומו בגופא דעליון, נמצאות בו בהכרח, ב' מציאויות, דהיינו העביות שבו, והרשימות שבו. והנה מציאות העביות שבו, היא לגמרי מהפה דעליון, דהיינו העביות שממטה למעלה, שהטבור השיג ולקח הימנו, ע"י

התכללותו עמו לגוף אחד כנ"ל. אמנם, מציאות הרשימות שבו, הרי זאת חלקו של הטבור עצמו, דהיינו של התחתון עצמו.
ותדע ששתי המציאויות הללו, מכונות: ניצוץ בורא, וניצוץ נברא. כי מציאות העביות שבו מכונה ניצוץ בורא, להיותו לגמרי מהפה של העליון, והעליון כלפי התחתון, מכונה תמיד מאציל או בורא. ומציאות הרשימות שבו, מכונה ניצוץ נברא, כי התחתון נקרא נאצל או נברא כלפי העליון, כנודע.
(לשאלה) וניצוץ בורא האמור, נבחן לשורש לתחתון בכח ולא בפועל, כי הוא ודאי כל השורש העיקרי של התחתון, כי אם לא היתה בו העביות ההיא בטבור, אז לא היה עליו שום זווג דהכאה, אחר שכבר נזדכך לגמרי כנ"ל, אלא מתוך שקיבל העביות מהפה, כנ"ל, נעשה ראוי ומוכשר להכאה, ולהוציא ע"ס בקומה חדשה לפרצוף תחתון, כנ"ל באות קס"ח. הרי שניצוץ בורא האמור, אע"פ, שהוא כל השורש לתחתון, מ"מ עדיין אינו נבחן לשורש בפועל, כי עיקר התחתון הוא, ממציאות הטבור שעלה לפה וחזר וירד משם ולחוץ, כנ"ל אות קס"ח ולפיכך, רק הניצוץ נברא שבו, דהיינו רשימותיו של הטבור, שנתעוררו ונתעבו מחמת העביות שבפה, רק הן בלבד נחשבות לשורש ד' הבחינות בפועל ממש. להיותן עצם מציאות התחתון כמבואר. (פרק ה' אות ו' ופרק ו' אות ד').

סימן קט
(לשאלה) מבואר היטב לעיל בדיבור הסמוך.

סימן קי
(לשאלה) קרקע אצילות הוא בחינת פה דראש של העליון בערך הבריאה. (כמ"ש בע"ח שמ"ז סוף פרק ב') ויש גם שם, בחינת עליית הטבור לפה, שנתעבה בפה ההוא וחזר וירד למקומו, ונעשה מלכות של ראש הבריאה, דהיינו שנעשה עליו זווג דהכאה, והתלבשות ע"ס דאו"ח לע"ס דאו"י, כנ"ל אות קמ"א, ולפיכך גם כאן נמצאות ב' המצאויות כנ"ל, באות ר"י, שהן: ניצוץ בורא, וניצוץ נברא, אשר ניצוץ בורא, שהיא העביות שממטה למעלה מפה דעליון, (כנ"ל באות ר"י ד"ה ותדע עש"ה) היא נבחן למלכות דמלכות דאצילות, שירדה ונעשתה עתיק לבריאה, "לבחינת שורש בכח". וניצוץ נברא, שהיא הרשימות כנ"ל, נבחנות שנעשה אריך אנפין דבריאה, שהיא בחינות "שורש הד' בחינות בפועל" ממש.

סימן קיא
(לשאלה) מבחינת ניצוץ בורא נק' אני אחרון (פ"ז אות י').

סימן קיב
(לשאלה) מבחינת ניצוץ נברא נקרא אני ראשון (שם).

סימן קיג
(לשאלה) אע"פ שהמלכות דעליון היא המשפעת כל הע"ס דתחתון, מ"מ נבחן שכל בחינה נוטלת בדיוק שכנגדה בעליון: כי הכתר דתחתון נמשך מכתר דעליון, והחכמה דתחתון מחכמה דעליון, והבינה שבתחתון מהבינה דעליון, וכו'. אלא שהמלכות דעליון מעתיקה אותם ומביאתם לתחתון, על ידי האו"ח שלו (פרק ח' אות י').

סימן קיד
(לשאלה) להיות בו העביות דבחי"ד, שקומת האו"ח שלו עולה ומלביש עד הכתר דאו"י (פ"ט אות ו' ואות ח').

סימן קטו
(לשאלה) זה יתבאר בשיעורים הבאים בע"ה, ואכמ"ל.

סימן קטז
(לשאלה) להיותו בחינת כתר וראש, והגוף שלו נעלם ומלובש בד' הפרצופין: ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן (פ"י אות ה').

סימן קיז
(לשאלה) משום שנעשה עליה הצמצום, ואינה מקבלת מקבלת או"י כלום. ונודע שהע"ס דאו"י הן העצמות ועיקר האורות, ולפיכך נבחן, שאין לה שם הארה משורשה ועצמותה, כלומר, מצד שהיא מלכות דאור ישר. אלא רק ע"י זווג דהכאה, נעשית לכתר דאו"ח, וע"כ מכונה אספקלריא דלית לה מגרמה ולא מידי. מגרמה, פירושו מעצמותה, דהיינו מצד שהיא מלכות דאור ישר, לית לה שום הארה משם, כמבואר (פ"ז אות ב').

סימן קיח
(לשאלה) בחינת ניצוץ בורא היורד להיות עתיק בתחתון. (כמ"ש היטב לעיל באות ר"י) ה"ס הנקודה היורדת מעליון לבחינת ראש להתחתון (פ"ז אות ב').

סימן קיט
(לשאלה) יתבאר בחלקים הבאים בע"ה.

סימן קכ
(לשאלה) עי' לעיל אות ר"י.

סימן קכא
(לשאלה) להיותה בחינת מלכות דעליון, דהיינו פה המעלה או"ח ומלביש לכל הע"ס דאו"י, ומתפיסם בפרצוף. וחוק הוא בעליונים, שכל מדרגה הגורמת תוספת אור לעליונים, הרי כל תוספת אור ההוא חוזר ומושפע, למדרגה שגרמה אותו. ולפיכך, מתוך שהמלכות בסגולת האו"ח שבה, מתפיסה לע"ס דאו"י בפרצוף, ע"כ חוזרות כל הע"ס

ההן ומושפעות במלכות ההיא, ונמצא שהמלכות, אע"פ שהיא תחתונה שבע"ס מ"מ היא מקבלת ויונקת מכל הע"ס כולן. ועי' בהסת"פ פרק ט' אות ב' (פ"ו אות ו').

סימן קכב
(לשאלה) משום שאין לך בחינת חידוש הארה בעולמות שלא יהיה נמשך מהא"ס ב"ה.

סימן קכג
(לשאלה) משום שבכל המדרגות בכל מקום שהן, הן נמשכות בשוה מא"ס ב"ה (פרק ב' אות ג').

סימן קכד
(לשאלה) משום שהיא בחינת מלכות ממעלה למטה, שכבר היא בבחינת הלבשה לאורות, ע"כ רוכב עליה כח הצמצום, ואינה יכולה ע"כ לקבל מאו"י כלום. (כמ"ש לעיל באות ק"כ ע"ש).

סימן קכה
(לשאלה) מפני שנאצלת ועלולה הימנה. כי כן משתלשלות כל המדרגות מראש הקו עד סוף עשיה, בדרך עילה ועלול, שכל אחת נולדת על ידי זו שלמעלה הימנה, ולפיכך נקרא כל עליון בשם מאציל או בורא לתחתון אליו, וכן התחתון נקרא נאצל או נברא מהעליון ממנו (פ"ז אות י').

סימן קכו
(לשאלה) כי מלבד, שהמלכות דעליון היא השורש לכל בחינות שבתחתון, הנה עכ"ז, כל בחינה שבתחתון נמשכת בדיוק רק מבחינה שכנגדה בעליון, כתר דתחתון מכתר דעליון, חכמה מחכמה דעליון, כנ"ל (אות רט"ו ע"ש) הרי שכל בחינה שבתחתון, יש לה ב' שרשים: שורש אחד בבחינה שכנגדה בעליון, ושורש ב' במלכות שהיא השורש הכללי לתחתון.

סימן קכז
(לשאלה) הן מכונות: עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא (פ"ה אות ב').

סימן קכח
(לשאלה) להיות שמה מקום החושך, כנ"ל באות ס"ה (פ"י אות ב').

סימן קכט
(לשאלה) משום, שהעור אינו מקבל לתוכו מאו"י שבפרצוף, מחמת הצמצום שעליה (כנ"ל אות ס"ה).

סימן קל
(לשאלה) מפני שאין העדר ברוחני, וכיון שמתגלה הקדושה פעם באיזו בחינה, שוב איננה זזה משם לעולם (פ"ז אות ג').

סימן קלא
(לשאלה) האדם יכול להשיג אפילו למעלה מנפש דאצילות (פ"י אות ז').

סימן קלב
(לשאלה) כי כל עליון הוא בהכרח מדרגה אחת גבוהה מהתחתון, והנה אם יש לו נפש לתחתון, ונתוספה לו הארה מנפש דעליון, נמצא שהארה זאת גבוהה ממנו במדרגה אחת, והמדרגה הגבוהה מהנפש, נקראת רוח, וכו' עד"ז (פ"י אות ו' ובאו"פ אות ד').

סימן קלג
(לשאלה) כל האורות של המלכות, נקראים נפש, ואפילו היחידה שבה.

סימן קלד
(לשאלה) עי' לעיל אות קצ"ג, ר"א, ר"ב.

סימן קלה
הע"ס דאו"י, הן ד' הבחינות דהתפשטות אור א"ס ב"ה. הע"ס דאו"ח, הן האורות המוחזרים והנדחים מהמלכות, כנ"ל אות קי"ט והע"ס שקומתן שוה, הן הע"ס דאו"י המתלבשות בע"ס דאו"ח מתוך זווג דהכאה אחת, כנ"ל אות קצ"ד. והע"ס דזו למעלה מזו, הן היוצאות מד' זווגי דהכאה, הנעשים במלכות בדרך זיכוכה, דהיינו בעת עלייתה מטבור עד הפה, כנ"ל באות קמ"ב. והע"ס דזו למטה מזו, הן יוצאות מה' זווגי דהכאה, אחר ביאת המלכות בכל פעם אל הפה וקיבלה שם עביות חדשה, כנ"ל באות קס"ח. והע"ס דראש, הן מהמלכות ולמעלה בטרם ביאתה לכלל הלבשה, כנ"ל אות קמ"א והע"ס דתוך, הן מהמלכות ולמטה, כנ"ל באות קמ"ב. והע"ס דסוף, הן או"ח בלי או"י, משום שהן מהמלכות ולמטה אחר שבאה בהלבשת האורות, וע"כ הן המסיימות לפרצוף, כנ"ל באות קמ"ג. וה' הבחינות שבכלי מלכות, הן מהרשימות מא"ס, שנשארו במלכות לאחר הצמצום, כנ"ל באות קי"ט. וד' בחינות שרשי כלים בכח, הן מבחינות ניצוץ בורא, כנ"ל אות ר"י. וד' בחינות שרשי כלים בפועל, הן מבחינות ניצוץ נברא, כנ"ל באות ר"י.

ודע, שבענין הע"ס של זו למעלה מזו, שהן הע"ס הפרטיות שבכל פרצוף, אין שם כלים לחיה יחידה, משום שהע"ס הללו יוצאות, ע"י זווג דהכאה בדרך זיכוכה של המלכות, כנ"ל (באות צ"ה ואות קמ"ב) ומתוך שבחי"א, עביותה קלושה מאד, אין הזווג דהכאה נוהג בה כל כך, כי אינה מעלה או"ח בשיעור שיספיק להתלבשות האו"י במדה שהממעלה למטה שלו, יעשה לכלי, ואצ"ל, שאין נוהג זווג דהכאה, בשעה שנזדככה לגמרי כמו בחינת הכתר, ולפיכך, אין שם אלא ג' כלים, שהם מבחי"ב ובחי"ג ובחי"ד,

אבל מבחינת כתר ומבחי"א אין שם כלים, והאורות: חיה, יחידה, צריכים להתלבש בפנימיות הנשמה, דהיינו, האור של הבינה (כנ"ל אות קס"ג).
וצריך שתזכור כאן להבחין: בבחינת ההמשכה, ובבחינת הקבלה, הנמצאות בכל ספירה, (כנ"ל באות קנ"ז וקנ"ח עש"ה) ונמצא לפי"ז כי מה שאמרנו כאן, שאין כלים לאור היחידה ואור החיה, היינו רק כלי קבלה, אבל כלי המשכה יש לה, כי כלי ההמשכה דאור החיה הוא בחי"ג, וכלי ההמשכה דאור היחידה הוא בחי"ד, שבחינות אלו נמצאות בשלימות בפרצופי א"ק, וע"כ אמרנו כאן, שאורות חיה ויחידה ישנם, אלא שמתלבשים בנשמה.
(לשאלה) אמנם מעת השיתוף דמדה"ר בדין ואילך, דהיינו מב"ן דא"ק ואילך, (כנ"ל באות קע"ו), שחסרו בחי"ג ובחי"ד מהפרצופין והיו למקיפין, שנקראו לבוש והיכל, נמצאו חסרים, גם כלי ההמשכה מחיה יחידה, שבכל הפרצופין. ונמצא שגם האורות דחיה ויחידה אינם בפרצוף. כי אין כאן בחי"ד שתמשיך אור יחידה ואין כאן בחי"ג הממשיכה אור החיה. וזכור זה. ודע, שדבר חסרון זו"ן האמור, הוא רק בערך א"ק, אמנם בערך עצמם, ודאי שיש להם ע"ס שלימות, כמ"ש במקומם.

חלק ד': עשר הספירות של עקודים

פרק א

א מבאר ראש וגוף דאדם קדמון עד הטבור, אשר בע"ס דראש אין עוד מציאות כלי, ובע"ס דגוף ישנה מציאות כלי א' שנקרא כתר, ועה"ס נבחנות בכלי זה ע"פ התרחקותן מבחינה ד'. ולהיותן בכלי א' נקראות עקודים, ובו י"א ענינים:

אין לנו כח לעסוק קודם עולם האצילות

[24]כבר ידעת כי אין בנו כח לעסוק קודם אצילות יוד ספירות, ולא לדמות שום דמיון וצורה כלל ח"ו, אך לשכך האזן אנו צריכים לדבר דרך משל ודמיון, לכן אף אם נדבר במציאות ציור שם למעלה אין הדבר רק לשכך האזן.

ב י"ס דאצילות הן אורות וכלים, ובכדי לקשר בשרשן שלמעלה, צריכים לדבר בסדר המדרגה מראש עד סוף

אמנם דע, כי יוד ספירות דאצילות הם ב' ענינים: הא' הוא התפשטות הרוחניות, והב'

[24]עץ חיים היכל א"ק שער ד' פ"א.

הוא כלים ואברים, אשר העצמות מתפשט בהם והנה צריך, שיהיה לכל זה שורש למעלה, לב' בחינות אלו, ולכן צריכים אנו לדבר בסדר המדרגות מראש עד סוף.

ג האורות דגוף דא"ק מפה עד הטבור נקראים עקודים

[25]הנה כתיב, וארא בחלום, והנה העתודים העולים על הצאן עקודים נקודים וברודים, וגם כתיב, כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך. ובפסוק זה רמוז כל בחינות אלו, שאנו מדברים בכאן, כי לבן, ה"ס לובן העליון, אשר הוא קודם כל האצילות הזה, והוא העושה כל אלו הבחינות, שהם: עקודים, נקודים, ברודים, לצורך האצילות, שיאציל אחריהם אשר הוא נקרא בשם יעקב, והתחיל בעקודים כי הם האורות היוצאים מפה דאדם קדמון, אשר בהם התחיל גילוי הויות הכלים, להיות יוד אורות פנימים ומקיפים, מקושרים ומחוברים יחד בתוך כלי א', אשר לסבה זו נקרא עקודים מלשון ויעקד את יצחק ר"ל ויקשור.

ד מהכאת או"מ ואו"פ זה בזה מחוץ לפה, נולדו הויות כלים

והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה, לכן בצאתם יחד חוץ לפה קשורים יחד, הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה, ומהכאות שלהם אתייליד הויות בחינת כלים.

ה קודם עקודים, דהיינו בע"ס דראש א"ק, אין כלים,

[26]קודם מציאות העקודים לא היה האור העליון יכול להתלבש בשום כלי כי לא היה יכולת בכלים לסובלו, ושם היה האור בלתי מתלבש בכלי, עד שהגיע התפשטות האור הגדול ההוא אל בחינת העקודים, ושם נעשה מציאות כלי אחד, אל האור הגדול ההוא, ואז התחיל האצילות להיות בו איזה מציאות הגבלת האור, מה שלא היה יכול להיות הדבר עד עתה.

ו כלי דעקודים ה"ס כתר. למטה מעקודים יצאו יוד כלים כח"ב תו"מ ובעקודים נעשתה מציאות כלי אחד לע"ס

אמנם, תחילה היה האור כולו של החלקים המגיעים לאצילות, כולם נעלמים תוך כלי א' לבד, ואותו הכלי היה בו בחינת כלי של כתר עליון, אחר כך נתפשט האור יותר למטה מבחינה הנ"ל הנקרא עקודים, ואז נעשית יוד כלים.

ז יש כח ע"ס באור העליון

ונתחיל לבאר מציאות העקודים מה ענינו. דע, כי האור העליון, אשר הוא חלק הראוי

[25]עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"א.
[26]עץ חיים היכל א"ק שער ז' פ"א.

להתלבש באצילות, אשר יש בו כח היוד ספירות, אף על פי שעדיין לא ניכר היותם יוד אורות רק אחר גמר העקודים, אמנם ודאי, אשר הכח של יוד אורות אלו היה בהם תחילה, רק לפי שלא היה האור נגבל תוך הכלי, לא היה ניכר עדיין מציאות היותן יוד.

ח המשיך אור העקודים מפה עד הטבור, וחזר ונסתלק למקורו לפה

והנה כאשר רצה המאציל העליון, להוציא בחינת הכלי ההוא הנקרא עקודים, מה עשה, המשיך האור שלו למטה, עד מציאות סיום שיעור הראוי להיות נעשה ממנו בחינת עקודים, שהוא מפה עד הטבור, ואחר שהמשיכו חזר ונסתלק האור ההוא למעלה במקורו בפה.

ט רשימה שנשארה אחר הסתלקות האור נתהווה לבחינת כלי

ונודע הוא, כי האור העליון כשהוא מתפשט וחוזר ונעלם, מניח רושם חותם למטה בהכרח, והנה אותו האור, שהוא הרשימו הנשאר למטה, כאשר נסתלק אור העליון ונעלם במקורו, אז נשאר אור רשימו ההוא למטה, בלתי אור עליון ההוא, ואז על ידי התרחקו (של) אור הנשאר ונתהוה בחינת כלי, כי סבת התפשטות האור והסתלקותו אחר כך גרם להעשות מציאות כלי.

י לפי שהאור נסתלק בבת אחת נעשה רק כלי אחד, ונקרא כתר

ולפי כאשר האור הראשון חזר ונסתלק היה מסתלק בבת אחת וברגע אחת, לכן כל מציאות אור הנשאר נעשה מציאות כלי אחד, והוא נקרא בחינת כלי, הנקרא כתר, כי עדיין האור העליון, לא היה נבדל ביוד ספירות, כי עדיין לא היה ניכר היותן יוד ספירות. ומה שנקרא כתר ולא ספירה אחרת, הטעם הוא, כי לעולם הכתר קרוב אל המאציל.

יא ונבחנות ע"ס בכלי זה, ע"פ התרחקותן מבחי"ד, דהיינו ע"פ ד' בחינות שבאור העליון

אמנם אע"פ שביארנו, היות בכלי זה, מציאות כלי מלכות ויסוד וכו' לא מפני זה יקראו יוד כלים, כיון שעדיין לא יש הכר להיותן יוד ספירות, וגם כן כי האור נסתלק ביחד, רק הענין הוא כדמיון כלי ארוך אחד, אשר החלקים שלו אינם שוים, כפי התרחקות של החלקים ההם מקצתם אל קצתם.

פרק ב

א מבאר הרשימות הנשארות אחרי הסתלקות האורות. ואור חוזר היורד בזמן ההסתלקות, ובו י' ענינים:

בעוד שהאורות עולים ומסתלקים, ממשיכים או"ח מלמעלה, ע"י זווגים דהכאה

[27]עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"ו.

[27]וצריכים אנו להודיעך עתה, בהקדמה אחרת, כוללת כל העולמות, והוא, בענין חזרת האורות אל המאציל. כי זולת מה שביארנו במקום אחר, כי אף על פי שהם עולים ומסתלקים, הנה הם ממשיכים ממעלה למטה מן המאציל בחינת אור הנקרא אור חוזר.

ב אור המסתלק מניח רשימה במקומו

עוד יש בחינה אחרת גדולה ורב התועלת, והוא, כי לעולם אף על פי שמסתלקים, אינם מסתלקים לגמרי בכל בחינותיהם עצמם ועולים, אמנם מניחים מכחם ומבחינת עצמם קצת הארה למטה, במקום אשר עמדו שם בראשונה. וזו ההארה אינה נעקרת משם לעולם ועד, אף גם בעת עלייתם למעלה. והארה הזאת נקרא רשימו, בסוד, שימני כחותם על לבך, הנזכר סוף פרשת משפטים בסבא דקי"ד ע"א.

ג כל אור עליון לתחתון ממנו, הוא ביחס אב אל בן

והטעם הוא, כי האורות העליונים הם לאורות התחתונים, בבחינת אב אל בנים, אשר חשקו תמיד להשפיע בהם, כמבואר אצלנו בכבוד אב ואם. כי ניצוץ אחד מהאב נמשך אל הבן, ואינו זז ממנו לעולם, וכן הענין בכאן ביוד ספירות, כי העליונים מניחין במקום הראשון קצת הארה הנקרא רשימו, כדי שמשם יומשך הארה לתחתונים.

ד בהסתלקות אור הכתר, הניח רשימו במקומו כדי להאיר לחכמה

ונמצא, כי בהעלות הכתר ובהסתלקותו מניח רשימו אחד במקומו בכלי ההוא שלו, כדי להאיר לחכמה אשר תחתיו, אחר שיעלה ויסתלק, ואחר שהוא עלה ונסתלק, אז נמשכת הארה אל אור החכמה, מאותו הרשימו, שהניח הכתר בכלי שלו, ואע"פ שאחר כך יתעלה ויסתלק גם אור החכמה אל המאציל אף על פי כן אותו רשימו שנשאר בכלי של כתר, אינו זז ממנו אף אחר שעלה אור החכמה אל המאציל.

ה כשנסתלק אור החכמה, הניח רשימה במקומו כדי להאיר לבינה

וכן אחר כך כשעלה החכמה למאציל, מניח רשימו בכלי שלו, להאיר ממנו לבינה אחר הסתלק עצמו, ואף גם אחר עלות הבינה למאציל, אין רשימו של חכמה מסתלק מכלי החכמה, ועד"ז כולם עד היסוד.

ו מלכות אינה מניחה רשימה

אבל אור המלכות, כאשר מסתלקת אינה מנחת רשימו בכלי שלה, לפי שאין שום ספירה תחתיה לקבל הימנה. ואף על פי שעתיד להיות עולמות אחרים תחתיה שמקבלים ממנה, אין הוא מסוג שלהם ואין לה דביקות עמהם, כמו שיש דביקות אל היוד ספירות דכל עולם ועולם בפני עצמו.

ז כל הספירות מניחות רשימות במקומן אחר הסתלקותן, חוץ ממלכות

נמצא כי כל אותן הספירות הם מניחין רשימו במקומן ובכלי שלהם כאשר רוצין להסתלק ולעלות, אמנם אור המלכות, אינו מניח רשימו בכלי שלו, רק מן הרשימו שהשאיר אור היסוד בכלי שלו. משם נמשך הארה אל הכלי של המלכות אחר הסתלקות אור שלה.

ח לפי שמלכות אינה מניחה רשימה היא נקראת עניה, שאין לה מעצמה כלום

וזה סבה אחרת, למה נקרא מלכות עניה דלית לה מגרמה כלום. וגם נקרא אספקלריא דלא נהרא. והטעם הוא, כי הכלי שלה בעליתה והסתלק האור ממנה, לא נהרא כלום, כי לא נשאר בה שום אור אפילו בבחינת רשימו, ואפילו חיות הכלי ההוא, אינו מבחינת האור שלה, רק מבחינת הרשימו שנשאר בכלי היסוד כנ"ל, ומשם מחיה ומאיר בכלי המלכות. וזה אמרו דלית לה מגרמה כלום.

ט ב' מיני אורות נשארים בכלי אחר ההסתלקות: א) או"ח שהוא דין; ב) הרשימות שהן אור ישר ורחמים.

הנה נתבאר לנו על ידי ב' הקדמות אלו, איך הכלים של הספירות, אף בעת חזרת אורותיהם והסתלקותם אל המאציל, עם כל זה יש בהם ב' מיני אורות: א' הנקרא אור חוזר והוא דין, והב' הוא האור הנשאר בהכלי הנקרא רשימו, אשר הוא אור ישר והוא רחמים, כי הרי נשאר שם מבחינת האורות, אשר יצאו ממעלה למטה בבחינת אור ישר.

י אור העב שאינו מסתלק, נעשה כלי, ובו נשארו האו"ח והרשימות

ונמצא כי בעולם הזה של העקודים, אף על פי שעדיין בעת הזאת לא נגמרה מלאכת הכלים, עם כל זה בחינותיהם ומציאותם שמהם נתהוו, שהוא אור העב המחובר עם אור הזך (כמ"ש במקומו) זה כבר היה שם. ובחזרת אור הזך למעלה נשאר אור העב למטה, והוא בחינת הכלים עצמם. ושם בזה אור העב, שהוא בחינת הכלים, שם הניחו אורות הזכים ב' בחינות הנ"ל: א' אור ישר רשימו, וב' אור חוזר.

פרק ג

א מבאר ד' מיני אורות הנקראים: טעמים, נקודות, תגין ואותיות. והם: א. התפשטות הראשונה מפה עד הטבור, היא טעמים. ב. הקומות היוצאות בזמן הסתלקות נקראות נקודות. ג, הרשימות נקראות תגין, ד. אור הנולד מן הכאת הרשימות ואור החוזר היורד זה בזה, הוא אותיות. ובו י"ג ענינים:

כשיסוד עולה מניח רשימה במקומו להאיר למלכות

ונתחיל לבארם מן היסוד, שהוא האחרון מן המנחים רשימו, ונאמר כי בעת עליתו מן היסוד אל מקום ההוד עד למעלה, מניח רשימו במקום שהיה היסוד, לצורך המלכות. ואותו הרשימו אינו מסתלק משם לעולם, אפילו כאשר המלכות חוזרת ועולה להמאציל. וכן עושים כל שאר הספירות חוץ מהמלכות.

ב הרשימה היא שיריים מאור עקודים הראשון שנמשך ממעלה למטה דרך יושר שהוא רחמים

והנה זה הרשימו הוא מן האור הראשון, שהיה יורד דרך יושר, ואור הבא ביושר הוא רחמים, ואור הבא בדרך חזרה למעלה הוא אור חוזר והוא דין. והנה הרשימו, הוא דרך יושר, וע"כ הוא רחמים.

ג התפשטות הראשונה של עקודים היתה מאירה ממעלה למטה אל המקבלים, והקומות שיצאו עם הסתלקותן האירו ממטה למעלה

והנה נודע, כשבאו הספירות של עקודים, היו פניהם למטה, כי כוונת ביאתן היה להאיר למטה, לכן פניהן היו דרך המקבלים, אבל בחזרתן לעלות למעלה, אז הפכו פניהן למעלה נגד המאציל ואחוריהם למטה.

ד בעלית כתר אל המאציל האיר דרך אחוריו אל הנאצלים

והנה בעלות הכתר אל המאציל, אין ספק כי לעולם אין אור המאציל נפסק אפילו רגע אחד מן המקבלים הנאצלים, רק ההפרש הוא, כי בעת ההוא אשר הכתר עולה למעלה, אז האור ההוא היורד מהמאציל יורד ממנו אל הספירה דרך אחוריו, שהרי הוא הפך פניו למעלה ואחוריו לנאצלים והוא דינין, כנ"ל. ועל דרך זה בשאר ספירות, בעת שהיו חוזרין ועולין.

ה אורות הפנים הם רחמים, ואחורים הם דינים ונקראים או"ח

ונמצא, כי אפילו בעת עלית האורות למעלה, הם ממשיכים למטה אור היורד מהמאציל אל התחתונים על ידם ובאמצעיתם, כנזכר, אמנם הוא נמשך אז דרך אחורים שלהם, ונודע כי הפנים הם רחמים והאחורים הם דינים, והאור היורד עתה נקרא אור חוזר, לפי שיורד בזמן שהאורות העליונים חוזרים לעלות בשורשם ובמאצילם, ולכן האור הזה הוא דין.

ו חכמה מקבלת מאחור א' של כתר, ובינה מב' אחורים, ומלכות מט' אחורים

נמצא כי כאשר הכתר חזר ועלה אל המאציל, טרם כל הספירות כנ"ל, הנה אותו האור היורד מהמאציל אל הספירה שלמטה מן הכתר, נמשך ועובר, דרך אחורים של הכתר.

והנה הוא דין, כנזכר. ועל דרך זה הוא בזמן עליות שאר הספירות, אלא שיש חילוק אחד בזה, והוא, כי החכמה אינה מקבלת רק מאחורי הכתר לבד, ובינה מקבלת משני אחורים, ולכן הוא יותר דין, ועל דרך זה בכולם, עד שנמצא, כי המלכות מקבלת מט' בחינות של אחורים, ולכן הוא יותר דין מכל שאר ספירות שעליה.

ז עוד יש שינוי לפי איכות הספירה, כי תפארת מקבלת מאחורים דגבורה, שהם אחורים קשים

עוד יש בחינה אחרת, כי הנה התפארת מקבלת האור שלה מן ספירת הגבורה מן האחורים שלה, והם אחורים קשים וגבורות חזקים מאד, כנודע, ושאר הספירות שלמעלה אינם כך.

ח כפי השינוים בבחינות הספירות כן יהיה האור הנמשך: דין רפה, בינוני או חזק

ונמצא, כי כפי שינוי הבחינות, כן יהיה שינוי האור ההוא הנמשך, או דין רפה, או דין בינוני, או דין חזק. אבל הצד השוה שבהם שבכלם, כי כלם הם דינים, להיותם דרך אחורים, כנזכר. ואין כח בקולמס להרחיב ולפרט כל הפרטים האלו, שיש בענין זה.

ט ג' בחינות אורות: א) התפשטות א' דעקודים מן הפה עד הטבור. ב) הרשימות שנשארו מהתפשטות א ' זו, שהיא רחמים. ג) קומות האו"ח הנמשכות מן המאציל בזמן הסתלקות האורות שהוא דין

והנה נמצא כי יש כאן ג' בחינות של אורות: אור א', הוא האור הראשון שבכולם הנקרא עקודים, שירדו ונתפשטו מן הפה ולחוץ ולמטה עד (החזה) הטבור. אור הב' הוא אור הרשימו שהשאיר האור הא' מהאור ההוא עצמו שבא דרך יושר, והוא רחמים. אור הג', הוא אור חוזר והוא האור הנמשך מן המאציל אל הספירה, ונמשך בזמן שהיו האורות עולים וחוזרים ממטה למעלה, ואור הזה הוא דין, כנזכר, להיותו נמשך דרך אחורים.

י מן ביטוש של אור הרשימות ואור החוזר זה בזה, נולד אור רביעי הנקרא ניצוצות

ואמנם עוד יש אור רביעי נולד מבין האורות הנזכרים, והוא כי בהיות אור הג' הנקרא אור חוזר, נמשך ויורד למטה להאיר בספירה ואז פוגע באור הב' הנקרא רשימו, אשר נשאר למטה. והנה הם חלוקים בטבעם, כי זה אור ישר ורחמים, וזה אור חוזר ודין, ולכן מכים ומבטשים זה בזה. ובפרט כי אור הרשימו חושק וחפץ לעלות אל מקורו שהוא אור הא' כנזכר, ואף על פי שאינו עולה בפועל, כי הרשימו נשאר קיים לעולם למטה, ועם כל זה חשקו ותאותו לעלות. אבל האור חוזר, הנה הוא יורד למטה, כנזכר, ונמצאו הפכים בטבעם, ואז מכים זה בזה, כנודע, כי אין שום בטישה והכאה אלא בהיות האורות חלוקים בטבעם, ואז נולד מביניהם על ידי הכאתם זה בזה, ניצוצות של אור מבחינת אור חוזר שהוא דין, והוא גרוע מאור הרשימו שהוא רחמים. ואלו הניצוצות הם אור רביעי שאמרנו.

יא התפשטות א' דעקודים נקראת טעמים. קומות האו"ח נקראות נקודות. הרשימות נקראות תגין, והניצוצות נקראים אותיות

ובזה תבין מה שאמרנו, כי באלו האורות של עקודים יש ארבע בחינות, שהם: טעמים נקודות תגין אותיות. וזה ענינם, האור הראשון שבכלם הוא הנקרא טעמים, ואור השלישי הנקרא אור חוזר, הם הנקראים נקודות כנודע, כי הנקודות הם בחינת דין. והאור השני הנקרא רשימו, הוא הנקרא תגין. האור הרביעי הם הניצוצות הנופלות והם הנקראים אותיות.

יב הניצוצות שנקראים אותיות הם הכלים שנקראים גוף

והנה זה האור הרביעי, שהם הניצוצות הנקראים אותיות, הם עצמם בחינת הכלים, כנודע, כי האותיות נקראים גופא. והרי נתבאר מהיכן נעשו הכלים.

יג הניצוצות רק נתערבו עם הכלים, ודומות לרפ"ח ניצוצין שנשארו בכלים השבורים דנקודים

ונלע"ד ששמעתי מפי מורי ז"ל שכבר מתחילה היו בהם בחינות כלים אלא שאלו הניצוצות נתערבו ונתחברו בהם והיו בהם בערך בחינת הרפ"ח ניצוצין שנשארו תוך הכלים של עולם הנקודים כשנשברו וכו'.

פרק ד

א מבאר ההכאה והביטוש שנעשה בעת הסתלקות האורות אל המאציל בין האור החוזר היורד ובין הרשימות אשר מהניצוצין שיצאו מחמת ההכאה נתהוו הכלים שהם האותיות. ומהרשימות הן התגין, ובו ח' ענינים:

מלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא, מחמת שלא חזר לרדת אור שלה בכלי שבה

[28]ודע כי כל הט' אורות כשחזרו ועלו השאירו רשימו במקומם, אבל המלכות עלתה כולה ולא הניחה במקומה שום רשימו. וז"ס מ"ש בספרי הזוהר והתיקונים, כי מלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא מגרמה כלום. וכבר נתבאר ענין זה למעלה, בבחינת כלי המלכות, שלא חזר לירד האור שלה בכלי שבה, אלא נשאר בכלי היסוד.

ב אופן שני למה שמלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא, מחמת שלא השאירה רשימה בכלי שלה

גם הוא באופן שני, כי בעלות אור שלה למעלה, לא הניח בה שום רשימו כלל, אבל הרשימו, שנשאר בכלי היסוד לצורך עצמו, הוא היה מאיר משם גם בכלי של המלכות.

[28]שער הקדמות שער א' דרוש כיצד נעשו הכלים.

ג זווג דהכאה בין או"ח היורד מן יסוד אל מלכות, ובין אור א' של מלכות העולה

[29]וכשעלה אור המלכות אל היסוד היה היסוד מאיר בכלי של המלכות דרך אחורים שלו של היסוד, כנ"ל, בסוד אור חוזר, ואז אור חוזר היורד בכלי של המלכות, פוגע באור עצמו הראשון של המלכות העולה למעלה, ובטש דא בדא, וירדו ניצוצין מן האו"ח היורד בכלי של המלכות.

ד כלי היסוד נעשה מן הניצוצין שנפלו מהכאת האור הבא דרך אחוריו ברשימה. והתגין נעשו מהרשימה המאירה מרחוק

וכשעלה יסוד הניח רשימו במקומו, וכשבא האור לו דרך אחוריו הכה בזה הרשימו, ונפלו ממנו ניצוצין, ונעשו מהם בחינת כלי של היסוד, ואז אותו הרשימו, היה מאיר בכלי זה מרחוק, ולא נכנס בתוכו, וה"ס התגין.

ה ג' הבחנות בעשר הספירות: כתר. ושאר הספירות. ומלכות. כתר הניח רשימה ולא כלי. שאר הספירות הניחו רשימות וכלים. ומלכות הניחה כלי ולא רשימה

וכן עשו כל הספירות, חוץ מכתר, שהניח הרשימו לצורך החכמה אבל לא עשה בחינת כלי, לפי שבשלמה שאר הספירות, בעלותם למעלה על ידי הכאה במה שלמעלה מהם והכאה של הרשימו, היה נעשית בחינת הכלים, אך הכתר לא יש מי שיכה ברשימו שלו בעליתו, לכן לא נגמר עדיין הכלי שלו. והרי כי הכתר הניח רשימו ולא כלי. ושאר הספירות הניחו רשימו וכלי והמלכות הניח כלי ולא רשימו.

ו אחר כל ההסתלקות חזרו האורות למקומם, דהיינו בפרצוף ע"ב דא"ק, חוץ מאור הכתר, ואז נעשה ביטוש מרשימה דכתר ואור החכמה זה בזה ויצאו ב' כלים, א' לכתר וא' לחכמה, שה"ס זכר ונקבה בראש ע"ב דא"ק.

אמנם אחר קבלת אלו הספירות מן המאציל חזרו למקומם חוץ מן הכתר, כנ"ל, ואז כלי של הכתר לא נעשה רק בחזרה, כי כשחזרה החכמה ונכנסה בו, אז הכה אור החכמה בהרשימו שהניח בו הכתר במקומו. והיו אלו הכאות כפולות, שלפי שרשימו של הכתר, להיותו בחינה עליונה מן החכמה, לכן הוא מכה בחכמה ומוציא ניצוצין, וגם החכמה בהיותה באה עתה מלמעלה, ונמצא עומדת על הרשימו והוא גבוה ממנו, לכן הכה עתה ברשימו והוציא ניצוצין אחרים. לכן נעשו עתה ב' כלים, אחד לרשימו של הכתר ואחד לחכמה שבא עתה. וכבר הארכנו בזה במקום אחר, איך שיש בכתר זכר ונוקבא, והמה אלו הב' שזכרנו פה, שהם הרשימו והחכמה.

[29]עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"ה.

ז ההזדככות וההסתלקות שהיו בעקודים דומות בצד מה לביטול מלכים של עולם הנקודים שמתו ונתבטלו

והנה מכאן תוכל להבין, איך יש ג"כ בעולם העקודים, מציאות ביטול מלכים בצד מה, כמו בדמיון אותם המלכים שמלכו בארץ אדום, שמתו ונתבטלו, כנזכר בדרוש עולם הנקודים, שהרי ענין התעלמות של אורות העקודים ועלייתם במאצילם, הוא גם כן ביטול מלכים בכאן, דוק ותשכח.

ח ההפרש ביניהם שכאן היה קלקול ע"מ לתקן, ובנקודים היתה שבירה ומיתה ממש

אמנם ההפרש אשר ביניהם הוא זה, כי כאן בעקודים היה הקלקול על מנת לתקן וסותר על מנת לבנות, כי זה היה עיקר הכוונה לעלות כדי לעשות בחינות כלים. אבל בנקודים, היה ביטול ומיתה גמורה ממש. ואמנם, לפי שמן העקודים התחילו הכלים להתגלות קצת, לכן גם בכאן היה קצת ביטול.

פרק ה

א מבאר האורות הפנימיים והמקיפים דעקודים, ובו ח' ענינים:

באורות עקודים יש י"ס פנימיות וי"ס מקיפות, ומאירות בבחינת פנים וגם לצדדים ולכל סביבות א"ק

[30]והנה מן הפה דאדם קדמון, יצאו יוד ספירות פנימים ויוד מקיפים, ונמשכים מנגד הפנים עד נגד הטבור של זה האדם קדמון. וזה עיקר האור אבל גם כן מאיר דרך צדדים לכל סביבות זה האדם.

ב [31]ואל יקשה בעיניך מה שכתבנו לעיל, כי מן אור אזן שמאל הנכנס בפה, נעשה ממנו חיצוניות הכלי, ומן נקב חוטם שמאל, נעשה פנימיות הכלי. ועם היות כי אור מקיף גדול ומעולה מאור פנימי עם כל זה פנימיות הכלי גדול מחיצוניות הכלי, כנראה בחוש העין, מה שאין כן בחינת האורות, כי אור הגדול שלא יוכל הכלי להמשיך ולקבל בתוכו, מאיר מבחוץ בסוד אור מקיף, ואור המועט נשאר בפנים, מה שאין כן בכלים. ואם כן איך מבחינת אזן שהוא עליון יהיה חיצוניות הכלי, ומן החוטם שהוא יותר תחתון, יהיה פנימיות הכלי.

ג אור הפנימי מאיר בחצי עובי דופן הכלי מצד פנימי, ואוה"מ מצד החיצון, וע"י שניהם מאיר הכלי ומזדכך

התשובה בזה. דע כי האור כולו הוא שוה בהשואה א', וכאשר רצה לכנוס ולהיות מוגבל

[30]עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"א.
[31]עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"ב.

תוך הכלי, אז האור ההוא שאינו יכול לכנוס בכלי, נשאר מבחוץ בבחינת מקיף. ואור פנימי, הוא מאיר מבפנים בהכלי, ועובר האור עד חצי עובי דופני הכלי מצד פנימיותו. ואור המקיף הוא מאיר מבחוץ לכלי, ועובר עד חצי עובי דופני הכלי מצד חיצוניותו. ועל ידי ב' אורות אלו מאיר הכלי ומזדכך.

ד לפי שאו"מ גדול הרבה מאו"פ צריכה חיצוניות הכלי, שבה מתלבש או"מ, להיות זכה ומעולה יותר מפנימיות הכלי, שבה מתלבש אור פנימי

והנה אנו צריכים, שחצי הכלי שמבחוץ יאיר מחמת אור המקיף, והנה אור המקיף גדול מאד, ולא היה עובר הארתו להיות נבלע ומאיר תוך הדופן של הכלי, כי יש הרחק והפרש והבדל גדול ביניהם, ולכן הוצרך שפנימיות הכלי הגרוע, ישתוה עם אור פנימי הגרוע, ויאיר זה בזה. וכן חיצוניות הכלי המעולה, יאיר בו האור מקיף המעולה, דאם לא כן היה נשאר חיצוניות הכלי בלי הארה.

ה טעם ב', אם חיצוניות הכלי לא היתה זכה לא היה אוה"מ יכול להתחבר עם אוה"פ

גם יש סבה אחרת, והיא קרובה אל סבה הראשונה ממש. והוא כי הנה אור מקיף חשקו ורצונו להתחבר עם אור פנימי, ולכן אם חצי הדופן של הכלי מצדו החיצון, לא היה זך יותר, לא היה עובר בו אור המקיף, והיה אור פנימי חסר מלקבל בו אור המקיף, אמנם בהיות חצי הכלי של דופן החיצון זך, אז יש יכולת באור המקיף, לעבור עד חצי עובי הפנימי של הדופן, ואז מאיר זה בזה, אף על פי, שחציו הפנימי של הדופן לא יהיה זך, אין בזה חשש, כי האור פנימי עובר ומאיר בו עד חצי עוביו הפנימי, אף על פי שאינו זך יותר.

ו פנימיות הכלי יותר זכה מחיצוניות הכלי, משום שאור הפנימי מוגבל בה ומקבל הארה שלימה, משא"כ אוה"מ מאיר ברחוק בחיצוניות הכלי

ואם תאמר כי עדיין יש להקשות ולומר, הרי בחוש הראיה אנו רואים שפנימיות הכלי זך יותר מחיצוניות. התשובה בזה הוא כך, כי אע"פ שאור פנימי קטן מאור מקיף, עם כל זה, להיותו מוגבל תוך הכלי, לכן הכלי מקבל הארה שלמה ממנו, אבל אור המקיף, אף על פי שהוא אור גדול, עם כל זה כיון שאינו דבוק ומצומצם עם הכלי אינו מאיר כל כך בחיצוניות הכלי כמו שמאיר האור פנימי בפנימיות הכלי. ובזה יבא הכל על נכון.

ז העולמות כל מה שהם תחתונים יותר, הם יותר מחוסרי השלימות עד עולם הנקודים היו ה"פ וה"מ, והשינויים היו לפי קירוב מקיפים עם הפנימיים

ודע כי העולמות העליונים כל מה שהם יותר תחתונים במדרגה זה מזה, הם יותר מחוסרי השלמות זה מזה. לכן תמצא עד עולם הנקודים היו, ה' בחינות אורות פנימים

וה' מקיפים נגלים, אלא שהשינוים ביניהם הוא, כי באלו היו מתקרבים המקיפים עם הפנימים ובאלו יותר מתרחקים.

ח מנקודים ולמטה אין יותר מה' פנימיים וב' מקיפים ופחות מזה אי אפשר להיות

ואמנם מעולם הנקודים ולמטה, שהוא עולם האצילות, היה חסרון אחד, שלא נתגלה בהם בכל פרטיהם יותר מה' אורות פנימים וב' אורות מקיפים, שהם: מקיף ליחידה ומקיף לחיה, אך לשאר הג' פנימים, לא יש בהם בחינת מקיפים מבחינת נר"ן, רק מבחינת יחידה וחיה, אשר מקיף כולם ולא מבחינת עצמם. אמנם יש בהם שינוים וגרעונות עוד אחרות כפי סדר הפרצופין והעולמות, אך הכלל שבהם, כי אי אפשר להיות פחות מה' פנימים וב' מקיפים עליונים.

פרק ו

א מבאר חזרת האורות אל המאציל לקבל תשלומיהם, ובו כ"ב ענינים:

בהתפשטות א' דעקודים לא יצאו האורות שלמים וע"כ חזרו לשורשם להשתלם ועי"ז נעשה כלי

[32]ונבאר יציאת אורות אלו הנקרא עקודים. דע כי בעת שיצאו לא יצאו שלימים, וטעם הדבר הוא כי כוונת המאציל היה לעשות עתה התחלת הויות הכלים להלביש האור לצורך המקבלים שיוכלו לקבל, ולכן בהיות שיצאו בלתי שלמים וגמורים, חזרו לעלות לשורשן להתתקן ולהשתלם, ועל ידי כך נעשה כלי.

ב בהתפ"א היו אור הזך שהוא או"י ואור העב שהוא או"ח מעורבים זב"ז, אלא בהסתלקות לשורשם נשאר אור העב למטה שלא היה יכול לעלות ונתוספה עביותו ונעשה כלי

והענין הוא, כי בודאי שבחינת הכלים היה בכח, אף כי לא היה בפועל בתוך האור, כי היה בבחינת האור היותר עב וגס, רק שהיה בו מחובר בעצם היטב ולכן לא נגלה בחינתו, כי כאשר יצא האור דרך הפה ולחוץ, יצא הכל מעורב יחד, וכשחזרו לעלות ולהשתלם, אז ודאי על ידי יציאת האור חוץ לפה, הנה אותו אור בחינת הכלים, שהוא יותר עב, קנה עתה עביות יותר, ועל ידי כך לא יוכל לחזור גם הוא למקורו כבראשונה, ונתפשט האור הזך ממנו ועלה למקורו, ואז נתוסף באור עב הנ"ל עביות יותר על עביותו, ואז נגמר ונשאר בחינת הכלי.

ג אע"פ שחזר האור למקומו בהתפ"ב על המסך דבחי"ג מ"מ לא נתבטל אור העב מלהיות בחינת כלי, משום שבהתפשטות ב' היה חסר אור הכתר

[32]עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"ג.

ואם תאמר כאשר יחזור האור הזך לירד ולהתפשט בכלי, יחזור ויזדכך הכלי כבראשונה, ויתבטל מלהיות בחינת כלי. התשובה בזה הוא כי לא חזרו כל היוד ספירות, שנתעלו למקורם, לחזור ולירד כולם, אמנם הט' תחתונים לבדם ירדו, והעליונה, שהוא הכתר, נשארה תמיד עם המאציל, ובזה נמצא, שאור החכמה הוא שחזר להתלבש בכלי הכתר, וכן כל שאר הספירות, ויכולים הכלים לקבל האור הממועט ממנו עתה, ממה שהיה להם בתחילה.

ד התפ"א של עקודים יצאה בבחינת נפש לבד

והנה דע, כי כולם יצאו בבחינת נפש לבד, וזה סוד הפסוק נשבע ה' בנפשו כי האצילות הנקרא נקודים, כמו שאמרנו, והוא הנקרא הוי"ה, נשבע במי שגדול ממנו, והוא עולם העקודים, אשר יצאו בבחינת נפש לבד. ובזה תעמיק ותראה כמה עמקו מחשבותיו יתברך, כי אפילו עולם עליון של העקודים, אינו אלא בחינת נפש לבד.

ה בעקודים יצאו הכלים ממטה למעלה, תחילה כלי מלכות ולבסוף הכתר, בהיפך מנקודים שיצאו שם הכלים ממעלה למטה

והנה כל היוד ספירות יצאו, אבל לא יצאו יחד כולם, רק תחילה יצאה בחינת מלכות מעולם העקודים, היפך מעולם הנקודים. וכמ"ש במקומו בע"ה.

ו תחילה יצאה מלכות בבחינת נפש, ואח"כ כשיצא היסוד בבחינת נפש, נתוספה ממנו הארת רוח למלכות

ומלכות זו יצאה בבחינת נפש לבד, כי אין לך ספירה שאין לה בחינת נר"ן כנודע, אמנם לא יצאו עתה אלא בבחינת נפש לבד. והנה תחילה יצאה מלכות בבחינת נפש, ואח"כ, כאשר יצאה בחינת היסוד, לא נתגלה בהיסוד רק בחינת נפש לבד לעצמו, אבל נתוסף הארה בהמלכות שנתגלה בה בחינת רוח.

ז אור הרוח בא מן ו"ק דז"א, וע"כ ביסוד התחיל אור הרוח להתגלות, ונשתלם עם ביאת החסד דז"א

וטעם הדבר, הוא לפי שסוד הרוח בא מו"ק כנודע, ולכן בבא היסוד התחיל להתגלות במלכות בחינת הרוח, ואינו נשלם לגמרי עד שיצאו כל הו"ק, שהוא מהיסוד עד החסד, ואז נגמר בחינת הרוח כולו של מלכות. ובבא כל אחד מהם, היה מתגלה במלכות קצה א' מבחינת הרוח, כמ"ש בזוהר תרומה.

ח ה' חסדים הם, חג"ת נ"ה כנגד ה' הבחינות כח"ב תו"מ, ויסוד אינו חסד פרטי אלא הוא הכולל של כל ה' חסדים חג"ת נ"ה

וכבר נודע, כי היסוד אינו מכלל הו"ק, כי אינם רק ה' חסדים מחסד עד הוד, אך היסוד, אינו לוקח חסד פרטי לעצמו, רק שנכללים כל הה' קצוות בו, נמצא כי בחינת כללות

של הרוח, זה הוא שנתגלה במלכות כאשר בא יסוד, אבל בצאת ההוד או הנצח וכיוצא משאר ספירות אז היה מתגלה בחינת הקצוות ממש של הרוח במלכות.

ט כשיצא יסוד דז"א נתגלתה כללות הנפש דז"א, וכשיצא ההוד נתגלה קצה א' דנפש ז"א וכו', עד שנשלמו הו' קצוות

והנה כל זה הוא מה שנוגע אל בחינת המלכות, אמנם מה שנוגע אל הו' קצוות דזעיר אנפין הוא באופן זה: כי בצאת היסוד, אז מתגלה בחינת כללות ה' קצוות דזעיר אנפין בבחינת נפש לבד, אך בבוא ההוד אז מתגלה קצה א' דנפש דזעיר אנפין. וכן עד שנשלמו כל הו' קצוות.

י כל קצה וקצה מחג"ת נ"ה כשיצאו נתנו כללות הארת הנפש ביסוד. אבל בה' הבחינות עצמן אין אחד מוסיף כלום לחברו

עוד יש הפרש אחד בין היסוד לה' קצוות אחרים, והוא, כאשר בא ההוד נתן כח כללותו מחדש ביסוד, בחינת נפש לבד, וכן כולם, עד שיצא החסד, וגם הוא נתן בצאתו, כח כללותו ביסוד, מה שאין כן בשאר ה' קצוות, כי בבוא אחד לא היה מוסיף שום תוספות בחבירו כלל ועיקר, כי כולם שוים, רק כאשר נשלמו כל הששה, אז נמצא, שנגמר כל הזעיר אנפין בבחינת נפש.

יא כשיצאה בינה היתה לעצמה בנפש, ורוח לז"א, ונשמה למלכות. וכשיצאה חכמה היתה נפש לעצמה, ורוח לבינה וכו'. וכשיצא כתר היה בנפש לעצמו ורוח לאבא וכו'

ואחר כך יצאה הבינה, בבחינת נפש לבד לעצמה, ובחינת רוח לזעיר אנפין, ובחינת נשמה למלכות. ואחר כך יצאה החכמה, בבחינת נפש לעצמה, ובחינת רוח לבינה, ובחינת נשמה לזעיר אנפין, ובחינת חיה למלכות. אחר כך יצא הכתר בבחינת נפש לעצמו, ובחינת רוח לאבא, ובחינת נשמה לאמא, ובחינת חיה לזעיר אנפין, ובחינת יחידה למלכות.

יב כשיצא כתר היה בו נפש לבד. וגם בחינה זו לא נשארה בו, כי נסתלקה למאציל

והרי כי בבוא כתר, שהוא אחרון מכולם, לא יצא כי אם בבחינת נפש לבד. וזה סוד הפסוק נשבע ה' בנפשו, על דרך הנ"ל. ואפילו בחינה זו של נפש הכתר, לא נשארה בעולם עקודים כנ"ל, כי חזרה להתעלם, ונשארה דבוקה במקומה במאצילה.

יג בבוא כתר היו למלכות נרנח"י ושאר הספירות היו חסרות, והוצרכו לחזור אל המאציל

ואמנם בבוא כתר, נמצאת המלכות שלמה מכל ה' אורות פנימים, שהם נרנח"י. ועתה היו חסרים עדיין כל הספירות (כנ"ל), שיצאו חסרים בלי תשלומין, והיה זה ממש בכוונה גמורה (כנ"ל), ולכן הוצרכו לחזור ולעלות אל המאציל לקבל ממנו תשלומיהן.

יד הכתר יצא אחרון וחזר ראשון. ומלכות יצאה ראשונה וחזרה אחרונה

ואמנם עתה בחזרה היה הכתר חוזר בתחילת כולם, נמצא שיצא אחרון ונכנס ראשון. והמלכות היה להיפך, כי יצאה ראשונה ונכנסה אחרונה. וזה סוד הפסוק, אני ראשון ואני אחרון. וביאור זה הפסוק יצדק בין בספירת הכתר בין בספירת המלכות, אלא שזה היפך זה. והוא כמו שנודע כי "אני" הוא כינוי אל המלכות, ובהפוכו "אין" כנוי אל הכתר.

טו בהעלם הכתר עלתה מלכות במקום יסוד. ועי"ז קיבלה מלכות מקיף דחיה, וז"א קיבל יחידה, ובינה חיה, וחכמה נשמה

והנה בהתעלם הכתר אל מקורו, עלתה החכמה במקום הכתר, ובינה במקום חכמה, וכן על דרך זה כולם, עד שנמצא המלכות במקום היסוד. ועל ידי עליה זו במקום היסוד, נתוסף בה האור, והיה לה בחינת מקיף א' שכנגד בחינת חיה הפנימית. גם זעיר אנפין עלה במדרגה אחת, ונתוסף בו בחינת יחידה מן אורות פנימים, ועתה נשלם לו ה' אורות פנימים. ובינה, נתוסף בה בחינת חיה הפנימי. וחכמה, נתוסף בה בחינת נשמה הפנימית.

טז כשעלתה חכמה נתוספה בבינה יחידה וז"א קיבל מקיף דחיה, ומלכות מקיף דיחידה

ואחר כך עלתה החכמה בהמאציל, ועלתה בינה במקום הכתר, ונתוסף בה בחינת יחידה הפנימית, ונשלמה בכל אורות ה' פנימים. וזעיר אנפין, נתוסף בו מקיף אחד נגד חיה הפנימי. ומלכות נתוסף בה מקיף יותר עליון, אשר כנגד יחידה הפנימית.

יז כשעלתה בינה נתוסף בז"א מקיף דיחידה, ויותר מזה לא הרויחו ז"א ומלכות

ואחר כך עלה חסד במקום כתר, כי בינה עלתה במאצילה, ואז נתוסף בז"א גם בחינת מקיף ב' עליון, שכנגד יחידה הפנימית. ומשם ואילך לא הרויחו זעיר אנפין ומלכות, ולא נתוסף בהם עוד תוספות אור.

יח בכל בחינה ובחינה יש י"ס ונכללות בה' הן בפנימיים והן במקיפין

והענין הוא, בהקדמה אחת שצריך שתדע, והוא, כי הרי נת"ל כי בכל בחינה ובחינה מכל עולם ועולם ובכל פרצוף, יש בו יוד ספירות לא פחות ולא יותר, והם אורות פנימים עשרה, ומקיף עשרה, אמנם יוד פנימים נכללים בה' בלבד, שהם כנגד הה' בחינות פרצופין שיש להם, כנזכר במקום אחר, והם א"א ואו"א וזו"ן, והם עצמם נקראים נרנח"י של כללות של כל עולם ועולם לבדו. וכן על דרך זה במקיפים, שהם יוד ונכללים בה'.

יט בע"ס דראש יש ה' אורות פנימיים וה' אורות מקיפים, אבל מפה ולמטה דא"ק יש רק ה' פנימיים וב' מקיפים יחידה חיה

אמנם דע, כי בכל האורות והעולמות והפרצופין שיש מן החוטם של אדם קדמון

ולמעלה, בכל פרצוף, יש תמיד כל הבחינות האלו שלימות, שהם: ה' אורות פנימים הכלולים מיוד ספירות פרטיות כנ"ל, וה' מקיפים הכלולים מיוד ספירות פרטיות, אך מפה דאדם קדמון ולמטה עד סוף כל העולמות, לא יש רק ה' אורות פנימים, וב' מקיפים העליונים, שהם כנגד יחידה חיה, ולא עוד, כי האור נתמעט משם ולהלאה. לכן בעולם העקודים שהם האורות היוצאים מפה דאדם קדמון ולחוץ, לא היה בו רק ה' אורות פנימים וב' אורות מקיפים, ואין עוד. וזכור הקדמה זו.

כ בהמשך זמן עלית הכתר למאציל נסתלק גילוי יחידה ממלכות

[33]ודע כי כאשר עלה הכתר אל המאציל, אז באותו שיעור והמשך הזמן שהיה עולה, אז המלכות, נסתלקה ממנה בחינת גילוי יחידה, שהוא האור שהיה נמשך לה מן הכתר, שכיון שהכתר היה עולה ומסתלק, לא היה כוונתו להאיר בה, אמנם נשאר בה הרשימו לבד.

כא כשסיים כתר עליתו למאציל חזר גילוי יחידה למלכות

וכאשר סיים הכתר להתעלם וסיימה המלכות לעלות עד סיום היסוד אז חזר להאיר בה המאציל כבתחילה בחינת היחידה שבה. כי אחר שעלה הכתר בהמאציל, גם היא עלתה ביסוד, והיתה מדרגה אחת קרובה יותר אל המאציל, והיתה מקבלת עתה ממנו מה שהיתה מקבלת מקודם מן הכתר. אך כל זמן שלא סיים הכתר לעלות, אז היה הכתר מפסיק בין מאצילה ובינה, והכתר עצמו גם כן לא היה מאיר בה. וכן על דרך זה הוא בבחינת חיה שמקבל מן הכתר. וכן על דרך זה החכמה ובינה וכיוצא בהם.

כב בהמשך זמן עלית חכמה למאציל נסתלק גילוי חיה ממלכות. וכשחכמה סיימה עלייתה חזר גילוי חיה למלכות

וכן כשעלה חכמה למעלה במאצילה נסתלקה מן המלכות החלק שהיה מגיע אליה ממנו, ולא נשאר בה רק רשימו לבד, עד שהשלימה החכמה לעלות למאצילה, ואז חזר האור כבתחילה. וכן תקיש מזה אל כל השאר, כי הם חלוקות רבות. כי כשהתחילה חכמה לעלות בכתר, נסתלקה הארתה מכל אשר למטה ממנה, וכשכבר עלתה בכתר, אז חזר כבתחילה. וכשחזר פעם ב' לעלות במאציל נסתלק האור פעם שני, וכשנגמר לעלות חזר האור לאיתנו. והמעיין יבין שאר חלוקים על דרך זה, בענין המקיפים דזו"ן, שלוקחים בעת חזרתן והסתלקותן למעלה.

[33]עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"ד.

הסתכלות פנימית

פרק א

ספירות העקודים, כולל ו' פרקים בהם מתבאר ששה ראשי ענינים: א. ענין זווגי דהכאה ובטישות. ב. ענין אור חוזר. ג. ענין הרשימות. ד. ענין הכלים. ה. ענין המסך. ו. ענין אור ישר.

היות שדברי הרב שבכאן המה כולם יסודיים, שכל אדני החכמה בנוים עליהם, ואין לך ענין קטן בכל העולמות אבי"ע, שלא יהיה בהם בכללות ובפרטות, תוצאות מכל הענינים כולם המובאים כאן בעשר הספירות דעקודים, ולא עוד אלא מכל שינוי קל וחידוש קטן שבכאן, מסתעפים בפרצופי אבי"ע ענינים רבים ועמוקים מאד, שהרי נודע, שכל הכחות וחידושי צורות שבעליונים מחויבים להמצא בכל תחתון מהם אף פרט קטן לא יחסר, שזה נוהג בכל ההמשך השתלשלות של הפרצופין והעולמות עד סוף עשיה ומכל שכן כאן, שעדיין אנחנו עסוקים בקו הראשון, הנמשך מא"ס ב"ה למקום הצמצום, שהוא פרצוף הא' דאדם קדמון. וע"כ, כל מלה ומלה שבכאן, היא מרגלית יקרה לאין ערך, שצריכים להבינה בכל רחבה ובהגדרתה האמיתית, ולשננה ולזכרה בכל המשך החכמה.

ולפיכך, באתי לסדר כאן את ראשי הענינים, המובאים בחלק הזה, בסדר המועיל לזכרון, גם להבחין בכל ענין, מעקרי הבחנות שהרב מביאם כאן, ולהגדיר כל דבר עד כמה שאפשר, בכדי שהמעיין יוכל להשמר, שלא יוציא שום דבר מחוץ לגדרו הנאמן, כי טעות קלה במקומות אלו, תפסיק את ההבנה לגמרי בהמשך החכמה.

פרק א

ה' מיני זווגי הכאות ובטישות

ה' מינים מזווגי הכאות ובטישות, אנו מוצאים כאן בדברי הרב, בהתפשטות א' דא"ק, שהם:

א' הנקרא הסתכלות א', שהוא זווג דהכאה דאור העליון בהמסך שבכלי מלכות, שהוא לבחינת כלים של ראש. (כנ"ל בח"ג פי"ב אות ד').

ב' הוא הכאה וביטוש דאו"פ ואו"מ זה בזה בצאתם מחוץ לפה דא"ק. שמביא הרב כאן (פ"א אות ג').

ג', הנקרא הסתכלות ב', שהוא זווג דהכאה דאור עליון במסך שבכלי מלכות, שהוא לעשות כלים לגוף. (המובא בח"ג פי"ב אות ה' ובע"ח ש"ד פ"ג).

ד', הכאה וביטוש דהרשימה ואוה"ח היורד, זה בזה. (המובא כאן פרק ג' אות ט').
ה', ביטוש דאור המלכות עם אור החוזר היורד. (המובא כאן פרק ד' אות ג').
זווג דהכאה הא', עושה רק שרשי כלים. הב', הכלי והאור מעורבים. הג', עושה כלים גמורים
והנה שורש הכל הוא הזווג שנקרא הסתכלות א', שממנו נמשך כל האור שישנו בפרצוף, וקבר נתבאר ענינו היטב, בדברי הרב (בח"ג פ"א אות א' ופרק י"ב אות ב' ג'). אמנם הוא מספיק רק להוציא שרשי כלים, שנקרא בחינת התלבשות בכח ולא בפועל ממש. כי אוה"ח מלביש כאן ממטה למעלה, שפירושו בחינת התנגדות להתלבשות בעביות הכלי וע"כ נקראות עה"ס שבראש, בשם א"ס ב"ה, או כתר, כמ"ש הרב (שם ח"ג פ"ו אות ז') עש"ה. ולא עוד אלא אפילו אח"כ, כשנתפשטו עה"ס ממלכות של ראש ולמטה לתוך הגוף עד הטבור, עדיין אין שם בחינת כלים ניכרים לעצמם, אלא, שהאור והכלים כמו מעורבים יחד, כמ"ש הרב כאן (פ"ו אות א', עש"ה). ועיקר גילוי הויות הכלים מתחיל מהסתכלות ב', שנעשה על המסך, אשר בכלי מלכות, בעת הזדככות, דהיינו ד' הקומות היוצאות במדרגות של זיכוכו.
זווג דהכאה הג' נעשה ע"י או"מ ואו"פ, שאו"מ מזכך את המסך ואור העליון מזדווג בהכאה על המסך במדרגות של הזדככותו ומוציא ד' קומות חו"ב תו"מ
וענין הזדככות זו, נעשה על ידי הכאה של או"פ ואו"מ זה בזה, כמ"ש הרב (כאן בפ"א אות ג') וע"ש באו"פ. ונתבאר שם, שאוה"מ מזכך העביות שבמסך, עד שהוא נעשה זך כהמסך שבמלכות של ראש. ובאמת נעשה כל הזיכוך הזה בבת אחת וברגע אחת, כמ"ש הרב (כאן פ"א אות ט') אלא, מתוך שהאור העליון אינו פוסק מלהאיר אפילו רגע, נמצא אור העליון מזדווג עמו בד' המדרגות שהמסך בא בדרך זיכוכו, ומוציא שם ד' קומות של ע"ס, שהן חכמה בינה ז"א מלכות. כמ"ש באו"פ (פרק א' אות ז').
גמר גילוי הכלים אינו, אלא ע"י הסת"ב
והנה נתבאר, ההפרש בין ג' מיני זווג דהכאה: כי הסתכלות א', הגם שהוא השורש והמקור לכל האורות והכלים שבפרצוף, מ"מ אין בו שום התגלות בפועל, וכל הגילוי הוא רק על ידי הסתכלות ב' הנעשית במדרגות זיכוכו של המסך, וענין הזדככות הזה נעשה על ידי הכאה ובטישא של או"פ ואו"מ זה בזה.
ב' זווגי הכאה האחרונים הם לצורך הפרצוף שלאחריו
וכל אלו ג' מיני הכאות, הם לצורך עצמו של הפרצוף, אמנם דבר ההכאה וביטוש של הרשימה עם אוה"ח זה בזה, הוא לצורך הכלים של הפרצוף שלאחריו. כמ"ש באו"פ (פ"ב אות ג') ועד"ז הוא ההכאה של אור המלכות ברשימה, שהוא לצורך כלי המלכות

מהפרצוף שלאחריו. והנה נתבאר, שג' מיני הכאות ראשונות הם לצורך הפרצוף עצמו, וב' הכאות האחרונות הן לצורך הפרצוף שלאחריו.

פרק ב

י"ב מיני אור חוזר או"ח הנדחה בכללו ממלכות, נעשה לאו"מ

י"ב מיני או"ח, אנו מוצאים כאן בדברי הרב, ואלו הם:

הא', הוא או"ח הנדחה מבחי"ד בעת הסתכלות א', שהמסך מעכב על אור העליון ואינו מניחו להתפשט שם, והאור חוזר לאחוריו, ומלביש על עשר הספירות דאור ישר, כנודע. והנה ב' מיני או"ח יש להבין כאן, א', הוא כללות האור הנדחה מהתלבש בכלי מלכות, שהוא שיעור גדול מאד ומאד, ומכ"ש בפרצוף הראשון דא"ק שאנו עסוקים בו, שהוא כולל כל ההפרש, מא"ס ב"ה שהיה ממלא כל המציאות, אל פרצוף א"ק, שהוא רק בחינת קו דק של אור כלפי אור א"ס ב"ה. ותדע, שהאו"ח הזה הוא כולל כל האו"מ, שבעולמות כולם.

או"ח המלביש לאור ישר, הוא תולדה של או"ח הראשון הנדחה ממלכות

ומין הב' של או"ח הכלול כאן הוא האו"ח העולה ממטה למעלה ומלביש לע"ס דאו"י. ויש בזה עמקות רבה. כי באו"ח הנדחה מן בחי"ד, יש להבין בו בחינת קיום דהיינו ממשיות האור הנדחה משם. ויש להבין בו בחינת שלילה, שהיא כח ההכאה לפי עצמה, המולידה אור גדול, מפאת הפרישה מהאור. והוא בחינת יחס משותף מן האור הנדחה לאחוריו, ומן הבחי"ד הנשארת ריקנית מן האור ההוא, ואו"ח הזה הנולד מפאת הפרישה מן האור, הוא האוה"ח דמין הב', העולה ומלביש על ע"ס דאו"י. וע"כ הוא נחשב לתולדה מן או"ח דמין הא' הנ"ל, להיות בעיקר מן בחינת השלילה, אלא על ידי יחס משותף כמבואר.

ב' מיני או"ח הם או"פ ואו"מ הפרש גדול בין חו"ב תו"מ דאו"פ

והנה ב' מיני או"ח הנ"ל, הם נבחנים לאו"פ ואו"מ של ע"ס דראש. כי אותו האו"ח המלביש על ע"ס דאו"י, הוא חלק קטן מאוד מכללות האו"ח הנדחה לאחוריו, להיותו, רק תולדה ובחינת יחס משותף, מכלי מלכות ואור הנדחה. וכבר ידעת, שיש ד' בחינות של אור ישר זה למעלה מזה, הנקראים ח"ב, ז"א, ומלכות, והכתר הוא שורשם. וההפרש ביניהם רב ועצום מאד. ולפיכך, אינו דומה התולדה שנולדת מבחינת יחס משותף של האור הנדחה עם בחינת מלכות, להנולדת מיחס משותף, מן האור הנדחה עם בחינת ז"א, ומכ"ש עם הבחינות שלמעלה מז"א.

נרנח"י נולדים ויוצאים מיחס משותף מאו"ח הנדחה, וכח"ב תו"מ דאור ישר

ובהמתבאר תבין, לידת ה' האורות, הנקראים: נפש רוח נשמה חיה ויחידה. כי הנולד

מן יחס משותף, מאו"ח עם בחינת המלכות, נקרא אור הנפש. והנולד מיחס משותף, מאו"ח עם בחינת ז"א, נקרא אור הרוח. והנולד מיחס משותף, מאו"ח ובחינת בינה נקרא אור נשמה. והנולד, מאו"ח עם בחינת חכמה, ניקרא אור החיה. והנולד, מאו"ח ובחינת הכתר נק' אור היחידה.

אם או"ח המלביש הוא תולדה מיחס משותף מאו"ח הנדחה, עם המלכות, נבחן האור לאור הנפש

והנה עתה, אשר האו"ח המלביש על ע"ס דאו"י, היה תולדה מהאו"ח עם בחינת המלכות, הרי האור הנמשך תוך ע"ס הללו, נק' אור נפש. והוא בחינת או"פ של ע"ס הללו, וכללות אוה"ח הנדחה, הוא אוה"מ של ע"ס הללו. והנה נתבאר ב' מינים של או"ח.

או"ח ג', הוא המלובש במלכות דראש, שהוא מקור וכתר, הן לע"ס דאו"ח שבראש, והן לע"ס שבגוף

המין הג' של אוה"ח, הוא אוה"ח הנשאר קבוע וקיים במלכות של ראש, בבחינת מקור ומאציל לכל האורות והכלים, שיש בגוף. שאין לך משהו בגוף, שלא יהיה נמשך מהמקור ההוא, כי בהיות המלכות, בכמות אוה"ח שהיא מעלית, מלבשת לכל האורות של ראש, כנ"ל, הריהי נחשבת בזה לבחינת כתר ושורש, הן לאורות דראש והן לאורות של הגוף. כי אין אחיזה כלל באור בלי כלי וכיון, שהיא המולדת את אוה"ח המלביש לאורות, ע"כ נחשבת כמו שהולידה גם לאורות עצמם.

או"ח ד' הוא מתפשט מן הפה עד הטבור, שנעשה לכלים על או"י, אלא בלתי גמורים

המין הד', הוא, האו"ח המרחיב את כלי המלכות, לע"ס מינה ובה ממעלה למטה, המכונה, מפה עד הטבור. כי המלכות של ראש מכונה פה, והמלכות של הגוף, שהיא הספירה העשירית של המלכות דראש, נקראת טבור. ובאמת אוה"ח הזה נעשה לבחינת כלים ממש, על עה"ס דאור ישר, היורדים בתוכו ממעלה למטה, כי על כן, נקראות עה"ס הללו, בשם, גוף הפרצוף, אלא שאינן ניכרות כן, והוא מפאת חשיבותו הרבה של העביות שבו. כמ"ש באו"פ (פ"ו אות ה').

או"ח ה' הוא או"ח שבמלכות דגוף הנקרא טבור

המין הה', הוא אוה"ח שבמלכות דגוף, הנקרא אור נקבה, שהוא באמת הארה מאור ישר, אלא שהוא הארה קטנה, שיש בה רק בחינת קבלה, מבלי שום כח של השפעה, וע"כ נקרא בשם או"ח. וזכור זה.

או"ח ו' הוא המתפשט מטבור ולמטה

המין הו' של או"ח, הוא כל המתפשט מטבור ולמטה דגוף וכולו הוא בחינת מלכות של הגוף בלבד, כי ע"ס המתפשטות מהפה לגוף, הנה טה"ס הראשונות, הן מסתיימות על הטבור, והמלכות שבהן תופסת כל זה המקום, אשר מהטבור עד סיומו של הפרצוף.

ואע"פ שהיא רק מלכות בלבד, מ"מ היא נבחנת לעצמה שמתפשטת לע"ס. והוא מצד בחינת הסיום של כל ספירה וספירה הנבחן במקום הזה.

היוצא בזווג דהכאה בראש, אינו נבחן אלא בגוף. ההתפשטות עד המלכות נבחנת מפה עד הטבור. והדחיה ממלכות נבחנת מטבור ולמטה

וצריך שתבין כאן, כי אין לנו שום תפיסה בע"ס של ראש להיותן בחינת א"ס ב"ה, וכל מה שאנו מבחינים בע"ס של ראש, הוא רק מבחינת התפשטותן אל הגוף, ומתחתון ילמד העליון. ולפיכך מה שאנו אומרים, שהאור העליון התפשט עד המלכות, והמסך שבכלי מלכות הכה באור ולא נתנו לבא בכלי המלכות, והחזירו לאחוריו, שהאור החוזר הזה הלביש ע"ס דאו"י. הנה הלבשה זו, לט"ס הראשונות, ודחיה זו, מלהתפשט במלכות, הן נבחנות לנו, מטעם שמתפעלים כן בגוף על הטבור, שט"ס הראשונות הנמצאות מטבור ולמעלה, נמצאות מקובלות ומלובשות בתוך אוה"ח. והאור השייך לספירת מלכות, הוא נדחה ואינו מקובל במלכות דגוף, שהוא כל המקום שמטבור ולמטה. ומתוך שהמלכות הזאת היתה מלבשת בהיותה בבחינת א"ס ב"ה מטרם הצמצום, את כל עה"ס, כי על כן היה האור ממלא את כל המציאות, כמ"ש זה באורך בהסת"פ (ח"א פ"א ופ"ב עש"ה). ע"כ אנו מבחינים ג"כ במלכות שנצטמצמה, דהיינו במקום שמטבור ולמטה, שנשארו בה עשרה חללים, שנתרוקנו מאור שהיה להם, בהיותם בבחינת א"ס ב"ה, אשר עתה אין בתוכם אלא או"ח בלבד. ולפיכך אנו מבחינים במלכות דגוף, עשר ספירות בפני עצמן, להיותן נושאות כל החסרון שהופיע בסבת הצמצום. והבן היטב. ומטעם זה, נקרא אותו מקום שמן הטבור ולמטה בשם אחורים, מפאת חסרון אור ישר. והמקום שמטבור ולמעלה, נקרא בשם פנים דפרצוף, מפאת שהוא המקום של כל האור אשר בפרצוף, כמבואר.

או"ח ז' הוא הנשאר בפרצוף אחר הסתלקות אור הישר ממנו

המין הז', הוא אוה"ח הנשאר למטה בגוף, אחר הסתלקותו של אור ישר משם. המובא בדברי הרב (פרק ב' אות י') כי בחזרת אור הישר למעלה לשורשו, אין אוה"ח עולה עמו, שהרי כל עיקרו של או"ח הוא אור הסתלקות, כמו שנתבאר לעיל אות ח', שהוא מבחינת הפרישה של בחי"ד, שאינה מקבלת האור, שזהו מכח הצמצום והמסך הרכוב עליה, הנבחן לעביות ודין לפי מוצאו, אלא בשעה שנעשה לכלי הממשיך והמלביש לאור העליון, הרי מתהפך העביות והדין הזה ונעשה לזכות ורחמים גמורים, עד שאינו ניכר כלל לשפל וכהה כלפי אור העליון המלובש בתוכו, כנ"ל באות י"ד. אמנם בשעת ההסתלקות, שאור העליון התפשט ממנו, ועלה לשורשו, הנה פקעה ממנו חשיבותו ולא

נשאר ממנו יותר ממה שהוא לפי מהותו עצמו, דהיינו עביות וצמצום ודין, כנ"ל. ובזה מובן שבעת ההסתלקות, שחזר האו"י אל שורשו, לא יכול אוה"ח לעלות עמו למעלה, ואדרבה כי עתה נגלתה ירידתו למטה, דהיינו שנגלה הדין והעביות שבו, כמו שהוא לפי מהותו עצמו, כנ"ל. ומשום זה הוא נקרא אור עב. ומעתה נבחן ההפרש למפרע, בין הכלים שהלבישו את האור דהיינו או"ח, ובין האור המלובש בו, מה שלא היה ניכר כלל מטרם ההסתלקות, כנ"ל באות י"ג. וזהו שאומר הרב שם, אשר אור העב הזה הוא בחינת הכלים של הפרצוף.

או"ח ח' הוא או"ח הנ"ל, אחר שהשיג עביות יתרה על עביותו

המין הח' הוא, אור החוזר הנ"ל, מבחינת קבלתו עביות יתרה על עביותו שמעצמו, כבדברי הרב (פרק ו' אות ב'). כי מלבד העביות שנתגלתה בו, ממה שהוא לפי מהותו, הנה עוד נתוסף בו הרושם של דין חדש שהשיג מתוך ההסתלקות של עתה, שהשאיר אותו בחושך, שנמצא מחמת זה בהתעבות כפולה.

או"ח ט' הוא עולה מזווג דהכאה על המסך במדרגות הזדככותו

המין הט', הוא אוה"ח העולה ע"י זווג דהכאה, הנעשה על המסך במדרגות של הזדככותו, אשר הקומות היוצאות בזווגים האלו, נחשבות בכללן לאו"ח, אפילו אוה"י שבהן, מטעם שאלו הזווגים יוצאים בזמן הדין, דהיינו בשעת הסתלקות האורות למאציל.

ואין להקשות, הרי יש בכל קומה וקומה התפשטות אור ישר ממעלה למטה לתוך הגוף, וכל הנמשך ממעלה למטה הוא רחמים, כנודע. והענין הוא, כי באמת אין כאן יותר, רק ענין הזדככות לבד, ואפילו אלו הזווגים הנעשים מאור העליון נכללים גם כן תחת בחינת הסתלקות האורות, משום שדרכה של הזדככות כך, כי הכרח הוא שיעבור ויבא בד' הבחינות בדרך הזדככותו, אשר אור העליון שאינו פוסק אפילו רגע, נמצא מזדווג עמו על דרכו. והרי זה דומה, לאדם היוצא מהבית לחוץ, אע"פ שהוא עושה, למשל, ד' פסיעות בדרך יציאתו מהבית, מ"מ אין אנו מתחשבים עמהם כמו שהיו ד' חניות באמצע הליכתו, וזה לא יעלה על הדעת כלל, שהרי אי אפשר לו לצאת מהבית זולת דרך פסיעות, כי דרך ההליכה בכך. כן הענין שלפנינו, אע"פ שבזמן ההסתלקות עובר המסך ד' בחינות, שאור העליון מזדווג עמו על דרכו, מ"מ אין זה נחשב לבחינת התפשטות של אור העליון לתוך הפרצוף, מבחינת רחמים, אלא שנחשב לבחינת דין, כי הזמן הוא זמן של הסתלקות, שהוא כולל ג"כ את ההתפשטויות שעל דרכו, מפני שכן דרכו הרגיל של ההסתלקות. וזכור זה.

והנה נתבאר, אף על פי, שיש בכל זווג וזווג, היוצא בזמן הזדככות המסך, קומה שלמה של רת"ס, עכ"ז אינם נחשבים לאו"י רחמים, אלא לאו"ח ודין, כמבואר. אמנם כל זה אמור, כלפי עצמותו של הפרצוף בכלל, שסובל מהסתלקות האורות מתוכו, וע"כ אינו מחשיב כל כך, את הקומות היוצאות בדרך ההזדככות והסתלקות האור, מה שאין כן, בהתחשב עם ערכי הקומות דהיינו, מבחינת פרטיותן שלפי עצמן של הקומות ההן, יוצא לנו ערך ההפכי, כי כל קומה היוצאת ע"י זווג היותר קרוב למאציל, היא משובחת ביותר, (ע"ד שנתבאר באות ט' י' ע"ש). כי בבחי"ד לא יצא רק אור הנפש, וכשנזדכך אל בחי"ג יצא אור הרוח, וכשנזדכך לבחי"ב יצא אור הנשמה, וכו'.

וענין ערך ההפכי הנ"ל, צריך להבינו היטב בבהירות מוחלטת, כי הוא כל הקשר וכל הבדל בין האור וכלי, וע"כ, חסרון ידיעתו יכשיל אותנו בכל שעל וצעד במשך החכמה שלפנינו. והענין הוא כי יש בחי' כלי קבלה לאור העליון מצד האור ישר, שהן ה' הבחינות כח"ב זו"ן. או נרנח"י. ויש כלי קבלה מצד האור חוזר, שהן הקומות שנקראות ג"כ כח"ב ז"א ומלכות. והן הפכות זו לזו מן הקצה אל הקצה. כי מאותו הזווג שיוצא קומת כתר של האו"ח, דהיינו הכלי היותר גדול, יוצא בחינת נפש דאור ישר, שהיא האור היותר קטן. וכמובא לעיל.

והנה כבר נתבאר מקורם של ב' הערכים הללי, כי הערך של ד' הבחינות דאור ישר נמשך כן מאור א"ס ב"ה, אשר ג' הבחינות הראשונות, עדיין אינן נחשבות לכלי קבלה, משום, שעדיין לא ניכר בהן ההבחן של שינוי הצורה וכל השינוי ביניהן ובין אור העליון, הוא רק בזה, שהן גורמות להשתלשלות בחי"ד, שהיא בחינת הקבלה הגמורה. כנודע. ולפיכך נבחנת כל בחינה הזכה יותר לגדולה יותר, משום שיש לה יותר דבקות עם אור העליון המלובש בה וע"כ הכתר, שהוא גורם יותר רחוק אל בחי"ד, הוא השורש לכל ההתפשטות. ובחי"א, שהיא הגורם יותר קרובה אל בחי"ד, מכתר, נחשבת לאור קטן מן הכתר, כי מלבד שהיא עלולה ומסובבת מהכתר, נמצא בה ג"כ בחינת שינוי דק כל שהוא מהאור המלובש בה, והיינו במה שהיא גורם שני וקרובה יותר אל בחי"ד. וכן בחי"ב שהיא גורם שלישי וקרובה יותר לבחי"ד, נמצא האור המלובש שם קטן יותר. וכו' עד"ז. עד שהבחינה הד' בעצמה נמצאת לגמרי בלי אור, משום השינוי צורה שבה, שעליה היה הצמצום. כנודע כל זה מהחלקים הקודמים ואין להאריך.

והנה השינוי ערכים של הבחינות הנזכרות, נקראים בשם: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. שההפרש ביניהם הוא רב מאד. ועיקר ההפרש הוא, מצד קרבות והתרחקות אל בחי"ד, שעליה שורה כח הצמצום, כנ"ל. הנה עוד יש הפרש ביניהם של סבה ומסובב,

שכתר הוא סבה אל חכמה, וחכמה אל בינה וכו' ומעלת הסבה על המסובב ממנו, היא גדולה מאד ומאוד ברוחניים, ואין לו שום דמיון וערך עם מובן של סבה ומסובב בערכי הגשמיים, לפי שכאן כולם נצחיים וכל האורות המושגים למסובב, מחויבים לעבור אליו דרך הסבה שלו, ולא עוד אלא, שעיקר האור הזה העובר, נמצא נשאר בהסבה, ורק בחינת ענף קטן ממנו, מושפע ובא לתחתון המסובב ממנו, אע"פ שהאור אינו שייך, אלא למסובב, ויש עוד הרבה הבחנות. באופן, אשר המרחק בין הסבה למסובב ממנו הוא גדול לאין קץ. ומלבד כל זה יש הפרש גדול בד' הבחינות הללו לפי המין של האור בעצם, ואע"פ שהאור העליון כולו בהשואה אחת, אמנם יש כאן ענין של יחס משותף בין אור העליון ובין הבחינה של אור ישר שמלובש בתוכו. כי אור החיה, הוא בחינת עצמות, ואור הנשמה הוא בעיקר אור החסדים, ועוד שינוים שיתבארו במקומו.

ותדע, שכל הערכים האמורים לעיל, בד' הבחינות דאו"י, הם נמשכים כן מא"ס ב"ה, ומפאת ביאתם להאיר מהצמצום ולמטה. וכל אלו ההבחנות האמורות הן נוהגות ג"כ בע"ס דעגולים, והוא מטעם שבאים כן מא"ס ב"ה, בטרם הכנסם, בהזווג דהכאה והתלבשות האו"ח. וכבר ידעת, שכל החילוק מע"ס דעגולים לע"ס דיושר, הוא רק בדבר הזווג דהכאה, שאינו נוהג בעגולים.

ועתה נבאר הערך הב' דהיינו ה' הקומות דאור חוזר, שהוא ענין אחר לגמרי. וכבר נתבאר בחלק ב' בהסתכלות פנימית (פרק ו') אשר מהצמצום ולמטה, נעשה אוה"ח לכלי קבלה על אור העליון במקום הבחיה"ד, כמ"ש שם (פרק ב') כי אותו אוה"ח הנדחה מהמלכות, אשר המלכות אינה מקבלת מפאת העיכוב שבמסך, הנה הוא נעשה לכלי ובית קבול על האור, כמו שהיתה הבחי"ד בא"ס ב"ה, ואין שום אור מקובל בעולמות, זולת על ידי האור חוזר. כמ"ש שם.

ולפיכך, אם הזווג דהכאה נעשה על מסך דבחי"ד, שהיא היתה עיקר הבית קבול בא"ס ב"ה, שהיתה מלבשת שם לכל האור, שהוא עד הכתר, שה"ס, שהיה האור ממלא לכל המציאות, ע"כ עתה שכל שיעור הגדול הזה נדחה הימנה, ועלה למעלה בסוד או"ח, נמצא ג"כ או"ח הזה מלביש האור בכל גובהו דהיינו עד הכתר, ואם אמנם מזדכך לבחי"ג שבה, והמדה דבחי"ד שבה נעלמת משם, הרי המסך הדוחה את אור העליון מלהתלבש בה, אינו דוחה, אלא שיעור של ג' בחינות, שהרי אפילו, אם היה האור מתלבש בכלי זו דבחי"ג, הרי לא היתה מקבלת ממנו אלא עד החכמה, וע"כ קומת האו"ח הנדחה הוא ג"כ קצרה ואינה מלבשת אלא עד החכמה, וכו' עד"ז. כמ"ש שם.

וכמו שההפרש בין כתר לחכמה דאור ישר, הוא רב מאד ומאד כנ"ל, הנה ממש כמו כן, ההפרש בין קומת כתר לקומת חכמה דאו"ח הוא ג"כ לאין קץ ואין ערך, כי אע"פ שבאו"ח כל העב יותר גדול יותר, אמנם זה אמור, כלפי כלי ההמשכה דהיינו המסך והמלכות שבהם נעשה הזווג, משא"כ, להתלבשות האור, הנה הם צריכים לכלים היותר זכים, כי הכרח הוא שיהיה להאור השתוות הצורה עם הכלי, והאור שהוא גדול יותר בבחינות דאור ישר, הנה הוא, מטעם שהוא זך יותר (כנ"ל, באות כ"ב ע"ש), הנה מובן מאליו, שבביאתו להתלבש בהכלי של או"ח מחויב הכלי ההוא להשתוות אליו. ולפיכך הכרח הוא, שאם הקומה דאו"ח מגיע עד הכתר, הרי יש שם כלי זך ובהיר שהוא ראוי להלביש האור הגדול ההוא של כתר אמנם הקומה דבחי"ג, שקומתה רק עד החכמה, הנה הכלי, המלביש את אור החכמה, שפלה מעלתה באין ערך כלפי הכלי דכתר שבקומה דבחי"ד, וכו' עד"ז.

ואין להקשות, אם נזדכך העביות דבחי"ד, ונשאר רק העביות דבחי"ג, הנה נמצא, אשר נעלם בחינת המלכות משם, ונשארו רק ג' הבחינות הראשונות: כח"ב וז"א, א"כ היה צריך שתתקצר אותה הקומה מן המלכות, כי אותו חלק של או"ח חסר שם, ולמה נתקצר האו"ח מהלבשת הכתר, וזו הבחינה אינה חסרה שם. והענין הוא, כי כבר נתבאר בהסתכלות פנימית בח"ב (פרק ט') ענין, ב' המהלכים שיש בעה"ס. שעה"ס דאו"י, נבחנות מלמעלה למטה. והפוכו אוה"ח, שהוא נבחן ממטה למעלה. שמלמטה במקום המלכות דאו"י נמצא הכתר דאו"ח, ובמקום הז"א דאו"י, נמצאת החכמה דאו"ח, וכו', עד שבמקום הכתר של או"י, נמצאת המלכות דאו"ח. עש"ה.

ובזה תבין הסוד המובא בספר היצירה, נעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו. המובא בע"ח (שער ל"ט דרוש ט"ו) כי הבחי"הד, שהיא המלכות, היא סופן של הספירות ועל ידי הכאת אור העליון בהמסך שבה, היא ממשכת לתוכה את אור הכתר, כלומר שמקשרת אותו להאיר בפרצוף, ובזה נמצאת נעוצה ממש בתחלתו דהיינו בהכתר, שהוא תחלתו של הספירות. ומתוך שהכתר נמשך לאוה"ח דבחי"ד, הרי כל עה"ס נמשכות עמו, להיות. הכתר כולל כולן. ולפיכך נחשבת המלכות לכתר דאו"ח, דהיינו מדת כתר ממש ובחי"ג הנקרא ז"א דאו"ח, שהוא שני לה, מיוחסת רק לספירת החכמה להיותה שניה למקום הזווג דקומת כתר, וזכה במדרגה אחת וכו', עד הכתר שבה, שהוא החמישית למקום הזווג נבחנת רק למלכות. ונמצא בחינת סופו דאור ישר, שהיא ספירת המלכות נעוץ בתחלתו של או"ח, שהוא כתר דאו"ח.

ובזה תבין בפשטות הקושיא שהקשינו, אם נזדכך לבחי"ג הרי, אינו חסר מכאן רק מלכות, ולמה נתקצר אוה"ח, עד כדי כך, שלא יוכל להלביש על קומת כתר אלא רק מחכמה ולמטה. ועתה מובן זה היטב, כי יש כאן ערך הפך שהבחי"ד נחשבת כאן לכתר, ובחי"ג לחכמה וכו', בהיפך ממש מאוה"י, כמבואר.

אמנם, עכ"ז, יש להתחשב גם כן במדת הקבלה של אור ישר שנתבאר לעיל (באות כ"ב וכ"ד עי' שם) כי אע"פ, שנעוץ סופו בתחלתו, והמלכות ממשכת לעצמה אור הכתר ונעשית לספירת כתר, כנ"ל, אין זה אמור, שהמלכות ממשכת לעצמה אור היחידה ממש, כי זה לא יתכן בשום פנים, אשר אור היחידה תבוא בהמשכת כלי מלכות, אלא רק ע"י המשכת כלי הכתר דאור ישר, כי איך אפשר, שישתנה כל אותו היחס של הבחינות דאו"י עם אור העליון המלובשים ונמשכים כן מא"ס ב"ה, שההפרש של מעלה ומטה בהם, הוא גדול לאין ערך, כמו שנתבאר לעיל (באות כ"ג וכ"ד), אלא שהם שמורים בתכלית הדיוק, וכל בחינה לא תזיז מערך מעלתה אף משהו.

אלא ענין נעוץ סופו בתחלתו הכוונה היא, שאור הנפש של המלכות, המיוחס אליה מצד אוה"י הוא מתגדל ומשיג בחינת עצמו, הכלול בהכתר, כי הכתר כולל כל הע"ס עד המלכות שהאורות שבתוכם נבחנים, לה' חלקי יחידה שנקראים נרנח"י דיחידה, ולפיכך אור הנפש של המלכות, משגת עתה את שורשה שיש לה בכתר, שנקרא נפש דיחידה אכן אינה משגת אף משהו, למעלה מבחינתה עצמה. והבן זה.

והנך רואה, אשר הגם, שיש ערך הפכי בין עה"ס דאו"ח ובין עה"ס דאו"י. עם כל זה לא יבטלו ולא יפחיתו זה מזה אף משהו, כי אין אחד נוגע בחבירו כלל, אע"פ, שיוצאים בבת אחת מזווג אחד. ומהזווג בחי"ד יוצא קומה ע"ס עד הכתר ממש, אמנם רק עד נפש דיחידה. ומזווג דבחי"ג יוצאים, ע"ס בקומת חכמה, אמנם הוא אינו משיג מבחינת החכמה שנקרא חיה, כי בחי"ג הוא בחינת ז"א שהוא אור הרוח דאו"י, ואין אור החכמה נמשכת, אלא ע"י חכמה דאור ישר, כנ"ל. אלא שהוא משיג בחינתו עצמו, המושרש בחכמה, שהוא נקרא בחי' רוח דחיה. ועד"ז כולם, שכל אחד אינו ממשיך ואינו משיג רק בחינתו שבאור ישר, אלא הקומה דאו"ח גורם, שנוטל בחינתו ממקום גבוה, לפי מדת הקומה.

ואין להקשות לפי זה. איך יתכן אשר אור הרוח, שערכו עולה על הנפש לאין ערך, כנ"ל (באות כ"ג וכ"ד), הנה נמצא שמתלבש בקומה היותר נמוכה מאור הנפש. שהרי אור הנפש נמשך ע"י בחי"ד ומתלבש בקומת כתר, ואור הרוח המחויב להמשך על ידי בחי"ג ונמצא מתלבש רק בקומת חכמה, הנמוכה הרבה מקומת כתר. אמנם באמת בעולם

התיקון, כאשר נתקנו הכלים כהלכתם, נמצא תמיד, אע"פ שאור הרוח נמשך ע"י בחי"ג, מ"מ אינו מתלבש, אלא בקומת כתר, כי אז יורד הנפש מקומת כתר ומתלבש בקומה דבחי"ג, ואור הרוח מתלבש בקומת כתר. ועל דרך זה כולם, כמ"ש זה, בח"ב בהסתכלות פנימית ע"ש. אלא כאן בטרם שנתקנו הכלים שלא יצאו כאן, רק ע"י הזדככות, וכאשר יצאה הבחי"ג, והמשיכה לאור הרוח, כבר לא היה הכלי דקומת כתר במציאות, כי המסך כבר נסתלק משם, ע"כ, היה מוכרח לבוא ולהתלבש בכלי הנמוכה מכלי דנפש שמשום זה לא היה הפרצוף יכול לקבל ממנו כל שיעור הארתו.

או"ח י' הוא היורד מד' הקומות היוצאות בהזדככות המסך, לכלי הריקן שמתחתיהן

המין היוד, הוא האו"ח היורד מד' הקומות היוצאות בהזדככות המסך, ממקום הזווג ולמטה לתוך הכלי שמתחתיו, הריקן מאור, והוא מובא בדברי הרב כאן (פרק ד' אות ג'), כי בעת שבחי"ד נזדככה לבחי"ג, שנסתלק האור מן בחי"ד, ונעלמה קומת כתר, והזווג נעשה בבחי"ג, ויצאה קומת הכמה. הנה אז, יורד האור חוזר מהארת הזווג שבבחי"ג, ובא לתוך הכלי דבחי"ד הריקנית מאורה עצמה. וכן כשנסתלק מקום הזווג מן בחי"ג ועלה לבחי"ב, ונתרוקנה גם הבחי"ג מאורה, יורד הארת הזווג מבחי"ב לתוך הכלי דבחי"ג הריקנית. וכו' עד"ז.

באו"ח זה יש ב' גרעונות, א' שבא מהזדככות המסך שהוא דין. ב' שנמשך מלמטה מטבור

והנה האו"ח הזה, יש בו שתי גרעונות: א' הוא, שבא מן זווג הנעשה בזמן הזדככות, שמשום זה נחשב כללות הקומה ההיא, לבחי' או"ח ודין, כנ"ל במין הח' דאו"ח. וגרעון הב' הוא, להיותו נמשך מבחי' למטה מטבור, כי בהזדכך המסך לבחי"ג, עולה המלכות של ראש לחוטם, שאז נחשב החוטם כמו הפה של ראש, שמשם יורד ומתפשט האור ממעלה למטה לתוך הגוף, עד בחי"ג של הגוף, הנחשבת עתה לבחינת מלכות, של מלכות דראש, שנקרא טבור. וכן כשנזדכך לבחי"ב נבחן בחי"ב דגוף לבחינת טבור. וכו' עד"ז. ולפיכך האו"ח היורד מהארת הזווג דבחי"ג מן הגוף אל בחי"ד דגוף, נבחן שהוא בא למטה מטבור. וכבר נתבאר, שהאו"ח הזה הוא בחינת אחורים ודין, כנ"ל באות ט"ו וט"ז, עש"ה.

או"ח י"א הוא או"ח הנולד מהכאת הרשימה ואו"ח היורד זה בזה הנקרא ניצוצות

המין הי"א, הוא האו"ח הנולד על ידי זווג דהכאה של הרשימה ואוה"ח היורד הנ"ל, זה בזה. המובא בדברי הרב כאן (פרק ג' אות ט') הנקרא שם, אור רביעי, ע"ש. כי הרשימה ואוה"ח החלוקים בטבעם מכים זה בזה, ומתוך כך הופרשו ניצוצין, מהאו"הח היורד הנ"ל, ובאו לתוך הכלי הריקני שמלמטה למקום הזווג.

או"ח י"ב הוא אור החוזר הנ"ל אחר הפסק הזווג, שאז נחשך ונתכבה

המין הי"ב, הוא אותו אוה"ח ממין הי"א הנ"ל, אלא אחר שהמה מתכבין. כי אחר שפסק הארת הזווג, מבח"ג, למשל, הרי נפסקת עמו גם כן אותה הארת הזווג שהיתה נמשכת משם לתוך בחי"ד, וע"כ גם הניצוצין שנפלו ובאו לבחי"ד נמצאים מתכבין, כלומר, שנחשכו מהארתם. ועד"ז גם שאר הניצוצין מיתר הבחינות.

פרק ג

י"ב מיני רשימות רשימה דהמשכה, ורשימה דהתלבשות

המין הא' הוא, הרשימה הנשארת מהאורות אחר הסתלקותם, שהן באות מבחינות התלבשות. והמין הב' הוא הרשימה הנשארת מהאורות אחר הסתלקותם, שהיא באה מבחינת המשכה. פירוש, כי כבר ידעת, שגדלותה של הקומה, נמדדת במדת העביות אשר בהמסך, שהעב יותר, ממשיך קומה גדולה יותר. גם נודע, שיש תמיד להבחין בזה, ב' קצוות, הנערכים מאיש על משנהו, כי כל שהקומה גדולה יותר, נמצאים אותם קצוות רחוקים יותר, כי כשם שהקומה הגדולה מחויבת במסך וכלי מלכות עבים יותר, כן היא מחויבת בכלי קבלה הזכים יותר. ולמשל הבחינה הד' שהיא העבה יותר והיא ממשכת אליה קומת כתר, הנה יחד עם זה, צריכה לכלי היותר זך, שיתאים לקבל לתוכה את אור הכתר כמ"ש זה, בהסתכלות פנימית בח"ב.

רשימות והמשכה נשארות בכלים דהמשכה ודהתלבשות נשארות בכלי הקבלה

ולפיכך יוצא לנו להבחין אחר כל הסתלקות, ב' מיני רשימות: א', הוא הנשארת בכלי המשכה של אור ההוא. וב' הוא הרשימה הנשארת בכלי הקבלה של האור ההוא. ובאמת אם אנו דנין על פי עצם הרשימה, הנה כמעט שהן אחת, אמנם על פי מוצאן, הם רחוקות זמ"ז, כרחוק מזרח ממערב כי הרשימה דבחינת המשכה, היא מבחינת העביות, אשר אין למטה הימנה, והרשימה דבחינת הקבלה היא מזכות, שאין למעלה הימנה כי זו בחי"ד וזו בחינת שורש.

רשימה דהתלבשות היא זכר ורשימה דעביות נקבה

ותדע, שהן נבחנות זו לזו בערך של זכר ונקבה. והוא להיותן שתיהן באמת קומת אור אחד, דהיינו, אור המלובש בכלי המותאם לו כהלכתו, אלא אחר שהאור נסתלק משם, והעביות אשר בכלי ניכר לשפלות, (כבדברי הרב כאן באות י"ח) הנה נגלה לפנינו המרחק הגדול הזה הנמצא בין שתי הרשימות הללו. ומתוך שהן אחת מתחלתן, ע"כ נבחנות כזכר ונקבה.

רשימה דעביות לא נשארת מבחינה אחרונה אחר ההזדככות

ותדע, אשר הרשימה הזו דבחי' נקבה לא נשארה אחר הסתלקות דאור משם. והגם,

שאינה נאבדת, כי אין העדר ברוחני, אמנם נשארה שקטה מבלי שום פעולה, עד לגמר התיקון. וז"ש הרב שבחינה אחרונה אינה מנחת רשימה (פרק ב' אות ו') ולא נשאר שם אלא רשימה של בחינת הזכר בלבד, וז"ש הרב (בפרק ב' אות ד') כי בהעלות הכתר ובהסתלקותו הניח רשימו אחד במקומו בכלי ההוא שלו כדי להאיר ממנו לחכמה, אשר תחתיו, אחר שיעלה ויסתלק. ע"ש. וע"ש באו"פ.

רשימות המתלבשות בכלים שלהן

המין הג', הן הרשימות, אשר מתלבשות במקומם של כללות האור שנסתלק, כלומר, באוה"ח וכלי מלכות, שנתרחבה מינה ובה לע"ס: שהמה הלבישו את ע"ס של או"י, כנודע, הנה גם הרשימות הנשארות אחרי הסתלקותן, נתלבשו כל או"א בהם לפי בחינתו, ולפי חלקו, למשל, הכתר דאו"י שהיה מלובש בנפש דאו"ח, בעת ההתפשטות הנה אחר כך, שנסתלק משם, נמצאת הרשימה מתלבשת במקומו, דהיינו בנפש דאו"ח. וכן הרשימה דחכמה ברוח דאו"ח וכו'. אלא ודאי שלא הוצרכו לכל מדת הכלי, כי הרשימה היא חלק קטן מהאור המסתלק, אלא שתפשה שיעור מסוים מהכלי, לפי חלקה. וזה מובא בדברי הרב כאן, אות י"ח. עש"ה.

רשימות שאינן מתלבשות בכלים שלהן אלא שהן ממעל לכלים שלהן

המין הד' הוא, הרשימות שאינן מתלבשות בכלים שלהן אלא שנמצאות כאו"א, ממעל להכלי השייך לה, בסוד תגין על האותיות כמובא בדברי הרב כאן (פרק ד' אות ד'). וטעם יציאתן מהכלים שלהן הוא, כי מכח ההכאה של אוה"ח היורד והרשימה זה בזה, הנה מתוך שאוה"ח בא מהארת זווג התגבר על הרשימה, שהיא מבחינת שירים של הסתלקות הזווג, ומתוך שאור הרשימה הוא בהפכיות מאו"ח היורד לתוך הכלי שלה, ע"כ אינם יכולים להיות יחד, בנושא אחד, דהיינו בכלי אחד, ולפיכך הוכרח הרשימה להסתלק מהכלי שלה, ולצאת ממעל לכלי שלה.

רשימות שחזרו לכלים שלהן

המין הה' הוא, הרשימות, שחזרו לכלים שלהן אחר שיצאו משם כי אחר שנסתלק הזווג גם מבחינה העליונה, הנה משום זה נסתלקה ג"כ הארת האו"ח היורד, ונתכבו הניצוצין הנופלים לכלי שמתחתיה ואז חזרה הרשימה לתוך הכלי שלה כמקודם. כי עתה אין לה התנגדות עוד מהאו"ח שבתוך הכלי שלה, שהרי גם הוא אחר הסתלקות הזווג שלו, וע"כ, שוב הרשימה מתגברת על אוה"ח. והטעם שהסתלקות הזווג ההוא מכונה כיבוי הניצוצין, הוא משום שהארת אור חוזר מכונה בשם ניצוצין, לכן הפסק הארתו מכונה בשם כיבוי, שהוא לשון הנוהג אצל ניצוצי אש. והבן.

רשימה כוללת מאור זך ואור עב. רשימה מאור זך. רשימה מאור עב

המין הו' הוא, רשימה הכוללת אור זך ואור עב. המין הז', הוא הנקרא אור זך, המובא כאן בדברי הרב (פרק ב' אות י'). המין הח' הוא הנקרא אור העב של הרשימה, המובא בע"ח (שער מטי ולא מטי פרק ג').

כמו באורות דהתפ"א היה האור הזך מעורב עם האור העב, כן הוא ברשימה שהניחה התפ"א

פירוש הדברים, כי כל מה שישנו באור, יש גם כן ברשימה הנשארת מאותו האור. ולכן מכונה הרשימה בשם רושם חותם. כמ"ש (באו"פ פ"ב אות ג'). וע"כ הרשימות הנשארות מהאורות דהתפ"א, כוללות אור וכלי, דומה להאורות שמהם באו, כנ"ל באות מ"ד עש"ה. אלא כל זמן, שהרשימה מלובשת בכלי שלה, אין שם הכר בין אור לכלי, בדומה לאורות דהתפ"א, שהאורות והכלים מעורבים כמובא כאן (בדברי הרב פ"ו אות ב', וע"ש באו"פ אות ו'). ולכן גם ברשימה הבאה מהם, אינה ניכרת ג"כ בין האור והכלי, אלא שהם מעורבים יחד. וזהו המין הו' הנ"ל, דהיינו הרשימה הכוללת אור זך ואור עב, אבל אין אור העב ניכר בה, אלא מעורב בה כנ"ל.

אחר הסתלקות ברשימה מן הכלי, נגלתה העביות שבכלי

עתה תבין את מין הז' והח' הנ"ל. כי נתבאר לעיל באות מ"ה, בענין המין הד' של הרשימה, שמסבת ההכאה של או"ח היורד ברשימה נסתלקה ויצאה הרשימה מן הכלי שלה, ועלתה עליו מלמעלה, בסוד תגין על האותיות, ע"ש, והנה עתה, בסבת הסתלקות הרשימה מן הכלי, נתגלה ההפרש בין הכלי ובין הרשימה, כי עתה ניכר העביות שבכלי, שנבחן עתה בשם אור העב, בדומה לאורות דהתפ"א (בפרק ו' ובאו"פ שם אות ז') עש"ה. וכבר ידעת שכל מה שנוהג באורות נוהג ג"כ ברשימות הבאות מהם.

והנה נתבאר, כי אחר הסתלקות הרשימה מן הכלי, נתגלה הפרש בין האור של הרשימה ובין הכלי דהרשימה, והכלי, נקרא עתה אור עב דהרשימה, ותדע, שמן האור העב שברשימה נעשו הכלים של הזכרים דהתפשטות ב'. והאור של הרשימה נק' עתה אור זך שברשימה וממנו נעשה האורות של הזכרים דהתפ"ב, כמ"ש הרב (בשער מטי ולא מטי פרק ג' ע"ש היטב). וזכור זה.

הרשימה דהתלבשות שנשארת במלכות

המין הט' הוא, הרשימה דאור המלכות. המובא בדברי הרב כאן (פרק ו' אות כ'). ותדע שהרשימה זו היא ממין הז', הנ"ל שנקרא אור זך, דהיינו, שאין בה בחינת כלי, כמ"ש לעיל באות מ"ג שהרשימה מבחינת ההמשכה נאבדה, והיינו בחינת האור העב

מהרשימה הזו, שהיא מין הח' של הרשימה אבל אור הזך שבה, נשאר בלי כלי, שעלה משום זה, ממעל לכלי שלו דהיינו ליסוד. (פרק ד' אות ב' וג')

הרשימות הנכללות במסך אחר הזדככותו

המין היוד הוא. הרשימות אשר נתכללו במסך, בדרך עליתו למאציל. כי אור המלכות, שהוא המסך והאו"ח שבה, מזדכך ועולה מבחינה לבחינה עד ביאתו למאציל דהיינו להפה של ראש, ומידי עברו בהם, נכלל ג"כ מהרשימות שהשאירו האורות שם אחר הסתלקותם. ולפיכך כשבא לפה היה כלול מכל ג' בחי' הרשימות, שעליהן נעשה הזווג מחדש, שיצאו משם, הכלים והאורות דהתפ"ב. כמ"ש זה, באורך (באו"פ פ"ד אות ד').

הרשימות שנשארו מד' הקומות שיצאו בשעת ההזדככות

המין הי"א, הן, הרשימות אשר נשארו מד' הקומות היוצאות בעת ההזדככות, מבחי' ט"ס ראשונות שבהן. כי הרב אינו מדבר כאן, אלא מהרשימות, שנשארו מט"ר דהתפ"א, מטרם שהתחיל להזדכך, המכונה אור הא' כמ"ש הרב כאן (פ"ג אות ח'). אמנם גם מד' הקומות שיצאו אח"כ בזמן ההזדככות. הנה גם הן הניחו רשימות בכליהן אחר שנסתלקו, דהיינו ג"כ מט' ספירות הראשונות שבהן, כי בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה, כנודע.

הרשימות דהתלבשות שנשארו מבחינות האחרונות שבד' הקומות הנ"ל

המין הי"ב הוא, הרשימות שנשארו מבחינות האחרונות שבד' הקומות הנ"ל, שיצאו בזמן ההזדככות, והיינו רק בחינת אור הזך שבאותן הרשימות, כי אור עב שברשימות ההן נאבדו מבחינות האחרונות, כמו שנתבאר אצל בחי' האחרונות של הרשימות, שנשארו מן אור הא' (לעיל באות כ"ט ונ"א ע"ש).

והנה נתבארו, י"ב מיני רשימות, שהן: א' הרשימות הבאות מבחינת התלבשות, המתבאר באות מ' ומ"ב ומ"ג ומ"א. ב' הן הרשימות הבאות מבחינת ההמשכה, המתבארות גם כן באותן האותיות הנ"ל. ג' הן הרשימות המתלבשות בתוך הכלים שלהן, המתבארות באות מ"ד. ד' הרשימות שאינן מתלבשות בכלים שלהן, אלא שהן בסוד תגין על האותיות, המתבארות באות מ"ד. ה' הן הרשימות שחזרו לכלים שלהן אחר שיצאו משם, המתבארות באות מ"ו. ו' הן הרשימות הכוללות אור זך ואור עב, ואור העב אינו ניכר בהם, המתבאר באות מ"ז מ"ח ומ"ט. ז' האור הזך של הרשימות שמהן נעשו האורות של הזכרים של התפשטות ב', המתבאר גם כן באותיות הנ"ל. ח' הם האור העב של הרשימות, אשר מהן נעשו כלים לזכרים דהתפשטות ב' המתבאר גם כן שם. ובאות נ'. ט' היא הרשימה דאור המלכות שהיא רק מבחינת אור הזך שברשימה זו, כי

בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה. המתבאר באות נ"א. י' הן הרשימות אשר נתכללו במסך בדרך עליתו למאציל, אשר שם נתחדשו בזווג להתפשטות ב', אשר מתבאר באות נ"ב. י"א הן הרשימות שנשארו, מט' ספירות הראשונות של ד' הקומות, שיצאו בשעת ההזדככות, המתבאר באות נ"ב. י"ב הן הרשימות דבחינות האחרונות מאותן הקומות המתבאר באות נ"ד.

פרק ד

יוד מיני כלים שורש כל הכלים היא בחינה ד'

המין הא' הוא, הבחי"ד של ד' הבחינות דאו"י, שהיא שורש כל הכלים שבעולמות, וה"ס המלכות דא"ס ב"ה ששמה נעשה הצמצום הא', ובטרם הצמצום, היא היתה מלבשת לכל הד' הבחינות דאו"י, שז"ס, שאור העליון, היה ממלא את כל המציאות, ולא היה שום בחינת קבלה זולתה. ואחר שנצטמצמה ונתקנה במסך, שנמצאת מזדווגת עם אור העליון בסוד זווג דהכאה והוא מעלית או"ח, הנה אוה"ח הזה נעשה עתה לבחינת כלי קבלה במקומה. כמ"ש בדברי הרב (בח"ג פ"א אות א' ב' ג' וכו' ובפרק י"ב אות ד'), עש"ה.

אחר הצמצום נכללה בחי"ד בתוך המסך, ואור החוזר נעשה לכלי במקומה

ותדע כי בחי"ד הנ"ל היא עצם הכלי גם לאחר הצמצום דהיינו, בחינת העביות שבה, אלא, שהעביות הזו אינה ראויה עוד לקבלה, מהצמצום ואילך, אלא אם כן, שהיא נכללת בהמסך, ואז האור החוזר שהיא מעלה, נמדד ממש בהעביות שבה, ולפי מדת ריבוי העביות שבה, כן גודל מדת האור שהיא מעלית, שהאו"הח הזה נעשה לכלי קבלה למדת גודל קומת האור העליון, כמ"ש זה באורך (בהסתכלות פנימית ח"ב), ע"ש.

התפשטות האור והסתלקותו גרמו למציאת כלים

והנה הרב קובע לנו, כלל גדול "כי סבת התפשטות האור והסתלקותו אחר כך, גרם להעשות מציאות כלי" (כאן פ"א אות ט') ויש אמנם להבין בדבריו הרי גם להתפשטות הא' צריך כלי, עוד בטרם שנסתלק, כי אין אור בלי כלי. ויש לתרץ דבריו על פי מה שכתב לקמן (פ"ו אות ב') אשר התפ"א שיצא מפה דא"ק ולחוץ יצא הכל מעורב יחד, כלומר שהאור והכלי היו מעורבים זה בזה, ולא היה ניכר הכלי בטרם ההסתלקות, אע"פ, שבהכרח ישנו שם.

ההתפשטות וההסתלקות הנה גורמות שוות לעשית הכלי

אמנם התירוץ הזה דחוק מעט, כי הלשון "גרם להעשות מציאות כלי" אינו עולה יפה, כי מהלשון משמע, שבטרם ההסתלקות, אין עוד שום מציאות של כלי לגמרי. אלא שצריכים להעמיק יותר בדבריו. ובאמת, דבריו זהירים מאוד, כי לא אמר, סבת הסתלקות האור גרם לעשות כלי, אלא אומר סבת התפשטות האור והסתלקותו גרם

להעשות כלי. שהמשמעות היא ששתיהן: ההתפשטות וההסתלקות, הנה גורמות שוות בעשית הכלי.

חומר ראשון של כלי הוא בחי"ד

ודבריו מובנים, עם המתבאר לעיל (באות נ"ו ונ"ז). אשר חומר ראשון של הכלי הוא בחי"ד, שעליה היה הצמצום הא', שפי' הוא, גדלות הרצון לקבל, שהיתה כלולה באור א"ס ב"ה, המכונה בשם מלכות דא"ס, ובא"ס ב"ה לא היתה ניכרת כלל, ותחלת גילויה היה, לאחר שנצטמצמה ונעשתה חלל פנוי כי אז נתגלה הגדלות הרצון לקבל, לבחינת הפכיות הצורה כלפי האור העליון, שכולו להשפיע, ואין בו מרצון הקבלה אפילו משהו שבמשהו, ובזה נפרדה וירדה ונתרחקה מקצה אל הקצה מאור העליון: כי שינוי הצורה, הוא הבדל הרוחני, והפכיות הצורה, הוא הפרוד הגמור מקצה אל הקצה ברוחני. ולפיכך מאז ואילך, נבחן גדלות הרצון לקבל זה שבבחי"ד המצומצמת, לגדלות העביות שבעולמות, כלפי האור העליון, הנבחן לתכלית הזכות שבהמציאות, וזה רק מבחינת נקיות מהרצון לקבל, כי כולו להשפיע. ויותר מזה, אין לנו השגה באור העליון, בערך עצמותו. וכבר הארכנו בזה, בחלק א' (באו"פ ובהסתכלות פנימית) ואין להאריך יותר כאן. וע"ש היטב.

אחר הצמצום נכללת בחי"ד במסך ואור החוזר העולה ע"י שניהם נעשה לכלי קבלה

והנה, עם כל הפירוד הרחוק שבבחי"ד כלפי אור העליון, כנ"ל, אין כלל שום כלי קבלה זולתה, אלא שצריכה לתיקון מסך. ואז, כשם, שהיתה מקבלת מטרם הצמצום מבחינת גודלה של המשכה בלבד, כן באותה המדה, מקבלת עתה מבחינת גדלה של כמות הדחיה, כלומר, לפי מדת גדלו של האור שהיתה יכולה לקבל, אם לא היתה מוגבלת בצמצום ומסך (וכאן צריך שתבין היטב, פירוש המלות, של צמצום ומסך ועי' בלוח התשובות בחלק ב' תשובה מ"ג).

הסתלקות האור מבחי"ד היתה סבה ליציאת המסך

וכבר נתבאר בחלק ב' אשר מלכות דעגולים, שעליה היה הצמצום, היא השורש והסבה למלכות דיושר והמסך שבה, כי אחר שנסתלק, האור ממלכות דעגולים מכל הד' בחי' שבה, חזרה להמשיך האור אל ג' הבחינות שבה שעליהן לא היה הצמצום, והרצון הזה הוא סוד תיקון המסך שלא יתפשט האור אל בחינה ד' שבה, רק בדיוק עד ג' בחינות ולא יותר. שזה יצא לה מחמת הסתלקות האור מכל ד' הבחינות שבה, ונשארה לגמרי ריקנית מאור, כמ"ש שם, והנך מוצא, שהסתלקות האור, היתה הסבה לתולדת המסך.

בחינה ד' היא תולדה מהתפשטות האור העליון. הרי שההתפשטות וההסתלקות גרמו ביחד לעשית כלי, שיצאו מהן בחי"ד והמסך

אמנם בחי"ד בעצמותה, היא תולדה מהתפשטות האור, שהרי היא בחי"ד דאור ישר וה"ס מלכות דא"ס ב"ה כנ"ל, אלא שנסתלק אח"כ האור ממנה, בסוד הצמצום, כנ"ל, הרי שבחי"ד בעצם, הוא תולדה מן התפשטות האור, והמסך הוא תולדה מן הסתלקות האור. ונתבאר באות ס"א אשר מהצמצום ואילך מצטרפים שניהם, דהיינו, הבחיה"ד והמסך לבחינת כלי קבלה. וזולתם אין כלל כלי קבלה בהעולמות. הנך רואה, איך צדקו דברי הרב הנ"ל, שאומר "כי סבת התפשטות האור והסתלקותו אח"כ, גרם להעשות מציאות כלי". כי מהתפשטות האור נמשכת בחינה ד' בעצמותה, דהיינו בחינת העביות שבה, ומהסתלקות האור נמשכת בחינת המסך המתוקן בה, שזולתו אינה ראויה לקבלה כלל.

משום שתחילת התהוות הכלי באה מהתפשטות והסתלקות, ע"כ מחויב כל כלי להקדים ב' כחות אלו ונודע שכל הכחות שבעליונים מחויבים להמצא בהתחתונים מהם. וע"כ, מתוך שתחילת התהוות הכלי דהיינו, במלכות דיושר, שהוא פה דראש א"ק, בא מסבת התפשטות האור והסתלקותו, כנ"ל, הנה משם ואילך, מחויב כל כלי להקדם ב' סבות האלו, דהיינו התפשטות האור והסתלקותו. ולא יצוייר שום כלי בהעולמות זולתם.

החומר של הכלי הוא העביות, והצורה היא המסך

והנה נתבאר היטב, החומר והצורה היסודיים של הכלי שהם: העביות דבחי"ד שהוא החומר, והמסך שנתקן בה הוא הצורה. אשר משני אלו, נשתלשלו כל מיני הכלים בכללם ובפרטם, בכל ד' העולמות: אבי"ע.

המין הב' הוא אור החוזר העולה מפה ולמעלה ומלביש את ע"ס דאו"י

המין הב' של הכלים, הוא אוה"ח העולה ממטה למעלה על ידי זווג דהכאה של אור העליון בהמסך המתוקן בכלי המלכות שהוא מכונה הסתכלות א'. וכמ"ש לעיל באות ס"א, אשר מהצמצום ואילך תלוי ומדוד מדת אור העליון אשר המדרגה מקבלת, במדת גדלו של או"ח, העולה בסבת הזווג דהכאה בהמסך, כי האו"הח הזה הוא המקשר והמלביש את ע"ס דאו"י כנודע.

או"ח דראש אינו כלי ממש, אלא שורש לכלים.

וצריך ושתזכור כל המתבאר כאן באו"פ בענין זה דהלבשת אוה"ח לע"ס של ראש, והעיקר, שאין זה נבחן להלבשה ממש בפועל, להיותו עולה ממטה למעלה, שפירושו, כמו התנגדות להתלבשות בעביות של הכלים, אמנם, עכ"ז, נמצא או"ח זה, מרחיב את כלי מלכות של ראש, לע"ס מינה ובה, והמה נעשו לכלי קבלה ממש בפועל. וכבר הארכנו בזה (באו"פ פרק א' אות ל') ע"ש.

המין הג' הוא או"ח המתהפך מפה ולמטה, ומלביש ע"ס דגוף עד הטבור

המין הג' של הכלים, הוא המובא לעיל (אות ס"ה), אשר או"ח של ראש, שהוא המין הב', הנ"ל, אע"פ שהוא עצמו אינו כלל בחינת הלבשה, מ"מ, הוא מתהפך ונעשה, לבחינת כלי קבלה בפועל. ומין הג' הזה, נקרא תמיד, בשם גוף הפרצוף, ומין הב' הנ"ל, נקרא תמיד, בשם ראש הפרצוף.

המין הד' הם הכלים שמטבור ולמטה

המין הד' הוא, כלים שלמטה מהטבור, הנבחנים לע"ס דאו"ח שאין בהן אור ישר. כי ענין המין הג' הנ"ל נוהג רק עד הטבור ששם מקום ט"ס ראשונות של הגוף אבל מטבור ולמטה, שהוא מקום מלכות של הגוף, אינם נחשבים לכלי קבלה.

הדחיה וההתלבשות שגרם המסך בראש בבחינת כח, נגלו בגוף בפועל, ההתלבשות מפה עד הטבור והדחיה מטבור ולמטה

והטעם הוא, כי הראש והגוף נבחנים כמו ערך ה"כח" אל ה"פועל", שכל מה שכלול בראש בבחינת כח, מתגלה בגוף בבחינת פועל. ולפיכך, אלו ב' הפעולות שהמסך גרם בעשר הספירות של ראש דהיינו: העיכוב על אור העליון שלא יתפשט לבחי"ד, שהיא מלכות. וההתלבשות שעשה בכח או"ח העולה, הנה הם שניהם לא היו בראש, אלא בבחינת "כח" כנ"ל, אמנם, מקום הגילוי של שתי הפעולות הללו, הן בגוף, אשר בחינת ההתלבשות בכח שהיה בהראש, נמצא מתגלה בפועל, למעלה מהטבור דגוף, ובחי' העיכוב לתוך המלכות, נמצא מתגלה בפועל למטה מהטבור של הגוף.

מין הה' הוא כלים דהתפ"א המכונים אור העב

המין הה' הם, כלים שנתרוקנו מאור העליון, המכונים אור עב. כי אחר שנתפשטו ע"ס דגוף מפה דא"ק עד הטבור, כנ"ל, באות ס"ח בבחינת מין הג', הנה אח"כ חזר האור העליון ונסתלק מתוכם ונשארו הכלים ריקנים מאור. ויש כאן הבחן גדול. כי בהתפשטות א' הנ"ל, אע"פ שנבחנים שם לכלי קבלה בפועל כנ"ל (באות ס"ח), עכ"ז אינם נחשבים עוד לכלים ממש. מטעם החשיבות הגדולה, שיש שם לכלים כמ"ש באו"פ כאן (פ"ו אות ה'). וע"כ אומר שם הרב שהכלים ואור שבתוכם הם מעורבים עי' שם. אמנם אחר שנסתלק האור מתוכם ניכר עביותם, ונעשה הפרש בין אור לכלי. וע"כ נקראים הכלים האלו בשם אור העב.

מין הו' הוא כלים שנתרוקנו מאורותיהם, והרשימות שנשארו מחיות אותן

המין הו' הם. כלים שנתרוקנו אחר ההסתלקות, ונשאר בהם רשימות מהאורות שנסתלקו, אשר הרשימות מחיות ומקימות הכלים שיהיו ראוים להשיג אורותיהם

כבתחלה. וכן הם מאירים להפרצוף שלאחריהם. כמובא כאן בדברי הרב (פ"ב אות א', וע"ש באות ח' ובפרק ד' אות ב').

מין הז' הוא כלים שנתרוקנו ולא נשאר בהם רשימות

המין הז' הם, כלים שנתרוקנו אחר ההסתלקות, ולא נשאר בהם רשימות מהאורות שנסתלקו והם בחינות האחרונות מכל פרצוף והתפשטות, כי בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה. כמובא בדברי הרב (פ"ב אות ו'). וזה אמנם על דרך שנתבאר לעיל (באות מ"ג).

מין הח' הוא כלים שהוכשרו לצורך פרצוף ב' הבא אחריו

המין הח' הם, בחינת הכלים שהוכנו והוכשרו בפרצוף לצורך פרצוף שני הבא אחריו. המובא בדברי הרב (בפ"ד אות ו'), ואפילו כלי הכתר שהרב אומר שם, שלא נעשה בפרצוף הא', אלא רק בפרצוף ב' עצמו, עכ"ז בחינת כלי דכתר מבחינת הזכר, הוכן מפרצוף הא', כמ"ש באור פנימי.

מין כלים הנ"ל, הם כלים דזכרים שבפרצוף הב'

והנה המין הח', הנ"ל, הם הכלים דזכרים לצורך הפרצוף השני, והם באים מרשימות, שהאורות הניחו בהכלים לאחר הסתלקותם, שמאור העב הכלול ברשימות ההן נעשו הכלים דזכרים, כמ"ש באו"פ (פרק ב' אות ג') וכמובא בדברי הרב בשער מטי ולא מטי פרק ג'. ע"ש.

מין הט' היא כלים שהוכנו בפרצוף לכלים דנקבות לפרצוף הב'

המין הט', הם הכלים לנקבות שהוכנו בפרצוף הא', לצורך פרצוף הב'. והם נעשו מבחינת הניצוצין הנופלין לתוך הכלים הריקנים, אחר שנסתלק האור מהם הבאים מהארת הזווג, שבבחינה העליונה מהכלי הריקן, כמ"ש בדברי הרב (פרק ד' אות ג'). ומתוך שבפרצוף הב', נתחלפו שמה האורות, שבא אור החכמה בכלי של הכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה, ואור הז"א בכלי דבינה וכו', ע"כ היו צריכים שם לכלים, שיהיו שוים לבחינתם, ולפיכך הוכנו הניצוצין הללו, שהניצוצין שנפלו מקומת בינה לכלי הריקן דקומת חכמה, נעשו לכלי לאור הבינה, שבא בכלי דחכמה. והניצוצין שנפלו מקומת ז"א לכלי דקומת בינה, נעשה לכלי לאור הז"א הבא בכלי דבינה. וכו' עד"ז.

המין הי' הוא, כלים חיצונים לאו"מ

המין הי' הם הכלים החיצונים לאור מקיף. כי אין אור מקיף מקובל למדרגה, אלא אם כן שיקבל אותה, מהבחינה שלמעלה מהבחינה שכנגדה בראש, ולפיכך, הרי היא צריכה ג"כ לכלי מותאם לאור הזה, דהיינו שהכלי יהיה ג"כ מהבחינה שלמעלה מהבחינה שכנגדה בראש, ואם המדרגה היא מבחי"ד, הרי היא צריכה לכלי שיהיה מבחי"ג. ואם

היא מבחינה ג', הרי היא צריכה לכלי שיהיה מבחי"ב. וכו' עד"ז. ועל כן הכלים דאו"מ, נקראו כלים חיצונים, כי בערך הכלים, נבחן תמיד, שכל הזך מחבירו הוא יותר חיצון מחבירו. כמ"ש באורך באו"פ פרק ה' אות ג', ע"ש.

הכלים הנ"ל באים למדרגה בעת ההזדככות

והנה הכלים החיצונים הללו הם מושגים למדרגה, רק בדרך עליה למדרגה שלמעלה ממנה, שזה נעשה בשעת עלית האורות אל המאציל. כמובא בדברי הרב כאן (פ"ו אות ט"ו), וע"ש באו"פ.

פרק ה

ז' הבחנות במסך

כבר דברנו לעיל מענין המסך (באות ס"ב וס"ג), ונתבאר שם, שענין המסך הוא בחינת הגבול, שנעשה לאחר הצמצום, לקבל האור רק בבחינת ט' ספירות הראשונות, ולעכב האור, שלא יתפשט לבחי"ד, דהיינו למלכות: בסו"ה עד פה תבא ולא תוסיף וכו'. והמסך הזה הוא תולדה המסובב מן הצמצום, דהיינו, מן הסתלקות האור. כי אחר שנסתלק האור מכל וכל לגמרי, דהיינו מכל ד' הבחינות אשר שם, אע"פ שהצמצום לא היה רק על בחי' ד' בלבדה, כנודע, ע"כ, נתחדש צורת רצון חדש, במלכות דא"ס, לחזור ולהמשיך האור על ידי כח הגבול, דהיינו רק מבחינה ד' ולמעלה, ולא מהבחינה הד' ולמטה. וגבול זה שנתחדש, נקרא מסך. ומתוך שעיקר הגבול הזה שורה רק על בחי"ד, שהיא המלכות ע"כ נבחן, שהמסך שורה ומתוקן בתוך כלי המלכות.

הגבול והעביות שבמסך באים בו כאחד

והנה ז' הבחנות עיקריות יש להבחין כאן במסך זה: הבחנה א' היא, אשר בחינת הגבול והעביות נכללים ובאים בו כאחד, בלי להפריש ביניהם כלל ועיקר. כי להיות הגבול שבו שורה, רק על עביות דבחי"ד בלבד, כנ"ל, נמצא שאינו מגביל ואינו מעכב התפשטות האור ממדרגה שאין בה שיעור עביות זאת, הרי שהעביות והגבול באים כאחד. ושניהם יחד נקראים בשם מסך. ואי אפשר כלל לדבר ולהבחין, בדבר המסך בפני עצמו, כלומר, בשעה שאינו כלול בעביות. כי אז, אינו במציאות כלל, שיהיה מה להבחין בו.

יש עביות בלי מסך, ואין מסך בלי עביות

אמנם בכלי מלכות בפני עצמה יש להבחין בה הרבה, דהיינו בשעה שאינה מתוקנת במסך, וראשית כל יש לדעת, שהמלכות דעגולים, אינה מתוקנת במסך כלל, כי אין מסך, אלא בספירות דיושר. וכבר נתבאר זה בחלק ב'. ועוד יש הבחנות מרובות שיתבארו במקומן. ובשעה שאנו מדברים ממלכות לבד, הרי הפירוש שאנו מדברים רק מעביות

לבד, בלי תיקון המסך. באופן, שמסך בלי עביות הוא מן הנמנע, אבל יש מציאות לעביות בלי המסך.

כח העיכוב שבמסך של ראש, הוא בכח, ולא בפועל

הבחנה ב' היא, בחינת עיכוב ב"כח", שבתוך המסך: כי בדבר עיכובו של המסך על אור העליון יש "כח" ו"פועל", והיינו הפרש בין ראש אל גוף. ואע"פ שאנו אומרים, שאור העליון מתפשט עד שפוגע במסך שבכלי מלכות, והמסך מחזיר האור לאחוריו, והאור המוחזר הזה, מלביש על ע"ס של ראש. הנה כל זה אינו אלא בבחינת כח ולא בפועל ממש. כמ"ש לעיל אות ט"ז. ולפיכך תדע שכל הגבול והעיכוב על האור, שיש במסך שבמלכות דראש, הוא רק בחינת עיכוב בכח ולא בפועל.

כח העיכוב שבמסך בבחי' כח נקרא פה. ושבבחינת פועל נקרא טבור

הבחנה ג' היא בחינת עיכוב בפועל שיש במסך: כי אותה ההתלבשות ואותו העיכוב הנעשים בראש בבחינת "כח", כנ"ל, הנה המה באים ומתגלים בגוף בפועל, כי המלכות של ראש מתפשטת מינה ובה לע"ס ממעלה למטה, הנקראות בכללן בשם גוף, והמלכות של ע"ס ההן, נקראת בשם טבור, אשר שם מתגלה כל כח העיכוב על האור העליון שיש במסך של ראש, אשר אינו נותן לאור העליון להתלבש זולת מטבור ולמעלה, ומעכב אותו מלהתלבש מטבור ולמטה. ותדע אשר אלו ב' השמות: פה, טבור, סובבים על אלו ב' הבחנות האמורות, כי בחינת העיכוב בכח, של המסך, נקוב בשם פה. ובחינת העיכוב בפועל, שיש במסך, נקוב בשם טבור.

התכללות המסך בג' בחי' הראשונות ע"י הזדככותו

הבחנה ד' היא, בחינת התכללות המסך, בעביות דג' בחינות הראשונות, שהיא באה מפאת הזדככות המסך, המובא לעיל (באות ד'), הנעשה ע"י הכאה ובטישה של או"פ ואו"מ זה בזה, כדברי הרב (בפרק א' אות ג'). ודבר זה צריכים להבינו היטב, כי הוא היתד, שכל החכמה תלויה עליו.

התכללות המסך בג' בחינות הראשונות, פירושו: ג' בחינות הראשונות דבחי"ד

וכבר הארכנו בענין הזה, באו"פ, ואין כאן המקום להתרחב בזה. אלא, שנחוץ להבין כאן בעניננו, אשר התכללות זו האמורה במסך, אין פירושה, שג' בחינות הראשונות בעצמן נצטמצמו עתה, כמו שנצטמצמה הבחי"ד מקודם לכן, אלא כל ההזדככות הזו נעשתה רק בבחי"ד עצמה, כי כבר נתבאר בחלק ב' בהסתכלות פנימית, אשר הבחי"ד עצמה כלולה מד' בחינות, מפאת ביאתה מא"ס ב"ה, עש"ה. וע"כ, המסך המתוקן בה כלול ג"כ מד' הבחינות כולן, כנ"ל (באות פ'), שכל העביות שבמלכות נמצאת כלולה במסך.

ובזה תבין, כשנאמר שהמסך עלה לז"א, לבחי"ג, פירושו שבחי"ד שבבחי"ד, נזדככה מהמסך, ונשאר בה רק מדת עביות דבחי"ג שבבחי"ד, ונמצא בזה, שנשתוותה צורתה לבחינת ז"א, וידעת, אשר השתוות הצורה, הוא היחוד ברוחני, וע"כ מכונה זה שעלתה ונתיחדה עם הז"א, כאילו היתה בעצמה, בחינת ז"א, משום שאין משום מה להבחין ביניהם. וזה מכונה, שנכלל עם הז"א. ועד"ז תבין יתר ההתכללויות שנאמרו במסך, עד שעלה ונכלל בפה של ראש, דהיינו שהשוה צורתו כמו בחינת המסך בכח, ולא ניכר בו כלל שהוא מבחינת מסך בפועל. והבן זה מאד ומאד.

אם המסך מסתלק מן הכלי מסתלק ממנו האור

הבחנה ה' היא, ענין הפסק פעולת המסך מהכלי, מחמת יציאתו משם. כלומר, בשעה שנזדכך המסך מבחי"ד לבחי"ג, שנבחן אשר המסך יצא מכלי המלכות, ועלה לכלי דז"א. והנה לכאורה, הרי נשתחררה המלכות, מכח העיכוב וגבול, שהיה שורה עליה, ומעתה היא יכולה לקבל אור העליון בלי מעכב. אמנם אינו כן, ואדרבה שהיא נשארה חושך לגמרי, מחמת יציאת המסך ממנה. והוא מטעם שמצמצום א' ואילך, אין המלכות ראויה עוד לקבל משהו אור, אלא רק על ידי המסך, באופן, שב' הפעולות: הן קבלת האור והן דחית האור, שתיהן קשורות במסך, כי כשם שמדחה האור, מבחינה אחרונה, כן מקשר ומלביש האורות שממנה ולמעלה. והבן היטב.

מסך המקבל עביות דראש לאחר הזדככותו

הבחנה ו' היא, עביות דראש הנקנית במסך מחדש, אחר הזדככותו. והיינו ע"י עליתו וביאתו למלכות של ראש, ושם נכלל. כמ"ש באורך (בפרק ד' אות נ' ובאו"פ). עש"ה.

מסך המקבל עביות דגוף אחר הזדככותו

הבחנה ז' היא, עביות דגוף הנקנית במסך מחדש, אחר הזדככותו. כמ"ש שם באו"פ, אשר אחר שקבל מהמסך של ראש את העביות שממטה למעלה, הנה אז נתעוררו במסך דגוף כל הרשימות שנכלל מהן, בדרך עברו בספירות דגוף, בעת עליתו למאציל, אשר הרשימות הללו הן מבחינת עביות שממעלה למטה, כלומר מבחינת גוף. ונמצא, זו העביות, שהן מקבלות מהראש מבחינת מלמטה למעלה, היא מתהפכת ברשימות דגוף לעביות שממעלה למטה. כמ"ש באו"פ הנ"ל.

פרק ו

שש הבחנות באור ישר אור העליון הוא בהשואה אחת, וכל השינויים האמורים הם ביחס המקבלים

תחילת הכל, צריכים לדעת ולזכור, אשר אור העליון שוה בהשואה אחת, וכל אלו ריבוי השינויים, שאנו מוצאים בעולמות, כל אלו נעשים מצד המקבלים, ולא עוד, אלא שהם באים בסדר סבה ומסובב בחיוב, מן המקבל הראשון, שה"ס מלכות דא"ס ב"ה.

כמ"ש זה באורך (בחלק א', באו"פ ובהסת"פ). ואחר כל אלה, אין שום שינוי מתהוה באור העליון, ואפילו כלפי המקבלים, אינו מקבל שינוי, כלומר, שסוף סוף יתגלה אורו הפשוט למקבלים, כמו שהיה מגולה במקבל הראשון, דהיינו במלכות דא"ס ב"ה מטרם הצמצום, בלי שום שינוי. בסו"ה, אני הויה לא שניתי כמ"ש שם בהסת"פ, ע"ש.

ידיעת החכמה תלויה ברובה לדעת סדר השתלשלות הספירות והפרצופים והעולמות בסדר סבה ומסובב

ותדע, שידיעת החכמה הזו תלויה ברובה על ידיעת סדר השתלשלות הספירות והפרצופין והעולמות זה מזה, מבחינת "גורם ונמשך" בחיוב מוחלט. וחכמי הזוהר ביארו את זה בדרך הסוד. אמנם לא היה מבין בדבריהם, עד שבא האר"י ז"ל וגילה הדברים. ודע שכל החידוש שבקבלת האר"י ז"ל, על המבארים הקודמים לו, הוא בעיקר בגילוי דרכי עה"ס דאור חוזר. והגם שע"ס דאו"ח בכללן, היו מגולים לכל המקובלים הקודמים, אמנם עיקר השגתם והבנתם היה, רק ע"פ הדרכים שבע"ס דאו"י. עד שבא האר"י ז"ל, וביאר לנו את ידיעת דרכי אוה"ח על כל פרטיהם. ובזה פתח האוצרות הסתומים ונעולים שבספרי הזוהר הקדוש.

כל ההבחנות שבאו"ח נמשכות מאו"י

אמנם צריכים לידע, שכל אלו ההבחנות המרובות, הנבחנות באור חוזר, הן נמשכות מעה"ס דאור ישר, עד שאין לך כל דבר חידוש קטן באו"ח, שלא יהיה נמשך מאו"י. וע"כ הן נקראות ג"כ באותם השמות של האו"י, ולא לבד שהן נמשכות מהן, אלא שגם תכונותיהן שוה זו לזו, וכל ההפרש, הוא רק בערך ההפכי שביניהן, שהוא מטעם שזה אור וזה כלי.

מע"ס דאו"י דיבר הרב מעט מאד

אכן מעה"ס דאור ישר, דיבר האר"י ז"ל מעט מאד, וגם בקיצור נמרץ, והוא משום שסמך בזה על המקובלים הקודמים, שכל דבריהם הם רק מאו"י, וע"כ לא מצא לנחוץ להאריך בהן. ויש להודות, שחסרה לנו מאד ידיעתו הבהירה מעה"ס דאו"י, והוא חסרון שלא יוכל להמנות.

ויש כאן בע"ס דאו"י, שש הבחנות, שצריכים לזכור אותן תמיד בשעת העסק בחכמה, ואלו הן: הבחנה א' היא, שאור העליון הוא בהשואה א', ואילו הבחינות הנבחנות בעשר ספירות דאו"י, הן בחינת לבושים על אור העליון, אלא שאינן מתגלות כלל, זולת על ידי התלבשותן באו"ח.

מספר עשר הספירות הן באור ישר. אבל באו"ח הן חמש בחינות

הבחנה ב' היא, אשר מספר ע"ס, הן בעיקר רק באו"י, אבל באו"ח, אינן אלא ה' בחינות בלבד. כמובא בדברי הרב (כאן אות ס"ג), ובמ"א.

עשר הספירות דאו"י נחשבות כהארה אחת, ונבדלות זו מזו רק כשמתלבשות באו"ח

הבחנה ג' היא, שע"ס דאו"י כשהן לעצמן, אינן מדרגות נבדלות זו מזו, כמו שהן מלובשות באו"ח, אלא שנחשבות כולן כמו הארה אחת, אכן כשהן מתלבשות תוך ע"ס דאו"ח, מתגלות ביניהן הבחנות גדולות ועצומות מאד.

יש מרחקים בע"ס דאו"י מבחינת עצמותן, אע"פ שהן כהארה אחת

הבחנה ד', הם המרחקים, שיש בע"ס דאו"י מבחינת עצמותה של כל ספירה וספירה, כמ"ש זה (בחלק א' באו"פ דף ה' ד"ה וטעם), ע"ש היטב כל ההמשך, ובהסת"פ שם.

כל שיש במסובב מקבל מסבה שלו. ועיקר ההארה נשארת בסבה שלו, ורק ענף ממנו מושפע למסובב

הבחנה ה' היא, גודל המרחק שבין סבה אל המסובב, וכל שיש במסובב, מקבל זה מהסבה שלו, ולא יוכל לקבל משהו מן איזה מדרגה, שהוא למעלה מהסבה שלו, בלי אמצעות סבתו. וכל מה שהסבה משפעת למסובב, נמצא עיקר ההארה נשארת בסבה ורק ענף קטן ממנו מושפע ובא למסובב, אע"פ שעיקר ההארה לא באה, אלא רק בשביל המסובב (עי' לעיל אות כ"ד).

כל הקרוב יותר לבחינה הד' נבחן לעב יותר

הבחנה ו' היא, הבחנה של הקירבה לבחי"ד. כי כל הקרוב יותר אל הבחיה"ד, נבחן לעב יותר ונמוך יותר, כנ"ל באות כ"ג. והבחנה זו מתחלת בע"ס דאו"י רק מצמצום ולמטה, אשר בחי"ד נעשתה לחלל פנוי, ונתקנה במסך. וע"כ הבחנה זו אינה נוהגת בעגולים, משום שאין שם מסך.

והנה כל אלו ההבחנות האמורות, חוץ מהאחרונה, נוהגות בע"ס דאו"י עוד מטרם הצמצום, ואע"פ שאין לנו שום השגה כלל מטרם הצמצום, עכ"ז, מהתחתון ילמד העליון, כנודע. וזכור היטב אלו ההבחנות, ואל יליזו מעיניך בעת שתעסוק בלימוד החכמה.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו או"ח היורד. (לתשובה)

מהו או"מ. (לתשובה)

מהו אור דרך חזרה. (לתשובה)

מהו אור המלכות. (לתשובה)

מהו אור עב וגס. (לתשובה)

מהו אור עקודים. (לתשובה)

מהו אור רשימו. (לתשובה)
מהן אותיות. (לתשובה)
מהם אחורים. (לתשובה)
מהם אחורים דכתר. (לתשובה)
מהי אספקלריא דל"נ. (לתשובה)
מהו ביטול. (לתשובה)
מהו גוף. (לתשובה)
מהו גורם לכלי. (לתשובה)
מהו דופן. (לתשובה)
מהו דרך אחורים. (לתשובה)
מהו דרך צדדים. (לתשובה)
מהם ה' חסדים. (לתשובה)
מהן ה' קצוות. (לתשובה)
מהי הגבלת האור. (לתשובה)
מהי הגבלה בכח. (לתשובה)
מהי הגבלה בפועל. (לתשובה)
מהי הסתכלות א'. (לתשובה)
מהי הסתכלות ב'. (לתשובה)
מהי התלבשות בכח. (לתשובה)
מהי התלבשות בפועל. (לתשובה)
מהו חושק למקורו. (לתשובה)
מהי חזרה למאציל. (לתשובה)
מהו חסד פרטי. (לתשובה)
מהו חצי עובי דופן. (לתשובה)
מהו טבור. (לתשובה)
מהם טעמים. (לתשובה)
מהם ימין ושמאל. (לתשובה)
מהו כח עה"ס. (לתשובה)
מהם כלים דאו"מ. (לתשובה)
מהו כלי מלכות. (לתשובה)
מהם כללות ה' קצוות. (לתשובה)

מהו להחיות. (לתשובה)
מהו לובן העליון. (לתשובה)
מהו מאציל. (לתשובה)
מהו מוגבל. (לתשובה)
מהם מכים ומבטשים. (לתשובה)
מהו מעורב. (לתשובה)
מהם מקבלים. (לתשובה)
מהו מקור האורות. (לתשובה)
מהם ניצוצות. (לתשובה)
מהם ניצוצות הנופלים. (לתשובה)
מהן נקודות. (לתשובה)
מהן סביבות. (לתשובה)
מהו סובל. (לתשובה)
מהו סיום עליה. (לתשובה)
מהו עובי דופן. (לתשובה)
מהן עליות האורות למאציל. (לתשובה)
מהי עלית הכתר למאציל. (לתשובה)
מהי עלית חכמה למאציל. (לתשובה)
מהי עלית בינה למאציל. (לתשובה)
מהי עלית ז"א למאציל. (לתשובה)
מהי עלית מלכות למאציל. (לתשובה)
מהו פה. (לתשובה)
מהם פניהם למטה. (לתשובה)
מהם פניהם למעלה. (לתשובה)
מהם פנים ואחור. (לתשובה)
מהו קלקול ע"מ לתקן. (לתשובה)
מהו רושם חותם. (לתשובה)
מהי רשימה. (לתשובה)
מהם תגין. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מה הם ב' העניינים שבאצילות. (לתשובה)

מהיכן התחיל גילוי הויות הכלים. (לתשובה)
מהו הגורם להעשות כלים. (לתשובה)
למה אין הכלים ניכרים, מטרם הסתלקות האור מתוכם. (לתשובה)
מה גרם להכר הכלים, לבחינת אור עב. (לתשובה)
מהי העביות היתרה שקנה אור העב אחר ההסתלקות. (לתשובה)
למה כלים של ראש אינם סובלים האורות. (לתשובה)
למה אין הזדככות בכלים. (לתשובה)
למה לא נעשה מחמת ההסתלקות רק כלי אחד של כתר. (לתשובה)
למה אינה ניכרת בעה"ס דגוף מציאות היותן יוד אורות. (לתשובה)
למה כלים של ראש אינם בחינת כלי קבלה בפועל. (לתשובה)
מהו ההפרש מהבחן עליון ותחתון, לפנימי וחיצון. (לתשובה)
מה הם ב' מיני כלים שיש בפרצוף. (לתשובה)
למה בעקודים יצאה מלכות בתחילה, בהיפך מהפרצופין אשר מלאחריו. (לתשובה)
למה כתר לא עשה כלי בעת ההסתלקות. (לתשובה)
למה סדר הכלים הוא, שהעליונים יוצאים תחילה, בהיפך מהאורות שבהם התחתונים יוצאים תחילה. (לתשובה)
למה עלתה החכמה בכלי דכתר. (לתשובה)
מהו האור הנמשך מהמאציל ממעלה למטה בעת ההסתלקות. (לתשובה)
למה נקראות הקומות היוצאות בעת הסתלקות בשם או"ח. (לתשובה)
למה נקראת הארת הזווג היורדת מהבחינה העליונה לתוך התחתונה הריקנית מאור, בשם או"ח. (לתשובה)
מה הם י"ב מיני או"ח שיש בעקודים. (לתשובה)
מה הם עשרה מיני כלים שיש בעקודים. (לתשובה)
מהי עלית האורות למאציל. (לתשובה)
כיצד נמשכת הולדת הפרצופין. (לתשובה)
מהי הסבה להכאת או"פ באו"מ זה בזה. (לתשובה)
מהי ההפכיות שיש מאו"פ לאו"מ. (לתשובה)
מי מתגבר בהכאת או"פ ואו"מ. (לתשובה)
מי מתגבר בהכאת הרשימה עם האו"ח היורד. (לתשובה)
למה אין מי שיכה בכתר. (לתשובה)
מה מקבלות הספירות בביאתן למאציל. (לתשובה)

מהו ההפרש בה' מיני זווגי הכאות שישנם בעקודים. (לתשובה)
מה הם יחסי הרשימות לפרצוף ב'. (לתשובה)
למה נחשבות הרשימות לאו"י. (לתשובה)
למה בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה. (לתשובה)
כיצד נעשות הרשימות לבחינות תגין. (לתשובה)
במה נשארת הרשימה דכתר. (לתשובה)
מה הן י"ב מיני הרשימות הנמצאות בעקודים. (לתשובה)
למה מזדווג אור העליון עם המסך בשעת הזדככותו. (לתשובה)
מה הן ז' ההבחנות שישנן במסך. (לתשובה)
למה אין שום הגבלה נבחנת בעה"ס של ראש. (לתשובה)
מאימתי מתחיל הכר ההגבלה. (לתשובה)
למה נבחנת הבחינה שנעשה בה הזווג, לבחינה תחתונה. (לתשובה)
למה נכללות עה"ס בה' בחינות. (לתשובה)
מה הן ע"ס שממטה לטבור. (לתשובה)
למה נשארה המלכות בלי אור, בהתפשטות ב'. (לתשובה)
למה הכתר נכנס אחרון ויצא ראשון, ומלכות להיפך. (לתשובה)
איך יש לו לז"א בחינת חיה בהתפשטות א'. (לתשובה)
למה יצאו ע"ס דעקודים רק בבחינת נפש. (לתשובה)
למה אינה נשלמת הארת הרוח למלכות, בטרם שיצאו כל ו"ק דז"א. (לתשובה)
למה יסוד דז"א אינו מכלל ה' קצוות שלו. (לתשובה)
למה נפש יצאה בבחינת התפ"א ואורות רנח"י הגדולים יצאו בשעת הסתלקות. (לתשובה)
מתי מרויחה בינה אור חיה. (לתשובה)
מתי מרויח ז"א מקיף דיחידה. (לתשובה)
למה אין מלכות מרויחה אור מקיף ג'. (לתשובה)
מאין נמשכים כלים ואורות מקיפים. (לתשובה)
היכן נמצאים ה"פ וה"מ. (לתשובה)
למה בגוף של הפרצופים לא נמצא יותר מה"פ וב"מ. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **או"ח היורד** (ח"ד פ"ד סעיף ל"ב)
בשעת הזדככות המסך מבחינה לבחינה, למשל, מבחי"ד לבחי"ג שנעשה הזווג דהכאה

בבחי"ג, הנה אז יורדת הארת הזווג מבחי"ג תוך הבחי"ד הריקנית מאורה, והארה זו מכונה, בשם "או"ח היורד".

סימן ב

(לשאלה) **אור מקיף**

כללות האור, הנדחה מטבור ולמטה של כל פרצוף, מפאת זווג דהכאה במסך, במלכות של ראש הפרצוף, מכונה בשם "או"מ".

סימן ג

(לשאלה) **אור הבא דרך חזרה** (ח"ד פ"ג סעיף ב')

ד' הקומות: הכמה, בינה, ז"א, ומלכות, היוצאות על ידי זווג, שבזמן הזדככות, נקרא "אור הבא דרך חזרה". והוא מטעם, שהאורות הולכים אז ומסתלקים, והזווגים שנעשים, הם רק מטעם שהאור העליון אינו פוסק מלהאיר אפילו רגע, לכן נמצא מזדווג עם המסך, במדרגות שהוא בא בדרך זיכוכו. וע"כ אינם נבחנים לאורות רחמים שנקרא או"י, אלא לבחינת דין, שנקרא או"ח.

סימן ד

(לשאלה) **אור המלכות** (ח"ד פ"ד סעיף ל"ב)

כח המסך והאו"ח שבו, שישנם בכלי מלכות, מכונה "אור המלכות". גם אור הזך של הרשימו דמלכות, מכונה ג"כ אור המלכות.

סימן ה

(לשאלה) **אור עב וגס** (ח"ד פ"ו סעיף ב')

אחר הסתלקות עה"ס דאו"י מתוך עה"ס דאו"ח שהלבישו אותן, נשאר האו"ח למטה בבחינת "אור עב וגס", להיותם ריקים מאור. ואז מתגלה עביותם, וניכרים לבחינת כלי, אמנם, מטרם שנתפשט האו"י מתוך האו"ח, היו שניהם כמו מעורבים זה בזה.

סימן ו

(לשאלה) **אור עקודים** (ח"ד פ"ג סעיף ט')

התפשטות א' ממלכות של ראש דא"ק, ממעלה למטה, עד מלכות של גוף דא"ק, נקראת "עקודים". והוא מטעם, שכל עה"ס עקודות שם בכלי אחד של המלכות, כי לשאר ט"ס ראשונות, עוד לא היו כלים. והוא, בחינת אור ישר, ורחמים. ונקרא אור הא'.

סימן ז

(לשאלה) **אור רשימה** (ח"ד פ"ג סעיף ב')

האורות דעקודים אחר שנסתלקו הניחו רשימות אחריהם, בתוך המקומות שהיו שם. והם או"י, כמו כללות האור שלהם.

סימן ח
(לשאלה) **אותיות** (ה"ד פ"ג אות י"א)
עי' ניצוצות הנופלים.

סימן ט
(לשאלה) **אחורים** (ח"ד פ"ג סעיף ו')
זה החלק מהכלי, שאינו מיועד לקבלה או להשפעה, נקרא בשם "אחורים". ועי' דרך אחורים.

סימן י
(לשאלה) **אחורים של כתר** (ח"ד פ"ג סעיף ו')
כשנזדכך המסך דבחי"ד, ונסתלקה משם קומת כתר, ומניחה לבחי"ד בחושך בלי אור, הנה כח הדין הזה מכונה בשם "אחורים". והוא נשאר חקוק שם בכלי דבחי"ד, עד שמקבל תיקונו. וכן כל הקומות.

סימן יא
(לשאלה) **אספקלריא דלא נהרא** (ח"ד פ"ד סעיף ל')
המלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא, מב' טעמים: א' משום שאור המלכות לא השאיר רשימה אחר הסתלקותו, כמו שאר האורות. הב' הוא, משום שבהתפשטות ב' נתחלפו האורות, ובא אור חכמה בכלי דכתר, ואור בינה בכלי של חכמה, וכו', עד שאור מלכות בא בכלי דז"א, ונשאר כלי מלכות בלי אור.

סימן יב
(לשאלה) **ביטול** (ח"ד פ"ד סעיף ז')
אחר שנסתלק האור מהכלי, וטרם שמקבל תיקונו, שיהיה ראוי שוב להלבשת האור, הנה נבחן אז, בחינת "ביטול" לכלי. בדומה אל כלי שנתבטל מתשמישו.

סימן יג
(לשאלה) **גוף** (ח"ד פ"א או"פ סעיף ל')
ענין התלבשות האורות בכלים, צריכים להיות מתחילה בבחינת "כח" ואח"כ בחינת "פועל". ובחינת התלבשות עשר הספירות מבחינת כח, מכונה ראש. ובחינת התלבשות עה"ס מבחינת פועל, מכונה בשם "גוף".

סימן יד
(לשאלה) **גורם לכלי** (ח"ד פ"א אות ט')
התפשטות האור והסתלקותו אחר כך "גורם מציאות כלי".

סימן טו

(לשאלה) **דופן** (ח"ד פ"ה סעיף ג')

מתוך שהאור מוגבל ומדוד רק בשיעור עביות המסך, שלפי גודל העביות, כן גודל קומת האור, לפיכך נבחנת העביות שהיא הכלי ובית קבול לאור. ובחינת העביות, נבחנת משום זה, לבחינת דופן הכלי, כי כל הכלי אינו רק הדפנות שלו. וד' הבחינות, שיש בעביות, נבחנות כמו ארבע קליפות שבעובי הדפן, המלבישות זו על זו, שנבחנות לפנימיות וחיצוניות. כי בחינת העביות היותר אשר בדופן הכלי, שהיא הממשיכה והיא המודדת השפע, נבחנת לפנימיות הכלי, ושאר הבחינות הזכות הימנה נבחנות לחיצוניות הכלי. ואם יש שם עביות דבחי"ד, הרי היא פנימיות הכלי, ובחי"ג חיצוניות אליה, ובחי"ב חיצוניות על בחי"ג, ובחי"א חיצוניות על בחי"ב. וכולן יחד מכונות בשם דופן.

סימן טז

(לשאלה) **דרך אחורים** (ח"ד פ"ג סעיף ו')

בחינות החיצוניות שבדופן הכלי (עי' דופן), מכונות גם בשם אחורים של הכלי. כי רק צד פנימיות של הכלי נבחנת למאירה, מחמת, שהאור מוגבל ומקושר בה, אבל החיצוניות, שאינה משמשת להמשכת האור, נבחנת שאינה מאירה ונקראת אחורים. ולפיכך הקומות היוצאות על המסך בשעת הזדככותו, מכונות שיוצאות "דרך אחורים", כי אלו יוצאות על ג' בחינות הזכות מבחינה ד', שהן חיצוניות אליה, ונמצאות יוצאות דרך חיצוניות ואחורים של בחיה"ד.

סימן יז

(לשאלה) **דרך צדדים** (ח"ד פ"ה סעיף א')

באור החסדים, יש ב' צדדים: ימין ושמאל. כי ריבוי של חסדים, מכונה צד ימין, וצמצום החסדים, מכונה צד שמאל. ומכונים בשם צדדים, להורות ששניהם שוים במעלתם, כדמיון ב' צדדים בקומה אחת. כי כמו שיש תיקונים חשובים בריבוי החסדים, כן יש תיקונים חשובים בצמצום החסדים. ובמקום שהשפע מתגלה, בצירוף ב' הצדדים יחד, מכונה זה "דרך צדדים".

סימן יח

(לשאלה) **ה' חסדים** (ח"ד פ"ו סעיף ח')

ה' הבחינות כח"ב ז"א ומלכות, הן נבחנות לפעמים, בשם ה' חסדים. דהיינו במקום, שאין אור החכמה בג"ר כח"ב, אלא רק אור החסדים לבד, מכונות אז ה' הבחינות בשם ה' חסדים: חג"ת נצח והוד.

סימן יט

(לשאלה) **ה' קצוות** (ח"ד פ"ו סעיף ח')

ה' חסדים הנ"ל באות י"ח, הנקראים: חג"ת נ"ה, עש"ה, שהם באמת ה' הבחינות: כח"ב ז"א ומלכות, אלא משום שאין בג' בחינות הראשונות אור החכמה, אלא אור חסדים בלבד, הן נקראות: חג"ת נ"ה, המציינות שג' בחינות כח"ב דז"א, הן רק באור החסדים, ובחינת עצמו מכונה נצח, והתכללות המלכות בז"א, מכונה בשם הוד. ולפיכך הן מכונות "ה' קצוות", להורות, שכל קצה יורה על בחינה מיוחדת של ה' הבחינות: כח"ב זו"ן דאור ישר, הנכללות בז"א, על דרך שנתבאר. אמנם היסוד ז"א אינו קצה מיוחד, שהרי אין יותר מה' בחינות דאו"י, כנ"ל. אלא היסוד ז"א, הוא בחינת התכללות של כל ה' הקצוות יחד. באופן שיש ב' פעמים ה' הבחינות הנ"ל, אצל ז"א: א' בפרטיות שכל בחינה נבדלת לעצמה מבחינת קצה מיוחד, שנקראות חג"ת נ"ה. הב' בכללות, שכולן נכללות יחד, ומעורבות זו בזו, שנקרא יסוד ז"א.

סימן כ

(לשאלה) **הגבלת האור** (ח"ד פ"א סעיף ה')

כל המדות והשיעורים וריבוי הצורות שבאור, המה באים מן העביות שבמסך ומהזדככותו, שהוא מוציא אז קומות בצורות שונות זו מזו, כנודע. ולפיכך מכונה זה בשם "הגבלת האור".

סימן כא

(לשאלה) **הגבלה בכח** (ח"ג פי"ב סעיף ג')

כח העיכוב, שבמסך מלכות דראש, המעכב על אור העליון מלהתפשט במלכות, הנה העיכוב הזה הוא רק ב"כח" ולא ב"פועל", שהרי אפילו התלבשות על ט"ס הראשונות אשר שם, היא ג"כ רק התלבשות ב"כח". והן ההתלבשות והן דחית האור, אינן נגלות ב"פועל" אלא רק בגוף.

סימן כב

(לשאלה) **הגבלה בפועל** (ח"ג פי"ב סעיף ג')

הגבלת המסך, שבמלכות של ראש, היא רק בבחינת "כח", ואינה מתגלה בפועל, זולת במסך שבמלכות דגוף שנקרא טבור. עי' אות כ"ו.

סימן כג

(לשאלה) **הסתכלות א'**

עי' חלק ג' תשובה ל"ו.

סימן כד
(לשאלה) **הסתכלות ב'**
עי' חלק ג' תשובה ל"ז.

סימן כה
(לשאלה) **התלבשות בכח**
עי' הגבלה בכח.

סימן כו
(לשאלה) **התלבשות בפועל** (ח"ד פ"א או"פ סעיף ל')
כל הנעשה בזווג דהכאה של אור העליון במסך שבמלכות של ראש, דהיינו דחית האור ממלכות ולמטה, והלבשת האור לט"ס ממלכות ולמעלה, אין זה נגלה שם בפועל, רק במסך שבמלכות דגוף, שנקרא טבור, שמטבור ולמטה נדחה האור, ובט"ס שמטבור ולמעלה הוא מתלבש.

סימן כז
(לשאלה) **חושק למקורו** (ח"ד פ"ג אות י')
כשהאור חושק להשואת הצורה, להיות זך כמו המאציל, ונמצא חפץ משום זה להסתלק מהתלבשות בכלים הנה הסתלקות זו, מכונה "חושק למקורו". ודבר זה נמשך, ע"י הכאת או"פ ואו"מ זה בזה. וצריך שתבין, שאין הכוונה על אור העליון בעצמותו, אלא הכוונה היא על עה"ס דאור ישר, שהנה כבר בבחינת יחס משותף מאור ולבושו, כי על כן נקראות בשם ספירות. אכן בעצמותו של אור העליון אין לנו שום הגה ודיבור כלל כי אין מושג באור בלי לבוש או כלי.

סימן כח
(לשאלה) **חזרה למאציל** (ח"ד פ"ג סעיף א')
הסתלקות האור המסובב מן הזדככות המסך, מכונה "חזרה" למאציל, דהיינו למלכות של ראש שהיא המאציל לעה"ס, הנקראות גוף. כי על ידי עליתן שמה, נמצאות מתחדשות ומתפשטות שנית, בבחינת התפשטות ב'. ועל דרך זה, בכל התפשטות חדשה, שהיא יוצאת רק ע"י חזרת אורות למאציל, באופן שכל חזרת אורות למאציל, היא כדי לסבב פרצוף חדש.

סימן כט
(לשאלה) **חסד פרטי** (ח"ד פ"ו סעיף ח')
עי' ה' חסדים. וה' קצוות שחג"ת נ"ה דז"א, הן ה' בחינות כח"ב זו"ן דאו"י. שמשום חוסר אור החכמה בג"ר דז"א, המה רק ה' חסדים. אמנם היסוד דז"א אינו בחשבון ה'

חסדים, משום שאין יותר מה' בחינות, אלא היסוד הוא בחינת התכללות ה' בחינות יחד והתערבותן זו בזו. ואינו קצה פרטי, שיהיה נבחן ל"חסד פרטי" מה' החסדים.

סימן ל

(לשאלה) **חצי עובי דופן** (ח"ד פ"ה סעיף ג')

עי' דופן. שהחיצוניות ופנימיות אשר בדופן הכלי, נחשבות לשני חצאים של הדופן שבכלי. דהיינו חצי "עובי הדופן" העב יותר. נקרא פנימיות הכלי, והוא משמש לאו"פ. וחצי עביות שבדופן, שאינו עב כל כך, נקרא חיצוניות הכלי, והוא משמש לאו"מ.

סימן לא

(לשאלה) **טבור** (ח"ד פ"א סעיף ח')

מלכות דגוף, שמשם מתחילה הגבלה ודחית האור בפועל מכונה בשם "טבור".

סימן לב

(לשאלה) **טעמים** (ח"ד פ"ג סעיף י"א)

התפשטות האור ממעלה למטה, דהיינו, מפה דא"ק עד הטבור, מכונה בשם "טעמים", מלשון וחיך אוכל יטעם.

סימן לג

(לשאלה) **ימין ושמאל**

עי' דרך צדדים, באות י"ז.

סימן לד

(לשאלה) **כח עשר הספירות** (ח"ד פ"א סעיף ה')

עשר הספירות של ראש, אין הספירות ניכרות בהן, אלא שהן בחינת "כח עה"ס" לבד, שפירושו, שורש. כמו הגרעין, שהוא שורש לאילן, ואין האילן ניכר בו. עי' ח"ב תשובה נ"ה.

סימן לה

(לשאלה) **כלי לאו"מ** (ח"ד פ"ה סעיף ג')

חצי עובי דופן החיצוני שבכלי, משמש לאור מקיף. עי' חצי עובי דופן, אות ל'.

סימן לו

(לשאלה) **כלי מלכות** (ח"ג פ"א סעיף ב')

בחי"ד דאו"י, שהיא בחינת העביות, שעליה היה הצמצום שלא תקבל במדתה הגדולה, היא נקראת "כלי מלכות".

סימן לז

(לשאלה) **כללות ה' קצוות** (ח"ד פ"ו סעיף ח')

ביסוד דז"א, יש כללות של כל ה' קצוות חג"ת נ"ה של ז"א. עי' ה' קצוות אות י"ט.

סימן לח
(לשאלה) **להחיות הכלי** (ח"ד פ"ב אות ח')
הארה מועטת, שאין בה כדי הרוחה אלא כדי הספקה לקיים צורת הכלי על היכנה, הנה הארה זו מכונה "להחיות הכלי".

סימן לט
(לשאלה) **לובן העליון** (ח"ד פ"א סעיף ג')
בטרם שהאור מתלבש בכלים הוא מכונה בשם "לובן העליון", שהוראתו, שאין בו גוון כלל, כי כל הגוונים אינם רק מצד הכלים.

סימן מ
(לשאלה) **מאציל** (ח"ד פ"ג סעיף ד')
המלכות של ראש, נבחנת למאציל כלפי עה"ס שנקראות גוף. וכן כל מדרגה עליונה, כלפי התחתונה הימנה, נקראת "מאציל".

סימן מא
(לשאלה) **מוגבל** (ח"ד פ"ה סעיף ג')
כשהאור אחוז ותלוי במדת עביות שבכלי, שאינו יכול להתפשט שם לא פחות ולא יותר ממדת עביות שבו, נקרא, שהוא "מוגבל" תוך הכלי. ועי' הגבלת האור באות כ'.

סימן מב
(לשאלה) **מכים ומבטשים**
(ח"ד פ"א סעיף ג'):

סימן מג
(לשאלה) **מעורב** (ח"ד פ"ו סעיף ב')
כשאורות מתדבקים זה בזה מטעם השואת צורתם זה לזה, מכונה זה בשם חיבור האורות, אבל אם יש ביניהם שינוי צורה, אלא שמתחברים, משום איזה קשר שיש ביניהם, המשוה אותם יחד, הרי זה נקרא בשם "מעורבים יחד". כי שינוי הצורה שביניהם אינו נותן אותם להתדבק יחד לאחד ממש, אלא שנשאר בהכרח הבדל ביניהם. אמנם השואת המעלה שקנו, מערבת אותם זה בזה יחד, עד שאינו ניכר דל בפני שוע. כגון או"י המלובש באו"ח, כיון, שאו"י אינו יכול להאיר משהו, זולת לפי גדלו של או"ח, נבחנים משום זה, שהמה מעורבים יחד, כי העביות שבאו"ח, יש לה אותה המעלה והחשיבות כמו הזכות שבאו"י, וע"כ העביות והזכות מעורבות זו בזו, ושינוי הצורה שביניהן אינו ניכר.

סימן מד

(לשאלה) **מקבלים** (ח"ד פ"ג סעיף ג')

עשר הספירות דגוף מכונות תמיד בשם "מקבלים", כי האור מגיע להן ממעלה למטה.

סימן מה

(לשאלה) **מקור האורות** (ח"ד פ"ו סעיף ט"ו)

המלכות של ראש נחשבת "מקור האורות", מפאת או"ח, שהיא מעלה, ומלבשת לע"ס של ראש והיא מביאתן לתוך הגוף.

סימן מו

(לשאלה) **ניצוצות** (ח"ד פ"ג סעיף י')

הארות שדרכן להתכבות, והן עומדות להתעורר ולהתלקח ולהאיר שוב כבתחילה, מכונות בשם "ניצוצין". כי יש להן דמיון אל ניצוצין הנשארים אחר הדליקה, או היוצאים מתחת הפטיש שבידי אומן, שאע"פ שהמה נראים כמתכבים, מ"מ עלולים להתלקח לשלהבת גדולה ונוראה. והארות האמורות, לא יארעו זולת באו"ח.

סימן מז

(לשאלה) **ניצוצות הנופלים** (ח"ד פ"ג סעיף י"א)

כשיורדת הארת הזווג, הנעשה בזמן הזדככות המסך, מהבחינה העליונה לבחינה תחתונה הריקנית מאור שלה, כגון, שנזדכך המסך מבחי"ג לבחי"ב, ונתרוקנה בחי"ג מאורה, הנה אז יורדת הארת הזווג מבחי"ב, לתוך הבחיה"ג הריקנית, ומתוך שרשימה הנשארת בבחי"ג היא הפכית אל ההארה היורדת, ע"כ מכים ומבטשים זה בזה. אמנם האוה"ח היורד, מתגבר על הרשימה, שכבר פסק הזווג שלה, והאור החוזר יורד לתוך הכלי, והרשימה שאינה יכולה להיות עמו יחד בנושא אחד היא מסתלקת משם. והנה הארת הזווג היורדת לכלי הריקן, מכונה בשם "ניצוצות הנופלים" והוא מטעם, כי עד מהרה נפסק הזווג גם מבחי"ב ועולה לבחי"א, כנודע, ונמצאות ההארות מתכבות, והרשימה חוזרת ויורדת לכלי שלה. כי עתה, אין שום מעלה לאו"ח היורד על הרשימה, כי זה וזה נמצאים לאחר הסתלקות הזווג שלהם, וכיון שאור הרשימה לאין ערך הרבה מהאו"ח היורד, לכן, מתגברת עתה הרשימה עליהם ומבטלת להארת הניצוצין הנופלים לכלי שלה כדי שיוכל להתלבש שם. וענין זה מכונה הכאה ובטישה, כי פעם מתגבר האוה"ח היורד, ופעם מתגברת הרשימה, כמבואר.

סימן מח

(לשאלה) **נקודות** (ח"ד פ"ג סעיף י"א)

ד' הקומות היוצאות על ידי זווג דהכאה, בשעת הזדככות המסך, נקראות "נקודות" ונקראות או"ח שהן דין.

סימן מט

(לשאלה) **סביבות** (ח"ד פ"ה סעיף א')

כל פרצוף נחלק לשנים: שהוא ממלכות דגוף ולמעלה, ששם מקום עמידת כל האורות, ונקרא ע"כ, פנים. וחלק ב' הוא ממלכות דגוף ולמטה, שהאור ישר נדחה משם ואינו מאיר, ונקרא ע"כ אחור. אמנם יש בחינת הארה העוברת מצד הפנים של הפרצוף, ומאירה לצד האחור של הפרצוף. ואופן ההארה הזאת, מכונה דרך "סביבות". כי בדרך יושר אין חלק הפרצוף, אשר מטבור ולמטה, יכול לקבל האור, כנ"ל. רק בדרך סביבות, שהוא בחינת תיקון מיוחד, שיתבאר במקומו.

סימן נ

(לשאלה) **סובל** (ח"ד פ"א סעיף ה')

"סובל", פירושו, במקום שהכלי ראוי להלביש את האור, אלא אינו מלבישו מטעם בחירתו עצמו. והוא ענין דק מאד, ונאמר רק על ע"ס של ראש, שאין שם הלבשה בפועל, כנ"ל (עי' התלבשות בכח). והנה זה לא יעלה על הדעת כלל, אשר הכלים דגוף ראוים יותר להלבשת האורות מהכלים של הראש, ועכ"ז אין הלבשה בראש אלא בגוף, והוא מטעם, שאו"ח דראש אינו סובל בחינת הלבשה, להיותו עומד בבחינת מלמטה למעלה, שעמידה זו היא בחינת התנגדות להלבשה, שאינו סובל ההלבשה. והבן מאד.

סימן נא

(לשאלה) **סיום העליה** (ח"ד פ"ו סעיף כ"א)

כשהמסך מתחיל להזדכך מבחינה לבחינה, כגון מבחי"ד לבחי"ג, יש להבחין שם, בחינת ההמשך של הזדככות, דהיינו, בטרם שמגיע לנקודת עביות שבבחי"ג, אשר נמצא הפרצוף בלי אור לגמרי, כי הזווג שבבחי"ד כבר נפסק, ואל הזווג דבחי"ג עדיין לא הגיע. ויש להבחין בחינת "סיום העליה", דהיינו, אחר שגמר הזדככות מכל עביות דבחי"ד, והגיע לעביות דבחי"ג, אשר אור העליון, שאינו פוסק אפילו רגע, נמצא מזדווג בה ומוציא קומה חדשה דחכמה. שעתה חזר האור להתפשט בפרצוף כמקודם, אלא בקומת חכמה, הנמוכה מקומה הקודמת.

סימן נב
(לשאלה) **עובי דופן** (ח"ד פ"ה סעיף ג')
כל חומר בית הקבול של הכלי הוא עביות שבו, כנודע, וע"כ, ד' הבחינות של עביות נבחנות כמסבבות זה על זו, והן עושות יחד את דופן הכלי, והעב מחבירו, הוא יותר פנימי ממנו (עי' חצ' עובי דופן, אות ל').

סימן נג
(לשאלה) **עליות האורות** (ח"ד פ"ב סעיף ד')
עי' חזרת אורות למאציל, אות כ"ח.

סימן נד
(לשאלה) **עלית הכתר למאציל**
היינו, על ידי הזדככות המסך מבחי"ד לבחי"ג (שם).

סימן נה
(לשאלה) **עלית חכמה למאציל**
היינו על ידי הזדככות המסך מבחי"ג לבחי"ב (שם).

סימן נו
(לשאלה) **עלית בינה למאציל**
היינו על ידי הזדככות המסך מבחי"ב לבחי"א (שם).

סימן נז
(לשאלה) **עלית ז"א למאציל**
היינו על ידי הזדככות מבחי"א לבחינת כתר (שם).

סימן נח
(לשאלה) **עלית מלכות למאציל**
היינו על ידי הזדככות מבחינת כתר אל בחינת מלכות של ראש, שאין שם מבחינת עביות שממעלה למטה ולא כלום. ואז מושוה צורתה אל מלכות של ראש, והיא נכללת שם (שם).

סימן נט
(לשאלה) **פה** (ח"ד פ"א סעיף ג')
מלכות של ראש, שעביות דמסך משמשת שם ממטה למעלה, נקראת "פה".

סימן ס
(לשאלה) **פניהם למטה** (ח"ד פ"ג סעיף ג')
כשהאור מושפע להתאחז ולהתלבש לפי מדת גודלה של עביות שבמסך, מכונה זה "פניהם למטה", כי פניותיהם של האורות הוא לבא ולהתלבש בעביות המכונה, למטה.

סימן סא

(לשאלה) **פניהם למעלה** (ח"ד פ"ג סעיף ג')

בשעת הזדככות המסך, אשר הזווגים הולכים ונעשים, בכל פעם בבחינה הזכה יותר, עד שנפסק הזווג לגמרי, מכונה זה "פניהם למעלה", כלומר שמסתלקים ופונים את עצמם מן העביות אל הזכות. כי ממעלה למטה, פירושו, מזכות אל עביות. וממטה למעלה פירושו מעביות אל זכות.

סימן סב

(לשאלה) **פנים ואחור** (ח"ד פ"ה סעיף א')

ההתלבשות והדחיה, המתפעלות בזווג דהכאה שבמלכות דראש, אינן מתגלות שם, אלא במלכות של הגוף, שנקרא טבור. שהתלבשות נעשית מטבור ולמעלה, ודחית האור נעשית מטבור ולמטה. וע"כ, מקום התלבשות שבגוף נקרא "פנים", והמקום, שנדחה האור משם, נקרא "אחור".

סימן סג

(לשאלה) **קלקול ע"מ לתקן** (ח"ד פ"ד אות ח')

"קלקול ע"מ לתקן", פירושו, אשר כלפי מי שאינו יודע את התיקון הגדול שנעשה כאן, הוא חושב אותו לקלקול, ואילו היה יודע את הפעולה הנעשית בזה, היה רואה את הקלקול הזה, שהוא כולו רק תיקון, ולא היה כאן בחינת קלקול מעולם. וזה דומה, לטיפש, הרואה לחייט, שלוקח חתיכה יפה של בד, וחותך אותה לגזרים, שמפני שאינו יודע ומבין את הפעולה הנעשית כאן, הוא תוהה בעצמו, שהחייט מקלקל חתיכת בד יפה כל כך. ואילו היה יודע המלאכה, ודאי, שלא היה מעלה על דעתו, שיש כאן אף שמץ של קלקול. אלא שמתחילתו עד סופו יש כאן רק תיקון בלבד. והבן היטב.

סימן סד

(לשאלה) **רושם חותם** (ח"ד פ"ב סעיף ב')

על ידי התלבשות האור בכלי נעשו כמה הבחנות באור, מתוך יחס משותף מהאור והכלי. ואם האור מסתלק משם, מ"מ נשארות כל אותן הצורות וההבחנות, שהיו שם מטרם הסתלקות, אף משהו לא יחסר, והשארה זאת, מכונה בשם "רושם חותם". כי כן טבע החותם, אם מניחים אותו על השעוה, הוא משאיר שמה כל צורתו לפרטיו ואותיותיו בלי חוסר משהו.

סימן סה

(לשאלה) **רשימה** (ח"ד פ"ב סעיף ב')

עי' רושם חותם אות ס"ד. ודע שרשימה זו שהאורות משאירים מעצמם אחר הסתלקותם,

היא הגרעין והשורש ללידת פרצוף שני הימנו. כי כן כל עלול יוצא ונולד ע"י עילתו, ועד"ז נמשכות כל ההארות שבעולמות, לתחתונים. והן עצמן עוברות מהעילה אל העלול הנולד הימנן, כדוגמת הניצוץ נשמה העובר מהאב אל הבן, ונשאר קבוע בנשמת הבן ואינו זז ממנו לעולם. כמו שנתבאר, באו"פ ח"ד פ"ב אות ג' ועש"ה, והבן זה וזכרהו. כי הוא המפתח, להבין בו הגורם המחייב את המסובב, להשתלשל מן הסבה שלו, בכל ההשתלשלות של יציאת הפרצופין והעולמות זה מזה, מראש עד סוף.

סימן סו

(לשאלה) **תגין** (ח"ד פ"ג סעיף י"א)

עי' ניצוצות הנופלים, אות מ"ז. שנתבאר שם, מתוך אשר האוה"ח היורד לתוך הכלי הריקן בא עתה מהארת הזווג הנעשה בבחינה העליונה, והרשימה שבכלי ההוא, היא מאחר הסתלקות הזווג, ע"כ מתגבר האוה"ח על הרשימה, ויורד לכלי, והרשימה מוכרחה לעלות משם ממעל לכלי, ע"ש. והנה הארה זו שהרשימה מאירה אל הכלי בהיותה למעלה מהכלי, נקראת בשם "תגין".

לוח התשובות לעניינים

סימן א

(לשאלה) א' הוא התפשטות הרוחניות, דהיינו, ה' בחינות אורות הנקראים נרנח"י. ב' הוא, ה' בחינות כלים, הנקראים: כח"ב ז"א ומלכות. ויש להבדיל ביניהם בכל מלה בזאת החכמה, כי אין לך אור בלי כלי, והמה הפכיים זה לזה, בכל הופעותיהם, כי סדר גילוי הכלים, הוא ממעלה למטה: כח"ב ז"א ומלכותוסדר גילוי האורות הוא להיפך ממטה למעלה: נרנח"י. וחסרון כלים התחתונים שבפרצוף, גורם חסרון אורות העליונים שם, באופן שבשכחה מועטת שיש להכיר את ההפכיות שביניהם, יתבלבל הענין תיכף ומיד (פרק א' אות ב').

סימן ב

(לשאלה) הויות כלים מתחילה מעת התחלת האור להתפשט ממעלה למטה, דהיינו מפה דא"ק ולמטה, אמנם עדיין אינם ניכרים, רק אחר כך, שחזר האור מהם למאציל, והכלים נשארו ריקנים, ואז ניכרת עביותם (פ"א אות ג')

סימן ג

(לשאלה) התפשטות האור והסתלקותו משם גורמת להעשות כלי (פ"א אות ט').

סימן ד

(לשאלה) להיות מדת גדלו של האור נמשכת במדת הריבוי של עביות המסך, לכן נמצאות העביות והזכות בחשיבות שוה, ונבחנות כמעורבות זב"ז, שאין להפריש ולהכיר איזה הבדל ביניהן (פ"ו אות ג').

סימן ה

(לשאלה) אחר שנתפשט ויצא אוה"י מתוך הכלים וחזר למקורו, ונשארו בלי אור, אז הוכרה עביותן לבחינת שפלות וגרעון, ובזה הוכרו הכלים (פ"ו אות ג').

סימן ו

(לשאלה) הכלים שהם התפשטות או"ח ממסך ומלכות של ראש ולמטה נבחנים לעביות, אפילו בטרם התפשטותם לגוף, אלא, שאינם ניכרים בטרם שנסתלק האור מתוכם, כנ"ל באות ע"א, וכשנסתלק האור מתוכם, אז הוכרה העביות, שהיתה בהם, בעודם במלכות של ראש, וגם עביות יתרה, שהשיגו עתה מחדש, דהיינו, מה שנשארו בחושך בלי אור, שזהו בחינת דין ועביות שלא היתה בהם בטרם שנתפשטו לגוף (פ"ו אות ג').

סימן ז

(לשאלה) כי כן המשמעות של עלית או"ח ממטה למעלה, מפאת הזווג של הכאה הנעשה שם. כי פירושו של ממטה למעלה, הוא התנגדות אל התלבשות,"שאינו סובל" שיתלבש בו האור (פ"א אות ה').

סימן ח

(לשאלה) כי ענין הזדככות סובב רק על כח העיכוב והגבול, שיש במסך מתוך העביות הכלולה בו, שזה מגיע לו מחמת הביטוש דאו"מ, בבחינת עיכובו זה, המפריע לאו"מ הרוצה להתפשט למטה מהמסך. ואין ענין הביטוש דאו"מ מגיע כלל אל הכלים, כי הם באמת משתוקקים לו, אלא כח המסך מפריש ביניהם (פ"ב או"פ סעיף כ').

סימן ט

(לשאלה) לכך לא נעשה, רק כלי א' של כתר אחר ההסתלקות, משום שההסתלקות היתה בבת אחת וברגע אחד. ואע"פ, שאנו מבחינים שם עשר ספירות, הרי זה כדמיון כלי שהחלקים בו אינם שוים (פ"א סעיף י').

סימן י

(לשאלה) משום שאין כאן אלא כלי אחד והסתלקות אחת, כלעיל אות ע"ה (פ"א סעיף ו').

סימן יא

(לשאלה) להיותם מבחינת ממטה למעלה, כנ"ל אות ע"ג, ע"ש (פ"א אות ז' ואו"פ סעיף נ').

סימן יב

(לשאלה) בקומה שלמה, נבחנות ד' הבחינות זו למעלה מזו. למעלה, פירושו, זכות. למטה, פירושו, עביות. וכשהמדובר הוא מכלי המשכה שבפרצוף בלבד, נבחנות ד' הבחינות, שהן זו לפנים מזו, שכל העבה יותר, היא פנימית יותר (פרק ה' אור פנימי סעיף ג').

סימן יג

(לשאלה) א' הוא, אור העב הנשאר אחר ההסתלקות, והם לצורך עצמו של הפרצוף. ב' הוא, הרשימות והניצוצין הנשארים באור העב הנ"ל, והם לצורך פרצוף ב' הבא אחריו (פ"ב או"פ סעיף ד').

סימן יד

(לשאלה) מפני, שבעקודים התחילו הויות הכלים, ואין שם יותר מכלי מלכות. אבל אחר הסתלקות האורות דפרצוף זה, כבר הוכנו כאן כלים לצורך פרצוף ב', ונמצאים הכלים קודמים לאורות של פרצוף ב'. ומתוך שבסדר ההסתלקות יצאו כאן מלמעלה למטה, כי כשנזדככה בחי"ד לבחי"ג נגלה כלי דכתר וכשנזדככה בחי"ג לבחי"ב נגלה כלי דחכמה וכו', הרי נמצאים עומדים כן, גם בפרצוף ב'. ועד"ז בכל הפרצופים, שכולם הוכנו על דרך זה (פ"ו אות ה').

סימן טו

(לשאלה) כלי לצורך עצמו היה לו, דהיינו, האור העב שנשאר למטה אחר הסתלקות האוה"י. ומה שנאמר שלא עשה כלי, הפירוש הוא לצורך הנוקבא דכתר של הפרצוף הב'. כי כלי זה נעשה מהניצוצין היורדים מהזווג הנעשה בבחינה העליונה, ולפני הכתר, אין שום בחינת עביות, שאור העליון יכה עליו. וע"כ לא נפלו ניצוצין לכלי דכתר, ולא עשה כלי לפרצוף הב' (פ"ד או"פ אות ט').

סימן טז

(לשאלה) משום שכן היתה תחילת גילוים והתהוותם, כי גילוי הכלים בא ע"י הסתכלות ב' והסתלקות. והנה מתחילה נגלה כלי דכתר, ע"י הזדככות לבחי"ד לבחי"ג, אח"כ ע"י הזדככות מבחי"ג לבחי"ב נגלה הכלי דקומת חכמה, וכשנזדכך מבחי"ב לבחי"א נגלה הכלי דבינה, וכו', הרי שהכלים העליונים יצאו מתחילה, ולבסוף יצאו התחתונים. אמנם האורות יצאו ונתגלו בהיפך, כי מתחילה בהתפ"א יצא רק אור הנפש, וכשנזדכך לבחי"ג, שנעשה הזווג בחוטם, יצאה בחינת אור הרוח, וכשנזדכך לבחי"ב, שנעשה הזווג באזן, יצא אור נשמה, וכשנזדכך לבחי"א, שנעשה הזווג בעינים, יצא אור חיה וכשנזדכך לבחינת כתר, יצא אור יחידה. הרי שהאורות התחתונים יצאו תחילה ואח"כ העליונים.

סימן יז
(לשאלה) כי האור הזך יותר מתלבש בכלי הזך יותר, מטעם השואת הצורה, כנודע (פ"ו סעיף ט"ו).

סימן יח
(לשאלה) היינו ד' הקומות שיצאו בעת הזדככות בביאת המסך בבחינות שבאמצע זיכוכו (פ"ב אות א').

סימן יט
(לשאלה) כי אותן התפשטויות, שיצאו בזווגים בשעת הסתלקות, נחשבות ג"כ להסתלקות, מפני שכן הוא הדרך של הסתלקות, שאור העליון מזדווג עמו על דרכו ואין זו נבחנת להתפשטות אמיתית. בדמיון לאדם, ההולך ומסתלק מן הבית, שהוא חונה בהכרח במקומות הפסיעות שהוא עושה, אבל אינן נחשבות כלל לבחינות חניות והפסק הליכתו, מפני שדרך הסתלקות מן הבית כן הוא. וע"כ נחשבים לאו"ח ודין (פ"ג או"פ סעיף ג').

סימן כ
(לשאלה) הוא מב' טעמים: א' כי כל הקומות הללו נבחנות לאו"ח, כנתבאר לעיל אות פ"ה. וב' הוא, מפני שכל היורד למטה ממקום הזווג, הוא או"ח ולא אור ישר (פ"ד או"פ סעיף ב').

סימן כא
ב' מיני או"ח נבחנים מיד בעת זווג דהכאה: א' הוא אור הנדחה מלהתפשט בכלי מלכות, מפאת הכאת המסך, ואו"ח זה נבחן לאו"מ. ב' הוא דאו"ח הנולד על ידי יחס משותף מבחינת ההסתלקות והפרישה דבחי"ד מהאור, המתחבר עם האור הנדחה הנ"ל, והוא האוה"ח העולה ממטה למעלה ומלביש לע"ס דאו"י של ראש.
מין ג' הוא, האוה"ח הקבוע, במלכות של ראש, שהוא נעשה שם בבחינת מקור שממנו מושפעים ונובעים האורות והכלים לגוף.
מין ד' הוא, או"ח המתפשט ממלכות של ראש ולמטה, וממשיך ומלביש, לע"ס דאו"י המתפשטות עמו. והאוה"ח הזה נבחן, שהוא מעורב עם האור הישר. ואינו ניכר לבחינת לבוש וכלי, מטעם שחשיבותו שוה לאו"י.
מין ה' הוא, ההארה המועטת של או"י המושפעת למטה מטבור, שנקראת אור נקבה. והוא נקרא ג"כ או"ח.
מין ו' הוא, או"ח המסיים לכל ספירה וספירה, מע"ס שמטבור ולמטה, עד שמסיים הפרצוף כולו.

מין ז' הוא, האוה"ח שנקרא אור העב, הנשאר למטה בלי אור, אחר הסתלקות דאו"י. כי אז ניכרת העביות שבמהותו עצמו, מבחינת מה שהיתה נכללת בו עוד מטרם שנתפשט מן הפה ולמטה.

מין ח' היינו, או"ח שנתוספה לו עביות כפולה על עביותו, מחמת שנשאר אחר הסתלקות למטח בלי אור. והחושך הזה שהשיג עתה הוא עביות חדשה, מה שלא היה בו בטרם שנתפשט מהפה ולמטה.

מין ט' הוא או"י שבקומות היוצאות בשעת ההזדככות, הנחשב לאו"ח ודין, מחמת יציאתן בזמן של הסתלקות.

מין י' הוא, או"ח היורד מהארת הזווג שבבחינה העליונה, לכלי שמתחתיה הריקן מאורו, הבא בזווג דהכאה עם הרשימה שיש שם בכלי ההוא.

מין י"א הוא, הניצוצין הנופלים לכלים שהופרשו מהאוה"ח היורד הנ"ל, שהם התגברו על הרשימה, מטעם שהארת הזווג מאירה עליהם.

(לשאלה) מין י"ב הוא, הניצוצין הנ"ל אחר שנכבו, דהיינו, אחר שנסתלקה הארת הזווג מהבחינה העליונה, כי אז מתגברת הרשימה עליהם (הסת"פ ח"ד אות ז').

סימן כב

א' הוא, עצם בחי"ד, שעליה נעשה צמצום א', שנקראת מלכות.

ב' הם כלים דראש, שהם רק בחינות שורשי כלים.

ג' הם כלים שמפה ולמטה, שהמה מעורבים עם האורות.

ד' הם הכלים הנ"ל, שמפה ולמטה אחר הסתלקות, הניכרים לאור עב.

ה' הם כלים ריקנים מאורותיהם ויש בהם רשימות.

ו' הם כלים ריקנים מאורותיהם ואין בהם רשימות.

ז' הם כלים שהוכנו לצורך בחינות זכרים דהתפ"ב.

ח' הם כלים שהוכנו לצורך בחינות נקבות דהתפ"ב.

ט' הם כלים שממטה לטבור, שאינם ראוים לקבל או"י.

(לשאלה) י' הם כלים חיצונים, לקבלת אורות מקיפים (בהסת"פ אות נ"ו).

סימן כג

(לשאלה) הזדככות מעביות, מכונה, עליה, והזדככות הגמורה, עד שנעשה זך כמו המאציל, מכונה עליות האורות למאציל, כי השוואת הצורה מחברת ומיחדת הרוחניים.

סימן כד

(לשאלה) אור מלכות, שפירושו, המסך והאור החוזר הכלול בו, בשעה שהוא מזדכך ועולה למאציל, הריהו עובר דרך כל הספירות, ומדי עברו בתוכן, הוא נכלל מכל

הרשימות, שנשארו בהן מאורותיהן, חוץ מבחינה אחרונה. וע"כ, כשמגיע למאציל, דהיינו, למלכות דראש, שהזווג לא נפסק משם לעולם, נמצא נכלל גם הוא באותו הזווג, ומקבל משם עביות שממטה למעלה, שעי"ז שוב מתעוררות ומתעבות הרשימות שבו, בעביותן עצמן, שהוא ממעלה למטה. ואז, יורד המסך למקומו לגוף, למקום החזה, ומחזה ולמעלה מוציא ע"ס דראש, ומחזה ולמטה מתפשט שוב לע"ס דגוף, כבתחילה. וזה מכונה התפשטות ב', או פרצוף ב', להיותו משונה מפרצוף א', כי חומר הכלים דפרצוף א' הוא מן עביות דבחי"ד כולה, ופרצוף ב' זה, הנה חומר כלים שלו כולם מעביות דבחי"ג. מטעם, שהמסך שעלה למלכות דראש, לא היה נכלל כלום מעביות דבחי"ד, משום שלא הניחה רשימה אחר הסתלקותה (פ"ג או"פ סעיף א).

סימן כה

כבר ידעת, שאע"פ, שכל עיקר זווג דהכאה הוא במסך שבמלכות של ראש, עכ"ז כל הדחיה והעיכוב שבמסך ההוא, אינה כלל בפועל ממש, אלא רק בבחינת ה"כח". וע"כ לא יתכן, להבחין שם כלל ענין של או"פ ואו"מ, כי אור המוגבל בכלי נקרא או"פ, ואור שאינו מוגבל בכלי נקרא או"מ. וכיון שעדיין אין כאן, לא הלבשה, ולא דחיה מבחי"ד, א"כ מאין תהיה כאן הבחנה של או"פ ואו"מ. ולפיכך, נמצאים האו"פ והאו"מ מחוברים יחד בפה, דהיינו, במלכות של ראש. אלא אחר כך, כשההלבשה והדחיה שבראש, יצאו מן ה"כח" אל ה"פועל" בגוף, במסך שבטבור, שממסך שטבור ולמעלה, דהיינו, בט"ס ראשונות שבגוף, נתלבשו האורות בכלים, וממסך שבטבור ולמטה, דהיינו במלכות שבגוף, נדחו האורות ולא נתלבשו, ונתגלו כאן או"פ ואו"מ בפועל ממש, שהאורות שבאו בכלים שמטבור ולמעלה המה או"פ, והאור שהיה ראוי לבא מטבור ולמטה, ונדחה משם, מחמת עיכובו של המסך שבטבור, הוא או"מ. ולפיכך נעשו הכאה וביטוש בין או"פ, דהיינו המסך ואו"ח המלביש לאו"י, ובין או"מ. כי או"מ, שהתחיל להרגיש כאן, הכח הדוחה שבעביות המסך, הכה ובטש בו, כדי לזככו, ולבטל את כח הגבול שבו, שיכול לבא גם הוא לפנימיות הפרצוף.

(לשאלה) ותדע שכאן גבר או"מ על או"פ, ואותו מסך שבטבור, נזדכך ועלה לפה, ושם נתחדש, עד שהוציא ממנו ולמטה, התפשטות חדשה של רת"ס, שנקרא פרצוף ע"ב דא"ק. הרי שגבר או"מ על כח הגבלה שבמסך, כי עתה עבר ממנו ולמטה, בפרצוף שלם וגמור, שנקרא ע"ב, כנ"ל. והבן זה (פ"א או"פ סעיף ו').

סימן כו

(לשאלה) כי מדת גדלו וכל הויתו של או"פ תלוי בגודל מדת העביות והעיכוב שיש במסך. אשר או"מ נדחה ונשאר מחוץ לפרצוף, מחמת אותו העיכוב והעביות, אשר במסך.

באופן, שריבוי עביות נמצא מרחיק את האוה"מ לפי גודל מדתו, ונמצא מקרב ומגדיל את או"פ לפי גודל מדתו. הרי שהמה הפכיים מקצה אל הקצה (שם).

סימן כז

(לשאלה) מתחילה התגבר ודאי או"פ, שהרי, ט"ס ראשונות התלבשו שם באו"ח של המסך, בפועל ממש, וגם נשאר כן אפילו לאחר הסתלקות, כי אין העדר ברוחני, כמ"ש לעיל. ולאחר כך, התגבר האוה"מ על האוה"פ עד שזיכך את המסך לגמרי, והשוה צורתו למאציל, דהיינו למלכות של ראש, ששם או"מ ואו"פ מחוברים יחד (כנ"ל אות צ"א), ושם קיבל כח עד שיצאה ממנו ולמטה התפשטות ב' שנקראת פרצוף ע"ב (כנ"ל אות צ"א, עש"ה).

סימן כח

(לשאלה) בשעת הזווג בבחינה עליונה נמצא האור החוזר היורד משם לתוך הכלי הריקן, מתגבר על הרשימה הנמצאת שם. ואע"פ, שהרשימה גדולה הרבה מהאוה"ח היורד, עכ"ז כיון שהרשימה היא אחר הסתלקות הזווג שלה, והאוה"ח היורד נמשך מהארת הזווג, על כן מתגבר עליה, ואח"כ, שנזדכך המסך גם מהבחינה העליונה, וגם שם נסתלק הזווג, חוזרת הרשימה, ומתגברת על או"ח היורד, דהיינו על הניצוצות שנפלו לכלי שלה, והרשימה יורדת שוב אל הכלי שלה כבתחילה, ומבטלת את כחם של הניצוצות, עד שחוזרים ומתחדשים אח"כ בהתפ"ב (פ"ג או"פ סעיף פ' ופ"ד או"פ סעיף ז').

סימן כט

(לשאלה) כי אין זווג דהכאה עוד במסך, אחר שנזדכך מבחינת כתר. שהרי אפילו בבחי"א אין שם עביות מספיקה לזווג דהכאה ממש, אלא רק לירידת ניצוצין בלבד, ומכ"ש למעלה מכתר (פ"ד או"פ סעיף מ').

סימן ל

(לשאלה) כל הספירות, כלולות במסך שעלה למאציל, כי רשימותיהן נכללות בו, מידי עברו בהן בדרך עליתו, כנ"ל אות צ', חוץ מבחי"ד שאיננה בו, משום שלא הניחה ממנה רשימה. ולפיכך, לא קיבל מהמאציל רק עביות דבחי"ג, שקומתה רק עד חכמה. שבערך הכלים נמצא חסר בחינת מלכות, ובערך האורות נמצא חסר אוד הכתר (פ"ד או"פ סעיף נ').

סימן לא

א' היא הסת"א, שממנה רק שורשים לאורות וכלים.

ב' היא הסת"ב, שממנה גמר כלים.

ג' היא הכאת או"פ באו"מ, וממנה עליות האורות למאציל.

ד' היא הכאת הרשימה עם האוה"ח היורד, וממנה הכלים להתפ"ב.
(לשאלה) ה' היא הכאת אור המלכות עם הרשימה, שבשביל, שאין רשימה אל מלכות, נעשתה ההכאה עם האור שלה, שהיא בחינת אור הזך מהרשימות (בהסת"פ אות ב').

סימן לב
(לשאלה) היחס שלהן הוא כיחס אב אל בנים, שניצוץ אחד מן האב נמשך אל הבן, ואינו זז ממנו לעולם, כן עצמותן של הרשימות עוברות אל פרצוף ב', המכונה בן לפרצוף א', והן נעשות בו לחלק מבנינו ועצמותו של הפרצוף (פ"ב סעיף ג' ובאו"פ סעיף ג').

סימן לג
(לשאלה) להיותן השארית, מהתפשטות האור ישר ממעלה למטה (פ"ב או"פ סעיף ב').

סימן לד
(לשאלה) כי הרשימות הללו, הן מאו"י, כדברי הרב כאן פרק ב' אות י', והבחינה האחרונה אינה מקבלת כלל או"י, מחמת המסך שעליה, כנודע (פ"ב אות ו').

סימן לה
(לשאלה) מחמת הכאה ובטישה דאו"ח היורד עם הרשימה, מסבת הפכיותם, התגבר האור החוזר היורד על הרשימה, ונכנם לתוך הכלי, ואין שניהם יכולים להיות בכלי אחד, כי אין ב' הפכים בנושא אחד, ע"כ, מוכרחה הרשימה לצאת משם, ועולה ממעל לכלי, ומאירה לכלי הארה מועטת, בסוד "תגין" (פ"ד או"פ סעיף ז').

סימן לו
(לשאלה) הרשימה דכתר, נשארת בבחינת כלי דכתר, כלומר, באור העב שנשאר למטה, שלא יכול לעלות למעלה יחד עם אור הכתר, כמ"ש הרב (פ"ב אות י'), ומ"ש שהכתר לא עשה בחינת כלי, היינו לצורך התפ"ב (פ"ד או"פ סעיף ט').

סימן לז
(לשאלה) א' הן, הרשימות הנשארות מבחינת התלבשות. ב' הן, הרשימות מבחינת המשכה. ג' הן, הרשימות המלובשות בכליהן. ד' הן, הרשימות שאינן מלובשות בכלים שלהן, אלא חופפות ממעל לכלי בסוד תגין. ה' הן, הרשימות שחזרו לכליהן אחר שיצאו משם. ו' הן, הרשימות הכלולות מאור עב ואור זך, בלי שום הכר להבדיל ביניהן. ז' הן, הרשימות מבחינת האור הזך בלבד, שמהן נעשו הזכרים דהתפ"ב. ח' הן, הרשימות מבחינת האור העב בלבד, שמהן נעשו כלים לזכרים דהתפ"ב. ט' היא, הרשימה דאור מלכות, שהיא רק בחינת אור זך הנשאר מאור שלה, אמנם בחינת האור העב שבה נעלם, ולא נשאר ממנו שום רשימה, דהיינו הרשימה מבחינת ההמשכה שבה, שעליה אומר הרב, אשר המלכות לא השאירה רשימה. י' הן, הרשימות שנתכללו במסך מדי עברו בספירות, בדרך עליתו למאציל, שהן נתחדשו שם בזווג חדש להתפ"ב. י"א הן,

הרשימות שנשארו מט"ס ראשונות, שיצאו בשעת הזדככות המסך. י"ב הן, הרשימות מבחינות האחרונות, מן אותן הקומות הנ"ל (הסת"פ אות מ').

סימן לח

(לשאלה) הגם שההסתלקות היתה בבת אחת וברגע אחד, אמנם כיון שאור העליון אינו פוסק מלהאיר אפילו רגע א', ומתוך, שבהכרח בא המסך בדרך הזדככותו, בד' המדרגות של עביות, לכן נמצא אור העליון מזדווג עמו, בביאתו לכל בחינה ובחינה (פרק ג' או"פ סעיף ו').

סימן לט

א' הוא, שהעיכוב והגבול, והעביות, באים במסך כאחד, ואין להבחין משהו לדבר מהמסך, בשעה, שאינו כלול בעביות, כי אז אינו במציאות כלל.

ב' היא, בחינת עיכוב ב"כח" שיש במסך ממלכות של ראש.

ג' היא, בחינת עיכוב ב"פועל" שיש במסך שבמלכות דגוף.

ד' היא, התכללות המסך בעביות מג' הבחינות הראשונות, בעת עליתו.

ה' הוא, שב' הפעולות: דחית האור מבחי"ד, והלבשת האור בט"ס, שתיהן קשורות במסך. כי כשם שהוא מדחה האור מבחינה אחרונה, כן הוא מקשר ומלביש האורות שממנה ולמעלה.

ו' היא, עביות שממטה למעלה, המתחדשת במסך מפאת עליתו וביאתו במלכות של ראש.

(לשאלה) ז' היא, עביות שממעלה למטה, המתחדשת במסך ע"י הרשימות שנכללו בו, בעת עברו בספירות של הגוף, בזמן הזדככותו (הסת"פ אות ע"ט).

סימן מ

(לשאלה) הגבלה, פירושה, התלבשות בכלים, המשוערת לפי מדת גדלה של העביות, לא פחות ולא יותר. וע"כ בראש, שאפילו הדחיה דמסך לא היתה אלא ב"כח", מכ"ש התלבשות. ואינו נוהג שם אלא בבחינת "כח", ואין כאן איזה גילוי להגבלה כל עיקר (פ"א אות ד').

סימן מא

(לשאלה) משעת יציאת האורות מפה ממעלה למטה עד הטבור. ועוד אינו ניכר, עד שעת חזרת האורות אל המאציל, כי עתה התחילו הויות ההלבשה של העביות, והיתה העביות והאוה"י שבתוכה במעלה אחת, עד שלא היה הכר מהמתלבש להמלבוש, בטרם, שהאור הישר חזר למאציל, כי אז נשארה העביות למטה בלי אור, וניכרת בחינת הגבלה שבעביות, ובחינת הדין שבה (פ"א אות ד').

סימן מב
(לשאלה) כי הזווג נעשה שם, ע"י המסך המחזיר האור לאחוריו, שאינו מניחו להתפשט ממנו ולמטה, הרי שהאור מסתיים על הבחינה ההיא, וע"כ נקראת, בחינה אחרונה, או בחינה תחתונה (פ"ג או"פ סעיף ו').

סימן מג
(לשאלה) עי' או"פ פ"ו סעיף מ' ד"ה וזה.

סימן מד
(לשאלה) הן, רק או"ח בלי או"י, ורק הארה מועטת מקבלים מאו"י, בבחינת אור נקבה, שמקבלת ואינה משפעת. וע"ס הללו נבחנות, שהן עשר בחינות סיום, שכל אחת מהן מסיימת הספירה שכנגדה, שבע"ס דכללות הפרצוף (פ"א או"פ סעיף פ').

סימן מה
(לשאלה) זהו מטעם ערך הפוך שיש בין כלים לאורות: כי כל החסרונות שבפרצוף, כשם שנוגעים בכלים בבחינה התחתונה מהם, כן נוגעים באורות בבחינה העליונה שבהם, שבחוסר הכלי היותר תחתון יחסר משום זה האור היותר עליון, ואם יחסרו ב' הכלים התחתונים, גורם זה חסרון לב' האורות היותר עליונים. באופן, שחסרון האור מכלי המלכות, מראה שחסר מהאורות של פרצוף אור הכתר, וכן להיפך. וחסרון אור בב' הכלים התחתונים, ז"א ומלכות, מראה, על חסרון ב' האורות העליונים: כתר וחכמה, וכן תמיד. והטעם הוא פשוט, כי התלבשות האורות בכלים, מדודים בעביות שבמסך, המזדווג עם האור העליון, וע"כ, בעלית המסך ממלכות לז"א, שהוא בחי"ג, ונעשה הזווג בבחי"ג, הרי נשארה מלכות בלי אור, משום שמקום הזווג עלה לז"א, וגם חסר אור הכתר, משום שבמסך מבחינת ז"א יוצאת רק קומת חכמה. ואם מקום הזווג נתעלה אל בחי"ב לבינה, הרי נשאר גם כלי דז"א בלי אור, ויש לך עתה, ב' כלים תחתונים בלי אור, וכנגד זה יחסרו ב' האורות העליונים אור הכתר ואור החכמה, כי מזווג הנעשה במסך דבחי"ב, יוצאת רק קומת בינה לבד. ועד"ז תמיד (פ"ב או"פ סעיף ח').

סימן מו
(לשאלה) משום, שהמסך דבחי"ד נזדכך לראשונה, וע"כ, תיכף נעלמה קומת כתר. אבל קומת מלכות יצאה ע"י עלית המלכות למקום הכתר, וא"כ היא מסתלקת לאחרונה (פ"ו סעיף י"ד).

סימן מז
(לשאלה) כי ההארה של העליון המגיעה לתחתון, נחשבת לו למדרגה אחת גבוהה מבחינתו עצמו. אם הוא בבחינת נפש, נחשבת לו ההארה שמקבל לבחינת רוח, ואם הוא עצמו בחינת רוח נחשבת לו ההארה לבחינת נשמה. וכו'. וההארה שמקבל מעלי

עליונו, נחשבת לו, לב' מדרגות גבוהות מבחינתו עצמו. אם הוא בחינת נפש, נחשבת לו ההארה לנשמה. ואם הוא עצמו רוח, נחשבת לו ההארה, לבחינת חיה. וכו'. לפיכך כאן שז"א הוא בחינת נפש, נחשבת לו ההארה שמקבל מבינה, לרוח, שהיא העליון שלו. וההארה שמקבל מעלי עליונו, דהיינו מחכמה, נחשבת לו לנשמה. וכו' עד"ז.

סימן מח
(לשאלה) מפני שמקובל מפה, הוא אור הנפש. והמקובל מהחוטם, הוא אור הרוח. וכו'. אמנם בכלים הוא להיפך, כי קומת כתר היא מפה, וקומת חכמה מחוטם, וכו'. והיינו ערך הפוך מכלים לאורות.

סימן מט
(לשאלה) כי הרוח נמשך מחוטם, שהוא בחינת ז"א דראש, דהיינו בחי"ג, ונודע, שכולל ששת הספירות חג"ת נה"י, שכולן הן ו' חלקים מהרוח (פ"ו או"פ סעיף ע').

סימן נ
(לשאלה) עי' אות י"ט.

סימן נא
(לשאלה) בהתחשב ע"פ הארתן, ודאי הוא שהארתן מועטת, והן רק או"ח ודין. אע"פ שלפי מוצאם של הזווגים ההם, נבחנים לרנח"י.

סימן נב
(לשאלה) בקומה דבחינה ג', שחכמה בכלי דכתר, ובינה בכלי דחכמה, שמתקרבת לקבל רק ממדרגה אחת למטה מבחינתה (פרק ו' סעיף ט"ו).

סימן נג
(לשאלה) כשעלתה מלכות לחכמה, ונעשה הזווג בבחי"א בעינים (שם).

סימן נד
(לשאלה) כי עביות דבחי"א קלושה מאד ואין או"ח שלה מגיע לגוף.

סימן נה
(לשאלה) ע"י הזדככות המסך (פ"ה או"פ סעיף מ').

סימן נו
(לשאלה) בע"ס דראש, ורק למעלה מעולם הנקודים (פ"ה אות ז').

סימן נז
(לשאלה) עי' פ"ו או"פ סעיף ס' ד"ה כלומר.

חלק ה׳: ע"ס דעקודים בהתפשטות השניה הנקראים מטי ולא מטי

א [34]דע, כי להיות, שאלו הי"ס הנקראים עולם העקודים, הם אורות וענפים שיצאו מן הפה דא"ק, כנז"ל. והנה נודע שבאותה הפה עצמה, תהיה בתוכה, בחינת היוד ספירות שבה, ובספירה היוד שבה, הנקראת מלכות שבה, יש שם יו"ד שרשים של אלו היו"ד ספירות שיצאו לחוץ, הנקראים עולם עקודים. והם גם כן נקראים יו"ד ספירות מכתר ועד מלכות, והם שרשים לאלו הי"ס דעקודים שיצאו לחוץ. כי כן הוא בכל העולמות כולם.

ב ונמצא, כי מ"ש לעיל, כשנסתלקו האורות אל המאציל, שנשאר אור הכתר תמיד דבוק עם המאציל ולא חזר לירד, הענין הוא, כי עמד שם למטה מן ספירת המלכות אשר בי"ס, הנקראים שרשים של העקודים, אשר כל העשר ההם, הם בספירת המלכות, אשר מכלל הי"ס של הפה עצמו דאדם קדמון. ונמצא כי היוד שרשים הנזכרים, הנה בחינת המלכות שבהם, היא אשר האצילה אלו הי"ס הנקראים עקודים, והיא נקראת מאציל אליהם.

ג והנה כל היוד שרשים הנזכרים, פניהם כלפי מטה להאיר בעולם העקודים, על ידי אותו הכתר של העקודים, שנשאר שם תמיד תחת המלכות של השרשים כנז"ל. וכן הכתר העליון של השרשים, גם הוא חושק להשפיע בכתר של העקודים שעלה שם. כי לעולם חשק השרשים להאיר בענפים כי הם בניהם, ומאירים בהם די ספוקם כדי שגם הענפים שהם בניהם יזדווגו גם הם ויולידו תולדות.

ד ובהיות חשק הענפים, גם הם, לקבל הארה ולינק מן השרשים, אז הזכר והנקבה שבכלי הכתר של הענפים העליונים, עולים שניהם למעלה, תחת הכתר, שעלה תחת המלכות של השרשים, ושם מקבלים הארתם ממנו. ואחר שקבלו כל צרכם, אז הכתר של הענפים, העומד שם תמיד, הנה הוא הופך עתה פניו מהם כלפי מעלה אל השרשים ואחוריו כנגד הזכר והנקבה הנזכרים.

ה והטעם בזה, שהם צריכים לעלות מעלה, הוא, לפי שאלו הכלים של העקודים הם הכלים הראשונים שנאצלו כנז"ל, ולמעלה מהם לא נאצלו כלים, כי האור רב שם, ואין הכלים יכולים להתקיים שם, ולכן אם האור העליון היה נמשך למטה עד מקומם בהיותם תוך הכלים שלהם, היו הכלים מתבטלים, ולכן הוצרך שהאורות לבדם של הזו"ן שבכלי הכתר יעלו למעלה.

[34]שער הקדמות דרוש ג' מטי ולא מטי.

ו ונבאר עתה מציאות עליה זו, ונאמר כי הלא כאשר לא מטי בכתר הוא, לפי שעולין זו"ן של הכתר למעלה, במקום זה הכתר שבסוף השרשים העליונים, ואינם יכולים להיות שם ביחד, כי הוא גדול מהם, ולכן הם נשארים במקומו והוא עולה במקום השורש של המלכות, ואז גם השורש של המלכות עולה בשורש של היסוד, ושם נשארים שניהם בסוד היסוד, שהוא זו"ן, ואז, שורש כתר עליון משפיע למטה, אחר שכבר יש הכנה לתחתונים לקבל, ואז, הנוקבא של הכתר נכללת בזכר.[35]

ז ופירוש הענין, כי הנה, יש כמה כללות: א', כאשר יהיו ב' אורות בב' כלים, כל אחד בפני עצמו, ואחר כך כאשר יכנסו ב' האורות בכלי אחד, זה יקרא כללות, שנכלל זה בזה בכלי אחד. ועוד יש מציאות אחר, והוא בהיות בחינות ב' אורות אלו זכר ונקבה, בב' כלים, שאז יארע להם מ"ש בפרשת תרומה דקמ"ז, כי אז יש בהם סוד אהבה, פירוש, כי נכלל הארת זכר בנקבה ושניהם בכלי אחד, וכן חוזר הארת נוקבא להכלל בכלי של הזכר. הרי הם ד' אורות: ב' בכל כלי כלולים זה בזה, והם סוד ד' אותיות של אהב"ה.

ח ועוד יש מין כללות אחר, והוא זה המציאות שאנו בו, שהם ב' אורות בלתי כלים, שהם זו"ן של הכתר שעלו למעלה, ואינם בכלי. כי כללותם אז, יהיה בבחינה שיקבלו הארה זו מזה, וזה כללות שלהם.

ט והנה עתה הנוקבא נכללת בדכורא, כי להיות שהנוקבא היא אור של חכמה, כנ"ל, והזכר, הוא אור של הכתר שנשאר בכלי, א"כ הזכר הוא שמקבל עתה מן השורש שלו, שהוא שורש הכתר. וזה נמשך לו, על ידי שמזדכך אותו הכתר שנשאר למעלה בסוף השרשים, ועל ידי הארה העליונה, של שורש הכתר, הוא מזדכך מאד, ואז מאיר אור רב, בזה הזכר של הכתר, ואז נכללת הנקבה בזכר ומקבלת הארה ממנו, עד שנמצאים עתה ג' בחינות אלו שוים בהארתם, והם זכר ונקבה של כלי הכתר ואותו הכתר שעליהם, ואחר שהם שוים, יקבלו האור שלהם מצד שורש כתר עליון.

י ואז צריך שגם הנוקבא של הכתר תקבל גם היא משורש העליון שלה, שהיא חכמה עליונה, לכן השורש של החכמה העליונה יורדת בבינה ובינה בחסד וכו', עד שיורד יסוד במלכות, ואז, אותו הכתר, שעלה במקום שורש המלכות יורד במקומו, כי אינו יכול להיות שם, כי אין לו דמיון עם שורש המלכות וגם הוא ענף והמלכות הוא שורש, לכן הוא גרוע ממנה, אע"פ שהוא מקבל מן הכתר. אמנם יורד למקומו, ושם יוכל להיות ביחד עם זו"ן שהיו במקומו, כי אז שלשתם שוים, אחר שכולם שוים בקבלתם משורש הכתר עליון.

[35] עץ חיים שער ז' פרק ד'.

יא ואז נמשך הארת שורש חכמה למטה, ואז הזכר נכלל בנוקבא, שהנוקבא מקבלת תחלה, לפי, שהיא נשתוה במעלה עם הזכר ושניהם בשוה קבלו משורש הכתר עליון, ולפי, שעתה מקבלים משורש חכמה, לכן הנוקבא מקבלת תחלה מכל הג', שבכאן, והם מקבלים ממנה ונכללים בה, בסוד אשת חיל עטרת בעלה.

יב אמנם טעם ירידת שורש חכמה למטה במקום שורש הבינה וכו', הוא לכמה טעמים. הא' הוא, לפי כשהוא קרובה לשורש כתר אינה יכולה להאיר ואורה מתבטל באור הנמשך מן הכתר. ועוד כי צריכה הוא להתקרב למטה, כדי שתוכל הנוקבא שבכתר לקבל תחלה ממנו כנ"ל, וזה גורם קריבת השורש אליה מדריגה א' יותר, מקרבת הזכר שבכתר אל שורשו. ועוד, כי ביארנו כי לעולם השרשים אינם נמנעים מלהשפיע למטה, בהיות התחתונים רוצים לקבל, לכן שורש הכתר אינו נמנע מלהשפיע למטה, כל זמן היות זו"ן חוץ מן הכלי שלהם, וא"כ אין החכמה יכולה להשפיע, ולכן כאשר תתרחק החכמה ותרד למטה במקום הבינה, אז ישאר המקום שלה פנוי, ואז, בעוד שהשפע הנשפע משורש הכתר, ממלא אותו מקום חלל הפנוי, אז, החכמה היא משפעת למטה, נמצא, כי אז, גם אם הכתר משפיע, אינו מבטל הארת חכמה.

יג ואמנם ירידת החכמה למטה, לא תפסיד הארתה, בהתרחק מן המאציל מדריגה א' כנ"ל, הוא מזה הטעם, אחר היות הכתר עליון ממלא אותו מקום החלל. כי בשלמא, אם היה נשאר שם מקום פנוי וחלל, היה נפסק האור מן המאציל לחכמה, ואדרבה, היתה מפסדת החכמה, ויותר טוב היה להשאר במקומה, אמנם עתה, שאור הכתר ממלא מקום החלל ההוא, יש דרך ומעבר אל אור המאציל להשפיע בשורש החכמה, ואינה מפסדת כלל.

יד והנה אחר שקבלו זו"ן משורש החכמה ג"כ, אז אין צריכים לינק עוד, ואז יורדים זו"ן בכלי שלהם, ואז, שורש החכמה נתעלה במקומה, וגם שורש הכתר אוסף חלק אור אליו, ואותו הכתר שבסוף השרשים, אינו מקבל רק חיות הצריך לו לבד. ועתה נקרא, בחינת מטי בכתר אל הכלי, כי חזר האור בכלי שלו. אמנם שורש כתר עליון נקרא לא מטי למטה בעקודים, הרי העלינו מכל זה, שהאור בכלי ראשון נקרא כתר, ואין בו רק אור החכמה, כי אור הכתר נשאר למעלה בסוף השרשים. וז"ס כולם בחכמה וכו'.

טו [36]ונבאר עתה מציאות זה ההסתלקות של אור העליון, כי הנה, כאשר נעריך מציאות זה הכלי שכולל כל האור, הנה בהכרח הוא, כאשר, מסתלק האור ממנו, יהיה בו חלקים הראוים להביט אל האור ההוא, ובהתרחקו מהם, יתרחק מהם הבטת פנים אל פנים,

[36] עץ חיים שער ז' פרק א'.

כפי שיעור התרחקו. והמשל בזה, כי כאשר האור מסתלק, מהחלק היו"ד של הכלי הזה, אשר יקרא אח"כ, בשם, בחינת מלכות, כמ"ש, הנה אותו חלק היוד מן הכלי ההוא, אשר ממנו נסתלק האור ההוא, שעל ידי כן נעשה כלי, כנ"ל, ואז הכלי הפך פניו למטה, כי כיון שנעשה עתה בחינת כלי בהפרדו מן שורש האור שלו, אין בו יכולת להסתכל בו פב"פ, ואז, הופך פניו אחר שנעשה בחינת כלי, ואז, אינו מסתכל באור עליון שנתרחק ממנו, אלא דרך אחור.

טז והנה גם האור העליון יקרא עתה אחור בעת הסתלקותו, ויהיה הכלי עם האור ההוא אב"א, ואחרי אשר נסתלק האור ההוא ג"כ, עוד שיעור חלק א' אשר יקרא אח"כ, בחינת היסוד, ונסתלק מכולו, אז גם החלק הזה יהפוך פניו מן האור העליון, כי לא יוכל לקבלו, ואז, גם בחינת כלי ראשונה הנקרא מלכות, כיון שהאור נתרחק ממנה תוכל להפוך פניה למעלה, ואז יהיה המלכות ויסוד פב"פ רק היסוד יהיה עם אור העליון אב"א.

יז וכן, כאשר יסתלק בחינת אור של ההוד, אז ההוד יהיה אב"א עם האור העליון, ואז היסוד הפך פניו אל ההוד, ויהיה ההוד ויסוד פב"פ, ומלכות תהיה פנים באחור פני המלכות באחורי יסוד, כי תאות וחשק הספירה להחזיר פניהם אל האור, אך הספירה הקרובה אל האור לא תוכל להחזיר עדיין פניו אליו, עד שיתרחק מהאור שיעור ספירה אחת.

יח וכן, כאשר יסתלק האור מבחינת הנצח, אז הנצח יהיה אב"א עם אור העליון, ופב"פ עם ההוד, ויסוד יהיה פנים באחור עם ההוד, ומלכות ג"כ פנים ואחור עם היסוד. וכן עד"ז עד שתסתלק האור מכל יוד חלקי הכלי ואז יהיו כל הספירות פנים באחור: פני תחתונה באחור עליונה, אך הכתר עם החכמה יהיו פב"פ, כי הכתר עם האור העליון הם אב"א לטעם הנ"ל, ובזה מוכרח, שכתר וחכמה יהיו פנים בפנים.

יט הרי ביארנו, סוד הסתלקות ואיך נתהוו הכלים על ידי זה. אמנם אע"פ שבארנו, היות בכלי זה, מציאות כלי מלכות ויסוד וכו' לא מפני זה, יקראו יוד כלים, כיון שעדיין לא יש היכר להיותן י"ס, וגם כן כי האור נסתלק ביחד, רק הענין הוא, כדמיון כלי ארוך אחד אשר חלקים שלו אינם שוים כפי התרחקות של החלקים ההם מקצתם אל קצתם. והרי ביארנו, מציאות האור והתפשטותו והסתלקותו, והם ב' בחינות כמ"ש בעזרת האל.

כ ועתה יש התפשטות והסתלקות אחר, כאשר יתבאר בע"ה, ואז ישלימו ד' בחינות. והענין הוא, שכאשר נשלם בחינת הכלי הזה, ונעשה כלי, ע"י הסתלקות האור, אז כאשר יחזור האור להתפשט בו, אז ישאר בחינת אורות וכלים. אמנם כאשר נתפשט האור

בכלי זה פעם ב' אינו מתפשט כסדר הא' אך נגלה ונעלם. וז"ש בזוהר, מטי ולא מטי. ואלו הב' בחינות נקראים התפשטות והסתלקות, שבהם יושלמו הד' בחינות.

כא והענין הוא, כי תחלת מטי האור תוך הכלי, של הכתר, ואח"כ מסתלק ממנו. ואח"כ מטי האור, בכלי של חכמה וחזר אח"כ להסתלק. וכן עשה בכל יוד כלים. וזה נקרא מטי ולא מטי, הנזכר בזוהר תמיד. ולעולם יש בטבע האור ההוא לבא ולהאיר ואח"כ מסתלק, כמו שיש בטבע שלהבת נר שהוא מתנועעת. וכן, נשאר תמיד האור ההוא להיות מול"מ בכלים האלו הנקרא עקודים. כי לסבת היותן בכלי א', אין כח בכלי הזה, לסבול האור אם לא בהיותו מטי ולא מטי. והרי ביארנו בזה ד' בחינות שהם התפשטות הראשון והסתלקותו, והתפשטות הב' והסתלקותו. וגם ביארנו שזה התפשטות והסתלקות הב' נקרא מטי ולא מטי. ולכן נקרא הכלי ההוא עקודים, לפי שהוא כלי א' והוא מקשר ועוקד יוד אורות בתוכו.

כב ובזה ג"כ נתבאר איך הכלי נקרא כלי א' לבדו, והאורות נקראו יוד, לפי שכשנסתלק האור, הכל נקרא כלי א' לבד ולא יוד כלים, משא"כ באורות שבתוכם, שכאשר יחזרו להתפשט התפשטות האמיתי, שהוא התפשטות הב' הנה אינו מתפשט בפעם א' תוך הכלי כמו שנסתלק, אלא נכנס ויוצא יוד יציאות ויוד הכנסות: נכנס ויוצא יוד פעמים, א' בכתר וא' בחכמה וכן בכולם. ולסבה זו נקראו יוד אורות. אבל הכלי בבת אחת נעשה, ע"י הסתלקות א' שנסתלק בפעם אחת, ולכן יקרא כלי א'.

כג והנה ד' בחינות אלו הם מציאות ד' אותיות הוי"ה, כי י"ו הם ב' בחינות התפשטות, וה' הם ב' בחינות הסתלקות. וכבר ידעת כי שם הוי"ה אינו מתחיל אלא מחכמה ולמטה. והטעם לפי שד' בחינות אלו לא שייכים אלא מחכמה ולמטה, אבל בכתר לא יש בו רק ב' בחינות בלבד, וכנגדן נקרא י"ה יהו"ה. וז"ס, כי ביה הויה צור עולמים, לפי שבהם התחיל לצייר ולברא את העולם מתחלה, שה"ס עקודים, אשר הם סוד י"ה הויה, כי י"ה בכתר, הויה בשאר פרצופים כולם.

כד והטעם, כי הנה למטה בט"ס יש בהם ד' חסרונות האור, אשר זה עצמו יגרום כינוי השם באור העליון, לשיוכל לקרות בשם הויה, לד' חסרונות אלו. ואלו הם, הא' הוא התפשטות האור פעם א', כי אז התחיל האור להתפשט בכתר, ראשון מכולם, ואז כל הט' שלמטה ממנו היו חסרים מאותו אור, באופן זה כי בעת שנתהווה האור במציאות הכתר עדיין כל השאר היו חסרים, והרי זה חסרון א' בהתפשטות הא' בט' כלים, ואין חסרון זה נוהג בכתר.

כה גם בהתפשטות הב' יהיה חסרון זה פ"ב בט"ס, ולא בכתר, הרי שיש ב' חסרונות בט"ס ולא בכתר. כי כאשר לא נאצל שום אור לא יקרא זה חסרון, אך אחר שהתחיל כבר זה האור להתפשט, ונתפשט בכתר תחלה, אז ט"ס יקראו חסרי האור ההוא, לפי שקדם אור הכתר אליהם. אך הב' חסרונות אחרים הם נוהגים בין בכתר בין בט"ס, והוא ב' בחינות הסתלקות, כי זה נקרא חסרון אמיתי. בין אל הט"ס ובין אל הכתר עצמו,

כו ונבאר עניו זה מ"ש, כי בחינות אלו נקראו, כי ביה ה' צור עולמים. והענין, כי זה סוד הפסוק, סולו לרוכב בערבות ביה שמו, ויש לדקדק בהפסוק, דהיה לו לומר י"ה שמו, מהו בי"ה שמו, אך הענין הוא, כי כל השם כלול בי"ה, וזהו בי"ה שמו, כי י"ה במילואו הוא יו"ד ה"א גימטריא כ"ו, שהוא הויה. הרי, כי בי"ה הוא שם הויה ממש. ושם י"ה בכתר, לרמז, איך ממנו יצא שם הוי"ה, ובו כלולין כל ד' אותיות הוי"ה.

כז [37]ודע כי כל הכלים האלו לא נתעבו ונתהוו כלים, אלא, אחר הסתלקות אור המלכות, אשר אז הופך פניו מן הכלי, לפי שאע"פ שאור העליון של כלי הכתר נסתלק מתוכו ועלה אל המאציל, כיון שעלה במקומו אור החכמה, אין כלי הכתר מתעבה ונתגשם, וכן על ד"ז בכל שאר האורות, ונמצא כי כיון שנתבאר למעלה בדרוש הקודם לזה, כי אור הכתר של עקודים מסתלק ראשון לכולם ואור המלכות מסתלק אחרון מכולם, נמצא כי אין מתחיל להיות נעשה בחי' כלי, אלא מלמטה למעלה, וכלי המלכות קידם להעשות תחלת כולם. לפי, שכיון שאור המלכות מסתלק באחרונה, הנה בהיותה מסתלקת מתוך הכלי שלה עצמה, אין הכלי מתעבה עד שיגמר הסתלקותה לגמרי מכל הכלי שלה, ואז התשעה כלים עליונים עדיין יש בהם אור, אע"פ שאין לשום אחד מהם בחינת חלק האור המגיע לחלקו ממש, ולכן אינם מתעבים ונגשמים, אבל כלי המלכות, שנתרוקנה מן האור שלה לגמרי, וגם אין אור אחר למטה ממנה שיעלה בתוכה, לכן היא מתעבת ונעשת כלי, אבל אינה מתעבת לגמרי, עד שיתרחק האור ממנה לגמרי, ג' מדרגות וכו'. וטעם הדבר יובן עם הנזכר, כי כל פחות משלשה כלבוד דמי, ולכן אחר שנתרחק האור ג' מדרגות שלימות, אז נחשך הכלי לגמרי ונגמרה עשיתו.

כח ונמצא כי אחר הסתלקות אור המלכות ונתעלה בשורשה שהוא תוך פה דא"ק אז נגמר מלאכת שבעה כלים התחתונים, שהם מחסד ועד המלכות, ונמצא כי גמר מלאכתם היה על ידי הסתלקות האורות, ובעת הסתלקותם נעשו כלים שלהם, אבל ג' כלים עליונים של כתר חכמה בינה לא נגמרה מלאכתם, לפי שעדיין לא נתרחקו ג' מדרגות גמורות

[37]שער הקדמות סוף דרוש ב' בעלם עקודים.

מן אור המלכות שעלתה במאציל, כנ"ל. אמנם, גמר מלאכתם היה אח"כ, בעת שחזרו האורות לירד ירידה שניה לתוך הכלים הנ"ל כמ"ש בע"ה.

כט עוד נוסיף ביאור בענין עשית אלו הכלים, הנה נתבאר בדרוש הקודם, כי שלשה מיני אורות, שיצאו מאח"פ דא"ק, הם בחינת נר"ן, והם מתלבשים זה בזה כנ"ל, ואמנם אור היוצא מן העינים דא"ק, נקרא נשמה לנשמה הנקראת חיה, ומקומה שם למעלה בעין, אבל היא מתפשטת למטה, כמו שנבאר. והוא כי במקומה עומד בבחינת אור מקיף אליהם, וממנה מתפשטת למטה, אור מועט דק מאד, הנקרא ראיה. ואינה הבל גמור, כמו ההבלים היוצאים מן האח"פ, שהם הבלים גמורים מוחשים ומורגשים, ולהיותו אור דק מאד וחלש, לכן ממנו נעשו בחינת הכלים של העקודים היוצאים מן הפה, ולא נעשו אורות, לפי שהוא אור חלש כנ"ל. אבל אור האח"פ, אלו לא היו בחינת הבל ממש ומורגש, אפילו בחינת כלים, לא היו יכולים להעשות, להיותם, אורות יותר תחתונים מאור העינים, ולכן יצאו בבחינת הבל ממשי ומורגש, ולכן נעשו בחינות אורות הנקראים נר"ן כנזכר.

ל ונחזור לענין ראית העינים, ונאמר כי הנה עשיית כלים היה ע"י הסתכלות ראיתה והבטתה באור העקודים הנקראים נפש הנזכר, וזהו סוד הפסוק, וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל וגו', כי הנה הרוח והנשמה, שהם אורות האזן והחוטם נקראים אור גמור, והנפש שהם עקודים היוצאים מן הפה הם נרמזים במלת "את" יתירה, במה שאמר הכתוב, את האור, ואמר כי בהיותו אלקים שהוא המאציל רואה ומביט בנפש הנקרא את, אז ויבדל וכו', שהם בחינת עשית הכלים, אשר הם המבדילים ומגבילים נותנים קצבה ושעור באורות, ומבדילים חלקיהם זה מזה כנודע.

לא והנה בראיה זו, יש אור ישר ואור חוזר. ובהסתכלות ראיה זו, בבחינת אור ישר, באור הנפש, היה יכולת מספיק לעשות הכלים של ג' ראשונות, אבל השבעה הכלים תחתונים לא נגמרו, אלא עד שנמשך הסתכלות אור ישר למטה עד כלי המלכות העשירית, ואח"כ חזרו שני האורות שהם אור ראית העין ואור הנפש שיצא מן הפה, ושניהם חזרו להסתלק למעלה, מלמטה למעלה, ואז בעת הסתלקותם ממטה למעלה, נעשו שבעה הכלים התחתונים בסוד האו"ח, אבל שלשה כלים הראשונים נעשו באור ישר, מלמעלה למטה, ע"י הסתכלות או"י דעינים באור הנפש כנזכר וכו'.

לב ונבאר עתה זו החזרה השניה של האורות איך היתה, דע, כי אין חזרתם עתה פעם שנית כמו ירידתם בפעם ראשונה, כי אז ירדו כולם למקומם כל היוד אורות, אבל בחזרת ירידה זו השנית, אלו ירדו כולם למקומם, היו כל הכלים אשר נעשו כבר ע"י הסתלקותם,

חוזרים להתבטל כבראשונה, כי לא יכלו לסבול האורות שלהם, כמו שאירע להם אז, ולכן הוצרך, שהאור העליון שבכלם, שהוא הכתר, שהוא גדול ושקול ככל הט' אורות יחד כלם, שישאר למעלה תמיד דבוק בשרשו, המאציל אותו, והוא תוך הפה של א"ק.

לג ולא חזרו לצאת משם ולירד להתפשט למטה רק ט' אורות התחתונים בלבד, ונתפשטו באופן זה: אור החכמה נכנס בכלי של הכתר, ואור של הבינה נכנס בכלי של החכמה וכו', עד שנמצא, כי אור המלכות נכנס בכלי היסוד, והנה עתה, יש שני שינוים, מאשר היה בראשונה, כי עתה אור הגדול יותר מכל הט' ביחד, שהוא הכתר, נשאר למעלה בשרשו, ועוד, כי הנה כלי הכתר, אע"פ שאין בו כח לסבול האור הגדול שלו עצמו, הנה יוכל לסבול אור החכמה שהוא קטן מאד מן הכתר, ועד"ז, בכל שאר הספירות. ולשתי סבות הנ"ל, יש יכולת וכח עתה באלו הכלים לסבול האור שלהם, ולא יחזרו להתבטל כבראשונה.

לד ואע"פ שאנו עתידים לבאר לקמן, כי כל הט' אורות התחתונים, נכנסים יחד תוך כלי הכתר, ואח"כ נשאר בתוכו אור החכמה לבדו, ואח"כ יורדים ח' אורות אחרים, ונכנסים לתוך הכלי של הבינה, וכן עד"ז כולם. הנה אין דבר זה לא מעלה ולא מוריד. כי כלל גדול בידינו, כי העליון גדול מכל מה שלמטה ממנו, א"כ גם כשיכנסו ט' אורות יחד בכלי הכתר, כל השמנה תחתונים אינם נערכים למאומה, בערך אור החכמה, שהיא עליונה מכולם, והיא האצילה אותם. וכבר נתבאר, כי אור החכמה יוכל לסובלו הכלי של הכתר להיותו בחינה יותר עליונה, א"כ מכ"ש הוא שיסבול גם את שאר הח' אורות שתחתיו. ועד"ז הוא בשאר הכלים, כי כיון, שאין אור המיוחד לכלי ההוא נכנם בו, אלא אור קטן זולתו, לכן יוכלו לסבול האורות ולא יתבטלו כבראשונה.

לה אמנם מציאות מטי ולא מטי צריך לבאר היטב מה ענינו. ונאמר כי תחלה מתחיל האור לבא בכתר, וכל הט' אורות כלולים בו. ואח"כ חזר להיות בחינת לא מטי, שחזר ויצא משם האור המגיע אל הכתר, אך הט' אורות אחרים היו נשארים בכתר, כי יש כח בכתר לסבלם, ואז, בעת אשר לא מטי בכתר האור אליו, אז ממשיך כתר אל החכמה פנים בפנים, את הט' אורות, ונתנם בחכמה, ואז החכמה הפכה פניה, אחר שקבלה הט' אורות, ומאירה לבינה פנים בפנים, הארה לבדה, אבל אינה נותנת לה עדיין את הז' אורות.

לו אחר כך חזר אור הכתר להיות מטי בכתר, ואז אור החכמה חזר להתעלם בכתר, מחמת החשק שיש לה להתחבר עם הכתר, ואז כלי חכמה הפך פניו אל הכתר ונתן

[38]*עץ חיים שער ז' פרק ב'.

לו את האור שלו. אך אור הבינה שהיה בחכמה, אינה עולה עמו בכתר, מחמת חשק הבנים, שהיא אמם. וכבר ביארנו, כי אין מציאות חזרת פנים ואחור רק בבחינת כלים, אבל באורות עצמם, לא יצדק בהם פנים ואחור רק התפשטות והסתלקות.

לז ואמנם אחרי הפכו כלי של חכמה פניו נגד הכתר ועלה שם האור שלו, הנה אחר כך חזר והפך פניו למטה נגד הבינה, ונתן לה את הז' אורות ודע כי כל נתינת אורות הוא לעולם בבחינת פנים בפנים.

לח ואמנם הבינה, לא הפכה פניה להאיר למטה בחסד, כי לא היה כח בחסד ובו"ק, לקבל אור גדול כזה פנים בפנים, רק אחור באחור. כי הלא יש כאן אור של הו"ק, ועוד אור הבינה שהיא יותר גדולה מכולם יחד. אך תחלה כאשר לא היו עדיין אורות בבינה רק שנתנה לחכמה, אז הפכה פניה והאירה אל הבינה הארה לבד פב"פ, משא"כ בחסד. לפי שיש בהבינה כח לקבל האורות ההם לפי שז' אורות תחתונים היו בטלים לגבי האור שלה, וגם האור שלה ודאי שתוכל לקבל. והאור של החכמה, אע"פ שאור שלו גדול מהאור שלה, עם כ"ז כבר ידעת, כי אבא ואמא כחדא שריין וכחדא נפקין, ויכולה היא לקבל אור החכמה, מה שאין כן בחסד, כי יש הפרש גדול בינו לאור הבינה, ואינו יכול לקבלו פנים בפנים.

לט ונחזור אל הענין, כי כאשר חזר להיות לא מטי בכתר, הנה אז הוא מטי בחכמה, ויורד אור של חכמה בה. ואז, כבר הז' בנים שיש בבינה, הם גדולים ואינם צריכים לאמם, ואז, בינה עולה לחכמה, מחמת חשק שיש לה להדבק עמה. וזה נקרא, לא מטי באור הבינה. ואז כלי הבינה הפכה פניה למטה, ויורדים הז' אורות שבה וניתנים כולם אל חסד פנים בפנים.

מ ואח"כ חוזר להיות מטי האור בכתר, ואז חו"ב שניהם עולים שם מחמת חשק שיש להם, ואז נמצא שיש הרחק גדול בין הבנים לבין אור הג"ר, כי יש ביניהם ב' מרחקים: בינה, וחכמה. שאין בהם אור. לכן אור החסד עולה אז לבינה, ונקרא לא מטי בחסד, ואז, הופך כלי החסד את פניו, ונותן הו' אורות למטה בגבורה.

מא אחר כך חזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוא מטי בחכמה, ואז הבינה היה ראוי להיות נשארת שם בחכמה כבתחלה, אך מחמת אור החסד אשר במקומה, לכן, יורדת להיות שם עמו. וזהו כי חפץ חסד הוא, וכבר ידעת, כי הבינה נקרא הוא. וכאשר ירדה הבינה במקומה, אז החסד אין צריך אליה, ויורד למקומו. ונקרא מטי בחסד ואז עולה אור הגבורה בחסד, וזה נקרא לא מטי בגבורה, ואז הופכת כלי הגבורה פניה למטה, ונותנת הה' אורות למטה בת"ת. וזה נקרא מטי בת"ת.

מב אחר כך, חזר להיות מטי בכתר, ואז, לא הוי מטי בחכמה ובינה, כי הב' עולים שם ביחד לכתר, ואז הוי לא מטי בחסד כי הוא עולה למקום בינה. כאשר בתחלה מפני ב' מרחקים שביניהם, כנ"ל, ואז הוי מטי בגבורה, ואז לא הוי מטי בת"ת, כי אור הת"ת עולה בגבורה מחמת החשק, ואז כלי הת"ת הופך פניו ונותן הד' אורות בנצח, וזה נקרא מטי בנצח.

מג אחר כך, חוזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוי מטי בחכמה, גם בבינה הוי מטי מחמת חסד אשר שם כנ"ל, כי חפץ חסד הוא, ואז הוי ג"כ מטי בחסד כי אז חסד יורד למקומו. ואז הוי לא מטי בגבורה, כי הגבורה עולה עם החסד. ואז הוי מטי בת"ת ויורד אור בת"ת, ואז הוי לא מטי בנצח, כי אור הנצח עולה עם הת"ת, ואז הוי מטי בהוד, כי אז הופך כלי הנצח פניו, ונותן הג' אורות להוד, ואז ההוד הופך פניו אל היסוד ומאיר בו.

מד וכו העניו בכל הו"ק כי כאשר האורות נתנין בהם, הם הופכים פניהם ומאירים למטה. כי דוקא הבינה היא שלא הפכה פניה לחסד, כי אין כח בחסד לקבל אור הבינה. אך הו"ק הם בעצמם יש להם יכולת לקבל אחד את האור של חבירו זה מזה, כי כל הו"ק הם שוין.

מה אחר כך, חזר להיות מטי בכתר, ואז לא מטי בחכמה ובינה, כי שניהם עולים שם. גם בחסד לא מטי כי עלה לבינה, והוי מטי בגבורה, ואז הוי לא מטי בת"ת, ואז הוי מטי בנצח, ולא מטי בהוד. ואז הפך ההודפניו ונותן הב' אורות ליסוד, ואז הוי מטי ביסוד, ואז היסוד הופך פניו ומאיר למלכות, כנ"ל בכל הו"ק.

מו אח"כ חזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוי מטי בחו"ב וחסד, ואז הוי לא מטי בגבורה, ומטי בת"ת, ולא מטי בנצח, ומטי בהוד, ולא מטי ביסוד כי עלה בהוד, ואז הופך פניו ונותן אור למלכות למטה במקומה, ואז הוי מטי במלכות. והרי עתה נשלם בחינות הראשונות, שהוא מציאות התפשטות. והנה הגיעו כל יוד אורות עד המלכות.

מז ועתה הבחינה הב' היא פשוטה. כי עתה חזר להיות מטי בכתר, ואז לא מטי בחכמה ובינה וחסד, ומטי בגבורה, ולא מטי בת"ת ומטי בנצח, ולא מטי בהוד ומטי ביסוד, ולא מטי במלכות. ואחר כך חוזר כמתחלה.

מח והרי עתה כמה בחינות: הא', כי לעולם חשק אור התחתון להדבק בעליון, וכאשר הוי מטי ביסוד הוי לא מטי במלכות, כי אז אור המלכות עולה שם ביסוד, מחמת החשק. וכן בכל שאר הספירות, חוץ מן החסד עם הבינה, כי כאשר הוי לא מטי בבינה, אז הוי לא מטי בחסד, מפני ב' מרחקים. וכשהוא מטי בבינה אז הוי ג"כ מטי בחסד, כי אין שוה אור חסד לכל אור בינה. אמנם אותו רגע לבד שיורד בינה במקומה, אז מוצאת החסד

במקומה, וברגע, יורד החסד למקומו וזה ענין, שהו"ק הם בפ"ע מדריגה א', ואינם יכולים להדבק בבינה, שהיא מג"ר, גם ענין מטי ולא מטי בג"ר, הוא בענין אחר, כי כאשר הוא מטי בכתר, אז עולין שניהן חו"ב למעלה בכתר. ולטעם זה, נקרא ג"ר חשובים כאחד. וכשלא מטי בכתר, אז הוי מטי בחכמה. ומהראוי, שתשאר שם הבינה ותהיה לא מטי בבינה, רק משום כי חפץ חסד הוא, כנ"ל, הוי מטי גם כן בבינה.

מט גם דע, כי שיעור הזמן אשר לא מטי האור בספירה הוא רגע אחד לבד, וז"ס כי רגע באפו. כי הסתלקות האור, שהוא לא מטי, היה מחמת זעם, ואף מחמת התחתונים שאין בהם כח, אך המשך בחינת מטי, שהוא חזרת האור למטה להחיות העולמות, אין בהם שיעור, כי כפי מעשה תחתונים כך יהיה. וזהו חיים ברצונו, כפי הרצון שיהיה אז, ר"ל כפי מעשה בני אדם, כך ימשך זמן החיים ההם. ואמנם לעיל ביארנו, כי הסתלקות הא' של האורות היה כדי לעשות כלי. והנה, כאשר חזרו האורות פעם ב', בהתפשטות ב', הנה היו חוזרים הכלים להתבטל כעת הראשון, לכן הוצרך שישאר אור הראשון שבכולם, שהוא אור הכתר, למעלה, ולא יכנוס בכלים אלו, ולא באו רק ט' אורות לבדם על סדר זה, אור החכמה בכלי של הכתר, ואור בינה בכלי של חכמה, וכו' עד"ז. עד שנמצא, שאור מלכות נכנס בכלי יסוד. ועתה, אחר שלא חזר בכלי אותו אור הראשון הנוגע אליו, אשר תחלה נסתלק ממנו, אלא הגיע לו אור אחר זולתו קטן ממנו, ע"כ נשארו הכלים בבחי' כלים ולא חזרו להיות אורות כבראשונה. והנה כאשר התחילו האורות לכנוס בכלים, אז נכנסו הט' אורות בכתר, וזה נקרא מטי בכתר כנ"ל, ואחר כך נסתלק אור המגיע לכתר, שהוא אור החכמה, וזה נקרא לא מטי כנ"ל, ואין להאריך בזה, כי כבר הארכנו לעיל בחי' מטי ולא מטי די ספוקו. ואמנם, טעם למה עתה נכנסו כל הט' אורות יחד בכלי הכתר, משא"כ בהתפשטות א', כי נכנסו א' לא' כנ"ל, שנכנס אור המלכות בכלי של כתר, ואח"כ נדחה אור הזה למטה במקום החכמה, ואח"כ נכנס אור היסוד בכתר, וכן עד"ז, עד שנכנסו כל י' אורות כשיעור הי' כלים, הטעם הוא מובן עם הנ"ל, כי מתחלה שהיה אור הכתר עמהם, וגם כולם היו מאירים מצדו, לכן לא היה כח בשום כלי מהם לקבל בתוכו, רק אור א' לבד, אבל עתה שאור הכתר אינו נכנס עתה תוך הכלי, והוא נשאר למעלה והפך אחוריו למטה, כמ"ש בע"ה, לכן עתה יש כח ליכנס כל האורות ביחד תוך כלי א', כי כל הט' אורות הנכנסים עתה בכתר, הם קטנים מן אור הכתר הראשון, ויש כח לקבלם, וכן כשנכנסו כל הח' אורות בתוך כלי דחכמה, יש בה כח לקבלם, כי כולם קטנים מאור החכמה, ועד"ז בכולם.

נ והנה כאשר חזרו האורות ליכנס, נכנס אור החכמה בכתר, ואז אור הכתר שבתוכו[39] שנשאר בעת הסתלקות כנ"ל, כי אין הכלי נגמר עד התרחק ממנו האור ג' מדריגות וזה לא שייך בג"ר כנ"ל, אז נכנס אור הכתר, שנשאר שם תוך אור החכמה הנכנס עתה ומתלבש בתוכה, ונעשית נשמה אליה, לפי שהוא אור הכתר ונעשה דכורא והחכמה שסביבותיה נעשית נוקבא, ואז אור המובחר יותר מתלבש תוך החכמה, ומה שהחשיך מעט מחמת ריחוק האורות משם, זה ישאר בחי' כלי, לב' טעמים: א' מחמת התרחקות אור משם, גרם לו גרמת חשך. ועוד כי אפילו המובחר ממנו, מסתלק ומלבש תוך אור החכמה הנכנס שם, ואז נגרע אור הראשון הנשאר מן הכתר, ונעשית כלי לכתר, כי אור החכמה מפסיק ביניהן. באופן, כי אדרבה, ביאת האורות בהתפשטותם עתה, הוא הגורם בג"ר אלו להעשות כלי, ולא נעשו כלים בעת הסתלקותם, כנ"ל. ועוד טעם א', כי הלא כאשר אור בחי' הכתר נשאר למעלה, כנ"ל, כי מעולם לא נכנס עוד תוך הכלים אלו, רק נשאר בסוף הי' שרשים של האורות למעלה, והפך אחוריו למטה, לכן האורות עתה מועטים יותר מבתחלה, ואפילו בעת הסתלקות. וכעד"ז בכלי הב' של חכמה שנכנס בתוכו אור הבינה, ואז אור החכמה מתלבש בתוכו, והאור הנשאר נחשך ונעשה כלי מחמת התרחקו, אע"פ שאינו הרחק גמור, והרי עתה יש זכר ונקבה ביחד בכתר, וזכר ונקבה בחכמה, נמצא, כי מעולם כתר וחכמה אינם מתבטלים ממציאותם להעשות מזכרים נקבות, כי הרי האורות שלהם עצמן נשארים במקומן, אע"פ, שאינם גמורים כמו מתחלה, ואדרבה, שאר האורות שבאו עתה נתוספים עליהם, ונעשים נקבות עליהם.

נא וכן הענין ג"כ בבינה, רק שיש בה הפרש, והוא שנשאר בה אור הבינה מועט בעת הסתלקות כנ"ל, ועתה נכנם בה אור החסד. והנה חסד בן הבינה כנודע, ולא יתכן שיהיה הוא הזכר ואור הבינה עצמה נקבה אליו. ואם נאמר שאור הבינה יהיה זכר ואור החסד יהיה נקבה, גם זה לא יתכן. ולזה צריך אותו הפיכת פב"פ, שביארנו למעלה שהופכת חכמה פניה למטה, בעת שניתנין אליה הח' אורות, ואז מזדווגים שם במקומן זכר ונקבה של חכמה, ומוציאין ע"י זווגם אור אחד הנקרא יו"ד, ואז ניתן למטה בהפיכת פניהם לבינה, ואז אותו היוד מתלבש תוך אור הבינה ע"ד האחרות, ונעשה הי' זכר. והבינה נוקבא. ואח"כ כאשר ניתנו הז' אורות בכלי של בינה, אז ניתן בה אור של החסד, ונשאר בה אור החסד תמיד בבחי' מ"ן.

נב ואע"פ שאור זה של הבינה, הוא מן האורות הראשונים שנשארו שם, וזו היו"ד שבא לתוכה מזווג דזו"ן שבתוך החכמה, הוא מחודש, וא"כ, איך תעשה הבינה שהיא

[39] עץ חיים שער ז' פרק ג' בד"ה ונחזור בא"ד.

השורש, נקבה אל זה אור המחודש שהוא מחכמה, והתשובה הוא, שכבר בארנו, שזה האור של הבינה אינו אור גדול, אחר שיש ג' מרחקים בינו ובין האור כנ"ל, אע"פ שאינם ג' מרחקים גמורים. משא"כ בחכמה שלמעלה, ועוד, כי אור הבינה הזו נשארה כאן בעת הסתלקות, אשר לא היתה כוונתו להאיר, אך הנוקבא העליונה שבחכמה, באתה בעת התפשטות, שכוונתו להאיר. לכן הבן היוצא מבין שניהם, יכול להיות יותר פנימי מבינה זאת ומכ"ש מן החסד שבא עתה, אע"פ שבא גם הוא מבחי' של התפשטות, אבל עכ"ז הנה הוא ג' מדריגות למטה מהחכמה.

נג כלל הדברים, כי בכתר עליון, יש שם י"ה, שהוא זו"ן: כתר,וחכמה. ובחכמה יש זו"ן, והוא שם י"ה אחר, והוא חו"ב. ובינה, שם י"ה אחר שהוא זו"ן, והוא, החכמה המתחדשת מן הזווג העליון שבזו"ן שבחכמה. שהוא י', ובינה היא נקבה אליו, והיא אות ה' הרי שם י"ה ג"כ בכאן, ועוד יש בה אור החסד שהוא בחינת בן, גם כל א' מאלו ג"ר נקרא אות יו"ד במילוי, כי הכתר יש בה זו"ן י"ו, והכלי עצמו הוא ד' של היו"ד. גם חכמה יש בה יו"ד שהוא י"ו זו"ן, והד' היא הכלי. אך הבינה נק' יו"ד בבחי' ג' אורות שבה, וסדרם יד"ו, והם חכמה, בינה, חסד. אך הכלי אינו נזכר עתה. גם טעם אחר, למה טפת י' מזווג חכמה הוא בעלה של בינה הזו התחתונה, לפי כשמזדווג זו"ן שבחכמה, אינם מוציאין טפת ההיא מעצמותה, רק מלמעלה שהוא מן הכתר, לכן גדול כחו מאור בינה התחתונה.

נד אמנם בשאר ספירות לא היה בהם שום מציאות זו"ן, כי כולם זכרים, וגם שהם כלים גמורים, ואין בהם אור רק אותו שנכנס מחדש, נמצא, אור הגבורה נכנס בחסד. וכעד"ז, עד שנמצא, כי אור המלכות בכלי של יסוד. ובכאן יש קושיא ראשונה ג"כ, איך יעשה מזכר נקבה. אך דע, שלכן הוצרכו זו"ן שבבינה, להזדווג להוציא ה' אחד דוגמתה, ונחלק לב' שהם ד"ו, ואות ו' נכנסה בכלי יסוד בסוד זכר של מלכות אשר שם, כי יותר גבוה כמה מדרגות הוא אות ו' זו, מן אור המלכות שביסוד, לכן הם זו"ן, ואח"כ אות ד' ירדה במלכות והשלימה שם במקומה. הרי כי בד' בחי' יש בהם זו"ן, והם כח"ב יסוד והוא לטעם קושיא הנ"ל שיש באלו הד' משא"כ בשאר.

נה [40]הנה כבר ביארנו, שיש ה' אורות בב' כלים. כי בכלים של חכמה יש זו"ן ובכלי של בינה יש זו"ן, ובן שהוא חסד הנ"ל, ועליות אלו תלוי במעשה התחתונים, לפעמים יעלו כל ה' אורות, ופעמים לא יעלו כי אם ד', ואור החסד שהוא בן נשאר למטה בכלי של בינה, והנה ביארנו למעלה, כי יש זו"ן בכל א' מאלו הג"ר, ונקרא י"ה: י' בזכר, ה'

[40]עץ חיים שער ז' פרק ה'.

בנוקבא. ודע כי כל אלו הה' אורות כשעולין בכתר לפעמים נכללין בנוקבא ולפעמים בדכורא, ולפעמים קצתם בנוקבא וקצתם בדכורא. ודע כי לעולם כשאין עולין אלא ד' אורות אינם נכללין רק בנוקבא.

נו ונבאר עתה חלוקה זו, ונאמר, כי קודם שיעלו אלו האורות למעלה להכלל בכתר, אז שם י"ה שבכתר הוא פשוט ואינו במילוי, אך בעליות אלו האורות למעלה, אז יהיה בהם מילוי. והנה ג' מלואים הם, או ביודי"ן, או בההי"ן, או באלפי"ן. והנה כשאין עולים רק ד' אורות הם כולם נכללין בנוקבא, שהיא ה' של שם י"ה שבכתר, ואז מילוי אותו ה' הוא ביו"ד, כזה ה"י.

נז והענין כי ד' אורות כשעולין בנוקבא, הנה ג' תתאין בטלין בראשון כי לעולם אור החכמה הוא המבטל את האחרות, ואז שלשתן מתבטלין באות י' שהוא החכמה, לכן מילוי ה' זו היא בי'.

נח אך דע, כי כאשר זו"ן שבכתר עולין למעלה בשרשיהן, שהוא סוד לא מטי, הנה ט"ס שבכל א' מהם הם העולין, ונשארין למטה במקומם ב' מלכיות מלכות הזכר ומלכות הנקבה בב' כלים, הנקרא י"ה כנ"ל, בהיותן פשוטים בלי מילוי.

נט ואמנם דע, כי אז ב' מלכים אלו שוין, כי אף על פי שהזכר הוא גדול מהנוקבא על כל זה, עתה הם שוין, לפי שבחינת אור הזכר הוא בסוד הסתלקות כנזכר לעיל, כי כאשר רצו להסתלק אותן האורות כדי לעשות כלי, אז נשאר אותן אורות בכתר חכמה בינה, כנזכר לעיל, רצוני לומר הרשימות, נמצא כי אור הזכר של הכתר, הוא בסוד הסתלקות, ואור הנוקבא שבכתר, הוא בסוד הפנים כנודע, לכן אור הזכר ואור הנקבה הם שוין בפעם הזאת. ועוד שלפי שהזכר הניח את עצמו מבחוץ תחת השרשים, לכן תאוות של הזכר שבכתר הוא גדול לחזור ולעלות, משא"כ בנוקבא. ולכן כמעט שכל אור הזכר עולה למעלה, ולא נשאר רק מיעוט מהאור, אך הנוקבא שאין לה למעלה שורש כנודע, כמו הזכר שבכתר, לכן אין לה כ"כ תאוה וחשק לעלות ונשאר האור רובו ממנו בכלי שלה, לכן יוכלו להיות שוין אז, ב' המלכות ביחד זכר ונקבה, אך כאשר חוזרין לבא, אז בא הזכר בכל אורו, וגם כי הוא לוקח אור גדול משורש הכתר שלמעלה ממנו, ואז כשחוזרין, אין יכולת בנוקבא לקבל אור הזכר כולו, רק מסוד ו"ק לבד.

ס והנה כדי שיתבאר לך זה, צריך לדעת הקדמה א'. והוא, כי יש חילוק בין פעם א' בעת אצילות לזמן שאחריו. כי בפעם א' שבכולם, שהוא כאשר נשאר אור הזכר של הכתר בעת הסתלקות הא', ואחר כך בהתפשטות ב' כשנכנס החכמה בכלי הכתר, אז לא נכנס בכלי של הזכר רק נכנס בכלי הנוקבא עצמה, שהוא בסוד ה' של י"ה. והיו

זו"ן בב' כלים, אך בהסתלקות ב', אשר היו עולין זו"ן שניהם למעלה, ואז נשתוו שניהן יחד, וקבלו כולם ביחד הארה מן כתר עליון, ולכן כאשר באים וחוזרין בכלים שלהם, אז נכנסין שניהן בכלי של הזכר, והמלכות של הנוקבא נשאר בכלי של הה' שלה כנ"ל.

סא וכן הענין תמיד אחר הפעם הראשון, כי לעולם הזו"ן נשארין בכלי הזכר, ושם מזדווגים ביחד, נמצא כי היו"ד שהוא הכלי של הזכר, שם היו שניהן זו"ן, ואז כאשר הם מזדווגים אין הנוקבא סובלת אור הזכר רק מן הו"ק שלו, ומזווג זו"ן אלו אשר נכללו באות י' פשוטה, אז יוצא מהם דוגמתן ב' בנים זו"ן, והם סוד ו"ד מילוי יו"ד.

סב והעניו הוא, לפי שהזכר אינו מזדווג בנוקבא רק בסוד ו"ק שלו לבד, לכן גם הבן שלו הוא צורת ו' ג"כ. אמנם הנוקבא היא צורת ד', לפי שיש לה כל הי' כלים, רק שהאור ו"ק שלה בטלים בד' ראשונים שלה, לכן נקרא ד' הרי מילוי יו"ד שהוא ו"ד, וכל זה נקרא יו"ד שהם זו"ן. ואח"כ היא אות ה' של י"ה שהוא הכלי של הנוקבא. ושם נשארת המלכות של הנוקבא כנ"ל. והנה כאשר עולין הד' אורות התחתונות באות ה' זו, אז היא מתמלאת באות י', ונעשית ה"י כנז"ל. אמנם צורת ה' זו כזה ו"ד, לפיכך הוא עשרה.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אור דק וחלש (לתשובה)
מהו אור המובחר (לתשובה)
מהו אור מחודש (לתשובה)
מהם אורות ראשונים (לתשובה)
מהו אחור (לתשובה)
מהן אלפין (לתשובה)
מהי את (לתשובה)
מהם ב' מרחקים (לתשובה)
מהי הארה לבדה (לתשובה)
מהי הבטה (לתשובה)
מהן ה"ה (לתשובה)
מהן ההין (לתשובה)
מהי הכנה לקבל (לתשובה)
מהי הסתכלות דרך אחור (לתשובה)
מהי הסתלקות א'. (לתשובה)
מהי הסתלקות ב'. (לתשובה)
מהי התהפכות פנים למטה. (לתשובה)

מהי התכללות. (לתשובה)
מהי התפשטות א'. (לתשובה)
מהי התפשטות ב'. (לתשובה)
מהם יודין. (לתשובה)
מהם יוד יציאות והכנסות. (לתשובה)
מהם י"ו. (לתשובה)
מהי ירידת המדרגה. (לתשובה)
מהי כללות. (לתשובה)
מהו כתר דשורשים (לתשובה)
מהו כתר דענפים (לתשובה)
מהו מטי ולא מטי. (לתשובה)
מהי מילוי. (לתשובה)
מהי מלכות דשורשים. (לתשובה)
מהי נתינת אורות. (לתשובה)
מהו סוד הסתלקות (לתשובה)
מהם ענפי הפה (לתשובה)
מהם פנים. (לתשובה)
מהם פנים ואחור דכלי. (לתשובה)
מהם פנים ואחור דמסך. (לתשובה)
מהי פשוט בלי מילוי. (לתשובה)
מהו צריך לאמו. (לתשובה)
מהי ראיית עינים. (לתשובה)
מהם שורשי ספירות. (לתשובה)
מהו שורש למעלה. (לתשובה)
מהם שרשים עליונים. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מהו י"ה בכתר, הוי"ה בשאר כל הפרצופים. (לתשובה)
למה ד' אותיות הוי"ה מרמזות על בחינות חסרונות. (לתשובה)
מה מרמזות י"ו דהוי"ה. (לתשובה)
מה מרמזות ה"ה דהוי"ה. (לתשובה)
למה נמצאים שרשי הספירות במלכות של ראש. (לתשובה)

איפה עומד אור הכתר שלא נתפשט לגוף. (לתשובה)
אור הכתר שלא חזר לגוף, מה הוא משמש בהתפ"ב. (לתשובה)
למה הכלים דגוף מחויבים לקבל האורות באמצעות אור הכתר. (לתשובה)
מהו פירוש של עמידת אור הכתר מתחת מלכות דראש. (לתשובה)
מהי הפיכת פנים דאור הכתר אל השורשים ואחוריו אל הענפים. (לתשובה)
מהי יניקת האורות די סיפוקם. (לתשובה)
מהי הארה מספקת להעמיד תולדות. (לתשובה)
מהו הגורם לאור הכתר שיחזור פניו לענפים. (לתשובה)
מהו הגורם לאור הכתר שיחזור אחוריו אל הענפים. (לתשובה)
איך יפעלו ספירות דגוף שינוים בראש. (לתשובה)
מה הם זו"ן דכתר דהתפ"ב. (לתשובה)
מי גורם שיעלו זו"ן למעלה אל מלכות של ראש. (לתשובה)
מהי קבלת זו"ן כל צרכם מהארת ראש. (לתשובה)
מהי התוצאה של עליית זו"ן אל מלכות של ראש. (לתשובה)
למה כל ע"ס דהסתלקות א' שעלו אל הראש, נקראות בשם זו"ן דכתר. (לתשובה)
איך מתחברות הרשימו דכתר עם הרשימו דחכמה לבחינת זו"ן של מדרגה אחת. (לתשובה)
איפה מקומם של זו"ן דכתר בעת עלותם בראש. (לתשובה)
מי הגורם לעלית מלכות של ראש ליסוד דראש. (לתשובה)
מהו פירושו של הכנה לתחתונים לקבל. (לתשובה)
מה הם ג' מיני כללות. (לתשובה)
למה הרשימו דכתר והרשימו דחכמה נקראות זכר ונקבה. (לתשובה)
מה הן בחינות האורות דזו"ן דכתר של התפ"ב. (לתשובה)
כיצד עומדים ג' האורות: אור הכתר, וזכר ונקבה דכתר, אצל המלכות של ראש. (לתשובה)
כמה זווגים יש אל זו"ן דכתר בראש. (לתשובה)
כיצד נמשכת הארת כתר עליון על ידי זו"ן שעלו לראש. (לתשובה)
איך אפשר, שמלכות דראש תעלה לבחי"ג, והאורות לא יחליפו את מקומותיהם. (לתשובה)
מתי יש ביסוד דראש, הזו"ן יחדיו. (לתשובה)
מהי התכללות הנקבה בהזכר. (לתשובה)
מהו הגורם לירידת המדרגות. (לתשובה)

למה הארת כתר עליון דזווג א' של ראש, אינה נמשכת לגוף. (לתשובה)
מה גורם שיצא אור הכתר ממלכות של ראש. (לתשובה)
מה גרם אל הזכר דכתר שיתכלל בזווג ב' עם הנקבה. (לתשובה)
מה פועלת התכללות של זו"ן דכתר בב' הזווגים של הראש. (לתשובה)
איך נאצלו זו"ן דכלי דכתר. (לתשובה)
איך נאצלו זו"ן דכלי דחכמה. (לתשובה)
איך נאצלו זו"ן דכלי דבינה. (לתשובה)
כמה זווגים בזו"ן דכתר, ובזו"ן דחכמה, ובזו"ן דבינה, בעת עלותם במלכות של ראש. (לתשובה)
מהו הפרש, מזו"ן דכתר דע"ב דא"ק, לזו"ן דכתר דס"ג דא"ק. (לתשובה)
מהו הפרש, מזו"ן דחכמה דע"ב דא"ק, אל זו"ן דחכמה דס"ג דא"ק. (לתשובה)
מהו הפרש, מזו"ן דבינה דע"ב דא"ק, לזו"ן דבינה דס"ג דא"ק. (לתשובה)
מהו הפרש מה' קצוות דע"ב, לה' קצוות דס"ג. (לתשובה)
מה הם ה' האורות שבב' הכלים. (לתשובה)
מתי שם י"ה שבכתר פשוט, ומתי הוא במילוי. (לתשובה)
מתי עולים ד' אורות, ומתי עולים ה' אורות, אל הכתר. (לתשובה)
בשעה שעולים ד' אורות לכתר, איזה מילוי יש בי"ה דכתר. (לתשובה)
מה פירושם של אותיות המילוי. (לתשובה)
מה הן המילוים יודי"ן ההי"ן אלפי"ן. (לתשובה)
מהו פירושם של י"ה בלי מילוי. (לתשובה)
מתי זו"ן דכתר שוים זה לזה ומתי הזכר גדול מהנקבה. (לתשובה)
מתי זו"ן דכתר בב' כלים, ומתי הם בכלי אחד. (לתשובה)
למה נמצאים זו"ן דס"ג דא"ק בכלי אחד. (לתשובה)
כיצד מקבלת הנקבה דכתר הארה מכתר עליון. (לתשובה)
למה הנקבה דפרצוף ס"ג דא"ק, מקבלת רק ו"ק של הזכר. (לתשובה)
למה זו"ן דחכמה של ס"ג דא"ק מכונה ו"ה ולא י"ה. (לתשובה)
מתי עולים האורות ונכללים בזכר דכתר, ומתי עולים האורות ונכללים בנקבה דכתר. (לתשובה)
מתי עולים האורות ונכללים קצתם בנקבה, וקצתם בזכר של כתר. (לתשובה)
למה בהתפשטות א' בעלות חו"ב לכתר לא גרמו שם עלית מ"ן, כמו עלית חו"ב לכתר בהתפ"ב. (לתשובה)

מהי עלית מ"ן. (לתשובה)
למה בכל היציאות והלא מטי של התפ"ב, עלו האורות למ"ן לכתר ולא לראש, כמו בהתפ"א. (לתשובה)
מה הם הכלים דעקודים הראשונים. (לתשובה)
מה הם הגורמים ביטול כלים. (לתשובה)
מאין באו הכלים אל הפרצוף של התפ"ב. (לתשובה)
מהיכן באו הכלים לפרצוף ס"ג דא"ק. (לתשובה)
למה זו"ן דע"ב יש להם ב' כלים, ולזו"ן דס"ג רק כלי א'. (לתשובה)
למה באו בהתפ"ב כל האורות יחד לכלי דכתר. (לתשובה)
מהם פנים ואחור דכלים. (לתשובה)
למה מסודרים הכלים דהתפ"ב זה למטה מזה. (לתשובה)
מהם הפנים ואחור דכח"ב. (לתשובה)
למה אין כלים בהפרצוף מפאת הסתכלות ב' של עצמו. (לתשובה)
מהו ההפרש מהתפשטות א' אל התפ"ב. (לתשובה)
כיצד נעשים הכלים דג"ר. (לתשובה)
מה הם הגורמים לגמר כלים של הג"ר. (לתשובה)
מה הם החלקים שבכלי הראוים להביט אל האור גם בעת הסתלקות. (לתשובה)
מהו הגורם שהכלי יהפך פניו למטה ואחוריו למעלה. (לתשובה)
מי הוא הגורם אל הכלי שיחזור פניו למקומו כבתחלה. (לתשובה)
מהי הסתכלות באור העליון, דרך אחור. (לתשובה)
איך ימשכו האורות מכתר אל חכמה, אחר שרחוקים הם זה מזה בהרבה. (לתשובה)
מה המה ב' מיני הפכת פנים הנוהגים בהמדרגות. (לתשובה)
מהו הגורם להתחלקות הספירות דחכמה ובינה. (לתשובה)
למה נשארות כל הספירות אחר הסתלקות א' בפנים ואחור. (לתשובה)
למה כתר וחכמה נשארו פב"פ אחר הסתלקות א'. (לתשובה)
למה כתר עם אור העליון אב"א. (לתשובה)
מהו פירושו של רגע ברוחניות. (לתשובה)
מתי נגמר כלי המלכות, בהסתלקות א'. (לתשובה)
מתי נגמר כלי ז"א בהסתלקות א'. (לתשובה)
למה כל פחות מג' כלבוד דמי. (לתשובה)
למה עלית ז"א לבינה לא נחשב לריחוק מדרגה. (לתשובה)

מתי היה לא מטי בכתר בפעם הראשונה. (לתשובה)
למה נקרא הסתלקות א' לא מטי בכתר. (לתשובה)
מי הוא הגורם בכל פעם, את הלא מטי בהתפ"ב. (לתשובה)
למה נעשו ע"י המטי ולא מטי יוד אורות, ולא נעשו יוד כלים. (לתשובה)
למה נמשל המטי ולא מטי התמידי לשלהבת המתנענעת לכאן ולכאן. (לתשובה)
מהו היחס מזו"ן דחכמה, לזו"ן דבינה. (לתשובה)
איך נאצל חסד. (לתשובה)
מהי בחינת כלי דחסד. (לתשובה)
מהי בחינת האור דחסד. (לתשובה)
מהו סדר אצילות אור הגבורה. (לתשובה)
מהי תכונתה של ספירת הגבורה. (לתשובה)
מהו ההפרש מזו"ן דבינה, לספירת הגבורה. (לתשובה)
מהו סדר אצילות אור הת"ת. (לתשובה)
מהי תכונת הכלי דת"ת. (לתשובה)
מהו ההפרש מאור החסד בהיותו בבינה, להיותו בת"ת. (לתשובה)
מהו אור הדעת משורשו. (לתשובה)
מהו עצם בחינת ז"א בה' הקצוות. (לתשובה)
מה הן בחינות רת"ס בז"ת. (לתשובה)
מה ההפרש מחסד וגבורה, לת"ת. (לתשובה)
למה לא נתלבש מהותו דאור החסד בספירות דחו"ג. (לתשובה)
כיצד נאצל ספירת הנצח. (לתשובה)
מהי תכונת ספירת הנצח. (לתשובה)
מהו ההפרש מחג"ת לנה"י. (לתשובה)
מהי תכונת הכלי דהוד. (לתשובה)
מהו ספירת יסוד. (לתשובה)
באיזהו ספירה נתלבש אור מלכות. (לתשובה)
מהו האור שנתלבש בכלי מלכות. (לתשובה)
מהו היחס מזו"ן דחכמה לזו"ן דבינה. (לתשובה)
כמה בחינות זו"ן יש בהתפ"ב. (לתשובה)
מה תכונתן של ד' זוגות זו"ן של התפ"ב. (לתשובה)
באיזה בחינה נפסק הזווג ונסתלק האור כולו דהתפ"ב. (לתשובה)

מהי הבחינה הב' של התפ"ב. (לתשובה)
איך נאצל פרצוף ס"ג דא"ק. (לתשובה)
מה הם זו"ן של כלים דכח"ב. (לתשובה)
מה הם השמות של זו"ן דכח"ב. (לתשובה)
באיזו אותיות מכונות זו"ן והכלים של כח"ב. (לתשובה)
כמה בחינות יש בהתפ"ב. (לתשובה)
מהו הפירוש של הארה לבדה, בלי נתינת אורות. (לתשובה)
למה האירה החכמה את הו' אל בינה, מטרם נתינת האורות. (לתשובה)
למה לא נתן הכתר אל החכמה את הי' מבחינת הארה. (לתשובה)
מתי החסד צריך לאמו, ומתי אין צריך. (לתשובה)
למה בינה עולה לחכמה בטרם שנתנה אור החסד לכלי דחסד. (לתשובה)
איך הגיעה ה' דזווג זו"ן של בינה אל כלי המלכות. (לתשובה)
מה ההפרש מאור החסד אל הה' מן זווג זו"ן דבינה. (לתשובה)
איך נפסקת הה' לב' מדרגות נבדלות. (לתשובה)
למה לא יתכן לאור החסד, שיהיה זכר אל בינה. (לתשובה)
למה לא יתכן שאור חסד יהיה נקבה לבינה. (לתשובה)
איזה אור ירד להשלים למלכות. (לתשובה)
מה הם זו"ן שביסוד. (לתשובה)
הרשימו דכלי דבינה שהיא ג"ר איך נעשה לנקבה אל הי' הנולדה מזווג זו"ן דחכמה, שהיא ו"ק. (לתשובה)
מה הם ה' חסדים וה' גבורות שבה' הקצוות. (לתשובה)
מה הם ה' חסדים וה' גבורות אשר ביסוד. (לתשובה)
מה מטי בכתר דהתפ"ב. (לתשובה)
למה כשמטי בכתר, לא מטי בחכמה ובינה. (לתשובה)
למה כשמטי בחכמה, לא מטי בבינה. (לתשובה)
למה כשמטי בבינה, לא מטי בחסד. (לתשובה)
מהו מטי בחסד ובת"ת. (לתשובה)
מהו מטי בכתר פרצוף ס"ג דא"ק. (לתשובה)
מהו מטי בחכמה דס"ג דא"ק. (לתשובה)
מהו מטי בבינה דס"ג דא"ק. (לתשובה)
מהו מטי בחסד דס"ג דא"ק. (לתשובה)

מהו מטי בהוד, ולא מטי ביסוד דס"ג דא"ק. (לתשובה)
למה כשמטי בכגנ"י לא מטי בחו"ב וחסד תה"מ דס"ג דא"ק. (לתשובה)
למה כשמטי בחבחתה"מ, לא מטי בכגנ"י דס"ג דא"ק. (לתשובה)
למה כשמטי במלכות דס"ג דא"ק חוזר להיות מטי בכתר. וכן תמיד חוזר חלילה. (לתשובה)
למה נסמך המסך דבחי"ב על האחורים דבינה. (לתשובה)
למה מכונים תמיד ע"ס דראש בשם ג"ר, וע"ס דגוף בשם ז"ס תחתונות. (לתשובה)
למה כל פרצוף תחתון נחשב לבחינת ו"ק כלפי העליון שלו. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אור דק וחלש** (דף שי"ג אות כ"ט ובאו"פ שם)
קומת האור היוצא על מסך מעביות דבחי"א, מכונה אור דק וחלש, משום שאינו ממשיך כלום מבחינת ג"ר.

סימן ב
(לשאלה) **אור המובחר** (דף שמ"ח אות נ' ובאו"פ שם)
ב' בחינות אורות כלולים בכל רשימו: א' שארית מאו"י, ב' היא שארית מאו"ח, ששארית דאו"י מלובשת בו. וחלק דאו"י מהרשימו, מכונה אור המובחר שבו, וחלק מאו"ח של הרשימו מכונה אור הגרע שבו.

סימן ג
(לשאלה) **אור מחודש** (דף ש"נ אות נ"ב)
האור הנמשך על ידי זווג דהכאה, ובא אל הפרצוף, נקרא אור מחודש, והאורות שישנם בהפרצוף מעת התפ"א, שהן הרשימות שהניחו האורות שם אחר הסתלקותם, הן מכונות אורות ראשונים.

סימן ד
(לשאלה) **אורות ראשנים**
עיין תשובה ג'.

סימן ה
(לשאלה) **אחור** (דף ש"ד אות ט"ו ובאו"פ שם)
בחינה שאינה פועלת בכלי, אם להשפיע או לקבל, מכונה בשם אחור או אחורים.

סימן ו
(לשאלה) **אלפין** (דף שנ"ג אות נ"ו ובאו"פ ד"ה ביודין)
שיעור קומה היוצא בעיקר על עביות דבחי"א, מכונה בשם הוי"ה דאלפין.

סימן ז
(לשאלה) **את** (דף שי"ג אות ל' ובאו"פ)
המלכות נקראת א"ת שרומז על כולל אלפא ביתא מא' עד ת'. והוא, להיות המלכות שורשם של כ"ב אותיות ומטעם זה מכונים הכלים בשם אותיות.

סימן ח
(לשאלה) **ב' מרחקים**
(דף שכ"ו):

סימן ט
(לשאלה) **הארה לבדה** (דף ש"כ אות ל"ה)
נתינת אורות בהספירות מזו לזו היא ע"י הזדככות המסך, שמתחלה באים כל האורות כלולים במסך דבחינה ג' לכלי דכתר, ואחר שנזדככה העביות דבחי"ג לבחי"ב, שקומה ההיא אינה ראויה לכתר, נותן אותה לחכמה, וכן אחר שנזדככה בחי"ב לבחי"א, שהקומה ההיא אינה ראויה לחכמה, אז נותן אותה לבינה. וכו' עד"ז. ויש בחינת נתינת אורות מספירה אל ספירה ע"י זווג והולדה, וזה מכונה בשם הארה, ולא בשם נתינת אורות.

סימן י
(לשאלה) **הבטה** (דף ש"ד אות ט"ו ובאו"פ ד"ה חלקים)
השפעת או קבלת הספירה מחברתה, מכונה בשם הבטה, שמביטות זו לזו.

סימן יא
(לשאלה) **ה"ה** (דף ש"י אות כ"ה ובאו"פ ד"ה המתבאר)
הסתלקות הכללי דהתפ"א, מכונה בשם ה' ראשונה של שם הוי"ה, והסתלקות הכללי של התפ"ב, מכונה בשם ה' אחרונה דהוי"ה.

סימן יב
(לשאלה) **ההין** (דף שנ"ג ובאו"פ ד"ה ביודין)
שיעור קומה של בחינת מלכות מכונה בשם הוי"ה דמילוי ההי"ן.

סימן יג
(לשאלה) **הכנה לקבל** (דף רצ"ו באו"פ ד"ה הכנה)
כשיש מסך מתוקן בהפרצוף במדת עביות הראויה לזווג ולהמשיך את האור העליון, אז נבחן הפרצוף שיש בו "הכנה לקבל" את האור העליון.

סימן יד
(לשאלה) **הסתכלות דרך אחור** (דף ש"ו באו"פ ד"ה מסתכל)
כשנתבטל הפנים של הכלי, ועדיין הוא מקבל דרך אחוריו, למשל אחר שנתבטלה

העביות דבחי"ד, והוא מקבל הארה דבחי"ג מהבחינה העליונה ממנו לתוך בחי"ג שלו, נבחן שמסתכל באור העליון דרך אחוריו, כי בחינה ג' נבחנת לאחור כלפי בחי"ד. עי' פנים ואחור דמסך.

סימן טו

(לשאלה) **הסתלקות א'** (דף שנ"ז אות ס')

הוא הסתלקות האורות להמציל שנעשה בפעם הראשונה בהעולמות שהוא בפרצוף הכתר דא"ק.

סימן טז

(לשאלה) **הסתלקות ב'** (**שם**)

היא הסתלקות השניה שנעשה בעולמות שהיא בפרצוף חכמה דא"ק.

סימן יז

(לשאלה) **התהפכות פנים למטה** (דף ש"ה באו"פ ד"ה ואז הכלי)

היותר עב שבדופן הכלי מכונה פנים, משום שהזווג העליון נעשה עליו, והאור נמשך על ידו, אבל החלק שאינו עב כל כך, מכונה אחור, משום שהוא אינו פועל בהכלי. ואם האו"פ מסתלק מהכלי והכלי מקבל אור מקומה נמוכה, שאין קומה זו מתאימה לפי מדת העביות שבכלי הנה אז יקובל האור ההוא בהחלק שאינו עב כל כך, המתאים לאותה קומה ונמצא עתה שהופך פניו למטה, שהחלק העב שבכלי מתבטל, ואחוריו למעלה, כי החלק האחור שבכלי נעשה עתה למקבל האור. למשל אם הכלי הוא של בחי"ד, והאו"פ דבחי"ד נסתלק, והכלי מקבל אור מבחי"ג הסמוכה לו, הנה אין הכלי מקבל אותו אלא בהחלק שאינו עב כל כך שנקרא אחור הכלי, דהיינו בעביות דבחי"ג שישנה שם, ונמצא האחור נעשה לפנים של הכלי, ומדת הפנים שבו שמקודם, מתבטלת, ואינה פועלת עתה כלום בהכלי, וזה מכונה שהפך פניו למטה.

סימן יח

(לשאלה) **התכללות** (דף שנ"ז באו"פ ד"ה אמנם)

ב' אורות מב' בחינות יוכלו פעמים להכלל ולהתיחד זה בזה, ומקבלים הארה זה מזה כמו בחינה א'. וזה יצויר בג' אופנים: או ששניהם בלי כלים, דהיינו זו"ן שעולים אל הראש ונכללים שם בב' הזווגים. או ששניהם בב' כלים, דהיינו בהתפ"ב, שזו"ן נכללים שם בהארת כתר וחכמה בהיותם בב' כלים דבחינת כתר. או בהבחינה הב' של התפשטות, שנקראת פרצוף הבינה דא"ק, שזו"ן דכתר יש להם שם רק כלי א' ומקבלים הארה זה מזה.

סימן יט
(לשאלה) **התפשטות א'**

התפשטות יורה ירידת האור ממעלה למטה להתלבשות בכלים, וכל התפשטות מכונה בשם גוף. והתפ"א היינו הגוף דפרצוף כתר דא"ק, שהוא הגוף הא' שבעולמות.

סימן כ
(לשאלה) **התפשטות ב'**

הוא גוף דפרצוף חכמה דא"ק, שנקרא פרצוף ע"ב דא"ק. ויש עוד בחינה שניה של התפ"ב, שהיא פרצוף הבינה דא"ק, שנקראת פרצוף ס"ג דא"ק.

סימן כא
(לשאלה) **יודין** (דף שנ"ג באו"פ ד"ה ביודין)

שיעור עביות דבחי"ג ובחי"ב, מכונה בשם יודין.

סימן כב
(לשאלה) **יוד יציאות והכנסות** (דף ש"ח אות כ"ב)

כשנכנסו האורות בכלים דהתפ"ב היו באים בדרך מטי ולא מטי, שמתחלה באו כלם לכתר, ואחר דלא מטי בכתר באו בחכמה, ואחר דלא מטי בחכמה באו בבינה, וכו' עד"ז. וע"כ עשו האורות יוד יציאות ויוד הכנסות עד שהגיע האור למלכות.

סימן כג
(לשאלה) **י"ו**

י' מרמזת לבחינות הנקודות של התפ"א, דהיינו על התפשטות האורות שמחכמה ולמטה אשר שם. וו' מרמזת לבחינות הנקודות דהתפ"ב, שהוא ג"כ מחכמה ולמטה. אבל על התפשטות אור הכתר דהתפ"א והתפ"ב, אין שום רמז עליה בד' אותיות הוי"ה.

סימן כד
(לשאלה) **ירידת המדרגה** (דף ש' אות י')

בהתפ"ב, שאור הכתר לא חזר שם אלא שנשאר בפה, וע"כ בא אור החכמה ונתלבש בכלי דכתר, ואור בינה בכלי דחכמה, וכו', נמצא שכתר ירד למדרגת חכמה, וחכמה ירדה אל מדרגת בינה, וכו'.

סימן כה
(לשאלה) **כללות**

(עי' התכללות)

סימן כו
(לשאלה) **כתר דשורשים** (דף רצ"ב אות ג')

ע"ס של ראש, נבחנות לשורשים אל ע"ס של הגוף. וכתר דראש הוא כתר דשורשים.

סימן כז
(לשאלה) **כתר הענפים** (**שם**)
אור כתר של ע"ס דגוף נקרא כתר של הענפים.

סימן כח
(לשאלה) **מטי ולא מטי**
מטי מורה: התפשטות אור העליון אל הספירה. לא מטי מורה: הסתלקות האור מהספירה.

סימן כט
(לשאלה) **מלוי** (דף שנ"ג אות נ"ו)
מדת עביות שיש במסך אשר בכלי, שהזווג העליון נעשה עליו, מכונה בשם מילוי. משום שהכלי מתמלא אור בסבתו.

סימן ל
(לשאלה) **מלכות דשורשים** (דף רצ"ב אות ג')
מלכות של ראש מכונה מלכות של השורשים, כי כל ע"ס דראש נקראים שורשים.

סימן לא
(לשאלה) **נתינת אורות** (דף שכ"א אות ל"ז ובאו"פ ד"ה כל)
ענין נתינת אורות מספירה לספירה, הוא ע"י הזדככות המסך, שמתחלה באו כל האורות לכלי דכתר, וכשנזדככה בחי"ג של כתר לבחי"ב, נתנה האורות לחכמה, וכשנזדככה, עביות דחכמה מבחי"ב לבחי"א, נתנה האורות לכלי דבינה, וכו' עד"ז, עד שהגיע האור אל מלכות. ויש עוד ענין של השפעת אורות הנולדים ע"י זווג, וניתנים מספירה לחברתה, והם מכונים בשם הארות לבד. עי' הארה לבדה.

סימן לב
(לשאלה) **סוד הסתלקות** (דף שנ"ד אות נ"ט)
יש בחינת רשימו שהאור שלה עומד לחזור להפרצוף. ויש בחינת רשימו שהאור שלה לא יחזור עוד אל הפרצוף לעולם, וע"כ מכנים אותה שהיא בסוד הסתלקות. כלומר שהאור שנסתלק ממנה לא יחזור להפרצוף.

סימן לג
(לשאלה) **ענפי הפה** (דף רצ"א אות א')
ע"ס דגוף הן התפשטות מלכות של ראש, כי מלכות דראש מתפשטת מינה ובאה לע"ס ממעלה למטה, שהן נקראות גוף, כנודע. וע"כ, נמצאות הספירה דגוף שהן ענפי הפה, שהיא מלכות דראש.

סימן לד
(לשאלה) **פנים**
מקום הכלי המיוחד להשפעה או לקבלה מכונה בשם פנים.

סימן לה
(לשאלה) **פנים ואחור דכלי** (דף שכ"ה באו"פ ד"ה ופירוש)
כל כלי מיוחד להשפעת ג"ר, או להשפעת ו"ק. ואם הכלי משפעת ג"ר, הרי מקום השפעת ג"ר הוא הפנים שלו, ומקום השפעת ו"ק, הוא האחור שלו. ואם הכלי משפעת ו"ק, הנה מקום השפעת ו"ק, הוא הפנים שלו, והשפעת ג"ר הוא האחור שלו.

סימן לו
(לשאלה) **פנים ואחור דמסך** (דף ש"ה באו"פ ד"ה כי ידעת)
הבחינה היותר עבה שבהמסך, הוא צד הפנים שבו. והבחינה שאינה עבה כל כך, היא בחינת האחור שבו.

סימן לז
(לשאלה) **פשוט בלי מלוי** (דף שנ"ד אות נ"ח)
כשמזדכך המסך מעביותו ונפסק הזווג ממנו, ונסתלק האור מהכלי אז נבחנות האותיות שהן בלי מילוי. כי הכלים הם האותיות, והמילוי היא מדת העביות שבמסך, וכיון שנזדכך מעביות, הרי הוא חסר המילוי.

סימן לח
(לשאלה) **צריך לאמו** (דף שכ"ג ובאו"פ ד"ה הז')
אור חסד שבכלי דבינה נבחן לאור דק וחלש, להיותו מבחינת זווג דעביות דבחי"א, שאין בו מהארת ג"ר, שהוא עצמותו וחיותו של כל אור. ולכן הוא מוכרח להשאר בכלי דבינה כל זמן שאינו משיג הארת חכמה, כדי שיינק ג"ר מבחינת כלי דבינה, וע"כ הוא מכונה שצריך לאמו דהיינו בינה. וכשמשיג הארת חכמה, נבחון שהשיג את גדלותו ואינו צריך יותר לאמו בינה.

סימן לט
(לשאלה) **ראיית עינים** (דף שי"ג אות ל')
אור העליון המתפשט לזווג דהכאה מכונה בשם ראיה, מלשון הכתוב, וירא אלקים את האור כי טוב. ורומז על אור החכמה, שהוא עצמות האור ישר המתפשט מא"ס ב"ה.

סימן מ
(לשאלה) **שורשי ספירות** (דף שנ"ד אות נ"ט)
הרשימו שאין האור שלה עתיד לחזור אל הפרצוף, דהיינו למשל אור הכתר שנשאר נעלם מתחת מלכות של ראש, ואינו יורד עוד בחזרה אל הגוף בהתפ"ב, אלא רק הרשימו

שלו היא המשמשת בכלי דכתר במקומו. הנה אור הכתר הזה שנשאר למעלה, נבחן שם לשורש קבוע, שמאיר משם אל הרשימו שלו.

סימן מא
(לשאלה) **שורש למעלה** (דף רצ"ז אות ט')
ע"ס דראש נבחנות לשורשים אל ע"ס דגוף.

סימן מב
(לשאלה) **שורשים עליונים** (דף רנ"ו אות מ')
הם ע"ס דראש כנ"ל אות מ'.

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) התפשטות והסתלקות שהיו בפרצוף כתר דא"ק, מכונה י"ה. והתפ"ב והסתלקות ב' שהיה בפרצוף ע"ב דא"ק, מכונה ו"ה. וי"ה שבהתפ"א כלולות ג"כ בהתפ"ב, כי כל הכחות שבעליון ישנם בהכרח גם בתחתון כנודע. ונמצא שי"ה הוא בכתר, דהיינו בפרצוף כתר דא"ק, והוי"ה בשאר הפרצופים. (דף ש"ט אות כ"ג ובאו"פ דף ש"י ד"ה וזה אמרו).

סימן ב
(לשאלה) כי האותיות הן סוד כלים. ונודע, כי הסתלקות האור וחסרונו גורם להעשות בחינת הכלי. וע"כ בהכרח שיש בכל אות של ד' אותיות הוי"ה, איזו בחינה של חסרון אור, שבסבתה נעשה אות ההיא, דהיינו הכלי ההוא, וע"כ האותיות הן בחינות חסרונות. (דף ש"ט ד"ה ד' חסרונות).

סימן ג
(לשאלה) י' רומזת להתפשטות אור הנקודות דפרצוף כתר, שהן הקומות שיצאו שם מחכמה ולמטה. וו' רומזת להתפשטות אור הנקודות של פרצוף ע"ב דא"ק, דהיינו ג"כ מחכמה ולמטה של הפרצוף הזה. אבל על התפשטות קומת הכתר אין שום רמז בד' אותיות הוי"ה. לא על כתר דפרצוף כתר, ולא על כתר דפרצוף ע"ב. מטעם כי אין שם בחינת חסרון שיתרשמו בשבילו אותיות כנ"ל בתשובה מ"ד (דף ש"ט אות כ"ד וכ"ה).

סימן ד
(לשאלה) ה' ראשונה רומזת להסתלקות הכללי דהתפשטות א'. וה' אחרונה רומזת להסתלקות הכללי דהתפשטות ב' (שם ובאו"פ).

סימן ה
(לשאלה) כי כל ענין כלי הקבלה המכונה גוף הם, מכח או"ח שמלכות מעלה בהכאתה על אור העליון, ממנה ולמעלה בע"ס דראש, שע"י האו"ח הזה משגת המלכות כח להתפשט

מינה ובה ממעלה למטה לע"ס דהתלבשות, המכונות גוף. דהיינו שכל אותו הכמות שהאו"ח הלביש בע"ס דראש ממטה למעלה, הנה הן עצמן מתהפכות ומתלבשות בע"ס של הגוף, הרי שע"ס דגוף הן ענפים של המלכות דראש (דף רצ"א אות א').

סימן ו

(לשאלה) הוא עומד תחת המלכות של ראש דהיינו תחת השורש שלו (שם).

סימן ז

(לשאלה) הוא משפיע לענף שלו, העומד בכלי דכתר דגוף, שהוא בחינת הזכר של כתר. גם הוא מעכב על הארת ג"ר שלא תתפשט אל הפרצוף (דף שכ"ד ד"ה ויש).

סימן ח

(לשאלה) כי אע"פ שנסתלקו האורות מהגוף, מ"מ עדיין המה מקבלים אור כדי קיומם, והארה זו המה מקבלים ע"י הכתר שנסתלק מהם, ועלה תחת המלכות דראש, להיותו השורש לכל ע"ס דגוף. כי אור הכתר כולל תמיד כל הע"ס המתפשטות על ידו (דף רצ"ב ובאו"פ ד"ה פניהם).

סימן ט

(לשאלה) זה מורה שהוא אור בלי כלי, כי ע"כ לא יוכל להתפשט ממעלה למטה אל הגוף. וענין המצאו תחת המלכות דראש וממעל לכלים דגוף, מורה שהוא אמצעי ובינוני בין בחינת ראש, לבחינת גוף, ומאיר ממקומו אל הגוף באמצעות הרשימו שלו העומדת בכתר דגוף (שם).

סימן י

(לשאלה) זה גורם אשר הענפים שלו שבגוף שהם זו"ן שבכלי דכתר המקבלים הארתו, לא יוכלו להשפיע את האור הגדול הזה שמקבלים ממנו, אל התחתונים מכתר דגוף. כי אחורים דאור הכתר הם בחינת מעכב והפסק על הארתו, שלא תתפשט מכלי דכתר דגוף ולמטה (דף רצ"ב אות ד' וה').

סימן יא

(לשאלה) היינו הארה המספקת לרדת למטה להתלבשות בגוף, ולהזדווג ולהעמיד תולדות (דף רצ"ב אות ג').

סימן יב

(לשאלה) היינו ע"י ב' זווגים שהמה גורמים במלכות של ראש, שאז משיגים זו"ן כח לרד.מטה להתלבשות בגוף, ולהוליד תולדות (דף רצ"ב ד"ה הכתר).

סימן יג

(לשאלה) ע"י עליות הזכר דכתר שהוא בחינה ד' דהתלבשות, עם הנקבה דכתר שהיא בחי"ג בעביות שלמה הן מהמשכה והן מהתלבשות, וזו"ן הללו משתתפים זה בזה

בבחינת עביות משותפת, שאז משיג הזכר גם מבחינת המשכה, והמ"ן המשותפים הללו גורמים בערכם בחינת זווג עליון במלכות של ראש, והקומה היוצאת מהזווג הזה משגת עד כתר דראש, ואור הכתר שבמלכות מקבל האור הגדול הזה ומשפיע אותו אל הענפים שלו, שהם זו"ן. שזה נבחן שהחזיר פניו אל הענפים שלו (דף רצ"ח ובאו"פ ד"ה ולפיכך עשתה).

סימן יד

(לשאלה) עליות זו"ן אל הראש, שפירושו, שנזדכך העביות שבהם ונשתוה צורתם לבחינת מלכות דראש, הנה זה גורם הזווג במלכות דראש הממשיך האור מכתר עליון כנ"ל בתשובה נ"ה. שאז אור הכתר מחזיר פניו אל הענפים, ומשפיע להם האור דכתר עליון. אמנם אחר הזווג הב' שכבר ינקו זו"ן די ספוקם עד לרדת לגוף, להתלבשות בכלים, נמצאים האורות דזו"ן שהם חוזרים ומתעבים בעביות דגוף, ואז הם גורמים אותה בחינת עביות בינונית הנ"ל בתשובה נ"א, שיש באור הכתר, שהיא בחינת אחורים שלו, המונעים הארתו מהגוף, להיות חסר מבחי"ד דהמשכה, וע"כ אין שום כלי קבלה נמשך מהזווג הא', וחסרון כלי קבלה אלו הוא עצמו בחינת אחורים שלו אל הענפים (דף ש' ובאו"פ ד"ה ואז צריך).

סימן טו

(לשאלה) השינוים והפעולות הללו שבחינות הגוף גורמים להתחדש בע"ס של ראש, אין הכונה בעצם מהותן של ע"ס דראש, אלא רק במלכות והמסך שבה בלבד, על פי האו"ח שהיא מעלה ממטה למעלה, כנודע. וע"כ נבחנת המלכות לשורש כל הכלים והאורות שבהם, ולכל המקרים אשר בע"ס דגוף, כנודע. ולכן כשהענפים שלה קונים השואת הצורה אליה, נמצאים תכף חוזרים אליה, כדרך הענף החוזר לשורשו, וע"י שיבה זו, הענפים מתחדשים שמה, והם גורמים בחינת עביות מחודשת בהמסך אשר במלכות, אשר אור העליון שאינו פוסק אפילו רגע, נמצא מזדווג על צורת העביות החדשה שהשיג המסך, מפאת התכללות הענפים בו, ואז יצאה קומת ע"ס חדשות שמה בבחינת "כח" ומתגלות משם אל הגוף ב"פועל" (דף רצ"ה ובאו"פ ד"ה הם).

סימן טז

(לשאלה) הזכר דכלי דכתר הוא בחינת הרשימו דכלי דכתר דהתפ"א, אשר נתחדשה בהזווג העליון של ראש, והנקבה היא, עצם האור של קומת חכמה שיצא ע"י זווג דאור העליון על עביות דבחי"ג, ממלכות של ראש ולמעלה, שנתהפכה וירדה לגוף ממלכות ולמטה (דף רצ"ז אות ט' ובאו"פ ד"ה שמזדכך).

סימן יז

(לשאלה) הזדככות המסך שבטבור דהתפ"א, עד שנעשה זך בהשואת הצורה אל המסך דמלכות דראש, נבחן שהמסך של הטבור עלה לראש, ומדי עלותו בסדר המדרגות דע"ס דגוף, נמצא המסך נכלל מכל הרשימות שבגוף, אשר ב' הרשימות דזכר ונקבה דכתר הן העליונות שבהן, הכוללות כולן, וע"כ כשעלה המסך הזה לראש, הביא אתו הרשימות האלו, דהיינו זו"ן דכתר. הרי אשר הזדככות המסך דהתפ"א גרם להעלות את זו"ן דכתר למעלה אל הראש (דף רצ"ג ד"ה עולים).

סימן יח

(לשאלה) הוא אחר שנגמרו ב' הזווגים של זו"ן, שבזווג א' שהיה התכללות הנקבה בזכר, אע"פ שהמשיכו האור מכתר עליון, עכ"ז עדיין לא היה להם כח להתהפך ולהתפשט למטה אל הגוף, משום שעביות דבחי"ד של הזכר, היתה חסר בחינת המשכה דבחי"ד, מחמת המלכות שלא השאירה רשימו, כנודע, ואותה עביות דבחי"ד דהתלבשות, אע"פ שהיתה מספקת לעשות זווג דראש, ע"י השתתפות עם הרשימו דבחי"ג, מ"מ לא היתה מספקת להעשות ע"י או"ח הזה בחינת כלי קבלה להתלבשות בגוף. וע"כ לא יכלו הזו"ן לרדת אל הגוף עד שנעשה זווג ב', ששם היה התכללות הזכר בנקבה, ויצא הזווג על בחי"ג שיש בה גם מבחינת המשכה, ואז יכלה מלכות דראש להתפשט מינה ובה לע"ס דגוף עד החזה, ויכלו הזו"ן לרדת למטה (דף רצ"ג ד"ה ואחר).

סימן יט

(לשאלה) כי ע"י עלית זו"ן למעלה, נעשה שם זווג על בחי"ג, שהוריד רק קומת חכמה לגוף ואור כתר נשאר בראש, וע"כ ירדו המדרגות, כי אור החכמה נתלבש בכלי דכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה, וכו', ונמצא בזה, אשר כל כלי וכלי נשאר חסר הרבה מאותו שיעור אור שהיה לו בהתפ"א. ומחמת זה הוכר העביות שבכלים, ונגמרו באופן שלא יתבטלו ע"י האור המתלבש בהם. ונמצא שעליות זו"ן גרמו גמר הכלים (דף רצ"ג ד"ה הוצרך).

סימן כ

(לשאלה) משום שהספירה העליונה כוללת כל הספירות שמלמטה הימנה, וע"כ הרשימו דבחי"ד, כוללת כל הרשימות אשר למטה ממנה, אלא משום שהיא מחוסרת בחינת המשכה, שמוכרחת משום זה להשתתף עם הבחי"ג, כנודע, לכן גם הבחי"ג עולה בשם, ונקראים כולם על שם ב' הרשימות שהם זו"ן דכלי דכתר (דף רצ"ד ד"ה ותדע שעקרם).

סימן כא
(לשאלה) לפי שהרשימו דבחי"ד, שהיא הזכר דכתר, היא רק חצי רשימו, וחציה החלושה ביותר, שהיא רק בחינת התלבשות אבל הרשימו דבחי"ג, היא שלמה מב' בחינות עביות: של התלבשות, ושל המשכה, ונעשה הזכר נצרך אל הנקבה, ובערך זה נעשה השתוות בינם, ונעשו לזו"ן של מדרגה אחת (דף רצ"ד ובא"פ ד"ה ותדע שאלו).

סימן כב
(לשאלה) תחת אור הכתר השורשי, שעומד תחת המלכות של ראש, כי הזו"ן המה ענפי אור הכתר ההוא (דף רצ"ז ובאו"פ ד"ה וזכור).

סימן כג
(לשאלה) היא ביאת הבחי"ג שהיא הנקבה דכלי דכתר, למקום מלכות דראש. שגורמת כנגדה עלית מלכות דראש, אל יסוד דראש שהיא בחי"ג דראש (דף רצ"ה ובאו"פ ד"ה הם).

סימן כד
(לשאלה) עיין בתשובות פירוש המלות תשובה י"ג.

סימן כה
(לשאלה) א' הוא התכללות האורות זו"ן בשעה שהם בלי כלים: דהיינו בשעת עליתם לראש, שכבר נזדככו שניהם וקבלו לצורת מלכות דראש, שאינה נחשבת לכלי בפועל, שזו"ן נכללים זה בזה בב' זווגים, כנודע. ב' הוא, שהם בב' כלים ונכללים הארתם זה בזה, שהוא בזו"ן דכלי דכתר של פרצוף ע"ב. ג' הוא, אשר שניהם מלובשים בכלי אחד, ונכללים זה בזה, והוא בפרצוף ס"ג דא"ק, שהנקבה מלובשת שם בכלי הזכר דכתר (דף שנ"ז ובאו"פ ד"ה אמנם).

סימן כו
(לשאלה) משום שהרשימו דבחי"ד היא חצי רשימו מבחינת עביות דהתלבשות ומחוסרת בחינת עביות דהמשכה, וע"כ אינה ראויה להמשיך שום אור, אלא רק בשיתוף הרשימו דנקבה, שהיא עביות דבחי"ג השלמה גם מבחינת המשכה. לכן ב' רשימות אלו נבחנות כמו ב' פלגי גופא, שזו נותנת ההתלבשות, וזו נותנת ההמשכה, וע"כ מכונות זו"ן.

סימן כז
(לשאלה) הזכר הוא בחינת אור הכתר, והנקבה היא אור החכמה (דף רצ"ב ובאו"פ ב ד"ה הזכר).

סימן כח

(לשאלה) כל ענף עומד תחת שורשו הקרוב לו: אור הכתר תחת המלכות של ראש, ואור הזכר, שהוא רשימו דאור הכתר ההוא, עומד מתחתיו. ואור הנקבה, שהוא רשימו דעביות דבחי"ג הנחשבת לענף דבחי"ד, עומד מתחת הזכר (דף רצ"ז ובאו"פ ד"ה וזכור).

סימן כט

(לשאלה) הם עושים ב' זווגים: א' הוא בעביות משותפת מבחי"ד דהתלבשות, עם בחי"ג דהמשכה, שזווג זה ממשיך קומת כתר בקירוב. ב' הוא, זווג הנעשה רק על עביות דבחי"ג, שזווג זה ממשיך רק קומת חכמה לבד (דף רצ"ט ובאו"פ ד"ה ואז נכללת).

סימן ל

(לשאלה) זו"ן דכלי דכתר, המשתתפים יחד במיני עביות שלהם, גורמים עלית המלכות אל היסוד דראש, שהוא בחי"ג דראש, וגם הם נשתתפו שם יחד, כמו זו"ן דכתר דגוף, כי מלכות היא בחי"ד, והיסוד הוא בחי"ג, באופן שאור היסוד לא עלה למעלה, ומלכות לא נזדככה מבחי"ד שלה בעת עליתה אל היסוד, אלא באותו השיעור דחסרון המשכה שחסר אל הזכר דכלי דכתר, וע"כ הזווג שיצא על עביות המשותפת של יסוד ומלכות דראש, המשיך קומת כתר בקירוב, שאורות דראש לא החליפו מקומותיהם, ואור הכתר נשאר במקומו ולא ירד למדרגת חכמה. וע"כ נמשך הארת כתר עליון ע"י אותו הזווג (דף רצ"ט ובאו"פ ד"ה אמנם תראה).

סימן לא

(לשאלה) היינו בשעה שאין מלכות דראש מזדככת לגמרי לבחי"ג, אלא שהיא מקבלת לתוכה את בחי"ד דהתלבשות של הזכר דכלי דכתר, ואז היא משתתפת עם בחי"ג דראש, שבאופן זה היא ממשיכה האור דכתר עליון והאורות אינם מחליפים מקומותיהם. כנ"ל תשובה ע"ב. (דף רצ"ט ובאו"פ ד"ה ומטעם).

סימן לב

(לשאלה) בעלית המלכות דראש ליסוד דראש מבחינת השיתוף לבד, ולא בדרך הזדככות. כנ"ל תשובה ע"ג. (דף רצ"ד אות ו').

סימן לג

(לשאלה) כי בחי"ג שהיא הנקבה שיש בה גם בחינת המשכה, משתתפת עם בחי"ד דזכר, ומתכללת עמו במסך אחד, שאז נמשך עליו קומת כתר בקירוב (דף רצ"ט ובאו"פ ד"ה ואז נכללת).

סימן לד

(לשאלה) עלית מלכות דראש ליסוד מבחינת הזדככות לבחי"ג, ויוצא על המסך שבה זווג עליון בקומת חכמה, שאז יורדות שם המדרגות, כי אור החכמה מתלבש בכלי דכתר,

ואור הבינה בכלי דחכמה, וכו', ונמצא שירד כתר למדרגת החכמה וירדה החכמה למדרגת הבינה. וכו'. כי הכלי נמשך בעיקר אחר האור שבו, ובהתלבש אור החכמה בכלי דכתר, הרי הכתר ירד למדרגת החכמה וכו'. (דף ש' אות י'. ובאו"פ שם ד"ה השורש).

סימן לה

(לשאלה) כי חסר שם בחינת המשכה מעביות דבחי"ד, ומשום חסרון זה, אין המלכות יכולה להתפשט מינה ובה לע"ס דגוף עד מלכות דמלכות שנקראת טבור (דף ש' ובאו"פ ד"ה ואז צריך).

סימן לו

(לשאלה) כי בשעה שהגיע שעתו של הכתר לחזור ולרדת לגוף ממעלה למטה אע"פ שלא חזר מ"מ נתעורר בו בחינת הגוף הכלולה בו מעת היותו בהתפ"א, שהוא שינוי צורה לבחינת מלכות של ראש, ונודע ששינוי צורה מפריד ומבדיל בין הרוחנים. ונבחן ע"כ שיצא ממלכות של ראש (דף ש' אות יוד. ובאו"פ דף ש"א ד"ה אמנם).

סימן לז

(לשאלה) התכללות הקדומה של הנקבה בזכר שהיתה בזווג א', שהשווה אותם יחד, הנה זה גרם אל הזכר שיוכלל אחר כך בנקבה בזווג ב' (דף ש"א אות י"א).

סימן לח

(לשאלה) כי ע"י הזווגים הללו נתכללו זו"ן יחד, שהזכר נכלל מהקומה החדשה דאור החכמה, המתפשטת ויורדת כולה אל הגוף. והנקבה השיגה הארה מכתר עליון. ובזה מתאחדים ומתכללים שניהם, גם בכלי דכתר של הגוף. וכן מקבלים שניהם מאחורים של אור הכתר (דף שכ"ד ד"ה ויש להבין).

סימן לט

(לשאלה) על ידי עלית המסך דטבור של הסתלקות א' אל הראש, שהעלה עמו ב' הרשימות הללו דבחי"ד ובחינה ג' שהם זו"ן דכלי דכתר, ונתכללו שם במלכות של ראש בב' הזווגים, וקבלו שלימותם רירדו אל הגוף לכלי הכתר (דף שכ"ה באו"פ ד"ה ולפיכך).

סימן מ

(לשאלה) מכח הביטוש דאו"מ ואו"פ עזבה הנוקבא את האחורים דכלי הכתר, וגם נזדככה מבחי"ג לבחי"ב, שאז יצאה קומת בינה, על בחי"ב, ונתנה אל כלי דחכמה, וגם הזכר דכתר שהוא בחי"ד, נזדכך לבחי"ג ונתן את השארית הזו לכלי החכמה, ונעשה לבחינת הזכר דכלי החכמה, וקומת בינה שנאצלה מהנקבה, נעשתה לבחינת נקבה דכלי החכמה (דף שי"ט באו"פ ד"ה אמנם).

סימן מא
(לשאלה) הזכר נאצל ע"י הפכת פנים דכלי החכמה להאיר, כלי נתינת אורות, דהיינו רק הפכת פנים מבחינת ג"ר לבחינת ו"ק, ועדיין לא נזדככה אל בחי"א. ואז נזדווגו זו"ן דכלי החכמה, והולידו מבחינת ו"ק שבהם את הזכר דבינה שה"ס י', ונתנו אותו אל הכלי דבינה, ונעשה שם לבחינת זכר דבינה. ואח"ז נזדכך הכלי דחכמה לבחי"א, שיצאה עליה קומה של אור החסד ונתנה אותו לכלי דבינה, שהוא נבחן לבחינת בן של הבינה. והרשימו שנמצאת בכלי דבינה מזמן התפ"א, היא נעשתה לבחינת הנקבה של בינה (דף ש"כ ובאו"פ ד"ה החכמה).

סימן מב
(לשאלה) ב' זווגים: א', התכללות הנקבה בזכר, והקומה נמשכת במדתו של הזכר. ב', התכללות הזכר בנקבה, והקומה נמשכת במדתה של הנקבה (דף רצ"ח באו"פ ד"ה ולפיכך).

סימן מג
(לשאלה) בזו"ן דכתר דע"ב דא"ק, נמצא זווג א' בקומת כתר בקירוב, וזווג ב' בקומת חכמה. אבל זו"ן דכתר דס"ג, הזווג הא' הוא בקומת חכמה בקירוב, וזווג הב' הוא בקומת בינה.

סימן מד
(לשאלה) בחכמה דע"ב, הזכר הוא בקומת חכמה והנקבה היא בקומת בינה ובזו"ן דחכמה דס"ג דע"ב, נמצא הזכר בקומת בינה, שנמשך מזווג זו"ן דכתר והנקבה היא בחינת הרשימו דבינה שיש בכלי דחכמה מעת התפ"א (דף שמ"א באו"פ ד"ה ועתה).

סימן מה
(לשאלה) בזו"ן דבינה דע"ב, הזכר הוא בחינת ו"ק דג"ר, דהיינו ו"ק דחכמה, והנקבה היא בחינת הרשימו דהתפ"א. ובזו"ן דבינה דס"ג, הם בחינות רשימות שנשארו מעת התפ"ב, מאורות דזו"ן דבינה דע"ב אחר הסתלקותם (דף שמ"ב באו"פ ד"ה והזו"ן).

סימן מו
(לשאלה) בה"ק דע"ב יש בהם הארת חכמה אבל בה"ק דס"ג אין בהם אלא הארת בינה לבד (שם).

סימן מז
(לשאלה) ב' אורות בכלי דחכמה, שהם זו"ן. וג' אורות בכלי דבינה, שהם: זכר ונקבה דבינה, ואור החסד שבבינה. הכולל כל הז"ת (דף שנ"ב באו"פ ד"ה עליות).

סימן מח
(לשאלה) כשנזדכך המסך ואין זווג בכתר, אז השם י"ה פשוט בלי מילוי. וכשיש זווג בכתר אז שם י"ה במילוי (דף שנ"ב אות נ"ו).

סימן מט
(לשאלה) בע"ב דא"ק עולים ד' אורות. ובס"ג דא"ק עולים ה' אורות (דף שנ"ב באו"פ ד"ה לפעמים).

סימן נ
(לשאלה) ה' די"ה מתמלא בי', כזה: ה"י. כי ג' תחתונים של ד' האורות בטלים בעליון שבהם שהוא אור חכמה המרומז בי' (דף שנ"ג אות נ"ו).

סימן נא
(לשאלה) האותיות עצמן הן כלים, ומילוי שלהן, הוא מדות עביות שיש במסך שבהן, שגודל הקומה משוער על ידיהן, כנודע.

סימן נב
(לשאלה) מדת עביות דבחי"ג ובחי"ב, הן יודי"ן. ומדות עביות דבחי"א הן אלפין. ובחינות אור המלכות הן ההי"ן (דף שנ"ג באו"פ ד"ה ביודין).

סימן נג
(לשאלה) כשהאותיות הן בלי מילוי, מורה שאין עביות במסך שבהן, ואין בהן זווג דהכאה הממשיך אור (דף שנ"ד אות נ"ח).

סימן נד
(לשאלה) כשהם בלי אור, אלא בסוד רשימות בלבד, הנה אז הזכר והנקבה שוים זה לזה, ואע"פ שהזכר הוא רשימו של הכתר, והנקבה היא רשימו של החכמה, הנמוכה הרבה מכתר, עכ"ז, כיון שהוא מחוסר בחי"ד דהמשכה, שמשום זה נמצא אור הכתר נשאר בראש, ואינו עתיד לחזור אל הפרצוף, ע"כ הרשימו שלו קטנה מאד, אבל הרשימו של הנקבה השלמה גם מבחינת המשכה, והאור שלה שהוא אור החכמה עתיד לחזור כולו בחזרה אל הפרצוף, לכן נשאר עוד אור גדול ברשימו שלה, עד שהיא משתוה עם הרשימו דזכר אע"פ שהיא מבחינת כתר. אמנם אחר עליתן אל הראש, ונכללו שם בב' הזווגים, שבזווג הא' קבלה הרשימו דזכר, הארת כתר עליון, אז נמצא הזכר גדול הרבה מהנוקבא, ואע"פ שהנקבה נכללת עמו, מ"מ לא תוכל לקבל ממנו אלא ו"ק לבד, ולא מהארת ג"ר, ונבחנת הנקבה לבחינת ו"ק כלפי הזכר (דף שנ"ד אות נ"ט).

סימן נה
(לשאלה) בבחינה הא' דהתפ"ב, הנקראת ע"ב דא"ק, נמצאים זו"ן בב' כלים. ובבחינה הב' דהתפ"ב, הנקרא ס"ג דא"ק, נמצאים זו"ן בכלי אחד (דף שנ"ו אות ס').

סימן נו

משום התכללות הנקבה בזכר בב'

(לשאלה) הזווגים של ראש, נתגדל בהרבה מדת אורה, וצריכה לכלי חדש שיתאים למדת אורה, ובפרצוף ע"ב הגיע לה כלי זה, על ידי הכאת הרשימו ואור החכמה זה בזה, ומתוך שבס"ג לא היתה הכאה זו, ע"כ לא יצאו ניצוצין לצורך הכלי דנקבה, וע"כ מחויבת להתלבש בכלי הזכר (דף שנ"ד באו"פ ד"ה בפעם).

סימן נז

(לשאלה) כי גם בהסתלקות ב' שעלו זו"ן למלכות של ראש נכללו שמה בב' זווגים, בדומה לעליות זו"ן אחר הסתלקות א'. וגם כאן קבלה הנקבה הארת כתר עליון בהזווג הא'. אלא ההפרש הוא, שכאן ירדו המדרגות והיה אור החכמה בכלי דכתר עליון.

סימן נח

(לשאלה) כמו אור הכתר שנשאר בראש ולא חזר לגוף דע"ב, פנה אחורים שלו אל הענפים ומונע מהם הארת ג"ר. כן אור החכמה שלא חזר לגוף דפרצוף ס"ג דא"ק, פנה ג"כ אחורים שלו אל הענפים ומנע מהם הארת ג"ר, וע"כ לא יכלה הנקבה לקבל מאור הזכר כי אם הארת ו"ק לבד (דף שנ"ו באו"פ ד"ה אין).

סימן נט

(לשאלה) משום שבפרצוף ס"ג ירדו המדרגות וזו"ן דכתר שבכאן, דומה לזו"ן דחכמה דע"ב, וזו"ן דחכמה שבכאן דומה לזו"ן דבינה שבפרצוף ע"ב. ולפיכך אין בזו"ן דחכמה שבכאן, אלא בחינת ו"ק דחכמה, בדומה לזכר דבינה דע"ב, והנקבה אינה אלא בחינת רשימו, בדומה אל הנקבה דבינה דע"ב, המכונה ד'. והזכר שהוא ו"ק מכונה ו', כי כל ו"ק נקרא ו' ולא י'. ומ"מ בערך עצמם נקראים לפעמים גם י"ה, כמו זו"ן דבינה דע"ב (דף שנ"ו באו"פ ד"ה ומזווג).

סימן ס

(לשאלה) זה כלל שאין עלית מ"ן אלא אל הנקבה. וע"כ כשעולים ד' אורות לכתר, שהם זו"ן דחכמה, וזו"ן דבינה, ואור החסד נשאר בהפרצוף, שזה הוא בפרצוף ע"ב דא"ק, שאור החסד נשאר שם, בטרם שגמר כל עשר הכנסות שלו, הנה אז עולים האורות בכלי דנקבה של הכתר, כי יש שם ב' כלים לזו"ן. אמנם כשעולים ה' אורות לכתר, שזהו רק בפרצוף ס"ג כי שם מול"מ תמידי, ובכל פעם דמטי למלכות, עולים כל האורות לכתר וחזר להיות מטי בכתר, הרי כאן עולים ה' אורות שהם: זו"ן דחכמה, וזו"ן דבינה, ואור החסד, שכולל כל הז"ת. וכאן עולים האורות לכלי של הזכר דכתר, שנקרא י', והוא משום שאין כאן אלא כלי אחד אל הזו"ן, וע"כ הגם שהם עולים אל הנקבה אמנם גם

הנקבה עצמה נמצאת כאן בכלי דזכר, ולכן עולים גם האורות אחריה לכלי הזכר. וכל זה אמור רק בעלות האורות לכתר, אבל בגמר ההסתלקות שעולים לראש, וכל האורות נכללים בזו"ן דכתר ומתבטלים בהם, להיות האורות העליונים, כנ"ל, נמצאים האורות נכללים מקצת בזכר, ומקצת בנקבה. והיינו בסוד ב' הזווגים שעושים שם זו"ן, שבזווג א', אשר גם הנקבה דכתר נכללת בזכר נכללים אחריה גם כל האורות בזכר, ובזווג ב' הנעשה במדת הנקבה, הרי כל האורות נכללים שם בנקבה. וע"כ נכללים כאן האורות מקצתם בזכר, ומקצתם בנקבה (דף שנ"ז ובאו"פ ד"ה אמנם).

סימן סא

(לשאלה) עיין לעיל בתשובה ק"ב.

סימן סב

(לשאלה) הסתלקות של התפ"א נחשבת להסתלקות אחת, בבת אחת, שלא נעשה שם רק כלי אחד, וגם כל ה' קומות שיצאו שם מפאת הזדככות המסך נחשבות לאור אחד. משא"כ כאן בהתפ"ב, שהכלים קדמו אל האורות, כי כל הכלים עם הניצוצין והרשימות שבהתפ"א עברו לבחינות הכלים דהתפ"ב, והושמו זה תחת זה, עוד מטרם שחזר האור של התפ"ב אל הפרצוף. ולפיכך נבחן כאן כל כלי וכלי כענין מיוחד לפי עצמו. וכשנעשה הזווגים דזו"ן במלכות של ראש, וירדה קומת החכמה אל הפרצוף, הנה נתלבשה כולה בכלי דכתר, ולא מטי האור בשום כלי אחר, ולפיכך נחשב כלי הכתר, כמו פרצוף מיוחד, שיש לו התפשטות משלו ויש לו הסתלקות משלו, ועד"ז שאר הכלים. ולפיכך נעשה הכלי דכתר מוכשר לחזור לעביות שלו ולהזווג שלו, על ידי עליות האורות דחו"ב, בדרך שיתבאר להלן בתשובה ק"ה. משא"כ, הכלי דכתר דהתפ"א, שהוא מחובר עם הט"ס תחתונות למדרגה אחת, ולבחינה אחת, ואין שום הפרש בין הכלים דחו"ב לכלי דכתר, להיותם כולם יחד רק אור אחד המלובש בכלי אחד.

סימן סג

כל ענף הנאצל והיוצא מהשורש שלו, נמצא בשלימותו הגדולה במשך פעולת אצילותו בטרם שנבדל ובא לרשותו עצמו ולמדרגתו. כי אז הוא במקום השורש שלו, ונחשב לחלק ממנו, בסוד אוכל מה שאמו אוכלת. אלא אח"כ כשיורד למקומו, מתמעט ומתקטן לפי חוקו. ומכח זה נעשה קשר תמידי בין כל ענף לשורשו, אשר השורש נוטה להגדיל את הענף שלו, באותה מדה שהיה לו בעת היותו אצלו מטרם שירד למקומו. כי ההתחלה הזו הראשונה הושרשה בהשורש, והוא חפץ לקיימה בתמידית, אלא שהכלים של הענף מסבת קטנות אינם יכולים לקבל השפעת השורש. והמה מקבלים רק לפי מדת יכלתם. ולפיכך בעת שהענף חוזר ועולה לשורשו, נמצא מעורר את השורש להמשיך לעצמו

אותם האורות שהיה לו בזמן שהאציל אותו, ולהתאים את עצמו אל הענף עד שיוכל להשפיע לו כל אותה הגדלות שהיה משפיע לו מאז תחילת האצילות שלו, וזה סוד עליות מ"ן, שפירושו שמעורר אורות חדשים בשורש שלו בסבת עליתו אליו.
וכבר ידעת שיש ב' מיני הפכת פנים למטה, בדרך אצילות מדרגה תחתונה, א' הוא, הפכת הפנים דכלי אשר הכתר ביטל את בחינת הפנים שלו, שהיה רק להשפעת ו"ק, והעלה אחורים שלו שהיה להשפעת ג"ר, ועשה אותו לפנים, כדי להאציל את הזכר דכלי דחכמה. וב' הוא הפכת פנים דבחינת המסך, שהיא הזדככות מעביות הגדולה לעביות הפחותה, והיינו הזדככות בחי"ג של הנקבה דכתר, לבחינה ב' שהיא קומת בינה, והיא עשתה זה לצורך הנקבה דחכמה.
(לשאלה) ולפיכך בעת שגם זו"ן דחכמה נזדככו מבחי"ב לבחי"א, ונפסק מהם הזווג לצורך קומתם, הנה אז אירע בכלי דחכמה אותם ב' מיני הפכת פנים הנ"ל, לצורך אצילות זו"ן של בינה, ונמצא גם הכלי דחכמה קנתה בחינת פנים של ו"ק, כמו הכלי דכתר והשתוות הצורה הזו החזירה האורות דחו"ב אל הכלי דכתר, ואז גם הכלי דכתר החזיר פניו של הארת ו"ק אל מקומם כבתחילה. וכדי להאיר אל הענפים שלו לזו"ן דחכמה שנתיחדו עמו עתה, כמו בהתחלת אצילותם, מטרם שירדו למקומם, חזרו זו"ן דכתר ותיקנו את המסך שלהם בעביות של בחי"ג ובחי"ד כבתחילה, והמשיכו למעלה בראש אותם ב' הזווגים שלהם, והשפיעו אורותיהם לענפים המיוחדים ומחוברים עמהם. וזה המכונה עליות מ"ן.

סימן סד

(לשאלה) ענין העליה למלכות של ראש פירושו השתוות עם מלכות דראש והוא רק אחר שנזדכך המסך מכל עביותו לגמרי. ולפיכך בכל אלו היציאות והכנסות שהיו בהתפ"ב, מטרם דמטי האור למלכות, עדיין לא נזדכך המסך לגמרי, כי עד דמטי להוד, היה לו עדיין עביות דבחי"א, ואח"כ דמטי ליסוד, היה בו עדיין עביות דשורש, הממשיך קומת מלכות, ונמצא עוד בשינוי צורה ממלכות של ראש. אלא אחר דמטי לכלי מלכות, נזדכך לגמרי כמו בחינת המלכות של ראש, ואז עלה למלכות של ראש, ונעשו שם הזווגים לפרצוף התחתון ממנו, שנקרא ס"ג. כי עליות כל האורות לראש מוציא תמיד פרצוף אחר שהוא בן אל פרצוף הקודם.

סימן סה

(לשאלה) הם הכלים של התפ"א דא"ק, אשר לפניו לא היה שום התלבשות בעולמות (דף רצ"ג באו"פ ד"ה אלו).

סימן סו

(לשאלה) הזדככות המסך מבחינת עביות שבכלי גורמת ביטול הכלי, כי אינו ראוי לקבל שום אור בהיותו מחוסר מסך. וכן חזרת אור הכתר כמו שהיה בהתפ"א גורם ביטול כלים, וזה מטעם שהכלים מתערבים עם האורות (שם באו"פ ד"ה האור).

סימן סז

(לשאלה) הם נתלקטו מבחינות מרובות, א', מהכלים שנתרוקנו בהסתלקות א', והוסדרו כאן זה תחת זה מתחלה הכתר ואחריו החכמה וכו', עד לבסוף המלכות. והם בעיקר כלים דזכרים, אלא גם הנקבות נתכללו שם עם הזכרים. ב', הם הניצוצין מהכאת הרשימות, עם האו"ח היורד, שנפלו לתוך הכלים ההם, כמ"ש בחלק ד'. והם בעיקר כלים לנקבות, אלא גם הזכרים נתכללו מהם. ג', הם הכלים דאור החכמה עצמו שמלכות של ראש, אחר שהמשיכה קומת חכמה של ראש, חזרה ונתפשטה מלמעלה למטה לע"ס מינה ובה, עד למלכות שלה שנקרא חזה. ד', הם הכלים שנעשו על ידי הכאת אור הרשימו ואור חכמה זה בזה שמן הנצוצים שלהם נעשו כלים לג"ר. ה' הם הכלים שנעשו מחדש בהתפ"ב גופיה, ע"י ההסתלקות ב' שבכאן, בעשר יציאות דלא מטי, אמנם הם שייכים לפרצוף ס"ג.

סימן סח

(לשאלה) הכלים שנתרוקנו מאורותיהם של פרצוף ע"ב, הנה הם כולם עברו אל פרצוף ס"ג, ממש בכל הדרכים שנתבאר לעיל בתשובה ק"ט, בהעברת הכלים דהתפ"א להתפ"ב.

סימן סט

(לשאלה) משום שלא היה כאן הכאות להוציא ניצוצים לצורך הנקבה. כנ"ל.

סימן ע

(לשאלה) כי אותו זווג הנעשה על בחינות הרשימות הנקראות זו"ן דכלי דכתר, היה בו קומת כתר בקירוב, וע"כ לא יכלו לרדת ולהתלבש, כי אם בכלי המיוחס להם, שהוא כלי דכתר. אלא אחר שנזדככו, ונתמעטה קומתם לקומת שאר הספירות הרי בשיעור זה ירדו ונתלבשו. בהם (דף שי"ח ובאו"פ ד"ה ובזה).

סימן עא

(לשאלה) מקום השפעה נקרא פנים, והמקום שאינו משפיע דרך שם נקרא אחור. ואין בזה נ"מ אם המקום הוא השפעת ג"ר או הוא השפעת ו"ק (דף שכ"ה ובאו"פ ד"ה ופירוש).

סימן עב

(לשאלה) כי כן היו התחלתם מעת שנתהוו בהסתלקות א'. שכתר הוא למעלה מכולם, ולבסוף מלכות.

סימן עג

(לשאלה) הפנים דכלי כתר הוא הארת ו"ק, המונע ג"ר, והאחור הוא הארת ג"ר. הפנים דכלי דחכמה, הוא הארת ג"ר, והאחור הוא הארת ו"ק. הפנים דכלי דבינה הוא הארת ו"ק. שהוא חסדים, אלא שתלוי בסבה, בסוד כי חפץ חסד הוא, ואם יש הארת חסדים בפרצוף, שאז בטלה הסבה, הנה אז היא מבטלת את אחורים שלה. הפנים דכלי דחסד, הוא הארת ג"ר. והאחור שלו, הוא הארת ו"ק, כי הוא נמשך מהארת החכמה, והוא דומה לה. הפנים דגבורה, הוא הארת ו"ק. והאחור שלה, הוא הארת ג"ר, משום שנמשכת מהארת הכלי דבינה, והיא דומה לה. הפנים דת"ת הוא ממוזג, מהארת חו"ג יחד, כלומר מבחינת הגבורה, בעת היותה נכללת בפנים דחסד. והאחור שלו הוא הארת ו"ק. הפנים דנצח הוא הארת ו"ק. והאחור שלו, הוא הארת ג"ר. הפנים דהוד הוא הארת ג"ר והאחור שלו הוא הארת ו"ק. הפנים דיסוד, הוא הארת ו"ק. והאחור שלו הוא הארת ג"ר. הפנים דמלכות הוא הארת ג"ר (שם ד"ה ופירוש, בכל ההמשך).

סימן עד

(לשאלה) כי אין כלי נגמר מטרם שנתרחק האור ממנו שלשה מרחקים שמטעם זה לא נגמרו אלא הכלים דזו"ן, והם עוברים להפרצוף הב', ששם חוזר האור באותם כלים הריקים. הרי שהכלים שנעשו בהסתכלות ב' של הפרצוף, אינם אלא לצורך פרצוף הב'.

סימן עה

(לשאלה) בהתפ"א היה רק התפשטות אחת והסתלקות אחת, אלא שהיה מסתלק בסדר המדרגה. אבל בהתפשטות ב' היה מתפשט בסדר מטי ולא מטי, שעשה יוד יציאות, ויוד הכנסות עד דמטי למלכות (ש"ז אות כ')

סימן עו

(לשאלה) הכלים דג"ר שהם כח"ב, נעשו על ידי התפשטות ב' בעצמה, כי שם מתלבש אור החכמה בכלי דכתר, ואור הזכר דכתר, מתלבש תוך אור החכמה, שעל ידי כן נופל האור הגרוע מתוך הרשימו ונעשה לבחינת כלי למטה מאור החכמה, כי אור החכמה מתלבש בו, ונמצא החכמה מפסקת בין אור הרשימו שהוא הזכר דכתר, ובין אור הגרוע שנפרש הימנו, ועי"כ נחשך הכלי דכתר ביותר, ואז נגמרת בחינת הכלי שלו. ועד"ז נעשו ג"כ הכלים דחכמה ובינה (דף שמ"ז אות נ').

סימן עז

(לשאלה) ג' גורמים יש כאן: א' הוא, מסבת התחלקות והתרחקות דאור המובחר מהרשימו, מן אור הגרוע שבו. ב' מסבת ביאת אור החכמה ונתמצע, והפסיק בין אור הרשימו המובחר, לבין אור הגרוע, שנפרש הימנו. ג' מסבת אחורים של אור הכתר

השורשי, שלא חזר להתפ"ב, שנשאר עומד מתחת המלכות של ראש, ואחוריו אל הענפים, דהיינו אל הספירות דגוף, שאחורים אלו של אור הכתר, ממעטים האור מאד, ומחשיכים על הספירות כח"ב, עוד יותר, ממה שהיה להם בעת הסתלקות א' גופיה, וע"כ הם מחשיכים על הכלים כמו הרחק האור של ג' מדרגות (דף שמ"ט ד"ה והנה הרב).

סימן עח

(לשאלה) הם הבחינות שישנן בחיצוניות הכלי, שאינן עבות כל כך כמו חצי דופן הפנימי. למשל, אם פנימיות הכלי היא בחי"ד, וקומת הכתר מסתלק ממנה, הנה חיצונית הכלי שהיא בחי"ג, ראויה לקבל עוד אור מהארת הזווג של בחינה העליונה ממנה, שהיא קומת בחי"ג. וכן בחי' ב' שלה ראויה עוד לקבל מהארת הזווג שבמדרגה העלי העליונה. וכו'. (דף ש"ד אות ט"ו).

סימן עט

(לשאלה) בשעה שמסתלק האור מהמדרגה, והזווג נעשה בבחינה העליונה ממנה, למשל, בהסתלק האור מבחי"ג, והזווג נעשה בבחי"ב, הנה אז יורד או"ח מהארת הזווג דבחי"ב, אל בחי"ג התחתונה, ואז נעשה ביטוש בין הרשימו דבחי"ג, ובין האו"ח היורד כי ההארה דבחי"ב הוא בהפכיות אל הרשימו דבחי"ג, ואז עוזבת הרשימו מקומה ועולה ממעל לכלי, ליתן מקום אל האו"ח להתלבש בהכלי דבחי"ג, והנה האו"ח הזה מתלבש בחצי דופן החיצון של הכלי ההוא המתאים למדת קומתו, שהוא בבחי"ב שבבחי"ג, שהוא אחור דבחי"ג, ונמצא שהפנים דבחינה ג', נשאר ריקן מאור, והאחור דבחי"ג, שהוא הבחי"ב, הוא מלא אור. וזה מכונה שהופך אחוריו למעלה, ופניו למטה. ונמצא שהאו"ח היורד מהארת הזווג דמדרגה העליונה גורם אל הכלי של המדרגה התחתונה שיהפך פניו למטה (דף ש"ה ובאו"פ ד"ה וכל).

סימן פ

(לשאלה) אחר שנפסק הזווג גם ממדרגה העליונה הסמוכה לה, ונפסק האו"ח היורד אל הכלי, הנה אז חוזרת הרשימו לתוך הכלי שלה, ונמצא הכלי מחזיר פניו למעלה ואחוריו למטה, כבתחילה, כי עתה אין האחור של הכלי יכול לקבל הארת הרשימו שהיא בחי"ג, וחוזר להיות חיצוניות הכלי כבתחלה, וכל הארת הרשימו באה אל הפנים של הכלי שהוא בחי"ג (דף ש"ו ובאו"פ ד"ה שהאור).

סימן פא

(לשאלה) כשמסתלק האור מהכלי, והזווג נעשה בהמדרגה העליונה ממנה, למשל כשמסתלק מבחי"ג והזווג נעשה בבחי"ב, אז אחור של הכלי הזה, שהוא בחי"ב מסתכל באור העליון, כלומר, שמקבל מהארת הזווג אשר שם (שם באו"פ ד"ה מסתכל).

סימן פב

(לשאלה) על ידי הזדככות העביות והפכת פנים למטה, נמצא קומתם משתוה זה לזה, והם פב"פ (דף שי"ט באו"פ ד"ה אמנם).

סימן פג

אי אפשר למדרגה עליונה שתשפיע אל התחתונה זולת ע"י השתוות עמה, שאז הן קרובות זו לזו. וע"כ יש בזה ענין של הפכת פנים דעליון למדת הפנים של התחתון, המכונה פב"פ ויש ב' בחינות של הפכת פנים: א' היא, כי כל כלי מוגדר בבחינת השפעה שלו, לפי טבעו, אם הארת ו"ק אם הארת ג"ר. כי כלי דכתר משפיע ו"ק לפי טבעו, ולא ג"ר, וע"כ בשעה שהוא משפיע לחכמה שהפנים שלה הוא ג"ר, צריך הכתר להפך הפנים שלו למטה, ואחוריו למעלה לבחינת פנים, כדי להשוות הפנים שלו עם הפנים דחכמה. ועד"ז שאר הספירות.

(לשאלה) ב' היא, השתוות הקומה, המכונה ג"כ הפכת הפנים למטה. למשל קומת הכתר לא תוכל להשפיע למדרגת החכמה זולת על ידי הזדככות העביות דבחי"ד לבחי"ג, הממשכת קומת חכמה, ואז נמצאת קומת הכתר שוה למדרגת החכמה, ואז הכתר משפיע הארתו אל החכמה (דף שכ"ה באו"פ ד"ה ולפיכך).

סימן פד

(לשאלה) הוא הפכת פנים דכלי דחכמה למטה, ועשתה האחור, שהוא הארת ו"ק, לפנים שלה, בדומה אל הפנים דכלי הבינה, שעי"ז נחלקה החכמה לב' בחינות דהיינו להשפעת ג"ר, והשפעת ו"ק, אשר הכלי דחכמה מצד עצמה נחשבת להשפעת ג"ר, והכלי דבינה, שקבלה ו"ק דחכמה נחשבה להשפעת ו"ק (דף שכ"ו באו"פ ד"ה וזכור).

סימן פה

(לשאלה) כי אחר שנפסק הזווג מהבחינה העליונה, מהכלי שנתרוקנה האור שלה, הנה אז חוזרת הרשימו למקומה והכלי מחזיר פניו למקומו כבתחלה, כנ"ל בתשובה קכ"ב. וע"כ נשארים כל הכלים אחר גמר ההסתלקות בבחינת פנים ואחור, דהיינו פני התחתון באחור העליון (דף ש"ז אות י"ח).

סימן פו

(לשאלה) משום שהבחי"ד לא השאירה רשימו, ונודע, שבחי"ד הוא המשמשת לפנים דכלי הכתר, שהוא היותר עב שבמסך שנקרא פנים, ושאינו עב כל כך הוא בחינת האחור

דכתר. והנה זה נבחן שפניו למטה, ומשתוה עם הפנים דחכמה, כי נעשה קרוב לבחי"ג של החכמה. ואע"פ שנשאר שם רשימו דבחי"ד דהתלבשות, מ"מ אין זה מספיק להחזרת הפנים דכלי דכתר כבתחלה. והוא הגורם ג"כ שאור הכתר נשאר בפה ולא חזר בהתפ"ב (שם באו"פ ד"ה הכתר).

סימן פז

(לשאלה) משום שהכלי מחוסר הרשימו העיקרית שלו שהוא רשימו דהמשכה, ורשימו דהתלבשות שנשאר בו נחשבת לאחור דכלי הכתר. וגם האור שלה למעלה בראש עומד ג"כ אחוריו אל הענפים שבגוף. (שם).

סימן פח

(לשאלה) עי' בהסתכלות פנימית בסוף חלק א'. שנתבאר שם שהזמן הרוחני, הוא בחינת תנועה, והתנועה הרוחנית היא בחינת חידוש צורה המושג שם, ובזה מובן שחידוש צורה בשינוי קל וקטן שאין דוגמתה בקלות מכונה בשם רגע.

סימן פט

(לשאלה) בשעה שאור המלכות עלה לכלי דחכמה, אז נעשה מרחק של ג' מדרגות בין האור ובין הכלי, ונחשך הכלי ואז נגמר (דף ש"ו אות י"ז ובאו"פ ד"ה עד שיתרחק).

סימן צ

(לשאלה) בשעה שאור ז"א עלה לשורשו אל הראש, כי אז נעשה מרחק ג' מדרגות בלי אור בין האור ובין הכלי, וע"כ נחשך הכלי ונגמר. (שם) עי' להלן בתשובה קל"ד.

סימן צא

(לשאלה) משום דעד ג' מדרגות עדיין הכלי מקבל מאורות מקיפים, כי בעלות אור המלכות לז"א מקבלת המלכות מקיף א', ובעלותו לבינה, היא מקבלת אור מקיף ב', אלא בעלות אור המלכות לכלי דחכמה, אינה מקבלת עוד שום הארה, וע"כ נחשך הכלי ונגמר (שם).

סימן צב

(לשאלה) כי כל עוד שיש איזה אור בכלי ואע"פ שאינו מבחינתו אין זה נחשב לריחוק מדרגה. וע"כ בעלות אור ז"א לכלי דבינה, שאז עולה אור מלכות לכלי דז"א, הרי זה נחשב שיש עוד או"פ בכלי שלו. אלא אח"כ כשעלה אור ז"א לכלי דחכמה, נחשב לריחוק מדרגה אחת, וכשעלה לכלי דכתר, נחשב לריחוק ב' מדרגות, אשר הכלי עדיין מקבל מאורות מקיפים, ועדיין לא נחשך לגמרי, רק בעלותו למציל, אז נחשך לגמרי ונגמר הכלי שלו (דף שמ"ז אות נ' שי"א אות כ"ז).

סימן צג
(לשאלה) בהסתלקות האורות דהתפ"א שנקרא פרצוף הכתר, וע"כ הוא מכונה בשם הסתלקות אור הכתר (רצ"ד אות ו' או"פ ד"ה לא מטי).

סימן צד
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה קל"ה.

סימן צה
(לשאלה) מסבת הביטוש והכאה דאו"מ באו"פ (דף רצ"ד ד"ה לא מטי).

סימן צו
(לשאלה) משום שבערך הכלי אין כאן אלא הזדככות אחת והסתלקות אחת, כי סוף סוף אין כאן אלא כלי מלכות בלבד, ולא נתוספו שום כלים על כלי המלכות מכח כל אלו ההסתלקות, ועשר הספירות שאנו מבחינים בה, הוא דומה לכלי ארוך אחד שיש בו יוד חלקים שאינם שוים זה לזה. (ש"ח אות כ"ב ובאו"פ ד"ה יוד).

סימן צז
(לשאלה) משום שבזה הרגע דמטי למלכות ונסתלק האור לגמרי מהפרצוף היה תיכף חוזר להיות מטי בכתר, עד שהתעלמות האור היה כמו שלהבת המתנענע לכאן ולכאן. (שמ"ה ד"ה שיעור).

סימן צח
(לשאלה) הגם שהם מבחינת קומה אחת, שהיא קומה דבחי"ב, עכ"ז היחס שלהם הוא כמו ו"ק כלפי ג"ר. כי זו"ן דחכמה נחשבים לג"ר, וזו"ן דבינה נחשבים לו"ק דג"ר. בדמיון ישסו"ת דאצילות כלפי או"א דאצילות. והוא מטעם שהזכר דכלי דבינה, נולד מזווג זו"ן דחכמה, בשעה שהפכו פניהם למטה, דהיינו שבטלו הארת ג"ר שבהם, וקבלו להפנים דו"ק, וע"כ נולד הזכר בבחי' אחורים דחכמה ובבחי' ו"ק. ואע"פ שהנקבה דבינה היא בחינת ג"ר, שהיא רשימו דאור הבינה דהתפ"א, עכ"ז להיותה רשימו בלי אור וכל האור שבה היא מקבלת ע"י הזכר שהוא ו"ק לכן כח הזכר עליה. ועוד שהכלי בינה בעצמותה היא ג"כ בחינת ו"ק דג"ר, בסוד כי חפץ חסד הוא. ולפיכך נחשב זו"ן דבינה לבחינת ו"ק דג"ר. (דף שכ"ו ד"ה וזכור).

סימן צט
(לשאלה) מתחלה היה לא מטי בכתר, שמפאת הביטוש דאו"מ באו"פ זה בזה נזדככו הזו"ן דכתר, שהם בחי"ד ובחי"ג, לבחי"ג ובחי"ב, ונתנו אותם אל החכמה בבחינות זו"ן דחכמה. ואז שבו הפנים דחכמה למקומם כבתחילה. וע"כ חזרו ועלו זו"ן דבינה להחכמה כי ו"ק מתחברים תמיד עם הג"ר שלהם בעת גילוים. ונמצא עתה שהחכמה עם הבינה נתחברו למדרגה אחת. וע"כ אור החסד הנמצא בכלי דבינה, מקבל עתה הארת

חכמה, משום יחודם דחו"ב כנ"ל. וכיון שהחסד השיג הארת חכמה נעשה לגדול, כלומר שאין צריך יותר לינק מכלי דבינה הארת ג"ר, ויכול להתפשט למדרגת עצמו. ונזדככו הזו"ן דבינה לבחי"א, כדי להשתוות עם הכלי דחסד, והורידו את אור החסד לכלי דחסד (שכ"ז ד"ה פי').

סימן ק

(לשאלה) הוא בחינת כתר דה' הבחינות דאור דחסדים, כי כח"ב של אור החסדים מכונים חג"ת. (שכ"ז ד"ה עתה).

סימן קא

(לשאלה) הוא בערך בחינת אור החכמה שבכלי דכתר, משום שאין בחסד אלא אותה הארת החכמה שקבל אור חסד הכללי בהיותו בכלי דבינה, וכל מה שיש באור החסד הכללי מלמטה מאור החכמה שקבל, כבר אינו שייך לספירת החסד, אלא להו"ס תחתונות שלמטה מחסד. וע"כ נחשב החסד לבחינת חכמה בכלי דכתר, כי הכלי שלו הוא בחינת כתר. כנ"ל בתשובה קמ"ב. (שם).

סימן קב

(לשאלה) זה הכלל. כי ביאת אור החסד אל הכלי שלו גורם להיות מטי בכתר. כי אז היו זו"ן דבינה מזדככים לבחי"א, כדי להיות פב"פ עם הכלי של החסד, וע"כ נעלמה כל קומת אור הבינה, ועלו ד' אורות דחו"ב אל הכתר, ואז גורמים שם זווג חדש ומטי בכתר. ונמצא ששב האחורים דכתר על מקומו כמתחלה, ונמנע הארת ג"ר מכל הפרצוף, וכיון שפסק הארת הג"ר מן אור החסד, הריהו נעשה תכף צריך לאמו הבינה, כדי לינק הארת ג"ר מכלי דבינה, וע"כ הוא עולה לבינה והכלי דחסד מהפך פניו למטה ונותן את השארית שלו, דהיינו כל מה שלמטה מבחינתו, אל כלי דגבורה. (שם).

סימן קג

(לשאלה) הכלי שלה יש יחס החכמה של אור דחסדים, כי כח"ב דחסדים מכונים חג"ת, ואור שלה הוא בחינת ו"ק דהארת החכמה שבחסד, שהוא בערך של ו"ק דג"ר כלפי אור החסד. בדומה אל הזכר דכלי דבינה שהוא בחינת ו"ק דג"ר בערך החכמה. כנ"ל בתשובה ק"מ. באופן שתכונת אור הגבורה בערך אור החסד, הוא כערך זו"ן דבינה לזו"ן דחכמה, וז"ס אני בינה לי גבורה, כי ערכם שוה זה לזה, ואין ביניהם הפרש אלא רק בשיעור קומה. שזה קומת בחי"ב וזה קומת בחי"א. (שכ"ה ד"ה ועתה).

סימן קד

(לשאלה) עיין לעיל בתשובה קמ"ה.

סימן קה

(לשאלה) אחר דחזר להיות לא מטי בכתר ונתבטל האחורים שלו על הג"ר וחזרו זו"ן דחכמה למקומם, וכלי דחכמה הפך פניו בלי הזדככות ונתן זו"ן דבינה למקומם, הנה אז חזרו זו"ן דבינה לבחי"א, והורידו אור החסד למקומו, כי אחר ששב הארת ג"ר אל הפרצוף וחסד השיג הארת חכמה, הריהו שוב אין צריך לאמו הבינה. ואז עולה אור הגבורה לחסד כי בעת שחזר ונגלה ג"ר, תכף מתחבר עמו הו"ק שלו, ואז כלי דגבורה הופך פניו למטה, ונותן השארית שלו, דהיינו כל מה שהוא למטה מבחי' אור הגבורה, אל כלי הת"ת. (דף שכ"ח ד"ה עתה).

סימן קו

(לשאלה) הכלי שלו הוא בחינת הבינה של אור דחסדים. והאור שלו הוא עצמות אור החסד שהיה בכלי דבינה כי האורות דחסד וגבורה המה רק הארות ג"ר וו"ק דחכמה, שקבל אור החסד, אבל הת"ת הוא עצם האור הזה של חסדים. והערך של הספירה, הוא כערך הדעת המזווג בין חכמה לבינה, כי הוא בחינת אור חסד בכלי דבינה שהוא אור הדעת (שם).

סימן קז

(לשאלה) ההפרש הוא בערך, כמו ההפרש מבין דעת תחתון לדעת עליון. כי בשעת היות אור החסד בבינה, הוא מיחד את החו"ב לפרצוף אחד, מצד היותו מקבל את הארת חכמה מאותה העת שחו"ב חזרו לפרצוף א'. ובהיותו בת"ת, הוא סוד דעת תחתון, המיחד את האורות חסד וגבורה לאחד, מצד היותו מקבל הארת החסד, מאותה העת שגבורה עלה לחסד ונתיחד עמו לאור אחד, ומכח התחלה זו הושרש בו לתמיד ליחד את החו"ג לאחד, כי לא יוכל לקבל את שפעו מהם בדרך אחר. בדומה לדעת עליון שלא יוכל לקבל הארת חכמה זולת ע"י חו"ב לפרצוף אחד (דף ש"ל ד"ה עתה מובן).

סימן קח

(לשאלה) הוא תולדה חדשה, שיצא בזמן העלם אור הכתר מהפרצוף דע"ב והתחלפות האורות. כי מפאת אור החכמה שנתלבש בכלי הכתר, נתעלה אור הז"א להתלבש בכלי בינה, ולהיות נאצל על ידי החכמה, ויצא עי"ז ב' בחי' אור הז"א: א' היא מצד הפרצוף הכתר, שהאורות הם במקומם האמיתי, שאז נאצל ז"א ע"י בינה, ומתלבש בכלים דו"ק. ב' מצד פרצוף החכמה, שהאורות החליפו מקומותיהם, שאז נאצל אור ז"א על ידי חכמה, ומתלבש בכלים דג"ר, דהיינו בכלי דבינה. ולפיכך מכאן ואילך יש בכל הפרצופין ב' בחינות ז"א, בכל פרצוף. אשר ז"א העליון שקנה לו מקום ג"ר, נקרא

ספירת הדעת. וז"א התחתון שהוא על מקומו האמיתי בו"ק, נקרא ז"א. (דף של"א ד"ה והנה נתבאר).

סימן קט

(לשאלה) מצד האור, שהוא העיקר, נמצא ספירת הת"ת שהיא עיקרו של הז"א, כי אור הת"ת הוא עצמותו של אור החסד אשר בכלי דבינה. וע"כ הוא מכונה ו ' עם ראש, כי בחינות ג"ר של הבינה שורים עליו, מעת היותו בכלי דבינה. אמנם מצד הכלי הוא ספירת הנצח, שהוא קצה הרביעי שבה' הקצוות, כנגד בחינה הרביעית שבה' הבחינות כח"ב ז"א ומלכות. ונמצא הז"א שבה' הבחינות הוא כנגד הנצח שבה' החסדים. (שם ד"ה ובכל).

סימן קי

(לשאלה) חסד וגבורה שהם כנגד חו"ב, הם בחינת ראש של הז"ת. ת"ת ונצח הם בחינת תוך של הז"ת: זה מצד האור, וזה מצד הכלי. כנ"ל בתשובה קנ"א. והוד יסוד מלכות, הם בחינת הסוף של הז"ת, כי הוד הוא קצה החמישי של הה' קצוות שהוא כנגד מלכות שבה' הבחינות, ויסוד ומלכות נמשכו ממנו. (שם).

סימן קיא

(לשאלה) חסד וגבורה אינם עצם אור החסד, אלא הארות חכמה ובינה שהגיעו לחסד בעת התלבשותו בכלי הבינה, אבל ת"ת הוא עצמותו ומהותו של אור החסד. (של"א ד"ה ולפיכך).

סימן קיב

(לשאלה) הוא משום תכונתם של הכלים שלהם. כי הכלים דחסד וגבורה הם בחינת כתר וחכמה, שאור החסד אין לו שורש בהם, כי לא נתלבש אלא בכלי דבינה דג"ר, וע"כ גם בבחינת ה' החסדים, לא יוכל עצמותו של אור החסד להתלבש, אלא בכלי דת"ת, שהוא הבינה דה' החסדים, ולא בחסד וגבורה שהם כתר וחכמה דה' החסדים, ובכתר וחכמה לא נתלבש אור החסד מעולם. ולפיכך אין בכלים דחסד וגבורה רק הארות חכמה ובינה שהגיעו לקבלת אור החסד בעת היותו בכלי דבינה ועצמותו של אור החסד התלבש בכלי דת"ת. (שם).

סימן קיג

(לשאלה) בשעה דחזר להיות מטי בכתר, שחזר שליטת האחורים דכתר כבתחלה, ומנע הארת ג"ר מכל הפרצוף חזר ונסתלק אור החסד אל הבינה, והו"ק שלו מטי בגבורה, וגם אור הת"ת נסתלק ושב לשורשו בכלי הגבורה, והו"ק שלו נתן להכלי דנצח, ומטי בנצח. (דף של"ב ד"ה חזר).

סימן קיד

(לשאלה) הכלי הוא עצמותו של ז"א, כי הוא הקצה הרביעי, שהוא כנגד ז"א דה' בחינות. והאור שלו הוא בחינת ו"ק דעצמותו דאור הז"א, שהוא אור הת"ת, כי אחר שנתעלם אור הת"ת לשורשו לגבורה, נתן הת"ת את הו"ק שלו אל הנצח, כנ"ל בתשובה קנ"ה. (דף של"ב ד"ה עתה נבין).

סימן קטו

(לשאלה) אע"פ שכל בחינת ז"ס תחתונות הם בחינת ו"ק, מ"מ יש בהם הארת ג"ר, כנודע. וע"כ כמו שאנו מבחינים בג"ר ב' בחינות: ג"ר דג"ר וו"ק דג"ר. כן בו"ק יש לנו ב' בחינות: ג"ר דו"ק, וו"ק דו"ק. כי חג"ת נבחנים לג"ר דו"ק, ונה"י הם ו"ק דו"ק. וע"כ מכונים נה"י שהם לבר מגופא. כי הם בחינת אור דחסדים החסרים מהארת חכמה, וכל חיותו של הגוף הוא רק אור החכמה לבד, להיותו עצמות האור העליון. אמנם אי אפשר שנה"י יהיו ריקנים לגמרי מהארת חכמה, כי אז היו מתבטלים לגמרי, אלא שיש בהם בחינת רשימו דחג"ת, שפירושו הארה מועטת, וע"כ הנה"י מכונים ג' גו ג' שפירושו הוא, שהרשימות דג' הספירות חג"ת גנוזות בג' הספירות נה"י, באופן המספיק כדי קיומם.

סימן קטז

(לשאלה) הכלי הוא בחינת חסד החמישי של ה' החסדים בה' הבחינות, דהיינו בחי"ד שהיא מדת הדין, אלא שהיא מצד היותה כלולה בז"א. והאור שלה הוא שארית הנצח, אלא מצד התכללות הנצח בת"ת שאז גם אור הנצח כלול מהארת ג"ר, מבחינת אור הדעת, המאיר בת"ת, ולפיכך נבחן אור ההוד, לבחינת הארת ג"ר דאור הדעת בלבד, ולא כלום מן הארת ג"ר דחכמה ובינה, כי כל הארתו נמשך מכח החיבור ג"ר וו"ק דאור הת"ת, דהיינו החיבור של הנצח עם הת"ת, אחר שנמשך הארת הג"ר אל הפרצוף וכבר ידעת, שאור הת"ת הוא בחינת אור הדעת בלבד, ולא מחו"ב שמקומם בכלים דחסד וגבורה. (שם).

סימן קיז

(לשאלה) הכלי שלו הוא מבחינת מלכות להיותו נמשך מהוד, שהוא שורש המלכות, של ה' החסדים. והאור שבו הוא משותף מדין ורחמים. כי יש לו ב' אורות: א' הוא, שארית האור שנתן לו ההוד, והוא קומת מלכות שהיא בחינת דין. ואור הב' הוא, הה' שהגיע לו מהזווג דזו"ן דבינה אשר ההוד האיר לו מטרם שנזדכך לקומת מלכות, (דף של"ו ד"ה באופן).

סימן קיח
(לשאלה) אור המלכות התלבש בכלי היסוד, כי אחר שנזדכך ההוד מבחי"א לבחינת הכתר, שהקומה היוצאת על מסך הזה אין בה אלא קומת המלכות אז נתן אותה אל הכלי דיסוד. (של"ח ד"ה והנה).

סימן קיט
(לשאלה) אור הד ' המקפת על הו ' קטועה שבתוך הה' שהגיע אל היסוד מזווג זו"ן דבינה, שהוא בחינת ג"ר בלי ו"ק כלומר, בלי אור חסדים, והיא ירדה מיסוד ונתלבשה במלכות. (דף שמ"א ד"ה ועתה).

סימן קכ
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה ק"מ.

סימן קכא
(לשאלה) ד' בחינות זו"ן הם: זו"ן דכלי הכתר וזו"ן דכלי החכמה, וזו"ן דכלי הבינה, וזו"ן דכלי דיסוד ומלכות.

סימן קכב
(לשאלה) ב' זוגות הראשונים שהם זו"ן דכתר וזו"ן דחכמה, הנה בהם הזכרים חשובים יותר מהנקבות, כי הזכר דכתר הוא מבחי"ד דהתלבשות, אבל הנקבה דכתר היא רק מבחי"ג. והזכר דכלי דחכמה הוא רק מבחי"ג, אבל הנקבה דכלי דחכמה היא מבחי"ב. הרי שהזכרים חשובים יותר מהנקבות. אמנם בזו"ן דכלי דבינה, נמצאת הנקבה גדולה מהזכר. כי הזכר הוא בחינת ו"ק של החכמה, והנקבה היא בחינת ג"ר, להיותה הרשימו דאור הבינה מזמן התפ"א. אמנם זו"ן אשר בכלי של היסוד, נמצא הזכר גדול מן הנקבה, כי הזכר הוא הו ' קטועה אשר בתוך הה ' הנמשך מזווג הבינה, שניתן אל היסוד מספירת ההוד, בלי הזדככות, אלא בסוד הארה לבדה, וע"כ הוא בחי' חסדים דבחי"א, וגם נמשך ממקום גבוה מזווג זו"ן דבינה. אבל הנקבה שביסוד היא שארית אור ההוד אחר שנעלמו הג"ר שלו, ואחר שנזדכך מן בחי"א לקומת מלכות, ונמצאת נמוכה בהרבה מן הזכר שלה. (של"ט ד"ה והנך מוצא).

סימן קכג
(לשאלה) בעת דמטי אור הד ' שבה ' מזווג זו"ן דבינה אל המלכות, כי משם נזדכך המסך לגמרי מכל עביותו עד שנשתווה לבחינת המלכות של ראש המכונה שעלה לראש אל המאציל. ואז נסתלקו כל האורות מן הפרצוף. (ש"מ ד"ה וענין ד').

סימן קכד
(לשאלה) הוא בחינת מטי ולא מטי התמידי, שבכל פעם דמטי האור למלכות, חוזר תכף להיות מטי בכתר גבורה נצח ויסוד, ולא מטי בחכמה בינה חסד ת"ת הוד ומלכות,

ואח"כ חוזר הכתר להיות בלא מטי, ואז מטי בחבחתהו"מ ולא מטי בכגנ"י. ואח"כ חוזר חלילה וכן תמיד. ובחינת התפשטות זו דמטי ולא מטי התמידי, מכונה פרצוף ס"ג דא"ק, או בינה דא"ק. (ש"מ ד"ה הבחינה הב').

סימן קכה

בעת דמטי במלכות דע"ב דא"ק, שהוא הבחינה הא' דהתפ"ב, הנה אז נזדכך המסך לגמרי, ונשתוה למלכות של ראש, כי השואת הצורה מיחד הרוחנים לאחד. והנה המסך הזה שעלה לראש הוא כלול מכל הרשימות של הספירות דהתפ"ב שהן ה' אורות: זו"ן דחכמה ובינה ואור החסד הכולל ז"ת הכלולים כולם בזו"ן דכתר. אמנם הרשימו דבחי"ג, שהיא בחינת עביות של המשכה שהיה בהתפ"ב, והיא בחינה אחרונה שבכאן, נעלמה כמו הבחינה האחרונה דפרצוף הכתר, שהיא הבחי"ד שנעלמה בהסתלקות הא' אשר שם. כי זה הכלל אשר בחינה אחרונה אינה מנחת רשימו. וזה נוהג בכל הסתלקות והסתלקות. ולפיכך לא נשאר כאן אחר הסתלקות הב' אלא רק הרשימו דבחי"ב, אלא שנשאר גם בחי' הרשימו דהתלבשות של בחי"ג, כמו שנשאר הבחי"ד דהתלבשות אחר הסתלקות א'. כי רק בחינת המשכה נאבדת מכל בחינה אחרונה, ולא בחינת ההתלבשות, כנודע.

(לשאלה) ולפיכך גרמו שמה אלו ב' הרשימות: בחי"ג דהתלבשות, ובחי"ב שיש בה גם בחינת המשכה, גרמו ב' זווגים עליונים בראש כמו ב' הזווגים דזו"ן דכתר אחר הסתלקות א' משום שנשתתפו זה בזה. ובזווג הא' נכללה הנקבה בזכר בבחי"ג, ואז יצאה קומת ע"ס בקירוב לקומת חכמה העליונה אמנם עדיין לא יכלו להתפשט ולרדת למטה לגוף, משום שבחי"ג היא מחוסרת המשכה. ואח"כ נעשה זווג ב' שנכלל הזכר בנקבה בבחי"ב, ואז יצאו ע"ס בקומת בינה, ועתה שיש בה גם בחינת המשכה, יכלה המלכות דקומת בינה זו להתפשט מינה ובה לע"ס ולרדת לגוף. ואז ירדו זו"ן הנ"ל לכלי דכתר של הגוף, מלאים אור מב' בחינות הזווגים הנ"ל. ונעשה בהם ענין מטי ולא מטי התמידי, שבכל פעם דמטי אל המלכות חזרו אל הכתר. כנודע והוא הנקרא פרצוף ס"ג דא"ק. (עי' דף ש"מ ד"ה הבחינה הב').

סימן קכו

(לשאלה) הזו"ן דכלים דכח"ב של ע"ב דא"ק, הם כולם בחינת י"ה, הזכר דכלי דכתר הוא בחינת רשימו דבחי"ד דהתלבשות ואורו נמשך מזווג א' שבראש, אלא שנכלל ג"כ בזווג ב' של ראש באור החכמה. והנקבה של הכלי דכתר, היא עצם הקומת חכמה אשר נתפשטה בפרצוף ע"ב, ואורה הוא מן זווג ב' של הראש, אלא שנכללה ג"כ בזווג א' דראש, באור הכתר עליון. וזו"ן דכלי דחכמה, הנה הזכר הוא מן הזכר דכתר, אחר

שנזדכך לבחי"ג. והנקבה היא מנקבה דכלי דכתר, אחר שנזדככה לבחי"ב. וכל בחינת הג"ר, שבפרצוף נמשכת רק ע"י זו"ן דחכמה הללו. והזו"ן דכלי דבינה, הנה הזכר נולד מזווג זו"ן דחכמה, אחר שהפכו פנים מג"ר להארת ו"ק, והנקבה היא בחינת הרשימו שנשארה בכלי דבינה מזמן הסתלקות הא'. (שמ"ז אות נ' ודף שמ"ט אות נ"א).

סימן קכז
(לשאלה) כולם נקראים בשם י"ה.

סימן קכח
(לשאלה) כל אחד מהם נקרא אות יו"ד במילואו: הזכר דכלי דכתר נקרא י' והנקבה ו ' והכלי דכתר, ד '. וכן הזכר דחכמה נקרא י ' והנקבה ו ' והכלי דחכמה ד '. אבל בבינה יש שינוי, כי הזכר נקרא י ' והנקבה נקראת ד ', והכלי אינה עולית בשם, אלא אור החסד אשר בה, הוא נקרא ו ' (דף ש"נ אות נ"ג).

סימן קכט
(לשאלה) ד' בחינות זו"ן: ג' בכח"ב וזו"ן א' ביסוד. (דף שנ"א אות נ"ד).

סימן קל
(לשאלה) היינו אור הנולד ע"י זווג זו"ן לצורך מדרגה תחתונה, אבל נתינת אורות פירושה, אור המשתלשל ויורד מספירה לספירה ע"י הזדככות המסך. (דף שט"ז אות ל"ה).

סימן קלא
(לשאלה) כי נתינת הז' האורות אל הבינה היה ע"י הזדככות לבחי"א, אבל הזכר דבינה הנאצל על ידי חכמה, היה בקומת בחי"ב אלא מבחינת אחורים, וע"כ השפיע אותו לכלי הבינה רק בהפכת פנים לו"ק, מטרם שנזדכך אל בחי"א.

סימן קלב
(לשאלה) הוא משום אחורים של אור הכתר, העומד תחת מלכות דראש, שמעכב השפעת אור הכתר לכלי דג"ר, אלא אחר שנזדככו זו"ן דכתר, ונסתלק בחינת אור הכתר לשורשו, אז נתבטל האחורים שלו, וניתנו השארית שלהם לכלי דחכמה, שהם זו"ן דכלי החכמה.

סימן קלג
(לשאלה) בעת שליטת אחורים דכתר, שמונע הארת הג"ר מן הפרצוף, וב' הספירות חכמה ובינה הם בלי אור, אז אין הארת ג"ר בחסד, וע"כ הוא צריך לאמו הבינה, והוא עולה אליה לינק ג"ר ממקום בינה. אבל בשעה דמטי בב' הספירות חכמה ובינה, אז יש הארת ג"ר בפרצוף, ויש לחסד הארת חכמה, ואז אינו צריך לאמו, ויכול לרדת ולבא למדרגתו עצמו. (שכ"ג ד"ה הז' בנים).

סימן קלד
(לשאלה) כי גילוי הארת ג"ר בכלי דחכמה, כמו שהאיר הגדלות אל החסד, כן המשיך אליו את זו"ן דבינה, ונתיחד עמהם לפרצוף אחד. ואז נזדככה הבינה מבחי"ב לבחי"א, כדי להיות פנים בפנים עם כלי החסד, ונתן שם את אור החסד.

סימן קלה
(לשאלה) בשעה שנזדככה הבינה מבחי"ב לבחי"א ליתן את אור החסד אל הכלי דחסד, הנה בעת ההיא נתן שם יחד עם אור החסד את הה' הנולדה מזווג שלה. והחסד נתנה אל הגבורה בהארה לבדה מטרם שנסתלק לכלי דבינה, וכן הגבורה לת"ת וכו' עד שהגיעה למקומה ליסוד. לקח את הו' שבה, והד' נתן למלכות. (דף של"ה אות מ"ד. ובאו"פ שם ד"ה וכן).

סימן קלו
(לשאלה) אור החסד הוא בחינת אור הפנים שהארתו היא מבחינת הפנים של החכמה, וגם תחלת אצילותו היתה ע"י זו"ן דחכמה, אבל הה' היא מבחינת אחורים, כי נאצלה ע"י זו"ן דכלי הבינה, שהם בחי' ו"ק דחכמה. אלא שיש בה בחינת ג"ר מרשימו דבינה, אמנם ג"ר הללו חשכים הם, להיותם מבחינת הסתלקות, וע"כ כפופים הם אל הו"ק של הזכר. (דף של"ד ד"ה ועתה תבין).

סימן קלז
(לשאלה) בשעה ששב הארת ג"ר אל הפרצוף ומטי בהוד, אשר אז נסתלק אור היסוד ועלה לשורשו להארת ג"ר אשר בהוד, הנה הו' קטועה עלה עמו בהיותם מיוחדים זה בזה, ואור הד' ירדה להמלכות. (של"ח ד"ה והנה סוד).

סימן קלח
(לשאלה) לפי שההפרש מו"ק לג"ר הוא גדול מאד, ולא יתכן כלל שאור החסד שהוא ו"ק גמור שיהיה זכר אל בחינת הבינה שהיא ג"ר. (שמ"ט ד"ה שאור).

סימן קלט
(לשאלה) כי אור החסד שהוא ז"א הוא זכר ממקורו דאור ישר, ואין זכר מתהפך להיות נקבה. ועוד שאין ו"ק וג"ר יכולים להיות במדרגה אחת. (שם).

סימן קמ
(לשאלה) אות ד' של הה' דזווג זו"ן דבינה. השלימה המלכות דע"ב, שאין לה אור. (שנ"א אות נ"ד).

סימן קמא
(לשאלה) הו' של הה' דזווג הבינה שירדה אל היסוד הוא הזכר של היסוד, ואור המלכות שקבל משארית ההוד, הוא הנקבה. (שנ"א אות נ"ד).

סימן קמב

(לשאלה) בהיותה רק בחינת הרשימו הנשארת מזמן הסתלקות א', והיא בלי אור, לכן היא משתוה עם הזכר הנמשך מזווג זו"ן דחכמה, שהוא מלא אור. (של"ז ד"ה אמנם).

סימן קמג

(לשאלה) ב' אורות כוללים כל המדרגות שהם: אור חכמה, ואור חסדים. ולכן ה' הבחינות שנקראות כח"ב ז"א ומלכות, הן נקראות בשמות אלו, רק בהיותן אור דחכמה, אבל בעת היותן אור דחסדים, הן מכונות: חג"ת נ"ה. או ה' חסדים. או ה' קצוות. וזהו בשעה שיש בהן קומת אור דבחי"א, אבל בשעה שאין בהן אלא אור מלכות הן מכונות ה' גבורות. (שנ"ה ד"ה ועתה נבאר).

סימן קמד

ב' אורות נמצאים ביסוד: א' הוא בחינת הו ' קטועה שנמשך לו מזווג זו"ן דבינה. וב' הוא בחינת אור המלכות, שהגיע לו משארית ההוד, אחר שנזדכך מבחי"א שבו, לקומת מלכות. ומהזדככות הזו נתחלקו ה' החסדים לב' בחינות, דהיינו לקומת בחי"א, ולקומת מלכות, ונקראים ה' חסדים, בהיותם בקומת בחי"א, ונקראים ה' גבורות, בהיותם בקומת המלכות.

(לשאלה) ולפי שקומת מלכות קבל היסוד, נמצא שיסוד קבל כל ה' הגבורות יחד. ונמצא בזה, שכל ה' הקצוות המה כלולים בו, בבחינת ה' הגבורות, אשר באו לו משארית של ההוד, אחר שנתמעט לקומת מלכות. וע"כ נמצא היסוד בשם כללות ה' הקצוות, להיותם כולם בו בצורות גבורות, כנ"ל. אמנם ה' גבורות אלו שביסוד נמתקים באור החסדים של הו ' קטועה, שקבל מזו"ן דבינה, אשר הו' זו קבל מהוד מטרם שהוא נזדכך לקומת מלכות, וע"כ הוא עוד בשיעור קומה של בחי"א, ולפיכך ה' הגבורות שביסוד נמתקים באור חסדים שבו' זו. ונמצא ע"כ שביסוד לבדו נמצאים ה"ח וה"ג ממותקים יחד. (דף של"ח ד"ה והנה סוד).

סימן קמה

(לשאלה) ב' קומות: שהן קומת כתר בקירוב, וקומת חכמה, הנקראות זו"ן, שנמשכו ע"י ב' זווגים דמלכות של ראש, נתפשטו וירדו לכלי דכתר דפרצוף ע"ב. המכונה התפ"ב. והם כוללים כל הספירות שלמטה מהם שבפרצוף הזה. (שי"ח ד"ה ולפיכך).

סימן קמו

(לשאלה) משום שאחורים של אור הכתר הנשאר בראש ולא חזר אל הגוף, המה מונעים הארת ג"ר מן הפרצוף. וע"כ כל עוד שרשימו שלו מאיר בכח הארתו בכלי דכתר, נמצא לא מטי בחכמה ובינה, להיותם מבחינת הארת ג"ר. (שכ"ד ד"ה ויש להבין).

סימן קמז
(לשאלה) כי האורות דבינה הם רק ו"ק, שנאצלו ע"י אחורים דחכמה, בעת שהפך פניו למטה, וע"כ בשעה דמטי בחכמה, וחזרו הפנים דכלי דחכמה על מקומו כבתחלה, הנה תכף חזרו זו"ן דבינה אל בחינת הג"ר שלהם, אל הכלי דחכמה. כי הו"ק והג"ר הבאים ממדרגה אחת, אינם נבדלים זה מזה, אלא ע"י סבה הכופה אותם לזה, וע"כ כשבטלה הסבה, תכף חוזרים למקומם. (דף שכ"ז ד"ה אמנם).

סימן קמח
(לשאלה) כי הבינה אינה יכולה להשפיע אור החסד בטרם שהיא מזדככת אל בחי"א, ובטרם שהיא מהפכת פנים למטה ולהפכת פנים זו, מוכרח אור הבינה להסתלק מכלי דבינה, ולא מטי בבינה. וע"כ כל כמה דמטי בבינה לא מטי בחסד. (דף שכ"ג ד"ה ואז).

סימן קמט
(לשאלה) אור דחסדים בהארת חכמה מטי לכלי דחסד, ורק הארת חכמה לבדה מיוחס להחסד, וכל שלמטה מהארת החכמה הזאת נותן אל הגבורה. ואור חסדים בעצמותו עם הארת ג"ר ע"י חזרת הגבורה לחסד, הוא מטי לכלי דת"ת. (שכ"ז ד"ה עתה של"ב ד"ה עתה).

סימן קנ
(לשאלה) ב' קומות, שהן: קומת חכמה בקירוב, וקומת בינה. הנקראות זו"ן, שנמשכו ע"י ב' זווגים במלכות של ראש, שנתפשטו וירדו משם אל הכלי דכתר דפרצוף ס"ג (ש"מ ד"ה ונבאר).

סימן קנא
(לשאלה) זו"ן דכלי דחכמה דס"ג הם נאצלו ע"י הפכת פנים דכלי דכתר והם בערך בחי' ו"ק דזו"ן דכתר, אמנם כל הארת ג"ר דפרצוף הבינה, באה מזו"ן אלו, והיא מכח הרשימו דאור הבינה שנשאר בכלי החכמה מזמן התפ"ב. וערך זו"ן אלו דחכמה, דומים לערך זו"ן דבינה של פרצוף ע"ב. (שמ"א ד"ה ועתה).

סימן קנב
(לשאלה) יש בהם הרשימות דכלי בינה של פרצוף ע"ב, ומקבלים הארתם מן זו"ן דכלי דחכמה. (שמ"א ד"ה ועתה).

סימן קנג
(לשאלה) אור החסדים בהארת בינה והה ' מזווג זו"ן דכלי דחכמה. (דף שמ"ב ד"ה ואין להקשות).

סימן קנד

(לשאלה) כי בשעה דמטי הארת ג"ר אל הכלי דהוד, אז חזר אליו אור היסוד שהוא בחינת ו"ק של האור הזה. (שם).

סימן קנה

(לשאלה) כי אור החכמה שנשאר בראש, ולא חזר להתפשטות הזו דס"ג הופך אחוריו אל הענפים שלו שבכלי דכתר, ומשום האחורים האלו דחכמה, אין זו"ן דכתר יכולים להשפיע בחי' ג"ר אל הפרצוף. וע"כ כשמטי האור בכתר, נמנע הארת ג"ר מכל הפרצוף ואינם מאירים אלא הכלים דבחינת ו"ק, שהם גבורה נצח יסוד. ולא מטי בחכמה בינה דחסד ות"ת והוד ומלכות משום שפנים שלהם הם בחינת ג"ר. (דף שמ"ב ד"ה ועתה נבאר).

סימן קנו

(לשאלה) כי בכל ספירה דמטי שם הארת ג"ר, הרי ו"ק שלו שנמצאים בספירה שמתחתיו, תכף שבים אליו, וכשמטי בחו"ב, שאז שבים הארת ג"ר אל הפרצוף ומטי בחסד, הרי ו"ק שלו שבגבורה שבים אליו. ואז מטי בת"ת וו"ק דנצח שבים אליו, ומטי בהוד וו"ק שביסוד שבים להוד, ומטי במלכות. (שמ"ב ד"ה ואין).

סימן קנז

כי טעם הזדככותו של המסך דבחי"ב הוא, משום שהמסך הזה נסמך על אחורים דבינה, המפסיקים על החכמה, בסוד י ' נ ' דצדיק, שהן הפוכות זו לזו. והנה אחורים דבינה אלו, הם תלוים בסבה, ואינם מחמת בינה עצמה, כי הבינה היא עצמות חכמה, ואחורים אלו שלה, הוא מטעם שבינה דאור ישר חושקת לחסדים. בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ כדי שתוכל להמשיך חסדים פנתה אחוריה אל אור החכמה. ונמצא שחוסר חסדים הוא הסבה של אחורים דבינה.

ולפיכך בשעה שנעשה הזווג על המסך דבחי"ב, והאוד מושפע אל הפרצוף, וכבר יש לבינה אור החסדים בשפע, הנה אז מתבטלים אחורים דאמא, כי לא העדיפה אור החסדים על אור חכמה אלא בשעה שהיתה מחוסרת חסדים, אבל אחר שכבר יש לה חסדים בשפע, היא פונה עצמה בחזרה אל אור החכמה, והיא מבטלת אחורים שלה. ואז גם המסך הנסמך על אחורים שלה, נמצא מזדכך גם הוא, כי מתחלש כח העיכוב שלו, אלא שאינו מזדכך בבת אחת רק בסדר המדרגה, כנודע.

(לשאלה) ותחלה לא מטי בכתר, ומטי בחו"ב, ושב הארת ג"ר אל הפרצוף, והארה זו היתה ע"י הפכת פנים ולא ע"י הזדככות ואח"כ נזדככו זו"ן דכתר מבחי"ג ובחי"ב, לבחי"ב ולבחינה א', וניתן אור החסד אל כלי החכמה, ומשם אל הכלים דו"ק, והאירו

הכלים דפנים, שהם: חסד, ת"ת, הוד, מלכות. דהיינו ע"ד מול"מ כמו שהיה בפרצוף ע"ב. עד שהגיע האור אל המלכות, שאז נזדכך המסך, ופסק כל אור מן הפרצוף, ועולה המסך כלול מכל הרשימות אל כלי הכתר, ואז שוב מרגשת בינה חוסר חסדים וע"כ מחזירה אחוריה אל החכמה, ואז שוב חוזר המסך דבחי"ב על איתנו כמתחלה, וחוזר וממשיך הקומה דבחי"ב אל הכתר, וחוזר אור החסדים למלאות הפרצוף בשפע, ואז הבינה שוב מבטלת אחורים שלה ושוב מתחלש המסך, וכן חוזר חלילה בתמידית. (שמ"ד ד"ה וטעם).

סימן קנח

(לשאלה) כי באמת אין כאן אלא כלי מלכות בלבד, וענין הצמצום והמסך אינם שורים על שום בחינה מט"ר, כלל, וכל ענין המסך שעלה לבחינות הראשונות היה רק מכח עלית והזדככות בחינת המלכות, שנשתוה להם במדת עביותה. וע"כ כשעלה המסך אל הבינה, הפירוש הוא, שקבל את בחינת אחוריים דבינה, לבחינת העיכוב שלו על המלכות שעלתה שם. אמנם אח"כ בהפרצופים שלמטה מפרצוף ס"ג הזה, כבר נתערבה בחינת המלכות בעצם ט"ס הראשונות, באופן שבחינת הצמצום עצמו שורה עליהם, ואז אין המסך נסמך על אחוריים דבינה, אלא כח הצמצום עצמו שורה עליו, אפילו במסך דבחי"א.

סימן קנט

(לשאלה) כי תראה בסדר השתלשלות הפרצופים, שאור הכתר של פרצוף העליון, נשאר נעלם בראש, ואיננו חוזר אל פרצוף התחתון. כי אור הכתר של פרצוף הכתר דא"ק, לא חזר אל פרצוף ע"ב דא"ק, וכתר דפרצוף ע"ב, לא קבל ממנו אלא בחינת ו"ק בלבד. וכן הכתר דפרצוף ע"ב נשאר נעלם, ולא חזר לפרצוף ס"ג דא"ק, וכתר דפרצוף ס"ג אינו מקבל ממנו אלא ו"ק. וע"ד זה הוא בכל הפרצופים. ונודע שעיקר הפרצוף נבחן, רק ע"ש הספירה העליונה, ומתוך שאין בהפרצוף התחתון אלא ו"ק דספירה העליונה, ע"כ הוא נחשב כולו לו"ק כלפי העליון. גם ידעת שג"ר הללו דספירה העליונה החסרים אל התחתון נשארו עומדים בראש מתחת המלכות של ראש. שאור הכתר החסר לפרצוף ע"ב, נשאר שם תחת המלכות של ראש, וכן אור הכתר דע"ב שלא חזר לפרצוף ס"ג, נשאר עומד תחת המלכות של ראש, הרי שכל ההפרש מהראש אל הגוף, הוא רק בג"ר, כי ו"ק מגיעים אל הגוף ע"י הכתר דגוף, המקבל ו"ק מאור הכתר הנשאר בראש. ולפיכך אנו מכנים לכל ראש בשם ג"ר, ולגוף בשם ו"ק, או ז"ת. משום שהוא כל שיעור ההבדל שביניהם.

סימן קס

כבר נתבאר לעיל בתשובה ר"א. שלכל תחתון חסר ג"ר של הספירה העליונה דעליון, וע"כ נחשב לו"ק דעליון, שעיקר הפרצוף הוא הספירה העליונה שבו. וכ"ז הוא בערך העליון אבל כלפי עצמו יש לו כל הע"ס. כי למשל פרצוף ע"ב יש לו הארת ו"ק דכתר של פרצוף הכתר, וע"כ הוא נחשב בערכו לו"ק, אמנם כלפי עצמו הנה הספירה העליונה שלו היא חכמה ולא כתר, וג"ר דחכמה יש לו בשלימות. וכן פרצוף הבינה, יש לו ו"ק דספירה העליונה דפרצוף ע"ב שהוא חכמה, אבל מספירה העליונה עצמו, יש לו ג"ר בשלימות, וכן כולם.

הוספת ביאור על ענין הפכת פנים, וסדר התהוות כלים.

המובא כאן מן אות ט"ו עד אות כ' בדברי הרב. והנה הגם שהדברים גלוים כל צרכם באו"פ במקומם שם, עכ"ז ראיתי אשר המעיינים מתבלבלים, וקשה להם לסדר הדברים להבין דברי הרב שם.

כי יש כאן לזכור ענין הסתלקות האור לחוד, וענין הזדככות המסך לחוד, וענין הפכת פנים דכלים לחוד ועל כולם צריכים לזכור, תמונתם של הכלים כל אחד ואחד בפני עצמו.

והנה התהוות הכלים נעשה רק אחר הסתלקות אור האחרון מן הכלי. כדברי הרב באות כ"ז. וז"ל, ודע כי כל הכלים האלו לא נתעבו ונתהוו כלים, אלא אחר הסתלקות אור המלכות, אשר אז הופך פנים מן הכלי, וכו' עש"ה. הרי שענין הפכת פנים דכלים מתחיל בכל כלי וכלי מעת הסתלקות אור המלכות ממנו.

וכבר ידעת תכונת הכלים, שכל אחד ואחד מחויב שימצא בו בחינת עביות המתאים לקומת האור שלו, אשר הכלי נקרא רק על שם הספירה העליונה שיש בקומתו, אם ספירה עליונה היא חכמה, אע"פ שיש שם בהכרח כל הספירות אשר למטה מחכמה מ"מ נקרא, רק כלי של חכמה וכן אם הספירה העליונה היא כתר, נקרא רק בשם כלי דכתר וכו' עד"ז. גם ידעת שיעור העביות שבכל כלי, המחויב לשיעור קומה שלו. כי כלי דכתר שבו קומת היחידה, מחויב להיות בכלי, עביות דבחי"ד, ואם נזדכך המסך השורה על עביות של בחי"ד דהכלי, תיכף נעלם כל אור הכתר משם, שהוא רק אור היחידה, אבל הוא כולל כל האורות שלמטה מאור זה כנ"ל. ואין צריך לומר, אם היה הכלי עצמו חסר מעביות דבחי"ד, שאז אינו מוכשר לקבל המסך דבחי"ד כל עיקר, והנה ודאי שאין זה כלל כלי דכתר, הנערך רק לפי העביות שבו, וכן כל הכלים, וזה פשוט כי אחר שישנה בחינת העביות בהכלי גופו, אז יש מדובר מהמסך, אבל אם הכלי גופו

חסר, לא יוכל המסך להשלימו כלל, כי מסך, פירושו, בחינת עיכוב השורה על מדה ידועה שבעביות הכלי.

גם ידעת שענין העביות שבכלי וענין התלבשות האור, המה ב' הפכים. כי למשל דכלי מלכות, שיש לה עביות דבחי"ד, עם כ"ז אינה ראויה להלביש בשביל זה את קומת היחידה, כי חסר לה בחינת ההתלבשות של אותה הקומה, שהיא כלי כתר. ונמצא ההבחן בין כלי דכתר לכלי מלכות הוא בזה, כי הכלי דכתר, יש לו בחי"ד דהמשכה, וגם בחינת כתר דהתלבשות. אבל כלי המלכות יש לו רק בחי"ד דהמשכה, אבל בחי"ד דהתלבשות, דהיינו בחינת כלי כתר חסר לו. וכן ההבחן מכלי דחכמה אל כלי דז"א הוא, כי כלי דחכמה יש לו בחי"ג דהמשכה, וגם כלי דחכמה, שהיא בחי"ג דהתלבשות. אבל כלי ז"א יש לו רק בחי"ג דהמשכה, ומבחינת התלבשות אין לו רק כלי דז"א, שאינו מוכשר להלביש רק קומת רוח, שהיא קומת דבחי"א, וחסר לו בחי"ג דהתלבשות ועד"ז כולם.

ובזה תבין, שבשעה שנסתלק האור ממלכות, כי נזדכך המסך דבחי"ד, שאז עולה מלכות לז"א, הנה באמת נסתלק רק אור היחידה מן הפרצוף, מכלי של הכתר, כי עתה חסר לו בחינת ההמשכה. אבל אור המלכות לא נסתלק כלל, שהרי עלה לכלי דז"א. עכ"ז נעשה ע"י זה רק הכלי דמלכות ולא הכלי דכתר. והוא משום, שכלי מלכות נשאר כולו בלי אור, אבל כלי הכתר יש לו עדיין אור, והגם שהוא אור החכמה הנמוך בהרבה מבחינתו, עכ"ז אין זה נחשב להסתלקות מספיק עד שיהפך פניו למטה, ועד שיעשה כלי, רק אחר שיסתלק מכלי דכתר גם אור המלכות, כנ"ל בדברי הרב. וע"כ רק המלכות לבדה נעשית כלי, להיותה לגמרי בלי אור.

וכן למשל כשנסתלק אור המלכות מן הז"א ועלה אל הבינה, הנה אז נמצא שכלי דז"א הפך פניו למטה, אע"פ שאור הז"א עדיין לא נסתלק, כי עלה לבינה, אלא אור החכמה נסתלק עתה מכלי החכמה, מ"מ החכמה לא נעשתה לכלי, רק הז"א לבדו הוא שנעשה לכלי, מטעם שרק ז"א נשאר עתה בלי אור, אבל בכלי חכמה יש עוד שם אור בינה וכו' בדרך זה.

ולפיכך נמצא, אחר שנסתלקו כל האורות מן הפרצוף, שכל הכלים נשארו פנים דתחתון באחור דעליון, חוץ מן הכלים דכתר וחכמה, שנשארו פב"פ. כי אז כל הכלים החזירו פניהם כבתחלה, ונמצא הפנים דכלי המלכות שהוא בחי"ד מול האחור דכלי ז"א שהוא בחי"ב, וכן הפנים דכלי ז"א שהוא בחי"ג מול האחור דכלי בינה שהוא בחי"א, וכן הפנים דבינה שהוא בחי"ב מול האחור דחכמה, שהוא ג"כ בחי"ב אבל הכתר נשאר

פניו למטה, מטעם שלא יכול להחזיר פניו כבתחילה, משום שנעלמה הרשימו דבחי"ד, כנודע. וע"כ נשאר בבחי"ג למטה כנגד החכמה, שהפנים שלה היא ג"כ בחי"ג, ונמצאו הכתר וחכמה פנים בפנים.

(לשאלה) גם צריכים להבין, שענין שיעורי הקומה הנמשכים ע"פ העביות שבמסך, הנה הם נערכים על מדת התלבשות של הספירות דאו"י. למשל כשנאמר קומת בחי"א, הכוונה היא על שיעור האור שבחי"ג דאור ישר הנקרא ז"א, יכול לקבל בתוכו, שהוא ב' אורות רוח נפש. וכשנאמר קומת בחי"ב, היינו כפי שיעור ההתלבשות שבבחי"ב דאו"י. וקומת חכמה הוא כפי שיעור התלבשות של החכמה דאור ישר, וכו' עד"ז.

חלק ו': עשר הספירות של עולם הנקודים

א [41]א"ק כולל ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, בעצמותו וכל אחד מאלו הד' נכללו מארבעתן, ויוצאים ממנו גם כן אורות לחוץ שהם ענפיו והע"ב הוא במוחין דיליה(א) נגד א"א ואבא דאצילות. ולעילא מגלגלתא דיליה יש בו דוגמא בחינת עתיק דאצילות. וס"ג דיליה מאזן ולמטה עד טבורוהוא כנגד בינה דאצילות, ומ"ה וב"ן דיליה מטבורו ולמטה כנגד זו"ן דאצילות.

ב והנה עד"ז שבפנימיותו, כן הוא באורות שיוצאים ממנו שהם ענפיו כנזכרכי שערות ראשו כנגד ענפי ע"ב, ושערות דיקנא הם מאח"פ כנגד ענפי ס"ג, שבהם כלולים או"א שבין שניהם לקחו בינה דמ"ה אחר התיקון, שהוא שם ס"ג הכולל שניהם, והם נכללים במזלא דדיקנא דא"א והבן זה מאד כי כן הוא כאן ואז עדיין היה מתפשט ס"ג עד רגלי א"ק.

ג [42]והנה מתחלה היה בא"ק כך: ג' ראשונות שבו, שהם ע"ב כתר ס"ג חכמה ובינה וזה הס"ג, היה מחציו ולמטה שהם הנקודות שבו, מלובש מטבור ולמטה דא"ק תוך מ"ה וב"ן דא"ק. וכל זה הוא פנימיות א"ק עצמות, אורות, וכלים.

ד ואח"כ הוציא בחינות החיצוניות להלבישו. ותחלה הוציא אורות מע"ב הכולל הפנימי, שהוא השערות של הכתר המקיפים ראשו מבחוץ עד המצח ועד האזנים, כנודע ואח"כ הוציא שערות הזקן הנמשכים מס"ג הכולל הנקרא נקודים, שמהם נעשו כללות ג' מוחין.

[41]עץ חיים שער ט': שער שבירת הכלים פרק ו' מ"ב
[42]עץ חיים שער ה': שער טנת"א פרק א' מ"ב.

ה ונמשכין תחלה סוד הטעמים דס"ג, שהיא אח"פ עד טבורו. ואח"כ לא הוציא שאר בחינות לחוץ יען כי הם מלובשים תוך מ"ה וב"ן כנ"ל, כדרך אורות ע"ב הכולל, שלא נתגלה ממנו רק השערות הנמשכים מע"ב של ע"ב הכולל, ושאר חלקם טמיר תוך ס"ג הכולל.

ו והנה רצה להוציא גם מן מ"ה וב"ן שבו הפנימים, חיצוניותם לחוץ, ואז עלו כל בחינות ס"ג הפנימים, הטמונים תוך מ"ה וב"ן הפנימים, ועלו עמהם מ"ה וב"ן הפנימים, ואז אלו מ"ה וב"ן הם המ"ן שלהם, אל הטעמים עצמם דס"ג שאינם מלובשים תוך מ"ה וב"ן, והם בערך או"א אל ישסו"ת. כי כמו שלצורך עבור זו"נ מזדווגים או"א עילאין וישסו"ת נכללין עמהם כן הכא (יא) הטעמים דס"ג מזדווגים עם כל ע"ב, ומכ"ש שהנקודות תגין אותיות דס"ג מתחברים עמהם וטפלים להם, ולכן אינם עולים בשם דוגמת ישסו"ת הנ"ל. ואז מולידים בחי' ב"ן דחיצוניות ולבושם לחוץ. הרי נולדה הנקבה עתה תחלה.

ז [43]כשעלה ברצון המאציל להאציל עולם הנקודים, וכוונתו היתה לעשות להם בחינת כלים, כדי שיהיה כח בעולמות התחתונים לקבל אור העליון, וראה המאציל א"ס כי עדיין אין כח ויכולת בתחתונים לקבל האורות האלו היוצאים דרך נקבי העינים אשר הם מתפשטים ממקום הטבור של א"ק עד רגליו, כמו שיתבאר. לכן קודם שהאציל האורות האלו, היה עוד צמצום ב' אחר בא"ק ע"ד הצמצום הנזכר לעיל בא"ס והוא שכל האור שהיה מתפשט בתוך פנימיותו של א"ק הזה ממקום טבורו ולמטה העלהו למעלה ממקום הטבור, בחצי גופו העליון, ונשאר מקום הנזכר מן הטבור ולמטה בלי אורות.

ח והמשכיל יבין וידמה מלתא למלתא, איך בכל העולמות הנאצלים, המאירים בעולם שלמטה מהם, תמיד הם בחינת חצי תחתון דת"ת ונה"י. כי הרי מצינו, איך חצי ת"ת ונה"י דז"א מאירים בנוקביה. ונה"י דא"א ואו"א מאירים לז"א. ונה"י דע"י לא"א. וכן התפארת ונה"י הזה דא"ק, מאירים לע"י ולכל עולם האצילות, כמו שיתבאר. עוד מזה יתבאר לך, כי בכל זמן הוצאת אורות להאצילם, צריך ענין הצמצום, ויתבאר למטה במקומם, איך גם א"א צמצם אורות נה"י שלו כדי להאציל את ז"א ונוקביה, ודי למבין.

ט [44]והנה אחר שצמצם עצמו הניח חד פרסא באמצע גופו במקום טבורו מבפנים כדי שיפסיק בינתיים. וז"ס יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. כנזכר בזוהר בראשית דף ל"ב, אית קרומא חדא באמצעית מעוי דבר נש דאיהו פסיק מעילא לתתא

[43] שער ההקדמות עולם הנקודים דרוש ד'.
[44] עץ חיים שער ח' פרק ב'.

ושאיב מעילא ויהיב לתתא ואז נשאר כל האור לעילא מהאי פרסא והיה שם דוחק ומהודק. ואז בוקע בהאי פרסא ויורד והאיר בשאר הגוף מהטבור ולמטה.

י ואמנם ודאי, שעל ידי הסתלקות האור למעלה מהטבור היה מספיק להיות יכולת בעולם האצילות לקבל האור שלהם, אבל לא היה מספיק לתת כח לעולם הבריאה שיוכל גם הוא לקבל אורו ג"כ, ולכן הוסיף בחינה אחרת, להניח שם אותו המסך והפרסא. נמצא שהם ב' דברים: צמצום האור למעלה, שיוכל האצילות לקבל האור שלו, והטעם, שע"י עליתו למעלה יצא אור חדש ובודאי שהאור ההוא בא ממועט, אע"פ שהוא משם ס"ג עצמו היו יכולים לקבלו וענין הפרסא היה, כדי שיוכל גם הבריאה לקבל אורו.

יא וצריך לתת טעם למה הוצרך שני דברים: א' הצמצום, ב' הנחת הפרסא. אך הענין[45] הוא שיוכלו התחתונים לקבל האור, הוא על ידי המעטת האור, וגם בהיותו בא דרך מסכים. והנה כיון שבעולם הנקודים היה עיקר התחלת גילוי הכלים. הוצרך הצמצום הנזכר לשיומעט האור ויוכלו כלי הנקודים לסובלו, וגם בהיותם מצומצמים שם, הם דחוקים מאד ועל ידי זה הם יוצאים (יז) בחוזק דרך העינים ומתפשטים למטה.

יב והוכרח ג"כ להשים הפרסא ולהמעיט יותר האורות היוצאים דרך הפרסא, וטעם תוספות המעטתו על ידי הפרסא, אינו לענין עולם הנקודים עצמו שהוא עולם האצילות, אלא לצורך עולם הבריאה שתחתיו. שיהיה יכולת בו לקבל האור הנמשך לו. ובזה תבין איך יש מסך ופרסא בין הבריאה אל האצילות. אכן מן האצילות אל מה שלמעלה ממנו, אין צריך מסך ממש רק ריחוק מקום בלבד שהוא הצמצום הנ"ל, כי עלה האור למעלה מהטבור ונתרחק מן הנקודה, אשר מכנגד הטבור ולמטה מבחוץ.

יג והמשכיל יבין, מזה, מ"ש כי כל יציאת אורות מחודשים ועולמות נוספים, אינו אלא על ידי צמצום אור כי כן היה צמצום הא"ס להוציא א"ק וא"ק להוציא הנקודים הוא האצילות וכל זה הוא קרוב אל ביטול המלכים, ואסור להוציאו בפה, כי זה מקום גבוה.

יד והנה אחר הצמצום והפרסא הנזכרים נמצא (יט) האורות שם רבים מאד במקום החזה. והועילה עליתם שם לצורך (כ) מיין נוקבין וזה תבין ממ"ש בענין או"א שנחלקו לב' כל אחד ואחד: אבא וישראל סבא. ובינה ותבונה. והמשכיל יבין כי כן היה כאן. כי שם ע"ב של א"ק שהם המוחין שבגלגלתא מלגאו, ושם ס"ג שהוא מאזן ולמטה עד הטבור בפנימיותו ולא בבחינת האורות היוצאים לחוץ, אלא אורות הפנימים עצמם של א"ק, הנה הע"ב שהוא דכורא, שהם המוחין שלו, נזדווג עם הטעמים של הס"ג, שהם

[45] מבוא שערים שער ב' פרק ב'.

מן אח"פ הפנימים, שהם השרשים אל האורות והענפים היוצאים לחוץ, ואלו הטעמים של ס"ג הפנימים לנוקבא ונזדווגו יחד.

טו ואז אלו האורות שמטבורו ולמטה, שעלו במקום החזה, היו שם בבחינת מיין נוקבין אל הנוקבא, שהם טעמים דס"ג. ועל ידי מ"ן אלו היה הזווג הנזכר. ועל ידי זווג הזה הולידו אור חדש, וירד זה אור החדש ובקע האי פרסא. כי הרי למעלה ממנה במקום החזה יש עתה אורות רבים מאד, ואין כח במקום לסבלם, ונבקע הפרסא, ויורד האור דרך שם מהטבור ולמטה, וממלא כל אותו המקום שהיה ריקן מזה האור הנולד החדש. וז"ש בפרשת בראשית דף ל"ב דשאיב מעילא ויהיב לתתא.

טז אכן האור שהיה מתחלה למטה ועלה למעלה נשאר אח"כ תמיד למעלה בחזה ולא ירד בפרסא. אמנם להיותם שם למעלה והם דחוקים שם, הוציאו מהם ענפים לחוץ דרך העינים, והם הם הנקודים שנתפשטו מחוץ א"ק מן הטבור עד סיום הרגלים. (כג) וזה עיקרם. אמנם גם אותו האור החדש שירד בפנימיותו דרך הפרסא גם הוא (כד) בוקע הכלי והגוף של א"ק ומאיר בנקודים האלו, (כה) הן דרך גומות השער והן דרך הטבור והיסוד נמצא כי זה האור החדש בוקע שתי בקיעות: א' דרך הפרסא וב' דרך דופני כלים של א"ק.

יז [46]אמנם האור הראשון שהיה בתחלה למטה ועלה למעלה, שוב לא ירד ונשאר שם מהטבור ולמעלה, ושם הניח שורשו תמיד. ומשם נתפשט ויצא דרך העינים, והם הם הנקודים ונמשך ונתפשט מבחוץ עד סיום רגליו דא"ק. והנה כל האור הנמשך עד הטבור, אפילו שהוא מבחינת העינים הכל נבלע ונכלל בעקודים, ולכן איננו ניכר אבל האור הנמשך מתחת הטבור עד רגליו זהו לבדו נקרא בשם נקודות לפי שהוא עומד עתה לבדו.

יח וכן אותו אור שיורד דרך הפרסא מחדש, על ידי זווג הנ"ל גם הוא בוקע הגוף והכלי דאדם קדמון (כו) ויוצא לחוץ, ומאיר באלו הנקודים הרי ב' מיני אור לצורך הנקודים.

יט ועוד יש אור ג' והוא בהכרח, (כז) כי כאשר יורד ומתפשט אור העין למטה דרך העקודים, הנה הוא מסתכל באורות אח"פ ההם. והוא שואב משם ולוקח מהם אור לצורך עשית הכלים של הנקודות, ולוקח מג' אורות שהם אורות אזן חוטם פה.

כ והענין הוא באופן זה כי הנה נתבאר שאורות האזן נתפשטו עד שבולת הזקן, ואורות חוטם פה עוברים ג"כ דרך שם. וא"כ מוכרח הוא כאשר נמשך אור העינים דא"ק דרך שם יתערב עמהם ויקח אור שלהם והנה י' נקודות הם הג' ראשונים שבהם הם לוקחים אור ממה שנמשך מהסתכלות העין באח"פ ממקומם עד מקום התחברות בשבולת

[46] עץ חיים שער ח' פרק ב'.

הזקן כנודע, ואינם מקבלים אותם רק בשבולת הזקן כי משם מתחילין הם, ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה אבל הז' נקודות התחתונות אין לוקחים אלא ממה שנמשך מהסתכלות באורות החוטם והפה משבולת הזקן ולמטה, כנודע, כי החוטם מגיע עד החזה והפה עד הטבור ולא משבולת הזקן ולמעלה.

כא ונמצא כי לפי זה ג' נקודות לוקחין הארה לצורך הכלים שלהם, מן ג' האורות שהם אח"פ בשבולת דוקא. אבל ז"ת אינן לוקחין רק מב' אורות לבד שהם חוטם ופה, משבולת ולמטה עד הטבור. כי אור אזן העליונה, כבר נגמרה ונסתמה בשבולת הזקן ולכן גדולה היא הארת ג' נקודות העליונות, מן הז' התחתונות.

כב ולסבה זו (כח) ג' מלכים הראשונים לא מתו, לפי שיש להם הארה גדולה והכלי שלהם הוא מעולה מאד, לפי שנעשה מבחינת אזן העליונה ומהחוטם ופה. כי בהסתכלות העין באורות האזן חוטם פה (כט) נעשו הכלים שלהם, כנ"ל. כי לקחו כליהם ממקום שעדיין אורות האזן, שהם בחינת נשמה נמשכים שם, שהוא עד שבולת הזקן כנ"ל. אמנם הז' מלכים תתאין מתו, לפי שכליהם נעשו מהסתכלות עין בחוטם פה לבד, והיה חסר מהם אור האזן העליונה.

כג והנה גם בג"ר עצמם יש בהם חילוק בין זו לזו, והוא כי מן הכתר לא ירד ממנו אפילו האחורים, (ל) אלא האחורים של נה"י בלבד. אבל באו"א של הנקודים, ירדו האחורים שלהם לבד ונשארו הפנים במקומם. וטעם הדבר הוא, כי אלו האורות שנמשכים עד שבולת הזקן נחלקו לג': כי הכתר לקח מבחינת האזן עצמה, ממה שהראיה שואבת בהסתכלות באור האזן ומכ"ש שנכללים בו ב' אורות אחרים, ומזה נעשה כלי לכתר נקודים. ואבא לקח ממה שהראיה שואבת מאורות החוטם, וגם אור הפה נכלל בו.

כד והנה הכתר שלקח מן האזן הארתו גדולה מאד, לא נשבר כלי שלו, אבל או"א שאין לוקחים רק מן החוטם ופה נשברו האחוריים של כליהם. והנה אבא ואמא אם היו מקבלים אור זה של חוטם ופה של א"ק בהיותו למעלה קרוב אל מקום נקבי האזן, אע"פ שלא היו מקבלים מאורות האזן עצמה רק קצת הארה היו מתקיימים האחורים של כליהם אבל כיון שאין מקבלים רק מסיום האזן, שהוא מקום שבלת הזקן, לכן אע"פ שלוקחים קצת הארה אינו מועיל להם, ולכן נשברו האחורים של כליהם. אבל הכתר כיון שלוקח אור האזן ממש אע"פ שלקחו בסיומו כיון שהוא לוקח עצמותו, די בזה, ולא נשבר אפילו האחורים של כלים דידיה. משא"כ באו"א שאינם לוקחים רק הארה בעלמא וגם שהוא בריחוק מקום. והרי נתבאר ג' בחינות אלו, והם, (לב) כי הכתר נתקיים כולו. ואו"א, נשברו ונפלו האחוריים שלהם, וזו"ן, נפלו פנים והאחוריים שלהם.

כה (לג)[47] והנה אלו הנקודים נתפשטו מטבורא דא"ק עד סיום רגליו, כסדר זו"ן המלביש לא"א, אלא ששם מלביש זו"ן לא"א מכל צדדיו וסביבותיו, אבל בכאן עיקר הארתן אינו אלא דרך פנים דא"ק אלא שמתפשט קצת הארה מאלו הנקודים בין מבחינת אורותיהן בין מבחינת כליהן, ומלבישין זה הא"ק מכל צדדיו ע"ד שבארנו למעלה באח"פ, אבל עיקר הארתן דרך פנים.

כו והנה הכתר מן הנקודות מקומו הוא, מן הטבור דא"ק עד סיום הגוף וחכמה ובינה ודעת הם בג' פרקין קדמאין דנה"י דא"ק. וחג"ת בג' פרקין אמצעין. ונה"י בג' פרקין תתאין על דרך הנ"ל בזו"ן המלביש לא"א.

כז והנה ב' מיני אורות יוצאים מתוך הגוף דא"ק והם א' מן הטבור. והב', מפי היסוד, (מב) ויוצאים דרך שם ב' הבלים וכפי הראוי לומר, היה ראוי שיהיה ג' הבלים, כנגד ג"ר שקבל מאח"פ אבל לפי שחסר אור אזן מן או"א, לכן גם כן חסר בחינת ההבל מה שכנגד האזן, ולא יצאו רק ב' הבלים, שהם נגד חוטם פה לבד, אשר מהם קבלו או"א למעלה וגם כאן למטה מקבלים מהם.

כח אבל אור הז' תחתונות (מג) שלא לקחו רק מן הגוף ולמטה, שהוא מסיום שבולת זקן ולמטה כנ"ל לכן גם כן, לא יש להם הבלים להאיר להם אבל נרמזו בסוד ויפוזו זרועי ידיו שהוא סוד י' טפין דאזדריקו מבין הצפרנים כנזכר בתיקון ס"ט, כנודע, כי הם עצמם בחינת המלכים, כי הנה ביטול המלכים היה, לפי שלא נתקן עדיין כחדא אדם דכר ונוקבא.

כט והנה הבלים הראוין למלכים אלו הז', יצאו דרך צפורני רגלים ואע"פ שהצפרנים הם י', והנקודות שנשברו אינן אלא ז"ת לבד, הענין הוא, כי גם יש ב' מיני אחורים דאו"א שנשברו, הרי הם ט' בחינות, והעשירית הוא, כי גם מן הכתר היה בו קצת פגם, כמ"ש לקמן בע"ה, והוא בחינת נה"י שלו שנכנסו והיו בסוד מוחין לאו"א, וגם הם נשברו, הרי הם י' בחינות, כנגד י' הבלים שיצאו מצפרני רגליו. וכל בחינת יציאת אלו הי' הבלים דרך צפרניו, היו כולם לסיבת חסרון קבלתם מאור האזן העליונה כנ"ל, ולכן סבה זו גרמה לכל זה, ולביטול המלכים.

ל והנה בענין העקודים כבר נתבאר לעיל ענין בחינת טעמים נקודות תגין אותיות שבהם, ונבארם פה בבחינת הנקודים. ונאמר, כי בחינת הנקודים הם האורות הראשונים שיצאו בראשונה והאותיות הם הכלים ואח"כ כשנשברו הכלים ונפרדו איש מעל פני מתו,)מח)

[47] עץ חיים שער ח' פרק ג'.

האורות נשארו בבחינת תגין על האותיות שהם הכלים. והטעמים, הוא שם מ"ה החדש שיצא אח"כ מאור המצח לתיקון המלכים, כמ"ש בע"ה.

לא [48]ונחזור לעיל, כי הנה ביארנו שהנקודות נחלקים לשלשה חלקים: העליונים על האותיות כמו החולם, ובאמצע כמו השורוק, ותחתונים כמו שאר הנקודות. והנה נקודת החולם הוא ההבל היוצא מן הטבור אשר שם עומד הכתר כנ"ל לפי שהכתר איהו חולם על הת"ת כנודע, כי עיקר חולם בת"ת דא"ק. אמנם נעשה כתר לנקודות, וז"ש בתיקון ה' כי חולם כתר באתוון כנודע. וניקוד שורוק בוא"ו, שנקרא מלאפום, שהוא באמצע הוא ההבל היוצא מן היסוד לאו"א. ונחלק לב' כי הנה נקודת השורק הוא ו', י' באמצע, והנה י' של שורק הוא לאבא הנקרא י' ראשונה של השם והואו של שורוק הוא אל אמא להוציא ולהוליד הו"ק דז"א, וזהו בחינת הואו זו שלוקחת אמא וגם טעם אחר, כי הנקודה שהיא כעין יוד שבשורוק היא יותר עליונה, וממנו יונק אבא דנקודים והואו של השורוק שהוא אות ו', ממנו יונקת אמא דנקודים כנודע, כי נקודות חכמה ואתוון בינה, וז' נקודות תחתונות עם ג' בחינות, שהם: א', נה"י של הכתר וב' אחורים דאו"א הרי הם יוד אלו, שיצאו דרך צפורני הרגלים ואין כוונתינו לומר, שאלו הם הנקודות עצמן רק שמכל אלו הבלים יצא אור אל י' נקודות שיצאו דרך העין כנ"ל, וזכור זה.

לב [49]בתחלת למודי עם מורי ז"ל, היה מעלים ומכסה ומלביש הדברים, לסבת שעדיין לא הייתי יודע התחלת הדברים, על הסדר שביארתי בשערים שעברו, ולכן כשהתחיל לבאר לי אז ענין העתיק יומין, ביאר לי דרוש א', ונכתבהו פה, ולא יכולתי לקשרו עם מה שכתבתי עד עתה, ועם כל זה רצוני לכתבו, ואולי המעיין יוכל לקשר זה עם הנ"ל, כי נראים דברים סותרים את הנ"ל. וזהו ענינו. הנה נודע, כי עשרה נקודים היה בתחלה, וג' הראשונות לא נשברו ונשארו הכלים והאורות, אך הז' נקודות תחתונות נשברו והכלים ירדו אל הבריאה, והאורות נשארו במקומם בעולם האצילות בלתי לבוש כלל. ודע כי הג' הנקודות הראשונות, בין בחינת האורות, ובין בחינת הכלים, מהם נעשה פרצוף עתיק יומין בלבד ואין שם כח אחר מעורב בהם אמנם בז' נקודות תחתונות יש בהם כחות רבים מעורבים בהם כי יש בחינה העליונה בכל נקודה מהז' שהיא מבחינת עתיק, ויש בחינה שניה ג"כ בכל נקודה מהשבעה שהיא של א"א, ויש בחינת של או"א, ויש בחינה תחתונה בהם שהם של זו"ן.

[48]עץ חיים שער ח' פרק ג'.
[49]מבוא שערים שער ג' חלק א' פרק ה'.

לג ונמצא כי מאלו הבחינות שיש בשבעה נקודות תחתונות, משם נעשו הפרצופין: דא"א ודאו"א ודזו"ן, אחר התיקון בין מבחינות האורות בין מבחינת הכלים. ואמנם הבחינות שיש בהם העתיק יומין, מאלו עלו ונתערבו עם הג' נקודות ראשונות, שכולם בחינת עתיק יומין, ומכל בחינות אלו נעשה פרצוף דעתיק ע"ד שנבאר.

לד ונודע כי כל תחתון מתפשט בו העליון להחיותו, ואין התחתון מתפשט בעליון שממנו, ולכן כח העתיק יומין יש בשבעה נקודות תחתונות, ואין כח א"א ואו"א וזו"ן מעורב בג' נקודות ראשונות אשר כולם בחינת עתיק.

לה [50]ואמנם בחינת המלכים ההם, רצה המאציל העליון לברא אותם מתחלה באופן ההוא, שיהיו כוללים בחינת קדושה, אלא שהיא דינים וגבורות ובהם מעורבים השמרים והקליפות. ובכונה גמורה בראם כך כדי שיהיה בעולם שכר ועונש, להפרע מן הרשעים וליתן שכר טוב לצדיקים, ואין זה מקום להאריך בו, אמנם בכוונה גמורה בראם כך, כדי לבטלם ולהמיתם, כדי שיתבררו מהם ניצוצות קדושות ויעלו למעלה, והקליפות המעורבות בהם ישארו למטה. בסוד סגי הזהב ושמרי היין.

לו ודע כי אלו הז' מלכין הם יוד, אלא שהם דוגמת הז' היכלות, שהם עשרה ונקראים בשם ז'. לפי שהיכל העליון כולל ג' היכלות ראשונות, והיכל התחתון כולל ב' היכלות אחרונים. וכן הוא הענין ממש בז' מלכין האלו, כי הם עשרה, ונקראים בשם ז' בלבד. ולהיות המלכים האלה בחינות דינים וגבורות, נמצא שהם כולם בסוד הנקבה, כנודע, כי הנקבה כולה דין.

לז [51]וזה שכתב, ותא חזי רישא שירותא דמהימנותא וכו', בטש נצוצא דקרדנותא. שהוא שורש הדין הגנוז במעוי דאימא. כנזכר באדר"ז וזריק ניצוצין לש"ך עיבר. כי אלו המלכים להיותם דינין וגבורות חזקות נקראים בשם ניצוצי אש שיצאה מבוצינא דקרדנותא. והיה מספרם ש"ך ניצוצין, כל ניצוץ חלוק מחבירו, איש לעברו פנו. וזריקתם היתה עד שירדו למטה מעולם האצילות. ובהיותם שם, בריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר. כי להיותם דינים קשים, היה הפסולת של הקליפה מעורב בהם, וכאשר נזרקו למטה הוברר ונתקנו. והטוב והקדוש שבהם חזרו ליתקן ע"י המלך השמיני הנקרא הדר ועלו למעלה, והפסולת שבהם נעשו ממנו בחינות הקליפות והם נשארו למטה.

[50] שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת פקודי דף
[51] שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת פקודי דף

לח ואמנם יוד נקודות אלו היו זה על גבי זה, ואורך שיעור קומתם היה כמו עתה אורך האצילות ושיעור קומתו, כי עד מקום אשר הגיעו אותם הנקודות עד שם הוא עתה עולם האצילות, ומשם ולמטה עולם הבריאה.[52]

לט ואמנם אור אלו יוד נקודים היה רב מאד, וגם נתוסף בהם אור העליון ולא היה בהם כח לקבל ואז אותם הכלים מתו. פירוש, שירדו למטה, למקום שהוא עתה בריאה, וירידה זו היתה מיתתן. ואמנם אין זה רק בז' נקודות תתאין, כי ג"ר היה כח בכלים שלהם לקבל אור שלהם ולא מתו אך הז' כלים של הז' תתאין הם אשר מתו וירדו במקום שהוא עתה בריאה וזהו מיתתן. ואמנם זמן מיתתן היה, כאשר יצאו בסוד נקודים. כי כאשר יצאו מסוד עקודים, שהוא היותן יחד בכתר נכללים, שמשם יצאו ונחלקו ליוד נקודין אז היה יציאתם, ומתו תכף, כמ"ש באדרא, כהני זיקין, דאכתיש אומנא בפרזלא ונפקי זיקין, ודעכין לאלתר.

מ מעיקרא היו העשר עצמות פשוט והיו כלולים מיוד ולא ניכרת בהם והג"ר שהיו רחמים היו יכולים לקבל אור הא"ס, וכשהיה מגיע אל הז' נקודות היו מתבטלות. ואלו הם המלכים שמתו. לפי שהם דין והאור שבא הוא רחמים לא היו יכולין לקבלו וכיון שלא קבלו החיות מתו. ולכן הוצרך לתקן שיעשו כלים אל הכתר, ועי"כ נתבסם האור, שבא ועובר דרך מסך ועוד שניכרין בו אלו היוד ואלה המלכים הם למטה ממלכות דאצילות ולא נשאר מהם אלא הדר מפני שהיו דכר ונוקבא, והם ת"ת ומלכות.[53]

מא והנה כל אחד מאלו הי"ס ודאי הוא שכל אחד מהם היתה כלולה מכל י"ס אבל הדבר היה בערבוב כאלו נמשיל לך משל א' שהיו כדרך המים והיין והשמן והדבש והחלב וכיוצא בזה, מעורבים יחד ונתונים בכלי אחד והז' תחתונות היו בבחינת דינים והטעם הוא, לפי שאי אפשר לקיום העולם ולהנהגתו זולתי הדינים והקליפות היינו ע"י העבודה בסוד זה לעומת זה. וכמ"ש במשנה, להפרע מן הרשעים וכו' ולתת שכר טוב לצדיקים.[54]

מב ואמנם היה הדין למטה בז' תחתונות אלא שהיה הכל מעורב יחד כנזכר ולהיות כן שלא היה בהם ביו"ד ספירות שום תיקון כלל, לכן כאשר היה אור הא"ס יורד ובוקע בתוכם מלמעלה למטה, היה האור יורד מכתר לחכמה ומחכמה לבינה שהיא הספירה השלישית. אבל בהתפשט האור ההוא העליון, אשר הוא סוד רחמים גמורים, וחסד גמור, ובהגיעו אל הז' תחתונות, אשר הם דינים כנ"ל ומהם דינים מתערין, לא היו יכולים

[52] עץ חיים שער י"א פרק א'.
[53] עץ חיים שער י"א פרק ו'.
[54] שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת פקודי דף

לקבלו, כי הם הפכים זה חסד וזה דין, והיו מתבטלים על ידי אור העליון, ומתו. וכמש"ה וימת בלע וימת חושם וכו'.

מג ואז ירדו אותם הז' מלכים התחתונים למטה בעולם הבריאה, תחת מקום המלכות דאצילות לגמרי ונשאר מקומם פנוי תחת ספירת הבינה. ובאותו החלל אשר בין ספירת הבינה ובין ז' מלכים האלו יצאו עוד ז' ספירות אחרות כלולות יחד בציור אדם כלול זכר ונקבה, והוא סוד זו"ן והוא נקרא מלך השמיני, אשר שמו הדר ושם אשתו מהיטבאל, כי הדר הוא ז"א ומהיטבאל הוא נוקבא.

מד [55]הנה כשתמנה השם מן ע"ב יהיה כל בחינת ע"ב י' מן הויה, וס"ג אות ה' ראשונה של הוי"ה. ומ"ה אות ו', וב"ן אות ה' אחרונה. וכשנמנה השם מן בחינת ס"ג לבדו יהיה הטעמים של ס"ג אות י', והנקודות אות ה' ראשונה ותגין אות ו', ואותיות ה' אחרונה. וכאשר נחלק גם את הטעמים תהיה אות יוד באזן, ואות ה' ראשונה בחוטם ואות ו' בפה. ואות ה' אחרונה בעינים הרי כי העין יש לו בחינת ה' אחרונה וה' ראשונה.

מה וז"ס מ"ש בתיקונים, אני ישנה נגד ה' אחרונה, כי בביטול אור הנקודים אני ישנה בסוד השינה גם אני ישנה אותיות שניה, כי חכמה הוא ה"ר והיא שניה לכתר. כי נודע שהטעמים הם כתר, והנקודות הם חכמה והתגין הם בינה, ואותיות ז' תחתונות. נמצא, כי העין היא בחינת חכמה, שהם הנקודות וזה הטעם שחכמי העדה נקראו עיני העדה. כמ"ש והיה אם מעיני העדה וגו'.

מו ובאלו הנקודות הם בחינת המלכים שמלכו בארץ אדום שמתו, כמ"ש בע"ה. וז"ס והארץ היתה תהו ובהו, כי הארץ היא ה' אחרונה, שהוא בחינת העין כנ"ל. והיא אשר היתה תהו ובהו, שהוא ענין מיתת המלכים, עד שבא התיקון שלהם, ואז נאמר, יהי אור ויהי אור. וזהו פקח עיניך וראה שוממותינו.

מז ולהבין פסוק זה נבאר מציאות הענין ונאמר, כי הנה הנקודות הם ט', שהם: קמץ פתח צירי סגול שבא חולם שורק חירק קיבוץ. אמנם ג"כ יש בהם בחינות עליונות שהם ניקוד חולם ואמצע כגון שורק וכל השאר הם תחתונים שמקומם הם תחת האותיות ואח"כ יתבאר כל זה בע"ה.

מח והנה כל הז' אחרונות של הנקודות הם צורת יודי"ן חוץ מב' נקודות הראשונות שהם קמץ פתח שהם ב' ווי"ן ויו"ד. והענין כי כאשר נמנה כל היודי"ן שיש בז' נקודות אלו, הם י"ג יודי"ן גימטריא ק"ל, כמנין עי"ן, להורות כי מן העין יצאו הנקודות, ונשאר קמץ

[55]עץ חיים שער ח' פרק א'.

פתח שהם י' וב' ווי"ן, שהם גימטריא כ"ב והוא סוד כ"ב אותיות, שמהם נעשו הכלים של הנקודים.

מט וא"ת למה נרשמו ונרמזו הכלים בב' נקודות הראשונות שבכולם והמעולות. אמנם הענין הוא, כי מאלו ב' נקודות הראשונות, שהם כתר חכמה של הנקודות כנודע, מהם נעשו כלים אל השאר, והם אשר הולידו והוציאו כלים לספירות אשר תחתיהן. עוד טעם ב' לפי שנודע כי הז' נקודות תחתונות הם ז' מלכים שמתו, אבל הראשונים לא מתו. ונודע כי בחי המיתה הוא שבירת הכלי לכן הז' נקודות אחרות נשארו בלא כלי, רק אור לבדו, שהוא בחינות הנקודות. אבל הראשונים שלא מתו, ונשארו עם הכלים שלהם, הנה האורות נעלמים ומתלבשים תוך הכלים, ונקרא ע"ש הכלים, שהם הכ"ב אורות הרמוזין בקמץ ופתח כנזכר.

נ והנה הקמץ מורה על הכתר כנודע, והכתר הוא טעמים, והפתח מורה על החכמה והם הנקודות, ולכן נקראים ב' נקודות אלו, קמץ ופתח, כי הם מורים על ענין הנ"ל. והוא, שכל זמן שעדיין לא יצאו רק הטעמים דס"ג, שהם בחי' אורות אח"פ עדיין היו האורות סתומים וקמוצים וכשבאו בחי' הנקודות שהם חכמה שהוא פתח, והוא בחי' העין כנ"ל, אז הם נפתחו בפתיחו דעיינין כנזכר בתיקונים וזהו ענין נקודות פתח. אבל בתחלה בבחינות הטעמים, שהם כתר הוא קמץ, כי האורות היו קמוצים וסתומים.

נא ונחזור לענין הפסוק פקח עיניך. כי כאשר בא בחי' העי"ן, שהם הנקודות אז נאמר פקח עיניך, שאז הוי בפתיחו דעיינין. והנה כבר נתבאר כי כל בחינות האלו הם בשם ס"ג, ושם זה רומז לבינה, שהוא גבורה עלאה דבה תליין הדינין, לכן בזו הבחי' של ס"ג, היה ענין ביטול המלכים. גם בפרטות ס"ג עצמו יש בו בחי' הטעמים, שגם הם נקראים ע"ב, עם היותם בס"ג, אבל הנקודות דס"ג הם עיקריות דס"ג עצמו, שהם ס"ג דס"ג ושם היה ביטול ומיתה. וז"ש הכל ס"ג יחדיו. כי בשם ס"ג היה כל הביטול. וס"ג עצמו מורה ע"ז שהוא מלשון נסוגו אחור, שהוא ביטול המלכים.

נב והנה העין נקרא ג"כ ע"ש ס"ג, כמו אח"פ הנ"ל, והוא בענין זה כי הלא כאשר היה ג' בחי' הנ"ל, שהם אח"פ, שהם הטעמים, היה שם ס"ג שלהם בחי' הוי"ה שהוא ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. אמנם בעין, שהוא בחי' הנקודות, הוא ס"ג של ג"פ אהי"ה, שהוא בגימטריא ס"ג ג"כ. וזהו ס"ג אשר בעין.

נג והנה כל אהיה מאלו הג', לוקח כל בחי' כ"ב אתוון, הנרמזים בקמץ פתח כדי לעשות מהם כלים, ע"י הסתכלות העין בהם, וא"כ כל שם אהי"ה מהם כולל כל בחי' כ"ב

אותיות. ונמצאו ג' שמות אהי"ה, עם ג"פ כ"ב אותיות, ע"ה, עולה ק"ל בגימטריא עי"ן, הרי איך שם ס"ג רומז ג"כ בעין.

נד וזהו פקח עיניך וראה כי באח"פ יש ג"פ ס"ג, בגימטריא פקחע"ה, ואחריהם בא בחי' עינים וזהו פקח עיניך, כי' ג' אהי"ה אלו שבעינים, הם בחי' אהי"ה ביודין, גימטריא קס"א מנין עיניך ע"ה. וזה וראה שוממותינו, כי כאן היה שממון גדול וביטול המלכים..

הסתכלות פנימית

פרק א

צריכים לדעת, שעולם הנקודים הוא השורש הראשון שעולמות אבי"ע נמשכים ממנו, כי כאן נתקן והושרש ענין השיתוף דמדת הרחמים בדין, בבחינת התחלה ראשונה. שהוא סוד עשרה מאמרות שהעולם נברא בהם. שפירושם עשרה כלים להתלבשות האור העליון. כמו שכבר הארכנו בזה לעיל באו"פ בתחלת חלק ד'. אבל בג' פרצופי א"ק הקודמים לא היו שם אלא בבחינת מאמר אחד, שפירושו, שאור העליון התלבש רק בכלי אחד, הנקרא מלכות, אבל הט"ס הקודמות להמלכות, היו נקיים לגמרי מבחינת כלי.ולפיכך צריכים להבין היטב השתלשלות הענינים המובאים בדברי הרב שבחלק זה. ואיך הם באים ומתקשרים בדרך סבה ומסובב, מג' פרצופים הקודמים. ונבאר מתחלה סדר האצילות של פרצוף הנקודים הזה, מהפרצוף העליון שלו הנקרא ס"ג דא"ק.

כבר נתבאר אשר הגורם העיקרי להתהוות כל פרצוף חדש, הוא ענין הביטוש דאו"מ ואו"פ זה בזה, כי זה המסך, והאו"ח שהוא מעלה, הממשיך ומלביש האו"פ של הפרצוף, הנה במדה כזו שהוא מלביש וממשיך את האו"פ נמצא מדחה מן הפרצוף את אור המקיף השייך להפרצוף. כנ"ל (דף רי"ג (אות ד' באו"פ סעיף ז'). והביטוש הזה של האו"מ מזכך את המסך מעביותו עד שמעלהו לשורשו דהיינו שמזכך אותו לגמרי מבחינת העביות דגוף עד שמשתוה להמלכות של ראש דאותו הפרצוף, שזה נבחן שהמסך עלה ונכלל בהמסך שבמלכות דראש, בהזווג ממטה למעלה אשר שם, ואז מתחדש המסך דגוף בעביות חדשה, המעלה קומה חדשה דע"ס בראש תוך סוף, וקומה חדשה הזו נבחן לפרצוף חדש ובן אל הפרצוף הקודם, שבו נעשה דבר ההזדככות והזווג החדש. כנ"ל (בחלק ג' בתשובה ר"י עש"ה). ואותו האור של פרצוף החדש הנולד, הוא בחינת חלק מאור המקיף של פרצוף העליון. כי אין האו"מ מתגלה רק ע"י אצילות פרצופים ונשמות של התחתונים. בסוד דחז"ל, אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. שפירושו כל אוצר הנשמות הכלולים באו"מ העליון הכולל. וז"ס הביטוש דאו"מ

באו"פ, כי זה כל אורח גילויו. כמבואר.

והנך מוצא, שהמסך דגוף שהוא המסך דטבור, הוא עיקר הפועל האצילות דתחתון. כי הוא העולה להתכלל בזווג עליון של ראש, והוא המעלה את הרשימות של הע"ס הנשארות אחר הסתלקות האורות של הגוף דעליון, אל המאציל, שהיא המלכות דראש. כמ"ש בחלק ד' בתשובה ר"י הנ"ל באורך, עש"ה. וטעם הדבר, כי בהקדושה נמצאים תמיד ההעלמה והגילוי עולים כאחד, ובכל מקום שאתה מוצא העלמה תדע ששם הוא מקום הגילוי ג"כ, שהם נאחזים זה בזה, כדמיון הפתילה והאור בהנר. וכל כיסוי והעלם הוא ההכנה היחידה, לבחינת הגילוי שלה, באופן, שלולא אותה ההעלמה, לא היה שום מציאות להגילוי ההוא, כמו שאין מציאות לאור הנר זולת הפתילה.

וכבר ידעת, שהמסך דטבור הזה, במציאותו הראשונה דהיינו בפרצוף הא' דא"ק, היה הגורם היחיד למציאות החושך וחלל הפנוי בהעולמות, וכל ההפרש מעולם הא"ס ב"ה שמילא את כל המציאות לבין פרצוף הא"ק, שהוא רק בחינת קו דק של אור, נתהווה בסבת מסך דטבור הזה, שעכב על אור העליון ולא נתנו להתפשט ולמלאות את כל המציאות כדרכו, ועשה סוף וסיום על אור העליון בנקודה האמצעית, כמ"ש כל זה בחלקים הקודמים באורך. ואע"פ שענין העיכוב והכאה על אור העליון עשה המסך בהמלכות דראש, אמנם נודע שהמסך דראש אינו מעכב לאור העליון. אלא בבחינת "כח" לבד, משום שגם בחינת הלבשה אינו נוהג כלל בראש, ומכ"ש עיכוב על הלבשה, אלא כל הנרשם בבחי' "כח" יוצא ומתגלה בהגוף ב "פועל" ובחינת ההלבשה שעשה באו"ח דראש, דהיינו על ט"ס הראשונות מתגלה בט"ס ראשונות דגוף, שמקומם מכונה, מפה עד הטבור והעיכוב ודחיה שעשה בראש, מתגלה בהמלכות דגוף, שמקומה מכונה מטבור עד סיום רגלים, באופן שמסיום רגלים ולמטה, נעשה חושך גמור, כי כבר נפסק שם הקו אור שנמשך מא"ס ב"ה. ונודע, שנקודת הסיום הזה, היה אז בבחינת עוה"ז, דהיינו כדור ארצנו ממש, בסוד הכתוב ועמדו רגליו על הר הזיתים.

והנה נתבאר, אשר כל בחינת הדין שישנו בהמציאות, צרור וחתום במסך דטבור במציאותו הא', שהוא פרצוף הראשון דא"ק, ולפיכך, נעשה שם ביטוש חזק בין או"מ לאו"פ, כי האו"פ שנתלבש בעקודים דפרצוף הזה, היה קטן מאד בערך אור העליון הנשאר מחוץ, שהוא כל האור הקודם שהיה ממלא כל המציאות, הנקרא אור מקיף כלפי הפרצוף ההוא, ומקום של הבטישא היה בהמסך דטבור, כי לולא המסך ההוא, היה אור המקיף בא בפנימיות המציאות כמקודם לכן. וזה גרם הזדככות המסך והסתלקות האורות של העקודים דפרצוף הא' דא"ק שנקרא פרצוף גלגלתא. והמסך עם

כל הרשימות שנשארו מהע"ס, עלו ונתכללו בזווג המלכות דראש, דפרצוף הזה. מלבד בחינה אחרונה שאינה מנחת רשימו, כנודע.

והנה הזווג נעשה שם על הרשימו דבחינה העליונה, הכלולה בהמסך, שהוא הרשימו דבחי"ג, כי הרשימו דבחי"ד נעלמה להיותה בחינה אחרונה, וע"כ נעשה שם הזווג על בחי"ג ויצא קומת חכמה, מכח עלית המלכות בחוטם, מחמת שנתכללה עם המסך דטבור הכלול רק מבחי"ג. כנודע. כנ"ל בחלק ג' בתשובה אות ר"י ע"ש. ונתבאר שם שאחר שהוכר העביות שבהרשימות דמסך דטבור שהם באים מעביות דגוף, נמצאים תיכף שיורדים מהראש לגוף, והוא לבחי"ג של הגוף, המכונה חזה, שמחזה ולמעלה מוציא ע"י זווג עם אור העליון, ע"ס דראש, עד הפה דפרצוף העליון, ומחזה ולמטה מתפשט בע"ס דתוך וסוף של הגוף, המסתיימים במקום הטבור של העליון, כי אינו יכול להתפשט למטה מטבור, להיותו חסר בחי"ד, ולמטה מטבור הוא מקום דבחי"ד.

והנך מוצא, אשר מסך דטבור הזה שהפריע לאור מקיף דפרצוף הא' דא"ק, ולא נתנו להתפשט מטבור ולמטה כנ"ל, הנה מכח הביטוש שהאו"מ עשה בו, נתכשר עתה להמשיך ולהלביש פרצוף שלם ברת"ס. הרי שדוקא כח ההעלמה נתהפך ונעשה לבחינת כח של גילוי. ועוד לא נסתיים בזה, אלא גם המסך דטבור של פרצוף ב' דא"ק הזה, מזדכך ג"כ מכח הביטוש דאו"מ בו, עד שעולה ומתכלל בהזווג של ראש דאותו פרצוף, וגם הוא מתחדש שם, בבחינת עביות חדשה דבחי"ב, כי גם כאן נעלמה הבחי' אחרונה שהיא בחי"ג ולא הניחה ממנה רשימו, כנ"ל. ואחר שהוכר עביות הגוף שבהמסך, נמצא יורד למקום בחי"ב דגוף, שהוא בערך בחינת החזה דהעליון שלו, כי הטבור דפרצוף ע"ב הזה, הוא בחי"ג, כנ"ל, שבפרצוף הב' דא"ק כבר אין שם כלל הבחי"ד, וע"כ נמצא החזה שהיא בחי"ב שלו. וע"כ יורדת הקומה החדשה, אשר נאצלה ממנו, אל מקום החזה שלו. ומחזה ולמעלה, מוציאה ע"ס דראש, ומחזה ולמטה, ע"ס דגוף בתוך סוף. וזה הפרצוף הוא פרצוף הג' דא"ק, הנקרא ס"ג דא"ק. והרי שוב אותו הדבר, אשר כח ההעלמה נתהפך ונעשה לכח של גילוי. כי המסך דטבור אשר הפריע לאו"מ דפרצוף ע"ב, ולא נתנו להתפשט אף משהו למטה ממנו, הנה עתה התחדש והתפשט לפרצוף שלם ברת"ס.

אמנם ענין מסך דטבור אין הכוונה על נקודת הטבור בלבד, אלא על כל הע"ס דסיום שבו, ונקודת הטבור היא רק כח הסיום על כתר חכמה בינה לבד, שלאחריה יש עוד ב' נקודות: נקודת היסוד, ונקודת סיום רגלין. שכח הסיום על הז"א הוא בנקודת היסוד. וכח הסיום על המלכות הוא בנקודת סיום רגלין. וכולם כלולים במסך דטבור. וזכור

זה. כי כל זה דמקום המכונה מטבור עד סיום רגלין, הוא רק ספירה אחת התחתונה של הגוף, הנק' מלכות. אשר עליה היה הצמצום ראשון, ובה נתתקן מציאות המסך, המעכב ודוחה את אור עליון מלהתלבש בתוכה, ומתוך שאור העליון כולל, ע"ס, ע"כ גם המסך שבהמלכות הזו, כולל ג"כ עשרה כחות הסיום לעשר הספירות אלו. וההמשך של העשרה כחות הסיום הללו, מכונה מטבור ולמטה. ובזה תבין שכל ענין הביטוש דאו"מ באו"פ הנ"ל, ההולך ומרחיב את הגבול של המסך דטבור ע"ד שנתבאר לעיל, כל זה אמור כלפי אותו מקום שמטבור ולמטה.

ולפי"ז צריכים אמנם להבין, המובא בכ"מ, שמקום מ"ה וב"ן הוא מטבור ולמטה של הפרצוף. וכן ענין חמשת הספירות תנהי"מ של הפרצוף, שמקומם הוא מטבור ולמטה דכל פרצוף. ולפי הנ"ל הרי אין שם רק ספירה אחת לבד, שהיא ספירת המלכות.

והענין הוא, כי כבר כייל לן הרב בכ"מ, אשר אין מלכות בלי נה"י. בסו"ה ג' עדרי צאן רובצים עליה. וטעם הדבר, כי נתבאר לעיל (דף של"ו ד"ה ועתה, עיי"ש). אשר ג' הספירות: הוד יסוד מלכות, הם כולם רק התפשטות הכלי מלכות לבד, הרי שבכלי מלכות עצמה יש ג' ספירות הי"מ. גם נודע שבבחינת האחורים נחשבים הנצח והוד לספירה אחת, וכלולים זה בזה בלי הפרש והכר ביניהם, כמ"ש זה במקומו. ונחשבים ע"כ, כל אלו ד' הספירות: נהי"מ, לספירת המלכות בלבד. אלא כשמגיע אליהם האור מבחינת הפנים, מתחלק אז הנצח מן ההוד, וניכר גודל מעלתו על ההוד, ונחשבים אז לב' ספירות נבדלות. ואפילו אז, כיון שד' הספירות נתחברו פעם, שוב אינן מתפרדות, אלא שנבחן אז, שהנצח כולל ד' הספירות נהי"מ מבחינת הימין, וההוד כולל ד' הספירות נהי"מ מבחי' השמאל. כמ"ש כל זה במקומו. והנך רואה איך שיש תמיד בהמלכות ד' ספירות נצח הוד יסוד ומלכות. ולפיכך תדע, אע"פ שבאמת כל המקום הזה שמטבור ולמטה דא"ק, הוא רק ספירת המלכות לבדה, כנ"ל, עם כל זה, יש שם ד' הספירות נהי"מ. ועדיין צריכים לבאר ענין מ"ה וב"ן, הנמצאים תמיד מטבור ולמטה. וזה ענין אחר לגמרי, כי אינו בערכי הספירות דה' הבחינות דאור ישר, שאז נבחן המקום שמטבור ולמטה לד' הספירות נהי"מ, כנ"ל. אלא הוא ע"פ ערכי שיעור קומה. דה"פ: גלגלתא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. ותדע שמצד שיעור קומה נחשבים מ"ה וב"ן לקומה אחת, היוצאת ע"י זווג דהכאה במסך שעביותו הוא מבחי"א, שממשיך רק קומת ז"א בלבד, כנודע. והטעם הוא, כי אין כאן אלא ד' בחינות של עביות בהמסך, שעל מסך דבחי"ד יוצא קומת הכתר וכו' ועל מסך דבחי"א קומת הז"א, אבל על מסך שכבר מזוכך כמו בחינת הכתר, שממנו צריך לצאת קומת המלכות, הנה שם אינו נוהג הכאה בינו לאור העליון, באופן שיתפשט ממנו

קומת פרצוף, בראש תוך וסוף, כי אינו בשינוי צורה מאור העליון, וע"כ אין זווג דהכאה נוהג רק עד מדת עביות דבחי"א לבד. ולא עוד אלא אפילו הבחי"א נבחנת לעביות קלוש מאד, וגם במסך דבחי"א מכונה זווג דהכאה בשם הסתכלות דק, שאין ממנו התפשטות פרצוף בבחינת רת"ס. (כנ"ל, בדברי הרב ח"ג פי"א אות ו' עש"ה באו"פ). וזה הפרצוף מ"ה וב"ן שיצא על מסך דבחי"א, היה זה רק על ידי תיקון מיוחד, דהיינו ע"י עלית ה"ת בעינים שנתחברו שם ב' ההין יחדיו: ה"ר עם ה' אחרונה כמ"ש הרב (בחלק זה דף תל"ד בסוף אות מ"ד. ע"ש). ושיתוף עביות זו עם הבחי"א, גרם לזווג דהכאה המספיק להוצאת פרצוף ברת"ס הנקרא מ"ה וב"ן. אמנם בלי השיתוף עם ה' אחרונה, גם הבחי"א אינה ראויה לזווג מספיק על יציאת פרצוף.

והנה נתבאר שכל הגורם ליציאת הקומה דבחי"א, הנק' מ"ה וב"ן, הוא ה' אחרונה, דהיינו המלכות דא"ק, ונמצא שב' פרצופין מיוחסים לה' אחרונה, שהיא בחי"ד: הא' הוא פרצוף גלגלתא דא"ק, שקומתו הוא עד הכתר. והב' הוא פרצוף הנקודים דא"ק, שהם מ"ה וב"ן דא"ק, שקומתו עד הז"א, שיצא בסבת עלית ה"ת, שהיא בחי"ד, לנקבי העינים, כנ"ל. ומה שהבחי"ד לא הוציא כאן קומת כתר, כמו בפרצוף גלגלתא דא"ק יתבאר לקמן.

והנך מוצא שע"י הביטוש דאו"מ באו"פ נמצא כח הצמצום אשר בהמסך דטבור של הפרצוף גלגלתא, שהולך ומתרחב, כנ"ל אות ד' כאן. כי אחר שנזדכך לבחי"ג, נתפשט ממנו רת"ס של פרצוף הב' דא"ק שנק' ע"ב. ואחר שנזדכך לבחי"ב, נתפשט ממנו פרצוף ג' הנק' פרצוף ס"ג ברת"ס. ואחר שנזדכך לבחי"א נתפשט ממנו פרצוף הנקודים, שנק' מ"ה וב"ן דא"ק.

אלא שצריכים להבין היטב, מאחר שכבר נזדכך המסך לבחי"א, דהיינו מדת עביות שיש בכלי דחכמה כנודע, א"כ איך יצוייר עוד שישתתף כאן הבחי"ד, במדת עביותה, שעל ידי שניהם תצא הקומה דמ"ה וב"ן, כנ"ל. ועוד אם באמת נתחברה כאן הבחי"ד עם הבחי"א, א"כ היה צריך לצאת על הזווג הזה, פרצוף בקומת הכתר, כמו הפרצוף דגלגלתא דא"ק, ולמה לא יצא כאן רק קומת ז"א, דהיינו כשיעור קומת בחי"א, ולא קומת בחי"ד.

והענין הוא כי נודע שאין ענין הזדככות נוהג בכלים. וע"כ, אע"פ שנזדכך המסך דבחי"ד ששמש בפרצוף גלגלתא דא"ק, בעת שהאציל את הע"ב, עכ"ז בכלים עצמם לא נעשה משום זה שום שינוי, והעביות דבחי"ד נשאר בהם כמתחלה, מטרם הזדככות המסך. אלא שלא היה נגלה מהם שום פעולה, אחר שהאור נסתלק מהם, כי כלי בלי אור

הוא כגוף בלי נשמה. ולפיכך אחר שהנקודות דפרצוף ס"ג התפשטו והאירו מטבור עד סיום רגלין דפרצוף גלגלתא דא"ק, כמ"ש באורך לעיל דף ש"צ ד"ה אבל. הנה מחמת הארת הס"ג הזאת, חזרה העביות דבחי"ד, אשר בהכלים דמטבור ולמטה דא"ק, לתחיה כמתחלה. ואז התערבה העביות של בחי"ד אשר בהכלים שמטבור ולמטה דא"ק, בהמסך שבכלים של הנקודות דס"ג, כי בעת עלית המסך להמאציל נמצא נכלל בכל הרשימות שבהספירות שהאורות נסתלקו משם. כנ"ל (ח"ד פ"ד באו"פ סעיף נ'). וע"כ, כמו שהוא נכלל מרשימות דספירות דס"ג שהם בחי"ב, נכלל ג"כ מרשימות שבכלים דמטבור ולמטה, שהם בחי"ד והעלה אותם ב' הבחינות יחד אל המאציל, שהוא המלכות דראש הס"ג, כנודע.

וכבר ידעת, שהמסך הזה כלול רק מעביות דבחי"א לבד, משום שבחי"ב, היא בחינה אחרונה שבכאן שאינה משאירה רשימו אחריה, רק מבחינת התלבשות לבד, ונמצא המסך כלול מב' רשימות שנשארו אחר הסתלקות האורות מהספירות דס"ג, שהם בחי"ב דהתלבשות, ובחי"א דהמשכה, המכונים זכר ונקבה. כנודע. ולפיכך גם המלכות דראש עלתה אל הבחי"א של ראש, דהיינו לפי מדת העביות הכלולה בהרשימו שנשאר בהמסך, שהיא בחי"א. כמ"ש הרב לעיל בפרצוף ע"ב (דף רצ"ה בסוף אות ו'. ובאו"פ שם ד"ה הם נשארים). אמנם גם הרשימו דבחי"ד כלולה בהמסך, שנשאר בהכלים שלמטה מטבור דגלגלתא דא"ק, אחר הסתלקות הנקודות דס"ג מתוכם, כמ"ש לעיל. וע"כ כיון שעיקרו של המסך הוא בחי"א, והבחי"ד היא רק טפלה אליו, ואיננה כלל מבחינתו, לכן נמשכה עמו לנקבי העינים, שהיא בחי"א של ראש. וע"כ לא נעשה הזווג בהעביות דבחי"ד הממשיך קומת כתר, אלא רק על בחי"א הממשיך קומת ז"א.

ועם כל המתבאר עד הנה תבין כי עיקר כל התיקונים תלוים במ"ה וב"ן, שמקום עמידתם מטבור ולמטה דכל פרצוף, כי שם מקום הדין והחסרון שבכל פרצוף, כמו במטבור דפרצוף הראשון דא"ק, כנ"ל באות א' וב', כן בכל הפרצופין, עד סוף עשיה. וכל פרצוף תחתון לא בא אלא למלאות ולהשלים מקום חסרון זה שבהעליון, מחמת כח הדחיה והעיכוב המצוי במסך הטבור ההוא, על אור העליון, וכמ"ש לעיל, אשר כל תחתון מגלה חלק מאור הזה שנדחה מחמת המסך דטבור דעליון. באופן, שכל שמתרבה הפרצופין ונשמות, כן הולך ומתרחב הגבול הזה שמטבור ולמטה ונעשה מוכשר לקבלת אור העליון, עד שיתגלה או"מ הכולל הנק' או"מ דא"ס, ואז יהיה גמר התיקון. ולפיכך עיקר כל התיקונים תלוים רק בהפרצופים מ"ה וב"ן שמקום עמידתם הוא מטבור ולמטה. וזכור זה כי הוא ידיעה יסודית בכל הקף החכמה.

והנה עולם הנקודים הזה שהרב עוסק בו כאן הוא מ"ה וב"ן הראשון שנתגלה בהעולמות, ונקרא בשם ב"ן לבד, והטעם כי לא נשתייר ממנו לבא בהעולמות אבי"ע, רק בחינת הנקבה לבדה, הנק' ב"ן. כי הזכר הממשיך המוחין, דהיינו הג"ר, נקרא בשם מ"ה, והנקבה המקבלת המוחין נק' בשם ב"ן.

ועתה נבא לעצם דברי הרב, ותחלה נבאר ענין הכלים של פרצוף הנקודים. והנה הרב אומר (דף ת"ח אות י"ט) שהכלים יצאו ע"י הסתכלות עינים באח"פ, ויש להבין למה נשתנה יציאת כלים דנקודים משאר הפרצופים כי נודע, שהמלכות של ראש מתפשטת מינה ובה, לעשרה כלים מלמעלה למטה, בכל אותו הכמות שהאו"ח שלה, הלבישה להע"ס דראש. ולפי זה גם כאן היתה המלכות דעינים צריכה להתפשט בסוד כלים מנקבי עינים ולמטה, בזה השיעור שהלבישה מנקבי העינים ולמעלה. וא"כ היה צריך להיות ההסתכלות, בנקבי העינים, ולא באח"פ.

אמנם ענין עמוק יש כאן, כי נתבאר לעיל באות ז', שאע"פ שהה"ת שהיא הבחי"ד עלתה לנקבי העינים, שהיא בחי"א, עכ"ז לא נעשה הזווג על בחי"ד, אלא על הרשימו דבחי"ב דהתלבשות, המכונה אזן, שהוא בחינת הזכר, ועל הרשימו דבחי"א דהמשכה הנק' חוטם פה. כמ"ש באורך לעיל (באו"פ דף תל"ג ד"ה אות יוד באזן). ונמצא משום זה, שהכלים דנקודים אין בהם מבחינת ה"ת דהיינו בחי"ד, ולא כלום, כי הה"ת נשארה בנקבי העינים, ולא נמשך מבחינתה למטה.

ואין להקשות לפי זה, איך נתחלקו גם הג"ר דנקודים לב' ראשים: לגו"ע שהוא הכתר, ולאח"פ שהם חו"ב, כנודע, אשר ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ. כנ"ל. אמנם צריכים לזכור שאחר שהרשימות שעלו לזווג לנקבי העינים דראש ס"ג נתכללו בהזווג של ראש, ונתחדש בהם עביותם, הנה תכף יורדים משם למקומם המותאם להם בהגוף, שהוא הטבור, ושוב יורד אור העליון על המסך, ורשימותיו, בזווג דהכאה, ומוציא מטבור ולמעלה ע"ס דראש, ומטבור ולמטה ע"ס דגוף, כמו בכל הפרצופין. וע"כ נמצא שוב ה"ת כלולה בהמסך שבמקום הטבור, ולכן שוב ירדו האח"פ לחוץ, כמו בראש, וע"ד זה בג"ר דנקודים עצמם, אחר שמתחלקים לגו"ע ואח"פ, נמצא שוב ה"ת בעינים. אלא מעינים ולמטה אין ה"ת מתפשטת כלום, כנ"ל, משום שההסתכלות שה"ס הזווג, אינה נעשה בבחי"ד דהיינו בה"ת, אלא בבחי"ב ובחי"א שהם אח"פ. כנ"ל. והנה נתבאר, שהכלים דנקודים הם רק מבחי"ב ובחי"א, ואין בהם מבחי"ד כלום, אע"פ שהמלכות דראש כלולה מן ה"ת, כמבואר.

וע"פ זה תבין, דענין השיתוף של מדת הרחמים בדין, שהם החיבור דב' ההין: ה"ר, וה"ת.

הנה שיתוף הזה נשאר קבוע וקיים בנקבי העינים, ולא בבחינת האח"פ, שיצאו לחוץ, כי באח"פ שיצאו לחוץ, אין שם אלא בחינת ו ' שה"ס המסך דה' ראשונה לבד, כי בחי' ה' תתאה לא נמשכה אליהם מנקבי העינים, כנ"ל. וזכור זה.

ועל פי זה, נבין ענין ב' מיני נה"י. שהאירו בחו"ב דנקודים. שהם: נה"י דכתר, (כמ"ש הרב בע"ח ש"ט פ"א ובשער י"א פ"ח. ויובא בחלק ז'). ונה"י דא"ק, דהיינו יסוד דא"ק. (כנ"ל דף ת"ו אות ט"ז). גם ענין דעת עליון שבג"ר דנקודים (כנ"ל דף תי"ט אות כ"ו). וענין דעת תחתון שהוא ראש הז"ת ומלך ראשון דנקודים שיובא להלן בחלק ז'.

וכדי להבין זה צריכים לידע ידיעה יסודית בענין יציאת ז"ס תחתונות, מכח החיבור דה"ת בנקבי עינים. ותדע, שה"ת זו עשתה ד' פסיעות, עד שבאה למקומה בז"ת של הנקודים. כי תחלה באה לנקבי העינים, בסוד חולם, דהיינו אחר ירידתה מן התכללות שלה בהראש דס"ג אל מקומה בהטבור דא"ק, ונעשה הסתכלות הא' על מסך הכפול שלה, ויצאו ע"ס מטבור ולמעלה עד החזה, הנקרא ראש הא', או ישסו"ת, ובמקום הזה נבחנת הה"ת שבהמסך לבחינת חולם שממעל לאותיות יה"ו, הנק' ג"ר דנקודים. וזה פסיעה הא'. ואח"ז נתפשטה מהטבור ולמטה, לבחינת גוף מבחינת אח"פ היוצאים לחוץ מהראש. שהאח"פ האלו הם הג"ר דנקודים. ונודע, שהם נבחנים ג"כ לבחינת ראש בערך עצמם, בע"ס שלמות, הנחלקים ג"כ לגלגלתא ועינים ואח"פ, (כנ"ל דף תל"ו ד"ה והנה) שגו"ע הוא הכתר דנקודים, ואח"פ הם החו"ב דנקודים. ושוב באה הה"ת בנקבי העינים דהיינו בהמסך דכלי דכתר, המכונה יסוד דכתר, או נה"י דכתר, כי מקום הזווג נק' יסוד או נה"י. וכאן הה"ת מכונה בשם נקודת הקמץ: שה"ס רקיע וניצוץ או קו ונקודה מתחתיה. וזהו הפסיעה הב'.

וכאן הוא עיקר ההבחן, שה"ת היא למעלה בעינים, ויה"ו הם למטה באח"פ. שזה יורה, שאין באח"פ הללו כלום מבחינת ה"ת המחוברת בנקבי העינים, משום שסוד הזווג וההסתכלות לא נעשה אלא בבחינת אח"פ, שהם בחי' ה"ר לבד. באופן שרק הכתר לבדו הוא הנושא בתוכו את הה"ת, אבל החו"ב הם נקיים מה"ת.

וההפרש מבחינת החולם לבחינת הקמץ הוא, כי נקודת החולם, שהיא הה"ת הכלולה במסך דראש הא', העומדת במקום הטבור כנ"ל, הנה היא נשארת שם קבועה בתמידית, ואינה זזה משם, משום שראש הא' אינה נחשב כלל לבחי' נקודים. (כנ"ל דף ת"ט ד"ה ג"ר). אבל נקודת הקמץ, שהיא בחינת ה"ת הכלולה בכתר של נקודים, הנה בה נוהג ענין עליה וירידה, כי בעת הזווג דע"ב וס"ג, נמצאת הה"ת הזו שיורדת מנקבי העינים למקום הפה, דהיינו מתחת לאותיות יה"ו, אשר אז שבים החו"ב דנקודים לבחינת ראש.

כי אלו החו"ב דנקודים לא נדחו מן הראש לבחינת גוף, אלא בסבת ה"ת אשר באה בנקבי העינים דהיינו בנה"י דכתר, שהיתה שם כדוגמת החולם שממעל לאותיות יה"ו, וע"כ יצאו האותיות יה"ו שהם חו"ב דנקודים, לבחינת גוף, אבל עתה שה"ת ירדה משם ובאה למטה מאותיות יה"ו, דהיינו בסוד נקודת קמץ שדרכה לבא מתחת לאותיות, הנה שוב חוזרים החו"ב ומתחברים אל הכתר לבחינת ראש.

ועניין זה מכונה שנצח הוד יסוד דכתר נתלבשו בתוך החכמה ובינה, ונעשה להם למוחין, כלומר, שהשיב אותם לבחינת ג"ר וראש. כי בעת שנה"י דכתר היו ממעל להם, הנה אז נדחו מהראש ונעשו לבחינת גוף, אבל עתה שנה"י דכתר נתארכו וה"ת שבהם ירדה מתחת לאותיות שלהם, חזרו והשיגו בחינת הג"ר. וע"כ מכונה זה בשם התלבשות למוחין. וזהו פסיעה ג', של הה"ת. כי ירדה מתחת לאותיות.

ובזה תבין המובא תמיד מדברי הרב אשר יסוד דעליון, הוא דעת להתחתון, כי כאן הושרש ענין הזה. כי בעת שנה"י דכתר הם למעלה מחו"ב, כדוגמת חולם שממעל לאותיות, הנה יה"ו אלו דחו"ב, נחשבים לבחינת חג"ת, דהיינו גוף שי ' היא חסד, וה ' היא גבורה, וו ' היא ת"ת. אבל אחר שנה"י דכתר נתארכו ונתלבשו בהחו"ב, בבחינת קמץ מתחת להאותיות יה"ו, שהחו"ב שבו מחמת זה להראש, נמצאים עתה היה"ו שנעשה לבחינת חכמה בינה דעת שבראש. והי' נעשה לחכמה, וה' לבינה, והו' לדעת. ונבחן ע"כ, שהנצח דכתר, העלה את החסד דחו"ב לחכמה ע"י התלבשותו בהם, וההוד דכתר, העלה את הגבורה למדרגת בינה, והיסוד דכתר העלה את הת"ת דחו"ב למדרגת דעת. והנך מוצא שע"י התלבשות יסוד דכתר בת"ת דחו"ב נעשה הת"ת לספירת הדעת. וז"ס, אשר יסוד דעליון נעשה דעת ע"י התלבשות בהתחתון. כמבואר.

וצריך שתדע שיש ב' בחינות של דעת: דעת עליון, ודעת תחתון. כי הת"ת דחו"ב הנעשה עתה לבחינת דעת דחו"ב, נקרא דעת עליון, מטעם שאין בהכלים האלו דחו"ב מבחינת ה"ת ולא כלום, רק מבחינת ה' ראשונה לבד. (כנ"ל באות ט' כאן ד"ה וע"י זה נבין). וע"כ אין לו שום יחס אל הזו"ן, שהם כלולים עם הה"ת. (כנ"ל אות ו' כאן). ותדע שזה הדעת המאיר בכלים שיש בהם התכללות דה"ת, נק' דעת תחתון.

והנה נתבאר, שהזווג והתלבשות הנה"י דכתר בחו"ב דנקודים, מועיל רק לחו"ב לבד, כי השיב אותם לבחינת ראש כנ"ל. אבל לז"ת דנקודים אין הג"ר הללו מאירים כלל, מחמת, הה"ת הנמצאת בפה דנקודים, אשר ג"ר אלו אינם יכולים להאיר אליה, משום שאינם כלולים כלל ממנה, כנ"ל. ועל כן לזווג ב' צריכים שיאיר הג"ר גם אל הז"ת. וזהו הזווג של נה"י דא"ק לחו"ב דנקודים. שמזווג הזה יוצאים הז"ת עם הדעת התחתון, כמו שיתבאר.

ותחלה צריכים להבין ענין נה"י דא"ק על בוריו. וכבר ידעת שנה"י הללו, הם השורש של כל החיבור הזה של ב' ההין, ועליתם לנקבי העינים. כי מתחלה התפשט הס"ג עד סיום רגלי א"ק, והתלבש בנה"י דא"ק הפנימים, דהיינו של פרצוף הראשון דא"ק. ואז נתערב אור הס"ג שהוא בחי"ב, עם הבחי"ד שבנה"י הפנימים דא"ק, וע"כ אחר שנזדכך המסך ועלה לראש הס"ג להתחדש בזווג חדש, העלה עמו גם הרשימו דבחי"ד הכלולה בו. ועי"ז עלתה ה"ת שהיא בחי"ד לנקבי העינים (כנ"ל דף שצ"ה ד"ה עלו) שעליה זו נק' צמצום נה"י דא"ק. וזווג הנעשה בנקבי העינים, הוציא הבינה וזו"ן דכל מדרגה לחוץ, ואח"פ דראש נעשו לגוף וחג"ת, ובינה וזו"ן דגוף נעשו לנה"י, ובינה וזו"ן דנה"י יצאו לגמרי לחוץ מאצילותו של הפרצוף, דהיינו לבחינת בי"ע דפירודא. ומשום זה נסתיים פרצוף ס"ג דא"ק במקום הטבור דא"ק, ומתחתיו הופרס פרסא. (כנ"ל באורך באור פנימי דף שצ"ח – ת"א ע"ש).

וצריכים להבין היטב מ"ש הרב לעיל (דף ת"ב אות י"א וי"ב) שהצמצום והפרסא הם ב' ענינים נבדלים, כי הצמצום נה"י דא"ק היה להמעיט האור לצורך הנקודים, ותיקון הפרסא אינו לענין עולם הנקודים עצמו, שהוא עולם האצילות, אלא לצורך עולם הבריאה שתחתיו עכ"ל. פירוש, כי נעשה כאן התחלה ושורש לג' עולמות בריאה, יצירה, עשיה, הנק' עלמין דפירודא וזה נעשה ע"י צמצום נה"י דא"ק, שעלו הרשימות מב' ההין: ה"ר וה"ת. שנתחברו בנה"י דא"ק, כנ"ל, ובאו בנקבי עינים. שמזווג הזה יצאו עצם הע"ס דנקודים בסוד ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ, כנ"ל. ונודע, שגם הרשימות דזו"ן שבאו מנה"י דא"ק, חזרו למקומם למטה מטבור בדוגמת הג"ר דנקודים, דהיינו ג"כ בדרך התחלקות המדרגה, אשר הבינה וזו"ן יצאו לחוץ מהדרגה. ונמצא דאותו האור דזו"ן שחזר למקומו, אחר הזווג דנקבי העינים שבראש הס"ג, לא מילא כל הע"ס שמטבור ולמטה דא"ק הפנימי, אלא רק הכתר וחכמה שבו לבד, והבינה וז"א ומלכות שבו, יצאו לגמרי לחוץ מאצילות, ונעשו לבחינת ג' העולמות בריאה יצירה עשיה. וכל זה נעשה על ידי צמצום נה"י דא"ק. כמבואר.

אמנם הפרסא היא תיקון מיוחד לצורך הבריאה, כלומר לצורך ג' עלמין בי"ע דפרודא, אשר נפרדו מן אור אצילות מחמת התחלקות המדרגה, כנ"ל, אלא שנקראו כולם ע"ש בינה דהיינו עולם הבריאה, משום שהיא הספירה העליונה. וענין תיקון הזה, הוא דבר עמוק מאד כי באמת גם הפרסא הוא ענין התחלקות המדרגה על נקבי העינים הנמשך מצמצום נה"י, אלא שבה יש ענין של "שאיב מלעילא ויהיב לתתא" כמו שמביא הרב (דף ת"א אות ט') בשם הזוהר. שפירושו, שיש בה ענין של עולה ויורד, שמצד אחד ה"ס רקיע

המבדיל בין מים עליונים הזכרים, למים התחתונים הנקבות, דהיינו מכח התחלקות כל מדרגה, המוציא את הבינה וזו"ן לחוץ, ונעשו הכתר וחכמה של המדרגה בסוד מים עליונים זכרים. והבינה וזו"ן דמדרגה נבדלו ויצאו לחוץ, בסוד מים תחתונים נקבות. שעל שם זה נק' הפרסא בסוד רקיע המבדיל. ומצד שני יש בה ענין דשאיב מלעילא ויהיב לתתא. והיינו שע"י זווג עליון דע"ב ס"ג יורדת ה"ת מהעינים למקום הפה דראש, ואז נבקע הפרסא, כלומר, שנתבטל ההבדל בין כתר וחכמה, לבינה וזו"ן, כי חוזרים למדרגה שלהם כבתחלה. כמ"ש (באו"פ דף ת"ג ד"ה הפרסא) עש"ה.

ומה שתיקון הזה של חזרת הבינה וזו"ן להמדרגה נקרא רק על שם הפרסא, ולכאורה, הרי כל זה נעשה רק מחמת הזווג דע"ב וס"ג, ומה תעזור הפרסא לזה, עד שתיקון הזה יקרא על שמה. והענין הוא, כי כל הבא מתחלת אצילותו אינו מקבל שום שינוי, ולפיכך אחר שבאה פעם הה"ת בנקבי העינים, שוב אינה יורדת משם לעולם. וע"כ לענין עליה וירידה של הה"ת מנקבי העינים נתתקן ראש אחר שני לו, דהיינו המקבל מראש הא', אשר הה"ת שבנקבי העינים דראש הב', נמצאת בבחינת עולה ויורדת, ואותו ההבדל שבנקבי עינים דראש הב' בין הכו"ח שבו לבין הבינה וזו"ן שבו, הוא המכונה תיקון הפרסא להיותה בבחינת עולה ויורד. ולפיכך נקרא ענין החזרת הבי"ע להאצילות, על שם הפרסא. כי רק היא מתוקנת כן, שהה"ת תרד למקומה לעשיה, ותחזור הבינה וזו"ן שיצאו מכל המדרגות. אבל ההבדל שנעשה בנקבי העינים של ראש הא' הנק' ישסו"ת, אינו מתבטל לעולם, כלפי הבינה וזו"ן שיצאו ממנו. מטעם, ששם נבחן לבחי' תחלת אצילות, שאינו מקבל שינוי. ומלבד האמור יש עוד תיקון מיוחד בפרסא, שהיא מסתרת ומעלמת כח הה"ת הנמצאת בנקבי העינים של ראש הא', שלא תשפיע למטה, בעת שהאח"פ שבים לראש, כי אלמלי השפיעה למטה לראש הב' אז לא יכלה גם הה"ת דראש הב' לרדת מנקבי העינים לפה. כי כח העליון שולט תמיד על התחתון ממנו. אלא הפרסא מעלמת עליה, וכחה אינו מושפע בעת ההיא למטה. וזכור זה.

ובהמתבאר תבין ההבחן, שבין הוי"ה דע"ב להוי"ה דס"ג. כי כמו דהוי"ה דע"ב הוא במילוי יודין כן הוי"ה דס"ג הוא במילוי יודין, ואין הפרש ביניהם אלא בהמילוי שבתוך הו' כי מילוי הו' דהוי"ה דס"ג הוא **בא**', כזה, **ואו**. והוא, כי סוד צורת **הא**' מתבאר בענין תיקון הפרסא: כי יש בצורתה ב' יודין: יוד עליונה, ויוד תחתונה וקו עקום שה"ס הפרסא, מבדלת ביניהם באלכסון. שזה רומז על התחלקות המדרגה שנעשה בסבת צמצום נה"י ועליה לנקבי העינים, שי' עליונה היא בחינת כתר וחכמה, של המדרגה שמנקבי העינים ולמעלה, הנק' מים עליונים זכרים. וי' תחתונה, היא הבינה וזו"ן דהמדרגה,

שמנקבי העינים ולמטה, שיצאו לחוץ ממנה, הנק' מים תחתונים נקבות. והפרסא שבין אלו היודין, ה"ס הרקיע המבדיל בין מים למים. ולפי שענין זה הוא בחינת השיתוף דמדת הרחמים בדין, שהוא התחלה ראשונה להעולמות, כנ"ל באו"פ, ע"כ הא ', היא ראש והתחלה אל הכ"ב אותיות, שהעולמות נבראו בהם, כנודע. ואכמ"ל.

והנה נתבאר אשר תיקון הפרסא, אינו בראש הא' שהוא ישסו"ת שמטבור ולמעלה, אלא בראש הב' שהוא מטבור ולמטה, שבפנימיות הם נה"י דא"ק, ובחיצוניות הם הג"ר דנקודים ששם מקום מ"ה וב"ן דא"ק, שהו ' של השם הוי"ה רומז עליו, כנודע. וע"כ **י"ה** דהוי"ה דס"ג שהם מטבור ולמעלה שאין ענין הפרסא וה"ת נוהגים שם, המה שוים לפרצוף ע"ב, ומתמלאים עם יודין בשוה לפרצוף ע"ב. אבל הו ' דהוי"ה דס"ג, שהוא מטבור ולמטה, היא מתמלאת עם **א** ', כי שם הוא תיקון הפרסא, והתחלקות של מים עליונים ומים תחתונים. ותדע שמטעם זה, נמצא הוי"ה דמ"ה, שמתמלאות כל ד' אותיותיה במילוי אלפין, משום שכל עיקר אצילותו הוא רק בסוד הפרסא ושיתוף דה"ת, (כנ"ל באות ו' כאן, עש"ה). אמנם בהוי"ה דע"ב אין בו מילוי **בא** ' כל עיקר, כי כל ההבחן שבין ע"ב לס"ג, הוא בענין החיבור עם הה"ת, שנעשה בפרצוף הס"ג, ולא בפרצוף ע"ב. ואפילו בהס"ג, אין החיבור ניכר, רק במטבור ולמטה בהז"א שבו, ולא מטבור ולמעלה.

ועם זה תבין ענין הזווג דע"ב וס"ג, שמחמתו יורדת הה"ת מנקבי העינים, וחוזרת למקומה כמתחלה. כי ידעת, שראש הס"ג מלביש על החג"ת דע"ב, דהיינו מחזה דע"ב עד הפה שלו, להיותו בחינת התפ"ב שלו, כנ"ל בהחלקים הקודמים. וע"כ אחר שהע"ב משפיע אורותיו להס"ג, ומתוך שבאור הע"ב אין בו כלל בחינת ה"ת בעינים כנ"ל, ע"כ כשבאים אורות הע"ב בס"ג מורידים ג"כ את ה"ת שבנקבי העינים דס"ג למקום הפה, למקומה האמיתי, כמו שהיא בע"ב. ולמטה בעולם התיקון נעשה הזווג הזה על ידי עלית מ"ן מהתחתונים כמ"ש במקומו, אבל כאן עדיין אינו נוהג עלית מ"ן, אלא הזווג נעשה מאליו, כלומר ע"י יניקת הס"ג שיעור מספיק מאורות דע"ב, שהאורות האלו מורידין הה"ת למקומה האמיתי, כנ"ל.

והנה אחר שנעשה הזווג דע"ב ס"ג הנ"ל, יוצא מזה ב' פעולות אחת בפנימיות א"ק, דהיינו בהזו"ן הפנימים שמטבור ולמטה שלו. ואחת בחצוניות א"ק, דהיינו בהג"ר של הנקודים המלבישו מחוצה לו מטבור ולמטה. כי בחיצוניות א"ק, מוריד הכתר דנקודים את הנה"י שלו, ומלביש אותם למוחין בחכמה ובינה דנקודים. שפירושו הוא, שמוריד את ה"ת מנקבי העינים שלו, המבדלת בינו לבין החו"ב דנקודים, שהוציאה אותם

לבחי' גוף, ועתה הוריד את הה"ת למקומה האמיתי לפה דנקודים, בסוד קמץ אשר מתחת להאותיות יה"ו, (כנ"ל באות י"ב כאן. ע"ש). וחזרו היה"ו שהיו בבחינת חג"ת ונעשו לבחינת חב"ד. דהיינו לבחינת ג"ר וראש. אבל זה מספיק רק לבחינת החו"ב דנקודים עצמם, אבל לז"ת דנקודים אין שום הארה נמשכת עוד, מטעם שאין בחו"ב אלו מבחינת ה"ת ולא כלום, וע"כ אין להם יחס אל הזו"ן הכלולים מה"ת. כמ"ש שם באות י"ב, ואות ט', כאן.

ופעולה השניה נמשכה מהזווג דע"ב וס"ג הנ"ל, אל זו"ן הפנימים דא"ק שממטה לטבורו. כי אור זה ירד ובקע לאותה הפרסא שבפנימיות דא"ק, המבדלת את הזו"ן הפנימים ומוציאה אותם מחוץ לאצילות הס"ג, ועתה נתבטל זה, וחזר ונתפשט אור הס"ג אל הזו"ן הפנימים, כמו שהיה מטרם צמצום נה"י, דהיינו עד סיום רגלין דא"ק. כי אז, גם הבינה וז"א ומלכות שיצאו לחוץ מנה"י דא"ק, ונעשה לג' העולמות בריאה יצירה עשיה. חזרו עתה לבחינת אצילות, דהיינו לנה"י דא"ק כבתחילה. ובזה תבין דברי הרב הנ"ל שאומר שהפרסא הוא תיקון לצורך הבריאה, כנ"ל באות י"ד. כי ע"י התיקון של עליה וירידה אשר בהפרסא, הוחזרה הבריאה יצירה עשיה לנה"י דא"ק, ושבה לבחינת אצילות.

ומתוך שהג"ר דנקודים מלבישים על הנה"י דא"ק, נעשה גם כאן זווג של נה"י דא"ק עם החו"ב דנקודים, כנ"ל בע"ב וס"ג. והשפיע להם אור המלאפום, שה"ס ו' ונקודה, שפירושו בחינת ה"ת המאירה תוך האותיות דיה"ו, וה"ת נק' נקודה, ובחינת הפה דנקודים ה"ס ו ' ובאה הנקודה בתוך הו', ונתכללה בהו ' של החו"ב. והבן זה היטב. כי מטרם שקבלו סוד המלאפום מנה"י דא"ק, לא יכלו להשפיע לז"ת כלום, משום שלא היו כלולים מה"ת כנ"ל באות ט' עש"ה. כי הה"ת נשארה בנקבי העינים שה"ס נה"י דכתר הנקודים, ויה"ו, שפירושו חסרון דה"ת ירדה לחו"ב, שהם אח"פ דכתר. אבל עתה שקבל הו ' של היה"ו את ה"ת, שה"ס הנקודה שבתוך המלאפום, מן היסוד דא"ק, וחכמה בינה נתכללו מן ה"ת, חזרו חו"ב ונזדווגו עליה, דהיינו שהמשיכו אור העליון על המסך הזה הכלול מה"ת, והמשיכו קומת כתר, ואור הזה חזר ונשפע גם מלמעלה למטה להז"ת לבחינת גוף, כמ"ש במקומו. בחלק ז'.

וזו היא הפסיעה הד' שעשתה הה"ת, דהיינו שבאה בתוך האותיות דיה"ו, שהם חו"ב דנקודים, בסוד הנקודה שבתוך הו ' כנ"ל, שמכאן היא יכולה להתפשט להגוף דנקודים, הנק' ז"ס תחתונות דנקודים. כנ"ל. והבן והתעמק בענין הד' פסיעות הללו, שעשתה הה"ת מעת התחברותה בה' ראשונה, בתוך הכלים דנה"י הפנימים דא"ק, עד שבאה בתוך האותיות, שהם הכלים דחו"ב דנקודים, שמשם יכלה לבא למקומה, דהיינו בז"ת

דנקודים. כי פסיעה א' עשתה, מנה"י דא"ק אל נקבי עינים, בסוד חולם, ובפסיעה זו יש ג' מדרגות: הא' בנקבי העינים דראש הס"ג. הב' בנקבי העינים של ישסו"ת, שהוא במקום הטבור. הג' בנקבי העינים דכתר דנקודים. ובכל אלו היתה בסוד חולם שממעל לאותיות יה"ו, דהיינו בסוד ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ. ובבחינה זו היו היה"ו שהם האח"פ, נקיים לגמרי מה"ת, כנ"ל אות יוד. ופסיעה הב' עשתה מנקבי העינים דכתר נקודים אל פה דנקודים, בסוד קמץ שמתחת האותיות דיה"ו, שעי"ז חזרו חו"ב לבחינת ראש, כי יצאו היה"ו שהיו בבחינת חג"ת, ובאו לבחינת חב"ד של ראש. ועדיין הם נקיים מה"ת, שהרי נמצאת למטה מהם בסוד קמץ.

ופסיעה הג' עשתה ע"י הזווג של יסוד דא"ק, שאז באה לקבלה בתוך הכלים דחו"ב, דהיינו בתוך האותיות יה"ו, אשר אז ע"י זווג דאו"א היא יורדת למקומה, לזו"ן דנקודים, וזו היא פסיעה הד'. ותדע, שפסיעה זו מכונה, פסיעה לבר. שפירושו, כי יצאה כאן לבר מאצילות, כי הכלים דז"ס תחתונות, שה"ת נתפשטה בהם, האירו מתחלה לבר מאצילות, בכח הארת יסוד דא"ק שהשיב הבי"ע לאצילות, כנ"ל. אמנם הז"ת לא יכלו להתקיים כן, והבי"ע שלהם חזרו ויצאו ונפרדו מאצילות, שזה מכונה שביה"כ. כמ"ש במקומו. ולכן מכונה פסיעה זו האחרונה בשם פסיעה לבר. והבן. ולעיל באות י' ביארנו ב' פסיעות בבחינת החולם עצמו, כי יש בחינת חולם שאין בו תיקון של הפרסא, דהיינו שיוכל להתפשט מתחת האותיות, שהיא הה"ת שבנקבי עינים דישסו"ת. ויש בחינת חולם שיש בו ענין העליה וירידה, שהיא הה"ת שבנקבי עינים דכתר דנקודים, וחשבנו אותם לב' פסיעות, ולפי"ז יהיה כאן ה' פסיעות דהיינו ד' פסיעות עד ביאתה תוך הכלים דחו"ב. ופסיעה אחת לבר. ע"ד הנ"ל.

ויש להבין היטב את ההפרש של ב' הבחינות שבחולם, הנ"ל. אשר בחינת ה"ת שבנקבי העינים של הראש הא' אינה יורדת עוד ממקומה. וה"ת של ראש הב' שהיא הכתר דנקודים, יורדת למטה ע"י זווג הע"ב וס"ג. וטעם הדבר הוא, כי נתבאר לעיל באות ט"ו כאן. שעיקר התיקון שבפרסא, הוא להעלים ולהסתיר כח הה"ת הנמצא בנקבי העינים דראש העליון, בעת שהה"ת דראש התחתון יורדת למקום הפה. ע"ש. וענין תיקון הזה לא יצוייר בראש הא' עצמו, בהיות שמה הה"ת במקום אצילותה הראשונה בבחי' השיתוף עם ה"ר, ואם היתה יורדת משם לא היה לה דרך להעלות עוד. וכל ענין הפרסא אינה אלא תולדה דה"ת זו שעלתה בנקבי העינים דראש הא', ולפיכך לא תוכל לרדת ממקומה, כי אין מי שיעלים את כחה. אבל אחר שנולדה הפרסא מתחת הראש הא', והאח"פ שיצאו לחוץ מראש הא', נתחלקו בעצמם לגו"ע ואח"פ, הנה אז אפשר לה"ת, שתרד מנקבי

העינים אלו דראש הזה. כי הפרסא מעלמת על ה"ת שבנקבי העינים דראש הא'. באופן שעיקר כח השיתוף דמדת הרחמים בדין נעשה בנקבי העינים דראש הא' לשורש קבוע וקיים. אלא שהפרסא יכולה להעלים כחה לעתים, ולא בתמידות. ופעולת השיתוף הזה, דהיינו העליה והירידה הנ"ל, מקומה היא בראש הב'.

גם תזכור, הצורך לב' בחינות הזווגים שנעשו בחכמה ובינה דנקודים, שנתבארו לעיל, שהם: ענין התלבשות נה"י דכתר נקודים למוחין בחו"ב. וענין הארת היסוד דא"ק את נקודת השורק לחו"ב דנקודים. כי הזווג דנה"י דכתר הועיל רק לחו"ב, דהיינו לבחינת הראש דנקודים, כי ע"י ירידת ה"ת למקום הפה, חזרו החו"ב לבחינת ראש. אבל לא הועיל כלום לבחינת הגוף דנקודים, שהם הז"ס תחתונות, כנ"ל באות יוד. ולכן הוצרך להארת נה"י דא"ק הפנימים שהם עצמם בחינת ה"ת כנ"ל (באות ז' ד"ה הענין). ואחר שקבלו החו"ב את הארת ה"ת מיסוד, בסוד ו ' ובתוכה הנקודה דהיינו ה"ת, כי באה הנקודה בתוך הכלים דחו"ב, הנה אור הזה הוא עצם הז"ת שבאו להבינה דנקודים והולידה אותם ובאו למטה למקומם.

ויש לבאר עוד, כי נודע שכל פרצוף תחתון מלביש להעליון שלו, מפה דראש ולמטה, כמ"ש היטב בפרצופים הקודמים דא"ק. וא"כ למה הפרצוף הזה דנקודים, שנאצל מפרצוף הס"ג, אינו מלבישו כל עיקר, שהרי הכתר דנקודים מתחיל למטה מסיום כל הפרצוף דס"ג, אלא שמלביש לנה"י של פרצוף הא' דא"ק הנק' פרצוף גלגלתא דא"ק. ועוד קשה, מה נעשה עם הרשימות דטעמים דס"ג, שנשארו אחר הסתלקות האורות האלו. שהרי בסבת הזדככות המסך נמצאים כל האורות דגוף מסתלקים ועולים למאצילם, כנודע. וביותר קשה מאין בא המילוי להגוף דס"ג שמטבור ולמעלה עד הפה, אחר הסתלקות האור משם. כי בכל הפרצופים נמצא התחתון שממלא ומלביש לגוף דעליון שלו אחר הסתלקותו, כנודע, אבל פרצוף הנקודים אינו מלביש לעליון שלו שהוא הס"ג, כי עומד למטה מסיום רגליו, וא"כ מי הממלא אותו אחר הסתלקות אורותיו למאציל.

ולהבין זה, צריכים לדייק היטב בדברי הרב שבכאן (דף ת"ז אות י"ז) וז"ל, והנה כל האור הנמשך עד הטבור אפילו שהוא מבחינת העינים, הכל נבלע ונכלל בעקודים, ולכן אינו ניכר, אבל האור הנמשך מתחת הטבור עד רגליו, זהו לבדו נקרא בשם נקודות. לפי שהוא עומד עתה לבדו. ע"כ לשונו.

וצריכים להבין את זאת, למה האור מבחינת העינים, שהוא נאצל מן פרצוף הס"ג, נבלע

ונכלל בעקודים דס"ג ואינו ניכר כלל עד הטבור. הלא כל פרצוף תחתון מלביש להעליון גם למעלה מטבור, ומ"מ הוא ניכר היטב, ואינו נכלל בו ואינו נבלע בו.

וצריך שתזכור כאן היטב כל הגורמים בסדר אצילות פרצוף התחתון מהעליון, שנתבארו בחלקים הקודמים. ונזכיר אך מקצתם, הנה הגורם העקרי ללידת פרצוף, הוא הזדככות המסך עד שמשתוה להמאציל, שבזה הוא מעלה כל הרשימות דספירות הגוף להמאציל, הנשארים אחר הסתלקות האורות דגוף. ונכלל עמהם שם בהמסך דמלכות של ראש, המכונה מאציל, ואז מתחדשים הרשימות ע"י זווג העליון דראש, וכשהוכר עביות הגוף שבהם, מוכרחים לצאת מבחינת הראש, ולחזור לבחינת גוף כבתחילה, אלא לא לבחינת הטבור דעליון כמו שהיו בתחילה, אלא בבחינה אחת גבוה מהטבור דעליון, משום שבחינה אחרונה נעלמת תמיד, בשעת הזדככות, עד שאינה משאירה רשימו. והטבור דעליון הוא תמיד בחינה האחרונה הנעלמת, ע"כ נמצאת הבחינה שכנגדו שבגוף דעליון, שהיא מדרגה אחת למעלה מהטבור דעליון כנודע. וזה נוהג בכל הפרצופין. ועי' לעיל דף ר"ד בתשובה ר"י.

ועל הסדר הנ"ל נאצל גם הפרצוף נקודים, שהוא המ"ה וב"ן דא"ק, מן העליון שלו, שהוא פרצוף ס"ג דא"ק. שעל ידי הזדככות המסך דגוף דפרצוף הס"ג דא"ק, עד שהשוה צורתו להמאציל שהוא המלכות דראש דס"ג, העלה כל הרשימות, שהניחו האורות אחר הסתלקותם מהגוף אל המאציל. ואחר התחדשותם שם בזווג דראש, ואחר שהוכר עביותם יצאו מהראש וירדו להבחינה שכנגדם בהגוף, שהוא מדרגה אחת גבוה מהטבור דס"ג, דהיינו במקום שנקרא חזה דס"ג ומחזה ולמעלה, יצאו ע"י זווג עם אור העליון, ע"ס דראש, ומחזה דס"ג ולמטה, יצאו הע"ס דגוף בתוך וסוף עד הטבור. דהיינו עד סיום רגלים דס"ג. שהוא הסדר דכל הפרצופים.

אכן נודע, שהמסך הזה דגוף הס"ג שנזדכך ועלה להמלכות דראש הס"ג, דהיינו לנקבי העינים, לבחי"א דראש, הנה כולל ג"כ הרשימות שנשארו מאורות דזו"ן דא"ק הפנימי, אחר הסתלקות אורותיהם מהם. (כנ"ל באו"פ דף ש"צ ד"ה ותדע). עש"ה בכל ההמשך. ונמצא שיש כאן בהזדככות המסך דגוף של הס"ג שינוי גדול מבכל הפרצופים, כי הוא כלול מב' בחינות רשימות מב' פרצופים נבדלים: הא' הם, הרשימות הנשארים מפרצופו עצמו. הב' הם הרשימות הנשארים מן הזו"ן דפרצוף גלגלתא דא"ק, שהם רחוקים זה מזה, כי הרשימות של עצמו באים ממסך דבחי"ב, והרשימות של הזו"ן דא"ק הפנימי באים ממסך דבחי"ד. ולפיכך, כשנתכללו בהמסך ועלו להזווג דעליון שבראש הס"ג, יצאו עליהם שם ב' מיני זווגים: הא' על הרשימות של עצמו, שמשם יצא אור העינים

שנתפשט עד הטבור, (כנ"ל אות כ"ב כאן בדברי הרב), שאומר עליו שהוא נבלע ונכלל בעקודים ואינו ניכר. וסדר הלבשתו הוא, כנ"ל, כי אחר שהוכר עביותו וירד המסך מן הראש להחזה, הוציא ע"ס דראש מחזה עד הפה דס"ג, וע"ס דגוף מחזה ולמטה עד סיום רגלי הס"ג, שהוא מקום הטבור דא"ק. וזווג הב' נעשה על הרשימות הנכללים מבחי"ד, דהיינו אור הנקודות דס"ג שנתלבשו באותם הזו"ן דפרצוף גלגלתא דא"ק, ונתחברה בהם הבחי"ד אשר שם, (כנ"ל באו"פ דף שצ"ה ד"ה עלו) והוא האור שירד מהעינים ונתפשט למטה מטבור דא"ק. שהרב אומר עליו שהוא לבדו נקרא בשם נקודות. כי הוא שיצא בבחינת ה"ת בעינים, ויה"ו באח"פ, כנ"ל.

ובאמת הושרש עוד התחלקות הנ"ל דב' הפרצופים שמטבור ולמעלה ומטבור ולמטה, בפרצוף הס"ג עצמו עוד מטרם הסתלקותו. כי גם אז מביא הרב (לעיל דף שצ"ו אות ו'). שמתחלק על טעמים ונקודות: שהטעמים דס"ג הם אותו חלק הס"ג שלא נתערב במ"ה וב"ן הפנימים, ומדמה אותו לאו"א, ונמשך עד הטבור דא"ק. ונקודות דס"ג הם אותו חלק הס"ג שנתלבש ונתחבר במ"ה וב"ן הפנימים. שמדמה אותו לישסו"ת. ומתחיל מטבור ולמטה. עש"ה ובאו"פ. הרי שעוד בפרצוף הס"ג מטרם הסתלקות אורותיו כבר הושרש בו ב' פרצופים נבדלים זה מזה, בכח החיבור עם הבחי"ד של מ"ה וב"ן הפנימים, שפרצוף העליון שלו נקרא טעמים, והוא בחינת או"א. ופרצוף התחתון שלו הוא בחינת ישסו"ת שנקרא נקודות.

והנה נתבאר, שהפרצוף מ"ה וב"ן החיצון דא"ק, הנאצל מן פרצוף הס"ג החיצון דא"ק, מתחלק לב' פרצופים: העליון עד הטבור, ותחתון מטבור ולמטה. וכשתחשוב שניהם לערך של פרצוף אחד, בדוגמת הטעמים ונקודות דס"ג, אז יבחן העליון לבחינת הג"ר, והתחתון לבחינת הו"ק, שהם בערך כמו או"א אל זו"ן דאצילות.

ובזה תבין המובא בכ"מ, שהג"ר דז"א נשארים באמא, בעת אצילותו ואינם יוצאים עמו. כי נתבאר לעיל, אות ח' כאן. שעולם הנקודים הוא זו"ן הראשון שנתגלה בהעולמות, דהיינו מ"ה וב"ן, כנודע, גם נתבאר שעקרו דמ"ה וב"ן, הוא החיבור שלו עם הבחי"ד. (כנ"ל אות ו' כאן). והוא נאצל תמיד מן פרצוף ס"ג, שהו פרצוף הבינה. כי כמו כאן כן הוא בכל העולמות. כי על כן נקרא הס"ג בשם אמא, להיותה המאציל של הזו"ן דהיינו המ"ה וב"ן.

והנך מוצא במ"ה וב"ן הראשון, אשר נאצל מהס"ג דא"ק, שמוכרח, לצאת בב' פרצופים: פרצוף ג"ר מפה דס"ג עד הטבור, שאינו כלול בה"ת. ופרצוף ו"ק מטבור ולמטה, הכלול מה"ת, כנ"ל ופרצוף העליון שלמעלה מטבור, נבלע ונכלל בעקודים

דס"ג, משום שאין בו מבחינת הנקודים כלל, דהיינו החיבור עם הה"ת. ורק הפרצוף שמטבור ולמטה נחשב לפרצוף נקודים, דהיינו מ"ה וב"ן. הרי שהג"ר דמ"ה וב"ן נשארים ונבלעים בגוף דאמא, דהיינו הס"ג, ואינם יוצאים עם המ"ה וב"ן, כלומר שאינם מתחברים עמהם כלל, להיותם לגמרי פרצוף נפרד מהם. כנ"ל בדברי הרב. שהאור שמפה עד הטבור נבלע ונכלל בעקודים דס"ג. ונודע שכל הכחות שבעליון מוכרחים להמצא בכל התחתונים ממנו. וע"כ ענין התחלקות המ"ה וב"ן לב' פרצופין ג"ר וו"ק, שנתהווה במ"ה וב"ן הראשון, נוהג בכל הפרצופים דמ"ה וב"ן שמכאן ואילך. אשר הג"ר נשאר דבוק ונבלע בהמאציל שלו, דהיינו באמא, והו"ק לבדם יוצאים על שם מ"ה וב"ן.

פרק ב

סדר סבה ומסובב עתה נבאר סדר כל הפעולות שנתהוו בעולמות עד הנה, מבחינת סבה ומסובב, דהיינו איך כל פעולה מסובבת בכל תנאיה בחיוב גמור מן הסבה הקודמת לה.

ונתחיל מעולם הצמצום. הנה הצמצום היה בעיקר על בחי"ד, שהיא בחינת המלכות דא"ס ב"ה, הנקראת נקודה האמצעית. אמנם הסתלקות האור היה מכל הע"ס. והרשימות האלו שהניח האור אחר הסתלקותו, נקראים עשר הספירות דעגולים. ואח"ז נתתקן מסך בהמלכות דע"ס דעגולים, ואז נתפשט שוב אור העליון עד שפגע בהמסך הזה שבכלי המלכות, ומהכאת אור העליון בהמסך, נתגלה אור גדול הנקרא אור חוזר, והאו"ח הזה עלה והלביש את אור העליון עד הכתר, ממטה למעלה. וע"ס ההם נק' ראש הקו. ואח"כ חזר האו"ח ונתפשט עם אור העליון שבתוכו ממעלה למטה, בכל אותו הכמות שהלביש מקודם ממטה למעלה בראש הקו. והתפשטות הזאת שממעלה למטה נקרא תוך וסוף של הקו. וראש תוך סוף של הקו אלו, נקרא פרצוף הראשון של אדם קדמון, או פרצוף גלגלתא דא"ק.

והנה כבר יש כאן לפנינו עשר פעולות: א' המקום שבו נעשה הצמצום. ב' ע"ס שהם הניחו הרשימות הנקראים ע"ס דעגולים. ג' ע"ס הנק' עגולים. ד' מסך שבכלי המלכות. ה' התפשטות אור העליון בחזרה. ו' זווג דהכאה של אור העליון עם המסך, ז' אור חוזר הנעשה לבוש ובחינת קבלה על אור העליון. ח' עשר ספירות דיושר, שהם ראש הקו. ט' התפשטות המלכות עם האו"ח לע"ס ממעלה למטה, שהט"ס ראשונות דע"ס ההם נק' תוך הקו. והמלכות דע"ס ההם נק' סוף הקו. י', נקודות הסיום של הקו, שמשם ולמטה חושך ולא אור.

ועתה נבאר קשרי סבה ומסובב שבהם: א', המקום שבו נעשה הצמצום הוא מסובב מן הסתלקות האור א"ס משם. והנה ראש כל הידיעות הוא שאין העדר ברוחני, וכל שינוי קל הנאמר ברוחני, אין פירושו, שהצורה הראשונה נעדרת ובמקומה באה צורה אחרת, כנוהג בחוקי הגשמיים, אלא הפירוש הוא, שהצורה הראשונה נשארה במקומה בלי שינוי כל שהוא, ודבר השתנות הצורה הנאמר, הוא תוספת על הצורה הקודמת, ויש עתה ב' צורות במקום אחד. גם צריכים לזכור, אשר חוק הפירוד ברוחני, אינו יותר רק דבר שינוי הצורה, וכמו הגרזן מפריד בהגשמיים, כן שינוי הצורה מפריד בהרוחניים. באופן, אם הרוחני משיג בתוכו איזה השתנות, הוא מתחלק ונעשה לשנים, אשר המרחק ביניהם הוא כמדת השינוי צורה שיש ביניהם, ואם השינוי הוא קל, נבחנים שהם עוד קרובים זה לזה, ואם השינוי הוא בשיעור גדול נבחנים, שהם רחוקים זה מזה.

והנה סבת הצמצום והסתלקות האור היא, כי המלכות דא"ס שהיא בחי"ד, חשקה להשואת הצורה ביתר שלימות עם אור העליון, כמבואר לעיל בחלק א' באו"פ ובהסת"פ. ונתבאר שם שבא"ס ב"ה עצמו לא נעשה שום שינוי קל מחמת הצמצום שנעשה, אלא זה עולם הצמצום הוא רק תוספת שנתחדש על אור הא"ס ב"ה.

והענין הוא כי המלכות דא"ס שחשקה ליתר דביקות, כנ"ל, הנה נתהוה בה שינוי צורה, כי באין סוף ב"ה, לא היה מגולה בה חשק הזה. ולפיכך נבחן שנתוסף כאן צורה חדשה ויצאה לחוץ מהמלכות דא"ס. וקנה שם בפני עצמו, שהוא בחינת הכתר דעולם הצמצום. והכתר הזה נתפשת בעצמו, לד' בחינות, וכשנגלה הבחי"ד שבו וחשקה להשואת הצורה ביותר עם אור העליון, ומיעטה הרצון לקבל שבה, תיכף נסתלק כל האור שהיה שם. כי כל כלי הקבלה שברוחנים הוא הרצון לקבל, ובהעדר הרצון לקבל, נעדר האור. כי אין ענין הכפיה נוהג, רק בהגשמיים כמובן.

והנה נתבארו ב' הפעולות, שהם המקום שבו נעשה הצמצום, והע"ס שהניחו הרשימות, הנעשים לעשרה כלים דעגולים: כי סבת החשק להשואת הצורה שבהמלכות דא"ס, הפעיל את שניהם יחד, דהיינו התפשטות האור, והסתלקותו משם. ומהם נמשך פעולה הג', העשרה כלים דעגולים, כי אלו הרשימות הנשארים אחר הסתלקות המה הם העגולים. הרי שג' פעולות האלו מתחייבים ויוצאים זו מזו.

פעולה ד', שהוא המסך שבכלי מלכות דעגולים, נמשך מסבת הסתלקות האור מכל הד' בחינות. כי הצמצום לא היה רק על בחי"ד, וההסתלקות היתה מכל הע"ס, משום שהבחי"ד היתה אז כל הבית קבול על האור. ולפיכך נתעורר בה תכף הרצון להמשיך האור בחזרה על ג' בחינות הראשונות לבד, ולא בבחי"ד: כי לא יכלה לסבול את החושך.

ומפאת גילוי הרצון הזה, יצא ונולד צורת הגבול השורשי בהעולמות. בסו"ה עד פה תבא ולא תוסיף וגו'. דהיינו ההגבלה לקבל רק בג' בחי' הראשונות לבד. וצורת הגבלה הזו נקראת בשם תיקון מסך בכלי מלכות. אשר נמשך בסבת המשכת אור מחדש מהמאציל אחר הצמצום.

והנה נתבארו פעולה הד' ופעולה ה'. שהם: מסך שבכלי מלכות, והתפשטות אור העליון בחזרה. כי הסתלקות האור הפעיל שניהם: את המסך, והמשכת אור העליון בחזרה על ג' בחינות הראשונות, כי לא יכלה לסבול את החושך.

פעולה ו'. שהיא זווג דהכאה של אור העליון עם המסך, נמשך מכח אור העליון גופיה. כי הצמצום והמסך הנעשה על בחי"ד, יצאו מכח הנאצל עצמו כנ"ל, ואור העליון הנמשך מא"ס שהיה ממלא שם כל המציאות, בלי שום גבול כל שהוא, אינו סובל את הגבול הזה שנתרשם בהמסך, אלא שרוצה לבא גם בבחי"ד, ולמלא כל המציאות כדרכו אבל המסך מחזיר אותו לאחוריו, בכח הגבול שבו. וזהו מכונה זווג דהכאה. הרי שהזווג דהכאה נמשך מאור עליון גופיה.

פעולה ז'. שהוא אור חוזר הנעשה לבוש ובית קבול על אור העליון, נמשך מכח הכאת המסך באור העליון, במדת מה שמחזירו לאחוריו. כי כל אותו שיעור מאור העליון שהיה ראוי לבא בבחי"ד, ולא בא שם מחמת עיכובו של המסך, שהחזירו לאחוריו, נקרא בשם אור חוזר. הרי שהאו"ח נמשך מן הכאת המסך באור העליון. וצריכים לזכור שמצמצום ואילך, מעת שפסקה הבחי"ד להיות בית קבול על אור העליון, לקח האור חוזר את מקומה, כלומר שהאו"ח נעשה לכלי קבלה במקום הבחי"ד שמלפנים. ולא יצוייר עוד כלי קבלה זולתו.

פעולה ח'. עשר ספירות דיושר, בבחינת ראש הקו. נמשכת ע"י הסתלקות האור שהיה בעת הצמצום, כנ"ל באות ה'. כי היא הפעולה הה' הנ"ל. אמנם אינם מתקשרים ומתלבשים להיות שורשים להפרצוף, זולת על ידי האו"ח, בפעולה ז' הנ"ל. מבחינת הלבשתו אותם ממטה למעלה.

פעולה ט'. שהיא מהתפשטות המלכות עם האו"ח שבה ממעלה למטה לתוך וסוף. נמשכת מהמסך שבמלכות של ראש. להיותה בחינת יציאה מן ה"כח אל הפועל" כי אותן מדת הדחיה ומדת ההתלבשות שיצאו מכח המסך בהע"ס של ראש, לא היה זה רק מבחינת "כח" כי בפועל אין שם לא דחיה ולא התלבשות. אלא כל הנעשה בהע"ס דראש מבחינת "כח", מתגלה אח"כ בתוך וסוף, המכונה גוף, בפועל גמור. ושיעור קומת האור שהאו"ח הלבישו בהראש בבחינת "כח" כשיעור הזה נמצא אור העליון מתלבש בהגוף

בפועל ממש, והתלבשות זו, מכונה בשם "תוך של הגוף" מפה עד הטבור. ובחינות הסיום שעשה המסך בהע"ס דראש מבחינת "כח" דהיינו בחינת הכאה שעשה על אור העליון ולא נתנו להתפשט לבחי"ד, מתגלה בהגוף "בפועל" מטבור ולמטה עד סיום רגלים, הנק' חלק הסוף של הפרצוף. באופן, שמסיום רגלין של הפרצוף ולמטה, מגולה הנקודה האמצעית בפועל גמור, שהמסך מפסיק שם את אור העליון לגמרי, ומשאירו חלל פנוי בלי אור. ולפיכך בחינת התוך של הגוף נבחן לעמידת הט"ס ראשונות. ובחינת הסוף של הגוף נבחן רק לספירת המלכות לבד. כלומר בחינת ההגבלה וכח הסיום שבה. והנה נתבארו, פעולה ט' ופעולה י'. שהם: התפשטות המלכות ממעלה למטה לתוך וסוף המכונה גוף. ונקודת הסיום של הקו, שמשם ולמטה חושך ולא אור. אשר המסך של ראש הפעיל את שניהם. כמבואר.

והנה נתבאר הסבה ומסובב עד ליציאת פרצוף הא' דא"ק הנקרא פרצוף גלגלתא דא"ק. ועתה נבאר יציאת ה' פרצופים דא"ק זה מזה, בדרך סבה ומסובב.

ונבאר מתחלה את הגורמים ללידת פרצוף בדרך כללות, דהיינו הנוהג בכל הפרצופים בשוה. ואח"כ נבאר הפרצופים בפרטות.

והנה הגורם הראשון ללידת פרצוף הוא הביטוש דאו"מ באו"פ זה בזה. שבסבתו מזדכך המסך דגוף הפרצוף, ונעשה זך כמו המסך שבמלכות דראש. שזה נבחן שעלה ונתכלל בזווג עליון דראש, יחד עם הרשימות דהע"ס דגוף הכלולים בו. וב' רשימות העליונות שבו, המכונים בשם זכר ונקבה, גורמות בהמסך דראש ב' מיני זווגים (עי' בתחלת חלק מטי ולא מטי). וע"י התכללות זו, מתחדשים המסך והרשימות עד שהוכר ששרשו הוא מעביות דגוף, חוץ מבחינה אחרונה שנעלמת מהם. ואז יורדים שוב לגוף בחיצוניותו למקום החזה, ומתפשט אור העליון בזווג דהכאה על המסך הזה, ומעלה או"ח מהמסך ולמעלה וממשיך ע"ס דראש, שקומתם עד הפה דפרצוף הקודם. ואחר כך מתפשטת המלכות מחזה ולמטה, עם האו"ח שבה לע"ס דגוף בתוך וסוף. וראש תוך סוף אלו, נבחנים לתולדה ובן לפרצוף הקודם. המלבישים אותו מפה דראש עד סיומו.

והנה לפנינו כאן י"ד פעולות א', ביטוש דאו"מ באו"פ. ב', הזדככות המסך. ג' התכללות המסך ברשימות דע"ס דגוף. ד', ב' רשימות עליונות: זכר ונקבה. ה', ב' מיני זווגים בהמסך של ראש. ו' התחדשות העביות בהמסך והרשימות. ז', הכר העביות דגוף בהם. ח' העלם הרשימו דבחינה אחרונה שבהם. ט' יציאתם מן הראש. י', ביאתם לחיצוניות הגוף דפרצוף הקודם במקום החזה. י"א, זווג דהכאה הנעשה על המסך במקום החזה,

הממשיך ע"ס דראש. י"ב, התפשטות המלכות דראש מחזה ולמטה לבחינת גוף, בתוך וסוף. י"ג שמלביש על פרצוף הקודם. י"ד, שקומתו מתחיל מהפה דפרצוף הקודם.

ועתה נבאר קשרי סבה ומסובב שבהם: הנה פעולה א', שהיא ביטוש דאו"מ ואו"פ, נמשכת מהמסך. כי במדה שהמסך ממשיך ומלביש האו"פ שבפרצוף, נמצא מדחה את האו"מ השייך להפרצוף. כי כל סגולת הלבשתו את אור העליון, הוא ע"י הכאתו באור העליון שמחזיר כל אותו שיעור האור הראוי להתפשט בבחי"ד לאחוריו. ואינו מניחו להתפשט בהפרצוף, מטבורו ולמטה. ונודע, שזה האור, שאינו יכול להתלבש בהפרצוף, הוא האו"מ של הפרצוף. ולפיכך נמצאים האו"פ והאו"מ שסותרים זה את זה, כי מדת גדלו של האו"פ המתלבש היא כפי גודל מדת עביותו של המסך. והפכי לו האו"מ שמדת גדלו תלוי בזכות הכלים. וע"כ האו"מ מזכך את המסך והאו"פ מסתלק מהפרצוף. כנודע. הרי שהמסך הוא סבת הביטוש דאו"מ באו"פ.

פעולה ב', שהיא הזדככות המסך, נמשכת מכח הביטוש דאו"מ באו"פ, הנ"ל בפעולה א'.

פעולה ג'. שהיא התכללות המסך בהרשימות דע"ס דגוף. באה יחד עם הזדככות המסך, הנמשך מביטוש של או"מ באו"פ. כי בהיות שהמסך מזדכך על סדר המדרגה של הספירות, נמצא שעובר ובא בכל אחת ואחת ומתכלל בה בדרך עליתו, וכשמזדכך לבחי"ג, נמצא שבא ונכלל בספירת ז"א, ובשעה שמזדכך לבחי"ב, בא ונכלל בהבינה. וכו' עד"ז. עד שבא למאציל ונמצא נכלל מכולם.

פעולה ד', שהיא ב' רשימות עליונות זכר ונקבה. נמשכת מכח העלמת בחינה אחרונה, מפאת ההזדככות הנוהגת בכל פרצוף ופרצוף. למשל, אחר הזדככות פרצוף גלגלתא נעלמת בחי"ד. ולאחר הזדככות פרצוף ע"ב נעלמת בחי"ג. וכו'. והיינו דוקא חלק העביות שבה העומד להמשכה ולהכאה, אבל חלק דהתלבשות שבה, אינו נעלם. והוא הנקרא זכר. והוא אינו ראוי להזדווג עם אור העליון, זולת בעת שמתחבר עם הבחינה הקרובה אליו, שיש לה רשימו שלמה. והיא נקראת נקבה שלו. למשל אחר הזדככות פרצוף גלגלתא, נשארת הבחינה אחרונה רק בחצי רשימו דבחי"ד, דהיינו רק מבחינת התלבשות, שנק' זכר. וכדי להזדווג עם אור העליון, הוא מוכרח להתחבר עם הבחי"ג, הנעשית נקבה אליו, ואז יכול להזדווג עם אור העליון. הרי שמכח העלמת בחינה אחרונה דכל פרצוף אחר הזדככותו, מתהוה ענין זכר ונקבה.

פעולה ה'. שהיא ב' מיני זווגים במסך של ראש. באה יחד עם הזכר ונקבה שנתהוו ע"י העלמת בחינה אחרונה. כי בראשונה נכללת הנקבה בהזכר, שע"י הזווג עם אור העליון ממשיכים אור בקומת הזכר, ומשום שמזווג הזה עדיין לא נמשך התלבשות בכלים,

לסבת חסרון בחינת המשכה שבהזכר. ע"כ לזווג ב' צריכים, אשר הזכר יכלול בהנקבה, שאז ממשיכים ע"ס בקומת הנקבה. שמזווג הב' הזה, מוכשר האור להתלבש בכלים. הרי שב' מיני הזווגים הנעשים על זכר ונקבה בהמסך של ראש, נמשכים מסבת העלמת בחינה אחרונה אחר הזדככות הפרצוף.

פעולה ו'. שהיא התחדשות העביות בהמסך והרשימות, נמשכת מתוך התיחדותם בהמסך של ראש, עד שמשמשים עמו יחד בהזווג דהכאה על אור העליון. כי התחתון הבא במקום העליון נעשה עמו לאחד ממש. וע"כ תכף עם ביאתם לראש, המה נכללים מהעביות שממטה למעלה הנוהג בראש, וע"כ העביות של עצמם מתחדש בהם, דהיינו בחינת עוביות ב "כח" שעומד בסופו להתגלות בפועל, ולהתהפך לבחינת עביות שממעלה למטה.

פעולה ז'. הכר העביות דגוף בהמסך והרשימות שעלו. נמשכת ובאה יחד עם התחדשות עביות שהשיגו בעת התיחדותם עם המסך של ראש. כי עם התחדשות עביותם, ניכר תכף בהרשימות, בחי' הממעלה למטה שבהם דהיינו עביות הגוף שכבר שמשו עמו מטרם העליה. כי מתחלה בעת שנזדככו מכל העביות שבהם, הנה אז לא ניכר כלל היותם ספירות דגוף, כי אז היו שקטות לגמרי. וע"כ נשתוו לבחינת ראש, ועלו ונתיחדו בהמסך דראש. אבל אחר שהשיגו בחינת העביות ב"כח" בהמסך דראש, והרשימות קמו לתחיה, הנה יחד עם זה ניכר תכף בשיעור מסוים בחי' עביות דגוף הנרשם בהם מאז היותם בגוף. שדבר זה נבחן לשינוי צורה כלפי המלכות של ראש.

פעולה ח'. העלמת הרשימו דבחינה אחרונה שבהם. נמשך מכח הביטוש דאו"מ, שפעולתו ניכר בעיקר על בחי' אחרונה. ולא נשאר ממנה רשימו.

פעולה ט'. יציאתם מן הראש, נמשכת מחמת הכר עביותם כנ"ל באות י"ז, הנבחן לשינוי צורה מהמלכות דראש. כי שינוי הצורה ויציאה לחוץ היינו הך, כנודע.

פעולה י'. שהיא ביאתם לחיצוניות הגוף פרצוף הקודם במקום החזה. נמשכת מהעלמת בחינה אחרונה. למשל אחר הזדככות פרצוף גלגלתא דא"ק, שהמסך והרשימות עלו לראש וחזר בהם עביותם בחסרון בחינה אחרונה, נמצא שאין בהם רק בחי"ג מעביות הגוף שהיה בהם מטרם הזיכוך, המכונה חזה. כי בחי"ד, היא בחינה אחרונה שנעלמה מהם בסבת הזיכוך. וע"כ הקומה הזו היוצאת על העביות דבחי"ג, נחשבת לחיצוניות על פרצוף הקודם, כי כל היותר עב נבחן ליותר פנימי ויותר עליון, כנודע. ולכן הם חיצוניות לפרצוף גלגלתא שהוא בחי"ד.

פעולה י"א. שהיא זווג דהכאה הנעשה על המסך שבמקום החזה. נמשכת מכח התכללות המסך בהמלכות של ראש, שנכלל והשיג העביות דבחינת "כח" ממסך דראש, כנ"ל אות ט"ז. וע"כ. אע"פ שהוכרח לירד מהראש מכח העביות דגוף שהוכר בהרשימות אשר נכללים בו, מ"מ עדיין אין זה מספיק לעביות דכלים בפועל ממש, רק אחר שמוציא מתחלה ע"י זווג עליון בחי' ע"ס דראש ממטה למעלה, בבחינת "כח" ואח"ז מתפשטת המלכות בע"ס מינה ובה ממעלה למטה בבחי' כלים להתלבשות בפועל ממש, בתוך וסוף.

והנה נתבארו פעולה י"א. שהיא הזווג דהכאה. ופעולה י"ב, שהיא התפשטות המלכות דראש מחזה ולמטה לבחינת גוף בתוך וסוף. ששניהם נמשכים מכח עלית והתכללות המסך בהמלכות של ראש.

פעולה י"ג. שמלביש על פרצוף הקודם. נמשכת וקשורה בהסתלקות האורות דגוף דפרצוף הקודם. כי פרצוף החדש ממלא באורו את הכלים שנתרוקנו מאורותיהם בעת הזדככות המסך ועליתו לראש. וזה מכונה שהוא מלבישו עם אורותיו החדשים שלו.

פעולה י"ד. שקומתו מתחיל מהפה דפרצוף הקודם. זה נמשך מכח לידתו ואצילותו משם, כטבע הענף, הדבוק במקום יציאתו ויניקתו משורש. כן הפרצוף החדש שכל שורשו הוא מכח התכללות המסך דגוף בהמלכות של ראש שנקרא פה, וע"כ קומתו דבוק שם. ומשם הוא מתחיל.

והנה נתבארו ארבע עשרה הפעולות הגורמות ללידת ואצילות פרצוף, מפרצוף, בדרך כללות, הנוהג בכל הפרצופים בשוה, איך כל אחת מסובבת ויוצאת מהסבה הקודמת לה בחיוב גמור. ועתה נבאר השתלשלות ה' הפרצופים דא"ק בדרך סבה ומסובב.

וכבר נתבארו עשרת הפעולות שנעשו לאצילות פרצוף הגלגלתא דא"ק בדרך סבה ומסובב, (לעיל אות א'). והנה אחר שנשלם פרצוף הגלגלתא, התחיל הביטוש דאו"מ באו"פ, ואחריו כל ארבע עשרה פעולות הנ"ל, עד שנאצל ממנו פרצוף ע"ב דא"ק, בראש תוך וסוף. ונמצא פה דפרצוף ע"ב במקום החזה דפרצוף גלגלתא, כי הבחי"ד שנקרא טבור דגלגלתא לא היה נכלל בהמסך דע"ב, להיותה בחי' אחרונה הנעלמת עם ההזדככות. ולכן עומדים הע"ס דראש ע"ב ממקום החזה עד הפה דפרצוף הגלגלתא.

וסיום רגלים שלו, הוא למעלה מטבור דגלגלתא כי שם בחי"ד היא, והע"ב אין לו כלום מבחי"ד, ע"כ אינו יכול להתפשט למטה מטבור דגלגלתא.

ואחר שנשלם ראש תוך סוף דפרצוף ע"ב, חזר גם עליו הביטוש דאו"פ באו"מ. שהפעיל אחריו כל הארבע עשרה הפעולות הנ"ל, עד שנאצל ממנו פרצוף הס"ג דא"ק בראש תוך

וסוף. דהיינו פרצוף הג' דא"ק. וגם בו לא עמד המסך של ראש שלו במקום הטבור דע"ב, דהיינו בבחי"ג דגוף, שהוא הטבור אצל הע"ב, אלא בחזה שלו. משום שבחינה אחרונה דע"ב אינה נכללת בהמסך דס"ג, כי נעלמה עם הזדככות המסך. כנ"ל. ומחזה עד הפה דע"ב, עומדים הע"ס דראש הס"ג. ומחזה ולמטה, יצאו הע"ס דגוף הס"ג בתוך וסוף, עד סיום רגלים של פרצוף הא' דא"ק הנק' גלגלתא.

וכאן בפרצוף הס"ג, נתוסף ב' פעולות, מה שלא היו בפרצוף ע"ב: הא' שנמשך גם מטבור ולמטה דגלגלתא דא"ק, והתלבש והאיר בהכלים דגלגלתא דא"ק, אשר מטבור ולמטה. הב' כי נחלק לב' פרצופים על הטבור דגלגלתא דא"ק. שמטבור ולמעלה נקרא ע"ב דס"ג או טעמים דס"ג, ומטבור דגלגלתא ולמטה נק' ס"ג מ"ה ב"ן דס"ג, או נקודות תגין אותיות דס"ג.

פעולה הא'. דהיינו מה שנמשך גם מלמטה מטבור דגלגלתא, הוא נמשך, מטעם שעדיין לא היה צמצום על אור הבינה, המפריע מלהאיר לבחי"ד. כי צמצום א' לא היה אלא על אור חכמה בלבד. ולפיכך פרצוף הע"ב שקומתו עד החכמה, לא היה יכול להתפשט למטה מטבור דגלגלתא ששם מקום בחי"ד הוא, אבל פרצוף הס"ג שקומתו רק עד הבינה, וע"כ היה יכול להאיר גם אל בחי"ד.

פעולה הב'. דהיינו התחלקותו על טעמים ונקודות. נמשכת מפעולה הא'. גם מכח הזכר דפרצוף הס"ג. כי הזכר דס"ג הוא בחי"ג דהתלבשות, אשר בזווג הא' של ראש המשיך קומת חכמה שהוא מתלבש בכלי דכתר דס"ג (עיין דף ש"צ ד"ה וס"ג). וע"כ כלי דכתר ס"ג שיש בו אור החכמה, היה מוכרח ג"כ להסתיים על הטבור כמו פרצוף הע"ב. וע"כ נקרא הכתר דס"ג הנמשך עד הטבור בשם ע"ב דס"ג או טעמים. אמנם למטה מכתר אין אור הזכר יכול להתפשט, וע"כ שאר הט"ס תחתונות דס"ג מתפשטות מטבור ולמטה דגלגלתא, משום שאין בהם אור החכמה, אלא אור הבינה לבד, שעליה אין הצמצום חל עדיין, כנ"ל. וע"כ מכונה זה החלק ס"ג דס"ג, להורות שאין שם מבחינת ע"ב כלום.

ואחר שנשלם הראש תוך סוף של הפרצוף ס"ג, הנה חזר גם עליו דבר הביטוש דאו"מ באו"פ, ויתר ארבע עשרה הפעולות הקשורות בו, עד שנאצל ממנו פרצוף הד' דא"ק הנקרא מ"ה וב"ן דא"ק. וגם המ"ה וב"ן יצא בשני פרצופים הנבדלים זה מזה על הטבור דגלגלתא דא"ק, כמו פרצוף ס"ג שממנו נמשכים.

אמנם בסדר אצילותו של הפרצוף מ"ה וב"ן נתוספו כמה פעולות חשובות מאד, כי המה השרישו ענין השיתוף של מדת הרחמים בדין, הנחשב להתחלה הראשונה של העולמות. משום שלא היה כלל קיום להעולמות זולתם.

והגורם השרשי לכל אלו הפעולות הנוספות כאן, הוא התפשטות הנקודות דס"ג מטבור ולמטה דא"ק דהיינו לתוך הכלים דנה"י דגלגלתא, שהם מן בחי"ד, כי עי"ז נדבק הס"ג, שהוא בחי"ב, וה"ר דהוי"ה, עם הנה"י של הפרצוף גלגלתא, שהם בחי"ד וה"ת דהוי"ה. וזה גרם לצמצום ב' בא"ק על דרך צמצום א' שהיה בא"ס. (כנ"ל דף שצ"ט אות ז' בדברי הרב) כי כמו שהצמצום א' היה על בחי"ד, כן נעשה כאן הצמצום על בחי"ב. וכמו שהצמצום א', סילק האור מכל הד' הבחינות, ואחר זה חזר והמשיך רק הט"ס הראשונות לבד, כן נעשה כאן הצמצום על בחי"ב וסילק האור מכל הגוף דס"ג, ואחר זה חזר והמשיך רק הב' ספירות כתר וחכמה לבד, בכל הראש תרד סוף, אשר בפרצוף מ"ה וב"ן הזה. וכמו שבצמצום א' נפסק הקו אור של א"ס על המלכות דנה"י דא"ק שהוא במקום העוה"ז, הנשאר בלי אור, כן בצמצום הב' שבכאן, נפסק האור של הקו מא"ס על הבינה דנה"י דא"ק, ונשארו הבינה וז"א ומלכות למטה מנקודת הצמצום בלי אור. ותדע שמכאן קנתה הבינה שבכל המדרגות את השם בריאה, שהוא מלשון "לבר" ע"ד בתי בראי, שפירושו לחוץ. כי ע"י צמצום ב' שבכאן יצאה הבינה שבכל המדרגות לחוץ מהמדרגה: שהבינה של ראש נעשתה לבחי' גוף, והבינה שלמעלה מטבור, נעשתה לבחינת למטה מטבור, והבינה של הנה"י יצאה לגמרי מכל אצילות הפרצוף ונשארה בלי אור, כדוגמת הנקודה דעוה"ז בזמן צמצום א'. כנ"ל.

אמנם יש הפרש גדול מהצמצום שבכאן להצמצום א', כי שם היה הצמצום שעל הבחי"ד בהחלט, שאינו עשוי להשתנות לעולם. אבל הצמצום ב' שבכאן אינו בהחלט כל כך, והוא עשוי להשתנות ע"י זווג עליון, וע"כ מכאן ואילך נוהג ב' מצבים בכל פרצוף, שהם: מצב הקטנות ומצב של הגדלות. ולפיכך נתקנו כאן ב' ראשים ראש הא', שבו ב' ההין מחוברות זו בזו בקביעות שאינן עשויות להתפרד לעולם. ואחריו נתקן ראש ב' שבו אין חיבורן קבוע, אלא בעולה ויורד. וביניהם הופרס פרסא. ובזמן של קטנות נמצאים ההין מחוברין בנקבי העינים דראש הב', מכח שליטת ראש העליון, ואז נמצא התחתון בבחינת חסר ראש. ובזמן הגדלות שהוא בכח הארת הע"ב, נמצאת הפרסא מעלמת על ראש הא' ואין שליטתו ניכרת, ואז יורדת הה"ת ממקום עינים דראש הב', למתחת הפה דראש הב' ואן שבים ג' הספירות אח"פ אל הראש, והתחתון קונה בחינת ראש וג"ר.

וצריכים לידע, שדבר קטנות וגדלות נוהג רק בפרצופי מ"ה וב"ן שבכל המדרגות, אשר הה"ת כבר נמצאת בנקבי העינים של הראש שלהם. והם בחינת הגוף של הראש הזה. ובזה תבין אשר הע"ס דנקודים נחשבים למ"ה וב"ן הא', אשר בהעולמות, ואע"פ שחצי פרצוף העליון דמ"ה וב"ן, שהוא מלביש מפה ולמטה דס"ג עד הטבור של הפרצוף

גלגלתא דא"ק, הוא ג"כ יצא מנקבי העינים דראש הס"ג, עכ"ז כיון שהה"ת אינה מחוברת בה"ר אשר בו, אינו נחשב עוד לבחינת מ"ה וב"ן, כי המסך שבו כלול הה"ת, בעת שיצא מנקבי העינים דראש ס"ג, ירד לבחינה שכנגדו שהוא הטבור, ששם מקום הה"ת, ולא למעלה מטבור. ולפיכך רק הע"ס דנקודים נחשבים למ"ה וב"ן, ורק בהם נוהג ענין הגדלות והקטנות האמור.

ולא עוד אלא אפילו הג"ר דנקודים אינם נחשבים למ"ה וב"ן ממש, משום שה"ת נשארת בנקבי העינים דראש הב' שהם הג"ר דנקודים, ויה"ו בלי שום גילוי דה"ת ירדו באח"פ דראש הב', הזה, שהם החו"ב שבו. באופן שה"ת נמצאת רק בכתר דג"ר דנקודים, שהוא הגלגלתא ועינים דראש הזה, אבל בחו"ב דג"ר אלו, אין שם רק בחינת ה"ר לבד, ולפיכך, גם הם אינם נחשבים למ"ה וב"ן ממש. ועכ"ז נוהג בהם ענין הגדלות והקטנות, משום שה"ת נמצאת בהם עכ"פ, בסוד חולם שממעל לאותיות יה"ו שלהם. דהיינו בהכתר, כמבואר.

ומ"ה וב"ן האמיתיים הם הז"ס תחתונות דנקודים, שהם הגוף האמיתי דנקודים. המקבלים מהג"ר דנקודים. והם השורש הראשון של מ"ה וב"ן, אשר בהעולמות מכאן ואילך, אמנם בחינת המ"ה לא נתקיים בהם, כמ"ש בחלק ז', שבהם נעשו שבירת הכלים, ומה שנשאר ממנו הוא רק בחינת הב"ן. ולכן מכונים המ"ה וב"ן אלו בדברי הרב, בשם ב"ן לבד.

והנה ד' פסיעות עשתה הה"ת, מעת שנתחברה בה"ר ובאה בנקבי העינים דראש הס"ג, עד ביאתה למקומה שהוא להגוף דנקודים, הנק' ז"ת של הנקודים.

פסיעה א', מנקבי העינים דראש הס"ג אל מקום הטבור דגוף דא"ק הפנימי, שהוא נקבי העינים דראש הא' הנקרא ישסו"ת, ששם נתחברה בקביעות עם הה' ראשונה, ונעשתה לשורש קבוע לפרצוף מ"ה וב"ן בבחינת הקטנות שבו, כנ"ל. פסיעה ב' לנקבי העינים דראש הב', ששם נוהג תיקון הפרסא, שע"י הזווג דע"ב ס"ג, נפרדת הה"ת ממקום נקבי העינים ויורדת למקום הפה דראש הזה.

פסיעה ג' הוא ירידת ה"ת מנקבי העינים למתחת הפה, כנ"ל. הנק' התלבשות נה"י דכתר לבחינת מוחין וג"ר בחכמה ובינה דנקודים. כי ע"י ירידת הה"ת למתחת היה"ו חוזרים לבחינת ראש, ומה שהיו מקודם רק חג"ת נעשו עתה לחב"ד. והם מלבישים על ג' פרקין עלאין דנה"י דא"ק: החכמה על פרק עליון דנצח, הבינה על פרק עליון דהוד, הדעת על פרק עליון דיסוד. פסיעה ד' הוא מיסוד דא"ק, לדעת דחו"ב. בסוד נקודה שבתוך

האותיות דיה"ו. ואז מזדווגים או"א על מ"ן המשותף מו ' ונקודה, ומולידים את המ"ה וב"ן למקומם.

והנה נתבארו עקרי הפעולות, שנוספו כאן לאצילות מ"ה וב"ן. ונבארם בקיצור לפי הסדר.

כי מסבת התפשטות ט"ת דס"ג למטה מטבור דא"ק הפנימי, שהאירו להכלים דנה"י דא"ק הפנימי: נדבקו ונתחברו ב' ההין יחד, כי אור הס"ג הוא בחי' ה"ר, ונה"י דא"ק הפנימי הוא ה"ת. וע"כ כשחזר ענין הזדככות המסך גם על פרצוף ס"ג, נמצא המסך כלול כאן מב' פרצופים: מפרצוף ס"ג ומפרצוף גלגלתא, שהעלה אותם יחד לראש הס"ג, לנקבי העינים, דהיינו לבחי"א משם. ומתוך שה"ת שבמסך איננה במקומה, אלא שנכללה ונתיחדה בתוך ה"ר, כלומר, שה"ר קבלה ונעשה לבחינת ה"ת, ע"כ לא נעשה הזווג כי אם על ה"ר לבד. ונעשה שמה ב' זווגים א' לזכר, וא' לנקבה, כנודע, אמנם עיקר הזווג נעשה בבחינת הנקבה, שהיא בחי"א להיותה שלמה גם מבחי' המשכה, שממנה התפשטות לכלים. וכשהוכר העביות דגוף שבהמסך, יצא מהראש דס"ג וירד להבחינה שכנגדו בגוף, שהוא הטבור דא"ק הפנימי, כי שם מתחיל מקום הה"ת הכלולה בהמסך. ושם נזדווג עם אור העליון, ויצאו מהטבור ולמעלה הע"ס דראש הא' הנק' ישסו"ת, אשר הבינה וז"א ומלכות של ראש הזה, כבר עומדים למטה מטבור, משום שהה"ת עומדת בחכמה שלו, שהוא ג"כ מקום הטבור, ונמצאים הספירות שלמטה מחכמה מהטבור ולמטה. והם הג"ר דנקודים, דהיינו עיקר הראש של הנקודים, כי הראש הא' אינו כלל בבחינת הנקודים, משום שה"ת שבהמסך נמצאת למטה ממנו, ואין העביות פועלת כלום ממטה למעלה, וע"כ נחשב לעקודים דס"ג. וע"כ נשארו הג"ר של הנקודים, לבחינת הראש של הנקודים, ומכונים ראש הב'.

והנה בראש הב' הזה יש בו ג"כ ע"ס, הנחלקים ע"פ הג"ר: שגו"ע נכללים בהכתר, ואח"פ הם בחכמה ובינה, וה"ת נמצאת בהכתר שהוא בחי' ראש הב', והחכמה ובינה שהם אח"פ יצאו לחוץ מהראש הב' לבחינת חג"ת דהיינו בחינת גוף. ונבחן בהם, אשר ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ, כלומר, שהה"ת אינה מאירה כלום באח"פ אלו שהם חכמה ובינה. אלא הם בחינת ה"ר בלבד. ועל ראש הב' הזה יש תיקון הפרסא, שבו ב' תיקונים: הא' הוא שב' ההין הכלולים בו הם באלכסונא, כלומר שיתכן שם לעתים שתהיה שם בקיעת הפרסא, שאז נפרדו ההין זו מזו, וה"ת יורדת משם למטה מהמלכות דראש הזה בסוד קמץ שמתחת להאותיות יה"ו. והב' הוא להעלים ולהסתיר בעת ההיא את כח הה"ת, העומדת בנקבי העינים של ראש הא' בחיבור אמיץ עם הה"ר. כי זולת ההעלמה הזו, לא

היה אפשרות להה"ת דראש הב' לרדת למתחת האותיות.
וכאן נעשה השורש למצב הקטנות של הפרצופים, כלומר, שתתכן בו עליה וגדלות, אבל לא תתכן לעולם, שיתמעט גם מקומת הקטנות שהיה בו, ושמירה זו נמשכת מכח ה"ת שבנקבי העינים דראש הא', הקשורה שם בקשר אמיץ עם הה"ר. ומצב הגדלות נמשך מה"ת שבנקבי העינים דראש הב', כנ"ל.
וכדי להוליד הגדלות דנקודים, היו שתי פעולות: הא' לצורך הראש של הנקודים, שע"י הזווג דע"ב ס"ג, ירדה הה"ת שבעינים שעמדה בהכתר ממעל לחו"ב שהם יה"ו ובאה למטה מאותיות יה"ו אלו, שבזה שבו החו"ב לראש הב', והיה"ו שהיו חג"ת עלו ונעשו לחב"ד. וזה נקרא התלבשות נה"י דכתר בחכמה ובינה. ופעולה ב' היתה לצורך הז"ת שהם הגוף דנקודים האמיתי. כי היסוד דא"ק האיר לתוך החו"ב דנקודים, את נקודת ה"ת בתוך האותיות, בסוד מלאפום: נקודה בהו ' שנעשו למ"ן בחו"ב ונזדווגו עליהם, והולידו את הז"ת דנקודים. וזה יתבאר בחלק הבא בע"ה.
והנה אנו מוצאים כאן שלש עשרה פעולות: הא' הוא חיבור ב' ההין ה"ר וה"ת. הב', התכללות המסך בהרשימות של ב' פרצופים, שהם מפרצוף ס"ג ומפרצוף גלגלתא דא"ק. הג' שנעשה הזווג רק על בחינת ה"ר לבד. הד', ירידת המסך לאחר התכללותו בב' הזווגים של ראש, ובא למקום הטבור דא"ק הפנימי. הה', הוא ראש הא' שנקרא ישסו"ת. הו' הוא הראש הב' הנק' ג"ר דנקודים. הז', הוא יציאת הבינה וזו"ן מכל המדרגות לחוץ מהמדרגה. הח', הוא שהוכן המקום לג' עלמין דפרודא הנק' בריאה יצירה ועשיה וקו הא"ס שנפסק מקודם בנקודה האמצעית שהיא נקודה דעוה"ז ובחינת מלכות דנה"י דא"ק הפנימי, נתעלה למעלה לנקודת צמצום חדשה, במקום הבינה דנה"י דא"ק הפנימי. הט', התחלקות ראש הב' עצמו לגו"ע ולאח"פ, שה"ת בעינים ויה"ו באח"פ. הי', הוא תיקון הפרסא. הי"א, הוא התיקון דגדלות וקטנות. הי"ב, הוא הורדת ה"ת למטה מאותיות יה"ו, שזה היה לצורך הגדלות ופב"פ דג"ר של הנקודים. הי"ג, ביאת ה"ת לתוך האותיות שזה היה לצורך אצילות של הז"ת דנקודים.
ועתה נבאר את הקשר של סבה ומסובב שבהם. הא', שהוא החיבור דב' ההין. נמשכת, מהארת הט"ת דס"ג שהם בחי"ב וה"ר, לתוך הכלים דנה"י הפנימים דא"ק, שהם בחי"ד וה"ת. הב' שהוא התכללות המסך מהרשימות דב' הפרצופים: הס"ג, ונה"י דא"ק הפנימי נמשכת ג"כ מהארת הס"ג להכלים דא"ק הפנימי. הג', הזווג שהיה רק על העביות דה"ר. נמשכת, משום שהרשימו דס"ג הוא העיקר, וה"ת דנה"י דא"ק היא טפילה לה, שנתחברה להס"ג בדרך הארתו להנה"י, כנ"ל. הד' הוא ירידת המסך למקום הטבור.

נמשכת, מכח הה"ת הכלולה במסך הזה, וחיבורם של ההין מתחיל מהטבור דא"ק ולמטה, מחמת התפשטות אור הס"ג לשם, כנ"ל, ולא מטבור ולמעלה. הה' הוא, ראש הא'. נמשכת, מהתכללות המסך בעביות של ראש, וע"כ גם בירידתו למטה מוציא מתחלה בחינת הממטה למעלה, שזה דומה לכל הפרצופים. הו' הוא, ראש הב' הנק' ג"ר דנקודים. נמשכת, מן האח"פ שיצאו מראש הא'. הז' הוא יציאתם של הבינה וז"א ומלכות מכל המדרגות נמשכת, מכח ה"ת שנתחברה בה"ר, וקבלה ה"ר לצורת ה' תתאה, ונעשה הזווג בנקבי העינים, ויצאו הבינה וזו"ן לחוץ מהראש, ועד"ז מכל המדרגות.

הח' הוא המקום שנעשה לג' עלמין בי"ע דפרודא. וקו הא"ס שנפסק בהבינה דנה"י דא"ק. נמשכת ג"כ מעלית ה"ת בנקבי העינים, כי הבינה וז"א ומלכות דנה"י, יצאו למטה מן נקודת הצמצום, שהיא נתעלה עתה ממעלה להבינה דנה"י. והבינה הזו נעשה לעולם הבריאה והז"א לעולם היצירה, והמלכות לעולם העשיה.

הט'. הוא התחלקות ראש הב' לה"ת בעינים ויה"ו באח"פ. נמשכת מהתחלקות פרצוף הס"ג על טעמים ונקודות, הנק' ע"ב וס"ג (עיין לעיל דף תנ"ז אות כ"ה ד"ה פעולה הב'). ולפיכך המסך שעלה משם להראש דס"ג, הוציא שם ב' בחי' ראש: א'

מבחינת הטעמים וע"ב, שממנו נמשך פרצוף העליון דמ"ה וב"ן, המתחיל (נ"ב הגהה מכת"י רבינו זצ"ל צ"ע בזה). מפה דס"ג, ומסתיים ממעלה לטבור. וראש ב', מבחינת הנקודות וס"ג דס"ג, שממנו נמשך פרצוף התחתון דמ"ה וב"ן, המתחיל מהטבור ולמטה דא"ק, שהם הע"ס דנקודים. (כנ"ל אות כ"ד וכ"ה כאן). וראש הא' הוא מבחי' ה"ת בהעינים. שענפיו הם שערות רישא. וראש הב' הוא מבחי' יה"ו באח"פ, שענפיו הם שערות דיקנא. (כנ"ל דף שצ"א ד"ה שערות. ודף ת"ח ד"ה ולפיכך). ונתבאר שם, שאע"פ שראש הב' הוא אח"פ דראש הא' מ"מ בערך עצמו הוא ראש שלם. והטעם, כי המסך ירד לבחינת נקבי עינים שלו, ועשה הזווג עם אור העליון על העביות דבחינות הנקודות שבו, והוציא ע"ס ממטה למעלה. כי בכל מקום שנתחדש צורת עביות בהמסך, נעשה בו זווג חדש, כנודע. ומטעם זה נבחן בראש הב' ג' בחינות: הא' שהוא בינה וז"א ומלכות שיצאו מראש הא'. הב', שהוא בחי' ראש גמור, דהיינו שנעשה זווג חדש על בחינת הנקודות שבו, הכלולים מה"ת. הג', שמתחלק בהכרח על גו"ע ואח"פ, שהרי הזווג החדש שנעשה בו לא נעשה אלא בנקבי העינים, דהיינו בבחי"א, ונבחן גם בו שה"ת בהעינים ויה"ו באח"פ, והאח"פ יצאו מהראש.

ונודע, שכל הזווגים שהמסך נכלל מהם בהראש דעליון, הוא מגלה אותם, בכל תכונתם,

אחר שיורד למקומו בגוף דעליון. ולפיכך גם למטה נגלה אותם ב' הראשים: ראש הא' מטבור ולמעלה, הנקרא ישסו"ת, ונבחן לטעמים וע"ב. וראש הב' מטבור ולמטה, שבהם יש גם כן אותם ג' בחינות הנ"ל. שהם ראש גמור כלפי עצמו. ואח"פ מבחינת ראש הא', ובחינת התחלקות ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ, שהאח"פ האלו יוצאים לחוץ מראש הב' הזה.

הי' הוא תיקון הפרסא. נמשכת גם כן מהתחלקות הפרצוף דמ"ה וב"ן לב' פרצופין על הטבור, המושרש ובא מכח התחלקות הס"ג לטעמים ונקודות, כנ"ל באות ל"ג בסמוך. כי משורשם הם רק פרצוף אחד, כי הטעמים ונקודות של הס"ג, נמשכים מראש אחד, שהטעמים הם הכתר דגוף הס"ג והנקודות הם הט"ת דגוף ההוא. וע"כ גם המ"ה וב"ן הבאים מהמסך שלהם, אע"פ שיש להם ב' ראשים, נחשבים ג"כ לגוף אחד. ולכן התחלקות זו דומה לפרסא גו מעוהי דבר נש, שהפרסא הזו חוצה גוף אחד ועושה אותו כמו ב' גופים נבדלים. ומצד אחד דומה הגבול שבפרסא לבחי' הגבול דצפורני רגלים של הפרצוף, כי גם הוא עומד ומסיים את פרצוף העליון של מ"ה וב"ן, שהוא מיוחס לפרצוף ע"ב דס"ג ולטעמים, ונבחן לבחינת או"א דמ"ה וב"ן, שצפורני רגלים מסתיימים על הפרסא. ומצד הב' הוא נמצא באמצע הפרצוף, שהרי מצד השורש נמצאים הטעמים ונקודות רק פרצוף אחד. ובאופן שהאמצע והסיום מעורבים בה ביחד, ולפיכך מאירים בו ב' תיקונים: כח החיבור של ב' הפרצופים, שבזה נעזרת ע"י זווג ע"ב וס"ג השרשיים שאז גם הע"ב דס"ג וס"ג דס"ג נעשים לאחד, וה"ת יורדת מהעינים למתחת האותיות יה"ו, ואז אח"פ שבכל המדרגות חוזרים למדרגתם כבתחילה. כנודע. ותיקון ב' הוא העלמת הה"ת הקבועה, בראש הא'. שלא תגלה כחה בעת שהאח"פ שבים לראש. כי כלפי זה מבדלת להראש הא' הנמצא ממעל לה. כמו לפרצוף נבדל שאינו מקושר כלל עם ראש הב'.

הי"א הוא תיקון גדלות וקטנות. והי"ב שהוא הורדת ה"ת למטה מיה"ו והמספיק להשבת פב"פ דחו"ב דנקודים. נמשכו, ע"י הזווג דע"ב וס"ג, ומכח ב' התיקונים שבפרסא. כנ"ל בסמוך.

הי"ג, הוא ביאת הה"ת לתוך האותיות לצורך אצילות הז"ת דנקודים שהם הגוף האמיתי. נמשכת, מהארת היסוד דא"ק להראש דנקודים, את בחי' הנקודה דשורוק, שהיא נקודה בתוך ו'. ותשלום ביאור ענין הזה בחלק הז'.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהי א' שבואו דס"ג. (לתשובה)

מהו אותיות. (לתשובה)
מהם אח"פ במקומם. (לתשובה)
מהו בוצינא דקרדנותא. (לתשובה)
מהו בקיעת הפרסא. (לתשובה)
מהו זו על זו. (לתשובה)
מהו חולם. (לתשובה)
מהו טפל. (לתשובה)
מהי יציאה בחוזק. (לתשובה)
מהן כ"ב אותיות. (לתשובה)
מהן מים עליונים זכרים. (לתשובה)
מהן מים תחתונים נקבות. (לתשובה)
מהי מלאפום. (לתשובה)
מהי מזלא. (לתשובה)
מהן מיין נוקבין. (לתשובה)
מהי מיתה. (לתשובה)
מהן נקודות עליונות. (לתשובה)
מהן נקודות שמתחת לאותיות. (לתשובה)
מהי ניצוצא דקרדנותא. (לתשובה)
מהן נקבי עינים. (לתשובה)
מהן נקבי האזן. (לתשובה)
מהי פתיחו דעיינין. (לתשובה)
מהי פרסא. (לתשובה)
מהו צמצום ב'. (לתשובה)
מהן צפורני רגלים. (לתשובה)
מהו רקיע המבדיל. (לתשובה)
מהי שורק. (לתשובה)
מהן שערות ראש. (לתשובה)
מהן שערות דיקנא. (לתשובה)
מהי שבולת הזקן. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

במה נשתנה עליות האורות לראש הס"ג, מבכל הפרצופים. (לתשובה)

כמה אורות עלו מן למטה מטבור למ"ן. (לתשובה)
מהו האור חדש שיצא ע"י צמצום נה"י, ועליתם למעלה. (לתשובה)
האור שיצא מנקבי העינים, הוא עצמות או תוספות. (לתשובה)
מהי הקומה שיצאה מנקבי העינים. (לתשובה)
כמה מיני זווגים היה לצורך הנקודים. (לתשובה)
מהם עיקרם ועצמותם של הנקודים. (לתשובה)
מהי בחינה ראשונה דנקודים. (לתשובה)
מהי בחינה שניה דנקודים. (לתשובה)
מהי בחינה שלישית דנקודים. (לתשובה)
מהיכן לוקחים אור, גה"ר דנקודים. (לתשובה)
למה גה"ר דנקודים לא מתו. (לתשובה)
למה אין ביטל בכתר רק באחורי או"א. (לתשובה)
למה עיקר הארתן דנקודים. אינן אלא דרך פנים. (לתשובה)
למה הגוף דנקודים מתחיל מדעת ולא מכתר, כבכל מקום. (לתשובה)
למה הכתר לא נקרא דעת. (לתשובה)
מאיזה מקום שבדיקנא נמשכות גה"ר דנקודים. (לתשובה)
מה גרם לעליות הנקודות ממ"ה וב"ן. (לתשובה)
איזה התחדשות נעשה בעלית המסך דס"ג מבשאר פרצופים. (לתשובה)
איך נתחברה בחיה"ד בהמסך דס"ג אחר שכבר נזדככה לבחי"א. (לתשובה)
למה לא יצאה מה"ת שבנקבי עינים קומת הכתר, כמו בפרצוף גלגלתא. (לתשובה)
למה עלה המסך לנקבי העינים, ולא לפה. (לתשובה)
למה תלוים בעיקר כל התיקונים במ"ה וב"ן. (לתשובה)
למה נקרא עולם הנקודים בשם ב"ן לבד. (לתשובה)
באיזה פרצוף א"ק עוסק הרב. (לתשובה)
מאין הן המוחין דס"ג. (לתשובה)
למה מתחיל הס"ג מאזן. (לתשובה)
איפה מסתיים הס"ג. (לתשובה)
איפה מסתיים הע"ב. (לתשובה)
איפה מסתיימים הטעמים דס"ג. (לתשובה)
איפה היה מקומם דנקודות דס"ג מטרם הצמצום. (לתשובה)
למה רק הכתר דס"ג נקרא בשם טעמים. (לתשובה)

למה נקרא טה"ת בשם נקודות. (לתשובה)
מהו הס"ג דס"ג דא"ק. (לתשובה)
אם התחלקות המדרגה ניכרת גם בראש הס"ג. (לתשובה)
מה גרם להתחלקות מ"ה וב"ן לב' פרצופים. (לתשובה)
מהו הערך דמ"ה וב"ן שלמעלה מטבור, למ"ה וב"ן דלמטה מטבור. (לתשובה)
מה גרם להתחלקות או"א וישסו"ת לב' פרצופים. (לתשובה)
אם נתחברו הישסו"ת וג"ר דנקודים לאחר בקיעת הפרסא. (לתשובה)
כמה בחינות יש בפרצוף דיקנא. (לתשובה)
מפני מה נסתם אור האזן בשבולת הזקן. (לתשובה)
מה הן ד' החלוקות דנקודים. (לתשובה)
מהו המובן של ויפוזו זרועי ידיו, ולא רגליו. (לתשובה)
איפה הוא עיקר ההבחן של ה"ת בעינים, ויה"ו באח"פ. (לתשובה)
מהו הפירוש שהצמצום היה להמעיט האור דאצילות. (לתשובה)
מהי הפרסא. (לתשובה)
מהו תיקון הפרסא שלצורך הבריאה. (לתשובה)
מהו ההפרש בין פרסא, לבין סיום רגלים. (לתשובה)
מתי נעשתה הפרסא. (לתשובה)
מהי בקיעת הפרסא. (לתשובה)
למה נקרא השבת אח"פ אל הראש על שם הפרסא. (לתשובה)
למה כל ההפרש בין הוי"ה דע"ב לבין הוי"ה דס"ג רק במילוי **א** ' שבוא"ו. (לתשובה)
אם החיבור דב' ההין הוא בתמידות. (לתשובה)
באיזו בחינה, ס"ג נעשה הזווג בשביל הנקודים. (לתשובה)
מהי הנקבה השרשית אל העולמות. (לתשובה)
היכן עמידת בי"ע. (לתשובה)
כמה בקיעות נגרם, ע"י זווג ע"ב וס"ג. (לתשובה)
מהו השורש לאבי"ע. (לתשובה)
איפה היא ההתחלה לשיתוף מדת הרחמים בדין. (לתשובה)
היכן הוא סיום רגלים דא"ק הפנימי. (לתשובה)
מהי הפעולה, שהיא היסוד לכל החידושים שנעשו בנקודים. (לתשובה)
מהו השיתוף דמדה"ר בדין. (לתשובה)
מהי הסבה לשיתוף מדה"ר בדין. (לתשובה)

מהו השם מיין נוקבין. (לתשובה)
למה נקראת הבינה בשם בריאה. (לתשובה)
מהו ההפרש מצמצום א' אל צמצום ב'. (לתשובה)
באיזה פרצוף נוהג גדלות וקטנות. (לתשובה)
מתי נעשה הזווג דע"ב וס"ג. (לתשובה)
למה מ"ה החדש הוא טעמים של הנקודים. (לתשובה)
למה יסוד דעליון הוא דעת לתחתון. (לתשובה)
למה ע"י זווג ע"ב ס"ג יורדת ה"ת מעינים. (לתשובה)
מה הן ב' הפעולות שיוצאות ע"י זווג דע"ב וס"ג. (לתשובה)
ע"י מה נתקנו תיקון קוים ויוד כלים גם בז"ת. (לתשובה)
מה הן ד' הפסיעות דה"ת עד ביאתה אל תוך האותיות. (לתשובה)
כמה מיני אורות שמשו בנקודים. (לתשובה)
מהו ההפרש מדעת עליון לדעת תחתון. (לתשובה)
מהו ההפרש מהארת נה"י דכתר אל נה"י דא"ק. (לתשובה)
מהיכן מתחיל הלבשת ישסו"ת. (לתשובה)
למה הנקודות אינן מלבישות כלום אל הס"ג, שממנו יצאו. (לתשובה)
היכן הס"ג מלביש אל הע"ב דא"ק. (לתשובה)
למה מלבישים הנקודים את נה"י דא"ק. (לתשובה)
למה החולם הוא על האותיות. (לתשובה)
למה השורק באמצע. (לתשובה)
למה לקח אבא את הנקודה דשורק. (לתשובה)
למה מכנים את הכתר וחכמה, פעם בשם חולם שורק, ופעם בקמץ פתח. (לתשובה)
למה הקמץ פתח הם מהנקודות שמתחת האותיות. (לתשובה)
איזו בחינה דקמץ פתח לא נשברה. (לתשובה)
למה ז' הנקודות הן בצורת יודין. (לתשובה)
מהו ההפרש מנקודת חולם, לקמץ מאחר ששניהם כתר. (לתשובה)
מהו הגורם העקרי ליציאת הפרצוף מ"ה וב"ן. (לתשובה)
מהו הגורם העקרי ללידת פרצוף. (לתשובה)
איך מתגלה האור מקיף בלידת פרצופים. (לתשובה)
מהו עיקר הפועל לאצילות פרצוף שני. (לתשובה)
כמה נקודות הסיום מטבור עד סיום רגלים. (לתשובה)

מטבור ולמטה שהוא מלכות לבד, איך יש שם ע"ס. (לתשובה)
מאין יש תנהי"מ למטה מטבור. (לתשובה)
למה מ"ה וב"ן הם למטה מטבור. (לתשובה)
למה צריך המ"ה להיות משותף עם ה"ת. (לתשובה)
למה לא יש ה"ת בחו"ב דנקודים. (לתשובה)
מהו הטעם שג"ר דז"א דאצילות נשארות באמא. (לתשובה)
מה הם האחורים דאו"א שנתבטלו. (לתשובה)
למה זה"ת הם בקו אחד. (לתשובה)
מהיכן נעשו זו"ן. (לתשובה)
מהיכן נעשו הכלים דנקודים. (לתשובה)
מהו הפירוש שהכלים היו קטנים. (לתשובה)
מהו הצורך לדינין וקליפות. (לתשובה)
מה הפירוש שזה"ת הן דין והאור שבא להם הוא רחמים. (לתשובה)

לוח השאלות לסדר סיבה ומסובב

מה מסובב מהחשק דמלכות דא"ס, אל יתר דבקות באור העליון. (לתשובה)
מה מסובב מהסתלקות האור מכל ד' הבחינות. (לתשובה)
מה מסובב מהמסך. (לתשובה)
מה מסובב מאוה"ח.(לאצילות פרצוף ע"ב דא"ק) (לתשובה)
מה מסובב מהמסך דטבור, דגלגלתא. (לתשובה)
מה מסובב מהביטוש דאו"מ באו"פ, בפרצוף הגלגלתא. (לתשובה)
מה מסובב מהעלם בחינה אחרונה. (לתשובה)
מה מסובב מב' הרשימות: זכר ונקבה. שעלו מהגוף דגלגלתא. (לתשובה)
מה מסובב מב' זווגי זו"ן שעושה המסך בהתכללותו בחוטם שבראש דגלגלתא. (לתשובה)
מה מסובב מגילוי העביות דגוף בהמסך והרשימות. (לתשובה)
מה מסובב מב' הזווגים שהמסך עושה במקום החזה דגלגלתא.(לאצילות פרצוף ס"ג דא"ק) (לתשובה)
מה מסובב ממסך דטבור דע"ב. (לתשובה)
מה מסובב מביטוש דאו"מ באו"פ דע"ב. (לתשובה)
מה מסובב מהעלם בחינה אחרונה דע"ב. (לתשובה)
מה מסובב מב' הרשימות זכר ונקבה שעלו מן הסתלקות דע"ב. (לתשובה)
מה מסובב מב' הזווגים דזו"ן, שעשה המסך בהתכללותו באזן דראש ע"ב. (לתשובה)

מה מסובב מגילוי העביות דגוף בהמסך. (לתשובה)
מה מסובב מב' הזווגים, שעושה המסך במקום החזה דע"ב.(לאצילות פרצוף מ"ה וב"ן דא"ק) (לתשובה)
מה מסובב ממסך דטבור דס"ג. (לתשובה)
מה מסובב מהביטוש דאו"מ באו"פ דס"ג. (לתשובה)
מה מסובב מהעלם בחינה אחרונה דס"ג. (לתשובה)
מה מסובב מב' הרשימות זו"ן שעלו בנקבי העינים, דראש הס"ג. (לתשובה)
מה מסובב מהתכללות הרשימות בזווגים שבנקבי עינים דראש הס"ג. (לתשובה)
מה מסובב מגילוי עביות דגוף בהמסך והרשימות. (לתשובה)
מה מסובב מירידת המסך להבחינות שכנגדם בחיצוניות הגוף דס"ג. (לתשובה)
מה מסובב מיציאת אח"פ מכל המדרגות. (לתשובה)
כיצד מקושרות הפעולות זו בזו מצמצום א' עד גמר עולם הנקודים מבחינת הקטנות. ע"פ סבה ומסובב. (לתשובה)
מה הן י' הפעולות שנעשו עד גמר פרצוף הגלגלתא דא"ק. (לתשובה)
איך י' הפעולות מקושרות זו בזו ע"פ סבה ומסובב. (לתשובה)
מה הן י"ד הפעולות שנוהגות באצילות פרצוף בדרך כללות. (לתשובה)
איך מתקשרות י"ד הפעולות של אצילות הפרצוף, זו בזו. (לתשובה)
מה הן ב' הפעולות שנתוספו בפרצוף ס"ג. (לתשובה)
מה הן י"ג הפעולות שנתוספו בפרצוף הנקודים. (לתשובה)
איך מתקשרות י"ג הפעולות זו בזו על פי הסדר הנ"ל של סבה ומסובב. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **א' שבואו דס"ג**

ב' שרשים יש אל האותיות: **י** ' **וא** '. והנה באמת נבחנת הי ' שהיא השורש האמיתי אל האותיות שהרי כשאנו רוצים לכתוב איזו אות אנו מתחילים עם **י** ' דהיינו מן נקודה, וכשממשיכים הנקודה לצדדים ולמטה מצטיירת האות הנרצה. הרי **שי** ' היא שורש כל אות ואות. ועכ"ז, נמצאת **הא** ' בראש הכ"ב אותיות. ויש להבין הדבר.

סימן ב
(לשאלה) **אותיות**

עי' לעיל בתשובה א'.

סימן ג
(לשאלה) **אח"פ במקומם**
ג' התיקונים הראשונים מי"ג תיקוני דיקנא, נקראים אח"פ במקומם, שפירושם שלא יצאו מבחינת ראש, והם בחינות הגו"ע דראש של הדיקנא. ומה שמכונים בשם אח"פ הוא רק בערך הראש דס"ג. (ת"ט אות כ')

סימן ד
(לשאלה) **בוצינא דקורדנותא**
בוצינא, פירושו, מאור, וקרדנותא פירושו קושיות או חשכות. ורומז על ה"ת, דהיינו בחי"ד. וה"ס ה"ת שבעינים אשר בכתר דנקודים, שאין הארתה, מגולה. והיא הנקודה שבתוך הו ', דהיינו המלאפום שהשפיע יסוד דא"ק לחו"ב דנקודים, ורק הו ' נגלה באמא, אבל הנקודה נגנזה בה. וזה שאומר שבוצינא דקרדנותא גניז ביסוד דאמא. (דף תכ"ז אות ל"ז).

סימן ה
(לשאלה) **בקיעת הפרסא**
בקיעת הפרסא מורה ביטול הגבול שבה, המבדיל תוך המדרגה, בין כתר חכמה שבה, ובין הבינה וזו"ן שבה. ועל ידי הבקיעה, נמצאים הבינה וזו"ן שבים אל המדרגה כמתחלה. (דף ת"ה אות ט"ו).

סימן ו
(לשאלה) **זו על זו**
זו על זו פירושו, כשהספירות נמצאות כל אחת בפני עצמה ואינה יכולה לקבל או להשפיע לחברתה, משום השינוי צורה הנמצא בין כל אחת ואחת, המבדילן זו מזו. ואז עומדות זו על זו לפי סדר המדרגה. כשפני התחתון באחור דעליון. למשל, ז"א שהפנים שלו הוא בחי"א, נמצא משתוה לאחור דבינה שהוא ג"כ בחי"א. ופנים של הבינה שהוא בחי"ב, נמצא משתוה אל האחור דחכמה שהוא ג"כ בחי"ב. וכו' על דרך הזה. ובמצב זה הן הפכות זו לזו ונפרדות זו מזו (כנ"ל ח"ד פ"ג או"פ סעיף ל') עש"ה.

סימן ז
(לשאלה) **חולם**
הנקודות מורות בעיקר על הארת הזווג היוצאה בכח החיבור דה"ת בה"ר, שהן מכונות בשם נקודות. ויש בזה ג' בחינות: א' כשה"ת היא בכתר דנקודים, מבחינת ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ. ואז נקראת חולם שהוא ממעלה על האותיות יה"ו. כי אור הכתר אינו מושפע אל החו"ב מבחינת ה"ת, אלא מבחינת ה"ר לבד. ב' בסוד נקודות שמתחת

האותיות יה"ו, שהן הכלים של חו"ב, וזה הוא ע"י זווג עליון של ע"ב וס"ג המוריד את ה"ת מהעינים אל הפה בסוד קמץ שמתחת האותיות. וגם עתה נמצאת ה"ת גנוזה בהקמץ שהוא בחינת יסוד דכתר, והיה"ו אין להן עדיין מהארת ה"ת. ג', היא בסוד נקודות שבתוך האותיות דיה"ו, שזה ע"י הארת היסוד דא"ק את בחינת המלאפום, שהנקודה דה"ת היא בתוך הו', שהארה זו באה לתוך האותיות דיה"ו, שהן חו"ב, שמכאן נולדות זה"ת דנקודים. (תכ"ג ובהסתכלות פנימית אות י"ט ד"ה וזו היא).

סימן ח

(לשאלה) **טפל**

הספירה העליונה שבכל מדרגה כוללת כל הבחינות שמתחתיה, וע"כ הבחינה העליונה נבחנת תמיד לעיקר של המדרגה, שכל שאר הבחינות טפלות לה ואינן עולות בשם. (שצ"ו אות ו').

סימן ט

(לשאלה) **יציאה בחוזק**

כל שהעביות שבהמסך מרובה יותר, האור יוצא בחוזק, יותר ואם העביות שבהמסך קלושה היא, אין האור יוצא בחוזק, כלומר, שאוה"ח הוא מועט, וקומת האור שהוא ממשיך אין לו התפשטות למטה. ומתוך שה"ת נתחברה בנקבי עינים, נמצאים שם האורות שיוצאים בחוזק ומתפשטים למטה. (דף ת"ב אות י"א).

סימן י

(לשאלה) **כ"ב אותיות**

האותיות הן הכלים שבהם מתלבש העצמות. ויש בהם כ"ב ראשי הבחנות, שמהן נבנות כל הפרצופים. ונקראים כ"ב אותיות. (תל"ח אות נ"ג) ועי' לעיל תשובה א'.

סימן יא

(לשאלה) **מים עליונים זכרים**

עי' תשובה א'. ונתבאר שם שכתר של הנקודים ה"ס מים עליונים, שמעל הרקיע, שה"ס הפרסא. וחו"ב דנקודים, ה"ס מים תחתונים, שמתחת הרקיע. ע"ש. ונודע, שהכתר הוא הזכר, וחו"ב ה"ס הנקבה שלו. כמ"ש (או"פ דף תי"ג ד"ה עתה תבין). הרי שמים עליונים הם בחינת זכר, ומים תחתונים שהם חו"ב, הם בחינת נקבה. (ת"א אות ט')

סימן יב

(לשאלה) **מים תחתונים נקבות**

עי' תשובה י"א. ותשובה א'.

סימן יג
(לשאלה) **מלאפום**

עי' תשובה ז'.

סימן יד
(לשאלה) **מזלא**

שערות דיקנא מכונות מזלא. מלשון הכתוב, יזל מים מדליו וגו'. כי השפע שלהן נוזלת טפין טפין, עד שמצטרפים לאורות היותר גדולים שבהעולמות. ועי' להלן תשובה כ"ט. (שצ"א אות ב').

סימן טו
(לשאלה) **מיין נוקבין**

נודע שמתוך התפשטות נקודות דס"ג למ"ה וב"ן דא"ק הפנימי נתחברו ב' בחינות רשימות בהמסך, שהן מבחינות ה"ר שבס"ג, וה"ת שבא"ק הפנימי, ונמצא המסך נכלל מב' נקבות מבינה ומלכות, ומכאן קנה המסך את השם מיין נוקבין, כי מכאן ואילך כלולות בו ב' נוקבין אלו בכל זווג שעושה עם אור העליון. (דף ת"ה אות ט"ו).

סימן טז
(לשאלה) **מיתה**

עד המקום שנמשך קו אור א"ס ב"ה, הוא החיים, ואחר סיום הקו דהיינו למטה מנקודת הצמצום, כבר נפסק אור החיים, והוא בחינת המיתה. וע"כ הכלים שנפלו לבי"ע שהם למטה מנקודת הצמצום החדשה, נבחנים שמתו שמה. כי נפרשו מאוד החיים. (תכ"ח אות ל"ט).

סימן יז
(לשאלה) **נקודות עליונות**

עי' תשובה ז'.

סימן יח
(לשאלה) **נקודות שמתחת לאותיות**

עי' תשובה ז'. כי ג' הארות שמשו בנקודים: הבל הטבור. והבל היסוד. והבל דצפורני רגלים. והבל טבור הוא בחינת הנקודות שממעל לאותיות, דהיינו חולם. והבל היסוד הוא בחינת הנקודות שבתוך האותיות, שהוא מלאפום. והבל דצפורני רגלים, הם בחינות הנקודות שמתחת לאותיות. (דף ת"כ אות כ"ח. ובאו"פ שם ד"ה ויפוזו, דף תל"ה ד"ה עליונות)

סימן יט
(לשאלה) **ניצוצא דקרדנותא**

עי' תשובה ד'.

סימן כ
(לשאלה) **נקבי העינים**

בחיה"א שבראש מכונה נקבי העינים כי החכמה דראש מכונה עינים, ומכח עלית ה"ת שם, נעשה גם בחכמה בחינת נוקבא, ונקראת נקבי העינים. (שצ"ט אות ז').

סימן כא
(לשאלה) **נקבי האזן**

עי' תשובה כ'. כי מעת שנתחברו ב' ההין בסוד שיתוף מדת הרחמים בדין, וה"ת עלתה לעינים, הנה משם ואילך נעשה בחינת נוקבא בכל הספירות עד החכמה, שז"ס הנקבים שנעשו בחוטם ובאזן ובעינים. אמנם מטרם שנתחברו לא היה בחינת נוקבא אלא בפה לבד.

סימן כב
(לשאלה) **פתיחו דעיינין**

הארת חכמה נקרא פתיחו דעיינין כי עינים הן חכמה. (תל"ח אות נ"א)

סימן כג
(לשאלה) **פרסא**

פרסא, היא חצר הכבד המבדיל בין אברי הנשימה שהם החיות, ובין אברי המזון, ועושה כמו ב' גופין בגוף אחד. כן פרצוף מ"ה וב"ן שיצא מנקבי העינים דראש הס"ג, נחלק לב' פרצופים, על הטבור ופרסא, שמפה דראש הס"ג עד הפרסא, הוא בחינת ג"ר דמ"ה וב"ן, ונחשב לפרצוף שלם בפני עצמו, שסיום רגלים שלו הם על הטבור, כי הוא יצא מבחינת הרשימות דטעמים דס"ג, שלא נתחברו עם הה"ת. ומפרסא ולמטה יצא מ"ה וב"ן התחתון, שהן ע"ס דנקודים, והם יצאו מבחינת הרשימות דנקודות דס"ג, המחוברות עם הה"ת שלמטה מטבור, כנודע. הרי שהפרסא מחלקת פרצוף האחד דמ"ה וב"ן לב' פרצופים. (ת"א אות ט' ובהסתכלות פנימית אות ל"ד)

סימן כד
(לשאלה) **צמצום ב'**

צמצום נה"י דא"ק מכונה צמצום ב'. כי הוא דומה לצמצום א' שהיה בא"ס ב"ה על בחי"ד. וכן נעשה כאן הצמצום על בחי"ב. וכמו שבצמצום א' נפסק הקו אור דא"ס על המלכות של נה"י דא"ק, כן נפסק קו אור א"ס כאן על הבינה דנה"י דא"ק. באופן שבינה ז"א ומלכות, נשארו מתחת לנקודת הצמצום בלי אור. ומהם נעשו ג' עלמין דפרודא,

הנקראים בי"ע. כי הבריאה היא מבינה, והיצירה הוא מז"א והעשיה היא ממלכות. (שצ"ט אות ז')

סימן כה

(לשאלה) **צפורני רגלים**

בחינות הסיום מכל פרצוף, שהיא המלכות דנה"י של הפרצוף, נקראות אצבעות רגלים. ומשעת תיקון הפרסא ואילך, נעשה כח נוסף על בחינת הסיום של הפרצוף, דהיינו מצד שיתוף נקודת הבינה בהצמצום, וכח הנוסף הזה, כשהוא במקום הטבור נקרא פרסא וכשהוא במקום סיום הנה"י נקרא צפורנים. והיינו צפורני רגלים, (תכ"א אות כ"ט).

סימן כו

(לשאלה) **רקיע המבדיל**

רקיע המבדיל הוא הפרסא שנתמצע בעה"ס של כל מדרגה, מכח החיבור של ב' הנקודות: בינה ומלכות. והבדילה את הכתר וחכמה שבה לבחינת מים עליונים זכרים, והבינה ז"א ומלכות שבה, לבחינת מים תחתונים נקבות. עי' לעיל תשובה י"א. ותשובה א'. (דף ת"א אות ט).

סימן כז

(לשאלה) **שורק**

המלאפום נקרא ג"כ שורק. ופירושו עי' לעיל תשובה ז'. (דף תל"ג אות ל"א).

סימן כח

(לשאלה) **שערות ראש**

הנה הזווג הראשון לצורך פרצוף הנקודים היה בנקבי העינים של ראש הס"ג, ומ"מ לא הוציא אח"פ של ראש הס"ג לחוץ, כי אין העדר ברוחני וענין התחלקות המדרגה לא פעל כלום בראש הס"ג עצמו, אלא בבחינת תוספות פרצוף, והוא פרצוף השערות, שמנקבי העינים ולמעלה יצאו שערות הראש, ומשם ולמטה יצאו שערות דיקנא בבחינות אח"פ. (שצ"א או"פ ד"ה שערות ראש)

סימן כט

(לשאלה) **שערות דיקנא**

עי' בתשובה כ"ח.

סימן ל

(לשאלה) **שבולת הזקן**

שבולת הזקן, היא בחינות אח"פ שיצאו מראש הא' דדיקנא. כי ג' תיקונים הראשונים דדיקנא הם בחינות גו"ע, דהיינו הראש דדיקנא. ושבולת הזקן, היא אח"פ, שיצאו מראש

הדיקנא לבחינת גוף, שבה מתקבץ השפע של ג' בחי' תי"ד הראשונים. (ת"ט אות כ'. תי"ג או"פ ד"ה ועל)

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) הרשימות דס"ג נתחברו עם הרשימות דמ"ה וב"ן הפנימים, וזה גרם צמצום חדש בנקודה דבחי"ב (או"פ שצ"ט ד"ה צמצום)

סימן ב
(לשאלה) ב' מיני אורות: ט"ת דס"ג, וזו"ן דא"ק הפנימי. (דף ת' ד"ה וזה)

סימן ג
(לשאלה) ע"י צמצום נה"י, עלו המסך עם הרשימות הכלולות בו, אל הראש של הס"ג, לנקבי עינים שהם בחי"א, ונמשכה קומה דבחי"א, הנקראת מ"ה וב"ן. וכשהוכרה העביות דגוף שבהמסך, ירד משם למקומו בגוף, שהוא הטבור. והוא בחינת הקטנות דנקודים. (או"פ דף ת"ב ד"ה אור חדש).

סימן ד
(לשאלה) הוא עצמות האור דנקודים, כי הבא בתחלת אצילות הוא עצמות. (שם).

סימן ה
(לשאלה) עיקר הקומה הוא בחי"א, שהיא קומת ז"א. אבל יש שם גם בחינת זכר, שיש לו קומה דבחי"ב, מבחינת התלבשות הנשארת מבחינה אחרונה. (או"פ דף ת"ה ד"ה והקומה).

סימן ו
(לשאלה) ב' מיני זווגים: זווג הא' היה ע"י עלית המסך והרשימות אל הראש דס"ג לנקבי העינים, שמשם יצא בחינת הקטנות דנקודים. וזווג הב' היה ע"י הזווג דע"ב וס"ג, ובקיעת הפרסא, שע"י זה חזרו אח"פ לבחינת ראש, שמכאן יצא הגדלות דנקודים. (או"פ דף ת"ו ד"ה והנה).

סימן ז
(לשאלה) האור שיצא מנקבי העינים הוא בחינת העצמות של הנקודים. (שם).

סימן ח
(לשאלה) הראש הא' שיצא מטבור דא"ק הפנימי ולמעלה עד החזה, הנקרא ישסו"ת, הוא בחינה הראשונה של הנקודים. אמנם הוא נחשב לעקודים. מטעם שאין העביות שבהמסך העומד במקום הטבור פועלת כלום ממטה למעלה ולכן אין בהראש הזה מבחינת נקודים כלום. (או"פ דף ת"ט ד"ה ובחינה הראשונה).

סימן ט

(לשאלה) אח"פ שיצאו מראש הא' ונחשבו בערכו לבחינת גוף ומקבל ממנו, הם בחינה השניה של הנקודים. והם גה"ר דנקודים. (שם ד"ה ובחינה השניה).

סימן י

(לשאלה) בחינות הגוף האמיתי דנקודים, שהם למטה מאח"פ, הם בחינה השלישית דנקודים, והם הנקראים ז"ס תחתונות של הנקודים. (או"פ דף ת"י ד"ה ובחינה השלישית).

סימן יא

(לשאלה) גה"ר דנקודים מקבלות מג' תי"ד הראשונים במקום הקיבוץ שלהם הנקרא שבולת הזקן. משום שהג' תי"ד במקומם בראש, הם בחינת ראש הא' של הדיקנא. (או"פ דף ת"י ד"ה ואינם).

סימן יב

(לשאלה) משום שקבלו הארתם משבולת הזקן אבל זה"ת שלא קבלו הארתם רק מחוטם פה לכן מתו. (תי"ג אות כ"ד).

סימן יג

(לשאלה) כי הכתר הוא בחינת הזכר של המ"ה וב"ן, שיש לו בחי"ב דהתלבשות, וחכמה ובינה הם בחינת הנקבה, שאין לה אלא עביות דבחי"א, וע"כ הזכר יש לו קומת בינה, שהוא אור אזן, ויש לו בחינות ג"ר מתחילת אצילותו, וע"כ לא נתבטל אפילו בחינת אחורים שלו. משא"כ הנקבה, שהיא חו"ב שאין לה רק קומת בחי"א, שהיא ז"א, ע"כ לא יכלה לקבל קומת ג"ר, ונתבטלו האחורים שלהם. (או"פ דף תי"ב ד"ה הכתר).

סימן יד

(לשאלה) משום שאור העינים אינם מאירים אל הכלים דאחור אלא לכלים דפנים שהם למעלה מטבור, שהם כאן עד הפה, וזה"ת כולן נחשבו למטבור ולמטה, מטעם שאח"פ יצאו לחוץ ונעשו לבחינות חג"ת, אמנם מגיעה להם הארה קטנה דרך צדדים, מבחינת אור החסדים. (או"פ דף תט"ו ד"ה וכבר).

סימן טו

(לשאלה) כי הראש הא' לקח ב' הספירות כתר וחכמה, הנקראים גו"ע. והראש הב' אין לו אלא בינה וזו"ן, דהיינו אח"פ דראש הא'. ונודע שראש הא', אינו מצטרף כלום להפרצוף נקודים, ורק הראש הב' הוא הנחשב לראש של הנקודים. גם נודע שכל הכמות שבראש עוברת ומתלבשת בהגוף, ונמצא כיון שאין יותר מג' כלים בינה וז"א ומלכות, בהראש, ע"כ אין יותר בהגוף מג' כלים אלו, וחסרים כתר וחכמה. (או"פ דף שט"ז ד"ה והענין).

סימן טז
(לשאלה) משום שיש בכתר אור האזן גם כן, להיות שם בחינת הזכר, שיש לו בחי"ב דהתלבשות (או"פ דף תי"ט ד"ה והנה.)

סימן יז
(לשאלה) משבולת הזקן. (או"פ ד"ף שצ"ה ד"ה כללות).

סימן יח
(לשאלה) כי נזדכך המסך מכל עביותו והוא נשתוה אל המלכות של ראש, כנודע בשאר הפרצופים (או"פ דף שצ"ה ד"ה עלו).

סימן יט
(לשאלה) כאן בס"ג נכלל המסך מרשימות של ב' פרצופים: מפרצופו עצמו, ומפרצוף גלגלתא דא"ק. (שם).

סימן כ
(לשאלה) עיקר בחיה"ד הוא מטבור ולמטה דפרצוף גלגלתא דא"ק. ואף על פי שכבר נזדכך המסך משם, מ"מ אין זה נוגע כלום אל הכלים, כי אין הזדככות בכלים כנודע. אלא בשעה שהכלים ריקים מאור, המה שקטים בלי שום פעולה, ולפיכך אחר שהגיע אור הס"ג לשם, חזרה בחיה"ד ובאה לגילוי כבתחלה. (הסתכלות פנימית אות ז')

סימן כא
(לשאלה) משום שה"ר היא עיקרית, להיות המסך הוא מפרצוף הס"ג, וה"ת היא טפלה אליו, שנתחברה בו בדרך הארת הס"ג למטה מטבור כנודע. (שם ד"ה וכבר).

סימן כב
(לשאלה) משום שבחינה אחרונה אינה מנחת רשימה אלא מבחינת התלבשות לבד, שאין ממנה התפשטות כלים, ומבחינת המשכה לא נשאר בו כי אם בחי"א, ע"כ עלה לבחינה, שכנגדו בראש, שהיא העינים. (שם).

סימן כג
(לשאלה) משום שה"ת לא נתחברה אלא במ"ה וב"ן, ולא בפרצופים הקודמים לו, והיא באה מלמטה מטבור דא"ק הפנימי, שמשמה שורש כל צמצום ודין שבעולמות. (הסתכלות פנימית אות ח').

סימן כד
(לשאלה) משום שכל שנחשב לבחינה המ"ה נשבר בשביה"כ, ולא נשאר ממנו אלא מבחינת ה"ר שבו, שזה מיוחס לב"ן. (הסתכלות פנימית אות ח').

סימן כה
(לשאלה) בפרצוף ס"ג דא"ק. כי בב' הפרצופים הראשונים: גלגלתא דא"ק וע"ב דא"ק, אין רשות לעסוק בהם. (או"פ דף שפ"ט ד"ה ומתחלה).

סימן כו
(לשאלה) חג"ת דא"ק הם נשמה ומוחין לראש הס"ג. (או"פ דף שפ"ט ד"ה וכבר).

סימן כז
(לשאלה) כי פרצוף ס"ג יוצא על מסך של עביות דבחי"ב, המעלה את או"ח, ומלביש רק עד הבינה, שבראש נקראת אזן. (או"פ דף ש"צ ד"ה וס"ג).

סימן כח
(לשאלה) מטרם צמצום ב' היה מתפשט עד סיום רגלי א"ק, ומצמצום ב' ואילך, נתעלה ומסתיים למעלה מטבור דא"ק (או"פ דף ש"צ ד"ה ותדע).

סימן כט
(לשאלה) למעלה מטבור דא"ק הפנימי. משום שה"ת אינה נכללת בהמסך דע"ב, וע"כ אינו יכול להתפשט למטה מטבור ששם בחינת ה"ת, דהיינו המלכות של א"ק הפנימי. (שם).

סימן ל
(לשאלה) הם מסתיימים בשוה עם סיום רגלים דע"ב דא"ק, מטעם שהזכר המלובש בכלי דכתר, שהוא הטעמים, יש לו קומת חכמה דוגמת הע"ב, וגם הוא אינו יכול להאיר לה"ת שלמטה מטבור כמו הע"ב. (או"פ דף שצ"א ד"ה ונתבאר).

סימן לא
(לשאלה) הן מתחילות מטבור דא"ק הפנימי ומסתיימות עם סיום רגליו (או"פ דף שצ"א ד"ה והנך).

סימן לב
(לשאלה) כי מתחלה באים כל האורות בכלי דכתר, ורק אחר שהמסך מתחיל להזדכך ולהתמעט, יוצאות שאר הקומות חכמה בינה זו"ן בדרגות זיכוכו. ונודע שבטרם שהמסך מתחיל להזדכך הוא אור ישר ורחמים, שזה רק הכלי דכתר, ע"כ מכונה טעמים. אבל שאר טה"ת יוצאות עם הזדככות המסך, כנ"ל וע"כ נקראות נקודות, שמורה, שהן או"ח ודין. (או"פ דף שצ"ג ד"ה מחציו).

סימן לג
(לשאלה) עי' לעיל בסמוך תשובה ס"ב.

סימן לד
(לשאלה) אותו חלק הס"ג שנכלל בה"ת, נקרא ס"ג דס"ג, והיינו הנקודות של הס"ג שיצאו בבחינת ה"ת בעינים, ויה"ו באח"פ. אבל אותו חלק הס"ג שאינו כלול מבחינת ה"ת, נקרא בשם טעמים דס"ג או ע"ב דס"ג, או או"א. (או"פ דף שצ"ד ד"ה שערות).

סימן לה

(לשאלה) בראש הס"ג אינו ניכר שום התחלקות המדרגה, אע"פ ששם נשרש הזווג דה"ת בעינים. אלא שנתוסף שם פרצוף חדש בסוד השערות, שאח"פ שלהן יצאו לחוץ, המכונים שערות דיקנא. (או"פ דף שצ"א ד"ה שערות).

סימן לו

(לשאלה) המסך שנזדכך ועלה מהס"ג, כלול מב' בחינות: מרשימות דטעמים, ומרשימות דנקודות. וע"כ נעשה עליו ב' מיני זווגים: ומזווג הנעשה על הרשימות דטעמים, יצא מ"ה וב"ן העליון, המלביש במקום הטעמים שהוא מפה דס"ג עד הטבור. ומהזווג שנעשה על הרשימות דנקודות דס"ג, יצא מ"ה וב"ן התחתון, המלביש במקום שהיו עומדות הנקודות דס"ג, שהוא מהטבור ולמטה. ומ"ה וב"ן התחתון הזה, הוא הנקרא ע"ס דנקודים. (בהסתכלות פנימית אות כ"ד).

סימן לז

(לשאלה) כערך ג"ר כלפי ו"ק, או או"א אל זו"ן. (שם).

סימן לח

(לשאלה) ענין התפשטות טה"ת למטה מטבור דא"ק הפנימי, למקום הה"ת ובחי"ד, גרם התחלקות הס"ג לב' פרצופים. כי הטעמים שלא נתערבו בה"ת, ומסתיימים למעלה מטבור, נבחנים בערך או"א, אל הנקודות שירדו למטה מטבור ונתערבו בבחי"ד. וערך הנקודות כלפי הטעמים כמו ישסו"ת כלפי או"א. (שצ"ו אות ו').

סימן לט

(לשאלה) ענין ביטול הגבול של הפרסא לא היה אלא לשעתו, וע"כ נבחנת הה"ת שבישסו"ת לקביעות, ואינו יורד למטה מטבור להתחבר עם גה"ר דנקודים, רק הארתו לבד יורדת אל גה"ר דנקודים. (או"פ דף ת"ז ד"ה האור).

סימן מ

(לשאלה) ג' בחי' יש בדיקנא: א', הוא ג' תי"ד הראשונים המחוברים בהראש בלחי העליון. ב', הוא שבולת הזקן שהוא בחי' אח"פ היוצאים לחוץ מראש, ג', הוא שאר תי"ד. (או"פ דף ת"ח ד"ה ולפיכך).

סימן מא

(לשאלה) כי כל אור האזן שיש באור העינים, הוא רק בבחינת הזכר שיש לו בחי"ב דהתלבשות, ונודע, שבחינת הזכר אין לו בחינת התפשטות לכלים, וע"כ נסתמת בחינת הכלי דזכר שבשבולת הזקן, שהוא בחינת הכתר דשבולת, וגם בחו"ב דשבולת שהם בחינת הנקבה שלו, מגיעה הארתו דזכר אבל למטה משבולת אינה מתפשטת כלום. כי חסר לו בחינת המשכה. (או"פ דף תט"ו ד"ה ועתה תבין).

סימן מב

(לשאלה) כי יש כאן כתר של הנקודים, שבו עצם אור האזן, שהוא בחינת הזכר, שיש לו בחי"ב דהתלבשות, והוא בחינת גו"ע דראש הנקודים. ויש בחינת חו"ב, שהם בחינת אח"פ שיצאו לחוץ ונעשו לחג"ת, אמנם משורשם הם בחינת ראש. ואח"כ יש בחינת גוף האמיתי של הנקודים שהוא ז"ת, ובהן ג"כ ב' בחינות, שהן: חג"ת הנחשבים בערך ג"ר דו"ק, ונה"י שהם הזו"ן דו"ק, (או"פ דף תי"ט ד"ה והנה נתבארו).

סימן מג

(לשאלה) הפרסא כוללת בחי"ב ובחי"ד מחמת עלית נה"י לחג"ת, שנכללה בחיה"ב המשמשת בחג"ת שהם הס"ג עם בחיה"ד המשמשת בנה"י דא"ק הפנימי. ואז לא היה מגיע האור דעינים לז"ת דנקודים, אלא רק בגה"ר לבד. אלא מכח הזווג דע"ב וס"ג יצא אור חדש דבקע לפרסא, שביטול הגבול, מחמת שהוריד הה"ת למקומה, ואז חזר אור חג"ת והאיר לנה"י כמתחלה, ואז קבלו זה"ת דנקודים ג"כ הארת הס"ג. ולפיכך האור עצמו נבחן לאור דחג"ת דהיינו של הס"ג. וע"ז נאמר ויפוזו זרועי ידיו, אמנם מקום הקבלה נבחן שהוא צפורני רגליו, שהוא בחינת הגבול שבפרסא המסיים אל הס"ג שמשם קבלו זה"ת, מכח הבקיעה שלו, כנ"ל. וע"כ מבחינת הקבלה נחשב לרגלים, ומבחינת עצם האור נחשב לידים. (או"פ דף ת"כ ד"ה ויפוזו).

סימן מד

(לשאלה) עיקר ההבחן הוא בגה"ר דנקודים המכונות ראש הב'. (הסתכלות פנימית אות י' ד"ה וכאן).

סימן מה

(לשאלה) כי ע"י צמצום נה"י, נתחלקו כל המדרגות לשנים: לגו"ע, ואח"פ ונשאר רק הגלגלתא ועינים באצילות של המדרגה, והאח"פ נעשו לבריאה של מדרגה. וכן נעשו בכל המדרגות עד כי בינה וזו"ן של ע"ס דנה"י, נעשו לבחינת בריאה דפרודא. הרי שע"י צמצום נה"י נתמעט האצילות שבכל המדרגות. (הסתכלות פנימית אות י"ד.)

סימן מו

(לשאלה) עי' תשובה כ"ג. ולהלן בתשובה ע"ט.

סימן מז

(לשאלה) כי ע"י תיקון הפרסא, באופן שה"ת תוכל לרדת למקומה, נמצאים האח"פ שיצאו ונעשו לבריאה דמדרגה, חוזרים ובאים לאצילות של המדרגה. (הסתכלות פנימית אות י"ד).

סימן מח

(לשאלה) הפרסא נבחנת לסיום רגלים לפרצוף פנימי, בדומה לפרסא גו מעוהי דבר נש, המבדילה בין אברי הנשימה וחיות, אל אברי המזון. כן הפרסא מבדלת בין הס"ג שלמעלה מטבור, ובין שאר חצי הפרצוף שלמטה מטבור, אע"פ ששני חצאים אלו הם פרצוף אחד. אבל האצבעות רגלים, הן בחינות סיום על פרצוף שלם. (או"פ דף ת"א ד"ה פרסא).

סימן מט

(לשאלה) הפרסא נעשתה אחר שנכלל המסך, בהזווג דראש הס"ג בנקבי עינים שמשם ירד למקום הטבור, והוציא עה"ס דראש מנקבי העינים ולמעלה, דהיינו מטבור ולמעלה, הנקרא ישסו"ת, ונתחברו ב' ההין ה"ר וה"ת בנקבי העינים האלו, שהן בפי הטבור. הנה אז נתפשטה מכח החיבור הזה בחינת הפרסא, הנבחנת בכללה לבחינת הסיום על גה"ר אבל בפרטיותה היא מסיימת לג' פרצופים: א' היא מסיימת על הנקודות דס"ג, שלא יתפשטו שוב להאיר למטה מטבור, כמו מטרם הצמצום נה"י, כי נעשה בה נקודת הסיום של הס"ג, מחמת ה"ת הכלולה בה. וב', יש בה נקודת הסיום על מ"ה וב"ן העליון, שיצא ג"כ מנקבי העינים אבל יצא מבחינות הרשימות דטעמים דס"ג, שאינם מעורבים בה"ת, וע"כ נסתיימו ג"כ על הפרסא, ומתוך שיש בהם בחינה ב' דהתלבשות דהיינו הזכר, שקומתו עד האזן, ע"כ נחשבים לס"ג, ולבחינת או"א. וג' היא מסיימת על ראש הא' שהוא בחינת הגלגלתא ועינים של הנקודים, הנחשבים לעקודים משום שה"ת שבעינים שלו, אינם יכולים לפעול כלום ממטה למעלה. הרי שפרסא מסיימת על ג' פרצופים. והאור היורד למטה מהפרסא, אינו אלא אור אחורים דהיינו ו"ק בלי ג"ר, וע"כ נמצאים החו"ב דנקודים בחוסר ג"ר. (או"פ דף ת"א ד"ה פרסא).

סימן נ

(לשאלה) ביטול המחיצה בין גו"ע של המדרגה, אל האח"פ של המדרגה, נבחן לבקיעת הפרסא, דהיינו ביטול הגבול שבה. וזה נעשה ע"י הורדת ה"ת למקומה האמיתי. (הסתכלות פנימי אות י"ד).

סימן נא

(לשאלה) ענין המעטת האור דאצילות, שהוא העמדת המדרגה על ב' הספירות כתר וחכמה לבד, והוצאת אח"פ משם. זה נעשה ע"י עלית ה"ת בנקבי עינים דראש הא', כי שם נקבעה ה"ת בבחינת השיתוף עם ה"ר, ואינה יורדת משם לעולם. אמנם הפרסא הנמשכת מחיבור הזה, יש בה ב' תיקונים, להוריד את הה"ת מבחינת ה"ר, ולהשיב את האח"פ לאצילות המדרגה: א' הוא בחינת אלכסונא אשר בה, שפירושו, שאין החיבור

קבוע בה, אלא שנוטה לכאן ולכאן, והוא מטעם היותה ענף מן החיבור העליון שבנקבי העינים דראש הא', והענף אינו חזק כ"כ כמו השורש, וע"כ יתכן בה פירודן זו מזו. וב' שיש בה כח העלמה על הה"ת שבנקבי העינים דראש הא' שלא תגלה כחה בעת ירידת ה"ת למקומה. (הסתכלות פנימית אות ט"ו ואות ל"ד)

סימן נב

(לשאלה) עי' בתשובה א' כאן.

סימן נג

(לשאלה) החיבור דב' ההין הוא תמידי. אלא ההפרש שבהן הוא רק בענין גניזו וגילוי, שפעם הה"ת בגילוי, ופעם הה"ת בגניזו, ואינה מראת כחה. (או"פ דף שצ"ו ד"ה וזה אמרו).

סימן נד

(לשאלה) המסך שנזדכך מהגוף דס"ג, כלול מב' בחינות רשימות: מרשימות דטעמים ומרשימות דנקודות, ולצורך הנקודים נעשה הזווג על בחינות הנקודות, הכלולות בהמסך, שהן בחינות טה"ת דס"ג. ועי' בתשובה ס"ו. (או"פ דף שצ"ח ד"ה והנה כאן).

סימן נה

(לשאלה) המלכות דישסו"ת שממנה נאצלו עה"ס דנקודים, היא הנקבה השרשית אל העולמות. (או"פ דף שצ"ט ד"ה נולדה).

סימן נו

(לשאלה) ממקום נקודת הצמצום החדשה, שהיא, בבינה דע"ס דנה"י, שהוא מקום הטבור דנקודים, עד למטה למקום נקודת הצמצום הא' שהיא בהמלכות של עה"ס דנה"י דא"ק, שם מקום בי"ע דפרודא. כי הבינה היא המקום לעולם הבריאה, והז"א לעולם היצירה, והמלכות לעולם העשיה. (או"פ דף שצ"ט ד"ה צמצום).

סימן נז

(לשאלה) ב' בקיעות: א' שע"י הזווג של ע"ב וס"ג ירד אור חדש ובקע לפרסא, דהיינו שהוריד ה"ת משם ונתבטל הגבול. וב' שבקע דופני הכלים דא"ק, שהם דרך פי היסוד, ואור חדש ההוא בא ג"כ לעה"ס דנקודים. (או"פ דף ת"ו ד"ה שתי בקיעות).

סימן נח

(לשאלה) השורש לד' העולמות: אבי"ע. הוא עולם הנקודים, אבל קודם זה, אין שם שורש אל העולמות, מחמת שעוד לא היה שם השיתוף דמדת הרחמים בדין. (בהסתכלות פנימי בהתחלה)

סימן נט

(לשאלה) בעולם הנקודים. (שם)

סימן ס
(לשאלה) בנקודה דעולם הזה. (הסתכלות פנימית אות א')

סימן סא
(לשאלה) התפשטות הנקודות דס"ג לתוך מ"ה וב"ן הפנימים דא"ק, ששם נתחברו עם הה"ת, היא הפעולה היסודית לכל החידושים כולם שנתהוו בעולם הנקודים. (או"פ דף שצ"ה ד"ה שהם).

סימן סב
(לשאלה) חיבור ב' ההין: ה"ר וה"ת. נקרא שיתוף מדה"ר בדין. כי בינה היא רחמים ומלכות היא דין. (או"פ דף שצ"ו ד"ה מ"ה).

סימן סג
(לשאלה) התפשטות ט"ת דס"ג לתוך מ"ה וב"ן הפנימים דא"ק, גרם לחיבור ב' ההין יחדיו. שה"ס השיתוף דמדת הרחמים בדין. (שם)

סימן סד
(לשאלה) לאחר שנתחברו ב' ההין בהמסך הוא נקרא מיין נוקבין. ע"ש ב' הנוקבין שנתחברו בו: הבינה והמלכות. (או"פ דף שצ"ו ד"ה וזה.)

סימן סה
(לשאלה) מעת עלית ה"ת לנקבי העינים, ואילך, שהבינה יצאה לבר מן המדרגה, קנתה הבינה את השם בריאה. שהוא מלשון בתי בראי. (הסתכלות פנימית אות כ"ו).

סימן סו
(לשאלה) צמצום א' היה רק על בחי"ד בלבדה, וצמצום ב' היה גם על בחי"ב. ועוד, שהצמצום הא' היה בהחלט, ובצמצום ב' יש תיקון פרסא, המשיבה לעתים את בחיה"ב לאצילות. (הסתכלות פנימית אות כ"ז.)

סימן סז
(לשאלה) רק בפרצוף ב"ן נוהג גדלות וקטנות. שהקטנות היא בעת שה"ת בעינים, והגדלות היא בעת שה"ת יורדת למקומה. משא"כ בג' הפרצופים: גלגלתא, ע"ב, וס"ג. שאין הה"ת מעורבת בהם, לא יצוייר בהם ענין זה. (הסתכלות פנימית אות כ"ח.)

סימן סח
(לשאלה) אחר שנתפשט האור שיצא מנקבי העינים למקומו, ונתמעט האצילות לכתר וחכמה בלבד והנקודות דס"ג, נשארו למעלה מטבור ולא יכלו לירד למטה מטבור, הנה כל התמעטות זו גרם בחינת מ"ן, להתעוררות הזווג של ע"ב וס"ג, שאור שלהם חזר והוריד הה"ת למקומה ונבקעה הפרסא. ואור הס"ג חזר ונתפשט למטה מטבור. (או"פ דף ת"ה ד"ה וזה אמרו, ובהסתכלות פנימית אות י"ז)

סימן סט

(לשאלה) כי אותם הטעמים, דהיינו הגדלות שיצאה בעולם הנקודים, לא נתקיימה שם, אלא אח"כ בא המ"ה החדש ותיקן אותם, ואז נתקיימו. וע"כ הטעמים נקראים על שם המ"ה החדש. (או"פ דף תכ"ב ד"ה והטעמים).

סימן ע

(לשאלה) מקום המסך והזווג נקרא בשם יסוד. וע"כ בחינת ה"ת שבנקבי העינים דכתר דנקודים, מכונה בשם יסוד של הכתר. וכשהיסוד דכתר הוא למעלה מחו"ב נמצאים היה"ו שלהם, נעשו לבחינות חג"ת. אמנם בעת שהיסוד דכתר שהיא הה"ת נמשך למטה מיה"ו, בסוד קמץ, אז שבים החו"ב לראש, ויה"ו שהיו חג"ת נעשו לחב"ד. ונמצא שעל ידי יסוד דכתר, נעשה ת"ת שהוא ו ' לבחינת דעת. הרי שיסוד דעליון נעשה לדעת בתחתון. כי ע"י יסוד דכתר שנמשך למקום הו ' דחו"ב, שהיא ת"ת, נעשה בסבתו לדעת. (הסתכלות פנימית אות י"ב)

סימן עא

(לשאלה) כי ע"ב לא נתחבר עם ה"ת מעולם וע"כ בשעה שמוחין דע"ב מושפעים אל הס"ג, הם מורידים ה"ת מהעינים של הס"ג אל הפה, כמו שה"ת אינה נמצאת בהעינים דע"ב. (הסתכלות פנימית אות י"ז.)

סימן עב

(לשאלה) א' היא הורדת ה"ת מהכתר של הנקודים למקומה אל הפה דנקודים, ומחזירה את יה"ו לבחינת חב"ד דראש. וב' היא שנמשך אור חדש ובוקע את הפרסא ומתפשט לנה"י דא"ק הפנימים, ומשיב את בינה וזו"ן לאצילות. (הסתכלות פנימית אות י"ח.)

סימן עג

(לשאלה) ע"י עיבור ויניקה, שיתבארו בחלק הבא בע"ה. (או"פ דף ת"ל. ד"ה שניכרים)

סימן עד

(לשאלה) א', מנקבי העינים דראש הס"ג לנקבי העינים דישסו"ת, ששם חיבורן בקביעות לבחינות שורש למ"ה וב"ן בקטנותם, שהוא עיקר אצילותם ועצמותם. ב', מנקבי עינים דישסו"ת לנקבי עינים דכתר דנקודים, ששם נוהג תיקון הפרסא בשביל הגדלות של מ"ה וב"ן. ג', מנקבי העינים דכתר אל הפה דנקודים מבחינת קמץ שמתחת האותיות יה"ו, שאז שבים החו"ב אל בחינת ראש, ויה"ו נעשו לחב"ד, שזה מספיק לתיקון הראש, ועוד לא לז"ת ד', היא ביאתה מיסוד א"ק בבחינת נקודה בתוך האותיות. דהיינו מלאפום שהוא נקודה תוך ו ', לתוך החו"ב דנקודים, שאז מזדווגים על ידה חו"ב, ומולידים זה"ת דנקודים. (הסתכלות פנימית אות כ"ט.)

סימן עה

(לשאלה) ג' אורות: א', הוא אור שיצא דרך עינים, שמשם עיקר עצמותם של הנקודים, אמנם הוא בחינת הקטנות דנקודים. ב', הוא האור הנמשך ע"י הזווג דע"ב ס"ג ובקע לפרסא והאיר דרך היסוד דא"ק אל הנקודים, ומכאן הגדלות של הנקודים, אבל נבחן רק לתוספות, ואינו נחשב לעצמות האור של הנקודים, ג', הוא הנמשך ע"י הסתכלות עינים באח"פ והוא רק לצורך הכלים של הנקודים. (ת"ז אות י"ז י"ח י"ט).

סימן עו

(לשאלה) בחינת הו ' דחו"ב שנעשה לדעת מכח התלבשות יסוד דכתר, נבחנת לדעת עליון, משום שהכלים דחו"ב נקיים מה"ת. אמנם מבחינת המלאפום שהגיע להם מיסוד דא"ק, בבחינת נקודה תוך הו ' הנה משם נמשך דעת התחתון, להיותו כולל את ה"ת, שה"ס הנקודה שבתוך הו '. (הסתכלות פנימית אות י"ב ד"ה וצריך)

סימן עז

(לשאלה) הנה"י דכתר משיבים רק החו"ב הנקיים מה"ת, לבחי' ראש. וזה אינו מועיל כלום אל זה"ת הכלולות מה"ת. אבל נה"י דא"ק מאיר בחינת הנקודה בתוך האותיות, שהיא התכללות הה"ת, ומשם נמשכות זה"ת דנקודים. (הסתכלות פנימית אות י"ג.)

סימן עח

(לשאלה) מתחיל מטבור דא"ק הפנימי, כי שם מקום ירידת המסך הכלול מה"ת ונמשך ממטה למעלה עד החזה. (או"פ דף ת"ה ד"ה והקומה).

סימן עט

(לשאלה) להיות המסך, שנזדכך ועלה מגוף דס"ג, כלול מב' מיני רשימות, שהן: מרשימות דטעמים, שאין בהם בחינת ה"ת, כי לא ירדו למטה מטבור דא"ק. ומרשימות דנקודות, הכלולות מה"ת, מחמת התפשטותן למטה מטבור דא"ק עד סיום רגליו. לכן נעשה על המסך ב' מיני זווגים, ומזווג שעל הרשימות דטעמים, יצא מ"ה וב"ן העליון, שהוא נמשך מפה דראש הס"ג עד הטבור, דהיינו במקום עמידתם של האורות דטעמים דס"ג. ומן הזווג שעל הרשימות של הנקודות דס"ג, יצאו עה"ס דנקודים המלבישות מטבור ולמטה דא"ק, דהיינו במקום שהיו עומדות הנקודות דס"ג, בטרם שנזדככו. באופן שעה"ס דנקודים מלבישות וממלאות את הכלים דנקודות דס"ג שנתרוקנו מאורותיהם. (הסתכלות פנימית אות כ"ד. ואות ל"א ד"ה וט'.)

סימן פ

(לשאלה) הראש דס"ג, מלביש אל הע"ב מפה שלו ולמטה עד החזה. באופן אשר חג"ת דע"ב, הם נשמה ומוחין בראש הס"ג. והטעמים דס"ג מלבישים מחזה דע"ב, עד סיום

רגלי ע"ב. והנקודות דס"ג נמשכים למטה מסיום רגלי ע"ב, שהוא למטה מטבור דא"ק הפנימי, עד סיום רגלים דא"ק הפנימי. (או"פ דף שפ"ט ד"ה והע"ב).

סימן פא

(לשאלה) עי' תשובה ק"ט.

סימן פב

(לשאלה) בחינת ה"ת שבעינים דכתר בסוד ה"ת בעינים, ויה"ו באח"פ, נמצאת שם הה"ת בבחינת חולם שממעל לאותיות יה"ו, כי אין הארתה מתפשטת לתוך החו"ב שהם בחינות יה"ו, משום שהזווג לא נעשה על ה"ת זו, אלא על בחינת ה"ר לבדה. (הסתכלות פנימית אות ט'. ואות י' ד"ה וכאן.)

סימן פג

(לשאלה) השורק שנקרא מלאפום, הוא האור של נה"י דא"ק, שכולו הוא בחינת ה"ת, ובתוכו אור חדש שיצא ע"י זווג דע"ב וס"ג ובקע לפרסא, שאור הזה הוא בחינת ו', שהוא בן לי"ה שהם ע"ב וס"ג כנודע. ונמצא כאן ה"ת כלולה עם הו' יחד, כלומר שמאירים יחד. (דף תכ"ג אות ל"א).

סימן פד

(לשאלה) מתחלה נעשה הזווג בסוד הסתכלות עיינין דאו"א על בחינת הנקודה וזווג הזה נקרא על שם אבא. ואח"כ נזדכך המסך ונעשה הזווג על הו' דלקח אמא, כמ"ש במקומו. (שם)

סימן פה

(לשאלה) חולם הוא בחינת תחילת אצילות דכתר, שהיא ה"ת שבעינים דכתר, שהיא ממעל לאותיות, כנ"ל בתשובה קי"ב. ושורק, הוא אור היסוד שלקחו או"א מיסוד דא"ק לצורך זווגם, אבל קמץ פתח, הם בחינות של גדלות דכתר וחכמה, כי ירידת ה"ת מנקבי העינים דכתר אל תחת החו"ב דנקודים, המשיב אותם לבחי' ראש, נקרא הכתר כאן בשם קמץ, שהוא תחת האותיות דיה"ו. וחכמה נקראת כאן בשם פתח, כי ע"י ביאתה לראש, נפתח אור החכמה בבחינת פתיחו דעיינין, ועל שם זה נקרא החכמה פתח. (שם)

סימן פו

(לשאלה) עי' תשובה קט"ו.

סימן פז

(לשאלה) הכוונה היא מה שיש בהם מצד עצם אצילותם, ולא מה שקבלו מסיום רגלים. (או"פ דף תכ"ה ד"ה והנה).

סימן פח
(לשאלה) משום שזה"ת יוצאות מבחינות התכללות ה"ת הנקראת נקודה, וע"כ ז' הנקודות הן בצורת יודין. (או"פ דף תל"ה ד"ה והז').

סימן פט
(לשאלה) חולם משמעותו, שהנקודה שהיא ה"ת, הוא ממעל האותיות יה"ו שאז הן בבחינת האח"פ היוצאים לבחינת גוף, דהיינו חג"ת. ונקודת קמץ, פירושה, שה"ת ירדה מנקבי העינים ובאה למקומה מתחת האותיות יה"ו, שאז שבים היה"ו לראש ונעשה חב"ד. (הסתכלות פנימית אות י"א.)

סימן צ
(לשאלה) עלית ה"ת בעינים, דהיינו החיבור דב' ההין יחדיו, היא עיקר הגורם ליציאת הפרצוף מ"ה וב"ן. (הסתכלות פנימית אות ו'.)

סימן צא
(לשאלה) הוא הביטוש דאו"מ באו"פ. (הסתכלות פנימית אות א' ד"ה וכבר.)

סימן צב
(לשאלה) כל הפרצופים ונשמות הנאצלים ובאים בהעולמות, כל אלו הם חלקי האורות מקיפים, ובהתגלות כולם יהיה גמר התיקון. (הסתכלות פנימית אות א' ד"ה וכבר.)

סימן צג
(לשאלה) המסך דטבור המזדכך עד שעולה להתכללות הזווג בהראש, הוא עיקר הפועל את האצילות דפרצוף שני. (הסתכלות פנימית אות ג'.)

סימן צד
(לשאלה) הן ג' נקודות הסיום: נקודת הטבור, מסיימת על כח"ב. נקודת היסוד מסיימת על ז"א. נקודות סיום רגלים הן כח הסיום של המלכות. (הסתכלות פנימית אות ד'.)

סימן צה
(לשאלה) להיותם עשרה כחות הסיום על עשר הספירות. (שם)

סימן צו
(לשאלה) ג' הספירות הוד יסוד ומלכות הן כולן רק התפשטות המלכות לבד, כנודע. ונצח והוד נחשבים לספירה אחת, הרי שד' ספירות נהי"מ הן כולן התפשטות המלכות. (הסתכלות פנימית אות ה'.)

סימן צז
(לשאלה) משום שכלולים מה"ת, ומקומה דה"ת הוא למטה מטבור (הסתכלות פנימית אות ה' ד"ה ועדיין.)

סימן צח
(לשאלה) משום שקומת ז"א שהיא מ"ה וב"ן יוצאת על מסך דבחי"א, ונודע שבחי"א עביותה קלושה, ואור הזווג היוצא עליה אין לו התפשטות למטה. זולת בחיבור עם ה"ת. (שם)

סימן צט
(לשאלה) משום שנמשכו מבחינת הסתכלות עינים באח"פ, שהם יה"ו בחוסר ה"ת, וה"ת נשארה גנוזה בעינים. (הסתכלות פנימית אות ט'.)

סימן ק
(לשאלה) כמו שהפרצוף העליון דמ"ה וב"ן נשאר דבוק בהס"ג ואינו נחשב לנקודים, כן יש לו אל הז"א פרצוף עליון הנשאר דבוק באמא, ואינו נחשב לז"א. (הסתכלות פנימית אות כ"ו.)

סימן קא
(לשאלה) האורות שבאו בזמן הגדלות בבחינות תוספות ואינם מעיקר אצילותם מכונים אורות אחורים. (או"פ תכ"ה ד"ה אבל).

סימן קב
(לשאלה) כי ענין תיקון ג' הקוין יצא מכח השיתוף דה"ת עם ה"ר, שתחלת התיקון הזה נעשה בהאור שיצא מנקבי העינים, והאור הזה לא הגיע אל זה"ת דנקודים רק אל גה"ר, וע"כ נשארו זה"ת בלי תיקון קוים אלא בקו אחד כמו הפרצופים הקודמים. (או"פ דף תכ"ח ד"ה יוד).

סימן קג
(לשאלה) על ידי זווג דחו"ב על הארת המלאפום שקבלו מיסוד דא"ק, יצאו זה"ת דנקודים, שהן זו"ן.

סימן קד
(לשאלה) הכלים דכל פרצוף נעשים מהכלים דפרצוף העליון אחר הסתלקות אורותיהם מהם. ועד"ז הכלים דנקודים נעשו מהכלים דט"ת דס"ג שנסתלק האור מהן בעת צמצום נה"י. (או"פ דף תכ"ח ד"ה וצריך.)

סימן קה
(לשאלה) משום שבהכלים דגוף הנקודים, חסרים ב' הכלים העליונים: כתר וחכמה, ואין בהם אלא בחינות ז"ת והאור שהגיע להם היה בו ע"ס שלמות ע"כ נמצאים הכלים קטנים, ולכן נשברו. (או"פ דף תכ"ט ד"ה ולא.)

סימן קו
(לשאלה) להיות מחשבת הבריאה הוא להנות לנבראיו, ואין מחשבה זו מתקיימת זולת ע"י הנהגה של זה לעומת זה. (או"פ דף תל"א ד"ה שאי אפשר.)

סימן קז
(לשאלה) כי הכלים היו מבחינת ז"ת שהן דין, והאורות היו של ג"ר שהן רחמים. (או"פ דף ת"ל ד"ה ולפי.)

לוח התשובות לסדר סיבה ומסובב

סימן א
(לשאלה) ג' פעולות מסובבות מזה: א' היא הסתלקות האור מכל ד' הבחינות. ב', שנעשה מקום אל העולמות. ג', כלים דע"ס דעגולים. (הסתכלות פנימית אות ד'.)

סימן ב
(לשאלה) א', אור הקו דא"ס על ג' בחינות לבד. ב', תיקון מסך, המגביל ומעכב על האור מלהתפשט בבחי"ד. (שם אות ה'.)

סימן ג
(לשאלה) א', זווג דהכאה עם אור העליון ב', החזרת האור, השייך לבחי"ד, לאחוריו. הנקרא אור חוזר. (שם אות ו'.)

סימן ד
א', בחינת קבלה אל אור העליון בכח ובפועל, הנקרא ראש וגוף. ב', בחינת דחיה לאור העליון מבחי"ד המתגלה בפועל במסך דטבור, המתפשט לעשרה כחות דסיום, הנקראים ע"ס דנה"י. או ע"ס דסוף. (שם אות ט'.)
(לשאלה) (לאצילות פרצוף ע"ב דא"ק)

סימן ה
(לשאלה) ביטוש דאו"מ ואו"פ זה בזה. (שם אות י"ב.)

סימן ו
(לשאלה) א', הזדככות המסך, עד שמשתוה לבחינת מלכות דראש, להתחדשות בזווג דראש. ב', התכללות המסך בהרשימות דע"ס דגוף, בדרך עליתו. ג', העלמת הרשימה דהמשכה מבחינה אחרונה (שם אות י"ב וי"ג וי"ח)

סימן ז
(לשאלה) א', העלם אור הכתר והתמעטות הקומה עד החכמה. ב', ב' רשימות עליונות שנעשו זכר ונקבה (שם אות י"ד. ואות י"ט.)

סימן ח

(לשאלה) א', התעלות המלכות דראש אל החוטם דראש, שהוא בחי"ג. ב' שנעשה שם הזווג על בחי"ד דהתלבשות, דהיינו על בחינת הזכר, וממשיך שם קומת כתר, שאינו בבחינת התפשטות לכלים. ג', שנעשה שם הזווג על בחי"ג, דהיינו על בחינת הנקבה. וממשיך קומת חכמה, שיש לה התפשטות ממעלה למטה לבחינת כלים. (שם אות ט"ו.)

סימן ט

(לשאלה) א', התחדשות העביות בהמסך והרשימות עד שיהיו ראוים לזווג דהכאה עם אור העליון. ב' הוא, גילוי העביות דגוף בהמסך והרשימות. (שם אות ט"ז וי"ז.)

סימן י

(לשאלה) א' היא, יציאתם מהראש וביאתם לבחינה שכנגדם בחיצוניות הגוף דפרצוף הגלגלתא, דהיינו בבחינה ג' של הגוף שנקרא חזה. ב', שעושים שם במקום החזה דגלגלתא, ב' זווגים של הזכר והנקבה, כתכונתם בהראש. (שם אות י"ט.)

סימן יא

א' שיצאו ע"ס דראש, מחזה ולמעלה עד הפה דפרצוף גלגלתא. בקומת חכמה. ב' עה"ס שמחזה ולמטה, לבחינת התלבשות שנק' גוף. ג', עה"ס דסיום המתפשטות מהמסך דטבור ולמטה. שמסתיימות למעלה מטבור דפרצוף גלגלתא. והתפשטות רת"ס זו, נקראת פרצוף ע"ב דא"ק. (שם אות כ' וכ"א וכ"ב.)

(לשאלה) (לאצילות פרצוף ס"ג דא"ק)

סימן יב

(לשאלה) ביטוש דאו"מ ואו"פ זה בזה. (שם אות י"ב.)

סימן יג

(לשאלה) א', הוא הזדככות המסך עד שמשתוה למלכות דראש, להתחדשות בזווג דראש. ב' הוא, התכללות המסך בדרך עליתו, בהרשימות דע"ס דגוף. ג', העלמת הרשימה דהמשכה מבחינה האחרונה (שם אות י"ב וי"ג וי"ח)

סימן יד

(לשאלה) א' הוא, העלם אור החכמה והתמעטות הקומה עד הבינה. ב' הוא, ב' רשימות העליונות שנעשו לזכר ונקבה. (שם אות י"ד ואות כ"ד.)

סימן טו

(לשאלה) א' הוא, התעלות המלכות דראש אל האזן, שהוא בחי"ב דראש. ב' הוא, שנעשה שם הזווג על בחי"ג דהתלבשות, דהיינו על בחינת הזכר, הממשיך קומת חכמה, שאינו בבחינת התפשטות לכלים. ג' הוא, הזווג הב' שנעשה שם על בחי"ב, שהיא בחינת הנקבה, הממשכה קומת בינה. שיש לה התפשטות לבחינת כלים. (שם אות ט"ו.)

סימן טז

(לשאלה) א' הוא התחדשות העביות במסך והרשימות עד שיהיו ראוים לזווג דהכאה עם אור העליון. ב' הוא גלוי העביות דגוף בהמסך והרשימות. (שם אות ט"ז וי"ז.)

סימן יז

(לשאלה) א' הוא, יציאתם מהראש וביאתם אל הבחינה שכנגדם בחיצוניות הגוף דפרצוף ע"ב, דהיינו בבחי"ב דע"ב שנקרא חזה. ב' היא, שחוזרים ועושים שם במקום החזה דע"ב, ב' זווגים, כתכונת ב' הזווגים שעשו מתוך התכללות בהזווג דראש ע"ב. (שם אות י"ט. ואות כ"ד.)

סימן יח

א', שיצאו ע"ס דראש מחזה ולמעלה עד הפה דפרצוף ע"ב בקומת בינה, שהיא בחינת הנקבה, שממנה הכלים של הפרצוף, אבל יש שם ג"כ קומת חכמה מבחינת הזכר, שהוא אין לו התפשטות לכלים. ב' הוא, עה"ס שמחזה דע"ב ולמטה, המתפשטות בכלי דכתר דגוף, עד הטבור דפרצוף גלגלתא, שהוא עד סיום רגלים דפרצוף ע"ב, ושם נפסק התפשטות הזו, משום שיש שם אור קומת הזכר שהיא חכמה. ג' היא, התפשטות ט"ס תחתונות מטבור ולמטה עד סיום רגלים דגלגלתא דא"ק, המכונות נקודות דס"ג. ד' הוא, עה"ס דסיום המתפשטות מכח המסך דטבור, הנקראות ע"ס דנה"י או ע"ס דסוף הפרצוף. והתפשטות רת"ס זו, נקרא פרצוף ס"ג דא"ק.

(לאצילות פרצוף מ"ה וב"ן דא"ק)

(לשאלה) הנקרא עולם הנקודים, או ב"ן.

סימן יט

(לשאלה) ביטוש דאו"מ באו"פ זה בזה.

סימן כ

(לשאלה) הזדככות המסך עד שמשתוה למלכות דראש, לקבל התחדשות מהזווג דראש. ב' היא, התכללות המסך בב' מיני רשימות: מרשימות שאינן מחוברות עם הרשימות דנה"י דגלגלתא, הנקראות טעמים. ומרשימות המחוברות עם נה"י דגלגלתא, הנקראות נקודות, שבהן ב' ההין מחוברות יחדיו: ה"ר וה"ת. ג' היא, העלמת הרשימות דהמשכה מבחינה האחרונה. (שם אות י"ב י"ג וי"ח. ואות כ"ה.)

סימן כא

(לשאלה) התמעטות הקומה עד בחי"א. ב' היא, ב' הרשימות העליונות שנעשו לזכר ונקבה. (שם אות י"ד. ואות ט"ו.)

סימן כב

(לשאלה) התעלות המלכות דראש אל נקבי עינים. ב' שנעשה שם הזווג על בחי"ב דהתלבשות, דהיינו על בחינת הזכר, שנמשך עליה קומת בינה, ואינה בבחינת התפשטות לכלים, וזה נעשה על ב' מיני רשימות הנ"ל: דטעמים ונקודות. ג' הוא, הזווג הנעשה שם בבחינת הנקבה, דהיינו על בחי"א, שנמשך עליה קומת ז"א, אבל יש לה התפשטות לכלים, וזה נעשה ג"כ על ב' מיני רשימות: דטעמים ונקודות. (שם אות ט"ו. ואות ל')

סימן כג

(לשאלה) א' הוא, התחדשות העביות בהמסך והרשימות, שעלו מגוף הס"ג, עד שיהיו ראוים לזווג דהכאה עם אור העליון. ב', יציאת הדיקנא בבחי' ה"ת בעינים, ויה"ו באח"פ. ג' גילוי העביות דגוף בהמסך והרשימות, (שם אות ט"ז וי"ז. ובאו"פ דף שצ"א ד"ה שערות.)

סימן כד

(לשאלה) יציאתם מהראש וביאתם אל הבחינה שכנגדם בחיצוניות הגוף דס"ג. (הסתכלות פנימית אות י"ט.)

סימן כה

(לשאלה) א' שהוציא ג' ראשים, עם ביאתו אל ג' מקומות בגוף: בחזה, ובטבור, ובסיומא דגופא. שמחזה עד הפה דס"ג, הוציא עה"ס דראש דמ"ה וב"ן העליון, ועה"ס דגוף שלו מסתיימות בטבור. ומטבור עד החזה דס"ג, הוציא עה"ס דראש הנקרא ישסו"ת, או ראש הא' דנקודים. ומסיום הגוף, דהיינו ת"ת דא"ק, עד וטבור, הוציא גה"ר דנקודים. ומסיום הגוף דא"ק ולמטה, יצא הגוף דנקודים, שהם זה"ת דנקודים. ובכולם יש זכר ונקבה: שקומת הזכר היא עד הבינה, וקומתה של הנקבה היא קומת ז"א. (שם אות כ' כ"א וכ"ב. וכ"ד. ואות ל'.)

סימן כו

(לשאלה) המעטת האצילות על כתר וחכמה לבד, ואח"פ דכל מדרגה נחשבים לבריאה לאותו המדרגה. ב', גבול חדש לסיום הקו דא"ס, שנתעלה ממלכות דנה"י דא"ק, אל בינה דנה"י דא"ק, ויצאו ג' הספירות בינה ז"א ומלכות דנה"י דא"ק, למטה מנקודת הצמצום. שזה מכונה צמצום ב'. ג', שאלו ג' הספירות שלמטה מנקודת הצמצום, נעשו מקום לג' עולמות בי"ע: עולם הבריאה, נעשה במקום בינה. ועולם היצירה במקום ז"א. ועולם העשיה במקום מלכות. ד' היא תיקון הפרסא. (שם אות ל' ד"ה והנה. ואות ל"ג ול"ד.)

סימן כז

מכח החשק ליתר דבקות, דהיינו להשואת הצורה עם אור העליון, צמצם המלכות דא"ס ב"ה, את בחינת הגדלות דרצון לקבל, דהיינו שלא רצה לקבל בבחי"ד. ומתוך שבחיה"ד היתה כל הכלי קבלה על אור העליון ע"כ נסתלק האור מכל ד' הבחינות, ונעשה מקום פנוי אל העולמות.

מהסתלקות האור מכל ד' הבחינות, מסובב תיקון מסך על בחי"ד, כדי להמשיך האור על ג' בחינות הראשונות ולא יתפשט אל בחיה"ד.

מהמסך שנתתקן על בחי"ד, נמשך בו זווג דהכאה עם אור עליון המחזיר כל אותו חלק האור הראוי לבא לבחינה ד' לאחוריו, הנקרא אור חוזר.

מהזווג דהכאה ואוה"ח שעלה, נמשך ב' פעולות: א' הוא, בחינת קבלה בכח ובפועל אל אור העליון, שנקרא ראש וגוף עד הטבור. ב' הוא כח הדחיה על עה"ס דאור העליון הנקרא מסך דטבור, שממנו מתפשטים עשר כחות דסיום, הנקראים ע"ס דסוף, או ע"ס נה"י.

(מגלגלתא לע"ב.)

מהמסך דטבור, נמשך ביטוש דאו"מ באו"פ זה בזה.

מהביטוש דאו"מ באו"פ זב"ז, נמשך ג' פעולות: א' היא, הזדככות המסך וביאתו להתחדשות הזווג בהראש, שמתוך זה נסתלקו כל האורות דגוף. ב' הוא, התכללות המסך בהרשימות דגוף בדרך עליתו. ג', העלם הרשימה דהמשכה מבחינה אחרונה.

מהעלמת הרשימה דהמשכה מבחינה האחרונה, נמשך ב' פעולות: א' הוא העלם אור הכתר, ונתמעט הקומה עד החכמה. ב' הוא, שב' הרשימות העליונות נעשו לזכר ונקבה. מב' הרשימות זכר ונקבה, נמשך, ג' פעולות: א' התעלות המלכות של ראש, אל החוטם, שהוא בחי"ג דראש. ב' שנעשה שם הזווג על בחי"ד דבחינת התלבשות, דהיינו על בחינת הזכר, ונמשך שם קומת כתר. ואינו בבחינת התפשטות לכלים. ג', שנעשה שם זווג ב' על בחי"ג, דהיינו על בחינת הנקבה, ונמשך שם קומת חכמה, וממנה יש התפשטות לכלים. מב' זווגי זו"ן שנעשו בהתכללותם בהראש דגלגלתא, נמשך התחדשות העביות בהמסך והרשימות עד שנעשו ראוים לזווג דהכאה עם אור העליון. ב' היא, גילוי העביות דגוף במסך ובהרשימות.

מגילוי העביות דגוף בהמסך ובהרשימות, נמשך יציאתם מהראש וביאתם לבחינה שכנגדם בחיצוניות הגוף דפרצוף הגלגלתא, שהוא בחי"ג של הגוף, שנקרא חזה. ב' הוא, שעשו כאן במקום החזה אותם ב' הזווגים שנעשו על בחינתם בהראש.

מב' הזווגים שעשו הזכר והנקבה במקום החזה, נמשך, ג' פעולות: א' יציאת ע"ס דראש מחזה ולמעלה עד הפה דפרצוף גלגלתא, בקומת חכמה. ב' שנתפשטו עה"ס מחזה ולמטה שנקרא גוף, עד המסך דטבור של עצמו. ג' עה"ס דסיום שנתפשטו מהמסך דטבור, ונסתיימו למעלה מטבור דפרצוף הגלגלתא. והתפשטות רת"ס זו, נקרא פרצוף הע"ב דא"ק.

(מע"ב לס"ג)

ממסך דטבור דע"ב, נמשך ביטוש של או"מ באו"פ זה בזה. (הסתכלות פנימית אות י"ב.) מביטוש דאו"מ באו"פ, נמשך, ג' פעולות: א' הזדככות המסך להשתוות למלכות דראש, כדי להתחדש בזווג, שעמו יחד מסתלקים האורות דגוף. ב' הוא, התכללות המסך בדרך עליתו, ברשימות דע"ס דגוף. ג', העלמת הרשימה דהמשכה מבחינה האחרונה.

מהעלמת בחינה אחרונה דהמשכה, נמשך, העלם אור החכמה והתמעטות הקומה עד הבינה. ב' היא, שנתהוו ב' רשימות עליונות לזכר ונקבה.

מב' הרשימות: זכר ונקבה, נמשך התעלות המלכות דראש עד האזן. ב', שנעשה שם הזווג על בחי"ג דהתלבשות שהיא בחינת הזכר, וממשיך שם ע"ס בקומת חכמה, אבל אין בו התפשטות אל כלים. ג', זווג ב' שנעשה שם על בחי"ב, שהיא בחי' הנקבה. וממשיך קומת בינה, שהיא מתפשטת לכלים.

מב' הזווגים שנעשו בראש, מבחינת זכר ונקבה. נמשך, א' התחדשות עביות במסך ורשימות, עד שיהיו ראוים לזווג דהכאה עם אור העליון. ב', היא גילוי עביות דגוף במסך ורשימות.

מכח גילוי עביות דגוף בהמסך ורשימות, נמשך יציאתם מן הראש, וביאתם אל הבחינה שכנגדם בגוף דע"ב. דהיינו בבחי"ב שנקרא חזה. ב', שחוזרים ועושים שם בחזה דע"ב ב' זווגים כתכונתם שעשו בהראש.

מן ב' הזווגים דזכר ונקבה שעשו בחזה דע"ב, נמשך ד' פעולות: א', שיצאו ע"ס דראש מחזה ולמעלה עד הפה דפרצוף ע"ב בקומת בינה. שהיא בחינת הנקבה שממנה התפשטות לכלים של הפרצוף, אבל יש שם גם קומת חכמה שהיא הזכר של הפרצוף, שאין לו התפשטות לכלים. ב' הוא, עה"ס אשר מחזה דע"ב ולמטה המתפשטות בכלים דכתר דגוף, עד הטבור דפרצוף גלגלתא ושם נפסק התפשטות ההיא. ג' הוא, התפשטות ט"ס תחתונות עד סיום רגלים דגלגלתא דא"ק, המכונות נקודות דס"ג. ד' היא, המסך דטבור, שממנו מתפשטות ע"ס דסיום, והתפשטות רת"ס זו, נקרא פרצוף ס"ג דא"ק.

(מס"ג למ"ה וב"ן)

ממסך דטבור דס"ג, אשר ביטוש דאו"מ באח"פ. מביטוש דאו"מ באו"פ, נמשך הזדככות המסך עד שמשתוה למלכות דראש, לקבל שם התחדשות מהזווג דראש. ב' הוא, התכללות המסך בב' מיני רשימות: מרשימות שאינם מחוברות עם הרשימות נה"י דא"ק הפנימי. ומרשימות שהן מחוברות ברשימות נה"י הפנימים, הנקראות נקודות, שבהן ב' ההין מחוברות יחדיו: ה"ר וה"ת. ג' היא העלמת הרשימה דהמשכה מבחינה אחרונה. מהעלם בחינה אחרונה דהמשכה נמשך, התמעטות הקומה עד בחינה א', ב' היא התהוות ב' הרשימות לזכר ונקבה.

מב' הרשימות, שנתהוו לזכר ונקבה, נמשך, התעלות המלכות דראש לנקבי עינים. ב', שנעשה שם זווג על בחי"ב דהתלבשות, שהיא בחינת הזכר, ונמשך קומת בינה, וממנה אין התפשטות לכלים והזווג נעשה הן בהרשימות דטעמים והן בהרשימות דנקודות. ג' היא, הזווג הב' שנעשה שם בחינת הנקבה, שהיא על בחי"א, ונמשך עליה קומת ז"א. וממנה יש התפשטות לכלים, וגם זווג זה נעשה הן על הרשימות דטעמים, והן על הרשימות דנקודות.

מהתכללות הרשימות בזווגים של ראש בנקבי העינים, נמשך, ג' פעולות א', התחדשות העביות בהמסך והרשימות שעלו מגוף הס"ג, ונעשו ראוים לזווג דהכאה. ב', יציאת הדיקנא בבחינת ה"ת בעינים, ויה"ו באח"פ. ג' גילוי העביות דגוף בהמסך ורשימות.

מירידת המסך אל הבחינה שכנגדו בחיצוניות דגוף, נמשך, ג' ראשים עם ביאתו בג' מקומות בהגוף: בחזה, ובטבור, ובסיומא דגופא, דהיינו סיום ת"ת דא"ק. אשר מחזה עד הפה דס"ג, הוציא עה"ס דראש של מ"ה וב"ן העליון, והגוף שלו מסתיים למעלה מטבור דא"ק הפנימי. ומטבור עד החזה דס"ג, עה"ס דראש של ישסו"ת, שהוא ראש הא' דנקודים. ומסיום הגוף ולמעלה עד הטבור, הוציא ראש ב' שנקרא ג"ר דנקודים, ומסיום הגוף ולמטה יצא הגוף דנקודים, שהן ז"ת דנקודים. ובכולם יש זכר ונקבה: שקומת הזכר עד הבינה. וקומת הנקבה עד הז"א. ב' היא, יציאת האח"פ מכל המדרגות.

(לשאלה) מיציאת האח"פ מכל המדרגות, נמשך ד' פעולות: א', המעטת האצילות על כתר וחכמה לבד, כי אח"פ דהמדרגה יצאו ממנה ונחשבים לבריאה שלה. ב' היא, תיקון הפרסא. ג' היא, גבול חדש לסיום הקו דא"ס, שהוא במקום בינה דנה"י דא"ק, ונמצאו בינה ז"א ומלכות דנה"י דא"ק למטה מנקודת הסיום של קו א"ס. שזה נקרא צמצום ב'. ד', כי מג' הספירות דנה"י דא"ק שיצאו למטה מנקודת צמצום ב', נעשו מהן המקום אל ג' עלמין דפרודא הנקראים בי"ע: כי בינה נעשה למקום עולם הבריאה. וז"א לעולם היצירה. ומלכות לעולם עשיה.

סימן כח

(לשאלה) א' המקום שבו נעשה הצמצום. ב' הרשימות שנשארו אחר הצמצום ג' עה"ס דעגולים. ד' מסך שבכלי מלכות. ה' המשכת אור בחזרה. ו' זווג דהכאה עם אור העליון. ז' או"ח הנעשה לבוש וכלי לאור העליון. ח' עה"ס דיושר שממטה למעלה, שהן ראש הקו. ט' התפשטות מלכות דראש ממעלה למטה בע"ס מינה ובה עד הטבור, שהן תוך הקו. י' התפשטות המסך דטבור בע"ס דסיום, שממלכות דסיום ולמטה חושך ולא אור.

סימן כט

(לשאלה) מכח הסתלקות האור על כל ד' בחינות, נמשכו, ד' פעולות: המקום להעולמות. והרשימות שהן ע"ס דעגולים. והתעוררות להמשכת האור בחזרה, ותיקון מסך. המסך מסבב ב' פעולות: זווג דהכאה. והעלאת או"ח. הזווג דהכאה ואוה"ח, מסבבים ד' פעולות: ראש. תוך. סוף. ונקודת הצמצום המסיימת את הקו.

סימן ל

(לשאלה) א' ביטוש דאו"מ באו"פ. ב' הזדככות המסך. ג' התכללות המסך בהרשימות דע"ס הגוף. ד', ב' רשימות עליונות: זכר ונקבה. ה' ב' מיני זווגים בהמסך של ראש. ו' התחדשות העביות בהמסך ורשימות. ז' הכר העביות דגוף בהם. ח' העלם הרשימה דבחינה האחרונה מהם. ט' יציאתם מהראש. י' ביאתם לחיצוניות הגוף דפרצוף הקודם במקום החזה, י"א, זווג דהכאה הנעשה בהמסך במקום החזה, הממשיך ע"ס דראש, י"ב התפשטות המלכות דראש מחזה ולמטה. י"ג, שמלביש לפרצוף הקודם. י"ד, שמתחיל מהפה דעליון. (הסתכלות פנימית אות י"א.)

סימן לא

(לשאלה) הביטוש דאו"מ באו"פ מסבב ג' פעולות: הזדככות המסך. התכללות המסך בהרשימות. והעלמת בחינה אחרונה. העלמת בחינה אחרונה מסבב, ב' פעולות: ב' רשימות זו"ן. ב' זווגים חדשים בראש. התכללות בזווג דראש מסבבת, הכר העביות דגוף. הכר העביות דגוף, מסבב ג' פעולות: יציאה מהראש. ביאה אל הבחינה שכנגדו בחיצוניות הגוף. זווג חדש במקום החזה. מהזווג שבחזה מסובבים ג' הפעולות: ראש. תוך. סוף. מהזדככות המסך, והסתלקות אורות הגוף, מסובב, ב' פעולות: הלבשת התחתון לעליון. והתחלת קומת התחתון מהפה דעליון.

סימן לב

(לשאלה) ירידת הנקודות דס"ג למטה מטבור דא"ק הפנימי. והתחלקות הפרצוף לטעמים ונקודות.

סימן לג

(לשאלה) עי' הסתכלות פנימית אות ל"א.

סימן לד
(לשאלה) עי' שם אות ל"ב עד ל"ה.

חלק ז: עשר הספירות דז' מלכין קדמאין דמיתו

א [56]דע, כי אלו המלכים, שרשם הוא, שם ב"ן הראשון, שיצא מן הארת העינים של א"ק הנקרא עולם הנקודים. וכל בחינת המלכות שיש בכל העולמות מזה השם ב"ן נעשו. כי יש מלכות באריך ובאו"א ובזו"ן, וכולם נתבררו ע"י שם מ"ה שיצא ממצחא דא"ק, שהוא בחינת הזכר. וכבר ידעת כי אין לך ספירה דלא אתכלילת מי"ס, וא"כ בכל ספירה וספירה שבכל העולמות מוכרח שיש בה בחינת מלכות הנעשית ממלכים הנ"ל.

ב וכשהמאציל העליון התחיל לברוא העולם האציל וברא ויצר ועשה ד' עולמות אבי"ע, והתחיל לברר המלכים הנזכרים דמיתו, ומה שהובירר ממנו עלה בקדושת העולמות, ומה שלא הוברר נשאר קליפה וסיגים. ואמנם עיקר כל הסיגים האלו והמלכים האלו, שרשם הוא שם ב"ן א', והוא פרצוף אדם אחד מראשו ועד רגליו, ויש בו קליפות כנגדו מראשו ועד רגליו.

ג ואף על פי שהם שבעה מלכים הם עשרה, דוגמת מה שאנו אומרים, כי שבעה היכלין הם ואינם אלא עשרה, כי היכל הא' כלול מג' ספירות ראשונות, ונקרא היכל קודש הקדשים, וכן היכל האחרון כלול מב': יסוד, ומלכות. שהוא לבנת הספיר. כן הוא כאן, כי יו"ד ספירות הם ונקראים שבעה מלכים.

ד והענין יותר מבואר, הוא זה, כי הנה נתבאר, שמהמלכים האלו נתבררו הבחינות הראויות לעתיק ולא"א ולאו"א דאצילות, ואמנם מהאחורים שלהם היה קצת שבירה בהם, אך לא מיתה ממש שהיא הקליפה, זולתי המעטת אור, וע"י כן אותם האחורים נפלו למטה ממקומם בקדושה עצמה, ואין בהם סיגים ממש שהם המיתה. אכן בחלק זו"ן דאצילות, אע"פ שכל בחינות המלכיות שבכל ספירה מהם נתבררו מאלו המלכים של שם ב"ן הנ"ל, הנה נשאר בהם קצת ניצוצות שלא נתבררו והם מעורבים תוך הקליפות והסיגים, ולכן באלו שייך בהם מיתה ממש. ונמצא כי כל הקליפות אינן נאחזות רק בזו"ן לבד ולא מאמא ולמעלה.

ה והנה ידעת כי ז"א שרשו אינו רק ששה ספירות אלא שאח"כ נתגדל ונעשו לו יו"ד ספירות. וכן המלכות, שרשה נקודה א' ונעשית אח"כ בת י"ס. הרי כי שרשם בתחלה אינם רק שבעה מלכים בלבד: ו' בז"א וא' בנוקבא. ואלו הם נאחזים בב' אותיות של

[56]מבוא שערים שער ו' ח"ב פ"א.

השם האחרונות, שהם ו"ה, ושני אותיות אלו הם בגימטריא י"א. ואלו הם סוד י"א סמני הקטורת: י"ס פנימית וא' מקיף. ואע"פ שהמקיף כולל י"ס ג"כ, נקרא אחד.

ו ועיקר הדבר איך היו ז' ונעשו י"א הוא, כי ד' אחורים נשברו מן חו"ב וישסו"ת, ונתחברו למעלה מז' מלכים אלו עמהם והיו י"א. ואל תתמה איך מחו"ב וכו' היו קליפות, כי זהו מבחינת מה שמתלבש בזו"ן למטה להיות להם מוחין, ובאותה הבחינה נחשבת כזו"ן ממש.

ז [57]נשלים לבאר ג"כ ענין עקריות הסיבה מה היתה. והוא היות כוונתו יתברך לברוא עוה"ז שיש בו שכר ועונש, וזה אי אפשר אם לא ע"י קוסטינר, שהיא מדת הרע להפרע מן הרשעים. והנה הרע, זה הוא שרש הסיגים והשמרים של הגבורות והדינין, בסוד, מקום המשפט שמה הרשע. והבן זה.

ח וכדי שיתגלו הסיגים והקליפות, א"א רק ע"י השתלשלות עולמות, ובתכליתם יתבררו הסיגים ויצאו בפועל, אשר כל זה היה ע"י מיתת אלו המלכים, אשר כולם הם דינים תקיפין הנקראים שם ב"ן, שהם הגבורות, כי כל אלו הם בחינות נקודות, שהם נקבות ובחינות אור חוזר, מיין נוקבין. וצורת הנקודות הם ניצוצות והם הניצוצין תקיפין הנזכר בפרשת פקודי דף רנ"ד, ות"ח. רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא כו' וסליק ניצוצין.

ט והענין כי אלו השבעה מלכים הם בחינת הגבורות שיצאו בעולם תחילה. וכמש"ה בראשית ברא אלקים, ואח"כ שיתף עמו מדת הרחמים, ביום עשות הוי"ה אלקים, כדי שיוכל העולם להתקיים ולא יחזור לתהו ובהו, כמ"ש והארץ היתה תהו ובהו, אחרי אומרו בראשית ברא אלהי"ם, שהם השבעה מלכים. וכנגדם שבעה תיבות בפסוק בראשית. ושם הוי"ה הם החסדים, והוא המלך הח' הנקרא הדר, שהוא חסד עילאה, כנזכר באדרא, והוא שם מ"ה, כנודע, כי שם מ"ה בחסדים ושם ב"ן בגבורות. וכולם הם דינין קשין תקיפין, אשר מסיגיהם יצאו הקליפות, וזה ע"י מיתתן ונפילתם בסוד עפר הארץ העליונה. העפר אשר יהיה בקרקע המשכן עולם הבריאה, ושם נתבררו דוגמת האדם בקבר כנ"ל כי הבריאה תחת המשכן היא מלכות דאצילות, ותמן אזדריקו הנהו נצוצין תקיפין, כמ"ש בפרשת פקודי כנזכר ניצוצין זריק לכל עיבר ובירר פסולת מגו מחשבה כו', הרי כי זריקת אלו הנצוצין למטה בבריאה הוא לברר הפסולת והקליפות, שהיו בכח במחשבה עליונה, ועתה יצאו לפועל. וכמו שהנצוצין דאכתש אומנא

[57]מבוא שערים שער ב' חלק ג' פרק ח'.

בפרזלא, דעכין לאלתר, כן אלו הניצוצות נדעכו ומתו ושבו אל העפר, ואז נתבררו. וכמ"ש בע"ה.

י וכמ"ש באדרת נשא דף קל"א ב', דמנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו. ואין הפירוש דיש מהם קצת מלכים שנתבסמו וקצתם שלא נתבסמו, אמנם הכונה, דמנהון ממש, מחלק המלכים עצמם, מכל חלק וחלק של כל אחד מהם, נתברר קצתו ונתבסם, וחלק מהם מכל אחד ואחד שבהם לא אתבסם, ונשאר למטה, כמ"ש בע"ה.

יא והענין כי מאלו רפ"ח נצוצין של המלכים דמתו וירדו בעולם הבריאה, הנה בבוא התיקון של המלך הח' הדר, התחיל לברר מהם הנצוצות והכלים ג"כ, וכל מה שבירר מהם לא היה ממנו רק חלקי הנוקבא שבכל הפרצופים. ובתחילה נתברר המבורר והנבחר והמשובח שבכולם, ועלה באצילות.

יב וגם באצילות עצמו יש מדרגות, כי בתחילה ע"י העיבור העליון הנזכר, התחילו לברר היותר משובח שבכולם, וממנו נעשית נוקבא דעתיק, אחר שנתערבו אור הניצוצות דרפ"ח ניצוצות עם האור של נקודת הכתר שנשאר באצילות, וגם הכלים של המלכים נתערבו עם הכלים החדשים דמ"ה החדש, ומהכל נעשה נוקבא דעתיק ועתיק, ועד"ז בכולם. ואח"כ ע"י זווג דדכורא דעתיק עם נוקבא, העלו ובירורו נצוצות שהיו נופלות למטה, החלק הראוי אל נוקבא דאריך ונכנסו במקום העיבור, בסוד מיין נוקבין, ושם מתמתקים ומתתקנים ע"י שהיו שם זמן העיבור ונעשים בחינת פרצוף.

יג וכן עד"ז, אריך בירור לנוקבא דאו"א, ואו"א לצורך זו"ן, כל בחינת המלכות אשר בהם, כי לכך נקרא אלו מלכים, יען מהם נעשו כל המלכיות. וכן עד"ז בכל י"ס עצמם שבכל פרצוף ופרצוף, היה בירורם על הסדר הנזכר, ומה שלא יכול להתברר ולעלות בעולם האצילות אף לנוקבא דז"א התחתונה, נשאר בבריאה, ונעשו מהם אחר כך כל חלקי הבריאה, על סדר מדרגותיה. וניצוצות הבריאה א"א להתברר ע"י או"א דאצילות, כי אינם יכולות לעלות למעלה מזו"ן, אמנם הם מתבררין בבטן נוקבא דז"א, ע"י זווג הז"א עמה, וגם שם אינו מתברר רק בחינת עתיק דבריאה, ושם מתברר אריך דבריאה, ובאריך מתבררין או"א דבריאה, וכן על דרך זה תמיד, כי א"א לשום חלק להתברר למעלה ממקום מדרגתו, לא במקום ולא בזמן, רק כולם זה אחר זה הן בסדר המדרגות, הן בסדר זמן תיקונם, וזה מבואר ודי.

יד ועיין בענין עיבור ז"א, איך בעת לידתו א"א לפתיחת הקבר בלא דם, הם החלקים הנקראים סיגים בערך האצילות, ואלו הסיגים והדם חוזר להתברר בבריאה, ומה שהוא סיגים בערך בריאה חוזר להתברר ביצירה, וכן עד"ז בכל מדרגה ומדרגה, ודי בזה. ואח"כ

עד"ז מהיותר גרוע ביצירה, ואח"כ מהיותר גרוע בכולם בעשיה על סדר מדרגותיה ג"כ, כי כל חלקי ג' עולמות אלו בי"ע כולם בחינת הנוקבא, ואין מהם דכורא כלל, ואף הדכורין שבהם אינן אלא כחות הנוקבא, כנודע, כי כולם חיילות המלכות וצבאיה הם, וכולם נעשו מאלו הבירורין של הז' מלכים ע"ד הנזכר.

טו גם כל הנבראים והנשמות של הצדיקים כולם הם מבירור אלו המלכים, ובכל יום ויום הם מתבררין ע"י תפילתינו ועולין למעלה בסוד מיין נוקבין, ומתתקנים ואז באים לעולם. וז"ס כל ישראל בני מלכים הם. וז"ס אין משיח בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שהוא גוף זה המעורב טוב ורע. גם המלאכים כולם, וכל הנבראים כולם שבשמים ובארץ, כולם מכח אלו הבירורים היו.

טז ואחר שנתבררו כל מה שהיה צורך להעשות מהם כל חלקי הד' עולמות אבי"ע, אח"כ נברא אדם הראשון, להשלים ולברר ע"י מעשיו ומצותיו, אשר בכח סגולת המצוות והתפלות לברר הבירורים, ואדרבה נתחבר בעץ הדעת טוב ורע, הם המלכים הנ"ל, בסיגים שבהם, ואז מת גם הוא וכל תולדותיו אחריו, להתברר גם הוא חלקיו, אשר נתערבו טוב ברע דוגמת המלכים. וז"ס הגלגול, כמבואר במקומו. וגם לטעם זה יש מלאכים המתים בכל יום ומתחדשים, כמ"ש יוצר משרתיו וכו', ודי למבין. כי כשל כח הקולמס לפרט הכל.

יז ואחר כל אלו הבירורין שנתבררו בעת בריאת העולמות אבי"ע, אז מה שלא נתברר אז לרוב הסיגים אשר בהם עדיין, יען כי הטוב מסתלק ונשאר מיעוט הטוב עם הרע כולו, ובכל יום מסתלק ומתברר הטוב ונשאר הרע, ולכן אותם החלקים שלא הוברר קודם תולדות אדם הראשון, והיו צריכין להתברר ע"י מיין נוקבין שיעלה אדם על ידי מעשיו, הנה הם היו בחינת הסיגים והקליפות וגם הם היו ע"ד הנזכר באבי"ע, כי החלק המעולה שבהם, מהם נתהוו הסיגים שבאצילות של הקליפות, וגם זה כפי מדרגותיה עתיק ואריך כו', והיותר גרוע, בבריאה של הסיגים, וגם זה ע"ד מדרגותיה וכו' עד"ז עד העשיה.

יח האמנם צריך שתדע כי בהתברר אלו הסיגים ונעשו מהם בחינות ד' עולמות אבי"ע שלהם, והם סיגים וקליפות גמורות, הנה בתוכם היו נתונים כל בחינות המלכים שלא יכלו להתברר והיו שם בבחינת נשמה וחיות שבהם, המחיה אותם, כנזכר בפרשת יתרו דף ס"ט ע"א, דלית סטרא אחרא דלית בה נהירו דקיק כו'. וז"ס רדיפת היצה"ר וס"א להחטיא את הצדיקים ולהדבק בקדושה, יען אין להם חיות זולתו, ובהתרבות הטובה

והקדושה יתרבו חייהם. ואל תתמה מעתה, למה היצה"ר רודף להחטיא את האדם, והבן זה.

יט והנה כל מה שאנו מבררין תמיד בתפלותנו, מיום בריאת האדם עד ימות המשיח, הכל מאלו הבחינות של המלכים הנתונים תוך הקליפות. ויש בחינות המתבררין בכל יום, אף גם עתה, הנוגעים אל האצילות, ויש לכל עולם מבי"ע, ויש לנשמות, וכן כיוצא בכל הפרטים. ובהשתלם כל החיות והטובה והקדושה לצאת מתוכם, וישארו סיגים גמורים, אז כתיב בלע המות לנצח, הם סטרא אחרא הנקרא מות, ע"ש היותם סיגי המלכים המתים ושמור זה, וכמש"ל על אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו'.

כ ואמנם צריך שתדע, כי כמו שבקדושה הם ד' עולמות אבי"ע, ושרשם הם י"ס בלבד, המתפשטים בהם, בירור אחר בירור, ומדרגה אחר מדרגה כנ"ל, כן הוא באבי"ע הקליפות, כולם שרשם הם מבירורי המלכים שלא יכלו להתברר, והם י"א ספירות. וז"ש בזוהר פרשת תרומה קס"ד ע"ב, לס"א יהבין חושבנה יתיר, ואיהי במניינא בגריעו, כגון עשתי עשר, והכונה, כי עם דיהבין ליה חושבנא יתיר, כי בקדושה הם י"ס ובקליפות י"א, אדרבא הוא לגריעו, והוא, כי הרי עם שהם י"א בחינות אינם רק ט', כי הרי אלו י"א הם שבעה בחינות שבעה מלכים וב' אחורים דאו"א, שהם בין הכל תשעה לבד. אמנם בהתחלקות או"א לשתי בחינות, יהיו להם ד' אחורים, ואז יהיו כולם י"א בחינות כנ"ל.

כא ונמצא כי המלכים הנשארים מלהתברר הם הם חיות הקליפות. ולהיותם שם נקראו רשות הרבים, יען הם נפרדות ואינם מחוברות, כי עדיין לא נתקנו. והם, הם י"א יום מחורב דרך הר שעיר, הם המלכים שמלכו בהר שעיר הוא אדום, והם הם שאמרו. א"י אלקי"מו צור חסיו בו, כמנין י"א. והם הם י"א סמני הקטורת, אשר בהקטירם אותם עולים למעלה, ומסתלקים מתוך הסיגים הנקראים מות, ואז מתבטלים הסיגים והמות, והמגפה נעצרה, והבן זה.

כב ואלו י"א סמני הקטורת אינם אלא בחינה אחת, שהיא הנוגה לו סביב, וכנגדה ג"כ ביצירה, וכו בבריאה וכן באצילות. וקליפה זו דנוגה נקרא רוח אלקים מרחפת. שאותיותיו מ"ת פר"ח, הם רפ"ח ניצוצי המלכים שמתו. וקליפה זו נעשית מהרפ"ח ניצוצין שנשארו תוך הכלים ולא נתבררו, והיא מרחפת על הקליפות ולא נכנסה בתוכם.

כג [58]דע, כי ד' בחינות יש בעולם האצילות באופן מצב העמדת הזכר והנקבה אשר שם, בין בהיותם בבחינות נקודות קודם התיקון, בין בהיותם בבחינות פרצוף גמור אחר התיקון. וזה סדרם: היותר גרועה הוא, היות שניהם אחור באחור. למעלה מזה הוא,

[58]שער הקדמות דף נ"ו ענין י' נקודות.

אחור בפנים. פירוש, שהזכר יהפוך אחוריו נגד פני הנקבה, כי עתה הנקבה תוכל לקבל האור מן אחורי הזכר דרך פנים שלה, אבל מפני הזכר, אין כח בה עדיין לקבל האור. למעלה מזה, הוא פנים באחור, פירוש שהזכר יהפוך פניו כנגד אחורי הנקבה, ויאיר בה. וזו מעלה יתירה, כי האור של הפנים עצמם של הזכר מאיר בנקבה, אלא שעדיין אין בה כל כך כח לקבלו דרך פנים ולכן הופכת אחוריה ומקבלת דרך שם האור בפנים עצמם, ועל ידי כן מתעבה שם האור קצת, וכאשר יעבור האור דרך האחור ויגיע עד צד פנים שלה כבר יכולה לקבלו, כיון שנתעבה קצת. וזה סוד וחכם באחור ישבחנה, כי החכמה שהוא הזכר, כאשר פניו מביטים באחורי הנקבה ומאירים בה, ישבחנה, ויאיר בה הארה נוספת יותר מאלו יהיו להיפך, שהוא אחור בפנים, כנ"ל שהוא המדרגה הב'.

כד למעלה מכולם היא המדרגה הד', והיא, היות הזכר והנקבה פנים בפנים זה כנגד זה, כי אז מקבלת היא אור פני הזכר שהוא אור נפלא, ולא עוד אלא שאין צורך שיתעבה באחור שלה בתחלה, רק יכולה היא לקבלו כמו שהיא זך דרך פנים שלה.

כה דע, כי בזו"ן היו כל הד' בחינות הנזכרים, על סדר הנ"ל. אבל באו"א לא היו בהם רק ג' בחינות לבד, והם הראשונה והשלישית והרביעית, אבל בחינה הב' לא נצרכה בהם.

כו ונבאר עתה ענין אחורים דאו"א, שגם הם נפלו ונשברו. ותחלה צריך לבאר הקדמת פנים בפנים ואב"א. והענין כי מקום הקליפות והחיצונים הם אחורי נוקבא דז"א, ושם הם נדבקים. ואמנם גם באחור דז"א יש קצת אחיזה. והנה בטרם ברא אלקים אדם על הארץ היה כח בקליפות לינק שפע מקדושה, בסוד ואדם אין לעבוד את האדמה ואחד מעבודת האדמה הוא כיסוח קוצים מן הכרם, אשר לזה צריך מצות מעשיות. אבל כאשר נאצלו ז"ת, עדיין לא היה אדה"ר התחתון נברא בעולם, יצאו זו"ן אב"א מפני פחד החיצונים שלא יינקו. כי אם היו עומדים פב"פ, היו לקליפות מקום להתאחז במקום אחיזתן, שהמה האחורים, לינק. כי מפנים לא יכלו לינק. ולכן הוצרכו להיות מתדבקים אב"א כדי שלא יוכלו החיצונים לינק משם.

כז וכאשר נברא אדה"ר ועשה מצות מעשיות, החזירם פב"פ. ואז לא היה פחד מן הקליפות, כי כבר חפר ועזק וסקל וכרת קוצים מן הכרם. והנה בהיותם אב"א אין לזו"ן רק כותל א' לשניהם, וכותל א' לבד מספיק בין שניהם ומשתמשים בכותל אחד, חצי כותל לז"א, וחצי כותל לנוקבא. וכאשר אדם החזירם פב"פ ע"י מצות ומע"ט, אז נגמר ונשלם אחור א' שלם לזה ואחור א' שלם לזה, ויכולים לחזור פב"פ.

[59] עץ חיים שער ח' פרק ו'.

כח והנה סבת היות נעשה להם עתה ב' אחורים שלמים, היה באופן זה. כי ע"י מצות[60] ומע"ט של אדם התחתון גרם זווג עליון באו"א, וחזרו לתת להם לזו"ן בחינת מוחין אחרים שהם בחינת החסדים וגבורות של דעת דז"א, אשר הם עיקר סוד הטפה דיהי"ב או"א בזווגם. והטעם הוא, כי תרין מוחין דז"א הנקראים חו"ב אין אורותיהם מתגלים בז"א, כי הם מלובשים בסוד נצח הוד דאמא, ואין יוצא מהם אלא הארה מועטת בכח הכאת האורות החסדים המגולים שמכים בהם ומוציאים קצת הארה מהם לחוץ כנודע. מה שאין כן בחסדים וגבורות המתלבשים בתוך יסוד דאמא המסתיים בחזה דז"א, שמשם מתגלים בגילוי גמור, ויוצאים לחוץ תוך ז"א ומאירים בו. ולכן העיקר הם החסדים וגבורות.

כט ונמצא, כי בהתפשט החסדים והגבורות למטה בגופא דז"א, אז החסדים נתנים אל ז"א, ובהם נשלם ונגמר בנין אחורים שלו בשלימות, והגבורות ניתנין אל הנוקבא, כנודע, וע"י נשלם אחורים שלה, ויש לו אחורים שלם ולה אחורים שלם, ואז יכולים לחזור אפין באפין כיון שאחוריהם שלימים, ואין עתה יכולת בחיצונים להתאחז שם, משא"כ בתחלה, שהיה לזה חצי אחורים ולזה חצי, והיו יכולים להתאחז בהם. ולכן עתה יכולים לחזור פב"פ, כי אין פחד מן החיצונים, כנזכר אצלינו בביאור כונת ברכת אבות של העמידה דימי החול והבן זה מאוד, והנה נמצא, כי תועלת כניסת החסדים והגבורות בז"א, היתה לב' סיבות שהם אחת, כי הם המגדילים והמשלימים האחורים דזו"ן, ועוד שעי"כ חוזרים פב"פ.

ל ונמצא, כפי הקדמות הנזכרות, כי בבחינה אחת, תהיה זו ההארה שבאה עתה מן אלו החסדים וגבורות שבאו עתה מחדש, יתירה ומעולה וגדולה על ההארה הראשונה שכבר היתה אל זו"ן, לפי שאותה הראשונה, האצילם בבחינת אב"א בלבד, וזו ההארה החדשה החזירם פב"פ, ולכן זו הארה החדשה תהיה נקראת בחינת פנים בפנים אבל בבחינה אחרת, תהיה הארה זו החדשה גרועה מן ההארה הראשונה, לפי שההארה הראשונה עשתה והאצילה כל פרצופיהם, וזו ההארה החדשה לא עשתה רק בחינת הגדלת חצי האחורים שלהם כנזכר, ומה שחזרו פב"פ אתיא ממילא, ולכן זו ההארה החדשה תהיה נקראת בחינתו אחור באחור, כי תועלתה היה, הגדלת חצי האחור לבד כנזכר.

לא והנה בענין הקדמה זו יתבאר לך ותבין ותשכיל, את אשר יתבאר מכאן ולהלאה בענין נפילת אחורים דכלים דאו"א. והענין הוא, דע, כי בחינות אלו החסדים וגבורות המגדילים אחורים דזו"ן, ומחזירים אותם פב"פ, הוא ענין בחינות האחורים של או"א

[60] שער הקדמות דף פ"ט דרוש בבטול האחורים דאו"א.

שנפלו, כנז"ל. ולכן אל תתמה, אם פעם א' נקרא לבחינה זו פנים, ופעם נקרא אחורים, והוא על אלו החסדים והגבורות עם הבחינות שהגדילו באחורים, הכל נפל למטה, שהם בחינות החסדים והגבורות שלוקחים או"א מן א"א, כדי שיחזרו פב"פ, כנודע. כי גם באו"א, היתה בהם בחינת עמידתם אב"א, כמו שיתבאר.

לב ונודע כי הטפה המגדלת ומציירת את הוולד, היא בחינת החסדים וגבורות כנז"ל, ואלו הם ענין האותיות, שמהם נוצר הולד. וגם כי האותיות הם לעולם בחינות הכלים כנודע. ואלו נעשים כלים לאו"א בבחינת האחורים כנז"ל ואלו הם שירדו ונפלו למטה עם שארית החסדים היורדים לציייר את הכלים של הולד, שהם כללות הז' מלכים שמתו הנכללים בזו"ן.

לג והנה כל אלו הם בחינת כ"ב אותיות התורה, והז' אותיות הם כלים אל זו"ן שהם ז' מלכים. והט"ו אותיות, הם כלים אל או"א כנז"ל, כי אחורי או"א הם יותר גדולים מכל זו"ן. וסימן מספר האותיות כלים דאו"א הם ט"ו, כמספר י"ה, ונודע כי או"א הם ב' אותיות ראשונים י"ה של ההוי"ה. והאותיות של זו"ן, הם שעטנ"ז ג"ץ. ושאר ט"ו אותיות של האלפא ביתא, הם באו"א: וששה אותיות מהם, והם בד"ק חי"ה, הנזכר בספר הזוהר של כ"י, הם אחורים דאו"א, ושאר האותיות הם פנים לאו"א.

לד ובזה תבין טוב טעם למה מתייגים תגין על אלו י"ג אותיות יותר מן הט' אחרות, ולמה הז' מהם שהם שעטנ"ז ג"ץ מתייגים עליהם ג' תגין על כל אות ואות מהם, והשש אחרות שהם בד"ק חי"ה, אין מתייגין עליהם רק תג א' על כל אות מהם. והענין הוא, כי להיות ששעטנ"ז ג"ץ הם בחינת ז' מלכים דזו"ן, אשר מסיגיהם נעשו והוברו הקליפות הנקראים שט"ן ע"ז, לכו נקרא שעטנ"ז, שהוא חבור שט"ן ע"ז, כנזכר בזוהר, להורות כי מתוקף הדין העז והחזק יצא השטן שהם הקליפות. גם נקרא גץ, לרמוז אל מה שאמרו בסה"ז פרשת פקודי, כי אלו המלכים הם סוד ש"ך ניצוצין דאזדריקו, כהאי אומנא דאכתש בפרזלא ואפיק זיקין וכו'. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל גץ היוצא מתחת הפטיש, וזהו שעטנז גץ.

לה וכבר נתבאר למעלה, כי אלו הז' מלכים לקחו הארותיהם מחמת הסתכלות אור עיני א"ק באורות העקודים בבחינת התפשטותם למטה במקום הגוף של א"ק, ולכן נשברו, כי חסרו מהם הארת ג"ר שבו, שהם אח"פ במקומם למעלה, ולכן נשברו פנים ואחורים. ולכן נתייגו ג' תגין בכל אות מהם, להורות חסרון והעדר ג' מיני אורות הנזכרים מן הכלים שהם האותיות, ונשאר האור למעלה מהגופים שהם האותיות, ולא בתוכם, כמו שיתבאר עוד למטה סוד התגין.

לו אבל אותיות בד"ק חי"ה, שהם כלים דאחורים דאו"א, אשר נתבאר לעיל, כי או"א לקחו ב' אורות חוטם ופה, ולא חסר מהם אלא אור האזן בלבד, ולכן לא ירד מהם רק בחינות האחורים, וכנגד אותו האור האחד של האזן שחסר מהם, אנו מתייגים תג א' לבדו על כל אות מהם, כי הוא לבדו נסתלק ממנו, שעומד תלוי למעלה מן האות, שהוא כלי.

לז וכבר ביארנו כי מה שירד מן או"א, נקרא בשתי שמות, והם אחורים או פנים כנז"ל. והוא, כי להיותו חסר אור האזן, שהוא היותר עליון שיש בכל ג' האורות, לכן החסרון הנמשך להם ע"י הסתלקותו הוא גדול מאד, שהוא הבחינה הגורמת להם להחזירם פב"פ.

לח והנה אלו המוחין שהם החסדים הנזכרים, הם נמשכים אל או"א עם הכלים של נה"י דא"א, כדוגמת מוחין דז"א הנמשכים מלובשים תוך נה"י דאו"א. והנה גם נה"י אלו דא"א, ירדו למטה עם האחורים דאו"א, ובבחינת היותם באים מא"א, נמצא כי גם ענין זה יקרא חסרון לנקודה עליונה, הנקראת כתר. וכבר ביארנו, כי גם זה נקרא בחינת חסרון בכתר, וזה גרם לו, יען כי איננו לוקח אור האזן רק בסופו ולא בראשו כנז"ל, אבל בערך שכבר אלו הנה"י נתפשטו בסוד כלים דמוחין תוך או"א, נקרא חסרון הזה על שם או"א, ולא על שם הכתר.

לט[61]ונחזור אל הכוונה. ונאמר כי הלא או"א היו מתחלה פב"פ, לפי שנעשה להם מוחין מהכתר כנ"ל, אמנם מ"ן שלהם, הגורם להם העמדה וקיום הבחינה דפב"פ, היו מציאת ז' מלכים אלו, אשר היו במעי בינה, ואלו היו מ"ן דילה. כי כן הוא תמיד, שהבנים הם מ"ן דאמא. ובעוד שאלו הז' מלכים היו תוך הבינה, היו מעלין מ"ן, וגורמין זווג לאו"א, ונמשכו להם מוחין והוחזרו או"א פב"פ, ונזדווגו יחד, כדי להוציא ז' מלכים אלו. ובעת צאת המלכים אלו, אם לא מתו, אלא שהיו קיימים, היו מעמידין לאו"א פב"פ אפילו שיצאו למטה. והיו מועילין למ"ן שלהם, אמנם יען שנשברו ומתו, לכן גם או"א, האחורים שלהם המעמדת אותם פב"פ ירדו למטה, ואז חזרו להם אב"א, כי כבר אין להם מי שיעלה להם מ"ן ומקיים חזרתן פב"פ.

מ והנה פשוט הוא, שלא נגמרו אחורים דאו"א לירד עד כלות שבירת ז' כלים, שכל בחינת שבירת מלך א', היה גורם ירידת קצת מאחורים דאו"א. וזהו ביאור הענין. הנה כאשר נעריך מציאות הז' מלכים אלו בד' פרצופים של חו"ב, יש"ס ותבונה, כנ"ל. נמצא,

[61]עץ חיים שער ט' פרק א'.

כי עד שליש ספירת ת"ת, שהוא המלך הד' אז נגמרו לירד אחורים דאו"א עלאין, וכאשר נשברו כל הז' מלכים, אז ירדו גם אחורים דיש"ס ותבונה.

מא והנה הדעת הוא המלך הראשון שיצא, ובו היו כלולים כל הז' כנ"ל, והנה כבר ידעת, כי עיקר העלאת מ"ן, הם הכלים שנולדו כבר בעולם, ולכן עיקר העלאת מ"ן עד עתה, היה ע"י הדעת, אשר כבר יצא לעולם בראשונה, כי כבר ביארנו, שלא הוצרכו תחלה מ"ן לאו"א רק סליק ברעותא לבד, ומ"ש שאלו הז' מלכים היו מ"ן, אין הכוונה לומר שהם המשיכו חו"ג, כי כבר נמשכו בתחילה. וראיה לזה שהרי החזירו או"א פב"פ, ואח"כ נתן חכמה בבינה ז' מלכים אלו, כמ"ש, א"כ א"א לומר שהיו מ"ן אל הבינה. אמנם הכוונה, שהם היו מעמידין אותם בבחינת פב"פ לאו"א, ע"י העלאת מ"ן שלהם, אחרי שהיו כבר בבינה, ואז היו ממשיכין עוד החו"ג כבתחלה. ונחזור אל הענין, כי הנה אחר שיצא אור הדעת ונכנס בכלי שלו, העלה מ"ן, והמשיך חו"ג באו"א, כי הלא הדעת הוא כלול מחו"ג. ועוד כי הלא הז' מלכים היו אז כלולים בו, ולכן היה בו כח להוריד חו"ג כנ"ל. ואמנם לפי שאין שאר המלכים מעלין מ"ן, לפי שעדיין היציאה לא היתה להם אלא אל הדעת, לכן א"א להוריד מוחין שלמים רק ע"י זו"ן ביחד, ולכן מה שהוריד הדעת היה בתינות חו"ג בראש ואו"א עלאין, במקום הדעת שלהם, הדומה אליו כמוהו.

מב וכאשר נשבר כלי המלך זה הנקרא דעת, אז גם הדעת דאו"א עלאין ירד למטה במקום הגוף דאו"א, אבל כלי המלך הזה הנקרא דעת אחר שנשבר, ירד לעולם הבריאה, כמ"ש בע"ה. ושאר הששה אורות שהיו עמו, נכנסו בכלי המלך הנקרא חסד, ואז עדיין או"א עלאין היו פב"פ, כי אינן חוזרין אב"א עד שיגמור הכל לירד, כי הם דבוקים פב"פ, וצריך שיגמור להסיר התדבקות הזה לגמרי, ואח"כ יחזרו אב"א, אבל כל זמן שעדיין נשארו קצת דבקות בהם אינם חוזרים אב"א. ולהלן בע"ה נבאר ענין הדבקות גמור דאו"א בהיותן פב"פ, מה ענינו. והנה כשירדו ה"ח וה"ג מרישא דאו"א עלאין עד למטה בגופא, בהכרח הוא, שגרם חסרון האור, אע"פ שלא חזרו לגמרי אב"א, והנה ענין חסרון הזה הוא חסרון הסתכלות עיני או"א זה בזה.

מג וכאשר מלך מלך הב' שהוא חסד, המשיך הה"ח שיתפשטו בגופא דאבא, כנודע, וכשמת ירד הוא בבריאה, והה' אורות ירדו בגבורה במלך הג' ואז נפלו האחורים דאבא הנעשים ע"י התפשטות ה"ח כנ"ל, ועתה נפלו כולם, והחסדים ירדו ביסוד דאבא, ואז אבא החזיר אחוריו אל פני הבינה, אשר בחינה זו נקרא אחור בפנים, כי פני הבינה נוכח אחורי החכמה עומדים.

מד וא"ת הרי פרצוף אבא אינו נגמר לירד עד שליש הת"ת כנ"ל. וי"ל כי אותו שליש של ת"ת הוא אל אבא בערך היסוד, והוא דוגמת ז"א עם המוחין שלו מצד הבינה. וכל דרוש זה צריך שתבינהו ע"ד הדרוש ההוא, והכל בציור א', ואז תבינהו. והנה היסוד כולו הוא בחינת פנים, ואין לו אחורים שירדו ממנו. משא"כ בשאר הגוף, שיש בו בחינת אחורים, הנחזרים נגד פני הנקבה, אבל אחוריו אינם דבוקים עמה. ולכן סיום אחורים דאבא, הם נגמרים לירד, טרם היות פגם וגרעון ביסוד דאבא. ואח"כ מלך מלך הג' שהוא גבורה, והמשיך התפשטות הה"ג באמא עלאה. וכשמת ירד לבריאה, והד' אורות ירדו בכלי הד' שהוא הת"ת, ואז נפל התפשטות הגבורות ביסוד דאמא, ונפלו גם האחורים שלה למטה. ואז גם אמא החזירה אחוריה, והיו אחור דאמא באחור דאבא.

מה ואח"כ מלך המלך הד' והוא ת"ת. ובהגיע אור אל שליש עליון שלו, שהוא עד החזה, אז המשיך בחינת כללות ה"ח ביסוד אבא וה"ג ביסוד אמא. כנודע. כי לכן היסוד נקרא כל, שכולל ה"ח וה"ג. וכבר ביארנו זה הציור, כי דעת כולל רישא דאו"א, והחסד הוא גופא דאבא, וגבורה הוא גופא דאמא, ושליש ת"ת עליון הוא היסוד דאו"א. וכאשר הגיע האור לב' שלישי תחתונים דת"ת, אז נגמרו כל אחורי או"א עלאין לירד, והמשיך החו"ג ברישייהו דיש"ס ותבונה, כי שם הוא מקום ראשם יחד. וכשמת ירדו ג' מלכים בכלי הה' שהוא נצח, ואז ירדו החסדים מרישא דיש"ס, וגבורות מרישא דתבונה עד למטה בגופא דילהון, וגם ישסו"ת נגרע מהם הבחי' דהסתכלות עיניהן זה בזה, ע"ד הנ"ל באו"א עלאין.

מו ואח"כ מלך הנצח והמשיך ה"ח בגופא דיש"ס, וכשמת ירדו שאר מלכים בהוד וירדו האחורים דיש"ס והחזיר אחורים נגד פני תבונה. אח"כ מלך ההוד, והמשיך הה"ג בגופא דתבונה, וכשמת ירדוב' מלכים ביסוד, ואז הכלים דנ"ה ירדו אל הבריאה, כי שניהן מלך א' בלבד כנ"ל, דתרווייהו אינן רק פלגי דגופא ואע"פ שמלכו זה אחר זה, עכ"ז שניהן מלך א' בלבד נקרא, ואז ירדו גם אחורים דתבונה, וחזרו יש"ס ותבונה אב"א.

מז אח"כ מלך המלך ו' שהוא יסוד, והמשיך כללות ה"ג ביסוד תבונה וכללות ה"ח ביסוד יש"ס, וכשמת ירדו גם בחינות אלו. אח"כ מלך מלך הז' שהיא המלכות בכלי שלה היא לבדה, ואז המשיכה כללות ה"ח במלכות דישראל סבא, וכללות ה"ג במלכות תבונה. כי גם המלכות יש לה כללות, על דרך הנ"ל ביסוד, כי גם הוא נקרא כלה, כמו שהיסוד נקרא כל. וכשמתה היא, אז ירדו כללות ה"ח וה"ג, ממלכות דיש"ס, וממלכות דתבונה, והכלי דמלכות ירד לבריאה, גם עתה נגמרו כל אחורים של ד' פרצופים דאו"א דיש"ס ותבונה ליפול לגמרי.

מח וא"ת, למה באו"א לא נכנס בחשבון כללות החו"ג במלכות דאו"א עלאין, ע"ד שנכנסו בחשבון המלכות דיש"ס ותבונה, וי"ל, כי נודע, כ בשליש עליון דת"ת שם הוא בחינת העטרה, שהוא בחינת המלכות, והרי היא נכללת ביסוד, אבל כאן היא יותר נגלית המלכות דתבונה ממלכות דבינה, כי מלכות דתבונה היא ממש מלכות, בערך כללות בינה ותבונה יחד בפרצוף א', אבל המלכות דבינה עלאה היא בחינת גופא של כללות, והוא מקום החזה של ת"ת של כללות הפרצוף יחד דבינה ותבונה, כנודע ואינה מלכות ממש.

מט [62]הנה כאשר עדיין לא מת שליש ת"ת, עדיין לא נגמר ירידת ונפילת אחורי דאבא ואמא לגמרי, וכאשר היו המלכים האלו נכנסים בכלי שלהם, היו מגולין באור גדול. אבל אחר שמת שליש עליון דת"ת, אשר אז נפלו שם האחורים דאו"א, הנה כאשר יצאו שם שאר האורות הנשארים, כדי לכנוס בכלי שלהם, היו מלובשים באלו האחורים שנפלו ונשארו באצילות, כנ"ל, והיו יוצאין המלכים האחרונים מלובשים באחורי או"א, וזה נשאר להם תמיד עד שיכלו כל הברורים לצאת, עד לע"ל ב"ב, וז"ס העלאת מ"ן אשר מעלין זו"ן אל אבא ואמא, והוא מסוד אלו האחורים דאו"א שירדו שם למטה באצילות עצמו כנ"ל, אשר לקחום הם.

נ והנה נמצא, שאלו האורות שמהחזה ולמטה באים מכוסים, וכבר ידעת כי התעלמות האור וכיסויו, הוא מציאות תיקונו, כי עי"כ יש כח בכלי לסבול האור להיותו בא מלובש. וא"כ לא יהיה שוין שבירת הכלים שמחזה ולמטה, שהם ב"ש תתאין דת"ת ונה"י ומלכות, אל שבירת הכלים של הדעת וח"ג ושליש עליון דת"ת, כי ודאי יותר גדולה תהיה שבירת העליונים משבירת תחתונים. ולכן בבא התיקון ז"א, בעת התיקון פרצופו, בא להיפך, כי מב"ש דת"ת ולמטה, היו אורותיו והחסדים שבהם מגולין, וזהו לפי שיש בהם יכולת לקבלם שלא ע"י מסך בינה, לפי שלא היתה שבירתן גדולה, אבל העליונים שהם מרישא דז"א עד החזה, באו בתיקון סתומים ומלובשים עתה תוך מסך בינה, שהוא יסוד שלה כנודע. וזהו, לפי שבתחלה היו מגולין והיתה שבירתן גדולה, ואע"פ שגם שהנו"ה הם מכוסים וסתומים, עכ"ז הרי נתבאר במקומו, כי החסדים המגולין מכים בהם ואורם יוצא לחוץ.

נא והנה במיתת ז"א עד שליש עליון דת"ת שלו כבר ירדו אחורי או"א, אבל אחורי יש"ס ותבונה לא נגמרו עד מיתת נוקבא דז"א, ולכן האחורים דאו"א לוקחתם ז"א, והאחורים דיש"ס ותבונה לוקחים המלכות, ומתלבשים האורות שלהם בהם דוגמת המוחין דז"א.

[62]עץ חיים שער ט' פרק ב'.

נב ובזה תבין מ"ש, כי כאשר הזו"ן הם שוין יחד פנים בפנים, אז הנצח הוד יסוד דאו"א הם מוחין לז"א, והנה"י דיש"ס ותבונה, הם מוחין ונכנסים ברישא דנוקבא.

נג גם תבין מ"ש, שכשהיו פב"פ, אז יוצאין ב' בחינות יעקב: א' בז"א ואחד בנוקבא, כי האחד שהוא ממוחין דז"א הוא מאו"א, והב' שהוא ממוחין דנוקבא, הוא מישראל סבא ותבונה, ואז הם שני המאורות הגדולים, לא היא גדולה ממנו, ולא הוא גדול ממנה. ואינם צריכין זה לזה כלל. אמנם האחורים של אבא, הם בצד ימין בחסד דז"א, והאחורים דאמא הם בצד שמאל בגבורה דז"א. וזה הדרוש יצטרך במקומו, ושם יתבאר בע"ה.

נד והנה כאן במקום הזה, הוא מקום ירידת ונפילת אחורי או"א, שאמרנו לעיל, שירדו באצילות עצמו, כי אע"פ שהכלים דז"א נשברו, עם כל זה האורות דז"א נשארו מלובשים באלו האחורים דאו"א עלאין, כל קו החסד דז"א באחורי אבא, וכל קו הגבורה מלובש באחורים דאמא, והבן הקדמה זו מאד.

נה [63]ונבאר עתה, איך בעת מיתת המלכים אלו, ירדו הכלים שלהם לעולם הבריאה כנ"ל, משא"כ בד' אחורים דאו"א. כי הנה נתבאר החילוק, שהיה בין או"א לז' המלכים שהם זו"ן, ואמרנו כי הז' מלכים שהם זו"ן מתו ממש וירדו אל עולם הבריאה הכלים שלהם, ואחורים של או"א נתבטלו ולא מתו, אלא שירדו למטה בעולם אצילות עצמו. ושם ביארנו טעם לזה, ואמרנו שהיה לסיבה, שהז' מלכים לא קבלו אורות אח"פ דא"ק רק מגופא דיליה ואילך.

נו והנה לטעם זה עצמו, היה ג"כ שינוי אחר, בין ג"ר שהם כח"ב אל הז' מלכים התחתונים, כי הג"ר יצאו בקצת תיקון בראשונה, והוא כי כאשר יצאו בראשונה, נתפשטו בסדר ג' קוין, משא"כ ז"ת שיצאו זו למטה מזו. וז"ש באד"ר, עד אימת ניתב בקיימא דחד סמכא. ר"ל, נתקן התיקון שהוא דרך קוין, אבל מקודם, שהיו זעג"ז הוי קיומא דחד סמכא. וכבר ביארנו, כי התיקון האצילות הוא, בהיותו ו"ק, עשוי בבחינת ג' קוים קשורים זה בזה, בסוד הג' המכריע ביניהן, ואז נקרא רה"י. אבל בהיותן זעג"ז, והם נפרדין אחת מחברתה, אז נקרא רה"ר. ולכן הג"ר נתבטלו אחוריהם ולא מתו, וז' מלכים מתו פנים ואחור, כי יצאו בלי תיקון כלל.

נז ונבאר סדר יציאת ז' מלכים. ונתחיל מן הראשון, שהוא הדעת, אשר זה יצא ראשונה. וכאשר לא היה יכול הכלי לסבול כנ"ל, נשבר הכלי וירד למטה בעולם הבריאה, ר"ל במקום שהיה עתיד להיות עולם הבריאה אח"כ, כי הרי עדיין לא נברא עולם הבריאה.

[63] עץ חיים שער ט' פרק ג'.

ונפל הכלי הזה במקום הדעת דבריאה, להיותו מתיחס אליו כמוהו. ואמנם אור של הדעת ירד גם הוא, אלא שנשאר באצילות עצמו במקום כלי המלכות של האצילות.

נח ואמנם לא ירד שם לסיבת פגם אשר בו, שהרי נת"ל, כי השבירה היתה בכלים לא באורות, ואלו היה ירידתו שם משום פגם, היה ראוי שניחס ביטול אל האורות, ע"ד שיחסנו ביטול אל הכלים דאחורים דאו"א שנפלו דוגמתן באצילות עצמו. ואמנם ירידתן היתה, כדי להאיר מרחוק בכלי שלו העומד בבריאה, שלא ימות לגמרי, וישאר בלתי תקוה, לכן מאיר בו מרחוק בהיותו עומד הוא באצילות, והוא בבחינת תגין על האותיות, כנ"ל.

נט ואח"כ יצא החסד ונשבר הכלי וירד בבינה דבריאה, והאורירד במקום כלי היסוד דאצילות, כי כבר אור הדעת הקדים לקחת מקום של המלכות. ואח"כ יצאה גבורה ונשברה, וירד הכלי בחכמה דבריאה, והאור ירד בכלי דנצח הוד דאצילות. שהם ב' פלגי דגופא. ואח"כ יצאה הת"ת ונשבר, והכלי ירד בכתר דבריאה, והאור נשאר במקומו, שהוא בת"ת דאצילות.

ס והנה עתה לא יש הרחק בין שום אור מן האורות הנ"ל אל הכלים שלו, יותר מג' מדרגות. כי יותר מג' מדרגות הוא הרחק גמור, ואינו יכול להאיר בו. ואמנם שאר האורות גם הם ירדו ממקומם, חוץ מת"ת שנשאר במקומו כנ"ל ולא ירד. ונמצא, כי בלי ספק, שאורות האחרים שירדו ממקומם, אע"פ שביארנו, שהיתה ירידתם לצורך הכלים להאיר להם, עכ"ז, בהיותם למטה ממקומם נחלש כוחם מעט, ולכן אין להם כח לעלות למעלה. אבל אור הת"ת אשר עמד במקומו ולא נשתנה טעמו וכחו בו חזק, וע"כ, בראותו עצמו בלתי כלי, אפשר לו שיעלה למקום אשר יצא משם, כי לא יחפוץ להשאר ערום מגולה בלי לבוש, ויחזור אל הבינה אל המקום אשר עמד שם בראשונה, ואם ככה יעשה נמצא שיהיה מרוחק מאד מכלי שלו, וימות לגמרי.

סא ולכו רצה המאציל העליון והמשיך והגדיל את כלי הכתר, אשר לא נשבר כנודע, ונמשך דרך קו האמצעי כמ"ש, כי הג"ר כבר היו מתחלה בציור ג' קוין, ונמשך דרך קו האמצעי עד מקום הת"ת עד אמצעיתו לבד, שהוא עד הטבור לבד. ואז עלה אור הת"ת ונעלם תוך כלי הנ"ל של הכתר שנתפשט עד מקומו. ונמצא, כי לא נתעלה רק חצי אור הת"ת התחתון, כי חצי העליון עומד במקומו שכבר נתפשט דרך בו כלי הכתר, ואז אור הדעת שירד למטה במלכות דאצילות, בראותו כי כבר היה כלי חדש במקומו, כי הנה גם מקומו הוא בקו האמצעי בין הכתר והת"ת, ואז גם הוא נתעלה ועלה במקומו. ואז הכלי שלו, כיון שנתרחק אור ממנו, ירד עד למטה במלכות דבריאה, אמנם הכלי של

הת"ת נשאר במקומו, שהוא בכתר דבריאה, לפי שלא נתעלה כל אורו רק חציו לבד, וחציו העליון נשאר במקומו.

סב וא"ת, והרי אמרנו למעלה שהוא מוכרח שלא יהיה הפרש בין הכלים והאור שלו רק ג' ספירות, וא"כ איך ירד הכלי של הדעת למלכות דבריאה. התשובה הוא כי ודאי הוא דהיכא דאפשר אפשר. והנה תחלה היה זה נהנה וזה אינו חסר, כי בתחלה היה הכלי נהנה מאורו בהיות הדעת למטה, והאור אינו חסר ג"כ, כי גם אם יעלה במקומו בדעת האצילות, אין לו שום כלי שם, ולכן היה חפץ להאיר בכלי שלו, וכיון שירד שוב לא יעלה. אמנם כאשר ראה, שיש בחינת כלי במקומו, קרוב הוא אל הנאת עצמו ותועלתו, יותר מלהועיל אל הכלי שלו, כי עתה בעלותו למעלה במקומו יש לו כלי, ושם יוכל לקבל האור לעצמו מלמעלה מן המאציל, ומן הכתר בקירוב גדול, ולכן עלה למעלה. והנה טעם זה יספיק לבחינת תועלת האור לעצמו. ואמנם גם לבחינת החסרון הכלי שלו ברדתו למטה במלכות דבריאה כנזכר, אינו הפסד גדול כ"כ, כי מה שאנו אומרים, שצריך שלא יהיה הרחק בין האור ובין הכלי שלו ג"ס לבד, הוא כשיעור ג"ס דאצילות, אשר שיעורם גדול, אבל בבריאה כל הי"ס דבריאה, שיעורם אינם אפילו כשיעור ספירה אחת דאצילות. וא"כ הרי הוא כאלו עומדת בראש הבריאה, כי כל הי"ס דבריאה כשיעור ספירה אחת נחשבין.

סג וא"ת, הרי יש הרחק בין הכלי דדעת לאור שלה ז' ספירות דאצילות, כי הרי הוא עומד למעלה בדעת דאצילות. וי"ל, כי אפילו בספירות דאצילות עצמן, אין כ"כ הפסד, זולתי בהיותו ביניהן בין האור והכלי שיעור ג"ס ג"כ ריקנות בלי אור כלל, לא הוא לא זולתו, אבל כאן, אע"פ שהאור שלה עצמו עלה למעלה, הנה יש אורות אחרים עומדים בסוף האצילות, קרובים אל הבריאה ותוכל לקבל הארה מהם, וגם תוכל לקבל הארה מן האור שלה בעצמה, על ידי האורות ההם הקרובים אליה. וזכור כלל זה בכל שאר הספירות. כי לעולם לא יש בין הכלי ובין האור יותר מג' ספירות דאצילות ריקנים. ולא נצטרך לחזור ולומר הענין בכל א' מהם.

סד והנה בעלות אור הדעת במקומו למעלה, אז הגדיל הכלי של הכתר, ונמשך עד נגד מקום סיום כל הת"ת, ואז חצי התחתון של אור הת"ת שעלה למעלה כנ"ל. חזר עתה לרדת במקומו האמיתי כבתחלה. וסבת הגדלת כלי הכתר, היה לסבת אור הדעת שנתלבש בו והגדילו, וגם כי הנה הדעת הוא כולל כל הו"ק והוא נשמה להם, כנודע. לכן כיון שעלה נתן כח בכלי והגדילו, כדי להטיב את אור הת"ת שירד ויהיה במקומו הראוי לו.

סה אחר כך מלכו נצח הוד, והיו צריכין לבא למלוך במקומם בכלי הראוי להם, והנה לא מצאו מקומם פנוי, כי שם ירד אור הגבורה כנ"ל, ולכו הוצרכה הבינה להתפשט דרך קו שלה, שהוא צד שמאלי, עד מקום הראוי להיות אח"כ מקום הגבורה האמיתי, אחר התיקון. כי עתה היו כולם זה על גבי זה. ואז כראות אור הגבורה, כי כבר היה בחינת כלי במקומה עלתה לה במקומה והכלי שלה בהתרחק האור שלה ממנו, נתרחק גם הוא וירד עד היסוד דבריאה, ואז ירדו נצח הוד במקומם האמיתי, ומלכו שם בכלי שלהם ונשברו, ואז האור שלהם עולה עד הגבורה, כי עלה שם הוד, להיותו גם הוא קו שמאל, ואז גם הנצח עלה עמו שם, כי נצח הוד ב' פלגי דגופא אינון, כנ"ל, והכלי שלהם ירד בנצח הוד דבריאה.

סו ואח"כ יצא אור היסוד, והנה היה במקומו אור החסד כנ"ל, ואז הוצרכה כלי החכמה להתפשט דרך קו ימיני, עד מקום הראוי להיות חסד האמיתי אחר התיקון, ואז עלה שם אור החסד, ונכלל בכלל החכמה, והכלי של החסד ירד עד הת"ת דבריאה, ואז יצא היסוד ונכנס בכלי שלו ומלך במקומו ונשבר, ועלה האור דרך קו האמצעי, ועלה עד מקום דעת עליון, והכלי שלו ירד בגבורה, של הבריאה. ואח"כ נבאר למה עלה אור היסוד למעלה מן הת"ת עד הדעת.

סז ואח"כ יצא אור המלכות למלוך בכלי שלה, ומלכה שם ונשברה, ואז האור שלה עלתה ג"כ בדעת דרך קו האמצעי, והכלי שלה ירד בחסד של בריאה. ונמצא כלי הת"ת במקום הכתר דבריאה. וכלי המלכות במקום חסד דבריאה. נמצא, כי אין מקום בין כלי לכלי דבריאה, רק ג' מדרגות לבד, שהם חב"ד. ובאצילות אין מקום פנוי רק ב' מדרגות, שהם מקום יסוד ומלכות.

סח ועתה צריך לתת טעם, למה אור היסוד ומלכות שניהם עלו עד הדעת למעלה מן הת"ת. ואמנם הטעם הוא וכו', כי להיות שהיסוד דרכו לעלות אל הדעת, לכך עלה עתה אור היסוד אל הדעת למעלה מן הת"ת. ועוד כדי לקשר כל הו"ק יחד ולהביא להם הארה משם.

סט ועתה נבאר טעם אל המלכות. למה היא ג"כ עלתה עד הדעת למעלה מן הת"ת. והענין הוא, כי המלכות נקראת עטרת בעלה, ועולה למעלה מן הת"ת, ובפרט עתה, אשר היה לה רשימו מן הדעת, כי כאשר ירד אור הדעת עד מקום המלכות דאצילות, בעת שנשבר הכלי שלו כנ"ל, הניח שם רשימו דיליה, וכאשר מלכה המלכות במקומה, לקחה את הרשימו הזה ועלתה עד מקום הדעת עצמו. וגם סיבה אחרת, כי ע"י עליתה שם, הוא קושרת מלמטה למעלה כל הו"ק, ועל ידי זה הקשר מתתקן יותר, לפי שנצח הוד היו

שניהם בקו השמאלי במקום גבורה, ועתה נפרד הנצח מן ההוד, והלך ועלה עם החסד בקו ימין שבו.

ע ונבאר ענין זה מפורש יותר, והוא כי הנה רשימו הזה, שהניח הדעת במקומה של מלכות, ודאי שהוא בחינת המלכות שבדעת, שבצד הגבורות, והבן זה היטב. וכאשר עלתה המלכות עד הדעת, ועלה עמה גם הרשימו הנ"ל שהיא בחינת הגבורה, ושם נתחבר זה הרשימו שהוא המלכות של הגבורות שבדעת, עטרא דגבורה דנוקבא, עם החסדים שבדעת, עטרא דדכורא. ואז נתפשט הדעת ע"י הקשר הזה, והאיר בו"ק. והרשימו שהוא בגבורה האיר בקו שמאל, והשאיר שם את ההוד במקומו, ואותו הדעת עצמו עטרא דחסד, האיר בקו ימין והמשיך שם את הנצח, ועי"ז נתקן האצילות.

עא ועתה ראה והבן, איך האצילות לא נתקן בפעם אחת, רק לאט לאט באו תיקונם זה אחר זה, ובכל פעם היה נוסף בו קצת תיקון, כי הרי בתחלה לא נעשה בחינת כלי בשום אופן, והנה נודע, כי כל תיקון אינו אלא היות האור מתלבש בכלי, כדי שיוכלו התחתונים לקבל אור העליון.[64]

עב והנה לא התחיל בחינת הויות הכלי רק בעולם העקודים, אמנם לא נתהווה רק כלי אחת לכל הי"ס שלו, ואח"כ בעולם הנקודים קודם שנשברו, נתוסף בהם קצת תיקון, והוא, כי נתהוו י' כלים ליו"ד ספירות שבו. גם תיקון ב' כי הג"ר יצאו ונתקנו דרך קוים, מה שאין כן בז"ת, שיצאו זה על גבי זה ולא נתקשרו. ואח"כ שנשברו הנקודים, נתוסף בהם תיקון אחר, והוא, כי גם ז"ת, האורות שלהם נתלבשו דרך קוי כח"ב כנ"ל.

עג ואחר כך כאשר רצה המאציל לתקנם, העלה גם את הכלים באצילות בסדר ג' קוין. ואח"כ שנעשו בבחינת קוין, בא עיבור א' של זו"ן, ונתוסף תיקון ב' שנכנסו האורות תוך הכלים. אמנם עדיין לא היה אלא בבחינת ג' קוין לבד, אשר זה נקרא אצלינו, ג' כלולין בג'. ואח"כ נתפשטו בסוד ו"ק בזמן היניקה. ואח"כ בזמן המוחין נשלמו כל היו"ד כלים. עוד היה שינוי אחר, כי בתחלה קודם שהיה שום עיבור, אפילו עיבור ראשון דזו"ן, לא היה, רק אור מצומצם בכלי ואח"כ נגדל הכלי ונתרחב בסוד פרצוף גמור, כדי להמעיט האור, כי זה עיקר כונת התיקון.

הסתכלות פנימית

פרק א

ענין ז' מלכים המתבארים בחלק זה בדברי הרב הוא יסוד כל החכמה, כי כל ד' עולמות אבי"ע נמשכים מהם, וכל ענין התיקונים והבירורים והשתלשלות כל המדרגות אינם

[64] עץ חיים שער ט' פרק ד'.

באים אלא להשלמתם ולתיקונם. ולפיכך הם צריכים לתשומת לב יתרה, להבין היטב מקור אצילותם וסיבת שבירתם ונפילתם לבי"ע.

ראשית צריכים להבחין ולהבדיל בין ז' מלכים הללו, לבין או"א דנקודים. כי אע"פ שהם נמשכים מאו"א מ"מ רחוקים המה בהרבה זה מזה. כי לא נמשכו ונשתלשלו מאו"א באורח ישר בדרך קודם ונמשך, אלא שהמה הגיעו להם על ידי פרצוף אחר, כמ"ש הרב לעיל (דף תק"ט אות ל"א) שיסוד דא"ק השפיע ו ' ונקודה לאו"א, כדי להוציא ולהוליד את הז"ת, ע"ש. הרי שא"ק השפיע את ז' המלכים לאו"א. וצריכים להבין הדבר, מה נשתנה פרצוף ז"ת דנקודים מכל הפרצופים הקודמים, אשר כולם נמשכו באורח ישר בדרך קודם ונמשך זה מזה, רק פרצוף ז"ת, אינו נמשך מהעליון שלו, באורח ישר, אלא ג' פרצופים נשתתפו באצילותו, שהם: יסוד דא"ק ואבא, ואמא.

גם צריכים להבין, למה לא נתפשט פרצוף הנקודים ג"ר וז"ת בבת אחת, כבכל הפרצופים הקודמים, אלא שמתחילה נתפשטו רק ג"ר לבד, שהם כתר ואו"א, ואח"ז ע"י הזווג של יסוד דא"ק שהשפיע להם השורק, אז יצאו ז"ת דנקודים. וטעם הדבר הוא כמו שנתבאר לעיל (דף תפ"ט ד"ה והנך וד"ה אין להקשות) שאו"א אלו, אינם אלא בחינת זו"ן דראש, שהם רק בחינת חו"פ, וכל מה שנחשבים לבחינת ראש, הוא רק בכח הארת אור האזן שקבלו מצד התכללותם בכתר של הנקודים. כנ"ל (דף תי"ד ד"ה וזה אמרו והנה) כי הארה זו תיקנה אותם בבחינת אב"א, שאחוריים דבינה הנקראים אזן, מחזיק אותם בבחינת ג"ר, ואינם נפגמים מחמת המסך דה"ת שממעל להם, המונע מהם הארת הפנים דחכמה, משום שע"י האחורים דבינה המה חושקים רק בחסדים, בסוד כי חפץ חסד הוא והם דוחים חכמה, וע"כ אין המסך דה"ת ממעט אותם כלום, כי בלאו הכי אינם חפצים חכמה. (כנ"ל דף תצ"ח ד"ה ונתבאר. עש"ה) אמנם תיקון אחורים ההוא, מספיק רק להשלמתם דאו"א עצמם, אבל אינו מספיק שיוכלו להאיר ולהוציא את הזו"ן, שהם הז"ת.

והוא מטעם, כי כח האחורים של הבינה, הוא רק בג"ר שלה, ואינם בז"ת שלה, כי בעת שהיא באה להאציל ולהתפשט בז"ת שלה, היא מוכרחת להפסיק את האחורים שלה על אבא, וחוזרת עמו פב"פ, כדי להמשיך ממנו הארת חכמה בשביל ז"ת שלה. כנ"ל (דף תק"א ד"ה המדרגה הד'. עש"ה). ומכאן תדע, שכל פרצוף המתתקן באחורים של בינה, הוא נמצא חסר נה"י, כי ג"ר דחסדים, שהמה חג"ת יכולים להתתקן היטב באחורים דאמא, אבל הנה"י, שאפילו בספירת הבינה, אינם יכולים לצאת ולהתפשט

ממנה ולחוץ, זולת על ידי פב"פ עם החכמה, כנ"ל, וע"כ אינם יכולים להתגלות גם בפרצוף זה המתוקן בהאחורים שלה, ונבחן בו אשר נה"י שלו כלולים בחג"ת שלו, בסוד, ואחוריהם ביתה, שנה"י שהם בחינת אחורים, הם בפנימיות חג"ת, ופניהם מגולים כלפי חוץ, ורק הפנים שלהם, שהם חג"ת, המה המגולים כלפי חוץ. (כנ"ל דף תק"ז ד"ה והנה). ובזה מובן היטב, שאו"א דנקודים שהיו מתוקנים בתיקון אב"א, לא היו יכולים להוציא את זו"ן, רק אחר שמשיגים בחינת פנים בפנים, כי אין התפשטות זו"ן יוצאת מבחינת אחורים כלל. כמבואר. ועי' היטב בכל מקומות הנ"ל שציינתי לעיין בהם. כי אי אפשר להכפיל האריכות.

וכבר ביאר הרב לעיל (דף תק"ב אות כ"ה) שאין או"א חוזרים פב"פ, אלא בג' מדרגות. שהן: אב"א, ופב"א, ואח"כ פב"פ. וע"ש באו"פ שנתבאר היטב טעמם של הדברים. ונתבאר שם, (בדף ת"ק ד"ה למעלה) שמדרגה זו דפב"א מגיעה להם ע"י זווג דע"ב ס"ג, המוריד ה"ת מעינים שאז שבים או"א אל הראש, ומשיגים ג"ר שלהם. ע"ש. ויש אמנם להבין מי הוא גורם שיזדווגו ע"ב ס"ג כדי להוריד את הה"ת.

ודבר זה כבר ביאר הרב לעיל (דף שצ"ו אות ו') "שעלו כל בחינות ס"ג הפנימים הטמונים תוך מ"ה וב"ן הפנימים, ועלו עמהם מ"ה וב"ן הפנימים, ואז אלו מ"ה וב"ן הפנימים הם המ"ן שלהם אל הטעמים עצמם דס"ג שאינם מלובשים תוך מ"ה וב"ן" וכו'. ופירוש הדברים, כי מתוך שהנקודות דס"ג נתפשטו למטה מטבור דא"ק הפנימי ששם מקום מ"ה וב"ן הפנימים, שהם זו"ן דא"ק הפנימי, נמצא, שאחר הזדככות המסך ועליתו לפה דראש ס"ג, הוא נכלל ג"כ ממ"ה וב"ן אלו הפנימים, וע"כ המה נעשו למ"ן לאו"א הפנימים דראש הס"ג, הנקראים ע"ב ס"ג דא"ק. ונזדווגו אז הע"ב והס"ג האלו, והוריד הע"ב את הה"ת מעינים של הס"ג. ושבו אח"פ דס"ג אל הראש, ועי"כ, כלהו אח"פ שיצאו לבר מהמדרגה חזרו עתה למדרגתם כבתחלה.

ונתבאר שם באו"פ, שגם בחינות הס"ג שעלו מתוך מ"ה וב"ן, היו ג"כ למ"ן. אלא שהיה שם ב' זווגים: א' אל הקטנות דנקודים, שמשם יצאו או"א בבחינת אב"א, וב', לצורך הגדלות דנקודים, שמשם השיגו או"א את הג"ר שלהם. כנ"ל (דף ת"ו ד"ה והנה) ע"ש. ותדע, שמרשימות דס"ג. שהיו מעורבות במ"ה וב"ן, יצאה הקטנות דנקודים, שהם בבחינת ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ. ומרשימות דמ"ה וב"ן הפנימים עצמם, יצא הזווג דע"ב ס"ג, שחזר והוריד הה"ת מעינים, וחיבר שוב האח"פ אל הראש כבתחלה.

וטעם הדבר, שמ"ה וב"ן דא"ק נעשו לגורם שיזדווגו הע"ב והס"ג העליונים להוריד ה"ת מהעינים הוא, כי הפרצוף שיצא מנקבי העינים, לא היה מתפשט ומאיר למ"ה וב"ן אלו,

שהם נה"י דא"ק והוא מטעם תיקון אחורים דאמא דרביץ שם, כנ"ל. אשר תיקון זה מעכב להתפשטות נה"י, כי הם מוכרחים להכלל בחג"ת בסוד ואחוריהם ביתה. לכן אחר שיצא הפרצוף דנקבי עינים על מסך הכלול מרשימות דנקודות דס"ג וה"ת, ולא הספיק בשביל הנה"י דא"ק, כנ"ל, אז נעשו הרשימות דנה"י דא"ק למ"ן בראש הס"ג, שהיא בחינת בינה בכללה, שיש לה יחס להשפיע הארת חכמה אל זו"ן מצד בינה דאור ישר, כמ"ש באו"פ הנ"ל, וע"כ הפסיק ס"ג את אחורים שלו, ונזדווג עם ע"ב פב"פ, וע"י זווג זה, הורד הה"ת מעינים דראש ס"ג, כי הארת ע"ב עושה זאת, משום שאין ה"ת בעינים דראש ע"ב. ואז נתפשט אור החדש הזה גם מלמעלה למטה, ובקע לפרסא, שפירושו, שביטל את הגבול החדש דצמצום ב' שהוציא האח"פ מכל המדרגות, משום שאור חדש הזה, הבא מע"ב, מבטלו ומוריד את ה"ת למקומה למלכות דראש, וכן למלכות דכל המדרגות, ושבים האח"פ דכל אחד למדרגתם כבתחילה. והאור החדש הזה נתפשט למטה מטבור דא"ק, דהיינו לנה"י דא"ק, שנקראים מ"ה וב"ן דא"ק.

והנה האור החדש הזה נתפשט ויצא דרך הטבור לכתר דנקודים, כנ"ל בדברי הרב (דף ת"כ אות כ"ז) וביטל ג"כ את הגבול והפסק בין כתר לאו"א דנקודים, שנעשה שם בסבת הה"ת שבעינים דכתר, כי הוריד אותה מעינים למקומה בפה, וחזרו או"א לראש, כי עתה המסך דה"ת נמצא מלמטה מהם, וע"כ חזרו למדרגת ג"ר שלהם כבתחלה. ומלבד היציאה הזו דרך הטבור, יצא ג"כ אור החדש הזה דרך יסוד דא"ק, והשפיע להם סוד השורק, שהוא ו ' ונקודה: והנקודה נטיל אבא, והו ' נטלה אמא להוציא ולהוליד הו"ק דז"א, כנ"ל בדברי הרב (דף תכ"ג אות ל"א).

ותדע שב' ההארות שאמרנו שקבלו ג"ר דנקודים מאור החדש דבקע לפרסא, עשו ב' מצבים באו"א. כי ההארה הא' שקבל כתר דרך הטבור, הורידה הה"ת מכתר לפה דאו"א, ואז שבו או"א לבחינת ראש כמו הכתר, כי כבר המסך נמצא למטה מהם, וזה נבחן שנה"י דכתר התלבשו בהם, ואו"א השיגו אור הפנים. ועכ"ז עדיין לא הועיל זה לאמא, כי אע"פ שהיא יכולה עתה להחזיר פניה לאבא, ולקבל אור החכמה, כי כבר נתבטל הגבול שנעשה בסבת ה"ת שבעינים, מ"מ אין לה עוד סבה שתפסיק אחורים שלה, שיש לה משורשה שבאו"י, כי היא חושקת תמיד לחסדים בסוד כי חפץ חסד הוא, ודוחית חכמה כנ"ל. ונמצא כי אבא בלבד נהנה מן החזרה לראש, כי מקבל הג"ר והפנים שלו, אבל אמא, עדיין מחזקת באחורים שלה, בסוד כי חפץ חסד כנ"ל. ולכן באו עתה או"א במצב של פנים באחור. דהיינו פני אבא באחורי אמא: כי אבא יש לו בחינת פנים, ואמא עוד מחזקת את אחורים שלה על אבא. הרי כי הארה זו שקבל הכתר להוריד הה"ת

מעינים, עשה רק מצב פב"א באו"א.
וההארה הב' דרך היסוד דא"ק אשר קבלו או"א דנקודים, דהיינו הו ' והנקודה, הביאה לאו"א במצב פב"פ. כי אותו השורק שהאיר היסוד להם, הוא בחינת זו"ן: כי הו ' הוא בחינת ו"ק חג"ת נה"י דז"א, והנקודה היא בחינת מלכות. והם נעשו למ"ן באו"א. כנ"ל (דף תכ"ג אות ל"א בדברי הרב) וגרם לאמא שתפסיק אחורים שלה, ולהחזיר פניה לאבא כדי שתזדווג עמו פב"פ, ולהמשיך הארת חכמה לצורך זו"ן שעלו אליה למ"ן. והנה נתבאר שע"י הארת האור החדש דרך הטבור אל הכתר, קבלו או"א המצב דפב"א, וע"י הארת האור החדש דרך היסוד לאו"א קבלו או"א המצב דפב"פ, וגם האורות דזו"ן היסודיים בצורת מ"ן, שע"י זווגם דפב"פ הוציאו והולידו אותם למקומם.
ואין להקשות, כיון שנה"י אלו דא"ק הפנימי לא יכלו לקבל מטעמים דס"ג, עוד מטרם צמצום ב', כנ"ל (דף ש"צ באו"פ ד"ה וס"ג) משום שבע"ב חסר המסך דבחי"ד, ואיך יכלו כאן לקבל האור החדש דזווג ע"ב ס"ג. והנה בכלל אין זה שום קושיא, כי כאן שאני, שהרי הרשימות עצמן דנה"י דא"ק עלו למ"ן ונתכללו בזווג דע"ב ס"ג, וע"כ המה יכולים עתה לקבל מע"ב. אמנם לפי האמת, אין זה נבחן על שם קבלת הכלים דנה"י דא"ק, כי לא המשיכו אור החדש הזה לצורך עצמם, אלא לצורך לידת ז"ת דנקודים, בדומה לטפה הנמשכת ממוח האב, וכלפי עצמם דנה"י דא"ק, נחשב קבלתם רק דרך העברה בעלמא. **והנה** נתבאר מה שהקשינו לעיל באות ב' למה לא נתפשט פרצוף הנקודים, ג"ר וז"ת בבת אחת, ע"ד כל הפרצופים הקודמים. כי יש כאן מרחק של ג' מצבים בהכרח. שהרי הג"ר דנקודים יצאו ע"י הזווג שבנקבי העינים, והוכרחו להמצא משום זה במצב של אב"א, שבמצב הזה אפילו או"א בעצמם נבחנים למחוסרי נה"י, כנ"ל באות ב', ומכ"ש שלא יכלו להוציא את הז"ת, אלא אח"ז ע"י מ"ן דנה"י דא"ק, שעלו לע"ב ס"ג, והולידו האור החדש דבקע לפרסא, שתחלה קבל הכתר האור הזה דרך הטבור, והוריד הה"ת מעינים והביא לאו"א במצב דפנים באחור, כנ"ל, ואח"ז קבלו או"א את אור הזה דרך יסוד דא"ק, הנה אז השיגו את הז' אורות השייכים לז"ס תחתונות שהן זו"ן, ואז באו למצב דפב"פ ויכלו להוליד את הז"ס תחתונות דנקודים.
גם נתבאר היטב ענין ההשתנות דז"ת דנקודים מז"ת דפרצופים הקודמים, שלא נמשכו בארח ישר מן ג"ר שלהם, מה שעמדנו בזה באות א'. כי נתבאר, שאו"א מצד עצם אצילותם אין להם מבחינת זו"ן ולא כלום: כי מלבד שהם עצמם מחוסרי נה"י, כנ"ל, הנה הם מבחינת ה"ר בלבד, ואין בהם מבחינת ה"ת כלום, כנ"ל (תמ"ד בהסתכלות פנימית אות ט') אשר הה"ת נשארה בעינים בכתר, ולא נמשך ממנה כלום לאו"א דנקודים. ע"ש.

ולפיכך אי אפשר כלל שז"ת דנקודים ימשכו בארח ישר מאו"א, אלא רק על ידי א"ק הפנימי, שהכלים שלו המה מבחי"ד כי ע"כ קומתו עד הכתר, כנודע. ולכן לא היה אפשר שיצאו ז"ת דנקודים רק אחר שנה"י דא"ק הפנימי בעצמם יעלו למ"ן לע"ב ס"ג, וימשיכו עי"ז אור חדש, בסוד השורק, שפירושו ו ' ונקודה דהיינו האורות היסודיים של הזו"ן, וא"ק הפנימי השפיע אותם למ"ן לאו"א, כנ"ל, ואז נזדווגו עליהם או"א והולידו אותם למקומם.

ואין לשאול, שלפי"ז, למה צריכים לגמרי אל הפרצופים דאו"א, כיון שאין להם שייכות לבחי"ד הכלולה בזו"ן, והיה להם לצאת באורח ישר מא"ק הפנימי, אכן זה לא יתכן כלל לפי דרך המדרגה, כי הנאצל מא"ק הפנימי, הוא פרצוף ע"ב, שקומתו עד החכמה, ולא פרצוף ז"ת, שהם קומה דבחי"א, וחסר להם ג"ר מעצם אצילותם כנודע. ולפיכך זו"ן מחויבים לצאת דרך או"א, דהיינו בהשתלשלות המדרגה עד למסך דבחי"א, כמ"ש (בהסתכלות פנימית דף תמ"ב ד"ה ועדיין. עש"ה כל ההמשך). הרי שלשניהם הוא צריך, כי העצמות דז"א, המחויב להכלל בה"ת אינו יוצא אלא ע"י נה"י דא"ק הפנימי ודבר אצילותו ליציאה למקומו, לא יצוייר כי אם ע"י פרצופי או"א.

ובזה תבין מ"ש חז"ל (קידושין דף ל') שלשה שותפין הם באדם הקב"ה ואביו ואמו. אבא מזריע לובן שבו ואמא מזרעת אודם שבו, והקב"ה נופח בו נשמה (ע"ש בפירש"י) כי ענין שותפות זאת, נמשכת מהמדרגות העליונות, כנ"ל. כי נתבאר שגם בזו"ן הראשונים שבעולמות, היו שלשה שותפין: א"ק הפנימי, ואו"א דנקודים, אשר הלובן שבו, דהיינו החסדים, הם מאבא. והאודם שבו, דהיינו הגבורות הם מאמא. אמנם עצם נשמתו הוא מא"ק הפנימי. והבן. וכן הדבר גם בז"א דאצילות, ששלשה שותפים באצילותו. א"א, ואו"א, כי ערך א"א באצילות, הוא כמו א"ק הפנימי שבכאן, וגם שם עיקר עצמותו ושורשו בא מא"א, וחסדים וגבורות באים מאו"א.

ונתבאר היטב ענין ב' הזווגים שנעשו לצורך הנקודים, על ב' מיני הרשימות, שהמסך שעלה לראש הס"ג היה כלול מהן: כי זווג הא' נעשה על הרשימות של הנקודות דס"ג, הכלולות מה"ת, שזווג זה נעשה בבחינת נקבי עינים, כלומר, בבחי"א שבראש, בסוד ה"ת בעינים, שעי"ז יצאו אח"פ דכל המדרגות לחוץ, ויציאה זו גרמה ג' ראשים בנקודים, כנ"ל בחלק ו'. גם יצאו בינה וזו"ן של ע"ס דסיום דא"ק לבד מכל אצילות. ונעשו לבי"ע דפרודא. ואו"א דנקודים, שהם הראש הג' נתקנו באב"א. וזווג ב' נעשה על הרשימות דנה"י דא"ק הפנימי דהיינו, שנעשה למ"ן לזווג ע"ב ס"ג דראש הס"ג, שע"י זה הורד ה"ת מעינים לפה כבתחילה, ואור שיצא מזווג זה בקע לפרסא, כלומר שביטל הגבול והמסך

המבדיל בין עינים לאח"פ, והשיב אח"פ למדרגתם כבתחלה, והוא האיר להנקודים בשנים: א' דרך הטבור, אל הכתר דנקודים, והוריד גם הה"ת שבנקבי עינים דכתר אל פה דכללות הראש למטה מאו"א, שבזה חזרו או"א לראש והשיגו הג"ר שלהם. והארה הב' דרך יסוד דא"ק אל או"א, שהוא בחינת הו ' ונקודה, דהיינו שרשי הזו"ן, ונעשו בהם למ"ן שהשיב אותם פב"פ, ונזדווגו והמשיכו הארת חכמה לזו"ן, מתחלה על ידי התכללותם דזו"ן בזווג או"א גופיהו, שאז נבחנים הזו"ן האלו לבחינת דעת של או"א, ואח"כ נתפשטו ממלכות של או"א ולמטה לבחינת גוף, ונתלבשו בכלי של מלך הדעת. והאור שנתפשט במלך זה, נבחן לאור היחידה דז"א.

וכבר ידעת, שהארה הראשונה של האור החדש דבקע לפרסא, אשר האיר דרך הטבור לכתר דנקודים, עוד לא השיב לאו"א פב"פ אלא רק פב"א. כי אפילו אחר שאמא שבה אל הראש, מ"מ אינה מפסקת אחורים שלה, זולת ע"י סבה המכרחת לה להפסיק. אשר ע"כ לא החזירה פניה לאבא, רק אחר שקבלה המ"ן דו ' ונקודה מיסוד דא"ק. אשר מ"ן הללו שהם בחינות זו"ן שיש לה קשר אליהם, מצד או"י, להשפיע בהם הארת חכמה, מעוררים אותה להפסיק האחורים, ולחזור פב"פ עם אבא. כנ"ל. והנה ב' המצבים האלו נעשו לסבה שזו"ן לא יקבלו מזווג פב"פ דאו"א, אלא חסדים וגבורות לבד, רק בהארת חכמה. והוא מטעם כי אפילו עתה אחר חזרתה פב"פ עם אבא, אינה מקבלת ממנו, אלא אותו השיעור הארת חכמה, שבינה דאור ישר משפיעה לזו"ן דאו"י. שהרי כל חזרתה פב"פ לא היתה אלא בשביל זו"ן, שיש לה קשר עמהם מצד האו"י, כנ"ל, ולא כלל בשביל עצמה, ע"כ היא מודדת להם במדה זו של זו"ן דאו"י. ונודע שזו"ן דאו"י הם בעצמם רק חסדים בהארת חכמה, כנ"ל (חלק א' דף ל"ה תשובה ס"ט ע"ש).

ועכ"ז יש להתחשב בהרבה עם שיעור הקומה: אם הוא הארת חכמה מקומת הכתר, או הארת חכמה מקומת החכמה, וכו', שהרי החכמה מתמעטת ויורדת מקומה לקומה, כנודע. ותדע ששיעור הקומה מיוחס למצב הא', דהיינו אל אור חדש המאיר דרך הטבור לכתר דנקודים, שהוריד ה"ת שממעל לאו"א תחת או"א אל הפה. ואע"פ שלא השיב עוד לאו"א אלא פב"א, מ"מ שיעור הקומה תלוי בהורדת ה"ת, כי בהורדת ה"ת לפה, שנמצאת בחי"ד במקומה במלכות דראש, יוצאת עליה קומת כתר. ואם היא באה רק לבחי"ג דראש, שנקרא חוטם, יוצאת עליה קומת חכמה, ואם לאזן, יוצאת עליה קומת בינה וכו'. אבל המוחין דז"א, כלומר שיעור הארת חכמה שז"א מקבל, הם אינם באים אלא במצב הב', בשעה שאו"א באים למצב פב"פ, כי אז משפיעה בינה המוחין דהיינו

הארת חכמה לזו"ן כנ"ל. הרי ששיעור הקומה תלוי בהמצב הא' לפי המקום שירדה שם הה"ת, ומוחין דזו"ן תלויים בהמצב הב', כי אז אמא מקבלת הארת חכמה בשבילם.

ועתה יתבאר לך היטב טיב האורות נרנח"י דחיה שקבלו ד' המלכים: דעת חסד, גבורה, ש"ע דת"ת. כי כל שינוי האורות והתמעטותם בא רק מהשינוים שנעשו במצב הא' דהיינו בירידת ה"ת מעינים: כי בביאתה לפה יצאה הקומה דאור היחידה למלך הדעת. ובהתעלותה לחוטם, יצאה קומת אור חיה למלך החסד. ובהתעלותה לאזן יצאה קומת אור הנשמה למלך הגבורה. ובהתעלותה לעינים אל המקום שהיתה בו מתחלה, יצאה קומת אור דרוח נפש, לשליש העליון דמלך הת"ת. אמנם במצב הב' דהיינו במצב דפב"פ, לא נעשה שום שינוי: אלא בשעה שהיתה קומת היחידה בהפרצוף, שהה"ת היתה בפה, קיבלה אמא הארת חכמה מקומת יחידה, דהיינו באותו שיעור שזו"ן דאו"י דכתר מקבלים מבינה דכתר. וזהו השיעור דמוחין דיחידה דז"א. כי כל ספירה כלולה מע"ס ואפילו הספירות דאור ישר, כנודע. ובשעה שה"ת היתה בחוטם, קבלה אמא הארת חכמה מקומת חיה, שהוא השיעור מה שזו"ן דאו"י דחכמה, מקבלים מבינה דחכמה, וזהו השיעור דמוחין דחיה דז"א. ובשעה שה"ת היתה באזן, קבלה אמא הארת חכמה מקומת הנשמה, בשיעור מה שזו"ן דאו"י דבינה, מקבלים מבינה דבינה. וזהו השיעור דמוחין דנשמה דז"א, ובשעה שה"ת באה שוב לעינים, אז נשתנה המצב הב' ג"כ, וחזרה אב"א עם אבא, כי אינה מקבלת עוד הארת חכמה מאבא כלום. אלא רק בחינת רוח נפש, וחסרה מהארת ג"ר לגמרי. רק מבחינת אב"א לבד.

וכן אחר שנזדכך לגמרי ושב לשורשו לפה דאו"א, שחזר בו עביותו דבחי"ג, דהיינו ששוב ירדה ה"ת מעינים לחוטם. כנ"ל (דף תקכ"ה ד"ה והמשיך ע"ש)

שהקומה הזו היא קרובה לקומת חיה, ונקראת בכללה נשמה או ישסו"ת ע"ש. הנה חזרו עליהם אותם ב' מצבים שהיו באו"א. וגם כאן המצב הא' דהיינו הורדת ה"ת מן העינים הולך ומשתנה, כי כשירדה הה"ת לחוטם, מקבלת התבונה פב"פ בחינת יחידה חיה דנשמה לזו"ן. ואז יורד האור ממלכות דישסו"ת למטה, לב"ש תחתונים דמלך הת"ת. וכשנתעלה הה"ת לאזן מקבלת התבונה בחינת נשמה דנשמה לזו"ן, וממלכות שלה ולמטה, מתפשט האור למלך נצח והוד. וכשנתעלה ה"ת לעינים, אז משתנה גם המצב הב', כי אז ישסו"ת חוזרים אב"א, ומשפעת בחינת הרוח למלך היסוד, ואח"כ בחינת הנפש, למלך הז' שהוא המלכות. כי כשמזדכך לבחי"א היא משפעת רוח. וכשמזדכך לבחינת השורש היא משפעת מלכות. כמ"ש באו"פ במקומו.

וצריך שתבחין כאן, בין או"א דקטנות במצב אב"א, שהם יצאו מנקבי העינים בזווג א'. ובין או"א דגדלות, שיצאו ע"י זווג דע"ב ס"ג עד שבאו למצב פב"פ, כנ"ל. כי החילוקים שביניהם המה יסודות הכי חשובים שבהחכמה. ובעיקר צריכים לדייק ההפכיות שיש ביניהם מתחילתם לסופם: כי מתחלתם נחשבים למדרגה אחת, רק שבאה בב' מצבים, שמצד עצם אצילותם נאצלו במצב אב"א, ומצד תוספת אור שהשיגו מהארת הזווג דע"ב ס"ג וממ"ן דיסוד דא"ק, קנו המצב דפב"פ. אבל הם מדרגה אחת. ולא עוד, אלא שהמצב הב' חשוב הרבה מאד על המצב הא', כי בהמצב הא' היו חסרי ג"ר דחכמה. ולא היה בהם רק בחינות ג"ר דאחורים דבינה, הדוחים חכמה. אבל בהמצב הב' חזרו לראש והשיגו ג"ר שלהם בשלימות.

אמנם בסופם, נתהפך הדבר מקצה אל הקצה, והוא, כי נבדלו זה מזה ונעשו לב' מדרגות: והמצב הא' נעשה לבחינת ראש ולבחינת פנים, והמצב הב' נעשה לבחינת גוף ולבחינת אחורים, וסבת הדבר, הוא מטעם שביה"כ דהיינו הגופות שלהם שנתפשטו בד' המלכים: דעת, חסד, גבורה, וש"ע דת"ת. כנודע. אמנם בצורת הענין יש הבנה חשובה מאד, הראוי לתשומת לב במיוחד.

והענין הוא, כי כל פרצוף דנקודים, נחשב כמו פרצוף ס"ג דא"ק, והוא מטעם שיש במסך שלו בחי"ב דהתלבשות, כנודע. והס"ג כולו הוא בחינת בינה, להיות בינה הבחינה העליונה שבו. וע"כ כל נטיות בינה דאור ישר שולטות בו. ונודע, שבינה דאור ישר כולה חסדים, ובחינת הארת חכמה שמקבלת לתוך החסדים, כבר נחשבת לבחינת חוץ ממנה, שקנתה שם בפ"ע, שהוא ז"א. והמרחק ביניהם רב מאוד, כמו המרחק שבין השורש, לענף קטן היוצא ממנו, כי בינה היא שורש, וז"א הוא ענף קטן שיצא ממנה. ואע"פ שיש בבינה בחינת אחורים על אור חכמה, מ"מ אין אחורים אלו נחשבים לשום מיעוט אליה, ואדרבה, שנחשבים לכל שבחה של הבינה. בסוד כי חפץ חסד הוא. כנודע. וע"כ הבינה בחינת ג"ר לגמרי בלי שום מיעוט כלל. ומטעם זה לא נפגמו או"א ביציאתם מראש, מחמת הה"ת שבעינים דכתר, כי אותה מקצת הארה שהיתה להם מאור אזן, שהוא בינה, מכח התכללותם בזווג דהתלבשות של הזכר, הספיקה להם לבחינת ג"ר, ואינם נפגמים כלל מצמצום חכמה, שה"ת שבעינים מעכבת עליהם, כי אפילו בלאו הכי לא היו מקבלים חכמה, מחמת הארת אור אזן שבהם. כמבואר.

והנך רואה, שהמצב דאב"א של או"א, מספיק להם לשלימות גמורה בלי שום חסרון. ולפיכך אין להם חיבור גדול כל כך עם מצב הב' דגדלות שהשיגו מהאור חדש דבקע לפרסא, כי לולא המ"ן שהאיר בהם יסוד דא"ק, לא היו מקבלים לאור החדש הזה כל

עיקר, כי החשק שלהם דבוק אך בחסדים כנ"ל. ולפיכך דבר הביטול דזווג דגדלות, לא נגע בהם כלל. כי כל הראש הזה דגדלות, היה להם כדבר חוץ מהם, שהמשיכו אותו רק לצורך המ"ן שיסוד האיר בהם. כמבואר.

ולא עוד אלא אפילו אח"כ שנתבטלו כל ע"ס דראש דגדלות, לא נתבטלו לגמרי, כמו ז"ת, אלא שנכלל תכף באחורים דאו"א דמצב א', שאחורים אלו סמכו אותם בבחי' ג"ר ואצילות ולא נפלו לבי"ע.

ואין להקשות, לפי"ז היה להם לע"ס דגדלות הללו להשאר בראש במקום או"א, ולמה ירדו לבחינת גוף, במקום המלכים דחג"ת, אחר שגם הם נתלבשו באחורים דאמא, כמו או"א דראש. והענין הוא. כי הוכרו עתה לב' מדרגות נבדלות זו מזו לגמרי. והוא לסבת יציאתם על המ"ן שקבלו מיסוד דא"ק: הו ' והנקודה, שהן בחינות נה"י ושורשיות דזו"ן, כנ"ל. אשר אלו מיוחסים ובאים מנה"י הפנימים דא"ק, ואינם שייכים לבחינת עצמם, כנ"ל (בהסתכלות פנימית חלק זה אות ו') אלא בשעה שהיו בהם למ"ן, שנכללו בבחינות היסודות דאו"א, שהמשיכו עליהם אור חדש בע"ס דכתר וחכמה, כנ"ל. אשר או"א עצמם נתגדלו על ידיהם במוחין ונה"י חדשים. הנה בשעה זו היו מחוברים עמהם כמדרגה אחת. אבל אחר שנשברו הגופות שלהם ונזדכך המסך ונתבטל אותו הזווג דגדלות, ולא נשאר ממנו אלא הרשימות שנשארו באותם הנה"י שקבלו מיסוד דא"ק. הנה הוכרו כגוף זר אליהם, שאינם כלל מבחינות או"א וראש, וע"כ ירדו למטה מהם לגוף, ולבחינת חג"ת.

ונתבאר היטב איך נתהפכו המצבים שמצב הא' דאו"א אב"א, נשאר לבסוף לבחינת הראש ולבחינת פנים, וענין הביטול דע"ס דגדלות אינו נוגע בו כלל. ומצב הב' דאו"א פב"פ, נשאר לבסוף לבחינת גוף, ולבחינת אחורים כי נפגם מאד מביטול הזווג דגדלות שנסתלקו כל אורותיו, ולא נשאר ממנו כי אם בחינות המ"ן, דהיינו בחינות הו ' והנקודה, ובחינות הרשימות מכל ע"ס דגדלות שהיו בו. אמנם ע"י אחורים דאו"א דראש המושפעים אליהם למקומם בגוף, המה מקבלים בזה, ענין תיקון קוים שיש באו"א. וע"כ הם מכונים התפשטות כח"ב לחג"ת, כי תיקון קוים דג"ר דנקודים נתפשט אליהם. והמה נעשו לכלי קבלה אל הרשימות שנשארו מד' המלכים דעת וחג"ת, כמ"ש הרב.

והנה נתבאר בדיוק ענין אחורים דאו"א שנפלו לחג"ת מה הם. שעצמותם דאחורים האלו, הם בחינות המ"ן והרשימות דע"ס דגדלות דאו"א. אמנם נוסף עליהם הארת אחורים דאמא, וגם הלבושים של המ"ן מעת היותם בראש דאו"א, שלבושים ההם נעשו להם לבחינת הקוים, גם ענין אחורים דאמא קבלו בתוך הלבושים ההם. ותדע שההבחן

בין עצם האחורים שנפלו, ובין הלבושים האלו שלקחו עמהם מעת התלבשותם באו"א, הוא גדול מאד כי הלבושים ההם, אין בהם מבחינת ה"ת כלום, כמו הכלים דאו"א, והם המגינים על האחורים האלו מכל הצדדים, כמ"ש במקומם.

גם תבין שמקום נפילתם של אחורים אלו, היו כל קומה למקום הגוף שלה. כי קומת יחידה, נפלה למקום מלך הדעת. וקומת חיה, נפלה למקום מלך החסד. וקומת נשמה, נפלה למקום מלך הגבורה. וקומת נפש רוח, נפלה לשליש עליון דת"ת. אלא שנוסף בהם תיקון קוים, מה שלא היה בהגופות שלהם. כי הדעת וחג"ת מלכו זה תחת זה, אבל האחורים נתקנו בבחינת כלים חדשים, בדרך ימין שמאל אמצע. כי על כן הרשימות של אלו ד' המלכים, מצאו להם מקום להתלבש באלו הכלים החדשים, שנעשו מהאחורים דאו"א. כדברי הרב. עי' לעיל דף תקל"ז ד"ה אור הת"ת.

אמנם צריכים להבין אחר שנזדכך המסך, והכלים נשברו מחמת הסיגים שבהם, ונפלו לבי"ע, וה"ת שוב עלתה בעינים, ואו"א חזרו אב"א. א"כ איך הועיל עלית המסך שנזדכך מכלים השבורים ועלה לראש דאו"א, להתחדש שם בזווג חדש, עד שיכול להוציא הראש דישסו"ת בקומת בחי"ג דהתלבשות, ובחי"ב דעביות. ומי חזר והוריד הה"ת מעינים.

והענין הוא, כי יש ב' גורמים להסתלקות האורות מתוך הכלים דנקודים שהם: הזדככות המסך, כמו בהגופות דהפרצופים הקודמים. ודבר הסיגים שהיו מעורבים בתוך הכלים האלו. שפירושם, עביות דכלים דבחי"ד, אשר נתערבה בכלים דס"ג, מכח הלבשתם למטה מטבור דא"ק, כי הכלים דנקודים הם בחינות הכלים דט"ת דס"ג שנתפשטו עד סיום רגלים דא"ק, שנסתלקו מהם האורות בעת צמצום ב', וע"כ עברו אל הפרצוף דנקודים, הנחשב להתפ"ב אל הט"ת דס"ג אלו. כמ"ש באו"פ (דף תפ"ו ד"ה הסיגים. עש"ה) וכיון שמסך דבחי"ד דעביות לא היה בפרצוף הנקודים, ע"כ לא היו ראוים כלים אלו לקבל אור העליון, כי בעת שהיה האור מתפשט לתוך הכלי ופגע בחלקים דבחי"ד, המעורבים שם, נסתלק תכף ויצא משם, והכלי נשבר ונופל לבי"ע ע"ש באו"פ הנ"ל.

אמנם בהסתלקות האורות דגדלות דראשייהו דאו"א ונפילתם לחג"ת דנקודים, לא פגע ולא נגע בהם ענין הסיגים האלו כלל וכלל, ומכ"ש שלא גרמו לנפילתם. כי אין הסיגים האלו פוגמים אלא בכלי קבלה דגוף, שהם מקבלים האור ממעלה למטה, משא"כ בכלים דראש, שאין בהם כלום מבחינת התלבשות האורות, אלא שהם שרשים אל הכלים בלבד. כנודע. וע"כ אין אל הסיגים הללו שייכות להם כל עיקר. וע"כ כל הגורם להסתלקות האורות דראש, היה רק הזדככות המסך בלבד. כי אחר שנזדכך, למשל, המסך מכלי דדעת, הרי כבר אינו ראי לקבל האור דהסתכלות עייניין דאו"א, וע"כ נפסק הזווג הזה

מאליו. כי כל עיקר הזווג הזה דפב"פ היה רק בשביל המ"ן שהם הזו"ן שנתפשטו, וכיון שנתבטל המקבל, כבר אין לאמא שום צורך להארת חכמה בשבילו, ותכף מפסקת הזווג השייך לכלי דדעת, והמסך נתעלה למקום החוטם, כנ"ל בהסת"פ אות י' וכמ"ש הרב לעיל דף תקי"ח אות מ"א ותק"כ אות מ"ב.

ועד"ז כשנזדכך המסך מכלי דחסד ונתבטל המקבל מזווג דחוטם, הפסיקה אמא הזווג הזה, והעלה הה"ת למקום אזן, בשביל כלי דגבורה. וכשנזדכך המסך גם מכלי דגבורה, הפסיקה גם הזווג הזה וה"ת עלתה לעינים, בשביל כלי דש"ע דת"ת. באופן שעלית ה"ת בחזרה לעינים, היה רק מחמת הזדככות המסך בלבד. אבל כלים דגוף, אם לא היה בהם העירוב של הסיגים, אלא רק סבת הזדככות המסך בלבד, לא היו נשברים ומתים ונופלים לבי"ע, אלא כהכלים דפרצופים הקודמים, שלא מתו כלל מחמת הסתלקות אורותיהם.

ולפיכך אחר הזדככות המסך הזה דחזה דנקודים לגמרי עד שהשוה צורתו למלכות דראש דאו"א, חזר ונכלל בשורשו במלכות דראש דאו"א, ונכלל שם בהזווג שבהם, עם הרשימות הכלולות בו בד' המלכים. וכבר ידעת ענין ב' הארות שהיו מחויבים להכלל בלידת זו"ן דנקודים: הארה א' לשיעור קומה, שהוא ע"י אור חדש שיצא דרך הטבור לכתר דנקודים והוריד הה"ת תחת לאו"א. והארה ב' דרך היסוד דאו"א, שהארה זו היתה למ"ן ולגורם להחזרת פב"פ דאבא ואמא ולהמשיך הארת חכמה בשביל זו"ן. ועפ"ז תבין גם כאן, שאותן ב' ההארות כלולות עתה בהמסך והרשימות ההם שעלו בחזרה לאו"א, כי שיעור הקומה נכלל בב' הרשימות העליונות שישנן בהמסך: שהן בחי"ג דהתלבשות, ובחי"ב דעביות. ובחינת המ"ן כלולה בכללות המסך והרשימות, להיותן רשימות דזו"ן, שהן צריכות להארת חכמה, שיש להם אותו הקשר עם אמא, דוגמת הו ' ונקודה של הארת יסוד דא"ק, שהרי הן רשימות מו ' ונקודה זו, שנתפשטו לבחינת גוף.

וע"כ כשעלה המסך והרשימות שבו למלכות דאו"א, נעשו שם למ"ן לאו"א שהיו באב"א, וחזרו בשבילם למצב פב"פ, כדי להמשיך להם הארת חכמה. ואז הורדה ה"ת מעינים שהן בחי"א, לבחינת החוטם והאזן, דהיינו בשיעור העביות של הנקבה ובשיעור התלבשות של הזכר, ונכללו זב"ז ע"ד ההתכללות זכר ונקבה שבפרצופים הקודמים וע"י הזווג הזה יצא ראש דישסו"ת, בבחינת הסתכלות עינים דישסו"ת זה בזה, וכשהוכרה עביות דגוף שבהם, ירדו למקומם במקום החזה דנקודים, ונתפשט ראש דישסו"ת ממקום החזה שבש"ע דת"ת ולמעלה, עד הפה דאו"א, ומחזה ולמטה, דהיינו בב"ש ת"ת תחתונים, נתפשט הגוף שלהם. ואחר שנזדכך המסך הכלול מבחי"ב ובחי"ג, ונשבר הכלי דת"ת, נסתלק הזווג דהסתכלות עיינין דישסו"ת, ועלה המסך לבחי"ב לבד, שהוא

בחינת גוף כלפי זווג דהסתכלות עינים ומזווג הזה ממעלה למטה, נתפשט המלך דנצח והוד. ואח"כ כשהזדכך גם הנו"ה, עלה המסך לבחי"א, ויצא ממעלה למטה מלך היסוד, ואח"כ נזדכך לבחינת השורש ויצא ממעלה למטה בחינת המלך הז' שהיא מלכות.

ועם המתבאר, תבין גם סדר נפילתם של הכלים הנשברים לבי"ע, כי הוא בסדר הפוך מבעת מלוכתם. כי בעת התלבשות האורות בהכלים, נמצא תמיד שכל העב מחברו, הוא יותר חשוב ויותר עליון מחברו. כי הכלי שיש בו עביות הגדולה, שהיא בחי"ד, הוא מלביש קומת כתר, וכשעביותו פחות דהיינו בבחי"ג, מלביש רק לקומת חכמה, וכו'. ונמצא העביות מעלה גדולה בכלי. משא"כ בכלים ריקים אחר שנסתלקו מהם אורותיהם, אשר אז להיפך, כי לא לבד שאין העביות גורמת שום מעלה עתה, אלא עוד גורמת בו חסרון, כי כל כלי העב ביותר, האור מתרחק ממנו ביותר.

ולפיכך נמצא, שכלי הדעת שיש בו מבחי"ד דהתלבשות, שבשעת מלוכתו היה גבוה מכולם, הנה עתה בשעת שבירתו, יותר שפל מכולם, וכלי דחסד שהוא רק מבחי"ג שבשעת מלוכתו היה שפל ממלך הדעת. נמצא עתה בשעת שבירתו, גבוה ממנו, משום שעביותו פחות ממנו, וע"כ נפל כלי דדעת לדעת דבריאה, ועליו כלי דחסד, דהיינו בבינה דבריאה. וכלי הגבורה, שעביות שלו הוא רק מבחינה ב', שבשעת מלוכתו היה שפל מכלי החסד, נמצא עתה בשעת שבירתו גבוה ממנו, והוא נפל למקום חכמה דבריאה. וכלי דת"ת שעביותו פחותה מכולם, נפילתו למעלה מכולם דהיינו במקום כתר דבריאה.

וכבר ידעת שהאורות אחר הסתלקותם מניחים אחריהם רשימו במקום שהיו שם. כי כן היה בהסתלקות האורות דפרצופים הקודמים, שכל אור היה מניח אחריו רשימו בהכלי שהיה שם. אמנם כאן בפרצוף נקודים, אחר שהכלים נשברו ונפלו לבי"ע, לא היה אל הרשימות מקום להשאר שם. כי לא יכלו לירד אחריהם לבי"ע, כי אז היו מתים גם הם כמו הכלים, ולא היו נחשבות עוד לרשימות. לפיכך נשארו הרשימות באצילות, ומאירות אל הכלים שלהן מרחוק, בבחינות תגין על האותיות.

אמנם נבחנות שהן מתקרבות אל הכלים שלהן כמה שיכולות, ולכן אחר שנפל כלי הדעת, לדעת דבריאה, ירדה הרשימו אחריו עד סוף האצילות, דהיינו למקום מלכות דאצילות. וכן אחר שנפל כלי החסד לבינה דבריאה ירדה הרשימו אחריו, עד יסוד דאצילות דהיינו כמה שיכולה, כי מדרגת מלכות תפשה הרשימו דדעת. וכן אחר שנפל כלי הגבורה לחכמה דבריאה, ירדה אחריו הרשימו, עד נ"ה דאצילות, כי מדרגת יסוד תפשה הרשימו דחסד. וכן אחר שנפל כלי הת"ת לכתר דבריאה, כיון שלא היה עוד אל הרשימו מקום שתרד ותתקרב אל הכלי שלה, כי גם מדרגת נו"ה היתה תפושה מהרשימו

של הגבורה, ע"כ נשארה בהמקום של הכלי שלה, כי לא היתה יכולה להתקרב יותר. ונמצא גם מצב הרשימות עומדות הפוכות מבתחלה, כי סדרן עתה: רשימו דת"ת שהיתה למטה מכולן נמצאת עתה במקומה עצמה למעלה מכולן, ואחריה גבורה בנו"ה, ואחריה חסד ביסוד, ואחריה דעת במלכות, למטה מכולם.

ויש עוד טעם מובהק בדבר ירידת אורות דרשימות ממקומם, למקום נהי"ם דאצילות. והוא כי נודע שערך חג"ת על נה"י, הוא כערך ג"ר לזו"ן. כי ה' חסדים חג"ת נ"ה הם כמו ה' בחינות כח"ב זו"ן, שחג"ת הם כנגד כח"ב, ונצח הוד כנגד זו"ן. גם נודע, ההפרש בע"ס דבינה דאו"י שג"ר דבינה כולן חסדים, בסוד כי חפץ חסד הוא, אלא רק בזו"ן דבינה יש בהם הארת חכמה בחסדים (כנ"ל דף תקכ"ד ד"ה עתה) ובאמת גם ע"ס של זו"ן דאצילות מתוקנות כן, שבחג"ת שלהם עד החזה, שולטים שם אחורים דבינה, כי המסך דיסוד אמא מכסה שם ומעלים להארת חכמה, אלא מחזה ולמטה שכבר יצא מבחינת ג"ר דחסדים, נפסק המסך דיסוד אמא מלהעלים על יסוד דאבא. והארת חכמה שבחסדים מתגלית כנ"ל (דף תק"ל ד"ה האורות) הרי כי מקום גילוי דהארת חכמה, הוא בעיקר בנה"י, ולא בחג"ת. אלא כאן ביחוד בעולם הנקודים, היה שינוי זה, שגם בכלים דחג"ת באו האורות מגולים בהארת חכמה, בלי שום מסך וכיסוי מאחורים דאמא. כנודע.

ולפיכך, כשנשברו הכלים ההם דחג"ת, ונפלו לבי"ע, והרשימות שלהם שנשארו באצילות רצו להאיר להם ולקיים את צורתם כמה שאפשר, ירדו ממקומם למקום נהי"ם דאצילות, כי ממקום הזה יכולים ביותר לקיים את הכלים שלהם בהארת חכמה, כי כאן היא השליטה לגילוי זו ביותר.

אמנם כ"ז נמשך מטרם שנזדכך המסך דחזה מהעביות דגוף לגמרי, אבל אחר שנזדכך המסך דחזה ובא בהשואת הצורה עם המסך דראש של או"א שאז נבחן שהמסך עם כל הרשימות דחג"ת הכלולות בו, עלה לאו"א שהם עתה בזווג אב"א, ונכלל בזווג שלהם בבחינות מ"ן וכו', כנ"ל (דף תצ"ד אות י"ז עש"ה) ויצא שם הראש דישסו"ת. גם כבר נתפשטו ונתקנו האחורים דאו"א שנפלו למקום חג"ת בתיקון קוים, שהוא מכח הארת אחורים דאמא עליהם, כנ"ל, שאז נבחנו לכלים דחג"ת חדשים. הנה אז תכף נתעלו גם הרשימות שירדו בנה"י דאצילות, ועלו ונתלבשו בכלים החדשים ההם, כל אחד בקו שלו, שבזה נתגדל כחם בשנים: א' שחזרו למדרגתם כבתחילה לבחינת ג"ר דחסדים, שהם חג"ת. וב' כי אחר שקבלו התיקון קוים שבכלים החדשים, נתגדל ונתחזק כחם ביותר, ויוכלו לקיים את הכלים הנפולים שלהם ביותר. בסו"ה סומך ה' לכל הנופלים. כי האחורים האלו הם בחינת אמא עלאה, שהיא בבחינת "סמך", שפירושו ששה ספירות

דג"ר, שהם כח"ב, וג"ר דחסדים שהם חג"ת עד החזה. שעד שם מגיע שבחה של אמא עלאה כנ"ל.

והנה נתבאר, שמשך זמן היות הרשימות דחג"ת במקום נהי"מ דאצילות. הוא כל זמן שלא נגמרו נפילת אחורים דאצילות להתתקן בתיקון קוים, שהוא עד זמן עליות המסך והרשימות שבו להמאציל, דהיינו לאו"א, להכלל שם בזווג דאב"א. כי עוד בטרם שהיו למ"ן נכללו בזווג דאב"א דאו"א, ונתרבה האור הזה ע"י המסך והרשימות שנתכללו בהזווג, והגיע האור דאחורים הזה גם לאחורים דאו"א שנפלו ואז נתקנו בתיקון קוים ונעשו לכלים חדשים דחג"ת. והרשימות שהיו בנהי"מ דאצילות עלו ונתלבשו בתוכם.

וצריך שתבין כאן כי הכל הולך על סדר המדרגה. ואע"פ שנאמר, שמסך דחזה דנקודים עלה למ"ן לאו"א, והחזיר אותם פב"פ, שהם בחינת הסתכלות עייניין דישסו"ת הנכללים בזווג דאו"א. כנ"ל. אין הפירוש, שתכף בבת אחת נעשה זה, כי כבר ידעת דברי הרב לעיל (דף תק"ב אות כ"ה) שג' מדרגות ישנן בהדבר, שהן אב"א ופב"א ואח"כ פב"פ.

וכן היה בהמסך והרשימות, שעליהם יצאו ע"ס דראש דישסו"ת בהתכללות הזווג דאו"א. כי מתחלה באו ונכללו בזווג אב"א, כי גם תיקון זה היה חסר להם, שהוא התיקון לאחורים דאמא עלאה. ואח"ז באו בהזווג של פנים באחור, שהוא הארה דשיעור קומה היוצא על התחדשות העביות של הרשימות, כנ"ל ואח"ז נעשו לבחי' מ"ן והחזירו לאו"א פב"פ, שהוא ההארה הב' להמשכת המוחין. (הסתכלות פנימית אות ט' ואות י"ז. ועי' היטב בב' המקומות) וזהו שאמרנו לעיל שבהתכללות המסך בהזווג דאב"א, נתחדשה הארת האחורים דאמא עלאה עד שהגיעה גם לאחורים דאו"א, שנפלו לחג"ת. והבן היטב.

ולא יקשה לך, מהמובא בין דברי הרב לעיל (באותיות ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז) אשר הכלים החדשים דחג"ת בתיקון קוים, נתפשטו בעת מלוכתם דמלכי תנהי"מ, כדי לפנות מקום להם ולהעלות הרשימות ממקומות אלו. כי הדברים האלו הם בסתירה גלויה לרוב המקומות שבדברי הרב, שאומר במפורש שהכלים נעשו מאחורים דאו"א עצמם שנפלו למקום דחג"ת. גם הם מופרכים מעומק החכמה. כמ"ש לעיל בא"פ (דף תקל"ז ד"ה אור הת"ת עש"ה). כי מטעם הזה של פניית מקום יוצא שם בלבול בשנים: א' שהכלי החדש דגבורה נתקן קודם הכלי החדש דחסד. וב' אשר הכלי דנצח והוד שהוא מבחינת ו"ק דחסדים, נפל בבריאה באמצע הכלים דג"ר דחסדים, והוא עוד למטה מהכלי דחסד. שדברים אלו לא נתנו להאמר בשום פנים. וחוששני שהם הרחבת דברים של תלמיד

בתחילת למודו, בטרם שהבין בחכמה. וכבר עמדו בסתירה הזו המפרשים הגדולים, היפה שעה והשמ"ש ז"ל, בע"ח שער ט' פרק ג' ד"י. וגם הם הכריעו כדברינו לעיל. עש"ה. **והנה** נתבאר, שהרשימות עלו מן הנהי"מ אל החג"ת החדשים דאצילות בבת אחת, עוד בטרם שמלכו נהי"מ דאצילות. באופן, כשבאו מלכי תנהי"מ למלוך, כבר היו מקומותיהם פנוים מן הרשימות דחג"ת שהיו שם. כי כן מוסכם מרוב המקומות שבדברי הרב. ותדע, שעליות הרשימות ממקום נהי"מ למקום חג"ת החדשים, גרמו ירידה כפולה אל הכלים: דעת וחג"ת, שנפלו לבריאה. כי נפלו עוד ממקום ג"ר דבריאה, למקום ז"ת דבריאה. כי הגם שהרשימות לעצמן נתגדלו ונתחזקו ע"י עליתן והתלבשותן בכלים ההם דדחג"ת, כי כח התיקון שבהן בשביל הכלים שלהן, הרויח עתה את אור אחורים דאמא, כנ"ל. הנה זה אמור, לעת עליתם של הכלים הללו באצילות, כי אז אחורים דאמא סומכים אתם בסוד סומך ה' לכל הנופלים. כנ"ל. אבל עתה, בעודם נמצאים בבריאה, גרם להם עליה הרשימות שלהם לחג"ת החדשים, ירידה ושבירה יותר גדולה. כי בעת היותם בבריאה, לא יוכלו להנות כלום מאחורים דאמא, וגם הארתם עצמם שהיו להם מהרשימות שלהם אבדו ג"כ, כי הם צריכים להארת חכמה, ועתה כשהרשימות נתלבשו באחורים דאמא, שהם דוחים חכמה, כנודע, הנה נמצאים עתה הכלים קרח מכאן ומכאן. כי הארתם עצמם שהיא הארת חכמה, נאבדה מהם לגמרי, כי אפילו הרשימות שלהם נתלבשו באחורים דאמא, ודוחות חכמה. וגם מאחורים דאמא, אינם ראוים לקבל, כי אור הזה אינו מגיע למקומם אל הבריאה, ונמצאים נאבדים מכל הארה, וע"כ הוכפלה שבירתם, ונפלו לסוף המדרגות דבי"ע, דהיינו בתכלית השפלות שאין עוד למטה ממנה. וצריך שתדע, כי זה הנאמר שנפלו לבריאה, הכוונה היא על בחינת ג"ר שבהם, אבל ו"ק שלהם נפלו ליצירה. ומלכיות שבהם נפלו לעשיה. ונמצא עתה, אחר שעלו הרשימות שלהם לכלים החדשים דחג"ת, והכלים שבבי"ע נתרוקנו מכל וכל, כנ"ל, הנה אז נפל הכלי דדעת ברת"ס שלו למלכיות דבי"ע, כי מלכות דדעת, נפלה עד מקום סיום הכל, דהיינו למלכות דעשיה. וו"ק דדעת נפל למלכות של היצירה. וג"ר דדעת נפל למלכות דבריאה. ועל הדעת נפלו רת"ס דכלי דחסד דהיינו ג"כ על דרך הנ"ל, אשר ג"ר דחסד נפל על ג"ר דדעת שבבריאה.

וו"ק דחסד, על ו"ק דדעת שביצירה. ומלכות דחסד, על מלכות דדעת שבעשיה. ועד"ז הכלי דגבורה על כלי דחסד. והכלי דת"ת אמנם נשאר על מקומו בכתר דבי"ע, ולא הוכפל שבירתו בסבת עלית הרשימו שלו, כי הרשימו שלו לא ירדה ולא עלה. כנ"ל, כי גם בנפילה א' לא היתה לה שום ירידה, אלא נשארת במקום הכלי שלו אשר שם נתקן

אח"כ הכלי דת"ת החדש. וגם הכלי דת"ת עצמו, אין בו אלא בחינת פנים, כמ"ש באו"פ (דף תקל"ט ד"ה ואין להקשות) וע"כ נשאר בכתר דבי"ע, למעלה מכל הכלים.

הרי, שד' כלים דחג"ת, נפלו ג"כ בירידה השניה על הסדר דירידה הא', שכל הגדול מחברו שבירתו ונפילתו יותר קשה, מטעם, שיש בו עביות יותר, כנ"ל. וע"כ נפל דעת במלכות דבי"ע, ועליו חסד ביסוד דבי"ע, ועליו גבורה בנו"ה דבי"ע לבד הכלי דת"ת, שהוא יוצא מהכלל, מטעם הנ"ל, כמבואר.

ועל הדרך הזה, היה ג"כ הסדר של נפילת המלכים התחתונים: נצח, הוד, יסוד, מלכות. שכל החשוב מחברו שבירתו ונפילתו יותר קשה, וע"כ, כלי דנצח הוד, נפל למעלה מכלי דגבורה, דהיינו במקום ת"ת דבי"ע. ועליו כלי דיסוד, דהיינו במקום גבורה דבי"ע. ועל כולם כלי דמלכות, דהיינו במקום חסד דבי"ע. ונמצאים עתה הכלים מונחים זה על זה, כולם בז"ת דבי"ע, לבד מכלי דת"ת שהוא בכתר דבי"ע. וסדר עמידתם הוא במצב הפוך מסדר מלוכתם, כי בסדר מלכותם היה, כל העב מחברו יותר עליון ממנו, ועתה כל הזך מחברו הוא יותר עליון, באפן אשר מלכות היא למעלה מכולם בחסד דבי"ע, ואחריה יסוד בגבורה דבי"ע, ואחריו נו"ה בת"ת דבי"ע, ואחריו גבורה בנו"ה דבי"ע, ואחריה חסד ביסוד דבי"ע, ואחריו דעת במלכות דבי"ע.

אמנם דבר נפילת מלך הת"ת עדיין צריך לימוד. שהרי ב' מלוכות היו בו, הרחוקות הרבה זו מזו: כי בשליש העליון של הכלי היה מלוכתו מהתפשטות הכללות דה"ח וה"ג דאו"א עלאין. ובב' שלישים התחתונים של הכלי, היה מלוכתו מהתפשטות ה"ח וה"ג דהסתכלות עיינין דישסו"ת. וא"כ היה צריך להיות בו ב' נפילות לבי"ע בב' מקומות, וכן קשה מאד, איך אפשר שחציו העליון של הכלי ימות ויפול לבי"ע, וחציו התחתון ישאר קיים וימלוך באצילות, ויקבל ההתפשטות דישסו"ת.

והנה לפי שטחיות הלשון שבדברי הרב (דף מקכ"ב אות מ"ה) עוד אפשר לגמוע הדברים בגמיעה אחת, ולפרשם, אשר בהסתלקות האור דשליש עליון דת"ת, עדיין לא נשבר ולא מת, אלא רק אחר התפשטות האור דישסו"ת גם בב' שלישים תחתונים, ואחר שגם האור הזה נסתלק, אז נשבר ומת ונפל לכתר דבריאה. אמנם בספר מבוא שערים הדברים מפורשים ביותר, וז"ל שם "וכאשר מת הת"ת והתחיל למות ולהסתלק האור משליש הראשון עד החזה, ירדו כללות הה"ח וה"ג דב' היסודות וב' מלכיות דאו"א עלאין ונגמרו אחוריהם ליפול לגמרי וכו'" הרי במפורש, שעם הסתלקות האור מן שליש עליון דת"ת, התחיל למות החלק הזה. ומלבד זה, איך אפשר שאחר הסתלקות האור משליש עליון דת"ת, ישאר החלק קיים במקומו, כי אז אין מקום כלל להסתלקות, כי

אפילו אחר נפילת הכלי גם האור נשאר במקומו, שלא היה לו מקום לירד, כנ"ל בדברי הרב. והגם שהפירוש הוא שהרשימו נשארה במקומו, ולא האור. אכן גם זה היה חידוש גדול שהרשימו דת"ת נשארה בכלי דת"ת, במשונה מכולם, והיה צריך לדבר מזה באיזה מקום. וכן כאן כתב הרב להדיא, (בדף תקכ"ח אות מ"ט) "שאחר שמת שליש עליון דת"ת נפלו שם האחורים דאו"א" ע"ש. הרי שמוכח מכאן שנפל לבריאה ג"כ, ופינה מקומו לאחורים דאו"א.

אמנם האמת הוא שהכלי לא נתחלק באופן זה שחציו יפול למטה בבריאה, וחציו ישאר למעלה. וענין מיתתו ונפילתו, לא היה אלא מבחינת ג"ר לבחינת ו"ק. כי משונה הכלי הזה דת"ת משאר הכלים, שהוא מחולק לב' בחינות ג"ר דחסדים, וו"ק דחסדים שעד החזה הוא בחינת ג"ר, ומחזה ולמטה הוא בחינת ו"ק. וטעם הדבר, כבר נתבאר באו"פ (דף תקכ"ג ד"ה ועדיין) ע"ש. ולפיכך היה שבירתו בסדר המדרגה, שמתחלה נפל מג"ר לו"ק ואח"כ נפל לבי"ע, כמ"ש באו"פ תקל"ז בטעמו ונימוקו ע"ש. ובזה יבא הכל על נכון. כי כיון שירד מבחינות הג"ר שבו לבחינות ו"ק, הרי זה נבחן ששליש עליון דת"ת נפל למטה מחזה דהיינו שנכלל בב' שלישים תתאין, שזה נחשב בערך השליש עליון למיתה, ונעשה מקומו פנוי, וע"כ נפלו שם האחורים דאו"א, דהיינו הכלי החדש דת"ת, כנ"ל. ומ"ש שכלי דת"ת נפל לכתר דבריאה, היה זה אחר הסתלקות האור גם מב' שלישים תתאין, והבן.

ויש עוד מקום שאלה, כי הכלים של המלכים הראשונים שהיה שבירתם קשה, נפלו מתחלה לג"ר של הבריאה. כנ"ל. והכלים של מלכים התחתונים ששבירתם יותר קלה, נפלו תכף אל ז"ת של הבריאה. למה לא נפלו אל ג"ר דבריאה. אמנם כבר ביארנו טעם ירידה השניה של המלכים הראשונים לז"ת דבי"ע, שהוא משום שהרשימות נתלבשו בהכלים החדשים דתיקון קוים בהארת אחורים דאמא, הדוחים חכמה, וכיון שכל עיקרם של המלכים ההם היו בהארת חכמה, נמצאים ע"כ אבודים אפילו מהארת הרשימות ג"כ, וע"כ נדחו לז"ת דבריאה. כנ"ל (אות כ"ה) גם נתבאר שם טעם עליתן של הרשימות, שהוא משום שהתלבשותן בכלים ההם, מקנה אותם כל כח התיקון, שיוכלו לתקן את הכלים שלהם בעת עליתם לאצילות, בסוד סומך ה' לכל הנופלים. ע"ש. ולפיכך נמצא כאן, בשבירת המלכים התחתונים, שהכלים ההם כבר היו מוכנים מטרם שנשברו, (כנ"ל באות כ"ה.) הרי לא היו צריכים להתעכב כלל במקום נהי"מ דאצילות, אלא תכף בעת שנשבר הכלי עלה הרשימו ונתלבשה בהכלים החדשים בתיקון הקוים, דהיינו בהארת אחורים דאמא הדוחית חכמה. א"כ לא היה זמן אל הכלי שיוכל להנות

משהו מהרשימו שלו, בהיות שעיקר הכלי אינו מתקיים אלא בהארת חכמה שברשימו כנ"ל, וע"כ אין ירידה ראשונה לג"ר דבריאה נוהגת בהם. אלא שנדחו תכף בדיוטה התחתונה, דהיינו לז"ת דבי"ע, משא"כ המלכים הראשונים, שבשעת שנשברו עדיין לא היו הכלים החדשים דתיקון קוים מוכנים שם. כנ"ל (דף אות כ"ב ד"ה והנה) לכן במשך הזמן ההוא האירו הרשימות את הארת חכמה שנשארה בהם אל הכלים שלהם, והיה בהכלים עוד כח להחזיק את עצמם בג"ר דבי"ע. אלא אח"כ שנתקנו הכלים החדשים, והרשימות עלו ונתלבשו בהם, שנפסק הארת חכמה מהרשימות. אז נדחו לז"ת. כנ"ל.

ולפי"ז נמצא, שכלי הת"ת שלא היתה שבירתו קשה, הרי הוא באמת לא נפל לז"ת דבריאה, אלא אל בחינה שכנגדו, שהיא בכתר דבריאה. באופן שאחר הסתלקות האור דב"ש ת"ת תתאין עלה הרשימו אל הכלי החדש דת"ת שהוא הקו האמצעי, וכיון שהיא עומדת בשליש עליון דאותו כלי עצמו, ע"כ נבחן כמעט שהרשימו נשארה בכלי שלה כי סוף סוף הם ב' חצאים של כלי אחד. וע"כ אין שבירתו של כלי דת"ת קשה כל כך. וזהו הסבה האמיתית אשר ת"ת לא נפל לז"ת דבריאה, נשאר בכתר דבריאה.

אבל שאר הכלים אינם כן. כי בהסתלק האור מכלי דנו"ה, עלה הרשימו בהכלים החדשים בקו השמאל דהיינו בהכלי החדש דגבורה. ומתוך שהרשימו נתלבשה שם באחורים דאמא הדוחים חכמה, ע"כ נדחה תכף הכלי לז"ת דבריאה, ממעל לכלי דגבורה התופש מקום נו"ה דבריאה. וע"כ נפל הכלי דנו"ה דאצילות, בת"ת של הבריאה. ובהסתלק האור מכלי היסוד דאצילות, עלה הרשימו שלו, אל הכלים החדשים בקו האמצע, דהיינו בהכלי החדש דת"ת, ולקח מקום למעלה מן הרשימו דת"ת שכבר היה שם. והוא מטעם ערך ההפוך הנבחן בעת הסתלקות האורות, מבעת מלוכתם, שבעת ההסתלקות נבחן שכל הקטן מחברו דהיינו הזך מחברו נמצא למעלה הימנו. כנ"ל (דף תקנ"ד אות י"ט) וע"כ אור הרשימו של היסוד הבא מכלי היותר זך מכלי הת"ת, הרי מקומו למעלה מהרשימו של כלי דת"ת. והכלי של יסוד, נדחה תכף לז"ת דבריאה מטעם הנ"ל. והוא לוקח מקום שם למעלה מכלי דנו"ה, דהיינו במקום גבורה דבריאה. ועל דרך זה בהסתלק האור מכלי המלכות שהכלי ההוא עוד יותר זך מכלי היסוד, נמצאת הרשימו שלו עולה עוד למעלה מרשימו של יסוד שבכלי החדש דת"ת, דהיינו קו האמצעי. כי כל היותר זך הוא יותר עליון, כנ"ל. והכלי של מלכות, נדחה משום זה לז"ת דבריאה ממעל לכלי דיסוד, דהיינו במקום החסד דבריאה.

ומסודרות עתה הרשימות של המלכים התחתונים בתוך הכלים החדשים: אשר בקו האמצעי עומדות ג' רשימות זו למעלה מזו: בראשונה הרשימו דמלכות הזכה מכולן.

ואחריה רשימו דיסוד ואחריה רשימו דת"ת. ורשימו דנו"ה עומדת בקו השמאל, דהיינו בהכלי החדש דגבורה. ומתוך שקו האמצעי נחלק לת"ת ודעת. נבחן מקום הרשימו דת"ת, בכלי דת"ת החדש, והרשימו של יסוד במקום דעת, ועליו, הרשימו דמלכות.

ואחר הסתלקות האור גם מכלי המלכות, נגמר נפילת אחורים דישסו"ת. כדברי הרב לעיל (דף תקל"א אות נ"א) ומהותם של אחורים אלו דישסו"ת, הוא בדומה למהות אחורים דאו"א, שנתבאר לעיל (דף תקנ"ב אות ט"ו ע"ש,) כן כאן הם ענין מ"ן רשימות דע"ב דגדלות דישסו"ת, שלאחר שביה"כ והזדככות המסך שבהם, נתבטל הזווג שבפה דישסו"ת, שהיה לצורך זו"ן שלו שהם הכלים דב"ש ת"ת תתאין ונהי"מ, וחזרו ישסו"ת אב"א, דהיינו אותו השיעור שקבלו, בעת שהיו נכללים בזווג אב"א דאו"א כנ"ל (דף תקנ"ה אות כ"ג) וכל אלו הזווגים דגדלות שיצאו בישסו"ת עד לכללות ה"ח וה"ג שנתפשט למלכות, כל אלו נבחנים לאחורים דישסו"ת, שנפלו מבחינת ראש דישסו"ת שמחזה ולמעלה, וירדו לבחינת גוף, דהיינו במקום שמחזה ולמטה.

ומקום נפילת אלו אחורים הוא ג"כ כמו באו"א, דהיינו כל אחד למקום הגוף שלו, כנ"ל (דף תקנ"ב אות ט"ו ד"ה גם) ועד"ז גם כאן: הקומה דהסתכלות עיינין נפלה למקום ב"ש ת"ת תתאין, והקומה דגופות דישסו"ת, נפלה למקום המלכים דנו"ה, וכללות ה"ח וה"ג דיסודות דישסו"ת, נפלה למקום מלך היסוד, וקומה דה"ח וה"ג דמלכות דישסו"ת, נפלה למקום מלכות. דהיינו כל בחינת הראש של הקומה, לבחינת הגוף של אותה הקומה.

ועדיין לא נתקנו בתיקון קוים, עד שעלה המסך והרשימות הנכללות בו, אל המאציל, דהיינו למלכות דישסו"ת, שהיא בחינת המאציל של ד' המלכים תנהי"מ. ע"ד שנתבאר לעיל בתיקון קוים דאחורים דאו"א (דף תקנ"ה אות כ"ב ד"ה והנה) עש"ה. וכן הדבר כאן, כי אחר שנשבר גם הכלי דמלכות, והמסך כבר נזדכך מכל בחינות עביות דגוף שבו, הנה אז נבחן שעלה לשורשו למלכות דראש ונכלל בזווג אב"א שנשאר שם. ויצא שם זווג חדש על המסך והרשימות הנכללות בו. ומתוך שבחינה אחרונה נעלמת תמיד ולא נשאר ממנה רק בחינת התלבשות, נמצא כאן שלא נשאר כי אם בחי"ב דהתלבשות ובחי"א דעביות. ולא היה סיפק בידו להעלות מ"ן עד להחזיר הישסו"ת פב"פ, כמ"ש במקומו וע"כ לא יצא עליו רק זווג דאב"א, וכשהוכרה העביות דגוף שבו, ירד למקומו במקום החזה שבגוף, שהוא בפרק עליון דיסוד, והוציא ע"ס דראש מיסוד ולמעלה, בקומת ז"א ואב"א. אמנם לא היה יכול להתפשט לבחינת ע"ס ממעלה למטה, משום שהוא במצב דאב"א. אמנם הראש הזה תיקן, את אחורים דישסו"ת בתיקון קוים ומאחורים דישסו"ת שנפלו במקום ב"ש ת"ת, נעשה כלי חדש לחצי ת"ת התחתון ומאחורים דישסו"ת שנפלו

למקום נו"ה, נעשו ב' קוים, כי נתחלקו לשנים: שאחורים דישראל סבא נעשה לכלי חדש דנצח בימין. ואחורים דתבונה נעשה לכלי חדש דהוד בשמאל. ואחורים דיסוד ומלכות נכללו בקו האמצע, דהיינו בחצי תחתון דכלי החדש דת"ת. ועתה שנתקנו הכלים החדשים מאחורים דישסו"ת, גם מחזה דנקודים ולמטה כנ"ל. אז האורות תנהי"ם המלובשים בהכלים החדשים דאחורים דאו"א עילאין, שהם מחזה דנקודים ולמעלה, ירדו עתה אל הכלים החדשים אשר במקומם, שהם מאחורים דישסו"ת, כל אחד אל הכלי שלו, באופן, שאורות דמלך דב"ש ת"ת התחתון ודמלך יסוד ומלכות, ירדו אל הכלי החדש דחצי ת"ת התחתון, הנעשה בקו האמצעי. ואור דנצח ירד לכלי החדש דנצח. ואור דהוד ירד לכלי החדש דהוד. וכבר ידעת, שהאורות הללו, הם רק רשימות שנשארו מהאורות כי האורות עצמם נסתלקו לשורשם.

והנך מוצא שהכלים החדשים דאחורים דישסו"ת לא נתקנו רק בת"ת ונצח והוד, ולא ביסוד ומלכות והוא מטעם שכל דבר התיקון דכלים החדשים בג' הקוין, הוא ע"י הראש החדש שיצא במקום הזה באב"א, כנ"ל. וכיון שהראש הזה נסתיים במקום פרק א' של היסוד, נמצא שאינו מלביש אלא לפרק העליון דיסוד לבד, ונודע אשר פרק עליון דיסוד כלול בת"ת, הרי שהראש החדש הזה, אינו מלביש כלום מן הת"ת ולמטה, ואינו כולל בתוכו לא את יסוד ולא את מלכות.

ומה שאמרנו למעלה שגוף הכללי דישסו"ת הכולל ד' מלכי תנהי"מ, נבחן החזה שלו מפרק א' דיסוד ולמעלה. הוא מטעם, כי כשמחלקים את הפרצוף שלמטה מטבור לע"ס, בתיקון ג' קוים, מתחלק נצח לג' שלישים: חכמה, חסד, נצח. והוד מתחלק לג' שלישים בינה, גבורה, הוד, ויסוד מתחלק לב' פרקים: ת"ת, ויסוד. אשר לפי זה נמצא שמקום החזה הוא בפרק העליון דיסוד, שהוא בחינת ת"ת של הפרצוף נה"י. וזה שאמרנו שסיום הראש החדש דהיינו הפה שלו הוא שוה עם סיום הת"ת, כי פרק עליון דיסוד טמון בת"ת. ולפיכך לא נתהוו כלים חדשים ליסוד ומלכות דנקודים.

והנך רואה איך דבר התיקון הולך ונעשה לאט לאט. שמתחלה בג' הפרצופים הראשונים דא"ק: גלגלתא ע"ב ס"ג, לא היה אלא כלי אחד וקו אחד. ואח"כ בנקודים התחיל לעשות מציאות עשרה כלים, גם תיקון קוים בג"ר, שהם או"א. ואח"כ אחר שביה"כ דמלכי דחג"ת, ואחר יציאת הראש של ישסו"ת נעשה תיקון קוים באורות דדחג"ת, דהיינו ברשימות שלהם, כנ"ל, שנתלבשו בכלים החדשים שנעשו מאחורים דאו"א, המתוקנים בתיקון קוים ע"י הראש דישסו"ת, והגיע התיקון קוים לרשימות דדחג"ת של הכלים השבורים. ואח"כ אחר שביה"כ דמלכי תנהי"מ, נעשה תיקון קוים גם ברשימות שלהם,

כי נתלבשו בכלים החדשים, שנעשו מאחורים דישסו"ת המתוקנים בתיקון קוים ע"י הראש החדש דדעת שיצא אב"א, והגיע התיקון קוים גם לאורות דתנהי"מ. ועתה חסר עדיין התיקון קוים אל הכלים דז"ת דנקודים שנפלו לבי"ע, כנ"ל, וזה נתתקן בעולם התיקון ע"י מ"ה החדש. כמ"ש במקומו בע"ה.

פרק ב

עתה נבאר הפעולות שנעשו בעולם הנקודים, בדרך יציאת הז' מלכים, ושבירתם, עד עלית מ"ן למ"ה החדש, בביאור סבה ומסובב, דהיינו איך כל פעולה נמשכת מפעולה הקודמת לה, בכל תנאיה, בחיוב גמור.וכבר נתבאר הסדר סבה ומסובב על הפעולות שנתהוו בעולמות מצמצום ראשון, עד יציאת או"א דנקודים במצב הקטנות, דהיינו במצב אב"א. לעיל (בהסתכלות פנימית חלק ו' דף תנ"ב עד דף תס"א) גם התחלנו לדבר שם מזווג דגדלות דאו"א (אות ל"א בפעולה י"ב וי"ג) אכן לפי הידיעות שהרוחנו בחלק זה שלפנינו, ראוי להכפיל הדברים ולהתחיל כאן בזווג דגדלות דאו"א, שמזווג זה יצאו ז' מלכים של הנקודים.

וכבר נתבאר היטב בחלק ו' שהיו ב' זווגים עליונים לצורך הנקודים: א' לצורך הקטנות וא' לצורך הגדלות. (כנ"ל בדברי הרב דף ת"ד אות י"ד ודף ת"ז אות ט"ז). ועי' שם באות ט"ז, ותראה שהרב מחלק שם ואומר "שהאור שהיה מתחלה למטה ועלה למעלה וכו' הוציאו מהם ענפים לחוץ דרך העינים, והם הם הנקודים שנתפשטו מחוץ א"ק מטבור עד סיום הרגלים, וזהו עיקרם" כלומר, הנקודות דס"ג שהיו מתחלה למטה מטבור דא"ק ועלו למעלה, הנה נעשה עליהם זווג בראש הס"ג, וענפי הזווג הזה ירדו ע"ס דנקודים דרך נקבי העינים, שמהם יצאו ג"ר דנקודים, ואו"א נתקנו רק אב"א, כמו שנתבאר ענינם לעיל באו"פ (דף תצ"ט ד"ה וזה שאומר. עש"ה) וממצב הזה עדיין או"א אינם יכולים להוציא תולדות, כי הוא מספיק רק לקיום עצמם לבד, וכדי להוציא תולדות, הם צריכים לתוספות מוחין, ע"י זווג עליון דע"ב ס"ג. כמו שממשיך שם באות ט"ז הנ"ל ואומר "אמנם גם אותו אור החדש שירד בפנימיותו ובקע לפרסא וכו' ומאיר בנקודים אלו וכו' דרך הטבור והיסוד". ע"ש כל ההמשך, ואור חדש זה נולד ע"י עלית מ"ן מהאורות דלמטה מטבור דא"ק עצמו, כמ"ש שם אות ט"ו. שהאורות דלמטה מטבור דא"ק שנקרא נה"י דא"ק, עלו למ"ן לע"ב ס"ג העליונים, וע"י זווג הזה הולידו אור חדש וירד אור חדש הזה ובקע לפרסא וכו'' דהיינו שחזר וביטל הגבול של הפרסא, שהוציא את אח"פ מכל המדרגות ולחוץ, ועתה על ידי הארת הזווג דע"ב ס"ג, חזרו אח"פ של כל המדרגות

למדרגתם כבתחלה.

ואומר שאור החדש הזה, האיר לנקודים דרך ב' מקומות: דרך הטבור ודרך היסוד. ותדע שב' הארות אלו עשו ב' פעולות מיוחדות, כי ההארה שיצאה דרך הטבור, הגיעה רק אל כתר של הנקודים, המלביש למקום הטבור דא"ק שמחמת הארתו נתבטל גם גבול הפרסא המפסקת בין כתר לאו"א, המוציאה אותם מבחינת ראש הכתר, ועתה נבקעה הפרסא, ואו"א שבו לראש אחד עם הכתר, ובזה הרויחו או"א הג"ר ובחינות הפנים שלהם. אמנם ההארה שיצאה דרך היסוד דא"ק, הגיעה אל או"א דנקודים, שהוא מבחינת מה שאור החדש הזה, כבר נתלבש בנה"י דא"ק גופיה, וע"כ יצאה הארתו לאו"א בבחינת מ"ן. בסוד שורק, שהוא ו ' ונקודה, שאו"א נזדווגו על המ"ן האלו פב"פ, והולידו הז"ת דנקודים. כדברי הרב בדף תק"ט אות ל"א.

והנך מוצא ד' פעולות נתחייבו לצאת, עד להביא את או"א אל הזווג של פב"פ, הראוי להאציל לז' המלכים של הנקודים. שהן: א', היא עלית מ"ן דנה"י דא"ק אל ע"ב וס"ג העליונים, הגורם לזווגם יחד. (כנ"ל דף תקמ"ז אות ד'). ב', הזווג דע"ב וס"ג, שהוציא אור חדש דבקע את פרסא, המשיב את האח"פ החיצונים דכלהו מדרגות למדרגתם כבתחלה. ג' ירידת האור החדש הזה למטה מטבור דא"ק, ויציאתו דרך הטבור, אל כתר דנקודים, המשיב את או"א לראש, וקונים ג"ר. ועדיין אין זה מועיל לזווג פב"פ כי אמא אינה משיבה פניה לאבא בלי סבה המחייבת אותה אל הדבר, משום שאמא חושקת בחסדים משורשה ודוחית חכמה. אלא שבאו או"א במצב פב"א. ד' היא יציאת ההארה דרך יסוד דא"ק, בבחינות מ"ן אל או"א, שמ"ן אלו גרמו לאמא להפסיק אחוריה שעל החכמה, ולהזדווג עמו פב"פ, כדי שתוכל לקבל הארת חכמה בשביל המ"ן שקבלה מיסוד א"ק, שהיא בחינת טפה הזרעית דז' מלכים דנקודים.

והנה אז נזדווגו או"א על המ"ן שקבלו מיסוד דא"ק, והוציאו בחינות ה"ח וה"ג בקומת כתר, שפירושו, בחינות זו"ן שיש להם הארת חכמה דכתר. ושיעור מוחין אלו כבר נתבאר היטב באו"פ לעיל (דף תקי"ח ד"ה ובזה תבין. ע"ש כל ההמשך) וקומה זו נבחנת לראש דאו"א, לבחינות הסתכלות עיינין דאו"א זב"ז, ואע"פ שכל או"א בחינת ראש הם, ואפילו בחינת היסודות שבהם, אלא לפי שהיא קומת כתר דאו"א, לכן מכונה ראש דאו"א, אבל קומת חכמה ובינה נקראת גוף דאו"א, וקומת ז"א נקראת יסודות דאו"א. אבל כולם בחינת ראש, כלומר, בחינת הלבשה שממטה למעלה הנקראת ראש. אבל ההתלבשות שנתפשטה ממעלה למטה שירדה מהקומה הנ"ל שהיא בחינת גוף אמיתי, נקראת בשם ז' המלכים, ולא על שם או"א. וההתפשטות ממעלה למטה מהקומה הא'

הנ"ל, שנקרא ראש דאו"א, נתפשטה במלך הדעת דנקודים, שהוא הגוף אל קומה זו. בטרם שנגמר להתפשט בו האור נשבר הכלי, ונפל לבי"ע, בחינות ג"ר שבו לבריאה, וו"ק שבו ליצירה, ומלכות שבו לעשיה. אלא שעדיין לא נפל לתחתית בי"ע לגמרי, רק לתחתית ג"ר דבי"ע, דהיינו לדעת דבי"ע. ואז נפסק הזווג גם מראש דאו"א, כי כל הזווג הזה לא היה אלא בשביל המ"ן שהם זו"ן, ולא בשביל עצמם, ולכן כיון שמת הכלי הא' דזו"ן פסק הזווג השייך לכלי ההוא. והרשימות דאותה קומת כתר דאו"א, נפלו מבחינות או"א, לבחינת גוף, דהיינו לבחינת ז"ת דנקודים, והן מכונות אחורים דאו"א, שנפלו במקום מלך הדעת. ורשימו דמלך הדעת עצמו נפלה למלכות דאצילות, ומאירה אל הכלי שלה מרחוק בסוד תגין על האותיות, כי אינה יכולה להתלבש בתוך הכלי כדרכה, משום שאינה יכולה לרדת אחריו לבריאה ולהפרד משורשה, כי היתה אובדת מעלתה. ואחר שנתבטל הזווג דהסתכלות עיינין דאו"א, עלתה ה"ת לחוטם, וירדה מדרגת הזווג לבחינת גוף דאבא, דהיינו קומה היוצאת על מסך דבחי"ג, שהיא קומת חכמה, והגוף שלו שממעלה למטה, נתפשט במלך החסד, וכשהאור פגע בהסיגים שבכלי, נסתלק האור ממנו והכלי נשבר ונפל לבינה דבי"ע. והקומה דאבא ירדה לבחינת גוף במקום חסד, דהיינו לבחינת הגוף שלו. והרשימו דחסד ירדה למקום יסוד דאצילות כי מלכות היתה תפושה מרשימו דדעת. ועד"ז, אחר ביטול הזווג דקומת אבא עלתה ה"ת לאזן, וירד הזווג למדרגת בינה בראש, ובגוף נתפשט למלך גבורה. וגם הוא נשבר, ונפל לבי"ע במקום חכמה דבי"ע. וקומת בינה של ראש דאו"א, ירדה למקום הגוף שלה, דהיינו במקום מלך הגבורה. ורשימו דמלך הגבורה, ירדה למקום נו"ה דאצילות. כי מקום היסוד היה תפוש מרשימו דמלך החסד. ועד"ז אחר ביטול הזווג דקומת אמא, עלתה ה"ת בחזרה לעינים, ויצאה קומת ז"א באו"א, הנקראת בחינות יסודות דאו"א, וממעלה למטה נתפשטה במלך ת"ת בשליש עליון שלו, וכשנשבר ירד הכלי לבחינת למטה מחזה, דהיינו לבחינת ב"ש תתאין דת"ת. והקומה של ראש ירדה למקום הגוף שלו, דהיינו בשליש עליון דמלך הת"ת. ונתבטל כל הזווג דאו"א, ונגמרו נפילות כל האחורים שלהם. דהיינו כל ד' הקומות שיצאו באו"א כנ"ל, ונתבטלו בסבת שביה"כ דד' הגופות שלהם. שכל קומה נפלה למקום שהיה בו הגוף שלה. ובחינת רשימו דמלך הת"ת הזה, נשארה במקומה כי לא היה לה מקום לירד, שנצח והוד היה תפוש מרשימו דמלך הגבורה כנ"ל. וכיון שנזדכך המסך כולו ועלה לשורשו לפה דאו"א ונכלל שם בהזווג אב"א שנשאר באו"א, (כנ"ל אות כ"ב ע"ש,) שהוא המצב הא' דראש החדש הב', שנקרא ישסו"ת דנקודים. הנה אז ירדה הארה זו דאב"א דאו"א, ותיקנה את האחורים שירדו במקום

דחג"ת, בתיקון קוים, עד שנעשו כלים חדשים מתוקנים, דעת ות"ת בקו אמצעי, וחסד לימין, וגבורה לשמאל. ואז עלו הרשימות דד' המלכים דחג"ת, ונתלבשו בכלים ההם, שנעשו מאחורים דאו"א. שמכח זה נפלו הכלים שלהם שבבי"ע, לדיוטא התחתונה אשר שם, דהיינו למקום נהי"מ דבי"ע. (כנ"ל אות כ"ה).

והנה אתה מוצא כאן י"ב פעולות, בכל מלך ומלך מד' המלכים הנ"ל, דחג"ת: א', היא הזווג שעל המסך, המודד שיעור הקומה, דהיינו לפי המקום של ה"ת, אם בפה, אם בחוטם, אם באזן, אם בעינים. ב', היא הזווג דאו"א פב"פ, שאמא מקבלת הארת חכמה בשביל זו"ן, דהיינו ה"ח וה"ג. ג', היא הקומה שממטה למעלה היוצאת מזווג דאו"א, שהיא בחינת או"א. ד' היא הקומה המתפשטת ממעלה למטה שהיא בחינת גוף הנקרא מלך. ה' הוא הסתלקות האור לשורשו, מסבת עירוב הסיגים הנמצא בכלי. ו', הוא נפילת הכלי לתחתית ג"ר דבי"ע. ז' היא השארת הרשימו מן האור שנסתלק, ח', היא ירידת הרשימו לתחתית האצילות להתקרב אל הכלי ולהאירו בבחינות תגין על האותיות. ט', היא נפילת אחורים דאו"א, דהיינו ביטול הזווג דראש השייך אל הכלי שנשבר, שרשימות שלו נקראות אחורים דאו"א, שהמה נופלים להמקום שהיה בו הכלי. יוד, היא תיקון קוים הנעשה באחורים דאמא, מכח הארת אב"א דאו"א, שבזה מתתקן לכלי חדש, במקום הכלי דגוף שלו שנשבר. י"א, היא עלית הרשימו מתחתית האצילות והתלבשותה בכלי החדש שנתקן במקום הכלי שלה, מן אחורים דאו"א. י"ב, היא ירידה השניה של הכלי לתחתית בי"ע לגמרי מחמת התרחקות של הרשימו ממנו. והנה י"ב פעולות הללו נוהגות בכל מלך ומלך מד' המלכים: דעת חסד גבורה ושליש עליון דת"ת. **והנה** נתבארו הזווגים דאו"א, וד' הקומות ראש וגוף, שיצאו בהם. ובהם נעשה חמשים ושתים פעולות: ד' פעולות נעשו עד להביא או"א במצב פב"פ הראוי להוציא ז' המלכים. (כנ"ל באות ב'). וי"ב פעולות נעשו בכל מלך ומלך מד' המלכים, הרי ד' פעמים י"ב הן מ"ח, ועם הד' דאו"א, הן חמשים ושתים.

ועתה נבאר ראש הב' דנקודים הנקרא ישסו"ת, בד' הזווגים שלו, שהוציאו ד' קומות ראש וגוף. הנה גם בישסו"ת קדמו ד' פעולות, עד שבאו לזווג פב"פ, הראוי להוציא את המלכים התחתונים דאצילות. א', היא עלית המסך למאציל, להכלל באו"א, שהיא בחינת הזדככותו מכל בחינת עביות דגוף שהיה בו, עד שנשתוה למסך של או"א, ובו כלול ג"כ הרשימות דד' מלכים דחג"ת. (נ"ב כי"ק של המחבר הרשימות דחג"ת ממצב דאחורים באו"א הם מאור הזך: או"י, אבל הרשימות הכלולות בהמסך שעלה לפה דאו"א הם מאור העב של הרשימות הראויות להתחדש ע"י זווג בהכאה בחי' או"ח) ואין זה

גורע כלום מן הרשימות דדחג"ת שירדו לנהי"מ דאצילות, כנודע שאין העדר ברוחני. ב', היא התכללותו של המסך והרשימות שבו בזווג אב"א דאו"א, שעי"ז נתחדש העביות שבהם. ג', היא התכללותו דמסך והרשימות בפב"א של או"א, שהוא המדה דשיעור קומה, היוצא על העביות שנתחדש בהרשימות. ד', שנעשו למ"ן (נ"ב כי"ק של המחבר התעוררות העביות דנה"י דא"ק הכלולים במסך ההוא)

לבחינת זווג דפב"פ. כמ"ש לעיל (דף תקנ"ה בהסתכלות פנימית אות כ"ג. ע"ש) **ומתוך** שבחינה אחרונה נאבדה, לא נשאר כי אם בחי"ג דהתלבשות, ובחי"ב דעביות, שהזווג הנעשה על הרשימות האלו, הוציא הזווג דהסתכלות עיינין דישסו"ת זה בזה. שקומתו קרובה לקומת חכמה, והיינו ה"ח וה"ג שיש להם הארת חכמה דקומת חכמה. כנ"ל (דף תקי"ח ד"ה ובזה תבין). וקומה זו נבחנת לראש דישסו"ת דהיינו לבחינת כתר שלהם, שכתר מכונה בשם ראש. ומתחלה יצא קומה זו במקום או"א, ואחר שהוכרה העביות דגוף שבה, ירדה למקומה, בגוף, דהיינו בחזה דנקודים. ומחזה דנקודים ולמעלה יצא ראש דישסו"ת, באותו הכמות ושיעור קומה שיצא בהתכללות דאו"א, כנ"ל. ומחזה ולמטה, דהיינו בב"ש ת"ת תתאין, נתפשט הגוף שלהם. וכשהאור פגע בהסיגים שבכלי, נסתלק תכף לשורשו, והכלי נשבר ונפל לכתר דבריאה, דהיינו אל הבחינה שכנגדו, כי בשעת מלוכתו נתפשט בו בחינת הכתר דישסו"ת, כנ"ל. ולא נפל לז"ת דבי"ע, משום ששבירתו לא היתה קשה. כנ"ל (דף תקל"ט ד"ה ואין. ודף תקנ"ח אות ל') והרשימו של הכלי, עלה לכלי החדש דת"ת מחזה ולמעלה, שנעשה מאחורים דאו"א. ואחורים דבחינת הסתכלות עיינין דישסו"ת שנתבטלו, נפלו למקום הגוף שלהם, שהוא למקום שהיה בו ב"ש הכלי דת"ת.

ואחר שנתבטל הזווג דהסתכלות עיינין, נעשה הזווג בעביות דבחי"ב שנשאר עוד בהמסך, וירד הזווג לבחינת הגוף דישסו"ת, כלומר לקומת בינה, שנקראת גוף, כלפי קומת הסתכלות עיינין שהיה בו מקודם, אבל לפי עצמו הוא ראש גמור, דהיינו בחינת הלבשה שממטה למעלה, והגוף שלו שהוא התלבשות ממעלה למטה, נתפשט לכלי דנצח והוד. וכשנסתלק האור ונשבר הכלי, הוא נפל לת"ת דבי"ע, דהיינו בתחתית המדרגה, כי לא היה יכול ליפול יותר משום שמקום דנו"ה דבי"ע היה תפוש ע"י כלי דגבורה, כנ"ל. ורשימו שנשארה מאור שנסתלק, עלה לכלי חדש של גבורה הנעשה מאחורים דאו"א. ואחורים דקומה דראש שנתבטלה, נפלו למקום הגוף שלו, דהיינו למקום מלך דנו"ה.

וכשנתבטל הזווג דקומת בינה ירד הזווג לבחינת יסודות דישסו"ת, דהיינו על קומת

בחי"א שנשארה שם וגוף שלו נתפשט למלך הו' שהוא כלי דיסוד. וכשנשבר, ירד למקום גבורה דבי"ע, כי ת"ת היה תפוש מכלי דנצח הוד, ורשימו שלו, עלה לקו האמצעי, למעלה מת"ת החדש, שהוא כלי דדעת הנעשה מאחורים דאמא. ואחורים ירדו למקום כלי דיסוד שהוא הגוף שלו. ואח"כ עלה הזווג לבחינות המלכיות דישסו"ת, וגוף שלהן נתפשט למלך הז', שהוא כלי דמלכות. וכשנשבר ירד למקום חסד דבי"ע, ורשימו שלו עלה לכלי דדעת למעלה מרשימו דיסוד העומדת שם, ואחורים ירדו למקום גוף שלו, שהוא מקום כלי דמלכות.

והנה אתה מוצא כאן ד' פעולות בישסו"ת, עד ביאתם למצב פב"פ כמו באו"א, אלא בשינוי. כי אותן ב' הפעולות שהן: עלית מ"ן דנה"י דא"ק לע"ב ס"ג העליונים, והזווג דע"ב ס"ג שהוציאו האור החדש דבקע לפרסא. אלו אינן נוהגות בישסו"ת, ותחתיהן אמנם יש כאן ב' פעולות אחרות, שהן: דבר עלית המסך, ודבר ההתכללות בזווג אב"א. באופן שגם כאן נמצאות ד' פעולות כמו באו"א, שהן: עלית המסך לאו"א, והתכללות בזווג אב"א, ובפב"א, ובפב"פ. (כנ"ל באות ה'), וכן חסרות כאן ב' פעולות הנוהגות במלכים העליונים דאו"א, שהן: ירידה הראשונה דכלים הנשברים לג"ר דבי"ע, וירידת הרשימות לנהי"מ דאצילות, שאינן נוהגות בהמלכים התחתונים דישסו"ת. כי ירידת הרשימות לנהי"מ אין נוהג כאן, משום שהכלים החדשים דאחורים דאו"א, כבר היו מוכנים בטרם שביה"כ שלהם, וע"כ תכף כשנשבר הכלי, היה להרשימו מקום להתלבש בכלי. וענין ירידה הא' לג"ר דבי"ע, אינו נוהג כאן, מחמת התרחקותן של הרשימות מן הכלים תיכף בשעת שבירתם, כנ"ל, (דף תקנ"ח אות כ"ט)

ונמצא שיש כאן במלכים התחתונים דישסו"ת, רק עשר פעולות בכל מלך ומלך, שהן ע"ד שנתבאר לעיל באות ד' אצל או"א, רק שחסרים ב' פעולות הנ"ל. באופן שיש כאן בהזווגים דישסו"ת וד' הגופות שלהם, מ"ד פעולות: ד', עד הזווג דפב"פ. ומ' בד' המלכים: דהיינו עשר פעולות בכל מלך כנ"ל. אמנם להלן נביא עוד דבר ירידות הרשימות דתנהי"מ מהכלים החדשים דאחורים דאו"א, אל הכלים החדשים שנעשו מאחורים דישסו"ת, וא"כ יש עוד ארבעה פעולות נוספות על המ"ד הנ"ל, שביחד הן מ"ח פעולות.

ועתה נבאר הזווג הג' שיצא בנקודים בקומת ז"א שנקרא דעת. אשר השלים את הו"ק בתיקון קוים, כמ"ש הרב לעיל (דף תקמ"ג אות ע'). שהמשיך כלי בשביל נצח בקו ימין וכלי בשביל הוד בקו שמאל, גם האריך את כלי הת"ת מחזה ולמטה בב"ש תתאין עש"ה. (ועי' גם בדף תקמ"א אות ס"ד,) וז"ל "וסבת הגדלת כלי הכתר היה לסבת אור

הדעת שנתלבש בו והגדילו". והכונה הוא להזווג דב' עטרין שבדעת שמביא אח"ז באות ע' והבן.

והענין הוא, כי אחר שירד הזווג דישסו"ת עד המלכיות שלהם, שפירושו שנזדכך המסך לבחינת שורש, הנה בא עוד להזדככות מכל עביות דגוף, דהיינו בהשוואת הצורה למסך דישסו"ת, ונבחן אז שהמסך עלה ונכלל במסך דראש דישסו"ת, ונתחדשה העביות על הרשימות הכלולות בהמסך, מבחי"ב דהתלבשות, ובחי"א דעביות, ולא היה סיפק בידו להחזיר לישסו"ת פב"פ, וע"כ נכלל רק בזווג דאב"א דישסו"ת ושהוכרה בחינת העביות דגוף הכלולה בהמסך והרשימות. יצא משם וירד למקום החזה דגוף דישסו"ת, שהוא במקום פרק העליון של היסוד. (כנ"ל דף תקנ"ט אות ל"ב). והוציא ע"ס דראש מיסוד ומעלה. ולגוף לא היה לו התפשטות, להיותו במצב דאב"א. כמ"ש שם באות ל"ב.

וז"ש הרב לעיל (דף תקמ"ג אות ע'.) "כי ע"י עליתה שם היא קושרת מלמטה למעלה כל הו"ק" וכו'. כי קומת הדעת זו שנתחדשה ע"י עלית הרשימות, יצאה בבחינת ראש בלי גוף. שפירושו בע"ס שמלמטה למעלה לבד, ובהארתו נתקנו אחורים דישסו"ת שנפלו לשם בבחינת תיקון קוים. בהיותו מלביש וממלא אותם באורותיו. ואז נגדל הכלי דת"ת שלמטה מחזה, עד סיומו דת"ת מן האחורים דהסתכלות עיינין דישסו"ת שנפלו לשם. וכן נגדל כלי דנצח, מכח אחורים דישראל סבא שנפל לשם. וכן נגדל כלי דהוד, מכח אחורים דתבונה שנפל לשם. אלא בשעה שנפלו לא היו בהם תיקון קוין לימין שמאל אמצע, רק שנפלו זה תחת זה, ועתה ע"י הראש דקומת דעת, שהאיר אותם ע"י הלבשתו אותם כנ"ל, הנה נתקנו בתיקון קוים והגדילו להכלים כנ"ל.

ואחר שיצאו הכלים החדשים: ת"ת, נצח, הוד, בג' הקוים, הנה אז ירדו הרשימות דתנה"י מן הכלים העליונים, שנעשו מאחורים דאו"א, ובאו ונתלבשו בהכלים החדשים שבמקומם, שרשימו דב"ש ת"ת תתאין ירדה ונתלבשה בכלי החדש דת"ת, שנעשה מאחורים דישסו"ת. וכן רשימו דנצח, בכלי דנצח שבקו ימין, ורשימו דהוד בכלי דהוד שבקו שמאל. אמנם אל הכלים של יסוד ומלכות לא הגיע הראש דדעת, וע"כ לא נתקנו ע"י (כנ"ל דף תק"ס אות ל"ג ע"ש).

וראוי להשכיל בכל המתבאר, איך שכל הכחות הנמצאים בעליון מוכרחים להמצא בתחתון. ואע"פ שכל פרצוף הנקודים בכללו אינו אלא פרצוף מ"ה וב"ן דא"ק כנ"ל בהסתכלות פנימית בחלק ו', עכ"ז, בא בעצמו בג' פרצופים שלימים המלבישים זה את זה דוגמת ג' הפרצופים הקודמים: גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, שכל אחד נחשב לבן ותולדה להעליון שלו, ומלבישו מפה ולמטה, וממלא לכלים הריקים דעליון אחר הסתלקות

אורותיהם מהם. כי התחתון הוא בחינת התפשטות ב', להעליון שלו, אחר שנסתלקו האורות דגוף דעליון. ונבחן תמיד התחתון לבחינת המילוי להעליון. ועד"ז ממש נאצלו ג' פרצופים שבכאן אלא בתוספות שינוים; א', כי כאן אינם נבחנים לגלגלתא ע"ב ס"ג, אלא רק לע"ב, ס"ג, ומ"ה, שהם רק ג' קומות חכמה, בינה דעת. אמנם קומת כתר אין בהם, כי הבחי"ד דעביות לא היתה אלא בפרצוף הא' דא"ק, כנודע, ב', שאין התחתון כאן מלביש לגוף דעליון ממש, כמו הפרצופים הקודמים, אלא רק מחינת התפשטות ג"ר וראש של העליון, שנעשו כאן בחינת גוף להעליון, דהיינו האחורים דראש שנפלו ונעשו לבחינת גוף: כי הראש דישסו"ת מלביש לאחורים דאו"א שנפלו במקום חג"ת, וכן הראש דדעת מלביש לאחורים דישסו"ת שנפלו במקום ת"ת ונצח והוד, כנ"ל. וטעם השינוי הזה הוא פשוט, מפני שהגופות דעליונים נשברו ונפלו לבי"ע, והאחורים שנפלו מהראש, לקחו מקומם. ועוד שינוים הבאים מחמת צמצומים חדשים, אבל בכללם הם הולכים ע"פ אותם הדרכים שבהפרצופים הקודמים, וכן גם בפרצופין התחתונים שיבואו לאח"כ. כי זה הכלל כל הכחות הנמצאים בעליון מוכרחים להמצא בכל התחתונים ממנו.

ובזה תבין ביותר ענין התיקון קוים והכלים החדשים שנעשו בהאחורים דעליון שנפלו לבחינת גוף, כי נעשו לבחינת גוף דעליון ממש, במקום גוף הקודם שנשבר ונפל לבי"ע, ואשר תיקון זה דקוים מגיע לו מהתפ"ב שלאותו העליון, דהיינו, הראש דהתחתון שלו, שתפקידו להחזיר האורות שנסתלקו מהגוף דעליון. וע"כ הראש דישסו"ת, החזיר האורות באיזה שיעור להאחורים דאו"א, שהוא מלבישם. וכן הראש דדעת, החזיר האורות באיזה שיעור לאחוריים דישסו"ת שהוא מלבישם. שמכח זה הגיע להם התיקון קוים. והבן היטב.

ועתה נסדר הפעולות הנ"ל, על פי סדר של סבה ומסובב. ונתחיל מפעולה י"ב וי"ג המובאות בסדר סבה ומסובב בחלק ו' (דף ת"ס אות ל"א) דהיינו מזווג דגדלות דאו"א דנקודים. ובזה תתחבר השלשלת דסבה ומסובב להיות אחד.

והנה לעיל (דף תקס"א אות ב') תמצא ד' פעולות להכנת הזווג דפב"פ דאו"א. אשר הגורם הא' הוא, עלית מ"ן דנה"י דא"ק לע"ב ס"ג העליונים. וזה נמשך, מכח הזדככות המסך דס"ג מכל עביות דגוף שבו, שאז עלה ונכלל במסך דראש הס"ג, ומתוך שהמסך הזה היה כלול מב' מיני רשימות: מרשימות דספירות דס"ג עצמו, ומרשימות דנה"י דא"ק. לכן יצא על המסך הזה ב' מיני זווגים: א' על הרשימות דס"ג הכלולות מה"ת שנעשה הזווג בנקבי העינים, שדרך שם יצאה קטנות דנקודים, עד המצב אב"א דאו"א. ועל הרשימות דנה"י דא"ק הכלולות במסך, יצא שורש גדלות דנקודים, דהיינו שרשימות אלו נעשו

למ"ן לע"ב ס"ג שנזדווגו והולידו אור חדש הבוקע לפרסא, שפירושו, שמבטל הגבול החדש דצמצום ב' המוציא את הבינה וזו"ן לחוץ מהמדרגה, והוא חוזר ומשיב אותם למדרגתם כבתחלה. כמ"ש היטב (בהסת"פ אות ג' ד"ה ונתבאר. ובאות ד') והנה נתבארו בזה הסבות לב' הפעולות הראשונות. שהעלאת מ"ן דנה"י דא"ק לע"ב ס"ג, נמשכת מהזדככות המסך דס"ג וזווג דע"ב ס"ג ולידת אור החדש, נמשך ממ"ן דנה"י דא"ק.

והפעולה ג', שהיא יציאת אור החדש דרך פי הטבור, והפעולה ד' שהיא יציאת אור החדש דרך יסוד. הן נמשכות מקומה דאור החדש שיצאה ע"י מ"ן דנה"י דא"ק, בהתכללות הזווג דע"ב ס"ג, כי בחינת ההתפשטות ממעלה למטה מהזווג הזה, ירדה ובקעה לפרסא שממעלה לנה"י דא"ק, ונתלבשה בהם, ונמצאים הג"ר דנקודים המלבישים לנה"י אלו, שהם מקבלים ממנו אור החדש הזה, המחזיר אח"פ למדרגתם, שיצא דרך פי הטבור, ששם מלביש כתר דנקודים, והוריד הה"ת מנקבי עינים דכתר למקום המלכות הכוללת דראש הנקודים, והשיב או"א לראש, וקנו ג"ר שלהם. שמצב זה נקרא פב"א, מפני שאמא אינה מחזרת פניה לאבא בלי סבה המחייבת אותה לזה. ובזה מתבאר ג"כ הפעולה הד', כי או"א דנקודים מלבישים על יסוד דא"ק, וע"כ הם מקבלים ממנו הארתו שהוא השורק, שפירושו ו ' ונקודה, שהן בחינת הטפה הזרעית של זו"ן. וע"כ נעשו למ"ן לאמא, הגורם לה להחזיר פניה לאבא, כדי לקבל ממנו הארת חכמה ולהשפיע לזו"ן שקבלה מיסוד. ובזה חוזרים או"א פב"פ.

הרי שפב"פ דאו"א נמשך מהמ"ן, והמ"ן, מיסוד דא"ק מאור החדש שבו, והאור החדש נמשך מזווג דע"ב ס"ג, וזווג דע"ב ס"ג נמשך ממ"ן דנה"י דא"ק, הנמשכים ועלו להם, עם התכללותם במסך דס"ג. והנה נתבאר ד' הפעולות איך יצאו זו מזו בהתחיבות סבה ומסובב. ועתה נבאר י"ב הפעולות הנוהגות בכל מלך ומלך מד' המלכים העליונים, שיצאו מאו"א דנקודים.

והנה י"ב פעולות הללו, מתחלקות לט' וג'. כי ט' פעולות ראשונות המובאות לעיל (דף תקס"ג אות ד') יוצאות ביחד עם יציאת כל מלך ומלך עד התעלמו. אבל ג' הפעולות האחרונות שבכל מלך, באות אחר גמר הסתלקות כל ד' המלכים. והנה הגורם הא' של י"ב הפעולות, הוא הזווג שעל עביות המסך, דהיינו לפי המקום של ה"ת, שהוא המודד לשיעור הקומה. הוא נמשך, מפעולה ג' הנ"ל שבכתר דנקודים המוריד ה"ת מעינים שלו אל מקום מלכות דראש, שבשעה שמורידה לפה דהיינו מלכות, יש לו עביות דבחי"ד דהתלבשות, ומוציא קומת כתר, וכשמורידה לחוטם, מוציא קומת חכמה, ולאזן, מוציא קומת בינה, ולעינים מוציא קומת ז"א.

הגורם הב׳, שהוא קבלת הארת חכמה בשביל זו"ן, נמשך ממ"ן שקבלה אמא מיסוד דא"ק, שהיא פעולה ד׳ הנ"ל באות ז׳. כי כיון שאמא לא חזרה פב"פ עם אבא לצרכה עצמה. אלא רק כדי להאיר את המ"ן, שהם זו"ן, ע"כ אינה מקבלת מתחלתה מחכמה דאבא, אלא לפי הארת חכמה הראויה לזו"ן מצד יחסו באור ישר, הראוי לו מאותו הקומה. כנ"ל (דף תקס"ה אות ט׳)

הפעולה הג׳ והפעולה הד׳ שהן: הקומה שממטה למעלה היוצאה בזווג דאו"א, שנקרא או"א וראש. והקומה שממעלה למטה הנקרא מלך או גוף. הן נמשכות ע"י ב׳ הגורמים הנ"ל באות י"א. שגורם א׳ מודד הקומה, וגורם ב׳ נותן שיעור הארת חכמה. ומכח השתתפות ב׳ הגורמים בהארת הזווג, ע"כ נבחנת כל הקומה הזו הן בראש והן בגוף, שאין בה אלא ה"ח וה"ג לבד, אלא בהארת חכמה. כמבאר באות י"א.

הפעולה הה׳ והפעולה הו׳, שהן: הסתלקות האור מהכלים, ושבירתם ונפילתם לג"ר דבי"ע. הן נמשכות מגדלות האור שקבלו, ומעירוב הסיגים שבהכלים. כי אם הכלים היו מקבלים האור בשלימות, אז היו משיבים את בי"ע לאצילות, מחמת אור החדש שבקע לפרסא, שנתלבש בכלים הללו, ע"י הארת חכמה שקבלו כנ"ל. ועתה שלא נתקיים בהם האור הזה, הנה כמדת גדלותם כן נפילתם, כי הכלים עצמם נפרדו משרשם, ויצאו מחוץ לאצילות, שזהו נפילתם לבי"ע, הרי שנפילתם לבי"ע נמשך מגדלות האור שקבלו מאו"א.

פעולה ז׳ שהיא הרשימו, נמשכת גם כן מעצם האור שקבלו מאו"א, כי כן טבע האורות שמניחים רשימו בהמקום, אחר שנסתלקו משם.

פעולה ח׳ שהיא ירידת הרשימות לתחתית האצילות, נמשכת משביה"כ וירידתם לבי"ע, כי לא היו יכולים להתלבש בהכלים כדרכם, ע"כ היו מתקרבים אל הכלים שלהם כמה שאפשר.

פעולה ט׳ נמשכת ג"כ משביה"כ, כי כשנשבר הכלי, נמצא המסך מתבטל מבחינת העביות שבאותו כלי, וע"כ נתבטל הזווג העליון שעל המסך. ועוד כי כל הזווג הזה עומד רק בשביל המ"ן, שהם זו"ן, שאמא מקושרת אליהם להמשיך להם הארת חכמה, כנ"ל, ולא לצורך עצמה, וע"כ כשנשבר המקבל, נפסק הזווג פב"פ דאו"א, כמו שהיה בטרם שקבלו המ"ן. ונפלו האחורים כל אחד בכלי שלו. כנ"ל דף תקנ"ב את ט"ו.

והנה ט׳ פעולות הנ"ל, נוהגות בתכונתן בכל מלך ומלך מד׳ המלכים: דחג"ת, ואין צורך לפרטם בכל אחד ואחד, אלא שיש איזה שינוים ביניהן, שצריכים להזכירם. ואלו הם: שינוי א׳ יש במקום נפילתם לבי"ע, שמלך הא׳ נפל לתחתית הג"ר, שהוא במקום דעת

שבבי"ע. ומלך הב' נפל ממעל הימנו בבינה דבי"ע. ומלך הג' ממעל לו למקום חכמה דבי"ע. ומלך הד' ממעל לכולם במקום כתר דבי"ע. שינוי הב' בירידת הרשימות, שכל הזך מחברו, יותר עליון מחברו כמו הכלים שבבי"ע. ורשימו דמלך הא' נפלה למלכות דאצילות. ועליה רשימו דמלך הב' ביסוד דאצילות. וממעל לה רשימו דמלך הג' בנו"ה דאצילות. וממעל לכולן רשימו דמלך הד' במקום הכלי שלו עצמו בת"ת דאצילות.

גם יציאת ד' המלכים המה גורמים זה לזה: כי שביה"כ דמלך הדעת, גרמה לביטול המסך דבחי"ד וכיון שנתבטלה הבחי"ד, נמצא מזדווג האור העליון בהעביות הנשארת בהמסך שהיא בחי"ג, המתלבשת במלך החסד. ושביה"כ דמלך החסד גרמה לביטול המסך דבחי"ג, ולהזדווגות אור העליון בהעביות הנשארת בהמסך, שהיא בחי"ב, המתלבשת במלך הגבורה. ושביה"כ דמלך הגבורה גרמה לביטול מסך דבחי"ב, ולהזדווגות אור העליון בעביות דבחי"א הנשארת בהמסך, המתלבש במלך הת"ת בש"ע שלו, הרי שד' המלכים הם מסובבים זה מזה בהתחיבות גמורה, וכן כל אחד בט' הפעולות הנ"ל. כמבואר.

ועתה נבאר ג' הפעולות האחרונות הנוהגות בהמלכים העליונים שהן באות אחר שבירת כל המלכים האלו. כי אחר הזדככות המסך מכל העביות דגוף שבו, ועולה ונכלל בזווג דראש, שהוא מוציא שם קומה חדשה דישסו"ת, הוא מביא הארה גם אל אחורים דאמא, שמתקנים את עצמם בתיקון קוים, ונעשו מהם ד' כלים חדשים דחג"ת בסדר קוים, כנ"ל (תקנ"ה אות כ"ב) וזוהי פעולה היוד, שהוכן כלים חדשים מאחורים דאו"א, בשביל הרשימות של כל מלך ומלך. ומזה נמשכת פעולה י"א, שרשימו דכל מלך עולה ומתלבשת בכלי שלו: רשימו דדעת, בקו אמצעי ממעל לת"ת, ורשימו דחסד, בכלי החדש דחסד, ורשימו של גבורה בכלי חדש דגבורה, ורשימו דת"ת בכלי החדש דת"ת, עד שליש עליון שבו. ומזה נמשכת פעולה י"ב, שהיא ירידת הכלים לתחתית בי"ע לגמרי, כי אחר שנתרחקה מהם הרשימות, שעלו ונתלבשו בהכלים החדשים, הנה אז נפסק הארתן מהכלים, ואינם יכולים להחזיק את עצמם בג"ר דבי"ע, ונופלים לז"ת דבי"ע.

הרי שג' הפעולות הללו נמשכות זו מזו, והגורם העיקרי הוא יציאת הראש החדש דישסו"ת, הנמשך מהזדככות המסך, והזדככות המסך נמשכת משביה"כ. וכו' כנ"ל.

ועתה נבאר המלכים אחרונים שהם תנהי"מ: וכבר ידעת שד' פעולות הן בישסו"ת עד שבאו לזווג פב"פ. וי"א פעולות בסדר יציאת ד' המלכים עצמם, עד סופם. כי מהזדככות המסך מכל עביותו אחר שביה"כ דמלכים הראשונים, נמשכת עלית המסך

והרשימות שבו, להתכלל בזווג או"א אב"א. וזו פעולה א'. וכיון שחזר עליו העביות דבחי"ג דהתלבשות, ובחי"ב דעביות. מתוך התכללותו בזווג דאב"א, הנה חזר והוריד ה"ת לבחינת העביות הזו. דהיינו לבחי"ג ובחי"ב בשיתוף, שזו פעולה ב', שהוא המצב דאו"א פב"א, בקומה דבחי"ג, ומתוך שהרשימות ההן הן בחינות זו"ן, הנה נעשו למ"ן לאמא, שהחזירה פניה לאבא, בשבילם, ובאים במצב פב"פ. הרי שהזדככות המסך גורמת להתכללות הרשימות דבחי"ג ובחי"ב בג' המצבים זה אחר זה. באב"א ופב"א ופב"פ, עם התכללותם באו"א כנ"ל. ואב"א מסבב לפב"א, כי הזווג דאב"א מחדש את הרשימות בעביותן, וכשנגמר התחדשות העביות כבר נחשבו לפב"א, כי קונים מדת הקומה, שאבא קונה בזה ג"ר שלו, ומשיב פנים להאיר לאמא, ואז מתעוררת אמא בשביל המ"ן שבה, להשיב פניה גם היא לאבא. הרי שהמצב דפב"א מסבב אל המצב דפב"פ.

וי"א פעולות שבמלכים, הן על אותו הסדר שיצאו זו מזו כמו י"ב הפעולות שבמלכים הראשונים. אלא שיש ביניהן איזה שינוים, ואלו הם. הגורם הא' שלהם, שהוא שיעור הקומה, נמשך מפעולה ג' הנ"ל, שהיא הזווג דפב"א, דהיינו לפי העביות שבהמסך. הגורם הב' שהוא קבלת הארת חכמה לזו"ן, נמשך מזווג פב"פ, (כנ"ל באות י"א. ע"ש.) הפעולה הג' שהיא הקומה שממטה למעלה, ופעולה הד' שהיא הקומה שממעלה למטה, הנקרא מלך. נמשכות מב' הגורמים הנ"ל, שא' מודד הקומה, וב' משפיע שיעור הארת חכמה. ומכאן, דהיינו מהתלבשות האור בהכלים, נמשכות ג' פעולות, שהן ה', וו' וז'. שפעולה ה' שהיא הסתלקות האור, נמשכת שהאור לא יכול להתלבש בהכלי, בעת שפגע בהסיגים המעורבים בו, וע"כ בפגעו בהסיגים נסתלק תכף לשורשו, וכן פעולה ו' שהיא נפילתם לבי"ע, נמשכת ג"כ, מהאור שהתחיל להתלבש בו, שמתחלה האיר הכלי בבי"ע, וחיברם בכח האור שבו לאצילות, (כנ"ל באות י"ג.) וע"כ אחר שנסתלק האור מהכלי, נמצא שחזר עליו הצמצום ב', והכלי נשאר נפרד בבי"ע. ופעולה ז' שהיא הרשימות, הן בעצם חלק הנשאר מהאור שנתלבש בהכלי. הרי שג' פעולות הללו נמשכות מהתלבשות האור גופיה.

והפעולה הח', שהיא עלית הרשימות להכלים שלהן, נמשכת משבירת הכלים של עצמם, וכיון שכבר היו כלים מתוקנים מאחורים דאו"א בבחינת קוים, ע"כ עלו ונתלבשו בהם. וגם ירידת האחורים דישסו"ת לבחינת גוף, נמשך משביה"כ, כי נתבטל הזווג העליון משום חסרון המקבלים, והרשימות דראש נפלו לגוף. וב' פעולות האחרונות, שהן תיקון קוים באחורים דישסו"ת, שבזה נתקנו ג' הכלים שלמטה מטבור, שהם ב"ש ת"ת התחתון, והנצח וההוד. והפעולה הי"א, שהיא ירידת הרשימות מהכלים דאחורים

דאו"א אל הכלים חדשים של עצמם, הן שניהן נמשכין מראש הדעת. שיצא אחר הזדככות המסך דמלכים האחרונים.

כי מהזדככות המסך דגוף דישסו"ת שחזר לשורשו להמסך דישסו"ת, יצא זווג חדש, על מסך דבחי"א דעביות בקומת ז"א, אב"א, בהתכללות בישסו"ת וכשהוכרה עביות דגוף שבו, ירד משם למקומו בחזה דכללות הגוף דישסו"ת, ויצאו הע"ס דראש מהחזה ולמעלה, שהוא מפרק עליון דיסוד ולמעלה עד מקום החזה דגוף דאו"א, ששם הפה דישסו"ת, והוא קשר את האחורים דישסו"ת שנפלו שם, בקשר דתיקון קוין. ונעשו בזה לבחינת כלים חדשים במקום הגוף דישסו"ת, דהיינו ב"ש התחתונים דת"ת, בקו האמצעי, וכלי דנצח בימין, וכלי דהוד בשמאל. ואז נעשה הפעולה הי"א הנ"ל, שהרשימות של המלכים האחרונים שהיו מלובשות בהכלים החדשים דאו"א חזרו להכלים חדשים דישסו"ת שנעשו במקומן: רשימו דת"ת ויסוד ומלכות לקו האמצע שהוא הת"ת שנתגדל, ורשימו דנצח, לקו ימין, לכלי דנצח, ורשימו דהוד, לקו שמאל, לכלי דהוד.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אב"א (לתשובה)

מהו אב"פ (לתשובה)

מהו אור יוצא לחוץ (לתשובה)

מהו אור מתעבה (לתשובה)

מהן אותיות (לתשובה)

מהו אחורי ז"א (לתשובה)

מהו אחורי נוקבא. (לתשובה)

מהו אחורים דאבא (לתשובה)

מהו אחורים דאו"א (לתשובה)

מהו אחורים דאמא שנפלו (לתשובה)

מהו אחורים שלמים דז"א (לתשובה)

מהו אחורים שלמים דנוקבא (לתשובה)

מהי אחיזה (לתשובה)

מהן בד"ק חי"ה (לתשובה)

מהו ביטול (לתשובה)

מהן בירורים (לתשובה)

מהן ב"ש תתאין דת"ת (לתשובה)

מהן גבורות (לתשובה)
מהו גדול (לתשובה)
מהי גדלות (לתשובה)
מהו גופא דאבא (לתשובה)
מהו גופא דאמא (לתשובה)
מהו גופא יש"ס (לתשובה)
מהו גופא דתבונה (לתשובה)
מהו גמר בנין האחורים (לתשובה)
מהי דבקות גמור (לתשובה)
מהן דינים (לתשובה)
מהן דינין תקיפין (לתשובה)
מהי הבטת פנים (לתשובה)
מהי הגדלות חצי אחורים (לתשובה)
מהן ה"ח וה"ג (לתשובה)
מהי המעטת אור (לתשובה)
מהי הסתכלות עיני או"א (לתשובה)
מהי הסתכלות עיני ישס"ת (לתשובה)
מהי העלאת מ"ן (לתשובה)
מהי התדבקות פב"פ (לתשובה)
מהי התדבקות הקליפות (לתשובה)
מהי התפשטות ה"ג (לתשובה)
מהו זך (לתשובה)
מהו חד סמכא (לתשובה)
מהי חיות הקליפות (לתשובה)
מהן חילות המלכות (לתשובה)
מהן חלקי הנוקבא (לתשובה)
מהו חצי האחורים (לתשובה)
מהו חצי כותל (לתשובה)
מהו חצי ת"ת תחתון (לתשובה)
מהו חצי ת"ת עליון (לתשובה)
מהי טפה המגדלת הולד (לתשובה)

מהי יניקת הקליפות (לתשובה)
מהם ישסו"ת (לתשובה)
מהו כח הקליפות (לתשובה)
מהי כללות בינה ותבונה (לתשובה)
מהי כללות ה"ח וה"ג (לתשובה)
מהו מגולים (לתשובה)
מהן מוחין (לתשובה)
מהי מיתה (לתשובה)
מהי מיתת המלכים (לתשובה)
מהו מכוסים (לתשובה)
מהן מ"ן (לתשובה)
מהו מסך בינה (לתשובה)
מהם מעורבים בקליפות (לתשובה)
מהו מקום אחיזת הקליפות (לתשובה)
מהו מקום בי"ע (לתשובה)
מהו מקום ראש (לתשובה)
מהו נהירו דקיק (לתשובה)
מהם ניצוצות שנדעכו (לתשובה)
מהם ניצוצות שלא נתבררו (לתשובה)
מהם ניצוצין תקיפין (לתשובה)
מהי נפילה (לתשובה)
מהם סינים (לתשובה)
מהו עיבוי בהאחורים (לתשובה)
מהו עץ הדעת טו"ר (לתשובה)
מהו פב"פ (לתשובה)
מהם פלגי דגופא (לתשובה)
מהו פני הזכר (לתשובה)
מהו פני הנקבה (לתשובה)
מהו פנים באחור (לתשובה)
מהו פסולת (לתשובה)
מהו קטן (לתשובה)

מהי קטנות (לתשובה)
מהן קליפות גמורות (לתשובה)
מהי קליפות נוגה (לתשובה)
מהי קצת דבקות (לתשובה)
מהי קצת שבירה (לתשובה)
מהי קצת תיקון (לתשובה)
מהו קשר (לתשובה)
מהו רישא דאו"א (לתשובה)
מהם רישייהו דישסו"ת (לתשובה)
מהי שבירת הכלים (לתשובה)
מהו שליש עליון דת"ת (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

למה נקראים הנקודים בשם הויה דס"ג. (לתשובה)
מהיכן היא המלכות שבכל ספירה. (לתשובה)
למה יש קליפות כנגד הב"ן מראשו עד רגליו. (לתשובה)
למה אין יניקה לס"א מג"ר דז"א. (לתשובה)
למה נקרא המלכות בשם נקודה. (לתשובה)
מה המה הד' מצבים עד פב"פ. (לתשובה)
מהו הגורם למצב פב"א. (לתשובה)
מהו הגורם למצב פב"פ. (לתשובה)
היכן יש ד' מצבים עד פב"פ והיכן יש ג' מצבים עד פב"פ. (לתשובה)
איך משלימים החו"ג אחור שלם לז"א ואחור שלם לנוקבא. (לתשובה)
איך המ"ן שמעלים לזו"ן ממשיך אורות חדשות, הלא כל חידוש של אור צריך להיות מא"ס ב"ה. (לתשובה)
מה המה הג"ר דז"א שלוקחים מאו"א. (לתשובה)
מה המה ב' הסבות שישנם בהחו"ג. (לתשובה)
כמה פרצופין יצאו בהנקודים. (לתשובה)
מהי סבת שביה"כ. (לתשובה)
איזה אורות נתבטלו מאו"א. (לתשובה)
מהי קומתו של מלך הדעת. (לתשובה)
מהי קומתו של מלך החסד. (לתשובה)

מהי קומתו של מלך הגבורה. (לתשובה)
מהי קומת הת"ת עד החזה. (לתשובה)
מהי קומת ב"ש ת"ת תתאין. (לתשובה)
מהי קומת הנו"ה. (לתשובה)
מהי קומת היסוד. (לתשובה)
מהי קומת המלכות. (לתשובה)
איך יצא הגדלות דאו"א דנקודים (לתשובה)
איך יצא קומת ישסו"ת דנקודים (לתשובה)
איך יצא הזווג דב' עטרין שבדעת דנקודים. (לתשובה)
למה אין בדעת דא"א רק חו"ג. (לתשובה)
מה הן הנרנח"י דז"א. (לתשובה)
למה היסוד כולו פנים, ואין בו אחורים כלל. (לתשובה)
למה נחלק הת"ת לב' חצאים יותר משאר הספירות. (לתשובה)
למה הגופות דאו"א נמשכים למקום דחג"ת. (לתשובה)
למה לא נחשב או"א עלאין לראש הזו"ן אלא הישסו"ת. (לתשובה)
למה לא נפלו האחורים דאו"א לבי"ע כמו הזו"ן. (לתשובה)
למה נפלו האחורים דאו"א אל בחינת הגוף. (לתשובה)
מאין באו התפשטות כח"ב להכלים דחג"ת החדשים. (לתשובה)
למה נעשו האחורים דאו"א לבחי' מ"ן, שהזו"ן מעלים להם. (לתשובה)
איזו בחינות כלים דז"מ נפלו ליצירה ועשיה. (לתשובה)
איפה הניחו האורות דז"מ את רשימותיהם אחר הסתלקותם. (לתשובה)
למה נסתדרו הרשימות בנהי"מ דאצילות בסדר הפוך: דעת למטה ות"ת למעלה מכולם. (לתשובה)
למה נפלו הרשימות דד' המלכים דחג"ת, לנהי"מ דאצילות. (לתשובה)
למה נשאר הרשימו דשליש עליון דת"ת במקומו, בלי שינוי. (לתשובה)
איזה שינוי היה בהרשימו דב"ש תתאין דת"ת. (לתשובה)
מי החזיר הרשימות להכלים החדשים דחג"ת דאצילות. (לתשובה)
למה ירדו ד' המלכים דחג"ת אל הג"ר דבריאה יצירה ועשיה. (לתשובה)
למה היו במלכי דחג"ת ב' נפילות: א' לג"ר דבי"ע. ב' לנהי"מ דבי"ע. (לתשובה)
מי הגדיל הכלי דכתר עד למקום החזה דת"ת. (לתשובה)
מי השלים הכלי החדש דת"ת מן מקום החזה עד סיומו. (לתשובה)

איך באים הכלים החדשים דחג"ת מהתפשטות כח"ב דנקודים. (לתשובה)
כיצד נעשה הזווג דב' עטרין דדעת, אחר שבירת ד' המלכים נהי"מ. (לתשובה)
מי הגדיל הכלים דתנו"ה החדשים (לתשובה)
מה הם הגורמים ליציאת הקטנות והגדלות דאו"א דנקודים. (לתשובה)
מי העלה מ"ן לזווג ע"ב ס"ג העליונים לצורך הגדלות דאו"א. (לתשובה)
מה פעלו האורות הפנימים שיצאו דרך הטבור, והיסוד דא"ק. (לתשובה)
למה לא יצאו הג"ר והז"ת דע"ס דנקודים בבת אחת. (לתשובה)
כיון שהז"מ אין להם שייכות לאו"א, שהם רק מבחי"ב, היה להם לצאת מנה"י דא"ק. (לתשובה)
מה היא המהות דאחורים דאו"א שנפלו. (לתשובה)
היכן מקום הנפילה של כל אחד מהד' קומות דאחורים דאו"א. (לתשובה)
מה הם הד' סבות שקדמו לזווג או"א פב"פ. (לתשובה)
מה המה הי"ב פעולות הנוהגות בכל מלך מד' המלכים: דחג"ת. (לתשובה)
מה המה הד' סבות שקדמו לזווג פב"פ. דישסו"ת. (לתשובה)
מה הם הי"א פעולות שהיו בכל אחד מד' המלכים תנהי"מ. (לתשובה)
למה עלית המלכות בזווג ב' עטרין דדעת, קשרה כל הו"ק. (לתשובה)
מה הם הק"ג פעולות שיצאו זמ"ז בסדר סבה ומסובב, מאחר המצב דאב"א דאו"א, עד תיקון קוין דכלים החדשים תנו"ה שנעשה אחר שבירת הכלים. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אב"א**

תיקון אב"א נמשך מהארת אור האזן, שהוא אור הבינה דראש, שאחוריה לחכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא, ובשעה שהפרצופין מחוסרי ג"ר דחכמה, המה מתתקנים באור אחורים הזה דבינה, שמספיק להם במקום ג"ר. וה"ס ואחוריהם ביתה. (דף תצ"ח אות כ"ג ובאו"פ ד"ה ד' בחינות)

סימן ב
(לשאלה) **אב"פ**

תיקון אחור בפנים, נוהג בזו"ן שהוא המכשיר הכלים דפנים דנוק' לקבלת אור הפנים. כי הכלים דפנים דנוק' הם בהארת חכמה בלי חסדים, כי הנוק' כולה בחינת גבורות. וכיון שכן, לא תוכל לסבול גם ההארת חכמה, כי אין החכמה מקובלת בלי חסדים, וע"כ, אין להכלים דפנים תיקון. זולת בהקדמת הזווג דאחור בפנים, שאז הזכר משפיע

הארת החסדים בהכלים דפנים ההם, ונעשים ראוים לקבלת ההארת חכמה שלהם. והנך רואה שאע"פ שאחור דזכר הוא הארה אשר כולה חסדים, מ"מ הוא המכשיר את הכלים דפנים דנוקבא לקבלת הארת חכמה. (דף ת"ק ד"ה ובזה תבין)

סימן ג

(לשאלה) **אור יוצא לחוץ**

כל עוד שהמוחין דז"א מלובשים בהכלים דאמא, נמצאים האחורים דאמא שבהכלים שלה מכסים ומעלימים על האורות דחכמה ואינם מתגלים מתוכם ולחוץ בתוך הז"א. אלא בקו האמצעי דז"א מחזה ולמטה שם נפסק יסוד דאמא, ופסק כח האחורים שלה להעלים על החכמה, ואז האורות שיש בהם הארת חכמה מתגלים לחוץ מהיסוד דאמא בתוך הז"א. (דף תקל"א באו"פ ד"ה החסדים)

סימן ד

(לשאלה) **אור מתעבה**

אפילו בשעה שאו"א ראוים שניהם להארת ג"ר ואור הפנים, מ"מ רק הזכר משתלם בבחינת פנים, אבל הנקבה שחושקת משורשה לחסדים, בסוד כי חפץ חסד הוא, עדיין אינה מתעוררת להחזיר הפנים שלה אל הזכר וקבל חכמה, זולת ע"י דבר המחייב אותה, שהוא ע"י מ"ן. וע"כ כל עוד שאין לה מ"ן, נמצאים בבחינת פנים באחור דהיינו פני הזכר באחור דנקבה. ואז עוברים אליה האורות דפנים של הזכר דרך אחורים שלה, והמה מתעבים שם, שמתלבשים בהכיסוי דאור אחורים שלה שבאופן זה המה מגיעים להכלים דפנים שלה. וע"כ מכונים האורות דפנים הללו בשם "אור שנתעבה" כי הכיסוי דאחורי הנקבה גורעים האור וממעטים אותו הרבה מערכו. (דף ת"ק אות כ"ג ובאו"פ ד"ה למעלה)

סימן ה

(לשאלה) **אותיות**

אותיות הן לעולם בחינת הכלים. הן האותיות דאלפא ביתא, והן האותיות של השמות הקדושים. וצריכים לזכור זה תמיד. (דף תק"י אות ל"ב)

סימן ו

(לשאלה) **אחורי ז"א**

הנה"י דז"א אינם נשלמים אלא רק בהארת חכמה, והמה נבחנים לאחורים שלו, אשר הקליפות נאחזין שם, כל עוד שאין בהם הארת חכמה. (דף תק"ג אות כ"ו)

סימן ז
(לשאלה) **אחורי נוקבא**
אחורי נוקבא הם נה"י דנוקבא. שבהם עיקר אחיזתם של הקלי' כל עוד שחסרים מהארת חכמה. משום שהיא הסמוכה להקליפות, להיותה המסיימת על אור האצילות, וממנה ולמטה מתחילים הקליפות. בסוד ורגליה יורדות מות. עי' במלת אחיזה לקליפות. (דף תק"ג אות כ"ו)

סימן ח
(לשאלה) **אחורים דאבא**
הרשימות של הע"ס דגדלות מכל הד' קומות שהיו בבחינות ראשים לד' המלכים דחג"ת. גם בחינת המ"ן שקבלו מיסוד דא"ק, דהיינו הנקודה דנטיל אבא, והו' דנטיל אמא, כל אלו הם נחשבים לאחורים דאו"א שנפלו מבחינת הראש דאו"א, והיו לבחינת גוף, שכל אחד נפל למקדם הגוף שלו. והראשים שיצאו מבחינת אבא, והנקודה דנטיל אבא, הם אחורים דאבא. והראשים שיצאו מבחינת אמא, והו ' שנטלה אמא מיסוד דא"ק, הם אחורים דאמא. (דף תקכ"א אות מ"ג)

סימן ט
(לשאלה) **אחוריים דאו"א**
הם הכללות דז' המלכים שהם המ"ן והרשימות של הראשים של המלכים כנ"ל אות ח' ע"ש. (דף תק"ב אות כ"ה)

סימן י
(לשאלה) **אחוריים דאמא שנפלו**
עי' לעיל אות ח'.

סימן יא
(לשאלה) **אחוריים שלמים דז"א**
כשהזו"א בבחינת אב"א, אין לו אלא בחי' אחורים דאמא המאירים בחג"ת שלו. דהיינו עד החזה, שמשם ולמטה נפסק יסוד אמא, וע"כ אין הנה"י יכולים להתגלות בו, מחשש שלא יתאחזו שם החיצונים. כנ"ל אות ו'. וכשמשיג החו"ג החדשים בהארת חכמה, מזווג פב"פ דאו"א, הנה אז מאירים בו האחורים דיסוד דאבא גם מחזה ולמטה עד סוף הנה"י שלו, ואז ים לו אחורים שלמים: כי בחג"ת הוא מקבל אחורים דאמא. ובנה"י הוא מקבל אחורים דיסוד דאבא. אבל מטרם שמשיג הה"ח מזווג דאו"א פב"פ, אין אחורים דאבא יכולים להתגלות בו, להיותו בחינת הארת חכמה בלי חסדים ואין שום קיום לחכמה בלי חסדים, כי יסוד אבא אריך וצר, שפירושו שמתארך בהארת חכמה

למטה מיסוד דאמא, אבל הוא צר, כי אין בו שום חסדים. כמ"ש באו"פ (דף תקכ"ב ד"ה ת"ת. עש"ה כל ההמשך) וע"כ אין אור האחורים דיסוד אבא מאירים בנה"י דז"א בטרם שמשיג הה"ח. וז"ע איהו נטיל חסדים ומשתלים אחור דידיה, דהיינו אחור דנה"י, בכח אור אחורים דיסוד אבא, כי כשיש לו חסדים יכול היסוד אבא להאיר בו הארת חכמה שבו. והבן. (תק"ז אות כ"ט)

סימן יב

(לשאלה) **אחורים שלמים דנוקבא**

כל בנין הנוק' הוא רק מגבורות להיותה מתחלת מחזה ולמטה דז"א, שכבר נפסק שם יסוד דאמא, וע"כ כל בחינת האחורים שלה נבנה בעיקר מן בחינת יסוד אבא, שכולו גבורות כנ"ל באות י"א עש"ה. וז"ס אבא יסד ברתא. אלא בהיותה בבחינת אב"א, אז היתה משמשת עם האחורים דז"א, והיה כותל אחד משמש לשניהם, דהיינו האחורים דחג"ת דז"א. כנ"ל באות י"ב. אבל אחר שהזו"א משיג החו"ג החדשים מאו"א, שהם ה"ח וה"ג, אז משתלים כותל דז"א עם הה"ח כנ"ל. והאחורים דנוקבא משתלים עם הה"ג. אחר שנתמתקו עם החסדים, בנה"י דז"א, שאז מתגלה שם יסוד דאבא, והגבורות מתמתקים וניתנים להנוקבא ע"י זווג. (תק"ז אות כ"ט ובאו"פ ד"ה החסדים)

סימן יג

(לשאלה) **אחיזה**

אחיזה, פירושו כמו הענף מתאחז בהאילן ויונק שפעו דרך מקום אחיזתו. כן הקליפה מתאחזת במקום חסרון שמוצאת בהקדושה, ומקום זה הוא הצנור שלה שדרך שם יונקת כל כחה וחיותה, דהיינו לפי מדת החסרון שהיא מוצאת שם. עי' אות נ'. (דף תק"ג אות כ"ו)

סימן יד

(לשאלה) **בד"ק חי"ה**

הם בחינת האחורים דאו"א שנפלו במקום זו"ן. ויש רמז בצירוף הזה של בד"ק חי"ה, אשר כל בחינת המ"ן דז"א שהוא מעלה לאו"א שבכחם לגרום זווג פב"פ או"א, עד להמשיך משם מוחין דחיה, שהוא אור החכמה, הם באים מהבירורים שהזו"א מברר מן האחורים דאו"א האלו. ובד"ק הוא לשון תיקון ובירור, וחי"ה הוא אור החכמה. (דף תק"י אות ל"ג)

סימן טו

(לשאלה) **ביטול**

כשהכלי אינו ראוי עוד לקבל כלום מאור האצילות, אז נתבטל לגמרי מהיכנו, ונבחן

שהכלי נשבר. אבל כשעדיין ראוי לקבל ממדרגת אצילות, אלא ממקום נמוך הימנו, ולא יוכל לקבל מהאור העליון השייך למדרגתו עצמו, אז נבחן, שהכלי נתבטל, כלומר, שאינו משמש כתפקידו במקומו הראוי לו, ונתבטל הכלי ההוא מתוך המדרגה, אבל הכלי לא נשבר לגמרי, שהרי עדיין הוא מקבל אור, והגם שהוא למטה מערכו מ"מ קבלה היא. (דף תפ"ז אות ד')

סימן טז
(לשאלה) **בירורים**

כל עוד שחלקי הבחי"ד מעורבים תוך הכלי, אין הכלי ראוי לקבלת אור העליון, וע"כ לבירורים הוא צריך, כלומר, לברר החלקים דבחי"ד שבתוך הכלי ולהפרישם משם, ואז מתכשר הכלי לקבלת אור העליון, (דף תפ"ז אות ד')

סימן יז
(לשאלה) **ב"ש תחתונים דת"ת**

כבר ידעת שכל ספירה מהע"ס יש בה לפי עצמה ג"כ ע"ס. וכשמבחינים בהכלי דת"ת ע"ס לפי עצמה, נחלק אז, לראש תוך סוף, שהם חב"ד חג"ת נהי"מ, ומכונים ג' שלישים: שבשליש העליון מקום ג"ר, ובב' שלישים התחתונים מקום ז"ת. (תקכ"ב אות מ"ה. ועי' באו"פ שם ד"ה עתה תבין)

סימן יח
(לשאלה) **גבורות**

גבורות, פירושן, חוסר חסדים, ואע"פ שראוי לקבל אור חכמה מ"מ גבורות מקרי, מטעם שאין אור חכמה מתקיים בהכלי כל עוד שאין בו חסדים בשפע. (דף תק"ח אות ל')

סימן יט
(לשאלה) **גדול**

גילוי אור חכמה בהפרצוף עושה אותו לגדול, שלפני זה נבחן בשם קטן, כלומר, ההולך ומשתלם לאט לאט עד שמשיג גדלותו, שהוא הארת חכמה. וע"כ מכונה הארת חכמה בשם אור גדול. (דף תקכ"ח אות מ"ט)

סימן כ
(לשאלה) **גדלות**

מוחין דאבא, דהיינו הארת חכמה מכונה בשם גדלות. עי' אות י"ט.

סימן כא
(לשאלה) **גופא דאבא**

הע"ס דראש היוצאים מנקבי העינים, נבחנים תמיד לג' ראשים: הגו"ע, לראש הא' והאזן לראש הב', וחו"פ לראש הג'. וכלפי ראש הא', נבחנים ב' הראשים התחתונים

אח"פ, בבחינת ז"ת וגוף: שראש הב' הוא בחינת חג"ת שלו, וראש הג' הוא בחינת נהי"מ שלו. ולפיכך גם הע"ס דגדלות שיצאו באו"א דנקודים, שולט עליהם הסדר הזה, משום שתחילת אצילותם הוא מאור העינים. שמתחלה יצא בחינת הראש הא', הנק' הסתכלות עיינין דאו"א זה בזה. ואח"ז יצא בחינת הראש הב' שהם הנק' גופא דאבא וגופא דאמא, מטעם, שראש הב' נבחן לגוף כלפי הראש הא' כנ"ל. ואח"ז יצא בחינת הראש הג' הנק' יסודות דאו"א, שהם נבחנים כן כלפי הראש הא', כנ"ל, שראש הג' הוא בחינת נהי"מ דראש הא'. וע"פ שמותם אלו תבין ג"כ שיעור קומתם: כי הקומה הראשונה שנק' הסתכלות עיינין דאו"א זה בזה, שיש בה בחי"ד דהתלבשות, ובחי"ג דעביות, שהם התכללות של ב' הקומות כתר וחכמה, ע"כ נק' גלגלתא ועינים, דהיינו ע"ש בחינות העליונות, שהם כתר וחכמה. וקומה הב' המכונה גופא דאבא שיש בו בחי"ג דהתלבשות ובחי"ב דעביות, מכונה אזן, ע"ש בחינה עליונה מצד העביות שבו, וכן גופא דאמא מכונה אזן משום שיש בה בחינה ב' של עביות, שהוא אזן, וראש הג' שהוא חו"פ הנק' יסודות דאו"א, הרי קומתו בבחי"א, שהוא זו"ן דראש המכונה חו"פ. הרי שהשמות עולים בד בבד עם הקומות. אמנם אין גופא דאבא ואמא אלו בחינת גוף ממש, מבחינת ממעלה למטה, אלא הוא בחינת ראש הג' כנ"ל וכינוי הגוף הוא רק בערך ראש הא' בלבד. (דף תקכ"א אות מ"ג)

סימן כב

(לשאלה) **גופא דאמא**

עי' לעיל תשובה כ"א.

סימן כג

(לשאלה) **גופא דיש"ס**

גם הישסו"ת נחלק לג' רישין כנ"ל באו"א בת' כ"א ע"ש. וראש הב' דישסו"ת מכונה גוף כלפי ראש הא' אע"פ שכלפי עצמו הוא ראש גמור כנ"ל. וראש הב' מבחינת יש"ס הוא הה"ח שבו, וראש הב' מבחינת התבונה הוא הה"ג שבו. עי' את נ'. (דף תפ"ח אות ו')

סימן כד

(לשאלה) **גופא דתבונה**

לעיל תשובה כ"ג.

סימן כה

(לשאלה) **גמר בנין האחוריים**

עי' תשובה י"א.

סימן כו
(לשאלה) **דבקות גמור**

דבקות גמור דאו"א פב"פ, הוא כשהחכמה דאבא מאיר לחכמה דאמא. כי אז אמא דבוק באבא לגמרי. (דף תק"כ אות מ"ב)

סימן כז
(לשאלה) **דינין**

בצמצום ב' שנתכללה ה"ת בה"ר, נעשה ב' בחינות דינין: א' הוא ה"ר שנכללה מהדינין דה"ת, והוא בחינת דינא רפיא. הב' ה"ת הנכללת מה"ר במקום ה"ת, והוא דינא קשיא, דהיינו דינין תקיפין הבחי"ד גופה. (ת"צ את ז')

סימן כח
(לשאלה) **דינין תקיפין**

עי' תשובה כ"ז. (דף ת"צ אות ח')

סימן כט
(לשאלה) **הבטת פנים**

הבטה, פירושו השפעה, והבטת פנים פירושו, השפעת הארת חכמה (דף תצ"ח אות כ"ג)

סימן ל
(לשאלה) **הגדלת חצי אחוריים**

היינו הגדלת האחורים דנה"י החסר לו בזמן שהוא אב"א בסוד והאחוריהם ביתה. עי' תשובה י"א. (דף תק"ח אות ל')

סימן לא
(לשאלה) **ה"ח וה"ג**

הע"ס נבחנות בה' בחינות כח"ב זו"ן. והיינו כשהג"ר הם בחינת עצמות. אבל כשכל עצמותם אינם אלא אור דחסדים, מכונים הה' בחינות חג"ת נ"ה. דהיינו ה' חסדים. ואם הם בבחינות גבורות, שפירושו הארת חכמה בלי חסדים, מכונים הה' בחינות חג"ת נ"ה בשם ה' גבורות. באופן שיש ג' הבחנות בה' הבחינות: אם עצמותם חכמה, נקראים כח"ב זו"ן. ואם עצמותם חסדים ויש בהם גם הארת חכמה, נקראים ה"ח חג"ת נ"ה. ואם חסרים חסדים, אלא שנשאר בהם הארת חכמה לבד, נקראים ה"ג חג"ת נ"ה. (דף תק"כ אות מ"ב)

סימן לב
(לשאלה) **המעטת אור**

אם הכלי יורד למטה ממדרגתו, גורם זה, המעטת האור להכלי. כי העליון היורד למקום התחתון נעשה כמוהו. (דף תפ"ז אות ד')

סימן לג
(לשאלה) **הסתכלות עיני או"א**
עינים הוא כינוי לספירת חכמה של ראש. וכשחכמה דאבא משפיע לחכמה דאמא, מכונה, הסתכלות עיני או"א זה בזה. והוא קומת כתר דאו"א. ובישסו"ת. כשהחכמה דיש"ס משפיע לחכמה דתבונה, הוא מכונה, הסתכלות עיני ישסו"ת זה בזה. והוא קומת כתר דישסו"ת. (דף תק"כ אות מ"ב)

סימן לד
(לשאלה) **הסתכלות עיני ישסו"ת**
עי' תשובה ל"ג.

סימן לה
(לשאלה) **העלאת מ"ן**
מ"ן, פירוש, גורם לזווג. והוא תמיד בחינת נה"י או זו"ן. כי הנקבה מתוקנת באור אחורים דאמא הדבוק רק באור דחסדים ודוחית חכמה. וע"כ אינה מחזרת פניה להזכר לקבל הארת חכמה, זולת אם יש לה איזה גורם המחייב אותה להדבר. וגורם הזה, היא בחינת הזו"ן, שהבינה יש לה קשר אליו להאירו בהארת חכמה, מכח היחס דבינה וזו"ן דאור ישר. וע"כ כשהזו"ן עולה אליה למ"ן, הנה אז תכף מפסקת האחורים שלה ומחזרת פניה אל החכמה, לקבל ממנו הארת חכמה. ונמצאת מזדווגת פב"פ עמו. (דף תקי"ג אות ל"ט. ובאו"פ דף תק"א ד"ה המדרגה הד')

סימן לו
(לשאלה) **התדבקות פב"פ**
כשיש לאו"א קומת כתר, שאז חכמה דאבא משפיע לחכמה דבינה, נמצאים או"א דבוקים פב"פ מראשם עד סופם, כי אז נבחנת אמא לבחינת אור החכמה כמו אבא. ונמצאים או"א בהשתוות הצורה, המכונה דבקות, כנודע. אבל כשנופל הקומה לבחינת גוף, שאז רק בינה דאבא משפיע לבינה דאמא, אז אין אמא כולה בחינת חכמה כמו אבא, משום שאינה מקבלת רק מן בינה שלו וניכר הפרש ושינוי צורה מאמא לאבא, וע"כ זווג דחכמות דאו"א נקרא התדבקות גמור פב"פ. אבל זווג דבינות דאו"א, נקרא קצת דבקות דפב"פ, משום שמקבלת עכ"פ מבינה דאבא, שיש בה הארת חכמה קצת, אבל אינה התדבקות גמור. כמבואר. (דף תק"כ אות מ"ב)

סימן לז
(לשאלה) **התדבקות הקליפות**
הקליפות מתדבקים באחורים דנוק' משום שהנוקבא היא בחינת הסיום על האור

העליון, שממנה ולמטה הוא מקום חושך ולא אור. וע"כ יש בחינת השתוות הצורה בנקודת הסיום של נה"י דנוקבא, אל הקלי'. וע"כ נבחן זה, שהקליפות מתדבקים שם. עי' אות מ"ט. (דף תק"ג אות כ"ו)

סימן לח

(לשאלה) **התפשטות ה"ג**

הנה שורש הה"ח הם ביסוד, שהם למטה מכל הה"ח, אמנם כשהם באין בזווג, אז קומתם שוה, כי יש בהם התפשטות ה"ג מבחינת ממטה למעלה לבחינת ממעלה למטה, בכל ה' הבחינות חג"ת נ"ה. (תקכ"א אות מ"ד)

סימן לט

(לשאלה) **זך**

הארת חכמה המקובלת בכלים דפנים של הנקבה, שאינה מתעבה מקודם באור דאחורים, מכונה אור זך. עי' תשובה ד'. (דף תק"א אות כ"ד)

סימן מ

(לשאלה) **חד סמכא**

בטרם תיקון הקוין, כשהיו הז"ת בקו אחד, זה תחת זה, מכונים אז חד סמכא, כלומר קו אחד. (תקל"ג נ"ו)

סימן מא

(לשאלה) **חיות הקליפות**

עי' להלן אות מ"ט. (תצ"ז אות כ"א)

סימן מב

(לשאלה) **חילות המלכות**

כי מהתמעטות הקומה של המלכות דאצילות, יוצאים כל הפרצופים שבבי"ע, וכל הישות אשר שם. וע"כ נבחנים לחיילות המלכות וצבאיה. (דף תצ"ג אות י"ד)

סימן מג

(לשאלה) **חלקי הנוקבא**

כי כל מה שנברר מהז' מלכין הללו שנפלו לבי"ע, לא נעשה מהם, אלא בחינת הנקבות של ה' פרצופי האצילות. אבל הזכרים נעשו ממ"ה החדש, כמו שיתבאר במקומו, וע"כ נקראים חלקי הנוקבא. (תצ"ב אות י"א)

סימן מד

(לשאלה) **חצי האחורים**

עי' להלן אות מ"ה. (תק"ח אות ל')

סימן מה
(לשאלה) **חצי כותל**

יש ב' מרחקים וכיסוים על אור החכמה: א' מכח האחורים דאמא, וכיסוי זה מכונה כותל דחג"ת, משום שאינו נמצא רק בחג"ת עד החזה. ויש בחינת כיסוי מכח אחורים דיסוד אבא, המעלים ג"כ על אור חכמה כל זמן שאין אור דחסדים בהפרצוף, וכיסוי זה מכונה אחורים דנה"י, משום שהוא משמש בעיקר בנה"י כי שם מקומו.

סימן מו
(לשאלה) **חצי ת"ת תחתון**

ב"ש תתאין דת"ת, נקרא חצי ת"ת תחתון. שפירושו נתבאר לעיל אות י"ז. (דף תקל"ח אות ס"א.)

סימן מז
(לשאלה) **חצי ת"ת עליון**

היינו שליש עליון עד החזה, שהוא בחינת הג"ר דספירת ת"ת. כנ"ל תשובה י"ו. (דף תקל"ח אות ס"א)

סימן מח
(לשאלה) **טפה המגדלת הולד**

בחינת החסדים וגבורות המושפעים מזווג פב"פ, דאו"א, שיש בהם הארת חכמה, הם בחינת הטפה המגדלת הולד, שהם זו"ן. שפירושו, שמשיגים על ידה הארת חכמה, ונעשים גדולים. כי אין גדלות אלא בהארת חכמה. כנ"ל אות כ' (דף תק"י אות ל"ב)

סימן מט
(לשאלה) **יניקת הקליפות**

עצם חומר הקלפות, הוא רע גמור שפירושו, שאינו ראוי לקבל כלל כי הם מבחינת חלל פנוי, שהוא בחי"ד המצומצמת שלא לקבל כלום מאור העליון. ונמצא ע"כ, שהוא בחינת חומר בלי חיות כלל. אלא אחר מביה"כ מסבת טוב ורע המעורב בהם, נפלו אלו הכלים לקליפות ההם, ונעשו להם נשמה וחיות. כי אע"פ שנסתלקו האורות מתוך הכלים, מ"מ נשאר בהם שיורין מהאורות, ואלו השיורין נעשו לבחינת נהירו דקיק, המאיר ומחיה להקליפות, ומתוך כך נעשה להם בנין של פרצופין ועולמות דוגמת הבי"ע דקדושה. אמנם זה הספיק להם לעצם בנינם. אבל אחר חטא של עצה"ד, וכן כשבני אדם חוטאים, המה גורמים בזה התרבות חיות ושפע להס"א, לפי מדת הפגם שהם פוגמים בהקדושה.

סימן נ
(לשאלה) **ישסו"ת**

בחינת הז"ת דאו"א, דהיינו אח"פ שלהם, נקרא בשם ישסו"ת. ומתחלה בעת הזווג

דהסתכלות עיינין דאו"א זה בזה, נבחן, שהישסו"ת ואו"א הם מאוחדים בפרצוף אחד. אלא אח"כ, כשחזרו או"א לבחינת זווג אב"א, נפרשים מהם ישסו"ת ויוצאים בבחינת ראש מיוחד, בקומת אח"פ, ונעשו לפרצוף נבדל בפני עצמם. עי' לעיל אות כ"א. (דף תקי"ד אות מ')

סימן נא

(לשאלה) **כח הקליפות**

הלבושים של האורות דקדושה המסתלקים מהכלים מחמת עירוב הרע שבהם, הנה לבושים אלו נופלים לחלקם של הקליפות, והשיורים שנשתיירו מהאורות שהיו בהם, הם מוסיפים חיות וכח בהקליפות. עי' לעיל אות מ"ט. (דף תק"ג אות כ"ו)

סימן נב

(לשאלה) **כללות בינה ותבונה**

בשעה שה"ת יורדת מעינים דאו"א למלכות הכללית שלהם, נמצאים הישסו"ת, שהם אח"פ דאו"א חוזרים ומתחברים להראש, שהם או"א. ונמצאים בינה ותבונה מתחברים לפרצוף אחד, וזה נקרא, כללות בינה ותבונה יחד בפרצוף אחד. (דף תקכ"ז אות מ"ח)

סימן נג

(לשאלה) **כללות ה"ח וה"ג**

כללות ה"ח וה"ג, פירושם, כמו שהושרשו ביסוד דע"ב, כי שם נתגלו שורש ה"ג באור המלכות שנתלבש בכלי דיסוד כמ"ש באו"פ דף של"ו ד"ה חזר. עש"ה. וכן במלכות. וכן כללות ה"ח הושרשו שם, בבחינת ו' קטועה. כמ"ש באו"פ הנ"ל. וה"ח וה"ג סתם, פירושם כשבאים בזווג, ואז יש בכל אחד חג"ת נ"ה, הן בחסדים והן בגבורות, שהם ה"ס ממש. אבל כללות ה"ח וה"ג, אינם רק ספירה אחת, של היסוד או של המלכות. (דף תקכ"ב אות מ"ה)

סימן נד

(לשאלה) **מגולים**

האורות דחכמה דרכם להגלות כשהם מכוסים באחורים דאמא, רק בבחינת לבוש דק, וכשאין להם גם לבוש דק הזה, המה מגולים יותר מדאי וד' מלכים הראשונים דנקודים באה להם הארת החכמה בלי שום לבוש מן אחורים דאמא. וע"כ היה שבירתן קשה. ויש ג"כ חסדים וגבורות מגולים. וזה ענין אחר. כי כל עוד שאין הארת חכמה בחו"ג, נבחנים למכוסים באחורים דאמא, שבכיסוי הזה המה מתתקנים בהארת ג"ר. וכשיש להם הארת חכמה נבחנים שהמה מתגלים לחוץ מהכיסוי דאמא, כי יש להם אז עמידה בפני עצמם. (דף תקכ"ח אות מ"ט)

סימן נה
(לשאלה) **מוחין**

הג"ר מכונים בשם מוחין. וזה הכינוי נוהג בעיקר בשעה שהעצמות הם חו"ג, שלא שיש בהם הארת ג"ר. (דף תקי"ב אות ל"ח)

סימן נו
(לשאלה) **מיתה**

הסתלקות אור האצילות מהכלי שפירושו הארת חכמה, נבחן שהכלי מת, כי אין חיות להכלי זולת בהארת חכמה. כי ע"כ מכונה אור החכמה בשם אור חיה. והיינו דוקא, שיש בה קלקול כזה, שאינה מוכשרה עוד לקבל אור האצילות. דהיינו שיש בה עירוב דבחינה ד'. (תפ"ז אות ד')

סימן נז
(לשאלה) **מיתת המלכים**

אחר שנפסלו לקבל עוד אור החכמה נמצאים נפסקים מקו א"ס ב"ה, ונבחן שנפלו לבי"ע ומתו. כי קו א"ס מסתיים באצילות. עי' תשובה נ"ו (דף תקל"ג אות נ"ה)

סימן נח
(לשאלה) **מכוסים**

עי' תשובה נ"ד. (דף תפ"ז אות ג')

סימן נט
(לשאלה) **מ"ן**

ע' תשובה ל"ה (דף תקי"ג אות ל"ט)

סימן ס
(לשאלה) **מסך בינה**

האחורים דבינה המכסים ומעלימים לאור החכמה מכונה בשם מסך בינה. (דף תק"ל אות נ')

סימן סא
(לשאלה) **מעורבים בקליפות**

הכלים דס"ג המעורבים בבחי"ד, דהיינו הכלים דז' מלכין שנפלו לבי"ע, המה מכונים בשם סיגים. אשר הניצוצין שירדו להחיות את הכלים, נתערבו באלו הסיגים. (דף תפ"ז אות ד')

סימן סב
(לשאלה) **מקום אחיזת הקליפות**

מקום החסרון שבהקדושה, הוא מקום האחיזה להקליפה, מטעם שהכלים והלבושים

השייכין למקום החסרון ההוא, נמצאים בחלקם של הקליפות, ע"כ יונקים ג"כ מהשפע השייך לאותם הכלים והלבושים שברשותם. (דף תק"ג אות כ"ו)

סימן סג

(לשאלה) **מקום בי"ע**

המקום לבי"ע, הוכן בעת צמצום ב'. כי עלה שם הה"ת לעינים, והאח"פ יצאו לחוץ מהמדרגה: ברת"ס, ונתעלה נקודת הסיום שהיה בהמלכות דנה"י, לבחינת המלכות דחכמה דנה"י, ויצאו הבינה והזו"ן דנה"י למטה מסיום הקו דא"ס ב"ה, ובזה נפרדו מהאצילות, ונעשו מקום לבי"ע דפרודא, שאח"כ נתקנו מכחם ג' העולמות ההם. (דף תס"ג אות נ"ז)

סימן סד

(לשאלה) **מקום ראש**

ממקום החזה עד הפה של ראש, נבחן תמיד, שהוא מקום הראש של פרצוף התחתון. והוא מטעם שכל תחתון יוצא ממסך דטבור דפרצוף העליון הכלול מהע"ס דגוף העליון, העומדים במקום הזה שמחזה עד הפה שלו, שאחר הזדככות המסך עד להשתוות למסך דמלכות דראש, נמצא עולה יחד עם הרשימות דספירות דגוף, ומתחדש בהתכללות הזווג העליון דראש, אשר הקומה היוצאת בהתחדשות הזווג הזה שייך להתחתון. כנודע. הרי שהשורשים של הע"ס התחתון, המכונים ראש, נמשכים מהע"ס דגוף דעליון העומדים מחזה דעליון עד הפה שלו. וע"כ הראש דתחתון מלביש עליהם. כי שם מקומו ושורשו. (דף תקכ"ב אות מ"ה)

סימן סה

(לשאלה) **נהירו דקיק**

הכלים דמלכים שנשארו בבי"ע לאחר שנתבררו מהם הפרצופין דאצילות. המה מכונים סיגים, והמה בחלקם של הקליפות, שנעשו להם בחי' נשמה וחיות, הנקרא נהירו דקיק של הקדושה, שפירושו הארה דקה וקטנה, המחיה את הקליפות. ע' תשובה מ"ט. (דף תצ"ה אות י"ח)

סימן סו

(לשאלה) **נצוצות שנדעכו**

ניצוצין פירושם, חלקי או"ח. כי האורות שירדו מאו"א מלמעלה למטה להתלבש בהמלכים, היו כל אחד ואחד מלובשים באו"ח, וכשנשברו הכלים, ירדו ג"כ בחינות האו"ח האלו עמהם. וכיון שפסק הזווג מהם נבחנים שנדעכו, כלומר שנתכבו ואין בהם עוד מהארת הזווג. (דף תצ"א אות ט')

סימן סז
(לשאלה) **ניצוצות שלא נתבררו**

עי' לעיל תשובה ס"ו. (דף תצ"ז אות כ"ב)

סימן סח
(לשאלה) **ניצוצין תקיפין**

הם המעורבים עם עצמות הבחי"ד. ועי' תשובה ס"ו. (דף ת"צ אות ח')

סימן סט
(לשאלה) **נפילה**

כשהמדרגה יורדת לדרגא נמוכה ממנה, מכונה, בשם נפילה. כי העליון היורד למקום התחתון נעשה כמוהו. (דף תק"ג אות כ"ו)

סימן ע
(לשאלה) **סיגים**

עי' תשובה ס"א. (דף תפ"ו אות ב')

סימן עא
(לשאלה) **עיבוי בהאחורים**

כשהאור הפנים מקובל בתחלה בכלים דאחורים מטרם ביאתו להכלים דפנים שלו, נמצא האור מקבל בחינת כיסוי של האחורים בדרך עברו בהם, שע"י כן האור מתעבה ומתמעט, ואינו מאיר בכל שיעורו גם אחר ביאתו בהכלים דפנים. (דף תק"א אות כ"ד)

סימן עב
(לשאלה) **עץ הדעת טו"ר**

עץ הדעת היה מעורב בו טוב ורע, שפירושו, שהבחי"ד היתה מעורבת שם, שנקראת רע. ואחר אכילתו של אדה"ר מעצה"ד, אבד לו גופו הראשון, שהיה כולו טוב, והגיע לו גוף מבחינת משכא דחיויא, המעורב ג"כ מטו"ר, וע"כ אינו ראוי להלביש הקדושה, בלתי ע"י טהרה והפרשת הרע מהגוף. (דף תצ"ד אות ט"ז)

סימן עג
(לשאלה) **פב"פ**

כשהנקבה מקבלת האור העליון מן הפנים של הזכר לתוך הכלים דפנים שלה, נקרא זה זווג פב"פ. (דף תק"א אות כ"ד)

סימן עד
(לשאלה) **פלגי דגופא**

נצח והוד מבחינת אב"א, מטרם שהשיגו בחינת תיקון קוין, המה רק כלי אחד, בלי שום הפרש ניכר מזה לזה. (דף תקכ"ו אות מ"ו)

סימן עה
(לשאלה) **פני הזכר**

השפעת הארת החכמה הוא פני הזכר. וכלי דפנים המיוחס לקבלת הארת החכמה, הוא פני הנקבה. (דף תצ"ח אות כ"ג)

סימן עו
(לשאלה) **פני הנקבה**

עי' לעיל תשובה ע"ה.

סימן עז
(לשאלה) **פנים באחור**

היינו פני הזכר באחורי הנקבה. כי אפילו בשעה שהנקבה כבר ראיה לקבלת אור הפנים מן הפנים של הזכר, מ"מ כיון שהיא מתוקנת עם האחורים דאמא, היא חושקת בחסדים יותר מבחכמה, וע"כ אינה מפסקת את האחורים שלה, להחזיר את פניה אל הזכר בלי גורם המחייב אותה לזה. ולפיכך היא מקבלת את אור הפנים של הזכר דרך הכלים דאחורים שלה, שמשם מושפעים להכלים דפנים. וזווג הזה מכונה פנים באחור. (תצ"ח אות כ"ג)

סימן עח
(לשאלה) **פסולת**

פסולת פירושו, הסיגים הנשארים אחר הברורים. עי' סיגים. (דף תצ"א אות ט')

סימן עט
(לשאלה) **קטן**

עי' תשובה י"ט.

סימן פ
(לשאלה) **קטנות**

עי' תשובה י"ט.

סימן פא
(לשאלה) **קליפות גמורות**

היינו עצם החומר של הקליפות. שהם הרע הגמור, שאינו ראוי כלל לקבלת האור העליון, שהוא בחי"ד המצומצמת ונשארה בבחנת חלל פנוי. (דף תצ"ה אות י"ח)

סימן פב
(לשאלה) **קליפות נוגה**

בחינת הניצוצין שיש בהם עירוב טוב ורע, הם הקליפת נוגה. וכשמקבלת האור בחלקה הטוב, נמצא מושפע גם לחלקה הרע. (דף תצ"ז אות כ"ב)

סימן פג
(לשאלה) **קצת דבקות**

עי' תשובה ל"ז. (דף תק"מ אות ס"ב)

סימן פד
(לשאלה) **קצת שבירה**

קצת שבירה יורה, שעדיין לא נפסל הכלי מלקבל מבחי' אצילות לגמרי, אלא שנפסלה ממדרגתה עצמה, ועדיין הוא ראי לקבל בבחי' נמוכה משהיתה. וזה מכונה ג"כ ביטול. (דף תפ"ז אות ד')

סימן פה
(לשאלה) **קצת תיקון**

תיקון קוין מבחינת אב"א, נבחן לקצת תיקון. כי התיקון השלם הוא רק פב"פ. (דף תקל"ג אות נ"ו)

סימן פו
(לשאלה) **קשר**

תיקון הקוין מכונה בשם קשר. להיות אור האחורים דאמא מקשר כל הספירות עד שאין שום הפכיות ביניהם, ומשוה צורתם זו לזו. (דף תקמ"ג אות ס"ט)

סימן פז
(לשאלה) **רישא דאו"א**

קומה הראשונה דאו"א, הנקרא הסתכלות עיינין דאו"א, הוא נק' רישייהו דאו"א. עי' תשובה כ"א. (דף תקכ"ב אות מ"ה)

סימן פח
(לשאלה) **רישייהו דישסו"ת**

ראש הא' דישסו"ת שיצא מחזה ולמעלה נק' רישייהו דישסו"ת. עי' תשובה פ"ג. (דף תקכ"ב אות מ"ה)

סימן פט
(לשאלה) **שבירת הכלים**

כשהכלי נפסל מלקבל האור, נבחן זה שהכלי נשבר. (דף תק"ג כ"ו)

סימן צ
(לשאלה) **שליש עליון דת"ת**

כשהכלי דת"ת נחלקת לפי עצמה לע"ס, נבחן בו ג' שלישים: שליש העליון עד החזה, הוא ג"ר שבו. מחזה עד הטבור הוא חג"ת שבו. ומטבור ולמטה הוא נהי"מ שבו. (דף תקכ"ב אות מ"ה)

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) משום שיש שם קומה דבחי"ב מבחי' התלבשות, שהוא בחינת ישראל סבא, וישסו"ת הוא בחינת הויה דס"ג. (דף תפ"ה ד"ה והנה)

סימן ב
(לשאלה) ע"י עלית ה"ת בעינים שהיה בצמצום ב', שפירושו, שהמלכות עלתה בחכמה, נתערבה ונתחברה המלכות בכל ספירה וספירה עד החכמה. (דף תפ"ה ד"ה המלכות)

סימן ג
(לשאלה) כי הז' מלכים הנק' שם ב"ן, יצאו בפרצוף שלם ראש וגוף. והמה נשברו פנים ואחור. ע"כ יש בהם קליפות מראשו עד רגליו, כלומר בכל הרת"ס שלו, וכל בחינות ראש של הז"מ, נפלו לבריאה. וכל בחינות התוך דז"מ, נפלו ליצירה. וכל בחי' הסוף דז"מ, נפלו לעשיה. (תפ"ו אות ב'. ובאו"פ ד"ה ויש)

סימן ד
(לשאלה) משום שבשעת קטנות הוא חסר ג"ר, כי כן הוא מעצם אצילותו, אלא בשעת גדלות משיג הג"ר מבחי' תוספת ואין להם יניקה להקליפות משם, כי בעת שהתחתונים פוגמים, הנה מטרם שמתגלה הפגם, תכף מסתלקים הג"ר מהז"א. כי כל שאין בא עם הפרצוף מתחלת אצילותו, יכול להסתלק מהפרצוף לעת הצורך. (דף תפ"ח אות ה' ובאו"פ ד"ה ז"א.)

סימן ה
(לשאלה) המלכות נקראת תמיד בשם נקודה, על שם המלכות השרשית, שעליה היה הצמצום ראשון. ולכן בחינת עצם הנושא של הצמצום ומסך, שעליהם נעשה הזווג, מכונים בכל המקומות בשם נקודה. (דף ת"צ אות ח'. ובאו"פ ד"ה נקודות.)

סימן ו
ד' מצבים הם: אב"א אב"פ פב"א ופב"פ. והיינו בעת שהזכר ונוק' הם חסרי ג"ר, מחמת עלית ה"ת בעינים. הנה תיקון הראשון המספיק בעדם לסמכם באצילות, הוא אב"א, שפירושו, שמשיגים אור האחורים דאמא עילאה, שמשום שהיא חושקת באור דחסדים בסוד כי חפץ חסד הוא, נמצאת דוחה את אור החכמה. ולפיכך כשנכללים באור הזה ובאחורים אלו, אינם נפגמים כלל מפאת חסרון חכמה שבהם, מחמת הה"ת שבעינים, כי אפילו אם היו יכולים לקבל חכמה, היו ג"כ דוחים קבלתה, מחמת החשק לחסדים המוטבע באחורים דאמא עילאה. וע"כ משמש להם האחורים דאמא כמו הארת ג"ר. והוא תיקון הא' הנק' אב"א.

מצב הב' הוא אב"פ. כי מלבד המיעוט דצמצום הארת חכמה מכח ה"ת שבעינים, יש מיעוט וצמצום הארת החכמה גם בהכלים דפנים של הנקבה: שמחמת הסיתום על אור דחסדים שיש בכלים דפנים שלה, אינה ראיה לקבל הארת חכמה, כי אין הארת חכמה מקובל בהפרצוף בלי חסדים. וע"כ אחר שנתקן המיעוט מחמת הה"ת שבעינים, ע"י הזווג דאב"א כנ"ל, נעשה הזווג של אחור בפנים, שהזכר משפיע לה אור דחסדים בשפע, ומתקן את הכלים דפנים של הנקבה, ומכשירה בזה שתהיה ראויה לקבל בהם הארת חכמה.

מצב הג' הוא פב"א. וזה מגיע להם ע"י זווג עליון דע"ב ס"ג, המוריד ה"ת מהעינים, ומחזיר החו"ב להראש, שאז משיג הזכר את אור הפנים שלו כבראשונה מטרם המיעוט. אבל הנקבה אינה מחזרת עוד פניה אל הפנים דזכר לקבל הארת חכמה, בלי סבה המחייבת אותה להדבר. שהוא משום האחורים שלה מצד הבינה דאו"י בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ הנקבה מקבלת אז את אור הפנים מן הזכר דרך אחורים שלה, שנמצא ע"ז הארת החכמה מתמעט בהרבה, וזווג הזה נק' פנים באחור. שהפנים של הזכר משפיע אל הנקבה דרך האחורים שלה והכלים דפנים מקבלים מכלים דאחורים.

(לשאלה) מצב הד' הוא פב"פ. וזה מגיע אליהם רק ע"י העלאת מ"ן מבחינת זו"ן, כי יש להבינה קשר עם הזו"ן מצד הע"ס דאו"י, שהבינה משפעת להם הארת חכמה. וע"כ בשעה שהזו"ן עולים אליה למ"ן, היא מפסקת את האחורים שלה, ומחזרת פניה אל החכמה כדי לקבל ממנו הארת חכמה בשביל הזו"ן, ונמצאת אז מזדווגת עם החכמה פב"פ. (דף תצ"ח אות כ"ג עד אות כ"ה. ובאו"פ שם.)

סימן ז

(לשאלה) על ידי זווג עליון דע"ב ס"ג המוריד ה"ת מעינים, ומחזיר החו"ב להראש, משיג הזכר בחינת הפנים שלו, אבל הנקבה עדיין צריכה להעלאת מ"ן. וע"כ נעשה זווגם בבחי' פב"א. כנ"ל בדיבור הסמוך. (דף ת"ק ד"ה למעלה)

סימן ח

(לשאלה) העלאת מ"ן אל הבינה מבחינת הזו"ן, מעורר את הבינה להשיב פנים להחכמה. כנ"ל, תשובה צ"ו. (דף תק"א ד"ה המדרגה)

סימן ט

(לשאלה) בזו"ן נוהגים כל הד' מצבים: אב"א אב"פ פב"א פב"פ. אבל באו"א אינו נוהג בחינת אב"פ, אלא רק: אב"א פב"א פב"פ. בלבד. (דף תק"ב אות כ"ה. ובאו"פ ד"ה באו"א.)

סימן י

(לשאלה) כשהזו"ן בבחינת אב"א, אז אין בהם אלא כותל דחג"ת, שהוא בחי' האחורים דאמא, כנ"ל תשובה צ"ו. ונמצאים שניהם משמשים באחורים הזה: חציו לז"א, וחציו לנוקבא. ואחורים של הנה"י חסרים לשניהם, להיותם בסוד ואחוריהם ביתה. כי האחורים דנה"י הם מבחינת יסוד דאבא, שאינו מתגלה זולת ע"י חסדים וגבורות חדשים שהם בהארת חכמה. ולפיכך בביאת החו"ג מזווג פב"פ דאו"א, אז נשלמים גם האחורים דנה"י לשניהם, והחסדים נוטל הז"א לעצמו, והגבורות נותן להנוקבא. עי' לעיל תשובה מ"ה. (דף תק"ז אות כ"ט. ובאו"פ ד"ה החסדים)

סימן יא

(לשאלה) כמו שהאדם התחתון ע"י מע"ט הוא מעלה מ"ן לזו"ן, כן הזו"ן מבררים מהאחורים דאו"א שנפלו אל מקומם ומעלים מ"ן לאו"א. וכן או"א למעלה מהם עד סוף כל המדרגות עד שהפרצוף העליון הראשון מא"ס ב"ה ממשיך מוחין מאור א"ס ב"ה, והוא מוריד אותם להתחתון ממנו, וכן עוברים להזו"ן. באופן שכל העלאת מ"ן מהצדיקים גורם ירידת האור מחדש מא"ס ב"ה עצמו. כי אין שום חידוש של אור בהעולמות כולם שלא יהיה נמשך מא"ס ב"ה. וזכור זה. (דף תק"ה ד"ה גרם)

סימן יב

(לשאלה) הם בעיקר חסדים וגבורות אלא שיש בהם הארת חכמה, דהיינו לפי שיעור הקומה שיש אז באו"א: אם הם בקומת כתר הרי המוחין אלו מבחי' הארת חכמה דפרצוף הכתר. ואם הם בקומת חכמה, נמצאים המוחין מבחינת הארת חכמה דפרצוף חכמה וכו'. (דף תקי"ח ד"ה ובזה תבין)

סימן יג

(לשאלה) הא' הוא שהחו"ג החדשים האלו שבהם הארת חכמה, נמצאים מגדילים ומשלימים האחורים דזו"ן. כנ"ל בתשובה ק'. והב' הוא שהם משיגים המוחין דפנים שהם הג"ר שלהם, שאז מזדווגים פב"פ. (דף תק"ז אות כ"ט.)

סימן יד

(לשאלה) ג' פרצופין יצאו בנקודים, שהם: או"א בד' קומות, שגופות שלהם, הם: דעת, חסד, גבורה, וש"ע דת"ת עד החזה. פרצוף הב' הוא ישסו"ת בד' קומות, שגופות שלהם הם: ב"ש תתאין דת"ת, נו"ה, יסוד, ומלכות. הג' הוא הזווג דב' עטרין שבדעת, שיצא ראש בלי גוף. (דף תקי"ג, אות ל"ט. ובאו"פ ד"ה הז' מלכים. ובדף תקמ"ה אות ע"ג. ובאו"פ שם.)

סימן טו

(לשאלה) הרבה גורמים היו שם, אלא הגורם למיתתם וירידתם לבי"ע, היה משום העירוב דבחי"ד שנתערבה בכלים ההם דז' מלכים, שאינה ראויה לקבל מאור העליון, ולפיכך כשהגיע האור להפגש בבחי"ד תכף הסתלק ופירש את עצמו מכל הכלי, והכלי מת ונפל לבי"ע, דהיינו מתחת לקו הא"ס המסתיים עם קרקע האצילות. ונפלו שם לתוך הקליפות, ואחר שמבררים ומפרישים מהם התערובות דבחי"ד, הם מוחזרים לאצילות, בסוד תחיית המתים וזה נעשה ע"י מ"ה החדש כמ"ש במקומו בע"ה. (דף תל"א, אות מ"ב ובאו"פ שם בדף ת"ל ד"ה כלולה ובאו"פ דף תפ"ו ד"ה הסיגים.)

סימן טז

(לשאלה) רק האורות שיצאו מזווג דגדלות דאו"א נתבטלו, אבל מה שהיה באו"א מתחלת אצילותם, לא נתבטל כלום. (דף תק"ט אות ל"א.)

סימן יז

(לשאלה) הראש שלו, דהיינו הבחי' ממטה למעלה, הוא רישייהו דאו"א הנק' הסתכלות עייניין דאו"א זב"ז, שיצא על בחי"ד דהתלבשות ובחי"ג מעביות שנכללו זמ"ז, המוציאים קומת כתר. והגוף של קומת כתר הזו שהוא הממעלה למטה שלו, נתפשט במלך הדעת. והוא בחינת יחידה דזו"ן. (דף תקי"ח אות מ"א. ובאו"פ שם ד"ה הדעת)

סימן יח

(לשאלה) הממטה למעלה שלו נק' גופא דאבא, שיצא על בחי"ג דהתלבשות ובחי"ב מעביות, שקומתו עד החכמה. והגוף של קומה זו, נתפשט במלך החסד. והוא בחינת חיה דז"א. (דף תק"כ אות מ"ב. מ"ג.)

סימן יט

(לשאלה) הממטה למעלה שלו נק' גופא דאמא שיצא על עביות דבחי"ב בלבד, שקומתו עד הבינה, והגוף נתפשט במלך הגבורה. והוא מחינת נשמה דז"א. (תקכ"א את מ"ג)

סימן כ

(לשאלה) הממטה למעלה שלו, נק' יסודות דאו"א, שיצא על עביות דבחי"א שקומתו עד הז"א, וממעלה למטה של קומה זו נתפשט במלך הת"ת עד החזה שלו. והוא בחינת רוח דז"א. (דף תקכ"ב אות מ"ה)

סימן כא

(לשאלה) הממטה למעלה שלו, נק' רישייהו דישסו"ת, והסתכלות עייניין דישסו"ת זב"ז, שיצא על מסך מן בחי"ג דהתלבשות ומעביות דבחי"ב, שקומתו עד החכמה. והגוף שלו נתפשט במלך הת"ת, בב"ש תתאין שלו מחזה ולמטה עד סיומו. והוא בחינת חיה דנשמה דז"א. (דף תקכ"ב אות מ"ה)

סימן כב
(לשאלה) הממטה למעלה שלו, נקרא גופא דישסו"ת, שיצא על מסך דבחי"ב והגוף שלו נתפשט בהמלך דנצח והוד. והוא בחינת נשמה מהנשמה דז"א. (דף תקכ"ו אות מ"ו)

סימן כג
(לשאלה) הממטה למעלה שלו, נק' יסודות דישסו"ת, שיצא על עביות של בחי"א, שקומתו עד הז"א, והגוף שלו נתפשט במלך היסוד. והוא בחינת רוח דז"א של הנשמה (דף תקכ"ז אות מ"ז)

סימן כד
(לשאלה) הממטה למעלה שלו, נק' מלכיות דישסו"ת, שיצא על מסך דבחינת שורש, שקומתו עד מלכות. והממעלה למטה שלו נתפשט במלך הז' שהוא מלכות. והוא בחינת נפש דנשמה דז"א (דף תקכ"ז אות מ"ז)

סימן כה
(לשאלה) עי' להלן תשובה ק"נ.

סימן כו
(לשאלה) עי' להלן תשובה קנ"ב.

סימן כז
(לשאלה) עי' להלן תשובה קנ"ד.

סימן כח
(לשאלה) משום שכל עיקר החזרת פנים דאמא לפנים דאבא לא היה אלא כדי להשפיע הארת חכמה להזו"ן, מכח הקשר שיש לה להשפיע הארת חכמה אל הזו"ן מהיחס דאו"י, לפיכך גם אחר זווגה פב"פ עם אבא, אינה מקבלת ממנו אלא כפי השיעור, שהבינה דאו"י משפעת הארת חכמה להזו"ן דאו"י. ונודע. שהזו"ן דאו"י, עיקרו הוא אור דחסדים, אלא בהארת חכמה שהבינה משפעת לו. לכן גם כאן היא משפעת לו בעיקר רק חסדים וגבורות, רק עם הארת חכמה בלבד. וע"כ אפילו באו"א שהם בקומת כתר, אין אמא מקבלת מאבא אור החכמה שבכתר, אלא רק הארת חכמה שבזו"ן דכתר. והוא שיעור קומה שממטה למעלה באו"א, הנקרא דעת דאו"א, הנבחן לבחינת הראש של מלך הדעת, (דף תקי"ח אות מ"א. ודף תצ"א אות ט' בהסת"פ)

סימן כט
(לשאלה) ב' גורמים משמשים יחד בערכי ה' הקומות דנרנח"י דז"א. הא' הוא, שיעור הקומה דאו"א גופייהו, שזה נמשך עוד מהמצב דפב"א דאו"א, דהיינו כפי מקום הירידה דה"ת. אם עד הפה, יש להם קומת כתר. ואם עד החוטם יש להם קומת חכמה. ואם עד האזן יש להם קומת בינה. ואם באה בחזרה לעינים יש להם קומת ז"א. והגורם הב'

הוא בחינת המ"ן שעלו לאמא, המעוררים אותה להזווג דפב"פ שהם אין ממשיכים מכל הקומה דאו"א, אלא רק מהארת חכמה דזו"ן, שבאותה הקומה שאו"א נמצאים בה. באופן, שאם או"א בקומת כתר, נמשך אז רק הארת חכמה שבזו"ן דכתר, והיא יחידה דז"א. ואם או"א נמצאים בקומת חכמה, נמשך אז רק הארת חכמה, שבזו"ן דחכמה. והיא חיה דז"א. ואם או"א בקומת בינה, נמשך אז הארת חכמה שבזו"ן דבינה. והיא נשמה דז"א. וכו'. (דף תקי"ח ד"ה ובזה תבין)

סימן ל

(לשאלה) כי האחורים דאו"א שנפלו ונתבטלו, היינו רק מה שבא להם בבחינת תוספת על עצם אצילותם, שהוא בחינת אב"א. וע"כ לא נפלו אחורים מבחינת היסודות דאו"א, כי כבר חזרו או"א אב"א, עוד בטרם שיצאו זווג היסודות דאו"א, דהיינו תכף אחר שנתבטל גופא דאמא. וע"כ האורות של היסוד כולו פנים, מבחינת תחלת אצילותם, ואין בו בחינת אחורים כלל שירדו ממנו. (דף תקכ"א אות מ"ד)

סימן לא

כי יחס הת"ת בה"ח הוא כמו הבינה בה' בחינות. וע"כ כיון שהבינה נחלקת לב' חצאים: בינה ותבונה, שהבינה הוא אור חסדים בלי חכמה, והוא בחינת הג"ר, דהיינו מטרם שהאצילה הזו"ן דאו"י. והתבונה הוא בהארת חכמה, והיא בחינת הז"ת דבינה. דהיינו, מעת שהאצילה הזו"ן דאו"י בהארת חכמה, יצאה אז מבחינת עצמותה של הבינה, שהיא אור חסדים לבד, וקבלה שם חדש תבונה, והיא בחינת ההארת חכמה הנשאר בהשורש בינה גם אחר שהאצילה לזו"ן, וע"כ התבונה נבחן לז"ת דבינה.

(לשאלה) ומתוך שהת"ת, בחינת הבינה של הה"ח, כנ"ל, ע"כ נחלק גם הוא כמו הבינה: לג"ר עד החזה, ולז"ת מחזה ולמטה עד סיומו. וגם הוא כמו הבינה בג"ר שלו עד החזה, מאירים רק אור דחסדים, וההארת חכמה נעלמת שם ביסוד דבינה. ובהז"ת שלו מהחזה ולמטה, הוא נמצא בהארת חכמה בגלוי, כי כבר נפסק היסוד דאמא במקום החזה. (דף תקכ"ג ד"ה ועדיין)

סימן לב

(לשאלה) כי הדחג"ת בה"ח הם בערך כחב"ד דה' הבחינות כח"ב זו"ן. וע"כ נמשכו להם אורותיהם, מהיחס שכנגדם בה' הבחינות. שאור יחידה נמשך אל הדעת. ואור החיה נמשך אל החסד שהוא בחינת חכמה דחסדים. ואור הנשמה נמשך להגבורה, שהוא בחינת בינה דה"ח. ואור הרוח נמשך להת"ת, שהוא בחינת הדעת דה"ח. (דף תקכ"ד ד"ה הגיע.)

סימן לג

(לשאלה) כבר ידעת התחלקות הבינה ותבונה לב' חצאים ג"ר וז"ת, שהג"ר הם בחינת הבינה מטרם שהאצילה את הזו"ן, שאז היא רק אור דחסדים. וזהו בחינת או"א עילאין. והז"ת שהיא בחינת הבינה לאחר שהאצילה את הזו"ן, שאן יש בה גם הארת חכמה, נקראת תבונה, וזהו בחינת ישסו"ת. ועם זה תבין שאו"א עילאין אינם מיוחסים כלל להיות ראש דזו"ן, כי אדרבה, כל עצמותם דאו"א עלאין הוא, משום שהם בחינת הבינה מטרם שהאצילו את הזו"ן, ואין בהם רק אור דחסדים, שאין זה כלל מבחינת הזו"ן, שהם רק בחינת חסדים בהארת חכמה. ולפיכך רק הישסו"ת, שהם בחינת הז"ת דאו"א, שהאצילו את הזו"ן דאו"י, ויש בהם הארת חכמה, שהוא כל דרגתו של הז"א, הם נחשבים תמיד בכל הפרצופין לבחי' הראש דזו"ן. (דף תקכ"ה ד"ה ותזכור)

סימן לד

(לשאלה) כי הביטול דאחורים דאו"א לא היה משום עירוב הדינים, שהם הבחי"ד, אלא מטעם הזדככות המסך בלבד. וע"כ לא נפסלו לגמרי מבחינת אצילות, אלא רק נתבטלו לזמן, כלומר, כל זמן שאין להם למי להשפיע, המה בטלים, אבל בעת שיחזרו הכלים מבי"ע לאצילות, הנה אז גם הם חוזרים להשפיע להם כבתחילה. וע"כ הם רק בבחינת ביטול לזמן, ולא בבחינת שבירה ומיתה כהז"מ. גם בחינת הארת אב"א דאו"א הגיע לאחורים הנ"ל המכונה התפשטות ג' קוין כח"ב, אל האחורים העומדים בחג"ת. (דף תצ"ג אות י"ד)

סימן לה

(לשאלה) משום שכל אלו ד' הקומות שיצאו בהגדלות דאו"א, היו יוצאים על המ"ן דו ' ונקודה דיסוד א"ק שהם כללות בחינת הזו"ן, ובחינת גוף, ואינם כלל מבחינת או"א. אלא בשעה שנכללו בהזווג דאו"א גופייהו ושמשו שם בבחינת מ"ן, והמשיכו הארת חכמה. בשביל הז"מ, הנה אז היה להם מקום בראש דאו"א. אבל אחר שכבר נתבטל הזווג שעליהם, כבר אין להם שם מקום, ומוכרחים לחזור למקומם בגוף. (דף תצ"ג אות י"ד)

סימן לו

(לשאלה) כי ד' הקומות שיצאו באו"א דגדלות ובנה"י דכתר ששמשו להם למוחין, שהם היו בבחינת כח"ב דנקודים, המתוקנים בתיקון קוין. הנה עתה אחר שנתבטלו ונפלו לבחינת הגופות שלהם, נמשכו עמהם בחינת תיקון הקוין דכח"ב לתוך המקומות שנפלו שמה, ונתקנו האחורים אלו גם כן בתיקון קוין כמו הכח"ב. (דף תקל"ז ד"ה אור הת"ת ותקכ"ח ד"ה ועם)

סימן לז

(לשאלה) כי אותם האחורים שנפלו מאו"א הם בחינת המ"ן שאו"א קבלו מן היסוד דא"ק, וע"כ אחר שנפלו למקום הזו"ן, הנה הזו"ן מעלה אותם חזרה לבחי' מ"ן לאו"א, מכל הקומות שבהם, שהם נרנח"י. (דף תקכ"ט ד"ה העלאת מ"ן)

סימן לח

(לשאלה) בחי' התוך שבכל הכלים נפלו ליצירה. ובחינות הסוף שבכל הכלים נפלו לעשיה. (דף תקל"ד ד"ה ונפל)

סימן לט

(לשאלה) הרשימות דד' המלכים דחג"ת ירדו מתחלה לבחינת נהי"מ דאצילות, ואח"כ נתלבשו בכלים החדשים דחג"ת שנעשו מאחורים דאו"א דנקודים. והרשימו דד' המלכים תנהי"מ עלו מתחלה להכלים החדשים דדחג"ת, ואח"כ ירדו משם, ונתלבשו בהכלים החדשים דתנו"ה שנעשו מן האחורים דישסו"ת. (דף תקל"ט ד"ה אור הדעת. ובהסת"פ דף תקנ"ט אות ל"ב)

סימן מ

(לשאלה) כי בשעת התלבשות האורות בהכלים נבחן כל היותר עב ליותר חשוב, וליותר עליון. והיפוכו הוא אחר הסתלקות האורות מהכלים, כי אז כל היותר עב הוא יותר שפל. וע"כ כיון שהדעת היה בשעת התלבשות הגבוה מכולם, נמצא בשעת הסתלקות השפל מכולם, והחסד שעביותו פחות ממנו הוא עליון עליו, והגבורה שעביותו פחות מהחסד הוא עליון על החסד, והת"ת שעביותו פחות מכולם, הוא עליון על כולם. (דף תקנ"ד אות י"ט)

סימן מא

(לשאלה) כי הכלים שלהם נשברו ונפלו לבי"ע, ע"כ התקרבו להם כמה שיכלו כדי להאיר אותם בבחינת תגין על האתיות. (דף תקנ"ד אות כ')

סימן מב

(לשאלה) משום שהכלי שלו, שהוא ש"ע דת"ת נפל רק לבחינת מחזה ולמטה, וע"כ, לא היה צריך לירד כלל כי היה דבוק עמו ממקומו בבחינת תגין עליו. (דף תקנ"ז אות כ"ח)

סימן מג

(לשאלה) הוא לא נשאר במקומו, אלא עלה ונתלבש בכלי החדש דש"ע דת"ת הנעשה מאחורים דאו"א. ומ"מ אין זה שינוי גדול, כי סוף סוף הם ב' חצאים של כלי אחד. (דף תקנ"ח אות ל')

סימן מד

(לשאלה) הראש דישסו"ת הלביש ממטה למעלה כל המקום הזה דד' המלכים דחג"ת, והוא בחינת התפ"ב שדרכו למלאות הכלים הריקים והרשימות של גוף דעליון, ע"כ האיר אל רשימות אלו דד' מלכי דחג"ת, שהם בחינת גוף של העליון שלו, דהיינו דאו"א, והמשיך אותם למקומם בהכלים החדשים. כדי להלביש אותם. (דף תקנ"ה ד"ה והנה)

סימן מה

(לשאלה) משום שמלכי דחג"ת הם בחינות ג"ר דז"ת, וע"כ הם מיוחסים לג"ר דבי"ע. (דף תקל"ט ד"ה ובזה)

סימן מו

(לשאלה) כי בשעה שהיו הרשימות קרובים להם בבחינת תגין על האותיות במקום נהי"מ דאצילות, היו יכולים להחזיק את עצמם בג"ר דבי"ע, להיותם גם הם בחינת ג"ר דז"ת. אבל אחר שהרשימות נתרחקו ונתלבשו בהכלים החדשים ובהראש דישסו"ת, נפסקה הארתם מהכלים, וע"כ נפלו לדיוטא התחתונה דבי"ע, שהוא מקום נהי"מ דבי"ע. (דף תקנ"ו אות כ"ה)

סימן מז

(לשאלה) האחורים דדעת דאו"א שהיה מלובש בנה"י דכתר דנקודים, הם נתפשטו בקו האמצעי והיו לכלים חדשים דדעת ות"ת.

סימן מח

(לשאלה) בחינת האחורים שנפלו מראשייהו דישסו"ת שנפלו ממקום שמחזה ולמעלה אל המקום שמחזה ולמטה, הם נתתקנו בבחינת קו האמצעי ע"י הארת הראש מהזווג דב' עטרין שבדעת, והגדיל את הכלי דת"ת עד סיומו. (דף תקנ"ט אות ל"ב)

סימן מט

(לשאלה) להיות האחורים הללו דאו"א באים מבחינת או"א ונה"י דכתר שהם כח"ב דנקודים, שהם מתוקנים בתיקון קוין מעצם אצילותם בבחינת אב"א, שהוא ע"י הארת אמא עילאה, לכן גם אחר שנפלו מהראש למקום דחג"ת, הם נשפעים ג"כ מבחי' אב"א דאו"א שלא נתבטלו, ונמשך תקון הקוין שלהם גם על האחורים. (דף תקנ"ה אות כ"ב)

סימן נ

(לשאלה) אחר שנשבר גם כלי המלכות, והמסך דישסו"ת נזדכך מכל בחי' עביות דגוף שהיה בו, נמצא שעלה ונכלל בהזווג של ראש דישסו"ת, ומתוך שבחי"ב שהיא בחינת אחרונה נעלמה, ולא נשאר כי אם העביות דבחי"א, ע"כ לא יצא עליו כי אם קומת ז"א, שהוא בחינת חסד וגבורה, המכונה ב' עטרין דדעת. (דף תקנ"ט את ל"ב)

סימן נא
(לשאלה) ע"י האחורים דישסו"ת שנפלו למקום תנה"י, וע"י התלבשותם בראש החדש דב' עטרין, נעשו הכלים תנו"ה החדשים. (דף תקנ"ט אות ל"ב)

סימן נב
(לשאלה) מהרשימות דס"ג הכלולים בהמסך יצאו הקטנות דנקודים עד בחי' אב"א דאו"א. ומהרשימות דנה"י דא"ק הכלולים בהמסך יצאו הגדלות דנקודים והז"מ. (דף תקמ"ז ד"ה ונתבאר)

סימן נג
(לשאלה) מ"ה וב"ן דא"ק, שהם נה"י דא"ק עלו למ"ן לע"ב ס"ג העליונים ונזדווגו פב"פ. והורידו הה"ת מעינים, והחזירו כלהו אח"פ למדרגתם כבתחלה. (דף תקמ"ז אות ד')

סימן נד
(לשאלה) מאור חדש דבקע לפרסא ויצא דרך הטבור, הורד ה"ת מהעינים דכתר ואו"א חזרו לראש, ובאו במצב פב"א. ומהאור שיצא דרך יסוד דא"ק לאו"א. נעשה מ"ן לאו"א, שהביא אותם למצב פב"פ, והוציאו הז"מ דנקודים. (דף תקמ"ח אות ה')

סימן נה
(לשאלה) בעת שיצאו הג"ר דנקודים, היו או"א בבחי' אב"א, שאין מהם התפשטות לגוף, וע"כ היו צריכים לזווג דע"ב ס"ג ולמ"ן דיסוד דא"ק, ואז באו בזווג פב"פ, ונתפשטו אל הגופין שלהם שהם הז' מלכים. (דף תקמ"ח אות ו')

סימן נו
(לשאלה) משום שעל פי סדר המדרגה אין קומת הז"א יוצא אלא מאו"א, שהם בחינת ס"ג, ולא מנה"י דא"ק, שהוא בחינת גלגלתא. (תקמ"ח ד"ה ואין)

סימן נז
(לשאלה) הם בחינת הו ' ונקודה דיסוד א"ק, דהיינו כללות הזו"ן, גם כל הרשימות דד' הקומות דגדלות עם לבושיהם. (דף תקנ"ב אות ט"ו)

סימן נח
(לשאלה) כל ראש מד' הקומות נפל לבחינת הגוף שלו עצמו. (תקנ"ב אות ט"ו)

סימן נט
(לשאלה) הא' הוא עלית מ"ן מנה"י דא"ק לע"ב ס"ג עליונים, המזווגם יחד. הב' אור חדש שיצא מזווג דע"ב ס"ג, דבקע לפרסא. הג' ירידת אור חדש ההוא למטה מטבור ויציאתו לכתר דנקודים, שהוריד ה"ת מעינים דכתר להפה דנקודים. הד' ההארה שיצא דרך היסוד לאו"א והיה למ"ן לז"מ, שהשיב או"א פב"פ. (דף תקס"א אות ב')

סימן ס

הא' הוא הזווג שעל המסך, המודד שיעור הקומה, לפי המקום של ה"ת. הב' הוא הזווג דאו"א פב"פ. המודד ההארת חכמה בשביל הזו"ן. הג' הקומה היוצאת ממטה למעלה באו"א גופייהו. הד' הקומה המתפשטת ממעלה למטה לבחינת גוף הנק' מלך. הה' הסתלקות האור לשורשו מפאת עירוב הבחי"ד הנמצא בהכלי. הו' הוא נפילת הכלי להג"ר דבי"ע. הז' הוא השארת הרשימו מהאורות שנסתלקו. הח' הוא ירידת הרשימו לנהי"מ דאצילות בבחינת תגין על האותיות. הט' הוא נפילת האחורים דאו"א למקומות הגופין שלהם. היוד הוא, תיקון קוין הנעשים באחורים ההם דאו"א שנפלו.

(לשאלה) הי"א הוא. עליות הרשימות מנהי"מ דאצילות אל הכלים החדשים דחג"ת שנעשו מהאחורים דאו"א. הי"ב הוא, ירידת הכלים גם מג"ר דבי"ע לנהי"מ דבי"ע. (דף תקס"ג את ד')

סימן סא

(לשאלה) הא' הוא עלית המסך שנזדכך לאו"א. הב' הוא התכללותו בזווג אב"א דאו"א. הג' הוא התכללות בזווג פב"א דאו"א. הד' הוא התכללות בזווג פב"פ דאו"א. (דף תקס"ד אות ז')

סימן סב

(לשאלה) הא' הוא הזווג שעל המסך המודד שיער הקומה לפי מקום הה"ת. הב' הוא הזווג דפב"פ המודד הארת החכמה בשביל הזו"ן. הג' הוא הקומה שממטה למעלה. הד' הוא הקומה שממעלה למטה בהגוף שנקרא מלך, הה' הוא הסתלקות האור. הו' הוא נפילת הכלי לבי"ע. הז' הוא הרשימות שנשארו מהאורות. הח' הוא עלית הרשימות אל הכלים החדשים דאחורים דאו"א. הט' הוא, נפילת האחורים דישסו"ת לבחי' גוף. היוד הוא, תיקון הקוין באחוריים דישסו"ת, שנעשו עי"ז לכלים דתנו"ה הי"א הוא ירידת הרשימות דמלכי תנו"ה אל הכלים חדשים מאחורים דישסו"ת. (דף תקס"ט אות י"ז)

סימן סג

(לשאלה) עלית המלכות, פירושו עלית המסך, אחר הזדככותו מכל העביות דגוף שבו, אל המסך דראש דישסו"ת. שנעשה עליו זווג חדש בקומה דבחי"א, ולא יצא בו רק הבחינת ממטה למעלה והוא שתיקן את האחורים דישסו"ת בקוין והשלים תיקון קוין בכל הו"ק. (דף תקס"ט ד"ה כי)

סימן סד

תשובה הזו דסבה ומסובב, הוא המשך של התשובה דסבה ומסובב המובא בשיעור ו', תשובה קס"ד. כי שם נתבאר, ההתחיבות דסבה ומסובב מן הצמצום א' ולמטה עד

הקטנות של או"א דנקודים, במצב אב"א. וכאן נמשיך לבאר מהגדלות דאו"א דנקודים עד התיקון קוין דכלים החדשים:

ב"ש תתאין דת"ת ונו"ה, שיצאו אחר ככלות שביה"כ. ונבאר איך שיש כאן מאה ושלשה פעולות. ואיך הם יוצאים זה מזה בחיוב גמור דסבה ומסובב.

וכבר ידעת, שהאורות בכללם הם מתחלקים על ב' הבחנות: לאור החכמה. ולאור החסדים. ובשניהם ה' בחינות, וה' הבחינות דאור החכמה, נקראים כח"ב זו"ן. וה' הבחינות דאור חסדים נק' חג"ת נ"ה. והנה ב' הבחנות הנ"ל, יצאו ונשתלשלו מא"ק הפנימי, עד ביאתם לקומת מ"ה וב"ן. ומתחלה יצאו מא"ק ג' פרצופין: ע"ב, ס"ג, מ"ה וב"ן, עד או"א דנקודים שהיו אב"א. וכל אלו הם מהבחן הא' דאור החכמה. ואח"ז יצאו דוגמתם ג' פרצופים מהבחן הב' מאור דחסדים, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה וב"ן. הנק' או"א, ישסו"ת, ודעת. שהם יצאו כולם בעולם הנקודים. כמ"ש בחלק זה. ומהם נתחיל הביאור כאן.

א) והנה הגורם הראשון ליציאת הג' פרצופין מבחינת אור דחסדים הם הרשימות דמ"ה וב"ן דא"ק שעלו למ"ן לע"ב ס"ג העליונים ונזדווגו פב"פ. כמ"ש (בדף תקס"א אות א'.)

ב', מכח הזווג הזה יצא אור חדש ובקע לפרסא. ג', האור חדש ההוא בקע לפרסא ויצא דרך הטבור להכתר דנקודים והוריד הה"ת מעינים דכתר להפה הכולל דנקודים והחזיר את או"א לראש, והשיגו הג"ר שלהם ובאו עי"ז למצב פב"א.

ד', האור חדש הזה ירד והאיר לנה"י דא"ק, ואז האיר היסוד את הו ' ונקודה לאו"א בבחינת מ"ן, שגרם להם המצב דפנים בפנים. באופן שב' הפעולות: הג' והד'. מתחברים בפב"פ. כי פנים דאבא מסובב מפעולה הג', דהיינו מאור חדש שהאיר דרך הטבור. ופנים דאמא נמשך מאור חדש שהאיר דרך היסוד את המ"ן, הגורם לפנים דאמא. הרי שהד' פעולות האלו יוצאים זה מזה ומסובבים זה מזה. כי הד' והג' שהם ב' המצבים: פב"פ ופב"א, נמשכים מאור חדש דבקע לפרסא, שהיא פעולה ב', והיא נמשכת מהזווג דע"ב ס"ג, שהיא פעולה הא', והגורם לזווג הזה, הוא העלאת מ"ן מנה"י דא"ק.

וצריך שתזכור, כי הגורם להעלאת מ"ן דנה"י דא"ק, הוא הזדככות המסך דגוף דס"ג שהיה כלול מב' מיני רשימות: מהרשימות דנה"י דא"ק ומן הרשימו של עצמו, דהיינו דס"ג. ואחר שנזדכך מכל עביותו, נבחן שעלה ונכלל בראש הס"ג, כנודע. וע"כ תחלה נעשה הזווג על הרשימות דס"ג הכלולות בהמסך, שמזווג הזה עלתה ה"ת בעינים והאח"פ דכלהו מדרגות נדחו לחוץ מהמדרגה, עד שהאח"פ דע"ס דסיום, דהיינו הבינה וז"א ומלכות, דע"ס דנה"י דא"ק, נדחו למטה מקו א"ס למקום בי"ע. וזהו המסובב

האחרון שסיימנו בו התשובה דסבה ומסובב שבחלק ו'. גם היא הפעולה האחרונה שנשתלשלה מה"פ געסמ"ב מהבחן אור החכמה. כנ"ל. ואח"ז נעשה זווג ע"ב וס"ג העליונים על הרשימות הכלולים בהמסך מהנה"י דא"ק החוזר ומשיב את האח"פ של כל המדרגות שנדחו, כי אור חדש היוצא מזווג דע"ב ס"ג מוריד ההת"ת מעינים למקומה לפה כבתחלה, ונמצא בוקע ומבטל הגבול דפרסא. ומשיב הבי"ע לאצילות.

ותשכיל כאן ב' דברים: א' שב' הזווגים הנ"ל: הקטנות והגדלות, הם סותרים זה את זה, אע"פ ששניהם מסובבים מסבה אחת, שהיא הזדככות המסך דס"ג, שהעלה ביחד ב' מיני הרשימות לזווג. כנ"ל. כי הזווג הא' דקטנות, שיצא על הרשימות דס"ג, העלה ה"ת בעינים, ודחה האח"פ מכל המדרגות. והזווג הב' דגדלות שנעשה על הרשימות דנה"י דא"ק, חזר והוריד ההת"ת מהעינים, והחזיר האח"פ אל מדרגתם. הרי שסותרים זה לזה. ודבר הב' שצריכים להשכיל כאן הוא, שבין ב' הזווגים הנ"ל. הוא הפרשת דרכים של ב' מיני ה"פ הנ"ל: מהבחן אור החכמה, ומהבחן אור חסדים, כי הזווג שיצא מה"ת שבנקבי העינים על הרשימות דס"ג, הוא הפרצוף אחרון דה"פ געסמ"ב מהבחן אור החכמה. והזווג הב' דגדלות שיצא על הרשימות דנה"י דא"ק ע"י הזווג דע"ב ס"ג, הוא ההתחלה לה"פ געסמ"ב מהבחן אור דחסדים, שמכאן ואילך נבחן עיקר הפרצופין לבחינת אור חסדים, אלא שיש בהם הארת הג"ר בלבד. ע"ד שנתבאר העסמ"ב דנקודים, הנק': או"א, ישסו"ת ודעת. שהם בחינת נרנח"י דז"א. הרי שהפרשת דרכים דב' מיני ה' פרצופין נמצא בין ב' הזווגים הנ"ל.

ב) אחר שנתבאר היטב, הד' פעולות שנתחייבו עד להביא לאו"א במצב פב"פ שהם: העלאת מ"ן מנה"י דא"ק לזווג ע"ב ס"ג, והאור חדש דבקע לפרסא שיצא מהזווג, ויציאת האור חדש דרך הטבור שהוריד ההת"ת והביא או"א למצב דפב"א. ויציאת הארתו דרך היסוד בבחינת מ"ן שהביא או"א במצב פב"פ. נבאר עתה ט' פעולות הנמשכות מזווג פב"פ ההוא, איך מסובבות זו מזו, בדרך החיוב של סבה ומסובב. וכל הט' פעולות ההם נעשו במלך הדעת, מתחלת התהוותו בראשייהו דאו"א, עד הביטול של הזווג שלו.

וב' גורמים ראשיים יש כאן, שהם מתחברים בפעולה אחת, שהם, הא' המודד שיעור הקומה. הב' המודד ומקבל רק ההארת חכמה. גורם הא', הוא שיעור העביות שבמסך, שזה משוער לפי מקום ההת"ת. שכאן, הוא בחי"ד דהתלבשות ובחי"ג דעביות. המוציא ע"ס ממטה למעלה בקומת כתר, והוא מטעם, שמקומה של ה"ת, הוא בפה דראש הכללי דנקודים. וגורם הזה מסובב מפעולה ג' שהיא הורדת ה"ת מעינים. ופעולה הו' היא הגורם הב' שהוא חזרת פנים דאמא התלוי בהמ"ן, שהיא בחינת כללות הזו"ן המושרשים

בו ' ונקודה, שקבלה מיסוד דא"ק. וע"כ אינו מקבלת מהפנים דאבא יותר מכפי השיעור הארת חכמה דזו"ן דאו"י המקבל מבינה דאו"י, ששיעור זה נק' בשם חלון. וגורם הב' הזה מסובב מפעולה ד' שהיא המ"ן דיסוד דא"ק. ונתבארו הפעולה ה' שהיא מדידת הקומה, ופעולה ו' שהיא שיעור הארת חכמה, שהם מסובבים מפעולה ג' וד'.

ומפעולה ה' וו' הנ"ל נמשכים ע"ס דראש באו"א ממטה למעלה, הנק' דעת דאו"א, שעצמותו הוא ה"ח וה"ג, אלא בהארת חכמה. שקומתו נבחן כמו זו"ן דקומת כתר, כי פעולה ה' מודדת קומת כתר, ופעולה ו' מגבלת אותו להארת חכמה דזו"ן דכתר. והיא פעולה הז', דהיינו הע"ס דראש, בקומת זו"ן דכתר. והמלכות של ראש הזה מתפשט בכל השיעור קומה שבראש ויורדת ומתלבשת במלך הדעת, וזהו פעולה הח' המסובבת בפעולה הו'. כמבואר.

ומפעולה הח' שהיא קומת כתר שנתלבש במלך הדעת, נמשך ב' פעולות: הט' שהוא הסתלקות האור, והי' שהוא מיתת הכלי ונפילתו לבי"ע. כי קומה הזו אם היתה מתקבלת בהכלי דדעת, אז היתה מחזרת את הבי"ע לאצילות, כי הזווג יצא על ה"ת שירדה למקומה כבתחלה מטרם צמצום ב' כי כבר נבקעה הפרסא. אמנם מטעם עירוב הסיגים שבהכלי, לא היה האור יכול להתלבש בו עד סופו, כי כשהאור פגש בבחי"ד המעורב בו, נסתלק משם תכף לשורשו. ולפיכך נפל הכלי לבי"ע דפרודא, כי מתוך שהיה בו השלמת הבי"ע, ע"כ נבחן מצבו מתחלה במקום בי"ע, כי היה צריך לחברם לאצילות. וכיון שלא חיבר אותם, כי האור נסתלק ממנו, הרי הוא עצמו נשאר בבי"ע בפרודא. והנך רואה, שמדת האור, עצמו, שהיא פעולה הח', היא גרמה להסתלקותו, כי הכלי לא יכלה לקבלו. והוא גרם אל נפילתו לבי"ע, משום שמדתו היה מעמיד אותו במקום בי"ע כדי לחברם לאצילות, גרם בזה שהכלי עצמה נפרד מאצילות ונפל לבי"ע, שהיא המיתה להכלי.

ומפעולה הט' והי': שהן הסתלקות האור, והנפילה לבי"ע. נמשכות ב' הפעולות שהם: הי"א, שהיא השארת הרשימות מהאור שנסתלק, כי כן דרך האורות שמניחים אחריהם רשימות בהמקום שהיו שם, אחר הסתלקותם משם. הרי שפעולה הי"א מסובבת מהפעולה הט'. ופעולה הי"ב, שהיא ירידת הרשימות לתחתית האצילות כמה שיכלו, מסובבת מפעולה הי' שהיא נפילתן לבי"ע. כי ע"כ לא יכלו להמצא תוך הכלים כדרכם והוצרכו להאיר עליהם ממעל להם, בבחינת תגין, וע"כ ירדו לתחתית האצילות להתקרב לבחינתם, עד כמה שיכלו, כדי להחיותם.

וגם פעולה י"ג שהיא ביטול הזווג שבראשייהו דאו"א, ונפילת הרשימות והמ"ן למקום הגוף שלו, שנקרא ביטול אחורים דאו"א. מסובבת ג"כ מפעולה הי'. כי כיון שנשבר הכלי ונפלה לבי"ע, הרי נתבטל המסך שלה, ואין עוד מקבל לאורות דראש, ונודע, שכל החזרת פנים דאמא לא היה כלל בשביל עצמה. אלא בשביל הקשר דאו"י שיש לה להשפיע הארת חכמה אל הזו"ן, וע"כ אחר שנשבר המקבל נמצא מתבטל כל הזווג הזה, כי לעצמה אינה חפצה רק בחסדים, בסוד כי חפץ חסד הוא. הרי נתבאר, איך פעולה הי"א, שהיא השארת הרשימות, מסובבת מהט' שהיא הסתלקות האור. וב' הפעולות הי"ב והי"ג. מסובבות מפעולה הי', שהיא הנפילה לבי"ע.

ג) מפעולה הי"ג, שהיא ביטול הזווג מהמסך שבראש דקומת כתר, נמצא הה"ת מסתלקת ממקום הפה ועולה לחוטם, כי ההסתלקות הולך על דרך המדרגה, מבחי"ד לבחי"ג ומבחי"ג לבחי"ב, וכו' עד שמסתלק לגמרי, כנודע, ונמצא כשנסתלק הזווג דבחי"ד שהוא בחינת ה"ת שבמקום הפה, הרי עלתה לבחי"ג שהיא החוטם. וע"כ יוצא כאן ב' פעולות חדשות, דהיינו ב' הגורמים הנוהגים בה"פ דחסדים: הא' למדידת הקומה, המסובב מפעולה הי"ג הנ"ל. והיא פעולה י"ד. והב' הוא להמשכת הארת חכמה, והוא נמשך מהשירים של המ"ן דיסוד א"ק, כי בביטול הזווג דקומת כתר נתבטל רק חלק אחד מהמ"ן המיוחס לקומת כתר, והשירים נשארו עוד באמא, והם החזירו אותה פב"פ בזווג החדש שעל המסך דבחי"ג. וזהו פעולה ט"ו.

הרי נתבאר איך ג' הפעולות: הי"ד שהיא מדידת הקומה דבחי"ג. והט"ו שהיא המשכת הארת חכמה מקומה דבחי"ג שניהם מסובבות מפעולה הי"ג, שהיא ביטול הזווג דקומת כתר, כי המה השירים שנשאר: בהעביות, ובהמ"ן. אחר ביטול הקומת כתר.

ומב' הפעולות הי"ד והט"ו. נמשכות הע"ס שממטה למעלה, הנקראים גופא דאבא. שהי"ד מודד הקומת חכמה שבו, והט"ו ממשיך ההארת חכמה מקומה זו. וזהו פעולה הט"ז. ומהמלכות דע"ס אלו, נמשכים הע"ס ממעלה למטה לגוף הנק' מלך החסד. וזהו פעולה הי"ז. המסובבת מהט"ז.

ומפעולה הי"ז נמשכות ב' פעולות הסתלקות האור מהכלי דחסד, שהיא הפעולה הי"ח. ונפילתו לבי"ע, שהיא הפעולה הי"ט ע"ד שנתבאר לעיל בפעולות: הט', והיוד. ע"ש.

ומפעולה הי"ח, שהיא הסתלקות האור, מסובבת פעולה הכ', שהיא השארת הרשימו. כי כן טבע כל אור המסתלק. כנ"ל. ומפעולה הי"ט מסובבות ב' פעולות, שהם: פעולה כ"א, שהיא ירידת הרשימות לתחתית האצילות. ופעולה הכ"ב, שהיא ביטול הזווג דראש דקומת חכמה. ע"ד הנ"ל בהפעולות: הי"ב והי"ג המסובבות מפעולה הי', ע"ש.

ד) מפעולה הכ"ב, שהיא ביטול הזווג דקומת חכמה, מסובבות ב' פעולות: הכ"ג שהוא גורם חדש לקומת בינה, כי מתוך שנתבטל הזווג מחוטם עלתה ה"ת לאזן שהוא בחי"ב. והכ"ד שהיא המשכת הארת חכמה מקומת הבינה שהוא גורם ב' כנ"ל בהי"ד והט"ו, הנמשכות מהי"ג. ע"ש.

מב' הפעולות: הכ"ג והכ"ד, מסובבות הע"ס שממטה למעלה, באו"א, הנק' גופא דאמא שהיא הפעולה הכ"ה שהכ"ג מודד הקומה דבינה, והכ"ד ממשיך ההארת חכמה מקומה זו.

מפעולה הכ"ה, מהמלכות שבה, נמשך ההתפשטות לגוף, למלך הגבורה וזהו פעולה כ"ו.

מפעולה הכ"ו, נמשך הסתלקות האור. שהיא פעולה כ"ז, ונפילת הכלי לבי"ע שהיא פעולה כ"ח. ע"ד הי"ח והי"ט הנ"ל, המסובבות מהי"ז.

מפעולה הכ"ז, שהיא הסתלקות האור נמשך פעולה כ"ט, שהיא השארת רשימו. ומפעולה הכ"ח, שהיא הנפילה לבי"ע, מסובבות ב' פעולות: שהם ירידת הרשימו לתחתית האצילות, שהיא פעולה ל'. וביטול הזווג דקומת בינה, שהיא פעולה ל"א. ע"ד הנ"ל בפעולות הי"ב והי"ג המסובבות מהיוד.

ה) מפעולה הל"א, שהיא ביטול הזווג דקומת בינה, מסובבות ב' פעולות הל"ב והל"ג. שהם: המודד לקומת הז"א, כי אחר שנתבטל הזווג מהאזן עלתה ה"ת בחזרה לעינים, שהיא בחי"א. וזהו פעולה הל"ב. והממשיכה את ההארה הזו להזו"ן, שהיא הפעולה הל"ג.

מב' הפעולות: הל"ב והל"ג, מסובבות הע"ס דקומת ז"א שממטה למעלה, באו"א, הנק' יסודות דאו"א. וזהו הפעולה הל"ד.

מפעולה הל"ד מסובב ההתפשטות אל המלך דש"ע דת"ת, והוא פעולה הל"ה. וממנה מסובב פועלה הל"ו, שהיא הסתלקות האור. והל"ז שהיא נפילתו לבחינת ב"ש ת"ת התחתון, כנ"ל בב' הפעולות הט' והי' המסובבות מהח', ע"ש.

ומפעולה הל"ו, שהיא הסתלקות האור, מסובב השארת הרשימו, שהיא פעולה ל"ח.

ומפעולה הל"ז, שהיא הנפילה לבי"ע, נמשך ביטול הזווג דבחי"א, כי ע"י שבירת הכלי נתבטל המקבל, ונזדכך המסך ממנו, ונפסק הזווג דראש, כי אין לו למי להשפיע. וזהו פעולה הל"ט. וכאן חסר פעולה אחת, דהיינו ירידת הרשימו, כי הרשימו נשאר במקומו, משום שהכלי שלו לא נפלה עתה לבי"ע, אלא לב"ש תתאין שלו מחזה ולמטה, ויכול הרשימו להאיר אליו ממקומו, שמחזה ולמעלה, בלי שום ירידה.

ישסו"ת ומלכי תנהי"מ

ו) מפעולה הל"ט, שהיא ביטול הזווג דבחי"א, מחמת הזדככות המסך. מסובבת עלית המסך דגוף עם הרשימות שבו לאו"א, כי אחר שנזדכך המסך מן העביות דבחי"א להשורש, ואחר שפסק ממנו כל העביות דגוף לגמרי, נבחן בזה שעלה ונכלל בהמסך של של ראש דאו"א. (כנ"ל דף תקס"ג אות ה') וזהו הפעולה המ'.

מפעולה המ' שהיא עלית המסך אל או"א, מסובבת פעולה מ"א, שהיא התכללותו והתחדשותו שם בזווג אב"א הנשאר באו"א.

מפעולה המ"א, מסובב הפעולה המ"ב שהיא יציאת זווג דפב"א באו"א על המסך והרשימות דישסו"ת הכלולים בו, כי מתוך התחדשות העביות בהמסך על ידי התכללותו בזווג אב"א דאו"א, חזר העביות על כל הרשימות הכלולים בהמסך, חוץ מבחינה אחרונה שהיא בחי"ג, כי לא נשאר ממנה רק בחינת התלבשות לבד, כנודע. וע"כ נעשה שם בהתכללות באו"א, זווג חדש על העביות דבחי"ג דהתלבשות ובחי"ב דעביות, שזה נבחן, שה"ת שבאו"א חזרה וירדה מעינים לבחינת אזן וחוטם הנכללים זה בזה. ויצא שם קומת חכמה, שהוא בחינת הפנים דאבא, אבל עדיין אמא אין מחזרת פניה אל אבא, בלי מ"ן כנודע, וע"כ באו בזה למצב פב"א.

ומפעולה המ"ב, שהיא פב"א, מסובבת פעולה מ"ג, שהיא המצב דפב"פ כי אחר שנתעבו הרשימות הכלולים במסך, נעשו גם למ"ן לאמא, משום שהרשימות האלו הם מזו"ן, שהמה מעוררים תמיד מ"ן באמא. וע"כ חזרה פב"פ עם אבא.

מפעולה המ"ג, שהיא המצב פב"פ, מסובבת פעולה מ"ד, שהיא ירידת הקומת פב"פ הנ"ל שיצאה באו"א, אל הגוף דנקודים למקום החזה בת"ת. כי אחר שהוכר העביות בהמסך עם הרשימות הכלולים בו, הרי נגלה בו שהוא בחינת מסך דגוף, המשונה מן בחינת הראש, וע"כ ירד לשורשו שמשם נתעלה, שהוא מקום החזה. והוציא שם קומת ע"ס מהחזה ולמעלה עד הפה דאו"א, כמדת קומתו שהיה לו בהתכללות באו"א.

ז) מפעולה המ"ד, שהיא ירידת הקומה למקום שמחזה ולמעלה עד הפה, הנק' ישסו"ת, נמשכו בבת אחת ד' פעולות, דהיינו עד הפעולה המ"ח.

כי פעולה זו, דהיינו הלבשת ישסו"ת למקום הגוף דנקודים מחזה עד הפה דראש דאו"א, ששם נפלו ד' הקומות דאו"א אחר שנתבטל זווגם כנ"ל (דף תקס"ב אות ג' ע"ש כל ההמשך) המכונה נפילת האחורים דאו"א. גרם זה להתפשטות ג' קוין דכח"ב בהאחורים האלו, ונתקנו מהם ד' כלים חדשים דדחג"ת במקום הראש דישסו"ת, שהראש דישסו"ת הלביש אותם, כדרך כל ראש דפרצוף תחתון המלביש לגוף דעליון: ונעשה כלי דחסד

בקו ימין, וכלי דגבורה בקו שמאל, וכלי דת"ת בקו אמצעי עד החזה, דהיינו עד המקום ששם מתחיל להלביש הראש דישסו"ת.
וד' פעולות נעשו בזה מ"ה מ"ו מ"ז ומ"ח. פעולה מ"ה הוא הכלי חדש דדעת. פעולה מ"ו הוא הכלי החדש דחסד בימין, פעולה מ"ז הוא הכלי החדש דגבורה בשמאל. פעולה מ"ח הוא הכלי חדש דת"ת באמצע עד החזה, דהיינו רק הש"ע.
מד' הפעולות הללו מסובבות ד' פעולות אחרות: מ"ט נ' נ"א נ"ב. כי מפעולה המ"ה, שהיא הכלי חדש דדעת, מסובב עלית הרשימו דדעת שהיתה במקום המלכות דאצילות, ועתה עלתה אל הכלי החדש שנעשה במקומה. והיא פעולה מ"ט. ומפעולה המ"ו נמשך עלית הרשימו דחסד אל הכלי חדש דחסד, והיא פעולה הנ'. ומפעולה המ"ז נמשך עלית הרשימו דגבורה לכלי חדש דגבורה, והיא פעולה הנ"א. ומהפעולה המ"ח נמשך התלבשות הרשימו דת"ת בהכלי דת"ת והיא הפעולה הנ"ב.
ומהם מסובבות עוד ג' פעולות: נ"ג נ"ד נ"ה. כי מפעולה המ"ט שהיא התלבשות הרשימו דדעת בהכלי החדש דדעת, מסובבת, ירידת הכלי דדעת שהיה בדעת דבי"ע, ועתה מחמת התרחקות הרשימו ממנה, ירדה לתחתית הבי"ע, דהיינו למלכות שלהם, וזהו פעולה הנ"ג. ומפעולה הנ' מסובבת ירידת הרשימו דחסד מבינה דבי"ע ליסוד דבי"ע, מחמת התרחקות הרשימו. והוא פעולה הנ"ד. ומפעולה הנ"א, מסובבת ירידת הרשימו דגבורה מחכמה דבי"ע, לנו"ה דבי"ע. והוא פעולה הנ"ה.
ח) ומפעולה המ"ד שהוא הראש של הישסו"ת, מסובבות ויוצאות זו מזו ט' פעולות עד גמר הביטול של אותה הקומה. דהיינו מפעולה הנ"ו עד הפעולה הס"ד. שמתחלה נמשכו שם ב' הגורמים: הא' הוא המודד שיעור הקומה, הנמשך מה"ת שירדה לבחי"ג. והיא פעולה הנ"ו. והב' הוא שיעור הארת חכמה מהקומה הזו, שהיא פעולה הנ"ז.
מב' הפעולות: הנ"ו והנ"ז נמשך שיעור הקומה הנק' הסתכלות עיינין דישסו"ת, שהוא בחינת חו"ג בהארת חכמה, וזהו פעולה הנ"ח.
מפעולה הנ"ח מהמלכות שבה, נמשך התפשטות לגוף, למלך ב"ש תתאין דת"ת, והוא פעולה הנ"ט.
מפעולה הנ"ט, נמשכו ב' פעולות: האחת היא, הסתלקות האור מהכלי, והיא פעולה הס'. והב' הוא נפילתם לבי"ע. ע"ד שנתבאר לעיל בב' הפעולות הט' והי' הנמשכים מפעולה הח'. ע"ש.
ומפעולה הס', שהיא הסתלקות האור נמשך השארת הרשימו, שהיא פעולה הס"ב. כי טבע האור להניח רשימו אחר הסתלקותו.

ומפעולה הס"א, שהיא נפילתם לבי"ע מסובבות ב' פעולות: עלית הרשימות והתלבשותם בהכלים החדשים, משום שאינם יכולים להתלבש בהכלים שלהם כי נפלו לבי"ע, וזהו פעולה הס"ג. והב' הוא ביטול הזווג ונפילת הקומה למקום הגוף שלה, הנקרא נפילת האחורים דישסו"ת. כי אחר שנשברו הכלים, נזדכך המסך שלו ונתבטל הזווג של ראש, והקומה דראש נפלה לבי"ע. והוא הפעולה הס"ד.

ט) מפעולה הס"ד שהיא ביטול הזווג דראש דישסו"ת, שהיה בקומת חכמה מסובבות ב' פעולות: ס"ה וס"ו. כי מתוך שנתבטל הזווג דבחי"ג, ונשאר בהמסך רק העביות דבחי"ב, יצא עליו הזווג בקומת בינה, וזהו פעולה הס"ה. והב' הוא המשכת הארת חכמה מהקומה הזו, והיא פעולה הס"ו. ע"ד הפעולות הי"ב והי"ג המסובבות מהי'.

ומב' הפעולות הס"ה והס"ו, מסובבות הע"ס ממטה למעלה בקומת בינה הנק' גופא דישסו"ת. שהיא הפעולה הס"ז. שהס"ה מודד קומת הבינה. והס"ו ממשיך ההארת חכמה.

מפעולה הס"ז, מהמלכות, שבה מסובבת ההתפשטות לגוף, למלך הנו"ה זהו פעולה הס"ח.

מפעולה הס"ח נמשך הסתלקות האור שהיא פעולה הס"ט. ונפילה לבי"ע. שהיא פעולה הע'. ע"ד הט' והי' המסובבות מהח'.

ומפעולה הס"ט, שהיא הסתלקות האור מסובבת השארת הרשימו, שהיא פעולה הע"א.

ומפעולה הע', שהיא הנפילה לבי"ע מסובבות ב' פעולות: עלית הרשימו לכלי החדש דגבורה, והיא הפעולה הע"ב. וביטול הזווג דקומת בינה של ראש, ונפילתו לגוף, שהיא הפעולה הע"ג.

י) מפעולה הע"ג שהיא ביטול הזווג דקומת בינה, מסובבות ב' פעולות: גורם לקומת הז"א, שהיא פעולה הע"ד. כי אחר ביטול עביות דבחי"ב, נשאר עוד עביות דבחי"א. והב' הוא המשכת הארת חכמה מקומה זו, שהיא פעולה הע"ה.

מב' הפעולות הע"ד והע"ה מסובבות הע"ס שממטה למעלה בקומת ז"א, הנק' יסודות דישסו"ת. שהיא פעולה ע"ו.

מפעולה הע"ו מהמלכות שבה מסובב ההתפשטות לגוף, למלך היסוד, והוא פעולה הע"ז.

מפעולה הע"ז, מסובבות ב' פעולות: הא' הוא הסתלקות האור מהכלי דיסוד. שהיא פעולה הע"ח. והב' הוא הנפילה לבי"ע, שהיא פעולה הע"ט.

מפעולה הע"ח, שהיא הסתלקות האור מסובב השארת הרשימו, שהוא פעולה פ'. ומפעולה הע"ו שהיא הנפילה לבי"ע. מסובבות ב' פעולות: הא' הוא עלית הרשימו והתלבשותה בהכלי דדעת, שהיא הפעולה הפ"א. והב' הוא ביטול הזווג ונפילת הקומה לגוף.

יא) מפעולה הפ"ב שהיא ביטול הזווג דקומת ז"א, מסובבות פעולות שהם: המודד לקומת המלכות. שהיא פעולה הפ"ג. והמשכת ההארה היא פפ"ד.

מב' הפעולות הפ"ג והפ"ד, מסובבות הע"ס דראש בקומת המלכות, הנקרא מלכיות דישסו"ת, שהיא פעולה הפ"ה. ומפעולה ההיא, נמשכת הארת למלך הז' שהוא המלכות והיא פפ"ו.

מפעולה הפ"ו מסובבות ב' פעולות שהם: הסתלקות האור, שהיא פעולה פ"ז ונפילה לבי"ע, שהיא פעולה פ"ח. ע"ד הט' והי' המסובבות מהח'. ע"ש.

מפעולה פ"ז, שהיא הסתלקות האור, נמשך השארת הרשימו, והיא הפעולה הפ"ט. ומפעולה הפ"ח מסובבות ב' פעולות: הא' עלית הרשימו והתלבשה במלך החדש דדעת, שהיא הפעולה הצ'. והב' היא ביטול הזווג של ראש, ונפילת הקומה לגוף. וז"פ הצ"א.

יב) מפעולה הצ"א, שהיא ביטול הזווג דראש, מחמת הזדככות המסך שבכלי דמלכות, מסובב עלית המסך דגוף הכולל דישסו"ת, עם הרשימות הכלולים בו, להראש דישסו"ת, להתחדשות הזווג. כי אחר שנזדכך המסך גם מהכלי דמלכות, כבר פסק לגמרי כל העביות דגוף שהיה בו, והוא משתוה למסך דראש, והוא הפעולה הצ"ב.

מפעולה הצ"ב, שהיא עלית המסך דגוף דישסו"ת לשורשו להמסך דראש, מסובב, התחדשות העביות על הרשימו דבחי"א שבו, ויציאת הזווג דקומת ז"א בהתכללות בישסו"ת, וז"פ הצ"ג.

מפעולה הצ"ג שהיא הקומה החדשה שיצאה על בחי"א בהתכללות בהראש דישסו"ת, מסובב ירידת הראש למקום החזה דגוף דישסו"ת, שהיא מפרק עליון דיסוד ולמעלה עד פה דישסו"ת שהיא בש"ע דת"ת, במקום ג' הכלים: ב"ש ת"ת, ונצח והוד דהיינו שמלביש לגוף דעליון שלו. כדרך כל פרצוף תחתון והיא פעולה הצ"ד.

מפעולה הצ"ד, שהיא הלבשת הראש דקומת ז"א להמקום שמיסוד ולמעלה מסובבת פעולה צ"ה, שהיא תיקון קוין באחורים דישסו"ת שנפלו לגוף במקום זה, שהראש החדש מלביש שם, ע"ד הנ"ל באות ז' בראש דישסו"ת.

מפעולה צ"ה מסובבות ג' פעולות בבת אחת, שהם כלי חדש בב"ש ת"ת עד סיומו, דהיינו עד מקום הפה דראש החדש. שהיא הפעולה הצ"ו. וכלי חדש דנצח בימין. שהיא פעולה צ"ז. וכלי דהוד בשמאל, וז"פ הצ"ח.

ומג' פעולות הללו, מסובבות ה' פעולות: כי מפעולה הצ"ו, שהיא כלי חדש דת"ת, מסובבת ירידת הרשימו לכלי דת"ת החדש וז"פ הצ"ט. ומפעולה הצ"ז, שהיא כלי חדש דנצח, מסובבת ירידת הרשימו דנצח ממקום הגבורה לכלי החדש דנצח שבמקומו עצמו, והיא הפעולה הק'. ומפעולה הצ"ח, שהוא כלי חדש דהוד, מסובבת ירידת הרשימו דהוד מהגבורה, להכלי חדש דהוד אשר במקומו עצמו. והיא הפעולה הק"א.

ומפעולה הצ"ו הנ"ל, שהיא הכלי חדש דת"ת שנעשה, מסובבות עוד ב' פעולות: הא' הוא ירידת הרשימו דיסוד לכלי דת"ת, שהיא פעולה ק"ב. והב' ירידת הרשימו דמלכות להכלי דת"ת הזה, שהיא הפעולה הק"ג.

קיצור לסבה ומסובב, בלי ביאורים

א) המסך דגוף דס"ג העלה להרשימות דנה"י דא"ק למ"ן לע"ב ס"ג והם נזדווגו פב"פ. וזה פעולה א'.

מכח הזווג דע"ב ס"ג יצא אור חדש דבקע לפרסא, והחזיר האח"פ. וזפ"ב.

מאור חדש מסובבות ב"פ: שהאיר דרך הטבור להכתר והוריד ה"ת מעינים, והשיב או"א להראש, והביאם בזווג פב"א, וזפ"ג. הב' שהאיר דרך יסוד א"ק מ"ן לאו"א, ובאו פב"פ, וזפ"ד.

ב) מב"פ: ג' ד', מסובבות ב"פ: הא' המודד שיעור הקומה, וזפ"ה. הב' הממשיכה הארת החכמה. וזפ"ו.

מב"פ ה' ו', מסובבות הע"ס דראש שפ"ה מודד הקומת כתר שלו, ופ"ו ממשיכה הארת חכמה מקומה זו, וזפ"ז.

מהמלכות דפ"ז, מסובבות הע"ס דגוף המתפשטות למלך הדעת. וזפ"ח.

מפעולה ח' מסובבות ב"פ: הא' הוא הסתלקות האור מהכלי דדעת, וזפ"ט, והב' הוא הנפילה לבי"ע, וזפ"י.

מפ"ט, מסובבות השארת הרשימו, וזפי"א. ומפעולה י' מסובבות ב"פ: הא' הוא ירידת הכלי לדעת דבי"ע וזפי"ב. והב' הוא ביטול הזווג ראש, ונפילת האחורים וזפי"ג.

ג) מפי"ג, שהיא ביטול הזווג דקומת כתר, מסובבות ב"פ: המודד שיעור קומת חכמה, וזפי"ד. הב' הממשיכה הארת חכמה מהקומה הזו, וזפט"ו.

מב"פ י"ד וט"ו, מסובבות הע"ס דקומת חכמה הנק' גופא דאבא. וזפט"ז מהמלכות דפט"ז, מסובבות הע"ס דגוף המתפשטות למלך החסד. וזפי"ז.
מפעולה י"ז מסובבות ב"פ: הא' הוא הסתלקות האור, וזפי"ח. הב' הוא הנפילה לבי"ע. וזפי"ט.
מפי"ח מסובבות השארת הרשימו, וזפ"כ. ומפי"ט, מסובבות ב"פ: הא' הוא ירידת הרשימו דכלי דחסד לבינה דבי"ע, וזפכ"א. הב' הוא ביטול הזווג, ונפילת האחורים, וזפכ"ב.
ד) מפכ"ב, שהיא ביטול הזווג, מסובבות ב"פ: הא' המודד לקומת בינה, וזפכ"ג. והב' הוא הממשיכה הארת חכמה מקומה זו, וזפכ"ד.
מב"פ: כ"ג וכ"ד, מסובבות הע"ס דקומת בינה, הנק' גופא דאמא. שהכ"ג מודד הקומה, והכ"ד ממשיך ההארה. וזפכ"ה. ממלכות דפכ"ה, מסובבות התפשטות לגוף למלך הגבורה. וזפכ"ו.
מפכ"ו, מסובבות ב"פ: הא' היא הסתלקות האור, מהכלי דגבורה, וזפכ"ז. והב' הנפילה לחכמה דבי"ע. וזפכ"ח. מפכ"ז נמשך השארת הרשימו, וזפכ"ט. ומפכ"ח מסובבות ב"פ: הא' הוא ירידת הרשימו לנו"ה דאצילות, וזפ"ל. הב' הוא ביטול הזווג וזפל"א.
ה) מפל"א מסובבות ב"פ: המודד קומת הזו"א, וזפל"ב. הב' הממשכת הארה וזפל"ג. מב"פ אלו, מסובבות הע"ס הנק' יסודות דאו"א, וזפל"ד. וממלכות דפל"ד מסובבות הע"ס למלך ש"ע דת"ת וזפל"ה. מפל"ה מסובבות ב"פ: הסתלקות האור, וז"פ ל"ו. הב' ירידת הכלי לב"ש תתאין דת"ת. וזפל"ז.
מפל"ו מסובבת השארת הרשימו, וזפל"ח. ומפל"ח מסובבות ביטול זווג דראש, ונפילת אחורים. וזפל"ט.
ו) מפל"ט מסובבות עלית המסך והרשימות שבו, להמסך דראש לאו"א, וזפ"מ. מפ"מ מסובב התכללותו דהמסך בהזווג אב"א, וזפמ"א. ומפמ"א מסובבת התכללותו בפב"א באו"א. וזפמ"ב. ומפמ"ב מסובבת התכללותו בפב"פ דאו"א, וזפמ"ג.
מפמ"ג מסובב ירידת הקומה מהראש. מאו"א למקום החזה דגוף הנקודים הנק' ישסו"ת, וזפמ"ד.
ז) מפמ"ד מסובבות ד' פעולות בב"א. כי הארתו מקשר כל הד' קומות דאחורים דאו"א, שנפלו לגוף, ונעשה ד' כלים חדשים: הא' הוא דעת וזפמ"ה. הב' הוא חסד בימין, וזפמ"ו. הג' הוא גבורה בשמאל, וזפמ"ז. הד' הוא ש"ע דת"ת, באמצע, וזפמ"ח.

מד"פ הנ"ל מסובבות ד' פעולות אחרות: בפמ"ה מסובב עלית הרשימו דדעת ממלכות דאצילות ומתלבש בדעת החדש וזפמ"ט. ומפמ"ו מסובב עלית הרשימו דחסד לשם. וזפ"נ. ומפמ"ז. מסובבת עלית הרשימו דגבורה לשם, וזפנ"א. ומפמ"ח מסובב עלית הת"ת לשם. וזפנ"ב. ומהם מסובבות עוד ג"פ מפמ"ט מסובבת ירידת הכלי דדעת למלכות דבי"ע. וזפנ"ג. ומפ"נ מסובב ירידת הכלי דחסד ליסוד דבי"ע, וזפנ"ד ומפנ"א מסובב ירידת הכלי דגבורה לנו"ה דבי"ע. וזפנ"ה.

ח) מפעולה המ"ד, שהוא הראש דישסו"ת מסובבות זמ"ז ט"פ עד ביטול קומתו. שמתחלה מסובבות ב"פ: הא' הוא המודד לקומת חכמה, וזפנ"ו. וב' הוא הממשכת הארת חכמה מהקומה. וזפנ"ז.

ומב"פ אלו, מסובבות הע"ס דראש הנק' הסתכלות עייניו דישסו"ת. וזפנ"ח, ומפנ"ח מסובבת ההתשפטות למלך ב"ש ת"ת, וזפנ"ט. ומפנ"ט מסובבות ב"פ: הא' הסתלקות האור. וזפ"ס. הב' הנפילה לבי"ע. וזפס"א.

ומפ"ס מסובבת השארת רשימו, וזפס"ב. ומפס"א מסובבות ב"פ: הא' הוא עלית הרשימו להכלי החדש דש"ע דת"ת. וזפס"ג. הב' הוא ביטול הזווג ונפילת האחורים להגוף, וזפס"ד.

ט) מפס"ד מסובבות ב"פ: הא' המודד לקומת בינה, והממשכת הארה. שהם פס"ה ופס"ו. מב"פ אלו מסובבות ע"ס דקומת בינה הנק' גופא דיש"ס וזפס"ז. מפס"ז מסובבת ע"ס דגוף למלך נו"ה וזפס"ח. ומפס"ח מסובבות ב"פ: הסתלקות האור. ונפילת הכלי לבי"ע. שהם פס"ט ופ"ע. מפס"ט מסובבת השארת רשימו, וזפע"א. ומפ"ע מסובבות ב"פ: עלית הרשימו לכלי חדש דגבורה. וזפע"ב. וביטול הזווג, ונפילת אחורים. וזפע"ג.

י) מפע"ג מסובבות ב"פ: המודד קומת ז"א. וממשכת הארה. שהם פע"ד ופע"ה. ומהם מסובבות ע"ס דראש אשר נק' יסודות דישסו"ת, וזפע"ו. מן פע"ו מסובבת התפשטות למלך היסוד. וזפע"ז. ומפע"ז. מסובבות ב"פ: הא' הסתלקות האור, וזפע"ח. הב' הנפילה לבי"ע, וזפע"ט. ומפע"ח מסובבת השארת הרשימו, וזפ"פ. ומפע"ט נמשך ב"פ: עלית הרשימו לכלי חדש דדעת, וזפפ"א. וביטול הזווג, וזפפ"ב.

יא) מפפ"ב מסובבות ב"פ: המודד קומת המלכות, וזפפ"ג. והממשכת הארה וזפפ"ד. ומהם מסובבות הע"ס דראש, הנק' מלכיות דישסו"ת. וזפפ"ה. וממנו נמשך התפשטות למלך הז'. וזפפ"ו. ומפפ"ו מסובבות ב"פ: הסתלקות האור ונפילה לבי"ע, שהם פפ"ז ופ"ח. וממפ"ז מסובבת השארת רשימו, וזפפ"ט ומפפ"ח מסובבות ב"פ: עלית הרשימו להדעת, וזפ"צ. וביטול הזווג וזפצ"א.

יב) מפצ"א מסובב עלית המסך והרשימות לישסו"ת. וזפצ"ב. מפצ"ב מסובב יציאת קומת ז"א בהתכללות בישסו"ת, וזפצ"ג. מפצ"ג מסובב ירידת הראש החדש הזה למקום חזה דגוף ישסו"ת, וזפצ"ד. ומפצ"ד מסובב תיקון קוין באחורים דישסו"ת, וזפצ"ה. ומפצ"ה מסובבות ג' פעולות בב"א: כלי חדש בב"ש תתאין דת"ת, וזפצ"ו. וכלי בנצח בימין, וזפצ"ז. וכלי דהוד בשמאל, וזפצ"ח.

(לשאלה) ומג' פעולות הללו, מסובבות ה' פעולות: מפצ"ו מסובב ההתלבשות שמה הרשימו דב"ש ת"ת, וזפצ"ט. ומפצ"ז מסובב ההתלבשות שמה הרשימו דנצח, וזפ"ק. ומפעולה הצ"ח מסובב התלבשות שמה הרשימו דהוד, וזפק"א. ומפצ"ו הנ"ל, מסובבות עוד ב"פ: הא' התלבשות שמה הרשימו דיסוד, וזפק"ב. הב' הוא התלבשות שמה דמלכות וזפק"ג.

חלק ח׳: עשר הספירות של עולם האצילות

א [65]כאשר עלה ברצון המאציל להחיות את המתים, ולתקן את המלכים האלו הנשברים והנפולים בעולם הבריאה, גזר והעלה מ"ן מתתא לעילא, ועל ידי כך היה זווג עליון דחו"ב דא"ק פנימים, והוציא שם מ"ה החדש, ונתקנו המלכים.

ב וכבר נתבאר לעיל, כי ז' אורות של המלכים דב"ן, נתעלו ונתכללו ונתלבשו בג' קוי חו"ב וכתר, שנתפשטו עד סוף המקום הנ"ל, שהם חג"ת. והנה עתה חזר התפשטות הנ"ל להאסף למעלה, וחזר להיות כבראשונה, שלא היו רק ג"ר במקומן למעלה, והעלה עמהן למעלה במקומן, את ז' אורות התחתונים, ונמצאו עתה כל הז' אורות התחתונים, למעלה במקום הבינה. כי היא אם הבנים ושם הוא מציאת מקום הריון ועיבור.

ג וכאשר עלו הז' אורות למעלה, עלו גם הכלים שירדו בבריאה למעלה באצילות, אך לא נתחברו יחד. וכמו שהז' אורות היו בבחינת עיבור וג' כליליין בג' ונקודה מלכות היתה שביעית אליהם בסוד פסיעה לבר, גם הכלים היו באופן זה, ג' כליליין בג' והמלכות עמהם.

ד אמנם בחינת המ"ן שאמרנו לעיל, שעלו לצורך הזווג העליון, הוא עצמו ענין עליות ז' האורות למעלה בבינה. וזכור הקדמה זו, מה הוא ענין העלאת מ"ן. והנה בזווג הזה צריך שיתוקנו כל הי"ס מכתר עד מלכות, כי אפילו ג"ר אינם מתוקנים. ולכן בחינת העלאת מ"ן אלו, היה למעלה בע"ב ס"ג דא"ק.

[65]ע"ח ח"א שער י' פרק א'.

ה והנה ע"י עלית מ"ן הנ"ל, שהם האורות הנ"ל, נזדווגו בחינת הוי"ה דע"ב דיודין, אשר הם כללות בחינת המוחין דא"ק, עם בחינת הטעמים דס"ג, שהם אח"פ כנ"ל. כי אלו הטעמים דס"ג לא היו בהם שום שבירה, ולכן הם נזדווגו יחד עם בחינת הע"ב דא"ק. ואין הכוונה על האורות היוצאים מן הבל אח"פ, רק על בחינת עצמן ופנימיותן ממש.

ו וכאשר נזדווגו יחד, נולד מהם אור חדש על ידי הזווג הזה. וזה אור חדש, הוא בחינת שם מ"ה דאלפין. וגם הוא נחלק לד' בחינות טנת"א הכוללים כל האצילות, והוא כזה: כי הטעמים דמ"ה הוא בחינת עתיק יומין, והנקודות דמ"ה הם א"א, והתגין דמ"ה הם או"א, ואותיות דמ"ה הם זו"ן. ומציאות שם מ"ה דאלפין הזה, יוצא מן המצח דא"ק.

ז וכבר ביארנו לעיל כי הדברים הולכים במדרגה: כי הבל האזן אינו נרגש ומועט מן הבל היוצא מן החוטם, והבל החוטם מועט מהבל הפה, אמנם בזה נשתוו שלשתן שמעלים הבל. אך העין אין לו הבל אלא הסתכלות בלבד, וטעם השינוי הזה, לפי שהג' הם בחינת טעמים, אך העין, הוא בחינות נקודות ס"ג, שהוא למטה ממדרגת הטעמים.

ח והנה אור שם מ"ה החדש הזה, היוצא מן המצח דא"ק, הוא אחרון מכולם, לכן אין בו, לא בחינת הבל, כמו הג', ולא בחינות הסתכלות כמו נקודות העין, ואין בו רק בחינת הארה לבד, וזה שנזכר בזוהר, באדרא זוטא, במצחא אתגלי וכו'. כי אין בה רק גילוי הארה לחוד. גם זה מ"ש בזוהר במקומות רבים, כד סליק ברעותא למברי עלמא דאצילות. פירוש כי מצח הרצון דא"ק סליק ברעותיה למברי עולם האצילות על ידי אור מ"ה חדש היוצא ממנו, אשר על ידו נתקן כל האצילות. נמצא כי פירוש רעותא, הוא סוד מצח הרצון הנזכר, כי תרגום רצון רעותא.

ט ולפי שבחינת ע"ב הוא בראש הא"ק, שהם בחינת המוחין, ומקומם הוא מבפנים כנגד מקום המצח, ושם נזדווגו המוחין שהם בחינת ע"ב, עם בחינת ס"ג שהם אח"פ הטעמים דס"ג, שהם למטה מהמוחין בסוף הראש, ולכן מרוב האור שיש שם בזה המצח על ידי הזווג הנ"ל, יצא אור חדש ממנו ולמטה, שהוא שם מ"ה החדש.

י והנה כאשר יצא זה האור החדש, שם מ"ה דאלפין, בירר מהנקודות דס"ג שבהם היתה השבירה, מה שיוכל לברר מהם, ונשתתפו ונתחברו עמו, ואז נעשה המ"ה בחינת דכורא, וס"ג נעשה בחינת נוקבא. אלא להיות שהס"ג זה נעשה נוקבא אל המ"ה, לכן קנה לו עתה שם אחר, והוא שם ב"ן דההין, כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. ואינו נקרא עתה בשם ס"ג, אלא בשם ב"ן.

[66] עץ חיים שער י' פרק ב'.

יא והענין הוא כי שם ס"ג הוא כללות טנת"א, אמנם אלו שהם נקודות דס"ג בלבד, אינו נקרא ס"ג כמו הכלל, כי אינם אלא פרט אחד שבשם ס"ג, ולכן כאשר זה הפרט שהם הנקודות, נתחבר עם שם מ"ה, ונעשה אליו בחינת נוקבא, לכן נקרא עתה בשם ב"ן.

יב אמנם אעפ"כ בהכרח הוא, שאפילו שהם בחינות הנקודות לבד, יש בהם בחינה המתחברת עם הטעמים דמ"ה, ובחינה המתחברת עם הנקודות דמ"ה, וכן בשאר חלוקות, עם היותם כולם יחד בחינות נקודות דס"ג לבד. וע"י חיבור שם מ"ה עמו, נתתקנו עתה אלו הנקודות ונעשו נוקבין אליהם, ולכן נקראים בשם מלכים, מלשון מלכות, להורות כי נעשו נוקבא לשם מ"ה דאלפין.

יג [67]והנה מציאות מקום התפשטות כל אלו פרצופי הזכרים והנקבות הנעשים מהתחברות מ"ה וב"ן כנ"ל, הנה מקומם במקום שהיו תחלה הנקודות שיצאו דרך נקבי העינים, והוא מטבורא דא"ק עד סוף רגליו. ואור המצח הנקרא שם מ"ה, אע"פ שיצא מלמעלה מן המצח, הוא מתפשט משם ולמטה ומתחיל מציאותו מן הטבור עד סוף סיום רגליו.

יד אבל מה שנשתנה עתה מבראשונה, מבעת יציאת נקודות העינים, הוא זה, כי אז היתה נקודת הכתר במקומה לבדה בפני עצמה, ואחריה נקודת החכמה לבדה בפני עצמה, וכעד"ז היו כל הי"ס. אבל עתה נתוסף תיקון גדול, והוא, כי נקודת הכתר נמשכה ונתפשטה ממקומה עד למטה קרוב אל סיום רגלי א"ק. וזה ההתפשטות, הוא כל שיעור הנקרא בשם עולם האצילות. ונקודה זו היא נקראת נוקבא דעתיק יומין. וכעד"ז עתיק יומין דכורא הנעשה מן טעמים דמ"ה כנ"ל, גם הוא מתפשט כשיעור הנ"ל. וכן עשו כל השאר א"א ונוקבא, ואו"א, וזו"ן, והלבישו זה את זה עד בחינת זו"ן. באופן שכל רגלי הפרצופים דאצילות: בין דעתיק, בין דא"א, בין דאו"א בין דזו"ן, כולם שוים בסיומא, והם מסתיימים יחד מעט למעלה מסיום רגלי א"ק, ושם הוא סיום האצילות כולו. ועל ידי כן נעשו נשמה זה לזה, וזה מלביש לזה. וגם כי על ידי זה יוכלו הנבראים לקבל אורות העליונים, שהם עתה מכוסים ומתלבשים זה תוך זה. וגם כי הכלים שלהם הגדילו ע"י שנתפשטו עד למטה, ובזה יש בהם כח לקבל אורות שלהם בהיותם כלים גדולים.

טו והנה האור הזה דמ"ה החדש, היוצא מן המצח, הוא סוד מלך הח' הנזכר בפרשת וישלח, הנקרא הדר, אשר לא נזכר בו מיתה בתורה, כי לא מת כמו האחרים, אדרבא הוא מתקן ומקיים הז' מלכין קדמאין שמתו הקודמים אליו, כנ"ל.

[67]עץ חיים שער י' פרק ג'.

טז ולפי כשיצא התחיל תיכף לברר בחינת אלו המלכים, לעשות בחינות נוקבא אליו, שהם נקרא ב"ן דההין, לכן נאמר בו וימלוך תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל. כמ"ש בזוהר דעד השתא לא אדכר דכר ונוקבא כלל, בר השתא, ובגין כן אתקיים כולא, דהשתא הוי דכר ונוקבא כדחזי. ונזכר באדרא רבא.

יז [68]והוצרך בחינת עיבור הנ"ל, להשתהות ולהתאחר שיעור י"ב חודש, כנזכר בתיקונים, במאמר הנקרא קו המדה, והטעם הוא, כדי להתתקן כל האצילות, שהם, י"ב בחינות: עתיק ונוקבא, א"א ונוקבא, ואו"א עילאין, וישסו"ת, וזו"ן, ויעקב ולאה. אלו הם י"ב פרצופים שלימים. לכן הוצרך זמן העיבור זה להשתהות י"ב חודש.

יח [69]והנה על בחינת אור המצח הוזכר לפעמים בספר הזוהר בלשון הזה והוא, כד מצחא עלאה אתגלי וכו'. והענין הוא, כי ריבוי האור אשר במקום ההוא, גורם שנמשך ומתפשט הארה למטה. ולפי שברישא דא"ק הוא מקום המוחין שבו, שהם הוי"ה דע"ב, ומושבם תוך הראש בפנים, והמצח חופה ומכסה עליהם כנגדם ושם היה מקום זווג. אורות המוחין הנקראים ע"ב, עם אורות דאוזן חוטם פה הנקראים ס"ג, לכן ממקום זה עצמו שהוא המצח, המכוון כנגד המוחין, משם יצא אור מ"ה זה החדש הנולד מזווג הנ"ל. והנה אור זה שיצא מן המצח, נתפשט משם ולמטה, ועיקר מציאותו היה עומד מן הטבור דא"ק ולמטה עד קרוב לסיום רגליו.

יט [70]והנה בבוא תיקון של מלך הח' הדר, התחיל לברר מהם הנצוצות והכלים ג"כ, וכל מה שבירר מהם, לא היה ממנו רק חלקי הנוקבא שבכל הפרצופים. כי בתחלה ע"י עיבור העליון הנ"ל, התחיל לברר היותר משובח שבכולם, וממנו נעשית נוקבא דעתיק, אחר שנתערבו האור דרפ"ח נצוצין עם האור של נקודת הכתר שנשאר באצילות, וגם הכלים של המלכים נתערבו עם הכלים החדשים דמ"ה החדש, ומהכל נעשו נוקבא דעתיק, ועתיק, ועד"ז בכולם.

כ ואח"כ, ע"י זווג דדכורא דעתיק עם נוקבא, העלו ובירורו, נצוצות שהיו נופלות למטה, את החלק הראוי אל נוקבא דאריך, ונכנסו במקום העיבור בסוד מיין נוקבין, ושם מתמתקים ומתתקנים ע"י שהיו שם זמן עיבור ונעשים בחינת פרצוף.

כא וכן עד"ז אריך בירר לנוקבא דאו"א, ואו"א לצורך זו"ן, כל בחינת המלכות, אשר בהם, כי לכך נקרא אלו מלכים, יען מהם נעשו כל המלכיות וכן עד"ז בכל י"ס עצמם שבכל פרצוף ופרצוף, היה בירורם על הסדר הנזכר ומה שלא יכול להתברר ולעלות בעולם

[68] עץ חיים שער י' פרק א'

[69] שער הקדמות דף כ"א ע"ב ד"י, דרוש באור החדש שיצא מן המצח.

[70] מבוא שערים ש"ב ח"ג פ"ח.

האצילות, אף לנוקבא דז"א התחתונה, נשאר בבריאה, ונעשו מהם אחר כך כל חלקי הבריאה על סדר מדרגותיה. וניצוצות הבריאה א"א להתברר ע"י או"א דאצילות, כי אינם יכולות לעלות למעלה מזו"ן, אמנם הם מתבררין בבטן נוקבא דז"א ע"י זווג הז"א עמה.

כב וגם שם אינו מתברר רק בחינת עתיק דבריאה, ושם מתברר אריך דבריאה ובאריך מתבררים או"א דבריאה, וכן עד"ז תמיד, כי אי אפשר לשום חלק להתברר למעלה ממקום מדרגתו לא במקום ולא בזמן, רק כולם זה אחר זה, הן בסדר המדרגות והן בסדר זמן תיקונם. וזה מבואר, ודי.

כג [71]והנה בחינת מלכות נגלית בלבדה לא נמצאת בא"א. רק בבחינת עטרת היסוד שבו, כי כל זה הוא דכורא, אך נוקבא ממש לא נמצאת. וכן בעתיק יומין לא נמצא בחינת נוקבא בפני עצמה, רק עטרת יסוד דעתיק היא נוקבא כמו בא"א. אמנם אח"כ, נתגלית המלכות מסוד האי רישא עלאה מכולהו, דלא אתיידע, שהוא הנקרא עתיק יומין, שהוא למעלה מכל אלו הט"ס דא"א.

כד וזה סוד אשת חיל עטרת בעלה, אשר תהיה לעתיד לבא גדולה מן השמש וז"ס היתה לראש פנה. כי כאשר נתגלית המלכות למטה, נתגלית מסוד האי רישא דלא אתיידע, וענין זה יתבאר לך, איך כל בחינת מלכות עולם העליון נעשית היא עצמה בחינת העתיק של עולם שלמטה ממנו, והבן זה. נמצא, כי ט"ס הם דא"א, ורישא עלאה דלא אתיידע לעילא מכולהו, הוא בחינת העתיק.

כה [72]והנה א"א ועתיק, הזכר לקח כל המ"ה, והנוקבא לקחה כל הב"ן, להיותה נמתקת ואינה צריכה אליו. אך מאו"א ואילך, הוצרכו הזכרים ליקח תחלה הב"ן של הנקבה, אפילו את הקטנות שבה, כדי למתקו, ואח"כ ניתנו אליה לגמרי, ונשאר בהם שורשו מן הקטנות. ובגדלות לוקח ג"כ שלו ולשה, ואח"כ ניתן לה הב"ן לבד לפרצופה. והמ"ה, הארתו לבד, שהם הארת החסדים לבד, ולא עיקרא, כי עקרא נשאר בו. וההיפך בב"ן, כי עיקרו בה, ובו הארה בלבד. אך עכ"ז כיון שתחלה לקחו, הרי יש לו שורש גדול ממנו, לכן דעתו שלם. אך הנקבה, אינה לוקחת ממ"ה רק הארתו לבד, ועיקרה מב"ן, ולכן דעתה קלה אפילו בגדלות.

כו וכל זה המ"ה וב"ן דגדלות נקרא תוספות המסתלק, ולא נשאר כי אם ב"ן דקטנות בשניהם. וזהו בזו"ן, אבל באו"א, לעולם נשאר בהם המ"ה וב"ן, כי כבר היו להם תחלה שם ב"ן שלם בעת המלכים בכל הי"ס. אמנם גם הם הוצרכו למ"ה וב"ן על דרך הנ"ל

[71]מבוא שערים שער ג' ח"א פ"א.
[72]עץ חיים שער מ' דרוש ח'.

בזו"ן, שעיקר המ"ה בזכר והארתו בהנוקבא ולהיפך בב"ן. ויען היות חו"ב, מבינה דמ"ה לבד, לכן שרשם דינים ולא רחמים, עם שהם מ"ה.

כז [73]הנה נתבאר היות שם מ"ה, האור החדש, מתחבר עם שם ס"ג הוא נקרא עתה שם ב"ן. שהוא בירורי השבעה מלכים, עם האחורים דאו"א גם כן, ונעשה זה זכר, וזה נוקבא.

כח ונבאר התחלקות שם מ"ה. והענין כי נודע, כי הי"ס דאצילות נתחלקות לחמשה פרצופים. ואמנם גם פרצוף דאריך נחלק לב' שהם: עתיק, ואריך. והנה נודע כי הטעמים הם בכתר ונקודות בחכמה, ותגין בבינה, ואותיות בשבעה תחתוניות. כנזכר בתיקונים. וכך הם ממש בהתחלקות הי"ס בין דע"ב בין דס"ג בין דמ"ה בין דב"ן. אמנם הי"ס דאצילות הנעשים מאלו החיבורים דמ"ה וב"ן, אינם לוקחים אותם על זה הסדר.

כט אמנם העתיק ואריך, שהם נקראים כתר דאצילות, לוקחים בין שניהם ב' הבחינות דשם מ"ה, שהם: טעמים כתר, ונקודות חכמה. כי העתיק כל צד דכורא שלו נעשה מכתר שהם טעמים דמ"ה. והאריך כל צד דכורא שבו נעשה מהחכמה, שהם נקודות דמ"ה. הרי כי הכתר דאצילות לבדו, שהם בחינת עתיק ואריך, לוקחים הכתר והחכמה של מ"ה לצד דכורא שבהם, ושניהם נקראים כתר דאצילות בלבד.

ל והנה או"א שהם הנקראים חכמה ובינה דאצילות, בין שניהם, אינם לוקחים רק הבינה של מ"ה, שהם בחינת התגין דמ"ה. וז"א דאצילות ונוקבא, שהם שבעה ספירות תחתונות דאצילות, לוקחים בחינת האותיות דשם מ"ה, שהם ג"כ שבעה ספירות תחתונות דשם מ"ה: הששה לוקחים ז"א, והז' לוקחה נוקבא. והרי נתבאר היטב, חילוק הי"ס דמ"ה בי"ס דאצילות. ונמצא, שאינם מכוונות ביחד.

לא והנה משם ב"ן נעשה כל צד הנוקבא שבאצילות, כי עתיק לוקח לעשות נוקבא שלו את הטעמים דב"ן, והם חמשה ספירות ראשונות שבכתר דב"ן, כנודע, כי כל ספירה כלולה מעשרה. וגם לוקח ג"ר מספירת חכמה, וארבע ראשונות מבינה דב"ן, וכל זה לנוקבא, ועוד לוקח לנוקבא הנזכר שבעה כתרים של שבעה תחתונות דב"ן. ואריך לוקח חמשה אחרונות דכתר דב"ן לצורך נוקבא. ואבא לוקח שבעה תחתונות דחכמה דב"ן. ואמא לוקחת ששה תחתונות דבינה דב"ן. וזו"ן לוקחים כל הז' תחתונות דב"ן חוץ מהכתרים שבהם שלקחם עתיק.

לב [74]אחר שביארנו כי עתיק יומין הדכורא שבו, נעשה כולו מכתר דמ"ה החרש שהם הטעמים דמ"ה. והנוקבא שבו נעשית מה' ראשונות דכתר דב"ן שהם טעמים דב"ן. וגם

[73] מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ג.
[74] מבוא שערים שער ג' ח"ב פ"א.

מג"ר דחכמה דב"ן, ומד' ראשונות דבינה דב"ן, ומז' כתרים דז"ת דב"ן. נבאר עתה ענין א"א, כי י"ס של הדכורא שבו נעשה כולו מחכמה דמ"ה החדש, שהוא נקודות דמ"ה, ונוקבא שבו נעשית מה' התחתונות דכתר דב"ן בלבד, שנתפשטו ונעשו י"ס גמורות שבנוקבא.

לג והנה בחינת הדכורא דא"א, היא מבוארת. ולכן נבאר עתה בחינת הנוקבא, כי היא אשר נעשית מהבירורין של המלכים דב"ן. וצריך לבאר מציאות בירור זה ועמו יתבאר ג"כ גל כללות הא"א כולו, דכורא ונוקבא, כי כל האצילות לא נתברר ולא נתקן אלא ע"י עבורים, וכל פרצוף נתקן ונתברר ע"י הפרצוף העליון והגבוה ממנו, אשר ע"י שהיה מזדווג בנוקבא היה מברר החלקים הצריכים לזה התחתון, והיו שם בנוקבא בבחינת עיבור י"ב חדש, והוא נתקן.

לד ונמצא, כי עתיק יומין ב' הבחינות שבו, שהם הדכורא והנוקבא, נזדווגו יחד, והעלו את ה' החלקים דכתר דב"ן התחתונים, בסוד מ"ן, ביררום בין אורות, ובין בחינת הכלים, והיו שם בבחינת עיבור די"ב חדש, ושם נתקן א"א.

לה ונבאר תחילה ענין פרצוף א"א, איך מתחלקין בו י"ס שבו, כי ט' ספירות הם בחינת א"א, כי הנוקבא לא נתגלית בו כנ"ל, וכל בחינת א"א היא נקראת כתר של כללות האצילות כולו, וזה הכתר נחלק לט"ס, וכללות זה הוא הנקרא א"א. וכבר ביארנו, ענין התלבשות כל פרצופי האצילות זה בתוך זה, עד שנמצא כי אין מתגלה מכל פרצוף רק רישיה לבד, ואז כל אלו הראשין שהם זו למטה מזו, מצטיירים כולם יחד בבחינת פרצוף א', הכולל כל האצילות בכללות, ואז כיון שמכל א"א לא נתגלה בלתי לבוש רק הכתר שלו, כי אף החכמה שבו היא סתימאה גו האי כתרא, ולכן כל א"א אינו נקרא רק כתר לבד. ואח"כ תכף תחתיו, באים ב' רישין דאו"א מגולים, ונעשים בחינת חו"ב דכללות האצילות. ותחתם בא רישא דז"א עד טיבורו, ונעשה גוף אל האצילות בכללות. ואח"כ מתגלית נוקבא דז"א ונקרא מלכות דכללות האצילות. ואמנם אין לך פרצוף שאין בו כללות י"ס, ומתלבשין תוך פרצוף אחר בבחינת גופיה לחוד, וכן הב' בג' וכן כולם.

לו ונבאר סדר אלו הט' ספירות המתחלקות בו בא"א. הנה נשתנה א"א מכל השאר, כי כל שאר הפרצופין בין דעתיק ודאו"א ודזו"ן, רישא דילהון הוא חד גלגלתא, שהוא בחינת הכתר שבפרצוף, כי כתר לשון כותרת, כמו על כן רשע מכתיר את הצדיק, ר"ל מקיף אותו, והגלגולת הוא כעין כותרת אחת המקיף על כל בחינת הראש, ובגו האי גלגלתא אית תרי מוחין, הנקרא חו"ב של הפרצוף ההוא: חכמה בימין, ובינה בשמאל. ואלו הב' הם עיקר המוחין. אמנם מכללות שניהם נעשה המוח הג' למטה מהם, ומכריע באמצעם,

והוא הנקרא דעת שבפרצוף. ומה שאינו נכנס בכלל הי"ס של הפרצוף, נבארהו בע"ה, וכל אלו, התלת מוחין הויין, ויתבן גו האי גלגלתא הנקרא כתר, ולבתר הכי, אתפשטן שבעה ספירות תתאין: חג"ת נהי"מ בגופא, זו ע"ג זו בדרך קוים, כנודע.

לז אמנם בהאי גלגלתא דא"א, לא אית בגווה, רק חד מוחא לחוד, והוא הנקרא חכמה דא"א. ועם היות כי גם חכמה זו, והאי מוחא, יש בו בחינת תלת מוחין, כמו שנבאר אח"כ, עכ"ז כל שלשתם אינם רק בחינת החכמה עצמה, ואם כן נמצא, דבהאי רישא דא"א לא היה רק חד גלגלתא שהוא הכתר דא"א, ובגווה חד מוחא שהיא חכמה דא"א. ואמנם הבינה דא"א, לא יכלה לעמוד שם בבחינת רישא.

לח וטעם הדבר, כי הנה נתבאר, כי בחינת נוקבא דעתיק נעשית מה' ראשונות דכתר דב"ן, אשר מעולם לא היה בהם שום ביטול אפילו פגם כלל ועיקר. אמנם בא"א בנוקבא דיליה, התחיל בה בירור המלכים, כי נעשתה מחמשה אחרונות דכתר דב"ן, שהיה בהם קצת פגם, ומשם ואילך היו הפגמים הולכים ונוספים בשאר הפרצופים כנזכר שם. ולכן ברישא דעתיק, שלא היה שם פגם כלל, היה יכולת אל הבינה שבו, לקבל האור העליון דא"ק הנמשך גו רישא דעתיק בהיותה שם למעלה. ולכן עמדה גם היא ברישא דעתיק, ואז גם הדעת הנעשה מחיבור חו"ב עומד גם הוא שם.

לט אמנם ברישא דא"א, אשר היה בה בירור מהמלכים שהיה בהם קצת פגם, לכן הבינה שלו, להיותה יותר דינין מהחכמה כנודע, כי תמיד מהבינה דינין מתערין מינה, כי היא נוקבא, לכן לא יכלה לקבל אור העתיק המתלבש גו רישא דא"א, במקום גבוה ברישא, שהאור שם רב וקרוב אל העתיק, ולכן ירדה למטה בבחינת הגרון דא"א, ובהיותה שם יותר ברחוק, היה בה יכולת לקבל אור העתיק.

מ ואמנם בשאר הפרצופין שלמטה מן א"א, היה יכולת בבינה שלהם לעמוד בראש הפרצוף. והטעם, כי אור העתיק הוא האור הגדול מכל האצילות, כי בתוכו מתלבש אור הא"ס כנ"ל, ולהיות כי כבר נתלבש עתיק גו א"א, נתמעט האור מאד, וכאשר יחזרו שנית או"א, להלביש גם את א"א, נמצא אור עתיק מרוחק מהם מאד, ויש יכולת בינה שלהם לקבל אור העתיק אחרי היותה ברחוק, עם היותה יושבת בראש הפרצוף, ומכ"ש בזו"ן שנתרחקו יותר ויותר.

מא [75]אחר שביארנו ענין א"א, נבאר עתה סדר הי"ס שלו, איך מלבישין את עתיק יומין. וכבר ביארנו לעיל, כי לכן נקרא עתיק יומין, כי ז' יומין דיליה לחוד הם המתלבשין בא"א. וזה סדרם. כתר דא"א מלביש לחסד דעתיק, וחכמה לגבורה, ובינה לת"ת.

[75] מבוא שערים שער ג' ח"ב פ"ב.

מב וטעם הדבר כי להיותם ג' ראשונות דא"א, שהם בחינת רישא, וצריכה אורה רבה יותר מבגופא, ולכן כל א' מהם נתלבש בו ספירה אחת גמורה, של העתיק, אך ז' התחתונות גופא דא"א, אינן צריכין אור רב כמו הראש, ולכן הג' האחרונות דעתיק יספיקו להאיר בהם. וזה סדרן, עצמות נה"י דעתיק בחג"ת דא"א כנזכר, וגם זה הוא מפני שחג"ת דא"א נעשין אח"כ מוחין בג' ראשונות דאבא ואמא ולכן עיקר הארתם בחג"ת דא"א להאיר אל מוחי או"א. ואח"כ מן היסוד דעתיק, יצא אור לבד, ונתפשט בנה"י דא"א.

מג ובזה תדע הסיבה למה שנודע ונתבאר, כי כל בחינות נה"י, של איזה פרצוף מהפרצופים הם באים תמיד בסוד תוספות ואינן עיקרים, כי לכך נקראים לבר מגופא. והטעם, כי בראש פרצופי האצילות שהוא א"א' אשר בו מתלבשין ונאחזים כל שאר פרצופי האצילות, כנ"ל אין לנה"י שלו על מה שיסמוכו בו בעתיק יומין, לפי שהז' דעתיק לבד נתלבשו בז' ראשונות דא"א, ואין בנה"י דא"א רק הארה לבד, היוצאות מיסוד העתיק ומתפשט בהם, ולכן נמשך הענין הזה בכל נה"י של כל שאר פרצופין.

מד ואמנם פעם אחרת ביארם לי מורי ז"ל יותר בביאור. באופן זה. כי הנה נודע, דכל שוקא אית ביה ג' פרקין כנזכר בזוהר ויחי, אך היסוד אין בו רק שני פרקין שהם היסוד והעטרה שבו, ונמצא כי שני פרקין עלאין דנ"ה דעתיק, אתלבשו בחו"ג דא"א: נצח בחסד בימין, והוד בגבורה בקו שמאל, והיסוד בת"ת דא"א, ושני פרקין אמצעים דנ"ה דעתיק בנ"ה דא"א. ועטרת יסוד דעתיק ביסוד דא"א, ומלכות דעתיק במלכות דא"א, כי צריך להעשות ממנה פרצוף שלם של הנוקבא, לכן לקחה מדה א' שלימה. ונמצא שנשארו שני פרקין תתאין דנ"ה דעתיק למטה מכל הנ"ה דא"א, ונשארו מגולים.

מה ונודע, כי רגלי א"א מסתיימין בסוף עולם האצילות, ונמצאו אותם תרין פרקין תתאין דנ"ה דעתיק בעולם הבריאה, מגולים בלי לבוש, ואלו נתחברו יחד ונתלבשו במלכות דא"א, ונעשו שם אליה ב' דדים בשני צדדיה. ואלו הם סוד דדי בהמה, שהם למטה ברגלים, ומהם היו יונקים המלכים שירדו בבריאה קודם שנתקנו במקומם: בא"א, ובאו"א, ובזו"ן. וגם אחרי שהיו נולדים כל פרצוף ופרצוף, היו יורדים תחילה שם ויונקים מהם, ואח"כ עולים למקומם כנ"ל.

מו והנה ביארנו, איך ז"א באין לו המוחין שלו, שהוא אור העצמות דפנימי שלו האמיתי, שהוא בגדלותו, באין לו מלובשים תוך האחורים דנה"י דאמא, ונה"י דאבא. ועד"ז כל הפרצופים הם כך, כי הנה"י של העליון, החיצוניות שלהם, נעשים בחינת לבוש אל המוחין של הפרצוף שלמטה ממנו, והכל נכנס ומתפשט ברישא ובגופא אל הפרצוף התחתון ההוא.

מז והנה אין מוחין פחות מתלת בחינות שהם חו"ב ודעת. והנה החכמה היא קו החסד, והבינה קו הגבורה, והדעת נחלק לב': חציו חסד, וחציו גבורה. להכריע ביניהם, בסוד כי אל דעות ה', תרין דעות, כמ"ש. ואמנם החסד הוא בחינת חמשה חסדים, והגבורה ה' גבורות, כנזכר באדרת נשא קמ"ב.

מח והנה בז"א, היו שתי דעות, חד ממוחין שנמשכו לו מאבא, וחד במוחין שנמשכו לו מנה"י דאמא, וכל א' מהם כלול מה' חסדים וה' גבורות.

מט וטעם לזה הוא, כי הלא גם מוחין דא"א, נמשכין לו על ידי התלבשות בנה"י דעתיק ביה. והנה עתיק אין בו שני פרצופין נפרדים דכר ונוקבא. אמנם תרווייהו חד פרצופא. ולכן התם בז"א, דאו"א. הוו תרין פרצופין, נכנסו תרי בחינות דמוחין: א' בנה"י דאבא, וא' בנה"י דאמא. אכן הכא דעתיק דכר ונוקבא דיליה, כולא הוי חד פרצופא, ולכן אין בא"א רק תלת מוחין לחוד. ולכן אין בו רק דעת א' ובו ה"ח מצד הדכורא שם מ"ה שבו, וה' גבורות מצד הנוקבא שם ב"ן שבו, כי הכל בחינה א' הוי.

נ וזכור, אל תשכח כלל זה, כי לעולם בכל פרצופי האצילות, כל החסדים נמשכין משם מ"ה החדש שבא לתקן האצילות, וכל הגבורות משם ב"ן של בירורי המלכים. וז"ס הזווג למתק גבורות הנוקבא שם ב"ן, המתבררות עתה מחדש, בכל זווג וזווג בסוד מ"ן, כנ"ל. ע"י החסדים הנמשכין מהם מ"ה החדש.

נא וכבר נתבאר ג"כ שם, כי מה שבירר העתיק פעם ראשונה, היה לתקן עצמות הפרצוף דא"א בתחילת תקונו, ונתנם בא"א בבחינת מוחין. ואלו החו"ג שנתנם העתיק בא"א בפעם ראשונה, מהם נבנה ונתקן פרצוף א"א דכר ונוקבא. ונשארו שם תמיד קבועים לעולם. וכאשר חוזר גם הא"א לברר לצורך או"א לתקנם בפעם הראשונה, אז צריך שיקדים אליו זווג העתיק דכר ונוקבא. ויחזרו להמשיך מוחין חדשים אל א"א ונוקבא, כדי שיוכלו לברר בירורי חלקי או"א. ואז באים אליהם החו"ג החדשים: החסדים משם מ"ה והגבורות משם ב"ן. ואז נתקנים שם בתוך הא"א, חלקי או"א כנזכר שם. הרי שיש ב' מיני חסדים וגבורות: א', הוא הראשונים, לתקן הפרצוף, ב', הם החדשים הנמשכים בכל זווג וזווג, ובכל פעם ופעם, אשר אלו אינם נשארים שם קבועים, רק נתקנים ונעשה מהם צורת הולד, ונולד שם.

נב [76]והנה הודעתיך לעיל, שיש בחינת עתיק ונוקבא, וא"א ונוקבא, ואו"א וזו"ן. אמנם יש חילוק בענין הנקבות הנ"ל, והוא, כי הנה הנקבה היא דינין והיא מבחינת בירור המלכים, ואיך יצדק שם נקבה בעתיק וא"א, שהם תכלית הרחמים, כנזכר בב' האדרות.

[76]עץ חיים שער י"ב פ"ב.

ועוד, כי הנה היות בחינת זכר ונקבה מורה על מיעוט ופירוד, ואין אחדות גמור כמו בהיות הזכר לבדו. והנה מצינו ראינו בהרבה מקומות בזוהר ובאד"ר דקמ"א ע"ב, בהאי דיוקנא דאדם, שארי ותקין כללא דכר ונוקבא, מה שאין כך בעתיקא. וכן בהרבה מקומות מצינו, שלא התחיל בחינות זכר ונקבה אלא מאו"א ולמטה. כנזכר באדר"ז דר"ץ ע"א, האי חכמתא אתפשט ואשתכח דו"נ, שהוא: חכמה אב, בינה אם, ובגינייהו כולא אתקיים בדו"נ וכו'. א"כ איך אנו אומרים, שאפילו בעתיק וא"א יש בחינת נוקבא, והנה מצינו היפך זה בהרבה מקומות, ובפרט בס"ה פרשת בראשית דב"ך ע"ב, דעילת כל העילות אמר האי קרא, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי וגו', דאית אחד בשתוף, כגון דו"נ, ואתמר בהון, כי אחד קראתיו אבל איהו חד ולא בחושבן ולא בשתוף, ובג"כ אמר, ואין אלקים עמדי, שהיא בחינת הנוקבא הנקרא אלהים, שהוא דין.

נג והנה ליישב המאמרים אלו צריך שתדע, כי בודאי, שבכל הי"ס יש דכר ונוקבא, אלא שיש חילוק במציאותן איך הם. וביאור הענין הוא, כי הנה זו"ן, אשר בהם עיקר המיתה, כי בהם היו ענין ז' המלכים שמתו, ולכן יש בהם בחינות זכר ונקבה בפרצופים נפרדין א' מחבירו, ומה שתמצא לפעמים, שהם מחוברין, אינן, אלא בהיותן אב"א, כי אז אחוריהם דבוקים יחד, וכותל א' משמש לשניהן, וצריך נסירה באחור להפרידם.

נד ואמנם או"א, אשר היה בהם ביטול ולא היה בהם מיתה בפועל, כמו שהיה בזו"ן כנ"ל. לכן היה בהם ג"כ בחינות זכר ונקבה כל א' בפ"ע. פירוש בבחינות ב' פרצופים כדמיון זו"ן, אבל נתוסף בהם חיבור עצום, והוא שהם דבוקים יחד פב"פ תמיד בכותל א' בלבד משמשת לשניהן, ואין ביניהן פירוד כלל, לא כמו זו"ן, שבהיותן אב"א מתחברים, שבהיותן פב"פ נפרדין.

נה וזהו הטעם שאמרו בהרבה מקומות בס"ה פרשת אחרי דס"א ובאדר"ז דר"צ. אבל או"א לא מפסיק רעותא דתרוייהו לעלמין, כחדא נפקין כחדא שריין, לא אפסוק דא מן דא, ולכן זווגייהו תדיר דלא פסיק.

נו ואמנם א"א, שהוא מבחינת הכתר של הנקודות, לא היה בו אפילו ביטול וכנ"ל, ואמנם הוא, מן ה' אחרונות של הכתר דב"ן כנ"ל. ונודע כי בנה"י של הכתר דנקודים היה קצת ביטול כאשר ירדו להעשות מוחין לאו"א, ולכן גם בו היה בחינות זו"ן, אלא שנתוסף להם תיקון וחיבור נוסף, והוא ששניהן היו פרצוף אחד הזכר ונקבה שבו, באופן זה, כי בחינת שם מ"ה שבו, נתון בכל צד ימין, ובחינת שם ב"ן שבו, היה בצד שמאלו שבו, ושניהם דבוקים יחד בבחינת פרצוף א'.

נז וזהו ענין מ"ש בזוהר, שהכתר הוא זכר לחוד בלי נוקבא. ר"ל בלי נוקבא נפרדת ממנו. ומה שאנו אומרים שיש זכר ונוקבא היא היות נמצאים בו ב' בחינות אלו, של מ"ה וב"ן, בימינו ובשמאלו, אשר הם בחינות זכר ונקבה בכ"מ, אבל לא שיש בו זו"ן נפרדין בב' פרצופין, והבן זה מאד. ובזה תבין איך או"א מלבישין לא"א, זה לימינו, וזה לשמאלו. כי כן הדבר בא"א עצמו צד ימין שבו הוא מ"ה דכורא, וצד שמאל הוא ב"ן נוקבא.

נח ואמנם בע"י שהוא מבחינת ה"ר של כתר של הנקודים, ששם לא היה שום ביטול כלל מעולם, לכן בחינות זכר ונקבה שבו שהם מ"ה וב"ן, נתערבו יחד לגמרי, ושניהן מעורבים יחד זב"ז בימין בפ"ע, וכן בשמאלו, ואינם כמו א"א. וז"ש באד"ר דקכ"ט ע"א, לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה, כולא ימינא. והענין כי בא"א הזכר בימין והנקבה בשמאל, אבל בע"י, צד ימין שבו כלול ממ"ה וב"ן, וכן בצד שמאל. א"כ שוין הם, ואין הפרש בין ימינו לשמאלו. אמנם בחינות הנקבה והזכר שבו, הוא באופן אחר, והוא שהם ב' בחינות: פנים, ואחור, פירוש כי בין צד ימינו ובין צד שמאלו יש בו בחינת מ"ה מצד פנים, ובחינת ב"ן מצד אחור, ובזה הוא חיבור נפלא גדול מאד.

נט [77]ודע, כי או"א עלאין נעשו: אבא מן הנקבה חצי בינה עליון דמ"ה. ואמא מן הזכר, חכמה כולה דב"ן. אך נקרא חכמה זו דב"ן אמא, להיותה בחינת ב"ן. ובינה דמ"ה נקרא חכמה, להיותה דמ"ה. והבן זה. נמצא א"כ, כי כפי האמת, שניהם נקרא חכמה לבד, והם בחינת י' ראשונה שבשם.

ס ולפי שאמא גדולה אין קץ מאבא, מג' בחינות: א' הוא כי זה חצי בינה דמ"ה וזה חכמה שלימה דב"ן. הב', כי זה חכמה וזה בינה. הג', כי זה מ"ה, וזה ב"ן שגדלה מעלתו ממ"ה להיותו בחינת ס"ג, כנודע כי המלכים שמתו הם כולם ס"ג. ולכן נמצא כי אמא יצאה עתה טמירא ומלובשת תוך אבא. ולכל אלו הסבות הנ"ל, נקראים שניהם אבא או חכמה לבד. כי היא לא נגלית כלל. ולכן שניהם הם י' שבשם, כי ו"ד שבמילוי יו"ד צורתה, ה', הרי כי אמא היא נעלמת תוך הי' ואינה נזכרת, רק י' פשוטה שהיא אבא. וז"ס עטרת בעלה.

סא אמנם יש"ס נעשה מחצי תחתון דבינה דמ"ה, ותבונה מבינה שלימה דב"ן, ואז שניהן בבחינת בינה דמ"ה וב"ן, לכן נקרא שניהן בינה לבד. והיא ה' ראשונה שבשם, ואז אבא טמיר וגניז, כי גם הוא י' דמילוי ה"י, כי הרי עתה אין לה גדולה עליו, שעתה שניהן מבחינת בינה, ולהיותו מבחינת זכר לכן גובר עליה. משא"כ באו"א, שאז יש לאמא יתרון גדול מאד על אבא כנ"ל.

[77]עץ חיים שער י"ט פ"ח.

סב הרי נמצא כי כפי האמת, אבא הוא כללות או"א עלאין יו"ד שבשם, ואמא היא כללות יש"ס ותבונה ה' ראשונה שבשם, אך לפרקים אנו קוראין אבא לאבא ויש"ס, להיותם שניהן בינה דמ"ה. ואמא, לבינה ותבונה, להיותן שניהן בחינת ב"ן לבד, שהיא נקבה. ובזה תבין מ"ש במ"א, על ולא אבא בעיר כו' כי זווג יש"ס ותבונה הוא זווג דלא פסיק, כנודע, ונקרא זווג בינה ובינה כנ"ל. אך ולא אבא בעיר, הוא חכמה עם בינה, שהוא או"א עלאין דפסיק זווגייהו. ונודע בדרוש אחר, כי אמא נפקא מבין דרועין דאבא, והוא סוד ישסו"ת הנקרא אמא נפקא מתחות ב' דרועין דאו"א עלאין, הנקרא שניהן אבא לבד.

סג[78] והנה תראה כי עתיק כולל מ"ה וב"ן, ושניהם זכר ונקבה פרצוף א', והנה אחוריים דמ"ה וב"ן באמצע זה הפרצוף, ופנים דמ"ה מצד א' ופנים דב"ן מצד הב', וב' בחינות אחוריים ביניהן. וא"א גם הוא זכר ונקבה מ"ה ב"ן פרצוף א', אלא שהוא באופן אחר, כי בכל חציו הימיני יש מ"ה בפנים ואחור, ובכל חצי שמאל יש ב"ן בפנים ואחור.

סד אך באו"א יש מ"ה וב"ן, אלא שהם ב' פרצופים דבוקים יחד תמיד פב"פ, דוגמת עתיק, וכל כך הם דבוקים, עד שנחשבין שניהן לפרצוף א', ונקרא אבא. וכן באמא היא כך, כי הם ב' פרצופים דמ"ה וב"ן, אלא שהם דבוקים מאד פב"פ, דוגמת עתיק כנ"ל.

סה ובז"ן יש גרעון אחר, כי כל מה שהולכין הפרצופים ויורדין ממדרגתן מתגלה מאד פירודם, בחינת המ"ה מבחינת הב"ן. ולכן נתוסף פירוד בחלק מ"ה וב"ן שבזו"ן. והענין כי הז"א כולו בחינת מ"ה, והנוקבא כולו בחינת ב"ן, והם נפרדים, לזמנין אב"א, ולזמנין פב"פ.

סו והנה דוגמת או"א הם ז"א ורחל השוין בקומתן, ודוגמת יש"ס ותבונה, הם יעקב ורחל הקטנים מהחזה דז"א ולמטה. והבן זה. ודע, כי יש יעקב שהוא חצי תחתון דז"א, והוא המזדווג עם רחל הקטנה. ויש יעקב ולאה, בחינת האחוריים דאו"א.

סז כלל העולה, כי יש עתיק וא"א דמ"ה, ועתיק וא"א דב"ן, וכנגדן ממש, אבא ויש"ס דמ"ה, בינה ותבונה דב"ן. וכנגדן ממש, ז"א ויעקב דמ"ה, רחל ולאה דב"ן. הרי ג' בחינות: כי כך הוא א"א דכורא, לגבי עתיק דכורא, כאו יש"ס, לגבי אבא, וכמו יעקב, לגבי ז"א. וכן כך היא נוקבא דא"א, לגבי נוקבא דעתיק, כמו תבונה, לגבי בינה, וכמו רחל הקטנה לגבי רחל עלאה. נמצא, כי כשנתחבר כל הבחינות, יהיה ג' בחינות דזכר ונקבה, והם: א' עתיק ונוקבא, ובהם נכללים א"א ונוקבא. ב' או"א, ובהם נכללין ישסו"ת. ג' זו"נ, ובהם נכללין יעקב ורחל.

[78] עץ חיים שער י"ט פ"ט.

סח וכשתחברם באופן אחר, יהיה א"א ונוקבא דעת הכולל חו"ג, מכריע בין החכמה ובינה, שהם עתיק ונוקבא. וכן ישסו"ת הם ת"ת, מכריע בין אבא ואמא, שהם חסד וגבורה. וכן יעקב ורחל הם יסוד, המכריע בין נצח הוד, שהם זו"ן. כנודע. דאיהו בנצח ואיהי בהוד. והבן זה מאד.

סט נמצא, כי אלו שהם: עתיק ונוקבא, וא"א ונוקבא, הם נשמה, והם ג' רישין. ואח"כ, או"א וישסו"ת, הם רוח, והם ג' רישין. ואח"כ, זו"ן, ויעקב ולאה, הם נפש, והם ג' רישין. וז"ש באדרא דרפ"ט, ואינון מתתקנין, כמה דע"ק ג' רישין מתעטרין ביה, הכי כולם בג' רישין.

ע והענין, כי הנשמה עצמה יש בה נר"ן, וכן ברוח, ובנפש נר"ן, כנודע, כי חב"ד הם כהן לוי ישראל, והם נר"ן. וכן חג"ת, וכן נה"י.

עא [79]נבאר ענין או"א היטב. הנה אבא לוקח משם מ"ה מבינה שבו, הכתר והחכמה שבי' ספירות דבינה זו. ואמא לוקחת בינה דבינה דמ"ה. ואפשר שגם הכתר נחלק לחצאין, חציו לו וחציו לה, אלא שכפי הנראה מדרוש שלוח הקן בש"ע נהורין, כי כתר שלה טמיר וגניז באבא, א"כ נראה שכל הכתר לקחו אבא, ולכך נקרא טמיר וגניז יתיר מינה. ויש"ס לקח ו"ק דבינה דמ"ה, ולכן נקרא יש"ס הוא ז"א שבו. ותבונה, לוקחת מלכות דבינה דמ"ה, לכן נקרא התבונה מלכות, נפש תבונה. כנזכר בתיקונים דמ"ג. וכשם שאו"א לא מתפרשין, וישראל ורחל מתפרשין לזימנין. כן או"א נרמזין בחיבור גדול בי' ראשונה שבהוי"ה כנודע, לפי שהם חו"ב דבינה דמ"ה. אך ו"ק דבינה דמ"ה, עם מלכות דבינה דמ"ה, שהם יש"ס ותבונה, הם דומין לזו"ן, ואינן כ"כ מחוברים חיבור גדול כמו או"א.

עב ואמנם מב"ן לקח אבא ו"ק דחכמה דב"ן, כי הרי ג"ר לקחם עתיק לצורך הנקבה שלו. ומלכות דחכמה דב"ן לקח יש"ס, ולכן נרמז גם הוא בסוד נקבה, בה' ראשונה דהוי"ה כנודע. ואמנם מבינה דב"ן, הד"ר שהם כח"ב חסד, לקחם עתיק, ואז ה' קצוות דבינה דב"ן, שהם ג' תחתונות נה"י, לקחן אמא. ומלכות דבינה דב"ן לקחה תבונה.

עג נמצא, כי אבא יש לו מ"ה וב"ן, ואמא יש לה מ"ה וב"ן, ויש"ס מ"ה וב"ן, ותבונה מ"ה וב"ן. אך א"א ועתיק אינם כן, רק הזכרים לקחו מ"ה לבדו, והנקבות ב"ן לבדם, לכן הם מחוברים בפרצוף א'. אך באו"א, שהם זכר ונקבה נפרדין, מוכרח שכל א' יהיה בו מ"ה וב"ן, כדי שלא יתפרדו לגמרי. וז"ס הבן בחכמה וחכם בבינה. וכעד"ז בזו"ן, כי ז"א, יש לו ו"ק דב"ן וו"ק דמ"ה, ונוקבא, יש בה מלכות דמ"ה ומלכות דב"ן. נמצא, כי בז"א יש בו חו"ג שהם מ"ה וב"ן, וכן בנוקבא.

[79]עץ חיים שער כ' פרק י'

עד ואמנם ז"א, שלוקח מוחין שלו כפולים, מצד אבא ומצד אמא, היו אז החסדים דמ"ה וחסדים דב"ן באבא, וגבורות דמ"ה וגבורות דב"ן באמא, ואח"כ בהכנסם בז"א נתחלפו, ואז החסדים דב"ן נשתתפו עם הגבורות דב"ן, בנה"י דאמא, וגבורות דמ"ה עם חסדים דמ"ה נשתתפו בנה"י דאבא. נמצא מוחין דאמא כולם דב"ן, ודאבא כולם דמ"ה.

עה גם תבין, איך כל אבא הוא חכמה, או חכמה דב"ן או חכמה דבינה דמ"ה, אך לעולם אמא היא בינה, או בינה דבינה דמ"ה, או בינה דב"ן, ולכן יכול להתקשר מ"ה עם ב"ן, בין באבא, בין באמא, שכולם הם חכמה, וזה באבא, אלא שחכמה דב"ן נעשה צד נוקבא לחכמה דבינה דמ"ה. או כולם הם בינות באמא, אלא שבינה דבינה דמ"ה, נעשית צד זכר לבינה דב"ן.

עו [80]אדם הראשון נברא ע"י זווג זו"ן, שעלו למעלה בהיכל או"א, ושם נזדווגו פב"פ והולידו לאדם וחוה. ונבאר ענין אדם הראשון, איך נתפשט באלו העולמות. כי ראשו של אדם הראשון היה אז בעולם הבריאה, אשר הוא עתה מקום ז"א דאצילות. וגרונו היה בד' ראשונות דיצירה, שהוא עתה מקום נוקבא דאצילות. וכבר ידעת כי נוקבא דאצילות נקראת גן עדן, ונמצא, כי גרונו לבד היה נתון בג"ע, ומשם ולמטה כל שאר גופו היה מחוץ לג"ע, באופן זה: כי כל גופו היה נתון בששה אחרונות של היצירה ובארבעה ראשונות של העשיה, אשר הם עתה שיעור מקום כל עולם הבריאה.

עז אמנם להיות כי גוף האדם נחלק לב' חלוקות, כנודע, כי עד החזה מתפשט יסוד הבינה והאורות שבתוכו מכוסים, ומן החזה ולמטה,האורות הם מגולים, כמבואר אצלינו בסוד החסדים המתפשטים בת"ת דז"א, ולכן נתחלק גופו בשתי עולמות: חציו העליון המכוסה נתון בשש אחרונות של יצירה. וחציו התחתון המגולה, נתון בד' ראשונות דעשיה. ונמצא, כי עיקר גופו היה למעלה ביצירה, כנודע כי הגוף רומז אל הוא"ו של שם הוי"ה, וגם היצירה נרמזת באות הוא"ו עצמה.

עח ורגליו של אדם הראשון, היו נתונים בששה תחתונות של עשיה של אז, שהם עתה ששה ראשונות של יצירה של עתה. והרי ביארנו התפשטות אדם הראשון בשלשה עולמות, בריאה יצירה עשיה בעת שנברא.

עט ואחר שחטא אדם הראשון בעץ הדעת, שהוא עולם העשיה, שנצטוה שלא יאכל ממנו, כי אין לו חלק בעשיה רק מן היצירה ולמעלה, כנ"ל. וכיון שעבר ואכל מעץ הדעת שהוא עשיה, גרם פגם בכל העולמות, וכולם ירדו ממדרגתם באופן זה, כי היצירה נתלבשה בעשיה. ונמצא, כי א"י שהיתה כנגד היצירה, אינה מקבלת ממנה אלא ע"י

[80] שער מאמרי רשב"י פרשת קדושים.

העשיה, כיון שהיצירה מתלבשת בה. וכן הבריאה מתלבשת ביצירה, ונוקבא דאצילות נתלבשה בבריאה, וז"א נתלבש בנוקביה. וכן ע"ד זה בכל העליונים ממנו, כולם ירדו ממדרגתם.

פ ועתה נבאר הבחינה השנית. והיא, אחר שנברא אדה"ר והכניסו הקב"ה בג"ע, כי אז היה מחצי יום ששי ומעלה, אשר אז בהכרח נתוספת הקדושה בעולמות כולם, כמבואר אצלינו בענין ערב שבת, כי משעה חמישי של עש"ק מתחילים העולמות להעלות למעלה ממקומם, וקדושה נתוספת בהם, כנזכר אצלינו בסוד ה' יתירה הנזכר בפסוק ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי, לרמוז אל שעה ה' כנזכר.

פא ולכן נבאר עתה מה שנתחדש אז, באותו ערב שבת אחר חצות, כשנברא, לא היה בג"ע רק ראשו וגרונו כנזכר בלבד, ושאר גופו היה בעה"ז, אבל עתה נכנס כולו בג"ע, והעולמות נתעלו באופן זה: כי ז"א עלה במקום שהוא עתה מקום א"א, ונוקבא דז"א עלתה במקום שהוא עתה מקום אבא, והבריאה עלתה במקום שהוא עתה מקום אמא, והיצירה במקום ז"א, והעשיה במקום מלכות נוקבא דז"א, עלו ד' ראשונות דעשיה, כי כך שיעור נוקבא דז"א, ד' ספירות בלבד, ושאר ו' ספירות אחרות דעשיה, במקום ו' ראשונות של הבריאה של עתה. ואמנם גם או"א דאצילות, וכל אשר למעלה מהם, גם כן הם עלו למעלה ממדרגתם, כפי הסדר הזה, ואין להאריך בהם.

פב ודע, כי עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם, הוא כן כפי הסדר הזה, וכך הוא המקום הראוי להם להיות תמיד. והטעם הוא, כי הנה ז"א צריך להתגדל ולהיות כמו אריך אנפין, ואם כן צריך לעלות עד שם. ומקום אריך אנפין צריך שיהיה מקומו של ז"א, כי על ידי כן ז"א נעשה אריך. ונוקביה דז"א במקום אבא, בסוד ה' בחכמה יסד ארץ, דאבא יסד ברתא, ובסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא, כי שמור שהוא הנוקבא נעשית קדש שהוא אבא, וזמ"ש, קדש היא, כי, היא: הנקבה, חזרה להיות קדש. והבריאה עלתה באמא, בסוד מה שידעת, כי אמא מקננא בכרסיא. ויצירה במקום ז"א, כי ז"א מקנן במלאך. ועשיה בנוקבא דז"א, כי מלכות מקננא באופן שהיא העשיה. ונמצא שזהו המקום הראוי אל סדר מדרגת העולמות.

פג והבחינה השלישית, היתה אח"כ אז בערב שבת, ביום שנברא אדם הראשון בין הערבים, שאז הוא זמן הנקרא תוספת שבת ועדיין אינו שבת גמור. והענין הוא, כי הנה אחר חצי היום של ערב שבת ההוא, כבר נתבאר, שהיצירה והעשיה עלו במקום ז"א ונוקביה דאצילות, אמנם לא עלו רק ארבעה ראשונות בלבד דעשיה, והו' תחתונות נשארו מחוץ לאצילות בעולם הבריאה, ועדיין אין זה קדש גמור. ובהיותם כך, נמצא

שחזרו יצירה ועשיה להיות כדוגמת ז"א ונוקביה, והיו עומדין בסוד אחור באחור, ובהיותה הנקבה באחור הזכר אין לה רק קומת ארבעה ספירות בלבד, כנ"ל. אבל כשחוזרין פנים בפנים, יש בה קומת עשר ספירות גמורות.

פד וכן היה עתה בעשיה ויצירה. כי העשיה היתה בארבעה אחרונות דיצירה אחור באחור, ובהיות זמן בין הערבים, אז כל העשר ספירות דעשיה עלו למעלה, והפכה העשיה פניה כנגד פני היצירה פנים בפנים, כדמיון ז"א ונוקביה כנזכר.

פה ועתה נמצאו כל שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה, כולם תוך האצילות לגמרי, וכולם קדש גמור, ונשארו שלש עולמות בריאה יצירה עשיה שהם שלשים ספירות, פנוים ומקום חלל, בסוד אלפים אמה תחום שבת. והששה עשר ספירות עליונות היו תחום שבת, והי"ד תחתונות היו מדור אל הקליפות כנ"ל, והם מחוץ לתחום והבן זה.

פו והנה כל אלו השלשה בחינות נעשו אז מאליהם, שלא על ידי מעשה התחתונים אדם וחוה. והנה גם לענין אדם בעצמו, הרויח בזה, כי עתה גופו ורגליו כולן היו בג"ע, שהיא נוקבא דאצילות, מה שלא היה כן לגמרי אפילו בעת הבחינה השנית.

פז והנה אם אדם הראשון לא היה חוטא בעץ הדעת, היה יכול להעלות ע"י תפלותיו של יום השבת ההוא את העולמות, עליות אחרות יותר גבוהות במאוד מאוד עליה אחר עליה, בכל תפלה ותפלה, שהם תפילת ערבית ושחרית ומוסף ומנחה, ואין אנו עתה מאריכין סדר עלייתם, אבל נזכיר בקצרה העליה אחרונה הגדולה שבכולן, והיא במנחת שבת, כי אז היו עולין תכלית העליה, והוא, כי עולם האצילות היה עולה כפי מקומו הראשון, שהוא במקום אדם קדמון לכל קדומים, הנזכר אצלינו ביאורו באורך גדול, והיה חוזר כל המציאות אל שרשו הראשון.

פח דע, כי חז"ל אמרו, שאדה"ר נידון בנשירת איברים. והענין הוא, כי תחלה היה כלול מכל הנשמות שבכל שתא אלפי שני דהוי עלמא כנזכר, וכלם היו אברים פרטים שבו, וכשחטא נסתלקו ממנו, כי שלטה בו הקליפות ונטבעו כולם תוך הקליפות, כנזכר אצלינו בפרשת עקב, בסוד האכילה, ולכן כל תפילותינו ומצות מעשיות שאנו עושים בכל יום תמיד עד ביאת המשיח, הוא לברר ולהעלות אלו הנשמות שנשרו מאדם הראשון ונפלו בתוך הקליפות, עד דמטי רגלין ברגלין כנזכר בס"ה בפרשת פקודי. וכשיושלם בירורם ותקונם, אז יבא משיח בן דוד.

פט והנה מה שנשארו בו הם הבחינת הכתרים של כל הנשמות. והענין הוא, כי הנה נתבאר, שלא זכה אדם אחר שחטא, אל הנשמות של או"א דבריאה, אלא מזו"ן ולמטה.

[81] שער הפסוקים בראשית סימן ב׳.

והנה הם עשרה פרצופין, והם: זו"ן דבריאה, ואו"א וזו"ן דיצירה, ואו"א וזו"ן דעשיה. והנה כל פרצוף כלול מי"ס וכל ספירה וספירה כלולה מעשר, נמצא שבכל פרצוף נכללים מאה ספירות, והעשרה שבהם הם כתרים שלהם, שהם: כתר שבכתר, וכתר שבחכמה, וכתר שבבינה וכו'. הרי כי בכל פרצוף יש עשרה כתרים, והנה הם עשרה פרצופים ובהם מאה כתרים, ואלו הם סוד מאה אמה שנשארו באדם הראשון, שהם הכתרים שבכל הנשמות, כי בהם לא שלטו הקליפות כנזכר.

צ ואמנם ע"י מה שחטא, נפגמו גם הנשמות האלו כנז"ל, ולא נשאר בהם הארה זולתי שעור ההארה שהיה אל בחינות המלכיות האחרונות של הנשמות קודם שחטא, ונמצא, כי אלו הכתרים שנשארו בו, אין הארתם רק שיעור הארת מלכיות שהיה בתחילה קודם החטא. ולכן נקרא נפש אדם, כי המלכות נקרא נפש, והבן זה. ונמצא, כי כל הכתרים נשארו בו, אפילו הכתר האחרון שבכולן, שהוא הכתר של ספירת המלכות שבנוקבא דעשיה.

צא ונמצא עתה האור שניטל מאלו העשרה כתרים שבכל פרצוף ופרצוף, שהם היחידה והחיה והנשמה והרוח שבכל כתר מהם, הם סוד זיהרא עילאה שניטל מאדה"ר, ולא נשאר בכתרים ההם, רק אור הנפש שבהם בלבד. וז"ס נפש אדם הנזכר בתורה כמה פעמים.

צב הכלל העולה, כי ג' בחינות נתחלקו כל הנשמות שהיו כלולות באדה"ר שהם בעשרה הפרצופים הנזכרים, מזעיר דבריאה עד נוקבא דעשיה, והם אלו: בחינה הא' עליונה מכולם, היא הנקראת זיהרא עילאה שניטלה מאדה"ר, ולא שלטו בהם הקליפות כלל ח"ו, אלא שנסתלקה ממנו ע"י חטאו שחטא, ולא זכה אליה עד שבא חנוך הוא מטטרו"ן, ולקחה. כמו שכתוב אצלינו בפרשת קדושים בסתרי תורה דף פ"ג ע"ב ע"ש, והוא בחינת ה' אורות הנקראים יחידה חיה נשמה ורוח שבכתרים שבכל ספירה וספירה, שבי"ס שבכל פרצוף ופרצוף מעשר הפרצופים הנזכרים.

צג בחינה השנית גרועה ממנה היא נשארה באדה"ר אף אחר שחטא, וגם בזו לא שלטו הקליפות, והיא נקראת חלתו של עולם כנזכר, והיא בחינת האור הנקראת נפש שבכתרים שבכל ספירה מי"ס, שבכל פרצוף ופרצוף, מעשר הפרצופים הנזכרים, וב' בחינות אלו הא' והב', אינם קודם החטא אלא בחינה א', שהם הכתרים בשלמותם, ואחר שחטא נתחלקו לב' בחינות.

צד שלישית גרועה משניהם, והיא כל שאר הנשמות, שהם כל אורות ט' בחינות נפרדות התחתונות, שבכל ספירה מעשר הספירות שבכל פרצוף, מעשר הפרצופים הנז"ל,

ובאלו שלטו הקליפות ע"י חטאו של אדה"ר, ונשרו ממנו ונפלו לעמקי הקליפות, ולא יושלם תיקונם אלא עד בא משיח בן דוד כנז"ל, וכשיושלמו כלם לבא בעולם ולהתקן אז משיח בן דוד בא.

הסתכלות פנימית

דע, כי העולמות וכל אשר בהם נבחנים בב' כוללים: א', הוא עצם המציאות, שהיא מהותו של העולם, ושל הפרצוף, ושל הנשמה, כמו שנתחדשו ונתקנו מא"ס ב"ה, ונשתלשלו מלמעלה למטה, כל אחד למקומו הראוי לו. וכולל ב' הוא, הקיום של המציאות, דהיינו כלכלתן והתפתחותן בדרך מדרגה עד גמר הגדלתן התכליתי הנרצה, וכדומה. וההפרש שביניהם, הוא, כי הכולל הא' להיותו מצד המאציל, מא"ס ב"ה, הוא כולו טוב, וסימנך שהוא בא תמיד מלמעלה למטה. אבל הכולל הב' מעורב ברע, ויש בו דבר הטורח והיגיעה, וסימנך שהוא בא תמיד ממטה למעלה, כי התחלתו בא מן התחתון, הצריך להקדים בחינת העלאת מ"ן, שפירושו מצות ומע"ט ותפלה.והנה בחלק זה שלפנינו, נתבארו הע"ס והפרצופים של עולם אצילות, ונשמת אדה"ר, שהיא כללות כל הנשמות של באי עולם, רק מבחינת הכולל הא' הנ"ל, דהיינו ממה שנתחדשו ונתקנו מלמעלה למטה מא"ס ב"ה. שהם כל פרצופי אצילות ומוחין הקבועים בהם בלי השתנות, אשר זווגם לא פסיק לעלמין. וכן נשמת אדה"ר, מבחינת עצם המציאות שבו, דהיינו כמו שנברא מלמעלה למטה מא"ס ב"ה. ולא ביארנו כאן מהכולל הב', כדי לברר מתחלה בחינת עצם המציאות באר היטב, ובע"ה בחלקים הבאים נבאר את הכולל הב'.

כבר ידעת, אשר שורש כל התיקון, הוא, מ"ה החדש שיצא מהמצח. וצריכים אמנם לידע ולזכור, מ"ש הרב בע"ח שער מ' פ"ז "כי אין מ"ה בקטנות כלל, אלא בגדלות" עש"ה. כי בקטנות גם הזכר הוא בחינת ב"ן לבד. כי בהיות הזווג במקום הכתר, שהוא מצח, נמצאת קומת הע"ס כקומת מלכות, שנקראת ב"ן, ולא מ"ה. אלא רק בגדלות אשר הה"ת יוצאת מהמצח ובאה למקומה, לפה או לחוטם או לאזן, ואז מתגלה שם הגדלות, שה"ס הוי"ה דאלפין, בגימטריא מ"ה. וע"כ מכונה מ"ה החדש. אבל בעוד הה"ת במצח, אפילו הזכר משם, הוא בחינת ב"ן, דהיינו קומת מלכות שנקראת ב"ן כנודע. באופן שמצד הקטנות דה"פ אצילות, נקראים כולם ב"ן ולא מ"ה, כמבואר.

ומזה תשכיל אשר כל פרצופי ד' עולמות אבי"ע. הם רק ב"ן דא"ק, כי ידעת שעיקר אצילות הוא מה שיוצא בקטנות, וכיון שאפילו ה"פ אצילות יצאו בקטנות בבחינת ב"ן, כנ"ל, מכ"ש בי"ע, שהם בחינת ו"ק דזו"ן דאצילות, לא כל שכן שנחשבים לב"ן. באופן,

שמצד הזדככות המסך הנמשכת מכח הביטוש דאו"פ באו"מ, לא יצא בכל המציאות שלאחר הצמצום, אלא רק ה' קומות לבד, אשר ג' חקומות הראשונות: גלגלתא, ע"ב ס"ג, הן שייכות לא"ק, כלומר, אל היחס דצמצום ראשון, שהקו נמשך עד לנקודת העולם הזה. וב' הקומות האחרונות: מ"ה וב"ן, הנה מ"ה יצא בנקודים, דהיינו אור ישסו"ת שיצא מנקבי עינים, שהוא נקרא מ"ה, כי הזווג שנעשה במקום עינים שהן כלי החכמה אין בו אלא קומת ז"א דעביות, שנקרא מ"ה. כמ"ש היטב בחלק ה'. וקומת ב"ן יצאה בה"פ אצילות, שגם בי"ע בכללם, משום מהזווג נעשה במקום המצח שהוא גלגלתא, מחמת שהמסך כבר נזדכך לבחינת כתר, שאז אין יוצא עליו אלא קומת מלכות, כנודע. וקומת מלכות נקראת ב"ן.

והנה נתבאר, שכלהו עלמין דא"ק ואבי"ע, אינם רק הזדככות המסך על ה' בחינותיו, מקומת כתר עד קומת מלכות. אלא בב' הקומות האחרונות דמ"ה וב"ן, נתוסף בהן ענין צמצום הב', מסוד ה"ת שעלתה לעינים או למצח, וע"כ יש בהן ענין קטנות וגדלות, כי ע"י זווג עליון דע"ב ס"ג, יוצא אור חדש המוריד את ה"ת מעינים או ממצח, ואז יוצאת הגדלות, כנודע. להיותו מחזיר את אח"פ אל המדרגה, והחזרת אח"פ אל המדרגה ע"י הזווג העליון, מכונה בשם הוי"ה דאלפין. כמ"ש זה היטב לעיל דף תס"ג תשובה א', עש"ה.

וכבר ידעת שכל פרצוף ופרצוף מה' קומות הכוללות הנ"ל, מחויב להתפשט בפני עצמו ג"כ בה' קומות. שהוא מטעם, שא"א שיצא זווג חדש על המסך אלא אחר שעולה למלכות דראש, שפירושו, שמוכרח להזדכך כולו עד שנעשה זך כמו מלכות דראש, וע"כ מוציא ד' קומות במדרגות זיכוכו עד שמשתוה למלכות דראש, משום שאור עליון אינו פוסק, כנודע. אמנם בעולם הנקודים שהוא קומת מ"ה, יש שם נוספות, והוא כי מלבד ה' הקומות היוצאות בדרך זיכוכו, יש שם ג"כ ג' פרצופים שלמים, כלומר, שנולדו ויצאו ע"י התחדשות העביות במלכות דראש, שהם ע"ב ס"ג מ"ה. שבכל אחד מהם יצאו ה' קומות בדרך זיכוכו, לבד ממ"ה שיצה בראש בלי גוף, כנ"ל דף תקמ"ג ד"ה וכאשר. ע"ש. וע"כ אינו נוהג בו עלית המסך.

והנך מוצא ג' פרצופים כוללים שיצאו בעולם הנקודים, אע"פ שהוא פרט אחד דא"ק, כמו ג' הפרצופים דא"ק עצמו, כלומר, שנעשה ג' זווגים ע"י עלית המסך והתעבותו במלכות של ראש, שהיא פה דאו"א דנקודים. והדבר צריך ביאור, כי מה נשתנה קומת מ"ה דא"ק שתתחלק בעצמה לג' פרצופים, שלא היה זה בגלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק. והענין הוא, כי קרה כאן ענין חדש, דהיינו האור החדש שיצא מזווג דע"ב ס"ג שחזר וביטל אל

הפרסא דצמצום ב', והשוה מדתו למדת א"ק, להתפשט עד לנקודת עוה"ז, ומכח פרט דנוסף הזה על פרצופי א"ק, היה בו כח להתפשט בעצמו לג' פרצופים שלימים כמו א"ק, עד שנעלם כחו וחזר לצמצום ב': שאחר שנזדכך המסך דגוף דע"ב שהוא או"א ודחג"ת, ונשתוה למדת המלכות דראש, שהיא הפה דאו"א, חזרה ונתחדשה בו עביות הס"ג, שהוציא ישסו"ת ונהי"מ. ואחר שנזדכך המסך דגוף הזה, ובא שוב לבחינת ראש חזרה ונתחדשה בו עביות דבחי"א, שהוציאה בחינת התפשטות הדעת ממטה למעלה וקשר הו"ק בתיקון קוים, כנ"ל דף תקמ"ג אות ע'. ועדיין לא חזר הצמצום ב' למקומו ממש, כי עדיין יש בו מעט מאור חדש דבקע לפרסא, שהוריד וטיהר הה"ר מצמצום דה"ת, אלא שאין בו רק קומת ז"א, כמדת עביות דבחי"א שנשארה בו. רק אח"כ שנזדכך לגמרי ופסק כל בחינת זווג משם, אז נעלם האור חדש דבקע לפרסא לגמרי, וכיון שנעלם אור הזה, נמצא ממילא שחזר כח צמצום הב' למקומו, כמו בקטנות נקודים, מטרם שהיה האור החדש מזווג ע"ב ס"ג, והנך רואה. אשר האור החדש דבקע לפרסא גרם ליציאת ג' פרצופין שלימים בעולם הנקודים, כדמיון שהיה בא"ק. ולפיכך נקראים הנקודים בשם "עולם" משום שיש בהם התפשטות של פרצופים שלימים כוללים, כמו בא"ק, באופן שמבחינת הקטנות שבהם, נבחנים רק לפרט אחד דא"ק, שהוא קומת מ"ה. אבל מצד הגדלות שבהם, ע"י אור חדש הנ"ל, המה נבחנים לעולם מלא, עם ג' פרצופים שלימים, כמבואר.

ובזה תבין סבת הביטול של כל התפשטות ג' קוי כח"ב לחג"ת ונצח הוד דנקודים, שהם הכלים החדשים שנעשו שם מאחורים דאו"א וישסו"ת שנפלו לז"ת, שכבר נתלבשו בהם ז' האורות שנשארו מז' המלכים שנשברו, כמ"ש בחלק ז'. והנה כתב הרב לעיל דף תקצ"ט אות א', "שכל התפשטות זו נתבטלה וחזרה להיות כבראשונה שלא היו רק ג"ר במקומן למעלה, והעלה עמהן כל ז' אורות התחתונים למעלה במקום בינה" ע"ש. וצריכים להבין טעם הדבר, מאחר שכבר נתפשטו בבחינת כלים דגוף, גם בתיקון קוים, וכבר נתלבשו בהם ז' אורות דמלכים, א"כ למה נתבטלו ומה קרה להם. ובנ"ל תבין זה היטב כי נתבאר, שאחר שנזדכך המסך דנקודים גם מקומת מ"ה, ובא לבחינת שורש, היה אז נפסקה כל הארת הזווג דע"ב ס"ג שביטלה לצמצום ב', ולכן חזר צמצום הב' לקדמותו. ע"ש. נמצא מאליו, אשר כל אלו התיקונים שנמשכו מאור החדש דע"ב ס"ג, שכולם נתבטלו כי כבר אין להם מי שיקיים אותם. וכיון שאלו הכלים החדישים הם בחינת אחורים דאו"א וישסו"ת, שנפלו מראש לבחינת גוף, שהם באים מאור החדש הזה, לכן נתבטלו.

ובזה תבין ג"כ מ"ש שם הרב באות ג', "והנה זווג הזה צריך שיתוקנו בו כל הי"ס מכתר עד מלכות כי אפילו הג"ר אינם מתוקנים, ולכן בחינת העלאת מ"ן אלו היה למעלה בע"ב ס"ג". ולכאורה יש לשאול, מה נשתנה עליה זו, מעלית המסך דגוף דאו"א לאחר שנזדכך, שהספיק לו העליה לאו"א אע"פ שהם אב"א, והוציא שם הראש דישסו"ת דנקודים, כנ"ל בחלק ז'. וכן עלית המסך דגוף דמ"ה אחר שנזדכך. וכאן אומר הרב שעלית המסך לראש דאו"א, אינו מספיק משום שג"ר דנקודים אינם מתוקנים. ובמתבאר, תבין זה היטב, כי מטרם שחזר צמצום הב' למקומו, נבחנים ג"ר דנקודים למתוקנים, ואע"פ שהם בקטנות, כי הקטנות הזו היא רק מפאת חוסר עביות שבמסך, ולא מחמת פגם. אבל עתה שחזר צמצום הב' למקומו, ואו"א דנקודים נמצאים למטה מצמצום, הנה יש בהם פגם, וע"כ המה נחשבים לבלתי מתוקנים. משא"כ כל עוד שלא נתבטלה הארת זווג דע"ב ס"ג, והקטנות דאו"א אב"א היתה רק מטעם חוסר עביות שבמסך, הנה בשעה שעלה להם המסך דגוף והרשימות שבו, שנשאר בהם העביות דבחי"ב, הנה תכף ירד מקום הזווג מעינים לאזן, ויצאה שם קומת ישסו"ת. אבל עתה שחזר צמצום הב' למקומו, א"כ אין הדבר תלוי כלל בעביות המסך אלא בכח הצמצום שקבלה לתוכה ה"ר, שמשום זה אינם ראוים עוד להארת חכמה. וע"כ אינם מתוקנים לזווג כלל, וענין העלאת מ"ן צריך להיות בהכרח לפרצוף העליון של הנקודים שהוא ראש הס"ג דא"ק. כדברי הרב. באופן, שהמסך עלה למצח דראש הס"ג.

והנה אחר שעלה המסך והרשימות שבו, מהאורות דאחורים של או"א וישסו"ת וז"ת, אל המצח דראש הס"ג, כנ"ל. נעשה שמה זווג עליון על המסך הזה רק בקומת מלכות, כי בחינה האחרונה שהיתה בו בנקודים, נעלמה בדרך זיכוכו, ולא נשאר בהמסך זולת עביות דבחינת כתר, שאין בה רק קומת מלכות כנודע. וזווג זה נקרא זווג דקטנות, או זווג דעובר. ואחר התכללות הקומה בזווג של ראש ואחר שהוכרה עביות דגוף שבה, ירד המסך למקומו המיוחס לו בגוף, שהוא בחינת הפה דאו"א דנקודים, שמבחינת הקטנות דנקודים נחשב פה הזה לבחינת טבור, להיותם אח"פ שירדו לבחינת חג"ת כנודע. וע"כ חזר ונעשה שם הזווג, והוציא בחינת ראש מפה דאו"א ולמעלה עד הטבור דא"ק, וגוף מפה דאו"א ולמטה. וירידת המסך מהתכללות שבראש הס"ג וביאתו אל מקומו, מכונה לידת הפרצוף. ופרצוף הראשון הזה נקרא עתיק.

ואין להקשות, כיון שהמסך עלה למקום המצח, שהוא בינה דכתר, היה לו להוציא קומת בחי"ב, כי כל בינה היא בחי"ב. על דרך שנאמר בירידת ה"ת מהמצח למקום הפה שהיא מלכות דכתר, שיוצא עליו קומת כתר. והענין הוא כי אין כאן המדובר בשיעור העביות,

אלא, כמו בפרצופי א"ק היה מקום הזווג במלכות, כן בפרצופים שלאחר צמצום ב' שה"ת נתחברה בה"ר, נבחן מקום הזווג בבינה, משום שקבלה מקום הצמצום במקום מלכות. כי אין זווג דהכאה אלא במקום של צמצום. כנודע. באופן שכמו בפרצופי א"ק בשעה שהמסך נזדכך לבחינת כתר, נבחן מקום הזווג במלכות דכתר, כן בפרצופים שלאחר צמצום ב' כשנזדכך המסך לבחינת כתר, נבחן מקום הזווג בבינה דכתר. ועד"ז בבחי"א נבחן מקום הזווג בבחינת בינה דחכמה, ואפילו בירידתו לפה שהוא מלכות, נבחן ג"כ שמקום הזווג הוא בבינה דמלכות, וזה הכלל כל זמן שהפרסא לא נתבטלה לגמרי, נבחנת הבינה למקום הצימצום ולמקום הזווג, ואפילו בשעה שה"ת יורדת למקומה ע"י זווג העליון, מ"מ אינה יורדת למקומה ממש, אלא לבחינת בינה שבה, כי על כן הפרסא לעולם קימת.

באופן שבזווג דעיבור, נעשה הווג בבינה דכתר, שפירושו, שהמסך אשר בבינה דכתר מזוכך כבחינת שורש שהיא כתר. ובזווג דגדלות שה"ת יורדת משם אל המלכות שהיא בחי"ד, אין הפירוש למלכות דגלגלתא, אלא למלכות דכללות הראש, שהיא הפה, והיינו ג"כ לבחינת בינה דפה. כנ"ל. ואע"פ שכל הראש הוא כתר, ובכלל לא יצאו בפרצופי אצילות זולת נרנח"י דכתרים, כנ"ל (דף תרפ"ד ד"ה ועם זה) אמנם הע"ס דכתר נכללות ג"כ כל אחת מע"ס בפ"ע, ויש ע"ס בכתר דכתר, שהוא הגלגלתא, ויש ע"ס בחכמה דכתר, שהוא עינים, וכן באזן שהיא בינה דכתר, וכן בחוטם שהוא ז"א דכתר וכן בפה שהוא מלכות דכתר. ונמצא המצח שהוא בינה דכתר הכתר, שהוא זך כבחינת שורש, ואפילו מלכות דגלגלתא נחשבת לזכה כבחינת שורש. וכן בינה דחכמה דכתר, נחשבת רק לבחי"א, ואפילו מלכות דחכמה דכתר היא בחי"א. ועד"ז בינה דמלכות של הפה, שהיא מלכות דכתר, נחשבת לבחי"ד כמו מלכות דמלכות דכתר. והבן.

גם צריך שתדע, כי אע"פ שאנו אומרים שמסך דנקודים עלה למצח דראש הס"ג, אין הפירוש שהמסך עצמו עלה אל המצח, כי אין מסך דגוף יכול לעלות למעלה ממלכות דראש, שהיא השורש של בחינת ממעלה למטה שנקרא גוף, אלא הפירוש הוא, שהמסך עולה למלכות דראש הס"ג, שהיא הפה דס"ג, ומלכות דראש ס"ג נכללת בהמסך והרשימות שעלו אליה, ואז עולה מלכות דראש אל המצח דס"ג, ומקבלת שם הזווג עם אור העליון, על בחינת עביות שהמסך העלה אליה, וזווג זה אע"פ שנעשה בראש הס"ג, הוא נקרא על שם המסך שעלה, מפני שהזווג נעשה על עביות שלו, וע"כ אומרים שהמסך עלה למצח, אע"פ שהוא לא עלה כלל לשם, אלא מלכות דראש הס"ג עצמו, כנ"ל. וכבר ביאר הרב סדר זה של עלית המסך דגוף אל הראש, באורך, לעיל דף רצ"א

מאות א' עד אות ה' עש"ה, ותבין.

עוד יש כאן לדעת, שב' זווגים נכללים בכל זווג, שהם זווג הנשיקין שפירושו, הזווג שנעשה בפה של ראש דעליון. וזווג היסודות, שפירושו, זווג הנעשה בנה"י דגוף דעליון. כי על אותו הדרך שביארנו לעיל, ענין עלית המסך והרשימות שבו למלכות דראש דעליון, ומלכות של ראש נכללת בעביות הנמצאת בהמסך. ועולית אל המצח של ראש, שהוא הכתר, עד"ז ממש נוהג ענין עלית המסך אל הגוף דעליון, לנה"י שבגוף, ויסוד דגוף נכלל בעביות הנמצא בהמסך, ומעלהו לבחינת כתר דנה"י דגוף, ומזדווג עם העליון שלו, ומוציא ע"ס בקומת מלכות. באופן שזווג דעובר האמור, בא תמיד בב' זווגים, מתחלה בראש, ואח"כ בגוף. כמ"ש באורך במקומו. (נ"ב וצ"ע בזה.)

והנה אע"פ שכל ההתפשטות דג' קוי כח"ב, שהם אחורים דאו"א וישסו"ת, וכל הרשימות של ז' המלכים, עלו כולם בבת אחת למ"ן, כדברי הרב (דף תקצ"ט אות ב'). מ"מ לא נעשה הזווג דעליון, אלא בזה אחר זה בדרך המדרגה, דהיינו, שכל המובחר ביותר נתקן בתחלה. (כנ"ל דף תרי"א אות י"ט) וענין הבירור הזה כבר נתבאר באו"פ (דף תרכ"ב ד"ה הכתר. ודף תרכ"ו ד"ה ואריך. ותרנ"ח ד"ה וצריכים) ושם נתבאר ע"פ הבחנת כלים דנקודים שנתבטלו ונשברו, ע"פ ג' החלוקות שבהם. אמנם יש להבין בירורים האלו גם ע"פ שורשם של הע"ס דאו"י. כי זה עיקר גדול, שהכל הולך ע"ש היחס דע"ס דאו"י. ובזה יבואר ג"כ דבר התחלקות ה"פ אצילות לי"ב פרצופים.

ותחלה נבאר דבר התחלקות הכתר לב'

פרצופים: עתיק, וא"א. והנה מקור הדברים הם באדרא זוטא דף רפ"ח ע"א וז"ל תלת רישין אתגלפן: דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא. רישא חדא חכמתא סתימאה, דאתכסיא ולא מתפתחא, וחכמתא דא סתימאה, רישא לכל רישין, דשאר חכמות. רישא עלאה, עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין. רישא דכל רישא, רישא דלאו רישא, ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא, דלא אתדבק בחכמתא ולא בסוכלתנו. עכ"ל. והנה הרב פירש דברי הזוהר אלו, שג' הראשים האמורים הם רק ב' הפרצופים עתיק וא"א, אשר רישא דכל רישא, הוא ראש דעתיק, שנקרא רדל"א. ורישא עלאה הוא כתר דא"א. ורישא דחכמתא סתימאה, הוא חכמה של ראש דא"א. (עי' בע"ח שי"ג פ"ב. ובמבו"ש ש"ג ח"א פ"א. ובמאמרי רשב"י באד"ז) ויש להבין אמנם, כיון שהם רק ב' ראשים של ב' הפרצופים עתיק וא"א, למה מחלק אותם הזוהר לג' ראשים, וגם הרישא דלא ידע ולא אתידע, צריך ביאור, כי הרב פירשו, שעתיק עצמו אינו יכול לידע ולהשיג את א"ס שבתוך רישא דא.

עי' במבו"ש הנ"ל. ודבריו אלו צריכים ביאור. וכן הלשון, דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא. צריך ביאור.

ומתחלה צריכים להבין היטב מהו פירושו של ראש. ועי' בדברי הרב לעיל (ח"ד פ"א אות ו' ז') שמכנה את ע"ס דראש בשם "כח היוד ספירות" גם אומר שם "לא היה יכולת בכלים לסובלו, ושם היה האור בלתי מתלבש בכלי" עש"ה, ובאו"פ (סעיף ל' ד"ה והענין). ונתבאר שם שע"ס דראש שהאו"ח העולה מזווג דהכאה מלבישן ממטה למעלה, לא די שאין זה נחשב להלבשה, אלא שיש בו עוד ענין של התנגדות להלבשה, כי כל "ממטה למעלה" פירושו, שהוא בלתי מתלבש, שהוא הפך לבחינת "ממעלה למטה". ועכ"ז נבחנות ע"ס דראש לבחינת הלבשה ב"כח". והוא מטעם, משום שסופו של המסך והמלכות להתפשט מיניה וביה לע"ס ממעלה למטה ולבא להלבשת אותן ע"ס שבראש בפועל גמור, ע"כ גם ע"ס דראש נבחנות לבחינת הלבשה בכח. עש"ה.

והנך מוצא כאן ב' בחינות בע"ס של ראש, המתנגדות זו לזו. כי מצד אחד יש שם בחינת התנגדות להתלבשות, שזה פירושו הפשוט של הכאת המסך על האור העליון, דהיינו "שאין יכולת בכלים לסובלו" שאומר הרב. ומצד השני יש בהכרח שם בחינת הלבשה ב"כח" כי אין משהו בגוף, שהוא ע"ס שממעלה למטה, שלא יקבל זה מראש. (ופירוש הדברים עי' בהסתכלות פנימית ח"ב פ"י) כי ע"כ מכנהו הרב בשם עשר ספירות בכח. ותדע, שאלו ב' הבחינות הנמצאות בראש, נתחלקו לב' הפרצופים: עתיק וא"א. ולכן מכנה אותם הרב, בשמות ניצוץ בורא, וניצוץ נברא, (לעיל ח"ג פ"ה אות ה', עש"ה. ובפרק ו' אות ז'). כי בעולם התיקון שהתיקונים נתקנו ע"י בירורים, דהיינו שכל המובחר ביותר נתקן בתחילה, הנה אז נתחלקו ב' הבחינות שבראש, ובחינת ניצוץ בורא, שהוא בחינה המתנגדת להתלבשות. שפירושו כח הממטה למעלה שבאו"ח, (כי ניצוץ פירוש או"ח) נתקן והיה לפרצוף עתיק, כי להיותו רחוק מהתלבשות, נמצאים הכלים וניצוצים דב"ן המיוחסים לאותה הבחינה שלו, שלא סבלו כלום מהביטול והשבירה שבעולם הנקודים, וע"כ נברר מתחלה המ"ן שלהם, ומזווגם נתקן ראש וגוף דפרצוף עתיק, ומבחינה הב' שישנה בראש, שהיא בחינת התלבשות הע"ס בכח, שמצד זה הוא שורש אל הע"ס דגוף המתלבשות בפועל גמור, שע"כ מכנה הרב לאו"ח הזה בשם ניצוץ נברא, או ע"ס בכח, נמצאים הניצוצים והכלים דב"ן המתיחסים לבחינה ההיא, שהמה סבלו יותר מעט מבחינה הא', מן הביטול ושביה"כ, להיותם עכ"פ שורש אליהם, ולכן נבררו המ"ן שלהם אחר פרצוף עתיק, ומזווגם נתקן פרצוף א"א ראש וגוף. והבן זה היטב. כי הוא ענין דק מן הדק, ואי אפשר להרחיב דברים. ועי' היטב בדברי הרב לעיל,

(ח"ג פ"ו אות ו' ז') שלבחינה העליונה דראש, שהוא עתיק, קורא אותה בשם בחינה אחרונה של א"ס, שעדיין אינה נחשבת לשורש אל הנאצל, אלא רק מקבלת מכללות כל שלמעלה הימנה. ורק הבחינה הב' דראש, שהיא א"א, נחשבת לשורש אל הנצאל. עש"ה. גם באו"פ.

ובזה מצאנו הפתח לדברי הזוהר הנ"ל: "שתלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא". וכבר ידעת שהכל הולך ע"פ ע"ס דאו"י. כי קומת כתר, אע"פ שיש שם ג' פעמים ע"ס: ראש, תוך, וסוף, צריכים להבינה כולה ע"פ יחס של ספירת הכתר דאו"י, משום שבחינה העליונה שלה היא ספירת הכתר. ועד"ז קומת חכמה, צריכים להבינה ע"פ היחס של ספירת חכמה דאור ישר, משום שהבחינה העליונה שלה היא חכמה. ועד"ז קומת הבינה. ואי אפשר לבא להבנה שלמה אם לא נרכיב הבנתן מזו על זו כי ע"כ תמצא בדברי הרב הנ"ל, אשר לב' הפרצופים עתיק וא"א יחד, קורא אותם בשם ספירת הכתר (בח"ג פ"ו אות ז' ח') והכונה לכתר דאו"י, כי שניהם מתיחסים לכתר דאו"י. וכבר ידעת פירוש הע"ס דאו"י שנתבאר לעיל (דף ה' ד"ה וטעם עש"ה) כי שורש הכל ה"ס ספירת הכתר. והתפשטות האור לכלל נאצל ומקבל, ה"ס ספירת החכמה. והנך מוצא, שהמה בהתנגדות זה לזה, כי השורש הוא בבחינת השפעה, ולא כלום מבחינת קבלה, עש"ה. והאור המתפשט שנקרא חכמה, הוא במיוחד בבחינת קבלה, כי בחינת השפעה הכלולה באור העליון, מתגלה רק בספירת בינה, בסוד אור דחסדים, עש"ה. אבל בספירת חכמה מתגלה רק בחינת קבלה בלבד.

ולפיכך יש להבחין בהכתר הזה ב' בחינות: א', שהוא מסתלק מקבלה, שפירושו מהתלבשות העצמות בכלים, שהיא בחינת ספירת החכמה. וב', שהוא שורש התלבשות, שהיא ספירת החכמה, שהרי אור החכמה נמשך מהכתר. והבן היטב. וזה אמרם "תלת רישין אתגלפן, דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא". פירוש, כי ב' הבחינות הנ"ל, הנבחנות בהכתר, הנה הבחינה העליונה שהיא בחינת הסתלקות מהתלבשות, ה"ס "דא לעילא מן דא", שהיא לעילא מן הבחינה הב' דכתר, שהיא בחינת השורש של התלבשות. ורמזו בזה, שאותה הבחינה העליונה אינה מצטרפת אל הפרצוף, וממנה נתקן פרצוף מיוחד, שהוא עתיק, שנקרא רדל"א, והוא מתרומם לעילא מהבחינה הב' דכתר. דהיינו דא לעילא מן דא. אבל בחינה הב' דכתר היא שייכת לפרצוף א"א, שנתקן לפרצוף נבדל, אחר שנתקן פרצוף עתיק. כמ"ש לעיל. וזה אמרם "דא לגו מן דא" פירוש, כי ע"כ נתקנה הבחינה הב' דכתר לראש מיוחד ונבדל מפרצוף עתיק, משום שהחכמה של א"א נמצאת בתוך פנימיותה של הבחינה הב' דכתר להיותה שורש להתלבשות, שהיא,

בחינת החכמה. ומטעם זה נתקנת במאוחר מפרצוף עתיק, שאין בו שורש להתלבשות כנ"ל. וע"כ נחשב הבחינה הב' דכתר לראש מיוחד בפ"ע. ועם כל זה אין הבחי' הב' דכתר נחשבת עוד לבחינת שורש גמור להתלבשות, כי שורש ההתלבשות שיש בכתר, נבחן בשם חכמה דכתר, כי חכמה דכתר פירושה, כתר של חכמה כנודע. ולפיכך נבחנת החכמה סתימאה דא"א לראש בפ"ע, כי היא ראש גמור ושורש לכל בחינת התלבשות, כי ע"כ נקראת החכמה בשם ראשית, להיותה השורש להתלבשות, שהיא ראשית הכל. וזה אמרם "רישא דכל רישא, רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא". פירוש, כי ראש הא' דבחינה העליונה דכתר, שהוא עתיק, הוא נחשב רק לשורש דשורש, דהיינו ראש דכל הראשים, אבל אינו נחשב שורש להתלבשות כלל ואינו מצטרף כלל אל הפרצוף. ואדרבא שיש בו עוד בחינת התנגדות להתלבשות כנ"ל. וזה אמרם "רישא דלאו רישא" כלומר, שאע"פ שהוא בהכרח שורש הכל, מ"מ אינו שורש, כמבואר. וזה אמרם "ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא". כי התלבשות העצמות בכלים מכונה בשם דעת והשגה, וכיון שהוא מרומם מכל התלבשות ע"כ הוא בבחינת לא ידע, כלומר בלתי מתלבש בעצמו. גם אינו עומד להתלבש לעתיד, והיינו לא אתידע, שפירושו לעתיד. והבן זה.

וזה אומרו, "רישא עלאה עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין" פירוש, כי בחינה ב' דכתר, הנבחנת לשורש להתלבשות, היא מכונה רישא עלאה, כלומר שהיא נחשבת לראש ולמאציל אל החכמה, בבחינת עליון לחכמה עכ"פ. כי כבר נמצא בה בחינת הע"ס בכח, כנ"ל, עכ"ז היא נחשבת לראש ועליון רק לבחינת חכמה שלה עצמה, דהיינו חכמה דכתר, אבל לא לשאר חכמות, כי השורש האמתי להתלבשות העצמות בכלים, בבחינת ממעלה למטה, הוא חכמה דכתר, ולא כתר דכתר. כנ"ל. כי כתר דכתר נחשב רק לראש לבחינת חכמה של עצמו. וע"כ הוא נקרא ג"כ בשם עתיקא קדישא, כי אע"פ שהוא בחינת כתר דא"א, מ"מ כיון שאינו נחשב לשורש רק לא"א עצמו ולא לתחתונים, הוא דומה עוד לפרצוף עתיק, הנעלם לגמרי מן הנאצלים. וכן נקרא סתימא דכל סתימין מאותו הטעם.

וז"א "רישא חדא חכמתא סתימאה וכו' רישא לכל רישין דשאר חכמות". דהיינו כנ"ל, שחכמה דא"א, הנקראת חכמה סתימאה, היא נחשבת לשורש וראש גמור לבחינת התלבשות בכלים שהיא בחינת ספירת החכמה דאו"י, כי היא בחינת חכמה דכתר, הנחשבת לכתר ושורש, לכל הקומות שהבחינה העליונה שלהן היא חכמה. והבן.

והנה נתבארו היטב ב' הפרצופים עתיק ואריך אנפין ממקורם, אשר כל פרצוף עתיק, אינו מאיר בבחינת התלבשות, שז"ס דלא ידע ולא אתידע. ופרצוף א"א, מבחינת החכמה שלו, הוא נחשב לשורש המאיר בבחינת התלבשות. וכאן צריך שתזכור כי כל ההבחנות הנאמרות בבחינת התלבשות אינן אלא רק לענין אור החכמה, ולא כלל לענין אור החסדים. מטעם שעל אור החסדים לא היה צמצום כלל, וע"כ הוא מתלבש בכל מקום בלי שום עיכוב מצד הכלים, ואין המסכים מעבים אותו כלום. ולכן כל ההבחן הנ"ל, בין עתיק לא"א, הוא רק בהתפשטות אור החכמה, שמתפשט רק מא"א, משום שמאיר בבחינת התלבשות, ואינו מתפשט מעתיק כי הוא אינו מאיר בבחינת התלבשות. אבל אור החסדים, אדרבה עיקרו הוא נמשך מעתיק.

ותבין זה מהיחס בע"ס דאו"י. כי ידעת שענין אב"א דחו"ב נמשך עוד מע"ס דאו"י. כי אחר שנתפשט אור העליון בספירת החכמה דאו"י, הנה בסופה, נתעורר הרצון להשפיע הכלול באור העליון, והמשיך אור החסדים מן השורש, שהוא הכתר, ובחינת המשכה זו, נקראת ספירת בינה. כמ"ש זה באורך לעיל (דף ה' ד"ה וטעם ע"ש) ונבחן כאן, שבינה הפכה פניה ואינה רוצית לקבל מבחינת אור החכמה אשר בספירת החכמה שהוא העליון שלה, ופנתה פניה לינק ולקבל אור החסדים מכתר, ונמצא חו"ב אב"א.

ונתבאר לעיל שיש ב' בחינות בכתר, שהבחינה העליונה איננה שורש להתלבשות, ורק הבחינה השניה היא השורש להתלבשות, שהיא ספירת חכמה. ובזה תבין, כי אחר שבינה הפכה פניה מחכמה, ופנתה לינק אור חסדים מהכתר, אין הפירוש, להבחינה הב' דכתר, אלא לבחינה העליונה דכתר, שאינה נחשבת לשורש לבחינת חכמה, וע"כ נעשה אל הבינה לבחינת שורש לאור החסדים. אבל מהבחינה הב' של הכתר, שנעשית לשורש לספירת חכמה, אין בינה יכולה לקבל ממנו אור החסדים, אחר שנתיחדה להשפעת חכמה. כי זה הכלל שהכל הולך אחר ההתחלה, ומאחר שהבחינה הב' דכתר התחילה להשפיע חכמה, כן דרכה תמיד. וידעת שהבחינה העליונה דכתר היא עתיק, והבחינה הב' דכתר היא א"א, נמצאנו למדים בזה, אשר בינה מיוחסת רק להשפעת עתיק, ולא להשפעת א"א. כי אור החסדים נמשך מהבחינה העליונה שבכתר, שהוא עתיק.

והנה על אותו הדרך שנתבאר דבר התחלקות הכתר לב' מדרגות, שמחציתו העליון דהיינו בחינת הג"ר שבו שהם עתיק, נחשב לשורש החסדים. ומחציתו התחתון דהיינו ז"ת שבו נחשב לשורש לאור החכמה. כי א"א הוא בחינת ו"ק דעתיק, כנודע. הנה ממש עד"ז נתחלקו ג"כ החו"ב, שהם או"א, לב' פרצופים: או"א, וישסו"ת. אשר בחינות הג"ר

שבהם, שהם או"א נחשבים לשורש לאור החסדים, ובחינות ו"ק שבהם שהם ישסו"ת, נחשבים לשורש להארת חכמה. ופירוש הדבר הוא, כי ידעת שחו"ב דנקודים לא נתקנו בקביעות ממ"ה החדש, כי אם בקומת בינה (כנ"ל דף תרכ"ה אות ל') ונתבאר לעיל בסמוך, שבינה מיוחסת רק להשפעת עתיק, ולא להשפעת א"א, וע"כ נמצאים או"א עלאין בבחינת אור חסדים שיונקים ומקבלים מעתיק, ע"ד בינה דאור ישר. כנ"ל.

אמנם נודע, שדבר המשכת חסדים בבחינת אחורים על אור החכמה, נמשך רק, עד שהתחילה להאציל אל הז"א דאו"י אבל כשהתחילה להאציל לז"א הנה אז הפסיקה בחינת אחורים שלה על חכמה, וחזרה פב"פ עמה, כדי להמשיך הארת חכמה בשביל ז"א, כמ"ש (לעיל דף ה' ד"ה וטעם) הרי שיש ב' מצבים בבינה דאו"י, שהבחינה העליונה שבה היא במצב אב"א על החכמה, והבחינה השניה שבה, היא במצב פב"פ עם חכמה. והנה ע"פ ב' המצבים האלו שיש בבינה דאו"י, נתחלקה ג"כ קומת בינה שבאו"א, שג"ר שבה, דהיינו הבחינה העליונה, שנקראת או"א עלאין מיוחסים אל הבחינה העליונה שבבינה, שהיא חסדים ולא חכמה. וז"ת שבהם שנקראות ישסו"ת, מיוחסים אל הבחינה הב' דבינה, הממשכת הארת חכמה בשביל ז"א, וע"כ נבחנת אז בבחינת פב"פ עם חכמה כנ"ל. הרי שאו"א עלאין הם בחינת חסדים, והם מיוחסים לעתיק, שהוא השורש לאור החסדים כנ"ל. וישסו"ת, הם בבחינת הארת חכמה, וע"כ המה בהכרח מתיחס לא"א, שהוא השורש לאור החכמה כנ"ל.

ובזה תבין הטעם, למ"ש הרב בע"ח שער י"ד פ"א שאו"א מלבישים לא"א עד המקום שעוד נמשך יסוד דעתיק בא"א. וישסו"ת מתחילים רק ממקום הסיום של היסוד דעתיק שהוא מקום החזה דא"א. ע"ש. ודבר זה מובן היטב עם המתבאר לעיל, כי או"א שהם בקומת בינה, ונחשבים אל הבחינה העליונה שלה, שהיא אור החסדים, והנה משום זה המה מיוחסים רק לעתיק, כי הוא השורש לאור החסדים, ולכן המה מלבישים לא"א רק עד החזה, עד המקום שנמשך יסוד דעתיק, כי כל קבלתם היא מיסוד דעתיק, כמבואר. אבל ישסו"ת שהם מיוחסים אל הבחינה השניה דבינה, שממשכת הארת חכמה, א"כ המה מיוחסים לא"א, שהוא השורש להארת חכמה, ולכן הם בהיפך מאו"א, כי כל עוד שנמשך יסוד דעתיק, אינם יכולים לקבל הארת חכמה מא"א, אלא אחר שנפסק יסוד דעתיק, דהיינו מחזה דא"א ולמטה, כבר הם יכולים לקבל הארת חכמה מא"א, וע"כ המה מתחילים משם. והבן היטב.

ועד"ז ממש נתחלקו ג"כ זו"ן, לב' מדרגות: זו"ן הגדולים וזו"ן הקטנים. כי גם ז"א דאו"י נבחן בו ג"ר וו"ק, כי חג"ת דז"א הם ג"ר שבו, כי הם כח"ב דחסדים, הנמשכים מג"ר

דבינה שכולה חסדים, ועיקרו של ז"א מתחיל מנצח. כמ"ש זה (לעיל דף של"א ד"ה ובכל) וע"כ חג"ת דז"א הם חסדים, ומתיחסים לג"ר דבינה. ונה"י דז"א הם בבחינת הארת חכמה, ומתיחסים לז"ת דבינה, שהן הממשיכות הארת חכמה כנ"ל.

ולפיכך גם פרצופי זו"ן דאצילות, נתחלקו ג"כ לב' מדרגות: כי ג"ר שבהם, שהם זו"ן הגדולים, המה בחינת אור החסדים, והמה יונקים מאו"א עלאין שיונקים מעתיק. וו"ק שלהם, שהם זו"ן הקטנים, הם הארת חכמה, והמה יונקים מישסו"ת שיונקים מא"א.

ולכן זו"ן הקטנים מתחילים להלביש לזו"ן הגדולים, רק מחזה שלהם ולמטה אחר שכבר נפסק המסך דיסוד אמא, כי המסך דיסוד אמא משפיע חסדים, וע"כ הוא מלובש רק בג"ר שבו עד החזה, ועד שם אין מקום לזו"ן הקטנים הצריכים דוקא להארת חכמה, כי המסך דיסוד אמא מכסה על הארת חכמה. אלא אחר שנפסק המסך דיסוד אמא, שהוא במקום החזה, משם ולמטה מתחילים זו"ן הקטנים, ויכולים לקבל הארת חכמה, מישסו"ת, המקבל מא"א.

והנך רואה, איך דבר התחלקות ה"פ אצילות לי"ב פרצופים נמשך מע"ס דאו"י. דהיינו מג' הספירות: כתר, בינה. ז"א. כי מכח ב' הבחינות שבכתר דאו"י, יצאו ד' פרצופי האצילות עתיק ונוקביה, אריך ונוקביה. ומכח ב' הבחינות שבבינה דאו"י, יצאו ד' הפרצופים: או"א עלאין וישסו"ת. ומכח ב' הבחינות שבז"א דאו"י, יצאו ד' הפרצופים: זו"ן הגדולים, וזו"ן הקטנים.

גם נתבאר היטב ענין הבירורים אשר כל המובחר נתקן תחילה. כי כל ספירה שרחוקה יותר ממלכות שהיא בחי"ד, היא מובחרת יותר, ומלבד זה, נברר מתחלה, בחינות הכלים העומדים להלבשת החסדים לצורך עצמם, וע"כ בשעה שנבררו הכלים דכתר, נברר תחלה הבחינה העליונה שבהם, שמהם נתקנו עתיק ונוקביה, ואח"כ נבררו הכלים השייכים אל הבחינה השניה שבהם, שמהם נתקנו א"א ונוקביה. כי הכלים דחסדים לא נפגמו בעת שביה"כ, אלא במה שנתחברו בהארת חכמה כדי להשפיע לתחתון שלהם, אבל במה ששייך לעצמם שהיא קבלת החסדים, לא נפגמו כלום, משום שאין פגם הקבלה נוהג באור החסדים, מאחר שלא היה הצמצום רק על אור החכמה, כנ"ל.

וכיון שעכ"פ במה שנוגע לעצמם היו נקיים מכל פגם, נמצא תיקונם קל, וע"כ נתקנו מתחלה. וכיון שנתקנו, כבר היה להם סיפוק לתקן ג"כ את הבחינה התחתונה שבהם. ולכן אחר שנברר עתיק, היה יכול לברר בכחו ובתכונתו, גם לא"א. ועד"ז אחר שנתקנו או"א עלאין, אשר תיקונם קל, להותם בבחינת חסדים, היה סיפוק בידיהם לתקן גם לבחינתם התחתונה, שהיא ישסו"ת. ועד"ז זו"ן הגדולים, לזו"ן הקטנים. באופן שכל

הבחינות התחתונות שהן בבחינת הארת חכמה, ותיקונן קשה, הן נתקנו ע"י בחינות העליונות שלהן. שהן בחינות חסדים, שתיקונן קל.

ואין להקשות, כיון שכל ג"ר חשובות הרבה באין ערך, על ו"ק שלהן, וא"כ איך אפשר שכל ג"ר יהיו אור חסדים וכל ז"ת יהיו בבחינת הארת חכמה. אמנם אמת הוא שזה ענין דק מן הדק. ואין לנו די מלים לפרש זה, ומ"מ אם תעיין היטב במה שביארנו בענין ב' הבחינות שבכתר לעיל אות ז'. ובדברי הרב לעיל דף קכ"ה אות ו' ז', תוכל להרגיש ולהבין את זה. כי אמת היא שכל בחינה תחתונה לגבי הבחינה העליונה ממנה, נחשבת כערך גרגיר חול כלפי עולם מלא. ואין זה מציאות כלל, שתהיה משהו בבחינה תחתונה, שלא תקבל את זה, מן הבחינה שלמעלה ממנה, ונודע הכלל, שאין לך נותן מה שאין בו. אמנם ההפרש הזה נובע בעיקר, מבחינת ההפכיות שיש בין ראש לגוף, דהיינו מבין האו"ח שממטה למעלה, שהוא בחינת ניצוץ בורא. ובין האו"ח שממעלה למטה, שהוא בחינת ניצוץ נברא, שזה כולו הוא בהתנגדות להתלבשות, וזה כולו הוא בהתלבשות מלאה וה"א הסבה אשר הראש עצמו, שהוא בחינת הע"ס שממטה למעלה היה לב' פרצופים עתיק וא"א, כנ"ל. ועתיק שהוא העליון, מתוך שרחוק מהתלבשות, שפירושו אור החכמה, כנ"ל, נעשה מחמת זה שורש רק לאור החסדים, שאין ענין התלבשות נוהג בו, כלומר, שאין האור מתעבה כלום מחמת התלבשותו בכלים ממעלה למטה, מטעם הנ"ל, שעל אור החסדים לא היה צמצום מעולם. ולפיכך יצא, שרק א"א שהוא בחינת ז"א דעתיק, נעשה שורש להתלבשות, דהיינו לאור החכמה. ומטעם זה נפעל התחלקות זו בכל הפרצופים דאצילות. כנ"ל.

עוד וצריך שתדע, כי אע"פ שיש כאן בה"פ אצילות כל נרנח"י, שהרי עתיק יצא בקומת כתר, וא"א בקומת חכמה, ואו"א בקומת בינה, וז"א בקומת רוח, ונוקבא בנפש. עכ"ז, בהתחשב בערך פרצופי א"ק, הרי כל אלו נרנח"י נבחנים רק לנשמה רוח נפש, והמה חסרי כתר חכמה, שהם יחידה חיה. (כמ"ש הרב דף תרס"ו אות ס"ט) שעתיק וא"א הם בחינת נשמה בלבד, ואו"א וישסו"ת הם רוח, וזו"ן ויעקב ולאה, הם נפש. הרי שאפילו בחינת חיה לא יש כאן בה"פ האצילות, אלא מבחינת בינה ואילך, שהיא נשמה. אמנם צריכים להבין את זאת.

והענין הוא, כי כבר נתבאר לעיל בחלק ז', ההפרש הגדול מפרצופי א"ק שיצאו על המסכים דצמצום א', לבין הפרצופים שיצאו על המסכים דצמצום ב': כי רק בפרצופי א"ק יש בהם ה' בחינות, אשר ג"ר שבהם הם חכמה ממש. משא"כ ה' הבחינות היוצאות מצמצום ב' ואילך, הנה אפילו ג"ר שבהן אינן נחשבות רק לאור דחסדים וגבורות, אלא

שיש בהם הארת חכמה. כמ"ש בזוהר (משפטים אות תק"כ) רישא דמלכא בחסד וגבורה אתתקן. וטעם הדבר הוא, כי כל המוחין היוצאים ע"י העלאת מ"ן, והורדת ה"ת למקומה, שפעולה זו אינה באה אלא באמצעות בינה המחזרת פניה אל החכמה, כנודע, הנה אי אפשר עוד שיהיה בהם אור חכמה ממש, כי בינה ממקורה אינה ממשיכה רק הארת חכמה, דהיינו באותו השעור, שבינה דאו"י ממשכת הארת חכמה אל זו"ן דאו"י. כנ"ל (דף תק"א ד"ה המדרגה) וכבר ידעת, שאפילו השורש של אור הגדלות דנקודים, לא יצא אלא ע"י העלאת מ"ן דנה"י דא"ק לראש הס"ג, שעי"ז השיב ס"ג דא"ק פניו לע"ב דא"ק, וירדה ה"ת מעינים דראש הס"ג, שמזווג זה ירד האור החדש דבקע לפרסא בפנימיות א"ק, והאיר את האור דגדלות דרך הטבור ודרך היסוד אל הג"ר דנקודים. כנ"ל. הרי שאפילו הגדלות דג"ר דנקודים לא יצאה כי אם ע"י העלאת מ"ן לקומת בינה, דהיינו אל הס"ג דא"ק, וא"כ כבר אין שם בחינת אור חכמה ממש, אלא רק הארת חכמה לבד, כפי השיעור שס"ג דא"ק המשיכה לבחינת זו"ן שעלו אליה למ"ן, שהם נה"י דא"ק. כמבואר בחלק ז'. ועד"ז כל ה"פ אצילות שלא יצאו כי אם ע"י זווג ע"ב ס"ג, כדרך ג"ר דנקודים, הנה ודאי אין בהם אלא חסדים וגבורות בהארת חכמה, ולא חכמה ממש.

ובזה תבין דבר התחליות ה"ס אצילות: לשורש, ומוחין, ולמקבלי המוחין. שלא מצאנו הבחן זה בפרצופי א"ק. והענין הוא, כי כל דבר צמצום ב' שנעשה בא"ק, לא בא אלא בשביל זו"ן שלמטה מטבור דא"ק. כי ג"ר דא"ק שהם: גלגלתא, ע"ב, ס"ג, כבר יצאו על היכנם, ואינם צריכים תקון. כי הסתלקות שנעשה בגוף דפרצוף גלגלתא, נתמלא בע"ב, והסתלקות שנעשה בגוף דע"ב נתמלא בס"ג עד הטבור דא"ק, דהיינו בטעמים דס"ג, שנתפשטו עד הטבור. ורק מטבור ולמטה ששם נתערבה ה"ת בט"ת דס"ג, נמצא שהוא חסר התיקון, ששם בחינות זו"ן כנודע, הרי שג' הפרצופים הראשונים יצאו על היכנם לגמרי, ורק זו"ן נשארו חסרי תיקון, באופן שכל התיקונים הבאים מצמצום ב' ואילך אינם רק לצורך זו"ן בלבד. ושמור ידיעה זו.

ואין לשאול, א"כ לא היה להם לצאת זולת זו"ן, ולמה יצאו הג"ר, כי זה אי אפשר כלל, כי כל מדרגה, מחויבת להתחיל מכתר שהוא השורש, המשפיע לחו"ב, וחו"ב הם מאצילי זו"ן. אלא שההבחנה היא, כי עיקר המדרגה הם זו"ן, וג"ר לא באו רק בשבילם. ולכן אנו מבחינים את זו"ן, שהם מקבלי המוחין, ומהם כל ההנהגה, ולא כלל מג"ר, שאינם עיקרים בהמדרגה, כנ"ל. כי לא באו ונאצלו לצורך עצמם, וע"כ אין יותר בהארתם, אלא לפי מדת הקבלה של זו"ן, שהיא חו"ג בהארת חכמה. באופן, שבאמת הכרח הוא, שיהיה גם אור החכמה בה"פ אצילות, כי כן הוא סדר התלבשות המדרגה, כנ"ל. אלא שאינם

מאירים מבחינת אור חכמה שבהם, אלא רק מבחינת הארת חכמה, להיות בינה השורש להם, שבטבעה לכסות על אור חכמה, והיא אינה מאירה רק הארה לבד, בבחינת חלון ולא עצמות, כנודע. ולפיכך אנו מבחינים גם את הג"ר להארת חכמה, דהיינו לפי מדת ההתגלות מהם.

והנה נתבאר ההבחן בין המוחין הכוללים דאצילות שהם חו"ב, ובין המוחין דזו"ן: כי מוחין הכוללים דאצילות, הם בעצם, בהכרח אור חכמה, אלא שאינם מתגלים כך, שמתגלים בהארת חסדים לבד, משום שבינה היא שורשם, כנ"ל. אבל המוחין דזו"ן הם בעצם בחינת חו"ג בהארת חכמה. ולפיכך יש להבחין בה"פ אצילות ג' בחינות: א', הוא השורש, שהוא כתר. ב', הם המוחין, שהם חו"ב, הנקראים או"א. ג', הם מקבלי המוחין, שהם זו"ן, כי המה הפרצופים העיקרים שבאצילות, כי ג' הפרצופים הראשונים לא באו לצורך עצמם, ואינם עיקרים באצילות כנ"ל.

ולפיכך, בהתחשב בערך פרצופי א"ק, נמצא, כי אפילו פרצוף הכתר דאצילות שהוא עתיק, נחשב ג"כ רק לבחינת בינה ונשמה, משום שעצם אור החכמה אינה מתגלית מקומת כתר זו. אלא רק הארת חכמה בלבד, כנ"ל, שזה בחינת בינה ונשמה. ובחינת חו"ב המתגלית מכתר דאצילות, הוא בערך א"ק, כמו ז"א, דהיינו רוח, שפירושו חו"ג בהארת חכמה, ואע"פ שיש בהם עצמם בחינת אור חכמה, כנ"ל. אמנם העיקר הוא מה שמתגלה מהם, וכיון שאין מתגלה מהם אלא חו"ג, ע"כ הם נחשבים לבחינת רוח. ומתוך זה זו"ן המקבלים מאו"א שהם רק בחי' רוח, נחשבים רק לבחינת נפש. באופן שיחס נשמה דא"ק שהיא בינה, כלפי זו"ן דא"ק שהם רוח, הוא דומה לגמרי ליחס הכתר דאצילות, אל או"א דאצילות וכן, כיחס ז"א דא"ק כלפי מלכות, כן יחס או"א דאצילות, כלפי זו"ן דאצילות דהיינו כמו רוח כלפי נפש. והבן זה. כי הוא משרשי החכמה. וזכור היטב הטעם הנ"ל. אשר כל הנאצל ע"י מ"ן, אי אפשר שיתגלה ממנו אלא רק חו"ג בהארת חכמה ולא חכמה ממש, משום שבינה היא שורשו, כי אין עלית מ"ן אלא להבינה, וכל התעוררותה היא רק מכח הקשר של בינה דאו"י אל זו"ן דאו"י, שהיא רק הארת חכמה.

ונתבארו דברי הרב היטב, שעתיק דאצילות אינו אלא בחינת נשמה, ואו"א בחינת רוח, וזו"ן בחינת נפש. וכן יש להבחין ג"כ, אפילו בכל אחד מג' הנ"ל. כי הנשמה שהיא עתיק ונוקבא. וא"א ונוקבא, נבחנת בעצמה ג"כ לנר"ן: כי דכורא דעתיק, נחשב לבחינת הנשמה, ונוקבא דעתיק, נחשבת לרוח, משום שהנוקבא היא מקבלת מהדכורא שהוא רק בבחינת נשמה, אינה נחשבת קבלתה אלא לרוח, כנ"ל, שכל המקבל מבינה, אינו

אלא חו"ג בהארת חכמה שהוא רוח. וע"כ פרצופי א"א ונוקבא, שהם מקבלים מנוקבא דעתיק, נקראים נפש. ועד"ז מתחלקים או"א דאצילות מהם בחינת רוח הכללי, שאבא דאצילות נחשב לבחינת נשמה דרוח, ולהיותו המשפיע אל אמא, נחשבת אמא משום זה, לבחינת רוח דרוח. וישסו"ת המקבלים מאמא, נחשבים רק לבחינת נפש דרוח. ועד"ז זו"ן, שז"א נחשב לבחינת נשמה דנפש, והנוקבא המקבלת ממנו נחשבת לבחינת רוח דנפש וזו"ן הקטנים המקבלים מנוקבא דז"א, נחשבים לנפש דנפש.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהם אברים. (לתשובה)

מהם אורות שעלו. (לתשובה)

מהו אחד בשיתוף. (לתשובה)

מהם אחורים דנוקים. (לתשובה)

מהי אם הבנים. (לתשובה)

מהי בטן. (לתשובה)

מהם בירורים. (לתשובה)

מהו ב"ן דההין. (לתשובה)

מהו גזר. (לתשובה)

מהי גילוי הארה. (לתשובה)

מהו גן עדן. (לתשובה)

מהו גרון. (לתשובה)

מהו דדי בהמה. (לתשובה)

מהי דעתה קלה. (לתשובה)

מהי הארה ולא עיקר. (לתשובה)

מהי הבל. (לתשובה)

מהם ה"ח וה"ג. (לתשובה)

מהי המתקה. (לתשובה)

מהי הריון. (לתשובה)

מהי זווג דרעותא. (לתשובה)

מהי זיהרא עילאה. (לתשובה)

מהו זמן. (לתשובה)

מהם חו"ג ראשונים. (לתשובה)

מהם חו"ג חדשים. (לתשובה)

מהו חיבור עצום. (לתשובה)
מהם חלקי הנוקבא. (לתשובה)
מהם ירחי עיבור. (לתשובה)
מהו כותל. (לתשובה)
מהם כלים חדשים. (לתשובה)
מהו מ"ה החדש. (לתשובה)
מהו מובחר. (לתשובה)
מהם מוחין. (לתשובה)
מהי מטי רגלין רגלין. (לתשובה)
מהי מלכות נגלית. (לתשובה)
מהו מצח. (לתשובה)
מהו מקום. (לתשובה)
מהו משובח. (לתשובה)
מהי נוקבא נפרדת. (לתשובה)
מהם נשירת אברים. (לתשובה)
מהו סיום רגלי אצילות. (לתשובה)
מהו סיום רגלי א"ק. (לתשובה)
מהו עיבור. (לתשובה)
מהו עץ הדעת. (לתשובה)
מהו עץ החיים. (לתשובה)
מהו עיקרא. (לתשובה)
מהי פסיעה לבר. (לתשובה)
מהם קבועים. (לתשובה)
מהו ריבוי האור. (לתשובה)
מהו רחוק. (לתשובה)
מהו תוספות. (לתשובה)
מהו תחית המתים. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מי העלה התפשטות דנקודים למ"ן אל הג"ר דנקודים. (לתשובה)
למה עלו המ"ן לע"ב ס"ג. (לתשובה)
למה עלו המ"ן אל טעמים דס"ג. (לתשובה)

למה כל העלאת מ"ן הוא רק אל הבינה. (לתשובה)
מהי הוראתה של הוי"ה דאלפין. (לתשובה)
למה כל האותיות דהוי"ה דס"ג הן במילוי יודין, רק הו' היא במילוי א'. (לתשובה)
למה נעשה הזווג במקום המצח. (לתשובה)
מהו ההפרש ממצח לגלגלתא. (לתשובה)
למה מכונה הזווג שבמצח בשם גילוי הארה. (לתשובה)
איך נבחנים א"ק ואבי"ע לה' קומות געסמ"ב. (לתשובה)
למה נתפשטו הנקודים לג' קומות זו למטה מזו, כמו הא"ק כולו. (לתשובה)
למה מסתיימות רגלי האצילות מעט למעלה מסיום רגלי א"ק. (לתשובה)
למה אינה מתבטל גבול הפרסא בעת ירידת ה"ת מהמצח. (לתשובה)
למה הפרסא דאצילות חזקה יותר מהפרסא דנקודים. (לתשובה)
מהיכן מתחיל שורש השיתוף דמדת הרחמים בדין. (לתשובה)
למה נבחנים הבי"ע לבחי' עלמין דפרודא. (לתשובה)
למה נופלים הפרצופים לבריאה בעת שנולדים. (לתשובה)
למה יצאו ב"ש התחתונים דנ"ה דעתיק, לבריאה. (לתשובה)
למה נקראים ב"ש תחתונים דנ"ה דעתיק בשם דדי בהמה. (לתשובה)
למה היניקה מדדי בהמה מעלה את הפרצופים, מבריאה לאצילות. (לתשובה)
למה קומת העיבור היא נה"י. (לתשובה)
למה נקרא האצילות בשם מ"ה, אחר שבקטנות אין שם אלא קומת מלכות. (לתשובה)
כיצד נתפשט האור מס"ג דא"ק אל האצילות. (לתשובה)
למה מלביש עתיק דאצילות למטבור ולמטה דא"ק. (לתשובה)
למה לא ירד פה דראש עתיק אל מקים החזה דנקודים, שהוא מקורו. (לתשובה)
למה לקח עתיק ג"ר דחתמה וד"ר דבינה. (לתשובה)
למה נגנזה המלכות בראש דעתיק. (לתשובה)
מתי מתגלה המלכות שנגנזה בראש דעתיק. (לתשובה)
למה מאו"א ואילך הוצרך הזכר לקבל תחלה את הב"ן למתקו. (לתשובה)
מי גרם לירידת ה"ת מהמצח. (לתשובה)
למה המוחין דגדלות קבועים אצל או"א ולא בזו"ן. (לתשובה)
כיצד היחס דמוחין הקבועים של אצילות, לערכם של הנרנח"י של הנקודים. (לתשובה)
איזה מוחין אינם קבועים באצילות. (לתשובה)
מהו הגורם להמוחין שיהיו בלתי קבועים. (לתשובה)

למה אינם מגיעים מעשה התחתונים לפגום בג"ר, רק בזו"ן לבד. (לתשובה)
מה הן הג' חלוקות שהיו בנקודים (לתשובה)
מהו ההפרש בין ב' החלוקות הראשונות. להחלוקה הג'. (לתשובה)
מהו זווג דלא שלים. (לתשובה)
מהו זווג דשלים ולא לגמרי. (לתשובה)
מהו זווג דשלים לגמרי. (לתשובה)
אם יש הפרש בין הפרצופים, בענין שלים ולא שלים. (לתשובה)
מהן ירושלים של מעלה, וירושלים של מטה. (לתשובה)
מהי השבועה, שלא יכנס בירושלים של מעלה, מטרם שיכנס בירושלים של מטה. (לתשובה)
אלו בחינות או"א נעשו מוחין לזו"ן. (לתשובה)
למה מתחלפים המוחין מאו"א בעת שמתלבשים בזו"ן. (לתשובה)
מה מקורו של מוח הדעת. (לתשובה)
איך הן עה"ס שבמוח הדעת. (לתשובה)
מהו הגורם לב' הבחינות שבדעת: לדעת הנעלם, ודעת המתפשט. (לתשובה)
למה דעתה של נקבה קלה. (לתשובה)
למה יצאה הבינה מהראש דא"א. (לתשובה)
מה המה הנה"י דעליון המתלבשים ללבושי מוחין בהתחתון, ולמה. (לתשובה)
מהו ההבדל מהלבשת התחתון לנה"י דעליון, לבין הנה"י דמוחין. (לתשובה)
כמה בחינות נה"י דעליון יש. (לתשובה)
איך יש ע"ס בנה"י דעליון המתלבשים במוחין דתחתון. (לתשובה)
איך היא הלבשת עתיק דאצילות לא"ק, במקום הנקודים. (לתשובה)
איך היא הלבשת א"א לעתיק. (לתשובה)
איך היא הלבשת או"א לא"א. (לתשובה)
איך היא הלבשת זו"ן לאו"א. (לתשובה)
למה ג"ש עלאין דנה"י דעתיק מתלבשים בחג"ת דא"א, וג"ש אמצעים דנה"י דעתיק, בנה"י דא"א. (לתשובה)
איך מלכות דעתיק מתלבשת במלכות דא"א. (לתשובה)
כיצד המה מ"ה וב"ן בעתיק. (לתשובה)
כיצד המה מ"ה וב"ן בא"א. (לתשובה)
כיצד המה מ"ה וב"ן בזוג הא' דאו"א. (לתשובה)

כיצד המה מ"ה וב"ן בזוג הב' דאו"א. (לתשובה)
כיצד הם המ"ה וב"ן בזוג הג' דאו"א. (לתשובה)
כיצד הם המ"ה וב"ן בזוג הד' דאו"א. (לתשובה)
כיצד הם מ"ה וב"ן בזו"ן הגדולים. (לתשובה)
כיצד הם מ"ה וב"ן בזו"ן הקטנים. (לתשובה)
מתי הז"א כולו מ"ה, והנוקבא כולה ב"ן. (לתשובה)
מתי יש בז"א ו"ק דמ"ה וב"ן, ובנוקבא, המלכיות דמ"ה וב"ן. (לתשובה)
מהו פירושם של מ"ה וב"ן. (לתשובה)
למה בינה מקבלת מעתיק ולא מא"א. (לתשובה)
מהו יין המשומר בענביו. (לתשובה)
איזו שפע נקראת אכילה. (לתשובה)
למה בא"א עומדים דו"נ בימין ושמאל, ואינם כן בעתיק. (לתשובה)
למה עמידת או"א בימין ושמאל. (לתשובה)
למה בזוג הא' דאו"א גדלה הנקבה על הזכר. (לתשובה)
למה תבונה מגולה יותר מיש"ס. (לתשובה)
למה נתחלקה ספירת הכתר לב' פרצופים. (לתשובה)
למה מתחלקת קומת בינה לב' מדרגות, במשונה משאר ספירות. (לתשובה)
למה הסיום דיסוד דעתיק מבדיל בין או"א עלאין, לישסו"ת. (לתשובה)
למה מתחלקים זו"ן לב' מדרגות. (לתשובה)
למה הסיום דיסוד אמא, מבדיל בין זו"ן הגדולים, להקטנים. (לתשובה)
מתי זו"ן נפרדים זה מזה. (לתשובה)
למה גו"ע כוללים עמהם גם ג"ר דבינה. (לתשובה)
למה מתחלק כל פרצוף על החזה. (לתשובה)
איך יתכן שגה"ר יהיו בחינת אור דחסדים וזה"ת בחינת חכמה. (לתשובה)
למה נבחנים כל ה"פ אצילות רק לנר"ן. (לתשובה)
למה נשמות הצדיקים נולדים מזו"ן. (לתשובה)
אלו בירורים העלו זו"ן לצורך נשמת אדה"ר. (לתשובה)
מה הן ג' הבחינות שבנשמת אדה"ר. (לתשובה)
איך מתיחסות ג' הבחינות שבנשמת אדה"ר לג' החלוקות שבנקודים. (לתשובה)
למה לא נשתייר לאדה"ר אחר החטא, זולת בחינה הא' שבנשמתו. (לתשובה)
למה נשתיירו רק הכלים דכתרים שבנשמת אדה"ר. (לתשובה)

איך דומה החטא דעצה"ד, לשביה"כ. (לתשובה)
מתי יצא הבחי' ג' שבנשמת אדם הראשון: (לתשובה)
איך יצאו י"ב פרצופי אצילות בדרך סבה ומסובב זה מזה. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אברים**

עי' לקמן בתשובה ל"ט.

סימן ב
(לשאלה) **אורות שעלו**

אורות שעלו הם אור הרשימות, וכן בכל מקום שתמצא עליה או תיקון אצל אורות, תדע שהם אורות של רשימות, כי באור העליון לא שייך עליות ותיקון, אלא רק הסתלקות לשורשו לבד (ת"ר אות ג')

סימן ג
(לשאלה) **אחד בשתוף**

ז"א ונוקבא דאצילות נבחנים לבחינת אחד בשיתוף, כי אע"פ שהנוקבא כולה גבורות, מ"מ כל שלימותו של ז"א תלוי בחיבורו עמה, ואין אור א"ס מורה על ז"א זולת בשעת חיבורו עם הנוקבא. הרי שהם אחד בשיתוף, שאור אחדותו ית' שורה רק בשיתופם יחד. משא"כ בא"א שאין לו בחינת נוקבא נפרדת, (נ"ב ממרן מחבר זצלה"ה באד"ר פירש שהשמאל שלו חוזר לימין בסוד חוור גו חוור.) כלומר שתהיה כולה גבורות ונפרדת הימנה, וע"כ נחשב הזכר והנקבה לפרצוף אחד, שז"ס הכתוב, ואין אלהים עמדי. כלומר, שאין לו שיתוף עם נוקבא. (תרמ"ח אות נ"ב)

סימן ד
(לשאלה) **פירוד הרוחני**

פירושו שינוי הצורה. ודבקות, פירושו השואת הצורה. ולפיכך זו"ן בקטנותם, אשר שניהם משמשים בכותל אחד, שפירושו אור אחורים דאמא, ונמצאת צורת אחוריהם שוה. הם נבחנים שאחוריהם דבוקים. (תרנ"ד אות נ"ד)

סימן ה
(לשאלה) **אם הבנים**

מצמצום ב' ואילך, נשתנה השם של חו"ב, לאו"א, והוא מטעם, כמ"ש בזהר דאבא הוציא את אמא לחוץ אודות בנה. כי ע"י צמצום ב' יצאה הבינה לבר מכל המדרגות: שבינה דראש יצאה לגוף לחג"ת. ובינה דגוף יצאה לנה"י. ובינה דנה"י יצאה לבי"ע, כנודע.

ונבחן שחכמה דכל המדרגות הוציא את הבינה דכל המדרגות לבר. ועל ידי יציאתה זאת, נעשה בה מקום להשפיע מוחין אל הבנים ולתקן אותם, כלומר כי לולא יצאה הבינה לחוץ, לא היתה שום אפשרות שיתוקנו זו"ן. ולפיכך קבלה הבינה שיצאה לחוץ שם אמא, להורות, שירדה ממדרגתה כדי להוליד בנים ולגדלם ולהשלימם, שהם זו"ן. ותשכיל, כי תחלת ירידתה בשביל זו"ן, היתה סוד התפשטות ס"ג דא"ק למטה מטבור דא"ק, כמ"ש בחלק ו', כי שם הוא בחינות זו"ן דא"ק השורשים, שירדה הבינה שהיא ס"ג, כדי לתקן אותם. ושם קבלה לתוכה בחינת המלכות וע"כ יצאה מכל המדרגות. וירידה ב' היתה בקטנות נקודים, אשר אח"כ ע"י חזרתה אל המדרגה, דהיינו בגדלות נקודים, תיקנה המוחין דז"ת נקודים, שהם זו"ן. וירידה ג' היתה באצילות, אשר אח"כ ע"י חזרתה להמדרגה היא משפעת לכלהו נרנח"י דזו"ן, כמ"ש (באו"פ דף תרכ"ו ד"ה ואריך עש"ה כל ההמשך) הרי שכל ירידתה של הבינה היא סבה הנאמנה להשלמת הבנים, וע"כ נקראת בינה זו בשם אם הבנים, ועי' גם באו"פ דף תרנ"ח ד"ה ובזה תבין כל ההמשך עד סופו. (תקצ"ט אות ב')

סימן ו

(לשאלה) **בטן**

שליש ת"ת התחתון דכל פרצוף נקרא בשם בטן. ובנוקבין הוא מקום הריון ולידה. (תרי"ד אות כ"א)

סימן ז

(לשאלה) **בירורים**

פרצופי אצילות נתקנו ע"ד בירור מהכלים והניצוצין שנפלו לבי"ע, שהמשובח יותר נתעלה ונתקן מתחלה, דהיינו אותם החלקים שלא נפגמו מחמת עצמם, אלא מטעם שהיו מחוברים עם כלים פגומים, נמצא שלא היו צריכים זולת בירור לבד, דהיינו להפריש אותם מהפגומים, וכיון שנפרשו, כבר ראוים לחזור לאצילות. וע"כ המה נתקנו בתחלה, ואחר שנתקנו הם, כבר היו סיפוק בידיהם להעלות ולברר השייך לבחינתם גם מהמדרגה, הנפגמת, (כמ"ש באו"פ דף תרכ"ו ד"ה ואריך) ועניין זה נקרא בשם בירורים. ועי' בהסת"פ (דף תרצ"ב אות ז' ד"ה והנך. דף תרי"ג אות כ', ודף תרכ"ה אות ל"א)

סימן ח

(לשאלה) **ב"ן דההין**

פירושו, הוי"ה כפולה: כי יו"ד הוא ב' יודין, ה"ה הן ב' ההין, ו"ו הן ב' ווין, ה"ה הן ב' ההין. והוראתו היא שאין בו מילוי מעצמו, אלא מהוי"ה העליונה ממנה. (תר"ה אות יו"ד)

סימן ט
(לשאלה) **גזר**

הפרדת ה"ת מהכלים שנפלו לבי"ע, מכונה בשם גזר מלשון הכתוב. לגוזר ים סוף לגזרים. ובהפרדה זו תלוי כל התיקון. (תר"א אות ד')

סימן י
(לשאלה) **גילוי הארה**

עי' תשובה ט"ז.

סימן יא
(לשאלה) **גן עדן**

עדן ה"ס חכמה, וגן הוא שם המלכות. וכיון שכל האצילות הוא בחינת חכמה, ע"כ נקראת המלכות דאצילות בשם גן עדן, כלומר דחכמה. (תר"ע אות ע"ו)

סימן יב
(לשאלה) **גרון**

הבינה שיצאה לבר מראש דא"א, נקרא בשם גרון, מלשון גר בארץ נכריה, כי יצאה למקום שאינו ראוי לה. וכן כל הבינות שיצאו לבר מראש נקראות גרון. (שם)

סימן יג
(לשאלה) **דדי בהמה**

הארת המלכות מבחינת היותה בלי מיתוק דמדת הרחמים, מכונה דדי בהמה, וה"ס ב"ש תתאין דנ"ה דעתיק העומדים בבריאה. (דף תרמ"א אות מ"ה ובאו"פ שם)

סימן יד
(לשאלה) **דעתה קלה**

הדעת כלול מה"ח וה"ג, ואם ה"ח אינם מאירים בו בשלימות, הוא מכונה דעת קל, כלומר שהוא מחוסר שלימות. (דף תרי"ט אות כ"ה)

סימן טו
(לשאלה) **הארה ולא עיקר**

האורות הכלולים בהפרצוף בדרך התכללותו עם פרצוף העליון ממנו או בדרך העברה אל התחתון ממנו ואינם מעצם בנינו עצמו, המה נקראים הארה ולא עיקר, כלומר שאינם מעיקר בנינו. (שם)

סימן טז
(לשאלה) **הבל**

אוה"ח העולה מכח הזווג על העביות שבמסך, מכונה בשם הבל, כי ה' הקומות או"ח העולות מה' הבחינות שבמסך, מתחלקות על ג' הבחנות: שבחי"ד, ובחי"ג, ובחי"ב,

נקראות בשם הבל. וקומת האו"ח העולה מבחינה א' נקראת בשם הסתכלות דק, ואו"ח העולה מעביות דכתר, נקרא בשם "גילוי הארה", (תר"ד אות ז')

סימן יז
(לשאלה) **ה"ח וה"ג**

עי' בלוח התשובות לעיל חלק ז' תשובה ל"א. אכן החסד לבדו כולל ג"כ ה"ח, והגבורה ה"ג. והוא מטעם כי כל ספירה כלולה מע"ס. (דף תרמ"ד אות מ"ז)

סימן יח
(לשאלה) **המתקה**

בהיות הכלים דב"ן פגומים מחמת השבירה, המה צריכים למיתוק, שפירושו הארת הזווג המגיעה אליהם ממ"ה החדש, שהיא ממתקת המרירות שבהם, דהיינו כחות הדין, שיש בהם אחיזה לחיצונים. (דף תרי"ט אות כ"ה ודף תרמ"ו אות נ')

סימן יט
(לשאלה) **הריון**

כל הזווגים דקטנות נקראים בשם הריון ועיבור. (תקצ"ט אות ב'.)

סימן כ
(לשאלה) **זווג דרעותא**

הזווג שעל המסך שאין בו רק בחינת שורש עביות לבד, נקרא זווג דרעותא. כי ד' בחינות העביות הן בחינות מדרגות ברצון לקבל, כנודע. ושרשן שהוא הכתר, שהוא שורשם מצד הרצון להשפיע, נקרא, משום זה רעותא עילאה. (תד"ה אות ח'.)

סימן כא
(לשאלה) **זיהרא עלאה**

טה"ס הראשונות שנשרו מכל פרצופי נשמה של אדה"ר, מכונות זיהרא עלאה. (תרפ"ב אות צ"א)

סימן כב
(לשאלה) **זמן**

עי' אות ל"ו (תדט"ז אות כ"ב)

סימן כג
(לשאלה) **חו"ג ראשונים**

אין חידוש הארה בהעולמות אלא מא"ס ב"ה, כנודע, וכשנתדשת איזו מדרגה בהעולמות, הגם שהיא יוצאת מהעליון הסמוך לה, אמנם העליון ההוא מקבל אותה דרך כל המדרגות הקודמות עד א"ס ב"ה. ולכן כל פרצוף מקבל מהעליון שלו ב' מיני הארות, דהיינו לצורך בנינו עצמו, ולצורך בנין המדרגה התחתונה ממנו. והנה מה שהפרצוף

מקבל לצורך בנינו עצמו מהעליון שלו, מכונה בשם חו"ג הראשונים. ומה שמקבל לצורך בנין המדרגה התחתונה ממנו, מכונה בשם חו"ג חדשים. (תרמ"ז אות נ"א)

סימן כד
(לשאלה) **חו"ג חדשים**

עי' בסמוך תשובה כ"ג. (שם)

סימן כה
(לשאלה) **חיבור עצום**

כותל המחבר לזו"ן אב"א, אין החיבור עצום בהם, שהרי בעת שמשיגים מוחין מאו"א, המה מתפרדים זה מזה. אבל הכותל המחבר לאו"א, הוא חיבור תמידי ואינם מתפרדים לעלמין, וע"כ מכונה החבור הזה, בשם "חיבור עצום" (תר"נ אות נ"ד)

סימן כו
(לשאלה) **חלקי הנוקבא**

הכלים המתיחסים לזווג עם אור העליון, להיותם בעלי המסך והעביות המעלים או"ח, הרי הם נבחנים לחלקי הנוקבא. (תרי"א אות י"ט)

סימן כז
(לשאלה) **ירחי עיבור**

הזמן ומקום שברוחנים פירושו, חידוש צורה כמ"ש לעיל באורך (בחלק א' דף כ"ו אות ל"ג. ומשם תדרשנו) וכיון שאין הפרצוף נשלם אלא ע"י זווגים והארות הרבה, המשונות זו מזו, שכולן יחד מצטרפות להשלמת הפרצוף, ע"כ הן מכונות ירחי העיבור, או זמן העיבור, שהם ז' חודש, או ט' חודש, או י"ב חודש. דהיינו לפי מספר ההארות המצטרפות בהשלמתו. (או"פ דף תר"ח ד"ה עיבור)

סימן כח
(לשאלה) **כותל**

כשהזו"ן בקטנות נמשכים להם אור מאחורים דאמא, המעכבים על אור החכמה מכח כי חפץ חסד הוא. כנודע. ואחורים אלו מכונים בשם כותל, להיותם בחינות כותל ומסך המעכבים על הארת חכמה. (תרמ"ט אות נ"ג)

סימן כט
(לשאלה) **כלים חדשים**

בכל פרצוף יש ב' מיני כלים: א' הם, כלים ישנים הנמשכים לו מהכלים דעליון שנתרוקנו מאורותיהם מפאת ההזדככות, כנודע. ועי' לעיל בחלק ד' דף ר"ע אות ע"א) ב' קם כלים חדשים הבאים עם חידוש הפרצוף, כי המלכות של ראש הפרצוף, מתפשטת מינה ובה לע"ס ממעלה למטה, שהן עשרה כלים חדשים. כמ"ש לעיל דף רס"ט אות ס"ח)

ובפרצופי האצילות, נקראים הכלים הישנים בשם ב"ן. והכלים החדשים בשם מ"ה. (תרי"א אות י"ט)

סימן ל

(לשאלה) **מ"ה החדש**

שם מ"ה הוא הוי"ה במילוי אלפין כזה: יוד הא ואו הא. וכל הקומות שיצאו באצילות הן בחינות הוי"ה דמ"ה. ומכונה מ"ה החדש, כלפי אורות ניצוצין וכלים דנקודים המתחברים עמו, שהם נבחנים לישנים ממנו, כי הם כבר שמשו בפרצוף הקודם דנקודים (תקצ"ט אות א')

סימן לא

(לשאלה) **מובחר**

המובחר מאורות ניצוצין כלים דנקודים, נתקן תחלה באצילות ויש ג' הבחנות בדבר, א' שהעליון יותר, הוא מובחר יותר. ב', שהכלים דג"ר מובחרים יותר מהכלים דו"ק. ע"ד שנתבאר בהסת"פ כאן (אות ז' ד"ה והנך ע"ש) ג', היא ע"פ ג' החלוקות דנקודים: אב"א, פב"א, פב"פ. כמ"ש כאן באו"פ דף תרט"ז ד"ה ומתחלה. (דף תרכ"ד ד"ה ובזה תבין)

סימן לב

(לשאלה) **מוחין**

האורות דראש מכונה בשם מוחין. (תר"א אות ה')

סימן לג

(לשאלה) **מטי רגלין ברגלין**

פירושו, רגלים דפרצופי אצילות יסתיימו בשוה עם הרגלים דפרצופי א"ק. כי בטרם גמר התיקון נמצאים רגלי פרצופי האצילות מסתיימות עם הפרסא שלמעלה מעולם הבריאה, ששם בחינת נקודת הסיום דצמצום ב'. אבל בגמר התיקון יתבטל צמצום הב', וישובו ג' העולמות בי"ע למדרגת האצילות, ואז יתארכו רגלי פרצופי האצילות עד לנקודה דעולם הזה, כמו הסיום רגלים דא"ק. בסו"ה ועמדו רגליו על הר הזיתים. ונמצאים רגלי האצילות ורגלי א"ק בסיום אחד. וז"ש בזוהר כד מטי רגלין ברגלין ייתי מלכא משיחא. (תרע"ט אות פ"ט)

סימן לד

(לשאלה) **מלכות נגלית**

מצמצום ב' ואילך, שנקבע באצילות, שפירושו, שמלכות שהיא ה"ת נכללה ונתחברה בה"ר, בסוד שיתוף מידת הרחמים בדין, נחשבת המלכות דא"ק, שהיא מבחינת צמצום א', לבחינת מלכות נגנזת. ואע"פ שמתלבשת בראש עתיק דאצילות, מ"מ אין הארתה

מתגלה כלום באצילות, כמ"ש הרב לעיל (תרי"ח אות כ"ד) שלעתיד הוא מתגלה מהאי רישא דלא אתיידע, בסו"ה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. ע"ש (תרי"ח אות כ"ג)

סימן לה
(לשאלה) **מצח**

הוא בינה דכתר, ומבחינת ז"ת שבה. (תר"א אות ה')

סימן לו
(לשאלה) **מקום**

הזמן והתנועה והמקום ענינם אחד כמעט, שהם יחסים שד שינוי והתחדשות הצורה. כמ"ש לעיל בחלק א' דף כ"ו בהסתכלות פנימית. ע"ש. אלא כשהמדובר הוא בסדרי השתלשלות המדרגות, נבחנים השינוים בשם מקומות. וכשהמדובר הוא מבחינת סבה ומסובב, נבחנים בסדרי הזמן. (תרט"ז אות כ"ב)

סימן לז
(לשאלה) **משובח**

עי' תשובה ל"א. (תרי"א אות י"ט)

סימן לח
(לשאלה) **נוקבא נפרדת**

כשהזכר כולו חסדים, והנוקבא כולה גבורות לבד, המה נחשבים לנפרדים זה לזה. כי היא בהפכיות הצורה להזכר, כי צורת הגבורות היא הפכי לצורת החסדים. ונודע, שענין דביקות ופירוד הנאמר בהרוחנים, הוא ענין השתוות הצורה ושנוי הצורה. (תרנ"ב אות נ"ז)

סימן לט
(לשאלה) **נשירת אברים**

פירושו, כמו שבירת הכלים, שהיא הנפילה לקליפות, אלא בפרצופים נקראת שביה"כ, ובנשמות נקראת נשירת אברים. (תרע"ט אות פ"ח)

סימן מ
(לשאלה) **סיום רגלי אצילות**

הסיום דאצילות הוא בבינה דנה"י דא"ק. כי מטעם עלית ה"ת וחיבורה עם ה"ר, יצאו הבינה וזו"ן דנה"י דא"ק לבר מאצילות, ונעשה שם המקום לבי"ע, כנודע. וע"כ נבחן הסיום דאצילות שהוא מעט למעלה מסיום רגלי א"ק דצמצום א'. (תר"ז אות י"ד)

סימן מא
(לשאלה) **סיום רגלי א"ק**

הוא נקודה דעולם הזה, ששם סיום הקו דא"ס ב"ה שהוא נקודה האמצעית מכל העולמות כולם. (או"פ דף תר"ז ד"ה מעט)

סימן מב
(לשאלה) **עיבור**

זווגים דקטנות. מכונים בשם עיבור. (או"פ דף תר"ח ד"ה עיבור)

סימן מג
(לשאלה) **עץ הדעת**

מחזה ולמטה דז"א, שהוא מקום ב"ש ת"ת ונהי"מ דז"א, נקרא בשם עץ הדעת טוב ורע, כי בהיות שם חסדים מגולים, יש אחיזה לקליפות הנקראות רע. אבל מחזה ולמעלה, שהחסדים מכוסים אין שם אחיזה לקליפות, ונקרא בשם עץ החיים. כי אור האחורים דבינה מאיר שם, ובינה נקראת חיי המלך. (תרע"ג אות ע"ט ובאו"פ שם ד"ה והטעם)

סימן מד
(לשאלה) **עץ החיים**

עי' בסמוך תשובה מ"ג (באו"פ שם)

סימן מה
(לשאלה) **עיקרא**

עי' לעיל תשובה ט"ו. (תרי"ח אות כ"ד)

סימן מו
(לשאלה) **פסיעה לבר**

תתבאר בהחלקים הבאים. (תר"א אות ה')

סימן מז
(לשאלה) **קבועים**

המוחין דקטנות דזו"ן נקראים מוחין קבועים, דהיינו שאינם מסתלקים ממנו לעולם. וכן כל המוחין שמבחינת פב"א דנקודים, דהיינו אפילו המוחין דגדלות שבפרצופי עתיק וא"א ואו"א דאצילות. אמנם המוחין מבחינת המ"ן דיסוד א"ק שבנקודים, שהם הגדלות דז"א, וכן התוספות גדלות בג' הפרצופים הראשונים, הבאים מבחינת המ"ן דו' ונקודה, כל אלו נבחנים לבחינות תוספות ואינם קבועים בהפרצוף, אלא מסתלקים בשעת פגם התחתונים. כמ"ש באורך (דף תרנ"ז באו"פ ד"ה זווג ע"ש כל ההמשך) ויש עוד משמעות במלת קבועים כי האורות השייכים לעצם בנין הפרצוף נקראים ג"כ בשם קבועים, כמ"ש לעיל בתשובה ט"ו. (תרמ"ז אות נ"א)

סימן מח
(לשאלה) **ריבוי האור**
פירושו, שיש שם הרבה רשימות שלא יכלו להתחדש באותו הזווג, וע"כ הן תובעות את תיקונן, ועולות למ"ן לזווג חדש. (תר"ט אות י"ח ובאו"פ שם ד"ה ריבוי)

סימן מט
(לשאלה) **רחוק**
המלות ריחוק וקירוב, משתמשות בעיקר רק באור החכמה. שמרוחק פירושו הארה מועטת מאור החכמה. ומקורב, פירושו הארה מרובה מאור החכמה. בסו"ה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. (תרל"ה אות מ')

סימן נ
(לשאלה) **תוספות**
כל שאינו בא עם הפרצוף מתחלת אצילותו, אינו נחשב לעצם בנינו של הפרצוף, אלא לבחינת תוספות הבאה אחר שנשלם הפרצוף, שהיא כוללת כל המוחין המתחדשים בהפרצוף בעת גדלותו ולפיכך אם המה חוזרים ומסתלקים, אין החסרון ההוא מבטל כלום לעצם הפרצוף, כי הוא יכול להתקיים בלעדם. וזה הכלל, כי המוחין העיקרים שהם הבאים עם לידת הפרצוף, המה קבועים תמיד בהפרצוף, ואינם מסתלקים ממנו לעולם. אבל מוחין הבאים מבחינת תוספות, אינם קבועים בהפרצוף, אלא בעת שהתחתונים זכאים המה מאירים, ובשעת החטא המה מסתלקים. וכלל הזה נוהג רק בזו"ן, ולא בג"ר. (תר"כ אות כ"ו)

סימן נא
(לשאלה) **תחית המתים**
היציאה מהאצילות מכונה בשם מיתה, כי נפרשו מאור החיה, שאין אור החיה שהוא אור החכמה, מאיר מחוץ לאצילות. ולכן המלכים שנפלו לבי"ע, מתו עם פרישתם מאצילות כי פרח מהם אור החיה. ולעת תיקון, שחזרו ועלו לעולם האצילות, קמו אז לתחיה. וע"כ נקראת החזרה לאצילות בשם תחית המתים. (תקצ"ט אות א').

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) כי כל התפשטות של הנקודים באו מנקבי עינים, שפירושן מסך דבחי"א, ונמצא אחר גמר שבירת הכלים, שנזדכך המסך מעביותו לגמרי, ונשתוה לבחינת מסך דראש, הוא נבחן שעלה שמה אל הראש ונכלל במסך דראש, כי השתוות הצורה עושה אותם לאחד, כנודע. וכבר ידעת שכל הרשימות של התפשטות הנקודים המה כלולות מהמסך.

ולפיכך נמצא, שהמסך שנזדכך, העלה עמו כל התפשטות הנקודים אל גה"ר דהיינו אל הראש דנקודים. (או"פ דף תקצ"ט ד"ה חזר)

סימן ב

(לשאלה) משום שג"ר דנקודים ג"כ לא היו שלמים, כי אחר שפסק הארת הזווג דע"ב ס"ג דא"ק שבנקודים, נמצא שחזרה ה"ת והצמצום למקום נקבי העינים, שאז אינם ראוים לזווג, וע"כ הוכרחו גם גה"ר לעלות למעלה אל העליון שלהם, שהוא ראש הס"ג דא"ק. (או"פ תר"א ד"ה העלאת, ובהסתכלות פנימית אות ג')

סימן ג

(לשאלה) הנה באמת נבחנות רק הנקודות דס"ג לבחינת עליון לנקודים, ולא הטעמים דס"ג. כמבואר בהסת"פ חלק ו'. אמנם ע"י העלית מ"ן נמצאות הנקודות דס"ג מתחברות עם הטעמים דס"ג לאחד, ונקודות אינן עולות בשם. (או"פ תר"א ד"ה המוחין)

סימן ד

(לשאלה) כי כל ענין העלאת מ"ן הוא התעוררות הקשר שיש לבינה דאו"י עם זו"ן דאו"י להשפיע להם הארת חכמה, כמ"ש (בחלק ז' תשובה ל"ה) ומכאן יוצא הכלל שאין עולה למ"ן אלא מבחינות זו"ן שבכל ספירה, ומקום העליה הוא הבינה שבכל ספירה. (או"פ דף תר"ד ד"ה וצריכים)

סימן ה

(לשאלה) מילוי הוי"ה ביודין, מורה, שאין צמצום הב' מגולה בהם אלא הם מבחינת צמצום א' בלבד. ומילוי הוי"ה באלפין יורה שהזווג בא מצמצום ב' (כמ"ש באורך לעיל ה"ו תשובה א' עש"ה.) וזה מרומז בצורת הא' כי צורתה ב' יודין וביניהן פרסא. שיוד העליונה ה"ס כתר חכמה, שנשארו בהמדרגה, וה"ס מים העליונים. ויוד התחתונה, ה"ס אח"פ שיצאו לחוץ. והקו המבדיל ביניהם, ה"ס הפרסא. אשר ע"י זווג עליון דע"ב ס"ג, יוצא אור חדש ובוקע להאי פרסא, ומחזיר את אח"פ אל המדרגה. (או"פ דף תר"ג ד"ה מ"ה)

סימן ו

(לשאלה) עי' בחלק ו' בתשובה א' נתבאר זה באורך. (שם ד"ה ואע"פ)

סימן ז

(לשאלה) עי' לעיל תשובה נ"ב, שכל התפשטות הנקודים באה מעביות דבחי"א, ונודע שבחינה אחרונה דעביות נאבדת בעת ההזדככות, וע"כ לא נשאר בהמסך אלא הרשימה מעביות הכתר, וע"כ נעשה הזווג במקום המצח, שהוא בחינת כתר. (או"פ דף תקצ"ט ד"ה גזר)

סימן ח
(לשאלה) הגלגלתא נחלקת לג"ר וז"ת, דוגמת הבינה, ודוגמת הת"ת, שממצח ולמעלה המכוסה בשערות, נחשב לג"ר, ואין שם גילוי להארת חכמה, וממצח ולמטה בחינות ז"ת דבינה, ששם המקום לגילוי הארת חכמה. (או"פ דף תר"ד ד"ה וצריכים)

סימן ט
(לשאלה) לפי שכבר אין בו בהמסך עביות ממש, אלא רק בחינת שורש העביות ע"כ אין בו אפילו בחינת הסתכלות דק, אלא רק גילוי הארה בלבד. (או"פ תר"ד ד"ה הדברים)

סימן י
(לשאלה) בחי"ד ובחי"ג ובחי"ב, שהן ג' הקומות: גלגלתא, ע"ב, ס"ג, יצאו בא"ק. ובחי"א שהוא קומת ז"א, יצאה בנקודים. ובחינת עביות דכתר, יצאה באצילות שהיא קומת מלכות, המכונה ב"ן אלא כיון שיש שם בחינת רשימה דבחי"א דהתלבשות, שהיא קומת ז"א, ע"כ נקרא גם אצילות בשם מ"ה. (הסתכלות פנימית אות ב') (נ"ב ממרן המחבר זצלה"ה אלא כדי להבדיל ממ"ה דא"ק שהם הנקודים נקרא הוא מ"ה החדש).

סימן יא
(לשאלה) כי האור חדש דבקע לפרסא שקבלו הנקודים מע"ב ס"ג דא"ק, גרם להם התפשטות שלמה, כמו בא"ק עצמו, (שם)

סימן יב
(לשאלה) היינו לפי המרחק שבצמצום ב' מצמצום א', שהוא מקום בינה וזו"ן דנה"י דא"ק. כי רגלי א"ק מסתיימות בנקודה דעוה"ז. ורגלי אצילות מסתיימות מעט למעלה, שהוא בבינה דנה"י דא"ק. (או"פ דף תר"ז ד"ה מעט)

סימן יג
(לשאלה) הוא מכח הה"ת שעלתה למצח, דהיינו לכתר, ששם שורש הפרצוף. קבלה שם כח וחוזק גדול, עד שאפילו בעת הזווג דגדלות, שיורד אור חדש ובוקע להפרסא, עכ"ז נשארת הפרסא בקיומה, והגבול אינו מתבטל, אלא רק הארה מתפשטת ומחברת את אח"פ אל המדרגה. (או"פ דף תרט"ז ד"ה והנך)

סימן יד
(לשאלה) עי' בסמוך תשובה ס"ד.

סימן טו
(לשאלה) הראש דס"ג דא"ק שם היה התחלת השיתוף דמדת הרחמים בדין, אלא מבחינת התכללות הזווג דמסך דגוף בראש, גם לא נגלה זה אלא בסוד שערות דיקנא. (או"פ דף תר"ל ד"א והנך)

סימן טז

(לשאלה) משום חסרון אור החכמה בהם. כי מסבת צמצום ב' נתעלה נקודת הצמצום מעוה"ז למקום בינה דנה"י דא"ק, ששם נעשה הפרסא שמבין אצילות לבריאה, ושם נסתיים הקו מא"ס, ונמצאים ג' עלמין בי"ע, מתחת לנקודת הצמצום, שאין אור החכמה יכול לעבור מנקודת הצמצום ולמטה. כנודע. וע"כ נקראים עלמין דפרודא, כי נפרדו מאור החכמה, שהוא העצמות והחיות הנקרא אצילות. (דף תקצ"ט ד"ה להחיות)

סימן יז

(לשאלה) כי כל פרצופי אצילות יצאו על המסך והרשימות דנקודים, ומתוך שעה"ס דנקודים נתפשט מלוכתן בבי"ע ע"כ העביות דבי"ע מעורבת ברשימות ההן. ולפיכך אחר התכללותן בזווג הראש, שנתחדשה שם העביות שהיתה בהן בתחלה, נתגלה בהן ג"כ העביות דבי"ע, וע"כ בעת לידתן שפירושה, אחר שהוכר עביותן ויצאו מהראש, הוכרחו ליפול ולבא לבי"ע, כי הוכר בהן גם עביות דבי"ע. (או"פ דף תרל"ז ד"ה וראוי.)

סימן יח

(לשאלה) וצריכים לדעת, שעתיק הוא אמצעי, בין א"ק לאצלות, כלומר שנוהג בו ב' הצמצומים, כי מצד מלכות של א"ק המלובשת בו נבחן כמו א"ק, דהיינו מצמצום א', שמסתיים בנקודת העולם הזה. אמנם מצד המסך של עצמו נחשב לצמצום ב', והוא מסתיים על הפרסא שבין אצילות לבריאה, כמו שאר פרצופי אצילות. גם ידעת שאותם אח"פ דע"ס דנה"י דא"ק, שבמדתם הוא המקום לבי"ע, המה נחשבים רק לנה"י דנה"י, כי הבינה היוצאת לחוץ היא רק מזה"ת שלה ולמטה, אבל בג"ר שבה, שהן אור חסדים אין ענין היציאה שולט שם כלל, כי האור דחסדים אינו מתצמצם ואינו מתעבה לעולם, כי כל דבר הצמצום הוא רק על אור החכמה. ונמצא כי רק זו"ן דבינה, וזו"ן האמיתים יצאו לחוץ מאצילות. ומכח הארת התיקון קוים, נתעלו ג"כ החג"ת דזו"ן לאצילות, באופן שכח"ב חג"ת דע"ס דנה"י אלו נשארו באצילות, ולא יצא מהם לבריאה רק נה"י לבד. וכשתחלקם בסוד השלישים נמצא, שב"ש דכל קו, העליונים שהם: חכמה חסד דקו ימין, ובינה גבורה דקו שמאל, ודעת ת"ת דקו האמצעי, נשארו באצילות, ולא יצאו לבריאה אלא השלישים תחתונים שהם נצח דקו ימין והוד דקו שמאל, דהיינו שליש תחתון דימין ושליש תחתון דשמאל, אבל שליש תחתון של קו אמצעי אין כאן בנה"י דא"ק, כי בהירת כל קו אמצעי הוא יסוד, וביסוד לא יש כי אם ב' שלישים לבד, כנודע. ואין בו שליש תחתון. ולפיכך גם עתיק מצד המלכות דא"ק המתלבשת בו, נמשך גם הוא עד לנקודה דעולם הזה, וע"כ יוצאים ב"ש תחתונים של הנצח והוד שלו לבי"ע. דהיינו כמו א"ק. (או"פ תרמ"א ד"ה ונמצאו)

סימן יט

(לשאלה) מלכות נקראת כן, בהיותה בלי מיתוק דמדת הרחמים, כי דדי אדם מורה על השפע הממותקת במדת הרחמים שנתקנה בה המלכות בצמצום ב'. ודדי בהמה מורה, שחסר בה החיבור דה"ר הממתקת אותה. ולפיכך אותם ב"ש תחתונים דנצח הוד דעתיק, שנמצאו למטה מפרסא דאצילות, שהם מניקים את הפרצופים מכח הצמצום א', שעוד אין המלכות ממותקת שם במדת הרחמים, המה מכונים בשם דדי בהמה. שז"ס שעומדים במקום ערוה, כלומר שיש בהם אחיזה לחיצונים, להיותם חסרי המיתוק של ה"ר. (או"פ דף תרמ"ג ד"ה ומכונים)

סימן כ

(לשאלה) כי ב' תיקונים המה צריכים, א', הוא הפרדת העביות דבי"ע שיש בהם. וב' הוא בחינת הקיום בעודם בבריאה. ומתוך שעתיק כולל בו ב' הכחות: דצמצום א', ודצמצום ב' כנ"ל בסמוך תשובה ס"ט. ע"כ ע"י יניקתם מב"ש דנצח הוד שלו, קונים ב' התיקונים האלו, שמכח צמצום ב' דמתוקן בו, קונים בח להפריד העביות דבי"ע, שבהם, וע"י צמצום א' הכלול בו, הם מקבלים ממנו בחינת קיום וחיות בעודם בבי"ע. (שם ד"ה ועיקר.)

סימן כא

(לשאלה) כי הגם שאין בהם אלא קומת ספירה אחת, דהיינו קומת מלכות לבד, מ"מ מצד תיקון קוים שהשיגו נעשו לג' ספירות בעובי, ימין אמצע ושמאל. הנקרא משום זה נה"י. אבל קומתם לא נתגדלה. (או"פ דף תר"ח ד"ה עיבור)

סימן כב

(לשאלה) כי הגם שבחינה אחרונה שהיא בחי"א, נאבדה, מ"מ נשאר ממנה בחינת התלבשות, כנודע. אלא שאין ממנה כלים, כי אין כלים מתפשטים אלא מבחינת עביות. וע"כ יש שם ג"כ קומת ז"א שהיא מ"ה, אלא מתוך שאין בה כלים היא מתלבשת בנה"י, בסוד ג' גו ג'. (תרי"ג ד"ה וכבר)

סימן כג

(לשאלה) המסך והרשימות הכלולות בו עלו להתכללות הזווג בראש הס"ג, ואחר שהוכר עביותם ירדו למקומם, דהיינו לפה דראש נקודים, וחזר בהם אותו הזווג שהיה בהם בהתכללות העליון, והוציאו עה"ס דראש מפה דנקודים ולמעלה עד הטבור דא"ק, ומפה דנקודים ולמטה עד סיום אצילות יצא הגוף שלהם. (או"פ תר"י ד"ה אור)

סימן כד

(לשאלה) כי המ"ה החדש יצא על המסך דנקודים אחר שנזדכך, כנודע, וכל שורשם דנקודים הוא מטבור ולמטה דא"ק, כי למעלה מטבור הוא בחינת עקודים, כנודע. (או"פ תר"ו ד"ה ואור)

סימן כה

(לשאלה) כיון שגה"ר דנקודים ג"כ לא היו שלמים, וגם הם נתקנו בזווג הזה דראש דעתיק, והוא בחינת הזכר שלהם, ע"כ החזיקו אותו במקומם. (נ"ב ממרן המחבר, זצללה"ה א"צ לזה כלל. כי עתיק הוא ראש הא' דאצילות, כמו ישסו"ת דנקודים, וע"כ מקומו מסיום ת"ת נקודים עד הטבור, בשוה כמו ג"ר נקודים (או"פ תרי"א ד"ה ובאמת)

סימן כו

(לשאלה) משום שע"ס דראש דעתיק יצאו שם במקומם, דהיינו מפה דראש נקודים ולמעלה עד הטבור דא"ק, אשר קומה זו מאירה את כל ג"ר דנקודים העומדים שם, וע"כ נבחן שעתיק לקח גה"ר דחו"ב. אמנם מבחינת הבינה, לקח ג"כ את החסד, משום שכל כמה שאין התפשטות הבינה לז"ת, נמצא אור החסד עומד בג"ר דבינה. (או"פ דף תרכ"ו ד"ה וגם)

סימן כז

(לשאלה) להיותה מלכות דא"ק המתלבשת בעתיק דאצילות, הבאה מצמצום א', וכל פרצופי אצילות המה מצמצום ב', אשר המלכות ממותקת במדת הרחמים, בסוד הבינה. ולפיכך אין למלכות רצמצום א' שום גילוי בעולם האצילות והיא גנוזה בראש דעתיק. (תרי"ח אות כ"ג וכ"ד)

סימן כח

(לשאלה) היא מתגלית בגמר התיקון, בסוד הכתוב, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. (תרי"ח אות כ"ד)

סימן כט

(לשאלה) משום שהיה ביטול באחורים שלהם בעת שביה"כ, כי נפלו מבחינת ראש לגוף, ע"כ המה צריכים התיקון והמיתוק של מ"ה החדש. (או"פ דף תרי"ט ד"ה מאו"א)

סימן ל

(לשאלה) כי אחר שנתקנו הרשימות דקטנות הכלולות במסך והרשימות דגדלות הכלולות שם לא יכלו לקבל מהארה זו כלום, ע"כ גם הן נתעוררו ועלו למ"ן לראש הס"ג, ואז כדי להאיר בהם הארת חכמה ההזירה ס"ג פניה לע"ב, בזווג פב"פ, והארת הזווג מע"ב הורידה הה"ת ממצח לפה. (או"פ דף תר"ט ד"ה רבוי)

סימן לא

(לשאלה) כי המוחין דגדלות דאו"א באים ג"כ מחלוקה הב' דנקודים, מבחינת פב"א, שהיו נשלמים שם לגמרי בכל בחינה גה"ר שלהם, מטרם שקבלו המ"ן דו' ונקודה מיסוד א"ק. ונודע אשר השבירה לא היתה אלא בהמוחין הבאים מהמ"ן דיסוד א"ק, ואע"פ שגם המוחין דחלוקה הב' נתבטלו, היינו הוא משום שנתחברו יחד עם המוחין דחלוקה הג' הבאים מו' ונקודה. ולפיכך עתה שכבר נתבררו והופרשו מן המוחין דחלוקה הג', כבר אין בהם שום פגם והמוחין נשארו קבועים. ועוד כי כל ענין האינו קביעות שבהמוחין, הוא מחמת הפגם שמעלים התחתונים, ואין מעשה התחתונים מגיעים לבחינת מוחין דאו"א הבאים מחלוקה הב', משום שאין לתחתונים חלק בהם, כי המה באים מהמוחין דחלוקה הג', וע"כ לא יוכלו לגרום במעשיהם, הסתלקות המוחין רק בזו"ן, שהגדלות שלהם הוא ג"כ מחלוקה הג', (או"פ דף תר"כ ד"ה באו"א. ודף תרנ"ח ד"ה ובזה תבין)

סימן לב

(לשאלה) המוחין הקבועים בעתיק וא"א ואו"א דאצילות, נתקנו מחלוקה הב' דנקודים, שהיה שם התיקון רק בהראשים לבד, הנבחנים לבחינת כתרים אבל טה"ס תחתונות דנקודים, כלומר הגופות שבהם, יצאו רק מחלוקה הג' כנודע. ולפי"ז נמצא, כי כל נרנח"י דאצילות המה נרנח"י דכתר לבד, והם חסרי ט"ס תחתונות בערך הנקודים. (או"פ דף תרפ"ד ד"ה ועם זה)

סימן לג

(לשאלה) כל המוחין היוצאים ע"י מ"ן דחלוקה הג' דנקודים, שהם מבחינת המ"ן דו' ונקודה, אינם קבועים באצילות, אלא הם תלוים במעשים של התחתונים. והוא משום שאין המוחין אלו יוצאים, זולתי במעשיהם הטובים, והיא הנותנת, שבשעה שאין התחתונים זכאים, חוזרים ומסתלקים המוחין האלו, בהיות שעיקר המוחין לא יצאו אלה בזכותם. (או"פ דף תרנ"ט ד"ה אמנם)

סימן לד

(לשאלה) עי' לעיל בסמוך תשובה פ"ד.

סימן לה

(לשאלה) המוחין דזו"ן כיון שהמה באים בהם ע"י מעשים טובים ומ"ן שהתחתונים מעלים, כנ"ל בתשובה פ"ד. ע"כ בשעה שאינם זכאים המה יוכלו לפגום בהם, כלומר שהמוחין מסתלקים, אבל למעלה מזו"ן, המוחין שבהם נתקנו ממעלה למטה שלא ע"י מעשה התחתונים, דהיינו מהמ"ן דחלוקה הב' שאין אל התחתונים שום חלק בהם. (או"פ דף תרל"ג ד"ה וזה)

סימן לו

(לשאלה) חלוקה הראשונה, היא הקטנות דנקודים, שבאה מנקבי העינים, שהיא המצב דאב"א דאו"א. חלוקה הב' היא מאור חדש דבקע לפרסא וירד והאיר דרך הטבור דא"ק, והוריד ה"ת למקומה לפה דנקודים, ואו"א חזרו לבחינת ראש, והשיגו גה"ר שלהם, והוא המצב פב"א דאו"א, כי אמא עדיין אינה משיבה פניה לאבא, מטעם כי חפץ חסד הוא. וחלוקה הג', היא בחינת המ"ן דו' ונקודה, שקבלו או"א מיסוד דא"ק, שהשיבה לאו"א למצב פב"פ, והולידו המוחין דז"ת דנקודים כולן. (או"פ דף תרכ"ד ד"ה ובזה תבין שיש.)

סימן לז

(לשאלה) המוחין שנתקנו מב' חלוקות הראשונות, נשאר תיקונם בקביעות ואינם מסתלקים עוד לעולם. ואין מעשה התחתונים מגיעים להם. אמנם המוחין הבאים מהמ"ן דחלוקה הג', להיותם באים ממטה למעלה, כלומר, שהתחתונים צריכים להעלות המ"ן האלו, ע"כ מגיע אליהם גם פגם מהתחתונים, ואין המוחין קבועים, אלא המה בעולה ויורד לפי מעשה התחתונים. (תרכ"ה ד"ה והמובחר)

סימן לח

(לשאלה) זווגי הפרצופים מבחינת המוחין הקבועים באצילות, נבחנים לזווג דלא שלים לגמרי, והוא מב' בחינות: א', שבערך מצבם הקודם שהיה להם בנקודים, המה חסרי ט"ס תחתונות, כנ"ל בתשובה פ"ג. ב', שהמה אינם יכולים להשפיע לזו"ן מוחין דהולדת נשמות, אלא מוחין דאב"א לבד. (או"פ דף תרס"א ד"ה עתה)

סימן לט

(לשאלה) זווגי הפרצופים מבחינת המוחין דגדלות, הבאים ע"י המ"ן שהתחתונים מעלין לזו"ן, שאז מתעלים הפרצופים כל אחד למעלה ממדרגתו, נקרא זווג דשלים ולא לגמרי. כי מצד אחד נקרא זווג שלים, והיינו משום שזווגים אלו משפיעים מוחין דהולדות נשמות. ומצד זה נבחנים לשלים. אמנם בערך מצבם שהיה להם בעת הנקודים, אין המוחין האלו שלמים, בהיות כל תיקונם הוא ע"י עליות הפרצופים, ונמצאים בי"ע בלתי מתוקנים במקומם ממש, כמו שהיו מאירים בעת המלכים, שהיו אז בבחינת אצילות ממש. ומצד זה נחשבים עוד לבלתי שלמים. (שם ד"ה חלוקה ב')

סימן מ

(לשאלה) בגמר התיקון, בעת שישארו המוחין דיחידה בקביעות ויתוקנו בי"ע במקומם לבחינת אצילות, שה"ס דמטי רגלים ברגלים, כנ"ל בתשובה ל"ג. אז נחשב לזווג שלים לגמרי. (שם ד"ה חלוקה ג')

סימן מא
(לשאלה) אין הפרש, או כולם, שלים, או כולם לא שלים, ואפילו עתיק וא"א. (שם ד"ה והנך)

סימן מב
(לשאלה) בינה היא ירושלים של מעלה. ומלכות נקראת ירושלים של מטה. (שם ד"ה עתה)

סימן מג
(לשאלה) השבועה היא על זווג שלים לגמרי דהיינו מבחינת מטי רגלים ברגלים כמו שהיא בעת המלכים, וכמו שיהיה בגמר התיקון, כי רק זה נקרא זווג שלים לגמרי, ונשבע ה' שלא יכנס בזווג שלים לגמרי בירושלים של מעלה, עד שיכנס בזווג שלים לגמרי בירושלים של מטה. (שם ד"ה עתה.)

סימן מד
(לשאלה) ד' בחינות הן באו"א, ובחינה הד' דאו"א, נעשה מוחין לזו"ן (או"פ דף תרל"ב ד"ה והנה.)

סימן מה
(לשאלה) בהיות ז"א ו"ק דמ"ה, ונוקבא ו"ק דב"ן, ובנה"י דאבא המתלבשים בז"א למוחין, יש בהם מ"ה וב"ן, וכן בנה"י דאמא המתלבשים בנוקבא, יש ג"כ מ"ה וב"ן, ואיך יוכל להתלבש מ"ה דאמא בהנוקבא שכולה ב"ן, וכן איך יוכל להתלבש ב"ן דאבא בהז"א שכולו מ"ה. ולפיכך המוחין דאו"א מתחלפים בעת התלבשותם בזו"ן, כי המ"ה שבנה"י דאמא, באים בנה"י דאבא. והב"ן שבנה"י דאבא, באים בנה"י דאמא. ואז יש בנה"י דאבא, מ"ה שלו, ומ"ה דאמא, ונמצא כולו מ"ה, וע"כ מתלבשים בז"א שהוא ג"כ כולו מ"ה. וכן בנה"י דאמא, שיש עתה ב"ן שלה, וב"ן דאבא, מתלבשים בהנוקבא שכולה ב"ן. (או"פ דף תרס"ח ד"ה נמצא)

סימן מו
(לשאלה) בעת שאו"א הם פב"א, נמצאים זו"ן דאמא נכללים בג"ר דאמא ואין להם גילוי, משום שכל עיקר זו"ן הוא הארת חכמה שמקבלים מאמא, ואין אמא יכולה להמשיך את הארת חכמה, מטרם שתחזור פב"פ עם אבא. אלא בשעה שמקבלת מ"ן ומחזרת פניה לאבא, אז היא מולידה המוחין לזו"ן, ואז מתגלים ז"ת גם באמא עצמה, ויש לה עתה ע"ס שלמות. ואלו זה"ת שנתגלו עתה, נקראות מוח הדעת. (או"פ דף תרמ"ה ד"ה ובזה)

סימן מז
(לשאלה) היה עצמותו של מוח הדעת היא ה"ח וה"ג לבד, להיות רק בחינות זו"ן של ראש המתגלים ע"י העלאת מ"ן, כנ"ל בסמוך בתשובה צ"ז. ונודע שעצמותו של זו"ן היא רק

חו"ג, אשר גה"ר שבו נקראות חג"ת, וז"ת שבו נקראות נצח הוד, כנודע, וע"כ חג"ת נ"ה של ז"א נקראים ה"ח. וחג"ת נ"ה של הנוקבא הם ה"ג. אלא ע"י הארת חכמה שמשיגים מאמא, חזרו חג"ת לבחינות חב"ד, ונה"י לחג"ת וקונים נה"י חדשים. (שם ד"ה ואע"פ)

סימן מח

(לשאלה) כי אין בדעת אלא ה"ח וה"ג, כנ"ל בתשובה צ"ח, אלא חג"ת נעשו לחב"ד, עש"ה. ונמצא חו"ב בחסד וגבורה, ודעת בת"ת. וכבר ידעת שמחזה ולמעלה דת"ת, נמצאים החסדים מכוסים, ואין הארת חכמה מתגלה אלא מחזה ולמטה, ולפיכך אור הדעת המלובש בת"ת מתחלק ג"ע על ב' בחינות, שמהזה ולמעלה הדעת מכוסה, ונקרא דעת הנעלם, ומחזה ולמטה שהחסדים מגולים, נקרא דעת המתפשט. (שם דף תרמ"ו ד"ה גם.)

סימן מט

(לשאלה) כי הזכר שהוא מ"ה יש לו שורש גם מב"ן השייך להנקבה, להיותו המשפיע את הב"ן אל הנקבה, ע"כ בהכרח שהשורש נשאר בו, כנודע. אבל הנקבה אין לה אלא ב"ן, שהיא חלקה עצמה, אבל ממ"ה אין לה אלא הארה לבדה, וע"כ דעתה קלה, כי אין בה אלא ה"ג מב"ן, וחסר לה הה"ח שהם ממ"ה. (או"פ דף תר"כ ד"ה דעתו)

סימן נ

(לשאלה) שורש יציאת הבינה מראש דא"א, נעוץ עוד בעשר הספירות דאו"י כי בינה דאו"י, מפאת כי חפץ חסד הוא, נותנת אחוריה לחכמה, ופניה אל הכתר, כלומר שאינו רוצית לקבל אור החכמה, אלא שיונקת אור חסדים מכתר דאו"י, כמו שנתבאר בחלק א'. ולפיכך עתה באצילות, שכתר בעצמו נתחלק ונעשה לב' פרצופים, לעתיק וא"א: שעתיק הוא השורש אל השפעת החסדים. וא"א הוא השורש אל השפעת חכמה, ע"כ כיון שבינה אין מטבעה לקבל חכמה, אלא חסדים, יצאה מהראש הזה דא"א, שהוא שורש לחכמה, והיא מקבלת אור חסדים מעתיק, שהוא השורש לחסדים, כאמור. ומזה הטעם, אין הבינה יוצאת מהראש דעתיק, אע"פ שהוא גבוה מא"א, מפני ששם הוא כל יניקתה וחפצה, אבל אין לה יניקה מא"א, להיותו שורש המשפיע חכמה, כמבואר. וכן מאותו הטעם לא יצאה הבינה מהראש דאו"א, כי קומת או"א דאצילות, היא קומת בינה, שהיא ג"כ אור דחסדים. ע"כ יש לה גם כאן מקום בראש. כמ"ש (בהסתכלות פנימית אות י' ד"ה ותבין) ויש עוד טעמים בדבר יציאת הבינה מהראש דא"א, כמ"ש (באו"פ דף תרל"ד ד"ה והפרצוף ברישא.)

סימן נא

(לשאלה) בהיות התחתון עולה למ"ן לעליון ומחזיר לאו"א דעליון פב"פ, שאז יורדת הה"ת למטה ואח"פ מוחזרים אל הפרצוף, ויוצאת שם קומת הגדלות בשביל התחתון. הנה אח"פ אלו שחזרו אל הראש מחמת ירידת הה"ת, אינם שייכים לעליון כלל, אלא הם חלקו של התחתון שעלה שם למ"ן, למשל אם התחתון הוא א"א, הרי אח"פ שהוחזרו בהארת הזווג ע"י או"א דעתיק, אינם שייכים כלל לעתיק, כי כבר יש שם נה"י דעתיק שלמים, אשר השיג בעת התכללותו בהראש דס"ג דא"ק. ועוד כי אח"פ השייכים לעתיק הם מבחי"ד וקומת כתר, ואלו אח"פ שיצאו בכח התכללות הזווג דא"א, הם רק מבחי"ג וקומת חכמה, לכן אע"פ שיצאו בראש דעתיק מ"מ המה שייכים לא"א, וע"כ בעת שא"א יוצא מהראש דעתיק ובא למקומו, הנה הוא נוטל עמו את אח"פ שיצאו על המ"ן שלו, בהיותו בראש עתיק. והנה מצד אחד אפשר לחשבם לחלק העתיק, שהרי יצאו שם בהראש דעתיק, אמנם משום שאינם מבחינת עתיק, ע"כ יש לחשבם לבחינת א"א, וע"כ המה יורדים בתורת לבושי מוחין ומתלבשים בהראש דא"א. ועד"ז בכל הפרצופים, שאותם אח"פ שיצאו בסבת המ"ן שלהם, בתכללותם בעליון, נמשכים עמהם בעת אשר יוצאים משם למקומם, ונחישבים בהם ללבושי מוחין, מטעם המבואר. וכבר ידעת שאח"פ נחשבים תמיד לבחיבת נה"י. וע"כ אנו מכנים את אח"פ אלו בשם נה"י. (או"פ דף תרל"ז ד"ה עתה)

סימן נב

(לשאלה) כי נה"י דעליון המתלבשים בבחינות לבושי מוחין בהתחתון, אינם באמת אלא חלקו של התחתון, כי יצאו שם בעליון על המ"ן שלו, כנ"ל בדיבור הסמוך, אמנם אלו נה"י דעליון המתלבשים בתחתון, אינם כלל בחינת ראש, אלא בחינת גוף, והם עצמות העליון גופיה, אלא שהתחתון ממלא אותם בהארותיו, כדרך כל תחתון שממלא גוף דעליון (או"פ תרל"ו ד"ג ג"ר)

סימן נג

(לשאלה) יש ג' בחינות נה"י דראש: א', הם נה"י דראש הפרצוף עצמו. ב', הם נה"י דראיש, המתגלים בו ע"י עלית מ"ן דתחתון, ג', הם נה"י דראש המתגלים בו ע"י עלית מ"ן בן התחתון. (שם ד"ה ותדע)

סימן נד

(לשאלה) נצח והוד נחישבים לבחינות ג"ר, ויסוד, הוא ז"ת. ונחלקים באופן זה: כי הנצח נחלק לג' שלישים בקו ימין, שהם: חכמה, חסד, נצח. ההוד נחלק לג"ש בקו שמאל, שהם: בינה, גבורה, הוד. והיסוד נחלק לג"ש, שהם: דעת, ת"ת, יסוד, בקו האמצעי. ותבין

שב' הקוים ימין ושמאל, יש להם ערך ג"ר, וקו אמצעי, יש לו ערך ז"ת, כי חו"ב הם ג"ר, ודעת הוא ז"ת שלהם. וכן חסד וגבורה הם בחינות ג"ר, ות"ת הוא בחינת ז"ת שלהם, וכן נצח והוד, הם בחינות ג"ר, ויסוד הוא בחינת ז"ת להם. (או"פ דף תרמ"ד ד"ה גם)

סימן נה

(לשאלה) הראש דעתיק מלביש מטבור ולמטה דא"ק עד הפה דנקודים, דהיינו בכל המקום דג"ר דנקודים. וז"ת דעתיק בלבישות במקום ז"ת דנקודים. (או"פ דף תרי"א ד"ה אמנם)

סימן נו

(לשאלה) הראש דא"א מלביש מפה ולמטה דעתיק עד החזה. וטעם הדבר, כי המסך דבחי"ג מקורו מבחינת מסך דגוף דבחי"ד, כמו שהיה בא"ק, וכמו שהיה בפרצופי נקודים שמשם באו כל מסכים דאצילות, וע"כ אחר שנכלל א"א בהתכללות הזווג דראש דעתיק, הוכר העביות דגוף שבהמסך, וע"כ חזר למקומו למקום חזה דגוף דעתיק. ומחזה ולמעלה עד הפה הוציא עה"ס דראש, ומחזה ולמטה עד סיום אצילות, הוציא עה"ס דגוף. (או"פ תרכ"ו ד"ה ואריך)

סימן נז

(לשאלה) הראש דאו"א מלביש מפה ולמטה דא"א עד החזה דא"א. כי מסך דבחי"ב, שעליו יצאה קומת מ"ה דאו"א הוא בחינת מסך דגוף דבחי"ג, שהוא קומת א"א. כמו בהשתלשלות פרצופי א"ק ונקודים, וע"כ אחר גמר התכללות הזווג דאו"א בראש דא"א, שיצאו וירדו למקומם, באו למקום החזה דא"א, ויצאו עה"ס דראש מחזה ולמעלה עד הפה דא"א, ועה"ס דגוף, מחזה ולמטה עד הטבור דא"א. ומה שלא נמשכו או"א עד סיום רגלי א"א, אלא שנפסקו על הטבור דא"א. הוא, נמשך מכח תיקון הפרסא שבגו מעוהי דא"ק, המבדיל בין ע"ב ס"ג דא"ק, הנבחנים לעקודים, ובין זו"ן דא"ק הנבחנים לנקודים. וכן הדבר גם באצילות, שנתקן הפרסא בגוי מעוהי דא"א, המבדיל בין או"א שהם בחינת י"ה דאצילות, ובין זו"ן שהם בחינת ו"ה דאצילות. וההבדל ביניהם הוא דומה להבדל הפרסא שבא"ק, כי או"א שהם למעלה מפרסא דומים כמו עקודים דא"ק, כלומר שמשורשם בא"ק המה נקיים מה"ת. וזו"ן שלמטה מפרסא דא"א, יש בהם החיבור דה"ת בה"ר אפילו משורשם בא"ק. ויתבאר באורך בהחלקים הבאים.

סימן נח

(לשאלה) הראש דזו"ן, מלביש מטבור דא"א ולמטה, עד סיום הת"ת דא"א, שבכללו גם הפרקים העליונים דנ"ה המחוברים בת"ת. והגוף דזו"ן מלביש לב"ש תחתונים הנשארים שבנה"י דא"א, עד סיום האצילות. כמ"ש היטב במקומו. אמנם גם תנה"י דאו"א

מתפשטים בזו"ן, ונמצאים זו"ן שמלבישים גם לאו"א מטבור ולמטה. כמו לא"א. וזה רק בקטנות דזו"ן, אבל בגדלות זו"ן הם מלבישים מחזה ולמטה דאו"א, כמו שיתבאר במקומו באורך.

סימן נט

(לשאלה) כי הראש דא"א מלביש לחג"ת של העתיק,,כנ"ל בתשובה ק"ז. ונשארו נה"י אל הגוף דא"א, שהוא חג"ת נה"י שלו. והנה הנה"י דעתיק מתחלקים לשלישים: לראש, תוך, סוף. אשר ג"ש עליונים נחשבים לחב"ד, וג"ש אמצעים לחג"ת, וג"ש תחתונים לנהי"מ. וזה הוא בשעה שכולם מלאים באורותיהם. אמנם כאן בעתיק, יצאו השלישים התחתונים לבר מאצילות לבי"ע, כנודע. ונמצא שהשלישים התחתונים הם חסרים מאור של האצילות, כי אין האור דאצילות יוצא למטה מפרסא דאצילות. ונודע שיש ערך הפוך בין האורות לבין הכלים, כי בחסר נה"י דכלים נמצאים חסרים חב"ד דאורות. ונמצא שאין כאן אלא אורות דחג"ת בכלים דחב"ד, שהם השלישים עליונים דנה"י דעתיק. ואורות דנה"י בכלים דחג"ת, דהיינו בשלישים האמצעים דעתיק, ולפיכך השלישים העליונים, שהם עתה רק באורות דחג"ת מתלבשים בחג"ת דא"א. ושלישים האמצעים, שהם עתה רק אורות דנה"י מתלבשים בנה"י דא"א. (או"פ דף תרמ"ב ד"ה והנה)

סימן ס

(לשאלה) מלכות דעתיק המתלבשת בא"א, היא רק הארת המלכות שלו, כי מלכות דעתיק בעצמות גנוזה ברדל"א. כבדברי הרב דף תרי"ח אות כ"ג (או"פ דף תרל"ב ד"ה והנה)

סימן סא

(לשאלה) הזכר דעתיק הוא הקומת כתר שיצאה באצילות על המסך דבחי"ד, והנקבה דעתיק, היא מד' בחינות: א' היא מחצית הכתר דנקודים, שהיא בחינת הקטנות שיצאה בכתר דנקודים, שנבחן רק לבחינת גו"ע דכתר, כי הכלים התחתונים דכתר שהם אח"פ: יצאו רק בעת הגדלות, והם נבחנים למחצית הכתר התחתונה, שאותם לקח א"א. אבל עתיק, לקח רק המחצית העליונה, שהם גו"ע לבד. ב' היא ג"ר דחכמה. שהן בחינת אבא דנקודים, שיצא בעת קטנות, דהיינו ג"כ בחינת גו"ע לבד, כי ז"ת דחכמה, שהן בחינות אח"פ שלה, לקח אבא דאצילות. ג' הוא ד"ר דבינה, דהיינו בחינת גו"ע דבינה דנקודים שיצאו בעת הקטנות. אמנם גו"ע אלו שיצאו בעת קטנות בג"ר דנקודים, הם באמת כוללים גם הבינה מבחינת ג"ר שלה. כי אע"פ שאנו אומרים שאח"פ יצאו לחוץ, אין הפירוש כל ע"ס דאזן, כי ג"ר דאזן אין ענין יציאה לחוץ נוהג שם, להיותן אור דחסדים, אלא רק זה"ת דאזן, שהן כבר בהארת חכמה, המה יצאו לחוץ. באופן שגו"ע שנשארו בקטנות, כוללים ג"כ גה"ר דאזן. וא"כ נחשבים גו"ע לג"ס כח"ב. וכל ג' הבחינות שלקחה

הנוקבא דעתיק מגה"ר דנקודים הנה הן ג' בחינות ג"ר, שהן ג"ר דכתר נקודים, וג"ר דחכמה נקודים, וג"ר דבינה דנקודים. אמנם בינה, לקחה ג"כ את החסד, והוא מטעם, כי כל זמן שלא נתפשטו זה"ת דבינה, נמצא החסד כלול בהבינה, וע"כ נבחן דעתיק נוקבא לקחה ד' ראשונות של הבינה, שהן גלגלתא ועינים וג"ר דאזן וחסד. ד' היא, הכתרים של ז"ת דנקודים, דהיינו מבחינת מה שכתר דקטנות האיר אל זה"ת דנקודים. שאותם לקחה הנוקבא דעתיק לבחינות ז"ת שלה. וטעם הדבר, שהנוקבא דעתיק בררה לעצמה כל ד' הבחינות האמורות, הוא, משום שהיא לקחה כל האורות שלא פגעה בהם השבירה, ונמצאים במקום הלבשתה, כי ראש דעתיק, מלביש כל המקום ששם עמדו גה"ר דנקודים, כנ"ל בתשובה ק"ו. נמצא מאליו שלקח האורות כולם שנשארו עומדים שם. (או"פ דף תרכ"ה ד"ה עתיק)

סימן סב

(לשאלה) הזכר דא"א, הוא קומת חכמה שיצאה באצילות, על מסך דבחי"ג, בהתכללות הזווג בראש דעתיק. ונוקבא דא"א, היא בחינת מחצית הכתר התחתונה דנקודים. שהיא בחינת אח"פ דכתר שיצאו בעת הגדלות דנקודים, ע"י אור חדש דבקע לפרסא, והאיר לכתר דנקודים דרך הטבור דא"ק. והיא הנקראת ב"ן דא"א. (או"פ תרכ"ו ד"ה ואריך)

סימן סג

(לשאלה) הזכר דזוג הא', הוא, ב' הספירות כתר חכמה דקומת בינה דמ"ה, שיצאה על מסך דבחי"ב. בהתכללות הזווג בהראש דא"א. והנוקבא דזוג הא' היא, ז"א דחכמה דב"ן, דהיינו מחצית החכמה דנקודים שנשארה מנקודים אחר שלקחה הנוקבא דעתיק גה"ר שבהם, שהיא בחינות זו"ן דאזן, וחוטם ופה, שיצאו באבא דנקודים, בעת הגדלות, בשעה שקבל הארת האור החדש מטבור דא"ק דרך הכתר. אמנם הנוקבא דזוג הא' לקחה רק בחינת ז"א דחכמה דנקודים, דהיינו ז"א דאזן וז"א הכולל, אבל בחינת המלכות דחכמה זו, לא לקחה אלא שהיא שייכה לנוקבא דזוג הג', כמ"ש לפנינו. (או"פ דף תרנ"ד ד"ה וצריך)

סימן סד

(לשאלה) הזכר דזוג הב' הוא, בינה דקומת בינה, כנ"ל בתשובה קי"ד כי הזוג הב' נחשב בכללם לבחינת נוקבא לזוג הא', וע"כ הזכר דזוג הא' לקח חכמה דמ"ה, שהוא זכר אמיתי, ואפילו הנוקבא דזוג הא' היא ג"כ זכר, כי היא ז"א דחכמה שהוא זכר, אלא להיותו ב"ן, הצריך תיקון ממ"ה ע"כ מכונה בשם נקבה, אבל הזוג הב' נמצא אפילו הזכר שבהם, שהוא נקבה, כי היא בינה דקומת בינה, שהיא נקבה, אלא שנקראת זכר, להיותה משם מ"ה המשפיע ומתקן אל הב"ן, ע"כ נקראת בשם זכר. והנוקבא דזוג הב'

היא מחצית הבינה דנקודים התחתונה שנשארה אחר הד' ראשונות ממנה שלקח עתיק, כנ"ל בתשובה ק"ו. חוץ ממלכות שבה, שאותה לקחה הנוקבא דזוג הד', כמ"ש להלן. (או"פ דף תרכ"ו ד"א ואריך ודף תרנ"ד ד"ה וצריך)

סימן סה

(לשאלה) הזכר דזוג הג' הוא ז"א דקומת בינה הנ"ל בתשובה קי"ד. והנוקבא דזוג הג', היא המלכות דחכמה דב"ן, שהיא מלכות דגדלות אבא דנקודים, שנשארה מהנוקבא דזוג הא', כנ"ל בתשובה קי"ד. והסתכל, כי הזכר ונקבה דזוג הא' עם הזכר ונקבה דזוג הג' כל ארבעתם יחד המה בעת הגדלות רק פרצוף אחד, הנקרא אבא דאצילות, שצד המ"ה שבו, הוא כתר חכמה ז"א דקומת בינה דמ"ה, וצד הב"ן שבו, הוא ז"א ומלכות דחכמה דב"ן. (שם ושם)

סימן סו

(לשאלה) הזכר דזוג הד', הוא מלכות הנשארת מקומת בינה דמ"ה, אחר שלקחו הזכרים דג' הזוגות הקודמים את טה"ס הראשונות דקומה זאת. והנוקבא שבזוג הד', היא המלכות דבינה דב"ן, אשר הנוקבא דזוג הב' לקחה גבורה ות"ת נה"י שלה. כנ"ל בתשובה קט"ו. ותדע שזוג הב' וזוג הד', נעשו ארבעתם יחד בעת גדלות לפרצוף אחד, הנקרא אמא דאצילות שצד המ"ה שבה, הוא בינה ומלכות דקומת בינה דמ"ה. וצד הב"ן שבה, הוא ו"ס דבינה דב"ן. גם תדע שב' הזוגות העליונות, שהם זוג הא' והב' נקראים יחד או"א עלאין, המלבישים לחג"ת דא"א עד החזה. וב' הזוגות התחתונות, שאם זוג הג' וזוג הד', נקראים יחד או"א תתאין או ישסו"ת. המלבישים מחזה ולמטה דא"א. (או"פ דף תרנ"ד ד"ה וצריך)

סימן סז

(לשאלה) הזכר דזו"ן הגדולים, הוא חג"ת נה"י דקומת מ"ה, שהוא הקומה דנפש רוח שיצאה באצילות לצורך ז"א, ולקח הזכר דזו"ן הגדולים כל וה"ק של הקומה הזאת, והמלכות שבה לקח הזכר דזו"ן הקטנים, כמ"ש להלן. והנוקבא דזו"ן הגדולים, לקחה וה"ק דב"ן, דהיינו בחינת ז"ת דנקודים, מלבד המלכות דנקודים שלקחה הנוקבא דזו"ן הקטנים. (או"פ דף תרס"ד ד"ה הז"א)

סימן סח

(לשאלה) הזכר דזו"ן הקטנים, לקח המלכות דמ"ה, שנשארה אחר וה"ק דמ"ה שלקח הזכר דזו"ן הגדולים, כנ"ל, והנקבה דזו"ן הקטנים, לקחה המלכות דב"ן, דהיינו המלכות דנקודים שנשארה אחר וה"ק דנקודים שלקחה הנוקבא דזו"ן הגדולים. (שם).

סימן סט

(לשאלה) בשעת גדלות נעשו הזכר דזו"ן הגדולים, עם הזכר דזו"ן הקטנים לפרצוף אחד הנקרא ז"א דאצילות, ואז נמצא הזכר כולו מ"ה, דהיינו ז"ת דמ"ה, וב' נקבות דזו"ן הגדולם וזו"ן הקטנים נעשו ג"כ לפרצוף אחד ואז הנקבה כולה ב"ן, דהיינו ז"ת דנקודים. ולפעמים הם נחלקים לב' פרצופים באופן זה: שזו"ן הגדולים שניהם יחד נחשבים לזכר, הנקרא ז"א דאצילות, ונמצא שיש בו צד מ"ה שהוא ו"ק דמ"ה, וצד ב"ן שהוא ו"ק דב"ן. וכן הזכר ונקבה דזו"ן הקטנים שניהם יחד נחשבים לפרצוף אחד הנקרא נוקבא דז"א, ונמצא גם בהנוקבא צד מ"ה וצד ב"ן, שהם מלכות דמ"ה, ומלכות דב"ן. (שם)

סימן ע

(לשאלה) עי' לעיל בסמוך בתשובה ק"כ.

סימן עא

(לשאלה) מ"ה, פירושו הזווג החדש שיצא לצורך האצילות, אחר שנסתלקו כל האורות דז"ת דנקודים והגדלות דג"ר דנקודים. כי אז נזדכך המסך כולו דגוף הנקודים, ועלה עם הרשימות כולן דקטנות וגדלות הנכללות בו, אל ראש הס"ג, ונכלל בזווג אשר שם, ונתחדשו הרשימות שבו, ויצאו שם תחלה הע"ס דקטנות וגדלות דעתיק, ואח"כ, יצאו זה מזה כל י"ב פרצופי אצילות. הנה כל הקומות החדשות האלו, כולן נקראות בשם מ"ה החדש. ונודע, שכל פרצוף תחתון, ממלא את הכלים שנתרוקנו מאורותיהם בעת ההזדככות דפרצוף העליון, והנה ממש כמו כן, גם הפרצוף מ"ה החדש בכללו, ממלא את הכלים דפרצוף הנקודים מאורותיו, והכלים האלו בכללם נקראים בשם ב"ן. אמנם היה כאן ענין חדש, כי הכלים המתמלאים מאורות התחתון, אצל פרצופי א"ק, אינם נבחנים לבחינת נוקבא להפרצוף התחתון, אלא אדרבא המה נשארים חשובים יותר מהכלים דתחתון. וכאן נעשו הכלים דפרצוף העליון לבחיבת נוקבא לפרצוף תחתון, שהרי הב"ן שהוא מהכלים הקודמים דנקודים, נעשו נוקבא למ"ה, שהוא התחתון אל הנקודים. וטעם הדבר הוא, משום שיש כאן שינוי גדול, כי הכלים דנקודים נשברו ונפלו לבי"ע, מה שלא היה זה בהפרצופים הקודמים דא"ק. וע"כ נעשו הכלים דב"ן לבחינת נוקבא אל מ"ה אע"פ שהוא תחתון ממנו. וענין הכלים דמ"ה החדש. הנה הם דומים להפרצופים הקודמים דא"ק, שנתבאר בהחלקים הקודמים, שיש בכל פרצוף, ב' מיני כלים: א', הם הכלים מפרצוף העליון, שהאורות שנסתלקו מהם מפאת הזדככות. ב', המה הכלים היוצאים עם הקומה החדשה של התחתון, כי אחר שיוצאות עה"ס דראש, מהמלכות דראש ולמעלה, הנה אח"כ מתפשטת המלכות מינה ובה לע"ס ממעלה למטה באורות וכלים, באותו הכמות שאוה"ח הלביש ממטה למעלה בהראש. וכלים הללו של

התפשטות המלכות ממעלה למטה, המה נקראים כלים החדשים של הפרצוף. עש"ה. והנה עד"ז גם במ"ה אותם הכלים שיצאו עם המ"ה החדש, דהיינו מפאת התפשטות המלכות ממעלה למטה, שבכל פרצוף, המה הם הכלים החדשים דמ"ה. והכלים של פרצוף העליון דהיינו של הנקודים, המה הם דב"ן. עי' לעיל ח"ד זף רס"ט בהסתכלות פנימית אות ס"ח ואות ע"א. (או"פ דף תרי"ג ד"ה זווג)

סימן עב

(לשאלה) מקורו בע"ס דאו"י. כי הבינה דאו"י אחוריה לחכמה, שאינה רוצה לקבל חכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ היא משיכה פניה לינק אור חסדים מהכתר, כמבואר בחלק א'. ולפיכך גם קומת הבינה בוחרת לקבל רק אור חסדים, ולא חכמה, ונודע שעתיק הוא השורש להשפעת חסדים, וא"א הוא השורש להשפעת חכמה. וכ"א מוכרחת הבינה לינק שפעה מעתיק, ולא מא"א. (הסתכלות פנימית אות י' ד"ה ותבין)

סימן עג

(לשאלה) הארת חכמה המשומרת מהבינה מעצם אצילותה, מכונה יין המשומר בענביו. (או"פ דף תרנ"ב ד"ה הרי)

סימן עד

(לשאלה) שפע החסדים בסוד אכלו רעים, מכונה בשם אכילה. (דף תרנ"א ד"ה ושורש).

סימן עה

(לשאלה) לפי שג"ר דכתר לקחה נוקבא דעתיק, שהן גו"ע וג"ר דאזן. ולא נשאר להנוקבא דא"א אלא מגבורה ולמטה דאזן, כי החסד דבינה נשאר תמיד בקטנות בג"ר דבינה. וכן זו"ן שהם נתבטלו ונפלו לגוף בעת שביה"כ ע"כ נשארו בחוסר החסדים. וע"כ עומדים הדו"נ דא"א בימין ושמאל, כי הזווג דימין ושמאל מורה על השפעת חסדים. והזווג דפנים ואחור מורה על השפעת חכמה. (או"פ דף תרנ"ב ד"ה ולפיכך)

סימן עו

(לשאלה) כי בחינת אמא דקטנות נקודים הנקרא ד"ר דבינה הכוללת גם החסד, לקחה הנוקבא דעתיק. ולא נשאר לאמא דאצילות, אלא מחצית הבינה שמגבורה ולמטה, בחוסר חסדים. הרי שהנוקבא דא"א היא חסרת חסדים, ע"כ עומדים או"א בימין ושמאל, שהוא מורה על זווג דהשפעת חסדים. (שם ד"ה ואין)

סימן עז

(לשאלה) כי הנוקבא דזוג הא' דאו"א, הוא וה"ק דחכמה דב"ן, והיא חשובה בהרבה על הזכר, שהוא רק כתר וחכמה דקומת בינה דמ"ה. כי בחינת החכמה גבוהה מאד על בחינת הבינה. כנודע. וע"כ אין הנוקבא דזוג הא' מקבלת הספקתה מהזכר כפי צרכה,

וע"כ היא נכללת כולה בהזכר, שהוא היוד דשם הוי"ה ואינה עולית לעצמה בשם. (או"פ דף תת"ו ד"ה עתה)

סימן עח

(לשאלה) כי הזכר הוא בינה דמ"ה, והנקבה היא בינה דב"ן, ואין להנקבה מעלה על הזכר, ובמקום ששניהם שוים נמצאת הנקבה מגולית יותר מהזכר. כי אין גילוי לאורות דזכר כי אם ע"י הנקבה. (שם)

סימן עט

(לשאלה) כי המלכות דראש, שה"ס מאציל, בהיות שנעשה בהמסך שבה זווג דהכאה, שפירושו, בחינת התנגדות אל התלבשות, א"כ הוא הפכי גמור לבחינת התלבשות, המכונה נאצל. ואיך יתכן שישתלשל זה מזה. ולפיכך נבחן הראיש שנק' כתר, בב' בחינות: א', היא בחינת עתיק, שענינו הוא בחינת התנגדות להתלבשות, והוא נבחן רק לשורש אל אור דחסדים, שאין ענין התלבשות נוהג בו, משום שעל אור דחסדים לא היה שום צמצום, וענין ההלבשה אינו מעבה אותו כלל. והוא נחשב לשורש אל ראש ב', שהוא בחינת א"א, שענינו הוא בחינת שורש להתלבשות, והוא נבחן לאמצעי בין מאציל לנאצל, להיותו שורש להתלבשות אור חכמה, משא"כ המאציל שהוא עתיק, הוא הפכי לבחינת נאצל כמבואר. וע"כ נחלק כל כתר לב' בחינות: לעתיק, שהוא שורש רק לאור חסדים. ולא"א, שהוא שורש לאור חכמה. (הסתכלות פנימית אות ח' ד"ה ולפיכך)

סימן פ

מקור התחלקות שבבינה הוא בעה"ס דאו"י. כי נמצא שם ב' מדרגות בבינה דאו"י, כי הג"ר שלה הן באחורים על החכמה בסוד כי חפץ חסד הוא, וחושקת רק בחסדים שמקבלת מהכתר, כנודע. אמנם בשעה שהיא מאצילה את זה"ת דאו"י, ונודע שאין זה"ת דאו"י נאצלות זולת בהארת חכמה, כי זה כל ההבחן בין הז"א ובין הבינה, שהבינה היא כולה חסדים, בלי חכמה, והז"א גם עצמותו חסדים, אלא שיש בו גם הארת חכמה, (כמ"ש בחלק א' דף ה' ד"ה וטעם.)

לפיכך בעת שבינה מאצלת לזו"ן היא מוכרחת להפסיק את האחורים שלה שעל החכמה, ולהחזיר פניה אל החכמה, כדי לקבל ממנו הארת חכמה בשביל הז"א. ואז גם בבינה עצמה מתפשטות זה"ת, כי זה"ת דבינה, הן השורש של זו"ן דאו"י, הנשארים בבינה, משום שאין העדר ברוחני, וע"כ נשאר תמיד שורש התחתון בהעליון. כנודע. הרי לעיניך שג"ר דבינה דאו"י, הן כולן רק חסדים לבד. ואחוריהם על החכמה. אבל זה"ת שלה, כבר הן בהארת חכמה, ואלו הן ב' מדרגות שנעשו בבינה, ולא בשאר הספירות דאו"י ולפיכך מתחלקת גם קומת הבינה דאצילות לב' מדרגות: לבחינת או"א עילאין,

שהם בחינות ג"ר דבינה, וחם בחינת חסדים לבד, ולבחינות ישסו"ת שהם בהארת חכמה. אבל שאר הספירות לקחו כל אחת קומה שלימה: כי עתיק לקח קומת כתר, וא"א לקח קומת חכמה, וז"א לקח קומת ז"א, שעמו גם המלכות.

(לשאלה) ויש טעם ב', והוא נמשך ג"כ מהטעם הנ"ל, והוא,,כי כל י"ב פרצופי אצילות נחשבים לפרצוף אחד כנודע. ובערך הכללות הזה, נמצא ב' בחינות המתחלקות על החזה, כי כן נוהג בכל פרצוף פרטי. אשר מחזה ולמעלה יש שם מסך דיסוד אמא, וע"כ החסדים מכוסים, ואין שם גילוי להארת חכמה. ומחזה ולמטה החסדים מגולים בהארת חכמה. כנודע. וכן הדבר גם בחזה דא"א דאצילות, כי עד החזה שולט יסוד דעתיק, שהוא בחינת השורש לחסדים כנ"ל בתשובה ק"ל. וע"כ עד שם מתפשטים או"א עילאין, שהם בחיבת גה"ר דקומת בינה דמ"ה. כי הם יונקים מיסוד דעתיק. ומחזה ולמטה שם מתגלים ישסו"ת בהארת חכמה, מאחר שכבר פסקה שליטת יסוד דעתיק, המה יכולים לקבל הארת חכמה מא"א. הרי שהמסך דיסוד דעתיק אשר במקום החזה דא"א, הוא הגורם שנעשו או"א וישסו"ת לב' מדרגות, אשר או"א עלאין מוכרחים לקבל מיסוד דעתיק, וישסו"ת מוכרחים לקבל מא"א, אחר שפסק יסוד דעתיק. ואם תחלק את הכללות דאצילות על גו"ע, ואח"פ. תמצא מקום החתך שביניהם, שהוא ממש על מקום החזה. כי עתיק ה"ס גלגלתא דהיינו כתר דמ"ה, וא"א ה"ס עינים דהיינו חכמה דמ"ה, ואו"א עלאין הם בחינת גה"ר דבינה שאין יציאה לחוץ נוהגת בהם. וסיומם הוא על החזה. כנ"ל. ומחזה ולמטה נמצאות זה"ת דאזן, שהן ישסו"ת. וזו"ן שחם חוטם פה. (הסתכלות פנימית אות י"א ובאו"פ דף תרס"ו ד"ה ובזה)

סימן פא

(לשאלה) כבר נתבאר זה לעיל בסמוך בתשובה קל"א.

סימן פב

(לשאלה) כי חג"ת נה"י הם ג"ר וו"ק: שחג"ת הם בחינת כח"ב דחסדים, ונה"י הם בחינת זו"ן דחסדים, כמ"ש בחלק ה'. ולפיכך נוהג בהם התחלקות המדרגה דוגמת הבינה, כי חג"ת הם כולם חסדים, כמו גה"ר דבינה. אבל נה"י שהם בחינת זו"ן דחסדים. הנה בהכרח שציכים אל הארת חכמה, כי אין בחינת זו"ן זולת בהארת חכמה, כנ"ל בתשובה קל"א. וע"כ גם הזו"ן מוכרחים להתחלק לג"ר שהן בחינת חג"ת, או ז"א, ולז"ת שהן נהי"מ או מלכות, דהיינו הנוקבא דז"א, שהיא יורשת את הנה"י של הז"א, בעת הגדלות שלו כנודע. (הסתכלות פנימית אות י"ב)

סימן פג

(לשאלה) הוא בדומה ליסוד דעתיק, המבדיל בין או"א לישסו"ת, כנ"ל בתשובה קל"א. כן הדבר כאן. כי היסוד דאמא עלאה, הוא בחינת האחורים המפסיקים על הארת חכמה, ואינה משפעת אלא חסדים לבד, וע"כ החסדים שמה מכוסים. אלא מחזה דז"א ולמטה, אחר שנפסק היסוד דאמא ושליטתה, יכולים החסדים להתגלות בהארת חכמה. (שם)

סימן פד

(לשאלה) כשז"א כולל גם את יעקב הקטן, ואז הוא כולו מ"ה. והנוקבא דז"א כוללת את רחל הקטנה, ואז היא כולה ב"ן. וע"כ המה נחשבים לנפרדים. (או"פ דף תרס"ד ד"ה וזה)

סימן פה

(לשאלה) משום שגה"ר דבינה כולה חסדים. ואין ענין יציאה לחוץ נוהג בה, משום שעל אור דחסדים לא היה שום צמצום. וע"כ אין דבר עלית ה"ת לעינים מפעיל עליה כלום. וע"כ גו"ע שנשארים בהמדרגה, כוללים תמיד עמהם גם גה"ר של הבינה, וענין יציאה לחוץ מתחיל רק מזה"ת דבינה ולמטה. (או"פ דף תרס"ה ד"ה וטעם)

סימן פו

(לשאלה) כי עד החזה נמשך יסוד דאמא עלאה, והחסדים מכוסים, וע"כ אין שום אחיזה לקליפות, אמנם מחזה ולמטה אחר שכבר נפסק שליטת יסוד דאמא, הנה שם החסדים מגולים בהארת חכמה, וצריכים ע"כ לתיקונים כדי שלא תהיה אחיזה לקליפות. (או"פ דף תרע"ב ד"ה גוף)

סימן פז

(לשאלה) צריכים לדעת, שאי אפשר כלל שתהיה איזו מעלה בהתחתון, שלא תמצא בהעליון ממנו. שהרי כל מה שיש בהתחתון, הוא מוכרח לקבל זה מהעליון ממנו, ואין לך נותן מה שאין בו. ולא עוד, אלא שעיקר הארה נשארת תמיד בהעליון, ולהתחתון אינו מגיעה רק בחינת ענף קטן ממנו, אע"פ שעיקר ההארה לא יצאה בהעליון אלא בשביל התחתון. ומה שאנו אומרים שגה"ר הן בחינות חסדים בלי חכמה הכוונה היא מבחינת החפץ והרצון לבד, כלומר, שגה"ר עיקר חפצן ותשוקתן רק לקבל ולהשפיע אור דחסדים, אע"פ שיש בהן אור החכמה. וזה"ת עיקר ענינן הוא להארת חכמה. (הסתכלות פנימית אות י"ג ד"ה ואין)

סימן פח

(לשאלה) הפרצופים נבחנים כמו הספירות וכמו שיש ה' בחינות שהן מבחינת אור החכמה, הנקראות כח"ב זו"ן. ויש ה' בחינות בעה"ס מצד אור דחסדים, הנקראות ה' חסדים, שהם חג"ת נ"ה. כן הדבר גם מהפרצופים כי יש ה"פ מבחינת אור החכמה, והם הפרצופים דא"ק, העומדים מטבורו ולמעלה. ויש ה' פרצופים מבחינת אור

דחסדים בהארת חכמה, והם פרצופי אצילות העומדים למטה מטבור דא"ק. שהם פרצופי הנקודים, וי"ב פרצופי אצילות. ובאמת מוכרח שיהיה אור החכמה גם בפרצופי אצילות,,כי אי אפשר כלל שתצאנה המדרגות התחתונות בלי המדרגות הקודמות שבע"ס, אמנם אינם מאירים מבחינת אור החכמה שבהם, רק בבחינת הארת חכמה, לבד, דוגמת הבינה, שמאירה רק הארת חכמה לזו"ן. ולפיתך גם פרצופי הכתר דאצילות, אע"פ שיש בהם קומת כתר וחכמה, מ"מ אינם מאירים מבחינת עצמותם, אלא רק מבחינת הבינה שבהם, כלומר רק בבחינת הארת חכמה לבד. ולפיכך נבחנים גם פרצופי הכתר דאצילות רק לבחינות נשמה לבד. כי אינם מארים רק מבחינת הנשמה שבהם, דהיינו רק בחינת הארת חכמה השייכת לזו"ן. וע"כ נבחנים כל ה"פ אצילות רק לקומת נר"ן לבד. (הסתכלות פנימית אות ט"ו)

סימן פט

(לשאלה) הנר"ן של הצדיקים הם בחינות בי"ע, אלא מבחינת פנימיות של הבי"ע. ונודע שכל בי"ע נבחנים לבחינות ו"ק של זו"ן דאצילות, ולפיכך זו"ן דאצילות נחשבים להעליון אל הנשמות של הצדיקים, והן נולדות על ידיהם. כי כל עליון מאציל את המדרגה התחתונה הסמוכה אליו. (או"פ דף תרס"ט ד"ה אדם)

סימן צ

(לשאלה) מהחלוקה הג' דנקודים שהם מ"ן דו' ונקודה. (או"פ דף תר"ע ד"ה והנך)

סימן צא

(לשאלה) בחינה הא', היא בחינת נשמתו שיצאה בעת הקטנות, והיא בחינת נפש דכתר. בחינה הב' היא טה"ס הראשונות דכתר, דהיינו רנח"י שבכתר. והבחינה הג' היא, ט' הספירות הכוללות שבו, שהן נרנח"י שבכל אחד מטה"ס התחתונות מחכמה ולמטה. (תרפ"ב אות צ"ב)

סימן צב

(לשאלה) הבחינה הא' דנשמת אדה"ר, שהיא הנפש שבכתר, דומה לחלוקה הא' דנקודים, שהיא הג' ראשים שיצאו שם בעת הקטנות. כי ג' הראשים הם ג' כתרים, כנודע, שכל ראש הוא כתר, גם לא יצא מהם אלא בחינות נפש רוח, דהיינו הקטנות שבכתר. ובחינה הב' דאה"ר, שהוא השלמת נרנח"י דכתר, דומה לחלוקה הב' דנקודים, שהם מבחינת האור חדש שהאיר דרך הטבור דא"ק, והוריד הה"ת מעינים דכתר, והחזיר את או"א לבחינת ראש וג"ר. שאז השיגו הראשים בחינות ג"ר שבהם, דהיינו נרנח"י דכתר. כי עדיין לא יצאו אלא הראשים לבד, ולא טה"ת, שהן הגופות שלהם. ובחינה הג' של נשמת אדה"ר, שהיא בחינת טה"ס התחתונות הכוללות של נשמתו, דומה לחלוקה הג'

דנקודים, שהם המוחין שיצאו ע"י הארת המ"ן דו' ונקודה, שאז יצאו הגופות של כל אחד ואחד מהראשים. דהיינו הם זה"ת דנקודים, שמלכו ונתפשטו עד לנקודה דעוה"ז. (או"פ דף תרפ"ג ד"ה ותשכיל)

סימן צג

(לשאלה) משום שבחינה הב' ובחינה הג' באו לו מחלוקה הג' דנקודים, וע"כ לא נשתייר בו אלא מה שיצא לו בבחינת הקטנות, כי כל שיצא מתחלת אצילות, נשאר קבוע תמיד, כמו שנוהג אצל הזו"ן. כנודע. (או"פ דף תרפ"ד ד"ה באופן)

סימן צד

(לשאלה) נודע, שיש ערך הפוך בין הכלים לבין האורות, כי בהכלים הסדר הוא, שהעליונים באים אל הפרצוף מתחלה. והיפוכו בהאורות, שבהם, התהתונים באים מתחלה. וע"כ כשלא נשאר בו אלא הכלים דכתרים, בהכרח שאין מתלבש שם אלא אור הנפש. (תר"פ אות פ"ט)

סימן צה

(לשאלה) כי ענין חטאו של אדה"ר היה, שנזדווג והמשיך המוחין, שהיו ראויים לבא לו ביום השבת, שהם בחינת תכלית הגדלות, (כדברי הרב תרע"ח אות פ"ז) שהמוחין ההם מתפשטים עד לנקודת עוה"ז בשוה עם רגלי א"ק. כי ז"ס שאכלו פגה, שפירושו, לפני זמנו. כי אם היה מחכה מהזווג ההוא עד יום השבת, היו המוחין ההם באים כראוי להיות, ולא היה פוגם בהם, אלא מתוך שעשה הזווג ההוא לפני זמנו, ע"כ, לא די שלא תיקן כלום, אלא עוד פגם בהם, והפיל אותם לקליפות כנודע. ואכילה היא סוד זווג. מלשון הכתוב אכלה ומחתה פיה. והנך רואה שהוא דומה לגמרי לשביה"כ, כי גם שם יצאו המוחין דז"ת ונתפשטו עד לנקודה דעוה"ז. וגם הם מתו ונפלו לקליפות כנודע. (או"פ דף תרפ"ז ד"ה ותדע)

סימן צו

הבחינה הג' שבנשמת אדה"ר, שהיא טה"ס התחתונות הכוללות, הדומה לבחינת זה"מ דנקודים, שנתפשטו במלוכתם עד לבי"ע, היא יצאה עם אכילת העצה"ד. כנ"ל בתשובה קמ"ו עש"ה. אלא שנפגמו תכף בעת שיצאו, כי נפלו תכף לקליפות. כנ"ל. בדומה אל זה"מ שנפלו לבי"ע תכף עם מלוכתם. והבן. (שם)

(לשאלה) **תשובת סבה ומסובב**

סימן צז

תשובה זו דסבה ומסובב, היא המשך של התשובה דסבה ומסובב המובאה בחלק ז' תשובה קנ"ה. ובחלק ו' תשובה קס"ד. ושם נתבאר החיוב דסבה ומסובב מצמצום

א' וראשית הקו דא"ס ב"ה, עד סוף ההתפשטות דכלים חדשים דנקודים, שיצאו אחר ככלות שביה"כ. וכאן נמשיך לבאר החיוב דסבה ומסובב, מן חזרת ההתפשטות דנקודים, עד ללידת נשמת אדה"ר, ועד לנשירת אברים של נשמתו אחר החטא דעצה"ד. ונתחיל במה שסיימנו שם בתשובה דחלק ז' דהיינו בפעולה הק"ג הנזכרת שם בסוף התשובה, שהיא דבר ירידת רשימת המלכות אל הכלי החדש דת"ת, שנעשה מאחורים דישסו"ת, ומהראש דקומת מ"ה, שהלביש את אחורים ההם. והנה נשלם בזה התלבשות הרשימות דז' מלכים שנשארו בנקודים, בתוך התפשטות דכלים חדשים: דחג"ת נ"ה, שנעשו מהאחורים דאו"א וישסו"ת, שנפלו במקום הכלים ההם. אמנם גם קומת הז"א שיצאה שם ממטה למעלה, לא נשארה כך, אלא שהמסך נזדכך לגמרי מכל העביות דגוף שהיתה בו, כנוהג בכל הפרצופים.

פעולה א'. היא הזדככות כל עביות דגוף שהיתה בהמסך דנקודים כנ"ל בסמוך. ומפעולה זו נמשכו ד' פעולות: ב', ג', ד', ה'.

פעולה ב'. הפסק כל בחינת זווג מהמסך, וביטול ההארה כולה דאור חדש דבקע לפרסא, שהורידה את ה"ת מעינים. כי כל זמן שהיתה עוד בחינת עביות וזווג בהמסך, ואפילו זווג דבחי"א, הנה נמשך עוד כח הארת זווג דע"ב ס"ג, שביטל הגבול דצמצום ב' ובקע לפרסא, אמנם אחר גמר כל העביות מהמסך, ואין שם עוד כל בחינת זווג נתבטל ממילא גם הארת ע"ב ס"ג. ופעולה זאת מסובבת מהזדככות המסך, כמבואר.

פעולה ג', חזרת החיבור של ב' ההין: ה"ת בה"ר. כי חזר הצמצום ב' למקומו. וזה מסובב מפעולה ב' שהוא ביטול כח הזווג דע"ב ס"ג.

פעולה ד' היא עלית המסך להראש דס"ג. וזו מסובבת מהזדככות המסך, הנ"ל. כי הסתלקות המסך מן עביותו, נבחן בו לעליות, וגמר הזדככות כולה מעביות דגוף, נבחן בו שעלה להראש דעליון, כי השוה צורתו אל העליון.

פעולה ה', היא התכללות כל הרשימות דהתפשטות הנקודים בתוך המסך, בעת התחברותו בהראש דעליון. וזו מסובבת מפעולה ד', מעלית המסך כי בעלית המסך דרך המדרגה, נמצא נכלל בכל מדרגה שנזדכך והגיע אליה, שהרי כל המדרגות שיצאו לא יצאו אלא על ידי הזווג שעל המסך, וע"כ נכלל המסך מכל המדרגות שהיו בנקודים מראש עד סוף. והרשימות הללו נבחנות לב' חלוקות: א', היא מהמדרגות שיצאו בנקודים על הרשימות דט"ס תחתונות דס"ג. דהיינו הבאות מהזווג שבנקבי עינים דס"ג, כי המסך דס"ג שנזדכך לבחי"א, שהיא העביות דחכמה, נבחן שנעשה הזווג שבנקבי העינים. והמין הב' דרשימות, הן הבאות מנה"י דא"ק, שעלו למ"ן לע"ב ס"ג דא"ק,

ומזווגם ירד האור חדש דבקע לפרסא. כנודע. והרשימות הללו דמין הב' מתחלקות ג"כ לשנים. א', הוא מהארת האור חדש דרך הטבור. דא"ק. וב', הוא מהארתו דרך היסוד דא"ק. וכבר ידעת, שמרשימות דמין א', יצאו ג' הראשים דנקודים בקטנות. ומרשימות דמין הב', שהן בחינת הבל הטבור, היא הגדלות דג' ראשים הנ"ל. ורשימות דמין הב' מבחינת היסוד, הם הז' מלכים דנקודים.

פעולה ו', היא הזווג שנעשה במקום המצח, דהיינו בהכתר. וזה נמשך מפעולה ה' הנ"ל, ממין א' של הרשימות, שהיא ההמשך של המסך דס"ג שנזדכך, אשר בנקודים נזדכך לבחי"א, ונעשה הזווג בעינים, וכאן אחר שנזדכך המסך גם מבחינת הנקודים, לא נשאר בהמסך זולת הרשימה דעביות דכתר, כי בחינת אחרונה נאבדת תמיד מחמת ההזדככות, ולא נשאר ממנה אלא בחינת התלבשות לבד, כנודע. וע"כ נעשה הזווג במקום הכתר, דהיינו לפי הרשימה שנשאר בהמסך, ויצאו עליו ע"ס בקומת מלכות לבד, אלא שיש בו ג"כ בחינת ז"א דהתלבשות, כמ"ש להלן.

פעולה ז', עה"ס בבחינת ג' גו ג', שפירושה ג"ס דחג"ת נכללות בתוך ג' ספירות נה"י. וזה נמשך מן פעולה הו', שנעשה הזווג במקום המצח, שפירושו, שלא היה בהמסך אלא הרשימה מעביות דכתר, וקומה היוצאת על עביות דכתר, היא רק קומת מלכות לבד. כנודע. אלא כיון שיש שם גם בחי"א דהתלבשות, שהיא בחינת הזכר שבהרשימה, כמ"ש בתשובה ס"א. ע"כ יצא עליו קומת ז"א דהתלבשות, כלומר ע"י ההתכללות בהרשימה דכתר של הנקבה. אמנם קומת הזכר הזה, אין לו כלים להתלביש בו, והוא מתלבש בהכלים של הנקבה, דהיינו בקומת המלכות. ומה שקומת המלכות נקרא נה"י, הוא משום התיקון קוים שבה, כי כבר ידעת, שכל הרשימות נתקנו בתיקון קוים ע"י התלבשותן בהכלים החדשים שנעשו בנקודים מאחורים דאו"א וישסו"ת, כמ"ש בתשובת סבה ומסובב בחלק ז'. וע"כ יש ג' קוים בעה"ס דקומת מלכות, שקו הימין נקרא נצח, וקו השמאל נקרא הוד, וקו האמצעי נקרא יסוד. ועד"ז מתחלקת קומת עה"ס דזכר. שקו ימין נקרא חסד, וקו שמאל נקרא גבורה וקו אמצעי נקרא ת"ת. וע"כ מכונה זה ג' גו ג'. כלומר חג"ת תוך נה"י, משום שחג"ת אין להם כלים כמבואר, ומוכרחים להתלבש בכלים דנה"י של הנקבה.

פעולה ח'. שנעשה הזווג רק על הרשימות דמחציתה העליונה דנקודת כתר של הנקודים. וזה נמשך מפעולה ו', שנעשה הזווג במקום המצח, דהיינו רק במין א' של הרשימות, שהוא בחינת הקטנות דג' ראשים דנקודים, כנ"ל בפעולה ה'. ע"ש. אלא שיש כאן שינוי כי בנקודים יצאו בקטנות כל ג' הראשים בזה אחר זה, ואח"כ יצא ג"כ ביחד כל הגדלות

דג' ראשים. כמ"ש בתשובה דסבה ומסובב בחלק ו'. אמנם כאן לא יצא אלא הראש הא' לבד, בקטנות בג' גו ג', וב' הראישים התחתונים, שהם א"א ואו"א, לא נכללו כלל בזווג הזה, אלא אחר שיצאה הגדלות דעתיק ג"כ, אז התחיל הזווג דקטנות דא"א, וכן אחר השלמת קטנות וגדלות דא"א, התחילה הקטנות דאו"א. וסבת השינוי הזה הוא, כי ג' הראשים דנקודים המה באמת רק מדרגה אחת, שמסבת עלית ה"ת לעינים, שיצאו אח"פ מכל מדרגה לחוץ, ע"כ נתחלקו לג' ראשים, באופן שגה"ר דנקודים הם אח"פ שיצאו מראש הא' ונעשו לגוף וחג"ת. וגה"ר דנקודים בעצמם, נתחלקו ג"כ מטעם יציאת אח"פ דכתר נקודים לחוץ, כמבואר בחלק ו'. ובשעת הגדלות נמצא שחזר כל תחתון אל העליון שלו, להיותו אח"פ שלו, באופן שראש הב' נתחבר עם ראש הא' ונשלם הראש הא' בע"ס. אלא מתוך שאין העדר ברוחני, נבחן שגם התחתון נשאר במקומו ולא נתבטל מחמת עליתו והשלמתו אל העליון. וכן הראש הג' שהוא האח"פ דראש הב' עלה ונתחבר והשלים לראש הב' בע"ס שלמות. וכנ"ל שמ"מ ראש הג' לא נתבטל, אלא שנשאר גם במקומו. והנך רואה שהתחתון הוא ממש מחצית עה"ס דעליון, דהיינו בינה זו"ן שלו.

ולפיכך בעת שנעשה הזווג בראש הס"ג לצורך עתיק, שהוא ראש הא' של האצילות, לא היה יכול התחתון שלו שהוא א"א, להכלל בהזווג הזה כמו בנקודים. כי הוא נפגם בשביה"כ, מחמת שנצטרף ונתחבר עם ראש הא' והשלימו לע"ס, ואח"כ נתבטל מחמת השבירה וחזר ויצא מהמדרגה ונפל לבחינת גוף. וע"כ הרשימות דראש הב' שהוא א"א, פגומים, ואינם ראוים עתה לזווג כי אין זווג אלא ברשימות שאין בהן שום פגם. וע"כ לא נתקן רק מחצית הכתר העליונה, שהיא בערך אצילות, בחינת הראש הא'. ואח"פ של נקודת הכתר, אינם נכללים כלום בהזווג, להיותם פגומים משביה"כ. אלא אח"כ בעת שנעשה הזווג דגדלות דעתיק, שאז ירדה הה"ת מהמצח למקומה בפה, וחזרו שוב אח"פ דעתיק אל הראש, הנה הגיע התיקון הזה גם אל הראש הב' שהוא א"א, כי אותו הפגם דביטול האור וירידתו דאח"פ לגוף, כבר נתקן בשלימות, ע"י הגדלות דעתיק. כי אח"פ שחזרו לעתיק וראש הב' שהוא א"א, הם ממש בחינה אחת, כנ"ל.

פעולה ט'. היא שהוכרה העביות דגוף שבהרשימות שעליהן נעשה הזווג. וזה נמשך מהתכללותן בהזווג דראש הס"ג. כמ"ש בחלק ו'.

פעולה יוד. היא לידת הפרצוף, דהיינו יציאתו מראש הס"ג וביאתו למקומו שזה נמשך מפעולה ט' הנ"ל, כי אחר שהוכרה העביות שבו, שהוא מבחינת החזה דכתר נקודים, דהיינו הפה דא"א דנקודים, הנבחנים לחג"ת דכתר, כ"ל, הנה ההכר הזה דוחה אותו

מהראש דס"ג ומעמידו במקום הפה דאו"א דנקודים. שמפה דנקודים ולמעלה מוציא ע"ס דראש, ומפה ולמטה מוציא ע"ס דגוף, כמ"ש בחלק ו'.

פעולה י"א. היא הבירורים דכלים של הב"ן, כלומר, הכלים הישנים שכבר שמשו בעת הנקודים, אשר הקומה החדשה שיצאה עתה באצילות, צריכה למלאות אותה מאורותיה, ע"ד הנוהג בכל פרצוף תחתון, שממלא באורותיו אל הכלים דפרצוף העליון, שנתרוקנו מאורותיהם מחמת הזדככות המסך, כנודע. וזה מסובב מפעולה הי' שהיא מקום הלבשת הפרצוף, כי מתוך שעתיק מלביש עם עה"ס דראש שלו, מפה דאו"א דנקודים ולמעלה עד הטבור דא"ק, נמצא מאליו, שהוא ממלא באורותיו את הכלים דנקודים שנשארו עומדים שם במקום הזה, שהם גה"ר דנקודים מבחינת הקטנות, שהם גו"ע דנקודת הכתר, וגלגלתא ועינים דאו"א, שהם בחינות הכלים דפנים, שלא שלטה בהם השבירה וביטול כל עיקר, ומבחינת הכלים, הם נחשבים לג"ר דכתר, ולג"ר דאו"א, גם החסד דאמא נמצא שם בגו"ע דאמא, כי אין החסד יוצא מג"ר דאמא זולת בעת גדלות בהארת חכמה, כנודע. באופן שיש לו ג"ר דכתר, שנקרא ג"כ מחצית הכתר העליונה, וג"ר דאבא, וד"ר דאמא.

פעולה י"ב. היא העליה למ"ן לע"ב ס"ג, כי אחר שנולד הפרצוף, חוזר ועולה למ"ן, לזווג ע"ב ס"ג דא"ק. וזה נמשך מפעולה ה', ממה שהמסך נכלל מב' מיני רשמות: מן רשימות דס"ג, ומרשימות דנה"י דא"ק. ע"ש. שמתחלה עולות לזווג, הרשימות דמין הא', להיותן מבחינת המסך גופיה, שהוא עיקר דכל פרצוף, אשר מכח הביטוש דאו"פ באו"מ, הולך ומוציא כל המדרגות שבהעולמות, הן בכלל והן בפרט.

אשר ה"פ הכוללים שלו, הם א"ק ואבי"ע, כי גלגלתא ע"ב ס"ג, הוציא בבחינת א"ק מצמצום א'. ומ"ה הוציא בנקודים, וב"ן הוציא באצילות, ובוי"ע הם ו"ק דאצולות, כנודע. הרי שעיקר תכונות הפרצופים כולם הן מהרשימות דמין הא', שמהן באו הקטנות דנקודים, והקוטנות דאצילות, אמנם הרשימות דמין הב' הן אינן מעיקר המסך, אלא שנתחברו עמו בעת שהנקודות דס"ג נתפשטו מטבור ולמטה דא"ק, כדי לתקן את נה"י דא"ק, כנ"ל, בחלק ו'. כן ע"כ נכלל המסך גם מהרשימות דנה"י דא"ק, וע"כ עלו עמו אחר הזדככות המסך דס"ג, ונעשו לבחינת מ"ן לזווג הע"ב והס"ג.

ולפיכך, מתחלה עולות לווזג, בחינות הרשימות דמין הא', שהיא הרשימה דעביות הנשארת בהמסך, שמשם יוצאת ונולדת הקטנות של הפרצוף, ואח"כ, מתעוררות בהמסך הרשימות דמין הב' שנתחברו עמו, כנ"ל. שפעולתן היא עליה למ"ן לע"ב ס"ג,

המחזירים או"א פב"פ, שמזווגם יוצא אור חדש, הבוקע לפרסא, ומוריד את ה"ת למקומה כמו בצמצום א', כנודע. ומתגלה עי"ז הגדלות של הפרצוף.

פעולה י"ג, היא הזווג דע"ב ס"ג שהם חכמה ובינה דא"ק. וזה מסובב, מפי"א הנ"ל, שהיא הרשימות דמין הב' שעלו אליהם למ"ן. כי הרשימות הללו בהיות שורשן מבחינות נה"י דא"ק, שהם בחינת זו"ן שאין להם גילוי אלא רק בהארת חכמה, ע"כ בעת ביאתן אל הס"ג דא"ק, שהיא בינה, הן מעוררות בה הרצון שתשפיה להן הארת חכמה, מחמת הקשר של זו"ן אל הבינה, בעה"ס דאו"י, כנודע. ואז הבינה מפסקת האחורים שלה שעל חכמה, ומחזרת פניה אל הע"ב, ומזדווגת עמו. ומתוך שבע"ב אין שום שורש לצמצום ב' ע"כ הארתו אל הס"ג מורידה את הה"ת מהמצח, שבהרשימות שעלו למ"ן, ונתכללו בהס"ג, ואח"פ שלהם חוזרים אל המדרגה וה"ת יורדת לפה, ומוציאה קומת כתר.

פעולה י"ד, היא הורדת ה"ת מהמצח לפה, והחזרת אח"פ שהם בחינת מחצית הכתר התחתונה אל המדרגה. זה מסובב מפעולה י"ג, דהיינו מהזווג דע"ב ס"ג, כמ"ש לעיל. אמנם אח"פ אלו אינם בחינת הראש הב' עצמו, שהוא א"א, אלא כמ"ש לעיל, שבעת גדלות הנקודים, אחר שקבלו האור חדש דבקע לפרסא דרך הטבור דא"ק, נתעלה כל תחתון ונתחבר לעליון, מפאת היות התחתון בחינת חצי מדרגה של העליון, אמנם אין עליה זו מבטלת מדרגת התחתון ממקומו למטה, אלא מצד אחד נבחן, שהתחתון נתחבר לעליון והשלימו לע"ס, ומצד ב' נבחן אשר התחתון כולו עומד במקומו, כנ"ל בפעולה ט' ע"ש. שהוא מטעם שאין העדר ברוחני. ובזה תבין גם כאן שאע"פ שבכח הארת הזווג דע"ב ס"ג, ירדה ה"ת לפה, של הרשימות דנקודת הכתר, והעלה וחיברה את מחצית הכתר התחתונה אל המדרגה, שהם אח"פ החסרים לו, אין זה גורע כלום למחצית הכתר התחתונה שהיא א"א, כמו שאין החיבור דראש הב' אל ראש הא' גורע כלום מראש הב' עצמו, כנ"ל. כי טבע הרוחני, שאינו מקבל העדר לעולם, וכל שינוי האמור בו, הוא רק תוספות על מדתו הראשונה. וזכור זה כי אי אפשר להזכיר תמיד.

פעולה ט"ו. היא הזווג שנעשה שם בקומת כתר. זה נמשך מפעוללה י"ד, שהיא הורדת ה"ת למקום הפה, ומפ"ה, שהיא הרשימות הנכללות במסך, דהיינו התחדשות הרשימות דגדלות שהיה בנקודת הכתר דנקודים, שהיה לו שם קומת כתר. (נ"ב ממרן המחבר זצ"ל וצ"ע למה לא נתבטלה כאן בחינה אחרונה. וי"ל שבעירוב בחי"ד בבחי"ב אין מתעלמת בחינה אחרונה כמו בכתר נקודים והדעת. אלא כשיורדת ה"ת למקומה היא מתגלית בכל שיעורה.) והוא מטעם שה"ת זו היא באמת בחי"ד, אלא שנתחברה בה"ר, ונעלמה עביותה, והעלמה זו היא רק מצמצום ב', אבל אחר שהארת הזווג דע"ב ס"ג בוקעת

לפרסא ומחזירה הארת צמצום הא', הנה יחד עם זה מתגלה הה"ת בהעביות כמות שהיא, כי הה"ר אינה מכסה עליה עוד, אע"פ שהפרסא שבגוי מעוהי דא"ק אינה מתבטלת.

פעולה ט"ז, היא העלאת הניצוצין והכלים השייכים לקומה זו, מבי"ע לאצילות, זה מסובב מפט"ו דהיינו מהזווג דקומת כתר, כי אחר שנתקנו הרשימות של הכלים, עולה ביחד התיקון, גם אל הכלים ההם שהרשימות מתיחסות אליהם. ונעשו מוכשרים להתלבשות אותם האורות שיצאו בשבילם בקומת הזווג. כי מ"ה מתקן את ב"ן כמו כל פרצוף תחתון הממלא כלים הריקנים דעליון.

פעולה י"ז, היא הכר העביות שמתגלה בהמסך ובהרשימות אחר גמר הזווג בהראש דעליון. זה מסובב ג"כ מפעולה ט"ו, כי ע"י התכללות בהזווג דעליון, מתחדש עביות עצמן דרשימות ומתגלה צורתן הקודמת מהעת שהיתה בהן קומה זו, דהיינו בעת הנקודים מטרם הביטול והשבירה, דהיינו בחינת למטה מטבור דא"ק שבהן, שמקום המסך, הוא בחזה דנקודת הכתר, שהוא הפה, דאו"א דנקודים, כי או"א הם בחינת אח"פ שירדו לחג"ת, מערך הכתר, ופה דאו"א הוא חזה דכתר.

פעולה י"ח, לידת הפרצוף, וירירתו למקומו עם המוחין דגדלות החדשים הוא מסובב מפי"ז, שהיא הכר העביות שבהמסך והרשימות, המגלה בחם מדת המדרגה שהיו בהם מתחלה, כנ"ל. וע"כ ירד המסך מראש דס"ג אל מקום הפה דנקודים, ששם מקורו מתחלה, וחזר עליו אותו זווג שהיה בו בעת התכללותו בהראש דעליון, והוציא מן הפה ולמעלה ע"ס בקומת כתר, ומפה ולמטה ע"ס דגוף. ואז נחשב שהפרצוף נולד ונשלם.

פעולה י"ט, היא שחו"ב דראש לעתיק עומדים פב"א. וזה מסובב מטבע הבינה עוד בעה"ס דאו"י, בסוד כי חפץ חסד הוא, שהיא דוחית חכמה מטעם חשקה לחסדים, כנודע. וע"כ נבחן שחו"ב עמדים פב"א.

פעולה כ', היא שאין בגוף דעתיק, אלא בחינת רוח נפש בלבד. וזה נמשך מפי"ט מכח בינה שעומדת פב"א עם חכמה דראש, ע"כ אינה משפעת הארת חכמה אל הגוף, וע"כ אין בו רק נפש רוח בלבד.

פעולה כ"א, הבירורים דכלים דב"ן השייכים לגדלות דג"ר, וז' כתרים דז"ת דנקודים, דהיינו מבחינת מה שז"ת דנקודים קבלו מכתר.

פעולה כ"ב, היא עמידת מ"ה וב"ן בפב"א, שצד הפנים בימין ושמאל כולו בחינת מ"ה. וצד האחור מימין ושמאל כולו בחינת ב"ן. והמה דבוקים זה בזה, עד שנחשבים לפרצוף אחד בלבד, וזה מסובב מרוב הגדלות שבב"ן דעתיק עצמו, שהוא כל בחינות ג"ר דנקודים כמו שיצאו מאור עינים, בלי שום שינוי לא באורות ולא בכלים אלא שהן חסרי ג"ר מכח

הה"ת שעלה לעינים. וכיון שהן שלמות לגמרי באור דחסדים, ע"כ לא נעשו מבחינת החסדים לנוקבא לעתיק, וע"כ אין עמידתם דמ"ה וב"ן בעתיק בימין ושמאל, כי הזווג דימין ושמאל הוא רק להמשכת חסדים, וזה לא יחסר להן. ולכן לית שמאלא בהאי עתיקא. אלא הן צריכות לגדלות לג"ר, ומבחינה זו לבד המה נחשבים לנוקבא למ"ה דעתיק, וע"כ המה עומדים בפנים ואחור. כי הזווג מפנים אל אחור מורה על שפע דג"ר. פעולה כ"ג, היא עלית המסך והרשימות מבחינת א"א, לזווג דקטנות אל הראש דעתיק, דהיינו הרשימות דמחצית הכתר התחתונה. זה מסובב מהבירורים דכלים דב"ן, השייכים לגדלות דעתיק, דהיינו מפעולה כ' הנ"ל. כי אז קבל מחצית התחתונה דכתר, דהיינו אח"פ דכתר, את תיקונם משלם. ואע"פ שהם אינם שייכים לא"א, כנ"ל, אמנם כיון שהם בחינה אחת ממש, ע"כ השלמת אח"פ דעתיק השלים ג"כ את א"א מן הפגם שהיה בו מעת השבירה, וע"כ נעשה גם הוא ראוי לעלות לזווג.

וצריך שתדע כאן, הכלל הנוהג בכל הבירורים, אשר כללות כל הרשימות דנקודים, עלו בבת אחת לראש הס"ג, ששם נברר מהן רק פרצוף עתיק, כנ"ל ואז כל הרשימות הנשארות אחר פרצוף עתיק, נחשבות אז כפסולת, וירדו כולן לרשות התחתון, שהוא עתיק, ואח"ז בירר עתיק מכללות הרשימות, את בחינת א"א שבהן, והרשימות שנשארות אחר בירור א"א, נחשבות אז כפסולת, וירדו אל התחתון שהוא א"א. וכן א"א בירר מהם את או"א, והשאר הם פסולת בערכו, וירדו אל התחתון שהם או"א, וכו' עד"ז עד סוף עשיה. כנ"ל בדברי הרב (דף תצ"ב אות י"ב עד סוף הענין שם.) וטעם הדבר תראה כאן בפעולה ח' ד"ה ולפיכך, כי בעת שנברר הקטנות דעתיק בראש דס"ג, היו אפילו אח"פ של עצמו פגומים, כי עוד לא היה שם הזווג להוריד את ה"ת מהמצח, ומכ"ש א"א, שוא ג"כ בחינת אח"פ שלו, שהוא ודאי פגום, ואצ"ל המדרגות שלמטה מא"א. הרי שבשעת עלית המסך והרשימות לראש הס"ג, לא היה אפשר לברר מהם לצורך זווג רק בחינת הקטנות דעתיק, שהיא מהרשימות דמחצית נקודת הכתר העליונה, שזה לבד הוא בלי פגם, וראוי לזווג, אבל אח"פ של עצמו, ומכ"ש א"א ושאר המדרגות היו אז פגומים, ונחשבים לפסולת, וע"כ ירדו משם לרשות עתיק שהוא התחתון.

אלא אחר שנתקנה גם הגדלות דעתיק, ע"י זווג דע"ב ס"ג, כנ"ל בפעולה י"ג, שהוריד הה"ת למטה מאח"פ, וחזרו אח"פ דעתיק לבחינת ראש, הנה יחד עם זה נתקן א"א, שהוא מחצית הכתר התחתונה, וע"כ תכף נעשה הזווג דקטנות על הרשימות דא"א. אמנם או"א, שאם בחינות אח"פ דא"א, נמצאים עדיין פגומים, מפני שעדיין לא קבל א"א את הארת הזווג דע"ב ס"ג, להוריד ה"ת למטה מאח"פ שלו, וע"כ גם אח"פ של עצמו עוד

פגומים, מכ"ש או"א שהם אח"פ גמורים דא"א. ומכ"ש שאר המדרגות שלמטה מאו"א. הרי, שבשעה שכללות המ"ן נמצאת ברשותו של עתיק, אינו יכול לברר מהם רק בחינת הקטנות דא"א לבד, וכללות כל הרשימות שלמטה מא"א, וגם הרשימות דאח"פ דא"א עצמו בכללן, כולן הן פגומות ונחשבות אז לפסולת. ועד"ז היה כל הבירורים.

פעולה כ"ד, היא הזווג שנעשה על הרשימות דא"א במצח דעתיק, שמסובב מפעולה כ"ג. פעולה כ"ה, היא יציאת הקומה דג' גו ג', מסובבת מפעולה כ"ד, שאין כלים אלא מבחינת הכתר, שהיא קומת נה"י, וקומת חג"ת דהתלבשות מלובשת בנה"י. פעולה כ"ו, גילוי העביות המקורית שבהרשימות, מסובבת מפכ"ה, שהיא מתוך התכללות בהזווג. פעולה כ"ז, היא לידתו דא"א וביאתו למקומו, מסובבת מפכ"ו. פעולה כ"ח, היא בירור והעלאת הכלים והניצוצין דב"ן לאצילות, השייכים לקטנות א"א. מסובב מפכ"ז, דהיינו מביאתו למקומו, ומלביש לעתיק מפה ולמטה. כנ"ל בפי"א. ובשש הפעולות הנ"ל נשלם הקטנות דא"א.

פעולה כ"ט, היא העליה למ"ן לע"ב ס"ג, נמשכת מפכ"ד, שמתוך שנעשה הזווג במצח, הרי נשארו הרשימות דמין הב' בלי תיקון, כנ"ל בפי"ב, פעולה ל', היא הזווג דע"ב ס"ג, המסובב מפכ"ט. פעולה ל"א, היא הורדת ה"ת וחזרת אח"פ אל המדרגה, המסובבת מפ"ל. פעולה ל"ב, היא הקומת חכמה שיצאה שם, המסובבת מפל"א, אלא שלא נשאר שם מהרשימות דגדלות נקודים, רק בחיה"ג דעביות, כי בחיה"ד לקח עתיק. פעולה ל"ג, היא העלאת הניצוצים וכלים דגדלות מבי"ע לאצילות, מסובבת מפל"ב, כי באותו הכמות שנתקנו הרשימות בהראש דעליון, הרי הן מעלות הכלים והניצוצים מבי"ע, כנ"ל בפעולה ט"ו. פעולה ל"ד הכר העביות בהרשימות, מסובב מפל"ב. כנ"ל בפט"ז. פעולה ל"ה, לידת הפרצוף דגדלות, המסובבת מפל"ד. פעולה ל"ו, היא בירור הכלים דגדלות דב"ן לבחינת הנוקבא דא"א, המסובב מפל"ה, כי אחר שנולד ובא למקומו, נמצא מלביש על הכלים דעליון, שהם הנקודים, שנבררו ע"י הזווג העליון ונתעלו במקום עמידתו דמ"ה דא"א, וע"כ הוא ממלא אותם באורותיו. פעולה ל"ז, היא עמידת הזכר והנקבה, דהיינו מ"ה וב"ן דא"א בהפרצוף שלו, שמ"ה עומד בימין, וב"ן בשמאל, המסובבת מהביטול שהיה בכלים דב"ן דא"א, בעת הנקודים, שהמה נעשו בשביל זה מחוסרי חסדים. וזווג דהשפעת חסדים נבחן המצב דו"נ בימין ושמאל. פעולה ל"ח, היא, המצב דאו"א דראש א"א, בפב"א, מחמת בינה דראש שבוחרת בחסדים יותר מבחכמה. פעולה ל"ט, היא קומת רוח נפש שבע"ס דגוף דא"א, המסובבת מפל"ח. מהמצב דפב"א. והנה נתבאו עשרת הפעולות הבאות להשלמת גדלות הפרצוף דא"א.

והנה אותן שש פעולות שבקטנות דא"א עם עשר פעולות שבגדלות א"א, נוהגות בכל פרצופי אצילות, ואין צורך לחזור ולפרטן, כי הן נמשכות ומסובבות זו מזו, ממש על אותו הסדר המובא בא"א. וכן ענין יציאתן ובירורן מפרצוף לפרצוף הוא על סדר בירור דראש הס"ג לעתיק, כנ"ל, ועל סדר הבירור דראש עתיק לא"א, כנ"ל. כי כל פרצוף תחתון הוא בח' אח"פ של פרצוף עליון, כנ"ל בפעולה כ"ג, וע"כ בטרם שיתוקן הגדלות דפרצוף העליון, דהיינו אח"פ של עצמן, המה נמצאים עוד בפגמם, ומכ"ש התחתון שהוא הענף של אח"פ דעליון, ובחינת גוף, הריהו ודאי פגום ואינו ראוי לזווג. ומכאן יוצא הכלל, שמטרם תיקון גדלות דעליון, אין הקטנות שבתחתון ראוי אפילו לזווג. וזה נוהג בכל הפרצופים.

(לשאלה) ולפיכך, כל אותו שש עשרה הפעולות שביארנו בפרצוף א"א, הן נוהגות גם: באו"א, ובישסו"ת, ובזו"ן הגדולים, ובזו"ן הקטנים, וגם בנשמת אדה"ר. לא הבאנו כאן אלא את הכללים, כלומר רק ראשי הפעולות. אכן לכל כלל וכלל נמצאים פעולות פרטיות מרובות, שהוכרחנו לפסוח עליהן, מחמת שחסר לנו עדיין ידיעות מרובות, אשר יבואו בע"ה בהחלקים הבאים, ושם נחזור ונבאר כל כלל עם הפרטים המיוחסים אליו, על דרך סבה ומסובב בהרחבה כראוי. ואז נוכל לסדרם בזה אחר זה בלי דילוג, בע"ה.

חלק ט׳: זווגי הספירות

א [82]בפעם הראשונה של כל זווג וזווג מכל בחינת הזווגים שיש בכל האצילות, מן העתיק ועד או"א, עדיין לא היה מעורר להעלות מיין נוקבין, שהם הבירורים של המלכים, לתקנם. ואמנם הזכר לבדו היה מתעורר מאליו אל הזווג, הגם שלא היה מי שיעלה מיין נוקבין. וז"ש כד סליק ברעותא וכו'. כי לא יש עדיין הכר נוקבא בפרטות, זולתי מן אמא והלאה, כמ"ש בשערים הבאים בע"ה, וא"כ אינו זווג גמור של זכר ונקבה יסוד ביסוד, רק רעותא בסוד מוחין, במקום שאין נוקבא מצויה בפרטות. גם הכוונה אל הנזכר, כי מאליו סליק המיין נוקבין להתתקן בלי שום מעלה אותם, וז"ש כד סליק ברעותא, ולא על ידי התחתונים.

ב אך בפעם הב' של כל פרצוף ופרצוף, כבר היה מי שיעלה מיין נוקבין, כי א"א, אחר שנתקן על ידי מה שבירר עתיק לתקן אותו בפעם הראשונה מאליו, הנה כשחזר שנית עתיק לחזור בבחינת זווג עם נוקביה, הרי נמצא האריך מתוקן, והוא מעלה המיין נוקבין בעתיק. וכן עד"ז הסדר בשאר המדרגות.

[82]מבוא שערים שער ב' ח"ג פרק ט'.

ג כי לעולם אין מי שיעלה מיין נוקבין אחר הפעם הראשונה, זולתי הבנים שכבר יצאו לעולם ונתקנו. וכל התחתון מחבירו נקרא בן אליו, והוא המעלה אליו המיין נוקבין. והבן זה היטב. נמצא כי זו"ן בנים אל או"א, ובפעם הא' נזדווגו או"א מאליהן, כמ"ש ואדם אין לעבוד את האדמה. ובפעם השניה, שכבר נתקן זו"ן, הם מעלים מיין נוקבין אל או"א, לעולם, ואי אפשר לשום זווג בלעדי שיעלו מיין נוקבין.

ד ונשמות הצדיקים הנמשכות מאצילות, הם בני זו"ן, המעלים להם מיין נוקבין. וכן עד"ז, נשמות הצדיקים הנמשכים מבריאה, הם המעלים מ"ן בבריאה. ורוחין של הצדיקים ביצירה. ונפשות בעשיה. סוף דבר, שאין זווג בעולם זולתי על ידי העלאת מ"ן על ידי בניהם, אחר שהם מתוקנים פעם א' בבריאת העולם, וכל אחד ואחד במדרגתו.

ה ובכל התפלות, התחתונים מעלים מיין נוקבין, וכפי כונתם ומעשיהם בעת ההוא, כך גודל תיקונם להעלות ניצוצים רבים דמ"ן, אם בכמות ואם באיכות. ובכל יום מעלים ניצוצות חדשות מחדש, וזהו גודל מצות התפלות והמצות, ואין כל האנשים שוים, כי כל אחד מעלה כפי בחינתו הראויה אליו, ולכן הכל צריכים לזה, ולא יוכל אחד מישראל לעשות מה שיעשה חברו. והבן זה היטב מאד. וכל זה יהיה עד שיבא משיח בע"ה, כי אז הנוקבא דז"א תתעורר מעצמה להעלות מיין נוקבין בלי סיוע נשמות הצדיקים, רק על ידי מה שיומשך לה הארת החוטם העליון דא"א.

ו אמנם צריך שתדע, כי הניצוצות המתבררים ועולים בבחינת מיין נוקבין על ידי הבנים המעלים אותם, כי הם מעצמם לא יוכלו לעלות רק מפעם שניה ואילך, כנ"ל, ואמנם אותם המיין נוקבין אינם נשלמים אז תכף ובאים לידי תיקון, אמנם בתחלה בפעם הראשון עלו המיין נוקבין שלא על ידי זו"ן באו"א, ואז מאותם המיין נוקבין נעשה בחינת זו"ן, ואחר שנתקן זו"ן אז בפעם שנית, הם העלו מיין נוקבין אחרים ונצוצות אחרים עד אמא עילאה, ואז נתחברו יחד אותם הניצוצות, והיו שם בבטן אמא עילאה, ולא יכלו להתקן ולהצטייר מהם צורת הולד, כי אז יצאו מתוך הקליפות. אמנם חזרו הם עם זו"ן, וכולם ביחד חזרו להעלות שנית מיין נוקבין אחרים, ואז כיון שכבר נשתהו שם אותו זמן, יכולים להתתקן, ואז מצטיירים ויוצאים, ואותם המ"ן חוזרים ומעלים עם חבור זו"ן, מיין נוקבין אחרים, ואז מצטיירים הם ונתקנים, וכן עד"ז תמיד.

ז באופן, שאין לך שום מיין נוקבין כלל, שיתוקנו בפעם ראשונה, אמנם בפעם הראשון עולים בבחינת מיין נוקבין, ואח"כ בזווג שני הם נתקנים ויוצאים מהם בריות ונשמות מתוקנות, ומתלבשות בגוף בעולם הזה, וזכור כלל זה.

ח גם יצא לנו כלל אחר, כי כל מ"ן אינם מועילים ומתעכבים שם, רק ב' פעמים: א' הפעם הא' שעלו, ב' פעם ב' שנצטיירו. אך אח"כ יוצאים משם. אמנם המ"ן שלהם הראשונים שהיו בעולם כל אחד ואחד במקומו, בסוד בנים בכורים, כמו למשל, זו"ן אל או"א, שהם המ"ן בכורים שלהם, אינם חסרים לעולם משם. ואי אפשר לשום מיין נוקבין לעלות משם ואילך, עד תשלום בירור כל הרפ"ח ניצוצין של המלכים עד ימות המשיח, זולתי על ידם. ולכן, מוכרח להיות בכל זווג מ"ן חדשים, כי כשעולים, תכף מתתקנים בפעם ב', ואז עולות אחרות להתתקן גם הם. ועד"ז עד שיושלמו להתברר כל המלכים ואז יבא המשיח בעזרת ה'.

ט ונבאר ענין המ"ן שבנוקבא דז"א וממנה נלמוד לזולתם. כבר ביארנו, כי כל בחינות אלו המלכים נק' שם ב"ן, ולכן דע והבן, כי סתם מ"ן שבכל מקום, הם רמוזים בשם ב"ן. אמנם יש בהכרח בחינת המ"ן בעצמם, וגם בחינת הכלי עצמו אשר נתונים בתוכו המ"ן, אשר אליו רמזו רז"ל, באמרם אין האשה כורתת ברית אלא עם מי שעשאה כלי. ולכן אין האשה מתעברת מביאה ראשונה, כי בביאה ראשונה עשה לה בחינת הכלי, ומשם ואילך יש מקום אל המ"ן להצטייר בתוכו, ואז מתעברת.

י וכל אלו הבחינות כולם הם בשם ב"ן, אלא שיש בו ב' בחינות: כי אחורי שם זה, שהוא בגי' ע"ב קד"ם, כזה: י' י"ה יה"ו יהו"ה שבגי' ע"ב, כפשוטו. יוד, יוד ה"ה, יוד ה"ה ו"ו, יוד ה"ה ו"ו ה"ה, שבגי' קד"ם במילואו. ושניהם בגי' רי"ו, גבורה, זהו בחינת כלי. אמנם השם כסדרו במילויו, כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה בגי' ב"ן, זהו המיין נוקבין עצמם. ויש ענינים רבים ובחינות רבות בזה, וית' בע"ה במקומם.

יא ונבאר כלי זה מה ענינו. כי הלא רז"ל אמרו בסבא דמשפטים, דבעלה דאתתא, שבק בה רוחא דשדי בגוה. וסוד הענין, כי הלא נודע כי שם ב"ן הוא במלכות. וגם הוא הנקרא נפש כי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הם חיה נשמה רוח נפש, ושם ב"ן זה הוא הנקרא נפש דדוד, נפש המלכות. וקודם שתכנס בה בחינת הנפש זו, היא חסירה ואינה ראויה להוליד, כי לכן הטריפה אינה יולדת, עד היות לה נפש בשלימותה.

יב ואמנם נפש זו היא בחינות הגבורות, כי בדעת הזכר יש חסדים וגבורות כי הבכור נוטל פי שנים, ואח"כ הוא נותן לנוקבא חלקיה, שהם עיטרא דגבורות כנזכר, כי אע"ג שבהיותה עדיין אחור באחור עם ז"א אין גופה נשלמת אלא ע"י הגבורות הניתנים לה מאחוריו כנ"ל, עכ"ז אינה נוטלת את הגבורות עצמם, רק ההארה שלהם העוברת דרך מסך אחורי ז"א, אך הגבורות עצמם אינה נוטלתם רק ע"י זווג, כי הרי הה' חסדים מתפשטין בגופיה ויורדות ה' הגבורות ביסוד שלו, ונותנו בסוד זווג לנוקבא.

יג והנה הפעם הראשונה, אשר נזדווגו הז"א עם נוקבא שהוא בעת אצילותם, דאתנסירו וחזרו אפין באפין, אז היתה נקראת עדיין ביאה ראשונה, ואותם הגבורות אשך נתן בה בעלה, לא נתעברה מהם, כי אז נעשה בה בחינת היסוד והרחם והכלי שבה, אשר יהיו אח"כ בתוכו המיין נוקבין, ואז נותן בה שם ב"ן א' שהם הגבורות הנז' ונעשה כלי בה, ואינו מסתלק מהם לעולם עד יום מות האשה, שאז כתיב, ויהי בצאת נפשה כי מתה, וז"ס ההוא רוחא דיהב בה בעלה בזווגא קדמאה, דנעשה כלי לקבל בו המיין דכורין ונוקבין, ואז מביאה שניה ואילך, מתעברת בכח אותו הכלי שמקבלם בתוכו.

יד ונמצא, כי עצמות גוף המלכות נעשית מהגבורות הנקרא ב"ן, שנמשכו דרך אחורי הז"א, אך נפשה ממש, שהם הגבורות בעצמם, אינם ניתנים אלא בעת הזווג הראשון, ולהיות כי בעלה נקט להו בקדמיתא בדעת שבו, לכן א"א לבוא אליה אלא ע"י בעלה בעת הזווג, ואז אלו הגבורות עומדות שם תמיד, כמו השאור להחמיץ העיסה, וכל המיין נוקבין א"א להעלות אלא ע"י ידיהם, כי בכל פעם שבאין מיין נוקבין וגבורות אחרות, מהם מצטייר צורת הולד והם הם הולד בעצמו.

טו אמנם אין לך ולד נוצר מחדש ממיין נוקבין אחרים אם לא שיקחו קצת חלק מההוא רוחא קדמאה, הוא הכלי הנזכר, וכאשר נשלם ההוא רוחא, כי כבר כל הבאים החדשים לקחו חלקם, ולא נשאר ממנו מאומה, אז נפסק אורח כנשים, ואינה מתעברת ויולדת יותר. אמנם נשאר בו קצת חיות לצורך גופה של היסוד עצמו של האשה, ובהפסק גם זה גם האשה מתה, וגם אם היתה יולדת זה החיות האשה המועט של הנפש עצמו היתה מתה. וז"ס בנימין דכתיב ביה ויהי בצאת נפשה, כי מתה. והבן זה.

טז ודע, כי כמו שיש רוחא קדמאה בבחינת מיין נוקבין, כן יש רוחא קדמאה דשדי בה בעלה בסוד זווג דנשיקין הראשונים, כי גם הם נקראים זווג ולעולם נשאר שם ההוא רוחא קדמאה מן הנשיקין ראשונים בפי הנקבה, ביסוד שבפיה, שהוא הלשון שבה, ונשאר שם לצורך שאר זווגי נשיקין מהם והלאה, ע"ד הנזכר ברוחא קדמאה דמיין נוקבין.

יז [83]והבן היטב טעם כלי זה, כי הוא בחינת הרי"ו, דהיינו שהם ג' ע"ב, מן ס"ג מ"ה ב"ן דע"ב, דהיינו מה' ראשונה ולמטה, שכלם בחינת נוקבא הם, והגבורות והנקבות שבחסדים עצמם, שעל ידיהם תוכל לקבל החסדים העליונים, שהם ע"ב דכורין, והוא שם ע"ב אחד הכולל כל הה"ג, הנקרא רי"ו, ושניהם יחד נקראים עיבור: ע"ב, רי"ו. ולהורות כי אין עיבור בעולם אם לא על ידי שניהם.

[83]עץ חיים שער ל"ט דרוש י'.

יח וז"ס פרח מטה אהרן לבית לוי, כי אהרן הוא חסד, ע"ב. ולוי הוא גבורות, רי"ו. ושניהן פר"ח, שהם רפ"ח ניצוצין, ומחיבור שניהן נעשין הנשמות, כנודע, כי כל הנשמות יוצאות מלובשות במקצת מההוא רוחא דשדי בגווה, הרי"ו הנ"ל.

יט והבן זה, מה ענין לבוש הנשמה, הנעשה מההוא רוחא דשדי בגוה. והוא גם מהחסד, בסוד אלוה, אלא שהוא מהרי"ו. ואולי לכן אלוה הוא מ"ב שהוא ג"כ גבורה. עי' בזוהר משפטים.

כ והנה מאלו הע"ב רי"ו נעשין המוחין דז"א. ונמצא, כי נתחברו אוירא דכיא ואשא דכיא, הנזכר ביסוד אמא, ומהם נתקנה גלגלתא דז"א, כנזכר באדרא, ומכח ב' אלו, נעשים דעת דז"א. וכבר ידעת, כי דעת דז"א נעשה מיסוד אבא ומיסוד אמא, והוא ענין זה שאמרנו, והבן זה. ולהיות כי זה האוירא, אחר שהנחילו אבא לאמא נקרא שלה, וזה שאנו אומרים, כי נה"י דאמא הם מוחין דז"א, ואין אנו מונין את אבא, כי גם האוירא שיצא ממנו כבר נחשב שהיא מאמא עצמה.

כא [84]ודע כי ענין עשית כלי זה, הוא, כי גם ניתנין לה אז בחינת המוחין עלאין בג"ר, והם מתפשטין בכולה, כנודע. ואז גם יורדים הארת החסדים ההם, הנקראים רי"ו וכלי, ביסוד שלה, ונעשין כלי שם. באופן, כי אין כלי זה ביסוד לבד, אלא הם המוחין ממש בכל קומת אבא והבינה, ובכל קומת ז"א ובכל קומת הנוקבא. ומכללות ה"ח ההם נמשך גם ביסוד שלהם, ואז הנקבות, אמא ומלכות, מקבלין מוחין אלו דרך בעליהם, זו פנים בפנים, וזו אב"א, ונבנית גופם, וניתן בה כללות החסדים של הרי"ו בסוד אב"א, ואז נעשית כלי. ואח"כ חוזר אבא להמשיך מוחין עצמן פנימים של זווג, ונכנס באמא בסוד מוחין ובסוד זווג ג"כ. ומשם נמשכים לזו"ן בסוד פרצוף עצמו ואח"כ בסוד זווג, והבן זה מאד.

כב [85]זו"ן יש בהם חיצוניות ופנימיות, ובתחלה נתבררו ונתקנו כל בחינות החיצונות דזו"ן בשלשה זמנים, והם עיבור ויניקה ועיבור ב' דמוחין, כנ"ל בפ"א וב'. ואחר כך חזרו פעם שנית זו"ן להתקן בבחינת פנימיות והיה אז בהם עיבור ויניקה ומוחין אחרים, אחר שנעשה החיצוניות, ג"כ בשלשה בחינות עיבור ויניקה ועיבור דמוחין כנזכר. נמצא שהיו בזו"ן ד' עיבורים, וב' יניקות, לב' בחינות חיצוניות ופנימיות.

כג והנה שלשה זמנים נמצאו בענין העיבור, ויתבאר לקמן, והנה הא', הוא עיבור של שבעה חדשים, כמו שמצינו במשה ע"ה, ובפרץ וזרח, וכיוצא בהם. הב' הוא עיבור של

[84] שם.

[85] מבוא שערים שער ה' ח"א פרק ד'.

ט' חדשים, שהוא רוב העולם. הג', הוא עיבור י"ב חדשים, כנזכר במס' יבמות דף פ' ע"ב, שבא מעשה לפני רבה תוספאה, דאשתהי י"ב חודש והכשירו.

כד והנה בבחינת החיצוניות, יש שני מיני העיבורין הנז', כי עיבור הא' הוא י"ב חודש, ועיבור הב' דמוחין היה ט' חדשים, ובבחינת הפנימיות היו ב' מיני עיבורים הנז', כי עיבור הא' היה ט' חדשים. ועיבור הב' דמוחין היה שבעה חדשים.

כה והנה נתבאר לעיל, כי בחינת החיצוניות קודם אל הפנימיות, ועכ"ז נבאר תחילה בקיצור גדול ענין הפנימיות, ואח"כ נבאר ענין החיצוניות, כי דוגמתן ממש היה בפנימיות, ואין הפרש ביניהם אלא במספר חדשי העיבור כנז', ומן חיצוניות תלמוד אל הפנימיות בכל שאר הבחינות. הנה אחר שהיו תרין עיבורין ויניקה א' של החיצוניות, חזר פעם ב' א"א להזדווג מיניה וביה בבח' פנימיותו, ולא נתלבש תוך או"א, כמו שהיה בחיצוניות שהלבישו זו"ן בסוד תלת כלילן בג' בנה"י דאריך, ואו"א הלבישו לזו"ן. אמנם כאן בפנימיות לא היה כן, אכן א"א, מיניה וביה נזדווג בנוקבא, והמשיך בחינת פנימיות אל זו"ן, אשר משם נמשכו נשמות הצדיקים כנ"ל.

כו גם יש בזה הפרש אחר, כי בחיצוניות הלבישו נה"י דאריך לחג"ת שלו ונכללו בהם, אך עתה בפנימיות נכללו נה"י דאריך בחג"ת שלו, ונוסף על זה, כי גם חג"ת שלו נכללו ונתלבשו בחב"ד שלו, ונמצא עתה שנה"י שלו כלולין בג' וג' שהם ט', ונכללו יחד כל הט' ספירות דא"א, ומשם נמשך זו הפנימיות דז"א, והיה בעיבור ט' חדשים, כמנין תשעה ספירות דאריך שנכללו יחד, ואז מזה העיבור הא' של הפנימיות דאריך שנזדווגו מיניה וביה, ממנו נעשה פנימיות גופא דזו"ן. שהם בחי' ו"ק פנימים שבהם.

כז אחר כך היה זמן היניקה בסוד הפנימיות דזו"ן, ולא קבלתי ענינה. ואח"כ היה עיבור ב' של מוחין של פנימיות זו"ן, וזה היה זווג עליון גדול מאד, כי הז"ת דעתיק יומין שנתלבשו בשבעה תיקוני דגולגלתא דאריך כנז', מהם נמשך פנימיות המוחין בג"ר דזו"ן.

כח ולכן עיבור הזה נמשך שבעה חדשים כנגד ז"ת דעתיק, ואמנם בחצי העליון של ספירת החסד דעתיק יומין, אין להם שום השגה כלל בשום אפשרות, ומכ"ש משם ולמעלה, ולכן ז' חדשים האלו אינן שלמים, וז"ס משארז"ל כל היולדת לשבעה, יולדת למקוטעים, כי כל עיבור שבעה נמשך מכאן, ואינם שלמים לסיבה הנז'. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין דזו"ן, נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים, וז"ס אותם הצדיקים הגדולים, שכולם נולדו לשבעה חדשים מקוטעים, כמו משה ושמואל ופרץ וזרח, כי כל אלו הנשמות נמשכין מז' דעתיק שבז' דגולגלתא דאריך, והבן זה.

כט [86]אחר שנתבאר בפרק הקודם ענין ב' בחינות דחיצוניות ופנימיות ואיך שמשו ב' עיבורים הנז', דט' ושבעה בפנימיות, אחר שקדם אליהם בחינת החיצוניות, אשר שמשו בו ב' העיבורים די"ב וט'. נבאר עתה בארוכה מכאן ואילך בחינת החיצוניות, וכבר הודעתיך כי החיצוניות קודם אל הפנימיות. ומהחיצוניות תלמוד אל הפנימיות, כי הפנימיות היה ע"ד החיצוניות ג"כ, אלא שנעשה אחר החיצוניות כנז', ונתחיל לבאר ענין החיצוניות דזו"ן.

ל הנה או"א לא הוצרך בהם רק זיווג א' דאריך, אמנם בזו"ן הוצרכו תרין זיווגים: א' דא"א, וא' דאו"א. והטעם הוא, כי או"א כבר היה להם מציאותם ע"י הדיקנא ושערות רישא דא"א, ולא היה חסר להם רק בחי' נה"י שלהם והמוחין, כי זה תלוי בזה, הנה"י בביאת המוחין, כנזכר שם, אמנם זו"ן עדיין לא היה להם שום מציאות כלל, ולכן הוצרך זיווג הא' דא"א להמציא לו את מציאותו הראשון, לעשותו בחינת תלת כלילן בג', ע"י עיבור הא', כי בחי' זו היא העיקר, שהם שרש ז"א, ואחר כך היה עיבור ב' של המוחין ע"י זיווג או"א.

לא ואל תתמה, איך המוחין הגדולים נעשו ע"י זיווג או"א, ובחי' ג' כלילן בג' נעשו ע"י זיווג א"א עצמו, שהוא למעלה מהם, והענין כי המציאות וההויה הראשונה שהם הו' קצוות הוא העיקר, ולכן נעשה ע"י א"א, כי מכחו נעשה כל מציאות האצילות, ובו נתלים כולם ומלבישים אותו, כנודע. אמנם המוחין שהם תוספות הטובה, הם ע"י או"א, כי אינו שורש המציאות של זו"ן.

לב גם יש ט"א, והוא לסיבת הא"א בעצמו, והוא כי הנה נתבאר, כי או"א וזו"ן הם הם לבושי א"א לגופא דיליה: שאו"א מלבישין אותו מן הגרון עד טיבורא דאריך, שהוא בסוף ב' שלישי הת"ת שלו. וזו"ן מלבישין אותו מן הטיבור עד סיום קומתו. והנה עתה קודם תיקון זו"ן, היה א"א חציו ולמטה מגולה, והיה צריך להתלבש, ולכן הוצרך הוא בעצמו להזדווג מיניה וביה, להוציא אח זו"ן, כדי שיתלבש בהם. כי גם לסיבתו היה הז"א בבחינת תלת כלילן בג'. ולכן זווג הזה לעיבור הא' דזו"ן, היה ע"י אריך אנפין עצמו. אמנם עיבור ב' דמוחין, שכבר א"א איננו צריך אל לבושים, כי כבר נתלבש, ואז אין צריך אל העיבור ההוא רק אל זו"ן עצמן, לכן נעשה זווג של צורך עיבור הב' ההוא ע"י או"א, שהם העליונים מזו"ן, ונמשכו להם המוחין על ידיהם.

לג ודע, כי אע"פ שאנו אומרים, כי זה העיבור הא' היה ע"י זווג אריך, ועיבור הב' דמוחין היה ע"י זווג או"א. הכונה היא, כי בעיבור הא' עיקר הזווג היה בא"א לסיבות הנ"ל,

[86]מבוא שערים שער ה' ח"א פרק ה'.

אמנם להיות מדרגת או"א גדולה על זו"ן, אי אפשר לזו"ן לקבל הארת א"א, אלא על ידם, ולכן אחר שעיקר הזווג נעשה בא"א, ומשם נמשך העיקר, אח"ך נעשה זווג גם באו"א, וקבלו אותן המציאות שנעשה בזווג אריך, ומהם ניתן לזו"ן ע"י זווגם גם הם.

לד נמצא כי בעיבור הא' שהוא להמציא ו' קצוות ז"א, היה עיקר הזווג מן א"א עצמו, וזווג אבא ואמא טפל לו, כמ"ש, שהיה ז"א בתוך אבא ואמא בעיבור הראשון הזה. אך בעיבור ב' דמוחין, זווג אבא ואמא היה העיקרי אז להמשיך להם מוחין, אלא שהיה ע"י התלבשות אריך בתוכם, כנודע, כי תמיד הוא מתלבש בהם.

לה ודע כי זה הזווג שאנו אומרים שהיה בא"א לצורך עיבור הא' דז"א, הנה נחלק לתרין זווגים: הא' הוא נקרא זווג עליון בסוד נשיקין, והב' נקרא זווג תחתון בסוד היסוד, וכבר נתבאר בחינות אלו הב' מיני זווגים. ונמצא, כי תחלה נזדווג א"א לעיבור זה בזווג עליון דנשיקין, ומשם נמשכה טיפת זווג ההוא העליון עד היסוד בו, ושם נעשה זווג ב' תחתון ומשם חזרה לצאת טיפה ההיא ונמשכה באו"א, וגם הם נזדווגו והמשיכום לזו"ן, ואז נשארה בסוד עיבור במעי אמא.

לו [87]וצריך לדעת, כי הנה נודע, דעיטרא דחסד דכורא, ועיטרא דגבורה נוקבא, ואיך אפשר, שמן עיטרא דגבורה נוקבא, יצאו נשמות זכרים. ולהבין זה, צריך שנבאר לך ג"כ דבר זה בשרשו הא', והוא, מה הפרש ושינוי יש בין האורות העליונים, לשזה יקרא זכר וזה יקרא נקבה.

לז והענין הוא בקצור, כי בהיות האור העליון מתפשט למטה, כל זמן שלא נחלש כחו וניתש, נקרא זכר, הבהגיע למקום שנחלש כחו נקרא נקבה, בסוד תשש כחו כנקבה. והוא, כי כשיורד האור העליון תוך ז"א, איננו עובר דרך מסך כלל, כי הוא נתון ומלובש תוך כלים דאמא, ופי היסוד דאמא נפתח בתוך ז"א, וכמו שיצאו האורות ההם ממוחין דאבא, כך הם עתה בתוך זעיר, באותה ההארה עצמה. ולכן הם נקראו אורות זכרים בין החסדים ובין הגבורות, כנודע, כי בנותיו של אדם אעפ"י שהם נקראו נקבות, הנה כשהיו כלולות בתחלה במוח האב היו נקראים זכרים.

לח ואמנם, כשיוצאים אלו להעשות מוחין לנוקביה, הם בוקעים המסך והכלים של ז"א דרך אחוריו, ויוצאים וניתנים בראשה. ואז נחלש כחם מאד. ואין ערך הארתם עתה, כהארתם טרם יעברו דרך מסך, כי עתה נחלש ומתמעט הארתם מאד, ולכן נקראו נקבות.

לט ובזה תבין היטב, כינוי שם זה של נקבה, לשון נקב, והענין הוא, כי כל עיקרה של רחל, לא נעשית אלא מכח אורות דעיטרא דגבורה הנקרא באדרת נשא דף קמ"א ע"ב,

[87]שער הפסוקים בראשית סימן ד'.

בוצינא דקרדינותא, דעבר ואנקיב חד נוקבא, באחורים דגופא דז"א, כנגד החזה ויצא לחוץ, ושם נבנית בנין רחל, שהיא ה' אחרונה של ההוי"ה, ואז נקראה נקבה. רצונו לומר נקב ה'. כי כל אורות ה' זו תתאה ניתנים אליה דרך הנקב הנז', וזהו עיקר טעם כינוי שם זה של נקבה, שהיא האור העובר דרך מסך, ונחלש ונמעט ותשש כח הארתו מבראשונה.

מ ונחזור לעניו א', כי הנה אעפ"י שהאמת הוא, שעיטרא דחסד הוא זכר, ועטרא דגבורה נקבה, זה הוא בהיותם מתפשטים: זה בגופא דז"א, וזו בגופא דנוקבא כנודע, אבל כל זמן שעדיין הם תוך ז"א, נקראים זכרים גמורים אמנם בהיותם מתפשטים בגופיה כנז"ל בעת שחטא אדם, ואח"כ בעת הזווג שנותנם ביסוד דנוקביה בבחינת טיפת מ"ד, הנה הם זכרים גמורים. אבל אם היו אלו הגבורות כדרכם האמיתי, שהיו בוקעות מסך אחורים דזעיר, ויוצאות בנוקבא, ומתפשטות בגופא דילה, ואח"כ היא מעלה אותם בבחינות מ"ן הנה אז הם גבורות נקבות. ובפרט במה שנודע, כי תרין עיטרין אלו הם בחינות תרין דרועין, חו"ג דא"א, ולכן בהיותם תוך זעיר, נקראו זכרים, ובהתפשטם בגופא דנוקבא נקראים נקבות.

מא עוד טעם אחר ג"כ, כי ודאי שאין לומר שכל עיטרא דגבורה ניתנת לנוקביה ולא נשאר בו רק עיטרא דחסדים, כי הרי נתבאר אצלינו, בסוד מ"ש בפרשת שלח בספר הזהר, כי האשה דעתה קלה, הוא לפי שאין בדעת שלה רק מחציתו, שהוא עיטרא דגבורה, ואם גם האיש היה דעתו מעיטרא דחסדים לבדו, גם הוא היה דעתו קל, א"כ מוכרח הוא, שז"א יש במוח הדעת שלו, בחינת שרש עיטרא דחסדים, וגם השרש של עיטרא דגבורה נשאר בו למעלה במוחו הג', הנקרא דעת, וגם בגופא דיליה, אעפ"י שמתפשטים ה"ח בשש קצותיו כנודע גם מתפשטים בו בחינות הגבורות.

מב ונמצא, כי הנשמות הנוצרות מן אלו הגבורות שבז"א, הניתנים אליה בבחינות טיפת מ"ד, הם נשמות אנשים זכרים ממש. ולא עוד, אלא שאלו הגבורות שיש בזכר, נקראים אשת חיל עטרת בעלה. ושם מעלתם גדולה מן החסדים, כי הם עדיין בתקף הארתם, והם גבוהות מן הארת החסדים. והבן היטב סוד זה, איך הנקבה נקראה עטרת בעלה. והוא, כי כל זמן שלא תשש כח הארתה, והוא בהיותה תוך הזכר, אז היא גדולה ממנו, ובהיות הגבורות ניתנים בה ומתפשטים בגופה דילה, ואח"כ נעשים מ"ן ביסוד שלה, הנה הנשמות הנוצרות משם, הם נשמות הנשים הנקבות, והם גרועות מן הזכרים, כי הארתם חלושה, וזכור כלל זה היטב ואל תשכחהו.

[88] מבוא שערים שער ו' ח"א פרק א'.

מג [88]דע, כי שבעה זמנים היו קבועים לנוקבא דז"א, עד שהיתה עמו פנים בפנים וראויה לזווג, ועוד יש בחינות אחרות יתבאר בדרושים אחרים בע"ה. ואלו הם: הראשון, הוא בעת אצילות הראשון דנקודים קודם התיקון אז נקראת נקודה. והשני בזמן עיבור הא' דתקון ז"א, ואז נקרא פסיעה לבר. הג', בזמן היניקה דז"א, ואז כבר יש לה שם, והוא, שנקראת ה"א אחרונה של שם ההוי"ה, גם נקראת צלע. הד', היא כל השנים האחרים עד שתהיה בת י"ב שנים ויום אחד, ואז נקרא קטנה, בהמשך זמן זה טרם שיושלמו בה. גם נקרא עתה, חוה אשת אדם הראשון. הה' הוא, אחר שעברו עליה כל הי"ב שנים ויום אחד, שאז נגמרו המוחין של הגדלות שבה ליכנס, ואז נקרא נער חסר ה'. הו' הוא, בעת שנסרה מאחורי הזכר כנודע, ואז נקרא נערה מלא בה'. הז' הוא, כשחוזרת עמו פנים בפנים, וראויה לזווג, ואז נקרא בוגרת.

מד והנה ז' זמנים אלו כללותם הם ד', והם הה' אחרונות, כי אז התחיל בה להיות בחינת שם, כנ"ל בבחינה הג'. וכן הבחינה הה' והו', שניהם ענין אחד, וא"כ הם ד' מדריגות לבד, והם ר"ת נקבה אע"פ שאינו כסדר האותיות והם: נ' נערה, ק' קטנה, ב' בוגרת, ה' ה' של ההוי"ה כנ"ל. וזהו הטעם שנקראת האשה נקבה, על רמז ד' זמנים אלו הרמוזים באותיותיה.

מה ונתחיל לבאר בחינה הראשונה הנקראת נקודה, והיא קודם שנתקן האצילות. כי הנה אז היה הז"א בבחינת ו' נקודות בלבד, נפרדות זו מזו בלתי תיקון, כנודע, והיו בבחי' אות ו' של השם, ואז המלכות היתה נקודה ז' אליו, והיתה בבחינת עטרה תחת היסוד שבו, וגם מדתה היתה שיעור העטרה שביסוד, והיא שיעור שליש מדת היסוד.

מו וזהו ענין, וכל בשליש עפר הארץ, כי מדת הארץ, שהיא המלכות, היתה שליש היסוד שהוא מדת העטרה, והיתה נקראת אז עטרה. ובזה תבין ענין כמה שמות וכינוים שיש במלכות, וכולם אמת. כי יש שרשים הרבה אליה, כפי השתנות הזמנים ובזה יתבאר לך, איך אמרו בזוהר כי המלכות היא בחינת עטרה שביסוד, והרי היא פרצוף הנקבה בפני עצמה, בת זוגו. אך הענין הוא בהקדמה א' שיש, והיא כי כל דבר שבקדושה, אין שרשה נעקר משם, אע"פ שמסתלקת אחר כך משם. ולכן המלכות היתה תחילה בחינת עטרה שביסוד הזכר, ואחר כך גדלה יותר והיתה נגדלת מעט מעט, עד שחזרה פנים בפנים עמו אחרי כמה זמנים. ולא מפני כן נעקרו השרשים הנזכרים.

מז בכל קו האמצעי של ז"א הניחה שרש א' כפי מה שהיתה הולכת ונגדלת. ותחלה הניחה שרשה ביסוד שלו, והיא בחינת העטרה שבו, ולא זזה משם לעולם. ואחר כך באחורי ספירת הת"ת שבו הניחה שרש א' ואינה נעקרת משם לעולם, אפילו אחר

שחזרה עמו פנים בפנים, וכמ"ש בענין ויעבור, שהיא הארה לבחינה הזאת שהניחה באחורי הת"ת שבו. גם יש לה שרש אחר יותר למעלה, באחורי הדעת של ז"א, ומשם יצאה בחינת לאה, וזהו שורש יציאת לאה שם.

מח ולא עוד, אלא שאפילו בכל ספירות מט' ספירות הז"א, יש לה בה שרש א'. כי בעת העיבור הראשון של התיקון, נתערבה ונכללה היא בכל ספירה וספירה שבו והשאירה שרשה בכולם. וז"ש בתיקונים, דאיהי שלימו דכל ספירה וספירה, וכן בר"מ פרשת ויקרא דף י"ז ע"א. ושמור כל זה. ונחזור לענין, כי קודם תיקון הזעיר אנפין, היתה היא אצלו בבחינת עטרה אל היסוד שבו, ולכן לא נמצא אז עדיין נקבה ובת זוג אל הזכר, וגם מדתה היתה שליש מדת היסוד, והיא מדת העטרה. ואחר כך בחינה הב' היתה בזמן עיבור הראשון של ז"א, כמ"ש.

מט [89]ביאור בחינה הב'. היא היתה בזמן עיבור הראשון של זעיר אנפין, שנתעבר במעוי דאמא, כדי להתקן ולהתחבר בבחינות ששה נקודותיו ולכוללן זו בזו, שיהיו בחינת רשות היחיד, ולא רה"ר נפרדות זו מזו כבראשונה, וע"כ נעשו שם על ידי העיבור בבחינת ג' כלילן בג'. ששת הנקודות שבו נכללו זו בזו, והשלשה נקודות נכללו בג' האחרות, כי חג"ת נתלבשו תוך נה"י שלו, ונמצאו חסד תוך נצח, וגבורה תוך הוד, ות"ת תוך יסוד, ואז נקודת העטרה לא היה לה בן זוג להכלל בו, דמיון הג' הנזכרים, ואז עלתה נקודת המלכות, שהיא העטרה, והלבישה את היסוד, והרי יש בקו אמצעי תלת בחינות זו בתוך זו, ובב' קוין האחרים לא יש רק ב' נקודות לבד זו בתוך זו בכל קו וקו, ונמצא כי עובי הקו האמצעי הוא יותר משאר הקוין.

נ וזהו מ"ש בזוהר פרשת בלק דר"ג, אשורנו ולא קרוב, כיון דהוה במעהא דאמיה, אשורנו, אושיט פסיעה לבר כו'. ונגזר, מן ותט אשורנו מני ארחך, לשון פסיעה. והענין, כי בזמן העיבור הא' היה זו"ן בבחינת ו' זעירא של ה' ראשונה שבשם. ואותה הוא"ו שבתוך הה"א אין לה ראש כי עדיין לא היה ז"א רק בבחינת ו"ק בלתי ראש, ולא עוד אלא שאינם ו' רברבא, שהו"ק יהיו נגלים כל אחד ואחד, אמנם נכללו שלשתם בשלשתם כנ"ל, כי זהו תכלית התיקון בזמן העיבור. וע"כ הם ו' זעירא, שהוא חצי שיעור אות ו' ונקרא ו' זעירא. ואז בסוף ו' זו בקו אמצעי שבה, היתה המלכות מלבשת סוף הקו ההוא, ושם היה בבחינת אותו הקוץ התחתון, היוצא מעט לחוץ מן סוף אות ו' זו, וזו הנקרא פסיעה לבר, יען הוא בסוף רגל ו' זו, ובולטת מעט לחוץ, להיות שם עובי שלשה נקודות, משא"כ בשני קוים האחרים.

[89]מבוא שערים שער ו' ח"א פרק ב'.

נא והנה כמו שעיבור הזה היה לצורך תיקון ז"א שנכללו נקודותיו ונתחברו יחד, גם צריך שיהיה בו תיקון אל הנקבה. והנה זה היה תיקונה עתה בעיבור זה, כי נכללת עתה בב' הנקודות של קו האמצעי שהם ת"ת ויסוד, ואחר כך, כמו שגם קו אמצעי נכלל עם ב' הקוים האחרים כנז' אצלינו בענין ז"א, כי לכך היה עיבור י"ב חדש לכלול זה בזה וזה בזה, וע"י כן נעשה הוא רה"י ואז גם היא נכללה בכל נקודותיו כנ"ל, ונדבקה עמו לגמרי בכל י"ס שבו, ואז נגדלה ע"י עיבור זה והיתה שוה במדתה וגדולה כמדת היסוד עצמו דז"א, ולא כמדת שאר הספירות.

נב והענין, כי היסוד אין שיעור כשאר הספירות והוא קטן מהם, ושיעורו הוא רביע הת"ת, וכנז' בפרשת בלק דר"ד, על פסוק ומספר את רובע ישראל, כי היסוד שהוא המוציא רביעותיהם וטיפות הזרע של ז"א הנקרא ישראל, שיעורו רובע גופא דיליה. וכמ"ש שם שיעורא דגופא ד' בריתות הוי בשיעורא דיליה ובריתא רובע איהו בשיעורא דמדידו דגופא, כו'. והנה עתה נקרא פסיעה לבר כנ"ל, והיא גדולה כשיעור היסוד עצמו.

נג [90]בחי' הג', היא בזמן היניקה דז"א, כי אז יצאו שניהם מתוך ה"א עילאה בסוד הלידה, ונתגלו לחוץ, והוא נעשה ו' שבשם, והיא נעשה ה' תתאה שבשם, והיא דבוקה באחורי הוא"ו. והענין, כי בסוד העיבור עלתה נקודתה והלבישה את היסוד המלביש גם הוא את הת"ת, וכאשר יצאו לחוץ לא ירדה היא עם היסוד, כאשר ירד ונתפשט מעל הת"ת ונעשו בו ששה נקודות גלויות, אמנם נשארה דבוקה שם למעלה באחורי הת"ת, ומקיפתו מאחוריו.

נד וז"ס הנ"ל, האשה עולה עם בעלה ואינה יורדת עמו, כי בעלות היסוד ע"ג הת"ת להלבישו, עלתה גם היא עמו כנז', ועתה שהיסוד ירד למטה במקומו, היא לא ירדה עמו, ונשארה דבוקה למעלה באחורי הת"ת. ואמנם שרשה הראשון שהניח בעטרה שבו, לא זזה ולא נעקרה משם לעולם. ואיני צריך להזכירך הקדמה זו בכל מקום, וכבר נתבאר לעיל.

נה והנה אות ו' של ההויה, היא בחינת ז"א כשיצא לחוץ בבחינות ו"ק גלויות, ולא כלולות זו בזו, וע"כ נקרא אות ו' כמנין שש נקודותיו. אמנם עיקר אות זו מורה על קו אמצעי שבו, שדומה לאות ו', ובפרט נקודת ת"ת שהיא שליש אמצעי של הוא"ו. אלא שהוא כולל עמו גם ב' הקוים האחרים, ואז בקו זה האמצעי הנקרא ו', שם מאחורי הת"ת שבו נשארה דבוקה שם בצאתה מעיבור הא', ונק' ה' אחרונה שבשם.

[90]מבוא שערים שער ו' ח"א פרק ג'.

נו והענין, כי גם עתה ע"י היניקה שיונקת מחלב האם, צריך שיגדלו שניהם זו"ן. והנה מה שנגדלה הנקבה, הוא, שהיתה כמידת ספירת הת"ת, שהיא מדה שלימה גמורה, ולא כבראשונה שהיתה רובע כמדת היסוד כנ"ל, ולכן עתה ע"י היניקה, נגדלה והיתה מדה שלימה כמדת הת"ת שבו, וע"כ נקרא ה' אחרונה שבשם, שהיא אות בפני עצמה ומדה שלמה, משא"כ בזמן העיבור, שז"א היה טפל ונכלל באות ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה, והיא טפלה אל הז"א בסוד פסיעה לבר של ו' זעירא.

נז והרי עתה בזמן היניקה, היא בחי' ה' אחרונה שבשם, ויש לה מדה שלימה של ספי' הת"ת דז"א ואין בה פרצוף שלם, רק מדה א' שלימה וגדולה, ולכן אינה נקראת עדיין קטנה, אלא ה' אחרונה כנז'. גם יש לה שם אחר עתה והוא צלע, וכמ"ש הכתוב ויבן ה' אלהים את הצלע, כי כשהוא מדה שלימה אחורי החזה דז"א, נקרא צלע שלו, ואחר כך נבנית ונעשית פרצוף גמור באחוריו, ואז הוא בנין הצלע. כמ"ש ויבן ה' אלהים את הצלע כו', ואז נקרא קטנה כל המשך זמן בנינה.

נח [91]בחי' הד' היא הנקרא קטנה, כי תחילה היתה בחינת צלע, מדה שלימה אחורי החזה, ואין בה עדיין פרצוף י"ס, ואז אמר הכתוב לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, ואז לקח הצלע הזאת ובנאה פרצוף גמור מאחוריו כמ"ש בע"ה.

נט ואמנם אינה נגמרת להבנות אלא עד תשלום י"ב שנים ויום אחד, כמ"ש בגמרא, וכל זמן הזה נקרא קטנה, ואחר כך נקרא נערה ששה חדשים אחרים, ואחר כך נקראת בוגרת. ואמנם הזכר אינו נגמר אלא עד י"ג שנים ויום א', וכל זמן זה הוא קטן, ואח"כ נקרא גדול כנודע.

ס והנה גדלות הזכר נעשה בתחילה בהמשך זמן י"ג שנים ויום א', ואחר גדלות הזכר, אז מתחילין י"ב שנים ויום אחד דגדלות הנקבה. והטעם מפני שכל גדלות הזכר הוא ע"י המוחין הנמשכים בו, ואחר שכבר נגמרו מלהתפשט בו ונגדל, אז יוצאת הארת המוחין האלו דרך נקב החזה מאחוריו, ובונה אותה, ונמצאת היא נבנית אחר בנין הזכר, כמש"ה לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו כו'. וכן אנו רואים בחוש הראות כי לעולם האדם גדול בשנים מן אשתו.

סא והנה עד עתה היתה מדה א' בלי פרצוף, אמנם היתה נכללת מי"ס, ונמצא שהיא ספירה א' בלבד, אלא שנחלקת לי' נקודות, ואינם ספירות גמורות דא"כ תהיה פרצוף. אמנם הם י' נקודות קטנות בלבד, ובין כולם אינם רק ספירה אחת. באופן, שהיא עתה

[91]מבוא שערים שער ו' ח"א פרק ד'.

חלק הי', וכדי שתתגדל כמו ז"א, צריך שתתחלק נקודה הזו לעשרה נקודות, ואז כל נקודה מהם יגדילו תשעה נקודות אחרות, ואז יהיו י"ס כל אחד מהם כוללות י' נקודות.

סב והנה למעלה בבחינה הא' ביארנו, איך האשה עולה עם בעלה ואינה יורדת, ואיך הניחה שרשה בקביעות בכל קו אמצעי דז"א, ואפילו למעלה בדעת שבו. וכבר ביארנו כל השאר, ועתה בבחינה זו הד' עלתה עד הדעת, והשאירה שם שרשה לעולם. והענין כי הנה עתה כבר היה עיבור ב' של הז"א לעשות לו מוחין. ונודע, כי מב' פרקין עליונים שבת"ת שבו נעשה בחינת הדעת שבו, כמבואר במקומו, ונמצא כי בעלות בחינת הת"ת, ונעשה דעת, גם היא, שהיתה באחורי הת"ת עלתה עמו, ונמצאת עומדת באחורי הדעת. ואחר כך נעשה בה פרצוף גמור כמ"ש ב"ה. ומאותו השרש שבדעת נעשית פרצוף לאה, ומן השרש שבת"ת נעשה פרצוף הנוקבא עצמה דזעיר, הנקרא רחל כמ"ש בע"ה.

סג והנה בתחילה נבאר דרך כללות גדלות הנקבה בהמשך י"ב שנים ויום אחד, ע"י החסדים והגבורות שהם גורמים ההגדלה, ואחר כך נחזור לבאר ענין זה דרך פרטות בבחינות המוחין עצמם, וגם בבחינות החסדים והגבורות, ואיך נגדלת כל נקודה ונקודה מהי' נקודות ונעשית ספירה אחת כוללת י' נקודות.

סד והענין הוא כמש"ל, כי אין פרצוף הנוקבא מתחיל להבנות, אלא באחורי החזה דז"א, בסיום שליש העליון דת"ת דז"א, לפי ששם נסתיים התלבשות יסוד דאמא בתוך ז"א, ומשם ולמטה מתגלים האורות בגילוי גמור, בצאתם מפתח היסוד דאמא אל תוך ז"א, ואז לא יש רק מסך א' בלבד, שהם אחורים של ז"א, ויש יכולת באורות ההם לנקוב אותם ולעבור לחוץ, משא"כ למעלה כי יש ב' מחיצות: א' דאמא עצמה, וא' דז"א, וא"כ נמצא, כי מקום התחלת ראש הכתר הנוקבא הוא בסוף סיום שליש הראשון של ת"ת דזעיר אנפין, ומשם עד סיום רגלי הזעיר אנפין מתפשט קומת פרצוף הנוקבא בי"ס.

סה והנה הם שני שלישים התחתונים דת"ת ונה"י שלימים, וזהו אופן התחלקות בהם: כי קו הימין שלה הם תלת פרקין שיש בנצח הז"א, ונעשה בה חח"נ של קו ימין שבה. ומתלת פרקין של הוד דז"א, נעשה קו שמאל שבה, שהם בינה וגבורה הוד שבה. ומן הת"ת שבקו אמצעי, נעשה הכתר שלה מב' שלישים התחתונים כנזכר. ומן היסוד של ז"א נעשה כל שאר קו האמצעי שלה, שהם דעת תי"מ שבה וכמ"ש כל זה בע"ה.

סו ואמנם ענין הגדלה זו הנז', שבמילוי י"ס שלה, כשיעור ב' שלישי ת"ת וכל נה"י של ז"א, אינו אלא ע"י הארת המוחין שבתוך ז"א כמ"ש. ודע כי אלו האורות היוצאים אליה מתוך ז"א, אינם בוקעים כל מחיצות גופא דז"א מן החזה ולמטה, ויוצאים לחוץ ומאירים

שם ובונים את הנוקבא, שא"כ ברגע א' היתה נבנית, ולא היתה צריכה להגדיל י"ב שנים ויום א'.

סז אך הענין הוא כך, כי אלו האורות הצריכים לצאת לבנותה, עולים תחלה כולם מתוך גופא דז"א מן היסוד שבו עד מקום החזה, ושם העטרה דגבורה הנקרא בוצינא דקרדינותא, שהוא חלק האורות של המלכות, ועושה נקב ובוקעת ויוצאת לחוץ דרך הנקב ההוא לאחורי החזה, ואז כל האורות הצריכים לנוקבא, יוצאים דרך שם בסוד עליה ממטה למעלה, כנז'. ואח"כ חוזרים ויורדים ונכנסים בגופא דנוקבא דרך ירידה מלמעלה למטה, לאט לאט, ע"ד שנכנסים המוחין של ז"א בתוכו לאט לאט, והם בבחינת צלם כנודע וכן הנוקבא האורות שלה נעשים צלם א' ונכנסים בתוכה עד תשלום י"ב שנים ויום אחד, ונשארים קצתם בסוד אור המקיף בבחינות ל"ם דצלם על ראשם דוגמת ז"א ממש. וההמשך עלית האורות האלו, ויציאתם לחוץ, וירידתם בה, הוא י"ב שנים ויום א'.

סח והרי שהאורות של הנוקבא, הם בב' בחינות. כי תחלה עולים מתוך גופא דז"א, ואח"כ נכפפים ויורדים תוך גופא דנוקבא עד סיום גופא. וזהו ענין בעיית הגמרא בבא קמא פרק הכונס, על אש נכפפת שהזיקה, והם בחינות אלו האורות של הנקבה, שהם אש גבורה והיא אש נכפפת כנזכר. והנה ז"א, שהוא זכר, יש בו ירידה ועליה, שיורדים החסדים בתוכו וחוזרים ועולים ממטה למעלה, ומאירים אותו כנזכר במקומו, אך בנקבה כל האורות של החסדים שלוקחת בז"א, אינה אלא דרך עליה לבד בסוד אור חוזר, שהוא אור נוקבא. וז"ש עלי באר ענו לה, כי בנין הבאר שהיא המלכות, לא נעשה אלא בבחינות אורות דעליה שהם אורות נקבות אפילו בבחי' החסדים, והבן זה מאד.

סט[92] הבחי' הה' והו', והיא אחר י"ב שנים ויום א', שנגמר פרצופה ויצתה מכלל קטנה ונכנסת בבחינות נער ונערה. ועניין ב' בחינות אלו בדרך קצור הוא, כי הנה מלבד מה שאנו צריכין בתיקון פרצוף הנקבה, עוד אנו צריכין לתקן בה בתחילה טרם שתזדווג עם בעלה, בחינת כלי הרחם מתוקן וראוי לקבל טיפת ההזרעה, ולציירה בתוכה שיעשה ממנה וולד, וגם שיהיו מוכנים בה בחינות מיין נקבות, כנודע. גם יש בכלל הזה בחינות דלתות וצירים, וכמשז"ל על פסוק, כי לא סגר דלתי בטני, ועל פסוק כי נהפכו עליה ציריה.

ע ונמצא שיש ב' דלתות וב' צירים, וב' מיני מ"ן, ובהיות מתוקן בה חציים, שהוא דלת א' וציר א' ומ"ן א', עדיין נקרא נער. ובהנתן לה דלת הב' וציר הב' ומ"ן השניים, אז נקרא

[92] מבוא שערים ש"ו ח"א פרק ח'.

נערה. וע"כ צריכין אנו תחילה לבאר ענין כל זה הנז', ובזה יובן מציאותם איך הם, וגם יובן זמנם אימתי הוא, ואז תבין זמן הנקרא נער, וזמן הנקרא נערה.

עא ונתחיל לבאר ענין דלתות וצירים ומ"ן אלו מה ענינם דע כי מצאנו בזוהר ב' כינוים אל המלכות, והם ציון וירושלים. וביאורם הוא כי נקודת היסוד של הנוקבא נקרא ציון, כמ"ש באדרת האזינו, כי ציון בנוקבא כבית רחם לאתתא. ואמנם נקודת המלכות שבנוקבא היא נקראת ירושלים.

עב ונמצא כי בחי' המלכות שבנקבה, איננה בחי' גמורה כשאר הט' ספירות שבה, שהם בחינת גמורות, מן הכתר עד היסוד שבה כדמיון הדכר ממש, אבל המלכות שבה אינה רק הארה מועטת בכל שהוא, רמוזה באותה הבשר העב הבולט ועומד שם כנזכר. והטעם הוא, לפי שכל בחינת הנקבה נקרא מלכות, וע"כ אחר שכל עצמה היא מלכות אין צורך להיות בה בחינת מלכות, ולכן לא היתה המלכות שבה בחינה גמורה כנזכר. ואמנם מה שהוצרך להיות שם בחינת מלכות, אע"פ שאינה רק בדרך רמז כנזכר. הנה כל זה היה לצורך גדול, ונרמז בדברי רז"ל, באומרם כי ד' דברים צריכין חותם בתוך חותם, וסימנם חבי"ת חל"ב בש"ר יי"ן תכל"ת.

עג ונבאר בחי' היין, שהיא א' מהם, ולמה הוא צריך חותם בתוך חותם, ומה ענין ב' חותמות אלו, והענין. דע כי היין הם בחינות החמשה גבורות שביסוד דנוקבא כנודע, והם הם המיין נוקבין שבה והם נקראות מנצפ"ך, ונודע כי כל החיצונים והקליפות, כל חיותם הוא משמרי היין העליון. והנה הם עומדים תחת הנוקבא כנודע, בסוד רגליה יורדת מות, ואינם נאחזות אלא בסיומא ובתחתיה, ובהיות אלו הגבורות הנקראות יין משומרות תוך היסוד של הנקבה, בב' חותמות חותם ע"ג חותם, אז הם נקראות יין המשמח, שהוא בחינות הגבורות בהיותם ממותקות. ולפעמים אותם הגבורות מתהפכין מן היין המשמח לדם, שהם דינין גמורים, ואז נעשה דם נדות, ובצאתם לחוץ, יונקים מהם החיצונים דם נדות הזה. ולמטה יתבאר, כי הגבורות הם עצמם נעשים דם והחותם נק' נד"ת, וזהו דם נדת, והבן זה.

עד גם יתבאר למטה כי שני מיני דמים הם אלו הגבורות, וכל אחד כלול מה'. והה' מהם נקראים ה' מיני דמים טמאים, והה' האחרים נקראים דמים טהורים. ולכן הגבורות הנקראות יין, אשר לפעמים נעשים דם, ויונקים ממנו החיצונים, צריכין שימור חותם בתוך חותם. אך החסדים הנקראים מים, אין אחיזה אל החצונים בהם, לכן אינם צריכין שימור.

עה ואמנם ענין ב' חותמות, הם בחינות היסוד והמלכות שנמצאו בנוקבא. כי החמשה גבורות, שהם יין, משומרים תוך היסוד הנקרא חותם, וע"ג היסוד יש חותם ב' והיא המלכות, וע"י שני חותמות אלו אין שליטה אל החיצונים לינק מן היין הפנימי ההוא.

עו והנה חותם אותיות חומ"ת, כי הם כדמיון חומת העיר המשמרים את בני העיר מפחד האויבים הסובבים מחוץ לעיר, ונמצא כי חותם היסוד וחותם המלכות שבנקבה, נרמזו שניהם בפסוק, כמ"ש חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה כו', וכתיב על חומותיך ירושלם, שהם יסוד הנקרא ציון, וירושלם הנקרא מלכות שבה. גם חותם אותיות תחום, לומר עד כאן תחום הקדושה, ומשם והלאה הם הקליפות. וזה עצמו איסור יציאת חוץ לתחום בשבת, שהוא מקום החצונים שהם חוץ לתחום החיצון, שהיא המלכות שבנוקבא.

עז גם חותם הוא מלשון, דבר הנחתם במקום אחר ונשאר ציורו בו. והוא כי הנה היסוד נקרא חותם, לפי שכבר נתבאר לעיל, כי שיעור אורך היסוד דז"א כנגד קו אמצעי דנוקבא העומדת כנגדו מאחוריו, הוא עד סיום הת"ת שבה, וא"כ נמצא, כי כל שאר הספירות שבנקבה, כולם הם מכוונות כנגד נה"י דז"א, ויש להם על מה שיסמוכו.

עח אמנם היסוד והמלכות שבה אין להם מקום בז"א על מה שיסמוכו, ואמנם עיקר עשיית היסוד שבה לא נעשה כשאר הספירות שבה, שנעשו מכח הארת הז"א בה, אלא נעשה מבחינת הכאת הגבורות, ברדתם מן הת"ת עד היסוד דרך ירידה, והאירו שם, ונחתם ואתגליף הארתם שם, ומכח הארתם נעשה היסוד הזה, וע"כ נקרא היסוד שלה חותם הנחתם, כי איהו חותם מן הגבורות, שהאירו שם בהכאתם בירידתם. גם המלכות שבה נקרא חותם כי הרי ההארה שבה אינה אלא מהארת חותם היסוד וזהו ענין אמרם, חותם בתוך חותם, כי חותם החיצון שהיא המלכות, נמשכת ונעשית מהארת החותם הפנימי, שהוא יסוד שבה.

עט גם מלת חותם, כמו שנבאר בע"ה, איך חותם הזה של המלכות נמשך מג' לבושי נה"י דאמא, שהם ג' אהיה: דיודין, דאלפין, ודההין. והם בגימטריא חותם עם הכולל.

פ והנה נתבאר לעיל, כי הגבורות נקראות יין המשמח, בהיותם תוך החותם הזה משומרות, וכשיש עונות למטה הגבורות נעשים דם, והחותם נהפך לנדת, שהם אלו הלבושין של ג' אהי"ה עצמן שהם בגימטריא תנ"ד. וזהו ענין הפסוק, כימי נדת דותה תטמא.

פא ואחר שבארנו מי הם הנקראים חותם תוך חותם, וביארנו שהם יסוד ומלכות שבנוקבא, נבאר עתה מה ענין חותמות אלו שם. ונתחיל לבאר החותם הא' הפנימי, שהוא היסוד. הנה כמו שיש בחומת העיר דלתות וצירים לסגור פתח החומה, כן בחומת

הנקבה שהיא החותם הנקרא יסוד, יש בו ב' דלתות וב' צירים לב' הדלתות. כי כל דלת יש לה ציר. וכמ"ש למעלה מאמר רז"ל כשם שיש דלתות כו' כך יש דלתות באשה, שנאמר כי לא סגר דלתי בטני כו' וכשם וכו' כך יש צירים באשה, שנאמר כי נהפכו עליה ציריה.

פב ונבאר עתה ענין דלת א' וציר א' וממנה יובן הב'. הנה נודע, כי בעת הזווג, האיש מזריע טפת לובן בתוך היסוד של הנקבה, והיא מקבלתה שם, והיא ג"כ מזרעת טיפת אודם שהם מ"ן, והכל נשאר שם ברחם שלה, ושם מצטיירת אותה הטפה בהמשך זמן העיבור, ואחר כך נפתחין הדלתות, והוולד נולד ויוצא לחוץ.

פג והנה צריך שיהיו באשה בחינת דלתות, כדי לסוגרם ולעכב הוולד שם בפנים שלא יצא לחוץ, עד שיגמור להצטייר לגמרי. וגם צריך שיהיה בה כח המצייר את צורת הוולד.

פד והנה נודע כנז' בספר יצירה, כי האותיות דומות לאבנים וכמ"ש שם ג' אבנים בונות ששה בתים כו', כי כל בנין גוף הוולד אינו נעשה אלא ע"י כ"ב אותיות של האלפא ביתא, והם השאור אל העיסה של הוולד.

פה והנה בדכורא יש כ"ב אתוון, וכולם נרשמו ונחתמו ביסוד שלו, וכמ"ש בזוהר, בפסוק וישכב במקום ההוא, ויש כ"ב אתוון במקום ההוא. וכאשר הטיפה יוצאת משם, יוצאת כלולה מכ"ב אתוון של היסוד דדוכרא, וכן הכ"ב אתוון שבנוקבא נרשמין ונחתמין ביסוד שלה, וכאשר טפת הזכר נכנסת שם, היא מתעכבת שם, ומצטיירת בכח אלו כ"ב אתוון.

פו והנה מאלו הכ"ב אתוון שביסוד דנוקבא, נעשית דלת א' וציר א', והיא אות דלת אחת, אשר יש בה אותו העוקץ כמין יוד באחורי הדלת, בין ב' הקווים והווין שבה, כדמיון ציר הדלת כזה ד והיוד שבין ב' הווין, היא הציר וב' הווין הם הדלת, וחבור הכל נקרא דלת א', שהם בגימטריא כ"ב, שהם יוד א' וב' ווין כנזכר. הרי, שהכ"ב אתוון שביסוד דילה, נצטיירו בבחינת דלת א', וציר שלה, שהוא היוד שבאמצע ב' הווין, שעל היו"ד הזה הדומה לציר עליה סובבין ב' הווין, שהם בחינת הדלת.

פז ואמנם נבאר טעם, למה נקרא ציר. והענין, כי ציר בגימטריא ש' של שד"י, שהוא היסוד של הנקבה, הנקרא שד"י, ובשין זו יש לה ג' קוים, ג' ווין, שהם בחינת חג"ת הנרשמים ביסוד. ונמשכו אליה שם, מן האבות העליונים חג"ת, שהם שלשה ווין. וז"ש באר חפרוה שרים, כרוה נדיבי העם כו', שהוא בחינת היסוד שבנוקבא המעלה מ"ן. והיא בארה של מרים, שנאמר בה, עלי באר ענו לה. כי היסוד הזה אינו בולט כיסוד הזכר, אמנם הוא שוקע בחפירה, כמין באר המעלה מים מתתא לעילא. וביאר ענייננו

ואמר, כי היסוד והבאר הזה חפרוה שרים, כרוה נדיבי עם, הם האבות הנקראים נדיבים, כנודע והם חג"ת שחקקו חותמם שהוא חג"ת שביסוד, והוא ש' של שדי.

פח וז"ש, והיה שדי בצריך, כי שם דשדי, נעשה מן הצירים שביסוד, שהם בגימטריא ש' של שד"י. וזו הש', שהוא הציר, נמשך מן אותיות י"ד העליונים, שהם חג"ת יד גדולה, יד חזקה, יד רמה. וזהו שד"י: ש', י"ד. וזהו פירוש משז"ל יצחק מיעך באצבע. והבן זה. גם זש"ה, מקדש אדנ"י כוננו ידיך, ר"ל, כי הידים העליונים שהם שלשה האבות, הם כוננו ותקנו בחינת המקדש של אדני, שהיא הנקבה ונודע כי ציון, שהיא יסוד, נקרא קדש הקדשים.

פט וזש"ה. שמרנו מידי פח יקשו לי. כי הודעתיך בפרשת בראשית. כי מ"ד הם שם מ"ב דכורא: שהוא פשוט, ומילוי ומילוי המילוי של ההויה, שהם מ"ב אתוון. ואין לך טפה יורדת מלמעלה, שאין ב' טפות נוקבות עולות מלמטה, והם שני שמות מ"ב, שהם בגימטריא פ"ד, והם בחינות המ"ן ונתונים תוך הדלת הנזכר והציר, הנעשה מן הידים העליונים. והנה דלת ופ"ד הם פ"ח, הנעשים מן הידים העליונים, וכאשר אוחזים בהם הקליפות נקראים ידי פ"ח. וזהו, שמרני מידי פ"ח יקשו לי.

צ והנה נתבאר ענין הדלת והציר, שהם כ"ב אותיות הנרשמים ביסוד שלה, ובתוך דלת וציר זה, יש מ"ן עצמם, והם חמשה אותיות הכפולות שבאלפא ביתא, והם אותיות מנצפ"ך, שהם חמשה גבורות שבנוקבא, שיורדת ביסוד שבה ונרשמות שם. ואלו האותיות של מנצפ"ך, הם המ"ן, שהוא מעלה כנגד המ"ד שנמשכין לה מן הזכר. ואחר כך, כאשר מצטייר צורת הוולד, הוא ע"י כל כ"ב אתוון האחרים, שהם הדלת והציר כנזכר.

צא והרי נתבאר, דלת א' וציר א' ומנצפ"ך א', שבחינתם הם כלי א' עם המ"ן שבו וכל זה נמשך לה בתחלה, שהוא, כאשר היא היתה נתקנה פרצופה, ונמשכו בה בחי' המוחין שבה, ונמשכו בה החמשה גבורות. וכל זה היה נמשך אליה על ידי הז"א עצמו באחורי החזה שלו, כנ"ל בבחי' הד'.

צב ואחר כך, כאשר ננסרה המלכות אחר שנתקן פרצופה ע"י הז"א, כי ע"כ היתה דבוקה עמו אחור באחור, כדי לקבל מוחין דילה והארותיה ע"י, ואז היו ההארות עוברות אליה דרך מחיצות הז"א, וע"כ היו דינין, ואותו הדלת והציר והמנצפ"ך, אשר קבלה על ידו ביסוד שלה, היו דינין, והיו נקראים בחינות ירושלם שהיא דינין. ואחר כך ננסרה, והוא, שנסתלקו נה"י דאמא והמוחין מן ז"א, ויצאו מן ראשו, ונכנסו הנה"י של אמא וגם

המוחין בראש הנקבה, העומדת באחורי הז"א, ואז אין האורות והמוחין שלה נמשכין דרך הז"א, אלא מאמא עצמה, וע"כ ננסרת ונפרדת מאחורי הז"א.

צג והנה עתה מקבלת מוחין שלה פעם ב', בהארה עצומה לאין קץ יותר הרבה מבראשונה, כי בתחילה היו תמצית האור, ועתה לוקחת המוחין עצמן, ואז נגמרת להתקן, וחוזרת ליקח פעם שניה הכ"ב אותיות ע"י אמא, ונעשים ביסוד שלה דלת ב' וציר ב', ומקבלת מנצפ"ך שני שהם מ"ן שניים, שכל זה הם בחינות נמתקות מאד, ואלו השניים שלוקחת ע"י אמא, נקרא ציון, שהם רחמים.

צד והרי עתה נשלמו בה, ב' צירים וב' דלתות וב' מנצפ"ך. שהם כ"ז אותיות שקבלה ע"י הז"א, וכ"ז אותיות שניות שקבלה ע"י הבינה. והנה כאשר תחבר ב' דלתות אלו כזה, ס', יהיו צורת ס' סתומה, של פסוק לסרבה המשרה, כי ע"י ב' דלתות, נסתם היסוד שלה, ונעשית ס' סתומה, והוולד בתוכה הנעשה מן המ"ד ומ"ן. ואז נקראת גן נעול מעין חתום. כי המ"ן סגורים וחתומים בתוך דלתות אלו, הנעשים מ"ם סתומה. ולפי שאלו הדלתות הם הכ"ב אתוון אשר שם, אשר מהם נצטייר הוולד, לכן אין ציור צורת הוולד נגמר עד ארבעים יום שמצטייר בכח ב' דלתות אלו שהם ס' סתומה.

צה לכן כשבא זמן הלידה, אלו ב' הדלתות נפתחים, ויצא הוולד מתוכם ונמצא, כי ב' הדלתות והצירים הם צורת המ"ם סתומה. ואמנם ענין ב' מנצפ"ך שהם המ"ן, הם בחינות י' דמים שיש ביסוד הנקבה: ה' טהורים, וחמשה טמאים, כנזכר בגמרא. והמנצפ"ך הא' שלקחה ע"י זעיר אנפין, שהיו דינין גמורים, מהם נעשית הדמים טמאים על דרך הנ"ל, והמנצפ"ך ב' שלקחה מאמא, הם גבורות ממותקות והם דמים טהורים, והם בחינות: ירושלים, וציון כנזכר.

צו והנה אלו המנצפ"ך, הם בחינות גבורות שלוקחת מן הבינה כנודע, שמשם נמשכין, והיא נקראת חומות, וז"ס חותם כנ"ל. והנה נודע כי נה"י של הבינה, שבה נתונים המוחין דז"א, הם ג' אהי"ה: א' דיודין בנצח, וא' דאלפין בהוד, וא' דההין ביסוד, ושלשתן בגימטריא תנ"ה. והוא בגימטריא חותם, וזהו בחינת המלכות שבנוקבא, שהוא החותם הראשון, שכל עיקרו הוא מן לבושי נה"י דאמא.

צז והנה בתחלה, כשעדיין לא נעשה ביסוד שלה, רק דלת א' וציר א' ומנצפ"ך א' ע"י הז"א, אז נקרא הנקבה נער חסר ה', כי נער בגימטריא ש"ך דינין, וזה המנצפ"ך הא' היה דינין, כנ"ל. ועתה שלקחה אלו השניים, שהוא אחר שננסרה, אז ניתוסף בה ה' דנערה, כי ה' זו רומזת על אלו חמשה אותיות דמנצפ"ך השניים, שהם יותר רחמים וגבורות ממותקות.

צח והנה מה שלוקחת עתה בזמן הנערות, שהוא בזמן הנסירה, הם דלת א' וחמשה אותיות מנצפך, הרי הם ששה אותיות. ואלו הם ששה חדשים של זמן הנערות.

צט הבחי' הז' היא, אחר שננסרה, ולקחה ששה בחינות הנז' שהם דלת א' וחמשה אותיות מנצפ"ך אחרים, בששה חדשי הנערות, ואחר כך חוזרת עמו פנים בפנים. ואז ראויה לזווג גמור. ואז היא תורה שבע"פ מתחברת פנים בפנים עם הזעיר אנפין הנקרא תורה שבכתב, ואז היא נקרא בוגרת בגימטריא תורה, לרמוז אל מ"ש.

ק [93]ועתה נבאר כל זה בעז"ה, הנה תחלה בא לו זה הצלם דגדלות מבינה דיש"ס ותבונה, מבחינת חיצוניותם. שהיא באחורים בין בכלים בין באורות, ונכנסין בז"א, ונעשין בו כלי הפנימי מכולם, בבחינת האחור לבד שהוא חצוניותו, ובתוכו המוחין שהיא נשמה לו, וכל זה בבחי' אחור. ואז עומדין אב"א זו"ן, ואז נגדלת הנקבה באחור ז"א.

קא והוא, כי הנה הז"א לוקח חלקו וחלק שלה, כי הוא בן בכור וא"כ לקח תחלה כלי שלו ושלה באחור לבד מבחינת מ"ה וב"ן, וכן עד"ז באורות, ונמצא שיש בו עתה מ"ה וב"ן באור נשמה, וכלי הפנימי לו. וכן לנוקבא.

קב ואמנם הגבורות דב"ן דמ"ה שבאבא, ניתנין בנה"י דאמא, ונעשו חסדים בערך הגבורה דאמא, כנודע, שהם ג"כ גבורות דב"ן, דב"ן דחלקה. והחסדים דמ"ה ממ"ה דאבא, עם החסדים דמ"ה דב"ן דאמא, ניתנין בנה"י דאבא, ונעשו חסדים דאמא גבורות, בערך חסדים דאבא, כנודע. וכל זה נכנס תחלה כולו תוך הז"א.

קג ואחר כך דרך האחור שלו, היה מאיר לנוקבא, ונותן לה אז הארה מהמוחין שבנצח הוד יסוד דאמא, אשר כולם הם בחינת ב"ן שלו ושלה, ונותן לה את שלה בלבד, שהם הגבורות דב"ן דב"ן, וגם נותן לה הארת הגבורות דמ"ה דב"ן. ואח"כ בעת הנסירה, מסתלקין נה"י דאו"א, וב' בחינות חכמה וחסדים בין דאבא בין דאמא, נשארין בסוד אור מקיף על ראש ז"א, והשאר שהם הבינות וגבורות נכנסין בנוקבא, ונגדלת בכל האחור שוה אליו, כי אז נוטלת הם עצמן ולא הארתן לבד כבתחלה. ואז נעשה בחי' היסוד שבה, כי מתחלה ע"י הארה לבד הנמשכת לה ע"י ז"א, לא נעשו בה רק בחינת המלכות שבה, ועתה נעשה היסוד שבה, והם ציון וירושלים, כנזכר במ"א

קד ואחר כך מעלים אותן או"א לחופה, בהיכל עילאה דלהון, אחר נסירה, ועדיין אין בהם רק אורות דאב"א, ומזדווגין שם פב"פ, ונותן בה החסדים דאמא, שגם הם אינן רק ה"ג מ"ה דב"ן מבחינת עצמו, אלא שבערך הגבורות שלה נקרא חסדים. ואז אלו החסדים, נקרא רוחא דשדי בגווה, כי אז הוא בסוד זווג ממש.

[93] עץ חיים שער כ' פרק ט'.

קה אמנם הכלי שלה, הוא היסוד שלה. והמ"ן, הם ה"ג של חלקה שלוקחת בעת הנסירה כנ"ל. אך אלו ה"ג עצמה שלו, נקרא רוחא דיליה דשביק בגווה. כי הנה ז"א סוד רוח, אך בהנתן בה, נקרא נפש, בצאתנפשה, ולכן נקרא בן ולא בת. ולהיותו בסוד אב"א אינו זווג גמור, רק רוחא דשדי בגווה. והוא שורש להעלות כל הבירורים עד ימות המשיח והוא שורש לכולם כי הוא השורש הראשון דב"ן, וע"י מתבררין כל בירורי המלכים של זו"ן.

קו ענין הנסירה,[94] הנה תחלה ע"י מוחין דקטנות היו דבוקים אב"א, לפי שעדיין אחורים שלהם הם דינין של אלקים, ואח"כ הפיל שינה לז"א, וחוזרין המוחין להסתלק ממנו, ונשאר בבחינת יניקה, שזהו השינה, והבן זה מאד.

קז והנה אחר שנתגדלה אב"א מן החזה שלו ולמטה, והיתה אז מקבלת הארותיה ע"י מחיצותיו, וטפילה אליו וגרועה ממנו, וכדי שתתקן יותר לגמרי שלא על ידו, צריך שיסתלקו המוחין ממנו, וסילוק זה נקרא שינה.

קח והבן זה, כי קודם לכן, היו אחורים של שניהן כולם דינים, ולהיותם דינים היו דבוקים יחד, כי כולם כותל אחד להם, ולכן הפיל עליו דורמיטא, ונסתלקו ממנו המוחין כנ"ל הנקרא שינה, ואז נשמתו שהם המוחין שנסתלקו ממנו, היו מושכין לו חסד וחיות, אל ההוא קיסטא דחיותא, שנשאר בתוכו בגוף בעת השינה, מן חסד דבינה, והיה מתפשט בו בתוכו, ואז הדינין ואחורים היו מסתלקין ונאחזין באחור דנוקבא, ונפרדין זה מזה. וזהו אתי חסד ופריש לון. וז"ס ובאתרהא שקיע רחמי וחסד.

קט ואז אלו המוחין, הנקרא נשמת ז"א, היו בבחינות מ"ן אל בינה, ונזדווגו או"א, ותיקנו את המלכות שלא ע"י ז"א. והענין, כי כבר נתקנה לאה אב"א טרם רחל, כי תחלה יוצאין הארת לאה ואח"כ הארת רחל, ועדיין שתיהן נפרדות, עם שמקבלות שתיהן הארתן ע"י ז"א, ואחר כך בנסירה, מתחברות שתיהן יחד פרצוף אחד, ע"י שנכנסו נה"י דאמא בתוכם, ונמצאת גם רחל עצמה עולה אב"א עד כתר דז"א, ע"י התחברות עם לאה.

הסתכלות פנימית

הנה הרוחנו מדברי הרב שבחלק זה, ידיעה החשובה ביותר, המקפת את כל דרכי החכמה הזאת, דהיינו לידע, ענין זווג הפרצופים איך כל עליון מזדווג בעצמו ומתקן את התחתון שלו בכל המצטרך אליו. כי יש כאן שאלה מסובכת מאד, כיון שהעליון אינו יכול לירד לתקן את התחתון, או אפילו כדי להעלותו, משום כי העליון היורד למקומו של התחתון הריהו נעשה בהכרח כמוהו, כי אין כאן ענין של מקום מדומה, אלא שיעור הזכות שבין מדרגה למדרגה קובע השם של מקום עליון או תחתון, ואם אתה אומר,

[94] עץ חיים שער כ"ט פרק א'.

שהעליון ירד למקומו של תחתון הרי פירושו, שנשתוה עם התחתון ונתעבה כמוהו, וא"כ איך הוא יכול שוב לעלות ולחזור למקומו, שגם הוא צריך למי שיעלהו, וכן התחתון איך אפשר שיעלה לעליון כדי לקבל איזה תיקון, כי אם, הוא רק יכול לעלות לעליון, הרי הוא כבר זך כמותו, ומשתוה עמו בזכותו, כי זוהי פירושה של עליה.

והשמיענו הרב, שאח"פ של העליון מחוברים תמיד במדרגת גו"ע של התחתון, ושורש הדבר מתחיל עוד מעת הקטנות דנקודים בזמן צמצום ב', שאז עלתה ה"ת בנקבי עינים של כל מדרגה, שפירושה, שבינה קבלה מקום הצמצום לתוכה, וענין זווג דהכאה, במקום המלכות של צמצום הא'. והיינו מתחת הג"ר של הבינה כנודע, וע"כ יצאו הז"ת דאזן וחוטם ופה דראש, למדרגת גו"ע של התוך, כי מדרגת אח"פ דתוך, נפלה למדרגה הסוף, ולא נשאר גם בתוך, אלא גו"ע לבד. וכן בסוף לא נשאר אלא גו"ע לבד, והאח"פ שלהם נפלו למטה מסיום הקו, בדוגמת נקודה דעוה"ז דצמצום א' ששם נסתיים הקו של א"ס ב"ה. אלא ההבדל הזה שנשאר בין ב' הנקודות של הצמצום, נעשה המקום לג' העולמות הנקראים בי"ע דפרודא. והם בחינות אח"פ של ע"ס דנה"י דא"ק, שנפלו מבחינת האצילות לחוץ, מחמת סיום הקו שנעשה במקום בינה דע"ס אלו. כנודע. הרי שכלהו בחינות אח"פ של כל מדרגה ומדרגה נפלו מבחינות הע"ס שלהם, ואח"פ של כל אחד מהן נשאר דבוק במדרגתו של התחתון ממנו. שפי' הוא, שאין עוד שום הפרש ואיזה הכר בין אח"פ דעליון אל גו"ע דתחתון, כי דבקות שברוחניים פירושה השתוות הצורה.

ואע"פ שע"י זווג דעלית נה"י דא"ק למ"ן לטעמים דס"ג, יצא אור חדש דבקע לפרסא, שפירושו הוא, שחזר וביטל את הגבול החדש דצמצום ב', והחזיר כלהו אח"פ למדרגתם כבתחילה, כנודע. אמנם כל ההשבה הזאת חזרה ונתבטלה בזמן שבירת הכלים, כנודע. ונמצא שוב שכלהו אח"פ חזרו ונפלו למדרגת התחתון כבעת קטנותם מתחילה. אשר זה קוטב כל התיקון עד גמירא, דהיינו רק להחזיר כלהו אח"פ שחזרו ונתקלקלו מחמת שביה"כ, ונפלו למדרגת התחתון של כל אחד, אל מקומם, כמו שהיו בעת הגדלות של נקודים, דהיינו אחר שהאור החדש שיצא על המ"ן דנה"י דא"ק כבר תיקן את כלהו אח"פ הנפולים, והחזירם להמדרגה, דהיינו הזמן של מלוכת ז' מלכין קדמאין שנתפשטו עד לנקודה דעוה"ז כנודע. אשר אחר ההשבה הזו של כלהו אח"פ, יהיה גמר התיקון, ואז יהיה מטי רגלין דאצילות, בשוה עם רגלין דא"ק הקודם, ויסתיימו כולן בנקודה דעולם

הזה. ואז נמצא, טג' עלמין דבי"ע דפרודא, ישובו להיות בחינת אצילות ממש. ויבוער הס"א מהארץ, ויבולע המות לנצח.

ואחר שידענו, שכלהו אח"פ דעליון דבוקים בגו"ע של התחתון דכל אחד, מובן מאליו, שבו בעת שאח"פ דעליון מקבל תיקון, עולה אותו התיקון גם לגו"ע של התחתון, שהרי המה דבוקים יחד, וזכור היטב מלת הדביקות, שפירושה, השתוות. ונמצא שאם אומרים שאח"פ דעליון נתקנו, וחזרו למדרגת העליון הנה הכרח הוא שגם גו"ע דתחתון עלו ג"כ למדרגת העליון, ונמצאים האורות דעליון שמתלבשים בגו"ע של התחתון, באותה המדה שמתלבשים באח"פ של עצמם. והבן וזכור זה.

ולפיכך נבחנים אותם הכלים של אח"פ דעליון, שיש בהם ב' חלקים של אורות, הנבדלים זה מזה: א', הוא בחינות נר"ן של המדרגה דעליון עצמו המלובשים באח"פ הללו. ב', בחינות הנר"ן דעליון שיצאו בסבת תוספות המ"ן דתחתון, דהיינו גו"ע הדבוקים באח"פ, שהם מכונים תמיד בשם מ"ן. וכבר הארכנו בזה בפנים הספר.

והנה ידעת פירושו של מ"ן שהם בחינת גו"ע הדבוקים באח"פ דעליון. וצריך שתבין עם זה שאין לך פרצוף שלא יהיה בו מ"ן, כמו שאין לך פרצוף שלא יהיו בו ענין נפילת אח"פ שלו. להיותם שניהם ענין אחד, כי אח"פ שנפלו מהפרצוף, נעשו לאחר תקונם, לבחינת כלי המעלה מ"ן, והגו"ע דתחתון, המה המ"ן בעצמם של אותו הפרצוף, אשר היו דבוקים באח"פ דעליון בזמן הנפילה, ואחר שהוחזרו לעליון, הנה בהכרח שהעלו עמהם גם הגו"ע הדבוקים בהם. וע"כ נבחנים גו"ע אלו שהם תמיד בחינת מ"ן דכל פרצוף, ואח"פ דעליון שחזרו אליו, נבחנים תמיד, שהם הכלים שהעלו אותם המ"ן למקום של עצמם. ודבר זה נוהג בהכרח בכל פרצוף ופרצוף כמבואר.

ואחר שידענו על בורים ענין הכלי המעלה מ"ן, וענין המ"ן עצמם. תבין היטב מ"ש הרב, וכייל לך, שכל מ"ן, מכל הבחינות, המה מחויבים לעלות ב' פעמים למ"ן: ובפעם הא' לעליתם אינם מקבלים שום ציור כלל. ובפעם ב' לעליתם, הם מקבלים ציור של מוחין דעיבור. (כנ"ל חלק זה אות ו' וח') ובזה פירש דברי חז"ל שאין אשה מתעברת מביאה ראשונה (שם אות ט') כי בביאה קדמאה, נבחן המ"ן של האשה, דהיינו גו"ע של המדרגה התחתונה אליה, הדבוקים באח"פ שלה, אשר המה אז בביאה קדמאה שלהם, דהיינו בפעם הא' וע"כ עדיין אינה יכולה להתעבר מהם, כי שום מ"ן לא יוכלו לקבל בביאה קדמאה שלהם שום ציור. אלא רק בביאה השניה, אז יוכלו לקבל ציור העיבור, ואז מתעברת מהם. והטעם הוא פשוט, כי הביאה קדמאה היא, כדי לתקן כלי ורוחא לאשה עצמה, כלומר. שהזווג הזה הוא המשיב את אח"פ הנפולים של האשה עצמה, ומחבר

אותם אליה, שהם נעשו בזה לכלי המעלה מ"ן, כנ"ל. וזווג זה הוא זווג דגדלות דע"ב ס"ג עלאין, המולידים מזווגם אור החדש הזה, המוריד ה"ת מעינים של בחינת האשה עצמה, המבטל להגבול דצמצום ב' לשעתו, עד שהאשה תחזיר האח"פ שלה לבנין הע"ס שלה. שהוא בחינת מוחין דגדלות הו"ק, ואח"כ מושפעים בכלים אלו, מוחין גדלות דאורות הנשמה. וכיון שהמ"ן שלה הם רק בבחינות גו"ע לבד, וגם מהמדרגה התחתונה, שבחינת הצמצום שבה חזק ביותר מהצמצום שבעינים דאשה, שהיא העליון כלפי המ"ן שלה, ונמצא שאור החדש המספיק להוריד ה"ת מעינים דאשה, אינו מספיק כלל להוריד נקודת הצמצום, אשר בה"ת דעינים של התחתון שלה, דהיינו המ"ן. וע"כ, אין המ"ן של התחתון ראוים כלל לקבל משהו מזווג דגדלות הזה שמקבלת האשה, וממילא נשארים בלי ציור כלל. אלא אח"כ בביאה ב', אז מזדווגת האשה מבחינת החיצוניות שבה, דהיינו מאותה בחינת קומה שיש בה מזמן הקטנות שלה, ואז היא מציירת הולד, רק במדה של קטנות, שהעיבור יכול לקבל באותה עת, שה"ת עדיין נמצאת בעינים שלו. הרי לעיניך, שבביאה א', ששם נמצא בחינת הזווג דגדלות, אין המ"ן ראוים לקבל כלום. אלא בביאה שניה. ששם נמדד לו זווג דקטנות הראוי לו למדתו, אז האשה מתעברת הימנו, והיא מציירת הולד, כפי המדה.

והוא הדבר, בכל עליון ותחתון, אשר הגם שהמ"ן דתחתון נמצאים בהכרח תיכף בביאה קדמאה, דהיינו באותו העת, שהעליון מתחיל להעלות את אח"פ של עצמו, ע"י הזווג של עלי עליון שלו, מ"מ, כיון שהוא זווג דגדלות אין התחתון ראוי לקבל כלום ממנו, אע"פ שהוא מתחבר עם העליון שם בעת הזווג דגדלות שלו. אלא אז העליון עצמו נוטל חלקו, בסוד שהבכור נוטל פי שנים. אלא אח"כ, כשהעליון כבר מתוקן בכל הבחינות של עצמו ע"י עלי עליון שלו, אז הוא מזדווג לצורך התחתון, מבחינת החיצוניות שלו, ומודד לו קומה הראויה לו לקבל, גם בעת, שעוד הה"ת בעינים שלו. ואז הוא מחזיר לו חלקו. שהוא אותו החלק שקבל בעדו בביאה קדמאה, מזווג הגדלות, אלא עדיין לא כולו, כי שם היה לו זווג דגדלות, אלא חלק קטן ממנו הראוי למוחין דעיבור.

והנה אותו החלק של המ"ן שנושא בתוכו העליון, מזמן ביאה קדמאה הנ"ל, מכונה, האי רוחא דשבק בה בעלה בביאה קדמאה, שהוא נעשה שורש לכל בחינת נרנח"י של התחתון, המיוחסת לאותה המדרגה, אשר האח"פ דעליון נתקנו בה למשל אם הביאה קדמאה של העליון היתה בבחינת נשמה, שטפת החסד דזווג דע"ב ס"ג הוריד הה"ת מעינים שלו רק אל בחינת אזן, שאז יוצאת שם רק קומת נשמה, כנודע. הנה אז נבחן החלק של המ"ן הנמצא עמו בביאה קדמאה זאת, רק לבחינת נ"ר דנשמה, דהיינו נרנח"י

דנפש, ונרנח"י דרוח. אשר אח"כ בזווגים הבאים בהעליון לצורך המ"ן האלו, הוא נותן להם בחזרה את חלקם לאט לאט, מתחלה נפש דנפש, ואח"כ רוח דנפש וכו' כי על כל מדרגה שנותן לתחתון הוא מזדווג בעדו במיוחד, עד שמחזיר לו כל האי רוחא קדמאה, שהיה ברשותו של העליון מעת הביאה הקדמאה. ואז כח הולדה נפסקת, שאין לו עוד מה להוליד. אמנם מבחינות מוחין דחיה, אין שם בהעליון, לא בחינת כלי המעלה מ"ן, ולא בחינת רוחא, שיוכל להשפיע להתחתון שלו. כי הן הכלי והן הרוחא, היו רק שורש אל הבנים מבחינת נשמה, ולא מבחינת חיה, כמבואר.

ולפיכך בשעה שירצה להשפיע משהו ממוחין דחיה, הוא צריך בעצמו לתוספות מוחין מעלי עליון שלו, והעליון עולה לעלי עליון למ"ן ואז מזווג ע"ב ס"ג דעלי עליון, מקבל ממנו, טפת הזווג המורידה ה"ת מהעינים לחוטם, אשר אז מוחזרים אליו אח"פ דמדרגת חיה, והוא מקבל מוחין דחיה. והנה כאן חוזר הענין הנ"ל של כלי ורוחא קדמאה. כי גם באח"פ דחיה, דבוקים גו"ע דתחתון דאותה בחינה של חיה, ונמצאים גם הם שם עם אח"פ דעליון בעת הזווג, שקומת הזווג מתלבשת גם בבחינתם, ע"ד הנ"ל. אלא שהמ"ן עצמם אינם יכולים לקבל לתוכם כלום, להיותם אז בבחינת ביאה קדמאה. שאין להם ציור. וע"כ מקבל העליון את חלקם. בסוד רוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה. אשר אח"כ העליון מזדווג במיוחד לצורך התחתון, ומצייר אותו בסוד ביאה השניה. והיינו ג"כ לאט לאט, מתחלה נפש דנפש דחיה, ואח"כ רוח דנפש דחיה, כנ"ל בדרך המדרגה, עד שמחזיר לו חלקו כולו, ואז נפסק בו ההולדה כי אין לו מה להוליד עוד. אלא רק אח"כ כשרוצה העליון להשפיע לו בחינת יחידה, הוא שוב מחויב להתקן מקודם במוחין האלו, דהיינו שצריך לעלות למ"ן לעלי עליון שלו, וכו' ע"ד הנ"ל, ואז שוב משיג כלי ורוחא קדמאה חדשים לצורך מוחין דיחידה, ואז ראוי שוב להוליד בנים, דהיינו מבחינת יחידה, וע"ד הנ"ל, עד שמחזיר להתחתון כל החלקים הכלולים בהאי רוחא קדמאה דבחינת יחידה. ואחר שהשיב לו את כולו, הוא פוסק מלהוליד.

ועדיין נשאר לנו להבין, מה שכתב הרב בענין ב' בחינות המ"ן המחויבות להנוקבא, שהם המנצפ"ך הא' שמקבלת מז"א, והמנצפ"ך השניים שמקבלת מאמא, (לעיל דף תשצ"ג אות צ"א ואות צ"ג עש"ה) וביותר קשה לכאורה, אחר שידענו היטב, פירושם, של מ"ן, שהם בחינות גו"ע דתחתון הדבוקים באח"פ של העליון, א"כ איך אפשר, שבחינות הנוקבא יהיו מ"ן באמא, שהיא עלי עליון בערך הנוקבא. כי גו"ע דנוקבא, המה רק דבוקים באח"פ דז"א, שהוא העליון שלה, ולא באמא, שהיא העלי עליון שלה.

ובכדי שהדברים הללו יאירו כהלכתם צריך שתזכור כל המתבאר בחלק הקודם בדבר

ההפרש הגדול מבין ג' הפרצופים הראשונים דאצילות אל זו"ן דאצילות. וכן ההפרש מבין ג"ר דנקודים אל זו"ן דנקודים. ואי אפשר כאן על המקום לחזור על כל ב' החלקים הנ"ל. אלא נזכיר התחלת הדברים בקיצור. ראשית צריכים לדעת היטב, את ב' מיני רשימות של ב' מסכים מובדלים ששמשו בהע"ס דנקודים. א' הן הרשימות דמסך דס"ג שנזדכך, ועלה לראש הס"ג דא"ק, בסוד ה"ת בעינים, שמהן יצאו הג"ר דנקודים מבחינת הקטנות בשלימות. וז"ת דנקודים בהארה מועטת, שהרב מכנה לאורות אלו בשם הסתכלות עינים באח"פ, שהג"ר קבלו משבולת הזקן, והז"ת קבלו מחוטם פה שמתחת שבולת הזקן, שהוא מבחינת גוף. וב', הן הרשימות דמסך דמ"ה וב"ן דא"ק, שבהיותן מחוברות יחד עם המסך דס"ג דא"ק, ע"כ, עלו עמו למ"ן לראש הס"ג, ורשימות הללו לא יכלו לקבל תיקונן מהסתכלות עינים באח"פ ע"י שבולת הזקן, כמו הרשימות דס"ג, משום שסוד אור האזן הזה שבשבולת הזקן, היה בחינת האחורים דמסך דג"ר דבינה, שהוא מספיק רק לתיקון של חג"ת, ואינו מספיק לתיקון של נה"י דא"ק, להיותם צריכים להארת חכמה. וע"כ נעשו המ"ה וב"ן דמסך דנה"י דא"ק, לבחינת מ"ן לע"ב ס"ג, שמהארת הזווג הזה יצא אור חדש דבקע לפרסא, וירד למ"ה וב"ן דא"ק למטה מטבור. והאיר דרך הטבור והוריד ה"ת מעינים דכתר, והרויח הכתר את אח"פ שלו, וכן או"א, והוא הגדלות דג"ר. ואח"ז יצא האור דרך היסוד דא"ק להיסודות דג"ר דנקודים, והולידו ז' מלכין קדמאין שנתפשטו עד בי"ע ונשברו. (וטוב שתעיין עתה בהסתכלות פנימית דז' מלכין קדמאין, מתחילתו עד אות ז' שנתבאר שם מקור הדברים הנ"ל)

והנך מוצא, שהג"ר דנקודים יצאו בעיקר עצמותן, מבחינת המסך דס"ג, אלא התוספות מוחין, קבלו מהרשימות דמסך דנה"י דא"ק. והז"ת דנקודים, יצאו בעיקרן מן הרשימות דנה"י דא"ק שהיו למ"ן לע"ב ס"ג, והורידו הה"ת מעינים, שדרך היסוד דא"ק נזדווג בפה דאו"א דנקודים, שהולידו הז' מלכים. הרי שתחלת אצילות דז"א היה מו ' ונקודה, שהאיר יסוד דא"ק לאו"א דנקודים. אמנם מהסתכלות עינים היה להז"ת רק הארה מועטת.

ועם זה תבין, שעיבור א' של ג' פרצופין הראשונים דאצילות, אינם צריכים לאור חדש שיצא על המ"ן דנה"י דא"ק. כי כל בחינה נמשכת מהבחינה שכנגדה בהעליון, כנודע. וג"ר דאצילות נמשכים מג"ר דנקודים שעיקר עצמותן מבחינת הקטנות יצא בשלימות מהמסך דס"ג, דהיינו מהסתכלות עינים באח"פ. ולפיכך גם באצילות אינם צריכים לצאת מב' מיני רשימות של ב' פרצופים, אלא כל תחתון יוצא בהשתלשלות ע"י העליון שלו כנהוג.

מה שאין כן ז"ת דאצילות, שהן ב' הפרצופים זו"ן דאצילות, הם לא יכלו להתאצל מבחינת מסך דס"ג, כלומר, מבחינת או"א דאצילות, שמקורם היא ממסך דס"ג, כנ"ל. אלא רק ע"י המקור של המסך דנה"י דא"ק, שהרי אפילו הקטנות שלהם, אין להם שורש בהמסך דס"ג שבנקודים, כי הז"ת לא קבלו מהסתכלות עינים אלא הארה מועטת כנ"ל. ולפיכך אפילו הקטנות שלהם מחויבת לב' מיני רשימות ששמשו בנקודים. שהוציאו ב' האורות: שרשימו דמסך דס"ג הוציאה האור של הסתכלות עינים באח"פ. ורשימות דמסך דנה"י דפרצוף הכתר דא"ק, הוציאו האור החדש דבקע לפרסא.

ונמצא שענפיהם עתה באצילות הם: נה"י דפרצוף הכתר דאצילות, שנקרא א"א, (נ"ב מכתי"ק של מרן הרב המחבר זצ"ל, עי' באילן שא"א הוא חכמה) אשר נה"י שלו מקבלים מהבחינה שכנגדם בפרצופי א"ק, שהיא בחינות נה"י דפרצוף הכתר דא"ק, שנקרא א"ק הפנימי. ואו"א דאצילות, נחשבים לענפיהם של או"א דנקודים שעיקר עצמותם קבלו מהם, דהיינו מבחינת מסך דס"ג, שאין לו חיבור כלל עם האור החדש, דנה"י דא"ק.

ובאמור תבין, שאפילו לצורך עיבור דז"א, צריכים להשתתף בו ג' פרצופים, שהם נה"י דא"א, ואו"א, ולא עוד, אלא שעקרו מנה"י דא"א, המקבל מנה"י דא"ק הפנימי, שמשם נמשך עיקר הארת הז"א, ומאו"א אינו מקבל זולת הארה מועטת מאד, כי אפילו בנקודים, שאו"א נשרשו שם בשבולת הזקן, מ"מ לא הגיע להז"ת דנקודים אלא הארה מועטת, מכ"ש כאן באצילות, שאו"א בעצמם אינם מושרשים זולת בחוטם פה דדיקנא, שמתחת השבולת, שהם ב' מזלות: ונוצר, ונקה. (נ"ב מכתי"ק של המחבר זצ"ל וצ"ע שבמקום אחר אומר שבב' הויות ראשונות דדיקנא נאחזים או"א. ובהוי"ה ג' ז"א) ונמצאים זו"ן שאין להם עוד אחיזה בהדיקנא מבחינת עצמם, וכבר ידעת שהדיקנא בשורשה נמשכת מבחינת הסתכלות עינים באח"פ. אמנם ודאי, שהוא צריך גם אל או"א שישתתפו בזווגו, כי הם העליון שלו מבחינת השתלשלות המדרגות דע"ס דאו"י, וגם קבלו הארה מועטת בעת הנקודים גם ממסך דס"ג, כנ"ל.

והנה נתבאר היטב, איך שיש לזו"ן דאצילות, ב' בחינות של עליון אליהם: שהם נה"י דא"א, ואו"א. ומזה נמצא שיש לזו"ן בהכרח ב' בחינות רשימות, של גו"ע שבהם, שהם, גו"ע הדבוקים באח"פ של נה"י דא"א, וגו"ע הדבוקים באח"פ של או"א, וכבר ידעת, שהם ב' מיני רשימות מובדלים זה מזה, כי גו"ע הדבוקים באו"א באים ממסך דס"ג, וגו"ע הבאים מא"א, הם ממסך דנה"י דא"ק. אלא עיקר מציאות של זו"ן הם בהרשימות של גו"ע הבאים מנה"י דא"א, והגו"ע שבהם הבאים מאו"א הם בחינת הארה מועטת. ועם זה תבין ביותר דברי הרב לעיל דף תשנ"ב אות ל' ואות ל"א.)

ועל אותו הדרך שנתבאר בז"א שיש בו ב' בחינות גו"ע, כן הוא גם בהנוקבא שלו. כי גם היא כמו הז"א, עיקר מציאותה היא מנה"י דא"א, הנמשכים מנה"י דא"ק הפנימי, אלא כאן אין נה"י דא"א נבחנים לעליון דנוקבא, אלא רק הז"א, המלביש על נה"י דא"א, משום שהיא באה כן גם בנקודים, כי גם שם היא נשתלשלה מז"א דנקודים, אלא רק בחינת מסך דנה"י דא"ק כמו הז"א. וכן יש לה שורש בהאח"פ דאו"א, כמו הז"א, אמנם גם כאן הוא רק באמצעית הז"א, כי כן קבלה גם בנקודים רק מז"א. באופן שכמו שיש בז"א ב' בחינות גו"ע כנ"ל, כן נמשכים מהז"א אל הנוקבא, ג"כ ב' בחינות של אח"פ, א' מיחס דנה"י דא"א, ב' מיחס או"א. והבן.

אמנם לבחינת קטנות של הנוקבא אין עדיין שום תיקון מגיע אל המ"ן שלה המיוחסים לאו"א, אע"פ שגם הם נכללים עם אח"פ דז"א, כנ"ל. כי לאותה בחינות גו"ע שלה מאח"פ דאו"א, גם במקורם, בנקודים, לא הגיע אליהם התיקון, אלא רק בזמן הגדלות, שאז ע"י הזווג דיסוד א"ק בפה דאו"א דנקודים, שם נתפשטה הארה מועטת דז"ת דנקודים וקבלו תחלת צורתן, אלא שתחלת הצורה, תיכף היתה בכל הגדלות, כנודע. הרי שכל השורש של זו"ן שיש להם מיחס הרשימות דמסך דס"ג, הנמשך להם מאו"א, נמצא עיקר מציאות ההיא, שמתגלה רק בעת גדלות של זו"ן. אמנם המציאות של זו"ן מיחס המסך דנה"י דא"ק, היה מגולה בנה"י אלו גם בעת קטנות, כלומר, מטרם שהזריע היסוד דא"ק אותם, בסוד ו ' ונקודה, לאו"א דנקודים, שהיו נכללים אז בכלים ואורות דנה"י דא"ק הפנימי גופיה. הרי שבנה"י דא"ק יש לזו"ן בחינת מציאות ממשית גם בהקטנות, מטרם שבאו להזווג דגדלות באו"א. משא"כ באו"א, אין להם מציאות גלוי בעת הקטנות, אלא רק בבחינת הארה מועטת לבד, שאין זה נחשב כלל למציאות ממשית.

ולפיכך, הן הז"א והן הנוקבא, נמשכת הקטנות שלהם רק מבחינות הרשימות דמסך דנה"י דא"ק, המושפעת אליהם, דרך הנה"י דא"א, כנ"ל. ואע"פ שזווגם נעשו באו"א בסוד ג' שותפים, הנה זה הוא רק מפאת סדר השתלשלות דע"ס דאו"י, שהבינה היא המאצילה להז"א, כי היא בחינת הסבה אליו, כנודע. וע"כ צריכים גם כאן בפרצופי אצילות, להשתלשל דרך או"א, אע"פ שמציאותם בא מא"א, כמ"ש הרב לעיל (דף תשנ"ה אות ל"ג). וזה דומה להנוקבא, במוחין דגדלות, שהיא מקבלת מאמא שלא ע"י ז"א, שהפירוש הוא, כמו כאן, כי לבחינת קטנות היא מקבלת מז"א עצמו, דהיינו מבחינת הקטנות שלו הנמשך מנה"י דא"א, כנ"ל. אבל לבחינת הגדלות, שהיא נמשכת ביחוד מהרשימות דס"ג, שמקורן הן באו"א, כנ"ל, א"כ הנוקבא מוכרחת לקבל אותן מאו"א, והרוחא שבז"א מבחינת קטנות הנמשך מהרשימות דמסך דנה"י דא"ק, אינו יכול לסייע

בזה כלום, כי כן במקורם בנקודים, לא נתגלה בהם שום מציאות של גדלות, בו ' ונקודה שהיו כלולות בנה"י דא"ק מטרם שבאו בהיסודות שבפה דאו"א דנקודים. ע"כ גם כאן אין הנוקבא יכולה לקבל כלום מהכלי ורוחא דז"א, שהיא מבחינת הקטנות מהמסך דנה"י דא"ק, אלא מחויבת לקבל זאת ע"י אמא, כנ"ל אמנם עם זה מחויב ז"א עצמו להשתתף בהזווג ההוא, ולא עוד אלא שהוא מחויב לקבל המוחין מקודם, והוא משפיע אותם להנוקבא, וגם זה הוא משום שביחס הע"ס דאו"י נמצא הז"א המאציל והסבה להנוקבא, וע"כ אין הנוקבא יכולה לקבל משהו, אם לא שהז"א יתן לה. הרי שאע"פ שהמוחין דגדלות באו בעיקר רק מאמא, הן להז"א והן להנוקבא, מ"מ הנוקבא מוכרחת לקבלם דרך הז"א. ועד"ז המוחין דקטנות של הז"א, אע"פ שעיקרם מא"א, מ"מ אין הז"א יכול לקבלם רק על ידי או"א, שהם הסבה שלו.

והנה נתבאר, שבחינות הקטנות של הזו"ן נמשכות מהרשימות נה"י דא"ק דרך הנה"י דא"א אל הז"א. ודרך הז"א אל הנוקבא, דהיינו מבחינת רוחא קדמאה, שהוא חלק הנוקבא, שיש עמו בפקדון, מעת הזווג דגדלות שלו, שאז עלתה יחד עם אח"פ שלו, ונכללה בהזווג דגדלות שם, ונמצאת קומת הזווג שיצאה שם מפאת תוספות המ"ן דגו"ע של הנוקבא, הדבוקים באח"פ דז"א, זוהי חלקה של הנוקבא, אלא שלא היה לה במה לקבלם, ע"כ נשארו בז"א בפקדון. כנ"ל (דף תשל"ב אות ב') ע"ש. אשר הפקדון הזה נקרא רוחא קדמאה הנמצא בז"א, שאח"כ הוא מחזיר אותו להנוקבא לאט לאט, כנ"ל.

אמנם צריך שתבין עם זה, כי אותו הרוחא קדמאה, הוא כולו מבחינת המסך ורשימות של הנה"י דא"ק, ואע"פ שיצא בזווג דגדלות של הז"א, מ"מ זו הקומה שהיא חלקה של הנוקבא, שיצאה על התוספות מ"ן שלה הדבקים בהכלים דז"א, הרי המ"ן הללו רק בחינת גו"ע מהרשימות דמסך דנה"י דא"ק, המיוחסות להנוקבא, וממילא כל הקומה הנקרא רוחא קדמאה, היא רק מבחינה זאת, המיוחסת לנה"י דא"ק. והבן מאד.

והנך רואה בעליל, שהנוקבא צריכה לב' מיני מ"ן, כי כדי לעלות לקבלת מוחין דגדלות מאו"א, הרי היא צריכה לבחינת גו"ע, של הרשימות דמסך דס"ג, הנמשכים מאמא, שהם בחינה אחרת לגמרי מבחינות גו"ע דקטנות שלה, שקבלה מרוחא קדמאה של זו"ן הבאים מהרשימות דנה"י דא"ק.

ובזה תבין סוד הנסירה, אשר החכמה וחסדים מסתלקים מז"א, שהפירוש הוא: שעולה אז למ"ן לאו"א, כמ"ש הרב (דף תשמ"ז אות י"ט.) שלכאורה יש לשאול, כיון שרק הנוקבא מקבלת מהזווג הזה של חיצוניות או"א כדי להעלות אח"פ שלה. אבל הז"א אינו מקבל משם כלום, כי הוא אינו צריך לזה, שכבר נתקן בכלים ואורות של הגדלות

מקודם לכן, וא"כ רק הנוקבא היתה צריכה לעלות למ"ן ולא הז"א. ובמתבאר תבין זה היטב, כי באמת בעת שהז"א קבל המוחין שלו, והעלה אז אח"פ שלו, הנה כמו שאח"פ של הז"א כלולים מב' מיני רשימות: של הס"ג, ושל נה"י דא"ק, הנה בהכרח שדבוק בהם ב' בחינות גו"ע של הנוקבא: של הס"ג, ושל נה"י דא"ק. וא"כ היו גם גו"ע דס"ג כלולים בהאי רוחא קדמאה, כמו שהיו כלולים שם גו"ע דרשימות דנה"י דא"ק. אלא שמתחילה לא נתן להנוקבא רק בחינת רוחא קדמאה דקטנות, שהיא מבחינות הרשימות דנה"י דא"ק, כנ"ל. ולפיכך אחר שכבר נשלמה הנוקבא בכל בחינת הקטנות, דהיינו שאין לו עוד מה ליתן לה, מהקומה שייצאה על בחינת תוספות המ"ן דרשימות דנה"י דא"ק, כי כבר נטלתו כולו. הנה אז נותן לה בחינת הרוחא קדמאה דרשימות של הס"ג, דהיינו מהקומה שיצאה על בחינות המ"ן דגו"ע דרשימות דס"ג, דהיינו ג"כ בחינת הקטנות לבד, כי לא נכלל באח"פ שלו רק בחינת גו"ע לבד, שהם בחינת קטנות, כל עוד שחסרים אח"פ שלהם, כנודע. ואע"פ שהיא הארה מועטת מבחינת הקטנות, כנ"ל, אמנם הוא עולה משום זה למ"ן לאו"א, והוא גורם שם זווג ע"ב ס"ג המוריד הה"ת מעינים דרשימות אלו דמסך דס"ג, ואז מתעלים אח"פ שלהם, ונשלמים בכל הע"ס שלהם מבחינות הכלים. וה"ס המוחין דבינות וגבורות שהנוקבא מקבלת אז מאמא, שלא ע"י ז"א, כלומר שהן בחינת המ"ן האלו, דהיינו בחינות הגו"ע שבהם, והן בחינת הגדלות, שהיא השלמת אח"פ, ע"י טפת החסד דאבא, המה שלא מבחינת ז"א עצמו, כי עצמותו דז"א הוא רק מבחינת מסך ורשימות של נה"י דא"ק, כנ"ל. וע"כ המה נבחנים שאמא נותנם לנוקבא, ולא הז"א, אמנם תחלה מקבל אותם הז"א כנ"ל, ואחר כך הוא נותן אותם להנוקבא. וזכור זה.

וב' מיני מ"ן הנ"ל, מכונים ב' מנצפ"ך, שמנצפ"ך הא' הן מבחינות הרשימות דמסך דנה"י דא"ק, הנמשכות אליה דרך נה"י דא"א, ודרך הז"א, בעת הקטנות. ומנצפ"ך הב' הן מבחינות הרשימות דמסך דס"ג, הנמשכות אליה דרך הסתכלות עינים בחוטם פה דדיקנא מבחינת למטה משבולת, ובחינות חוטם פה דגופא. ודרך או"א דנקודים, ודרך או"א דאצילות, שלא ע"י ז"א, כלומר שאינן מבחינתו. אלא רק מתחלה לוקח אותן הז"א, והוא נותן אותן להנוקבא. כנ"ל. אכן תזכור, שכל מ"ן פירושם, גו"ע דתחתון בשעה שהם דבוקים באח"פ דעליון. באופן שהן המנצפ"ך הא' הן גו"ע דנוקבא הדבקים באח"פ דז"א, והן המנצפ"ך הב' הן בחינות גו"ע דנוקבא הדבקים באח"פ דז"א. אלא הא', דבוקות באח"פ הבאים מהרשימות דנה"י דא"ק, שהן בחינות ז"א עצמו. והב' הן דבוקות באח"פ

דז"א הבאים מהרשימות דמסך דס"ג שהן אינן מבחינת ז"א עצמו, אלא מבחינות אמא. והבן היטב.

ועם המתבאר תבין היטב דברי הרב כאן שממנצפ"ך הא' שלקחה ע"י ז"א, שהיו דינין גמורים, מהן נעשים ה' דמים טמאים. והמנצפ"ך הב' שלקחה מאמא, הן גבורות ממותקות והן דמים טהורים והן בחינות ציון וירושלים. ע"כ. וכבר ידעת סוד ו ' ונקודה הנמשכים מנה"י דא"ק, שהם בחינת ה"ת בעצם. אלא שהיא נמתקה במדת הרחמים, בה"ר כמ"ש בחלק ו'. ולפיכך בחינות גו"ע דנוקבא הדבוקים באח"פ של הז"א, מבחינתו עצמו, שהם מהרשימות דו ' ונקודה דנה"י דא"ק, כנ"ל. הם דינין גמורים, שהרי עצמות ה"ת, שעליה היה צמצום הא', דבוקה שמה בנקבי העינים דגו"ע ההם של הנוקבא. וע"כ מהם נעשו אחר כל הבירורים של הקדושה, שנעשו בעיבור, בחינת שמרים המכונים דם טמא. דהיינו שהחלקים שלמטה מצמצום הזה, יצאו לחלקם של הקליפות. אבל ממנצפ"ך הב' שהן בחינות גו"ע הדבוקים באח"פ דז"א הבאים מהרשימות דס"ג, הן דינין ממותקות, להיותן בעיקר מה"ר, אלא שה"ת נתחברה בהן, וע"כ אחר כל הבירורים, הנעשים בעובר, אין בהשמרים שלהם שום דם טמא, להיותם נקיים מכל צמצום ודין משורשם.

והנה נתבאר היטב הקשר החזק שיש להעליון עם התחתון שלו, שעל ידו הוא מעלה אותו למ"ן, או התחתון עולה אליו, שהוא מכח נפילת אח"פ דעליון למדרגת התחתון מזמן שביה"כ. וע"כ נדבקו זה בזה כמו בחינה אחת. באופן שהם עולים תמיד ומקבלים תיקונם, בעת שאח"פ דעליון מקבלים תיקון. וע"כ נבחנים אח"פ דעליון לכלי המעלה מ"ן ולבחינת אמצעי בין העליון והתחתון, כי אפילו אחר שנתחברו בהעליון, יכולה תמיד הפנימיות דתחתון לעלות שמה, דהיינו בבחינת גו"ע שלו, מכח שכבר היו בהעליון, בעת תיקונם של אח"פ שלו, ואע"פ שירד משם למקומו הניח שורשו שמה, בבחינות מ"ן ראשונים, או בנים בכורים, שאין השורש הזה מסתלק משם, אע"פ שכבר התחתון ירד משם. וע"כ יכול גם התחתון לעלות למ"ן שמה בכל עת שרוצה, דהיינו למקומו עצמו שהניח בעליון, שהוא כמותו ממש. בדברי הרב (תשל"ח א"ח) באופן בשעה שהתחתון עולה לעליון, נמצא עולה למקומו עצמו שבעליון. וכשהעליון מעלה לתחתון, הנה אינו מעלה רק את אח"פ של עצמו, אלא מתוך שהם מונחים ודבוקים עם גו"ע דתחתון, הרי התחתון עולה ונמשך עמהם מאליו. וזכור זה היטב. כי זה כולל כל זווגי הפרצופים שבאצילות, כי כל הזווגים כולם הולכים רק באותם הדרכים המבוארים, ואינם משתנים לעולם.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אודם (לתשובה)

מהו אוירא דכיא. (לתשובה)

מהם אורות זכרים. (לתשובה)

מהם אורות עליה. (לתשובה)

מהי אשא דכיא. (לתשובה)

מהי אש נכפפת. (לתשובה)

מהי אשת חיל עטרת בעלה. (לתשובה)

מהי באר. (לתשובה)

מהו בולט. (לתשובה)

מהו בוצינא דקרדינותא. (לתשובה)

מהי ביאה קדמאה. (לתשובה)

מהי ביאה שניה. (לתשובה)

מהו בכור נוטל פי שנים (לתשובה)

מהו בן. (לתשובה)

מהו בן בכור. (לתשובה)

מהם בני זו"ן. (לתשובה)

מהו בנין הצלע. (לתשובה)

מהי בקיעת נקב באחור חזה. (לתשובה)

מהי בקיעת כל מחיצות. (לתשובה)

מהו ברית. (לתשובה)

מהו ברית רובע הוא. (לתשובה)

מהן גבורות דב"ן דמ"ה (לתשובה)

מהן גבורות דב"ן דב"ן (לתשובה)

מהן גבורות זכרים. (לתשובה)

מהן גבורות נקבות. (לתשובה)

מהם ד' בריתות. (לתשובה)

מהי דורמיטא. (לתשובה)

מהם דלת וציר א' (לתשובה)

מהם דלת וציר ב' (לתשובה)

מהו דם נדת. (לתשובה)

מהי דרך ירידה. (לתשובה)
מהי דרך עליה. (לתשובה)
מהי הארת הגבורות. (לתשובה)
מהם ה' דמים טהורים. (לתשובה)
מהם ה' דמים טמאים. (לתשובה)
מהי ה"ת דהוי"ה. (לתשובה)
מהי ו ' זעירא. (לתשובה)
מהו זווג א'. (לתשובה)
מהו זווג ב'. (לתשובה)
מהם ז' זמנים דנוקבא. (לתשובה)
מהם זכרים. (לתשובה)
מהו זווג מיניה וביה. (לתשובה)
מהו זווג נשיקין. (לתשובה)
מהו זווג עליון. (לתשובה)
מהו זווג תחתון. (לתשובה)
מהו חותם. (לתשובה)
מהו חותם נקרא נדת. (לתשובה)
מהי חיצוניות. (לתשובה)
מהו חלק מרוחא קדמאה. (לתשובה)
מהם חסדים דמ"ה דמ"ה. (לתשובה)
מהם חסדים דמ"ה דב"ן. (לתשובה)
מהו חצי שיעור ו'. (לתשובה)
מהי חפירה. (לתשובה)
מהי חקיקה. (לתשובה)
מהי טפה. (לתשובה)
מהי טפת אודם. (לתשובה)
מהי טפת לובן. (לתשובה)
מהן יוד נקודות. (לתשובה)
מהו יין המשמח. (לתשובה)
מהו יין מתהפך לדם. (לתשובה)
מהי ירושלים. (לתשובה)

מהו כלי המעלה מ"ן. (לתשובה)
מהן כ"ב אותיות. (לתשובה)
מהן כ"ז אותיות. (לתשובה)
מהי מדת היסוד. (לתשובה)
מהי מדת הת"ת. (לתשובה)
מהן מחיצות. (לתשובה)
מהי מם סתומה. (לתשובה)
מהם מ"ן. (לתשובה)
מהן מנצפ"ך. (לתשובה)
מהן מנצפ"ך א'. (לתשובה)
מהן מנצפ"ך ב'. (לתשובה)
מהי נסירה. (לתשובה)
מהו נער חסר ה'. (לתשובה)
מהי נער עם ה'. (לתשובה)
מהי נפש המלכות. (לתשובה)
מהי נקבה. (לתשובה)
מהי נקודה תחת יסוד. (לתשובה)
מהן נשמות אנשים זכרים. (לתשובה)
מהי סליק ברעותא. (לתשובה)
מהו ע"ב קדם. (לתשובה)
מהו עובי הקו. (לתשובה)
מהו עיבור א'. (לתשובה)
מהו עיבור ב'. (לתשובה)
מהם עיבור ט', וז' חודש. (לתשובה)
מהם עיבור י"ב, וט' חודש. (לתשובה)
מהי עיטרא דגבורה. (לתשובה)
מהי עיטרא דחסדים. (לתשובה)
מהי עצמות הגבורות. (לתשובה)
מהי פסיעה לבר. (לתשובה)
מהו ציון. (לתשובה)
מהו צלם. (לתשובה)

מהי צלע. (לתשובה)
מהי קיסטא דחיותא. (לתשובה)
מהי קצת חיות. (לתשובה)
מהו רביע ת"ת. (לתשובה)
מהו רובע ישראל. (לתשובה)
מהו רוחא דשדי בגווה. (לתשובה)
מהו רוחא קדמאה. (לתשובה)
מהן רי"ו. (לתשובה)
מהו שוקע. (לתשובה)
מהי שינה. (לתשובה)
מהו שליש מדת היסוד. (לתשובה)
מהם שמרי יין. (לתשובה)
מהן שש נקודות. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מה הם ב' הזווגים שבפרצוף. (לתשובה)
מה הם ב' הזווגים שעל מ"ן. (לתשובה)
מה הם ב' חלקי אורות שבאח"פ דעליון בהיותו למ"ן בעלי עליון. (לתשובה)
מהו ההפרש, בין: זווג א' שעל המ"ן, ביאה קדמאה, רוחא קדמאה, כלי קדמאה, מ"ן ראשונים אשר אינם חסרים. ונסירה, ופי שנים. (לתשובה)
למה הרוחא קדמאה שורש לכל הבירורים שבעולם. (לתשובה)
למה אין האשה מתעברת מביאה ראשונה. (לתשובה)
איזו הארה מוכרחת לתחתון טרם עלית מ"ן. (לתשובה)
מתי ז"א נותן לה כלי המעלה מ"ן, ומתי נותן לה רוחא קדמאה. (לתשובה)
באיזה מצב מושפעה הרוחא קדמאה, אם אב"א, או פב"פ דזו"ן. (לתשובה)
למה המ"ן דזווג הא' הם בלי ציור. (לתשובה)
איך כוללת האי רוחא דשדי בגווה, כל הבנים שיולדת עד שבהסהלק הרוחא, יופסק לה האורח כנשים ותעמוד מלדת. (לתשובה)
למה צריכים ביאה קדמאה, וכלי ורוחא, וביאה שניה, ויניקה, ונסירה וכו', לכל זווג וזווג, אשר בנשמה חיה יחידה. (לתשובה)
למה הרוחא קדמאה דז"א, אינו מספיק להגדלות דנוקבא. (לתשובה)
כמה מדרגות מוכרחות להתחבר בכל עלית מ"ן. (לתשובה)

מה הפירוש שהמ"ן עולים רק ב' פעמים. (לתשובה)
כיצד הם ב' הסדרים שבהמ"ן, ממעלה למטה, וממטה למעלה: שבא' העליון נוטל תחלה, ומשאיר הגרוע להתחתון. ובב' התחתון נוטל תחילה, ומשאיר המשובח להעליון. (לתשובה)
למה ענין העלאת המ"ן הוא תמידי. (לתשובה)
ע"י מי נעשה תחלת העלאת מ"ן מתוך הקליפות. (לתשובה)
ע"י מי נעשה תחלת העלאת מ"ן מבחינות האורות, דהיינו הרשימות. (לתשובה)
מתי עולה הפרצוף מעצמו, ומתי נצרך להעליון שיעלה אותו. (לתשובה)
איך יוכל התחתון לעלות למ"ן לעליון בעת שיש לו מוחין דיניקה. (לתשובה)
למה המ"ן רמוזין תמיד בשם ב"ן. (לתשובה)
מהם המ"ן דבחינת העובר, ומהי בחינת המ"ן שבהנוקבא עצמה. (לתשובה)
למה מתיחס הצטיירות העובר אל כ"ב האותיות, ולא למנצפ"ך. (לתשובה)
מאיזה שורש נקראים העליון עם התחתון אחים זה לזה, ומאיזה שורש הם אב ובן. (לתשובה)
למה ג' הפרצופים הראשונים משתלשלים ונאצלים זה מזה יחיד מיחיד, וזו"ן צריכים לג' פרצופים א"א ואו"א שישתתפו באצילותו. (לתשובה)
למה או"א יש להם עיקר בשערות רישא ודיקנא דא"א, ולזו"ן אין להם עיקר מציאות באצילות. (לתשובה)
למה הנוקבא אינה יכולה לקבל כלום, זולת מז"א. (לתשובה)
למה השליש תחתון דיסוד הוא נקודת המלכות. (לתשובה)
למה אח"פ נחשבים לנה"י. (לתשובה)
מאין היא מציאות הנוקבא דאצילות. (לתשובה)
מהו התיקון הנרצה מעלית נה"י לחג"ת שבעיבור. (לתשובה)
איזה תיקון מגיע להנוקבא עם העיבור דז"א. (לתשובה)
איזה תיקון מגיע להנוקבא עם היניקה דז"א. (לתשובה)
מהו התיקון שהנוקבא מקבלת ממדת היסוד. (לתשובה)
מהו התיקון, שהנוקבא מקבלת ממדת הת"ת. (לתשובה)
למה יסוד ומלכות דנוקבא אין להם על מה שיסמוכו בז"א. (לתשובה)
כיצד נתקן היסוד דנוקבא מכח הכאת הגבורות דאחורי חזה של הז"א. (לתשובה)
איך יוכל הנוקבא לקבל מנצח והוד דז"א, אחר שנעשו לחו"ג. (לתשובה)
איך חתמו חג"ת דז"א, ליסוד של הנוקבא. (לתשובה)

איך עולים בעת גדלותו דז"א, חג"ת שנעשו לחב"ד, ונה"י שנעשו לחג"ת, ובאו לו נה"י חדשים. (לתשובה)
מהו ההפרש בין גבורות זכרים, לבין לגבורות נקבות. (לתשובה)
למה הה"ח והה"ג נקראים בשם עטרין. (לתשובה)
מאין באה פתיחת הדלתות ללידה. (לתשובה)
מה גרם, שיהפכו עליה ציריה. (לתשובה)
מהו כח המצייר שברחם. (לתשובה)
מהו כח המעכב וסוגר להולד אשר בהרחם. (לתשובה)
מהו הגורם ללידת הפרצוף. (לתשובה)
מתי משיג העובר נרנח"י דכלים. (לתשובה)
באיזו זמנים משיג נרנח"י דניצוצין. (לתשובה)
באיזו זמנים משיג העובר, נרנח"י דאורות. (לתשובה)
מתי הנוקבא ראויה להוליד. (לתשובה)
למה הנוקבא מתחלת מחזה ולמטה דז"א. (לתשובה)
למה הבוצינא דקרדינותא העומד בחזה דז"א, הוא חלק אור של המלכות. (לתשובה)
מהו הפירוש, שהבוצינא דקרדינותא עושה נקב באחורי ז"א, כדי להשפיע להנוקבא. (לתשובה)
למה מקום הזווג מכונה בשם נקב או פה. (לתשובה)
למה בחינת המלכות דנוקבא אינה בחינה גמורה. (לתשובה)
למה נצרך זווג דנשיקין, לעיבור א' דז"א. (לתשובה)
מאחר שהיה זווג דנשיקין גם בעיבור ז"א, א"כ למה לא קבל גדלות דג"ר תכף. (לתשובה)
מהו הפירוש, שהנוקבא לוקחת מוחין שלא ע"י ז"א. (לתשובה)
מה גרם להנוקבא, שתלביש כל קומתו דז"א מאחוריו. (לתשובה)
כיון שהלבישה כל קומתו דז"א למה הלבישה אותו רק מאחוריו, ולא בפניו. (לתשובה)
מהי הסבה, שהנוקבא בעת קטנותה היא דבוקה בכותל אחד בז"א, אב"א. (לתשובה)
מהו הפירוש, שבעת הנסירה מוכרחים להסתלק המוחין דז"א. (לתשובה)
מהו הפירוש, שבינות וגבורות שבמוחין דז"א מסתלקים ממנו ומתלבשים בנוקבא. (לתשובה)
למה אין הכר נוקבא בפרטות למעלה מאו"א. (לתשובה)
מה הם האורות ניצוצין וכלים הכלולים בהמ"ן. (לתשובה)
איך מתתקנים הניצוצין וכלים שבבי"ע. (לתשובה)

מה הפירוש של רשות הרבים. ורשות היחיד. (לתשובה)
למה אין קליפות ח"ו באצילות. (לתשובה)
מה הן ד' אותיות הפשוטות שבהוי"ה. (לתשובה)
מה הן עשר אותיות דמילוי של הוי"ה. (לתשובה)
מה הן כ"ח אותיות דמילוי של המילוי דעשר אותיות. (לתשובה)
מהי הוי"ה בריבוע. (לתשובה)
מהי בחינת המספר והגימטריא של הוי"ה. (לתשובה)
מהו השם מ"ב דכורא שיש בטפת המיין דוכרין. (לתשובה)
מהו ההבדל בין השם מ"ב של אותיות הוי"ה. ובין שם מ"ב דאותיות אהי"ה. (לתשובה)
מהו החותם תוך חותם. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אודם**

האודם ה"ס ה"ג שביסוד אמא. עי' תשובה נ"ה. (תשפ"ז אות פ"ב)

סימן ב
(לשאלה) **אוירא דכיא**

הוא בחינת רוחא קדמאה. עי' תשובה צ"ח (תשמ"ז אות כ')

סימן ג
(לשאלה) **אורות זכרים**

אם האורות המקובלים בהפרצוף אינם נחלשים כלום מחמת ביאתם ממעלה למטה, והם נמצאים למטה בכל שלימותם כמו שהיו למעלה במקום יציאתם, הם נבחנים לאורות זכרים. אמנם אם נחלשים בביאתם למטה, דהיינו שעוברים דרך מסך, הם נבחנים לאורות נקבות. (תשנ"ח אות ל"ז.)

סימן ד
(לשאלה) **אורות עליה**

כשם שע"י זווג דהכאה המסך מעלה או"ח ומלביש עה"ס דאו"י ממטה למעלה, כן מתפשט המסך לע"ס מניה וביה ומלביש עה"ס ממעלה למטה, כנודע, והנה האורות המלובשים באו"ח ממטה למעלה, מכונים אורות עליה. והאורות המלובשים בהתפשטות המסך שממעלה למטה, מכונים אורות ירידה. (תשע"ח אות ס"ח)

סימן ה
(לשאלה) **אשא דכיא**
הה"ג שביסוד אמא המלובש בדעת ז"א, מכונה אשא דכיא. (תשמ"ז אות כ')

סימן ו
(לשאלה) **אש נכפפת**
הגבורות בשעה שהן על שלימותן נקראות מאורי האש, על דרך שהחסדים נקראים מאורי האור. ואז נמצאות הגבורות במעלה יתירה על החסדים, בסו"ה אשת חיל עטרת בעלה. ולגודל מעלתן, אם עדיין הפרצוף בבחינת קטנות, הוא מחויב לקבלן רק ממטה למעלה, דהיינו בהתלבשות דרך עליה, באופן שלא יעברו בהתפשטות המסך, ממנו ולמטה כדרך התלבשות בגוף. כי בעת שמקבל אותן ממעלה למטה, הן מזיקות לו. ואז נקראות הגבורות ההן בשם אש נכפפת, כלומר, כי תחת ששמשו מקודם ממטה למעלה, נכפפו ובאו ממעלה למטה. וז"ס אש נכפפת שהזיקה. (תשע"ח אות ס"ח)

סימן ז
(לשאלה) **אשת חיל עטרת בעלה**
הגבורות שהן בבחינות המוחין דגדלות, הן משובחות יותר מהחסדים וה"ס אשת חיל עטרת בעלה. (תשס"א אות מ"ב)

סימן ח
(לשאלה) **באר**
היסוד דנוקבא, מכונה בשם באר. שיורה על בחינת המסך המתוקן שם, שע"י זווג, הוא מעלה או"ח ממטה למעלה, כדמיון הבאר המעלה מים מתתא לעילא. עי' אות נ"ב. (תש"צ אות פ"ז)

סימן ט
(לשאלה) **בולט**
השמות בולט ושוקע, משתמשים רק בבחינות היסודות דדו"נ. כי המה מתבטאים כן לתפישת דבר דק מאד. והוא, כי ע"י עלית נה"י לחג"ת שנעשה בעת העיבור, קבלה מלכות את מדת היסוד. עי' תשובה סה, שפירושו שאותה צורת העביות שיש ביסוד, באה במלכות, באופן שצורתם שוה. וז"ס שנשתנה מקום הזווג שהיה בפרצופי א"ק במקום המלכות, כלומר, שהמסך והעביות היו מתוקנים בפרצופי א"ק רק בכלי המלכות, כנודע. וכאן אין עוד המסך מתוקן במקום המלכות. כי אם במקום היסוד, ועל שם זה נקרא היסוד בשם ברית. עי' תשובה כ'. ואפילו בפרצוף המלכות עצמה, אין הזווג

במקום המלכות שלה אלא רק במקום היסוד שלה. כי נעשה שינוי מקום, מחמת עלית נה"י לחג"ת שהיה בעיבור כל פרצופי אצילות.

סימן י

(לשאלה) **בוצינא דקרדינותא**

בוצינא, פירושו נר. קרדינותא פירושו חושך. כלומר, נר המאיר מבחינת החושך שבו. שזה רומז על המסך המתוקן בנקודת המלכות, הסובלת בתוכה את כח הצמצום, שעם המסך הזה היא מעלית או"ח וממשיכה ומלבישה את כל האורות שבפרצוף. כנודע. ושורשה של הבוצינא דקרדינותא, הוא מבחינת נקודה תחת יסוד דז"א, שנקראת עטרת היסוד. כנודע. אמנם בשעת הגדלות דז"א, נבחן מקום הבוצינא דקרדינותא, במקום פי החזה דז"א. וטעם הדבר הוא, כי בעת גדלות מתעלים חג"ת ונעשו לחב"ד, ונה"י לחג"ת, ויוצאים בו נה"י חדשים. ואז נמצא שהיסוד עלה ונעשה ממנו שליש עליון דת"ת. ואז נמצא נקודת המלכות הדבוקה בהיסוד, שם בסיומא של היסוד, שהיא עומדת בפי החזה.

סימן יא

(לשאלה) **ביאה קדמאה**

כל פעם שעולים מ"ן מאיזו מדרגה הם מחויבים לעלות מתחלה לעלי עליון שלהם, דהיינו למדרגה הג' שלמעלה מהם. ושם נעשה עליהם זווג הראשון. ומשם הם יורדים עם העליון למקומו למטה, ונעשה עליהם בהעליון שלהם זווג הב', הנקרא זווג דעיבור. וזה נוהג בכל מיני עליות מ"ן שבעולם, הן בעת יציאתם מהקליפות, שאז העליון מעלה אותם, והן בעת שכבר יש להם נפש רוח, שאז התחתון מעצמו עולה לעליון, נוהג תמיד הכלל הנ"ל: שמתחלה מחויבים לעלות לעלי עליון לקבל שם זווג הא', ואח"כ באים בהעליון שלהם עצמו בזווג הב' להתעבר. ועל שם זה, מכונה זווג הא' בשם ביאה קדמאה, שפירושו, זווג הא', שאז עדיין אין מקבלים ציור של עובר. וזווג הב' מכונה ביאה שניה. שכאן הם מקבלים הציור דעובר. וז"ס שאין האשה מתעברת מביאה ראשונה. (תשל"ח אות ז' ותשמ"ד אות י"ג).

סימן יב

(לשאלה) **ביאה שניה**

ביאה שניה, היא בחינת זווג הב', הנעשה על המ"ן בבואם עם העליון שלהם למקומו דעליון. ומזווג הזה מקבל המ"ן הציור של העיבור שלו. עי' תשובה י"א (תשמ"ד אות י"ג).

סימן יג

(לשאלה) **בכור נוטל פי שנים**

עי' תשובה י"א שנתבאר שם, שבביאה קדמאה הנעשה בעלי עליון, שאז עלו המ"ן

מהקליפות, הנה עדיין לא נעשו בהם שום ציור. ע"ש. אמנם כיון שהם דבוקים באח"פ דעליון, עי' תשובה ס"ט. נמצא הזווג שיצא שם בעלי עליון לצורך העליון, יצא ג"כ על התוספת מ"ן דתחתון הדבוקים בהעליון. וע"כ נבחן, שיש בזווג הזה ב' קומות של ע"ס: א' היא קומת ע"ס שיצאו על בחינת מ"ן דעליון גופיה. וב', היא קומת ע"ס שיצאה על תוספת המ"ן של התחתון הדבוק במ"ן דעליון בעת הזווג. אמנם התחתון עדיין אינו יכול להנות ולהלביש כלום לקומת ע"ס שיצאו על המ"ן שלו, כי עוד אין לו שום ציור, כי עוד לא קבל אפילו בחינת עיבור. לכן נוטל העליון את חלקו בתוכו בבחינת פקדון, כל עוד שאינו ראוי לקבלם. ונמצא אשר העליון נטל פי שנים מזווג הזה. כי נטל ב' חלקים: חלקו עצמו. וחלק של התחתון. וז"ס בכור נוטל פי שנים. והטעם שהעליון נקרא בכור. עי' תשובה ט"ו (תשמ"ג אות י"ב, ותת"ג אות ק"א).

סימן יד

(לשאלה) **בן**

כל תחתון נבחן לבן של העליון שלו, דהיינו מאותו היחס שהוא מסובב ממנו. (תשל"ד אות ג').

סימן טו

(לשאלה) **בן בכור**

כמו שהעליון נבחן לאב אל התחתון, להיותו הסבה לאצילותו, והתחתון מסובב הימנו. כן יש בחינה אחת בהעליון, שמצד בחינה ההיא, נבחן רק לאח אל התחתון, שפירושו, שאינו מסובב בזה מהעליון, אלא התחתון עם העליון שניהם יחד מסובבים מן העלי עליון. וכיון ששניהם מסובבים מסבה אחת ביחד, הרי הם נחשבים בזה רק לאחים בני אב אחד.

סימן טז

(לשאלה) **בני זו"ן**

הנשמות הן נבחנות לבני זו"ן, להיותן בחינת התחתון להם, ומשתלשלות מהם. (תשל"ד אות ד').

סימן יז

(לשאלה) **בנין הצלע**

בעת שאין בהנוקבא אלא בחינת גו"ע לבד, שה"ת בעינים שלה, אשר אז היא דבוקה אב"א עם ז"א בכותל אחד, הרי היא נחשבת לצלע של ז"א, דהיינו לחלק מגופו, כי דבוקה בו, ושניהם משמשים בכותל אחד. אלא אחר עלית מ"ן דז"א לאו"א, כי מעלה החכמה וחסדים שבו להם למ"ן ומזווג לאו"א, אז יורדת טפת הזווג דע"ב, ומורידה ה"ת

מעינים של הנוקבא, שבזה מוחזרים תיכף אח"פ שלה לבנין גופה, ומשגת בזה בחינות אחורים שלימים דאח"פ מבחינת עצמה, ואז היא ננסרת ונפרדת מז"א ונעשית לפרצוף בפני עצמה. (תשע"א אות נ"ז ואות נ"ח).

סימן יח

(לשאלה) **בקיעת נקב באחור חזה**

נודע, כי אין בז"א משורשו אלא ששה כלים שהם חג"ת נה"י, שהם סוד הקומה דבחי"א, הנקראת ה"ח, בדומה לה' הבחינות כח"ב זו"ן דאור חכמה. ונבחנים החג"ת להג"ר דה"ח, דהיינו לראש. והנה"י לבחינת הגוף דה"ח, שהם במקום זו"ן דה' בחינות כח"ב זו"ן, כנודע. ולפיכך נבחן בעת הקטנות דז"א, בעוד שחג"ת משמשים לו לראש, אשר הפה של ראשו, הוא במקום החזה, כלומר בסיום שליש עליון של הת"ת, ובאמת נבחן אז לגוף בלי ראש, כי אין ראש אלא מבחינת ג"ר דחכמה. ולפיכך בשעת תשלום בנין הפרצוף שלו, דהיינו אחר שמחזיר את אח"פ הנופלים, למדרגתו כבתחלה. עולים חג"ת דקטנות ונעשים לחב"ד. ועולים נה"י דקטנות ונעשים לחג"ת, ואח"פ החדשים שהוחזרו למדרגתו נעשים לו נה"י חדשים. ובזה נשלם בנין פרצופו על היכנו. ולפיכך אין לז"א שום נקב בהחזה שלו, אע"פ שבשעת הקטנות היה שם הפה שלו, אמנם כל ענין פה הזה שהיה לו בחזה, הוא מכח עלית ה"ת לעינים בשעת עיבורו, שהנה"י שלו נכללו בחג"ת, ונכללה ה"ת במקום החזה שלו, דהיינו שנקבע שמה מקום המסך והצמצום, וע"כ משם ולמעלה יצאו לו הע"ס שממטה למעלה. כי ע"כ נבחן החזה לפה דראש, שהוא בחינת מלכות דראש, כנודע. ולפיכך עתה בגדלות שירדה ה"ת מעינים, ואח"פ מבחינת בינה חזרו לבנין גופו, והשיג המסך דבחי"ב, נמצא שאותו הפה דבחי"א, שהיה לו במקום החזה, חזר ונסתם, כי ירדה הה"ת משם. ובאה לבחינת אזן, כנודע.

סימן יט

(לשאלה) **בקיעת כל מחיצות**

בעת קטנות הנוקבא, שהיא דבוקה עמו בכותל אחד, נמצאת הנוקבא מקבלת האורות שבז"א, דרך נקב לבד, ואין כל האורות דז"א מושפעים לה, כי אז היו מתבטלים כל המחיצות שביניהם, וחזרו שניהם כמו גוף אחד, אלא האורות אינם בוקעים המחיצה שביניהם, כי רק בוקעים ועוברים דרך נקב, שפירושו, כפי המדה שהיתה לז"א בעת קטנותו, שאז גם הוא היה מקבל במדתו של הנקב הזה, עי' תשובה י"ח. (תשע"ז אות ס"ז).

סימן כ
(לשאלה) **ברית**
מקום הזווג של אור העליון שהוא במקום המסך והעביות המעלה או"ח, מכונה בשם ברית. והוא בחינת היסוד, שמכח עלית נה"י לחג"ת שהיה בעיבור דכל פרצוף, קבלה המלכות לצורת היסוד ונעשית כמדתו. ומאז נתעלה מקום הזווג אל היסוד (עי' תשובה ט') ועל שם זה קנה היסוד את השם ברית. וכיון שיש ד' בחינות עביות בהמסך, ע"כ נבחן ששיעור דגופא הוא ד' בריתות, כי אז קונה כל מדתו. וזסו"ה ומספר את רובע ישראל, כי היסוד קבל לתוכו את בחינת המסך והעביות שהיה מתוקן מקודם בכלי מלכות, דהיינו בפרצופי א"ק, כנודע. וע"כ הוא המוציא כל הקומות של הנשמות, שהן רביעותיהן וטפת הזרע של ז"א הנקרא ישראל. וכן הוא אפילו בהנוקבא דז"א, שמקום הזווג נשתנה גם בה לבחינת היסוד שבה, ולא במקום המלכות, שהיא בחינת עטרת היסוד שלה. (תשס"ט אות נ"ב)

סימן כא
(לשאלה) **ברית רובע הוא**
עי' תשובה כ' שם.

סימן כב
(לשאלה) **גבורות דב"ן דמ"ה**
אבא סתם נק' מ"ה, ויש לו נוקבא שבגופו, דהיינו צד הב"ן שבו, והוא הז"ת דחכמה דנקודים, והוא בחינות הגבורות שבו. ומכונה תמיד בדברי הרב גבורות דב"ן דמ"ה דאבא. כלומר, הגבורות שהן ב"ן של אבא, שבעצמו הוא בחינת מ"ה. (תת"ה אות ק"ב)

סימן כג
(לשאלה) **גבורות דב"ן דב"ן**
אמא סתם נקראת ב"ן, אבל היא כוללת מ"ה וב"ן, שהם בינה ומלכות דבינה דמ"ה. וצד ב"ן שבה היא ה"ת דבינה דב"ן, דהיינו מן גבורה ולמטה דבינה דנקודים. וכשאומר, גבורות דב"ן דב"ן שבאמא פירושן, הגבורות שהן ב"ן שבאמא, שנקראת בעצמה ג"כ ב"ן. שם.

סימן כד
(לשאלה) **גבורות זכרים**
אם הגבורות הן בבחינות ג"ר, נקראות גבורות זכרים, ואם הן חסרי ג"ר, נקראות גבורות נקבות. ומכ"ש בשעה שעוד שאינן בבחינת זווג לגמרי, שנקראות גבורות נקבות. (תשנ"ט אות מ')

סימן כה
(לשאלה) **גבורות נקבות**
גבורות נקבות, פירושן, שעוברות דרך מסך והן מחוסרי ג"ר, עי' תשובה כ"ד. (שם)

סימן כו
(לשאלה) **ד' בריתות**
ד' בחינות עביות שבמסך, בשעת זווגן עם אור העליון הן נקראות ד' בריתות. עי' תשובה כ' (תשס"ט אות נ"ב)

סימן כז
(לשאלה) **דורמיטא**
אחר שהפרצוף עולה בסוד מ"ן, להעליון שלו, שאז מסתלקים המוחין שבו ובאין להעליון, נבחן שהפרצוף נשאר למטה בבחינת דורמיטא שפירושה שינה, והוא משום שלא נסתלקו ממנו לגמרי, אלא שהשאירו בו קצת חיות, בשיעור האדם שישן, שאינו נבחן למת לגמרי, כי יש בו עוד שיעור מסוים של חיות. (תת"ח אות ק"ו ודף תת"י אות ק"ח)

סימן כח
(לשאלה) **דלת וציר א'**
כדי להבין בחינות דלת וציר הנעשים ביסוד דנוקבא. צריכים להבין היטב מדת היסוד. כי נודע, שבזמן העיבור, קבלה המלכות למדתו של היסוד, כמו שכתב הרב בדף תשס"ט אות נ"ב. וכבר ידעת, ששורש היסוד נצטייר ביסוד דע"ב דא"ק, שאור המלכות נתלבש שם בכלי דיסוד, ונצטייר שם בבחינת צר ואריך: צר, מאור דחסדים, מחמת הזדככות המסך דבחי"א שהיתה בכלי דהוד, ונשאר בלי חסדים. אבל עדיין היה אריך בחכמה, שקומת חכמה נקראת אריך. והוא מחמת שהיא שם בבחינת ע"ב וכולו חכמה. אמנם אפילו סיתום דחסדים האמור, היה בו לתועלת גדול כי ע"כ, בשעת צמצום ב' שנכללה ה"ת בכל ספירה וספירה, מחמת עלית ה"ת בעינים, כנודע. לא נתרשם היסוד מכח העליה הזאת, מחמת שעיקר התרשמות ה"ת בהספירות בסוד קו שמאל בכל ספירה, כנודע, היה זה מחמת, שבכל מקום בואה של ה"ת היה האור מסתלק משם, ובכח הזה נתרשמה שם, והיתה לקו שמאל של הספירה. משא"כ כלי היסוד, כיון שממקורו היה בסיתום גדול מחסדים, ועלית מלכות וה"ת דרך בו, לא גרמה שום פעולה חדשה, כי היה מחוסר כל אור בלאו הכי, ע"כ הוא נשאר נקי מצמצום ב' בעת הזאת. ולא עוד, אלא אפילו בזמן שביה"כ, שכח הצמצום ב' שהיה בהפרסא גרם להסתלקות האור ולמיתת המלכים, הנה לא נגע ולא פגע כלום בכלי דיסוד מבחינת שורשו הנ"ל. ואע"פ שגם הכלי

דיסוד נשבר יחד עם שאר המלכים, אבל לא כולו, כי בחינת הגבורה הנ"ל הנמשכת שם מע"ב היא נשארה בחיים. כמ"ש הרב בע"ח שער ח' פ"ד.

סימן כט

(לשאלה) **דלת וציר ב'**

מבחינות כ"ב האותיות שקבלה הנוקבא מז"א בעת הקטנות, מהן נתקנו דלת וציר הא' שביסוד שבה. ומכ"ב האותיות שקבלה הנוקבא מאמא שלא ע"י ז"א, מהם נעשו דלת וציר הב'. עי' תשובה כ"ח. (דף תש"צ אות פ"ז ודף תשצ"ד ד"ה וזה אמרו והרי. ודף תשצ"ה אות צ"ג)

סימן ל

(לשאלה) **דם נדת**

כי המ"ן, שהם בחינות גו"ע דתחתון המקבלים תיקונם בכלים דיסוד ורחם דעליון, שהם בחינות אח"פ דעליון שהוחזרו בגדלות. הנה יש ביסוד ורחם אלו, ב' חותמות: א', מז"א, שבו נעשה לתחום, שה"ס מדת החקיקה שביסוד, עי' תשובה ט'. שזה נעשה שם בסוד אש נכפפת. וב', היא בחינת החותם בסוד שהוא אותיות חומת, שה"ס השמירה מבחינת אח"פ דגדלות שהוחזרו אליה, המקבלתם עם נה"י דאמא, שה"ס נה"י החדשים שיצאו באמא, מכח התכללות הנוקבא שם בעת שקבלה מאמא בחינת המוחין דגדלות שלה. כנודע, שהם חוזרים אל הנוקבא, בבחינת לבוש אל המוחין שלה, אע"פ שהכלים ההם מאמא, אמנם מיחס האורות שבהם, הרי הם שייכים אל הנוקבא כי הם בחינת הקומה השייכת רק להנוקבא, ולא לאמא. ולפיכך הארת ג' אהי"ה שבנה"י דאמא, היא בגימטריא חותם, שחותם זה, ה"ס החומה ושמירה הבאה שם מהמוחין דגדלות. וחותם ב' הזה, אינו מדת שקיעה, כמו החותם הא' אלא הוא מדת בליטה, (עי' תשובה ט') שז"ס עטרת יסוד דנוקבא, שהיא רק בחינת בליטה, והבן היטב.

סימן לא

(לשאלה) **דרך ירידה**

כשאורות מתפשטים ממעלה למטה בהפרצוף, כי המסך שממטה למעלה מתפשט מיניה וביה לע"ס ומתלבש בבחינת גוף, כנודע. הנה אז נבחנים האורות, שהם בדרך ירידה. מטעם שתלוים במדת גדלה של העביות, וכפי מדת גדלה של העביות, דהיינו לפי עומק השקיעה, כן גודל קומתו של האור, הרי שהאורות יורדים עד השולים של השקיעה, ונמצא שלפי עומק ירידתם, כן גובה קומתם. (עי' תשובה ט') לכן שמות דרכם של האורות הוא דרך ירידה. (תע"ז אות ס"ז).

סימן לב
(לשאלה) **דרך עליה**
כשהאורות מתלבשים רק באור החוזר העולה ממטה למעלה, ואינם מתפשטים עם המסך למטה (עי' תשובה ל"א) נבחן דרך התלבשות זו, בשם, דרך עליה. (שם).

סימן לג
(לשאלה) **הארת הגבורות**
טרם שהגבורות קבלו את שלימותן דהיינו הג"ר שלהן, הן נחשבות רק להארת הגבורות ולא לעצמות שלהן. (תשמ"ג אות י"ב)

סימן לד
(לשאלה) **ה' דמים טהורים**
אין כל הבחינות מ"ן שעלו בסוד הזווג דעיבור יכולות להתברר שם, כי בהכרח יש חלקים שעדיין לא הגיע זמן הבירור שלהם, אלא שצריכים להתברר ע"י אורות דיניקה, או ע"י אורות דגדלות, וע"כ נמצאים השורשים שלהן, מונחים שם בבחינת דוממים, כלומר, שאינם מתחברים עם האורות והכלים של הולד, ויש בהן שיעורים, כי חלק מהן, מתהפכות לחלב, ומתבררות ע"י מוחין דיניקה, ויש בהם חלקים, שתיקונם עוד רחוק לגמרי, והם מחויבים לצאת משם לגמרי, ולחזור לחיצונים, כמ"ש השיעורים האלו במקומם. ולפיכך כללות כולם נחלקים לב' בחינות. א', הן ה' דמים טמאים, וב', הן ה' דמים טהורים. וענין התחלקותם, הוא ע"פ השורשים של ב' מיני מ"ן שישנם שם ביסוד דנוקבא. כי יש שם מ"ן המקובלים לה מן ז"א, מעת הקטנות. הבאים בעיקר מבחינת המסך דנה"י דא"ק, מסוד הו ' והנקודה שהשפיע אל היסודות דאו"א דנקודים, שהם שורשי זו"ן כנודע. והמ"ן הב' הם מה שקבלה מאמא, הבאים מבחינת המסך של הס"ג דא"ק, מסוד האור דהסתכלות עינים שבנקודים. שמהם נעשו רק ג' הפרצופים הראשונים דאצילות, והם נקראים, בחינות מנצפ"ך הב' שקבלה שלא ע"י ז"א, אלא מאמא. ומהם אין בחינות פסולת מסתנן עד שיחזרו ויתלבשו בחיצונים. משום שהם בחינות כלים דבינה, כי ס"ג כולו הוא בחינת בינה, וע"כ אחר שנברר או קבלו איזה תיקון, שוב אינו נאבד מהם, להיותם משורשם בלי צמצום כלל. משא"כ המנצפ"ך הא' דז"א, שהן מבחינת ה"ת בעצם, ואע"פ שקבלו בהן מבחינת ה"ר, בסוד חיבור מדת הרחמים בדין, מ"מ כל עוד שאינן מקבלות בירורן השלם, יכולות להתקלקל ולחזור וליפול לתוך הקליפות, בבחינת ה' דמים טמאים. (תשפ"א אות ע"ד ודף תשפ"ו אות פ')

סימן לה
(לשאלה) **ה' דמים טמאים**

עי' תשובה ל"ד.

סימן לו
(לשאלה) **ה"ת דהוי"ה**

בעוד שנוקבא דז"א נמצאת עמו אב"א, ודבוקים בכותל אחד, היא מכונה בשם ה"ת דהוי"ה, כי דבוקה עם הו ' דהויה בהשם שלו. ואח"כ בזמן הגדלות אחר שננסרה ממנו, והיתה לפרצוף נבדל בפני עצמה, אז היא נקראת בשם מיוחד לפ"ע, דהיינו אדנ"י או אלהים. (תשס"ט אות נ"ג)

סימן לז
(לשאלה) **ו' זעירא**

ת"ת נקראת ו ' גדולה, או ו ' עם ראש, והוא להיותה קומת בחי"א, הכלולה חג"ת נה"י, שחג"ת הם בחינת כח"ב דחסדים, והוא הראש שלו, ולפיכך, נבחן ת"ת לו ' עם ראש. אבל יסוד הוא בחינת קומת אור המלכות, דהיינו קומת נה"י בחסרון חג"ת, וע"כ נבחן לו ' זעירא בלי ראש, כי חג"ת שה"ס ראש חסר לו. (תשס"ו אות נ')

סימן לח
(לשאלה) **זווג א'**

זווג א' שנעשה על המ"ן, פירושו, הביאה קדמאה, שעושה בהעליון כלי ורוחא קדמאה, אשר המ"ן, שהם גו"ע של התחתון הנמצאים עם העליון שלהם באותו הביאה והזווג, אינם יכולים לקבל משם אפילו הציור דעובר, משום שהזווג הזה נעשה בעלי עליון שלהם, והם צריכים לצאת דרך המדרגה, שהוא ע"י הזווג שבהעליון שלהם, וע"כ אינם מקבלים בחינת העיבור עד ביאה וזווג הב' הנעשה במדרגת העליון, ואז מקבלים הציור דעובר. עי' תשובה י"א (תשל"ה אות ו' ואות ז')

סימן לט
(לשאלה) **זווג ב'**

עי' תשובה ל"ח.

סימן מ
(לשאלה) **ז' זמנים דנוקבא**

א' הוא, מזמן הנקודים קודם התיקון, שאז היתה נקודה תחת היסוד, שאז היה בה כח הדין, ועוד לא קבלה המיתוקים דמדת הרחמים. וע"כ נבחן מקומה, לפי מדרגת אצילות של עה"ס דאור ישר, שהיא תחת היסוד דז"א. הזמן הב' הוא, בזמן העיבור הא' דתיקון ז"א, שאז נכללת בקו האמצעי בב' המדות: שהן ת"ת ויסוד מכח עלית נה"י לחג"ת,

ונמצאים שלשתם, ת"ת ויסוד ומלכות, נכללים זה בזה, ושם נשלמה הנוקבא במדת היסוד. ג' הוא, ביניקה דז"א, שנתפשטו נה"י מתוך חג"ת, כי ז"א השיג ע"י היניקה בחינת המסך דבחי"א שהם הכלים דחג"ת, ואז קנתה הנוקבא מדת ת"ת, בסוד עשר נקודות, שפירושן עביות דמסך דבחי"א, המעלה או"ח בקומת חג"ת, שבכח אוה"ח הזה מתלבשות עה"ס דקומת חג"ת בהפרצוף דז"א. ונבחנת ע"כ גם קומת הנוקבא שוה אליו, מחמת שבאו"ח שלה הוא נמדד. אלא שמבחינת הנוקבא ביחסה עצמה, אין כאן אלא בחינת הנקודות של קומת הת"ת, כלומר בחינת המסך עם העביות שבו, שנקראים נקודות. ד' הוא, בגדלות דז"א, שאז הנוקבא נשרשת בדעת שלו, כלומר, שהמסך והעביות שבו מעלים או"ח עד לבחינות ע"ס דג"ר דנשמה, ששם בחינת חב"ד, ואז מקבלת הנוקבא בחינת המסך של בחי"ב, ומשמשת ביסוד דראש שנקרא דעת. והנה בד' הזמנים האלו לא הגיע עוד שום תיקון לפרצופה עצמה של הנוקבא, כי כל אלו הד' הזמנים היו הגדלת הנוקבא שבגופו דז"א, שבכל מדרגה ומדרגה היא נמצאת בקומה שוה אליו, אלא היא בחינת המסך ועביות וכל בחינת אוה"ח שבהמדרגה, שכל זה מכונה בשם ב"ן. והז"א הוא בחינת הקומה עצמה דאור ישר שבהמדרגה, שכל זה נקרא בשם מ"ה, אשר מ"ה וב"ן אלו, הם באמת גוף אחד ממש, שאי אפשר להתגלות שום מדרגה זולתם, וע"כ אין זה כלל בחינת הנוקבא ממש, אלא הנוקבא מקבלת אח"כ כל השורשים שלה מבחינת הנוקבא שבגופו דז"א, כמ"ש במקומו, וע"כ אנו מחשבים את העליות של הנוקבא שבגופו דז"א, גם לבחינות שורשי תיקונים אל הנוקבא הנפרדת דז"א, דהיינו מדרגתה עצמה, ממה שהיתה שם קומה מיוחדת לפני עצמה, בזמן הנקודים.

סימן מא

(לשאלה) **זכרים**

אם הפרצוף מקבל האורות מהעליון, והאורות מקובלים בתוכו, בכל אותה השלימות שהיו להם למעלה, במקום יציאתם בהעליון, אז הוא נבחן לזכר. (תשנ"ח אות ל"ז)

סימן מב

(לשאלה) **זווג מיניה וביה**

אם הפרצוף מזדווג עם הנוקבא שבגופו, ולא בנוקבא נפרדת ממנו, הרי זה מכונה זווג מיניה וביה: "מיניה" סובב על צד הזכר שבו ו"ביה" סובב על צד הנוקבא שבו. (תשנ"ה אות ל"ב)

סימן מג

(לשאלה) **זווג נשיקין**

זווג דנשיקין הוא זווג המתקן את הג"ר של הפרצוף, ונמשך מאור חדש דבקע לפרסא,

ויצא דרך הטבור דא"ק, והאיר לג"ר דנקודים. אבל ז"ת דנקודים עדיין לא קבלו תיקונן, עד שירד האור דרך היסוד דא"ק, והאיר ליסודות דאו"א דנקודים. וזווג הזה שהיה לצורך ז"ת, מכונה זווג דיסודות. ומשם ואילך נוהגים ב' זווגים אלו: א', לתיקון ג"ר, וב', לתיקון ז"ת. גם זווג הא' מכונה פעם זווג רוחני, או זווג עליון. והב' נקרא זווג תחתון. (תשמ"ה אות ט"ז)

סימן מד
(לשאלה) **זווג עליון**

עי' תשובה מ"ג.

סימן מה
(לשאלה) **זווג תחתון**

עי' תשובה מ"ג.

סימן מו
(לשאלה) **חותם**

ב' חותמות יש ביסוד דנוקבא: אחד בבחינת שקיעה, וב', בבחינת בליטה. א' הוא הארת הגבורות שהיא מקבלת מז"א, וחותם הזה ה"ס תחום. ב', היא מקבלת מאמא, וחותם הזה הוא חומת, כלומר, חומת שמירה. וזה היא מקבלת מג' לבושי נה"י דאמא הבאים עם המוחין שלה, שהם ג' שמות אהיה, שהם בגימטריא חותם, עי' תשובה ל'. (תשפ"ג אות ע"ח ודף תשצ"ח אות צ"ו)

סימן מז
(לשאלה) **חותם נקרא נדת**

עי' תשובה ל'.

סימן מח
(לשאלה) **חיצוניות**

ד' מלכים יצאו בעולם הנקודים מד' הקומות דאו"א, מבחינת מחזה ולמעלה. שהם דעת וחג"ת. וד' מלכים יצאו שם מד' הקומות דישסו"ת מבחינת מחזה ולמטה, שהם ב"ש ת"ת תחתונים, ונהי"מ. וע"כ נחלקת ג"כ בחינת תיקונם באצילות: שתיקון המלכים שמחזה ולמעלה, נקרא פנימיות. ותיקון המלכים שמחזה ולמטה נקרא חיצוניות. (תשמ"ט אות כ"ב)

סימן מט
(לשאלה) **חלק מרוחא קדמאה**

ב' חלקים נבחנים בהאי רוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה: א' הוא, מה שיצא שם על בחינת המסך של האשה עצמה, שזהו חלקה לבנינה עצמה. ב', מה שיצא שם על תוספת

המ"ן של התחתון, הדבוקים באח"פ שלה. וזהו חלקו של התחתון, אשר המה אצלה בפקדון, כל עוד שאין התחתון עצמו מוכשר לקבל את כללות הקומה ההיא שיצאה שם, והיא נותנת לו לשיעורים, בדרך המדרגות, מתחלה נפש, ואח"כ רוח, עד שמשלים לו נרנח"י דנפש, ואח"כ נותנת לו סדרי מדרגות הרוח, עד שמסלקת כל קומתו של התחתון מה שיצא על המ"ן שלו בביאה קדמאה. ואז נפסק לה אורח כנשים, כי אין לה עוד מה להוליד, ולא נשאר בה כי אם חלקה עצמה, שהיא כל החיות שלה. ואם גם זה החיות נסתלק ממנה היא מתה, בסו"ה בצאת נפשה כי מתה. עי' תשובה י"א. (תשמ"ה אות ט"ו)

סימן נ

(לשאלה) **חסדים דמ"ה דמ"ה**

אבא סתם נקרא מ"ה. וחסדים דמ"ה דמ"ה שבאבא, פירושם, החסדים שהם מ"ה של אבא, המכונה מ"ה סתם. והם בחינות חכמה וז"א דבינה דמ"ה. (תת"ה אות ק"ב)

סימן נא

(לשאלה) **חסדים דמ"ה דב"ן**

אמא סתם נקראת ב"ן, וע"כ צד מ"ה שבה, נקרא חסדים דמ"ה דב"ן דאמא, שפירושו, החסדים שהם מ"ה דאמא, הנקראת ב"ן סתם. והם בחינות בינה ומלכות דבינה דמ"ה. (שם)

סימן נב

(לשאלה) **חצי שיעור ו'**

ת"ת, שהוא חג"ת, נקרא ו' עם ראש, להיותו קומה דבחי"א, שיש בה חג"ת נה"י, שחג"ת הם בחינת כח"ב דחסדים, וע"כ הם בחינת ראש, ונה"י שבו, הם בחינת גוף. אבל היסוד, שהוא קומת נה"י לבד, וחסר בחינת חג"ת, ע"כ הוא נבחן לו' קטיעה, שאין לה ראש. כי חסר לו בחינת הה"ח דחג"ת, אלא שיש לו רק בחינת כללות לבד מהם, שהיא קומת מלכות לבד, כנודע. ונבחן ג"כ לחצי שיעור של הו' הגדולה, כי נה"י הם חצי פרצוף דז"א הכולל ו"ק. (תשמ"ז, אות כ')

סימן נג

(לשאלה) **חפירה**

עי' תשובה ט'.

סימן נד

(לשאלה) **חקיקה**

עי' תשובה ט'.

סימן נה
(לשאלה) **טפה**

כי אינו ממשיך מהמוחין אלא בסוד הזווג לשעתו, ותיכף מפסיק אותו, אלא שמספיק רק לקבלת הנוקבא, והנוקבא ממשכת להגדיל את הטפה ההיא בהארותיה, וכיון שהיסוד אינו ממשיך בהארותיו, ע"כ נבחן הארתו, שהיא בסוד טפה. (תשנ"ו אות ל"ה)

סימן נו
(לשאלה) **טפת אודם**

אמא מזריע האודם שבהולד, והוא בחינות המ"ן שלה, שהם בחינת גו"ע דתחתון, שעלו ונבררו מהקליפות, ועדיין ה"ת בעינים שלהם, דהיינו כח הצמצום והדינים. והם נקראים ג"כ ה"ג, להיותם בחינת ב"ן וגבורות. והאב מזריע הלובן שבהולד, שהוא בחינת האורות היוצאים על הזווג של התכללות המ"ן והעביות שלהם תוך המסך דקטנות של או"א. והאורות האלו, הם טפת מ"ד, ונקראים ה"ח. באופן שחלק אמא בהזווג ההוא, הוא בחינת המסך דקטנות דבחינת עובר של עצמה, אשר שמה נכללת העביות של המ"ן שהם הה"ג, וחלקו של אבא הוא, המשכת האור העליון, המכה בהמסך והעביות שבמסך דאמא, ומב' אלה נבנה הולד. (תשפ"ז אות פ"ב)

סימן נז
(לשאלה) **טפת לובן**

עי' תשובה נ"ו.

סימן נח
(לשאלה) **יוד נקודות**

המסך והעביות, הגורמים הכאת האור בהם, הם נקראים בשם נקודות, והיינו רק מטרם שבאים בסוד הזווג. ומשום שהמה ראוים להעלות או"ח ולהמשיך קומה של ע"ס, ע"כ הם מכונים יוד נקודות. (תשע"ב אות ס"א)

סימן נט
(לשאלה) **יין המשמח**

בחינות ה"ג, שהן בחינות של ב"ן, שיצאו ונבררו מתוך הקליפות, וחזרו ונתחברו בבנין האצילות, נבחן שגורמות שם שמחה גדולה, וע"כ מכונות הגבורות ההן, בשם יין המשמח. בדומה לאדם שנאבד לו הון רב וחזר ומצאו. (תשפ"א אות ע"ג)

סימן ס
(לשאלה) **יין מתהפך לדם**

הנה כל עלית מ"ן, היא ע"י תפלות ומעשים טובים של התחתונים. ואם התחתונים חוזרים לסורם אח"כ, הנה הם גורמים, שאותם המ"ן שכבר נבררו ונתחברו לקדושה,

בסוד יין המשמח, (עי' תשובה נ"ט) הנה עתה גורמים העונות שחוזרים ונופלים מהקדושה להקליפות, ומתהפכים שם לדם, שהוא מזון החיצונים עי' תשובה ל'. (תשפ"א אות ע"ג ודף תשפ"ו אות פ')

סימן סא

(לשאלה) **ירושלים**

בחינת יסוד החיצון של המלכות, נקראת בשם ירושלים. וגם בחינת העטרה שבה נקראת בשם ירושלים. שהיא נקודת המלכות דנוקבא. (תש"פ אות ע"א ודף תשצ"ח אות צ"ה)

סימן סב

(לשאלה) **כלי המעלה מ"ן**

בהיות שאח"פ דכל מדרגה, נפלו למדרגה תחתונה ממנה, נמצאו מדרגות גו"ע דתחתון, עם אח"פ של העליון, דבוקות תמיד זה בזה, הן בשעת הקטנות דעליון, הן בשעת הגדלות של העליון. כי בשעה, שהעליון מעלה אח"פ שלו, נמצא בהכרח שגם גו"ע דתחתון עולים עמו. ולפיכך נבחנים אח"פ דכל מדרגה, שהמה בחינת כלי המעלה המ"ן דתחתון, דהיינו בחינות גו"ע שלו, לטעם היותם דבוקים בו תמיד. אלא רק בשעת גדלות התחתון, דהיינו שהוא עצמו משיג אח"פ שלו, ונשלם גם הוא בע"ס, אז הוא מתפרד לעצמו במדרגתו לפרצוף נבדל מן העליון. (אות י"ג ואות כ"א)

סימן סג

(לשאלה) **כ"ב אותיות**

אותיות פירושן כלים. וכ"כ אותיות הן כוללות כל בנין של הפרצוף, כמו שכ"ב אותיות שבכתב, כוללות כל החכמות שבעולם, כי ע"י צירופיהן של כ"ב האותיות אפשר לבאר כל החכמות שבעולם. כן הדבר בענין הכלים של הפרצוף, שהכלים ההם מסוגלים לקבל ולהשפיע כל אורותיהם ע"י הזווגים של הכלים שבהם, כי הזווגים שבהספירות יש להם דמיון עם הצרופים של האלפא ביתא. והבן. (אות פ"ה)

סימן סד

(לשאלה) **כ"ז אותיות**

כשאנו מבחינים לדבר גם מבחינות המ"ן, דהיינו בחינת המסך ועביות של בחינת כ"ב אותיות הן כ"ז, כי הן נבחנות בה' אותיות הסיום שנקראות מנצפ"ך. כי המסך והעביות שבהן הן כחות התחום והסיום המעכב על אור העליון מלעבור על התחום שלהן, כי זה הוא כח הצמצום הרוכב עליהן, שמכח זה יש הכאה ביניהן, ומולידות או"ח, שהוא הממשיך והמלביש לאו"י. כנודע. ולפיכך אלו ה' אותיות מנצפ"ך, הן השרשים והמוצאות של כל כ"ב האותיות, כי כל הכלים אינם, רק התפשטות המסך מניה וביה

לעשרה כלים כנודע, בסוד התפשטות המלכות של ראש לגוף בפרצופי א"ק. הרי שכ"ב האותיות הן תולדות של המנצפ"ך, שה"ס ה' מוצאות שבפה הפרצוף, שעל ידי ה' מוצאות אלו נולדים גם מתבטאים כל כ"ב האותיות שבהמדבר. ויש סוד בזה, שבכתב, באות ה' אותיות מנפצ"ך בסיום המלות. אבל בעל פה, הן מוצאות והתחלות אל כ"ב האותיות. ולפיכך יש ביחד כ"ז אותיות באלפא ביתא.

סימן סה

(לשאלה) **מדת היסוד**

המלכות נקראה בשם רביעית, בסו"ה רביעית ההין. והוא מטעם שהיא אות רביעי דשם בן ד', ועיקר הטעם הוא כי "רביעי" הוא מלשון זווג, ולפי שמקום הזווג הוא בהנוקבא, ע"כ נקראת בשם רביעית. ונודע, שבעולם התיקון, נעשה היסוד בחינת המקום לזווג, תחת המלכות שבפרצופי א"ק. ע"כ קבל היסוד ג"כ שם הזה, ונקרא רובע. בסו"ה ומספר את רובע ישראל. ויש עוד טעם, כי שיעור דגופא, ד' בריתות, כלומר שיש בו ד' מקומות הזווג, בסוד ד' בחינות העביות אשר בהמסך, וע"כ נבחן כל יסוד לבחינת רובע. כי אין הפרצוף נשלם אלא עד שתהיה בו ד' בחינות הזווג בשלימות, שהן: קומת נה"י, וקומת חג"ת, וקומת חב"ד דנשמה, וקומת חב"ד דחיה, ואז נשלם. כנודע וע"כ מדת היסוד דכל קומה נבחנת לרובע א' של שלימות הגוף. (דף תשס"ט אות נ"ב).

סימן סו

(לשאלה) **מדת הת"ת**

מדת הת"ת היא ד' בריתות, כי אין שלימות לז"א פחות מזה. כי כל זמן שאין לו מוחין דחיה, נבחן לחסר, ואינו ראוי להוליד. וז"ס דשיעורא דגופא ד' בריתות הוא כלומר, שיהיה לו ד' קומות, שהן נמשכות לו בסוד ד' היסודות. כנ"ל תשובה ס"ה (שם)

סימן סז

(לשאלה) **מחיצות**

הכלים, דהיינו הגוף של הפרצוף, באים מהתפשטות המסך של פרצוף ההוא, ולפיכך מוגדר כל פרצוף בבחינות מחיצות לעצמו, דהיינו לפי מדת העביות שבהמסך, אם מבחי"א אם מבחי"ב וכדומה, ואין למשל, פרצוף דבחי"א יכול לקבל משהו מן פרצוף דבחי"ב, משום שמחיצות של בחי"ב שבהכלים דגופו מעכבים עליו. וכל ההבדל שבין המדרגות ניכר רק בהמחיצות האלו, כלומר שבהם שולטים הגבולות והעביות, המוסתעפים מבחינת המסך דאותו פרצוף (תשע"ז אות ס"ז וס"ח) הכולל של כ"ב האותיות דכל פרצוף, נמצא ביסוד דאותו הפרצוף, דהיינו בהמסך אשר שם, שממנו נולדו ויצאו כ"ב האותיות שלו. והן מצוירות שם בציור של ד ' אחת, בסוד דלת וציר.

(עי' תשובה כ"ח) שהציר כולל בתוכו ב' ההין מחוברות יחד, שמהן מתפשטות ב' ווין, ויש ציר ודלת א' דז"א, מעת הקטנות. ויש ציר ודלת ב' מצד אמא מעת הגדלות. ובשעת גדלות כשמשגת את דלת וציר הב', נמצאות ב' הדלתות מתחברות זו עם זו בצורת **ם** ' סתומה. הסוגרות בעד העובר, שלא יוכל לצאת משם לחוץ. וכח הסגירה הזה נמצא בהווין שהן בחינת היסוד עצמו, כי עתה בשעת הגדלות, שכבר ירדה הה"ת מן הציר, שה"ס הצמצום וכח הדין שהיה שם. לא נשאר עוד שם שום עביות רק מן היסוד, עצמו, משורשו שביסוד דע"ב, והוא מסיים לכל אורות שבנוקבא, אפילו בבחינות חסדים שבה, בסוד שכחו נמשך מיסוד דע"ב, ואמא עד הוד אתפשטותה. ואורות דחסדים דאמא, נפסקים ואינם נוגעים בו. וע"כ הוא סוגר ממנו ולמעלה ביסוד דאמא, שאפילו משהו חסדים אינם עוברים דרכו. ולפיכך מכונה זה **ם** ' סתומה, כי הד' ווין אשר שם מתחברות יחד וסותמות החסדים, שמיסוד דאמא והלאה, שלא יתפשטו אף משהו. וכיון שכל הסתומה הזאת נעשית מכח הארת יסוד דע"ב, שבהכלי שלו לא שלטה בחינת הקטנות דה"ת בעינים, ולא בחינת השבירה, כנ"ל בתשובה כ"ח. ע"כ היא שמירה מעולה ביותר מפני כחות הדין והחיצונים, שאין להם שום אפשרות לינק מכחות הדין שישנם שם בהולד עצמו. והבן. (אות פ"ז)

סימן סח

(לשאלה) **מ"ם סתומה**

עי' תשובה ס"ז.

סימן סט

(לשאלה) **מ"ן**

מ"ן, פירושם, גלגלתא ועינים של התחתון, שהיו דבוקים במדרגה אחת עם אח"פ דעליון הנפולים, וע"כ בשעת גדלותו של העליון, שכבר השיב לעצמו את אח"פ שלו הנפולים, ונעשו לנה"י חדישים שלו, הנה בהכרח שנמצא בהם גם גו"ע דתחתון, והם הנבחנים שם בבחינות מ"ן. באופן שכל פרצוף שכבר השיג בחינת הגדלות שלו, יש לו גו"ע דתחתון שלו דבוקים בנה"י שלו, ומשמשים אליו למ"ן.

סימן ע

(לשאלה) **מנצפ"ך**

בחינות מסך ועביות דפרצוף שנשארו בו מזמן הקטנות שלו, הם מכונים בשם מנצפ"ך. ובשם הזה אנו מבדילים בין המ"ן של התחתון, שהם דבוקים באח"פ דפרצוף הנוקבא, לבין המ"ן דהנוקבא עצמה, הנשארים בה מעת עיבור של עצמה. כי המ"ן דתחתון מחויבים להכלל בהמסך דעיבור של הנוקבא עצמה, ואז הם מקבלים קומת העיבור,

וע"כ המ"ן דעיבור נכללים במנצפ"ך דנוקבא, שהנוקבא מעלה אותם למ"ן אל הז"א, ואז נבנה גם העיבור בהמ"ן שלו, והוא מקבל קומתו. שז"ס שאוכל מה שאמו אוכלת. וז"ס עובר ירך אמו הוא, כי המ"ן של העובר מתכללים במנצפ"ך שלה, ואין להם הכר לעצמם. ועי' בתשובה ס"ט. (אות ע"ג)

סימן עא

(לשאלה) **מנצפ"ך א'**

עי' תשובה א', יש ב' מיני מנצפ"ך בהנוקבא, א', מזמן הקטנות שלה, שהן בחינות גבורות ודינים, מפאת הה"ת שבעינים שלהם, הגורמת חסרון ג"ר. ויש מנצפ"ך מזמן של הגדלות דנוקבא, דהיינו שכבר ירדה הה"ת מהעינים שלה. ומנצפ"ך אלו הן גבורות ממותקות, והן חשובות יותר מהחסדים. ומנצפ"ך הא', הנוקבא מקבלת מז"א. ומנצפ"ך הב', מקבלת מאמא. (אות ע"ג ואות צ"ה)

סימן עב

(לשאלה) **מנצפ"ך ב'**

עי' בתשובה ע"א.

סימן עג

(לשאלה) **נסירה**

בעת קטנות, הנוקבא דבוקה באחורים דז"א, וכותל דז"א, שהוא בחינת אחורים דז"א מעת קטנותו, משמש ג"כ להנוקבא. אלא ע"י המוחין שהיא משגת מאמא, המורידים הה"ת מעינים שלה, היא מחזרת אליה אח"פ שלה, שהמה נעשים לה לנה"י חדשים, הנעשים אחורים אליה, ואז ננסרים ונפרשים זו"ן זה מזה, כי יש לה אחורים משל עצמה. (אות י"ג ואות צ"ב)

סימן עד

(לשאלה) **נער חסר ה'**

בעת שמקבלת הציר ודלת ומנצפ"ך דז"א, שהם דינים (עי' תשובה כ"ח.) אז נקראת נער חסר ה'. (אות צ"ז)

סימן עה

(לשאלה) **נער עם ה'**

אחר שקבלה הדלת וציר ומנצפ"ך ב' מאמא, שלא ע"י ז"א. שהם גבורות ממותקות, נקראת הנוקבא, נערה עם ה' הרומזת לה' גבורות הממותקות. (שם)

סימן עו
(לשאלה) **נפש המלכות**
אחר שהנוקבא משגת כל הגדלות שלה, דהיינו ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן שלה, אז נבחנת בנפש שלמה. וראויה להוליד. (אות י"א י"ד)

סימן עז
(לשאלה) **נקבה**
מלכות דאצילות נקראת בשם נקבה, להיותה מקבלת אורותיה מז"א דרך נקב החזה. עי' תשובה י"ח. כי האורות העוברים דרך מסך ונקב, המה נחלשים ומתמעטים. עי' אות ג' ויש טעם ב'. שהיא ר"ת של ד' זמנים שבה, שהם: נערה, קטנה, בוגרת, ה' תתאה. (תשנ"ט אות ל"ט ודף תשס"א אות מ"ד).

סימן עח
(לשאלה) **נקודה תחת יסוד**
הנקודה שמתחת היסוד, היא שורש המלכות דז"א, הנמצאת תחת ו"ק שלו. ומשם עלתה ונכללה בכל קו אמצעי דז"א, בבחינת נוקבא שבגופו, ואח"כ הנוקבא הנפרדת דז"א, לוקחת כל אותה ההתכללות. (דף תשע"ה ד"ה אחורים)

סימן עט
(לשאלה) **נשמות אנשים זכרים**
נשמות הנוצרות מהגבורות הבאות עם המ"ד מז"א, הן נשמות אנשים זכרים. (אות מ"ב)

סימן פ
(לשאלה) **סליק ברעותא**
הזווג הנעשה על בחינת מסך שאין בו אלא עביות דבחינת כתר, שהיא רק בחינת השורש של עביות, נקרא זווג דרעותא, או סליק ברעותא. משום שהכתר הוא שורש לכל הרצונות שבד' הבחינות, כנודע. (אות א'.)

סימן פא
(לשאלה) **ע"ב קד"ם**
אח"פ הנפולים דכל פרצוף, המוחזרים לו בעת הגדלות, ע"י הארת הזווג דע"ב ס"ג, ונעשים לאחורים שלו, דהיינו לנה"י חדשים, המה מרומזים בהגימטריא ע"ב קד"ם, שהוא בחינת ב' אחורים דראש וגוף: אשר הוי"ה פשוטה היא בחינת ראש, שהריבוע והאחורים שלה, דהיינו י' י"ה יה"ו יהו"ה, בגימטריא ע"ב. והוי"ה במילוי ב"ן, היא בחינת גוף, והאחורים שלה המרומזים בהריבוע, דהיינו: יוד, יוד ה"ה, יוד ה"ה ו"ו, יוד ה"ה ו"ו ה"ה, בגימטריא קד"ם, שביחד הם בגימטריא רי"ו. והם הכלי המעלה מ"ן הבא עם הביאה קדמאה. (אות י')

סימן פב
(לשאלה) **עובי הקו**
בעת העיבור, כשנכללו נה"י בחג"ת אלו באלו, נתעבה הקו האמצעי יותר מהקצוות. שהם רק נכפלו אבל בקו האמצעי נכללו ג' בחינות אלו באלו, שהן: ת"ת, יסוד, ומלכות. ונודע שעביות, פירושה, גבורות ודינים. עי' תשובה כ"ח. (דף תשס"ד אות מ"ט).

סימן פג
(לשאלה) **עיבור א'**
העיבור שהוא לעצם מציאותו של הפרצוף, נקרא עיבור א'. והעיבור שהוא רק לתוספות טובה, דהיינו לתוספות מוחין, ולא לעצמות הפרצוף, נקרא עיבור ב'. (אות ל"ג ואות מ"ט).

סימן פד
(לשאלה) **עיבור ב'**
עי' תשובה פ"ג.

סימן פה
(לשאלה) **עיבור ט' וז' חודש**
בפנימיות, אפילו עיבור א' הוא ט' חודש, כי נה"י נכללים בחג"ת וחג"ת בחב"ד, הרי ט' בחינות. ועיבור ב' דמוחין בפנימיות, נמשך מבחינת עתיק, דהיינו ז"ת דעתיק המלובשות בגלגלתא דא"א. ומתוך שאין השגה בחסד דעתיק, ע"כ אין כאן אלא ו' חודש, דהיינו ז' חודש למקוטעין. (אות כ"ו וכ"ח)

סימן פו
(לשאלה) **עיבור י"ב וט' חודש**
עיבור א', הוא בחינת התכללות נה"י בחג"ת, שהם ו' בחינות. ויש שם ו' בחינות אלו מאו"א, וו' בחינות מא"א, שהן י"ב בחינות. וכאן העיקר הוא א"א. ובעיבור ב' יש התכללות נה"י בחג"ת, ושניהם בחב"ד הרי ט' בחינות. וכאן עיקרן הוא רק מאו"א. וחודש פירושו, חידוש בחינה. וב' עיבורים אלו הם בבחינת חיצוניות הפרצוף. (אות כ"ד)

סימן פז
(לשאלה) **עיטרא דגבורה**
היא ה"ג השייכות להנוקבא, שהן בחינת ב"ן. (אות ע"ו)

סימן פח
(לשאלה) **עיטרא דחסדים**
היא ה' חסדים: חג"ת נ"ה המקבילים לה' הבחינות כח"ב זו"ן. (אות מ"א)

סימן פט
(לשאלה) **עצמות הגבורות**
מטרם שהגבורות באות בזווג עם החסדים, שעוד אין להן בחינת ג"ר, הן נקראות הארת הגבורות ולא עצמות, וכשמשיגות בחינת ג"ר שלהן ע"י הזווג עם החסדים, אז נבחנות לעצמות הגבורות. (אות ק"ג)

סימן צ
(לשאלה) **פסיעה לבר**
בהיות הכלי דיסוד משורשו בע"ב דא"ק, מחוסר לגמרי מה"ח, אע"פ שיש בו משלימות החכמה, נבחן שהוא מחוץ להתפשטות של הבינה, כי הבינה רק עד הוד אתפשטותה, וכל מקורו דהיסוד הוא רק מהתפשטות אבא, עם בחינת הארת חכמה, ע"ד שהיה לו בפרצוף ע"ב דא"ק. לפיכך כשז"א הוא בעיבור, אין הארת אמא מגעת להתפשט אל הכלי דיסוד שלו. ונבחן שהוא בבחינת פסיעה לבר. אמנם היסוד נכלל בת"ת, ומשם מקבל הוא, אבל המלכות הנכללת בעיקר בהיסוד נמצאת שקבלה את מדתו, והמלכות שבעיבור נמצאת משום זה, בבחינת פסיעה מלבר. (תשס"ו אות נ').

סימן צא
(לשאלה) **ציון**
בחינת היסוד דנוקבא הפנימי, הנחתם מכ"ז אותיות דאמא, נקרא בשם ציון. (אות ע"א)

סימן צב
(לשאלה) **צלם**
כשהמוחין מושפעים מהעליון אל התחתון, הם מקבלים עמם לבושים מבחינת הכלים דעליון. והלבושים ההם, מכונים צל"ם: הצ' היא בחינות נה"י, והל' היא בחינות חג"ת, והם ' היא בחינות כחב"ד. (אות ס"ז)

סימן צג
(לשאלה) **צלע**
בעת שהנוקבא דבוקה אב"א באחורי חזה דז"א, היא נקראת צלע. כי דבוקה בגוף שלו, ושניהם משמשים בכותל אחד. (אות נ"ז)

סימן צד
(לשאלה) **קיסטא דחיותא**
כשהפרצוף עולה למ"ן, הוא נשאר במקומו. בהסתלקות המוחין, ואז נבחן, שנשאר בו בחינת קסטא דחיותא. שפירושה, רשימה מן המוחין שלו, שהיא בחינת הקיום שלו. בדומה בערך, לאדם ישן, שעם הסתלקות כל הכחות ממנו, מ"מ אינו נבחן למת, אלא שיש בו קצת חיות, באופן שהוא מוכשר שיחזור כל חיותו בעת שינער משנתו. כן

הרשימה הזו, שנקראת קסטא דחיותא, היא החוזרת ומקבלת המוחין שלו כולם, בעת שהמוחין יחזרו לו מהעליון. (תת"י אות ק"ח).

סימן צה
(לשאלה) **קצת חיות**

בהאי רוחא קדמאה דנטלה הנוקבא בביאה קדמאה, יש ב' חלקים: א', השייך לבנינה עצמה, וב', מה ששייך להבנים שלה. עי' תשובה י"ג. ותשובה מ"ט. ואחר שהבנים כבר נטלו כל חלקם מהאי רוחא קדמאה, הנה נשאר בה עוד החלק של עצמה, והחלק הזה מכונה קצת חיות. (תשמ"ה אות ט"ו).

סימן צו
(לשאלה) **רביע ת"ת**

עי' תשובה ס"ה. ותשובה כ"ו.

סימן צז
(לשאלה) **רובע ישראל**

עי' תשובה ס"ה. ותשובה כ"ו.

סימן צח
(לשאלה) **רוחא דשדי בגווה**

בעת שז"א ונוקבא עולים למ"ן לאו"א עלאין, שאז מזדווגים שם בהיכל או"א, בפעם הא' אחר הנסירה, אז נותן לה רוחא, שהוא בחינת עצמות הגבורות של הנוקבא, דהיינו בחינת ג"ר שלה, ומשלים את נפשה, ונשלמת בע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שלה. וזהו נקרא רוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה. וביאה קדמאה זו היא זווג פב"פ של הזו"ן. אמנם כלפי בחינתם עצמם נבחן הביאה הקדמאה זאת, בבחינת זווג אב"א, להיותם משמשים בהכלים דאו"א, כלומר, שהם אז נכללים בהזווג דאו"א גופייהו, והם עצמם אינם עולים בשם. להיותם נכללים באו"א בסוד מ"ן. וע"כ נבחן באמת הזווג הזה על שם או"א, אלא בהיות שאו"א אינם מזדווגים על בחינות מ"ן של עצמם, רק במ"ן של זו"ן, ע"כ נבחן לזווג פב"פ דזו"ן, כי הזווג נעשה על מ"ן שלהם ולא על מ"ן דאו"א. והבן היטב. (אות ק"ה)

סימן צט
(לשאלה) **רוחא קדמאה**

עי' תשובה צ"ח.

סימן ק
(לשאלה) **רי"ו**

הכלים דאח"פ המושבים להפרצוף לעת גדלות, נבחנים בשם הגימטריא של רי"ו, כי להיותם בחינת אחורים נבחנים בריבוע השמות, ולהיותם בחינות הכלים הישנים

מנקודים. נבחנים להוי"ה במילוי ב"ן, והריבוע דהוי"ה פשוטה ומליאה דמילוי ב"ן, הם ע"ב קד"ם, שבגימטריא רי"ו. עי' תשובה פ"א. ובחינות האורות שבהם, הם מהוי"ה של ע"ב, כי אין ה"ת יורדת ממקומה להעלות את אח"פ הנפולים, זולת ע"י טפת הזווג מע"ב, כנודע, וע"כ נבחנים האורות שבהם שהם ג' ע"ב: המתלבשים באלו אח"פ המוחזרים, וג' פעמים ע"ב, הם ג"כ בגימטריא רי"ו. (אות י' וי"ז)

סימן קא
(לשאלה) **שוקע**

עי' תשובה ט'.

סימן קב
(לשאלה) **שינה**

כשהפרצוף עולה בסוד מ"ן, נבחן. במקומו עצמו, בסוד שינה, שפירושו, הסתלקות המוחין, באופן שנשאר בתוכו בחינת קסטא דחיותא. עי' תשובה צ"ד (תת"ט אות ק"ו ותת"י אות ק"ח).

סימן קג
(לשאלה) **שליש מדת היסוד**

בכל ספירה יש ג' שלישים. שהם בחינות גו"ע וג"ר דבינה, כנודע, כי רק אלה נשארים למעלה מצמצום ב'. ואח"פ דכל מדרגה נפלו למטה ממנה. והם עיקר עצמות המדרגה, כי אח"פ המוחזרים בעת גדלות, אינם נחשבים לעיקר בהפרצוף, אלא רק בחינות תוספות. לבד מהכלי דיסוד שלא יכלה לקבל מג"ר דבינה, משום דבינה רק עד הוד התפשטותה. כנודע. וע"כ נצטרף לו השליש תחתון מסוד המלכות. ונעשה לו עטרת שלו. וזוהי המתקה הראשונה של המלכות, שנעשה לחלק של עצמות היסוד, דהיינו לשליש תחתון שלו. (תשס"ב אות מ"ו ודף תשס"ג ד"ה ולפיכך).

סימן קד
(לשאלה) **שמרי יין**

כדמיון היין, שאחר שמסננים אותו נשאר אחריו השמרים ההכרחים אליו. כן בבירורים של הספירות שאחר הבירורים, נשאר תמיד פסולת שאינה ראויה להתברר באותה המדרגה. והיא חוזרת לתערובות הקליפות בסוד שמרי היין. עי' תשובה ל"ד. (אות ע"ג)

סימן קה
(לשאלה) **שש נקודות**

בעיבור אין נגלה בו אלא ג' נקודות. שהן נה"י, כי חג"ת אין להם בחינות עביות ומסך, וע"כ המה מתלבשים ומתכללים בתוך ג' הנקודות דנה"י. אבל ביניקה הוא קונה העביות

דבחי"א, שאז העביות ההיא כוללת שש נקודות, שהן, חג"ת נה"י. וזכור כאן כי נקודות פירושן עביות של מסך, שהיא מזדווגת בהכאה עם אור העליון ומוציאה מדת הקומה. (אות נ"ג ואות נ"ה)

לוח התשובות לעניינים

סימן א

(לשאלה) זווג א' של הפרצוף הוא לעיקר אצילות שבו. דהיינו להקטנות של הפרצוף. ונקרא ג"כ עיבור א'. וזווג הב' של הפרצוף הוא לצורך הגדלות שלו, שהוא רק בחינת תוספות טובה ואינו עצמות. ונקרא ג"כ עיבור ב' לצורך מוחין. (אות א' וב')

סימן ב

(לשאלה) כשהפרצוף עולה לצורך הגדלות למ"ן לעליון שלו, ומשיג שם האח"פ הנפולים שלו, ע"י הורדת ה"ת מעינים, כנודע, הרי המ"ן של המדרגה התחתונה של הפרצוף העולה, עולים עמו יחד, כי זה הכלל שכל אח"פ של מדרגה, כלולים בגו"ע דתחתון להמדרגה ההיא, שמשום זה נמצא, שבכל עלית מ"ן כלולים בהכרח ג' מדרגות יחד. כי העליון העולה עם אח"פ שלו לעלי עליון, הוא לוקח עמו גו"ע דתחתון שלו, הדבוקים באח"פ שלו, ונמצאים ב' מיני מ"ן בעלי עליון. אמנם הקומה שיצאה על התוספות מ"ן של גו"ע דתחתון, לא יכול התחתון לקבל אותה, כי התחתון לא יכול לקבל שום ציור בעלי עליון, כי כל מדרגה מחויבת לקבל רק מהעליון של עצמה. וע"כ כל הקומה ההיא לוקח העליון, בסוד הבכור נוטל פי שנים. אלא אח"ז כשיורד העליון למקומו, אז מזדווג העליון גופיה על גו"ע של התחתון הדבוקים באח"פ שלו, ובפעם הזאת מקבל התחתון ציור של עיבור שלו, שהוא נרנח"י דנפש. הרי שיש כאן לגו"ע דתחתון ב' זווגים: א' מה ששימש בבחינת מ"ן בעלי עליון ביחד עם העליון שלו, וזה נקרא זווג א' שעל המ"ן, או שנקרא מ"ן ראשונים. שפירושו, במדרגה ג' שלמעלה מהם, וע"כ בזווג א' הזה, אין המ"ן מקבלים ציור. וזווג ב' של המ"ן, פירושו, כשהזווג נעשה בהעליון שלו, כמו שצריך להיות על פי המדרגה, וע"כ בזווג ב' הוא מקבל ציור דנרנח"י דעיבור שלו. הרי נתבאר שאין לך שום מ"ן שבעולמות שלא יתחייבו לבא ב' פעמים בבחינת מ"ן: א' בעלי עליון, ובלי ציור. ב' בהעליון, ואז מצטייר בעיבור. (אות ח')

סימן ג

(לשאלה) בהיות, שכל גו"ע דתחתון עולים יחד עם העליון שלהם, בעת עליתו למ"ן אל עלי עליון שלו לצורך מוחין דגדלות שלו. ונמצאים שניהם המ"ן דתחתון עם המ"ן דעליון כלולים בהזווג של עלי עליון. ומתוך שאין ב' מיני מ"ן אלו שוים זל"ז ממקורם, ע"כ הכרח הוא, שהקומה דע"ס שיצאה על ב' מיני המ"ן הללו, יש בה ב' חלקים: א', מהמיוחס

להמ"ן דעליון. ב', מהמיוחס להמ"ן דתחתון. (עי' בסמוך בתשובה ק"ז) הרי ב' חלקי אורות כלולים באח"פ דעליון, כי העליון לוקח את שניהם, בסוד הבכור נוטל פי שנים. כי בחינת התחתון עוד אין לה שום ציור, שתוכל לקבל את חלקה. (אות ק"א.)

סימן ד

השם קדמאה, סובב על הזווג שנעשה על התחתון בהיכל העלי עליון שלו. ואצל הנוקבא דז"א, מורה על הזווג הנעשה בהתכללות זו"ן בהזווג של או"א בסוד מ"ן אליהם, שעם התכללות זו, נבחן, שהנוקבא מקבלת שם המוחין שלה ע"י ז"א בעלה, כי אינה יכולה לקבל מעלי עליון שהיא אמא, אלא ז"א נכלל באבא, ונוקבא נכללת באמא, ובאופן זה נמצאת הנוקבא מקבלת המוחין מן או"א, אמנם באמצעות ז"א, כי אי אפשר לה לקבל משהו אור, אם לא ע"י ז"א. וע"כ, מצד אחד נבחן שז"א נותן לה בזווג פב"פ את הכלי המעלה מ"ן, והרוחא קדמאה, והוא להיותם מלובשים בפב"פ דאו"א גופייהו. אמנם מצד שני, אין ז"א בא בחשבון כלל עם הזווג הזה, משום שהוא רק בחינת מעביר את האורות ההם אל הנוקבא, ולא קבל מהם לצרכו כלום, כי אינו צריך להם, כי כבר יש לו כל הגדלות הזו, עוד מטרם עליית מ"ן ההם, ולא עלה עם הנוקבא למ"ן עתה לצרכו עצמו, אלא להיות בבחינת מעביר האורות אל הנוקבא, וע"כ נקראת כל העליה והמוחין שיצאו כאן, רק על שם הנוקבא לבדה, עד שנקרא, כי היא מקבלת המוחין האלו שלא ע"י ז"א, כלומר, שז"א אינו בא כאן בחשבון, והבן היטב, ותזכור זה.

וכיון שכן, אנו עסוקים כאן רק מהנוקבא בלבדה, כי באמצעות זעיר אנפין, נחשבים או"א לבחינת עליון ממש להנוקבא, עד שיכולה לקבל המוחין דגדלות מאמא עצמה, על דרך הנ"ל. ועפ"ז נבחן, שבאח"פ של הנוקבא, שנכללו באו"א עתה בשעת הזווג, נמצאים דבוקים גו"ע של תחתון שלה, שהם גו"ע דנשמות הצדיקים, אשר קומת הזווג דמוחין דגדלות דנוקבא, יצאה גם על תוספות מ"ן דגו"ע של נשמות הצדיקים, אשר כלפיהן נחשב הזווג ההוא בבחינת עלי עליון, אשר קבלו עתה בחינת הזווג הא' על המ"ן שלהן, אשר קומת הזווג שלהן נוטלת הנוקבא, בסוד הבכורה, שנוטלת פי שנים, דהיינו חלקה עצמה, שהוא המוחין דגדלות שלה. וחלק של הנשמות. משום שבזווג הא' אין המ"ן דנשמות הצדיקים יכולים לקבל שום ציור. וקומה זו שהיא חלקם דנשמות הצדיקים שנטלה הנוקבא, היא המכונה רוחא קדמאה דשדי בה בעלה בזווגא קדמאה, ונקראת ג"כ מ"ן ראשונים, כי קומה זו יצאה על המ"ן דנשמות הצדיקים בפעם הראשונה. ואע"פ שאינן יכולות לקבל אותה, עכ"ז הן מרויחות הרבה מאד על ידי הזווג הא' ההוא: א', כי הנוקבא מקבלת בעדן כל הקומה ההיא, ואח"ז כשבאה למקומה, היא מזדווגת על המ"ן

שלהן, ומחלקת אל הנשמות לאט לאט את הקומה הנ"ל שלקחה בעדן, הנקראת רוחא קדמאה, עד שמשלמת להן כל הבחינות הכלולות בהקומה, הרי שכל הריוח הוא שלהן.
וב', הוא כי אין העדר ברוחני, ואותה קומת הזווג שיצאה על המ"ן שלהן באו"א, הגם שלקחה אותה הנוקבא בעדן על שלימות שלה, כנ"ל, נבחן עוד שכל הקומה נשארה במילואה באו"א גופייהו, בסוד מ"ן ראשונים שאינם מסתלקים משם לעולם ואינם חסרים משם כנ"ל (דף תשל"ט אות ח' בסוד בנים בכורים.
והנך מוצא שכל השמות הללו שהם: ביאה קדמאה, כלי קדמאה, ורוחא קדמאה, ומ"ן ראשונים מבחינת בנים בכורים שאינם חסרים משם לעולם. וזווג הא' שעל המ"ן מבחינת בלי ציור, וענין פי שנים שהבכור נוטל, ובחינת הנסירה דזו"ן, והמוחין של צד בינות וגבורות הנכנסים בהנוקבא עם המוחין דגדלות של הנוקבא, כל אלו הבחינות יצאו יחד במקום אחד בזווג אחד, דהיינו בהיכל או"א.
(לשאלה) כי העלית מ"ן והמוחין שיצאו בהיכל או"א, שהנוקבא קבלם באמצעות ז"א פב"פ, כנ"ל. הם הביאה קדמאה של הז"א, דהיינו בעת התכללותו באבא עצמו, כנ"ל.
ויש כאן באמת ב' זווגים, א', להשלמת כלים, וב' להשגת האורות, אמנם שניהם נחשבים כאחד, כנודע. ונמצא שתחילה קבלה הנוקבא הכלי המעלה מ"ן, ואח"כ קבלה המוחין עצמם, עם חלקם של גו"ע של הנשמות, הנקרא רוחא קדמאה. כנ"ל. ומיחס המ"ן של גו"ע של הנשמות, נחשב להן לזווג א' שעל המ"ן שלהן, כנ"ל. גם נחשבים למ"ן ראשונים הנשארים באו"א, בסוד בנים בכורים, ואינם מסתלקים משם לעולם, אע"פ שאח"כ ירד הרוחא קדמאה עם הנוקבא למקומה, מ"מ נשאר הרוחא גם באו"א, בבחינת בנים בכורים כנ"ל. גם נודע, שבעת שהנוקבא השיגה הכלי המעלה מ"ן, דהיינו אח"פ שלה מחמת טפת הזווג דאבא, שהורידה הה"ת מעינים שלה, וחזרו האחורים שלה, למדרגתם כבתחילה, הנה עם זה נעשה הנסירה, כי השיגה אח"פ שלה, שהם אחורים, וכותל שלם של הנוקבא מבחינת ג"ר, וכבר אינה צריכה לכותל דז"א, והיא ננסרת הימנו. גם אז נעשה קומתה שוה לז"א, שהרי יש לה אחורים דבחינת גדלות, ועשרה כלים כמו ז"א, אלא מאחוריו דז"א, כי לא קבלה עדיין האורות, וכשמקבלת האורות בהיכל או"א, אז משגת המוחין שלה ג"כ, אלא כל זמן היותה באו"א, אינם נבחנים לפב"פ שם, להיותה שם רק בסוד התכללות, ואין זו הלבשה שלמה להאורות. רק אח"כ שיורדת משם למקומה למטה, אז היא יכולה לחזור פב"פ עם ז"א. והנך רואה איך כל הענינים הרבים הנ"ל, כולם יצאו כמעט בבת אחת, במקום אחד, וזווג אחד. וזכור זה היטב, כי ע"כ כל הענינים הנ"ל מכונים בשם קדמאה, או פעם א' וכדומה.

סימן ה

(לשאלה) כי כמו שצריכים קשר שהעליון יוכל להעלות אליו את המ"ן של התחתון שלו, דהיינו ע"י הכלי המעלה מ"ן, כנ"ל. כן צריך התחתון קשר שיוכל לעלות למ"ן להעליון שלו, אחר שכבר יש לו המציאות דמוחין דיניקה. כי אין התחתון יכול להתעלות ממקומו כמלא נימא, ואיך הוא יכול לעלות להעליון שלו בתורת מ"ן. והענין הוא כי אותו הכלי ורוחא שהם אמצעי בשביל העליון להעלות המ"ן דתחתון, הנה הם ג"כ משמשים בעת שנגמר במוחין דיניקה, שיכול לעלות שם במקום הרוחא שלו שנשאר בהעליון, בבחינת בנים בכורים שאינם חסרים משם לעולם, כי בכח המ"ן הראשונים, הנ"ל בסמוך בתשובה ק"ט, שהאיר כל תחתון בעלי עליון שלו, יכול כל תחתון הנגמר במוחין דיניקה, לחזור ולהעלות מ"ן לעליון שלו, ולהעלותו לצרכו, לעלי עליון, להיותו מיחס הזה דמ"ן הראשונים, בבחינות אחים ממש, כנ"ל, וע"כ מיחס זה נמצא כל תחתון עם העליון שלו בבחינת מדרגה שוה, להיותם באים מסבה אחת של עלי העליון, ואין מיחס הזה שום מעלה להעליון שיהיה יותר גבוה מן התחתון, וע"כ מבחינת האי רוחא, יכול התחתון לעלות לעליון. ולפיכך נעשה האי רוחא לבחינת שורש לכל המ"ן שבכולם, כי אין לך עלית מ"ן, שלא יגרום זווג בכל המדרגות כולן עד א"ס ב"ה, משום שאין חידוש אורות יוצאים אלא מא"ס ב"ה, כנודע. וע"כ אותו הרוחא קדמאה, הוא המביא תמיד בכל מ"ן ומ"ן, את התחתון להעליון, ובזה נחשב כל בחינות רוחא קדמאה מכל הפרצופים לבחינת שורש לכל מיני המ"ן שמתחתיו, והבן. (אות ח')

סימן ו

(לשאלה) כבר ידעת שביאה קדמאה של זו"ן פב"פ הוא בהיכל או"א, וע"כ המ"ן דנשמות שהם התחתון של הנוקבא, הדבוקות באח"פ שלה, בעת הזווג ההוא, אינן יכולים לקבל שם שום ציור של עיבור, כי כלפיהם נמצא הזווג במדרגה ג', שהוא למעלה משורשם, כי השורש של כל תחתון הוא רק בהעליון שלו לבד, כנודע, וע"כ אין האשה מתעברת במ"ן אלו הדבוקים באח"פ שלה, אלא אח"כ בביאה השניה, דהיינו בביאתה למקומה, שאז מקבל המ"ן הציור דעובר. (תש"מ אות ט').

סימן ז

(לשאלה) מטרם שעולה למ"ן לקבל מוחין דגדלות, מוכרח התחתון להיות שלם בע"ס, דהיינו שיהיו לו בחזרה, בחינות אח"פ הנפולים שלו, וע"כ צריך מתחלה להארת מוחין דו"ק, שהם מורידים הה"ת מעינים שלו ומחזירים לו את אח"פ, ואח"ז שכבר נשלם בע"ס, אז יכול לעלות למ"ן ולקבל בהם בחינות האורות דגדלות. (תשפ"ח ד"ה ונתחיל)

סימן ח

(לשאלה) האי ביאה קדמאה כוללת ב' זווגים: א', מוחין דו"ק, שהם מעלים לה האח"פ, ומשלימים בחינת הכלים שלה. ומזווג הזה מקבלת מז"א בחינת הכלי המעלה מ"ן. ואח"כ היא מקבלת בזווג ב', בחינות האורות של הגדלות, ומזווג הזה היא משגת מז"א את הרוחא קדמאה (תת"ח אות ק"ד וק"ה).

סימן ט

(לשאלה) הרוחא קדמאה מושפע מז"א לנוקבא, בעודם שניהם כלולים באו"א, ז"א באבא, והנוקבא באמא. וממילא הם נחשבים בזווג פב"פ כמו או"א עצמם. אמנם כיון שהאורות של הזווג אינם מלובשים עוד בהכלים של עצמם, ע"כ נחשבים משום זה, שהם מבחינת עצמם במצב אב"א, שהרי האורות ההם אינם מתלבשים בהם רק בהכלים דאו"א, רק עם התכללות המ"ן דזו"ן. (אות ק"ד וק"ה.)

סימן י

(לשאלה) להיות מקום הזווג במדרגה ג' שלפניהם, ואין שום פרצוף יכול לקבל אלא מהמדרגה הסמוכה אליו. (אות ו')

סימן יא

(לשאלה) למשל, אם העליון עלה למ"ן לעלי עליון להשגת נשמה. הנה המ"ן דתחתון הדבוקים שם באח"פ דנשמה של העליון, משיגים שם קומה דבחינת גו"ע דנשמה, שה"ס הרוחא, אשר העליון נוטל אותו בנוסף על חלקו עצמו, כנודע. אשר אח"כ בביאת העליון למקומו, אז נותן אותו רוחא להתחתון, ולא בבת אחת, אלא לשיעורים לאט לאט, כנודע. אמנם אחר שכבר קבל התחתון את הקומה כולה שיצאה בהעלי העליון על המ"ן דגו"ע שלו, ואין לו עוד מה לקבל, נמצא שנפסק ההולדה מהעליון שלו, בסוד חדל להיות לשרה אורח כנשים. כי אין לו עוד מה להוליד וליתן להתחתון, כי כל מה שנותן להתחתון רק משלו נותן לו, דהיינו מהאי רוחא. (אות ט"ו).

סימן יב

(לשאלה) כי כל קומה כלולה בהכרח מה' בחינות נרנח"י, שבכל אחד יהיה לפי עצמו גם נרנח"י שלמים, כי אין מדרגת העיבור נשלמת מטרם שיהיו בה בחינת ג"ר דעיבור. וכו' עד"ז. באופן שבבחינת נשמה צריך שתהי' בה כ"ה בחינות של נרנח"י. ועד"ז בבחינת חיה ועד"ז בבחינת יחידה. ונודע, שבשעה שהעליון עולה לקבלת נשמה, נמצאת טפת הזווג דע"ב ס"ג מורידה לו הה"ת מעינים לאזן, ואז יש לו ג' כלים ומסך דבחי"ב, ומקבל קומת בינה, ואור דנשמה. וע"כ, גם בחינת גו"ע דתחתון שהם דבוקים באלו האח"פ, הנה גם הם רק מבחינת גו"ע דאזן, כמו אח"פ דעליון, ואין בשניהם מבחינת אור החיה

ולא כלום, כי עדיין לא ירדה הה"ת מעינים לחוטם, המחזיר אח"פ דבחינת חכמה. וע"כ אי אפשר שיהיה כלול בהאי רוחא קדמאה, זולת מבחינת מדרגת נשמה. ולפיכך אחר שהתחתון כבר קבל משם כל המדרגות שיש לו לקבל מבחינת נשמה, נפסק להעליון אורח כנשים, כי אין לו עוד מה ליתן לו. ולפיכך, בשעה שהעליון עולה לקבל מוחין דחיה, הנה אז מתחיל מחדש כל אותו הסדר, שנתבאר לעיל במוחין דנשמה. כי בשעה שמקבל טפת הזווג המורידה לה"ת מאזן אל החוטם, שאז העליון מעלה את אח"פ דבחינת חכמה, שבהם מסך דבחי"ג, הנה יחד עם זה הוא מעלה בהכרח גם הגלגלתא ועינים דתחתון הדבוקים באח"פ אלו דבחינת חיה. וממילא שגם הם נכללו בזווג, ויוצא על התוספות מ"ן שלהם, שוב בחינת האי רוחא קדמאה, מבחינת חיה, וכן כל הבחינות הנקובות לעיל: ביאה קדמאה ורוחא קדמאה, וכלי קדמאה, ומ"ן ראשונים בבחינת בנים בכורים, וענין פי שנים שהבכור נוטל, וענין הנסירה, והקומה השוה שבאחור, וזווג פב"פ וכו', עד שהתחתון נוטל כל בחינות שלו גם מהאי רוחא דחיה, ואז שוב פסק אורח כנשים. ועד"ז חוזר חלילה כל אלו הבחינות הנ"ל, בהשגת העליון המוחין דיחידה. הרי שלכל בחינה חדשה שאינה כלולה בהאי רוחא קדמאה, חוזרים חלילה כל הבחינות שהיו מתחלה במוחין דנשמה. (הסתכלות פנימית אות ד')

סימן יג

(לשאלה) כי הרוחא קדמאה שיצא על בחינות מ"ן דגו"ע דנוקבא בעלי עליון, הנה הוא מבחינות הרשימות דו ' ונקודה דנה"י דא"ק, הנמשכות לה דרך נה"י דא"א ודרך נה"י דז"א. ועתה להגדלות היא צריכה להרשימות דבחינת מסך של הס"ג דרך או"א, וע"כ היא צריכה לזווג חדש דאו"א. (הסתכלות פנימית אות י"ג.)

סימן יד

(לשאלה) ג' מדרגות: תחתון, ועליון, ועלי עליון. ומלת העליון יהיה הפירוש, אותה המדרגה העומדת במוחין דיניקה. שהיא הראויה לעלות למ"ן מאליה לצורך המוחין דגדלות. ובהכרח שהוא נוטל עמו יחד את הגו"ע דתחתון הדבוקים באח"פ דגדלות שלו. הרי שיש ג' מדרגות בכל עלית מ"ן.

סימן טו

(לשאלה) הפעם הא' לעלי העליון שלהם, שאז מקבלים בחינת הרוחא שלהם בהזווג שעל תוספת מ"ן שלהם. אלא שבזווג הא' הזה, אינם מקבלים שום ציור, והעליון נוטל חלקם. ובפעם ב' דהיינו אחר שיורדים עם העליון שלהם למקום העליון. אז נותן להם העליון הציור של עיבור. (תשל"ה אות ו').

סימן טז

ב' סדרים של בירורים נוהגים בהמ"ן בכללות. א', הוא בעת תיקון האצילות בתחלה. שאז עלו כל המ"ן בכללות יחד עם העתיק לראש הס"ג, והוא בירר מהם המשובח ביותר, ומה שנחשב לפסולת בעדו, נתנם לא"א, וא"א בירר המובחר שבהם בעד עצמו לבנינו, והפסולת נתן לאו"א, וכן או"א ביררו המובחר מהם לבנינם, והפסולת נתנו לזו"ן. וכן זו"ן ביררו המובחר שבהם, והפסולת נתנו לבי"ע, לבחינות נשמות הצדיקים. עד שבירר אדם הראשון חלקו, והשאר היה פסולת ממש למדור הקליפות. אמנם אחר החטא של אדה"ר, שכל הבירורים שלו חזרו ונפלו ממנו ונתערבו בתוך הקליפות. שהם סוד כל ששים רבוא נשמות שבעולם, שנשרו ממנו. כנודע, הנה התחילו הצדיקים שבכל דור ודור, לחזור ולברר את בחינות נשמתם מתוך הקליפות, ולהעלותם למ"ן לנוקבא דאצילות, ששם מקבלים תיקונם, והצדיקים מקבלים ממנה המוחין שלהם, בסוד נשמות חדשות שנתחדשו ע"י זווג זו"ן.

ומכאן ואילך התחיל סדר אחר בענין הבירורים דמ"ן. כי מתוך שכל זווג וזווג צריך להקדם העליון שעליו, וכן העליון מעלי העליון, עד שימשכו המוחין החדשים השייכים לאותו הזווג מא"ס ב"ה. הנה כל אחד מהפרצופים עד א"ס ב"ה, צריך למ"ן, שעליו הוא מזדווג, ע"י המוחין שכל אחד קבל מהעליון שלו, כנודע. והנה המ"ן האלו, מתעלים מתתא לעילא.

והוא, כי יש ב' מיני פסולת, א', הם הניצוצין והכלים שנפלו לבי"ע. וב', הם האורות שאינם יכולים ליפול לבי"ע, כנודע, כי הם הרשימות של הכלים, המוכרחים להשאר באצילות. והנה כל בחינות הפסולת שהשאיר אחריו כל פרצוף ופרצוף מהעליוני', משום שלא היו ראוים בזמן אצילותם להתחבר לבנין פרצופיהם, הנה כל הפסולת הזה, נפל ונשאר ברשות הנוקבא דאצילות. כי אינם יכולים ליפול יותר, להיותם בחינת האורות שנשארו אחר הסתלקותם מהכלים שלהם. וע"כ בשעה שנשמות הצדיקים מעלים את המ"ן של חלקם להנוקבא דאצילות, הנה יש בהמ"ן הללו חלק לכל פרצופים עליונים עד א"ס ב"ה. כי זה הכלל, שבחסר נה"י דכלים חסרים ג"ר דאורות, וזה נוהג בהכלל כולו. כי מחמת צמצום הב' יצאו בינה וזו"ן דנה"י דא"ק ונעשו לבי"ע, כנודע. הנה החסרון הזה גורע בכלהו פרצופי א"ק, ומכ"ש אחר שביה"כ, ואחר חטאו של אדה"ר. וגם שהם תחתונים, עכ"ז, המילוי של התחתונים מחזיר האורות של העליונים כי כל תחתון, הוא בחינת מילוי של העליון שלו. כנודע.

(לשאלה) ולפיכך, הנוקבא מעלית כללות כל המ"ן השייך להעליונים, והיא מעלית אותם לז"א, וז"א נוטל מהם בחינה התחתונה הגרועה המיוחס לחלקו, וכל המשובח הוא מעלה לאו"א, וכן או"א נוטלים מהמיוחס לבחינתם, וכן המשובח מבחינתם מעלים אותם לא"א, וכן א"א נוטל חלקו לבד, וכל המשובח מבחינתו הוא מעלה לעתיק, וכן עד"ז כל פרצופי א"ק. הרי שכאן נעשה סדר הפוך מבתחילה בזמן תחלת התיקון של האצילות. כי אז כל עליון בירר המשובח בתחלה לעצמו, והגרוע נתן להתברר בתחתון שלו, כנ"ל. וכאן התחיל הבירור בהתחתון, וכל תחתון, נוטל הגרוע שבכל הכללות שברשותו, דהיינו רק מהמתיחס לבחינתו, וכיון שהוא תחתון הרי חלקו בהמ"ן יותר שפל וגרוע מכל העליונים ממנו. וע"כ, היותר מובחר ונעלה מבחינתו, הוא מעלה להעליונים, וכו' על אותו הסדר, עד שבאים האורות דא"ס ב"ה, והעליון מכולם מוריד מ"ד על המ"ן שהתחתון שלו העלה אליו, ומשפיע מהארתו אל התחתון הסמוך לו, וגם התחתון מוריד המ"ד שקבל, על המ"ן שלו, ומשפיע מהמוחין שלו למדרגה שלאחריו כו', עד שבאים המוחין אל הנשמות דצדיקים, שהיו הראשונים אל העלאת המ"ן. כמבואר.

סימן יז

(לשאלה) כל עוד שלא נגמרו להתברר כל הניצוצין והכלים שנפלו לבי"ע נמצאים סובלים מזה גם הפרצופים העליונים, כי כל תחתון הוא בחינת המילוי להעליון שלו, וע"כ החסרון של תחת כל התחתונים נוגע להעליון שבעליונים. כנ"ל בדיבור הסמוך בתשובה קכ"א. ונודע, שתשלום התיקון הוא עד דמטי רגלין ברגלין, דהיינו אשר רגלין דאצילות תסתיימו בשוה עם רגלי א"ק בנקודה דעוה"ז, שגם ג' עלמין בי"ע דפרודא יחזרו להיות אצילות ממש. וע"כ עד אז נמצא כל העבודה על התחתונים לברר מכלים וניצוצין השייך לחלקי נשמתם, ולהעלותם להנוקבא דאצילות, והיא לעליונים ממנה, ולגרום זווג במוחין העליונים, ויתקנו המ"ן בהמ"ד שלהם, שבזה עולים ומתחברים הכלים וניצוצים שלו מבי"ע לבנין הפרצופים העליונים ולנר"ן דצדיקים. שזה נוהג בכל יום ותמיד, עד שיתעלו כל הכלים והניצוצין מבי"ע עד גמירא, ואז ישוב הבי"ע להיות אצילות ויהיה גמר התיקון. (דף תשל"ד אות ה').

סימן יח

(לשאלה) ע"י נשמות ורוחות ונפשות של התחתונים, שהם דרי בי"ע. כי אי אפשר לברר שום בירור אלא אם כן הוא במדרגה אחת המתיחסת עם אותם הבירורים. וכמו שאי אפשר לברר כלום ממעלה ממדרגתו, כן אי אפשר לברר כלום ממה שלמטה ממדרגתו. (תשל"ד אות ד').

סימן יט

(לשאלה) כל בחינות האחורים של הרשימות שטרם בא זמן תיקונם, המה מונחים במקום הנוקבא דאצילות, מפאת היותם עוד בבחינת פסולת בכל הפרצופים העליונים. ואע"פ שגם הנוקבא עדיין לא תוכל לבררם, מ"מ אי אפשר להרשימות שיפלו לבי"ע, להיותם אורות המתקנים, והם עצמם לצרכי עצמם אינם צריכים שום תיקון וכל תיקונם האמור, הוא רק לצורך הכלים וניצוצין. וע"כ תחילת העלאת מ"ן מהרשימות, היא ע"י הנוקבא. כמ"ש בתשובה קכ"א. (תשל"ד ד"ה ועם).

סימן כ

(לשאלה) תחילת המיין נוקבין לצורך קטנות של הפרצוף, שאין להתחתון עוד שום מציאות, הנה אז, צריך אל העליון שלו שיעלהו. ואחר שכבר יש לו מציאות של עיבור ויניקה. דהיינו בחינת נרנח"י דנפש, ונרנח"י דרוח, אז יש לו היכולת לעלות למ"ן להעליון שלו מאליו. (תשל"ה אות ו').

סימן כא

(לשאלה) יש קשר בין עליון לתחתון מבחינת הרוחא קדמאה דתחתון, שישנו בעלי עליון ובעליון, בסוד מ"ן ראשונים שאינם חסרים משם. והנה מבחינת הרוחא הקדמאה זו, נחשבים התחתון עם העליון כאחים זה לזה, ולמדרגות שוות יוחשבו, וע"כ יכול התחתון לעלות להאי רוחא שלו שהניח בהעליון בכל שעה שרוצה, כי הוא נחשב כמו מדרגתו עצמו. (הסתכלות פנימית אות י"ז).

סימן כב

(לשאלה) כי כל ענין המ"ן אינם אלא מבחינת אורות ניצוצין כלים שנתבטלו ונשברו מעה"ס דנקודים. והנקודים נקראים ב"ן. (תש"מ אות ט').

סימן כג

(לשאלה) בחינות המנצפ"ך הן המ"ן של הנוקבא עצמה. עי' תשובה ע"א. ובחינות גו"ע דתחתון הדבוקים באח"פ דגדלות הנוקבא, הם המ"ן של העובר. וכל הזווגים הנעשים על המ"ן דעובר הם בהתכללות המ"ן דנוקבא עצמה. (תשע"ט ד"ה וגם).

סימן כד

(לשאלה) בנין הכלים של עה"ס דהפרצוף, נקרא כ"ב אותיות. וה' אותיות מנצפ"ך, הן ה"ג, שפירושן, כחות הסיום, שהם בחינות המסך ועביות, שעליהם נעשה הזווג דהכאה עם אור העליון, וע"י אוה"ח נולדות ויוצאות כל כ"ב אותיות. הרי שעיקר מציאות הפרצוף הוא כ"ב אותיות. וע"כ מהן מצטייר צורת הולד בכל פרטיו. אבל מנצפ"ך הן רק המולידות. (אות צ').

סימן כה

(לשאלה) מבחינת רוחא קדמאה, נבחן התחתון עם העליון לאחים זה לזה. כי מבחינה זו יצאו שניהם מאב אחד, שהוא עלי העליון. אמנם משם, עדיין התחתון אין מקבל שום ציור עד שבא לזווג פעם ב' במקום העליון, ואז מקבל ציור העובר. כנודע. וע"כ מבחינת בנין הפרצוף נבחן התחתון שהוא בן להעליון. כי העליון הוא הסבה המיוחדת לאצילות פרצוף תחתון (אות ח').

סימן כו

(לשאלה) כי יש הפרש גדול בין ג"ר ובין ז"ת עוד משורשם בנקודים, כי ג' הפרצופים הראשונים, נגמר ויצא כל בחינת הקטנות שלהם, מבחינת האורות דנקבי העינים, דהיינו מהמסך דס"ג. אמנם ז"ת דנקודים לא קבלו משם אלא הארה מועטת, ועיקר מציאות שלהן מבחינת הקטנות יצא מסוד ו' ונקודה, שהאיר יסוד דא"ק אל יסודות דאו"א דנקודים. אלא הגדלות שלהן יצאה שם ע"י הזווג דאו"א שהם נזדווגו על המ"ן דו' ונקודה שקבלו מיסוד דא"ק, והולידו כל הגדלות של זה"ת. כנודע. הרי שגם זו"ן דנקודים יצאו ע"י השתתפות של ג' פרצופים: מנה"י דא"ק הפנימי, ומאו"א. ע"כ גם בעולם אצילות, שעיקרו הוא מבחינת המסך דנקודים שנזדכך ועלה למצח, היה זה מספיק להשתלשלות ג' הפרצופים הראשונים עד או"א. אבל זו"ן לא יכלו לבא מהשתלשלות המסך הזה דנקודים, כי הוא נמשך רק מבחינות נה"י דא"ק, שהם בחינות רשימות של מ"ה וב"ן דא"ק הפנימי, וע"כ גם באצילות, מוכרח עיקר מציאותו לצאת מנה"י דפרצוף הפנימי דאצילות, שהוא נה"י דא"א. אלא מתוך שכל פרצוף אינו יכול לקבל כלום מעלי עליונו, ע"כ צריכים ג"כ להשתתפות או"א, כדי שיעבירו אליו המוחין מא"א. וע"כ היה מוכרח ז"א דאצילות לג' שותפים, מה שלא היו צריכים כלל ג' הפרצופים הראשונים דאצילות (אות ז').

סימן כז

(לשאלה) כבר נתבאר זה בסמוך בתשובה קל"א. שאו"א דאצילות הם כמו או"א דנקודים, שמספיק להם בחינות השתלשלות של המסך לעיקר עצמותם. וכמו שיצאו בנקודים מבחינת הסתכלות עינים באח"פ, דהיינו משבולת הזקן, כן הם יוצאים באצילות מבחינת חוטם פה דדיקנא דא"א, דהיינו מא"א שהוא הסבה אליהם, ואינם צריכים לג' שותפים. מה שא"כ זו"ן, שאין להם שום מציאות הארה לעיקר מציאותם מבחינת השתלשלות המסך דנקודים, אלא שהם צריכים לבחינות הרשימות של מ"ה וב"ן דא"ק הפנימי, כמו שלא יצאו בנקודים מהשתלשלות המסך דס"ג, ולפיכך, אין זו"ן דאצילות

יכולים לקבל עיקר מציאותם מאו"א, אלא לנה"י דא"א הם צריכים, המקבל מבחינה שכנגדו בא"א, דהיינו מנה"י דא"ק הפנימי. (תשנ"א אות כ"ט. ואו"פ ד"ה או"א).

סימן כח

(לשאלה) כי כן נוהג בכל המדרגות, שאינן יכולות לקבל זולת מן העליונה שלהן הסמוכה אליהן, ולא מן מדרגה קודמת להעליונה. כי כמו תחלת אצילות, כן סדר קבלת השפע זו מזו, היא בחינת סבה ומסובבת בסדר השתלשלות המדרגות, ואין אחד מקדם לחבירו כמלא נימא. (תשנ"ה אות ל"ג).

סימן כט

(לשאלה) כי בינה עד הוד אתפשטותה, וזה נמשך מראשית הצטיירות הכלים בע"ב דא"ק, כי בספירת הוד, נזדככה בחי"א, וקומת החסדים הסתלקה מהפרצוף, שהוא אור הבינה, ולא נשאר אל היסוד כי אם אור המלכות, וע"כ נחקק בכלי דיסוד, חסרון של חסדים מהתפשטות הבינה. וכיון שכל כלי נכלל מג"ש, שמקורם הוא בחינות גו"ע שלמעלה מצמצום ב', שהם כתר חכמה וג"ר דבינה. שזה יוצא בזמן הקטנות דכל פרצוף, אבל אח"פ הבאים עם הגדלות אינם עיקר בפרצוף, והם בעובר ושב, כנודע. וע"כ נקבעו בכל ספירה ג' שלישים אלו. אכן היסוד שאין לו שורש בבינה, נשאר חסר שליש תחתון דבינה. ולפיכך קבל רק בחינת ה"ת שנכללה בבינה. והיתה לו לשליש תחתון. בסו"ה וכל בשליש עפר הארץ. (תשס"ב אות מ"ו).

סימן ל

(לשאלה) כי ענין עלית ה"ת בה"ר אינו שולט כלום בג"ר דבינה, כנודע אלא בז"ת דבינה, ונמצא שאין כאן בחינת יציאה לחוץ למטה מצמצום ב' כי אם לזו"ן דבינה, וזו"ן הכוללים. ואין בחינות ג"ר נכללות בהצמצום הזה כלל. ונודע שעיקר זו"ן הם רק נה"י שבו לבד, כי חג"ת הם בחינות ג"ר דחסדים. והם נמשכים מג"ר של הבינה, ע"כ גם הם נחשבים למעלה מצמצום ב' ונמצא עיקר היציאה של אח"פ, שולט רק על נה"י לבד. (תשע"ה ד"ה אחורים).

סימן לא

זה ענין עמוק מאד, כי אמיתיות מציאות של הנוקבא, אינה במציאות זולת בא"ק. והיא נגנזה ברדל"א דאצילות. מתוך שהמלכות דא"ק מתלבשת בראש דעתיק. ומשם תתגלה לעתיד, בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. כי ראש פנה ה"ס רדל"א, שהוא ראש הא' דאצילות. וענין הנוקבא דאצילות המתגלית היא הממותקת במדת הרחמים דה"ר. כי לשם עברה המלכות עם המסך שנתתקן בה, ומשם היא עושית כל הזווגים. וכבר ידעת, שכל שינוי קל בהרוחנים, עושה הדבר לענין נבדל בפני עצמו. וע"כ נחשבת

המלכות הממותקת, לבחינה אחרת מהמלכות שבא"ק דצמצום א'. ויש הוספה רבה בענין המלכות הממותקת, כי היא נתחברה בכל ספירה וספירה בסוד הנוקבא שבגופה המוכרחת להמצא בכל פרצוף, שהיא מקום הנושא בתוכה את המסך המתוקן עם העביות, והמעלה או"ח ומודד את כל קומת הפרצוף. ולפי"ז נמצאת בחינת הנוקבא בכל פרצוף ופרצוף מי"ב פרצופי האצילות. ולא עוד אלא עיקר מציאותה הוא בפרצוף הכתר, כי שם בחי"ד שהיא תכלית גדולתה. ומשם הולכת ומתמעטת עד קומתה עצמה, שהיא מבחינת שורש העביות, דהיינו בחינת הכתר שלה. שהיא תכלית המיעוט של מציאות הנוקבא.

(לשאלה) אמנם ענין הנוקבא שאנו עוסקים בה, אינו ענין הנוקבא שבגופו דכל פרצוף, אלא עיקר העסק הוא בהנוקבא דז"א הנפרדת. הנקראת פרצוף המלכות של אצילות. והיא נבררה מקומת המלכות שיצאה בנקודים. ואע"פ שהיא באמת המציאות הקטנה יותר מבחינת מציאות המלכות, כי היא רק בחינת הנפש שלה. כנ"ל. אמנם היא בחינת הפרצוף דאצילות האחרון לכל קדושת האצילות, וע"כ היא בחינת האמצעי בין בי"ע דפרודא ובין האצילות הקדוש, שמשום זה אין שום תיקון מושפע לנר"ן של צדיקים, ולכל מציאות שבבי"ע זולת על ידיה, וע"כ כל העסק של החכמה היא רק בבחינת הנוקבא הזאת, שכל הנהגת העולמות בשכר ועונש עד לגמר התיקון הכל על ידיה. והתחלת אצילותה באה לאחר גדלות ז"א, משום שאח"פ דז"א בעת קטנות, נמצאים עם גו"ע שלה במדרגה אחת, מעת שביה"כ. וע"כ בעת שז"א מעלה אח"פ שלו מבי"ע, נמצא שהעלה עמו גם גו"ע של הנוקבא, והיא מתחברת עמו בבחינת תוספות מ"ן באו"א. ששם מקבלת זווג הא' שלה שהיא עוד בלי ציור. ואח"ז יורדת עם זעיר אנפין, והנוקבא שבגופו דז"א נותנת לה ע"י זווגה עם ז"א, בחינת הציור של עובר, וכו' עד שמקבלת השלימות של מוחין דיניקה. ואז היא עולית עם ז"א למ"ן פעם ב' לאו"א, ומקבלת מוחין דו"ק, שממוחין אלו היא ננסרת ונעשית לפרצוף נבדל מז"א. ונתבאר תחלת המציאות של הנוקבא, שמתחלת אחר הגדלות של ז"א, כי אז עולית בבחינת מ"ן, מבי"ע לאצילות. (תשע"ב אות ס').

סימן לב

(לשאלה) עיקר התיקון הנרצה בהעובר, הוא בחינת השתוף דמדת הדין במדת הרחמים, דהיינו לכלול ה"ת בה"ר, שהוא ע"י העלאת נה"י לחג"ת בסוד ג' גו ג', שעי"ז נכללה המלכות שתחת היסוד דז"א בת"ת שבו, ונודע שת"ת היא בחינת בינה דחסדים, וגם מקבלת שם התכללות ממדת היסוד. וענין התכללות זו נקרא תיקון קוים כי בהיותה

תחת היסוד, אין שם אלא קו אחד, דהיינו כמו שיצאו בנקודים זה תחת זה בקו אחד, כי רק ג"ר דנקודים יצאו מסוד ה"ת בעינים, שה"ס תיקון קוים, אבל ז"ת לא יצאו אלא מיסוד דא"ק בסוד ו' ונקודה, לאחר מכן, שכבר קבל היסוד האור החדש דבקע לפרסא, שפירושו, שביטל צמצום הב', וחזר צמצום הא' למקומו. הרי שהמלכות דז"א היתה בבחינת צמצום א', ועוד לא הגיע לה המיתוק דה"ר. ונמצא שעדיין אינה נכללת בכל ספירה וספירה בבחינת קו שמאל. אלא שהיא מתחתיהן. אמנם בעת שעולה ומתחברת בה"ר, אז נכללת המלכות בכל ספירה וספירה, ונעשה ב' קוים בכל ספירה. א' הוא מהות הספירה, וב', הוא בחינת המלכות שנכללה שם. והנה ב' קוים אלו שבכל ספירה, נעשו ע"י עלית נה"י בחג"ת, כי בהתחברותה בה"ר, תיכף נתערבה בכל ספירה, כנודע. וע"י התכללות המ"ן דעובר בסוד הזווג במעי אמו, יצא שם זווג חדש על המ"ן, שאור הזווג ובחינת המ"ן, שה"ס המסך ועביות המעלה או"ח, הם בחינת קו האמצעי שבהספירות. והנך רואה איך עלית נה"י לחג"ת עושים התיקון דג' קוים. אמנם גם עליה זו, נעשה רק בבחינת התכללות בפרצוף העליון, כי א"א עצמו עורר בתוכו בחינת עליה דנה"י לחג"ת, כמ"ש במקומו. ובחינת תיקון קוים זו, עושה כל הספירות בסוד רשות היחיד. (תשס"ד אות מ"ט).

סימן לג

(לשאלה) כי התיקונים שנעשו בעיבור יניקה ומוחין דז"א, אע"פ שהם נעשו עוד מטרם שהיתה הנוקבא במציאות, שהרי מציאותה מתחילה אחר הגדלות דז"א, מ"מ המה נחשבים לבחינות שרשי התיקון בשביל הנוקבא. והוא, כי אח"כ, כשבא ז"א לתקן להנוקבא, הוא מתקן אותה מבחינות זמני הקטנות שבו: ובעת שהוא משפיע לה מוחין דעיבור, הוא מעורר בחינת המסך וכל התיקונים שהיה לו בזמן שהיה בעצמו בעיבור. וכן בעת שמשפיע לה מוחין דיניקה, הוא מעורר את בחינות המסך והתיקונים שהיה לו בזמן היניקה, ומשפיע אותם להנוקבא. וכן בגדלות. ומטעם זה, נחשבים כל התיקונים שהיה לז"א, בסדר עיבור יניקה גדלות שלו, שהמה שורשים לתיקון עיבור יניקה גדלות של הנוקבא. (תשע"ב ד"ה ואחר).

סימן לד

(לשאלה) עי' תשובה קל"ח.

סימן לה

(לשאלה) מדת היסוד, פירושה, קומת נה"י שהיא קומת המלכות, כנודע. אכן קבלה שם המלכות מדת היסוד ממש, דהיינו שנתכללה בעביות המיוחדת של הכלי דיסוד, שהיא בחינת הפסיעה לבר שלו, אבל יחד עם זה קבלה גם כן מיתוק גדול, משום שיש ביסוד,

בחינת שלימות של חכמה, ממה שמקבל מבחינת יסוד דע"ב, וזהו מקבלת גם הנוקבא ממנו. (תשס"ח אות נ"א. ובאו"פ ד"ה פסיעה לבר).

סימן לו

(לשאלה) היא מקבלת שם בחינת העביות דבחי"א, המוציאה לקומת יניקה. וצריך שתזכור מ"ש לעיל בתשובה קל"ח. שהכוונה היא, רק לבחינת שורש תיקון, אשר אח"כ לעת גדלות דז"א כשבא להשפיע מוחין דיניקה להנוקבא, אז משפיע לה משורשו זה דמדת הת"ת, שהיה בעת היניקה של עצמו. (תשע"א אות נ"ז).

סימן לז

(לשאלה) אע"פ שהנוקבא דבוקה בנה"י החדשים דז"א, שהם אח"פ של גדלות. מ"מ אינה מקבלת מז"א רק מבחינת נה"י דקטנות, שעלו עתה ונעשו לו לחג"ת. וע"כ היסוד מאיר להנוקבא רק בחינת הת"ת שלה, ואין להנוקבא בחינת יסוד בהבחינה שכנגדה בז"א, כי היסוד שלו עלה ונעשה לש"ע דת"ת. וע"כ אין ליסוד ומלכות דנוקבא על מה שיסמוכו. (תשפ"ד ד"ה וזה).

סימן לח

(לשאלה) הנוקבא צריכה לקבל הגבורות כמו שהן בז"א, דהיינו דרך עליה ממטה למעלה. ובהיותן כן, אע"פ שעוד הה"ת בעינים דנוקבא, מ"מ אינה מזיק כלום, משום שהמסך נמצא ממטה להאורות. ומתוך שהנוקבא קבלה את הגבורות דרך ירידה, דהיינו ממעלה למטה, ונמצאו הגבורות באות למטה מהמסך שבעינים שלה. ע"כ עשאו שם בחינות חושך והסתלקות. כי תיכף חזרו ונסתלקו משם. אמנם מתוך זה החתימו את חותמן שם בסיומא. כי הגבורות ההן, הן בחינות זכרים, שהוא בחינת בליטה, כי באו מז"א. (עי' לעיל בתשובה ט') וכפי מדת הבליטה שהיתה בחסדים האלו, חתמו שם מדת שקיעה בסיום הת"ת שלה, וזהו שנעשה לבחינת היסוד שלה. בסוד באר חפרוה שרים כרוה וכו', שהר"ת שלו הוא בחש"ך. (תשפ"ו ד"ה וזה אמרו. ותשפ"ג אות ע"ח).

סימן לט

(לשאלה) רק היסוד דז"א, עלה כולו ונעשה לשליש עליון דת"ת, אבל נו"ה דז"א, לא העלו לחו"ג אלא רק השלישים העליונים שלהם. וע"כ נשארו ב"ש תחתונים דכל אחד מנצח והוד במקומם למטה, והיה להנוקבא לקבל מהם לבחינת נצח והוד שלה. עיין תשובה קמב. (תשפ"ד ד"ה ואין).

סימן מ

(לשאלה) עי' תשובה קמ"ג. ותדע שהגבורות האלו באות לה מהיסוד שעלה ונעשה לת"ת, ע"כ הן בחינות חג"ת, כי קו אמצעי כולל הקצוות. וע"כ האבות החתימו להיסוד דנוקבא,

כי חג"ת אלו שעברו על ה"ת שלה ממעלה למטה, נעשו לה בחינת חותם המתהפך, כי הגבורות בהיותן זכרים המה כולם בליטות, והמה עשו בה בחינת חותם שקוע, דהיינו כמדת בליטתם נעשה בה מדת שקיעה. וז"ס באר חפרוה שרים שהם האבות. (תש"צ אות פ"ז).

סימן מא

(לשאלה) וצריך שתדע הכלל שיש בהגדלת כל פרצוף, שהעליונים נגדלים מתחלה בבחינות הכלים. והיפוכם באורות, שבהם התחתונים באים מתחלה. באופן, שאם אין להפרצוף אלא הכלי דכתר, נמשך לו אור הנפש, וכשקונה כלי דחכמה, בא לו אור הרוח, ואז הנפש יורד לכלי החדש דחכמה, ואור הרוח מתלבש בכלי דכתר. וכן כשמשיג הכלי דבינה, בא לו האור דנשמה, ואז הנשמה מתלבשת בכלי דכתר. והרוח בכלי דחכמה, והנפש שהיתה בחכמה יורדת לכלי חדש של הבינה שהשיג. ולכן בשעה שיש לז"א רק המוחין דיניקה, שהם נפש רוח, הנה אין לו אז רק ב' כלים כתר חכמה, שרוח מתלבש בכלי דכתר ונקראים שניהם חג"ת. ונפש מתלבשת בכלי דחכמה. ונקראי' נה"י. וע"כ בעת גדלות, שז"א משיג אח"פ דבחינת בינה, שהם נה"י חדשים, וקונה האור דנשמה, נמצאת הנשמה מתלבשת בכלי דכתר, שהוא חג"ת, הישנים, ונמצא עתה שנעשו לבחינת חב"ד, כי כלי דנשמה הוא בחינת ראש וחב"ד כנודע. ורוח מתלבש עתה בכלי דחכמה דהיינו בכלים דנה"י הישנים, ונמצאו עתה שנעשו לבחינת חג"ת, כי נעשו לכלים דרוח שנקראים חג"ת. ואור הנפש שהיה מקודם בהכלים דנה"י הישנים יורד עתה לכלים החדשים דבינה, שהם נה"י החדשים. (תשפ"ג ד"ה היסוד שבה).

סימן מב

(לשאלה) כשיש בחינות ג"ר בהגבורות הן נבחנות לגבורות זכרים, וכשהן חסרי ג"ר הן נבחנות לגבורות נקבות. (תת"ח אות ק"ה, תשנ"ט אות מ').

סימן מג

(לשאלה) כי הגבורות כשהן בסוד הזווג הן חשובות יותר מן הזכרים. בסו"ה אשת חיל עטרת בעלה, כי החסדים מתגדלים ע"י הגבורות. וע"כ נקראו הגבורות בשם עטרא, על שם עטרת בעלה, והחסדים המקבלים העטרה שלהם נקראו ג"כ בשם הזה. (תשנ"ט אות מ'. תשס"א אות מ"ב).

סימן מד

(לשאלה) כל עוד שהעובר מקבל האורות דנפש, שפירושו ממטה למעלה, הוא ראוי לקבל גם בחינת ג"ר, שהם האורות דיחידה חיה נשמה, להיותם מתקבלים בבחינת נפש. אמנם כשנשלם בכל בחינות העיבור, הוא מתעורר לקבל אורותיו ממעלה למטה, ומאחר

שעוד נמצא בו הה"ת בעינים נמצאים האורות עוברים ממטה מצמצום. וע"כ נסתם פי הטבור, וע"כ מתעורר הדלת וציר דקטנות לשליטתו, דהיינו שחוזרת ומעוררת הגבול דה"ת שבעינים שיש שם בהציר הזה, ונמצא בזה, שמתפרד ויוצא לו מהחיבור עם דלת וציר דגדלות, כי בדלת וציר דגדלות אין שם הה"ת בעינים. ומתוך, שהדלתות אינן עתה מבחינה אחת בהם' סתומה, נמצאות שנפתחות ומתרחקות זו מזו, והולד יוצא לאויר העולם. וזכור כאן אשר ריחוק הרוחני הוא שינוי הצורה וע"כ בעת שהנוקבא קבלה הדלת והציר דגדלות מאמא, דהיינו בעת שירדה ה"ת מעינים שלה לפה, ואח"פ חזרו אליה, הנה אז, אע"פ שנשארים בה כל הבחינות שבקטנות, מבחינת אין העדר ברוחני, ונמצא שנשאר בה, גם בחינת דלת וציר דקטנות שיש לו הה"ת בעינים, מ"מ היא נמצאת שם בלי שום שליטה והכה כלל. וע"כ ב' הדלתות דהיינו דקטנות ודגדלות, שתיהן הן בחינה אחת ממש. ואין ה"ת בעינים שלהן, וע"כ הן מחוברות יחד בם' סתומה כבחינה אחת. אלא בעת שהנוקבא בעצמה חוזרת ומעוררת מדת הקטנות שבה, לשמירת הולד, כדי שלא יוכל לקבל מאורות דגדלות. כנ"ל, שבזה מחדשים הדלת וציר דקטנות את שליטתם שהיתה להם בעת הקטנות דנוקבא, הרי נעשה תיכף שינוי צורה רחוק בין הדלת והציר דגדלות שאין בו כח צמצום כלל, ובין הדלת והציר דקטנות שכח הצמצום חזר אליהם מה"ת, ונמצאות הדלתות האלו שנתרחקו מאד זו מזו, ונפתחו הדלתות לרווחה, והולד כבר יוכל לצאת לאויר העולם. והבן. (תשצ"א ד"ה אמנם, תשצ"ה ד"ה וזה).

סימן מה

(לשאלה) התעוררות הולד לקבל אורותיו ממעלה למטה, אחר שנגדל, הוא הגורם להתהפכות הצירים שבהרחם, כי בעת גדלות הנוקבא, שהשיגה אח"פ שלה, השיגה ג"כ אח"פ דבחינות היסוד ורחם שבה, שהם הדלת וציר הב', ואז נעשו הדלת וציר הא' לבחינות כלים דפנים שבה, להיותם בחינות גו"ע של היסוד, ודלת וציר דגדלות נעשו לבחינות כלים דאחורים. בדומה לנה"י החדשים. שהם אח"פ הכוללים המושבים להפרצוף, שנעשים בו רק לכלים דאחורים: שמגו"ע הקודמים דעת קטנות נעשו ראש תוך שבפרצוף, שהם בחינת הפנים, ואח"פ החדשים נעשו לנה"י. וכן הדבר כאן ביסוד, שדלת וציר דקטנות נעשו לעליון, לבחינות ראש תוך שביסוד, ודלת וציר דגדלות נעשו לתחתון דהיינו לבחינות נה"י דיסוד. ונמצא עתה בעת שחזרה הנוקבא וחידשה בחינת הקטנות שנמצאת בדלת וציר הא' נמצא שדלת וציר אלו חזרו וירדו לבחינת סוף וסיום, דהיינו לנה"י של היסוד, כמו שהיו בעת קטנות. וכיון שעשתה זה בכוונה לטובת

הולד, אין הקטנות הזו שנתחדשה בה, גורעת כלום מבחינת הגדלות שבה, וע"כ עוד נמצאו הדלת והציר דגדלות למעלה, בכל טהרתם מכחות הסיום וצמצום כמקודם. הרי שנתהפכו הצירים ממש שאותם דלת וציר שהיו בהם' סתומה למעלה, דהיינו הדלת והציר הא' כנ"ל. נתהפכו עתה וירדו לבחינת נה"י למטה. ואותו הדלת והציר הב', שהיו בעת הם' סתומה למטה, כי שימשו שם רק לבחינת נה"י, נמצאו עתה למעלה מדלת וציר הא', להיותו עומד בבחינת הגדלות שבו. וז"ס, כי נהפכו עליה ציריה. (תשצ"ח אות צ"ה. ותש"צ ד"ה והענין).

סימן מו

(לשאלה) הציר שעל הב' ווים הוא כח המצייר את הולד, להיותו המשכן לב' ההי"ן, שמהן בא כח הציור. עי' בתשובה כ"ח בסופה. (תשפ"ח אות פ"ג ודף תשצ"ז ד"ה וזה אמרו).

סימן מז

(לשאלה) ב' הווים הסובבות על הציר, יש בהן כח המעכב וסוגר, להיות בהן הארת יסוד דע"ב, בסוד שאול הנחבא אל הכלים. עי' תשובה כ"ח. (תשפ"ח אות פ"ג).

סימן מח

(לשאלה) עי' תשובה קמ"ט.

סימן מט

(לשאלה) בג' חדשים הראשונים, באים התיקונים לצורך הכלים של הולד. וכללות התיקונים, באים בג' זמנים: א' הוא בג' ימי קליטה, שאז נגמר הנפש דנפש של העובר. ב' הוא במ' יום ליצירת הולד, שאז היא בחינת יניקה ורוח דנפש של העובר. ג' הוא, בגמר ג' החדשים הראשונים, שאז נגמרים לבא המוחין, שהם נשמה חיה יחידה דעובר. וכל אלו נרנח"י הם לצורך כלים של העובר בלבד. (דף תשפ"ט ד"ה וכשמגיע).

סימן נ

(לשאלה) בג' חדשים השניים כשהעובר בא למדור האמצעי, מתחיל תיקון הניצוצין. וגם כאן נוהג ג' הזמנים, בדומה לג' החדשים הראשונים שבמדור התחתון: שבג' ימי קליטה, מקבל הנפש דנפש מבחינת הניצוצין ובמ' יום ליצירה מקבל הרוח דנפש. ובגמר ג' החדשים האמצעים, מקבל נשמה חיה יחידה דנפש, מבחינת הניצוצין. (שם).

סימן נא

(לשאלה) בג' החדשים האחרונים, כשהעובר בא למדור העליון, מתחיל תיקון האורות, וג"כ ע"ד הנ"ל, שבג' ימי קליטה נפש דנפש, ובמ' יום ליצירה רוח דנפש, ובתשלום ג' החדשים ג"ר דנפש. ואלו נרנח"י הם תיקוני האורות. (שם).

סימן נב
(לשאלה) כשהנוקבא מקבלת כל הע"ב ס"ג מ"ה ב"ן של הוי"ה דב"ן שלה, אז יש לה נפש שלימה וראויה להוליד. (תשמ"ג אות י"ב).

סימן נג
(לשאלה) כי כל תיקונה של הנוקבא, וכל הקשר שיש לה עם הז"א, שהוא יכול לתקנה הוא, משום הדבקות של גו"ע שלה, באח"פ דז"א, כי ע"כ עולית עמו יחד למ"ן לאו"א, וע"כ יורדת עמו אח"כ למקומו ומתקן אותה, כנודע. ולפיכך, אין אחיזה להנוקבא רק במקום אח"פ החדשים, שבהם כל דביקותה עם ז"א, הן בשעת נפילתם לבי"ע, והן בשעת החזרה לאצילות שנתחברו והיו לבחינת נה"י חדשים דז"א. כנודע. אמנם בבחינות גו"ע דקטנות דז"א, שהם בחינות חג"ת נה"י הקודמים דז"א, אין להנוקבא שום קשר עמהם, והם לגמרי למעלה ממדרגתה, ואיך תהיה יכולה להתדבק עמהם. ונודע, שנה"י החדשים מתחילים מחזה ולמטה דז"א בשעת הגדלות. להיותם בחינת אח"פ הנפולים, שיש בהם בחינת זו"ן דבינה וזו"ן הכוללים כנודע. וע"כ בחינות ז"ת דבינה שבהם, לוקחים ב"ש ת"ת התחתונים של ז"א, כי ת"ת הוא בחינת בינה דחסדים. וחוטם פה, שהם זו"ן הכוללים נעשים לבחינת נה"י החדשים. הרי שמקומם של אח"פ דז"א המוחזרים, הוא מחזה ולמטה, לפיכך נבחן גם הדביקות של הנוקבא בז"א, ממקום החזה ולמטה, מפאת שהיו עמה במדרגה אחת בעת הנפילה. משא"כ למעלה מחזה, ששם בחינות ו"ק הישנים דז"א, שמעולם לא היה לה שום קשר והשתוות עמהם. ונודע, שאין שום פרצוף יכול להתעלות למעלה ממדרגתו אפילו כמלא נימא. (תשע"ד אות ס"ד).

סימן נד
(לשאלה) הנקודה שתחת היסוד שלא זזה משם אפילו בעת גדלות, כדברי הרב דף תש"ע אות נ"ד. הנה עתה בעת גדלות, שהיסוד עלה ונעשה לשליש העליון דת"ת שמחזה ולמעלה, הנה הנקודה שמתחתיו, נמצאת ממש במקום פי החזה. וה"ס הבוצינא דקרדינותא שהרב מראה מקומה במקום החזה. הרי שהבוצינא דקרדינותא הוא חלק האור של המלכות, דהיינו חלק המלכות, שלא זזה מתחת היסוד גם לאחר גדלותו. (תשע"ז ס"ז).

סימן נה
מקום הזווג, דהיינו, שבו הוא מציאות המסך והעביות המעלה או"ח, נקרא פה או נקב, כי בראש נקרא פה, וכשהוא בגוף, נקרא נקב. וטעם הדבר הוא, משום שמקום המסך הוא באמת בחינת הסיום של כח הצמצום המסיים על האור, ואינו נותנו לעבור דרך עליו ולהתפשט למטה ממנו, כנודע. אלא בסגולת האו"ח שבו, הוא מתפשט ממעלה

למטה לבחינת תוך סוף. שבסופו מתגלה אותו בחינת הסיום הנמצא בהמסך במקום הזווג. כנודע. הרי, שאע"פ שבחינת המסך המעלה או"ח הוא כח הסיום גמור על אורות העליונים, מ"מ הוא מעביר איזה שיעור מהאורות לבחינות הע"ס דגוף. וזה מדומה, לבחינת נקב וחור שנעשה בתוך כח הגבול והסיום שבמסך, אשר הכח שלו נתבטל שם, והאורות עוברים דרך שם חפשי לרצונם, וע"כ מכונה מקום הזווג, בשם נקב, שהוא דרך הפתוח, בתוך המסך המחזיר האורות לאחוריו, והבן היטב. והוא הפה של ראש, בפרצוף דגדלות. והוא פי החזה בפרצוף דקטנות של יניקה, שחג"ת הם הראש שלו, ונמצא הפה במקום החזה. והוא פי הטבור בפרצוף העובר אשר ראשו בין ברכיו, שאין לו אפילו בחינת ראש דחג"ת, ונמצא הפה שלו במקום הטבור, אמנם זווג הזה דטבור אינו זווג לעצמו, אלא בבחינת התכללות במסך דאמא, וז"ס שאוכל דרך שם רק מה שאמא אוכלת, כי אין לו עוד בחינת זווג פרטי לעצמו, בדומה לפה דראש.

(לשאלה) ונודע, כשז"א משפיע מוחין דקטנות לנוקבא, הוא מעורר ומחדש את בחינת המסך דקטנות של עצמו, שדרך שם קבל בעצמו המוחין דקטנות בעת קטנותו עצמו. ונמצא שהוא צריך להשפיע להנוקבא מבחינת היסוד דקטנות שבו, אמנם היסוד הזה כבר עלה לחזה ונעשה לבחינת ת"ת, וכבר ירד כל כח ה"ת ממנו, אחר שהשיג את האחורים החדשים, כנודע, וא"כ כבר אין שם שום נקב עתה בחזה שלו. כי חג"ת הישנים שהיה בהם נקב החזה, עלו ונעשו עתה לפה דראש, כי חג"ת אלו נעשו לחב"ד, ועתה עומד שם היסוד בשליש עליון דת"ת, ואין שם שום נקב כלל. וא"כ מאין יכול הז"א לעורר הפה דקטנות שלו כדי להשפיע הבחינה שכנגדו להנוקבא. וז"ש הרב, שהבוצינא דקרדינותא, שהוא נקודת המלכות שהיתה דבוקה בו בהיסוד דקטנות וגם עתה לא זזה משם, אלא שהיא בו בלי פעולה והכר, מחמת שכבר ירד כח הצמצום מעינים כנ"ל, הנה עתה חוזר ומחדש כחה בבחינת ה"ת שלה, כמות שהיתה בעת קטנותה, וע"כ נעשה שם מחדש מקום זווג בפה החזה, כדי למדוד משם המוחין דקטנות אל הנוקבא. וז"ש שהבוצינא דקרדינותא שבמקום החזה דז"א עושה נקב במקום החזה מאחוריו. דהיינו מקום זווג מחדש, אמנם מקום הזווג הזה נבחן לבחינת אחורים שלו כי אינו לצרכו עצמו, ובחינת אור הפנים של עצמו, אינו נגרע כלום משום זה. וע"כ נבחן שבהפנים דחזה דהיינו בבחינת עצמו, אין שם חידוש נקב כלום, וכל החידוש נקב נעשה מאחורי החזה, בכונה בשביל הנוקבא. ואתה מוצא כאן, שאע"פ שכל דבקותה של הנוקבא הוא רק בנה"י החדשים של הגדלות בלבד. כנ"ל בתשובה קנ"ח. מ"מ אינה יכולה לקבל

מבחינת נה"י אלו אלא רק מנה"י הישנים, שעלו לחג"ת. שהשפעתם עוברת אליה דרך נקב החזה. וזכור. (תשע"ז אות ס"ז).

סימן נו

(לשאלה) עי' בתשובה ק"ס.

סימן נז

(לשאלה) כי המלכות מבחינת עצמותה נגנזה ברדל"א ואין מתגלה ממנה רק הארתה לבד. וע"כ אינה יכולה להיות בחינה גמורה באצילות. ואפילו בפרצוף המלכות עצמה. (אות ע"ב. וד"ה המלכות).

סימן נח

(לשאלה) כי שורש ז"א נמשך מהרשימות דנה"י דא"ק, מסוד הו' והנקודה שהשפיע היסוד דא"ק ליסודות דאו"א. והנה כל האור דנה"י דא"ק ההוא, נמשך, אחר שעלו נה"י דא"ק למ"ן לע"ב ס"ג דא"ק, וקבלו מהם האור חדש דבקע לפרסא, ומשם ירדו למטה מטבור והאירו הו' והנקודה לאו"א. הרי שאפילו הקטנות דז"א אינו מתחיל רק לאחר הורדת ה"ת מעינים, בהארת הזווג דע"ב ס"ג. וע"כ צריכים לזווג דנשיקין, להורדת ה"ת מעינים, אפילו לבחינת עיבור דז"א. (תשנ"ו ד"ה והענין).

סימן נט

(לשאלה) אע"פ שתחלת הארתו לצורך הקטנות דז"א, צריך א"א להזדווג מיניה וביה בזווג דנשיקין, כנ"ל תשובה קס"ג, מ"מ כשהנה"י דא"א משפיעים בחינות זו"ן לאו"א, אינו נותן מבחינת הגדלות שבאור הזה, אלא רק מהבחינה שכנגדה שז"א עומד בה, ע"ד שנתבאר ברוחא קדמאה. (דף תשנ"ז ד"ה אמנם).

סימן ס

(לשאלה) ענין המוחין שהנוקבא לוקחת מאמא שלא ע"י ז"א, אין הפירוש שלא באמצעות ז"א, כי זה לא יצוייר כלל, שהנוקבא תקבל משהו מעלי עליון שלה שהיא אמא, כי שום פרצוף לא יוכל לקבל מעלי עליון שלו אף משהו, אלא רק מהעליון הסמוך לו בבחינת סבה ומסובב. ומ"ש שלא ע"י ז"א. הפירוש הוא, שלא מבחינת עצמות ז"א, כי המוחין דקטנות, הנוקבא מקבלת מו"ק דקטנות ז"א, שהם עצמות ז"א, שלא יחסרו בו לעולם. אבל מוחין דגדלות היא מקבלת מעצמות אמא שהיא מבחינת המסך דרשימות דנקודים, המשתלשל מבחינת המסך דס"ג דא"ק. אבל הקטנות דנוקבא, היא מקבלת מעצמות ז"א, שהיא מהמסך דנה"י דא"ק, מבחינת ו' ונקודה, כנודע. וזה שמדייק הרב להשמיענו, אשר המוחין דגדלות של הנוקבא, כבר אינם מעצמות ז"א, דהיינו מרשימות דו' ונקודה. אלא רק מבחינת עצמות דאו"א, כנ"ל. אמנם היא מקבלת אותם באמצעות

הז"א, ולא ישר מאמא עצמה. וכן השמיענו הרב גם אצל הז"א עצמו, שהקטנות שלו הוא מקבל מנה"י דא"א, והוא עיקר עצמות של ז"א, אבל הגדלות שהוא אצלו רק בחינת תוספות טובה, כבר הוא מחויב לקבל מאו"א. וזה ג"כ מטעם הנ"ל. (אות ק"ט).

סימן סא

(לשאלה) אחר שהנוקבא קבלה טיפת הזווג דע"ב ס"ג, המורידה הה"ת מעינים שלה, ומשיבה אח"פ שלה למדרגתה, הרי גם היא, קנתה עשרה כלים שלימים כקומת ז"א, וע"כ היא מלבישה אותו בכל קומתו מאחוריו (אות ק"ט).

סימן סב

(לשאלה) כי בזווג הא' נשלמו רק הכלים שלה, ולאורות, צריכה לזווג ב' כנודע. וע"כ כיון שהיא עוד מחוסרת האורות דגדלות, אינה יכולה להלבישו רק מאחוריו. (אות ק"ט).

סימן סג

(לשאלה) כי יש לה השתוות עם אח"פ החדשים דז"א, שהם הנה"י דגדלות שלו, עוד מזמן היותם בנפילה בבי"ע, ואח"כ בעת הזווג בעלי עליון, בסוד כלי ורוחא קדמאה. וע"כ היא דבוקה בהם, כל עוד שאין לה שלימות הע"ס דכלים לפי עצמה, ובזמן שנשלמו הכלים שלה, היא נפרדת משם.

סימן סד

(לשאלה) כי זו"ן צריכים אז לעלות למ"ן לאו"א לקבל הארת הזווג המורידה הה"ת מעינים דנוקבא. ואז מסתלקים המוחין דז"א ועולים לאו"א למ"ן. (אות ק"ט).

סימן סה

הנה בעת קטנות הנוקבא, נמצא ז"א ונוקבא דבקים בכותל אחד, שפירושו הוא, שהנוקבא שבגופו דז"א, המשמשת לז"א עצמו, והיא בחינת כותל שלו, דהיינו בחינת המסך ועביות המעלה או"ח כנודע, שעמו גם הנוקבא הנפרדת משמשת עתה, שמקבלת בחינות המסכים שבנוקבא שבגופו דז"א. כי בזמן העיבור שלה, הנוק' שבגוף דז"א, מעוררת ומחדשת את המסך דעיבור שהיה בה בזמן העיבור, וכן ביניקה, מחדשת המסך דעצמה מזמן היניקה, ומשפעת האורות להנוקבא הנפרדת, כנודע. הרי שהנוקבא הנפרדת משמשת ומקבלת שפעה על ידי הנוקבא שבגופו דז"א, שהיא בחינת הכותל דז"א עצמו. כי כל עוד שאין להנוקבא: פה של ראש, שהיא מקום זווג של כל פרצוף, היא מחויבת להכלל בהזווג של זו"ן הגדולים דהיינו בהנוקבא שבגופו, המודדת לה בכח זווגה עם ז"א, כל הבחינות שכנגדה שהנוקבא הנפרדת עומדת בהם, וזה דומה לעובר ויונק, שאוכל מה שאמא אוכלת. שהפירוש הוא, ע"י התכללות הזווג באמו בפה דראש שלה. כי רק הפה הוא מקום זווג השורשי. ועל כן אפילו הגבורות שהנוקבא מקבלת

בימי עיבור ויניקה שלה, המה רק הארות הגבורות ולא עצמות הגבורות, כנודע. והוא, משום שחסר לה ג"ר דגבורות שנקראות בינות.

(לשאלה) אמנם בעת הנסירה, שהנוקבא קבלה בחינות המסך דגדלות של הנוקבא שבגופו דז"א, וירדה ה"ת מעינים שלה, וחזרו אליה אח"פ הנפולים. שאז יש לה פרצוף שלם בראש תוך סוף כמו הנוקבא שבגופו דז"א ממש, כי ע"כ קומתה שוה עתה עם ז"א עד הכתר שלו, נבחן, שהנוקבא כוללת עתה כל הבחינות מראש עד סוף שהיו בהנוקבא שבגופו. וע"כ מהזווג שקנתה עתה במקום הדעת, שהוא בחינת פה של ראש, יש לה עתה בחינות ג"ר דראש השייך להנוקבא, שנקראים בינות ממש, וגם בחינות הגבורות שבגוף שהן עתה עצמות הגבורות ולא הארתן כבתחילה. באופן שאין עתה שום הפרש של משהו בין הנוקבא הנפרדת לבין הנוקבא שבגופו דז"א, וז"ש הרב, שבעת הנסירה לוקחת הנוקבא הנפרדת כל צד ב"ן דז"א, דהיינו כל הפרצוף דבינות וגבורות שלו, שנקראת נוקבא שבגופו, או נוקבא הגדולה. באופן שבחינות נה"י דאמא שהיו מלובשים בהנוקבא הגדולה דז"א, הנה הם מלובשים עתה בהנוקבא הנפרדת, כי היא מתחברת עמה לפרצוף אחד. (אות ק"ט).

סימן סו

(לשאלה) כי ענין הכר נוקבא בט"ר, למעלה מן המלכות, הושרש מכח עלית ה"ת בה"ר, שה"ס שיתוף מדת הרחמים בדין, שנעשה בצמצום ב', כנודע. הרי שאפילו אחר הצמצום ב' לא נתעלה כח הצמצום למעלה מבינה, שהיא אמא. וע"כ אין הכר נוקבא למעלה מאו"א. אלא מאמא ולמטה (אות א').

סימן סז

(לשאלה) כי בעת שבירת הכלים שנסתלקו האורות מתוך הכלים, השאירו אחריהם את הרשימות שלהם באצילות, אבל גופי הכלים והניצוצין שבהם נפלו לבי"ע. וע"כ בשעת תיקונם, הנה עיקר הזווג נעשה על הרשימות שהן האורות, והם מעלים להם את הכלים והניצוצין, לפי מדת קומת הזווג של המיין דוכרין.

סימן סח

(לשאלה) עי' לעיל תשובה קע"ב.

סימן סט

(לשאלה) עיקר הטעם של שביה"כ, הוא מטעם ב' כחות ששלטו כאחד בבחינת הפרסא דצמצום ב' שלמעלה מבי"ע, שהם ה"ר וה"ת. כי אחר שאור חדש דבקע לפרסא התלבש בז"ת דנקודים, הנה כשהגיע לפרסא דסיומא, נמצא שלא הבחין בהפרסא שהופרס שם במקום בינה דע"ס דנה"י דא"ק מכח הצמצום ב', וע"כ, נתפשטו ז' המלכים עד

לנקודה דצמצום א' במקום בי"ע. אמנם הה"ת שלקחה לה מקום בהפרסא, נתעוררה תכף בכח הצמצום שלה, ואז תיכף נסתלקו האורות דז' מלכים אל מקומם, וז' המלכים מתו. כנודע. והנה אם לא היה כח הבינה דא"ק שם בהפרסא, ודאי שז' המלכים לא היו עוברים כלל את גבול הפרסא, כמו שאינם עוברים הגבול דצמצום א'. ואם לא היה כח ה"ת בהפרסא, הנה האורות לא היו מסתלקים מז' המלכים. והיו נשארו בחיים, כמו פרצופי א"ק שמטרם צמצום ב'. הרי שכל גרם השבירה היה מכח שהפרסא היתה בחינת רשות הרבים, דהיינו בחינת מלכות ובינה ששלטו שם בערבוביא. והיה זה מחמת שז"ת דנקודים עצמן היו בבחינות קו אחד זו למטה מזו. כי חיבורן של ב' ההין יחד כהלכתן, לא היה אלא בג"ר דנקודים בלבד, שקבלו מכחה בחינת התיקון קוים, המחבר ב' ההין יחדיו בבחינת רשות היחיד. (כנ"ל בתשובה קל"ז עש"ה). שאח"כ נתחדש התיקון הזה בכל פרצופי אצילות, ע"י עלית נה"י לחג"ת ג' גו ג'. שאז נדבקה ה"ת בה"ר, בבחינת רשות היחיד: באופן, שמכאן ואילך, אפילו בשעה שהפרצופים מקבלים את האור החדש מע"ב ס"ג, המוריד ה"ת של צמצום הב', ומחזיר אח"פ שלהם אל מדרגתם כבתחילה, לא יארע עוד, שהם יתפשטו משום זה למטה מפרסא לבי"ע, כי אין שם עוד שליטה רק לה"ת לבד. אלא, כל החזרת אח"פ הבאה מכח אור חדש דע"ב, היינו רק, בבחינת עליה לבד. כי חג"ת הקודמים נעשו לחב"ד ונה"י לחג"ת, ונפנה מקום לקבל שם, במקום נה"י הקודמים, את נה"י החדשים, שהם אח"פ המוחזרים. אבל בשום פנים, לא יתפשט האור במקום אח"פ האלו, דהיינו בבי"ע. אלא רק בגמר התיקון, אז ימטי רגלין ברגלין ויתפשטו רגלי אצילות עד בי"ע, ולא מקודם לכן. (תשס"ה ד"ה והנך).

סימן ע

(לשאלה) כי אין הקליפות נאחזות רק בכחות הסיום דקדושה. וכיון שהפרסא שבין האצילות לבי"ע, שם הוא מקום הגבול דצמצום ב', ע"כ משם ולמטה, יש בנין של הקליפות, היונקים מהאורות הנוצצות למטה מצמצום, בסוד נהירו דקיק, כנודע. אמנם למעלה מפרסא, הרי שם בחינת קו של א"ס ב"ה, ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון (שם).

סימן עא

כמו שהפרצופים מתבארים ע"פ ע"ס, כן הם מתבארים ע"פ השמות הקדושים. ונודע, שכל פרצוף שלם, כלול בהכרח מה"פ: גלגלתא, ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן. וכן יש ה"פ אלו בכללות העולם אצילות כולו, וכן בכללות עולם א"ק. והכלל והפרטים שוים זה לזה, כי כל בחינה שבתחתון נמשך מבחינתה שכנגדה בעליון.

והנה פרצוף גלגלתא, שהוא פרצוף הכתר של המדרגה או של העולם, ה"ס הוי"ה הפנימית, שיש בה ד' אותיות י"ה ו"ה. ומכל אות שבה, נמשך פרצוף אחד בבחינת לבוש

להוי"ה הפנימיות: מיוד שבו, יוצא פרצוף ע"ב, מה' שבו, יוצא פרצוף ס"ג. מו' שבו, יוצא פרצוף מ"ה. ומה"ת שבו, יוצא פרצוף ב"ן. וכמו שנתבאר בה"פ דא"ק, אשר אחר הסתלקות הגוף דפרצוף גלגלתא, יצא הפרצוף ע"ב בסוד התפשטות ב', ומילא באורותיו את הע"ס דגוף של פרצוף גלגלתא. ואח"כ נסתלקו ג"כ הע"ס דגוף דפרצוף ע"ב, ויצא פרצוף הס"ג ע"י זווג הפה דע"ב, ומילא באורותיו את הע"ס דגוף דע"ב. הרי שמילוי הראשונה של הוי"ה הפנימית, הוא פרצוף ע"ב, שמילא הע"ס דגוף של פרצוף דהוי"ה הפנימית. אמנם גם הע"ס דגוף דע"ב נסתלקו, ע"כ הוא נצרך למילוי ב' דפרצוף ס"ג, ואז שוב נשלם ההוי"ה הפנימית: כי אותו החסרון שנעשה בהסתלקות הע"ס דע"ב, שהן המילוי הא' שלו, חזר ונשלם בהאורות דס"ג. וע"כ נבחן ע"ב בבחינת מילוי הא' דהוי"ה הפנימיות, שהם יו"ד ה"י וי"ו ה"י. שהן עשר אותיות. ופרצוף הס"ג נבחן אמנם, שהוא בא ומילא את החסרון שנעשה בעשר האותיות דמילוי הא', דהיינו בבחינת הע"ס דע"ב. וע"כ נקרא הס"ג בשם מילוי של המילוי. דהיינו כל אות ואות מעשר האותיות דע"ב, ממלאים אותה במיוחד, כזה: יוד ויו דלת. הי יוד. ויו יוד ויו. הי יוד. שהן כ"ח אותיות.
(לשאלה) ונתבאר, שהוי"ה הפשוטה, הוא פרצוף הכתר, שלהשלמתו באים המילוים של האותיות שלו, שהם ד' לבושים אליו. והוי"ה במילוי עשר אותיות שהן המילוי הא' דהוי"ה הפשוטה, היא פרצוף ע"ב, שהוא הלבוש והמילוי הא' שלו. ובחינת מילוי המילוי של הוי"ה הפשוטה, שהן כ"ח אותיות הנ"ל. היא הפרצוף ס"ג, שהוא הלבוש הב', ומילוי דמילוי של הוי"ה הפשוטה. וב' לבושים ומילוים הנ"ל מסתיימים למעלה מטבור של הוי"ה הפשוטה, דהיינו רק על ב' האותיות י"ה שלו. ונמצא עוד האותיות ו"ה דהוי"ה הפשוטה צריכות ללבושים ומילוים והם ב' הפרצופים הנקראים זו"ן, או מ"ה וב"ן, שהם מלבישים אותה מטבור ולמטה, דהיינו להאותיות ו"ה שלה. (אות פ"ט).

סימן עב
(לשאלה) עי' בסמוך בתשובה קע"ה.

סימן עג
(לשאלה) עי' בתשובה קע"ה.

סימן עד
(לשאלה) הוי"ה כסדרה: י"ה ו"ה, מורה, בחינת הפנים של הפרצוף. והוי"ה בריבוע, כזה: י' י"ה יה"ו יהו"ה. מורה על בחינת האחורים של אותו הפרצוף. (אות י').

סימן עה
(לשאלה) בחינת המלכות או היסוד, ששם מקום הזווג, דהיינו, בחינת המסך והעביות המתוקן שם, שע"י האו"ח העולה מהמסך, מתפשטים כל הכלים והאורות של אותו

פרצוף. הוא מכונה, בשם חשבון וגימטריא של הפרצוף דהיינו הגימטריא של ההוי"ה: ע"ב או ס"ג וכו'. שכל אלו מורים על בחינות המסך והעביות המתוקן בהמסך של אותו המדרגה.

סימן עו

(לשאלה) שם מ"ב דכורא, יורה על ג' הפרצופים הראשונים דפרצופי א"ק, שהם גלגלתא ע"ב ס"ג, שהם מסתיימים למעלה מטבור דא"ק. ובחינות המיין דוכרין נמשכים מהם, מטעם היותם למעלה משליטת צמצום הב'. כי בחינת צמצום הב' מתחלת רק מטבור ולמטה דא"ק. כנודע. וכיון שאין בהם מצמצום ב' כלום, ע"כ הארתם יפה להוריד ה"ת מעינים ולהחזיר את אח"פ למקומם. (אות פ"ט).

סימן עז

(לשאלה) עי' או"פ (תשצ"ז ד"ה והשם מ"ב).

סימן עח

(לשאלה) חותם, יש בו משמעות של תחום. ומשמעות של חקיקה, כדוגמת החותם שמטביעים אותו על שעוה, שרשימותיו נשארות שקועות וחקוקות בהשעוה. ויש בהנוקבא ב' חותמות, שהם יסוד ומלכות שבה, שיסוד הוא חותם הפנימי, וממנו נחתם חותם ב' חיצון, בסוד חותם הפנימי תוך חותם החיצון, והפנימי נקרא ציון, שהוא היסוד שבה. והחיצון נקרא ירושלים, שהיא המלכות שבה. ויש בהם קטנות וגדלות. כי מתחלה בשעה שהיא דבוקה בז"א אב"א, נוטלת ב' חותמות אלו יסוד ומלכות מז"א, בסוד החקיקה של הגבורות מבחינת אש נכפפת, ואז שניהם דינים, וע"כ נקראים שניהם ירושלים, כי אפילו היסוד שבה נקרא אז ירושלים, כי אפילו חותם הפנימי נחשב עוד כמו חותם החיצון, להיותם בחינת דינים, ועדיין ההבדל שביניהם אינו ניכר כל כך. אלא אחר כך אחר הנסירה, שהאחורים הנפולים שלה מוחזרים אליה לבנין פרצופה, ויש לה עה"ס דגדלות בשלימות, אז מתלבש בה נה"י דאמא, שהם ג' שמות של אהי"ה: דיודין, דאלפין, דההין. אשר ג' מלוים אלו הם בגימטריא חותם, עם הכולל, שזה רומז, כי חוזרת ונוטלת ב' החותמות הנ"ל ע"י אמא, ובזה נשלמים החותמות בסוד חותם תוך חותם, כי עתה השיגו בחינת הגדלות שבהם. וה"ג דאמא, שה"ס מנצפ"ך ב' שהנוקבא מקבלת עתה, משומרות תוך היסוד דנוקבא, בבחינות חותם תוך חותם, בסוד יין המשמח. וב' בחינות חותמות אלו שקבלה מאמא, הם יסוד ומלכות דגדלות, ושניהם נקראים ציון, בערך היסוד ומלכות דקטנות שקבלה מז"א שנקראו ירושלים, כנ"ל. אמנם הגדלות וקטנות מתחברים יחד, וע"כ נקרא עתה היסוד שבה ציון, וחותם פנימי. והמלכות של עתה נקרא ירושלים, וחותם חיצון, אשר בדרך זה מתבאר השמירה של חותם תוך חותם.

כי רק בגדלות מקבלות עצמות הגבורות הנקראות יין המשמח, שהן צריכות לשמירה מעולה, חותם תוך חותם. ובזה מתבארים כל השינוי לשונות הנמצאים בדברי הרב. (תשפ"א אות ע"ג. ואות ע"ה. ואות ע"ב. ודף תשצ"ד אות צ"ב ואות צ"ג. ואות צ"ה).

חלק י': עיבור ראשון דז"א

א [95]בבוא עת זו"ן להתתקן אחרי שנתקנו או"א: הוצרך להיות תיקונם על ידי העיבור, שיכנסו האורות של הו' נקודות של ז"א בסוד העיבור תוך מעי אמו, ושם נתבררו גם בחינת הכלים הנשברים שירדו לבריאה ונתקנו שם.

ב לכן כשרצה המאציל העליון לתקנם, הוצרך לתקן הפירוד שהיה בהם בתחלה וליחדם ולקשרם קשר אמיץ יחד, שהוא על ידי היותם בדרך קוים. כי אז יש חסד וגבורה והת"ת מכריע ביניהם. וכן בחב"ד, וכן בנה"י. והם מתנהגים בהכרעות במדה ובמשקל.

ג ועוד יתוסף בהם, כי הז"א, שלא היו בו עדיין רק ו"ק דב"ן, יבואו לו הד' ראשונות, וכן נוקבא, שהיתה נקודה א', יתוספו בה הט' נקודות אחרות, וע"י זה יושלמו, ויוכלו לקבל האורות שלהם.

ד והנה על ידי עיבור זה, שימצאו כולם יחד במקום אחד צר, יתחברו ויתקשרו זה בזה, מהם ובהם, באורך המשך זמן העיבור. וגם כי אורות הבינה יאיר בהם, ויוסיף בהם כח לתקנם ולקשרם.

ה וגם כי נודע, כי עתה בעלותם בסוד עיבור, הוא בחינת עליתם בסוד מ"ן, וגורמים זיווג באו"א, ומורידים טיפות זכרים ונקבות, ועל ידי אלו הטפות יתקשרו אלו הנקודות יחד, ואז יתבררו בחינת הכלים שלהם ויעלו למעלה בסוד עיבור, ויתקנו שם.

ו וגם האורות יתוסף בהם תיקון, כי תחלה היו אלו הנקודות בלי קוים ובלי בחינת פרצוף, אמנם היו כלולות כל אחד מיוד, בסוד כללות מעורב ומעורבב בהם, ולא היו האורות מראים פעולתם, ועתה על ידי הקשר הזה, שנתקשרו על ידי עיבור הזה, הראו האורות פעולתם, זה בחינת רישא וזה בחינת גופא, והיתה עין רואה ואזן שומעת וכו'.

ז ונמצא, כי זה העיבור אינו להאציל זו"ן מחדש, כי כבר היו נאצלים, אלא שהיו בלי תיקון קוין ובלי פרצוף, וגם שהיו חסרים, זה מו"ק לבד וזה מנקודה אחת לבד, ועתה, העיבור היה לקשרם יחד בסוד קוים, וגם בסוד פרצוף, וגם להשלים כל אחד ביוד ספירות גמורות. וזהו על ידי הטפות של או"א, ועל ידי שם מ"ה החדש, אשר נתבאר לעיל.

[95]מבוא שערים ח"א פרק א' ב' וג'.

ח ונמצא כי לא מן הכלים של הנקודות דב"ן לבד, נעשה כל פרצוף זו"ן אמנם בעלות האורות שלהם בסוד עיבור והלבישו לנה"י דא"א, אז קנו שם כלים חדשים על ידי הלבשה זו, ואז נתבררו הכלים הראשונים שנשברו, ומב' בחינות כלים אלו, נעשה פרצוף ז"א. וכן עד"ז היה בהנוקבא.

ט ונבאר עתה, איך על ידי זה העיבור נתקנו הכלים הנשברים. הנה נתבאר לעיל, כי עיקר שבירת כלים אלו היתה, להיות מעורב בהם סיגים וקליפות, והאורות לא היו מתחברים עם כליהם לסיבת הסיגים שבהם, וגם הכלים בעצמם לא היו יכולים לקבל האורות לסיבת הסיגים שבהם, כי זה עצמו היתה הסבה, שלא יצאו אלו הכלים מתחילה מקושרים ומתוקנים דרך קוים, כי הסיגים שבהם גרמו להם הפירוד. וגם מ"ש לעיל, כי כל זה היה בכונה שיתפרדו הסיגים מהם, ולכן יצאו בלתי תיקון.

י והנה על ידי זה העיבור, הוברר מהם הסיגים והקליפות, ונברר האורות ונסתלקו מתוך הסיגים והקליפות, ועל ידי זה נתקנו. ולכן צריך שנבאר איך נתבררו עי"ז העיבור.

יא והענין כי הנה בעת עלית האורות של אלו המלכים תוך אמא בסוד מ"ן, גרמו זווג לאו"א, ואז אבא מברר אלו המלכים. כנודע, בפרשת פקודי דף רנ"ד ע"ב וז"ל. ותא חזי, רישא, שירותא דמהימנותא גו מחשבה, בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה, ניצוצין זריק לש"ך עיבר, ובריר פסולת מגו מחשבה, ואתבריר, וכו'. והענין כי כל הבירורין של המלכים נעשים ע"י המחשבה, שהוא המוח, ששם מתברר, ומשם יורד אחר כך בסוד טפת הזווג.

יב ועל ידי זווג אבא באמא, ונתינת הב' טפות שלהם, נתבררו הז' מלכים ונתקנו, ויצאו מהם ש"ך ניצוצות סיגים, שלא נשלמו להתברר. כי בכל בחינה ומדרגה חוזרים להתברר ש"ך אלו, עד סוף העשיה, שנשאר בהם סיגים גמורים שאין בהם תועלת, והם הקליפות. ונמצא כי הכל הוא בחשבון ש"ך ניצוצין, כ ' זה היו מספר הנצוצות שנפלו בתוך הכלים כשנשברו.

יג [96]והענין הוא כי כאשר עלה ברצון המאציל העליון להאציל האצילות עם הארץ העליונה, יצאו המלכים הראשונים בתחלה בסוד הדין הגמור בתוך המחשבה העליונה, וכמשה"כ ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, ובתוכם מעורבים הקליפות והדינים בלתי קדושים. ומרוב הדינים ארעא אתבטלת, שהיא המלכות. עד שבטש שורש הדינים, כפטיש המכה בקורנס ויוצאין ניצוצות לכל צד, כן שורש הדינים חלק מלכים אלו,

[96] סוף שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ש"ה ט"א אמצע ד"ה והנה עתה עת דודים.

לשלש מאות ועשרים ניצוצות, בסוד ל"ב נתיבות כל אחד כלול מעשר. ובירר מניצוצות אלו, ניצוצות הדינים של קדושה, והם ל"ב אלהי"ם שבבראשית, מצד הדין של קדושה.

יד ועניין התחלקות מלכים אלו לל"ב נתיבות חכמה, הענין הוא, כי המלכים הם שמונה, וכל אחד מתחלק לד', בסוד ארבע אותיות שם ההוי"ה, ושמונה פעמים ארבעה, הרי שנים ושלושים. וכל אחד מאלו כלול מעשר, הרי שלש מאות ועשרים. וזהו כש"ך חמת המלך, שהם בסוד הדינים והחימה.

טו וכאשר נבררו ניצוצות הקדושה בסוד ל"ב אלהי"ם, כנזכר, ירדו שאר הניצוצות למטה. ושאר ניצוצות אלו הם סוד המלכות שבכל ל"ב נתיבות ראשונים, כי אלהי"ם הוא סוד מ"י אל"ה: ומ"י ה"ס ג"ר הנכללות בתוך בינה, ואל"ה ה"ס ו"ק. כי הג"ר והו"ק, שבכל נתיב ונתיב מהראשונים של הדינים, נברר לצד הקודש, אמנם המלכות, שבכל נתיב ונתיב מהראשונים, נעשית פסולת למטה, כי היא אחרונה לכל נתיב ונתיב, ולא יכלה להתברר. וזהו, והארץ היתה תה"ו ובה"ו, כי היא הארץ שבכל נתיב ונתיב.

טז ומנין הניצוצות שנתקנו לפי זה יהיו רח"ף, והשאר שהם ל"ב, שהם שארית לתשלום ש"ך, מתו ולא היו יכולים להתקן, וזה סוד, ורוח אלהים מרחפ"ת: מ"ת רפ"ח.

יז ורפ"ח ניצוצות אלו נתקנו על ידי שם בן ע"ב, באותיותיו ותיבותיו, כי ע"ב תיבות ורי"ו אותיות עולה רפ"ח. וזמש"ה, והנה פר"ח מטה אהרן לבית לוי כו', כי מטה אהרן הוא שם בן ע"ב, סוד החסד סטרא דאהרן לבית לוי הוא רי"ו אותיות, סוד הגבורה סטרא דלוי, הרי פר"ח. וזהו והנה פר"ח.

יח וזהו סבת דלית לה למלכות מדילה כלום. כי לא נתקנו ניצוצותיה, אלא שקבלה מבעלה עשר מלמעלה למטה.

יט ומפני שניצוצותיה הראשונים לא נתקנו, נדבקו בה ונאחזו בה, בסוד כשושנה בין החוחים. ואלו הל"ב שלא נתקנו נקראים ל"ב האבן. וסוד ש"ך ניצוצות אלו עם שם אדנ"י העולה ס"ה, יהיה הכל שכינה. כי בה נכללים הכל.

כ ודע כי אע"פ שאמרנו בסוד מלכות שבכל ל"ב נתיבות הראשונים לא נתקנה, זהו במלכות התחתונה, אבל מלכות העליונה שבחכמה ובינה, נתקנה תחלה. כי הנה שמנה מלכים הם כנגד חג"ת נה"י מלכות, והמלך השמיני יצא עם בת זוגו בסוד ז"א ונוקבא, הרי שחכמה ובינה מתוקנים היו, ומבינה ולמטה יצאו שמנה מלכים אלו.

כא [97]והנה כל ספירה מאלו הז' נקרא אדם. כנזכר בתיקון ע' דקי"ט ע"א, לית ספירה דלא אתקריאת אדם כו'. ונמצא כי ז' מלכים אלו הם ז"פ אדם, והם בגימטריא שט"ו. גם

[97] מבוא שערים ש"ה ח"א פ"ג דף קפ"ז ט"א אמצע ד"ה ונבאר עתה.

המלכות נוקבא דז"א, כלולה מכל ז' מלכים, כנודע דאיהי שלימו דכל ספירה וספירה. והנה יש בה שט"ו אחרים.

כב ואלו השט"ו ניצוצות דז"א, הם בחינת מה שנתברר מאלו הז' מלכים בסוד הבירור הנ"ל, על ידי אבא ואמא. ואז הוריד אבא טפת מיין דכורין הנקרא חסד, כלולה מה' חסדים. וגם אמא הורידה טיפת מיין נוקבין הכוללת ה' גבורות. ועל ידי טפות אלו נתבררו ונתקנו השט"ו ניצוצין דז"א, וכן עד"ז בשט"ו ניצוצין דנוקבא.

כג והנה אם תחבר ה"ג דאמא הנ"ל, הנקראים מנצפ"ך, המתקנים לשט"ו הנזכר, יהיו כולם ש"ך ניצוצין. כי גם ה"ג מנצפ"ך יקראו ניצוצין, כי גם הם גבורות ודינים. וכנגדם ש"ך ניצוצין בנוקבא. ואז נקרא הז"א נע"ר, שהוא בגימטריא ש"ך. גם נוקבא נקראת נע"ר חסר ה', שהוא ש"ך שלה ג"כ.

כד והנה על ידי ה"ח דטפת אבא נמתקים כולם, ועמהם נשלמים לשכ"ה ניצוצין הנזכר באדרת נשא דף קל"ב ע"ב, א"ר חזקיה מסתכל הוינא כו', נהיר וסליק לשכ"ה עיבר כו'. ואז הנוקבא נקראת נערה עם ה', כמנין שכ"ה.

כה העולה מזה, כי שט"ו ניצוצין הם בז' מלכים דבחינת ז"א, ושט"ו אחרים בז' מלכים הנכללים בהנוקבא. ובשט"ו אלו יש בהם בחינת אורות וניצוצות וכלים, ואלו מתקבצים במעוי דאמא, להתקן על ידי טיפת מ"ן מנצפ"ך דאמא. שאע"פ שהם גבורות, הם יותר נמתקות ומבסמים אלו השט"ו ניצוצין הנזכרים. כן נמתקים על ידי ה' חסדים דאבא, טיפת מיין דכורין.

כו והנה תחת הבינה, בסיומא תחת המלכות שבה, עומדים ש"ך ניצוצין אלו, שהם הז' מלכים, ועל ידי התעוררות דינים אלו אשר שם,היא מתחממת ומזדווגת עם אבא. וש"ך אלו בגימטריא רעים: כי על ידיהם נעשים רעים זה לזה אבא ואמא, ומזדווגים בסוד אכילה. כמ"ש אכלו רעים. וכמ"ש אכלה ומחתה פיה, שהוא כינוי אל הזווג.

כז ואמנם בזווג ת"ת ומלכות, הש"ך ניצוצין אשר במלכות הם באופן אחר. כי נרמזים בשם אדנ"י, שעל ידם מתחממת ומזדווגת עם ז"א. והענין, כי שם אדנ"י, שאם תסיר אות א' ישאר דין, והנה חמשה גבורות הם שורש כל הדינין, ולכן כשנחלק הש"ך ניצוצין לה' בחינות, יהיו ה' פעמים דין, לרמוז כי הם דינין ממש.

כח והנה ע"י חמשה גבורות דאמא, הנמשכין אל הנוקבא דז"א, במלכות שבה, כנ"ל, נמתקים אלו הדינים. ונודע כי אמא נקרא אהיה, וא"כ ה"ג שבה יהיו בסוד אהיה, ואלו נמשכין בסוד ה' אלפין של ה' אהי"ה עד מלכות של הנוקבא, ומצטרפין עם ה"פ דין אשר בה, ונעשים חמשה שמות אדנ"י, ומתבסמין ה' די"ן עם ה' אלפין אלו, שהם ה"פ

או"ר הנזכר במעשה בראשית, שהם באמא כנודע. וכשנתבסמו, נקראת נערה עם ה', שהיא בגימטריא שכ"ה כמנין ה"פ אדנ"י, שהם דינין הממותקין. ואז בהיותה נערה קבילת עלה דכורא וראויה אל הזווג. כנזכר בפרשת בא דף ל"ח ע"ב. וזהו שתו ושכרו דודים, כי דודים בגימטריא דין, ובסוד הש"ך אלו, שהם בחינת ה"פ דין הוא זווג זו"ן הנקראים דודים.

כט [98]ודע כי למעלה באמא עלאה יש ג' בחינות: א' נקרא ס' ונקרא בינה. והב' נקרא ם' סתומה ונקרא תבונה. והג' נקרא ד' ונקרא ג"כ תבונה. וזאת התבונה שהיא בחינה הג', היא אשר מתלבשת נה"י שלה תוך ז"א להעשות לו מוחין.

ל [99]דהאי חכמתא אתגליף ואפיק וכו', דגליפא היינו שעשה לו בית קבול כעין זכר ונקבה, והוציא הבינה שהיא אמא, והוא הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן. ודע כי ז"א הוא ת"ת ישראל, והוא בן י"ה, ונאצל מזווג חכמה ובינה, ואחר אצילותו נעשים לו מוחות אלו.

לא והנה לבינה שתי מציאויות: אם בדמות ס' עגולה, והיינו בהתעלמה למעלה עם החכמה, ואם בדמות מ"ם סתומה, בשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין דלתתא לינקא לון, כדאמר בריש פרשת תרומה.

לב והנה חכמה זו דהיינו אבא, נחקקה והוציאה לחוץ הבינה, שלא תהיה סמך אלא מ"ם, להשקות את הגן ולינקא ליה, והיינו לישנא דואפיק דנקט הכא, ולא נקט כה"ג בכולהו. ובערך זה המציאות תקרא בינה, נהר היוצא מעדן.

לג ולפיכך הקדים מוח זה לשאר, כי אי אפשר להתהוות שום מוח עד שתצא הבינה לחוץ, בסוד מ"ם סתומה, ותניק את הבן, ויתגדל מוחו. והנה כאשר יצאה לחוץ, עייל ברישא דז"א, והוא הבן הנעים, על ידי מה שיונק מחלב אמו, נעשה מוח זה, וכמו שהחלב היונק, הנולד מגדיל כל גופו, כן זה נגיד בכל גופא, ומשקה כל הששׁ קצוות.

לד [100]ונבאר ענין בינה ותבונה ובו יתבאר מ"ש בס"י, הבן בחכמה וחכם בבינה. והענין כי הנה ב' אותיות ראשונות של הוי"ה, הם בחי' חו"ב אבל באות יו"ד לבד שהוא חכמה, שם יש בחינת בינה, וזהו ענין הבן בחכמה, ופי' הוא, כי יו"ד במלואו: י' הוא חכמה, וב' אותיות ו"ד נעשית צורת ה', שהוא צורת ו"ד שבאות יו"ד, והיא נקרא בינה עלאה הנ"ל. ואמנם ה' ראשונה עצמה שבשם הוי"ה זו היא תבונה ראשונה.

---

[98] ע"ח ח"א שער הזווגים פרק ד'.

[99] שער מאמרי רשב"י זיע"א תרומה דף קל"ו ט"א ד"ה ואלין תלת.

[100] ע"ח ח"א שער ט"ו שער הזווגים אמצע פרק ד'.

לה וכבר הודעתיך בדרוש תפילין, בענין כתיבת שם הוי"ה שצריך לכתוב בתחלה י' בקרן זוית של ה' הזאת, כזה ואות י' הוא בחי' חכמה של זאת התבונה ראשונה, וזו החכמה נקרא יש"ס, וז"ש וחכם בבינה, והרי נתבאר כי באות י' של הוי"ה, יש בחי' או"א עלאין. ובאות ה' ראשונה של הוי"ה יש בחי' יש"ס ותבונה שהם תתאין.

לו [101]ודע כי ג' חלקי הבינה, שהם בינה ותבונה הראשונה ותבונה שניה, כולם הם פרצוף אחד. נמצא כי כאשר היה עיבור ראשון דז"א, שהוא אז בבחי' ג' כלול גו ג' כנודע, היה בזו התבונה ראשונה שהיא ה' ראשונה של השם, לפי, שכיון שג' חלקים הנ"ל נעשו פרצוף א', נמצא כי זו התבונה הראשונה היא מהחזה ולמטה של כללות הפרצוף הנ"ל, ושם הוא מקום העיבור שהוא מקום הבטן, אשר בתוכו נולד הולד, אבל בבינה העליונה אין שם בחי' הריון ועיבור.

לז והנה בינה עליונה נקרא סמ"ך, ותבונה ראשונה נקרא ס' סתומה כנ"ל. והענין הוא, כי בינה עליונה הוא שיעור י' ספירות עליונות, שהם כחב"ד ח"ג, ולהיותן נמשכות מסוד החכמה שהוא י', נמצא, כי בינה עליונה נקראת ס', לפי שמקומה נגד ו"ס עליונות שלו, כ"א כלול מי' הרי ס'. אבל התבונה שאין בה רק שיעור ד' תחתונות, וכ"א כלול מי' לטעם הנ"ל, לכן היא ס' סתומה. גם נקראת ס' סתומה דיתבא רביעא על בנין.

לח וגם לסיבה זאת, נקראת זאת תבונה ראשונה עה"ב. והטעם כי הנקבות נקראות עולם, כמ"ש בזוהר ויחי על פסוק, מן העולם ועד העולם. וזה התבונה נקרא עולם הבא, עלמא דאתי, לפי שהיא יורדת למטה ומתגלית תמיד. אבל בינה עליונה, נשארת למעלה, ואינה יורדת, לכן בינה נקראת לע"ל, כי המוחין עליונים דז"א המלובשים בנה"י דבינה עליונה, הם עתידין לבא אח"כ, כאשר יתגדל מעלתו, ויהיה לו מוחין עליונים יותר מן בינה, ולא מן התבונה ואז יהיה לע"ל.

לט אבל מוחין דנצח הוד יסוד דתבונה, הם נמשכין בו תמיד, ולעולם הם נמשכין ובאין, וזהו פי' עולם הבא, עלמא דאתי, כי תמיד נמשך ובא. וזהו ההפרש שיש בין עולם הבא ובין לעתיד לבא, כי זהו בתבונה וזהו בבינה, בבחי' הנצח הוד יסוד שבהם, הנעשין מוחין דז"א. וזהו מ"ש בספר הבהיר, ששאלו התלמידים לר' רחומאי, מהו עולם הבא, א"ל עולם שכבר בא. והדבר מובן עם הנ"ל שכתבתי.

מ [102]גם דע, כי הנה זאת הד' שע"ג הו' בצורת ה' ראשונה כבר בארנו שיש לה עוקץ מאחריה, בצורת י', והוא בחי' יש"ס. גם דע כי הנה נחלקת ד' זאת לג' חלקים, שהם יו"ד

[101] ע"ח ח"א שער ט"ו אמצע פרק ה'.
[102] ע"ח ח"א שער ט"ו פרק ה' בתחילתו.

באמצע, וב' ווי"ן הנמשכין ממנה, כזה והם גימטריא כ"ב אתוון, הניתנין מן חכמה אל הבינה. ועתה צריך ליתן טעם למה באות יו"ד נעלמת בינה ונגלית החכמה, ובאות ה' נגלית הבינה ונעלמת החכמה.

מא והענין כמ"ש בדרוש אחר, כי ב' כתרים דאו"א הם בגרון א"א, אשר שם הוא בחי' בינה דא"א. גם בארנו בפסוק יומם יצוה ה' חסדו, כי יש ב' מיני חסד: א' הוא חסד עליון אחר הבינה, אשר מקום זה הוא ברישא דכתפין דא"א, קודם התפשטות והתחלקות הב' זרועות, ושם הוא מקום החסד העליון הנקרא יומא דכולהו בספר הזוהר.

מב וכבר ידעת, כי לעולם חסד מצד הזכר, והנה האור הנמשך מגרון העליון דא"א, מתלבש בחסד זה, וכאשר יצא לחוץ, אז אבא נעשה בבחינת החסד ההוא, והבינה נעשה בבחינת הגרון, לפי שהוא בינה דא"א. כי להיות גרון גבוה מהחסד לכן מתלבש אור הגרון בחסד ההוא. נמצא כי אמא שיצאת מבחינת הגרון היא יותר מעולה, והיא נעלמת תוך החכמה, וזהו בחינת אות יו"ד, שהחכמה נגלה בה והבינה נעלמת בה, ואינה נגלית.

מג אבל כאשר התחילו ב' זרועות דא"א להגלות ולהתפשט, אז נתלבש חסד בגבורה, ומשם יצאו ישסו"ת, ואז היה הדבר להיפך, כי אבא טמיר וגניז יותר מן הבינה, לכן נרמזו באות ה', שהחכמה בהעלם ובינה בגלוי. וז"ש באדר"ז דר"צ קרוב ללשון זה, לבתר אשתכחו דחכמה אבא בינה אמא. פירוש כי תחלה הם נעלמים בינה תוך חכמה, אך לבתר, ר"ל לאחר דאתפשטו דרועוי דא"א, אז נתגלו בחי' או"א. והרי נתבאר היטב, ענין בינה ותבונה הראשונה, וענין אבא ויש"ס, אשר הם נרמזין בב' אותיות י"ה הראשונים שבשם הוי"ה.

מד כאשר עולין ז"א וב' התבונות עד בינה עליונה, אז נקרא ז"א עם בינו"ת הוא. והטעם הוא, עם הקדמה שנקדים לך בענין הכללות, הנזכר בכ"מ, כי כל מקום אשר התחתון עולה למעלה במקום העליון, להיותו נכלל שם עמו, הוא שהעליון עומד בבחי' פנים, והתחתון עומד שם בבחי' אחוריים שלו. ובזה תבין ענין זה, כי הנה זאת התבונה יוצאת מן האחוריים של בינה עליונה, ואותן האחוריים של בינה, הם שמות דאלקים, כנודע, כמ"ש בע"ה כי כל האחוריים הם שמות אלהי"ם.

מה וז"ש בזוהר פרשת אחרי מות דף פ"ה. כי הבינה נקראת רחמים בלחודוהי, אך מסטראה דינין מתערין. ופירוש מסטראה, ר"ל מצדדיה, שהם האחורים שלה, שהם הדינין, אבל היא עצמה בבחי' הפנים שלה היא רחמים.

מו ודע, כי בכל מקום שנמצא בזוהר, שהבינה נקרא אלהי"ם, היא בתבונה זאת היוצאת מאחוריים של הבינה, שהם אלהי"ם. וא"כ כאשר התבונה זאת היא למטה, אז יש אל

החיצונים אחיזה בה. אמנם כאשר תעלה למעלה, ותהיה שם בסוד אחור בינה עליונה, אז אין אחיזה אל החיצונים בה.

מז וזהו סומך ה' לכל הנופלים. כי כאשר זאת התבונה תחתונה תרד מאחורי בינה ולמטה, אז גם הז"א יורד למטה ממקומו, וכן גם הנוקבא דז"א תרד ממקומה, ואז כל אלו נקראו נופלים, שאף גם בתבונה זו יש בה אחיזה אל החיצונים כנ"ל, ואינן עולין אלא ע"י הבינה העליונה הנקרא סמ"ך כנ"ל, לפי שהיא סומכת אותם כאשר כולם יעלו למעלה, ע"ד הנ"ל שיוכללו זה בזה, ותעלה התבונה להיותה בסוד אחוריים דבינה עליונה הנקרא סמ"ך כנ"ל.

ונבאר ענין בינה ותבונה בשמות אשר בהם. דע כי מן האחוריים של ד' עליונות של הבינה, משם נעשו ד' עליונות דתבונה בבחי' פנים שלה, ומאחוריים של ו"ק של בינה עליונה, נעשו ו"ק בבחי' פנים של תבונה.

מח והנה בינה עליונה ואבא עלאה, הם ב' שמות: אבא נקרא הוי"ה ע"ב דמילוי יודי"ן, ואמא נקראת אהי"ה דיודי"ן גימטריא קס"א. והנה אחוריים דבינה, אע"פ שיש בהם י"ס, עכ"ז בחי' אלקים שהם באחורים שלה כנ"ל, אינן נכרים ונגלים בה, אלא באחורים שמחציה ולמטה, שהוא מהחזה שלה, שהם ד' ספירות תנה"י.

מט והענין, כי נודע ששם אלהים יש בו ק"ך צרופים, מתחלקין לד' חלקים. והם: שם אלקים א' הכולל ל' צרופים בספירה א', ושם אלקים ב' הכולל ל' צרופים בספירה ב', ושם אלקים הכולל ל' צרופים בספירה ג', ושם אלקים, הכולל ל' צרופים בספירה ד'.

נ והנה ע"ש ק"ך צרופים אלו. נקרא סמ"ך בינה עליונה כנ"ל, כי סמ"ך גימטריא ק"ך. ובעלות הז"א והתבונה ראשונה שם באחורים שלה, נאמר סומך ה' לכל הנופלים כנ"ל.

נא והנה הם נחלקים לד' בחי', וזהו ענין הפסוק, אורך היריעה ל' באמה, ורוחב ארבעה באמה, שהם ק"ך צרופי אלקים, הנחלקים לד' פעמים ל'. והנה זה ענין בוכ"ו, הנזכר פרשת פקודי רס"א, שהוא ענין חילוף אהי"ה באבג"ד. כי הנה שם אהי"ה הוא בפנים שלה, ושם בוכ"ו הוא באחורים שלה. כי הנה הוא גימטריא ד"ל, שהם בחי' האחורים האלו, שהם ד"פ ל' צרופי אלהי"ם. והנה משה רבינו ע"ה, היה כלול ק"ך צרופים אלו, ע"ד הנ"ל הם ד' שמות אלקים, גימטריא מש"ה עם הכולל. וכל אלהים מאלו ד', הכולל שלשים צרופים, והרי ארבעתן הם כוללים ק"ך צרופים של אלהים. וזהו בשג"ם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה. כמ"ש בתיקונים על בשג"ם זה משה.

נב וכבר ידעת, כי משה זכה לבינה, והוא בבחי' זו. אמנם בחינות התבונה ויש"ס, כאשר האחורים של או"א עילאין מתפשטין בהם, נעשו ישסו"ת בבחינות אחורים של שמות הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן ברבוע שלהם. כי ריבוע של הוי"ה גימטריא קפ"ד, וריבוע של אהי"ה גימטריא תקמ"ד, כי לעולם הפנים שלהם בחינת יושר, ובחינת אחורים הם בחינת חשבון ורבוע. נמצא כי או"א בבחינות הפנים שלהם, שהם הוי"ה אהי"ה דיודי"ן גימטריא רג"ל. וישסו"ת הפנים שלהם, הם ב' אחוריים של ב' שמות הנ"ל, כי מה שהוא אחורים למעלה, הוא בחי' פנים למטה.

נג ואמנם, זהו שאנו אומרים, כי אלו הרבועים הם אחורים של או"א עליונים, זה בבינת כשמתפשטין אבא ואמא בסוד יש"ס ותבונה, אבל כל זמן שלא נתפשטו, אז אחורים עצמן דאמא הם ק"ך צרופי אלקים, אלא שאין ק"ך צרופים אלו ניכרין, אלא באחורים של ד"ת דאמא.

נד והנה, כאשר האחורים, דהיינו האלקים האלו, מתפשטין מהם לעשות היש"ס ותבונה, הפנים שלה ושל יש"ס, הם ב' רבועים הנ"ל של הוי"ה אהי"ה, ואמנם בחי' אלקים עצמן, אין נגלין בפנים דפנימיות שלה רק בפנים דאחורים.

נה ונחזור לבאר ענין הפנים והאחורים דיש"ס ותבונה. והנה הפנים שלהם הוא רבוע דהוי"ה דיודי"ן, והוא גימטריא קפ"ד. וזהו פנים דיש"ס. ורבוע דאהי"ה עולה תקמ"ד, והיא פנים דתבונה. ולכן הפנים של יש"ס הוא גימטריא קפ"ד, לרמז כי עי"ז שהוא הפנים שלו, הוא מזדווג עם התבונה, ופוק"ד אותה. וגם גימטריא מקד"ם, להורות כי מה שהיה שם זה למעלה באבא בבחי' אחור, בכאן ביש"ס פנים הנקרא קדם, בסוד אחור וקד"ם צרתני.

נו וז"ס וישכן מקדם לג"ע, וגם הפנים של התבונה שהוא גימטריא תקמ"ד ה"ס קדמ"ת עדן, להורות, כי למעלה היה זה בבחי' אחור בבינה העליונה, וכאן הוא פנים שהוא קדמ"ת, מלשון אחור וקדם צרתני, כנזכר בזוהר.

נז והנה כשנצרף ב' שמות האלו יהיו גימטריא תשכ"ח, כי הנה אלו הם אחורים העליונים כנ"ל. ומהם נעשו פנים למטה מהם, ונמצא שיש בהם בחי': בינה הנקרא ס', ובחי' תבונה הנקרא מ' סתומה. והקליפהשכנגד בינה ותבונה, נקרא מ"ס, וזהו הטעם ששר של שכחה נקרא מ"ס. כי אלו השמות, שהם גימטריא תשכ"ח, הם בבינה ותבונה הנקרא מ"ס. ומשם יש שכחה, לפי שהם אחורים, והקליפות הנקרא מ"ס, אוחזין בהם.

נח וז"ס שאז"ל, אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים, לשונה פרקו ק"א פעמים. לפי שעד ק' פעמים יש לו שליטה, כמנין מ"ס, ולא יותר. ואמנם הפנים של או"א, הם עולין גימטריא

רג"ל כנזכר, והם גימטריא זכור ומשם בא הזכירה, שהם אותיות זכ"ר י"ה, שהם או"א הנקרא י"ה, לפי ששם אין קליפה נאחזת.

נט והנה ענין אחורים דתבונה, שביארנו לעיל, כי הם בחי' ק"ך צרופי אלקים ג"כ, כמו שהוא באחורים של בינה. אמנם יש שינוי, כי בבינה לא נתגלו כל הק"ך, רק באחורים של ד"ת שבה לבד, בסוד ד"פ ל' צרופים אבל כאן באחורים של תבונה, מתחילין להתגלות בכל הה' תחתונות שבה מן הגבורה שבה ולמטה, שגם גבורה יש בה שם אלקים. אבל בחסד שבה, אין שם אלקים יכול להתגלות בו עדיין.

ס וא"כ, כאן הם מתחלקים לה' חלקים, כנודע, כי כ"ד רצופים מתחילין מאות א' דאלקים, וכ"ד מתחילים מאות ל'. וכ"ד מתחילין מאות ה', וכ"ד מאות י' וכ"ד מאות ס', והנה הם ה"פ כ"ד, נמצא שהם ה' שמות אלקים בה' תחתונות שבה בבחי' אחורים, וכל שם אלקים כולל כל כ"ד צירופים, עד שבה' אלקים יכללו כל הק"ך.

סא והטעם לזה, כי כל שם א' של אלהים, כולל מדרגה א' של כ"ד צירופים, שכולן מתחילין באות א' שלו, וכן כל הה' אלקים. וגם טעם ב'. כי הנה אלו הכ"ד צרופים וגם כללותן הם כ"ה. והנה שם אלקים הוא ה' אותיות, וכל אות כלולה מה', הרי כ"ה, והרי כל כ"ד צרופים נכללין בשם א' דאלקים.

סב ונמצא, שיש ה' שמות אלקים גימטריא ת"ל. וכאשר תחבר עמה שם בוכ"ו הנ"ל, שהוא חילוף אהי"ה, שהוא שורש דינין, והאחורים האלו הנקרא אלהים, כי גם הוא מתפשט עד התבונה גם כן, ונמצא שו' שמות אלו, הם גימטריא תבונה ע"ה, לרמז שבתבונה זו נכלל שם בוכ"ו, שהוא שורש הדינין, וכל הק"ך צרופי אלהים.

סג וז"ס, ואם ד"ל הוא ואין ידו משגת, כי התבונה נקראת אם הבנים, היא בחינת ד"ל. שהוא שם הנ"ל, אשר הוא למעלה באחורים של ד"ת דבינה בבחי' ד"פ ל' צרופים הנ"ל, ועתה נתפשט בתבונה גם כן, הנקראת אם הבנים.

סד הנה בפרקים שעברו, ביארנו ענין אמא שנחלקת לג' חלקים באופן זה, כי ט' ראשונות של אמא נקראות, בינה עלאה, התבונה היא בחינת מלכות של הבינה, דוגמת רחל שהיא מלכות של ז"א. וזו התבונה נחלקת ג"כ לב' ומחזה ולמטה היא נעשית פרצוף ג', והיא המלכות של זו התבונה הנזכר, וזה הפרצוף הג' של התבונה התחתונה, היא המתלבשת תוך ז"א.[103]

סה נמצא כל הג' אלו הם פרצוף א' שלם, ונחלק לג' שהיא: בינה, ומלכות ומלכות דמלכות, והכל אחד. גם הם שני בחינות לבד ולכן לא נזכר בזוהר רק בינה ותבונה.

[103] מבו"ש שער ד' ח"ב פרק י"א.

סו והענין, כי עיקר החילוק הזה, הוא לשנים, שהם בינה ומלכות שבה, אמנם כשחוזר להתחלק פעם אחרת המלכות של זו המלכות, אינה עולה בשם, והכל נקרא תבונה, ונמצא כי לפעמים הוא נקרא הכל בחינה אחת, ולפעמים נקרא שני בחינות, ולפעמים נעשית ג' בחינות, והרי לעיל נתבאר הג' בחינות.

סז דע, כי הבינה יש בה פנימיות וחיצוניות, וכן במלכות שלה הנקרא תבונה, יש בה פנימיות וחיצוניות, שאין לך דבר בעולם שאין בו פנימיות וחיצוניות, ואמנם, כדי שלא נאריך הענין, נבאר ענין התבונה ומתבונה תבין את הבינה בהיקש.

סח ונבאר עתה בלבד ענין המלכות דבינה, הנקרא תבונה, ונקרא ה' ראשונה של ההוי"ה הכוללת, הנקרא שם ס"ג, הנה בחי' זו כולה היא שם ס"ג א' שלם, כולל כל ט"ס שבה בפנימיות וחיצוניות.

סט והנה ג"ר שבה, הם דוגמת ג' פרצופים, והם כח"ב, ונרמזין ביו"ד ה"י דס"ג הכולל. והנה ה"י ראשונה דס"ג היא בינה דתבונה, שהוא הפרצוף הג' דס"ג הכולל, ויש בה ג' ההי"ן: א' נגד ג"ר שבה, וא' נגד ו"ק שבה וא' נגד מלכות שבה.

ע ואמנם ה' זו גימטריא ג' ההי"ן, כי יו"ד של המילוי נעשין ב' ההי"ן, והרי הם ג' ההי"ן, לפי שג' קוין יש בצורת ה', לכן ה' ראשונה בג' קוין כח"ב שלה, ולכן ה' זו פשוטה ועיקרית, אך י' של מילוי ה' נחלקת לב' ההי"ן כנ"ל, והם בו"ק שלה: הא' בג' קוין חג"ת שלה, וה' אחרונה בג' קוין נה"י שלה. וכנגדן יש ג' ההין אחרים דחיצוניות.

עא אחר כך הוא ו' דס"ג הכולל, והוא ו"ק. ז"א שלה דתבונה. ואז ב' נקודים תחתונים מן י' שיש ביו"ד דמילוי ה' דבינה כנ"ל, בבחי' פנימיות עם חיצוניות שלהם ג"כ, יורדין להעשות בחי' מוחין אל הו"ק אלו, שהם ו' דס"ג הכולל, כדמיון התבונה שמתלבשת בסוד המוחין אל ז"א.

עב ואמנם חיצוניות ב' חלקי היו"ד דמילוי ה' ראשונה כנ"ל, אלו ירדו בתוך פנימיות י' חלקי תחתונים של זו הוא"ו, ופנימיות ב' חלקי יו"ד הנ"ל, יורדין תוך פנימיות ג' חלקים עליונים של זו הוא"ו, שכולה גימט' י"ג, ונודע שיש י"ג פנימיות וי"ג בחיצוניות, ואמנם י"ג הפנימיות נעשו בחי' חיצוניות אל בחי' ב' חלקים ממילוי י' של ה' ראשונה האחרונים לחיצוניתן ולפנימיותן ע"ד הנ"ל.

עג אך דע, כי כמו שיש בז"א מוחין פנימים ומקיפין, כן יש לפנימיות וא"ו זו דס"ג כולל פנימי ומקיף, כי חיצוניות ב' חלקים הנ"ל נעשו הם פנימים תוך י' חלקים התחתונים דוא"ו זו דבחי' פנימית, אך פנימית ב' חלקים הנ"ל, שנעשו גם הם פנימי תוך ג' חלקים

[104] ע"ח ח"א שער או"א פרק ט'.

העליונים דו' זו ונמצא שהם ב' תוך ג' וכללותן נעשה ה' אחת. וזה הה' נעשה בחינת מקיפים מוחין על ו' זו.

עד ואמנם חיצונית ו' זו שהם י"ג חלקים יתבאר אחר כך מה נעשה בהם. כי הנה יש בוא"ו זו, פנימית וחיצוניות הנ"ל, שהוא פנימית מבינה, ופנימית עצמה נעשה חיצוניות אל פנימית הבינה.

עה אחר כך ה' אחרונה דס"ג הכולל היא מלכות דפרצוף דס"ג הכולל, וגם היא דוגמת ה' ראשונה שהם ג' ההי"ן: ה' בג' קוין ראשונים כח"ב, ה' בג' קוין אמצעים חג"ת, ה' בג' קוין תחתונים נה"י. וכל ג' ההי"ן אלו הם בסוד פנימיות. גם יש אחרת בסוד חיצוניות, והם ג' ההי"ן אחרות המתחלקים ע"ד הנ"ל.

עו ואמנם, כמו שרחל לוקחת האחורים דז"א בסוד פנימיותה, ונעשה בה מוחין, כך הוא פה, כי החיצוניות של ו' דס"ג הכולל שלא הוצרך במקומו כנ"ל, הנה הוא יורד ונעשה פנימית אל ה' אחרונה זו, שהיא המלכות דס"ג הכולל כנ"ל.

עז והענין כי הנה ביארנו, כי מלכות זו דס"ג הכולל יש בה ג' ההי"ן בה' דפנימיות וג' ההי"ן בה' דחיצוניות, והנה ה' הג' תחתונה שבחיצוניות, שהיא בחי' החיצוניות של נה"י דמלכות זו דס"ג, ירדה תוך ז"א דאצילות לעשות לו מוחין פנימים כנודע.

עח כלל העולה, כי ה' ראשונה של השם, היא שם ס"ג א' כולל י"ס פנימית וחיצוניות, ונקרא תבונה, ויש בה ג"ר הנקרא בינה, וו"ק הנקרא תבונה, ומלכות שבה נקרא תבונה, וחיצוניות נה"י של המלכות זו נקרא ג"כ תבונה.

עט והרי הם בינה א' וג' תבונות, וכל ד' בחי' אלו נקרא תבונה דס"ג דה' ראשונה, ועוד יש בינה עליונה רמוזה ביו"ד של הוי"ה, ויש בה דמיון כל בחי' אלו, אלא שנקרא בינה דאהי"ה דיודי"ן. והרי יש בינה עליונה ותבונה, והם סוד ס"ם דאפרסמון, וכן בתבונה עצמה יש בינה ותבונה, וגם אלו ס"ם דאפרסמון.

פ והבן ותראה, איך כל החיצוניות העליון נעשה פנים אל הפנימית תחתון הימנו, וחוזר הפנימית התחתון ההוא בסוד חיצוניות, ואז החיצוניות הראשון שהיה בתחלה על הפנימית תחתון, א"א לעמוד שם ויורד להעשות פנימית תוך פנימית יותר תחתון ממנו. וכעד"ז עד סוף כל המדרגות כולם. באופן שא"א להיות שם רק ב' בחי' לבד, שהם פנימית א' וחיצוניות א'.

פא וגם תבין, שלעולם אין העליון מתלבש בתחתון אלא חיצוניותו. ושם למטה חוזר להיות פנימים גמורים. כי אע"פ שבערך העליון נקרא חיצוניות, הנה ברדתו למטה, יהיה שם במדרגת פנימית.

פב גם תבין איך גם בפרצוף א' לבד יורדין מוחין מספירה זו לספירה זו, אלא שאין זה רק מכתר לחכמה ומחכמה לבינה ומבינה לת"ת ומת"ת. למלכות, וכ"ז בפרצוף עצמו. וכעד"ז מפרצוף זה לפרצוף אחר.

פג גם תבין, כי החיצוניות של העליון שיורד, אינו מכולו, רק מלכות שבחיצוניות דמלכות שבו. כי הרי, כשאנו אומרים שנה"י החיצוניות יורדין ר"ל המלכות שבחיצוניות ההוא העומדת בנה"י של החיצוניות, אשר כל החיצוניות ההוא, אינו רק י"ס המלכות של הפרצוף ההוא.

פד [105]הנה נתבאר לעיל כי א"א הוא עתה נגלה מן הטיבור שלו ולמטה, שהוא שליש התחתון של הה"ת שבו וכאשר רצה להתלבש ע"י זו"ן, שהם הלבושים, שבהם מתלבש חציו התחתון כנזכר, רצה לתקן זו"ן. וכדי לתקנם מה עשה, בתחלה אסף עתיק יומין את ב' פרקין האמצעים של נצח והוד שבו, שהיו מלובשים תוך נצח והוד דאריך, כנז', והעלם למעלה והלבישו את ב' פרקין הראשונים דנצח והוד שלו, המלובשים בחסד וגבורה דאריך כנז' שם.

פה והתלבשות זה נקרא כללות, וכל מקום שתמצא לקמן ענין הכללות, ר"ל, שמלביש זה לזה, והבן ענין זה. והנה היסוד דעתיק, אין בו עליה, כי הוא מסתיים בחזה דאריך כנז'. ואח"ך בסדר הזה, גם א"א אסף את נה"י שלו המגולים כנזכר. והעלם למעלה בחג"ת שלו.

פו ונמצא עתה, היות בחי' אלו שם באופן זה, כי בפנים מן הכל הם תרין פרקין ראשונים דנה"י דעתיק, ועליהם הלבישו ב' פרקין אמצעים דנצח והוד שלו על ב' פרקין ראשונים הנז'. אך על יסוד שלו לא היתה בחינה אחרת דעתיק להלבישה. ועליהם הלבישו חסד וגבורה דאריך את ב' פרקין אמצעים דנ"ה דעתיק. וב' שלישים עליונים דת"ת דאריך עד הטיבור, הלביש ליסוד דעתיק העומד בפנים עד החזה, ועליהם הלבישו נו"ה דאריך לחסד וגבורה דאריך. ושליש תחתון דת"ת דאריך, הלביש לתרין השלישים עליונים דת"ת דא"א עצמו. ואח"כ היסוד דא"א, הלביש לזה השליש התחתון דת"ת. ואח"ך עטרת היסוד שהיא המלכות דאריך, הלבישה על היסוד דאריך. והרי נתבאר עליית והתכללות עתיק ואריך מהם ובהם.

פז ודע כי פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר והוא, כי לא עלו נה"י דאריך והלבישו לחג"ת שלו, כי זה א"א, אמנם הוא כענין עליית העולמות ביום שבת, כמבואר במקומו ע"ש. ונמצא כי חג"ת דאריך עלו תחילה למעלה במקום תלת מוחין דאו"א,

[105]*מכאן עד אות קנ"ד הוא במבוא שערים שער ה' ח"א פ"ו ז' ח' ט'.

ונעשו מוחין להם. ואח"ך עלו נה"י דאריך ועלו במקום חג"ת דא"א, ונתלבשו שם בתוך החג"ת דאו"א, ולא בכולם, שנמצא שהיא במקום שהיו בתחילת תלת פרקין אמצעים דחג"ת דאריך עצמו.

פח ואחר כל זה באו או"א, והלבישו את זו"ן באופן זה שנבאר. והענין כי נתבאר לעיל, איך לפעמים או"א, הם ב' פרצופים שלמים, ולפעמים כל א' מהם נחלק לב', כי אבא נחלק ונעשה ממנו אבא ויש"ס, ואמא נחלקת גם היא לב', שהם בינה ותבונה.

פט והנה עתה, אשר עלו כל אלו האורות הנ"ל למעלה, וכן בעתיק יומין עלו ב' פרקין אמצעים דנ"ה שלו והלבישו לתרין פרקין עליונים של נ"ה שלו, ונתרבה שם האור מאד, ואין כח ביסוד דעתיק הנתון באמצע ב' פרקין ראשונים דנ"ה דעתיק, לסבול כ"כ אורות. ולכן נבקע ונסדק לארכו מלמטה למעלה, ומתגלים החסדים שבתוכו. ואז בין החסדים בין הגבורות שבו הם בגילוי, ואין ביניהם שינוי.

צ ולכן עתה, שכולם מגולים, נעשה מהארת כל החסדים פרצוף שלם מאבא לבד, ונכלל עמו יש"ס. ומהארת כל הגבורות נעשה עתה פרצוף שלם מבינה לבד, ונכללת עמה התבונה. כי כל החסדים הם בהשואה אחת, וכן הגבורות כולם בהשואה אחת עתה.

צא ושמור כלל זה, כי כל מקום שנאמר ונכתוב, כי אבא ויש"ס או הבינה והתבונה נכללין יחד בפרצוף א' להזדווג, כנודע, הנה תמיד הוא באופן הנז', כי נבקע יסוד דעתיק שבתוך אריך, ועי"ז נעשה הכל פרצוף א' לבד. וכמ"ש בע"ה בענין זווג אבא ואמא לצורך עיבור ב' המוחין דז"א, שאז נכללין יחד בפרצוף א', והוא עד"ז, וזכור הקדמה זו.

צב נחזור אל הענין, כי הנה שיעור או"א בכל בחינותיהם הנז' שהם ישראל סבא ותבונה, כל שיעור אורך קומתם הוא מן הגרון דאריך עד המחצית הת"ת שלו דאריך עצמו. ולכן לא הוצרכו גם הם לאסוף רגליהם, כמו עתיק ואריך ארוכי הקומה. אמנם, כאשר הם: הלבישו את נה"י דז"א, המלבישים על חג"ת דז"א עצמו.

צג וא"ת, הנה גם ז"א הוא יותר קצר הקומה מאו"א אף אחרי תיקון פרצופו, כ"ש עתה, כי כמו שאו"א מלבישים ג' אמצעיות דאריך, כן ז"א אינו מלביש רק ג' אחרונות דאריך, וא"כ למה הוצרכו ששה נקודות שלו להכלל ולהתלבש תלתא גו תלתא, אך הטעם כמש"ל.

צד ועוד טעם אחר כמש"ל, איך להיות, כי סיבת שבירת הכלים של זו"ן, היתה לסיבת הפירוד שביניהם, ועתה בסוד העיבור שנכללו תלתא גו תלתא בסוד קוים נתייחדו יחוד גמור, ועי"ז נתקנו, וע"ש ענין זה. ולכן גם שלא היה צריך ז"א להכלל תלתא גו תלתא, היה כך, לסיבת היות בהם קשר אמיץ ויחוד חזק, כי זה עיקר התחלת תיקונו. אמנם עתיק

ואריך שהם ארוכים וגבוהי קומה, ונשארו קצתם בלתי לבוש, הוצרכו לאסוף קצתם המגולה למעלה לעשות להם לבושין ע"י תיקון זעיר ונוקביה כמ"ש.

צה עוד יש טעמים אחרים להתלבשות עתיק ואריך והתכללותם ע"י אסיפת רגליהם, ויתבאר לקמן בע"ה. עוד טעם, למה הוצרך עיבור זה דז"א להעשות על ידי אסיפת רגלים דעתיק ואריך, והענין, כדי שע"י עליה זו נתבקע היסוד דעתיק, ונעשו ד' פרצופי או"א, ב' פרצופין לבד, לצורך עיבור הז"א בתוכם.

צו ועוד ט"א לצורך ז"א עצמו, כי בהיות נה"י דאריך תלת כלילן בג' שהם חג"ת דיליה, הנה בבוא ז"א להלבישם ישאר גם הוא כמוהו בבחי' תלת כלילן בג', נה"י דיליה בחג"ת דיליה. כמו אריך, ועי"ז תהיה התחלת תיקונו כנ"ל.

צז ועוד ט"א לסיבת אריך עצמו, כי ע"י עליית נה"י שלו באו"א, נמצא היסוד שלו נתון תוך ב' היסודות של או"א, כנ"ל בפרק זה, ואז יוכל להזדקק על ידם, כי נעשין לו בסוד מיין דכורין ונוקבין ויוצא טיפה לצורך הז"א לתקנו, כמ"ש לקמן.

צח ונמצא עתה, כי אותם השבעה מלכים שעלו ונתבררו, שהם בחי' ז"א ונוקבא, הם עומדים באמצע, בין נה"י דאריך המתלבשים בהם, ובין פנימיות או"א הכוללים ד' הפרצופין שלהם כנזכר, עם שהן זו"ן, כי הם המלבישים לנה"י דאריך, ומתלבשים תוך או"א בתוך מעיהם בסוד עיבור, כי כן הוא צורך אל העיבור.

צט ועם זה אין כאן מקום שאלה, איך או"א שהם יותר מעולים, נעשים לבושים אל זו"ן הקטנים במעלה מהם. והתשובה, כי מבשרנו נחזה אלוה, כי הוולד והעובר נתון במעי אמו בפנימיותה, ולא מפני כך נקרא עליון יותר מאמו, כי זה הוכרח להיות כן לצורך העובר להתקן שם, וכנ"ל, כי שם אין יכולת אל החיצונים לחזור להדבק במלכים אלו.

ק עוד ט"א, כי הז"א, אפילו בהיותו פרצוף שלם בי"ס אחר התיקון, הוא קטן מאד מאבא או מאמא, כי נה"י של התבונה נעשים מוחים בז"א ומתלבשים תוך כל שיעור קומתו. ומה גם עתה, שאין בו רק ששה נקודות קטנות ולא בסוד פרצוף, וגם הם תלת כלילן בתלת, כי נמצא כי כל בחי' ו' קצוותיו אלה, הם נכללין יחד, ועומדין בחצי התחתון דת"ת דאמא, שהוא הבטן שלה ומקום ההריון, ובכל השאראיננו חוצץ בין אריך להם, ולכן אין זה נקרא חציצה והפסק בזו"ן בין א"א לאו"א. ועוד טעם אחר, כי היות שנכללו ג"כ אורות רבים שם, לכן אפילו אם היה הז"א מפסיק ממש לגמרי בין אריך לאבא ואמא, אינו מעלה ומוריד מחמת רוב האורות אשר שם.

קא אחר שנתבאר בפרק שקדם, איך נתלבשו עתיק ואריך וזו"ן ואו"א לצורך העיבור של ז"א, נבאר עתה, איך אחר התלבשות הזה נזדווג א"א לתקן לזו"ן. ונבאר תחלה הזווג הראשון של אריך, הנקרא זווג עליון דנשיקין.[106]

קב הנה ביארנו, כי חכמה סתימאה דא"א יש בה י"ס, ובחינת היסוד שבה הוא החיך, ומזדווג עם הגרון, שהוא הבינה של כללות פרצוף אריך, והוא מלכות של החכמה הנזכר ג"כ. וכבר ידעת, כי בכל מקום שיש כללות י"ס יש בהם ארבע שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם בחכמה ובינה ות"ת ומלכות שבי"ס ההם, וא"כ גם באלו הי"ס של החכמה הנזכר דאריך, יש בה ד' שמות האלו של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

קג והנה, כאשר נזדווגו חכמה דאריך בסוד הנשיקין עם המלכות שלה, שהיא בינה בערך כללות דאריך, והיא הגרון כנזכר. כדי להוליד או"א ולהוציאם שיהיו מלבישים את האריך, מהגרון שלו עד טבורא דיליה כנזכר. הנה אז יצתה טפת ההולדה הנזכר מן שם ע"ב שבחכמה הזו, כי לעולם טיפת הזרע אינה נמשכת אלא משם, ואותה הטיפההיתה בחינת או"א, ונתנה החכמה אל הבינה, שהיא סוד הגרון לעולם, בכל מקום כפי איזו בחי' אשר תהיה. ובינה זו, היא שם ס"ג, ונתלבשה אותה הטיפה שם בסוד עיבור, ואז יצאו שם או"א מן הגרון הנזכר, ויצאו שניהם שוים, כחדא נפקי כחדא שריין כו'. והטעם לדבר מפני שיצאו משם ס"ג לבדו, שהוא הגרון כנזכר.

קד ואמנם, כשנזדווגה החכמה הנזכר עם בינה, שהיא הגרון, לצורך זו"ן, לא היה ע"ד הנזכר, לפי שהיה מוכרח, שיהיו ב' המאורות האלו בלתי שוין, ויהיה זה גדול מזה, זה מאור הגדול וזה מאור הקטן, להנהיג התחתונים כמ"ש, ולכן בזה הזווג של עתה, לא שימש שם ס"ג רק דרך מעבר לבד, ויצתה הטיפה משם ע"ב. כי כל טיפה אינה יוצאה אלא משם כנזכר, ועברה דרך מעבר בעלמא דרך שם ס"ג, וירדה למ"ה וב"ן של זו החכמה, ושם קבלה ג"כ הארה משניהם, כי הם שרש זו"ן. ואז, משם מ"ה נמשך הז"א, ומשם ב"ן נמשך הנוקבא.

קה ועתה, בהיות שיצאו מב' שמות נפרדים, שהם מ"ה וב"ן, ולא משם א', לכן יצאו בלתי שוין במעלתם, הז"א גדול מנוקבא, ולא כאו"א שיצאו שוין, להיותם יוצאין משם אחד דס"ג בלבד.

קו ונבאר עתה מציאות טיפה זו. נודע, כי כל הטיפות הם בחי' צורת י' קטנה, כנזכר בתיקון ב' דף מ"ו. ויש בה ג' קוצין, והם סוד שלשה אותיות יה"ו, שהם סוד חכמה ובינה ודעת, כי גם משם נמשכה טיפה זו כנודע. והנה להיות, כי טיפה זו לא יצתה רק משלשה

[106] מבוא שערים ש"ה ח"א פרק ז'.

שמות ע"ב מ"ה ב"ן לבד, כי שם ס"ג לא הועיל לה רק למעבר בעלמא, לכן צריך שיהיה בטיפה זו, כללות ג' יה"ו: א' מע"ב, וא' ממ"ה, וא' מב"ן.

קז ואמנם, להיות כי עבר דרך מעבר בשם ס"ג, לכן גם שם ס"ג נרמז בטיפה זו דרך רמז לבד, להורות, כי עבר בו דרך מעבר. והוא כי ג"פ יה"ו אלו הם בגימטריא ס"ג.

קח והנה אחר שג' יה"ו אלו, הם ביסוד החכמה, שהיא החיך, אז נותנם בסוד זווג אל המלכות שבו, שהיא הגרון, שהיא בינה דכללות אריך כולו. גם תבין עתה סוד חקל תפוחין קדישין כי חקל תפוחין קדישין היא לעולם סוד המלכות, בהיותם יונקת מן הג' תחתונות נה"י, שאז נקראת חק"ל, כמבואר אצלינו בענין הקבלת שבת. והוא בסוד ג' יה"ו אלו שנעשים חקל, בהיותם יחד בנה"י.

קט והנה כבר נתבאר, כי כיון ששם ס"ג שימש ג"כ למעבר בעלמא, ונרמז בג' יה"ו הפשוטים שהם בגימטריא ס"ג. לכן גם במילוים נרמז דרך רמז, והוא כי יה"ו דמילוי ס"ג, כזה: יוד, הי, ואו, הוא בגימטריא מ"ח, ועם חקל הנזכר הוא מקום, שהוא שם יהו"ה, כזה: יפ"י, הפ"ה, ופ"ו, הפ"ה. וזהו ג"כ סוד, הנה מקום אתי, פירוש, אות י', כי הטיפה הזו יצתה מן חכמה הנקרא י', וגם הטיפה עצמה היא י' כנזכר, ונעשית מקום.

קי ונמצא כי עיקר מה שנגלה מטיפה זו, הוא יה"ו דההין שהוא מ"ב כנזכר, ובו מתלבשין ב' יה"ו האחרים. ולכן ז"ס מיין דכורין היוצאים מן החיך, שהוא יסוד חכמה דאריך, אל הנקבה גרון דאריך, שהיא מלכות שבחכמה, והיא בינה של כללות פרצוף דאריך. ואלו הם מ"ב זווגים הנזכר בתחלת ההקדמת דספר בראשית ע"ש.

קיא והנה נודע, כי אין טיפה יורדת מלמעלה שאין טפיים עולות מלמטה כנגדן. וצריך, שמהגרון שהיא מלכות של החכמה הנזכר, יעלו ב' טיפין, דמ"ן, ויהיו ב"פ מ"ב. והענין, כי הנה נתבאר לעיל, כי מהגרון הזה נעשו ב' כתרים של או"א, ונודע, כי הבינה היא שם אהי"ה, וכיון שאו"א נמשכים מגרון זה שהיא בינה דאריך, צריך שיהיו שם ב' בחינות, א' בצד ימין של הגרון שממנו יונק אבא, וא' בצד שמאל של הגרון שמשם יונקת אמא. ולהיות גרון זה בחי' בינה, לכן ב' בחי' אלו, הם כולם בבחי' אהי"ה כנזכר.

קיב וא"כ, הם בגרון זה בשני צדדיו ב' שמות של אהי"ה, דוגמת שם א' של יה"ו שבחכמה שהיא מ"ב. והנה ב' הטיפות דמיין נוקבין הנז' הם ב' אהי"ה הנזכר, אשר שניהם בגימטריא מ"ב. אמנם ג"כ צריך שבכל א' מהם יהיה רמוז מ"ב כנזכר, שעולים ב' מ"ב ויורד מ"ב א'. ויתבאר זה לקמן.

קיג וכמו שג' יה"ו הנזכר יתחלקו בי"ס, של החכמה דא"א, ושורשם יה"ו א', כן יתחלקו ב' אהי"ה אלו בגרון לששה אהי"ה, בי"ס שבו. והוא כי גם בג"ר של הגרון, שבהם שם

אהי"ה א', שהוא שרש אבא שבגרון, והוא במילוי יודין: אל"ף ה"י יו"ד ה"י. ואהי"ה ב' ג"כ דיודין, שהוא שרש אמא, כי כמו ששם יה"ו הוא כללות י"ס דחכמה, כן שם אהי"ה הוא כללות י"ס דגרון, אלא שיה"ו דחכמה נחלק לג' יה"ו כנזכר, ואהי"ה של הגרון נחלק לו' אהי"ה, יען יש בו כללות אבא ואמא.

קיד ונמצא כי ג"ר של אהי"ה של כללות הגרון, יש שם שני אהי"ה דיודין. ואחר כך בתלת אמצעים של אהי"ה שבכללות הגרון יש ב' אהי"ה דמילוי אלפין, ואחר כך בתלת תחתוניות של אהי"ה דגרון יש ב' אהי"ה דמילוי ההי"ן. גם כמו שהג' יה"ו של החכמה, נכללו ביה"ו האחרון של מ"ב, כן בבינה, הו' אהי"ה נכללו בב' אהי"ה שהם בגימטריא מ"ב.

קטו אמנם ההפרש הוא, כי שם בחכמה שהיא טיפת מיין זכרים היורדים מלמעלה למטה, לכן ירדו ב' יה"ו העליונים, ונכללו ביה"ו התחתון. אך כאן בבינה, שהיא טיפת מיין נקבות העולות ממטה למעלה, הוא להפך, כי נכללין ד' אהי"ה האמצעים ותחתונים בב' אהי"ה העליונים דיודין שהם ג"כ מ"ב.

קטז וכבר נתבאר, כי פסוק, ויאמר אהיה אשר אהיה, נדרש על ענין דרוש זה. ודע, כי אלו הב' אהיה העליונים דיודין הנז' פה, אלו הם, ב' אהי"ה שבפסוק הנזכר ויאמר אהיה אשר אהיה שהם, בחו"ב שבי"ס הגרון, שהוא הבינה, והכתר שבי"ס אלו שבגרון, הוא רמוז, במלת אשר שבין ב' האהי"ה, כי הוא קו אמצעי בין חו"ב.

קיז וכן עד"ז הם אהי"ה אשר אה"ה בחג"ת דגרון, והתפארת הוא, אשר, שיש ביניהם. וכן אהי"ה אשר אהי"ה בנה"י, ואשר, הוא היסוד שביניהם אמנם בפסוק לא נזכר רק ג' העליונות הנז', יען כי כל אלו נכללים בהם כנזכר, יען עולים מתתא לעילא בסוד מ"ן, ונכללים בב', אהיה העליונים.

קיח גם כמו שג' יה"ו שבחכמה נרמז בהם שם ס"ג כנ"ל, כן כאן בגרון הם ו' אהי"ה שהם ב"פ ס"ג: א' כנגד אבא, וא' כנגד אמא. גם כמו שהג' יה"ו שבחכמה נרמזו בחיך, בסוד גיכ"ק כנ"ל, כן אלו האהיה הנכללין בב' אהיה העליונים כנז', יש בהם מ"ב ב"פ, שהם בגימטריא אחה"ע, שהם אותיות הגרון.

קיט והענין, כי כמו שכל בחי' הגרון הם כפולים מן החכמה, בסוד טיפה מלמעלה וטיפים מלמטה כנזכר, גם כאן צריך להיות כן, כי שם בחכמה היה יה"ו האחרון, שבו נכללו האחרים. היה בסוד מ"ב כנ"ל, ופה בגרון, הב' אהיה עליונים, שבהם נכללים התחתונים, הם בגימטריא מ"ב א' לבד, וצריך שיהיו ב"פ מ"ב לטעם הנזכר.

קכ והנה הוא באופן זה, כי בכל אהיה מאלו הב' יש מ"ב אותיות עם הכולל: ד' בפשוט, וי' במילוי, וכ"ז במילוי המילוי, הרי ב"פ מ"ב בב' אהיה הנזכר. וזהו הטעם שנק' בינה אמא. בסוד האהיה שבה, שיש בו א"ם אותיות.

קכא והבן עתה ותראה, כי אע"פ שטיפת הנקבה כפולה מטפת הזכר, הנה שרשי הטיפה הנוקבית נמצא גם בזכר. והענין, כי הנה טיפת הזכר הוא יה"ו דב"ן, שהיא מ"ב כנ"ל, ויש בה שורש ב' טיפות לצורך או"א, אלא שלהיות כי בעתיק ובאריך, עדיין לא נתחלקו ונתפרשו הזכר ונקבה כל אחד בפני עצמו, כנודע, ולכן עדיין היו שרש או"א כלולים יחד בשם יה"ו דמ"ב הזה.

קכב ואחר כך בגרון, אשר שם התחיל התלבשות או"א שם, והתחילה הנקבה להפרד מהזכר, לכן טיפת הנקבה שבגרון היה המ"ב שלה בב' שמות של אהיה העולים מ"ב כנזכר. ונמצא כי כ"כ גדול יה"ו שם א' דדכורא, שהוא בגימטריא מ"ב, כמו ב' טיפות דנוקבא שהם ב' שמות דאהיה, ושניהם מ"ב א'.

קכג ונמצא, כי או"א נשרשו גם בדכורא שהיא חכמה דאריך, אלא שהיה באחדות וגם נשרשו שניהם בנוקבא בינה דאריך, אלא שהיה בפירוד, בב' שמות דאהיה. הרי נתבאר, כי הכל בחי' א', וכל מה שיש בגרון יש בחיך, אע"פ שבגרון הוא כפול כפלים מן החיך, כי כל כך טיפה אחת מן החיך, כמו ב' הטיפות של הגרון, אלא שבגרון נתחלקו לב' לסיבה הנ"ל.

קכד ונתבאר, איך הוא טיפת מ"ב א' מיין דכורין מן החכמה שהוא יה"ו דמילוי ההי"ן, והם ב' טיפות מיין נוקבין, ב' שמות אהיה דיודין שהם בפשוט ובמילוי ובמילוי המילוי, ב"פ מ"ב אותיות. והרי נתבאר זווג זה העליון דנשיקין דאריך, שהם מחכמה מוחא סתימאה דביה, עם הבינה שבו דאריך, שהיא בגרון, ע"י החיך שהוא יסוד החכמה כנ"ל. ולהיות זה הזווג בפה נקרא זווג דנשיקין. והבן עתה ענין הנשיקין הנזכר בכל מקום, שהוא זווג החיך עם הגרון.

קכה והנה זה הטיפה דכורא, שיצתה מן החכמה, אל הבינה שהוא בגרון דאריך, ונתערבה שם עם ב' טיפות הנקבות, הנה הוא לצורך תיקון זו"ן. וז"ס הפסוק, ויאמר אהיה אשר אהיה כו', והענין כמ"ש אצלינו בסוד כונת יציאת מצרים בליל פסח, כי אז היה הז"א בחי' עיבור תוך אמא ורצה השי"ת להודיע למשה, כי עתה היה נולד הז"א, שהוא ענין יציאת מצרים, והודיעו התחלת הדבר איך היה.

קכו כי בתחילה היה הזווג דא"א בסוד הנשיקין כנזכר להוציא זעיר ונוקביה על ידי ב' אהיה אלו הנז', שהם בגרון דאריך, שהם ב' אהיה לצורך זו"ן, אחד לז"א, ואחד לנוקבא,

והבן זה. כי כמש"ל, שהם ב' אהיה כנגד או"א. כן משם נמשך אל הז"א ואל הנוקבא. ואלו הב' אהיה הם מש"ה, אהיה אשר אהיה, כמבואר לעיל, אחר כך ירדו טיפות אלו ליסוד דאריך, ומשם למלכות דאריך, ומשם לאבא, ומשם לאמא, כמ"ש בפרק הבא בע"ה. ושם באמא נשאר בסוד עיבור, ושם נתקן לגמרי. ואמא זו, היא סוד שם אהיה הג', כמ"ש אהיה שלחני אליכם.

קכז ואחר כך כשנולד ז"א, הנקרא שם הוי"ה כנודע, אז נאמר כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם כו' כי כבר נולד ז"א, ונתגלה שם, שם ההויה. ונחזור אל הענין, כי חכמת א"א הוריד טיפת דכורא, שהוא יה"ו דההי"ן, שהוא מ"ב בגרון שלו שהיא הבינה, ושם נכללה תוך ב' טיפות ב' אהיה שהם מיין נוקבין, ונמצא מה שמתגלה עתה, הם ב' אהיה שבגרון, שהם ב"פ מ"ב כנזכר.

קכח [107]הנה אחר שהיה זווג עליון דאריך בחו"ב שבו, ונכללה טיפת הזכר תוך טיפת הנקבה, והיתה בחי' ב"פ מ"ב כנ"ל, כי אלו הם הנגלים כנ"ל. הנה אחר כך, ירדה טיפה זו עד היסוד דאריך עצמו, ונמצא עתה, כי יש ביסוד דאריך ב"פ: מ"ב, מ"ב.

קכט וז"ש בפרשת בראשית ד"א. וכמה דדיוקנא דברית אזדרע במ"ב זווגין. פירוש, כי היסוד דאריך הנקרא ברית, נזרעו בו מ"ב זווגין, ר"ל מ"ב זוגות כי הם ב"פ מ"ב כנזכר, שירדו מן הגרון בו ונזרע מאלו המ"ב זוגות כפולים שהם שני פעמים מ"ב כנזכר.

קל גם אם נראה לפרש, כי טיפת דכורא היא מ"ב א', יה"ו דההין כנ"ל, וב' הטיפות נקבות, אע"פ שהם שני פעמים מ"ב, עכ"ז בפשוטן אינם רק אהי"ה ב"פ, שהם בגימטריא מ"ב לבד, ואלו ב"פ מ"ב, הם המ"ב זווגים כפולים דאזדריעו בברית קדישא דאריך.

קלא והנה נתבאר לעיל, סדר התלבשות כל הפרצופים לצורך זווג זה, שהוא לצורך זו"ן, ונתבאר שם, כי נצח דאריך מתלבש תוך אבא, והוד דאריך תוך אמא, והיסוד דאריך נעשה סוד הדעת המכריע בין אבא לאמא, שהוא בב' היסודות שלהם, כי חצי יסוד הימני דאריך נתון ביסוד דאבא, וחציו השמאלי נתון ביסוד דאמא.

קלב והענין, כי אין בא"א נקבה נפרדת ממנו, אמנם כל צד הימין שבו הוא זכר, וכל צד שמאלו הוא נקבה. ונמצא, כי כן עד"ז היסוד שלו כלול מזכר ונקבה, כמו התמר, בסוד צדיק כתמר יפרח. ויהיה חציו הימני זכר, וחציו השמאלי נקבה, והוא בחי' היסוד זכר, ובחי' העטרה שלו נקבה, כי העטרה היא בחינת מלכות דא"א, ואז ניתן בחי' חציו הימני ביסוד דאבא שהוא ג"כ זכר בסוד מיין זכרים. וחציו השמאלי, ביסוד דאמא, שהיא ג"כ נקבה בסוד מ"ן.

[107] מבוא שערים ש"ה ח"א פרק ח'.

קלג ועל ידי התלבשותו באלו ב' היסודות, שהם זכר ונקבה דאו"א, אז נזדווג האריך מיניה וביה, יסוד בעטרה, בסוד זווג תחתון. ונתן היסוד בעטרה אותם הטיפות שנמשכו אליו מבחי' זווג עליון דחכמה וגרון הנ"ל, והוציא לזו"ן בבחינת תלת כלילן בתלת.

קלד והאמת, כי אין האשה מתעברת מביאה ראשונה עד שיעשה אותה כלי, ע"י ההוא רוחא דשביק בה בביאה ראשונה, ואחר כך מביאה ב' מתעברת. אמנם כאן להיות שנוקבא דאריך, אינה בחי' נפרדת ממנו, אמנם היא כלולה בו כנזכר, לכן לא הוצרך לעשותה כלי, ונתעברה מביאה ראשונה. ואמנם עכ"ז, הוצרך להיותו חציו הימין ביסוד דאבא בסוד מיין זכרים, וחציו השמאלי ביסוד דאמא בסוד מ"ן.

קלה ובזה תבין מש"ל, כי עיקר הזווג הזה הוא בא"א, אך או"א לא שמשו עתה, רק שהזווג נעשה על ידי התלבשות אריך בהם, וכבר נתבאר עתה מה היה צורך התלבשות יסוד דאריך בהם, ומזה תבין ענין יעקב שהוליד לראובן מטיפה ראשונה בביאה ראשונה, כמש"ה כחי וראשית אוני, וכמשז"ל כל מעכות של בית רבי תמר שמן, ובאצבע היו, ולא הוצרכו לביאה שניה. והענין מכח זה דאריך נמשך אליהם כנזכר. היותו של היסוד שלו כלול מזכר ונקבה כמו התמר, לא הוצרך לביאה שניה, וז"ש ותמר שמן, והבן זה.

קלו ונמצא, כי כמו שהזווג דאריך היה על ידי כללות תלת נה"י, גו תלת חסד גבורה תפארת, כן יצא הזעיר אנפין כלול תלת גו תלת. כמו שאכתוב לקמן היטב בעזרת האל, אשר זהו הטעם, למה אריך הוצרך לאסוף רגליו ולכלול אותם תוך חג"ת כנ"ל, וזה היסוד דאריך, הוא השופר דנפק מיניה קול כלול מג' שהם אש רוח ומים, כמש"ל בפרק זה על פסוק מן המצר קראתי יה, כי יצאו אחר כך, מזה היסוד הנקרא שופר לאו"א הנקראים י"ה, ושם נתקנו בסוד העיבור. ולכך נבאר תחילה, איך נמשכו הזו"ן בסוד העיבור תוך או"א.

קלז הנה כבר נתבאר לעיל, כי עיקר הזווג הוא בא"א, אלא שגם הוצרך לזווג או"א הגבוהים מן זו"ן, והוכרח להיות יצירתם על ידיהם. והענין כי הנה נתבאר לעיל בראש פרק זה ענין התלבשות כל הפרצופים, ואיך זו"ן בהיותם בחי' תלת כלילן בג', היו נתונים באמצע בין נה"י של א"א לאו"א.

קלח ונמצא כי מחצית זו"ן, שהם: נצח, וחסד, וחצי הימני של ת"ת, וחצי הימני של יסוד, וחצי הימני של מלכות היו מלבישים לנצח וחצי יסוד הימני דא"א, והם מלובשים תוך אבא המלביש עליהם. ומחצית השמאלי דזו"ן, שהם: הוד, וגבורה וחצי השמאלי דת"ת, וחצי השמאלי דיסוד, וחצי השמאלי דמלכות נתונים ומלבישים על הודוחצי השמאלי

דיסוד דא"א. ואחר כך אמא מתלבשת עליהם ונמצא, כי היסוד דא"א נחלק לב', חציו נתון ומלובש תוך יסוד דאבא וחציו ביסוד אמא.

קלט ונמצא, כי בהיות הטיפות של זווג א"א הנ"ל נתונים ביסוד שלו, הם עומדים ממש תוך ב' היסודות דאו"א, ואז יסוד דא"א העומד בתוכם השפיע ונתן טיפות אלו תוך יסוד דאבא. ונתערבה שם במחצית הימני דזו"ן המתלבש בתוך אבא כנזכר, ואז אבא אחר כך בסוד זווג, שנזדווג עם אמא, נתן המחצית ההוא עם הטיפות ההם בסוד זווג תוך אמא, ואז נמצא כל בחי' זו"ן בסוד עיבור תוך אמא לבדה. וזה יתבאר היטב בארוכה.

קמ ונחזור עתה לבאר, ענין זווג דא"א מה שימש בזה, ומה בחי' נעשית ע"י בזו"ן. הנה נתבאר לעיל, כי הז"א, כל עצמו אינו פחות מו"ק, ולא יותר עליהם, עד שיגדיל בעיבור ב', ואמנם, עתה לצורך זה הזווג של א"א, נכלל הז"א ג' גו ג' כנ"ל, כי א"א לומר שבעיבור נגרעו ממנו תלת קצוות ונשאר בג' לבד, כי זה אינו עולה בדעת, אמנם נכללו הג' גו תלת כנ"ל.

קמא והענין, כי הנה תיקון ז"א עתה, אינו אלא ע"י א"א, והוא העיקרי בזה הזווג להמציא שרש ועיקר הזו"ן. והנה א"א עצמו נכלל תלת גו תלת, ולא נתגלו בו עתה החג"ת רק הנה"י שלו אשר עלו למעלה במקום חג"ת, אשר שם או"א, ועלו ונתלבשו תוך חג"ת דאו"א עצמם, ואז מכח אותם הנה"י דא"א עצמם לבדם, אשר נתעלו שם ונכללו בחג"ת, יצתה הטיפה כלולה מכחם דרך היסוד דא"א בסוד זווג תחתון.

קמב ואלו הנה"י דא"א, הם סוד תלת טיפין דסגול, הנזכר בתיקון ס"ט דף ק"ז וק"ח, שמהם נעשה אדם תתאה שהוא ז"א, ונמצא כי שרש טיפה זו אינה רק מבחי' תלת טיפין דנה"י לבד, אלא שהיו כלולים בחג"ת, וא"כ נמצא, כי אין בחי' הז"א עתה רק בחי' ג' קצוות לבדשהם הנה"י שלו, ואלו נשלמו עתה ונתגלו, אמנם היו כלולים גם כן בחג"ת דיליה דוגמת האריך כנזכר.

קמג אמנם עיקר התיקון לא היה רק בנה"י אלו שלו, שהם נתגלו לבד, אמנם אחר שנולד ז"א ויצא לחוץ, והגדיל ונעשה ט"ס גמורות, מלבישין את א"א, כמ"ש, הנה כי גם א"א נתפשטו רגליו למטה, ואינו ג' כלול בג' כמו עתה.

קמד וזה יובן במש"ל, איך תלת בחי' שיש לז"א בעיבור ויניקה ועיבור דמוחין, שלשתן נמצאו בו בעיבור הזה הא' לבד, והנה זו היא הבחי' הראשונה מהם, שנעשה עתה בסוד ג' לבד, אלא שנכללו בג' אחרנין, ואותם ג' חג"ת, הם בכח ולא בפועל.

קמה והנה בחי' טיפה זו הכלולה מג' טיפין ממש, שהם נה"י דז"א לבד, אלא שנכללו גם בחג"ת, טיפה זו ניתנה בחזה דאבא, והוא נתנה בסוד זווג לאמא, ושם נעשית בחי' ו'

זעירא שבתוך ה' שהיא אמא, כנודע, ונקרא ו' זעירא, נחלקת לג' נקודות דטיפין כזה שהם תלת טיפין דסגול הנזכר, ובסוף ו' זו באותו הקוץ הדק, יצתה נוקבא דז"א, בסוד פסיעה לבר רביעית אליו כמש"ל. כי הנה ו' גדולה היא מספר ו' אך ו' זעירא אינה רק ג' לבד, אלא שכיון שגם נכללו בחג"ת בכח ולא בפועל, לכן נקרא בשם ו', אלא שהיא זעירא.

קמו ונבאר מציאות או"א עתה, והוא, כי הנה נתבאר לעיל, כי או"א עם היות בהם לפעמים התחלקות ארבע פרצופים, עתה לצורך זווג זה נתחברו ונעשו ב' פרצופים לבד. ונמצאו עתה תלת בחינות שיש באמא. א' הוא בחינת היסוד של הבינה עליונה, בהיותה נחלקת לב' פרצופין בינה ותבונה. ב' בחינות יסוד התבונה, בהיותה נפרדת מהבינה כנזכר. ג' מקום החת"ך שבין רגלי הבינה לראש התבונה, בהיותה נחלקת כנזכר.

קמז והנה עתה בהתחברם נעשו פרצוף א' לבד, נמצא כי מה שהיה בתחילה ראש התבונה, הוא עתה הבנין והיסוד של כללות ב' הפרצופים בהיותם פרצוף א' לבד. ומה שהיה תחילה יסוד הבינה, הוא עתה החזה דבינה של בחי' הכללות של פרצוף א' לבדו. כי הנה ראש התבונה, היה תחילה במה שהוא עתה שליש התחתון של ת"ת, אשר הוא מקום הבטן של הכללות עתה.

קמח ונמצא כי מקום זווג או"א, עתה הוא בבטן של הכללות, שהיה מתחילה נקרא ראש התבונה, וכמעט שמקום זה הוא בפי התבונה. ובזה תבין איך תמיד אנו קוראים אל התבונה, אם הבנים, כי בראשה היה בחינת עיבור הבנים כנזכר.

קמט ודע, כי פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי או"א עילאין נתלבשו ממש תוך יש"ס ותבונה תתאין, ובמעי תבונה זו היה העיבור. ונשלים דרוש ראשון, ועמו יתיישב גם דרוש הזה שכתבתי ששמעתיפעם אחרת. והענין, דע כי דרך כל האורות העליונים, נשאר רישומם קיים תמיד לעולם, אף אחר הסתלקותם. וזכור הקדמה זו.

קנ ונמצא, כי אף גם עתה, שנעשו בינה ותבונה פרצוף א', לא מפני זה נתבטלו הג' בחי' ראשונות, שהיו בהם בעת התחלקם לב' פרצופים הנ"ל, שהם יסוד הבינה, ויסוד התבונה, ומקום החתך. ונמצאו עתה שלשה מקומות ראויים לעיבור. (ונלע"ד חיים כי מקום החתך הוא היסוד של עתה של הכללות באופן שכולם מקום יסוד: השנים, יסודות ישנים, והא', יסוד חדש).

קנא והנה גם כנגדם יש בז"א ונוקבא תלת בחינות: א', הוא, האורות של הכלים שנתחלקו בעת שבירת הכלים, שירדו למטה בבריאה, והם עלו למעלה כנ"ל. ב', בחינות הכלים שנשברו וירדו למטה בבריאה. ג', בחינות רפ"ח הניצוצין הנקראים הבל דגרמי, שאלו הם ניצוצי אור, שנשארו בתוך הכלים הנשברים להחיותם כנ"ל.

קנב והנה תלת בחינות אלו, עלו בסוד עיבור, בג' הבחינות דאמא. כיצד: במקום רשימו דיסוד דבינה, עלו שם האורות. ובמקום האמצעי של מקום החתך, עלו שם הרפ"ח ניצוצין דאור. ובמקום יסוד התבונה, עלו הכלים. ודע כי אלו הג' הבחי' הם משז"ל, שיש תלת מדורות באשה, ג' חדשים, במדור תחתון כו' ויתבאר זה היטב בפרקים הבאים.

קנג גם צריך שתדע, כי כל בחי' מאלו התלת בחי' העיבור, שהם: שבעה, ותשעה וי"ב, יש בהם בכל אחד ארבע זמנים. והם, תחלה שלשה ימים ראשונים של קליטה. ב' הוא, עד סוף ארבעים יום ראשונים, שבהם נגמר צורת הולד. ג' הוא, עד סוף שלשה חדשים הראשונים, שבהם ניכר העובר. ד', עד תשלום שאר חדשי העיבור, להשלים תיקון הוולד עד שעת הלידה. והרי נתבאר כל זה בכללות.

קנד [108]והנה נתבאר לעיל בדרושים שעברו, כי יש פרצוף בינה עילאה דאהי"ה דיודי"ן, ופרצוף תבונה דס"ג, ונדבר עתה בפרצוף תבונה דס"ג לבדה, אשר יש בה כח"ב וג' תבונות כנ"ל, וכבר נתבאר לעיל, כי החיצוניות העליון נעשה פנימיות בתחתון, וכל זה בבחי' כלים.

קנה והנה זו"נ, אינן יכולים לקבל הארתן בבחי' נשמתן אלא באמצעית חיצוניות התבונה, שנתלבש תוך פנימיותן בסוד מוחין, כנודע. ואמנם יש כמה בחי' באורות הנשמה, והם נרנח"י. גם יש כמה בחי' תבונה וכמה בחי' בינה כו'. ונמצא, כי לפעמים יש בז"א ה' בחי' אורות נרנח"י הנ"ל כולם על ידי אמצעית חלק התבונה, ולפעמים כולם באמצעית הבינה, ולפעמים על ידי אמצעית א"א.

קנו ואמנם דע, כי כשאנו אומרים שלוקחין כולם באמצעית תבונה, ר"ל וגם מיש"ס. וכן כשאנו אומרים שלוקחין על ידי הבינה,ר"ל וגם מאבא עילאה. ופירוש הענין הוא, כי הלא כל בחי' אלו הם נמשכין מזווג או"א, וא"כ צריך שבכל בחי' מאלו הה' שהם נרנח"י, יהיה בהם חלק או"א.

קנז אך דע כלל גדול, כי הנפש לבדה כלולה מכל ה' נרנח"י, וכולם נפש לבד. ודוגמתן ה' בחי', וכולם נקרא רוח. וכן בנשמה וכן בחיה וכן ביחידה. ונודע, כי הז"א כולו נקרא רוח, ויש בו נרנח"י. ובנפש שלה, יש בה ה' בחינות נרנח"י, וכן הרוח כו'. באופן, שהם ה' בחי' כל אחד כלולה מה' שהם כ"ה בחי', וכולם נקרא רוח לבד. וכן כ"ה בחי' בנוקבא. וכולם נקרא נפש.

קנח אמנם דע, כי עדיין לא נכנסו שם רק בחי' נפש שבנפש דז"א, ולכן לא נתבררו רק הכלים, של החלק של הנפש שבנפש דז"א. כי כפי הנברר מן הנפש נתברר מהכלי. ולכן

[108]ע"ח ח"א שער כ': שער המוחין פרק ה'.

עדיין קומת גוף העובר קטן מאד, עם היותו כלול מי"ס, ומרמ"ח איבריה שלו, שהם מבחינת נפש שבנפש כנ"ל.

קנט ואמנם הטפה הנ"ל, שהטילו או"א בחומר וצורה לצורך שאור של העיסה כנ"ל, נמשכה מבחי' החיצוניות של מלכות יש"ס ומלכות דתבונה. ובכל זווג וזווג שבזמן העיבור, חיה נמשך ומתרבה אותו הטפה. באופן, שבהשתלם ימי העיבור, נגמר החיצוניות דמלכות הנ"ל כל י"ס שלהם לכנוס תוך זו"נ.

הסתכלות פנימית

הנה הרב מחלק את ז' המלכים שירדו לבריאה, על ג' בחינות שהם: אורות, ניצוצין, וכלים. גם מיחד להם ג' מקומות מיוחדים לתיקונם: שביסוד התבונה, מתקנים הכלים, ובמקום החתך, מתקנים הניצוצין וביסוד בינה עלאה, מתקנים האורות. (דף תתקמ"ז אות קנ"ב ע"ש) וצריכים להבין ענינם. ובעיקר צריכים להבין ענין הניצוצין, אשר כל ענין הבירורים, והעלאת מ"ן, ועבודת הצדיקים להעלות מ"ן, סובבים עליהם. וע"כ צריכים להבין אותם היטב, א' מה מהותם של אלו הניצוצין. ב' מה ענין מספרם. ומה גם שמוצאים לכאורה סתירות בדברי הרב בדבר המספר, כי לפעמים אומר שמתבררים ועולים ש"ך ניצוצין, ולפעמים אומר שהם רק שט"ו ניצוצין, ולפעמים שהם רפ"ח ניצוצין. שכל אלו המספרים המה עיקרים גדולים וצריכים להבינם במקורם.

ותחלה נבאר את מהותם של הניצוצין, שעליהם אומר הרב שנפלו עם הכלים הנשברים לבי"ע כדי להחיותם. והנה באמת כבר פירש אותם הרב היטב עוד בעולם עקודים (דף רכ"ט אות י') שאומר שם, שהרשימות והאור חוזר היורד, מכים זה בזה, ואז נולד מביניהם ניצוצות של אור, מבחינת אור חוזר, שהוא דין, והוא גרוע מאור הרשימו שהוא רחמים. עש"ה. ונתבאר שם באור פנימי, כי האור מניח אחריו רשימו בתוך הכלי אחר הסתלקותו משם, למשל אם הוא קומת כתר, מניח הוא רשימו בתוך הכלי מן בחי"ד, שהיא קומת כתר, והנה אח"כ כשנעשה הזווג על העביות הנשארת בהמסך שהוא בחי"ג, ויוצא עליו קומת חכמה, הנה אותה הקומה שיצאה עתה כיון שהיא חשובה הרבה מן הרשימו, מבחינת מה שבאה מהארת זווג, משא"כ הרשימו, הגם שמדת קומתה גבוה מן קומת חכמה שבאה עתה, אמנם כבר נסתלק הארת הזווג שלה, ואין בה אלא הארה מועטת, ע"כ האור דקומת חכמה מכה בהרשימו, כלומר, שנכנס ומאיר בכלי שלה, שמכח זה מוכרחת הרשימו להסתלק מהכלי, ולעלות ממעל לכלי בסוד תגין החופפים על האותיות, ואז נופלים ניצוצות מן הרשימו, כי הרשימו כוללת ב' מיני אורות: אור זך, ואור עב. כי כמו שכללות האור כולל אור ישר, ואו"ח. דהיינו בחי' או"ח המתהפך

ממעלה למטה ונעשה כלי ומלביש האו"י, כן הרשימו שנשאר מאור הזה, כלולה ג"כ מאו"י ואו"ח, שהאו"י נקרא אור הזך, והאו"ח נקרא אור העב, כדברי הרב (דף רכ"ב אות י') אמנם אור העב הזה, הנעשה לבחינת כלי ומלביש על או"י, הנה עדיין אינו כלי גמור, כדברי הרב (דף רמ"ו אות ב') כל עוד שהוא מחובר עם האור ישר. אלא אחר הסתלקות אור הזך למעלה, ונשאר אור העב למטה. כי אור העב, שהוא או"ח אינו יכול לעלות לעולם, אלא שנשאר למטה, ואז נעשה אור העב בחינת כלי. עש"ה. והנה זה אמור, בכללות אור העב שהלביש לכללות האור ישר. אמנם זה החלק של אור העב שנפרש מהרשימו ונשאר בכלי, מחמת הכאת הקומה של אחורים בו, כנ"ל. הנה הוא עדיין לא נחשב לכלי ממש, כמו אור העב של כללות, והוא, משום שיציאת הרשימות לחוץ מן הכלי בסוד תגין, אינו נחשב ליציאה גמורה ולהסתלקות, כי זה הכלל, שרשימו אינה מסתלקת לעולם, אלא אע"פ שיצאה ממעל לכלי, הרי היא עוד מאירה לבחינת אור העב שלה, כי ע"כ נבחן בסוד תגין על האותיות, כלומר שמחוברת בו ומאירה אותו, וע"כ אין אור העב של הרשימו נעשה עוד לבחינת כלי ע"י יציאת הרשימו מן הכלי, ונחשב עוד לאור גם עתה. וזה שמדייק הרב לכנותם תמיד בשם ניצוצות של אור, להורות שאין עליהם שם כלי כמו על האור העב של כללות הנ"ל, כי האו"י של כללות הקומה נסתלק לגמרי ועלה לשורשו, ונשאר אור העב למטה בלבדו בלי שום הארה ממנו. מה שאין כן אור העב שנפרש מהרשימו מחמת ההכאה הנ"ל, ונשאר לבדו בכלי, הנה אור הרשימו עדיין דבוק בו, וכיון שהוא דבוק בו, הוא נחשב עוד לבחינת מעורב עמו, כנ"ל (דף רמ"ו אות ב') כי כל זמן שהאור חוזר דבוק עם אור הישר, מטרם שנסתלק, הנה האו"ח מעורב עם או"י בלי שום הכר ביניהם. עש"ה.

והנה שם בעקודים היה ב' מיני ניצוצין: א' בחינת אור העב מהרשימו, שנשאר בכלי אחר יציאת הרשימו משם, מפאת הארתה של הקומה החדשה דאחורים הנמוכה ממנו. כנ"ל, ועוד יש שם בחינת ניצוצין מן אור העב שנשאר אחר הסתלקות הארה דקומה החדשה מן הכלי, אשר בחינת אור העב של הקומה החדשה אינו יכול לעלות עם האור המסתלק, ונשאר גם הוא בכלי בסוד ניצוצין. כמ"ש שם, אשר מניצוצין שנשארו מבחינת הרשימו, נעשה אח"כ הכלים דזכרים, ומניצוצין שנשארו מהקומה החדשה נעשו אח"כ כלים דנקבות, ע"ש. אמנם כאן בנקודים, לא היה אלא בחינת הניצוצין שנשארו אחר יציאת אור הרשימו מן הכלי, בעת שנשבר ונפל לבי"ע, אמנם בחינת הניצוצין דהסתלקות הקומה דאחורים אין כאן, משום, כי אחר הסתלקות האור של הכלי, הנה תכף נפל לבי"ע, ולא היה לו זמן שיקבל ההארה של הקומה השניה של אחורים, שיצאה אחריו.

ונמצא שיש כאן, רק בחינת אור העב שאינו יכול להסתלק ולעלות עם אור הרשימו, כנ"ל, אלא שהוא נשאר בכלי, וע"כ האור הזה ירד יחד עם הכלי לבי"ע.
והנה נתאר היטב, מהותם של אלו הניצוצין שנפלו עם הכלים לבי"ע בעת שבירתם, שהם בחינת האו"ח והמסך של ראש, המתפשטים לעשר כלים מניה וביה ממעלה למטה, להלביש את האו"י עד הטבור. שאחר הסתלקות האורות מהם, שהם אינם עולים למעלה להיותם בחינת עביות, הנה אז נעשו לכלים, אמנם מטרם ההסתלקות של האו"י מהם, המה מעורבים כאחד עם האו"י, ואינם נחשבים כלל לבחינת כלי אלא לאור גמור. עש"ה. שמשום זה יש חילוק גדול בין אור העב של הרשימו עצמה, ובין אור העב דכללות הע"ס שבמדרגה, כי אור העב דכללות הע"ס, נעשה לכלי תכף אחר הסתלקות הע"ס דאו"י מהם. אמנם אור העב של הרשימו, לא נעשה לכלי גם אחר יציאת הרשימו משם, שהוא משום, כי אע"פ, שגם הרשימו יצאה בהכרח מן הכלי שנפלה לבי"ע, כדי שלא תתבטל מתורת רשימו, מ"מ עדיין הוא חופפת ומאירה לכלי בסוד תגין על האותיות וע"כ אין יציאת רשימו מכלי נבחן להסתלקות גמורה המוסיף עביות על העביות דאור העב ועושה אותו לבחי' כלי, אלא שהוא נחשב עדיין לבחינת אור, אלא אור העב, שהוא או"ח ולא או"י, גם אין בו מבחי' ג"ר כלום, אלא מבחי' אור חסדים שהופרשו מן אור חכמה לגמרי, שכל שורשם הוא מבחינת חג"ת, ממה שנעשה לכלי קבלה מבחינת התפשטות המסך דראש עד הטבור כנ"ל. ונבחן ע"כ ערך הניצוצין כלפי הרשימו, כדוגמת אור חסדים כלפי ג"ר, כי כל מה שיש שם מבחי' ג"ר, נקרא אור הזך שברשימו, והוא נשאר בהכרח באצילות, כי אור שיש בו משהו מבחינת הארת חכמה לא יוכל לירד למטה מגבול הקו, שהוא בחינת הסיום של הפרסא מבין אצילות לבריאה, אלא רק אור העב של הרשימו, שהוא בחינת אור חוזר, ובחינת אור חסדים, הוא שיכול לירד עם הכלי לבי"ע, משום שעל אור חסדים לא היה צמצום, כנודע. באופן, שיש להבין כאן ב' חלקים של רשימו: א', הוא הארת האצילות וג"ר הכלול ברשימו, שזה נשאר באצילות. וב', הוא בחינת אור חוזר ואור חסדים שיש ברשימו, שזה ירד לבי"ע, ונחשב שם ג"כ לבחי' הרשימו המחיה את הכלים במקומם בבי"ע. וערכם זה על זה הם כערך חג"ת על חב"ד. והבן.
עוד בחינה אחת יש להבין באותם הניצוצין, שהוא עיקר בחינת הנושא למדת העביות שבמדרגה שנתבטלה או שנשברה. כי בעת הזדככות המסך ועליתו למעלה בזמן השבירה, הנה רק בחינת המסך נזדככה מעביות שהיה כלול בו, אמנם העביות עצמה לא נאבדה, אלא שנשאר בבחינת חלק אור העב של הרשימו. כי ע"כ אח"כ בעת שהמסך עם הרשימות נכללים בזווג דראש דעליון, אשר הרשימות מקבלים משם בחינת המסך

דעליון, הנה תכף מעלים אליהם בחינת העביות הנשאר באור העב של הרשימות, שהעביות ההיא מתחדשת עם תיקון המסך, ואז יכולים הרשימות והמסך לעשות הזווג עם אור העליון במקומם עצמם, אחר שיוצאים מההתכללות דעליון, כמ"ש בחלקים הקודמים, בפרצופי א"ק. אמנם שם לא היה מרחק גדול בין אור העב של הרשימו ובין אור הזך של הרשימו, כי שניהם נשארו בתוך הכלי ביחד. אבל כאן בשביה"כ. הנה נעשה ביניהם מרחק גדול מאד, כי אור הזך נשאר באצילות. ואור העב שהם הניצוצין ירדו לבי"ע. כנ"ל. ועכ"ז גם כאן, בשעה שהרשימות עולים ונכללים בעליון בהזווג שלו, והמה מקבלים שם תיקון מסך ע"י התכללות בהמסך דעליון, הנה הם מעלים אצלם את העביות מהניצוצין שלהם דבי"ע, והעביות מתתקנת במסך דעליון, עד שראוים לזווג דהכאה עם אור העליון מכח עצמם, ואז הם יורדים למקומם באצילות, ומזדווגים שם מבחינת עצמם, ע"ד שנתבאר בפרצופי א"ק. הרי שכל בחינת הגדלות של הפרצוף טמון בניצוצין שירדו עם הכלים לבי"ע. כי כבר ידעת, שכל גדלות הקומה תלויה ונמדדת במדת העביות שבמסך.

ובזה תבין שכל ענין גדלות הקומה שבפרצופי אצילות תלוי ומדוד בשיעור הניצוצין המתבררים ועולים מבי"ע, כי בהם כל העביות אשר המסך של המדרגה מתתקן עמהם. ובהעלות שיעור ניצוצין בעביות של בחי"א. אין שם אחר תיקון המסך רק קומת ז"א. ובהעלות ניצוצין בשיעור עביות דבחי"ב. הנה אחר תיקון המסך בהם, הם מוציאים קומת בינה. וכו' עד"ז. הרי שכל שיעור קומה שבפרצופי אצילות תלוי במדת הניצוצים שמעלים ומבררים מבי"ע.

ועם זה תבין סוד העיבור, כי אע"פ שאלו ג' בחינות הנ"ל, דהיינו: הרשימו שנשארת באצילות, שהוא בחי' אור הזך שבו. והרשימו שירדה עם הכלים לבי"ע, דהיינו בחינת אור העב שבו. והכלים עצמם של המדרגה. אשר מכח גו"ע דתחתון, בכל ג' הבחינות הנ"ל, הדבוקים באח"פ דעליון בכל ג' הבחינות דאח"פ הנה הם נמשכים ועולים לאצילות, עם אח"פ הללו, עכ"ז אינם ראוים לזווג עם אור העליון מטרם שיקבלו את תיקונם, כי בצאתם מתוך הקליפות שבבי"ע, הנה הם מעורבים עוד בה"ת, כלומר בבחי' העביות דבחי"ד, שבחי' המסך שלה אין עוד באצילות, כמו שידעת, שאפילו בחינת הכתר דאצילות אין שם אלא בחי"ד דהתלבשות, ולא כלל מבחי"ד דעביות. גם ידעת שעביות זו דה"ת הנ"ל, נתערבה בכל ספירה וספירה של ז' המלכין קדמאין, שזה היה סבת השבירה. וע"כ התיקון הראשון אשר צריכים לתקן, הוא, הפרשת העביות דה"ת מניצוצין אלו, דהיינו מבחי' העביות דה"ת, שאין מסך נוהג בה עוד, מזמן הזדככות דגוף

דפרצוף הכתר דא"ק, שנעלמה בחינה אחרונה מן המסך, והיא לא חזרה ונתחדשה גם בפרצופי נקודים. כמ"ש שם. ומלבד התיקון הגדול האמור, צריכים עוד לתיקון חשוב מאד. שהוא לשתף מדת הדין במדת הרחמים, שה"ס עלית ה"ת בעינים, שב' ההי"ן: ה"ר וה"ת מתחברות יחד, כנודע. אשר זולת השותפות הזו לא היה ענין השכר ועונש מתגלה בעולמות, גם ענין גילוי שמותיו יתברך, שעליו סובבת כל הבריאה, גם אלו לא היה להם מקום להתגלות. ולפיכך מטרם שהניצוצין מקבלים אלו ב' התיקונים הנ"ל, אינם ראוים עוד לשום זווג כלל, והתיקונים האלו הם מקבלים בסוד העיבור.

ולפיכך צריכים לכל אלו הבחינות המרובות האמורות בסוד העיבור, שפירושו התכללות התחתון בזווג דעליון, אשר בז"א יש ג' בחינות עליון, שהם: א"א, ואבא, ואמא. כמ"ש בפנים. ותדע שרוב התיקונים הבאים בעיבור, הוא לתקן ב' תיקונים העיקריים הנ"ל, כמ"ש בחלק י"א, בע"ה. ואע"פ שעיקר מקבלי התיקון הם בחינות הניצוצין, כנ"ל. עכ"ז גם ב' הבחינות האחרות, שהן: הרשימות, דהיינו אור הזך שברשימו שנשאר באצילות. גם הכלים, שהם בחינת או"ח, דהיינו אור העב שנשאר למטה מכל הכללות דע"ס, וכן הכלים ישנים דס"ג, ששמשו בז"ת דנקודים וגם הם נפלו לבי"ע. הנה גם הם צריכים לאותם ב' התיקונים הנ"ל. באופן שג' בחינות צריכים תיקון, שהם נקראים בדברי הרב: אורות, ניצוצין כלים. שאור הזך שברשימו הנשאר באצילות, נקרא אורות, ואור העב שברשימות שירדו עם הכלים, הן נקראות ניצוצין, וג' הם הכלים כנ"ל.

וז"ש הרב "והנה ג' בחינות אלו עלו בסוד העיבור בג' בחינות דאמא. כיצד: במקום רשימו דיסוד דבינה עלו שם האורות. ובמקום האמצעי של מקום החתך, עלו שם הרפ"ח ניצוצין דאור. ובמקום יסוד התבונה עלו הכלים" דהיינו כמבואר, שכל אלו ג' הבחינות צריכים תיקון. ונודע שכל בחינה מקבלת מבחינה שכנגדה בעליון. ולפיכך כיון שהרשימו היא בחינת ג"ר שנשאר ברשימו מן כללות האור שנסתלק, כנ"ל, ע"כ היא צריכה לקבל תיקונה מבחינת ג"ר של אמא, הנקראת בינה. וז"ש במקום רשימו דיסוד בינה, עלו שם האורות. וכבר ידעת, שהרב מכנה תמיד את הרשימות בשם אורות. ואור העב של הרשימות, שהם בחינת הרפ"ח ניצוצין שירדו עם הכלים לבי"ע, כנ"ל, הנה נתבאר, שהם בחינת אור חסדים ולבושי חג"ת עד הטבור. ולפיכך המה מקבלים תיקונם מבחינת חג"ת דאמא, וז"ש שבמקום החתך עלו שם הרפ"ח ניצוצין. וכבר ידעת שמקום החתך, הוא בחינת החזה דכללות, ששם הוא הזווג דחג"ת. הראוי לתיקון הניצוצין, כנ"ל. והכלים מבחינת עצמם, הם מתתקנים בהארת נה"י, כי ז"ת דנקודים, בעת שיצאו מהסתכלות עינים באח"פ, לא היו להם אז רק הארת הנה"י, כי או"א דנקודים היו אז

בבחינת אח"פ שירדו לבחינת חג"ת, ולא נשאר לז"ת דנקודים אלא הארת נה"י, הנקרא שם בדברי הרב, בשם הארת כלים. הרי שהכלים מתתקנים בנה"י. וז"ש, שבמקום יסוד דתבונה עלו הכלים. דהיינו בחינת נה"י, כי התבונה היא בחינת נה"י דאמא. באופן שג' הבחינות אורות ניצוצים כלים, מקבלים תיקונם מג' יסודות מיוחדים: הכלים מקבלים מיסוד דבחינת נה"י, והניצוצין מקבלים מיסוד דבחינת חג"ת, שנקרא חזה. והאורות שהם הרשימות, מקבלים מיסוד דבחינת ג"ר. שנקרא יסוד דבינה. ועם זה תבין ג"כ דברי הרב לעיל (חלק ח' אות ב' וג'.) שאומר שם שהרשימות, שנקראות אורות, עלו למ"ן לג"ר, ונעשו שם ג' גו ג'. וכלים עלו לבחינת נה"י דשם. ונתקנו ג' גו ג'. כמבואר.

הנה נתבאר היטב, מהותם של אורות ניצוצין כלים. גם ענין תיקונם המחויב לג' יסודות שבאמא: שרשימות שהן בחינות ג"ר, צריכות ליסוד דג"ר דאמא, וניצוצין שהם בחינת חג"ת, צריכים ליסוד דחג"ת דאמא, שהוא בחינת החזה, שנקרא מקום החתך. וכלים שהם בחינות נה"י צריכים ליסוד דנה"י דאמא, שהוא בחינת יסוד דתבונה. ועתה נבא להבין את המספרים: ש"ך, שט"ו, ורפ"ח האמור בניצוצין. אמנם צריכם לדעת מקודם בידיעה מקורית את ענין ה"ג מנצפ"ך, האמור ביסוד דאמא. גם ענין החמשים שערי בינה מה הם. והנה הרב פירש את החמשים שערי בינה, שהם ה"ג, וכל גבורה כלולה מעשר, הם חמשים. (עי' שעה"כ ופע"ח בברכת העומר. ובכ"מ) והנה לפי זה נמצא, שה' גבורות, ומנצפ"ך, וחמשים שערי בינה, הם ענין אחד, וא"כ חילוף השמות בהם למה לי. אמנם בע"ח שי"ג פי"ג, מבאר אותם יותר, וז"ל, "נודע כי ענין נ' שערים שיש בבינה, לפי שהוא ענין מ"ב הנ"ל שיש בבינה. ולפי שהוא ז' שמות שבשם מ"ב אותיות, ועם ז' שמות עצמם, הרי מ"ט. ויש שער הנ' הכולל כל המ"ט, והוא כתר עליון שבהם, הרי נ' שערי בינה. ובזה אל תתמה, אם שער הנ' הוא לבדו כתר כי הרי הוא כולל כל המ"ט שערים, ואינו חלק שער פרטי. והנה לא נדבר עתה בענין כללות הז' שמות, שעמהם הם מ"ט, ועם הכולל הם נ', אבל נדבר בשם מ"ב עצמו וכו'. אבא טמיר וגניז יתיר, לכן הכתר של אמא כלול באבא, כי שער המ"ב העליון שהוא כתר שבה, כלול באבא, נמצא כי נשארים מ"א לבד באמא, וג"מ באבא. וז"ס ג"ם צפור מצאה בית וכו'. וז"ס כי אם לבינה תקרא, כי הבינה נקרא א"ם, מפני שחסר ממנה הכתר, והוא נכלל באבא, ולכן לעולם הבינה נקרא א"ם. והבן זה". עכ"ל. ע"ש בההמשך שמקודם זה, בענין ביאור המ"ב בסוד: פשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי.

והנך רואה איך קא טרח לן הרב לבאר היטב את הנ' שערי בינה, מכל הצדדים שבהם: הן מצד השם מ"ב, דפשוט ומילוי ומילוי דמילוי הנוהג באמא עלאה מבחינת ג"ר שבה. והן

מצד השם מ"ב של ז' פעמים ו' אותיות, המרומזים בר"ת של אנא בכח, הנוהג בישסו"ת מבחינת ז"ת דבינה. דהיינו חמשים בג"ר דבינה, שיש בהם שם המ"ב בשלימות ג' הפרצופים הראשונים דא"ק, שאינם צריכים תיקון, כנ"ל בביאור שם מ"ב ע"ש. וחמשים שערי בינה בז"ת שלה, שהם ישסו"ת, שמצד האורות כבר אינם נכללים בשם מ"ב, להיותם למטה מסיום קו האמצעי דא"א, מבחי' אורות שלמעלה מטבור שלו, שהוא מקום החזה כנ"ל באור פנימי. שמחזה דא"א ולמטה כבר נחשב למטה מטבורו, והוא בחינת זו"ן דא"א, אשר המילוי שלו חסר גם בנה"י דא"ק, וע"כ כל התיקונים דאבי"ע סובבים למלאות את החסרון הזה, כנודע. ע"ש. אמנם כיון שישסו"ת הזה עדיין נמצא למעלה מטבור דא"א, כי מקומם מחזה עד הטבור כנודע. אשר מצד הכלים נבחן המקום הזה שמחזה לטבור עוד בבחינת שם מ"ב, כי סיום הרגלים של הקצוות דפרצופים שלמעלה מטבור נמשכים עד הטבור ממש, כי רק בחינת יסוד שלהם מסתיים בחזה, לפיכך עדיין יש להם השלימות דמ"ב מצד הכלים. אלא שמ"ב זה דכלים, כבר הוא עומד בסוד ז' פעמים ו' אותיות דאנא בכח. שהם בחינת ו' ספירות חג"ת נה"י דז"א, משום שמבחינת האורות אין שם ג"ר, אלא בחינת זו"ן לבד. כמבואר. ומכאן תדע סוד השם מ"ב דז"פ ו' אותיות, הנאמר בזו"ן, שהוא ג"כ מבחינת ישסו"ת הנ"ל, שהוא רק בחינת מ"ב דכלים, אבל לא באורות.

ותדע שזהו מקור ההתחלקות של אמא עלאה לב' פרצופים בינה ותבונה, מה שלא נמצא כזה בספירה אחרת. כי יש מרחק גדול מן ג"ר שבה לז"ת שבה, שג"ר שבה נחשבים לשם מ"ב ממש, שהוא בסוד ג' הפרצופים דא"א הראשונים, הנקראים פשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי, שהם כבר בתכלית השלימות, ולא באו בפרצופי אצילות לצורך עצמם, אלא רק כדי להאציל את הפרצופים שלמטה מטבור, כי אי אפשר שיצאו הפרצופים שלמטה מטבור, בלי הפרצופים שלמעלה מטבור. כנ"ל באור פנימי. מה שא"כ ז"ת דבינה, שהם בחינות ישסו"ת, כבר הם שייכים לבחינת הפרצופים שצריכים תיקון, כי מצד האורות הם עומדים למטה מחזה דא"א, ששם הסיום דקו אמצעי של הלמעלה מטבור, וע"כ המה מיוחסים לבחינת למטה מטבור דא"ק, שהוא עדיין לא נתמלא באורות שלו לגמרי, דהיינו מהסתלקות שהיה בגוף דפרצוף הכתר, אחר אצילותו, כי ע"ב וס"ג מסתיימים בטבור שלו. כנודע. וע"כ רב מאוד המרחק בין אמא לתבונה, וע"כ נתחלקו לב' פרצופים נפרדים זה מזה. ועי' לעיל (דף תתקט"ז ד"ה וזכור)

אכן ענין עמידה זו דישסו"ת למטה מחזה דא"א, אינו במקרה ח"ו, אלא שיש לזה סבה גדולה. כנ"ל (דף תתפ"ו ד"ה אמנם) כי מתוך שפרצופי אצילות יצאו מתחלה בקטנות,

מבחינת ה"ת בעינים, הנה גם אחר גדלותם, שכבר הורידו הה"ת מעינים שלהם, מ"מ אין הרושם דה"ת מסתלק ממקומו, וכל הפרסאות שיצאו מבחינת ה"ת בעינים נשארים קבועים גם בעת גדלות, עש"ה. ונתבאר שם, שע"כ אתחפיא קרומא מתחת מו"ס דא"א, דהיינו מתחת גו"ע שלו, שהם כתרא ומו"ס, ובינה שלו יצאה מבחינת ג"ר לבחינת ז"ת, שהוא הגרון. אלא שאין יציאה זו מורגשת כל עיקר כלפי ג"ר דבינה, להיותה בלאו הכי מבחינת אור דחסדים, בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ נחשבת עוד הבינה לבחינת ראש וג"ר בסוד השם דמ"ב דפשוט ומילוי ומילוי דמילוי. וע"כ נחלקו ג"ר דבינה, והיו לפרצוף הג', דג' הפרצופים הראשונים דאצילות. הנקראים או"א עלאין, דזווגייהו לא פסיק לעלמין, וע"כ הם מסתיימין למעלה מחזה דא"א, דהיינו עד המקום שחשוב עוד לבחינת מ"ב שלו גם מצד האורות. וכל אלו טעם אחד להם, כי ג"ר דבינה, אע"פ שכבר נמצאים למטה מג"ר דא"א, מחמת הה"ת שהשאירה הרושם שלה בהאי קרומא דאתחפיא מתחות מו"ס, מ"מ אינה נפגמת במשהו מחמת יציאתה זו, ונחשבת לג"ר גמורים ולבחינת ראש כמו המו"ס עצמו. אכן ז"ת דבינה, שהם ישסו"ת, שהם אינם מבחינת כי חפץ חסד הוא, אלא להיפך ממש, שהם מבחינת הארת חכמה בחסדים, להיותם המאציל של זו"ן, שכל עיקרו הוא בחינת הארת חכמה שבחסדים, (כנ"ל דף ה' ד"ה וטעם). הנה כל הכובד של יציאת הבינה מראש לז"ת, נופל עליהם, כי הרושם של ה"ת בעינים ששורה בהאי קרומא דתחות מו"ס, מגביל אותם מהארת חכמה דבחינת השם מ"ב, דהיינו מבחינת ג' פרצופים הראשונים דא"ק שלמעלה מטבור, שהרי הה"ת מושרשת בטבור דא"ק, כנודע, וע"כ ישסו"ת מוכרחים לקבל מבחינה שכנגדם בא"ק, שהוא למטה מטבור שלו דהיינו משליש תחתון דת"ת דא"ק, שה"ס הבטן, כנ"ל באור פנימי (דף תתקנ"א ד"ה וטעם) וע"כ המה נחלקו מבינה עלאה, שהיא מג' הפרצופים הראשונים דאצילות, והיו לבחינת פרצוף של ז"ת דאצילות, אלא מבחינת האור שלהם, אבל מצד הכלים שלהם, הם נחשבים עוד למ"ב כנ"ל. וזכור היטב ההבחנות הנ"ל, שבין אמא עלאה לישסו"ת, כי אי אפשר להאריך בכל מקום.

והנה יש עוד טעם יותר קרוב להתחלקות בינה ותבונה לב' פרצופים נפרדים. והוא, מפאת בינה עצמה. כי גם קומת בינה דאצילות, שנקראת או"א עלאין, יצאו מתחילה בבחינת קטנות, דהיינו בה"ת בעינים שלהם, שכלי דגלגלתא היה לבחינת חג"ת שלהם, וכלי דעינים היה לבחינת נה"י שלהם. ולפיכך גם אחר הגדלות שלהם, שכבר הורידו הה"ת מעינים שלהם, והשיבו אליהם את אח"פ והיו לבחינת נה"י חדשים דכלים, שעי"ז זה השיגו את ג"ר דאורות שהם ג"ר דבינה. כנודע. הנה גם אז נשארת הה"ת בעינים

שלהם בבחינת רושם, כנ"ל. שהוא המקום שנקרא חזה דאו"א, ששם עומד היסוד דזמן קטנות שלהם, שעלה ונעשה לשליש עליון דת"ת, כנודע. וביסוד זה, נשאר הרושם של הה"ת הדבוקה בו מעת הקטנות, שהרושם הזה ה"ס הפרסא שבגוי מעוהי דאמא, החוצה בין אמא לתבונה, ועושה אותם לב' פרצופים. בסוד ס' למעלה מפרסא, ובסוד ם ' סתומה למטה מפרסא, כמו שהאריך הרב בהם ע"ש. וכיון שתבונה נמצאת למטה מה"ת דאמא עלאה, נמצאת מקבלת מבחינה שכנגדה בא"ק, ממקום שלמטה מטבור, ששם בחינת הלמטה מה"ת, שהיא עומדת בטבור דא"ק, כנודע. וע"כ התבונה יוצאת מסוד השם מ"ב. כנ"ל. כי להיותה מתיחסת אל הלמטה מטבור דא"ק, כבר נחשבת חסירה כמו זו"ן, ומתחייבת לתיקונים ומילואים, מה שג"ר דאצילות אינם צריכים לזה, להיותם מתוקנים מצד שורשם בא"ק.

ודע כי אלו ג' הטעמים הנ"ל שאמרנו בהתחלקות בינה ותבונה, שהם: מכח שתבונה נמצאת למטה מחזה דא"א. ומכח שנמצאת למטה מקרומא דמו"ס. ומכח שנמצאת למטה מפרסא שבגוי מעוהי דאמא עלאה. הנה כל ג' אלו שולטים על התבונה וכל אחד מהם מכה שורשים בפני עצמו כמ"ש במקומו. אמנם כולם הם ענין אחד ממש, שהוא מפאת עלית ה"ת בעינים, שהוציאה אח"פ לחוץ מכל המדרגות. ואע"פ שחזרו ונתחברו בעת הגדלות שלהם, מ"מ נשאר הרושם שלהם. והרושם הזה שנשאר, הן מצד פרצוף הכתר שהוא א"א, והן מצד החכמה, שהוא מו"ס, והן מצד הבינה, שהם או"א עלאין, אינו מגביל שום פרצוף מג' הפרצופים הראשונים, אלא רק לישסו"ת לבד, כמו שנתבאר היטב בג' הטעמים הנ"ל. ותדע, שסוד אח"פ אלו שיצאו לחוץ מפאת עלית ה"ת בעינים, ה"ס מנצפ"ך, כלומר שהגבורות האלו השורים על אח"פ, מחמת יציאתם לחוץ, נקראות ה"ג מנצפ"ך ונקראים כן, להיותם בחינת ה' אותיות דסיום המלות, אשר באלפא ביתא, וכיון שאח"פ אלו הם בחינת נה"י, כמ"ש לעיל, שעיקרם הם ע"ס דסיום, ע"כ הם מרומזים באותיות הסיום שבאלפא ביתא. ומתוך שענין עלית ה"ת בעינים מתחיל מפרצוף ס"ג דא"ק, ע"כ ענין ה' גבורות אלו דמנצפ"ך, שהם באים מעלית ה"ת זו, אינם אלא רק באמא לבד, אמנם באבא אינם כלל אלו הה"ג מנצפ"ך, כי אבא מקבל מבחינה שכנגדו בא"ק, שהוא ע"ב דא"ק, שבו אין שום התחלה עוד לעלית ה"ת בעינים. לפיכך, כשיש צורך להראות על הגבורות האלו המיוחדים רק לאמא מכנים אל הגבורות בשם מנצפ"ך, שמורה על ענין יציאת אח"פ לחוץ, או על ענין חזרתם אל המדרגה. כי בכל מקום שרוצה הרב להראות על ענין השיתוף דה"ר בה"ת, בסוד שיתוף מדת הרחמים

בדין, הן מצד הקטנות שבהם, והן אחר זמן הגדלות, הוא מכנה אותם בשם מנצפ"ך. וזכור זה.

ודע, כי גם חז"ל שמשו בשמות אלו, (במסכת שבת ק"ד ע"א) "מנצפ"ך צופים אמרום, אלא ששכחום וחזרו ויסדום" פירוש: כי צופים, הוא בחינת מוחין וג"ר שבמדרגה. שהוא מלשון ראיה, שפירושו מוחין, כנודע. וז"ש, מנצפ"ך צופים אמרום, כי אע"פ שהם באים במדרגה בשעת גדלות, שהם בחינת נה"י החדשים המוחזרים למדרגה בשעת גדלות, מ"מ אינם חדשים ממש, כי כבר צופים אמרום, כלומר, שמתחלתם, מטרם עלית ה"ת בעינים, כבר היו אותם מנצפ"ך מחוברים שמה. כנ"ל, אלא אחר עלית ה"ת בעינים, הנה נפלו אח"פ לחוץ מן המדרגה, ונשכחו מן המדרגה, ועתה בשעת גדלות חזרו ויסדום, וע"כ המה נראים כחדשים. וז"ש שכחום, וחזרו ויסדום. והבן. ויש כאן רמז נכבד מאד, אלא שאין כאן המקום להאריך.

ועם זה תבין, ענין הגי' שכתב הרב לעיל, בענין פנים ואחורים דאו"א (תתק"א אות נ"ז ודף תתק"ב אות נ"ח) שאומר שם, שפנים דאו"א, הם הוי"ה ואהי"ה דמילוי יודין, שהם ע"ב וקס"א, שעולים בגי' זכור, ואחורים דאו"א, הם הריבוע של הוי"ה ואהי"ה דיודין, שהם בגימטריא תשכח. עש"ה. כי מחזה ולמטה הם בחי' אחורים דאו"א, משום הרושם דה"ת בעינים הנשאר בחזה, כנ"ל. וע"כ נמצאים בחינות ישסו"ת המלבישים שם מחזה ולמטה, שהם בחסר ג"ר, כי אין בהם אלא מאחורים דאו"א, דהיינו מבחינת הקטנות שלהם, מעת היות גו"ע שלהם חסרים מאח"פ. ולפיכך נבחנים שמות דישסו"ת בבחינת הריבוע דשמות הוי"ה ואהי"ה דיודין שבאו"א, כי כל ריבוע מורה על קטנות ואחורים. וכיון שאין בישסו"ת אלא גו"ע, נבחנים אח"פ החסרים שלהם, שהם בבחינת שכחה מן ישסו"ת, שז"ס הגימטריא תשכח. אמנם אח"כ, כשמשיגים הגדלות שלהם, דהיינו אחר שמשיגים טפת הזווג דאו"א עלאין, המורידה הה"ת מעינים שלהם ואח"פ דישסו"ת חזרו ונתיסדו בהם, אז הם משיגים הפנים דאו"א, שהם הוי"ה ואהי"ה דיודין שבגי' זכור. הרי ממש כלשון חז"ל, שכחום וחזרו ויסדום.

ומ"ש הרב שאחורים דאו"א הם פנים לישסו"ת. הענין הוא, כי ענין זה של עלית הה"ת בעינים, אע"פ, שהוא בחינת גבורות, המוציא את אח"פ מהמדרגה, והפרצוף נשאר משום זה בקטנות, ובחוסר ג"ר דאורות, מ"מ, כיון שכל עיקר תיקון העולם בשכר ועונש, וכל מתן שכר של הצדיקים מתחיל משם. בסוד שאמרו ז"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות וכו' כנ"ל (דף רי"א ד"ה וזה עיין שם) ע"כ נחשב זה להארה גדולה, כי הוא סוד השיתוף דמדת הרחמים בדין. וע"כ נבחן אלו הגבורות עצמן דעלית ה"ת בעינים,

לבחינת הארה גדולה. וע"כ אומר, שפנים דישסו"ת אלו, הם עתה אלו אחורים הנ"ל, כי הם הארה אמיתיות, אלא שהם מבחינת קטנות.

וכן דרכו של הרב לכנות את ענין הקשר של עלית ה"ת לעינים, בשם הארה של הגבורות וענין הורדת ה"ת מעינים והחזרת אח"פ אל המדרגה הוא מכנה בשם ביאת עצמות הגבורות אל המדרגה, או בשם הארת המנצפ"ך, ועצמות המנצפ"ך. או בשם מנצפ"ך א' ומנצפ"ך ב'. כי עלית ה"ת לעינים שהפרצוף מקבל מן העליון שלו, נקרא הארת מנצפ"ך, או מנצפ"ך א'. והורדת הה"ת מעינים, ע"י קבלת טפת הזווג דע"ב, נקרא בשם עצמות המנצפ"ך, או מנצפ"ך ב'. וכן בשם גבורות נקבות וגבורות זכרים. עי' לעיל (דף תשנ"ט אות מ' ודף תשפ"ג אות ע"ח. ודף תשצ"ט אות צ"ז ודף תת"ו אות ק"ג.

ועתה תבין היטב, סוד החמשים שערי בינה. כי המה נמשכים מכח ה"ג מנצפ"ך הנ"ל, והוא מבחינת הרושם דה"ת שבחזה דאמא עלאה, שה"ס הפרסא שבגוי מעוהי דאמא, החוצה את הפרצוף דאמא עלאה לב' פרצופים: ג"ר, וז"ת, שהם **ס** ' **ום** ' הנקראים פנים ואחורים, כנ"ל. ונודע כי רק הבינה נחלקה לב' פרצופים, ולא שום ספירה אחרת, ונתבאר לעיל באות י"א, שהוא משום דה"ת שהשאירה הרשם שלה מקרום שתחת המו"ס, והוציאה הבינה לחוץ מהראש לבחינת ז"ת, שהם זו"ן, הנה יציאה זו אינו פוגמת כלל את ג"ר דבינה, אלא את ז"ת דבינה, שהם בחינת אחורים שלה, שמחזה ולמטה. ונמצאים ע"כ הע"ס דבינה, שנחלקים לב' פרצופים נפרדים זה מזה, כמרחק מפרצוף דג"ר, לפרצוף דזו"ן, ומתוך שכללות כל הפרצוף ג"ר וז"ת דבינה נבחנים למאה ספירות, ע"כ אחר שנחלקו לשנים: ג"ר לפרצוף בינה עלאה, וז"ת לפרצוף התבונה. הנה הם נבחנים, לחמשים חמשים: כי הבינה נבחנת רק חצי פרצוף, שבו חמשים ספירות. וכן התבונה נבחנת לחצי פרצוף התחתון, שיש בו רק חמשים ספירות. ואע"פ שמזמן הגדלות כבר הבינה עלאה החזירה אח"פ שלה, ויש לה ע"ס שלימות, מ"מ נחשבת עוד לחצי פרצוף, מטעם הנ"ל, כי הרושם דה"ת מבחינת הקטנות, אינו זז ממקומו גם בעת הגדלות, וע"כ אח"פ החדשים אינם משלימים אותם לגמרי שתהיה עמהם לפרצוף שלם, משום הה"ת שבחזה שלה, כנ"ל.

וז"ש הרב, "שה"ג דבינה כל אחד כלול מעשר, הם חמשים שערי בינה" (לעיל אות ט') כי סוד ה"ג, הם חג"ת נ"ה, שפירושו שחסר להם ג"ר, ואין בהם רק ז' ספירות התחתונות דז"א. והיא בזמן שהמדרגה חסרה אח"פ, שהם נה"י דכלים, ע"כ המה חסרים ג"כ ג"ר דאורות. כנודע. וכיון שגם בעת גדלות נשאר הרושם של הקטנות, ע"כ נחשבת הבינה בבחי' ה"ג גם בגדלות. כנ"ל. דהיינו רק חצי התחתון של הפרצוף, וחסרה ג"ר האמיתיים.

משום דאח"פ החדשים נמצאים תחת הה"ת שבחזה, וע"כ אינם יכולים להשלים הג"ר דחכמה אל הפרצוף בשלימות. הרי שבחינת הה"ג שבבינה, גורם לה שתשאר בבחינת חצי פרצוף תחתון, גם בעת גדלות שלה. וע"כ אומר הרב שה"ג שבאמא, עושים את הבינה בסוד חמשים שערים, שהם בחי' חצי פרצוף תחתון. כנ"ל.

וז"ש (בע"ח שי"ג פי"ג הנ"ל) "כי ענין נ' שערים שיש בבינה, לפי שהוא ענין מ"ב הנ"ל שיש בבינה, ולפי שהוא ז' שמות שבהם מ"ב אותיות ועם הז' שמות עצמם הם מ"ט ויש שער הנ' הכולל כל המ"ט, והוא כתר עליון שבהם" (הנזכר לעיל אות ט') פירוש: כי בינה נחלקת לב' בחינות שמות של מ"ב, כי ג"ר שבה שנקראים בינה עלאה, היא שם מ"ב דפשוט ומילוי ומילוי דמילוי. ועליה אומר שם, "לפי שהיא ענין מ"ב הנ"ל שיש בבינה" כי לפני זה מפרש השם מ"ב דפשוט ומילוי ומילוי דמילוי. אכן ז"ת שבבינה, הם בחינת שם מ"ב של ז"ת. שהוא בחינת שם מ"ב דכלים. כנ"ל באות י'. ונקרא פרצוף תבונה. ועליה אומר שם "ולפי שהיא ז' שמות שבשם מ"ב אותיות, ועם הז' שמות עצמם הם מ"ט" דהיינו ז' שמות של אנא בכח, שבכל אחד ו' אותיות. שהם כלפי ו"ק דז"א: חג"ת נה"י. וירצה בזה להראות ענין התחלקות הבינה לב' חצאי פרצוף: גו"ע ואח"פ, שהם ג"ר וז"ת, אשר מבחינת הארת חכמה, נבחנת גם חצי פרצוף העליון דבינה, ג"כ לבחינת חסר ג"ר. אלא שאפילו אז, היא נחשבת לבחינת שם מ"ב דפשוט ומילוי ומילוי דמילוי, משום שה"ת שעליה. בקרומא שתחת המו"ס, אינה פוגמת אותה כלום מפאת כי חפץ חסד הוא. וזהו מבחינת מעלתה עצמה. אכן בהתחשב מבחינת הארת החכמה, הנה בהכרח גם הבינה עלאה סובלת מהקרום שמתחת המו"ס ששם שורה הה"ת מבחי' הרושם דקטנות כנ"ל. ונמצאת חסרה ג"ר מבחינה זו. ומכ"ש התבונה, שהיא צריכה להארת חכמה, הנה היא מבחינת עצמה ג"כ חסרה מהארת ג"ר. וע"כ מראה על שם מ"ב שלה, שהוא מ"ב דו"ק, דאנא בכח, כנ"ל. וז"ש, שעם הז' שמות עצמם הם מ"ט. שזה מורה על כל ז' הספירות שלה: חג"ת נהי"מ, שבכל אחת מהן יש ז' ספירות, שז' פעמים ז' הם מ"ט.

וזה אמרו שם "ויש שער הנ' הכולל כל המ"ט, והוא כתר עליון שבהם, הרי נ' שערי בינה". כלומר, שענין המ"ט הם ז"ת בחוסר ג"ר. כנ"ל. שהם זפ"ז שבגי' מ"ט. וג"ר שלהם, הם השער הנ'. ונמצא ששער הנ' הוא החצי פרצוף העליון שלהם, דהיינו ג"ר החסרים להם. וז"ש ששער הנ' כולל כל המ"ט, כלומר שמשלימו למאה ספירות. כי כל עוד הם חסרי ג"ר, הם נחשבים למ"ט ספירות לז' פעמים ז', כנ"ל, וכשמשיגים הכתר העליון, הרי יש להם עשר ספירות שלימות, שבכל אחת מהן ע"ס, הרי מאה ספירות, דהיינו

יפ"י. כי עתה נכללת כל אחת מהן מן יוד ספירות.
וזה אמרו "ובזה אל תתמה, אם שער הנ' הוא לבדו כתר. כי הרי הוא כולל כל המ"ט שערים" מורה בזה, שאין הכוונה כאן לספירה אחת של כתר, אלא לכל חצי פרצוף העליון שהיה חסר בשעת הקטנות. וז"ש שהוא כולל כל המ"ט שערים.
וזה אמרו "כי שער המ"ב העליון שהוא הכתר שבה, כלול באבא, נמצא כי נשארים מ"א לבד באמא וג"מ באבא" וזה סובב על אמא עלאה עצמה, כי אע"פ שהיא בחינת ג"ר, והיא בחינת שם מ"ב דג"ר, מ"מ אינה נחשבת לג"ר, רק מצד עצמה, להיותה בסוד כי חפץ חסד הוא, שאין בה חפץ כלל אל הארת חכמה, כנ"ל. אכן מצד הארת חכמה בכלל, הנה גם היא נחשבת כמו שחסרה ג"ר. וז"ש ששער המ"ב שבה, שהוא כתר שבה, כלול באבא. רצונו לומר, כי רק אבא יש לו בחינת ג"ר דחכמה בשלימות, משום שהוא מקבל מבחינתו שכנגדו דע"ב דא"ק, אשר ה"ת עדיין לא התחילה שם, כי ראשית התחלתה היא בס"ג דא"ק. וע"כ אין ה"ת שתחת מו"ס שולטת על אבא, וע"כ יש לו הארת הכתר בשלימות. אמנם אמא, שהיא מקבלת מבחינה שכנגדה מס"ג דא"ק, שכבר הה"ת נשרשת שם, ע"כ נבחן שעיקר הכתר וג"ר דאמא כלול באבא, שהוא נקי לגמרי מה"ת. וכבר ידעת שאפילו טפת הזווג הנמשכת מאבא, מורידה הה"ת בכל מקום. שהוא ג"כ מטעם הנ"ל. וזה שאומר "נמצא כי נשארים מ"א באמא, וג"מ באבא". כלומר, שאותו חצי פרצוף העליון החסר לבינה עלאה מיחס דהארת חכמה, הנה הוא כלול בשם מ"ב דאבא, וע"כ נבחן אבא שיש בו מ"ג שערים, כלומר שכלול מכתר דאמא. ואמא נחשבת שחסר לה שער העליון דמ"ב שערים, דהיינו מחצית הפרצוף העליון שלה, שהוא ג"ר שלה מצד אור חכמה. כנ"ל. וע"כ אין לה אלא מ"א שערים.
וזה אמרו "כי הבינה נקרא אם משום כי חסר ממנה הכתר" פירוש: כי כל ענין החסרון הזה, שנכללת הה"ת בעינים בסוד שיתוף מדת הרחמים בדין, הנה זה היה בסוד מ"ש בזוהר דאבא הוציא אמא לחוץ אודות בנה. כנ"ל בדברי הרב (דף תתפ"ב אות ל"ב ול"ג) ועל ענין זה מרמז גם כאן, במה שאומר שבינה נקרא אם, מחמת החסרון של שער המ"ב שלה, שהוא מכח עלית ה"ת בעינים ויציאתה לבר מראש דא"א, כנ"ל. וכל זה היה, כדי לתקן את זו"ן בסוד העיבור, ולהכליל גם אותו בסוד ה"ת בעינים, שמכאן היסוד לכל המוחין דגדלות של ז"א, כנ"ל בדברי הרב (דף תתפ"ג אות ל"ה עש"ה) כי אי אפשר להתהוות שום מוח עד שתצא הבינה לחוץ.
ואל יקשה לך על מה שנתבאר, שגם באו"א עלאין נחשבת הבינה בבחינת חצי פרצוף תחתון ובבחינת חמשים, חסר ג"ר, מפאת הקרומא דאתחפיא על מו"ס. ומה שנחשבת

לג"ר הוא רק מבחינת אור חסדים לבד, אשר כלפי עצמה מספיק זה לגמרי, בסוד כי חפץ חסד הוא, אמנם בהתחשב מבחי' השפעת חכמה, נחשבת גם הבינה לחסר ג"ר, מפאת המצאה תחת הקרום דמו"ס ששם הרושם דה"ת בעינים, כמ"ש לעיל באורך. שלכאורה הוא כנגד כל המקומות שמפורש להדיא, שאו"א הם פב"פ, ובסוד זווג דלא פסיק לעלמין, כחדא יתבין וכחדא שריין. שמשמע שיש בהם ג"ר גמורים, כהמשמעות של פב"פ. אמנם זה אמור רק כלפי או"א עצמם, בהיות הבינה בסוד כי חפץ חסד הוא, ע"כ נחשב זה אצלה לפב"פ. אבל מבחינת השפעתם למטה, דהיינו לפרצופים שצריכים להארת חכמה, נחשב זה הזווג דפב"פ דאו"א, לבחינת אב"א, דהיינו לבחינת חצי פרצוף תחתון, בסוד חמשים שערי בינה, אשר הכתר שבה, כלול באבא עלאה. או ששער המ"ב העליון כלול באבא. כמ"ש לעיל שכתר של הבינה, שהוא בחינת חצי פרצוף עליון החסר לה, נקרא פעם בשם שער מ"ב עליון, דהיינו ביחס שם מ"ב, אשר הוא בחינת בינה עלאה ג"כ. ופעם נקרא בשם שער החמשים, דהיינו ביחס הספירות שלה, שבהיותה חסרה ג"ר, אין לה אלא ז"ת, שכל אחת כלולה מכולם, והם ז"פ ז' שהם מ"ט. וכשמשגת הכתר, שהוא שער החמשים, דהיינו פרצוף ג"ר שלה, נמצאת בי"ס שלימות, שכל אחת כלולה מכולם, שהם יפ"י, שעולים מאה. וע"כ נחשב הכתר בלבד שכולל כל המ"ט שערים. כנ"ל באורך.

ודבר זה תמצא בדברי הרב (בשער מאמרי רשב"י פרשת בראשית בענין ביאור אות צדי) במפורש, וז"ל "ולפיכך היה בצדי ב' היפוכים מלמטה ומלמעלה, להורות על היפוך ב' הזווגים דלא הוו פב"פ. וכדי שלא יתגלה זה בעולם, אינו ראוי להבראות בו העולם. ועוד שאינו ראוי לברא העולם בדבר שאינו עומד, כי אח"כ אנא זמין לנסרא לך ולמעבד פב"פ. אבל לא יהיה זה בעולם העליון, כי שם סתום מאד. ואין מי שישיג פב"פ לעליונים. כי אף משה שזכה לבינה, לא זכה לה אלא בסוד אחור ולא בסוד פנים. וזהו וראית את אחורי ופני לא יראו. אבל באתר אחרא תסתלק למטה, בזווג התחתון תתגלה פב"פ על ידי יסוד במלכות. ואפשר לפרש בהיפך. כי אנא זמין לנסרא לך בזווג התחתון אבל בזווג העליון תסתלק כמות שאת עומדת, ולא בנסירה. כי אלו היית פב"פ בעולם העליון, לא היה אפשר להשיג אורה. והענין הוא, כי עם היות חכמה בבינה מזדווגים פב"פ, ברעותא באחדותא בחדותא דלא מתפרשין, מכל מקום אין אורם מתפשט למטה בבנין אלא בסוד אחור באחור, כי אף משה לא זכה אלא בסוד אחורים, כדפרישית. משא"כ בזווג התחתון שיכולים להשיג אורו פב"פ, וכד"א, פנים בפנים דבר ה' עמכם". עכ"ל.

הרי מפורש בדברי הרב, שאין אורם דפב"פ דאו"א מתפשט למטה בבנין, אלא רק

בבחינת אחור באחור, כי ע"כ אין ענין נסירה נוהג באו"א. אלא בזו"ן לבד, שבזה פירש שם דברי הזוהר בראשית, באות הצדי, שיש לה ב' ענינים הפוכים, כי הי' ונ' שבה, המה למעלה הפוכים זו מזו. אשר פני הי' הוא לימין, ופני הנ' לשמאל אמנם למטה נמצאים הי' והנ' מחוברים זה בזה. שהטעם הוא, משום שב' זווגים, שהם: של או"א, ושל זו"ן, מרומזים בצדי, ומתחלת אצילותם היו ב' הזווגים האלו, הן דאו"א והן דזו"ן בבחינת אחור באחור. אלא אח"כ נתקנו שניהם בבחינת פב"פ. אמנם יש הפרש ביניהם, כי או"א אע"פ שנתקנו בפב"פ, לא נעשה בהם נסירה, שפירושו אחור שלם לזכר ואחור שלם לנוקבא, שאז נבחנת הנוקבא לע"ס שלמות כמו הזכר. אלא המה לא נתנסרו זה מזה, גם בזמן שהם חזרו פב"פ בזווג דלא פסיק, כי גם אז נשארו דבוקים שניהם בכותל אחד. שפירושו, שהנקבה משתמש באחור דזכר, ואין לה אחורים בפני עצמה. והיינו כדברי הרב לעיל, ששער החמשים שבה, שהוא מחצית הפרצוף העליון שנקרא כתר עליון, הוא כלול באבא, ובה עצמה נמצא רק מ"ט ספירות, שהם ז"ת, זפ"ז. כנ"ל. כי אע"פ שאח"פ שלה הוחזרו בעת הגדלות, שהם הנקראים אחורים שלה, אמנם אין זה נבחן בה לאחורים גמורים המתחברים בבנין פרצופה, משום הרושם דה"ת בעינים הנשאר בחזה, ומטעם שהיא נמצאת תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא, ואינה חפצה בהארת חכמה שהוא עיקר הג"ר. כנ"ל. ע"כ היא דבוקה עם החכמה בכותל אחד, ואין לה אחורים בפני עצמה, ואין נסירה נוהג בה. כנ"ל. וע"ז רומז הי' והנ' שבצ' שנשארו למעלה בקביעות בבחינת הפכת אחורים זה מזה. אמנם למטה, דהיינו הקוץ התחתון דיוד, הרומז על זווג זו"ן, המה דבוקים, שיורה שעתידים הזו"ן להתנסר זה מזה, ויהיה אחור שלם לז"א ואחור שלם לנוקבא, ואז המה חוזרים פב"פ ממש, דהיינו שמשפיעים ג"כ מבחינתם זה דפב"פ, ועל זה הוא מביא הפסוק, פנים בפנים דבר ה' אליכם. להורות שסוד פב"פ מתגלה רק מזווג זו"ן. ולא מזווג או"א. והבן זה היטב. כי כאן פירש הרב הבנה מקורית בהפרש מאו"א לזו"ן.

והנה נתבאר היטב סוד חמשים שערי בינה, וסוד שער הנ', וסוד הה"ג מנצפ"ך, שכל אלו באים ממקור אחד, שהוא עלית ה"ת בעינים שהוציאה אח"פ מחוץ למדרגה, ונשארה המדרגה בגו"ע, שכלי דגלגלתא ה"ס חג"ת, וכלי דעינים ה"ס נהי"מ, כמ"ש לעיל באורך. ומכאן קנו הספירות אלו השם ה"ח וה"ג, כי בהיות הה"ת כלולה בהקטנות, הנה אין בהם אלא קומת ז"א, שהוא אור חסדים, אשר ה' בחינות כח"ב זו"ן, מכונים אצלו חג"ת נ"ה, כנ"ל. שעצמות חג"ת נ"ה הם חסדים, ובחינת ה"ת המעורבת ונכללת בכל אחת מהם, הם ה"ג, או מנצפ"ך, כנ"ל. ובהיות שגם בגדלות נשאר הרושם דה"ת בהם, כנ"ל,

ע"כ נקראים כן גם בשעת גדלותם, גם אחר שכבר השיגו אח"פ שלהם. אלא הקטנות שבהם, דהיינו בחינת הקשר הזה של ה"ת בעינים, שהם משיגים ע"י זווג דהתכללות בעליון, מכונה, בשם הארת הגבורות, או גבורות נקבות, או מנצפ"ך א', ואינם מכונים עצמות דה"ג, משום כי עיקר השם דה"ג נופל על אח"פ החסרים מן המדרגה, כי מבחינת הכלים, נבחנים גו"ע לג"ר, ואח"פ לז"ת, הרי שאח"פ המה הה"ח וה"ג האמיתית, ולא גו"ע, שהמה בחינת ג"ר ולא ה"ח וה"ג. אלא מתוך שאין בהם עתה בגו"ע אלא קומת ז"א, שהוא נפש רוח, ע"כ נקראים גם הם חג"ת נ"ה, או ה"ח וה"ג. וע"כ מכונים אז, רק בשם הארת ה"ח וה"ג לבד, כי עצמות הה"ח וה"ג הם אח"פ, כנ"ל. ולפיכך הגדלות שמשיגים ע"י טפת הזווג דע"ב, המורידה ה"ת מעינים ומעלה בחזרה את אח"פ שלהם, נבחן אז שהשיגו עצמות ה' גבורות, כי אח"פ הם עצמות הז"ת, כנ"ל, ומכונים ג"כ גבורות זכרים, והוא מטעם קבלת טפת הזווג דפנים דאו"א שבגי' זכור. כנ"ל (דף תתקס"ב אות י"ד) ע"ש. וגם נקראים מנצפ"ך הב', כי מתחלה באים המנצפ"ך הא', שהוא הקשר דה"ת בעינים, ובזמן הגדלות באים עיקר עצמות המנצפ"ך, שהם אח"פ, ע"כ מכונים מנצפ"ך הב'.

ועתה נבאר ב' התיקונים העיקרים הבאים אל הפרצוף בעת העיבור, המובאים לעיל (דף תתקנ"ח אות ו' ד"ה ועם) שתיקון הא' הוא, לטהר את הניצוצין מבחינת העירוב דה"ת בהם, שעירוב זה גרם שביה"כ כמ"ש שם באורך ע"ש, ותיקון הב' הוא, לשתף מדת הרחמים בדין, לחבר הה"ת בה"ר. ע"ש. והנה תיקון הא' נעשה ע"י הארת אבא, בסוד ל"ב נתיבות החכמה, כי הארת אבא מכה באלו הניצוצין, שהם ש"ך, דהיינו על פי מה שכבר נתחלקו כן בזמן שביה"כ, לשמנה מלכים, שבכל אחד מהם ד' בחינות, וכל בחינה כלולה מעשר. כדברי הרב לעיל (דף תתע"ג אות י"ד) אשר עתה לעת העיבור, חוזר הארת אבא ומכה בהם, ומתוך שהוא מאיר רק לט"ר שבכל נתיב ונתיב, ולא למלכות שבהם, נמצא בזה שדוחה המלכיות שבהם למטה בסוד פסולת, ומלכיות אלו הם הה"ת שנתערבה בכל הבחינות של המלכים, והיתה משמשת שם בלי מסך. כנ"ל באות ו'. והנה ע"י הכאה הנ"ל, יורדת בחי' מלכות זו למטה, ולא נשאר רק בחינת ה"ת דהתלבשות לבד. שהיא ראויה להצטרף עם עביות של בחינת הט"ר. והנה עתה נבחן שאבא בירר רק רפ"ח ניצוצין לבד, ול"ב מהם, שהם בחינות עירוב דה"ת דעביות הוריד משם בסוד פסולת כנ"ל.

ורפ"ח ניצוצין הנקיים האלו, מאיר אותם באמא, בסוד נ' שערי בינה שלה, ששם בחינת הקשר דב' ההין, כדי למתק מדת הדין דה"ת במדת הרחמים דה"ר. וכבר ידעת שז"ס נ' שערי בינה. וז"ס הציור של העיבור שאינו מצטייר באבא, זולת באמא, כנודע. כי

אבא אין לו זה השורש של ה"ת בעינים, ואדרבא הארת אבא מוריד הה"ת מעינים כנ"ל. וע"כ אין אלו ההארות דה"ג באות אל העובר, זולת ע"י אמא לבד. הרי שתיקון הא', להוריד הה"ת דעביות מש"ך הניצוצין, אינו נעשה זולת ע"י אבא, שהוא בחינת הארת חכמה, שעליו נעשה הצמצום, וע"כ עי"ז שה"ת דעביות אין לה כח לקבל ממנו, מחמת כח הצמצום שבה ע"כ היא מתפרדת ונופלת למטה בסוד פסולת, כנ"ל. אבל ע"י הארת אמא שהיא אור החסדים אין הפרדה הזאת יכולה להעשות, כי כלפי אור החסדים לא היה מעולם שום צמצום, כנודע. ולכן גם הה"ת דעביות יכולה לקבל הארה ממנה, ולא היתה מתפרדת משם לעולם. וע"כ רק להארת אבא צריכים, שממנו אינה יכולה לקבל כלום, והבן. אמנם בחינת הקשר של ה"ת בעינים הוא להיפך, שרק מאמא אפשר לקבל הקשר הזה, להיותה בעצמה נ' שערי בינה, ולא מאבא, כי אבא אין לו שום חיבור בענין זה. כמבואר.

ובאמור תבין ב' הבחינות ש"ך ניצוצין שמביא הרב (לעיל דף תת"ע אות י"ד, ובדף תתע"ד אות כ"ג). כי בדף תת"ע מביא ש"ך ניצוצין שהם בעירוב הה"ת דעביות, אשר אבא מברר מהם רק רפ"ח ניצוצין, ול"ב האחרונים מוריד בסוד פסולת כנ"ל. אמנם לפי זה, נמצאים הניצוצים חסרים מבחינת המלכיות שבהם. לפיכך, הוא מאיר אותם אח"כ בנ' שערי בינה, אשר ה"ת דהתלבשות הנשארת עולה ומתחברת שם בה"ר, כנ"ל. ועל ידי זה נתקנו בחינת מלכיות חדשים לעומת המלכיות הראשונים שנדחו למטה בסוד פסולת, וע"כ נמצא, שחזר המספר להיות בסוד ש"ך ניצוצין, אלא שה"ת הנמתקת במדת הרחמים קבלה המקום של ה"ת דעביות שנדחתה. וש"ך ניצוצין אלו שהם עם המלכיות הנמתקות, מהם הוא עוסק בדף תת"ע אות י"ד.

וזה אמרו שם "ואלו השט"ו ניצוצין דז"א, הם בחינות מה שנתברר מאלו הז' מלכים, בסוד הבירור הנ"ל על ידי אבא ואמא וכו' " כלומר, אחר שכבר בירר אבא את רפ"ח ניצוצין מתוך הש"ך, והוריד הל"ב מלכיות שהם מבחינות ה"ת דעביות בסוד פסולת, כנ"ל, הנה אח"ז נזדווג אבא ואמא, וכו' וזה שממשיך "ואז הוריד אבא טפת מיין דכורין הנקרא חסד, כלולה מה"ח, וגם אמא הורידה טפת מיין נוקבין הכוללת ה"ג, וע"י טפות אלו נתבררו ונתקנו השט"ו ניצוצין דז"א" פירוש: כי אמא העלתה מקודם ה"ג בסוד מיין נוקבין, וכבר ידעת טיבם של ה"ג אלו, שהם בחינת הקשר דה"ת בעינים, הבאים מסוד מ"ט שערים שבה, ואז גם אבא מוריד טפת ה"ח כנגד ה"ג דאמא, ונמצאים ה"ח וה"ג מתקשרים זה בזה, ואז נמצאים שוב הניצוצין בסוד ש"ך, כי קבלו בחינת המלכיות הנמתקות מה"ג דאמא. וכדי להדגיש בחינת הה"ג, שהם ה' מלכיות שנצטרפו לה"ח דאבא והשלימו

הש"ך, ע"כ אנו חושבים לטפת ה"ח דאבא, שהם שט"ו ניצוצין, אשר בשיתוף ה' מלכיות דאמא, שבטפה שלה, נעשה ונשלמו לש"ך ניצוצין. כי בחינת ה"ת דהתלבשות נתחברה עם ה' מלכיות דאמא, ונעשו לל"ב מלכיות, והשלימו את ש"ך הניצוצין.

וכבר ידעת שש"ך הניצוצין הם בחינת ז"א עצמו, שהשפיע יסוד דא"א ליסודות דאו"א, ואלו ב' טפות הנ"ל דאו"א, הם בחינת הבירור והתיקון של הז"א, שמספר הניצוצין שלו, הם ש"ך. ואבא נתן את הלובן שבו שה"ס הבירור דרפ"ח ניצוצין, שנבררו ע"י טפת החסד דאבא, אשר הל"ב מלכיות דה"ת דעביות לא יכלו לקבל משהו מטפת חסד דאבא, וע"כ נדחו משם בסוד פסולת כנ"ל. וע"כ הבירור מיוחס לטפת אבא. והתיקון דמיתוק ה"ת דהתלבשות דמדת הרחמים, מיוחס לטפת ה"ג דאמא, שה"ס האודם שבולד שנותנת אמא, דהיינו ה' מלכיות שלה המתקים לה"ת דהתלבשות שנשארה שם, שנתקנו ע"י השיתוף הזה ל"ב מלכיות חדשים, הנמתקות במדת הרחמים כנ"ל.

והנה טפת ה"ג הנ"ל דאמא, נקראת רק בחינת הארת הגבורות ולא עצמותם כנ"ל, כי על ידיהם מתקן רק הקשר דה"ת בה"ר, שה"ס המיתוק במדת הרחמים, כדי להשלים הש"ך ניצוצין, כנ"ל. אלא אח"כ לעת גדלות, אז הוא מקבל טפת החסד דע"ב המוריד ה"ת מעינים, ומחזיר אח"פ אל המדרגה שהם עצמות ה"ג, כנ"ל. וזה אמרו שם באות כ"ה, "והנה ע"י ה"ח דטפת אבא נמתקים כולם, ועמהם נשלמו לשכ"ה ניצוצין וכו'" דהיינו טפת הגדלות המורידה ה"ת מעינים כנ"ל.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהם אורות ניצוצין וכלים. (לתשובה)

מהם אחורים דבינה עלאה. (לתשובה)

מהם אחורים דג"ר דעליון. (לתשובה)

מהם אחורים דו"ק דעליון. (לתשובה)

מהם אחורים דתבונה. (לתשובה)

מהי ארץ אדום. (לתשובה)

מהי ארץ עליונה. (לתשובה)

מהי ארץ תחתונה. (לתשובה)

מחם ב' מיני חסד. (לתשובה)

מחם ב' מציאויות הבינה. (לתשובה)

מהן ב' נקודות הסיום שבפרצוף. (לתשובה)

מהו בוכ"ו. (לתשובה)

מהו בטן. (לתשובה)
מהן בינה ומלכות ומלכות דמלכות. (לתשובה)
מהי בינה הנעלמת בחכמה. (לתשובה)
מהו בירור האורות. (לתשובה)
מהו בירור ותיקון. (לתשובה)
מהי בית קבול. (לתשובה)
מהן ג' גו ג'. (לתשובה)
מהן ג' ההין דה"ר. (לתשובה)
מהן ג' ההין דחיצוניות דג' ההין דה"ר. (לתשובה)
מהן ג' טפין דסגול. (לתשובה)
מהו גליפא. (לתשובה)
מהו גרון. (לתשובה)
מהן דינין ממותקים. (לתשובה)
מהם דודים. (לתשובה)
מהן דינין מתערין. (לתשובה)
מהי דרך התלבשות. (לתשובה)
מהי דרך מעבר. (לתשובה)
מהן ה' אלפין. (לתשובה)
מהם ה"ח דטפת אבא. (לתשובה)
מהם ה"פ אור דמע"ב. (לתשובה)
מהם ה"פ דין דאדנ"י. (לתשובה)
מהי הבן בחכמה. (לתשובה)
מהם הוי"ה ואהי"ה דיודין. (לתשובה)
מהי הכרעה. (לתשובה)
מהי הפרדת הסיגים. (לתשובה)
מהו חיך. (לתשובה)
מהו חכם בבינה. (לתשובה)
מהו חסד מקודם התפשטות הזרועות. (לתשובה)
מהו חסד מאחר התפשטות הזרועות. (לתשובה)
מהו חסד דרישי כתפין דא"א. (לתשובה)
מהן טפות או"א. (לתשובה)

מהי טפת ההולדה. (לתשובה)
מהו יומא דכלהו יומי. (לתשובה)
מה יציאה לחוץ. (לתשובה)
מהם כלים חדשים. (לתשובה)
מהו כעין זכר ונקבה. (לתשובה)
מהם ל"ב אלקים דמע"ב. (לתשובה)
מהו לעתיד לבא. (לתשובה)
מהי **ם'** סתומה. (לתשובה)
מהם מ"ב זווגים. (לתשובה)
מהם מעי אמו. (לתשובה)
מהו מקום החתך. (לתשובה)
מהו מקום ההריון. (לתשובה)
מהם מקושרים ומתוקנים. (לתשובה)
מהי מתחממת. (לתשובה)
מהו נהר. (לתשובה)
מהו נהר יוצא מעדן. (לתשובה)
מהם נופלים. (לתשובה)
מהי נחקקה. (לתשובה)
מהם ניצוצין. (לתשובה)
מהו נסדק לארכו. (לתשובה)
מהם סיגים בלי תועלת. (לתשובה)
מהן ס' מ' ד' שבאמא. (לתשובה)
מהי ס' עגולה. (לתשובה)
מהי ס' שבגי' ק"ך. (לתשובה)
מהו עולם הבא. (לתשובה)
מהו עוקץ שבאחורי ד' דה"ר. (לתשובה)
מהו עיבור א'. (לתשובה)
מהו פירוד שבז"ת. (לתשובה)
מהם פנים דאו"א. (לתשובה)
מהם פנים ואחורים. (לתשובה)
מהם פנימיות וחיצונית. (לתשובה)

מהם פנים דפנימיות ופנים שבאחורים. (לתשובה)
מהו קרומא דמו"ס. (לתשובה)
מהו קשר הספירות. (לתשובה)
מהי רביעא על בנין. (לתשובה)
מהם ריבוע דהוי"ה ואהי"ה דיודין. (לתשובה)
מהם ריעים. (לתשובה)
מהו שורש הדינים. (לתשובה)
מהם שט"ו ניצוצין. (לתשובה)
מהם ש"ך ניצוצין. (לתשובה)
מהם שכ"ה ניצוצין. (לתשובה)
מהם שמות אלקים. (לתשובה)
מהי תבונה ג'. (לתשובה)
מהו תיקון קוין. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

למה הסיום של הקצוות הם יותר ארוכים מקו האמצעי. (לתשובה)
מהו הפירוש שהבת נולדה תחלה. (לתשובה)
למה רק ז"א נקרא מלך הדר, ולא ג"ר דאצילות. (לתשובה)
מהו הפירוש אשר מלך הדר הוא מ"ה החדש, והוא יסוד, והוא ז"א. (לתשובה)
למה ע"ס דנקודים וע"ס דאצילות נחשבים לב' שבתות של ז' ימים. (לתשובה)
מהי הארת הקטנות שהיה לז"ת דנקודים. (לתשובה)
מהו ההפרש מחצי עליון שבפרצוף שמטבורו ולמעלה, אל התחתון שמטבור ולמטה. (לתשובה)
מהו ההפרש מהחזה אל הטבור. (לתשובה)
למה עומדת הפרסא שבגוי מעוהי דהפרצוף באלכסונא, מחזה לטבור. (לתשובה)
מהו ההפרש מסיום היסוד לסיום רגלים. (לתשובה)
מהו ההפרש מסיום הת"ת לסיום היסוד. (לתשובה)
לשם מה צריכים הניצוצין להתחלק לל"ב נתיבות החכמה. (לתשובה)
מה הם ב' הבחינות של ש"ך ניצוצין ומהו רפ"ח נצוצין, ושט"ו ניצוצין. (לתשובה)
למה כל בחי' העולה מבי"ע כלולה מש"ך ניצוצין. (לתשובה)
מהו ההפרש מאורות לניצוצין. (לתשובה)
איך יוצאים שיעורי הקומה בפרצופי אצילות. (לתשובה)

למה חיצוניות דעליון נעשה פנים לפנימיות דתחתון. (לתשובה)
מהי פנימיות דעליון ותחתון, ומהי חיצוניות דעליון ותחתון. (לתשובה)
מתי מוריד הפרצוף חיצוניותו אל התחתון. (לתשובה)
למה אין יותר בכל מדרגה מן פנימיות א' וחיצוניות א'. (לתשובה)
מהו הפירוש שהתחתון יוצא מן חיצוניות דעליון, העומדת בחיצוניות נה"י דעליון, בי"ס דמלכות שלו. (לתשובה)
למה התחתון יוצא רק ממלכות דחיצוניות דעליון. (לתשובה)
איך נרמזים או"א עלאין ביוד דשם הוי"ה, (לתשובה)
למה נעשה אבא עלאה מחסד שבגרון, ואמא עלאה מאור גרון עצמו, החשוב יותר. (לתשובה)
למה עומד החסד עליון דבינה, שהיא גרון דא"א, ברישי כתפין דא"א. (לתשובה)
מהו ההפרש מחסד שבגרון, אל אור הגרון עצמו. (לתשובה)
מה ההפרש מחסד עליון, שמקודם התפשטות הזרועות דא"א, אל החסד שלאחר התפשטות הזרועות. (לתשובה)
למה החסד שלאחר התפשטות של הזרועות דא"א נתלבש בגבורה. (לתשובה)
מהו הפירוש שחכמה הוציא הבינה לחוץ, וחכמה עצמה נתקנה כעין דכר ונוקבא. (לתשובה)
איך נרמזים ישסו"ת בה"ר דהויה. (לתשובה)
למה עיקר ההבחן של **ס' ם'** הוא רק מן או"א אל ישסו"ת. (לתשובה)
מה הם ה' הטעמים להתחלקות של או"א וישסו"ת. (לתשובה)
מה הם השמנה בחינות של תבונה. הנבחן באו"א וישסו"ת. (לתשובה)
איזה חלק הבינה הוא כולה רחמים, ומאיזה חלק דינין מתערין מינה. (לתשובה)
באיזה חלק בינה הם שמות אהי"ה. ובאיזה חלק שמות אלקים. (לתשובה)
מהי ההפרש מק"ך צירופי אלקים דבינה, לק"ך צירופים שבתבונה. (לתשובה)
למה נקראים ז"ת דבינה בשם תבונה. (לתשובה)
מה ההפרש משם מ"ב שבהוי"ה פשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי, לבין השם מ"ב, דאנא בכח. (לתשובה)
מה הם נ' שערי בינה. (לתשובה)
מהו שער הנ'. (לתשובה)
מהו השער מ"ב העליון, הכולל כל המ"ב שערים. (לתשובה)
למה גורם החסרון דשער המ"ב לבינה, שתהיה נקראת בשם אם. (לתשובה)

מאין הוא המרחק הגדול בין שש ראשונות דפרצוף, לד"ת שבו. (לתשובה)
למה אי אפשר שיתהווה שום מוח אל ז"א מטרם שתצא בינה לחוץ. (לתשובה)
למה יצאה בינה מראש דא"א ונעשה לבחינת גרון וגוף. (לתשובה)
מאחר שבינה יצאה מראש דא"א לגרון, איך שוב נעשתה לראש אל או"א. (לתשובה)
מה הם עצם מהותם של המנצפ"ך. (לתשובה)
מהו הפירוש של ה' גבורות. (לתשובה)
מהו ההפרש מהארת ה"ג אל בחי' עצמות ה"ג. (לתשובה)
למה נקראים מנצפ"ך בשם ה"ג. (לתשובה)
למה מכונה המ"ן שעלו לעיבור א', בשם ש"ך ניצוצין. (לתשובה)
איך גורם התחתון לעליון שיעלה למ"ן, לצורך מוחין דגדלות של עצמו. (לתשובה)
למה מחויבים הזו"ן של כל מדרגה ומדרגה של נח"י, לעלית מ"ן ולעיבור א' מחדש. (לתשובה)
למה למוחין דיניקה אין הזו"ן צריכים לעלית מ"ן ולעיבור. (לתשובה)
מהו ההפרש בבחינות דקטנות, דהיינו בעוד הה"ת בעינים, מבין הקטנות דקומת ז"א, לבין הקטנות דקומת בינה, לבין הקטנות דקומת חכמה, מאחר שאין בכולם רק הקומה דנפש רוח. (לתשובה)
מאין באה מדת העביות במ"ן דז"א, בעת התכללותו בזווג דאו"א. (לתשובה)
מאין באה בחי' המסך על העביות שבניצוצין דמ"ן דז"א. (לתשובה)
כיון שכל קומת העיביר דז"א היא מלכות, א"כ למה צריכים לזווג נשיקין ולחסדים מגולים באו"א. וכו'. (לתשובה)
למה מתחיל תיקון זו"ן אחר גדלות או"א. (לתשובה)
היכן דבוקים גו"ע דזו"ן. (לתשובה)
איך מתחלקים ז' המלכים בל"ב נתיבות החכמה. (לתשובה)
מהו הדילוג, שיסוד דפרצוף כתר דא"ק, משפיע לאו"א דנקודים. (לתשובה)
למה לא מספיק כאן עלית מ"ן דישסו"ת, כדי שתפסיק אמא את האחורים שלה לגילוי החסדים. (לתשובה)
אחר שפה דראש התבונה נקבע למקום הזווג, איך אומר שוב ג' יסודות לאנ"כ, שפה דראש התבונה אינו אחד מהם. (לתשובה)
באיזה תבונה הוא מקום הריון. (לתשובה)
איפה הוא מקום זווג דיסוד א"א ביסודות דאו"א. (לתשובה)
מהו הפירוש שנה"י דא"א מגולין. (לתשובה)

מה גרם לעתיק, שיאסוף את ב' פרקין דנו"ה האמצעים, לב' פרקין נו"ה העליונים. (לתשובה)

מה גרם לבקיעת יסוד דעתיק. (לתשובה)

מה גרם שיחזרו או"א וישסו"ת לפרצוף אחד. (לתשובה)

מה גרם שיתהפכו או"א לחסדים מגולים. (לתשובה)

למה נתחדש באצילות זווג דנשיקין וזווג דיסודות, מה שלא היה זה בפרצופי א"ק. (לתשובה)

למה טפת מ"ד, היא השם, יוד הה וו, בחוסר ה"ת. (לתשובה)

למה טפת מ"ן היא ב' שמות אהי"ה דההין. (לתשובה)

מה הם הג' יה"ו: דיודין דאלפין דההין. (לתשובה)

מה הם ששה השמות אהי"ה. (לתשובה)

למה יצתה טפת מ"ד, רק מג' שמות: ע"ב מ"ה ב"ן, ולא מס"ג. (לתשובה)

למה בטיפת מ"ד, נגלה רק יה"ו האחרון דמילוי ההין. (לתשובה)

למה בהמ"ן, עולים ב' אהי"ה דההין לב' אהי"ה העליונים דיודין. (לתשובה)

למה או"א דמו"ס כלולים יחד בשם יה"ו אחד. (לתשובה)

למה או"א מבגרון, הם בב' שמות אהי"ה. (לתשובה)

מה המה ב' התיקונים העיקרים, אשר בעיבור א' דז"א. (לתשובה)

מאין הוא המקור, שמשם באה טפת הזווג דע"ב המורידה ה"ת ומבטלת לשעתם הפרסאות באצילות. (לתשובה)

מה המה ז' הגורמים, שבאו בזווג דעיבור א' דזו"ן, עד תיקון הקוים שלו בג' ימי קליטה. (לתשובה)

כיצד הוא עמידת זו"ן בתוך היסודות דא"א ואו"א. (לתשובה)

מה נתקן בעיבור הזו"ן ע"י אבא. ומה נתקן בו ע"י אמא. (לתשובה)

באיזה אח"פ דבוקים גו"ע של זו"ן. (לתשובה)

מהו הפירוש שנכללו עתיק וא"א מהם ובהם, לצורך עיבור דזו"ן. (לתשובה)

אחר שהעלה א"א נה"י שלו לחג"ת איפה עומדים אז החג"ת דא"א. (לתשובה)

פעם אומר, שחג"ת דאריך אנפין מלובשים בפנימיות נה"י, ופעם אומר, שחג"ת דא"א עלו לג"ר. (לתשובה)

מי גרם עלית חג"ת לג"ר דאו"א. (לתשובה)

מה הפירוש שאין כח ביסוד, עתיק לסבול כל כך אורות. (לתשובה)

מהו הפירוש שבקיעת יסוד דעתיק, מגלה הן החסדים והן הגבורות בלי שינוי. (לתשובה)

מהו הצורך שעתיק וא"א יעשו לפרצוף אחד. (לתשובה)
למה צריכים לג' בחינות יסודות נבדלים: יסוד דתבונה לכלים, ומקום החתך לניצוצין, ויסוד בינה עלאה לאורות. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **אורות ניצוצין וכלים**
ברשימות שנשארו מאורות נקודים אחר הסתלקותם, נבחנים ב' אורות: א', אור הזך שבהם, שהם או"י. וב', אור העב שבהם, שהם או"ח. והנה אור הזך שברשימות נשארו באצילות. ונקראים בשם אורות. ואור העב שבהם, ירדו עם הכלים הנשברים לבי"ע, ומכונים בשם ניצוצין. (דף תתקנ"ז אות ד'. ודף תתע"ו אות כ"ה).

סימן ב
(לשאלה) **אחורים דבינה עלאה**
מחזה ולמטה דאו"א עלאין, שהם ד' הספירות תנה"י, מכונים בשם אחורים. ושם עומדים ד' פעמים ל' צירופי אלקים. (תתצ"א אות מ"ד).

סימן ג
(לשאלה) **אחורים דג"ר דעליון**
כל מסך נבחנים בו ב' בחינות של עביות: א' נקראת פנים, והוא אותה בחינת העביות שהזווג נעשה עליה, למשל, אם מדרגת חכמה הוא, נבחן העביות דבחי"ג לבחינת פנים. ופחות מבחי"ג, דהיינו בחי"ב של עביות, הכלולה ג"כ באותו המסך, היא נקראת בשם אחורים, משום שאין המדרגה משמשת כלום באותה העביות. וכשהעליון מזדווג בעצמו לצורך התחתון, הוא מזדווג על המסך דאחורים שלו, כי זה הכלל, אשר התחתון נמצא תמיד בקומה אחת נמוכה מעליון שלו: אם העליון הוא בחי"ג, נמצא התחתון בחי"ב. ואם העליון הוא בחי"ב, נמצא התחתון בחי"א. וכן תמיד, וע"כ נמצא שהעליון מזדווג לצורך התחתון על בחינת האחורים שלו, דהיינו על מדת העביות הפחות במדרגה מבחינת הפנים שלו. ומכאן יוצא הכלל, אשר אחורים דג"ר דעליון, הוא הפנים דג"ר של התחתון. ואחורים דו"ק של העליון, הוא הפנים של ו"ק דתחתון. כי הן הג"ר והן הו"ק דתחתון, מודד לו העליון, ממדרגה נמוכה משל עצמו, דהיינו מאחורים דעצמו, והוא נעשה בהתחתון לבחינת פנים, כי הוא כל קומתו של התחתון. כי למשל אותה בחי"ב, שהיא אחורים בהעליון, נעשה ממנה כל קומתו דתחתון, דהיינו פנים שלו. ואחורים דתחתון עצמו, דהיינו בחי"א, נעשה לבחינת פנים אל תחת התחתון. (דף תתצ"ו אות מז/ב. ודף תת"ק ד"ה וזה אמרו מאחורים).

סימן ד
(לשאלה) **אחורים דו"ק דעליון**

עי' תשובה ג'.

סימן ה
(לשאלה) **אחורים דתבונה**

מגבורה ולמטה הם אחורים דתבונה. שהם ה"ס גתנה"י. והם ה' פעמים כ"ד צירופי אלקים, שהם ק"ך, וההפרש מאחורים דבינה, לאחורים דתבונה, הוא, כי אחורים דבינה, הם ד' פעמים ל' צירופי אלקים, שזה מורה, שהם תופסים רק ארבעה ספירות תנה"י. אבל אחורים דתבונה תופסים ה' ספירות גתנה"י, ולכן הם ה"פ כ"ד צירופים, והטעם הוא, כי ז"ת דתבונה כולן הן נמצאות למטה מחזה דבינה, ששם כבר בחינות השמות דאלקים, וע"כ כל ז"ת שלה הם בחינות צירופי אלקים, חוץ מחסד, כי אלקים הוא מדת גבורה, שהוא להיפך מחסד. (דף תתק"ב אות נ"ט).

סימן ו
(לשאלה) **ארץ אדום**

בינה נקראת ארץ עליונה. ומלכות נקראת ארץ תחתונה. ובסוד השיתוף דמדת הרחמים בדין, שה"ת שהיא מלכות נכללה בה"ר, שהיא בינה, נקראת בינה בשם ארץ אדום. (דף תת"ע ד"ה להאציל).

סימן ז
(לשאלה) **ארץ עליונה**

עי' תשובה ו'.

סימן ח
(לשאלה) **ארץ תחתונה**

עי' תשובה ו'.

סימן ט
(לשאלה) **ב' מני חסד**

בינה משורשה מע"ס דאו"י, היא נמצאת באחורים לחכמה, כי כל חשקה היא רק באור החסדים, בסוד כי חפץ הוא, וזהו רק בבחינות ג"ר שלה לבד, כי בשעה שבאה להאציל את זו"ן, שכל עיקרם הם רק הארת חכמה, הנה אז הפסיקה אחורים שלה כלפי חכמה, ונזדווגה עמו פב"פ, ואז האצילה לזו"ן, שהם גם ז"ת של עצמה, כי השרשים של זו"ן הם ז"ת דעצמה, כנודע, ולפיכך יש הפרש גדול: בין החסד שבג"ר דבינה, דהיינו שמלפני החסד וגבורה דבינה, שנקראו זרועות. ובין החסד שמאחר הג"ר שלה דהיינו מזרועות ולמטה. כי הם הפכים זה לזה, כי החסד שמקודם הזרועות שלה, הוא באחורים לחכמה,

והחסד שמזרועות שלה ולמטה, הם בפנים לחכמה, כי כל עיקרם הם בבחינת חסדים המגולים בהארת חכמה, כנ"ל. וע"כ הם מכונים ב' מיני חסד: והחסד שמלפני הזרועות, אין בחינת ה"ת וצמצום יכולים לשלוט בו כלל, ולכן בחינת הג"ר דבינה דא"א, שנקראו גרון, שאו"א עלאין מתפשטים ממנו, אע"פ שכבר נמצאים מתחת הקרום דמו"ס, ששם הרושם דה"ת, מ"מ הם נבחנים לראש גמור, כי אין ענין צמצום נרגש, אלא כלפי אור חכמה, ומתוך שג"ר דבינה, גם בלאו הכי אין מקבלים חכמה, הרי אין מקום לה"ת שבקרומא דמתחות מו"ס, למעט אותם במשהו. אמנם, החסד שלאחר הזרועות, כלומר, שבבחי' ז"ת דבינה, כיון שכל עיקרו הוא בגילוי הארת חכמה ע"כ כבר ה"ת שתחת מו"ס דא"א, שולטת בהם, והם אינם נבחנים לבחינת ראש, אלא לבחי' גוף, ונבחן שהחסד הזה מלובש בגבורה כלומר בהצמצום דה"ת העומד בגבורה ובחינת ישסו"ת, יצאה מהחסד הזה, דהיינו דמין הב', לאחר שנתפשטו הזרועות. וע"כ אינם נבחנים לבחי' ראש כמו אבא ואמא עלאין שיצאו מהחסד דמין א' מלפני התפשטות הזרועות כנ"ל. שאין צמצום נרגש בהם כל עיקר להיותם בסוד כי חפץ חסד. (תת"צ אות מ"ב ומ"ג).

סימן י

(לשאלה) **ב' מציאויות הבינה**

משונה קומת בינה משאר הקומות. כי נחלקה לב' פרצופים: או"א עלאין, שנעשו מג"ר שבה. וישסו"ת שנעשו מז"ת שלה. מה שלא מצינו זה בשום קומה. כי עתיק, הוא כולו קומת כתר. וא"א, כולו קומת חכמה, וזו"ן קומת ז"א. והטעם הוא, כי יש בבינה ב' מציאויות, שהם כמעט הפכים זה לזה, כי ג"ר שבה, הם באחורים לאור חכמה, וחושקים דוקא בחסדים מכוסים, כלומר שלא תהיה בהם מהארת חכמה. כנ"ל תשובה ט'. וז"ת שבה, הם בחיוב מהארת חכמה, להיותם בחינת המאציל של זו"ן. שכל עיקרם הוא הארת חכמה. כי כל ההפרש מזו"ן דאו"י, אל ג"ר דבינה, הוא, כי זו"ן הם חסדים בהארת חכמה, וג"ר דבינה הוא רק חסדים לבד. (כנ"ל דף ה' ד"ה וטעם ע"ש). ועל שם זה נחלקה קומת הבינה, לס' עגולה, ולס' סתומה שס' עגולה, ה"ס שש הספירות חב"ד חג"ת שבבינה עד החזה שבת"ת, שעד שם שולטים בחינות ג"ר דקומת בינה. כי גם בחינת חג"ת של ז"ת שלה, אינם בחינת זעיר ונוקבא ממש, אלא הג"ר המתחברים עם זו"ן הם חג"ת, והם רק כח"ב דחסדים, כנודע. ולפיכך כל חב"ד חג"ת דבינה, נבחנים לבחינות ג"ר דבינה. והם בחינת ג"ר גמורים. לכן הם נרמזים בשם ס' עגולה. ונקראים ג"כ או"א עלאין. ומציאות ב' היא, ד' הספירות תנה"י שבקומת בינה שהם בחינות שורשי זו"ן, שעיקרם הוא הארת חכמה, וע"כ כח הצמצום של ה"ת שבקרומא דתחות מו"ס, רכיב

עלייהו, והם בחינת חסד דמין הב' הנ"ל בתשובה ט'. וע"כ הם רמוזים באות ם' סתומה, להורות: כי המה סובלים מצמצום. והם בחינת ישסו"ת. אמנם בעת שישסו"ת משיגים ג"ר, דהיינו קומת בינה. הנה גם הם מתחלקים כן: ששש הספירות הראשונות שבהם, הם בחינת ס' עגולה. ונחשבים לג"ר ממש. וד' אחרונות לם' סתומה כי טעם הנ"ל נוהג עתה גם בישסו"ת עצמם. וכשישסו"ת משפיעים מוחין דיניקה לזו"ן, הנה הם מזדווגים מבחינת הם' סתומה שבהם, ונבחן אז ישסו"ת שהיא רביעא על בנין דלתתא ליינקא להון. שזה מורה שממעטים קומתם מבחינת ג"ר לבחינת ז"ת, כדי להשפיע מוחין, דקטנות אל הזו"ן. (תתפ"א אות ל"א)

סימן יא

(לשאלה) **ב' נקודות הסיום שבפרצוף**

יש בחינת סיום מצד קו אמצעי, שהוא יצא משורשו רק בראש תוך וחסר סוף שלו, אשר בפרצופים שלמעלה מטבור, הוא פי החזה, ששם הוא בחינת הסיום מצד קו האמצעי. ובפרצופים שלמטה מטבור, הוא נקודת היסוד. ויש בחינת הסיום מצד הארת כלים, הבא מהסתכלות עינים באח"פ, שיש לו ג' שלישים שלימים: ראש, תוך, סוף. והוא נבחן בבחינת הקצוות שהם סיום רגלים, שבפרצופים שלמעלה מפרסא, נמשכים עד נקודת הטבור. ובפרצופים שלמטה מפרסא, נמשכים עד הפרסא שבין אצילות לבריאה. (תתקט"ז ד"ה וזכור) ע"ש כל ההמשך.

סימן יב

(לשאלה) **בוכו**

שם בוכ"ו הוא אחורים של האותיות משם אהי"ה: שאחר אות א', הוא ב'. ואחר אות ה', הוא ו'. ואחר י', הוא כ'. ואחר ה', הוא ו'. והם אותיות בוכ"ו. וה"ס הרושם הנשאר באו"א מזמן הקטנות שלהם, מעת שהיה להם ה"ת בעינים, שהוא עומד במקום החזה שלהם, גם בשעת גדלותם. והוא השורש לק"ך צירופי אלקים, המתפשטים מחזה דאו"א ולמטה, בד' הספירות תנה"י שלהם, דהיינו שלשים צירופים בכל ספירה, שהם ד' פעמים ל' צירופים, שהם ק"ך ועל זה מורה הגימט' דשם בוכ"ו, שהוא בגי' ל"ד, דהיינו ד' פעמים ל' צירופים. וע"כ נבחן לשורש הדינים אשר בבינה, כלומר, מבחינת מה שדינים מתערים מינה, שהוא מהשם בוכ"ו. (תתצ"ט אות צ"א ואות נ"ב).

סימן יג

(לשאלה) **בטן**

שליש תחתון דס"ג דאצילות, הוא מקבל מבחינה שכנגדו בא"ק, משליש תחתון דס"ג דא"ק, ששם בחינת ג"ר דנקודים, אשר שם הושרשו כל התיקונים דשיתוף מדת הרחמים

בדין, דהיינו בחינת תיקון הקוים, ועשרת הכלים, ובחינת הזווג על זו"ן, שהשפיע שמה יסוד דא"ק, בסוד ו' ונקודה. וכו'. ולפיכך תחלת התהוותו דזו"ן דאצילות, הוא רק ע"י התכללות המ"ן שלו בבטן דס"ג כלומר בשליש תחתון דת"ת שלה אשר כל התיקונים המחויבים לזו"ן נשרשו שמה. ועל שם הנ"ל, נקרא שליש תחתון דת"ת של אמא בשם בטן. (תקמ"ד אות קמ"ז).

סימן יד

(לשאלה) **בינה, ומלכות, ומלכות דמלכות**

כל תחתון, יוצא ממלכות של עליון, ולפיכך נבחנת התבונה לבחינת מלכות של הבינה, כי ממנה כל מציאותה. וכן ז"א נבחן למלכות של תבונה, כי ממנה הוא יוצא, גם המלכות הזו מתפשטת בו בסוד נה"י ללבושי מוחין. וע"כ נבחן שמלכות דמלכות של הבינה מתלבשת בז"א. והם נחלקים משום זה לג' תבונות: א' הבינה עצמה, בחינת ס' עגולה. ב' הוא התבונה, בחינת **ם** סתומה. ג' היא המלכות של **ם** סתומה, שהיא המתלבשת בתוך ז"א ללבושי מוחין. (תתק"ה אות ס"ה).

סימן טו

(לשאלה) **בינה הנעלמת בחכמה**

אע"פ שבינה היא שורש אור החסד והיא בחינת אחורים לחכמה, כנודע. מ"מ עיקר בינה הוא עצמות חכמה, באופן שבחינות אור חסדים שהמשיכה, אינו נחשב לבחינת עצמותה אלא רק לבחינת בן שלה, כנ"ל בדברי הרב (דף שמ"ט אות נ"א) ולפיכך נבחן ב' מיני אורות בתוך הבינה: א' הוא בחינת עצמאותה, שהיא חכמה. וב' היא בחינת אור החסד שהמשיכה. והנה אור החסד שבבינה, כיון שהוא עצם האור שבבינה, נבחן לזכר. אבל אור חכמה שבה, כיון שהוא אצלה בבחינת אחורים כלומר, שאיננה חפצה בקיומו, כי רק חפץ חסד הוא, ע"כ נבחן בה לאור נקבה. ולפיכך או"א שנמשכו מקומת בינה, הנה אור החסד דבינה, מתפשט באבא, להיותו אור זכר, כנ"ל. ואור חכמה שבה, הנחשב לבחינת נקבה, כנ"ל, היא מתלבשת באמא. ולפי שאור חכמה אע"פ שהיא נקבה, מ"מ חשוב הרבה מאור החסד אע"פ שהוא זכר, ע"כ נבחן שאמא מתלבשת בתוך אבא, כי היא גבוה מאבא. אלא שהיא מתעלמת בתוך אבא, כי אינה חפצה באור של עצמה שהוא חכמה, ורק באור אבא היא חפצה שהוא חסד, כנ"ל. ובא"א נבחנים ב' מיני אורות הנ"ל שבבינה, בבחינת פנים ואחורים, כי א"א הוא קומת חכמה, וע"כ נחשב אור חכמה לבחינת פנים, ואור חסד לבחינת אחורים. וע"כ אור הגרון מבחינת הפנים, הוא בחינת חכמה, דהיינו אור חכמה דעצמותה של הבינה. ואור החסד שהגרון המשיך, נבחן בא"א שעומד באחורי הגרון, שהוא ברישי כתפין שלו. (תת"צ אות מ"ב).

סימן טז

(לשאלה) **בירור האורות**

בירור האורות היינו אל האורות דניצוצין. וניצוצין פירושם אור העב שנפרש מהרשימו, שירד עם הכלים לבי"ע, כנ"ל תשובה א'. אשר גם בחינת העביות שנפל ונזדכך מן המסך, כלול ג"כ בהניצוצין האלו. כי לא נשאר באצילות רק בחינת אור הזך לבד, שהוא רק או"י. ונודע, שכללות המלכים שנפלו לבי"ע, הם ש"ך בחינות, שנקראים ש"ך ניצוצין, שהם שמנה מלכים, שבכל אחד מהם יש ד' בחינות שבמסך, שכל בחינה מוציאה קומה של ע"ס, ונמצא מ' קומות בכל מלך, ושמנה פעמים מ' הרי ש"ך, כנודע. ונודע, שסבת השבירה היתה, משום הה"ת דעביות, שהיתה מעורבת בכל הבחינות של המלכים האלו, שה"ת זו, לא היתה ראויה לקבל האור דגדלות נקודים, וע"כ כשהתחיל האור להתלבש בהכלים ופגע בה, תכף נתעלה ופרש ממנה, ואז נשבר הכלי, וירד לבי"ע. כנודע ולכן אי אפשר גם לעת תיקון, להתחיל באיזה תיקון שהוא, מטרם שמבדילים משם את הה"ת דבחי"ד דעביות הנ"ל. ותיקון זה נעשה, ע"י ל"ב נתיבות החכמה, שהוא מברר את הבחי"ד מכל קומה וקומה, שהיא הבחינה האחרונה שבכל בחינה מהד' בחינות שבכל מלך, ומניח רק את הט"ס הראשונות שבכל בחינה, באופן, שמברר ל"ב מלכיות שהן ח' פעמים ד', ומוריד אותן בבחי' פסולת. ורפ"ח בחינות לבד, הוא משאיר בהקדושה, שהם ל"ו בחינות מכל מלך, וח' פעמים ל"ו הוא רפ"ח. והנה כל בחינה ובחינה שמעלים מבי"ע, הנה היא כלולה מכל הש"ך ניצוצין כולם, והארת אבא, הוא מאיר רק לרפ"ח מהם בלבד, ואינו מאיר אל הל"ב מלכיות דבחי"ד, וע"כ המה נובלות ואינם יכולים להחזיק מעמד באצילות ונופלים בחזרה לבי"ע, בבחינת פסולת. ונשארים רק הרפ"ח ניצוצין הנקיים מה"ת הזו. וזהו שנקרא בירור האורות. (תתס"ט אות י').

סימן יז

(לשאלה) **בירור ותיקון**

בירור נקרא הורדת הל"ב ניצוצין, שהם ל"ב מלכיות בבחינת פסולת, והשארת הרפ"ח בסוד בנין הקדושה, שזה נעשה ע"י הארת אבא, כנ"ל בתשובה ט"ו. ע"ש. אמנם עדיין אין הבירור הזה מספיק לבנין המדרגה, כי סוף סוף המה חסרים המלכיות שבהם. וע"כ המה צריכים עתה להתכללות בזווג דקטנות של אמא, דהיינו בבחינת המסך שלה דה"ת בעינים, ששם ב' ההי"ן, שהן ה"ת וה"ר, הכלולות זו בזו, בסוד השיתוף דמדת הדין במדת הרחמים, וע"י התכללות הרפ"ח ניצוצין בזווג הזה דאמא, המה חוזרים ומשיגים ל"ב מלכיות חדשות, דהיינו המשותפות במדת הרחמים, ושוב נשלמו הש"ך ניצוצין. וזהו עיקר התיקון, והוא אינו נעשה אלא ע"י אמא, כי אבא אין לו כלום מבחינת עלית ה"ת

בעינים, להיותו מקבל מבחינה שכנגדו בא"ק, שהוא ע"ב דא"ק, והתחלת ה"ת בעינים מתחיל מס"ג דא"ק, כנודע. באופן שהבירור אינו נעשה זולת ע"י אבא, להיותו מבחינת חכמה, שאין ל"ב המלכיות דבחי"ד יכולים לקבל ממנו, מחמת הצמצום דרכיב עלייהו, וע"כ המה נובלות ומתפרשות משם בסוד פסולת, כי נבררו לבחינת סיגים שאין מהם שום תועלת. ובירור הזה לא יוכל להעשות ע"י אמא, כי אור אמא מאיר ג"כ לבחי"ד, כי על אור חסדים לא היה צמצום מעולם, כנודע. ונמצא שע"י הארת אמא לא היו ל"ב הניצוצין מתפרשים כלל משם וע"כ דוקא להארת אבא צריכים. אמנם בחינת התיקון, שפירושו לחזור ולתקן ל"ב מלכיות חדשות המשותפות במדת הרחמים, במקום ל"ב הראשונות שנדחו מכח הארת אבא, זה אינו יוכל להעשות זולת ע"י אמא, שהיא מקבלת מבחינה שכנגדה מס"ג דא"ק, שבה שורש השיתוף דמדת הרחמים בדין, כנודע, וע"י ב' אלה, שהם: בירור ותיקון, נגמר צורת הולד כהלכתו. (תתס"ט אות י"ב).

סימן יח

(לשאלה) **בית קבול**

מסך ועביות, שעליהם נעשה זווג עם אור העליון, שהאו"ח העולה מהמסך מלביש כל קומת האור שבמדרגה, כנודע. הנה הוא נבחן לבית קבול אל כל האורות שבמדרגה, כי לולא המסך ועביות שבו, לא היה אור העליון מתלבש שם. וז"ש שחכמה נתקנה בבית קבול. כי בסבת עלית ה"ת לעינים, שהן חכמה דראש, כנודע, הנה נתעלה מקום הזווג ממלכות אל החכמה, ונמצא החכמה עצמה נתקנה בבית קבול, והוציא הבינה לחוץ מראש, לבחינת גוף. (תתע"ט אות כ"ט).

סימן יט

(לשאלה) **ג' גו ג'**

כשנה"י דז"א עולים ונכללים בחג"ת דז"א, שע"י זה נעשה התכללות ה"ת בה"ר, כנודע. זהו נקרא ג' גו ג', שג' דנה"י נכללים בג' דחג"ת. (תתפ"ד אות ל"ו).

סימן כ

(לשאלה) **ג' ההי"ן דה"ר**

התבונה בגדלות יש לה הוי"ה דס"ג, ויש לה ה"פ זה למטה מזה, שיוצאים מהוי"ה פנימאה שלה, שג' הפרצופים הראשונים יוצאים מי"ה שבה. שהם: כתר, מקוצו של יוד, חכמה, מי ' ובינה, מה ' ראשונה. וה' זו היא במילוי יוד. ונבחנת לג' ההי"ן: שה' הפשוטה היא בחינת חב"ד דבינה והיוד שבמילוי, נחלקת לב' ההין, כי ב' ההין הם בגימטריא יוד. וה' א' אשר במילוי, היא חג"ת שבבינה, וה' ב' שבמילוי, היא נה"י שבבינה. (תתק"ז אות ס"ט).

סימן כא
(לשאלה) **ג' ההין דחיצוניות דג' ההין דה"ר**
כשהעליון מזדווג בעצמו, להוציא את התחתון, הוא מזדווג בבחי' חיצוניות שבו, כלומר בבחינת מסך המוציא קומה נמוכה מקומת עצמו. למשל: כשהעליון הוא מבחי"ג, הוא מוציא את התחתון מבחינת מסך דבחי"ב. ואם העליון מבחי"ב, מוציא לתחתון ממסך דבחי"א, וכו' עד"ז. וע"כ כשבינה מאצילה לז"א, אינה מוציאתו מבחינת קומתה עצמה, שהיא פנימיותה. אלא מחיצוניותה, דהיינו מבחינה נמוכה מקומתה עצמה. ולכן ג"ר דז"א יוצא מבחינת חיצוניות דה"ר הפשוטה דס"ג, וו"ק דז"א יוצא מחיצוניות ב' ההין שבמילוי יוד שלה, ע"י' לעיל תשובה כ'. באופן שז"א יוצא מחיצוניות הג' ההין דה"ר דס"ג. (תתק"ח אות ע"א) עי' בתשובה ג' וד'.

סימן כב
(לשאלה) **ג' טפין דסגול**
נה"י דא"א, ה"ס ג' טפין דסגול, שמהם נעשה הז"א. אלא שנתכללו גם בחג"ת שלו. (תתקמ"א אות קמ"ב).

סימן כג
(לשאלה) **גליפא**
גליפא פירושו, חקיקה, ובית קבול. עי' תשובה י"ח. (תתע"ט אות כ"ט).

סימן כד
(לשאלה) **גרון**
בינה דא"א נקראת גרון. ונבחנת שיצאה לחוץ מן הראש דא"א לבחינת גוף. והוא מטעם שורש הקטנות דה"ת בעינים, שנשאר בהאי קרומא שתחת מו"ס. שהוא חכמה דא"א הנקרא עינים. ונמצא הבינה, שהיא מתחת למסך ומקום הזווג, וע"כ היא נבחנת לגוף ולא לבחינת ראש. (תתקי"ט אות ק"י).

סימן כה
(לשאלה) **דינים ממותקים**
שורש הדינים הוא ה"ת, שעליה היה צמצום הראשון. וכדי למתק אותה שיתף עמה מדת הרחמים, שה"ס עלית ה"ת בעינים. ועדיין אין זה מיתוק, כי המדרגה חסרה ג"ר. אלא אח"כ ע"י טפת חסד דאבא המורידה ה"ת מעינים, ואח"פ מוחזרים אל המדרגה, ומשגת הג"ר, אז קבלה ה"ת מיתוקה הגמור, ונעשית בסוד יין המשמח. (תשי"א אות כ"ד).

סימן כו
(לשאלה) **דודים**
ידידות, פירושו, אהבה המתפרצת לפרקים, שעוברת על כל מדה. והיא נוהגת באוהבים

הפוגשים זה את זה לעתים רחוקות. והפוכו היא ריעות, שהיא אהבה ממושכת ומתמדת בלי הפסק, שאין מחוקה להתפרץ ביותר, אמנם היא שקטה ושאננה בתכלית מילואה, שאין עוד למעלה ממנה. וע"כ או"א עלאין, מכונים בשם ריעים, להיותם ריעים אהובים, דמתחבקין תדיר ולא מתפרשין לעלמין, בסוד זווג דלא פסיק. וזווג זו"ן נקרא דודים, משום דלזמנין מתפרשין ולזמנים מתחברין, ואין זווגם תדיר ולכן ענין זווגם הוא בחינת ידידות, שהיא אהבה מתפרצת, העוברת על כל מדה. ולכן זווגם בסו"ה שתו ושכרו דודים, שה"ס יין המשמח, בסוד דינים ממותקים, שפירושו, שעד כאן היו בבחינות דינים שהיו מפרידים ביניהם ועתה נמתקו, וחשובים יותר מחסדים. באופן, שאותם הדינים שמהם נמשך עד הנה כל שנאה וכל פרוד, נתהפכו עתה, ונעשו לגורמים לאהבה ונועם וחדוה גדולה. וזווג או"א הוא בסו"ה אכלו ריעים וכו', שפירושו כמו תענוג תמידי, כדמיון אכילה שאינו נפסקת בכל ימי חיי האדם, שהוא משום דזווגם לא פסיק לעלמין כנ"ל. ולא כמו שתיית יין שאינו נוהג אלא לפרקים. ועי' לעיל דף תרנ"א ד"ה ושורש הדברים, שהארכנו שם בביאור זווגים אלו: דבחינת אכילה, ובחינת שתיה. ע"ש. וז"ש שדודים בגי' דין. להורות על הנ"ל, שסוד זווגם הוא המתקת הדין. כנ"ל (תתע"ט אות כ"ח).

סימן כז

(לשאלה) **דינין מתערין**

בינה היא בחינת רחמים גמורים, שאין בחינת הצמצום והדין יכולים לפגוע בה אף משהו, בהיותה בסוד כי חפץ חסד הוא. שעל אור שלה לא היה שום צמצום מעולם. וזהו רק בבחינת חב"ד חג"ת שלה, ששם היא בסוד **ס** ' עגולה, כנודע. אבל בתנה"י שלה, ששם שורשי הזו"ן, כבר עומדת שם להמשכת הארת חכמה בשביל הזו"ן, וע"כ יש שם מקום להתעוררות הדינים מכח הצמצום. וע"כ היא נקראת שם בסוד **ם** ' סתומה. ועל אותו המקום דהיינו מחזה ולמטה, נאמר בזוהר מבינה דינין מתערין מינה. (תתצ"ה אות מ"ה).

סימן כח

(לשאלה) **דרך התלבשות**

עי' להלן בתשובה כ"ט.

סימן כט

(לשאלה) **דרך מעבר**

נודע, שכל הארה באה מא"ס ב"ה, ועוברת כל הפרצופים עד שבאה אל המקבל. למשל: כשזו"ן מקבלים איזו הארה, הנה באה מא"ס ב"ה, ועוברת כל ה' פרצופים דא"ק,

וג' פרצופים הראשונים דאצילות, ואז באה לזו"ן. גם נודע, שכל בחינה מקבלת רק מבחינה שכנגדה שבפרצופים העליונים, שלפי זה אין זעיר ונוקבא, למשל מקבלים מכל הפרצופים הקודמים מהם, אלא מבחינות שכנגדם אשר בהם. והענין הוא, כי באמת מוכרח זו"ן לקבל הארתו דרך כל הבחינות שבפרצופים הקודמים ממנו, אלא שיש חילוק כי מבחינות שבעליונים שאינם מיוחסים לבחינתו, הוא מקבל מהם בבחינת דרך מעבר, כלומר, שאין השפע מתלבשת כלום עם התיקונים שיש להם. אמנם כשהשפע עוברת דרך הבחינות שכנגדו שבפרצופים העליונים, הנה השפע מתלבשת בהתיקונים שנמצאים באותן הבחינות בעליונים. באופן שמלבד השפע עצמה שמקבל מא"ס ב"ה, הנה מקבל גם התיקונים כולם הנמצאים בהבחינות שכנגדו בהעליונים עד מדרגתו עצמו. וזה נקרא דרך התלבשות. משא"כ בבחינות שאינן מיוחסות אליו, עוברת השפע בדרך מעבר, בלי לקחת מתיקוניהם כלום. (תתקכ"ו אות ק"ג וק"ד).

סימן ל

(לשאלה) **ה' אלפין**

הנה מעשה בראשית, הם בחינת ז"ת שעיקרם הם חג"ת נ"ה, כי אין יותר מה' חסדים חג"ת נ"ה, ויסוד אינו מדה בפני עצמו, אלא בחינת כולל לה"ח יחד, וכן מלכות היא כולל ב'. כנ"ל בדברי הרב (דף רמ"ט אות ח') וע"כ הם רק ה' ספירות חג"ת נ"ה. וכשהם מאבא, נבחנים לה' אורות, שה"ס ה' פעמים אור הנזכרים במעשה בראשית. וכשהם מאמא, הם ה' פעמים מים, הנזכרים במע"ב. וכשהם מז"א, ה"ס ה' רקיעים הנזכר במע"ב. ופירוש הדברים: כי ענין עלית ה"ת בעינים בסוד השיתוף דמדת הרחמים בדין, נשרש רק באמא. שה"ס ס"ג. המקבלת מבחינה שכנגדה בס"ג דא"ק. אמנם אבא, שהוא מקבל מבחינה שכנגדו בע"ב דא"ק, אין בו עוד דבר השיתוף הזה. כנודע. וכבר ידעת, שבצמצום א', מטרם שנעשה השיתוף הזה דמדת הרחמים בדין, לא היה אלא כלי אחד בהפרצופים, בסוד עקודים באופן שט"ס הראשונות היו כולם אור לגמרי, אלא המלכות שלהם, היתה בבחינת כלי. ורק בסוד השיתוף דמדת הרחמים בדין, נעשו עשרה כלים בפרצוף. וע"כ החסד דאבא נבחן שהוא כולו אור, כי אין בו עוד מצמצום ב' כלום כנ"ל. וע"כ ה"ח דאבא, מכונים בשם ה' אורות. אמנם ה"ח דאמא, שהם כבר באים מצמצום ב', בסוד השיתוף דמדת הרחמים בדין, וכבר יש בחינת כלי גם בט"ס ראשונות שלה. ע"כ נבחנים הה"ח שבה בבחינת מים, כלומר שיש בהם בחינת עביות הכלים, ואינם בחינת אור זך לבד, בלי בחינת כלים כמו ה"ח דאבא. וע"כ רק באמא נעשה סוד רקיע המבדיל בין מים למים. שרקיע הזה ה"ס הפרסא דאפרס מתחת החכמה, מכח שחכמה נתקנה בעצמה

כעין דכר ונוקבא, מפאת עלית ה"ת בעינים שה"ס חכמה, שרושם זה דה"ת אתפרס כמו פרסא, והוציא בינה וזו"ן לחוץ ממדרגתו, בסוד מים תחתונים. כנודע. ותיקון זה דרקיע המבדיל בין מים עליונים שהם גו"ע, ובין מים תחתונים שהם אח"פ, הוא נעשה רק בשליש תחתון דת"ת דאמא, המקבל מבחינה שכנגדו בס"ג דא"ק, ששם עומדים ג"ר דנקודים, ממקום הטבור דס"ג דא"ק, עד סיום ת"ת שלה כנודע, כי ע"כ נקרא המקום הזה בשם בטן, כנ"ל בתשובה י"ג.

סימן לא

(לשאלה) **ה"ח דטפת אבא**

יש ב' בחינות ה"ח דטפת אבא: א' היא מהארת אבא בזו"ן בעת עיבור א' שלהם, שאז מברר הש"ך ניצוצין שבהם, בסוד ל"ב נתיבות החכמה, אשר מברר רק רפ"ח שבהם, ול"ב ניצוצין מפריד ומוריד משם בסוד פסולת. ויש בחינות ה"ח דטפת אבא, בעת עיבור ב' דגדלות זו"ן, שאז מוריד הה"ת מעינים שלהם, ומעלה אח"פ דכלים בחזרה למדרגתם, ואת הג"ר דאורות. שאז הם בבחינות שכ"ה ניצוצין. (תתע"ד אות כ"ג).

סימן לב

(לשאלה) **ה"פ אור דמע"ב**

עי' תשובה ל'. (תתע"ט אות כ"ט).

סימן לג

(לשאלה) **ה"פ דין דאדנ"י**

עי' לעיל בתשובה י"ז, שבכל מדרגה העולה מבי"ע לאצילות, צריכה לב' פעולות: בירור, ותיקון. שהבירור נעשה על ידי הארת טפת הזווג דאבא, שמברר רק רפ"ח ניצוצין מהם, ול"ב מלכיות מוריד בבחינת פסולת. ונמצא אז שהמדרגה חסרה מן המלכיות שבה. אמנם ע"י שאבא משפיע הרפ"ח ניצוצין לאמא, ואמא מזדווגת עליהם מבחינת הקטנות שבה, מסוד הה"ת בעינים, הנה אז מתתקנת בהם ל"ב מלכיות חדשות, בסוד ממותקות במדת הרחמים, ונשלם שוב הש"ך שלהם. אלא שהם ש"ך ממותקות במדת הרחמים. והנה ש"ך הממותקות האלו, הם סוד ה"פ דין שבאדנ"י, שבגימטריא ש"ך. להורות שהם ממותקות במדת הרחמים. אמנם הם בסוד הדין והקטנות, שהרי בחי' ה"ת עומדת בעינים שלהם, וחסרים נה"י דכלים וג"ר דאורות. כנודע. אמנם בעיבור ב', כשמקבלת הנוקבא טפת חסד דע"ב, המורידה ה"ת מעינים שלה, ומחזיר לה את אח"פ. הנה אז מקבלת בחינת ה' אלפין דה' שמות אהי"ה של אמא, שה"ס ה' אורות דאבא המאירים באמא, ומורידים הה"ת מהפרסא המבדיל בין מים עליונים לתחתונים, כנ"ל בתשובה ל'. ומשם מקבלת הנוקבא הטפת חסד דאבא, המחזיר לה אח"פ דכלים וג"ר דאורות.

ואז הנוקבא בסוד נער"ה שבגימטריא שכ"ה. באופן שה' פעמים דין דאדנ"י ה"ס הארת הגבורות ולא עצמותם. וה' אלפין שמקבלת מה' אהי"ה דאמא, ה"ס עצמות ה"ג. דהיינו בחינת ג"ר שבהם. (תתע"ט אות כ"ח).

סימן לד

(לשאלה) **הבן בחכמה**

הבן בחכמה, ה"ס הבינה הנעלמת תוך החכמה, הנוהג באו"א עלאין שבינה חשובה יותר מחכמה. כנ"ל בתשובה ט"ו. וע"כ הי' דהוי"ה היא בחי' אבא עלאה. וו"ד שבמילוי י', ה"ס אמא עלאה, שהיא מלובשת ונעלמת תוך החכמה שהיא אבא עלאה. (תתפ"ג אות ל"ד).

סימן לה

(לשאלה) **הוי"ה ואהי"ה דיודין**

בחינת הפנים דאו"א, דהיינו למעלה מחזה שלהם, שבחינת הצמצום דה"ת אינו שולט שם, הוא במילוי יודין, הן באבא והן באמא, כי גם באמא מתחיל המקור של ה"ת בעינים רק בשליש תחתון שלה, המקבל מבחינה שכנגדה, מש"ת דס"ג דא"ק, ששם תחלת ההשרשה דה"ת בעינים, כנודע. וכבר ידעת שמילוי יודין מורה על בחינת צמצום א', מטרם שנתחברה הה"ת בה"ר, ומילוי אלפין מורה על המלכות דצמצום ב', הממותקת בה"ר, ולפיכך הפנים דאו"א, הם הוי"ה ואהי"ה דמילוי יודין, להורות שעדיין אין שם התחלה למילוי אלפין, שה"ס ה"ת המשותפת בה"ר, כנודע. וז"ס הגימטריא שלהם שהוא זכו"ר, כי מהארתם נזכרים האח"פ הנפולים, ומוחזרים למדרגתם. (תתצ"ז אות מ"ח).

סימן לו

(לשאלה) **הכרעה**

נודע, שבחינת ב' הקוים ימין ושמאל, באה מפאת עלית ה"ת לעינים, שנתרשמה המלכות בכל ספירה וספירה, אשר התרשמות כח הצמצום שבה"ת בכל ספירה, נעשה שם לבחינת קו שמאל, ומהות הספירה עצמה, הוא בחינת קו ימין דהספירה ולפיכך בעת שהמדרגה מקבלת אור הזווג לתוכה, נעשה אז הכרעה בין ב' הקוים ימין ושמאל, שפירושה: שמדת השמאל היא כל כך חשובה כמו מדת הימין, כי בסגולת העביות שבשמאל, נעשה הזווג עם אור העליון, שאו"ח שלה ממשיכו ומלבישו בהמדרגה, ונמצאים הימין והשמאל בקומה שוה. וזה מכונה בשם הכרעה, כי השמאל שהוא דין הוכרע, ונעשה לכף זכות ורחמים. (תתס"ו אות ב).

סימן לז
(לשאלה) **הפרדת הסיגים**

הה"ת דעביות, שנתערבה בז' מלכין קדמאין, שהיתה סבה לשביה"כ, כנודע, היא נבחנת לבחינת סיגים שנתערבה בהכלים דז' המלכים אלו, ולכן תיקונם הראשון הוא, להפריש מהם הסיגים הללו. ותיקון זה נעשה ע"י הארת אבא. ונקרא הפרדת הסיגים. עי' לעיל בתשובה ט"ו. (תתס"ט אות ט').

סימן לח
(לשאלה) **חיך**

יסוד דחכמה סתימאה דא"א, נקרא בשם חיך. ומכאן נמשך טפת החסד דע"ב, בסוד הזווג דחיך וגרון. (תתקכ"ט אות ק"י).

סימן לט
(לשאלה) **חכם בבינה**

בחינת הזכר שבישסו"ת, דהיינו ישראל סבא, ה"ס חכמה. וכללות ישסו"ת היא בינה, וע"כ יש"ס הוא סוד וחכם בבינה. וישסו"ת, ה"ס ה"ר דהוי"ה, ויש"ס נרמז בהעוקץ שמאחורי הד' שבה"ר זו. (תתפ"ד אות ל"ה).

סימן מ
(לשאלה) **חסד מקודם התפשטות הזרועות**

עיין תשובה ט'. (דף תת"צ אות מ"ב ומ"ג).

סימן מא
(לשאלה) **חסד מאחר התפשטות הזרועות**

עיין תשובה ט'. (דף תתצ"א אות מ"ג).

סימן מב
(לשאלה) **חסד דרישי כתפין דא"א**

הגרון דא"א, הוא בינה שבו. ונודע, שיש ב' מיני אוררות בבינה: א' אור עצמותה, הנבחן לחכמה, כי בינה עצמות חכמה היא. וב' הוא אור החסד שהמשיכה, וזה אינו נבחן לעצמותה. כנ"ל בתשובה י"ד. ע"ש. ולפי שא"א הוא קומת חכמה, ע"כ בחינת אור חכמה שבבינה, נבחן לבחינת פנים בא"א, והיא בחי' הגרון שבו מצד הפנים. ובחינת אור החסד שבבינה, נחשב בו לבחינת אחור, והוא בחינת רישי כתפין שהם באחורי הגרון. וז"ס החסד שברישי כתפין דא"א. שהוא בחינת אור גרון מצד החסד שבו, כמבואר. (תת"צ אות מ"א).

סימן מג
(לשאלה) **טפות או"א**
טפת אבא, ה"ס ה"ח שלו, וטפת אמא ה"ס ה"ג. ומטפת אבא שהיא הה"ח, נעשה בחינת הלובן שבולד, שפירושו, שמלבן ומברר הרפ"ח ניצוצין שהם כללות החומר של הולד, בסוד הבירור דל"ב נתיבות החכמה. שמוריד ל"ב הניצוצין דבחינות אחרונות שבו, בסוד סיגים שאין בהם תועלת. וע"כ עיקר עצמות הולד נחשב על טפת אבא, להיותו המברר ומלבן את רפ"ח הניצוצין שהם בחינות הט"ס הראשונות של הולד. וטפת אמא, שהיא הה"ג, ה"ס האודם שבולד. שפירושו, בחינת ל"ב מלכיות הממותקות במדת הרחמים הבאות מאמא, כנ"ל בתשובה ט"ז ע"ש. שכל ענין הזווג עם אור העליון הוא, ע"י המלכיות האלו שמתקנת לו אמא. וע"כ הן מכונה בשם האודם שבולד, כלומר בחינת העביות הממותקת שלו. (תתס"ח אות ז').

סימן מד
(לשאלה) **טפת ההולדה**
טפת חסד דע"ב, מכונה טפת ההולדה, על שם שממנה באה הורדת ה"ת מעינים, ויציאת נה"י דכלים וג"ר דאורות. כנודע. (תתקכ"ו אות ק"ג).

סימן מה
(לשאלה) **יומא דכלהו יומי**
אור החסד שבתוך הבינה, נקרא יומא דכלהו יומי, בסו"ה יומם יצוה ה' חסדו וכו'. והוא מטעם, כי חסד זה, הוא שורש לכל החסדים שבפרצוף, כי כמו שאבא הוא שורש לחכמה, כן בינה הוא שורש לחסדים. ובא"א נמצא החסד הזה באחורי גרון שלו, הנקרא רישי כתפין. והוא משום שא"א כולו הוא קומת חכמה, וע"כ נבחן אור החסד שבבינה, שהוא בבחי' אחור לבינה שלו. עי' תשובה מ"א. (תת"צ אות מ"א).

סימן מו
(לשאלה) **יציאה לחוץ**.
כשנתקנה החכמה כעין דכר ונוקבא מפאת עלית ה"ת לעינים, כנודע. נמצא בזה שהוציא חכמה את הבינה, לחוץ מכל המדרגות, כי בינה וזו"ן של ראש, יצאו לבחינת גוף. ובינה וזו"ן דלמעלה מטבור, יצאו לבחינת למטה מטבור לבחינת ע"ס דנה"י. ובינה וזו"ן דע"ס דסיום שנקראים נה"י, יצאו לגמרי לבר מאצילות. (תתפ"ב אות ל"ב).

סימן מז
(לשאלה) **כלים חדשים**
ב' מיני כלים נבחנים בכל פרצוף: א', הם הכלים דפרצוף העליון שנתרוקנו מאורותיהם,

מסבת הזדככות המסך, והמה עוברים אל התחתון, שהוא ממלא אותם מקומתו עצמו, אשר בפרצופי אצילות המה הכלים שנשארו מפרצופי נקודים, הנקראים ב"ן. ומין ב' דכלים שבפרצוף, הם הכלים החדשים הבאים ביחד עם יציאת האורות דקומת הזווג שלו, כנודע. שהאו"ח העולה מן המסך ומלביש לע"ס דראש, הנה הוא מתהפך מלמעלה למטה ומתפשט עד למלכות דמלכות שלו ומלביש הע"ס בסוד גוף הפרצוף. והנה האו"ח הזה המלביש את הע"ס דגוף, נבחן לבחינת כלים חדשים של הפרצוף. אשר בפרצופי אצילות נקראים כלים דמ"ה. (תתס"ח אות ח').

סימן מח

(לשאלה) **כעין זכר ונקבה**

יש בחינת נוקבא שבגופו בכל פרצוף שפירושה היא המסך והעביות, שאור העליון מזדווג עליו שמכונה בשם נוקבא. כלומר, המקבלת את הזווג עם אור העליון ומעלה או"ח, נקרא בשם נקבה של הפרצוף. ובחינת האור ישר שבפרצוף, נקרא בשם זכר שבפרצוף. ויש גם בחינת נוקבא נפרדת; שהם ב' פרצופים גמורים כל אחד בפני עצמו, שיש לכל אחד מהם בחינת נוקבא שבגופו בפני עצמו. והנה דכר ונוקבא הנפרדים זה מזה, הם מכונים בשם דכר ונוקבא אמיתים. אמנם בחינת הנוקבא שבגופו אינם בחינת דכר ונוקבא ממש, להיותם שניהם בחינת פרצוף אחד, והם מכונים משום זה, כעין דכר ונוקבא. (תתע"ט אות כ"ט).

סימן מט

(לשאלה) **ל"ב אלקים דמע"ב**

הבירור הנעשה בכח ל"ב נתיבות החכמה, המברר רפ"ח ניצוצין לבד, ומשפיע אותם בבינה, המה נעשים בסוד ל"ב אלקים דמעשה בראשית המורים על בירור הרפ"ח, כי השם אלקים נבחן בו אותיות מ"י אל"ה: מ"י ה"ס הג"ר הנכללות מהניצוצין תוך הבינה. ואל"ה ה"ס ו"ק דניצוצין הנכללות תוך הבינה, שהם רומזים על הט"ס הראשונות שבכל נתיב ונתיב מל"ב הנתיבות שנבררו לצד הקדושה, אבל המלכיות שבכל נתיב ונתיב נעשות פסולת למטה ולא יכלו להתברר. כנ"ל בתשובה ט"ו וט"ז. ע"ש. (תתע"א אות ט"ו).

סימן נ

(לשאלה) **לעתיד לבא**

האורות דבינה עלאה נקראים בשם לעתיד לבא, משום שאינם נקבעים בז"א אלא לעתיד לבא. אבל האורות דתבונה, נקראים בשם עולם הבא, להיותם באים ונמשכים בקביעות בזו"ן. (תתפ"ט אות ל"ט).

סימן נא
(לשאלה) **ם' סתומה**
האורות דאו"א שמחזה ולמטה נקרא בשם **ם** ' סתומה. וכן כל ישסו"ת נקרא **ם** ' סתומה בזמן הקטנות. עי' תשובה נ'. (תתפ"א אות ל"א).

סימן נב
(לשאלה) **מ"ב זווגים**
להיות ז"א כולו מבחינת למטה מטבור בסוד ג' טפין דסגול, שהם נה"י דא"א, ואינו ראוי לקבל טפת חסד דע"ב, שאינה מושפעת כלל למטה מטבור. וע"כ צריך ז"א להכלל בסוד מ"ב זווגים, שפירושם, מבחינת הפרצופים שלמעלה מטבור, שמקבלים שלימותם מג' הפרצופים הראשונים דא"ק, שה"ס: פשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי, הנשלמים בו לגמרי עד הטבור שלו, כנודע. ולפיכך העלה א"א את נה"י שלו לחג"ת, שבזה הוא מעלה את הג' טפין דזו"ן לתחת החזה שלו, ששם עומדים בחינת נה"י דאו"א עד הטבור, שתנה"י דאו"א אלו, ה"ס ב' אהי"ה במילוי ההין, שאינם בגימטריא מ"ב, כי מבחינות האורות התלוים רק בקו האמצעי, הנה כבר עומדים למטה מנקודת הסיום דפרצופי מ"ב, כי בחינת החזה היא נקודת סיום שלהם מבחינת קו אמצעי, (עי' תשובה י"א). אמנם מצד הכלים עדיין הם נחשבים לפרצופי מ"ב, כי בחינת הכלים שהם הקצוות, הם נמשכים עד הטבור. ואחר שנכללו זו"ן בב' אהיה האלו דההין, הנה עולים ב' אהי"ה אלו, עד לג"ר דאו"א, ששם ב' אהי"ה דיודין, שהם בחי' מ"ב ממש, ואז נעשה הזווג דנשיקין דא"א מבחינת חיך וגרון, וב' אהי"ה דההין שעלו שם בסוד מ"ן, נעשו שם בסוד מ"ב, ומקבלים טפת חסד דע"ב שה"ס מו"ס. וכל ג' הטפות הנ"ל, יורדות משם ליסוד דא"א, ונזדווגים שם פעם ב' ע"י יסוד ועטרה דא"א, ונכללו זו"ן שם בסוד הזווג דמ"ב דב' אהי"ה, כי ב' אהי"ה פשוטים עולים בגימטריא מ"ב. כי הפשוט בלי מילוי מורה על אור הנפש בכלי דכתר שהיא הארת כלים. ומכאן קונה ז"א, בחינת חג"ת שלו שלמעלה מטבור. ונעשה ראוי לקבלת האורות. כי מקודם לכן, שלא היה בו אלא נה"י לא היה ראוי כלל לקבלת אורות, כי נה"י המה רק בחינת ע"ס דסיום לבד, כנודע. וזהו שנעשה ע"י התכללות במ"ב זווגים, כמבואר. (תתקכ"ט אות ק"י).

סימן נג
(לשאלה) **מעי אמו**
פנימיות שליש תחתון דת"ת דאמא, נקרא מעי אמו, ונקרא בטן. עי' תשובה י"ג. (תתס"ה אות א').

סימן נד
(לשאלה) **מקום החתך**
הנה או"א נתחלקו לב' פרצופים על החזה שלהם, שמחזה ולמעלה הם או"א עלאין. ומחזה ולמטה הם ישסו"ת, ונבחן מקום החזה, למקום החתך שבין או"א לישסו"ת. ועי' תשובה י'. (תתקמ"ו אות ק"נ).

סימן נה
(לשאלה) **מקום ההריון**
מקום ההריון, הוא בשליש תחתון דת"ת דאו"א, בזמן שהן פרצוף אחד עם ישסו"ת. אשר בזמן התחלקותם, נמצא שם ראש דישסו"ת. באופן, שפה דראש של ישסו"ת, הוא כמעט פי היסוד דאבא ואמא דכללות, דהיינו בזמן שנעשו לפרצוף אחד. עי' תשובה י"ג (תתפ"ד אות ל"ו).

סימן נו
(לשאלה) **מקושרים ומתוקנים**
טרם עלית ה"ת בעינים, היו הספירות דז"ת, נפרדות זו מזו, בבחינות זו למעלה מזו. כלומר: שכל הזך מחברו, היה יותר עליון. ונודע ששינוי הצורה, מפריד הרוחניים, ולכן נבחנים לנפרדים. אכן אחר שעלתה ה"ת בעינים, ועביות המלכות נכללה בכל ספירה וספירה עד החכמה, ונעשתה לבחינת קו שמאל בכל הע"ס יחד, לעומת עצם מהות הספירות שנעשו לקו ימין, כנודע, אשר אחר כך על ידי הזווג דאור העליון, ירד קו אמצעי והכריע ביניהם, נמצא שכל הע"ס נתקשרו, ונתקנו בזווג אחד ע"י קו האמצעי, בסוד רשות היחיד. ובזה נעשו כל הז"ת מקושרות ומתוקנות אחת בחברתה, כמו בחינה אחת. וזה הנקרא תיקון ג' קוים (תתס"ט אות ט').

סימן נז
(לשאלה) **מתחממת**
אמא נמצאת באחורים כלפי אור חכמה דאבא, בסוד כי חפץ חסד, ואין בה שום רצון לקבל בתוכה אור חכמה. אמנם בעת שזו"ן עולין אליה למ"ן, הנה אז היא מתחממת כלפי אבא, כלומר שנתעורר בה חשק ורצון להזדווג עמו פנים בפנים מבחינת הארת חכמה, שחשק ורצון זה, נבחן כמו חימום. וזה נתעורר בה, מחמת הקשר שיש לאמא אל הזו"ן, להשפיע לו הארת חכמה, עוד מע"ס דאו"י. כנודע. וע"כ בחינת ש"ך הניצוצין דזו"ן העולים אליה, שהם בחינת דינים, כלומר שחסרון הארת חכמה מורגש בהם, הנה אז מרגשת גם אמא הצורך שלו, מצד הקשר דאו"י שיש ביניהם, כנ"ל, ומתחממת ומזדווגת עם אבא, ומשפעת לו ה"ח וה"ג בהארת חכמה. (תתע"ו אות כ"ו).

סימן נח
(לשאלה) **נהר**
עי' להלן תשובה נ"ט.

סימן נט
(לשאלה) **נהר יוצא מעדן**
עדן, הוא שם החכמה, שהוא מלשון בטחו בו עדי עד. שפירושו נצחיות. כי אור החכמה הוא נצחיותו ועצמותו של הפרצוף. ובינה נקראת בשם נהר, שפירושו אורה, מלשון הביטו אליו ונהרו. גם אור חסדים מכונה בשם מים, ונקרא כן על שם תכונתו, להיותו עוזב מקום גבוה, ויורד למקום הנמוך ביותר. וזהו מטעם שעל אור חסדים לא היה צמצום, כנודע, וע"כ אינו מוגבל. וסוד הכתוב ונהר יוצא מעדן וכו', פירושו: כי מפאת עלית ה"ת לעינים, שהן שם החכמה, שנקרא עדן, אז נתקן העדן כעין דכר ונוקבא, והוציא את הבינה לחוץ מבחינת עדן, ועשה זה, כדי להשקות את הגן, שהם זו"ן. כמ"ש בזוהר, אבא הוציא אמא לחוץ אודות בנה, ואבא עצמו אתתקן כעין דכר ונוקבא. (תתע"ט אות כ"ט).

סימן ס
(לשאלה) **נופלים**
כשהעליון משפיע אל התחתון, אינו מזדווג על בחינת מסך ועביות דעצמו, אלא שמתאים המסך שלו לבחינת המ"ן דתחתון שעלה אצלו, כנודע. וע"כ, בשעה שתבונה משפעת ג"ר אל ז"א, היא מזדווגת בעדו במסך דבחי"ב, שזה נבחן שתבונה עלתה אל הבינה. כי בינה היא בחינת מסך דבחי"ב ובעת שאין התחתונים זכאים, או התבונה יורדת מבינה, דהיינו שמזדווגת בעצמה על מסך דבחי"א, שקומה היוצאת ממסך זה היא בחי' ו"ק וחסר ראש, וקומה זו נותנת לזו"ן ואז נבחנים זו"ן לנופלים, כי נפלו מבחינת ג"ר ומוחין שלהם, ובכל פעם כשתבונה נותנת ג"ר לזו"ן היא עולית לבינה ששם המסך דבחי"ב המוציאה קומה עם ג"ר, ואז נבחנת התבונה, שהיא סומכת את הנופלים שהם זו"ן, כי משפעת להם ג"ר ומוחין. (תתצ"ה אות מ"ז. תת"ק ד"ה וזה אמרו כאשר).

סימן סא
(לשאלה) **נחקקה**
בחינת עביות ומסך, בעת שמתוקנת לזווג עם אור העליון, נבחנת לחקיקה כעין בית קבול על אור העליון. כי אור העליון מתלבש באו"ח שמעלית, ונמצאו העביות והאו"ח, שהם בית קבול על האורות. עי' בתשובה י"ח. (תתפ"ב אות ל"ב).

סימן סב
(לשאלה) **ניצוצין**
בהרשימות שנשארו מהאורות של הנקודים אחר הסתלקותם מהכלים הנשברים, יש בהם ב' מיני אורות: א' הוא בחינת האו"י שבהם, ונקרא אור הזך שברשימו. וב' הוא בחינת האו"ח שבהם, ונקרא אור העב שברשימו. כי כמו שכללות האורות שנסתלקו, היו כלולים מאו"י ואו"ח, כן הרשימות שנשארו מהם, ג"כ כלולות מאו"י ואו"ח. והנה אור הזך שברשימות, נקראים אורות, והם נשארו באצילות. ואור העב שברשימות נקרא ניצוצין, והם ירדו עם הכלים לבי"ע. (תתס"ד אות ד', ותתע"ו אות כ"ה).

סימן סג
(לשאלה) **נסדק לארכו**
הנה חג"ת דעתיק משפיעים חכמה לקומת ע"ב, שהוא א"א. ונה"י דעתיק משפיעים חסדים לקומת ס"ג, שהוא חג"ת דא"א, ואו"א עלאין. כנודע. וע"כ, בכל המקום שנמשך היסוד דעתיק בחזה דא"א, נמצאים שם החסדים מכוסים, ואין הארת חכמה יכולה להתגלות שם. אמנם, כשמגיעה טפת זווג דע"ב ס"ג דא"ק באצילות, המורידה את הה"ת מן הפרסאות, ונעשו א"א ועתיק לפרצוף אחד הנה אז עולים נה"י דא"א שהם בחינת הארת חכמה, במקום נה"י דעתיק, שמתוך זה מתבטל המסך דיסוד דעתיק, המעכב על גילוי אור חכמה, ואז מקבלים גם חג"ת דא"א וגם או"א עילאין בחינת חסדים מגולים בהארת חכמה. וזה נבחן שנסדק יסוד דעתיק לארכו. כלומר, שמתבטל ועובר בחינת המסך המעכב שלו, ומדת האורך נתגלה בו, דהיינו הארת חכמה כי חכמה מכונה בשם אורך. כנודע. (תתק"כ אות פ"ט).

סימן סד
(לשאלה) **סיגים בלי תועלת**
כבר ידעת, שהלובן שבולד נותן אבא, דהיינו שמברר ומלבן הש"ך ניצוצין העולים מבי"ע, ומברר מהם רק רפ"ח ניצוצין בלבד, ול"ב בחי' אחרונות שבכל נתיב ונתיב, הוא מוריד בבחינת פסולת. והיינו ע"י שהוא מאיר רק לרפ"ח ניצוצין, ואינו מאיר לל"ב בחינות מלכיות דה"ת דעביות, ע"כ המה נובלות ונפרדות משם, כי הוכרו לסיגים שאין בהן תועלת, ונופלות לקליפות שבבי"ע. עי' תשובה ט"ז. (תתס"ט אות י"ב).

סימן סה
(לשאלה) **ס' מ' ד' שבאמא**
הנה בחזה דאמא, נשאר הרושם של הקטנות דבחינת ה"ת בעינים, גם בשעת גדלותה, אחר שירדה ה"ת משם. והנה הרושם הזה עושה הפרסא בגוי מעוהי דאמא, ומחלק בין

גו"ע שהם עתה בחינת חב"ד חג"ת שלה, ובין אח"פ, שהם תנה"י שלה, שמחזה ולמטה. וע"כ, רק הבחינת מחזה ולמעלה, נבחן בה לבחינת ג"ר, שהם בחינת שש הספירות חב"ד חג"ת שלה, שהם למעלה מהרושם דה"ת. אבל ד' הספירות תנה"י שלמטה מחזה שלה, כבר אין בהן בחי' ג"ר, להיותן למטה מחזה, ששם נשאר הרושם דה"ת. ועל שם זה, מכונות שש הספירות העליונות בשם **ס** ' עגולה. וד' תחתונות תנה"י נקראו **ם** ' סתומה. וכל זה באמא עלאה. והנה ממלכות דאמא עלאה, דהיינו בחינת הרושם דה"ת שבמקום החזה, משם יוצאים ישסו"ת, והמלכות הזאת נקראת **ד**', משום שהיא כוללת ד' הספירות תנה"י, שהן **ם** ' סתומה. וע"כ נבחן ישסו"ת, שהוא בחינת **ד**' דאמא עלאה. באופן ש**ס** ' וה**ם** ' הם באמא עלאה, **וד** ' היא בישסו"ת. ואלו ס' מ' ד', נבחנים ג"כ לג' תבונות, והוא להיותם ג' מדרגות נבדלות זו מזו. כי ה**ס** ' שהיא למעלה לגמרי מה"ת, היא בחינת ג"ר. וה**ם** ', היא בחינת ו"ק, בחסר ראש, ושם הם ק"כ צירופי אלקים, דהיינו ל' צירופים בכל ספירה. וה**ד** ', שהיא בחינת ישסו"ת, היא עוד נמוכה מן בחינת המלכות דאמא עלאה עצמה, שנקראת **ם** ' סתומה, כי אין ישסו"ת יוצא מבחינת המלכות עצמה דאמא, אלא מבחינת חיצוניות של המלכות הזאת, כנזכר לעיל בתשובה ג'. וע"כ היא נמוכה בהרבה מה**ם** ' סתומה דאמא עלאה. ובה כל הז"ת נבחנות בסוד שמות אלקים, לבד מחסד שבה, דהיינו מגבורה ולמטה, שהם כ"ד צירופי אלקים בכל ספירה. וע"כ נבחנים הס' מ' ד', לג' תבונות, כלומר לג' מדרגות בבינה, הרחוקות הרבה זו מזו. (תתפ"ז אות ל"ז, ותתק"ד אות ס"ד).

סימן סו

(לשאלה) **ס' עגולה**

עי' לעיל תשובה ס"ה. (תתפ"א אות ל"א).

סימן סז

(לשאלה) **ס' שבגי' ק"ך**.

יש הפרש גדול מאות **ס** ' עצמה, אל הגימטריא שלה שהוא ק"ך. כי אות **ס**' היא בחינת חב"ד חג"ת דאמא עלאה, שהם למעלה מחזה שלה. כנ"ל, תשובה ס"ה. אמנם הגימטריא של הסמך, שהוא ק"ך, מורה על בחינת אחורים שלה, שהם מחזה ולמטה, ששם עומדים ק"ך צירופי אלקים, שהם בחינת ה**ם** ' סתומה דאמא עלאה. אמנם בזמן הקטנות דזו"ן, הם מקבלים כל הסמיכה שלהם, שיוכלו להמצא בבחינת אצילות, מסוד הק"ך שמות אלקים הנ"ל. ומבחינה זו מרומזת הסמך בגימטריא של שמות אלקים. (תתצ"ח אות נ') ועי' אות ס'.

סימן סח
(לשאלה) **עולם הבא**

עי' בתשובה נ'.

סימן סט
(לשאלה) **עוקץ שבאחורי ד' דה"ר**

עי' בתשובה ל"ט.

סימן ע
(לשאלה) **עיבור א'**

ראשית התהוות ז"א, הוא על ידי התכללותו בהזווגים דאו"א בסוד עלית מ"ן אליהם. והתכללות זו נקראת עיבור א' דז"א. וכן אחר מכבר נשלם בכל הו"ק שלו, עולה פעם שנית למ"ן לאו"א, ונכלל בזווג דגדלות שלהם, וזה נקרא עיבור ב'. שהוא להשגת מוחין דגדלות. (תתפ"ד אות ל"ו).

סימן עא
(לשאלה) **פירוד שבז"ת**

עי' בתשובה נ"ו. (תתס"ו אות ב').

סימן עב
(לשאלה) **פנים דאו"א**

קומת ע"ב דהתלבשות, וקומת ס"ג דעביות, הם בחינת הפנים דאו"א. ואבא ה"ס הוי"ה במילוי יודין. ואמא היא אהי"ה במילוי יודין, ששניהם בגימטריא רג"ל, ובגימטריא זכור. עי' תשובה ל"ה. (תתצ"ז אות מ"ח).

סימן עג
(לשאלה) **פנים ואחורים**

כל קומה נמוכה כלפי העליונה ממנה, נבחנת לאחורים אליה. או לחיצוניות אליה. למשל: קומה דבחי"ג היא בחינת אחורים לקומה דבחי"ד. וקומה דבחי"ב היא אחורים לבחי"ג. וכו' עד"ז. וכשהמדובר הוא בבחינת המסך והקומה, המה מכונים בשם פנים ואחורים. וכשהמדובר הוא מבחינת דפנות הכלים, הם מכונים בשם פנימיות וחיצוניות. (תתק"א אות נ"ה).

סימן עד
(לשאלה) **פנימיות וחיצוניות**

עי' תשובה ע"ג. ועי' בחלק ד' דף רמ"א אות ג' ד'. ובאו"פ שם ד"ה כבר נתבאר.(תתק"ו אות ס"ז).

סימן עה
(לשאלה) **פנים דפנימיות ופנים שבאחורים**
אחורים דג"ר דעליון, שנעשו פנים בהתחתון, נקראו פנים דפנימיות. ואחורים דו"ק דעליון שנעשו פנים בו"ק דתחתון, נקרא פנים דחיצוניות. עי' לעיל תשובה ג'. (תת"ק אות נ"ד).

סימן עו
(לשאלה) **קרומא דמו"ס**
הרושם דה"ת בעינים, שנשאר בא"א מזמן הקטנות, הוא נעשה לבחינת הקרום שתחת המו"ס, שהוציא הבינה לחוץ בסוד הגרון שלו. וקרום זה הוא ג"כ כעין הרקיע המבדיל בין מים עליונים למים התחתונים. וע"כ נבחן מו"ס לאו"א, אלא שהם בלי פירוד, כלומר שאינם בבחינת נוקבא נפרדת. ובחינת הגרון נבחן לישסו"ת. (תתפ"ה באו"פ ד"ה והענין).

סימן עז
(לשאלה) **קשר הספירות**
עלית ה"ת בעינים מקשרת הספירות זו בזו. עי' תשובה נ"ו. (תתס"ז אות ו').

סימן עח
(לשאלה) **רביעא על בנין**
כשתבונה משפעת קטנות לזו"ן הוא מתמעטת בעצמה לבחי"א, כנ"ל בתשובה ס'. ואז נבחנת התבונה שהיא רביעה על בנין, או בסוד רובצת על הבנים, כי בחינת המיעוט שלה מכונה רביצה. (תתפ"א אות ל"א).

סימן עט
(לשאלה) **ריבוע דהוי"ה ואהי"ה דיודין**
כל ריבוע שבשמות, פירושם בחי' אחורים דמדרגה ההיא, וכיון שישסו"ת יוצאים מאחורים דמלכות דאמא, כנ"ל בתשובה ג'. ע"כ המה בחי' אחורים של השמות הויה אהיה דיודין שבאו"א, שהם בגימטריא תשכ"ח. (תתצ"ט אות נ"ב ונ"ג).

סימן פ
(לשאלה) **ריעים**
עי' תשובה כ"ה במלה דודים. (תתע"ו אות כ"ו).

סימן פא
(לשאלה) **שורש הדינים**
בחינת ה"ת שעליה היה הצמצום נקראת שורש הדינים. (תת"ע אות י"ג).

סימן פב
(לשאלה) **שט"ו נצוצין**
הנה אחר שאבא מוריד ל"ב מלכיות דעביות בבחי' פסולת, ולא נשאר בהם אלא בחינת ה"ת דהתלבשות, הוא משפיע אותם לאמא, והמה נכללים בזווג דקטנות דאמא, ומקבלים משם בחינת המיתוק דה"ת בה"ר, ואז נשלמו הל"ב מלכיות החסרות להם, וחזרו להיות בסוד ש"ך ניצוצין כנ"ל בתשובה י"ז. ול"ב מלכיות אלו שנתקנו בז"א מכח הארת ה"ג דאמא, כנ"ל, נבחנות, שכ"ז מהם, הוא מחלקו של ז"א עצמו, דהיינו מבחינת ה"ת דהתלבשות שהיו כלולים ברפ"ח הניצוצין, שנעשו לל"ב בצירוף ה"ג דאמא. וע"כ נבחנים הניצוצין דז"א עתה שהם שט"ו ניצוצין, שעם הה"ג דאמא נעשו לש"ך ניצוצין. (תתע"ו אות כ"ה).

סימן פג
(לשאלה) **ש"ך ניצוצין**
יש ב' מיני ש"ך ניצוצין: א' הם בחינת הש"ך ניצוצין העולים מבי"ע לאצילות, שאז הם בלתי נבררים ועדיין מעורבים בסיגים. ויש בחינת ש"ך ניצוצין שהם נבררים ומתוקנים ע"י הארת ה"ג דאמא, שהיא מוציאה בהם ל"ב מלכיות חדשות המשותפות במדת הרחמים, כנ"ל בתשובה י"ז, ע"ש. (תת"ע אות י"ד תתע"ו אות כ"ג).

סימן פד
(לשאלה) **שכ"ה נצוצין**
בעיבור ב' אחר שז"א כבר נשלם בבחינת ו"ק, אז מקבל טפת ע"ב המורידה ה"ת מעינים שלו, ומחזיר לו אח"פ למדרגתו אשר אח"פ המוחזרים האלו נבחנים לעצמות ה"ג, ואז נבחן לשכ"ה ניצוצין. דהיינו שט"ו של עצמו, כנ"ל בתשובה פ"ב. והארת ה"ג דאמא משעת עיבור א'. ועצמות ה"ג דאמא, שמשיג ע"י טפת חסד דאבא, הרי הם בגימטריא שכ"ה. (תתע"ו אות כ"ד).

סימן פה
(לשאלה) **שמות אלקים**
מחזה ולמטה דאמא עלאה, שולטים ק"ך צירופי אלקים, בד' ספירות תנה"י שלה. ל' צירופים בכל ספירה. וכן יש ק"ך צירופי אלקים מגבורה ולמטה בתבונה. שהם כ"ד צירופים בכל ספירה. (תתצ"ה אות מ"ו).

סימן פו
(לשאלה) **תבונה ג'**
עי' תשובה ס"ה. שג' תבונות הן: ס' ם' ד'. ובחינת הד', היא תבונה ג'.

סימן פז
(לשאלה) **תקון קוים**
עי' תשובה נ"ו.

לוח התשובות לעניינים

סימן א
הנה ב' הקצוות שבפרצוף, שהם ב' הקוים ימין ושמאל מבע"ס, נתהוו יחד עם עלית ה"ת לעינים בעת צמצום נה"י דא"ק. כי הה"ת בדרך עליתה לחכמה שנקראת עינים, נכללה בכל ספירה וספירה שבע"ס, ונעשתה בהן לקו שמאל, ומהותן של הספירות נשאר לקו ימין. אמנם קו אמצעי, בא עם הזווג שנעשה בנקבי עינים, שהארת הזווג ירדה והכריעה את הקצוות, ונעשה לקו אמצעי. ונודע שאור העינים לא האיר, אלא את ג"ר דנקודים לבד, ולא לז"ת, וע"כ נתקנו ג' קוים רק בג"ר דנקודים לבד ולא בז"ת, ונשארו ז"ת רק בב' קוים ימין ושמאל לבד.
ונודע, שכל הע"ס דפרצוף נקודים, ג"ר עם ז"ת, הם בערך א"ק רק פרצוף נה"י לבד. גם ידעת, שפרצופי אצילות מקבלים מפרצופי א"ק, בדיוק מבחינה שכנגדם בא"ק ונמצאים כל פרצופי נה"י של פרצופי האצילות, שהם מקבלים תיקוני נה"י שלהם מן הע"ס דנקודים, להיותן הבחינה שכנגדם בא"ק. וע"כ כל פרצופי הנוקבין דאצילות, יש להם קו אמצעי רק בג"ר דנה"י שלהם, שהוא מקום שליש ת"ת התחתון, אמנם ז"ת שלהם שהם למטה מת"ת, אין בהם רק ב' קוין ימין ושמאל לבד, דהיינו לגמרי כמו ע"ס דנקודים, שבג"ר שלהם המלבישים לש"ת דא"ק, מטבור עד סיום ת"ת, יש להם ג' קוים עם כל התיקונים הנמשכים מתיקון זה, אבל בז"ת שלהם אין יותר מב' קוים כי קו האמצעי דאור העינים, נפסק עם סיום הת"ת דא"ק, שהוא הפה דאו"א דנקודים, כמבואר.
אמנם זה אמור רק בהנוקבין של פרצופי אצילות. שהם בחינת ב"ן, שפירושו, שבנין פרצופים הם, רק מבחי' הכלים דנקודים לבד, ולא מן הכלים שנתחדשו באצילות. אמנם בפרצופי הזכרים דאצילות, נעשה תיקון נוסף בזה, כי אותם ז"ת דנקודים, שנחסרו מקו אמצעי לגמרי, באו כאן בעיבור ג' גו ג', ויסוד ומלכות דז"ת, נכללו בת"ת דז"ת, שהיא בחינת בינה דחסדים כנודע, שע"י זה נמשך תיקון קוים גם בבחינת התוך דז"ת, שהם הפרקים האמצעים דפרצוף נה"י, ובזה נתחדש כאן בחינת קו אמצעי, גם אחר סיום הת"ת, הנקרא יסוד. ולפיכך כל פרצופי הזכרים שבנין פרצופם הוא מבחינת מ"ה החדש, דהיינו מהארת הזווגים שנתחדשו באצילות גופיה, הנה נוסף להם קו אמצעי גם בבחינת התוך דפרצוף נה"י שלהם, הנקרא יסוד דוכרא. והם אינם חסרים אלא רק בחינת

השליש תחתון דפרצוף נה"י שלהם, והוא מטעם כי בחינת קו אמצעי המכריע בין ב' הקוין ימין ושמאל, הוא בחינת ג"ר דחסדים, הנמשך מאחורים דאמא, ואין אורות דאמא נמשכים אלא עד הטבור דה"ח, להיותם בחינת חג"ת שאינם צריכים להארת חכמה, אבל אין הם יכולים להאיר כלום לבחינת נה"י גמורים, כי הם צריכים להארת חכמה, ואחורים דאמא הם דוחים הארת חכמה כנודע. ולפיכך, אם נעשה בנין של ע"ס גם בנה"י, המה נחלקים ג"כ לג' פרקים: חב"ד, חג"ת, נה"י. אשר בשש הספירות הראשונות, חב"ד חג"ת, יכולו אמא להאיר שם קו אמצעי, ולהכריע בין הקצוות. ולפרקים תחתונים שהם נה"י דנה"י, הנה גם הם צריכים להארת חכמה, ואינם יכולים לקבל מאחורים דאמא כלום. וע"כ נשארו הפרקים התחתונים דפרצוף נה"י חסרים מקו אמצעי, גם בפרצוף נה"י דדכורין דאצילות.

(לשאלה) הרי לעיניך, אשר סיום קו אמצעי, מוכרח להסתיים על פרק אמצעי של פרצוף נה"י, דהיינו עם סיום היסוד, וחסר שליש התחתון שלו, ונמצאים ב' הקצוות ימין ושמאל, שהם ארוכים יותר מקו אמצעי בשליש אחד מכללות הפרצוף נה"י, דהיינו בשליש תחתון. עיין בסוף חלק זה מלואים שכתב רבינו זצ"ל לתשובה זו. (תתקט"ו ד"ה וע"כ).

סימן ב

(לשאלה) כבר נתבאר בתשובה פ"ח הסמוכה, הטעם של חסרון קו אמצעי בכל ז"ת דפרצוף נה"י דנוקבין דאצילות, שהוא משום שהם בחינת ב"ן הנבנים רק מכלים דנקודים ואין בהם מכלים ותיקונים דמ"ה החדש, שיצאו באצילות עש"ה. גם נתבאר שם, שתיקון קו אמצעי בפרקים האמצעים דפרצוף נה"י, שבפרצופים הזכרים דאצילות, נתחדש רק לאחר עולם הנקודים, בהעיבורים של פרצופי אצילות במעי האמא. גם נודע, שאין הפרש יותר בין דכר לנוקבא רק בבחינות היסודות שלהם. הרי שבנין פרצוף הנוקבא, נאצל ויצא בעולם הנקודים, ובנין פרצוף הזכר יצא אח"כ בעולם האצילות. הרי שהבת נולדה תחילה לבנים. (תתקט"ז ד"ה ועם).

סימן ג

כבר ידעת, שכל מציאות ד' העולמות אבי"ע, לא באו אלא לתקן ולמלאות הכלים דלמטה מטבור דא"ק, שנתרוקנו מאורותיהם בזמן הסתלקות א' שהיתה בגוף דפרצוף כתר דא"ק. כי מפה עד הטבור, הוא נתמלא ע"י ב' הפרצופים ע"ב ס"ג דא"ק, בסוד השם מ"ב, רק מטבורו ולמטה, שאין פרצופי ע"ב ס"ג מגיעים לשם, כנודע. עליהם סובבים כל התיקונים שנעשו מעולם הנקודים עד סוף העשיה.

ואין שאלה לפי"ז, למה באו גם בחינת ג' הפרצופים הראשונים דאצילות דהיינו עתיק וא"א ואו"א, אחר שכבר נשלמו בא"ק. הענין הוא, כי אי אפשר שיצא פרצוף נה"י לבדו, בלי ראש ותוך עד הטבור. אמנם ההבחן הוא: כי ג' פרצופים אלו, לא באו לצורך עצמם, אלא לצורך פרצוף נה"י וכל התיקונים שקבלו ג' הפרצופים הראשונים, לא קבלו בעדם עצמם אלא בעד תנה"י שלהם, כי רק המה צריכים לתיקונים.

והנה כל החסרון שהיה בפרצוף נה"י הראשון, שבא למלאות את נה"י דא"ק, היה, משום שבז"ת שלו לא היה תיקון קוים, כנ"ל בתשובה פ"ח. כי ג"ר דנקודים שקבלו מבחינת חג"ת דדיקנא הנקרא שבולת הזקן, שהם אח"פ דדיקנא שיצאו מראש ונעשו לגוף וחג"ת, היה הארתם מספיק לתיקון קוים בהם, כי אור האזן שהיא אור הבינה, נמשך בהם לקו אמצעי, והכריע בין הקצוות, כנ"ל בתשובה פ"ח. משא"כ ז"ת דנקודים שקבלו מבחינת חוטם פה שלמטה משבולת הזקן, אין עוד אור האזן יכול להתפשט בהם לקו אמצעי, כי שם כבר בחינת נה"י דדיקנא, שהם צריכים להארת חכמה, ואור האזן הזה שאינו במקום יציאתו, הנה האחורים שלו דוחה הארת חכמה, וע"כ אין הנה"י דדיקנא יכולים לקבל ממנו כלום, כי אור הזה נפסק בשבולת. כמבואר. וע"כ ז"ת דנקודים, שמקבלים מנה"י דדיקנא שלמטה משבולת, אין בהם התיקון דקו האמצעי הנמשך מאור הבינה. וע"כ נשברו ונפלו לבי"ע, כנודע. אמנם ג"ר נתקיימו ולא נשברו, כי תיקון קוין שהיה בהם, הספיק להם את כל תיקונם. ע"כ נמצאו רק ג"ר דנה"י דא"ק, שקבלו את מילוים בעולם נקודים, אכן ז"ת דנה"י דא"ק, עדיין נשארו מגולים, כלומר שנשארו חסירי המילוי הנצרך להם.

ונתבאר לעיל בתשובה פ"ח, שאותם ז"ת דנקודים שנשברו, חזרו באצילות בסוד העיבור במעי אמא, שהיא בינה. וע"י שנעשו שם ג' גו ג', שנה"י נכללו בחג"ת, קבלו חג"ת בחינת קו אמצעי מאמא, ונעשה בחינת קו אמצעי בבחינת התוך דע"ס דנה"י, הנקרא יסוד דוכרא, עש"ה. הרי שכל עיקר התיקון שנתחדש באצילות, לא היה אלא בבחינת קו אמצעי דבחינת תוך דנה"י, הנקרא יסוד. והוא הנקרא מ"ה החדש, כי עליו שורש כל החידוש תיקון דאצילות. ונקרא ג"כ הדר אבל ג' הפרצופים הראשונים שלמעלה מטבור דאצילות, בהם לא נצרך להתחדש כלום כי כבר נשלמו בא"ק עצמו. וכל מה שנתקן בג' הפרצופים האלו לא היה אלא בשביל נה"י כנ"ל. וע"כ שורה שם מ"ה החדש, רק על ז"א ונוקבא, שהם בחינת ז"ת דנקודים, שחזרו ונתקנו אחר שבירתם בנקודים, ואין ג"ר בכלל זה. ועם זה תבין מה שזו"ן מלבישים מטבורו ולמטה דא"א, כמו שנקודים הלבישו מטבורו ולמטה דפרצוף הכתר דא"ק. ואין להאריך עוד.

(לשאלה) הרי נתבאר היטב, שמ"ה החדש הוא בעיקר רק ז"א, וע"כ הוא נבחן למלך השמיני, המתקן לז' מלכים שקדמו אליו בנקודים, כי הוא מ"ה המתקן לב"ן, שהם ז"ת דנקודים, ובדיוק יותר, הוא רק תיקון היסוד זכר, כי לא היה חסר בז"ת דנקודים אלא בחינת היסוד הזה, דהיינו קו אמצעי כנ"ל, וכל העודף שיש בז"ת דאצילות שנקראים ז"א ומלך השמיני, על ז' המלכים דנקודים, אינו יותר מיסוד זה, שעמו כחו יפה גם לתקן ז' המלכים הראשונים. ולכן עיקר מ"ה החדש שורה על היסוד. כמבואר. וזה שאומר הרב בע"ח שער ט' פ"ח, אשר היסוד הוא מ"ה החדש, ע"ש. (תתע"ג אות כ').

סימן ד

(לשאלה) באמת כל פרצופי הזכרים דאצילות המה בחינת מ"ה החדש, ואפילו ג' הפרצופים הראשונים, אלא כיון שהמה לא באו באצילות לצורך עצמם, ע"כ שורה השם הזה רק על ז"א לבדו, וכיון שעיקר התיקון שנתחדש בז"א הוא רק בחינת היסוד, כנ"ל בתשובה צ' ופ"ח, ע"כ רק היסוד מוגדר בשם מ"ה. המתקן את הב"ן, ועליו שורה עיקר החידוש דאצילות. (תתס"ח אות ח' תתע"א אות ט"ו. ובע"ח ש"ט פ"ח. ולעיל דף תתע"ג אות כ') ועי' היטב לעיל בתשובות פ"ח פ"ט וצ'.

סימן ה

ז' הספירות התחתונות נקראות ז' ימים, וג"ס הראשונות, ה"ס שבת, וזה ענין גבוה מאד. ואעתיק לך לשון הרב ממאמרי רשב"י, (באד"ר דף ל"ז ע"א. ובנדפס מחדש הוא בדף רי"ב סוף ט"ב) וז"ל, דע, כי כאשר האציל המאציל את הע"ס, הנה מתחילה האציל את הג"ר, שכבר ידעת כי אז הוא סוד שבת העליון וכו' ולא היו בתיקון גמור כפי הצורך לכן לא עלה בחשבון ומספר, יום השבת הזה. ואחר כך בשבועה שנית האציל ז' מלכים הנרמזים בפסוק ואלה המלכים אמר מלכו בארץ אדום. וביום השבת של שבוע זאת נאצל מלך השמיני הנקרא הדר ושם אשתו מהיטבאל. והמלך הזה ה"ס יסוד הנקרא הדר, כמבואר בלשון האדרא דף קמ"ב. ויציאת המלך הזה היה ביום שבת השני כנ"ל, ונתקנו הג"ר. ואז יצאו בשבוע השלישית ז"ת שהם נקראים חסד גבורה וכו' עד מלכות, שביום השבת השלישי יצאה המלכות. ונמצא כי המלך השמיני הנקרא הדר העליון, והוא ממש יסוד, נאצל בשבת הב'. והוא קדם אל ספירת החסד אשר נקרא עתה אצלינו בשם ספירת החסד. ואחר כך ביום שבת הג' נאצלה המלכות. והנה שבת העליון שבו נאצלו הג"ר בלי תיקון אינם עולים בחשבון. ונמצאו ב' שבתות: א' שבו נאצל הדר העליון, וא' שבו נאצלה המלכות דז"ת. ואלו הם סוד שתי שבתות, הנזכר בפסוק ואת שבתותי תשמורו, ובפסוק ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת. עכ"ל בקיצור לשון.

פירוש הדברים: כי יום השבת ה"ס היסוד, שהוא המקור לששת ימי המעשה, הנאצלים ויוצאים מהיסוד הזה. וע"כ יש ב' שבתות, שהם ב' יסודות: א' הוא יסוד הזכר, הנקרא שבת העליון שה"ס הדר, וא' הוא שבת התחתון, שהוא יסוד המלכות, שהם סוד הפסוק ואת שבתותי תשמורו. ואלו ב' שבתות, ה"ס שבת הב' ושבת הג'. כי לפניהם היה נאצל בחינת היסוד עוד בעולם הנקודים, דהיינו הג"ר דעקודים כנ"ל בתשובה פ"ח, אלא שהיה בלי תיקון, כי ז' הימים שנולדו מהיסוד הזה, היו חסרי קו אמצעי לגמרי, ולא יכלו להתקיים, וע"כ אין שבת הזה בא בחשבון ומספר, כי ז"ת שלו לא נתקיימו. וע"כ אנו מחשבין רק את ב' השבתות לבד. ולא יקשה לך מה שמכנה את ג"ר דנקודים וכן את ג"ר דאצילות בשם יסוד, והוא מדגיש יסוד ממש, כנ"ל. כי המדובר הוא כאן בערך א"ק, שג"ר דנקודים, שמשו בו לתיקון הראשון של פרצוף נה"י שלו, כנ"ל, שתיקון זה עלה לו רק לש"ת דת"ת שלו, שהוא בחינת ג"ר דפרצוף נה"י, כנ"ל בתשובה צ', שהיא בחינת שורש רק ליסוד דנוקבא, הנקרא חשבון, כנודע. בסו"ה והאלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. כמובא (בעץ חיים ש"ח פ"א) שזה סובב על הנקודים. ומספר הוא שם היסוד זכר. כנ"ל (תשס"ט אות נ"ב) ונבחן ששבת הזה הא', הוא בלי תיקון כי חסר שם היסוד זכר, שנקרא מספר, וע"כ אין אפילו היסוד נוקבא נחשב לשלם בכל תיקונו, אלא לבחינת שורש לבד, וע"כ אין שבת הא' הזה בא "בחשבון ומספר" ודייק הרב בזה, אשר אפילו היסוד דנוקבא עדיין לא נחשב לשלם בכל תיקונו. והבן. וע"ד זה, חושב הרב גם את ג"ר דאצילות לבחינת יסוד ממש, דהיינו כלפי א"ק, וע"כ מכנה אותו הדר העליון, כי הדר דאצילות המה הז"ת, אלא בערך א"ק נחשבים הג"ר דאצילות לבחינת תיקון היסוד שלו.

(לשאלה) ועם זה תבין, איך ששבת הוא תמיד בחינת ג"ר, וכן הוא בחינת יסוד, או יסוד דדכורא, או יסוד דנוקבא, גם שניהם בזווג. והבן כי אין כאן המקום להאריך עוד.

סימן ו

(לשאלה) הם קבלו מהסתכלות עינים באח"פ, משבולת הזקן ולמטה, ששם בחינת נה"י דדיקנא, ואינו נחשב לאור גמור, אלא לבחינת הארת כלים לבד. (דף תתע"ג אות כ"א).

סימן ז

(לשאלה) כל פרצוף שלם, הוא כלול מה"פ מלובשים זה בזה, ע"ד א"א דאצילות, עם עסמ"ב שלו. דהיינו שעיקר כל פרצוף, הוא פרצוף הכתר, הנקרא הוי"ה פנימאה, וב' לבושים ע"ב ס"ג, מלבישים אותו עד הטבור, וב' לבושים מ"ה וב"ן מלבישים אותו מטבור ולמטה. וכבר ידעת, שב' הפרצופים הראשונים עד הטבור, אינם צריכים תיקון מחמת עצמם, כי ע"כ המה נקראים בשם מ"ב, אמנם למטה מטבור צריך תיקון, והוא

אינו נשלם לגמרי עד דמטי רגלים ברגלים, וישובו בי"ע להיות אצילות. כי אז יתמלאו הכלים דתנה"י דא"ק מחסרונם של הסתלקות א', שהיתה בגוף דפרצוף הכתר דא"ק, בכל שלימותם. ועד אז אינם עוד בשלימות. והנך רואה ההפרש הגדול של ג' הפרצופים שמטבור ולמעלה, אל מחצית הפרצוף שמטבור ולמטה, כי מטבור ולמעלה כבר הוא בכל שלימותו, אגב מטבור ולמעלה דא"ק, ומטבור ולמטה הוא בחסרונות. עד שיושלמו כל תיקוני אבי"ע. וז"ס שרמזו על משה רבנו ע"ה, שמחציו ולמעלה אלהים ומחציו ולמטה איש. שזה רומז להפרש הגדול המבואר. (תתקל"ג ד"ה ובזה).

סימן ח

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה י"א, שיש ב' נקודות סיום: א' מבחינת קו אמצעי. ב', מבחינת הקצוות, אשר קו אמצעי הוא קצר מהקצוות במדת שליש תחתון דפרצוף נה"י. כנ"ל בתשובה פ"ח ע"ש. גם ידעת, שכל פרצוף נחלק על הטבור, שמחציתו מטבורו ולמעלה נחשב לשלם. ומחציתו שמטבור ולמטה הוא בחסרון, כנ"ל בתשובה צ"ד. וע"כ הופרס פרסא ביניהם, ע"ד הפרסא שמבין אצילות לבי"ע. ולפיכך יש גם שם אותם ב' נקודות הסיום, שמבחינת קו אמצעי נגמר החצי פרצוף העליון בנקודת החזה. ומבחינת הקצוות נגמר על הטבור ממש: באופן שמחזה עד הטבור, ההפרש הוא בשליש פרצוף נה"י דבחי' חצי פרצוף העליון, כמו בין היסוד דכללות הפרצוף, לבין סיום הרגלים דכללות. כי כן החזה הוא בחי' סיום דיסוד, דחצי עליון. והטבור הוא סיום של הרגלים, דחצי העליון. (תתקט"ז ד"ה וזכור).

סימן ט

(לשאלה) הפרסא היא בחינת הסיום דחצי הפרצוף העליון, שהוא בחינת שם מ"ב, כנ"ל בתשובה צ"ה. אלא כיון שיש ב' נקודות סיום, שמצד קו אמצעי היא בחזה, ומצד הקצוות היא בטבור, כנ"ל, ע"כ גם הפרסא עומדת שמה באלכסונא, היא מתחלת בחזה מתחת קו אמצעי, ומסתיימת בטבור מתחת הקצוות כנ"ל. וכאשר תעריך המקום כלפי או"א עלאין בגדלותם, שהם בחי' ע"ב, שסיום רגלים שלהם הוא על הטבור כנודע. תמצא שהפרסא מתחלת בסיום הבטן דאו"א, ששם יסוד דאמא, ומשם יורדים ונמשכים למטה עד הטבור דא"א, דהיינו עד סיום רגלים של או"א. כמפורש בדברי הרב (ע"ח שער י"ד פרק ג').

סימן י

(לשאלה) יסוד הוא חסר שליש תחתון של פרצוף נה"י, להיותו בחינת הסיום של קו אמצעי, שהוא מדת האור שבפרצוף, כי האורות באים רק בקו אמצעי, כנודע. וזה

שליש התחתון שהקצוות ארוכים מקו האמצעי, אין בהם אלא הארת כלים בלבד. כנ"ל בתשובה פ"ח.

סימן יא

(לשאלה) סיום ת"ת, הוא בחינת יסוד נוקבא, והוא הסיום דפרצופי ב"ן אשר באצילות. וסיום יסוד דוכרא, הוא הסיום דפרצופי מ"ה של אצילות. אכן המדובר הוא רק מבחינת הסיום דקו האמצעי. (כנ"ל בתשובה צ').

סימן יב

(לשאלה) כי צריכים להוריד בחי' ה"ת דעביות, שהיא בחינה אחרונה שנתערבה בכל נתיב ונתיב של ל"ב נתיבות החכמה, אשר בז' המלכים שירדו לבי"ע. וכיון שכל בחינה העולית למ"ן מבי"ע, היא כלולה מכל ש"ך הניצוצין כולם יחד בעירוב. ע"כ מבררם ומחלקם אבא מתחלה לל"ב נתיבות החכמה, ואז מברר מהם רק רפ"ח, שהם ט"ר דכל נתיב ונתיב, והמלכיות שבכל נתיב ונתיב, הוא מוריד בבחינת פסולת שאין בהם תועלת. (תתע"א אות ט"ו ותת"ע אות י"ד).

סימן יג

(לשאלה) כל בחינה כשעולית מבי"ע בסוד מ"ן, היא כלולה מש"ך ניצוצין בעירוב, כנ"ל תשובה צ"ט. והנה זה הוא בחינה א' של ש"ך, דהיינו ש"ך בעירוב ה"ת דעביות, שנקראת סיגים. ויש בחינה ב' של ש"ך, דהיינו ש"ך ממותקים במדת הרחמים. כי אחר שאבא בירר והוריד את ל"ב המלכיות מכל נתיב ונתיב בבחינת פסולת, הנה הרפ"ח שנבררו לצד הקדושה, הם חסרים מן המלכיות שלהם, ואז הוא משפיע הרפ"ח ניצוצין באמא, ובחינת ה"ת דהתלבשות הנשאר עוד ברפ"ח ניצוצין, מקבלת שיתוף דב' ההין, שה"ס שיתוף מדת הרחמים בדין, מכח התכללותם בזווג דאמא, וזה נקרא בחינת הארת ה"ג שמקבלים מאמא, שע"י זה משיגים ל"ב מלכיות חדשות המשותפות במדת הרחמים, במקום ל"ב המלכיות הראשונות שנדחו בבחינת פסולת, וחזר עתה המספר של ש"ך ניצוצין כמקודם. וזו בחינה ב', דש"ך ניצוצין. ואם נחלק מהם בחינת ה"ג דאמא, ישאר בהם שט"ו ניצוצין. וז"ס, שז' פעמים אדם בגימטריא שט"ו, כי עתה, אחר שקבלו השיתוף דמדת הרחמים, הם נבחנים לז"פ אדם, שרומז על בחינת מ"ה דאלפין, כנודע, שאדם בגימטריא מ"ה. כי שורש הוי"ה דאלפין, הוא בחינת השיתוף במדת הרחמים ההוא. באופן, שש"ך הא', הם בעירוב הסיגים. וש"ך הב', הם משותפות במדת הרחמים. ובטרם השיתוף לא היה נבררים מהם רק רפ"ח, ואחר השיתוף, נבחנים לשט"ו ניצוצין, אשר עם ה"ג דאמא הם ש"ך. (לעיל תתע"ב אות י"ז).

סימן יד
(לשאלה) כי בעת שהמלכים נשברו ונפלו בבי"ע, היו מעורבים כולם זה בזה, ועל ידי זה העירוב נכללו כולם זה בזה, עד שכל בחינה מהם נכללת מכולם.

סימן טו
(לשאלה) עי' תשובה ס"ב.

סימן טז
(לשאלה) שיעור הקומה תלוי, במדת העביות דניצוצין, שעלו מבי"ע ונתחברו עם האורות. כי כל חלקי העביות שנפלו ממסך בעת הזדככותו עם שבירת הכלים, מכונים בשם ניצוצין, והם ירדו עם הכלים לבי"ע. עי' לעיל תשובה א'. (תתקנ"ח אות ו').

סימן יז
(לשאלה) כשהעליון מזדווג בעצמו, להוציא קומת התחתון, אינו מזדווג מבחינת עביות המסך של עצמו, אלא מבחינת חיצוניות של עביות שלו, דהיינו ממדרגה נמוכה משל עצמו, שנקרא חיצוניות המלכות שלו, כנ"ל בתשובה ע"ג ע"ד. ע"ש. למשל כשהוא מבחי"ג, הוא נותן אל התחתון מבחי"ב, הנחשב לחיצוניות הקומה דבחי"ג. אמנם בהתחתון נחשבת בחי"ב לפנימיות, כי היא כל קומתו, וחיצוניות של התחתון, הוא בחי"א. (תתקי"ב אות פ').

סימן יח
(לשאלה) בחינת המסך שבמלכות, שעליו יוצאת קומת הפרצוף, נבחנת לפנים ופנימיות של הפרצוף. ופחות ממנה נבחן לחיצוניות. למשל: אם הוא מסך דבחי"ד, הרי המסך דבחי"ג, נחשב בו לחיצוניות, ואם הוא מבחי' מסך דבחי"ג, נחשב בחי"ג לפנימיות, ובחי"ב לחיצוניות. ועד"ז תמיד. ונמצא, אם למשל העליון הוא בחי"ד, והתחתון הוא בחי"ג, הרי בחי"ד עם בחי"ג נבחנות לפנימיות דעליון ותחתון: דהיינו בחי"ד אל העליון, ובחי"ג אל התחתון, ובחי"ג ובחי"ב נבחנות לחיצוניות עליון ותחתון: דהיינו בחי"ג אל העליון, ובחי"ב אל התחתון. וכן תמיד. עי' תשובה ע"ג וע"ד. (תתקי"ב אות פ').

סימן יט
(לשאלה) עי' להלן תשובה ק"ז.

סימן כ
(לשאלה) כל זווג נחלק לקטנות וגדלות, הנקרא ג"ר וו"ק. וחיצוניות מסך דו"ק דעליון, נעשה פנים בו"ק דתחתון. וחיצוניות ג"ר דמסך דעליון, נעשה פנים בג"ר דתחתון כנודע. וכשהתחתון הוא בקטנות יש לו פנימית א' וחיצוניות א' דו"ק. שהקומה שהשיג מחיצוניות דעליון, הוא הפנימית שלו, ופחות מבחינת הקומה הזו נעשה לחיצוניות בתוכו. ואחר כך אחר שמשיג הקומה דגדלות מחיצוניות דג"ר דעליון, שהיא הפנימיות

האמיתי דתחתון, אשר קומת הו"ק הקודמת של הקטנות שלו נעשה עליו לחיצוניות, נבחן עתה, שיש לו פנימיות א' שהוא קומת הגדלות, וב' מיני חיצוניות: א' הוא קומת הפנים דקטנות שלו, הנעשה לחיצוניות על קומת הגדלות שלו. וב' הוא בחינת המסך הפחות במדרגה מקומתו עצמו, הנבחן גם כן לחיצוניות כנ"ל בתשובה ק"ה. והנה אז יורדת החיצוניות דבחינת המסך אל התחתון שלו, והוא עצמו שוב נשאר בפנימיות א' וחיצוניות א', שהם רק הגדלות והקטנות דבחינת מסך של עצמו. וטעם הדבר הוא, כי ידעת שגו"ע דתחתון דבוקים באח"פ של העליון, וע"כ נמצא תמיד שבעת שהעליון משיג אח"פ שלו, דהיינו בחינת פנימיות האמיתי שלו, נעשה תכף הזווג גם על גו"ע דתחתון, מתחלה בלי ציור, ואחר כך בציור, כנודע. הרי שבאותה העת שהעליון משיג את פנימיות האמיתי שלו, הוא עושה הזווג בשביל התחתון שלו, ונותן לו בחינות החיצוניות של בחינת המסך שלו. באופן, שבעת קטנות דכל פרצוף, יש לו רק בחינות פנימיות וחיצוניות דמסך, אבל פנימיות אמיתי אין לו עוד. ואז אינו ראוי ליתן לתחתון שלו כלום. ונבחן מ"מ, שיש לו בחי' פנימיות א' וחיצוניות א', דהיינו מבחינת עביות דמסך. למשל, אם בחי' ה"ת בעינים שלו, היא מבחי"ג, הרי יש לו אז בחינת ה"ת בעינים מבחי"ב, הנחשבת לחיצוניות לה"ת בעינים דבחי"ג. (עי' להלן בתשובה קמ"ב). והם המכונים פנימיות א', שהם ה"ת בעינים דבחי"ג. וחיצוניות א' שהם ה"ת דבחי"ב. ובאמת הם שניהם רק חיצונית. כי כל קטנות היא חיצוניות, אלא כיון שעיקר עביות של המסך נשלם ונגלה רק בקטנות, ובגדלות אין שום חידוש בעביות המסך אלא כל חידוש הוא רק הורדת ה"ת מעינים לפה, כנודע. וע"כ אותה בחינת פנימיות וחיצוניות שבערך עביות שבמסך, נבחנת בעיקר בעת קטנות, ועל שם זה מחלקים גם את הקטנות לבחינת פנימיות וחיצוניות, אע"פ שבערך האור שבו היא רק חיצוניות. ואחר כך, כשמשיג הארת טפת הזווג דע"ב ומעלה את אח"פ שלו, כי ה"ת יורדת אז מעינים לפה, אז משיג את ג"ר דאורות, שהם פנימיות אמיתי. ואז נעשה פרצוף הקטנות חיצוניות אליו. ועתה נעשה מוכשר להוליד. וע"כ מוריד את חיצוניות דקטנות שלו, שהיא בחינת עביות פחות ממדרגתו, דהיינו ה"ת שבעינים דבחי"ב הנ"ל, כי מזדווג עליה לצורך גו"ע דתחתון הדבוקים באח"פ שלו. ונמצא עתה ג"כ, שיש לו פנימיות א' שהוא קומת ג"ר שהשיג עתה, וחיצוניות א' שהיא קומת ו"ק שלו שמקודם לכן, שגם היא אינה מתבטלת, אלא שנעשה למלבוש וחיצוניות על פרצוף הג"ר. אבל חיצוניות דעביות שבמסך כבר אין לו, כי הוריד אותה בזווגו לצורך הגו"ע דתחתון. והנה נתבאר שאין הפרצוף מוריד חיצוניותו אל התחתון, זולת בשעת הגדלות שלו, שאז יש לו פנימיות אמיתי. גם שתמיד

נמצא פנימיות א' וחיצוניות א' בכל פרצוף ומדרגה או פנימיות וחיצוניות מערכי עביות המסך, שזה נוהג רק בקטנות. או מפנימיות וחיצוניות דערכי האורות, שזה נוהג בעת גדלות. וצריך שתזכור כאן, שאין שום חילוק בבחינת עביות של המסך מעת קטנות לעת גדלות, כי ענין הקטנות הוא רק מהתעלות מקום הזווג, וכל עוד שה"ת בעינים, אין לו אלא נ"ר, והוא קטנות, מפאת יציאת אח"פ שלו, כנודע. וכל ענין הגדלות, הוא הורדת ה"ת לפה, המחזיר לו אח"פ. אבל בעביות אין שינוי כמ"ש להלן בתשובה קמ"ב. (תתקי"ב אות פ').

סימן כא

(לשאלה) כבר נתבאר לעיל בתשובה ק"ז, שכל תחתון יוצא מחיצוניות המסך שבעליון. גם נתבאר שם, שהבחן זה הוא רק בבחינת הקטנות דעליון, שהיא בבחינת ה"ת בעינים, אשר אז נבחן הכלי דגלגלתא לבחינת חג"ת שלו, והכלי דעינים לבחינת נה"י שלו. והנה התחתון יוצא רק מחיצוניות של הקטנות הנ"ל. ואע"פ שאין התחתון יוצא אלא אחר גדלות דעליון אשר הכלי דעינים, שהיו בחינת נה"י, כבר עלו ונעשו לחג"ת. אמנם נתבאר שם, שאין הקטנות נעדרת גם בזמן הגדלות, אלא שנעשה לחיצוניות אל פרצוף הגדלות ע"ש. ונמצא עתה ג"כ, שהתחתון יוצא מבחינת נה"י ובחינת כלי דעינים דעליון, שהם נבחנים לע"ס המלכות, כי כל נה"י המה בחינת מלכות וע"ס דסיום, ששם הוא מקום המסך. כנודע. ונמצא אשר התחתון יוצא ממלכות אשר בחיצונית נה"י אלו, כי העביות שבמסך היא בחינת ה"ת ומלכות אשר בנה"י דעליון, והתחתון יוצא מחיצוניות ה"ת זו, הרי שיוצא מחיצוניות המלכות אשר בע"ס דחיצוניות נה"י דעליון. (תתקי"ג אות פ"ג).

סימן כב

(לשאלה) בהיות כל תחתון נמוך במדרגה מהעליון, נמצא כשהעליון מזדווג להאציל קומת התחתון, אינו מזדווג על בחינת עביות המסך דעצמו, אלא בבחינת מסך פחות ממסך דעצמו, הנבחן לבחינת חיצוניות אל קומת המסך הגבוה ממנה. כנ"ל בתשובה ע"ג. (תתקי"ג אות פ"ג).

סימן כג

(לשאלה) אבא נרמז בי' דהוי"ה, ואמא נרמזת בו"ד דמילוי יוד. וטעם הדבר, משום שאמא נעלמת ומתלבשת באבא, ורק בחינת אבא לבד הא בגלוי ע"כ אין בחינת אמא מגולית באותיות השם הוי"ה רק במילוי לבד. ועי' להלן תשובה קי"א. (תת"צ אות מ"ב.)

סימן כד

(לשאלה) ב' אורות נבחנים בבינה: א' הוא אור עצמותה, שהוא בחינת חכמה. ב', הוא אור החסד שהמשיכה, בהפכת פנים לאור חכמה. וכיון שעיקר האור שבה הוא אור

החסד, ע"כ נבחן לזכר, ואור עצמותה אע"פ שהוא חשוב יותר מן אור החסד, מ"מ נחשב לבחינת נקבה, משום שבינה דוחית ממנה את אור חכמה, ואין אור זה מתגלה בה, מפאת כי חפץ חסד הוא, ע"כ תש כחו, ונחשבת לנקבה, ולפיכך כשנמשכו או"א מגרון דא"א, שהוא בינה, יצא אבא מבחינת החסד שבגרון העומד ברישי כתפין דא"א, משום שהוא זכר, כנ"ל. ואמא יצאה מבחינת אור החכמה שבגרון, משום שהיא נקבה. כנ"ל עי' בתשובה ט"ו. (תת"צ אות מ"א ומ"ב).

סימן כה

(לשאלה) להיות א"א בחינת ע"ב דמ"ה, שעיקרו הוא חכמה, ע"כ בחינת אור החסד שהמשיכה הבינה, נחשבת אצלו לאחורים, וע"כ הוא עומד מאחורי הגרון שלו, שהוא המקום דרישי כתפין דא"א. (תת"צ אות מ"א.)

סימן כו

(לשאלה) אור הגרון עצמו נחשב לבחינת אור החכמה, אלא שהוא אור נעלם בה, להיותה בבחינת אחורים לאור הזה, אע"פ שהוא אור עצמותה. כנודע. ואור החסד שבה, אינו נחשב לאור של עצמותה, אלא כמו בן שלה, כמ"ש הרב לעיל שמ"ט אות נ"א. ועכ"ז, עיקר האור שבבינה הוא אור החסד, בסוד כי חפץ חסד הוא, אבל אור עצמות שלה, היא מעלמת בבחינת אחורים, כנ"ל, ועי' תשובה ט"ו (תת"צ אות מ"ב).

סימן כז

(לשאלה) נודע, כי אע"פ שיצאה הבינה לבד מראש דא"א, משום הקרום שתחת המו"ס, בסוד שהחכמה עצמה אתתקן כעין דו"נ. ונמצא הבינה למטה ממסך דראש. כנ"ל בתשובה ט' י'. נחשבים הג"ר שלה בבחינת ראש ממש, והוא משום שעיקר הארתה הוא בסוד חסדים מכוסים, שפירושם שאין הארת חכמה מתגלה בהם, וע"כ אין ענין מסך וצמצום נוהג בה כל עיקר. ולכן טרם שהתחילו הזרועות, שהם חו"ג, להגלות ולהתפשט, דהיינו עד החזה. ששם החסדים וגבורות אינם מגולים בהארת חכמה, כנ"ל. הנה שם שולט אור הג"ר דבינה, שהוא בחינת ראש גמור. ואו"א יוצאים מבחינת החסד הזה דבינה, שהוא בחינת ראש גמור. ואו"א יוצאים מבחינת החסד הזה דבינה, שמלפני גילוי הזרועות. אכן במקום שהתחילו הזרועות להגלות ולהתפשט, דהיינו מחזה ולמטה, ששם מתגלים החסדים וגבורות בהארת חכמה כנודע. הנה שם כבר שולט כח הה"ת שבמסך של ראש, וע"כ המה כבר בחינת גוף ולא ראש, וזה נבחן שחסד נתלבש בגבורה, דהיינו שנתמעט החסד בגבורה וצמצום מכח היציאה מראש. והבן. ועי' לעיל אות ט'. (תתצ"א אות מ"ג).

סימן כח

(לשאלה) עי' לעיל תשובה קי"ד.

סימן כט

(לשאלה) זה נעשה מפאת עלית ה"ת בעינים דהיינו בחכמה, ונעשה שם בחינת נקבי עינים, שפירושו מקום מסך וזווג, ואז יצאה הבינה למטה ממקום המסך, וע"כ אח"פ דראש יצאו ממדרגת ראש, ובינה וזו"ן דתוך, יצאו ממדרגת תוך, ובינה וזו"ן דע"ס דסוף יצאו לבי"ע. אמנם ענין הנוקבא שחכמה נתקנה בו, אין הפירוש בחינת נוקבא נפרדת, כמו או"א, אלא הפירוש בחי' נוקבא שבגופו, כלומר בחינת מסך ומקום זווג, ע"ד שהיה נוהג בהכלי דמלכות בפרצופי א"ק. שאין זה נבחן לנוקבא ממש, אלא שנקרא כעין דכר ונוקבא. (תתע"ט אות כ"ט. ותתפ"ב אות ל"ב).

סימן ל

(לשאלה) ישראל סבא נרמז בעוקץ שאחורי הד' דה"ר דהוי"ה, וה"ר עצמה היא תבונה. כי כאן הנקבה יותר מגולה מזכר, כי המה בחינת חסדים מגולים בהארת חכמה, וגילוי זה בא בעיקר מהגבורות שהם תבונה, בסוד אשת חיל עטרת בעלה, וע"כ התבונה מגולה יותר מיש"ס. (תתצ"א אות מ"ג).

סימן לא

(לשאלה) כי א"א הוא עיקר הכללות כל האצילות, כנודע. וכיון שהחזה שלו, הוא סיום ג' פרצופים הראשונים דבחינת שם מ"ב, ודבחינת כלים דפנים שלו, המכונים ס' ומחזה ולמטה הוא בחינת האחורים שלו. ע"כ נחשבים או"א שלמעלה מחזה דא"א, לבחינת ס' דכללות. וישסו"ת העומדים למטה מחזה דא"א, נחשבים לבחי' ם' דכללות. ויש עוד טעם ב'. שהוא מחמת שהם קומת ס"ג דאצילות, שהיא קומת בינה. ועיקר ההבחן של ס' ום' הוא בענין החסדים המכוסים, שהם חב"ד חג"ת דבינה, שהם בחינת ג"ר, ונקראים ס'. ובחינת החסדים המגולים, שהם תנהי"מ, נחשבים לחסרי ג"ר, שהם ם' כנודע. והבחן זה אינו נוהג בשאר קומות, כי אם בבינה לבד. (תתע"ט אות כ"ט).

סימן לב

טעם א' הוא, עוד מחמת מקורה בע"ס דאו"י. כי מתחלת אצילותה, יצאה בבחינת אחורים על חכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא כנודע, ואח"ז כדי להאציל את הזו"ן, חזרה פב"פ עם החכמה. כנודע. וע"כ נחלקה הבינה לב' חלקים, והם כמעט הפכים זה לזה, שבחלקה הא', היא בוחרת בחסדים ודוחית חכמה, ובחלקה הב' היא ממשכת חכמה. ונודע שכל שינוי צורה מחלק הרוחנים לשנים. וע"כ כל קומת בינה, נחלקת ג"כ לשנים,

שג"ר שבה הם בבחינת חסדים מכוסים, וז"ת שבה הם בחסדים מגולים. ונעשים משום זה לב' פרצופים נבדלים.

טעם ב' הוא. כי הרושם דה"ת שבמסך של ראש דא"א. מוציא רק את הז"ת דבינה מתורת ראש, שהם ישסו"ת, אבל אינו מוציא את ג"ר דבינה מתורת ראש, שהם או"א, משום שהם חסדים מכוסים, ועל חסדים לא היה צמצום מעולם. כנודע. וע"כ נבדלו לשנים. שאו"א הם בחינת ראש וג"ר. וישסו"ת כבר הם בחינת גוף.

טעם ג' הוא. מחמת יסוד דעתיק. שבהיות א"א ועתיק ב' פרצופים, נעשה א"א לבחינת ע"ב דאצילות, והוא מקבל מחג"ת דעתיק חכמה, ומנה"י דעתיק מקבל חסדים לבינה וזו"ן שיצאו מראש. כנודע. וע"כ או"א המלבישים על חג"ת דא"א, מקבלים חסדים מכוסים, שנה"י דעתיק משפיע לבינה וחג"ת דא"א. וישסו"ת, כבר יכולים לקבל חסדים מגולים, להיותם מתחת יסוד דעתיק. ומשום זה נתחלקו לב': כי או"א הם הפרצוף דחסדים מכוסים. וישסו"ת הם פרצוף דחסדים מגולים.

טעם ד' הוא. כי או"א להיותם למעלה מחזה דא"א נבחנים עוד לבחי' ג' הפרצופים דלמעלה מפרסא, ונחשבים לבחינת השם מ"ב דפשוט ומילוי ומילוי המילוי. משא"כ ישסו"ת שהם למטה מפרסא דא"א, מבחינת החזה, ששם סיום קו האמצעי דחצי פרצוף עליון, וע"כ מצד האורות כבר יצאו ישסו"ת מבחינת שם מ"ב זה, כנ"ל. וע"כ נבדלו לב': שאו"א הם בחינת מ"ב גם מצד האורות. אבל ישסו"ת, אינם בחי' מ"ב, רק מצד הכלים לבד, להיותם נמצאים עוד למעלה מסיום רגלים דחצי פרצוף עליון, הנמשך עד הטבור כנודע. שההבדל ביניהם רב הוא.

(לשאלה) טעם ה' הוא. משום הרושם דה"ת דקטנות הנשאר בחזה דאו"א שרושם זה עושה פרסא באו"א גופייהו, שמשם ולמטה מתחילים ק"ך צירופי אלקים. וכיון שישסו"ת מתחילים מחזה ולמטה דאו"א, ע"כ כל הז"ת שלהם בחינת שמות אלהים, כנודע. מה שא"כ אמא עלאה, שהיא שמות אהי"ה. וכולה רחמים, כנודע. (תתס"ט אות י"א י"ב וי"ג) ויש עוד טעמים בזה כמ"ש עוד במקומם.)

סימן לג

(לשאלה) הא' הוא הג"ר עד החזה, הנקרא בינה ונק' ס'. ב' הוא מחזה ולמטה, הנקרא תבונה, ונקרא ם' סתומה, ג' הוא המלכות שבה. ד' היא חיצוניות המלכות, המתלבשות בתחתונים ואלו הד' יש ג"כ בתבונה בגדולתה. הרי ה' תבונות. (תתק"י אות ע"ה.)

סימן לד

(לשאלה) מחזה ולמעלה כולה רחמים, ומחזה ולמטה דינין מתערין מינה. (תתצ"ה אות מ"ה).

סימן לה

(לשאלה) עד החזה הוא שמות אהיה, ומחזה ולמטה הוא שמות אלהים. (תתצ"א אות מ"ד).

סימן לו

(לשאלה) ק"ך צירופי אלקים שבבינה מלובשים בד"ת שלה: ל' צירופים בכל ספירה. ובתבונה הם מלובשים מגבורה ולמטה, שהם ה' ספירות: כ"ד צירופים בכל ספירה. (תתק"ב אות נ"ט).

סימן לז

(לשאלה) משום שאותיות תבונה הם בן ובת שזהו על שם התלבשותה בזו"ן שהם בן ובת שלה. (תתקי"ב ד"ה וזה).

סימן לח

(לשאלה) שם מ"ב דהוי"ה, בפשוט ומילוי ומילוי דמילוי, הוא רומז על ג' הפרצופים הראשונים, שהם מחזה דא"א ולמעלה. השלימים לגמרי, אגב קבלתם מבחינה שכנגדם בא"ק מטבורו ולמעלה, כנ"ל בתשובה נ"ב. אמנם השם מ"ב שבז' שמות שבר"ת דאנא בכח: אבגית"ץ וכו'. הוא בישסו"ת, העומד מחזה עד הטבור דא"א, ששם בחזה דא"א, כבר נסתיים השם מ"ב מצד האורות, הבאים מקו האמצעי המסתיים בחזה. אלא מצד הקצוות הארוכים ממנו, בשליש תחתון, נמשיך עוד בחינת מ"ב עד הטבור. כנ"ל בתשובה י"א. ונודע שזה נבחן להארת כלים בלבד, ונחשבים לחסרי ג"ר, ע"כ ז"ת אלו מרומזים בז' שמות של אנא בכח, שהם ז' פעמים ו' אותיות, כנגד ו"ק חג"ת נה"י. כנודע. שאין בהם מ"ב מבחינת עצמות האותיות, אלא רק מבחינת המספר לבד, שז"פ ו' בגי' מ"ב, והוא משום שאין בהם מבחינת מ"ב אלא הארת כלים לבד. ומקורו הוא מז"ת דנקודים, שהפרש זה היה סבה בשבירתם. (תתק"ס אות יו"ד).

סימן לט

נודע שקומת בינה נתחלקה לב' פרצופים: ג"ר וז"ת, לבינה ותבונה. והוא מטעם הרושם דה"ת אשר במסך דראש דא"א תחת מו"ס, שהוציא הבינה לחוץ, שהוא שולט רק על ז"ת דבינה, להיותם נצרכים להארת חכמה. ואינו שולט כלום על ג"ר דבינה, להיותם בחסדים מכוסים הדוחים חכמה בלאו הכי, וע"כ נעשות. בינה ותבונה לב' פרצופים נבדלים, שהבינה עדיין היא בבחינת ג"ר, ותבונה יצאה מבחי' ג"ר לבחי' ז"ת בחסר ראש. ונבחן שהמה נחלקו לחמשים וחמשים. כי קומת בינה השלימה היא מאה ספירות, שהן עשר ספירות הנכללות זו מזו, וי' פעם יוד הן מאה. אמנם עתה שנחלקו, ולא נשאר בתבונה אלא ז"ת כלולים זה מזה, דהיינו ז"ס שבכ"א מהן ז"ס, וז' פעמים ז' הן מ"ט,

דהיינו חמשים חסר אחת, שזה מורה שהמה חסרים הראש והג"ר שלהם הנקרא כתר, דהיינו כל מחצית פרצוף העליון הנקרא בינה, שהיא נחלקה מעליהם ונעשית לפרצוף מיוחד כנ"ל. והמה מכונים בשביל זה מ"ט שערי בינה חסר אחד. אמנם תזכור אשר השער האחד הזה, פירושו כל חמשים שערים העליונים דבינה עילאה, כי השער הזה ה"ס הכתר, שפירושו ראש וג"ר. אמנם גם בינה עליונה ג"כ אינה שלמה, כל עוד שתבונה אינה מתחברת עמה ונעשות לפרצוף אחד. והיא נחשבת ג"כ לחסרה משער עליון שבה, שהוא כתר וג"ר. והוא מטעם הנודע, שחסרון נה"י דכלים גורם חסרון ג"ר באורות. כי באמת גם הג"ר דבינה יצאו מראש דא"א לבחי' גרון וגוף, אלא משום שהיא בסוד כי חפץ חסד הוא, אין ענין של צמצום חל עליה, כנ"ל. עכ"י בהתחשב כלפי השפעת חכמה, הרי גם היא חסרה ג"ר כמו תבונה. באופן שכלפי עצמה היא נבחנת לראש גמור. אכן כלפי אבא, שהוא חכמה, נחשבת גם בינה לבחינת ז"ת חסר ראש, כי אינה יכולה לקבל ולהשפיע חכמה, מכח הרושם דה"ת שנשאר במסך דראש דא"א, כנ"ל.

הרי שגם בינה חסרה ג"ר בערך אבא. אכן אין הבינה נחשבת משום זה לבחינת מ"ט שערים כמו התבונה, כי מ"ט שערים מורה שאין בה עצמה אלא ז"ת, דהיינו ז' פעמים ז' כנ"ל, שזה צודק רק בתבונה. אבל בינה עכ"פ בערך עצמה היא ראש גמור, ואינה חסרה ג"ר. כנ"ל. אלא שיש כאן הבחן אחר, והוא בהבחן השם מ"ב דפשוט ומילוי ומילוי דמילוי, שזה מורה על מה שמקבלים מבחינה שכנגדם בג' הפרצופים הראשונים דא"ק עד טבורו, כנ"ל בתשובה קכ"ה. ונודע, שפרצופי א"ק הם בחינת חכמה, וע"כ בחשבון הזה נבחנת הבינה שהיא חסרה שער מ"ב העליון, דהיינו בחינת ג"ר דחכמה, שנקרא ראש או כתר. כי מבחי' חכמה אין בה אלא מ"א שערים, וחסרה שער העליון, דהיינו הכתר שבה. כי שער הזה נכלל באבא, בסו"ה ג"ם צפור מצאה בית וכו'. כי השער העליון החסר לבינה נתוסף על אבא, ויש לו לאבא מ"ג שערים, שה"ס ג"ם.

(לשאלה) ובזה תבין מ"ש הרב, כי משה זכה לבינה. (לעיל דף תתצ"ט אות נ"ב) וחז"ל אמרו, חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולם ניתנו למשה חסר אחד. (מסכת ר"ה דף כ"א) הרי שלא זכה לבינה בשלימות. ובהנ"ל תבין זה. כי משה זכה לבינה עלאה בסוד מ"א שערים שבה, דהיינו כל עוד שהבינה ותבונה נחלקות לב' פרצופים, שאז נחשבים לחסרים מחציתם העליון המכונה בחי' הכתר שלהם: כי לבינה חסר שער המ"ב. ולתבונה חסר שער הנ', כנ"ל. ועל זה רמזו חז"ל, שכולם נתנו למשה חסר אחת, דהיינו שער החמשים. כי שער הנ' הוא בינה עלאה, והיא לא תתחבר בקביעות עם הבינה לפרצוף אחד, עד לגמר התיקון. ולפיכך לא זכה משה אליה. והרב מדבר מבינה

עלאה, כשהיא נבדלת מהתבונה התחתונה ולבינה זו זכה משה. שהוא ג"כ חסר אחד, שהוא שער מ"ב. (תתקס"ג אות ט"ז).

סימן מ

(לשאלה) מחצית הפרצוף העליון של התבונה, דהיינו פרצוף ג"ר שלה, היא כתר דתבונה החסר לה. באופן ששער העליון הזה שנקרא כתר, כולל חמשים ספירות. כי כל עוד שהיא חסרה ממנו ואין לה אלא ז"ת, אין לה אלא מ"ט ספירות, דהיינו ז' פעמים ז' שהם מ"ט. אבל בשעה שתשיג הכתר ההוא, יהיה לה אז עשר ספירות, שהן כלולות כל אחד מעשר, ועשר פעמים עשר הן מאה, הרי שפרצוף הג"ר החסר לה כולל חמשים ספירות. (תתקס"ד אות י"ז)

סימן מא

(לשאלה) הוא בחינת ג"ר דבחינת חכמה, החסרה לאמא, מחמת יציאתה מן הראש דא"א, כי החכמה סתימאה דא"א הוציאה לבינה מהראש, וח"ס עצמו אתתקן כעין דכר ונוקבא, דהיינו בחינת המסך, שעליו יוצאים ע"ס דראש א"א ממעלה למטה בקומת ע"ב, כנ"ל שא"א הוא קומת ע"ב דמ"ה. וזה השיעור שנעלם מבינה מחמת יציאתה מהראש הזה דע"ב, הוא נקרא שער מ"ב העליון, או בחינת הכתר שלה הנכלל באבא. ובשעה שתבונה עם בינה נעשות לפרצוף אחד, אז אמא עלאה משגת את שער מ"ב ההוא. כנ"ל בתשובה קכ"ו. ועי' כל זה בע"ח שי"ג פי"ג (תתקס"ה אות י"ח).

סימן מב

(לשאלה) כי ידעת שסבת החסרון דשער המ"ב העליון לבינה, היא מחמת החכמה סתימאה שהוציא אותה לחוץ, כנ"ל בתשובה קכ"ח. ונודע הטעם שיציאה זו היתה בשביל בנה, שהוא ז"א. כמ"ש הרב לעיל בביאור הכתוב ונהר יוצא מעדן. שהיה זה, כדי להשקות את הגן, שהוא זו"ן (דף תתפ"ב אות ל"ב) ועל זה הוא הרמז, שחסרון שער המ"ב עשה אותה לא"ם לזו"ן, כי לא נשאר בה אלא מ"א שערים שהם אותיות א"ם. כי אי אפשר להתהוות שום מוח עד שתצא הבינה לחוץ כנודע. (תתקסה סוף אות י"ח).

סימן מג

(לשאלה) כי עיקר הפרצוף הוא מדת הקטנות שהיה בו, כנודע. וכיון שבשעת הקטנות לא היה לו אלא ב' כלים: גלגלתא, ועינים, שהם כתר וחכמה, אשר אור הרוח היה מלובש בגלגלתא, הנקראת משום זה חג"ת. ואור הנפש היה מלובש בעינים, הנקראות משום זה נה"י. ונמצא המסך דסיומא בכלי דעינים. אשר על כן גם בשעת גדלותו, כשה"ת ירדה מעינים לפה, כי קנה האח"פ שלו, מ"מ נשאר עוד הרושם דה"ת מעת הקטנות בעינים שלו. דהיינו בנה"י הישנים שעלו ונעשו לחג"ת, שכלי דיסוד נעשה לשליש ת"ת

העליון, ונמצא המסך דקטנות במקום החזה, כנודע. וע"כ נבחנים האח"פ החדשים שהשיג בשעת גדלות, שהם בחינת אחורים ודין, מחמת מציאותם למטה מחזה, דהיינו למטה מבחינת הסיום דקטנות. ולפיכך נעשה מרחק גדול בין הכלים דפנים דפרצוף, שהם גו"ע שמחזה ולמעלה, שהם למעלה ממסך דקטנות, ונחשבים לבחינת ג"ר. ובין האח"פ החדשים שהם ד' ספירות תחתונות תנה"י, שממטה למסך דקטנות, שהם בחינת חסר ראש, להיותם נמצאים למטה ממסך דסיום מעת הקטנות. וז"ס שאמרו חז"ל על משה רבינו ע"ה (במדרש תהלים) על הפסוק תפלה למשה איש האלהים. אשר מחציו ולמעלה, משה נקרא אלקים, ומחציו ולמטה הוא נקרא איש. (תתפ"ד ד"ה וטעם).

סימן מד

(לשאלה) כי למוח הראשון של ז"א, שהוא מוח היניקה, שפירושו בחינת אור הרוח, הרי הבינה מחויבת לעורר בעצמותה בחינת קטנות דבחינת ה"ת בעינים שלה, דהיינו בחינת המסך של בחי"א שלה, שיוצאת בזה מבחינת ראש לבחינת גוף בלי ראש, ואז מזדווגת בעצמה מבחינת המסך הזה, ומודדת קומת בחי"א לז"א, שנקרא מוחין דיניקה. הרי שאמא יוצאת לחוץ כדי לתת המוח הא' לז"א, ולולא זה לא היה יכול להיות מציאות מוח לז"א. שז"ס והאם רובצת על הבנים וכו'. כי אמא ממעטת עצמה, כדי, ליינק את הבנים. (תתפ"ג אות ל"ג).

סימן מה

(לשאלה) כי חכמה סתימאה, שה"ס עינים, אתתקן בעצמו כעין דכר ונוקבא, דהיינו בחינת המסך דע"ס דראש דא"א שנתקן תחת החכמה שבו, ונמצא הבינה שכבר היא למטה ממסך, והיא מקבלת מהמסך ממעלה למטה, שהיא בחי' גוף ולא ראש. כי כל ראש פירושו ממסך ולמעלה. (תתפ"א אות ל').

סימן מו

(לשאלה) אין ג"ר דבינה מתמעטות כלום מחמת מציאותם תחת המסך דראש דא"א, מטעם שעל אור הבינה אין שום צמצום נוהג בו, להיותה בסוד כי חפץ הוא, ואין צמצום חל על אור דחסדים כנודע.

סימן מז

אח"פ שנפלו ויצאו לחוץ מכל מדרגה מכח עלית ה"ת לעינים, הם מכונים בשם מנצפ"ך. והטעם שהם נקראים כן הוא, משום כי אח"פ אלו הם בחינות הסיום של המדרגה, שהם תנהי"מ, ונודע, שע"ס דנה"י הם בחינת הסיום דכל מדרגה, ע"כ מכונים בשם מנצפ"ך דאלפא ביתא המסיימים לכל תיבה. וכבר ידעת שכלים נקראים אותיות, ואותיות דפנים

שהם בחינת ראש תוך דהפרצוף הם בחינת כ"ב אותיות, ואותיות דסוף שבפרצוף, הן בחינת מנצפ"ך המסיימים.

(לשאלה) ומנצפ"ך אלו מכונים עצמות ה"ג. שהם מוחזרים בפרצוף רק בשעת גדלות. אמנם בשעת קטנות, הפרצוף מקבל רק בחינת הארת המנצפ"ך, ולא מנצפ"ך ממש. כלומר, שבשעה שיש רק בחינת גו"ע בפרצוף, וה"ת בעינים הנה אז אין בפרצוף אלא בחי' ו"ק, שנקראים ה"ג, שהם חג"ת נ"ה כנודע. אמנם זה הוא רק מבחינת קומת האורות, שהם קומת ז"א. אבל מצד הכלים יש בהם כתר וחכמה, דהיינו גלגלתא ועינים, אלא שמכונים חג"ת נ"ה על שם האורות שהם נפש רוח. וע"כ מכונה זה בשם הארת ה"ג, כלומר ה"ג מבחינת אורות, ולא מבחינת כלים כנ"ל. אמנם בגדלות כשמוחזרים לו האח"פ, הנה אז הוא קונה עצמות ה"ג דהיינו גם בחינת כלים דה"ג. ונמצאו ה"ג דאורות מתלבשים בה"ג דכלים שלהם, וע"כ קונים הה"ג בחינת ג"ר. כי בשעת הקטנות שהיו לו ה"ג רק מצד האורות, ולא מצד הכלים, הנה הה"ג נתלבשו שלא במקומם, אלא בכלים העליונים, והיה הפרצוף חסר ג"ר. ועתה כשחזרו עצמות הה"ג דהיינו הכלים שנקראים מנצפ"ך, באו האורות בכלים שלהם, והפרצוף משיג ג"ר. (תתקסב אות י"ג וי"ד וט"ו).

סימן מח

(לשאלה) ז"ת מכונות ה"ג בעת קטנות. והם בחינת ה"ח וה"ג. ושורשם הוא מכח עלית ה"ת בעינים, שנתערבה אז ה"ת בכל ספירה וספירה עד החכמה כנודע, ונעשתה הה"ת בחינת קו שמאל בכל ספירה וספירה עד החכמה, ועצם מהותה של הספירה היא בחינת קו ימין שבה. ומתוך שז"ת הם רק בחי' ה"ח חג"ת נ"ה בעיקר, כי יסוד הוא רק בחינת כולל לה"ח וכן מלכות כנודע, ע"כ מכונים ב' הקוים בשם ה"ח וה"ג, וזווגם יחד הוא סוד קו האמצעי שנקרא דעת ת"ת יסוד, כנודע. (תתקסה אות י"ד וט"ו).

סימן מט

(לשאלה) הארת ה"ג פירושה מדת הקטנות דאורות, שהוא קומת ז"א בחסר ג"ר. והאורות מלובשים שלא במקומם, דהיינו בגלגלתא ועינים, ועצמות ה"ג פירושה שהפרצוף קונה בחינת הכלים דה"ג שהם מנצפ"ך, שאז יורדים ה"ג דאורות למקומם למנצפ"ך, והפרצוף משיג הג"ר. (עי' תשובה קל"ד).

סימן נ

(לשאלה) כי מנצפ"ך הם בינה וזו"ן שיצאו לחוץ, שעיקרם הם הז"ת, וה"נ הם חג"ת נ"ה שהם ז"ת (עי' תשובה קל"ד).

סימן נא

(לשאלה) כי כל בחי' העולה מבי"ע לאצילות כלולה מש"ך ניצוצין. ובירור הא' הוא ע"י ל"ב נתיבות החכמה, המברר ממנה רפ"ח ניצוצין, והשאר מוריד בבחינת פסולת. עי' בתשובה ק' (תתע"א ד"ה וצריך).

סימן נב

(לשאלה) מאחר שהתחתון דבוק בנה"י דעליון בכותל אחד, נמצא שבו בעת, שנשלם כל האי רוחא קדמאה להתפשט בתחתון, דהיינו אחר שקבל כל בחינת המוחין דיניקה שלו. בסו"ה ויגדל הילד ויגמל. ואין עוד לעליון מה לתת לו. הנה חסרון השפע של התחתון מורגש ג"כ אל העליון, להיותם דבוקים זה בזה. וזהו מעורר לעליון לעלות למ"ן לעלי עליון כדי לקבל השפעה חדשה לצורך התחתון. ועל כן נבחן זה כמו שהתחתון מעלה העליון שלו למ"ן לעלי עליון. (תתצ"ב ד"ה והנה).

סימן נג

(לשאלה) כי לכל קטנות יש גדלות מיוחדת: ואחר שמשיג קטנות וגדלות דבחי"ב מתחיל הקטנות דבחי"ג, שאז מתחיל מחדש כל אותו הסדר שהיה בקטנות דבחינה ב'. דהיינו רוחא קדמאה וביאה קדמאה וכו' עד לגמר יניקה, שאז עולה למ"ן לגדלות דבחי"ג. ואח"ז מתחיל הקטנות דבחי"ד בכל הסדרים עד תשלום היניקה, ואח"כ הגדלות דבחי"ד. עי' לקמן בתשובה קמ"ב. (תתצ"ה ד"ה וטעם ע"ש כל ההמשך).

סימן נד

(לשאלה) כי מתחילה בעלות התחתון עם העליון לעלי עליון בסוד מ"ן בלי ציור ומקבל שם העליון בשבילו האי רוחא קדמאה, הנה כלול בהאי רוחא כל המוחין דנרנח"י דנפש ונרנח"י דרוח. אלא שהעליון מודד אותם ונותן לתחתון על סדר המדרגה לאט לאט. כנודע. וע"כ עד תשלום מוחין דיניקה, אין התחתון צריך עוד לעלית מ"ן מחדש, כי המ"ן הראשונים מספיקים לו. (תתע"ו ד"ה ומה).

סימן נה

(לשאלה) הנה הקטנות היא בחינת החסרון שבפרצוף, שהוא חסר הג"ר שלו אלא ודאי שיש חילוק מאיזו קומה באה הקטנות. למשל: בשעה שעולין הניצוצין ממדת עביות דבחי"ג, ומסבת הה"ת בעינים, אינו יכול לקבל אלא קומת בחי"א, שהיא גוף בלי ראש, הנה אין בחי"א זו דומה כלל לבחי"א דבחי"ב, כי ההבחן הוא במדת החקיקה והחסרון, כי בבחי"א דבחי"ג יש חסרון דג"ר דחכמה, כי שלמות הע"ס שלו, הם בקומת חכמה, ועתה בחסרונו, נמצא חסר מהשלמות שלו שהיא חכמה. משא"כ בחי"א דבחי' נשמה, אין בהקטנות הזו חקיקה וחסרון מאור חכמה, כי אפי' בגדלותו לא יהיה לו ראש דבחינת

חכמה, אלא ראש מבחינת נשמה, דהיינו בחינת ג"ר דבינה, שהם חסדים. וכן הקטנות של ז"א, אינו דומה כלל לא לאורות דנשמה, להיות הראש דז"א צריך עכ"פ להארת חכמה. ולא לאורות דבחי"ג, שהוא חכמה ממש, כי אין ז"א צריך לחכמה ממש, אלא רק להארת חכמה. הרי שיש הפרש מסוים בקטנות שבין המדרגות, שהוא בחינת חקיקה וחסרון ממין השלמות של גדלות המדרגה ההיא. (תתצ"ה ד"ה וטעם ע"ש כל ההמשך).

סימן נו

(לשאלה) מדת העביות שבהקומות תלוי בניצוצין הנבררים מבי"ע. (תתקנ"ח אות ה').

סימן נז

(לשאלה) הנה בחינת העביות כלולה ברשימות וניצוצין של התחתון עצמו, אבל המסך, הוא משיג על ידי העליון, דהיינו מתוך התכללותו בזווג העליון, הוא משיג בחינת המסך ממנו. (תתקנ"ח אות ה').

סימן נח

(לשאלה) יש בזה הרבה טעמים: א' הוא משום המולידים, דהיינו ישסו"ת, כי ישסו"ת צריכים להשיג גדלותם, ולהתאחד עם או"א לפרצוף א', כי אין עיבור דז"א אלא בישסו"ת, והיינו דוקא בשעה שראש דישראל סבא ותבונה מתחבר בשליש תחתון דת"ת דאו"א לבחינה אחת, והפרצוף בכללו יקבל מדרגת ע"ב ס"ג, כנודע. וטעם ב', כי תחלת שורש זו"ן מתחיל רק על ידי ביטול הפרסא מכח טפת הזווג דע"ב ס"ג דא"ק, כמו שהיה בו ' ונקודה דיסוד א"ק שהשפיע לאו"א דנקודים. והוא להיות שורש הזו"ן, מבחינת אח"פ של נה"י דא"ק שיצאו לבי"ע בעת צמצום ב'. וטעם ג' הוא, כדי להוליד קטנות דז"א, שתהיה בו בחי' החקיקה וחסרון דהארת חכמה, באופן שיהיה ראוי לקבל בחינת חכמה בשעת גדלותו, כמ"ש בתשובה קמ"ב, שהקטנות והגדלות צריכים להיות ממין אחד.

סימן נט

(לשאלה) כי כל גו"ע דתחתון דבוקים רק על אח"פ דעליון. כנודע. וע"כ בשעת גדלות דעליון שהעליון מעלה את אח"פ שלו עולים עמו גם גו"ע דתחתון. כי כן הוא בכל המדרגות כנודע. (תתס"ה אות א').

סימן ס

(לשאלה) מתוך שהיו ג' שותפים לז"ת דנקודים בעת אצילותם, שהם: נה"י דא"ק הפנימי, ואו"א דנקודים כנודע, ע"כ גו"ע דז"א, יש להם ג"כ ג' בחי' אח"פ, שהם דבוקים בהם: א' באח"פ דפרצוף הכתר, שהוא בחינת אח"פ דנה"י דא"ק, אשר בפרצופי אצילות הוא אח"פ דנה"י דעתיק וא"א. ב' הוא באח"פ דאבא, ג' הוא באח"פ דאמא.

סימן סא

(לשאלה) כי ד' בחינות עביות יש בכל מלך, הנקראים נתיבות, כלומר, שעליהם נעשה הזווג עם אור העליון המוציאים כל אחד קומת ע"ס לפי מדת עביותו. וח' פעמים ד' הם ל"ב. והארת אבא בהם, נקרא ל"ב נתיבות החכמה, להיותו מאיר בכל נתיב ונתיב מאלו ל"ב הנתיבות. (תת"ע אות י"ד).

סימן סב

(לשאלה) ב' בחינות השפעה נבחנות בפרצוף הכתר: א' אור חכמה. ב' אור חסדים. וזה נמשך מבחינת ע"ס דאו"י, שמתחלה השפיע הכתר אור חכמה לספירת חכמה דאו"י. וכשנאצלה הבינה בסוד כי חפץ חסד הוא, הפכה אחוריה לחכמה וקבלה אור חסדים מכתר. הרי שיש לכתר השפעה כפולה, שמשפיע חכמה לספירת חכמה. ומשפיע אור חסדים לספירת בינה. וזה הדבר נוהג ג"כ בסוד הפרצופים. כי מבחינת חג"ת משפיע הכתר אור חכמה לע"ב. ומבחינת נה"י שלו משפיע אור חסדים לס"ג. (תתקמ"ד ד"ה אכן).

סימן סג

(לשאלה) הוא משום הרושם דה"ת שנשאר בקרומא דמו"ס המוציא את הבינה מן הראש, ואינה ראויה לקבלת חכמה. והן אמת שבינה נחשבת לג"ר מכח כי חפץ חסד הוא, אמנם עדיין אינה יכולה להפסיק האחורים שלה על אור חכמה, כל עוד שלא נתבטלו הפרסאות דאצילות, כדי שלא תצא מבחינת ראש לבחינת גוף. כמו ישסו"ת, כנודע.

סימן סד

(לשאלה) יש הפרש גדול מבחינת ג' היסודות לאורות נצוצין כלים, לבחינת היסוד דמקום הזווג. כי אלו הג', הם רק בחינת התלבשויות בהמסך דיסודות ההם, כדי להתאים מדת הקומה המותאמת לצורך ג' הבחינות של העובר. ואע"פ שג' היסודות האלו הם מזמן הקטנות של או"א וישסו"ת, מעת שהיו מחולקים לב' פרצופים, מ"מ מטעם אין העדר ברוחני, נשארים היסודות דקטנות, גם אחר גדלותו של הפרצוף, אשר בשעה שמזדווג העליון להאציל קומת התחתון, אינו מודד לו מבחינת המסך דגדלות של עצמו, אלא שמעורר המסך דקטנות שנשאר בו, שעליו מזדווג בהתאם אל המ"ן של התחתון, כנודע. ולפי שאנ"כ אלו הם כללות נרנח"י של העובר, ע"כ נעשה הזווג בהתלבשות המסך דיסוד תבונה לצורך הכלים, שהם בחינת נה"י, ובעד הניצוצין שהם בחינת רוח וחג"ת, נעשה ההתלבשות ממדת המסך שבמקום החזה, שהוא מדת רוח. ולאורות שהם נשמה חיה יחידה דעובר, נעשה הזווג בהתלבשות המסך דיסוד בינה עלאה, שהיא בחינת ג"ר. אמנם הזווג הוא במקום היסוד של עתה בהכרח, שהוא יסוד דגדלות, דהיינו מבחינת

מה שאו"א וישסו"ת חזרו עתה לפרצוף אחד, שיסוד זה הוא במקום החזה דא"א, אשר בזמן הקטנות היה שם הפה דראש דישסו"ת. (תתקמ"ה אות קמ"ח).

סימן סה

(לשאלה) מקום הריון הוא בתבונה הא' כלומר, בתבונה המלבשת על שליש תחתון דת"ת דאמא עלאה, אמר הפה שלה הוא במקום החזה דא"א. (שם).

סימן סו

(לשאלה) כבר ידעת שא"א נחלק על הטבור לב' פרצופים: שמחזה ולמעלה הוא פרצוף דשם מ"ב, שקו אמצעי שלו מסתיים בחזה, ששם סיום היסוד דחצי פרצוף העליון. כנ"ל בתשובה י"א עש"ה. גם ידעת שבעלות נה"י דא"א. ונודע שבעלות נה"י דא"א לחג"ת, והנה אז עולים גם או"א עם החג"ת לג"ר דא"א הקודמים. ונמצאים גם או"א שנעשים למדת חצי פרצוף עליון של א"א, אשר היסודות משלהם מסתיימים במקום החזה דא"א. ונודע שבעלות נה"י דא"א לחג"ת, שהוא מכח התאחדותם עם נה"י דעתיק לבחינה אחת, הרי נמצא מקום הסיום דיסוד דא"א, שהוא בשוה עם מקום הסיום של יסוד דעתיק. דהיינו במקום החזה דא"א שמקודם לכן. באופן, שיסוד דא"א מלובש עתה בתוך יסודות דאו"א העומדים ג"כ במקום החזה שמקודם לכן. (תתקמ"ט ד"ה וזהו).

סימן סז

(לשאלה) כבר ידעת, שכל תחתון ממלא את הכלים דעליון שנתרוקנו בעת הזדככות המסך דגוף דעליון, כמ"ש בפרצופי א"ק. גם ידעת, אשר הגוף דפרצוף כתר דא"ק, כבר נתמלא בכל השלמות עד הטבור שלו, מב' הפרצופים ע"ב ס"ג שלו. ומילואים אלו מכונים לבושים. ונמצא שמטבור ולמטה לא הספיקו ע"ב ס"ג דא"ק להלביש אותו, כי המה לבושים קצרים, שאינם מגיעים יותר, אלא עד הטבור. וע"כ באו ע"ס דנקודים, ואח"כ ע"ס דאצילות שהם מלבישים לתנה"י דא"ק מטבור ולמטה. והנה מתחילה יצאו רק ג"ר דאצילות, שהם מקבלים מבחינה שכנגדם בא"ק מטבורו ולמעלה דא"ק, וע"כ אינם נחשבים עוד ללבושים אמיתים הנחוצים למלאות את האורות לתנה"י דא"ק, כי רק ז"ת דאצילות שהם הזו"ן, הם לבדם מיוחסים אל תנה"י דא"ק. וז"ס שאחר שנגמרו ג' הפרצופים הראשונים של אצילות וגם א"א נתלבש בהם עד הטבור, כמו א"ק. ראה א"א שנה"י שלו מגולים, כלומר, שנתעורר בו מדת החסרון אור, שעוד לא נשלם גם בנה"י דא"ק, וע"כ העלה מ"ן לעליונים, עד לע"ב ס"ג דא"ק, שמשם ירדה טפת החסד המבטלת לפרסאות, ומעלה את גו"ע של זו"ן מבי"ע לאצילות, ותיקן אותם ואחר לידתו ירד ונעשה לבוש למקום מטבור ולמטה דא"א, שבמדה זו מתמלא ג"כ מטבור ולמטה דא"ק. (תתקי"ד אות פ"ד).

סימן סח

(לשאלה) אחר שהפרצופים העלו מ"ן עד ע"ב ס"ג דא"ק, נעשה הזווג דע"ב ס"ג, ואור הזווג הזה, הגיע אל עתיק דאצילות, ונודע שהארת ע"ב מורידה הה"ת מעינים למקומה, ומבטלת לשעתו כל הפרסאות, שהם הגבולים החדשים שנעשו בצמצום ב', כנודע. וע"כ נתבטל ג"כ הפרסא שבין אצילות לבריאה, ועלו ב"ש תתאין דנו"ה דעתיק שהיו בבי"ע, שבהם דבוקים בחינת גו"ע דזו"ן, והעלן אותם לאצילות, במקום הב"ש דנו"ה האמצעים העומדים בנה"י דא"א, וב"ש האמצעים עלו למקום ב"ש הראשונים דנה"י שלו, העומדים בחג"ת דא"א. (תתקי"ד אות פ"ד).

סימן סט

אחר שנגמר כל הבחינות דקטנות של ישסו"ת, הנה עלו למ"ן אל או"א עלאין להתכללות הזווג בהם לצורך מוחין דגדלות. כנודע. בכל הפרצופים. ונודע שכל הארה באה רק מא"ס ב"ה, וע"כ בשעה שעלו ישסו"ת למ"ן לאו"א עלאין כן העלו או"א מ"ן אל העליון שלהם, והעליון לעלי עליון, עד ראש א"ק שמקבל בחי' אור חדש מא"ס ב"ה על המ"ן שהעלו לו, ויוצאת שם קומת ע"ס על המ"ן אלו, שנקרא מוחין, או טפת הזווג ומ"ד, ואלו המוחין יורדים מפרצוף לפרצוף עד שבאים למקומם הא', דהיינו בהפרצוף הראשון, שהוא היה הא' אל העלאת המ"ן, שבשבילו ירד אור א"ס ב"ה. וע"כ, כל טפה של הולדה ואצילות חדשה מיוחסת לע"ב ס"ג דא"ק, שהם המקבלים אור א"ס ב"ה בראשונה.

(לשאלה) ולפיכך, בעת שהגיעו המוחין האלו לעתיק, וגם הוא נזדווג מבחי' מוחין אלו ביסוד ועטרה שלו, הנה אז נבקעו כל הפרסאות שבאצילות שבאו מכח צמצום ב', דהיינו מכח עלית ה"ת בעינים, כנודע, ואז נבקע יסוד דעתיק גם כן כי מסך דיסוד דעתיק הוא החוצה לא"א לפרצוף נבדל הימנו, מטעם עלית ה"ת לעינים. (כנ"ל דף תשכ"ו פעולה ח') ונעשו עתה א"א ועתיק לפרצוף אחד.

סימן ע

(לשאלה) עלית מ"ן דישסו"ת לאו"א, (כנ"ל בתשובה קנ"ו) חיבר את או"א וישסו"ת לפרצוף אחד, אשר יש"ס נכלל בבחינת אבא, ותבונה נכללה בבחינת אמא, ע"ד שנתבאר לעיל דף תר"ע ד"ה אדה"ר. עש"ה, כי כל הבחינות שנתבארו בעלית זו"ן להיכל או"א כדי להוליד נשמת אדה"ר כן הוא ג"כ בעלית ישסו"ת להיכל או"א להוליד את ז"א. ונתבאר שם שז"א נעשה לבחינת אבא, ונוקבא לבחינת אמא, ונשמת אדה"ר נולדה מן בחינת זו"ן, ולא מבחינת או"א. כן הוא כאן, אע"פ שישסו"ת נכללו ונעשו לבחינת או"א, מ"מ נולדו זו"ן מישסו"ת ולא מאו"א וזהו שמדייק הרב לעיל (תתקמ"ה אות קמ"ח) אשר מקום הזווג והריון הוא בראש התבונה עש"ה. (תתקמ"ג אות קמ"ו).

סימן עא

(לשאלה) אחר שנעשו א"א ועתיק לפרצוף אחד, ועלו נה"י דא"א במקום נה"י דעתיק, דהיינו במקום עמידת או"א, נמצאו עתה או"א בבחינת למטה מחזה דא"א, שעלה לפה דראשו, אשר שם החסדים מגולים. וזה הכלל בכל מקום שעולים נה"י לחג"ת, מרויחים חג"ת את בחינת החסדים המגולים של נה"י. ועי' בפע"ח בהקדמה לשער שבת פ"ה. (תתק"כ אות פ"ט).

סימן עב

(לשאלה) כבר ידעת ההפרש מפרצופי א"ק לפרצופי אצילות, אשר פרצופי א"ק הם בחינת ה"פ דאור חכמה, ופרצופי אצילות הם ה"פ בהארת חכמה בחסדים, ולא חכמה ממש. שהוא מטעם, כי אין ענין ה"פ אצילות, אלא להשלים בחינת למטה מטבור דא"ק, שהם בחי' מ"ה וב"ן, דהיינו זו"ן, שכל תיקונם הוא רק בחינת הארת חכמה בחסדים, כמו בחי' זו"ן דאו"י גם ידעת שיש ב' השפעות לכתר, שמחג"ת הוא חכמה ומנה"י הוא משפיע חסדים. כנ"ל בתשובה קמ"ט. ולפיכך אין ז"ת דאצילות יכולים לצאת מזווג דנשיקין שהוא השפעת חכמה, אלא הם צריכים לצאת מבחינת נה"י שהוא זווג דיסודות, שמשם השפעת חסדים. אמנם צריכים ג"כ לזווג דנשיקין, כי אי אפשר שיצאו זו"ן בהשפעת חכמה, בלי שיקדימו אותם ג"ר ממש, כמו שאי אפשר שיצא גוף בלי ראש. כי אחר שנתגלה אור החכמה בג"ר, יכולים זו"ן לקבל הארת חכמה מהם. (תתקמ"ז ד"ה ועתה).

סימן עג

(לשאלה) כי טפת מ"ד ההיא, היא טפת הזווג דע"ב המורידה ה"ת מעינים, ומבטלת את הפרסאות, הבאה ממו"ס, שהיא ע"ב וחכמה דא"א, כנודע. ונודע שע"ב אינו מאיר אלא עד הטבור לבד, ולא כלום מטבור ולמטה. וע"כ נבחן המ"ד האלו, שהם בחינת שם הוי"ה בחסר ה"ת, שזה מורה על בחינת הארה של למטה מטבור החסר בה. (תתקכ"ח אות ק"ו).

סימן עד

(לשאלה) כי מילוי אלפין הם בחינת ז"א, ומילוי ההין הם בחינת נוקבא, ומתוך שבחינת העיבור הוא רק מקומת נה"י, שהיא קומת מלכות, ע"כ המ"ן הם בחינת מילוי ההין. (תתקכ"ט אות ק"י).

סימן עה

(לשאלה) הם ממילוי ע"ב, ומילוי מ"ה ומילוי ב"ן. וחסר בהם מילוי ס"ג, משום שס"ג אינו משמש כאן אלא לבחינת דרך מעבר. והוא מטעם שג"ר דס"ג הם בחינת חסדים

מכוסים, וכאן הם בחינת חסדים מגולים בהארת חכמה, שהיא נמשכת מקומת ע"ב. (תתקכ"ח אות ק"ו).

סימן עו

(לשאלה) חב"ד דאו"א, הם ב' שמות אהי"ה במילוי יודין. וחג"ת דאו"א, הם ב' שמות אהי"ה במילוי אלפין. ונה"י דאו"א, הם ב' שמות אהי"ה במילוי ההין. וכן מתחלקים ג"כ בחינת חג"ת דא"א מפה עד הטבור. (תתק"ל אות קי"ד).

סימן עז

(לשאלה) עי' תשובה קס"ב.

סימן עח

(לשאלה) כי בחינת מ"ד היא הקומה היורדת ממעלה למטה לבחינת התלבשות, וכיון שאין כאן אלא קומת נפש, ע"כ היא במילוי ההין, כי לא נגלה כאן אלא קומת נפש. (תתקל"א אות קט"ו. ותתקמ"ג ד"ה ומה).

סימן עט

(לשאלה) מדת העביות נבחנת רק במ"ן העולים ממטה למעלה. וכשמקום הזווג בבינה, מוציא קומת בינה, וכשהוא בעינים, מוציא קומת ז"א. וכשעולה לגלגלתא, מוציא קומת מלכות. ולפיכך כיון שכאן הוא בחינת עיבור, נעשה הזווג במקום הב' אהי"ה דיודין, שהוא בחינת הכתר שבחג"ת דא"א, העומד במקום הגרון. וע"כ הוא מוציא קומת מלכות. (תתקל"ט אות קט"ו).

סימן פ

(לשאלה) כי הגם שחכמה שהיא מו"ס אתתקן בעצמה כעין דכר ונוקבא, והוציאה הבינה שהיא הגרון לחוץ, הנה אין הפירוש שנעשו בח"ס גופיה בחינת דו"נ נפרדים, כמו או"א שלמטה מגרון, אלא הפירוש הוא, בבחי' נוקבא שבגופו, כלומר בבחינת מסך של ראש, כנוהג גם בפרצופי א"ק, אלא כיון שנעשה כאן במקום חכמה, יצאה הבינה למטה מבחינת ראש. אבל אין זה נוגע במשהו למו"ס גופיה, הנמצא למעלה ממסך זה, וע"כ הדו"נ הם בבחינת פרצוף אחד, כמו פרצופי א"ק, ויש בהם רק בחינת יה"ו אחד. משא"כ או"א שלמטה מגרון דא"א, הנמצאים מתחת המסך של לאש, הנה נעשה שם או"א לב' פרצופים נפרדים זה מזה, שלכל אחד יש דו"נ שבגופו. כי יש שם הפרש גדול בין אבא לאמא, כי אבא יצא בסוד החסד שברישי כתפין דא"א. ואמא יצאה מבחינת אור הגרון. גם אמא היא באחורים על אור חכמה. וע"כ נעשו לב' פרצופים נבדלים. והם ב' שמות אהי"ה ולא שם אחד כמו המו"ס. (תתקל"ה אות קכ"ג).

סימן פא

(לשאלה) עי' תשובה קס"ז.

סימן פב

(לשאלה) א', הוא בירור הסיגים, הנמצאים במ"ן שלו, העולים מבי"ע. וזה נעשה ע"י אבא, בסוד ל"ב נתיבות החכמה. ב' הוא מיתוק ה"ת בה"ר בסוד שיתוף מדת הרחמים בדין, וזה נעשה ע"י ה"ג דאמא, שז"א נכלל בהם בעת התכללותו בזווג דאמא. עי' לעיל בתשובה י"ז. (תתקנ"ח ד"ה ועם).

סימן פג

(לשאלה) המקור דטפת הזווג המורידה ה"ת מעינים, ומבטלת הפרסאות, הוא ע"ב דא"ק, להיותו למעלה מצמצום ב'. כי צמצום ב' התחיל מס"ג דא"ק, כנודע, וע"כ הארת ע"ב מבטלת לצמצום ב', ולכל המסכים הנמשכים מצדו.

סימן פד

גורם ראשון הוא, עלית מ"ן דישסו"ת לאו"א לצורך מוחין דגדלות. אשר אז גם כל הפרצופים העליונים מעלין מ"ן עד ע"ב ס"ג דא"ק. כנ"ל בתשובה קנ"ו.

גורם ב' הוא. הזווג דע"ב ס"ג על המ"ן שהעלו להם. ונמשכו להם אור חדש מא"ס ב"ה, ויצאה שם קומה שלמה על המ"ן שנקרא מוחין או מ"ד. כי בחינת המסכים ועביות הנכללות ברשימות מכונים בשם מ"ן, וקומת ע"ס היוצאת על המ"ן, מכונה בשם מ"ד. והארת המ"ד האלו ירדו עד שבאו לעתיק ונוקביה דאצילות.

גורם ג', הורדת טפת המ"ד בעתיק עד לזווג יסוד ועטרה, המבטל לכל הפרסאות דאצילות שנעשו משורש עלית ה"ת בעינים, דהיינו אל הפרסא שבגוי מעוהי, שהוא ג"כ בחינת הקרום, אשר תחת המו"ס, ולבחינת המסך של יסוד ובחינת הפרסא דסיום כל אצילות, העומדת בין אצילות לבריאה.

גורם ד' הוא, ביטול הפרסאות, שע"י ביטול הפרסא שמבין אצילות לבריאה, נתעלו ב"ש תתאין דעתיק מבי"ע, עם בחינת גו"ע דזו"ן שהם סוד ו' ונקודה למקום ב"ש אמצעים דעתיק ששם עומדים נה"י דא"א גם ע"י ביטול הפרסא שבגוי מעוהי דעתיק נתאחדו ונעשו עתיק וא"א לפרצוף אחד.

גורם ה' הוא, חזרת א"א ועתיק לפרצוף אחד, שסיבב ד' דברים: א' שנה"י דא"א, נעשו לבחינת נה"י של עתיק, שעל ידי זה עלו למקום חג"ת שלו, ששם עמידת נה"י דעתיק. ונמצא יסוד דא"א מסתיים בשוה כמו יסוד דעתיק, דהיינו במקום החזה דא"א. ב', שכל המקום הזה שהיה בבחינת חג"ת דהיינו בחסדים מכוסים נתהפך ונעשה לבחינת חסדים מגולים, כי נה"י דא"א תפשו עתה כל המקום הזה מפה עד החזה. ג', שיסוד דא"א, בא עתה ליסודות דאו"א, כי מתוך שיסוד דא"א נעשה ליסוד דעתיק המסתיים במקום החזה דא"א, ששם הוא בחינת היסודות דאו"א, כנ"ל בתשובה קנ"ג ע"ש. ד', שגו"ע דזו"ן שהיו

דבוקים ביסוד ועטרה דאריך אנפין עלו עם היסוד ועטרה אלו אל מקום היסודות דאו"א, דהיינו למקום החזה, ששם מלבישים עתה יסודות דאו"א על יסוד דא"א.
גורם ו' הוא, טפת המ"ד דע"ב דא"ק, שירדה גם למו"ס דא"א, אשר גם א"א נזדווג בסוד חיך וגרון, הנקרא זווג דנשיקין, שמשם הגיע גם לאו"א וגם הם נזדווגו בזווג נשיקין, שאז הורידו הה"ת מעינים דישסו"ת, והם קבלו מוחין ונה"י חדשים, דהיינו שישסו"ת העלו את אח"פ הנפולים שלהם, ועמהם גם בחינת גו"ע של חלק הזו"ן הדבוק באח"פ שלהם. ונמצא עתה שכבר עלו כל חלקי זו"ן, כי נה"י דא"א העלו עמהם את גו"ע של חלקו, דהיינו מסוד ו' ונקודה. ואח"פ החדשים דישסו"ת העלו את גו"ע של חלק הזו"ן מבחינת חלקם מעת הנקודים. וכל ג' הבחינות גו"ע של הזו"ן, עומדים עתה בג' היסודות דא"א ואבא ואמא, מלובשים זה בזה. וכבר ידעת שיש"ס נכלל באבא ותבונה נכללת באמא כנ"ל בתשו' קנ"ז.
(לשאלה) גורם ז' הוא, שטפת נשיקין של אבא שהוא ע"ב, ירדה ליסוד שלו, שהוא בחינת ל"ב נת"ה, ובירד וליבן את הסיגים שבש"ך ניצוצין, שהם ל"ב מלכיות, והוריד אותם לפסולת, ובירר מהם רק רפ"ח ניצוצין, שה"ס הלובן שבהולד, כי הם בחינת עצם הספירות דז"א, מבחינת קו וחצי הימין, דהיינו בהעדר מהם הקו שמאל, שהוא בחינת הה"ת המעורבת בהע"ס, כנ"ל בתשובה קל"ה עש"ה. והטעם הוא, כי אבא כבר הוריד כל בחינת המלכיות שבו, שהם מבחינת הדין והסיגים, שאין עליהם בחינת מסך, ונמצאות כל הספירות של ז"א נקיות לגמרי מבחינת מלכיות. וע"כ הוא נבחן לבחינת קו ימין של הע"ס לבד, בלי שום עביות של ה"ת, שז"ס שאבא נותן **הלובן** שבו. ואמא מזדווגת ג"כ מבחינת הקטנות שבה, דהיינו מבחינת ה"ת בעינים שנשאר בה מעת הקטנות, ואז אמא נותנת הארת ה"ג שבה ברפ"ח הניצוצין, שאז הה"ת דהתלבשות הנשארת ברפ"ח הניצוצין מתעבה ע"י ה"ג דאמא, ועובר בכל ע"ס דז"א, ועושה בהם קו וחצי השמאליים. ובחינת הזווג דאבא המתקן לקו וחצי הימנים, נקרא יום א' של ימי קליטה. ובחינת הזווג דאמא המתקן לקו וחצי השמאליים נקרא יום ב' דימי קליטה. ואח"ז מזדווגים או"א זה בזה, ואז מתחברים קוים אלו דאו"א, שזהו בחי' יום ג' דימי קליטה.

סימן פה
(לשאלה) עיקר בחינת זו"ן שהם מבחי' ו ' ונקודה, הם דבוקים ביסוד ועטרה דא"א, ויסוד א"א מלובש תוך יסודות דאו"א. (תתקכג אות צ"ח).

סימן פו
(לשאלה) בירור הסיגים הוא ע"י אבא. ותיקון קוים הוא ע"י אמא.

סימן פז

(לשאלה) מתוך שג' שותפים היו בז"ת דנקודים באצילות הזו"ן שהם ז"ת דנקודים: שהם נה"י דא"ק ונה"י דאו"א. ע"כ המה דבוקים בגי' בחי' אח"פ, שהם: אח"פ דכתר של אצילות, שהם עתיק וא"א, שהם בחינת נה"י דא"ק הפנימי, שהוא ג"כ פרצוף הכתר דא"ק. ואח"פ דאו"א וישסו"ת המוחזרים לפרצוף אחד, שהם במקום או"א דנקודים בזמן הגדלות שלהם.

סימן פח

(לשאלה) אע"פ שנה"י דא"א עלו לחג"ת וחג"ת גם הם עלו לג"ר, וכן שלישים האמצעים שהיו מלובשים תוך חג"ת דא"א עלו ג"כ לג"ר, וכו'. עכ"ז נבחנים כולם יחד, הן הבחינות שעלו לחג"ת, והן הבחינות שהיו מקודם בחג"ת, כמו שהם נמצאים עתה ביחד בשעת הזווג דעיבור ז"א. כי כולם משתתפים באצילותו. כמ"ש בחלק י"א. והטעם הוא, מכח שאין העדר ברוחני, וכל ענין חילוף מקום הנאמר ברוחני, אינו, אלא ענין של הוספה על בחינתו הקודמת, כנודע. (תתקי"ט אות פ"ו).

סימן פט

(לשאלה) המה עלו לבחינת ג"ר של עצמו, ונעשו שם לג"ר חדשים של או"א, וג"ר דעצמו עלו יותר למעלה, כי זה הכלל שאי אפשר שיהיה איזה עליה לפרצוף תחתון, אם לא יעלו מקודם כל העליונים ממנו. כנודע בסוד העליות דשבת. (תתק"כ אות פ"ז).

סימן צ

(לשאלה) כבר נתבאר לעיל בתשובה קע"ה, אשר מכח אין העדר ברוחני, נמצאים ג"כ כל הבחינות שהיו בחג"ת מקודם לכן, שז"ס התכללות כל הבחי' דנה"י וחג"ת, ועתיק וא"א מזמן היותם ב' פרצופים וכו', אשר כולם משתתפים באצילות הז"א. ובערך זה אומר הרב שחג"ת דא"א מלובשים עוד בתוך פנימית נה"י דא"א, אע"פ שמבחינה אחרת הם באמת כבר נתעלו לבחינת ג"ר. כנ"ל. (תתקי"ט אות פ"ו, תתק"כ אות פ"ז).

סימן צא

(לשאלה) מתוך שא"א ועתיק נעשו לפרצוף אחד, נמצאים נה"י דא"א במקום נה"י דעתיק, דהיינו במקום חג"ת של עצמו, וחג"ת דא"א במקום חג"ת דעתיק, דהיינו בג"ר של עצמו. (תתק"כ אות פ"ז).

סימן צב

(לשאלה) כי אחר שהגיעה טפת המ"ד אל עו"נ. ומשם ליסוד ועטרה דעתיק, הנה נתבטלה הפרסא שבגוי מעוהי דעתיק. החוצה לא"א ועתיק לפרצופים נבדלים, ונעשו שניהם לפרצוף אחד. וא"כ עלו חג"ת דא"א למקום ג"ר שלו, ששם עמדו חג"ת דעתיק, וא"כ עלו עמהם גם בחינת שלישים עליונים שהם מלובשים בחג"ת אלו, שבהם בחי' היסוד דעתיק

ג"כ, וע"כ נסתלק המסך שלו משם. אמנם הרב אינו רוצה להאריך בעתיק כנודע. וע"כ קיצר ואומר, שאינו יכול לסבול כל כך אורות, כלומר כיון שבאו למקום הזה האורות דנה"י דא"א, שהם חסדים מגולים, א"כ הוברר מקומו של היסוד דעתיק יותר למעלה בחג"ת שמקודם לכן, שהם בג"ר דא"א. (תתק"כ אות פ"ט).

סימן צג

(לשאלה) כי מלבד ההפרש של חסדים מכוסים שיש בין או"א לישסו"ת, כנודע. הנה יש עוד הפרש בענין זה בין אבא עלאה לאמא עלאה גופייהו, כי שורש אבא עלאה, דהיינו ב' חסדים וחצי שלו, נשארו סתומים בתוך יסוד דעתיק. אבל שורשי הגבורות דאמא עלאה יצאו מיסוד דעתיק, ונתגלו בחג"ת דא"א. כדברי הרב בע"ח שער י"ד סוף פרק א'. ע"ש. ועל זה סובבים דבריו שבכאן, שאחר בקיעת יסוד דעתיק, נתגלו ג"כ ב' חסדים וחצי דאבא לחוץ, ואין עתה עוד שום הפרש בין אבא עלאה לאמא עלאה. (תתק"כ אות פ"ט).

סימן צד

(לשאלה) כי באמת נתקן עתיק לבחינת שורש לאור דחסדים, וא"א לבחינת שורש לאור חכמה. אמנם זה הוא רק מבחינת התחלקות ה"פ אצילות לי"ב פרצופים. ואז עתיק משפיע חכמה לא"א, לבחינת שורש מחזה ולמעלה שלו, העומד בפה דא"א כנודע. אמנם עתיק עצמו נעשה שורש לאור חסדים, והוא משפיע מיסוד ולמעלה בחינת חסדים מכוסים לאו"א, כנ"ל בהסתכלות פנימית חלק ח'. וכשהם באופן זה, גם א"א אינו משפיע חכמה, כי כל השפעה, היא מבחינת חג"ת של הפרצוף, וכיון שבחינת חג"ת שלו היא בחסדים מכוסים, איך ישפיע עוד החכמה ממנו. וע"כ בעת שא"א רוצה להשפיע חכמה אל הפרצופים, מחויב להעשות עם עתיק לפרצוף אחד, שאז נעשו החג"ת דא"א לבחינת נה"י דעתיק, ויכול להשפיע הארת חכמה על ידיהם. וצריך שתזכור הכלל הנ"ל שבכל מקום שנה"י עולים לחג"ת, נעשו חג"ת עצמו לבחינת חסדים מגולים.

סימן צה

כבר ידעת, שהעליון מתאים תמיד הזווג שלו, לפי מדת המ"ן, דהיינו הרשימות של התחתון, שעולים אליו להתכללות הזווג. ונודע שיש ב' בחינות ברשימות: א' הוא אור הזך שבהם, שהם בחינת אור ישר, שהם בחינת ג"ר שברשימות, שנשארו באצילות. ועוד יש בחינות אור עב, שהם בחינות העביות והאו"ח, הנקרא ניצוצין, שהם בחינת אור חסדים וחג"ת, ויכלו לירד עם הכלים לבי"ע. והכלים עצמם הם נה"י שבכולם.

וע"כ כדי לתקן הכלים צריכים או"א להתלבש במסך דבחינת נה"י דקטנות, והיינו בחינת יסוד דתבונה, בעת שהיו מחולקים לעצמם לפרצוף נבדל מאמא עלאה. וכדי לתקן הניצוצין, צריכים או"א להתלבש במסך דחג"ת דקטנות, שהוא עומד במקום החזה

שלהם, שהוא מקום החתך בין אמא לתבונה. וכבר ידעת שיסוד דקטנות, עומד בבחינת החזה. וכדי לתקן בחינת האורות שברשימות שהם בחינת ג"ר, הם צריכים לבחינת ג"ר דאמא עלאה מעת קטנות, מזמן היותה חסרה משער מ"ב העליון, כנ"ל בתשובה קכ"ט. עיין שם. ובזה מתוקנים הרשימות דאו"י שהם בחינת ג"ר.

מילואים לתשובה פ"ח במ"ש שם ההבחן בין הדכורין ונוקבין דאצילות, צריכים להבין היטב את ב' הפרצופים התחתונים מ"ה וב"ן דא"ק.

והנה הרב ביאר אותם בע"ח ש"ה סוף פרק א'. וז"ל, בפנימיות א"ק יש הוי"ה אחת, ומד' אותיותיה, יוצאים ד' הויות ונגלים לחוץ של א"ק, והם הוי"ה דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והם במצח אח"פ, ומה שקדם הוי"ה דב"ן להוי"ה דמ"ה, ה"ס תפלין דר"ת, וה"ס נקבה תסובב גבר. עכ"ל. הרי שהרב חושב את ב' העולמות: נקודים, ואצילות לב"ן ומ"ה דא"ק. והדברים צריכים פירוש, כי לא נשתייר מעולם הנקודים אלא הג"ר שנטל עתיק דאצילות, אבל הז"ת נשברו פנים ואחור, וא"כ איך נעשו ע"ס דנקודים לב"ן דא"ק, ולא עוד אלא שנעשו לשורש למ"ה שלו בסוד נקבה תסובב גבר.

אמנם צריכים לזכור כאן, את הכלל, שכל האורות שבתחתון, נמצאים בעיקרם בהעליון ממנו, ובתחתון עצמו אינם אלא בחינת ענף קטן כנודע. כי ע"כ כל תחתון יוצא מבחינת החסרון אשר בעליון, גם משלים החסרון שבו. כי אותם האורות שהעליון משפיע לתחתון שלו, כבר קבעו מקומם בעליון גופיה וע"כ המה משלימים אותו. ולפיכך אחר הזדככותו דגוף פרצוף הכתר א"ק, שנסתלקו האורות מהכלים שלו, האציל א"ק את ע"ב ס"ג, כדי שיחזרו למלאות האורות להכלים דגוף שלו, וכיון שע"ב ס"ג נשלמו על הטבור, ולא השלימו למלאותו כלום בכל המקום שלמטה מטבור עד סיום רגליו, ע"כ חזר והאציל לע"ס דנקודים מטבורו ולמטה, מאורות דנקבי עינים. שבחי' הראש ותוך שלהם, יצאו בג"ר דנקודים, בכל השלמות דתיקון קוים, אמנם בז"ת, לא הגיע אלא בחינת הארת כלים, מבחינת הסתכלות עינים באח"פ שלמטה משבולת הזקן, שהם אורות נה"י בלי תיקון קוים, כנודע. שמשום זה, רק שליש התחתון דת"ת דא"ק מטבורו עד סיום הת"ת, נתקן בג' קוים, אבל כל הז"ת דנה"י שלו, שמסיום הת"ת שלו ולמטה, נשארו בב' קוים לבד, ואין שם ההכרע דקו אמצעי. ונבחן אז, שא"ק נשלם בעצמו, מתוך אצילותו לע"ס של הנקודים, רק בבחינת תנה"י של נקבה לבד, כלומר בב' רגלים באורות דנפש, החסרות קו אמצעי. ואע"פ שגם הקטנות דז"ת נשבר פו"א בנקודים, אין זה נוגע כלום לבחינת השורש שלהם שנשאר בא"ק עצמו להשלמתו, כמו שידעת מטעם אין העדר

ברוחני. וע"כ נבחן שבת נולדה תחלה. כי א"ק קבל השלמה לנה"י שלו מבחינת בת ונקבה, ותיקון זה נשאר בו בקביעות.

(לשאלה) לפיכך האציל א"ק את ע"ס דאצילות כדי לתקן הז"ת דנה"י שלו. ונודע, שכל ע"ס דאצילות המה בחינת ז"ת דנה"י דא"ק, שלא קבלו תיקונים בעולם הנקודים, כנ"ל. וע"כ מתחיל א"א להלביש מפה דרדל"א ולמטה, שהוא למטה מסיום הת"ת דא"ק, כי רדל"א מלביש כל המקום של שליש תחתון דת"ת דא"ק, ורדל"א אינו מצטרף לאצילות כנודע, אלא א"א נחשב לכתר האצילות. הרי שכל עולם האצילות מלביש רק לז"ת דנה"י דא"ק. וע"כ נבחנים ה"פ אצילות רק לחג"ת נה"י דא"ק בלבד. ונודע שכל ה"פ אצילות באו מתחלה בסוד העיבור ג' גו ג', שקבלו בזה בחינת השיתוף דמדת הרחמים בדין, כי ה"ת שהיתה דבוקה ביסוד, עלתה ונכללה בת"ת, שהוא בינה דה"ב של החסדים, כנודע. ונמצא עתה שנשלם התיקון קוים גם בתוך דע"ס דנה"י דא"ק, דהיינו בחג"ת דנה"י שלו. באופן, שבעת שהאציל לג"ר דאצילות שהם א"א ואו"א וישסו"ת, נתקן ג"ר של קו אמצעי דתוך הזה, וכשנתקנו ז"ת דאצילות, שהם זו"ן, אז נתקן ז"ת דקו אמצעי דתוך דע"ס דנה"י דא"ק. וע"כ כל ע"ס דאצילות לא באו לא"ק, אלא לתקן את קו האמצעי של התוך דע"ס דנה"י שלו, הנקרא יסוד דכורא דא"ק, או הדר. שג"ר דאצילות תקנו בו הדר העליון, וז"ת תיקנו בו את הדר התחתון. והוא הנעשה להשלמת התנה"י דא"ק בבחינת ה"פ דא"ק בסוד הזכר שבו. ונחשב לתולדה דע"ב שלו, משום שבאו ע"י זווג ע"ב ס"ג. ותבין שכל המדובר הוא מבחינת הע"ס דאצילות שנקבעו בנה"י דא"ק גופיה, מטעם שהאורות דתחתון נמצאים בעיקר בהעליון שלו. ועתה תבין היטב הכלל, שכל פרצוף כלול מה"פ געסמ"ב, שכל בחינה נוטלת מפרצוף שכנגדה בה"פ א"ק. גם תבין שפרצופי הנוקבין דאצילות, להיותם כולם רק מב"ן דא"ק, אין להם הכרע דקו אמצעי בהתוך דנה"י שלהם, כי גם בא"ק הם חסרים. וכל הפרצופים הזכרים דאצילות, יש להם בחינת תוך בנה"י שלהם, כי המה מקבלים מבחינה שכנגדם ממ"ה דא"ק. שיש לו הכרע של קו אמצעי בתוך דנה"י שלו. גם תבין שמ"ה מסובב מן הב"ן, בסוד נקבה תסובב גבר, כי בפרטיותו דא"ק עצמו יצא מתחלה הב"ן, שהשלים ג"ר דנה"י. ומ"ה שבו, הוא ענף ותולדה דב"ן. וב"ן, נחשב לבחינת מקיף כלפי המ"ה מכח היותו עליון אליו, והעליון נבחן למקיף אל התחתון ממנו, כנודע.

חלק י"א: תיקון אורות ניצוצין וכלים בעובר ועיבור ב'

א האורות[109] אינם עומדים בסוד העיבור רק ז' חדשים, ואח"כ נגמרו להתתקן. והניצוצין נגמרים אחר ט' חדשים. והכלים נגמרים אחר י"ב חדשים. ולכן תמצא ג' עיבורים שיש בעולם: זמן ז', וט', וי"ב. כנזכר בגמרא בהאי עובדא דאשתהי תריסר ירחי שתא, ואכשריה רבה תוספאה. (יבמות פ:)

ב והענין, כי האמת שאין האורות נגמרים להתתקן עד גמר זמן ז' חדשים, אבל הם מתחילין להתתקן מתחלת הז' קצת, עד שנגמרים בסוף הז'. כי בחדש הראשון נתתקן קצתם, ואז נכנס מה שנתתקן בתוך הכלים. ובחדש השני נתקנו בחינת אורות יותר ונכנסו בכלים. עד שבכללות ז' חדשים נגמרו כל האורות להתתקן ולכנוס תוך הכלים.

ג ועד"ז בניצוצין, נתקנו מעט מעט ונכנסין בהכלים, עד גמר ט' חדשים, שאז נגמרו להתתקן ולהכנס תוך הכלים. ואח"כ נשארים שם עם הכלים עד גמר י"ב חדש, שנגמרו גם בחינת הכלים, ואז נולד הולד, ויוצא לחוץ לאויר העולם במקום הראוי לו.

ד ונבאר עתה איך מתחילין להתתקן כל הג' בחינות. ונאמר, כי פשוט הוא, כי בג' ימים הראשונים הנקראים ימי קליטה, אז מתחילין לכנוס קצת אורות וקצת ניצוצין בהכלים. כי כבר נתבאר לעיל שכל הג' בחינות נתקנו מעט מעט, ונת"ל כי אורות וניצוצין וכלים, כולם נכללו ונעשו ג' כלילין בג', והלבישו את נה"י דא"א. ואבא מכסה ומלביש מצד ימין א"א. ואמא מצד שמאל א"א. ונמצא כי מחצית אלו ג' בחינות עומדין בתוך אבא, ומחציתן תוך אמא. והנה אבא נותנם כולם אל אמא, בסוד ג' ימי קליטה.

ה והנה הענין הוא. כי הנה נתבאר לעיל, כי כל הפגם והשבירה והמיתה שאירע לאלו המלכים, היתה לסבת הפירוד אשר ביניהן, שיצאו זעג"ז שלא כדרך קוין, ולמעלה בענין תיקון עתיק, נתבאר פי' דרך קוים מה ענינו, ע"ש בדרוש הספיקות שיש ברדל"א. ואז היה רה"ר בסוד הפירוד, ונמצא כי בחי' התיקון הוא כדי לחברם, עד שיהיו בבחי' קוין מאירין זה בזה, ועי"ז יהיה להם תיקון, והבן מאד ענין קוין מה ענינם, ואיך זה עיקר התיקון, וזכור זה שתצטרך אליו בהרבה מקומות.

ו והנה כאשר עלו הז' מלכים בג' בחי' להתתקן בסוד עיבור בתוךאו"א כנ"ל, נמצאו החסד והנצח וחצי ת"ת וחצי היסוד וחצי המלכות הימיני עומדין תוכ אבא, ומחציתן האחרת בתוך אמא. והנה ביום א' של הקליטה נתחברו יחד אותן החצאין שהיו בתוך אבא, והיו לאחדים, ונכלל חסד בנצח, ויסוד בת"ת, ומלכות ביסוד, ונתקשרו בבחי' קוין זה בזה, ונתאחזו ביחד. ואח"כ ביום ב' של הקליטה, נתאחזו ונתקשרו החצאין אשר

[109] ע"ח ח"א שער יט: שער אנ"ך אמצע פרק א'.

בתוך אמא יחד זה בזה בבחי' קוין. ואח"כ ביום ג' נתקשרו יחד אותן שבתוך אבא עם אותן שבתוך אמא, ואז נותן אבא לאמא המחצית אשר היו בו. נמצא כי כל הז"א נתון תוך אמא, בסוף שלשה ימי הקליטה. אמנם כל זה הוא בבחי' הכלים.

ז ודע כי בחי' התקשרות הכלים ואחיזתן כנ"ל, היה ע"י זווג שנזדווגו אבא עם אמא, ואבא נתן טפה דדכורא ואמא נתנה טפה דנוקבא, ועי"ז נתקשרו הכלים הנ"ל, אשר כבר היו בעולם בתחלה, ונתקנו על ידם. ואחר כך נגמרים להתתקן הכלים ביב"ח העיבור כנ"ל. והנה הם ז' כלים, נמצאו שבכל נ"א יום וחצי, נתקן כלי ספירה אחת. ואמנם בחי' אורות, הם ז' אורות בז' חדשים, נמצא כי בכל חודש נתקן אור א'.

ח ואם תשכיל תבין, כי בג' חדשים הראשונים, שהוא זמן היכרעובר. כמארז"ל וכמ"ש לקמן, הנה בהם נתקנו אורות חסד ת"ת ויסוד, לפי שתפארת ויסוד הם בקו האמצעי שהוא רחמים, ולכן הם נתקנו תחלה עם החסד שהוא קו ימין.

ט ואמנם נצח אע"פ שהוא קו ימין אינו נתקן תחלה. לפי שהוא בחי' הרגלים וגם לפי שהוא קשור בהוד, וכמ"ש בדרוש, בהדי הוצא לקי כרבא. הנאמר על נ"ה, שאינן מתבררים לגמרי עד זמן היניקה, שמן היותם דם חוזרים לחלב, ויונק הז"א, ואז נגמרים להתתקן וע"ש.

י ובחי' הניצוצין צריך בהם ביאור רחב, והוא תלוי בדרוש רפ"ח ניצוצין שנתבאר לעיל, ושם נתבאר, כי הרפ"ח הם ד' שמות: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ע"ב ניצוצין מכל א'. והנה ג"ר שהם ע"ב ס"ג מ"ה הם בז"א לבדו, כנ"ל, כי הם בחי' חסד ע"ב, וגבורה ס"ג ת"ת ונה"י מ"ה. אבל ב"ן הוא בנוקבא דז"א. והבן הקדמה זו היטב. ונמצא כי ג' שמות אלו של ע"ב ס"ג מ"ה, הם ניצוצין, שנכנסו באלו הכלים דז"א להחיותו. ואחר כך נבאר ענין הנוקבא בעזרת האל.

יא[110] והנה מה שנכנס תחלה באלו הכלים להחיותן, אינם הג' שמות בעצמו, רק המילוי שלהן נכנסין תחלה, שהם מדרגות השפלות מן השמות עצמן, כמ"ש בדרוש רפ"ח ניצוצין. והנה מספר המלויין לבדם של אלו השמות, אחר שנסור מהם שמות הפשוטין, הם אלו: מילוי ע"ב כשתסיר הפשוט, שהוא גימטריא כ"ו, נשאר מ"ו, ומילויים ס"ג ע"ד הנ"ל, הוא ל"ז ומילוי מ"ה ע"ד הנ"ל, הוא י"ט.

יב וגם צריך שתדע, כי תחלה נכנם המילוי התחתון שבמדרגה, שהוא י"ט ממילוי מ"ה, אם לסיבת שהוא קטן שבכולם במדרגה, ואם לסבה אחרת, והוא כי ענין היות בז"א ג' שמות אלו, ע"ב ס"ג מ"ה, הוא כי תחלה לוקח בחי' חיות עצמו, שהוא מילוי מ"ה,

[110] ע"ח ח"א שער יט: שער אנ"ך פרק ב'.

ואח"כ לוקח חיות יותר גדול והוא מילוי ס"ג. ולוקחו מן אמא. ואח"כ לוקח מן אבא חיות יותר גדול מכולם, שהוא, מילוי ע"ב. וא"כ מוכרח הוא שתחלה יהיה מילוי י"ט, שהוא חיות עצמותו, ואח"כ של ל"ז, ואח"כ של מ"ו, כי כך הוא מעלות המדרגות.

יג ועתה נבאר סדרם, דע, כי הנה נתבאר בגמרא (סנהדרין צא:) במעשה דרבי ואנטונינוס, דא"א לבשר חי לעמוד בלי מלח יותר מג' ימים שיסריח יותר מזמן זה, וא"כ מוכרח הוא, שבג' ימי קליטה נכנס איזה בחי' חיות ורוחניות בולד. והנה אז, בג' ימים אלו נכנסין בחי' הי"ט ניצוצין דמילוי מ"ה הנ"ל. אשר הם בחי' ח"י, לרמוז היות בהם כבר חיות. ועם כולל הרי י"ט, כי בפחות ממילוי האחרון זה דמ"ה התחתון שבג' שמות הנ"ל, אין לו חיות בלעדו.

יד והם מתחלקים בג' ימים, כי ביום א' של הקליטה נכנס בו ו' ניצוצין, לפי שאז נתקשרו יחד זה בזה, כל אותו המחצה הנתון תוך אבא כנ"ל, אשר מצד ימין, ואז נמשך להם ו' ניצוצין של חיות, כי בחי' ו' הוא קו א', והוא קו ימין שע"י נתקשרו ונתחברו יחד.

טו וביום ב' נקשרים ומתחברים יחד זה בזה, כל המחצה של קו שמאל הנתון תוך אמא, ואז נמשכין לו ו' ניצוצין אחרים של חיות לקשרם ולחברם, והוא ו' ניצוצין בקו שמאל, שהוא צורת ו' ג"כ.

טז וביום ג' אשר כולם מתקבצים יחד, מחצית דאבא עם מחצית דאמא, ונתחברו, ונמצא כי חצאי קו האמצעי לא נתחבר עד היום הזה, וכנגד זה נכנסין לו ו' ניצוצין אחרים כנגד קו אמצעי, הרי נשלמו בג' ימי הקליטה לכנוס כולם תוך אמא, ולהתקשר יחד כולם בסוד קוין, ולכנוס בהם י"ט ניצוצין של חיות, שהם מילוי מ"ה, שהוא חיות של ז"א עצמו. כנ"ל. והנה מציאות של ג' ווין אלו דג' ימי קליטה הם בחי' ג' אלפין שיש במילוי מ"ה.

יז והנה כבר נתבאר לעיל. כי הניצוצין נגמרין להכנס ולהתתקן בזמן ט' חדשי עיבור, וכאשר תמנה כל חדש מהם ל' יום יהיו כולם ר"עימים והולד נולד ברע"א יום, וכמ"ש בגמרא ע"פ ויתן לה ה' הריון, כי המשך ימי העיבור הם גי' הריו"ן, שהם בגימטריא רע"א. (נדה לה:)

יח והעניו הוא. כי בג' ימי קליטה נתקני הי"ח ניצוצין, והשאר ר"ע ימים נתקנים ר"ע ניצוצין, ניצוץ אחד בכל יום, שבין כולם הם רפ"ח נצוצין הנזכרים לעיל. ונודע כי הרע"א יום, הם זולת ימי הקליטה, כי לכן אמרו בגמ' (נדה ל"ח ע"א) אין האשה יולדת או לרע"א או לרע"ב או לרע"ג יום, לפי שהרע"א ימים הם ימי הריון המוכרח, שהם ט' חדשים, וג' ימי הקליטה שיש בהם ספק, אם נקלט ביום א' או ביום ב' או ביום ג'. ונחלקים עתה בחי' ר"ע ימי הריון בר"ע ניצוצין הנשארין מרפ"ח ניצוצין.

יט והנה נודע, כי ארז"ל, (ברכות ס.) שביום ארבעים נגמר צורת הולד. והענין הוא, כי אחר ג' ימי הקליטה, שבהם נכנעו י"ט ניצוצין דמילוי מ"ה, שהוא בחי' חיות דז"א, אח"כ נכנס מילוי ס"ג דאמא, הם ל"ז ניצוצין. ואם תוסיף על ג' ימי קליטה יהיה מ' יום, שאז נגמר מילוי ל"ז דס"ג דאמא, אשר היא נותנת ציור הולד, כנודע מפסוק וייצר ה' אלהים את האדם. וגם לסיבה זאת נקודת הצירי היא באמא, כנודע. והרי כי במ' יום נגמר צורת הולד, שהוא כניסת ל"ז ניצוצין אחרים דמילוי ס"ג.

כ והרי, כי במ' יום שנגמר צורת הולד יש בו בחי' מילוי מ"ה וס"ג, גם אם תמנה בחי' ניצוצין עצמן י"ט ל"ז, יהיה נ"ו, והם גימטריא א"ל יהו"ה ע"ה. כי כבר נתבאר אצלינו, כי שם הוי"ה היא בז"א, וגם נתבאר אצלינו כי בחי' ב' שמות א"ל יהו"ה, הוא בעולם היצירה, כי עתה נגמר ונשלם לקרא בב' שמות אלו.

כא ואח"כ יש זמן ג', שארז"ל (יבמות מא.) ענין ג' חדשים הראשונים, שאז ניכר עובר, כמארז"ל במשנה, היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיהיה לה ג' חדשים, שאז ניכר העיבור. והענין הוא, כי אחר מ' יום של יצירת הולד, שנכנס שם מילוי דס"ג, שהוא המצייר צורת הולד, עוד נכנסין בו מ"ו ניצוצין של מילוי ע"ב במ"ו ימים אחרים.

כב והנה בין כולם הם פ"ו ימים, אשר נכנסו בהם ג' מלואים דע"ב ס"ג מ"ה. וכבר נשלם טפת דכורא שהוא ע"ב להצטייר, ואז נקרא הוכר העובר לגמרי. ואף על פי שאינן ג' חדשים לגמרי, אין חשש כי מ"ש בגמרא ג' חדשים, לאו דוקא בצמצום. ובפרט אם תמנה החדשים החסרים יהיו פ"ז ימים, והם פ"ו הנ"ל עם הכולל.

כג [111]אמנם אם תמנה בחי' הניצוצין עצמן יהיה ק"ב ניצוצין, והם מ"ש בגמרא, רוצה אשה בקב ותיפלות, מט' קבין ופרישות. גם ז"ס חנינא בני די לו בקב חרובין מע"ש לע"ש. (ברכות יז:)

כד פי': כי בהיות ג' מלויין אלו חסרים מז"א, היה נקרא קב חרובין, שהם בחי' מלכים דאתחרבו עלמין קדמאין, כנזכר באדרא ובספ"ד. וכאשר נכנס בו זה הקב, שהוא ג' מלויין הנ"ל, אז הוא מתוקן ושלם, ואז חייב בחלה כמ"ש במשנה במסכת עדיות (משנה ב') ב"ש אומרים מקב לחלה, וב"ה אומרים מקביים כו' כי אז חייב בחלה וז"ס אדה"ר חלתו של עולם היה. (עירובין יח:)

כה ואמנם ביאור משנה זו. הענין הוא, כי הנה ב' קבין הם, א' טוב, והוא סוד ג' מלויין דע"ב ס"ג מ"ה הנ"ל, שהם י"ט ל"ז מ"ו, גימטריא ק"ב, והוא מבחי' פנים, שמקבלת בעת

[111] ע"ח ח"א שער יט: שער אנ"ך פרק ג'.

הזווג פב"פ. וזהו הקב שהאשה רוצה בה מט' ופרישות. כי האשה היא השם הד' שהוא ב"ן שהוא במלכות הנקרא חלה כנ"ל. ומקבלת ג' מלויין הנ"ל, הנקרא קב טהור.

כו ויש קב אחר הנקרא חרובין, אשר זה היה מיתה וחרבן של מלכים הנ"ל, וזה אינו כ"כ טהור כמו הראשון, לפי שהוא מבחי' אחורים, אשר הקליפות נאחזין בו, שהם גרמו חרבן המלכים, כמ"ש בע"ה, והם בחי' ד' אחורים שיש בד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם מדרגה הו' שיש בכל שם מהם, כנ"ל, אשר יש באחורים המילויים של כל שם מהם, כ"ו אותיות מילוי, חוץ מן שם ב"ן, שאין במילוי האחורים שלו רק כ"ד אותיות, סך כל אותיותיהן הם ק"ב.

כז וכנגד ב' בחי' אלו, שהם ב' קבין, פסקו ב"ה שאז חייב בחלה, כיון שכבר יש בהם ק"ב ראשון של חרובין, ונוסף עליו קב הב' הטהור, הרי נתחייב בחלה. אבל ב"ש סברי, כיון שיש קב א' כבר יש בו רמז אל הקב הטהור, ודי בזה. גם זה סוד משנה מסכת חלה (פ"ד משנה ד') קב ישן וקב חדש שנשכו זה בזה כו' והם ב' קבים, א' ישן בימי חרובין, וא' חדש במלואם עתה, בימי עיבור.

כח גם ז"ס מסכת שבת, (דף סה:) הקיטע יוצא בקב שלו דר"מ כו', וביאור הדברים, כי הנה המלכים שמלכו בארץ אדום ומתו, שהוא שבירתן וירידתן בעולם הבריאה, ושם נתגלו בחי' הקליפות, ואלו המלכים נתאחזו בקליפות ונעשו בחי' נשמה אליהם. וכבר נת"ל כי אלו המלכים הם בחי' ז"ת של י' נקודות שיצאו מנקבי עינים כנ"ל באורך, ואלו הז"ת הם בחי' ז"א, שהוא כולל ו"ק, והז' היא נוקבא. ואלו כולם יצאו נפרדין זה מזה, שלא בדרך קוין כנ"ל, ולא היו מקושרים זה בזה, אלא כ"א ואחד בפ"ע זו תחת זו כנ"ל, ואז נקרא רה"ר, כי אין רבים אלא אבהן כנ"ל, דאינון חג"ת כנזכר בזוהר ובתקונים.

כט ואח"כ, כאשר נכנסו במעי אמם בינה, בסוד עיבור כנ"ל, נתקנו ונעשו רה"י אשר גבהו י' ורחבו ד'. והענין כי נתחברו ונתקשרו ונאחזו זו תוך זו ומלובשים זו תוך זו, כמבואר היטב לעיל בדרוש א"ק ועתיק ע"ש, ואז נקרא כל הו"ק פרצוף אחד ומיוחד, הנקרא ז"א, ה, וגבוה י' שהם אותיות במילוי אלפי"ן אשר רחבו ד', שהם ד' אותיות הוי" שהם בז"א כנודע.

ל והנה אלו המלכים, עדיין לא נגמרו להתברר עד ימות המשיח, כי אז יוברר לגמרי, והסיגים יתבטלו, בסוד בלע המות לנצח, והטוב שבהם יתברר ויתחבר עם הקדושה, אשר בהמשך זמן זה, מתברר מעט מעט בכל יום, ובביאת המשיח יושלמו להתברר.

לא והנה אלו המלכים אשר עדיין שם בסוד נשמה אל הקליפות, נקרא רה"ר, וכל מזונם והשפעתן אינם רק בסוד קב, שהוא בחי' מילוי הנעלם בשם ע"ב ס"ג מ"ה: מ"ו ל"ז י"ט, כנ"ל.

לב ודע כי לעולם כשהשם לבדו בלתי מילוי, אז הוא יותר גרוע מהמילוי עצמו שהוא לבדו, אמנם בהיות שניהן יחד השם והמילוי, אז השם בעצמו בפשוטו, הוא יותר חשוב ומעולה מן מילוי שבו.

לג ואמנם אלו המלכים הנ"ל הנשארים למטה בסוד רה"ר, אינן נזונין ומתפרנסים אלא מזה הק"ב הנ"ל, והוא סוד הקב חרובין, שהמלכים נשארו חרובין ויבשים בסוד ומלכין קדמאין מיתו, הנזכר בספ"ד פ"ק, אבל מן השם עצמו אינן יכולין להתפרנס. והנה מילוי גימטריא אלהים, לרמז על המלכים הנ"ל הנקרא אלהים, סוד דינין, ולכן אינן מתפרנסין אלא מהמילוי שהוא גימטריא אלהים, והוא עולה גימטריא ק"ב כנ"ל.

והנה ביום השבת אסור לטלטל ברה"ר, שהוא רשות אלו המלכים הנ"ל. והנה הוא מוכרח, שיתפרנסו ויוציאו להם מזון מרה"י שהוא ז"א אחר התיקון. ור"מ סבר, שהז"א בהיותו בבחי' קטוע לבד, אז יוצא בקב שלו שם ברה"ר לפרנסן, ולהיות שאינו יוצא רק בחי' הק"ב הנ"ל לבדו, לכן נקרא ג"כ קיטע כי השם עצמו נקטע ועלה למעלה אבל הק"ב שלו בלבד, שהוא מילואו, הוא היוצא לפרנס ברה"ר.

לד וכבר הודעתיך לעיל, כי הג' שמות של ע"ב ס"ג מ"ה, אשר מלואם הוא הק"ב הנ"ל, הנה שלשתן הם בז"א לבדו בבחינת חג"ת שלו הנ"ל, ולסבה זו, נקרא הז"א קיטע על שמם: קטע גימטריא ע"ב ס"ג מ"ה ע"ה, כי הם עולין למעלה, ומלואן שהוא הק"ב יוצא לחוץ.

לה גם דע, כי הנה נתבאר בענין שבת, כי כל אחיזת הקליפות ביום השבת הם בנה"י, שהם רגלין דז"א בלבד, אשר הם מתעלין ביום השבת למעלה ממקומם, ואז נשאר מקום פנוי וחלל, בסוד מחלליה מות יומת. ולכן נקרא הז"א קיטע בסוד אלו רגלים שנקטעו ועלו למעלה למקומן כנ"ל, ולא ירד אלא הק"ב הנ"ל.

לו גם בזה תבין מ"ש בתקונים דק"ג, שמענא דעובדא הוה בחד ב"נ בעלי קבין כו', ופי' כמ"ש לעיל. כי הז"א יש לו קב הזה ממילוי ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה אשר בו כנ"ל, וגם קב זה גימטריא אלהינו, ולהיותומבחינת מלואין, הוא דינין, כי מילוי גימטריא אלהים כנ"ל, ואלו הם הז' מלכים שמלכו בארץ אדום, ומתו כולם וירדו למטה, והוברו שם. והם עומדים שם בבחי' רוחניות ונשמה אל הקליפות.

לז והנה יש בג"ע תחתון מקום, אשר שם הוא נקודת בינה. ושם קרוב אליה עומדין אותן המלכים, אשר מלכו בארץ אדום. ואותן נשמות הצדיקים אשר שם, כולם הם מבחי' בעלי קבין, כי הם מזה סוד הק"ב הנ"ל, לכן צריכין להתלבש באותן קבין, ודי בזה.

לח אחר שנתבאר בכל הפרקים שקדמו ענין העיבור הזה של ז"א, צריכין אנו להודיע[112] ענין שלשה בחינות שהיו בעיבור זה, והוא, כי כמש"ל, שיש שלשה בחינות זמני התיקון אל זו"ן, והם: עיבור, ויניקה, ועיבור ב' דמוחין.

לט ותחלה בעיבור הא', היה תלת כלילן בתלת. וביניקה, היה מן ו"ק. ובעיבור ב', מן ט"ס גמורות. גם בעיבור זה הא', היו בו ג' בחינות אלו כנגדן, כי גם בעיבור, היו לו מוחין. כנ"ל.

מ וא"כ מוכרח הוא, שכל שלשה בחינות שיש אל הז"א, בשלשה זמנים: עיבור, ויניקה, ועיבור דמוחין, היו כולם עתה בעיבור הא', אלא שכל שלשה בחינות אלו, כולם הם נקראים בחי' עיבור, אע"פ שיש לו מוחין, כי איננו נחשב רק לבחי' תלת כלילן בג', כנ"ל.

מא והענין, כי בשלשה ימי הקליטה, הוא התחלת תיקון העובר כנ"ל, ואז הוא כנגד בחי' העיבור, והענין, כי אז בג' ימים אלו, כבר התחיל הז"א ליתקן מעט, כי נקשרו ונכללו הג' עם הג' ונעשו בדרך קוים. וגם כי הלבישו הג' תחתונות את הג' עליונות, ונעשו בגוף א' מיוחד בקשר אמיץ. אמנם כל מה שנגלה אז מהז"א, אינן רק הג' אחרונות נה"י שלו, כנ"ל.

מב והנה אז הזו"ן, הם מלבישים את א"א באופן זה, והוא כי הנה הם מלבישים את שליש תחתון דת"ת ונה"י דאריך, שהם ד' ספירות. והנה המלכות נוקבא דז"א, לוקחת פרק תחתון של ההוד דאריך, ואז היתה נקראת פסיעה לבר, שהיא הנקודה והקוץ התחתון של אות ו' זעירא שבתוך הה"א של הבינה. ואע"פ שלא לקחה רק שליש תחתון דהוד, נקרא כל ההוד על שמה, כיון שאיננו כולו לז"א.

מג ונמצא, כי מה שנשאר לז"א איננו רק שלשה ספירות, שהם: שליש תפארת, ונצח, ויסוד. כי אעפ"י שגם הוא לוקח תרין פרקין עליונים של ההוד, כבר נתבאר, שכל ההוד נקרא ע"ש המלכות ונמצא, כי הז"א לוקח שלשה ספירות לבד, ונוקבא לוקחת ספירה אחת, והיא ד' אליו, בסוד רביעית ההין, ואות ד' שבשם ההויה, כמ"ש במקומו. והרי שעתה הז"א אינו רק ג' מדות, ונוקבא רביעית אליו, וזה בשלשה ימי הקליטה.

מד אח"כ, ניתוסף בז"א תיקון נוסף, והוא הבחי' הב', שהיא כנגד בחי' זמן היניקה, שנעשו בו ו"ק, והמלכות ז' אליו, כנזכר. וכן היה עתה, כי הנה נתבאר לקמן בענין החלב

[112] מבוא שערים שער ה' ח"א פרק ט"ז.

של היניקה, איך תכף בשעת העיבור בתחלתו נפסק דם הוסת של האשה מהיסוד שלה, ועולה למעלה במקום הדדים שלה, כדי להתהפך לחלב.

מה והוא לסיבה, שעולים תרין פרקין עילאין דנ"ה דאריך שם במקום החזה דאו"א, במקום הדדים שלה, לעשות שם בחי' דדים אל האשה להניק את בנה אח"כ. וכאשר נחלק הנ"ה לבחי' מספר פרקים, ולא מדות שלימות, כמ"ש בבחי' ראשונה, נמצא כי מה שנשאר מן אריך אל הזו"ן, הם ד' פרקין דנ"ה, ושליש הת"ת, וכל היסוד. ונודע. כי היסוד אינו רק במדת שליש א' של הת"ת.

מו ונמצאו עתה ששה בחינות, ומהם נעשו ו"ק לז"א, והמלכות היתה שם בסוף פרק תחתון של ההוד, ז' אליו. ולכן נקרא המלכות בבחי' זו שביעית. ונכללו עתה אלו השבעה בחינות כל אחד מהם בכל הז', דוגמת מ"ש בענין כ"א אזכרות שבתפילין, שלהיותם עיקרן שלש לבד כלולים בג', לכן הם ג"פ ז' הם כ"א, כי הג' לבד נתגלו ע"ש. הרי ניתוסף עתה תיקון אחר, כי בתחלה היה ג' והיא רביעית אליו. ועתה הוא ו' והיא ז' אליו.

מז ודע, כי גם בעיבור יש בחי' יניקה, והוא, שהעובר ניזון שם ויונק דרך טיבורו, ממה שאוכלת אמו כנודע. והבן זה היטב.

מח אח"ך ניתוסף בז"א תיקון נוסף, והיא הבחי' הג', שהיא כנגד זמן עיבור ב' דמוחין דגדלות, שנעשו בו תשעה מדות שלימות, והיא י' אליו וכן היא עתה.

מט כי הנה נתבאר, שהב' פרקים עליונים דנ"ה דאריך, נתעלו לעשות דדים אל הבינה להניק בנה. ונמצא כי כאשר נסתכל, במה שהגדיל הז"א בסוד העיבור, ולא בבחי' הפרקין עצמן דבחי' אריך, אלא בערך מהו שגדל העובר, הם תשעה בחינות.

נ כי הנה מן פרק אמצעי דנצח דאריך, נכפלו ונעשו ב' מדות שלימות בז"א, שהם חסד ונצח קו ימין שלו. ומפרק אמצעי דהוד דאריך, נעשו בז"א גבורה והוד קו שמאל. ומפרק תחתון דנצח נעשו ת"ת ויסוד בז"א קו אמצעי. ומשליש תחתון דת"ת דאריך נעשית חכמה דז"א ומיסוד אריך נעשית בינה דז"א. ואמנם דעת אין בו עדיין בימי העיבור כנ"ל, ומפרק תחתון דהוד דאריך נעשית נוקבא דז"א, הרי הם ט' בחינות.

נא ודע, כי הכתר של ז"א הוא מן בחי' חצי היסוד דעתיק יומין, המתלבש תוך חצי התחתון דאריך כנ"ל. ולקמן יתבאר כל זה באורך כי הרי בחי' זו היא כנגד אותה הבחי' כנ"ל, אלא שעתה הוא בכח ולא בפועל, ואז הוא בפועל ממש. והנה, אם נעריך יחד כל הבחי' האלו יהיו י"ח, כי לכן נקרא ח"י העולמים, כי הנה הז"א היה ג', וו' וט', הרי י"ח.

נב והנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, התחלקות ת"ת ונה"י דאריך בז"א באופן אחר. והוא זה: כי הנה נתבאר כי עיקר ז"א בזמן העיבור אינו רק שלשה מדות לבד מתגלים בו, כנ"ל. אמנם נגדלו ונעשו ו' מדות קטנות, אשר כולם אינם רק ג' גדולות לבד.

נג והנה מן נצח דאריך, נעשו בז"א קו ימיני שבו, והם נצח וחסד. ומהוד דאריך נעשו בז"א גבורה והוד. ומיסוד דאריך נעשו בז"א ת"ת ויסוד, ומשליש תחתון דת"ת דאריך, נעשו בז"א תלת מוחין חב"ד.

נד וטעם הדבר, איך מזה השליש דת"ת לבדו, נעשו תלת מוחין בז"א, הוא, כי הנה נתבאר לעיל, איך שליש תחתון דת"ת דאריך עלה והלביש ב' שלישים עליונים של הת"ת דאריך עצמו, ואח"כ עלה גם היסוד דאריך והלביש את שליש תחתון של הת"ת הנזכר, ונכלל בכולו.

נה ונמצא כי היסוד אע"פ ששיעורו הוא קטן שם, שאינו רק שליש הת"ת כנ"ל, עכ"ז מחמת שהלביש ונכלל בכל הת"ת דאריך כולו כנזכר נגדלה הארתו ועשה בז"א ת"ת ויסוד שבו. והשליש התחתון דת"ת דאריך, היו בו הארות כפולות מאד, יותר מהנ"ה. כי הנ"ה, כל אחד מהם נכלל זה בחסד וזה בגבורה, ומכח כללות ההוא נעשו כל אחד מהן ב' מדות קטנות בז"א כנזכר. אך שליש הת"ת נכלל מיניה וביה בב' שלישים העליונים, הרי כללות א' גדול, כי הוא מיניה וביה, משא"כ בנה"י שלוקחים הארתם מאחרים, אך זה הוא מיניה וביה ולוקח הארה יתירה מהם מאד, ונוסף על זה כי נכלל היסוד שלו עצמו בו.

נו וכבר נתבאר לעיל, כי כמו שנכלל התחתון מהעליון כן נכלל העליון מהתחתון ונמצא עתה כללות היסוד באותו שליש הת"ת. ונמצא כמה האורות יתירות יש באותו שליש תחתון דת"ת דאריך, ולכן הספיק לעשות תלת מוחין בז"א. ונמצא כי מבחינת הכלים של הז' מלכים, נתבררו ונעשה מהם בחי' ו"ק דז"א, בבחי' כלים, וכן בניצוצות, וכן באורות כנ"ל.

נז ואלו הבחי' נעשה מהם גופא דז"א, והלבישו את נה"י דאריך ע"ד הנזכר, וכן נבררו מהכלים והניצוצות והאורות של המלכים לצורך ג"ר דז"א בסוד כלים וקרומות ומוחין, ונעשו ג"ר דז"א כנ"ל. ואלו הלבישו לשליש התחתון דת"ת דאריך, והענין כי הנה נתבאר לעיל כי הת"ת נקרא ו' וכן היסוד נקרא ו'.

נח והנה הת"ת דאריך משמש לב' בחינות לאבא ולאמא חלק העליון, ולז"א חלק התחתון. ונמצא כי מחצית הו' שהם ג' הם בחלק התחתון דת"ת, ומג' זו נעשה תלת

מוחין לז"א. וכן עד"ז היסוד דעתיק, שגם הוא גנוז ומתלבש בת"ת דאריך, גם הוא בחי' ו' א', וגם היא נחלקת לב'.

נט ונמצא כי שלשה חלקים ממנה, נעשו נשמה לנשמה תוך חצי עליון דת"ת דאריך לאו"א, ושלשה חלקים תחתונים נעשו נשמה אל חצי התחתון דת"ת דאריך, הנעשה תלת מוחין אל הז"א כנזכר. וגם מן הנ"ה דעתיק אשר תוך נ"ה דאריך נעשו נשמה גם לז"א. וכל זה יתבאר באורך במקומו האמתי בענין גדלות דז"א. והרי נתבאר התלבשות ז"א לאריך ולעתיק בעת העיבור, היטב מאד.

ס ודע כי פעם אחרת שמעתי באופן אחר בקיצור, ואיני יודע אם הוא בעת העיבור או ביניקה או בגדלות, כי שמעתיו סתם. והוא זה, כי משלים הת"ת נעשה כתר גלגלתא דז"א, ומנה"י נעשו בו תלת מוחין, ומהיסוד דאריך נתפשט שאר גופא, דז"א כולו.

סא (ואיני יודע לקשר כל סברות אלו, אם לא שנאמר שהם ע"ד שנז"ל בענין התלבשות שבעה תחתונות דעתיק באריך, שאמרנו, כי הז' עצמן מתלבשות בכל גופא דאריך. אמנם מהשבעה ענפים שלהם הנכללים בחסד דעתיק, אשר בכתר דאריך, הם נתפשטו גם הם בז' דגלגלתא דאריך, וכן עד"ז הוא כאן, כי כל הנה"י עצמן נתפשטו בכל גופא דז"א, אמנם עיקר הארתם נשאר בג' ראשונות מוחין דז"א כנלע"ד. גם ראיתי שינוי אחר בענין הת"ת דאריך, כי פעם א' שמעתי, כי כל חציו התחתון נתן אל הז"א. ורוב הפעמים שמעתי בדקדוק, שאינו רק שליש התחתון לבד, ואיני יודע תירוצם אם לא שנאמר ע"ד ת"ת דאמא המתלבש בכתר דז"א, כי בהיות לו מוחין דאמא לבד, אינו לוקח רק שלישו, ובהיות לו גם מוחין דאבא לוקח חציו, כנזכר ע"ש. וכן יהיה כאן כנלענ"ד. גם אפשר שיובנו בענין שינוי ג' הבחינות שיש בז"א בעת העיבור, כנ"ל בתחילת פרק זה, וכפי הבחי' ישתנה התלבשות. וזה ג"כ נכון כנלע"ד. גם במ"ש בענין ג' העליונות שבג' המדורות יתבאר גם זה, כפי הנז"ל. (מהרח"ו ז"ל).

סב והנה נבאר ג"כ מהיכן נתהוה הגרון דז"א בזמן העיבור, והענין כי הנה נתבאר לעיל בפרק זה. כי תרין פרקין ראשונים דנ"ה דאריך נתעלו במקום הדדים של בינה, אך פרק עליון דיסוד נשאר למטה במקומו בתוך ב' היסודות דאו"א, בהזדווג שם כנ"ל. ונמצא הרחק בין היסוד לב"פ עליונים דנ"ה כי שם הוא מקומו תמיד, פרק עליון דיסוד באמצע תרין פרקין עליונים דנ"ה. ואותו מקום היסוד נשארחלל. ונודע כי כל דבר שבקדושה נשאר שם תמיד רושם שלה ונמצא, כי מכח אותה ההארה של היסוד שהיה שם מתחלה, משם נתהוה הגרון של ז"א.

סג ודע, כי מהגרון הזה הוא התחלת עשיית מציאות ז"א, בבחי' תלת כלילן בתלת בלבד, וזהו הסוד שביארנו לעיל. כי מן היסוד של אריך הנקרא שופר, יצא הז"א בבחי' קול כלול באש ובמים ורוח, שהם ג', ונודע, כי גם שופר הוא בגרון.

סד ונמצא, כי באותה בחינה דרשימו דיסוד דאריך, שם הוא בחינת השופר, ומשם יצא ז"א בסוד קול, כלול בג': מים, ואש, ורוח, בסוד קול דנפיק מגו שופר, ושם היה כלול, בתלת הנזכר בגרון זה, שהיה במקום חלל ופנוי, ואינו שם אלא בחי' אויר לבד, ולכן היה נק' קול.

סה ואח"כ, משם יצא קול זה, מהגרון ההוא הנקרא ג"כ שופר בנזכר, הנעשה מהארת רשימו היסוד דאריך כנזכר, ונתפשט למטהמהגרון הזה, גם כן בסוד תלת כלילן בג', שהם ו"ק דגופא דז"א כלולים תלת בתלת, כנודע.

סו ונמצא, כי הגרון נעשה מבחי' מקום חלל ופנוי הנז', אשר ע"כ נקרא שם הז"א בחי' קול כנזכר. וז"ש במסכת סוטה בפ"ט, (דף מה:) מהיכן מודדין לו, ממקום שנעשה חלל, מצוארו, שנאמר, כי ימצא חלל באדמה, כי הנה הצואר בבחי' חלל נעשה. ולכן נקרא הצואר ע"ש חלל.

סז [113]וא"ת, והרי ז"א מלביש שליש תחתון דת"ת דאריך וגם נה"י שבו. וא"כ איך אנו אומרים שהיה כלול תלת גו תלת בלבד. אך הענין, כי כיון שבחינת הת"ת אינה מדה גמורה רק שליש א' לבד, לכן אינו עולה בשם, ואין אנו מזכירין רק הנה"י לבד, שהם מדות שלימות, שנכללו בחג"ת, והיו ג' כלילן בג'.

סח גם צריך שתדע הקדמה אחת, ועמה תבין היטב ביאור תלת כלילן בתלת הנ"ל, והוא, כי העובר, ודאי שיש בו כל הרמ"ח איברים ואין איברים ניתוספים בו אח"כ כנ"ל, הענין הוא, שבתחילה היו איברים קטנים, מחצית גידולם לבד, ואחר כך נגדלו בשיעורין.

סט ונמצא, כי דוגמת מה שאנו קוראין את הז"א כולו אות ו' של ההויה הכוללת כל עולם האצילות כנ"ל, וכן הת"ת שבו עצמו נקרא ו' של ההויה הפרטית שבעשר ספירותיו עצמם. והנה גם הת"ת שלו היה עד"ז ו' בלי ראש, כי היה גופו קטן מאד דוגמת ו' בלי ראש.

ע [114]ואמנם צריך שתדע, כי בצאתו מבטן אמו ונולד, עדיין הוא כמו בתחילה בזמן העיבור, כי צריך עדיין להגדיל איבריו ולתקנם, וגידול ותיקון הזה הוא מיום שנולד עד תשלום תשעה שנים. והשיעור הזה הוא שיגדיל ויתקן כל התשעה ספירות שבו, כמו

[113]*מבוא שערים ש"ה ח"א אמצע פרק י"ח.

[114]שער מאמרי רשב"י זיע"א בפירוש האדר"ז דף רנ"ט ס"ב אמצע ד"ה ועתה נבאר.

שמנינו אותה בבחינת השלישית של זמן העובר, וע"ש. והנה הם ששה קצוות שבו, ושלשה מוחין, הרי תשעה ספירות שבו.

עא ועכ"ז, נחזור להסדירם כאן: מחצי ת"ת התחתון דאריך, נעשה בז"א מוח חכמה. ומן היסוד, מוח בינה. ושני פרקים עליונים דנצח הוד, נשארו תמיד לעולם בחזה או"א במקום הדדים כנ"ל. ומפרק האמצעי דנצח נעשו חסד ונצח דז"א. ומפרק אמצעי דהוד נעשו גבורה והוד דז"א. ומפרק תחתון דנצח, נעשו ת"ת ויסוד דז"א. ומפרק תחתון דהוד, נעשית נוקבא דז"א.

עב ולהיות כי המלכות לקחה פרק אחד שלם, לכן נעשית פרצוף גמור אח"כ בסוד נוקבא דז"א, כנודע. אבל שאר הפרקים, כל אחד הוצרך להוציא שתי בחינות כנזכר, כי מפרק אמצעי דנצח נעשו חסד ונצח דז"א, וכן בשאר. גם בזה תבין מ"ש בתיקונים. דאיהו בנצח ואיהי בהוד. וכמו שביארנו בתפלת ימי החול בשחרית. דז"א יורד בנצח, והמלכות עולה בהוד. והטעם מובן עם הנזכר. גם תבין, ענין מגדל הפורח באויר, הנז' בדברי רז"ל. (סנהדרין קו: ובמשנה אהלות פ"ד משנה א') והוא בחינת היסוד של א"א. שנשאר בבינה דז"א.

עג והוא, כמ"ש לעיל בענין מציאות גרון דז"א מהיכן נעשה. ואמרנו כי מקום היסוד הוא באמצע בין תרין פרקין קדמאין דנצח והוד, וכיון דתרין פרקין קדמאין דנצח והוד עלו בחג"ת דאבא ואמא, ושם נשארו תמיד, ואמנם היסוד ירד למטה בבינה דז"א. ונמצא כי היסוד הזה, הוא פורח באויר, ואין לו על מה לסמוך, כי מקום סמיכתו ואחיזתו הוא למעלה בין תרין פרקין קדמאין דנצח והוד כנזכר, והרי הוא נפל למטה בבינה דז"א. והרי שאין לו על מה לסמוך.

עד והיותו נקרא פורח באויר ואינו נקרא נופל, הוא, כי היה מן הראוי ליפול למטה, במקום שעומדין ארבע פרקין תתאין דנצח והוד דא"א, שהוא במקום שש קצוות דז"א, אבל ההארה הנמשכת לו מלמעלה מאותם תרין פרקין קדמאין שנשארו באבא ואמא, הם המעמידין אותו בבינה דז"א, ושם, אינו לא למעלה במקומו הראוי לו, ולא למטה עם שאר פרקין דנצח והוד, אבל נשאר תלוי ופורח באויר בבינה דז"א כנזכר, מחמת ההארה והשפע הנמשך לו מאותם תרין פרקין עילאין הנזכר, וממשיכין אותו שם, אעפ"י שאינו עולה ממש עמהם במקומם. ובחי' אותו האור העליון, הנקרא בחינת אויר, נמשך לו מהם, ונשאר תלוי ופורח באויר.

עה גם בזה תבין, ענין בינה הנקרא גם כן מגדל הפורח באויר, בסוד היתר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שיסמוכו. (חגיגה י.) והענין הוא כי היסוד דאריך הוא בבינה דז"א, ולכן היסוד והבינה שניהם נקראים בשם זה.

עו [115]והנה נתבאר ג"כ כי בעיבור הא' הוא בסוד ו"ק, אלא שהם כפולים אלו באלו, תלת כלילן בתלת, כי לא נתגלו בהם רק הג' תחתונות. וביניקה נתגלו ונתפשטו ו"ק גמורים, ונתפשטו ממה שהיו תחילה כלולים ונעלמים תלת גו תלת לבד. ובעיבור הב' נתגלו בו גם הג"ר הנקראים מוחין, ואז הוא שלם בי"ס גמורות.

עז ואמנם דברים אלו נראים תמוהים, כי הרי מבשרנו נחזה אלוה. כי העובר במעי אמו, יש לו כל רמ"ח איברים וי"ס, שהם ו"ק הגוף, וגם יש לו ראש ומוחין אחר ג' חדשים הראשונים שהוכר העובר, ואין אנו רואים תוספת במספר האיברים, רק שהאיברים, עצמם שהיו בו בתחילה מתפשטים ונגדלים מעט מעט הם בעצמן בכל זמן מג' הזמנים הנזכר, עד היותו גדול.

עח אמנם אין שינוי במנין האיברים, ומכ"ש שיש לו בחי' אלו בזמן היניקה, ואיך נתבאר למעלה, כי אין המוחין נכנסין בו עד תשלום י"ג שנים ע"י עיבור הב', ואין לו מוחין, לא ביניקה ומכ"ש בעת עיבור א'. גם תימא אחרת איך נתבאר כי ביניקה יש ו"ק, ובעיבור ג' לבד, והרי גם בעיבור אנו רואים שיש לו גוף שלם בו' קצוות.

עט והענין בקיצור גדול, כי אמת הוא שבכל שלש זמנים הנזכרים יש בחי' י"ס, בין לעובר בין לתינוק היונק, ויש להם גוף מו"ק וראש בג' מוחין. אך הענין, כי ביותו בזמן העיבור הא', אנו רואים שכל שיעור העובר אינו זולתי כשיעור ג' תחתונות לבד, וכן התלת מוחין שלו הוא כאבן דומם בלי דעת כלל, וכאלו אין בו מוחין.

פ ואח"ך בזמן היניקה, הו"ק שלו מתארכים יותר, וגם התלת מוחין שבו הם מתעוררים קצת, להיות בהם הבנה לדברים המוכרחים שלו, לבכות כשאינו יונק, ולשאול מאמו ע"י בכייתו ורמיזותיו, מה שהוא צריך. וכן הוא הולך וגדל ממדרגה למדרגה, אך עדיין שכלו אטום ואין בו גילוי דעת.

פא ואחר שיונק אז מתחיל לאכול החטה, ומתגלה בו הדעת כמ"ש חז"ל, (ברכות מ:) על אילן שאכל אדם הראשון, חטה היתה. ולכן נקרא עץ הדעת, ואז מתחיל הדעת להתגלות בו ולהתנוצץ עד היותו בן י"ג שנים ויום א', ואז נקרא איש גמור, ודעתו כשאר בני אדם. אלא שעדיין אין לו כ"כ ישוב הדעת, וע"י המשך הזמן מתגלה בו הדעת, וניתוסף בו להיות מיושב בדעתו.

[115] מבוא שערים ש"ה ח"א אמצע פרק י"ב.

פב והנה דברים תמוהים הם, מאחר שיש לו דעת ויש לו מוחין אפילו בימי עיבורו, איך הוא משתנה בדעתו בכל הזמנים הנזכרים כנזכר. אך סוד הענין הוא, כי הקטן כל זמן שהוא קטן, הוא תכלית הגבורות והדינין, כמו שנראה בחוש הראות, כי הקטן הוא אכזרי ובעל חמה יתירה וכעס הרבה, וכל מה שהולך וגדל מתישב בדעתו, ומתבטל ממנו הכעס והחמה והאכזריות כי הזקנה והשיבה גורמת רחמים, אך הקטנות גורם האכזריות והדין.

פג וזהו טעם למה נקרא ז"א בשם זעיר, ואו"א נק' זקנים, ואריך עתיקא דעתיקין, בסוד השיבה הגדולה מהזקנה. והטעם, כי הנה אריך הוא תכלית הרחמים. וכמ"ש באדרא דקכ"ט, לית שמאלא בהאי עתיקא כלא ימנא, ורחמי בגו רחמי, ולית ביה דינא כלל. ואו"א יש בהם גילוי מועט מאד אל הדינין, ונקראים זקנים אך לא עתיקין. וז"א להיותו בחי' דינין וגבורות המתגלים בו, דאית ביה ימינא ושמאלא, וכמה גבורן סומקים אתפשטו ביה, ואפילו ברישיה, כנזכר באדרת נשא, לכן נמשל לקטן, ונקרא ז"א. הרי נתבאר, כי הקטנות גורם אל הדינין. והזקנה והשיבה מורה רחמים.

פד והנה ז"א בעצמו יש בו מדרגות, ובהיותו תחלה תכלית הקטנות, שהוא זמן העיבור אז כולו דינין גמורין, ואף המוחין שבו שהם שלש הראשונות שבו, שהם יותר רחמים משאר הו"ק כנודע, הנה גם הם דינים גמורים, ולכן הוא אכזרי ובעל חימה. ואין בו ישוב הדעת, כי הדין מאש יצא, והאש אינה שוקטת, כי היא אוכלת ושורפת כל אשר תמצא, ואינה נחה במקום א', וכן מעשי הקטן בלתי ישוב, וכלם דינים.

פה והנה בעת עיבור הא', אשר גם המוחין הם דינין גמורים לגמרי, אינם נחשבין למוחין, וכמאן דליתנהו דמי, כי המוחין הם תמיד בחי' רחמים, שהם ג' הראשונים שהם רחמים יותר מהתחתונים תמיד כנ"ל. וכיון שאף הם דינים גמורים, אינן נקראים מוחין. ולא עוד אלא שגם הג' אמצעיות שבו שגם הם רחמים, בערך ג' תחתונות, אשרשם אחיזת החיצונים, כמ"ש הני ברכי דרבנן, דשלהו מנייהו הוי. (ברכות ו.) הנה גם הם כמאן דליתנהו דמי, כי גם הם דינין, ונתעלמו ונכללו עם השלש תחתונות, ונתלבשו בתוכם בימי העיבור כנודע.

פו ונמצא שאינם מתגלים אז בו רק הג' תחתונות שהם תכלית הדינין, כי שם אחיזת החיצונים כמ"ש, ושם נאחז סמא"ל בירך דיעקב, להיותם לבר מגופא כנזכר בפרשת בראשית. ולכן אז נקרא העובר, בסוד תלת כלילן בתלת, ואז הקטן מתחיל להיות בשני ערלה, שהם החיצוניות דשם אלהים, ששם נאחזים הקליפות הנקראים ערלה. וז"ש בזוהר משפטים דצ"ח, בענין הקטן הנימול, איך תחלה הוא בשני ערלה, וגדל ממטה

ולמעלה, ואחר כך בזמן שנתמעטו הדינין קצת, נתגלו גם הג' אמצעיות, שהם יותר רחמים מהג' תחתונות, וניכר היות אל התינוק ו"ק גמורות.

פז אמנם הג"ר שהם המוחין, וצריכים להיות רחמים גמורים יותר מכולם, וכיון שעדיין יש בהם דינין, אינם מתגלין עדיין בבחי' מוחין, ולא נתגלו רק הו"ק לבד, ואז כיון שנולד ונימול, נסתלקה ממנו הערלה, ונכנס במדרגה אחרת שיש בה תוספת קדושה, אלא שעדיין הוא אלהים ודינין.

פח ואח"ך בעיבור ב', בבוא המוחין מצד הרחמים גמורים, אז הוא שלם בי"ס גמורות, וניכר היות בו מוחין ממש, כי אינם נקראים מוחין אלא כשהם מבחי' רחמים גמורים. ועתה לוקח עיקר הקדושה, שהם מוחין דהויות כמ"ש במקומו.

פט וזהו טעם הדבר, למה בזמן שבית המקדש קיים היו הרחמים מתרבים, והיה זיווג. והטעם, כי אז היה ז"א בבחי' מוחין של רחמים גמורים דעיבור ב', ואין זווג אלא ע"י אותם המוחין כמ"ש, אך כאשר נסתלקו ממנו מוחין אלו דרחמים, ולא די, אלא שאף המוחין דקטנות דיניקה שאינם דינים גמורים גם הם נסתלקו, ולא נשאר בו רק מוחין דזמן העיבור, שהם דינין גמורים, אז נחרב בה"מ בעו"ה. ובאותו רגע חזר הז"א אל בחי' עיבור דג' כלילן בג' דוגמת מה שהיה בעת הגלות מצרים כמבואר לעיל.

צ אך אחר שנחרב, חזרו בו המוחין דבחי' יניקה לבד, ואז הוא סוד הגלות, ואינו כ"כ ריתחא כמו בשעת החרבן. כי אינן כ"כ דינין כמו אז, כי הו"ק מתגלים בו תמיד: וע"י תפלותינו, אנו ממשיכים גם המוחין דגדלות לצורך שעה לבד, כמ"ש בענין כונת ק"ש, כי ו"ק דיניקה לעולם אינם חסרים ממנו.

צא הכלל העולה, כי בכל תלת הזמנים, שהם: עיבור, ויניקה, ועיבור ב', יש בז"א י"ס ומוחין. אלא שהמוחין של זמן עיבור הם דינין גמורים מאד, בבחי' אלהים. והמוחין דזמן היניקה הם דינין, אבל לא כ"כ גמורים כמו מוחין דעיבור א', אך עכ"ז ב' בחינות מוחין אלו אינן נקראים מוחין, כי עדיין החיצונים נאחזים ויונקים משם, כי הם שמות דאלהים. אך בעיבור ב' של הגדלות, אז המוחין ההם הם הויות, והם רחמים גמורים, ונסתלקו החיצונים אז מליינק מהם, ולכן בחי' ההיא נקראת בחי' מוחין ממש עיקרים.

צב נבאר עתה ענין המוחין האלו מה עניינם, וכמה בחינות יש בהם. והנה בדרוש הזה שמעתי בו דרושים שונים, ולכאורה נראים חולקים וסותרים זה את זה, ולכן אני צריך להעמידך בהם על נכון, בקיצור נמרץ. והענין כי הנה פעם שמעתי ממורי ז"ל, כי המוחין הקטנות אפילו אותם של יניקה, הם יורדים למטה עד עולם הבריאה, בעת

[116] מבוא שערים ש"ה ח"א פרק י"ג.

שנכנסין ובאים המוחין דגדלות, דעיבור שני. ופעם אחרת שמעתי שהם נעשים קרומות אל המוחין דגדלות. ופעם אחרת שמעתי כי אלו תלת מיני מוחין, שיש בג' הזמנים דעיבור ויניקה ומוחין, הם נפש ורוח ונשמה של ז"א, אל הכלים שבו.

צג ופעם אחרת שמעתי, כי תלת מיני כלים יש בז"א, ויש הויה א' בכל ספירה וספירה מהי"ס דז"א, וארבע אותיות הויה זו נעשים נפש ורוח ונשמה ונשמה לנשמה, אל תלת בחי' הכלים של ז"א. וצריכין אנו לבאר כל דרושים שונים אלו, כאשר תראם מפוזרים ומבוארים בחיבור ספר זה כל אחד במקומו, ונבארם פה כולם בקיצור, ולא נצטרך לחזור לבארם כל אחד ואחד במקומו.

צד הנה שלש בחינות נמצאו במוחין: א" היא בחינת תלת חללי עצם הגלגלת, וגולגלת הזה, נעשית בחינת שלש כלים לקבל בתוכם את שלש המוחין ב' הוא, הקרומות שבתוך הכלים הנז'. ג' הוא, שלש המוחין בעצמם שבתוך הקרומות והם בחי' בשר זך מאד, ואינם כשאר הבשר, אמנם הם זכים, אך אינם רוחניים ממש.

צה והנה שלש בחינות אלו היו כנגד הג' בחינות הנ"ל. והם כי הנה השבעה מלכים היה בהם בחינות כלים שנשברו, ובחי' ניצוצי אור שנשארו בהם אחר שנשברו להחיותם, והם רפ"ח ניצוצין הנקראים הבל דגרמי, ונקראים ניצוצות, יען הם דינים גמורים, והם בחי' אלהים כמ"ש, ולכן החיצונים היונקים מהם נקראים אלהים ג"כ, אלא שנקראים אלהים אחרים, ולכן נשארים תמיד על העצמות היבשות בקבר, אחר אשר שלט הסטרא אחרא באותם הכלים.

צו בחי' שלשית היא האורות של הכלים. שנסתלקו מהם בעת המיתה, ואלו האורות הם נקראים נפש הכלים, והניצוצות נקראים הבל דגרמי, שהיא תחת מדרגת הנפש.

צז והנה מבחינת הכלים של המלכים, נעשו גם הכלים של המוחין. ומבחינת הרפ"ח ניצוצין, נעשו הקרומות שבתוך הכלים ואלו הניצוצות בחינת נפש אל אלו הקרומות. ומהאורות שנסתלקו שהם בחי' נפש ממש, והם הויות ולא שמות של אלהים, מהם נעשו בחי' המוחין ממש. ונמצא כי הניצוצות הנקראים הבל דגרמי שהם שמות אלהים, הם נעשים נפש אל כל האיברים החיצונים. והאורות הפנימים שהם הויות, הם בחינת נפש אל כל האיברים הפנימיים, כמו הלב והריאה וכיוצא.

צח והנה כל זה הוא בזמן העיבור ובזמן היניקה. כי הקרומות הם אלהים דינין והאורות שהם הויות הם המוחין ואע"פ שאנו אומרים תמיד כי המוחין דעיבור ויניקה הם שמות אלהים, אינו על המוחין עצמן, כי המוחין הם הויות ממש אף בעיבור ויניקה, אמנם הכונה היא, על אלו הניצוצות שהם שמות אלהים, וכולו דינין. וזכור כלל זה.

צט ואמנם צריך שנבאר ענין שלש שינוים מוחין אלו, שיש בעיבור, ויניקה, ובעיבור ב'. והענין במ"ש בענין העיבור ב' דמוחין דגדלות באורך וע"ש. אך הענין בקיצור הוא, כי הנה המוחין הם בחינת נפש וחיות אל הז"א, והוא דמות פרצוף זך ורוחני מאד שלם בי"ס, והוא מתפשט בתוך הכלים של ז"א ותוך גופו להחיותו, והוא בחי' צלם א', שיש בו תלת בחינות כנגד ג' אותיות צלם: ל"ם הם מקיפים, וצ' הוא אור פנימי. ותלת בחינות אלו נקראו צלם.

ק והנה התבונה הג' שהוא הב', בה נתלבשו כל מוחין וצלם של ז"א. (אף על פי[117] שבדרוש א' שבקונטרס זה אמרנו כי ס' דצלם לבדה מתלבשים בו' ראשונות דתבונה ע"ד הנ"ל עד החזה, ומשם ולמטה צ"ל דצלם. אינו כן, והסדר האמיתי הוא, ס' בד"ר דתבונה כחב"ד. ל' בחג"ת, צ' בנה"י).

קא ונבאר ענינם. הנה נודע, כי הם בינה ותבונה. ולפעמים נכללין בפרצוף א', ולפעמים נחלקים. והנה בעת זווגם דאו"א להוציא צלם המוחין אלו, נכללין בינה ותבונה, ועד"ז אבא ויש"ס. ואין להאריך, כי מאמא נבין את אבא.

קב ובהעשות בינה ותבונה פרצוף א', נמצא, היות כל פרצוף תבונה נה"י דבינה, ובהיות התבונה פרצוף בפ"ע, יסוד שלה תחתון מאוד, ובהיותן פרצוף א' שניהם, יהיה היסוד של הכללות הפרצוף יותר כנ"ל ובזה היסוד של הכללות היה הזווג, ושם ניתנו המוחין של ז"א עליון, כמעט בפי התבונה. ואז נזדווגו יחד או"א בכללות כל הפרצופים בסוד העיבור, ובבא זמן לידה, יצאו מוחין אלו מיסוד הזה של כללות.

קג והנה בינה צריכה לעשות ב' פעולות: א' להזדווג עם אבא, כי הרי זווגם לא פסיק לעלמין, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א לצורך המוחין, נמצא כי היסוד שלה סתום וחתום תוך דעת דז"א, ואיך יזדווג עמה אבא.

קד פעולה ב' הוא, שהיא מוכרחת להיות רובצת על האפרוחים, וזהו בהלביש נה"י שלה את המוחין דז"א, ולהכניס בתוכן להמעיט את אורם, כי זולת התלבשות זה, לא היה יכול הז"א לקבל המוחין והארתם הגדולה כמבואר בדרוש ברכת הכהנים. כי אז היא עיקר התלבשות המוחין בה תחלה, בנה"י דאמא.

קה וב' פעולות אלו הם מתנגדות, ולכן היא צריכה להתחלק לב, פרצופים בינה ותבונה, ואז מנה"י של בינה עליונה נעשית כל הפרצוף דתבונה שלימה בי"ס, כי ג"פ עלאין דנה"י נעשה בה ג"ר כח"ב דתבונה, וג"פ אמצעין נעשה חג"ת שלה, וג"ת נעשה נה"י תבונה. וכן מחצי עליון של בינה נעשית פרצוף בינה שלימה בי"ס.

[117] ע"ח ח"ב שער כ"ה: שער דרושי הצלם דרוש ד'.

קו והוא באופן זה. כי הנה נתבאר, שהחיצוניות דנה"י הוא נכנס תוך ז"א, אמנם פנימותן נשארו למעלה, ואותו החיות והפנימיות, מגדיל ונותן כח הגדלה בכלים העליונים, כדי שיגדלו דוגמת הגדלת הקטן, ויעשו לה נה"י חדשים דחיצוניות, שהם הכלים. אך לא חדשים ממש, כי זה א"א, אמנם הלבושים והכלים העליונים נגדלין ומתארכין, עד שילבישו גם את נה"י דעצמות ופנימית.

קז והנה עדיין עתה, אינם נכנסים אחר הלידה, רק צלם דאמא. ואז אין ז"א לוקח לכתר שלו, רק שליש תחתון לבדו מת"ת דבינה, נמצא מה שנכנס בז"א מן הבינה היו ד' מדות ושליש, שהם נה"י ומלכות הבינה ושליש תחתון מת"ת שלה. וזה שחסר מבינה, צריך שיוכפלו כנגדן ממש לעילא, והם ב"ש מן הבינה שלה וג' מדות שלימים, שהם דעת ח"ג וב"ש העליונים שנשארו מן הת"ת שלה שלא נכנסו בז"א. הרי ד' מדות ושליש מדה, ואלו הוכפלו והגדילו והוציאו ד' מדות ושליש אחרים החסרים. ובזה נשלמה בינה עליונה לי"ס. ולמטה בענין הכתר, נרחיב ונאריך דרוש זה בע"ה.

קח והנה כאשר היו שניהן פרצוף א', וילדה אלו המוחין דז"א ואז יוצא מיסוד של כללות הב' פרצופים יחד, נמצאו צלם המוחין עומדין תלוים באויר חוץ מן היסוד, בין ב' פרקין קדמאין דנ"ה של הכללות, אשר שם עתה הוא ג"ר של תבונה זאת, וכנ"ל, והרי בחי' זאת ס' של צלם יען שעדיין לא נתלבשו המוחין תוך התבונה, ובהיותן בלי התלבשות, ניכר היותן ד' מוחין ממש, שהם ח"ב ח"ג, כל א' כלול מי', הרי ס' דצלם.

קט ונחזור לענין, כי ס' דצלם הוא התלבשות המוחין בד"ר דתבונה, ול' דצלם הוא ירידה שנייה של המוחין בהתלבשותו בחג"ת דתבונה, ואינם רק ג"ס חג"ת כל אחד מי', הרי ל'. כי הלבושים אינם רק ג' חג"ת, אע"פ שהמוחין הם ד', הנה הם מכוסים בתוכן, ואינן ניכרין רק הלבושים, שהם ג', ועם היות כי אינם רק ב' ספירות וחצי, עכ"זנקרא ל', והענין, כי חצי ספירה דת"ת דתבונה אינה מכלל ל' דצלם, כי היא הכתר דצ' דצלם, כמ"ש בע"ה.

קי [118]ונבאר עתה, איך אלו מוחין נקראים צלם, ונעשין בחי' צלם. והענין, כי הנה נת"ל, כי יצאו מרחם של תבונה הא', שהיא הב', ומתלבשים בתבונה הב', שהיא הג'.

קיא ואמנם התלבשות זה, נחלק לכמה בחי', כי הנה תחלה קודם יציאת המוחין האלו, היה ז"א איש בעל ו"ק. והיה לו אז צלם א' אל הו"ק, ועל אותו צלם נאמר, אך בצלם יתהלך איש כי עדיין ז"א נקרא איש ולא אדם, ועתה בבוא לו המוחין האלה הנקראים צלם כנ"ל, נקראים צלם אדם, כי כבר הוא נקרא אדם שלם. ועל צלם זה נאמר, ויברא

[118] ע"ח ח"ב שער כה: שער דרושי הצלם אמצע דרוש א'.

אלהים את האדם בצלמו, וכן כי בצלם אלהים עשה את האדם, כי ז"א נקרא אדם, וצלם זה נקרא צלם אדם.

קיב ודע כי כללות כל בחי' צלם הזה, הוא שם אחד, הנקרא הוי"ה, כי המוחין דגדלות נקראים הוי"ה, ותבין זה. וג' אותיות ראשונות שהם יה"ו נקראים ג' אותיות צלם, וה' אחרונה נקראת דמות. וז"ס נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. וכללות צלם ודמות, הוא אדם שלם, הכולל זו"ן, שהם אותיות יה"ו עם ה' אחרונה.

קיג ונבאר ג' אותיות צלם איך הם ג' אותיות יה"ו. ותחלה נתחיל מן ס', דצלם. כי הנה הוא ממטה למעלה, והמ' שבו הוא בחי' עליונה מכולם, וכנגדו י' של יה"ו, והוא חכמה, והנה הם' של צלם כלולה מד' מוחין חו"ב חו"ג, כל א' כלול מי' הרי ס'.

קיד ואמנם אלו מוחין יוצאין מרחם תבונה ראשונה, שהיא הב', ונתלבשו בו"ס של תבונה הב' שהיא הג', כנ"ל. והם כחב"ד ח"ג דתבונה זו שהוא עד החזה שבבחי' עצמה. וכבר ידעת כי כפי סדר התחלקות התבונה הוא ג"כ התחלקות החכמה, וממילא יובנו.

קטו נמצא כי ג"כ יש בחי' מוחין אחרים שנתלבשו בחכמה הג' של החכמה בו"ס ראשונה שבה, שהוא עד החזה שבה. נמצא, כי ב' צלמים זכר ונקבה זו בחי' חיה, וזו בחי' נשמה. וצלם אבא נעשית נשמה אל צלם דאמא, ומתלבש בתוכו ונעלם שם, לכן תמיד אין אנו מדברים אלא בצלם דאמא, וממנו יתבאר צלם אבא וזכור ואל תשכח.

קטז והנה נודע, כי או"א הם הוי"ה ואהיה ביודי"ן, והוי"ה נעלם תוך אהי"ה כנ"ל, לכן צלם גי' אהי"ה דיודי"ן. כי הוי"ה נעלם בתוכו ואינו נגלה, וניכר רק אהי"ה דיודי"ן, שהוא גימטריא צלם. כי כבר נת"ל כי צלם זה מזווג חו"ב עלאין הנקראים הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן, ומשם נמשך, לכן נקרא על שמו, עם שמתלבשין אח"כ בתבונה ג', שאינו כך שמה רק שם ס"ג כמ"ש.

קיז והנה בזה הבחי' המתלבשת בו"ס ראשונות דתבונה הג', יש כללות כל הבחינות ע"ד שיתבאר, שהם ג' אותיות צלם. ולכן בחי' זו לבדה נק' צלם, כי בה נכללו כולם, עם שאינם רק ס' של צלם כנ"ל, ונמצא היות בחי' ס' זו כמו או"מ ממקומו אל כל הז"א עד רגליו.

קיח ואמנם אינו יורד ממש שם, אמנם נשאר שם למעלה בבחי' או"מ לכל הז"א. וכבר ידעת, כי כל או"מ הוא אהי"ה דיודי"ן, לכן צלם בגי' אהי"ה כנ"ל. נמצא, כי הצלם זה יש בו כללות כל הבחי' התחתונות שהיא צ"ל מצלם וכמ"ש בע"ה.

[119] ע"ח ח"ב שער כ"ה: שער דרושי הצלם אמצע דרוש א'.

קיט ואמנם עיקר זו הטפה של הצלם נוצר מן חו"ב העליונים בהיותן מלובשים ונכללין[119] בחכמה ותבונה הב'. והנה צלם זו נוצר שם ברחם תבונה זו הב', שהיא תבונה הא' כנ"ל, ובעת הלידה יוצא צלם זו מהרחם שלה, ומתלבש תוך תבונה הב' שהיא הג', ושם נקראת צלם דז"א, כמ"ש בע"ה. ונבאר תחלה אלו המוחין עצמן, ואח"כ נבאר בחי' העושה אותם צלם.

קכ והנה המוחין הם ג' בחי': חב"ד, והדעת נחלק לב' שהם חו"ג. והרי הם ד' מוחין חו"ב חו"ג. ואמנם שרשם הם נמשכים כך, חו"ב הם נמשכין ממוחין או"א עצמן, שהם חכמה ממוח אב והיא חכמה שלו, ובינה ממוח האם והיא מבינה שלה, כמבואר בדרוש הציצית.

קכא ואמנם הדעת הנקרא חו"ג: ב' חצאי הדעת, הם היו תחלה התרין כתפין דא"א, ומשם נמשכו אל ב' העטרות היסודות דאו"א, שהם גבורות דאבא ודאמא, ומשם נמשכו להיות תרין עטרין בדעתדז"א, כנזכר באד"ר ואדר"ז. ואמנם הב' מוחין עצמו, שהם חו"ב, אלו נמשכין מתרין מוחין, ממוחא דאו"א ממש, ומשם נמשכין אל ב' יסודותיהם, חכמה ביסוד אבא, בינה ביסוד אמא, וב' עטרין שהיו תחלה ב' כתפין דא"א, נמשכו בב' עטרות דיסודות הנ"ל דאו"א, החסדים בעטרת יסוד אבא, וגבורות בעטרת יסוד אמא.

קכב נמצא, כי ב' מוחין הנקראים חו"ב דז"א, הם בב' היסודות דאו"א, אשר בחי' היסוד הם לעולם זכרים, בין באבא בין באמא. וב' עטרין דדעת הם בב' העטרות של היסודות שלהם ששתיהן נקבות. ומזה תבין למה הדעת נקרא תרין עטרין באד"ז, כי הם בחי' ב' העטרות של יסודות שלהם.

קכג ובזה תבין פסוק ברכות לראש צדיק הנזכר בזוהר פרשת ויצא קס"ב. והענין כי תרין עטרין אלו ברדתם פה למטה בב' עטרות דאו"א, שמקומם הם בין תרין ירכין, ובירכון דילהון נקראו ברכות, לשון ברכיים, ואלו ברכיים והברכות הם בראש צדיק, כי צדיק יסוד, וראש צדיק עטרה שבו הנקרא ראש יסוד, ושם מקומם. גם בזה תבין, איך אח"כ בעת הזווג נותן ז"א בהנוקבא את הה"ג ואח"כ הה"ח, כי כולם בחי' מלכות הם.

קכד ודע כי ד' מוחין אלו שבזה הצלם, הס סוד ד' יודי"ן שיש בשם הוי"ה במילוי יודי"ן[120] דאבא, כי משם נמשכו, והם מ' של צלם. גם זה המ' של צלם אשר נקראת צלם גמור, לפי שגם בחי' התחתונים נכללין בה, הנה בחי' זו נקראת אויר, כי עדיין לא נכנסו תוך גופא דז"א ממש, רק עומדין בסוד או"מ כנ"ל ונקראים אויר.

[120] עץ חיים שם.

קכה וגם הסבה, כי הנה ידעת כי החו"ב והחסד כל א' כולל ע"ב והגבורות כולל כולם שהם רי"ו, כנ"ל בסוד ויעבור ע"ב רי"ו, והטעם, כי הגבורות הוא לצורך המלכות, ה' אחרונה של שם, וצריך לכלול בה כל הבחינות של ג' אותיות יה"ו שעליה, שהם חכמה בינה חסד, שכל א' כלול מע"ב, והוא כללות ג"פ ע"ב, ונעשים רי"ו.

קכו והטעם, כי גם היא כוללת י"ס דוגמת הזכר, וכמו שהזכר יש לו ג"פ ע"ב כן תהיה בנוקבא, ולכן בחי' זו נקראת אויר, בגי' רי"ו ע"ה, והוא ע"ש היות אויר זה, כולל ג"פ ע"ב חב"ח זכרים, שהם רי"ו, וגם בגבורות יש רי"ו א' כנזכר, ולכן בחי' זו נק' אויר.

קכז ונמצא כי בחי' זו, היא י' ראשונה של הוי"ה, הכולל כל התפשטות המוחין, ונקראת חכמה, והוא ם' של צלם, והוא אויר, והוא ו"ס ראשונות דתבונה הג', ונקרא צלם, כי ב' אותיות צ"ל נמצאים בו ונכללין שרשם פה במ'.

קכח אח"כ בחי' הב' היא ה' ראשונה של הוי"ה הכולל התפשטות המוחין כנ"ל, ונקראת בינה, והוא ל' דצלם. אמנם גם זו כוללת בה גם בחי' ג' שלמטה ממנו, שהוא צ' דצלם, ונקרא צ"ל, ולא חסר ממנו רק מ' דצלם, כי היא עליונה ממנו ונק' צ"ל, אך עיקרה ל' דצלם לבד.

קכט והענין, כי אחר בחי' א', חוזרין הד' מוחין הראשונים שנתלבשו בו"ס ראשונות של תבונה הג', ויורדין עוד ירידה ב' והתפשטות ב', ומתלבשין בנה"י דתבונה הג' כל א' כלול מי', הם ל' דצלם.

קל נמצא כי תחלה היו ד' מוחין עצמם ניכרין, לכן נקרא מ' דצלם, אך פה נעלם מציאותן, ואין ניכרים רק המלבושים שהם נה"י דתבונה הנ"ל, והנה"י ההם נקרא ל' דצלם, ובחי' המוחין נעלם ומכוסה תוך ל' זו.

קלא ונודע, כי אהי"ה דיודי"ן הוא בבינה העליונה, כי תבונה נקרא שם ס"ג ולכן צ"ל זה עם ב' אותיותיו גימטריא מילוי דאהי"ה דאלפין וגימטריא בצל שדי, וחסר ממנו אהי"ה עצמו, ולא נשאר בו רק מלואו כנ"ל, כי שם אהי"ה בעצמו הוא בבינה ולא בתבונה.

קלב נמצא, כי למעלה בבחי' הא' שהיתה נקרא ע"ש מוחין עצמם, נקרא מ' דצלם, ע"ש המוחין עצמן, לכן היה מ' דצלם רומז אל ד' יודי"ן של הוי"ה דיודי"ן כנ"ל. אך בבחי' זו הב' שנקרא ל' דצלם ע"ש נה"ידתבונה עצמה, והנה התבונה אינה רק שם ס"ג כנ"ל, ולכן נעלם ממנו אפילו אהי"ה עצמו, ולא נשאר ממנו רק המילוי דאלפין שהוא גי' צ"ל.

קלג וגם שרשו אינו רק ל' לבדה של צלם, שהוא רומז אל ס"ג תבונה, והם ג' יודי"ן שבס"ג, שהם גימטריא ל' דצלם, והם ג' יודי"ן אלו ג"ס נה"י דתבונה כי הם הנגלין לא המוחין עצמן.

קלד גם בחי' זו נקראת אור, כי הראשונה נקרא אויר, ועתה חסר ממנו י' דאויר כנ"ל, כי בחי' ראשונה הוא י' דהויה מ' דצלם, וזהו הב', נקרא ה' כנ"ל, אור דאשתאר מאויר.

קלה גם נקראת מגדל הפורח באויר, והוא בחי' הל' בעצמו. והנה הוא תלוי ונאחז בבחי', ראשונה הנקרא אויר, וזהו מגדל הפורח באויר. כי כבר ידעת כי אות ל' נקרא מגדל הפורח באויר, כמ"ש בזוהר פרשת יתרו, והוא בחי' ל' זו דצלם, שהוא נה"י של תבונה הג', והבן זה.

קלו ונמצאת בחי' זו הב' שהוא ה' ראשונה של הוי"ה, הכולל התפשטות המוחין, ונקראת בינה, והוא ל' דצלם, והוא אור, הוא נה"י דתבונה ג' ונקרא צ"ל, כי גם בחי' ג' הנקראת צ' נכלל בה, וגם נקרא ל' ע"ש ג' יודי"ן שיש בשם אהי"ה באמא במילוי יודי"ן. כי הצלם שהיא בחי' א' נקרא ם' ע"ש ד' יודי"ן דהוי"ה דע"ב, יען נגלו המוחין עצמן, אך כאן שנתגלו נה"י דתבונה ונעלמים המוחין, לכן נקרא ל' ע"ש ג' יודי"ן דאהי"ה דיודי"ן דאמא וכנ"ל.

קלז אח"כ בחי' ג', הוא ו' של הכוללת התפשטות המוחין כנ"ל, ובבחי' זו נקרא ז"א ו' של הוי"ה, והבן זה. וו' זו שהוא בחי' הג' נקרא דעת. ופה נשלמו ג' אותיות יה"ו של הוי"ה, הכוללת התפשטות מוחין כנ"ל. ונודע כי יה"ו הם חב"ד, והבן זה.

קלח ועתה הוא בחי' צ' של צלם לבדה, והוא בחי' ג' של ז"א שנתפשטו המוחין התפשטות ג', ונכנסו תוך ז"א עצמו בסוד מוחין פנימים, ולא מקיפים. ואמנם היותם עתה נקרא צ' של צלם, כי הנה ד' מוחין אלו בהתלבשותן תוך נה"י דתבונה ג', נעשין ג' לבד, כי החו"ג נעשין דעת א' ואלו הג' מוחין בהיותן מלובשים תוך נה"י דתבונה, ירדו ונתלבשו תוך ז"א, כמ"ש, ותחלה נכנסין בגלגלתא, ואח"כ מתפשטין בכל גופו, כמ"ש בדרושים אחרים לקמן בע"ה. ונודע, כי הז"א הוא ט"ס ולא יותר, וכל אחד כלול מי', והם צ', לכן המוחין אלו המתפשטין בכל ז"א, נקראו צ' דצלם.

קלט והנה עתה בזו הבחי' הג', נתקנו ג' מוחין תוך גלגלתא דז"א בסוד חב"ד. וכבר נת"ל כי ג' בחי' הנ"ל הם ג' אותיות צלם, והם חב"ד: מ' חכמה, ל' בינה, צ' דעת. והנה תחלה באה, החכמה, ואח"כ הדעת, ואח"כ הבינה שהם ג' אותיות שבצלם הזכר, א"כ יהיה הסדר מצ"ל, שהם: חכמה, דעת, בינה, והוא נקרא ביחזקאל יפה ענף וחורש מצ"ל שהוא ז"א, הנק' ארז הלבנון כנודע.

קמ ונמצא היות בחי' זו צ', ע"ש ט"ס דז"א עצמו, שבהם מתלבשין המוחין הנ"ל, דוגמת בחי' הב' הנקרא ל' ע"ש נה"י דתבונה הג', שבהם מתלבשין המוחין, ואע"פ שגם פה ג"כ מתלבשת תוך נה"י דתבונה, עכ"ז כיון שגם נה"י דתבונה מתלבשין תוך ט"ס דז"א, והם נגלים, לכן נקרא צ' ע"ש הט"ס דז"א שהם הנגלות.

קמא והנה נת"ל, כי בחי' א' הוא ס', נגד ד' יודי"ן דהוי"ה דיודי"ן, ובחי' ב' ל' דצלם, שהוא נגד ג' יודין דאהי"ה דיודין, כי צלם זה הוא בחי' אלו מאו"א, הנקרא הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן נמשכו כנ"ל, ולכן אלו ב' שמות נרמזין בכל ג' בחי' הצלם.

קמב גם דע, כי צלם זה הוא כלול מב', והוא צלם א' דמוחין מצד אמא, וצלם ב' מצד אבא. והם זה בתוך זה, צלם דאבא תוך צלם דאמא. ותחלה נכנסים פנימים דצלם דאמא, ואח"כ המקיפים, ואחר כך פנימים דצלם דאבא, ואח"כ המקיפים. ומ' דצלם בא מלובש בתוך חב"ד של התבונה, והל' תוך חג"ת של התבונה, והצ' תוך נה"י של התבונה הג', שהיא הב', ודוגמתן הם צלם דמוחין דאבא.[121]

קמג גם יש בחי' אחרת, כי אלו המוחין בבחי' האורות שלהם, הם שתי בחי': א', הם נפש ורוח ונשמה פנימים כנזכר, וגם יש נפש רוח ונשמה מקיפים מבחוץ, ע"ג תלת הבחינות שיש בכלים כנזכר גם נתבאר שם, כי הלבושים שהם מפאת ישסו"ת הם כלים רקים בלי אורות מצד עצמן, ובתוכם הם אורות המוחין דז"א לבד. והנה כל אלו הבחי' הם, בין בבחי' העיבור, בין בבחי' היניקה, בין בבחי' מוחין דגדלות.

קמד ועתה צריך לדעת, א"כ במה ישתנו בחי' צלמי המוחין דעיבור משל יניקה או משל עיבור ב' דגדלות, בין בבחי' המוחין עצמם, ובין בבחי' לבושיהם, שהם התבונה או יש"ס. והענין כמ"ש, כי כל ספירה וספירה יש בה תלת בחינות כלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי. וכנגדן שלש מיני אורות המתלבשים בתוכם, והם: נפש בכלי החיצון, ורוח בכלי האמצעי, ונשמה בכלי הפנימי.

קמה והנה בהיות הז"א בעיבור במעי אמו ושלם באבריו, אז מזדווגים או"א בבחינת כלים החיצונים שלהם, עם בחינת הנפש שלהם הפנימי והמקיף כנ"ל, ומולידין בחי' מוחין אל הז"א לימי העיבור, והם סוד נפש שבו ונעשים צלם א' כנזכר ומתלבשין בז"א אחרי גמר יצירת הצלם הנזכר שם, בתוך חיצוניות הכלים של התבונה הנזכר, ונכנסים בתוך כלים דז"א להחיותו בזמן העיבור.

קמו והנה האורות הפנימים נכנסים תחלה בסוד צ' דצלם, והמקיפים שהם ל"ם דצלם, נשארים בסוד אורות מקיפים על אלו הכלים דבחי' חיצוניות דז"א עצמו מבחוץ, ולא מבחוץ של התבונה עצמה. באופן כי האור הפנימי של המוחין הוא תוך כלים החיצונים דתבונה, והמקיפים של המוחין הם מחוץ הכלים החיצונים של הז"א עצמו. והרי נתבאר ענין המוחין דבזמן העיבור בבחי' עצמם, וגם בחינת לבושיהם, שהם הכלים החיצונים דתבונה, ושאר ב' הבחינות דיניקה וגדלות יתבאר במקומם, וע"ש תשלום הדרוש הזה.

[121] מבוא שערים ש"ה ח"א אמצע פרק י"ג.

קמז גם תראה שם, ב' מיני צלם שיש באדם: א' הוא צלם אלהים, שהוא זה דעיבור. ואחר כך בגדלות יש לו צלם דהויה, וע"ש, איך אלו המוחין להיותם אלהים מבחי' דינין, שהם מן החיצוניות דז"א ומן החיצוניות דתבונה אינן נקראים מוחין, זולתי המוחין דגדלות, שהם הויות ורחמים גמור מפנימיות או"א.

קמח ונמצא, כי הז"א מתחיל ממטה למעלה מעט מעט, עד שנשלם. וכבר ידעת כי כל השערות ממותרי מוחא נפקי, וכיון שיש לו מוחין בהכרח יש לו אח"ך שערות, כנראה בחוש העין, כי יש שערות בראש העובר, וא"כ יש אל הז"א שערות בראשו אף בסוד העיבור.

קמט [122]דע כי יש שינוי א' בין המוחין שבזמן העיבור אל המוחין דיניקה והגדלות, כי אע"פ שנתבאר לעיל, שהמוחין דגדלות הם העיקרים, שהם הרחמים, והקטנות שהם דעיבור ודיניקה הם שוין שהם דינין, גם יש בהם חילוק ביניהם, כי בהכרח עולה ממדרגה אל מדרגה, ומדרגת היניקה גדולה משל העיבור, ויש בה תוספת לשבח על של העיבור.

קנ והענין, כי ביניקה או בעיבור ב', יש בו היכר ג' מוחין שהם חב"ד. אמנם בזמן העיבור, אין לו רק ב' מוחין דחו"ב, אבל מוח, הג' שנקרא דעת אין בו עדיין.

קנא והנה ב' מוחין הנקראים חו"ב דצלם דאמא, הם סתומים תוך הנ"ה של התבונה, וכן חו"ב דצלם דאבא, הם סתומים תוך נ"ה דאבא, אמנם הדעת הוא תוך בחי' היסוד דאבא ודאמא, ולכן הוא נגלה ויוצא משם בסוד החסדים, שיוצאין משם ומתפשטין בז"א, ומגדילין אותו, וגם הם מגדילים את תרין המוחין הסתומים שהם חו"ב.

קנב ונמצא, כי עיקר הארת וגילוי המוחין באדם, הוא ע"י הדעת, והוא הנותן בו ידיעה. ולכן העובר שעדיין לא נתגלה בו מוח הדעת כלל, וגם התרין מוחין דחו"ב הם סתומים כנזכר, לכן העובר אין בו דעת כלל, והוא כאבן דומם, משא"כ בזמן היניקה, שכבר יש לו קצת דעת למה שצריך לו כנ"ל.

קנג [123]ונבאר ענין הראש של העובר מה ענינו, כי הנה הראש הוא הכלים של המוחין, בסוד חללי גלגלתא כנ"ל. והנה אמרנו, שאין בו עדיין רק ב' מוחין שהם ב' אלהים, ונודע, כי אלהים דחכמה הוא במילוי יודין, שהוא בגימטריא ש'. ואלהים דבינה הוא בבחי' אחורים פשוטים דשם אלהים, כזה: א', א"ל אל"ה אלה"י, אלהי"ם. שהוא בגי' ר', כמ"ש

[122] מבו"ש ש"ה ח"א פרק י"ד.
[123] מבוא שערים ש"ה ח"א פרק ט"ו.

בענין היניקה. ואלו השתי בחינות הם ש"ר מן רא"ש, וא' יתירה היא כללות. אמנם בחי' דעת אין בו עדיין כנ"ל. ואחר שנתבאר ענין המוחין דעיבור, נבאר עתה אמתי נעשים.

קנד הנה בחינת הכלים, שהם תלת חללי גולגלתא, הם נחלקים לד', כי החלל הג' שהוא כלי אל הדעת, צריך שיהיה בו שתי בחינות, כמו שיש במוח עצמו, שהוא כלול מחסדים וגבורות. ונמצאים שהם ד' חללים, והם ארבע שמות של אלהים בבחינת כלים, וכל אלהים בגי' פ"ו, שהם ימי שלשה חדשים בקירוב. נמצא שלד' הכלים, שהם ארבע כלים של ארבע המוחין, הוצרכו עיבור י"ב חדש.

קנה אלא שבשלשה ימי הקליטה, נתקשרו יחד כל הארבע כלים, ע"י טיפת הזווג כנ"ל. ובשלשה חדשים ראשונים נתקן כלי מוח החכמה, שהוא העיקרי שבכולם. ולכן אז הוא היכר העובר, כמשז"ל. ושאר הכלים של המוחין נשלמו בי"ב חדש, ובחי' הניצוצות שהם הקרומות כנ"ל, הנה הם תלת מוחין לבד, בבחי' הקרומות, שהם ג'.

קנו והנה בשלשה חדשים ראשונים נגמר הראשון של החכמה שהוא העיקרי, ולכן אז הוא היכר העובר כנ"ל, וב' האחרים בו' חדשים אחרים, הרי הם שלשה קרומות דניצוצות, שהם ג' אלהים בתשעה חדשים דעיבור לבד, ע"ד הנ"ל, כי שם אלהים בגי' פ"ו, שהם ימי שלשה חדשים בקירוב. ובחי' המוחין בעצמן הם האורות, כנ"ל.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהי אהיה דאלפין. (לתשובה)
מהו אויר. (לתשובה)
מהי אחיזת כלים זב"ז. (לתשובה)
מהם ב' חצאי הדעת. (לתשובה)
מהם ב' כתפים. (לתשובה)
מהם ב' עטרין. (לתשובה)
מהם בעלי קבין. (לתשובה)
מהם ג' בחי' שבעיבור. (לתשובה)
מהם ג' יודין. (לתשובה)
מהם ג' ימי קליטה. (לתשובה)
מהם ג' חדשים דהכר עובר (לתשובה)
מהם ג' עיבורים. (לתשובה)
מהם ג' שני ערלה. (לתשובה)
מהם גבורה נו"ה דעיבור. (לתשובה)
מהו גרון דז"א. (לתשובה)

מהן ד' יודין. (לתשובה)
מהי דמות. (לתשובה)
מהו דעת הגלוי. (לתשובה)
מהו דעת המתפשט. (לתשובה)
מהו דעת הנעלם. (לתשובה)
מהו הבל דגרמי. (לתשובה)
מהי הגדלה. (לתשובה)
מהי הכפלה. (לתשובה)
מהו הכר העובר. (לתשובה)
מהו התלבשות בקבין. (לתשובה)
מהי התלבשות ניכרת. (לתשובה)
מהי התפשטות ב'. (לתשובה)
מהי התקשרות הכלים. (לתשובה)
מהו זעיר אנפין. (לתשובה)
מהם זקנים. (לתשובה)
מהי חלתו של עולם. (לתשובה)
מהם חסד ת"ת ויסוד דעיבור (לתשובה)
מהם ט' קבין ופרישות (לתשובה)
מהו טלטול ברה"ר. (לתשובה)
מהי י' דאויר. (לתשובה)
מהם י"ט ניצוצין. (לתשובה)
מהי ירידה ב'. (לתשובה)
מהם כלים שהיו בעולם. (לתשובה)
מהי ל' דצלם. (לתשובה)
מהם ל"ז ניצוצין. (לתשובה)
מהי ם' דצל"ם. (לתשובה)
מהם מ' יום ליצירת הולד. (לתשובה)
מהו מגדל הפורח באויר. (לתשובה)
מהם מ"ו ניצוצין. (לתשובה)
מהי מילוי בגימטריא אלקים. (לתשובה)
מהי מילוי בלי הפשוט. (לתשובה)

מהי מילוי בלי השם. (לתשובה)
מהי מילוי י"ט. (לתשובה)
מהי מילוי ל"ז. (לתשובה)
מהי מילוי מ"ו. (לתשובה)
מהו מקום פנוי וחלל. (לתשובה)
מהם נ"א יום וחצי. (לתשובה)
מהם ע"ב רי"ו. (לתשובה)
מהי ערלה. (לתשובה)
מהו פורח באויר. (לתשובה)
מהו צלם. (לתשובה)
מהי צ' דצלם. (לתשובה)
מהו צלם אבא. (לתשובה)
מהו צלם אמא. (לתשובה)
מהו צלם אלקים. (לתשובה)
מהו צלם הוי"ה. (לתשובה)
מהם צלמי מוחין דעיבור. (לתשובה)
מהם ק"ב אותיות דאחורים. (לתשובה)
מהו קב חדש. (לתשובה)
מהו קב חרובין. (לתשובה)
מהו קב טהור. (לתשובה)
מהו קב ישן. (לתשובה)
מהו קב שאינו כל כך טהור. (לתשובה)
מהו קיטע יוצא בקב שלו. (לתשובה)
מהם קרומות המוחין. (לתשובה)
מהי ראש העובר. (לתשובה)
מהם רגלים שנקטעו. (לתשובה)
מהו שם בלבד בלי מילוי. (לתשובה)
מהו שם ומילוי יחד. (לתשובה)
מהי תבונה ג' שהיא ב'. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

כמה חדשי עיבור צריכים האורות, ניצוצין, והכלים. (לתשובה)

איך סדר תיקונם של אנ"כ בירחי העיבור. (לתשובה)
איך אומר, שהכלים מתתקנים במדור התחתון בג"ח הראשונים, הלא הם צריכים י"ב חדש. (לתשובה)
מה מתתקן ביום א' דימי קליטה. (לתשובה)
מה מתתקן ביום ב' דימי קליטה. (לתשובה)
מה מתתקן ביום ג' דימי קליטה. (לתשובה)
כיצד מתתקנים ג' קוים של העובר בג' ימי קליטה על ידי או"א. (לתשובה)
איזה אורות מתתקנים בזמן העובר. (לתשובה)
למה לא נתקנו בזמן העיבור רק המילואים של השמות בלבד. (לתשובה)
מה פירושם של ג' המילואים: י"ט, ל"ז, ומ"ו. (לתשובה)
מה הם התיקונים שבד' הזמנים דג' חדשים הראשונים מהעיבור. (לתשובה)
מה הם התיקונים שבד' הזמנים דג' חדשים האמצעים מהעיבור. (לתשובה)
מה הם התיקונים שבד' הזמנים דג' החדשים האחרונים מעיבור. (לתשובה)
מהו הפירוש שהאשה רוצה בקב ותפלות יותר מט' קבין ופרישות. (לתשובה)
למה ז"א בעיבור נבחן לבחינת חלה. (לתשובה)
למה השם בלי מילוי, גרוע ממילוי בלי שם. (לתשובה)
למה נקרא ז"א בשם קטוע. (לתשובה)
מהי הפלוגתא מקב לחלה, ומקבים לחלה. (לתשובה)
מהו פירושו, דקב ישן וקב חדש שנשכו זה בזה. (לתשובה)
מה הן המדרגות ה' ו' וז' שישנן בכל שם. (לתשובה)
למה נבחנים חג"ת דז"א דנקודים, שהם ג' שמות נפרדים: ע"ב ס"ג מ"ה. ובאצילות נבחנים תמיד חג"ת שלו תחת שם אחד, או כולם מ"ה, או כולם ס"ג, או כולם ע"ב. (לתשובה)
למה מלך הדעת דנקודים אינו נמנה במספר הרפ"ח ניצוציו רק שמתחילים מחסד דנקודים, שהוא הוי"ה דע"ב. (לתשובה)
מאחר שז"ת דנקודים נשברו כולם פנים ואחור, א"כ מה הפירוש, שו' המדרגות הראשונות דמלך החסד שהוא הוי"ה דע"ב, נשארו כולם באצילות. (לתשובה)
למה נפלו הניצוצין מע"ב, רק ממדרגה הז' ואילך. (לתשובה)
למה נפלו הניצוצין מס"ג שהיא גבורה דז"א, ממדרגה ה' ואילך. (לתשובה)
למה נפלו הנצוצין ממ"ה שהוא ת"ת דז"א, ממדרגה ג' ואילך. (לתשובה)
למה נפלו ניצוצין מב"ן, שהיא מלכות, ממדרגה ב' ואילך. (לתשובה)

איך אומר שג' המלוים של ע"ב ס"ג מ"ה נשלמו בעת העיבור, כיון שאין הויות אלו בז"א רק בעת הגדלות כשמלביש לאו"א. (לתשובה)

למה נקראת מדרגה הו' בשם קב חרובין. (לתשובה)

למה נמנה רק המדרגה הו' דשם ע"ב לבחינת קב חרובין. (לתשובה)

מהו הפירוש, שז"א יוצא בקב שלו מרה"י לרה"ר בשבת, כדי לפרנס השיורי מלכין קדמאין שעדיין לא נבררו. (לתשובה)

למה המלכים שלא נבררו אינם יכולים להתפרנס מעצם השמות רק מהמילואים שלהם בלבד. (לתשובה)

מהו ענין ביאת החלב בדדים בתחלת ימי העיבור. (לתשובה)

למה לוקח ז"א בג' ימי קליטה מא"א, רק ש"ת דת"ת ונצח ויסוד בלבד. (לתשובה)

למה לוקחת הנוקבא דז"א בג' ימי קליטה מא"א, רק ש"ת דהוד. (לתשובה)

מה גרם להתחלקות נו"ה דא"א לג"ש, לצורך העיבור דז"א. (לתשובה)

מה גרם ליציאת ו"ק דז"א בעיבור. (לתשובה)

מהו השורש להתחלקות כל ספירה לג' שלישים. (לתשובה)

למה אינם יכולים הפרקים התחתונים דחג"ת, להתעלות ולהיות חב"ד. (לתשובה)

למה מתעלים מנה"י לחג"ת רק הפרקים העליונים בלבד. (לתשובה)

למה לא נתעלה גם השליש עליון דיסוד דא"א להיות חג"ת, ביחד עם ב"פ העליונים דנו"ה שלו. (לתשובה)

מאין באו ט"ס דז"א בעיבור. (לתשובה)

מהיכן נמשך כתר דז"א בעיבור. (לתשובה)

למה נעשו ההארות דב"פ עליונים דנו"ה דא"א, לבחי' דדים באו"א. (לתשובה)

למה עולים ב"ש עליונים דנו"ה דא"א, לחג"ת דאו"א. (לתשובה)

למה נעשו החסד נצח דז"א בעיבור, מפרק אמצעי דנצח דא"א. (לתשובה)

למה נעשו ת"ת ויסוד דז"א בעיבור, מש"ת דנצח דא"א. (לתשובה)

למה נעשה חכמה דז"א בעיבור, משליש תחתון דת"ת דאריך אנפין. (לתשובה)

למה נעשה בינה דז"א בעיבור מיסוד דא"א. (לתשובה)

למה נעשה כתר דז"א מיסוד דעתיק. (לתשובה)

מתי מלובש יסוד דעתיק בש"ת דת"ת דא"א. (לתשובה)

למה אין לז"א בעיבור מוח הדעת. (לתשובה)

מהיכן נעשה הגרון דז"א בעיבור. (לתשובה)

למה מכונה יסוד דא"א, מגדל הפורח באויר. (לתשובה)

איזה בחי' יסוד דא"א נקראת שופר. (לתשובה)
למה אומר פעם, שש"ת דת"ת דא"א מתלבש בז"א, ופעם אומר מחציתו. (לתשובה)
מה הם ב' מיני התכללות הנבחנים בעלית נה"י לחג"ת דא"א. (לתשובה)
למה פעם אומר שנה"י דא"א עולים לחג"ת דעצמו, ופעם אומר שנה"י דא"א עולים לחג"ת דאו"א, ולא לחג"ת דעצמו. (לתשובה)
מה הם התיקונים שבעיבור דעיבור הז"א. (לתשובה)
מהו הגורם אל התקונים שבעיבור דעיבור הז"א. (לתשובה)
מה הם התקונים דיניקה דעיבור הז"א. (לתשובה)
מהו הגורם את התקונים דיניקה שבעיבור הז"א. (לתשובה)
מהי בחינת תקוני הגדלות, של בחינת העיבור דז"א. (לתשובה)
מהו הגורם לתקוני הגדלות, של בחינת העיבור דז"א. (לתשובה)
כיצד מתתקנים ט"ס דז"א, בסדר ד' הזמנים: עי"מ, וכניסת הכתר בג' מדורים דירחי העיבור. (לתשובה)
איך מתכלכלים ג' השמועות הסותרות זו את זו, שבהלבשת הז"א דעיבור לנה"י דא"א. (לתשובה)
מה הם החג"ת נה"י דז"א מיחס פרצוף הכתר דא"א, ויחס א"א דאצילות. (לתשובה)
איזו ספירה של חג"ת נ"ה דז"א, נחשבת לעיקר ז"א ביחס הכלים. (לתשובה)
איזו ספירה מחג"ת נ"ה דז"א היא עיקר ז"א מצד האורות. (לתשובה)
לאיזה פרצוף דא"ק מתיחס המשכת הכלים דז"א. (לתשובה)
לאיזה פרצוף דא"ק, מתיחס בחי' התלבשות האורות בכלים של ז"א. (לתשובה)
למה רק ספירה אחת מו"ק דז"א נחשבת לעיקרו של ז"א. (לתשובה)
מהיכן שורש זו"ן ביחס של פרצופים. (לתשובה)
למה ז"א בג' ימי קליטה, מקבל מג' ספירות דא"א: ת"ת, יסוד, ונצח. (לתשובה)
למה נוקבא דז"א מקבלת בג' ימי קליטה, מספירת הוד דא"א. (לתשובה)
מאיזו בחינה נחשבים או"א, שהם מחוסרי נה"י דכלים וג"ר דאורות, ומאיזו בחי' נחשבים שיש להם עשר ספירות שלמות. (לתשובה)
למה נפסק הוסת תכף בתחלת העיבור. (לתשובה)
למה אין ז"א בעיבור נוטל כלום מב"ש עליונים דנו"ה דא"א. (לתשובה)
מהו הפירוש, שמחצית ו' משמשת לחג"ת דאו"א, ומחצית ו' משמשת לג' מוחין דז"א. (לתשובה)
למה נקרא יסוד מגדל הפורח באויר. (לתשובה)

למה יסוד ובינה נקראים שניהם מגדל הפורח באויר. (לתשובה)
מתי נעשה יסוד דא"א לבינה דז"א. (לתשובה)
למה נקראת בחינת העיבור, ג' שני ערלה. (לתשובה)
באיזה מצב היה נמצא ז"א בזמן חורבן ביהמ"ק. (לתשובה)
באיזה מצב היה ז"א תכף אחר חורבן ביהמ"ק ובזמן הגלות. (לתשובה)
מהיכן נעשה ג' חללי גלגלתא שהם הכלים דמוחין. (לתשובה)
מהיכן נעשו קרומות המוחין. (לתשובה)
מהיכן נעשו המוחין עצמן, שהם בחינת בשר זך. (לתשובה)
איזו שמות הם במוחין דעיבור ויניקה. (לתשובה)
מתי בינה ותבונה נחלקות זו מזו, ומתי נכללות ונעשות פרצוף אחד. (לתשובה)
באיזה מקום הוא היסוד דאו"א וישסו"ת, כשהם פרצוף אחד, ששמה היה יציאת המוחין דז"א, ולידתו. (לתשובה)
למה צריכים או"א וישסו"ת לחזור ולהתחלק לב' פרצופים בעת לידת הז"א. (לתשובה)
מה הם ב' הפעולות המתנגדות זו לזו שישנן באו"א לעת לידת הז"א. (לתשובה)
מאחר שלעת לידת הז"א נעשית התבונה בסוד רובצת, שפירוש, ו"ק בלי ראש, א"כ למה צריכים הנה"י דאו"א להתחלק לכח"ב חג"ת נה"י. (לתשובה)
איך אומר פעם שחג"ת דתבונה נקראו **ל** ' דצלם, ופעם אומר שנה"י דתבונה נקראו **ל** ' דצלם. (לתשובה)
איך אומר פעם שהתלבשות המוחין בד"ר דתבונה נקראו **ם** ' דצלם. ופעם אומר שההתלבשות בו"ס ראשונות דתבונה נקרא **ם** ' דצלם. (לתשובה)
מהיכן נמשך ונוצר עיקרו של הצלם. (לתשובה)
באיזה מקום נוצר הצלם. (לתשובה)
מהיכן נמשך הדעת דז"א. (לתשובה)
למה נקרא מוח הדעת דז"א ב' עטרין. (לתשובה)
למה המוחין **בם** ' דצלם נבחנים שהם ד' מוחין חו"ב חו"ג. ובל ' דצלם נבחנים רק לג' מוחין חב"ד. (לתשובה)
למה נבחן **הם** ' דצלם שהוא: ו"ס ראשונות דתבונה ג', **וי** ' דהויה הכוללת כל התפשטות המוחין, ונקראת חכמה, ונקראת אויר, ונקראת צלם. (לתשובה)
למה **ל** ' דצלם היא: נה"י דתבונה ג', וה' דהויה, ונקראת בינה, והיא אור דאשתאר מאויר, והיא צל מצלם, ונקראת מגדל הפורח באויר, והיא חסרה **מם** ' דצלם ומי ' דאויר. (לתשובה)

למה אין המוחין יכולים להתלבש בז"א, מטרם שיורדים ב' ירידות: **בם** ' **ובל** '. (לתשובה)
למה נעלם השם אהיה מ**ל** ' דצלם. (לתשובה)
מהו הפירוש, שיש ב**ל** ' דצלם בחינת המילוי דהויה דאלפין בלי הפשוט. (לתשובה)
למה **צ** ' דצלם היא: התפשטות ג' דמוחין דז"א, ונקראת דעת ונקראת ו' דהויה של התפשטות המוחין דז"א, והיא בחינת מוחין פנימים. (לתשובה)
למה הסדר דביאת מוחין דז"א בסוד מצ"ל: שמתחלה באה החכמה ואח"כ הדעת ואח"כ הבינה. (לתשובה)
איך אומר ש**ל** ' דצלם היא כנגד ג' יודין שבאהי"ה דיודין, הלא אהי"ה היא באמא עלאה, ו**ל** ' דצלם היא בחי' ישסו"ת שבהם הויה דס"ג ולא אהיה. (לתשובה)
כיון שסדר ג' בחינות הצלם נוהגים בין בעיבור בין ביניקה, ובין בגדלות, א"כ במה משתנה הצלם דעיבור מהצלם דיניקה או דגדלות. (לתשובה)
למה נבחנים המוחין דחו"ב דז"א לסתומים בנו"ה דאו"א, ורק מוח הדעת נבחן שהוא נגלה. (לתשובה)
אחר שמוח הדעת הוא תחתון לחו"ב, איך יכול להגדיל אותם כיון שהם עליונים וחשובים ממנו הרבה. (לתשובה)
למה עיקר גילוי הארת המוחין הוא רק על ידי הדעת. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א

(לשאלה) **אהי"ה דאלפין**

או"א עלאין הם הוי"ה אהי"ה. וכשאמא עלאה בלבדה נבחנת בה"פ שלה, הכתר שלה הוא בחינת אהיה פשוטה בלי מילוי, וחו"ב שהם י"ה שבה, הם ב' אהי"ה במילוי יודין. וז"א שבה הוא אהי"ה במילוי אלפין. ונוקבא דז"א שבה, היא אהי"ה במילוי ההין. ונודע שה"פ אלו דאמא עלאה הם מתלבשים זב"ז, כמו ה"פ הכוללים דאצילות, שג' הפרצופים הראשונים כתר וחו"ב שבה, הם עד החזה, וזו"ן שבה הם מחזה ולמטה.

סימן ב

(לשאלה) **אויר**

אויר, פירושו: אור הרוח, דהיינו אור חסדים כנודע. ואוירא דכיא, פירושו: אור חסדים דג"ר דבינה, אשר אע"פ שהיא חסדים, מ"מ נחשבת לג"ר גמורים כמו אור חכמה. ואויר סתם, פירושו: ו"ק בלי ג"ר, כלומר, שכבר הם צריכים להארת חכמה, להיותם מבחינת ז"ת דבינה או ז"א, ובלי זה נחשבים כגוף בלי ראש. (אות קכ"ו.)

סימן ג

(לשאלה) **אחיזת כלים זב"ז**

הארת הה"ג דאמא, המעלה ה"ת לעינים, ועושה בזה קו שמאל בכל ע"ס כנודע, נמצא שמאחיז הכלים כולם דע"ס זו בזה, ומקשרם יחד כאלו היו ספירה אחת וכלי אחד, כי אח"כ נעשה הזווג על בחינת העביות הזו שבשמאל, ונמשכת הקומה באו"י ואו"ח ונעשה בזה הכרע דקו האמצעי ואז נמצאים שלשת הקוין קשורים ומיוחדים זה בזה. כי הקו ימין שהם עצם הע"ס, מקבל הארת הקו האמצעי ע"י הזווג הנעשה על קו השמאל. כנ"ל. (אות ז').

סימן ד

(לשאלה) **ב' חצאי הדעת**

המוחין הם ע"ס, הנבחנים לג"ר וז"ת, שהם חו"ב וזו"ן, שיש בכל אחד מהם ע"ס. ונודע שע"ס דבחינת אור חכמה, נבחנים לה' בחינות: כח"ב זו"ן. וע"ס דאור דחסדים, אין בהם בחינת כח"ב, כי הכח"ב ירדו בהם לבחינת חג"ת, וע"כ הם מכונים ה' חסדים: חג"ת נ"ה. או ה"ג חג"ת נ"ה. כי ה' הבחינות דז"א, נקראים ה"ח. וה' דנוקבא, נקראים ה"ג. ואלו הם ד' המוחין הנקראים: חכמה, בינה, חסדים, וגבורות. ואלו ב' המוחין התחתונים שנקראים חו"ג, הם מתיחדים לאחד, בעת שהם מעלים או"ח ממטה למעלה, ומזווגים לב' המוחין העליונים, הנקראים חו"ב, ואז נבחנים החו"ג שהם רק מוח אחד, הנקרא מוח הדעת, הרי שהדעת נעשה מב' בחינות מיוחדות, שהם ז"א ונוקבא דמוחין, אלא שמתיחדים למוח אחד בסוד הזווג כנ"ל. וע"כ נבחן מוח הדעת שהוא נעשה מב' חצאים. ועי' לקמן בתשובה ה' (אות קכ"א).

סימן ה

(לשאלה) **ב' כתפין**

הנה ג' המוחין חב"ד דז"א, מתחלקים על דרך התחלקות או"א וישסו"ת, שחו"ב שבו, הם או"א עלאין דמוחין, והם בבחינת חסדים מכוסים, וזווגם לא פסיק לעלמין. והדעת שבו הם בחינת ישסו"ת דמוחין, שהם בבחי' חסדים מגולים, וזווגם פסיק, כנודע, ולפיכך בעת קבלתו המוחין, הרי הוא מקבל כל בחינה מבחינה שכנגדה באו"א, באופן שב' המוחין העליונים חו"ב שבו, הוא מקבלם מב"פ עלאין דחסד וגבורה דא"א, שהם מתלבשים בשש ספירות עליונות דאו"א, הנקראות **ס** ', דהיינו עד החזה שבהם. וב' חצאי המוחין דדעת, הוא מקבל מנה"י דאו"א, מחזה ולמטה, שהם בחינת ישסו"ת. והנה ידים דא"א, שהם חו"ג שבו, המתלבשים באו"א, הנחלקים לרת"ס חב"ד חג"ת נה"י, הנה היד המחוברת עם האצבעות, היא חב"ד, והזרוע היא חג"ת, וראשי הכתפים המחוברים לגוף

הם נה"י שבהם. ונמצא שחו"ג של המוחין שהם הדעת דז"א, המקבלם מבחינת נה"י דידים, שהם בחי' ישסו"ת כנ"ל, הנה הוא מקבלם מב' כתפים דא"א. עי' להלן תשובה ו'. (אות קכ"א).

סימן ו

(לשאלה) **ב' עטרין**

כשמוחין דז"א שהם חו"ב חו"ג, כנ"ל בתשובה ה', באים ביסודות דאו"א, אשר חו"ב נמשכים מפרקין עלאין דידים, דהיינו הרו"ת שבהם, המתלבשים באו"א עלאין, וחו"ג נמשכים מפרקין תתאין דידים דא"א, דהיינו הסוף שלהם, שהם בחינת ישסו"ת, כנ"ל בתשובה ה', הנה הם באים ביסוד ג"כ כדרך התחלקותם למעלה, כי גם היסוד מתחלק לרת"ס, שב' פרקין עלאין הם היסוד, ופרק התחתון הוא העטרה. כנודע. וע"כ ב' המוחין עלאין חו"ב שבו מתלבשים ביסוד, ע"ד המשכתם מב"פ עלאין דידים דא"א, ומוח התחתון שבו שהוא החו"ג, מתלבש בעטרת היסוד, שהוא שליש תחתון דיסוד, כמו ב' הכתפין שהם שלישין תתאין דידים דא"א.

סימן ז

(לשאלה) **בעלי קבין**

כל הגדלות דז"א, כלול בהמילוים דע"ב ס"ג מ"ה שהם בגי' ק"ב. עי' בתשובה ס"ד. ובהם באים הכלים של נה"י, שהם הרגלים שלו, וג"ר דאורות, כנודע. ושלימות זו הוא משיג ביום השבת, כי אז הוא מלביש לאו"א עלאין, ויש לו כל האורות בשלימות, כמו שהיה לו בעת הנקודים. וכל זה הוא רק מצד האורות לבד, אבל מצד הכלים, הוא נבחן בערך הז"א הקדמון דנקודים, שהוא עדיין מחוסר נה"י דכלים. כי הז"א דנקודים היה שלם גם מצמצום א', כי ע"כ היה מתפשט עד עשיה בשוה עם נה"י דא"ק. משא"כ הז"א דאצילות נפסק על הפרסא שבין אצילות לבריאה, גם ביום השבת, ולא מטי רגלים דז"א לרגלים דא"ק. והוא, משום דכל תיקונו דז"א דאצילות הוא מצמצום ב', מסוד השיתוף דמדת הרחמים בדין, בסוד ותלכנה שתיהן, שב' ההיהן כלולות זו בזו. ומכאן באים המילוים דע"ב ס"ג מ"ה שלו, שהם המוחין דיום השבת, כי ע"כ נשאר הפרסא שמתחת האצילות בכל תקפה גם בשבת, ואינו יכול להתפשט לבי"ע בשוה עם רגלי א"ק דצמצום א' כמו שיהיה לעתיד, שיתוקנו נה"י שלו גם מבחינת צמצום א', ואז יהיה מטי רגלים ברגלים דא"ק, ויתגלו בסוד ועמדו רגליו על הר הזיתים, כנודע.

סימן ח

(לשאלה) **ג' בחינות שבעיבור**

כמו שיש ג' בחינות בכללות מדרגת הז"א, שהם: עיבור: יניקה, מוחין, שפירושם נרנח"י

דאורות, וכח"ב זו"ן דכלים, כן ישנם לג' בחינות הללו גם בזמן עיבורו דז"א, שהם: ג' ימי קליטה, ומ' יום דיצירת הולד, וג' חדשים להכר העובר, שהמה כוללים נרנח"י דעובר, כי ג' ימי קליטה הם בחי' נפש דעובר, שהוא בחינת עשיה שלו, ומ' יום דיצירת הולד, הם בחינת רוח דעובר, ובחינת יצירה שלו. וג' חדשים להכר העובר, הם נח"י של העובר, ואצילות שבו. וג' בחינות אלו נוהגים שם הן בבחינת הכלים והן בבחינת הניצוצין והן בבחינת האורות, וע"כ חוזרים עליו ג"פ בג' המדורות: שבמדור הא' הם בחינת כח"ב זו"ן דכלים שלו. ובמדור הב' הם נרנח"י דניצוצין. ובמדור הג' הם נרנח"י דאורות. (מאות מ' עד אות נ').

סימן ט

(לשאלה) **ג' יודין**

מילוי הוי"ה דע"ב הוא במילוי יודין, כי בכל מקום שהוא מאיר הוא מוריד הה"ת מעינים שנתהוה בצמצום ב', ומחזיר אח"פ למקומם. והוא מטעם שע"ב האצילות מקבל מן הבחינה שכנגדו בע"ב דא"ק, ששם עוד לא היה שום התחלה לצמצום ב', כי צמצום הב' מתחיל מטבור למטה דא"ק, כנודע, ולכן הוא במילוי יודין, כי מילוי יודין מורה על צמצום א'. כנודע. אמנם יש בזה ב' בחינות, שהם: או"א עלאין שדרכם בחסדים מכוסים, ובחינת מחזה ולמטה שלהם, הנקרא ישסו"ת, שדרכם בחסדים מגולים. וזה כל ההפרש בין הוי"ה דע"ב, שהיא בד' יודין, לבין הוי"ה דס"ג שהיא בג' יודין. כי בע"ב שהם או"א עלאין יש ד' מוחין, שהם חו"ב חסד וגבורה, והוא משום שחסד וגבורה, שהם בחי' זו"ן דמוחין, אינם מתחברים בגלוי להזדווג ולהעלות או"ח עד חו"ב להוציא הארת החכמה לחוץ, כי הם בבחינת חסדים מכוסים ואין דרכם לגלות הארת חכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא כנודע. וע"כ נקראים חו"ב אלו בשם דעת הנעלם, כי אינם מזדווגים להתפשט בהארת חכמה. וע"כ נבחנים לב' מוחין מיוחדים, ויש כאן ד' מוחין: חו"ב חו"ג. שעליהם רומזים ד' היודין דמילוי הוי"ה דע"ב.

סימן י

(לשאלה) **ג' ימי קליטה**

ג' ימי קליטה הם בחינת התיקון דג' הקוים, הבאים ע"י זווג של או"א, אשר קו וחצי מהם מתתקנים ע"י אבא, וקו וחצי מהם ע"י אמא, כי אבא מאיר בסוד ל"ב נתיבות החכמה, ומחלק אל המ"ן דז"א לש"ך בחינות, ומתוך שהוא מאיר רק לט"ר שבכל נתיב, ואינו מאיר אל המלכיות שבכל נתיב, נמצא שדוחה בזה את ל"ב המלכיות שבכל נתיב ונתיב בחזרה לבי"ע בסוד פסולת, ואת ט"ר שבכל נתיב הוא מאיר ומתקן בסוד הלובן שבולד הבא מאבא, שה"ס רפ"ח ניצוצין כי ט"פ ל"ב עולה רפ"ח. ורפ"ח אלו כוללים קו הימין,

וחצי הימני של קו האמצעי, כלומר כל עצמותם דע"ס דזו"ן, מלבד העביות והמלכיות שבהם, שהרי דחה כל בחינת המלכיות שבל"ב הנתיבות, והוריד אותם לבי"ע, ולא נשאר שם זולת העצמות של הספירות. שז"ס שהלובן שבו נותן אבא, כי ע"י הבירורים דאבא, לא נשאר בהמ"ן של הולד, זולת בחינת ימין המכונה לבן שמורה, שאין שם מבחינת מלכיות ומבחינת עביות ולא כלום.

סימן יא

(לשאלה) **ג' חדשים להכר העובר**

אור החיה בכל מדרגה שהיא, הוא נבחן, לבחינת עצמות ועיקר, שבלעדו אין עוד שום הכר בהמדרגה. ולפיכך גם בחי' העובר, אין בו שום הכר מטרם שיעברו עליו ג' חדשים כי רק בגמר ג' חדשים, שנכנס בו המילוי דמ"ו ניצוצין של הוי"ה דע"ב, שהוא בחינת חי"ה דעובר, יש לו בחינת העצמות שלו, ויש לו הכר כלפי חוץ. (אות כ"א)

סימן יב

(לשאלה) **ג' עיבורים**

ג' עיבורים הם: עיבור ז' הוא לאורות. עיבור ט' חדשים, הוא לניצוצין. עיבור י"ב חדשים, הוא לכלים. (אות א').

סימן יג

(לשאלה) **ג' שני ערלה**

שורש הנוקבא הוא בעטרת יסוד דז"א, כנודע. מטעם, כי שם היתה המלכות בעת הנקודים, בעת שהיו הז"ת בבחינת קו אחד, כנוהג בצמצום א', שמלכות היא תחת כל הט"ר, והט"ר כולם נקיים מבחינת צמצום ועביות, כנודע. ומלכות זו ה"ס מדת הדין הגמור, שבסבתה היתה שביה"כ, כנודע. אמנם לעת תיקון, עלו הז"ת בסוד עיבור במעי בינה, בסוד ג' גו ג', נה"י בחג"ת, ונכללה עטרת היסוד בת"ת, שהוא בינה דה"ח, ונשתתפה מדת הרחמים בדין, כי ה"ת שבעטרת היסוד, נכללה בה"ר שבת"ת, שהיא מדת הרחמים, ומלכות נמתקה. ועכ"ז, כיון ששם היתה שורש המלכות, ע"כ נבחן בה פנימיות וחיצוניות, שז"ס ב' העורות שעל עטרת היסוד, כי בחי' שורשה ממדת הדין, עוד נשאר שם בבחינת חיצוניות, וצריכים להסיר משם העור הזה, כי יש אל החיצונים שנקראו ערלה אחיזה גדולה בה, שז"ס המילה, לאחר שנולד ויצא לאויר העולם. ולפיכך נבחנים המוחין דבחי' העיבור לדינין גמורים, משום שהגם שכבר נמתקה הה"ת במדת הרחמים כנ"ל, אמנם הערלה עדיין לא הוסרה משם, וע"כ ג"ס נה"י הללו דעובר, הנכללים בחג"ת, נבחנים לג' שני ערלה, ואין הרחמים יכולים להתגלות בפרצוף, עד לאחר הסרת הערלה משם. (אות פ"ו)

סימן יד
(לשאלה) **גבורה נצח והוד דעיבור**
הם ג' ספירות שאינם מקבלים תיקון בירחי העיבור, כי גבורה שהיא בחינת קו שמאל דחג"ת, אינה מקבלת תיקון, כי עדיין אין שם קומת חג"ת אלא קומת נה"י. ואין בהקומה אלא בחינת ת"ת ויסוד הכלולים זה בזה, שאין הגבורה מוכרעת על ידיהם וגם נו"ה אינם מתבררים לגמרי מטעם הזה, משום שהמה כלולים בחג"ת ואין להם גילוי במקומם. ועי' להלן בתשובה ל"ב. (אות ח' ט').

סימן טו
(לשאלה) **גרון דז"א**
הנה הראש דא"א הוא שורש לכל האצילות בכללות, הן לחכמה והן לחסדים. והגרון דא"א, אע"פ שיצא מבחינת ראש דא"א, נבחן ג"כ לראש ולכתר, והיינו רק לבחינת הגוף לבד, שהוא חסדים, כנודע. שהגרון דא"א הוא כתר לאו"א, שהם בחינת חסדים מכוסים. ועד"ז נבחן הגרון דז"א, שהוא בחינת ראש וכתר, בעת שהוא בבחינת גוף בלי ראש. והנה הראש דז"א נמשך מג"ר דנה"י דא"א, כנודע, דהיינו בבחי' מה שעלו ונעשו לחג"ת דאו"א בעת הגדלות. והנה בעיבור ז"א, אע"פ שגם אז עלו נה"י ונעשו לחג"ת, מ"מ לא עלו אלא רק ב"פ עלאין דנו"ה בלבד, אבל היסוד לא עלה להצטרף לחג"ת, משום המצאו למטה ממסך דסיום העומד באחורי ת"ת. ונמצא שרק ב"פ דנו"ה העליונים נעשו בבחינת ראש, דהיינו חג"ת, אבל היסוד יצא מבחינת ראש דז"א, כי לא נתעלה לבחינת חג"ת.

סימן טז
(לשאלה) **ד' יודין**
עי' תשובה ט'. (אלף ס"ט אות קכ"ד).

סימן יז
(לשאלה) **דמות**
לבושי מוחין דז"א נקראים צלם, ולבושי מוחין דנוקבא דז"א נקראים דמות. וג' אותיות צלם הם בחי' ג' אותיות יה"ו דהוי"ה. ודמות, היא בחינת ה"ת דהוי"ה. (אלף ס"ג אות קי"ב).

סימן יח
(לשאלה) **דעת הגלוי**
עי' תשובה ט'.

סימן יט
(לשאלה) **דעת המתפשט**
עי' תשובה ט'.

סימן כ
(לשאלה) **דעת הנעלם**

עי' תשובה ט'.

סימן כא
(לשאלה) **הבל דגרמי**

הנה האורות של ז' המלכים שנשארו באצילות דהיינו הרשימות שלהם, המה מתחלקים לאור זך ולאור עב. (כנ"ל תתקפ"ג תשובה ס"ב ע"ש) ורק אור הזך נשאר באצילות, אבל אור העב שלהם נפלו עם הכלים לבי"ע. וה"ס הרפ"ח ניצוצין שנפלו עם הכלים לבי"ע כדי להחיותם. והם הנקראים הבל דגרמי, מחמת היותם נבלעים בהכלים גם בעודם בבי"ע במקום המיתה. ולעת תיקון אחר שעלו ונתקנו באצילות, נעשו הניצוצין האלו לבחי' נפש אל הכלים החיצונים. (אלף נ"ז אות צ"ו צ"ז).

סימן כב
(לשאלה) **הגדלה**

כשהפרצוף בקטנותו, אין לו אלא ששה הכלים: חג"ת נה"י. ובעת גדלות, שיורדת ה"ת מעינים ואח"פ שהם נה"י החדשים מוחזרים אל הפרצוף, ומשיג ג"ר דאורות, הנה אז הכלים של הפרצוף מתכפלים ומתגדלים: הכפלה סובבת על הכלים עצמם, כי קנה נה"י חדשים, על נה"י הראשונים, וכן מחג"ת נעשו חג"ת וחב"ד. והגדלה, סובבת על נה"י דעליון, המתחברים עם הכלים דתחתון ומגדילים אותם. כי כל ספירה צריכה להיות מג"ש, וכיון שרק ב"פ עלאין דחסד עולים ונעשים לחכמה, הנה מצטרף להם שליש עליון דנצח דאמא, ומשלים אותו לג"ש. וכן שליש עליון דהוד דאמא, משלים אל ב"ש הגבורה שעלו ונעשו לבינה. וכו' עד"ז, עד שמשלימים לכל ספירה על ג"ש. והשלמה זו מצד העליון נקרא בשם הגדלה. (אלף ס' אות ק"ו וק"ז).

סימן כג
(לשאלה) **הכפלה**

עי' תשובה כ"ב. (שם)

סימן כד
(לשאלה) **הכר העובר**

עי' תשובה י"א (אות י"ח).

סימן כה
(לשאלה) **התלבשות בקבין**

עי' תשובה ז' (אלף כ"ט אות ל"ז).

סימן כו
(לשאלה) **התלבשות ניכרת**
ההתלבשות בל' דצלם, נקראת התלבשות ניכרת. אבל התלבשות בם ' דצל"ם, נבחנת להתלבשות בלתי ניכרת. והוא, כי הם ' דצלם היא בחינת חסדים מכוסים, כי בגדלות המה נעשים לבחינת או"א עלאין דתבונה, וע"כ אינם ראוים להתלבשות המוחין בשביל ז"א, שהוא צריך לחסדים מגולים. אלא אחר שהמוחין דז"א יורדים ומתלבשים בל ' דצלם, הנעשים בגדלות לבחינת ישסו"ת, שהמה בחסדים מגולים, אז יש אל המוחין התלבשות גמורה, להיות הלבושים מבחי' חסדים מגולים בהתאם לבחינת המוחין דז"א. וע"כ נבחן להתלבשות ניכרת. (אות ק"ח).

סימן כז
(לשאלה) **התפשטות ב'**
עי' להלן בתשובה ל"ז. (אות קכ"ח).

סימן כח
(לשאלה) **התקשרות הכלים**
עי' תשובה ג'. (אות ו').

סימן כט
(לשאלה) **זעיר אנפין**
זעיר הוא מלשון קטן. ונקרא כן, על שם הגבורות והדינים המתגלים בו, ולכן הוא נמשל לקטן, שמדרך הקטן להיות אכזרי ובעל חימה, וכל שהולך ונגדל הוא מתישב בדעתו. ולכן גילוי הרחמים נקרא בשם זקנה ושיבה. (אות פ"ב ופ"ג).

סימן ל
(לשאלה) **זקנים**
עי' בתשובה כ"ט (אלף נ"ג אות פ"ג).

סימן לא
(לשאלה) **חלתו של עולם**
נודע, שכל הנרנח"י דז"א אינם בערך הנקודים אלא בחינת נפש בכלי דכתר, וחסר ט"ס תחתונות דכלים, וט"ר דאורות, דהיינו רק קב אחד מעשרה קבין דנקודים, כנ"ל בתשובה ל"ג. ונמצא שז"א בעיבור, שאין לו אלא בחינת נפש מנרנח"י אלו, דהיינו חלק עשירי מהקב שנתקן באצילות, הרי הוא עתה אחד ממאה ממה שהיה לו בנקודים. וע"כ נקרא אז בעובר בבחינת חלה. שהיא אחד ממאה. וכן אדם הראשון נקרא חלתו של עולם מאותו הטעם. כי כל השלימות שנתקנה בו היתה מבחינת קב אחד דאצילות ואחר

החטא לא נשאר בו אלא נפש דנפש, בכלי דכתר הכתר, שהוא אחד ממאה, כמ"ש לעיל בדף תרפ"ג אות צ"ג. ובאו"פ שם ע"ש. (אות כ"ד).

סימן לב

(לשאלה) **חסד תפארת ויסוד דעיבור**

קומת הנפש שהעובר מקבל בהיותו בהתכללות הזווג דאמא, כולל ג' אורות אלו, כי עיקר הקומה הוא בקו אמצעי כנודע, והוא כולל ב' האורות ת"ת ויסוד, הכלולים זה בזה, ושורש הקומה הוא אור החסד, שה"ס יומא דאזיל עם כלהו יומי. ואין להקשות א"כ ז' חדשים למה לי, כי בדרך התכללות עולה מהם התיקון לכל ז' האורות. (אות ח').

סימן לג

(לשאלה) **ט' קבין ופרישות**

כל בחינת התיקון דה"פ אצילות מצד המוחין הקבועים בהם, לא תיקנו מבחינת הנקודים אלא גו"ע שבהם, שהם רק בערך הכתרים שבהם, ומבחינת ט"ת לא נתקנו בקביעות העולם האצילות. ולכן הק"ב טהור שנתקן בז"א, בסוד ג' המילוים דע"ב ס"ג מ"ה, שהם בגי' ק"ב, נבחנים רק לקב אחד בלבד, דהיינו בחינת הכתרים כנ"ל, וט' קבין דהיינו ט"ס התחתונות חסרים ממנו. וע"ז רמזו ז"ל רוצה אשה בקב ותפלות, כתובות סב: סוטה כ. שהיא בחינת החיבור דנוקבא עם הז"א הנתקן באצילות בבחי' קב אחד, שהוא טוב יותר מט' קבין דנקודים, הגורמים פרישות ביניהם, כי כל אחיזתם של הקליפות היא מהם. (אות כ"ה).

סימן לד

(לשאלה) **טלטול ברה"ר**

עי' בתשובה נ"א. (אות ל"ג).

סימן לה

(לשאלה) **י' דאויר**

החיבור דה"ת בעינים, הנוהג בעת קטנות, ה"ס הי' דאתערב באור ונעשה אויר, כי מחמת עלית ה"ת ירדו חב"ד שהם בחי' אור דג"ר, ונעשו לחג"ת שהם בחי' רוח נפש, הנק' אויר. ולעת גדלות, ע"י הארת הזווג דע"ב ס"ג, יורדת הה"ת מעינים למקומה, וג"ר חוזרים אל הפרצוף, כנודע. וז"ש בזוהר בראשית דף ט"ו ע"ב. עה"כ יהי אור ויהי אור, שהוא אור דכבר הוה, כי י' אתפשט ונפיק מאויר, ומה דאשתאר אשתכח אור, דהיינו כנ"ל, כי הה"ת יורדת מעינים למקומה, ואז חוזר האור דג"ר לפרצוף כמקודם לכן. ונמצא שאין כאן חידוש האור, אלא אותו האור שהיה מתעלם מקודם מחמת עלית ה"ת לעינים, חזר עתה אחר שירדה משם הה"ת.

סימן לו
(לשאלה) **י"ט ניצוצין**
המילוי דהוי"ה דאלפין, הוא י"ט, שהם: ג' אלפין, וב' ווין וד', שעם כ"ו דהוי"ה עצמו, הם בגי' מ"ה. ונודע, שבחינת המילוי, היא העביות והמסך, שעליהם נעשה הזווג עם אור העליון. וע"כ הם בחינת י"ט ניצוצין מבי"ע, בסוד מ"ן, בהתכללות או"א, עד המ' יום דיצירת הולד. והמה נבחנים לחיות דעיקר ז"א בעצמו, דהיינו בחינת הנפש רוח שבו. (אות י"ב)

סימן לז
(לשאלה) **ירידה ב'**
נודע, שסוד הצלם הוא בחינת האו"ח העולה ממ"ן דז"א בעת שנכלל בעביות ומסך דאו"א, המלביש על הקומה דאו"י. עי' בתשובה נ"ז. ובחי' האו"י הם עצם המוחין, ובחינת האו"ח הם לבושי המוחין שנקראים צלם. והנה התלבשות זו של המוחין דז"א שבעת עיבורו, היא בבחינה גבוה מאד, כי אז או"א וישסו"ת נכללים בפרצוף אחד, והזווג נעשה בג"ר דישסו"ת א', שהוא מקום ש"ת דת"ת דכללות שניהם. וכדי להתלבש בז"א במקומו, צריכים לב' ירידות ממקום הגבוה הזה: ירידה א' היא בעת הלידה, שאז הג"ר של ישסו"ת, ששם עמידת המוחין דז"א, הם יורדים ונעשים לבחינת חג"ת, דהיינו ו"ק בחוסר ג"ר. ונמצאים לבושי מוחין דז"א שאבדו בחינת ג"ר שבהם, ואז מכונים הלבושים בשם **ם** ' דצלם, והוא התפשטות א' של המוחין דז"א, כי נתפשטו מלבושים דג"ר, ובאו ללבושים דו"ק.

סימן לח
(לשאלה) **כלים שהיו בעולם**
כבר נתבאר זה בחלקים הקודמים בפרצופי א"ק, כי כל תחתון ממלא הכלים דגוף דעליון, אחר שנזדכך המסך שלו, ונתרוקנו הכלים דגוף שלו מאורותיהם. וע"כ נבחן בכל פרצוף ב' מיני כלים: מין א' הם הכלים שכבר היו בעולם, כלומר הכלים דגוף העליון שנתרוקנו מאורותיהם ובאו לבחינת התחתון. ב' הם הכלים היוצאים עם הזווג החדש הנעשה בבחי' התחתון, כי אחר שהמסך מזדווג עם האור העליון ומעלה או"ח ממטה למעלה לבחינת ע"ס דראש, הנה הוא מתהפך ומתפשט לע"ס מניה וביה ממעלה למטה לבחינת כלים דגוף. והכלים האלו הם כלים חדשים שעדיין לא היו בעולם, כי אם שיצאו עתה מכח הזווג כמבואר. ובפרצופי אצילות נקראים הכלים שכבר היו בעולם בשם ב"ן, והכלים החדשים בשם מ"ה, (אות ז').

סימן לט
(לשאלה) **ל' דצלם**
כשהמוחין ולבושיהם במקום יציאתם, שהוא בג"ר דתבונה א', שהוא בחינת בטן דכללות או"א וישסו"ת יחד, אשר בשעת הלידה ירדו הג"ר דתבונה לבחינת חג"ת, הנה אז נקראים **ם** ' דצלם. ואח"כ שירדו מבחינת חג"ת ג"כ, ובאו ונתפשטו בבחינת נה"י דתבונה, אז נקראים **ל** ' דצלם. ועי' לעיל בתשובה ל"ז שהארכנו בזה. (אות קכ"ח. ואות קל"ז).

סימן מ
(לשאלה) **ל"ז ניצוצין**
ל"ז הניצוצין, הם שיעור העביות שבמילוי הוי"ה דס"ג, כלומר הראוי לצאת עליהם קומת בינה ונשמה. (אות ב').

סימן מא
(לשאלה) **ם' דצלם**
עי' לעיל בתשובה ל"ז ול"ט. (אלף ע"א אות קכ"ז).

סימן מב
(לשאלה) **מ' יום ליצירת הולד**
בגמר המ' יום נכנסו בהעובר ל"ז ניצוצין דמילוי ס"ג, שהם בחי' בינה שהיא אמא המציירת אל הולד. (אות כ"א).

סימן מג
(לשאלה) **מגדל הפורח באויר**
עי' תשובה ל"ה, ותשובה נ"ה (אות קל"ה).

סימן מד
(לשאלה) **מ"ו ניצוצין**
הוא הגימטריא של המילוי דהוי"ה דע"ב. והוא בחינת העביות הראויה לצאת עליה קומת חכמה. (אלף י"ט אות כ"א).

סימן מה
(לשאלה) **מילוי בגימטריא אלקים**
המילואים של השמות, רומזים על בחינות העביות ומסכים שאור העליון מזדווג עליהם, ומוציא קומת ע"ס ע"פ מדתם של העביות כנודע. אמנם כשאינם בסוד הזווג, נבחנים שהמילואים הם בלי השמות, ואז המה בחינת דינים. וזה הרמז, אשר מילוי בגימטריא אלקים, דהיינו כשהם בלי השם אז המה דינים, כי שם אלקים מורה על דינים, אבל

כשהמה בסוד הזווג, דהיינו עם השם, אז אדרבה המה בסוד הרחמים, ובחינת הוי"ה. (א' כ"ה אות ל"ג).

סימן מו
(לשאלה) **מילוי בלי הפשוט**

המ"ן והעביות שאור העליון מזדווג עמהם, נקרא מילוי, וכל עוד שלא באו בסוד הזווג, נבחנים למילוי בלי הפשוט. עי' לעיל בתשובה מ"ה. (אות ל"ב).

סימן מז
(לשאלה) **מילוי בלי השם**

לעיל תשובה מ"ה מ"ו. (שם)

סימן מח
(לשאלה) **מילוי י"ט**

עי' תשובה ל"ז.

סימן מט
(לשאלה) **מילוי ל"ז**

עי' תשובה מ'.

סימן נ
(לשאלה) **מילוי מ"ו**

עי' תשובה מ"ד.

סימן נא
(לשאלה) **מקום פנוי וחלל**

נודע שז"א עולה ביום השבת עד א"א, והוא משיג כל קומתו שהיה לו בזמן הנקודים, ונמצא שכבר מתוקן כל הקלקולים שנגרמו בזמן שביה"כ. כי ע"כ חזר הז"א, שהוא בחינת ז"ת דנקודים שנשברו, לכל קומתו ושלמותו שהיה לו מטרם שביה"כ. אמנם כל זה הוא רק מצד האורות לבד, אבל לא מצד הכלים, כי לא נתקנו ג' עולמות בי"ע במקומם, אלא בסוד העליה לבד. וע"כ מצד אחד נבחנים בי"ע שכבר באו על כל שלמותם, משום שכל האורות שלהם נתקנו ע"י עלית הז"א, וע"י עלית העולמות לאצילות. ומצד ב' דהיינו מצד הכלים, הרי הפרסא דאצילות עדיין קבועה במקומה, ואין השלימות הגדולה דאצילות יכולה להתפשט למקום בי"ע, מחמת הפרסא המעכב עליהם. ולפיכך נבחן מקום בי"ע לבחינת מקום פנוי וחלל, שפירושו, שאין שם אור השלימות של אצילות, גם אין שם שום אחיזה לקליפות וחיצונים, משום שהגם שהאורות אינם יכולים להתפשט מחמת הפרסא, מ"מ אין שום חסרון נבחן שם, מחמת שהמה מתוקנים מצד עליתם

לאצילות. וז"ס מחלליה מות יומת, כי העושה מלאכה גורם לס"א שיוכלו להתאחז גם במקום הפנוי וחלל, שכבר נתעבר משם הס"א לגמרי, כנ"ל (אלף כ"ז אות ל"ה).

סימן נב

(לשאלה) **נ"א יום וחצי**

הוא מספר הימים הנחוץ לתקון כלי אחד בעת העיבור. כי המה ז' כלים, ותקונם נמשך י"ב חודש, שהם ג' מאות וששים יום וחצי, נמצא נ"א יום וחצי לכל כלי. (אות ז').

סימן נג

(לשאלה) **ע"ב רי"ו**

השם הזה, מתבאר בסוד ג' הפסוקים שבפרשת קריעת ים סוף, שהם: ויסע, ויבא, ויט. שיש בהם רי"ו אותיות, ובסוד החסדים דאו"א עלאין המה מתחברים בסוד ע"ב גשרים של מימי החסד, כי כל ג' אותיות שבהם מתחברים לתיבה אחת ולשם אחד. כי החסדים האלו דג"ר דבינה, מכונים גשרים, משום שאין הצמצום וה"ת שולט בהם, כנודע, בסוד כי חפץ חסד הוא, וכבר ידעת שאו"א עלאין מתחלקים לס'

סימן נד

(לשאלה) **ערלה**

עי' תשובה י"ג (אות פ"ו).

סימן נה

(לשאלה) **פורח באויר**

הבינה שיצאה לבר מראש דא"א, נקראת מגדל הפורח באויר, שמצד אחד נחשבת לראש, כי הבינה בחינת ג"ר היא, ומצד אחד היא נחשבת לו"ק שהרי היא נמצאת למטה ממלכות דראש דא"א, וע"כ נחשבת לפורח באויר, כי אינה לא בראש ולא בגוף. ועד"ז היסוד דא"א מבחינת ההארה אל הז"א, נחשב ג"כ למגדל הפורח באויר. כי בעת עלית נה"י דא"א לחג"ת דאו"א, רק ב' הפרקים העליונים דנו"ה נתעלו להיות חג"ת וג"ר לצורך ז"א, אבל היסוד דא"א לא יכול להתעלות, מחמת המסך דסיום הקו האמצעי השורה בסוף הת"ת דא"א. וע"כ נבחן היסוד דא"א שיצא לבר מראש דז"א, כמו הבינה שיצאה לבר מראש דא"א ועד"ז נקרא גם היסוד מגדל הפורח באויר. וכן התבונה דתבונה נקראת ג"כ מגדל הפורח באויר, משום כי לפעמים היא ג"ר, ולפעמים היא ו"ק, בסוד הי' דנפיק מאויר ומה דאשתאר הוי אור, אז היא ג"ר. ולפעמים הדרא הי' לגוי אור ושוב נעשית אויר וו"ק, עי' תשובה ל"ה. (אות צ"ו וצ"ז ואות קל"ד וקל"ה).

סימן נו
(לשאלה) **צלם**

צלם, הוא האו"ח העולה על התכללות המ"ן דתחתון במסך ועביות דעליון, המלביש לע"ס דאו"י דזווג ההוא, שהם המוחין גופייהו. והנה האו"ח הזה נחשב לבחינת העליון ממש, כי יצא על בחי' המסך ועביות דעליון. אמנם כיון שאין העליון מזדווג לצורך התחתון מבחינתו עצמו, אלא מבחינת חיצוניות שלו, דהיינו שמעורר הרשימו דקטנות הנשארת בו מעת קטנותו שהיא בהתאם אל המ"ן שעלו אליו. וגם לא מבחינת מסך ועביות דקומתו עצמו, אלא מן הנמוך במדרגה, כנודע. נמצא שאין לעליון שום צורך במדת האו"ח הזה, וע"כ יורד האו"ח הזה עם ע"ס דמוחין אל התחתון, ומלביש גם שם את המוחין שלו, כמו שהלביש אותם בעת יציאתם במקום העליון. אכן התחתון אינו נוטל אותו במדרגתו הגבוה כמו שיצא בעליון אלא שצריך לירד ב' ירידות בהעליון גופיה עי' תשובה ל"ז. ואז הוא ראוי להתלבש תוך התחתון. וירידה א' נקראת **ם** ' דצלם, וירידה ב' נקראת **ל** ' דצלם, אשר **בם** ' הוא מתמעט לבחינת חג"ת, ובל ' הוא מתמעט לבחינת נה"י. ואחר זה הוא מתפשט בתחתון, וההתפשטות גופיה תוך התחתון נקרא **צ** ' דצלם. (אות צ"ט).

סימן נז
(לשאלה) **צ' דצלם**

עי' תשובה נ"ו. (אות קל"ח).

סימן נח
(לשאלה) **צלם אבא**

כבר ידעת שענין הצלם, הוא האו"ח העולה בשעת התכללות המ"ן דתחתון במסך ועביות דעליון. וע"כ כיון שבזווג הנעשה על המ"ן דזו"ן, באים ב' פרצופים: אבא, ואמא, בזווג הזה, נמצא ממילא שיש ב' בחינות מסך ועביות המעלים או"ח, דהיינו מצד אבא ומצד אמא. וע"כ יש להבחין בזה, צלם דאבא וצלם דאמא. (אות קמ"ב).

סימן נט
(לשאלה) **צלם אמא**

עי' תשונה נ"ח.

סימן ס
(לשאלה) **צלם אלקים**

נודע שיש ב' עיבורים: עיבור א' לצורך הקטנות. ועיבור ב' לצורך הגדלות. ולפיכך בחינת האו"ח המלבישה לקומה דעיבור א', נקראת צלם דעיבור, או צלם אלקים, שהוא דינים

וקטנות ובחינת אור החוזר המלבישה למוחין בעת עיבור הב', נקראת צלם דגדלות או צלם דהוי"ה, שהם רחמים. (אות קמ"ז).

סימן סא

(לשאלה) **צלם הוי"ה**

עי' תשובה ס'. (שם).

סימן סב

(לשאלה) **צלמי מוחין דעיבור**

עי' תשובה ס'. (אות קמ"ד).

סימן סג

(לשאלה) **ק"ב אותיות דאחוריים**

האחורים דמילוי ע"ב, שיש בד' השמות ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן דנקודים, הם עוד לא קבלו תקונם באצילות, והם מכונים ק"ב חרובין, כי יש בהם ק"ב אותיות. ופירוש הדברים הוא: כי לא נתקנו באצילות זולת הכלים דפנים של הנקודים, שהם גלגלתא ועינים, אבל הכלים דאחורים לא נתקנו עוד, שהם אח"פ שבכל מדרגה ומדרגה שהיו בנקודים. וגלגלתא שהיא הכתר יש בה ד' מדרגות, שהם: א', ד' אותיות דפנים, שיש בשם הוי"ה פשוט. ב', יוד אותיות דאחורים, של הוי"ה פשוטה. ג' הגימטריא דד' אותיות הפנים שהם כ"ו. ד', הגימט' דיוד אותיות דאחורים שהוא ע"ב. וכל אלו ד' המדרגות הן בחינת גלגלתא. וכן יש ד' מדרגות בבחינת עינים, שהוא ע"ב וחכמה ביחס הכלים, שהם: יוד אותיות דפנים, מהויה במילוי ע"ב. וגימטריא דיוד אותיות דפנים שהוא המספר ע"ב. והגימטריא של כ"ו האותיות דאחורים שהוא מספר קפ"ד, וכל אלו ד' מדרגות הן דבחינת עינים. והנה לא נתקן באצילות רק ד' המדרגות הפשוט שיש בבחינת גלגלתא, ומדרגה ראשונה של הפנים שיש בבחינת עינים, דהיינו רק ה' מדרגות בלבד. אבל מדרגה הו' שהיא האחורים דמילוי ע"ב, היא לא נתקנה אפילו בבחינת ע"ב, ומכ"ש בשאר המדרגות דאזן חוטם פה עצמם. שהוא מטעם הנ"ל כי לא נתקן רק בחי' הפנים לבד, שהם גו"ע, ולא נתקן מן האחורים כלום, ואפילו מאחורים של בחינת העינים, וע"כ מכונים אלו המדרגות שמן מדרגה הו' ואילך בשם ק"ב חרובין, כלומר שעדיין שורה שם החורבן של שביה"כ, ועדיין מחכים לתקונם.

סימן סד

(לשאלה) **קב חדש**

ג' המילוים שיש בג' השמות ע"ב ס"ג מ"ה, שהמה מתקנים לז"א בכל נרנח"י שלו כולם, המה בגימטריא ק"ב. ומכונים קב חדש, משום שהמה באים ממ"ה החדש, שפירושו:

מן הקומות שיצאו באצילות. ויש ג"כ בחינת קב ישן, שפירושו בחינת אח"פ של כל המדרגות דנקודים, שעדיין לא נתקנו באצילות, שהם בחינת ק"ב אותיות שיש באחורים דד' שמות עסמ"ב כנ"ל בתשובה ס"ג. (אות כ"ז).

סימן סה
(לשאלה) **קב חרובין**

עי' תשובה ס"ד (אות כ"ו).

סימן סו
(לשאלה) **קב טהור**

קב החדש שנתקן באצילות, כנ"ל בתשובה ס"ד, נקרא קב טהור, על שם שנברר ע"י ל"ב נתיבות החכמה דאבא, ונתקן ע"י הארת ה"ג דאמא. והקב חרובין, כנ"ל בתשובה ס"ג, נקרא קב שאינו כל כך טהור, כי עדיין לא נבררו, ויש לקליפות אחיזה בהם. (אות כ"ז).

סימן סז
(לשאלה) **קב ישן**

הקב חרובין נקרא קב ישן, עי' תשובה ס"ג. (אות כ"ז).

סימן סח
(לשאלה) **קב שאינו כ"כ טהור**

עי' תשובה ס"ו. (אות כ"ו).

סימן סט
(לשאלה) **קיטע יוצא בקב שלו**

אח"פ שנתעלו בז"א דאצילות, הם מבחינת הקב חדש, ונחשבים לבחינת כלים דפנים דנקודים. כנ"ל בתשובה ס"ג. אמנם בחינת אח"פ ששמשו בעת המלכים מטרם שביה"כ, המה לא נתקנו עוד באצילות, כנודע, ולכן נבחן ז"א דאצילות בערך ז"א של הנקודים שהוא חסר בחינת אח"פ שלו שהם הנה"י דזמן המלכים. ובערך הזה מכונה הז"א בשם קיטע, כלומר שחסר אח"פ, שהם הרגלים.

סימן ע
(לשאלה) **קרומות המוחין**

בז"ת דנקודים שנשברו ונפלו לבי"ע, נבחנים בהם ג' בחינות, שהם: אורות, ניצוצין, כלים. והנה מכלים שלהם נעשו ג' חללי גלגלתא. ומניצוצין שלהם נעשו הקרומות אל המוחין. ומאורות שלהם נעשו המוחין עצמם. (אות צ"ז).

סימן עא
(לשאלה) **ראש העובר**

גם אל העובר יש ראש וגוף, שהם ע"ס מגוף וראש, שהגוף הוא בו"ק והראש הוא בג'

מוחין. אלא שהם רק מצד הכלים בלבד, אבל מבחינת אורות אין בע"ס כולם, רק בחינת אור של הג"ס תחתונות, שהם נה"י, שהוא בחינת אור הנפש בלבד, המלובש בכלים הראש העובר, כי בכלים, נמצאים תמיד שהעליונים נגדלים מתחלה, ולכן אור הנפש מלובש בכלים דכתר, שהוא הראש דעובר. וז"ס שאמדו חז"ל שראשו בין ברכיו, כלומר כלים דראש ואורות דנה"י שנקראו ברכים. וע"כ אין לראש דעובר מעלה יתירה מבחינת נה"י, כי אין הכלים מגלים פעולתם מבחינת עצמם, אלא רק מבחינת שיעור האור המלובש בהם. (אות ע"ט ואות פ"ה).

סימן עב

(לשאלה) **רגלים שנקטעו**

הנה ז' המלכים קדמאין בעת מלוכתם בעולם הנקודים, היו מתפשטים במלוכתם, עד לנקודה דעוה"ז בשוה עם רגלי א"ק דצמצום א', כי נה"י שלהם בקעו הפרסא שמתחת אצילות ונתפשטו בכל בי"ע, כנודע. אמנם בעולם התיקון שחזרה הפרסא למקומה, והז"מ קדמאין קבלו תיקונם בז"א דאצילות, אסף הנה"י שלו למעלה מפרסא דאצילות, ונמצאו שנקטעו מן המלכים קדמאין בחינת הרגלים שלהם, דהיינו אותם הנה"י שלהם שמזמן הנקודים, שנתפשטו בג' עולמות בי"ע בעצמם עד לנקודה דעוה"ז. ורגלים אלו לא יתוקנו רק בגמר התיקון, בסוד דמטי רגלין ברגלין, כנודע. עי' אות ז'. (אות ל"ה).

סימן עג

(לשאלה) **שם בלבד בלי מילוי**

נודע, שהאורות שהם הרשימות שנשארו מהקומות שיצאו בעולם הנקודים, לא ירדו עם הכלים לבי"ע בעת שנשברו, אלא שנסתלקו מהכלים ונשארו באצילות. והנה האורות אלו הם סוד השמות. ובחינת הניצוצין שירדו עם הכלים לבי"ע, הם בחינת המילוים של השמות, כי הם בחינת אור העב של הרשימות, הכוללים בתוכם בחינת העביות הנקראת מ"ן, שאור העליון מזדווג עמהם בעת עליתם לאצילות. ונקראים מילוים של השמות, כי בעת עליתם והתחברותם אל השמות, דהיינו לרשימות שלהם, נמצא אור העליון מזדווג עמהם, ומוציא קומת ע"ס השייך לשמות, דהיינו לרשימות בערך הקומה שהיתה ברשימות ההם לפני שביה"כ. והנך מוצא, שכל מעלת הרשימות, שהם השמות תלוי רק בהמילוי שהם הניצוצין, כי מטרם עליתם של הניצוצין נמצאים השמות בתכלית הקטנות, כי אין להם זווג עם אור העליון, אלא בעת עלית הניצוצות בסוד מ"ן, שאז השמות קונים בחזרה את קומתם ממה שהיה להם בטרם השבירה והבן זה היטב.

סימן עד
(לשאלה) **שם ומילוי יחד**
עי' תשובה ע"ג. (אות ל"ב).

סימן עה
(לשאלה) **תבונה ג' שהיא ב'**
או"א דאצילות, שהם קומת בינה, נחלקים תמיד לב' פרצופים: או"א וישסו"ת, דהיינו ב' בחינות של או"א: או"א עילאין, ואו"א תתאין, ובעת לידת זו"ן, נחלקים גם או"א תתאין עצמם לב' בחינות, שראשונה נשארת בקומתה, ושניה מתמעטת לבחי' ו"ק, בסוד רובצת. ונמצא עתה ג' בחינות אמא: אמא עילאה, ותבונה א' ותבונה ב'. ועפ"ז תבין, אשר תבונה הב' הזו, אפשר לכנותה תבונה ג', דהיינו בצירוף עם אמא עלאה הראשונה והרי היא שלישית אליה. ואפשר לכנותה תבונה ב', דהיינו רק ע"פ השם של תבונה, שאין אמא עילאה בכלל השם הזה, שלפי"ז אין כאן אלא ב' תבונות הא' והב'. וע"כ דרכו של הרב לכנותה בשם תבונה ג' שהיא הב', כלומר, שהיא ג' לאמא עילאה, והיא ב' לבחי' תבונה. (אות ק').

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) האורות נגמרים לז' חדשים. והניצוצין נגמרים לט' חדשים. והכלים לי"ב חדשים. (אות א').

סימן ב
(לשאלה) אע"פ שהם ג' בחינות מיוחדות, מ"מ תיקונם בא בב"א, כדברי הרב לעיל תתקנ"ג אות קנ"ח, אשר כפי הנברר מן הנפש, נתברר גם מן הכלים. ע"ש. הרי שתיקונם דאנ"כ באים ביחד. באופן שבחדש א' נתברר קצתם דאנ"כ, ובחדש ב' נתקנו יותר, וכו', עד גמר ימי חדשי העיבור. (אות ב' וג').

סימן ג
(לשאלה) מה שאומר שבמדור התחתון מתקנים הכלים ובמדור האמצעי הניצוצין, וכו', אין הכוונה, שכל בחינות הכלים מתקנים בג' החדשים הראשונים שבמדור התחתון, והניצוצין בג' חדשים הב' וכו', כי אין הסדר כן, אלא מתחלה נתקנו האורות והניצוצין, ולפי מה שנתקן מהאורות והניצוצין כן מתתקן מהכלים, כנ"ל בתשובה ע"ז. אלא שהמדובר הוא מאיזו בחינת מסך שמקבלים משם את תיקונם, כי ג' מסכים יש כאן: מיסוד דתבונה, וממקום החתך, ומיסוד דבינה עלאה, שהם נקראים ג' מדורין. ובמדור התחתון שהוא יסוד דתבונה, עולה הזווג רק לבחינת כלים, שפירושו בחינת עשיה ונפש

דנפש, וזה כולל ג' בחינות אנ"ך, כי הנפש דנפש דאורות, נבחן ג"כ רק לבחינת כלים. וכן במדור האמצעי, עולה שם הזווג רק לבהינת ניצוצין, שהוא בחינת יצירה ורוח דנפש, וכולל ג"כ כל ג' בחינות אנ"כ, כי אור הרוח דנפש, נבחן ג"כ כמו בחינות ניצוצין. ובמדור העליון שהוא בחינת יסוד דבינה עלאה, עולה שם הזווג לבחי' ג"ר דנפש, שרק הם מכונים בשם אורות. אמנם האורות דו"ק דנפש, נקראים בשם כלים וניצוצין, כי אינם בחי' אורות רק הג"ר לבד, כנודע. (אלף י"א ד"ה האורות).

סימן ד

(לשאלה) ביום א' מתתקן הלובן שבולד, שהוא עצם הספירות דז"א, שעוד אין שם מבחינת התכללות העביות דמלכות, אלא רק מבחינת רשימה של התלבשות בלבד, הנשאר שם אחר הורדת ל"ב המלכיות משם בסוד פסולת. וזה מכונה בחי' קו ימין של הספירות דז"א. ומקבל שם התיקון דג' גו ג'. (אות ו').

סימן ה

(לשאלה) ביום ב', מתתקן האודם שבולד, דהיינו התכללות המלכות ועביותה בכל ספירה וספירה דז"א, שנעשתה שם בחי' קו השמאל בכל ספירה, שזה נעשה ע"י הארת ה"ג דאמא. (אות ו').

סימן ו

(לשאלה) ביום ג' הוא בחינת הזווג של או"א יחד, שעי"ז מתאחזים הקוים זה בזה, כי קומת האור הנמשכת שם בסוד הזווג, על בחינת האודם שבולד, דהיינו על בחינת העביות דמלכות הנכללת בכל ספירה, נבחנת לקו אמצעי, המחבר ומשוה מעלת הימין עם השמאל, הנקרא הכרעה. שנמצאים כל ג' קוים משתתפים בפעולה אחת ההיא להמשכת האור, ונעשים בזה בסוד רשות היחיד. ונמצא מחצית דאבא, שהיא הלובן שבולד, מתחבר עם מחצית דאמא שהיא האודם שבולד, ואז נשארים שניהם ברחם אמא בסוד העיבור. (אות ו').

סימן ז

מתחלה פועל אבא על המ"ן דז"א שעלו, כי ע"י הארת ל"ב נתיבות החכמה הוא מחלק המ"ן לש"ך נצוצין, דהיינו לעשר ספירות בכל נתיב ונתיב, וי"פ ל"ב עולה ש"ך. ואז הוא מאיר רק לט"ר שבכל נתיב ולא אל המלכיות שבהם, שעי"ז נובלין ויורדין כל המלכיות שבהם בחזרה לבי"ע, שהם ל"ב מלכיות, ונשאר שמה רק רפ"ח ניצוצין, דהיינו ט"ר מכל נתיב הנקיים לגמרי מעביות המלכות, כי לא נשאר מהל"ב מלכיות רק בחי' רשימות דהתלבשות לבד. וע"כ המה מכונים בחינות הלובן שבולד, ובחי' קו ימין. ואז נכללים זה בזה בבחי' ג' גו ג'. וזהו נבחן ליום א' של ימי קליטה.

ואח"כ פועלת אמא, שחו"ב שבה מזדווגים ומורידים טפת הזווג בסוד הארת ה"ג, שהיא בחינת עביות של המלחות מבחינת מסך דקטנות שלה, מעת שהיתה בה הה"ת בעינים, שהיא נמתקת ממדת הרחמים, דהיינו בחינת מלכות דצמצום ב', כנודע. וה"ג אלו דאמא, מתחברות עם בחינת ל"ב מלכיות של התלבשות דאבא שנשארו בו לאחר הבירור דרפ"ח ניצוצין כנ"ל. והמה מתאחזים ונעשים לבחינת קו שמאל. וזהו נבחן ליום ב' דימי קליטה.
(לשאלה) ואז אחר שכבר נמתקה בחינת העביות דמלכות בצורתה הראויה, דהיינו בחינת הקו שמאל ע"י הארת ה"ג דאמא, נעשה עליה הזווג דאו"א, שאור העליון המיוחס לאבא מכה ומעלה או"ח מהמסך שעל העביות שבקו שמאל המיוחס לאמא, ונמשך שמה קומה חדשה דע"ס: או"י מאבא, ואו"ח מאמא כנ"ל, וקומת האור הזה נקרא קו האמצעי, אשר ב' הקוים ימין ושמאל מתחברים בו, ומוכרעים בתוכו במעלה אחת בשוה. ופעולת הזווג הזה נבחן ליום ג' דימי קליטה. (אות ו' ובאו"פ ד"ה ביום).

סימן ח

(לשאלה) עיקר השלמות לא הגיע בימי העיבור רק לג' אורות: חסד ת"ת ויסוד. כי החסד הוא בחינת השורש של כל האור, ות"ת ויסוד הם בחי' קו האמצעי, דהיינו קומת הזווג שיצאה על העביות דז"א הנכלל במסכים דאו"א, כנ"ל בתשובה פ"ב. אכן בחינת השמאל שבו לא נתקן שם עוד בשלמות שיהיה שוה לקו ימין לגמרי, כי זה אינו נגמר עד שיעשה הזווג בבחינת ז"א עצמו במקומו אחר שנולד. גם בחינות נצח והוד לא נתקנו בשלמות, משום שעוד הכלים אלו אינם מוכנים להלבשת האור שלהם. משום שאינם מתבררים לגמרי בימי העיבור כנודע. ומשום זה נבחנים אורותיהם לבלתי נשלמים. והנה באמת מגיע תיקון לכל ז' האורות חג"ת נהי"מ דז"א, כי ע"כ המה צריכים לז' חדשים, כנודע. אלא המדובר הוא כאן מבחינת תיקון גמור להתלבשות בכלים: שזה אינו מגיע רק לג' האורות: חסד ת"ת ויסוד בלבד. כמבואר. (אות ח' וט').

סימן ט

השמות הם בחי' הרשימות שנשארו באצילות, מע"ס דז"א, אחר שבירת הכלים. והמילואים, הם בחינת העביות ששמשו בנקודים, שעליהם יצאו כל הקומות דעסמ"ב במלכים דנקודים. והנה בימי העיבור, הגם שהזווג נעשה על המ"ן של ז"א, מ"מ כיון שהיה בתוך היסודות דאו"א, אין השמות של ז"א יכולים לקבל שם תיקונם, ונבחן שרק בחינת המ"ן והעביות דז"א, שהם המילואים, קבלו שמה תיקונם מתוך התחברותם עם השמות דאו"א, אבל השמות דז"א מתחילים להגלות רק אחר שנולד ובא למקומו.
(לשאלה) ויש עוד טעם ב', כי נודע שכל מדת שיעור קומה של הפרצוף תלויה במדת העביות שבמסך. ובפרצופי אצילות בא באמת כל שיעור העביות של הפרצוף עוד בימי

העיבור, וכל ההבחן בין הגדלות אל הקטנות של הפרצוף, הוא רק במקום הזווג. כי בקטנות נמצא מקום הזווג בבחינת עינים, וע"כ אין לו אלא נ"ר לבד. ובגדלות יורדת הה"ת למקומה לפה, ע"כ הוא משיג ג"ר שלו. ולפיכך הכרח הוא שהעביות דד' הקומות עסמ"ב באים בהפרצוף בעת העיבור אלא מתוך שהזווג הוא שלא במקומו ע"כ אין שם אלא נפש בלבד, כנ"ל. ונמצא שבחינת המילואים דעסמ"ב נכנסים בימי העיבור, אמנם השמות עצמם דעסמ"ב אינם מתגלים, משום שהזווג הוא שלא במקומו, ואין שם אלא בחינת ב"ן בלבד, שהוא אור הנפש כנודע. ורק בימי הגדלות אחר שה"ת, דהיינו העביות דעסמ"ב, יורדים למקומם, אז מתגלים בהם ההויות עצמם, ומתגדל קומתו לקימת אבא ואמא, כנודע. (אות י"א).

סימן י

(לשאלה) המילוי דהוי"ה דאלפין, כזה: יוד הא ואו הא. היא י"ט. והיא בחינת עצמות ז"א, דהיינו קומת ו"ק, שהוא רוח נפש. והמילוי דהוי"ה דס"ג: יוד הי ואו הי, היא ל"ז, והיא קומת בינה, דהיינו אור נשמה. והמילוי דהוי"ה דע"ב: יוד הי ויו הי, היא מ"ו, והיא קומת חכמה דהיינו חיה. (אות י"ב).

סימן יא

(לשאלה) בג' חדשים הראשונים, הזווג הוא מבחינת מסך דיסוד תבונה, המוציא בכללו רק בחינת נפש דעובר, דהיינו נפש דנפש דכללות הפרצוף, כי כללות קומת העובר, אינו אלא נפש. אמנם גם בנפש דנפש הזה, נבחנים בו ג"כ ע"ס, שהם נרנח"י, שהם נכנסים בעיבור בד' זמנים, שהם: בג' ימי קליטה בסופם, נגמר להכנס בו מילוי מ"ה, ומשיג העיבור רוח נפש דנפש הנפש. ובגמר מ' יום, נגמר להכנס בו ל"ז ניצוצין דמילוי ס"ג, והוא משיג בחינת נשמה דנפש הנפש. ובגמר ג' חדשים נגמר להכנס בו מילוי ע"ב, שהם מ"ו ניצוצין, והוא משיג חיה דנפש הנפש. ועם יציאת הג' חדשים, הוא משיג יחידה דנפש. ובזה נשלמים נרנח"י דנפש הנפש, שבג' החדישים הראשונים, בסוד מדור התחתון. (אות י"ט וכ"א).

סימן יב

(לשאלה) בג' החדשים האמצעים, הזווג הוא מבחינת המסך דמקום החתך, המוציא בכללו בחינת רוח דעובר, דהיינו בחינת רוח דנפש, מכללות הפרצוף אכן גם ברוח דנפש ההיא יש ג"כ נרנח"י הנכנסים בו בד' זמנים, בהמשך ג' החדשים האמצעים. כי גם הם נחלקים לד' זמנים ע"ד הזמנים דג' החדשים הראשונים, שהם ג' ימי קליטה לנפש רוח. ומ' יום לנשמה. וג' חדשים לחיה. וביציאת הג' חדשים, ליחידה. ואז נגמרים נרנח"י דרוח הנפש. (אלף י"ז ד"ה הרי).

סימן יג

(לשאלה) בג' החדשים האחרונים, הזווג הוא מבחינת המסך דמקום יסוד בינה עלאה, המוציא בכללו בחינת ג"ר דעובר, דהיינו בחינת נשמה חיה יחידה דנפש דכללות הפרצוף. והם צריכים ג"כ לד' זמנים כמו הנפש ורוח דעובר, לפרטות נרנח"י דג"ר אלו, שבג' ימי קליטה באה הנפש רוח דג"ר דעובר, ובמ' יום הנשמה דג"ר ובג' חדשים חיה דג"ר, ועם יציאת ג' החדשים באה יחידה דג"ר. ואין להקשות כיון שהם ג' אורות היו להם לבא בג' פעמים ד' זמנים, ע"ד ביאת הנפש רוח. והענין הוא, כי ג"ר חשובין כאחת, משום שאין שם באמת אלא בחינת בינה שהיא נשמה, אשר חיה ויחידה נכללים בה ומלובשים בה, כי לחיה ויחידה אין כלים, כנודע. ולפיכך מספיק סדר אחד של ד' זמנים לכל הג"ר, שהוא לבחינת בינה ונשמה שבהם. (אלף י"ז ד"ה ועד"ז).

סימן יד

(לשאלה) ג' המילוים: י"ט, ל"ז, ומ"ו, של השמות ע"ב ס"ג מ"ה, הם בגי' קב. ונודע שהם כוללים כל המוחין דז"א הצריכים לו לסוד הזווג דפב"פ עם הנוקבא. והנה אע"פ שהם תכלית שלמותו בעולם האצילות והתיקון, מ"מ כשנעריך אותם בערך שהיה לו בעולם הנקודים מטרם שביה"כ, אינם אלא בחינת הכתרים בנרנח"י דנפש, וחסרים ט"ר דאורות וט"ת דכלים בערך ז' המלכין קדמאין, ולפיכך נבחן כל התיקון דז"א בערך הקודם, כמו אחד מעשרה. וע"ז רמזו ז"ל רוצה אשה, דהיינו הנוקבא דז"א, בקב ותפלות, דהיינו בבחינת המילואים של המוחין דז"א דעולם התיקון, שהם בגי' ק"ב כנ"ל, יותר מבעשרה קבין ופרישות, שהיו לז"א בעלה בעת הנקודים. כי אותם העשרה קבין, גרמו שבירת הכלים ופרישות ממנה, אבל עתה בתיקון, הגם שאין לה אלא קב אחד מהם, הרי הוא גורם לה תפלות, שפירושו, חיבור עמה פב"פ. (אות כ"ה).

סימן טו

(לשאלה) התיקון של כל הקומות דאצילות שנתקן בהם בקביעות, נבחנים בערך הנקודים בגדלותם, רק בערך נרנח"י דנפש לבד. ונמצא שכל הגדלות שז"א משיג באצילות, אינם אלא בחי' נפש, בערך שהיה לו בגדלות דנקודים. ולפי זה נמצא, שבעת עיבורו, שאז אין לו עוד אלא בחינת נפש דכללות פרצופו, הרי הוא אז בערך הנקודים רק חלק אחד ממאה, שה"ס חלתו של עולם הנקודים, כי אפילו בעת גדלותו אין לו באצילות רק אחד מעשרה. כנ"ל. (אות כ"ד).

סימן טז

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה ע"ג.

סימן יז

(לשאלה) עי' לעיל תשובה ס"ט.

סימן יח

(לשאלה) בחינת התיקון דעיבור הז"א, נקרא בשם חלה, בסוד חלתו של עולם, שהוא אחד ממאה, כנ"ל תשובה צ'. גם נק' בשם ק"ב, על הגימטריא דג' המילואים דע"ב ס"ג מ"ה, ונקרא קב טהור. ונגד זה יש קב חרובין, שהם בחינת המלכים מטרם שנבררו, שעדיין בחינת החורבן דשבירת הכלים רוכב עליהם. וע"כ ב"ה סברי מקביים לחלה, כי צריכים לרמז על בחינת קב טהור שה"ס תיקון הראשון של הבירורים העולים מבי"ע לסוד העובר, שהוא ג' המילואים שהם בגי' ק"ב. וגם צריכים לרמז על בחינת המלכים מטרם הבירור, שהם בחינת הקב שאינו טהור, שמהם נברר קב הטהור. וע"כ צריכים לקביים. וב"ש סברי שעל הקב שאינו טהור אין צורך לרמז, אלא על קב הטהור בלבד, שה"ס חלתו של עולם. וע"כ סברי מקב לחלה. (אות כ"ד).

סימן יט

(לשאלה) מדרגה הו' שבכל קומה שיצאה בז"ת דנקודים, שהיא בחינת האחורים של הקומה, מכונה קב, על שם שיש בה ק"ב אותיות. עי' להלן תשובה צ"ה. וכיון שאחורים אלו לא קבלו תיקונם בתחלת התיקון דעולם האצילות, ע"כ המה נקראים ק"ב חרובין, כלומר, שהחורבן דשביה"כ שורה עליהם. ונקראים ג"כ קב ישן, בערך הניצוצין שקבלו תיקונם בעולם התיקון ממ"ה החדש, שהם ג"כ מכונים ק"ב על שם הגימטריא של המילואים דג' השמות ע"ב ס"ג מ"ה, שעולים בחשבון ק"ב, שהם כל בחינת הגדלות ופב"פ שיש בעולם התיקון מבחינת מ"ה החדש, וע"כ הם מכונים קב חדש. גם הקב ישן נבחן לקב בלתי טהור, כי עדיין לא נברך לעלות מבי"ע להתחבר לקדושת האצילות, והקב חדש שכבר נברר ועלה לאצילות הוא נבחן לקב טהור. (אות כ"ז).

סימן כ

ענין המדרגות האלו מבוארים בדברי הרב בע"ח שער י"ח בדרוש רפ"ח ניצוצין ונתבאר שם, שיש להבחין בכל קומה את ההויה הפשוטה שבה: בבחינות אותיותיה ביושר וריבוע, ומבחינות החשבון דאותיות ביושר וריבוע. וכן את הויה במילוי שבה: בבחינות אותיותיה ביושר וריבוע, ומבחינות החשבון דאותיות ביושר וריבוע. שהם ח' מדרגות. פירוש הדברים: כי המילואים של הויות, המה בחינות המסך והעביות המתוקן בכלי המלכות שעליהם נעשה הזווג, ועל פיהם נמדדת הקומה של הפרצוף, כנודע. ומתוך שבחינת הממטה למעלה של הזווג הנקרא ראש אינו נבחן לבחינת כלים, אלא לשורש להם בלבד, משום שאין העביות שבאו"ח יכול להתעלות במשהו ממטה למעלה, כנודע.

ע"כ נבחן תמיד כל ראש של פרצוף, שהוא בהוי"ה בלתי מילוי, כי המילוי, שפירושה עביות אינו יכול להתעלות ממטה למעלה לע"ס דהוי"ה דראש, וע"כ הוא נבחן להוי"ה פשוטה בלי שום מילוי.

לפיכך אין המילוי נבחן רק בבחי' ממעלה למטה של הזווג, שנקרא בשם גוף הפרצוף, משום שהמסך והעביות מתערב בהאו"ח היורד ממעלה למטה, ונעשה לכלים להלבשת האורות, כנודע. וע"כ כל גוף נבחן להוי"ה במילוי, אשר כל שבחה של הוי"ה ההיא ניכרת ומתבארת, על פי המילוי שבה. משא"כ בראש, אין שיעורה של הקומה ניכרת שם, ואינה מתבארת לנו, משום שאין שם בחינת מילוי, שאין המילוי מתגלה ממטה למעלה, כנ"ל, שהיא הוי"ה פשוטה תמיד בכל הקומות. וז"ס שאין לבו תפיסה והשגה בשום ראש, אלא בבחינת הגוף.

ואחר שידענו היטב ההבחן בין הוי"ה פשוטה להויה מליאה, יש עוד לידע ההבחן מאותיות של הוי"ה אל בחונות החשבון של האותיות מאותה ההויה. ותדע, כי המסך והעביות המתוקן בכלי המלכות, שמעלית או"ח בעת הזווג הן מבחינת ממטה למעלה שהוא הראש, והן מבחינת ממעלה למטה שהוא הגוף, הנה המלכות ההיא נקראת תמיד בשם חשבון, משום שמדת השיעור קומה, וכל הבחינות שבפרצוף תלוים רק בהמסך ועביות ההיא, בדומה לחשבון, המבאר לנו שיעור של המהותים בדיוק גמור. ועל פי זה נבחן תמיד בין עיקר מהותה של הקומה, דהיינו הט"ס הראשונות שבה, שהן עצם האותיות של ההוי"ה. ובין החשבון של אלו האותיות דהיינו בחינת מלכות שבה. שמהות הע"ס של הקומה נקראת בשם עצמות האותיות דהוי"ה ההיא, ובחינת המלכות עם המסך ועביות שבה, המקבלת הזווג מאור העליון ומעלית או"ח, היא נקראת בשם הגימטריא והחשבון דאותיות שבהוי"ה ההיא.

ואחר צמצום הב', שה"ת עלתה לעינים, והוציאה אח"פ מחוץ למדרגה, ונתחלקו כל המדרגות לב' בחינות: פנים ואחורים, כנודע. יצא לנו להבין בכל הוי"ה את בחינת הפנים שלה, ואת בחינת האחורים שבה. ואלו מתבטאים בהוי"ה ביושר, והוי"ה בריבוע. כי הוי"ה ביושר, דהיינו שאותיותיה כסדרן, נבחנת לבחינת פנים של הקומה, שהיא הג"ע שלה. והוי"ה בריבוע, כזה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, נבחנת לבחינת אחורים של הקומה.

ומעתה יצא לנו להבחין ד' מדרגות בכל קומה, הן בראש שלה, והן בגוף שלה. שהן: ב' מדרגות בעצמותן של הספירות, המכונות בשם אותיות של הוי"ה, א' בחינת הפנים דאותיות מהוי"ה דיושר, דהיינו ט"ס הראשונות מבחינת גו"ע שבה. ב' בחינת אחורים דאותה ההוי"ה, שהיא הריבוע שלה, דהיינו ט"ס הראשונות מבחינת אח"פ שבה. וכן

יש ב' מדרגות בבחינת המלכיות של הקומות, הנקראות בשם חשבון של האותיות: א' היא החשבון של אותיות הוי"ה דיושר, שהוא המלכות המשמשת בזווג בבחינת הפנים של הקומה, דהיינו בגו"ע שבה.

ב' היא החשבון שבאותיות דהוי"ה בריבוע, שהיא המלכות המשמשת בזווג בבחי' האחורים של הקומה, דהיינו אח"פ שבה. וזה נוהג בהכרח בין בראש ובין בגוף, הרי לך ד' מדרגות: פו"א דאותיות, ופו"א דחשבון בראש, שנקרא בשם הוי"ה פשוטה. וד' מדרגות: פו"א דאותיות, ופו"א דחשבון בגוף, שנקרא בשם הוי"ה במילוי. הנה נתבאר לך היטב ח' המדרגות שיש בכל קומה, שהרב עוסק בהם בענין ירידת רפ"ח ניצוצין, בע"ח שער י"ח. וכן כאן באות י' ואות כ"ו.

(לשאלה) והעיקר מה שצריכין להבין בהם לענייננו הוא, המדרגה הה' והו' והז' שהן ג' מדרגות הראשונות דמדרגות דגוף, שמדרגה הה' של הוי"ה דע"ב, הוא עצמות העשר אותיות דהוי"ה דיושר: יוד הי ויו הי, שהם ט"ס הראשונות דבחינת ע"ס דפנים דגוף מקומת ע"ב, דהיינו גו"ע שלה. ומדרגה ואו היא עצמות האותיות דהוי"ה במילוי ע"ב בבחינת הריבוע שבה, שהם: יוד הי, יוד הי, יוד הי ויו, יוד הי ויו הי. שהם כ"ו אותיות, שפירושם, ט"ס הראשונות דבחינת י"ס דאחורים דגוף מקומת ע"ב. דהיינו בחינת אח"פ שבה. ומדרגה הז', היא הגימטריא והחשבון של עשר האותיות דהוי"ה דיושר, דהיינו בחינת המלכות דבחינת ע"ס דפנים דגוף מקומת ע"ב. ואותם ח' המדרגות המתבארות בקומת ע"ב נוהגות בכל הקומות: בס"ג ומ"ה וב"ן, ד' מדרגות בראש שלהם נקרא הוי"ה פשוטה, וד' מדרגות בגוף שלהם הנקראת, הוי"ה במילוי. (אות כ"ו).

סימן כא

(לשאלה) משונה חג"ת דז"א דנקודים, מכל בחינת חג"ת דז"א הנוהגים באצילות. כי חג"ת נהי"מ דנקודים, המה ז' קומות נבדלות שיצאו בזו אחר זו, שכל אחת יצאה, אחר שבירתה של העליונה ממנה. כי הממעלה למטה מקומת אבא, נתלבש במלך החסד, ואחר שנשבר, נעשה הזווג בקומת אמא, אשר הממעלה למטה דקומת אמא, נתלבשה במלך הגבורה. ואחר שנשבר הגבורה, נעשה הזווג בבחינה היסודות דאו"א, והממעלה למטה שלהם, נתלבשה במלך הת"ת עד החזה. ועד"ז יצאו ד' המלכים תנהי"מ דנקודים מישסו"ת, בזה אחר זה. וע"כ נבחן מלך החסד להוי"ה דע"ב. להיותו נמשך מקומת אבא, שהוא ע"ב. וכן מלך הגבורה נבחן להוי"ה דס"ג, להיותו נמשך מקומת אמא שהיא ס"ג. וכן ת"ת נבחן להוי"ה דמ"ה, להיותו נמשך מבחינת היסידות דאו"א שהם קומת מ"ה. כמ"ש כל זה היטב בחלק ז' מה שאין כן חג"ת נה"י דז"א בכל המדרגות שלו באצילות,

הנה הם כבר נתקשרו יחד ע"י העיבור בסוד עלית ג' גו ג', ואפילו מדרגת הנפש דנקודים, כבר כלולה מכל חג"ת נהי"מ יחד, וכן קומת מ"ה שהיא רוח כלולה מכח חג"ת נהי"מ יחד, וכן יתר הקומות. (עץ חיים שער י"ח פרק ב').

סימן כב

אין ספירת הדעת מוסיפה כלום על מספר ע"ס כח"ב חג"ת נהי"מ. אלא שהראש הוא כח"ב או חב"ד, ובחינת הממעלה למטה של מוח הדעת המתפשט בפנימיות הגוף, היא בחינת מלך הדעת דנקודים. באופן שהגוף שהוא חג"ת נהי"מ, יש בו בו בחינות חג"ת נהי"מ: א' בפנימיות, וב' בחיצוניות. וחג"ת נהי"מ הפנימים, נקראים בשם דעת. וחג"ת נהי"מ החיצוניים, נקראים בשם גוף. ולכן כמו שמבחינים ד' הקומות עסמ"ב בחג"ת נהי"מ החיצונים דנקודים, הנה עד"ז ממש מבחינים חג"ת נהי"מ פנימים גם במלך הדעת: שחג"ת שלו, הוא בחינת הממעלה למטה, שנתפשט מהזווג דהסתכלות עיינין דאו"א עלאין זה בזה, ונתפשט במלך הדעת. ונה"י של הדעת, הוא בחינת הממעלה למטה שנתפשט מהזווג דהסתכלות עיינין דישסו"ת זה בזה, שהמה בחינת הפבימיות של ד' מלכי תנהי"מ דנקודים.

(לשאלה) ולפיכך אין שום צורך לפרש את בחינת הניצוצין שנפלו במלך הדעת דנקודים במיוחד, כי אין בהם שום הבחנה מיוחדת, כי גם הם מתחלקים בד' הקומות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן, שיש בכל אחר ח' מדרגות: ד' בראש בשם יושר וריבוע דאותיות הפשוט וחשבונם, וד' בגוף בשם יושר וריבוע דאותיות המלאים וחשבונם.

סימן כג

ענין הו' מדרגות הראשונות של הוי"ה דע"ב, דהיינו של מלך החסד, שהרב אומר שנשארו באצילות, אין הפירוש שהם לא נשברו כלל, כי זה ודאי שכל הבחינות של ז"ת דנקודים נשברו ונפלו לבי"ע, הן בחינת הפנים שלהם, והן בחינת האחור שלהם כמ"ש בכמה מקומות. אלא שהמדובר הוא רק בבחינת הניצוצין בלבד.

כי כבר ידעת ההפרש מאורות אל הניצוצין, שהם בחינת ג"ר וו"ק הנבחנים בהרשימות שנשארו מהאורות שנסתלקו מהכלים השבורים אשר אור הזך שבהרשימות, שפירושם בחינת ג"ר שבהם. הם נשארו באצילות בבחינות רשימות, ולא ירדו עם הכלים השבורים לבי"ע, כי הפרסא מעכב עליהם. וע"כ אינם יכולים להשאר בתוך הכלים ממש כדרך כל הרשימות. אבל בחי' אור העב שבהרשימות, שפירושם בחינת הו"ק שבהם, מתוך שאין הפרסא מעכב עליהם, המה יכולים לירד עם הכלים לבי"ע, ולהתלבש בהם, כדרך כל הרשימות והבן זה היטב. וזה החלק של הרשימות שירדו עם הכלים לבי"ע, נקרא תמיד בשם ניצוצין. והחלק שנשאר באצילות נקרא תמיד בשם רשימות.

ועם זה תבין, שמן ו' מדרגות הראשונות דע"ב, שהוא בחי' הממעלה למטה מקומת אבא עלאה דנקודים שירד ונתפשט במלך החסד דנקודים, כנ"ל בתשובה צ"ו. אי אפשר שירדו מהם ניצוצין לבי"ע, כי הרשימות שנשארו מו' מדרגות אלו אחר שבירת מלך החסד, הנה הם כולם בחינת ג"ר, וכבר ידעת שג"ר דרשימות אינם יכולים לעבור הפרסא ולירד לבי"ע, רק ממדרגה הז' ואילך, שהיא בחינת המלכיות דבחינת ע"ס דפנים דאותה הקומה, כנ"ל בתשובה צ"ה. הנה היא בחינת אור העב שברשימו, דהיינו ו"ק דרשימות, והם יכולים לירד עם הכלים לבי"ע ולהתלבש בהם כדרך הרשימות הנשארים בכלים כדי להחיותם. משום שעליהם אין הפרסא מעכב, להיותם בחינת חסדים שאין הצמצום שורה עליהם כנודע.

אמנם ו' מדרגות הראשונות, שהם ד' המדרגות שבראש דקומת ע"ב, וב' מדרגות הראשונות דגוף הקומה, שהם מדרגה הה', שהיא בחי' עשר האותיות בעצמותם, הרומזים לט"ס ראשונות, וכן מדרגה הו' שהיא בחינת הריבוע דעשר האותיות אלו, הרומזים ג"כ לבחינת ט"ר של הקומה, הנה אפילו הרשימות שנשארו אחר הסתלקותם, המה ג"כ בחינת ג"ר, ואינם יכולים לעבור הפרסא ולהתלבש בכלים בבי"ע, וז"ש הרב שמהם לא ירדו ניצוצין.

(לשאלה) ועד"ז תבין, ענין ההשארה באצילות שחושב הרב בשאר הקומות: ס"ג מ"ה וב"ן. דהיינו רק בחינת הרשימות שנמארו אחר הסתלקות האורות ושביה"כ, ולא תטעה שהמדובר הוא שהמדרגות האלו לא נשברו כלום, כי זה פשוט הוא שכל ז"ת נשברו פנים ואחור, ולא נשתייר מהם כלום באצילות. (ע"ח שער י"ח פ"ב).

סימן כד

(לשאלה) עי' בתשובה צ"ח.

סימן כה

נודע, שספירת החסד קבלה הממעלה למטה שנתפשט מגופא דאבא עלאה, שיצא על מסך דבחי"ג, שהיא קומת ע"ב. וספירת הגבורה דז"א קבלה הממעלה למטה שנתפשט מגופא דאמא שיצא על מסך דבחי"ב, הנחשב לבחי' ו"ק וגוף בערך קומת ע"ב. וע"כ יש הפרש גדול בין חסד לגבורה, כי החסד שקבל מקומת ע"ב, ע"כ גם בחי' חג"ת שלו עד החזה, כלומר בחינת הט"ס הראשונות דגוף שלו, נחשב ג"כ לבחינת ג"ר, שהם ב' המדרגות יושר וריבוע דעשר האותיות דמילוי ע"ב. אלא מחזה ולמטה, ששם כבר נמצא המלכות דע"ס דפנים, שהיא מדרגה הז', היא נחשבת לו"ק דרשימות היורדים לבי"ע, כנ"ל בתשובה צ"ח.

(לשאלה) אבל גבורה דבקודים, שקבלה בחי' הממעלה למטה דקומת ס"ג, הנה רק בחינת הראש שלה נחשב לג"ר, שהם ד' המדרגות הראשונות, דהיינו יושר וריבוע דאותיות הוי"ה הפשוטה וחשבונם, אבל בחינת הגוף שלה, ואפילו מדרגה הה', שהיא הט"ס הראשונות דהוי"ה במילוי ס"ג, כבר נבחנים לבחינת ו"ק, ויכולים לירד לבי"ע. וע"כ לא נשאר ממנה בבחי' רשימות, רק ד' המדרגות הראשונות בלבד. (ע"ח שי"ח פ"ב).

סימן כו

(לשאלה) תפארת דז"א דנקודים שקבלה הממעלה למטה מבחינת יסודות דאו"א, שיצא על המסך דבחי"א, הנה נחשבת לבחינת גוף בלי ראש, מצד האורות, וראש בלי גוף מצד הכלים, כנודע. וע"כ נבחן שאין בו שום התפשטות מבחינת התלבשות האור בכלים מלמעלה למטה. ונמצא שהמלכיות דראש, נחשבות ג"כ לבחינת ו"ק, כי במקום שממלכות דראש מתפשטת לבחינת ממעלה למטה, נעשתה המלכות דראש לבחינת כתר דגוף, ואז גם המלחות נחשבת לבחינת ג"ר וראש, משא"כ במקום שמלכות אינה מתפשטת לבחי' גוף ממעלה למטה, הנה נחשבת גם היא לבחינת גוף אע"פ שהיא משמשת בראש. וע"כ לא נשאר מקומת מ"ה כי אם ב' המדרגות העליונות, שהן יושר וריבוע דאותיות דהוי"ה דפשוט, שפירושם ט"ר דראש, אבל מדרגה הג' שהיא בחינת החשבון דאותיות דיושר דהוי"ה דפשוט, שפירושו בחינת מלכות דראש, הנה נחשבת לבחינת ו"ק, וגם היא יורדת לבי"ע להתלבש בהכלים בבחינת ניצוצין. (מם).

סימן כז

(לשאלה) בחינת מלכות דז"א דנקודים שהיא הב"ן שלו, נחשבת רק הפנים שלה שבראש לבחינת ג"ר, אבל בחינת אחורים דראש שהיא המדרגה הב', דהיינו אחור דאותיות הויה דפשוט, כבר נחשב לבחינת ו"ק ויכול לירד בבחינת ניצוצין לבי"ע, וע"כ לא נשאר ממנה אלא רק המדרגה הא' לבד. (שם).

סימן כח

(לשאלה) כבר ידעת שאין הבחן בין הגדלות והקטנות בשיעור העביות אלא במקום הזווג, כי כל שיעור העביות בא בפרצוף בעת עיבורו, ואפילו העביות דקומת ע"ב, ועכ"ז אין שם אלא קומת נפש משום שהזווג הוא שלא במקומו, כמ"ש בתשובה פ"ד. עש"ה. באופן שכל בחינות העביות דע"ב ס"ג מ"ה, נשלמו לגמרי להכנס בימי עיבורו, שהמה נקראים בחינות המילואים שלהם בלי השמות. אמנם השמות דע"ב ס"ג מ"ה, כלומר בחינת הזווג דעביות עם האור העליון המוציא הקומות שלהם, זה אינו נעשה אלא אחר שנולד ומשיג את גדלותו, כי אז יורד מקום הזווג מעינים ובא למקומו, כנודע. (אות י"ב).

סימן כט

(לשאלה) לא נתקנו באצילות זולת בחינת הפנים דכלים של הנקודים, דהיינו בחינות גו"ע שבהם, שהם בחי' מדרגה הה' (עי' תשובה צ"ה) אבל בחי' האחורים דכלים דנקודים לא נתקנו, שהם בחינת אח"פ שבהם, הנקרא מדרגה הו'. (עי' תשובה צ"ה) וע"כ החורבן דשביה"כ עדיין שורה עליהם, כי לא נתעלו מבי"ע, ולפיכך נקראו גם בחי' הרשימות שלהם שנשארו באצילות, שהם ק"ב אותיות הריבוע של עשר האותיות שבמילוי ע"ב, שהם מדרגה הו', בשם קב חרובין, משום שהמילואים אינם עולים עמהם בזווג להחזיר להם אורותיהם שנסתלקו מהם בזמן שביה"כ שזה נבחן בשם חורבן. (אות כ"ו).

סימן ל

(לשאלה) זה הכלל, שהבחינה העליונה שבהמדרגות, כוללת בתוכה כל המדרגות, שלמטה ממנה. ולכן כיון שאחורים דע"ב, הם הבחינה העליונה של כל בחינות האחורים של הקומות דנקודים, ע"כ המה נכללים בהם, ואין מן הצורך לחשוב אותם. (ישם).

סימן לא

נודע שלא נתקנו באצילות זולת מהכלים דפנים דנקודים שהם בחי' גו"ע דכל אחד, אבל אח"פ של כל אחד לא נתקנו, שהם בחינת הקב חרובין. כנ"ל בישובה ק"ד. ואע"פ שבגדלות יורדת הה"ת מעינים לפה ומחזירים האח"פ למקומם, נמצא שגם האחורים מתתקנים באצילות. אמנם אלו אח"פ המוחזרים אל המדרגות בעת גדלות הם בחינת קב חדש דמ"ה החדש, הנקרא נה"י חדשים, שכל תיקונם הוא בדרך עליתם לאצילות, אבל הקב ישן שהם המדרגה הו', דהיינו אחורים דפרצופי נקודים עצמם, שנתפשטו בשעתם עד לנקודה דעוה"ז, הנה הם נשארים בחורבנם, בכל המשך השתא אלפי שני, עד לגמר התיקון, אשר אז ימטי רגלין ברגלין, דהיינו שיחזור ויתוקן כל אחורים ששמשו בנקודים, והנה"י, שהם הרגלין, יתפשטו בשוה עם רגלי א"ק עד לנקודה דעוה"ז, בסו"ה ועמדו רגליו על הר הזיתים.

ולפיכך אפילו ביום השבת, שאז עולה ז"א עד א"א, ונמצא אז בכל השלימות כמו שהיה בזמן הנקודים כנודע. הנה כל זה הוא רק מצד האורות בלבד, אבל לא מצד הכלים, כי הקב ישן דנקודים עדיין בחורבנו עומד, כי לא נתבטל הפרסא שמתחת אצילות, ואין אורות דאצילות יכולים להתפשט למקום בי"ע במקומם, אלא שמחזה ולמעלה דבחינת בי"ע בכללות, עולים ומקבלים תיקונם למעלה באצילות. אבל מחזה דכללות בי"ע ולמטה, אינו יכול להתקן אפילו בדרך עליה. ונמצאים אלו י"ד ספירות שמחזה ולמטה. שהם תנה"י דיצירה וע"ס דעשיה, בלי שום בירור ושם עומדים שיורי מלכין

קדמאין שלא נבררו, דהיינו אותם השייכים למדרגה הו', שנקראת קב חרובין ונמצאו שם בין הקליפות.
ועכ"ז מגיע למלכים אלו שלא נבררו, הארה גדולה ביום השבת, כי יוצאים עכ"פ משביה של הקליפות, ונחשבים אז לבחינת נשמה אליהם. והארה זו המה מקבלים מז"א דאצילות בסוד יציאתו מרה"י, שהוא אצילות, לרה"ר שהוא מקום הקליפות, דהיינו למטה מחזה דכללות בי"ע, ששם עומדים המלכים שלא נבררו, ומקום הקליפות נקרא רשות הרבים. אמנם ודאי שאין אור אצילות יכול להתפשט לבי"ע גם ביום השבת, כי הפרסא דאצילות מעכב עליו, אלא בחינת המילואים של השמות לבד, שהם בחינות אור חסדים ואור העב, שיכולים לעבור הפרסא, אבל השמות עצמם, דהיינו בחינת ג"ר שבהם אינם מתפשטים.
(לשאלה) וזה שאומר הרב, שהז"א יוצא בקב שלו מרה"י לרה"ר ביום השבת, כדי לפרנס אלו המלכים העומדים מחזה ולמטה דבי"ע בין הקליפות. כי רק בחינות המילואים של ג' השמות ע"ב ס"ג מ"ה, שבגי' ק"ב יוצאים להאיר לאלו המלכים, ולא השמות של הויות דע"ב ס"ג מ"ה עצמם. כמבואר. (אות ל"ה ובאו"פ דף א' כ"ג ד"ה כשהשם).

סימן לב
(לשאלה) עי' תשובה ק"ו.

סימן לג
הנה כל פרצופי אצילות מבחינת מוחין הקבועים בהם, לא יצאו כפי מדרגתם עצמם, אלא כל אחד יצא במדרגה אחת למטה ממנו. כי א"א שהוא בחינת כתר, יצא במדרגת ע"ב, ואו"א שהם מדרגת ע"ב יצאו במדרגת ס"ג. כנודע, שא"א לקח ע"ב דמ"ה, ואו"א לקחו ס"ג דמ"ה. אמנם ממדרגת עצמם, נשארו כל אחד בבחינת ו"ק, דהיינו בששה כלים חג"ת נה"י בלבד, וחסרים ג"ר מבחינת האורות ונה"י מבחינת הכלים.
והנה כדי להוליד לזו"ן, צריכים או"א להשיג בחינתם עצמם, דהיינו לקומת ע"ב, כקומת א"א דקביעות, כי אין זווג דהולדה אלא מבחינת ע"ב, כנודע. אמנם אין להם מבחינת א"א אלא חג"ת נה"י לבד, כי המה מלבישים אותו מגרון ולמטה, כנודע.
ולפיכך צריכים ב"פ עלאין וב"פ אמצעים דחג"ת דא"א, לעלות ולהעשות לבחינת חב"ד דקומת או"א, וב"פ עלאין דנו"ה דא"א, עולים ומתחברים עם ב' פרקים התחתונים דחג"ת דא"א שנשארו להיות חג"ת דאו"א, ופרקין האמצעי' עם פרקין התחתונים דנו"ה דא"א, נשארים לבחינת נה"י דקומת או"א דהיינו ממש ע"ד התחלקות ו"ק דז"א, בשעה שהוא משיג מוחין וג"ר. והבן היטב.

ונתבאר, אשר לעת הזווג לצורך העיבור דז"א, הכרח הוא, שב"פ עלאין דנו"ה דא"א יעלו לבחינת חג"ת דאו"א ותדע שאלו הב"פ דנו"ה נעשו שם באו"א לבחינת דדים, אשר אח"כ לאחר שנולד ז"א. הוא מקבל משם בחינת המוחין דיניקה שלו. כמ"ש בחלק י"ב. בע"ה.
(לשאלה) וז"ס ביאת החלב בהדדים בתחלת ימי העיבור, כי תכף בתחלת הזווג לצורך העיבור, הכרח הוא, שכבר עלו ב"פ עלאין דנו"ה דא"א להעשות חג"ת לאו"א, וע"כ תכף הגיע לשם החלב. שז"ס דם המתהפך ונעשה לחלב, כי האורות דנה"י מכונים בשם דם, להיותם מבחינת מסך דסיום, והאורות דוממים שם, כלומר שאינם יכולים לעבור עוד ולהפשט, אלא שנפסקים בהארתם. וע"כ הם מכונים בשם דם. אבל עתה כשב"פ עלאין דנו"ה עולים ונעשים לחג"ת, הרי קנו בזה בחינת השפעה והתפשטות, בבחינת חלב. (אלף ל"ג אות מ"ד).

סימן לד

(לשאלה) נודע שה' הבחינות כח"ב זו"ן מבחינת אור החסדים, נקראות חג"ת נ"ה, אשר כח"ב ירדו לבחינת חג"ת, וז"א הוא נצח, והנוקבא היא הוד. ונמצא שז"א בעיקרו הוא בחינת נצח ולפיכך בעיבור, הוא נוטל מא"א מנצח, והנוקבא מהוד, גם נוטל מת"ת ויסוד דא"א, שהם בחינת קו אמצעי, שמהם נמשך כל תיקוני דז"א. (אות מ"ג).

סימן לה

(לשאלה) עי' תשובה ק"ט.

סימן לו

(לשאלה) כבר ידעת שהששה כלים חג"ת נה"י דא"א המתלבשים באו"א, נעשים לע"ס דע"ב דאו"א בעת הזווג שלהם לצורך העיבור דז"א, שהפרקין האמצעים והעליונים דחג"ת דא"א נעשים לג"ר דאו"א, וב"פ עלאין דנ"ה דא"א, עולים ומתחברים עם הפרקים תחתונים דחג"ת דא"א שנשארו מהם, ונעשים לחג"ת דאו"א, והם שנעשו לדדים דאו"א, שמהם מקבל ז"א את המוחין דיניקה שלו, כנ"ל בתשובה ק"ח עש"ה. ואפילו היניקה דעיבור מה שיונק דרך טבורו ממעי אמא, הוא ג"כ נמשך מאותם ב"פ נו"ה דא"א שנעשו לחג"ת דאו"א, וע"כ נבחן אשר היניקה דז"א גורמת להתחלקות ע"ס דנה"י דא"א לג"ש, שהעליונים עלו לבחינת דדים. כנ"ל. והפרקים האמצעים והתחתונים דנה"י דא"א נשארו למטה. לבחינת נה"י דאו"א. והנה באמת נעשה התחלקות הנה"י דא"א עוד לפני הזווג דעיבור ז"א, כנ"ל בתשובה ק"ח, אלא כלפי ז"א מתחיל להיות ניכר בעת שמתחיל היניקה שלו, כב"ל.

סימן לז

(לשאלה) עלית ב"פ עלאין דנו"ה דא"א לחג"ת דאו"א, להיות ב' דדים לצורך יניקה דז"א, גרמה הכרח התחלקות הנה"י דא"א לג' שלישים, שב"ש עלו למעלה לחג"ת דאו"א, וד' שלישים דנו"ה נשארו למטה, שמאלו שנשארו למטה נעשו ו"ק דז"א. ומבחינת הזווג דימי קליטה, עדיין לא היה ניכר כלפי ז"א, אלא מתחילת ימי יניקתו, שהוא ממ' יום. כנ"ל בתשובה קי"א. (אות פ"ו).

סימן לח

בעת צמצום ב' שעלתה ה"ת בעינים, ונעשתה לקו שמאל בכל ספירה וספירה מהע"ס, כנודע. הנה יחד עם זה, כיון שכל ספירה מהע"ס כלולה מכל הע"ס, גרמה ירידת אח"פ מכל ספירה למדרגה התחתונה ממנה, ולא נשאר בכל ספירה זולת גו"ע שלה לבד. ויש כאן הפרש בין ספירות דחג"ת לספירות דנה"י. כי ספירות דחג"ת עיקרן מאמא עלאה, וע"כ נבחן בחינת אח"פ שלה רק לנה"י לבד, משום שהמסך דה"ת שעלתה לשם, אינו שולט על חג"ת דאמא, להיותה בחינת אור דחסדים, כנודע. וע"כ נבחן רק השלישים התהתונים שיצאו לבר מהמדרגה. אבל הספירות דנה"י, שאין להם שורש באמא עצמה בבחינת ג"ר שלה, כי עיקרן הם מישסו"ת כנודע. ע"כ האח"פ שלהם כוללים כל הז"ת שהם חג"ת נה"י, כי ג"ר דישסו"ת מלבישים על חג"ת דאמא, וע"כ רק הג"ר לבד נבחנים לגו"ע שנשארו למעלה ממסך, וכל הז"ת ירדו לחוץ מהמרגה.

(לשאלה) ועפ"ז נמצא, שבכל ספירה וספירה מחג"ת נשארים הפרקים העליונים עם הפרקים האמצעים בהמדרגה, שהם חב"ד חג"ת, ורק השלישים התחתונים מהם, שהם נה"י, נמצאים למטה מהמסך, אבל בכל ספירה מספירות דנה"י, לא נשאר למעלה ממסך, רק ג"ר שלהם שהם חב"ד דהיינו השלישים העליונים, אבל השלישים האמצעים והשלישים התחתונים יצאו למטה ממסך, שהם חג"ת נה"י דכל אחד. הרי שעלית ה"ת בעינים, כמו שגרמה קו השמאל בכל ספירה, כן גרמה התחלקות השלישים: שבספירת דחג"ת הוציאה השלישים תחתונים לבד למטה מהמסך, ובנה"י הוציאה גם השלישים האמצעים, כמבואר. (אלף ל"ז ד"ה וטעם).

סימן לט

(לשאלה) כי אינו ראוי להיות ראש, רק מבחינת המסך ולמעלה, ולא מה שלמטה ממסך, וע"כ רק השלישים העליונים להיות והאמצעים, שהם ממסך ולמעלה עולים להיות ג"ר, אבל השלישים התחתונים שכבר הם ממטה למסך, אינם ראוים להיות ראש. (אלף ל"ז ד"ה אמנם).

סימן מ

(לשאלה) כמו בחג"ת כן בנה"י, לא יוכל לעלות רק מה שהוא למעלה ממסך, וכיון שהמסך דנה"י עומד בג"ר שלו שהם ג"ש העליונים כנ"ל בתשובה קי"ב. ע"כ רק ג"ש העליונים יכולים לעלות ולהצטרף לג"ש תחתונים דחג"ת להעשות חג"ת, אבל ג"ש האמצעים שנמצאים למטה ממסך, אינם יכולים להיות חג"ת מאחר שהם כבר למטה ממסך דסיום. (שם).

סימן מא

(לשאלה) לפי שמשורש הב"ן נסתיים המסך בסיום הת"ת, דדיינו הג"ר של הנקודים המלבישים לת"ת דא"ק בשליש תחתון עד סיומו, ושם נסתיימו מבחי' הקטנות, כי ז"ת דנקודים לא יצאו רק מהגדלות, כנודע. וע"כ נמצא כל היסוד למטה ממסך, ואינו יכול לעלות עם ב"פ העליונים להעשות לחג"ת. (אלף ל"ח ד"ה ועדיין).

סימן מב

(לשאלה) ת"ת ויסוד דז"א נעשו מש"ת דנצח דא"א. וחסד נצח דז"א, נעשו משליש אמצעי דנצח דא"א. וגבורה והוד דז"א, נעשו מפרק אמצעי דהור דא"א. וחכמה דז"א מת"ת דא"א. ובינה דז"א מיסוד דא"א. ונוקבא דז"א נעשתה משליש תחתון דהוד דא"א. (אות ג').

סימן מג

(לשאלה) מיסוד דעתיק המלובש בשליש תחתון דת"ת דא"א, בעת העיבור, ממנו נעשה הכתר דז"א בעיבור. (אות נ"א).

סימן מד

(לשאלה) נודע, שלעת הזווג לצורך ז"א השיגו או"א קומת ע"ב. וו"ק שהלבישו מא"א נתפשטו לע"ס, ונמצאו ב"פ עליונים דנו"ה דא"א, שעלו ונעשו לחג"ת דאו"א, בצירוף עם ג"ש התחתונים דחג"ת שלא עלו לג"ר. ונבחן אז הת"ת דא"א לו' שחציה העליונה נשאר לאו"א, שהם ג"ש תחתונים דחג"ת וחציה התחתון שהם הג"ש העליונים של נה"י שעלו ונעשו לחג"ת, המה נעשו לחב"ד דז"א. כמ"ש הרב באות נ"ו. אמנם בעובר היסוד לא היה יכול לעלות, אלא ב"ש העליונים דנו"ה לבד, כנ"ל בתישובה קט"ו. ונמצאו אלו ב"ש העליונים דנו"ה, נעשו למוחין דיניקה דז"א, שה"ס הדדים. (אות ס"ט).

סימן מה

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה קי"ט.

סימן מו

(לשאלה) כי הע"ס דנה"י דא"א, נתחלקו לג' שלישים: חב"ד חג"ת נה"י כי כל אחד מנה"י נחלק לג' פרקים. והנה הפרק עליון דנצח, עלה לחג"ת למוח דיניקה, שאין ז"א נוטל

ממנו בזמן עיבורו. ונשארו למטה ב' פרקים דנצח, ומתוך עלית נה"י דא"א לחג"ת המה נכללו זה בזה, ונמצא פרק אמצעי דנצח נכלל ג"כ מחסד. וע"כ הוא כולל חסד נצח. כי הפרקים האמצעים דפרצוף נה"י דא"א, המה חג"ת כנ"ל. ולכן נמצא פרק אמצעי דנצח שהוא חסד, ומתוך התכללות הנה"י בהחג"ת, הרי החסד כולל ג"כ בחינת נצח. (אות נ').

סימן מז

נודע ששלישים תחתונים דפרצוף נה"י דא"א, המה בחינת נה"י כנ"ל (בתשובה קכ"א) ונמצא ש"ת דנצח, שהוא בחינת נצח. ונודע שמצד הכלים נבחן הנצח לעיקרו של ז"א, ובחינה זו הוא מקבל מא"א, המקבל מהתפ"א דא"ק. אמנם מצד התלבשות אורות בכלים נבחן עיקרו של ז"א, שהוא ת"ת דה"ח, להיותו תולדה מאו"א, שהם מקבלים מהתפ"ב דא"ק, שהאורות באו שלא במקומם, שאור החכמה נתלבש בכלי דכתר, וכו' ונמצא אור הנצח נתלבש בכלי דת"ת. ולפיכך נבחן הז"א תמיד שהוא תפארת ולא נצח.

(לשאלה) וכיון שבעובר א' עיקרו הוא לצורך הכלים, שהוא מקבל מנה"י דא"א, ע"כ עיקרו של הז"א שהוא ת"ת, הוא מקבל מנצח דנה"י דא"א, דהיינו משליש תחתון דנצח, כי שם שורשו העיקרי מצד הכלים. אלא גם מתוך ההכללות הנה"י בחג"ת, נמצא ת"ת דז"א שכלול ג"כ מיסוד שלו, וע"כ נבחן שת"ת ויסוד דז"א הוא מקבל מש"ת דנצח דא"א. כי בחינת עיקרו של ז"א בנה"י דא"א הוא נצח, אבל עיקרו של ז"א מבחינת עצמו הוא ת"ת. להיותו תולדה דאו"א. (אות נ').

סימן מח

(לשאלה) המדובר הוא כאן מבחינת ראש דז"א, ונקרא חכמה, מצד שהראש דא"א הוא כולו חכמה, כנודע. וע"כ בעובר אינו יכול לקבל מב"פ עליונים דנו"ה, שעלו ונתחברו לחג"ת דאו"א בבחינם דדים, אלא מקו אמצעי, שהוא שליש תחתון דת"ת, שעלה ונעשה לש"ע דת"ת, ממנו יכול לקבל ומוכרח לקבל, להיותו הקו האמצעי, וע"כ ש"ת הזה דת"ת נעשה לבחינת ראש שלו בימי העיבור, שהוא מיחס א"א בחינת חכמה דז"א. אמנם הכתר שלו הוא מקבל מיסוד דעתיק, כי כן כתרא דא"א, נחשב לבחינת עתיק. וכבר ידעת שכל הבחינות דעיבור א' נערכות על פרצוף א"א, כי אין בחינת הכלים באים אלא מבחינת א"א. (שם).

סימן מט

(לשאלה) כבר ידעת ששלישים עליונים של נה"י דא"א, עלו ונעשו לבחינת חג"ת דאו"א, שה"ס חצי הו' התחתון דת"ת דא"א, שנעשו לג"ר דז"א. כנ"ל בתשובה קי"ט. גם נודע, ששליש עליון דיסוד א"א, אינו יכול לעלות לחג"ת, מחמת המסך דסיום העומד באחורי הת"ת. כנ"ל תשובה קט"ז. וע"כ נבחן היסוד דא"א, דוגמת הבינה דא"א, שיצאה מראש

דא"א. ומ"מ עדיין נחשבת לבחינת ראש, מחמת שהמסך אינו שולט על הבינה, מפאת כי חפץ חסד הוא. כנודע. ולפיכך בחינת חכמה דז"א, הוא נוטל מת"ת דא"א. אבל בינה דז"א, נוטל מיסוד דא"א, שיצא מבחי' ראש דז"א. להיותו למטה ממסך העומד בת"ת דא"א, וע"כ הוא נעשה לבינה שלו. וזהו רק בימי העיבור, שכח הב"ן שולט עליו, ומבחינת הב"ן עומד המסך דסיום בת"ת כנודע. אבל בגדלות שנתפשטו בו הויות דמ"ה ונודע שמיחס המ"ה נמשך המסך דסיום עד היסוד, וע"כ גם היסוד יכול אז לעלות לחג"ת יחד עם ב"ש העליונים דנצח והוד דא"א, ונמצא ע"כ שבינה דז"א שהיא מיסוד דא"א, חוזרת אז לבחינת ראש בשוה עם החכמה דז"א. כמ"ש במקומו. (שם).

סימן נ

(לשאלה) בעיבור א' דז"א נחשבים הזווגים בעקרם לא"א, וע"כ כמו שעיקר הראש דא"א, הוא חכמה סתימאה, וכתר שלו הוא בחינת עתיק. כן ז"א בעיבור, עיקר הראש שלו מש"ת דת"ת דא"א, וכתר שלו נוטל מיסוד דעתיק (אות נ"א).

סימן נא

(לשאלה) זה דוקא בזמן עיבורו של ז"א, שנה"י דא"א עלו ונכללו בחג"ת שלו. אמנם בקביעות אינו כן אלא היסוד דעתיק נשלם בחזה דא"א. (שם)

סימן נב

(לשאלה) כי בחינת הזווג וקו אמצעי דראש הוא הדעת. וכיון שהזווג דימי עיבור הוא בהתכללות או"א, ולא בבחינת ז"א עצמו, ע"כ אין שם בחינת הדעת.

סימן נג

(לשאלה) הגרון דז"א, נעשה מבחינת החלל הנשאר בין נו"ה שעלו ונעשו לחג"ת דאו"א, ששם בתוך החלל הזה יש הרשימו של יסוד דא"א, אף על פי שלא עלה עמהם, ומרשימו זו נמשך הגרון דז"א. והטעם הוא, שכל הבחינות דעבור א' מיוחסות רק לא"א, וע"כ כמו הגרון דא"א, הוא בחינת בינה שיצאה מראש, כן הגרון דז"א הוא מבחינת יסוד דא"א שיצא מראש דז"א שהוא בחינת ש"ת דת"ת. ונודע שהיסוד הזה, הוא בינה דז"א (אות ס"ב).

סימן נד

(לשאלה) כי באמת מצד המ"ה, היה גם יסוד ראוי לעלות עם ב"פ העליונים דנו"ה, אל חג"ת דאו"א ולהעשות ראש לז"א. אלא כיון שמצד הב"ן עומד המסך בסיום הת"ת דא"א, ע"כ נשאר למטה בנה"י דא"א ואינו יכול לעלות. וע"כ הוא נחשב כמו מגדל פורח באויר, כי אינו למעלה בבחינת ראש, ואינו למטה כמו הד"ש דנו"ה דא"א, שיהי' נחשב לו"ק דז"א. וכן הגרון דא"א שהוא בינה, נקרא ג"כ מגדל פורח באויר, כי אינה למעלה בחינת

ראש דא"א, להיותה למטה ממסך דראש, וכן אינה נחשבת לגוף, משום שה"ת שבמסך דראש אינו שולט עליה, מצד כי חפץ חסד הוא, שאין הצמצום שולט על אור חסדים. וע"כ גם היא נקראת מגדל הפורח באויר. ואויר פירושו חסדים, כלומר שע"כ נחשבת לפורח למעלה לבחינת ראש, מחמת היותה בחי' חסדים, ואין הצמצום שולט עליה. (אות ע"ב).

סימן נה

(לשאלה) אותה בחי' רשימו דיסוד שנשארת למעלה בחג"ת, בהחלל שבין נו"ה שעלו שמה, היא נקראת שופר. (אות ס"ד).

סימן נו

כשמדבר רק מבחינת התלבשות ז"א לת"ת דא"א, הוא אומר שמלביש לש"ת שלו, כי ז"א אין לו חלק בשליש עמצעי דת"ת דא"א, ששמה מלביש ישסו"ת כנודע. אבל כשמדובר מבחינת עלית נה"י לחג"ת, אינו יכול לומר שש"ת עולה לב"ש עלאין דת"ת כי אינו כן, מחמת שיש ב' בחינות מסך דסיום בת"ת: א' מצד הכלים, שמצדם הוא עומד במקום הטבור, שהוא שליש תחתון דת"ת. ב' הוא מצד האורות, שמצדם הוא עומד במקום החזה, שהוא ב"ש דת"ת. וכדי שלא להאריך, הוא אומר סתם שמחציתו התחתון עולה במחציתו העליון דהיינו בקו האמצעי, שהוא סיום של האורות, עולים ב"ש תחתונים דת"ת אל שליש עליון דת"ת. ובקצוות ששם הוא בחינת הסיום של הכלים, עולה רק השליש תחתון דת"ת אל ב"ש העליונים. באופן שבהתחשב בשניהם יחד, נחשב העליה דבחינת מחצית ת"ת התחתון למחצית העליון.

(לשאלה) ומה שאומר שמחצית הו' שהיא ת"ת דא"א ניתנה לז"א. (באות נ"ח) אין הכוונה שז"א מלביש למחצית ת"ת דא"א, אלא הכוונה היא, כי חג"ת דאו"א, מבחינת קומת ע"ב שהם משיגים לצורך העיבור דז"א, יש בהם ב' בחינות: א' הם ג"ש התחתונים דחג"ת שנשארו במקומם ולא עלו לג"ר. ובחינה ב' היא ג"ש עליונים דנה"י דא"א שעלו ונתחברו עמהם ונעשו לחג"ת, כנודע. ואומר שם, שבחינה עליונה מהם, שהם הג"ש תחתונים דחג"ת, הם לחלק או"א, ואין לז"א חלק בהם. והבחינה התחתונה מהם שהם ג"ש העליונים דנה"י דא"א שעלו ונעשו לחג"ת, הם הנעשים לג"ר דז"א, שהם תלת מוחין חב"ד, מטעם שאין מוחין דז"א נעשים, אלא מנה"י, כי ז"א כולו בחינת נה"י הוא, אלא מבחינת נה"י שעלו ונעשו לחג"ת שאז הם ראוים להעשות ראש. אבל אין שום מדובר שם מבחינת התלבשות. כי זה ברור שאין ז"א מלביש אלא ש"ת דת"ת דא"א. כנ"ל. (דף אלף מ"א ד"ה ומה).

סימן נז

(לשאלה) יש ב' מיני התכללות בעלית נה"י לחג"ת דא"א: א' הוא בחינת עלית ג"ש עליונים דנה"י דא"א ונעשו בעצמם לבחי' חג"ת, ששליש תחתון דתפארת, נעשה לבחי' שליש עליון דת"ת שלמעלה מחזה, וכן ש"ע דנצח נעשה לחסד. ושליש עליון דהוד, נעשה לגבורה. הרי שהם נהפכו מבחינת נה"י ונעשו לבחינת חג"ת. ויש בחי' שנית של עלית נה"י לחג"ת, שהם השלישים האמצעים והתחתונים דנה"י דא"א, שעלו ג"כ לחג"ת. אכן הם לא נעשו לבחינת חג"ת בעצמותם. אלא רק שנכללו מהם. וע"כ נתכפלו, ששליש אמצעי דנצח, נעשה חסד נצח, ושליש אמצעי דהוד נעשה גבורה והוד. וכו' אמנם הם נשארו בבחינת נה"י דא"א כלומר בבחינת ו"ק דז"א. (אות נ"ה).

סימן נח

נודע שיש ב' מיני התכללות של עלית נה"י לחג"ת, כנ"ל בתשובה קל"ב. ע"ש. והנה בהתכללות דמין א', שהשלישים עליונים דנה"י דא"א עלו ונעשו לבחינת חג"ת בעצמותם, הנה לא נעשו לבחינת חג"ת דא"א, כי בעת עלית נה"י לחג"ת נבחן שחג"ת דא"א עלו לבחינת ג"ר לצורך או"א, שבזה המה מקבלים קומת ע"ב, והשלישים עליונים דנה"י דא"א, נעשו לחג"ת אל או"א, דהיינו ג"כ חג"ת דקומת ע"ב דאו"א. כי א"א אינו צריך לעליה זו, כי הוא יש לו ע"ס שלמות דע"ב דמ"ה מצד המוחין הקבועים שלו, ועתה עלה יותר, ונעשה פרצוף אחד עם עתיק, כנודע. אלא או"א המה צריכים לג"ר דאורות ולנה"י חדשים דכלים לקומת ע"ב, כדי שיהיה להם כח להולדות נשמות, כי מצד מוחין הקבועים באצילות, אין להם לאו"א אלא קומת ס"ג. הרי שענין התכללות דמין א' הוא כולו רק לאו"א.

(לשאלה) אבל התכללות דמין ב', שהם רק להתכפלות הספירות דחג"ת עם הספירות דנה"י אלו באלו, כדי שז"א שהוא בחי' נה"י משורשו, יוכלל ג"כ בחג"ת. הנה זה נעשה בא"א גופיה, שמתוך שנה"י שלו נכללו בחג"ת, נכללו ג"כ הספירות של ז"א זו בזו, שמכאן יש לו ששה הכלים חג"ת נה"י.

סימן נט

(לשאלה) בג' ימי קליטה, שהיא בחינת עיבור דעיבור דז"א, נתקן בו בחינת תיקון הקוים. (אות מ"א).

סימן ס

(לשאלה) הזווג דאבא בחו"ב שלו, מוריד בחינת המלכיות דמדת הדין מן המ"ן דז"א, שהן ל"ב מלכיות, ומתקן הלובן שבו. והזווג דחו"ב דאמא מאיר הארת ח"ג שלה, שה"ס ל"ב

מלכיות חדשות, הממותקות במדת הרחמים שע"י אבא מתתקן קו הימין, וע"י אמא קו השמאל, וע"י זווגם יחד ביום ג' דימי קליטה, מתתקן הקו האמצעי. (אלף י"ג אות ו').

סימן סא

(לשאלה) במ' יום שהם בחינת יניקה דעיבור דז"א, מתגלים בו הו"ק, (אלף ל"ג אות מ"ד).

סימן סב

(לשאלה) עלית ב"פ עליונים דנו"ה דא"א לחג"ת דאו"א תכף בתחלת הזווג דעיבור, ונעשו שם בבחינת דדים, הנה מתוך עליה זו, נתחלקו ע"ס דנה"י דא"א לג"ש. עי' לעיל תשובה קי"א וקי"ב. (אות מ"ה).

סימן סג

(לשאלה) בג' חדשים שאז הוכר העיבור, הוא בחינת גדלות העיבור, ואז מתגלים בהעבור ט' בחינות שלמות: חו"ב וז"ת. (אות מ"ח).

סימן סד

(לשאלה) עלית מ"ו ניצוצין שהם בחי' מילוי הוי"ה דע"ב, גורמת אל הגדלות דעיבור. (אות י"ב).

סימן סה

(לשאלה) בעיבור דעיבור, דהיינו בג' ימי קליטה, עוד הנה"י דא"א אינם נבחנים למתחלקים על ג' שלישים, אלא שהם עדיין מדות שלמות, וע"כ ז"א מקבל מנצח, ונוקבא שלו מהוד. וגם מקבל מת"ת ויסוד דא"א שהם בחינת קו אמצעי ושורש הז"א. וביניקה דעיבור, דהיינו במ' יום, כבר נבחנים הנה"י דא"א, שנחלקו על ג' שלישים, שב"ש עליונים דנו"ה עלו לחג"ת דאו"א, לבחינת דדים. וז"א מקבל מד' פרקים דנו"ה שנשארו למטה בנה"י דא"א, וכן מת"ת ויסוד, ובזה מתגלים בו ו"ק. ובזמן הג' שהוא הגדלות דעיבור, דהיינו בג' חדשים של הכר העובר, מקבל ז"ת מד"פ של נו"ה שנשארו למטה, וחו"ב מקבל מת"ת ויסוד דא"א. ובזמן הד' שהוא עם גמר יציאת הג' חדשים, אז נכנס בו הכתר מיסוד דעתיק. וכ"ז במדור הא' התחתון לבחינת כלים. ועד"ז נוהגים אותם ד' הזמנים, גם במדור הב' לצורך הניצוצין. ועד"ז גם במדור העליון לצורך האורות.

סימן סו

השמועה הא' (באות נ') שחו"ב דז"א, נעשו מת"ת ויסוד דא"א, וחסד נצח דז"א משליש אמצעי דנצח דא"א, ות"ת ויסוד דז"א נעשו משליש תחתון דנצח דא"א, וכו'. מדבר ביחס הכלים דז"א, באופן המשכתם מנה"י דא"א, בעת עיבורו של הז"א. ולפיכך, יש בכל שליש מדה של נו"ה דא"א, ב' מדות דז"א, כי אז נכללו נה"י דא"א בחג"ת שלו, וע"כ כל שליש מדה כולל בתוכו מבחינת חג"ת ומבחינת נה"י. גם משום זה נבחן, שת"ת דז"א הנבחן לז"א דז"א, שהוא עיקר בחינת עצמותו דז"א, הוא נמשך מש"ת דנצח דא"א, כי ז"א

מבחינת ע"ס דנה"י דא"א, הוא ש"ת דנצח שלו. ע"ד שנבחן בהתפ"א דא"ק שחג"ת דז"א הוא בחינת כח"ב דחסדים המתחברים לז"א, ונצח הוא בחינתו עצמו דז"א, והוד הוא נוקבא שלו. כנודע. וכן הש"ת דת"ת נבחן לחכמה דז"א, כלומר לבחינת ראשו של ז"א, שמצד א"א, נקרא כולו חכמה. ויסוד, דא"א, נבחן לבינה דז"א שיצא מראש, שנקרא גרון. והנך רואה שאין מדבר כאן מבחינת הלבשת ז"א לנה"י דא"א, אלא מבחינת המשכת ט"ס דז"א, כל בחינה שלו, מבחינה שכנגדה שבע"ס דתנה"י דא"א, ועיקר ההבחנות אשר אומר כאן, הוא על מציאת ט"ס דז"א בנה"י דא"א גופיה, ואיך ט"ס דז"א נמשכות מהם. אמנם בשמועה הב', (באות נ"ג) הוא מדבר מבחינת התלבשות האורות בהכלים דז"א, העתיד להיות בו לעת גדלות, ועתה בעת העובר הם כלולים בו בהכרח בבחינת כח, כנודע. וע"כ מבאר אותם איך כל בחינה של ט"ס דז"א אלו מקבלות מבחינה שכנגדן בט"ס דנה"י דא"א.

ונודע, שמבחינת התלבשות האורות בהכלים, ירדו כל הספירות ממדרגתן, מחמת אור התחתון שנתלבש בכלי של העליון: כי אור חכמה נתלבש בכלי דכתר, וירד הכתר ונעשה לבחינת חכמה וכן אור הבינה נתלבש בכלי דחכמה, וירדה החכמה ונעשתה לבחי' בינה, וכו', עד שאור הנצח נתלבש בכלי דתפארת, וירד התפארת ונעשה לבחינת נצח. כמ"ש הרב לעיל (דף ש"א אות י"א י"ב עש"ה ובאו"פ) ונמצא עתה, שעיקר ז"א דהיינו ז"א דז"א, הוא ספירת ת"ת ולא ספירת נצח, כי אור הנצח עלה לכלי דת"ת, כנ"ל. גם חג"ת דז"א שהיו מקודם בחינות כח"ב, נמצאים עתה שירדו ונעשו לבחינות חב"ד, כי אור החכמה נתישב בכלי דכתר, וירד הכתר להיות חכמה כנ"ל. וכן אור הגבורה נתלבש בכלי דחסד. וירד החסד להיות גבורה. וכו' עד"ז.

ולפיכך כאן בשמועה הב', אינו חושב את כח"ב אל ז"א כמו בשמועה הא', אלא שחושב הג"ר שלו בשם חב"ד והיינו מטעם האמור, כי מבחינת התלבשות האורות בכלים, הם מקבלים מהתפ"ב דא"ק, ששמה ירדו כח"ב, ונעשו לחב"ד. ומטעם זה, נמצא ת"ת דא"א לעיקרו של ז"א ולא נצח, כי עתה עלה אור הנצח דא"א, ונתלבש בכלי דת"ת שלו, כנ"ל. ולפיכך, נחלקות הט"ס דנה"י דא"א לצורך הז"א, לג"ש חב"ד חג"ת נה"י. שקו הנצח כולל חח"ן, וקו ההוד כולל בג"ה, וקו היסוד כולל דת"י. ונמצא חסד נצח דז"א, נעשו מב"פ תחתונים דנצח דא"א. וגבורה והוד דז"א, מב"פ תחתונים של ההוד דא"א. ות"ת ויסוד דז"א, מב"פ תחתונים דיסוד דא"א. אמנם הפרקים העליונים דנו"ה דא"א, אינו חושב כאן, כי הם עלו למעלה, ונעשו לחג"ת דאו"א לבחינת דדים, שאינם מגולים זולת לעת הגדלות דז"א, שהמה נעשו לו חכמה ובינה. אבל עתה בעיבור הם כלולים בשרשם,

שהוא ש"ת דת"ת, הנבחן לעת גדלות לגלגלתא דז"א. וע"כ אומר, שמשליש תחתון דת"ת דאריך, נעשו בז"א תלת מוחין חב"ד. דהיינו חב"ד בכח, ולא חב"ד בפועל ממש, שאין גילוי מוחין אלו בז"א אלא לעת גדלות, שאז המה מלובשים בשלישים עליונים דנה"י, כנ"ל. ולא בש"ת דת"ת, כי הש"ת דת"ת נעשה אז לבחי' כתר דז"א.

והנה נתבאר היטב שמועה הב': שש"ת דת"ת דא"א כולל בו ג' מוחין חב"ד בבחינת כח. וש"ע דנצח אינו מצטרף כאן בעיבור, כי עלה ונעשה לדד ימין דאו"א, ומב"ש תחתונים נצח שנשארו למטה, נעשה חסד נצח דז"א. וכן ש"ע דהוד אינו מצטרף, כי עלה ונעשה לדד שמאל דאמא, ומב"ש תחתונים שנשארו נעשו גבורה הוד. וכן שליש עליון דיסוד אינו חושב כאן, שהוא בחינת דעת לעת גדלות, ובעיבור אין דעת, ומב"ש שנשארו בו נעשה ת"ת ויסוד דז"א.

(לשאלה) ושמועה הג' (באות ס') הוא מדבר מבחינת הגדלות דז"א, אשר אז נעשה הזווג בו בעצאו. ולפיכך אומר שמש"ת דת"ת נעשה גלגלתא דז"א, ומנה"י דא"א נעשו בו תלת מוחין. כי אז עולה, ומלביש גם ב"פ עליונים דנה"י שנעשו לחג"ת דאו"א, והם נעשים בו לחכמה ובינה. וש"ע דיסוד דא"א נעשה בו לדעת עליון בראש, כלומר למקום הזווג, המוציא ע"ס דראש ממטה למעלה. כנודע. ואחר כך מתהפך ומשפיע ממעלה למטה ומוציא בו ע"ס דגוף. וז"ש, ומהיסוד דאריך נתפשט שאר גופא דז"א כולו. כלומר, אחר שהיסוד דאריך נעשה בו לבחינת דעת, והוציא בז"א ע"ס ממטה למעלה לבחינת ראש, הנה אח"כ מתהפך ומשפיע בו אותן הע"ס גם ממעלה למטה, ומוציא בו ע"ס דגוף, הרי שמיסוד דאריך, נתפשט כל הגוף דז"א.

סימן סז

(לשאלה) מיחס פרצוף הכתר, שבחינתו התפשטות הא' שנקרא טעמים, נבחנים חג"ת נ"ה דז"א, לכח"ב זו"ן, ונמצא עיקרו דז"א הוא נצח, ונוקבא הוד. וחג"ת כמו כח"ב. (אלף ל"ב ד"ה וכבר).

סימן סח

(לשאלה) נצח דז"א נחשב לעיקרו של ז"א מיחס הכלים, כי חג"ת הם מטעם התכללות שלו, במה שלמעלה הימנו, והוד הוא מטעם התכללות שלו במה שלמטה ממנו. כי כל ספירה נכללת מע"ס, מטעם ההתכללות במה שלמעלה ממנו, ובמה שלמטה ממנו. כמו שכתבתי לעיל חלק ב' בהסתכלות פנימית דף ע"ה פרק ט', עש"ה.

סימן סט

(לשאלה) ת"ת דז"א, נחשב לעיקרו של ז"א מצד התלבשות האורות בכלים. כי הוא נמשך תמיד מהתפשטות הב', שהיא בחינת ע"ב, שהוא המילוי הא', אל הגוף דפרצוף הכתר,

אחר הזדככות שלו, כנודע. ובפרצוף ע"ב ירדו המדרגות, וכח"ב נעשו לחב"ד, ות"ת נעשה לבחינת נצח, שהוא עיקרו של הז"א, כנ"ל בתשובה קמ"א. (אלף ל"ג ד"ה והנה).

סימן ע

(לשאלה) המשכת הכלים דז"א, מתיחס אל פרצוף הכתר דא"ק, כי כתר הוא בחינת העיקר והשורש, שמשם נמשכים כל ההבחנות. וכן בחינת א"א דאצילות, נחשב שמקבל מבחינת א"א דא"ק, כי כל בחינה באצילות מקבל מבחינה שכנגדה בא"ק.

סימן עא

(לשאלה) בחינת התלבשות האורות בכלים דז"א, נמשכת מבחינת פרצוף ע"ב דא"ק, שהוא התפ"ב, שמילא האורות דגוף פרצוף הכתר דא"ק, אחר הזדככות שלו. וע"כ אין התלבשות האורות מיוחסת לפרצוף כתר דא"ק, כי בגוף שלו היה הזדככות והסתלקות האורות ולא נשאר בו רק הכלים בלבד, אבל האורות שבגוף הכתר באו מע"ב שה"ס התפשטות הב', כנודע. באופן שהן האורות והן הכלים נמשכים תמיד מן פרצוף הכתר, שהוא שורש הכל, אלא הכלים אפשר ליחס לפרצוף הכתר עצמו, כי המה נשארו גם אחר ההסתלקות א', משא"כ האורות, אין שם עוד מבחינת פרצוף הכתר, כי נסתלקו בעת ההזדככות וכל האורות המלובשים שם, הם מע"ב.

סימן עב

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה תמ"ג.

סימן עג

(לשאלה) שורש ז"א מצד ע"ס דאו"י, כבר ידעת, שמצד הכלים הוא נצח, ומצד האורות הוא ת"ת, כנ"ל בתשובה קמ"ו. אכן מצד הפרצופים, כבר נתבאר בחלקים הקודמים, שהוא בחינת ב"ש התחתונים דנו"ה דא"ק, אשר בעת צמצום ב', יצאו מבחינת אצילות לבחינת בי"ע ואח"כ ע"י עלית נה"י דא"ק למ"ן לע"ב ס"ג, וקבל משם את האור חדש דבקע לפרסא, חזר והעלה את הב"ש תתאין דנו"ה שלו מבי"ע לאצילות בסוד ו' ונקודה, שהשפיע אותם לאו"א דנקודים ואו"א נזדווגו עליהם, והוציאו אותם בכל בחינות הגדלות, שהמה הם ז"ת דנקודים שמלכו ונתפשטו עד לנקודה דעוה"ז ונשברו. ואח"כ חזרו וקבלו תיקון ע"י עלית נה"י לחג"ת דא"א, וע"י הזווגים דאו"א, שהוא בחינת העיבור דז"א, שאנו עוסקים בו בחלק זה. הרי ששורש ז"א מצד הפרצופים אינו דומה לשורשו מצד ע"ס, אלא שהוא מבחינת ב"ש תחתונים דנו"ה דפרצוף נה"י דא"ק. וכבר נתבאר זה היטב בחלקים הקודמים. אכן באמת יש להם יחס קרוב זה לזה, כי גם ע"ס דנה"י דא"ק, מתחלקים ג"כ לג"ש: חב"ד חג"ת נה"י, ע"ד שבארנו לעיל בהתחלקות נה"י דא"א דאצילות. וכמו שבארנו לעיל, אשר עיקרו של ז"א הוא מבחינת שליש תחתון דנצח

דא"א, והנוקבא היא מצד שליש תחתון דהוד דא"א, (עי' לעיל בתשובה קכ"ב) הנה אותו הדבר נבחן ג"כ בנה"י דא"ק, אשר ב"ש תחתונים דנו"ה שיצאו לבי"ע בעת צמצום ב', הם שורשי הזו"ן, וז"א בשליש תחתון דנצח, ונוקבא בש"ת דהוד. הרי שיחסי או"י ויחסי הפרצופים יש להם תמיד ערך השוה.

סימן עד

(לשאלה) עיקרו של זו"ן הם נו"ה, וע"כ הם מקבלים מנו"ה דא"א. ועיקר התיקון דג' ימי קליטה הוא בחינת תיקון הקוים, הבא ע"י שיתוף מדת הרחמים בדין, כנודע. וזה נעשה ע"י עלית יסוד דא"א לת"ת, שגרם להתכללות נה"י דז"א בחג"ת שלו, כנודע. וע"כ נבחן שז"א מקבל מת"ת ויסוד דא"א, כי משם בא כל התיקון דג' ימי קליטה כמבואר. (אלף ל"ד ד"ה וזה).

סימן עה

(לשאלה) משום ששורש הנוקבא היא בהוד דחג"ת נ"ה דאו"י מצד הכלים. כנודע.

סימן עו

(לשאלה) מבחינת מוחין הקבועים שבאצילות דהיינו ממה שאו"א לקחו ס"ג דמ"ה, הם נבחנים שיש להם ע"ס שלמות בכל צרכם. אכן בחינתם עצמם של או"א היא בחינת ע"ב, ומבחינה זו אין להם אלא ממה שהם מלבישים לחג"ת דא"א, והמה חסרי נה"י דכלים וג"ר דאורות. (אלף ל"ה ד"ה וזה).

סימן עז

(לשאלה) הוא מטעם, כי לצורך העיבור של ז"א, צריכים או"א להשיג קומת ע"ב, ונודע שמבחינת ע"ב אין להם אלא ו"ק, כנ"ל בתשובה קנ"א, וע"כ צריכים הו"ק להתחלק ולהעשות לע"ס כדוגמת הז"א בזמן שצריך להשיג הגדלות. שהפרקים עליונים ואמצעים של חג"ת נעשים לחב"ד, ופרקים עליונים דנה"י, עולים ונעשים לחג"ת. כנודע. ואז נבחן שדם עלה ונהפך לחלב. כי האורות דנה"י מכונים דם, מלשון דממה, להיותם בחינת ספירות דסיום, שדוממים האורות ואינם מניחים אותם להתפשט יותר. ואורות דחג"ת. מכונים חלב, ונמצא שבעלית נה"י לחג"ת, עלה הדם ונעשה לחלב, ולכן נפסק הוסת תכף בשעת העיבור, כי בהכרח עלו הב"ש דנו"ה ונעשו לדדי חלב כמבואר. (תתכ"ו א' ל"ו ד"ה והנה).

סימן עח

(לשאלה) כי ב"ש העליונים דנו"ה דא"א, עלו ונעשו לבחינת חג"ת דאו"א, ולבחינת דדים, שהם בחינת מוחין דז"א, כי חג"ת דאו"א המה נעשו מוחין לז"א, כנודע. וע"כ אינו נוטל מהם כלום בעת העיבור, כי אז אין לו מוחין, אלא הוא בחינת ראשו בין ברכיו, כי אין לו

אלא קומת נה"י בלבד. אלא בשעת יניקה הוא מקבל מהם בדרך עליה שלא בקביעות, שנקרא מוחין דיניקה. ולעת גדלות עולה ומלביש אותם בקביעות והמה נעשו לבחינת חו"ב שלו, כנודע. (אלף ל"ו ד"ה ד' פרקין).

סימן עט

(לשאלה) כי חג"ת דקומת ע"ב דאו"א, נעשו מב' בחינות: מג"ש תחתונים שנשארו מחג"ת דא"א, ומג"ש עליונים שעלו להם מנה"י דא"א, כנודע. והנה ת"ת כולל בתוכו חסד וגבורה. וע"כ נקרא הת"ת הזה בשם ו' ע"ש ו' בחינות הנ"ל. והנה המוחין דז"א אינם נעשים רק מנה"י דא"א, אלא מנה"י שעלו ונעשו לחג"ת, נמצא שג' מוחין דז"א, נעשו ממחצית התחתונה דו' דהיינו מג"ש עליונים דנה"י דא"א, שעלו ונעשו לחג"ת. ומחצית הו' העליונה, דהיינו ג"ש התחתונים דחג"ת, המה נשארו לבחינת חג"ת לצורך או"א גופייהו. (אות נ"ח).

סימן פ

(לשאלה) יסוד דא"א בעת העיבור, לא היה יכול לעלות ולהעשות חג"ת יחד עם ב"ש העליונים דנו"ה דא"א, משום המסך דסיום הנמצא למעלה ממנו בסוף הת"ת. כנודע. וע"כ נבחן שאינו לא למעלה בבחינת ראש, וגם לא למטה בבחינת ו"ק, כי מצד המ"ה אין המסך דסיום עומד בת"ת, אלא ביסוד עצמו, וע"כ בגדלות ז"א הוא עולה ג"כ לחג"ת, בשוה עם ב"ש עליונים דנו"ה, אלא בעת העיבור שבחינת הב"ן שורה עליו, אין היסוד יכול לעלות, כנ"ל, אמנם עכ"פ אינו נחשב לו"ק גמור, וע"כ הוא מכונה בשם מגדל הפורח באויר, כלומר שאינו לא מבחינת מעלה, ולא מבחינת מטה אלא כפורח. (אות ע"ג).

סימן פא

(לשאלה) כמו שיסוד יצא מבחינת ראש דז"א, דהיינו שאינו יכול לעלות לחג"ת, משום המסך העומד ממעל לו בסיום הת"ת. כן הבינה יצאה מראש דא"א, מחמת המסך שממעל לה במלכות דראש דא"א. ומ"מ אין הבינה נחשבת לו"ק גמור כמו הגוף, אלא שנחשבת לבחינת גרון וראש אל או"א, כנודע, ולפיכך גם היא נקראת מגדל הפורח באויר, כמו יסוד דא"א, כי גם היא אינה לא למעלה בבחינת הראש דא"א, ולא למטה בבחינת גוף דא"א, כמו היסוד. כנ"ל בתשובה קנ"ה. אלא היא כפורח באויר. (אות ע"ה).

סימן פב

(לשאלה) רק בעיבור נעשה היסוד דא"א לבינה דז"א, כי אז נחשבו ספירותיו בערכי הספירות דא"א. גם כח הב"ן שורה עליו, וע"כ יצא היסוד לבר מראש, שהוא שליש תחתון דת"ת, שנעשה ראש וחכמה דז"א. אמנם לעת גדלות שמקבל ממ"ה, הנה גם

היסוד יכול לעלות לחג"ת, כנ"ל בתשובה קנ"ה. וע"כ נעשה אז היסוד לבחינת דעת דז"א. (אות ע"ה).

סימן פג
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה י"ג.

סימן פד
(לשאלה) במצב ג' גו ג', כבימי העיבור. (אות פ"ט).

סימן פה
(לשאלה) במצב דיניקה. (אות צ').

סימן פו
(לשאלה) ג' בחינות יש במלכים שנשברו שהם: אורות, ניצוצין, כלים. ולעת תיקון, נבררו הכלים של המוחין שהם ג' חללים שבעצם הגלגלתא, מן הכלים של המלכים. והקרומות דמוחין נבררו מהניצוצין דמלכים. ומהאורות שלהם שנשארו באצילות, נעשה בשר הזך שנקרא מותין. וע"כ הקרומות הם בחינות דין, ובחינות שמות אלקים, להיותם באים מהניצוצין מבי"ע. אבל המוחין, הם בחינות שמות של הויות שהם רחמים, להיותם באים מהאורות שמעולם לא יצאו למטה מבחינות אצילות. גם מהניצוצין נעשה בחינת נפש אל אברים החיצונים של הפרצוף. ומהאורות נעשה בחינת נפש אל האברים הפנימים שבפרצוף. וכ"ז נוהג גם בעיבור ויניקה. (אות צ"ז).

סימן פז
(לשאלה) עי' בתשובה קס"א.

סימן פח
(לשאלה) עי' בתשובה קס"א.

סימן פט
(לשאלה) המוחין הם תמיד שמות של הוי"ה. ואפילו דעובר ויניקה. ומ"ש שמוחין דעיבור ויניקה. הם שמות של אלקים, הכוונה היא רק על הקרומות של המוחין, שהם דין. (אות צ"ח).

סימן צ
בינה ותבונה נבחנות תמיד לפרצופים נבדלים, שזה נמשך מבינה דע"ס דאו"י עצמה, שנבחנת לב' בחינות: א' היא ג"ר שבה, דהיינו מטרם שהאצילה לז"א דאו"י. שהיא בחינת אור חסדים באחורים אל החכמה. וב', בחינת ז"ת שבה, שהיא מעת שהאצילה לז"א דאו"י, שאז החזירה פניה לחכמה דאו"י כדי להביא הארת חכמה בז"א. כנודע. ומכאן נמשך החיוב לכל פרצוף שהוא בקומת בינה, שהוא מחויב להחלק לג"ר וז"ת,

שג"ר שבו הוא בחינת חסדים מכוסים, דהיינו בלי הארת חכמה. וז"ת שבו, הם בחסדים מגולים דהיינו עם הארת חכמה בחסדים.
(לשאלה) אמנם לעת לידת ז"א חוזרים או"א וישסו"ת לבחינת פרצוף אחד. וגם זה הוא רק בהמשך ימי העיבור, אבל לעת לידת הז"א, חוזרים ומתחלקים לב' פרצופים נבדלים. (אות ק"א. ואות ק"ה).

סימן צא
(לשאלה) יסוד דכללות או"א וישסו"ת כשהם נעשים לפרצוף אחד, הוא בפי ראש והמילוי דהוי"ה דס"ג: יוד היואו הי, היא התבונה, המלבשת לשליש תחתון דת"ת דאו"א עלאין בשעה שהם ב' פרצופים. וביסוד זה נעשה הזווג דאו"א על המ"ן דז"א. ושמה יצאו המוחין שלו, ומשמה יצא בעת שנולד. (אות ק"ב).

סימן צב
(לשאלה) הנה זווג או"א עלאין לא פסיק לעלמין, כי הוא להחיות העולמות, ולולי פסיק, היה, תכף חורבן העולמות. ולעת לידת ז"א צריכים או"א להתאים זווגם לצורך המוחין דיניקה דז"א, שהוא בחינת ו"ק. ונמצא שיש כאן ב' פעולות מתנגדות זו לזו, שמצד אחד צריכים או"א להיות בזווג פב"פ דלא פסיק, ומצד ב' צריכים או"א להתמעט לבחי' ו"ק, כדי להלביש המוחין בבחינת הקטנות בהתאם אל הז"א בעת ההיא. וע"כ המה מתחלקים שוב לב' פרצופים כבתחלה מטרם העיבור, שאו"א חוזרים לבחינתם בזווג דלא פסיק פב"פ. וישסו"ת מתמעט בסוד רובצת לבחי' ו"ק, כדי להלביש המוחין דקטנות של ז"א. (אות ק"ה).

סימן צג
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה קס"ז.

סימן צד
(לשאלה) אין הפירוש שתבונה א' המלבשת לתנה"י דאו"א נעשית בסוד רובצת, אלא שיש בה בתבונה א' ב' בחינות: פנימיות, וחיצוניות. ובחי' הפנימיות שבה, חוזרת למדרגתה בבחי' ג"ר. ורק החיצוניות דתבונה זו יורדת ומתמעטת לבחינת רובצת. באופן שיש עתה ג' תבונות, דהיינו ג' בחינות או"א: א' הם או"א עלאין שמחזה ולמעלה דא"א. ב' הם ישסו"ת המלבשת לתנה"י דאו"א עלאין, מבחינת הפנימיות שבה, שהיא נקראת תבונה א'. ג' היא החיצוניות דתבונה א', שירדה בבחינת רובצת, והיא נקראת תבונה ג'. וע"כ מתחלקים לכח"ב חג"ת נה"י. (אות ק"ה).

סימן צה
(לשאלה) עי' לקמן בתשובה קע"א. (אות קי"ט. ואות קכ"ט).

סימן צו

עיקר הפירוש של הם' דצלם, הוא הבטן דכללות, שהוא ג"ר וראש של תבונה א', מצד החיצוניות שבה. אכן בעת לידת ז"א, ירדו ג"ר אלו לבחינת חג"ת, דהיינו לבחינת רובצת כנודע. ואח"כ לעת גדלות ז"א, עתידים חג"ת אלו, לחזור ולהעשות ג"ר. וע"כ נבחנים חג"ת אלו שהם כוללים חג"ת חב"ד, וע"כ אומר הרב שם' דצלם כוללת ו"ס ראשונות דתבונה. אמנם לעת עתה בקטנות הם רק חג"ת לבד. כמבואר. וכן מאותו הטעם, אפשר לומר שם' דצלם היא ד"ר דתבונה, כי לעת גדלות נעשו חג"ת אלו לבחינת ג"ר.

(לשאלה) ואח"כ יש ירידה ב', שיורדים לבחי' ל' דצלם, דהיינו שיורדים מבחינת חג"ת דתבונה, אל נה"י דתבונה. וגם נה"י אלו אפשר לקוראם חג"ת על שם העתיד, כי בגדלות עתידים להיות חג"ת כמו שהיו מטרם לידת ז"א. (אות ק"ה. ואות ק"ד. ואות קי"ט. ואות קכ"ט).

סימן צז

(לשאלה) עיקר הצלם נמשך ונוצר מאו"א עליונים בעת שהם פרצוף אחד עם ישסו"ת. כי הצלם הוא בחינת האו"ח העולה בעת הזווג ממטה למעלה ומלביש לע"ס דאו"י. ובעת הזווג מוכרחים או"א וישסו"ת להיות פרצוף אחד, ואז אין ישסו"ת עולה בשם זולת או"א לבד. (אות קי"ט).

סימן צח

(לשאלה) הצלם נוצר בהבטן דאו"א כשהם בכללות אחד עם הישסו"ת, ומקום זה נבחן לבחינת ראש דישסו"ת כשהם מחולקים מאו"א. והוא הנקרא בשם רחם, ששם עומד ז"א בעת עיבורו. (אות קי"ט)

סימן צט

(לשאלה) דעת דז"א, נמשך מב' כתפין דא"א. שהם בחינת שלישים תחתונים דחסד וגבורה דא"א. כי חכמה דז"א נמשכת מחכמה דאו"א. שהם פרקים עליונים דידים דא"א. ובינה דז"א נמשכת מבינה דאו"א, שהם פרקים אמצעים דידים דא"א, ודעת דז"א נמשך מז"ת דאו"א, שהם פרקים תחתונים דידים דא"א, הנקרא כתפין. והוא, כי היד המחוברת עם האצבעות, נחשבת לפרק עליון דידים, והזרוע הוא פרק אמצעי, והכתף הוא פרק התחתון. (אלף ס"ז אות קכ"א).

סימן ק

(לשאלה) בעת שהמוחין יורדים אל היסודות דאו"א לצורך ז"א, נבחן בהם ב' בחינות: יסוד, ועטרה. וג"ר של המוחין שהם חו"ב מתלבשים ביסודות עצמם דאו"א, וז"ת של המוחין שהם דעת מתלבש בעטרותיהם דאו"א: חציו הימין שהוא חסד, מתלבש באבא.

וחציו השמאלי שהוא גבורה, מתלבש בעטרה דאמא. ומשום שב' חצאי הדעת מתלבשים בב' עטרות דאו"א, ע"כ הם מכונים ב' עטרין. (אלף ס"ח אות קכ"ב).

סימן קא

בשעת השגת המוחין דז"א, חוזרת תבונה הג' להיות ג"ר, ואז גם היא נחלקת לס' ום' כמו או"א וישסו"ת. שו"ס ראשונות שלה, שהם מחזה ולמעלה, נקראו ס', והם בחסדים מכוסים, כמו או"א עילאין. ותנה"י שלה שמחזה ולמטה, נקראו ם' סתומה, והם בחסדים מגולים כמו ישסו"ת.

וכבר ידעת, שו"ס ראשונות של תבונה הג' נקראו ם' דצלם, והוא מטעם שיש בהם ד' מוחין: חו"ב, וחסד וגבורה. כי ב' עטרין, שהם ב' חצאי הדעת, אינם מזדווגים זה עם זה כדי להעלות או"ח עד החו"ב ולגלות את החסדים בהארת חכמה, משום שאין בהם ענין לגלות חכמה, להיותם בבחינת חסדים מכוסים, ולפיכך נבחנים הב' חצאי הדעת לב' מוחין נבדלים. וע"כ נבחנים לד' מוחין: חו"ב וחו"ג.

(לשאלה) אבל תנה"י דתבונה הג' שנקראו ל' דצלם, שהוא בחינת ישסו"ת וס' סתומה, שדרכה בחסדים מגולים, הנה הב' חצאי הדעת מזדווגים זה עם זה להעלות או"ח עד החו"ב כדי להוציא ההארת חכמה לחוץ ולגלות החסדים. ונמצאים ע"כ ב' חצאי הדעת שהם חסד וגבורה, שחוזרים להיות מוח אחד. כי מחויבים להזדווג ולהתחבר זה בזה, כדי לגלות ההארת חכמה בחסדים, ולכן נק' ל', משום שיש כאן רק ג' מוחין שהם: חכמה, בינה, דעת, כי החסד וגבורה נעשו למוח אחד, כמבואר (אות קכ"ז).

סימן קב

(לשאלה) הנה חיצוניות הרחם, שבכללות או"א ויש'סו"ת, שהוא הראש של תבונה הא', ששם יצאו המוחין דז"א מהזווג דאו"א, הוא הנקרא ם דצלם. אשר בעת לידת ז"א, נתמעטה לבחי' ו"ק שנקרא רובצת, וג"ר שבה נעשו לחג"ת, כנודע. וע"כ חג"ת אלו כוללים בהם גם ג"ר, משום שבאו מבחינת ג"ר, כי בעת העיבור היה בבחינת ג"ר, וגם אח"כ לעת גדלות ז"א עתידים לחזור לבחינת ג"ר. ולפיכך נבחנים לו"ס ראשונות דתבונה זו. שהם כחב"ד חג"ת עד החזה. ונבחן לבחינת אויר, שפירושו אור הרוח, שהוא אור דחסדים, ויש בזה ב' טעמים: או מעת הקטנות, שירדה לבחינת ו"ק שהוא אור הרוח, או מעת הגדלות, אשר גם אז נמנעת מהם הארת חכמה, להיותם בחינת או"א עילאין שמחזה ולמעלה, (כנ"ל בתשובה קע"ו) שהם בחסדים מכוסים וע"כ נקראים גם אז בשם אויר. והם נקראים ג"כ בשם חכמה. משום שלעת גדלות עתידים להיות לבחינת או"א עלאין, שנקראים חכמה. ומטעם זה הוא נקרא י' דהוי"ה, כי או"א עלאין הם בחינת י' דהוי"ה, כנודע, שאבא הוא י', ואמא עלאה היא המילוי ו' ד' דמילוי יוד. ונקרא ג"כ

צל"ם, משום שהוא השורש, שהתחתונים ממנה נכללים בה, וע"כ גם **ל'** **וצ'** כלולות **בם'**. (אות קכ"ז).

סימן קג

(לשאלה) **ל'** דצלם, הוא נה"י דתבונה ג', כי מטרם שירדו המוחין דז"א, להתלבש בנה"י אלו, אינם ראוים עדיין להתפשט בז"א, כי כשהם מלובשים בחג"ת דתבונה, שהוא **ם'** דצלם, הרי הם בחסדים מכוסים, וכל עיקר ז"א לחסדים מגולים הוא צריך כנודע. ולכן הם מוכרחים לירד ירידה שניה לנה"י דתבונה, העתידים להיות לעת גדלות, בבחינת ישסו"ת בחסדים מגולים, כנ"ל בתשובה קע"ו. ומטעם זה נקרא גם כן **ה'** ראשונה דהוי"ה, כי ה"ר היא ישסו"ת, והוי"ה דס"ג. כנודע. ולכן היא נקרא ג"כ בינה. כי כללות או"א עלאין נקראת חכמה. וכללות ישסו"ת נקראת בינה. כנודע. והיא ג"כ בחינת אור דאשתאר מאויר, כי ענין הקטנות דתבונה ג' היה מכח עלית ה"ת בעינים שה"ס **הי'** שנכנסה בבחינת אור הג"ר, ונעשה אויר, דהיינו שירד לבחינת ו"ק ואור הרוח. ונמצא עתה לעת גדלות, שע"י הארת הזווג דע"ב ס"ג העליונים ירדה ה"ת מעינים, ותבונה הג' חזרה להיות ג"ר, נמצא שהי' שוב ירדה מן אויר, וחזר להיות אור כמקודם. וע"כ מרומז בה בחינת אור דאשתאר מאויר. אבל או"א עלאין שהם בחינת **ם'** דצלם, נשארו בבחינת אויר גם בגדלות, להיותם בסוד כי חפץ חסד הוא, ואינם מגלים בחינת הארת חכמה בחסדים, כנ"ל בתשובה קע"ז. ולכן נקרא ג"כ מגדל הפורח באויר, שפירושו, שלפעמים ע"י חטא התחתונים, חוזרת **הי'** ונכנסת באור, ושוב נעשית לאויר, ולפעמים יוצאת **הי'** מאויר וחוזרת להיות אור. וזה דומה לפורח באויר. והיא בחינת צ"ל דצלם, כי היא כוללת בתוכה את **הצ'** שלמטה ממנה, ולא את **הם'** שלמעלה ממנה, וע"כ היא חסרה מן **הם'** דצלם, וכן הוא חסרה **מי'** דאויר, כלומר, מבחינת האויר דאו"א עלאין, כי **י'** דאויר דאו"א עילאין היא קבועה שמה, הן בגדלות והן בקטנות, ונחשבת שמה לבחינת ג"ר גמורה, להיותה מחזה ולמעלה, בבחינת ג"ר דבינה, שאין הארת חכמה נוהגת שמה מפאת כי חפץ חסד הוא. משא"כ בהי' דאויר של **הל'** דצלם, שהם בחינות ישסו"ת, הצריכים להארת חכמה, נמצא הי' שנכנסה באור ועושה אותו לאויר, הרי אויר זה חסר ג"ר, מפאת שצריכה להארת חכמה. הרי כח הה"ת שולט עליה. כנודע. וז"ש, שחסרה **הי'** מאויר, דהיינו הי' **דם'** דצלם, שהוא ג"ר גמורים תמיד, שזה אינו נוהג בה**ל'** דצלם. כמבואר. (אות קכ"ח. ואות קל"ה. ואות כל"ו).

סימן קד

(לשאלה) כי יציאת המוחין דז"א הם במקום גבוה מאד, כי יוצאים במקום ראש דישסו"ת כשהם מחוברים עם או"א לפרצוף אחד. וע"כ כדי להתאימם לקבלת ז"א, צריכים

להתמעט ב' ירידות: א' שבעת לידה אחר שחיצוניות דישסו"ת נעשית לחג"ת הרי הם יורדים מבחינת ג"ר לחג"ת, שהיא **ם'** דצלם. אכן גם מכאן אין המוחין ראוים עוד לז"א, כי שם בחינת מקום של חסדים מכוסים, כי לעת גדלות הם נעשים לבחינת או"א עלאין כנ"ל, בתשובה קע"ח. וע"כ לירידה ב' הם צריכים, והיינו **ל'** דצלם, שהיא המקום של חסדים מגולים הראוים לז"א. אמנם גם **ל'** זו אינם מקבלים מפנימיות שבה, אלא רק מחיצוניותה, שהחיצוניות הזו נקראת בשם **צ'** דצלם. (אות קכ"ח).

סימן קה

(לשאלה) כי **ם'** דצלם הוא בחינת **י'** של הוי"ה, שהם בחינת או"א עלאין, כנודע, ואמא עלאה היא בחי' מילוי **ו' ד'** של הי' והיא נקראת בשם אהי"ה. אבל **ל'** דצלם שהוא בחינת ישסו"ת, היא בחינת ה"ר דהוי"ה, שתבונה היא בחינת הוי"ה דס"ג ולא בחינת אהיה. וע"כ נעלם שם אהיה מן **ל'** דצלם. (אות קל"ב).

סימן קו

(לשאלה) נודע, שמילוי יודין רומז לצמצום א', ומילוי אלפין רומז לצמצום ב', שבא מפאת עלית ה"ת לעינים. גם ידעת, שעל הג"ר דבינה, שהם בחינת או"א עלאין, אין עלית ה"ת לעינים מורידה אותה לבחי' ו"ק, משום שבלאו הכי אינה צריכה להארת חכמה, וע"כ היא בסוד אוירא דכיא, כלומר, שגם האויר שלה הוא בחינת ג"ר. אמנם כל זה הוא מחזה ולמעלה דתבונה, שהוא **ם'** דצלם. אבל מחזה ולמטה, שהוא בחינת **ל'** דצלם, והיא בחינת ישסו"ת, שהם צריכים להארת חכמה, הנה הה"ת שעלתה בעינים עושה אותם לבחינת ו"ק, כי כח ה"ת שולט עליהם, וע"כ יש בהם המילוי דאלפין. משא"כ באו"א עלאין שמחזה ולמעלה אין שם אלא מילוי יודין, כי כח ה"ת בעינים, שה"ס צמצום ב' אינו שולט עליהם. הרי שמילוי אלפין מתחיל רק **בל'** דצלם. אמנם השמות של אהיה נעלם ממנה, כי אין אהי"ה אלא באמא עלאה, כבודע. (אות קל"ב).

סימן קז

ג' אותיות צל"ם, הם ג' ירידות של המוחין ממקום יציאתם שהיא הבטן דאו"א, עד ביאתם לפנימיות ז"א. ירידה א', היא ירידת ג"ר דישסו"ת שהם בחינת הבטן, לבחינת ו"ק, ואז נקרא **ם'** דצלם. ובהתלבשות זו עדיין אינם ראוים להתפשטות לז"א, להיותם בבחי' חסדים מכוסים, כנ"ל בתשובה קע"ט. וע"כ יורדים עוד ירידה ב', והוא לנה"י דתבונה זו, הנקראת **ל'** דצלם, שכאן המקום של חסדים מגולים, ומכאן הם מוכשרים להתלבשות בז"א. אמנם אין התחתון מקבל מפנימיות דעליון אלא מחיצוניותו, כנודע, וע"כ החיצוניות של **הל'** הזו, יורדת ומתפשטת עם המוחין אל הז"א, וחיצוניות זו, נקראת **צ'** דצלם. ונבחנת לירידה ג'.

(לשאלה) **וצ'** זו נקראת ג"כ בשם דעת, כלומר, לדעת המתפשט בז"א. כי **בל'** דצלם נמצאים המוחין בבחינת ממטה למעלה, שהיא בחינת ראש, אבל כאן **בצ'** הם יורדים ומתפשטים ממעלה למטה תוך ז"א וממלאים כל אדרין ואכסדרין דיליה כנעדע. וע"כ נקרא **ו'** דהוי"ה, כי בה היא בחינת ההתפשטות לז"א, שנקרא **ו'**. וגם **ו'** ה"ס הדעת. ונמצא **שם'** הוא **י'** דהוי"ה, **ול'** הוא **ה'** דהוי"ה, **וצ'** הוא **ו'** דהוי"ה. והם בחינת חב"ד, כמבואר. וי"ה, שהם **ם'** **ול'** הם בחינת מקיפים, כי לא נתפשטו בפנימיות ז"א כנ"ל. אבל **הצ'** היא בחינת מוחין פנימים. כי היא המתפשטת לפנימיות הז"א. (אות קל"ז).

סימן קח

(לשאלה) כי המוחין דחו"ב סתומים הם, כלומר, שאין החכמה מאירה אל הבינה, שבינה תוכל לגלות הארת החכמה לז"א. ואינם מתפתחין רק ע"י הדעת. כמ"ש הרב (באות קנ"א) ע"ש. כי ע"י הזווג של חו"ג שבדעת, עולה או"ח עד החכמה, ומוציא הארתה לחוץ אל הבינה, ונמצא שאור החכמה מתקבל בתחלה באו"ח העולה מהדעת, ולפי משקל האו"ח ההוא, כן הוא מקבל הארת חכמה, אם הוא מבחי"ב נמצא קבלתו במועט, ואם הוא מבחי"ג נמצא קבלתו במרובה. כמ"ש הרב במבו"ש **ש**"ה ח"א פ"ט. וז"ל ונמצא, כי טפת האור היורד מהמוח הנקרא חכמה דרך הדעת אל הבינה, היא האבן הנשקלת בדעת, לידע אם היא כבדה או קלה. והרי נתבאר בחינת האור ובחינת המשקל, שהם בהיותם נמשכים מהחכמה אל הבינה דרך הדעת. עש"ה כל ההמשך. הרי שהמקבל מן החכמה, הוא האו"ח העולה מהדעת, ועל ידי הדעת הוא מושפע אל הבינה, וז"א מקבל ההארת חכמה מן הבינה, להיותה המאציל של ז"א, כנודע. אמנם זה ג"כ ע"י הדעת, דהיינו שבאותו השיעור שהאו"ח עולה ממטה למעלה ומגלה הארת חכמה אל הבינה, כן האו"ח הזה שוב מתפשט ממעלה למטה, לתוך ז"א. וזה שמסדר כאן הרב את המוחין דז"א בסדר **סצ**"**ל**, שמתחלה הוא חכמה, ואח"כ הדעת, ואח"כ הבינה. (אות קל"ט)

סימן קט

(לשאלה) ענין הצלם, פירושו, לבוש של המוחין, והוא בחינת האו"ח העולה בעת הזווג ממטה למעלה ומלביש את האו"י. אשר האו"י הוא עצם המוחין והאו"ח הוא המלביש אותם. והנה זווג הזה לצורך המוחין דז"א, נעשה באו"א, בעת שהם מיוחדים עם ישסו"ת בפרצוף אחד. ואז ישסו"ת בטלים לגבי או"א ואינם עולים בשם כלפי עצמם. כנודע. ולפיכך נבחן שהצלם יוצא ונוצר מבחינת הוי"ה אהי"ה, שהם השמות דאו"א עילאין, ונמצא שהאו"ח הזה שהוא בחינת הצלם יצא ממסך ועביות דבחינת פרצופה של אמא עלאה, שהיא השם אהי"ה. וע"כ אומר הרב שג' יודין שבשם אהי"ה הם מרומזים **בל'** דצלם. כי משם הוא נוצר. כמבואר. (אות קל"ו. ואות קמ"א)

סימן קי

(לשאלה) השינוי הוא במדת המסך ועביות שאו"א מעוררים בעצמם, בעת שהמה מזדווגים על המ"ן דז"א. כי למשל, בעת עיבור הא', מעוררים או"א בחי' המסך דחיצוניות עצמם, שאין שם אלא קומת נפש. ובבחינת יניקה מעוררים בחינת מסך דבחי"א שבעצמם, שיש בו קומת אור רוח, שהמסך הזה בא מהכלים התיכונים שבהם. ובבחינת הגדלות מעוררים בעצמם בחינת מסך דבחי"ב, שיש בו קומת נשמה. שהם מעוררים אותו מכלים הפנימים שלהם. ולפיכך, בחינת הצלם דעיבור, הוא בחינת נפש בכלי חיצון. ובחינת הצלם דיניקה, היא בחינת רוח בכלי תיכון. ובחינת הצלם דגדלות, הוא בחינת נשמה בכלי פנימי (אות קמ"ד וקמ"ה)

סימן קיא

(לשאלה) גם המוחין דז"א מתחלקין לבחי' או"א עלאין ולישסו"ת כמו או"א הכוללים. שחו"ב דז"א הם בחינת או"א בחסדים מכוסים. ואין אבא משפיע הארתו לבינה. ולפיכך החו"ב דז"א מתלבשים בנו"ה דאו"א, שהם בחינות קצוות שאין ביניהם זווג, וע"כ המה סתומים, כי אבא אינו משפיע אל הבינה. אבל הדעת דז"א שהוא בחינת ישסו"ת וחסדים מגולים, מתלבש בהיסודות דאו"א ששם מקום זווג, והמה מזדווגים ומוציאים הארת חכמה לחוץ ומושפעת אל הבינה ונמצאים החסדים מתגלים בהארת חכמה כנ"ל בתשובה קפ"ג. עש"ה. וע"כ רק מוח הדעת נבחן שהוא נגלה. ואות קנ"א)

סימן קיב

(לשאלה) הגדלה זו של הדעת, היא בסוד האו"ח שהוא מעלה ע"י אור העליון המכה על העביות שבגבורות שלו, שה"ס המסך שבכלי מלכות דראש, שהאו"ח העולה ממטה למעלה הוא המלביש והמודד את קומת האו"י. כנודע, ובזה הוא מגדיל גם החו"ב, אע"פ שהם למעלה. כנוהג בכלהו זווגים. (אות קנ"ב)

סימן קיג

(לשאלה) כי שם בחינת המסך והעביות אשר אור העליון מזדווג בו ומעלה או"ח. כנ"ל בתשובה קפ"ג עש"ה. וע"כ הוא המגדיל והוא המודד את מדת המוחין. (שם)

חלק י״ב: לידה ויניקה של הז"א

א [124]נבאר בו ענין הלידה איך ענינה. הנה נתבאר לעיל ענין שלשה מדורות שיש באשה, ואיך בשלשה חדשים האחרונים, כל הולד בג' בחינות שבו, שהם כלים וניצוצין ואורות,

[124]מבוא שערים ש"ה ח"ב פרק ב'.

כולם עלו במדור העליון. והנה בבוא עת לידה. שכבר הולד גמור בשלשה בחינות הנזכר, מתגלגל ויורד עד מדור התחתון, ויוצא אחר כך אף מן מדור התחתון ההוא, ואז נולד.

ב ואמנם ראוי לידע, מי הוא הגורם אל הולד שידחה למטה ויצא. והענין יובן עם פסוק, ויאמר בילדכן את העבריות כו', והנה ארז"ל, כי האשה בעת לידתה, מתקשין ירכותיה ומצטננין כאבנים. וזהו ענין וראיתן על האבנים.

ג וטעם צינון הזה יתבאר עם מ"ש לעיל, איך המוחין של ז"א באים מלובשים תוך הכלים עצמן דנה"י דתבונה, אמנם אין בתוכם שום אורות, רק אלו המוחין דז"א, ואין שם אורות של תבונה כלל.

ד והנה צריכה התבונה עתה לסלק את האורות שלה מתוך נה"י שלה, לשלשה סיבות: א' כדי לדחוק ולדחות את הז"א, שיולד ויצא לחוץ. ב' בעבור החלב. ג' בעבור המוחין דז"א.

ה ונבאר תחלה הבחי' הא', שהיא לדחות את הז"א, והוא, כי הנה עתה יש אורות רבים בבטן המליאה שהיא התבונה, אם אורות שלה עצמה ואם אורות של זו"ן. וכולם הם באותו מקום הכלי שהוא מקום ההריון, שהוא בבטן, בשליש התחתון דת"ת דתבונה כנ"ל.

ו והנה פי הרחם הוא צר, ואין הוולד יוצא משם אלא בדוחק גדול. והוא, כי כל האורות שיש אל אמא בנה"י שלה מסתלקין מהם, ועולים שם בבטן שלה. ואז נמצא שם אורות רבים מאד, ואין הכלי ההוא יכול לסובלם, ונבקע הרחם דרך פיו, כיון שיש שם בקיעה ממש הוא נבקע ונרחב, ואז האורות התבונה שהם בעל הבית, דוחין את הז"א לחוץ שהוא האורח, ונולד.

ז וסיבה הב' שהוא מפני החלב, יתבאר בע"ה להלן. וסיבה הג' שהוא מפני המוחין, גם היא יתבאר להלן. כי הנה"י דאמא צריכין להתרוקן מהאורות שלה, כדי שאחר הלידה תכף יכנסו המוחין דז"א בתוכם, ויתלבשו יחד כולם בתוך הז"א, כי גם בז"א יש מוחין בזמן היניקה כנ"ל, אשר ז"ס אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. כי התבונה נקרא מ"י, וע"י מ"י זו שממיתה עצמה, מתקיים הז"א, כי אין כל קיומו אלא ע"י המוחין, כמ"ש היטב זה להלן.

ח ואמנם סלוק אלו האורות מן הנה"י שלה בעת הלירה נקרא מיתה, ולכן הם מצטננין, כמו המת שבהסתלק נשמתו ממנו מתקרר, כי נר ה' נשמת אדם, והיא אש חם ובהסתלקה נשאר יסוד העפר קר ויבש. ולכן הכלים של נה"י, בהסתלק מהם הפנימיות והאורות שבתוכם נקראים מתים, ומצטננין כאבנים, ולכן הנה"י נקראו אבנים, כי נשארו קרים ויבשים כמו האבנים.

ט גם טעם ב', כנודע, כי חג"ת נקראים אבות ונה"י נקראים בנים, ולכן הנה"י שלה נקראים אבנים, ע"ש בנים. גם טעם ג', כי נה"י שלה הם החוזרין להעשות בחי' גוף עצמו אל הזו"ן, שהם בני התבונה, כאשר מתלבשין בתוכו עם המוחין כנזכר. ומעצמותם, מתגדל ז"א בגדלות ב', וגם עתה מתגדל על ידיהם במוחין דיניקה, ולכן נקרא נה"י דילה אבנים, ע"ש שנעשים מהם בחינת גוף הבנים עצמו. וזהר אין התורה שהוא הז"א, מתקיים, אלא במ"י שהיא התבונה, שממית עצמותה ונה"י שלה בעבור התורה, לקימו ולהתלבש בתוכו בבחינת המוחין כנזכר.

י [125]ונבאר ענין אלו הנה"י של תבונה. כי הנה חיצוניותן לבד, הוא אשר בו מתלבש הצלם והמוחין הנ"ל, כי או"פ אינו נשאר כאן. כי אין כח בז"א לקבלו, והנה הוא מסתלק משם, ומתקבץ בחציו ראשון של התבונה, ושם נשאר. נמצא כי נה"י של תבונה בלתי חיותם. ואמנם חיצוניתם ממש הם היורדין תוך ז"א הם בעצמם.

יא וז"ס אדם כי ימות באהל, ודרז"ל, אין התורה מתקיימת כו'. והוא ז"א הנקרא תורה, אינה מתקיימת, אלא ע"י מ"י שהיא תבונה, שממיתה עצמה ממש חיצונותיה שבה, הנשאר בלתי או"פ שהם חיותה, וזהו לצורך ז"א לתת לו מוחין, שהם קיומו.

יב אמנם הצלם הזה המתלבש בנה"י דתבונה, היה להם עתה חיותם ופנימותן, ואחר שנסתלק פנימיותם, העיקר שלהם, נשארו כמתים בעת הולדת הצלם, כמבואר על פסוק וראיתן על האבנים, ואח"כ חוזרים להחיות ע"י הצלם, הנעשה להם חיות ופנימית בהשאלה, כי הלא אינו רק פנימית לצורך ז"א עצמו.

יג גם נקרא בלשון מיתה, על שיורדת ממקומה להתלבש בז"א, דוגמת וימת מלך מצרים שהורידוהו מגדולתו. ולפי שמתלבשת בזכר, נקרא בינה עלמא דדכורא כנודע, וזהו שממית עצמו, ולא אמר שממיתה עצמה לשון נקבה.

יד [126]ועתה צריך לבאר ענין הז"א, כאשר נולד הוא ונוקבא לאיזה מקום נדחין בעת הלידה. והנה נתבאר לעיל בכל השערים שקדמו כל ענין במקומו, איך האריך כשנולד ירד בתחילה למקום בי"ע, ואח"כ עלה מעט מעט למקומו, וכן באו"א כל אחד במקומו. אמנם ענין זו"ן נבאר עתה. והוא, כי הנה נתבאר לעיל, איך עתיק מתלבש תוך אריך, ותרין פרקין בתראין דנצח הוד שלו נשארים מגולים למטה מרגלי אריך תחת עולם האצילות, ואלו נכנסים בגבול מה שיהיה אח"כ עולם הבריאה.

[125] ע"ח ח"ב שער כה: שער דרושי הצלם דרוש ג'.
[126] מבוא שערים ש"ה חלק ב' פרק א'.

טו והנה אחר לידת זו"ן, נדחו בכח הלידה כנזכר, וירדו למטה בבריאה תחת אותם ב' פרקין תחתונים דנ"ה דעתיק, ואותם תרין הפרקין נעשו להם בבחינת דדין, וייִנקו משם בסוד דדי בהמה כנזכר.

טז ואח"כ ע"י היניקה זו, הגדילו יותר, ועלו והלבישו לאותם תרין פרקין תתאין דנ"ה דעתיק. אח"כ הגדילו יותר, ועלו בעולם האצילות, במקום הראוי להם, והלבישו את א"א מטיבורו שלו ולמטה כנ"ל.

יז אח"כ הגדילו זו"ן יותר ע"י יניקה הנזכר, ואז עלו והלבישו לנה"י דתבונה הג' בבחי' הכלים החיצונים שלה, כנודע. שהם מבחי' הקטנות דיניקה, ואז יינקו משם משלש אמצעיות של התבונה, ששם הוא החזה מקום השדיים של האשה, ואינם בסוד דדי בהמה כמו שהיה בתחילה אחר לידתם. שיינקו מתרין פרקין תחתונים דעתיק שנשארו בבריאה.

יח והנה עדיין לא נכנסו נה"י שלה תוך פנימיות בסוד מוחין כמו שהוא בגדלות, אמנם עלה מבחוץ, כדרך האם המגבהת בין ירכותיה את בנה להניקו מדדיה שבין שני זרועותיה. ואחר כך בבוא זמן הגדלות הנזכרת, אז נכנסין נה"י דתבונה תוך פנימיות ראש זעיר אנפין, בסוד מוחין דגדלות, כמ"ש שם בע"ה.

יט ודע כי סתם יניקה שאנו מזכירים בחבורינו זה שהוא זמן האמצעי שבין עיבור הא' ובין עיבור ב' הנזכר, והוא בחי' יניקה זו האחרונה, שיונק ז"א מדדי אמו שהם דדי אשה, כי זו היא היניקה האמיתית. כי היניקה הא' שהיא בסוד דדי בהמה בעולם הבריאה, וכן כל שאר המדרגות שלאחריה שנתבאר לעיל כולם נכללות בזו, וטפילות אליה, וזו היא היניקה האמיתית שאנו מזכירין בכל חבורינו זה, וזכור אל תשכח.

כ [127]והנה נודע, כי בבוא עת לידה אז נפתח מקור האשה, ויש בה דם לידה, כמשז"ל א"א לפתיחת הקבר בלא דם, והטעם לזה, כנודע, כי הזכר מזריע הלובן, ובג' ימים הראשונים של הקליטה מתבררת טיפת הלובן, כמש"ל בסוד ארחי ורבעי זרית כו'.

כא והנה טיפת הלובן, היא המסו המקפיא את החלב, כדי שיתגבן ויעשה גבינה. וכן בכאן, מהאודם שבנקבה נקפא ע"י טיפת הלובן של הזכר, ומהאודם ההוא מצטייר הולד. כי לכן הבינה היא המציירת הוולד. והוא ניקוד ציר"י כנודע. וכל בחינת הבשר ודם שבוולד נעשה מהאודם, והוא מן הבירורין שמתבררין מהז' מלכים שמלכי בארץ אדום, שהם בחינת דינין ואודם, וכל זה הוא נברר בחדשי העיבור. והנה נשארים בחי' שאינם מתבררין לרוב הסיגים שבהם, ואותם הסיגים הם יוצאים לחוץ בעת הלידה,

[127] מבוא שערים ש"ה ח"ב פרק א'.

בסוד דם הלידה. וז"ס הזעיר נקרא רקיע אחר שנולד. ואז נפרש ממנו עכירו דמיין עכורין כו, כנזכר.

כב [128]ז"א יש בו ט"ס שלימות, רק שהם בסוד ההעלם, ואינם ניכרין אלא הו"ק, אבל בודאי שצריך להיות בו י"ס גמורות. והנה נודע, כי ימי העיבור אינם רק ח' חדשים, כי ביום א' שלוקח מחודש ט' יספיק, כנודע, ואפילו אותו היום, עיקר לקיחתו הוא, מפני ספק יום הקליטה כנודע, נמצא כי עיקר חדשי עיבור הצריכין הם ח' חדשים לבד.

כג והענין, כי כבר ביארנו ענין בירור זי"ן מה הוא, כי הכל נמשך מסוד ז' מלכים קדמאין שמתו ונתבטלו, והיה בהם סיגים כנודע, ואותן הסיגין מעורבים הם עם כל הקדושה שבהם, לכן צריך לנקותם ולברר את הקדושה, להוציא ממנה סוד הסיגים. וכבר נודע שהסיגים היוצאין מן הכסף הטהור א"א שלא יתערב בהם קצת כסף טהור, ואז צריך לנקות את הסיגים פעם ב', להוציא אותו המיעוט של ניצוצות הכסף הנשאר מעורב בהם.

כד וענין בירור זה תלוי במחשבה עילאה, שהוא אבא. כמ"ש במחשבה אתברירו כולהו, כי הלא יסוד אבא הוא מוציא טיפת המוחין לצייר ממנו הולד, והאב הוא המברר במוחין שלו הנקרא מחשבה, ומברר הטוב ושדי להו בפומא דאמה, והוא נותן באמא, והיא מתעברת ממנו, ואח"כ בהיותן במעי אמא עילאה כל איתן החדשים הוא מתברר יותר.

כה ומזה תבין הטעם, איך הוא סוד העיבור, שיכנוס הז"א תוך מעוי דאמא. והענין כי באמא אין חיצונים נוגעים בה כלל, ואין להם שום אחיזה כלל, וא"כ בהיות הז"א שם אתברר מעט מעט והקלי' נפרדין ממנו.

כו גם הענין הוא, כי האורות של ז"א כשהם תוך אורות של אמא, הם מקבלים הארה גדולה מאד, ואז ע"י העירוב הב' אורות ביחד, הם מתגברים, ואז הם מתבררים ומבדילין הקליפות שבתוכו, ונמצא שע"י עיבור ז"א תוך אמא הוא מתברר.

כז [129]והענין בביאור, דע כי בחדשי העיבור נתבררו מהשבעה מלכים לצורך זו"ן מעט מעט, מדרגה אחר מדרגה, בהמשך זמן חדשי העיבור, בין בבחינת הכלים בין בבחינת האורות והניצוצות, כמבואר בחלק שקדם באורך, והתחיל הבירור מן בחינת הכתר של ז"א שבשבעה המלכים, ונשארו הוד יסוד ומלכות שנתברר מהם קצת, אך לא כל החלקים שיש בהם, שהם מבחינת ז"א של עולם האצילות, כי בהכרח הוא, שכשנולד ז"א יצא שלם ברמ"ח אברים ובי"ס.

[128] ע"ח ח"א שער י"ח: שער רפ"ח נצוצין פרק ו'.
[129] מבוא שערים ש"ה ח"ב פ"א.

כח אמנם הענין הוא, שכל הבחי' שיש בז"א באותם שבעה המלכים נתבררו כולם, מכתר ועד הנצח, אך הבחי' שלו מהוד ויסוד ומלכות, המעורבות שם באותם שבעה מלכים, לא נתבררו כולם כנודע, כי שבעה המלכים הם כוללים מזו"ן דאצילות עד סוף עולם העשיה, וזכור כלל זה. וכמ"ש בפרק זה בענין דם הלידה.

כט ונמצא כי עדיין נשארו שם מבחינת הוד ויסוד ומלכות דז"א שלא נתבררו לגמרי כנ"ל, והטעם, מפני היותם סמוכים אל הקליפות להיותם תחתונים, ובפרט כי נ"ה הם לבר מגופא, והדינין נאחזים בהם, ובפרט בהוד, בסוד ירך יעקב, וכמו שנודע בפסוק, כל היום דוה, כי מהוד נעשית דוה.

ל ולכן נחרב הבית באלף הה', שהוא כנגד הוד, וכמ"ש אצלינו בענין השקר אין לו רגלים, שהיא הקליפה, שאין לה אחיזה בשתי הרגלים רק ברגל הוד השמאלי, שהוא רגל הקוף הארוך והוא השמאל, והיא עצמה ה' של הוד, שנעשית קוף ארוכה, ולכן ממנה ולמטה לא הוברר, כי יש בהם קליפות רבות.

לא ואמנם המבורר שבהם לקחו הז"א ונתערב בו' ומזה נשלם ז"א בי"ס וברמ"ח אברים, והסיגים שיצאו מהשמונה ספירות ראשונות שמכתר ועד הנצח, שכבר נתבררו לגמרי, אלו יצאו בסוד דם הלידה כמ"ש.

לב אמנם מהסיגים שנתבררו מהוד יסוד ומלכות, שעדיין היה מעורב בהם חלקי בחינת ז"א עצמו דאצילות, הנה אלו לא יצאו בסוד סיגים גמורים דדם הלידה, אמנם אלו נשארים במעי האשה, ומתהפכים לחלב, ויונק אותם ז"א אחר שנולד, וחוזרים ומתבררים בו ונגדל מהם.

לג כי ז"ס שהקטן בעת לידתו, כל חולשתו הוא ברגליו שאינו יכול לעמוד על עמדו, וע"י היניקה מתחזקין, רגליו מעט מעט, ואח"כ עומד על רגליו כמ"ש בפרקים, ואמנם הסיגים של שמונה ספירות ראשונות הם יוצאות בסוד דם לידה.

לד[130] והענין כי ימי היניקה הם כ"ד חדש. והיא כי נשאר ג"ס להתברר, והם: ה', י', מ', וכבר ידעת שהאשה אחר שילדה היא זבה דמים. והענין כי כבר ביארנו שבמעי האשה נתברר הולד, ובהמשך ימי העיבור הם מתבררין מעט מעט עד שנמצא בסוף ימי העיבור, אז נשלם להתברר, וכל מה שיוכל להתברר נתברר ונעשה ממנו גוף הולד.

לה ולכן הולד הוא מתגדל תוך מעי אמו מעט מעט, כי מתברר מעט מעט ומתגדל גופו מאותו בירור, עד שנשלם להתברר, ומה שהוא סיגים גמורים שאין בו תועלת הוא נעשה דם טמא.

[130] ע"ח ח"א שער י"ח: שער רפ"ח נצוצין פ"ו.

לו ואז כשיולדת, נפתח רחמה ויצא ממנה דם טמא, שהם הסיגים, ויצא הולד מבורר ומתוקן. וכל הסיגים הללו, הם מאותן ח' ספירות שנתבררו כנ"ל, ונשארו ג"ס שלא נבררו כלל, ואלו הסיגים שלהם נשארו תוך מעוי דאמא, והג"ס עצמן יצאו לחוץ עם ז"א, כי בודאי שלא יצא חסר. ואמנם הסיגים שלהם המעורבים עם מעט הקדושה, לא יכלו להתברר מטעם הנ"ל, כי הם תחתונים שבכולם.

לז וז"ס הדם, שארז"ל שנשאר תוך אשה שלא יצא לחוץ עם השאר, כי השאר כבר נתברר, ואין בו תועלת, לכן יצא לחוץ בסוד דם טמא, אך זה הדם שעוד לא נברר, נשאר תוך מעוי דאמא, וע"י אריכות זמן היניקה הוא מתברר בתוכה ונעשה חלב. וזה ע"י עלייתו אל מקום הדדים.

לח [131]והענין, דע כי באלו השבעה מלכים יש בהם כל בחי' אבי"ע, ויש בהם חלקים הראוים לעשות מהם אצילות, וחלקים שאינם ראוים להעשות מהם אצילות רק בריאה, וכן עד"ז יצירה ועשיה, וכל זה בדרך כלל, כי גם הוא עד"ז בפרטות, כי יש חלקים ראוים לאריך, ויש לאבא, ויש לאמא, ויש לז"א, ויש לנוקבא.

לט ובתחילה נתבררו החלקים שיש לאריך בשבעה מלכים, וכל השאר נקרא סיגים אצלו, כי אינם מערכו. ואמנם כל מה שהיה לאריך בהם, הכל נתברר בעת האצילות לתיקון א"א ולקחו, ומהסיגים הנשארים חזרו להתברר, ואז מהחלקים שיש לאו"א בהם נעשה בחי' או"א, והשאר שלא היה עוד בהם חלקי או"א, נשארו בסוד סיגים, ומהם חזרו להתברר במעי אמא.

מ ומהחלקים אשר לזו"ן, בהם נעשו זו"ן של אצילות, ואז כל הנשאר נקראים סיגים בערך עולם האצילות, וכל בחינות אלו יוצאות בסוד דם הלידה. ואמנם עדיין יש בהם קדושה, שהם בחי' העולמות של בי"ע, ולכן חוזרים ומתבררים בסוד עיבור בתוך הנקבה של ז"א, ומהמובחר שבו נעשה א"א דעולם הבריאה, וכל השאר יוצא מנוקבא דז"א, בסוד דם לידה. ונקרא סיגים בערך אריך דבריאה, וכן כיוצא בזה עד תשלום עולם העשיה.

מא ונמצא כי אע"פ שבכל פעם חוזרין ומתבררין סיגים אלו כנזכר. ויוצאין בסוד דם לידה, אע"פ שנקראו סיגים ודם הלידה אינם טמאים ח"ו. אמנם הדם היוצא מנוקבא תתאה בעשיה בעת הלידה, אלו הם סיגים וקליפות גמורות אשר לא יצלחו לכל, והם בחינות הקליפות שתחת עולם העשיה, כי שם מקומה כנודע, ואלו הם טמאים.

[131] מבוא שערים ש"ה חלק ב' פרק א'.

מב ודם הלידה שבאשה הוא, להיות בה בחינת העשיה ג"כ, וביסוד העשיה, דם לידתה טמא, כנודע, אך כל שאר הדמים של לידות עליונים הם טהורים, אמנם הם נקראים דינין ודמים, בערן, המקום שמשם יוצאים וזכור זה.

מג ונמצא עתה כי מבחי' הז"א שבשמונה הספירות, שמן כתר ועד נצח, כולם נתבררו לגמרי, ולא נשאר כלל מהם שלא נתברר, ולכן כל הנשאר מאותם השמונה ספירות נקראים סיגים גמורים, שאין דבר בהם שיכול לעלות ולהתברר להיות ראוי לחלק זו"ן דאצילות, ולכן סיגים אלו יוצאים בסוד דם לידה.

מד אמנם בספירות הוד יסוד ומלכות, דעדיין היו בהם חלקים ראוים להעשות מהם הוד יסוד ומלכות דז"א, ולא נתבררו לגמרי, לכן אלו הסיגים לא יצאו בסוד דם הלידה, כי עדיין ניצוצות חלקי ז"א מעורב בהם, והם צריכים להתברר, ולכן אלו הסיגים שלהם נשארו תוך אמא להתברר בסוד החלב.

מה ומה שכבר הוברר מהם, נעשה הוד יסוד ומלכות דז"א. ויצא עמו כשנולד. ועל ידי החלב נתפשטו אלו החלקים במקומם בז"א, והיה ז"א בן ו"ק גמורות. כי תחלה בעיבור לא הוברר בו לגמרי רק הג' אמצעיות, ושלשה תחתונים היו מבוררים קצת בסוד התכללותם תוך השלש האחרים בסוד תלת כלילן בג' כנ"ל, וכשנשלמו ג"ת להתברר, אז לא הוצרכו להכלל למעלה, ונתפשטו ונשלם בו"ק גמורות. וז"ס שנתבאר, שבזמן היניקה יש בו ו"ק, והבן זה.

מו [132]ובזה תבין למה ב' שנים הראשונים, הילד אינו אוכל מעצמו, רק צריך יניקת חלב, הטעם, שצריך שתברר לו אמו אותן הג"ס שנשארו, כי הוא אין כח בידו לבררם, והחלב שיונק התינוק הנה בודאי, שהלב שבו מוליך הכל תחילה אל הכתר שבו, ואח"כ אל המוחין, ואח"כ אל הגוף. כי כן סדר מעלתו, כנודע מסוד אכילת אדם, כי המלך שהם המוחין אוכלין תחילה.

מז והנה מן הכתר עד נצח שהם הספירות המבוררים הם ח', ולכן צריך ח' חדשים עד שיתברר ההוד, ותחלק ותעבור אורה דרך הח"ס הנ"ל וכן ח' חדשים לספירת יסוד, וכן ח' חדשים לספירת מלכות. הרי כ"ד חדשים של ימי היניקה.

מח [133]ואמנם צריך להבין, מה הם הבחי' שנתבררו ונעשו סיגים ויצאו בסוד דם לידה, ומה הם הבחי' שנעשו חלב, אמנם הדבר בקיצור, כי הנה בימי העיבור, אינם מתגלים

[132] ע"ח ח"א שער י"ח אמצע פרק ו'.
[133] מבוא שערים ש"ה ח"ב סוף פרק א'.

בז"א רק י' לבושים דאמא שביסוד שלה, המלבישין את חמשה חסדים וחמשה גבורות אשר שם בתוכה, והם י' שמות אהי"ה באחורים, שכל אחד עולה מ"ד כמנין דם.

מט ואמנם החמשה לבושי גבורות נתבררו, ויצאו הסיגים בסוד דם גמור וסיגים גמורות כנ"ל, אך החמשה חסדים נתבררו, ומסיגים שלהם הם יותר ממותקים, ונשאר בסוד דם טהור וחזרו לחלב.

נ וז"ס משז"ל, כי עשרה דמים הם: ה' דם טוהר, וה' דם טמא. והבן זה היטב וכבר ידעת כי מהחסדים וגבורות נבנה גוף הולד, ומהם נצטייר ומה שנשאר אחר הבירור נקרא סיגים.

נא [134]דע, כי הדם שבאשה מתהפך בתחילה לחלב כנ"ל, ואח"ך יונקו התינוק, וחוזר אותו החלב להתהפך לדם בתוכו, ומתפשט בתוך הורודין והקנוקנות ובכל גופו. ואל תתמה איך חוזר שנית להתהפך לדם. כי הנה בתחילה היה דם מעורב במותרות ובסיגים רבים כנ"ל, ועתה מתברר ומזדכך, ולכן יכול להתהפך לחלב, ובהכנסו תוך ז"א חוזר להיות כבתחילה, דם, אלא שעתה הוא דם זך נקי וצלול ומבורר, והוא חיותו ממש של התינוק.

נב ונמצא כי בב' שנים של היניקה, הוא זמן הבלעת הדם בגופו של תינוק. וכמ"ש רבי נתן הבבלי לאותה האשה, המתיני עד שיבלע בו דמו. כי הוא סוד החלב הנבלע ומתפשט בו בהמשך זמן היניקה, והנה ענין הדם הזה הוא זה.

נג דע כי התינוק אף בזמן זמן עיבורו ובזמן יניקתו יש לו מוחין כנ"ל, והם מלובשים תוך נה"י דאמא אלא שהם בחי' חיצוניותם, ואמנם בזמן העיבור כל המוחין מסתלקים ממנו, ובפרט החסדים והגבורות של הדעת, ואינם מאירים בו רק לבושי דאמא לבד בסוד חיצוניותם, כנזכר.

נד וכבר ידעת, כי היסוד דאמא בו מתלבש הדעת דז"א, הכולל ה' חסדים וה"ג בסוד ה' דמים טהורים וה' דמים טמאים, שיש ביסוד דאמא עשרה בחינות דלבושין להלביש את הה' חסדים וה' גבורות, והלבושים הם בסוד אחורים דאהיה בסוד דם האדם, בעת היות בה הז"א, בסוד עיבור הא', אשר שם אהיה מורה עליו, כנזכר בזוהר פרשת אחרי מות דף ס"ה ב'. אהי"ה, דאנא זמין לאולדא כו'.

נה וא"כ נמצא שיהיו עשרה שמות של אהיה ביסוד דאמא, והם י' לבושין אל הה' חסדים וההה"ג דגדלות. אמנם בהיותו בסוד עיבור א' אינם מאירים בו רק הי' לבושי אהיה הנזכר לבדם.

[134]מבוא שערים שער ה' ח"ב פרק ה'.

נו ונודע כי כשהעליון מתפשט ומתלבש בתחתון, אינו מתלבש רק האחורים לבד שלו, כי הפנים נשארים לו למעלה במקומו, וא"כ אלו הי' אהי"ה יהיו כולם בסוד אחורים, שהוא: א', א"ה, אה"י, אהי"ה, שהוא בגי' דם. א"כ הם י' אהי"ה י"פ דם.

נז והנה אלו הי' דמים מתפשטים עם החסדים והגבורות שבתוכם, כנזכר, אל תוך גופא דז"א, כמ"ש באורך, ואז נבלע בו דמו, והנה כל זה מן שם אהי"ה שהיא הבינה כנ"ל.

נח ואלו הי' דמים הם סוד חמשים שערי בינה, הנפתחים ומתפשטים בתוך ז"א כי הנה י' שמות אלו בפשוטם יש בהם מ' אותיות, וכללות הי' שמות, הרי ן'. גם ע"ד שני יש בי' שמות אהי"ה בפשוטם מ' אותיות, ואמנם בכל שם מהם בסוד אחורים הוא י' אותיות, כזה: א' א"ה אה"י אהי"ה, תצרפם עם מ' האחרים הרי ן'. והדרך הא' יותר נכון.

נט [135]הנה נת"ל כי אורות נה"י דבינה עצמה, שהיו בחי' דם למטה ביסוד שלה, עלו למעלה בעת הלידה, וע"י עלייתם ממטה למעלה עד מקום החזה, נתמתקו, כי הנה נתהפכו לחלב, ומשם ניזון הולד. גם אותם ב' פרקין עליונים דנ"ה דאריך, אשר עלו בחזה דאמא, ונשארו שם תמיד בסוד שדיים ודדים, הנה הנה"י הם סוד דינין, כי לכן הם לבר מגופא כנודע, וכאשר הם עולים למעלה במקום חג"ת נמתקין, ומתהפכין לחלב שהוא רחמים.

ס ונמצא כי הד' פרקין תחתונים דנ"ה של אריך, הם מתלבשין בז"א ונעשים נשמה אליו כנ"ל, אמנם מזונו נמשך ממקום יותר עליון, שהוא מאותם ב' פרקין עליונים הנזכר, ועי"כ, יש כח הזנה בחלב לזון ולפרנס ולגדל את הולד, כי ממבחר נשמתו ומבחי' העליונה הוא ניזון.

סא גם בעת עליית אורות נה"י דבינה למעלה כנזכר, גם הסיגים של הג"ת דז"א עצמו שלא נתבררו לגמרי, גם הם עלו עמהם עד החזה שלה במקום הדדים, ולא יצאו עם ז"א כשנולד.

סב והנה בזה תבין, למה אין התינוק אוכל מעצמו רק יונק משדי אמו, כי להיות סיגים אלו מג"ת שבו, שהם דינים חזקים, אין בו כח לצרפם ולבררם ע"י אכילתו, כנודע, כי האכילה היא בחי' בירור כמבואר במקומו, וצריך שאמו תבררם תחילה ותנקה הפסולת שבהם ותניקהו מה שכבר ביררה היא.

סג כי גם שאר הבחי' כולם ביררם היא בעת העיבור, וגם אלו הם מתבררים על ידה עתה, אלא שבעת העיבור לא יכלו להשתלם ולהתברר, ובהמשך ב' שנים אלו של היניקה יתבררו, כנזכר. וגם בירור זה לא יכול להעשות עד שעלו למקום השדיים, שהם מקום

[135] מבוא שערים ש"ה ח"ב פרק ה'.

עליון בג' אמצעיות, וע"י עליה ההיא נתבררו שם ונתמתקו, ונעשו חלב ממה שנתברר מהם, שהוא הטוב שהיה בתחילה מעורב בתוכם.

סד ואותו הטוב המעורב בהם, הוא שנתברר ונהפך בסוד חלב, כי בהיותו בתוך הסיגים מתרבים עליו ונהפך לדם, ועתה שנתברר מהם נהפך ללבן שהוא שרשו. והסיגים שבהם יוצאים בסוד דם טמא, אחר תשלום ב' שנים של היניקה, דוגמת הסיגים שלא יצאו עד תשלום זמן העיבור בסוד דם לידה, כן אלו הסיגים יוצאים ממנה אחר תשלום זמן היניקה, שאין בהם עוד מה להתברר שיהיה ראוי להעשות ממנו בחי' זו"ן שבאצילות, כנ"ל איך גם הם חוזרין להתברר לצורך עולם הבריאה.

סה ונמצא כי ע"י היניקה נגמרים ג"ת שבו להתברר, ויונק אותם ומקבלם בסוד יניקה, ואז נגמרים בו להתקן שלש אחרונות שבו. ולכן מה שהיה בעת העיבור ג' בתראין כלילן בג' אמצעיים, כי לא יכלו להתגלות מחמת היות בקטנותו בסוד העיבור, כנ"ל, והיה אז בבחי' ו' זעירא שבתוך ה', ועוד היה בסוף הו' המלכות בסוד פסיעה לבר. ואחר שנולד, נעשה ו' של השם שאחר הה' כי כבר יצא עתה מתוכה, ומה שהיו אז נה"י שבו מלבישים לחג"ת בהיותו בעיבור דילה, נולד ויצא לחוץ ונעשו בו ו"ק שלמים.

סו אך אמנם עדיין אין בה ראש עד המוחין דגדלות, ואז תהיה ו' של השם שיש לו ראש כנזכר, ואז היה הוא בחינת ו' של השם, והמלכות נוקבא בסוד פסיעה לבר, קוץ תחתון של הו' הזו.

סז ובזה ג"כ תבין, למה אין התינוק הולך ברגליו אחר שנולד תכף, כי רגליו שהם נה"י שבו אינם נתקנים עד תשלום זמן היניקה ע"י החלב, והולכים ומתחזקים ונתקנים רגליו מעט מעט עד שנגמרים. ולכן באמצע הב' שנים דיניקה, מתחיל התינוק לעמוד על רגליו ולהתחזק מעט מעט, ובהשתלם זמן היניקה הולך ברגליו היטב כאחד האדם. וזהו ברוב התינוקות, ולא דברנו אלא בהווה.

סח ואם גם נראה שיש תינוק שהולך על רגליו בפחות מב' שנים, הוא כי כיון שנתקנו נ"ה שבו שהם הרגלים, אעפ"י שלא נשלם להתברר גם היסוד והמלכות, כבר הוא יכול לילך על רגליו, כי ההליכה תלויה בהם. וזהו סברת מי שאומר שזמן היניקה אינה רק י"ח חדש.

סט אמנם לסברת מי שאומר כ"ד חדשים, הטעם הוא, כי ג' ספירות צריכות להתברר, והם: הוד, יסוד, ומלכות. הנה כשתחלק כ"ד חדשים לגמור בירור שלשתן, יגיעו ח' חדשים לכל א' מהם. והנה נודע, כי כל המזון שניזון בו האדם, בתחילה נוטלו הכבד,

ומבררו ונותנו ללב, ושם חוזר להתברר ומחלקו ומשלחו לכל האברים, ומתחיל לשלחו אל הכתר שבו ואח"כ אל החכמה כו'.

ע ונמצא, כי עד שיורד ההוד שהוא המזון והחלב של הז"א עד מקומו האמיתי, צריך זמן ח' ספירות, שהם כחב"ד חגת"נ. וכנגדם ח' חדשים הראשונים, ואז מתחיל התינוק לעמוד על רגליו. וכנגדם ח' חדשים לספירת היסוד, וח' חדשים לספירת המלכות, שמתחילין מן הכתר ויורדין עד מקומם, הרי ג"פ ח', הם כ"ד חדשי היניקה, שבהם נתפשטו נה"י שבו במקומם, ונגמרו להתברר ונשלם בו"ק שלימות.

עא ודע כי פעם שמעתי, כי בתחילה בזמן העיבור היה עיקר ז"א בחי' נה"י לבד, כי הרי משרש נה"י דא"א נתקן אז בימי העיבור, ואז חג"ת שלו היה בכח ולא בפועל, כי היה נה"י שלו שהם ג' מדות שלמות משמשות לו' מדות קטנות כנ"ל, ועתה ע"י שיינק מן השדיים שעומדים בחזה בג' אמצעיות דאמא, לכן נתגלו גם האמצעיות שבו, ונעשו גם הם ג' מדות שלמות ונגדלו גם הם, והיה הז"א עתה מן ו"ק שלימות ומדות גמורות.

עב ודע כי עתה בזמן היניקה, שנשלם ז"א בבחי' הו"ק שלימות, החיות שלו בזמן היניקה אינו רק כשיעור הנוגע למלכות שבו, שהיא עשיריתו, וזה החלק העשירי של חיותו הוא מחיה עתה אל הז"א בהיותו ו"ק, ולמלכות שבו.

עג וזה החלק הי' שהוא בחי' חיות המלכות שבו, נקרא בזוהר בפרשת לך לך דף פ"ג, קיסטא דחיי. ר"ל מדת חיות הז"א, כי שרשו ו"ק לבד כנודע, כי הוא סוד ו' שבשם, וכל שרשו אינו רק ו"ק, ומדת חיותו נקרא קיסטא דחיי. אמנם אחר ביאת המוחין דגדלות, אז ניתוסף בו ונגמר כל חיותו משלם.

עד ודע כי פעם אחרת שמעתי, כי שם זה של אהי"ה באחורים שלו שהוא בגימטריא דם כנ"ל, אשר הוא ביסוד האשה, ושם להיותו סוד אחורים, ובפרט להיותו למטה הוא דין גמור, ונעשה דם. כנודע, כי הדינין בסופם קשים, ובראשיתם מתוקנים בסוד היין שנעשה בתחתיתו שמרים, וכשמעלה למעלה בדרים נעשה חלב ונמתק, כי אז הוא מתעלה שם בשם ע"ב דיודין, שהוא בגימטריא חסד, ומכח המתקתו ע"י ד' יודין שיש במילוי שם ע"ב, שהם גימטריא מ', נמתק ונעשה חלב, שגם הוא בגימטריא מ'.

עה [136]ואמנם היות ב' דדים בזכר ושניהם בנקבה, הוא עם מש"ל כי כשעלו ונכללו נה"י דאריך עם חג"ת שבו, נכללו הנצח מההוד וההוד מנצח גם כן, כנודע כי נ"ה הם רעים אהובים תמיד כלולים זה בזה.

[136] מבוא שערים ש"ה ח"ב פרק ג'.

עו ונמצא שפרק הא' דנצח דאריך העומד בתוך חזה דאבא, יש בו ג"כ כללות פרק עליון דהוד, ומהם נתהוו ב' דדין בחזה דאבא. וכן פרק עליון דהוד, עלה כלול מפרק א' דנצח בחזה דאמא, ומהם נתהוו ב' הדדין בחזה דאמא והנה אלו הב' פרקין הנזכר, הם נשארים תמיד שם לעולם, אפילו שלא בזמן היניקה, ולכן אין רושם הדדין מסתלק מאו"א לעולם כנראה בחוש הראות.

עז וצריך שתדע כי הנה האדם התחתון זכר או נקבה אינן נרמזין בצלמם ובדמותם אל בחינת פרטית, כמו אל הת"ת לבדו, או אל מלכות לבדה, וכן כיוצא בזה. אמנם כל אדם ואדם רומז אל עולם האצילות כולו, מראש א"א עד סוף המלכות דאצילות, דמיון א"א עצמו, אשר מתפשטין י"ס שבו בכל עולם האצילות כנזכר.

עח וכאשר נעריך האדם התחתון בכללות הזה, יוצא, כי כיון שנה"י דאריך עלו בחג"ת דאו"א, בחזה שלהם ולא בחג"ת שלו עצמו כנ"ל, ונמצא כי עיבור ז"א היה שם בחג"ת באו"א של כללות פרצוף הכולל ד' פרצופים, כנודע, והוא במחציתם ממש.

עט והנה או"א מלבישים מן גרון דאריך עד טיבורא דליבא דיליה, כנזכר באדרא, שלא אמר בטיבורא דגופא אלא, דלבא, שהוא מחציתו ממש כנ"ל, וכשתעריך מקום הדדין שלהם ימצא שהם במחצית מקום זה שיש מן הגרון עד טיבורא דלבא דיליה, ולכן בחינת הדדים היו שם למעלה בחזה, ולא למטה בבטן במקום ההריון.

פ אמנם הבהמות והחיות אשר אינם כוללים כללות העולמות, אמנם הם בחי' פרטים, לכן דדיהן היו למטה במקום הרחם והבטן, ששם מקום ההריון. והבן היטב, טעם שינוי דדי אשה מדדי בהמה.

פא [137]ז"א היה בו תחלה בימי המלכים ו"ק, ובתוכם מוחין דנפש דנה"י דאמא החיצוניות, כשנולד קודם התיקון, ואח"כ נשברו ונפרדו, והאורות דנה"י עלו למעלה, וו"ק הכלים ירדו למטה בבריאה.

פב ובתיקון נתעברו עיבור ראשון, והיו מתבררין מעט מעט הכלים דו"ק, שהיו כולם בתוך אמא, וכל בחי' הכלים המתבררין לטובה והיו נכנסין בהם המוחין, שהם הולד עצמו, ומה שלא נתברר מן הכלים ונשארו מעורבין טו"ר, נשארו בבטן אמא.

פג ואז כשנולד הולד הזה, לפי שנגמר בחי' הכלים הצריכין לבחינת כלי הנפש, ואז נעשו מוחין דיניקה בנה"י האמצעים בעת הלידה כנודע, כי מן הלידה מתחלת זמן היניקה, ואז מתבררין כלים שהם בחי' הרוח, ויונקים בסוד החלב ובתוכם הרוחניות של הרוח, שהם המוחין דיניקה, ונגמרין עד הגדלות.

[137] ע"ח ח"א שער י"א: שער המלכים פרק ט'.

פד ואז חוזר הגדלות, שהוא הנשמה נה"י דאבא ונה"י דאמא. וצריך בירור אחר אל האורות לבדם, למוחין דיניקה העולין למעלה, ויוצאין המוחין דגדלות בנה"י הפנימים, והם נכנסין בז' שנים שהם משנת י"ג עד כ'.

פה והרי, כי למוחין הראשונים כבר הקדים להם עיבור א' של קודם התיקון הנ"ל, ואלו הם עצמם שנשארו בה בעיבור ראשון של אחר התיקון והבן זה מאד.

פו ואז בזמן העיבור ראשון בסופו בעת הלידה, יוצאין מוחין שניים דרוח ויען שאינם נכנסין אלא על ידי היניקה, לכן נקרא מוחין דיניקה, אבל ודאי שקדם להם עיבור. כנ"ל. ואח"כ למוחין שלישים דגדלות היה עיבור ג' אך בערך היניקה אינו אלא עיבור ב' והבן מאד.

פז[138] והנה כבר נתבאר, ענין ג' בחינות שיש אל העובר בסוד העיבור. ושם נתבאר, כי הבחינה הג' מהם, הוא היותו בן ט' ספירות ממש, והנה גם עתה ביניקה צריך שיהיו בו תשעה ספירות ג"כ, ואלו נגמרים בו בהיותו בן תשעה שנים ויום אחד. ובשנים האלו מגדיל איבריו ומתקנם, כי כבר היו בו בימי העיבור, אלא שעתה נגדלים ונתקנים עד תשלום תשעה שנים ויום א'. ואז אח"כ יהיו לו מוחין הראויין להוליד, ולכן מתשעה שנים ויום אחד ביאתו ביאה.

פח והנה ענין התיקון וההגדלה הוא באופן זה. כי הנה בשתי שנים הראשונים הנקרא שני היניקה, אז נגדלו ב' מוחותיו, והם חו"ב שבו כנ"ל. אך הדעת איננו צריך לו עתה, וזה יתגדל אח"כ בעיבור ב' דמוחין, הראויים להוליד, כנזכר שם. ונמצא כי גם ב' מוחין אלו לא נתקנו רק בבחי' ההגדלה לבד, ולא שהם עתה ראויים להוליד.

פט ואחר שני שנים של היניקה, שנגדלו שני המוחין הנזכרים, הם עצמם ע"י החלב כנ"ל, הנה נתפשט ונמשך כח החלב למטה בשבעה ספירות התחתונות, שהם ו"ק שלו ונוקבא המלכות שהיא הז', ונגדלו גם הם, וזה היה בהמשך שבעה שנים אחרות, ואם תחברם עם הב' שנים הראשונות הם תשעה שנים.

צ והענין כי אחר שכבר ינק כל הבחינה בשתי שנים הראשונים, איננו צריך עוד לינק, כי כבר ינק כל הבחי' שצריך ליינק, וניתנו בשתי מוחותיו, ואח"כ בשאר השנים מתפשט החלב ההוא למטה בשאר גופו.

צא ואמנם ענין הגדלת איבריו הנזכר, הוא, שהרי נעשה בו תשעה ספירות בתשעה שנים אלו, והלבישו את א"א דוגמת הבחינה הג' שנתבאר, ואחר שהלבישו ט"ס דז"א לאריך כסדר הנזכר.

[138] מבוא שערים ש"ה ח"ב אמצע פרק ז.

צב אח"כ נתלבש יסוד דעתיק בתוך נה"י דאריך, ואז נשלם הז"א. כי מכחו נעשה גלגלתא וכתר אל ז"א ביום א' של אחר הט' שנים, והרי נשלם. ואז כבר הוא ראוי אל המוחין דהולדה, הנקרא מוחין דגדלות, ואז עולה בסוד מ"ן לצורך עיבור ב' דמוחין הראויין לביאה, כמ"ש. ואז ראוי לביאה.

צג אמנם אינו איש גמור עד שיכנסו בו ד' המוחין בד' השנים ונשלמים בסוף י"ג שנים ויום א', כי אעפ"י שאמרנו שכבר יש לו ט"ס בט' שנים הראשונות שהם ז"ת שבו, וב' מוחותיו חו"ב, עכ"ז אינם מתגלים בו רק הו"ק, אמנם הג' מוחין הם בו עתה בכח ולא בפועל.

צד והענין כי כל הגדלה זו אינו רק לעצמו, ר"ל להגדיל איבריו וגופו, אך אחר שגדל בט' ויום א', אז צריך שיותקנו מוחותיו ממוחין דאבא ואמא עצמן, אשר הם נמשכים מחג"ת דאריך, וע"י כן יוכל להוליד גם הוא דוגמת אביו ואמו, שהולידוהו לו ולנוקבא.

צה ונמצא כי המוחין דגדלות הם באים בסוד תוספת, ממוחין דאו"א עצמן, וגם הם המשיכו ממה שעליהם שהוא א"א, וכמ"ש ב"ה, ואז יהיה ראוי להולדה. והנה ענין גלגלתא דז"א נעשית ביום א' לבדו, שהוא יום הא' של שנה העשירית.

צו והטעם שאינם עשר שלמים, הוא, כי הגלגלת לא נעשית בו עד אחר עיבור הב' של או"א, ולכן אינו נמנה הגלגלתא רק יום א'. כי תכף בתחלת שנה הי' מתעבר פעם ב', כדי לעשות בו גלגלתא, ואז יהיה ראוי לביאה. ונמצא כי הגלגלתא נעשית תכף אחר עיבור הזה, ונעשית ביום א' של שנה י', ואח"כ בד' שנים אחרים נכנסו בהאי גלגלתא ד' המוחין, והרי נשלמו י"ג שנים ויום ט' והרי הוא איש גמור.

צז ואבאר לך עתה הכרעת דעתי בדרושים אלו החלוקים, הנזכר בראש פרק זה. והנלע"ד הוא זה, כי אחר ב' שנים דיניקה, נכנסים ב' בחינות יחד, שהם ו"ק דמוחין דגדלות המתחילים אז להכנס בראשו בהמשך שש שנים, כמ"ש, וכנגדם ג"כ מתפשטים ו"ק דמוחין בקטנות דיניקה בגופו למטה, ונמצא זה נכנם וזה יוצא: זה נכנם במוחין, וזה יוצא ומתפשט בגופא. והוא ע"ד שנתבאר בכונת ק"ש בפר' א'.

צח ואם נדקדק יותר, נמצא, כי ו"ק הפנימים דמוחין דיניקה נתפשטו בגופא בב' שנים של היניקה, ואח"כ המקיפים ל"ם דצלם דיניקה, הם נכנסים יחד עם ו"ק דגדלות. והטעם הוא מוכרח לפי כי א"א שיכנסו המקיפים דקטנות אם לא שכבר נעשו ונוצרו ו"ק דמוחין דגדלות, והם רוצים ליכנס, ואז דוחים את המקיפים דיניקה ליכנס תחלה, ושיעשו פנימים, ואחריהם נכנסין גם הם.

צט והוא מעין מ"ש בסוד הק"ש במלת אחד, כי אז נכנסים יחד המקיפים דיניקה עם המוחין דו"ק דגדלות, אחד שעלה ביסוד מיין נוקבין להתעבר בבחינת עיבור ב', אחר שכבר היו לו מוחין פנימים דיניקה. ונמצא כי מקיפים דיניקה ופנימים דו"ק דגדלות נכנסים יחד זה אחר זה, שבמשך ז' שנים שלאחר ב' שנים של היניקה ואז נשלם לט' שנים.

ק ואח"כ נכנסין בו ד' המוחין עצמן של הג"ר בד' שנים אחרים, שהוא מה שאנו עושים בברכת אבות כמבואר שם, וע"ש, איך יש עיבור ג"כ בענין אלו המוחין של ג"ר דגדלות, נוסף על העיבור הראשון שנעשה בק"ש, להמשיך מקיפים דיניקה ושש קצוות דגדלות.

קא ונמצא א"כ, כי ז' השנים שיש בין היניקה עד סוף ט' שנים ויום א' נחשבין לבחי' יניקה, לפי שנכנסין אז בהם המקיפים דיניקה ונחשבים לגדלות, כיון שהם נכנסין ו"ק דגדלות.

קב ויש עיבור ב' דמוחין תכף אחר ב' שנים של היניקה לצורך ו"ק דגדלות, ויש עיבור ב' אחר ט' שנים ויום א' לצורך ג"ר דגדלות, והכל אמת, גם יתבאר עם זה, כי המוחין דאלהי"ם הפשוטים הם הפנימיים בבחי' ו"ק, ואח"כ מתפשטין הפשוטים למטה בו"ק דגופא, ואז נכנסין ג"ר ממש דמוחין דיניקה והם בחי' אלהי"ם במילויים כנלע"ד.

קג [139]ונמצא כי עתה בזמן היניקה חוזרים שנית או"א להזדווג בבחי' כלים אמצעיים שלהם אשר בהם, עם האורות הנקרא רוח, ומולידין בחינת מוחין אלו אל הז"א, והם סוד רוח שבו. ואלו המוחין מצטיירים ונוצרים בבטן אמא עלאה בכלים האמצעיים שלה, ונולדים ויוצאים לחוץ, ומתלבשים בתבונה בכלים האמצעים שלה, ונעשים בבחינת צלם, כנזכר בענין העיבור.

קד וע"ש איך נחלק צלם זה לג' בחי' כי צ' דצלם היא בחי' שלש אחרונות, נה"י דתבונה, ובהם מתלבשים מוחין דפנימיות דז"א, והם כוללות י"ס שלימות, ומתלבשים תוך ז"א בבחינת כלים האמצעיים שלו ג"כ. ול"ם דצלם הם ב' בחינות מקיפים של מוחין דז"א שנתלבשו בשלש אמצעיות, ובד' ראשונות דתבונה, בבחינת כלים אמצעיים שלה. והם מקיפים מבחוץ לכלים האמצעים של ז"א ג"כ.

קה [140]גם נבאר בחי' השדיים האלו בבחי' שם אהי"ה, ונבארהו במ"ש איך יש ג' אהיה דיודין אלפין ההין, והם בג"ת שבה, וזה התחתון הוא במילוי ההין ואין בו רק ט"ל אותיות, כי הא' הוא דיודין, הב' באלפין, ובכל א' מ"א אותיות: בפשוט, ובמילוי, ובמילוי

[139] מבוא שערים ח"ב שער ה' פרק ו'.
[140] מבוא שערים שער ה' ח"ב סוף פרק ג'.

המילוי. ושם נתבאר, כי ב' אהיה התחתונות שבג' הראשונות הנה בשעת הזרעת הטיפה של אודם עולים למעלה באהיה הא' דיודין.

קו אמנם עתה אינו כן, כי כל אחד הוא במקומו, ונמצא כי אהיה התחתון שהוא בג' אחרונות שבה, שם יורד ונמצא הדם במקור ויסוד האשה תמיד, כי הוא בסוד האחורים של הג"ת, ועולה דם כזה: א' א"ה אה"י אהי"ה, ושם באחורים הוא הדם.

קז וכמו כן אהיה הא, דיודין יורד ומתלבש באהיה הב' דאלפין שבג' האמצעיות, שמקומו בת"ת שבה במקום החזה, ושם מתחברין שניהם ונעשים השדיים לה ולכן אלו הב' אהיה בשני מילוים שבהם ביודין ובאלפין הם בגי' ש"ד, לרמוז, כי מהם נעשים השדיים.

קח ואז בעת הלידה חוזר לעלות הדם, שהוא ריבוע אהיה דההין שבג"ת למעלה ממקומם, כנ"ל בפרק זה, שעולין אורות נה"י שלה למעלה עד כנגד החזה, ואז מתהפך מדם שהוא דין, כי אהיה דההין הוא דינין יותר להיותו בההין, ולהיותו תחתון, ושם למעלה מתהפך לרחמים ונעשה חלב. והרי נתבאר פה, איך מטיפת אודם שבנקבהנעשה הדם בולד, כי הדם נעשה חלב, ואחר שיונק אותו זה הולד, מתהפך בו לדם אח"ך כבתחילה, אלא שעתה הוא מזוקק וברור.

קט והנה נתבאר שם, כי יש ג"כ טיפות לובן מהזכר, והוא שם יה"ו במילוי ההין שבג' אחרונות שבו, שהוא בגי' מ"ב. והנה ממנו נעשה סוד החלב לבן בולד, כי החלב הוא סוד הלובן שוולד כנודע, וכשתתחבר חלב וחלב ודם הנזכר, בגימטריא ג"פ מ"ב הנ"ל, וחסרים עדיין מהם ב', והחסרון הוא בב' אהיה שבנקבה, שאין בכל א' רק מ"א אותיות, אך היה"ו הוא שלם בגימטריא מ"ב.

קי הרי נתבאר היטב, איך החלב והלובן של ז"א נמשך מטיפת הזכר, והדם והחלב שהוא האודם שבו נמשך מטיפות הנקבה וז"ס להקריב לי חלב ודם כי חלב ודם קרבין לגבוה כי כל ז"א נבנה משניהם והם קריבין לגבוה.

קיא גם תבין, כי בב' אהיה הראשונים, יש בכל א' כ"ז אותיות מילוי המילוי והם סוד כ"ז אותיות התורה כנודע, כי האותיות הם מן הבינה, אך באהיה האחרון אין בו רק כ"ה אותיות מילוי המילוי, אשר משם כל יצירת ז"א בבחי' הדם, ואח"ך בבחי' החלב שיונק, וז"ש בפרשת שמות, ויאמר כה תאמר אל בני ישראל אהי"ה שלחני, שהיא אהיה הג' שבפסוק, שיש בו כ"ה אותיות וז"ש כה תאמר. וכבר נתבאר לעיל, כי פסוקים אלו מדברים בענין יצירת ז"א.

[141] ע"ח ח"ב שער כ"ה: שער דרושי הצלם דרוש ו'.

קיב [141]ועתה נבאר צ' דצלם, שנעשים מנה"י הראשונים דתבונה הג' שהיא הב'. והנה האורות שהם המוחין דז"א מתלבשין בתוכם, והלבוש נגרר אחר הרוחניות וטפל לו, ולכן הכל נחשב ומתייחס לגוף הז"א ולא אל התבונה, והלבוש מסתלק מטבעו הראשון שהיה של תבונה, ונעשה טבע דז"א עצמו, וחוזרין להיות גופא דז"א ממש, ונקרא עצם מעצמו ובשר מבשרו, כי הגוף מתנהג אחר הרוחניות אשר בתוכם.

קיג לכן הי"ס דז"א הם נחשבין מחכמה ולמטה הנקרא ראשית כנ"ל, ולא מן הכתר. וגם לא מן החסד ולמטה, אלא מהחכמה למטה כי הכל נחשב כגוף הז"א עצמו, והם חב"ד חג"ת נה"י, והבן זה הכלל.

קיד ובזה תבין מ"ש לך בסוד הגדלות דז"א ע"י כניסת המוחין האלו, כי בתחלה היו ו"ק לבד, ונגדלו ונעשה ט"ס, והוא ע"י ג"ס דנה"י אמא שנכנסו לתוכו ונעשה ט"ס. ולולי שנחשבין מגוף ז"א עצמו ובשר מבשרו, איך יגדל על ידם. אמנם אחר שאינם עתה בשר אמא, אלא בשר ז"א לבדו, לכן נגדל הז"א הגדלה ממשית: כי פ"א דנצח תבונה מתערב עם ב"פ דחסד דז"א, ונעשה חכמה דז"א. ופרק אמצעי דנצח מתערב עם פ"ת דחסד ופ"א דנצח ז"א, ונעשה חסד דז"א. ופ"ת דנצח אמא מתחבר עם ב"פ תחתונים דנצח ז"א, ונעשה נצח דז"א. וכעד"ז בב' ספירות אחרות, עד שנעשה בן ט"ס גמורות שלו ממש.

קטו ונמצא כי אלו המוחין הם מתפשטין בכל ט"ס דז"א, ויש להם ב' לבושין: א' לבושי נה"י דתבונה, וב' לבושין מגופא דז"א אשר בתוכם מתלבשים נה"י דתבונה. ונמצא היותן לבוש תוך לבוש, ועכ"ז, עיקר המוחין אינם רק אותן שבחב"ד דז"א, כי שאר המוחין המתפשטין דרך קוין אינם מוחין ממש. ונתבאר זה במקומו בע"ה.

קטז [142]והנה בדרוש הקודם נתבאר, כי אלו המוחין נקראים צלם האדם, והם אור מקיף על ז"א כמ"ש, וע"ש. ונבאר בו ביאור יותר. דע, כי הצלם הוא פרצוף גמור דק וזך מאד, ושלם בי"ס, והוא בחי' ד' מוחין, שהם חו"ב, ודעת שנחלק לחו"ג, והם נעשה פרצוף א' שלם בי"ס. ובזה הפרצוף הדק בעל י"ס גמורות, יש בו מוחין, שהם חב"ד של י"ס האלו שבפרצוף הזה.

קיז והנה הדעת של פרצוף זה יש בו ה"ח וה"ג כנ"ל, וההה"ח שבדעת זה של זה הפרצוף, הם שם מלמעלה, קודם שיכנסו תוך ז"א להעשות בו מוחין פנימים קודם כניסתן, הם מתפשטין שם הה"ח בה"ס חג"ת נ"ה של אותו פרצוף הדק והבן זה היטב.

קיח ודע והבן, כי ע"י היניקה דז"א נשלמו כל הו"ק של ז"א, והאמת הוא שבערך עצמם הם ג"כ פרצוף שלם מי"ס, כי גם הקטן יש לו ראש בהכרח, אמנם כל אלו הי"ס נקראו

[142] ע"ח ח"ב שער כ"ה: שער דרושי הצלם דרוש ג'.

בחי' ו"ק, בערך כל בחי' ז"א בשלימותן. כי אלו י"ס של פרצוף היניקה נעשין לו אח"כ בחי' ו"ק לבד, והי"ס דפרצוף המוחין דגדלות הנקראים צלם כנ"ל, נעשין לו מוחין שהם חב"ד.

קיט ועוד יש לו בחי' הכתר של ז"א, כי אינה בכלל המוחין דגדלות, כי אלו המוחין הם חב"ד דז"א לבד. ולקמן אחר ביאור המוחין נבאר ענין הכתר. והבן ג' בחי' אלו היטב מאד מאד. ודע כי כל בחינות אלו הם צ' של צלם הנקרא דעת, כנזכר בדרוש הנ"ל.

קכ ונחזור לענין, כי הנה הצלם הוא פרצוף דק כנ"ל, שהוא בעל י"ס גמורות, הנה נתבאר בדרוש הנ"ל, כי אחר העשותו מבחי' זווג או"א עליונים, הנה אחר כמה בחי' נתלבש בנה"י וב"ש הת"ת של התבונה הב' שהיא הג', שהוא מהחזה ולמטה של תבונה זו, והוא צ' דצלם. אמנם צריך שתדע, כי בחי' ג' הנ"ל שהוא כתר דז"א, היא המתלבשת בת"ת דתבונה הנ"ל, כמ"ש סוף דרוש זה בע"ה. אמנם הצלם הנ"ל שהוא הפרצוף הי"ס של המוחין כנ"ל, כולו הוא מתלבש בנה"י לבדם של התבונה הנ"ל שהוא צ' דצלם.

קכא והבן היטב כל מה שביארנו, והוא באופן זה. כי קו ימין של פרצוף זה שהוא חח"ן, מתלבש בג' פרקין של נצח של תבונה זו, וקו שמאל שהוא בג"ה, מתלבש בג"פ דהוד דתבונה. וקו אמצעי שהוא דת"י, מתלבש בב' פרקין של יסוד דתבונה שהם ב"פ לבד: יסוד, ועטרה. ושם עומדין סתומין כל הקו אמצעי של הפרצוף דצלם.

קכב [143]והנה אחר שנתלבש הצלם הזה בנה"י דתבונה כנ"ל, מתחילין להכנס תוך ז"א עצמו, שהוא בחינת הפרצוף הנ"ל הנקרא ו"ק כנ"ל, ומתחילין להכנס אחר ב' שנים שהם זמן היניקה, כי אז נשלמו הו"ק שהוא ברצוף הנ"ל.

קכג והנה בשנה ג' נכנס פרק תחתון דנצח תבונה, ובתוכו ספירת נצח של הצלם, ונכנס תוך ספירת חכמה דז"א בבחי' פרצוף ו"ק כנ"ל. ועדיין פ"ת דהוד תבונה נשאר למעלה, כאדם הכופף רגלו למעלה תלוי. ובשנה ד', נכנס הוד דצלם אשר תוך פ"ת דהוד תבונה, ונכנס בבינה דז"א.

קכד ובשנה ה', נכנס חסד דצלם אשר בפרק אמצעי דנצח תבונה בחכמה דז"א. ופ"ת דנצח תבונה אשר בתוכה נצח דצלם, ירד למטה בחסד דז"א. ובשנה ו' נכנס גבורה דצלם שבתוך פרק אמצעי דהוד דתבונה בבינה ז"א. ופרק תחתון דהוד תבונה, אשר בתוכה הוד דצלם, ירד למטה בגבורה דז"א. ובשנה ז' אז ביום א' של השנה, תכף נכנס עטרה דיסוד תבונה תוך דעת דז"א, כנודע כי עטרת יסוד דתבונה הוא בדעת דז"א, כנודע כי עטרת יסוד נוקבא, מבשרי אחזה אלוה, שהיא למעלה בין ב' פרקין אמצעים דנ"ה

[143]שם באותו דרוש דף כ"ד ט"א.

דתבונה, ויותר עליון מעט, ולכן נכנס אחריהן, ולא בין ב' פרקין תחתונים, כי קו אמצעי קצר, כנודע.

קכה והנה עטרה זו אינה ספירת שלימה, כי אחר גדלות דז״א לגמרי תהיה מקומה בשליש עליון של ת״ת שבז״א לבד, שהוא שליש מדה, ולכן אינה צריכה שנה שלימה בכניסתה, ותכף היא נכנסת, וזה נקרא יום אחד. והנה כבר עתה התחיל להתגלות אור בדעת ז״א, וכיון שכבר דעת הז״א נתגלה בו אור העטרה זו, ויש בו דעת נוסף מעט על שהיה מתחלה, ולכן נקרא עתה פעוט, בסוד הפעוטות מקחן מקח, כי הם נקראו פעוטות מבן ו' שנה ויום אחד, שהוא התחלת שנה הז' ואילך. ואמנם סבת ארז״ל מקחו מקח במטלטלין לבד, הטעם הוא, כי עדיין לא נכנסו רק בחי' ו״ק של הצלם, והו״ק נקרא מטלטלין יען שהם מטולטלין ומתהפכים מרחמים לדין ומדין לרחמים, משא״כ בג' מוחין ראשונים עצמן של הצלם.

קכו ואח״כ בשנה ז' כולה ויום א', נכנס חכמת הצלם שבתוך פ״ע דנצח תבונה בחכמה דז״א ופרק אמצעי דנצח תבונה יורד למטה בחסד דז״א, ופ״ת דנצח תבונה יורד בנצח ז״א. והרי נשלם קו ימין כולו. ובשנה ח' ויום א' נכנס בינת צלם אשר בתוך פ״ע של הוד דתבונה בבינה דז״א, ופרק אמצעי דהוד תבונה יורד בגבורה דז״א, ופ״ת דהוד תבונה יורד בהוד דז״א ואז נשלם קו שמאל כולו.

קכז ובשנה ט' ויום א', נכנס דעת דצלם, אשר בתוך היסוד דתבונה. ונכנס בדעת דז״א, ועטרת יסוד תבונה נכנסת בת״ת דז״א, בשליש ראשון עד החזה שלו. והרי נשלמו כל הג' קוין דז״א: ימין ושמאל ואמצע.

קכח וכבר ידעת כי יסוד עצמו דתבונה, הוא למעלה בין ראשי פרקין עליונים דנ״ה שלה, ויותר למעלה מעט, ולכן נכנס עתה אחר כולם, והרי עתה הוא בן ט' שנים ויום א', כי יום אחד הוא כנגד עטרה דתבונה כנ״ל. והרי הוא עתה שלם בכל המוחין כולם, במקומם האמיתי, כל בחי' במקום הראוי לה ע״ד הנ״ל, ונשלם הדעת שלו, אשר שם ה״ח כנודע.

קכט והנה הוא ראוי עתה לביאה, כי סוד הזווגים כולם להמתיק גבורות האשה בחסדי הזכר, וכבר יש לו חסדים בדעתו, להמשיך משם טפה ע״י זווג, לתתם בתוך היסוד דנוקבא, אשר שם ה״ג, ולכן נקרא הזווג לשון דעת, בסוד וידע האדם את אשתו. וז״ס הנזכר בגמ' קטן מבן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה. משא״כ עד עתה, כשלא נשלמו בחי' המוחין של צלם במקומן, גם לא הדעת שלו, ולכן עדיין הוא קטן גמור, ואינו ראוי לביאה.

קל גם נתוספו עתה בחי' אחרת. והוא כי הנה נת"ל, כי ה"ח אשר בדעת כבר נתפשטו למעלה בה"ס של הצלם עצמו, קודם שנכנס להיות מוחין פנימים אל הז"א, והם בחג"ת נ"ה שלו של הצלם. והנה נתבאר ג"כ בדרוש הקודם, כי החסדים בהיותן סתומין ביסוד תבונה, אינם מתפשטין עד שיתגלו ויצאו מפי העטרה ההוא. א"כ נמצא, כי בו' שנים הראשונים, בהיותן נכנסין הפרקין של נה"י דתבונה בז"א, גם החסדים הנ"ל המתפשטין בהם, היו נכנסין בז"א, כ"א במקומו בכל פרק ופרק, וזה היה עד השלמתו לו' שנים. אמנם בג' שנים אחרונים, שהם ז' ח' ט' ויום א', יורדין ג' חסדים תחתונים פחות שליש, שאלו תמיד הם מגולים כנ"ל בדרוש, ואז ירדו אלו כל אחד במקומו האמיתי.

קלא אך עכ"ז, אינו ראוי להוליד אם לא דרך מקרה, אך עיקר ההולדה הוא אחר כניסת החסדים עצמן, שהם לנ"ה וב"ש תחתונים של ת"ת דז"א עצמו. נמצא כי ג' חסדים פחות שליש המגולין כנ"ל, כל א' עתה במקומו, ואז תכף אחר ט' שנים ויום אחד כולן יורדין ביסוד דז"א, כי ב"ח ושליש העליונים הם סתומים ביסוד תבונה, כנ"ל.

קלב והנה נתבאר לעיל, כי המים המגדילין את האילן, הם החסדים הנקראים מים, וצריכין לחזור ולעלות ולהגדיל כולו, זולת מה שהם ממתקין הגבורות בעת עליתן, כנ"ל בדרוש ואין כאן מקום ביאורם, רק פה נאמר ונבאר, איך מגדילין את ז"א עצמו דוגמת המים הנכנסין בשורש האילן, ומשם יונק האילן שהוא ז"א, הנקרא אילנא דחיי, ועולין ממטה למעלה להגדילו, והבן זה.

קלג לכן דע גם כן, כי תמיד נשארין אלו השלש חסדים פחות שליש המגולין ביסוד ז"א, ועולה אורם החוזר ממטה למעלה להאיר ולהגדילו. גם דע כי כל זה הוא עתה בעת הגדלות דז"א, אמנם בעת הזווג אז כל הה"ח יורדין ביסוד דז"א לצורך הזווג, והבן זה.

קלד ואמנם עליית החסדים האלו אין צריכין זמן, כי תכף מכח המרוצה הגדולה של הירידה, חוזרין ועולין ברגע עד שליש העליון דת"ת דז"א אשר שם עטרת יסוד תבונה, ומכח העלייה זו שעלו תוך שליש עליון ההוא עצמו, ומצאו שם הב' חסדים ושליש המכוסים, ואז הגדילו אותם ונתוסף בהם אור, כי הנה שרשו עומדין בעטרת יסוד דתבונה, ומשם משלחין את אורם אל הב' זרועות דרך מחיצות עטרא דתבונה כנ"ל, כי שם בשליש עליון דת"ת שם הוא עטרא דתבונה, ושם היא פצול והתחלקות ב' זרועות.

קלה ואמנם הגדלה זו יתבאר למטה בשנים של י' י"א י"ב י"ג כמ"ש בע"ה, כי משם יובן היטב ענין הגדלה זו, ונמצא עתה, שכבר כל הז"א נשלם כולו וגם התפשטות ה"ח בה"ס שלו בחג"ת נ"ה, וגם הגדילו הב"ח ושליש עליון שהם: חסד דחסד, וחסד דגבורה, ושליש עליון דחסד ת"ת, כמ"ש בע"ה לקמן הגדלתן.

קלו והנה כ"ז נעשה עתה ברגע אחד, בסוד אור חוזר ובמרוצה, תכף אחר ט' שנים ויום אחד, לכן הקטן ראוי עתה לביאה וביאתו ביאה כנ"ל, לכן עתה התחלת חינוך הקטן למצוה, אך לא חיוב גמור, עד שנת י"ג ויום א', כי אז נשלם הגדלתו כמ"ש בע"ה. והענין כי כ"ז נעשה עתה ברגע א'.

קלז אמנם גם צריך שיתפשטו חסדים של הדעת ברישא דז"א, לשיהיה בחי' הדעת בכל חלקי ז"א, וגם שיהיו בגלוי, כי שם בראשו כל האורות סתומים תוך נה"י דתבונה, והנה"י דתבונה מפסיקין בין מוחי ז"א לגופא דז"א עצמו, לכן צריך בחי' חסדים מגולין בכל י"ס דז"א, כדי להאיר את האורות כולם הסתומים בו, המתלבשין במחיצות נה"י דתבונה. וזהו ענין התפשטות אלו החסדים והגדלתן, והבן כלל זה.

קלח [144]ודע כלל זה, כי כל מה שאנו מדברים בו שצריך זמנים לגדלות דז"א, כ"ז היה בעת אצילות הראשון, אך משם ואילך, אחר שנאצל ז"א בעת אצילות ונתקן, הנה אע"פ שבכל יום ויום חוזר לקבל מוחין חדשים כבתחילה, כמ"ש בדרושים אחרים שאין פה מקומם, הנה א"צ להמתין זמן, כי ברגע אחד נעשה, ולא בזמנים ארוכים הללו, ושמור כלל זה בידך.

קלט [145]דע כי תחלת כל זווג וזווג, בין דאבא עם אמא, בין ז"א עם נוקבא צריך שבתחלה יעשו בהם בחי' כלי בביאה ראשונה, בסוד מ"ש אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, ואח"כ מזדווגים פ"ב להתעבר ולהוליד. והנה הזווג הנעשה בלילה, אינו לצורך עיבור והולדה, רק לעשותה כלי. וביום, הוא לצורך עיבור והולדה ממש.

קמ והענין הוא, כי בחצות הלילה, אז מזדווגים או"א בסוד ביאה ראשונה לעשותה כלי, ומכח זה הזווג, נמשך כח זווג דזו"ן אחר חצות לילה בסוד ביאה ראשונה ג"כ, ואיננה רק לעשותה כלי.

קמא ואח"כ ביום, יש זווג עליון דאו"א, וזווג תחתון דזו"ן, ושניהם בסוד ביאה שניה להתעבר ולהוליד, כי בק"ש אז הוא זווג או"א כנודע, ובתפלת שחרית בשים שלום, אז הוא זווג זו"ן. וכן בלילה, הק"ש שאנו אומרים על המטה, היא לצורך זווג או"א בסוד ביאה א' לעשותה כלי, ואחר חצות לילה עד הבקר, אז הוא זווג זו"ן.

קמב והנה כפי זה, מן הראוי היה שלא נקרא ק"ש זו שעל המטה עד חצות לילה, מטעם הנ"ל. אבל אנו אומרים ק"ש קודם שנישן: כי אח"כ בחצות נעשה הזווג למעלה ע"י

---

[144] ע"ח שם.

[145] שער הכונות ח"א ענין דרושי הלילה דרוש ח'.

נשמותינו, וכמ"ש בע"ה, ולכן אנו אומרים ק"ש בהיותינו עומדים עדיין בעוה"ז, קודם שנפקיד נשמותינו למעלה, וכוונתינו היא שיועיל ק"ש זו לזווג שבחצות הלילה כנ"ל.

קמג והענין הוא, שבתחילה ע"י ברכת המפיל חבלי שינה כו', עם הכוונה הנ"ל, הנה האי רוחא דז"א דיהיב בנוקבא בביאה א' לעשותה כלי, חוזר ומסתלק ממנה, בסוד ותנומה על עפעפי כו', ונדבק במקורו בתוך ז"א, ואז אין הנוקבא מאירה ע"י ז"א כלל, אלא מבחי' אמא עלאה, שעליה נאמר ויבן ה' אלהים את הצלע כנ"ל, בסוד ומאיר לאישון בת עין, והולכת ונתקנת, עד שבאחרונה ויביאה אל האדם, דהיינו בשים שלום דתפלת שחרית. ונמצא, שעתה הנקבה חזרה לסתום פתחאה ומקורה כאשר בתחלה, בתולה ואיש לא ידעה.

קמד והנה אנו צריכין בחצות הלילה לעשות בחי' כלי בה ובאמא עלאה כנ"ל, ושני בחי' אלו, שהם: עשיית הכלי באמא, ובנוקבא דז"א, נעשו בחצות הלילה ממש, ע"י ק"ש שעל המטה. ושם באדרת נשא נתבאר, איך גם אמא עלאה צריכה להעשות כלי מחדש בכל לילה, והטעם, לפי שכאשר אמא עלאה נחיתת נה"י דילה בסוד ג' מוחין גו רישא דז"א, הנה ההוא רוחא עלאה דיהב בה אבא בביאה קדמאה לעשותה כלי, הנקרא אוירא דכייא, מנחילתו לז"א, וצריכה היא לקבל מחדש כלי אחר.

קמה [146]ונחזור לבאר הטעם, למה הוצרכו שני מיני ק"ש, לצורך זווג א' דתפלת שחרית, משא"כ בשאר הזווגים. והטעם הוא, לפי שהמוחין של חצות לילה היו נמשכין מחיצוניות דאו"א, ואחר כך נסתלקו כל המוחין לגמדי כנודע, כי אחרי כל זווג חוזרין ומסתלקין כל המוחין לגמרי. וז"ס הגלות, כי בזמן החרבן לא יש למעלה מוחין אלא בעת התפלה בלבד, ואח"כ הם מסתלקים שלא יגיע בהם הפגם. וגם טעם אחר, לפי שאין בידינו כח כדי לקיימם כל היום רק בעת התפלה בלבד.

קמו והנה בזמן תפלת שחרית, אשר הזווג ההוא הוא עליון מאד שהוא זווג יעקב ברחל, ובפרט כי הם מושכין מן חיצוניות דעתיק, והנה הכל הוא ריקם וחסר, וא"א להמשיך הכל בפעם א', שיושלם ז"א מכל המדרגות האלו עד עתיק. כי הנה כאשר כתבנו לעיל, כי הוא מושך מן עתיק, אין ספק שמכ"ש שמושך מכל המדרגות האלו, האמנם צריך שיושלם בהם לאם לאט.

קמז וז"ס טעם. מה שתיקנו ק"ש בבקר בעת הקרבנות, זולת הק"ש השנית העיקרית אשר ביוצר, והנה בק"ש של סדר הקרבנות, אנו ממשיכין מן פנימיות א"א. ואח"כ בק"ש היוצר אנו ממשיכין מן חיצוניות עתיק, כנ"ל, שהוא מקום יותר גבוה ועליון, ואחרי

[146] שער הכוונות ענין כונת ק"ש אמצע דרוש ג'.

אשר כבר המשכנו די סיפוקו החלק הראוי בזווג הזה, אנו מזווגים אותם יחד בתפלה של עמידה.

קמח הרי לך בהדיא איך מוכרח הוא לומר ב"פ ק"ש לצורך הזווג הנזכר הזה. אמנם שאר הזווגים, אשר אינם עולים רק מדרגה א', די להם בהמשכת ק"ש א' בלבד וכמ"ש בע"ה.

קמט ובזה יתבאר לך, ענין תפלת הותיקין, שהיו נוהגין להתפלל קודם הנץ החמה. וסוד הענין הוא, הנה האמת הוא, כי לא היה צריך אל הזווג ההוא רק ק"ש אחד כשאר הזווגים. אבל הטעם למה היו בו ב"פ ק"ש, הוא לטעם שנתבאר כי כיון שנסתלקו כל המוחין לגמרי, לכן צריך להמשיכם בב"פ, כי לא יספיק פ"א. וטעם זה אינו, אלא כאשר האיר היום וזרח השמש, והוא יום ממש.

קנ והענין הוא, כי זווג יעקב ולאה שלאחר חצות לילה, הנה אז הוא מתמיד ונמשך כל חצות לילה עד אור הבקר. וז"ס ויהי בבקר והנה היא לאה, כי עד היות בקר ממש, עדיין לאה עם יעקב בזווג יחד במקומה. ובפרט במ"ש אצלינו, כי יש בחי' זווג ליעקב עם לאה בסוד אילת השחר, שאז התחיל היום להאיר, כדמשמע מן הזוהר פרשת וישלח דף קע"ח ע"א.

קנא ובזה לא יקשה בעיניך, אם נראה מזוהר במקום הנזכר, שהזווג הוא בעת אילת השחר, ובמ"א מהזוהר משמע שהזווג הוא בעת נפילת אפים אחר העמידה. דע כי שני המאמרים הם אמיתים, כי זווג דקדרותא דצפרא הוא זווג יעקב עם לאה, ודנפילת אפים הם יעקב ברחל.

קנב ונמצא, כי המוחין שבאו מחצות לילה ואילך, אינם מסתלקים עד אחר היות היום ברור, כי בעת אילת השחר עדיין לא נסתלקו המוחין. ולכן כשאומרים ק"ש של שחרית קודם הנץ החמה, אין טורח כ"כ להחזיר המוחין, כי כמעט שלא עבר רגע קטן שנסתלקו, ולכן בקל אפשר להחזירם. וזהו הטעם שהותיקין היו גומרים אותה קודם הנץ החמה, ועי"כ לא היו צריכים לקרות ק"ש ב"פ בתפלת שחרית.

קנג אבל אנו כללות העולם, שאין אומרים הק"ש קודם הנץ החמה, אלא עד אחר הנץ החמה ממש, הנה אז כבר נסתלקו המוחין לגמרי, ולא נשאר מהם דביקות ברישא דז"א, ולכן אנו צריכין לקרות ב"פ ק"ש, כדי להחזיר המוחין ע"י מדרגה אחר מדרגה. משא"כ כמנהג הותיקין, לפי שהמוחין אשר באו אחר חצות לילה אין צורך לטרוחלהחזירם, וכמעט שהם חוזרים מעצמם, וכאשי אומרים ק"ש אז באים מוחין חדשים, מעולים מאותם שהיו מחצות לילה.

קנד אבל עתה אנו צריכין לק"ש הראשונה, להמשיך אותם מוחין דחצות לילה. וק"ש הב' להמשיך המוחין האחרים היותר עליונים. וזהו הטעם שתיקנו לומר אותם הפסוקים דשמע ישראל ובשכמל"ו דסדר הקרבנות, למי שאינו נוהג כמנהג הותיקין.

קנה האמנם אני ראיתי למוז"ל, שאפילו כשהיה מתפלל כמנהג הותיקין ולומר ק"ש קודם הנץ החמה, אפ"ה היה אומר ק"ש ב"פ. והטעם הוא, לפי שגם לזה צריך תנאי אחד, והוא, שאותם שמתפללין תפלת הותיקין וקורין ק"ש עם הנץ החמה, צריך שיהיו חסידים גמורים, שתועיל כונתם ומחשבתם לקיים אותם המוחין שלאחר חצות לילה שיחזרו מעצמן. והנה אין כל אדם ראוי לכך בזמנינו זה, ולכן אפילו המתפללים תפלת הותיקין, צריך שיקראו ק"ש ב"פ בתפלת השחר.

קנו אמנם בתפלת המנחה, הוא זווג ישראל עם לאה מן החזה ולמעלה וא"צ לקרות ק"ש. והענין הוא, כי הלא בשחרית כבר אמרנו ק"ש, והמשכנו מוחין עליונים, ואע"פ שהם מסתלקים אחר התפלה, עכ"ז נודע, כי מדת היום הוא חסד, ומדת הלילה הוא גבורה, ולכן היום אשר הוא חסד ואין החיצונים שולטין בו כ"כ, לפי שהוא יום והחסד גובר בעולם, לכן בבא עת תפלת המנחה א"צ לקרות ק"ש וליחד יחוד העליון, כי המוחין חוזרים לבא אז מעצמן.

קנז אבל עכ"ז צריך קצת התעוררות, והוא ע"י תפלת המנחה, כי הוא ענין זווג ישראל עם לאה. וכיון שאנו מתפללין כדי לזווגם, אז מתעוררים המוחין העליונים וחוזרין לבא מעצמן, מבלתי שנצטרך להביא מוחין חדשים ע"י הק"ש. ועיין בדרוש התפילין טעם, למה זמן התפילין נוהג ביום ולא בלילה. ושם יתבאר לך היטב ענין הדרוש הזה, איך ביום אין המוחין מסתלקים לגמרי, אבל הם נשארים על ראשו בסוד אורות מקיפין.

קנח אמנם בלילה הם מסתלקים לגמרי, וע"כ בתפלת ערבית צ"ל פ"א ק"ש, כדי לעשות זווג אשר בעת ההוא, לפי שאז כבר הוא לילה והדינים גמורים שולטים, ולכן צריך לקרות פעם אחרת ק"ש מחדש, כדי להמשיך מוחין לצורך הזווג ההוא.

קנט גם טעם אחר קרוב אל טעם הנזכר, והוא כי בתפלת המנחה סמכנו על הק"ש דשחרית, ומן השיריים שנשתייר מן הזווג דשחרית, וכן מה שנשאר מן המוחין אחר שנעשה הזווג ההוא דשחרית, מן השיריים ההם אנו עושים זווג תפלת המנחה. אבל איננו מספיק גם לעשות בו זווג תפלת ערבית על סמך המוחין דק"ש דשחרית, כי כבר כלו ונפסקו בתפלת המנחה.

קס ועם הטעם הזה יתבאר לך ט"א, למה זווג המנחה אינו מעולה כ"כ כתפלת שחרית, אע"פ ששניהם ביום. אבל הטעם הוא, כי זווג תפלת המנחה הוא מן השיורין דמוחין

של תפלת שחרית. וגם בזה תבין למה הדינין מתגברין בתפלת המנחה, בסוד כי ינטו צללי ערב, הטעם הוא לפי שהמוחין הולכין ומתמעטין, אבל עכ"ז עדיין נקרא מדת יום. אבל בתפלת ערבית, שנפסקו כל המוחין לגמרי, ולכן כל שליטת החיצונים והמזיקין הוא בלילה, כנז' בר"מ פרשת פנחס, דבלילה אסתתמו תרעי ג"ע, ואתפתחו תדעי גיהנם דאיהו מרה כו'. כנודע שהדינין וגבורות של הלילה, הם גדולים כמה מדרגות יותר מן הדינין שבשעת המנחה, כי שליטת וממשלת החיצונים האמתית אינה אלא בלילה, כנודע.

קסא והק"ש שעל המטה, אנו צריכין לעשותו מחדש, ואינו מספיק בק"ש דתפלת ערבית, כמו שהספיק הק"ש דשחרית אל זווג תפלת המנחה. והטעם הוא, כי כשהוא עדיין יום, אין המוחין מסתלקין לגמרי, ולכן במנחה א"צ ק"ש פ"א מחדש, משא"כ משכבר נעשה לילה, שאז מסתלקין המוחין לגמרי, ולכן צריך ק"ש מחדש, לצורך הזווג שיהיה אח"כ בחצות הלילה. והטעם שאנו מקדימין, לקרות אותה ק"ש בעת השכיבה יתבאר במקומו לקמן בע"ה.

קסב והנה להיות שעתה הוא לילה ממש, יותר מבשעת תפלת ערבית, לכן הזווג הזה הוא גרוע, ואינו כ"כ מעולה, ולכן אינו מושך אלא מחיצוניות או"א בלבד כנ"ל. והרי נתבאר שני חילוקים שיש באלו הארבעה מיני ק"ש: והחילוק הא' שביניהם הוא, בענין המשכתן, אשר אין המשכתן שוה. והחילוק הב' הוא, בענין הזווגים הנמשכין מהם כי אינם שוים.

קסג עוד יש חילוק שלישי בענין ד' ק"ש והוא כי הלא ביארנו בענין ק"ש של יוצר כי ז"א יש נ לו מוחין דקטנות וגדלות, ובחינת המוחין דקטנות יש בה מוחין פנימים ומקיפין, וכן בבחינת המוחין דגדלות. ושם אמרנו כי בכל קריאת שמע מאלו הארבע, נכנסין בזעיר אנפין שש קצוות דמוחין פנימיים דגדלות דמצד אמא, ואי אפשר שיכנסו אלו עד שיכנסו כל מה שלמטה ממדרגתם, והם כל המוחין דקטנות הפנימים והמקיפין מצד אבא, ומצד אמא, ואח"כ נכנסים ו"ק הפנימים דמצד אמא.

קסד וכל אלו המדרגות נכנסות בכל ק"ש, מאלו הד' מיני ק"ש הנזכר, ובדבר הזה כולם שוים. האמנם החילוק שיש ביניהם הוא, במדרגות הנכנסות מכאן ואילך כמשי"ת בע"ה.

קסה והנה הזווג דשחרית כבר ביארנו, שנכנסים בז"א קודם הזווג ההוא, כל המוחין דגדלות הפנימים והמקיפים דאו"א, ואח"כ נעשה הזווג ההוא בעת נפילת אפים, אבל בשאר הזווגים אין הדבר כן, כמשי"ת בע"ה.

[147] שער הכוונות ענין כיונת ק"ש דרוש ד'.

קסו וגם ענין זה תלוי טעמו במש"ל, שאין הד' זווגים שוים, לפי שבשחרית הז"א שלם, וממולא בכל המוחין האלו כולם, לכן הזווג ההוא מעולה, והוא זווג יעקב ורחל, אבל בשאר הזווגים, כפי ערך המוחין אשר הוא לוקח, כך הוא ערך הזווג ההוא, או יהיה זווג ישראל עם לאה, או יעקב עם לאה, וכן כיוצא בזה.

קסז וגם הטעם הזה תלוי במש"ל, כי בשחרית הוא חסד גמור, ולכן המוחין של אז הם מעולים. וגם הזווג ההוא גדול ומעולה. ובמנחה מתגברין הדינין מעט, ולכן המוחין והזווג אשר אז, הם יותר ממועטים במעלה, ועד"ז הם מתמעטין בתפלת ערבית יותר. וכיוצא בזה.

קסח והנה החילוק הזה שבארנו, אינו אלא בזווגים עצמם, אבל בעת הק"ש, כולם שוים, כי בכולם נכנסים בז"א עם המוחין דו"ק דגדלות ג"כ הפנימים מצד אמא.

קסט ואמנם החילוק הג' שיש בד' מיני ק"ש עצמם, הוא זה, כי הנה אע"פ שאנו אומרים, שבעת הק"ש נכנסים כל המדרגות עם הו"ק דמצד אמא דגדלות הפנימים, עכ"ז אלו המדרגות שבנתים, יש ביניהם הפרש, כי יש פעם שנכנסים כולם יחד, ויש פעם שנכנסים מפוזרין ומפורדין, וסוד זה תלוי במלת ישראל. פי' כי כבר ביארנו בק"ש דיוצר, כי סוד הק"ש היא להעלות מ"ן מן זו"ן אל או"א, כדי שיזדווגו או"א, ויורידו מוחין אל זו"ן.

קע אמנם קודם העלאת מ"ן אלו, אין הז"א עדיין ראוי להעלותם, וצריך להמשיך לו הארה מלמעלה כדי שיוכל להעלותם. והנה ההארה הזאת נתנה אליו במלת ישראל. כמשי"ת לקמן בק"ש דיוצר.

קעא וביאור הדברים הם, כי ז"א, כדי שיוכל להעלות מ"ן למעלה, צריך שבהכרח יהיו לו לפחות מוחין דקטנות מצד אמא, כדי שיוכל אח"כ להעלות מ"ן כדי שיקבל אח"כ מוחין דגדלות. והנה בק"ש דשחרית במלת ישראל נגמרים לכנס בו כל המוחין דקטנות, אפילו המקיפים דמצד אבא, וזו היא תוספת הארה הניתנת לו אז במלת ישראל, כדי שאח"כ יוכל להעלות מ"ן במלת אחד. כדי שיקבל אז מוחין דגדלות דו"ק, כנ"ל.

קעב וכבר ביארנו בק"ש דיוצר, כי לעולם אי אפשר שיחסרו מן ז"א כל המוחין דקטנות, כי בהכרח שמוחין פנימים דקטנות שמצד אמא לא יסתלק כלל ממנו לעולם, לא ביום ולא בלילה. לפי שבהכרח צריך שתהיה לו איזה בחינה של מוחין כדי שיתקיים בהם, כי המוחין ההם, הם חיות וקיום האדם, בסוד והחכמה תחיה את בעליה.

קעג אבל המוחין המקיפים דמצד אמא, והפנימים והמקיפים דמצד אבא: ג' מדרגות אלו, יכולות להסתלק לפעמים מן ז"א, כמו שגם מסתלקים המוחין דגדלות. אבל השינוי וההפרש הוא, כפי ערך הזמנים כן סדר מדרגת הסתלקותם.

קעד ונתחיל לבאר מן הק"ש שעל המטה, כי היא המדרגה התחתונה שבכולם. כי הנה בלילה, ודאי הוא, שאינם מסתלקים כל המוחין, כנ"ל, ונשארים בהכרח המוחין הפנימים מצד אמא. וכשאנו קורין ק"ש שעל המטה, נמצא, שקודם שנאמר ק"ש, הנה לא היו בז"א רק מוחין פנימים דאמא בלבד. ולכן כשאנו אומרים ישראל, כדי להמשיך לו הארה מלמעלה, כדי שיוכל להעלות אחר כך מ"ן, כדי לקבל גם המוחין דגדלות, והנה אז, איננו יכול להמשיך הארה גדולה רק מדרגה א' בלבד יותר ממה שהיה לו תחילה. והוא כי בתחלה היו לו מוחין פנימים דקטנות דאמא, ועתה במלת ישראל, ההארה שנתוספה לו עתה היא מקיפין דקטנות דאמא. ונמצא כי כאשר מעלה מ"ן במלת אחד, כנודע, הנה אין לו עדיין רק עד מדרגת מקיפין דאמא, וחסדים ממנו פנימים ומקיפים דאבא דקטנות, והוא השיעור של המדרגות שכבר היו בו במלת ישראל בק"ש דשחרית.

קעה ובזה תבין טעם אמיתי, למה אין הד' זווגים והד' המשכות דק"ש שוות, והכל תלוי במה שנזכר, כי הנה כפי ההכנה שיש לז"א בעת שמעלה מ"ן במלת אחד, כך יש בו כח למשוך ומשכה עליונה או תחתונה. וגם בענין זה תלוי כניסת המוחין דגדלות בו אח"כ, אם נכנסים כולם, או מקצתם. וגם בזה תלוי הפרש מעלת הזווגים, אשר זווג זה גדול מזה, וכל זה בהתחלה הנ"ל, כי אם ההתחלה היא מעולה בעת העלאת מ"ן, כך יש לו כח להמשיך המשכות עליונות מלמעלה, ונמצא שהכל תלוי בענין זה.

קעו ונחזור לענין, כי עתה בעת ק"ש שעל המטה שאין לו רק מדרגה אחת לבד מן הג' מדרגות הנזכרות, אשר היא המקיפין דאמא, לכן אין בו כח להמשיך רק מחיצוניות דאבא ודאמא בלבד, ולכן אין נכנסין בו רק המוחין דו"ק דגדלות מצד אמא ולא יותר כמשי"ת בע"ה. ולכן גם הזווג ההוא הוא תחתון והוא יעקב ולאה, בהיותם למטה מן החזה בלבד.

קעז ודע, כי אח"כ כשיורדין ונכנסין בו המוחין דגדלות במלת אחד, כנודע הנה אז נכנסים לו ביחד מחדש, פנימים ומקיפים דקטנות דאבא, וגם פנימית דו"ק דגדלות דאמא. ולכן כיון שאלו המדרגות באים לו עתה ביחד, אין בו כח לקבל עוד מדרגות עליונות מאלו, ונשאר באלו המדרגות הראשונות לבדם.

קעח אמנם בתפלת ערבית, עדיין הוא התחלת הלילה, ולא נתחזקה שליטת החיצונים, לפי שעד אז היה יום והחסד והרחמים גברו בעולם, ולא נסתלקו כל המוחין דקטנות לגמרי, אבל נשארו בו שני מדרגות: הא' היא המוחין פנימים דקטנות דאמא, אשר אלו קבועים בו תמיד ואינם מסתלקים בשום זמן, כנ"ל. וגם נשארו בו המקיפים דקטנות דאמא.

קעט ולכן כשאומרים מלת ישראל כדי להביא לו תוספת הארה כנזכר, הנה אנו ממשיכים לו מדרגה אחרת יותר על הנזכר, והוא מוחין פנימית דקטנות דאבא. ונמצא כי כאשר מעלה מ״ן במלת אחד לגבי או״א, הנה הוא כבר שלם וממולא יותר, ולכן הנה הוא מושך מן חיצוניות א״א שהיא מדרגה מעולה יותר. שאח״כ במלת אחד, נכנסים בו מוחין מקיפים דקטנות דאבא, וו״ק פנימים דגדלות דאמא. וכיון שלא קבל עתה מחדש הארות יתירות, לכן יש בו כח לקבל בתפלת ערבית מוחין אחרים גבוהים יותר, והם ו״ק פנימים דגדלות אבא. כמשי״ת במקומו בע״ה. ולכן גם הזווג ההוא הוא יעקב ולאה בהיותם למעלה מחזה.

קפ והנה בק״ש דקרבנות, אשר כבר הוא יום, ומדת החסד מתעורר, ולכן הוא יותר מעולה מן מדרגת ק״ש שעל המטה. אמנם הוא שוה אל ערך ק״ש דערבית בבחינה א', עם היות שיש ביניהם חילוק.

קפא והוא, כי בתפלת ערבית, נשאר בו הארה המוחין מן היום, אלא שזמנו ועונתו הוא לילה. אבל הק״ש של הקרבנות, הנה היא נמשכת מן הלילה, אשר לא נשאר לו הארה. אבל יש לו יתרון אחר, והוא כי זמנו ועונתו הוא יום. ונמצא, כי בבחינה אחת הוא שוה אל ק״ש דערבית, ובבחינה אחרת הוא גבוה ומעולה ממנה.

קפב והענין הוא, כי לפי שהוא בא אחר הלילה, שלא נשארו בו רק פנימים דקטנות דאמא בלבד, לכן צריך שבמלת ישראל נמשיך לו מדרגה אחרת, והוא מקיפים דקטנות דאמא. ובבחינה זו הוא פחות מן ק״ש דערבית, כי אז כבר היו בו מקיפים דאמא ממילא בלתי מעשינו.

קפג אבל להיות כי היום מעולה מן הלילה, כי כשנעריך ערך ק״ש דערבית עם ק״ש דקרבנות, ודאי שק״ש דקרבנות הוא יותר מעולה מפאת עצמה, לפי שמעלת ק״ש דערבית אינה תלויה בה בעצמה, רק מפאת מה שקדם אליה שהיא בחינת יום, אבל היא בעצמה איננה אלא מדרגה גרועה להיותה מדת לילה. אבל ק״ש דקרבנות פחיתותה אינה מפאת עצמה, אלא מפאת מה שקדם אליה, שהיא בחינת לילה, אבל היא בעצמה היא מעולה לפי שהיא מדת יום. וכשנעריך ב' ערכים אלו, ודאי שיותר גדול ערך המעלה הנמשכת מפאת עצמה מן ערך המעלה הנמשכת מפאת מה שקדם אליה, שהיא כח אחרים ואינה כח עצמה. ולכן יש בק״ש של הקרבנות כח ויכולת להמשיך שני מדרגות ביחד, והם מקיפים דקטנות אמא, ופנימים דקטנות אבא.

קפד אך ודאי שבבחינה אחרת הם שוים, והוא כי במלת ישראל, עדיין אין בז״א בק״ש דקרבנות יותר ממה שיש לו בק״ש דערבית, אבל עכ״ז, גדול כח ק״ש דקרבנות

שהמשיכה שני מדרגות ביחד, משא"כ בק"שדערבית שלא המשיכה רק מדרגה אחת. ולכן להיות שיש לק"ש דקרבנות יתרון הזה על ק"ש דערבית, לכן יש בה כח להמשיך ממדרגה יותר עליונה, והוא מפנימית דא"א. ואח"כ במלת אחד נכנסין המקיפין דקטנות דאבא עם הפנימים דו"ק דגדלות אמא.

קפה והנה אם לא היה בשחרית רק ק"ש של הקרבנות בלבד, היה זווג שלו גרוע דוגמת זווג דערבית. ולכן הוצרך פעם אחר ק"ש של יוצר, כדי לעשות זווג אחר יותר עליון, ולהמשיך המשכה יותר עליונה, והיא מחיצונית עתיק, ואז יכנסו בז"א, כל המוחין דגדלות פנימים ומקיפים דאו"א.

קפו [148]דע, כי הי"ס הם ה' פרצופים שלימים: א"א, והוא כתר ויש בו י"ס. וכן או"א פרצופין שלימים, ויש בהם י"ס בכל אחד מהם. וכן זו"ן כל אחד כלול מי'. אך דע כי הת"ת כשנאצל לא היה רק מציאות ו', ונקרא ו"ק, מחסד עד היסוד, ולא היה בו ראש. וז"ס ו' שבתוך ה', בבינה, שאין לה ראש.

קפז ואמנם אחר שיצא לחוץ, אז נעשה לו ראש. וז"ס מנחל בדרך ישתה. כי מנחל יסוד בינה ישתה הת"ת בהיותו בדרך, פירוש, אחר שיצא ממנה. ואז נקרא ירים ראש.

קפח והענין הוא, כי חג"ת שלו נעשין לו חו"ב ודעת, ונה"י נעשין לו חג"ת. וזה על ידי המשכת שפע דאו"א, וה"ס התפשטות ב' עטרין דמתעטרין וכו', וזהו בעטרה שעטרה לו אמו, שהוא רישא דיליה. ואמנם עתה נשאר חסר לו נה"י, אז הוצרכה בינה, להאריך רגליה למטה, וסוד הארת היסוד שבה, כי גם היא עלמא דדכורא, ואז נעשה לו נה"י. כי זה הנזכר בזוהר ומבינה נביאים.

קפט וז"ס כונן שמים בתבונה. וז"ס ובתבונה יתכונן. ולכן להיות הנה"י משם, ואינם לא מן הת"ת ולא מן המלכות, ולכן מועילים לשניהם, כי נעשו רגלים לז"א ומוחין למלכות.

קצ [149]ז"א היה בו תחלה ו"ק, ואח"כ נגמר לי"ס גמורות, באופן זה: כי הנה קו ימין הוא חסד ונצח, ובהם שש פרקין, ואז תרין פרקין עלאין דחסד מתחברים עם פרק עליון דנצח דאמא, והרי חכמה מג' פרקין מדה גמורה. וכן בקו שמאל, ב' פרקין עלאין דגבורה מתחברין עם פרק עליון דהוד דאמא. וכעד"ז בקו אמצעי.

קצא שכיון שתבונה ממיתה עצמה עליו, שאז מסתלקין פנימיות נה"י שלה, וחיצוניות שלה נכנס בו ובתוכם המוחין דז"א, לכן הם נעשים חלק מאברי הז"א ממש ומגופו, ומגדיל הז"א על ידי הנה"י דתבונה.

[148] ע"ח ח"ב שער כ"ח: שער העיבורים פרק ד' אות ה'.
[149] ע"ח ח"א שער כג: שער מוחין דצלם פרק ו'.

קצב ואמנם כשלא נכנסו עדיין רק ו"ק דגדלות, הוא מתחיל לגדל, אך לא נשלם ראש דגדלות שבו, ועדיין חג"ת שלו נקרא רישא דיליה, וא"כ בהכרח, שבזה הראש מחג"ת דיליה יהיה ניכר גדלותו.

קצג והוא, דע שבתחלה מתחיל לגדל החלקים העליונים, ואח"כ התחתונים. שהרי בהכנסת המוחין, התחתונים נכנסים תחלה, אך בגדלות ז"א עצמו, העליונים נגדלין תחלה. וזה ברור. נמצא שתחלה נגדל החסד וגבורה ואח"כ הת"ת וכן נ"ה וכן היסוד.

קצד ונחזור לענין ו"ק דגדלות. כי הנה הד' פרקין עליונים דקו ימין, שהם ג' פרקי החסד, ופרק עליון של הנצח, הם מתחברים עתה יחד ונעשים חסד דז"א. ושם יש בחינת החכמה שלו, שהרי הב' פרקין עליונים מאלו הד' הם חלקו.

קצה כי אח"כ כשנשלמו ג"ר דגדלות לכנוס כנ"ל, ונמצא ששם החכמה בכח כלולה בחסד, אך לא תהיה לגמרי עד שיכנוס החכמה של ג"ר דגדלות לכנוס ואז יתחלקו אותן ד' פרקין לב' בחינות חצים לחכמה, וחצים לחסד כנ"ל. אך עתה ד' פרקין הם שם יחד בחסד. והרי שהחסד מועיל עתה במקום מוח ממש בחכמה. ונשארו ב"פ תחתונים דנצח לנצח דז"א. וכעד"ז בג' קוין.

קצו והרי איך החג"ת שלו עומדין שם בכח של חב"ד, וחג"ת נקרא עתה רישא דיליה, כנ"ל. ויש שם רושם הגדלת רישא דיליה בכללות, אע"פ שאינם בפרטות, שכבר הם עתה מוכנים לכשיכנסו ג"ר דגדלות, יתחלקו ב' פרקין עילאין בכל קו א' מהם לעשות חב"ד, אך עתה חב"ד שלו כלולין בחג"ת ומעורבין שם.

קצז ואח"כ כשנחלקו ע"ד הנ"ל, הנה נכנסים ו"ק דגדלות באופן זה: שנכנסו תחלה ג"ת נה"י שבהם, בחב"ד דז"א, אשר עדיין כלולין בחג"ת דיליה, ואח"כ נכנסים ג' אמצעים בג"ר דז"א חב"ד, ונדחין נה"י דמוחין בחג"ת דז"א. והרי נשלם עתה בחינת ו"ק דגדלות. ואמנם אחר שיכנסו ג"ר דגדלות אז נדחין ג' אמצעים דמוחין בג' אמצעים דז"א, ונדחין ג' תחתונות דמוחין בג' תחתונות דז"א, ונשלם לי"ס.

קצח גם צריך שתדע, שבתחלה היו מוחין דז"א דיניקה מצד אמא ומצד אבא, כנודע. והנה המוחין ההם עצמם שהם חב"ד דז"א. מתחלקים לפרקים, כנ"ל, ג"כ בבא המוחין דגדלות, ונמצא, שבבא ו"ק דגדלות עלו בחסד דז"א ד' פרקין מצד מוחין דקטנות דאמא, וד"פ מצד מוחין דאבא, וכעד"ז כל השאר.

קצט ודע, שבבא ו"ק דגדלות, נשארין ג"ת נה"י דז"א בלי מוחין דגדלות הנ"ל. אמנם משם נמשך קצת הארה מנה"י התחתונים דמוחין אשר בג' אמצעים דז"א כנזכר בכוונת ה' אלהיכם אמת. והנה כל זמן שלא נכנסו ג"ר דיליה דגדלות, אין שרשי החו"ב מתפשטין

במקומן, כי נשארו למעלה שרשם בדעת מחוברים עם חו"ב שלא נכנסו, אמנם הארתם לבד נכנסת ומתפשטין בו"ק דגדלות.

ו [150]והנה בעיבור ראשון דזו"ן. התחילו להתברר ו"ק דב"ן. שהם המלכים שמתו. וזה בכח שיצאו עתה ונתערבו עמהם ו"ק דמ"ה. ונודע, כי כל קצה היא כלול מי"ס. והנה תחלה בעת הזווג, נתבררו ו' מלכיות שבו"ק דב"ן.

ז ואלו היו ניתנין חציים הימיני ביסוד דאבא, וחציים השמאלי ביסוד דאמא. ואז ירדה טפת מ"ד, שהם ג' מלכיות מג' קצוות דמ"ה החדשים ימינים, ונשתתפו יחד, וניתנו כולם תוך אמא. וגם היא נתנה טיפת מ"ן, שהם ג' מלכיות דג' קצוות שמאלי דמ"ה החדשים. ואז נתקנו בתוכה, ונקלטו בג' ימי הקליטה.

ח אח"כ בהמשך כל הט' ימי חדשי העיבור, נתחברו נה"י שבכל קצה מו"ק דב"ן, ע"י שבאו גם כן נה"י שבכל קצה מו"ק דמ"ה החדש. והרי שבעיבור היו ג' כלולין בג', כי היו ו' מלכיות.

ט אמנם כשנגדלו בחי' נה"י, לא נגדל רק בחי' נה"י שבכל קצה מהם, ולכן ענין העיבור רק בחי' נה"י לבד, אלא שהוא בכל קצה וקצה מו"ק.

י אח"כ ביניקה, מתבררין גם בחי' חג"ת שבכל קצה מו"ק דב"ן, וכן באו ונתחברו חג"ת שבכל קצה מו"ק דמ"ה החדש. והרי עתה נגמרו הו"ק כל קצה כלול מו"ק דב"ן וכן דמ"ה.

יא ואח"כ בגדלות, באו תחלה חב"ד שבכל קצה דו"ק דב"ן, וחב"ד שבכל קצה מו"ק דמ"ה. נמצא שכבר ו"ק דז"א נגמרו כל א' מי"ס דמ"ה וב"ן, לכן הם נקרא מוחין דגדלות דו"ק, דשמות דמ"ה וב"ן, והבן זה מאד.

יב ואח"כ באו ג"ר בפעם אחת שכל א', כלול מי"ס דב' ן, וי"ס דמ"ה, ואז הז"א נקרא גדול ושלם בן י"ג שנים, ואח"כ נכנס כתר דמ"ה ודב"ן בכל הי"ס שבכתר ביום א', והרי בן י"ג שנים ויום א'.

יג [151]ועתה נבאר בחי' אלו, איך נעשין ע"י עיבור ויניקה ומוחין. והנה בתחלת העיבור היה הזווג, ואז יצאה הטפה בבחי' י' מלכיות שיש בי"ס אלו דחיצוניות ואח"כ בעיבור נשלמו י"ס אלו החיצוניות, אשר כולן אינן רק נה"י בלבד כנ"ל. וזהו בדרך כללות, פירוש, שהנה"י שיש בכ"א מאלו ט"ס דחיצוניות נשלמו.

יד כיצד, נצח דנצח, ונצח דחסד, ונצח דחכמה. והוד ההוד, והוד גבורה, והוד בינה. ויסוד דיסוד, ויסוד דת"ת, ויסוד דעת. הרי יש בו ט"ס בעת העיבור ולכן גוף העובר קטן אע"פ שיש בו ט"ס.

[150] ע"ח ח"א שער י"ט: שער אנ"ך פרק ו'.
[151] ע"ח ח"ב שער כ"ז: שער פרטי עי"מ אמצע פרק ב'.

רט ואח"כ ביניקה נכנסת הבחי' התיכונה, שהם חג"ת בט' פרקין, והיו מתלבשין מעט מעט תוך הט"ס הנ"ל, שאינן רק בחי' נה"י של החיצוניות כי כל חיצוניות אינן רק בחי' נה"י לבד גמורות. ובעיבור נעשה נה"י שבנה"י לבד.

רי ואחר התלבשם הם כלולים, נמצא שכיון שאלו הם בחי' חג"ת, נתנו כח בחג"ת של החיצוניות שהם חג"ת שבנה"י, וגם הם גדלו בחיצוניות. ונמצא עתה כי יש לו ב' בחי' דז"א: התיכונה, והחיצונה. אמנם החיצונה נגדלת עתה גידול ב', והוא שנגדל בה חג"ת שבהן, באופן זה: חסד שבנצח, חסד שבחסד, חסד שבחכמה. גבורה שבהוד, גבורה שבגבורה, גבורה שבבינה. ת"ת שביסוד, ת"ת שבת"ת, ת"ת שבדעת.

ריא ובזה תראה איך ביניקה נגדל הקטן בכל אבר ואבר שבו, ובכל ספירה וספירה שבו עצמם, ואינם תוספת איברים אחרים, אך האיברים עצמן נגדלין. כי הרי בכל ספירה וספירה מהט' של העיבור, נגדל בהם עתה שליש כנ"ל.

ריב כי כל אורך קו ימין בעת הגדלות הם ג"פ לבד. והרי בעיבור היה קו ימין ג' שלישים מג"פ, ר"ל, שליש מכל פרק ופרק, שהוא: נצח שבנצח דנצח, ונצח שבחסד דנצח, ונצח שבחכמה דנצח. ועתה נתוסף ונגדל שליש א' בכל פרק מהם, שהוא חסד שבכל פרק ופרק, וכל זה בחיצוניות. אך בתיכונה, באו הו"ק שבה בפעם א', שהרי עצמותן הוא בחי' חג"ת, לכן תכף נגדלה בפעם א' כל בחי' ו"ק.

ריג והבן זה למה נקרא בחי' התיכונה יצירה, ובחי' ו"ק, ולמה אמרו כי היניקה הוא מבחי' ו"ק, והיה ראוי לומר שהם ג' קצוות לבד, דוגמת העיבור שהיו ג' קצוות תחתונים נה"י. אמנם נקרא ו"ק, יען הם ו"ק התיכונים שנגמרים בפ"א יחד, הרי טעם א' בעבור החג"ת עצמן, וגם חיצוניות נשלמו לו"ק כנ"ל, הרי טעם ב'. וגם כי אלו הם בחי' ו"ק, דיניקה של הגדלות כולו בכללות.

ריד אח"כ בגדלות נכנסו בחי' פנימיות, שהם חב"ד בט"ס, ומתלבשין מעט מעט תוך ט"ס דבחי' אמצעי, שאינם רק חי"ת נה"י של בחי' האמצעית. ועתה נגדל בחי' זו אמצעית בבחינת ט"ס חב"ד שבה, כי כיון שנכנסה בחי' פנימית שכולה הוא בחי' חב"ד כנ"ל, לכך החב"ד שבבחי' אמצעית, גם הוא נגדל ונתגלה.

רטו נמצא כי חכמה שבנצח וחכמה שבחסד וחכמה שבחכמה של התיכונית, נתגלו ונגדלו. וכן בינה שבהוד ובינה שבגבורה ובינה שבבינה. ודעת שביסוד ודעת שבת"ת ודעת שבדעת, נגדלו. והרי נשלמו ט"פ דתיכונות, שכולם הם ג"ס חג"ת לבד, והגדילו שליש עתה, ואז נשלם קומת האיש לגמרי. וגם בחיצונות נגדלו החב"ד שבהם ע"ד הנ"ל

בתיכונית. והרי נשלם עתה הגדלות שבהם ט"פ דחב"ד תוך ט"פ דחג"ת תוך ט"פ דנה"י, אמנם אינן רק ט"ס לבד, ובכל א' ג"פ, הרי כ"ז בחי' בז"א, הנזכר בפרקין דלעיל.

רטז והנה בזה תבין, איך הנה"י הם נפש, וחג"ת רוח, וחב"ד נשמה, וחיה, שהם בחי' אבי"ע. לכן הכבד בו הנפש, והוא נגד נה"י בסיום הת"ת, כי שם נקשרים ג"פ העליונים דנה"י, כנודע, דתמן דבוקין רישי ירכין. והלב בו רוח ועומד בג' אמצעית חג"ת. ומוח בו הנשמה ועומד בג"ר. אמנם משם מסתעף כ"א ממקומו כ"א במדרגתו.

ריז כיצד, הנפש אשר מתגלית בכבד שכנגף רישי פרקין דנה"י כנ"ל, בודאי שגם היתה למעלה בכל בחי' כלים חצונים העליונים. אמנם לא נתגלית ולא עלתה בשם עד נה"י דז"א, כי עומדין הנה"י דנה"י ונה"י דחג"ת ונה"י דחב"ד, וכולם בחי' נפש ונה"י.

ריח אך הרוח נגלה בלב העומד בחג"ת דז"א, כי שם חג"ת דנה"י וחג"ת דחג"ת וחג"ת דחב"ד, והנשמה נתגלית במוח העומד בחב"ד דז"א, כי שם חב"ד דנה"י וחב"ד דחג"ת וחב"ד דחב"ד.

ריט אך העיקר כי הנפש נתלבשת בכלי חיצונים, והרוח בתיכון, והנשמה בפנימים. ונמצא כי במוח יש נר"ן, אלא שכולם הם בחי' נשמה, שהוא נשמת הנשמה, ונשמת הרוח, ונשמת הנפש. ולכן אנו אומרים כי הנשמה במוח. אח"כ בלב יש נר"ן וכולן בחי' רוח, שהוא רוח הנשמה, ורוח הרוח, ורוח הנפש, לכן אנו אומרים שהרוח בלב. ואח"כ בכבד יש נר"ן וכולם בחי' נפש, שהם נפש שבנשמה נפש הרוח נפש הנפש, לכן אנו אומרים שהנפש בכבד.

רכ הכלל העולה, כי מוח לב כבד, להיותן כלים פנימים דגוף, וכ"א יש בו ג' בחי': פנימי, תיכון, וחיצון, כנודע. כי אפילו בעיבור ויניקה יש אל העובר מל"ך, אך להיותן יותר פנימי מכל הגוף, שם מתלבשין ומתגלין עיקר הנר"ן, יען שלשתן בקו האמצעי שהוא עיקר הגוף, ומשם משלחין הארתן בכל האברים באופן זה.

רכא כי הכבד, מחיצוניות שלו שולח נפש שבנפש, לנצח הוד יסוד דחיצוניות. ורוח שבנפש, שולח מהתיכוניות שלו אל חג"ת שבחיצוניות, ומפנימותו שולח נשמה לחב"ד שבנפש דחיצוניות. ואח"כ הלב שולח נפש של רוח אל נה"י דתיכונות, ורוח דדוח לחג"ת דתיכונות, ומפנימיותו שולח נשמה דרוח לחב"ד דתיכונות. ואח"כ המוח שולח מחיצוניותו נפש שבנשמה לנה"י דפנימיות, ומתיכונותו שולח רוח דנשמה לחג"ת דפנימיות, ומפנימותו שולח נשמה שבנשמה לחב"ד שבפנימיות.

רכב והרי נתבאר, כי כל הז"א אינו רק ט"ס, אע"פ שנחלק לג' בחי'. ואלו הם ט"ס גמורות. וא"צ יותר. ואמנם כל ספירה מאלו, נתחלקו לכמה פרטים, כי כל ספירה דחיצוניות

נחלק לאלף רבוא, וכל ספירה מהתיכונות, לו' אלפים רבבות וכל ספירה מהפנימית נחלק לעשר אלפים רבבות פרסאות, כנזכר תיקון נ"ג.

רכג [152]הקדמה אחת נכונה ואמיתית שיש לנו בענין הי"ס, כי יש בהם ב' בחי': א' בחי' העולמות עצמן, ובחי' זו נקרא חיצוניות הספירות. הב' הוא בחי' נשמות עצמן, ובחי' זו נקרא פנימיות הספירות. וצריך שתדע כי ג' פרושין יש בביאור הקדמה זו.

רכד פירוש א' הוא זה, כי כל בחי' י"ס דקטנות נחלקות לג', והם: עיבור, יניקה, ומוחין. שהם ג"ת דאלקים, וג' אמצעים, וג"ר. וכל זה נקראו חיצוניות. ואח"כ כל בחי' הגדלות יש בהם עיבור ויניקה ומוחין, שהם: ג"ת דהויות, וג' אמצעית, וג"ר. וכל זה נקרא פנימיות.

רכה פירוש ב' הוא, כי הי"ס דקטנות דאלקים כולו. נחלק לב' בחי', שהם עיבור ויניקה. והוא, כי ג' תחתונות דאלהים, הם עיבור. וו"ק עליונים יחד נקרא יניקה. ואח"כ כל הי"ס דגדלות דהויות, נקרא עיבור ב'. וכל ג' בחי' אלו נקראים חיצוניות. ואחר כל ג' בחי' אלו הנ"ל, שהוא בחי' אב"א, שהם נקרא חיצוניות, יש ג' בחי' דוגמתן, שהוא בחי' פב"פ ונקראים פנימיות. ואמנם כל אלו ב' בחי', שהם חיצוניות הנקרא אב"א, והפנימיות הנקרא פב"פ, כולם הם מנה"י דתבונה ויש"ס. ויש כנגדן ב' בחי' אחרות. והוא אחור ופנים מאו"א עלאין. והם נקרא חיצוניות ופנימיות.

רכו פירוש הג', כי י"ס דקטנות דאלקים כולו, נחלק לב' בחי', שהם עיבור ויניקה, והוא, כי ג"ת הם עיבור, וו' עליונות יחד נקרא יניקה. ואחר כך כל י"ס דגדלות דהויות, נקרא עיבור ב' והרי ג' בחינות הנ"ל שהם עיבור ויניקה דקטנות ועיבור דגדלות, כל זה נקרא חיצוניות, יען כי הם מנה"י דתבונה ויש"ס. ואח"כ ג' בחי' הנזכר עצמן: ב' דקטנות, ואחד דגדלות יען כי הם מנה"י דאו"א עלאין, הם נקראים פנימיות.

רכז ואמנם ג' פירושים אלו הם יותר אמיתיים. ואין זולתן כלל. אמנם הפירוש היותר אמיתי ונכון אצלי בלי ספק, הוא הפירוש הראשון מכולם כי ב' פירושים האחרים, יש קושיות רבות, ונאמר עתה מקצתן.

רכח והוא כי לפירוש הב' קשה, שהרי בפירוש הק"ש אמרינן בפירוש, כי אלו המוחין הבאים ע"י ק"ש, שאינם רק מוחין דו"ק, והם נקראו פנימיות גמור. והרי כל זה אינו רק בחי' אב"א, כי בחי' פב"פ נעשה בברכת אבות עצמה, כנזכר שם ובמקומות אחרים.

רכט גם לפירוש הג' קשה מכל המקומות, כי בחול כל המוחין אינן אלא בנה"י דיש"ס דתבונה, ואפילו ביו"ט הוא בתבונה בחג"ת שלה, אך באו"א אינם רק בשבת, ובליל פסח כנזכר שם במקומו. ומשם מובן בפירוש, שכל אלו המוחין דפנימיות הם מיש"ס

[152]ע"ח ח"ב שער מ': שער פנימיות וחצוניות דרוש א'.

ותבונה עצמם, כנזכר במ״א. העולה מכל זה שהפירוש ראשון הוא אמיתי, לכן נרחיב בביאורו היטב ע״ד קצרה בע״ה.

רל הנה אין לך פרצוף מכל הה׳ פרצופים שבכל ד׳ עולמות אבי״ע, שכ״א מהם יש לו ג׳ כלים לכל ספירה וספירה שלו, והם ג׳ כלים לג׳ בחי׳ נר״ן. כי עד הנשמה שהיא מבינה, שממנה בחי׳ אותיות, יש כלים. אך משם ולמעלה שהוא כנגד חיה ויחידה בכל ספירה וספירה, אין עוד כלים, כי שם הם הטעמים ונקודות ולא אותיות. ונודע, כי כל הכלים מהאותיות נעשו.

רלא והנה בג׳ כלים אלו יש בתוכם נר״ן דחיצוניות כנזכר, גם יש בהם בחי׳ או״פ ואו״מ בסוד הצלם כנודע. גם יש בהם אורות כפולים, שהם צלם דאו״א וכל זה נקרא חיצוניות העולמות. וכנגדן יש גם כן שלשה כלים פנימים דנשמות, ובתוכם נר״ן דפנימיות הנשמות, ויש בהם או״פ ומקיף וכפולים בבחי׳ צלם דאו״א ע״ד הנ״ל ממש וכולם פנימים.

רלב אמנם יש עיון במ״ש בק״ש, שהכלי הג׳ הוא נקרא פנימיות ז״א. וכן שם בענין ק״ש נראה, כי העיבור הג׳ דמוחין הוא נקרא פנימיות, והנה אנחנו פירשנו כי העיבור הב׳ הוא בחיצוניות זולת הפנימיות.

רלג והענין הוא, כי תחלה נכנס העיבור ראשון דקטנות, והם נה״י כלולים בחג״ת, ואח״כ נכנסה היניקה דקטנות, והם התפשטות נה״י וחג״ת כל אחד לעצמה. ובחינת אלו לא יחסרו ממני לעולם. אמנם בהיותו בעיבור א׳, אשר נכנסו נה״י דתבונה בחב״ד דז״א, אז אין בו דעת כנזכר במקום אחר, כי אין כלי חיצון ליסוד דתבונה, ואחר כך ביניקה נכנסו חג״ת בחב״ד דז״א, וירדו נה״י בחג״ת דז״א אז יש לו ג׳ מוחין דיניקה, וזהו תמיד בז״א.

רלד ואח״כ בעת הק״ש בשמע ישראל, יש עיבור ב׳ דקטנות בתבונה, ואז נכנסין מוחין גמורים דקטנות בחב״ד דז״א, ויורדין חג״ת בחג״ת, ונה״י בנה״י, ואז נשלם ז״א בחיצוניותיו לגמרי בג׳ בחי׳ דכלים, ובכל מוחין דקטנות, עיבור ויניקה ועיבור, ואורות פנימים ומקיפים דצלם דאו״א.

רלה ואח״כ עולה בסוד מ״ן במלת אחד, ואז באים לו פנימיות ז״א, הן דעיבור א׳, בחי׳ ג׳ כליל בג׳, והן בחי׳ ו״ק דיניקה, והן המוחין דו״ק דגדלות המפורשים אצלינו בכוונת ק״ש ע״ש, אח״כ בברכת אבות באלקינו ואלקי אבותינו, אז בא עיבור ג׳ דגדלות ונשלמים מוחין דז״א דפנימיות, חב״ד בחב״ד דיליה, וחג״ת בחג״ת דיליה, ונה״י בנה״י דיליה.

רלו והנה כיון שעיקר ק״ש הוא ליניקה דפנימיות, ע״כ נכלל בו עיבור הג׳ דמוחין דקטנות, ועיבור א׳ דג׳ כלילין בג׳ דפנימיות, ולא נזכרו רק היניקה דפנימיות, שהוא

מוחין של ו"ק הנרמזין במלת אחד כנודע, אבל אין הכי נמי שג' זווגים הם כנ"ל, וכולן נקרא: או בחי' עיבור ג' דחיצוניות, יען כי הוא הקודם בכוונת ק"ש כנזכר, או נקרא בחי' גדלות עיבור דפנימיות.

רלז אבל האמת הוא, כי ג' זווגים הם בק"ש שהם עיבור ג' דחיצוניות והם שמות דאלקים, והם מוחין ממש דאלקים דקטנות, והם גדלות דקטנות. ויש עיבור א' דקטנות דפנימיות, ויש יניקה דפנימיות.

רלח [153]והנה נתבאר החילוק שיש בין במוחין שבזמן העיבור אל המוחין שבזמן היניקה, והוא כי במוחין של העיבור לא היו בו רק ב' מוחין חו"ב, אמנם הדעת לא היה אז ניכר בו כלל. אמנם ביניקה יש בו תלת מוחין כי גם מוח הדעת התחיל להיות ניכר בו, בכללות לבד.

רלט והטעם. כי הנה הדעת דגדלות נחלק לב' שהם: חסדים, וגבורות. והחסדים הם הויות דמ"ה, והגבורות הויות דב"ן. אמנם בדעת דיניקה, כיון שכולו הוא שמות של אלהים, וכולם דינין, א"כ אפילו החסדים שבו הם בחי' גבורות דינין. ואין שם רק גבורות ולא חסדים.

רמ ונמצא, כי המוחין דגדלות נחלקים לד' מוחין. שהם חו"ב וחו"ג, אך המוחין דיניקה הם ג' לבד, והם חו"ב וגבורה. וזהו החילוק שיש ג"כ בין זמן היניקה אל זמן הגדלות, כי הדעת דבזמן היניקה אינו ניכר בו רק דרך כללות לבד כנזכר.

רמא וטעם הדבר, למה ניתוסף עתה בחינת הדעת בזמן היניקה, מבזמן העיבור, כבר נתבאר לעיל, כי כבר יש אל מוח הדעת של ז"א כלי דיסוד תבונה להתלבש בו בבחינת כלי האמצעי שלה. משא"כ בעיבור. ובזה הכלי האמצעי דיסוד תבונה, אין יכולת אל החיצונים להתאחז בו, ולכן לא חסרה התבונה בחינת כלי אמצעי אל היסוד שבה כמו בעיבור.

רמב וכן בבחינת ז"א עצמו, אע"פ שעיקר אחיזת החיצונים הוא בדעת, אמנם להיותו עתה בן ו"ק גמורות, אין אל החיצונים אחיזה בו עתה כל כך כמו בזמן העיבור, ולכן יכול הדעת שבו להתגלות עתה בדרך כללות לבד.

רמג וזה הוא הטעם שאנו רואים בחוש הטבע, כי בהיות העובר במעי אמו הוא כאבן דומם בלי דעת, ובצאתו מתחיל להיות בו קצת גילוי דעת למה שהוא צריך, והוא בוכה כשרוצה לינק כדי שירחמו עליו, וזועק ורומז רמיזות. וכל מה שהולך וגדל ע"י היניקה גם דעתו הולך וגדל ממדרגה למדרגה, אך לא דעת שלמה כמו בגדלות, יען הם עדיין

[153] מבוא שערים ש"ה ח"ב פ"ו.

שמות של אלקים, ועדיין אין בהם הויות כמ"ש, וטעם הדבר, כי עיקר מוח הדעת הוא לצורך זווג להוליד, כי בו תלוי ההולדה, ובהיותו בן שלש עשרה שנים, אז ראוי להוליד, ונשלם בו מוח הדעת. כמו שכתבתי לעיל.

רמד וצריך שתדע, כי מלבד ההפרש שיש בין העיבור אל היניקה והגדלות בענין הדעת כנ"ל כן יש חילוק ביניהם בענין התרין מוחין אחרים, כי אע"פ שישנם בו, אינם שלימים, יען כי חסר מהם אור הדעת המגדיל אותם. ולכן מוח החכמה לא ניכרו בו עדיין התפשטות ל"ב נתיבות חכמה, ובמוח הבינה, לא ניכרו בו התפשטות נ' שערי בינה, וגם הדעת לא נחלק לאכסדראין ואדרין הנזכר באדרת נשא דף קל"ז. אמנם כל בחינות אלו היו אז עדיין בכח ולא בפועל ובפרטות.

רמה ולכן היה בהם ג"כ שינוי אחר במוחין דחו"ב אלו דעיבור, ממוחין דחו"ב דיניקה. כי אע"פ שכולם הם שמות אלקים כנ"ל, עכ"ז אלו האלקים לא נתגלו כולם לגמרי, זולתי שלשה אותיות מהם, והם אל"ם מאלקים אך ב' אותיות י"ה מאלקים לא נתגלו בו עדיין.

רמו ואמנם ענין י"ה מאלקים מה ענינם יתבאר להלן בענין היניקה, כי אז נתגלו. והנה זה הטעם, שהעובר אינו מדבר כלל, כי הוא בסוד אל"ם מאלקים, ולכן הוא אלם בלי דיבור. וז"ס או מי ישום אלם. כי עתה אלו המוחין המתלבשים בחיצוניות אמא הנקרא מ"י, כנודע. וחסר משם בחינת היסוד והדעת וזה גרם, שהעובר יהיה עדיין בסוד אלם מאלקים, ולא נתגלה כל השם. ונמצא, כי האדם שהוא הז"א, עשאתו מ"י אלם.

רמז והענין כי הז"א נקרא אדם על שם מ"ה דמילוי אלפין שיש בו כנודע. ואם תחבר עמו חשבון אותיות הפשוטות שהם כ"ו, יהיה הכל בגימטריא אל"ם. הרי, איך מ"י עשה אלם לאדם, להורות זה. והענין כי לא נתגלה בו רק אלם מאלקים. גם אם תמלא ב' אותיות מ"ה: מ"ם ה"א, יהיו בגימטריא אלקים כנזכר בתיקון ל"א ול"ח דע"ח, כי משם הם שלשה אותיות אל"ם הנזכר.

רמח ודע כי אין זה אלא בתחלת האצילות, אמנם אחר שכבר ראשונה נכנסו בו המוחין דעיבור ויניקה וגדלות אע"פ שאח"כ מחמת פגם התחתונים חוזר ז"א לבחינת עיבור א' כמו בעת גלות מצרים ובעת חורבן ב"ה בעו"ה, אין בחינת היניקה מסתלקת ממנו, אמנם כל שם אלקים נשאר שם, רק שאותיות י"ה דאלקים אינם מגלין הארתם. ויושבים סתומים שם, ואינם מתגלים רק אותיות אל"ם.

רמט וז"ס נאלמתי דומיה החשיתי מטוב. כי אז נשארתי אל"ם ונאלמתי. אך ב' אותיות י"ה נשארו דוממים. וזהו דומיה, דום י"ה. אך לא נסתלקו לגמרי. וכמ"ש בכונת ק"ש

[154] מבוא שערים ש"ה ח"א פרק ס"ו.

ע"ש, איך בחינת היניקה הנשארת, ואיך אנו מתקנים אז י"ה של אלקים במלת ישראל, שבפסוק שמע ישראל. וכן בכונת הקדיש.

רנ ונבאר עתה תלת מוחין אלו מה ענינם. הנה ע"י יניקת החלב בשני שנים אלו,[155] נתמלאו המוחין אשר בו. כנודע, כי החלב נמשך ממה שחוזרת אמא עילאה לברר בתוכה, אותה הבחינה שלא יוכלו להתברר במעיה בסוד העיבור. ועכשיו מתבררין ונעשים חלב כנ"ל, ויונק ממנו הז"א ומתגדל, ואז מתמלאין המוחין שבו.

רנא כי הנה בזמן העיבור, היו אותם המוחין בבחינת שמות אל"ם מן אלקים, כנ"ל, והיו חסרים עיקריות המוחין שהם אותיות י"ה, להיותם אלקים שלמים, ולכן היה אז התינוק אל"ם, בסוד או מי ישום אלם. והנה עתה נתמלאו המוחין מהאותיות י"ה, ונעשו אלקים שלמים.

רנב ולכן אלקים יש בו אותיות: מל"א י"ה, להורות, כי אינו מלא רק ע"י אותיות י"ה. וזהו מל"א י"ה, הם אותיות אלקים. ומה שהיה תחלה אל"מ נעשה עתה מלא ע"י אותיות י"ה, שהם עקריות המוחין, כנזכר שם.

רנג והטעם כי אותיות י"ה הם חו"ב, כנודע, כי הדעת היא תולדה שלהם המכריע ביניהם. וכיון שב' אותיות י"ה המורים על חו"ב נתגלו, די בזה. וגם הורה בזה על מ"ש בתחלה, כי עיקר מה שנתגלה מבחינת המוחין בזמן היניקה הם חו"ב לבד, כי הדעת לא נתגלה רק בדרך כללות לבד כנ"ל.

רנד ונמצא, כי עתה ביניקה נתחדש לו פה ודיבור, משא"כ בעיבור, שנתקיים בו, או מי ישום אלם. אך ביניקה נתחדש בו, מ"י שם פה לאדם. והענין, כי האדם שהוא ז"א, יען הוא בחינת שם ההוי"ה במילוי אלפין העולה בגימטריא אדם, ואדם זה בימי עיבורו נעשה אלם מבחינת שם ההוי"ה שלו, אשר במילואו הוא מ"ה, ובפשוטה כ"ו. ובהתחברות שניהם הם בגימטריא אלם של אלקים, ועתה ע"י יניקה אז נתוספו בו שתי אותיות, ונעשה אלקים שהוא בגימטריא פה עם הכולל, וזה על ידי יניקה שמניקתו אמו, הנקרא מ"י כנודע, וזהו מי שם פה לאדם, וכמו שנראה בחוש הטבע, כי התינוק בשתי שנים של היניקה מתחיל לפתוח פיו מעט מעט, עד שבהמשך זמן זה ע"י היניקה, שמתמלאין מוחותיו, נשלם בו כח הדיבור. אחר תשלום שתי שנים אלו.

רנה והנה נתבאר לעיל, כי שלש בחינות יש בזמן העיבור לבדו, אשר הם כנגד שלש זמנים שיש אל ז"א, שהם עיבור יניקה ומוחין. ונודע כי גם ביניקה לבדה יהיו בה שלש

[155] מבוא שערים ש"ה ח"ב אמצע פרק ו'.

בחי' אלו, וכמ"ש פרטם. ועתה נבארם בכללות, ושם נבארם ע"פ סדר זמנים שיש לכל אחד ואחד.

רנו והנה הבחינה הג' היא, שיהיו בז"א ט"ס, ונתבאר שם כי מן שליש תחתון דת"ת של א"א נעשית חכמה דז"א, ומיסוד דאריך נעשית בינה דז"א, והנה להיות כי דעת איננו עדיין בו כתיקונו, כנ"ל, לפי שעדיין איננו ראוי להוליד, ונמצא א"כ, כי גם מוח החכמה אינו שלסומתוקן לגמרי כיון שהדעת המזווג בין מוח החכמה למוח בינה אין בו, לא נשלם תיקון מוח החכמה לגמרי. ואמנם מה שנתקן עתה ביניקה תיקון יותר שלם, הוא מוח הבינה לבדה, ומאליה נתקנת גם החכמה.

רנז (ונולע"ד כי זה מ"ש לעיל בענין הדעת שלא ניכר אלא בכללות וכולו גבורות. והענין, כי הגבורות שבו, להיותם נמשכין מהבינה שנתקנה, נתגלה, משא"כ בחסדים יען נמשכים ממוח החכמה שלא נתקנה לגמרי. מהרח"ו ז"ל).

רנח והענין כי הנה מוח הבינה נתקן ונתפשט בכח היסוד דאריך שנעשה נשמה בו, ומוח זה נתפשט בסוד ל"ב אלקים שיש בבינה, כנודע. והוא כי הל"ב נתיבות הם בחכמה, ובהיות אלו הל"ב בבינה, נעשים שם ל"ב אלקים. נמצא, כי אלו הם ל"ב נתיבות החכמה בהיותם בבינה כי אז נקרא ל"ב אלקים להיותם בבינה הנקראת אלקים כנודע. ועל שמה נקרא ל"ב אלקים דמעשה בראשית.

רנט ונמצא כי בהתקן מוח הבינה, נתקן גם מוח החכמה בל"ב נתיבותיה בהיותם בבינה. והוראת תיקון ל"ב אלקים אלו של מוח החכמה, אחר היותם בבינה, הוא צמיחת ל"ב השינים בפיו של התינוק, בהמשך זמן היניקה כנראה בחוש הטבע, כי מתחילין לצמוח, ובתשלום שתי שנים של יניקה נגמרת צמיחתם, ואמנם היות צמיחתם, בשתי שנים של היניקה, שהם כ"ד חדשים, יתחלקו עד"ז.

רס והענין הוא, כי הנה שליש התחתון עלה למעלה ונדבק ונתחבר עם שארית דת"ת דאריך, כנ"ל. ואז עלו גם תרין פרקין עליונים דנו"ה דאריך בחג"ת דאו"א בחזה שלהם, ונעשה בהם בחינת דדים תכף בתחילת העיבור, ובסבת העליה ההיא נמשך החלב בדדים להניק את ז"א. ואחרי שנולד ונמשך החלב, נתפשט א"א למטה במקומו, ואז אותו שליש דת"ת התחתון של אריך, נעשה נשמה אל החכמה דז"א, ואז מכח אותו הת"ת יצאו ל"ב השינים מהל"ב נתיבות חכמה.

רסא והנה נתבאר לעיל איך הת"ת נקרא ו'. והנה בהתחלק הת"ת ההוא דא"א לב' חלקים: חלק העליון שבו לגופא דאו"א, וחלק התחתון לז"א, נמצא שנעשה כל חלק מהם ו'

אחת, ונודע כי ו' במילואה היא כפולה ו"ו. הרי יש בזה החלק התחתון דת"ת דאריך ב' ווין, שהיא ו' אחת במילואה כפולה, וכנגדם ב' ווין בחלק העליון.

רסב והנה כל חלק מהם יש בו ב' ווין, שהם י"ב גבולי אלכסון, שהם בת"ת כנודע. ונמצא שהם י"ב גבולי אלכסון למעלה בחלק העליון, וי"ב אחרים בחלק התחתון, וכללות כולם הם כ"ד. והבן זה היטב ענין י"ב גבולי אלכסון מה ענינם.

רסג והנה כיון שהת"ת דאריך נעשה נשמה בחכמה דז"א כנזכר, לכן נתגלה בחכמה זו ל"ב נתיבות הנזכר, ומשם נמשכו הל"ב שנים בפה הז"א. ולהיות הת"ת דאריך נחלק לב' חלקים, לכן גם הל"ב שנים נתחלקו לב': חצים בחיך העליון, וחצים בחיך התחתון. ולהיותם נמשכים מהכ"ד גבולים שבת"ת דאריך, לכן גם הם לא נגמר צמיחתם, עד תום שתי שנים כנגד שתי החלקים הנזכר, שבהם כ"ד חדשים כנגד כ"ד גבולים. והבן זה. והרי נתבאר סברת האומר שכ"ד חדשים הם זמן היניקה.

רסד אמנם לסברת האומר שהם י"ח חדשים של זמן יניקה. (הטעם הוא, כי בשלמא החלק התחתון דת"ת דא"א שנתלבש לצורך ז"א. אשר הוא ג"כ נקרא ו' שבשם הוי"ה כנודע, לכן נכפלים ונעשה החלק ההוא שני ווין, והם י"ב חדש. אך חלק העליון שהיא ו' העליונה, שלא נתלבשה בז"א אלא באו"א, לא הוכפלה ואינה אלא ו' אחת. הרי ששני החלקים אינם אלא רק שלשה ווין, שהם שמונה עשר חדש של זמן היניקה) מהרב צמח ז"ל.

רסה הרי נתבאר איך ע"י החלב נתקן מוח החכמה בל"ב נתיבותיה, ולכן צמחו ל"ב השנים. וגם נודע כי החניכים שבהם צומחים הל"ב שנים הם בחינת חכמה, כי כן אותיות חכמה, הם ח"ך מ"ה, ר"ל חיך ז"א הנקרא מ"ה. ולכן הל"ב שנים הנמשכים מל"ב נתיבות חכמה, הם נשרשים בחניכים שהם בחי' החכמה.

רסו והנה כמו שנתקן מוח החכמה ע"י החלב, כן מוח הבינה, ומוח הדעת אע"פ שאינו אלא בכללות, כנ"ל, הנה נתקנו גם הם. ונמצא כי תלת המוחין נתמלאו בהמשך יניקת החלב.

רסז וזהו פירוש, ולבן שנים מחלב. כי לבנונית השינים והיותם לבנים הם מצד חלב היניקה, אשר על ידו צמחו הל"ב שנים, הרמוזים בתיבת ולב"ן, והוא כנגד מוח החכמה. וכנגד מוח הבינה היא ן' שלולב"ן, להורות כי גם מוח הבינה נתקן בחמשים שערים שלה, כנודע. וכנגד מוח הדעת, היא ו' של ולב"ן, כי הדעת נקרא ו' כמו התפארת וכמו היסוד, כי שלשתם הם קו אמצעי, צורת ו'. ונמצא כי תלת מוחין של ז"א הנרמז במלת ולב"ן, אשר הוראת תיקונם, הם צמיחת השינים, נעשה ע"י החלב, וזהו ולב"ן שנים מחלב.

רסח והנה אלו הל"ב נתיבות שבחכמה עתה, הם ל"ב אלקים, יען המוחין דיניקה, הם שמות של אלקים כנ"ל. אך הל"ב נתיבות דגדלות, הם הויות. והרי נתבאר לעיל, כי המוחין של זמן היניקה, הם שלשה שמות של אלקים בפשוטה, שיש בכל אחד מהם ה' אותיות, משא"כ בגדלות, שאז הדעת נחלק לב' כנזכר. והנה כמו שהם ג' מוחין של אלקים בצלם דאמא, כן יש ג' מוחין, ג' אלקים בצלם דאבא.

רסט ונבארם עתה יותר בפרטות. דע כי כמש"ל, איך בעובר עצמו יש ג' בחינות, אשר הם כנגד עיבור ויניקה ומוחין דגדלות. ויש בו הדרגות רבות: ג' ימי קליטה, וארבעים יום, וג' חדשים ראשונים, וט' חדשי העיבור, וכן עד"ז נתבאר ג"כ, איך גם בגדלות יש הדרגות רבות: עונת פעוטות, ועונת בן ט' שנים, שאז נקרא ביאתו ביאה, ועונת איש גמור, מבן י"ג שנים. ועונת בן י"ח לחופה, וכן בן עשרים לרדוף. כמבואר שם באורך במקומותם. הנה ג"כ בזמן היניקה יש בהם מדרגות רבות. כי גם מוחין דיניקה הם על דרך מוחין דגדלות, שיש בהם צלם דאמא וצלם דאבא, ופנימים ומקיפים.

רע ואמנם כל אותם הדרגות שבזמן העיבור, הם התחלת תיקון לבד, ואחריהם מדרגות היניקה והם תיקון נוסף על זמן של העיבור. אמנם תיקון אחרון האמיתי, הוא במוחין דגדלות כסדר הדרגותיו. והנה במוחין דעיבור נתבאר שם, שתכלית תיקונם הוא, היות בהם אל"ם מאלקים.

רעא אמנם ביניקה היה בהם הדרגות אחרות. והם, כי תחלה היו המוחין בבחינות שמות אלקים פשוטים, ומן אל"ם נעשה אלקים. ונמצא כי מוחין דאל"ם הם דעיבור, ומוחין די"ה שבתוך אל"ם, הם מוחין דיניקה, שהם בפנימיותם. והבן זה היטב. אמנם בהיותם עדיין שמות של אלקים פשוטים, אין הכר בין מוח זה למוח זה, זולתי בבחינת הציוו של אות ה' של אלקים.

רעב (ונלע"ד כמ"ש לעיל, כי מוח הבינה לבדה נתקנה ביניקה לגמרי, והנה היא רמוזה בה' דאלקים, ולכן בה נשתנה הציור וההכר, בין בינה דבינה, ובין בינה דחכמה, ובין בינה דדעת, והבן זה היטב מהרח"ו ז"ל).

רעג והנה ה' דאלקים דמוח החכמה: ציורה ד"י. והטעם כי נתבאר לעיל, כי ו' שבתוך ה' מורה על ז"א שבבינה, והנה בהיות הז"א דחכמה עדיין בתוך מוח החכמה, הוא בסוד טפת יוד קטנה, שהיא טיפת ההזרעה דמיין דכורין.

רעד וה' דאלקים דבינה ציורה ד"ו. כי כבר בחינת ז"א שבתוך מוח הבינה נגדל בסוד העיבור, ונעשה צורת ו' אלא שאין בה ראש. והיא רמז להיותו כבר בן ו"ק, אלא שהם

[156] מבוא שערים ש"ה ח"ב פרק ז'.

בבחינה ג' כלולין בג' כנודע. גם טעם אחר, כי הנה זו"ן הם בעיבור תוך הבינה, ונרמזו בב' אותיות ד"ו, שמהם נעשה ציור ה' דבינה, כנ"ל, ולכן ה' זו צורתה ד"ו.

רעה וה' דאלקים דדעת צורתה: ו' ו' ו', בג' קוין. והוא בחינת ז"א שבמוח זה, כי כבר נולד ויצא, ואז ה' דבינה דדעת מתפשטת בתוכו בסוד תלת קוין, שהם נה"י שבה כנודע, לעשות בו מוחין בז"א אשר שם בדעת. גם טעם אחר, מסיבת הדעת בעצמו שצורתו ו' כנ"ל. גם סיבה אחרת לסיבת הז"א בעצמו שגם הוא נקרא ו'. הרי כי לג' סיבות, שהם בבינה ובדעת ובז"א, שכולם הם בחינות שבמוח הדעת. לכן נצטיירה ה' זו בציור וו"ו.

רעו והנה אח"כ נגדלים יותר מוחין אלו, והוא שאלו השמות של אלקים הם מתמלאים בסוד מילוים. והנה ההכר והחילוק שיש בין זה לזה הוא, כי אלקים דחכמה מילויו ביודין, ודבינה בההין, ודדעת באלפין. וסימנים יה"א. כמבואר אצלינו בכוונת אמן יהא שמיה רבא וכו'. ונמצאכי גם במילוים כל ההפרש וההיכר אינו ניכר אלא בה' של אלקים. (ונלע"ד חיים, כי גם זה ע"ד הנ"ל בציור דאלקים פשוטים. כי הטעם הוא, להורות כי מוח בינה לבדה נתקנה).

רעז והנה אע"פ שאמרנו לעיל, שהדעת של זמן היניקה אינו רק דרך כללות יען אין ניכר בו רק הגבורה ולא החסד, עכ"ז ודאי שגם הוא כולל חסדים וגבורות, אע"פ שאין החסדים ניכרים. ונמצא כי צריך שיהיו שם ב' שמות של אלקים, ושניהם הם במילוי אלפין. אך החילוק שביניהם הוא, כי אות ה' של אלקים שבחסד דדעת, אותה האלף שפמילואה, צורתה יוי, ואות אלף שבתוך ה' של אלקים דגבורה שבדעת, ציורה יו"ד כנזכר בתיקונים. כי ב' ציורים יש בתוך האלף: יוי, יוד.

רעח וטעם הדבר כי הגבורה היא עיטרא דנוקבא דז"א וניתנה אליה. והנה הנוקבא נקראת ד' כנודע, והיא סוד ד' שבזה האלף, שצורתה י' ו' ד'. ולכן היא בקוץ התחתון שלה, אך קוץ העליון שהוא י' הוא בג"ר. והו' שבאמצעם הוא דז"א. ולכן לרמוז שהיא עטרא דגבורה שהיא לצורך הנקבה, נצטיירה בצורת י' ו' ד'.

רעט ונודע, כי ג' המוחין הם בחינת שלשה אותיות יה"ו, ונודע, כי ז"א ההוי"ה שלו הכוללת הוא במילוי אלפין, שהוא בגימטריא מ"ה, והנה יה"ו במילוי אלפין הם בגימטריא ט"ל. והנה בג' אלקים שיש באלו תלת מוחין דיניקה במילוים, כנ"ל, יש בשלשתם ט"ל אותיות ג"כ, והרי איך השלשה שמות של אלקים שבתלת המוחין, הם ג"כ שם בסוד יה"ו.

רפ גם דע, כי כל מוח אלקים אלו, מתפשט לכמה בחינות וצירופים, כי אלקים הוא מצטרף לק"ך אירופים, כנזכר בספר יצירה.כי תיבה בת ה' אותיות, בונה ק"ך בתים.

ועי' בדרוש כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא, כי שם נתבאר זה באורך. והנה כל זה הוא במוחין דיניקה.

רפא [157]והנה ענין הדדים בעצמם, הם נמשכין משם אלקים, כי הנה הנקבה נקראת אלקים, כנודע, ויש בה שם אלקים בג"ר, וכן בג' אמצעיות, וכן בג"ת. והנה שם אלקים שבג' אמצעיות שבה, מתפרש לג': א"ל בימין בסוד חסד אל. ומ"י בשמאל, כי שם סוד בינה הנקראת מ"י, ולכן סוד מ"י דאלקים הוא בגבורה. וה' מאלקים באמצע.

רפב ומאלו תלת בחינות מתפשט אל דדי האשה. כי אל דאלקים מתפשט בדד הימיני, ומ"י דאלקים בדד שמאלי, וה' דאלקים בין ב' הדדין באמצע. ולכן הושמה אות ה', באמצע שם אלקים: א"ל מכאן, ומ"י מכאן, וה' באמצעם.

רפג וז"ס אותם ב' הנביאים הנקראים אלדד ומידד, שהיו יונקים מב' דדי הנקבה התחתונה נוקבא דז"א. ואלדד הוא הא', כי דד ימין המצטרפת עם א"ל דאלקים, ונעשים א"ל דד. ומידד הוא הדד שמאלי המצטרפת עם מ"י דאלקים ונעשה מ"י דד.

רפד והנה החלב הנמשך אל ב' הדדים, הוא דרך אות ה' מאלקים שבאמצעם, שהיא נעשית צינור החלב המריק באמצע לב' הדדים. ומתפשט לכאן ולכאן בסוד ת"ת המכריע בין שניהם. ונודע, כי החלב אינו שוה בבחי' א' כי החלב הנמשך בדד ימיני יהיה יותר מתוק מהחלב הנמשך בדד שמאלי.

רפה ונמצא כי שני מיני חלב יתפשטו דרך זה הצנור, שהיא ה' מאלקים, ושתיהן צריכים להמצא רמוזין באות ה' זו. והוא, כי יש בחינת מילוי ויש בחי' ציור, כי כשתמלא ה' זו בג' מיני מילוים, שסימנם יה"א. כנודע והם: ה"י, ה"ה, ה"א, הם בגימטריא א"ל. ועם ג' כוללים הם ל"ד, ואות ה' עצמה הם ל"ט. וכללות הכל ביחד, או כללות הה' עצמה הם מ' כמנין חל"ב.

רפו גם יש בחינה אחרת, כי כשתקח ג' המילוים לבדם הנזכר, שהם יה"א הם בגי' י"ו, וכשתצייר אות ה' בב' ציורים, שהם: ד"ו, ד"י, הם בגימטריא כ"ד, ועם י"ו של המילוי, הרי מ' ג"כ כמנין חל"ב, הרינתבאר ב' מיני חלב באות ה' דאלקים, שהם החלב הנמשך אל דד ימין, והחלב הנמשך בדד שמאל.

רפז גם נודע, כי הדדים נקראים ג"כ שדים, כמ"ש בין שדי יליך. והענין דע, כי יש שדי ברפ"ה, והם בדדים. ויש שד"י בדגש, והוא שם קדוש, והוא למטה ביסוד.

רפח והענין הוא, דע כי שם ההויה יש לה ד' מילוים, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. וכל א' הוא בחינת ע"ב. כי גם שם ס"ג עם יוד אותיות המילוי, הוא ע"ג. וכן שם מ"ה עם חשבון

[157] מבוא שערים ש"ה ח"ב אמצע פרק ג'.

ארבע אותיות פשוטות, הם כ״ו, ומ״ה הרי ע״א, ועם הא' היתירה שיש בשם ס״ג שנעשה ע״ג, הרי ע״ב. ושם ב״ן בבחי' אחוריו, שהוא: י' י״ה יה״ו יהו״ה, הוא ע״ב, הרי הם ג״פ ע״ב, בהתחברותם עם חשבונות אחרים כנזכר.

רפט אמנם הע״ב הראשון מכולם, הוא מפורש יותר, ולכן אותו הע״ב נמנה לבדו, והוא בגי' חסד, ולכן מקומו בחסד. וג' ע״ב האחרים נעשים רי״ו, שהם בגי' גבורה. הרי ע״ב רי״ו כנ״ל. ובזה תבין איך גם היניקה היא בסוד עיבור שהם אותיות ע״ב רי״ו הנזכר.

רצ והנה ע״ב רי״ו אלו, יוצאים משם הוי״ה עצמו השרש שלהם, שהוא בגימטריא כ״ו, ושם זה הוא בת״ת. וע״ב בחסד, ורי״ו בגבורה. וכללות ג' בחי' אלו, שהם: ע״ב, רי״ו, כ״ו, שהם בחג״ת, הם בגי' שד״י. וכמבואר אצלינו בכונת י״ג מדות ויעבור וכו'. ע״ש כי שם נתבאר היטב.

רצא והרי כי נרמז בחג״ת שם שד״י, וכנגדם גם בנה״י יש: ע״ב רי״ו כ״ו, בנצח ובהוד וביסוד, והוא שד״י ג״כ. אלא שמזה השדי העליון שהוא יותר רחמים יען הוא בג' אמצעיות, ולכן הוא ברפה. כמ״ש בין שדי ילין, הנה משם נעשו השדים המריקים החלב הלבן, ומתהפך בהם הדם לחלב, שהוא רחמים. אך שדי שהוא בדגש, כמ״ש ואל שדי וכו' והוא מורה על דין, הוא בג' אחרונות נה״י.

רצב ונמצא כי בזמן היניקה ינק ז״א מאלו השדים, שהוא שדי העליון ברפה, מחג״ת דאמא, והגדילו ג' אמצעיות דז״א, ונעשו בו סוד ע״ב רי״ו כ״ו, כנזכר, ואח״כ ג״כ הנה״י של ז״א, יינקו מאלו השדים העליונים, הנעשו בהם ע״ב רי״ו כ״ו אחרים תחתונים בנה״י שבו, בסוד שם שדי בדגש, שהוא יותר דין.

רצג והרי נתבאר בזה, איך ע״י היניקה נעשה ז״א בסוד ו״ק גמורות, כי מה שהיה תחלה בעיבור תלת כלילן בתלת, עתה נתפשטו לו״ק ממש בסוד פרצוף אחד, קשורים זה בזה היטב דרך קוין. והרי זה תיקון נוסף, על תיקון הנעשה על ידי העיבור.

הסתכלות פנימית

צריכים להבין היטב, ענין השינוי שבלידה ז״א מלידת כל הפרצופים, כי בפרצופי א״ק ביאר הרב, שכל הפרצופים יצאו דרך פה דפרצוף העליון הסמוך לו, וכל תחתון מלביש על כן לחג״ת נה״י דעליון. וכן ג״כ בג״ר דאצילות, שהם: עתיק, א״א ואו״א, יצא כל תחתון מפה דעליון, ומלביש לחג״ת נה״י דעליון, דהיינו ממקום יציאתו ולמטה. וכאן בז״א מבאר הרב, שהוא נולד ויוצא מיסוד דאמא. ועוד, שלפי״ז היה צריך להלביש לאמא מיסוד ולמטה, דהיינו ממקום יציאתו ולמטה כמו בכל הפרצופים העליונים, אמנם אינו כן אצל הז״א, כי הוא מלביש מחזה דאמא ולמטה, הגם שמקום יציאתו הוא דרך היסוד.

וכן צריכים להבין היטב, ההפרש בין ב' בקיעות של היסודות שמביא הרב, דהיינו שלעת הזווג דאו"א בשביל זו"ן, אומר שנבקע יסוד דעתיק (לעיל דף תתק"כ אות פ"ט) וכאן לעת לידה אומר (דף א' קכ"ח אות ו') "נמצא שם אורות רבים מאד ואין הכלי יכול לסובלם ונבקע הרחם דרך פיו כיון שיש שם בקיעה ממש הוא נבקע ונרחב, ואז האורות התבונה שהם בעל הבית דוחין את הז"א לחוץ שהוא האורח ונולד" והנה נתבאר באו"פ שם, שענין בקיעת יסוד דאמא האמור כאן פירושו, ענין חזרת דלת וציר דקטנות למקומו, ע"ש. אלא שצריך להבין למה נקרא זה בקיעה, הלא אין בקיעה אלא לשם ביטול הכלי והמסך ממה שהיה. ועוד שכאן אומר בקיעה סתם, ושם אומר בקיעה לארכו, וצריכים להבין ההפרש שבהם.

הנה מקורם של הדברים הוא, בהפרש מיסוד דאבא, ליסוד דאמא, שהרב מבארם, שיסוד דאבא הוא צר ואריך, ויסוד דאמא הוא קצר ורחב. וצריך שתזכור היטב פירושם המתבאר באורך (לעיל דף תתכ"ח תשובה כ"ח) שנתבאר שם, כי אריך פירושו חכמה והיפוכו הוא קצר, שמורה על מחוסר חכמה. ורחב פירושו, מרובה בחסדים. והיפוכו הוא צר, שפירושו מחוסר וריקן מחסדים. והנה יסוד דאבא, הוא מחוסר חסדים לגמרי, שמכח זה הוא מכונה בשם צר, כי כן הוא נמשך מן שורשו העליון בע"ב דא"ק, אשר המסך דבחי"א נזדכך בספירת ההוד שלו, שהוא התפשטות קומת החסדים מאמא דע"ב דא"ק, בסוד אמא עד הוד אתפשטותה ולא האיר ביסוד דע"ב, אלא בחינת אור המלכות, שפירושו הארה מצומצמת הנמשך עוד מאבא דע"ב דא"ק. שהיא בחינת חכמה בלבדה, אבל בלי חסדים לגמרי, כי קומת החסדים שה"ס בחי"א הנמשכת מאמא, כבר נזדככה ונפסקה. ומשם נצטייר הכלי הזה דיסוד דאבא בסיתום גדול מחסדים, ורק בהמשך של הארת חכמה מצומצמת. כמ"ש בחלק ה' (דף של"ו ד"ה חזר ע"ש) וז"ס שהוא צר מחסדים, אבל אריך בחכמה. ונתבאר בתשובה כ"ח הנ"ל, שבחינת יסוד דאבא זה לא נפגם לא בצמצום ב' בעת עלית ה"ת לעינים, ולא בעת שביה"כ, כי היה שם בסוד שאול הנחבא אל הכלים, עש"ה כי אין להאריך כאן.

אבל יסוד דאמא הוא בהיפך ממש, כי בה שלט ענין עלית ה"ת לעינים, וע"כ נעשה היסוד שלה קצר מאור החכמה, כי כח הצמצום על החכמה מפאת הה"ת שנתחברה עמה שולט ביסוד שלה, והוא קצר מלהאיר חכמה. אבל הוא רחב באור החסדים, כי בחינת אור החסדים אינו נפסק מאמא לעולם עש"ה.

ומטעם הנ"ל, אין שום הולדת נשמות אלא ע"י זווג דאו"א יחד, כי בעת שיסוד דאבא מזדווג ונעשה לאחד עם יסוד דאמא, הרי הארתם בתכלית השלמות, כי יסוד דאבא משיג

בחינת הרחבה בשפע חסדים מתוך יסוד דאמא, והוא שלם בין בחכמה ובין בחסדים, וכן יסוד דאמא משיג בחינת הארת החכמה מיסוד דאבא, והיא שלימה בין בחכמה ובין בחסדים. וע"כ התולדה היוצאת מהם, היא בשלמות הנרצה. כי הולד משיג בחינת האריך דאבא ובחי' הרחבה דאמא.

ועם זה תבין, ענין התחלקות ת"ת דא"א לב' חצאים: חציו העליון לאו"א וחציו התחתון לזו"ן. כי ידעת, שיש ב' מיני חסד בגוף דא"א שמגרון ולמטה: א' הוא חסד העליון, המתפשט מבינה אל הגוף מטרם שיתחלקו ב' דרועין לימין ושמאל, שמשם יצאו או"א עלאין ומלבישים לא"א עד החזה. ב' הוא החסד המתפשט אחר שכבר נתחלקו הזרועות לימין ושמאל. שמשם יצאו ישסו"ת המלבישים מחזה ולמטה דא"א. כנ"ל בדברי הרב דף תת"צ אות מ"א מ"ב מ"ג. עש"ה ובאו"פ כל ההמשך.

וצריך שתדע, שכל הבקיעות שישנם בגוף, המה בחינת בקיעות לרוחב. ע"ד שנתבאר לעיל ביסוד דאמא. שפירושם הוא, שהמסך הסתום דעור הגוף, נתבקע, כדי לגלות הרחבה דחסדים דרך שם. והתחלתם הוא הפה דראש, שיש שם בקיעה לרוחב הנקרא שפתים. ונבאר בחינת הפה דא"א, שהוא עיקר עולם האצילות, כי או"א וזו"ן הם רק לבושים אליו. והנה ידעת, שאין בראש דא"א זולת כתר וחכמה בלבד, ונמצא הפה דראש שהוא בחינת מלכות דחכמה, והזווג הוא בבחינת יסוד דחכמה, שנקרא חיך, עם הגרון שהוא הבינה שיצאה לחוץ כנודע. והנה זווג זה, הוא ממש כמו זווג או"א עלאין, כי החיך הוא יסוד דאבא, שהוא חכמה. שה"ס צר ואריך, והגרון הוא סוד הבינה, אלא בחינת ג"ר דבינה, שפירושו שבחינת השפעת חסדים דיסוד שלה, הוא בחינת החסד דמין א', שאין בו כלום מבחינת התחלקות ב' הזרועות לחסד וגבורה, להיות הה"ת שבעינים, אינה ממעט אותה כלום, כי בלאו הכי היא נמצאת תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא. כמ"ש שם באו"פ. והזווג הזה בוקע בקיעה לרוחבו בפה דראש דא"א כי נתפתח הסתימה דחסדים שבחיך שלו ע"י זווג עם הגרון, כנ"ל. וזהו בחינת א"א עד החזה, ששם מלבישים או"א עלאין ממקום יציאתם, שהוא הפה דא"א, עד החזה, ששם מסתיים זה החסד דמין הא' הנזכר.

ויש כאן עמקות רבה, כי נתבאר לעיל שהתולדה היוצאה מהזווג דיסוד אבא עם יסוד אמא, היא בשלמות גמורה: הן מחכמה מכח דאריך דיסוד אבא, והן מחסדים מכח הרחבה דיסוד אמא. וא"כ היה צריך להיות בחינת בקיעה זו דפה לבחי' בקיעה לארכו, כלומר שיתגלה שלמות החכמה. וכן או"א היוצאים ונולדים דרך הפה הזה, היו צריכים להיות בבחינת חסדים מגולים בהארת חכמה, להיותם יוצאים מבחי' חיך שהוא יסוד

דע"ב שמשם נמשך החכמה, ומסוד הגרון שהוא בבחינת חסדים. אבל נודע, שבחינת או"א כולם הם רק בחסדים מכוסים.

אמנם הענין הוא, כי אין גדלות בלי הקדם של קטנות, וכיון שכל ענין של הצמצום והגבורה דה"ת שעלתה לעינים לא נגלה בהמסך הזה דגרון דא"א, מפאת כי חפץ חסד הוא, שז"ס שאומר הרב, שהוא חסד דמין הא', שהוא מטרם התפשטות הזרועות, כנ"ל. ולכן אין יסוד דאבא שהוא החיך יכול שם לגלות כחו, לא מבחינת הצר שבו, ולא מבחינת האריך שבו, אלא שנכלל לגמרי בשליטת הבינה, דהיינו בהרחבה שבה, וע"כ נשאר תמיד בחינת הפה בבחינת הבקיעה לרוחב, ואור החכמה דיסוד אבא מתכסה ונעלם בתוכה.

אבל רק כשטפת הזווג דחיך וגרון ההם, נמשכת עד לפה דישסו"ת, שהם בחינת ז"ת דבינה שבגרון דא"א, שהם עומדים מחזה דא"א ולמטה, שלהיותם בחינת שורשי הזו"ן, הנה הם צריכים להארת חכמה, כנודע, אשר ע"כ הם נבחנים לחסד דמין הב', שכבר נוהג בהם קטנות וגדלות, כי בקטנותם, החסד נתלבש בגבורה, ונתצמצם מה"ת שלמעלה, לכן עתה בעת גדלות, שנעשה הזווג דחיך וגרון דא"א, ויורד להם טפת הזווג, הנה עתה היסוד דאבא, שהוא החיך, מגלה את בחינת הצר ואריך שבו ובעזרת הזווג דהרחבה דבינה, מגלה שם בחיך וגרון דישסו"ת קומת שלמה של חסדים בהארת חכמה.

והנך רואה, שבעת ביאת טפת הזווג דחיך בגרון דא"א לפומיהו דאו"א, אין הארת חכמה יכולה עוד להתגלות, להיותם מטרם שנתחלקו הזרועות, שהיא הג"ר דבינה, כנ"ל, אלא כשנמשכת לפומייהו דישסו"ת, שהם בחינת חסד בהתחלקות הזרועות, אז מתגלה ההארת חכמה דיסוד אבא. ותדע, שבחינת הזווג דפומייהו דישסו"ת ההוא, נקרא בשם זווג היסודות. ובחינת הזווג דפומייהו דאו"א, נקרא זווג דנשיקין, וכן הזווג דפה דא"א. כנ"ל.

וטעם שפומייהו דישסו"ת נקרא בשם יסודות, הוא, כי אין הזווג דגדלות, דהיינו בהארת חכמה, נעשה רק בעת שאו"א וישסו"ת חוזרים לפרצוף אחד, דהיינו בעת שאו"א עלאין משיגים קומת ע"ב ומלבישים לבחינת ג"ר דא"א, כנודע. והנה אז נמצא הפה דישסו"ת שנעשה לבחינת יסוד דכללות ב' הפרצופים שנתיחדו, כנ"ל בדברי הרב (דך תתקמ"ה אות קמ"ח. וא' נ"ו אות ק"א ע"ש) לפיכך נחשב תמיד בחינת יסוד, כי אינו נבחן לפה דישסו"ת, זולת בהיותם נפרדים לב' פרצופים, ואינם ראוים למוחין דגדלות. והנה נתבאר היטב, כי מזווג דנשיקין במקום יציאתם, בפה דא"א ובפה דאו"א, אין שם שום גילוי אל מוחין דגדלות, דהיינו להארת חכמה. אלא אחר התפשטות טפת הזווג אל מקום

היסודות דאו"א, שהם בכללות ישסו"ת, שבכח הטפה הנמשכת אליהם מחיך וגרון, חוזרים ומתיחדים גם יסודות דאו"א דכללות, ואז מולידים מוחין דגדלות בשביל ז"א.
ובזה מובן מה שאומר הרב, אשר מזווג דנשיקין יוצאים רק או"א, וכן מלאכים וחיצוניות העולמות, אבל מוחין דז"א וכן נשמות בני אדם הבאים מפנימיות העולמות, אינם יוצאים זולת ע"י זווג דיסודות, כמ"ש (בע"ח שער ל"ט דרוש ד' ע"ש). והוא כנ"ל שמזווג דנשיקים אינו נמשך רק חסדים מכוסים, ע"כ אינו מספיק אלא לאו"א גופייהו, להיותם בסוד חפץ חסד. וכן למלאכים שהם נמשכים ג"כ מבחינת חסדים מכוסים בלא הארת חכמה.
אבל ז"א וכן נשמות בני אדם שהם צריכים להארת חכמה אין זווג דנשיקין מספיק להם, אלא לזווג דיסודות הם צריכים, שמשם החסדים מגולים בהארת חכמה. ומה שהם מתחלקים תחת השם חיצוניות ופנימיות, הוא, כי אין הארת חכמה מתפשטת בהפרצוף זולת ע"י התלבשות תוך חסדים, וע"כ מכונה ההארת חכמה בשם פנימיות, והחסדים בשם חיצוניות.
ואין להקשות, איך אנו מחשבים את התפשטות דחסד דמין הא' עד החזה דא"א, שהוא נחשב לחסד מטרם התחלקות הזרועות, והרי הזרועית הם למעלה מחזה דא"א. והענין הוא, כי בחינת המסך דיסוד דעתיק, אשר מתלבש בא"א מהגרון עד החזה, הוא הממשיך הארת הג"ר דבינה עד החזה דא"א, בדומה דמסך דיסוד אמא המתלבש בז"א עד החזה. כמ"ש במקומו.
וזה הטעם, שבהזווג דאו"א לצורך העיבור דז"א, שאז הם צריכים להשפיע לו מזווג היסודות כנ"ל, דהיינו שאו"א וישסו"ת יחזרו לפרצוף אחד ופומייהו דישסו"ת יחזרו להיות יסוד דכללות, כנ"ל, שאז טפת הזווג דנשיקין נמשכת לפומייהו דישסו"ת. הנה אז "צריך המסך דיסוד דעתיק להבקע לאורכו" כלומר, שצריך להתבטל ממנו אותה הבקיעה דרוחב שהוא ממשיך מפה דא"א למקום החזה, ויתהפך להיות לבחינת בקיעה לאורך, ואז יוכלו או"א לחזור פב"פ ולקבל הארת חכמה במכוסה במקום חיך וגרון שלהם, באופן, שתוכל להתגלות החכמה שבה ברדתה לפומייהו דישסו"ת, דהיינו ליסודות דכללות. והנה נתבאר היטב ההפרש מבקיעה לרוחבו, שפירושו, בקיעת סתימת החסדים כדי שיתגלו החסדים. ובקיעה לאורכו, שפירושו, בקיעת הסיתום דחכמה כדי לגלות חכמה. וזכור זה.
ועם האמור, מובן היטב ענין התחלקות הת"ת דא"א לב' חלקים, המובא לעיל באות ב'. כי כל ת"ת כולל כל הו"ק, כנודע. ונתבאר אשר ב' מיני חסד מתפשטים מן הבינה אל הו"ק דא"א, שעד החזה דא"א. דהיינו בחג"ת שלו מתפשט החסד דמין הא', שהחסדים

שלו הם תמיד מכוסים. ומחזה ולמטה דא"א מתפשט החסד דמין הב'. שרק החסדים הללו ראוים להתגלות בהארת חכמה, כנ"ל באות ג' ד'. ועל פי ההבחן הזה מתחלקים ג"כ הלבושים דו"ק דא"א, שמחציו ולמעלה, בחג"ת שלו מלבישים אותו או"א, שגם הם מבחינת חסדים המכוסים. ומחציו ולמטה, דהיינו בנה"י שלו, מלבישים אותו זו"ן, שהם מחסד דמין הב' שדרכם בחסדים מגולים כנ"ל.

וכמו שת"ת דא"א, מתחלק לב' חצאים, כן על אותו דרך, מתחלק ג"כ ת"ת דאו"א לב' חצאים, דהיינו ע"פ ב' מיני חסדים הנ"ל: שמחזה ולמעלה בחג"ת שלהם, הם בחסדים מכוסים כבחינתם עצמם. ומחזה ולמטה, בנה"י שלהם, הם מתלבשים בישסו"ת, והם שם בחסדים מגולים. וכן עד"ז מתחלק ג"כ ישסו"ת, שרק מחזה ולמטה מתגלה בחינת החסדים המגולים שבהם, אבל מחזה ולמעלה הם בחסדים מכוסים, כמו א"א ואו"א, ועד"ז מתחלק ג"כ ז"א עצמו בעת גדלותו, שרק מחזה ולמטה מתגלים בו החסדים המגולים, אבל מחזה ולמעלה הוא כמו א"א ואו"א וישסו"ת.

עתה מתבאר היטב מה שהקשינו לעיל באות א', מאחר שז"א יוצא ונולד מיסוד דאמא, היה צריך להלביש אותה, ממקום יציאתו ולמטה, ולמה הוא מלבישה מחזה ולמטה. ועתה מובן היטב. כי נתבאר שהיסוד הזה שז"א נוצר ונולד משם, הוא יסוד דכללות או"א וישסו"ת לפרצוף אחד, שהוא בחינת הפה דישסו"ת בעת שהם מתחלקים לב' פרצופים. כנ"ל באות ה'. ונודע, שלעת לידת ז"א, שוב הם מתחלקים לב' פרצופים, ונמצא, שז"א נולד ויוצא מפה דישסו"ת. ולפי"ז היה צריך להלביש באמת מפה ולמטה דישסו"ת, דהיינו לחג"ת נה"י שלהם, אלא כיון שכל עיקר בחי' ז"א הוא בחסדים מגולים, ע"כ אינו יכול להלביש מקום חג"ת דישסו"ת, ששם מקום החסדים המכוסים שבהם, כנ"ל, והוא מוכרח להלביש חצי ת"ת התחתון של ישסו"ת, מחזה ולמטה, כמו ישסו"ת לא"א ואו"א, כנ"ל. והנה נתבאר היטב, שאין שום הפרש בלידת ז"א מבשאר הפרצופים כי גם הוא נולד ויוצא מפה דעליון, וגם הוא מלביש ממקום יציאתו ולמטה כמוהם, וכל השינוי הוא רק בזה אשר או"א וישסו"ת נעשו פרצוף אחד לעת העיבור שלו, נעשה הפה דישסו"ת, שהוא העליון שלו, לבחינת יסוד ממש דכללות של שניהם, כנ"ל באות ה', ובערך זה נחשב שיוצא ונולד מיסוד דאמא. ושינוי ב' הוא, שאין ז"א יכול להלביש חג"ת דישסו"ת, משום שכל שורשו הוא בחי' חסדים מגולים, וע"כ הוא מתאחז רק בנה"י דישסו"ת. ואינו יכול להלביש כל המקום הזה שממקום יציאתו ולמטה, דהיינו מפה שלהם ולמטה, אלא מחזה ולמטה בלבד, כמבואר.

גם מובן היטב, ההפרש בין ענין בקיעת יסוד עתיק, האמור אצל יחוד או"א וישסו"ת לפרצוף אחד, ובין בקיעת יסוד דאמא האמור כאן אצל לידת זו"ן. כי בעתיק אומר שנבקע לאורכו, שפירושו, שנתבטל ממנו אותה בקיעה לרוחב שיסוד דעתיק ממשיך מפה דא"א, למקום החזה המכסה על חכמה, ונתהפך לבחינת בקיעה לאורך שפירושו, שממשיך הארת חכמה. וכאן אומר, שנבקע הרחם דרך פיו וכו', שפירושו, שממשיך חסדים, כנ"ל באות ז'. ומה שקורא כאן בשם בקיעה, הוא, כי אחר שנתחבר אל הרחם הדלת וציר הב' דגדלות, נעשה שם בחי' ם ' סתומה המעכב ושומר על העובר שלא יהיה בו יניקה לחיצונים ולא יפול לחוץ, ובעת לידה, שחזר ונתעורר שם כח הדלת וציר דקטנות, ע"י עלית ה"ת לעינים, בסוד כי נהפכו עליה ציריה, אז נפרדו הדלתות זה מזה, שהיא נבחן כמו בקיעה, כמ"ש באורך (לעיל דף תתנ"ז תשובה ק"נ) וכיון שנעשה שם זווג דאו"א בעביות דבחי"א, המוציאה קומת חג"ת, הרי שנעשה שם בקיעה לרוחב.

וזהו אמרו "ונבקע הרחם דרך פיו" כלומר, כיון שיסוד הזה דכללות הוא בחינת פה דישסו"ת, שהוא בחי' בקיעה לרוחב, וע"כ נבקע הרחם מבחי' זו. וזה שממשיך, כיון שיש שם בקיעה ממש הוא נבקע ונרח"ב" כלומר, כיון שהוא באמת בחי' פה דישסו"ת, שיש שם בקיעה ממש, שהיא בקיעת הפה, אלא שנעשה לבחינת ם ' סתומה מכח שנעשתה לבחינת יסוד דכללות, כנ"ל, ועתה חזרה בחינת הבקיעה דפה למקומה. באופן, שז"א נולד ויצא מבחינת הפה דישסו"ת, כמו כל תחתון היוצא דרך פה העליון. כנ"ל. והבן היטב כי קצרתי כאן. ויתבאר במקומו באורך.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהי א ' דמילוי ה' שצורתה יו"ד. (לתשובה)

מהי א' דמילוי הא של אלקים שצורתה יו"ד. (לתשובה)

מה הם אבות. (לתשובה)

מהן אבנים. (לתשובה)

מהו אודם שבולד. (לתשובה)

מהו אורות תחתונים נכנסים תחילה. (לתשובה)

מהם אחורים דאהיה. (לתשובה)

מהם אכסדראין ואדרין. (לתשובה)

מהו אל מימינא, ומ"י בשמאלא, ה' באמצע. (לתשובה)

מהו אלקים בפשוט. (לתשובה)

מהו אלקים במילוי יוד. (לתשובה)

מהו אלקים במילוי אלפין. (לתשובה)
מהו אלקים במילוי ההין. (לתשובה)
אלם מאלקים. (לתשובה)
מהי אריכת רגלים דאמא. (לתשובה)
מהם אהיה דיודין, דאלפין ודההין. (לתשובה)
מהו **ב** ' דדים דאבא. (לתשובה)
מהו בהדי הוצא לקי כרבא. (לתשובה)
מהם בנים. (לתשובה)
מהי בקיעה לרוחבו. (לתשובה)
מהי בקיעה לאורכו. (לתשובה)
מהי בקיעה ממש. (לתשובה)
מהם ד' פרקין בחג"ת. (לתשובה)
מהם דדים. (לתשובה)
מהי דוה (לתשובה)
מהו דוחק גדול. (לתשובה)
מהי דחיה. (לתשובה)
מהי דחית האורות למטה. (לתשובה)
מהו דם הלידה. (לתשובה)
מהו דם בהמקור. (לתשובה)
מהו דם טמא. (לתשובה)
מהו דם שאינו טמא. (לתשובה)
מהו דם מתהפך לחלב. (לתשובה)
מהו דם מזוקק וברור. (לתשובה)
מהו דת"י שבבן שנים ט' ויום א'. (לתשובה)
מהי **ה** ' דאלקים בציור ד"י. (לתשובה)
מהי ה' דאלקים בציור ד"ו. (לתשובה)
מהי ה' דבין הדדים שנעשתה לצנור. (לתשובה)
מהי ה' דהוד שנעשתה לקוף. (לתשובה)
מהם ה' מים טמאים. (לתשובה)
מהם ה' דמים טהורים. (לתשובה)
מהי הארה להעלות מ"ן. (לתשובה)

מהי הגדלה. (לתשובה)
מהי הגדלת אברים. (לתשובה)
מהי הגדלה ממשית. (לתשובה)
מהו המסו. (לתשובה)
מהי השאלה. (לתשובה)
מהם התחלקות הדעת לאדרין ואכסדראין. (לתשובה)
מהי התכללות הפרצופים. (לתשובה)
מהי התפשטות כח החלב לז"ת. (לתשובה)
מהי התפשטות ל"ב נתיבות החכמה. (לתשובה)
מהי התפשטות נ' שערי הבינה. (לתשובה)
מהו זווג דחצות לילה. (לתשובה)
מהו זווג דק"ש שעל המטה. (לתשובה)
מהו זווג דק"ש דקרבנות. (לתשובה)
מהו זווג דק"ש דיוצר. (לתשובה)
מהו זווג דק"ש דערבית. (לתשובה)
מהם חו"ב דיניקה. (לתשובה)
מהם ח"י חדשי יניקה. (לתשובה)
מהי חיות בהשאלה. (לתשובה)
מהו חיצון. (לתשובה)
מהו חלב. (לתשובה)
מהם חלב ודם. (לתשובה)
מהו טבורא דלבא. (לתשובה)
מהם י"ב גבולי אלכסון. (לתשובה)
מהן י"ה דאלקים. (לתשובה)
מהי יניקה אמיתית. (לתשובה)
מהי יניקת נה"י מהשדים. (לתשובה)
מהי ירידת הקטנות למטה. (לתשובה)
מהו ירך יעקב. (לתשובה)
מהו כבד. (לתשובה)
מהם כ"ד גבולים. (לתשובה)
מהם כ"ח חדשי יניקה. (לתשובה)

מהם כלים חיצונים דאו"א. (לתשובה)
מהם כלים פנימים דאו"א. (לתשובה)
מהם כלים עליונים נגדלים תחלה. (לתשובה)
מהי כללות. (לתשובה)
מהו כתר דז"א. (לתשובה)
מהו ל ב. (לתשובה)
מהם ל"ב אלקים דמעשה בראשית. (לתשובה)
מהם ל"ב נתיבות החכמה. (לתשובה)
מהם ל"ב שנים. (לתשובה)
מהו לבר מגופא. (לתשובה)
מהי לידה. (לתשובה)
מהם מגולים. (לתשובה)
מהו מוח. (לתשובה)
מהם מוחין דאלקים. (לתשובה)
מהם מוחין דבן ד' שנים. (לתשובה)
מהם מוחין דבן ו' ויום א'. (לתשובה)
מהם המוחין דבן ט' ויום א'. (לתשובה)
מהם מוחין דגדלות. (לתשובה)
מהם מוחין דהולדה. (לתשובה)
מהם מוחין דכללות. (לתשובה)
מהם מוחין דקטנות. (לתשובה)
מהם מזונות. (לתשובה)
מהי מחצית הפרצוף ממש. (לתשובה)
מהם מטלטלין. (לתשובה)
מהי מ"י. (לתשובה)
מהו מקום הריון. (לתשובה)
מהם מקיפים דל"מ דצלם. (לתשובה)
מהם מקיפים דקטנות אבא. (לתשובה)
מהם מקיפים דקטנות אמא. (לתשובה)
מהם נ ו"ה לבר מגופא. (לתשובה)
מהו ניקוי הפסולת. (לתשובה)

מהם נ' שערי בינה. (לתשובה)
מהם נש"ב שבז"א. (לתשובה)
מהו נצח ישראל. (לתשובה)
מהו **ס** ובל. (לתשובה)
מהם סיגים בלתי גמורים. (לתשובה)
מהם סיגים גמורים. (לתשובה)
מהם סיגים דח' ספירות ראשונות. (לתשובה)
מהם סתומים. (לתשובה)
מהם עולמות ונשמות. (לתשובה)
מהי עונת איש גמור. (לתשובה)
מהי עונת בן ט' ויום א'. (לתשובה)
מהי עונת בן י"ח. (לתשובה)
מהי עונת הפעוטות. (לתשובה)
מהו עיבור א'. (לתשובה)
מהו עיבור ב'. (לתשובה)
מהו עיבור ג'. (לתשובה)
מהי עכירת הדם. (לתשובה)
מהי עכירת דמיין. (לתשובה)
מהו עליונים דכלים נגדלים תחלה. (לתשובה)
מהו עלמא דדכורא. (לתשובה)
מהם עשרה דמים. (לתשובה)
מהו **פ** נימי. (לתשובה)
מהי פנימיות דקטנות אבא. (לתשובה)
מהי פנימיות דקטנות אמא. (לתשובה)
מהי פנימיות וחיצוניות. (לתשובה)
מהי פסיעה לבר. (לתשובה)
מהן פעוטות. (לתשובה)
מהו ציור הולד. (לתשובה)
מהו צינון. (לתשובה)
מהו צירי. (לתשובה)
מהו צר. (לתשובה)

מהו קיסטא דחיי. (לתשובה)
מהו קפאון. (לתשובה)
מהו ראש הקטן. (לתשובה)
מהי ראשית. (לתשובה)
מהי רגל קוף הארוך. (לתשובה)
מהו רקיע. (לתשובה)
מהי שאלה. (לתשובה)
מהו שדי בדגש. (לתשובה)
מהו שדי ברפה. (לתשובה)
מהם שדים. (לתשובה)
מהו שקר אין לו רגלים. (לתשובה)
מהם תחתונים דאורות נכנסים תחילה. (לתשובה)
מהו תיכון. (לתשובה)
מהי תורה. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מה הגורם שהולד נדחה ונולד. (לתשובה)
מה הפירוש מתגלגל ויורד עד מדור התחתון. (לתשובה)
למה בעת הלידה מצטננים נה"י דתבונה. (לתשובה)
מי גרם לעובר שיהיה ניכר לאורח ברחם דתבונה. (לתשובה)
מה פירוש שאין ז"א יכול להולד אלא ע"י דוחק גדול. (לתשובה)
למה עולין נה"י דתבונה לחג"ת שלה, בעת הלידה. (לתשובה)
מה הפירוש, נבקע הרחם דרך פיו. (לתשובה)
מה הפירוש בשביל התלבשות המוחין דז"א צריכים נה"י תבונה להתרוקן. (לתשובה)
להיכן בא הז"א בעת לידתו מרחם אמו. (לתשובה)
למה נופל ז"א לבריאה בעת שנולד. (לתשובה)
איך מוחזר לז"א הנפש דעובר. (לתשובה)
מה ההפרש בין יניקה אל מוחין והתלבשות. (לתשובה)
מה הפירוש שלובן דאבא מקפיא אודם דאמא. (לתשובה)
למה הולד מצטייר ע"י אודם דאמא. (לתשובה)
מה הפירוש שח"ס עליונות נבררו בעיבור, וג"ס תחתונות ביניקה בעת שקומת העיבור הוא נה"י ודיניקה חג"ת. (לתשובה)

למה לא יוכלו הי"מ להתברר בעת העיבור. (לתשובה)
למה אין הז"א אוכל מעצמו בעת היניקה, אלא אמא מבררת לו. (לתשובה)
למה מתחיל בירור ז"א מכתר, ולא ממלכות ולמעלה. (לתשובה)
מה הם הסיגים היוצאים בבחינת דם לידה. (לתשובה)
מהו ענין הדם, היוצא בעת לידה. (לתשובה)
מהי בחינת הדם הנשאר ברחם העולה ומתהפך לחלב. (לתשובה)
מה הם הכ"ד חודש דיניקה. (לתשובה)
מה הם ג' בחינות הסיגים הנשארים אחר עיבור ז"א. (לתשובה)
מה הם העשרה דמים: ה' דדם טהור, וה' דדם טמא. (לתשובה)
למה הסיגים דה"ח, דם המתהפך לחלב, והסיגים דה"ג דם טמא. (לתשובה)
מה הפירוש, שהחלב מתהפך תוך ז"א לדם מזוקק וברור. (לתשובה)
מאחר שהמוחין דעיבור ויניקה הם שמות אלקים, למה הלבושים הם שמות אהי"ה. (לתשובה)
מה הם העשרה דמים המתפשטים בז"א. (לתשובה)
מה הפירוש שי' דמים הם נ' שערי בינה הנפתחים בז"א. (לתשובה)
מהו כח הזנה שבחלב, הנמשך מב"ש עליונים דנו"ה דאריך. (לתשובה)
מה ענין התחלקות התיקון דז"א בב' עיבורים. (לתשובה)
כמה זווגים כוללים יש בב' העיבורים. (לתשובה)
מה היא מידת החיות של ז"א, שיותר מזה הוא תוספת הרוחה. (לתשובה)
כיצד הסדר דבירור הפרצופים, אוכל מתוך פסולת. (לתשובה)
מה ההפרש מאדם, ליתר הבעלי חי ביחס לפרצופים העליונים. (לתשובה)
מה ענין השינוי מקום הדדים בין אדם לבהמה. (לתשובה)
מתי נעשה הזווג דעיבור ב' דקטנות. (לתשובה)
מהו הפירוש, **דצ'** דצלם. **ול"ם** דצלם. (לתשובה)
מתי נכנס **צ'** דצל"ם דיניקה. (לתשובה)
מתי נכנס **הל' מ'** דצל"ם דיניקה. (לתשובה)
מתי נכנס בז"א, **צ'** דצל"ם דמוחין דגדלות. (לתשובה)
מתי נכנס בז"א **ל"ם** דצלם דמוחין דגדלות. (לתשובה)
למה נקראו המוחין דקומת הרוח בשם יניקה. (לתשובה)
איך מועיל לז"א המוחין דדדי בהמה להעלותו לאצילות. (לתשובה)
מהו ההפרש מבירורים דעיבור א', לבירורים דעיבור ב'. (לתשובה)

למה עיבור א' עיקרו מא"א, ועיבור ב' עיקרו מאו"א. (לתשובה)
כמה זמן נמשך כניסת המוחין דעיבור ב'. (לתשובה)
כמה מדרגות נמשכות בעיבור ב'. (לתשובה)
מתי הוא עיבור ג' דגדלות הנקרא עיבור ג'. (לתשובה)
כמה זמן נמשך כניסת המוחין דעיבור ג'. (לתשובה)
למה נשלמו חו"ב דיניקה בב' שנים, וז"ת בז' שנים שלאחר מכאן. (לתשובה)
מה ההפרש בין המוחין דבן ט' ויום א', למוחין דבן י"ג ויום א'. (לתשובה)
מתי נעשה גלגלתא דז"א. (לתשובה)
למה בו"ק הוא אלקים בפשוט ובג"ר הוא במילואים. (לתשובה)
איך אפשר שנה"י דתבונה תרד ותתהפך לבחינת ז"א. (לתשובה)
איך משלימים נה"י דתבונה ט"ס דז"א. (לתשובה)
מתי מתלבשים המוחין בלבושי הצלם לצורך ז"א. (לתשובה)
כיצד סדר כניסת ה"ח דאבא תוך ז"א. (לתשובה)
כיצד מלובשים הה"ח בנה"י תבונה בכניסתם תוך ז"א. (לתשובה)
למה מתחיל בז"א מקצת דעת בעת היותו ו' שנים ויום א'. (לתשובה)
למה נקראים הו"ק מטלטלין. (לתשובה)
כיצד כניסת הג"ר דה"ח. (לתשובה)
מתי צריכים כניסת המוחין זמן, ומתי אינם צריכים זמן. (לתשובה)
מתי נעשה הזווג כדי לעשותה כלי. (לתשובה)
מהו הזווג דחצות לילה. (לתשובה)
מהו הזווג ביום. (לתשובה)
מתי הזווג דאו"א ביום. (לתשובה)
מתי הזווג דזו"ן ביום. (לתשובה)
למה מכוונים בק"ש שעל המטה, כיון שהזווג הוא בחצות לילה. (לתשובה)
באיזה מוחין נשאר ז"א בלילה. (לתשובה)
למה הוצרכו שני מיני ק"ש בשחרית. (לתשובה)
מה הם המוחין הנמשכים בד' מיני ק"ש. (לתשובה)
מה ההפרש בין המוחין דק"ש דיוצר, לשאר ג' מיני ק"ש. (לתשובה)
איך נשלמים ט"ס דז"א ע"י אריכת רגלים דאמא. (לתשובה)
איך אומר פעם, שבגדלות צריך לנה"י חדשים לגמרי, בכל ג"ש. ופעם אומר, שרק שליש א' חסר לו. (לתשובה)

מה הם ב' מיני עליות נה"י לחג"ת ההפכים במשמעות שלהם. (לתשובה)
איך אומר פעם, שאין לז"א יותר מו"ק, גם בג"ר דיניקה, פעם אומר שאפילו בעיבור יש לו ע"ס. (לתשובה)
איך נשלמים ט"ס דז"א ע"י אריכת רגלים דאמא בפרטות. (לתשובה)
למה ז"א חסר נה"י מעיקר בנינו, וצריך לאריכת רגלים דאמא. (לתשובה)
מהו הפירוש, אריכת רגלים דאמא. (לתשובה)
מהו ענין התחברות ד"פ בחג"ת וב"פ בנה"י בג"ר דיניקה. (לתשובה)
למה חג"ת דגדלות נעשים מש"ת דחב"ד, ומש"ע דנה"י. (לתשובה)
כיצד מתלבש אור הנפש בט"ס דעובר. (לתשובה)
כיצד מתלבש אור הרוח בט"ס דיניקה. (לתשובה)
מאין יש לז"א ב"ש בנה"י אחר שמחזה ולמטה דז"ת נקודים אינם מתעלים מבי"ע. (לתשובה)
למה נתחלקו חג"ת דקטנות לב', חצים לחב"ד, וחצים לנה"י. (לתשובה)
איך משתוים ב' מיני הכלים דז"ת נקודים: דס"ג ודב"ן, בעת הלבשת האורות. (לתשובה)
איך כל בחינת הפרצופים יוצאים בעיבור, הלא חסר מנה"י לגמרי. (לתשובה)
למה מתחלקים חג"ת נה"י לו"ש. (לתשובה)
למה בקטנות מלובש האור גם בנה"י, ובו"ק דגדלות אמר שכל ג"ש דנה"י ריקנים מאור. (לתשובה)
כיון שבקטנות אין לו ראש, א"כ מהם עי"מ שבקטנות. (לתשובה)
מתי מתחלקים ו"ק לו"ש. (לתשובה)
מה הם ג' הפירושים שבמוחין דו"ק. (לתשובה)
איך מתכלכלים ג' הפירושים, שבמוחין דו"ק שלא יסתרו זה את זה. (לתשובה)
מהו הפירוש, שג"ר דגדלות באים בפעם אחת, הלא גם בנה"י יש עי"מ הבאים בג"פ. (לתשובה)
למה בתחלת הזווג דעיבור ז"א באו רק ו' מלכיות בו"ק, ובימי העיבור באו ו' בנה"י בו"ק. (לתשובה)
מתי נגמרים חב"ד חג"ת בכל אחת מט"ס דעיבור. (לתשובה)
איך נכללים ג' הפרצופים עי"מ זה מזה. (לתשובה)
מהו הפירוש, שעולמות ונשמות הם פנימיות וחיצוניות הספירות. (לתשובה)
מהו ההפרש בין ג' הפירושים דפנימיות וחיצוניות. (לתשובה)
איך מתכלכלים ג' הפירושים דפו"ח, שלא יסתרו זה את זה. (לתשובה)

מה ההפרש בין חו"ב דעיבור, לחו"ב דיניקה. (לתשובה)
מה הפרש בין ג' אלקים דחב"ד שבו"ק דיניקה, אל הג"ר דיניקה. (לתשובה)
מה ההכר בין ג' אלקים שיש בחב"ד דו"ק דיניקה. (לתשובה)
מה ההכר שיש בין ג' אלקים דחב"ד שבג"ר דיניקה. (לתשובה)
מה ההפרש בין הב' שמות אלקים שיש בחו"ג דדעת דיניקה. (לתשובה)
מה ההפרש מל"ב אלקים לל"ב הויות. (לתשובה)
למה נחלקו השינים: ט"ז בלחי העליון, וט"ז בלחי התחתון. (לתשובה)
למה צריכים כ"ד חדשי יניקה לצמיחת השינים. (לתשובה)
למה כל מיני ההבחנות דמוחין דיניקה הם בבינה לבד. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **א' דמילוי ה' שצורתה יו"ד.**
האותיות של השמות, רומזות על הכלים ובחי' העביות שבהם, אשר אור העליון מזדווג ומתלבש בהם. ואותיות השם בפשוט, רומזות על בחינת העביות דכתר, שעדיין אין שם הכר עביות בפועל, אלא בחינת שורש לבד, וע"כ האור המלובש שם הוא אור הנפש לבד, כי אור הנפש מתלבש בכלי דכתר כנודע. ואם האותיות הן במילואים, מורים שכבר יש שם הכר עביות בפועל, שעליה מזדווג אור העליון, ומוציא שם הע"ס המתיחסות למדת העביות ההיא.

סימן ב
(לשאלה) **א' דמילוי הא של אלקים שצורתה יו"ד**
עי' לעיל תשובה א'. (שם)

סימן ג
(לשאלה) **אבות**
החו"ג הם אבות לזו"ן, כנודע. גם נודע שזו"ן דה"ח הם נ"ה, וחג"ת הם כה"ב דה"ח. ולפיכך, נקראים החג"ת אבות, להיותם בחי' כח"ב, וכן בגדלות הם נעשים לחב"ד, וחו"ב נקראים אבות. ונה"י שהם בחי' זו"ן, נקראים בנים. א' ק"ל אות ט).

סימן ד
(לשאלה) **אבנים**
בעת הלידה, כשאו"א מתמעטים לבחינת כלים אמצעים דהיינו לבחי"א, ומסתלקים הג"ר, ונשארים בנפש רוח, שאז מסתלקים אורות דנפש מנה"י ועולים בחג"ת, ואור

הרוח עולה בחב"ד, הנה נבחנים נה"י משום זה לאבנים, משום שנשארו כלים ריקים בלי אורות. (א' ק"ל אות ח').

סימן ה

(לשאלה) **אודם שבהולד**

בחינת העביות שבכלים, שעליה נעשה הזווג עם אור העליון, נקראת בשם אודם, דהיינו הה"ג דאמא הממותקים במדת הרחמים, בסוד עלית ה"ת לעינים. כנודע.

סימן ו

(לשאלה) **אורות תחתונים נכנסים תחלה**

מתחלה נבררים הכלים היותר זכים ואח"כ נבררים הכלים העבים, כנודע. וכיון שאין העליון משפיע אלא בדבר העב יותר, כלומר, שכל שהמסך עב ביותר הוא מוציא קומה יותר גבוהה, נמצא כי מתחלה בעת שלא נברר אלא בחי' עביות דשורש לא יצא שם אלא קומת מלכות, שהיא קומת נה"י הנקראת עיבור. ואח"כ לעת לידה, שנתגלה שם עביות דבחי"א, הוציא קומת רוח, הנקרא יניקה, וכו' כנודע. הרי שאורות תחתונים יוצאים מתחלה ואח"כ האורות העליונים (דף א' קצ"ז אות קצ"ג).

סימן ז

(לשאלה) **אחורים דאהיה**

לבושי מוחין דז"א, הם מאחורים של השם אהי"ה. והטעם, כי בעת הזווג להוציא המוחין דז"א, נעשים תמיד או"א וישסו"ת לפרצוף אחד. וישסו"ת אינם עולים אז בשם זולת או"א בלבד. ונודע, כי השמות של או"א הם הוי"ה אהי"ה. ואלו הלבושי מוחין הם בחינת או"ח, העולה מהמסך ומלביש הע"ס דאו"י, אשר בחינת דאו"ח הזה יורד ומלביש המוחין גם בעת כניסתם בז"א. כנודע. וכיון שהמסך הוא מבחינת אמא עלאה, שנקראת אהי"ה, ע"כ נבחנים הלבושים ההם לבחינת אחורים דאהי"ה. ומה שהם רק מבחינת האחורים, הוא משום כי אין העליון משפיע אל התחתון אלא מבחינת האחורים שלו. וכיון שיש בהם ע"ס, ע"כ הם עשר שמות אהי"ה, ואהי"ה באחורים עולה ד"ם, וה"ס עשרה דמים. (א' קמ"ג אות נ"ה).

סימן ח

(לשאלה) **אבסדראיו ואדריו**

אדרין פירושם: חדרים פנימים ואכסדראין, פירושם: חדרים חיצונים והם כינוים לחג"ת נה"י דז"א. כי בחג"ת, החסדים מכוסים, שפירושו, שאפילו בעת שיש הארת חכמה בחסדים, מ"מ נגנזת שם ואינה מתגלית. וע"כ נבחנים חג"ת לפנימים, ששם הארת חכמה בסתר ואינה נראית לחוץ. ונה"י דז"א, דהיינו מחזה ולמטה. נבחנים לחדרים חיצונים,

כי בעת שיש הארת חכמה בחסדים, הם יוצאים ומתגלים שם. וע"ש הגילוי הזו דהארת חכמה, נבחנים לחדרים חיצונים. (א' רכ"ב אות רמ"ד.)

סימן ט

(לשאלה) **א) אל מימינא ומ"י בשמאלא ה' באמצע**

א"ל, הוא שם המורה על חסדים, ומ"י רומז על גבורות, והזווג הוא תמיד בקו אמצעי. ולכן נבחנים המוחין דיניקה, אשר שם א"ל הוא בדד ימין, ששמה החסדים. ושם מ"י הוא בקו שמאל ששמה הגבורות, ובחי' הזווג שהיא באמצע, היא בבינה שהיא ה' דאלקים, כי י"ה דאלקים הם חו"ב. כנודע. כי אין במוחין דיניקה אלא חסדים וגבורות, וז"א מקבלם דרך הקצוות, שמשם אל שבימין, מקבל ה"ח, ומשם מ"י שהוא בשמאל, מקבל ה"ג. (א' רל"ז אות רפ"ב).

סימן י

(לשאלה) **אלהים בפשוט**

השמות בפשוטם, רומזים על בחינת עביות דכתר לבד, שהיא בחינת שורש הכלים. ונבחנים לכלים דכתר. והאור שבהם נבחן לאור הנפש. כנ"ל בתשובה א', ע"ש. ובחינת הקטנות דמוחין דיניקה, שאין שם אלא נפש דרוח ונפש דנפש, נבחנים משום זה השמות שהם באותיו פשוטים. (אלף קנ"ט אות ק"ב).

סימן יא

(לשאלה) **אלקים במילוי יו"ד**

מוח החכמה דז"א, בעת הגדלות דיניקה, הוא בחינת אלקים במילוי יודין. כלומר, שה' דאלקים היא במילוי י', כזה: אלף למד הי יור מם. והוא משום שבחי' החכמה היא עדיין מטרם צמצום ב', שע"ז רומזת המילוי יודין,:נ"ל דף תס"ג תשובה א'. ע"ש (א' רל"ד אות רע"ו).

סימן יב

(לשאלה) **אלקים במילוי אלפין**

עי' לעיל תשובה א', א' רל"ד אות רע"ו).

סימן יג

(לשאלה) **אלקים במילוי ההין**

כיון שבבחינת יניקה אין מצב דחו"ב אלא פב"א, שבינה לא הסירה עוד אחורים שלה כלפי החכמה כנודע. ע"כ נבחן מוח הבינה שהוא אלקים במילוי ההין, כזה: אלף, למד, הה, יוד, מם. והוא כי מילוי ההין מורה על בחי' אחורים (א' רל"ד אות רע"ו).

סימן יד
(לשאלה) **אלם מאלקים**
דיבור, פירושו זווג, הנעשה בפה דראש, דהיינו על העביות המתוקנת בכלי המלכות דראש. והנה ע"י בירור דאבא, נעשה ז"א אל"ם סתם, כי מוריד ל"ב מלכיות הכלולות בו מעת הנקודים, שהם מבחינת צמצום א', ואז נעשה אלם. כי אינו מוכשר עוד לשום זווג, כי אין בו עוד שום עביות. אכן ע"י הארת ה"ג דאמא, שה"ס ל"ב מלכיות חדשות ממותקות מבחינת צמצום ב'. אע"פ שגם עתה עוד אינו ראוי לזווג, להיותו עוד בבחינת עובר, והארת ה"ג דאמא היא עדיין בבחינת שורש העביות שאינו ראוי לזווג, והיא עוד בבחינת אלם, אמנם נעשה על ידה בחינת אל"ם מן אלקים, כלומר, שמשורש הארת ה"ג האלו, תתגלה בו אח"כ בימי יניקה השם אלקים, וע"כ נבחנים אלו הארת ה"ג שהם כבר ג' אותיות אל"ם מן שם אלקים, שאינו חסר לו אלא י"ה המתגלים ע"י יניקה. (א' רכ"ב אות רמ"ו. ד"ה וזה אמרו).

סימן טו
(לשאלה) **אריכת רגלין דאמא**
הנה עצמותו של ז"א בא מז"ת דנקודים, שלא היה בהם רק כלים דחב"ד חג"ת עד החזה, ומחזה ולמטה כבר היו מתחת הפרסא דאצילות והיו לבי"ע. והגם שבעת הגדלות נתבטל הפרסא, וגם הכלים שמחזה ומטה נתחברו לאצילות, אמנם תכף היה בהם שביה"כ, ואפילו כלים דפנים, שהם מחזה ולמעלה ג"כ נשברו. כנודע.

סימן טז
(לשאלה) **אהיה דיודין דאלפין ודההין**
קומת אמא עלאה נחלקת לרת"ס: חב"ד, חג"ת, נה"י. ואהיה במילוי יודין בי"ה שלה, שהם חב"ד, בהיותה מקבלת מבחינה שכנגדה בס"ג דא"ק שמטבור ולמעלה, ששם עוד לא הושרש צמצום הב', שהוא בחינת אלפין. ואהי"ה דאלפין הוא בחג"ת שלה, המקבלת מבחי' שכנגדה מלמטה מטבור דא"ק, ששם כבר הושרש צמצום הב', וע"כ המילואים באלפין. כנ"ל דף תס"ג תשובה א'. ואהיה דההין הם בנה"י שלה, שהם בחינת אחורים, שמילואם בההין. (א' ק"ס אות ק"ה א' קס"ב אות קי"א).

סימן יז
(לשאלה) **ב' דדין דאבא**
הנה בחינת הדדים, נעשו ע"י עלית נו"ה דא"א, לחיבור אל חג"ת דאו"א בעת העיבור, כנורע. ונבחן שש"ע דנצח עלה לאבא, ובו כלול ג"כ ש"ע דהוד, ומהם נעשו דדים לאבא. וש"ע דהוד עלה לאמא, שבו נכלל גם הנצח, ומהם נעשו דדים לאמא. (א' קמ"ט אות ע"ו).

סימן יח
(לשאלה) **בהדי הוצא לקי כרבא**
משל הוא על ספירת הנצח דז"א, הנחשב לאמיתו על עיקר גוף הז"א שאין לחיצונים אחיזה בו, ועכ"ז נעשה בו אחיזה לחיצונים משום התחלפות האורות שהיה בע"ב דא"ק, שאור החכמה עלה ונתלבש בכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה, וכו', עד שאור ההוד נתלבש בכלי דנצח, וכו'. וע"י התחלפות זו שאור ההוד, שהוא בחי' המלכות נתלבש בכלי דנצח, נעשה לחיצונים אחיזה גם בכלי דנצח. עי' לקמן תשובה ק"ז. (א' ק"ל אות ט').

סימן יט
(לשאלה) **בנים**
עי' תשובה ג' (א' ק"ל אות ט').

סימן כ
(לשאלה) **בקיעה לרוחבו**
ענין בקיעה, פירושו, שיש שם מקום זווג, שהמסך מעלה או"ח ומלביש הע"ס דאו"י ממטה למעלה, ע"י עיכובו על האור עליון, כנודע, אכן ע"י כח הזווג, נבקע כח העיכוב אשר בהמסך, והוא מתפשט גם ממעלה למטה לע"ס מיניה וביה באותו הכמות שהלביש ממטה למעלה, וע"כ נבחן זה לבקיעה, כי כח העיכוב שבהמסך נתבקע.

סימן כא
(לשאלה) **בקיעה לאורכו**
ע"י לעיל תשובה כ'. (א' קנ"ד אוח פ"ט).

סימן כב
(לשאלה) **בקיעה ממש**
יש ענין בקיעה רק לשעת הזווג, כמו ענין הפרסא בגו מעוהי, ושאר הפרסאות. ויש בקיעה ממש, שנשאר שם מקום זווג בקביעות, כמו הבקיעה שבפה דראש. ובחינת הלידה הוא דרך פה דראש דישסו"ת, ששם מקום יסוד דכללות או"א וישסו"ת, כנודע. וע"כ נחשב לבקיעה ממש. (א' קכ"ח אות ו').

סימן כג
(לשאלה) **ד' פרקין בחג"ת.**
בעת עיבור ב' דקטנות, דהיינו הבא לאחר ב' שנים דיניקה, הנה אז ע"י הארת הזווג יורדת ה' תתאה בעינים ומעלים אח"פ דז"א אל הפרצוף, ונשלם הז"א בנה"י שלו, דהיינו בש"ת לכל ספירה וספירה שלו, כנודע. ועכ"ז עוד השלישים התחתונים אינם עולים בשם, משום שמצב הזווג הזה דאו"א הוא בבחי' פב"א, ואין הארת חכמה יכולה עוד

להתגלות, מחמת אחורים דאמא, כנודע. וע"כ נבחן אז, שהשיג רק בחינת ג"ר דרוח, וו"ק דגדלות, שהם בחינת נפש רוח דנשמה. ונמצא, שאור הרוח מתלבש בשלישים עליונים, ואור הנפש בשלישים אמצעים והשלישים התחתונים עדיין ריקנים מאור. ולפיכך אין יותר מב"ש בכל מדרגה מרת"ס, שהם: ב"ש בחב"ד וב"ש בחג"ת, וב"ש בנה"י, כי כל אחת חסרה שליש תחתון שלה. גם נודע שכל זמן שאין בכלים דחב"ד רק אור הרוח, הם נבחנים רק לבחינת חג"ת. ולפי"ז נמצא, שבחינת הג"ר דרוח המתלבשים בכלים דחב"ד, אינם עושים אותם לבחינת חב"ד, אלא רק לבחינת חג"ת, להיותם בחינת רוח. הרי שיש לו ב' בחינות חג"ת, כי ג"ר דרוח מתלבשים בכלים דחב"ד, וו"ק דרוח מתלבשים בכלים דחג"ת, והם רק ד' שלישים, כי הן לכלים דחב"ד, והן לכלים דחג"ת חסרים שליש תחתון, וכן לכלים דנה"י. ונמצא שיש עתה בכלים דחג"ת ד' שלישים, ב' שלישים בג"ר דרוח בכ"א מהם. ב"ש לו"ק דרוח בכל אחד מהם. וכן ב"ש בכלים דנפש בכל אחד מהם. (א' קצ"ט אות קצ"ד).

סימן כד

(לשאלה) **דדים**

בחינת הדדים היא בחי' אמצעית בין תחתון לעליון, אשר יש שם יחס אל התחתון גם בשעה שאינו ראוי לעלות ולהלביש במקום העליון. ויש דדי בהמה, ויש דדי אדם. כי בעת זווג או"א להוציא את הז"א, צריכים להיות בקומת ע"ב, וכיון שאין לאו"א בקביעות אלא קומת ס"ג, שהיא בחינת ו"ק דע"ב, כי ע"כ הם מלבישים לא"א מגרון ולמטה, דהיינו רק לחג"ת נה"י דא"א. לכן בעת הזווג דנשיקין דא"א, הנמשך מהארת הזווג דע"ב ס"ג דא"ק, נמשך אור חדש דבקע לפרסא דאצילות, וב"ש תחתונים דעתיק, העומדים בבי"ע עולים למקום נה"י דא"א, ונה"י דא"א עם ב"ש אמצעים דעתיק שבתוכם עולים לחג"ת דא"א, וחג"ת דא"א עם ב"ש עליונים דנו"ה דעתיק, עולים לג"ר דא"א. ואז גם או"א המלבישים לחג"ת דא"א בקביעות, עולים גם הם לג"ר דא"א, ומשיגים קומת ע"ב כמו ג"ר דא"א. כנודע, והנה אז נבחן, ששה כלים חג"ת נה"י דא"א, נגדלו ונעשו לעשרה כלים: חב"ד חג"ת נה"י, בשביל או"א. ע"ד שנתבאר בו"ק דז"א לעת גדלותו. ונמצא שהפרקים העליונים והאמצעים דחג"ת דא"א, נעשו לחב"ד לאו"א, ושלישים תחתונים דחג"ת דא"א, עם השלישים העליונים דנה"י דא"א, נעשו לחג"ת לאו"א. וד' השלישים דנה"י דא"א לנה"י דאו"א. וקומה זו משמשת לאו"א בכל משך חדשי העיבור עד זמן לידה. והנך מוצא כאן, ב' מיני עליות: א' שב"ש דעתיק שמקומם בקביעות הוא בבי"ע, עלו עתה ונעשו לבחינת למטה מטבור דא"א דאצילות. ועליה ב' היא, כי ב' פרקים

עליונים דנו"ה של א"א, נתעלו ונעשו לבחינת חג"ת דאו"א. ואח"כ לאחר לידתו של ז"א, שאו"א חזרו לבחינת הקביעות שלהם, דהיינו לקומת ס"ג, מ"מ נשארו בהם בחינות רשימות מאותם ב"פ עליונים דנו"ה דא"א, בתוך החג"ת שלהם, מעת היותם בקומת ע"ב, וכן נשארו רשימות ב"ש תחתונים דנו"ה דעתיק בתוך המלכות דא"א, גם אחר הלידה שכבר חזרו ב"ש תחתונים דעתיק לבי"ע.

סימן כה

(לשאלה) **דוה**

ספירת הוד היא בחינת העביות והמלכות דז"א כנודע. והנה בעת שהיא מתוקנת במסך והתיקונים כראוי, הנה ממנה כל הוד הפרצוף, כי במדת האו"ח שהיא מעלית נמדדת כל קומת הפרצוף ושבחו. אמנם בעת שהיא חסרת התיקונים, הנה לא לבד שהפרצוף נעדר מכל אור, נמצאת עוד נהפכת למשחית ח"ו, כי החיצונים נאחזים בהפרצוף, וזה הרמז, והודי נהפך עלי למשחית, גם זה הרמז שאותיות הו"ד נהפכים להיות דו"ה. דהיינו לרמז על ההפכיות הנ"ל. (א' קל"ז אות כ"ט).

סימן כו

(לשאלה) **דוחק גדול**

כי הולד נסגר ברחם אמו ע"י ב' הדלתות דקטנות וגדלות, שעושים ם' סתומה, כמבואר בחלק ט'. ולעת לידה, בסבת התעוררות הולד לינק ממעלה למטה, חוזרת ומתעוררת הקטנות דאמא דעלית ה"ת לעינים, שאח"פ שלה חוזרים ונופלים ממדרגתה שה"ס צינון נה"י שלה, שעי"ז חוזר הדלת וציר דקטנות למקומה והולד יוצא משם ונולד. וענין זה של החזרת הקטנות, נבחן לדוחק גדול כלפי אמא. אמנם לולא חזרת הקטנות לא היו נפתחים הדלתות, וז"א לא היה יכול להולד ולצאת משם. וע"כ אין ז"א נולד אלא ע"י דוחק גדול. (א' קכ"ח אות ו').

סימן כז

(לשאלה) **דחיה**

ענין הלידה בא, ע"י הכר העביות דז"א, שהיא משונה מבחינת אמא, כי בשעה שנעשה הזווג בעת הלידה על בחי"א, שז"א נכלל בזווג הזה, הנה מתחדשת בו אז עביות של עצמו מבחי' זו, כמ"ש בפרצופי א"ק, וניכר בחי' הגוף שבו, ואז נבחן שנפרד ממנה, כי הכר שינוי הצורה הוא המפריד בין הרוחנים. כנודע. והמשך התפעלות שינוי הצורה בז"א, עד שניכר עביות שלו, נבחן בשם דחיה. כי הולכת ומתפעלת בו, עד שמפרישהו לחוץ. (אלף קכ"ח אות ד').

סימן כח
(לשאלה) **דחית האורות למטה**
האורות החדשים כשנכנסים לפרצוף הם דוחים את האורות הקטנים מהם למטה. למשל, כשיש אור הנפש בפרצוף, הוא מתלבש בכלי דכתר, ואח"כ בבוא אור הרוח הוא דוחה את אור הנפש לכלי דחכמה, והרוח מתלבש בכלי דכתר. וכן בבוא אור הנשמה, הוא דוחה את אור הרוח מכלים דכתר והוא מתלבש בו. וכו' עד"ז כנודע. (א' ר"ב אות קצ"ז).

סימן כט
(לשאלה) **דם הלידה**
נודע, כי במ"ן דז"א העולים לאו"א, נכללים בהם כל הפרצופים שלמטה ממנו עד עשיה. כמ"ש דף א' קל"ט אות מ'. ונברר ממ"ן אלו בחדשי העיבור, כל השייך לז"א עצמו, וכל הנשאר במ"ן הללו, שהם שייכים לנוקבא, ולפרצופי בי"ע הם יוצאים משם בבחינת דם לידה. (א' קל"ג אות כ"א).

סימן ל
(לשאלה) **דם בהמקור**
דם פירושו, בחינת העביות שבמלכות שעליה שורה הצמצום, שלא לקבל מאור העליון, וע"כ הוא דוממת מלקבל האור, ונקראת משום זה דם. וכשהעביות היא במקומה בנה"י, נבחן הדם במקור, שהדין שורה עליה. אמנם כשעולה אל חג"ת, שאין מקומה שם, היא נמתקת שם ומתהפכת לחלב. (א' קס"א אות ק"ו).

סימן לא
(לשאלה) **דם טמא**
הנה במ"ן דז"א שעלו לעיבור לאו"א, נכללים בהם כל הפרצופים שלמטה ממנו, ואחר שנברר כל השייך לז"א, יוצאים השאר בסוד דם לידה. כנ"ל בתשובה כ"ט. אמנם גם מבחינת ז"א אינו נברר כל הבחינות, כי בחינת העביות דהוד, לא נברר כי אם בחי' השורש של העביות הזו ושאר בחי' נבררים אח"כ ע"י החלב, וכן היסוד והמלכות, הנמשכים מההוד.

סימן לב
(לשאלה) **דם שאינו טמא**
הבחינה הב' של הסיגים, שהם אלו השייכים לנוקבא ולפרצופי בי"ע, היוצאים בסוד דם לידה, הם נבחנים לדם שאינו טמא, כי הגם שהם פסולת בערך ז"א, אמנם עדיין נברר מהם לקדושה לצורך שאר הפרצופים, ורק הבחינה הג' הנ"ל בתשובה ל"א, שהם

הנשארים אחר המלכות דעשיה, הם נקראים דם טמא, להיותם חלקם של הקליפות. (א' קל"ט אות מ"א).

סימן לג

(לשאלה) **דם מתהפך לחלב**

הבחינה הא' של הסיגים, הנ"ל בתשובה ל"א. שהם בחי' הוד יסוד ומלכות שבו, שלא נבררו בעת העיבור, הם אינם יוצאים לחוץ עם הלידה, אלא שהם עולים לחג"ת ונהפכו שם לחלב. (א' קל"ז אות ל"ב. א' ק"מ אות מ"ד א' קמ"ב אות נ"א) עי' להלן בתשובה ל"ד.

סימן לד

(לשאלה) **דם מזוקק וברור**

הנה ע"י עלית התחתון למ"ן אל העליון, והתכללותו בזווג אשר שם, נמצא עביות התחתון מתתקן במסך דעליון, שעי"ז נעשה גם הוא ראוי לזווג. וענין השגת המסך אשר העביות דתחתון משיג, נבחן שהוא נעשה בזה מזוקק וברור, כי המסך שמקבל מזקק אל העביות ומתקנו באופן שנעשה ראוי לזווג.

סימן לה

(לשאלה) **דת"י שבבן ט' שנים ויום אהד**

בן ט' ויום א', עוד אין לו בחי' יסוד בקו אמצעי, אלא רק דעת ות"ת לבד. כי בו' שנים ויום א' נכנס עטרת יסוד דתבונה, בדעת דז"א, ואז הת"ת ויסוד דז"א עדיין ריקנים מאור. ובשנה הט' ויום א' נכנס היסוד דתבונה, בדעת דז"א, ודוחה את עטרת יסוד דתבונה, למקום ת"ת דז"א, ונמצא עתה שיש לו אור גם בת"ת עד החזה, כי ירדה שם עטרת דיסוד תבונה אבל מחזה ולמטה, הוא עוד ריקן מאור. אלא אחר כך, לאחר ט' ויום א' יורדים החסדים ליסוד דז"א. (א' קס"ח אות קכ"ז).

סימן לו

(לשאלה) **ה' דאלקים בציור ד"י**

ב' תיקונים עיקרים ז"א מקבל מאו"א לעת העיבור, שהם בירור ע"י ל"ב נה"ח דאבא, המברר לרפ"ח ניצוצין שלו, נקיים וטהורים מכל בחי' עביות ודין. ואחר כך מקבל תיקון על ידי אמא, שמאירה לו הארת ה"ג מנ' שערי בינה שלה, שהם בחי' העביות דה"ת בעינים, שה"ת כבר ממותקת במדת הרחמים דאמא.

סימן לז

(לשאלה) **ה' דאלקים בציור ד"ו**

עי' תשובה ל"ו.

סימן לח

(לשאלה) **ה' שבין הדדים שנעשתה לצנור**

ה' זו שבין הדדין הוא מקום הזווג שבחג"ת דאו"א עצמם, וז"ס שנעשתה לצנור המריק שפע לקצוות, כי הזווג שבקו אמצעי הוא המשפיע לקצוות שהם הדדין. והיא הה' דאלקים שהיא בחינת הבינה שרק היא מראה תיקונה בימי היניקה, כנ"ל בת' ל"ו. אמנם הז"א מקבל המוחין דרך הקצוות כי ה"ח הוא מקבל מדד ימין, וה"ג מקבל מדד שמאל. (א' רל"ח אות רפ"ד).

סימן לט

(לשאלה) **ה' דהוד שנעשתה לקוף**

הוד היא המלכות דז"א, דהיינו התכללות המלכות בז"א, בבחינת עטרת יסוד שלו, והיא נבנית ע"י ז"א לפרצוף שלם. וה' דהוד, היא בחינת כתר מלכות והיא בחינת הכלי דפנים על המלכות, מזמן הנקודים, כי ז"ת דנקודים מבחינת הכלים דפנים, דהיינו שממעלה לפרסא דבי"ע, הם רק כח"ב חג"ת עד החזה, ונקודת החזה היא המלכות דז"ת דנקודים. ואח"כ בימי גדלות דנקודים, שנתפשטה כל ספירה מז"ת עד לעשיה, נמצא שגם נקודת החזה שהיא בחינת כתר של המלכות, נתפשטה לפרצוף שלם עד עשיה, ונמצאים כל ט"ת שלה הם בחינת אחורים, שקבלה ממטה לפרסא דאצילות. ולפי שכלים אלו דאחורים דמלכות דנקודים, לא חזרו לה בעת התיקון, ע"כ יש לחיצונים אחיזה גדולה בה, כי יש להם אחיזה בכל ט"ת שלה. וז"ס ה' דהוד שנתארכה ונעשתה לקוף, שרומז על התפשטות ט"ת דמלכות למטה מן השורה, דהיינו למטה מפרסא דאצילות בעת שביה"כ, אשר הרשימה דהתפשטות הזו נשארת גם עתה בכתר שלה, שבגלל זה מתאחזים בה החיצונים, בסוד ורגליה יורדות מות. (א' קל"ז אות ל').

סימן מ

(לשאלה) **ה' דמים טמאים**

דמים פירושם, בחינות עביות הכלולות במלכות דז"א, שהם הוד יסוד מלכות, שלא נברורו ולא נתקנו בהתכללות הזווג דעיבור, אלא מבחינת השורש בלבד, וע"כ הם נחשבים עוד לסיגים ודמים בלי בירור. והנה בעביות זו דהוד יש ב' בחינות: א' מה ששייך לנוקבא שבגופו דז"א, הנקרא ה"ח, ואלו הם ה' דמים טהורים, כי אינם יוצאים עם הלידה, אלא נשארים במעי אמו, ולאט לאט בסדר המדרגה, הם עולים לחג"ת דאמא, ששם הזווג דבחי"א שמוציא קומת ה"ח, והעביות נכללת במסך ההוא דאמא, ומשם יונק אותם ז"א בבחינת חלב, והחלב ההוא שה"ס עביות מתוקן במסך, יורד בז"א, ושוב מתהפך בו לדם צלול ומזוקק וברור. כנודע, שפירושו שגם הוא יכול להזדווג עליהם,

להשיג קומת חסדים, כפי הכמות ואיכות שיצאו עליהם, בהתכללות הזווג באמא. הרי שה' דמים דבחינת הנוקבא שבגופו דז"א הכלולים בעביות דהוד יסוד ומלכות, שלא נתבררו בעיבור, הם בחינת דם טהור לגמרי, כי מתהפכים ונעשים לה"ח, שהם קומת הז"א.

סימן מא
(לשאלה) **ה' דמים טהורים**

עי' תשובה מ'.

סימן מב
(לשאלה) **הארה להעלות מ"ן**

אין ז"א יכול לעלות למ"ן לצורך עיבור ג', שהוא מוחין דהולדה, מטרם שהוא נשלם בכל המוחין דקטנות, הבאים בעיבור הב' שלאחר ב' שנים דיניקה. וע"כ צריכים מקודם להמשיך לו, כל המוחין דקטנות דעיבור ב', ואז יכול ז"א לעלות למ"ן למוחין דהולדה. והמשכה זו דמוחין דקטנות דעיבור ב' נקראת בשם המשכת הארה כדי שיוכל ז"א לעלות למ"ן (א' קפ"ג אות קע"א).

סימן מג
(לשאלה) **הגדלה**

הגדלה פירושה, התלבשות האורות בכלים, ועיקר השם הזה מורה על הגדלת השלישים התחתונים דכלים הבאים לעת הגדלות, אמנם גם כל בחינת התלבשות האורות בכלים נקרא הגדלה. דהיינו אפילו בביאת אור הנפש אל הפרצוף, שהוא מתלבש בכלים דחב"ד, נקרא שנגדלו אז כלים דחב"ד, אבל הכלים דחג"ת נה"י לא נגדלו עתה, כי לא קבלו שום אור. ואח"כ בבוא אור הרוח נבחן שהוא דוחה לאור הנפש אל הכלים דחג"ת, והרוח מתלבש בכלים דחב"ד, ונבחן עתה שגם הכלים דחג"ת נגדלו, כי אור הנפש ירד ונתלבש בהם. וכו' עד"ז. (א' קנ"ד אות פ"ח).

סימן מד
(לשאלה) **הגדלת אברים**

אחר עיבור ב' שה"ת יורדת מעינים, ונחזרים אח"פ לז"א, ונשלם בכל ט"ס דכלים, נבחן שנגדל בכל אבריו, כי השיג השלישים התחתונים שהיו חסרים בכל ספירה וספירה שלו. אמנם עדיין אינם עולים בשם מטרם שמשיג הגדלות דעיבור הג', כי עד אז אינם מקבלים עוד אור, אלא אחר שמשיג אור הנשמה בעיבור ג', אז הנשמה דוחה לאור הרוח אל הכלים דחג"ת, ומתלבשת בחב"ד, וכן אור הרוח דוחה לאור הנפש לכלים דנה"י כדי להתלבש בעצמו בחג"ת, ונמצאים גם השלישים התחתונים שמשיגים אור. אמנם מטרם

זה, נמצא אור הרוח בכלים דחב"ד, ואור הנפש בכלים דחג"ת, וכלים דנה"י ריקנים מאור. וע"כ אפילו לאחר עיבור ב', שכבר יש לו נה"י חדשים, אינם עולים בשם להיותם בלי שום אור. (א' קנ"ה אות צ"א).

סימן מה

(לשאלה) **הגדלה ממשית**

הנה האורות המתלבשים בהכלים הנמצאים, מגדילים אותם. וזה נקרא בשם הגדלה סתם. (עי' אות מ"ג.) אמנם השלמת השלישים התחתונים דכלים, הבאה ע"י אריכת רגלים דאמא, אשר נה"י שלה מתחלקים לט' פרקים, וחשלימים לכל ספירה מט"ס דז"א, את שליש התחתון החסר שם, כנודע. זה נקרא בשם הגדלה ממשית, כי נה"י דאמא מתערבים עם כל אבר ואבר דז"א, ונעשה להשלמת ש"ת שלו דאורות, וש"ע דכלים כנודע. (א' קס"ג אות קי"ד).

סימן מו

(לשאלה) **המסו**

עי' להלן אות קל"ז. (א' קל"ג אות כ"א).

סימן מז

(לשאלה) **השאלה**

נה"י דאמא המתלבשים בבחינת לבושי מוחין תוך ז"א, נבחנים שהאורות נמצאים בהכלים בדרך שאלה. לפי שהכלים הם דאמא, אלא שנשאלים לשימוש האורות דז"א. (א' קל"א אות י"ב).

סימן מח

(לשאלה) **התחלקות הדעת לאדרין ואכסדראין**

בעת הגדלות דז"א, לאחר העיבור ג' הנה אז יש זווג במוח הדעת שלו, המעלה או"ח עד החכמה, ומוציא הארתו לחוץ אל הבינה, ואז מקבל הדעת הארת חכמה, בתוך החסדים שלו, וכן מתהפך ממעלה למטה ומשפיע אותה הקומה אל הגוף. ואז מתחלק הדעת לאדרין ואכסדראין, כי חג"ת שהם בחי' אדרין, שפירושם חדרים פנימים, הוא משפיע בחינת חסדים מכוסים, כי הארת חכמה אינה מתגלית עד החזה דז"א, אלא רק מחזה ולמטה, הנקרא אכסדראין, שפירושים חדרים חיצונים, ששם מתגלה ההארת החכמה שבדעת. וז"ש בזוהר, שהדעת מתפשט אל הגוף וממלא אדרין ואכסדראין דגופא. דהיינו שמתחלק לב' בחינות כמבואר. (א' רכ"ב אות רמ"ד).

סימן מט

(לשאלה) **התכללות הפרצופין**

הנה הפרצוף דעובר הז"א, מתחלת לידתו, עוד אין לו קומת נה"י בשלימות, אלא רק נה"י דנה"י. פירוש שהט"ס שלו שהם בקומת נה"י, אין שם בכל ספירה רק שליש א' משיעורו. כי בקו ימין שהוא חח"נ, יש לו בהם, רק השלישים התחתונים, שהם: נצח דחכמה, ונצח דחסד, ונצח דנצח. וכן בקו שמאל בג"ה, יש לו רק הוד דבינה, והוד דגבורה, והוד דהוד. וכן בקו אמצעי דת"י, יש לו יסוד דדעת, ויסוד דת"ת, ויסוד דיסוד.

סימן נ

(לשאלה) **התפשטות כח החלב לז"ת**

ע"י כ"ד חדשי יניקה, ז"א משיג ו"ק דרוח, שהם מתלבשים בכלים דחב"ד. ואח"כ ע"י עיבור ב', הוא משיג ג"ר דרוח. כנודע. ואז נבחן שג"ר דרוח דוחים את הו"ק למטה לז"ת דגוף, והם מתלבשים בחב"ד, ואז מקבלים הז"ת אל כח החלב דכ"ד חדשי יניקה, דהיינו בחינת ו"ק דרוח. (א' קנ"ד אות פ"ט).

סימן נא

(לשאלה) **התפשטות ל"ב נתיבות החכמה**

נודע, שבחינת אבא, היא מטרם צמצום ב', להיותה מקבלת מבחינה שכנגדה בע"ב דא"ק, ששם עוד שולט צמצום הא', כי צמצום הב' מתחיל רק למטה מטבור דס"ג דא"ק. וע"כ טפת המיין דוכרין הנכללים בז"א, גורמים לו התגלות ע"ס בשלמות שמורידים הה"ת מעינים שלו, ומשפיעים בו הארת חכמה, ואז נבחן של"ב נתיבות החכמה נתפשטו במוחין דז"א. אמנם הם באים לו בג' בחינות: א' הוא לעת העיבור, בבחינת טפת הזרע, שאח"כ נקלטת בעיבור במעי אמו ונעלמת שם. ואז נבחן שאין עוד שום התפשטות לל"ב נתיבות החכמה. וכן בכ"ד חדשי היניקה, עוד אין לו שום הכר, כי אז נבחנת רק בסוד הציור דה' דאלקים הימיני בסוד ד"י. כנ"ל באות ל"ו. ע"ש. ותחלת גילוי הוא בעובר ב' שלאחר ב' שנים דיניקה, שאז הוא משיג הה"ח דאבא, הנקראים פנימים ומקיפים דאבא דקטנות. ואז מתגלה ל"ב נתיבות החכמה, בסוד ע"ב בימינא, ורי"ו בשמאלא וכ"ו בקו אמצעי. כמ"ש להלן בתשובה קמ"ג. אמנם עדיין אין זה נחשב להתפשטות גמור של ל"ב נתיבות החכמה, עד לאחר עיבור ג', שאז הם מתגלים במוחין שלו, ומתפשטים אל הגוף ע"י הדעת הממלא לאדרין ואכדראין דגופא. (א' רכ"ט אות רס"ד).

סימן נב
(לשאלה) **התפשטות נ' שערי בינה**
ה"ג דאמא, נקראות נ' שערי בינה. כי כל גבורה כלולה מעשר, והן נ'. ונקראות שערים, על שם היסוד דאמא. ויש בהן ג' בחינות: א' הוא בימי העיבור, שאז היא מאירה לז"א את ה"ג שלה, בבחינת שורש העביות, ואז עוד אין לה"ג דאמא שום התפשטות בז"א, כי בשורש אין עביות ניכרת כנודע. ב' ביניקה, שמתפשטים נ' שערי הבינה מבחינת הקטנות שבהם. ג', בגדלות שהם מתפשטים בשלימות. (א' רכ"ט אות רס"ד).

סימן נג
(לשאלה) **זווג דחצות לילה**
בלילה אחר ברכת המפיל נסתלקה כל המוחין דז"א, ואפילו המקיפים דאמא, ולא נשאר בו אלא קיסטא דחיי, דהיינו דוגמת המוחין דב' שנים של היניקה, שהם: נפש דנפש ונפש דרוח, וע"י ק"ש שעל המטה, נמשך הזווג דחצות לילה בבחינת עיבור הב' דקטנות, הנקרא ביאה קדמאה לעשותה כלי, שע"י הזווג הזה מוחזרים אח"פ לפרצוף, ונשלם בעשרה כלים וכן ג"ר דרוח וו"ק דגדלות דאמא. (אות קמ"ג).

סימן נד
(לשאלה) **זווג דק"ש שעל המטה**
עי' תשובה נ"ג. (א' קע"ג אות ק"מ וקמ"ב וקמ"ד. א' קע"ט אות קס"א).

סימן נה
(לשאלה) **זווג דק"ש דקרבנות**
המוחין שקבל בזווג דחצות, הם מסתלקים בגמר הלילה, ונשאר ז"א שוב רק בנפש הרוח, כמו בלילה קודם חצות. ולפיכך הוא צריך מחדש לעיבור ב' דקטנות שלאחר ב' שנים דיניקה, הנקרא ביאה קדמאה. וזווג זה נעשה ע"י ק"ש דקרבנות. ויש בזווג זה ד' בחינות: א' היא גדלות ה"ג דאמא, הנקרא מקיפים דאמא. ב' היא ו"ק דה"ח דאבא, הנקרא פנימים דאבא, ג' היא גדלות ה"ח דאבא, הנקרא מקיפים דאבא, ד' היא ו"ק דגדלות דאמא. וכל ד' הבחינות האלו נעשות ע"י עיבור ב' ההוא, שהוא בא ע"י זווג או"א פב"א. שפירושו, שעדיין לא הפסיקה אמא את האחורים שלה המכסה על הארת חכמה.

סימן נו
(לשאלה) **זווג דק"ש דיוצר**
אחר שז"א כבר נשלם בכל הד' מדרגות דעיבור ב', ע"י ק"ש של הקרבנות, כנ"ל בתשובה נ"ה. שאז כבר הוא בבחינת ט' שנים ויום א'. הנה הוא ראוי לעלות למ"ן לעיבור ב'

דגדלות, שנקרא עיבור ג', שהוא לבחינת מוחין דהולדה. ועיבור הג' הזה נעשה בק"ש דיוצר.

סימן נז
(לשאלה) **זווג דק"ש דערבית**

אחר היום מסתלקים כל הה"ח דאבא, כי אין זמנם של החסדים אלא ביום ולא בלילה, שהם בחינת הפנימים ומקיפים דקטנות דאבא, ולא נשאר מהמוחין דיום, אלא בחינת הגדלות דה"ג דאמא, שנקרא מקיפים דאמא דקטנות, ולפיכך אחר שנסתלקו החסדים כולם, צריכים לחזור ולעורר העלית מ"ן לעיבור ב' דקטנות מחדש לתפלת ערבית.

סימן נח
(לשאלה) **חו"ב דיניקה**

בחינת אור הרוח שז"א משיג בעת היניקה, הוא דוחה את אור הנפש דעיבור לכלים דחג"ת, והוא עצמו מתלבש בכלים דחב"ד. ונמצא שבחי' חו"ב דיניקה, הוא רק אור הרוח לבד. וזה הכלל, שכל אור חדש הבא לפרצוף הוא מתלבש בכלים העליונים, ודוחה האור שהיה שם מקודם לכן. אל הכלים שלמטה. (א' קנ"ד אות פ"ח).

סימן נט
(לשאלה) **ח"י חדשי יניקה**

ת"ת דא"א כלול מן י"ח גבולים. כי חציו העליון יש בו ו' גבולים, בו"ק שבו המלובשים באו"א. וחציו התחתון כלול מי"ב גבולי אלכסון כמ"ש להלן בתשובה ס"ה. ובכדי שז"א יכלול בתוכו י"ח גבולים הללו, הוא נבחן שיונק ח"י חודש. ולמ"ד שהם כ"ד חודש, הוא סובר, שגם חציו העליון כלול מי"ב גבולי אלכסון. אחר שהוא נכלל בחציו התחתון. כי בעת עלית נה"י לחג"ת דא"א, נכלל חציו התחתון מחציו העליון, ויש בתחתון עצמו ב' בחינות הת"ת הנ"ל, וכיון שחציו העליון כלול בתחתון, כבר גם בו יש י"ב גבולים כמו חציו התחתון. (א' רכ"ט אות רס"ד).

סימן ס
(לשאלה) **חיות בהשאלה**

עי' תשובה מ"ז (א' קל"א אות י"ב).

סימן סא
(לשאלה) **חיצון**

עי' תשובה קכ"ו.

סימן סב
(לשאלה) **חלב**

בעת הלידה, שהדלת דקטנות חוזרת לשליטה, מכח עלית ה"ת לעינים, שישסו"ת יורדים

ומתמעטים לבחינת ו"ק, ונסתלקו מהם הג"ר, כנודע. (עי' תשובה כ"ו) ולא נשאר שם אלא אורות דרוח נפש, אשר אז עולה שוב אור הרוח לכלים דחב"ד, ואור הנפש שהיה בנה"י, עולה לכלים דחג"ת, הנה עולה עמו ג"כ, בחי' העביות דהוד יסוד ומלכות שלא נבררו, ונכללים בהזווג החדש דחג"ת, שהוא בחי"א, ומקבלים בחינת מסך מתוקן דבחי"א מתוך התכללות בזווג ההוא, ואז נעשו לחלב, כי קומת החסדים היוצאים שם על בחי"א, נבחנים לחלב. וכשז"א יונק ומקבל לתוכו החלב הזה, הוא משיג בחינת העביות דהוד יסוד מלכות, המתוקנים במסך דעליון, וגם הוא עצמו, נעשה בסופו ראוי להזדווג עליה, ויוצא בו קומת ה"ח וה"ג. ולפיכך נחשב החלב שהוא יונק, לבחינת האודם שבו, כי נעשים בו לבחינת עביות מתוקנת במסך דבחי"א. וכל עביות הנמשכת מאמא, נבחנת לאודם, כי בינה דצמצום ב' מכונה ארץ אדום, כנודע. (א' קס"א אות ק"ח. אלף קל"ז אות ל"ב. א' קמ"ד אות נ"ט).

סימן סג
(לשאלה) **חלב ודם**

חלב (בצירי תחת הח') שהוא השומן, נמשך מטפת מ"ד דאבא. ודם, נמשך מטפת מ"ן של הנקבה. ומשניהם נבנה ז"א והן קריבין לגבוה. (א' קס"ב אות ק"י).

סימן סד
(לשאלה) **טבורא דלבא**

מקום נקודת החזה, נקרא טבורא דלבא. (א' ק"נ אות ע"ט).

סימן סה
(לשאלה) **י"ב גבולי אלכסון**

נודע, שה"ח הנקראים חג"ת נ"ה, הם כנגד ה' הבחינות כח"ב זו"ן, ונמצא שעיקר ז"א הוא נצח לבד. ומצד שמוחותיו מאו"א, שהם מקבלים מבחינה שכנגדם בע"ב דא"ק, שבו נתחלפו הספירות, שבא אור חכמה בכלי דכתר וכו', ונמצא אור הנצח שעלה לת"ת, וע"כ נבחן עיקר ז"א לת"ת דה"ח, ובחינות חסד וגבורה שבו, הוא מכח התכללותו בעליונים, ונה"י שבו הוא מכח התכללות המלכות בו. הרי, שת"ת כולל כל הו"ק ונודע, שע"י עלית ה"ת לעינים, נעשה קו שמאלי בכל הספירות. כי עצם הספירות נבחנות לקו ימין, ובחינת עביות המלכות שנכללה בכל ספירה וספירה עד העינים נבחנת לקו שמאל. ולפי"ז נמצא, שיש ב' בחי' ו"ק, בז"א, א' דקו ימין, והב' דקו שמאל, והם מכונים י"ב גבולי אלכסון. כי כל בחינה יש לה גבול בפני עצמה. ונקראים אלכסון, משום, שהתכללות ב' ההין שנעשה בעלית ה"ת לעינים, מכונה אלכסון, כי נעשה בהם קו מהפנים אל האחור, כי ב' נקודות עושים בחי' קו, ולהיות הנקודה העליונה

דבחינת פנים, מה"ר והנקודה התחתונה מבחינת אחורים, דהיינו מה"ת, ע"כ מובנות כמו אלכסון. ההולך מפנים לאחור. וז"ס שהפרסא גו מעוהי שהוא השורש של עליה זו, היא עומדת באלכסונא, כנורע. (אלף רכ"ט אות רס"ב).

סימן סו

(לשאלה) **י"ה דאלקים**

התפשטות דל"ב נתיבות החכמה תוך נ' שערי בינה, דהיינו בבחינת הקטנות, שאין עוד גילוי אלא לבחינת ה"ג דקטנות דאמא, הנה זה נבחן, לבחינת י"ה דאלקים. כי הקטנות דאמא הוא השם אלקים, ובחי' יוד היא טפת מ"ד דאבא הכלולה בה, וה' היא בחינת הכר הה"ג דקטנות שנתגלה בז"א על ידיה. אמנם בבחי' עיבור ז"א, שאז אין עוד התפשטות אפילו לנ' שערי בינה דקטנות, כי העביות היא בבחינת שורש, נבחן שעוד לא נתגלה שם כי אם אותיות אל"ם מאלקים, ולא י"ה המורים על התפשטות הנ"ל. עי' תשובה י"ד. (דף א' רכ"ה אות רנ"ג. ובאו"פ ד"ה אל"ם).

סימן סז

(לשאלה) **יניקה אמיתית**

עי' תשובה כ"ד, שנתבאר שם, ב' מיני יניקות דז"א, כי אחר שהשיג נפש דרוח מאו"א בעת הלידה, ונולד, הנה נפל לבי"ע, ונמצא שנאבד ממנו הנפש רוח דאצילות שהשיג בעת העיבור ובסופו. ואז ע"י יניקה מדדי בהמה, חוזר לו בחינת הנפש דאצילות מזמן העיבור. וע"י יניקה מדדי אדם, הוא משיג בחינת הרוח. עש"ה. והנה היניקה מדדי בהמה אינה נחשבת לחידוש בז"א. כי קנה עוד אותו אור הנפש בעת העיבור, ועתה אינה אלא החזרה בלבד. וכל החידוש שהוא קונה בעת היניקה הוא רק על אור הרוח, שלא הספיק כלל לקבלו בעת הלידה, כי תכף נפל לבי"ע. וע"כ עיקר היניקה וחידושו, נבחן רק על בחינת היניקה מדדי אדם, שהוא יונק מדדי הבינה. (א' קל"ג אות י"ט).

סימן סח

(לשאלה) **יניקת נה"י מהשדים**

אחר ביאת הגדלות דיניקה, דהיינו בז' שנים שלאחר עיבור ב', הנה אז מתלבשים ג"ר דרוח, בכלים דחב"ד, ובחינת ו"ק דיניקה יורדים לחג"ת נה"י. כי ג"ר דרוח דוחים הקטנות למטה. ונבחן אז, שבחינת החלב של יניקה דכ"ד חודש, ירדה ונתלבשה בנה"י ונמצא עתה, שנה"י דז"א יונקים מדדי אמא, כלומר שמקבלים המוחין האלו דיניקה דכ"ד חודש.

סימן סט
(לשאלה) **ירידת הקטנות למטה**
כל אור חדש מקובל רק בכלים העליונים דפרצוף, בחב"ד שלו, ואור הקטן ממנו שהיה שם מקודם לכן, יורד למטה. וע"כ בביאת אור הגדלות נמצא שהוא דוחה את הקטנות מכלים העליונים למטה. (א' ר"ב אות קצ"ז).

סימן ע
(לשאלה) **ירך יעקב**
עי' תשובה ס"ה, שנתבאר, כי עיקר ז"א הוא הנצח, וחג"ת שלו הוא מהעליונים, והוד מתחתונים, שהיא המלכות. וכל אחיזת הס"א יכול להיות רק במלכות, ולא בז"א עצמו, ולכן הס"א יכול להתאחז בהוד דז"א, להיותה מהתכללות המלכות בו, ולא מנצח שהוא בחינת ז"א עצמו.

סימן עא
(לשאלה) **כבד**
הכלי הפנימי ששם משכן אור הנפש, נקרא כבד. והוא עומד נגד ג"ש עליונים דנה"י. (א' ר"י אות רט"ז ורי"ז ור"כ).

סימן עב
(לשאלה) **כ"ד גבולים**
ת"ת הוא העיקר דה"ח, (כנ"ל אות ס"ה.) והנה ת"ת דא"א, יש בו ב' בחינות דה"ח, כי בחציו העליון הוא בתכלית השלימות, והוא שייך לחלקו של או"א. ובחציו התחתון כבר שייך לחלקו של ז"א. שז"א אינו כל כך בשלמות. גם מחציו ולמעלה הוא בבחינת חסדים מכוסים. ומחציו ולמטה הוא בבחינת חסדים מגולים.

סימן עג
(לשאלה) **כ"ד חדשי יניקה**
עי' תשובה ע"ב. (שם).

סימן עד
(לשאלה) **כלים חיצונים דאו"א**
כשאו"א מזדווגים לצורך ז"א מבחינת עביות דכתר, הנשאר בהם מעת עיבור שלהם עצמם, הוא נבחן שהזווג הוא מבחינת כלים חיצונים. כלומר, מבחינת פרצוף העיבור שלהם עצמם, שהוא פרצוף חיצון שלהם. וקומת הזווג הזה היא קומת נה"י. וכשמזדווגים מבחי' עביות דבחי"א, שנשאר בהם מבחינת פרצוף היניקה שלהם נבחן שהזווג הוא מבחינת כלים אמצעים שלהם, כי פרצוף היניקה הוא פרצוף תיכוני. כי ג'

פרצופים הם: פרצוף דגדלות בפנימיות כולם, ועליו מלביש פרצוף דיניקה, ועליו מלביש פרצוף העיבור. (א' קנ"ט אות ק"ג).

סימן עה

(לשאלה) **כלים פנימיים דאו"א**

כשאו"א מזדווגים מבחי"ב ומבחי"ג דעביות, דהיינו מבחי' הגדלות שלהם, נבחן שהזווג הוא מכלים פנימים שלהם. כלומר מבחינת פרצוף הפנימית שלהם. עי' תשובה ע"ד.

סימן עו

(לשאלה) **כלים עליונים נגדלים תחלה**

זה הכלל, שהעליון משפיע בדבר העב יותר והתחתון מקבל רק בכלים הזכים יותר. פירוש: כי מדת הקומה היוצאת ע"י הזווג עם אור העליון, הוא תלוי בריבוי העביות, שכל שהמסך מבחינה יותר עבה כן קומת האור יותר גדולה, כנודע. אמנם כשהאור מתקבל בתחתון הוא מקובל בכלים הזכים יותר, דהיינו בכלים החב"ד, כי כל שהכלי יותר זך, יש לו השתוות ביותר עם האור שיוכל להלבישו. ולפיכך בעת שבא אור הנפש בפרציף הוא מקובל בחב"ד הפרצוף, שהם הכלים היותר זכים, ונמצא מהכלים העליונים נגדלים תחלה שהם חב"ד, אבל חג"ת נה"י הם עוד בלי אור. אלא אח"כ כשבא גם אור הרוח אל הפרצוף, הנה הרוח דוחה את אור הנפש מכלים דחב"ד, לכלים דחג"ת. והוא עצמו מתלבש בכלים דחב"ד. ונמצא עתה שגם כלים דחג"ת נגדלו, כי נתלבש בהם עתה אור הנפש. אבל כלים דנה"י עוד לא נגדלו כלום, והם עדיין בלי אור. עד שבא אור הנשמה, שאז הנשמה דוחה את אור הרוח מכלים דחב"ד, לכלים דחג"ת, כדי להתלבש בעצמו בחב"ד, וכן אור הרוח דוחה לאור הנפש לכלים דנה"י, כדי להתלבש בעצמו בכלים דחג"ת. ונמצא שנגדלו גם הכלים התחתונים דנה"י. הרי, כי תמיד כלים העליונים נגדלים תחילה. (א' קצ"ז אות קצ"ג).

סימן עז

(לשאלה) **כללות**

בעת שכבר נכנס מדת עביות מתוקנת במסך הראוי תוך הפרצוף, אלא שעוד הוא מחוסר זווג עליה, משום איזו סבה, נבחן שהמוחין נגמרים בו מבחינת הכללות שבו, כי כבר נגמרו כל תיקוניו, ואינו מחוסר אלא זווג. (א' רי"ט אות רלח).

סימן עח

(לשאלה) **כתר דז"א**

כתר דז"א אינו בכלל המוחין שלו, כי הן הכלי והן האור אינם מבחינתו עצמו אלא מעליון שלו. והוא מטעם, כי המוחין דז"א נמשכים בעיקר מאו"א, המתיחסים לע"ב

דא"ק, שבו נתחלפו האורות ובא החכמה בכלי דכתר, והבינה בכלי דחכמה, וכו', ואור הכתר נשאר בפה דעליון, ולא נתפשט אל הפרצוף (כנ"ל בחלק ה' דף רצ"א אות ב' עש"ה כל ההמשך, כי כל המובא שם בענין הארת הכתר נוהג ג"כ בכתר דז"א.) הרי שמבחינת ע"ב, דא"ק הן הכלי אינו מבחינת ע"ב, אלא שהוא בחינת הפה דעליון, כי שם עומד הכתר שלו, והן האור אינו שייך לו, כי ע"ב הוא מעביות דבחי"ג, וכתר הוא מבחי"ד, עש"ה באו"פ. ועד"ז הוא בז"א, כי המוחין שלו מתיחסים אליו, כנודע.

סימן עט

(לשאלה) **לב**

הכלי שבו משכן אור הרוח, נקרא לב. והוא עומד בחג"ת. (א' ר"י אות רט"ז ורי"ז ורי"ח ור"כ).

סימן פ

(לשאלה) **ל"ב אלקים דמעשה בראשית**

נודע שהתפשטות הראשונה של הל"ב נתיבות החכמה ונ' שערי בינה, היא בבחינת יניקה דז"א, אמנם נבחן כאן שלבנ"ה הם מאירים תוך נ' שערי בינה, כלומר, שבחינתם עצמם דלבנ"ה אינה מתגלה, אלא תוך העלם והתלבשות דנ' שערי בינה. ומבחינה זו נקראים נ' שערי הבינה בשם ל"ב אלקים להיות הבינה, שנקראת אלקים, מגלה מתוכה בחינת ל"ב נתיבות החכמה. (עי' לעיל תשובה נ"א.) ולעת הגדלות דז"א, אז מתגלים ל"ב נתיבות החכמה מבחינתם עצמם, ואז הם נקראים ל"ב הויות. (א' רכ"ז אות רנ"ח.)

סימן פא

(לשאלה) **ל"ב נתיבות החמה**

עי' תשובה נ"א.

סימן פב

(לשאלה) **ל"ב שנים**

מכח התפשטות ל"ב נתיבות תוך נ' שערי בינה, (כנ"ל בתשובה פ') מכח זה נצמחים ל"ב השנים בעת היניקה, שהם בחינת הגילוי שנ' שערי בינה מגלים מתוכם את ל"ב נתיבות החכמה. (א' רכ"ח אות רנ"ט).

סימן פג

(לשאלה) **לבר מגופא**

כל ספירה כלולה מע"ס, כנודע ויש הפרש גדול כאן. כי בבחינת עצמה של הספירה, וכן במה שכלולה מעליונים ממנה, היא סובלת מכל הכחות והצמצומים שבהם, כי כל הכחות שבעליונים שולטים בהכרח בתחתונים מהם. אמנם ממה שהספירה כלולה

מתחתונים היא כלולה רק מבחינת אורותיהם בלבד, אבל לא מהכוחות והצמצומים שבתחתונים. כי זה הכלל שכל מסך וצמצום אינו יכול להתעלות למעלה ממקום יציאתו אף משהו.

סימן פד
(לשאלה) **לידה**

בשעה שהוכר עביות דגופא דז"א שהיא משונה מבחינת אמא, נבחן עם זה, שנולד ויצא לחוץ. כי כמו שהגשמיים נפרדים זה מזה בשינוי מקום, כן הרוחניים נפרדים זה מזה מתוך שינוי צורה הנופל ביניהם. (א' קכ"ז אות א' ואות ו').

סימן פה
(לשאלה) **מגולים**

מילוי ולבוש ענינם אחד, כי כל תחתון יוצא במקום החסרון דעליון, וממלא אותו באורותיו, כמ"ש באורך אצל פרצופי א"ק, וע"כ נבחן התחתון לבחינת מילוי דעליון ולבחינת לבוש לעליון.

סימן פו
(לשאלה) **מוח**

הכלי שבו מלובשת הנשמה נקרא מוח. והוא עומד בג"ר. (א' ר"י אות רט"ז רי"ח ורי"ט).

סימן פז
(לשאלה) **מוחין דאלקים**

מוחין דז"א הבאים מעיבור הא', ומעיבור הב' שלאחר ב' שנים דיניקה, עד היותו בן ט' שנים ויום א', הם כולם מוחין בשמות דאלקים. אלא המוחין הבאים אחר עיבור ג' שלאחר ט' שנים ויום א', הם מוחין דשמות הויות. (א' רכ"א אות רמ"ג).

סימן פח
(לשאלה) **מוחין דבן ד' שנים**

מוחין דבן ד' שנים, הם: פנימים ומקיפים דאמא דקטנות, שהם הקטנות דה"ג עם הגדלות דה"ג, וכן בחינת נו"ה של הפנימים דאבא דקטנות, שהנצח דה"ח דאבא מלובש בחכמה דז"א, והוד דה"ח מלובש בבינה דז"א וכלי הדעת עדיין ריקן מאור. (א' קס"ו אות קכ"ג).

סימן פט
(לשאלה) **מוחין דבן ו' ויום א'**

מוחין דבן ו' שנים ויום א', הם פנימים ומקיפים דאמא. וכל הפנימים דאבא דקטנות, שהם חג"ת נו"ה. ואז יורדים נו"ה דה"ח מחו"ב אל חסד וגבורה דז"א, וחג"ת דה"ח מתלבשים בחב"ד דז"א. ואז יש לו מקצת דעת, כי ת"ת דה"ח דאבא מלובש עתה תוך דעת דז"א. והוא עונת הפעוטות שמקחן מקח במטלטלים. כי ו"ק נקראים מטלטלים,

בהיותם מטולטלים מרחמים לדין ומדין לרחמים. ואלו הה"ח דאבא מלובשים תוך הכלים דנה"י דתבובה, בתוך ה' פרקים תחתונים שלה, כי חג"ת דה"ח דאבא מלובשים תוך ב"פ אמצעים דנו"ה שלה, ובפרק עטרת יסוד שלה. ונו"ה דה"ח דאבא מלובשים תוך ב"ש תחתונים דנו"ה שלה. (א' קס"ז אות קכ"ה).

סימן צ

(לשאלה) **מוחין דבן ט' ויום א'**

מוחין דבן ט' שנים ויום א'. הם פנימים ומקיפים דאמא דקטנות ופנימים ומקיפים דאבא דקטנות. כי אז יורדים ג"ר דה"ח, שהם בחינת ל"מ דצלם דה"ח, שהם ג"ר: חב"ד. ואז דוחין חג"ת דה"ח מכלים דחב"ד דז"א, אל כלים דחג"ת, ומתלבשים בכלים דחב"ד. וכן חג"ת דה"ח דוחים נו"ה מחו"ג אל כלים דנו"ה דז"א, והם מתלבשים בחג"ת. ומקיפים אלו דאבא, מלובשים תוך ג"ש עליונים דנה"י דתבונה. ועתה נשלם ז"א בט"ס שלו מבחינת אור הרוח. והוא ראוי עתה לעלות למ"ן למוחין דהולדה. (א' קס"ח אות קכ"ז וק"ל).

סימן צא

(לשאלה) **מחין דגדלות**

מוחין שז"א מקבל ע"י עליתו למ"ן אחר היותו בן ט' שנים ויום א' הנקרא עיבור ג', נחשבים למוחין דהולדה, כי ע"י גם הזו"ן חוזרים פב"פ, וראוים להולדת נשמות. והם הנקראים מוחין דגדלות. (א' קנ"ו אות צ"ב).

סימן צב

(לשאלה) **מוחין דהולדה**

עי' תשובה צ"א (א' קנ"ה אות פ"ז).

סימן צג

(לשאלה) **מוחין דכללות**

עי' תשובה ע"ז. (א' ריי"ט אות רל"ח).

סימן צד

(לשאלה) **מוחין דקטנות**

כל המוחין הבאים בעיבור א' ובעיבור ב' עד היותו בן ט' שנים ויום א', נקראים מוחין דקטנות. מלבד ו"ק דגדלות אמא, שהוא ג"כ מקבל בעיבור ב'. אמנם ו"ק דגדלות אלו, הם כמעט בערך אחד עם ג"ר דמוחין דקטנות. (א' קע"ט אות קס"ג).

סימן צה

(לשאלה) **מזונות**

בחינת המזונות של הפרצוף מחויבים להיות תמיד ממדרגה שלמעלה מפרצוף עצמו,

כי המזונות אלו מכשירים אותו לעלות שם ולהלבישה בקביעות, עי' תשובה כ"ד. (א' קמ"ד אות ס').

סימן צו
(לשאלה) **מחצית הפרצוף ממש**
נקודת החזה שבפרצוף נחשב למחציתו ממש. כי ב' סיומים יש: א' מצד קו האמצעי, והוא בחינת הסיום לאורות וב' מצד הקצוות והוא סיום לבחינת הכלים. והנה מצד הכלים מסתיים מחצית הפרצוף במקום הטבור. אמנם אינה נחשב למחציתו ממש, כי עיקר ההבחן בפרצוף הוא מבחינת האורות שבו. וע"כ רק בסיום דקו האמצעי, שהוא במקום החזה, שם נחשב סיום מחצית הפרצוף. (א' ק"נ אות ע"ט).

סימן צז
(לשאלה) **מטלטלין**
הו"ק נקראים מטלטלין. מטעם, כי כל עוד שאין בחינת ג"ר בפרצוף הם מטולטלים מדין לרחמים. ומרחמים לדין. (א' קס"ז אות קכ"ה).

סימן צח
(לשאלה) **מ"י**
בינה נקראת מ"י. בסו"ה שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. כמ"ש בזוהר בראשית בתחלתו. (א' קל"א אות י"א).

סימן צט
(לשאלה) **מקום הריון**
עיקר התיקון הנרצה בעיבור, הוא להאירו מבחינת עביות דצמצום ב', מסוד עלית ה"ת לעינים, הנקרא מילוי דאלפין. כנודע. ולפיכך נבחן מקום הריון בשליש תחתון דת"ת דאמא, המקבל מבחינה שנגדו מס"ג דא"ק מטבור ולמטה, ששם מלבישים ג"ר דנקודים. שבהם הותחל שורש זה דעלית ה"ת בעינים. ולפיכך מכונה מקום זה בטן, או מקום הריון. (א' קכ"ח אות ה').

סימן ק
(לשאלה) **מקיפים דל"ס דצלם**
קומת ע"ס דמוחין היוצאת בעליון לצורך התחתון, נחלקת לפנימים ומקיפים, שהפנימים נקראים צ' דצלם, שפירושו ו"ק דמוחין ההם, ומקיפים נקראים ל"ם דצלם שפירושו ג"ר דע"ס ההם. (א' קנ"ח אות צ"ח).

סימן קא
(לשאלה) **מקיפים דקטנות אבא**

בחינת ג"ר דה"ח הבאים בג' השנים מן ו' ויום א', עד ט' ויום א', הם נקראים מקיפים דקטנות אבא. (א' קפ"ו אות קע"ט).

סימן קב
(לשאלה) **מקיפים דקטנות אמא**

ג"ר דה"ג שמקבל תכף בעת עלותו לעיבור ב' אחר שני שנים דיניקה, נקראים מקיפים דקטנות אמא, כי הה"ג מתיחסים למוחין דאמא, וה"ח מתיחסים למוחין דאבא. (שם).

סימן קג
(לשאלה) **נו"ה לבר מגופא**

עי' תשובה פ"ג.

סימן קד
(לשאלה) **ניקוי הפסולת**

עביות שבמ"ן דתחתון, העולה ונכללת בזווג הפרצוף העליון, מתבררת ומתתקנת שם, שפירושו, שהעביות משגת בחינת המסך מעליון שאז התחתון עצמו ראוי לזווג. וע"כ הכל תלוי במדת המסך המשמש בזווג ההוא דעליון, שאם למשל המסך הוא דבחי"א, אינו נברר מעביות בעת ההיא אלא בחי"א, והשאר יוצא בבחי' פסולת, כי המסך לא תיקן אותו. ולכן נבחן תיקון ההוא בשם ניקוי הפסולת, כי אותו הכמות שהמסך קולט ממנה, הוא מתנקה וראוי לזווג. (א' קמ"ה אות ס"ב).

סימן קה
(לשאלה) **נ' שערי בינה**

עי' לעיל תשובה נ"ב.

סימן קו
(לשאלה) **ני שערי בינה שבז"א**

נודע, שנ' שערי בינה, פירושם ה"ג דאמא, כי כל אחת כלולה מעשר הם ג'. ובהיותם בקטנות הם נ' חסר א', דהיינו רק מ"ט שערים, וזה מורה שהם חסר ראש וג"ר, אלא שהם רק ז"ת. וכל אחת כלולה מכולן הרי ז"פ ז' שהם מ"ט. ואלו המ"ט שערים מתפשטים בז"א בעת קטנותו. ובגדלות מתפשט בו גם שער הנ', שהוא ג"ר שלהם. וזה השער הנ' שזוכה בעת גדלותו, הוא בכח הלבושים דאמא עלאה, שמקבל מימי עיבורו, שהם עשרה לבושים להה"ח וה"ח שלו, הנקראים עשרה שמות אהי"ה. (א' קמ"ג אות נ"ח).

סימן קז
(לשאלה) **נצח ישראל**

עי' תשובה ע'.

סימן קח
(לשאלה) **סובל**

נודע, ששינוי הצורה מרחיקה הרוחניים זה מזה, ולפיכך אחר שהעובר מתעבה וניכר עביותו שהוא משונה מאמו נבחן שכלים דאמא אינם סובלים אותו עוד, ומפרידים אותו מהם והוא יוצא לחוץ (אלף קכ"ח אות ו').

סימן קט
(לשאלה) **סיגים בלתי גמורים**

עי' לעיל בתשובה ל"א, שג' מיני סיגים הם: א' השייכים עוד לבחינת ז"א עצמו, שהם השירים דהוד יסוד מלכות, והם אינם יוצאים בסוד דם לידה. אלא עולים לחג"ת ומתהפכים לחלב. ב', הם שירים הנשארים אחר בירורי ז"א, שהם נחשבים לו לפסולת, ומ"מ הם נבררים ונעשה מהם נוקבא דז"א, וכל פרצופי קדושה דבי"ע, ואלו יוצאים לחוץ בסוד דם לידה, אבל הם דם טהור, כי מהם נבררים הפרצופים כולם שלמטה מז"א. והם שנקראים "סיגים בלתי גמורים". כי הם נבררים עוד לצד הקדושה, כמבואר. גם הם נקראים "סיגים דח' ספירות ראשונות" כלומר השירים הנשארים מבחינת ח"ס ראשונות דז"א מכתר עד נצח, שבשירים אלו אין עוד לז"א שום חלק בהם, כי אלו ח' הספירות דז"א נבררו לגמרי, ומה שנשאר מהם נחשב לו לפסולת, וע"כ הם יוצאים בסוד דם הלידה. אמנם השירים דג"ס הוד יסוד מלכות דז"א, הם נחשבים לבחינה א', ואינם יוצאים בדם הלידה. כנ"ל.

סימן קי
(לשאלה) **סיגים גמורים**

עי' תשובה ק"ט (א' קל"ט אות מ"א).

סימן קיא
(לשאלה) **סיגים דח' ספירות ראשונות**

עי' תשובה ק"ט. (א' קל"ז אות ל"א).

סימן קיב
(לשאלה) **סתומים**

אחורים דיסוד אמא המתפשטים עד החזה דז"א, הם סותמים הה"ח ואינם מניחים אותם להתפשט מחזה ולמטה, ונבחנים אז הה"ח שהם סתומים שם. כי אין התפשטות

החסדים מחזה ולמטה אלא בעת שהם מגולים בהארת חכמה, והאחורים דאמא מעכבים על הארת חכמה, כנודע. (א' קס"ח אות קכ"א).

סימן קיג
(לשאלה) **עולמות ונשמות**

ב' זווגים יש באו"א, א' הוא זווג להחיות העולמות, והיינו כל עוד שאמא היא באחורים לאבא, בסוד כי חפץ חסד הוא, והיא ממשכת מאבא חסדים בלי הארת חכמה. ב' הוא זווג דהולדת נשמות, וזהו רק לאחר שאמא הפסיקה אחורים שלה. וחוזרת פב"פ עם אבא. ועולמות הנמשכים מזווג א', פירושם חיצוניות הספירות. ונשמות הבאים מהזווג הב', פירושם, פנימיות הספירות. והוא מטעם, שאין אור החכמה יכול להתלבש בפרצוף זולתי בהתלבשותו באור דחסדים, הרי שאור החסדים הם חיצוניות ולבוש לאור הנשמות שהם בהארת חכמה. ונמצא שמזווג א' דאו"א נמשכים החיצוניות והלבושים, ומזווג ב' דאו"א, נמשכים הפנימיות המתלבש בהם דהיינו הנשמות, שהם בהארת חכמה, ובזה תבין ענין ג' הפרצופים המתלבשים זה תוך זה, הנקראים חיצון, תיכון פנימי. אשר החיצון והתיכון, הם בחינות עולמות, ונמשכים מזווג הא'. והפנימי הוא בחינת נשמות, ונמשך מזווג הב' הנ"ל. (א' ריי"ב אות רכ"ג).

סימן קיד
(לשאלה) **עונת איש גמור**

ענות איש גמור, הוא אחר היותר בן י"ג ויום א', שאז משיג המוחין דהולדה.

סימן קטו
(לשאלה) **עונת בן ט' ויום א'**

עי' תשובה צ'. (שם).

סימן קטז
(לשאלה) **עונת בן י"ח**

עונת בן י"ח היא אחר שקבל הל' דצלם דבחינת המוחין דהולדה. כמ"ש במקומו. (שם).

סימן קיז
(לשאלה) **עונת הפעוטות**

עי' לעיל בתשובה פ"ט. (שם).

סימן קיח
(לשאלה) **עיבור א'**

בעיבור א' מתקנים בחזרה בחי' הקטנות דז"א דנקודים, שהם ו' הכלים: חב"ד, חג"ת, ונקודת החזה, בקומת נה"י, שהוא אור הנפש. ונקרא ג' גו ג', כי רק ג' כלים עליונים נגדלים בעיבור, וג' תחתונים כלולים בהם. ובגמר העיבור לעת לידה, מזדווגים או"א

במסך דבחי"א, מבחינת הכלים האמצעים שלהם, ויוצאת קומת הרוח לז"א, אלא ז"א אינו יכול לקבלה עתה, כי נולד תכף ונופל לבי"ע. ואובד גם בחינת הנפש דאצילות. ועל ידי יניקתו שם מב"ש תחתונים דעתיק, שהניחו רשימתם בנהי"מ דא"א דאצילות, הוא חוזר וקונה הנפש דאצילות שמזמן העיבור, ועולה מבי"ע ומלביש לנה"י דא"א דאצילות. (א' קנ"ב אות פ"ה) עי' לעיל תשובה כ"ד.

סימן קיט

(לשאלה) **עיבור ב'**

עיבור ב', משלים הכלים שמחזה ולמטה, החסרים לו אחר כל התיקון דעיבור הא'. כי בעיבור א' לא נתקנו אלא הכלים דפנים, שהם בחינת גו"ע, שמבחינת תיקון קוים הם נקראים חב"ד חג"ת עד החזה. כנ"ל בתשובה קי"ח. והוא חסר אח"פ, שהם תנה"י שמחזה ולמטה. ואלו נשלמים לו בעיבור ב' ע"י אריכת רגלים דאמא, שיורדת ה"ת מעינים, ומחזירים אח"פ דז"א למקומם ואז נשלמים עשרה כלים, ועיבור ב' זה ה"ס ביאה קדמאה הנזכר באו"א ובזו"ן, כדי לעשותה כלי.

סימן קכ

(לשאלה) **עיבור ג'**

אחר היותו בן ט' שנים ויום א', שכבר קבל כל ד' המדרגות הבאות ע"י עיבור ב', אז עולה למ"ן לצורך מוחין דהולדה, הנקרא עיבור ג'. או עיבור ב' דגדלות. וזהו ע"י העלאת מ"ן לאו"א מבחינת אחורים שלהם שנפלו מחלוקה הג' דנקודים, ממ"ן דו' ונקודה,שקבלו מיסוד דא"ק. שאז הפסיקה אמא אחורים שלה וחזרה עם אבא פב"פ, מבחינה זו יצאו שם ד' קומות מבחינת או"א עלאין,וד' קומות מבחינת ישסו"ת. ולפי השיעור שז"א מעלה מאחורים אלו, כן יגדלו המוחין שמקבל על ידיהם. ועובר ג' הזה נקרא בהרבה מקומות, בשם עיבור ב' ג"כ, והוא כי לעיבור ב' שלאחר ב' שנים דיניקה, קורא בשם עיבור ב' דקטנות. ולעיבור ג' זה, הבא לאחר ט' ויום א', הוא קורא עיבור ב' דגדלות. והוא דבר המובן מענינו. (א' קנ"ב אות פ"ו. א' קנ"ו אות צ"ב. קנ"ט אות ק"ב).

סימן קכא

(לשאלה) **עכירת הדם**

עביות שבכלי דזווג, שהם כלים דנה"י, נקראת בשם דם. וכל עוד שלא נתקנו במסך דעליון, נבחן שהם עכורים, כי הרצון לקבל בלי מסך, הוא חלקם של הקליפות, כנודע. וכשהם מתתקנים ע"י העליון ומשיגים כח המסך, אז נבחן שנעשו ברורים ומזוקקים, באופן שהם ראוים לזווג עם אור העליון. (א' קמ"ה אות ס"ב).

סימן קכב
(לשאלה) **עכירו דמיין**

הבחינות דה"ת מצמצום א', שהן אינן יכולות לקבל בחינת הקפאון דיסוד אבא העושה לז"א בבחינת רקיע. (עי' תשובה ל"ז.) שהם כלולים במ"ן דז"א, נבחנים לעכירו דמיין. (א' קל"ג אות כ"א).

סימן קכג
(לשאלה) **עליונים דכלים נגדלים תחלה**

עי' תשובה ע"ו.

סימן קכד
(לשאלה) **עלמא דדכורא**

בינה נקראת עלמא דדכורא, ביחס נה"י שלה המתלבשים בז"א, שהוא זכר. (א' קל"א אות י"ג).

סימן קכה
(לשאלה) **עשרה דמים**

ז"א כולל ה"ח וה"ג, כי מבחינת חסד החמישי שהוא הוד יוצאים ה"ג, להיותו בחינת המלכות דה"ח, כנודע. וביחס הנוקבא הנפרדת דז"א, נקרא ז"א רק בחינת ה"ח לבד, ונוקבא כולה ה"ס ה"ג.

סימן קכו
(לשאלה) **פנימי**

ג' פרצופים הם: פרצוף העיבור שהוא קומת נה"י. ופרצוף יניקה שהוא קומת חג"ת. ופרצוף גדלות שהוא קומת חב"ד. והם מתלבשים זה בתוך זה. פרצוף הגדלות מתלבש מחזה ולמטה, תוך פרצוף היניקה, ופרצוף היניקה מתלבש מחזה ולמטה, תוך פרצוף העיבור. ונמצא פרצוף הגדלות לפנים מכולם, וע"כ נקרא פנימי. ופרצוף העיבור לחוץ מכולם, וע"כ נקרא חצון. ופרצוף דיניקה באמצעם, וע"כ נק' תיכון. (א' ר"י אות רי"ד).

סימן קכז
(לשאלה) **פנימיות דקטנות אבא**

ו"ק דה"ח, שז"א מקבל מבן ב' שנים עד שנת הו' יום א', הם נקראים פנימים דקטנות אבא. עי' אות קי"ט. (א' קפ"ו אות קע"ט).

סימן קכח
(לשאלה) **פנימיות דקטנות אמא**

נ"ר דרוח שז"א מקבל בשני שנים דיניקה, נקראים פנימים דקטנות אמא. עי' אות קי"ט. (א' קפ"ד אות קע"ב וקע"ג).

סימן קכט
(לשאלה) **פנימיות וחצוניות**

ג' פירושים יש בענין פנימיות וחיצוניות: א', ע"פ הבחן הזווגים, דאו"א, לפי החלוקות דנקודים כנ"ל באות קי"ג.

סימן קל
(לשאלה) **פסיעה לבר**

כבר נתבאר בחלק ט' דף תתמ"א תשובה צ'. ע"ש. (א' קמ"ו אות ס"ו).

סימן קלא
(לשאלה) **פעוטות**

עי' לעיל תשובה פ"ט. (א' קס"ז אות קכ"ה).

סימן קלב
(לשאלה) **ציור הולד**

ציור הולד, נעשה ע"י בחינת אודם דאמא, שהם בחינת עביות והמסכים שהזווג נעשה עליהם, שהם מעמידים הקומה ומסיימים לכל אבר ואבר דז"א בצורתו (א' קל"ג אות כ"א).

סימן קלג
(לשאלה) **צינון**

בהסתלקות האורות מהכלים נבחן שהכלים נצטננו ע"ש שחדלו מלפעול פעולתם. (א' ק"ל אות ח').

סימן קלד
(לשאלה) **צירי**

בינה נקראת צירי, ע"ש שכל האברים דז"א מקבלים צורתם ע"י המסך העביות שלה. (א' קל"ג אות כ"א).

סימן קלה
(לשאלה) **צר**

השפעה מרובה דחסדים, מכונה בשם הרחבה, או רוחב, וצמצום החסדים מכונה בשם צר. אבל צמצום חכמה מכונה בשם קצר. והשפעתה בשם ארוך. (א' קכ"ח אות ו').

סימן קלו
(לשאלה) **קיסטא דחיי**

אי אפשר לז"א שיהיה לו מוחין פחותים מפנימים דאמא דקטנות, שהם בחינת נ"ר דרוח, שהוא משיג בב' שנים דיניקה, והם הנקרא קסטא דחיי, שפירושו מדת החיים. כי המוחין שלמעלה מבחינה זו, אינם בו מדת החיים, אלא רק בחינת תוספת הרוחה,

שאינם מחייבים להיות קביעות והם אצלו בעובר ושב לפי הזכות של התחתונים. (א' קמ"ח אות ע"ג).

סימן קלז
(לשאלה) **קפאון**

נודע, שבחינת יסוד דאבא הוא צר מחסדים ואריך בחכמה. כי חוסר חסדים מכונה צר, (עי' תשובה קל"ה) ומבחינה זו דצר, נקרא אור קפאון. בסו"ה אור יקרות וקפאון. שאע"פ שהוא אור יקרות דחכמה. מ"מ הוא בבחינת קפאון וצינון מחוסר חסדים. ולפיכך, הארה זו דיסוד דאבא, מכונה בשם המסו המקפיא את החלב כדי שיתגבן ויעשה גבינה. כי בהיות הנקבה בבחינת קצר ורחב, שפירושו קצר מהארת חכמה, ורחב בחסדים, נמצא טפת האודם שלה, שאינו חסר אלא בחי' האריך דאבא, כדי לתקן את בחינת הקצר שבה, וע"כ אינו מתוקן מטפת האודם שלה אלא אותו השיעור שאור הקפאון דאבא מקפיא ממנה, כי רק זה השיעור נשלם בבחינת אריך דאבא, שהיא כל חיות הולד, כנודע שאור אבא הוא בחינת חיה. ולפיכך חביב אור הקפאון הזה דאבא, כי אינו מתחבר בבנין הולד אלא אותו השיעור שנקפא על ידו. וז"ס הדם היוצא בעת הלידה, כי הוא ממ"ן דז"א ואודם דאמא שאור הקפאון דאבא לא הגיע אליהם ולא הקפיא אותם, וע"כ הם לחים ואדומים, כי לא נתחברו בבנין הולד. ועל שם זה נקרא ז"א רקיע, דהיינו על שם קבלתו הקפאון דאבא. והבן זה. (א' קל"ג אות כ"א).

סימן קלח
(לשאלה) **ראש הקטן**

ראש דקטן הוא אור הרוח בכלים דחב"ד. ורק בערך הכלים הוא ראש, אמנם העיקר הם האורות, וע"כ חב"ד נבחנים רק לחג"ת, וראש הקטן אינו אלא חג"ת כי הכלים המלבישים לאור הרוח נקראים חג"ת. (א' קס"ד אות קי"ח).

סימן קלט
(לשאלה) **ראשית**

חכמה דז"א נקראת ראשית. והוא מטעם, כי אור החכמה שלו מתלבש בכלי דכתר שלו. כי אין חכמה מתלבשת בכלי דחכמה אלא רק בא"א, הנמשך מבחי' שכנגדו מפרצוף גלגלתא דא"ק. אבל או"א, החכמה מתלבשת בכתר שלהם, מפני שהם נמשכים מבחי' שנגדם מע"ב דא"ק, שבו נתחלפו האורות. ובאה חכמה בכלי דכתר ואור הבינה בחכמה. ולכן ז"א, שמצד המוחין שלו נמשך בעיקר מאו"א, הנה גם בו מתלבשת החכמה בכלי דכתר, ונמצא אצלו החכמה ראשית הפרצוף. (א' קס"ג אות קי"ג).

סימן קמ
(לשאלה) **רגל קוף הארוך**

עי' תשובה ל"ט. (א' קל"ז אות ל').

סימן קמא
(לשאלה) **רקיע**

עי' תשובה קל"ז (א' קל"ג אות כ"א).

סימן קמב
(לשאלה) **שאלה**

עי' תשובה מ"ז.

סימן קמג
(לשאלה) **שדי בדגש**

יש שד"י בדגש והוא שם קדוש, ויש שדי ברפה, והוא בחינת שדים ליניקה. בסו"ה בין שדי ילין. וביאורם הוא: כי דרכו של אבא שהוא ע"ב, להאיר חסדים מכוסים בחג"ת, וחסדים מגולים רק בנה"י. כנודע. ואם הזווג דאו"א הוא בכלים האמצעים, שהם חג"ת, ועדיין אין שם כלים דנה"י, באים ב' ההארות שם בזה אחר זה בסוד מטלטלין, שהם מטולטלין מרחמים לדין ומדין לרחמים. כי בשעה שהאורות דחסדים מכוסים באחורים דאמא, אז הם בבחי' הרחמים, בהרחבה מרובה דחסדים. ואם מתגלה בהם הארת ע"ב, נעשה בהם סיתום חסדים שהוא מדת הדין, כי נעשו מחוסרי השפע. והוא משום שליטת אחורים דאמא שם. כי אין מקום הגילוי דהארת ע"ב אלא מחזה ולמטה אחר סיום דיסוד אמא. כנודע.

סימן קמד
(לשאלה) **שדי ברפה**

עי' לעיל בתשובה קמ"ג.

סימן קמה
(לשאלה) **שדים**

דדים נקראים על שם קומת החסדים הנמשכת מהדדים. ושדים הם נקרא על שם הארת ע"ב המתחילה להתגלות משם, בסוד ע"ב רי"ו וכ"ו שבגימטריא שד"י. כנ"ל בתשובה קמ"ג. (א' ר"מ אות רפ"ח).

סימן קמו
(לשאלה) **שקר אין לו רגלים**

עי' לעיל תשובה ע'.

סימן קמז
(לשאלה) **תחתונים דאורות נכנסים תחלה**

עי' לעיל תשובה ו'.

סימן קמח
(לשאלה) **תיכון**

עי' לעיל תשובה קכ"ו.

סימן קמט
(לשאלה) **תורה**

המוחין דז"א נקרא בשם תורה. והוא בסוד מ"ש ז"ל, נובלות חכמה של מעלה תורה, ונובלות בינה של מעלה שכינה. פירוש: כי פירות לפני גמר בישולם, נקראו נובלות. ונודע ששביה"כ היתה מפני שהכלים היו קטנים, אבל לעתיד בגמר התיקון, אחר שנתגדלו הכלים בעולם התיקון, אז ישובו בי"ע להיות אצילות, כמו שהיה מטרם שביה"כ, בסוד דמטי רגלין ברגלין, כנודע. הרי שהשבירה היתה מפני שקבלו הכלים אל האורות הגדולים מטרם שנתגדלו כל צרכם. וע"כ דומה זה לנובלות. ונודע שאחורים דאבא שנתבטלו בעת שביה"כ, הנה מהם באים כל המוחין דז"א הרי שנובלות חכמה שלמעלה שהוא האחוריים דאבא שנתבטלו, מהם נמשכים המוחין דז"א שנקרא תורה, ומאחורים דישסו"ת, נעשו כל המוחין של הנוקבא דז"א, וישסו"ת הם בינה, הרי שנובלות בינה שלמעלה, שכינה. (א' קל"א אות י"א).

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) כל עוד שאו"א היו מזדווגים בבחינת מסך דעביות השורש, הנה אז לא נתעבה ז"א בהתכללותו בהזווג ההוא, כי אין הכר עביות בבחינת השורש, וע"כ היה שם כמו ירך אמא בלי שום הכר ביניהם. אבל בעת לידה, שאו"א נזדווגו על מסך דעביות דבחי"א, חזר העביות ההיא גם על ז"א עצמו, בהיותו נכלל באותו הזווג, כמ"ש לעיל (דף ר"א תשובה קס"ח) וכיון שנתעבה הז"א, אז הוכר ההפרש מז"א לאמא, וזהו לידתו ויציאתו ממש, כי השינוי צורה מבדיל בין הרוחניים כמו השינוי מקום בהגשמיים. עש"ה. וע"כ נבחן, שאורות דאמא דוחים את ז"א מחמת שהוכר שם לאורח, כלומר, שאינו מבחינת הגוף דבעל בית שהיא אמא, שבזה נדחה ויוצא לחוץ, כמבואר. (א' קנ"ח אות ו').

סימן ב
(לשאלה) בימי עיבור עולה הולד בג' מדורים: שבמדור התחתון משיג הנפש דנפש, ובמדור האמצעי משיג הרוח דנפש, ובמדור העליון משיג הג"ר דנפש. ובעת לידה,

שחוזר הדלת וציר דקטנות למקומה, ואו"א מזדווגים על בחי"א, שאז הוכרה עביות דז"א, שמשונה מאמא, וגם בחינת בי"ע ניכר בו, כנודע, הנה אז אובד כל נרנח"י דנפש שהשיג בעיבורו. ויורד לבי"ע, כנודע. וזה נבחן, שמתגלגל ויורד עד למדור התחתון, כי אובד מדרגתיו בסדר המדרגה, שבירידתו ממדור העליון אבד הג"ר דנפש, ובירידתו ממדור האמצעי אבד הרוח דנפש, ובירידתו גם ממדור התחתון ונופל לבי"ע, אובד גם נפש דנפש דאצילות, ונעשה לבחינת בי"ע. (א' קכ"ז אות א').

סימן ג

(לשאלה) כי בעת הלידה אובדת התבונה בחינת ג"ר שלה, ובאה לבחינת ו"ק, כנודע. ונמצא שאור הרוח בא לכלי דחב"ד, ואור הנפש לכלי דחג"ת ונשארו נה"י בלי אור. ועלית אור נפש מנה"י לחג"ת, גורם הצטננות נה"י דאמא, משום שנשארו בלי אור נפש שלהם, שהיא חיותן. (א' קכ"ח אות ו').

סימן ד

(לשאלה) עי' תשובה ק"נ. (א' קכ"ח או"פ ד"ה האורות).

סימן ה

(לשאלה) כי דלת וציר דגדלות, סותם ועושה אותם לם' סתומה, ואין הדלתות נפתחות, אלא ע"י הסתלקות הגדלות והתהפכות הצירים, שפירושה, שהקטנות חוזרת לאו"א, שאז נפתחים הדלתות והולד יוצא ונולד, כנ"ל (דף תשפ"ז ד"ה דלת) וענין חזרת הקטנות, נבחן לדוחק גדול כלפי או"א, אמנם לולא זה, לא היה ז"א יכול להולד. הרי שאין ז"א נולד אלא ע"י דוחק גדול. (א' קכ"ח אות ו').

סימן ו

(לשאלה) שבחינת ישסו"ת חוזרים קטנותם שנסתלקו ג"ר מכלים דחב"ד, ובא אור הרוח לכלים דחב"ד, ואור הנפש בכלים דחג"ת, ונשארים נה"י בלי אור, כנודע, הרי שבעת הלידה עולה אור הנה"י שהוא הנפש, ומתלבש בכלים דחג"ת. שהוא מפאת ביאתם של ישסו"ת לקטנות בעת לידה. (א' קכ"ח אות ו').

סימן ז

כי הדלת וציר דגדלות, שנתחבר אל הדלת וציר דקטנות, ונעשו שניהם לאחד, עשה שם ם' סתומה, ועתה בעת לידה שחזרה הקטנות לשליטתה, ניכר ההפרש דדלת וציר דקטנות, כלפי דלת וציר דגדלות, כי אז נעשה הדלת וציר דקטנות לשולט, וזה נבחן כי נפתחו הדלתות, ונעשה ביניהם בקיעה. גם זה נבחן להתהפכות הצירים, כי בעת העיבור שישסו"ת היו בגדלות, והדלת וציר דקטנות נתבטל, ונעשה אחד עם הדלת וציר דגדלות, הנה אז היה הדלת וציר דגדלות למעלה, והדלת וציר דקטנות מלמטה, כי לא

עלה אז בשם. אבל עתה שחזרה הקטנות לשליטתה, ונסתלקה הגדלות מישסו"ת, נעשה הדלת וציר דקטנות לשולט בפרצוף, והדלת וציר דגדלות נעשה למטה ממנה, כלומר שעתה הדלת וציר דגדלות אינה עולה בשם. ונבחן זה להתהפכות הצירים, שמה שהיה מקודם מלמעלה נעשה בעת הלידה מלמטה, ומה שהיה מקודם מלמטה, נעשה עתה מלמעלה. וז"ס כי נהפכו עליה ציריה וכו'.

(לשאלה) וענין בקיעת הרחם שנעשה ע"י הכר הדלת וציר דקטנות, כבר אינו נבחן ביסוד דכללות או"א וישסו"ת. אלא רק בבחינת ישסו"ת לבד, אשר פי הרחם, הוא פה דראש שלהם, כנודע. כי או"א, אינם חוזרים לקטנות לעולם כנודע, וע"כ מדייק שנבקע הרחם דרך פיו. כלומר דרך הפה דישסו"ת בלבד, ולא מבחינת הרחם דכללות או"א עם ישסו"ת, כמבואר. (א' קכ"ח אות ו').

סימן ח

(לשאלה) כי ענין עלית נה"י לחג"ת הנעשה בעת הלידה, גורם שם עביות דבחי"א במסך דאו"א, ואור העליון שאינו נפסק, נמצא מזדווג עם המסך ההוא החדש דבחי"א, ומוציא בו קומת הרוח. כמ"ש הרב (בדף א' קנ"ב אות פ"ו) שהמוחין האלו מקבלם אח"כ ע"י היניקה. ע"ש. הרי שהתרוקנות נה"י דתבונה, שפירושם, החזרתם לבחינת הקטנות, שאור הרוח מתלבש בכלים דחב"ד ואור הנפש שבנה"י מסתלק ועולה לחג"ת, ונה"י התרוקנו ונצטננו. הנה זה גורם כל המוחין דיניקה לז"א, ולולא זה לא היה לז"א שום מוחין. כמ"ש הרב לעיל (דף א' קל"ז אות ל"ג) עש"ה. והבן.

סימן ט

כי הגם שז"א כבר נתעלה מבי"ע ונתקן בבחינת נפש דאצילות בהתכללותו בזווג דאו"א בעיבורו, אמנם כל זה הספיק לו לז"א מטרם שנתעבו הרשימות שלו עצמו, ע"י הזווג דבחי"א דאו"א בעת לידה, כי בהיות הזווג בבחינת עביות דכתר, אין זווג זה מעורר שום עביות בז"א, כנודע. אבל עתה בהתכללותו בזווג דבחי"א, שעי"ז חזר בחינת עביות הזו בבחינת ז"א עצמו, הרי נתעורר בו גם בחי' עביות דבי"ע, הכלולים בו מעת הנקודים, וזה נבחן שנפל בחזרה לבחינת בי"ע.

(לשאלה) ונבחן ג"כ, שמלבישׁ שם לב"ש תחתונים דנה"י דעתיק שירדו עמו בשוה לבי"ע. כי בעת הלידה, שחזרה הקטנות לישסו"ת הנה אז חזרו ונפרדו או"א וישסו"ת זה מזה, ונעשו שוב לב' פרצופים. וכן ירדו נה"י דא"א שוב למקומם כבתחלה עם ב"ש האמצעים דעתיק המלובשים בהם, ונמצא שגם הב"ש התחתונים דעתיק, חזרו ג"כ למקומם לבי"ע כבתחלה. כי חזרו ונתפרקו כל העליות שהיו מקודם לכן בעת העיבור דז"א וכל אלו הירידות נעשה בבא אחת עם לידת ז"א וירידתו לבי"ע, הרי שבאותו הרגע שירד ז"א

לבי"ע, ירד עמו בשוה, גם ב"ש התחתונים דנו"ה דעתיק ג"כ לבי"ע. וכמו שהלביש את ב"ש האמצאים דעתיק בימי עיבור שלו, כן הוא מלביש עתה את ב"ש התחתונים דעתיק, בהיותו בבי"ע עמהם במחיצה אחת. והלבשה זו מועילה לו שיוכל לינק מרשימות שלהם, שנשארו בנהי"מ דא"א מזמן עיבור שלו. כמ"ש לעיל (בתשובה כ"ד) עש"ה. (א' קל"ב אות ט"ו).

סימן י

(לשאלה) עי' תשובה קנ"ח.

סימן יא

(לשאלה) ע"י יניקתו מהרשימות דב"ש התחתונים שנשארו במלכות דא"א דאצילות מעת עיבורו, יונק בתוכו בחזרה בחינת הנפש שהיה לו בזמן העיבור, ונעשה מוכשר לעלות לאצילות ולהלביש לנה"י דא"א. שזה נקרא יניקה מדדי בהמה. (א' קל"ב אות ט"ו וט"ז).

סימן יב

(לשאלה) היניקה היא בחינת מדרגה אמצעית בין תחתון לעליון, שבעזרתה מתגדל התחתון שיוכל לעלות למקום המוחין שלו העומדים שם ולהלבישם בקביעות. כי בעת היות התחתון בבחינת מ"ן בעליון, הנה יוצאים שם כל נרנח"י שלו בשלימות. כנודע, אמנם כשנולד, שפירושו שניכר עביותו ונפרש מהתכללותו בזווג דעליון, ויורד למדרגתו לפי עביותו, הנה אז אינו יכול לקבל עוד המוחין כולם, ולירד עמהם למדרגתו, אלא חלק מועט מהם, וכל המוחין נשארו במקום העליון, בנה"י שלו למעלה במקום שהיה הזווג. ונודע, שאין התחתון יכול להתעלות למקום העליון ממנו מטרם שמשיג מדרגת העליון, וא"כ, איך אפשר שז"א יעלה אל העליון ולקבל משם בחזרה המוחין שהשאיר שם, מטרם שיש לו המוחין ההם, שהרי המוחין ההם עושים אותו למדרגת העליון. ולפיכך צריכים ליניקה, שפירושה, שעולה שם בדרך ארעי ולא בקביעות. ועליה ארעית זו נמשכת לו, מכח הלבשתו לנה"י דא"א, ונמצא עמהם במדרגה אחת, ומתוך שב"ש עליונים דנו"ה דא"א, נשארו בחג"ת דאו"א נבחנים ב"ש דנו"ה אלו לבחינת אמצעי בין עליון לתחתון, כי ז"א יכול לעלות אליהם, להיותו מלביש את בחינתם למטה בנה"י דא"א, וע"כ נחשבים כמו מדרגתו, גם בהיותם למעלה בחג"ת דאו"א, והוא עולה ויונק מהם, ומתוך שהם במקום המוחין שלו, הרי שואב משם מוחותיו בעת עליתו, בדרך המדרגה לאט לאט, עד שנוטל משם כל מוחותיו, ואז נעשה כמדרגת העליון, ואז יוכל להלביש שם בקביעות. כי כל עוד שלא קבל כל המוחין בשלמות, אינו יכול להלביש שם בקביעות, כי עדיין אינו כמדרגת עליון, וע"כ הוא עולה שם בדרך ארעי, המספיק ליניקה, שפירושו לחלק קטן מכללות המוחין, ותכף יורד למדרגתו עצמו, ואלו החלקים

שמקבל בזה אחר זה מתחברים יחד עם גמר קבלת כל המוחין, ואז נעשה כעליון ומלבישו בקביעות. ונתבאר, כי יניקה פירושה עליה בדרך ארעי, וקבלה חלקית מן המוחין, והעליה נעשתה מתוך בחינת אמצעית שהם ב' השלישים דנצח והוד דאריך אנפין, שנשארו למעלה בחג"ת דאו"א. אבל הלבשה, פירושה, שיש לו כל המוחין המיוחסים לאותו מקום שהוא מלבישׁ, וע"כ עומד שם בקביעות. (א' קמ"ד אות נ"ט).

סימן יג

(לשאלה) הארת יסוד דאבא, הבאה בבחינת צר ואריך, שפירושו, אע"פ שהוא אריך בחכמה מ"מ הוא צר מאד בחסדים כנודע, נבחנת לבחינת קרירות וקפאון כי מחוסר אור נבחן לקרירות. עכ"ז טפת האודם דאמא, מקבלת מהארתו זו כל שלימותה, כי בהארת יסוד אמא יש הרוחה מרובה דאור חסדים ואינה מחוסרת רק חכמה לבד, שע"כ נבחנת הארתה דיסוד אמא, בבחינת קצר ורחב שפירושו, קצר מחכמה ורחב בחסדים. ולפיכך האודם הבא מהארת יסוד אמא, מתתקנת לגמרי מאור הקפאון דאבא, כי מקבלת ממנו בחינת האריך החסר לה. ולפיכך רק אותו השיעור דאודם דאמא המוקפא מלובן דאבא, נכנס בבנין הולד, ולא יותר, כי אותו החלק של אודם דאמא שלה קבלה הארתו, נמצאת מחוסר חיות, כי אור החכמה ה"ס אור חיה, כנודע. עי' לעיל תשובה קל"ז. (א' קל"ג אות כ"א).

סימן יד

(לשאלה) הנה אודם פירושו בחי' עביות ומסך מבחינת ה"ג שלה, שעליהם נעשו כל הזווגים, המודדים הקומה, ומסיימים לכל אבר ונותנים לו את צורתו. (א' קל"ג אות כ"א).

סימן טו

(לשאלה) רק באורות נכנסים התחתונים מתחלה ואח"כ העליונים בעיבור נכנס בז"א קומת נה"י, וביניקה חג"ת, וכו'. אבל בבירור הכלים הוא להיפך, שמתחלה נבררו העליונים ואח"כ התחתונים. (א' קמ"א אות מ"ז).

סימן טז

(לשאלה) נודע, שהוד, היא בחינת המלכות הנכללת בז"א, שבה בחינת העביות ומסך, וכיון שבזווג דעבור לא נתקן אלא בחינת שורש דעביות, ע"כ נבחן שהוד לא נברר בעת העיבור כי העביות שבו, עוד לא קבל בחינת המסך דעליון, שזה כל בירורו ותיקונו, כנודע. וכן יסוד ומלכות הנמשכים מהוד. (א' ק"מ אות מ"ד).

סימן יז

(לשאלה) מוחין דיניקה, הם בחינת התיקון דהוד יסוד מלכות, שפירושו הוא תיקון מסך דעליון, על העביות שבהם, (כנ"ל בתשובה קס"ה.) ולפיכך הוא צריך, שע"י אכילה

דאמא, שפירושו זווג, היא מבררת לו העביות דהי"מ ומתקנת בהם המסך שלה. אבל ז"א עצמו עוד אינו ראוי לשום זווג, כי העביות שבו עוד לא מתוקן במסך, כי מסך דעיבור לא נחשב לתיקון, כנ"ל. להיותו בבחינת שורש עביות בלבד. (א' קמ"א אות מ"ו).

סימן יח

(לשאלה) עי' תשובה קס"ד.

סימן יט

(לשאלה) רק בחינת הסיגים שנשארו אחר בירורם של ט"ס הראשונות, יוצאים בסוד דם הלידה, מפני שכל מה שהיה בהם לצורך ז"א, כבר נתברר לגמרי. ומה שנשאר אחריהם, אינו שייך לז"א אלא לפרצופים שלמטה ממנו, וע"כ הם יוצאים בשעת לידתו בבחינת דם לידה. (א' קל"ז אות ל"א).

סימן כ

(לשאלה) נודע, שכל אותו השיעור המוקפא מאודם דאמא, ע"י הקפאון דהארת יסוד אבא, הוא הנכנס בבנין ז"א (כנ"ל בתשובה קס"ב.) וע"כ כל יתר המ"ן ואודם דאמא, שאינו שייך לבנין ז"א, הנה לא נקפא שם ע"י טפת הלובן דאבא. ולפיכך הם נשארו בבחינת נוזלים ואדומים, שהם דם הלידה. וכבר ידעת, שהם בחינת פסולת דח"ס ראשונות דז"א, שמהם נברר עוד כל הפרצופים שלמטה מז"א. (א' ק"מ אות מ"ג).

סימן כא

(לשאלה) הסיגים שנשארו מהוד יסוד מלכות שלא נבררו לגמרי בעיבור, כנ"ל, הם העולים עם אורות דנה"י דאמא לחג"ת שלה, ומתהפכים לחלב, שמשם יונק אותם ז"א, ומתהפכים בו שוב לדם, אלא לדם מזוקק וברור, שפירושו שהעביות מקבלת בחינת מסך הראוי לה (א' קל"ח אות ל"ז).

סימן כב

(לשאלה) כי השפע עוברת דרך ח"ס דז"א עד שבאה אל ההוד, וכן ליסוד וכן למלכות. וג' פעמים ח' הרי כ"ד. כלומר, שיש כ"ד בחי' בחלב הזה, כי בדרך עברו בח"ס, נמצא נכלל מהם, ונמצא ההוד כלול מח' עליונות, וכן היסוד והמלכות. הרי כ"ד בחינות. (אלף קמ"א אות מ"ו).

סימן כג

(לשאלה) א', הם הסיגים הבלתי גמורים שהם הסיגים דהוד יסוד מלכות שהם עולים ונהפכים לחלב. ב' הם הסיגים הנשארים אחר הח"ס העליונות ממה שנבררו מהם אח"כ הנוקבא וכל פרצופי בי"ע, שהם דם טהור. ג', הם הסיגים הנשארים אחר בירורי המלכות דעשיה, שאין בהם תועלת עוד, והם באים בקליפות והם דם טמא. (א' קל"ז אות ל"א ול"ב. א' ק"מ אות מ"א ומ"ב).

סימן כד

(לשאלה) הסיגים דה"ח, שהם בחינת הוד יסוד מלכות, שלא נבררו בשלימות בימי העיבור, הם ה' דמים טהורים. והסיגים דה"ג, שהם בחי' הנוקבא דז"א ופרצופי בי"ע שבהם מעורבים גם חלקם של הקליפות, כי עדיין לא נבררו עתה, נקראים ה' דמים טמאים. אמנם אינם טמאים לגמרי, כי עדיין מתברר מהם פרצופי בי"ע דקדושה. אלא היוצא מיסוד המלכות דעשיה, הוא דם טמא לגמרי, שאין בו עוד צורך אל הקדושה. אלא על שם תערובתם בהסיגים נקראים כולם דם טמא. (א' ק"מ אות מ"א).

סימן כה

(לשאלה) הסיגים דה"ח, הם הוד יסוד מלכות שלא נבררו בעיבור, והם עולים ומתהפכים לחלב, כנודע. ונקראים ה"ח, כי ז"א כולו נקרא ה"ח, בערך הנוקבא הנפרדת שלו, הנקראת ה"ג. ובירור הוד יסוד מלכות אלו שייכים לנוקבא שבגופו, ע"כ הם מכונים ה"ח. אמנם בחי' נוקבא שבגופו, משמשת לו ג"כ בבחינת ה"ג, דהיינו מטרם הנסירה, כנודע. כי אז הנוקבא שבגופו כוללת בתוכה גם הנוקבא הנפרדת, ועל שם זה נקראים עתה הסיגים היוצאים בעת הלידה בשם שירים דה"ג, ולפי שבהם מעורב גם הדמים העתיד לצאת מיסוד המלכות דעשיה, שהם קליפות ממש, ע"כ הם נקראים כולם בשם ה' דמים טמאים. (דף א' קל"ט אות מ"ב. אות מ"ט).

סימן כו

(לשאלה) נודע, שכל ענין בירורי הוד יסוד מלכות, שנשארו לזמן היניקה, הם בחינת העביות דז"א שלא יכלו לקבל בחינת המסך שלהם בימי העיבור, משום שלא היה שם בזווגים דאו"א אלא מסך דשורש, שאין זה מסך מספיק לעביות דבחי"א שבז"א, דהיינו בהוד יסוד מלכות שלו. וע"כ נשארו בבחינת דם בלתי מזוקק, כלומר, בלי מסך המזקק אותם שיהיו ראוים לזווג עם אור העליון. ונמצא עתה שעלו לחג"ת דאו"א, שפירושו לכלים האמצעים שלהם, ששם משמש המסך דבחי"א, ואז קבלו העביות דהי"מ את המסך שלהם, מתוך התכללותם בזווג דאו"א דיניקה. ונבחן שעתה ע"י הזווגים דאו"א דיניקה, נעשה העביות דהי"מ לדם מזוקק וברור בביאתם לתוך ז"א, כלומר שנעשו מוכשרים להזדווג עם אור העליון, כי השיגו עתה המסך הראוי לזווג. (א' קמ"ב אות נ"א).

סימן כז

(לשאלה) המוחין דז"א שיוצאים באו"א, הם יוצאים על המ"ן דז"א שעלה להם ונתכללו בזווגם, דהיינו במסך ועביות דאמא. וע"כ נבחן שבחי' המוחין עצמם מיוחסים לז"א לבחינת המ"ן שהעלה, אבל בחי' האו"ח העולה מהמסך ומלביש המוחין ממטה למעלה בעת הזווג, זוהי חלקה של אמא לגמרי, כי המ"ן דז"א עדיין אינם מתוקנים במסך

שיוכלו להעלות או"ח. ולפיכך לבושי המוחין, שהם בחינת האו"ח הנ"ל, נבחנים בשמות דאהי"ה, שהם שמות דאמא עלאה, כי הזווג נעשה בעת שיסו"ת נכללו באו"א בפרצוף אחד, וע"כ נבחן האו"ח על השמות של אמא עלאה. אמנם המוחין דז"א שהם מבחינת המ"ן שהעלה לאו"א, הנכללים בהזווג שלהם, הם שמות של הקומה דז"א, והם שמות אלקים, שהם בחינת הרשימות דמוחין דז"א, שהיו בו בזמן הנקודים מטרם שביה"כ, שנתחדשו בו עתה מתוך התכללותם בזווג דאו"א, ואין להם שום השואה עם האו"ח דאמא אלא ממה שהאו"ח הזה עלה והלביש אותם בעת שמ"ן דז"א היו נכללים בתוך הזווג שלה, וע"כ בעת ביאת המוחין להז"א, לקח עמו בהכרח גם מן הלבושים האלו דאמא. והבן היטב. (א' קמ"ג אות נ"ה).

סימן כח

(לשאלה) הם י' שמות אהי"ה באחורים, שעולים עשר פעמים מ"ד. והם לבושי המוחין שלו, שיש לו מאמא עלאה מעת התכללותו בזווג דאו"א בעיבור א'. עי' לעיל בתשובה קע"ו. והם מלבישים לה"ח וה"ג שלו. (א' קמ"ג אות נ"ז).

סימן כט

(לשאלה) כבר ידעת, שי' שמות אהי"ה הם בחינת לבושי מוחין דז"א, מעת התכללותו בזווג דעיבור באו"א עלאין, והם בחינת האו"ח העולה ממסך דאמא בעת הזווג. כנ"ל (בתשובה קע"ו) והם בחינת הארת הה"ג דאמא, דהיינו ממסך ועביות שלה, שהם בחינת ה"ג, כנודע. והם מלבישים גם לה"ח, כי אין בחינת מלביש, אלא מאו"ח שהוא בחינת גבורות. אמנם בכלל הם בחינת ה"ג בלבד. ואלו ה"ג נקראות נ' שערי בינה, כי כל גבורה כלולה מעשר, והם נ'. אמנם בעיבור אין הוא מקבל העביות דה"ג בעצם, כי אין שם הזווג אלא בבחינת שורש העביות בלבד, דהיינו רק בחינת שורשים לנ' שערי בינה. וזה הרמז שעשרה אהי"ה באותיות הפשוטות בלי מילואים עולים מ', ועם הכללות הם נ' שערי בינה. כלומר, שאלו ה"ג שהם נ' שערי בינה, הנמשכים עתה מן העשרה האהי"ה, אינם אלא שורשי נש"ב, ואותיות הפשוטות רומזות על שורש לבד, ועם הכללות שלהם העשרה, הם עולים נש"ב, כלומר שכללות פירושו, שמתוך ההארה השורשיית של עתה בעיבור. סופה שתתגלה ממנו אח"כ בגדלות כל הנ' שערי בינה. (א' קמ"ג אות נ"ח).

סימן ל

(לשאלה) כי אלו ב"ש העליונים דנו"ה דא"א, שנשארו בחג"ת דאו"א, הם בחינות הרשימות מזמן העיבור בעת שהם הצטרפו להשלים החג"ת דאו"א דקומת ע"ב, כנודע. אמנם עתה לאחר העיבור הם ירדו משם למקומם, שזו"ן מלבישים עליהם, כנודע. וכיון

שהם עתידים להעשות לבחינת ג"ר דז"א, ע"כ כחן גדול מאד, גם בעת היותם שם בבחינת רשימות, שמהם כח הזנה בחלב המכשירו לבחינת גדלות. (א' קמ"ד אות ס'.)

סימן לא

(לשאלה) כי עיבור הא' הוא על בירור עצמות ז"א, דהיינו כל מה שהיה בו בעת קטנות הנקודים, שהם הכלים דחב"ד חג"ת עד נקודת החזה. כי זה הוא מידת חיותו לבנין פרצופו. אמנם כדי להשלימו בג"ר, מוכרח להיות בו ע"ס, שזה קונה ע"י אריכת רגלים דאמא, והוא צריך לעיבור ב', כדי שישיג הכלים דנה"י מחזה ולמטה, ואז הוא ראוי לג"ר כמו או"א עצמם. לכן צריך ז"א לב' עיבורים, עיבור א' לבירור עצמותו. ועיבור ב' לבירור הכלים דנה"י מתוך אריכת רגלים דאמא. (א' קמ"ה ד"ש ויש).

סימן לב

(לשאלה) בעיבור א' שהוא בירור הכלים דו"ק שלו, (כנ"ל בתשובה ק"פ) יש בהם ב' זווגים: א' לקומת נה"י וב' לקומת חג"ת, שזווג הב' הזה נעשה בעת לידתו. וגם בעיבור ב' יש ב' זווגים, א' הוא להשלמת כלים דנה"י. ב' הוא לג"ר דאורות, שזה נעשה לאחר ט' שנים ויום א'. (א' קנ"ט אות ק"ב א' קנ"ב אות פ"ו).

סימן לג

(לשאלה) הוא בחי' נ"ר דרוח שקונה ע"י שתי שנים דיניקה, דהיינו מבחינת ב' זווגים הכוללים שיש בעיבור א', (כנ"ל בתשובה קפ"א) שהם בחינת ו"ק שלו מבחינת עצמותו ומדת חיותו (כנ"ל בתשובה ק"פ) ויותר מזה, דהיינו כל הצריך לעיבור ב' הנה הם בחינות תוספות הרוחה לבד. (א' קמ"ח אות ע"ב וע"ג).

סימן לד

(לשאלה) בתחלת התיקון לאחר שביה"כ, עלו כללות כל המ"ן, דהיינו כל הבחינות שנתבטלו ונשברו ונפלו לבי"ע, עלו כולם למ"ן לע"ב ס"ג דא"ק. ומתחלה נברר מכללות המ"ן כל מה ששייך לפרצוף עתיק דאצילות, והפסולת הנשאר אחר עיבורו הוריד לא"א. ונתברר מהם כל השייך לפרצוף א"א, והפסולת הנשאר אחר בירורו הוריד לאו"א, ואו"א גם הם לקחו מהם כל השייך לבנינם, והפסולת הורידו לזו"ן. וגם זו"ן לקחו מהם השייך לבנינם והפסולת הורידו לפרצופי בי"ע. וגם פרצופי בי"ע לקחו כל אחד חלקו מהם, עד שנברר גם המלכות דעשיה, והפסולת הנשאר אחר המלכות דעשיה. הם הקליפות. (א' קל"ט אות ל"ט עד אות מ"ב).

סימן לה
(לשאלה) האדם מתיחס לכללות ה"פ אצילות, שהם א"א וד' לבושי עסמ"ב. אבל בעלי חיים אינם מתייחסים לבחינות הכללות, אלא כל אחד לפרט מסוים בלבד, דהיינו לת"ת לבדו או למלכות לבדה. (א' קמ"ט אות ע"ז).

סימן לו
(לשאלה) האדם המרומז בכללות אצילות, בא"א ועסמ"ב, הנה כיון שב"ש העליונים נו"ה דא"א עלו ונתחברו לחג"ת דאו"א, בעת שקבלו לקומת ע"ב, והלבישו לג"ר דא"א, שאז ב"ש העליונים דנו"ה נעשו לדדים, הרי שהדדים הם למעלה מחזה דא"א. וכן הוא באדם. אבל הבהמות והחיות שאינם כוללים כללות האצילות, רק בחי' פרטים ע"כ דדיהם למטה במקום הרחם, ששם מקום ההריון. (א' ק"נ מאות ע"ח עד אות פ').

סימן לז
(לשאלה) עיבור הב' דקטנות נעשה תכף אחר תשלום ב' שנים דיניקה. (א' קנ"ט אות ק"ב).

סימן לח
(לשאלה) צ' דצל"ם פירושה נ"ר. ול"מ דצל"ם פירושה ג"ר. (א' קנ"ח אות צ"ח).

סימן לט
(לשאלה) צ' דצל"ם דיניקה נתפשטה בב' שנים דיניקה. (שם).

סימן מ
(לשאלה) בז' שנים אחר הב' שנים דיניקה דהיינו בט' ויום א'. (שם).

סימן מא
(לשאלה) בט' ויום א'.

סימן מב
(לשאלה) יתבאר במקומו.

סימן מג
(לשאלה) הגם שהזווג דמוחין דרוח הוא בסוף עיבור א', מ"מ נקרא מוחין דיניקה, משום שאין נכנסים בו אלא ע"י יניקה. (א' קנ"ב אות פ"ו).

סימן מד
(לשאלה) ב"ש תחתונים דנו"ה דעתיק שהשאירו רשימתם במלכות דא"א, מעת היותם שם באצילות, דהיינו מעת העיבור דז"א, הם שנעשו במלכות דא"א לדדי בהמה, כנודע, וכיון שהיא שפע דאצילות, ע"כ מפריש את בחינת בי"ע הכלולים בז"א, ומעלים אותו לאצילות, וחוזר וקונה הנפש מעת העיבור שלו. (א' קל"ב אות ט"ו).

סימן מה
(לשאלה) הבירורים דעיבור א', הם לעצם בנינו של הפרצוף דז"א, והם מדת חיותו. אבל הבירורים דעיבור ב' הם לבחינת ג"ר דאורות ונה"י דכלים, לז"א, ואינם ממדת חיותו וע"כ אינם בו בקביעות, אלא לפי הזכות של התחתונים. (א' קנ"ג ד"ה עיבור).

סימן מו
(לשאלה) כי אפילו עיבור הב' דקטנות המשלים לעשרה כלים שלו, אינו בא אלא ע"י הארת הזווג דע"ב ס"ג, המורידה הה"ת מעינים, ומחזיר אח"פ למדרגת ז"א שהם בחינת או"א. הרי שעיבור ב' עיקרו הוא מאו"א. (א' קנ"ג ד"ה וכדי).

סימן מז
(לשאלה) הם נמשכים ז' שנים, לאחר ב' השנים דיניקה, עד ט' שנים ויום א'. (אלף קנ"ד אות פ"ט).

סימן מח
(לשאלה) ד' מדרגות נמשכות בעיבור ב' דקטנות: מקיפים דאמא דקטנות, שהם ג"ר דה"ג ופנימים דאבא דקטנות ומקיפים דאבא דקטנות וו"ק דגדלות אמא. (א' קע"ט אות קס"ג).

סימן מט
(לשאלה) הוא אחר ט' שנים ויום א'. (א' קנ"ט אות ק"ב).

סימן נ
(לשאלה) מט' שנים ויום א' עד כ' שנים. (א' קנ"ד או"פ ד"ה ויש).

סימן נא
(לשאלה) לפי המדובר הוא בהגדלת כלים שבהם העליונים נגדלים בתחלה, ואח"כ התחתונים. בהיפך מבאורות. (א' קנ"ד אות פ"ט).

סימן נב
(לשאלה) המוחין עד בן ט' ויום א' הם ג"ר דרוח וו"ק דגדלות אמא, ואינם ג"ר ממש. אבל המוחין דבן י"ג ויום א', הם מוחין דהולדה. (א' קנ"ו ד"ה ונודע).

סימן נג
(לשאלה) ביום א' דשנה עשירית. (א' קנ"ו אות צ"ה).

סימן נד
(לשאלה) המילואים הם בחינת המסך והעביות שעליהם נעשה הזווג, ולפיכך בעת הקטנות דיניקה, שעוד אין שם שום זווג, כי הוא עדיין חסר נה"י דכלים, ע"כ נבחנים המוחין בשמות אלקים בלי מילואים אלא בפשוט. אמנם אחר עיבור ב' דקטנות, שכבר יש לו נה"י דכלים וג"ר דרוח, ע"כ יש בו בחינת זווג דאחורים, ונבחנים אז המוחין שהם שמות אלקים במילואים. (א' קנ"ט ד"ה המוחין).

סימן נה
(לשאלה) משום שהאורות דז"א מלבושים בהם והכלים נגררים אחר האורות שבתוכם. (אלף קס"ב אות קי"ב).

סימן נו
(לשאלה) ב"פ העליונים דחסד דז"א מתחברים עם שליש עליון דנצח דאמא, ונעשים לחכמה דז"א. ופרק אמצעי דנצח דאמא, מתחבר עם הפרק תחתון דחסד ופ"ע דנצח דז"א, ונעשה לכלי דחסד דז"א. ופרק תחתון דנצח דאמא, מתחבר עם ב"פ תחתונים דנצח דז"א, ונעשה לכלי דנצח דז"א. ועד"ז בב' הקוים האמצעי והשמאלי. (א' קס"ג אות קי"ד).

סימן נז
(לשאלה) המוחין מתלבשים בצלם עוד למעלה באו"א, מטרם הכנסם בז"א, דהיינו בעת יציאתם שם באו"א. וז"א מקבלם לאט לאט, בהיותם מלובשים זה בזה. (א' קס"ד אות קכ"ב).

סימן נח
(לשאלה) בשנה ג' נכנס פרק תחתון דנצח תבונה, ובתוכו נצח דה"ח דאבא, ונכנסים תוך ספירת חכמה דז"א. ובשנה ד', נכנס הוד דה"ח בפרק תחתון דהוד תבונה, תוך ספירת הבינה דז"א. ובשנה ה' נכנס חסד דה"ח בפרק אמצעי דנצח תבונה, תוך ספירת החכמה דז"א. ואז יורד הנצח דה"ח תוך ספירת החסד דז"א. ובשנה הו' נכנס גבורה דה"ח, שבתוך פרק אמצעי דהוד תבונה, לתוך הבינה דז"א, ואז יורד הוד משם לתוך ספירת הגבורה דז"א. ובשנה הז' ביום הא' של השנה נכנס ת"ת דה"ח שבתוך העטרה דיסוד תבונה, לתוך ספירת הדעת דז"א. ואז נעשה ז"א בעונת פעוטות, כי נכנס בו מקצת דעת. ובהמשך שנה הז' עד ח' ויום א' נכנס חכמה דה"ח שבפ"ע דנצח דתבונה לתוך ספירת החכמה דז"א, ויורד משם החסד דה"ח לתוך החסד דז"א, והנצח דה"ח שהיה שם, יורד עתה לספירת הנצח דז"א. ונשלם קו הימין לגמרי. ובשנה הח' ויום א', נכנס בו הבינה דה"ח שבפ"ע דהוד תבונה, לתוך ספירת הבינה דז"א, ויורד משם הגבורה דה"ח לתוך ספירה הגבורה דז"א, וההוד דה"ח שהיה שם, יורד עתה להוד דז"א ונשלם קו השמאל. ובשנה הט' ויום א', נכנס הדעת דה"ח שבתוך יסוד דתבונה, לתוך ספירת הדעת דז"א, ויורד משם הת"ת דה"ח לתוך השליש עליון דת"ת דז"א, עד החזה, ונשלם גם קו האמצעי. (א' קס"ו אות קכ"ג עד אות קכ"ז).

סימן נט
(לשאלה) חב"ד דה"ח מלובשים בג"ש עליונים דנה"י תבונה. וחג"ת דה"ח מלובשים בג"ש אמצעים דנה"י תבונה. ונו"ה דה"ח, מלובשים בב"ש תחתונים דנו"ה תבונה. (שם).

סימן ס
(לשאלה) כי אז נכנסת עטרה דתבונה עם הת"ת דה"ח, תוך הדעת דז"א, משא"כ מקודם זה, לא היה לו שום אור בכלי דדעת שלו (שם).

סימן סא
(לשאלה) משום שהם מטולטלים מרחמים לדין, ומדין לרחמים. (א' קס"ז אות קכ"ה).

סימן סב
(לשאלה) חכמה דה"ח שבפ"ע דנצח תבונה, נכנסת בחכמה דז"א, בשנה הז' ויום א'. ובינה דה"ח שבפ"א דהוד תבונה, נכנסת בבינה דז"א בשנה הח' ויום א'. ודעת דה"ח שבפ"ת תבונה נכנס בדעת דז"א בט' ויום א'. (א' קס"ח אות קכ"ו קכ"ז).

סימן סג
(לשאלה) רק בתחילת אצילות דז"א צריכים כניסת המוחין סדר זמנים הנ"ל. אמנם בכל יום, שחוזרים ומחזירים אותם בעת התפילות ושבתות ויו"ט אינם צריכים הזמנים האלה. (א' קע"ב אות קל"ח).

סימן סד
(לשאלה) בחצות לילה נעשה הזווג לעשותה כלי. (א' קע"ג אות ק"מ).

סימן סה
(לשאלה) הזווג דחצות לילה, הוא בחינת עיבור ב' דקטנות, הנקרא ביאה קדמאה כדי לעשותה כלי. (שם).

סימן סו
(לשאלה) ביום, הוא בחינת זווג דהולדה: הזווג דאו"א לצורך מוחין דהולדה, הוא בק"ש דיוצר, והזווג דזו"ן הוא בשים שלום. (שער מאמרי רשב"י באדרא רבא על הזוהר מדף קל"ה).

סימן סז
(לשאלה) בק"ש דיוצר, והוא בחינת זווג דהולדה. (שם).

סימן סח
(לשאלה) בשים שלום. (שם).

סימן סט
(לשאלה) ק"ש שעל המטה היא בחינת הכנה והמשכה אל הזווג דחצות לילה. (אלף קע"ד אות קמ"ד).

סימן ע

(לשאלה) הוא נשאר במוחין דנפש רוח דרוח, הנקראים פנימים דאמא, שהם בחינת המוחין דב' שנים דיניקה.

סימן עא

(לשאלה) כי המוחין שנמשכו בחצות לילה, חזרו ונסתלקו עם יציאת הלילה, וחזר לקטנות דבחינת ב' שנים של היניקה, וע"כ צריכים להמשיך מקודם כל המוחין דקטנות בק"ש דקרבנות, כדי שיהיה ראוי לעלות מ"ן לעיבור ב' דגדלות במלת אחד, בק"ש דיוצר (א' קע"ה אות קמ"ז).

סימן עב

בק"ש שעל המטה, שז"א הוא רק בנ"ר דרוח, הנקרא פנימים דאמא, הנה צריכים להמשיך ביאה קדמאה מתחלתה. שהיא המקיפים דקטנות אמא. וע"כ במלת ישראל ממשיכים מקיפים דקטנות אמא. ובמלת אחד ממשיכים פו"מ דקטנות אבא, וו"ק דגדלות אמא.

ובק"ש דקרבנות, אחר שהמוחין דחצות, כבר חזרו ונסתלקו, צריכים שוב להמשיך ביאה קדמאה מחדש, כמו בחצות לילה אלא שיש איזה חילוק, כי בחצות כיון שהוא לילה ואין אז זמן חסדים, ע"כ במלת ישראל לא היה אפשר להמשיך רק מדרגה אחת, שהיא מקיפים דאמא דקטנות לבד, אבל עתה בקרבנות, כיון שהוא יום, והוא זמן חסדים, ע"כ אפשר להמשיך במלת ישראל ב' מדרגות יחד, שהם מקיפים דאמא עם פנימים דאבא דקטנות. שאלו נמשכים במלת ישראל, ובמלת אחד, ממשיכים מקיפים דאבא דקטנות וו"ק דאמא דגדלות.

ובק"ש דיוצר, א"צ להמשיך עוד עיבור ב' דקטנות, כי כבר נמשכו כל המוחין דקטנות בק"ש דקרבנות. אלא במלת ישראל, ממשיכים שוב המקיפים דקטנות אבא, לבחינת הכנה לבד, כדי להכין הז"א לעלית המ"ן. ובמלת אחד, הוא עולה למ"ן לזווג או"א דעיבור ב' דגדלות, שהוא למוחין דהולדה. וז"א מקבל מהם תכף ו"ק דמוחין ההם מבחינת אמא. וג"ר הוא מקבל בברכת אבות. ונעשה ראוי בעצמו לזווג למוחין דהולדה, בשים שלום.

(לשאלה) ובק"ש דערבית, אשר עם יציאת היום כבר נסתלקו כל החסדים, שהם פו"מ דאבא דקטנות, כי בלילה אין זמן חסדים, ולא נשאר בו אלא ג"ר דה"ג, שהם המקיפים דאמא דקטנות, ע"כ במלת ישראל ממשיכין הפנימית דקטנות אבא. ובמלת אחד, המקיפים דאבא דקטנות, וו"ק דאמא דגדלות. (א' קפ"ה מאות קע"ו עד קפ"ו).

סימן עג

(לשאלה) בכניסת המוחין עצמם, כמעט שאין שום הפרש, כי בכולם נכנסים ד' המדרגות: מקיפין דאמא דקטנות, ופו"מ דאבא דקטנות, וו"ק דגדלות אמא. אמנם עם זה יש הפרש גדול בין ק"ש דיוצר אל השאר, כי בשאר ג' מיני ק"ש, נמצאים המוחין רק מבחי' עיבור ב' דקטנות לבד. אבל בק"ש דיוצר, עולה למ"ן לבחינת עיבור ב' דגדלות שהוא מוחין דהולדה. (כנ"ל תשובה רכ"ה).

סימן עד

(לשאלה) חג"ת דז"א נעשים לחב"ד, ונה"י עולים ונעשים לחג"ת, ונה"י חדשים קונה ע"י אריכת רגלים דאמא. (א' קצ"ב אות קפ"ח).

סימן עה

(לשאלה) כשהמדובר הוא בדרך כלל, נבחן שאין לז"א אלא ששה כלים דנקודים דקטנות, שהם חב"ד חג"ת עד החזה, ונה"י הוא קונה ע"י אריכת רגלים דאמא. אמנם כשהמדובר הוא בפרטות, הרי כל ז"ת כלולות זו מזו, גם אי אפשר שיהיה לו פחות מט"ס, שהם ג' קוים חח"ן בג"ה דת"י. אלא שכל אחת חסרה השליש התחתון שלה. וע"כ בעת שנשלם לו נה"י מאריכת רגלים דאמא, אין הכוונה רק בדרך כלל בלבד, אלא כל ספירה וספירה מט"ס דג' קוים דז"א מקבלת מאמא את השליש התחתון החסר לה. כי כל ספירה אין בה רק ב"ש עליונים, שהם בחינת חב"ד חג"ת שבה, ושליש התחתון, שהם בחינת הנה"י שלה היא מקבלת מנה"י דאמא. (א' קצ"ב אות קפ"ח. א' קצ"ה אות ק"צ).

סימן עו

(לשאלה) יש בחינת עלית נה"י לחג"ת, שפירושה עלית האורות, ואז נעשה הפרצוף מחוסר ג"ר. כי אור הנפש עולה לחג"ת, ואור הרוח לחב"ד. כמ"ש בעת לידת הז"א, שאור נה"י עולה לחג"ת, ונה"י מצטננים: ויש עלית נה"י לחג"ת מבחינת הכלים דהיינו ע"י הארת הזווג דע"ב ס"ג הבוקעת לפרסא, ומורידה ה"ת מעינים ומחזיר אח"פ אל המדרגה, שאז נה"י נעשים חג"ת וחג"ת נעשים חב"ד ומשיג נה"י חדשים ע"י אמא. (א' קמ"ד אות נ"ט).

סימן עז

בכל פרצוף יש ב' מיני כלים, שהם כלים ישנים מפרצוף העליון, וכלים חדשים עם האורות של הפרצוף, כמ"ש בחלק ד' בהסתכלות פנימית. והנה ז"א הוא בחינת ז"ת דנקודים, וע"כ מבחינת הכלים ישנים דשם, שהם הכלים דס"ג, אין לו אלא ששה כלים חב"ד חג"ת עד החזה, כי מחזה ולמטה עד סיום רגלי א"ק, נעשו לבי"ע ע"י הפרסא דצמצום ב', כנודע. אבל מבחינת הכלים חדשים דשם, שהם מבחינת הסתכלות עינים

בחו"פ למטה משבולת הזקן, כמ"ש בחלק ו', הנה יצאו שם ודאי ט' כלים לז"א, כי כל מדרגה יוצאת בהכרח בע"ס.

(לשאלה) והנה מבחינת מדתם, נמצאים העשרה כלים דב"ן, שוים עם הששה כלים דס"ג. כי הם יצאו בהם ובמקומם. אלא בעת שהרב רצה לבאר ענין החסרון נה"י שבשורש הז"א, הוא מבאר אותם מבחינת הכלים דס"ג. ובעת שמדבר מענין בנין פרצוף דז"א, הוא מדבר מכלים דב"ן, שיש בהם בהכרח עשרה כלים כמבואר. (א' קצ"ה אות ק"צ).

סימן עח

(לשאלה) עי' תשובה רכ"ג.

סימן עט

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה רכ"ו.

סימן פ

(לשאלה) כי בחינות נה"י עצמו של ז"א אי אפשר שיתעלו באצילות, כי הפרסא הוציאה אותם מחוץ לאצילות עוד בזמן הנקודים, ואיך יתעלו עתה, אחר אשר הפרסא נתחזקה כאן עוד יותר מבזמן הנקודים, כנודע. אלא ע"י הארת ה"ג דאמא לא נתקנו בז"א בימי עיבורו אלא בחינת גו"ע שבכלים דפנים, ואח"פ דכלים אלו לא נתקנו בעת העיבור, אלא אח"כ בעיבור ב' שבאו הג"ר דה"ג דאמא, אז נתעלו אלו אח"פ. ומשום זה הם נחשבים רק על בחינת נה"י דאמא, כי באו ע"י אריכת רגלים שלה, שהם ג"ר דה"ג שאז יורדת ה"ת מעינים דתבונה ומעלים אח"פ שלה, ומתגלים הג"ר דה"ג שלה, כנודע, ואור הזווג הזה מחזיר גם אח"פ דז"א למדרגתם.

סימן פא

(לשאלה) גם לאחר עיבור ב' דקטנות, אשר כבר נשלמו לו עשרה כלים ויש לו שליש תחתון בכל ספירה, מ"מ אין השלישים תחתונים עולים עדיין בשם. כי כל זמן שאין לו ג"ר דאורות שהם בחינת נשמה, אין אור הרוח יורד מהכלים דחב"ד לחג"ת, ואין אור הנפש יורד לכלים דנה"י, ונמצאים עוד השלישים התחתונים חסרים מאור, ולכן אינם עולים בשם. אמנם כיון שנשלמו בחינת נה"י דכלים, ע"כ הם נבחנים עכ"פ לרת"ס אלא בכל אחת רק ב"ש, שהם ב"ש בחב"ד וב"ש בחג"ת וב"ש בנה"י. אשר אור ג"ר דרוח מלובש בב"ש דכ"א מחב"ד וו"ק דרוח מלובש בב"ש דכל אחד מחג"ת. ואור הנפש מלובש בב"ש דכ"א מנה"י. ולפיכך נבחנים עתה שיש ד' שלישים בחג"ת, כי אור הרוח מלובש עתה בחב"ד ובחג"ת, ונחשבים משום זה שניהם לבחינת חג"ת, להיותם שניהם משכן לאור הרוח שנקרא חג"ת, כנודע. (א' קצ"ז אות קצ"ג).

סימן פב

נודע, שהז״א חסר ש״ת לכל ספירה, ואין לו אלא ב״ש בחב״ד וכן בכ״א מחג״ת וכן בנה״י. ואין האור יכול להתלבש בכלי, אלא א״כ שיש לו ג״ש. וע״כ בעת שמתלבש אור הרוח בכלים דחב״ד, הם צריכים ליקח את השלישים העליונים דכלים דחג״ת, שישלימו את השלישים התחתונים דכלים דחב״ד החסרים שם. ונמצא אור הרוח מתלבש בב״ש דחב״ד המחוברים עם שלישים עליונים דחג״ת. וכן אור הנפש מתלבש בשלישים שנשארו מחג״ת עם ב״ש של נה״י, ויש לאור הנפש ג״כ ג״ש. הרי שבעת הקטנות דז״א מתחלקים הכלים דחג״ת לב׳ חצאים: חצים לחב״ד וחצים לנה״י.

(לשאלה) ולפיכך בעת גדלות שנשלמו השלישים התחתונים לכל אחת מט״ס. ואין כלים דחב״ד צריכים להעלות להם שלישים העליונים דחג״ת להשלימם לג״ש, נמצא כי עתה יורדים השלישים מהכלים דחב״ד ובאו למקומם לחג״ת. וכן השלישים שהיו מחוברים עם ב״ש דנה״י, עולים עתה למקומם לחג״ת. כי עתה אינם צריכים חג״ת להתחלק. (א׳ ר׳ ד״ה וכדי).

סימן פג

(לשאלה) נודע שכלים עליונים נגדלים תחלה, ובשעה שאין שם אלא אור הנפש, הוא מלובש בכלים דחב״ד. אמנם אין שם אלא ב״ש בכל אחד מהם, כי ש״ת חסר לכל אחד (כנ״ל בתשובה רל״א.) ע״כ לוקחים כ״א מכלים דחב״ד, שליש עליון מכ״א מכלים דחג״ת, כדי שישלימו בג״ש, ואז מתלבש בהם אור הנפש. ונמצא אור הנפש מתלבש עתה בג״ש, שהם בב״ש שבכ״א מכלים דחב״ד ושליש א׳ שנתחבר לחב״ד מכלים דחג״ת. ונמצאים השלישים שנשארו מן כ״א מחג״ת עם ב״ש דכ״א מנה״י חסרים עתה מאור, ונחשבים לכלולים בכלים העליונים.

סימן פד

(לשאלה) כשבא אור הרוח לז״א, הוא מתלבש בכלים דחב״ד, שנתחברו להם השלישים עליונים דחג״ת, (כנ״ל תשובה רל״ב.) ואור הנפש שהיה שם, יורד עתה לשלישים שנשארו מכלים דחג״ת ולב״ש שבכ״א מנה״י. ונמצאו ו״ש דחב״ד חג״ת נה״י, נעשה עתה לג״ש שבמשכן אור הרוח, ונקראו חג״ת. וג״ש למשכן אור הנפש, ונקראו נה״י.

סימן פה

(לשאלה) כי ז״ת דס״ג נבחנים ג״כ לרת״ס ע״ד ע״ס דנה״י דא״ק, שהם חב״ד חג״ת נה״י. ובעת עלית ה״ת לעינים, שיצאו אח״פ דכל מדרגה נמצא, שאח״פ דחב״ד, ירדו לבחינת חג״ת. ואח״פ דחג״ת, ירדו לבחינת נה״י. ואח״פ דנה״י ירדו ונעשו לבי״ע. הרי שלא כל

נה"י ירדו, אלא גו"ע מהם נשארו באצילות. ועוד יש לומר, כי אח"פ שנפלו מן חג"ת ונעשו למדרגת נה"י, הנה הם הנבחנים לגו"ע דנה"י.

סימן פו

(לשאלה) כי אין אור יכול להתלבש בכלי אא"כ שיהיה בו ג"ש. וע"כ נתחלק חג"ת לשנים, שחצים השלימו הכלים דחב"ד, וחצים השלימו לכלים דנה"י. עי' לעיל תשובה רל"א.

סימן פז

(לשאלה) אלו ואלו מדתם שוה, כי ט"ס דב"ן יצאו ונתלבשו בתוך הכלים ישנים דס"ג. עי' לעיל תשובה רכ"ו.

סימן פח

(לשאלה) כבר ידעת, שענין חסרון נה"י דכלים, הם בפרטות בכל ט"ס דז"א, שלכל אחת חסרה שליש תחתון כנ"ל תשובה רכ"ד. ונמצא באמת שיש לו הכלים דחב"ד חג"ת נה"י, אלא בכל אחד חסר ש"ת. ע"כ בעת גדלות נבחן רק שכל ספירה הגדילה שליש, ואין כאן כלים חדשים ממש. (אלף ר"ט אות רי"א).

סימן פט

(לשאלה) כי באמת יש להם כל הכלים חב"ד חג"ת נה"י, וענין חסרון נה"י הוא בכ"א מהם בפרטות, שחסר לכ"א שליש תחתון. אלא שב"ש דחג"ת מתחלקים: חצים לחב"ד, למשכן אור הרוח, ונקראים חג"ת. וחצים לנה"י למשכן אור הנפש ונקרא נה"י.

סימן צ

(לשאלה) כי בקטנות, שחסר שליש תחתון לכל כלי, ואין אור יכול להתלבש בפחות מג"ש, ע"כ מתחלקים חג"ת חצים לאור הרוח, וחצים לאור הנפש, כנ"ל בתשובה רל"ח, וממילא מוכרח להתלבש האור גם בנה"י. אבל בו"ק דגדלות, שכבר יש שם השלישים התחתונים לכל כלי, ע"כ מתלבש הרוח דגדלות בחב"ד, והנפש דגדלות בחג"ת ונמצאים כלים דנה"י בלי אור. (א' ר"ב אות קצ"ז).

סימן צא

כיון שאלו ששה הכלים דקטנות מתמלאים בג' דרגות: שבעיבור מתמלא ש"ע דכל אחד, וביניקה מתמלא שליש האמצעי דכל אחד, ובעיבור ב' דקטנות, מתמלא שליש תחתון דכל אחד, ע"כ נבחנים לעי"מ.

(לשאלה) אמנם באמת אפילו בעיבור ב' אין בהם מוחין ממש, אלא רק ג"ר דרוח, והם מתחלקים לו"ש שבב"ש דחב"ד יש ג"ר דרוח, ובב"ש דחג"ת יש ו"ק דרוח, ובב"ש דנה"י יש אור הנפש. וש"ת דכל ספירה, אינם עולים עוד בשם. כנ"ל. וע"כ הם נחשבים עוד בלי ראש.

סימן צב

(לשאלה) אין ו"ק מתחלקים לו"ש אלא אחר עיבור ב' שאז כבר יש להם באמת השלישים התחתונים דכל כלי, ע"כ הם יכולים להתחלק לג' דרגות רת"ס. אבל בקטנות, בעוד שחסרים להם ש"ת לכל כלי אינם מתחלקים רק לב' דרגות חג"ת נה"י, וכלים דחג"ת מוכרחים להתחלק להשלים הכלים דאור הרוח, ולהשלים הכלים דאור הנפש. כנ"ל בתשובה רל"א.

סימן צג

(לשאלה) פירוש א' דמוחין דו"ק, הוא, אשר כבר נשלמו ב"ש בכל ספירה מט"ס דז"א, שנקרא פרצוף התיכון דז"א. פירוש ב' הוא, שכבר נכנסו חב"ד בכל קצה מו"ק דז"א. פירוש ג' הוא, שנכנסו בו ג"ר דה"ח שהוא מו' שנים ויום א' עד ט' ויום א'. (א' ר"ט אות ר"ט. א' ר"ה אות ר"ה. אלף קס"ח אות קכ"ו).

סימן צד

(לשאלה) כי ב' בחינות נכנסות במוחין דו"ק. א' הוא ג"ר דרוח, ב' הוא ו"ק דגדלות אמא. וכשהמדובר הוא מג"ר דרוח, הרי יש שם רת"ס, ונתחלקים לו"ש: שבב"ש דחב"ד מלובש ג"ר דרוח, ובב"ש דחג"ת מלובש ו"ק דרוח, ובב"ש דנה"י מלובש הנפש. וע"כ נבחן, שנשלמו ב"ש בכל ספירה דז"א מט"ס שלו. וכשמדובר הוא מו"ק דגדלות אמא, נבחן, שנכנסו רק חב"ד דכל קצה מו"ק, שפירושם ו"ק דחב"ד. שאז אור הרוח דגדלות מלובש בכלים דחב"ד, ואור הנפש דגדלות מלובש בכלים דחג"ת, והכלים דנה"י ריקנים מאור. וענין ג"ר דה"ח, הם בחינת ג"ר דרוח, הנכנסים בו מו' ויום א', עד ט' ויום א'. (שם).

סימן צה

(לשאלה) הוא ביחס פרצוף החיצון ופרצוף התיכון, כי בפרצוף החיצון באים ט"ס שלו ע"י ג' זווגים נבדלים, כי בעיבור אינו יוצא אלא נה"י דנה"י, וע"י פרצוף היניקה שנכלל בו, הוא קונה חג"ת דנה"י. וע"י פרצוף הפנימי הנכלל בו, קונה חב"ד דנה"י. משא"כ פרצוף הפנימי עצמו קונה כל אלו בפעם אחת. כי הוא אינו צריך לפרצופים אחרים שישלימו אותו. (א' ר"ו אות ר"ו).

סימן צו

(לשאלה) כי ז"ת דנקודים מבחינת קטנותם, שהיו רק באור הנפש, הם שנכנסו בעיבור ז"א, כנודע. והנה בהם עוד לא היה שום תיקון קוים. וע"כ בתחלת הזווג כשעלו לאו"א, הם נבחנים לבחי' ששה כתרים מבחינת הכלים, ולבחינת מלכיות מבחינת הקומה, כי קומת מלכות מלובשת בכלי דכתר, כנודע. אמנם אח"כ בעיבור, שקנו תיקון קוים בג'

ימי קליטה, אז נתקנה קומת המלכות לג' קוים, שהם נקראים נה"י. וע"כ נחשב אז שבאו לו ו' נה"י בהם. (אלף ר"ג אות ר' ור"ב).

סימן צז

(לשאלה) בעיבור לא יצאו שם אלא נה"י דנה"י. אלא אחר שבא פרצוף היניקה ונתלבש בו אז קנה פרצוף העיבור את חג"ת שלו. ובבא פרצוף הגדלות ונתלבש בו, אז קנה פרצוף העיבור את החב"ד דנה"י. (א' ר"ח אות ר"י. א' ר"י אות רט"ו).

סימן צח

(לשאלה) כשנשלם פרצוף היניקה ונתלבש בפרצוף העיבור, אז נכללו זה מזה, וקנה גם העיבור בחינת חג"ת. וכשנשלם גם פרצוף חב"ד הנקרא פרצוף הפנימי ונתלבש שם, הנה נכללו יחד, והן הפרצוף דיניקה והן הפרצוף דעיבור, השיגו את בחינת חב"ד. (א' ר"ח אות ר"י א' ר"י אות רט"ו).

סימן צט

(לשאלה) נודע שיש ב' זווגים באו"א: א' הוא להחיות העולמות. וב' הוא להולדות נשמות. והנה מזווג דלהחיות העולמות, שאז לא חזרה עוד אמא פב"פ, נמשכים חסדים בלי חכמה, וע"כ הם בחינת העולמות לבד, דהיינו חיצוניות הספירות. ומזווג הב' נמשכים נשמות, כי אז חזרו או"א פב"פ, ונמשך ממנה הארת חכמה. והם פנימיות לחסדים, כי אין חכמה מתלבשת בפרצוף, זולת תוך מלבוש החסדים. כנודע, וע"כ הם נבחנים לחיצוניות ופנימיות. (א' רי"ב אות רכ"ג).

סימן ק

(לשאלה) לפירוש הא', עי"מ דקטנות הם חיצוניות. ועי"מ דפרצוף הפנימי, הוא פנימיות. לפירוש הב' כל נר"ן הוא חיצוניות, הן דאו"א והן דישסו"ת. אלא רק פרצוף חיה הן דאבא והן דישסו"ת, הוא פנימיות. ונמצא, שאפילו בחינת נשמה הוא ג"כ חיצוניות. ולפירוש הג', כל המוחין דישסו"ת הם חיצוניות, ואפילו חיה שבהם, ורק המוחין דאו"א כולם הם פנימיות ואפילו הקטנות שלהם. (א' רכ"ה אות רכ"ד ורכ"ה ורכ"ו).

סימן קא

(לשאלה) הפירוש הא' הוא מדבר בהבחן עולמות ונשמות, דהיינו מב' הזווגים דאו"א, וע"כ עי"מ דקטנות הנמשכים מזווג דלהחיות, כלומר שעוד או"א בפב"א, ע"כ הם חיצוניות. ורק עי"מ דפרצוף הפנימי, הנמשכים מפב"פ הם פנימיות. והפירוש הב' אינו מחלק רק במוחין דהולדה לבד, וע"כ כל זמן שאין בחינת חיה בפרצוף, אין הפרצוף ראוי להוליד, וע"כ אומר, שכל נר"ן הם חיצוניות. אמנם אם יש שם בחינת חיה, הם פנימיות, ואפילו חיה דישסו"ת, משום שזו"ן הקטנים ראוים להוליד בבחי' חיה דישסו"ת גם כן.

והפירוש הג', מדבר מזו"ן הגדולים שהם צריכים למוחין דאו"א דוקא, וע"כ מחשב כל המוחין דישסו"ת לבחינת חצוניות. (שם).

סימן קב

(לשאלה) חו"ב דעיבור, הם בחינת אל"ם מאלקים, להיותם בבחינת עביות דשורש, שאינה ראויה לבחינת זווג, שנקרא דיבור. אבל בחו"ב דיניקה כבר נתגלה שם בחינת עביות דבחי"א, וע"כ יש שם בחינת י"ה דאלקים, שהם התפשטות דנש"ב דקטנות. (א' רכ"ב אות רמ"ד).

סימן קג

(לשאלה) ג' אלקים שבחב"ד דו"ק דיניקה, הם בפשוט בלי מילוי, כי עוד אינו נגלה בהם הזווג על העביות. אבל ג' אלקים דחב"ד שבגדלות יניקה הם במילואים, כי כבר יש בהם בחינת זווג דאחורים.(א' רל"ד אות רע"ו).

סימן קד

(לשאלה) ההפרש הוא רק בציור דה' דאלקים: שבמוח חכמה ציורה ד"י. ובמוח הבינה ציורה ד"ו. ובמוח הדעת ציורה ג' ווין. והטעם עי' בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה ל"ו ול"ז. (א' רל"ג אות רע"ג).

סימן קה

(לשאלה) דחכמה, הוא במילוי יודין, ודבינה, הוא במילוי ההין, ודדעת הוא במילוי אלפין. עי' בפירוש המלות. (א' רל"ד אות רע"ו).

סימן קו

(לשאלה) ההפרש הוא במילוי א' דה' דאלקים. שבמוח דחסדים הוא א' בציור יו"י. ובמוח דגבורות הא' היא בציור יו"ד. (אלף רל"ה אות רע"ז).

סימן קז

(לשאלה) ביניקה אין ל"ב נתיבות החכמה מתגלים, מבחינתם עצמם, אלא רק מבחינת הנש"ב, שנקראים אלקים. וע"כ הם נקראים ל"ב אלקים. כי אמא עוד לא הפסיקה האחורים שלה, ואינה מקבלת מחכמה. אבל בגדלות, ל"ב נתיבות החכמה מתגלים מתוך בחינתם עצמם, כי אמא היא פב"פ עם אבא, ומקבלת הארת החכמה ממנו. (א' רל"א אות רס"ח).

סימן קח

(לשאלה) ל"ב השנים נמשכים מל"ב נה"ח, שז"א מקבלם דרך ת"ת דא"א, שהוא נשמה בחכמה שבו. וכיון שת"ת דא"א נחלק על ב' חצאים, חציו באו"א וחציו בז"א, לכן, כנגד זה נתחלקים ג"כ ל"ב השנים, חצים בלחי העליון וחצים בלחי התחתון, שהם כנגד ב' הבחינות שבת"ת דא"א (א' רכ"ט אות רס"ג).

סימן קט
(לשאלה) כי ל"ב נה"ח נמשכים דרך הת"ת דא"א אל ז"א כנ"ל, וכיון שיש כ"ד גבולי אלכסון בת"ת דא"א, ע"כ הם מקובלים לז"א בכ"ד חודש. עי' לעיל תשובה ע"ב וס"ה. (א' רכ"ט אות רס"ג).

סימן קי
(לשאלה) כי החכמה אינה מתגלה, רק בגדלות דז"א. אבל ביניקה, מתגלה רק כח הבינה בלבד. וע"כ כל הבחנות הם בה. (א' רכ"ז אות רנ"ו).

חלק י״ג: תיקוני רישא ודיקנא דא"א

א נבאר עתה בפרטות, בחינת רישא דא"א, כפי אשר נתבארה בפ"ק דספרא דצניעותא וז"ל סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן בחד גלגלתא, מליא טלא דבדולחא וכו' פירוש הענין: כי עתיק יומין, שהוא הפרצוף היותר נעלם שבאצילות, בהיותו מתלבש גו סתרא אחרא שהוא א"א, אזדמן, רצונו לומר: נמצא ומושג על ידי שנתתקן באלו התיקונים דרישא דא"א. כי התיקונים והשערות ואברי הפרצוף, הם הממעטים את אור הגדול דעתיק, שנוכל להשיגו, ולהיותו מושג ונמצא עם התחתונים. כי כל אלו התיקונים של רישא דא"א, הם מלבישים את העתיק, אשר מתלבש בתוכם.[158]

ב והנה ז' תיקונים יש בהאי רישא דא"א, שעל ידיהם מאיר העתיק המתלבש בתוכם. ואלו הם: ראשונה, חד גלגלתא, הוא גלגלתא דא"א הנקרא כתר דא"א. ב', היא טלא דבדולחא, והוא המוח דא"א הנקרא חכמה שלו. ג', קרומא דאוירא אזדכך וסתים, היא סוד הקרום אשר מקיף את המוח ומפסיק בינו ובין הגלגלת. ד', אינון עמר נקי תליין בשיקולא, הם בחינת אזנים, אשר השערות דרישא דא"א, שהם כעמר נקי, תליין מאחורי אינון אודנין, ואלו השערות תליין בשיקולא שוין.

ג ה', רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי, והוא מצח הרצון דא"א. ו', אשגחא פקיחא דלא נאים תדירא, והם עיינין דא"א. ז', נוקבא דפרדשקא, והוא חוטם דא"א. הרי נתבאר ז' תיקוני רישא דא"א הנזכרים בספרא דצניעותא פ"א.

ד ודע כי אע"פ שנתבאר סדר התלבשות ז"ת דעתוק בי"ס דא"א, והאמת, כן זה הוא עיקר התלבשותו העיקרי, אמנם ודאי, כיון שעתיק הוא מתחיל להכנס ולהתלבש גו א"א דרך רגלי העתיק בראש דא"א, כאשר נולד א"א וירד אל הבריאה וחזר ועלה והלביש את העתיק מרגליו, ועלה עד ז"ת שבו. כנ"ל. והוא ממש דוגמת הז"א המלביש את או"א

[158] מבוא שערים ש"ג ה"ב פ"ג.

מעט מעט בכניסת המוחין שלו, עד שמלביש כל ז"ת דלהון, וכן הענין כאן, אלא שאין רצוני להאריך בו, כי הוא מקום גבוה ומשם תדענו ותבין ממוצא דבר.

ה ונחזור לענין כי הלא כאשר נכנסו רגלי העתיק תוך רישא דא"א, ודאי שבתחילה האירו שם בראשו כל הז"ת כולם הארה לבד, אמנם עיקר התלבשותו אינו רק בכל פרצוף הא"א כנ"ל, ונבאר הארה זו הראשונה ברישא דא"א איך היתה, והענין כמ"ש, כי ז' תיקונין אית ברישא דא"א, ובגו הני ז' תיקונים אתפשט בקדמיתא עתיק בז"ת דיליה. אמנם עיקר התלבשותו ברישא דא"א אינו אלא בתרין תיקונין קדמאין, כי הם ספירות גמורות דא"א, והם כתר וחכמה דיליה, אך שאר החמשה תיקונין, אינו רק הארה לבד כנ"ל, והבן זה.

ו [159]ועתה נבאר דרוש א' מדרוש א"א, והוא ביאור ג' רישין שבו, הקדמה כוללת י"ס דאצילות, והוא מיוסד ע"פ מאמר, תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא, והוא באדר"ז דף רפ"ח, וז"ל: תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא וכו'.

ז הנה המאציל העליון אשר האציל עולם אצילות, הוא הנקרא בשם א"ס, לרוב העלמו עמוק עמוק מי ימצאנה, ואל מציאות הא"ס הוא הנקרא באדר"ז בשם עתיקא דכל עתיקין. והענין הוא, כי טרם התלבשותו אין מי שישיגנו כלל ועיקר, ולכן כדי שיהיה אפשרות בתחתונים לקבל קצת הארה ממנו, נתלבש ונגנז בספירת הכתר, כנזכר בס"ה ובתיקתים, דאמר דא"ס טמיר וגניז גו כתרא עלאה. ואחר התלבישותו בו, יש כח בתחתונים לקבל קצת הארה ממנו.

ח ואמנם כאשר הא"ס מתלבש במה שלמטה הימנו כנ"ל, הנה הוא מתלבש בג' רישין אלו הנזכר כאן באדרא, ובהיותו מתלבש ומתעלם בתוכם, אז נקרא הא"ס עתיקא דכל עתיקין, וגם הג' רישין עלאין עצמן נקרא עתיקא קדישא ג"כ, בהיות א"ס מתלבש בתוכם.

ט וז"ש אח"כ הא ע"ק אשתכח בג' רישין, ופירוש אשתכח, רצונו לומר: שהוא נמצא לנו ונגלה אלינו בהיותו מתלבש גו אלו תלת רישין הנ"ל, שאם לא היה מתלבש לא היה נמצא ונגלה אל התחתונים. ונמצא כפי זה, כי עיקר שם ע"ק הוא הא"ס עצמו, שהוא מטבורא דא"ק ולמטה המתלבש בעתיק, אמנם בבחי' היותו מתלבש גו אינון ג' רישין, נקראו גם הם בשם ע"ק. וזכור כלל זה. ועם היות שאמרנו כי הא"ס מתלבש גו ג' רישין, ודאי כי אין הא"ס מתלבש באמיתות רק גו רישא עלאה דכלהו, שהוא עתיק, ורישא תנינא מקבל אור א"ס דרך מסך רישא עלאה, ורישא תליתאי מקבל דרך מסך ב' רישין, אך להיות כולן בבחי' ראשים, לזה אמר אור א"ס מתלבש בכולם, כי אלו ג' מקבלין עור א"ס יותר בזכות משאר אצילות.

[159]עץ חיים ח"א שער א"א פרק ב'.

י ונבאר עתה ג' רישין אלו והוא כי הנה נודע כי הסדר של הספירות הנאצלים הם כח"ב חג"ת נה"י, והם ט"ס נעלמות מאד, ולמעלה מאלו הט"ס יש בחי' אחרת הנקרא רישא עלאה דל"א, והוא הראש העליונה שבג' רישין אלו, ונקרא ע"י, ושאר הט"ס הנ"ל אשר תחתיו נקרא בשם א"א.

יא ונמצא כי הג' רישין הנ"ל, הנה הראש העליון שבהם הנקרא רדל"א הוא הנקרא ע"י, שהוא נוקבא דע"י כנ"ל, שהוא נקרא רדל"א ע"ש הספיקות שיש בה. וג"כ יש פי' אחר, כי הנה גופא דיליה אתלבש גו א"א, והוא מושג ונודע אצלינו ע"י א"א אך רישא דיליה דלא אתלבש גו א"א לא אתיידע כי אפילו א"א עצמו לא ידע ליה.

יב וב' רישין שתחתיו שעמהם הם ג' רישין, הנה הם כתר חכמה דא"א כנ"ל, כי כתר וחכמה שבו נקרא כל אחד מהם בחי' ראש, אבל מבינה דא"א ולמטה אינם מכלל הג' רישין הנ"ל.

יג וג' אלו נמנו ונתבארו כאן באד"ז. ג' רישין אתגלפין דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא, והתחיל לבארם ממטה למעלה, והתחיל ביותר תחתונה שבהם והוא חכמה דא"א. ואמר רישא חדא חכמה סתימאה דאתכסיא כו', ועליה ראש ב', והוא כתר דא"א וכנגדה אמר רישא עלאה קדישא עתיקא סתימאה דכל סתימין, ועליה ראש הראשונה ועליונה שבג' והוא הנקרא עתיק יומין וכנגדה אמר רישא דכל רישא, רישא דלאו רישא, ולא ידע ולא אתיידע כו'.

יד נמצאו שהם י' ספירות נעלמות בתכלית ההעלם ומתלבש בתוכם הא"ס והם עתיק ורדל"א, ותחתיו ט"ס מכתר עד יסוד ונקרא בשם א"א, ובין כולם הם י"ס שהם שורש ומקור וחיות אל כל האצילות כולו.

טו אמנם אלו הט"ס הנ"ל, אשר הם למטה מן רדל"א הנה הם אותן הט' היכלין הנזכר פרשת נח דף ס"ה, ובסוף פרשו פקודי דף רסח: ודף רסט. וז"ל אר"ש אריכת ידי בצלו לעילא כו' וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע בטיש בנהרא דפרסה ונהרא כחדא, ואתעבידו ט' היכלין. והיכלין לאו אינון רוחין ולאו אינון נהורין ולאו אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימי בהו כו'.

טז ואלו הט' שמכתר עד היסוד שהם למטה מהאי רדל"א, הנה הוא שקראה במקומות אלו ט' היכלין דלאו אינון רוחין ולאו אינון נשמתין גם אלו הט' נזכרו באדרא דף רפ"ח ע"א פתח ר"ש ואמר אני לדודי ועלי תשוקתו וגו', עתיקא דכל עתיקין סתימאה דכל סתימין אתתקן ולא אתתקן כו' כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתיקונוי, ואינון נהורין מתפשטין לכל עיבר כבוצינא דמתפשטין מיניה נהורין לכל עיבר כו'.

יז ובביאור לשון זה נסתפקתי במה ששמעתי ממורי זלה"ה, כי תחלה אמר אתתקן ואחר כך אמר אפיק נהורין דלהטין מיניה, ר"ל כי אחר שנתקן עתיק ע"י התלבשות ז"ת בא"א אז אפיק הני ט' נהורין דלהטין מניה כי באמצעית העתיק הנ"ל אפיק נהורין הנ"ל שהם ספירת כתר דאצילות הנקרא א"א, המתחלק לט' נהורין לבד. והנה אלו הט"ס דא"א, הם ט' נהורין דלאו אינון רוחין כנזכר במקומות הנ"ל.

יח ופ"א שמעתי ממורי ז"ל, כי הט"ס הנ"ל נתחלקו בג' חלקים כי הנה הג"ר שבהם שהם כח"ב, נתפשטו בא"א, וחג"ת בז"א, ונה"י בנוקבא. ובזה תבין למה בחי' מציאות או"א לא נזכר באדרא רבא אלא באחרונה באדר"ז, כי או"א במזלא תליין.

יט וזה מה ששמעתי ממורי ז"ל בענין זה, והוא, דע כי הנה ביארנו תחלה, כי הט"ס המקוריות עם רדל"א, הם י"ס מקוריות ושרשיות לכל האצילות, אבל ענין מציאת ספירת המלכות לא נתגלה עדיין עתה, אמנם נבאר תחלת הכל האי רדל"א. ובזה תבין מעלת מלכות, כי היא עטרה בראש צדיק והיתה לראש פנה ויהיה לעתיד אורה גדולה מן השמש, והבן זה.

כ והנה המלכות דא"א לא היתה ניכרת, כמבואר אצלינו בהקדמת ביאור אדר"ז, כי לא היה בא"א רק ט"ס מכתר עד יסוד, כי רדל"א הוא בחי' עתיק, ונשאר א"א בבחי' ט"ס לבד. אבל מן האור של התפשטות נה"י דע"י המתלבשין בא"א משם נעשה בחי' המלכות דא"א, ונשלמו בו י"ס, ובזה תבין, איך לעולם בחי' המלכות גדולה מהזכר העליון ממנה, ולכן נקראת עטרת בעלה.

כא [160]ונחזור עתה לבאר ע"פ סדר ששמעתי ממורי זלה"ה, כי ענין זה הוא ששמעתי ממורי זלה"ה בפרטות יותר, והרחבת דרושים כמ"ש בע"ה וזה החלי בע"ה. תחלה צריך לדעת, כי אין האורות הנ"ל יכולין התחתונים לקבל אורם, אם לא אחר התיקון שנתקנו בבחי' פרצוף כנ"ל, וכמבואר אצלי באורך, כי מתחלה היה אור שלהם רע ועצום, ואין כח בתחתונים לסובלו, וכאשר נתקנו, שהוא בבחי' פרצוף שלם, שאז נמשך האור דרך מסכים והתלבשות בתוך הלבושים, הנה נתעבה האור מעט, וגם נתמעט ויצא ונמשך דרך נקבים וצינורות וחלונות דקים ושערות דקים מאד בסוד הפרצוף, כי ע"י ב' דברים אלו, שהם: התעבות האור, וגם מיעוטו אז היה כח בתחתונים לקבל אור העליון, והרי נתבאר לך ענין התיקון הנזכר בב' אדרות מה ענינו.

כב ונתחיל לבאר סדר תיקונם, הנה אותו ראש העליון דל"א הנקרא עתיק יומין, הנה הוא הראשון שבכל י"ס הנ"ל הנקרא מקוריות ושרשיות לכל האצילות. אמנם בראש זה

[160] עץ חיים ח"א שער א"א פרק ג'.

אין בו תפיסה כלל ולא נוכל להרחיב בו הדיבור והביאור הצריך לו, אבל דע, שהנה הוא כלול מי"ס שבו שהם כחב"ד חג"ת נה"י.

כג והענין, כי הנה כל אחד מהי"ס המקוריות והשרשיות הנ"ל כל א' וא' מהם כולל יו"ד כי כל דבר שנקרא ראש הוא כלול מי'. והנה רישא עלאה כבר נתבאר שנקרא עתיק יומין, וכלול מי'. אמנם הט' ספירות אחרות, חלוקים הם באופן זה: כח"ב שבהם, הם ג' רישין דעתיק, שהוא א"א. וחג"ת שבהם הם ג' רישין דז"א. ונה"י שבהם, הם ג' רישין דנוקבא דז"א אשר ענין זה תבין במה שהודעתיך, כי ג' מוחין דנוקבא דז"א, הם בחי' נה"י, והבן זה מאד.

כד והנה ההוא רדל"א, הנה הוא מתלבש בא"א, שהוא בחי' כללות אותן ב' רישין תתאין מאותן הג' רישין הנזכר באדר"ז. כי נודע הוא, שכל עליון וגבוה מחבירו, הוא מלובש בתחתון, כדי להאיר בו ולהחיותו. וכבר הודעתיך לעיל, כי אלו ב' רישין תתאין שבג' רישין הנ"ל, הנה הם כתר חכמה דא"א, שהם ב' ספירות הראשונות, מן הט"ס מקוריות ושרשיות כנ"ל. ואלו התרין ראשין שהם כתר חכמה דא"א, הנה הם בחי' גולגלתא ומוחא סתימאה דא"א, הנזכר באדר"ז הנ"ל.

כה ואמנם תרין רישין אלו, מתחלקין ונעשין תלת רישין, מלבד הרישא עילאה דל"א, אמנם השנים לבדם נחלקים, ונעשין ג' רישין, וג' רישין אלו נקרא: גולגלתא, ומוחא, ואוירא. והם למטה מהאי רדל"א כנ"ל. לכן נבאר עתה המאמר הנ"ל שבתחלת אדר"ז דרפ"ח, מאמר תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא כו'.

כו וכבר נתבאר לעיל, כי הם מתבארות שם ממטה למעלה, והם: רישא חדא הוא חכמה סתימאה שבא"א, שבתוך הכתר שלו. ולמעלה ממנו הוא ע"ק, לכן אמר בה רישא עלאה, לפי שהוא יותר עליונה מן האחרות הנ"ל, והוא כתר דא"א, הנקרא גולגלתא דיליה. ולמעלה מכולם רישא דכל רישין.

כז והנה ביאור ג' רישין אלו הוא כי הנה בכל ראש וראש מאלו ג', צריך שיהיה בו בחי' כלים, ובחי' עצמות ורוחניות שבו, וכפי זה יהיה ו' בחי'. וכל א' מאלו הו' בחי', מתחלק לג' אחרות, ונמצא כללותן עולה ח"י, אשר הוא סוד חי עולמים, כי מאלו הח"י בחי', מתפשט החיות בכל העולמות כולם, וגם בעולם אצילות.

כח ועתה נבאר ח"י בחי' אלו בע"ה. הנה רדל"א שהיא עליונה שבג' רישין, אינו בכלל ג' רישין הנ"ל שהזכרנו עתה, שנעשין ח"י בחי', כי רדל"א היא עליונה מאד, ואין בנו רשות לבאר ענינה, לפי שבתוך האי רישא מתלבש א"ס, ואינו דומה אל ב' רישין תתאין מיניה. לפי שאלו הב' רישין כל א' מהם יש בו בחי' כלי, ובתוך הכלי יש בחי' הרוחניות

והעצמות שבה, ואחר כך הראש הב' בב' בחי', מתלבשות תוך הראש הג' בב' בחי', אמנם רדל"א שהוא בחי' מלבוש לא"ס, אינה מתלבשת תוך הראש הב', דוגמת הראש הב' המתלבש תוך הראש הג' כנ"ל, כי ראש הא' אינו כך לגו מן הראש הב', רק למעלה ממנו, כי לרוב רוחניותו כנ"ל אין ראש הב' יכול להלבישו.

כט וז"ש תלת רישין אתגלפין כו'. וביאר, כי הם בחי' דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא. פירוש: כי ראש הב' הוא לגו מן הג', ומתלבש בתוכה, כנודע. אבל ראש העליונה עם הב', אינו בבחי' דא לגו מן דא, רק בבחי' דא לעילא מן דא, כי הראש העליונה נקרא רדל"א, והוא לעילא מן ב' רישין הנקרא א"א, ואינה מתלבשת כלל, רק ז' התחתונים, כנודע, המתלבשין באו"א.

ל והנה אריך אנפין, הוא שם כולל ב' רישין, דהיינו כתרא ומ"ס, שאלו הם ב' רישין שתחת רדל"א. והנה כל ראש צריך שיהיה כלול מי', ולכן מתחלקין לב' בחי', והוא כי כל א' מב', יש בו בחי י"ס, כי בכתר יש י"ס, וכן בחכמה סתימאה הנקרא רישא ממש.

לא והענין הוא כי הראש הראשונה שבהם, הוא בחי' כתר, ויש בה י"ס כנ"ל, והנה הוא מסבב את מ"ס, ונקראת גולגלתא באדרא, וכן מלת כתר מלשון כותרת, ר"ל מקיף, כי גולגלת מקיף המוח. ובתוך הגולגלת הזה יש בתוכו בחי' מוח סתום מאד מלבד מ"ס דא"א, שהוא תחת י' דכתר, לכן המוח הזה מאד עליון וסתום, ונקרא בשם אוירא עלאה, כנזכר בב' אדרות ובספ"ד, והאי אוירא הוא בין גלגלתא לקרומא דחפיא עליה דחכמה דמ"ס, ואתקרי בספ"ד בפ"ק קרומא דאוירא דאזדכך כו'.

לב ולמטה ממנו, יש בחי' חכמה דא"א, הנקרא באדרא מ"ס דעתיק. והנה המוח העליון ההוא שבכתר א"א, הנקרא בשם אוירא, אע"פ שבערך כתר עצמו הוא נקרא בשם מוח שבו, עכ"ז הוא נעשה גלגלתא ממש בערך חכמה דא"א, שהיא מ"ס דא"א, וע"כ גם המוח העליון ההוא הנקרא אוירא, נקרא גם רישא ממש בערך החכמה מ"ס דא"א.

לג והרי נתבאר איך הב' רישין, שהם כ"ח שבו, נכללין בג' רישין ממש, והם: כתר רישא עלאה, ואוירא רישא תניינא, ומ"ס רישא תליתאי. מלבד רישא דל"א הנקרא ע"י, שאע"פ שבאדרא נקרא הכתר וחכמה דא"א בבחי' ב' רישין בלחוד, עכ"ז הם ג' רישין ממש. אשר אין מכללם רדל"א.

לד ועתה נבאר ג' רישין אלו אשר נקרא באדרא ב' בחי', ב' רישין לבד כנ"ל. הנה לעיל ביארנו, כי כל ראש וראש מאלו הג' רישין, אשר כללותן ב' רישין בלחוד, הנה כל אחד

[161] עץ חיים ח"א שער א"א פרק ד'.

מהם, יש בו עצמות וכלים, והם ו' בחי', וכל בחינה מהם כוללת ג', הרי הם כולם ח"י בחי' כנ"ל אשר אין הרדל"א נכלל בכללותם כלל ועיקר.

לה ואמנם למטה בסדר התלבשות רדל"א, הנקרא ע"י בתוך רישא דא"א, יתבאר איך האי רישא תניינא, הנקרא אוירא דיתבא על האי מ"ס, שהיא רישא ג' דא"א, הנה היא נמשכת מבחינת האי רדל"א דעתיק יומין, שלא יכלה להתלבש באריך אנפין, ואחזי נהוריה בהאי רישא בו', הנקרא אוירא, והבן זה. ועיין למטה מה ענין האי אוירא.

לו ונבאר תחלה בחי' העצמות אשר בג' רישין אלו, שהוא הרוחניות שבתוך כל אחד ואחד מהם, מתחלק כ"א וא' מהם, לג' בחי', נמצא שהם ג' בחי', כ"א וא' מהם ג' ג', ובין כולם ט' בחי' של עצמות, וכנגדן ט' בחינות אחרות בסוד הכלים שלהם, ובין כולם הם ח"י בחי'.

לז ונתחיל בענין ט' בחי' העצמות, שהם ג' של ג' ג'. והנה סבת היותן ג' בחי' הוא, לפי שכבר נתבאר אצלינו, שכל בחי' אורות עליונים יש בהם ג' בחי': הא' הוא או"פ, ועליו יש אור עליון ממנו, הנקרא או"מ עליו, ועליהן אור עליון וגדול משניהם, והוא מקיף לשניהם.

לח והנה ג' בחי' אלו, הם ג' רישין הנ"ל, כי רישא עלאה דעתיקא, שהוא כתר הנקרא גולגלתא דא"א. הוא מקיף עליון הגדול מכולם. ותחתיו יש רישא תניינא, הנקרא אוירא, והוא מוחא בערך הגולגלתא הנ"ל, וגם הוא נעשה גולגלתא בערך רישא תליתאי, הנקרא חכמה כנ"ל. וזו הרישא תניינא הנקרא אוירא, הוא מקיף קטן, שהוא מקיף לאו"פ. ותחתיו יש רישא תליתאי הנקרא מ"ס דא"א, הנקרא חכמה דא"א, והיא סוד או"פ.

לט והנה אלו הג' רישין, הם בחי' נר"ן שבא"א. כי גולגלתא, הוא נשמה. ואוירא, הוא רוח. וחכמה סתימאה, היא נפש. ואחר שנתבאר ג' רישין אלו בכללות, נבאר כ"א מהם בפרטות, והוא כמ"ש בסוד הכללות, שהם ג' בחינות, וגם כ"א וא' מאלו הג', כלול מג' בחינות אלו ג"כ, וזהו פרטן.

מ הנה ברישא עלאה הנקרא נשמה, ונקרא כתר דא"א, ונקרא גולגלתא דיליה, ונקרא או"מ הגדול, הנה יש בו ג"כ ג' בחי' אלו עצמן, והם: או"פ שבו, ואו"מ שעליו, ואו"מ עליון משניהן, ושלשתן נקרא נשמה, בערך כללות, ונקרא או"מ הגדול, ונקרא כתר א"א, ונקרא גולגלתא דיליה.

מא והנה ג' בחי' אלו, הנקרא נשמה, הנה הם ג' שמות הוי"ה, וכ"א מהם הוא במילוי יודין כי גם כלל זה יהיה בידך, שכל בחי' הנשמה, הוא הוי"ה דיודין. אמנם ההפרש שיש בג' הויות האלו דיודין, הוא בענין הנקודות שבהם. והענין הוא, כי גם כלל זה

יהיה בידך, שבא"א כל הויות שבו הם בסוד מילוין, וגם בסוד נקודות, כי כולם מלאים ומנוקדים. אבל ההפרש שבהם הוא, בענין סדר הניקוד איך הוא.

מב כי הנה בחי' רישא קדמאה, אור הפנימי הוא שם כזה: יוֹד יהֵ וָיו הֵי. ואינו מנוקד רק ד' אותיות הפשוטות בלבד שבו, כזה: שהם חולם ביו"ד, וצירי בה"י, וקמ"ץ בוי"ו, וציר"י בה"י. וניקוד זה הוא כפי תנועת האותיות, כנודע בספרי המקובלים.

מג והנה יש אור ב' מקיף עליו, והוא הוי"ה במילוי יודין ג"כ, כזה: יוֹד הֵיֵ וָיָו הֵיֵ אמנם מנוקדת בכל י' אותיותיה בניקוד הנ"ל, כי ג' אותיות יוד יש בו ג' נקודות חולם. ובב' אותיות ה"י יש בכ"א מהם צירי, ובג' אותיות וי"ו ג' קמצין תחת כ"א מהם נקוד קמץ, ובב' אותיות ה"י, יש תחת כ"א מהם צירי.

מד עוד יש אור ג' המקיף על שניהן, והוא ג"כ הוי"ה במילוי יודין, יוָדָ הֵיַ וָיָו הֵיָ, אמנם אופן הניקוד הוא: כי בד, אותיות הפשוטות, הם מנוקדים ע"ד התנועות האותיות, חולם, צירי קמץ, צירי, וששה אותיות אחרות של המילוי, כולם מנוקדים בקמץ תחת כל אות מהם.

מה והרי נתבאר ג' הויות, שיש ברישא עלאה הנקרא כתר גלגלתא דא"א, והם: בסוד או"פ, ומקיף, ועוד מקיף אחר על שניהן. אמנם בערך הכללות של שאר רישין, כל ג' בחי' אלו, אינם רק בחי' אור המקיף העליון שבכולם, והוא נשמה.

מו רישא תניינא, והוא הנקרא אוירא יש בו ג"כ ג' הויות של שם ס"ג, גם כן על דרך הנ"ל ממש. ובנקודים הנ"ל, כזהיוד הֵי וָאו הֵי. יוָדָ הֶאָ וָאָו הֶיָ. יוָדָ הֶוָ וָאָו הֶיָ אלא שבמקום כל נקודת, ציר"י יש נקודת סגול תמורתן ושלשתן או"פ ומקיף ומקיף לשניהן בבחינת הפרטות, אבל בערך הכללות כל ג' בחי' אלו אינם רק בחי' אוה"מ הקטן שעל הפנימי, והוא רוח.

מז רישא תלתאי והוא הנקרא חכמה מ"ס דא"א, ויש בה ג"כ ג' הויות אחרות יוד הא ואו הי. יוד הא ואו הא' יוד הא ואו הא. במילוי מ"ה דאלפ"ן בנקודות הנ"ל של רישא תנינא. שהם סגול במקום ציר"י, ועוד נוסף באלו שינוי ב', והוא כי גם במקום ניקוד קמץ, הם באלו ניקוד פתח תמורת הקמץ, ושלשתן: או"פ, ומקיף, ומקיף לשניהם, בבחי' פרטיות. אבל בבחי' הכללות, כל ג' בחי' אלו אינם, רק בחי' או"פ בלבד שבג' רישין הנ"ל.

מח וג' רישין הכלולין מן ט' בחי', הם בחי' נר"ן שבא"א כנ"ל, והויות הנשמה במילוי יודין שהוא ע"ב, והויות הרוח במילוי ס"ג, והויות נפש במילוי אלפין. ואמנם הפרש נקודתן, כבר נתבאר לעיל וכל אלו הם ט' הויות של העצמות והרוחניות שבתוכן.

מט ועוד יש ט' בחי' אחרות דאהי"ה, הנקרא פלים שלהם, שבתוכם מתלבשים הט' הויות של העצמות, והם ט' שמות של אהי"ה, והם ממש ע"ד מילוי הט' הויות של העצמות. הרי בין כולם ח"י שמות, שהם ח"י העולמים כנ"ל.

נ [162]אחר שביארנו בחי' הכתר והחכמה דא"א, שהם ב' רישין דיליה, אשר נתחלקו לג' רישין, כנ"ל בב' הפרקים אשר קדמו, וגם ביארנו דרך כללות, איך נתלבשו ז"ת דעתיק בשבעה תיקוני רישא דא"א. נחזור עתה לבאר ענין שבעה תקונין בפרטות. והנה כבר נתבאר שם, כי חסד דעתיק נתלבש בכתר דא"א, אשר הוא הגלגלתא, רישא קדמאה דא"א.

נא והנה מהראוי היה, שעתיק יומין לא יגלה הארתו העקרית, רק ברישא קדמאה שהוא הגלגלתא, ואחר כך תאיר זו הגלגלתא ברישא אחרא, שהיא מוחא סתימאה חכמה דא"א. אמנם לא כך היה, כי אם שהעתיק מתגלה בהני ב' רישין כחדא.

נב וטעם הדבר, כי הנה או"א דתחות דיקנא א"א, נמשך בהם החיות מהני ב' רישין: גלגלתא, ומוחא, כמ"ש. ובענין דאו"א הויין שוון, כחדא נפקי וכחדא שריין, ולכן הוצרכו אלו הב' רישין להתגלות בהם העתיק, בהשואת אחד ג"כ, ולכן החסד דעתיק נתלבש בגלגלתא, והגבורה במוחא היא חכמה, ואז נכלל החסד בגבורה והגבורה בחסד, והיו שוין.

נג גם אחר שהיסוד דעתיק עם החסד שבתוכו נתלבש במצח דא"א, כנ"ל, ומשם חזרו להאיר ולהתפשט בדיקנא במזלא שהוא תיקון י"ג, וגם בתקון הנקרא נוצר חסד, כנזכר, ונזכר בהאזינו דף רפ"ט ע"א והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא כו', וגם הדיקנא עצמה היא בסוד יסוד, כי לכן הנשים שאין להם בחינת יסוד אין להן זקן, וכן ההוד שבו נגלה בדיקנא, כמ"ש באדרת נשא דף ק"מ ע"ב, ותניא הוד עלאה נפיק, ואתעטר ונגיד לאתאחדא בעילעוי, ואתקרי הוד זקן.

נד הרי כי רישא עלאה דעתיק אתגלייא בב' רישין דא"א כחדא, שהרי נגלה, בשבעה תקוני גלגלתא, וגם במוחא, ובדיקנא דנפקי ממוחא, כנזכר, ונמצא כי כמו שז"ת דעתיק מתגלים בשבעה דגלגלתא, כן הן מתגלים בדיקנא דא"א, ולא קבלתי סדרם בפרטות.

נה ודע והבן, איך כתר וחכמה האלו דברישא, הם דכר ונוקבא. ולכן, זו החכמה היא גבורה, כי היא נוקבא לגביה. ועיין היטב כי כולה מבירורי המלכים אתעבידת, ולהכי מינה נפקו, י"ג תיקוני דיקנא.

[162] מבוא שערים ש"נ ח"ב פרק ו'.

נו ובזה תבין, איך הכתר הוא רחמים גמורים, אך החכמה יש בה דינין, אלא שהם ניכפין. כנזכר באדרת נשא דף קכ"ח, כי האי מוחא שקיט ושכיך כחמר טב דיתיב על דורדייה הרי בפירוש כי יש בה דינין ושמרים, אלא שהם נחים ושקטים ונכפין שם במקומה. וכן בעל מערכת האלהות כתב, כי החכמה היא דין, ויש לו קצת סמך מזה.

נז והיות המוחא נקרא טלא דבדולחא, הוא, כי שרש המוחין הם ג', חו"ב ודעת, שהם שלשה אותיות יה"ו, ואם תמלאם באלפין, יו"ד ה"א וא"ו, הם בגימטריא ט"ל, והנה זו הגבורה דעתיק הגנוזה תוך מוחא דא"א, נקרא בוצינא דקרדינותא בכל מקום, ר"ל, נר החזק, כי הנר הוא אש, ואינו אור כמו החסדים, והוא נר אש החזק מצד הגבורה.

נח ואמנם שאר הגבורות, אפשר שיקראו כך דרך השאלה, אבל סתם בוצינא דקרדינותא היא זו הגבורה דעתיק, הגנוזה בהאי מוחא, וזו שרש לכל הגבורות כולם. וז"ש בפרשת פקודי דף רנ"ד ע"ב, ות"ח, שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא כו'. אשר נתבאר לעיל ענינו, והוא כי א"א, שהוא רישא ושירותא דמהימנותא, היה מברר בגו המחשבה דיליה, שהיא מוחא סתימאה, דביה כל הבירורין שבשבעה המלכים בבחי' מ"ן, כדי לעשות מהם בחי' פרצופי או"א כי אין בירור, אלא במחשבה. והנה הבוצינא דקרדינותא, שהיא הגבורה דעתיק שרש לכל הגבורות כולם, בכחה, יכולה המחשבה לברר הבירורים הנזכרים, כי כל הבירורין הם בחי' גבורות, ולכן הם מתבררים ע"י ההיא בוצינא דקרדינותא.

נט ואמנם ענין בטישה זו נתבאר וז"ס בוצינא דקרדינותא, שהיא הנותנת קצבה ומדה, ונקרא קו המדה. והטעם, כי החסד מתפשט בשפע בלי קצבה, אך הגבורה שהיא דין, נותנת קצבה אל השפע, שלא יתפשטיותר מהראוי אל המקבלים, ולכן בוצינא דקרדינותא, איהי מדיד ועביד כל אינון משיחין. הנקרא בזוהר פקודי דף רל"ג ובתיקונים דף ט"ו ובתיקונים כ"י ובזוהר חדש בואתחנן דקכ"ב.

ס והנה כל בחי' הגבורות נקראים ניצוצין, כי הם ניצוצות האש החזק ואמנם נקראים ניצוציו ג"כ לסיבה הנ"ל, כי לא ירדו האורות של המלכים למטה בבריאה, רק בחי' רפ"ח ניצוצין, להחיותם חיות המוכרח אז, והם חלקים מהאורות, דוגמת הניצוצות היוצאות מהאש, וגם נתבאר שם, כי הרפ"ח ניצוצין הם השכ"ה ניצוצין הנזכר בכל מקום, והם ש"ך לבד, ועם שרשם שהיא חמשה גבורות נקרא שכ"ה.

סא והנה כאשר זו הבוצינא בטש גו מחשבה, מעלה את הבירורין מבחי' השכ"ה ניצוצין הנזכר, ושם מתבררין, והטוב שבהם נתקן שם, והפסולת שהם הסיגים מתברר וזריק ליה, שאינו מהבחי' הראוי שם לעשות מהם בחי' או"א, ולכן זורקם, וחוזרת אחר כך

להתברר גו מחשבה דאמא לצורך זו"ן. וכן עד"ז, עד שמתבררין תכלית הבירור בכל הפרצופין, והשאר נעשה פסולת גמור, כנזכר שם באורך. וז"ש ניצוצין זריק לש"ך עיבר, וברייר פסולת מגו מחשבה. כי המחשבה, בתוכה עולים המלכים וניצוצין, ושם מתבררין מגו מחשבה, ע"י ההיא בוצינא דקרדינותא, שהיא גבורה דעתיק אשר בתוכה.

סב ודע, כי החסד דעתיק, שבתוך כתר דא"א, נקרא אוירא דכיא, והגבורה דעתיק שבתוך חכמה דא"א, נקרא בוצינא דקרדינותא. וז"ש באדרת האזינו דף רצ"ב ע"ב, מבוצינא דקרדינותא נפק ניצוצא פטישא תקיפא, דבטש ואפיק זיקין עלמין קדמאי, ומתערבי באוירא דכיא כו'. פירוש הדברים: במה שהודעתיך לעיל בריש פרקין, כי או"א מהני תרין רישין נמשך חיותם.

סג ונמצא, כי זה החסד דעתיק שבתוך הכתר, הנקרא אוירא דכיא, אפיק מיניה רוחא דגניז בעתיק יומין, שהוא יו"ד דנפק מאויר ואשתאר אור, וזו היו"ד, הוא אבא, יו"ד דשמא קדישא, אשר בתחילה היה גנוז בעתיק בזה החסד, ולכן כשיצא זו היו"ד מזה האויר, ונעשה ממנו בחי' אבא, לא נפק, אלא מלביש לחסד דא"א, ואז בהאי אבא אתגניז האי אוירא, ר"ל שמאיר בו דרך העלם וגניזה מלמעלה עד שם.

סד וגם מבוצינא דקרדינותא שהיא גבורה דעתיק, נפק ג"כ מיניה חד ניצוצא, והאי ניצוצא אתגניז במעי אמא, הם בסוד הגבורות דבמעי אמא, הנמשכות אליה מגבורות עתיק. ואלו הב' בחי' שבאו"א, חוזרים גם הם לברר החלקים הצריכין אל זו"ן, וכדין נפיק חד גלגלתא כו'.

סה גם נרמז ענין זו הגבורה, באדרת נשא דף קל"ב ע"א, ומהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי ברישא, מאלף עלמין דחתימין בעזקא דכיא דכליל כל עזקין כו'. פירוש מאמר זה נבארהו באורך לקמן, ושם תבין כי הדיקנא דא"א נתפשטה ממוחא סתימאה דא"א, אשר בתוכה גנוזה גבורה דעתיק.

סו ונמצא כי גבורה דעתיק, לא נתגלו הדינין אשר בה, עד שנמשכו בדיקנא, ואמר כי הם אלף עלמין דחתימן בעזקא דכיא כו', כי הגבורה דעתיק נקרא אלף עלמין, והיא חתומה וגנוזה תוך החכמה, מוחא סתימאה דא"א, הנקרא עזקא דכיא.

סז והענין, כי נודע כי הגבורות נקראו אלהי"ם, והאחורים של אלהי"ם דמילוי ההין, הוא בגימטריא אלף, כזה: אלף, אלף למד, אלף למד ה"ה, אלף למד ה"ה יו"ד, אלף למד ה"ה יו"ד מ"ם. ואלו הם סוך האלף עלמין, שהוא אלהי"ם דההין בסוד האחורים דגבורה דעתיק, שנתלבשו ונסתמו במוחא דא"א, הנקרא עזקא דכיא כנודע. כי אין העליון מתלבש בתחתון אלא בסוד אחורים לבד, ולא הפנימיות, כנזכר.

סח והטעם, דע כי כל בחי' מוחא נקרא עזקא, לפי שהמוחין נחלקין לד' חלקים שהם חו"ב, ודעת הכולל חו"ג, כנ"ל. ואלו הד' מוחין, נעשים ארבע ווין מרובעין, כזה □ ונעשית מ"ם סתומה דלמרבה המשרה, הנקרא עזקא, כנזכר בתיקונים ריש תיקון ה' דט"ו ע"ש, איך מבנצינא דקרדינותא אתעביד הך עזקא, והיא כעין חותם מרובע, הנקרא עזקא. ואמנם יש מוחין דכורין, ומוחין נוקבין, והמוחין דדכורא שהוא אבא, נקרא עזקא דכיא, יען נוטה אל החסד, ע"ד הנ"ל באוירא דכייא, ומוחין דאמא, נקרא עזקא רבא, בסוד מה תעשה לשמך הגדול.

סט והנה המוחין דא"א הם חכמה, כי הבינה שלו ירדה בגרון, ולכן נקרא עזקא דכיא. ולהיות כי זה המוחא דא"א, הוא המוח הא' שבכל האצילות, אשר בו התחילו המלכים להתברר ע"י ההיא גבורה דעתיק, כנ"ל, לכן נקרא עזקא דכליל כל עזקאן, כי כל שאר המוחין מתפשטין ונמשכים מהאי מוחא דא"א.

ע ואמנם כל אלו הגבורות שהם אלף עלמין הנזכר כאן, לא אתגלו בחינת גבורתם ותקפם בהאי מוחא, דהרי הוא שקיט ויתיב כחמר טב על דורדייה כנ"ל, עד שיצאו בדיקנא דא"א ושם נתגלו, כמ"ש בעלמא קדמאה ע"ש, וז"ש, ומהאי דיקנא אשתמודע כו'. ואלו האלף עלמין הם שרש כל הדינין כולם, ומכאן נתפשטו בכל שאר המקומות. ובדיקנא, שם התחלת גילוים, כי לכן שערי הדיקנא הוי קשישין ותקיפין, ואמנם היותם אלף עלמין ג"כ הוא, כי המוח כלול מחו"ג, שהם ה"ח וה"ג כל אחד כלולה ממאה, הם אלף.

עא התיקון השלישי, הוא קרומא דאוירא, אזדכך וסתים, כי אזדכך כדי שיוכל לעבור[163] אור האוירא דבגו גלגלתא, להאיר דרך האי קרומא, במוחא סתימאה, אך עכ"ז הוא סתים, כי הומעט האור, ויכול ההוא מוחא לקבלו, משא"כ אם היה פתוח. ובתוך האי קרומא, מתלבש הת"ת דעתיק, כי הקרום החופה הוא דמיון הרקיע, שהוא ת"ת.

עב וז"ס הרקיע המבדיל בין מים למים, שהם חו"ג דעתיק המתלבשים בגלגלתא ומוחא, והת"ת, מפסיק בין שניהם, ומבדילם ומכריע ביניהם. כי הת"ת הוא ו' שבשם, כנודע, והוא דמיון הרקיע הנטוי כעין ו', כמ"ש נוטה שמים כיריעה, שהוא סוד זה הקרום כמו היריעה. והחו"ג, הם כדמיון ב' יודין בב' צידי הוא"ו. ונמצאו שלשתם צורת א', שעליה נאמר, יהי רקיע, ויהי מבדיל בין מים למים, שהם ב' יודין עלאה ותתאה.

עג ולפי שתמיד, הקרום שהוא הת"ת נוטה אל החסד, וגם הוא ענף הדעת הנגוז באוירא, לכן נקרא קרומא דאוירא ולא קרומא ומוחא ולפי שבאוירא, מתלבש הדעת דעתיק,

[163] מבוא שערים ש"ג ח"ב פרק ז'.

שאינו מכלל הז"ת דעתיק, אלא נשמה שלהם, לכן לא נזכר, רק שבעה תקוני רישא ולא אמרו שמונה תיקוני רישא, כי אין האוירא נכנס בסוג עמהם, כי הוא נעלם.

עד תיקון הד', אינון עמר נקי תליין בשקולא. דע, כי הנ"ה בכל מקום, יש להם ב' בחינות: א', הוא ראשי פרקי הירכין שהם למעלה מן היסוד. ב', התפשטותם למטה מן היסוד. וזולת זה יש להם בחי' פנימית שהיא גבוה מן היסוד והם סתומים מבפנים, והיא תרין ביעי דכורא, ששם מתבשל הזרע, ומהם נמשך למטה מהם ביסוד, וכן הוא ג"כ בנ"ה של הנקבה.

עה והנה ב' תקוני אית ברישא, והם ב' אודנין וב' עייניו והמצח עומד ביניהם, כי הוא למטה מן האזנים וגבוה מן העינים, והוא בחי' היסוד דעתיק דגניז במצחא. והנ"ה בב' אודנין ובב' עייניו, שהם בשתי, בחינות הנצח וההוד כנזכר, וזהו הענין שנקרא הנ"ה בחי' עינים.

עו אמנם להיות האזנים דעתיק מקום גבוה מאד, כי הם ב' ביעין הסתומים, לא שלחו בהם יד ולא נזכר בשום מקום, לא בספרא דצניעותא, ולא בב' האדרות. וכבר ידעת מן א"ק, כי האזן שלו גבוה משאר הבחי' שלמטה ממנה, כי היא בחי' נשמה, כנזכר שם. וזהו טעם, חרשו נותן לו דמי כולו.

עז ואמנם במקום בחי' האזנים נזכרים השערות דרישא היוצאות מכח האזנים, ומשם שרשם, ומשם מתפשטין. ולהכי בעי לאעברא שערא מע"ג אודנין, כנזכר באדרת נשא קל"ח ע"ב, ובתיקון ע' קכ"א ע"א. וטעם הדבר שלא יתאחזו הדינים באודנין במאד מאד, ויתחזק כחם בשרשם.

עח וכבר ידעת, כי נ"ה הם לבר מגופא, אשר לכן מתגלים בהם הדינין כנזכר בפרשת צו דף ל"ב ע"א בסוד וערבי נחל. ולכן, מהם יוצאין השערות שהם חוזק הדינין, מלשון אשר בשערה ישופני. ולכן נקראו שערות כמבואר בפסוק מקולות מים רבים כו', שהם גבורות מנצפ"ך.

עט ונמצא, כי כל בחי' הדינין הם שערות, וכולם הם מנ"ה, ששם הגבורת היכר הדינין כנ"ל, ובעלותם בסוד אור חוזר, שהם סוד הגבורות, פוגעים בשלשה מקומות, והם ג' רישין דא"א: גלגלתא, ואוירא ומוחא, ומתערבי בכולהו ונפקי מכולהו י"ג חוורתי, וי"ג נימין וי"ג תיקוני דיקנא, וכולהו מבחי' הנ"ה הנזכר, אלא שכפי תערובתם בהני ג' רישין, אשתנו שמייהו יען מתערבין עם אורות ג' רישין ונפקי כחדא, כי הרי אעפ"י שהכל מבחי' נ"ה כנזכר, עכ"ז הי"ג חוורתי הם מאורות של גלגלתא ג"כ, והי"ג נימין באוירא, והי"ג תקוני דיקנא ממוחא, כי גם מג' הראשין יוצאין אורות הנזכר ג"כ.

פ והנה נ"ה נקראו ווי העמודים, שהם יכין ובועז, ב' ירכין כדמות ב' ווין, וגם כי נ"ה מן הת"ת, שהוא אות ו' נפקו, ונעשו גם הם בחי' ווין, שהם השערות, אשר הם דמות ווין, ולכן שערות הראש נפקי מתתא לעילא, כדמות ווין כי הם עוברים דרך קרומא דאוירא, שהוא הת"ת, ויוצאים לחוץ, ונעשים ווין כמוהו, והם אור חוזר, כי הם גבורות. ואלו הם סוד י"ג נימין דשערי דרישא, הנזכר באדרא, ובפ"ט וי' יתבאר ענינם וע"ש.

פא וכבר ידעת, כי נצח כלול בחסד שהוא קו ימין, והוד כלול בגבורה, ולכן נ"ה אלו רמוזים בגלגלתא ומותא, שבהם חו"ג דעתיק, וטמירי תמן, ומתמן נפקי דרך ההוא קרומא, שהוא הת"ת, ויוצאים משם הנ"ה בבחי' ווין. וז"ס שנקראו השערות בתיקונים דף ק"ב ע"ב ב' ווין, כמ"ש, וכל נימא שיעורא דאת ו'. ונ"ל חיים, כי אלו השערות הם סוד זקן התחתון דעל תרין ביעין דעתיק, כי דוגמא זו נעשה הזקן דז"א, בנה"י דא"א וע"ש.

פב וז"ס ואלה המלכים כו' כי כבר הודענוך, כי השערות מבירור המלכים והגבורות ההם יצאו, ודרך נקבי השערות הללו, יוצא האור אל המלכים שלמטה מא"א להחיותם, כי האור מתמעט בצאתו ממעבר צר של נקבי השער כנ"ל. כי השערות הם התיקון האמיתי להחיות המלכים, ואז ע"י שערות אלו היה בהם כח לקבל האור ולא קודם לכן, רק עד זה התיקון הרביעי דרישא דא"א, אשר ממנו יצאו השערות כנזכר, ואז היה כח בהם לקבל האור.

פג והנה לפני מלוך, הוא תיקון הראשון. מלך, תיקון השני. ישראל, תיקון שלישי, כי ישראל הם סוד הת"ת. בני ישראל, הם נ"ה, בני הת"ת, כנודע, והוא תיקון הרביעי, כי עד זה התיקוי הרביעי, לא יכלו המלכים לקבל אור העליון.

פד והרי נתבאר תיקון הרביעי ותיקון הששי, שהם ב' בחי, נ"ה, א' האזנים הסתומים בסוד ב' ביעין, אשר לכך לא נזכר רק בחינת השערות היוצאין מהם, אשר כנגד תיקון זה אמר בספרא דצניעותא, אינון עמר נקי תליין בשיקולא. ובחינה ב', הם ב' עיינין, וכנגדם אמר, אשגחא פקיחא דלא נאים, ונטיר תדירא, שהם בחינת נ"ה הנגלים, כמו העינים שהם נגלים, והם בחי' הירכין, שהם החיצונים ואינם סתומים, והם למטה מן היסוד הגנוז במצח כמ"ש.

פה תיקון הה' הוא רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי, הוא מצחא דא"א, וביה אתגניז יסוד דעתיק, והנה בחי' נ"ה העליונים, שהם תרין אודנין תרין ביעין, דנחית מנייהו אל פי האמה, הוא יסוד דעתיק הגנוז במצחא, לכן גם במצח זה יש בו כח הדינין הנמשכין בו מנו"ה הנזכר.

פו וז"ס מ"ש באדרת נשא דף קל"ו ע"ב ובהאזינו דף רצ"ג, כי מצח ונצח כלא חד באתוון רצופין. ר"ל, כי אות מ' דמצח התחקפה בנ' דנצח, יען הם אותיות רצופות באלפא ביתא, כי כן דרך הצירוף, והנה גם הם סמוכים הנצח עם היסוד אשר הם האזנים עם המצח, והוו כולא חד, כי נתגלו שם הדינין והגבורות כנודע, כי דרך, היסוד יוצאין הה"ג אלא שבא"א הדינין נכפים בחסדים ואינם מתגלים כי החסד גובר בהם, כי תמיד טיפת החסד גנוזה בפי אמת יסוד, כנזכר באדרת נשא דף קמ"ב ע"א, והוא סוד החסד דעתיק הגנוז בגלגלתא דא"א, ומתמן נחית ואתגניז ביסוד דעתיק אשר במצחא דא"א, בסוד אור זרוע לצדיק.

פז וז"ש באדרת האזינו, מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא רצון אקרי, דהא רישא עלאה דא סתים לעילא דלא אתידע, פשיט חד טורנא בסימא יאי דאתכליל במצחא כו', וההוא רישא כו' ואתרשים פה חד נהורא דאקרי רצון כו'. הרי מבואר בפירוש כי עתיק יומין נתלבש היסוד שבו: הנקרא חד טורנא יאה, בסוד ויהי יוסף יפה תואר בסימא, כי החסדים שבו נותן לנוקבא לבשם הגבורות ולהמתיקם. וזה היסוד אתלבש ואתכליל במצחא דעתיקא שהוא הא"א.

פח והנה נקרא מצח הרצון, כי אתרשים ביה חד נהורא דאקרי רצון, ונהורא הוא אור, שהוא החסד, ונקרא רצון בסוד נוצר חסד, אותיות רצון, שהוא החסד הגנוז ונצור גו אמת היסוד, וע"ש טיפת חסד זו המתגלית ביסוד דעתיק הגנוז במצחא דא"א, נקרא מצח הרצון, והנה כל שאר החסדים נקראו רצון, וזה העליון שבכולם, נקרא רעוא דרעוין, ר"ל רצון שכל שאר הרצונות נאחזים בזה, ונתלים בו.

פט ואמנם במצחא דז"א, שם נתגלו הדינין שנמצאו בו מן הנ"ה, כנזכר, כי גם שם הנה"י דא"א ואו"א הם במוחין דיליה, והיסוד ננגז במצחא דיליה, ושם לזמנין נתגלו הדינין, וכמ"ש באדרת נשא דף קל"ו ע"א, ותנא כד אתגליא האי מצחא אתערי כל מאריהון דדינא ועלמא בדינא אתמסר כו'. גם בדף קכ"ט ע"א קאמר דאף במצחא דעתיקא נהרין מיניה ארבע מאה בתי דינין, כד אתגלייא האי עת רצון, ר"ל שיש בו ת' בתי דינין, אלא שהם מאירים ונהרין, לפי שעת רצון שהוא טיפת החסד דיסוד דעתיק אתגליין תמן.

צ אמנם היותם ת' דינין, יען כי שם סוד הדעת דא"א כנגדו בפנים, ובו הגבורות שהם שם הוי"ה א', וכל אות ממנה היא כלולה מק', הם ת' בתי דינין והבן זה. ונמצא יסוד דעתיק גו דעת דא"א ודעת דא"א גו מצחא דיליה.

צא תיקון הז' הוא נוקבא דפרדשקא, והוא חוטמא דא"א, ובה אתגניז המלכות דעתיק יומין, וז"ש באדרת האזינו דף רפ"ט ע"א, ובהאי נוקבא דחוטמא דפרדשקא תליא ה'

כו', כן המלכות נקרא ה', ולכן נפיק מינה רוחא לקיימא ה' דלתתא, שהיא בחי' מלכות. ולכן קאמר התם, דדינא בחוטמא תליא, דכתיב עלה עשן באפו כי עיקר הדינין מתגלין במלכות, שהיא נקבה וכולה דינין. ונודע, כי המלכות נקרא תהלה לדוד, וז"ש התם, והכא כתיב ותהלתי אחטם לך, כי תהלה דעתיק נתגלית בחוטם דא"א.

צב [164]אחר שנתבאר בפרקים שעברו ענין הג' רישין שבא"א, והם: גלגלתא, ואוירא, ומוחא. ואיך יש בכל בחי' מהם ג' בחי', שהם ג' הויות כנ"ל, והנה בכל הוי"ה מהם יש ארבע אותיות, נמצאו י"ב אותיות בכל רישא, והכולל הם י"ג שהוא הרישא בעצמה, שיש בה הויה א' הכולל את השלשה הויות שיצאו ממנה. וא"כ ודאי, שאלו הי"ג בחי' שנמצאו בכל רישא מהג' הנזכר, יתגלה מציאות הארתם בחוץ.

צג ואמנם היותם י"ג, הוא, כי כיון שלעולם אין כל הי"ס של העליון מתלבשים תוך הי"ס של התחתון רק הז"ת של העליון לבד, והג"ר נשארו מגולות, ונמצא כי הז"ת של העליון מתלבשות בכל הי"ס שבתחתון, ובודאי שהג"ר יאירו למטה, וא"א שהתחתון יהיה חסר מהארת הג"ר לגמרי, דא"כ איך היו בו עשרה גמורות, ולכן צריך שיהיה בתחתון שלשה אחרים, כדי שיקבלו הארה מן הג"ר של העליון, והרי הם י"ג. ולכן אין לך בחי' בעולם הן בא"א הן באו"א, ובזו"ן, שאין בו י"ג בחי', וזכור כלל זה ועוד יתבאר.

צד ותחילה נבאר ענין תרין רישין העיקרים, שהם: גלגלתא, ומוחא, כי הם כתר וחכמה דא"א ספירות גמורות, ונאמר כי בודאי שכל ראש מאלו הב', יש לה י"ג תיקונין ואמנם מוחא היא המתגלית ומתפשטת בי"ג תיקוני דיקנא, כמ"ש. אך גלגלתא הוא מתפשט ברישא עצמה, כי הגלגלת הוא דמות מקיף הסובב כל הראש והפנים, וכל התיקונים אשר בהם הם תיקוני הגלגלתא.

צה אך המוחא שהיא תחת הגלגלתא, וגם שהיא פנימית עומדת בתוכה, אינה מגלה את תיקוניה במקום הגלגלתא, שהוא הראש והפנים, בחי' הסובב ומקיף את המוחא דלגו, אמנם היא מוציאה כחותיה למטה מן המקום הגלגלת, בסוד שערות היוצאין ממנה לחוץ בתיקוני דיקנא, כמ"ש, כי כל אחד מאלו הב' נחלק לי"ס פנימיות וי"ס מקיפות וע"ש מציאותם, אלא שג"כ נחלקות בבחי' י"ג תיקונין, כי הי"ס, הם עצמם הנחלקות לי"ג לסיבה הנ"ל.

צו וא"כ נמצא, כי צריך שיהיו י"ג תיקוני גלגלתא, ואלו הם: גלגלתא, כתר. תרין אודנין, חו"ב. ב' עייניין, חו"ג. חוטמא, ת"ת, כי הוא דמות ו' ארוכה. ב' שפוון, נ"ה, וכמ"ש בערבה הדומה לשפתים בסוד וערבי נחל, כנזכר פרשת צו דף ל"ב ע"א, א"ר יוסי הא תנינן ערבה

[164]מבוא שערים שער ג' ח"ב פרק ח'.

דמיא לשפוון, בהאי יומא מאי היא כו'. לשון, יסוד, ברית הלשון. פה, מלכות. הרי הם י' תקונין, כנגד י"ס שיש בכתר דא"א שהוא גלגלתא. ועוד יש שלשה אחרים להשלים הי"ג כנ"ל, והם: מצחא, דעת, ועוד ב' לחיים, ב' תפוחין קדישין. הרי הם י"ג דגלגלתא. (ונ"ל חיים כי אולי ב' תפוחין הם בחי' הב' שיש לנ"ה כנ"ל, ולכן נמנו לבדם, והם בין החוטם והלשון, שהם ת"ת ויסוד באמצע, ושני תפוחין מן הצדדין בב' הקוים, וכנגדם שתי שפוון בחי' התחתונה שבהם כנ"ל).

צז [165]אמנם סוד הדעת דרדל"א הוא גנוז מאד ולכן הוא בסוד הפה דע"ק, הנזכר בזוהר דעת גניז בפומא, אך ג"ר שלו הם בסוד אור המקיף, כי אינו יכולין להתלבש כנ"ל. בינה דעתיק, לא נתלבשה כלל. אמנם נמשכת הארה ממנה מבחוץ עד מצח דא"א, גם ברישא דא"א הוא דעת דידיה, ובתוכו יסוד דעתיק, וגם יוצא הארה מיסוד הנ"ל ובוקע ויוצא לחוץ ופוגע באור בינה דעתיק אשר בחוץ, ומכים זה בה, וזה שבפנים יוצא לחוץ וזה שבחוץ נכנס לפנים.

צח ואז הארה ההיא נמשכת עד למטה עד מצחא דאו"א מבחוץ, ומאיר במוחין דילהון, ומשם נמשכין עד מצחא דז"א, ומתכפיין הדינין והגבורות משם, מכח עטרה דגבורה, ששם בדעת, תוך מצח דז"א ומתבסמין, ומשם נמשכת עוד הארה ההיא עד עייניו דז"א, ואז יכול להגביה עיניו ולהסתכל במצח דא"א, ויורד לו משם אור גדול אחר כך. והנה ברדת כל אלו האורות מבינה דעתיק כנ"ל, בהכרח הוא שאור החכמה דעתיק תרד נעלמת בתוך הארת הבינה, ומאירה גם היא למטה במצחא ע"ד הנ"ל. כי יש שם חכמה דז"א, ומקבל הארה, כנ"ל.

צט ודע כי כבר בארתי לך, כי כללות רדל"א אחזי נהוריה בהאי אוירא שבין גלגלתא ומ"ס, וסוד האי אוירא, הוא סוד הנזכר בס"ה בכ"מ, יהי אור יהי אויר, כ' יצאה י' מאויר ואשתאר אור, לכן הקרום מפסיק בין האי אוירא למ"ס, כדי שיוכל לסובלו.

ק [166]והנה אע"פ שלעיל ביארנו כי ז' תיקוני רישא הם בלחוד, אשר בהם מתלבשים ז' תחתונות דעתיק, הענין הוא, כי אלו הי"ג הם בחינת הכתר דא"א עצמו שהוא הגולגלתא דיליה, שיש בה י' ספירותיה כנודע, ועוד ג' יתרים לסיבה הנ"ל, שיהיו י"ג, האמנם עתיק בעצמו אינו מתלבש בכל א' מהם, כי הם ספירות יתרות מהם, אמנם הוא מתלבש בבחי' היותר עיקרית מכולן, וגם כי הוא צריך ג"כ להאיר במוחא דא"א, ולכן אצלו יהיו כל אלו התיקונין נחשבין באופן אחר, שלא יהיו רק שש תיקונין דגולגלתא וא' דמוחא סתימא.

[165] ע"ח ח"א שער א"א אמצע פרק ו'.
[166] מבוא שערים ש"ג ח"ב אמצע פרק ח'.

קא וזה פרטן, לפי שבעתיקא שהוא א"א, אין הב' אודנין שלו נחשבין לב' בחי' רק לאזן א', כמ"ש באדרא לית בה שמאלא בהאי עתיקא כלא ימינא, וכן ב' העינים נחשבין לעין א', כמ"ש באדרת נשא דף קכ"ט, ועכ"ד ב' עייניו אינון ואתחזרו לחד.

קב והענין, כי בערך פרטיות הי"ס שבכל בחי', יחשבו לב' אזנים ולב' עינים כנ"ל וכיוצא, אך בערך כללות כל הראש כאשר היא, אין הב' אזנים או הב' עינים או ב' נוקבין דחוטמא, נחשבין רק לא'. וזהו הטעם שאמר פ"ק דספרא דצניעותא, אשגחא פקיחא, ולא קאמר אשגחן פקיחן, כי אין שם רק עינא חד וכן נוקבא דפרדשקא, דלא קאמר נוקבין בלשון רבים.

קג וזה סדרן: דעת דעתיקא נתלבש תחילה באוירא, שהיא רישא תניינא דא"א. וגם שם עדיין היה מכוסה ונעלם ע"י הקרומא, וירד ונתלבש בפומא דא"א כנ"ל.

קד והנה הפה יש בה י"ס פרטיות, כמבואר למורי ז"ל בהקדמת בראשית, ועכן ב' שפוון ולשון, גם הם נכללים בפה, אשר שם נתגלה הדעת. וחסד נעלם בגולגלתא, וגבורה במוחא סתימאה, ות"ת בקרומא דאוירא, ונ"ה בתרין אודנין ותרין עיינין. ויסוד במצחא, ומלכות בחוטמא עם ב' לחיים ב' תפוחין קדישין, כנודע. כי פרצוף הפנים עם החוטם הוא, כמ"ש, אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם, וכמ"ש אחר כך, הרי שז' תחתונים דעתיק, וגם הדעת שלו נתלבשו בז' תיקוני רישא דרך כללות, אך בדרך פרטות הם נמנין באופן אחר, כי הגולגלתא יש לה י"ג תיקונין לחודה כנ"ל. והרי נתבארו י"ג תיקוני גלגלתא, וכנגדם י"ג תיקוני מוחא שהם הי"ג תיקוני דיקנא.

קה ואמנם עוד נבאר י"ג בחי' אחרות שיש בגולגלתא עצמה, אשר אלו הם סוד י"ב אותיות, שיש בג' ההויות שיש בג' בחינות דהאי גולגלתא הנ"ל. וכן י"ג תיקוני מוחא, שיש במוחא עצמה, זולת י"ג תיקוני דיקנא הנמשכים ג"כ ממנו, אלא שהם חוצה לו. וגם באוירא יש י"ג אחרים לבד.

קו והנה נמצא, כי ג' בחינות י"ג יש בג' רישין אילין דא"א, שהם: גולגלתא, ואוירא, ומוחא. דכנגדם נזכר באדרת נשא, ג' בחינות של י"ג י"ג, ואלו הם, כי בדף קכ"ח ע"ב אמר, האי גולגלתא, חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר כו', ודף קכ"ט ע"א אמר י"ג נימין דשערא קיימי מהאי סטרא ומהאי סטרא דגולגלתא כו', ובאדרת האזינו דף רפ"ח ע"ב אמר, בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה, מתפרש תלת זימנין לד' ד', והוא עתיקא כליל לון כו'.

קז והנה זה פרטן, כי מגלגלתא יצאו י"ג תיקונין חוורין, הנזכרים באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב, ולכן נקרא בחינת הגולגלתא תמיד רישא חוורא, ע"ש הני י"ג ארחין חוורין דביה, פנוים בלי שער, וזכור זה, כי רישא חוורא על גולגלתא דא"א נאמר.

קח ומאוירא יצאו י"ג תיקונין, שהם י"ג נימין אחרנין דשערי, הנזכרים דף קכ"ט ע"א. וממוחא יצאו י"ג תיקונין אחרים, והם במוחא עצמו, הנחלק ג"פ לד"ד, כנזכר באדרת האזינו דף רפ"ח ע"ב. ועתה נבאר תחילה, ענין אלו הג"פ י"ג, דבתלת רישין הנ"ל, ובפרקים שאחר כך, נבאר ענין י"ג תיקוני דיקנא הנמשכים מן מוחא סתימאה.

קט [167]ונבאר תחילה י"ג אורחין חוורין דאתגלו בההוא רישא קדמאה גולגלתא דא"א. והנה פי' חוורין, ר"ל: כי הנה בגולגלת יש שערות, והשערות הם מגוונים שונים, או אדומים, או שחורים, או לבנים.

קי ואמנם עור הגולגלתא עצמו, אשר בה צומחין השערות, הוא חלק פנוי בלתי שער, והוא לבן, דוגמת הנייר הלבן שכותבין ורושמים עליו האותיות שחורות בדיו, ונשאר לבנונית הנייר בין כל אות ואות, והכתיבה היא אשא אוכמא ע"ג אשא חוורא. וכן בגולגלתא הזו, השערות הם האותיות, והעור של הגולגלת הוא הלבנונית של הנייר, ולכן נקרא האי גולגלתא, בחי' המקום הפנוי רישא חוורא. כי על האי גולגלתא חוורא דא"א, היא הנרמזת סתם בזהר רישא חוורא.

קיא והנה אותו הלבנונית נעשה כמין ציור דרכים ואורחים ונתיבות, המפסיקין בין השערות, כי כיון שהשערות הם עשוים בהתחלקות י"ג נימין דשערי, כן יהיה מספר הנתיבות והאורחין המפסיקין של בחינת הלבנונית.

קיב ואלו האורחין, הם ע"ד ההוא ארחא דאזיל בפלגותא דשערי, כנזכר באדרת נשא דף קכ"ט ע"א. והענין, כי ההוא ארחא דבפלגותא דשערי אינו בכלל הי"ב אורחין, וההוא אורחא אתפלג לתרי"ג אורחין אחרנין כנזכר שם. אמנם אלו הי"ב אורחין, הם סובבים הגולגלת, מלבד אותו האורחא שיש באמצע הגולגלת ממש.

קיג וזה סדר התחלקותם: ד' אורחין, הם נמשכין דרך לחי הימין, מכוון כנגדו למעלה בגולגלת באותו הצד של לחי הימין, וד' ארחין אחרנין בגולגלת, כנגד צד הלחי השמאלי. וד' אורחין אחרנין בגולגלת, כנגד העורף באחורי הראש, הרי הם י"ב אורחין. וז"ש שם באדרא דף קכ"ח ע"ב, גליפין לד' עיבר דסטרא חד כו'. ויש עוד חד אורחא חוורא לעילא ברישא הגולגלתא, הכולל את כולם, ועמו הם י"ג אורחין חוורין.

[167] מבוא שערים ש"ג ח"ב פרק ט'.

קיד ודע כי הח' אורחין הנמשכין בגולגלתא כנגד הפנים, ד' כנגד לחי הימין, וד' כנגד לחי השמאל. נמצא כי מקום הגולגלתא אשר כנגד החוטם הוא מפסיק ביניהם, ונמצאו ד' אורחין מצד ימין שכנגד החוטם, וד' ארחין מכנגד שמאל החוטם, ונמצא ח' ארחין כנגד הפנים, וד' ארחין לבד כנגד האחור. והנה דרך אלו הי"ג ארחין חוורין, יוצא האור של גולגלתא רישא קדמאה דא"א, ומאיר דרך הנהו ארחין בסוד המעטת האור, כדי שיוכל לקבלו.

קטו והרי נתבאר לעיל טעם היות מספרם י"ג, שהם כנגד ג' הויות שיש בזו הגולגלתא. ולכן גם אלו נתחלקו לשלשה בחי': ד' אורחין דרך ימין, כנגד ד' אותיות הויה אחת. וד' אחרנין בשמאל הראש, כנגד ד' אותיות הויה אחרת, בשני צדדי הפנים. וד' אחרנין אחורי הראש, כנגר ד' אותיות הויה אחרת. וכללות כולם, היא חוורתא חדא כוללת כולם, ואית בה י"ב אחרנין, ועמה הרי י"ג.

קטז ודע כי אלו הארחין, הם ג"כ בחי' ג' הויות, וג"כ ע"ד שנתחלקין בגולגלת עצמה, ומילויים ביודין. גם יש סיבה אחרת למה היו י"ג ארחין והוא, כי עיקר שרשם הם מן הז"א, ונודע כי הם בחי' ווין, ווי העמודים כנ"ל, וא"ו במילואה בגימטריא י"ג, ולכן כנגדה יצאו י"ג ארחין חוורין.

קיז וביאור זה הוא: כמש"ל, כי נ"ה דעתיק, אתלבשו בב' תיקוני רישא דא"א, יען יש להם ב' בחינות, והם: אודנין ועייניין, ושם הוא מקום חלק בלתי שערות, ועולה האור בסוד אור חוזר מתתא לעילא, ואז בעלותו הוא. פוגע בקרומא דאוירא המכסה את המוח, כי שרש השערות ממותרי מוחא נפקו, ובעברם דרך קרומא דאוירא שהוא הת"ת, הנקרא ו' כנ"ל, אז להיותם עוברים דרך שם, נעשו צורת ווין, שהם השערות צורת ווין, וא"כ נמצא, שיש ב' בחינות אל האורות האלו: א', בהיותם למטה יוצאים ממקומם עד הגיעם אל הקרומא, ועדיין לא היו בציור ווין שהם השערות, רק אורות לבנים וחוורין. והב', אחרי עלותם דרך הקרומא שנעשו ווין, שהם השערות.

קיח ולכן כנגד ב' בחינות אלו, נמשכו אלו הב' בחינות, שהם י"ג חוורתי וי"ג נימין דשערי: החוורתי מן המקום החלק, והשערות יצאו מן הקרום והכל מבחי' אור חוזר דנ"ה הנזכר.

קיט ונמצא, כי כיון ששרשם ווין, שכל ו' במילואה וא"ו, שהוא בגימטריא י"ג, לכן בין השערות ובין החוורתי היו י"ג, והנה כיון ששרשם הם ד' בחינות, שהם: ב' אזנים, כ' עינים, לכן נתחלקו לכל סטר ד' תיקונין, והבן זה, בין בשערות בין בחוורתי.

קכ ומ"ש באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב, ד' מאה אלף עלמין, אתפשט חוורא דגולגלתא כו', לא אירי אלא באותם הד' אורחין בלבד, שאית באחורי גולגלתא, שמהם נתפשטו ת'

אלף עלמין, וגם היא נמשכת מאחורוי ומתפשטים עד רישא דז"א, ושם מסתיימין, שהוא עד טבורא דלבא דא"א גופיה, שהוא חצי הת"ת דא"א.

קכא גם הענין הוא, כי הרי יש הויה אחת באלו הד' ארחין דאחורי רישא, וזו ההויה היא במילוי יודין דע"ב. ונמצא כי יש בה ד' יודין, וכל אחת כלולה מי', ועשר מי' הם ת', ונודע, כי החשבון כל מה שהוא בעולם העליון הוא יותר גדול.

קכב ולכן בא"א, אלו הת', הם ת' אלפין עלמין, האמנם הצדיקים המושכים ומקבלים להם זו ההארה, אינם יונקים כולה כאשר היא, ולכן ברדתה אליהם מתמעטין. ואינם רק ת' עלמין לבד, ואינן ת' אלפין, כי אין חשבון אלפין אלא בא"א עצמו.

קכג וז"ש ומנהירו דהאי חוורא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ת' עלמין, כי החוורא גופיה הוא ת' אלפין עלמין, אך הנהירו דיליה אינו רק ת' עלמין לבד, כי בא"א הם אלפין, ובאו"א הם מאות. וז"ש בעלמא דאתי, כי שם הם מאות, בבינה הנקראת עלמא דאתי. וכבר ידעת, כי כל כתר מסטרא דאימא והאי גולגלתא, הוא בינה המקפת את החכמה, שהוא המוחא סתימאה, נקודה בהיכלה, לזה אמר דירתין להו צדיקיא בעלמא דאתי, שהיא הבינה.

קכד וז"ש הה"ד ת' שקל כסף עובר לסוחר, כי היו ת' לסבה הנזכרת, כי הם ד' יודין שבהוי"ה דאחורי הראש, וגם הם מכסף, כי הויה זו היא דע"ב דיודין, וחסד בגימטריא ע"ב, והכסף הוא חסד. ולכן היו שקלי כסף ולא זהב. וגם כי הם בחי' החוורתי שהוא לבנונית הראש, לבן ככסף, ואינם בחינת שערות שהם שחורות או אדומות.

קכה ואמנם היותם שקלים הוא ג"כ כנזכר, כי שק"ל בגימטריא ת"ל: הת' הם הד' יודין, והל' הם השם בעצמן פשוט, שהוא בגימטריא כ"ו, וד' אותיות הרי שלשים. ולהיות, כי אין בשם רק היוד ראשונה לבד, כי שאר השלשה יודין באים בסוד תוספת המילוי, ולכן התחיל החשבון מתתא לעילא, כסדרן כנ"ל, כי המילוי גרוע מהפשוט, ולכן התחיל בש' דשק"ל, שהם הג' יודין של המילוי, כל אחת כלולה מי' שהם ש', ואחר כך היוד עצמה הראשונה, של שרש הו"ה כלולה מי', הרי ק' דשק"ל. ואחר כך כללות השם בעצמו, שהוא כ"ו, וד' אותיות הרי שק"ל. והבן זה.

קכו ונודעי כי בהמשך הד' אורחין חוורין לבדם אחורי רישא עד רישא דזעיר אנפין, גם נמשכין עמהם הד' נימין דשערי, כי הי"ג נימין דשערי נחלקים ג"כ ע"ד התחלקות הי"ג חוורתי. ונמצא שאחורי רישא, נמשכין ד' נימין דשערי וד' חוורתי, והם הת' עלמין הנזכרים בגימטריא ש"ק דשק"ל. כי הש"ק הוא שערות הנארגים, ובתוכם נקבים, שהם הלבנונית והחוורתא, ולכן נרמז במלת ש"ק. וז"ס וישם שק במתניו והבן זה. וז"ש עובר

לסוחר בסוד ודר וסוחרת, היא גולגלתא דסחרה למוחא, ודרך בה עוברין השערות למעלה, וזהו עובר לסוחר והבן זה, ושאר ט' חוורתי נמשכין בצדדי הפנים.

קכז ודע, כי עיקר מה שמאיר א"א בז"א, הוא מן ההוא ארחא חדא אחרא דאזיל בפלגותא דשערי דא"א, כנזכר באדרת נשא דף קכ"ט ע"א וקל"ו ע"א, וזה, לבדו נמשך בהתמדה לרישא דז"א, בחד ארחא אחרא דיליה דבפלגותא דשערוי דז"א ג"כ, ואין לו יניקה בי"ג חוורתי הנזכר רק מהי"ג נימין דשערי מהד' דאחורי רישא דא"א, כנזכר בפרק שאחרי זה, אך הצדיקים, ירתי נהירו דילהון מהני ד' חוורתי הנמשכין אחורי רישא דא"א.

קכח וטעם הדבר כי השערות הם ווין, להיות שרשם, ע"י שעוברים דרך הקרומא שהוא מהת"ת דעתיק כנ"ל, ולכן משפיעין בז"א. אך החוורתי הם מנ"ה עצמם, שהם העינים והאזנים, במקום שאין שם שערות, ולכן הצדיקים שהם מיסוד, יונקים מחוורתי דנ"ה שע"ג היסוד, והבן זה.

קכט וז"ש באדרת נשא דף קכ"ח, ומהאי גולגלתא נטיף טלא להההוא דאיהו לבר, הה"ד שראשי נמלא טל כו', והוא, ז"א המלביש לא"א, ונמצא כי לפעמים בבחי' א', השערות גדולים ומעולים מן החוורתי. ובבחי אחרת הוא להפך.

קל האמנם אע"פ, שהוא עיקר יניקתו מההוא ארחא דבפלגותא כנזכר, ג"כ מאירין הי"ג חוורתי בז"א, כי הט' חוורתי הנמשכין דרך פנים דא"א, עד דיקנא דז"א, ומכחם נעשו לז"א ט' תיקוני דיקנא, כמ"ש במקומו. ומהד' חוורתי דאחור נמשכין עד רישא דזעיר אנפין, ומאירים ברישיה ממש, ולמעלה ולא בדיקנא.

קלא אמנם אחר שהאירה ברישיה, נמשכת אחר כך הארתה ג"כ ויוצאה לחוץ, ומשלמת לו י"ג תיקוני דיקנא לז"א, כי עוברת ובוקעת גולגלתיה מאחורוי, ומאירה בו, ועוברת אחר כך עד הפנים דיליה ג"כ, להשלים לו י"ג תיקוני דיקנא, כמ"ש במקומו.

קלב רישא תניינא, היא אוירא דגלגלתא, ממנה יצאו י"ג נימין דשערי, הנזכר באדרת נשא דף קכ"ט ע"א, י"ג נימין דשערי קיימי מהאי סטרא כו', ואלו הם זולת שאר שערות אחרים שבראש יותר קצרים מהם, שהם אלף אלפים כו', כנזכר דף קכ"ח ע"ב.[168]

קלג והנה התחלקותם הוא ע"ד התחלקות הי"ג חוורתי, ד' לכל סטר. ופירוש נימין, ר"ל: קבוצים ואגודות של שערות הם י"ג, אך השערות הם אלף אלפין כו', כנזכר שם דף קכ"ח ע"ב, תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפים רבוא כו'. וא"ת, כי הרי בדף קכ"ט ע"א אמרו, ותאנא כל נימא, ונימא איקרי משיכא דמבועא דנפקין ממוחא סתימאה, הרי כי אלו הנימין נפקי ממוחא סתימאה, שהוא הראש הג' ולא מאוירא שהוא הראש הב'.

[168] מבוא שערים ש"ג ח"ב פרק י'.

קלד וי"ל, כי בודאי אית הארות דנפקי ממוחא סתימאה ג"כ לחוץ, ואמנם האוירא מקיף למוחא סתימאה כנ"ל, וי"ג נימין דשערי, לא נפקי אלא מרישא תניינא הנקרא אוירא, אלא שבעלות האורות מגו מוחא סתימאה, ועוברין דרך אוירא המקיף עליו, בהכרח שמתערבין האורות יחד ומתלבשין תוך הנימין דשערי, אע"פ שהנימין הם יותר מעולים מהם, להיותם יוצאין ממוחא תניינא, ולא מן הג'.

קלה אמנם אין אורותיהם מתערבין, כי אורות המקיף גדולים מאור הפנימי, והם דמיון הירדן שמימיו עוברים בים טבריא ואינם מתערבין יחד, וכן בכאן יוצאים אותם האורות עם אורות רישא תניינא, ומאירים למטה לז"א, ואינם מתערבין יחד, אך עוברים בתוכם, ויוצאים אחר כך לחוץ, להאיר לז"א.

קלו ונמצא כי מ"ש, כי כל נימא איהו מבועא דנפיק מן מוחא סתימאה, לאו בעיקר אור שלהם עצמם קאמר, אלא על אורות היוצאים ממוחא ועוברים בתוכם. ואמנם היותם נקרא שערין וקוצין ונימין כו' בארנום בענין ז"א היטב ומשם תוכל להבין ולדמות דבר מתוך דבר, וע"ש היטב.

קלז [169]דע, כי מרישא דא"א, נמשך, חד קוצא דשערי דתליא עד רישא דז"א, כנזכר באדרת נשא בדף קכ"ט ע"א וקל"א ע"ב, והנה הוא מאיר במוחין דז"א ומוציא הארתם לחוץ, כנודע.

קלח וגם בז"א נמשך מן רישיה חד קוצי דשערי, ותליא עד רישא דנוקביה. וקוצא דשערי דא"א, הם שערות לבנות. ושל ז"א הם שערות שחורות. כנזכר באדרת נשא בדף קמ"ח ע"ב.

קלט ושם בפרשת שלח לך ביארו, דאית ציץ ואית ציצית. כי ציץ הוא דכורא, והוא קוצי דשערי דא"א. ונקרא ציץ דכורא, משום דאתפשט עד רישא דז"א, דהוי דכורא. אבל קוצי דשערי דז"א, אקרי ציצית נקבה, משום דאתפשט עד רישא דנוקבא.

קמ ונמצא, כי ב' אלו: ציץ, וציצית, נקראים כך, על שם, ויקחני בציצית ראשי, שהם בחינת השערות. וגם ענין ציצית, הוא לשון הסתכלות כנ"ל, והטעם הוא, מפני שאלו השערות אשר בקוצי דשערי דא"א או דז"א, היו נמשכים ותלוים לקבל אנפייהו דא"א או דז"א, והוו מכסיין עינייהו דלא יסתכלון לא א"א בז"א, ולא ז"א בנוקביה, להאיר זה בזה, וע"י מעשינו במצות הציצית, רמינן ושדינן להו להנהו שערי באחורייהו דא"א וז"א, כי היכי דיסתכלון א"א בז"א וז"א בנוקביה.

[169] שער הכונות ענין הציצית דרוש ב'.

קמא ודא איהו לישנא דציץ וציצית: ציץ, אסתכלותא דא"א בז"א, וציצית, אסתכלותא דז"א בנוקביה. והנה ע"י הכאת ההוא קוצא דשערי במוחין דז"א, יוצא הארתם לחוץ ובולטת במצחו, ונקרא ציץ דכורא, וההארת מוחין דרישא דנוקבא הבולטת ע"י הכאת ההוא קוצי דשערי, נקרא ציצית נקבה.

קמב ועתה נבאר ענין השערות דרישא דז"א. דע, כי ברישא דז"א יש שלש מיני שערות, ונקראים: קוצין, ונימין, ושערות. ופשר הדבר הוא, כי כבר ביארנו שיש בז"א ג' בחינות, והם: עיבור ראשון, ויניקה, ועיבור שני דגדלות. והמוחין דעיבור א' ויניקה הם שמות של אלקים, ומוחין דגדלות הם שמות של הויות.

קמג גם נתבאר, כי בבא המוחין דגדלות בראש ז"א, נדחין המוחין דקטנות למטה, אלא שעכ"ז עולה הארתם למעלה מתתא לעילא. ונמצא, כי מכל ג' בחינית המוחין הנזכדים, צומחין בראש ז"א: הקוצין שהם תקיפין יוצאים ממוחין דעיבור. והנימין דאינון שעיען יתיר, אינון ממוחין דזמן היניקה. והשערות דאינון שעיעין יתיר מכלהו, אינון ממוחין דגדלות.

קמד וטעם הדבר הוא, כי שער הם אותיות עשר, והוא בחינת המוחין דגדלות שהם הויות במילוים, שבכל אחת יש בה י' אותיות, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, גם שער הוא אותיות עשר בסוד י' אות ראשון של הוי"ה.

קמה והנה השערות הנקראין קוצין, שהם ממוחין דעיבור, יוצאים בתחילה, ולכן הם ארוכים, ונמשכים עד החזה דז"א, עד רישא דנוקבא הנקרא רחל. ואחר כך בזמן היניקה, צומחין שערות אחרות, בין השערות הנקראים קוצין ואלו נקראים נימין, אבל הם יותר קצרים ונמשכים עד הגרון דז"א, עד רישא דנוקבא עלאה, הנקראת לאה. ואחר כך צומחים ביניהם שערות אחרות ממוחין דגדלות, והם יותר קצרים מכולם, ואינם נמשכים רק עד גלגלתא דרישא דז"א בלבד, והם לצורך עצמו, ולא לזולתו.

קמו והנה עוד שמעתי דרוש אחר ממורי ז"ל בזה, כי קוצין הם נמשכין ויוצאין ממוח חכמה דז"א. נימין, ממוח בינה דז"א. ושערות, מן הדעת דז"א, הכולל חסדים וגבורות. ונימא בגימטריא מאה, שהוא סוד הוי"ה דס"ג, ומילויה שהוא בגימטריא ל"ז, בהסירך אותיות הפשוטות, וס"ג ול"ז הם ק'. ונודע כי הוי"ה זו היא בבינה.

קמז [170]וכבר נתבאר לעיל, כי י"ג אלו הם ג' הויות דס"ג, האמנם פעמים רבות אחרות שמעתי ממורי ז"ל, כי כולם הם הויות דע"ב דמילוי יודין, ואמר כי כל בחי' רישא דא"א הם הויות דיודין, וצ"ע כנ"ל. ובזה תבין מ"ש באדרת נשא קכ"ח ע"ב, וכל קוצא וקוצא

[170]*מבוא שערים ש"ג ח"ב אמצע פרק י'.

אית ביה ת"י נימין דשערי כחשבן קדוש וכו', והטעם, כי כיון ששורש אלו הג' הויות של הי"ג נימין, הם דיודין, לכן הנימין היוצאים מהם הם ת"י ע"ד הנ"ל, כי ד' יודין שבכל שם הם ת', ושרש הי' עצמם הרי ת"י. וכן אם תצרף י' אותיות המילוי דיודין עם הת' יהיה ת"י.

קמח והנה היותם י"ג, הם ע"ד הנ"ל, כי הם ג' הויות, ובהם י"ב אותיות, והם י"ב נימין דשערי. וד' מהם הם בצד ימין מהפנים, וד' אחרות בשמאל מהפנים, וד' אחרות הם באחורי רישא דא"א.

קמט ואלו הי"ב נימין הם הי"ב יודין, שהם בג' הויות הנזכר במילויים דע"ב. והי"ב יודין של ג' הויות של הי"ב חוורתי, מאירים באלו הי"ב נימין, כי אלו הנימין הי"ב הם נמשכים מאותם הי"ב יודי"ן די"ב חוורתי וכלם מתחברין יחד. ועוד יש נימא אחרת, כוללת כל הי"ב נימין, והם י"ב יודין אחרות, ונמשכות מהי"ב יודין עצמם, שנמשכו מהי"ב יודין די"ב חוורתי, באלו הי"ב נימין, ואחר רדתם שם, מהארתם, נמשכו י"ב יודין אחרות ומהם נעשה נימא הי"ג. ועיין בש' ח"א פ"ז כי כל אלו הנימין שהם יודין יש בהם נקודות וטעמים ג"כ, ונמשכים מהי"ב חוורתי.

קנ והנה הד' נימין דאחורי רישא, הם נמשכים עם הד' חוורתי דאחורי רישא ג"כ, כנ"ל, ונמשכין על העורף דא"א, ונגדין על רישא דז"א סוד הט"ל, כמש"ה שראשי נמלא ט"ל. ואינם נמשכין דרך האודנין, כי שערא אתפני מע"ג אודנין דא"א, כמ"ש הטה אזנך ושמע וגו' כנזכר באדרא רבא וזוטא, וכן בתיקון ע' דף קכ"ב, ולכן אינם מכסים רק העורף לבד.

קנא וטעם הדבר, במקום שכלין שערות הראש שהוא העורף, שם הוא לבן פנוי בלי שער, ועם היות שהחיצונים והקליפות כל אחיזתם באחוריים, כי לכן נקרא אלהים אחרים והבן זה, ובפרט בעורף, וז"ס כי עם קשה עורף הוא.

קנב אמנם בא"א, א"א אל הקליפות להתאחז שם ח"ו, אמנם מרחוק אפשר להם להסתכל ולהביט ולזון עיניהם משם, ולכן הושם אלו הד' נימין דשערי, לכסות על העורף הלבן, שלא יזונו עיניהם משם. וז"ס באדרת נשא קכ"ט ע"א, דנגדי מאחורוי עד כתפוי דלא לאחזאה, קדלא כו', ונמשכין עד רישא דז"א.

קנג ואמנם ט' נימין האחרות, הם נמשכות דרך פניו דא"א, והט' חוורתי ג"כ, ונגדין עד רישיה דז"א, ומטו לדיקניה, ומתמן אתעבידו ליה ט' תיקוני דיקנא.

קנד וטעם הדבר, כי הנה הז' תחתונים דעתיק יומין, אף על פי שמתלבשין תוך גופא דא"א, עכ"ז עיקרם אינם מתלבשות רק תוך רישא דא"א, כנ"ל והמלכות האחרונה דעתיק נתלבשה בחוטם דא"א, כנ"ל.

קנה והנה שערות רישא דא"א, מכסין על שאר תיקוני עתיק, שהם חג"ת שלו, ומעלימם. אך המצח והעינים והחוטם דא"א, שהם נהי"מ דעתיק, אין עליהם כסוי ולבוש, ולכך נמשכו אלו הט' נימין, אשר שרשם ג"כ מהנצח והוד דעתיק עצמו, ומכסין עליהם, ואז אין אור העתיק נגלה מאד למטה בא"א, כי כל אלו הנימין בחינתם יודין, כנ"ל, ולכן סגולתם להעלים ולכסות האור.

קנו ובהיות עת רצון, אז מאירים הי"ג חוורתי בי"ג הנימין, ואז מסתלקין הנימין מע"ג המצח והפנים, והנימין מסתלקין אל הצדדין דרך ב' צדדי הזקן ששם פאתי הראש כנזכר פי"ג ע"ש היטב בסופו, ואז ימשך אורותם בי"ג תיקוני דיקנא ממש, לא בפנים. גם לא יכסו על האזנים, רק בזקן עצמו יאירו אור נפלא בי"ג תיקוני דיקנא דא"א. כנזכר בשער היחודים ח"א ע"ש.

קנז עוד תועלת אחר, כי נולד מצחא דרעוא דא"א, אשר שם יסוד דעתיק, ואז אור הבינה דעתיק שלא נתלבשה כלל גו א"א, מאירה דרך חוץ אל המצח דא"א, וניתוסף הארה ביסוד דעתיק דלגו, וגם אורו יוצא לחוץ, ואז מסתכל א"א במצחא דאו"א ובמצחא דז"א, ומאירים אורות נפלאים לאין קץ בעיני ז"א, ואז יש כח גם בז"א להסתכל במצח דא"א, ואז נקרא עת רצון, כי נגלה מצח הרצון, והבן זה.

קנח וז"ש באדרת נשא דף קכ"ט, וסוף דף קל"ז, כד מצחא אתגלי כו' נראה שיש זמן שהיא מכוסית, ולפעמים נגלית, והנה להיות כי כל אלו הי"ג נימין דשערי, אינם יוצאין אלא מרישא תנינא שהיא אוירא, לכן האי רישא תנינא, היא הנקרא אין, כנזכר באדרת האזינו רפ"ח ע"ב, ובג"כ עתיקא קדישא איקרי אי"ן, דביה תליא אי"ן, וכל אינון שערי כו'.

קנט והענין כי אעפ"י שביארנו, כי עיקר שם זה דעתיקא קדישא הוא הא"ס המתלבש תוך ע"י, ולכן גם ההיא רישא עילאה דלא אתידע, הנקרא עתיק יומין, יצדק בה שם זה של עתיקא קדישא בעצם. משא"כ בב' רישין אחרנין דא"א. עכ"ז, כבר נתבאר שם, כי כולם נקראים ג"כ עתיקא קדישא.

קס והנה זה הע"ק הנקרא אי"ן, הוא האי רישא הנקרא אוירא, דבגין דנפקי מיניה הני נימין דשערי נקרא אי"ן, ועיקר שם זה של אי"ן הוא בהאי רישא דאוירא דוקא.

קסא ואמנם, גם רישא עילאה דעתיק יומין נקרא ג"כ בדרך השאלה, אי"ן, והטעם משום דביה תליא אין, ר"ל כי זו הרישא הנקרא אוירא, נתלית ונאחזת בו, ועל שמה נקרא גם הוא אי"ן, כמו שגם היא נקרא עתיקא קדישא, ע"ש דעתיק יומין שהוא עיקרי בשם זה דעתיקא קדישא, כנזכר.

קסב רישא תליתאה היא חכמה סתימאה, וגם היא נחלקת לי"ג, והטעם, כמ"ש באדרת האזינו, דף רפ"ח ע"ב בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרשא לג' זימנין לארבע ארבע. פירוש: כי הנה מוחין הם ג' כנודע, שהם חו"ב ודעת, כי אעפ"י שנתבאר לעיל, שאין ברישא דא"א רק חכמה לבד, כי הבינה שלו ירדה בגרון, עכ"ז, כיון שהוא בחינת מוחא, בודאי שהוא נחלק לג' מוחין, עם שאינו רק בחי' חכמה לבד, אשר לכן, נקרא האי מוחא טלא דבדולחא, כנ"ל, והנה הם ג' הויות בג' המוחין, והם י"ב אותיות שהם ג"פ ד', והבחינה הכוללת את כולם, הם י"ג.

קסג והנה לעיל ביארנו, כי הגלגלתא והמוחא דא"א, הם ב' ספירות גמורות, משא"כ בשאר ז' תיקוני רישא, שכולם הם מבחינת הגולגלת עצמה, זולת המוחא שהיא ספירה בפני עצמה, ולכן בהכרח שכל א' מאלו הב' תהיה כלולה מי"ס, ונתבאר זה בביאור מורי ז"ל להקדמת בראשית על הזוהר, וכבר לעיל ביארנו הי"ג דגלגלתא.

קסד ואמנם מתחלקין לי"ס לבד, עם היותם י"ג, ע"ד שחילקנום לז' תיקוני גלגלתא עם היותם י"ג, ונמצא כי גלגלתא נחלקת לי"ס, וכן המוחא נחלקת לי"ס.

קסה ודע כי כל אלו הי"ס, הם במקום הראש דא"א, ולא למטה, ובחי' היסוד דהאי מוחא, הוא החיך דבפומא דא"א, ובחי' המלכות דהאי מוחא היא בגרון דא"א, ואמנם בערך בחי' כל הפרצוף דא"א, נקרא בינה שלו, כנ"ל, אכן איננה רק בחינת מלכות אל האי מוחא.

קסו וזה היסוד שהוא החיך דפומא דא"א, מזדווג עם הגרון שהיא המלכות דהאי מוחא, הנקראת בינה כנזכר, וזווג זה נקרא נשיקין, וע"י זווג זה, נתקנו או"א שם בגרון דא"א כמ"ש.

קסז[171] ודע, שגם נמשך אור זה הרישא תניינא דא"א, והאיר בהאי דיקנא דנפקא מרישא ג' שהוא מ"ס, ולכן כנגד הנהו י"ג נימין, יצאו כאן י"ג תיקוני דיקנא, כי לרוב ההעלם לא יכול להתגלות באבר עצמו אלא בדיקנא בסוד שערות, ומתגלה בהם דרך נקבים צרים.

קסח[172] נבאר ענין י"ג תיקוני דיקנא דנפקי מרישא תליתאי הנקרא מוחא חכמה סתימאה, כנ"ל, ושם נתבאר, כי גם ז' תתאין דעתיק יומין נתלבשו בהם, כמו שנתלבשו בז' תיקוני רישא, הנחלקים ג"כ לי"ג, כנזכר שם, ולא קבלתי סדרם, וצריך שתדע כי ענין אלו הי"ג תיקוני דיקנא, כולם הם דינין תקיפים, והם נעשים מבירורי המלכים, שנתברר מהם ונעשו בחי' י"ג תיקונים אלו. ולכן לא נפקו הני י"ג תיקונין אלא ממוחא סתימאה, יען

[171] מבוא שערים ש"ג ח"ב פרק י"א.
[172] מבוא שערים ש"ג ח"ב פרק י"ג.

כל הבירורים במחשבה אתברירו, כנ"ל, כי מוחא סתימאה חכמה דא"א, איהי נוקבא לגבי כתר גלגלתא דא"א, ולהכי אתברר בה כל הני תיקוני דיקנא מבחי' המלכים.

קסט כי לעולם, הנוקבא היא המבררת המ"ן, כנזכר שם, וגם לעיל נתבאר, איך הגבורה דעתיק, מתלבשת בהאי מוחא סתימאה, ואיהי נוקבא לגבי הכתר, די בגויה חסד דעתיקא, שהוא דכורא ולהכי כל הדינין ובירורי המלכים מינה נפקי, כי היא הנקראת בוצינא דקרדינותא.

קע ולא נגלה תוקף דינו שם במקום גבוה, עד שנתגלו בי"ג תיקוני דיקנא, שהם השערות, שכולם דינים. כנודע. וכמ"ש זה לקמן בביאור מ"ש באדרת נשא דף קל"ב ע"א ודף קל"ה ע"א, על הנהו שלשה עלמין דנפקי מההוא תיקונא קדמאה דדיקנא, ולכן אמרו באדרת נשא דף קל"א ע"ב, תאנא, כולהו שערי, בין דדיקנא בין דרישא כולהו חוורי כתלגא. ותאנא, אינון דדיקנא קשישאי כולהו כף, ע"ש.

קעא והענין, כי עם היות, שכל השערות הם דינין ובירורי המלכים, עכ"ז להיותם במקום גבוה בא"א, אין הדין שבהם נגלה, ולכן, כולהו שערות דא"א הויין לבנים, ולא אדומים או שחורים. אמנם עכ"ז, יש הפרש בין שערות הראש לשערות דדיקנא, כי שערות רישא שעיעין יתיר, והם יותר דינין נכפין, ומהמותר והסיגים שנשאר מבירורם, הם דינים קשים. אך ממותר בירורי שערי דדיקנא, נפקו סיגים וקליפות ממש גמורים, ולכן הוו קשישין יתיר ולא שעיעין.

קעב ונמצא, כי אלו הי"ג תיקוני דיקנא, הם בחי' המלכים דא"א, שעלו ונתבררו בהאי מוחא סתימאה בסוד מ"ן, ונתקנו, ונתהוו מהם י"ג תיקוני דיקנא כי גם בא"א היה בו בחי' מלכים, כנ"ל, ונמצא, כי אלו השערות די"ג תיקוני דיקנא, הם הם בחי' המ"ן של המוחא סתימאה, והם העולים בה בבחי' מ"ן תמיד, כי היא נוקבא לגבי הכתר, כנ"ל, והבן זה היטב.

קעג ואלו השערות, הם בחי' נהרות המים, הנמשכין מן הים הגדול דחכמה מוחא סתימאה, כי הם צינורות מושכין המים ויוצאין דרך פיותיהם, ונמשכין אחר כך אל הבינה אמא, ונותנים בה ג"כ בסוד מ"ן, שהם חמשה גבורות של מנצפ"ך שבה, כנודע, כי או"א בהאי מזלא דדיקנא אתכלילו, ועל ידו מזדווגים, כמ"ש, וז"ס מקולות מים רבים אדירים משברי ים כו' כמבואר במקומו בפסוק.

קעד והנה הכתר אתתקן לעילא ברישא, בסוד י"ג תיקוני גולגלתא כנ"ל, ואחריהם נתקנה החכמה שהיא מוחא סתימאה, בי"ג תיקוניה, למטה מהם בסיומם, שהוא מתחת המצח, אשר בתוכו הם המוחין, ומתחת פאתי הראש, כמ"ש כי החכמה לתתא מכתר היא.

קעה וסיבה היותם י"ג, כי גם המוחין, הם ג' חב"ד, והם שלשה הויות, ונחלקים לי"ג אותיות עם הכולל, כנ"ל, ולכן גם תיקוני דיקנא היו י"ג, והנה כמש"ל ענין הי"ג חוורין והי"ג נימין, כי הם י"ב. והחוורתי הי"ג כולל כל הי"ב, וכן נימת הי"ג כוללת כל הי"ב, כן תיקון י"ג דדיקנא כוללת כל הי"ב תיקונין, וכן הוא בתיקון הח'. וז"ש באדרת נשא דף קל"ד ע"ב, תאנא אלין תיקונין אקרון ימי קדם כו" והאי דתליסר כליל לון.

קעו נבאר תחלה היאך מתאחזין אלו הי"ג תיקוני דיקנא, עם תיקוני רישא כנ"ל, שהי"ס דרישא משפיעים ומאירים בי"ס דדיקנא, כי ממקום שמסתיימין י"ס דרישא, מתחילין תיקוני דיקנא כנזכר שם. גם נתבאר שם כי הי"ס דרישא הם י"ס פנימים וי"ס מקיפים ג"כ, ולא קבלתי סדרן.

קעז אך מה שקבלתי הוא, כי הי"ס דרישא, הם כסדרן מכתר עד מלכות, ומלכות בסוף כולם, אף בבחי' המקיפים, ואינן כמו מקיפי הדיקנא שהם מתתא לעילא, ונמצא כי הספירה האחרונה שבגלגלתא, שהיא מלכות, היא בפאתי הראש, ואף אם הם ב', נקראו א', כנ"ל בתיקון קדמאה דדיקנא.

קעח והנה תיקונא קדמאה דדיקנא, המתחיל מסיום פאתי הראש כנ"ל, היא מלכות דחכמה, כנזכר שם. והרי נמצא, כי המלכות דרישא שהיא הפאה, משפעת ונאחזת עם המלכות דבתיקון א' דדיקנא, מלכות במלכות, ומאותם השערות שבפאתי הראש מלכות דגלגלתא יורד שפע אל השערות דבתיקון קדמאה דדיקנא מלכות שבה, ומשם לשאר הי"ג תיקונין.

קעט ואמנם היות מלכות דגלגלתא נקראת פיאה, זה נודע, מסוד לא תכלה פאת שדך לקצור לעני ולגר תעזוב אותם, כי המלכות האחרונה שבכולם, היא כדמיון, פאת השדה הנשאר באחרית הקצירה. וכן עד"ז, אחר התגלח שערות הראש, שהם דמיון קצירת השדה צריך להניח ג"כ הפיאה, שהיא בחי' המלכות דשערי כמבואר במקומו ע"ש, נמצא כי לעולם פאה היא בחי' המלכות.

קפ גם טעם אחר, הוא כי הנה נתבאר, כי גבורת עתיק יומין הנקראת אלהים, נתלבשה בהאי מוחא סתימאה דמינה נפקי כל הני שערי ממותרי מוחא, כנזכר באדרת נשא דף קל"ד ע"א גבי תיקונא תשיעאה. ונודע, כי הגבורה נקרא אלהים, וגם המלכות נקראת אלהים. כנזכר בפרשת בראשית דף ע"א. והנה הפיאה של הראש היא בחי' המלכות של הגלגלתא, ושמה אלהים, וכן פאה בגימטריא אלהים. וגם כי היא נמשכת מהגבורה דעתיק שבגו מוחא סתימאה הנקרא אלהים, ולכן ג"כ נקרא פיאה, שהוא בגימטריא אלהים.

קפא והנה הם ב' פיאות בב' צדדי הראש, נמצאו ב' שמות: אלהים אלהים. אמנם צריך שתדע, כי להיותם במקום גבוה, שהוא רישא דא"א, שהדינים מתכסים ונעלמים בו א"א שיהיו ממש שמות אלהים, אמנם הם ב' שמות של מצפ"ץ מצפ"ץ, שהם חילוף הויה, כי אלהים במילויו ביודי"ן, הוא בגימטריא ש' כמנין מצפ"ץ, וכן שם ההויה בא"ת ב"ש הוא מצפ"ץ.

קפב ונמצא, כי אינו אלהים ממש להיותו בא"א, ואינו רחמים ממש שהוא שם ההוי"ה, אמנם הוא שם מצפ"ץ ממוצע ביניהם, כי אינו לא הויה ממש ולא אלהים ממש, אלא ממוצע ביניהם, כנזכר, והוא תמורתם. ולהלן נשלים לבאר טעם זה באמיתות ע"ש.

קפג וז"ס ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, כי פסוק זה נאמר על א"א, הנקרא אנ"י ואי"ן, ונקרא הו"א. להורות: כי הדכר הנקרא אי"ן, והנוקבא הנקראת אנ"י, הכל א'. ונקרא הו"א, כי אין בחי' נוקבא גלויה בו כנ"ל, להיותה דינין. ולסיבה זו אין אלהים עמדי, כי כל הבחי' של אלהים בז"א, הם בא"א שמות מצפ"ץ, וזכור זה.

קפד האמנם היותם ב' פיאות, הטעם הוא, כי הלא השערות ממותרי מוחא נפקי, כנזכר, והנה המוח יש בו בחי' הדעת הכולל חו"ג, כנ"ל, וידוע כי הזכר נוטל החסדים, והנקבה נוטלת הגבורות. ואז יוצא הארתם לחוץ, הארת החסדים בפאה שמימין והארת הגבורות בפיאה השמאלית. וזו"ן, הם יונקים ונשפעים מאלו הב' פיאות: הז"א, חסדים מהימנית. ונוקבא, מהשמאלית גבורות. וזהו פירוש מ"ש פרשת בראשית ד"כ ע"א. על ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, שהם מצפ"ץ מצפ"ץ. שמהן עילאין די"ג מכילן דרחמי כו'.

קפה ביאור הענין, כי אלו הב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ, שבשתי הפאות, משם יונקים זו"ן, שמש וירח, והם שוין בהשואה א' בב' פאתי הראש, ושניהם שמות של מצפ"ץ, ואינם זה הויה וזה אלהים, כי זהו בחי' מאור גדול ומאור קטן, אמנם שרש זו"ן בהיותם פה באלו הב' פיאות, כי מכאן שרשם מחו"ג דמוחא דא"א, הם שוין, מאורות הגדולים, ושניהם בחי' הויות שהם מצפ"ץ מצפ"ץ, ואין ביניהם הפרש, זולתי שזה מימין וזה משמאל, כנודע, כי נוקבא משמאלא. גם להלן למטה יש טעם אחר.

קפו והנה מאלו השני פאות שהם מצפ"ץ מצפ"ץ, משם נמשכים י"ג תיקוני דיקנא, שהם י"ג מכילן דרחמי, שהתחלתן מן אל רחום כו', כנ"ל. ולכן נזכר שני הויות ה' ה' קודם אל רחום כו', כי ב' ההויות ההם, הם ב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ, שהם ה' ה' בא"ת ב"ש כנ"ל, ומהם נמשכו י"ג מכילן דרחמי, שהם אל רחום כו' ומהם נשפעים. וז"ס ה' ה' אל רחום כו' והבן זה.

קפז והנה טעם התחלף שני שמות אלו של אלהים ונעשים מצפ"ץ מצפ"ץ, כבר התחלנו לבארו לעיל. וזה ענייננו בשלימות, דע, כי הנה ח' אורחין חוורין הם נמשכין מרישא דרך צדדי הפנים, כנ"ל, והם ב' הויות, ואותם ב' הויות מאירות בב' פיאות האלו, ובפרט כשמסתלקות אל הצדדין כנ"ל, ואז אע"פ שהפיאות הם אלהים, נעשות הויו"ת כמו החוורתי אלא שמתחלפות במצפ"ץ מצפ"ץ, ולא הויות ממש, להיותם הם מבחי' אלהים כנזכר לעיל.

קפח [173]ועתה נבאר מציאות דיקנא דא"א מה הוא, הנה נודע, כי א"א מלביש לעתיק כנ"ל, וכבר ביארנו כי בא"א יש גלגלתא, והוא סוד הכתר דא"א, ובגווה חד מוחא לחוד דלא אתפליג לג' מוחין, כמו בז"א, רק חד לחוד. והאי מוחא הוא סוד חכמה דא"א, ונקרא מ"ס.

קפט אמנם שינוי זה יש בא"א יותר מבשאר פרצופים, כי בגלגלתא שלו יש כתר וחכמה, אבל בינה ודעת אין בגלגלתא שלו, ואמנם בינה דא"א הוא סוד הגרון דא"א, ותמן נחתת ולא קיימא ברישא. ומכאן תבין איך בינה נקרא גרון, ונקרא כתר, ונקרא שופר, כי הלא הגרון דא"א נעשה כתר לאו"א.

קצ נמצא כי ג"ר דא"א יתבי דא על דא: כתר, ותחתיו חכמה, ותחתיו בינה. ואינם בסוד קוין: כתר למעלה, וחו"ב למטה מב' צדדי הכתר, ועיקר התיקון הזה, הוא להיות קוין, כנ"ל בכמה מקומות.

קצא וטעם שינוי זה דא"א היה, כי כבר הודעתיך סוד המלכים שמתו הם סוד הנקודות, ואחר כך נתקנו, ואמנם ברישא דעתיק לא היה בו שום בחינת מלכים שמתו כמבואר אצלינו, אך מאריך אנפין ולמטה היה בו בירור ז' מלכים, לכן א"א המלביש ומקבל אור דע"י עצמו, לא היה כח אל הבינה שבו לקבל אורו, ולכן ירדה בגרון, כי ממקום רחוק תוכל לקבל הארה.

קצב והטעם לפי שבינה דינין מתערין מינה לכן אין בה כח לקבל החלק של אור דעתיק כמו החכמה, לכן החכמה נשארה במקומה, והבינה ירדה בגרון ואמנם בשאר פרצופים, כגון או"א וזו"ן, כולם מקבלים אור דעתיק ע"י לבוש א"א, ויש בה יכולת להשיגו ואין צורך להבינה שלהם לירד ולהתרחק.

קצג ואמנם אחר שירדה הבינה בגרון, ירד הדעת ונתלבש בו"ק דא"א עצמם, והיה רוחניות אליהם, ואין לו מקום מקובץ, כי אם בין תרין כתפוי דא"א הוא עומד, כנזכר במקום אחר.

[173]ע"ח ח"א שער א"א פרק ח'.

קצד ונחזור לענין, כי ברישא דא"א יש כתר וחכמה לבד, והנה כל זה הוא בבחי' הכללות, אבל כבר ידעת. כי כל מדה ומדה מנהון כלולה מי', וא"כ כתר וחכמה יש בכ"א י"ס. והנה כל שיעור הראש שהוא עד המצח, שהוא מקום השערות, שם יש כללות י"ס מן הכתר וי"ס מן חכמה, וכן למטה מן המצח עד הגרון ששם הבינה, יש ג"כ כללות י"ס מן הכתר וי"ס מן חכמה, וכל זה בבחי' פנימיות.

קצה והנה ג"כ בבחי' או"מ, יש י' מקיפים מן הכתר וי' מקיפין מן החכמה בראש וכן יוד מקיפין מהכתר ויוד מקיפין מהחכמה יש ממקום המצח עד הגרון, ועתה אין אנו עסוקין במקיפי הראש, ונדבר במקיפי הפנים.

קצו הנה סרד י"ג ת"ד, הם סוד מקיפי פנים, ע"ד שנבאר בע"ה. והענין כי אמת הוא שבבחי' או"פ יש י"ס מן הכתר וי"ס מן החכמה, אך בסוד מקיף לא יש רק י"ג מקיפים מכתר וחכמה לבדם, כי השאר אינן יכולין להתגלות.

קצז ואמנם עשר פנימים עומדין זה ע"ג זה, כסדרן, כתר חכמה בינה כו', עד המלכות האחרונה ומחזיקים שיעור המקום המחזיק וסובל לי"ג אורות מקיפין, ושיעורם שוה. וז"ס שערות הדיקנא שיוצאין האורות ררך נקבי השערות ומאירים בסוד מקיפים.

קצח ואמנם יש חילוק א' בין פנימים למקיפים, והוא, כי י"ס הפנימיות דכתר הם זעג"ז, וכן י"ס של פנימיות החכמה הם ג"כ כסדרן זעג"ז, אמנם המקיפים הם להיפך. כי הם מתחילין ממטה למעלה, מלכות בראש כל י"ג ת"ד, והכתר בסופם. וכן הי"ס מקיפין של חכמה הם ע"ז הדרך ג"כ, ולא די בזה, אלא שג"כ כל הספירות מקיפים של חכמה, הם עליונים מכל י"ס מקיפים של הכתר.

קצט נמצא, כי האחרונה שבכולם, שהוא מלכות דחכמה, עומדת למעלה מכולם, והגבוה ומעולה שבכולם, שהוא כתר שבכתר, עומד למטה מכולם, והטעם כי להיותו אור מגולה מקיף, לא היה כח בתחתונים לסבלו, ולכן אורות העליונים לא נתגלו רק למטה ממדרגתן.

ר ולפיכך, כתר שבכתר, שהוא מדרגה עליונה יותר, נתגלה במדרגה היותר תחתונה שבכולם. וכן המלכות שבחכמה, שהיא היותר קטנה שבכולם, נגלית למעלה מכולם. כי יש כח בתחתונים לקבלה, וכיוצא בזה בשאר הספירות.

רא ומה שאני אומר, שכתר שבכתר נתגלה במדרגה התחתונה, לא דייקת למילתי, שהרי אינם רק י"ג ת"ד לבד, ואינם כ', אך הכוונה לומר כי המדרגה היותר עליונה שבכתר, שהוא נקרא ונקה, שהוא החסד, נתגלה במדרגה תחתונה כמ"ש בע"ה.

רב גם דע, כי איף גדר המקומות כמו שנראה בעיניך לסדרם זעג"ז ממש, כי אין סדר המדרגות כפי היות המקום עליון או תחתון, כי הלא יש מקום למטה ונקרא עליון, ויש מקום למעלה ונקרא תחתון, כי הלא המקום שתחת הפה הוא יותר תחתון מכולם, ואמנם הוא מכלל המקומות העליונים, להיותו סמוך אל הפה, ומקבל האור וההבל היוצא משם, יותר מכמה מקומות העליונים להיותו סמוך לפה. וכן הסמוך לעינים, וכן הסמוך אל החוטם, כי גם מהם יוצא הארה.

רג וא"ת, מקום שתחת הפה היה ראוי לקראו תיקון ראשון. אך דע, כי אין הדבר תלוי בזה, רק ראוי להעריך המקום עצמו, אם הוא עליון אם לאו, וקרוב למקום ההבל. ולפעמים יש מקומות עליונים שהם גבוהים ממקום ההבל, ודבר זה תלוי בהערכה, שהעריך המאציל יתברך, המקומות בסדר י"ג תיקוני דיקנא על דרך שנבאר.

רד [174]ונבאר תחילה מקום אלו הי"ג תיקונין דדיקנא, כפי מ"ש באדרת נשא דף קל"א ע"א, ואחר כך נבאר מציאותם. הנה ב' פאתי הראש, הם בחינת המלכות העשירית די"ס דגולגלתא כמ"ש, ותחתיהם הם מתחילות תיקוני חכמה סתימאה שהם י"ג תיקוני דיקנא.

רה ומתחילין מתחת כל בחינת הגולגלת מתחת לב' הפאות, שהם בב' צדעי המצח סמוכים אל האזנים, ולמטה מהם, דבוק בהם ממש, מתחיל הזקן מב' צדדי הפנים מתחת הפיאות דבוק בהם, והוא צרות הזקן, ואינו רחב כמו למטה. וב' הצדדים האלו נקראים תיקון ראשון דדיקנא, ואע"פ שנחלק לשני צדדים הכל הוא בחינת תיקון א'. דוגאת פאתי הראש משני צדדיו שהכל הוא בחינת המלכות דגולגלתא הנ"ל וכל הצרות ההוא הוא תיקון א', עד למטה במקום שמתחיל הזקן להתרחב, שהוא במקום התחלת זויות נצבות של הלחי התחתון, שמשם מתחיל להתרחב הזקן.

רו ב', הוא שורת השערות הגדילין בשפה העליונה ברוחב, ע"ג הפה. ג' הוא ההוא ארחא, פנוי בלתי שער, היורד מכנגד תחת אמצע החוטם, ועובר ומפסיק בתוך השפה העליונה, ויורד עד הפה.

רז ד', הוא, שורת השערות הגדילים בשפה התחתונה ברוחב, תחת הפה. ה', ההוא ארחא תניינא, פנוי בלתי שער, היורד מן הפה מן אמצעו, ומפסיק באמצע השפה התחתונה, ויורד עד שבולת הזקן, והוא מכוון תחת ההוא ארחא אחרא עלאה, שעל הפה כנזכר.

[174]מבוא שערים ש"ג ח"ב אמצע פרק י"א.

רח ו', הוא המקום אשר תחת התיקון הא', מראשית זויות נצבות של הלהי התחתון, שמשם מתחיל התרחבות הזקן, ומסתיים עד כנגד מקום הפה, וכל אותם ב' צדדין, נקראין תיקון א', כנ"ל בתיקון הא'.

רט ז', הוא ב' תפוחין קדישין, הם שני הפנים אשר תחת העינים, משני צדדי החוטם, והם פנויים בלי שער כלל, והם עצמם אינם אלא מי"ג תיקוני גולגלתא כנ"ל, אמנם היותם פנויים מבלי שער הם הנקרא תיקון הז' דדיקנא, כי הפנים בעצמם, הם מכלל י"ג דגולגלתא.

ר ח', הוא בהתרחבות הזקן. וביאור הענין, כי הזקן מלמעלה נחלק לב': צד ימין, וצד שמאל, כנזכר. ונמשכים עד כנגד הפה, ומשם ולמטה אין שום התחלקות בזקן לשני הצדדין, כי הכל בחינה אחת ממקום הפה ולמטה, ומשם ואילך הכל א'. אמנם מתחלק באופן אחר, והוא בעוביו. כי כולו שערות ע"ג שערות וצד עובי העליון של הזקן שהוא המגולה יש בו שערות ארוכים, וכנגדו בצד עובי התחתון של הזקן במקום המכוסה, שהוא אצל הגרון, יש ג"כ שערות ארוכים.

ריא ואלו הם ב' תיקוני השערות: העליונים, תיקון א' שהוא הח', והתחתונים המתכסים בהם הם תיקון ב' אחר, והוא תיקון הי"ג האחרון שבכולם. והנה אלו השערות ארוכים מאד ונמשכים ומגיעים עד טבורא דא"א, עד חצי הת"ת שלו, ששם התחלת רישא דז"א כמ"ש.

ריב ולכן נקרא מזל, כי הם נוזלים ונמשכים עד למטה, ומזילים טיפי שפע. כמש"ה, תז"ל כטל אמרתי. כי השערות הם המשכת צינורות השפע כנודע, וכל אחד מאלו השני תיקונים, שהם: הח', והי"ג, כל אחד מהם נקרא מזל.

ריג וז"ש באדרת נשא דף קל"ד ע"א, תיקונא ח' כו', ותאנא, הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא כו', וכן בדף הנזכר בתיקון י"ג אמר, והאי דתליסר כליל לון כו', וביה כלילן בהאי מזלא, כו', הרי כי תיקון הח' יהי' ג נקראים מזלות.

ריד ט', הם השערות הקטנים וקצרים הצומחים תוך אלו ב' המזלות, שהם השערות הארוכים הנקראים מזלא, ומובלעים בתוכן בין ב' המזלות, בין זה לזה, ואינם ארוכים כמותם.

רטו י', הם השערות הצומחות במקום הדיקנא, הסמוך בתחלת הגרון והם צומחים מלמטה של התיקון הי"ג, ושערות ההם דמזל הי"ג שוכבים ומחפים על אלו, ואלו הם תיקון הי', ואינם מובלעים עמהם תוך שניהם, כמו השערות של תיקון הט', אמנם חפיין

בגרונא, כנזכר באדרת נשא דף קל"ד ע"א, כי הגרון עצמו הוא מקום הבינה דא"א, ואין שם דיקנא כנ"ל.

רטז י"א, הוא תיקון נוסף על השערות הנזכר דתיקון הי', כי מלבד היותם שם במקום ההוא, כי לכך נקרא תיקון הי', עוד נוסף בהם תיקון, דכולהו שקולין כחדא, ושוין בהתפשטות א', לא נפקי דא מן דא, וכלהו בחד שיקולא שוין באורכם. ונמצאו כי באלו השערות עצמן, יש ב' תיקונין.

ריז י"ב, הוא הפה עצמו, ועם היות כי הוא מכלל הי"ג דגולגלתא כנ"ל, עכ"ז, היותו פנוי מבלי שערות, זה נקרא תיקון אחר, ונמנה בכלל תיקוני דיקנא, ע"ד שנת"ל בתיקון השביעי, וכן בתיקון הי' והי"א. י"ג, הוא מזל תחתון, כמ"ש בתיקון השמיני.

ריח ואחר שנתבאר מקומם, נבאר שמותם בפסוקים. והם רמוזים, במי אל כמוך כו'. ובה' ה' אל רחום וחנון כו'. וזה עניינם. א', מי אל כמוך. ב', נושא עון. ג', ועובר על פשע. ד', לשארית נחלתו. ה', לא החזיק לעד אפו. ו', כי חפץ חסד הוא. ז', ישוב ירחמנו. ח', יכבוש עונותינו. ט', ותשליך במצולות ים כל חטאתם. י', תתן אמת ליעקב. י"א, חסד לאברהם. י"ב, אשר נשבעת לאבותינו. י"ג, מימי קדם. וכנגדם בי"ג מידות דויעבור, ומתחילים מן אל רחום וחנון, וכמ"ש באדרת נשא דף קל"א ע"ב, לקבל דא אל רחום וחנון כו', ואינון לתתא. ובביאור התפילות נתבאר היטב ע"ש. וקצתו יתבאר לקמן.

ריט וזה סדרן: אי, אל. ב', רחום. ג', וחנון. ד', וה', ארך אפים. ולכן לא נאמר ארך אף, אלא אפים, שנים, וכמשז"ל, לצדיקים ולרשעים. ונמצא, כי באומרו ארך הוא תיקון א', שהוא אריכות א', ובאומרו אפים הוא תיקון אחר.

רכ ו', ורב חסד. ז', ואמת. ח', נוצר חסד. ט', לאלפים. כי היה אפשר להיות נוצר חסד לבד, אך היותו גם לאלפים דורות, הוא תיקון אחר, והוא ע"ד מ"ש בארך אפים. י', נושא עון. י"א, ופשע. י"ב, וחטאה. י"ג, ונקה. הרי י"ג תיקונין אלו בפנים דא"א עד הגרון, כי משם ואילך בינה דא"א, אך אלו י"ג הם מחכמה דא"א.

הסתכלות פנימית

צריכים להבין מאד עניני שערות רישא ודיקנא, שהרב האריך בביאורם בחלק שלפנינו, להיותם השורש של כל המוחין דזו"ן, ואם לא תהיה לנו הבנה בהירה בשרשים האלו, לא תהיה לנו שום הבנה במוחין דזו"ן.

והנה שורש של כל השערות האלו, הוא הקרומא דאוירא, שנתקנה בתוך הגלגלתא, והוציאה חלק ממנה בבחינת מוח סתום, הנקרא מוחא דאוירא. וקרומא זו, ה"ס האלף שבתוך הואו של הוי"ה דס"ג, אשר קו האלכסון שבא' ה"ס הקרום, שהוא בחינת רקיע

המבדיל בין ג"ר דבינה ובין ו"ק דבינה, שי' העליונה היא בחינת ג"ר דבינה הנקרא מים עליונים, משום שהם בסוד כי חפץ חסד הוא, ואינם מקבלים משום זה שום מיעוט וצמצום כלל מכח המסך הזה, וי' התחתונה, הם ז"ת דבינה, שהם שורשי זו"ן וצריכים ע"כ בשביל זו"ן להאיר לו בהארת חכמה. וע"כ הם מרגישים סיתום מחמת המסך, שהוא הקרומא דאוירא וע"כ נפרשו ונבדלו מגלגלתא ונעשו לבחי' מוח סתום ובחינת ו"ק, הצריכים לתיקון דירידת הי' מאויר, שהעביות שבקרומא תרד לפה למטה, ואז מתחברים ז"ת דבינה עם ג"ר דבינה לבחינת ראש, וז"ת דבינה יוכלו לקבל בחי' חכמה החסר להם, כמ"ש הרב לעיל (דף אלף שמ"א אות צ"ט) שמ"ש בזוהר דיוד נפיק מאויר ואשתאר אור רק על מוחא דאוירא נאמר זה, עש"ה. אמנם גלגלתא עצמה, נשארת בבחינת אוירא, כלומר בבחינת חסדים מכוסים לעולם, כי היא תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא, ואינה מקבלת בחינת הארת חכמה. וז"ס מל"צ דצל"ם, כמ"ש באו"פ באורך.

ולפיכך בעת אצילות א"א בבחינת הגדלות שבו, דהיינו בקומת ע"ב דמ"ה, דהיינו על מסך דבחי"ג המוציא ע"ס בקומת חכמה, כמ"ש אצל ע"ב דא"ק, נעשה בו מחמת התיקון דקרומא דאוירא הנ"ל, מיעוט גדול מאוד, כי בחי' ג"ר דחכמה, שהיו צריכים להתלבש בגלגלתא דא"א, ולא יכלו להתלבש בו, מחמת התיקון דחסדים מכוסים שקבל מקרומא דאוירא, כנ"ל, הנה יצא ונסתלק ממנו, ונעשה לסוד מקיף חוזר. שהם סוד השערות רישא שנקראים ענפי ע"ב, כנודע. ועל שם זה נקרא הגלגלתא בשם עזקא דכיא, כי בחינת ע"ב דנקודים, דהיינו ג"ר דע"ב שגלגלתא לא קבלה אותם, נגנזו בה בסבת תיקון דם' דצל"ם שקבלה, כלומר כי ם' זו מקיף אותה בגבול שלא תקבל ג"ר שלה, ולא תגלה בחינת או"א הגדולים דנקודים, דהיינו ג"ר דע"ב. וע"כ נקראת ם' זו בשם עזקא.

אמנם מ"ש שהשערות הם בחינת מקיף חוזר, אין הכוונה שהם בחי' או"י דג"ר דע"ב עצמו, כי האור הזה יצא ונעלם ונתרחק מן הכלים, ואין אור מתהפך להיות שערות. אלא הכונה היא על בחינת האו"ח העולה מהמסך דבחי"ג בעת הזווג, הצריך להלביש את הג"ר דע"ב אלו השייכים לגלגלתא, ועתה שהגלגלתא לא קבלה אותם, יצאו ונסתלקו מראש, ונודע שרק באו"י נוהג בו הסתלקות, אבל אין הסתלקות נוהג באו"ח, להיותו בחינת אור עב, כמ"ש הרב לעיל (דף רמ"ו אות ב') ונמצא שהאו"ח הזה נשאר במקומו תוך הכלים דראש, וגם נודע, שלפי מדת קומת הזווג כן נבררים ועולים הכלים מבי"ע, המיוחסים להלביש אותה הקומה, וודאי שגם הם לא נסתלקו עם האור, אלא שנשארו במקום יציאתם תוך הראש, וב' בחינות הללו נבחנים למותרי מוחא, שאין להם שום יחס עם האורות וכלים הפנימים דמוחין דא"א. כי המוחין שלו הם מבחינת ע"ב דמ"ה

שהוא נבחן לע"ב המלובש בם' דצל"ם ואינו מאיר זולת דרך החג"ת שלו שהוא ל' דצל"ם, משא"כ אלו הכלים שעלו מבי"ע האו"ח שהם לבושים של קומת ע"ב הגלוי, המלובש גם בג"ר דראש, כמו ע"ב דנקודים וא"ק, וע"כ יצאו לחוץ מגלגלתא, ונעשו בבחינת כלים חיצונים הנקראים שערות. והנה נתבאר היטב החומר של השערות, שהם בחינת האו"ח והכלים שהיו צריכים להלביש את קומת הע"ב הגלוי, וכיון שקומה זו נעלמה מן הראש, מכח תיקון הם' שבגלגלתא, ע"כ לא היה מקום ללבושים שלו להשאר עוד תוך הכלים הפנימים דמוחין דא"א, וגם הם יצאו משם, ונדבקו על הגלגלתא בבחינת כלים חיצונים. ואין להקשות, מאין באו כאן לא"א כלים מבי"ע, מאחר שהוא בחינת כתר נקודים, ונודע, שבכל הג"ר דנקודים לא היה שום שבירה וירידה לבי"ע, אלא בז"ת דנקודים בלבד, ובבחינת ג"ר לא היה אלא ביטול בעלמא, אבל נשארו באצילות. כנודע. והענין הוא, כי מ"ש הרב שלא היה שבירה בג"ר דנקודים, היינו משום שהם בחינת ראשים, שהמסך משמש בהם ממטה למעלה וע"כ אין עביות המסך יכולה להתעלות למעלה ממקום מציאותה, וכיון שאין שום כח ממסך שולט בראש, ע"כ לא שייך בהם שבירה וירידה לבי"ע, אלא ביטול בעלמא, דהיינו שירדו מבחינת ראש לבחינת ו"ק, כמ"ש שם באו"פ באורך. אמנם הז"ת שהם בחינת הממעלה למטה שנתפשט מראשים אלו, ע"כ כח המסך שולט בהם וע"כ נפלו ונעשו לבחינת בי"ע. כמ"ש שם. ונודע שאין התחתון מקבל האורות אלא עם לבושים דנה"י דעליון, כי הז"ת דנקודים לא קבלו הגדלות שלהם, אלא ע"י עליתם למ"ן לג"ר, ואותו האו"ח שיצא על המסך דפה דאו"א להלביש האורות דגדלות דז"ת בשעה שהיו כלולים באו"א, ירד ג"כ עם המוחין לתוך הז"ת בבחינת לבושי מוחין הנקראים נה"י דעליון, והנה נה"י הללו אשר נתפשטו תוך הז"ת ממעלה למטה, נשברו ג"כ ביחד עם הז"ת, אע"פ שהם נה"י דג"ר, והוא, משום שירדו למטה ממסך כבר המסך שולט עליהם כמו ששולט על הז"ת. כמ"ש הרב אצל נה"י דכתר שנתבטלו, משום שנעשו לבושי מוחין לאו"א, כן נה"י דאו"א שנעשו לבושי מוחין לז"ת נשברו מחמת שנתלבשו תוך הז"ת. כי זה הכלל, שכל עליון הבא למקום התחתון נעשה כמהו ממש, וכל הצמצומים שבתחתון שורים עליו כמו שהם שורים על התחתון.

ונודע, שקומת כתר דנקודים נקרא הסתכלות עיינין דאו"א זה בזה, שהם בחי' ראש, והממעלה למטה דקומה זו, נקרא מלך הדעת דנקודים ונמצא שנה"י דכתר מלבישים המוחין דמלך הדעת הזה, ובהכרח שנה"י אלו נשברו פו"א ביחד עם המלך הדעת ונפלו עמו לבי"ע. והמה הם הכלים דא"א שנפלו לבי"ע ונשברו פו"א יחד עם מלך הדעת כמבואר.

ומכאן תדע בדיוק, איזה כלים שעלו ונתבררו עם יציאת קומת ע"ב בא"א. דהיינו עם הזווג דמסך דבחי"ג השוה לבחינת הסתכלות עיינין דאו"א זה בזה, כי הכלים האלו אינם לא פחות ולא יותר מבחינת נה"י אלו ששמשו ללבושי מוחין תוך מלך הדעת דנקודים, כי עתה שהמסך שלהם נתקן בפה דראש דא"א, והעלה או"ח להלביש המוחין דע"ב, שהם שוים לאותו האו"ח שהלביש המוחין דהסתכלות עיינין דאו"א, ולפיכך עלה תכף גם האו"ח דקומת הסתכלות עיינין מבי"ע. והוא נתחבר עם האו"ח החדש שיצא עתה ממסך שבפה דא"א, כי שניהם בחי' אחת ממש לכל פרטיהם ודקדוקיהם. והבן זה היטב. כי מטעם זה כתב הרב שלפי קומת האור, כן מתבררים ועולים כלים מבי"ע. וכבר ידעת, שמגלגלתא דא"ק ולמטה אין לפרצוף שלא יהיה בו ב' מיני כלים: א' הם כלים הישנים מפרצוף העליון, שהאור נסתלק מהם מקודם לכן, והם מקבלים עתה מקומה החדשה שבפרצוף התחתון, ואלו הם עיקר הכלים דתחתון. וב' הם הכלים החדשים הבאים בשוה עם אצילות התחתון, דהיינו האו"ח המלביש אל הע"ס דאו"י דקומה החדשה דתחתון. כי האו"ח הזה נעשה ג"כ לבחינת כלים, הן בהראש והן בגוף כנודע. ועיין בהסתכלות פנימית בחלק ד'. וע"כ גם כאן בהזווג דקומת ע"ב דא"א, יש גם כן ב' מיני כלים, הן בכלים הפנימים שהם המוחין, והן בכלים החיצונים שהם השערות. כי האו"ח שעולה עתה בעת הזווג ומלביש על האו"י, הוא בחינת כלים חדשים, והכלים שעולים ונבררים מבי"ע כנ"ל, הם בחינת כלים הישנים, הבאים מן פרצוף העליון, שהם הנקודים.

והנה נתבאר היטב, שאלו השערות הם בחינת הכלים דנה"י דכתר דאו"א דנקודים, אשר נתלבשו בבחינת לבושי מוחין, תוך מלך הדעת דנקודים, שעלו עתה בעת הזווג דע"ב ממקום נפילתם בבי"ע, ונתחברו לראש דא"א, כמו שהיו מחוברים בהמוחין ההם בקומה דהסתכלות עיינין דאו"א דנקודים. אמנם צריכים לזכור, כי אע"פ שהם נה"י דעליון לבד, עכ"ז הם קומה שלמה של ע"ס, אלא לפי שכל היחס שיש להם עם המוחין דתחתון אינו אלא משום שיצאו על המסך דעליון, כי עיקר המוחין יצאו על הרשימות והעביות דתחתון הנקרא מ"ן, אלא כדי להתקן במסך, הוכרחו לעלות ולהכלל במסך דעליון. כנודע. וע"כ נמצא שכל החלק שיש לעליון באלו הע"ס דאו"ח המלביש אל המוחין, אינן רק בחינת המסך שלו, שהוא בחינת מלכות שלו, הנקרא נה"י, וע"כ הם נקראים מלכות דעליון המתלבש בתחתון, או נה"י דעליון המתלבש בתחתון, אמנם הם ע"ס שלמות של או"ח המלביש לע"ס דאו"י שהם המוחין. וזכור זה.

אמנם, כיון שכל מציאות השערות שיהיו בבחינת כלים, הוא מתוך אחיזתם ויניקתם מכלים דראש, ע"כ קבלו גם הם בהכרח את התיקון של מל"צ דצל"ם הנוהג בכלים דראש, ולכן נתחלקו גם הע"ס דשערות, לם' ל"צ. ובחי' ם' שבהם, שאינה מקבלת שום צמצום, והיא שוה לבחינת גלגלתא, עלה ויצא על הגלגלתא ונאחז שם, ונקרא עמר נקי. כי בבחינת **ם'** אין נרגש שום צמצום, ונקי לגמרי מדינים. ובחי' ל' וצ' דשערות, שהם כבר צריכים להארת חכמה וסובלים מצמצום כנודע, הנה הם לא יכלו לעלות ולהאחז בגלגלתא כי הקרומא דאוירא הוציאם מחוץ לגלגלתא, ועל כן יצאו ונאחזו בלחי התחתון, בי"ג תיקוני דיקנא, הנכללים בב' המזלין, שנקראים: מזל עליון ונוצר, ומזל תחתון ונקה.

ונודע, שאלו ב' המזלות נעשו לדעת לאו"א, שאין או"א מזדווגים אלא על ידיהם. כמ"ש הרב (בעץ חיים שער ט"ז פרק ו) וצריכים להבין זה, איך אפשר זה שבחינת דיקנא דא"א, הגבוה הרבה מבחינת או"א, ישמש להם לבחינת דעת והלא נודע, שהדעת הוא בחינה תחתונה המזווג לחו"ב ממטה למעלה, ונחשב תמיד לבחינת ז"ת שלהם. וכאן אומר, שדיקנא דא"א הוא דעת לאו"א, ונמצא הדעת גבוה מהם, שלכאורה הוא תמוה.

והענין הוא, כי יש ב' זווגים באו"א: א' הוא להחיות העולמות, וזווג זה נמשך מקומתם הקבועה, שהוא ס"ג, וזווג זה לא פסיק מהם לעלמין, וב' הוא, זווג להולדת נשמות, וזווג זה אינו קבוע בהם, כי הם צריכים לקומת ע"ב, שאי אפשר בהם זווג הזה, זולת בעת שעולים לג"ר דא"א, שאז משיגים קומת ע"ב, וראוים להולדה. כנודע. ובזה תבין, כי מ"ש הרב שם, שאין או"א יכולים להזדווג כי אם ע"י מזלא דדיקנא, אין הכוונה על זווגם הקבוע דלא פסיק, דהיינו בהיותם בקומתם הקבועה, אלא הכוונה היא בזווג דהולדת נשמות, שהם עולים אז לג"ר דא"א, וכשהם בבחינת ג"ר דא"א, אז נבחן הדיקנא לדעת שלהם, כי אז הדיקנא משמש להם ממטה למעלה כמו שנוהג בכל הפרצופים.

אמנם עדיין צריכים להבין, למה צריך להיות הדעת הזה דאו"א מבחינת השערות דיקנא דוקא, שלא מצינו דומה לזה בשום פרצוף. וכדי להבין זה, צריכים להבין ד' הבחינות של דעת, שהרב מביא בראש דא"א: א' הוא הדעת שבאוירא, שאומר כאן (דף אלף שכ"ז אות ע"ג) שדעת דעתיק מתלבש במוחא דאוירא. הבחינה הב' של דעת, היא הדעת דא"א המלובש במצחא שלו. כמ"ש כאן (דף אלף של"ו אות צ') שיסוד דעתיק מלובש בדעת דא"א, ודעת דא"א גו מצחא דיליה. ג' הוא הדעת דא"א, העומד בין תרין כתפוי, שהוא בחינת ו"ק. ד' הוא המזלין דדיקנא, שהוא בחינת דעת עליון דא"א, כמ"ש הרב (במבוא שערים שער ג' חלק ב' פרק א') וז"ל, הדעת עליון דא"א צריך שיהיה באמצע בין החכמה

שבו, שהיא מוחא סתימאה דיליה, ובין הבינה שבו שהוא בגרון, והנה זה הוא המזלא הי"ג דדיקנא, ונקרא דעת עליון דא"א, שהוא למעלה מהבינה שבו ששם מתחילין או"א. עכ"ל. הרי שיש כאן בא"א ד' מיני דעת: דעת שבמוחא דאוירא, ודעת המלובש במצח, ודעת שבדיקנא, ודעת שבין הכתפין.

ולהבין זה צריכים להעמיק בדברים, ובעיקר צריכים להבין היטב, ענין מל"צ דצל"ם, שנתחדש בפרצופי אצילות. והנה מקורו של התחלקות הע"ס על ג' אותיות מל"צ, הוא מכח לבושי מוחין דא"א, שהם נה"י דעתיק, שנעשו בהם ב' בחינות: א', בחינות נו"ה שלמעלה מיסוד, שפירושו שאינם מקבלים לא קטנות ולא גדלות ממסך דיסוד, מחמת שנתקנו בבחינת החסדים דג"ר דבינה, שאין שום צמצום שולט עליהם. והם עושים **ם**' דצל"ם על המוחין, שהם תמיד בחסדים מכוסים, כמו ג"ר דבינה. ובחינת נו"ה דעתיק שלמטה מיסוד שלו, שהם מתמעטים ע"י המסך דיסוד עושים **ל**', **צ**' במוחין דא"א, שבהם יוצא הי' מאוירא ומקבלים חכמה. כמו שהארכנו בזה באו"פ. וסבת התחלקות הזו דנה"י דעתיק, היא, משום שלצורך אצילות אין עתיק משמש במסך דצמצום א', אלא במסך דצמצום ב', שהוא בחינת ה"ת בעינים, שחכמה נתקנה בעצמה בבחינת נוקבא, והוציאה בינה וזו"ן למטה ממסך, ולפי שהמסך הזה המוציא הבינה לחוץ אינו שולט על ג"ר דבינה, ע"כ נתחלקה הבינה בהכרח על ג"ר וז"ת, שג"ר שלה עדיין דבוקים במדרגה, ורק ז"ת שלה יצאו לחוץ. באופן, שעלית ה"ת בעינים, גרמו ב' דברים: א' שלא השאיר במדרגה רק גו"ע בלבד, ואח"פ הוציא לחוץ. וב', כי חילק הגלגלתא בעצמותה לב' מדרגות, **ל**ם' הג"ר שלה, וכל' הז"ת שלה. כי הגלגלתא ועינים דתחתון הם אח"פ דעליון שגלגלתא דתחתון הוא בינה דעליון, והעינים דתחתון הוא זו"ן דעליון, כנודע. וע"כ נתחלקה הגלגלתא כמדת הבינה, כי היא בינה ממש דעליון.

ועד"ז נמצא ג"כ, שבעת הזווג, שע"י הארת ע"ב ס"ג העליונים מתבטל המסך דצמצום ב' לשעתו, נמצאים חוזרים ומתתקנים ב' המיעוטים הנ"ל, שהצמצום ב' גרם אותם, כי בטל התחלקות של הבינה על **ם**' ו**ל**', כי לא יצאו ונחלקו הז"ת דבינה שהם **ל**' מג"ר דבינה שהם **ם**', רק מבחי' צמצום ב', שה"ת עלתה ונכללה בבינה, ונמצא עתה, שה"ת ירדה משם, הנה חזרו הז"ת והג"ר דבינה למדרגה אחת בלי הפרש ביניהם. וכן אח"פ שירדו למדרגת התחתון, חוזר עם התחתון ונעשה למדרגת העליון, כי נתבטל המסך שחילק אותם זה מזה. הרי שביטול המסך דצמצום ב' עושה ב' תיקונים שמחזיר הז"ת דבינה לג"ר, ומחזיר אח"פ, שהוא הראש דתחתון, למדרגת העליון. והנה נתבאר, שענין יציאת

אח"פ מן המדרגה, וענין התחלקות המוחין על מל"צ, הם באים כאחד, וכן מתתקנים כאחד.

והנה ג' מיני יציאות הם באצילות מכח צמצום הב' הנ"ל, שכל אחת כוללת ב' המיעוטים הנ"ל. יציאה א' היא, יציאה מראש דעתיק, שהוא נעשה ע"י קרומא דאוירא, ופירושה של יציאה זו, הוא כי נודע שע"ס דעתיק הם בבחינת ימי קדם, דהיינו כמו הספירות דאדם קדמון, אשר מסך דצמצום א' משמש בהם, כי ע"כ רגלי עתיק מתפשטים לבי"ע, כמו רגלי א"ק, ועיקר ההבחן הוא בבחי' החכמה שבו, כי בהיותו מצמצום א', הרי אין בו התיקון דמל"צ, ונמצא ג"ר דחכמה שלו מגולים בלי שום כיסוי, כמו ע"ב דא"ק, וכמו או"א דנקודים, והוא נקרא חכמה קדומה, כי חכמה מגולה כזו לא נמצא עוד בכל פרצופי אצילות מחמת שהמה כולם נתקנו בצמצום ב', ומתוקנים ע"כ במל"צ, אשר הג"ר שבהם מכוסה ע"י תיקון הם' שאינו מקבל לתוכו חכמה, זולת החג"ת שלו, שהם הל' מקבלים חכמה, ונמצא הג"ר דחכמה נעלמים בע"ב דאצילות, ואינה נמצאת אלא ברדל"א. וע"כ מכונה חכמה קדומה, כמו כל הספירות דרדל"א הנקראים ימי קדם, כנודע.

ונמצא, שגו"ע דא"א, דהיינו גלגלתא ומו"ס שבו, שהם בחינת אח"פ שיצאו לחוץ ממדרגת עתיק, נתמעטו ע"י יציאה זו מבחינת חכמה קדומה הנוהג בעתיק. וכן נעשה בהם עצמם בחינת תיקון המל"צ מחמת יציאה הזו, כי כח הה"ת שבפה דעתיק המוציא א"א לחוץ, חילק את הגלגלתא שהיא בינה דעתיק שיצאה לחוץ, לב' בחי': ג"ר שבה לם', וז"ת שבה. לל'. שע"י זה אין בו בחינת ג"ר דע"ב, מחמת הכיסוי דם' שבגלגלתא, כנ"ל. והוא בחינת הע"ב דאצילות, שנתקן בא"א. וזה נבחן ליציאה ראשונה באצילות. שראש דא"א יצא מבחינת ראש דעתיק, ונבחן לבחינת ו"ק בערך עתיק.

ויציאה ב' היא, יציאת הבינה לבר מראש דא"א, כי אין בראש דא"א אלא גו"ע, שהם גלגלתא ומו"ס, ובינה וזו"ן יצאו לבר מראש. כנודע, והם נעשו ג"כ בתיקון מל"צ: שעד החזה שלו, הוא בחינת ג"ר דבינה, ובחינת ם', ששמה מלבישים או"א עלאין. ומחזה עד הטבור דא"א, נעשה בבחינת ז"ת דבינה שהוא בחי' ל'. ששם מלבישים ישסו"ת. ומטבור ולמטה נעשה בבחינת צ', ששם מלבישים זו"ן. כנודע.

והנה יציאה זו דבינה, לבר מראש דא"א, עדיין אינה עושה אותה בבחינת ו"ק גמורים, והוא מכח תיקונה של הם' בג"ר שלה, שמגרון עד החזה, עדיין נחשבת שם בבחינת ג"ר גמורים, כי ג"ר דבינה אינה מתמעטת כלום מכח צמצום ומסך. אמנם כלפי א"א, שקומתו היא ע"ב וחכמה, נחשבת הבינה לבחינת ו"ק וגופא, כי היא חסרה גם מבחינת חכמה דע"ב דאצילות, ואין בה אלא אור דחסדים לבד.

ויציאה הג' שבאצילות, היא יציאת הל' והצ' מראש דבינה גם כן. כי הם צריכים להארת חכמה, ע"כ כח המסך שבפה דא"א שולט עליהם, כי נעשו מצומצמים על ידו, וע"כ הם נבחנים לו"ק גמורים בחסר ראש. והנה נתבאר היטב ג' היציאות שבאצילות: א' היא לבר מחכמה קדומה, ב' היא לבר מע"ב דאצילות. ג' היא לבר מס"ג דאצילות, דהיינו לבר מג"ר דבינה. ואע"פ שכל הממין הם בבחינת חסדים מכוסים, מ"מ ההפרש ניכר בל' וצ' של כל אחד. כי ל' וצ' דם' דגלגלתא דא"א, הרי בהם מאיר חכמה ממש. אבל ל' וצ' היוצאים מם' של הבינה דא"א, כבר הם בחינת ו"ק בלי ראש.

ואחר שזכינו לדעת היטב, ההבחן שבין עתיק לא"א, כי עתיק הוא בבחינת הזווג שעל המסך דצמצום א' שעליו יוצא החכמה קדומה, כמו בע"ב דא"ק ובהסתכלות עיינין דאו"א דנקודים. אבל בא"א, אין מלכות זו דצמצום א' משמשת עוד, כי נגנזה בראש דעתיק. הנה עדיין צריכים להבין היטב, בחינת ב' רישין: גלגלתא ומו"ס דא"א.

והנה הרב ביאר אותם לעיל (דף אלף שי"ז אות נ"א ונ"ב) שאין מו"ס יוצאת מבחינת גלגלתא, אלא שמו"ס מתגלית מבחינת עתיק בהשואה אחת עם הגלגלתא, עש"ה. וצריכים להבין טעם הדבר, כיון שהם ב' מדרגות, א"כ הם צריכים להשתלשל ולצאת זו מזו, כמו כל תחתון היוצא מן העליון. וכדי להבין זה צריכים לזכור מ"ש הרב לעיל (דף רצ"ב אות ד' ובאור פנימי שם) בענין זכר ונקבה דכלי דכתר דע"ב דא"ק. כי בסדר השתלשלות המדרגות, שכל תחתון יוצא אחר הסתלקות אורות דגוף דעליון, נבחן שנשארו ב' מיני רשימות אחר הזדככות המסך דעליון. אחת היא דבחינה אחרונה דעליון. שאינה משאירה אחריה רשימו של עביות, זולת מבחינת התלבשות לבד. וב' היא הרשימו שלמעלה מבחינה האחרונה, שבה יש ג"כ עביות. וב' הרשימות האלו נכללות זו בזו, ע"י עליתם והתכללותם במסך דעליון, דהיינו במלכות של ראש דעליון. ואז יוצא קומה מיוחדת על בחינת הרשימו דהתלבשות הנקרא זכר, שנכלל עם הרשימו דעביות הנקרא נקבה. וכן יוצא במלכות דעליון קומה מיוחדת על הרשימו דעביות, שהיא נקבה, הנכללת ברשימו דהתלבשות, שהוא זכר. ואחר שיצאו עליהם ב' קומות מיוחדות בהיותם במסך דראש העליון נולדים ובאים במקומם. וכבר הארכנו בזה בענין זכר ונקבה דכלי דכתר דע"ב דא"ק, וכן בענין זכר ונקבה דנקודים שהם: כתר דנקודים, ואו"א דנקודים. כנ"ל (דף תי"ב ד"ה הכתר) עש"ה, כי אי אפשר להכפיל כאן כל האריכות ההיא.

ותדע, כי כאן בא"א, שהוא בחינת ע"ב דאצילות, יוצאים בו ג"כ ב' קומות מיוחדות על ב' בחינות הרשימות הנ"ל, בהיותו נכלל במלכות דראש דעתיק שמרשימו דהתלבשות

הנקרא זכר, יוצא הראש דגלגלתא, דהיינו ע"י התכללותו בהרשימו דעביות ממו"ס, שהיא נקבה. ועד"ז מרשימו דעביות שהיה נקבה, ע"י התכללותה ברשימו דזכר, יוצא ראש הב' שהוא מו"ס, ושניהם יצאו בבחינת עיבור במלכות דראש דעתיק בהשואה אחת, כמבואר, ואינם משתלשלים זה מזה, משום שהזכר אין בו עביות מספיק ראוי לזווג, זולת ע"י התכללותו עם הנקבה, כנ"ל. וע"כ אינו נחשב לבחינת עליון אליה, אלא שהם בהשואה אחת, וראש דעתיק הוא המאציל את שניהם, ע"י התכללותם במלכות שלו.

גם נתבאר שם, שעיקר הקומה שהיא מתפשטת ממעלה למטה לבחינת גוף, יוצאה רק מן הנקבה להיות בה בחי' עביות מבחינת עצמה. אבל מן הזכר שאין בו עביות מבחינת עצמו אלא מהתכללותו עם הנקבה, אין המסך שלו ראוי להתפשט ממעלה למטה, וע"כ הוא משמש רק בבחינת ממטה למעלה בראש, עש"ה. ואחר שידענו זה, יש להבין שענין אח"פ שיצא לבר מרישא דא"א לבחינת גוף, הוא רק מבחינת מו"ס, ולא מבחינת גלגלתא, כי הגלגלתא מתגלה רק בראש דא"א בלבד. וענין יציאת אח"פ דגלגלתא הוא בבחינת הראש גופיה, והוא בחינת האוירא של הגלגלתא, שהוא בחינת הל דצל"ם, שמסבת כח צמצום דמסך דעתיק בהאי קרומא דמו"ס, יצאו הז"ת דגלגלתא, שהוא בחינת אח"פ שלו, ונפלו לדרגת מו"ס, וע"כ נקרא אוירא בחינת מוח סתום דגלגלתא, כי נפל לבחינת מו"ס.

ועם זה תבין מה שבחינת אוירא, מתיחסת לדעת דרדל"א, כנ"ל (דף אלף שכ"ז אות ע"ב) כי ענין התיקון של ם' דצל"ם שהגלגלתא נתקנה בו, עושה אותה למחוברת עם רדל"א, כי המסך שבפה דרדל"א אינו גורם בה שום מיעוט, מחמת תיקונה בג"ר דבינה, המתוקנת בחסדים מכוסים, שתיקון זה נקרא ם' כנודע. אלא האוירא, שהוא בחינת אח"פ שלה, דהיינו הז"ת שהם צריכים להארת חכמה, היא שהתמעטה מחמת המסך שבפה דרדל"א ויצאה לחוץ מרדל"א. ונמצא, שבעת הזווג שאז הי' נפיק מאויר שלה, שפירושה שבחי' המסך יורד למקום הפה דא"א, וג"ר דא"א מתחברים להיות לג"ר דעתיק, כמ"ש הרב:

באות ק"ג דף אלף שמ"ב, "שדעת דעתיק נתלבש תחלה באוירא" דהיינו בעת קטנות, "ושם עדיין מכוסה ונעלם ע"י הקרומא", כי הקרומא דאוירא מוציא אותו מחוץ לגלגלתא למדרגת מו"ס כנ"ל "וירד ונתלבש בפומא דא"א" כלומר, שכח המסך שבקרומא דאוירא, ירד לפה דא"א, ואז עלו ג' רישין דא"א למדרגתם בעתיק, דהיינו לאח"פ דראש עתיק. כי בעת ירידת המסך דקרומא לפה, נעשו א"א ועתיק לראש אחד. ואז נמצא מתבטל בחינת מל"צ דצל"ם, ונעשו אוירא עם גלגלתא למדרגה אחת, כי יצא כח המסך דעתיק

הימנו, וע"כ נחשב אוירא עתה לבחינת דעת דרדל"א אשר היה מכוסה ונעלם ממנו בעת קטנות ועתה חזר למדרגתו כבתחלה, ונתחבר שוב עם גלגלתא ועם רדל"א למדרגה אחת, וע"כ הוא מתיחס לדעת דרדל"א. ונתבאר היטב ענין חזרת אח"פ של קומת גלגלתא דא"א, שהוא חזרתו של מוחא דאוירא, לאחר עם גלגלתא ע"י ירידת המסך לפומא דא"א, המחזיר גם כל ג"ר דא"א למדרגת עתיק, ואז מתגלה דעת דעתיק במוחא דאוירא.

והנה ע"י עלית ג"ר דא"א לבחינת עתיק, ומקבל שם הארת ע"ב ס"ג דא"ק, יורדת ה"ת מעינים דא"א גם כן, ומעלה אליו אח"פ שלו. שפירושו, שמסך דמו"ס שהוציא הגרון וחג"ת לבר ממדרגת ראש, להיותו מתוקן בצמצום ב', הנה עתה אחר שקבלו ג"ר דא"א הארת הע"ב ס"ג מסבת עליתם לעתיק, הנה יורד המסך שבפה דא"א לבחינת החזה שלו, ומעלה אליו את הגרון וחג"ת לבחינת ג' רישין שלו. שאז גם או"א שהם מלבישים את הגרון וחג"ת דא"א, עולים ג"כ לג"ר דא"א, ביחד עם עלית החג"ת דא"א. והנה עליה זו מיוחסת למו"ס, ולא לגלגלתא. כמ"ש לעיל, שבחינת אח"פ שירדו לגוף דא"א, אינם אח"פ של גלגלתא, משום שאין הגלגלתא מתפשטת לגוף, להיותה בחינת רשימו דהתלבשות מעיקרה, עיין לעיל. וכל בחינת הכלים המתפשטים ממעלה למטה הנקראים גוף דא"א, ממו"ס הם באים. הרי שאלו אח"פ דגוף דא"א המוחזרים אל ראש דא"א, הם מבחינת מו"ס.

והנה נתבאר ב' מיני עליות: א' היא עלית ג' רישין דא"א, אל ראש דעתיק, שע"י הארת ע"ב ס"ג דא"ק, ירדה ה"ת מעינים שלו, שפירושו כח המסך שבקרומא דאוירא, ירד לפומא דא"א, שהוא מקום החזה דעתיק, כנודע, שג' רישין דא"א מלבישין לחג"ת דעתיק עד החזה, ונמצא הפה דא"א במקום חזה דעתיק. וע"כ נבחן, שמתחלה עלו הגרון וחג"ת דעתיק, ונעשו לחב"ד דעתיק, כי מחמת ירידת המסך למקום החזה דעתיק, נעשה המקום שמחזה ולמעלה לבחינת ראש וג"ר דעתיק. ואז נעשה החסד דעתיק לבחינת חכמה שלו, וגבורה דעתיק לבחינת בינה שלו, ות"ת דעתיק לבחינת דעת שלו. והוא ממש ע"ד שנתבאר בחלק י', בענין ו"ק דז"א שנעשו לע"ס, ובענין ו"ק דא"א שנעשו לע"ס, שחג"ת עולים לחב"ד, ונה"י לחג"ת ונעשו לו נה"י חדשים, שעד"ז גם כאן, ואין להאריך.

וכיון שחג"ת דעתיק, שמחזה ולמעלה שלו, נעשו לבחינת חב"ד שלו, נמצא גם ג' רישין דא"א, שהיו מלבישים חג"ת הללו, הנה גם הם עלו והיו לג"ר דעתיק, כי הגלגלתא המלבשת החסד שלו, נעשה עתה לחכמה דעתיק, ומו"ס המלבשת הגבורה שלו נעשה עתה בינה דעתיק, ובחינת הקרומא והמסך שהיה מלובש בשליש עליון דת"ת דעתיק, נעשה עתה לדעת דעתיק. ומכאן תבין, שענין עלית א"א לג"ר דעתיק, אין פירושו, שהם

עולים לרדל"א ממש, כי זה לא יארע לעולם, שפרצוף תחתון ילביש ויהיה לבחינת ראש דעליון שלו. אלא הפירוש הוא, שחג"ת דעתיק עצמו עולים מקודם ונעשים לחב"ד, שהוא ע"י ירידת ה"ת ממקום הפה למקום החזה, כנ"ל. ואז עולים עמהם גם הג"ר דא"א שהם מלבישים החג"ת הללו. ועד"ז תבין בעלית כל תחתון לראש דעליון. והנה נתבאר ענין עליה הא', שהיא עלית ג' רישין דא"א לג"ר דעתיק. שעליה זאת מיוחסת לגלגלתא דא"א. ועליה ב' שהיתה כאן, היא עלית הגרון וחג"ת דא"א, המלובשים תוך או"א עלאין, שהם עולים ע"י ירידת ה"ת מפה דא"א לבחינת החזה שלו ונעשה כל המקום שמחזה ולמעלה דא"א לבחינת ג"ר שלו. ונעשה חסד דא"א לחכמה שלו, וגבורה דא"א לבינה שלו, ות"ת דא"א לדעת שלו. אשר עמהם עולים ג"כ המלבושים שלהם שהם או"א. כנודע. והנה עליה זו מיוחסת למו"ס דא"א, אשר הגרון וחג"ת הם אח"פ שלו שחזרו אליו. הרי גם כאן, אין או"א עולים לג"ר דא"א ממש, שהרי הם עלו מקודם לג"ר דעתיק, כנ"ל, אלא שהם מלבישים את חג"ת דא"א שנעשו עתה לחב"ד שלו. ואין להקשות איך אנו מיחסים עליה זו למו"ס, אחר שמו"ס כבר עלה למעלה לג"ר דעתיק. הענין הוא, כי רשימתו דמו"ס נשאר גם במקומו אחר עליתו לג"ר דעתיק. כמ"ש לעיל דף תתקי"ט אות, פ"ו. ובדף א' ח' תשובה קע"ה עש"ה.

ויש להקשות, כיון שכל הורדת ה"ת מעינים, והחזרת אח"פ אל המדרגה, הגורם כל העליות וג"ר של פרצופי האצילות, הנה זה נעשה רק ע"י הארת הע"ב ס"ג דא"ק, שבהיות ע"ב דא"ק למעלה משורש דצמצום ב', ע"כ בכל מקום שמגיעה הארתו, נמצא מבטל הפרסאות שנעשו מכח הצמצום ב', כנודע. אמנם, איך אפשר לפרצופי אצילות, שכל בנינם נעשה ממסך דצמצום ב', כנ"ל, שיוכלו לקבל משהו מאורות דפרצופי א"ק, שהכלים שלו הם מצמצום א'. כי ע"כ הוא נבחן לבחינת א"ס לגבי האצילות, משום שאין לפרצופי אצילות כלים לקבל את הארתו, ואין השגה באור בלי כלי. כנודע. וא"כ איך הם מקבלים הארת ע"ב דא"ק שיוכלו להוריד הה"ת מעינים ולהשיג ג"ר.

והן אמת, שכבר העיר לנו הרב שאין א"ס מתלבש אלא ברישא דעתיק בלבד. (לעיל דף אלף ש"א אות ט') ונמצא רישא דעתיק שהוא אמצעי בין א"ס שהוא א"ק, לבין פרצופי אצילות (כנ"ל דף אלף ש"א ד"ה אין) אכן יש להבין הדבר, איך נעשה עתיק לאמצעי, כיון שגם עתיק הוא מבחינת המסך דצמצום א' כמו א"ק, נמצא שאין הם יכולים לקבל מעתיק, כמו שאינם יכולים לקבל מא"ק.

ובמתבאר תבין היטב, כי באמת אין הארת ע"ב ס"ג דא"ק מגיע אלא לעתיק, ואז מוריד עתיק בחינת ה"ת מקרומא דאוירא, ששם בחי' העינים שלו אל החזה, ומעלה את חג"ת

שלו, שהם אח"פ שיצאו לבר מראש שלו, כי שם עומדים ג' רישין דא"א, והוא מעלה אותם לבחינת חב"ד שלו, כנ"ל. ונעשה שם הזווג הגדול דע"ב על המסך דחזה העומד עתה בבחינת מלכות דראש דעתיק, ומסך זה הוא מסך דצמצום א', כי חזה דעתיק הוא בחי' מסך דצמצום א', וע"כ יוצאים שם ע"ס דראש בקומת ע"ב המגולה, שהם כבחינת הסתכלות עייניין דאו"א דנקודים, וכע"ב דא"ק, שאין בהם בחינת הכיסוי של ם' דצל"ם. וכיון שג' רישין דא"א מלבישים עתה את חב"ד דעתיק, נמצאים נכללים בזווג הזה, ומקבלים ג"כ בחינת הע"ב המגולה, בכלים דראש דעתיק. ואחר שקבלו קומת ע"ב הגלויה בהתכללותם בחב"ד דעתיק, אז יורדת גם בהם בחינת המסך דה"ת שבמלכות דמו"ס, שהוציאה הגרון וחג"ת לבר מראש, יורד עתה המסך הזה לחזה דא"א, מכח המוחין דע"ב הגלוי, שקבל בכלים דראש דעתיק. וגם חג"ת דא"א נעשו לג"ר דא"א, ולבחינה חב"ד דא"א. ואז גם או"א שהיו מלבישים לחג"ת אלו, עולים עמהם יחד, ונבחנים גם הם לבחינת חב"ד דא"א.

אלא שיש לשאול, התינח בג' רישין דא"א, שעלו לג"ר דעתיק, כי יכלו להכלל במסך דצמצום א' שבעתיק, שיקבלו על ידו קומת ע"ב הגלוי, כנ"ל. אמנם או"א שעלו לחב"ד דא"א, שת"ת דא"א נעשו לדעת שם, והרי גם ת"ת דא"א הוא רק מצמצום ב', ואיך יוצא על ידי הדעת הזה קומת ע"ב הגלוי, ואיך הם מקבלים הארת ע"ב שיוכלו להוריד הה"ת מעינים שלהם ולהעלות אח"פ. כיון שאין להם שם בחינת מסך דצמצום א', שיזדווגו על ידו.

והענין הוא, כי הם משמשים שם עם המסך דשערות דיקנא שבמזל התחתון, שהוא התיקון הי"ג. כי ידעת, ששערות דיקנא הם בחינת האו"ח וכלים המלבישים לע"ב המגולה שהוא חכמה קדומה, שבסבת התיקון דם' דצל"ם, הנעשה בגלגלתא, שאינו מקבל משום זה בחי' אור חכמה, ע"כ הוכרח הע"ב הזה להסתלק בבחינת מקיף חוזר, ואז יצאו ג"כ האו"ח והכלים דקומה זו לחוץ מראש דא"א, בבחינת שערות רישא ודיקנא. ונמצא עתה, אחר שעלו ג' רישין דא"א לחב"ד דעתיק, וקבלו שם בחינת המסך דצמצום א', וכל הפרסאות דצמצום ב' בטלו לשעתם, ומקבלים שם שוב בחינת הקומה דע"ב המגולה, כנ"ל, הנה אז, גם אלו השערות רישא ודיקנא, מוצאים שוב את קומת חכמה קדומה שלהם שנכנסה לראש דא"א, וגם הם נכנסים לראש דא"א להלבישו כמקודם לכן. ובזה תבין, למה נקראים השערות שם כלים מקיפים, כי הם משמשים רק בעת עלית א"א לחב"ד דעתיק דהיינו בעת הזווג אבל לאחר הזווג שוב יורד א"א למקומו, וחוזר ונתקן בבחינת מל"צ דצל"ם, וע"כ חוזר ומסתלק קומת הע"ב המגולה והשערות חוזרים

ויוצאים מראש. ולפי שבקביעות הם לבר מרישא, ע"כ הם נקראים כלים מקיפים, כלומר שעתידים להיות כלים פנימים בעת הזווג. וכן הע"ב המגולה המסתלק נקרא מקיף חוזר, כי בכל עליה ועליה של א"א לחב"ד דעתיק, הוא חוזר ומתלבש בפנימיות הראש דא"א, ואחר הזווג הוא חוזר ומסתלק. ולכן נקרא מקיף חוזר.

ונודע, שאו"א במזלא אתכלילו, כי השערות דיקנא דא"א, הם אורות מקיפים להם בפנים, ושערות רישא מקיפים להם באחור, ונמצא עתה אחר שעלו ג' רישין דא"א לעתיק, שבאו השערות רישא ודיקנא בבחינת כלים פנימים דראש דא"א, כנ"ל, וכיון שאו"א קבלו עתה בחינת ג"ר דא"א ע"י עליתם עם חג"ת דא"א, כנ"ל. הנה נכנס הדיקנא גם בפנימיות הכלים דאו"א, כנ"ל בראש דא"א, וע"כ המה יכולים לשמש עם המסך דדיקנא שיזדווגו עליהם, כי הוא נמצא עתה בבחינת מלכות דראשייהו דאו"א דהיינו בבחינת המסך שירד ממו"ס למקום החזה, והחזה נעשה עתה למסך דאו"א, ולפה דראש דא"א, כנ"ל, והנה תיקון הי"ג דדיקנא הוא מסתיים בחזה, כנודע, נמצא שתיקון הי"ג עלה יחד עם החזה דא"א, עם שליש עליון דת"ת דא"א, ונעשה לדעת המזווג לאו"א, וכיון שמסך דמזל הי"ג דדיקנא, הוא בחינת מסך דצמצום א' כנ"ל, (רף אלף תל"ד ד"ה וז"ש). ע"כ יוצא עליו קומת ע"ב הגלוי כמו בעתיק. וע"כ נקרא התיקון הי"ג הזה, בשם ימי קדם, משום שהוא הנושא של המסך דצמצום א', שאינו משמש זולת בעתיק שהספירות שלו נקראות ימי קדם, להיותם מבחינת צמצום א', כמו הספירות דאדם קדמון, כנ"ל.

וזה אמרו "ולכן אינם יכולים או"א להזדווג אלא ע"י דעת עלאה שהוא מזל תחתון ותיקון י"ג" (עץ חיים שער ט"ז פרק ו') שהוא סובב על בחי' הזווג דע"ב המוריד ה"ת מעינים, שאז הם עולים לחב"ד דא"א, כנ"ל, והם צריכים לקבל בחינת ע"ב הגלוי, אמנם אין להם עם בחי' המסך דצמצום א', ואיך יכולים שם להזדווג ולקבל קומת ע"ב המגולה, הרי בהכרח שהמה מזדווגים ע"י המסך דשערות דיקנא, שהוא תיקון הי"ג, כמבואר. גם מובן היטב מה שעמדנו באות ו', למה צריך הדעת דאו"א להיות מבחינת שערות דוקא, מה שאין דומה לו בשאר פרצופים, ובמתבאר מובן היטב, כי המסך דצמצום א', שאו"א צריכים אליו בעת עליתם לחב"ד דא"א, אינו מצוי עוד באצילות, זולת בשערות דיקנא, כנ"ל. ובהכרח שהוא נעשה לדעת שלהם שיזדווגו עליו, כי זולתו אין להם בחינת כלים לקבל הארת ע"ב ס"ג דא"ק, כנ"ל, ומכ"ש להוציא ע"י זווגם עצמם קומת ע"ב, הגלוי שאינו מכוסה בם' דצל"ם, כנ"ל.

וזהו אמרו (לעיל אות ו') "הדעת עליון דא"א צריך שיהיה באמצע בין החכמה שבו, שהוא מו"ס דיליה, ובין הבינה שבו שהיא הגרון, והנה זה הוא המזלא הי"ג דדיקנא,

ונקרא דעת דעליון דא"א, שהוא למעלה מהבינה שבו, ששם מתחילין או"א, אך הדעת תחתון הוא מתפשט בגופא דא"א" (מבוא שערים שער ג' חלק ב' פרק א') שלכאורה הוא כולו מוקשה, א', דמשמע שהמזלא הוא דעת עליון דא"א גופיה, וכאן באות צ', אומר דדעת של א"א הוא במצחא שלו. וב', דמשמע שעמידת הדעת היא תחת חכמה סתימאה ולמעלה מבינה שלו שהוא הגרון, שכן אומר "ונקרא דעת עליון דא"א שהוא למעלה מהבינה שלו" שהוא תמוה מאד, כי נודע שאין עמידת הדעת אלא למטה מחכמה ובינה והוא מזווג אותם ממטה למעלה. ג' איך אומר, שהמזלא הוא דעת עליון דא"א, וכאן אומר (בעץ חיים שער ט"ז פרק ו') שהמזלא הוא דעת דאו"א, ואיך הוא מזכה שטרא לבי תרי.

אמנם עם המתבאר תבין הדברים היטב ובפשיטות. כי הכוונה היא בשעת הזווג ועלית הפרצופים, שאז עולים ג' רישין דא"א לחב"ד דעתיק, וחג"ת דא"א נעשים לחב"ד, כנ"ל באות י"ב, עש"ה. ונעשה חסד דא"א לבחינת חכמה סתימאה דיליה, כי הגם שמו"ס עלה לבינה דעתיק, מ"מ נשאר רשימתו למטה במקומו, כנ"ל. גם נתבאר שאח"פ דגופא הם רק מבחי' מו"ס כנ"ל באות ט'. וגבורה דא"א נעשה לבחי' בינה שלו, ששם נכלל ג"כ הגרון דא"א. ות"ת דא"א עד החזה, נעשה לדעת שלו, כנ"ל. אלא משום שבנין קו אמצעי דא"א הוא מצמצום ב', ע"כ אין הת"ת ראוי להיות לבחינת דעת להמשיך בחינת ע"ב המגולה, הנצרך להורדת הה"ת מעינים דאו"א, כנ"ל, באות י"ב, וע"כ משמש אז במקומו של הת"ת, בחינת המסך של שערות דיקנא, העומד בתיקון הי"ג דדיקנא, כי הוא נכנס עתה תוך הכלים פנימים דא"א, מטעם הנ"ל, ע"ש, ועל המסך הזה דדיקנא נעשה הזווג הגדול הזה דע"ב המגולה, ונמצא המזלא שנעשה עתה לבחינת דעת דא"א, והוא המזווג הבינה שעלה לראש עם החכמה דא"א. הרי שהדעת הזה דמזלא עומד עתה למטה מחכמה ובינה דא"א. כי הוא נכלל בשליש ת"ת דא"א שעלה ונעשה לדעת. ומ"ש שעומר באמצע בין החכמה שבו שהוא מו"ס ולמעלה מבינה שבו שהוא הגרון, הכוונה היא בערך הקביעות שלא בשעת הזווג וכדי לצייר בדיוק מקום עמידתו של המזלא שעומד תחת המו"ס, לכן אומר שהמקום הזה הוא למעלה מן הבינה דא"א, כי בקביעות נמצא הגרון שהוא בינה דא"א, כנודע, אמנם עתה נבחן שבינה זו שבגרון כבר עלתה לראש, מכח המוחין, שא"א כבר קבל מעתיק, כנ"ל, ונמצאים חו"ב דא"א בקומה שוה, כי הם בחינת חסד וגבורה דא"א שנעשו לחכמה ובינה, כנ"ל, והדעת שהוא מזלא, הנכלל בת"ת דא"א, עומד באמצע תחתיהם. ומתורץ בזה קושיא הב'.

וכן מובן בזה קושיא הא', שהקשינו הלא אומר כאן שדעת דא"א הוא במצחא שלו, ולא

תחת מו"ס ולמעלה מן הגרון. ובמתבאר מובן זה היטב, כי כאן מיירי בדעת דא"א עצמו, דהיינו בחי' הדעת דג' רישין שלו שעלו ונעשו לחב"ד דעתיק, כי מאחר שחג"ת דעתיק נעשו לחב"ד, נמצא גלגלתא ואוירא מלבישים לחכמה דעתיק, ומו"ס לבינה דעתיק, וקרומא דאוירא המלובש בשליש עליון דת"ת דעתיק עד החזה, נעשה עתה לדעת המזווג את חכמה בינה דעתיק, וכן לגלגלתא ומו"ס דא"א המלבישים אותם. ודעת הזה שהוא ה"ת דעתיק, מלובש במצח דא"א, כמ"ש הרב כאן באות צ'. הרי שהרב מיירי כאן בדעת של ג' רישין דא"א עצמו, הנמצאים במקום חב"ד דעתיק.

אמנם שם במבוא שערים, שאומר שדעת עליון דא"א עומד תחת המו"ס למעלה מהגרון, שהוא המזלא, מיירי בחג"ת דא"א שנעשו לחב"ד. שעמהם עולים גם או"א לחב"ד אלו דא"א, כנ"ל, ובאמת נחשבים החב"ד האלו, לבחינת חב"ד וג"ר של או"א, כי המה מלבישים אותם, על דרך שאנו חושבים את חב"ד דעתיק לבחינת ג' רישין דא"א, מפני שהם מלבישים שם, אלא שהרב רוצה לדייק שם ענין אחד של א"א, שיש להבחין בדעת הזה, והוא, כי הדעת הזה שהוא מזלא, אינו יכול להתפשט לתוך הגוף דא"א, כמו הדעת דאו"א ודז"א להיותו רק בבחינת שערות דיקנא, שהם כלים מקיפים, ואינם עולים להכלל בפנימיות א"א אלא בעת הזווג, כנ"ל, אבל לאחר הזווג, יורדים ג' רישין למקומם, ושוב מקבלים את התיקון דמל"צ, והשערות מוכרחים שוב לצאת מראש דא"א לבחינת כלים מקיפים, כנ"ל באות י"ב ד"ה ובזה. וע"כ הדעת דמזלא הכלול בת"ת דא"א, המזווג לחו"ב דא"א, אינו יכול להתפשט תוך פנימיות הכלים אל הגוף דא"א, כי הם נעשו שוב לבחינת מקיפים. וע"כ קורא אותו הרב בשם דעת עליון, כלומר, שרק בהיות הפרצוף בבחינת עליה לעליון, אז הוא משמש לדעת המזווג לחו"ב דא"א, אבל בביאתו למקומו, נמצא דעת הזה שוב יוצא מן הכלים הפנימים דא"א, ואין בו זווג בראש, וע"כ אינו יכול להתפשט ממעלה למטה אל הגוף דא"א.

וכיון שבחי' הממעלה למטה של הדעת הזה, דמזלא, אין בו זווג, הוא נבחן לבחינת אחורים וו"ק. וזה שמסיים שם "אך הדעת תחתון הוא מתפשט בגופא דא"א" כלומר, שבירידת א"א אחר הזווג למקומו הקבוע, אין בו עוד זווג מכח הדעת דמזלא, הזה שיזווג החו"ב דא"א, כי כבר נעשה לכלים מקיפים. וע"כ, קומת הדעת הזה ששימש בראש דא"א בעת העליה דחג"ת שלו לחב"ד נמצא אחר ביאתו למקומו, שכל הקומה הזו יורדת מראש דא"א למקום הגוף שלו, בבחינת ו"ק, כי אין לו מקום מקובץ בראש, שפירושו זווג של חו"ב, כנודע.

וזה אמרו כאן דף אלף ש"צ אות קצ"ג "ואמנם אחר שירדה הבינה בגרון ירד הדעת ונתלבש בו"ק דא"א עצמם, והיה רוחניות אליהם, ואין לו מקום מקובץ, כי אם בין תרין כתפוי דא"א הוא עומד" דהיינו כנ"ל כי בעורו בבחינת עליה, שאז נעשו השערות דיקנא לבחינת פנימים, יכול אז המזלא להיות לבחינת דעת המזווג לחו"ב שלו, משא"כ בחזרתו דא"א למקומו, וחוזר ומקבל התיקון של צל"ם, יוצאים השערות דיקנא והראש ושוב נעשו למקיפים, וע"כ לא נשאר ממנו בחינת מסך מזווג לחו"ב דראש, הנקרא מקום קיבוץ, כנודע, וע"כ ירדה קומת הדעת שיצאה בעת עליה, ונעשה לבחינת ו"ק וגוף, ונבחן שהוא עומד באחורים דשליש עליון דת"ת, שנקרא כתפין דא"א. והוא מטעם, כי בפנים דשליש עליון דת"ת הזה עומדת ומתפשטת ג"ר דבינה דגרון, וכיון שהדעת נעשה לו"ק ע"כ עומד באחורי הת"ת, הנקרא כתפין.

והנה נתבאר היטב הטעם, שאין לו לא"א דעת תחתון בראש כמו או"א וז"א, שהוא מטעם חזרת היציאה של המזלא לבחינת מקיפים. וכדי להשמיענו זאת, ביאר הרב את הדעת הזה דמזלא איך הוא משמש לא"א גופיה, אע"פ שבאמת שייכים אלו חב"ד דא"א רק לאו"א המלבישים אותם, כי הג"ר של א"א עצמו, כבר עלו והלבישו לחב"ד דעתיק, ואין לו שום צורך בחג"ת של עצמו שנעשו לחב"ד, וכל שבחם הוא רק לאו"א, וע"כ נבחן הדעת של מזלא לדעת דאו"א, כמ"ש הרב בעץ חיים שער ט"ז פרק ו', המובא לעיל. ומובן היטב הקושיא ג' הנ"ל.

ואנו מוצאים כאן ד' בחינות של דעת בא"א, כנ"ל באות ו': ב' בחינות הראשונות, שהם הדעת שבאוירא, והדעת שבמצח דא"א, הם בג' רישין דא"א, שעלו ונעשו לחב"ד דעתיק, כי ע"י ירידת כח המסך מקרומא דאוירא למקום הפה דא"א, חזר אוירא לבחינת גלגלתא, כי ירדה הי' מאויר, ונעשה אור, ובחינת אוירא זו ששבה לגלגלתא נחשבת לדעת דרדל"א, מטעם שגלגלתא אפילו מבחינת הקביעות נחשבת לבחי' רדל"א, כנ"ל (באות ט' ד"ה ועם זה) ע"ש. ומבחינת כללות הראש דא"א שעלה עתה לחב"ד דעתיק, נמצא בחינת ת"ת דעתיק שהיא נעשה לדעת דכללות שבג' רישין: כי גלגלתא ואוירא שנעשו לבחינה אחת מלבישים החסד דעתיק שנעשו עתה לחכמה שלו, ומו"ס לגבורה דעתיק שנעשית לבינה שלו, ות"ת דעתיק המלובש בקרומא שמתחת מוחא סתימאה, נעשה לדעת שלו, שהוא מלובש במצח דא"א. (כנ"ל באות י' ד"ה והנה) הרי שב' בחינות דעת אלו שהם: אוירא, והדעת שבמצחא דא"א. הם שניהם כהעליה הא' הנ"ל שבאות ו', דהיינו בג' רישין דא"א שעלו לג"ר דעתיק, כמבואר.

וב' בחינות של דעת דא"א האחרות, שהם: דעת עליון דמזלא, ודעת שבכתפין דא"א, הם

באים בעליה הב' הנ"ל שבאות ו', שהיא עלית חג"ת דא"א לבחינת חב"ד שלו, שת"ת דא"א אינה יכולה לשמש שם לבחינת הדעת לזווג החו"ב, להיותם מבחינת המסך דצמצום ב', וע"כ צריכים לבחינת המסך שבמזלא, שהוא מבחינת צמצום א' כנ"ל באות י"ג. והוא נבחן לדעת עליון בלבד, כי אין ממנו התפשטות ממעלה למטה, כי אין בו זווג בעת שא"א יורד למקומו, כי אז חוזר ויוצא המזלא לבחינת מקיפים. (כנ"ל באות ט"ו ד"ה אמנם) ע"ש, ובחי' הדעת שבכתפין דא"א, הוא מאותה הקומה של הדעת שיצא במזלא במצב העליה, אשר ברדת א"א למקומו, אין בו עוד זווג, ונעשה משום זה לבחינת ו"ק, והוא יורד מראש לבחי' אחורי ת"ת שנקרא כתפין. כנ"ל באות ט"ו ד"ה וע"כ, ע"ש.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אוירא דכיא. (לתשובה)

מהו אוירא שעל מו"ס. (לתשובה)

מהי אורחא דפלגותא דשערי. (לתשובה)

מהו אזדכך וסתים. (לתשובה)

מהו אין. (לתשובה)

מהם אלף עלמין דחתימין בעזקא. (לתשובה)

מהי אני. (לתשובה)

מהם ארבע מאות שקל כסף. (לתשובה)

מהי אשגחא פקיחא. (לתשובה)

מהן ב' אודנין. (לתשובה)

מהן ב' בחי' שבנו"ה. (לתשובה)

מהם ב' ביעי דוכרא. (לתשובה)

מהם ב' לחיים. (לתשובה)

מהו ב' עיינין. (לתשובה)

מהן ב' רישין. (לתשובה)

מהי בוצינא דקרדנותא. (לתשובה)

מהי בוצד"ק דגניז במו"ס. (לתשובה)

מהו ביטוש דבוצינא דקרדנותא. (לתשובה)

מהו בישול המ"ן. (לתשובה)

מהן ג' בחי' של י"ג. (לתשובה)

מהן ג' רישין דא"א. (לתשובה)

מהי גילוי מצחא דא"א. (לתשובה)

מהי גלגלתא דא"א. (לתשובה)
מהם גלגלתא ופנים דא"א. (לתשובה)
מהן די אורחין חוורין. (לתשובה)
מהם ד' מאות אלף עלמין. (לתשובה)
מהן ד' נימין דשערי (לתשובה)
מהן ד' בחי' דעת בא"א. (לתשובה)
מהי דעת דא"א ממזל התחתון. (לתשובה)
מהי דעת שבכתפוי דא"א. (לתשובה)
מהי דעת שבראש דא"א. (לתשובה)
מהי דעת עליון דא"א. (לתשובה)
מהי דעת דעתיק. (לתשובה)
מהי התעבות האור ומיעוטו. (לתשובה)
מהם ז' תיקוני גלגלתא.לה/ב) מהו חוטמא דא"א. (לתשובה)
מהם חב"ד דמו"ס. (לתשובה)
מהי חוורתי. (לתשובה)
מהי חכמה עלאה סתימא. (לתשובה)
מהי טורנא בסימא יאי. (לתשובה)
מהן טוחנות מ"ן לצדיקים. (לתשובה)
מהו טל. (לתשובה)
מהו טלא דבדולחא. (לתשובה)
מהן ט"ס המקוריות. (לתשובה)
מהן טפיים מלמטה. (לתשובה)
מהן י"ג אורחין חוורין. (לתשובה)
מהן י"ג נימין דשערי. (לתשובה)
מהם י"ג תיקוני גלגלתא, (לתשובה)
מהם י"ג תיקוני דיקנא. (לתשובה)
מהם י"ג תיקוני מו"ס. (לתשובה)
מהם ימי קדם. (לתשובה)
מהם ירכין שלמטה מיסוד. (לתשובה)
מהם ירכין שלמעלה מיסוד. (לתשובה)
מהם כתר חכמה דדיקנא. (לתשובה)

מהי **ל'** דצל"ם. (לתשובה)
מהי **ם'** סתומה דלסרבה המשרה. (לתשובה)
מהי **ם'** דצל"ם. (לתשובה)
מהו מוח סתום. (לתשובה)
מהו מו"ס דא"א. (לתשובה)
מהו מו"ס עלאה. (לתשובה)
מהן מותרי מוחא. (לתשובה)
מהן מילוי דהויות. (לתשובה)
מהו מצח. (לתשובה)
מהו מצפ"ץ. (לתשובה)
מהי נוקבא דפרדשקא. (לתשובה)
מהי נימא הי"ג. (לתשובה)
מהן ניקוד האותיות. (לתשובה)
מהן ניקוד כתנועת האותיות. (לתשובה)
מהן נקודות. (לתשובה)
מהו סגול. (לתשובה)
מהם סיגים משערות דיקנא. (לתשובה)
מהם סיגים משערות רישא. (לתשובה)
מהו סתרא גו סתרא. (לתשובה)
מהו עורף. (לתשובה)
מהי עזקא. (לתשובה)
מהי עזקא דכיא. (לתשובה)
מהי עזקא דכליל כל עזקין. (לתשובה)
מהי עזקא רבה. (לתשובה)
מהי עמר נקי. (לתשובה)
מהן ע"ס דמו"ס. (לתשובה)
מהן ע"ס דגלגלתא. (לתשובה)
מהן ע"ס דדיקנא ממו"ס. (לתשובה)
מהן ע"ס דדיקנא מבחי' הגלגלתא. (לתשובה)
מהן ע"ס מקיפין של הדיקנא. (לתשובה)
מהן ע"ס פנימים של הדיקנא. (לתשובה)

מהן ע"ס פנימים ומקיפים דשערות רישא. (לתשובה)
מהי עת רצון. (לתשובה)
מהו עתיקא דכל עתיקין. (לתשובה)
מהו עתיקא קדישא. (לתשובה)
מהי פאה. (לתשובה)
מהן פאתי הראש. (לתשובה)
מהן פנים דא"א. (לתשובה)
מהי פנימיות הנו"ה שלמעלה מיסוד. (לתשובה)
מהי פתח. (לתשובה)
מהם פו"מ דדיקנא. (לתשובה)
מהם פו"מ דשערות רישא. (לתשובה)
מהי **צ**' דצל"ם. (לתשובה)
מהי צירי. (לתשובה)
מהו זיק. (לתשובה)
מהי ציצית. (לתשובה)
מהי קדלא. (לתשובה)
מהן קוצי דשערי. (לתשובה)
מהן קוצין נימין ושערות. (לתשובה)
מהו קמץ. (לתשובה)
מהו קרומא דאוירא. (לתשובה)
מהן ראשי ירכין שלמעלה מיסיד. (לתשובה)
מהו רוחא דגניז בעתיק יומין. (לתשובה)
מהו רדל"א. (לתשובה)
מהו רעוא דרעוין. (לתשובה)
מהו רקיע המבדיל. (לתשובה)
מהו שורש הגבורות. (לתשובה)
מהו שמרי היין. (לתשובה)
מהן שערות. (לתשובה)
מהן שערות אדומות. (לתשובה)
מהן שערות דיקנא. (לתשובה)
מהן שערות לבנות. (לתשובה)

מהן שערות קשישין. (לתשובה)
מהן שערות רישא. (לתשובה)
מהן שערות שחורות. (לתשובה)
מהן שערות שעיעין. (לתשובה)
מהן שערות דעי"מ. (לתשובה)
מהו שקיט כחמר טב על דורדיא. (לתשובה)
מהם ת' אלף עלמין. (לתשובה)
מהם ת' שקל כסף. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מהו הפרש העיקרי בין עתיק לשאר פרצופי אצילות. (לתשובה)
למה נבחן א"ק לא"ס לכל אצילות. (לתשובה)
למה אין א"ס מתלבש באמיתיות רק ברדל"א. (לתשובה)
מהי ההעלמה שבראש דעתיק, יותר משאר ראשים עד להקרא רדל"א. (לתשובה)
למה נבחנים כתר חכמה דא"א לב' ראשים, ולזכר ונקבה. (לתשובה)
מה הן ט"ס המקוריות, וענין התחלקותם לג'. (לתשובה)
איפה הוא הכתר דט"ס המקוריות. (לתשובה)
למה מתחלקים ב' ראשים דא"א לג' ראשים. (לתשובה)
למה נמשכת הארת רדל"א רק למוחא דאוירא, ולא לגלגלתא. (לתשובה)
איך ג' רישין דא"א הם רק נר"ן, והלא קומתו ע"ב שהוא חיה. (לתשובה)
למה נבחנים כל האורות לג' בחינות: או"פ, ואו"מ, ומקיף עליון. (לתשובה)
מה פירושם של המילואים ושל הנקודות שבשמות הוי"ה. (לתשובה)
מהו המילוי וניקוד דג' שמות הוי"ה שבגלגלתא. (לתשובה)
מה פירושם של הנקודות דג' הויות שבגלגלתא. (לתשובה)
מה הם המילואים והנקודות דג' שמות הוי"ה שבמוחא דאוירא. (לתשובה)
מה פירושם של הנקודות דג' הויות שבמוחא דאוירא. (לתשובה)
מה הם המילואים והנקודות דג' שמות הוי"ה שבמו"ס. (לתשובה)
מה פירושם של הנקודות דג' הויות שבמו"ס. (לתשובה)
למה ב' ראשין דא"א נמשכין כחדא מעתיק, ולא זה מזה. (לתשובה)
מהו בוצינא דקרדוניתא בסתם. (לתשובה)
למה בוצינא דקרדוניתא הוא שורש לכל הגבורות כולם. (לתשובה)
למה נקרא הגבורה דעתיק אלף עלמין דחתימין בעזקא. (לתשובה)

למה כל בחינת מוחין נקראים עזקא. (לתשובה)
למה נבחן הקרומא דאוירא לבחי' רקיע המבדיל, ולצורת ו' **שבא**'. (לתשובה)
כיצד נעשים שערות דיקנא לבחי' מ"ן בג"ר דא"א. (לתשובה)
מה הפירוש, דאו"א במזלא אתכלילו. (לתשובה)
למה אין או"א מזדווגים זולת ע"י מזלא. (לתשובה)
למה הם י"ג תיקוני דיקנא. (לתשובה)
מה פירושם די"ג תיקוני דיקנא דא"א. (לתשובה)
למה מיוחסים י"ג תיקוני דיקנא למו"ס. (לתשובה)
למה יצאו תיקון הח' ותיקון הי"ג הנקראים בשם מזל בשינוי משאר תיקוני דיקנא. (לתשובה)
מה פירושם של השמות די"ג מדות הרחמים שבתורה. (לתשובה)
מה פירושם של השמות די"ג מדות הרחמים שבמיכה. (לתשובה)
איך מתבארים י"ג הספירות פנימים ומקיפים דדיקנא בהשואה לי"ג תיקוני השערות דדיקנא לפי מקומם וסדר יציאתם. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א

(לשאלה) **אוירא דכיא**

חסד דעתיק המלובש בג"ר דגלגלתא נקרא אוירא דכיא. והוא להיות הגלגלתא מתוקנת בבחינת עזקא שהוא **ם**' דצל"ם, אין שום כח מסך וצמצום יכול לשלוט עליה, ע"כ נקראת דכיא, שפירושו נקיה מכל צמצום. ובהיותה בבחינת חסדים, על כן נקראת אוירא, כי אויר פירושו, אור הרוח, שהוא חסדים. עיין תשובה ס"ט. (א' שכ"א אות ס"ב).

סימן ב

(לשאלה) **אוירא שעל מו"ס**

מתוך שהגלגלתא נתקנה בבחינת עזקא, דהיינו בחסדים מכוסים דג"ר דבינה, ע"כ אין כח המסך שבפה דעתיק שולט עליה, רק מז"ת שלה ולמטה שהם בחינת ישסו"ת הצריכים להארת חכמה בשביל זו"ן. ולפיכך נתחלקו ויצאו הז"ת האלו מבחינת הגלגלתא וירדו למדרגת מו"ס, והם נקראים מו"ס עלאה שבגו גלגלתא, או אוירא דיתבא על מו"ס. כי ירדו למדרגת מו"ס, אמנם ג"ר דגלגלתא נקראו אוירא דכיא, כי עליהם אין כח המסך שורה כלל, ונקיים מכח צמצום. כנ"ל בתשובה א'. (דף אלף ש"י אות ל"ה).

סימן ג

(לשאלה) **אורחא דפלגותא דשערי**

הראש דא"א והחוורתי והשערות, כל אחד נכלל מג' הויות, שהם הוי"ה דמ"ה שהוא או"פ **וצ**' דצל"ם. והוי"ה דס"ג והוי"ה דע"ב, שהם ב' המקיפים ל"ם דצל"ם, שהוי"ה דס"ג הוא מקיף קטן, והוי"ה דע"ב הוא מקיף גדול. כנ"ל דף אלף אות ל"ח. ע"ש באו"פ. ובג' הויות אלו יש י"ב אותיות, וחד דכליל להון, דהיינו בחינת המסך והמלכות שבהם, שנעשה בה הזווג, שהיא מעלית או"ח ומלבשת אותם, וכן היא מתפשטת ממעלה למטה, ומשפעת אלו י"ב אל התחתונים, לכן היא נקראת חד דכליל להון, כי יש בהמלכות הזו כל הי"ב אותיות דהויות האלו. ולפיכך יש י"ב חוורתי, שהם י"ב אורחין חווריין המתראים בין השערות, שהם ג' הויות הנ"ל, וחד אורחא חוורא דכליל להון. שהיא בחינת מלכות שבהם, כנ"ל. וכן יש י"ב נימין, ונימא י"ג דכליל להון. וכן י"ב תיקונא דיקנא וחד דכליל להון. כי כולם נכללים ומתחלקים על בחינת מל"צ דצל"ם. שהם י"ב בחינות, וחד דכליל להון שהוא המלכות, וזה האורחא דפלגותא דשערי דהיינו הקו הלבן החוצה בין השערות שמשם מתחלקים השערות לצד ימין ולצד שמאל של הראש, הוא האי חד אורחא חוורא דכליל להון. (אלף שנ"ו אות קכ"ז. אות קע"ה).

סימן ד

(לשאלה) **אזדכך וסתים**

הוא תיקון הג' דז' תיקוני גלגלתא, דקרומא דאוירא אזדכך וסתים, שפירושו, שכולל ב' דברים כאחד: זיכוך למוחא דאוירא, וסיתום למו"ס. כי קרום הזה הוא כח צמצום שבמסך דצמצום ב' שבמלכות דראש דעתיק, המוציא לא"א לבר מחכמה קדומה, כי החכמה שלו אינה יכולה לירד למטה ממלכות דראש שלו, אלא שהמלכות הזו אינו מראית כחה רק בקרום שעל גבי מו"ס, והוא מתמעט מבחינת חכמה זו לגמרי כי האי קרומא לא פסיק ממנו לעלמין. והנה בקטנות דא"א, שולט הקרום גם על מוחא דאוירא, שהוא בחינת ז"ת של הגלגלתא, אמנם בגדלות: אזדכך האי קרומא, כי אז יורד הי' מאויר ואשתאר אור, וגם אז הוא סותם את המו"ס, כי בחינת הג"ר דע"ב נשארים מכוסים בגלגלתא, בבחינת העזקא שבה, שהוא **הם**' דצל"ם, וע"כ אין המוחא דאוירא משפעת אל המו"ס רק מבחינת חג"ת דחכמה, אבל סותם אותו מבחינת ג"ר דחכמה, הנקרא חכמה קדומה, שאינה מאירה אלא בספירות דעתיק, הנקראות ימי קדם. וזה שואמר "אזדכך וסתים" כי קרומא אזדכך להשפיע לו מבחינת חג"ת דחכמה, והוא סותם אותו מג"ר דחכמה. ואלו ב' הדברים נמצאים בפעולת הקרומא דאוירא כמבואר. (א' שכ"ט אות ע"א).

סימן ה

(לשאלה) **אין**

נודע שאור החכמה נקרא יש והעלמו נקרא אין. אמנם המדובר הוא בבחינת המקיף החוזר, היוצא ונכנס ע"י התיקון דשערות רישא ודיקנא. וע"כ נקרא רישא דאוירא בשם אין, כי הוא כח המסך דעתיק המוציא לג' רישין דא"א מבחינת חכמה קדומה (הסתכלות פנימית דף אלף תל"ו אות א'). שנקרא קרומא דאוירא והוא הגורם ליציאת ג"ר דחכמה בבחינת מקיף חוזר, כמ"ש הרב לעיל (דף א' שמ"ח אות קי"ז) שהשערות יוצאים מכח הקרומא דאוירא. כי בהסתלקות המקיף חוזר מראש, נעשים השערות, שהם האו"ח המלבישים לאור הזה, לבחינת מותרי מוחא כי האור שהם מלבישים אותו, נסתלק, ואין להם עוד מה להלביש שם, שיוכלו להשאר שם בהמוחין, וע"כ יוצאים לחוץ מכלים דראש, בבחינות שערות כנודע. הרי שהשערות והמקיף חוזר, דהיינו העלם החכמה קדומה, כל זה בא מקרומא דאוירא, וע"כ נקרא מוחא דאוירא בשם "אין" כי ביה תלייא אין, כי כל העלם חכמה ממנו באה. אמנם גם ראש דעתיק נקרא ג"כ בשם אין, בדרך השאלה, והוא משום כי האי קרומא דאוירא, הוא באמת בחי' המסך דמלכות דראש דעתיק, אלא כיון שאינו שולט על ג"ר דגלגלתא ע"כ מתחיל כחו בקרומא דאוירא, כנודע. ומכח שמלכות דראש עתיק היא שורש לקרומא דאוירא, נקרא גם הוא בשם אין. אבל עיקר השם הוא במוחא דאוירא, כי אין שליטתו של המסך הזה מתגלה רק מקרומא דאוירא ולמטה. (דף א' שס"ט אות קנ"ח. א' שע"א אות קס"א).

סימן ו

(לשאלה) **אלף עלמין דחתימין בעזקא**

החכמה מכונה בשם אלף, בסו"ה ואאלפך חכמה וכו'. והעלם חכמה, נקרא בשם עלמין, מלשון העלם. וזה סובב על העלם חכמה קדומה בסבת המסך דצמצום ב' שעתיק נתתקן בו, שהוציא הג"ר דא"א לחוץ ממדרגתו, ותיקן ג"ר דגלגלתא שלו בבחינת עזקא, שה"ס **ם**' דצל"ם, המגבילה את הג"ר דגלגלתא כמו עזקא סביב סביב, שישאר לעולם בבחינת חסדים מכוסים. ואין החכמה מגולה בו אלא בז"ת שבו, שהוא מוחא דאוירא, אשר קומה זו, היא בחינת ע"ב, שהג"ר שלו מכוסה בעזקא. כנ"ל. הרי שבחינת העזקא שהג"ר דגלגלתא נתקנו בה, גורם אל העליות חכמה קדומה. וז"ס אלף עלמין דחתומין בעזקא. כי מסבת העזקא הזו אין עוד גילוי לחכמה זו בכלהו פרצופים דאצילות (א' שכ"ד אות ס"ו).

סימן ז

(לשאלה) **אני**

מלכות בהיותה נגלית, היא רמוזה בשם אני, ובהיותה נסתרת היא רמוזה בשם הוא,

ובמלכות דפאתי הראש, נקראת בשם הוא, משום שאין בחינת נוקבא גלויה שם. והוא מטעם כי השערות רישא הם מתוקנים בבחינת **ם**' דצל"ם, (עיין תשובה יו"ד) ולפיכך אין כח נוקבא וצמצום יכולים להיות מגולים שם. (א' שפ"ד אות קפ"ג).

סימן ח

(לשאלה) **ארבע מאות שקל כסף**

המסך דבחי"ג מרומז בהוי"ה במילוי יודין, כנודע. ויש בה ד' יודין, דד' ספירות חו"ב תו"מ שבה. ובחינת החוורתי הנמשכים מאחורי הגלגלתא דא"א אל הז"א, המה נמשכים מהוי"ה דע"ב אשר שם, ואורות האלו נקראים ארבע מאות שקל כסף, לפי שהם נמשכים בלבושים דבינה, וספירות הבינה הם מאות, וע"כ הם ד' מאות. ובמקומם בא"א עצמו, הם ארבע מאות אלף עלמין כי הספירות דשערות והחוורתא הם בסוד מאה אלף, ודעתיק באלף אלפין. כמ"ש באו"פ (דף אלף שצ"ט ד"ה וטעם).

סימן ט

(לשאלה) **אשגחא פקיחא**

נה"י דעתיק שנעשו ללבושי מוחין דא"א, נחלקים למל"צ דצל"ם: אשר בחינת **ם**' שבהם הם הירכין הגבוהים מיסוד, המלובשים בב' אודנין, והם נשארים תמיד בבחינת אוירא. כי מהם לא נפיק הי' מאויר. ובחינת **ל**' שבהם, מלובשים בב' עיינין, שהם בחי' הירכין שלמטה מיסוד, הנקראים נו"ה דעתיק הנגלים, כלומר שבהם החסדים מתגלים, כי בגדלות יוצא הי' מאויר שלהם, ונעשו לבחינת אור, כנודע. והוא תיקון הששי דז' תיקוני גלגלתא הנקרא אשגחא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא. כי אחר דנפיק הי' מאויר ונפקחו העיינין בהארת חכמה, המה נשארו כן בקביעות, וז"ש דלא נאים ונטיר תדירא. אבל בז"א אין תיקון זה נוהג בו בקביעות, כי אין מוחין דגדלות קבועים בו. וז"ס התפלה, פקח עיניך וראה וכו', שהוא להמשיך תיקון הזה בז"א. (דף אלף של"ד אות פ"ד).

סימן י

(לשאלה) **ב**' **אודנין**

ב' אודנין הם תיקון הרביעי של ז' תיקוני גלגלתא, ובהם מלובשים בחינת נו"ה דעתיק הגבוהים מן היסוד, שהם בחינת **ם**' דצל"ם, כמ"ש להלן בתשובה י"א. והם בחינת חסדים מכוסים, כנ"ל בתשובה ט'. וע"כ לא נזכרו בהזוהר, אודנין בא"א, בין ז' תיקוני גלגלתא, משום שמבחינה זו אין בהם משום חידוש, כי כבר נזכר תיקון זה **דם**' דצל"ם אצל גלגלתא שהוא תיקון הא'. אלא שהזוהר חושב במקומם בחינת השערות היוצאות מהם ע"י תיקונם **בם**' דצל"ם, כי השערות הם בחינת או"ח שהלביש לע"ב המגולה בעת יציאת המוחין בראש דעתיק לצורך א"א, כנודע. (עיין הסתכלות פנימית דף אלף תמ"ד

ד"ה והענין) וע"כ אחר ביאת א"א למקומו, שחוזר ונתקן במל"צ דצל"ם ע"י נה"י דעתיק, מסתלק ע"ב המגולה בבחינת מקיף חוזר, והאו"ח שהלביש אותו נשארים בנה"י דעתיק, שהם הנקראים שערות ומותרי מוחא, כמ"ש שם (בדף אלף תל"ו אות ב' וג') והנה גם השערות מקבלים מנה"י דעתיק את התיקון דמל"צ, אשר **ם**' שבשערות יוצאים ונאחזים על הגלגלתא שגם היא מתוקן בבחינת **ם**', כנודע, **ול**' **וצ**' שבשערות יורדים ונאחזים בלחי התחתון, שהוא לבר מבחינת גלגלתא, כנודע. ולפיכך, חושב הזוהר את תיקון הזה **דם**' שנתקנו בשערות במקומם של ב' אודנין, כי שם מלובשים בחינת נו"ה הסתימין דעתיק, שהם **הם**' כנ"ל, וקבלו מהם התיקון הזה ונעשו בבחינת "עמר נקי" כי תיקון זה נמשך מג"ר דבינה, שאין הצמצום יכול למעט אותה במשהו, וע"כ המה נקיים מכל צמצום ודין, וע"ש זה נקראים עמר נקי, ולפיכך הם יכולים להאחז בגלגלתא, שהוא ג"כ בסוד אוירא דכיא מאותו הטעם, כנודע. (אלף של"ד אות פ"ד א' שכ"ט אות ע"ה).

סימן יא

(לשאלה) **ב' בחינות שבנו"ה**

ענין ב' הבחינות שבו נתחלקו נו"ה דעתיק, הוא השורש לכל בחינת מל"צ דלבושי המוחין שנוהגים בכל פרצופי אצילות. כי תיקן אותם, לבחינת נו"ה שלמעלה מיסוד, ובבחינת נו"ה שלמטה מיסוד. פירוש: כי באלו נה"י דעתיק, שהם לבושי מוחין דא"א, יש בהם ט"ס, כי הם בחי' האו"ח שיצאו על המ"ן דא"א בהיותו כלול במסך דראש דעתיק, וכמו שיש במוחין שיצאו בשביל א"א, ע"ס דאו"י, כן בהכרח עלו ממסך שבפה דעתיק ע"ס דאו"ח, המלבישים לאותם הע"ס דאו"י, כנודע. והע"ס דאו"ח אלו, נקראות בשם נה"י דעתיק, משום שיצאו על בחינת מסך דעתיק, שהוא בחינת מלכות, והתכללותה של המלכות הזו בג' קוים, נקרא נה"י, כנודע. ואלו ע"ס דנה"י דעתיק, שורשם הם בינה ז"א מלכות, שג' קוים דבינה הם חב"ד, וג' קוים דז"א הם חג"ת, וג' קוים שבמלכות הם נה"י, כנודע.

סימן יב

(לשאלה) **ב' ביעי דוכרא**

נודע, שמלכות ששמשה בפרצופי א"ק, דהיינו מלכות, דצמצום א' נגנזה בפה דרדל"א, ואין עליה עוד שום זווג בכל פרצופי אצילות, אמנם עכ"ז הארתה של המלכות הזו, נמצאת בהכרח גם באצילות, דאל"כ, לא היה מציאות להעלאת מ"ן עד כדי להחזיר אח"פ להמדרגות, כי למסך דמלכות דצמצום ב', שיצאה מתחילתה בחסרון של אלו אח"פ, לא נמצא בחינת מ"ן, שפירושו התעוררות, להמשיך שוב את אח"פ שהיו נוהגים בצמצום א', להיות מחוסרת אח"פ מתחילת אצילותו וז"ס ההכרח שבכל מ"ן יש ב' טפות, בסוד

טפיים עולות מלמטה, דהיינו שצריך להכלל בהם ב' בחינת המלכיות כי בחינת המלכות דצמצום א' גורם החימום וההתעוררות להמשיך את אח"פ החסרים למדרגה. ובחינת מלכות דצמצום ב' מקבלת הזווג והורדת המ"ד, כי אין בחינת זווג על מלכות דצמצום א' באצילות לאחר שנגנזה ברדל"א, כנ"ל. וז"ס טפה א' יורדת מלמעלה, דהיינו טפת מ"ד המקובלת למלכות דצמצום ב' בלבד.

סימן יג

(לשאלה) **ב' לחיים**

עיין להלן בתשובה י"ד. (דף אלף א' שמ"ב אות ק"ד).

סימן יד

(לשאלה) **ב' עייניו**

הם בחינת חו"ג דע"ס דראש. ואף ע"פ שבפרצופי א"ק נבחנים העייניו לחו"ב, אמנם נתבאר לעיל בתשובה י"ב, שחב"ד דע"ס דנה"י דעתיק נתחלקו לב' בחינות **ם**' ו**ל**' ע"פ התחלקות הבינה לג"ר וז"ת, ועל פיהם נתחלקו ג"כ הע"ס דראש, וע"כ נתחלקו גם חו"ב דראש לב' בחינות: שב' אודנין הם ג"ר שבהם, ובחינת **ם**' והם נבחנים לחו"ב. וב' עייניו הם בחינת ו"ק שבחו"ב, ובחינת **ל**' וע"כ הם נבחנים לחג"ת כי מחמת שג"ר דחו"ב קבלו לבחינת **ם**' נמצאים העייניו שיצאו לבר מבחינת ג"ר, ונעשו לחג"ת. וע"כ נשתנו בחינת העייניו בפרצופי אצילות, שאינם בחינת חו"ב כמו בא"ק, כי זהו מסבת תיקון הצל"ם שנתחדש בפרצופי אצילות שהחב"ד נתחלקו בהם, לג"ר וז"ת, כמבואר. וע"כ נעשו כאן ב' בחי' חג"ת: א' היא בחינת **ל**', שבאמת הם חב"ד, אלא ע"י תיקון **הם**' יצאו לבר מג"ר ונעשו לחג"ת. וב' הם חג"ת האמיתים, שהם **צ**' דצל"ם.

סימן טו

(לשאלה) **ב' רישין**

ראש דא"א יש בו בחינת זכר ונקבה, והם מב' הרשימות שעלו בעת העיבור שלו לפה דראש דעתיק, ע"ד זכר ונקבה שבראש דע"ב דא"ק, שנתבאר לעיל בדברי הרב (דף רצ"ב אות ד' וכו') וכן ע"ד זכר ונקבה שבג"ר דנקודים, שהזכר נקרא כתר, והנקבה או"א, כמ"ש בחלק ו'. שהזכר הוא בחינת רשימו דהתלבשות והנקבה היא בחינת רשימו דעביות, והם מחויבים להכלל זה מזה, כי על רשימו דהתלבשות אין יוצא שום זווג, אלא שהוא נכלל ברשימות דעביות דנקבה, ויוצא עליו קומת הזכר, וכן הנקבה נכללת ברשימו דזכר ויוצא עליה קומת הנקבה, כמ"ש שם באורך.

סימן טז

(לשאלה) **בוצינא דקרדנותא**

הארת מלכות דצמצום א' נקראת בוצינא דקרדינותא, ותחלתה היא בגבורה דעתיק, כי אין מלכות זו מצויה אלא בעתיק, והיא שורש הגבורות שבעולמות, כי הגבורות שבאבי"ע, הם רק מצמצום ב', שהוא רק ענף מצמצום א', כנודע. וגבורה זו דעתיק מלובשת במו"ס, ובחינת הוד דעתיק מלובש בב' אודנין, בסוד ב' ביעי דוכרין. כמ"ש כל זה לעיל תשובה י"ב. ע"ש. (אלף שי"ט אות נ"ז).

סימן יז

(לשאלה) **בוצד"ק דגניז במו"ס**

גבורה דעתיק נקראת בוצד"ק, וכיון שמו"ס מלבשת אותו, כי גלגלתא דא"א מלביש לחסד דעתיק, ומו"ס מלביש לגבורה דעתיק, כנודע. ע"כ נמצא, שבוצד"ק גניז במו"ס, כנ"ל (בתשובה ט"ז) אלף שי"ט אות נ"ח אלף שע"ד אות קס"ט).

סימן יח

(לשאלה) **ביטוש דבוצינא דקרדנותא**

מלכות דצמצום א' המאירה באצילות מכח התלבשות הגבורה דעתיק במו"ס, נקראת בוצד"ק, כנ"ל בתשובה ט"ז. ונתבאר בתשובה י"ב, שכל בחי' ההתעוררות והחימום של המ"ן, נמשכת רק ממלכות דצמצום א', והתעוררות הזאת נקראת בשם בשם בטישה, שהבוצד"ק בוטש ומעורר המוחין לברר ולהעלות מ"ן (אלף שי"ט אות נ"ח).

סימן יט

(לשאלה) **בישול המ"ן**

כבר נתבאר זה בתשובה י"ב, כי הוא כח המלכות דצמצום א', הנמצא בנו"ה הפנימים שלמעלה מיסוד הנקראים ב' ביעי דוכרא, שבה כח חימום הגורם להעלות מ"ן להמשיך אח"פ החסרים, ובחימום הזה משתלם בחינת מ"ן שיהיו ראוים להולדת נשמות, דהיינו להמשיך בחינת טפה מע"ס הנשלמות עם אח"פ, כי זולתה לא היה שום התעוררות במלכות דצמצום ב', שממנה כל בחינת הזווגים דאצילות, שתוכל להעלות מ"ן להמשיך אלו אח"פ החסרים לה, כי מתוך שנאצלה כן מתחלתה, אינה מרגשת בחסרונה. ולכן נקרא הסיוע הזה של מלכות דצמצום א' בשם בישול הזרע, או בישול המ"ן, כי מכחה בא שלמות הזו שתהיה ראוי לזרע ולמ"ן שיספיק להמשיך מ"ד להולדת נשמות, אמנם עצם המ"ן, שעליה נעשה הזווג והורדת המ"ד, אינה מבחינת המלכות הזו דצמצום א', כי אין עליה זווג בכלהו פרצופי אבי"ע, כנודע. ולכן מכונה בחי' השתתפותה במ"ן רק

בשם בישול הזרע בלבד, כלומר, שמכינה ומשלמת את המ"ן, אבל איננה בחינת עצמות המ"ן, והבן. (א' שכח אות ע"ד).

סימן כ

(לשאלה) **ג' בחי' של י"ג**

ד' בחינות של י"ג נבחנים בראש דא"א: א' י"ג דגלגלתא, שהם מתגלים במצה ובפנים. כמ"ש בדף אלף של"ט אות צ"ו. ב' הם י"ג אורחין חוורין. ג' הם י"ג נימין דשערי. ד' הם י"ג תיקוני דיקנא. כמו שממשיך שם הרב באות ק"ה ק"ו וכו', והנה הי"ג חוורתי מיוחסים לגלגלתא משום שהם מתלבשים ברישא דגלגלתא. והי"ג נימין דשערי מיוחסים למוחא דאוירא, משום שהשערות הם צמצומים, שהתחלתם מתחיל רק מהקרומא דאוירא, ששם פועל כח המסך דצמצום ב', שמסבתו, נתקנו המוחין במל"צ דצל"ם ואין הגלגלתא מקבל את ג"ר דחכמה הראוים לה לקבל מקומת ע"ב, כי ם' דצל"ם אינה מקבלת לתוכה זולת חסדים מכוסים בלבד, בסוד כי חפץ חסד הוא, כטבע ג"ר דבינה, כנודע. וע"כ יוצא אותו חלק דג"ר דע"ב לחוץ מראש, ונעלם בסוד מקיף חוזר, אשר האו"ח והלבושים של ג"ר דע"ב הללו, נקראים בשם שערות, כנודע. הרי שכל יציאת הע"ב לחון, והשערות שנתהוו בבחינת מותרי מוחא, כל זה בא מכח התיקון דקרומא דאוירא, ולכן מיוחסים השערות למוחא דאוירא דהיינו מבחינת הקרומא דאתתקן בו. והי"ג תיקוני דיקנא מיוחסים למו"ס, כי גם השערות קבלו התיקון של צל"ם אשר **ם**' שבהם נתקבלו על הגלגלתא בבחינת עמר נקי, אמנם ל"צ שבהם, שאינם ראוים להתאחז על הגלגלתא שהיא בחינת **ם**', הם יוצאים מבחינת ראש דגלגלתא, ומקבלים רק הארת מו"ס בלבד, כי במקום הראש, אין הארת מו"ס יכולה להתגלות, כי שם מאירה הגלגלתא הגבוה ממנה, ואין הארת מו"ס עולה שם בשם, אלא במקום שנסתיים הארת הגלגלתא, שם מתחיל הארת מו"ס, וכיון של"צ דשערות שהם י"ג תיקוני דיקנא, אינם יכולים לקבל מהגלגלתא, כנ"ל לכן מתגלה בהם הארת מו"ס, וע"כ הי"ג תיקוני דיקנא מיוחסים למו"ס.

סימן כא

(לשאלה) **ג' רישין דא"א**

כבר ידעת, שעקרו דא"א הוא רק ב' רישין שהם בחינת זכר ונקבה שבראש, שהזכר נקרא גלגלתא, והנקבה נקראת מו"ס. כנ"ל בתשובה ט"ו עש"ה. אלא שהזכר שהוא גלגלתא, נחלק בעצמו לב' רישין, מסבת התיקון של מל"צ דצל"ם, שנתקנו בהם המוחין דא"א כי ג"ר דגלגלתא קבלה בחי' התיקון של **ם**' דצל"ם, שאין המסך דפה דעתיק יכול לשלוט עליה, רק על ז"ת שבה, ונעשה מסך דעתיק לבחינת רקיע המבדיל בינה ובין ז"ת שלה, שהמסך הזה נקרא קרומא דאוירא, כנודע.

סימן כב

(לשאלה) **גילוי מצחא דאו"א**

עקרו דא"א חם ב' רישין: גלגלתא ומו"ס, שגלגלתא מאיר בראש לבד והם י"ג תקונים כנ"ל בתשובה כ' שהם גלגלתא וב' אודנין ומצחא, וב' עייניו וכו'. ומו"ס מאיר לבר מראש בי"ג תיקוני דיקנא וגופא. ע"ש. וגלגלתא עצמו מחולק לב' רישין, ע"פ התחלקות הם"ל, שגלגלתא הוא בחינת **ם**' בחסדים מכוסים, שבו אין הי' נפיק מאוירא. **ול**' היא מוחא דאוירא, שהוא בחינת חסדים מגולים, שבו נפיק י' מאוירא ואשתאר אור. כנודע. ולפיכך נחלק הראש לב' בחינות אלו, כי מקום השערות הוא בחינת גלגלתא, שבו אין הי' נפיק מאוירא, וע"כ השערות קבועים שם ומקום המגולה הוא בחינת מוחא דאוירא, דהיינו ממצח ולמטה, ששם חלק בלי שערות, דהיינו בכל שטח הפנים.

סימן כג

(לשאלה) **גלגלתא דא"א**

גלגלתא דא"א הוא קומת הזכר שבראשו, ומו"ס הוא קומת הנקבה שבראש. כנ"ל בתשובה ט"ו. ע"ש. וכל ההארות שבראש הם מגלגלתא, להיותו הבחינה העליונה שבראש, שהקטנה ממנה, שהיא מו"ס אינה עולה שם בשם. אלא שהגלגלתא עצמו, מחולק לב' רישין שהם גלגלתא ואוירא, ומקום המכוסה בשערות, נקרא גלגלתא, וממצח ולמטה שהם הי"ב תיקונים שבפנים, החלקים בלי שערות, הם מבחינת מוחא דאוירא כנ"ל בתשובה כ"ב ע"ש. אלא מבחינת ב' רישין, נקראים ג"כ תיקוני הפנים על שם הגלגלתא. (אלף שי"ח אות נ"ה אלף ש"ח אות ל' ול"א).

סימן כד

(לשאלה) **גלגלתא ופנים דא"א**

חלק הראש המכוסה בשערות נקרא גלגלתא, והוא בחינת **ם**' דצל"ם, שבו אין הי' נפיק מאוירא. וחלק הראש שהוא חלק בלי שערות, דהיינו ממצח ולמטה, נקרא פנים של הראש, והוא בחינת ל' דצל"ם, שבו נפיק **י**' מאויר ואשתאר אור. וגם הפנים עצמו מתחלק במל"צ. כי כל ג' הבחינות דצל"ם כלולים זה מזה, כנ"ל בדברי הרב (אלף שי"ב אות ל"ט) וב' אודנין ומצחא הם בחינת **ם**' שבו, וב' עייניו הם בחינת **ל**' שבו וב' תפוחין וחוטמא עם הב' שפוון ולשון ופומא הם בחינת **הצ**' שבו. עיין לעיל בתשובה כ"ג. (דף א' של"ט אות צ"ו).

סימן כה

(לשאלה) **ד' אורחין חוורין**

עיין תשובה ל"ז ומ"ה. (דף אלף ש"ז אות כ"ו).

סימן כו
(לשאלה) **ד' מאות אלף עלמין**
עיין תשובה ח'. (אלף ש"נ אות קכ"ב אלף שס"ב ד"ה אמנם).

סימן כז
(לשאלה) **ד' נימין דשער**
עיין בתשובה מ"ו. (אלף שנ"ד קכ"ו).

סימן כח
(לשאלה) **ד' בחינות דעת בא"א**
נודע, כי ע"י הארת ע"ב ס"ג דא"ק באצילות, מתבטלים הפרסאות שבין הפרצופים, שהם הגבולים דצמצום ב', שבא מחמת עלית ה"ת לעינים כי אז יורדת הה"ת מעינים לפה, ואח"פ חוזרים למדרגתם. והנה אז יש ב' בחינות עליות בא"א: א' שג"ר דא"א עולים לעתיק, והוא להיותם בחינת אח"פ דעתיק, וכיון שה"ת ירדה לפה דעתיק, הרי נתחברו ג' רישין עם גו"ע דעתיק למדרגה אחת. ועליה הב' היא, מבחינת אח"פ של עצמו, כי גם בו החכמה סתימאה, שהוא בחינת עינים, נתקנה במסך דה"ת, והוציאה הבינה וזו"ן לגוף, שהם הגרון וחג"ת כנודע, ועתה שנתבטל הפרסא, וירדה ה"ת לפה, עלו הגרון וחג"ת ונתחברו עם הראש דא"א. ונמצאו החג"ת שנעשו לחב"ד שלו.

סימן כט
(לשאלה) **דעת דא"א ממזל התחתון**
בעת עלית הפרצופים שחג"ת דא"א נעשו לחב"ד שלו, אז אין הת"ת מספיק להיות הדעת שלו, אלא בחינת המסך שבתיקון הי"ג הוא המזווג לחו"ב שלו, הנקרא מזלא, כמ"ש לעיל בתשובה כ"ח באורך ע"ש. (אלף שב אות י"ג. מבוא שערים שער ג' חלק ב' פרק א').

סימן ל
(לשאלה) **דעת שבכתפוי דא"א**
כיון שהדעת המזווג לחו"ב דא"א, בעת העליה, הוא בחינת המזלא, כי ת"ת שלו אינו מספיק, כנ"ל בתשובה כ"ח. נמצא שבעת ירידתו דא"א למקומו שאז נעשה המזלא שוב לבחי' המקיפים נמצא שחסר בחינת המסך הראוי לזווג ההוא, וע"כ אין לדעת בחינת זווג בראש, וקומה זו שיצאה בעת העליה, יורדת לבחינת ו"ק, שעמידתה באחורי הת"ת, כי הפנים דת"ת הוא בחינת ג"ר דבינה, ששם מלבישים או"א בקומת ס"ג, כנודע, ע"כ נבחן הדעת לאחורים דת"ת, שנקרא כתפין. כנ"ל בתשובה כ"ח ע"ש. (אלף ש"ג אות ט"ו וט"ז ודף אלף ש"צ אות קצ"ג).

סימן לא
(לשאלה) **דעת שבראש דא"א**
אין לא"א דעת בראשו, זולת בעת עלית הפרצופים, שאז עולים ג' רישין לג"ר דעתיק, כי חג"ת דעתיק נעשו לחב"ד שלו, ונמצאים ג' רישין דא"א מלבושי חג"ת אלו, שגם המה עלו לג"ר הללו. ואז נבחן הת"ת דעתיק שנעשה לדעת דא"א, ות"ת הזה מלובש במצחא דא"א, כנ"ל תשובה כ"ח ע"ש (א' של"ו אות צ'. א' תמ"ב אות י').

סימן לב
(לשאלה) **דעת עליון דא"א**
המזלא שנעשה לדעת דא"א המזווג לחסד וגבורה שלו שעלו ונעשה לחו"ב, כנ"ל באות כ"ט, הוא הנקרא דעת עליון דא"א. והוא משום שאין לו זווג בהראש דא"א אחר שיורד א"א למקומו, כנ"ל בתשובה ל' וכ"ח. (מבוא שערים שער ג' הלק ב' פרק א'. אלף תמו אות ט"ז).

סימן לג
(לשאלה) **דעת דעתיק**
בעת עלית א"א לג"ר דעתיק, שאז מתבטל בחינת התיקון דמל"צ שבמוחין דא"א, ונעשה האוירא עם הגלגלתא למדרגה אחת, אז נבחן מוחא דאוירא לבחינת דעת דעתיק, משום שבחינת הגלגלתא דא"א, אינה נבדלת מבחינת רדל"א גם במצח הקביעות דא"א, מחמת התיקון **דם**' אשר בה, כנודע. וע"כ עתה בשעת עליה לעתיק, נבחנת האוירא להדעת דעתיק. כנכתב לעיל בתשובה כ"ח ע"ש. (אלף תמ"א אות ט'. אלף שכ"ז אות ע"ג).

סימן לד
(לשאלה) **התעבות האור ומיעוטו**
ע"י התיקון של התלבשות במל"צ שנעשה באצילות, נתמעט האור חכמה מהג"ר דכל פרצוף, שנתקן בם' דצל"ם, וגם נתעבה בהשפעתו ע"י הל' דצל"ם, להיותו רק בחי' ו"ק דחכמה. כנ"ל בתשובה יא. א' ש"ד אות כ"א).

סימן לה
(לשאלה) **ז' תיקוני גלגלתא**
ז' תיקוני גלגלתא הם: בר"ת ג"ט קר"ע פ"ח. שהם: גלגלתא, טלא דבדולחא, קרומא דאוירא, רעוא דרעוין, עמר נקי, פקיחו דעיינין, חוטמא. פירוש: תיקון א': שגלגלתא דא"א נתקן בבחינת רישא חוורא, פירושו, שאין בו שום גוון של דין כלל, והוא כולו רחמים. כי הוא נתקן בבחינת **ם**' דצל"ם, ע"י הגבהת ראשי ירכין דנה"י דעתיק, כנ"ל בתשובה י"א ע"ש. תיקון ב': הוא טלא דבדולחא, שהוא מו"ס דא"א, והוא עיקר הראש

דא"א המתפשט ממעלה למטה בבחינת גוף. כי גלגלתא ומו"ס הם זכר ונקבה דראש, הבאים מב' הרשימות דהתלבשות ועביות הכלולות זו בזו, כנ"ל בהסתכלות פנימית אלף ת"מ אות ח' ע"ש וכיון שקומת גלגלתא באה בעיקר מרשימו דהתלבשות, ע"כ אין ממנה התפשטות לגוף, אלא ממו"ס הבאה מרשימו דעביות. והוא נקרא טלא, ע"ש שיש בה השורש דהוי"ה דאלפין, שפירושה בחינת צמצום ב', כי הקרומא דאוירא שהוא בחינת המסך דצמצום ב', אין שליטתו על גלגלתא דא"א, משום שנתקנה בבחינת ם' סתומה שהיא בחי' ג"ר דבינה, שאין שום מסך וצמצום שולט עליה, ותחילת כח המסך דצמצום ב' מתחיל לפעול על מו"ס, וקרומא זו נעשה, בסוד רקיע המבדיל בין גלגלתא למו"ס, כי הוציא המו"ס בבחינת מים תחתונים, כמ"ש הרב לעיל (אלף שכ"ז אות ע"ב) הרי שתחלת כחו דצמצום ב' נרשם במו"ס, וע"כ רמוז בו השורש דהוי"ה דאלפין, גם נודע, שמלכות דצמצום א' נגנזה ברדל"א, ואין בא"א אלא ט"ס (כנ"ל אלף ש"ב אות י"ד ט"ו) ונמצא חסר ה"ת בערך רדל"א. וב' אלו נרמזו בבחינת טל, כי יוד הא ואו הא, בגימטריא מ"ה, ובחוסר ה"ת הוא בגימטריא "טל", שזה מורה על ב' חידושים שנתחדשו במו"ס: א' שנחסר מה"ת ואין בו אלא ט"ס. ב' הוא, שהוא השורש הראשון שנתרשם מן המסך דצמצום ב', שהוא מילוי אלפין, כנ"ל. וע"כ נקרא בשם טלא, והוא נקרא בשם בדולחא, על שם ההתלבשות של גבורה דעתיק בתוכו, אשר גבורה זו היא בחינת ה"ת דצמצום א' הגנוזה ברדל"א, שכחה מתגלה בעתיק רק ממעלה למטה, דהיינו בגוף דעתיק, ובבחינת קו שמאל שבו, דהיינו בגבורה והוד, וגבורה מלובשת במו"ס, אלא שאינה בו בבחינת זווג, אלא בטמירו, כי ע"כ אין בו אלא ט"ס, משום שמלכות דצמצום א' איננה בו בבחינת זווג, כנ"ל. וגבורה דעתיק זו הגנוזה במו"ס, היא שורש לכל הגבורות דאצילות, שממנה בא סוד החימום ובישול הזרע כנ"ל בתשובה י"ב, ע"ש. שפירושו, רק בחינת הכנה לעלית מ"ן אבל בחינת זווג אין עליה, ע"ש. וע"כ הוא כחמר טב על דורדיא. כי הוא שקיט על שמריו, כי כח מלכות זו שבגבורה דעתיק, אין מתגלה בו כלל. ועל כן נקרא "טלא דבדולחא" מלשון הכתוב כעין הבדולח, כי הראש דא"א כולו רחמים, ואין בו שום גוון של דין, כנודע, אמנם האי גבורה דעתיק הגנוזה בו בטמירו, עושה בו בחינת נצנוץ של גוונים, כדוגמת הבדולח, שהוא לבן, ועכ"ז, מתנוצצים גוונים צהובים, אבל בעיקרו הוא לבן לגמרי כמבואר. כי הוא שקיט על שמריו. וע"כ נקרא טלא דבדולחא, טלא נקרא על שם ב' ענינים, א' להורות שהוא חסר מלכות, והוא רק בבחינת יה"ו. ב' הוא, להורות שהוא המקבל הראשון לבחינת התיקון דצמצום ב' וע"כ הוא במילוי אלפין, שבגימטריא

ט"ל. ובדולחא נקרא, ע"ש הטמירו דגבורה דעתיק, שהוא שורש הגבורות, דאתטמר בתוכו, וע"כ אף על פי שכולו לבן, מ"מ יש בו התנוצצות של גוונים, כדוגמת הבדולח.

סימן לו

(לשאלה) **חב"ד דמו"ס**

חב"ד דמו"ס אינו כמו חב"ד דאו"א, ודז"א, שדעת מכריע באמצע בין חו"ב, כי בינה דמו"ס יצאה מראש, כנודע. אלא בחינת המל"צ דצל"ם הכלול בו נקרא בשם חב"ד, כי **ם**' נקראת חכמה, ול' נקראת בינה, **וצ**' נקראת דעת. כמ"ש הרב לעיל דף א' ע"ו אות קל"ט. ואע"פ שמו"ס הוא רק **צ**' דצל"ם, מ"מ כלול בו כל ג' הבחינות דצל"ם, כנ"ל דף אלף שיב אות ל"ט כי גלגלתא כלולה מכל ג' בחינות הצל"ם. וכן אוירא כלולה מכל הג', וכן מו"ס. ע"ש. (אלף שע"ב אות קס"ב).

סימן לז

(לשאלה) **חוורתי**

החוורתי והשערות, הם שניהם בחי' או"ח שהלביש לע"ב הגלוי מטרם יציאתו מראש בבחינת מקיף חוזר, אלא בעת שנעשה זווג העליון ההוא על המסך דבחי"ג, ויצא בו קומת הע"ב המגולה, יש להבחין בו בחינת כתר דאו"ח, דהיינו בעודר דבוק במסך מטרם עליתו ממסך ולמעלה להלביש את תשע ספירות דאו"י, שאז עוד לא נתלבש במל"צ דצל"ם, הדוחה ג"ר דתכמה לבחינת מקיף חוזר, וע"כ נבחן בחינה זו, שיש בה עוד התלבשות בראש, בבחינה הגדולה דע"ב המגולה והיא הנקראת חוורתי, שיש לה בחינת התלבשות בעור דגלגלתא ג"כ. וחלק ב' הוא, אחר שהאו"ח התחיל להלביש את ט"ס דאו"י, שאז נתקן תכף במל"ץ דצל"ם, ותכף נסתלקו הג"ר דחכמה בבחינת מקיף חוזר, ונמצא שחלק האו"ח הזה, תכף נתרוקן מן האורות שלו, ונשאר בבחינת שערות. וע"כ אין להם שום התלבשות בהגלגלתא, אלא שיש להם רק אחיזה בלבד, והם גוף נפרד מן הגלגלתא. משא"כ החוורתי שהם מטרם שהלבישו לט"ר דאו"י, שעוד לא נגלה בראש בחינת המל"צ הדוחים לאור הזה לבר מראש, ע"כ יש בו עוד בחינת התלבשות בעורה של הגלגלתא. (אלף שמ"ח אות קי"ז).

סימן לח

(לשאלה) **חכמה עילאה סתימא**

נודע, שמסך דעתיק אינו שולט על ג"ר דגלגלתא, משום שנתקנה בבחינת **ם**' דצל"ם, שהיא ג"ר דבינה, ושליטתו מתחיל בבחינת ז"ת שלה, והמסך דמלכות דראש דעתיק, הוא קרומא דאוירא החוצה בין גלגלתא ובין מו"ס, כי הוא קרומא דאתחפיא על מו"ס. וקרומא זו מוציא ג"כ את ז"ת דגלגלתא מבחינת מלכות דראש דעתיק, וסותם אותו,

משום שז"ת דבינה, כבר צריכים להארת חכמה, והמה מתמעטים ע"י המסך הזה דמלכות דראש דעתיק, ולפיכך נקרא ז"ת אלו בשם "מוח סתום שבגלגלתא" או "חכמה סתימאה עלאה" דהיינו להבחין בין מו"ס דא"א, שהוא בחינת **צ**' דצל"ם, ובין ז"ת דגלגלתא שהם באמת בחינת גלגלתא, אלא שנתמעטו מחמת שהם שרשי זו"ן, ע"כ נקרא ז"ת דגלגלתא ח"ס עלאה, ומו"ס נקרא ח"ס תתאה. וההבחן ביניהם רב הוא, כי חכמה עלאה סתימאה, מזדכך בעת גדלות, כי נפיק י' מאויר דיליה ואשתאר אור. אבל מו"ס דא"א, נשאר סתים בקרומא, כנ"ל בתשובה ד', ע"ש. (מבוא שערים שער ג' חלק ב' פרק ד'. א' שכ"ב אות ס"ג).

סימן לט

(לשאלה) **טורנא בסימא יאי**

טורנא, פירושו עטרה, והאי חסד דמתגלי אפומא דיסוד דעתיק, נקרא טורנא בסימא יאי. בסימא נקרא משום שמבסם הגבורות וממתיק אותם. ויאי נקרא, ע"ש הגילוי דהארת חכמה בחסדים שלו, שה"ס היופי, בסו"ה ויהי יוסף יפה תואר, כי חכמת אדם תאיר פניו. ואומר הזוהר באדרא זוטא, מצחא דאתגלי רצון אקרי, דהא רדל"א פשיט חד טורנא בסימא יאי דאתכליל במצחא, פירוש: כי נה"י דעתיק המתלבשים במוחין דא"א, מתחלקים לט"ס: חב"ד חג"ת נה"י, וכן מתחלקים ל**מל**"**צ**, שבחי' **ם**' שבהם, שה"ס ב' פרקין עליונים דעתיק שלמעלה מיסוד, שהם בחינת חב"ד, מלובשים באודנין ומצחא, ונמצא פרק עליון דיסוד דעתיק גנוז במצחא דא"א, ופרק התחתון שנקרא עטרה מלובש בחוטם דא"א. ונודע שב**ם**' דצל"ם אין הי' נפיק מאויר, והוא נשאר תמיד בחסדים מכוסים, וע"כ נקרא שם היסוד דעתיק בלשון גניזו כי אור החסד שבו גנוז ומכוסה, וגילוי הארת חכמה אינו נוהג שם. אמנם ב**ל**' דצל"ם, שהיא ב' עייניין וחוטמא, שם המקום של גילוי החכמה בחסדים, כי שם נפיק **י**' מאויר ואשתאר אור, כנודע. ונמצא שמקום גילוי החסדים, הוא בעטרת יסוד דעתיק המלובשת בחוטם דא"א. וע"כ מכנה הזוהר הארה זו דגילוי חכמה בחסדים בשם, טורנא, שפירושו עטרה, כי אין גילוי חסדים ביסוד דעתיק המלובש במצחא, אלא בעטרה דעתיק המלובשת בחוטמא, הנקרא פומא דיסוד. ולפי שכל הארת עטרת היסוד כלולה ביסוד, ע"כ אע"פ שאין ביסוד שום גילוי, הנה כח הגילוי של העטרה עולה אליו ממטה למעלה מאליו, ולכן מכח גילוי הארה זו, נקרא אז המצח בשם מצח הרצון, מכח הארת האי טורנא בסימא יאי דאתכליל ביה, כמ"ש בזוהר. והבן. כי אינו אומר דטורנא בסימא יאי אתגלי ביה, לפי שבמצח עצמו אין שום גילוי לחסדים, כי שם גנוז היסוד, אלא שאומר דהאי טורנא בסימא יאי אתכליל ביה, דהיינו כמבואר,

כי הארת העטרה דיסוד עולה ומאיר ביסוד שבמצח ממטה למעלה, מחמת שיסוד הוא שורש האור הזה הנגלה בעטרה, וכל הארות העטרה אתכללו ביסוד, כמבואר. ועם זה תבין שאור המצח עצמו, הוא בחינת **ם**' דצל"ם, שהוא ג"ר דבינה, שחושקת בחסדים יותר מבחכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא. ועל שם אור החסד הזה נקרא מצח הרצון, כי רצון הוא אותיות נוצר שהוא בחינת כי חפץ חסד הוא, כמ"ש בזוהר שהארה זו מגיעה למזל עליון דדיקנא, שנקרא ונוצר חסד. אלא שאין הרצון מתגלה במצח מטרם דאתפשט האי טורנא בסימא יאי, כי על שם התכללותו בו, מתגלה הרצון בחסד שבמצח, והבן היטב (דף אלף של"ח אות פ"ז פ"ח).

סימן מ

(לשאלה) **טוחנות מ"ן לצדיקים**

עיין לעיל תשובה י"ב.

סימן מא

(לשאלה) **טל**

נודע, כי ע"י הארת ע"ב ס"ג דא"ק המגיעה לאצילות, מתבטלים הפרסאות דצמצום ב', ואח"פ שנפלו מכל מדרגה לבחינת תחתון ממנה, חוזרים אל המדרגה, עם התחתון המלביש לאותם אח"פ, ונמצא אז א"א עולה עם חג"ת דעתיק שנעשו לראש וחב"ד, ואז מקבל א"א ע"י התכללותו בעתיק, את הקומה דע"ב המגולה, כנ"ל דף א' תמ"ב אות י'. ע"ש ונמצא אז שהשערות שהם הלבושים דע"ב המגולה, חוזרים ונעשים לבושים לקומת הע"ב הזה, אמנם אחר ההתכללות והזווג הזה, יורד א"א למקומו, ואז שוב מתלבשים המוחין שלו במל"צ דצל"ם, והע"ב המגולה שוב יוצא לחוץ בבחינת מקיף חוזר, ע"ש. והנה ענין עליה זו והתכללות זו של א"א בעתיק, נוהג בכל פעם שז"א צריך להשיג מוחין, דהיינו בכל המדרגות דז"א במשך דשתא אלפי שני, כי המוחין אינם קבועים בז"א, כנודע. ונתבאר לעיל בתשובה לה/ב שאחר יציאת קומת הע"ב המגולה בבחינת מקיף חוזר, נשארים אחריו הלבושים שלו דע"ס דאו"ח, שהם ב' בחינות: שערות וחוורתי, שמבחינת כתר דאו"ח יוצאים החוורתי, ומבחינת הט"ס העליונות דאו"ח יוצאים השערות. ע"ש. ונמצא שב' בחינות אלו שערות וחוורתי, מתחדשים ויוצאים אחר כל עליה של א"א בעתיק, והם נתוספים תמיד. ואלו החוורתי המתחדש ונתוסף אחר כל עליה, עולה ג"כ על הגלגלתא דא"א, על בחינת החוורתי אשר שם. ונקרא "טל" ע"ש הכתוב כי טל אורות וכו' והטל הזה מושפע לז"א, בסו"ה שראשי נמלא טל וכו'. כי הוא נתוסף ובא אחר כל זווג וזווג ונטיף לרישיה דז"א, וראשו מתמלא מהטל הזה. וז"ש שם בזוהר, ומההוא טלא דאנער מרישיה ההוא דאיהו לבר, יתערון מתייא לעלמא

דאתי. (באדרא רבא דף קכ"ח ע"ב ובזהר ע"פ הסולם אד"ר אות י"ז) כי מזה הטל הנתוסף והולך בכל זווג וזווג במשך שתא אלפי שני מתקבץ אותו שיעור האורות המספיק לתחית המתים, ואז ז"א מנער את הטל ההוא מראשו בבת אחת, שמן האור הגדול ההוא עומדים המתים לתחיה. כי הוא האור דחכמה קדומה מע"ב המגולה שאינו נגלה אלא בגמר התיקון כנודע, ואור החכמה הזה ה"ס תחית המתים, כי אור החכמה נקרא חיה, כנודע, (דף א' שנ"ז אות קכ"ט).

סימן מב

(לשאלה) **טלא דבדולחא**

מו"ס דא"א, נקרא טלא דבדולחא, כי נקרא טל ע"ש יה"ו דהוי"ה דאלפין הנשרש בו, שהוא בגימטריא טל. ונקרא בדולחא, מלשון הכתוב, ומראהו כעין הבדלח כי הבדולח לבן הוא, ועם זה מתנוצצים בו גוונים, הגם שבו עצמו אין שום גוון. כן מו"ס כולו רחמים, המכונה לבן, ומ"מ מתנוצצים בו גוונים, מחמת הגבורה דעתיק המלובשת בו. כנ"ל בתשובה ל"ה עש"ה (אלף שי"ט אות נ"ז).

סימן מג

(לשאלה) **ט"ס המקוריות**

נודע, שאין בע"ס דאצילות רק בינה וזו"ן, שהם ג' כלים. אבל בחינת כתר חכמה דהתלבשות חסרים באצילות. ובג'

סימן מד

(לשאלה) **טפיים מלמטה**

עי' לעיל תשובה י"ב.

סימן מה

(לשאלה) **י"ג אורחין חוורין**

החיורתא שבין שערות רישא דא"א מתחלקים לי"ג אורחין חוורין שבין השערות. והתחלקות זו הוא ע"פ י"ב אותיות דג' הויות וחד דכליל להון. כנ"ל בתשובה כ'. ע"ש (אלף שמ"ד אות ק"ט).

סימן מו

(לשאלה) **י"ג נימין דשערי**

גם השערות מתחלקים על י"ג בחינות, ע"פ ג' הויות וחד דכליל להון. כנ"ל בתשובה כ' ע"ש. והם נקראים י"ג נימין דשערי ונימא פירושו קבוצה של שערות (אלף שס"ה אות קמ"ח).

סימן מז
(לשאלה) **י"ג תיקונין גלגלתא**
י"ג תיקונים יש בגלגלתא, יוד הם ע"ס שבה, ועוד ג' נוספים, כמ"ש לעיל בתשובה י"ד ד"ה וזהו. ע"ש. (אלף של"ט אות צ"ו).

סימן מח
(לשאלה) **י"ג תיקוני דיקנא**
בכל ראש מג' רישין דא"א יש י"ג בחינות: שהם נגד ג' הויות וחד דכליל להון. וי"ג בחינות שבמו"ס אינם יכולים להתגלות בראש דא"א, כי שם מאיר הגלגלתא שהיא בחינה עליונה ממנה, ואינה עולית בשם, וע"כ המה מאירים בשערות דיקנא דא"א, שהם נקראים י"ג תיקוני דיקנא. ופירושם יתבאר בלוח התשובות לענינים. (אלף שע"ח אות קע"ד).

סימן מט
(לשאלה) **י"ג תיקוני מו"ס**
עיקר א"א הם ב' רישין לבד, שהם גלגלתא ומו"ס. אבל מוחא דאוירא, הוא בחינת ז"ת דגלגלתא. ולפיכך נבחנים הגלגלתא ומוחא דאוירא ביחד, לע"ס שהם י"ג, כנ"ל דף אלף של"ט אות צ"ו. שהם כוללים הארת ב' רישין יחד. ומו"ס לבדו כולל ג"כ ע"ס וג' ספירות נוספות, כמו הגלגלתא, שהם י"ג תיקוני מו"ס. (אלף שע"ב אות קס"ג קס"ד).

סימן נ
(לשאלה) **ימי קדם**
הספירות דעתיק נקראות ימי קדם, משום מלכות דצמצום א' המשמשת בו. כי בעולם התיקון מא"א ולמטה, כבר מלכות זו אינה משמשת, כי נגנזה ברדל"א, ורק מלכות דצמצום ב' משמשת בהם, דהיינו הממותקת במדת הרחמים, כנודע. וע"כ נקראות הספירות דעתיק ימי קדם, כלומר, מקודם מיתוק המלכות במדת הרחמים. וכן מטעם זה נקרא אדם קדמון, להיות בו המלכות דצמצום א'. שאין זה נוהג באדם דאבי"ע.

סימן נא
(לשאלה) **ירכין שלמטה מיסוד**
לעיל אות י"א. (אלף שע"ח אות קע"ד).

סימן נב
(לשאלה) **ירכין שלמעלה מיסוד**
עי' לעיל אות י"א.

סימן נג
(לשאלה) **כתר חכמה דדיקנא**
נודע, שעקרו של א"א הם ב' רישין: גלגלתא ומו"ס. אלא מבחינת התחלקות לבושי המוחין בבחינת מל"צ דצל"ם, הוא מתחלק לג' רישין: גלגלתא, אוירא, ומו"ס. כנ"ל בתשובה ט"ו. ע"ש. וכמו שג' הרישין נכללין זה מזה, ובכל אחד מהם נבחן בחינת מל"צ דג' רישין, כנ"ל דף אלף שי"ב אות ל"ט. כן בההבחן דב' רישין, הם כלולים זה מזה, ויש בראש דגלגלתא, גלגלתא ומו"ס, שהם כתר וחכמה, שבכל אחד מהם ע"ס. וכן יש בראש דמו"ס גלגלתא ומו"ס, שהם כתר וחכמה, שבכל אחד מהם יש ע"ס. וזה נוהג בהם, הן בכלים פנימים, דהיינו בבחינת הפרצוף עצמו, והן בשערות רישא שהם מקיפי הגלגלתא, והן בשערות דיקנא, שהם מקיפים מבחינת מו"ס. וכן, באו"פ שבכלים פנימים דשערות רישא ודיקנא, והן באו"מ שבכלים פנימים דשערות רישא ודיקנא, כי גם בהשערות הנבחנים בקביעות לכלים מקיפים, נבחן בהם בחינת פנימים, והיינו רק בעת עלית הפרצופים שא"א עולה לעתיק, נבחנים אז השערות לבחינות כלים פנימים. כנ"ל דף אלף ש"ב אות י"ב. (אלף ש"צ אות קצ"ד).

סימן נד
(לשאלה) **ל' דצלם**
עי' תשובה י"א.

סימן נה
(לשאלה) **ם' סתומה דלמרבה**
ם' סתומה של פסוק ל**ם** רבה המשרה רומזת על בחינת ג"ר דמוחין שנתקנו ב**ם'** דצל"ם, בסוד עזקא, שהוא התיקון של ג"ר דבינה, להיותו תמיד בבחינת חסדים מכוסים. כנ"ל בתשובה י"א. (אלף שכ"ז אות ס"ח).

סימן נו
(לשאלה) **ם' דצלם**
עי' תשובה י"א.

סימן נז
(לשאלה) **מוח סתום**
עי' תשובה ל"ח. (אלף ש"ח אות ל"א).

סימן נח
(לשאלה) **מו"ס דא"א**
עי' תשובה ל"ט. (אלף ש"ה אות כ"ד).

סימן נט
(לשאלה) **מו"ס עלאה**
מוחא דאוירא, שהוא ראש הב' דא"א, נקרא מו"ס עלאה, או חכמה עלאה סתימאה. כמ"ש בתשובה ל"ח.

סימן ס
(לשאלה) **מותרי מוחא**
השערות נבחנים למותרי מוחא, דהיינו שאינם בני מינם, ואין המוח יכול לסובלם, וע"כ פולט אותם לחוץ ממנו, ע"ג הגלגלתא. וטעם הדבר, כי בעת יציאת המוחין דא"א בעליון שלו שהוא עתיק, על המסך דבחי"ג, יצאו בשלמות כמו קומת ע"ב דא"ק, דהיינו בלי שום לבוש על הג"ר של **ם**' דצל"ם. אלא בעת ירידת המוחין במקומם בא"א, אז נתלבשו בתיקוני מל"צ שבנה"י דעתיק, שג"ר דמוחין נתקנו ב**ם**'

סימן סא
(לשאלה) **מילוי דהויות**
השם הוי"ה הוא ע"ס, שי"ה הם כח"ב, והו"ה הם זו"ן, כנודע ועדיין לא נודע בזה מאיזו קומה הן הע"ס האלו, אם בקומת נפש, אם רוח, נשמה וכו'. וע"ז באים המילואים שהם המבארים את הע"ס שבהוי"ה מבחי' שיעור קומה שבהם: שבקומת נפש הם מתמלאים בההין שהם בגימטריא ב"ן. ובקומת רוח הם מתמלאים באלפין, שבגימטריא מ"ה. ובקומת נשמה הם מתמלאים ביודין, חוץ מן הואו שבה שמתמלאת בא', שהיא בגימטריא ס"ג. ובקומת חיה היא מתמלאת לגמרי ביודין ואפילו בהויו שבה, שהיא בגימטריא ע"ב. (אלף שי"ג אות מ"א. וע"ח שי"ח פ"א).

סימן סב
(לשאלה) **מצח**
כל האורות דראש מאירים מבחי' הגלגלתא, כי האורות דמו"ס אינם עולים שם בשם, להיותו בחינה נמוכה ממנו כנודע. והנה הגלגלתא נחלקה לב' רישין, שהם: גלגלתא, ואוירא. משום שהמסך דעתיק אינו שולט על הגלגלתא, כי נתקנה בבחינת **ם**' בחסדים מכוסים שאין הי' נפיק מאויר דילה לעולם. ואוירא, הוא **ל**' דצל"ם, וע"כ נוהג בה כיסוי וגילוי, כי בקטנות, השערות מכסים אותה, שהוא מטרם דנפיק י' מאויר דילה, ובגדלות אחר דנפיק הי' מאויר דילה ואשתאר אור אז מתגלה המצח, כי השערות מסתלקים משם, כנ"ל דף אלף שס"ח אות קנ"ה עד קנ"ח, ע"ש. ועי' היטב לעיל בתשובה כ"ב.

סימן סג
(לשאלה) **מצפ"ץ**
מצפ"ץ, הוא חילוף הוי"ה בא"ת ב"ש, והוא מורה על בחינת מסך ומלכות אשר בהוי"ה, אשר בז"א, הוא בחינת שם אלקים, ובא"א הוא מצפ"ץ, מפני שאין בחינת נקבה ודין גלוי בו. (אלף שפ"ד אות קפ"ד. ועי' באו"פ שם).

סימן סד
(לשאלה) **נוקבא דפרדשקא**
נוקבא דפרדשקא, הוא בחי' מלכות, דהיינו עטרת יסוד דנה"י דעתיק המתלבשים בא"א, כמ"ש לעיל בתשובה ל"ה. ועי' באו"פ דף אלף ת"ד ד"ה תקון ג'. (אלף של"ו אות צ"א).

סימן סה
(לשאלה) **נימא הי"ג**
כל הבחינות בא"א מתחלקות על י"ג, שהם ג' הויות דמל"צ, שבהם י"ב אותיות, ובחינת המלכות דכליל לג' הויות, שיש בה כל י"ב הבחינות די"ב האותיות שבג' הויות. והתחלקות השערות על י"ג בחינות הנ"ל, נקרא י"ב נימין דשערי דהיינו י"ב קבוצות של שערות, ונימא י"ג דכליל להון. (אלף שס"ה אות קמ"ט).

סימן סו
(לשאלה) **נקוד האתיות**
המילוי דשמות מורה על שיעור קומה של המדרגה. והניקוד, מורה על מקורה של כל מדרגה פרטיות שבשם, אם הוא מהתכללות העליונים בתוכה, או מן התחתונים, או מבחינתה עצמה. (אלף שי"ג אות מ"א. ובע"ח שי"ח סוף פ"א).

סימן סז
(לשאלה) **נקוד כתנועת האותיות**
הכלים מכונים אותיות, וניקוד כתנועת האותיות, פירושו, שבחינת האורות המנענעת את הכלים הם רק בחינת הארת הכלים בלבד, כלומר, שאין בהם הארת חכמה, אלא מבחי' בינה ולמטה, הנקרא הארת כלים כנודע. והם ניקוד הוי"ה בחולם צירי קמץ צירי: חולם מורה: על האורות דיחידה חיה שבשם, שהם אינם מתלבשים בכלים אלא ממעל להם, כדוגמת החולם, העומד ממעל לאותיות. וצירי מורה: על חסדים מכוסים, כי ב' הנקודות שבצירי מורים על חו"ב, בעת שבינה באחורים על החכמה, וע"כ אין בהם נקודה ג' תחתיהם שהיא הדעת המזווג לחו"ב אלו. ונמצא ה' דהוי"ה המנוקדת בצירי, שמורה על בחינת חסדים מכוסים ונעלמים מבחי' הארת חכמה. והקמץ שתחת הואו

דהוי"ה, מורה: על ז"א שהוא מקומץ מהארת חכמה. וה"ת עם צירי מורה: ג"כ על חסדים מכוסים כמו ה"ר. (אלף שי"ג אות מ"ב. ובאו"פ ד"ה מנוקד).

סימן סח
(לשאלה) **נקודות**

עי' תשובה ס"ו.

סימן סט
(לשאלה) **פגול**

ב' נקודות הצירי, רומזים על חו"ב בעת שבינה היא באחורים על חכמה, ואין להם נקודת הדעת תחתיהם שיזווג אותם. כנ"ל בתשובה ס"ז. וסגול רומז שיש נקודת הדעת תחת החו"ב המזווג את חו"ב פב"פ. (אלף שי"ג אות מ"ב. ובאו"פ ד"ה מנוקד).

סימן ע
(לשאלה) **סוגים משערות דיקנא**

נודע, שגם ע"ס דשערות נתקנו במל"צ דצל"ם, אשר הם' שבהם, נבררה ועלה לשערות רישא, ול"צ שבהם, נעשו לשערות דיקנא. ונמצא שבחינת ל"צ דשערות נחשבים לסיגים ופסולת של השערות רישא, כי הם רק בחינת ם' דצל"ם כי ע"כ נתאחזו בגלגלתא, שהיא ג"כ בחינת ם' כנודע. והנה סיגים אלו דשערות רישא נחשבים לדינים קשים, כי שערות דיקנא הם דינים קשים כנודע. והנה אחר שנבררו גם השערות דיקנא ונתחברו במקומם, נמצאים הסיגים שנשארו אחריהם שהם בחינת פסולת לגמרי, שאינם מוצלחים עוד לכלום, כי כבר נברר מהם כל הקדושה. כנ"ל דף שי"ג אות מ"א, שאחר שנתברר מהם כל הקדושה נבחנים לקליפות שאין בהם כל תועלת. ע"ש. (אלף שע"ו אות קע"א).

סימן עא
(לשאלה) **סיגים משערות רישא**

עי' לעיל בתשובה ע'.

סימן עב
(לשאלה) **סתרא גו סתרא**

המסך שבכלי מלכות נקרא סתרא, על שם שהוא מגביל ומכסה על האורות וכיון שנתוסף באצילות מסך חדש מבחינת מלכות דצמצום ב', נמצא שעתיק האציל לא"א בבחינת סתרא גו סתרא, כי מלבד הסתרא דעצמו מבחינת המלכות דצמצום א', הוסיף עוד סתרא דמלכות דצמצום ב', ונמצא שא"א מוגבל מב' בחינות מסכים, שהם נבחנים בסתרא גו סתרא. (אלף רצ"ז אות א').

סימן עג
(לשאלה) **עורף**
א"א כולו הוא בחינת חכמה, אכן להשפיע, צריך להלביש החכמה בחסדים, כי אין התחתונים מקבלים חכמה זולת בלבוש דחסדים. והשפעה זו דהארת חכמה בחסדים נקרא פנים דא"א, כי מקום השפעה נקרא פנים. אמנם באחורים שלו, שאין החכמה מלובשת בחסדים, נקרא עורף, או קדלא. כלומר, שאין משם מקום השפעה לתחתונים ממנו, כי לא יוכלו לקבל ממנו בלי התלבשות בחסדים, ואם יקבלו יתאחזו החיצונים בהשפע, כי כל הארה שיש בה חסרון, מתאחזים החיצונים במקום החסרון, כנודע. וע"כ השערות רישא מכסין העורף ומגבילין אותו שלא ישפיע אלא דרך השערות. כמ"ש בקוצי דשערא. (אלף שס"ז אות קנ"ב).

סימן עד
(לשאלה) **עזקא**
ג"ר דמוחין, המתוקנים בם' דצל"ם, וע"כ אין הי' נפיק מאויר דלהון, ונשארים תמיד בחסדים מכוסים, הם נקראים משום זה בשם עזקא, כי תיקון הם' דצל"ם סותם אותם ומגבילם, שלא יקבלו לתוכם חכמה, כמו בעזקא סביב סביב. ועזקא פירושו טבעת. ום' דצל"ם זו, ה"ס הם' הבאה במסורה, בכתוב דלסרבה המשרה וכו'. כי אע"פ שהיא באמצע התיבה, ואין ם' סופית ראוי לבא שם, שהוראתה שפוסקת ומסיימת אל השפע, מ"מ יש שם ם' סופית. וכן ג"ר דמוחין, אע"פ שהם ראוים לאור החכמה, להיותם ג"ר מ"מ אין מקבלים חכמה, מחמת תיקון הם' בהם, כנ"ל. (אלף שכ"ד אות ס"ח).

סימן עה
(לשאלה) **עזקא דכיא**
בחינת ם' דצל"ם שנתקן בג"ר דמוחין, שמגבילם סביב כמו עם טבעת, שלא יקבלו חכמה, נקרא עזקא. כנ"ל בתשובה ע"ד. ומסיבת התיקון הזה במוחין דא"א, שגלגלתא דא"א נתקנה בם' דצל"ם, נגנזו בהם המוחין דאו"א דנקודים, שאין להם עוד אפשרות להתגלות בעולם אצילות, כי או"א דנקודים היו מקבלים חכמה גם לבחי' ג"ר דמוחין שלהם, כי שם עוד לא היה תיקון זה דמל"צ. ועל שם גניזו זו נקראים המוחין דא"א בשם עזקא. וגניזו דאבא שהוא בגלגלתא דא"א, נקרא בשם "עזקא דכיא". וגניזו דאמא, שהוא במו"ס דא"א, נקרא בשם "עזקא רבה" (אלף שכ"ד אות ס"ו וס"ח).

סימן עו
(לשאלה) **עזקא דכליל כל עזקין**
מו"ס דא"א, נקרא עזקא דכליל כל עזקין. כי מתוך התיקון דם' דצל"ם בגלגלתא דא"א,

נעשה מוקף בקרומא סביב כמו עם טבעת, שלא יזדווג עם הבינה לגלות בחינת ג"ר דחכמה. וקרומא דא לא אתפסק ממנו לעלמין, כנודע. והוא הגורם לבחי' ג"ר דאו"א וזו"ן שיתוקנו ג"כ עם עזקא כמוהו, וע"כ נקרא עזקא דכליל כל עזקין. (אלף שכ"ד אות ס"ח).

סימן עז

(לשאלה) **עזקא רבה**

עי' תשובה ע"ה. (אלף שכ"ד אות ס"ח).

סימן עח

(לשאלה) **עמר נקי**

ע"ס דשערות, שהם הלבושים דע"ב המגולה, שנשארו בראש אחר הסתלקותו בבחינת מקיף חוזר, כנודע. הנה גם הם קבלו התיקון דמל"צ, כמו הכלים הפנימים דא"א, אשר בחינת **ם**' שבהם, יצאו על הגלגלתא בבחי' שערות רישא, ובחינת ל"צ שבהם, יצאו בבחינת שערות דיקנא. ולפיכך נקראו שערות רישא בשם "עמר נקי" כי תיקון **הם**' שהוא בחי' ג"ר דבינה, שאין שום צמצום ודין יכולים לשלוט עליה, כנודע. עושים אותם נקיים מכל צמצום ודין. והוא ע"ד הגלגלתא עצמה, שנקרא אוירא דכיא, מאותו הטעם כנודע. (אלף שכ"ח אות ע"ד ופ"ז).

סימן עט

(לשאלה) **ע"ס דמו"ס**

ע"ס דמו"ס הן בראש דא"א, אשר החיך הוא יסוד שבהם, והגרון הוא מלכות שבהם. ואע"פ שאין הארת מו"ס יכולה להתגלות בראש, מחמת שליטת הארתה של הגלגלתא הגדולה ממנה, כנודע. מ"מ יש שם מציאות ע"ס דמו"ס, אלא שאינו ניכר הארתן שם, זולת בגוף. דהיינו מאחר שאין הארת גלגלתא מגיעה לגוף, מתחיל שם הגילוי דמו"ס. אמנם מציאותם של הע"ס דמו"ס ודאי הוא שהם בראש. (אלף שע"ב אות קס"ה. ואלף שע"ו אות קע"ה).

סימן פ

(לשאלה) **ע"ס דגלגלתא**

ע"ס דגלגלתא דא"א אינן מאירות אלא בראש דא"א, כנ"ל בתשובה ע"ט. ונודע, שהגלגלתא מתחלק לב' ראשים: גלגלתא ואוירא, שג"ר נקראו גלגלתא, וז"ת נקראו אוירא. ועל פיהם מתחלק הראש דא"א, לב' בחינות: למקום שערות שהוא עד המצח ועד העורף, ששם בחינת הגלגלתא עצמה, שהשערות אינם פוסקים משם לעולם, מחמת שנתקנה **בם**' דצל"ם, ואין הי' נפיק מאויר דיליה. ובחי' ב' דראש, היא חלק בלי שערות, והיא הארת מוחא דאוירא, שהוא הז"ת של הגלגלתא, המתוקן **בל**' דצל"ם, ומקומם

מתחיל ממצח ולמטה וכל הפנים. ואין השערות יכולים להתאחז שם, כי בגדלות יוצא הי' מאויר ואשתאר שם אור, וע"כ גם בקטנות מטרם שיצא הי', מאויר, השערות רק מכסים המצח והפנים ואינם מתאחזים, באופן שבגדלות הם מסתלקים. ובקטנות הם מתכסים.

סימן פא

(לשאלה) **ע"ס דדיקנא ממו"ס**

עיקרו של א"א הם ב' רישין, שהם גלגלתא ומו"ס. והם כלולים זה מזה כנודע. ונמצא הגלגלתא כלולה מב' רישין: כתר וחכמה סתימאה. וכן המו"ס כלולה מב' רישין כתר ומו"ס. ונודע, שהארת מו"ס אינה יכולה להתגלות בראש עצמה, וע"כ הארת ב' רישין שבה מתגלה בדיקנא. והנה לפי זה היו צריכים להיות בדיקנא ב"פ ע"ס: ע"ס דכתר וע"ס דחכמה, אמנם לפי שהשערות דיקנא יצאו מבחינת ראש, לא יכלו לקבל אלא ה"ת מבחי' כתר שהם מגבורה ולמטה, וח"ס מבחי' חכמה, שהם מבינה ולמטה. כמ"ש בדף אלף שצ"ג ד"ה הרי. ע"ש. (אלף שצ"א אות קצ"ו).

סימן פב

(לשאלה) **ע"ס דדיקנא מבחי' הגלגלתא**

עי' לעיל בתשובה פ"א.

סימן פג

(לשאלה) **ע"ס מקיפים של הדיקנא**

מע"ס דמקיפים אין בדיקנא רק י"ג ספירות: ה"ס מן הכתר, וח"ס מן החכמה, כנ"ל בתשובה פ"א. ועמידתם הוא, שכל העב יותר מקומו יותר למטה דהיינו להיפך מן הפנימים, כי בעת שהספירות מאירות בקומתם, נמצא שכל העב יותר קומתו גבוה יותר, והוא יותר עליון, וזהו רק בהפנימים דהיינו בעת שהאורות מתלבשים בכלים. אבל במקיפים, שפירושם שהאורות נתרחקו מהכלים, ואין העביות גורמת גדלות קומה, ע"כ כל העב יותר גרוע יותר והוא יותר תחתון. וע"כ נמצאים ה' ספירות דכתר הבאות מקומה גבוה מח"ס דחכמה, עומדות למטה מח"ס דחכמה. וכן החסד דכתר הוא יותר תחתון מכולם, ומלכות דחכמה יותר עליונה מכולם. (אלף שצ"ב אות קצ"ח. ובאו"פ שם ד"ה הרי).

סימן פד

(לשאלה) **ע"ס פנימיים של הדיקנא**

בעת שא"א עולה לחב"ד דעתיק, שמקבל שם הזווג בקומת עתיק, שהוא בחינת ע"ב המגולה, מבלי תיקון הם' בג"ר שלו, שאז נכנס המקיף חוזר בפנימיות המוחין, ועמו גם

השערות רישא ודיקנא, הנה אז נעשו גם השערות לכלים פנימיים, דהיינו לע"ס פנימים. כמ"ש לעיל דף אלף ש"ב אות י"ב ע"ש. ואז יש בהם ע"ס מן הכתר, וע"ס מן החכמה. וכן ע"ס דכתר חוזרים להיות למעלה, וע"ס דחכמה חוזרים להיות למטה. דהיינו שכל העב יותר גבוה יותר. (אלף שצ"א אות קצ"ו).

סימן פה

(לשאלה) **ע"ס פנימיים ומקיפים דשערות רישא**

מבחינת הקביעות נבחנים השערות רישא ודיקנא, לבחינת כלים מקיפים, כי האורות המיוחסים להם שהוא הע"ב המגולה, יצאו לחוץ מראש דא"א בבחינת מקיף חוזר, ולבושיהם שהם השערות נעשו לכלים מקיפים. ובעת עלית א"א לעתיק בהתכללות אחת, הנה אז שוב יוצא שם בא"א קומת ע"ב הגלוי, והמקיף חוזר נכנס לפנימיות הראש, וכן השערות שוב נעשים לכלים פנימים. ואז נבחנים ע"ס דשערות רישא ודיקנא לבחינת פנימים. אמנם זה נוהג רק בעת הזווג, אבל לאחר הזווג חוזרים המוחין דא"א ומתלבשים במל"צ, ושוב מסתלק הע"ב המגולה מהם בבחינת מקיף חוזר, ולבושיו שהם השערות שוב יוצאים מפנימיות ונעשים לכלים מקיפים. (אלף ש"צ אות קצ"ד).

סימן פו

(לשאלה) **עת רצון**

בעת הזווג דגדלות, שע"י הארת ע"ב ס"ג העליונים יורדת הי' מאויר דמוחא דאוירא, והוא אשתאר אור, שאז מסתלקים השערות מעל גבי המצח והפנים, ומצחא אתגלי, כנ"ל בתשובה כ"ב. ע"ש. נקרא זה "עת רצון" כי אז מתגלה מצח הרצון, כמ"ש שם. (אלף שס"ח אות קנ"ו וקנ"ז).

סימן פז

(לשאלה) **עתיקא דכל עתיקין**

בחינת א"ק המתלבשת מטבור ולמטה שלו, תוך ג' רישין דעתיק וא"א נקרא א"ס, ונקרא עתיקא דכל עתיקין. (אלף ש"א אות ח' וט').

סימן פח

(לשאלה) **עתיקא קדישא**

רדל"א, וכן ג' רישין דא"א, נקראים בשם עתיקא קדישא. (אלף ש"א אות ח').

סימן פט

(לשאלה) **פאה**

עי' לקמן תשובה צ'.

סימן צ
(לשאלה) **פאתי הראש**
מלכות נקראת פאה, משום שמלכות היא אחרונה שבע"ס, דוגמת פאת השדה הנשארת באחרית הקצירה. וע"כ המלכות דע"ס דשערות רישא, נקראת פאתי הראש. ומלכות זו דפאתי הראש היא כמו הקרומא דאוירא המבדיל בין גלגלתא, שהיא **ם**' דצל"ם, לבין אוירא ומו"ס שהם ל"צ דצל"ם. כי כן מלכות דשערות רישא, מבדלת בין שערות רישא שהם בחי' **ם**' דצל"ם, לבין שערות דיקנא שהם בחינת ל"צ דצל"ם. ונמצא שהשערות דיקנא מפאתי הראש נפקי. גם היא נבחנת שיש בה מבחינת מלכות דצמצום א', כי בחינת השערות הם לבושים דע"ב הגלוי, שהוא יוצא על בחינת מלכות דצמצום א', כנודע. (אלף שפ"ב אות קע"ח).

סימן צא
(לשאלה) **פנים דא"א**
הפנים דא"א הוא ממצח ולמטה, שמשם מתחיל ז"ת דגלגלתא, שהוא בחינת **ל**' דצל"ם ומוחא דאוירא, שבה נפיק **י**' מאויר ואשתאר אור, וע"כ הפנים חלק משערות, כנ"ל בתשובה כ"ד, ע"ש. (אלף שמ"א אות צ"ט. ואלף שס"ט אות קנ"ח).

סימן צב
(לשאלה) **פנימיות נו"ה שלמעלה מיסוד**
פנימיות נו"ה שלמעלה מיסוד, הם בחינת ב' ביעי דוכרא, עי' לעיל בתשובה י"ב. (אלף שכ"ח אות ע"ד).

סימן צג
(לשאלה) **פתח**
קמץ, פירושו, קמיצו של האורות שזה מורה על בחינת כתר, דהיינו ע"ס דראש, כי בהיות שם המסך בבחי' זווג דהכאה, שהוא בחינת התנגדות להתלבשות בכלים, כנודע, ע"כ נבחן שם שהאורות הם בקמיצו כלפי התלבשות בכלים. והפוכו הוא בחינת ה "פתח" כי הוא מורה על בחי' התלבשות בכלים דהיינו לאחר הזווג דהכאה הנעשה במלכות דראש, שבכח דאו"ח העולה מזווג דהכאה, מתפשטת המלכות ממעלה למטה לע"ס דגוף, הנה אז נפתחו האורות ומאירים בהרוחה תוך הכלים, וע"כ נקרא בשם פתח. וכל המדובר הוא מבחינת אור החכמה, שהקמיצו של המסך ודחיתו לאור העליון, אינו נוהג אלא באור חכמה, כי על חסדים לא היה צמצום, כנודע. ולפיכך נבחן הפתח לבחינת פתיחו דאור חכמה. (אלף שט"ז אות מ"ז. ואלף שי"ד ד"ה אותיות).

סימן צד
(לשאלה) **פו"מ דדיקנא**

עי' לעיל בתשובה פ"ג ופ"ד.

סימן צה
(לשאלה) **פו"מ דשערות רישא**

עי' לעיל בתשובת פ"ה.

סימן צו
(לשאלה) **צ' דצל"ם**

עי' תשובה י"א.

סימן צז
(לשאלה) **צירי**

עי' תשובה ס"ז.

סימן צח
(לשאלה) **ציץ**

קוצא דשערי דא"א, המגיע עד החזה שלו מלאחוריו, ששם עומד רישא דז"א, המאיר בו ומוציא במצח שלו הארת תפילין, הוא נקרא בשם ציץ, וקוצי דשערי דז"א, המאיר בראש הנוקבא העומדת בחזה שלו, ומוציא במצחא שלה בחינת תפילין, נקרא בשם ציצית. (אלף ש"ס אות קל"ט).

סימן צט
(לשאלה) **ציצית**

ציצית פירושו שערות, מלשון הכתוב ויקחני בציצית ראשי וכו' והוא מבחינת קוצי דשערי דז"א המאיר בראש הנוקבא ומוציא במצח שלה בחי' תפילין. עי' לעיל בתשובה ע"ח. (אלף ש"ס אות קל"ט).

סימן ק
(לשאלה) **קדלא**

קדלא, פירושו, עורף. עי' בתשובה ע"ג. (אלף שס"ז אות קנ"ב).

סימן קא
(לשאלה) **קוצי דשערי**

שערות רישא דא"א הם י"ג נימין שהם ג' הויות, ב' הויות שהם ט' נימין בימין ושמאל דפנים. והם בחי' **ם**"**ל** דצל"ם הכלול **בם**'. והוי"ה אחת מאחורי רישא, שהם ד' נימין נגד ד' אותיות הוי"ה ההוא, והיא בחינת **צ**' הכלול **בם**' דצל"ם. ואלו הד' נימין שבאחורי רישא נקראים בשם קוצא דשערי. (אלף שנ"ט אות קל"ז).

סימן קב
(לשאלה) **קוצין נימין ושערות**
השערות היוצאים מן המוחין דעיבור נקראים קוצין. והיוצאים מן המוחין דיניקה נקראים נימין. והיוצאים מהמוחין דגדלות נקראים שערות. והשערות דעיבור נמשכים עד החזה, ששם עומדת נוקבא דז"א, רחל. ודיניקה נמשכין עד הגרון ששם עומדת לאה. ודגדלות עומדין במקומם ואינם נמשכין למטה, משום שאינם משפיעים לזולתו. וקוצין שהם נמשכים לפרצוף נה"י, הם בחינת חכמה, כלומר, שהם מגלים שם הארת חכמה מחזה ולמטה, ששם מתחיל פרצוף נה"י. ונימין שהם נמשכין עד הגרון, ששם עומד פרצוף חג"ת, נבחנים לבחינת בינה כי הארת חכמה אינה מתגלה בחג"ת, כנודע. והשערות העומדים במקומם ואינם נמשכים למטה, נבחנים לבחי' דעת, דהיינו בחינת דעת עליון, שאין ממנו השפעה למטה, כנ"ל בדעת עליון דא"א (בדף אלף תמ"ד אות י"ג ד"ה וזה) הרי שהקוצין הם בחינת חכמה, ונימין הם בחינת בינה, ושערות הם בחינת דעת עליון, כלומר שאין בו זווג להשפיע הארת חכמה למטה.

סימן קג
(לשאלה) **קמץ**
עי' לעיל בתשובה צ"ג (אלף שי"ד אות מ"ד).

סימן קד
(לשאלה) **קרומא דאוירא**
עי' לעיל תשובה ד'. (אלף שכ"ו אות ע"א).

סימן קה
(לשאלה) **ראשי ירכין שלמעלה מיסוד**
עי' לעיל תשובה י"א וי"ב. (אלף שכ"ח אות ע"ד).

סימן קו
(לשאלה) **רוחא דגניז בעתיק יומין**
רוחא, פירושו, אור הרוח שהוא ו"ק, וחסד דעתיק המלובש בגלגלתא דא"א, נקרא רוחא דגניז בעתיק יומין. להיותו בחינת גוף דעתיק וו"ק שלו. והוא נקרא אוירא דכיא, משום דהי' לא נפיק מאויר דילה, משום שהגלגלתא נתקנה בבחינת **ם**' דצל"ם, כנודע. (אלף שכ"ב אות ס"ג).

סימן קז
(לשאלה) **רדל"א**
ע"ס דראש עתיק נקראו רישא דלא אתיידע, והטעם משום שבהם משמש מלכות דצמצום א' כמו בא"ק, ושם נגנזה המלכות הזו, כי לצורך א"א הוא משמש במלכות

דצמצום ב'. וע"כ נקרא רדל"א, כי ידיעה פירושו, זווג, ומורה, שעל המלכות שלו אין עוד זווג בכל הפרצופים דאבי"ע (אלף ש"א אות ט').

סימן קח
(לשאלה) **רעוא דרעוין**

גילוי מצחא דא"א בעת רצון (עי' תשובה כ"ב) נקרא רעוא דרעוון, להיותו השורש לגילוי מצח הרצון דכלהו פרצופים, ומרעווא דיליה מתגלה רעווא בכולם. (אלף של"ז אות פ"ה).

סימן קט
(לשאלה) **רקיע המבדיל**

קרומא דאוירא נבחן לרקיע המבדיל בין גלגלתא שנתקנה **בם**' דצל"ם, שאין מסך דפה דעתיק שולט עליה, לבין מו"ס, שכבר נתמעטה מכח המסך דעתיק, וכן ז"ת דגלגלתא יצאו לבחינת מו"ס, כי ז"ת שלה לא יכלו לקבל תיקון **ם**' דצל"ם, להיותם שורשי זו"ן, וע"כ נעשו לראש מיוחד שהוא מוחא דאוירא. עי' לעיל בתשובה ל"ח. ונמצא שקרומא דאוירא נעשה לרקיע המבדיל בין גלגלתא שהוא בחינת מים עליונים שאין שום מסך בינה לעתיק, ובין אוירא ומו"ס שהם מים תחתונים, כי כח המסך דעתיק שולט עליהם ומתמעטים על ידו. (אלף שכ"ז אות ע"ב).

סימן קי
(לשאלה) **שורש הגבורות**

הבוצינא דקרדינותא הוא שורש כל הגבורות כולם. עי' לעיל תשובה י"ז ט"ז. (אלף שכ"ה אות ע').

סימן קיא
(לשאלה) **שמרי היין**

מלכות דצמצום א', שאחר שהיא נגנזה ברדל"א, כבר אין בה עוד שום זווג בכל פרצופי אצילות, כנודע. ועכ"ז נמצאת כחה בכל זווג בבחינת החימום, כנ"ל בתשובה י"ב. היא נבחנת שם בבחינת "שמרי היין", כי המוחין נקראים בשם יין המשמח, וחלקי עביות המלכות דצמצום א' שאינם עולים עת הזווג ההוא, נשארים בעביותם למטה בבחינת שמרי היין, והגם שעביות הזו מוכרח להמצא שם בבחינת חימום, מ"מ כיון שאין הזווג נעשה עליהם המה מקלקלים טעם היין, וצריכים להעבירם משם. (אלף שי"ח אות נ"ו).

סימן קיב
(לשאלה) **שערות**

בהיות שגלגלתא דא"א נתקנה **בם**' דצל"ם, ואינה מקבלת אלא חסדים מכוסים, נמצא

שאינה יכולה לקבל מוחין דע"ב כמו שיצאו בעתיק שג"ר דע"ב שהיו צריכים להתלבש בגלגלתא דא"א יצאו לחוץ בבחינת מקיף חוזר, והאו"ח המלביש לאלו המוחין שיצאו, נשארו בראש דא"א בבחינת מותרי מוחא, שאין להם למה להלביש, וע"כ גם המה יצאו לחוץ מראש, ונעשו לכלים חיצונים הנקראים שערות. עי' לעיל בתשובה פ"ג פ"ד פ"ה. ונקראים שערות, מלשון הכתוב, אשר בשערה ישופני, שפירושו סערה. ונקראים כן, משום חוזק הדינים הנמצא בהם, להיותם באים ממלכות דצמצום א', כנ"ל בתשובה כ"ה. (אלף ש"ל אות ע"ח. ואלף תל"ו אות א').

סימן קיג

(לשאלה) **שערות אדומות**

שערות הם דינים להיותם באים ממלכות דצמצום א', שאין עליה זווג בכל פרצופי אצילות, כנ"ל בתשובה קי"ב. ועכ"ז בא"א הם לבנות, שאין שום גוון נראה בהם, כי גוונים מורה על דינים, כנודע. והוא משום שהם נתקנו **בם**' דצל"ם, שפירושו מבחי' ג"ר דבינה, שאין שום צמצום ודין חלים עליה, כנודע. אמנם בז"א, שכל שורשו מתחיל מבחינת ז"ת דבינה, ע"כ הדין מתגלה בהם, כי לא יוכלו להתמתק **בם**' דצל"ם כמו א"א, משום שאין שורשו משם, אלא מז"ת דבינה. ולכן שערותיו שחורות, כי כח הדין הבא ממלכות דצמצום א' מכונה בשם גוון שחור, אמנם נוקבא דז"א, אשר המוחין שלה באים מנה"י דז"א, כבר פסיק כח מלכות דצמצום א' משערות שלה, משום שנה"י דז"א באים מאריכת רגלים דאמא, שפירושם צמצום ב', כנודע. ולכן גוון הדין שיש בשערות דנוקבא, הם רק מצמצום ב', שגוון הדין שלה נקרא בשם אדום, כי מלכות דצמצום ב' נקראת ארץ אדום, כמ"ש הרב בבינה דנקודים שנקראת ארץ אדום. ע"ש. והוא משום שנעשתה שם לשורש לצמצום ב'. וע"כ נבחנים השערות דנוקבא לשערות אדומות, שמורה, שאין בה עוד גוון הדין אלא ממלכות דצמצום ב'. אבל דז"א, הם שחורות, שהוא גוון דצמצום א' שבשערות. ודא"א הם לבנות מכח המיתוק **דם**' דצל"ם, שאין שום צמצום ודין נרשם עליהם, בסו"ה ושער רישיה כעמר נקי. (אלף שע"ו אות קע"א).

סימן קיד

(לשאלה) **שערות דיקנא**

עי' לעיל בתשובה פ"א פ"ב פ"ג פ"ד.

סימן קטו

(לשאלה) **שערות לבנות**

עי' לעיל בתשובה קי"ג. (אלף שע"ו אות קע"א).

סימן קטז
(לשאלה) **שערות קשישין**
אע"פ ששערות הם מבחינת ע"ב הגלוי, דהיינו מטרם שנעשה בו התיקון דמל"צ, מ"מ כיון שהם נתאחזו בכלים דראש דא"א, נעשה גם בהם זה התיקון דמל"צ, אשר בחינת **הם**' שבהם נעשה לשערות רישא, ומכח זה אין שום צמצום עליהם, **שם**' היא בחינת ג"ר דבינה, שאינם סובלים מצמצום וע"כ נעשו לעמר נקי. והם נבחנים "לשערות שעיעין" כלומר שאין בהם שום קושיות ודינים. ובחינת הל"צ שבהם שיצאו בבחינת שערות דיקנא (עי' לעיל תשובה כ' וכ"ח) הם בחינת דינים, ואינם מתוקנים אלא בגדלות בעת יציאת **י**' מאויר, כנ"ל בתשובה ס"ב. וע"כ הם נבחנים ל"שערות קשישין" כלומר שיש בהם קושיות ודינים. (אלף שע"ו אות קע"א).

סימן קיז
(לשאלה) **שערות רישא**
עי' לעיל בתשובה פ"ה.

סימן קיח
(לשאלה) **שערות שחורות**
עי' לעיל בתשובה קי"ג. (אלף שע"ו אות קע"א).

סימן קיט
(לשאלה) **שערות שעיעין**
עי' לעיל בתשובה קט"ז.(אלף שע"ו אות קע"א).

סימן קכ
(לשאלה) **שערות דעי"ם**
כמו שיש ג' בחינות: עיבור, יניקה, מוחין, בכל הפרצופים, כן יש בחינת עי"מ גם בשערות שלהם. כמו שביאר הרב אצל מוחין דז"א, אשר אפילו בחינת עיבור א' שלו אינו יוצא זולת ע"י עלית הפרצופים, שישסו"ת נעשה אחד עם או"א, וכן א"א עולה ונעשה אחד עם עתיק, כנ"ל דף תתקי"ד אות פ"ד. ע"ש כל ההמשך. ונודע שבעת עלית הפרצופים מתבטלים בחינת הלבושים דמל"צ, ויוצאים קומות הזווג בבחינת ע"ב הגלוי, אלא אחר כך כשחוזרים הפרצופים למקומם חוזרים ומתלבשים במל"צ, וקומת ע"ב הגלוי חוזר ומסתלק מהם בבחינת מקיף חוזר, אשר האו"ח של הע"ב הגלוי הזה שנסתלק, הוא בחינת השערות (עי' היטב לעיל דף אלף תל"ט אות ו'. ואלף תמ"ג אות י"ב) הרי שאפילו במוחין דעיבור, יש ג"כ בחי' הסתלקות דמקיף חוזר ובחינת שערות. ועד"ז במוחין דיניקה וגדלות. והנה שערות דעיבור נקראו קוצין. ושערות דיניקה נקראו

נימין. ושערות דגדלות נקראו שערות. כמ"ש לעיל בתשובה ק"ב ע"ש. (אלף שס"ג אות קמ"ב).

סימן קכא
(לשאלה) **שקיט כחמר טב על דורדיא**
בחינת מלכות דצמצום א', שהיא מתחברת במלכות דצמצום ב' בעת עלית מ"ן בבחינת חימום, הנה אע"פ שאין הזווג נעשה אלא במסך של מלכות דצמצום ב', מ"מ כיון שמלכות דצמצום א' נתחברה מתחילה בעת החימום, ע"כ היא משאירה כחה שם בהמוחין. וכח זה נבחן בבחינת שמרי היין. כי כמו השמרים שהם מוכרחים להתהוות היין, ומ"מ צריכים להוציאם מן היין, שלא יקלקלו טעמו, כן בחינת כח המלכות הזו, אע"פ שהיא מוכרחת בהמוחין, כי אין חימום להעלאת מ"ן זולתה, מ"מ צריכים להפרישה משם. וכן המוחין נקראים בשם יין המשמח, כנודע.

סימן קכב
(לשאלה) **ת' אלף עלמין**
עי' לעיל תשובה ח'. (אלף ש"נ אות קכ"ב).

סימן קכג
(לשאלה) **ת' שקל כסף**
עי' לעיל תשובה ח'. (אלף שנ"א אות קכ"ד)

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) בעתיק משמשת עוד מלכות דצמצום א', כמו בפרצופי א"ק. אמנם מא"א ולמטה, כבר משמשת מלכות דצמצום ב', כי מלכות דצמצום א' נגנזה ברדל"א, ואינה מתגלית יותר. (אלף רצ"ז ד"ה סתרא).

סימן ב
(לשאלה) אין אור העליון יוצא מבחינת א"ס, אלא ע"י התלבשותו בכלי קבלה. ומתוך שכלי קבלה דא"ק הם מבחינת או"ח העולה ממלכות דצמצום א', שהיא אינה מתגלית עוד בפרצופי אצילות מא"א ולמטה, כנ"ל בתשובה הקודמת נמצא שאינם יכולים לקבל מאורות דא"ק עם כלי קבלה שלו, אלא מבחי' אור בלי כלי, שהוא מכונה בשם א"ס. כנ"ל. (אלף ש"א אות ט' ובאו"פ שם.).

סימן ג
(לשאלה) א"ס שפירושו א"ק, אין האורות שלו יכולים להתלבש בכלי קבלה דאצילות, שהם מבחינת או"ח דמלכות דצמצום ב', כנ"ל בתשובה קכ"ה. אלא שהוא מתלבש בכלי

קבלה דעתיק, שהם ג"כ מאו"ח דמלכות דצמצום א' כמו א"ק. הרי שא"ס שהוא א"ק אינו יכול להתלבש באמיתיות אלא ברדל"א, השוה עמו בבחינת הכלים. (אלף ש"א אות ט').

סימן ד

(לשאלה) כיון שאין א"א מלביש לעתיק אלא מפה דראשו ולמטה, ע"כ נבחן הראש דעתיק לנעלם מא"א שאינו משיגו, ונקרא משום זה רישא דלא אתיידע. כמ"ש הרב דף אלף ש"ב אות י"א. ואע"פ שכן הוא בכל הפרצופים שאין התחתון מלביש לראש דעליון אלא הגוף שלו לבד, ומ"מ לא נקרא שום ראש בשם רדל"א, אלא ראש דעתיק בלבד. אמנם הכונה היא שאין לא"א בחינת הכלי קבלה של רדל"א לגמרי, כי כלי קבלה דרדל"א הם ממלכות דצמצום א', כנ"ל בתשובה קכ"ד. ובחינת כלי קבלה דא"א, הם ממלכות דצמצום ב', וע"כ רדל"א נעלם מא"א לגמרי, שאין לו שום דמיון עמו. משא"כ בשאר פרצופים, אע"פ שאין התחתון מלביש לראש דעליון, אמנם מלכות דראש דעליון מתפשטת בו, עם כלי קבלה שלה, שעי"ז הוא מלביש אל האורות המתפשטים מראש דעליון, משום שאין שום שינוי בכלי קבלה שלהם, וע"כ אינם נבחנים לבחינת רדל"א כלפי התחתון שלהם. ועי' דף אלף רצ"ז ד"ה סתרא. (אלף ש"ב אות י"א).

סימן ה

(לשאלה) כתר וחכמה דא"א שנעשו לב' ראשים, אינם כתר וחכמה דקומה אחת היוצאים על מסך אחד, אלא שהם ב' בחינות מסכים נבדלים זה מזה, כי הם ב' מיני רשימות שנשארו אחר הזדככות וביטול דפרצוף הנקודים: א' הוא בחינת זכר, דהיינו בחי' רשימה והתלבשות, הנשאר מן העליון אחר הזדככותו. וב' היא רשימה דעביות הנשאר מגוף דעליון אחר הזדככותו, והיא בחינת הנקבה. וב' רשימות אלו נכללות זו מזו, ועל הרשימו דזכר יוצאת קומת כתר, ועל הרשימו דנקבה יוצאת קומת חכמה, כמ"ש הרב כל זה באורך לעיל בתחלת חלק ה', ועי' באו"פ שם. ושם המדובר הוא בע"ב דא"ק, אמנם גם א"א הוא בחינת ע"ב דאצילות, וע"כ הם שוין זה לזה, עש"ה. ואין להאריך. (אלף ש"ב אות י"ב).

סימן ו

הע"ס הראשונות מבחינת מלכות דצמצום ב', מהם מתחילים מא"א כנ"ל בתשובה כ"ה, הם נקראים הט"ס המקוריות. והם רק ג' ספירות: בינה וז"א, ומלכות.

(לשאלה) כי המלכות הזו היא ה"ת שעלה בעינים, וחצה את הע"ס דכתר לב' פרצופים, כי כתר וחכמה נטל עתיק, ובינה וזו"ן יצאו לחוץ מעתיק ונעשו לט"ס דא"א, דהיינו ע"י תיקון קוים, כי ג' קוים דבינה נקראים חב"ד, וג' קוים דז"א נקראים חג"ת, וג' קוים דנוקבא נקראים נה"י. ונמצאים ג' כלים: בינה ז"א ונוקבא, נעשו לט"ס. ומכאן השורש

שאין בכל פרצוף יותר מג' כלים: בינה ז"א ומלכות. כי מתוך שאין בא"א רק ג' כלים אלו, שהוא הכתר והשורש דכל אצילות, ע"כ אין יותר מג' אלו בכל פרצופים התחתונים ממנו, שהם ענפיו. הרי שכתר וחכמה דע"ס המקורית הם בעתיק, ובינה וזו"ן הם בא"א. (אלף ש"ד אות י"ח).

סימן ז

(לשאלה) כתר דע"ס המקוריות הוא ברדל"א, כי כתר וחכמה מהם נטיל רדל"א ואין בא"א אלא בינה וזו"ן, כנ"ל בתשובה קכ"ט ע"ש. (אלף ש"ה אות כ"ב).

סימן ח

(לשאלה) עקרו של א"א הם רק ב' רישין, הנקראים כתרא ומו"ס, והם בינה וזו"ן מבחינת ע"ס המקוריות, כנ"ל בתשובה קכ"ט. אמנם מבחינת התלבשות בנה"י דעתיק המתחלקים בג' בחינות סל"צ דצל"ם, מתחלק הגלגלתא לב' ראשים: שג"ר שבה בלבד, נבחן לבחי' **ם** דצל"ם, ובחינת ראש הא'. אבל ז"ת דגלגלתא נבחן לבחינת **ל** דצלם, ולראש ב' שיצא לבר מבחינת גלגלתא, ונקרא מוחא דאוירא. ומו"ס נבחן בשביל זה לראש הג', ולבחינת **צ** דצל"ם. (אלף שז אות כ"ה).

סימן ט

(לשאלה) היינו בעת גדלות, שהארת חכמה מרדל"א נמשך בא"א, כי מוריד **י** מאויר ואשתאר אור, הנה הארה זו אין הגלגלתא מקבלתו, משום שנתקנה בם דצל"ם, שהיא בחינת חסדים מכוסים וע"כ הוא נשאר תמיד בבחי' אוירא דכיא, רק מוחא דאוירא, שהוא בחינת **ל** דצל"ם, נוהג בה בחינת חסדים מגולים, והארת רדל"א מוריד הי' מאויר דילה ואשתארת אור, שפירושו הארת חכמה כנודע. הרי שרק מוחא דאוירא מקבלת הארת רדל"א דגדלות ולא הראש דגלגלתא. (אלף ש"י אות ל"ה).

סימן י

(לשאלה) מבחינת ט"ס המקוריות, הם רק נר"ן, דהיינו בינה וזו"ן, כי כתר וחכמה לקח עתיק, כנ"ל בתשובה קכ"ט. אמנם אחר דנפיק **י** מאויר יש שם קומת ע"ב, שהיא חיה, אלא שאור החיה מתלבשת בכלי דבינה שהוא בחי' **ל** דצל"ם, הנבחן לז"ת דבינה, כנודע, וכיון שבג"ר דבינה לא נעשה שום השתנות, ונשארת באור הבינה גם בעת גדלות, ע"כ נחשבת גם עתה רק לאור נשמה, כי אור החיה אינה מתגלית רק בז"ת דבינה, כנ"ל בתשובה קל"ב. ולפיכך אע"פ שיש שם אור החיה. מ"מ יש להבחין אותה שהם אינם רק נר"ן, כמבואר. (אלף שי"ב אות ל"ט. ומ"א ומ"ו ומ"ז).

סימן יא

(לשאלה) הם ג' הבחינות, המכונות מל"צ דצלם, שאו"פ הוא צ' דצל"ם. ומקיף הא' הוא ל' דצל"ם. ומקיף עליון, הוא **ם**' דצל"ם. והם ג' בחי' בינה וז"א ומלכות, שאו"פ הוא זו"ן. ומקיף א' הוא ז"ת דבינה. ומקיף עליון הוא ג"ר דבינה. כמ"ש כאן באו"פ. גם המקיף עליון שהוא **ם**' נבחן לאו"א עלאין, ויוד דהויה, וחכמה, וע"ב, ובחינת חסדים מכוסים דהיינו אוירא דכיא, כי הי' לא נפיק מאויר שלה לעולם. ומקיף א' הקטן שנקרא **ל**' דצל"ם נבחן לישסו"ת, ולה' דהוי"ה, ומילוי ס"ג, ובינה, ולבחינת חסדים מגולים, דהיינו שבה נוהג ירידת הי' מאויר ואשתאר אור, דהיינו בחינת הארת חכמה בחסדים, כנודע, הנקרא חסדים מגולים. ואו"פ שהוא **צ**' דצל"ם נבחן לזו"ן. ולואו דהויה, ולמילוי מ"ה, ולדעת. כמבואר היטב לעיל בדברי הרב דף אלף ע"ה אות קכ"ז. וקל"ו. וקל"ז. עש"ה. ואין להאריך כאן. (אלף שי"א אות ל"ז ול"ח).

סימן יב

(לשאלה) המילוי שבהוי"ה מורה על שיעור קומה שבפרצוף. שבמילוי ע"ב הוא קומת חכמה. וס"ג קומת בינה. ומ"ה קומת ז"א. וב"ן קומת נוקבא. והנקודות מורות על התיחסות כל מדרגה פרטית שבאותה הקומה, אל המקור שלה. כי כל קומה כלולה מע"ס, אמנם מבחינת עצמה אין שם אלא ספירה אחת, והשאר הוא רק מבחינת התכללות של הספירות העליונות ממנה ושל הספירות התחתונות ממנה, כנודע. ועל זה באות הנקודות על כל אות שבהוי"ה ובמילוי, להורות עליה מאיזה מקור בא שם אותה המדרגה המרומזת באות ההיא, אם הוא מבחינת עצמה, או מהתכללות העליונים, או מהתכללות התחתונים ממנה. (אלף שי"ג אות מ"א).

סימן יג

(לשאלה) המילואים הם ג' שמות הויה במילוי יודין שבגי' ע"ב. וההפרש שבהם הוא רק בסדר הניקוד: והוי"ה דאו"פ אינו מנוקד רק ד' אותיות הפשוטות שבה בלבד, יוד עם חולם, וה"ר בצירי, ו' בקמץ, וה"ת בצירי. והוי"ה דאו"מ הא', מנוקדת בכל עשר אותיותיה, והניקוד של המילוי, שוה להפשוט שלו, ג' נקודות ביוד, וב' נקודות של צירי בה', וג' קמצין בואו, וב' נקודות צירי בהי תתאה. והוי"ה הג' דאו"מ העליון, הנה ד' אותיותיה הפשוטות מנוקדות בחולם צירי קמץ צירי כמו שאר הב' הויות, ושש אותיות של המילוי כולן מנוקדות בקמצין. (אלף שי"ג אות מ"ב מ"ג ומ"ד).

סימן יד

הניקוד חולם צירי קמץ צירי שבהויות הפשוטות, מורה על בחי' הארת כלים עצמם, כי הויה הפשוטה בלי המילוי, מורה על שורש המדרגה, שהוא בחינת עביות הדק דבחינת

כתר, שעביות זו עוד אינה מספיקה לזווג עם אור העליון מבחינתה עצמה אלא צריכה לקבל אורותיה מעליון, והיא בחינת אור הנפש, כי אור הנפש מתלבש בכלי דכתר, ולפיכך הנקודות שבה הן כתנועת האותיות, חולם צירי קמץ צירי: חולם מורה על חיה יחידה שבה, שאינם מתלבשים בכלים, דוגמת החולם שהוא ממעל לאותיות ולא בתוכם, כי האותיות הן הכלים. וצירי מורה על בחינת חו"ג שבבינה, בעת שהיא באחורים על חכמה, ולכן הם רק ב' נקודות: חסד, גבורה. אמנם בעת שמפסקת האחורים שלה ומזדווגת עם החכמה אז נבחנת בנקודת סגול, כי ב' נקודות עליונות מרמזות לחו"ב, דהיינו על הבינה שמזדווגת עם חכמה, ונקודה הג' מורה על הדעת המזווג אותם. ונמצא בשעה שאין עוד שם זווג דחו"ב ואין בה אלא חסדים מכוסים, הנה אין בה חו"ב אלא חו"ג, והם מרומזים בצירי, כנ"ל. וע"כ ה"ר מנוקדת בצירי, להורות שעוד אין בה זווג עם החכמה, כמבואר. ולפיכך הו' שבהוי"ה הפשוטה, מנוקדת בקמץ, שזה מורה על הקמיצו שבז"א, כי ו' היא ז"א, כנודע, וכיון שהוא צריך להארת חכמה ואין לו, כי אין עוד בבינה, כנ"ל, ע"כ נקודת הו' הוא עם קמץ. וה"ת מנוקדת ג"כ בצירי, כמו ה"ר, שמורה על החסדים מכוסים, כנ"ל. והנה נתבאר הניקוד של הויות הפשוטות שאין בהם רק הארת חסדים מכוסים, שהם בחינת הארת כלים.

ונודע שט' הויות אלו שבג' רישין הם מהתכללותם זה בזה, כי הג' רישין הם ע"ב ס"ג מ"ה, שבהתכללות זה בזה יש בכל אחד ג' הויות, וע"כ הם נבחנים: באו"פ, ומקיף, ומקיף עליון שאו"פ הוא מו"ס, ואו"מ הוא מוחא דאוירא, ומקיף עליון הוא גלגלתא. ולפיכך ג' הויות דגלגלתא כולם ע"ב, דהיינו במילוי יודין, וכדי להבחין בין מה שמבחינת עצמה, ובין מה שהיא לקחה מן התחתונים ממנה בדרך התכללות, באים ע"ז הנקודות, כי הוי"ה דא"פ שבה, שלקחה מהתכללות במו"ס, שהוא בחינת נפש, אין בה ניקוד אלא על אותיות הפשוטות בלבד, כי אותיות הפשוטות מרמזים על בחי' נפש, כנ"ל. והוי"ה הב' שלקחה מן ההתכללות שבאוירא, שהוא מקיף הא', מנוקד בכל עשר אותיותיה, כלומר גם באותיות המילוי שבה. כי המילוי מורה על המסך שבה המזדווג עם אור העליון, וכיון שכאן יש זווג, כי הוא בחינת המוחא דאוירא, ע"כ גם אותיות המילוי מנוקדות, שניקוד הזה מורה על זווג בבחינת עצמו כנ"ל. ועכ"ז אין ניקוד המילוי משתנה מניקוד הויה הפשוט, כי גם אותיות המילוי מנוקדות בחולם צירי קמץ צירי כמו הפשוט, שזה מורה על חסדים מכוסים, כנ"ל, ואו"פ שבמוחא דאוירא במקומה כבר יש בה זווג חו"ב פב"פ, והצירי מתהפך שם לסגול, כנ"ל, מ"מ כאן במקום הגלגלתא שהוא בחי' ם' דצל"ם

שאינו מקבל חכמה, ע"כ אין חילוק בין הויה הפשוט למילוי שלה, וגם המילוי הוא בחולם צירי קמץ צירי המורה על חסדים מכוסים, כנ"ל.

(לשאלה) והוי"ה הג' שבגלגלתא, דהיינו בחי' מקיף עליון שבה, הוא בחינת הגלגלתא עצמה, וע"כ אותיות המילוי שבה כולם מנוקדים בקמצין, כי הם מורים על בחינת הזווג שבה, שהוא בחינת כתר, וראש, ששם זווג דהכאה על העביות שבמסך המתנגד להתלבשות, ונודע, שלפי תוקף ההתנגדות להתלבשות שיש בראש, כן שיעור הקומה המתפשטת להתלבשות בגוף, וב' בחינות אלו נקראות קמץ פתח, כי כח ההכאה הנוהג בכתר נקרא קמץ, להיותו מקמץ האורות מלבא לכלל התלבשות, ובחינה השניה דהיינו ההתפשטות בגוף ממעלה למטה נקרא פתח מלשון פתיחות האורות לבא לכלל התלבשות. והם נבחנים לכתר חכמה, כי כתר הוא ראש ונקודתו קמץ, וחכמה היא בחינת התפשטות ממעלה למטה, וע"כ נקודתו פתח. ולפיכך כל אותיות המילוי שבהוי"ה זו הם בקמצין, להיותו בחינת כתר וראש. אבל אותיות הפשוט שבהוי"ה נקודתן כתנועות האותיות, שהם חולם צירי קמץ צירי, כי אינם מורים על בחינת המסך והזווג, אלא על בחינת הכלי עצמה, כנ"ל, וע"כ תנועתם כתנועת האותיות, שהם הארת כלים. (אלף שי"ג אות מ"ב מ"ג מ"ד).

סימן טו

(לשאלה) המילואים דג' שמות שבאוירא, הם מילוי ס"ג, כי הוא בחינת ל' דצל"ם, הנבחן לס"ג ובינה, כנודע. והנקודות שבהם, הן דומות לג' הויות שבגלגלתא. לבד, שבמקום כל נקודת צירי, יש כאן נקודת סגול תמורתם: והוי"ה דאו"פ מנוקדים רק אותיות הפשוט בלבד, בחולם סגול קמץ סגול, אבל אותיות המילוי אין בהם שום ניקוד. והוי"ה דמקיף הא' מנוקד בכל עשר אותיות: בג' אותיות יוד בחולם, וב' נקודות סגול בב' אותיות ה"י, וג' קמצין בג' אותיות ואו. וב' סגלין בב' אותיות ה"י אחרונה. והוי"ה דמקיף עליון הוא כמו הויה הג' שבגלגלתא, מלבד שצירי מתהפך כאן לסגול.

סימן טז

שינוי אחד יש בנקודות דג' הויות דאוירא, שצירי שבהם מקבל צורת סגול, והוא מטעם הנ"ל בתשובה קל"ז, שסגול מורה על זווג חו"ב, בסוד דנפיק יוד מאויר ואשתאר אור, שזה נוהג באוירא ומו"ס, ולא בגלגלתא, וע"כ ההין שבגלגלתא שהם בבחינת ם' דצל"ם הם בצירי, אבל כל ההין שבמוחא דאוירא שהם מבחינת ל"צ דצל"ם, שהם בהארת חכמה ע"כ הם כלם בסגול. וע"כ הוי"ה דאו"פ, שהוא מהתכללות מו"ס בה, אין שם ניקוד רק בד' אותיות הפשוטות: י' בחולם, וה' בסגול, וו' בקמץ. וה"ת בסגול. דהיינו כמו בהוי"ה דאו"פ דגלגלתא, אלא הצירי נתהפך לסגול, מטעם הנ"ל. והוי"ה דמקיף הא'

שהוא מבחינת עצמה, מנוקדות בה גם אותיות המילוי, כנ"ל בתשובה קל"ז, אלא בחילוק אחד, שכל צירי נתהפך לסגול, מטעם הנ"ל. וע"כ ג' אותיות יו"ד מנוקדות בחולם וב' אותיות ה"י מנוקדות בב' סגלין. וג' אותיות וא"ו מנוקדות בקמצין. וב' אותיות ה"י ג"כ בסגול. ומה שמילוי דוא"ו הוא ג"כ בקמצין, הגם שכאן יש הארת חכמה, והיה צריכה להנקד בפתחין. הטעם הוא, כי המוחא דאוירא הוא בחינת ס"ג, שוא"ו שבה נעשה כתר לז"א שהוא מו"ס, וע"כ מנוקדת עם קמץ כבחינת כתר, כמ"ש בתשובה קל"ז.

(לשאלה) והוי"ה הג' שבה שהוא מקיף עליון שאינה מבחינתה עצמה אלא מהתכללות הגלגלתא, ע"כ מנוקדת כולה כמו הוי"ה הג' שבגלגלתא, אלא רק הצירי שתחת ההין נתהפך לסגול, כי זה כל ההבחן בין הגלגלתא, שהוא חסדים מכוסים ע"כ מנוקדת הבינה שהוא ה' דהוי"ה עם צירי, אבל מוחא דאוירא שהוא חסדים מגולים, ע"כ מנוקדות ההין בסגול. כנ"ל. וע"כ אותיות יו"ד מנוקדות בחולם וב' קמצין, ואותיות ה"י מנוקדות בסגול וקמץ. ואותיות וא"ו בג' קמצין. ואותיות ה"י בסגול וקמץ. כמבואר. (אלף שט"ו אות מ"ו).

סימן יז

(לשאלה) הוי"ה דאו"פ שבה, אינו מנוקד אלא ד' אותיות הפשוטות: י' בחולם ה' בסגול, ו' בפתח, ה"ת בסגול. והוי"ה דמקיף א' מנוקד: ג' נקודות חולם באותיות יו"ד. וב' נקודות סגול באותיות ה"א, וג' פתחין באותיות וא"ו, וב' סגלין באותיות ה"א. והוי"ה דמקיף עליון, בג' אותיות יו"ד ג' פתחין, ובב' אותיות ה"א סגול פתח, ובג' אותיות וא"ו ג' פתחין, ובב' אותיות ה"א סגול פתח. (אלף שט"ז אות מ"ז).

סימן יח

(לשאלה) הנה בג' הויות שבמו"ס יש בהם ב' שינוים על הג' דגלגלתא, א' בצירי שנהפך לסגול, שזה מורה על זווג חו"ב והארת חכמה כנ"ל. שזה לא היה בגלגלתא, וע"כ נקודתן של ההין בצירי, וכאן שנוהג הארת חכמה נקודתן בסגול. ושינוי ב' הוא שהקמצין שיש בג' השמות דמוחא דאוירא נהפכו כאן לפתחין. והוא מטעם הנ"ל, שקמץ הוא בחינת כתר ופתח הוא בחינת חכמה, וע"כ הקמצין שבמוחא דאוירא המורים על בחינת כתר, נהפכו כאן לפתחין לבחי' חכמה. (אלף שט"ז אות מ"ז).

סימן יט

(לשאלה) כי הם בחינת זכר ונקבה שיצאו על ב' מיני מסכים, שהזכר הוא מרשימו דהתלבשות, והנקבה היא מרשימו דעביות, שהם שניהם קבלן קומתם בשוה בפה דעתיק. ואינם יוצאים זה מזה עי' לעיל בתשובה קכ"ח (אלף שי"ז אות נ"א ואות נ"ה).

סימן כ

(לשאלה) סתם בוצינא דקרדינותא הכוונה היא על גבורה דעתיק המתלבשת במו"ס, הנמשכת ממלכות דצמצום א' הגנוזה בראש דעתיק. וע"כ היא נחשבת לשורש כל הגבורות שבעולמות, כי כל הגבורות דאבי"ע כולם הם מצמצום ב' שהם ענפים של מלכות דצמצום א' כנודע. (אלף שי"ט אות נ"ח).

סימן כא

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה קמ"ג.

סימן כב

(לשאלה) קומת ע"ב היוצאת על מלכות דצמצום א', שהיא קומת או"א דנקודים, שנתבטלה בעת שביה"כ, הוא הנקרא אלף עלמין דחתימין בעזקא, כי עזקא הוא בחינת ם' דצל"ם הסותם את ג"ר דע"ב מבחינת חכמה, ומתקן אותה בבחינת חסדים מכוסים, כנודע. ונמצא שמחמת התיקון דם' דצל"ם, שנעשה על המוחין, נחתמה ונגנזה קומה זו דאו"א דנקודים, הנקראת אלף עלמין. והם נקראים כן מטעם הכתוב ואאלפך חכמה וכו'. (אלף שכ"ג אות ס"ה).

סימן כג

(לשאלה) עזקא הוא ם' דצל"ם, שפירושו ד' מוחין חו"ב חו"ג, כי אין זווג בחו"ג להמשיך הארת חכמה אל הבינה, ונחשבים לב' מוחין, וה"ס הם' סתומה דלם רבה המשרה הבאה במסורה. וזה נוהג רק בג"ר דמוחין, הנקראים או"א וי' דהוי"ה, אבל בו"ק דמוחין, שהם ישסו"ת וה' דהוי"ה, הם נבחנים לג' מוחין, משום שחו"ג נחשב בהם למוח אחד, מחמת שמזדווגים יחד להמשיך הארת חכמה אל הבינה, וע"כ הם נקראים ל' דצל"ם, דהיינו ג' מוחין: חב"ד, שבכל אחד יוד, הוא בגימטריא ל'. כנ"ל בדברי הרב דף א' ע"א אות קכ"ז וקל"ו וקל"ז (אלף שכ"ג אות ס"ה).

סימן כד

(לשאלה) קרומא דאוירא, הוא בחי' המסך המבדיל בין חסדים מכוסים לחסדים מגולים, הנקראים מים עליונים ומים תחתונים, אשר בראש נקרא קרומא דאוירא, ומבדיל בין גלגלתא המתוקנת בם' דצל"ם, דהיינו בחסדים מכוסים, שהם מים עליונים. לבין אוירא ומו"ס, המתוקנים בל"צ דצל"ם, דהיינו בחסדים מגולים, שהם מים תחתונים. וכן הפרסא שבגוף הוא מבדיל בין החג"ת עד החזה, שהם בחי' ם' דצלם, וחסדים מכוסים. לבין מחזה ולמטה, שהם בחינת ל"צ דצל"ם וחסדים מגולים. וזה נוהג בראש וגוף דכל הפרצופים. וטעם הדבר הוא, כי בהיות ם' דצל"ם בחינת חסדים מכוסים, אינו שולט עליה כח המסך שבפה דעליון, ואינו ממעט אותה כלום וע"כ היא נחשבת עוד כמדת

העליון בלי שום מיעוט, וע"כ נקראת מים עליונים, כי עדיין לעליון היא נחשבת. אבל ל"צ דצל"ם שהם חסדים מגולים, דהיינו שצריכים להארת חכמה, הנה כבר שולט עליהם מסך דעליון המוציא אותם לחוץ ממדרגתו לבחינת תחתון, וע"כ נקראים מים תחתונים. וכח המסך דעליון עצמו נבחן לרקיע המבדיל ביניהם, בדומה לקו העקום שבא', החוצה, ומבדיל בין י' עלאה לי' תתאה. (אלף שכ"ז אות ע"ב).

סימן כה

אי אפשר שימשכו אורות חדשים באצילות, דהיינו בחינה יתירה במשהו על מדת המוחין הקבועים שבהם, הנקרא תוספות מוחין, זולת ע"י עלית א"א והתכללותו בעתיק, וכן כל תחתון בעליון שלו. אשר אז נמשך בחינת מקיף החוזר לראש דא"א, להיותו נכלל בזווג שבפה דעתיק, ששם משמשת מלכות דצמצום א', אשר עליה מתגלה הקומה דע"ב המגולה, שפירושו, שאין הג"ר דמוחין מכוסים בתיקון דם' דצל"ם הנקרא עזקא, שהוא שוה לקומת או"א דנקודים.

ונודע, שכל יציאת המוחין דא"א, הם ע"י התכללותו דא"א בפה דעתיק, ונמצא מקבל שם בחינת ע"ב המגולה, הנקרא מקיף חוזר, אלא בשובו למקומו הוא מתתקן בצל"ם, שג"ר דמוחין מתלבשים בם', המכסים ודוחים חכמה, ונמצא קומת ג"ר דע"ב שקבל בפה דעתיק, יוצאים לחוץ ממנו בבחינת מקיף, והאו"ח המלביש לאלו המוחין שיצאו לחוץ, יוצאים ג"כ לחוץ מראש בבחינת שערות רישא ודיקנא. וכן הוא תמיד, שבשעה שא"א עולה ונכלל בעתיק, הוא מקבל שם בחזרה את מקיף חוזר לפנימיותו, וכן הלבושים שלו, שהם השערות רישא ודיקנא שיצאו לחוץ מראש, נמצאים אז שחוזרים ונכנסים לפנימיות הראש, ואז הם נכללים במלכות דצמצום שבפה דעתיק, ונעשים לבחינת מ"ן דא"א, שמה, ואו"ח היוצא עליהם, מלביש שוב את קומת הע"ב הגלוי כמו בפעם הא', ואח"כ כשא"א יורד עם המוחין ההם למקומם, חוזר ונתקן בצל"ם, ונמצא בחינת הג"ר דמוחין מוכרחים לחזור ולהסתלק בסוד מקיף חוזר, וכן השערות חוזרים ומסתלקים ויוצאים לחוץ מהראש בבחינת כלים חיצונים ומקיפים.

(לשאלה) הרי ששערות רישא ודיקנא הם משמשים לבחינת מ"ן לא"א, דהיינו בעת עליתו להכלל בזווג דפה דעתיק, נכנסים אז השערות ונעשים לבחינת מ"ן לקומת ע"ב המגולה, שעי"ז הם חוזרים ומלבישים לע"ב המגולה, כמו בפעם הראשון, דהיינו בתחילת אצילותו דא"א, כנ"ל. ועי' בהסתכלות פנימית כאן, שנתבאר זה באורך. (אלף שע"ו אות קע"ב).

סימן כו

(לשאלה) תיקון הח' דדיקנא ותיקון הי"ג, שהם השערות דיקנא דשטח עליון ותחתון שלה, הארוכים עד החזה ומלבישים בבחינת מקיפים על חג"ת דא"א עד החזה, הם נקראים מזלא. ופרצוף או"א המלבישים את חג"ת דא"א לפנימיותם, הם נכללים ג"כ בב' המזלין מבחינת המקיפים, כלומר, ששערות אלו משמשים לאו"א בבחינת מקיפים כמו שמשמשים לא"א וזהו שאמרו, שאו"א במזלא אתכללילו. (אלף שע"ז אות קע"ג).

סימן כז

(לשאלה) אין הכוונה על מוחין הקבועים שבאצילות, דהיינו בעת שאו"א מלבישים לחג"ת דא"א והם בקומת ס"ג, כי אז אין הם צריכים למזלא שיהיה להם למ"ן, כי הם מזדווגים על המ"ן של עצמם, שהוא מבחינת צמצום ב', כנודע. אלא הכוונה היא בעת עלית הפרצופים לתוספות מוחין, שאינם נמשכים אלא מע"ב המגולה, כנ"ל בתשובה קמ"ח ע"ש. שאז עולה א"א לג"ר דעתיק, ואו"א לג"ר דא"א, ואז אין המסך ועביות דאו"א עצמם מספיק למ"ן, להיותם מבחינת מלכות דצמצום ב', ואין ע"ב המגולה יוצא, אלא ע"י מ"ן דמלכות דצמצום א', כנודע, ולכן הם צריכים למ"ן דדיקנא, שמקור עביותם הם מבחינת עביות מלכות דצמצום א'. וענין זה נעשה על ידי העליה עצמה, כי אז מקבל א"א ע"י עליתו לג"ר דעתיק, את הקומה דמקיף חוזר, והשערות נכנסים שוב לראש, ונעשים לפנימים, נמצא שגם המזלין שהם מקיפים דחג"ת דא"א, נכנסים ג"כ לפנימיות חג"ת שלו, ואז יכולים או"א לשמש עם השערות אלו של המזלא לבחינת מ"ן, להמשיך מקומת ע"ב המגולה. כי כמו שהמזלין משמשים לאו"א בבחינת הקביעות שבהם לכלים מקיפים, כנ"ל בתשובה קמ"ט, כן בעת עליה המה נעשו להם לפנימים ויכולים לשמש במ"ן שלהם. ועי' כל זה בהסתכלות פנימית כאן, שנתבאר שם באורך. (אלף שע"ז אות קע"ג).

סימן כח

(לשאלה) הנה שערות דיקנא הם נמשכים מהארת מו"ס, כנ"ל בתשובה כ' ע"ש. אמנם ב' הרישין: גלגלתא, ומו"ס, כלולים זה מזה, ונמצא שמו"ס עצמו כלול ג"כ מגלגלתא, באופן שיש במו"ס ב"פ ע"ס: ע"ס דגלגלתא, וע"ס דמו"ס, ושניהם צריכים להגלות בדיקנא. אמנם מע"ס דמו"ס אינם יכולים להתגלות, כי אם מבינה ולמטה דהיינו מבחינת ל' דצל"ם שהיא בחי' בינה, שממנה באים כל המוחין, אחר דנפיק הי' מאוירא ואשתאר אור, אבל מבחינת חכמה עצמה, אינם יכולים לקבל, כי היא מתוקנת בם' דצל"ם וגנוזה שם בסוד אלף עלמין דחתימין בעזקא. ונמצא שלא יש מע"ס דמו"ס אלא ח' ספירות מבינה ולמטה. ומן ע"ס דגלגלתא הכלול במו"ס אין מגיע אל הדיקנא זולת ה"ס, מחסד

עד יסוד, וחסד כלול במזל החׄ'. והטעם הוא, כי מגלגלתא שהיא בחינת **ם**' דצל"ם, אינם יכולים לקבל אלא ו"ק לבד, להיותה מתוקנת בעזקא. כנודע. וע"כ המה רק י"ג תיקונים ולא עשרים כי לא יש בהם אלא ח"ס מח"ס וה"ס מגלגלתא. (אלף שצ"א אות קצ"ו).

סימן כט

נודע שכל בחינת תוספות מוחין היוצאים באצילות, אינם יוצאים זולת על המ"ן דשערות דיקנא, כנ"ל בתשובה קמ"ח וקמ"ט, כי המה הם השיורין ממלכות דצמצום א' שנשתיירו בא"א, שהוא יכול להכלל על ידיהם במלכות שבפה דעתיק, שהוא מצמצום א', שזולתם אין בא"א אלא מבחינת מלכות דצמצום ב', שאין לה יחס עם מלכות שבפה דעתיק, כנודע, ונמצא שכל המוחין היוצאים באצילות הם מבחינת שערות דיקנא, וכל התיקונים תלוים בה. והנה כמו שיצאו השערות בתיקון הראשון, לא היו ראוים לזווג כלל, כי היו לגמרי מבחינת מלכות דצמצום א', שהיא אינה מקבלת שום זווג באצילות, מחמת גניזתה ברדל"א, ולפיכך הם צריכים למיתוק במדת הרחמים, כי אז הס ראוים לעלית מ"ן ולהמשיך ממוחין דע"ב המגולה, כמה שאפשר גם בפרצופי אצילות.

ועל המיתוק הזה דמלכות דצמצום א' שבתיקון הא' דדיקנא, סובבים כל תיקוני דיקנא כולם, שחׄ' תיקוני דיקנא הראשונים, הם המיתוקים של המלכות מיחס המו"ס. וה' תיקונים האחרונים, הם מיתוקים של המלכות מיחס הגלגלתא הכלול במו"ס.

ונודע, שאחר גילוי תיקון הא' לא נתקנו על ידה, אלא בחינת מארי תריסין, שהיא בחינת בינה, אבל בחי' זו"ן שבהם, לא קבלו שום תיקון, וע"כ נמשך בעולם היצירה ועשיה מארי דיבבא ומארי דיללה. ונמצא שעיקר המיתוקים צריכים לבחינת זו"ן אלו, ונודע שכל תיקוני הזו"ן הם ע"י עיבור במעי בינה, ואינו נשלם זולת ע"י ג' עיבורים ולידות, כמ"ש בחלק י"ב, ותדע ששורש כל אלו ג' עיבורים הם מכאן.

כי תיקון הבי דדיקנא, שהוא שערות השפה העומדים בסוף לחי העליון, שהוא בינה, נבחן לבחינת עיבור א' דזו"ן אלו, שלא קבלו תיקונם בתיקון הא' דדיקנא, וז"ס התפשטות השערות דתיקון א' שהוא מצר הזקן, עד לרישא דפומא, שהוא בחינת לחי עליון שהוא בינה, כי זו"ן דמלכות דצמצום א', שבמצר הזקן, עלו לבינה בבחי' עיבור א'. והנה תיקון הב', הוא השגת ו"ק דעיבור. ואח"כ בתיקון הג', שהוא אורחא עלאה תחות חוטמא, קבלו שם רוחא דחיי מחוטמא, שהוא בחינת ג"ר דעיבור א'.

ואחר שנשלמו בו"ק וג"ר דעיבור, שהם כל הנרנח"י דעיבור הזה, נולדו ובאו למקומם, דהיינו בלחי התחתון במקום שפה תתאה, ומתחילה נגלה שם ו"ק שהם אורות ג"ר, הנקרא תיקון ד' דדיקנא, שהוא שבולת הזקן. ואח"כ נגלה הג"ר, שהוא תיקון הׄ', דהיינו

אורחא תתאה שבאמצע שבולת הזקן, וג"ר אלו נבחנים לעיבור ב', כי הם ג"ר דרוח, הבאים בעיבור ב' אחר ב' שנים. כנודע בז"א דאצילות, ומן התחתון ילמד העליון. באופן שתיקון הד' הנקרא שבולת הזקן, הוא בחינת נ"ר דרוח, הנקנה בב' שנים דיניקה, ותיקון ה' הוא בחינת עיבור ב' שלאחר ב' שנים דיניקה, שעל ידו קונה ג"ר דרוח, והשלמת עשרה כלים כמבואר בז"א באצילות.

ולאחר שנשלם בו"ק וג"ר דרוח, שהוא בחינת השלמת כלים, הגיע זמנו לעיבור ג' דגדלות, וזהו ג"כ בב"פ, דהיינו בתיקון הששי ותיקון השביעי שבתיקון הו' קונה ו"ק דגדלות, שהוא התיקון דהתרחבות הזקן בב' הצדדים הנמצאים תחת תיקון הא', שמתחילה מתפשטים עד רישא דפומא, שזהו בחי' העיבור בבינה, שהיא שפה עלאה, ואח"ז חוזרים ויורדים ללחי התחתון, שהוא בחינת הלידה, כמ"ש בזוהר, (עי' באו"פ דף אלף תט"ז ד"ה וז"ש) ואח"כ מקבל ג"ר דגדלות בתיקון הז', שהוא הארת ב' תפוחין קדישין דאתפנו משערות, שהוא בחינת המוחין וג"ר דכללות הדיקנא, בבחינת באור פני מלך חיים כמ"ש בזוהר.

ואחר שנגלו כל המוחין ע"י ג' עיבורים הנ"ל, ונגמרו כל המוחין דדיקנא בתיקון הז' כנ"ל, נגלה עתה תיקון הח' דדיקנא, שהוא בחינת שבחא דשערות דיקנא, כלומר, כי עתה מקבלים עצם השערות דיקנא כל השבח הגדול של כל המוחין שנגלו עם הז' תיקונים ראשונים, ונתפשטו ע"כ השערות לרחבם ולארכם עד החזה, כי בחינת העביות דמלכות דצמצום א' נשאב מתיקון ח' הזה לגמרי, מכח ג' עיבורים הנ"ל, ונזדככו ונעשו כמו בחינת השערות דשפה עלאה, המתפשטים מבחינת בינה. וע"כ הוא נקרא בשם מזל, כי תיקון הזה מקבץ בתוכו כללות כל ז' התיקונים להשפיע לתחתונים ממנו. ונקרא מזל עליון, מטעם שנבחן כמו בחינת שערות דבינה שהיא בחינת העליון.

והנה עתה נגמר כל תיקונם של השערות דיקנא הבאים מחלק המלכות דצמצום א', המיוחסים לבחינת חכמה דמו"ס, אמנם השערות דיקנא המיוחסים לבחינת גלגלתא שבמו"ס, עדיין לא קבלו שום תיקון בח' תיקונים הנ"ל. ותחלת תקונם מתחיל עתה בתיקון הט', כי עתה יצאו ונצמחו השערות מבחינת הגלגלתא שבמו"ס, ועלו ונתערבו תוך השערות דבינה שבשטח העליון דדיקנא, ונתמתקו שם בבינה במדת הרחמים שבה, כנ"ל בתיקון ב', שקבלו בזה בחינת עיבור א' שלהם. ואחר שנגמר עיבורם שם, נולדו וירדו למקומם, שהוא הגרון שמתחת הלחי התחתון, ויש בזה ב' תיקונים, יוד, וי"א, כי הגם שנתערבו בשטח העליון דדיקנא בבחי' בינה, מ"מ לא נעלם מהם בחינתם עצמם

לגמרי, שהיא בחינת מלכות דצמצום א', וע"כ נבחן בהם בחינת בינה ובחינת מלכות: ובחינת בינה שבהם, היא תיקון הי' ובחינת מלכות שבהם, היא תיקון הי"א.
והנה מעיבור א' הזה אין בהם אלא בחינת ו"ק, ועתה הם צריכים לעלות ולקבל בחינת ג"ר, אמנם נודע ששערות דבחינת כתר דמו"ס, אינם יכולים לקבל ג"ר מהארת חכמה, כי בחינת הגלגלתא הם חסדים מכוסים. כנ"ל. ולפיכך המה מקבלים רק בחינת אוירא דכיא, הנוהג בהארת גלגלתא, והארה זו שמקבלים היא תיקון הי"ב דהיינו פה דאתפני משערות. ויותר מזה אינם ראוים לקבל.
(לשאלה) ותיקון הי"ג, הוא כל שטח התחתון דדיקנא, דהיינו כללות השבחא דד' הקודמים, שקבלו אלו השערות דבחינת גלגלתא שבמו"ס, ובשבח הזה קבלו כח התפשטות לארכם ולרחבם עד החזה. וע"כ נקרא זה התיקון בשם מזל תחתון כי כמו שתיקון הח' מקבל ומתפשט מבחינת השבח שבז' תיקונים הקודמים לו, ונקרא משום זה מזל עליון, כן תיקון הי"ג מקבל ומתפשט מבחינת השבח שבד' תיקונים הקודמים לו, וע"כ נקרא מזל תחתון. אמנם גם מזל העליון משפיע מן הח' תיקונים שבו אל מזל התחתון, וע"כ נבחן המזל תחתון שהוא מקבל מכל י"ב תיקוני דיקנא. (באו"פ מדף אלף צ"ה אות ר"ה עד סוף החלק).

סימן ל

(לשאלה) כי השערות, מתחלקים ג"כ על מל"צ כמו הכלים הפנימים, ובחינת **ם**' דשערות יצאה למעלה על הגלגלתא, שהיא בחינת **ם**' דכלים פנימים, ובחינת ל"צ דשערות יצאו בבחינת שערות דיקנא בהארת מו"ס, שהוא בחינת **צ**' דכלים פנימים. ועי' לעיל בדף אלף תשובה כ'.

סימן לא

(לשאלה) מזלא, הוא מלשון הכתוב יזל מים מדליו, שהוא לשון השפעה. ולפי שתיקון הח' הוא הכולל של ז' תיקוני דיקנא הקודמים לו, ע"כ הוא ראוי להשפעה ונקרא מזל. וכן תיקון י"ג הוא כלל השלימות שבד' תיקונים הקודמים לו, וגם הוא ראוי להשפעה וגם הוא בקרא מזל. אלא שמזל הח' להיותו כללות השלמות שבז' תיקונים עליונים דחכמה נקרא מזל עליון. ומזל הי"ג להיותו כללות השלמות שבד' תיקונים התחתונים הנמשכים מגלגלתא ע"כ נקרא מזל תחתון. (אות רי"ב).

סימן לב

הי"ג שמות דמה"ר שבמיכה מורים על י"ג תיקוני דיקנא מבחינת עמידתם בא"א, דהיינו מצד המתקן והמשפיע אותם לתחתונים, וי"ג שמות דמדה"ר שבתורה, הם על קבלתם של התיקוני דיקנא בז"א ובתחתונים.

תיקון א' שהוא מצר הזקן, נקרא במיכה בשם "מי אל כמוך" על שם הארת עתיק המקובל שם ממטה למעלה, שאין דומה לו בכל אצילות, והוא כי שם מגולה עצם המלכות דצמצום א' כמות שהיא בעתיק. אבל בתורה נקרא שם "אל" שפירושו תקיף יכול, מפני שאין הארתו מתפשטת ממעלה למטה, ונפקין מיניה ביצירה ועשיה מארי דיבבא ומארי דיללה, ומתגלה בהם תוקף הדינים.

תיקון ב', שהוא השערות שבשפה עלאה, שגם השערות דמצד הזקן עלו ונתערבו בהם, נקרא במיכה בשם "נושא עון" כי השפה עלאה מקום בינה הוא, ונקיה מכל דין ועביות, אלא מפני עלית השערות דמצר הזקן שמה, נתמעטה גם הבינה בסבתה ויצאו שערות במקום בינה, וע"כ נקרא עון, כי ישר הוא מבחינת עצמו, אלא נתעוות מחמת עלית המלכות אליו. אמנם הבינה עשתה זה, כדי להמתיק את המלכות במדת הרחמים שלה, ולתקנה לזווג, ולשם זה היא נושאת בקרבה העון. וע"כ נקרא נושא עון. וזכור שבחינת הצמצומים ודינים שבבחי' בינה נקראים עון, אבל בחינת הדינים שבמלכות נקראים פשע, כי היא מצומצמת מחמת עצמה. אבל בבינה אינם מחמת עצמה, אלא מכח עלית המלכות אליה, והיא מעוות בעלמא. ובתורה נקרא בשם "ורחום" כי תיקון הזה, הוא מקור הרחמים שבבינה, כמ"ש חז"ל כנשר הזה שהוא רחמני על בניו, ואומר מוטב שיכנס החץ בי, ואל יכנס בבני. כי על כן הבינה מקבלת את המלכות לתוכה, ונעשתה מצומצמת על ידה, כדי שיגיע בזה תיקון אל הזו"ן שהם בניה, כי מכשירה בזה לקבל הזווג ולגלות כל המוחין דז"א. וע"כ נקרא תיקון זה רחום, כי היא נושאת העון בשביל הרחמים על הזו"ן.

תיקון ג' שהוא אורחא דתחות ב' נוקבי חוטמא דאתפני משערות, נקרא במיכה בשם "ועובר על פשע" כי ע"י רוחא דחיי דנשיב מב' נוקבי חוטמא, יוצאים הדינים מבחינת שערות השפה ומקבלים שוב הארת ג"ר, בבחינת רוחא דחיי, כי חיה היא חכמה כנודע, ואע"פ שטהרת הדינים אלו נעשה רק בבחינת שערות דבינה, הנקראים עון, מ"מ מגיע הטהרה גם לשערות דמלכות שבאו ממצר הזקן ונתערבו שם, שהם נקראים פשע, והוא, מטעם היותה מעורבת שם ואין לה הכר בפני עצמה. ולכן נקרא תיקון הזה בשם ועובר על פשע, כי עובר ומטהר גם הפשע שאינו ראוי לטהרה מבחינת עצמו, להיותו מלכות דצמצום א' שעליה היה עיקר הצמצום. ובתורה נקרא בשם "וחנון" שפירושו עושה חסד חנם, ואע"פ שאינו הגון ואינו כדאי, שהכוונה ג"כ על בחינת הפשע המעורבת שם שאינה הגון ואינה כדאי להשגת רוחא דחיי, מ"מ נעשה עמה החסד שתקבל אותו אגב עירובה בשערות הבינה, כנ"ל.

תיקון ד' שהוא בירור השערות דמלכות, שנתערבו בהשערות דשפה עלאה וירידתם משם לתחת השפה תתאה, הנקרא שבולת הזקן, נקרא במיכה בשם "לשארית נחלתו" כי הוברר שארית משערות דשפה עלאה, וניכר שאינם מבחינת בינה לגמרי כמו השערות דשפה עלאה, שיוכלו לקבל מהזווג שבהם, וע"כ הוכרחו לרדת למקום המלכות שהוא השפה תתאה שבלחי התחתון, ונעשה עליהם הזווג במקומם בבחי' ו"ק בחוסר ג"ר. ואע"פ שעתה נתמעטו מג"ר ע"י תיקון זה, מ"מ הוא הכנה טובה לתיקון ה' כמ"ש להלן. ובתורה נקרא "ארך אפים" שהוא כולל ג"כ את תיקון הה' כמ"ש לפנינו.

תיקון ה' שהוא המשכת הרוחא דחיי מארחא דשפה עלאה, לשבולת הזקן שבשפה תתאה, נקרא במיכה בשם "לא החזיק לעד אפו" שפירושו כי אע"פ שנגלה בחינת אף ודינים ע"י בירור השערות דמלכות מתוך שפה עלאה וירידתם לשפה תתאה, כי חזרו לבחינת חסרי ג"ר, מ"מ לא החזיק שם האף הזה, אלא שחזר והמשיך בחינת ג"ר ורוחא דחיי גם לשפה תתאה. ובתורה נקרא תיקון הזה ביחד עם תיקון ד' הנ"ל, בשם "ארך אפים" שפירושו: מאריך אפו וגבה דיליה. כלומר, שאע"פ שבתיקון ד' האריך אפו, כי חזר ונגלה האף בשערות דמלכות, מ"מ גבה דיליה, כי אח"כ המשיך הרוחא דחיי גם לשפה תתאה וחזר בהם הג"ר כמקודם. ואדרבא כי עתה נתתקנו ביותר, כי בתיקון ג', הגם שעבר על הפשע, ובטהרו גם השערות דמלכות, אמנם זה היה משום שלא ניכרו שמה, כנ"ל, אבל עתה אחר שירדו למקומם, ועכ"ז הגיע להם הרוחא דחיי, הרי תיקונם קבוע, כי נעשה התיקון בבחינתם עצמם.

תיקון ו' שהוא התרחבות הזקן בזויות דלחי התחתון, נקרא במיכה בשם "כי חפץ חסד הוא" שהוא המשכת חיי דנשמתא בתיקון זה מג"ר דבינה כי ג"ר דבינה ה"ס כי חפץ חסד הוא, שפירושו שחפצה ומשתוקקת אחר חסד ולא אחר חכמה, כנודע. ובתורה נקרא בשם "ורב חסד" כי רב הוא לשון גדלות, ומורה על בחינת חסדי הבינה שהם בחינת גדלות וג"ר. שהם נקראים ו"ק דגדלות. כנודע.

תיקון ז' שהוא ב' תפוחין קדישין דאתפני משערות, בסוד באור פני מלך חיים, נקרא במיכה בשם "ישוב ירחמנו" ונקרא כן, להורות שאין הארת הפנים הזה לתחתונים נוהג תדיר, אלא רק בשעה שהתחתונים הם כדאים לקבל אור הגדול הזה, כמ"ש בזוהר, הה"ד ישוב ירחמנו. ישוב, מכלל דזמנין טמירין וזמנין מתגלין ע"ש. ובתורה נקרא התיקון הזה בשם "ואמת" כי בהתגלות אור הגדול הזה דב' תפוחין קדישין למטה מתגלה אז אמיתיות השגחתו יתברך לתחתונים.

תיקון ח' שהוא התרחבות הזקן בכל השטח העליון דדיקנא, והתארכותו עד החזה, נקרא במיכה בשם "יכבוש עונותינו" שפירושו שכובש ומחזיק לאלו השערות דבינה, שהעביות שבהם נקראים עונות כנ"ל, כדי להרחיב על ידיהם מדת החסדים לתחתונים בבחינת מעיין דלא פסיק, כי ע"כ נקרא ג"כ תיקון הזה בשם "מזל עליון" כי הולך ונוזל השפע שבהם לתחתונים, ובתורה נקרא בשם "ונוצר חסד" שיש לו ג"כ אותו הפירוש, כי הוא נוצר החסד שיושפע תמיד לתחתונים. ע"י תיקון זה הנ"ל.

תיקון ט' שהם השערות הקטנים היוצאים ומתערבים בין השערות הארוכים דשטח עליון דדיקנא, נקרא במיכה בשם "מצולות ים" כי השערות החדשים שיצאו מבחינת כתר הכלול במו"ס, שהם בחינת מלכות שעדיין לא קבלו שום מיתוק במדת הרחמים, יצאו עתה ונתערבו ונצללו בשערות דבינה שבשטח עליון דדיקנא, ונתמתקו בהם, וע"כ נקראו מצולות ים, כי המה נצללו בבינה, שנקראת ים. ובתורה נקרא התיקון הזה בשם "לאלפים" כי ע"י גילוי המיתוק הזה דמצולות ים הנ"ל נעשה בשערות אלו הסגולה שיתגלה על ידיהם האלף עלמין דחתימין בעזקא. ולכן נקרא לאלפים.

תיקון י' ותיקון י"א, שהם יציאת השערות מבחינת עירובם בשטח העליון דדיקנא, וביאתם למקומם שהוא בגרון תחות דיקנא, נקרא במיכה בשם "תתן אמת ליעקב" "חסד לאברהם" כי ע"י עירובם בבינה נמצאים נכללים בהם ב' בחינות, שהם בחינת בינה ובחינת מלכות. ובחינת הבינה שבהם, שהיא המקבלת הזווג, נקרא חסד לאברהם, שעליה מתגלים החסדים, ובחינת המלכות שבהם, העומדת לבחי' חימום להעלאת מ"ן, נקרא תתן אמת ליעקב, כי ע"י כך מתגלים המוחין הגדולים מאמיתיות השגחתו יתברך. ובתורה נקרא התיקון הי', שהוא בחינת בינה שבהם, בשם "נושא עון" כי העביות דבינה נקרא בשם עון, כנ"ל ותיקון הי"א, שהיא בחינת מלכות שבשערות, נקרא בשם "ופשע" כי בחינת עביות דמלכות נקראת פשע, כמ"ש לעיל.

תיקון י"ב שהוא הפה דאתפני משערות, נקרא במיכה בשם "אשר נשבעת לאבותינו" כמו שפרשו בזוהר, דבהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא. כי תיקון הזה נמשך מבחינת רוחא דכיא דגלגלתא הנמשך לפומא, וע"כ אתפני משערות, ומכאן מקבלים ג"כ או"א דאצילות, וע"כ נקרא אשר נשבעת לאבותינו. ובתורה נקרא תיקון זה בשם "וחטאה" כי תיקון, זה מספיק לגמרי בשביל או"א, אבל לא לבחינת ז"א שהוא אינו יכול לקבל ממנו כל שלמותו, משום שהוא צריך להארת חכמה, כנודע. וכיון שהתורה מדברת בז"א, כמ"ש לעיל, ע"כ נקרא וחטאה, כלומר שהפשע נמתק לחטאה, אבל לא לגמרי.

(לשאלה) תיקון י"ג, שהוא שטח התחתון דדיקנא, נקרא במיכה בשם "מימי קדם" כי תיקון הזה הוא כללות המקובץ מכל הדיקנא, כי הוא מקבל מכל י"ב תיקונים הקודמים ומשפיע אותם לתחתונים שע"כ נקרא בשם מזל תחתון כנ"ל, לכן נקרא בשם ימי קדם, כי שורש הדיקנא הוא בחינת מלכות דצמצום א'. ובדומה לעתיק וא"ק, שספירותיהם נקראים ימי קדם מאותו הטעם, שעל בחי' המלכות שלהם אין עוד זווג מא"א ולמטה, ואינה נמצאת בכל אבי"ע, שמשום זה נקראות הספירות שלמעלה מא"א בשם ימי קדם, וכן הוא הדיקנא. ובתורה נקרא תיקון זה בשם "ונקה" פי ע"י כללות התיקונים המקובלים בו והשפעתם לתחתונים, נעשה מלכות דצמצום א' נקיה מכל בחינת צמצום ודין. ע"ד שאמרו בזוהר א"ס לא נחית יחודיה עליה עד דיהבינן ליה בת זוגיה.

סימן לג

(לשאלה) עי' לעיל תשובה קנה.

סימן לד

תשובה: יש כאן שלשה סדרים מיוחדים, שאין להשוותם זה אל זה. סדר א' הוא י"ג הספירות דמקיפי דיקנא, שבו מלכות למעלה מכולם, ובינה למטה, וזהו מבחי' חכמה דמו"ס. ומבחינת כתר דמו"ס יסוד למעלה וחסד למטה. וזהו תכף עם יציאתם בבחינת מותרי מוחא מראש דא"א מטרם שקבלו שום אור, או מה שנשאר מן הספירות שלא נתקנו בי"ג הפנימים שהם נשארים ג"כ בלי אור ועומדים בבחינת מקיפים. שמשום זה כל היותר עב הוא יותר למטה, ונמצא מלכות הזכה מכולם שהיא למעלה מכולם וכו' כנ"ל תשובה פ"ג ע"ש. ואחר זה התחילו הזווגים שהם התיקונים להתתקן לאט לאט על סדר המדרגה: בעיבור, וקטנות, וו"ק דגדלות, וג"ר דגדלות, על הסדר שנתבאר לעיל תשובה קנ"א עש"ה. עד שנגמרו כל הי"ג תיקוני דיקנא על שלימותם. וכיון שנגמרו על שלימותם נעשה הסדר של י"ג הספירות פנימים, אשר בינה דחכמה דמו"ס עומדת עתה מלמעלה מכולם, להיותה קומה הגבוה מכולם, והיא עומדת בתיקון הא' בשם אל. ואחריה חסד בתיקון הב' וכו' ומלכות דחכמה דמו"ס בתיקון הח' בשם ונוצר חסד, ששם נכלל ג"כ חסד דכתר דמו"ס, וגבורה דכתר בתיקון ט' וכו', ויסוד דכתר למטה מכולם, דהיינו כסדרם שכל קומה היותר גבוה, הוא למעלה יותר.

וב' הסדרים הנ"ל נוהגים כן בכל הפרצופים, שמתחלה כשהכלים בלי אורות, דהיינו מטרם שקבלו שום זווג על העביות שבמסך שלהם, נמצא העביות שהיא חסרון אצלם, וע"כ כל היותר עב הוא בחסרון יותר והוא יותר למטה. אמנם בעת שהאורות כבר התלבשו בהם, שזהו ע"י זווגו דאור העליון על העביות שבמסך שלהם, נמצא כל היותר עב קומתו יותר גבוה והוא עליון יותר, כנ"ל בתשובה פ"ג. ואלו הם ב' הסדרים הנ"ל

של המקיפים ושל הפנימים. אמנם נודע, שאין הפרצוף נגדל בבת אחת בכל המדרגות שלו, אלא לאט לאט על סדר המדרגה: שמתחלה בא הנפש בכלי דכתר, וכשבא הרוח יורדת הנפש אל כלי דחכמה, והרוח מתלבש בכלי דכתר. וכשבא הנשמה, יורדת הנפש אל כלי דבינה והרוח מתלבש בכלי דחכמה והנשמה מתלבשת בכלי דכתר. וכו' עד"ז, כנודע, וזה סדר הג' הנ"ל של יציאת הי"ג תיקוני דיקנא. כי גם כאן מתחלה נתגלה הנפש בתיקון הא' בעת ביאתו לתיקון הב' בעיבור א', דהיינו ו"ס דנפש, וכשנגלה תיקון ג', שאז יצאו ג"ר דנפש, נתלבשו ג"ר דנפש בתיקון הא', וו"ק דנפש ירדו לתיקון הב'. ואחר כך בתיקון הד' כשנגלה ו"ק דרוח, ירדו ו"ק דנפש לתיקון הג', וג"ר דנפש לתיקון הב' וו"ק דרוח נתלבש בתיקון הא'. ואח"כ בתיקון ה' שנגלה ג"ר דרוח, ירדו ו"ק דנפש לתיקון הד', וג"ר דנפש לתיקון הג', וו"ק דרוח לתיקון הב', וג"ר דרוח עלה ונתלבש בתיקון הא'. ואחר זה בעת שנגלה תיקון הו' שהוא ו"ק דגדלות, ירדו ו"ק דנפש לתיקון הה', וג"ר דנפש ירדו לתיקון הד', וו"ק דרוח לתיקון ה', וג"ר דרוח ירדו מתיקון הא' אל תיקון הב', והו"ק דגדלות נתלבשו בתיקון הא'. ואח"כ בתיקון הז', שיצאו ג"ר דגדלות, ירדו הו"ק דנפש, לתיקון הו', וג"ר דנפש לתיקון ה', וו"ק דרוח לתיקון ד', וג"ר דרוח לתיקון ג', וו"ק דגדלות לתיקון ב' וג"ר דגדלות בתיקון הא'. ואח"ז יצא בחינת הכללות בתיקון הח', שהוא בחינת הגובה של המוחין, ואז ירדו הו"ק דנפש לתיקון הז' וג"ר דנפש לתיקון הו' וו"ק דרוח לתיקון ה'. וג"ר דרוח לתיקון ד', וו"ק דגדלות לתיקון ג', וג"ר דגדלות לתיקון ב', וכללות הדיקנא, שהוא גובה המוחין נתלבש בתיקון הא'. ונגמרו עתה כניסת כל האורות בכלים שלהם כהלכתם, כסדר הי"ג פנימים, שהוא בינה למעלה בתיקון הא', ומלכות למטה בתיקון ח'.

כי בחינת הכללות שנתלבש בתיקון הא' נבחן לבחינת בינה. ובחינת ג"ר דגדלות, שהוא חכמה שנתלבש בתיקון ב' נבחן לספירת חסד, וו"ק דגדלות, שנתלבש בתיקון ג' נבחן לבחינת גבורה, וג"ר דרוח, שנתלבש בתיקון ד' נבחן לת"ת, וו"ק דרוח, שנתלבש בתיקון ה' נבחן לנצח, וג"ר דנפש, שנתלבש בתיקון ו' נבחן להוד, וו"ק דנפש שנתלבש בתיקון ז', נבחן לבחי' יסוד, ותיקון הח' נבחן למלכות, שהיא מקבלת מכולם.

(לשאלה) ואל תתמה איך ג"ר דחכמה נבחן לספירת חסד, וו"ק דחכמה לבחינת גבורה, וג"ר דרוח לבחינת ת"ת וכו', כי כבר נתבאר זה היטב לעיל בדברי הרב במטי ולא מטי, ובאו"פ שם בדף שכ"ט ד"ה עתה תבין. ע"ש בכל סדר אצילות הו"ק. ותראה שם, כי החסד הוא ג"ר דהארת חכמה וגבורה הוא ו"ק דהארת חכמה. ות"ת הוא ג"ר דרוח, ע"ש

ואין כאן המקום להאריך עוד. ועד"ז מתבארים ג"כ ה' הספירות דכתר בג' הסדרים הנ"ל. והבן היטב.

חלק י״ד: מוחין דגדלות של זעיר אנפין

א ונבאר עתה ענין העיבור השני לצורך מוחין דהולדה. ובזה יובן מ"ש בפרשת אחרי מות דס"ה ע"ב שורה כ"ד וז"ל, ותרין בנין דינקא להו אמא, ואתעברת מנייהו, ואפיקת לון לבתר וכו'. והנה הלשון הזה קשה מאד להלמו, דהיה לו לומר, ואתעברת מנייהו בקדמיתא, ולבתר דינקא להו, כי העיבור קדם אל היניקה. ועוד דמשמע, דלבתר דהוו בנים ממש בפועל, חזרה להתעבר מהם. וצריך להבין כל זה.[175]

ב אך הענין יובן עם הנ"ל, כי כבר נולדו בראשונה, וינקא להון, ולבתר הכי אחר תשעה שנים, חזרה ואתעברת מנייהו, בסוד עיבור שני לצורך המוחין דהולדה, ואח"כ אפיקת לון וכו', ותחלה נבאר עיבור השני לזה איך אפשר להיות כי הרי בצלם אלקים עשה את האדם, ומבשרי אחזה אלוה, ואין ענין הזה יכול להיות באדם התחתון, שיחזור בסוד עיבור בבטן אמו אחר שנולד. ואמנם להבין זה, צריך שנבאר ענין מיין נוקבין ועליתם הנזכרים בכל מקום, מה ענינם.

ג דע, כי בחינת המיין נוקבין של ז"א ונוקביה, הם נשמות הצדיקים שהם נקראים בנים שלהם, בסוד בנים אתם לה' אלקיכם. ובחינת המ"ן של או"א הם ז"א ונוקביה, בנים שלהם. וכמו שבארנו, כי בכל לילה ולילה עולים נשמות התחתונים, בסוד בידך אפקיד רוחי, בעת השכיבה, ומתעברת בהם נוקבא עלאה דז"א, בסוד חדשים לבקרים רבה אמונתך.

ד ותועלת העליה ענינה הוא, כדי לחדש את הנשמות ההם, ולתת כח בהם ולהאיר בהם. וענין החידוש הזה, הוא מה שמחדש ומתקן את המוחין שלו, שהוא בחינת הנשמה שלו היושבת במוח, כנודע. וכן ז"א ונוקביה בני או"א, עולין בסוד מ"ן למעלה באו"א, כדי לחדש המוחין שלהם ולהוסיף בהם הארה. וזו ההעלאה היא מה שקוראין אותה עיבור שני של המוחין דהולדה. והבן זה.

ה והנה יש חילוק בין נשמות הצדיקים אל זו"ן, כי נשמות הצדיקים אינם עולות בסוד מ"ן למעלה בזו"ן אלא בלילה בזמן השכיבה כנ"ל, לפי שאין שליטת המלכות העליונה אלא בלילה. אבל זו"ן עולין בסוד מ"ן ביום ובלילה, בסוד קריאת שמע דערבית ודשחרית

[175] שער מאמרי רשב"י באדרא זוטא דף רס"ב.

עד אמא עלאה. כמבואר אצלינו. והטעם הוא. לפי שזווגא דאו"א לא פסיק לעלמין, ולא מתפרשאן, ושליטת אמא עלאה הוא ביום ובלילה, דתדיר איהי ביחודא כחדא עם אבא.

ו עוד יש חילוק אחר, והוא כי נשמות התחתונים אינן יכולות לעלות בסוד מ"ן בלילה, אלא עד שיהיה מבן י"ג שנים ויום א' ומעלה. אבל ז"א ונוקביה, יכולים לעלות כיון שיש להם תשעה שנים ויום א', כי אז כבר הוא שלם בכל פרצופו, ואינו חסר ממנו אלא בחינת כח במוחין שלהם שיהיו ראוים להוליד, ולכן עולים אז בסוד מיין נוקבין, ונוספת הארה וכח במוחין שלהם, ונתקנים, ואז יכולים להוליד.

ז והטעם הוא, לפי שז"א, מכיון שנשלם פרצופו בט' שנים ויום א' עולה למעלה בסוד נה"י דאבא ואמא, ושם פוגע תכף בסוד המילה העליונה, יסוד דאבא, ונעשים לו מוחין משם, וראוי להוליד. אבל התינוק התחתון, אע"פ שכיון שעברו עליו ט' שנים ויום א' נשלם פרצופו, עכ"ז עדיין הוא צריך לעלות למעלה לקבל המוחין הראוים להוליד, ובעלותו פוגע תחלה במקום הערלה העליונה החופפת על המילה הקדושה.

ח והנה הם שלשה ערלות, כנגד שלש שנים יהיה לכם ערלים כו', וצריך שיעברו עליו עוד שלש שני ערלה, ואז הוא בן י"ב שנים ויום אחד, ואחר כך צריך עוד השנה הרביעית, להיות פריו קדש הלולים, כנודע, ובמלאת השנה ההיא, הרי הוא בן י"ג ויום אחד, ואז עולה בסוד מ"ן אל המלכות העליונה כשאר נשמות התחתונים. אבל בפחות מזמן י"ג שנים ויום אחד, אין שום נשמה יכולה לעלות בסוד מ"ן כלל.

ט ונתחיל מנשמות התחתונים, שהם מ"ן אל המלכות. הנה כבר ביארנו כי על ידי היניקה התחילו זו"ן לתקן פרצופם עד תשלום ט' שנים, ונגדלו כל צרכם, אבל בחינת המוחין היו חסרים להם, ולא היו ראוים לביאה. ולכן צריכין נשמות התחתונים להשלים בחינה זו, כמו שנבאר.

י והוא כי הנה המלאכים שרשם מן היצירה, אשר שם הוא שרש ששה קצוות ולא עוד, כנודע, כי שית ספירן מקננן במטטרון, ולכן אין המלכות צריכה להתעבר עם נשמות המלאכים, לפי שאינה צריכה אליהם, כי כבר יש בה ו"ק ע"י היניקה, אשר משם הוא שורש המלאכים מבחינת ו"ק.

יא אבל נשמות הצדיקים, וסתם נשמה היא מן הבריאה, ויש נשמות יותר גבוהות הם מן האצילות כנודע, אמנם היותר קטנות במעלה הן מן הבריאה, והבריאה הוא בסוד ג"ר שהם המוחין, ולכן המלכות העליונה, היא צריכה להתעבר מן נשמות הצדיקים, אשר שרשם מן הבריאה מקום המוחין, ואז תוכל לעלות על ידיהם למעלה לאו"א ולוקחת המוחין הראוים אליה, וזה סוד טעם העלאת מ"ן על ידי הנשמות התחתונות, והבן זה.

יב עוד יש טעם אחר, והוא קרוב ונמשך עם הטעם הנזכר. והוא כי הנה ז"א עדיין אין בו רק שש קצוות, כי הנה הוא סוד ו' דשמא קדישא, וכדי להוליד נשמות, צריך שיתן בתחילה בביאה ראשונה בחינת ההוא רוחא דשביק בה בעלה בביאה קדמאה, כנודע אצלינו, אשר על ידו תוכל הנקבה להעלות מיין נוקבין. והנה איננו יכול עדיין לתת בה כי אם רוחא כליל משש קצוות שלו לבד, ולכן איננו יכול להוליד, כי עדיין אין בו רק המוחין הצריכין לעצמו ולא לאחרים. כי זהו סוד טעם מ"ש רז"ל בגמרא, קטן זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים.

יג וכדי שיוכל להוליד נשמות התחתונים, צריך שיתחדש בו תוספת כח במוחין שלו מצד המוחין העליונים, שהם או"א, ואז יכול להוליד נשמות ולזכות לאחרים. ולסבה זו הוכרח עלית מ"ן של הנשמות בכל לילה אל המלכות העליונה, כי על ידי הנשמות התחתונים עולים גם הם זו"ן, ולוקחים בחינת המוחין הראוין להוליד.

יד[176] והנה הזווג של הלילה, בין הזווג דאו"א ובין הזווג דזו"ן, כיון שהוא גרוע מזווג של היום, מוכרח הוא, שיהיה לצורך התחלת תיקון לזווג של היום. כי זה הזווג הנעשה בלילה גורם תיקון וכוננות כלי היסוד דנוקבא, כדי שתוכל אח"כ להעלות מ"ן בכלי ההוא בזווג הנעשה ביום.

טו והנה כבר ידעת כי בכל יום ויום חוזרין להסתלק המוחין העליונים מזו"ן, והנה המוחין ההם הם תוך הנה"י דאמא כנודע, וכיון שהנה"י מסתלקים, מכ"ש שגם הידים דאמא, שהם יותר גבוהים מן הנה"י שיסתלקו גם הם למעלה, ונתבטל הכלי שלה.

טז ולכן אנו צריכים לעשות בכל יום תמיד ב' בחי': הא', להמשיך לה בלילה ע"י זווג אותם הידים העליונים כדי לכוננה ולעשותה כלי ביסוד שבה. וזה לצורך בחינה השנית שהיא אח"כ בזווג היום תוכל להעלות מ"ן ולצייר ולדות כנזכר.

יז וכיון שכן הוא, נמצא שאין זווג הלילה מועיל להוציא נשמות חדשות, כיון שעדיין אין שם כלי, אמנם יועיל לחדש הנשמות הישנות, כדוגמת הכלי שבה שגם הוא נתחדש עתה בזווג של הלילה, בפסוק הזה של בשכמל"ו של הק"ש כמבואר אצלינו.

יח ואחר אשר נתקן הכלי בפסוק בשכמל"ו, אז אנו אומרים אח"כ פסוק בידך אפקיד רוחי כו', להעלות שם תוך הכלי ההוא שנתחדש עתה, את נשמותינו, כדי שיתחדשו גם הם עתה בלילה, ואח"כ בזווג היום, אז כבר נתקן הכלי כנזכר, ואז מוציאין נשמות חדשות, אלא שאינן רק בסוד אחור באחור כנ"ל, כי אחר החרבן אינו אלא באופן זה.

[176] שער הכוונות ח"א ענין דרושי הלילה אמצע דרוש ג'.

יט ועד"ז הוא ג"כ בזווג העליון דאו"א, כי בפסוק א' דק"ש שהוא שמע ישראל של הלילה, אז נעשה בחי' תיקון כלי דיסוד דאמא עצמה ע"י ידים אחרות יותר עליונות ואחר שהיא נעשית כלי בפסוק א' דשמע ישראל כו', הנה אח"כ בפסוק הב' של בשכמל"ו היא מכוננת כלי הנוקבא דז"א, ע"י הידים שלה שמורידה אותם למטה ביסוד שבה.

כ ואח"כ בק"ש דשחרית אז בפסוק הראשון דשמע ישראל, מזדווגים או"א זווג גמור. ואח"כ בפסוק הב' דבשכמל"ו, מורידה אמא כח ושפע היוצא מן הזווג הגמור שלה כנזכר, אל הנוקבא דז"א, כדי שיהיה בה כח להעלות מ"ן של המוחין ההם להוציא נשמות חדשות בזווג העמידה כנ"ל. וכבר נתבאר זה, כי בפסוק שמע הוא כנגד אמא, ובשכמל"ו הוא כנגד מלכות.

כא [177]והנה ענין שבח העוסק בתורה אחר חצות לילה, הענין הוא זה. כי הנה הזווג הנעשה בח"ל ה"ס זווג יעקב עם לאה, כמבואר אצלינו פעמים הרבה בענין ביאור ק"ש דשחרית ובדרושים שכתבנו לעיל.

כב ואמנם רחל הנקראת עקרת הבית, נוקבא האמיתית דז"א, אין לה זווג אז. כמו שנבאר עניינה והיכן מקומה עתה בלילה, כי ירדה אל הבריאה, ושם היא צועקת ושואלת להשי"ת על חורבן בית מקדש, וכמש"ה קול ברמה נשמע כו' רחל מבכה על בניה כו'. וגם היא נותנת זמירות והודאות אליו כל הלילה, בסוד אלהים אל דמי לך, כנזכר בזוהר פרשת לך לך. והענין הוא, כי רחל נקראת אלהים, ונקראת אל, ואינה שוקטת ושותקת כל הלילה, ותמיד משבחת אליו יתברך.

כג וביאור דברים אלו הוא. כי הנה נודע מ"ש בש' הפסוקים בפרשת ויצא על פסוק ותגנוב רחל את התרפים, ובפסוק עקב ענוה יראת ה', וע"ש היטב מאד, כי שם נתבאר, איך רגלי לאה ועקביים שלה, הסנכנסים ומתלבשים תוך כתר דרחל וכל מקום הזה הוא בשליש אמצעי דת"ת דז"א.

כד ונמצא כי שיעור קומת לאה ורחל הם זו ע"ג זו, והתחלתם מן הדעת דז"א עד סיום נה"י שלו. אבל הם בעצמם יותר ארוכות וגבוהות משיעור זה, לפי שאם הכתר דרחל לא היה מלביש את רגלי לאה, אלא שהיה מקומו למטה מרגלי לאה, היו רגלי רחל צריכים להתפשט יותר למטה מרגלי ז"א, ובהכרח היתה נכנסת בגבול עולם הבריאה.

כה ולכך נעשה הדבר הזה, שכתר שלה ילביש את רגלי לאה ולא יצטרך מקום בפני עצמו אל כתר רחל, ועי"כ לא תצטרך להתפשט ולהכנס בעולם הבריאה, אמנם תעמוד בעולם האצילות ויהיו רגליה ורגלי ז"א שוים.

[177] שער הכוונות ח"א ענין דרושי הלילה אמצע דרוש ד'.

כו והנה נודע שבתפלת ערבית הזווג הוא מיעקב ולאה, ולפי שבהיות לאה באחורי ז"א היא עד החזה שלו בלבד, א"כ גם בחזרתה פב"פ, להזדווג עם יעקב, אינה מתפשטת רק עד החזה דז"א בלבד.

כז ואחר תפלת ערבית חוזרת לאה למקומה אחור באחור כבתחילה עם ז"א, ונמצא אז לאה ורחל שתיהן אחור באחור עם ז"א. לפי שרחל עמדה עם ז"א אחור באחור גם בעת תפלת ערבית, כי הזווג לא היה רק יעקב בלאה כנזכר.

כח והנה אחר שנפלה עליו השינה והתרדמה, וכבר נתבאר עניינה לעיל, שהוא שהנה"י דאמא עם המוחין דז"א אשר בתוכם מסתלקים מז"א ונכנסים בתוך נוקבא דז"א, והיא לאה, והבן זה. אבל אמיתות הענין הזה נתבאר בדרוש השופר.

כט והטעם הוא, לפי שהמוחין נכנסין מעילא לתתא, ובתחלה פוגעין בלאה ונכנסין בה. אמנם דע, כי לפעמים כאשר המוחין נכנסין להגדיל את רחל, אז מתערבות ומתחברות שתיהן יחד רחל ולאה. לפי שהנה אורך נה"י דאמא הם ארוכות כשיעור אורך ז"א כולו, אשר אורכו כאורך לאה ורחל, א"כ בהכנס הנה"י תוך הנוקבא, צריכין הם להתפשט בשתי הנקבות לאה ורחל להיותם מתלבשים בתוכם, כי נוקבא א' לא תספיק להלבישם.

ל ואז כיון שהנה"י דאמא הם בחי' א' בלבד ארוכה, א"כ בהתלבשם תוך לאה ורחל, מוכרח הוא שיתחברו שניהם ויתערבו ויעשו פרצוף אחד בלבד גבוה הקומה, ע"ד מה שנתבאר אצלינו בענין התחברות בינה עם תבונה, שנעשות שתיהן פרצוף א' וע"ש.

לא אבל יש בזה הפרש א', כי אם עיקר הזווג בזמן ההוא לרחל, אז אעפ"י ששתיהן מתחברות ונעשו פרצוף א', עכ"ז, אז לאה נותנת בדרך הלואה והשאלה את הגוף ואת הכלים שלה לרחל כדי שתתארך על ידם, ואז כל הפרצוף ההוא נקרא בשם רחל. ואם הזווג הוא בלאה, אז הוא להיפך, כי רחל נותנת ללאה בדרך השאלה והלואה את הגוף והכלים שלה להגדילם, ואז הכל נקרא פרצוף לאה. אמנם עתה הוא זווג דלאה, כנודע, ולוקחת בהלואה מן רחל כמשי"ת.

לב והענין הוא שעתה קודם ח"ל, נכנסין נה"י דאמא תוך לאה להגדילה בהיותה עדיין באחור, והם נכנסין מעט מעט, והשלמת זמן כניסתם הוא בחצות לילה ממש, כי אז נתפשטו עד סיום רגלי רחל, ונגמר הכל להעשות פרצוף אחד, כנזכר. והכל נקרא ע"ש לאה, ובח"ל חוזרת לאה פב"פ, והנה היא ארוכה בכל שיעור קומת ז"א, ע"י מה שלוקחת בהלואה מן רחל כנזכר, ואז מזדווגת עם יעקב, כמבואר לעיל וכן ית"ל בע"ה.

לג ונחזור לבאר ענין הלואה והשאלה זו מה עניינה. הנה נתבאר אצלינו במקומות רבים, שבתחלת אצילות רחל נוקבא דז"א, שהיא ספירת מלכות שבי"ס דאצילות, לא נאצלה רק בבחינת נקודה אחת בלבד, והנקודה ההיא, היא שרשה ומציאותה.

לד ואח"כ ע"י כניסת המוחין בז"א, נמשכין אליה בדרך תוספת ט' נקודות אחרות, ואז נגמרת ונעשית בת י"ס שלימות, ואז יכולה להזדווג עם ז"א. ונמצא כי שרש רחל ועיקרה, אינה רק נקודה א' בלבד, וכל הט' נקודות אחרות הם בסוד תוספות ואינה משרשה ומציאותה.

לה והנה עתה אחר ח"ל, לוקחת לאה לעצמה אלו הט' נקודדות של התוספות, וע"י נגדלת כשיור אורך ז"א בהיותה אחור באחור, ונמצאת לאה נגדלת ורחל מתמעטת והולכת, עד שנשארת בסוד נקודה אחת בלבד.

לו אבל פחות מאותה הנקודה, שהיא שרשה ומציאותה בעת האצילות, אינה מתמעטת בשום אופן בעולם. וכבר נת"ל שהכתר דרחל מלביש רגלי לאה, כדי שיספיק להם המקום ההוא, ולא תצטרך רחל לרדת למטה מן האצילות כנ"ל.

לז ואמנם א"א להיות כך, אלא כאשר לאה ורחל עומדות באחורי ז"א בבבחי' ב' פרצופים זה למטה מזה, ואז תדחוק העליונה את רגליה ותכניסם בתחום התחתונה וישבו שם דחוקות. אמנם עתה שמתחברות ונעשות פרצוף א', א"א שהמקום שהוא כנגד שליש האמצעי דת"ת דז"א, שיהיו שם אורות כפולים אלו בתוך אלו, לפי שא"א לחלק א' מהגוף להתפשט ולהתלבש תוך חלק אחר שבו, משא"כ בהיותם גופים מחולקים כנודע.

לח ונמצא, שמוכרח הוא, שעתה תרד רחל ותתפשט בעולם הבריאה. והנה מוכרח הוא שהנקודה העשירית התחתונה היא המתפשטת בבריאה, והיא המלכות של רחל, וזכור זה. אמנם דע כי מ"כ בקונטריסי היפך מזה ששמעתי ממוז"ל פ"א, שהט' נקודות הבאות לרחל דרך תוספות, אלו נתקשרו ונתחברו עם לאה ונעשו פרצוף א', ונשארו למעלה באצילות, אבל הנקודה השרשית של רחל שהיתה בה בעת אצילות, אינה מתחברת עם לאה, והיא היורדת למטה בבריאה בח"ל.

לט ופעם אחרת שמעתי כי הט' נקודות הבאים לה דרך תוספות, הם היורדות למטה בבריאה. אבל הנקודה השרשית א"א לה לירד בבריאה בשום אופן, וע"י הקרבנות והזמירות ותפלת יוצר ושחרית, אז אנו מעלין כל ניצוצי האצילות שירדו בעולמות אלו, וגם הט' נקודות של נוקבא דאצילות עצמה, כמבואר אצלינו באורך בסדר תפלת השחר, ואמנם אמיתות ענין זה נתבאר באורך בדרושי התפילין, בטעם למה תפילין נוהגים ביום

ולא בלילה, ושם נתבאר היטב הדרוש הזה כולו, מתחלה ע"ס בכל דרושי הלילה, ושם הוא אמיתות ענין זה.

מ ונחזור לענין ראשון, כי בעת ח"ל, חוזרת לאה פב"פ להזדווג עם יעקב, וקומתה בכל אורך ז"א, ואמנם רחל בעת ההיא נגמר ענין התמעטותה עד שנשארה בסוד נקודה אחת, ורגלי לאה דחו אותה, והוכרחה לכנס ולירד למטה בעולם הבריאה.

מא ונודע כי מדור הנשמות הוא בעולם הבריאה, הנקרא כסא הכבוד, וה"ס גן עדן העליון, כמבואר אצלינו בדרוש חטא אדה"ר, כי ג"ע העליון הוא כנגד עולם הבריאה, שהיא בינה גן עליון, בסוד נקודת יסוד שבה. וגן עדן תחתון הוא בעשייה בנקודת יסוד דמלכות.

מב וז"ס מ"ש רז"ל, שבח"ל נכנס הקב"ה בג"ע להשתעשע שם בנשמות הצדיקים, והוא בחי' נקודה השרשית של רחל אשר אין לה זווג, אמנם ירדה אל הבריאה ושם משתעשע בנשמותיהן של צדיקים.

מג וז"ס מש"ה, ויהי בחצי הלילה כו' והנה אשה שוכבת מרגלותיו כו', כי קודם ח"ל עומדת עמו באחוריו, ובח"ל ירדה למטה ממרגלותיו של ז"א, שהוא בעולם הבריאה, כי עד סיום מרגלותיו נקרא אצילות, ואז ויחרד האיש וילפת, על שנטרדה בת זוגו מאצלו ונפלה בעולם הבריאה, כי כל זה הוא מחמת עונותיהם של ישראל, שאל"כ היו שניהם זו"ן פב"פ תמיד לעולם כנודע.

מד וכמו שהקב"ה יושב ושואג על בת זוגו שנטרדה ממנו, כמו כן הנוקבא בוכה וצועקת ושואגת לבעלה, הוא מבפנים באצילות, והיא מבחוץ בבריאה. וז"ס אלהים אל דמי לך אל כו', הנדרש בזוהר לך לך כנ"ל, בעניו השכינה הנקרא אלהים, ונקראת אל, כי אל דומה אליה, ואל תחרש ולא תשקוט בקול צעקה אל דודה יעלנה מבור שאון אל מקומה הראשון, אצלו בעולם האצילות.

מה והנה במה שביארנו, יתבאר לך כמה דרושים ומאמרי רז"ל מזוהר שנראים כסותרים זה את זה, כי הנה בזוהר לך לך ובהרבה מקומות נתבאר, שאחר ח"ל הקב"ה משתעשע בנשמותיהן של צדיקים שבעוה"ז, העוסקים בתורה בח"ל וכמש"ה חברים מקשיבים כו', ובמ"א מהזוהר משמע, שבח"ל הוא זמן זווג עליון דזו"ן, ובמקומות אחרים משמע כי זה הזווג דח"ל הוא זווג דאו"א, ולסיבה זו הוא סתום ונעלם, ונעשה מעצמו שלא ע"י מעשה התחתונים ובתפלתם, והרי ג' מקומות וג' סותרים זה א"ז.

מו אך במה שנת"ל, שלשתם הם אמת, כי בבחי' רחל שירדה למטה בבריאה, ואין לה זווג עם בעלה ז"א, אמרו, שהנה הם משתעשעות בנשמותיהם של צדיקים, ושומעים קול העוסקים בתורה בח"ל. ובבחי' לאה המזדווגת עם יעקב אמרו, כי זו"ן מזדווגים בח"ל,

וגם זה נקרא שעשוע עם הנשמות, כנ"ל בתחילת דרוש זה, כי הוא עניין עליית הנשמות בסוד מ"ן אל לאה, ולהיות כי יעקב ולאה ה"ס אחורים עצמו ואו"א, כמבואר אצלינו, כי לכן נקראת לאה עלמא דאתכסייא, לכן הזכירוהו בשם זווג או"א. אבל איננו אלא זווג יעקב ולאה.

מז [178]ואחר שבארנו איך על ידי עלית מ"ו של הנשמות במלכות נותנין כח בזו"ן לעלות גם הם בסוד מ"ן עד או"א, נבאר עתה מה התכלית של עליה זו. דע כי על דרך שבארנו כי ז"א אינו יכול לתת רוחא בגו נוקביה רק כפי כחו, שהם ו"ק, והנה גם אבא אינו יכול ליתן אלא כפי מה שיש בכחו, והנה גם הוא איננו שלם, כי הרי אין בו רק בחינת כח חסד וגבורה וחצי עליון דת"ת דא"א, ועדיין אין בהם אחיזה ותפיסה במוחין דא"א כלל.

מח ולכן צריך שבתחילה יקבלו גם הם או"א כח ממוחין דא"א, כדי שאח"כ יתנו גם הם כח במוחין דזו"ן. ולכן על דרך שבארנו כי זו"ן הוצרכו אל נשמות הצדיקים שיעלו בסוד מ"ן לקבל הם המוחין שלהם כן או"א צריכים לזו"ן שיעלו בסוד מ"ן כדי שיוכלו גם הם לקבל המוחין שלהם מן א"א.

מט ופקח עיניך וראה טעם הדבר הזה וסודו מה הוא, ואיך הדבר הזה הוא מוכרח. והענין הוא, כי הנה נתבאר לעיל, כי היסוד דא"א, הוא נשמה תוך זו"ן ומתלבש בתוכם, ולכן צריך שיעלו זו"ן למעלה באו"א, ואז יעלה גם היסוד דא"א למעלה עמהם באו"א, והנה הוא זכר ונקבהכנ"ל, ומזדווג מיניה וביה, ואז מתעורר המוחא סתימאה דא"א, כי מבשרי אחזה אלוה, שהתעוררות היסוד דתחתון גורם התעוררות במוח האדם להמשיך טפת ההולדה. ואז מוחא עלאה סתימאה דא"א מתעורר ונותן כח טפה במוחין דאו"א.

נ ולא שהמוחא סתימאה נותן הוא בעצמו כח לאו"א, כי גדול מעלתו מאד. אבל הענין הוא, במה שמתבאר למעלה, כי כל גילוי המוחא סתימאה הוא בי"ג תיקוני דיקנא דא"א, ואז ע"י התעוררות יסוד תחתון דאריך מתעורר המו"ס, ואז נמשך הכח של מו"ס בדיקנא. ושם יש שני המזלות: הח', והי"ג, והח' הוא בחינת ת"ת שבזקן, והי"ג הוא בחינת היסוד הכלול מזכר ונקבה, ואז משפיע המזל הח' שהוא זכר הנקרא דעת שבו, אל מזל הי"ג שהיא נקבה, ואח"כ נותנת הטפה ההיא אל או"א, המושפעים משתי המזלות האלו. ואז בהיות זו"ן בסוד עיבור באו"א, מתעורר מזלא דדיקנא בהתלבשותו תוך או"א, ואז מורישין מוחין הראוין להוליד, ברישיהון דז"א ונוקביה. ובסמוך נבאר כי גם נצח והוד דעתיק יומין מתעוררין גם הם, וע"ש.

[178]שער מאמרי רשב"י זיע"א באדרא זוטא דף רס"ג סוף ט"ב. ע"ח ח"ב שער הנסירה פרק ג'.

נא גם בזה תבין ענין הסריס שאין לו הדרת פנים זקן, שהרי היסוד הזה דא"א בהתעוררותו גרם התעוררות שתי המזלות דדיקנא עלאה כנזכר. וזכור דרוש זה של מ"ן, של נשמות הצדיקים ושל זו"ן, מה תועלתם, ואיך הכל נקשר, ומעורר התחתון לעליון וחוזר העליון להשפיע לתחתון מדרגה אחר מדרגה. וגם הדרוש הזה הוא שרש לכל הדרושים הנאמרים בענין מ"ן, ושמרהו והבינהו היטב. אבל מהות המ"ן מה הם, נתבארו באדרת נשא דקל"ה ע"ב.

נב [179]וז"ש בפרשת אחרי מות דף סא: וז"ל, ת"ח, כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן, כו', כדין כתיב עד שהמלך במסיבו כו', ומתברכאן עלאין ותתאין כו' עכ"ל. ביאור הדברים: כי הבינה מתפשטת בשש קצוותיה לעטר הבן הנעים, וזה, כשהזווג העליון שלם בשני מיני השפע.

נג וזמ"ש, בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן. כי כדי שיהיה הזווג שלם לברכה וקיום, הזווג השלם הוא, כשהוא בהאי נתיב דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא.

נד והענין הוא כי צריך התעוררות תחתונים כדרך הזווג התחתון להעלות מ"ן, ולכן צריך לכוון בתפלתו עד שם, ואז הנתיב ההוא יעלה מיין נקבות לקבל מיין זכרים, ונתיב זה לא אתיידע לא לעילא ולא לתתא לא בסוד מיין נוקבין ולא בסוד מיין דכורין. ואין הזווג שלם אלא ע"י נתיב זה.

נה וכאשר אין התעוררות תחתון אין הזווג ע"י נתיב זה, כי אין מיין נוקבין, ונתיב זה למטה הוא סוד מ"ן כדכתיבנא לעיל. ואין הזווג לצורך ברכה וחירות, אלא לשפע השני, שהוא קיום והעמדה לבד. וזה היה כשנחרב ביהמ"ק, דאתתרכת ה' עלאה, כנזכר בתיקונים, לענין מין שפע זה בלבד, כי אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו.

נו אבל לעולם יש זווג עליון, ולפיכך לא פסיק י' מאתר דא לעלמין, כי השפע השני, אי אפשר זולתו, אלא שאין הזווג שלם לברכה וחירות לעטר הבן הנעים לשיזדווג בכלתו על ידי היסוד, כי הצדיק אבד משחרב בהמ"ק ונשבע השי"ת שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס, בירושלים של מטה.

נז ונמצא שיש זווג אלא שאינו שלם. וזמ"ש בפרשת לך לך, לא תימא כד מתחברן, אלא מתחברן ודאי. לומר, שלעולם לא מתפרשאן, כי נקראים רעים, כדאיתא בפרשת ויקרא, ולא שייך לומר כד מתחבראן, שנראה שיש זמן שאינם מחוברין, דודאי מחוברים הם תמיד, ולא נקט כד מתחברן, אלא לומר כשמתחברין חיבור שלם, שיש זמן שאינם שלם.

[179] שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת תרומה דף קמ"א טור ב'.

נח וכאשר הזווג שלם אשתכחו ברעותא, דהיינו הרצון המתגלה במצח ומתפשט עד המזל, אשר על ידו הוא זווג חכמה ובינה, דבמזלא תלייא זווגא דלהון. כנזכר בפרשת אחרי מות.

נט ואפשר דברכה וחירות ולקיימא כולא, שלשה אלו הם, בני חיי ומזוני: בני, היינו ברכה, לאפקא ברכאן למטרוניתא על ידי היסוד. כדקתני הכא. מזוני, היינו חירו. חיי, היינו לקיימא כולא. ושלשה אלו לאו בזכותא תליא מילתא, דהיינו חסד, אלא במזלא תלייא מילתא דחיבורא דלהון לאפקא בני חיי ומזוני לעלמא דאתי, ומשם נמשכים למלכא קדישא, וכדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמו, בסוד ששה קצוותיה המתפשטים ומאירים בו בכל שש קצוותיו. וזה ענין אתפשט בסטרוי ונפקין מבועין ונחלין שבתוך הבינה, והאי בן ירית אחסנתא דאבוי ואמיה, ותרין עטרין דהוו גניזין באו"א, והשתא ירית לון. כדאיתא באדרא זוטא.

ס והענין הוא, כי סדר אצילות ת"ת למטה מחסד וגבורה, ועל ידי זווג זה, יורש את אביו ואמו, לעלות למעלה על חסד וגבורה, בסוד שרשם הגנוז בהם, עיטרא דאקרי חסד ועיטרא דאיקרי גבורה, ונמצא למעלה מהם ויונק משרשיהם הגנוזים בתוך הת"ת, אשר ירשם עתה מאביו ואמו וירש מקומם, ואז יקרא בן חורין, כי אינו משועבד לחסד גבורה אלא לאבא ואמא בעלותו למעלה עליהם. ואין מגיעים שם הקליפות, אלא חירות בסוד היובל.

סא ואפשר שב' עטרין אלו, הם הנהר המתפשט בצדדיו, שהיא הד' אשר בהי', שנתפשטה למעלה ולמטה בשני צדדים. והיינו נהר יוצא מעדן, כי הי' שהוא העדן, נתפשטה לכאן ולכאן למעלה ולמטה ונעשה ד', כדאיתא בפ' ויקרא. והצד השלישי אשר בה', הוא הת"ת שנתעברה והיה בתוך מעיה ואח"כ יצא לחוץ בסוד ו' שבשם. והשני צדדין הם חסד וגבורה הגנוזים, ואתפשט בסטרוי והורישם לבן הנחמד.

סב ונמצאו לבן, שני ענינים, אם הארת שש קצוותיו על ידי המבועין והנחלים היוצאים מהנהר, והם שש קצוות הבינה המאירים בשש קצותיו, וזה יקרא ברכה, לריבוי בריכות המים הנמשכות מהנהר, ויקרא ג"כ, תפנוקא ותפנוקי מלכים, שהם השש קצוות. ואם, אחסנתא דאבוי ואמיה, לרשת מקום חסד וגבורה, בקחתו את שרשם הגנוז למעלה, וזה יקרא חירו, בן חורין, ויקרא ענוגא, כד"א, אז תתענג על ה', והיינו דאמר התם, בפרשת ויחי, כל ברכאן וכל חירו.

סג והכא נמי אמרינן, כדין הוא אשתעשע בהאי ענוגא ותפנוקא. ושעשוע זה הוא לצורך הזווג להוציא מיין דכורין מלמעלה למטה. כי כשם שיש שעשוע בנשמות הצדיקים

התחתונים למיין נוקבין, כן צריך שעשוע להתענג ולהוציא מיין דכורין, בסוד היין המשמח. ומבשרנו נחזה, כי השמחה והתענוג ירבו תאוה. ואז באותה שעה שהוא עומד בתפנוקי מלכים בהארת שש קצוותיו, ויתיב בעטרוי, דהיינו אחסנתא דאבוי דאמיה, אז ברית קודש פועל פעולתו, ומפיק ברכאן למטרוניתא, וכל הנחלים הולכים אל הים.

סד ומשמע לי, מדקאמר, לאזדווגא מלכא קדישא במטרוניתא, דהיינו מיין נוקבין היוצאין על ידי היסוד, מבועי דבירא ויסודא, והם מעוררים הזווג לאזדווגא מלכא במטרוניתא, היינו דקאמר נרדי, שהוא היסוד שבה, והיינו נתן ריחו, מלמטה למעלה, כענין הריח.

סה [180]כללות הדברים, כי תחילת האצילות ז"א מאבא נפק ונתעבר גו אמא בסוד ה': ד' ו'. והואו זעירא, כי לא היה לו כי אם ששה קצוות שלאחר חכמה בינה, כדרך שאר הספירות. ובבחינה זו יקרא אבא אב לאבהן, כי ממנו יצאו האבות שהם חג"ת. ואז לא היה לו ראש, כמו הו' שבתוך ה' שאין לה ראש.

סו וכאשר נולד הבן הנעים נעשו לו שלשה מוחות על ידי הנחל העליון, מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש, ולכן ו' שבשם כנגדו יש לה ראש. ותקח האשה את הילד ותניקהו בסוד כונן שמים בתבונה, כי הוא המכרעת אותו, כי כל השלשה מוחות על ידה באו לו, האמנם מוח שבו המתפשט לחמשים שערים ממנה ומעצמה נכנס בראש ז"א, בסוד חלב אמו, וזה על ידי אבא שהוציא הבינה לחוץ בסוד ם' סתומה, להניק את בנה, והנטיעות שהיו כקרני חגבים הגדילו.

סז ולפיכך נקרא יוצא מעדן, שהיתה דבוקה בחכמה ויצאה להניק את הבן. כי בתחלה עד עת לידה, היו דבוקים זה עם זה פב"פ כמער איש ולויות ולא יתפרדו, כדרך שיצא אדם הראשון, אלא שהיו תואמים פב"פ. בתר דאתתקן עתיקא, כדי להניק את הבן הוכרחה החכמה להתחקק בתבנית זכר ונקבה זה בולט וזה שוקע, והוציאה לחוץ על אודות בנה. וזה ענין אתגליף האי חוכמתא.

סח ודע כי תקוני אמא עלאה כולם נכנסו בגופא דז"א, ונעשו כנשמה לו. וזה מה שכתב, ומתמן אתמשך ונגיד בכל גופא, ולפיכך הם נעלמים. וגם זה פירוש, כונן שמים בתבונה. ולפיכך נקראת בינה: בן י"ה, שמה כשם בנה, ושש קצוותיה נשמה לשש קצוותיו.

סט ויעקב מרכבה לשש חיצוניות, ומשה להפנימיות, דא מלגאו ודא מלבר, כדאיתא בפרשת בלק ובתקונין. והיינו דאמרינן משה זכה לבינה, כדאיתא ברעיא מהימנא, שזכה

[180]שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת תרומה דף קל"ח טור ב'.

לקצוות הפנימיות, שהם מבינה, והתפשטותה עד הוד, בסוד חמשים שערי בינה. וזהו מהלך עץ החיים ת"ק שנה.

ע ויסוד הוא זכר, ואינו מצד הבינה, כי היא נקבה, ולכן התפשטותה אינו בתוכו, אלא עד הוד, והוד ניתן למשה, כדאיתא בתיקונים, וברע"מ ומ"מ נקודת ציון עליונה שבבינה היא בתוכו, אע"פ שאינה ניכרת, ונמצא בו כח זכרות נגלה זכח נקבות נעלם. ובבחינה זו יקרא היסוד ציון בהרבה מקומות.

עא ושתי בחינות אלו, הם יוסף ובנימין: אחד מיין נוקבין, והוא מקורא דבירא דלא אתפרש מן בירא לעלמין. ואחד מיין דכורין, בסוד יוסף הצדיק איהו לעילא ואיהו לתתא עייל ונפיק: עייל להכניס מיין דכורין, ונפיק להוציא מיין נוקבין לקבל מיין דכורין, וזהו כל פעם שיש זווג. וכמ"ש בפרשת ויצא דף קנ"ה ע"א, וז"ל, אבל תא חזי רזא דמלה, בכל זמנא צדיק מעלמא תתאה נפיק ועייל, ביה עייל ומניה נפיק, כו' עכ"ל.

עב [181]בזוהר בד"ב ע"א, ואלה שמות וכו', והמשכילים: אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא. יזהירו: נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה כו'. הנה כל האצילות בכללו גוף ונשמה מלבר ומלגאו, והמשכילים, הם יודעי מדין המסתכלים בפנימיות החכמה התחתונה בסוד נשמתא.

עג וזה נקרא רזא דחכמתא, פנימיות החכמה התחתונה, ועל ידי כך נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה, כי נשמת החכמה התחתונה, הוא זיו וזוהר החכמה העליונה, בסוד כלת משה, והיא הצלע, נקודת י', בסוד י' בראש י' בסוף. יוד משם בן ארבע, יו"ד משם אדני, כנודע.

עד וענין נהרין ונצצין, הוא בסוד אור ישר מאיר מלמעלה למטה להם, וזהו נהרין. וסוד אור חוזר בסוד המראה המלוטשת, כי כאשר יכה בה אור השמש יצאו ממנה ניצוצות מצד לטישותה, ממטה למעלה, וזהו ונצצין.

עה ולכן אמר יזהירו, יזהירו לאחרים, דנקטי ויהבי מיין דכורין ומיין נוקבין. וזה כדוגמת יסוד, שיש לו שתי בחינות אלו, בסוד יוסף הצדיק ובנימין הצדיק: זה מיין דכורין, וזה מיין נוקבין. ושתי בחינות אלו, האחד נקרא נהירו, והשני נקרא נציצו. וזמ"ש בזוהר, נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן, שהוא סוד יסוד, הנקרא נהר היוצא מעדן.

עו ודעי כ עם היות שיש ליסוד שתי בחינות אלו כדפרישית, והם יוסף הצדיק למעלה, ובנימין הצדיק למטה בתוך הנקבה העליונה כד"א בצאת נפשה כי מתה, עוד יש ביסוד עצמו למעל שתי בחינות אלו, ולפיכך נקרא חי העולמים, בסוד תשעה מלמטה למעלה

[181]שער מאמרי רשב"י זיע"א תחלת פרשת שמות דף ע"ט טור ב'.

ותשעה מלמעלה למטה, העולים חי, וח"י הוא בתרין עלמין, כי גם הוא חי בעולם הנקבה, בסוד בנימין הצדיק, וזמש"ה חי חי הוא יודוך וכדכתיבנא.

עז ושורש הדבר הוא, כי ביסוד נסתיים הזכר העליון, והוא הרקיע המבדיל בין מים למים, והאור העליון המחיה את הספירות יורד עד שם ומכה בו בסוד בטש ביה, כדמות המראה המלוטשת המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה, כי עומדת כנגד אור השמש, כן רקיע זה מבדיל בין עלמא דדכורא לעלמא דנוקבא ואינו מניח לעבור האור למטה, ועל ידי כך מכה בו סוד האור העליון בפנימיותו, ויוצאין ממנו נצוצות כמנין האורות המכים בו: ט' מלמעלה למטה, וט' מלמטה למעלה.

עח וזמ"ש, ודא רזא סתימא דאקרי הרקיע, כי בחינת רקיע יאמר על ענין זה, כי הוא רקיע המבדיל ומעכב אור העליון מלרדת למטה, ולפיכך יש בו נהירו ונציצו, מש"כ בכל השאר.

עט ולפיכך יש ברקיע הזה: ככבייא, ומזלי, שמשא, וסיהרא, כי ככבים הם נשמות הצדיקים היורדין שם מהמוח העליון, ועומדין שם, ומשם יורדין למלכות, והמזלות, הם שנים עשר, בסוד שש קצוות מן חסד ולמטה: שש ממטה למעלה, ושש מלמעלה למטה, כנזכר בתקונין. כי אעפ"י שכל התשעה מכים ברקיע זה, אין דומה הכאת השש קצוות לשאר, כי כל אחד, בחינה בפני עצמה יש לו, ולפיכך מהשש קצוות יצאו י"ב מזלות.

פ ומת"ת ומלכות נעלמים, יצאו שמשא וסיהרא, וזה מצד הנשמות שבו, כי כמו שבמלכות, מנשמות שבה נעשין מיין נוקבין כנודע, כן ביסוד, נשמות צדיקים שבו, שהם הכוכבים כדפרישית, הם הם המעלין תשעה מלמעלה למטה.

פא ואע"פ שהת"ת הוא מהשש קצוות הנזכר, מ"מ יש בת"ת שתי בחינות: אם בחינות היותו בכלל השש קצוות, ואם בחינת היותו בפני עצמו. וכל אלו נקבעין ביסוד.

פב וסיהרא, עם היות כי היא למטה מן היסוד, עכ"ז שרשה בסוד ה' ד"ו, ובסוד יו"ד: י', ו', ד', ו', ד', נחקק ביסוד, ושרש זה בחכמה ובינה ומשם ירדו אל היסוד.

פג ושאר בוציני דנהורא הם ה' ככבי לכת הנשארים, וכנגדם ז' ספירת הבנין, כי חמה ולבנה עם ה' כוכבי לכת הם ז'. ואל יקשה בעיניך, כי ז"ס הם הם הש קצוות, שהם המזלות כדפרישית. כי שש קצות אלו הם ביסוד עצמו, בסוד שוקיו עמודי שש, כי הוא מקבלם מלמעלה, ונעשים בו שנים עשר בסוד אור ישר ואור חוזר, ובסוד נהירו ונציצו כדפרישית, ולכן נקראים מזלות, כי היסוד נקרא מזל, להיות מושך את הטיפה זרעית מהמוח העליון.

פד ואמנם שמשא וסיהרא, ושאר בוציני נהורא שהם חמשה ככבי לכת כדפרישית, הם שבעה ספירות הבנין עצמם המתגלים ביסוד, ומשפיעים בו, ועוד כי ששה קצוות הם בסוד ת"ת הכלול משש קצוות, ושבעה ספירות הם כנגד ז' ככבי לכת ואין זה בשש קצוות, כי אלו בת"ת עצמו לבדו בהכללו מהם, וזה בבנין עצמו, ודי בזה.

פה ודע כי כמו שהמלכות נקרא חכמה תתאה, כן חכמה שבז"א תקרא חכמה תחתונה בבחי' החכמה העליונה הקדומה. ואליה כיון באומרו, אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא, שמסתכלין בפנימיות החכמה, זו שבז"א בסוד נשמתא, שהיא חכמה העליונה, בסוד הדעת.

פו וזמ"ש נהרין ונצציו בזיוא דחכמתא עלאה. וכמו שיש ביסוד תחתון תשעה מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, כן בסוד דעת המפסיק בין אריך אפין לז"א יש אלו וזמ"ש בזוהר נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן שהוא סוד הדעת היוצא מעדן עליון ונכנס במוח ז"א ויש בדעת זה נהירו ונציצו כדפרישית.

פז והמסתכלין בפנימיות חכמה זו שהוא סוד הדעת נהרין ונצציו בדוגמתו ודעת זה יקרא רקיע עליון בסוד בינה הנקרא רקיע כנודע, ואם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת ומצד היותו רקיע מפסיק בין אריך אפין לז"א, יש בו נהירו ונציצו כדפרישית.

פח ולפיכך נקרא רזא סתימא כי זה נעלם מאד, ולפיכך יש ברקיע זה ככבים שהם הנשמות כי שם שרשם בסוד עלמא דאתי, וכן י"ב מזלי בסוד מזל, שכאן מתפשט, וכן שמשא וסיהרא וכל אינון בוציני נהורא שרשם בו בעלמא עלאה, בסוד ויבנהו שבע שנים והדברים עתיקים.

פט [182]ונמצא שהוצאת בינה לחוץ, הוא ע"י תיקונים האמורים בשיר השירים, והם הנכנסים בתוך ז"א ונעשה לו מוח, ומשם מתפשט בכל הגוף. והחכמה עצמה, מתתקנת מצד עצמה, ומוציאה לו מוח ב' ע"י הבינה, ומוח זה אין לו התפשטות בכל הגוף מרוב העלמו, ולפיכך נקרא בן רבקה ולא בן יצחק, כדאיתא באדרא זוטא, כי עיקרו מהבינה והוא חיי המלך, ולפיכך קדם המוח שלה למוח המתפשט מהחכמה.

צ ודע, כי מפני שכבר היו לו לז"א חג"ת ונעשו חב"ד לכך גם במוח הראשון קתני, אתעביד מוחא אחרא, לומר, שהוא גבורה ונעשה בינה, ונעשה מוח אחר ממה שהיה. ומוח שני זה של חכמה לא נתלבש בבינה, אלא שנמשך מן החכמה ועבר דרך הבינה מעבר בעלמא, ונכנס בראש ז"א. וזמ"ש ההוא אחרא, ההוא נהירו דאתמשכא מיניה, מיניה לבד, כדפרשית.

[182] שער מאמרי רשב"י פרשת תרומה דף קל"ט סוף טור א'.

צא וממוח זה נמשכו ל"ב נתיבות, על ידי האור הבא דרך שערות הראש העליון, למוח זה כדלעיל. ונמצא שהתפשטות מוח הבינה הוא על ידה, ומוח החכמה אינו מתפשט לל"ב שבילין, אלא ע"י השערות העליונות.

צב וב' מוחות אלו בהמשכם ליכנס לז"א, טרם יכנסו, מתחברים בסוד זווג. כי המשך שני מוחות אלו הוא תיקון חכמה ובינה, והתיקון הוא היות להם דמות אדם, רישא וגופא ודרועין ושוקין וברית קדש. וזה ענין אתגליף באמיתות, להחקק בדמות בית קבול גוף ונשמה: גוף, בית קבול לנשמה, וכל אחד נחקק בתיקוניה. ובינה נכנסו כל תיקוניה בז"א, ואין כן חכמה, כי נהירו דידה בא עד המוח לבד, כי נעלמת היא להשיגה.

צג ודע כי מן המוח היוצא מבינה לז"א, נחלק לנוקביה גם כן. ולפיכך נקראת תבונה, בסוד בן ובת ו"ה, כדאיתא באדרא זוטא. ואמרינן בתיקונים נפש מלכות תבונה, ע"ש. וזמ"ש חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גינתא, דהיינו נוקבא דז"א שהיא גנתא. ולפיכך אמרו דמסטרא דאימא נפקת בת, ומ"מ אין הלשון מוכרח כאן, דאפשר דקרי גנתא לואו, כדאמרינן באדרא, להשקות את הגן דא ו'.

צד ואמנם המוח היוצא מהחכמה, אין לו התפשטות רק עד מוחא, והתפשטותו על ידי שערות הראש העליון, כי על ידו נתפשט לל"ב נתיבות. וזה הוא, כי האור עובר מהשערות העליונים דרך השערות התחתונים למוח ז"א. וכדאמרינן באדרא רבא. ונהיר ונגיד בהנהו נימין לנימין דז"א, ומהאי מתתקן מוחיה, וכדין נגיד ההוא מוחא לל"ב שבילין. וזה יורה על מיעוט אור מאד לרוב העלמה.

צה והנה אחר הראש הג' נסתם העצמות העליון בקרומא דאוירא, ויורד האור דרך השערות כאור השמש העובר דרך נקבים קטנים, וזה לאבא, דאבא לבד מתפשט בו העצמות העליון מבלי לבוש, משום דאתכלל במזלא ונחשב כעתיקא, אבל הז"א ע"י אבא נעשה, כי נתפשט העצמות ונתלבש בו, ועל ידו נעשה בו שלשה מוחות.

צו וזמ"ש האי חכמתא שירותא דכולא, כי על ידו נעשה ונאצל כל אשר למטה הימנו בהתלבש העצמות בה. וזהו פירוש שירותא, וממנה מתפשט מוחא דז"א לל"ב שבילין, כי בה אין התפשטות כלל עד רדתה לז"א. ואף בז"א הם שבילין צרים, ולא ארחין רחבים. כי עדיין נעלמים להיותם קרובים לאבא דנפיק מעתיק קדישא, ואורייתא בחכמה זו נכללה בכ"ב אותיות ועשר מאמרות ואח"כ למטה בז"א נתגלית יותר, אבל נכללה כאן בהעלם.

צז והענין הוא כי בכלל חכמה זו היא הבינה דהיינו אמא, והאותיות מבינה, נמצאו כ"ב אותיות כלולים בבינה שבחכמה זו, ועשרה מאמרות שנתעברה בהם אמא, והולידתם

בסוד ויאמר אלקים שהיא בינה, והם עשרה: ט' דז"א, ומלכות, הרי עשרה. ונמצא שגם מלכות שהיא סיומא, כלולה בחכמה זו. וזמ"ש ובהאי חכמה שירותא וסיומא אשתכח, ובג"כ: חכמה עלאה, חכמה תתאה שהיא חכמת שלמה.

צח וכד אתפשט חכמה ונתגלית בינה, שהיא אמא שהיתה כלולה בו, דאז הולידו חב"ד שהם אבהן דבז"א, אז נקראת החכמה אבא לאבהן. ודע, כי אע"פ שהם מוחא דז"א, ונקראים חב"ד אליו, בערך או"א הם חג"ת והם אבהן ממש, וכדבעינא למימר לקמן, והבן זה. וזמ"ש בפרשת משפטים, רישא דמלכא בחסד וגבורה אתתקן, ודי בזה.

צט וז"ש, כולא בהאי חכמה אשתכלל, כדפרישית, שהעצמות העליון נתלבשה בה, וירדה עד סוף המדרגות. וזמ"ש כולם בחכמה עשית. ונמצא, כמו שהחכמה העליונה, מוחא סתימאה, סתמה האור והעצמות, שלא ירד כי אם דרך השערות, והוא התחלת תיקון העתיקא להעלימו כדי שיתגלה, כי העלמו הוא הגילוי, כן זאת החכמה סתמה האור שלא יתגלה כי אם מלובש בה, והוא סבת הגילוי והתחלה, ולפיכך נקרא שירותא.

ק וזמ"ש, אתר דשירותא אשתכח, מעתיקא, מקום תחלת הגילוי הנמצא ויורד מעתיקא, שהעצמות מתפשט בו, כדפרישית, וזה על ידי שערות דיקנא הנקרא מזלא, כי דרך המזל יורד העצמות העליון ומאיר לו. וזהו דאתנהיר ממזלא, הוא נהירו דחכמתא דמתפשט אח"כ בז"א לל"ב עיבר. אי נמי ביה גופיה מתפשט לל"ב עיבר, דהא חוורא דגלגלתא נמי מתפשט לי"ג עיבר, כדלעיל ובז"א נעשים שבילין.

קא ונפקא ממוחא סתימאה מנהירו דביה, דהיינו מהאור והעצמות שבו, והוא חסד עלאה, כי האור והעצמות שבכתר ותכמה ובינה נתפשט בשלשה ראשים העליונים, ובמצחא ודיקנא, ונפק אור עצמות חסד והוא חסד עלאה, והוא הנקרא בצאתו משם אוירא דכיא, ונגנז בתוך רוחא דגניז בעתיק יומין, והוא כדמות גוף וכלי להאי אוירא דכיא. והיינו דאמרינן באדרא זוטא. דרצ"ב ע"ב וז"ל, וההוא אב הוא רוחא דגניז בעתיק יומין, וביה אתגניז האי אוירא ואכליל לניצוצא דנפיק מבוצינא כו' עכ"ל. ועוד שנינו בא"ר דקל"א ע"ב וז"ל, והאי אוירא הוא טמיר דטמירין דעתיק יומי רוחא דגניז בהאי גלגלתא כו' עכ"ל.

קב ומה דעתיקא נהיר בקדמיתא, דא הוא, כי בשלשה ראשים אשתכח, ועצמותו נראה בהם בלי שום מחיצה, אבל בהאי נהיר דרך השערות לבד, וזהו הקודם לאור זה ושירותא ממה דאתגליא הוי, כי אע"פ שהוא מכוסה, הואיל והוא תחלה ממה שהוא מתגלה למטה, כי בז"א מתגלה חכמה זו והיא מתפשטת לל"ב שבילין, יצדק בה שם שירותא, כי הוא תחלת החכמה המתגלה בז"א, והיינו דקאמר, שירותא ממה דאתגלייא, ולא

קאמר שירותא דאתגלייא. מה שאין כן בחכמה סתימאה דלא אתגלייא כלל, כדלעיל. ואתעביד לתלת רישין, ורישא חדא כליל לון, והם חכמה ובינה ומזלא דכליל לון. ודע דהאי מזלא אתעביד מיניה רישא חדא ממש דכליל לחו"ב.

קג [183]דע כי כמו שאנו רוצים להמשיך נה"י לז"א, אנו עושים זווג לחו"ב, כדי שיתנו מוחין לז"א, ואז ע"י כח זה נתוספים לו נה"י, גם או"א להיות להם נה"י הם צריכים תחלה לזווג א"א.

קד ואמנם איך יצאו או"א מזווג זה, הוא כי כבר נתבאר לעיל, כי לא הוצרך זווג זה רק לצורך מוחין ונה"י שלהם לבד, לכן הספיק להם זווג הפה, כי הלא תמיד או"א הם נכללים במזלא, תיקון הח' וי"ג דדיקנא, כי הלא תליין בשקולא עד טבורא.

קה והנה יש הפרש אחד, והוא כי לפעמים אין או"א שלימים, רק חסרים מנה"י, אע"פ דאתכלילו במזלא. אך כאשר נעשה הזווג הזה של הפה דא"א אז נעשו כל התקונים של הד' העומדין בין תיקון ח' לתיקון י"ג ונתחברו כולם יחד, ונכללים בהם או"א.

קו כי כבר ידעת כי הגרון הוא סוד גלגלת דילהון. והנה אם תביט באדם כשכופף ראשו, אז הגרון מכוסה ונכלל בסיום לחיי הראש, אך כשזוקף ראשו אז מתראה הגרון, וכשהזווג עליון דפה דא"א נעשה בסוד נשיקין, אז יורד למטה מסיום הפה, בסוד כפיפת ראש, ואז נכלל הגרון בהם ממש, והוא סוד ראש דאו"א ויורד עד נה"י דאו"א שנכללו בראש ז"א.

קז גם אלו הד' תיקונים שבין ב' מזלות תיקון ח' וי"ג, הם מתחברים ונכללים ברישא דאו"א שהוא הגרון, ונעשים שם מוחין. ובעבור אותו שפע המתרבה אז מכחם, מתארך גוף או"א ונה"י שבהם. כי אותו החלק הג' מת"ת דא"א שנשאר מב' חלקי הת"ת שנעשו ב' דעות לאו"א, נעשה ממנו חלק הגוף לאבא הכולל חג"ת, וחלק הגוף לאמא כוללת חג"ת, וזה סוד הגוף. ומריבוי השפע נעשו ג' אחרים: נה"י לאבא ונה"י לאמא.

קח והנה נמצא, כי זווג זה דפה הוא לצורך או"א, ואינו לצורך עצמותן, רק למוחין ונה"י שלהם. והטעם כי ב' המזלות דיקנא נחתי בשקולא עד טבורא מצד פנים, ובאחור, יש המשך שערות הראש היורדין דרך אחור עד ראש ז"א, ומאותן האורות דשערות נעשים או"א. כי בהכרח שיעשה שם בנתיים מציאות אור אחד ע"י ב' מיני שערות אלו דדיקנא ודרישא, מצד אורם הגדול המקיף פנים ואחור. ולכן הספיק להם זווג הפה לבד. אך זו"ן, אין להם שום מציאות כלל, ולכן הוצרך להאציל מציאותו ממש בעיבור א', וכדי לעשות לו מוחין ונה"י הוצרך זווג ב'. משא"כ באו"א.

[183] ע"ח ח"א שער הולדת או"א וזו"ן פרק ד'.

קט והרי נתבאר לעיל, איך ז"א בהיותו בן ט' שנים ויום א' כבר הוא ראוי לביאה, כי כבר עלה אז תכף בתחלת שנה עשירית בסוד מיין נוקבין, ואז מתחילין המוחין ליכנס בו, אבל לענין היותו נקרא איש גמור, אינו נקרא עד היותו בן י"ג שנים ויום א', כי אז עברו עליו ד' שנים אחרות, ונכנסו בו ארבע מוחין, שהם כתר חכמה בינה ודעת, ואז נקרא איש שלם לגמרי, כנודע, כי אין איש פחות מבן י"ג שנים ויום א'.[184]

קי ובזה תבין, ענין שתי שערות, שצריך שיביא אחר י"ג שנים ויום א', והוא כמ"ש לעיל בענין עלית זו"ן בסוד מ"ן לאו"א, כי אז פוגע בנה"י דאו"א, אשר משם נעשים לו המוחין כמ"ש בע"ה, ולהיות שכבר עלה ביסוד דאו"א, ולכן ג"כ מתחיל אז בז"א בחינת זקן התחתון שבמתום דיסוד של ז"א, עצמו, והם בחינת שתי השערות הנזכר בדברי רז"ל. אבל זקן העליון דז"א אינו מתחיל עד היותו בן עשרים שנה. כמ"ש לקמן בע"ה.

קיא ולכן נבאר עתה בחינת הד' מוחין האלו הבאים בד' שנים הנזכר, שהם מט' ויום א' עד י"ג ויום א'. הנה ביארנו למעלה כי נתעורר רק יסוד דא"א מיניה וביה, כי הוא כלול מזכר ונקבה, והנה גם הנה"י דעתיק יומין הגנוזים בסוד נשמה תוך חג"ת דא"א הגנוזים תוך או"א, כנ"ל, גם הם מתעוררים ומזדווגים, ואז נכללים נצח דעתיק בהוד שלו, והוד שלו בנצח שלו, ואז יורדת הטפה ההוא הכלולה מנצח והוד דעת"י הגנוזים בחו"ג דא"א וגורמים זווג גם אל א"א כנ"ל.

קיב ואז נמשך ממו"ס דא"א, דרך תרי מזלות דדיקנא אל מוחין דאו"א המלבישים את חו"ג דא"א, הגנוזים תוך חו"ב שלהם, כי תרין פרקין עלאין, שהם בחינת הידים דא"א, הם בחינת חכמה דאבא וחכמה דאמא. ואלו הב' פרקין עלאין נקראים אחסנתא דאבוי ואמיה, לפי שאלו התרין פרקין הגיעו לחלקם ונחלתם, ומשם נמשכת טפה אחת מאו"א כלולה משתי טיפות, ומהם נעשין תרין מוחין דחכמה ובינה בז"א.

קיג ואמנם תרין פרקין תתאין דחסד וגבורה דאריך, שהם בחינת הזרועות המחוברות בשתי הכתפין, אלו נשארו לחלקו דז"א, ונעשין נשמה אליו, ואלו נקראים ב' עטרין, ואלו ירדו למטה ונתהוו שניהם בסוד מוח השלישי של דעת דז"א הכלול מחסד וגבורה, שהם התרין פרקין הנזכר. ולפי שהתרין עטרין הם מב' פרקין תתאין, וחכמה ובינה שבו נמשכו מתרין פרקין עלאין. לכן מקום הדעת הוא תחת חכמה ובינה.

קיד וא"ת והרי אלו תרין עטרין הם תרין פרקין תתאים עצמם דא"א, שירדו בתוך הדעת דז"א. וחכמה ובינה הם נמשכין מטפה הנמשכת מאחסנתא דאבוי ואמיה ואינם הם עצמם, אלא טפה נמשכת מהם, א"כ גדול כח הדעת מכח דחו"ב.

[184] שער מאמרי רשב"י זיע"א באדרא זוטא דף רס"ד טור ב'.

קטו והתשובה היא, כי אלו שני עטרין., אינם בז"א כמו שהם, בלי התלבשות אבל בתחלה נתלבשו במוחין דאו"א. ובהיותם מלובשים שם ירדו למטה. אבל חכמה ובינה שלו הם טיפין ממש שירדו מאותם תרין פרקין הנקראים אחסנתא דאבוי ואמיה. שהם יותר עליונים. ובודאי כי יותר מאירים אלו העליונים מאותן תרין עטרין כיון שירדו מלובשים. אע"פ שירדו הם עצמם ולא טפות בלבד.

קטז הכלל העולה הוא, כי תרין מוחין חכמה ובינה דז"א הם טיפין הנמשכים מתרין פרקין עלאין דחסד וגבורה דא"א. והם הארה שלהם ולא הם עצמם ותוך אלו הטיפין מלובשין גם כן הארת תרין פרקין עלאין דנצח והוד דעתיק יומין הגנוזין בתרין פרקין עלאין דחסד וגבורה דא"א כנ"ל. ולא הם עצמם. אבל הדעת מוח הג' דז"א הוא מב' פרקין תתאין דחסד וגבורה דא"א, הם עצמם ולא הארתם אלא שהם מלובשים במוחין דאו"א. ובתוך אלו התרין פרקין דחסד וגבורה דא"א ירדו ג"כ ב' פרקין תתאין דנו"ה דעת"י גנוזין בתוכם, הם עצמם ולא הארתם.

קיז והרי נתבאר, איך ז"א נקשר גם עם עת"י בבחינת תרין פרקין תתאין דנצח הוד שלו, והם עצמם נשמה אליו בתוך הדעת דז"א, גם נאחז עמו על ידי חצי יסוד התחתון דעתיק יומין, הגנוז תוך חצי התחתון דת"ת דא"א, אשר ממנו נעשה הגלגלתא והכתר דז"א, וכמו שנבאר בע"ה.

קיח ובזה תבין מ"ש באדרת האזינו דף רצ"ג ע"א בענין מצחא דז"א וז"ל, וכד האי מצחא אתגלייא אתערין מאריהון דדינין כו' ומצח אוקימנא דאקרי נצח באתוון רצופין, והענין הוא כי להיות ב' פרקין תתאין דנצח והוד דעת"י בבחינת נשמה אל הדעת דז"א, לכן אתערו תמן במצחא דיליה, שהוא נגד מקום הדעת, בחינת הדינין, כי כל בחינות נצח והוד בכל מקום שהם הם דינין, ונמצא כי הנצח נגלה במצח.

קיט והנה נתבאר ענין הד' מוחין דז"א שהם אחסנתא וב' עטרין בדרך קצרה, ואמנם להרחיב הדרוש הזה צריך שנבאר סוד התפילין, וכדי לבארם צריך להבין דברי המאמר הנזכר באדרת האזינו דרצ"ב ע"ב וז"ל, בחללא דגלגלתא, נהירין תלת נהורין, ואי תימא תלת, ארבע אינון, כמא דאמינא אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין גניזין דלהון דמעטרן כולהו ברישיה, ואינון תפילין דרישא, לבתר מתחברן בסטרוי ונהרין, ועאלין בתלת חללי דגלגלתא. כו' עכ"ל.

קכ והענין הוא זה. דע כי באלו המוחין דז"א יש ששה בחינות: הבחינה הראשונה היא, בהיות המוחין האלו למעלה במקומם תוך או"א במוחין פנימים שלהם.

קכא הבחינה השניה היא, כי על ידי אותה ההארה דמזלא קדישא המאיר בהם נתוספה בהם הארה ומתנוצץ אורם ויוצא לחוץ בסוד אור המקיף כנגד המוחין הפנימים. כי כבר הודעתיך, כי כל אור כלול מפנימי וממקיף.

קכב הבחינה השלישית היא, כי עוד נמשך הארתם עד למטה בנה"י דאמא, ושם נכנסים בפנימיותם ומתלבשים שם בתוכם. הבחינה הרביעית היא, כי שם נתנוצצה הארתם בחוץ בסוד או"מ ע"ד הנ"ל. והנה האור המקיף הזה הוא עיקר מציאות של האו"מ דז"א העצמי שבו, והוא עומד כאן למעלה בחוץ נה"י דאמא, ומכאן הוא בחינת או"מ אל רישא דז"א.

קכג הבחינה החמישית היא, ברדתם למטה, ונכנסים הארתם בתוך פנימיות תלת חללי גלגלתא דרישא דז"א. והנה כל אלו הבחינות אין בנו כח להשיגם אבל הבחינה הששית יש בנו כח להשיגה. וענינה היא, כי גם שם מתנוצצת הארת המוחין שבתוך שלשה חללי גלגלתא ויוצא הארתם לחוץ בסוד או"מ ג"כ מבחוץ. וזו הבחינה הששית שאנו משיגים אותה ה"ס מצות תפילין. ולכן נתחייבנו במצוה זו כי יש בנו כח להשיגה.

קכד ונמצא כי ששת בחינות אלו הם ג' פנימים וכנגדם ג' מקיפין. ואל תחשוב כי ח"ו נעקרים ממקומם ויורדים למטה מדרגה אחר מדרגה, אבל הכונה היא, כי מחמת ריבוי ההארה הנפלאה אשר בהם, נתוסף בהם כח ומאירים בכל ששת הבחינות הנזכרים, ושרש כולם קיים במקומם. כי דרך הקדושה להשאיר שורש במקומה אע"פ שיורדת למטה. ונמצא כי ששת הבחינות הנזכר כולם קימות ועומדות כאחד יחד כולם.

קכה ואמנם בענין הארבע מוחין עצמם יש הפרש בין אלו לאלו כי תרין מוחין הנקראים חו"ב דז"א, הם נמשכים בו מן הארה הנמשכת בהם מן אותם תרין פרקין עלאין דחסד וגבורה דאריך, הגנוזין גו חכמה וחכמה דאו"א, והם עצמם עומדים למעלה במקומם. אבל בחינת המוח הג' הנקרא דעת כלול תרין עטרין, הם עצמם יוצאים ונמשכים עד רישא דז"א, הם עצמם עצמותם ממש ולא הארתם בלבד, אבל בהיותם תוך או"א, נתלבשו שם מכח או"א, ואחר התלבשם שם ירדו למטה ונתלבשו תוך רישא דז"א.

קכו נמצא, כי מחג"ת דא"א עצמו, כשמתלבשים תור או"א כנודע, הנה מהם נעשו מוחין אל הז"א בסוד או"מ למעלה. ומנה"י דא"א, נעשו בז"א מוחין פנימים, שנכנסו תוך ראשו.

קכז וזכור אל תשכח, כי כל אור הפנימי נכנם בתחילה, ואח"כ מכחו נתנוצץ האור ויצא בסוד מקיף, ונמצא, כי הפנימי הראשון קדם אל המקיף הראשון, ואחר המקיף הא' נעשה הפנימי השני, ואח"כ נעשה המקיף שבו, ואח"כ הפנימי הג', ואח"כ המקיף הג' שהוא סוד התפילין, כמו שנבאר למטה בע"ה.

קכח וכל אלו הבחינות, הם הארות הנמשכות זו מזו וזו מזו, וכולם קיימות, וכבר ביארתי במקום אחר שלשה בחינות הראשונות, ולא אוכל עתה להאריך בהם.

קכט כי אם נבאר עתה שלשה הבחינות התחתונות, שהם אור המקיף מחוץ לנה"י דאמא, אשר משם ממקומם, נעשין בחינת אור המקיף האמתי על רישא דז"א. ובהיותם שם למעלה, מקיפים מלמעלה על כל הגלגלת דז"א, ועל המוחין הפנימים שבגו חללי גלגלתא שהם הבחינה החמשית, והוא מקיף וחופף על כלם מבחוץ. ובהיותם שם, הם בחינת ארבעה מוחין נפרדים זה מזה, וניכר בהם היותם ארבעה מוחין, ונקראים: חכמה, בינה, חסד, וגבורה. הנזכרים בהקדמת בראשית ובפרשת ואתחנן.

קל ובפרשת נשא דקל"ה ע"ב, בענין אוירא דכייא ואשא דכייא, ביארתי באורך לשון המאמר ההוא. איך בסוד אור המקיף העליון הזה, הם ארבע מוחין כנזכר, ובהכנסם אח"כ בבחינה החמשית, גו תלת חללי גלגלתא דז"א, נעשין שלשה מוחין בלבד, כי נתחברו תרין עטרין ונעשו חד מוחא דדעת.

קלא ואל זה רמז מאמר אדרת האזינו הנ"ל בדרצ"ב ע"ב, שהזכיר שתי בחינות: האחת הוא, ענין המקיף הנקרא בשם תפילין דרישא, אעפ"י שהוא יותר עליון, עכ"ז כיון שדומה אל אור המקיף התחתון דתפילין כנ"ל, והוא המושג אלינו, לכן קראו בשם תפילין דרישא. ואח"כ כנגד הפנימי אמר לבתר מתחבראן בסטרוי, ונהרין ועאלין בתלת חללי גלגלתא כו', והיא הבחינה הה' הנ"ל.

קלב ונבאר עתה ענין זו הבחינה החמישית, שהם המוחין הפנימיים האמתים דז"א, ובו יתבאר למה נעשו שלשה מוחין בלבד, הנה ביארנו לעיל, כי כל אלו הבחינות קיימות יחד כולן. והנה מן הבחינה הרביעית, שהיא אור מקיף האמתי של כל רישא דז"א, בהיותם למעלה מבחוץ של נה"י דאמא עלאה כנ"ל.

קלג והנה זה האור המקיף הנזכר, נשאר שם תמיד, ונמשכה קצת הארה ממנו מכל ארבעה המוחין, אשר שם מקיפים, ורצו להימשך ולהיכנס בסוד אור פנימי דמוחין דז"א, והם עצמם נשארו למעלה, ואז ירדו ונמשכו ונשתלשלו שלשה נה"י של אמא, למטה, והלבישו את המוחין הפנימיים האלו שנמשכו מן האור המקיף כנזכר.

קלד ובהיותם מלובשים אותם הארבעה מוחין, חזרו להעשות שלשה בלבד. כי תרין מוחין הנקראים חכמה ובינה אחסנתא דאבוי ואימיה, נכנסו החכמה בנצח דאמא, והבינה בהוד דאמא. ותרין עטרין גניזין, נתלבשו יחד שניהם ביסוד הבינה. שהוגבלו בתוך הכלי הזה, נתאחדו ונעשו מוח אחד בלבד הנקרא דעת, כלול מתרין עטרין, הנקראים חסד וגבורה כנ"ל.

קלה ונמצא כי עיקרם ושרשם של אלו המוחין נשארו בסוד אור המקיף הנ"ל. ואלו המוחין אינם רק בחינת הארה בלבד נמשכת מהם תוך הארבע מוחין עצמם ההם, ובאו מלובשים תוך נה"י דאמא. ובהיותם מלובשים בתוכם, הם נכנסים תוך רישא דז"א, בתלת חללי גלגלתא דיליה.

קלו [185]ואחר שביארנו כללות כל ז"א נחזור עתה לבאר בחינה השישית של המוחין דז"א, הנקרא או"מ שלהם התחתון, ובו נבאר גם כן בחינת דיקנא דז"א, כי גם היא בחינת אור המקיף.

קלז ובתחילה צריך שנודיעך מה שנתבאר לעיל בענין או"א, שהם מכוסים ומחופין תוך שתי מיני שערות דא"א, שהם: שערות דרישא דאריך, אותם ארבע נימין דשערין דתליין מצד אחורי רישא, ונגדין עד רישא דז"א. ושערות דיקנא דא"א, של שתי המזלות הנמשכים דרך פנים עד טבורא דלבא דא"א, אשר שם התחלת רישא דז"א.

קלח ונמצא כי שערות דארבע נימין המתפשטים עם ארבע חוורתי דאחורי רישא דא"א, נמשכין ברישא דז"א מאחוריו עד מקום העורף, שהוא אחורי מוח השלישי הנקרא דעת דז"א. וגם שערות דיקנא דאריך מתפשטין דרך פנים ומתחברין בפני ז"א, ושם נעשית דיקנא דז"א. ושתי בחינות אלו נזכרו באדרת נשא, בחינה ראשונה בדקל"ה, ובחינה השנית בדקכ"ט ע"א.

קלט ואע"פ שלמעלה ביארנו, כי כל השערות נמשכין מן הגבורות ודינין עכ"ז, בערך ז"א הם רחמים גמורים, יותר מן הרחמים וחסדים שבז"א, ולכן מאלו השערות שבא"א נמשכת השפעה והארה אל רישא דז"א, אבל אינן מגיעין רק לרישיה בלבד, ושאר כל גופו דז"א אין שערות דא"א מכסין עליו, כמו שמכסין על או"א. וזהו סוד, ואנכי איש חלק.

קמ ובזה תבין מ"ש באדרת האזינו דרצ"ב ע"א וז"ל, אב ואם מהאי מוחא נפקו, וביה תליין וביה אחידן. ז"א בעתיקא קדישא תלייא ואחיד. כו' וכבר בענין או"א התחקנו לבאר זה, וכאן נשלים ענין זה.

קמא כי או"א, עיקר השפעתם הנמשכת להם מן א"א, הוא ע"י שתי המזלות דדיקנא דיליה, כנ"ל. ואותם המזלות נמשכים ממו"ס חכמה דא"א, כי י"ג תיקוני דיקנא ממוחא סתימאה נפקי, כנ"ל. אבל ז"א בעתיקא קדישא עצמו תלייא ואחיד, ר"ל, כי הנה בערך מה שהוא מלביש את א"א מחצי התחתון דת"ת שבו ולמטה, נמצא כי הוא אחיד ממש בו. ובערך היות הי"ג נימין והי"ג חוורתי דרישא חוורא שהוא סוד הכתר עצמו דא"א,

[185] שער מאמרי רשב"י באדרא זוטא דף רע"ב טור א'.

נמשכין עד רישא דיליה להשפיע בו, נמצא כי תלייא ביה, שאינה אחיזה ממש, רק הוא נתלה בסוד השערות והחוורתי ההם.

קמב ונמצא כי בבחינה זו גדלה מעלת ז"א, כי הוא יונק מן הכתר עצמו דא"א, על ידי הי"ג חוורתי דנפקי מיניה. אבל או"א יונקים מחכמה דא"א בלבד, ע"י י"ג תיקוני דיקנא הנמשכים ממנה. אבל עכ"ז בערך שאינו מקבל שפע א"א עצמו רק ע"י או"א המלבישין את אריך, והוא מלביש אותם, בבחינה זו או"א גדולים מז"א.

קמג ונתחיל לבאר ענין אותם הארבעה נימין דשערין הנמשכין מאחורי רישא על רישי כתפין למיגד ברישא דז"א, מה ענינם. ואח"כ נבאר שאר הט' חוורתי דרך פנים, וענין דיקנא דא"א הנמשכת דרך פנים. וענין אלו הד' נימין דאחורי רישא הם גורמין בחינה הששית דאור מקיף דמוחין דז"א, שהם סוד התפילין.

קמד וזה ענינם, דע, כי אור המקיף הזה של הבחינה הששית דומה אל האו"מ דבחינה הרביעית, כי אותו או"מ הוא מקיף מכנגד נה"י דאמא, אשר המוחין דז"א מלובשים בתוכם בפנים, והנה הוא למעלה מעל רישא דז"א, ומקיף כל ראשו וגלגלתא וכל המוחין פנימים אשר בתוכו. אבל אור המקיף הזה דבחינה ששית, הוא יוצא מן הארת המוחין הפנימים שבגו רישא עצמה דז"א, ואם מן המוחין יצא והוא גרוע מהם, איך יקיף אותם בבחינת או"מ אשר הוא גדול מן או"פ, ולכן איננו מקיף כי אם בחינת פנים דז"א בלבד, ויוצא מן המצח בין העינים ומשם עומד ומקיף את הפנים אשר תחת העינים, והם בחינת תפילין ממש. וזמ"ש באדרת האזינו דף רצ"ב, ונהיר אנפוי ואסהיד באו"א, וכו'. וז"ס והיו לטוטפות בין עיניך.

קמה ואע"פ שבאדרא נראה שאינו מדבר אלא בבחינת הדעת, זה יתבאר לקמן, כי עיקר יציאת אור המקיף הוא במצחא מכנגד הדעת, כי שם מקום הבקיעה לצאת האור מבפנים ע"י הכאת קוצא דשערי דאריך מן האחור, כמ"ש.

קמו וצריך להבין, למה אלו השערות נמשכין דרך האחור ולא דרך פנים, או למעלה ע"ג רישא ממש באמצע הראש דיליה. ועוד כי הרי נתבאר לעיל, כי אין מתחיל ז"א רק מטבורא דלבא דאריך ולמטה, וא"כ איך אותם הנימין מתפשטין עד רישא דכתפין, והרי היה ראוי שיתפשטו עד למטה בטבורא דלבא, כדי שימשכו שפע ברישא דז"א המתחיל שם.

קמז גם צריך שנבאר מ"ש באדרת נשא דק"מ ע"א ו"ל, תלת מוחין דהוו בז"א ואשתכחו בג' חללי דגלגלתא דרישא, וחד מוחא שקיט על בוריה דכליל כל תלת מוחי דאתמשך

מיניה משיכאן שקילן בשערי חווירי להאי ז"א לתלת מוחין דביה וכו'. וצריך לדעת, מהו זה המוח הד' הכולל שלשתם ונמשך בשערי חווירי עד רישא דז"א.

קמח אבל הענין הוא, כי הנה נתבאר לעיל, שאע"פ שז"א מלביש את א"א מחצי הת"ת שבו ולמטה, אינו מלביש אותו בעצמו אלא אחר היות א"א מתלבש עם הבחינות הנזכר תוך נה"י דאבא שנתפשטו עד שם, ונה"י דאבא מלובשים בנה"י דאמא, ואז ז"א מלביש את נה"י דאמא.

קמט והנה אותו קוצא דשערי דרישא דא"א, הנמשך דרך האחור מבחוץ, הוא מתפשט עד למטה ונוגע ברישא עצמה דז"א המלבשת את נה"י דאו"א, ודאריך עצמו, כי גופא דא"א הוא בפנים בתוך כולם, ואין ז"א נדבק ונוגע בו כלל. ואותם השערות דאריך, הם צנורות ומבועין דנגדין שפע ואור גדול ממו"ס דביה למטה בז"א, ואותם ההארות יוצאות דרך פיות השערות לחוץ במקום סיומם למטה.

קנ ואז אותם הקצוות של השערות המסתיימים ומגיעים אחורי העורף דז"א, שהוא באחורי הדעת שבו, אותם ההארות היוצאים משם מכים שם בחוזק בעורף דז"א, ובוקעים המקום ההוא ונכנסים אל תוך המוחין.

קנא ומ"ש באדרא דמתפשטין הנהו נימין עד רישי כתפין דאריך, אין הכוונה למעלה באריך עצמו, דא"כ היכי קאמר, בגין לנגדא למוחא דז"א, והרי הוא רחוק מהם מאד. אבל יובן עם מ"ש לעיל, כי תרי פרקין תתאין דחסד וגבורה דאריך, הם הנקראים רישי כתפין דיליה, שהם תרין עטרין דבדעת דז"א, ושם בדעת, מקום עמידת דתרין רישי כתפין, עד שם מגיע הנהו קוצין דשערי, ויוצאים האורות משם, ומכים ובוקעים, ונכנסים תוך המוחין דז"א. ואמנם אמיתות ביאור לשון זה, נתבאר בברכת אבות די"ט בראש השנה, במלת אלקינו ואלקי אבותינו. עש"ה.

קנב ודע כי יש הפרש בין הדעת דז"א אל הדעת דנוקביה, כי דעת דז"א עומד למעלה בראשו מכריע בין חכמה ובינה שלו, והטעם הוא במה שנתבאר אצלינו, כי נה"י דאמא, הכלים הם דאמא, והמוחין שבתוכם, הם אורות דז"א עצמו. אבל הכתר דז"א, הכלי שלו והאורות שבתוכו הם חצי תחתון דת"ת דאמא, והם מושאלין לז"א להיותם כתר בו.

קנג וכיון שהם אורות מעולים מן אמא, לכן יש בהם כח להמשיך מח הדעת ההוא למעלה בראש, אע"פ ששרשו הוא מן תרין כתפין דא"א, שהם מבחינת ו"ק גופא, אבל בנוקביה דז"א שהכתר שלה הוא מת"ת דז"א בלבד, אין בו כח להעלותו למעלה בראש שלה. כיון ששרשו הוא מבחינת גופא. ולכן נשאר דעתה למטה בין שתי הכתפות שלה, כמ"ש במקומו.

קנד ונבאר עתה ענין הקשר של תפלה של ראש מה ענינה. כבר הודעתיך ענין יעקב שנשא רחל ולאה, והוא בחינת ז"א שיש לו שתי נשים לאה ורחל, זו למעלה וזו למטה, כי רחל מתחלת מן החזה שבו ולמטה ולאה מתחלת מאחורי הדעת שבו עד החזה שבו.[186]

קנה והנה ענין זו העליונה הנקראת לאה, היא בחינת הקשר של תפלה של ראש, וטעם אצילותה שם, הוא כמ"ש למעלה, כי המוחין דז"א ירדו מלובשין בתוך נה"י דאמא, תוך שלשה חללי גלגלתא דז"א.

קנו והנה אין ספק, כי המלכות דאמא שהיא למטה מן היסוד דאמא, גם היא ירדה ונכנסה לתוכו, והיא שם דבוקה ומחוברת בדעת דז"א, אבל אינה בכלל מוחין שלו.

קנז גם ידעת, כי כל אור שבעולם יש לו בחינת אור חוזר, ואם כן זה האור שבלט במצח, ויצא בסוד תפלה של ראש, מוכרח הוא שיהיה לו אור חוזר דרך אחוריו, שהוא בעורף, אשר שם עומדים הנהו קוצי דשערי דא"א, ומכים ומאירין שם כנ"ל, כי מכחם יצא אור תפלה של ראש, ועתה יש לו אור חוזר עד שם.

קנח ונמצא, כי אור ארבע פרשיות תפלה של ראש, חזר ונכנס לפנים בשלשה המוחין הפנימיים, ובלטו אורן לחוץ דרך אחור במקום העורף, ונעשה האור ההוא בחינת קשר של תפילין דראש, בצורת ד', שהיא סוד ד' דאחד.

קנט והענין הוא, כי בהכנס אור החוזר אל תוך המוחין הפנימיים, אז האירו ארבעה אורות אלו שם בפנים, ונתלבשו באותה ד', שהיא המלכות דאמא, ולכן נקראת ד', כנגד ארבעה אורות אלו המתלבשין בה, ואז נוקב הארתם לחוץ בעורף, ונעשה שמה אותו הקשר של תפלה דראש, ושם מתגלית בחינת אותה המלכות דאמא, ובתוכה מלובשין ארבעה האורות הנזכר, של הארבע מוחין.

קס ולפי שאין שם רק מציאות אותה המלכות לבד, לכן אין הקשר ההוא אלא בחינת עור אחד לבד, ואין שם שום פרשה וכתיבה כלל, לפי שהפרשיות הם בסוד מוחין, והעור בסוד המלכות, והואיל ואין שם מוחין ממש, לא יש שם רק בחינת עור בלבד.

קסא (והנלע"ד בזה הוא כי זה הקשר הוא אור מקיף דמוחין דלאה, ואינו לאה עצמה, והוא כדמיון תפלה של יד, שהוא אור מקיף דמוחין דרחל. וזה מוכרח לעניות דעתי, וכמו שביארתי לקמן בתפלה של יד, שיוצאת מהכאת קוצא דשערי דעיבור דז"א, שהם ד' הציציות. וכן יש ארבע ציציות דנימין דמוחין דיניקה המכים בראש לאה, ומוציאין בה אור מקיף דמוחין בסוד קשר וכמ"ש בדרוש הציציות, בענין נימין דיניקה שנמשכין עי רישא דלאה. מהרח"ו ז"ל).

[186] שער מאמרי רשב"י זיע"א באדרא זוטא דף רע"ה טור א'.

קסב ונבאר ענין הרצועות של תפלה של ראש, איך נמשכות מן הקשר הנזכר, ואיך מתחברות למטה עם התפלה של יד. דע כי כל מה שיש בתפלה של ראש שהיא ברישא דז"א, יש גם כן בתפלה של יד שהיא ברישא דרחל נוקבא דז"א.

קסג וכמו שאמרנו, שיש מקיף עליון על רישא דז"א והיא הבחינה השנית שבמוחין דיליה, כך זה הקשר דתפלה של ראש הנקרא לאה, היא בחי' אור המקיף העצמיי והעקריי של נוקבא דז"א, הנקראת רחל, ולכן זו הקשר עומדת כאן למעלה, והיא למטה, ומכאן היא נעשית אור מקיף העצמיי אליה והבן זה.

קסד והנה ענין הרצועות הם בחינת המשכת הארבע מוחין למטה, ונודע, כי הארבע מוחין נתלבשו בנה"י של אמא כנ"ל. והנה הם נחלקים לשתי חלקים ימין ושמאל, תהיה חלוקתם כך, כי בבחינת הנה"י דאמא. הנה היסוד כולל תרין עטרין דדעת, שהם חסדים וגבורות.

קסה ולקמן יתבאר, כי עטרא דגבורה כולו או רובו ניתן בנוקבא, ועטרא דחסד כולו או רובו, ניתן בז"א, ומה שנשאר מעטרא דחסד, נמשך ביסוד שבו וניתן שם. ושם עומד אותו החסד שירד שם, לכן אין היסוד של הבינה נזכך כאן, רק הנצח וההוד שלה בלבד, ואלו הן תרין רצועין ימנית ושמאלית.

קסו וצריך שתדע, כי בכל מקום שיש בחינות נצח והוד בכל מקום שהם, עליהם נאמר, והקרנים גבוהות והאחת גבוהה מן השנית, כמבואר בהקדמת התקונין ד"ט ע"א. ובפרשת פנחס בר"מ דרכ"ח ע"ב.

קסז והענין הוא, כי ספירת הנצח, של א"א ושל אבא ואמא ושל ז"א, כולם הם יותר קצרות משיעור ספירת ההוד שבהם, כי ספירת ההוד מתפשטת למטה מן הנצח, ונמצאת ספירת הנצח הקצרה, שהיא גבוהה יותר למעלה מספירת ההוד.

קסח וטעם הדבר הוא במה שנודע, כי הנצח הוא בסוד התפארת, וההוד בסוד המלכות, כמ"ש בספר התקונין איהו בנצח ואיהי בהוד. וזהו סוד שנקראים הנצח וההוד שחקים, שהם שתי ריחיים זו על גב זו, הטוחנות מן לצדיקים שהם צדיק וצדק.

קסט והרי איך הם זו על גב זו, לפי שזו גבוהה מזו. ונמצא כי כאשר אמא עלאה המשיכה הנצח שלה בתוך ז"א לתת בו מוחין כנזכר, והנה הנצח שבה נכנסה תחילה, ולא המשיכה רק עד טיבורא דליבא דז"א.

קע וזהו הטעם של רצועה הימנית, שתהיה קצרה ושיעורא עד החזה בלבד, לפי כי הרצועה הזו שהיא רצועת נצח, היא לצורך זעיר אפין עצמו, כנזכר דאיהו בנצח, ועיקר מציאות ז"א הוא עד החזה שבו, כי משם ואילך מתחיל בנין נוקביה.

קעא ואח"כ נכנס הוד דאמא, ונתפשטה עד למטה בהוד דז"א, כדי להשלים בנין המלכות. כי הנה מוח הבינה של הנקבה, נעשה מן הוד זעיר אפין כנודע. ונמצא, כי אמא עלאה הנקראת בינה, נמשכה עד מוח הבינה שבמלכות.

קעב ולפי שבטבורא שלים, כנזכר באדרת נשא דף קמ"א ע"א, לכן שיעור הרצועה הזו היא עד טבורא. וזמ"ש בתקונין דף ט' ע"ב, ואתפשטותה דבינה עד הוד אתפשטת. כי לשון הזה מורה על מה שאמרנו, כי ההוד שבה, היא אשר נתפשטה יותר משיעור הנצח.

קעג גם בזה תבין טעם שיעור הנזכר בהקדמת התקונין בדף ט' ע"א בענין הרצועות ושיעורן. גם תבין, כי מאמר זה לכאורה חולק עם מאמר ר"מ דפרשת פנחס דף רכ"ח ע"ב, כי כאן נאמר דרצועת ימין קצרה והשמאל ארוכה. ושם אומר להיפך. והענין כי שם מדבר בבחי' מניח את התפילין כי הארוכה מימינו ושל שמאלו קצרה, אבל בבחי' אמא עלאה עצמה היא להיפך, כי הנה הימין, שבה הוא השמאל שבו, והשמאל שבה ימין שבו.

קעד ונבאר ענין הרצועות בבחינת המוחין, כי עד עתה ביארנום בבחינת הנצח וההוד דאמא, שהם לבושי המוחין. ועתה נדבר בבחינת המוחין, הנה מן קשר התפילין של ראש שהיא אות ד' כנזכר, נמשכין שתי רצועות, אחת נגד הימין ואחת כנגד השמאל, וברצועת הימין יש שם בחינת חכמה וחסד דז"א, ובשמאלית גבורה ובינה דז"א, שהם בארבעה מוחין, והרי הם שתי רצועות הכוללות ארבע המוחין כסדר הנזכר.

קעה וכדוגמת הדלת עצמה, שהיא הקשר, שאיננה אלא בחי' עור בלבד, גם הרצועות, הם בחי' עור בלתי בחי' פנימיות ופרשיות בתוכן, כמו שיש בתוך עור ארבעה בתי התפילין.

קעו ואמנם בחינת הרצועות האלו, הם גם כן בבחינת אור המקיף ונמשכין מצד חוץ ולא בפנים, והימנית היא היותר קצרה, כמו שביארנו בריש הקדמת התקונין דף ט' ע"א, והיא מסתיימת בטבורא דליבא דז"א, ושם נגנזת ונכנסת בפנים.

קעז והטעם הוא, כי כבר נתבאר, כי תרין עטרין יש בדעת, חתד אקרי חסד, וחד אקרי גבורה. והנה ז"א רובו הוא מצד החסד ונוקביה הוא מצד הגבורה, ולכן הזכר הוא לוקח כל בחי' עטרא דחסד לעצמו, ואין נשאר ממנו אל נוקביה רק מעט מזער בתכלית, וזהו הטעם שהת"ת מטה כלפי חסד.

קעח ולטעם זה הרצועה הימנית ששם הוא העטרא דחסד, הנה היא נגנזת בתוך טבורא דליבא כנ"ל, שהוא במקום החזה, לפי שמשם ולמטה הוא התחלת בנין הנקבה, והיא כלה ונפסק שם בחזה, ומה שנכנס בפנים אינו רק דבר מועט מאד, שנכנס ויורד עד היסוד דז"א עצמו, כנודע, כי שם עומד ומתקבץ.

קעט האמנם עיטרא דגבורה עם מוח הבינה דז"א, שהיא ברצועת השמאל אינה נגנזת בחזה, אבל נמשכת בחוץ בסוד אור מקיף גם את הנקבה עד טבורא דז"א, לפי ששם הוא התחלת נה"י דז"א, ונכנסת שם כדי להיותם אותם המוחין מתלבשים שם בתוך נה"י דז"א, להיותם מוחין לנוקביה, ע"ד מוחין דז"א שנתלבשו בנה"י דאמא כנ"ל. והנה לפי שהז"א לקח לעצמו רוב עטרא דחסד, לכן לא הוצרך לקחת מעטרא דגבורה רק דבר מועט, ונשארה כולה או רובה אל נוקביה כנזכר.

קפ ודע כי אעפ"י שאמרנו, כי עטרא דחסד נפסק במקום החזה ונגנז שם בפנים, עכ"ז בחינת מוח החכמה דז"א, שגם היא ברצועה הימנית כנ"ל, לא נפסקה גם היא, לרוב גודל הארתה.

קפא אמנם גם היא נמשכה ונתפשטה למטה עד הטיבור, והקיפה גם את נוקבא דז"א המתחלת מן החזה, ונכנסה גם היא בטיבורא מבפנים, ואז נמצאו שם ג' מוחין, שהם: חכמה, ובינה, ועיטרא דגבורה. ואלו שלשה נתלבשו בנצח והוד דז"א, חכמה בנצח, ובינה וגבורה בהוד.

קפב ושם עמדו מלובשין, כדוגמת הבחינה השלישית, שביארנו במוחין דז"א בסוד אור פנימי. ואז יצאו גם שם בחינת אור המקיף שלהם לחוץ מהם, כדמיון הבחינה הרביעית דז"א. ואח"כ נכנסו בחללי גלגלתא דנוקביה, בסוד מוחין פנימים, שהיא בחינה החמישית.

קפג ובהיותם שם, נקראים שני מוחין בלבד. וטעם הדבר הוא, לפי שעיטרא דחסד שבדעת, כולו לקחו הז"א לעצמו, ואותו המועט שנשאר, נשאר ביסוד דז"א, ונשארו בה תרין מוחין בלבד, באופן זה, מוח חכמה שבה, מלובש בנצח דז"א בחלל גלגלתא הימני, ומוח בינה עם עיטרא דגבורה, מלובשין בהוד דז"א בקו שמאל.

קפד ובזה תבין, איך הנקבה היא תמיד אתכלילת בשמאלא, כי הרי רובא היא מן השמאל, כי בימינא, אין בה רק חכמה, ובשמאלא, יש בה גבורה ובינה וצריך שתדע כי גם היסוד דז"א נכנס בה בסוד מוח הדעת, אלא שאין בו רק בחינת עטרא דגבורה לבד, כי בחינת החסד שבו הוא דבר מועט הנשאר בו כנ"ל, ועיקר מה שיש בו היא זאת העטרא דגבורה.

קפה וזהו סוד מ"ש בתקונין, כי היסוד הוא גבורה בסוד יצחק ק"ץ ח"י. דנטיל לשמאלא, ומכאן נתפשטו אח"כ הגבורה במלכות, ביסוד נקודת ציון שבה כנודע, ומכאן באו שם כל הגבורות ההם, וזהו סוד מ"ש בפרשת בשלח דף ק"ע, דנשים דעתן קלה. ולא אמרו שאין בהם דעת כלל, והכונה היא, כי אין להם רק מחצית הדעת, שהוא עטרא דגבורה.

ובפסוק בלחם הקלוקל נתבאר ענין הגבורה הנקראת ק"ל, וע"ש. גם עיין בפרשת שלח כנזכר.

קפו גם זהו סוד האדרת האזינו דרצ"ו ע"א, ונהירו דתרי מוחי גליפן בה הרי, שאין בה רק שני מוחין, והם נמשכים מנהירו דמוחין דז"א בלבד, ולכן נקרא נהירו דתרי מוחין, כי הם אור נמשך מתרי מוחי דז"א. ואעפ"י שאנו אומרים, כי אלו התרין עטרין הם ביסוד. עכ"ז שרשם ועיקרם תלוים בחכמה ובינה שבנצח והוד דז"א, רק שאח"כ מתחברין ביסוד לצורך הדעת שבה, כמו שנבאר, אבל עיקרה אינה רק שני מוחין בלבד, שהם חכמה ובינה, בנצח והוד דז"א כנ"ל.

קפז עוד צריך טעם אחר אל מ"ש באדרת האזינו, שאין בה רק נהירו דתרי מוחי בלבד, והענין הוא במה שנתבאר למעלה בענין התפלה של ראש, כי הדעת דז"א הוא כלול מתרין עטרין, שהם חסדים וגבורות שנמשכו מן המח הדעת דאו"א, שנתפשט בגופא דילהון, ובו' קצוות שלהם, ואינן מן הדעת שבראש עצמו דאו"א. משא"כ בתרי מוחין דחכמה ובינה שנמשכו מן המוח עצמו דאבא ואמא.

קפח וכפי זה היה מן הראוי, שבז"א יהיה הדעת שלה למטה בגופיה ולא בראשו, ושם ביארנו טעם הדבר, שהוא כי הכתר שבו הוא הת"ת עצמו דאמא בבחינת כלי ואור שבתוכו, ולהיות הכתר שלו גדול בתכלית המעלה, לפי שהוא מאמא, היה בו כח להימשך ולהעלות את הדעת בראשו דז"א תחות תרין מוחין דחכמה ובינה שבו, אבל בנוקבא דז"א, שהכתר שלה איננו רק מת"ת דז"א, אין בו כל כך כח להעלות את הדעת שבה למעלה בראשה, ואין בראשה רק תרין מוחין בלבד כנ"ל.

קפט אבל הדעת שלה שהם חמש הגבורות דעטרא דגבורה, ירדו למטה בגופא דילה כפי השורש אשר משם חוצבו כנ"ל, והם באמצע בין שתי הכתפים שלה באמצע ממש, בין זרוע חסד לזרוע הגבורה. וכדרך שביארנו לך בענין חטאו של אדם הראשון, שהוריד גם את הדעת דז"א בין תרין כתפין דיליה, כדוגמת נוקבא בשליש הראשון של הת"ת שבה. והרי נתבאר, כי שלשה מוחין יש לנקבה, כנמצא בספר הזוהר, אבל החכמה והבינה שבה הם לבדם בראשה, והדעת הוא למטה בגופא כנזכר.

קצ [187]בתיקונים דף ט' ע"ב בהקדמה וז"ל, ואתפשטותא דה' עלאה עד הוד, באות י' איהו וכו'. גם בשאר מקומות מצינו בזוהר דאמא עלאה עד הוד אתפשטות והענין עם הנ"ל, כי התפשטות נה"י דאמא תוך ז"א בסוד המוחין הנ"ל, לא הגיע התפשטותה רק עד ההוד

[187] שער מאמרי רשב"י זיע"א באדרא זוטא דף ר"ע טור א'.

דז"א, אבל היסוד דז"א לא נעשה מן אמא כי לא נתפשט יסוד שלה אלא עד שם כנ"ל, כי היסוד דאמא נקרא אוירא בסוד מגדל הפורח באויר, שהזכרנו למעלה.

קצא והענין הוא, כי יסוד הזכר הוא ארוך ובולט וממשיי, והוא מפני שהזכר הוא בסוד החסד המתפשט בתוכו, וריבוי הארת החסדים גורמין שפע גדול ביסוד שלו ובולט לחוץ מרוב הארתו. אבל יסוד הנקבה הוא קצר מאד, והוא בסוד אויר וחלל ואינו ממשיי, לפי שהנקבה היא בסוד הגבורות המתפשטין בתוכה כנודע, ואין הגבורות מאירות כמו החסדים, כי הנקבה נקראת חשך, כנודע, ואין בה כח להיות היסוד שלה בולט, ולכן נשאר בסוד אויר. ולכן נפסק בחזה דז"א, ולא נתפשט עד היסוד דז"א לתקנו בשאר הספירות שבו.

קצב וצריכין אנו עתה לבאר, איך נתקן היסוד דז"א. כי כבר ביארנו שהת"ת והיסוד הראשונים שבו נתעלו ונעשו בחינת דעת ות"ת, וא"כ מהיכן נאצל היסוד דז"א. אבל הענין יובן במ"ש למעלה בענין זווג עליון דא"א הנקרא זווג דנשיקין, שנזדווג לתת מוחין אל או"א, ולהוסיף בהם נה"י חדשים. ושם ביארנו קצת הענין, וכאן נרחיב בו קצת יותר.

קצג דע, כי שלשה בחינות יש בא"א: האחת היא, כאשר ראשו נתקנה לא זקופה ולא כפופה. השניה היא, כשראשו זקופה מאד, שאז הדיקנא דיליה נגבהת למעלה, השלישית היא, כאשר כופף ראשו למטה, כי אז דיקנא דיליה נשפלת ויורדת למטה עד רישא דז"א, כמ"ש לקמן. ואז או"א, שהכתר שלהם הוא מן הגרון דא"א, הנה אז הוא נכלל בכלל רישא דא"א ממש, ועי"ז נעשה להם בחינת מוחין ובחינת נה"י שלהם החדשים.

קצד וכמו שהוא ענין כפיפת ראש דא"א כדי להוסיף נה"י באו"א, כן על ידי כפיפת ראש, א"א מוסיף בחינת יסוד בז"א. אבל יש הפרש ביניהם, כי לתת נה"י באו"א, צריך שא"א יכוף את ראשו, וכל התיקונים שיש מן המזל הח' עד מזל הי"ג. אבל לתת בחינת היסוד לבדו בז"א, אין צורך רק שיכוף את ראשו בבחינת אותו המזל הי"ג האחרון לבדו, שהוא ג"כ בחינת יסוד של דיקנא דא"א, ונחית עד רישא דז"א ממש, ואז משפיע שפע אור גדול למוחין דז"א, ומשם נמשך אור רב למטה, ונתוסף בו בחינת היסוד.

קצה ולא עוד אלא שאינו שוקע כיסוד הנקבה, אשר אורה מועט לפי שהיא אורות גבורה כנ"ל, אבל זה, שהוא אור חסד גדול, נעשה יסוד בולט וארוך, מרוב האור הנוסף בו מן המזל עצמו דדיקנא דאריך המגיע עד ראשו, שלא ע"י או"א, אלא מן המזל עצמו. ודבר זה הוא אור נפלא מאד.

קצו וענין זה נרמז אצלינו בביאור פרכת אבות במלת קונה הכל, כי ע"י ירידת המזל הי"ג הנקרא ונקה, מדה אחרונה מן הי"ג מדות, והוא בגימטריא אהי"ה במילוי יודין,

כמספר קונה, וכמספר ונקה. וע"י זה המזל קונה הכ"ל שהוא היסוד דז"א, ובורא אותו קנין חדש ממש.

קצז והענין הוא באופן הזה, כי הנה נתבאר לעיל, כי החסד והגבורה דז"א נתעלו, ונעשו בו בחינת חכמה ובינה שבו שהם המוחין, ונמצא כי כשא"א כופף ראשו והמזל הי"ג נחית עד רישא דז"א, הנה הוא מאיר בחכמה שבו שהוא הראשון המקבל שפע אור המזל הנזכר, והחכמה זו היא סוד החסד הראשון כנזכר, והוא הנקרא אברהם, וממנו נמשך האור בשאר ספירות דז"א עד הגיעו אל ספירת היסוד שבו, וקונה אותו מחדש. וזמ"ש, ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ. כי ע"י אברהם הנזכר, קונה המאציל העליון את השמים ואת הארץ, כי זה הוא על ידי זה היסוד שקנה והאציל מחדש בז"א כנזכר.

קצח וזמ"ש בפרשת בראשית, דכד אתא אברהם אתהדר בר"א לאבר, ואתגליא האי אבר. והענין הוא כי ע"י השפע שנשפע באברהם שהוא חכמת ז"א, שהוא סוד החסד הראשון, מזה נתקן אבר היסוד, ונתגלה בז"א. ולהיות כי ע"י היסוד הזה מזדווג ז"א עם המלכות הנקרא מ"ה, לכן נקרא אברהם אב"ר מ"ה, שהוא גורם החיבור יסוד במלכות.

קצט [188]גם דע כי מן ב' מוחין חו"ב הנקרא אחסנתא דאו"א, נמשך לו הארה בב' פנים שלו, כמ"ש יאר ה' פניו אליך. ב' פנים ימין ושמאל, מצד החכמה ומצד הבינה. אך מדעת הוא נמשך לגו גופא בגו אדרין ואכסדראין, שהם הו"ק. והרי נשלם פרצוף ז"א בבחינת פנימיותו, שהיא בחינה חמשית.

ר והנה זה היה בד' שנים, כנגד התפשטות הד' מוחין. ואם תצרפם עם ט' שנים ויום א', שעד אז נקרא זמן היניקה כנ"ל, יהיה לו עתה י"ג שנה ויום א'. וכבר הוא אדם שלם בכל דבר החייב במצות, ואז נקרא איש גמור מי"ג שנים ויום א' ולמעלה.

רא והנה אחר שז"א ע"י עיבור הזה הב' שעלה בסוד מ"ן ליסוד דאמא העליון, אז היה בו שערות ביסוד שבו הנקרא זקן תחתון ג"כ, שהם ב' שערות, והם סימן באיש אחרי היותו בן י"ג שנה ויום א'.

רב ובענין הדיקנא דז"א, לא נתבאר לי היטב זמן היותה. אמנם מה שקבלתי ממורי זלה"ה הוא, כי בתחלה יש לו ט' תיקוני דיקנא בלבד אחר היות לו י"ג שנים, ואח"כ אחר היות לו כ' שנים, שנכנסו מקיפי אבא דל"מ דצל"ם, אז נעשה לו זקן גמור בי"ג תי"ד. וזה פירוש עד שנתמלא זקנו כי זהו ג"כ כונת ברכת כהנים שהם מקיפי אבא. וע"ש.

[188]עץ חיים ח"ב שער הנסירה פרק ט'.

רג ונמצא כי מילוי הזקן אינו רק עד כ' שנים. אמנם היות בו ט' תי"ד לא ידעתי פרטיות זמן היותם, אם הוא תכף אחר שנכנסו בו מוחין פנימים דאו"א, שהוא צ' דצל"ם שהוא אחר שנת י"ג שנים ויום א', או אחר שנכנסו מקיפי אמא. וצ"ע.

רד אמנם הכלל העולה, כי הדיקנא דז"א, וגם התפילין, כולם הם אורות מקיפים היוצאים מפנימיות ז"א, ואינם כמו המקיפים ל"מ דצל"ם, שהם מקודם שנכנסו כלל תוך ז"א. אמנם אלו המקיפים הם אורות פנימים עצמם שחזרו לצאת בסוד אורות מקיפים. והבן זה ההפרש. כמ"ש במ"א.

רה ובודאי בתחלה התחילו לצאת המקיפין של התפילין, שהם יותר גבוהים מאלו של הדיקנא, ולכן נבאר אלו המקיפין של התפילין, ואח"כ של הדיקנא. כי הרי האיש חייב במצות תפילין תכף אחר היותו בן י"ג שנים ויום אחד, והדיקנא מתאחר לצמוח יותר אחר כך. ואלו ב' המקיפים שהם התפילין והדיקנא, הם בחינה ששית הנ"ל.

רו ואמנם תחלה אבאר בקיצור ענין הז' שנים שיש מי"ג עד כ' שנים. הנה כבר נתבאר במקום אחר איך נכנסים מקיפי ל"מ דצל"ם בפנימיות דז"א באלו הז' שנים, כן יש בחינה אחרת הנעשה באלו הז' שנים כנגדן, דוק ותשכח זה.

רז והענין כמ"ש בא"א, אחר שנתקן כל פרצוף, נתקן ראשו יותר במילוי, בסוד ז' תיקוני גלגלתא, שנתלבשו בהם והאירו בהם ז"ת דעתיק. כן בז"א אחר התיקון, צריך שיתוקנו ז' תיקוני הגלגלתא מבחינת עתיק. ונודע כי אין עתיק מתפשט אלא בהתלבשות א"א, נמצא כי ז' תיקוני דגלגלתא דא"א אשך בתוכם ז"ת דעתיק, יאירו בתוך ז' דגלגלתא דז"א ויושלמו ז' דגלגלתא בז"א ג"כ.

רח אמנם אי אפשר שיהיו הם עצמן, כי הרי אין ז"א מלביש לא"א רק מטבורו ולמטה. אך הענין, כי מאותו אור עליון שבז' דגלגלתא דא"א וז"ת דעתיק ישתלשל ממדרגה למדרגה עד שיכנוס האור ויאיר בז' דגלגלתא דז"א.

רט וסוד הענין, כי הנה נת"ל, כי חצי יסוד עתיק, מתלבש תוך חצי ת"ת התחתון דא"א, והוא מתלבש ממש תוך רישא דז"א, ומאותו יסוד דעתיק יצאו אלו האורות הנ"ל, אחר שנתפשטו מלמעלה עד מקומו, וממנו יצאו אלו ז' דגלגלתא דז"א.

ריי וטעם הדבר הוא כנודע, כי עתיק, חסד שלו נקרא יומם, כי כלולין בו כל הז"ת. והנה התלבשות חסד דעתיק הוא בגלגלתא דא"א כנודע. ואותן הז' כללות אורות שבחסד ההוא נתלבשו שם בז' דגלגלתא דא"א. וגם יסוד דעתיק נקרא כ"ל, ויש בו כללות כל ז"ת, ושמור כללים אלו. והנה אלו הז' שביסוד נמשך מן הז' שבחסד, סוד, חסד דשריא בפום אמה, ואלו הז' אורות דיסוד דעתיק הם מתלבשין בז' דגלגלתא דז"א.

ריא והרי בז' שנים נתקן הכתר דז"א לגמרי, כי הכתר הוא בחינת ז' דגלגלתא. והיה זה בז' שנים, והרי עתה הוא בן כ' שנים. ואח"כ נתקן גם סוד מוח דז"א הנקרא חכמה, כנודע, כי כבר ידעת, כי תיקון המוחא נתגלה בדיקנא, ואז אחר הכ' שנים מתתקן דיקנא דז"א, ואז מתנוצץ בו סוד הזקן. לכן אינו נוצר באדם הדיקנא עד כ' שנים.

ריב[189] ונבאר עתה הבחינה האחרת דשאר הי"ג חוורתי ונימין דרישא דא"א הנמשכים בז"א מצד פנים. כי אותם דצד אחור, כבר ביארנו, שהוא להוציא התפילין דרישא דז"א כנזכר לעיל.

ריג ואמנם עיקרם הוא לתת דיקנא בז"א. ודיקנא דיליה הם תשעה תקונין בלבד, ועמהם נשלמין לי"ג תיקוני דיקנא גם הוא. והנה עיקר, דרוש זה נתבאר בפירוש ויעבור, וי"ג מדות של רחמים וע"ש. ואמנם דרך קצרה נאמר, כי דיקנא דא"א נמשכה מן חכמה מו"ס דביה, אבל הדיקנא דז"א נמשכת מהדעת עצמו דז"א, עי' במה שבארתי בחטאו של קין והבל בהקריבם צמר ופשתים.

ריד ושם ביארנו הטעם בזה, איך נאצלה מבחינת הצמר של הכבש העליון, שהוא הדעת דדיקנא עלאה, אשר שם הוא זקן התחתון שביסוד, אות ברית קדש דא"א, וזהו הסוד שבאדרת נשא דף קל"ט ע"ב, כי הפסוק מן המצר קראתי יה כו', נאמר על דיקנא דז"א, הנקרא מצר, על שם שנמשכה מן הצמר העליון.

רטו ושם ביארתי ג"כ, כי היסוד דעתיקא קדישא שהוא א"א, יש בו בחינת זקן התחתון, כלולה גם הוא מן י"ג מדות. ולסוד זה רמזו רז"ל ואמרו גדולה מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות. ומשם נמשכו י"ג תקוני דיקנא בז"א בזקן העליון שלו.

רטז וכבר ביארנו לעיל, כי המזל הי"ג דבדיקנא דא"א הוא היסוד שבדיקנא, וממנו נמשך היסוד דז"א בסוד קונה הכל כנ"ל. וכן גם הדעת של ז"א הוא בחינת היסוד דאמא כנ"ל, ולכן נמשך דיקנא דז"א מן היסוד העליון, אשר ממנו היה בחינת הדעת דז"א.

ריז והנה מאותם הט' חוורתי וט' נימי דשערי דרישא דא"א הנמשכין בדרך פנים עד דיקנא דז"א, נעשין מכח הארתם ט' תיקוניסבלבד בדיקנא דז"א. כנזכר באדרת נשא דקל"ט. אבל אח"כ כאשר גם אותם הארבעה חוורתי וד' נימין דשערי דרישא דא"א דמצד אחור נמשכים דרך אחורי רישא דז"א, משם נמשך הארה אל דיקנא דז"א, ונשלמין בו כל י"ג תקוני דיקנא, כמבואר אצלנו בפירוש כוונת ויעבור והי"ג מדות. וע"ש.

[189] שער מאמרי רשב"י זיע"א באדרא זוטא דף רפ"ג סוף טור ב'.
[190] שער מאמרי רשב"י פרשת נשא דף רכ"ב סוף טור ב'.

ריח [190]אמנם רוחא דרישא קדמאה, לרוב מעלתו העליונה, לא יכלה להתלבש בשום אבר, אלא בבחינת הבל היוצא מן הפה, ואף גם זה אינו מושג עתה, רק לעתיד, דרחצין אבהתנא להתלבשא ביה. ורישא תנינא, אינו כל כך נעלם כמהו, ולכן נתלבש למטה בסוד שערות הזקן דדיקנא דעתיקא, שהוא יותר חומרי מהבל הפה, אבל עוד אינם בחינת אבר ממש. אבל רישא תליתאי, נתפשט עד החוטם דעתיקא, שהוא אבר עצמיי, ואותו ההבל היוצא משם, הוא נמשך מרישא תליתאי הנקרא מוחא סתימאה.

ריט והנה חוטם הוא בגימטריא ס"ג, והענין הוא, כי אע"פ שיצא מרישא תליתאי שהוא שם מ"ה דאלפין, וס"ג הוא לעילא מיניה ברישא תנינא. עכ"ז הענין הוא, כי אמת הוא שהחוטם הוא ברישא תליתאי, אבל הוא בגימטריא ס"ג לרמוז כי משם נמשך ס"ג אשר ברישא תנינא שהוא למעלה ממנו, ומשם יצא לרישא תליתאי.

רכ וגם לטעם זה חוטם הוא בגימטריא ג' שמות של אהי"ה, לפי שהחוטם הוא בינה, ולכן נרמז בו שם אהי"ה שהוא בבינה. וטעם הדבר הוא כמו שידעת כי שם ס"ג מתלבש בשם מ"ה דאלפין, כנזכר בתיקונים דקכ"א. וכנגד הג' יודין שבשם ס"ג, יש ג' אלפים במילוי מ"ה, שה"ס ג' שמות אהי"ה, שמתחילין באות א', והם בגימטריא ס"ג. וכל זה להורות, כי הם נמשכין מן שם ס"ג אשר ברישא תנינא. וז"ס פסוק הכל ס"ג כי אפי' שם מ"ה דאלפין נרמז בו ענין שם ס"ג.

רכא והנה מזה החוטם דעתיקא, אשך נמשך מרישא תליתאי מו"ס ועתיקא, הנה ממנו נמשך אל דיקנא יקירא דז"א. והנה כבר הודעתיך כי דיקנא דז"א אינו אלא שית תקונין, לפי ששרשו הוא ו' קדישא של הוי"ה, ואין בו רק ו"ק, אבל אח"כ נתוספו לו נה"י, ואז נשלמו בדיקנא דיליה ט' תיקונין. וזמ"ש באד"ז שתא אינון תשעה אקרון וכו'. וכאשר עולה ז"א בתפלת מנחה דשבת עד דיקנא דעתיקא, שעולה עד תיקון החי' הנקרא מזל עליון, ולא עד בכלל, הנה אז נשלמו בו י"ג תקונין דדיקנא דיליה. כי הרי עלה באותם הד' תקונים תתאין דדיקנא דעתיקא שהם: הט' והי' והי"א והי"ב. כי התיקון י"ג הנקרא מזלא תתאה, כבר ביארנו שהוא כללות כל הי"ב העליונים.

רכב וז"ס אותיות יו"ד במילואה, אשר יש בה אותיות ד"ו ד' על ו', הנזכר בפרשת ויקרא ד"י ע"ב. ואות ד' הם ד' תקונין דעתיקא, הנמשכין על אות ו' שהוא ז"א. אשר מתחילה היה ו"ק לבד, ואח"כ נתוספו לו ונעשה תשעה ע"י נה"י האחרים שנתחדשו לו, ועתה נשלם לי"ג תיקוני דיקנא, אשר הם סוד ג' פעמים אהי"ה הנ"ל שבג' אלפין דמילוי מ"ה דרישא תליתאה. ותיקון הי"ג כולל את כל הי"ב. כדמיון מה שביארנו בדיקנא דעתיקא.

רכג [191]עוד דע, כי אלו תיקוני דיקנא דז"א נזכרים בפרשת שלח לך, והם באופן זה: ארך א', אפים ב', ורב חסד ג', נושא עון ד', ופשע ה', ונקה ו'. נמצא ששיתא אינון. אבל תשעה אקרון עם שלשה האחרים, שהם: לא ינקה, פוקד וכו', על שלישים. הרי שלשה אחרים, נמצאו כולם תשעה.

רכד ואלו הם התשעה ראשונים שבדיקנא דז"א. ומאירים מלמעלה. אל, רחום, וחנון, שהם ג' מן הי"ג דרישא, שהם יה"ו העליון של הדיקנא דא"א, בארך, אפים, ורב חסד, שהם שלשה. נמצאו ג' עלאין מאירים באלו הג'. גם השלשה אחרים, שהם: ואמת, נוצר חסד, לאלפים. הם מאירים בשנים תחתונים דז"א, שהם: נשא עון, ופשע.

רכה ולפי שהשלשה עלאין הם אותיות יה"ו של ההוי"ה דבתר כתפוי דא"א, ואין שם כ"כ הארה גדולה, לכן אין בהם כדי להאיר זולתי בשנים תחתונים ולא בשלשה כמספרם. נשארו עתה ה' אחרונה שבהוי"ה עליונה דא"א, וה' תתאה שבהוי"ה תתאה דבתר כתפוי דא"א, ואלו הם מאירים כאן בז"א במדת ונקה.

רכו והטעם, למה נצרכו שתי הההין הנזכר להאיר כאן, הוא מפני להאיר בג' אחרונים, שהם פוקד עון אבות וכו' כנ"ל. והנה הם דינין וצריכים מיתוק והארה גדולה להמתיקם. והנה עם אלו השלשה הם ששה עשר, אלא שאלו נדחים מפני שהם דינים.

רכז והנה ההוי"ה העליונה דא"א, שמאיר בז"א בשתים מהם, אעפ"י שמקבלים הארה מהם אין הארתם שוה לעליונים, ולכן למטה בשמותם, אין בהם אותיות וא"ו ה"א, אבל אותיות י"ה יש כאן למטה.

רכח וכמו שיש למעלה בתיקון ראשון דא"א, מי אל כמוך, ג"כ פה בז"א יש בו, אל, ג"כ בתיקון ראשון ממש. ותיקון השני דא"א, שהוא נושא עון, הוא התיקון העשירי בז"א.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו אב לאבהן. (לתשובה)

מהו אור הבא דרך שערות. (לתשובה)

מהו אור עובר דרך נקבים קטנים. (לתשובה)

מהם אורות כפולים. (לתשובה)

מהם אורות דחוקים. (לתשובה)

מהו או"מ העצמי דז"א. (לתשובה)

מהו או"מ השורשי דנוקבא. (לתשובה)

מהו או"פ שיצא ונעשה לאו"מ. (לתשובה)

[191]שער מאמרי רשב"י זיע"א באדרא זוטא דף רצ"ה טור ב'.

מהם אורחין רחבין. (לתשובה)
מהי אחסנתא דאו"א. (לתשובה)
מהו אין דעת אין בינה. (לתשובה)
מהו אין בינה אין דעת. (לתשובה)
מהם ב' מיני שפע. (לתשובה)
מהם ב' עטרין. (לתשובה)
מהי בחינה ארוכה. (לתשובה)
מהי בינה שהיתה כלולה בחכמה. (לתשובה)
מהי בינה הנקראת רקיע. (לתשובה)
מהי בליטת אור בעורף. (לתשובה)
מהו בן חורין. (לתשובה)
מהם בני חיי ומזוני. (לתשובה)
מהו בנימין. (לתשובה)
מהו ברא אתהדר לאבר. (לתשובה)
מהי ברכה. (לתשובה)
מהו גן עדן עליון. (לתשובה)
מהו גן עדן תחתון. (לתשובה)
מהי דיקנא נגבהת למעלה. (לתשובה)
מהי דיקנא נשפלת למטה. (לתשובה)
מהי דעת דז"א שבראש. (לתשובה)
מהי דעת היוצא מעדן העליון. (לתשובה)
מהי דעת המפסיק מא"א לז"א. (לתשובה)
מהי דעת דנוקבא שבין כתפיה. (לתשובה)
מהו הבל היוצא מחוטם דא"א. (לתשובה)
מהו הבל היוצא מפה דא"א. (לתשובה)
מהו הגדלת האחורים. (לתשובה)
מהו הוי"ה דבתר כתפוי דא"א. (לתשובה)
מהו הוצאת חמה מנרתיקה. (לתשובה)
מהן הלואה ושאלה. (לתשובה)
מהי התחדשות הנשמות. (לתשובה)
מהי התכללות או"א במזלא. (לתשובה)

מהי התכללות הגרון בסיום לחיי הראש. (לתשובה)
מהי התנוצצות המוחין לחוץ. (לתשובה)
מהן ו' בחינות במוחין דז"א. (לתשובה)
מהן ו' בחינות במוחין דנוקבא. (לתשובה)
מהם ו' תיקוני דיקנא. דז"א. (לתשובה)
מהם ז' תיקוני גלגלתא דז"א. (לתשובה)
מהם זכותא ומזלא. (לתשובה)
מהו זקוף ראשו ודיקנא נגבהת למעלה. (לתשובה)
מהו זקן התחתון דא"א. (לתשובה)
מהו זקן התחתון דז"א. (לתשובה)
מהו חוטם בגי' ס"ג. (לתשובה)
מהו חי העולמים. (לתשובה)
מהו ח"י ח"י. (לתשובה)
מהו חידוש נשמות ישנות. (לתשובה)
מהי חירות. (לתשובה)
מהי חכמה שבסוד הדעת. (לתשובה)
מהי חכמה דל"ב נתיבות. (לתשובה)
מהי חכמה הנכללת בכ"ב אתוון וי' אמירן. (לתשובה)
מהי חכמה קדומה. (לתשובה)
מהו חמה בנרתיקה. (לתשובה)
חסד הא' דז"א הנקרא אברהם. (לתשובה)
מהם ט' תיקוני דיקנא דז"א. (לתשובה)
מהן טפין נמשכין מחו"ב. (לתשובה)
מהן ט"ת דתוספות דרחל. (לתשובה)
מהי י' דאדנ"י. (לתשובה)
מהי י' מתפשטת לכאן ולכאן ונעשה ד'. (לתשובה)
מהי י' בראש י' בסוף דיאהדונה"י. (לתשובה)
מהם י"ב מזלות. (לתשובה)
מהם י"ג בריתות. (לתשובה)
מהם י"ג תיקוני דיקנא דז"א. (לתשובה)
מהו יוסף. (לתשובה)

מהם כ"ב אתוון וי' אמירן. (לתשובה)
מהו כופף ראשו למטה והדיקנא נשפלת. (לתשובה)
מהו כח זכרות נגלה. (לתשובה)
מהו כח נוקבות נעלם. (לתשובה)
מהם ככבים. (לתשובה)
מהי כלת משה. (לתשובה)
מהי כניסת הקב"ה לג"ע. (לתשובה)
מהי כפיפת ראש למטה. (לתשובה)
מהי כפיפת ראש בבחי' המזל ונקה. (לתשובה)
מהי לאה נגדלת ורחל מתמעטת. (לתשובה)
מהו לא זקוף ולא כפוף. (לתשובה)
מהו מבוע דבירא. (לתשובה)
מהם מבועין ונחלין. (לתשובה)
מהם מוחין דהולדה. (לתשובה)
מהו מזל. (לתשובה)
מהם מזלות. (לתשובה)
מהו מזל ונוצר. (לתשובה)
מהו מזל ונקה. (לתשובה)
מהו מילוי הזקן. (לתשובה)
מהי מלכות דאמא שאינה בכלל מוחין דז"א. (לתשובה)
מהו מקורא דבירא. (לתשובה)
מהו מקיף חוזר. (לתשובה)
מהם מקיפי ל"מ דז"א הכוללים. (לתשובה)
מהו משועבד לחו"ג. (לתשובה)
מהו נהירו. (לתשובה)
מהו נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן. (לתשובה)
מהו נהר יוצא מעדן. (לתשובה)
מהו נהר המתפשט בצדדיו. (לתשובה)
מהו נציצו. (לתשובה)
מהי נקודה השורשית דרחל. (לתשובה)
מהן נשמות חדשות. (לתשובה)

מהן נשמות חדשות אב"א. (לתשובה)
מהן נשמות חדשות פב"פ. (לתשובה)
מהו נתיב דלא אתידע. (לתשובה)
מהו עדן העליון. (לתשובה)
מהו עדן התחתון. (לתשובה)
מהי עטרא דגבורה. (לתשובה)
מהי עטרא דחסד. (לתשובה)
מהם עיבור א' וב'. (לתשובה)
מהו עיבור ג'. (לתשובה)
מהו עלמא דאתכסיא. (לתשובה)
מהו עלמא דאתגליא. (לתשובה)
מהו ענוגא. (לתשובה)
מהו עצמות העליון. (לתשובה)
מהו עצמות העליון ע"י התלבשות. (לתשובה)
מהו עצמות העליון בלי לבוש. (לתשובה)
מהם עקבים דלאה בכתר רחל. (לתשובה)
מהי ערלה החופפת על היסוד. (לתשובה)
מהי פנימית חכמה שבסוד הדעת. (לתשובה)
מהו צדיק אבד. (לתשובה)
מהו צדיק דנפיק מינה. (לתשובה)
מהו צדיק דעייל בה. (לתשובה)
מהו ציון. (לתשובה)
מהו צלע. (לתשובה)
מהו קיום והעמדה. (לתשובה)
מהו קשר דתפילין של ראש. (לתשובה)
מהן רחל ולאה. (לתשובה)
מהם רישי כתפין דא"א. (לתשובה)
מהו רקיע. (לתשובה)
מהו רקיע עליון בסוד הבינה. (לתשובה)
מהי שאילת כלים דלאה מרחל. (לתשובה)
מהי שאילת כלים דרחל מלאה. (לתשובה)

מהם שבילין צרין. (לתשובה)
מהו שורש רחל ועיקרה. (לתשובה)
מהי שליטת המלכות. (לתשובה)
מהם שלשה ערלות. (לתשובה)
מהם שמשא וסיהרא נעלמים. (לתשובה)
מהם שערות היותר חומרים מהבל הפה. (לתשובה)
מהם שעשועים במ"ן ומ"ד. (לתשובה)
מהם שעשועים בנשמות. (לתשובה)
מהי תוספות ולא עיקר. (לתשובה)
מהי תוספות כח. (לתשובה)
מהו תפארת בבחי' היותו בפני עצמו. (לתשובה)
מהם תפנוקי מלכים. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מתי העיבור ב' לצורך מוחין דהולדה. (לתשובה)
מהו ההפרש מבירורים דעיבור א' לבירורים דעיבור ב' ואילך. (לתשובה)
מה הם מוחין דהולדה. (לתשובה)
למה נקרא עלית מ"ן דלילה, שהיא לצורך מוחין דהולדה, אחר שהיא לצורך כלי ורוחא לבד. (לתשובה)
למה זו"ן עולים לאו"א למ"ן גם ביום, ונשמות רק בלילה. (לתשובה)
איך אומר, שע"כ זו"ן עולים למ"ן תמיד משום דזווג או"א לא פסיק. הרי לצורך מוחין גם הזווג או"א פסיק. (לתשובה)
מהו הפירוש שאין שליטת המלכות אלא בלילה. (לתשובה)
מה הן נשמות חדשות ומה הן נשמות ישנות. (לתשובה)
מהו חידוש נשמות ישנות כדוגמת הכלי. (לתשובה)
מהו ההפרש מנשמות חדשות פב"פ, לנשמות חדשות אב"א. (לתשובה)
למה בזמן הבית יצאו נשמות חדשות פב"פ, ולאחר החורבן רק אב"א. (לתשובה)
לאיזה מוחין מועיל הזווג דחצות לילה. (לתשובה)
איפה עולים הנשמות למ"ן בלילה ללאה או לרחל. (לתשובה)
לכמה שנים עולים הנשמות למ"ן בלילה בעת השכיבה. (לתשובה)
למה באו"א אין ערלה ובזו"ן יש ערלה. (לתשובה)
מי סובל מהפגם של הערלה החופף על היסוד. (לתשובה)

למה אין מלאכים עולים למ"ן. (לתשובה)
למה אין זו"ן ואו"א ראוים למוחין דהולדה אלא ע"י תוספת כח. (לתשובה)
פעם אומר שאו"א הם בזווגא דלא פסיק, ופ"א, שהם חסרי נה"י ומוחין. (לתשובה)
למה אין או"א עולים למ"ן לא"א זולת בהקדם עלית זו"ן. (לתשובה)
פעם אומר שנה"י דא"א מעלים הזו"ן לאו"א, ופ"א, שזו"ן מעלה היסוד דא"א לאו"א. (לתשובה)
איך אומר שמתחילה מזדווג היסוד דא"א ואח"כ המו"ס, הלא המוחין באים מעילא לתתא. (לתשובה)
איך הקשר שכל תחתון מעורר לעליונו עד ראש המדרגות ואז חוזר כל עליון להשפיע לתחתון מדרגה אחר מדרגה עד זו"ן. (לתשובה)
מה הם ב' מיני השפע המחויבים לזווג שלים. (לתשובה)
למה מחויב הזווג שלים לב' מיני השפע. (לתשובה)
למה אין זווג שלים זולת ע"י האי נתיב דלא אתידע. (לתשובה)
למה תלוי הזווג דנתיב דלא אתידע, בהתעוררות התחתון. (לתשובה)
מה הם ב' העניינים המחויבים במוחין דהולדה. (לתשובה)
למה נשמת חכמה תתאה, היא זיו וזוהר דחכמה עלאה. (לתשובה)
מה הם ב' הבחינות שביסוד דז"א. (לתשובה)
מהו הפירוש שיסוד ח"י בב' עלמין. (לתשובה)
למה נוהג הכאת אור העליון גם במסך דיסוד. (לתשובה)
מהו ההכנה שנעשה בזווג דחצות לילה לצורך הזווג דהולדה אשר ביום. (לתשובה)
מא הן ב' הבחי' שצריכין להמשיך בכל יום לצורך מוחין דהולדה. (לתשובה)
למה אין הזווג דז"א עם רחל בח"ל. אלא בלאה. (לתשובה)
למה אין נוקבא אחת מספקת להתלבשות נה"י דאמא. (לתשובה)
מתי לוקחת לאה מקום רחל, ומתי לוקחת רחל לקום לאה. (לתשובה)
למה אין רחל ראויה לקבל הזווג דחצות לילה. (לתשובה)
מהו ההפרש מפרצוף לאה לרחל. (לתשובה)
מהו ההפרש בין רחל השואלת כלים דלאה, לבין לאה השואלת כלים דרחל. (לתשובה)
מה הפירוש שנה"י דאמא היא בחי' ארוכה. (לתשובה)
למה אין הנוקבא מתמעטת פחות מנקודת הכתר. (לתשובה)
למה נה"י דאמא מגדילים ללאה בכל קומתו דז"א, בעודה באחור. (לתשובה)
למה לוקחת לאה הט"ס דתוספות דרחל. (לתשובה)

למה לאה דוחקת רגליה לתחום רחל, ויושבות דחוקות. (לתשובה)
מה הפירוש שע"כ יורדת רחל לבריאה משום שא"א לחלק א' מן הגוף להתפשט ולהתלבש בחלק אחר שבו. (לתשובה)
פעם אומר, שט"ס דתוספת דרחל לוקחת לאה, ומלכות דרחל יורדת בבריאה. ופ"א, שט"ס דתוספת ירדו לבריאה, וכתר שלה נשאר באצילות. ופ"א שגם הכתר יורד לבריאה, אלא הט"ת שלה לוקחת לאה. (לתשובה)
פעם אומר שהקב"ה יושב ושואג על בת זוגו שנפרדה ממנו וכן הנוקבא שואגת על ז"א שנפרד ממנה, מח"ל עד הבוקר. ופ"א, שז"א ורחל משתעשעים עם נשמות הצדיקים. (לתשובה)
למה לאה ורחל יותר ארוכות מסיום רגלי ז"א. (לתשובה)
למה הלבשת כתר רחל לרגלי לאה, גורמת לרחל שתשאר באצילות ולא תרד לבריאה. (לתשובה)
למה אין דעת בראש הנוקבא, כמו שהיא בז"א. (לתשובה)
איפה הוא מקום יציאת המוחין דנוקבא. (לתשובה)
למה אין המוחין דנוקבא נכללים במקום יציאת המוחין דז"א. (לתשובה)
מהו ההפרש מעטרא דגבורה דז"א, אל הגבורה דנוקבא. (לתשובה)
למה גילוי מו"ס הוא רק בי"ג תי"ד דא"א. (לתשובה)
למה מזל ונוצר הוא ת"ת דדיקנא, ומזל ונקה הוא יסוד דדיקנא. (לתשובה)
למה אין מזל ונקה נבחן למלכות דדיקנא אלא רק ליסוד. (לתשובה)
מה הפירוש דתיקון י"ג הוא יסוד הכלול מזכר ונקבה. (לתשובה)
למה זו"ן שבסוד העיבור גורמים שיתעורר המזלא בהתלבשותו באו"א. (לתשובה)
למה שליש אמצעי דת"ת הוא מקום גילוי לחכמה. (לתשובה)
למה נבחן חכמה לשירותא דכלא. (לתשובה)
למה אין התפשטות לחכמה במקומה אלא עד רדתה לז"א. (לתשובה)
מהו התליא, כיון שאו"א נכללו במזלא, ע"כ נחשבים כעתיקא. (לתשובה)
מהו הפירוש כמו שמו"ס סתמה את העצמות שלא תתגלה רק ע"י השערות, כן אבא סתם העצמות שלא תתגלה כי אם ע"י התלבשותו. (לתשובה)
מהו הפירוש דאתעביד ממזלא רישא חדא דכליל לחו"ב. (לתשובה)
למה או"א חסרי ראש לפעמים אע"פ דאתכלילו במזלא. (לתשובה)
למה לצורך הקטנות דאו"א, אינם צריכים לזווג הפה דא"א. (לתשובה)

מה הפירוש שע"י זווג הפה דא"א נעשו הד' תי"ד תתאין ומתחברים עם הח' עלאין, ואו"א נכללו בהם. (לתשובה)

מי גרם שיכללו או"א במזלא. (לתשובה)

מה הפירוש שא"א כופף ראשו למטה מסיום הפה, והגרון נכלל בראשו ממש. (לתשובה)

למה רק חלק תשיעית דת"ת נעשה לכל הגוף דאו"א. (לתשובה)

למה מתחברים הד' תי"ד תתאין ברישא דא"א. (לתשובה)

למה זווג הפה דא"א, אינו לצורך עצמותו, אלא ליתן ג"ר לאו"א. (לתשובה)

איזו מציאות אור נעשה ע"י המקיפים דשערות רישא ודיקנא. (לתשובה)

למה עלית ז"א לנה"י דאו"א, גורם לו יציאת זקן התחתון. (לתשובה)

למה אינו חושב פרקים אמצעים דידים דא"א, בעת שנעשו לחב"ד. (לתשובה)

למה נחשבים ב' הכתפין דא"א לחלקו של ז"א. (לתשובה)

למה אין ז"א מקבל ב' העטרין מא"א עצמו, רק בהתלבשות באו"א. (לתשובה)

מה הפירוש כיון דחו"ב דז"א הם טפין ממש, ע"כ מאירים יותר מב' העטרין. (לתשובה)

מאחר שז"א לוקח כל ד' המוחין חו"ב חו"ג מנה"י דאו"א, שהם במקום ב' הכתפין דא"א, א"כ מהו ההפרש מחו"ב לב' עטרין. (לתשובה)

מה הפירוש דחו"ב דז"א הם טפין נמשכים מחו"ג דא"א. (לתשובה)

מה הן ב' הבחינות שבת"ת, שהוא הה"ח שבדעת. (לתשובה)

למה נקראים ה"ח וה"ג שבדעת בשם ב' עטרין. (לתשובה)

מה הפירוש שז"א נעשה ע"י אבא. (לתשובה)

למה הקדושה משארת תמיד שורשה במקומה, אע"פ שיורדת למטה. (לתשובה)

פעם אומר שמחג"ת דא"א אינם נמשכים אלא או"מ. ופ"א, אשר מב' הכתפין דא"א נמשכים לו ב' עטרין, שהם הדעת דז"א. (לתשובה)

למה בשש הבחי' דמוחין דז"א חשובים הפנימים יותר ממקיפים. (לתשובה)

למה מוגבלים ב' העטרין ע"י התלבשותם ביסוד הבינה, עד שנעשו שניהם לבחינה אחת. (לתשובה)

למה ז"א יונק מכתר דא"א, ואו"א רק מחכמה דא"א. (לתשובה)

למה המקיף דבחי' ד', מאיר לכל המוחין דז"א, והמקיף דתפילין רק לפנים שלו לבד. (לתשובה)

למה יציאת המקיף דתפילין הוא במצח הז"א מכנגד הדעת. (לתשובה)

למה צריכים להכאת קוצי דשערי כדי שיתגלה המקיף דתפילין. (לתשובה)

איך מאירים הקוצי דשערי לראש ז"א, והם אינם מגיעים אלא לרישי כתפין דא"א. (לתשובה)

למה האו"מ דבחינה ב' דמוחין דנוקבא הם רק בחינת עור. (לתשובה)

מה הם ג' הבחינות הנוהגים במצב רישא ודיקנא דא"א. (לתשובה)

מה ההפרש מכפיפת ראש א"א לצורך מוחין דאו"א, לכפיפת ראשו לצורך הז"א. (לתשובה)

מה הפירוש כשא"א כופף ראשו בבחינת המזל הי"ג, מאיר לחכמה דז"א הנקרא אברהם. (לתשובה)

מה הפירוש כד אתא אברהם אתהדר ברא לאבר. (לתשובה)

מה ההפרש בין מקיפי ל"מ דצלם אל המקיפים דשש הבחינות. (לתשובה)

למה הדיקנא דא"א הוא מחכמה, ודיקנא דז"א מדעת. (לתשובה)

פעם אומר שהדיקנא דז"א נמשך מי"ג נימין וחוורתי, ופ"א שנמשך מי"ג תי"ד, ופ"א, שנמשך מי"ג בריתות. (לתשובה)

למה במנחה דשבת עולה ז"א, רק לד' תי"ד תתאין. (לתשובה)

איך הוא המשכת הז"א את הו' תי"ד שלו, מי"ג תי"ד דא"א. (לתשובה)

למה צריכים ב' ההין תתאין דב' הויות הראשונות דדיקנא דא"א להאיר בתיקון ונקה דז"א. (לתשובה)

למה ו"ה שז"א נוטל מהוי"ה הב' דא"א נעשים אצלו לי"ה. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א

(לשאלה) **מהו אב לאבהן**.

יש בחינת חכמה דאו"י, והיא קומת א"א. ויש בחינת חכמה וג"ר, אשר החג"ת מתעלים ונעשים חב"ד דקומת ע"ב, שהם בחינת חכמה דל"ב נתיבות, ולא חכמה דאו"י. וקומת ע"ב דאו"א באה מבחי' חג"ת דא"א שנתעלו ונעשו לחב"ד שלו, דהיינו מבחינת ע"ב דל"ב נתיבות, כנ"ל. וכשז"א מקבל אלו המוחין דע"ב מאו"א, מתעלים גם חג"ת דז"א ונעשים לחב"ד. ומבחינה זו נקרא אבא, בשם "אב לאבהן". כי חג"ת נקראים אבות, והחכמה שלו, שהיא מחסד דא"א נקרא אב. ולפי שג"ר דז"א באים ג"כ מהתעלות החג"ת לחב"ד, מכונים גם הג"ר דז"א בשם אבהן, וקומת ע"ב דאו"א בשם אב לאבהן. (אות צ"ח).

סימן ב

(לשאלה) **מהו אור הבא דרך שערות**.

כבר נתבאר לעיל שבחינת השערות, הם מ"ן דמלכות דצמצום א', להיותם מבחינת

קומת א"א, שיצאה ברדל"א, ששם משמשת המלכות דצמצום א', שהם בחינת האו"ח שהיו מלבישים שם לע"ס דאו"י, שלעת ירידת המוחין לא"א, נתתקן אז הפה דרדל"א במלכות דצמצום ב', שמכחה נתלבשו המוחין במל"צ, ובינה יצאה לחוץ מראש דא"א, וג"ר דמוחין ההם, נסתלקו בסוד מקיף חוזר, והלבושים של המקיף הזה, יצאו לחוץ בסוד מותרי מוחא ונעשו לשערות רישא ודיקנא. ולפיכך נעשו השערות למקיפים לאו"א, שהם בחינת בינה שיצאה לחוץ מא"א, דהיינו הגרון שהוא הכתר שלהם. כי אין בינה חוזרת לראש דא"א להיות חכמה, זולת בחזרת השערות שמה, שהם בחינת המ"ן דמלכות דצמצום א', אשר על ידיה חוזרת הבינה לחכמה, כי אז יורדת הה"ת מעינים, שהיא הוציאה את הבינה לחוץ, ונעשה הזווג על ה"ת שבמקום הפה, שהוא בחינת המלכות דצמצום א', הכלולה בשערות אלו.

סימן ג

(לשאלה) **מהו אור עובר דרך נקבים קטנים**.

נתבאר לעיל בתשובה ב'. (אות צ"ה).

סימן ד

(לשאלה) **מהם אורות כפולים**.

ב' מדרגות שיש ביניהן שינוי צורה, אינן יכולות להיות במקום אחד, כי אז היו "אורות כפולים" שזה לא יצויר ברוחניות, כי מדת הריחוק הרוחני הוא מדת שינוי הצורה בלבד, כנודע. (אות ל"ז).

סימן ה

(לשאלה) **מהם אורות דחוקים**.

לפעמים ב' מדרגות באות במקום א' דהיינו בזמן שיש ביניהם השתוות, למשל, לאה ורחל ב' מדרגות הן, כי האורות דלאה הם בחסדים מכוסים, אבל אורות דרחל הם בחסדים מגולים, כנודע. ועם זה, בעת קטנותה של רחל, בעת שהיא אב"א עם ז"א מחזה ולמטה, שאז אחוריהם ביתה ופניהם מגולים כלפי חוץ, שפירושו, שרק אורות דחג"ת שהם חסדים מכוסים משמש בהם, אבל הנה"י שהם חסדים מגולים נעלמים אז בפנימיותם. הנה אז יש השתוות בין רחל ללאה, כי גם רחל היא בחינת חסדים מכוסים כמו לאה. וע"כ הן נקשרות זו בזו ורגלי לאה מתלבשות בכתר רחל. אמנם נבחן שהן בחינת "אורות דחוקים" כי הגם שרחל מקבלת עתה חסדים מכוסים כמו לאה, מ"מ יש בה גם עתה נטיה לחסדים מגולים, שהוא להיפך ממדרגת לאה, וכיון שרגלי לאה מתלבשות תוך הכתר שלה, הרי היא מרגשת דוחק כלפי נטיתה עצמה, כי לאה היא בחינת אחורים דאמא הדוחה להארת חכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא, אבל רחל כל

חשקה היא להארת חכמה, והגם שעתה אינה ראויה לקבל הארת חכמה, והיא משתוית עם לאה בחסדים מכוסים, מ"מ מרגשת דוחק מחמת האחורים דלאה הדוחה להארת חכמה, שזוהי היפך נטיתה. וע"כ נבחן הלבשה זו דכתר רחל לרגלי לאה, בשם אורות דחוקים. גם נבחן שרגלי לאה מחשיכין לכתר רחל, שהיא ג"כ מאותו הטעם. (אות ל"ז).

סימן ו

(לשאלה) **מהו או"מ העצמי דז"א**.

המקיף דבחינה הרביעית דמוחין, דז"א, שהוא המקיף העומד בנה"י דאו"א, שהם ישסו"ת, נבחן למקיף העיקרי דז"א. אבל המקיף דאו"א עצמם, שהוא בחינה השניה, נבחן רק למקיף שורשי, דהיינו מקיף דמקיף, כי הוא בחי' עלי עליון ואין הפרצוף מקבל אלא מן העליון שלו. עי' להלן בתשובה מ"ב. (אות קכ"ב. ואות קל"ב).

סימן ז

(לשאלה) **מהו או"מ השורשי דנוקבא**.

בחינת הקשר דתפילין של ראש דז"א, הוא המקיף השורשי דנוקבא. דהיינו בחינת מקיף דמקיף, כנ"ל בתשובה ו' בז"א. אמנם מקיף העצמי דנוקבא, היא בחינת המקיף שע"ג הנה"י דז"א, שהיא בחינה הרביעית דמוחין דנוק'. משא"כ הקשר של תפילין דז"א, הוא בחינה השניה דמוחין דנוקבא. עי' תשובה מ"ג. (אות קס"ג).

סימן ח

(לשאלה) **מהו או"פ שיצא ונעשה לאו"מ**.

היינו הג"ר של הע"ב המגולה, שהוא נתלבש בהמוחין בעת יציאתם בג"ר דא"א המלבישים לג"ר דעתיק, אשר לעת לידת המוחין המה מתלבשים במל"ק, והג"ר מתכסים **בם** ' דצל"ם, שע"כ יוצאים הג"ר דע"ב המגולה לחוץ בסוד מקיף חוזר, כנודע, ולבושיהם יוצאים לחוץ בבחינת שערות רישא ודיקנא. ולפיכך נבחנים השערות והתפילין, שהיו פעם בבחינת אור פנימי, דהיינו במקום יציאתם, כנ"ל, אלא לעת לידת המוחין מכח התלבשותם במל"צ, יצאו מהמוחין ונעשו לאורות מקיפים. (אות ר"ד).

סימן ט

(לשאלה) **מהם אורחין רחבין**.

הכלים דחג"ת דז"א, ששם מתלבש יסוד דאמא, שנקרא אורח, נבחנים שהם מקבלי השפע באורחין רחבים. כי יסוד דאמא מאיר אור חסדים בהרחבה, כנודע, כי ע"כ מכונה יסוד דאמא שהוא קצר ורחב. אמנם לאחר שנפסק יסוד דאמא, דהיינו מנקודת החזה ולמטה, שהם הכלים דנה"י, כבר נפסק משם שפע החסדים דיסוד אמא הבאים בהרחבה, וע"כ נקראים הנה"י בשם כלים צרים משום שכל תיקונם הוא ביסוד דאבא,

שהוא בחינת צר ואריך, וע"כ נבחן שהם מקבלים השפע מבחי' שבילין צרים, כי יסוד דאבא נקרא שביל. (אות צ"ו).

סימן י

(לשאלה) **מהי אחסנתא דאו"א.**

אחסנתא, פירושו, נחלה וירושה. וסובב על מוחין דע"ב דאו"א, שהם מקבלים קומה זו, רק ע"י החג"ת דא"א שנעשו לחב"ד, וכיון שהם מלבושים של החג"ת דא"א בקביעות, ע"כ עתה שעלו החג"ת ונעשו לחב"ד שלו, עולים עמהם גם או"א ומקבלים שם קומת ע"ב, כנודע וע"כ נבחנים אצלם המוחין ההם, שהם ירשו המוחין מא"א והגיע לנחלתם.

סימן יא

(לשאלה) **מהו אין דעת אין בינה.**

נודע שחכמה דל"ב נתיבות, נקראת חכמה שבסוד הדעת, בדברי הרב (לעיל אות פ"ה) מטעם שאין בינה שבה להיות חכמה, זולת ע"י המ"ן דדעת, שהם זו"ן העולים אליה בעיבור ומעוררים בה הקשר דבינה דאו"י עם הזו"ן דאו"י, ואז חוזרת עם החכמה פב"פ להשפיע הארת חכמה לזו"ן. ומטעם זה היא מכונה ג"כ חכמה דל"ב נתיבות המורה על כ"ב אתוון, שהם בינה וי' אמירן דזו"ן בעיבור, כמ"ש הרב (לעיל אות צ"ו) הרי שכל קומת ע"ב דבחינת חכמה דל"ב בתיבות תלויה בדעת, שהם זו"ן, שאין הבינה חוזרת לחכמה זולתו. ומכאן יצא הכלל הזה: "אם אין דעת אין בינה" כלומר, אם אין הדעת מתחבר במ"ן אל הבינה אין הבינה מקבלת קומת חכמה. וכן להיפך: "אם אין בינה אין דעת" כי אם אין הבינה שבה לחכמה, אין בחינת דעת בהמוחין, כי אין לזו"ן הארת חכמה, ואין להם חלק בג"ר כלל, ואז גם הזו"ן שלמטה מחוסרי ראש. כנודע. באופן, שהדעת והבינה תלוים זה בזה, שאם אין הבינה חוזרת עם חכמה פב"פ לא יצויר הארת חכמה לזו"ן, ואדרבה, הבינה מפסקת ודוחית באחורים שלה כל הארת חכמה מן הזו"ן, כנודע. וכן לא יצויר שהבינה תקבל לקומת חכמה זולת ע"י התחברות הדעת אליה בבחי' מ"ן. כי מטבעה עצמה היא תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא, ודוחית חכמה, (אות פ"ז).

סימן יב

(לשאלה) **מהו אין בינה אין דעת.**

נתבאר לעיל בתשובה י"א. ע"ש.

סימן יג

(לשאלה) **מהם ב' מיני שפע.**

ב' קומות יש לאו"א דאצילות. א' הוא קומתם הקבועה, שהיא קומת ס"ג המלבישים לחג"ת דא"א, ואין להם חלק בג"ר שלו, שהם קומת ע"ב, ואז הם משפיעים בחינת ג"ר

דבינה שהם חסדים מכוסים, ושפע זו היא הכרחית לקיום העולמות והעמדתם, וע"כ מבחינה זו זווגם לא פסיק לעלמין. וב' היא קומת ע"ב שאו"א משיגים ע"י עליתם לג"ר דא"א, ונוטלים קומת ע"ב שלו, דהיינו קומת ע"ב היוצאת על המ"ן דשערות. ושפע זו היא למוחין דהולדה, הנקראים ברכה וחירות, ובאלו מתחלקים עיקרי השפעה בהעולמות. הא' שפע של קיום והעמדה. והב' שפע של ברכה וחירות, שהם מוחין דהולדה. ועי' להלן בתשובה י"ט שגם במוחין דהולדה עצמם נוהגים ב' מיני שפע אלו. (אות נ"ב ונ"ה).

סימן יד

(לשאלה) **מהם ב' עטרין**.

ב' עטרין הם הדעת המשיב הבינה עם החכמה פב"פ. כנ"ל בתשובה י"א ע"ש. והם בחינת ז"ת דמוחין שהם זו"ן. שעטרא דחסד היא ז"א דמוחין, שהוא ת"ת הכולל ו"ק, ונבחן לה"ח. ועטרא דגבורה היא בחינת הנוקבא דמוחין הנבחנת לה"ג, והיא נקראת יסוד דמוחין, משום שאין מלכות דצמצום א' משמשת באצילות, שהיא נגנזה ברדל"א, ומלכות דצמצום ב' נבחנת בשם עטרת יסוד, משום שכל שורשה היא נקודת החזה דנקודים, שמבחינת האורות היא עטרת יסוד. עי' להלן בתשובה ק'. ונתבאר שהב' עטרין הם ת"ת ויסוד, שת"ת כולל ו"ק, והוא ה"ח, ונקרא בכללו עטרא דחסד. ויסוד הוא בחינת הנוקבא בלבד, דהיינו בחינת המסכים המעלים או"ח, וע"כ הוא ה"ג המלבישים לה"ח, ונבחנת בכללה לעטרא דגבורה. וב' עטרין יחד הם זו"ן דמוחין הנקראים דעת.

סימן טו

(לשאלה) **מהי בחינה ארוכה**.

אורך פירושו בחינת חכמה. ונה"י דאמא, בעת שהם לבושי מוחין דהולדה, דהיינו שהם בהארת חכמה, נבחנים לבחינה ארוכה. (אות ל').

סימן טז

(לשאלה) **מהי בינה שהיתה כלולה בחכמה**.

נודע, שיש ב' מיני חכמות באצילות, א' היא חכמה דא"א, שהיא חכמה אמיתית דאו"י. וב' היא חכמה דל"ב נתיבות, שעיקרה היא רק בינה דאו"י, אלא משום שכדי. להאציל לזו"ן דאו"י היא חזרה לבחינת חכמה דאו"י, כלומר שחזרה החכמה דאו"י להתפשט בה, ע"כ נבחנת לחכמה מבחינת הבינה, ולא חכמה ממש דאו"י, וכמו שהוא באו"י, כן הוא בפרצופים, ורק בעתיק וא"א יש בחינת חכמה דאו"י, שהם לקחו קומת כתר דמ"ה וקומת חכמה דמ"ה, אמנם מאו"א ואילך, אין עוד חכמה דאו"י, כי או"א לקחו קומת בינה דמ"ה, וע"כ נוהג בהם רק בחינת חכמה דל"ב נתיבות שהוא בחינת הבינה ששבה

להיות חכמה, דהיינו ע"י מ"ן דזו"ן, שאז מתעוררת בחינת "בינה דאו"י שהיתה כלולה בחכמה" דאו"י בעת אצילותה לזו"ן דאו"י, ואז עולים או"א הכלולים בגרון דא"א, שהיא הבינה שיצאה לחוץ מחכמה דא"א, ועולים עמה לג"ר דא"א, דהיינו שבינה דא"א חזרה להיות חכמה, בשיעור הבינה דאו"י שחזרה לחכמה בעת אצילותה לזו"ן דאו"י.

סימן יז

(לשאלה) **מהי בינה הנקראת רקיע**.

בינה שיצאה לחוץ מראש דא"א לבחינת גרון וחג"ת שלו, נבחנת לרקיע המפסיק בין א"א אל הזו"ן, והוא מסבת האחורים שלה הדוחים להארת חכמה, ואין זו"ן יכולים לקבל בחינת מוחין דע"ב מא"א. כמ"ש לעיל בתשובה י"א, שאם אין בינה חוזרת לראש דא"א לבחינת חכמה אין בחינת דעת בהמוחין, שמשם באים מוחין דהולדה וע"ב לזו"ן, וע"כ נמצאים אז ז"א ורחל בבחינת אב"א, שנה"י שלהם נעלמים, בסוד ואחוריהם ביתה. הרי שבינה שיצאה לחוץ מעלימה נה"י דכלים וג"ר דע"ב מזו"ן, ומבחינה זו נבחנת "הבינה בסוד רקיע המפסיק בין א"א לזו"ן" וכן תלוי בה מדת החיבור של הזו"ן במוחין דע"ב מא"א, דהיינו בעת שחוזרת לראש, שאז ירית ז"א ב' העטרין דמוחין דע"ב מא"א, כנ"ל בתשובה י"ד. (אות פ"ז).

סימן יח

(לשאלה) **מהי בליטת אור בעורף**.

נתבאר לעיל בתשובה ט"ו, שמאו"א ואילך אין בחינת ע"ב מחכמה דאו"י, אלא מחכמה דל"ב נתיבות, שהיא רק בינה דאו"י החוזרת לחכמה, ע"ש. ולפיכך אין במוחין אלו אלא ג' בחינות: א' בינה שחזרה לחכמה, שהיא הג"ר שבמוחין. ב' היא בחינת ת"ת שהיא הנושא להארת חכמה. ג' היא יסוד, שהיא בחינת הנוקבא של המוחין האלו, שהוא הנושא לבחינת המסכים, המעלים האו"ח להלביש לאו"י, כנודע. וכנגד ג' הבחינות הנ"ל אשר בהמוחין, יצאו ג' פרצופים: או"א, וז"א, ונוקבא, אשר ע"י התנוצצות המוחין לחוץ (עי' תשובה מ"א להלן) יוצאים ג' בליטות לחוץ. א' על מצח דאו"א, שהם בחינת ג"ר של אלו המוחין שבולטין שם. ב' הוא על מצח דז"א, ששם בולט בחי' הת"ת שבמוחין, שהוא בחינת הנושא להארת חכמה. וב' בליטות אלו הם בבחינת פנים, דהיינו על המצח, להיותם בחינת או"י של המוחין. ובליטה הג' שהיא בחינת המסכים של המוחין, הנה תחלת יציאתה היא בעורף הז"א, להיותה בחינת או"ח לבד, שהיא בחינת אחור ולא פנים. ובליטה זו נקראת קשר של תפילין, והיא בחינת המקיף השורשי של הנוקבא. עי' לעיל תשובה ז'. אמנם עיקר מקומה היא במצח הנוקבא, בסוד תפילין של יד. כמ"ש להלן בתשובה מ"ג. (אות קנ"ח).

סימן יט

(לשאלה) **מהו בן חורין**.

ב' מיני שפע יש במוחין דע"ב של ז"א. א' הוא בחינת חו"ב של המוחין, המתוקנים בם ' דצל"ם, ומשם נמשך עינוגא וחירות, להיותם מתוקנים בג"ר דבינה, שאין שום אחיזה לקליפות ודינים בהם. וב' הוא בחינת ב' עטרין שבו, שהם בחינת ל ' דצל"ם, שמשם נמשך שפע של ברכה ותפנוקי מלכים, שהם מוחין דהולדה. ואין הז"א נבחן לשלם זולת ע"י ההשלמה בב' מיני שפע הללו. כי הוא צריך לעונג וחירות להיות בן חורין גמור, וזה מקבל מבחינת אחסנתא דאו"א, והם בחינת חו"ב שלו. וצריך ג"כ לגילוי דהארת חכמה שיהיה ראוי להוליד, וזה מקבל בסוד הב' עטרין שלו, הנקרא מוח הדעת. (אות ס"ב).

סימן כ

(לשאלה) **מהם בני חיי ומזוני**.

בני חיי ומזוני, הם כוללים ב' מיני השפע הנ"ל בתשובה י"ט. כי שפע דענוגא וחירות היא בחי' "חיי" שאין קיום והעמדה לפרצוף זולתם. ושפע דברכה ותפנוקי מלכים, הם בחי' "בני ומזוני" להיותם בחינת מוחין דהולדה נשמות. וכן הם מזוני בסוד המשכות אור החיה. כי ע"י מזונות נמשכים החיים העליונים. וזהו בחי' תוספות על קיומו העיקרי, כי קיומו העיקרי נמשך משפע דמין הא' כנ"ל. (אות נ"ט).

סימן כא

(לשאלה) **מהו בנימין**.

ב' בחינות נבחנות בסוד הזווג: א' בחי' צדיק דעייל בה, שהוא בחינת האו"י המכה על המסך, וזה נבחן לבחי' יוסף, ולבחי' כח זכרות שבזווג. וב' היא בחינת צדיק דנפיק מינה, שהוא בחינת כח הדחיה על אור העליון שיש בהמסכים, שע"י זה הם מעלים או"ח ומלבישים על או"י כנודע, וזהו בחינת בנימין, שהוא כח הנוקביות שביסוד, ומתוך שאין אחיזה לפרצוף באו"י זולת האו"ח המלבישו, ע"כ נבחנים שניהם כמו בחינה אחת, כמ"ש בזוהר, ביה עייל ומניה נפיק. כי לולא כח המסכים שהם בחינת צדיק דנפיק מינה, לא היה האו"י נאחז בפרצוף, שה"ס צדיק דעייל בה. (אות ע"א).

סימן כב

(לשאלה) **מהו ברא אתהדר לאבר**.

מלת ברא מורה על חושך. בסו"ה ובורא חושך. ובחינת המסכים שביסוד טרם הגיעה הארת חכמה לז"א, הם בחינת חושך, שהם בחינת צר וקצר הנמשכים בו, הדוחים האור. אמנם בעת הגיע המוחין דהארת חכמה לז"א, הנה כל גילוים הוא דוקא בהמסכים, אשר ביסוד, בסוד חסד דאתגליא אפומיה דאמה, דהיינו ע"י האו"ח העולה מן כל המסכים

ההם, ונמצא אשר "ברא אתהדר לאבר" כי זה החושך שהיה שם ביסוד נתהפך ונעשה לכח מושך לאור החיה שה"ס הארת חכמה, ונעשה אבר ח"י בסוד ט' ממעלה למטה וט' ממטה למעלה, ומוליד ג"ר דנשמות הצדיקים. (אות פ"ז. ואות קצ"ח).

סימן כג

(לשאלה) **מהי ברכה**.

נתבאר בתשובה י"ט. (אות נ"ט).

סימן כד

(לשאלה) **מהו גן עדן עליון**.

גן עדן עליון הוא בעולם הבריאה, שהוא בינה. (אות מ"א).

סימן כה

(לשאלה) **מהו גן עדן תחתון**.

גן עדן התחתון, הוא בעולם עשיה בבחינת יסוד דמלכות, שהוא הנוקבא. (אות מ"א).

סימן כו

(לשאלה) **מהי דיקנא נגבהת למעלה**.

כשא"א הוא בבחינת הקביעות, נבחן שדיקנא דיליה נגבהת למעלה כלומר, שהם נגבהים בבחינת מקיפים על או"א, ואין או"א יכולים לקבל מוחין דע"ב המושפעים על ידיהם. אמנם בעת שזו"ן עולה להם למ"ן, עולים נה"י דא"א לחג"ת וחג"ת עולים ונעשים לחב"ד שלו, ואז עולים גם או"א עם החג"ת דא"א, ועומדים עתה במקום ג"ר דא"א. אמנם לא במקום הג' רישין שלו, כי הג' רישין עלו ג"כ למקום ג"ר דרדל"א, אלא במקום הגרון וחג"ת דא"א שעלו עתה למקום הג"ר. ונבחן עתה שהדיקנא נתחלקה לב', כי ח' התיקונים הראשונים שלה התלוים בלחיי הראש, נמצאים עתה במקום הג"ר דעתיק, ששם עומד הראש דא"א. אבל ד' תיקוני תתאין התלוים בגרון, נמצאים למטה במקום חב"ד שלו, שהם הגרון וחג"ת דא"א שנתעלו שמה.

סימן כז

(לשאלה) **מהי דיקנא נשפלת למטה**.

היינו בעת הזווג דפה דא"א כדי להוציא קומת ע"ב לאו"א, שאז יורד המזל ונוצר, שבו כלולים הח' תיקוני דיקנא עלאין, ממקום הג"ר דעתיק, ששם עומד הראש דא"א, אל מקום או"א המלבישים על חב"ד דא"א ששם עומדים או"א, והם נעשים לה"ח שלהם. כנ"ל בתשובה כ"ו ע"ש. (אות קצ"ג).

סימן כח

(לשאלה) **מהי דעת דז"א שבראש**.

אע"פ שכל דעת הם ז"ת, דהיינו בחי' זו"ן שעולים למ"ן לאו"א כנ"ל בתשובה י"א. מ"מ

הם נאחזים בראש דאו"א ונשארים שם, כי אין קיום והעמדה למוחין דע"ב דאו"א זולתם, בסוד אם אין דעת אין בינה בבחינת חכמה כמ"ש שם. ומכח זה מלביש ז"א לתנה"י דאו"א, וכתר שלו נעשה מן ת"ת דאמא מחזה ולמטה בבחי' אורות וכלים דאמא, כי כמו שז"א נשרש במוחין בסוד מ"ן הנשארים שם, כנ"ל, כן נוטל חלק הת"ת שלהם בגוף לחלקו, כי לולא התלבשותם בבחי' ז"א עצמו לא היה בהם בחינת חסדים מגולים, כי בחינתם עצמם הוא חסדים מכוסים, כנודע. ומאותו הטעם ממשיך גם הז"א בחינת ב' העטרין לבחינת ג"ר שלו, אע"פ שהם באים מבחי' שלישים תתאין דחג"ת דא"א, שהם בחינת גוף ולא ראש כנ"ל בתשובה י"ד. כי זולתם אין גם בז"א בחינת מוחין אלו דע"ב. וכמו שאו"א המשיכו בחי' ז"ת דגופא לראשם, כדי לשמש להם למ"ן בראש, כן גם ז"א ממשיך אותם לבחינת ראש.

סימן כט

(לשאלה) **מהי דעת היוצא מעדן העליון**.

יתבאר להלן בתשובה ל'.

סימן ל

(לשאלה) **מהי דעת המפסיק מא"א לז"א**.

הנה נתבאר לעיל בתשובה י"ז שבינה היא בחינת רקיע המפסיק בין א"א לזו"ן, בהיותה נתקנה באחורים הדוחים להארת ע"ב מז"א. אמנם באמת שורש ההפסק הזה הוא יותר עליון, דהיינו בח"ס גופיה, כי נתקן בנוקבא והוציא הבינה לחוץ מראש, שהרי בינה זו היתה כלולה במוחין דא"א בעת יציאתם בג"ר דעתיק, אלא משום שבעת לידה שימש הרדל"א במסך דצמצום ב', ע"כ לא נשאר בראש דא"א כי אם גו"ע בלבד, שהם כתרא ומ"ס, ובינה יצאה לחוץ. הרי שבינה דגרון היתה כלולה בחכמה דא"א, אלא יצאה לחוץ מסבת הנוקבא דמו"ס אתתקן בה, שהיא המסך שבחיך שלו.

סימן לא

(לשאלה) **מהי דעת דנוקבא שבין כתפיה**.

כבר נתבאר לעיל בתשובה כ"ח. אשר ז"א שיש לו שורש בדעת דראש של או"א, יכול להמשיך גם לעצמו את הדעת לראשו, משא"כ הנוקבא, שבחינת גבורה שלה לא שימשה בדעת דאו"א, ושורשה מתחיל מראש דז"א מבחינת הזווג הב' אשר שם, שהמקיף יצא בבחי' קשר של תפילין דראש דז"א, ע"כ אינה יכולה להמשיך הדעת לבחינת ראש שלה, והוא נשאר בגוף שלה ברישי כתפין.

סימן לב

(לשאלה) **מהו הבל היוצא מחוטם דא"א**.

האו"ח העולה מהמסך ע"י הזווג דהכאה עם אור העליון, נקרא בשם הבל. כמ"ש בחלק ג' ע"ש. גם נודע, ענין ב' הרשימות הנשארות אחר הזדככות של העליון, שהן רשימו דהתלבשות מן בחינה אחרונה שאינה מניחה רשימה דעביות. ורשימו דעביות שלמעלה מן בחינה אחרונה. ונודע, שפרצופי אצילות נמשכו מפרצופי נקודים, שיצאו בזה אחר זה מסבת הזדככות כמ"ש בחלק ז'. ע"ש. והנה עתיק דאצילות הוא פרצוף הכתר האמיתי דאצילות. כי בו משמש בחי"ד דעביות, כנודע. אמנם א"א דאצילות יש בו ב' הרשימות הנ"ל המשמשים ביציאת קומתו ע"י התכללותם זה בזה, שבחי"ד דהתלבשות נבחנת לזכר, והוא נכלל עם בחי"ג דעביות ויוצא עליו קומת כתר, והוא הנקרא גלגלתא דא"א. ובחי"ג דעביות נבחנת לנקבה, והיא נכללת עם בחי"ד דזכר, ויוצא עליה רק קומת חכמה. כמ"ש בדברי הרב בתחילת חלק ה' עש"ה. וקומת חכמה זו נקראת חכמה סתימאה דא"א.

סימן לג

(לשאלה) **מהו הבל היוצא מפה דא"א**.

נתבאר לעיל בסמוך בתשובה ל"ב.

סימן לד

(לשאלה) **מהו הגדלת האחורים**.

הנה ב' מיני אחורים יש בז"א: א' הוא אחורים דחג"ת שלו, שהוא בחינת אחורים דיסוד אמא, הדוחים חכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא. ב' הם אחורים דנה"י שלו, שהם בחינת אחורים דיסוד אבא, שע"י אחורים אלו מתגלה החכמה בהיותם בבחי' צר ואריך. כנודע. והנה לאה נטלה בחי' אחורים דחג"ת, בהיות פניה באחור דז"א מחזה שלו ולמעלה. וע"כ נקראת לאה בשם עלמא דאתכסיא, כי מדתה היא חסדים מכוסים מהארת חכמה. והיפוכה היא רחל, כי בעת גדלותה יורשת את אחורים דנה"י דז"א וע"כ נבחנת רחל לבחינת חסדים מגולים והיא נקראת עלמא דאתגליא.

סימן לה

(לשאלה) **מהו הוי"ה דבתר כתפוי דא"א**.

נודע, שהמוחין דע"ב שאו"א וז"א מקבלים, באים מחג"ת דא"א העולים ונעשים לחב"ד. כנ"ל בתשובה י"ד. גם נודע, שהם מתחלקים לבחינת ראש וגוף. שב"ש עלאין דכ"א מחג"ת נעשים לבחי' ראש. והשלישים התחתונים שהם הכתפין נעשים לבחינת גוף וחג"ת. גם נודע. שהי"ג תי"ד דא"א, נחלקים בעצמם כמדתם של המוחין פנימים, למל"ק

שהם ג' הויות וחד דכליל להון. שהויה הא' היא **ם** ' דצל"ם, ובחי' ראש וחב"ד דדיקנא. והוי"ה שניה שהם ד' תיקונים אמצעים דדיקנא, הם בחינת **ל** ' דצל"ם וחג"ת. והוי"ה תתאה, שהם ד' תיקוני דיקנא תתאין, הם בחינת **צ** ' ונה"י. וכיון שחג"ת דמוחין דע"ב אלו הם בחינת הכתפין דא"א, כנ"ל, ע"כ נבחן הוי"ה האמצעית דדיקנא להוי"ה דבתר כתפוי דא"א, כלומר שאינו בחינת ראש כמו הב"ש עלאין דדיקנא, שהם חב"ד **ום** ' דצל"ם, אלא הם בחינת חג"ת כמו השלישים התחתונים הנקראים כתפין, והם **ל** ' דצל"ם, ולפיכך מוגדרים בשם הוי"ה דבתר כתפוי (אות רכ"ה).

סימן לו

(לשאלה) **מהו הוצאת חמה מנרתיקה**.

הנה בחינת הז"א דמוח הדעת, שעקרו הוא מדת הת"ת הכולל לה"ח, יש לו ב' בחינות: א' בדעת דאו"א עלאין, שהם בחינת המוחין במקום יציאתם בג"ר דא"א. ששם הוא מאיר במדתו, שהוא הת"ת הנושא להארת חכמה בגילוי גמור. אמנם במוחין דז"א עצמו אינו מאיר במדתו עצמו בגלוי, אלא רק ע"י התלבשות במדת העטרה שביסוד, שהם בחינת המסכים דצר ואריך. ועי"ז הארתו מתמעטת למדת העטרה, וקנה משום זה את השם, עטרא דחסד. כנ"ל בתשובה י"ד. ובחינת עטרא דחסד הזו, נקראת בשם הארת חמה בנרתיקה, כי הת"ת הזה נבחן בשם חמה, להיותו עיקר הנושא להארת חכמה שבע"ב דל"ב נתיבות, שאין קומת ע"ב אחרת אחר המו"ס דא"א הנסתם בקרומא דאוירא. וע"כ נמשל לשמש, כלומר לשורש כל האורות. ובהיותו מלובש ומאיר רק כמדת המסכים דעטרת יסוד, שהוא הנרתק שלו, ע"כ נבחנת הארתו לבחינת הארת חמה תוך נרתיקה. וכל זה נוהג רק בשתא אלפי שני, אמנם באלף הז' דמטי רגלין ברגלין, אז יאיר הת"ת הזה כמדתו עצמו, דהיינו, כמו בדעת דאו"א עלאין, וזה נבחן להוצאת חמה מנרתיקה. (א' תקנ"א ד"ה וזה).

סימן לז

(לשאלה) **מהו הלואה ושאלה**.

יתבאר להלן בתשובה קל"א וקל"ב. (אות ל"ג).

סימן לח

(לשאלה) **מהי התחדשות הנשמות**.

השפעת המוחין דג"ר אל הנשמות נבחן להתחדשות נשמות, משום שכבר היו בהם אלו המוחין בעת הגדלות דנקודים, ולפני חטאו של אדם הראשון אלא שנסתלקו המוחין מהם שנית באדה"ר, שחזרו ונסתלקו ממנו בסוד נשירת אברים דנשמתו. כמבואר בחלק ח' בסופו ע"ש. (אות ד').

סימן לט

(לשאלה) **מהי התכללות או"א במזלא**.

הנה או"א דאצילות נשרשים בבינה דא"א, דהיינו בגרון שלו, להיותם בקומת ס"ג שבחינה עליונה היא בינה דאורות. כנודע. והנה בינה זו שאו"א נשרשים בה, היתה בראש דא"א בעת יציאת המוחין שלו ברדל"א, אלא לעת לידה נתתקן הרדל"א במלכות דצמצום ב', וע"כ נתקן הח"ס דא"א בנוקבא בסוד נוקבי עינים, והוציא הבינה לחוץ מראש אל הגרון. ונודע, שאין בינה דא"א זו חוזרת לראש ואינה משגת שוב קומת חכמה זולת ע"י המ"ן דשערות, הבאים מבחי' המלכות דצמצום א', שהם היו משמשים לקומת א"א בעת יציאתם ברדל"א בסוד מ"ן ולבושי מוחין, אלא שיצאו משם לעת לידה בסבת המלכות, דצמצום ב', שנתקן בהם הרדל"א, כנ"ל. ועתה שבינה חוזרת לראש, הנה בהכרח שגם השערות חוזרים למקומם הקודם, לשמש למ"ן וללבושי מוחין כמקודם לכן. הרי שיציאת השערות מן הכלים דמוחין להיות למקיפים ויציאת הבינה מראש דא"א להגרון, הם ענין אחד, הן בעת קטנות, והן בעת גדלות. כי בקטנות ירדה הבינה לבחי' גרון וגוף דא"א, וכן השערות יוצאים ונעשים לכלים חיצונים ומקיפים, וכן בגדלות כשחוזרים השערות לראש חוזרת גם הבינה למעלתה הקודמת להכלל עם החכמה פב"פ. וענין זה מגיע ג"כ אל או"א דאצילות, שקומתם תלויה בבינה זו דא"א, לפיכך, נמצאים גם הם בחינה אחת עם השערות הן בקטנותם והן בגדלותם, כנ"ל בבינה דא"א. וז"ס דאו"א בדיקנא אתכלילו, כי קומת ע"ב שלהם תלויה לגמרי בדיקנא, שבקטנותם, הדיקנא נבחנת להם לבחינת מקיפים בלבד, ואין להם אלא בחינת גוף דא"א בלי שום אחיזה בראש שלו, מחמת בינה דא"א שיצאה לגרון שהיא בחינת גוף. וכשעולים המזלין לשמש למ"ן בעת חזרת הבינה לראש דא"א, אז משיגים או"א קומת ע"ב שלהם. הרי שבחינת ע"ב שלהם כלולה לגמרי בדיקנא. (אות ק"ה).

סימן מ

(לשאלה) **מהי התכללות הגרון בסיום לחיי הראש**.

בעת הזווג דנשיקין דא"א בפה שלו להוציא קומת ע"ב לאו"א, שנבחן אז שהדיקנא שלו התלויה בסיום לחיי הראש שלו העומד במקום ג"ר דעתיק, היא נשפלת ובאה למקום החב"ד שלו הנעשים מגרון וחג"ת, כנ"ל בתשובה כ"ו. ע"ש. הנה ירידת הדיקנא הזו נבחן ג"כ לבחינת התכללות הגרון בסיום לחיי הראש דא"א, כלומר שכלפי החב"ד דא"א שהם הגרון וחג"ת שעלו, נבחן הזווג הזה דא"א לבחינת עליה והתכללות בהח' תיקוני דיקנא התלוים בלחיי הראש דא"א העומד במקום ג"ר דעתיק. כי בהתחשב כלפי הח' תי"ד נבחן שיורדים ממעלה למטה, מקומה כתר שבג"ר דעתיק, לקומת ע"ב שבגרון

וחג"ת הנעשים לחב"ד. וכלפי הגרון וחג"ת הוא עליה, כי עלו מקומת ע"ב שבמקומם ונכללו בסיום לחיי הראש דא"א הנמצא בקומת כתר במקום ג"ר דעתיק. (אות ק"ו).

סימן מא

(לשאלה) **מהי התנוצצות המוחין לחוץ**.

ב' בחינות זווגים יש בהארת מוחין דע"ב דל"ב נתיבות, בסוד עת רצון: א' הוא בעת יציאת המוחין ההם, שאז ע"י הארת ע"ב ס"ג יורדים הפרסאות לשעתם, והפרצופים עולים ונכללים זה בזה, שאו"א נכללים בג"ר דא"א וברדל"א, ע"י התכללות הגרון בסיום לחיי הראש דא"א העומד במקום רדל"א, כנ"ל בתשובה הסמוכה. שאז יורדת ה"ת למקום הפה, לבחינת מלכות דצמצום א' שבפה דרדל"א, ויוצאת על ידיה קומת ע"ב המגולה, דהיינו שהג"ר שלו אינם מתכסים **בם** ' דצל"ם הבאה רק ממלכות דצמצום ב' כנודע. אבל לעת לידת המוחין האלו, הנה חוזרת המלכות דצמצום ב' למקומה, וכן הפרסאות חוזרים למקומם, והמוחין מתלבשים שוב במל"ק כנודע.

סימן מב

(לשאלה) **מהן ו' בחינות במוחין דז"א**.

מתוך שאין העדר ברוחני, נמצא, שבהעתקת האור ממקום למקום אינו נאבד משום זה ממקומו הראשון, אלא כל העתקה ממקום למקום, פירושו רק תוספות על הבחינה הראשונה, כנודע, וע"כ יש להבחין, שש בחינות במוחין דז"א: א' במקום יציאתם, שהוא בעלי עליון שלו, דהיינו בראשייהו דאו"א. ב' במקום קבלתו אל המוחין, שבאים בעליון שלו, דהיינו בנה"י דאו"א שהם בחינת ישסו"ת, שהוא בחי' העליון דז"א. וג' הוא בביאתם לז"א עצמו. ונודע שבעת לידת המוחין נעלם משם הג"ר דע"ב למקיף חוזר, מכח התלבשות **הם** ' על הג"ר דמוחין, ע"כ נבחן בכל בחי' שיש שם או"פ ואו"מ. דהיינו ב' בחינות: או"פ ואו"מ, באו"א במקום יציאת המוחין. וב' בחינת או"פ, ואו"מ, בנה"י שלהם, שבהם נכלל הז"א בעת עיבורו ומקבל מהם המוחין, וב' בחינות או"פ ואו"מ בז"א עצמו. הרי שיש כאן שש בחינות במוחין דז"א. (אות ק"כ).

סימן מג

(לשאלה) **מהן ו' בחינות במוחין דנוקבא**.

המוחין דנוקבא יוצאים על עטרא דגבורה של הנוקבא עצמה, ואינם בכלל המוחין דז"א שיוצאים באו"א, כי העטרא דגבורה אשר שם, היא בחינת בנימין הכלולה ביסוד הזכר, ולא בחי' הנקבה ממש. וע"כ יש לה זווג מיוחד בראש דז"א אחר יציאת ו' הבחי' דמוחין שלו, וע"כ מתחילים משם ב' בחינות הראשונות של המוחין שלה. שהם, האו"פ שיצא בראש הז"א עצמו, והאו"מ שיצא לחוץ בסוד קשר של תפילין מאחורי ראשו. אמנם

הנוקבא אין מקבלת אותם משם, כי אין לה אחיזה בראש הז"א, אלא, רק בנה"י שלו, במקום החסדים המגולים. וע"כ יורדים משם המוחין לנה"י דז"א, ונעשו שם ב' בחינות: או"פ, ואו"מ, השניות של המוחין דנוקבא. ומשם באים המוחין אל הנוקבא עצמה לראש שלה, ונעשה בה ג"כ ב' בחינות: או"מ, ואו"פ. ונמצאים שש בחינות גם במוחין דנוקבא דז"א, כמו בז"א. כנ"ל בתשובה מ"ב ע"ש. (אות קס"ג. ואות קפ"ב).

סימן מד

(לשאלה) **מהם ו' תיקוני דיקנא דז"א.**

בהיות ז"א בבחינת ו"ק חסר ראש, אינו מקבל הארה רק בבחינת ו' תיקוני דיקנא מדיקנא דא"א. הנקראים ארך אפים, ורב חסד, נשא עון, ופשע, ונקה. פירוש: כי נרנח"י דנפש דדיקנא מקבל מג' תיקוני דיקנא דא"א הראשונים, שהם בחינת יה"ו של הוי"ה ראשונה דדיקנא. ונפש רוח דרוח הוא מקבל מו"ה של הוי"ה אמצעית דדיקנא דא"א ומי' דהוי"ה תתאה, שהם: ואמת, ונוצר חסד, לאלפים. וג' הראשונים מאירים לג' מדות דז"א שהם: ארך, אפים, ורב חסד. וג' השנים דא"א, מאירים רק לב' מדות דז"א, שהם: נשא עון, ופשע. וה' דהוי"ה עלאה שהיא תיקון ד' דא"א, ארך, עם הה' דהוי"ה אמצעית שהוא תיקון ח' דא"א, מאירים לתיקון ו' דז"א, ונקה. (אות רכ"א. ואות רכ"ג רכ"ד רכ"ה).

סימן מה

(לשאלה) **מהם ז' תיקוני גלגלתא דז"א.**

ז' תיקוני דגלגלתא דז"א, הם שלמות הכתר דז"א, שמקבל אותם מז"ת דעתיק, שהם ז"א דכתר, כי עתיק הוא קומת כתר דאצילות. וזמן השגתו אותם הוא לכ' שנים, או בשבת במנחה, שעולה אז לג"ר דא"א המלבישין לז"ת דעתיק. ושיעור זה הוא מבחינת מוחין הקבועים דאצילות, אבל מבחינת עלית הפרצופים, נמצא בעת שז"א עולה לג"ר דא"א, שעתיק עלה לגלגלתא דא"ק, ונמצאים חג"ת דעתיק מלבישים לחג"ת דא"ק הפנימי, ונה"י שלו לנה"י דא"ק הפנימי, העומדים במקום ג"ר דנקודים, וכמו שיסוד דא"ק הפנימי השפיע אל או"א דנקודים, נמצא עתה גם יסוד דעתיק המלביש אותו שמשפיע לישסו"ת העומדים עתה במנחה דשבת במקום ג"ר דעתיק הקבועים, שהם ג"כ במקום ג"ר דנקודים, והממעלה למטה דהשפעת יסוד דעתיק מקבל עתה ז"א המלביש לחג"ת דעתיק שהם במקום ג"ר דא"א הקבועים. ונמצא שז"א מקבל ז"ת דעתיק מפי יסוד דעתיק, בדומה לז"א דנקודים שקבל מפי יסוד דא"ק הפנימי שבאו"א דנקודים, והיינו בחי' הממעלה למטה דיסוד דעתיק, כנ"ל, והם עושים ז"ת גלגלתא דז"א, ואז נשלם הכתר דז"א. (אות ר"ז ור"ח. ובאו"פ שם ד"ה וחצי).

סימן מו

(לשאלה) **מהם זכותא ומזלא**.

האורות המושפעים מג"ר דבינה דהיינו ממוחין הקבועים דאו"א נקראים "זכותא" משום שהם זכים מאד ואין שום צמצום ודינים יכולים להאחז באורות ההם, כנודע. והאורות המושפעים ממוחין דע"ב דאו"א נקראים "מזלא", משום שאין המוחין ההם מתגלים באו"א זולת ע"י המ"ן של המזלין. וז"ס בני חיי ומזוני, לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא, כי למוחין דהולדה צריכים להארת ע"ב דאו"א הבאים ממזלא, שאז הז"א שלם בב' מיני השפע שנקראים בני חיי ומזוני, כנ"ל בתשובה י"ג וכ'. ע"ש. (אות נ"ט).

סימן מז

(לשאלה) **מהו זקוף ראשו ודיקנא נגבהת למעלה**.

א"א מצד מוחין הקבועים שבאצילות נבחן לזקוף ראשו והדיקנא נגבהת למעלה. שפירושו, שאין לאו"א ותחתונים שום אחיזה בראש דא"א, ודיקנא שלו נגבהת למעלה, כלומר, שהיא משפעת לתחתונים רק מלמעלה מרחוק בסוד מקיפים בלבד, אבל בעת הזווג, הדיקנא נשפלת למטה, כנ"ל בתשובה כ"ז. (אות קצ"ג).

סימן מח

(לשאלה) **מהו זקן התחתון דא"א**.

השערות דיקנא דא"א בכללם נחלקים על ג' בחי': מל"צ, ע"ד שנחלקים מוחין דע"ב בג' העליות דז"א. כמ"ש להלן בתשובה ס"ח וס"ט. אשר ח' תיקוני דיקנא עלאין, התלוים בלחיי הראש דא"א, הם בחינת **ם** ' דצל"ם וחב"ד. וד' תי"ד תתאין התלוים בגרון, הם בחינת **ל** ' וחג"ת. ושערות שביסוד דא"א הם בחינת **צ** ' ונה"י, ונקראים זקן התחתון דא"א. ונודע, שכל אלו המוחין היוצאים על השערות דיקנא, אין לא"א עצמו שום צורך בהם, להיותו בחינת חכמה דאו"י. אלא שנחלקים בין או"א לזו"ן, שבחי' **ם** ' **ל** ' דשערות דיקנא, שהם ב' המזלין, לוקחים או"א, ובחינת **צ** ' דשערות שהוא זקן התחתון, לוקח ז"א להיותו בחינת נה"י דכתר, כנודע. באופן שכל י"ג תיקוני דיקנא דז"א באים מזקן התחתון דא"א. ואע"פ שאין לז"א י"ג תיקוני דיקנא רק בעלותו לג"ר דא"א, אמנם סולם המדרגות אינו משתנה לעולם, כי בעת עלות ז"א לג"ר דא"א, נמצא אז ג"ר דא"א עצמם שכבר עלו לע"ב דא"ק, ונה"י שלהם עם ז"א, נמצאים במקום ג"ר דא"א שמבחינת הקביעות, הרי שאפילו בעלות ז"א לג"ר דא"א עוד הוא מלביש על יסוד דא"א כמו במדרגתו הראשונה, וע"כ מקבל הי"ג תי"ד עלאה רק מבחינת יסוד דא"א, שהוא מדיקנא תתאה שלו. (אות ק"י).

סימן מט

(לשאלה) **מהו זקן התחתון דז"א**.

אין בחינת דיקנא דז"א שוה אל בחינת דיקנא דא"א, כי דיקנא דא"א כוללת כל המוחין: חכמה בינה דעת, שהם מל"צ דשערות דיקנא שלו שח' עלאין הכלולים במזל ונוצר, הם חכמה, והתלוין בגרון וכלולים במזל ונקה, הם בינה, וזקן התחתון הוא דעת. כנ"ל בדיבור הסמוך, כי ג' בחינות מל"צ הם חב"ד. אמנם ז"א אין לו אחיזה אלא בב' עטרין של המוחין שהם ב' כתפין דא"א, שהם מוח הדעת, וכן אינו מלביש אלא נה"י דא"א, ששם בחינת זקן התחתון שהוא **צ** ' דצל"ם שהוא דעת. הרי שכל בחינת דיקנא דז"א אינו אלא בחינת שערות דמוח הדעת. אמנם גם הם נחלקים לפי עצמם על **ם** ' ל"צ, כי בבחינת ב' כתפין יש חו"ב ג"כ אלא שהם בחינת טפות הנמשכות דרך היסודות דאו"א ולא בחינת עצמות, כמ"ש להלן בתשובה ס"ב. ולכן בחינת דיקנא עלאה שלו הם מ"ל כמו בא"א ודיקנא תתאה הם **צ** ' שלו.

סימן נ

(לשאלה) **מהו חוטם בגי' ס"ג**.

החוטם הוא בחינת מלכות דמו"ס, שהוא בחי"ג דעביות ששם נעשה הזווג דקומת חכמה דא"א, כנ"ל בתשובה ל"ב. ע"ש. ובחינת הוי"ה דס"ג הוא מוחא דאוירא דא"א, ששם מתלבש הדעת דרדל"א בעת עלית הג"ר דא"א לג"ר דעתיק ומוריד הי' מאויר ואשתאר אור, שהוא בחינת יציאת המוחין דע"ב דל"ב נתיבות, ונודע, שחכמה דא"א עצמו היא חכמה דאו"י, והוא נסתם בקרומא ואינו מאיר כלל למטה לתחתונים, אלא שמאיר רק בחינת החכמה דל"ב נתיבות לאו"א ולזו"ן, ועל זה בא הרמז שחוטם בגי' ס"ג, להורות שאין החוטם מאיר מבחינת חכמה סתימאה עצמו, שהוא ע"ב דאו"י, אלא שמאיר ממוחין החדשים שיצאו על המ"ן דשערות ברדל"א שמוחין אלו מתגלים במוחא דאוירא בבחינת דעת דרדל"א, ומשם מקבל מו"ס דא"א, ויורד למטה במקום חב"ד שלו, ששם עומדים או"א וע"י זווג חיך וגרון, מו"ס משפיע קומה זו לאו"א, בסוד השפלת הדיקנא למטה. הרי שכל הארת החוטם דרך החיך לאו"א, הוא רק מבחי' הוי"ה דס"ג, שהוא מוחא דאוירא, ולא מקומת עצמו דמו"ס. וע"כ החוטם בגי' ס"ג, לרמז על ענין החשוב הזה שאין הח"ס מתפתח בשתא אלפי שני להשפיע מחכמה שלו לתחתונים ממנו. (אות ר"כ).

סימן נא

(לשאלה) **מהו חי העולמים**.

יסוד דז"א נבחן בשם יוסף, שהוא בחינת צדיק דעייל ביה, דהיינו ט"ס דאו"י שהוא

ממשיך. אמנם הוא כלול גם מבחינת בנימין, דהיינו בחינת המסכים המעלים ט"ס דאו"ח, כי מטרם שז"א משפיע המוחין לנוקבא, צריכים אותם המוחין להתגלות בו בעצמו, ואח"כ משפיעם לנוקבא שלו. ולכן הכרח הוא שיש לו גם בחינת בנימין המעלה ט"ס דאו"ח, שזולתו אין שום זווג במציאות כלל, כנודע. וז"ס שיסוד נקרא ח"י, לרמז שהוא כולל גם בחינת המסכים דבנימין, וע"כ הוא מעלה בעצמו ט"ס דאו"י ממעלה למטה וט"ס דאו"ח ממטה למעלה, שהם בגי' ח"י. וע"ש זה נקרא היסוד "חי העולמים" להיותו ח"י בתרין עלמין, מתחילה בעלמא דדוכרא דהיינו שמתחילה מוציא הקומה במוחין של עצמו בסוד ח"י כנ"ל, שהוא עלמא דדוכרא. ואח"ז משפיע אותה הקומה לנקבה, שנקראת עלמא דנוקבא, ומוציא גם שם ט' ממעלה למטה וט' ממטה למעלה בבחינת המסכים שלה עצמה. ואז נבחן ז"א לבדו לבחינת יוסף, והנקבה לבדה לבחי' בנימין, שבין שניהם יוצאים ח"י ספירות השניות: וז"ס ח"י ח"י הוא יודך. דהיינו ח"י בעלמא דדוכרא וח"י בעלמא דנוקבא. (אות ע"ז).

סימן נב

(לשאלה) **מהו ח"י ח"י.**

נתבאר בתשובה הסמוכה.

סימן נג

(לשאלה) **מהו חידוש נשמות ישנות.**

עי' לעיל בתשובה ל"ח. (אות י"ז).

סימן נד

(לשאלה) **מהי חירות.**

נתבאר לעיל בתשובה י"ט. (אות נ"ט).

סימן נה

(לשאלה) **מהי חכמה שבסוד הדעת.**

ב' מיני חכמות נבחנות באצילות: א' היא חכמה קדומה, שהיא חכמה דא"א הנסתמת בקרומא דלא לאתפתחא. ב' היא חכמה שבסוד הדעת שפירושה, שאינה נמשכת אלא ע"י המ"ן דזו"ן שהוא הדעת, דהיינו ע"י ב' המזלין: ונוצר ונקה. שהם ת"ת ויסוד הנקראים דעת, הנעשים למ"ן לאו"א, בעת עליתם לג"ר דא"א. וכיון שאין חכמה זו נמשכת רק ע"י ב' המזלין שהם בחינת דעת, שהם בחינת מ"ן דזו"ן, ע"כ היא מוגדרת בשם "חכמה בסוד הדעת. וכבר נתבאר ענין זה לעיל בתשובה י"א בביאור אם אין דעת אין בינה, ואם אין בינה אין דעת. ע"ש. (אות פ"ה).

סימן נו

(לשאלה) **מהי חכמה דל"ב נתיבות.**

חכמה דל"ב נתיבות היא חכמה שבסוד הדעת, שנתבאר לעיל בתשובה נ"ה. ע"ש. וענין ל"ב נתיבות שהחכמה הזו נקראת, הוא מרמז על כ"ב אתוון וי' אמירן שהיא תמיד כלולה מהם. כמ"ש הרב, שכ"ב אתוון הן בינה. וי' אמירן הם י"ס דזו"ן בעיבור הבינה. (עי' אות צ"ו) כי לא יצויר מציאותה של חכמה זו, זולת בצירוף זו"ן בעיבור הבינה, כי אז חוזרת הבינה לחכמה בשביל להאיר הארת חכמה לזו"ן. ולכן כל זמן שיש לבינה קומת חכמה צריך זו"ן להשאר בראשה בבחינת מ"ן של העמדה וקיום המוחין, ששם הוא משמש לדעת שלה. אבל לולא זו"ן, היא חוזרת תכף לבחי' עצמה, שהיא חסדים מכוסים, בסוד כי חפץ חסד הוא. ועל שם זה מוגדרת חכמה זו בשם חכמה דל"ב נתיבות. (אות צ"א. ואות צ"ו. ואות ק"ב).

סימן נז

(לשאלה) **מהי חכמה הנכללת בכ"ב אתוון וי' אמירן.**

כבר נתבאר לעיל בתשובה נ"ו. (אות צ"ו).

סימן נח

(לשאלה) **מהי חכמה קדומה.**

חכמה דא"א נבחנת לחכמה קדומה, בשביל שאינה מאירה באצילות מא"א ולמטה, משום שחכמה זו נתקנה בקרומא דלא פסיק לעלמין, כלומר, שאפילו בעת הארת ע"ב ס"ג העליונים שכל הפרסאות נפסקות, וכל תחתון עולה לעליון שלו, וכו'. גם אז אין הקרום שתחת החכמה סתימאה דא"א נפסק, וכל בחינת החכמה המושפעת לאו"א וזו"ן היא רק מבחינת חכמה שבסוד הדעת, הנקראת ג"כ חכמה דל"ב נתיבות. כנ"ל בתשובה נ"ה ונ"ו. (אות פ"ה).

סימן נט

(לשאלה) **מהו חמה בנרתיקה.**

נתבאר לעיל תשובה ל"ו.

סימן ס

(לשאלה) **מהו חסד א' דז"א הנקרא אברהם.**

בחינת חכמה דז"א, היא מעיקרה קצה הראשון מו"ק שלו שהוא חסד, ובגדלות דז"א שהחסד הזה שב להיות חכמה הוא נקרא אברהם. והוא הנוטריקון של אב"ר מ"ה, כי בעת שחג"ת דז"א נעשים חב"ד, נעשים נה"י לחג"ת, והוא קונה נה"י חדשים, שאז נעשה היסוד שלו לבחינת אב"ר, שפירושו, שקונה כח ההולדה. וכיון שזהו רק בעת שקונה

בחינת חכמה שנקרא אברהם, ע"כ מרומז בו אב"ר מ"ה, אב"ר ע"ש יסוד החדש שקונה אז, ומ"ה, על שם מ"ה החדש, כי קומת חכמה זו היא חכמה דמ"ה. (אות קצ"ח).

סימן סא

(לשאלה) **מהם ט' תיקוני דיקנא דז"א**.

אחר י"ג שנה, שז"א קונה מוחין ונה"י דגדלות, אז נשלמו בדיקנא דיליה ט' תיקונים, כי נתוספו לו עוד ג' תיקונים על הנ"ל בתשובה מ"ד. שהם: לא ינקה, פוקד וכו', על שלשים וכו'. (אות רכ"א. ואות רכ"ו).

סימן סב

(לשאלה) **מהן טפין נמשכין מחו"ב**.

כיון שאין ז"א מקבל המוחין דע"ב ממקום יציאתם בג"ר דא"א, אלא ע"י התלבשות המוחין ההם תוך היסודות דאו"א, להיותו עומד רק במקום רישי כתפין דא"א, שהם שלישין תתאין דחג"ת שלא נתעלו לחב"ד ששם מקום הזווג. לפיכך אינו מקבל מחו"ב דע"ב אלא בחינת טפין לבד, כי כל העובר דרך התלבשות יסודות, נקרא בשם טפין. והוא מטעם שהמוחין מוגבלים במסכים שבעטרת יסוד, ואינם מאירים אלא כמדת עטרת יסוד, דהיינו רק בבחינת אורחא למעברא ביה בלבד, כמ"ש לעיל בתשובה י"ד. עש"ה. וע"כ נקרא היסוד בשם מזל, ע"ש שהוא מזיל רק בחינת טפין לבד, כי זה השיעור של הארת חכמה בבחינת אורחא למעברא ביה נבחן כמו הציור של טפה. (אות קי"ד, קט"ו, וקט"ז).

סימן סג

(לשאלה) **מהן ט"ת דתוספות דרחל**.

אין בנוקבא דז"א הנקראת רחל, רק נקודה אחת בבחינת הקביעות, דהיינו מבחינת הכלים דפנים, שאינם מתמעטים עוד אחר תיקונם. כי בחינת ז"ת דקטנות נקודים, לא יצאו שם אלא חב"ד חג"ת דכלים עד החזה, ונקודת החזה היתה המלכות שבהם, שמבחינת האורות הם נבחנים לחג"ת נה"י, ועטרת יסוד היא המלכות שבהם כנודע, בערך ההפוך שבין הכלים לאורות, ולעת תיקון הז"ת באצילות, לא יכלו להתקן בקביעות רק הכלים אלו דקטנות נקודים, הנבחנים לכלים דפנים, שהם חב"ד חג"ת עד החזה, לז"א. ונקודת החזה למלכות. אבל מבחינת הכלים שמחזה ולמטה דנקודים שיצאו לעת הגדלות שלהם, אע"פ שגם מהם נבררים ונתקנים באצילות לצורך הזו"ן, שהם כל המוחין דג"ר שלו, אמנם אינם בו בקביעות אלא בעולה ויורד, לפי מעשי דתחתונים. כנודע ולפיכך כל היוצא בז"א יתר על ו"ק הנ"ל, ובנוקבא יתר על נקודת כתר שלה, נקרא תוספת, ואינם עיקר בהם, כי אינם בהם בקביעות.

סימן סד

(לשאלה) **מהי י' דאדנ"י**.

זווג דפב"פ דז"א ונוקביה, מרומזים בב' שמות הוי"ה אדנ"י בשילוב, כזה, יאהדונה"י, שי' של הוי"ה שהוא ז"א הוא בראש, ורומז לחכמה שלו, חכמה עלאה. וי' דאדנ"י הוא בסוף, ורומז לחכמה דנוקבא. הנקראת חכמה תתאה. והטעם הוא, כי הי' הוא בחינת המסך שבנוקבא המעלה או"ח עד החכמה וממשיך חכמה עלאה בז"א, שהוא הי' דהוי"ה, וע"כ יש לנוק' קומה שוה דחכמה עם ז"א, כי לולא האו"ח שלה לא היה ז"א משיג קומת חכמה, וזה שעושה שניהם במדה שוה. וכיון שהי' דאדנ"י שהוא בחינת המסך שבה, גורמת לכל זה, ע"כ היא נקראת בשם חכמה תתאה. (אות ע"ג).

סימן סה

(לשאלה) **מהי י' מתפשטת לכאן ולכאן ונעשה ד'**.

ה' ראשונה של שם הוי"ה, רומזת לישסו"ת, שהם בינה בעיבור זו"ן, שבה מרומזת החכמה דל"ב נתיבות, בסוד כ"ב אתוון ויוד אמירן, שכ"ב אתוון הם בינה, ויוד אמירן הם זו"ן. ונודע, שישסו"ת אלו מלבישים על נה"י דאו"א, שעיקרם הם היסודות דאו"א.

סימן סו

(לשאלה) **מהי י' בראש י' בסוף דיאהדונה"י**.

נתבאר לעיל בתשובה ס"ד. (אות ע"ג).

סימן סז

(לשאלה) **מהם י"ב מזלות**.

יסוד דז"א נקרא רקיע, וכל רקיע פירושו, מבדיל ומחבר וכיון שיסוד דז"א, הוא הסיום שלו, נמצא מבדיל בין עלמא דדוכרא לעלמא דנוקבא, וע"כ נקרא רקיע. אמנם גם בו תלוי החיבור שלהם, בסוד ח"י העולמים, שהוא חי בב' עלמין, בסוד ט' דאו"י שממעלה למטה המתלבשים בט' דאו"ח שממטה למעלה, כנ"ל בתשובה נ"א. ע"ש. ונודע, שאין העדר ברוחני ואין העתקה ממקום למקום נוהג בו, ונמצא שאותה הקומה דט' ספירות שהוא משפיע לנוקבא, נשארים קבועים ביסוד דז"א, מאחר שעברו דרך שם. וע"ז רמזו בזוהר, שברקיע זה קבועים ככבים ומזלות ומשמא וסיהרא, שהם בחינות מסתעפים בקומת ט"ס שלו המושפעים לנוקבא. כוכבים, פירושם: ג"ר של הקומה הנמשכים מבחינת אחסנתא דאו"א, מבחינת **ם** ' דצל"ם, שהם בחי' חו"ב העליונים של המוחין, לפי שמחו"ב אלו אין ז"א מקבל אלא טפין טפין, כנ"ל בתשובה ס"ב, ע"כ נבחנים בבחינת כוכבים, שמתראים כדמיון ניצוצי אורות. וי"ב מזלות, פירושם: בחינת הזווג דב' עטרין של המוחין הנקראים דעת, שהם בחינת ו"ק שלהם: שעטרא דחסד, ת"ת, ועטרא דגבורה

היא יסוד, כנ"ל בתשובה י"ד ע"ש. ונקראים מזלות, על שם עטרא דגבורה, שהיא יסוד הנקרא מזל, והוא משום שאין עטרא דחסד שהוא ת"ת מתגלה מבחינת עצמו, כמו שהוא מאיר בהמוחין במקום יציאתם באו"א עלאין, ששם הת"ת נושא להארת חכמה בלי שום נרתק, אלא שמאיר כמדת המזל, שהוא היסוד הנושא להמסכים דצר וקצר, ולפיכך נקרא גם הת"ת בשם מזל. והיותם במספר י"ב מזלות, הוא לרמז שאין בהם אלא ששה ממעלה למטה וששה ממטה למעלה, שהם י"ב. ואין זה אומר שהם חסרי ג"ר, שהרי כל המדובר כאן הוא בקומת ע"ב דז"א, דהיינו במוחין דהולדה. אלא הכונה היא להבחין בין חו"ב ובין ב' העטרין, אשר מב' עטרין שהם ו"ק, נוטל בחינת עצמותם ממש, כי הם שורשי הז"א בעיקר, ואין לאו"א חלק בהם אלא רק מבחינת עלית מ"ן בלבד. ומבחינה זו הם י"ב המזלות. אבל הכוכבים, שהם הטפין הנמשכים מחו"ב הם לגמרי חלקם ועצמותם של או"א, ואין לז"א חלק בהם אלא מה שהמ"ן שלו גורם להם קומת חכמה, כי אין בינה מקבלת חכמה, זולת ע"י הת"ת המתחבר אליה, כמו בע"ס דאו"י, ע"כ נוטל ז"א חלק בחו"ב שלהם, ומבחינה זו הם הכוכבים. ולפיכך יש בבחינת הכוכבים קומה שלמה של ט"ס, בהיותם בחינות חו"ב, אבל במזלות ששורשם מתחיל מת"ת שהוא ז"א, אין הג"ר נחשבים בהם לעיקר. אמנם ודאי שגם בהמזלות יש הארת הג"ר. ובחינת שמשא וסיהרא, הם בחינת הב' עטרין למעלה בשורשם במקום יציאת המוחין בא"א, ששם מאיר הת"ת שנקרא שמש, בכל השלימות הגמורה, בלי שום נרתק, וע"כ אינו נבחן שם בשם עטרא דחסד, הרומז לצמצומו במדת המסכים שביסוד כנ"ל, אלא נקרא שמש. להורות שהוא השורש היחידי שכל האורות שבעולמות נמשכים ממנו. ובחינת העטרא דגבורה עומדת שם למטה ממנו ואינה מכסית עליו, וע"כ היא נקראת שם בשם סיהרא. אמנם שמשא וסיהרא אלו אינם מאירים ברקיע זה בגלוי, אלא בבחינת העלם, וע"כ הם מכונים בו בשם שמשא וסיהרא הנעלמים. כי אין גילוי להשמש בלי נרתק, אלא לאחר התיקון באלף הז' כנודע. (אות ע"ט).

סימן סח

(לשאלה) **מהם י"ג בריתות**.

נודע, שכל אחיזתו של ז"א בא"א, הוא רק בנה"י שלו, שעקרם הוא יסוד, קו האמצעי. ועד"ז גם בקבלתו משערות דא"א, כלומר בחינת הע"ב המתגלה ע"י השערות דא"א, (כנ"ל בתשובה ב') אינו מקבל רק מבחינת נה"י דשערות שלו, הנקראים זקן התחתון. והטעם הוא, מפני ששורשו של ז"א מבחינת הע"ס דכתר אינו מן הת"ת, אלא מן הנצח, וע"כ אין לו אחיזה למעלה מבחינת נצח. והנה תחילת השגתו משערות דא"א, הוא בעת

שהוא משיג הצ ' דצל"ם דמוחין דע"ב, שהוא בי"ג שנה, וע"כ מתחיל בו אז צמיחת השערות זקן התחתון של הז"א, שהוא בחינת צ ' דצל"ם של עצמו. אבל מילוי הדיקנא עלאה דז"א, דהיינו הי"ג תיקוני דיקנא אינם אלא בעת עליתו לג"ר דא"א, שאז משיג הם ' דצל"ם דמוחין דע"ב, וע"כ קונה כל ג' הבחינות מל"צ של השערות דא"א. אמנם גם אז אינו מקבל הי"ג תי"ד שלו, אלא רק מזקן התחתון של א"א, שהוא בחינת צ ' של א"א, ואע"פ שעולה אז למקום ג"ר דא"א, אין סולם המדרגות משתנה לעולם, כי ג"ר דא"א עולים אז לע"ב דא"ק, ונה"י שלו נשארים במקום הג"ר שלו, ששם עומד הז"א, ונמצא גם אז ז"א מלביש רק על נה"י דא"א ולא על הג"ר שלו ממש. הרי שאינו יכול לקבל גם אז אלא מן השערות דיסוד דא"א. ומ"ש הרב שהוא מקבל מי"ג תי"ד דא"א, הוא משום שגם הג"ר דא"א נמצאים שם במקום נה"י שלו, אע"פ שעלו לע"ב דא"ק, משום שאין העדר ברוחני. וע"כ הוא מקבל גם מדיקנא עלאה, אמנם דוקא בדרך התלבשות בדיקנא תתאה, כי אז הם נכללים זה מזה. והבן.

סימן סט

(לשאלה) **מהם י"ג תיקוני דיקנא דז"א.**

בזמן שז"א עולה לג"ר דא"א, דהיינו בכ' שנה, או בשבת במנחה, אז נכללו דיקנא תתאה דא"א בדיקנא עלאה, וז"א קונה שם י"ג תי"ד כמו הדיקנא עלאה דא"א, כנ"ל בתשובה ס"ח ע"ש. ואות רט"ו).

סימן ע

(לשאלה) **מהו יוסף.**

עי' לעיל תשובה כ"א. (אות ע"א).

סימן עא

(לשאלה) **מהם כ"ב אתוון וי' אמירן.**

עי' לעיל תשובה נ"ז.

סימן עב

(לשאלה) **מהו כופף ראשו למטה והדיקנא נשפלת.**

בעת עלית או"א לג"ר דא"א, נמצאים הג"ר דא"א שעולים לג"ר דעתיק לקומת כתר, אמנם כדי להמשיך מוחין דע"ב לאו"א, כופף בחי' ראשו ויורד למקומו שמקודם לכן, דהיינו לקומת ע"ב, ששם עומדים או"א, ומוציא להם קומת ע"ב. ונבחן שגם הדיקנא נשפלת למטה, כי אין קומת ע"ב זו יוצאת אלא במ"ן דמזלין, והנה מזל העליון עם הח' תי"ד נמצאים עתה תלוים בסיום לחיי הראש דא"א, שעלה לקומת כתר לג"ר דעתיק, וע"כ הם צריכים לירד מדרגתם שבעתיק, ולבא לבחינת סיום לחיי הראש דקומת ע"ב,

דהיינו למקום ג"ר דא"א שמקודם לכן, ועי"ז נמצאים נשפלים. עי' לעיל תשובה כ"ו. (אות קצ"ג).

סימן עג

(לשאלה) **מהו כח זכרות נגלה**.

בחינת יוסף שביסוד דז"א, הוא כח זכרות נגלה שבז"א, שהוא בחינת האו"י שבקומה. דהיינו כח הגילוי הבא ע"י הזווג.

סימן עד

(לשאלה) **מהו כח נוקבות נעלם**.

נתבאר לעיל בתשובה ע"ג).

סימן עה

(לשאלה) **מהם ככבים**.

נתבאר לעיל תשובה ס"ז.

סימן עו

(לשאלה) **מהי כלת משה**.

נוקבא דז"א נקראת כלת משה, והיא רק מאותה הבחי' שהיא נקראת חכמה תתאה, דהיינו בעת שעל ידיה נגלה חכמה עלאה. כי משה הוא יסוד דאבא המגולה מחזה ולמטה דז"א, ואין הנוקבא ראויה להמשיך בחינת חכמה מטרם שמקבלת הארתו דיסוד אבא, בסוד אבא יסד ברתא, וע"כ, נקראת בבחינה זו כלת משה. (אות ע"ג).

סימן עז

(לשאלה) **מהי כניסת הקב"ה לג"ע**.

כתר דרחל שמחזיר את הט"ס שלו למדרגתו בחצות לילה, אשר על ט"ת אלו דבוקים הגו"ע דנשמות הצדיקים שמוציאים בזה מתוך הקליפות לקדושה. נבחן לכניסת הקב"ה בגן עדן להשתעשע עם נשמות הצדיקים. כי הכתר ה"ס הקב"ה, והחיבור עם ט"ס שלו שהם בבריאה, נבחן לכניסה בג"ע, כי ג"ע ה"ס הבריאה. והוא משתעשע שם עם הנשמות שהוחזרו לקדושה, כנ"ל, (אות מ"ב).

סימן עח

(לשאלה) **מהי כפיפת ראש למטה**.

ירידת הפה דא"א ממקומו, שהוא בפה דעתיק, אל הפה דחב"ד שלו כדי להזדווג וליתן מוחין לאו"א העומדים שם, נבחן לכפיפת ראש למטה. עי' לעיל בתשובה ע"ב ולהלן. (אות קצ"ג).

סימן עט

(לשאלה) **מהי כפיפת ראש בבחי' המזל ונקה.**

ג' מצבים יש בא"א: א' כדרכו, דהיינו במצב הקביעות שלו, שאז זקוף ראשו לגמרי, דהיינו שאין לתחתונים אחיזה בראש שלו, כי אם בחג"ת שלו לבד. מצב ב' כשמזדווג ליתן מוחין דע"ב לאו"א, שאז נעשים חג"ת שלו לחב"ד, ונמצאים או"א עולים ג"כ לחב"ד, אבל א"א עצמו נמצא בעת עליה זו בג"ר דעתיק, ואז כופף את ראשו שבמקום עתיק ויורד אל מקום עמידת או"א דהיינו בחב"ד החדשים שלו, ואז מזדווג שם על ב' המזלין ונוצר ונקה ונותן מוחין לאו"א. מצב ג' הוא כשמזדווג ליתן מוחין ונה"י חדשים לז"א, שאז אינו יורד למקום החב"ד החדשים שלו, אלא עושה הזווג במקומו במקום ג"ר דעתיק, אלא שאינו עושה הזווג על המ"ן דעצמותו, אלא על המ"ן דמזל ונקה, משום שאין בחינת חכמה דעצמו יכול להיות מושפעה לתחתונים מכח הקרומא דאתחפיא על המו"ס, ורק בחי' חכמה המתגלה על המ"ן דשערות הוא משפיע לתחתונים, וע"כ כופף ראשו למזל ונקה, שעל המ"ן שלה הוא משפיע מוחין דע"ב אל הז"א. ומצב הזה נבחן לבחינת "לא זקוף ולא כפוף" כי אינו כפוף למטה דהיינו במקום החב"ד חדשים שלו כמו באו"א, אלא עושה הזווג במקומו בג"ר דעתיק, והוא כי הז"א הוא בחינת נה"י דכתר משורשו, כי הוא משורש נה"י דא"ק הפנימי, אשר השפיע הו ' ונקודה לאו"א דנקודים, וע"כ גם באצילות הוא נמשך מזווג דא"א שבמקום עתיק, ששם הוא קומת כתר, ולפיכך אין א"א כופף ראשו למטה כמו באו"א, שאין להם אחיזה אלא בקומת ע"ב. ולכן נבחן הזווג הזה שהוא לא כפוף. אמנם מצד שאינו מזדווג על המ"ן דבחינת עצמו, אלא במ"ן דמזל ונקה, כנ"ל, ע"כ נבחן ללא זקוף, כי הוא משפיל את בחינת הזווג שלו לבחי' חכמה דל"ב נתיבות היוצאים על מ"ן דשערות, השפל הרבה מבחינת חכמה של עצמו שהוא או"י, כנודע.

סימן פ

(לשאלה) **מהי לאה נגדלת ורחל מתמעטת.**

בחצות לילה ע"י המוחין דע"ב ס"ג העליונים, הנמשכים לז"א ולאה, המורידים ה"ת מעינים לפה, שאז מתעלים חג"ת לחב"ד, ונה"י, לחג"ת, נמצא לאה שסיום רגליה היה בנקודת החזה שמקודם לכן, יורדת עתה לסיום היסוד דז"א, משום שנה"י דז"א נעשו לחג"ת הרי ירדה נקודת החזה למקום היסוד ועמהם רגליה של לאה, כי הנה"י האלו נעשו לחג"ת שהוא מקום לאה. וכן הכתר דרחל אשר הוא ג"כ בנקודת החזה, נמצא עתה שכתר דרחל ירד לסיום יסוד דז"א שהוא סיום האצילות, וט"ס דרחל שהיו נמשכים ומלבישים על נה"י דז"א שמקודם לכן, לקחם עתה לאה לחלקה, שהרי עתה נעשו

לחג"ת, שהם חלקם של לאה ולא של רחל. והנה כל השינוי הזה בא, ע"י כניסת המוחין דאמא, שהם מהארת ע"ב ס"ג העליונים, שהם מורידים הה"ת מעינים לפה, כנ"ל, ע"כ נבחן, אשר עם כניסת המוחין האלו "לאה נגדלת ורחל נשפלת" בהיות המוחין מעלים הנה"י שהם חלקה של רחל, אל בחינת חג"ת שהם חלקה של לאה, הרי נמצא שעם שיעורם של כניסת המוחין נגדלת לאה וכפי שיעור לקיחת לאה מן הנה"י, כן ירידתה של רחל לבריאה, למקום נה"י חדשים שרחל מקבלת שם ע"י המוחין האלו. כי כפי שיעור הנה"י המתעלים להיות חג"ת כן שיעור החיבור דנה"י חדשים מבריאה. אשר אח"כ ביום, כשרחל עולה לאצילות, היא מעלית עמה את נה"י חדשים האלו מבריאה אל אצילות. (אות ל"ה).

סימן פא

(לשאלה) **מהו לא זקוף ולא כפוף**.

נתבאר לעיל אות ע"ט.

סימן פב

(לשאלה) **מהו מבוע דבירא**.

יסוד דנוקבא נקרא בירא, בסוד הכתוב, באר חפרוה שרים וכו'. ומבוע, פירושו: מקור. שהוא יסוד הזכר, שהוא המקור של הע"ס דאו"י, שממנו מושפעים לבירא הנוקבא. (אות ס"ד).

סימן פג

(לשאלה) **מהם מבועין ונחלין**.

יסוד הזכר נקרא מבוע, שהוא מקור השפע, ובחינת או"י. ויסוד דנוקבא עלאה, נקרא נחל, בס"ה מנחל בדרך ישתה ע"כ ירום ראש, וכמו שביאר חרב, שכל המוחין דז"א באים מכח שמקבל מיסוד דאמא הנקרא נחל. וע"כ ההארות הנמשכות מיסוד דאבא לז"א נקראים מבועין, וההארות הנמשכות מיסוד דאמא נקראות נחלין. (אות ס"ב).

סימן פד

(לשאלה) **מהם מוחין דהולדה**.

מוחין דחכמה, הנקרא אור החיה, שז"א מקבל מאו"א שבקומת ע"ב, הם מוחין דהולדה, שעל ידיהם הוא מוליד הג"ר דנשמות. אמנם כשאין לו מוחין אלו דאור החיה, אין הז"א ראוי להוליד ג"ר דנשמות, כי אין בחי' עצמות נמשך אלא מאור החכמה. (אות ד').

סימן פה

(לשאלה) **מהו מזל**.

יסוד נקרא מזל, משום שהוא משפיע הארת חכמה בבחינת אורחא למעברא ביה, ושיעור

חכמה בבחינה זו משוער כמו טפה, כלומר שאין בה המשך, וה"ס טפה זרעית של אור החיה, ולכן נקרא מזל, ע"ש השפעתו הבאה רק בשיעור של טפין טפין, כנ"ל. (אות פ"ג).

סימן פו

(לשאלה) **מהם מזלות**.

נתבאר לעיל בתשובה ס"ז.

סימן פז

(לשאלה) **מהו מזל ונוצר**.

תיקון הח' של י"ג תיקוני דיקנא, נקרא מזל ונוצר חסד. כי כן נקרא בי"ג מדות הרחמים שבתורה, כנ"ל בחלק י"ג. והוא כולל כל הי"ב תיקוני דיקנא דא"א, ונבחן לבחי' ת"ת דדיקנא. כי שערות רישא הם ג"ר ושערות דיקנא הם ז"ת שלהם, כנ"ל בחלק י"ג. וע"כ כמו שהת"ת כולל כל הו"ק, כן מזל ונוצר כולל כל הדיקנא מבחינת ה"ח שבה. ומזל ונקה. שהוא תיקון הי"ג, כוללת כל הדיקנא מבחינת ה"ג שלה. וכבר נתבאר זה, שבחינת הת"ת הוא הנושא העקרי להארת חכמה. ובחינת המזל ונקה, שהוא יסוד דדיקנא, הוא רק נושא למדת המסכים, שעליהם נעשה זווג להעלות או"ח.

סימן פח

(לשאלה) **מהו מזל ונקה**.

נתבאר לעיל תשובה פ"ז.

סימן פט

(לשאלה) **מהו מילוי הזקן**.

כשז"א הוא בבחינת ו"ק יש לו ו' תיקוני דיקנא, וכשיש לו ע"ס שלמות שהם מבחינת צ' דצל"ם, דהיינו בי"ג שנה ויום א', יש לו ט' תי"ד. וכשקונה ל"מ דמקיפי אבא, דהיינו בכ' שנה, הוא נשלם בי"ג תי"ד כמו א"א, ואז נבחן שנתמלא זקנו. (אות ר"ג).

סימן צ

(לשאלה) **מהי מלכות דאמא שאינה בכלל מוחין דז"א**.

באלו המוחין דע"ב שז"א מקבלם מאו"א דע"ב, היוצאים על המ"ן דמזלין, אין לנוקבא חלק בהם רק הם שייכים לז"א לבדו. ומוחין דנוקבא מתחילים לצאת בראש הז"א, ושם הוא תחילת יציאתם, ואין להם אחיזה בעצמות המוחין דז"א, אלא שיוצאים שם על זווג חדש שנעשה בבחינת מלכות דאמא שלא נכללה במוחין דז"א, ולא על בחינת עטרא דגבורה דמוחין דז"א עצמו.

סימן צא

(לשאלה) **מהו מקורא דבירא**.

בחינת בנימין שביסוד הנוקבא, דהיינו בחינת המסך המעלה מ"ן להלביש הע"ס דאו"י,

שהנוקבא קונה אותו בנה"י דגדלות החדשים שלה, הוא נבחן למקורא דבירא דלא אתפרש מן בירא לעלמין. כי הוא כל מעלת הנוקבא שהיא מעלית או"ח על האו"י, וע"כ היא נוטלת במדתו גם מבחינת הע"ס דאו"י, כנודע. וכמו שבחינת יוסף הוא המקור לבחינת או"י, הנמשך בזכר, כן בחינת בנימין המקור אל האו"ח הדבוק בנוקבא. (אות ע"א).

סימן צב

(לשאלה) **מהו מקיף חוזר**.

. יש ב' מיני מקיפים: א' הוא מקיף שעוד לא היה מעולם בחי' או"פ, דהיינו שלא היה מלובש בכלים פנימים, ע"ד מקיפי ל"מ דצל"ם של הז"א. ויש בחינת מקיף שבאים בכלים פנימים, בעת יציאת המוחין, אלא שהם חוזרים לצאת בעת ביאת המוחין אל מקומם, והם הג"ר דע"ב המגולה, שבעת יציאת המוחין, אין שם הלבושים דג' בחי' מל"צ, והג"ר דע"ב מגולים שם, אמנם לעת לידת המוחין חוזרים הג"ר של המוחין להתלבש ב**ם** ' דצל"ם, שהם בחינת חסדים מכוסים, והג"ר מוכרחים להסתלק משם לבחינת מקיפים. וכן נוהג תמיד באלו המוחין דע"ב, וע"ב נבחנים המקיפים ההם לבחינת מקיף חוזר, כי תמיד בעת לידה הוא חוזר ומתעלם מהכלים פנימים ונעשה למקיף ממעל להם, עי' לעיל תשובה ח'. (אות ר"ד).

סימן צג

(לשאלה) **מהם מקיפי ל"מ דז"א הכוללים**.

נודע, שכל המוחין בכל המדרגות מתחלקים על ג' בחינות: מל"צ, שהם: חב"ד, חג"ת, נה"י. הנבחנים: לחכמה, בינה, דעת. גם לאו"א, ישסו"ת וזו"ן. אמנם יש ג' בחינת מל"צ הכוללים כל מדת המוחין שז"א אפשר לו להשיגם, שהם שיעור קומת המוחין דע"ב מבחינת מקום יציאתם באו"א עלאין, בעת שעלו לג"ר דא"א, שכל מדת המוחין ההם שייכים לז"א. אשר בחינת המוחין ההם במקום יציאתם באו"א שבמקום ג"ר דא"א, הם בחינת ה**ם** ' של אלו המוחין, והם בחינת חכמה דמוחין, להיותם במקום א"א שהוא קומת ע"ב וחכמה. ובחינת המוחין ההם אחר שנתפשטו לנה"י דאו"א שהם במקום ב' כתפין דא"א בעת הזווג, ואשר שם עומדים או"א עלאין בעת הקביעות, הנה שם בחינת ה**ל** ' של המוחין, שהם חג"ת דא"א, והם קומת בינה דאו"א הקבועים. ובחינת ביאת המוחין לז"א המלביש על נה"י דא"א, נבחנים ל**צ** ' של אלו המוחין, שהם בחינת נה"י ובחינת דעת. כנודע.

סימן צד

(לשאלה) **מהו משועבד לחו"ג**.

בחינת חסדים מגולים שז"א מקבל מב' עטרין דאו"א, אינו עושה אותו בן חורין לגמרי, להיותו משועבד לזווג דחו"ג הממשיכים הארת חכמה, ואז אין לחיצונים אחיזה בנה"י שלו המגולים, אמנם בלי זווג הזה, יש פחד מחיצונים שלא יתאחזו בנה"י שלו, כנודע. אמנם בחינת חו"ב שז"א מקבל מאחסנתא דאו"א, עושה אותו בן חורין לגמרי, כי אפילו בלי זווג החו"ג אין אחיזה לחיצונים באורות אלו, כי הם מתוקנים **בם** ' דצל"ם, שאין לשום דין וצמצום אחיזה שם, להיותם בחינת ג"ר דבינה. כנודע. (אות ס').

סימן צה

(לשאלה) **מהו נהירו**.

נהירו, פירושו: או"י. ונציצו, פירושו: או"ח. (אות ע"ד).

סימן צו

(לשאלה) **מהו נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן**.

נודע, שח"ס דא"א נתקן בנוקבא, והוציא הבינה לבר מראש, לבחי' גרון וחג"ת. ונמצא היסוד דח"ס, שבו המסך דנוקבא שלו, דהיינו בחינת בנימין הכלול ביוסף, הוא המוציא את הבינה לחוץ, שבזה נפסקה הארת ע"ב וחכמה מן הזו"ן, כי הבינה אינה יכולה להשפיע לו חכמה אחר שיצאה מן הראש. וע"כ נבחן היסוד דמו"ס לבחינת דעת המפסיק בין א"א לזו"ן. אמנם בעת הזווג, יורד המסך דח"ס משם לבחינת הפה, דהיינו במקום החזה דא"א, והחג"ת דא"א עולים ונעשים לחב"ד שלו, ונעשה הזווג דחיך וגרון דא"א בסוד כפיפת ראשו למטה, והפה יורד למקום החזה שמקודם לכן, ונכלל מזל ונוצר בחיך דא"א שבמקום החזה שמקודם לכן, ומזל ונקה נכלל בגרון דא"א העומר בנקודת החזה הזו, ואז יוצאים מוחין דע"ב לאו"א. הרי שבעת חזרת בינה דא"א לראשו, נעשה היסוד דא"א בצירוף המזלין בחינת דעת לאו"א, שהם הבינה שחזרה לראש.

סימן צז

(לשאלה) **מהו נהר יוצא מעדן**.

בינה שהיתה כלולה בחכמה דא"א בעת יציאתם במקום רדל"א, שאחר כך לעת לידה נתלבש הרדל"א במלכות דצמצום ב', שעי"ז גם הח"ס דא"א נתקן בנוקבא והוציא הבינה לחוץ אל בחינת גרון וגוף. הנה בינה זו שבגרון נבחנת לנהר יוצא מעדן, כי עדן הוא מו"ס, ובינה שהיתה כלולה בו נפיק ממנו לחוץ לבחינת גוף שלו. אמנם עיקר יציאה זו של בינה דא"א, אינה נרגשת בג"ר של הבינה, דהיינו מחזה ולמעלה דא"א ששם עומדים או"א עלאין, אלא רק מחזה ולמטה ששם עומדים ישסו"ת שהם בחינת ז"ת דבינה, כי

בג"ר דבינה שהיא בסוד כי חפץ חסד הוא, אין מקום לשום מסך וצמצום לפגוע בה, שלא היה הצמצום רק על בחינת חכמה ולא על בחינת חסדים כנודע. אבל בנה"י דאו"א, וכן בישסו"ת שהם בחינת ז"ת הצריכים להארת חכמה, ואינם יכולים לקבל בהיותם בבחינת גוף, ע"כ בחי' המיעוט של הנהר דנפיק מעדן רוכב עליהם, והם בלבד נבחנים שיצאו מעדן ונתמעטו ע"י הנוקבא שמו"ס נתתקן בה, להיותם חסרים מבחינת הארתם המיוחסת להם. וה"ס הה' ראשונה של שם הוי"ה שהקרן זויות שלה הוא י' ובחינת ישראל סבא, שהוא מתפשט לכאן ולכאן ונעשה ד'. עי' להלן בתשובה צ"ח.

סימן צח

(לשאלה) **מהו נהר המתפשט בצדדיו**.

ישסו"ת המלבישים על נה"י דאו"א, נבחנים לבחינת נהר יוצא מעדן. כנ"ל בתשובה הסמוכה. וכן נבחנים לבחינת נהר המתפשט בצדדיו, להיות שם בחינת זווג היסודות דאו"א. כי הי' שהיא בחינת חכמה וישראל סבא, מתפשטת לצד מעלה בבחינת יסוד דאמא, ומתפשטת לצד מטה בבחינת יסוד דאבא, שעי"ז מושפעה הארת חכמה לו' שבתוך הה' שה"ס ז"א בעיבור העומד שם בנה"י דאו"א אלו. כי הם המלבישים לב' כתפין דא"א, שנה"י דאו"א עם הז"א נכללים שם. כנודע. ועי' לעיל בתשובה ס"ה. (אות ס"א).

סימן צט

(לשאלה) **מהו נציצו**.

עי' לעיל בתשובה צ"ה.

סימן ק

(לשאלה) **מהי נקודה השורשית דרחל**.

נודע ששורשי הזו"ן הם בז"ת של הנקודים. ויש בהם כלים דפנים וכלים דאחורים. כי בחינת חב"ד חג"ת דכלים שלהם עד החזה, שיצאו מבחינת הסתכלות עינים באח"פ נבחנים לכלים דפנים, ובחינת מחזה ולמטה שהשיגו לעת גדלות, מכח הזווג דיסוד א"ק באו"א דנקודים הם נבחנים לכלים דאחורים. גם נודע שבחינת השבירה היתה רק בכלים דאחורים, מחמת שכבר יצאו לבחינת בי"ע, ע"י הפרסא דצמצום ב', ולא היו ראוים לקבל האור דאצילות, וע"כ נשברו. משא"כ בכלים שמחזה ולמעלה, שהם היו בבחינת אצילות גם מבחינת הצמצום ב', ע"כ לא היו צריכים להשבר, אמנם גם הם נשברו, והוא מטעם התחברותם והתערבותם עם הכלים דאחורים. ולפיכך כשנתקנו אותם הכלים דפנים דז"ת באצילות, ונבררו מן הכלים דאחורים פעם אחת. שוב אין ענין מיעוט ונפילה נוהג בהם, כי לולא התערבותם עם הכלים דאחורים לא היו נשברו גם

בנקודים, ועכשיו שנבררו מהם, כבר הם נשארים נקיים מכל פגם, ונעשו לבחי' אצילות בקביעות. אמנם כל מה שנברר מכלים דאחורים דז"ת אלו, אין זה אלא ע"י עלית מ"ן מתחתונים, ולכן מעלתם תלוי בתחתונים, ואם התחתונים מקלקלים מעשיהם, חוזרים ונופלים לבי"ע.

סימן קא

(לשאלה) **מהן נשמות חדשות**.

יש ב' בחינות נשמות חדשות: א' הן חדשות ממש, הנמשכות מחכמה דאו"י, ואלו אינן באות כלל בעולם התיקון, בסוד הגנן דלא נחית לגנתא מזמן הנקודים ואילך ויש בחינת התחדשות הנשמות, הבאים מבחינת חכמה דל"ב נתיבות, הנבחנת לבחינת בינה שהיתה כלולה בחכמה, שאין זה חדש ממש, כי כבר היתה כלולה בחכמה, והבן. עי' לעיל. בתשובה ט"ז.

סימן קב

(לשאלה) **מהן נשמות חדשות אב"א**.

נתבאר לעיל בתשובה הסמוכה.

סימן קג

(לשאלה) **מהן נשמות חדשות פב"פ**.

נתבאר לעיל תשובה ק"א.

סימן קד

(לשאלה) **מהו נתיב דלא אתידע**.

בחינת מלכות דצמצום א' נקראת נתיב דלא אתידע. משום שאין שום זווג נוהג עליה באצילות מרדל"א ולמטה. ובחינת השערות דיקנא הם מבחינת המלכות הזו, ואין מוחין דע"ב יוצאים זולת על בחינת המלכות הזו הכלולה בשערות דיקנא, דהיינו ע"י עלית ג"ר דא"א לרדל"א, ושם נעשה הזווג הזה, הנבחן, לנתיב דלא אתידע. (אות נ"ג).

סימן קה

(לשאלה) **מהו עדן העליון**.

בחינת היסוד שבבריאה שהוא בינה נקרא עדן העליון. ובחינת היסוד שבעשיה, שהוא בחינת מלכות נקרא עדן התחתון. (אות פ"ו).

סימן קו

(לשאלה) **מהו עדן התחתון**.

עי' לעיל תשובה ק"ה.

סימן קז
(לשאלה) **מהי עטרא דגבורה**.

עי' תשובה י"ד. ותשובה צ'.

סימן קח
(לשאלה) **מהי עטרא דחסד**.

עי' תשובה י"ד.

סימן קט
(לשאלה) **מהם עיבור א' וב'**.

הבירורים דזו"ן דאצילות נחלקים לב' בחינות: א' הבירורים דבחינת כלים דפנים, שהם בחינת חב"ד חג"ת עד החזה, שיצאו בקטנות נקודים. כנ"ל בתשובה ק' ע"ש. ובירורים אלו נקראים עיבור א', וזהו בחינת הקביעות שלו, כמ"ש שם. ב', הוא הבירורים דכלים דאחורים, שהם מבחינת מחזה ולמטה שנתחברו לז"א דנקודים בעת גדלות, וכל אלו הבירורים נבחנים לעיבור ב' שהם כוללים כל המוחין כולם דז"א. אמנם לפעמים קורא הרב לבחינת העיבור הבא אחר שתי שנים דיניקה להשלמת הכלים שלו, בשם עיבור ב'. ובחינת עלית מ"ן לצורך מוחין דהולדה, שהוא אחר ט' שנים ויום א', קורא בשם עיבור ג'. (אות ז'. ובאו"פ שם ד"ה וזו. ואות ב' ובאו"פ שם ד"ה העיבור).

סימן קי
(לשאלה) **מהו עיבור ג'**.

עי' תשובה ק"ט.

סימן קיא
(לשאלה) **מהו עלמא דאתכסיא**.

לאה נקראת בשם עלמא דאתכסיא. והוא מטעם להיותה עומדת במקום חג"ת, והיא נתוקנת באחורים דאמא, והיא חושקת בחסדים מכוסים ודוחית להארת חכמה.

סימן קיב
(לשאלה) **מהו עלמא דאתגליא**.

עי' לעיל תשובה קי"א.

סימן קיג
(לשאלה) **מהו ענוגא**.

נתבאר לעיל אות י"ט. (אות ס"ג).

סימן קיד
(לשאלה) **מהו עצמות העליון**.

עצמות פירושו חכמה, ועצמות העליון מורה על מו"ס, שנסתמה בקרומא דלא

לאתפחתא. ומה שמו"ס משפיע לתתא, הוא מבחינת חכמה דל"ב נתיבות שמקבלת ממוחא דאוירא, ששם מתלבש דעת דרדל"א, ולא מבחינת עצמותה ממש. (אות צ"ה).

סימן קטו

(לשאלה) **מהו עצמות העליון ע"י התלבשות**.

המוחין דחכמה דל"ב נתיבות, כשהם במקום יציאתם באו"א, הם מאירים בלי לבוש של המסכים שבדיקנא להיות המסכים אלו משמשים בהם ממטה למעלה ואין עביות של המסכים יכולה למעט כלום למעלה ממציאותה. אמנם כשהמוחין מקובלים לזו"ן, הם באים להם בהתלבשות היסודות דאו"א, ואז מתמעט בהם העצמות העליון דחכמה זו, ואינה מאירה בהם אלא כמדת המסכים, בסוד חמה בנרתיקה. כמ"ש לעיל בתשובה י"ד באורך ע"ש. ואות צ"ה).

סימן קטז

(לשאלה) **מהו עצמות העליון בלי לבוש**.

זה הכלל, כי אחר ראש הג' דא"א, אין החכמה דא"א מאירה מבחינת עצמותה, אלא מבחינת חכמה דרך המ"ן דשערות, שמשם מקבלים או"א. ואין או"א מאירים חכמה לזו"ן אלא בהתלבשות ביסודות שלהם, שע"י זה אין הת"ת שהוא ה"ח מאיר מבחינת עצמותו, שהוא הנושא להארת חכמה, אלא שמאיר לפי מדת עטרת היסוד, שהוא בחינת ה"ג. כנ"ל בתשובה י"ד. (אות צ"ה).

סימן קיז

(לשאלה) **מהם עקבים דלאה בכתר רחל**.

נקודת החזה דז"א, היא המסיימת לרגלי לאה, מפני ששם מסתיים בחינת חסדים מכוסים, שהם בחינת לאה. ואותה נקודת החזה היא ג"כ כתר רחל ונמצא שעקבים דלאה וכתר רחל הם מבחינה אחת והם אורות דחוקים. עי' לעיל תשובה ה'. (אות כ"ג).

סימן קיח

(לשאלה) **מהי ערלה החופפת על היסוד**.

בחי"ד שאין עליה זווג בפרצוף אצילות נקראת ערלה, משום שהאור מתרחק ממקום מציאותה. והנה באו"א שהם בחי"ב דאו"י, אין שם מציאות ערלה, כי בחי"ב רחוקה היא מן הבחי"ד. אבל ז"א, שהוא בחי"ג דאו"י שבחי"ד מתחלת אחר סיומו, ע"כ נבחן שאחר סיום הפרצוף דז"א, דהיינו אחר עטרת יסוד שלו, מתחיל בחינת ערלה הנ"ל, אכן אין הפגם הזה יכול להתעלות למעלה ממקום מציאותו, דהיינו בז"א גופו, אלא הפגם הזה נוגע לנשמות שהם למטה מזו"ן, שהם צריכים לקבל מעטרת יסוד דז"א, ונמצא שהם פוגעים בערלה החופפת שם למטה מן היסוד כנ"ל, ולכן צריכים תיקונים מיוחדים אל

הנשמות, כדי להעביר משם בחינת הערלה. והם ג' שני ערלה כי היסוד כולל ג' קוים נה"י, וע"כ יש שם ג' בחינות לטהר אותם מבחינת הערלה. (אות ז').

סימן קיט

(לשאלה) **מהי פנימית חכמה שבסוד הדעת**.

נודע, שעיקר הנושא להארת חכמה זו דל"ב נתיבות, הוא הת"ת, דהיינו ז"א הכולל ה"ח. כי לעולם אין הבינה חוזרת להיות חכמה זולת בכח הת"ת, שבצירוף עטרא דגבורה הוא נקרא דעת, וע"כ נבחן פנימיות חכמה זו, שהיא נשקפת מתוך הדעת, דהיינו מתוך הת"ת שהוא הנושא אותה גם בבחינת החכמה של הבינה עצמה, כי הן מצד המשכתה וגילויה, והן מבחינת העמדה וקיום המוחין דחכמה אצלה, אינה נסמכת זולת על הת"ת, שה"ס הדעת. (אות פ"ז).

סימן קכ

(לשאלה) **מהו צדיק אבד**.

בימי הבית, היו או"א בקביעות בקומת ע"ב, וזו"ן היו במדרגת או"א והנשמות הנולדות מזו"ן היו בבחינת פב"פ. אמנם לאחר חורבן הבית, נעלם זווג הזה הגדול מבחינת הקביעות, ואין בקביעות אלא הזווג דלהחיות העולמות בלבד, אבל זווג העליון פסיק, ואינו בקביעות. ועל יסוד דגדלות ההוא שנעלם מבחינת הקביעות, נאמר הצדיק אבד וכו'. (אות נ"ו).

סימן קכא

(לשאלה) **מהו צדיק דנפיק מינה**.

יסוד הזכר, הוא בחינת הנושא אל אור העליון, הנקרא או"י, ונקרא צדיק דעייל בה, כלומר, המכניס אור העליון אל הנוקבא, והוא נקרא גם כן בשם יוסף. ובחינת המסך שביסוד דנוקבא, שעליו מכה אור העליון, היות המסך דוחה ומחזיר לאור העליון לאחוריו, נבחן לצדיק דנפיק מינה, כלומר, שאור העליון יוצא ונדחה לחוץ הימנו, כי אינו נותנו להתלבש בו אשר עם הכאה זו הוא מעלה או"ח המלביש ומקיים את או"י כנודע. וכן הוא נקרא בשם בנימין. (אות ע"א).

סימן קכב

(לשאלה) **מהו צדיק דעייל בה**.

נתבאר לעיל בתשובה הסמוכה.

סימן קכג
(לשאלה) **מהו ציון**.
יסוד דנוקבא, שהוא בחינת צדיק דנפיק מינה, כנ"ל בתשובה קכ"א. נקרא בשם ציון. והוא מלשון יציאה, דהיינו ע"ש הצדיק דנפיק מינה. עש"ה. (אות ע').

סימן קכד
(לשאלה) **מהו צלע**.
בחינת הכותל דנה"י דז"א, ששם בחינת יסוד דאבא, היא נקראת צלע. בסוה"כ ויבן ה' אלקים את הצלע וכו', והיא נקראת כלת משה, כי משה יסוד דאבא, כנודע. (אות ע"ג).

סימן קכה
(לשאלה) **מהו קיום והעמדה**.
יש ב' שפע מאו"א: א' הוא מבחינת להחיות העולמות, ונקראת ג"כ שפע של קיום והעמדה, ושפע זו באה מבחינת זווג דלא פסיק דאו"א, דהיינו מאו"א דקומת ס"ג. וב' הוא שפע של ברכה ותפנוקי מלכים, דהיינו מוחין דהולדה, ושפע זו באה מאו"א דקומת ע"ב, שזווג הזה פסיק ואינו בקביעות, אלא בזמן שזו"ן עולים להם למ"ן, כנודע.

סימן קכו
(לשאלה) **מהו קשר דתפילין של ראש**.
המוחין דנוקבא אינם נכללים בשש הבחינות דמוחין דז"א, משום שעטרא דגבורה שעליה יוצאים המוחין דאו"א, היו מבחינת גבורות דזכר, דהיינו מבחינת בנימין הכלול ביוסף, ולא מבחינת גבורות דנוקבא, שהיא בחינת בנימין גופיה. כנ"ל בתשובה צ'. וב' בחינות הראשונות של המוחין דנוקבא הם יוצאים בראש הז"א בזווג מיוחד על המלכות דאמא, שהאו"פ יצא בראש דז"א בפנימיותו והאו"מ יצא לאחורי הראש בעורף, בסוד קשר של תפילין. (אות קנ"ח).

סימן קכז
(לשאלה) **מהו רחל ולאה**.
נודע, שז"א כולו הוא נבנה ממוחין דאמא. וכמו שאמא שהיא בינה נחלקה לג"ר ולז"ת, שג"ר שלה הם בחינת או"א עלאין, שהם חסדים מכוסים ודוחים חכמה. וז"ת שלה הם בחינת ישסו"ת, וחסדים מגולים בהארת חכמה. כן ז"א הנבנה מאמא, הוא בסו"ה ואנכי איש חלק, שמחזה ולמעלה מאירים בו בחינת ג"ר דאמא, דהיינו בחינת חסדים מכוסים, ומחזה ולמטה מאירים בו בחינת ז"ת דבינה, שהם חסדים מגולים. ולהיותם כמעט ב' בחינות הפכות זו לזו, ע"כ קראו הכתוב בשם איש חלק, וכן נקרא חלק על שהוא חלק משערות, כנודע.

סימן קכח

(לשאלה) **מהם רישי כתפין דא"א**.

עי' בתשובה י"ד.

סימן קכט

(לשאלה) **מהו רקיע**.

יסוד דז"א נקרא רקיע, כי יסוד הוא סיומו של ז"א, שהוא מפסיק בחינת האורות דעלמא דדוכרא, שלא יאירו ממנו ואילך, וע"כ נבחן לרקיע המבדיל בין מים עליונים שהם זכרים, ובין מים תחתונים שהם נקבות, כי ממנו ולמטה מתחיל עלמא דנוקבא. ועל המסך שביסוד הזה המפסיק הארת הדכר, נוהג שם זווג דהכאה עם האור העליון, להיותו דוחה את האור העליון מלהתפשט דרך בו, וע"כ הוא מעלה או"ח. (אות ע"ט).

סימן קל

(לשאלה) **מהו רקיע עליון בסוד הבינה**

עי' לעיל תשובה י"ז.

סימן קלא

(לשאלה) **מהי שאילת כלים דלאה מרחל**.

הנה בחצות לילה, כשהגיעו המוחין דאו"א לזו"ן מהארת ע"ב ס"ג העליונים, המורידים ה"ת מעינים לפה, אשר אז חג"ת דז"א נעשים לחב"ד, ונה"י דז"א נעשו לחג"ת, ויוצאים לו נה"י חדשים הנבררים מבריאה. נמצא אשר לאה שהיתה מסתיימת בנקודת החזה דקטנות מסתיימת עתה במקום היסוד, כי נה"י דז"א נעשו לחג"ת, ונמצא נקודת החזה שירדה למקום עטרת יסוד שמקודם לכן, שעמהם ירדו רגלי לאה עד סיום הז"א. ואז נבחן "שלאה שאלה הכלים דרחל" כי אלו הנה"י הם מקום רחל, כנ"ל בתשובה קכ"ז. ועתה שאלה אותם לאה, כנ"ל. ורחל ירדה לבריאה, כי הכתר שלה שהוא נקודת החזה שמקודם לכן, עומד עתה בסיום הז"א. ונבחנת בלשון שאלה, משום שאין זה אלא רק לשעתו בלילה, כדי להמשיך בחינת כלי ורוחא לצורך רחל, אמנם בבוקר חוזרת לאה למקומה ומחזרת המקום הזה לרחל. ולכן הוא כדמיון שאלה. ויש עוד טעם בדבר, כי זה המקום של רחל שלקחה לאה, לא נשארה בבחינת רחל, דהיינו בחסדים מגולים, אלא שבאו בבחינת לאה לחסדים מכוסים, שהרי נעשו לחג"ת. ודומה, כמי ששואל דבר מחבירו ועושה בו חפציו עצמו, ולא באותו התשמיש שעשה בו חבירו המשאיל. (אות ל"ג. א' תק"ה ד"ה ובזה).

סימן קלב

(לשאלה) **מהי שאילת כלים דרחל מלאה**.

נתבאר לעיל בסמוך, שבלילה אחר חצות, שואלת לאה כלים דרחל לרשותה. אמנם ביום לאחר שכבר נשלמו הארת כלים דרחל בלילה, הנה רחל עולה שוב באצילות עם ט' נקודות דתוספות שנתחברו אליה בבריאה, שה"ס נה"י חדשים, כנ"ל בתשובה קל"א. ואז נעשה הזווג דפב"פ עם ז"א בכל קומתו, ונמצא "רחל שואלת אז הכלים דלאה", כי אז נעשה גם מחזה ולמעלה דז"א לבחינת חסדים מגולים, וע"כ נדחית לאה משם לבחינת אחור דז"א, משום שהוא נגד טבעה ונטיתה, כי היא תמיד בסוד כי חמץ חסד הוא, כמו ג"ר דאמא. אמנם גם זה נבחן בשם שאלה לפי שעה, כי אינו נוהג רק בעת הזווג בלבד. אבל לאחר הזווג היא מחזרת שוב המקום הזה אל לאה, ורחל יורדת למטה מחזה. (אות ל"ג א' תק"ה ד"ה ובזה).

סימן קלג

(לשאלה) **מהם שבילין צרין**.

יסוד דאבא נקרא שביל. ועל שם ששליטת יסוד דאבא מתגלה במקום נה"י, שהוא צר וארוך, ע"כ מכונים הארת הנה"י בשם שבילין צרין, כי המה חסרי חסדים מבחינת עצמם, משום שיסוד אמא שהוא מקום החסדים כבר נפסק בחזה, ויסוד אבא המאיר שם הוא צר מחסדים, וכל בחינת החסדים שבהם יורדים אליהם מלמעלה מן חג"ת, שהארות חג"ת נבחנים לאורחין רחבין, ע"ש יסוד הבינה, המשפעת שם חסדים בהרחבה כמדתה. ויסוד הבינה אשר שם נקראת אורח. (אות צ"ו).

סימן קלד

(לשאלה) **מהו שורש רחל ועיקרה**.

עי' לעיל בתשובה ק'.

סימן קלה

(לשאלה) **מהי שליטת המלכות**.

ענין שליטת המלכות מובן בעיקר על השלמת הכלים שלה לע"ס, שהם עיקר התיקון של הב"ן, שהוא המלכות. כי אחר שיש לה עשרה כלים, הרי כל השפע כבר מגיע לה מז"א בעלה, ע"י הזווג של יום. אמנם השלמת הכלים דרחל באים רק בלילה, שאז עולים חג"ת דז"א ונעשים לחב"ד, ונה"י לחג"ת, וקונה נה"י חדשים הנבררים ע"י רחל בלילה בבריאה. ושליטה זו של רחל בבריאה אינה אלא בלילה, כי ביום היא חוזרת לאצילות. (אות ה').

סימן קלו
(לשאלה) **מהם שלשה ערלות**.
נתבאר לעיל בתשובה קי"ח.

סימן קלז
(לשאלה) **מהם שמשא וסיהרא נעלמים**.
נתבאר לעיל בתשובה ס"ז.

סימן קלח
(לשאלה) **מהם שערות היותר חומרים מהבל הפה**.
האו"ח העולה מן המסך שבמלכות של הגלגלתא דא"א שהוא בחי"ד דהתלבשות הכלולה מבחי"ג דעביות שבמו"ס, אין לאו"ח הזה שום התפשטות למטה מראש, והוא מטעם שבחי"ד הזו שנקרא פה, הוא זך לגמרי מבחינתה עצמה, וכל בחינת העביות שבה הגיע לה מבחי"ג, שהיא בחינת הבל החוטם, וע"כ הבל הפה עצמה נעלם מתחתונים. אמנם השערות, הם ג"כ בחי"ד כמו הפה, אבל הם יותר חומרים מהבל הפה, כי יש בהם גם מבחינת עביות של מלכות דצמצום א', מטעם שהם אינם משמשים אלא במקום רדל"א, כנודע. וה"ס דעת דרדל"א המתלבש באוירא, שמהם מושפעים קומת חכמה דל"ב נתיבות דרך מו"ס אל או"א. ונמצא עיקר המשפיע הוא מו"ס, ע"י הבל החוטם, שהוא בחי' המסך שביסוד דמו"ס, כי הוא המקבל מן השערות ויורד למקום או"א שבחב"ד דא"א, ועושה שם הזווג על בחינת דעת דשערות הכלולים במסך דיסוד דבחי"ג שלו שנקרא חוטם, וע"ד זה משפיע המוחין דע"ב לאו"א, כנ"ל בתשובה ע"ח וע"ט, בענין כפיפת ראש. עש"ה. ועי' בתשובה ל"ב ול"ג בענין הבל הפה והחוטם. (אות רי"ח).

סימן קלט
(לשאלה) **מהם שעשועים במ"ן ומ"ד**.
בשעת הזווג, שהנשמות שבנוקבא עולות במ"ן שלה ומקבלים בחי' ג"ר שלהם ע"י הג"ר שלה המשמחות, יש בחי' שעשועים אל המזדווגים בהשלימות הגדולה שהשיגו הנשמות ע"י המ"ן ומ"ד של הזווג. כמ"ש בזוהר, פוק חזי במאי ברא דאתינא לגבך. (אות ס"ג).

סימן קמ
(לשאלה) **מהם שעשועים בנשמות**.
כתר רחל היורד בחצות לילה בבריאה, ומחברת אליה את הט"ת שלה, שעמהם מתחברים ג"כ גו"ע של נשמות הצדיקים הדבוקים בט"ת אלו, אז הקב"ה, שהוא כתר

דרחל, משתעשע עם הנשמות האלו, על יציאתן מתוך הקליפות והתחברותן בקדושה. (אות מ"ב).

סימן קמא

(לשאלה) **מהי תוספות ולא עיקר**.

מה שנתקן בהפרצופים בקביעות נבחן לעיקר הפרצוף, והם ששה כלים חג"ת נה"י דז"א, ובחינת מלכות דנוקבא, שהיא עטרת יסוד דז"א. אשר מבחינת הכלים הם נבחנים, לחב"ד חג"ת דז"א עד החזה, ובחינת כתר דנוקבא, שהיא נקודת החזה. וכל מה שזו"ן משיגים יותר מבחינת אלו, דהיינו בחינת נה"י דכלים דנשמה חיה יחידה דז"א, עם ג"ר דאורות. וכן כל הט"ת דכלים דנרנ"ח של הנוקבא, עם הט"ר דאורות, כל אלו נבחנים לתוספות ואינם עיקר בפרצוף משום שאינם בקביעות בהם, אלא תלוים במעשים טובים של התחתונים. (אות ל"ד).

סימן קמב

(לשאלה) **מהי תוספות כח**.

מבחינת מוחין הקבועים של או"א וזו"ן, אין בהם כח להוליד נשמות. וכדי שיהיו להם כח להולדת נשמות, צריכים או"א לקבל תוספות כח על מדת קביעותם, דהיינו שצריכים לקבל מא"א מוחין דע"ב. ג"ר דאורות ונה"י דכלים. וכן זו"ן מאו"א. וכיון שאינם עיקר בפרצוף, ע"כ הם מכונים תוספות כח. (אות י"ג).

סימן קמג

(לשאלה) **מהו ת"ת בבחי' היותו בפני עצמו**.

נודע, שדעת נחלק לחסד וגבורה הנקראים: ת"ת, ויסוד. גם נודע שעיקר הנושא לחכמה זו דל"ב נתיבות הוא הת"ת, כי ע"כ נקרא בשם שמש, להיותו השורש לכל האורות המתגלים אחר א"א, מבחינת עצמות העליון, כי עצמות דא"א נסתם בקרומא, ואין גילוי עצמות ממנו ולמטה, זולת ע"י החכמה דל"ב נתיבות. וכיון שת"ת הוא עיקר הנושא להארת חכמה הזו, ע"כ נקרא בשם שמש, דהיינו, כמו השמש הוא השורש לכל האורות שבעולם הזה, כן ז"א הוא השורש לכל האורות אשר מא"א. אמנם הוא נבחן בב' בחי' אם היותו בפני עצמו, דהיינו מחוץ לנרתק של המסכים שבעטרא דגבורה, שאז מאיר בחינת החכמה שלו בגילוי גמור. וזה אינו נוהג אלא במוחין במקום יציאתם, דהיינו במקום ג"ר דא"א, ששם עלו או"א בעת הזווג. ויש בחינה ב', שת"ת מלובש בנרתק של עטרא דגבורה, ואז נקרא גם הת"ת בשם עטרא. כי אינו משמש במדתו עצמו אלא במדת עטרת היסוד. והוא מכונה בשם חמה בנרתיקה, שכל המוחין דשתא אלפי שני הם מבחינת ב' עטרין שהם בחינת חמה בנרתיקה. אמנם לעתיד יאירו אלו המוחין כמו

שמאירים באו"א עלאין במקום יציאתם, דהיינו שת"ת יאיר מבחינת היותו בפני עצמו מחוץ לנרתק, כנ"ל. וע"ז רמזו ז"ל עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה, וכו'. (אות פ"א).

סימן קמד

(לשאלה) **מהם תפנוקי מלכים**.

המוחין המגולים בהארת חכמה נקראים תפנוקי מלכים, משום שמקום הגילוי דהארת חכמה הוא במלכות, שהיא נוקבא דז"א. כנודע. (אות ס"ב).

לוח התשובות לעניינים

סימן א

(לשאלה) עי' לעיל תשובה ק"ט.

סימן ב

(לשאלה) הבירורים דעיבור א', הם רק מבחינת כלים דפנים. והבירורים דעיבור ב' ואילך הם מכלים דאחורים. עי' לעיל תשובה ק"ט. (א' תצ"ג ד"ה העיבור. אות ד').

סימן ג

(לשאלה) מוחין מקומת ע"ב שהוא אור החיה, נבחנים למוחין דהולדה וכל זמן שאין בפרצוף אור החיה אינו ראוי להוליד. (אות ד').

סימן ד

(לשאלה) הגם שמזווג הלילה אינו בא רק כלי ורוחא, שהם בחינת הארת כלים והשלמתם, ואינם המוחין דע"ב עצמם, עכ"ז הם הכנה לקבל המוחין דע"ב, כי לולא השלמת הכלים, אי אפשר שיקבלו קומת ע"ב, ע"כ נבחן להתחלה למוחין דהולדה. (א' תצ"ג ד"ה וזו).

סימן ה

בזו"ן יש חסדים מכוסים, כגון זווג דז"א ולאה מחזה ולמעלה פב"פ, ולזה יכול לעלות תמיד למ"ן, כיון דאו"א דמוחין דס"ג הם בזווג דלא פסיק. אמנם מבחינת חסדים מגולים, אינו יכול לעלות למ"ן תמיד, כי גם או"א זווגיהו פסיק מבחינת מוחין אלו, שהם ע"ב.

(לשאלה) אמנם נשמות הצדיקים, אין בהם מוחין אלא מקומת ע"ב, דהיינו מבחי' חסדים מגולים, וע"כ אינם עולים למ"ן אלא בלילה, שאז שליטת המלכות, כי לאה מתפשטת עד סיום הז"א, ויש זווג עם יסוד דגדלות דז"א, ואז מקבלים הנשמות בחינת הארת כלים, ובזווג היום הם נשלמים עם מוחין ג"כ. (אות ה'. א' תקי"ז ד"ה ובזה).

סימן ו

(לשאלה) הכונה היא למוחין דחסדים מכוסים, שהם מוחין דנשמה, אשר מהם יש זווג ז"א ולאה. ומוחין אלו באים מאו"א דס"ג דזווגייהו לא פסיק. (אות ה').

סימן ז

(לשאלה) ענין התפשטות רחל לבריאה, ע"י המוחין שז"א ולאה מקבלים, שחג"ת דז"א נעשו לחב"ד, ונה"י לחג"ת, שע"כ נמשכת לאה עד סיום אצילות, ורחל יורדת למקום נה"י חדשים הנבררים ע"י זה מבריאה, והיא משגת שם ט' הנקודות דתוספות שלה, עם הארת כלים שמקבלת מזווג ז"א ולאה דאצילות. הנה זה נבחן לשליטת המלכות, כי שליטתה מתפשטת גם בבריאה, שבזה היא מבררת גם בחי' גו"ע דנשמות הצדיקים כנודע. ושליטה זו אינה ביום, כי ביום נמצאת רחל באצילות ומסולקת לגמרי מעולם הבריאה. (אות ה'. א' תקי"ז ד"ה אמנם).

סימן ח

(לשאלה) יש ב' בחינות נשמות חדשות: א' הוא מבחינת חכמה דאו"י, שהם אינם באים לגמרי מנקודים ואלך, כי הגנן לא ירד לגינתא עוד, מעת הנקודים ואילך, כמ"ש בזוהר. ויש בחינות נשמות חדשות, הבאות מבחינת חכמה דל"ב נתיבות, שהן נבחנות באמת לנשמות ישנות, כי המוחין אלו כבר יצאו בנקודים, אלא שנתבטלו בסבת שבירת הכלים. וכן אח"כ יצאו בבחי' אדם הראשון, ונתבטלו בסבת חטאו של אדה"ר בסוד נשירת אבריו. ועתה בשתא אלפי שני הם חוזרים ומתחדשים בסוד אין משיח בן דוד בא אלא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שפירושו, שאי אפשר להיות גמר התיקון מטרם שכל הנשמות שכבר היו בגוף דאדה"ר, יצאו פעם שנית ויתחדשו. אמנם כאשר מקבלים המוחין דמ"ה החדש באצילות, נבחנים ג"כ לבחינת נשמות חדשות, כי המוחין שלהם הם מבחינת מ"ה החדש דעולם התיקון. ואלו הנשמות שהן מבחינת ב"ן לבד, הן נקראות נשמות ישנות. (אות י"ח).

סימן ט

(לשאלה) יש ב' בחינות בהתחדשות הנשמות ישנות: א' היא מבחינת הארת כלים, להחזיר להן בחינת אח"פ, להשלימן בעשרה כלים, וזה שנעשה ע"י זווג הלילה, וזה נבחן להתחדשות הנשמות כדוגמת הכלי שבה, דהיינו כמו הכלי ורוחא שנתחדשו לנוקבא, כן מתחדשים הנשמות מבחינה זו. ויש בחינת התחדשות נשמות ממש, דהיינו מבחינת המוחין דמ"ה החדש, וזהו שנעשה בזווג היום. (אות י"ז).

סימן י

(לשאלה) כשהנשמות מקבלות ג"ר שלהן, נבחנים ג"ר אלו שהם פב"פ, כי הם נכללים אז בזווג זו"ן שהם פב"פ, ונקראים אז, נשמות חדשות דפב"פ. אמנם לאחר לידתם שבאים בבריאה, הם אובדים בחינת פב"פ שלהם, כי אין אצילות יכולה לעבור למטה מפרסא

דאצילות, וע"כ נעשו שמה, לבחינת נשמות חדשות אב"א. (אות י"ח. א' תקכ"ה ד"ה וטעם).

סימן יא

(לשאלה) בזמן הבית היו זו"ן במדרגת או"א בקביעות, ובריאה נמשכה לאצילות, וע"כ גם בעת לידתן של הנשמות לא אבדו בחינת פב"פ שלהם, כי נשארו בבחינת אצילות. אמנם לאחר החורבן, שחזרו זו"ן למקומם, ועולם הבריאה חזר למטה מפרסא דאצילות, שנמצאות הנשמות בעת לידתן בבריאה שלמטה מפרסא, ע"כ אבדו הג"ר מבחינת פב"פ, ונעשו לבחינת נשמות חדשות דאב"א. (אות י"ח. א' תקכ"ה ד"ה וטעם).

סימן יב

(לשאלה) המוחין דזווג דחצות לילה, הם בחינת ג"ר דרוח, דהיינו בחי' מוחין דו"ק, שהם להשלמת כלים לבד, דהיינו הכנה לזווג דהולדה שביום, וע"כ מועיל הזווג הזה רק לבחינת כלי ורוחא: כלי, מורה על נה"י דגדלות שמשיגים אז. ורוחא מורה, על ג"ר דרוח, שמקבל אז. והם נחשבים בעיקר לתיקון היסוד דגדלות מבחינת הכלי שבו, שיהיה ראוי להעלות מ"ן ולקבל מ"ד בעת הזווג דיום. (אות ט"ז י"ז וי"ח).

סימן יג

(לשאלה) הם עולים לזווג ז"א ולאה הנעשים אז בבחינת פב"פ בכל קומתו דז"א, כי לאה נתפשטה אז גם מחזה ולמטה כנודע. (אות י"ג).

סימן יד

(לשאלה) נודע, שאין שום פרצוף יכול לעלות בעצמו למ"ן מטרם שישיג הקטנות שלו ע"י העליון. גם נודע, שאין הנשמות יכולות לקבל מוחין דג"ר, מטרם מלאת להם י"ג שנה, משום שהן פוגעין בערלה תחלה. הרי שאין הנשמות ראויות לעלות למ"ן לזווג הזה, שהוא לצורך מוחין דהולדה, אלא לאחר י"ג שנה. (אות ו').

סימן טו

(לשאלה) נודע, שאו"א הם מבחינת או"י, רק בחי"א ובחי"ב, ובחי"ג ובחי"ד שבהם, אינם אלא בדרך התכללות מתחתונים. אמנם ז"א הוא בחי"ג דאו"י, וע"כ באו"א אין ערלה, כי בחינת הערלה היא בחי"ד דעביות, שאין לה שום זווג בעולם האצילות, וכל מקום שהיא מופיעה, תכף אור העליון מסתלק משם, וכיון שז"א הוא בחי"ג דאו"י, הרי בחי"ד זו מתחלת עם סיום פרצופו, דהיינו אחר עטרת יסוד שלו, וע"כ לא יוכלו הנשמות לעלות למ"ן, מטרם שמעבירים בחינת הערלה משם, כי כל עוד שנמצאת ערלה זו שמה, הרי אור העליון מתרחק משם, והם צריכים לתקן ג' שני ערלה מג' הקוים נה"י דז"א, כלומר מבחי' סיומם דג' קוים, ששם עמידת הערלה, כנ"ל. ואח"כ שנה רביעית בסוד קדש

הלולים, ואח"כ הם יכולים לעלות למ"ן. אבל באו"א אינו נבחן שום ערלה בסיומם, כי הם רחוקים לגמרי מבחי"ד, כי הם מסתיימים בבחי"ב דאו"י, כנ"ל. (אות ז').

סימן טז

(לשאלה) אין שום עביות יכולה לפגום למעלה ממקום מציאותה השורשי, וע"כ הגם שהערלה מתחלת תכף אחר סיום ג' הקוים דז"א, מ"מ הוא עצמו אינו סובל מזה כלום. רק נשמות הצדיקים, הצריכים לקבל מעטרת יסוד דז"א, ונמצא הערלה שהיא למעלה מהם, וע"כ היא שולטת עליהם, ואינם יכולים לעלות למ"ן, מטרם שיסירו הערלה משם. (א' תצ"ט ד"ה הערלה).

סימן יז

(לשאלה) כי בי"ע במקומם, הם בינה ז"א ונוקבא, שנפרדו מאצילות, מכח צמצום ב', כנודע. וע"כ, אפילו כשהם עולים לבחינת אצילות, מקבל כל אחד מבחינה שכנגדו שמה, ובחינת הנשמות הבאות מעולם הבריאה, מקבלות בחינת ג"ר, ובחינת המלאכים שהם מעולם היצירה, מקבלים רק בחינת רוח, שזהו כל שלמותם, ובחינת האופנים דעולם העשיה, אינם מקבלים רק בחינת נפש, כי אינם חסרים יותר מזה. ולפיכך אין המלאכים עולים למ"ן לזו"ן, כי אפילו אם עלו למ"ן, לא היו גורמים לזו"ן שימשיכו להם מוחין דג"ר, כי המלאכים אינם חסרים מהם, ואין הם חסרים אלא מבחינת רוח דאצילות, וע"כ היו גורמים לזו"ן שימשיכו להם מוחין דרוח בלבד, ולזה אין זו"ן צריכים לעלות לאו"א, כי קומת ו"ק יש להם מעצמם. ונמצא שלא היו גורמים שום עליה לז"א ע"י עלית מ"ן שלהם. אמנם נשמות הצדיקים שהם מבריאה, והם חסרים לבחינת ג"ר, ע"כ כשעולים למ"ן אל זו"ן, אין זו"ן יכולים להמשיך להם זה, זולת ע"י עליתם לאו"א לקבל מהם בחינת ג"ר להמשיך לנשמות, ונמצא זו"ן עצמם מתגדלים על ידיהם. וכבר ידעת הכלל הזה, שכך המוחין הנמשכים לתחתונים, הם מוכרחים לעבור דרך כל העליונים עד למדרגתו של התחתון, וע"כ נבחן שהמוחין ההם לא נעדרו מן העליונים אחר ביאתם למקום התחתון, אלא אדרבה עיקר השורש של המוחין ההם נשאר בהעליונים והתחתון אין לו אלא ענף מהם. ומובן עם זה, אשר ע"י עלית הנשמות למ"ן לזו"ן לקבל מוחין דג"ר לעצמם, נמצאים זו"ן מתגדלים תחילה, ובהם נשאר שורש המוחין, והנשמות אין להם אלא בחינת ענף קטן ממוחין ההם. (אות י').

סימן יח

(לשאלה) אין מוחין דהולדה אלא מבחינת אור החיה, שהוא קומת ע"ב. ונודע שמבחינת הקביעות אין לאו"א אלא קומת ס"ג. ולזו"ן אין להם אלא קומת ו"ק. וע"כ אינם ראוים למוחין דהולדה, אלא אחר שמקבלים תוספות כח מעליונים, כי או"א צריכים לקבל

מוחין דע"ב מג"ר דא"א, ואח"כ הם משפיעים אותם לזו"ן, ואז הם ראוים להוליד נשמות. (אות י"ג).

סימן יט

(לשאלה) מבחי' מוחין הקבועים באצילות יש לאו"א קומת ס"ג בקביעות בזווג דלא פסיק לעלמין, ומכח הזווג הזה יש לכל העולמות בחינת קיום והעמדה. אמנם מבחינת ע"ב אין להם אלא בחי' ו"ק דע"ב, כי הם מלבישים רק לבחינת חג"ת דא"א, ואין להם אחיזה בג"ר שלו שהם ע"ב דמ"ה. וע"כ מבחינה זו המה חסרים נה"י דכלים וג"ר דאורות, ואין להם השלמה זולת כשהם עולים לג"ר דא"א ומקבלים קומת ע"ב ע"י המ"ן דשערות כנודע. (אות י"ג).

סימן כ

(לשאלה) כי או"א מתוקנים בקביעות בקומת ס"ג, שהם בחינת ג"ר דבינה, שאין לה חפץ אלא בחסדים מכוסים, ולא בחכמה, וע"כ אין ענין לאו"א שיעלו למ"ן לג"ר דא"א לקבל מוחין דחכמה, זולת בעת שזו"ן עולים לעיבור הבינה למ"ן, שאז מתעורר הקשר של זו"ן עם הבינה מהיחס דאו"י, כי בינה לא האצילה לז"א דאו"י, רק ע"י חזרתה פב"פ עם חכמה, כנודע. וע"כ גם עתה מתעורר בבינה החיוב הזה להשפיע חכמה אל זו"ן, ואז היא עולית לג"ר דא"א למ"ן שחוזרת שם פב"פ עם חכמה, כנודע. אבל בלי התחברותה עם זו"ן אין לה שום ענין וצורך לעלות למ"ן ולחזור פב"פ עם חכמה, כי כל חפצה היא רק בחסדים מכוסים. (אות י"א).

סימן כא

(לשאלה) מטרם שיש לזו"ן מציאות בפני עצמו, דהיינו בעיבור ב' אי אפשר לזו"ן שיעלה מכח עצמו, ואז נבחן שהעליון מעלה אותו, והוא ע"י העלאת נה"י דא"א לחג"ת שלו עולה עמו בחינת המ"ן דז"א, כמ"ש בחלק י'. אמנם אחר שז"א כבר השיג הקטנות שלו, הוא עולה מעצמו למ"ן, ולא בכח העליון, ואז נבחן שז"א עולה למ"ן מעצמו לאו"א ומעלה עמו גם הנה"י דא"א. (אות מ"ט).

סימן כב

(לשאלה) הכונה היא על בחינת עלית מ"ן שמבחינה זו היסוד עם הזו"ן שעלו לחג"ת, גורמים לעלית מ"ן דחג"ת עם או"א המלבישים אותם אל מקום ג"ר דא"א ששם מו"ס, כי אז נמצא אבא מלביש לגלגלתא דא"א, ואמא מלבשת למו"ס, הרי שיסוד העולה לחג"ת גורם לעלית אמא למו"ס וכן יותר למעלה, ויורדים מ"ד ממדרגה למדרגה עד זו"ן. (אות מ"ט).

סימן כג

(לשאלה) נודע, שתחלת עלית מ"ן היא, ע"י נשמות שמבריאה, כי זו"ן הם מתוקנים ע"י נה"י דאמא עלאה בבחי' אחורים דג"ר דבינה, שהם בבחינת חסדים מכוסים, כמו ג"ר דבינה, ואין להם חפץ בעת ההיא לבחינת הארת חכמה, כמו ג"ר דבינה. ולפיכך אין בהם התעוררות לעלות למ"ן לאו"א זולת ע"י נשמות הצדיקים הצריכים דוקא לבחינת חסדים מגולים, להיותם מבחינת נה"י דנוקבא דז"א, וע"כ נתעורר החסרון הזה גם בזו"ן עצמם, כי אין האחורים מג"ר דבינה מועילים אלא בעת שנה"י דזו"ן הם בסוד ואחוריהם ביתה, דהיינו שנעלמים ואינם מורגשים. וע"כ אחר שהנשמות נתחברו עמהם בסוד מ"ן, נתעוררו גם הנה"י דז"א עצמם, שאין אחורים דבינה יכולה אז להאיר להם, וחזר על זו"ן כח המסך, וע"כ הוכרחו לעלות לאו"א למעלה מחזה בסוד מ"ן, ואז נתעורר גם החסרון הזה דחסדים מגולים גם במקום או"א, מחמת הקשר שיש לבינה עלאה להמשיך חסדים מגולים לזו"ן מהיחס דאו"י, וכיון שנתעורר החפץ להארת חכמה נפסקו אז בזה בחינת אחורים דבינה, וכח המסך נפל עליהם, וע"כ עולים גם הם למקום ג"ר דא"א למ"ן. וכיון שהג"ר דא"א אינם יכולים להשפיע לאו"א אור חכמה מבחינת עצמותו דח"ס, כי נסתמה בקרומא, כנודע, אלא רק מבחינת חכמה דל"ב נתיבות היוצאת על המ"ן דשערות דיקנא, ע"כ גם א"א עולה למקום רדל"א, וממשיך שם המ"ן דשערות שלו לפה דרדל"א, ואז יורד מ"ד מלמעלה מע"ב ס"ג העליונים לג"ר דעתיק, ונעשה הזווג על המ"ן דשערות שהמשיך שם א"א, ויצאת עליהם קומת ע"ב, ובדרך כפיפת ראש יוצאת אותה הקומה גם במקום חב"ד שלו ששם עומדים או"א, ומקבלים גם או"א אותה הקומה, ואו"א משפיעים הקומה הזו בדרך התלבשות ביסודות שלהם אל נה"י שלהם, שנשארו במקום ב' כתפין דא"א, ששם נמצאים זו"ן בעיבור, ואז מקבלים זו"ן קומה ההיא מנה"י דאו"א, בהיותם גם הם מלבישים לב' כתפין דא"א. הרי איך מתחילה מעלה מ"ן כל תחתון אל עליון שלו, וכן העליון אל העלי עליון עד א"ס, ואז יורד אור העליון מא"ס ב"ה הנבחן לבחינת מ"ד, המזדווג עם המסך הא' שבא"ק, ויוצאת קומת מוחין על המסך אשר שם, ומשם יורדת הקומה מדרגה אחר מדרגה עד שבאה למקום זו"ן, כמבואר. (אות מ"ט).

סימן כד

(לשאלה) ב' מיני שפע נוהגים בעולמות. א' הוא שפע של העמדה וקיום הפרצופים, ששפע הזו היא מציאותו של הפרצוף עצמו ועיקרו, דהיינו בחינת הנושא שבו. וב' הוא שפע של ברכה וחרות ותפנוקי מלכים, שהם בחינת המוחין דגדלות וענין ההולדה של הפרצוף וכדומה. ושפע הזו היא בחינת תוספות יקר ומעלותיו של הפרצוף, דהיינו בחינת נשוא, ולא נושא. כי יש עכ"פ מציאות של העמדה וקיום להפרצוף זולתם. וב'

מיני שפע הללו באים רק מזווג שלים של או"א, דהיינו ממוחין דע"ב שלהם, ולא ממוחין דס"ג הקבוע בהם, כי ממוחין דס"ג אינו בא רק בחינת מין הא' בלבד, שהם רק להעמדה וקיום. (אות נ"ב ונ"ה).

סימן כה

(לשאלה) נודע, שאין אור א"ס מתלבש בפרצוף זולת ע"י התלבשות באור החכמה, ואין אור החכמה מתלבש בפרצוף, זולת ע"י התלבשות תוך אור דחסדים. ולפיכך אין זווג שלים זולת ע"י ב' מיני שפע (כנ"ל באות קס"ח) וע"כ מתחילה צריכים לשפע של קיום והעמדה, שהם נמשכים מג"ר דבינה, שהם אור חסדים בשפע. ואז אור החכמה שהוא השפע דמין הב', הנקרא ברכה וחירות ותפנוקי מלכים, יכול להתלבש תוך החסדים שבפרצוף, הנמשך מג"ר דבינה, ואז הזווג שלים, כי אור א"ס מתלבש שם תוך אור החכמה, הרי שאין שלימות אמיתית זולת ע"י ב' מיני שפע הנ"ל. (אות נ"ב).

סימן כו

(לשאלה) כי אין זווג לאו"א בקומת ע"ב, זולת ע"י המ"ן דמזלין, להיותם ממקורם בחינת המלכות דצמצום א', כנודע. ומלכות דצמצום א' נקראת נתיב דלא אתידע, שהיא נכללת בשערות דיקנא, כנ"ל. הרי שאין זווג שלים דאו"א, דהיינו מקומת ע"ב הנקרא זווג שלים, אלא ע"י נתיב דלא אתידע. והטעם שאין קומת ע"ב יוצאת אלא ע"י המזלין שהם מלכות דצמצום א' עי' בהסתכלות פנימית בחלק י"ג. (אות נ"ג. ואות נ"ח).

סימן כז

(לשאלה) כי המוחין דס"ג של או"א בבחי' הקביעות, הם בבחינת כי חפץ חסד הוא, ולעולם לא תפסוק אמא את האחורים שלה, ולעלות לג"ר דא"א להזדווג על בחינת המזלין, שהם בחינת הנתיב דלא אתידע, זולת ע"י המ"ן דזו"ן המעוררים בה החפץ אחר אור החכמה. אמנם גם זו"ן אינם עולים למ"ן זולת ע"י המ"ן דנשמות הצדיקים, כי גם הזו"ן מלובשים באחורים דאמא, כל זמן שאין להם מוחין דחיה. הרי שאין זווג עליון בג"ר דא"א שבמקום רדל"א המוציאים קומת ע"ב על המ"ן דמזלין בשביל או"א, זולת ע"י התעוררות של התחתון שהם נשמות הצדיקים כי אחר עלית נשמות הצדיקים למ"ן לזו"ן, עולים זו"ן לאו"א, ואו"א לג"ר דא"א, וג"ר דא"א לרדל"א, ושם נעשה הזווג על המ"ן דשערות, שהם בחינת הנתיב דלא אתידע, וע"י כפיפת ראש הם באים ג"כ לאו"א וגם או"א מזדווגים ע"י הנתיב ההוא. (אות נ"ה).

סימן כח

(לשאלה) א' היא השפע הנמשכת מאחסנתא דאו"א, שהם חו"ב שבו, ובחי' ם ' דצל"ם, שעי"ז נעשה בן חורין ואין משועבד לזווג דחו"ג שבדעת שלו. וב' היא בחינת ב' העטרין

הנמשכים מדעת דאו"א, שהם בחינת ל ' דצל"ם, ומשם נמשכים ברכה ותפנוקי מלכים, שהם בחינת הולדה. (אות ס"ב).

סימן כט

(לשאלה) הנוקבא נקראת חכמה תתאה, בעת שהיא פב"פ עם זו"ן במוחין דע"ב, שאז ע"י המסך שלה שהיא מעלה או"ח עד החכמה דז"א היא ממשכת קומת החכמה שהיא ע"ב, וכיון שכל בחינת המשכת המוחין היא ע"י המסך שיבסוד דנוקבא, כי לולא או"ח שלה אין קומת החכמה נמשכת לפרצוף, ע"כ נקראת גם הנוקבא בשם חכמה תתאה. כי זיו וזוהר של החכמה עלאה נמשכת על ידה ומתלבש בה. (אות ע"ג).

סימן ל

(לשאלה) א' הוא בחינת יוסף, שהוא בחינתו עצמו, והוא בחינת גילוי האו"י שבקומה. וב' הוא בחינת בנימין הכלול ביוסף, שהוא בחינת המסך שבו, שעליו נעשה הזווג דהכאה עם האו"י המוציא ע"ס דאו"ח להלביש האו"י, וטרם שז"א משפיע הקומה לנוקבא, היא יוצאת מתחילה בז"א עצמו, על בחינת בנימין הכלול ביסוד שבו עצמו, ואח"כ הוא משפיע אותה הקומה לנוקבא, דהיינו על המסך שבה, ואז נבחן יסוד דז"א רק לבחינת יוסף לבד, דהיינו לאו"י, ויסוד דנוקבא לבחינת בנימין לבד, דהיינו בחינת האו"ח. (אות ע"ו).

סימן לא

(לשאלה) נתבאר לעיל בתשובה קע"ד, שמתחלה נעשה הזווג ביסוד דז"א עצמו, דהיינו על בחינת בנימין הכלול ביוסף, שהוא מעלה או"ח שהם ט' ממטה למעלה, המלבישים הט' דאו"י המתגלים ע"י בחינת יוסף שביסוד, ואז נקרא היסוד חי, להיותו כולל ב' פעמים ט"ס, ט' שממעלה למטה, וט' שממטה למעלה, שהם בגי' ח"י. ואח"כ שעושה הזווג עם הנוקבא עצמה, שאז נבחן יסוד דז"א לבחינת יוסף, וט' דאו"י. ויסוד דנוקבא נבחן לבנימין וט' דאו"ח, הרי שוב ח"י ספירות, ונמצא ח"י בתרין עלמין, מתחילה בעלמא דדוכרא, ואח"ז בעלמא דנוקבא. שז"ס ח"י ח"י הוא יודך. (אות ע"ו).

סימן לב

אין בחינת זווג דהכאה אלא בבחינת מסך במלכות דראש, אבל לא במסך המסיים את הפרצוף, כי לולי היה נוהג בחינת זווג גם במסך המסיים, היה צריך כל פרצוף להתפשט בלי סוף. וכל זה אמור רק כלפי הפרצוף עצמו, אמנם לצורך התחתון, שהוא אינו יוצא אלא מאחורים דעליון כנודע, אשר בפרצופי הג"ר הוא מסך דחזה, כמו בפרצוף א"ק, וע"כ יוצא ראש כל תחתון, מחזה עד הפה דעליון ומלביש לחג"ת דעליון, כנודע. אמנם בישסו"ת וזו"ן נעשה שינוי בזה, כי הם יוצאים רק מזווג יסודות דעליון ולא מפה, כי

הם צריכים להארת חכמה, דהיינו לחסדים מגולים, שאין זה מושפע מג"ר דאו"א, אלא רק מנה"י שלהם, כי ג"ר דאו"א הם בחינת חסדים מכוסים, וע"כ אין ישסו"ת מקבלים בחינת המוחין שלהם אלא מנה"י דאו"א. וכן ישסו"ת עצמו אחר שנשלם בכל המוחין שלו, נמצאים ג"ר שלו ג"כ בבחינת חסדים מכוסים, כמו ג"ר דאו"א, ואינו משפיע בחינת חסדים מגולים אלא מבחינת נה"י שלו כמו או"א, וכן אחר שז"א נשלם בכל המוחין, הנה גם הוא נמצא בחינת חסדים מכוסים בג"ר שלו כמו או"א וישסו"ת, ואינו יכול להשפיע הארת חכמה אלא בנה"י שלו כמו או"א.

ומסבה זו נמצא בישסו"ת ובזו"ן שאינם יוצאים מבחינת מסך דג"ר הנמשך בחב"ד חג"ת, אלא במסך דנה"י, שמשם נמשכים חסדים מגולים. וע"כ נעשה המסך דיסוד דז"א בחינת מסך של ראש לנוקבא, ע"ד הכלל שכל אחורים דעליון נעשה לפנים בתחתון, באופן שאותה הקומה היוצאת על זווג המסך היסוד אינה שייכת כלל לז"א עצמו, אלא רק לנוקבא. ולפיכך אין שום שינוי בהסיום שלו מכח הזווג הזה, כי מבחינת עצמו הרי שם המסך המסיים לכל הארותיו, ואינו ראוי לשום המשך של זווג. אלא ענין הזווג הנעשה, הוא מבחינת אחורים שלו שהוא שייך לנוקבא בלבד. ותדע שזה כל ההפרש העיקרי בין קומת ע"ב דאו"י שהוא מו"ס, ובין קומת ע"ב היוצאת על השערות דיקנא, דהיינו החכמה דל"ב נתיבות. כי קומת ע"ב דאו"י, נמשכת מג"ר דעליון, כמבואר בפרצופי א"ק, שכל תחתון מלביש לעליון מפה שלו ולמטה. אמנם החכמה דל"ב נתיבות אינה יוצאת אלא מנה"י דעליון.

אכן יש כאן עמקות יתרה, שכדאי להאריך בה, כי ידיעתה מוכרחת כדי להבין המוחין האלו על בורים. והוא, כי חכמה זו דל"ב נתיבות, אין לה שורש כלל בג"ר, אלא הת"ת הוא השורש הראשון אל חכמה זאת. ואע"פ שהבינה שבה להיות חכמה ולא הת"ת, כי הת"ת מקבל רק הארה מחכמה הזאת עכ"ז, כיון שלא נגלה אור החכמה בבינה דאו"י, זולת עם אצילותה את הבחי"ג, שהיא הת"ת, לפיכך נבחן רק ת"ת להתחלה ולשורש לחכמה זו, ולא בינה, שהרי ביחס הה' בחינות דאו"י לא נשתנה הבחי"ב שהיא הבינה, מחמת שהאצילה לבחי"ג, כי רק בחי"ג שהוא הת"ת קבל להארת חכמה, ובחי"ב נשארת בבחינת חסדים מכוסים לאחר אצילות הת"ת כמו מטרם אצילותו. כמ"ש לעיל בחלק א' דף ה' ד"ה וטעם. הרי שאין שורש לחכמה זו דל"ב נתיבות בג"ר, כי אפילו בינה לא נחשבה לשורש, כמבואר, אלא רק ת"ת הוא בלבד נחשב לשורש אל החכמה.

אמנם נודע, שת"ת כולל ה"ח. חג"ת נ"ה. שהם כנגד ה' בחינות דאו"י כח"ב זו"ן. ולפיכך נבחן שגם החג"ת דה"ח הם למעלה מבחי' השורש לחכמה דל"ב נתיבות, שהרי הם

בחינת כח"ב. אמנם הת"ת דה"ח נבחן לבינה ביחס הכתר, ונבחן לז"א ביחס הע"ב, כמ"ש בחלקים הקודמים ומבחינת המוחין הבאים מע"ב נחשב ת"ת לבחינת ז"א. וע"כ ת"ת נחלק לג' שלישים, שהם: בינה, ז"א, מלכות, שמבחינת תיקון קוים הם חב"ד חג"ת נה"י, כמ"ש בחלק י"ג. אשר שליש עליון דת"ת עד החזה הוא בחי' בינה וחב"ד. ושליש אמצעי הוא בחי' ת"ת וחג"ת. ושליש תחתון הוא מלכות ונה"י. כמ"ש שם. ולפי הנ"ל אשר בג"ר אין שורש לחכמה דל"ב נתיבות, הרי גם בשליש עליון דת"ת שהוא בחי' בינה וחב"ד, אין עוד שם שום שורש לחכמה זו. אלא רק בשליש אמצעי שהוא ת"ת וחג"ת, שבו לבד נבחן השורש לחכמה זו דל"ב נתיבות. ובזה תבין מ"ש הרב בכל מקום, שגילוי חכמה הוא רק מחזה ולמטה, שהכונה היא על שליש האמצעי, הנבחן לת"ת שבת"ת, כנ"ל וע"כ הוא השורש לחכמה זאת. ונתבאר היטב. שאין שורש לחכמה דל"ב נתיבות, לא בג"ר האמיתים, ולא אפילו בג"ר דה"ח שהם חג"ת עד החזה, אלא בשליש אמצע דת"ת לבד.

ועם זה תבין שגם באו"א אין ענין חכמה זו מתחלת, רק מבחינת מחזה ולמטה שלהם, כי ז"ת דאו"א הם באים מהתכללות זו"ן בהם, כנודע, וע"כ גם בהם נבחן החג"ת עד החזה לבחינת ג"ר, ואין החכמה יכולה להתגלות שם, כנ"ל, אלא רק מחזה שלהם ולמטה, שם מתחיל גילוי החכמה, דהיינו בנה"י שלהם, כי מחזה ולמטה הם בחינת נה"י.

(לשאלה) ולפיכך כל פרצוף הצריך לקבל מוחין דחכמה זו דל"ב נתיבות, אינו יכול לקבל אותה רק מנה"י דעליון, שהם ג' פרצופים: ישסו"ת, ז"א, ונוקבא, וע"כ הם מלבישים כל אחד לנה"י דעליון, ולא לחג"ת כבפרצופי א"ק, כי רק הג"ר דפרצופי אצילות, שהם עתיק וא"א ואו"א עלאין, שהם אינם מקבלים כלל להארת חכמה דל"ב נתיבות יכולים לקבל מזווג הפה דעליון, ולהלביש משום זה מפה דעליון ולמטה. אמנם ג' הפרצופים: ישסו"ת, וז"א, ונוקבא, שהם צריכים לחכמה זו, אינם מקבלים אלא מנה"י דעליון שעיקרם הוא היסוד, וכיון שצריכים לזווג היסודות, אינם מלבישים אלא מחזה ולמטה. ונתבאר היטב ענין הזווג דהכאה הנעשה על מסך דיסוד, שהוא דומה לגמרי כמו הזווג הנעשה במסך דפה דראש, כי כמו שהמסך דפה משמש לבחינת מאציל לפרצופי ג"ר, כן מסך דיסוד משמש לבחינת מאציל לפרצופי ו"ק, שהם ישסו"ת וזו"ן, כי אינם מקבלים רק מבחינת זווג היסודות כמבואר. (אות ע"ז).

סימן לג

(לשאלה) הוא השגת כלי ורוחא, דהיינו בחינת הנה"י דגדלות, שהם בחי' אח"פ המוחזרים למדרגה ומשלימים ע"ס דכלים, שמטרם שיש השלמת כלים בפרצוף אינה ראויה לזווג כלל. וע"כ נחשב זה להכנה אל הזווג של יום. (אות י"ד).

סימן לד

(לשאלה) הא' הוא לכונן הנוקבא ולעשות אותה כלי ביסוד שבה, שהוא ע"י שמחזירים לה את אח"פ שלה, שזה נעשה ע"י זווג הלילה. ב' הוא הזווג של יום דהולדת נשמות. כי אחר שנשלמה בלילה הכנת הכלי דיסוד תוכל בזווג היום להעלות מ"ן ולצייר ולדות. (אות ט"ז).

סימן לה

(לשאלה) כי אלו המוחין דחצות לילה, הם הארת ע"ב ס"ג, המורידה ה"ת מן נקבי עינים לפה, ומשיב אח"פ אל המדרגה, שבזה נשלמים הכלים. אמנם איך תקבל רחל אלו המוחין, בעוד שאין לה אח"פ שלה, שעדיין אין לה בחינת יסוד, שה"ת תרד שמה. לפיכך אין רחל עצמה יכולה להזדווג עתה בלילה, אלא לאה מזדווגת עם הז"א ונוטלת המוחין האלו, דהורדת ה"ת מעינים, מאו"א עלאין, שעי"ז יורדת נקודת החזה למקום היסוד, ומתבררים נה"י חדשים מן בי"ע, שהם הט"ת דרחל המתחברים לכתר שלה, ונשלמת שם בבריאה מבחינת הארת כלים, ואח"כ ביום עולית עם הכלים לאצילות, ונעשית פרצוף שלם בקומה שוה עם ז"א פב"פ. ונמצא, כי באמת גם זווג הלילה הוא לצורך רחל, דהיינו כדי להעלות הט"ת שלה מבריאה, כנ"ל, אלא רחל עדיין אינה מוכנה לזווג, כי אין לה אז אלא גו"ע וחסרה אח"פ, ולכן משמשת לאה במקומה. (א' תק"ו אמנם).

סימן לו

(לשאלה) בזמן שלאה ורחל הן זו ע"ג זו, שלאה היא מחזה ולמעלה, ורחל היא מחזה ולמטה, נמצאים שניהם בקטנות. כי לאה אע"פ שהיא במקום ג"ר, מ"מ היא חסרה נה"י דגדלות דז"א, כי היסוד שבמקום החזה דז"א המזדווג עם לאה, הוא יסוד דקטנות, דהיינו מבחינת נה"י שנעשה לחג"ת, המממשים ללאה מבחינת נה"י שמקודם לכן. וכן רחל שמחזה ולמטה נמצאת משום זה אב"א עם הז"א, שחסרה לגמרי מבחינת ראש. ולפיכך לא יוכלו נה"י דאמא שהם עתה בחינה ארוכה, דהיינו בחי' חכמה וג"ר, להתלבש בנוקבא אחת משתיהן, שהרי שתיהן הן בחינת ו"ק, כנ"ל, וע"כ צריכים שתיהן להתחבר לפרצוף אחד, דהיינו שלאה תקח מקום רחל, ואז תהיה נשלמת גם בנה"י ותוכל להלביש הנה"י דאמא, כי בזה יהיו לה ע"ס דגדלות שלה. וכן ביום לא יוכלו נה"י דאמא שהם בחינת ג"ר להתלבש ברחל כל עוד שאינה לוקחת מקום לאה, שאז היא חסרה הג"ר

דז"א ואיך תלביש הנה"י דאמא, שהיא בחי' ארוכה, דהיינו בחי' ג"ר. הרי שאין נה"י דאמא מתלבשים בנוקבא הן ביום והן בלילה, כי נוקבא אחת היא תמיד בחינת ו"ק, אלא ששתיהן צריכות להתחבר לפרצוף אחד, ורק אז מתלבשת נה"י דאמא בהן. (אות כ"ט).

סימן לז

(לשאלה) בחצות לילה לוקחת לאה מקום רחל, ובזווג של יום, לוקחת רחל מקום לאה. (אות ל"א).

סימן לח

(לשאלה) עי' לעיל תשובה קע"ט.

סימן לט

(לשאלה) ז"א נבנה כולו מאמא, שהיא המאציל שלו, וכל בחינה שלו מקובלת מבחינה שכנגדה באמא, חב"ד חג"ת שלו מג"ר דאמא, שהם בחינת ס ' הכוללים חב"ד חג"ת עד החזה, ונה"י שלו לוקח מחזה ולמטה דאמא, שהם בחינת ו"ק כנודע. ועד"ז הם בחינת המלכות שלו שהיא נמשכת מב' המקומות דאמא, שמלכות הנמשכת מג"ר דאמא מבחינת הס ' שלה, שהם חסדים מכוסים, נקראת לאה. ומלכות הנמשכת מחזה ולמטה דאמא, שהיא בחי' ם ' סתומה שלה, שהיא בחינת חסדים מגולים, היא הנקראת רחל. ולפיכך נבחנת לאה לעלמא דאתכסיא, להיותה מג"ר דבינה שהיא בחינת חסדים מכוסים. ורחל נבחנת לעלמא דאתגליא להיותה מבחינת מחזה ולמטה דאמא, ששם מקום החסדים המגולים. כנ"ל, בתשובה קע"ו. ע"ש. (א' תק"ה ד"ה ובזה).

סימן מ

(לשאלה) אם לאה שואלת מקום רחל, שהיא לוקחת גם נה"י דז"א שמחזה ולמטה, נעשו הנה"י לבחינת חג"ת, ולא יוכלו החסדים להתגלות שם, ונעשו הנה"י דז"א כמדת לאה. אמנם אם רחל לוקחת מקום לאה, דהיינו בזווג של יום, אז נעשו גם החג"ת שמחזה ולמעלה דז"א, לבחינת חסדים מגולים כמו הנה"י דז"א, משום שנעשו לבחינת רחל. (א' תק"ח ד"ה וזה).

סימן מא

(לשאלה) ארוכה פירושה: חכמה, שמדת חכמה נקראת ארוך. וכיון שזווג או"א דחצות לילה הוא מהארת ע"ב ס"ג העליונים, ע"כ נבחנים בבחינה ארוכה כלומר שהם ממדת ג"ר. (אות כ"ט).

סימן מב

(לשאלה) כי כל הבא מבחינת כלים דפנים דנקודים, שהיו שם מבחי' אצילות גם בעת קטנות הנקודים, ולא נשברו מחמת פגם של עצמם אלא מחמת התחברותם והתערבותם עם הכלים דאחורים, הנה אחר שנברו פעם אחת מתוך הכלים דאחורים, שוב אינם

מתמעטים לעולם. ומכלים דפנים ההם, נתקנו חב"ד חג"ת דכלים דז"א עד החזה. ובחינת נקודת החזה, נתקנה לכתר של הנוקבא. אשר מבחינת האורות, נבחנים לחג"ת נה"י דז"א דהיינו ו"ק בלי ג"ר, ולבחינת מלכות דנוקבא, כי אור הנפש מתלבש בכלי דכתר. ואחר שז"ת אלו דז"א ונוקבא נבררו ונתקנו פעם באצילות, לא יארע בהם עוד שום מיעוט לעולם, כי הפרסא דנקודים שנתבטלה מחמת הארת ע"ב ס"ג. היא שגרמה שם שכלים דפנים נתערבו, עם הכלים דאחורים שמחזה ולמטה, וע"כ נשברו פנים ואחור. אמנם באצילות נתקנה הפרסא באופן כזה שלא תתבטל גם בעת הארת ע"ב ס"ג, כי בעת לידת המוחין מוליד אותם עתיק בסוד צמצום ב' ומלבישם בסל"צ, כנודע. ולפיכך, לא יצויר עוד שום התערבות דכלים דפנים עם כלים דאחורים שלמטה מפרסא, וע"כ לא יארע עוד שום מיעוט הן בששה כלים חב"ד חג"ת דז"א, והן בכלי דכתר של נוקבא דז"א. (אות ל"ו).

סימן מג

בהיות לאה מחזה ולמעלה, אין לה שם אלא בחינת יסוד דקטנות דז"א, שהרי בחזה עצמו אין שם כלל בחינת יסוד, שהרי הם חג"ת, אלא כיון שהחג"ת האלו היו מתחילה בחי' נה"י, ובעת גדלות נשמה דז"א נעשו החג"ת שלו לחב"ד, ונה"י לחג"ת, ויצאו לו נה"י חדשים דגדלות נשמה. הרי שחג"ת אלו שלאה מלבישם היו בעת קטנות בחינת נה"י, וע"כ יש גם בחזה בחינת יסוד, כי אין העדר ברוחני, וגם יסוד דקטנות נשאר שם. אמנם בחצות לילה, אחר שמתפשטים שם בלאה נה"י הארוכות דאמא, דהיינו נה"י דבחי' ע"ב, שמבחינה זו דע"ב, נבחנים כל חב"ד חג"ת נה"י דז"א, רק לחג"ת נה"י לבד, דהיינו בשוה לאו"א עלאין במוחין דס"ג, שיש להם ממוחין האלו חב"ד חג"ת נה"י בשלמות ועכ"ז מבחינת ע"ב הם חסרים נה"י דכלים וג"ר דאורות, ואין בהם אלא ו"ק דע"ב, דהיינו כמדת הששה כלים שהם מלבישים לא"א. עד"ז ממש הוא הז"א, שאע"פ שיש לו ע"ס שלמות ממוחין דנשמה הנמשכים מס"ג דאו"א, מ"מ מבחינת ע"ב אינם נחשבים רק לחג"ת נה"י לבד.

ולפיכך בח"ל, ע"י ביאת המוחין מהארת ע"ב ס"ג העליונים ע"י או"א, נעשים החג"ת דז"א לחב"ד, ונה"י שלו לחג"ת, וכיון שנה"י נעשו לחג"ת עד החזה, הנה יכלה גם לאה להתפשט לסיום ז"א דהיינו לעטרת יסוד שלו עם התהפכותם לחג"ת. וזה נבחן אל הגדלת הכלים דלאה לע"ס שלמות דז"א מבחינת מוחין דס"ג, כי יש לה עתה בחינת יסוד דגדלות ממוחין אלו, כי עתה היא מלבשת גם לנה"י דז"א. ואין להקשות, הלא הם נעשו לחג"ת דע"ב, כנ"ל, שנקודת החזה ירדה למקום סיום היסוד. כי נודע, שאין העדר

ברוחני, וכל המדרגות נבחנות יחד הן המדרגות שמקודם לכן, והן המדרגות שנתחדשו עתה. ולפיכך כלפי זווג לאה פב"פ עם הז"א, נבחנים הנה"י דקומת ס"ג שמקודם לכן, שעומדים שם עוד, גם בהתחדשותם לבחינת חג"ת דקומת ע"ב. ולכן יש עתה ללאה בחינת יסוד דגדלות דקומת ס"ג, וזה כל הריוח שלה.

(לשאלה) אמנם עיקר הגדלה זו דלאה, אינה לצורך עצמה, אלא לצורך רחל, שהיא צריכה רק לקומת ע"ב, וכן נה"י דאמא המתלבשים בלאה, הם מבחינת ע"ב כנ"ל, וע"כ צריכה לאה לקבל בחינת האחורים של נה"י דע"ב לחלקה, שפירושו הוא, הכותל הנמשך מיסוד דאבא ששליטתו מתחיל מחזה ולמטה. וזה נבחן עתה להגדלת לאה, כי מצד עצמה אין לה רק כותל דחג"ת שהוא מאחורים דיסוד אמא, ועתה נגדלת עם הכותל דנה"י מאחורים דיסוד אבא. והגדלה זו מכונה בשם "הגדלת לאה ע"י נה"י דאמא בעודה באחור דז"א" כלומר, שהוא מתגדלת מבחינת האחורים דז"א, כי מרוחת האחורים דנה"י, שהוא מקבלתם בשביל רחל. כמבואר. (אות ל"ה).

סימן מד

(לשאלה) עיקרה דרחל היא נקודת הכתר שלה, שפירושה נקודת החזה מצד הכלים. וט"ס דכלים הנמשכות ברחל מכתר שלה ולמטה עד סיום רגלי ז"א, הם בה תוספות ולא עיקר, כלומר, שהם יכולים להסתלק ממנה. כנ"ל תשובה קפ"ו. ועתה בח"ל שהם נעשו לחג"ת, לוקחת אותם לאה עם בחינת אחורים דיסוד אבא שבהם, הנבחן לכותל דנה"י, ונמצא לאה נגדלת במחצית אחורים דנה"י דז"א, וזה נקרא שלאה נגדלת בכל קומתו דז"א בהיותה עומדת באחורי ז"א. שפירושו, שנגדלת במחצית אחורים דז"א התחתון, שהוא בחינת כותל אבא שבתוך הט"ס דתוספות דרחל שבאו לרשותה של לאה. (אות ל"ה).

סימן מה

בהיות קומת רחל מחזה ולמטה דז"א, הרי היא אז בבחינת אחוריהם ביתה ופניהם מגולים כלפי חוץ. שפירושו, שאין בנוקבא אז אלא הארת ג"ר שהם חג"ת וחסדים מכוסים, ובחינת אחורים שלה, שהם הכלים הנה"י הכלולים בה, וכן בחינת הארת הכותל דאבא שבהם, אע"פ שבהכרח ישנם שם בנה"י דז"א, אמנם הם טמירין ונעלמים בפנימיותם, באופן שלא יתגלו בה. וענין העלמת האחורים האלו כלולים בהארת החסדים מכוסים עצמם, כי כלול בהם האחורים דיסוד אמא, שהם דוחים כל גילוי דהארת חכמה, וע"י זה נדחים ונעלמים הנה"י שבה, ואין להם כח להתגלות, אבל האחורים האלו דיסוד אמא, הם אמנם ברשותה של לאה, כי לאה היא בחינת הנוקבא דג"ר דז"א המקבלת מבחינה שכנגדה ממלכות דג"ר דאמא, אבל לרחל שהיא בחינת

מלכות דנה"י דאמא, אין לה שום חלק באחורים האלו. וע"כ מכח התלבשות רגלי לאה בכתר רחל, שפירושו, שאותו נקודת החזה שהיא כח הסיום של לאה, היא עצמה היא כתר דרחל וכל שורשה, כי נקודת החזה היא כתר שלה, ע"כ היא מקבלת דרך התלבשות הזו מבחינת הכותל דחג"ת דלאה, הדוחה כל גילוי חכמה, שעי"ז נעלמים האחורים, שלה, ונשארת באצילות.

וזה נבחן שלאה עם הכותל שלה נתפשטה לתוך התחום של רחל, כי הגם שגדרה של רחל היא הכותל דנה"י מבחינת אחורים דיסוד אבא, עכ"ז, כח האחורים של כותל דחג"ת מתחום לאה מתפשטים בתחום רחל ומעלימים את בחינת האחורים שלה דנה"י. אכן אם לא היה שם תיקון זה דהארת רגלי לאה, אז היו מתגלים האחורים דנה"י, שאין להם סיפוק אלא בהארת חכמה, ואז היו נופלים לבריאה, כי כח המסך היה מוציא אותם מחוץ לפרסא דאצילות, כי כמו שהמסך שבפה דא"א, לא שלט על ג"ר דבינה להוציאם מבחינת ג"ר, משום התיקון דחסדים מכוסים, אבל על ישסו"ת הוא שולט להוציאם מבחי' ג"ר לו"ק, מחמת שהם צריכים להארת חכמה, כמו כן ז"א שהוא בחינת נה"י דא"א, אם היה נגלה בנוקבא הצורך לחסדים מגולים כמו ישסו"ת, היתה צריכה לירד לבריאה, כי אח"פ דחג"ת שהם ישסו"ת, נפלו מכח גילוי המסך, אל בחינת מחזה ולמטה דא"א, דהיינו מדרגה אחת למטה, ועד"ז הנוקבא, שהיא אח"פ דנה"י דא"א, דהיינו של הז"א, שכל שיעורו הוא נה"י דא"א, הרי נפילת האח"פ שלו רק במדרגה אחת, כבר הם נמצאים בבריאה, כמ"ש בחלקים הקודמים, שגילוי המסך דצמצום ב' מוציא אח"פ דכל מדרגה למדרגה א' למטה ממנו, וע"כ כמו שישסו"ת יצא מחמת המסך הזה, מחג"ת דא"א לנה"י, כן הנוקבא שהיא אח"פ דנה"י דא"א, היתה צריכה לצאת מחמת גילוי המסך הזה, לעולם הבריאה למטה מפרסא. והבן היטב.

(לשאלה) הרי שכל השארתה של הנוקבא באצילות הוא מכח הלבשת הכתר שלה לרגלי לאה, שמקבלת ע"י זה כח האחורים שלה הדוחים ומעלימים הנה"י שלה ביתה, ואין לה שום צורך להארת חכמה, וע"כ יכולה לקבל מג"ר דאמא הארת החג"ת, ונשארת באצילות. ונמצא ענין התפשטות לאה לתחומה של רחל מצלת אותה מלירד לבריאה. אמנם עכ"ז נבחן שהם יושבים שם דחוקות. כלומר, כיון שנה"י דרחל ישנם שם בפנימיותה, הרי הם נדחקים וסובלים מרגלי לאה שהם דוחקים אותם להתעלם. וע"כ נבחן זה "שלאה דוחקת רגליה לתחום רחל ויושבים שם דחוקות" כמבואר. (אות ל"ז).

סימן מו

(לשאלה) נתבאר בתשובה הקודמת, שכח הסיום דרגלי לאה המתפשט לתחומה של רחל, מצלת אותה מלירד לבריאה עש"ה. והנה כל זה היה אפשר רק בהיותם ב' פרצופים, דהיינו מטרם שנה"י ארוכות דאמא, היו מתפשטות בלאה, שאז היו גם או"א וישסו"ת ב' פרצופים מיוחדים, אשר או"א היו פב"פ בכותל אחר של אחורים דאמא על אור החכמה, ולאה קבלה מאחורים דאמא אלו, שהיא בחינת כותל דחג"ת שלה, אשר עיקר כחם מתגלה על הסיום דלאה שנקרא רגלי לאה, ורגלים אלו נכנסו בתחומה של רחל, והחזיקו אותה באצילות כנ"ל בתשובה הסמוכה. אמנם עתה בעת הזווג דחצות לילה, שאו"א וישסו"ת כבר נעשו לפרצוף אחד, ונה"י דאמא נעשו לארוכות, שפירושם שנעשו לבחינת ע"ב, נמצא שאמא עצמה כבר הפסיקה האחורים שלה הדוחים חכמה וא"כ אחר התלבשות נה"י הארוכות דאמא בלאה, והיא נתפשטה ולקחה גם מקום הנה"י דז"א, שהם ט' הספירות דתוספות דרחל, ונעשו חג"ת ונה"י לגוף אחד דלאה, הנה אז כבר פסק כל כח אחורים מרגלי לאה, ואינה יכולה לדחוק ולהעלים בחי' אחורים דרחל ביתה, וע"כ ירד עתה כתר רחל עצמה לבריאה, כי נגלה עליה כח המסך דצמצום ב', המוציא את אח"פ דנה"י לבחינת בי"ע, כנ"ל בתשובה הסמוכה. וזה "שאי אפשר לחלק אחד מהגוף להתפשט ולהתלבש בחלק אחר שבו" כי עתה, אחר שלאה לוקחה גם חלק נה"י דז"א לגופה, ונפסק כח אחורים דאמא ממנה, כנ"ל, אין לה כח עוד לעורר את אחורים שלה בשביל להסתיר את בחי' אחורים דנה"י שבכתר דרחל, להיותם בה ב' בחי' הפכות זו לזו, כי אין זה מצויר ברוחניות כלל שב' בחינות משונות זו מזו שיתכפלו במקום אחד. (אות ל"ז).

סימן מז

יש ב' בחינות ט"ס דתוספות אל רחל: א' היא ט"ס מבחי' כלים דפנים בלבד, שרחל נוטלת אותם מז"א מכח העלאת או"ח שבה, והם בחי' פרצוף רחל אב"א מחזה ולמטה דז"א. ויש בחינת ט' נקודות דתוספות הבאים מכלים דאחורים, הנבררים מבריאה ע"י הזווג דחצות לילה. ועל הט"ס דתוספות מבחינה א' אומר, שבזמן ירידת כתר רחל לבריאה, הם באים לרשותה של לאה, ומתחברים לפרצוף אחד. ועל ט' הנקודות דכלים דאחורים שנתחברו לה ע"י הזווג העליון דח"ל, עליהם אומר, שירדו לבריאה, כלומר, שאע"פ שנתחברו ע"י הארת ע"ב ס"ג שנתלבשו בלאה העליונה, שמשום זה נעשו חג"ת דז"א לחב"ד, ונה"י לחג"ת, ונתפשטה לאה עם חג"ת עד סיום רגלי ז"א, דהיינו מחמת שנעשו לחג"ת, ואז נתחברו להם נה"י חדשים מבריאה, שהם ט' הנקודות דתוספות של רחל. ועל אלו אומר, שאע"פ שהם נתחברו עתה ע"י הארת ע"ב ס"ג של המוחין

דז"א ולאה, מ"מ הם יורדים לבריאה, כלומר, שאינם מקבלים שום אור של אצילות, משום שאין אור אצילות יכול להתפשט למטה מפרסא, והם נשארים בבחינת בריאה כל הלילה עד הבוקר, ובזמן התפילה אז עולים עם רחל לאצילות.

(לשאלה) ומה שפעם אומר שכתר דרחל ירד לבריאה, ופעם אומר שמלכות דרחל ירדה לבריאה, זה מתבאר בערך הפוך שבין כלים לאורות, כי כשמדובר הוא מכלים, נבחן לכתר, וכשמדובר הוא מאורות הרי הוא נבחן לאור הנפש שהוא בחינת מלכות. ומה שאומר פעם שכתר דרחל נשאר באצילות, הכונה שלא נתמעט כלום ע"י ירידתו זו לבריאה, כי באמת הוא עצמו לא ירד לבריאה, להיותו כבר מתוקן בבחינת כלי דפנים, שאינו מתמעט לעולם, ועכ"ז, כיון שהוא מתחבר עם ט' נקודות דתוספות שנבררו ע"י הזווג דח"ל מן הבריאה, ע"כ נבחן זה כמו שגם הוא עצמו ירד לבריאה, כלומר, שאינו מקבל שום אור מאצילות כי אם היה הוא עצמו מקבל אורות דאצילות היו גם ט' הנקודות שבבריאה מקבלים אותם האורות כי הם מחוברים יחד, וע"כ אינו מקבל אז גם הוא שום אור מאצילות, ומבחי' זו יש לחשבו כאלו ירד לבריאה, אע"פ שבאמת לא ירד, שהרי הוא בחינת נקודת החזה דז"א, ונקודת החזה ירדה עתה לסיום היסוד ונמצא שהכתר דרחל עומד בסיום של הז"א באצילות. והבן זה היטב. (אות ל"ח).

סימן מח

(לשאלה) הנה יש כאן ב' ענינים כאחד, כי מצד אחד יש שעשועים לז"א במ"ן דנשמות בזווג פב"פ עם לאה הנמשך כל הלילה, שהנשמות מקבלות שם תיקון ג"ר, ומעלין בזה שעשועים לז"א. וכן יש שעשועים לרחל, כי באותן ט' הנקודות דתוספות שנתחברו אליה מן הבריאה, נתעלו ג"כ גו"ע דנשמות הצדיקים הדבוקים בט' נקודות שלה, והיא משתעשעת עמהם על שהוציאה אותם מן הקליפות וחיברה אותם לקדושתה. ומצד ב' יש אמנם בכיה ושאגה מאותה הבחינה עצמה. כי אחר שרחל הצילה הנשמות והוציאה אותם מן הקליפות, היא חושקת להמשיך שמה לבריאה, גם את ז"א בעלה, שיעשה שם הזווג בסוד מטי רגלין ברגלין, כדי שישיבו בי"ע להיות אצילות ותתבער כל הטומאה מן הארץ ויהיה גמר התיקון. וכן ז"א שואג על רחל שנפרדה הימנה, כי גם הוא רוצה להאיר לבי"ע ולהחיש גמר התיקון. אמנם הפרסא דאצילות מפרדת ביניהם, כל זמן שאין אתערותא דלתתא מן התחתונים כראוי לזה. (אות מ"ד. ואות מ"ו).

סימן מט

(לשאלה) כי בעת שרחל ולאה הם ב' פרצופים אין לז"א אז אלא מוחין דס"ג ונשמה, שהם בחינת חסדים מכוסים, ואז ז"א ורחל הם בבחינת אב"א, דהיינו שרגלי לאה מתפשטות לתחומה של רחל, ומעלימים בחינת הנה"י שלה ביתה, ורק פניהם מגולה, שהוא בחי'

חסדים מכוסים שרחל מקבלת מן ז"א, שזה נחשב לבחינת חג"ת, כנ"ל. ונבחן שאם לאה לא היתה מתפשטת לתחומה של רחל, הנה אז היו נה"י דרחל מתגלים, שהם בחינת הצורך לחסדים מגולים. ונמצאים בזה ארוכות יותר מנה"י דז"א, כי נה"י דז"א הם נבחנים לקצרים, בהיותם מבחינת מוחין דאמא, שבחינת יסוד שלה רחב וקצר, אבל נה"י דרחל אם היו מגולים הרי הם מיוחסים לאחורים דיסוד דאבא, שהם מבחינת יסוד דאבא דצר וארוך. וע"כ יש הכרח שכתר דרחל ילביש על רגלי לאה, ויקבל בחינת אחורים דאמא מיסוד אמא הקצר, שעי"ז נמצאים נה"י דרחל בפנימיות, ואין בחינת הארוך דאבא ניכר בה, ואז רחל משתוית עם ז"א, ואינה ארוכה יותר ממנו. והבן. (אות כ"ה).

סימן נ

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה קפ"ט. (אות ל"ו).

סימן נא

כבר נתבאר לעיל בתשובה קע"ו, שכל השורש של חכמה דל"ב נתיבות מתחלת רק מן שליש אמצעי דת"ת, דהיינו מחזה ולמטה, אשר אפילו באו"א עלאין עצמם, נחשבים לבחינת ו"ק בלי ראש, כי רק בחינת הס ' דאו"א, שהם חב"ד חג"ת שלהם, נחשבים לראש, אבל מחזה ולמטה שלהם נבחנים לס ' סתומה, והם בחינת ק"ך צירופי אלקים, כנ"ל בחלק י'. ונמצא שבחינת הת"ת הזה שהוא הנושא להארת חכמה, אינו נכלל כלל בראש דאו"א, כי הוא בחינת גוף בלי ראש, משום שאין אחורים דאמא שולטים עליו, להיותו צריך להארת חכמה, כנודע. וא"כ איך בחינת נה"י אלו יכולים לשמש בחינת דעת בראש דאו"א. אמנם התירוץ הוא, כי כל זה אמור רק במוחין הקבועים דאו"א, שהם בקומת ס"ג, שכל בחינת הראש שלהם הוא מכח בחינת ג"ר דבינה, שאינה סובלת ממסך וצמצום, ע"כ יצאו המחזה ולמטה שלהם לבחינת גוף בלי ראש, משום שחסדים מכוסים אינם משלימים אותם. אבל בעת שאו"א עולים לג"ר דא"א ומשיגים שם מוחין דע"ב, נמצאים אז הנה"י שמקבלים כל הספקתם כמו החג"ת דאו"א, וע"כ יכולים לעלות ולהכלל בראשייהו דאו"א, ולשמש להם לבחינת דעת, ונמצאים שם לעיקר הנושא להארת חכמה, כנ"ל בתשובה קע"ו. גם נודע, שהם צריכים תמיד להשאר בהראש דאו"א, כי לולי היו יורדים משם היו או"א חוזרים לבחינת ס"ג, משום שהם עצמם אינם צריכים לחכמה, להיותם מבחינת ג"ר דבינה בחסדים מכוסים, ולפיכך מוכרחים נה"י אלו להשאיר המ"ן שלהם בראש דאו"א לבחינת העמדה וקיום, ומטעם הזה, גם בחינת הדעת דז"א נשאר בראש שלו, כי חו"ב שלו הם בחינת או"א עלאין ממש, והם בחינת ג"ר דבינה, שאם לא היה להם המ"ן של הנה"י הנ"ל, שהם הנושא להארת חכמה, חזרו שם לבחינת ס"ג. הרי נתבאר, שאע"פ שבחינת הת"ת שהוא הנושא להארת חכמה הוא

בחי' גוף מעיקרו, הן באו"א והן בז"א, מ"מ יש לו מקום בראש דמוחין דע"ב, כי זולתו לא היו כלל מוחין דע"ב בפרצוף.
ונתבאר לעיל בתשובה ק"ד. שאין מוחין דע"ב דבחינת ל"ב נתיבות יוצאים, אלא ע"י מ"ן דשערות להיותם מבחינת מלכות דצמצום א', ע"ש. גם נתבאר לעיל בתשובה צ', אשר בחינת עטרא דגבורה המשמשת בגילוי חכמה זו באו"א, דהיינו במוחין במקום יציאתם, שהוא המזל ונקה, אינה בחינת מלכות ממש, אלא בחינת יסוד, ומלכות היא בה רק בבחינת התכללות לבד. וע"כ נבחן עטרא דגבורה זו, שהיא בחינת יוסף בהתכללות בנימין, דהיינו בחינת דכורא ובחינת יסוד, ואינו בחינת בנימין אמיתי, שהוא בחינת מלכות. גם נתבאר שם, שמשום זה אין המוחין דע"ב דנוקבא נמשכים ממוחין האלו שיצאו באו"א, אלא הם יוצאים בזווג מיוחד בראש ז"א על מלכות דאמא, שהיא בחינת צמצום ב', אלא ע"י התכללות בעטרא דגבורה שבראש ז"א, יצאו עליה מוחין דע"ב בשביל הנוקבא. עש"ה.
(לשאלה) ולפיכך מקבלת הנוקבא אלו המוחין מנה"י דז"א כמות שהם, אמנם לא תוכל לעשות זווג בראשה עצמה כמו או"א וז"א, כי העטרא דגבורה הבאה מצמצום א' חסרה לה, שאין לה ממנה אלא הארה בדרך התכללות, שזה מספיק ליציאת המוחין כמות שהם, ואין זה מספיק לזווג. ומשום זה "אין דעת בראש הנוקבא" כי רק בז"א שהוא צריך אל הדעת שיהיה בו בבחינת מ"ן לקיום והעמדה, שזולתו לא היה לו מוחין דע"ב כנ"ל. ע"כ יש לדעת שלו חלק בהמוחין דע"ב שלו, מה שאין כן הנוקבא, שהיא נוטלת ד' המוחין חו"ב חו"ג מכח הזווג שנעשה בראש ז"א, ובה עצמה אין עוד שום זווג, כנ"ל, א"כ אינה צריכה לדעת שיהיה בה בבחינת מ"ן לחו"ב שלה, כי אין לדעת הזה כח של זווג, אלא החו"ב שלה מתקיימים בה ע"י הדעת שבראש ז"א. וע"כ לא יוכל הדעת שהוא בחינת נה"י וגוף כנ"ל, להשאר בבחינת ראש של הנוקבא, כי החו"ב שלה אין להם שום שימוש ממנו. (אות קפ"ט).

סימן נב

(לשאלה) המוחין דנוקבא אין להם שורש במוחין דע"ב דאו"א, אלא שהם יוצאים בראש דז"א, ולא מבחי' מלכות דשערות, אלא מבחינת מלכות דאמא הנכללת בעטרא דגבורה דז"א. כנ"ל בתשובה הסמוכה. (אות קנ"ו).

סימן נג

(לשאלה) מקום יציאת המוחין של המוחין דז"א הוא באו"א שעלו לג"ר דא"א, שיצאו שם המוחין על המ"ן דמזלין, שהם ונוצר ונקה, שמזל ונוצר הוא ת"ת דדיקנא, הכולל ה"ח, ומזל ונקה הוא יסוד דדיקנא, הכולל ה"ג, ונבחן בחינת המזל ונקה שהוא בחי' יסוד לבד,

אלא בהתכללות המלכות, דהיינו בחינת בנימין הכלול ביוסף, אבל בחינת בנימין עצמו בלבדו, שהיא בחינת נוקבא, לא היה שם בזווג הזה דמזלין, משום שהם בחינת צמצום א' ואין מלכות דצמצום א' גלויה אפילו בהמזלין, אלא רק בחינת יסוד של מלכות זו, דהיינו מדת הזכר, כמ"ש לעיל בחלק י"ג בתיקון א' דדיקנא, דכל נימא שבה אינה כלולה אלא מש"צ נימין, שהוא משום שבחי"ד דבחי"ד חסרה מהם, כי נגנזה ברדל"א. עש"ה. וע"כ המוחין ההם, הם בחינת מוחין דזכר בלבד, כי יצאו על עטרא דגבורה דבחינת הזכר, אבל המוחין דנוקבא דז"א, צריכים לצאת על בחינת עטרא דגבורה דבחינת המלכות עצמה, שהיא בנימין, וכיון שבחינתה של המלכות איננה בשערות דיקנא, כנ"ל, ע"כ אין לנוקבא חלק במוחין ההם, והיא צריכה לזווג חדש במוחין דז"א על בחינת עטרא דגבורה נוקביי וע"כ אחר שקבל הז"א המוחין שלו עושה בראש שלו זווג חדש, על מלכות דאמא שבמוחין שלו, שהיא נכללת גם בעטרא דגבורה דז"א, ושם יוצאים המוחין דנוקבא בבחינת שורש הראשון כנ"ל בתשובה צ'. עש"ה.

סימן נד

(לשאלה) עטרא דגבורה דז"א היא מבחינת יוסף בעיקר, אלא בחינת בנימין כלולה בו כדי להעלות או"ח. אמנם עטרא דגבורה דנוקבא, היא בחינת בנימין בלבדו. עי' לעיל בתשובה הסמוכה.

סימן נה

(לשאלה) כי חכמה סתימאה נסתם בקרומא דאוירא ואינו משפיע כלל למטה מבחינת עצמותו אלא מבחינת חכמה דל"ב נתיבות, היוצאים על המ"ן דשערות דיקנא, ונמצא שאין גילוי לעצמות דמו"ס אלא בי"ג תיקוני דיקנא, שהם בחינת המזלין. (אות נ').

סימן נו

נתבאר בחלק העבר, ששערות רישא ודיקנא הם קומה אחת דאור חוזר שהלבישו לע"ב המגולה, היינו למוחין דא"א במקום יציאתם ברדל"א, שהג"ר דמוחין אינם מלובשים שם בם ' דצל"ם, והמה מגולים שם בכל הארתם. אלא לעת לידת המוחין חזר הרדל"א ונתלבש בבחינת צמצום ב' והלביש את המוחין דמל"צ, שע"כ יצאו ונעלמו ג"ר מוחין ההם בסוד מקיף חוזר, וקומת האו"ח שהלבישה לע"ב המגולה במקום יציאתם, שהם בחינת אור עב שאינם יכולים להסתלק עם האו"י, נשארו בבחינת מותרי מוחא, ויצאו לחוץ בבחינת שערות רישא ודיקנא. אשר בחינת גו"ע שבקומת השערות נעשו לשערות רישא, ואח"פ דשערות יצאו לבר מרישא, כי המסך דפאתי הראש הוציאם לחוץ מראש ע"ש. והנה נתבאר ששערות דיקנא הם בחינת אח"פ שיצאו מבחינת שערות ראש למטה.

(לשאלה) ונודע שבחינת אח"פ הם נבחנים רק למחזה ולמטה, כי חב"ד חג"ת עד החזה נבחן לבחינת גו"ע למעלה ממסך, ואלו אח"פ היוצאים לחוץ מכח שליטת המסך עליהם, הם רק ב"ש ת"ת ונה"י לבד, ונחשבים לבחינת זו"ן, דהיינו לבחינת ה"ח וה"ג, שמזל ונוצר כולל כל ה"ח, שהם כל הי"ב תי"ד, ונבחן לבחינת הת"ת, שהוא השורש להארת חכמה דל"ב נתיבות כנ"ל בתשובה קע"ו. ומזל ונקה הוא בחינת יסוד, הכולל ג"כ כל הי"ב תיקוני דיקנא, אלא מבחינת ה"ג. אמנם בחינת מלכות אינה שם בזווג הזה, כי מזל ונקה הוא בחינת יסוד, אשר בחינת בנימין כלול בו, כדי להעלות או"ח. כנ"ל בתשובה קצ"ז. ע"ש. (אות נ').

סימן נז

(לשאלה) המזל ונקה הוא בחינת יסוד של מלכות דצמצום א', וע"כ אין בו בחינת מלכות דמלכות דצמצום א' משום שנגנזה ברדל"א, בסוד ראש פינה. (אות נ').

סימן נח

(לשאלה) נודע, שמזל ונקה הוא בחינת יסוד, דהיינו בחינת זכר, אמנם כדי להעלות או"ח, הוא צריך להכלל גם בבחינת בנימין. כמ"ש הרב אצל יסוד ז"א, שהוא כלול מזכר ונקבה בסוד ח"י העולמים, ע"ש. (אות נ').

סימן נט

(לשאלה) כי אין או"א מזדווגים על המ"ן דמזלין להמשיך קומת ע"ב, זולת ע"י עיבור זו"ן, כנ"ל בסוד כ"ב אתוון אתוון וי' אמירן, וע"כ נבחן שזו"ן בעיבור הבינה גורם שיעלו או"א לג"ר דא"א ולהזדווג על המ"ן דמזלין הרי המזלין מתעוררים להיות למ"ן לאו"א מסבת עלית הזו"ן. (אות נ').

סימן ס

נודע, שענין עלית מ"ן המשיב את הבינה פב"פ עם החכמה, נמשך מכח הקשר שיש לבינה דאו"י עם ז"א דאו"י, ששם חזרה הבינה להיות חכמה כדי להשפיע הארת חכמה בחסדים, שבזה האצילה לז"א, כנודע, ובכל פעם כשז"א עולה למ"ן אל הבינה מתעורר שוב הקשר הזה, ובינה חוזרת פב"פ עם החכמה.

(לשאלה) ולפיכך נבחן אשר השורש של חכמה דל"ב נתיבות, אינו בבינה אלא בת"ת, כי הבינה דאו"י נשארה אחר שהאצילה הז"א, בבחינתה שמקודם בלי שום שינוי, והארת החכמה שהמשיכה, אינה נמצאת בה, רק בז"א דאו"י, וע"כ נעשה הת"ת לשורש והתחלה ראשונה לחכמה זו. כמ"ש לעיל בתשובה קע"ו בארוכה. באופן, שחכמה דל"ב נתיבות אינה במציאות הג"ר דשום פרצוף, גם לא בג"ר דו"ק שלו, שהם חג"ת, אלא רק מחזה ולמטה. כמ"ש שם. כי הת"ת נחלק על ג"ש. בינה ז"א מלכות, וש"ע שהיא בינה

הוא למעלה משורש החכמה, ומסולקת ממנו, כמו הבינה דאו"י, אלא שליש אמצעי דת"ת, בו מתחיל השורש לגילוי חכמה, עש"ה.

סימן סא

(לשאלה) כי אין מוחין דהולדה בזו"ן טרם שאו"א קונים מדרגת ע"ב, דהיינו חכמה דל"ב נתיבות. וענין הולדת נשמות הוא תחילת גילוי הנעשה בהעולמות, וע"כ נקראת חכמה דל"ב נתיבות בשם שירותא דכלא. (אות צ"ו).

סימן סב

(לשאלה) כמ"ש בתשובה הסמוכה, שאין חכמה דל"ב נתיבות מתחלת, רק מת"ת דכל פרצוף, ורק בשליש אמצע, דת"ת, וכן הוא בדרך כללות הפרצופים, שבאו"א עצמם, שהם הבינה שחזרה להיות חכמה ע"י עיבורו של זו"ן, אין החכמה נשרשת בהם כל עיקר בדומה לבינה דאו"י, שגם באותה העת שחזרה לחכמה כדי להאציל לז"א דאו"י, נבחן בחינת השינוי שנעשה, רק על בחי"ג שהיא ז"א. וכן בפרצופים, אע"פ שאו"א קבלו הקומה דחכמה זאת, מ"מ אינה מתגלה בהם, רק ברדתה לז"א מחזה ולמטה כי שם מקומה. עי' היטב בתשובה קע"ו. (אות צ"ו).

סימן סג

(לשאלה) כי אין זווג בשערות דיקנא, אלא בעת עלית ג"ר דא"א לעתיק, שמשם נמשכו השערות דיקנא, דהיינו ממוחין דא"א בעת יציאתם ברדל"א, ואז נכללים או"א בא"א, וא"א ברדל"א והזווג נעשה בבחינת רדל"א, כנודע. הרי שענין התכללות או"א במזלא, הוא מושך אותם לבחינת עתיקא. (אות צ"ה. א' תקנ"ב ד"ה וע"כ).

סימן סד

נתבאר לעיל בתשובה קע"ו, ההפרש הגדול מחכמה דל"ב נתיבות אל החכמה דא"א, כי החכמה דא"א היא חכמה דאו"י, ומושפעת דרך פה דעליון, כדרך יציאת הפרצופים דא"ק. אמנם החכמה דל"ב נתיבות, אינה מושפעת אלא דרך זווג יסודות, משום שאין להם שורש כלל בג"ר דכל פרצוף אלא רק בנה"י שלו, וע"כ נבחנת חכמה זו שהיא באה ממטה למעלה, מן הז"א אל הבינה. בסו"ה, יפה נוף וחורש מצ"ל, כנ"ל בחלק י"ב, **שם** ' שהיא חכמה משפעת אל **הצ** ' שהיא ז"א, ומן **הצ** ' עולה החכמה ומושפעת **להל** ' שהיא בינה ע"ש. גם נתבאר לעיל בתשובה ר', שהשערות דיקנא נבחנים רק לאח"פ דשערות רישא, שהם בחי' זו"ן ובחי' נה"י, ע"ש.

ונמצא "כמו שמו"ס סתמה את העצמות שלה, שלא תתגלה רק ע"י השערות, כן אבא סתם העצמות שלא יתגלה כי אם ע"י התלבשות שלו" כלומר, כמו שעיקר גילוי החכמה זו במקום יציאתו בא"א אינו מבחי' מו"ס, שהוא חכמה דאו"י, אלא רק ע"י המ"ן

דשערות, שהם בחי' תנה"י, וזו"ן, שמזל ונוצר הוא ת"ת, ומזל ונקה הוא יסוד. כן או"א דקומת ע"ב, הנקרא אבא, סתם גם הוא את החכמה הזו, שלא תהיה מושפעת למטה, זולת ע"י התלבשות ביסוד שלו. באופן שיש כאן ב' סתימות: א' הוא של המזל ונקה, שהוא יסוד דיקנא, שמסבתה נתמעט החכמה דאו"י דמו"ס עצמו, לבחינת חכמה דל"ב נתיבות, המושפעים מנה"י אל הג"ר, וכל עיקרם אינו אלא ת"ת, שהוא כל הנושא לחכמה זו, כנ"ל בתשובה קע"ו. הרי זה מיעוט גדול מאד. ועכ"ז נבחן כאן הת"ת שהוא מאיר בלי נרתק, אלא בכל מדת שלימותו בתכלית הגילוי, כי בחינת מזל ונקה שהוא היסוד עומד כאן ממטה למעלה, ואין הת"ת, שהוא ונוצר, מתכסה כלום על ידו. וזהו רק לאו"א, שהם מקבלים המוחין במקום יציאתם.

אמנם יש סתימא ב' שהיא "שגם אבא סתם את החכמה זו שלא תתגלה זולת ע"י התלבשות ביסוד שלו" שה"ס התלבשות החמה בנרתיקה. כי מתוך שאין המוחין מושפעים מאו"א למטה אלא דרך יסוד שלו הכלול מדכר ונוקבא שהם יוסף ובנימין, נמצא המסך שביסוד שהוא נעשה לבחינת מאציל אל החכמה הזו, וזה גורם שאין הת"ת מאיר במדתו עצמו בגלוי, אלא מתוך מדת היסוד, ונעשה הגבלה גדולה למדת הת"ת, ועל שם זה קנה השם עטרא דחסד, כי אינו מאיר אלא כמדת עטרת היסוד, שהוא בחינת המסך שבו.

(לשאלה) וכבר הארכנו בזה בתשובות הקודמות וזכור היטב אלו הב' סתימות, שזולתם אין הבנה אמיתית במוחין דע"ב. (אות צ"ט).

סימן סה

(לשאלה) כבר ידעת, שב' המזלין הם בחי' ה"ח וה"ג, שהם נקראו מוח הדעת. כי מזל ונוצר הוא ת"ת וה"ח, ומזל ונקה הוא יסוד וה"ג. ונבחן מוח הדעת הזה, שהוא כליל לאו"א, כלומר, שהחכמה שיצאה באו"א באה רק מכחו, כי הוא המזווג אותם פב"פ, והוא המקבל הראשון של החכמה, ונחשב לה לשורש, כמ"ש לעיל בסוד הכתוב, חורש מצ"ל. (אות ק"ב).

סימן סו

(לשאלה) התכללות או"א במזלא, הוא בב' בחינות: א' כשהשערות דיקנא הם בבחינת מקיפים לבד, והן מלבישים לחג"ת דא"א, ואינם אלא קומת ס"ג. ואז נבחנים או"א לו"ק דע"ב, כי אין להם אחיזה בראש דא"א, שהוא ג"ר דע"ב, אלא בגוף בלבד. ב' הוא, בעת שעולים לג"ר דא"א והשערות נכנסים לפנימיות הכלים בסוד מ"ן, שאז הם משיגים הג"ר דאורות דע"ב ונה"י דכלים. הרי שאו"א הם לפעמים מחוסרי ראש אע"פ שכלולים במזלא, דהיינו בעת שהם רק מקיפים לבד. (אות ק"ה).

סימן סז

(לשאלה) כי בחינת הקטנות דע"ב הם משיגים משערות רישא ודיקנא בהיותם בסוד מקיפים עליהם. (אות ק"ה).

סימן סח

נודע, שבעת הזווג דפה דא"א להוציא קומת ע"ב, עלו הג"ר דא"א לג"ר דעתיק, ונמצא פה דא"א במקום הפה דרדל"א. והגרון עם החג"ת דא"א עלו ונעשו לחב"ד שלו, שעמהם עלו גם או"א ומלבישים לחב"ד החדשים האלו. וכיון שהגרון וחג"ת עלו במקום ג"ר הקודמים דא"א, עומד עתה הגרון עם ד' תי"ד תתאין התלוים בו, במקום גלגלתא דא"א, ואז נכנסו הד' תי"ד תתאין בפנימיות הכלים בסוד מ"ן שבגרון שהם בחינת אחה"ע, ועלו למ"ן שבחיך, שבפה דא"א העומד סמוך להם במקום פה דרדל"א, ששם נכנסו ג"כ בחינת הח' תי"ד עלאין התלוים בסיום לחיי הראש, ובאו בפנימיות הכלים בסוד מ"ן שבחיך, שה"ס גיכ"ק. ונמצא החיך העומד בפה דרדל"א, והגרון העומד במקום גלגלתא דא"א שמקודם לכן, שהם מזדווגים זה עם זה, בסוד הזווג דחיך וגרון דא"א, ונמצאים הח' תי"ד העליונים מתחברים עם הד' תי"ד תתאין ע"י זווג הזה.

(לשאלה) הרי שע"י עלית א"א לג"ר דרדל"א, נתקנו "ונעשו הד' תי"ד תתאין לבחי' מ"ן ומתחברים עם הח' תי"ד עלאין שבחיך דא"א" כי גם הם נכנסו ממקום הסיום דלחיי הראש לפנימיות הכלים, שה"ס החיך דא"א. ובסוד כפיפת ראש דא"א ממקום העליה למקומו שמקודם לכן, יוצא הזווג הזה בחיך וגרון דא"א שבמקום הקודם, ששם נמצא עתה הפה דאו"א ג"כ, ואז מקבלים או"א בחינת הח' תי"ד שבחיך דא"א, שהם בחינת גיכ"ק עם הד' תי"ד תתאין שבגרון דא"א, שהם בחי' אחה"ע, והם נעשו שם לבחינת מ"ן ולבחינת דעת דאו"א, המשמש להם ממטה למעלה. ויוצא קומת ע"ב במקום הראש דאו"א. והבן היטב. (אות ק"ה).

סימן סט

(לשאלה) זו"ן העולים למ"ן לאו"א, בעת שמרגישים החסרון דהארת חכמה ע"י עלית מ"ן דנשמות הצדיקים אליהם, הנה הם גורמים גם באמא עלאה הצורך אל הארת חכמה כדי להשפיע לזו"ן, מכח שהם בניה, כלומר, מכח הקשר שיש מבינה לזו"ן, מסוד הע"ס דאו"י, אשר הבינה משפעת שם הארת חכמה לזו"ן. וע"כ גם או"א עולים לג"ר דא"א ונכללים בזווג דא"א חיך וגרון בסוד המזלין, כנ"ל בתשובה רי"ב. (אות ק"ג ואות ק"ד).

סימן ע

(לשאלה) בעת הזווג, עומדים הפה וראש דא"א במקום רדל"א כנודע, ונתבאר לעיל בתשובה רי"ב, שלצורך או"א כופף א"א ראשו למטה למקום ג"ר שלו שמקודם לכן,

ששם עומדים או"א, הרי שהראש דא"א ירד למטה מסיום הפה שלו, כי הפה שלו הוא במקום פה דרדל"א, וראשו ירד למקום הראש שמקודם לכן, שהוא למטה מסיום הפה, ואז נמצא ג"כ אשר הגרון וחג"ת שעלו למקום הראש דא"א הקודם, נמצא עתה בעת כפיפת ראש דא"א למטה, שהגרון נכלל בראש דא"א ממש, כי הוא ירד למקום עמידת הגרון וחג"ת. כמ"ש כל זה לעיל בתשובה רי"ב. עש"ה.

סימן עא

(לשאלה) בעת עלית חג"ת דא"א לג"ר שלו, הנה רק הב"ש עלאין דכל אחת מחג"ת עלו לג"ר דא"א ונעשו לבחינת ראשייהו דאו"א. אמנם השלישים תתאין דכל אחת מהחג"ת לא עלו שם, ונשארו בבחינת גוף לאו"א. כנודע. והנה כל חלקם דאו"א בת"ת דא"א הוא שליש עליון בלבד. ונמצא עתה בעת עליה, שאותו השליש עליון נחלק על ג"ש, שב"ש עליונים של השליש הזה עלו לג"ר דא"א, ושליש תחתון של השליש הזה, נשאר לבחינת גוף לאו"א, הרי שלא נשאר בבחינת גוף לאו"א כי אם חלק תשיעית מן הת"ת דא"א. כי גם בהיותם בחג"ת, לא היה להם, אלא שליש דת"ת, ואחר, שב"ש ממנו עלו לראש, לא נשאר כי אם שליש דשליש. שהוא תשיעית. (אות ק"ז).

סימן עב

(לשאלה) כי הגרון וחג"ת דא"א עולים בעת הזווג ונעשו לחב"ד דא"א, דהיינו שעולים לג"ר שלו, הנה נמצא שד' תי"ד תתאין שהיו תלוין בגרון דא"א, עלן עתה למקום גלגלתא דא"א, הרי שנכללו ברישא דא"א. (אות ק"ז).

סימן עג

(לשאלה) כי הוא עצמו יש לו ע"ב דאו"י, ואין לו שום צורך בע"ב של המזלין, שהם בחינה נמוכה מאד כלפי החכמה דאו"י. (אות ק"ח).

סימן עד

(לשאלה) הוא בחינת ו"ק דע"ב, שאו"א מקבלים מהמזלין ושערות רישא בעודם עליהם למקיפים. (אות ק"ח).

סימן עה

(לשאלה) המוחין דע"ב דל"ב נתיבות בכללם, נחלקים לג' בחינות מל"צ: שבחינת **ם** ' הוא במוחין במקום יציאתם בג"ר דא"א. ובחי' **ל** ' הם אחר שנתלבשו ביסודות דאו"א, ובאו למקום גרון וחג"ת דא"א, ששם מלבישים או"א מבחינת הקביעות. ובחינת **צ** ' היא אחר התלבשותם במוחין דז"א. שהם מתבארים ע"פ הסדר דשש הבחינות עי' לעיל בתשובה מ"ב. והנה עד"ז ממש נחלקים ג"כ השערות דא"א, והשערות דז"א. אשר בחינת הח' תיקוני דיקנא עלאין הם בחינת **ם** ' דשערות, והד' תי"ד תתאין התלוין בגרון וחג"ת,

הם **ל** ' דשערות. ושערות נה"י שהם דיקנא תתאה, הם **צ** ' דשערות. ולכן מתחילה דהיינו בי"ג שנה ויום א', וכן במוחין דחול, אין הז"א מקבל רק בחינת ה**צ** ' דשערות, שהיא דיקנא תתאה, כי אז אינו מקבל עוד אלא מנה"י דאלו המוחין, דהיינו מנה"י דאו"א. ובשבת במוסף. כשז"א עולה ומלביש למקום או"א על החג"ת דא"א, אז משיג ה**ל** ' דשערות, ובמנחה כשעולה למקום ג"ר דא"א, אז הוא משיג ה**ם** ' דשערות ומתמלא זקנו בכל הי"ג תי"ד כמו א"א. הרי שבשעה שעולה רק אל הנה"י דאו"א, אין לו אלא דיקנא תתאה לבד, שהוא **צ** ', כמבואר. (אות ק"י).

סימן עו

(לשאלה) כי ענין עלית הידים דא"א לבחינת ג"ר שלו, מגביהים לאו"א לקבל קומת ע"ב שהיא חכמה, וכיון שבחינה עליונה היא חכמה, אין כאן להתחשב עם בחינת הבינה שבפרקין האמצעים דידים, כי אינם עולים אז בשם, אלא שנכללים בבחינה, העליונה שהיא חכמה. ולכן אינו חושב רק פרקין עלאין דידים שנעשו לחכמות דאו"א, שאבא השיג קומת ע"ב מבחי' יד ימין, ואמא השיגה קומת ע"ב מבחינת יד שמאל, ורק זהו שצריך להשמיענו. (אות קי"ב).

סימן עז

(לשאלה) שורש המוחין דע"ב דל"ב נתיבות הם החג"ת דא"א שעלו לג"ר שלו, אשר ע"י כפיפת ראש במקום החג"ת האלו שעלו, יצאה הקומה דע"ב על המ"ן דמזלין, כנודע. וע"כ נתחלקו אז אלו החג"ת לב' בחינות: ראש, וגוף. כי ב"ש עלאין נעשו ראש, ושליש תחתון דכל אחת נעשו לגוף, ונבחן, שבחינת ב"ש עלאין דכל אחת שנעשו לראש, הם אחסנתא דאו"א, שאין לזו"ן חלק בהם, אלא שמקבלם מבחינת זווג דאו"א. ובחינת שלישין תתאין שהם בחינת גוף, הם בחינת אחסנתא של הז"א, כי ע"י עלית נה"י דא"א לחג"ת שלו, נמצא ז"א נכלל באלו השלישין תתאין שנשארו בחג"ת, הנקראים רישי כתפין דא"א, וע"כ נחשבו לחלקו של ז"א עצמו, כי נכלל בהם ממש בעת הזווג. הרי שב' הכתפין דא"א הם חלקו של הז"א. (אות קי"ג).

סימן עח

(לשאלה) כי המוחין דע"ב לא יצאו במקום ב' הכתפין דא"א, כי אין זווג אלא בבחינת ראש, והם יצאו במקום ג"ר דא"א, ששם עומדים ונכללים או"א, וע"כ אחר שאו"א ירשו הקומה שלהם מג"ר שלו, אז הם משפיעים המוחין אל ז"א בדרך התלבשות היסודות שלהם, כנודע. וכל הרבותא שבב' עטרין שירש ז"א, היא רק על בחינת התכללותו של ז"א בהם, וע"כ הוא מקבל מעצמותם. כי בב"ש דכ"א מחג"ת דא"א נכללו או"א, ובשלישים תתאין נכלל הז"א, ולפיכך נתחלקו כן. אמנם המוחין אינם יוצאים במקום

רישי כתפין דא"א, רק במקום הב"ש עלאין. וע"כ הז"א מוכרח לקבל מהם ע"י התלבשות היסודות דאו"א, שעי"ז הם מתמעטים בסתימא שניה, כנ"ל תשובה ר"ח. ע"ש. (אות קט"ו).

סימן עט

(לשאלה) כי בבחינת ב' עטרין במקומם ברישי כתפין דא"א, אין שום זווג לבחינת המוחין האלו, אלא שהם מקבלים מבחינת ב' עטרין עליונים שבאו"א, שבדעת שלהם. ולפיכך אם הז"א היה מקבל מחינת ב' העטרין במקום יציאתם, בזווג של ראש ששם עטרא דחסד מאירה בגלוי מחוץ לנרתק, אז היו ב' העטרין יותר מאירים לז"א מחו"ב שלו, מפני שקבל אותם בבחינת התכללותו בהם בעצמותם, כנ"ל בתשובה רכ"א ורכ"ב. אמנם מאחר שלא קבל ב' העטרין כמות שהם במקום יציאתם, אלא רק בדרך התלבשות ביסודות דאו"א, שאז נתמעט מדת הת"ת ואינו מאיר אלא כמדת עטרת יסוד, בסוד חמה בנרתיקה, הנה עתה אין להם חשיבות כ"כ שיאירו בו יותר מחו"ב שלו, אע"פ שאינו מקבל מהם זולת ע"י זווג דאו"א, ולא בבחינת התכללות כמו בב' עטרין מ"מ נבחנים המוחין דחו"ב בו לעיקר להיותם עליונים שורשים לב' עטרין. (אות קט"ו).

סימן פ

(לשאלה) עי' להלן תשובה רכ"ה.

סימן פא

(לשאלה) נודע, ההפרש הגדול מב' פרקין עלאין דחג"ת, שהם עלו לראש דא"א, ובהם נעשה הזווג דמוחין אלו דע"ב, וע"כ מאיר בהם הת"ת בגילוי גמור בלי שום נרתק, והם הנבחנים לאחסנתא דאו"א, כי א"א א"צ לאלו המוחין וירשו אותם או"א. משא"כ הרישי כתפין דא"א, שבהם נכלל ז"א בעת עיבורו, הם צריכים לקבל המוחין דחו"ב חו"ג מן התלבשות היסודות דאו"א, שבהם אין הת"ת מאיר מבחינת עצמו, אלא כמדת היסוד שפירושו, בבחינת אורחא למעברא ביה בלבד, ולא בקביעות והמשך. אמנם צריכים להבין שאין הכונה על בחי' הת"ת בלבד, אלא הכונה על מוחין דחכמה שהוא הנושא להם, והמה נתמעטו בסבת התלבשותו בהנרתק. וע"כ נבחנים כל ד' המוחין הנמשכים דרך היסודות דאו"א, בשם טפין בלבד, שפירושו, שבחינה העליונה שבהמוחין שהיא חכמה, נתמעטה בסבת התלבשות ת"ת בנרתק דעטרת יסוד, לטפין בלבד, כי החכמה אינה מאירה אלא בבחינת אורחא למעברא ביה, ששיעור חכמה ההוא משוערת כעין טפה, כלומר, בלי המשך. והוא כעין הבחנה מנחל מים הנמשך ממקורו ועובר דרכו בלי שום הפסק, אל בחינת טפה הנפסקת מהקלוח תכף עם הופעתה. ובדמיון הזה משוער מדת ההפרש בין הת"ת בהיותו מאיר במקום יציאת המוחין באו"א, שהוא מאיר

שם בבחי' נהר היוצא מעדן הנכלל בבחינת העדן. אל בחינת המוחין אחר התלבשותם ביסודות דאו"א, שהם מאירים שם רק בחינת אורחא למעברא ביה, ואין בהם המשך הארה. ועם זה תבין היטב שאין ענין המיעוט הזה נוגע לבחינת ת"ת בלבד, אלא המדובר הוא על קומת החכמה. וזה שאומר הרב שז"א מקבל מחו"ב בחינת טפה הנמשכת מאחסנתא שלהם. אמנם טפה זו כוללת כל ד' המוחין חו"ב חו"ג, שבאה מתחילה לנה"י דאו"א עצמם, ומשם מקבלם הז"א הכלול בב' כתפין דא"א, אלא שהחו"ב חו"ג שז"א מקבל מאחסנתא דאו"א, נכללים בב' כתפין דא"א, מפני שהם נכללו בעצמות הז"א, בהיותו דבוק בהם בעת העיבור, באופן שיש לז"א חו"ב חו"ג מבחי' אחסנתא דאו"א, ויש לו חו"ב חו"ג מבחינת רישי כתפין דא"א. (אות קי"ד וקט"ו).

סימן פב

(לשאלה) א' הוא, ת"ת בהיותו בפני עצמו מחוץ לנרתק של עטרת יסוד, שזהו רק במוחין במקום יציאתם בג"ר דא"א. ב' הוא בהיותו מאיר במדת עטרת יסוד, שאז הוא מאיר בבחינת טפה, וגם הת"ת נקרא בשם עטרה, דהיינו עטרא דחסד. כנודע. עי' לעיל בתשובה הסמוכה. (אות פ"א).

סימן פג

(לשאלה) משום שת"ת אינו מאיר כמדתו עצמו אלא כמדת עטרת יסוד, שהיא עטרא דגבורה. עי' לעיל בתשובה רכ"ה ורכ"ו.

סימן פד

(לשאלה) אין ז"א מקבל המוחין דע"ב במקום יציאתם בג"ר דא"א, אלא שמקבל אותם דרך התלבשות ביסוד דאבא, דהיינו או"א דע"ב הנקראים אבא. וההפרש ביניהם רב הוא, כנ"ל בתשובה רכ"ה. (אות צ"ה).

סימן פה

(לשאלה) כי אין העדר ברוחני, וענין שינוי מקום ברוחני, פירושו, ענין של תוספות על מקומו הראשון. (אות קכ"ד).

סימן פו

(לשאלה) ענין ב' הכתפין שז"א נוטל מא"א מבחינת עצמותם ממש, אין הכונה שרישי הכתפין עצמם ירדו לז"א כי זה אי אפשר כלל שבחינת חג"ת ירד ויעשה לנה"י, כי ז"א אינו מלביש אלא לנה"י דא"א, כנודע. אלא שהכונה היא, מבחינת התכללות בלבד, כי בעת העיבור, הנה א"א מעלה הנה"י שלו עם הז"א לחג"ת שלו, הנה נמצא אז ז"א שנכלל בש"ת דחסד וגבורה דא"א שנשארו בבחינת חג"ת בעת העליה, וכיון שנכלל בהם ע"כ הוא נוטל אותם מבחינת עצמותם, אכן אין זה אלא הארה בלבד, שהארה זו יורדת עמו

למקומו לנה"י דא"א. אמנם בחינת חג"ת דא"א, הכונה היא על בחינת **ל** ' דצל"ם, שאינו משיג אותם אלא במוסף בשבת. אשר עתה במוחין די"ג שנה אין לו אלא **צ** ' דצל"ם, ול"מ נשארו לו בבחינת מקיפים. (אות קכ"ו).

סימן פז

(לשאלה) אלו המקיפים דשש הבחינות של המוחין דז"א, אינם מקיפים ממש, אלא שהם תולדה מן המוחין הפנימים, שע"י זווג של היסוד שבמוחין פנימים עם האו"מ דעליון שלו, מתנוצצים המוחין הפנימים, וחלקם יוצא לחוץ על המצח, ונעשו שם לאו"מ על בחינת הפנים שממצח ולמטה, ולא על המוחין עצמם, כי הם תולדה מן הדעת של המוחין המלובש במקום המצח. (אות קכ"ז).

סימן פח

(לשאלה) כי משום שז"א מקבל המוחין מיסוד דאמא, נמצא הת"ת שאינו מאיר בבחינתו עצמו אלא כמדת עטרת יסוד, כנ"ל בתשובה רכ"ה. ולפיכך נגבל הת"ת ונקרא עטרא כמו הגבורה, וע"כ נעשו שניהם למוח אחד, כי הם מאירים במדה אחת. (אות קל"ד).

סימן פט

(לשאלה) כבר נתבאר בחלקים הקודמים, שג' שותפים נוהגים תמיד באצילות הז"א, שהם: א"א, ואבא, ואמא, ונתבאר שם הטעם, משום שכן יצא בשורשו בנקודים, אשר נה"י דא"ק הפנימי, שהוא פרצוף כתר דא"ק השפיע **ו** ' ונקודה לפה דאו"א דנקודים ומשם נולדו הז"ת דנקודים, שהם שורש הזו"ן. הרי שהמ"ן שלו צריכים להיות כלולים מנה"י דכתר, ולפיכך גם באצילות אין ז"א יוצא אלא מא"א שהוא כתר דאצילות, דהיינו בעת עליתו לג"ר דעתיק, ושם בג"ר דעתיק נעשה הזווג לצורך המוחין דז"א, דהיינו בחלקו הנמשך מבחינת כתר, ואח"כ ע"י כפיפת ראש דא"א למקום או"א, מתלבשים המוחין גם בזווג או"א, ואז יש שם ג' שותפים במוחין דז"א, כמו בנקודים, ומשם יורדים לנה"י דאו"א ומתלבשים בהם לצורך ז"א. הרי שתחילת יציאתו דז"א הוא במקום כתר דאצילות, דהיינו בג"ר דעתיק. אמנם או"א עצמם אין להם שורש בכתר כלל, אלא רק בע"ב לבד, וע"כ אינם צריכים לקבל ממקום רדל"א, אלא ממקום א"א שהוא קומת ע"ב. (אות קמ"א).

סימן צ

(לשאלה) המקיף דבחינה רביעית דמוחין דז"א, הוא מקיף אמיתי העומד במקום נה"י דאו"א, שהם מקום ישסו"ת, שהם בחינת ג"ר דמוחין שלו הבאים מע"ב המגולה, שלא יכול להלביש אותם עם לידתו, מכח התלבשות המוחין במל"צ, כנודע. לכן הם מקיפים כל המוחין דז"א. אבל המקיף דתפילין שעל המצח שלו, הם תולדה ממוחין הפנימים

שלו, וענף שלהם, אלא שנחשב למקיף לבחינת הפנים שממצח ולמטה בלבד. (אות קמ"ד).

סימן צא

(לשאלה) ענין התנוצצות המוחין, שמהם יצא המקיף דתפילין, אינו נוהג אלא בדעת של המוחין, שהם בחינת **ל** ', ואינם נוהגים בחו"ב דמוחין שהם בחינת **ם** ', לפיכך גם מקומו מבחוץ הוא ג"כ מנגד הדעת, שהוא מקום המצח. (אות קמ"ה).

סימן צב

(לשאלה) ענין האורות דתפילין נולדים ע"י התנוצצות המוחין הפנימים, שפירושו ענין זווג של היסוד שבמוחין פנימים עם המקיפים שבעליון. כמ"ש הרב לעיל בחלק י"ג, (אות קנ"ו). שבהיות עת רצון מאירים הי"ג חוורתי בי"ג נימין וכו', ונתוסף הארה ביסוד דעתיק דלגאו וגם אורו יוצא לחוץ, ע"כ. פירוש: שע"י הארת החוורתי בהנימין, מאירים הנימין בפנימיות המוחין, אז מקבל היסוד שבמוחין כח לצאת לחוץ, ומזווג הבינה דמקיפים עם החכמה דמקיפים, ואז הבינה משפעת הארתה לפנימיות המוחין, ומתוך שפנימיות המוחין מתוקן במל"צ, ע"כ אינם סובלים בתוכם הארה זו דחו"ב דמקיפים, והארה זו יוצאת לחוץ בבחינת אור מקיף על המצח, אשר בהתנוצצות המוחין בא"א, נקרא אור הנולד הזה בשם מצח הרצון, ובז"א נקרא תפילין. והנך רואה שאין יסוד דמוחין הפנימים יכול לצאת לחוץ לזווג את הבינה דמקיפים עם החכמה, זולת ע"י הארת החוורתי והנימין, שבעת רצון הם מאירים אל פנימיות המוחין. והוא מטעם, כי בחינת החוורתי הם שירי ע"ב המגולה שיש להם אחיזה בפנימיות המוחין, וע"כ כשמאירים בפנימיות, מעוררים את היסוד להמשיך הארת המקיפים. וע"כ גם בז"א, לא יוכל להיות בחי' התנוצצות המוחין הנ"ל, אלא ע"י הכאת הד' חוורתי וד' נימי דשערא שבהוי"ה דאחורי דא"א, כי חוורתי ונימין דאחורי דרישא, הם בחינת נה"י דשערות רישא, והם שייכים לז"א שהוא יונק מנה"י דגלגלתא. (אות קמ"ט).

סימן צג

(לשאלה) כיון שז"א נכלל ברישי כתפין דא"א בעת עיבורו, ע"י עלית נה"י דא"א לחג"ת, לפיכך, כשהחוורתי והנימין מאירים למעלה ברישי כתפין דא"א, מגיעה אותה ההארה למוחין דז"א. (אות קנ"א).

סימן צד

(לשאלה) כמו שיש במוחין דע"ב חו"ב חו"ג בפרטות, כן הם מתחלקים בין או"א וז"א ונוקבא בכללותם, אשר או"א הוא בחינת החו"ב דכללות. וז"א הוא בחינת עטרא דחסד דכללות. ונוקבא, היא עטרא דגבורה דכללות. ובהבחן זה, הוא מבחינת העצמות בלבד:

שאו"א הם עצמות חו"ב, וז"א הוא עצמות עטרא דחסד, והנוקבא היא עצמות עטרא דגבורה. אמנם מבחינת הארתם, יש אפילו אל הנוקבא ד' מוחין חו"ב חו"ג, ולפיכך הז"א שיש לו עצמות עטרא דחסדים, שהוא בחינת או"י, ע"כ יש לו מוחין בבחינת פרשיות התפילין. אבל הנוקבא, שאין לה אלא עצמות של הגבורה לבד, שהיא רק בחינת מלכות ואו"ח, ע"כ אין בה אלא בחינות עור בלבד, דהיינו רק בחינת לבוש, כמו האו"ח שאינו אלא לבוש על או"י. גם המלכות הוא בחינת עור, בערך ה"פ המלבישים זה על זה, הנקראים: מוחא, עצמות, גידין, בשר, עור. ונבחנת כאן המלכות לעור, מטעם הנ"ל, להיותה רק בחינת או"ח שהוא לבוש, כמו העור המלביש על כל הפרצוף מבחוץ. (אות ק"ס).

סימן צה

א' הוא מצב התמידי, שאז נבחן, שראשו זקוף מאד, והדיקנא נגבהת למעלה, שפירושו, שראשו זקוף למעלה ונעלם לגמרי מן התחתונים, כי אפילו או"א אין להם אז אחיזה בראש שלו. וכן הדיקנא נגבהת למעלה, ואינה מאירה לאו"א אלא בבחינת או"מ מרחוק. מצב ב' הוא, בעת הזווג דנשיקין להוציא מוחין דע"ב בשביל או"א, שאז הוא עלית הפרצופים, וג"ר דא"א עלו לג"ר דעתיק לקומת כתר, ואו"א עם הגרון וחג"ת דא"א עלו למקום ג"ר דא"א שמקודם לכן ששם קומת ע"ב, ונמצאים ד' תי"ד תתאין שעלו עתה לבחינת ראש דא"א שהוא בחינת ע"ב. אמנם ח' תי"ד עלאין הם בסיום לחיי הראש דא"א שבמקום עתיק, ונבחן אז שהראש דא"א עם הח' תי"ד עלאין יורדים מקומת כתר למקום או"א וד' תי"ד תתאין, ונעשה הזווג במקום הפה דא"א שמקודם לכן, ששם מלביש עתה הפה דאו"א, והח' תיקונים עלאין נשפלים ומאירים בחינת גי"ק בחיך דא"א, וד' תי"ד תתאין מאירים בחינת אחה"ע, בגרון דא"א, ויוצא עליהם קומת ע"ב לאו"א. וזה נבחן "שכופף ראשו למטה והדיקנא נשפלת למטה" כי הראש נשפל למקום עמידת או"א, כנ"ל. והדיקנא נשפלה לחיך וגרון דא"א שבמקום הפה דאו"א.

(לשאלה) מצב ג' הוא "לא זקוף ולא כפוף" ונקרא ג"כ, "שכופף ראשו בבחינת מזל ונקה לבד" ומצב זה הוא ג"כ בעת הזווג, אלא לצורך המוחין דז"א. כי התחלת המוחין דז"א צריכים להיות מבחינת קומת כתר, להיות שורשו בנקודים מבחינת נה"י דפרצוף הכתר דא"ק. וע"כ נעשה הזווג בראש דא"א העומד במקום עליתו, דהיינו בג"ר דעתיק ששם קומת כתר, ונמצא שראשו זקוף ואינו כופף אותו למטה למקום עמידת או"א, שהוא במקום ג"ר דא"א שמקודם לכן. ששם קומת ע"ב. אמנם עכ"ז אי אפשר לחשבו לזקוף לגמרי, משום שבחינת המ"ן דזווג הזה אינם אלא המ"ן דשערות דיקנא, שהוא המזל

ונקה, ונמצא קומת ע"ב זו היא שפלה הרבה מקומת ע"ב דא"א, שהוא עצמות דאו"י, ומכ"ש שהוא שפל מקומת כתר שלו, ומבחינה זו נבחן שראשו נשפל במקצת. כי אע"פ שאינו יורד למטה אלא עומד במקומו בג"ר דרדל"א, עכ"ז, אין הזווג נעשה מבחי' קומתו דא"א בעצמו, אלא מבחינת הכתר דע"ב דל"ב נתיבות, וע"כ אי אפשר לחשבו לכפוף, שהרי הוא במקומו בג"ר דעתיק, ואי אפשר לחשבו לזקוף, כי הזווג נעשה על המ"ן דשערות, השפל בהרבה ממדת עצמו. וע"כ נבחן זה, שכופף ראשו בבחינת המזל ונקה, כלומר שאין כאן כפיפת ראש אמיתי אלא ממה שהזווג נעשה על המ"ן דמזל ונקה. (אות קצ"ג).

סימן צו

(לשאלה) בכפיפת ראש דא"א לצורך הזווג דאו"א, כופף ראשו וגם הדיקנא שלו למקום ג"ר שלו הקודמים ששם קומת ע"ב ועמידת או"א. מה שאין כן בהזווג לצורך ז"א, נמצא באמת ראשו זקוף לגמרי, שהוא עושה הזווג במקום ג"ר דרדל"א, אלא שיש כאן השפלה רק מבחינת המ"ן, שאינם מ"ן שלו אלא המ"ן דשערות שהוא המזל ונקה. והטעם מבואר בתשובה הסמוכה לעיל. (אות קצ"ד).

סימן צז

(לשאלה) הפירוש הוא, כי בעת שז"א מקבל הקומה שלו ע"י הזווג דא"א על המזל ונקה, נעשו חג"ת שלו לבחינת חב"ד, ונמצאים המוחין מגדילים החסד שלו לבחינת חכמה, וחכמה זו דז"א נקרא בשם אברהם. (אות קצ"ז).

סימן צח

(לשאלה) הפירוש הוא, שבעת שמשיג קומת החכמה שלו, מתהפכים המסכים שביסוד דז"א הנקראים חושך, שהוא בחינת ברא, ונעשים לאבר המוליד, וקונה ע"י אלו המסכים שביסוד, כח להוליד ג"ר לנשמות הצדיקים. (אות קצ"ח).

סימן צט

(לשאלה) המקיפים דל"מ לא היו בכלים פנימים מעולם, אלא שהם אורות שעוד לא השיג אותם הז"א. אבל המקיפים דשש דבחי' כולם, הם נמשכים מבחינת מקיף החוזר, שהם בחינת ע"ב המגולה היוצא בבחינת או"פ בעת יציאת המוחין במקום יציאתם, אלא לעת לידה נתלבשים בסוד מקיף חוזר. ונמצא שכבר היו המקיפין ההם בחינת פנימית הכלים ולעת לידה יצאו לחוץ. (אות ר"ד).

סימן ק

(לשאלה) נודע, שהשערות הם הלבושים דאו"ח שהלבישו אל המקיף חוזר, בעת היותו בפנימיות המוחין, דהיינו במקום יציאת המוחין. וע"כ ז"א אין לו מקיף חוזר אלא

מבחינת ב' עטרין בלבד, משום ששם עמידתו והתכללותו בעת הזווג ויציאת המוחין דע"ב המגולה, ומתוך שהג"ר נעלמו ממנו בעת לידתן ע"כ יש לו מהם מקיף חוזר, וכן השערות שהם לבושיהם. אבל מבחינת חו"ב אין לז"א מקיף חוזר. כי אין לו חלק במוחין אלו במקום יציאתם, כי הם יצאו בג"ר דא"א, ועמידת הז"א בעיבור הוא רק במקום רישי כתפין. וע"כ אין לו ג"כ שערות מבחינתם. הרי שרק שערות דיקנא דא"א, המה מבחינת חכמה, כי בו יצאו בחינת חו"ב דמוחין. אבל שערות דיקנא דז"א הם רק מבחינת דעת, שהם ב' עטרין הנמשכים מרישי כתפין דא"א, ששם נכלל בעת יציאת המוחין. וכבר נתבאר לעיל שיש לז"א חו"ב חו"ג, גם מבחינת רישי כתפין דא"א, אלא שכל החו"ב חו"ג אלו נקראים בשם דעת. ורק החו"ב חו"ג שמקבל מבחינת אחסנתא דאו"א נקראים חו"ב האמיתים. (אות רי"ג).

סימן קא

ההפרש משערות רישא לשערות דיקנא, הוא רק בעת היותם לבחינת מקיפים, שגם הם מתחלקים אז ע"פ ג' הבחינות מל"צ. אמנם בעת הזווג, שהשערות נכנסים בפנימיות ומשמשים בסוד מ"ן, אז מתחברים שערות רישא ודיקנא לקומה אחת, שבחינת ג"ר הם בשערות רישא, ובחינת ז"ת הם בשערות דיקנא, דהיינו לפי הלבשתם לע"ב המגולה. וע"כ אפשר לומר שי"ג תיקוני דיקנא של הז"א נמשכים מן שערות רישא, כי להיותם בחינת ג"ר דשערות, הם נחשבים לעיקר המשפיעים. ואפשר לומר שי"ג תי"ד דז"א נמשכים משערות דיקנא, משום שכל בחינה שבתחתון נוטלת מבחינה שכנגדה בעליון ונמצאים השערות רישא דז"א מקבלים משערות רישא דא"א. והשערות דיקנא דז"א מקבלים מן שערות דיקנא דא"א.

(לשאלה) אמנם ביתר דיוק, נבחן, שז"א אינו מקבל את י"ג תי"ד שלו אלא מי"ג בריתות דדיקנא תתאה דא"א. והוא מטעם שסולם המדרגות אינו משתנה לעולם, וכמו שז"א מתחילתו אינו מלביש אלא רק על נה"י דא"א, כן אפילו בתכלית עליתו, דהיינו בג"ר דא"א, אינו מלביש הג"ר דא"א ממש, אלא רק הנה"י דא"א בלבד, כי הג"ר דא"א עלו אז יותר למעלה, דהיינו לע"ב דא"ק, ורק הנה"י דא"א עומדים אז במקום הג"ר דא"א שמקודם לכן, והז"א שוב עומד במקום נה"י דא"א, כמו בתחילת קטנותו. ולפיכך גם בבחינת השערות, אשר הם נחלקים לג' בחינות מל"צ כמו הכלים הפנימים, נמצא הז"א מלביש ומקבל תמיד רק מבחינת **צ** ' דשערות, הנקרא דיקנא תתאה, העומדים במקום נה"י דא"א. אלא בעת עלית נה"י דא"א למקום או"א שבמקום חג"ת שלו, דהיינו במוסף דשבת, נכלל הדיקנא תתאה מט' תי"ד עלאין, כי נכלל שם **בל** ' דצל"ם דבחינת השערות,

וכשנה"י דא"א עולים למקום ג"ר שלו, דהיינו בשבת במנחה, אז נכלל הדיקנא תתאה בי"ג תי"ד עלאה, ונתקנת הדיקנא תתאה עצמה בבחינת י"ג ברית, ואז מקבל הז"א על ידיה את י"ג תיקוני דיקנא שלו במילואם. (אות רט"ו ואות ריז ואות רכ"ד).

סימן קב

(לשאלה) ענין הם ' דצל"ם שז"א מקבל במנחה דשבת בעת עליתו לג"ר דא"א, פירושו, אותה המדרגה של מקום יציאת מוחין דע"ב מתחילתם באו"א, כי אלו המוחין נחלקים למל"צ בכללות, ע"ד התחלקות ששת הבחינות, א' הוא מקום יציאתם בג"ר דא"א. ב' הוא נה"י דאו"א שבמקום חג"ת דא"א, ג' הוא בחינת ז"א עצמו שהוא בנה"י דא"א. ונמצא בשבת במנחה עולה ז"א למקום או"א, שבהם יצאו המוחין בעת הלבשתם לג"ר דא"א. וע"כ כמו שאו"א לא עלו אז יותר מבחינת הד' תי"ד תתאין, כי הם עמדו במקום הגרון וחג"ת שנעשה לג"ר דא"א, אשר שם המקום דד' תי"ד התלוים בגרון, אבל לא הגיעו אל הח' תיקונים עלאין התלויים בסיום לחיי הראש דא"א, כי נתעלו אז למקום רדל"א. כן הוא ממש בז"א שעולה רק למקום הגרון וחג"ת הזה, דהיינו לד' תי"ד תתאין, ואינו נוגע כלל בח' תיקונים עלאין, שהם במדרגה אחת למעלה ממנו. (אות רכ"א).

סימן קג

הדיקנא דא"א נחלקת לג' בחי': מל"צ כמו השערות רישא דא"א, שהם ג' הויות וחד דכליל להון. והם חב"ד חג"ת נה"י, ובחי' מלכות דכליל להון, כנודע. והנה עיקרו של הז"א הוא ו"ק, שהם חב"ד חג"ת דכלים וחג"ת נה"י דאורות, הנבחנים לנרנח"י דנפש, ונ"ר דרוח. ונודע שכפי ערך הפנימים כן ערך המקיפים, וע"כ צריך שיהיה לו מבחינת השערות דיקנא גם כן אותם הבחינות: נרנח"י דנפש ונ"ר דרוח. ונתבאר לעיל בחלק י"ג בביאור הי"ג תי"ד דא"א, שב' תיקונים דשפה עלאה: השערות, והאורחא. הם ו"ק וג"ר דעיבור, שהם נרנח"י דנפש, ונקראים רחום, וחנון. וב' תיקונים דשפה תתאה הנקראים: ארך, אפים, הם ו"ק וג"ר דרוח. ע"ש.

ולפיכך גם הדיקנא דז"א, ממשכת בחינת הו"ק וג"ר דנפש, מבחינה שכנגדה בדיקנא דא"א. דהיינו מג' תיקונים הראשונים, שהם: אל, רחום, וחנון. הנבחנים ליה"ו דהוי"ה הראשונה דדיקנא דא"א: כי תיקון א' אל, הוא שורש הדיקנא, ותיקון רחום הוא ו"ק דנפש, ותיקון וחנון הוא ג"ר דנפש. ע"ד שהם נבחנים בא"א עצמו. הרי שמג' התיקונים הראשונים הוא משלים בחינת נפש דדיקנא שלו, והם מאירים בג' תיקונים הראשונים דדיקנא דז"א שהם ארך, אפים, ורב חסד.

(לשאלה) ובחינת הרוח ממשכת הדיקנא דזעיר אנפין, מבחינת ו"ה דהוי"ה שניה דדיקנא דא"א, הנקרא בשם, הוי"ה דבתר כתפוי דא"א, שהוא בחי' חסד גבורה ת"ת ורוח דדיקנא

והוא ממשיך רק ו"ק דרוח שהם ו"ה, ולא הג"ר, כי מבחינת הקביעות אין לז"א הג"ר דרוח, והם: ואמת, ונוצר חסד. כי הוי"ה שניה יש לה ד' תיקונים: אפים, ורב חסד. הם י"ה דהוי"ה שניה, ואמת, ונוצר. הם ו"ה דהוי"ה שניה. וכיון שהז"א צריך לקבל גם מגלגלתא דא"א, כי הוא צריך לג' שותפים: כתר ואו"א, ע"כ הוא מקבל ג"כ מי' דהוי"ה תתאה, דהיינו התיקון לאלפים, שהוא מבחינת ה' תיקונים הנמשכים מגלגלתא דא"א. ונמצא שלבחינת ו"ק דרוח שלו, הוא מקבל מי' דהוי"ה תתאה הנמשכת מגלגלתא דא"א, ומן ו"ה דהוי"ה דחג"ת כנ"ל, אמנם מאלו הג' מתתקנים לו רק ב' תיקונים, שהם ו"ה דרוח, הנקראים בז"א: ונושא עון, ופשע. אשר מבחינת שמות הוי"ה שבדיקנא דז"א, הם נחשבים לי"ה דהוי"ה אמצעית, כי בכלים נבחן תמיד שהעליונים נגדלים מתחלה, וע"כ ו"ק דרוח מקובלים בי"ה דכלים דרוח, כנודע. ותיקון הו' דז"א שהוא ונקה, מקבל מב' בחי' ה"ת שבב' הויות הראשונות דתי"ד דא"א, דהיינו מה"ת דהוי"ה קדמאה, ומה"ת דהוי"ה דחג"ת. והטעם מתבאר להלן. (אות רכ"ד רכ"ה).

סימן קד

(לשאלה) כי בעת גדלות נעשו הנה"י דקטנות לחג"ת דגדלות, ובאים לו נה"י חדשים. ובעת שיש לו רק ו"ק בהדיקנא, דהיינו נפש רוח, הם מתלבשים בחב"ד חג"ת דכלים דשערות דיקנא: אשר הג' הראשונים דז"א ארך, אפים, ורב חסד, שהם חב"ד דכלים, מתלבש בו אור הרוח, ונבחן משום זה לחג"ת. ובג' האחרונים, שהם: ונושא עון, ופשע, ונקה, הנבחנים לכלים דחג"ת, מתלבש בהם אור הנפש דדיקנא, והם נבחנים משום זה לבחינת נה"י. והתיקון ונקה, הוא עתה יסוד דדיקנא, שבו מסך המסיים, המקבל מה"ת שבב' הויות דדיקנא דא"א. והטעם שהוא צריך לב' בחי' ה"ת, כי בעת שישיג נה"י חדשים להשלים לו הט' תי"ד, הנה אז הג' תיקונים: ונשא עון ופשע ונקה, שהם עתה נה"י, ישובו להיות אז חג"ת, ויהיה אז התיקון ונקה בחינת החזה שבת"ת, והמסך שבתקון ונקה, ירד אז ליסוד החדש, הנקרא על שלישים, וע"כ מטרם שישיג הנה"י חדשים, צריך שיהיה בו ב' בחי' ה"ת, א' דבחינת נקודת החזה, ב' דבחי' נקודת היסוד, כי אח"כ בגדלות הוא עתיד להוריד את נקודת היסוד שבו של עתה, אל יסוד החדש, והוא ישאר אז במסך דנקודת החזה. הרי שהתיקון ונקה בעת שאין לו אלא ו' תיקונים, הנה הוא מוכרח להיות נושא לב' הנקודות: לנקודת החזה ולנקודת היסוד. ולכן הוא צריך לקבל עתה מב' בחינת ה"ת שבדיקנא דא"א, דהיינו מה"ת דהוי"ה קדמאה, שהם בחינת חג"ת דדיקנא דז"א, ויש שם נקודת החזה. וכן צריך לקבל בחינת ה"ת מהוי"ה שניה דדיקנא דא"א, שהם בז"א בחינת נה"י, וה"ת זו הוא אצלו נקודת היסוד. ונמצא

התיקון ונקה, שהוא עתה יסוד, שכלול מב' נקודות יחדיו, מחזה ויסוד, ואז כשמשיג נה"י חדשים, יורדת הנקודה דיסוד מתיקון ונקה אל תיקון של על שלישים, ונקודת החזה נשארת בתיקון ונקה. (אות רכ"ו).

סימן קה

(לשאלה) כי כשמדובר הוא מהמשכת האורות, הנה הכרח הוא שמקבל מו"ה דהוי"ה דבתר כתפוי, שהוא שם חג"ת ורוח, והוא אינו מקבל מי"ה דרוח אשר שם, אלא מו"ה דהוי"ה זו, שהוא נפש רוח דרוח. אמנם מבחינת השמות שבז"א עצמו, שהם בחינת כלים הרי ו"ק דאורות מתלבשים בג"ר דכלים, ונמצאים הנפש רוח דרוח, שהם מתלבשים בי"ה דהוי"ה. כנודע בערך ההפוך שבין הכלים לאורות. גם נודע, אשר האותיות של הוי"ה רומזות על הכלים. ולפי"ז נמצא שבא"א עצמו, שכבר יש לו גם הג"ר דרוח, הרי הג"ר מתלבשים בי"ה; והו"ק בו"ה. אבל בז"א שאין לו עוד הג"ר דרוח, הרי הו"ק דרוח מתלבשים בג"ר דכלים שהם י"ה. (אות רס"ח).

חלק ט״ו: בנין הנוקבא דז"א

א דע[192] כי בעת עיבור זו"ן באמא עילאה, אז היה ז"א בבחי' ו"ק לבד, והנוקבא בבחי' נקודה א' כלולה מיוד, שהוא בחינת מלכות שבה לבד, ואז ע"י העיבור יניקה ומוחין, נתגדל בחינת ז"א עד שנשלם לי"ס כנודע.

ב ואמנם גידול המלכות אינה אלא ע"י אמצעית ז"א עצמו. כי אמא עילאה כאשר גדלה אותו, נתנה בו עוד כח גידול להמלכות. ואח"כ יצאה בחי' גידול זה של המלכות לחוץ באמצעית ת"ת, ואז נגדלת המלכות ג"כ עד תכלית הגידול שבה, שהוא עד שתשלם גם היא לי"ס שלימות שבה.

ג וא"כ מוכרח היא, שכל זמן שעדין לא נתגדל המלכות, שאותן הט"ס עליונים שחסרים מנוקבא, יהיו כלולים בז"א בט"ס שבו כנודע, שאין בו רק עד היסוד, והנוקבא משלימתו ליוד, ואז הם י"ט ספירות: ט' שלו ויוד שלה, ונקרא עשירית, כיון שהיא עשירית אליו, ונשלם הוא בי"ס עמה, וגם היא יש בה יוד ספירות.

ד ואמנם טרם התגלות בה הט"ס העליונות שלה, היו כולם נכללין בט"ס שלו. נמצא, כי בכל ספירה וספירה מן הט"ס דז"א, יש בה בחינת ספירה א' של הנוקבא, אך היא אינה רק חלק העשירית שבה בלבד, שהוא ספירת המלכות שבה. והנה גידול המלכות, אינה בפעם א' רק בזמנים הרבה נתקנת ונתגדלת מעט מעט כנ"ל.

[192] ע"ח ח"ב שער מיעוט הירח פרק א' מ"ק.

ה ונבאר עתה באורך כללותם, אע"פ שיש פרטים הרבה, הנה תכלית המיעוט אשר בה, אינה פחות מנקודה א' כלולה מיוד, שהיא נקודת מלכות האחרונה שבה, כנ"ל, ותכלית גידול שלה הוא, שיהיה בה כל הי"ס שלה, ותהיה עם ז"א פב"פ שוה לגמרי, וישתמשו ב' מלכים בכתר אחד, שהוא מה שקטרגה הירח, כנודע.

ו והענין הוא, כי נודע, כי מת"ת של אמא נעשה כתר לז"א, וכאשר גם היא תעלה עד שם, ויהיה כתרה בת"ת של אמא כמוהו, יהיה כתריהן שוין, ויהיו שניהם אחד, כי שניהם יהיו בחינת ת"ת דאמא שהיא ספירה אחת, ואז לא תצטרך היא לקבל הארתה על ידי ז"א, אלא יהיו שניהם מקבלים הארתם מאמא, כל אחד בפני עצמו ולא יצטרכו זה לזה, ויהיו זו"ן שוין במציאותם כמו או"א, כנזכר באדרא, או"א כחדא נפקין וכחדא שריין. וזה תכלית הגידול שלה, ואז כל העולמות בתכלית התיקון.

ז ואמנם בין זה לזה יש בחינות רבות, ובין כולם הם ד' בחינות. וזה סדרן ממטה למעלה: א', תכלית המיעוט הנ"ל, שתהיה היא נקודה כלולה מיוד, והיא בחינת המלכות שבה, ואז אין לה פרצוף, ואז היא עומדת למטה מהיסוד שלו.

ח ב' היותה פרצוף גמור ביוד ספירות, אלא ששיעור קומתה היא באחור ז"א מחזה ולמטה. אבל עדיין האורות שלה שיש בה"ר של ז"א: כח"ב ח"ג לא האירו בד' תחתונות שבו, לכן לא נמשכו בה ולא האירו בה. והבן זה עם הנ"ל.

ט ג' בהיותה מקבלת אורות שלה מן ה' ראשונות של זא ואז נגדלת כמוהו אלא שעדיין כל זה בחינות אורות אב"א. והרי הם ג' בחי' בבחינת אחור. והטעם שאין ד' בחינות באחור, הוא ג"כ, מפני שאין הכתר ניכר אלא בפנים, ולזה ג' בחינות באחור.

י עוד יש ד' בחינות בבחינות פב"פ, והם אלו: א' שתהיה היא פרצוף שלם פב"פ, אלא ששיעור קומתה היא מחזה ולמטה דז"א, ועדיין אורות שלה דבחינת פנים שיש בה' ראשונות של ז"א לא נמשכו להאיר בה. והנה בחינה ראשונה, שהיא, שתהיה ג"כ בחינת נקודה א' כלולה מיוד כנגד היסוד פב"פ, אין כאן מקום ביאורו, ונתבאר במקום אחר, בפירוש תפלת השחר בברכת אבות.

יא הב' הוא, שהה' ראשונות של ז"א האירו בה מלמעלה, אבל עדיין הוא מחזה ולמטה, ואז הוא יורד בנצח שלו, והיא עולה בהוד שלו, בבחינת שם בוכ"ו, והוא כופף קומתו ומזדווג שם עמה.

יב הג' הוא, שתהיה גדולה כמוהו בשיעור קומתו פב"פ, ותקבל האורות של ה' ראשונות בהיותה שם למעלה עמהם. ואמנם עדיין היא אינה מקבלת אורותיה אלא באמצעית ז"א, והכתר שלו יהיה גדול מכתרה, כי הוא יותר גדול וגבוה למעלה מכתרה.

יג נמצא, שהמלכות שבה אין לה בן זוג כנגדה בזכר, כי היא למטה מן היסוד שלו, לכן היא צריכה לו שהמלכיות שבה היא למטה מכל שיעור קומתו, ואז צריכה הוא לקבל ע"י, ואז המלכות שלה אין לה בן זוג, ונתעלה עד היסוד שבה עצמה, ונכללין יחד שם בסוד הכללות, כנודע אצלינו, ואז תוכל לקבל מן היסוד של ז"א. ונמצא כי בבחי' זו יש בה פרצוף ט"ס עליונות שבה לבד, כי העשירית שבה נכללת ביסוד שבה, ואז ג"כ הכתר שלו גבוה מכתרה.

יד הד' שתהיה גם היא משמשת בכתר א' כמותו, ומקבלת אורותיה מאמא עצמה שלא ע"י ז"א, דמיון או"א, ותהיה שלימה בכל י""ס, וזהו תכלית הגידול שלה.

טו [193]ועתה נבאר ג' בחי' אלו, איך היו מתחלת בריאת העולם עד עתה. הנה בזמן העיבור היתה היא עדיין בבחי' נקודה א' כלולה מי', והיתה למטה מאחורי היסוד דז"א.

טז וכאשר נברא העולם של אצילות, ונולדו זו"ן, התחילה היא להתגדל עד יום ד' של ימי בראשית, ואז נגדלה כל ג' בחי' הנ"ל שיש בבחי' אחור באחור, והוא עד שתהיה בחי' פרצוף גמור בי"ס באחור באחורי החזה, ושם היה שיעור קומתה משם ולמטה, וגם האורות של ה' ספירות ראשונות דז"א היו מאירין בה מלמעלה למטה אב"א.

יז וכאשר הירח קטרגה, אז נתמעטה מן שיעור הנ"ל, וחזרה להיות כבתחלה בבחינת המיעוט היותר גדול שאפשר להיות, והוא שהי' ספירות שלה חזרו ונתעלו ונסתלקו בשרשיהן בט"ס של ז"א, כי משם יצאו כנ"ל, ולא נשאר רק המלכות שבה, שהיא נקודה א' כלולה מי', תחת אחורי היסוד של ז"א.

יח וזהו ענין לכי ומעטי את עצמך, שנסתלקו ט"ס שלה העליונים, ועלו בז"א, והיא נשארת נקודה מעוטה, וירדה תחת אחורי היסוד. וענין מיעוט הירח היה ביום ד'.

יט אח"כ ביום ו', חזרה להתגדל בבחי' הג' הנ"ל, היותה פרצוף שלם בבחי' אחור באחור נגד החזה דז"א, ואז יש בה ה' אורות של ה"ס ראשונות דז"א, שהם בחי' ה' ימים ראשונים דימי בראשית, כולם האירו ביום ו', שהוא הת"ת שבו, ואז ניבנית המלכות ונגלית שם, וה"ר מאירין בה מרחוק.

כ ואז ביום ו' נזדווגו זו"ן בבחי' אב"א, ונברא אדה"ר בבחי' זו לבדו. ואלו לא חטא אדם הראשון, היה מעורר מ"נ באותו שבת הראשון, ועל ידי זה היו מזדווגין זו"נ פנים בפנים בבחי' יותר עליונה שבכולם, שישתמשו שניהן בכתר אחד ופנים בפנים, אשר אין הגדלה גדולה מזה, ותהיה היא מקבלת מאמא עלאה שלא על ידו.

[193] ע"ח ח"ב שער מיעוט הירח פ"ב.

כא והנה כאשר חטא אדם הראשון ביום ו', חזרה למטה תחת היסוד באחוריו, ונשארה שם בבחי' נקודה לבד כלול מי', ואז אותן הט"ס עליונים שבה לא חזרו לעלות ולהסתלק ולהתעלם בזעיר אנפין עצמו, כמו בעת מיעוט הירח ביום ד'.

כב אמנם כיון שהיה מפני חטא, לכן כל אלו הט"ס ירדו למטה בקליפות כמ"ש בע"ה. והרי היא בתכלית המיעוט האחרון שבכולם, ואז היא ילדה קין והבל ע"י זווג זו"ן, כנזכר אצלינו בדרוש קין והבל וחטא אדה"ר ע"ש איך היו למעלה בשעה זו.

כג ואח"כ כשבא יום שבת ראשון, חזרה הנוקבא להתתקן בכל הו' בחי' הנ"ל, ונגמרה בחי' הו', והוא שחזרה עמו פב"פ בכל שיעור קומתו, זולת בחינת הכתר לבד שהיה גדול מכתרה, אחר שהיא בחי' יותר עליונה מכולם, וגבוה ממנה. ולכן היתה עדיין צריכה לקב מאמא על ידו, ואז לא היו משתמשין בכתר אחד, שהיא הבחי' היותר עליונה מכולם כנ"ל.

כד ואח"כ ביום ראשון דחול, חזרה לבחי' הב', והיתה פרצוף שלם מי"ס באחורי החזה דז"א, ועדיין ג"כ לא היו מאירין בה ה' ראשונות דז"א. והנה ענין זה נמשך מבריאת אדה"ר עד שיצאו ישראל ממצרים, כי בכל יום שבת, חוזרת עמו פב"פ שוה בשוה בבחינת ו' הנ"ל, ובימי החול, היתה חוזרת אחור באחור פרצוף שלם בבחינה ב' הנ"ל, וה"ר דז"א לא היו מאירין בה. וזה נמשך עד צאת ישראל ממצרים בליל פסח.

כה אמנם, אע"פ שבחינה זאת היתה כך, יש בו קצת שינוי בהמשך זמן הנ"ל, והוא כמ"ש רז"ל, שאדה"ר סילק את השכינה לרקיע ראשון ודור אנוש כו', עד שהעלוה למעלה מז' רקיעים, עד שבא אברהם ויצחק ויעקב לוי קהת ועמרם ומשה והורידוה למטה מן רקיעים כבתחלה.

כו והענין הוא, כי כבר נתבאר, כי בשבת ראשון חזרו פב"פ, ועדיין כתרו גדול מכתרה וגבוה ממנה, נמצא כי המלכות שבה למטה מכל בחינת ז"א, ואין לה מקום יניקה כנגד הזכר כנ"ל. וע"כ צריך שתתעלה המלכות ביסוד שבה, ואז יהיה מקום יניקה גם אל המלכות שבה. וא"כ נמצא, ששבעה רקיעים התחתונים שבה, כבר עלתה בימי אדה"ר רקיע ראשון מלמטה למעלה, שהיא בחי' המלכות שבה ועלתה אל יסוד שבה.

כז ונמצא שאין לה עתה פרצוף רק מט"ס עליונות שבה בלבד, וזה היה בכל השבתות, וגם בחול כאשר היתה חוזרת עמו אב"א מהחזה ולמטה, לא היה לה רק פרצוף מט"ס עליונים שבה נכללין כשיעור קומה ד' תחתונות שבו, כי המלכות שבה שהיא רקיע א' נסתלקה משם, ועלתה ביסוד.

כח וכן עשו כל הז' דורות, עד שהעלוה למעלה מז' רקיעים תחתונים שבה, ואז נכללין כל הז"ת שלה בג"ר שבה, ואותן ג"ר שבה היו עומדין נגד ג"פ עילאין דנה"י דז"א, ונאחזות בהם אב"א, וכל הז"ת שבה נכללין שם. ונשארו כל שארית נה"י דז"א מגולין בלתי לבוש, ומשתלשלין למטה מן שיעור קומת הנוקבא, ואז היתה עולם מתנהג ע"י ז"א.

כט וז"ש באנשי סדום וה' המטיר על סדום מאת ה' מן השמים. כי עיקר ההנהגה מן השמים, שהוא ז"א. אמנם, להיות כי גם נוקבא היתה כלולה בג"פ עליונים דנה"י דז"א, לכן נזכרת בכללות עמו, כמ"ש וה' המטיר וגו' הוא וב"ד.

ל וזהו ענין מ"ש בזוהר דינין דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסיפא, כי כל דיני הז"א הם בנה"י שלו, וכאשר הם מתפשטין בנוקבא ונעשין בה מוחין, אז נייחין שם בסופם, שחזרו להיות בחי' מוחין. אמנם כאשר הוא בבחי' הנ"ל, שנכללין ז"ת שבה בג"ר שבה בריש נה"י שלו, אז הם דינין תקיפין בסופם, וע"כ וה' המטיר גפרית ואש, שהם דינין תקיפין, מן השמים, לפי שאז הז"א אינו רחמים אלא דין, ואם הוא נקרא רחמים, הוא כאשר נה"י שלו נעשין מוחין ברישא דנוקבא.

לא וזהו נמי ענין הוצאת חמה מנרתקה, הנזכר בדרז"ל ובתיקונים, שהם הוי"ה אדנ"י, כנזכר בתיקון כ"א דנ"ח. והענין, כי חמה הוא ז"א, ונרתקה הוא נוקבא שמלבשת נה"י שבו, שהם דינין תקיפין, הנקרא חמה בתוך נרתקה דנוקבא, ונחלש כוחם ובצאת חמה מנרתקה כנ"ל, שורפת העולם כולו בדינים הקשים, וכבר נת"ל, כי אין דבר זה אלא בימי החול, אבל בשבתות היה פב"פ ע"ד הנ"ל.

לב וזה נמשך עד שבא אברהם והורידה רקיע א', והוא בחינת החסד אשר בה שנתפשט למטה כנודע, כי אברהם איש חסד, וככן עשו השאר עד משה, ואז נתפשטה גם המלכות שבה, ונתפשטו ט"ס שבה בבחינת אב"א למטה מהחזה, ועדיין אין האור ה"ר שבו מאירין בה, וכ"ז בימי החול כנ"ל.

לג וטעם הדבר הוא, לפי שכל הנשמות שבאותן הדורות שהיו מבחי' ישראל, היו מעורבים בדור הפלגה ובדור סדום ובדור מצרים, והיה הטוב מעורב ברע, וכמ"ש בדרוש בפ"ע בע"ה, וע"כ לא יכלו הצדיקים ההם להמשיך אור הה"ר למטה שיאירו בה, וכמ"ש בע"ה בענין גלות מצרים.

לד וזהו טעם ד' מאות שנה של גלות מצרים, שהיה גלות ההוא בחינת הסתלקות הה"ר דז"א מד' תחתונים שבו, אשר שם קומת המלכות, וכנגד ד' אלו שחסר מהם אור הנ"ל, נמשך הגלות ת' שנה.

לה אח"כ בהגיע תור גאולת מצרים בעשרה לחודש, לקחו הפסח, להורות כי אז היתה פרצוף שלם בסוד אב"א בי"ס, ולכן לקחו מבעשור. ואח"כ המתינו עד ה' ימים, והאירו בה עוד ה"ר שבו, ואז היה ליל פסח בט"ו לחודש.

לו וז"ס מ"ש בזוהר אמור דקי"ב על בט"ו לחודש, כי כדין, קיימא סיהרא באשלמותא: ה' על י'. פי': בהיותה בסוד אחור הוא בחי' י"ס, ושיעור קומתה אינה רק ד"ס תחתונות דז"א, וה"ר דז"א גבוהין עליהן. וכאשר היא נגדלת עמו למעלה, לוקחת מקומם, ונמצא שהיא עתה בחי' ה' על י'. וזהו בליל פסח, שהוא בט"ו לחודש, כי אז חזרה פב"פ עמו בבחי' ו' הנ"ל, ולכן אנו אומרים בלילה ההוא הלל גמור. ותכף ירדה כבתחילה, לכן אין הלל גמור בז' ימי הפסח.

לז אח"כ מאז ואילך עד שבנה שלמה בית ראשון היתה בכל ימי שבתות פב"פ בבחינה ו' כנ"ל, ובכל ו' ימי החול היתה אב"א בבחינה הג' הנ"ל, שהיתה בפרצוף שלם י"ס מהחזה ולמטה, וגם אור ה"ר דז"א האירו בה תמיד. וזהו טעם זכירת יציאת מצרים, כי היתה גאולה גדולה מבחינת היותה בתחילה בימי הגלות בבחי' ב' לבד, והוא פרצוף י"ס באחור מהחזה ולמטה בלי הארות ה"ר שלו בה, משא"כ בחורבן בית ראשון, כמ"ש בע"ה.

לח ואח"כ, כאשר נבנה בית ראשון ע"י שלמה, נתוסף עוד בה בחי' אחרת, והוא: כי בין בשבת בין בחול, לעולם היתה עמו פב"פ בחי' ו', אמנם הבחינה ז', שהיא היות ב' מלכים משתמשין בכתר אחד כנ"ל, לא היתה כך לעולם עד לע"ל, ואלו היה כן בבית ראשון, לא היתה אומה ולשון שולטת בנו כלל עוד.

לט ואמנם עוד נתוסף עתה בבית א' הארה גדולה, והוא זה הענין כמ"ש במ"א, כי הז"א היה ו"ק חג"ת נה"י, ואח"כ עלו חג"ת ונעשו חב"ד, ונה"י נעשו חג"ת, והוצרכו הבינה להתפשט בו ולעשות נה"י חדשים.

מ נמצא. כי יש בז"א הוד ראשון והוד אחרון, והוד הראשון נעשה אח"כ בו גבורות. ונודע, כי הבינה בז"א אתפשט עד הוד שבו. ואמנם קודם בית א' היתה הבינה בו עד הוד ראשון, שהיה אח"כ בחי' גבורה. נמצא כי התפשטות בינה תוך ז"א לא היתה כי אם בה"ר, שהם חב"ד ח"ג. וכתר אינו נמנה, מפני שהכתר ודעת הכל א', כנודע.

מא גם ת"ת דז"א, לא נתפשט בו הבינה, כי נ"ה דאמא ארוכים ומתפשטין הרבה בב' קוין ימין ושמאל, אך היסוד שלה שהוא בקו האמצעי, מסתיים בדעת שלו. ואז ה"ר לבד היתה הבינה מתפשטת, אך אחר בנין בית א' נתפשט בינה עד הוד ב' דז"א, והם עתה ז"ס שמתפשטות בהם הבינה תוך ז"א.

מב ואח"כ כשגרמו העונות נחרב בית ראשון, ובעת חורבן עצמה ירדה המלכות אחורי היסוד דז"א. אמנם ט"ס העליונים שבה לא ירדו לקליפות כמו שהיה בחטאו של אדה"ר, אמנם עלו למעלה בתוך ז"א בשרשיהן, כנ"ל בענין מיעוט הירח. ואלולי שנתמעט מיעוט הזה הגדול, לא היה יכולת אל הקליפות ולאה"ע להחריב בהמ"ק. אך אמנם, חזרו ט"ס עליונים להתעלם למעלה בז"א, ולא שלטו בהם הקליפות.

מג אמנם תכף אחר החרבן, חזרה הנוקבא להתקן בבחי' ג', ונעשה פרצוף של י"ס אב"א מהחזה ולמטה, ואף כי גם אז היו מאירין בה ה"ר של ז"א. וכל זה בחול, כי בשבת היתה פב"פ בבחי' ו', נמצא כי בעת חרבן בית ראשון באותו גלות של ע' שנה דבבל, היתה הנוקבא ממש כמו שהיתה ביציאת מצרים ודור המדבר. וזש"ה המדבר הייתי לישראל וגו'.

מד ומה שהיה אז בחינת גאולת מצרים נחשב עתה לגלות, לפי שבתחילה בגלות מצרים היתה גלות גמור, שאפילו בהיותה אב"א בימי החול, לא היו אור ה"ר שלו מאירין בה, ולכן כאשר נתוסף הארת ה"ר, נחשב לגאולה. אבל עתה שבזמן בית ראשון אפילו בימי החול היו פב"פ וקומתן שוה, ואח"כ כשחזר לבחי' ג' דאב"א, אע"פ שאור הה"ר מאירין בה, נחשב לגלות גמור.

מה אמנם הגירעון שהיתה עתה בגלות בבל, הוא, כי אותן הארות שהיו מאירין ז"ס עליונים, שבהם נתפשטה בינה בז"א כנ"ל בימי בית המקדש ראשון, וכולם היו מאירין בה בבחינת פב"פ כנ"ל, הנה אלו האורות ירדו כולם ונמשכו אל הקליפות בעו"ה. אך לא ט"ס ראשונים עצמם שבה, כנ"ל, שעלו בז"א, אך אלו הז' האורות ירדו בקליפות והיא חזרה אב"א בימי החול.

מו וזהו ענין גלות בבל ע' שנה, נגד ז' אורות אלו שהוא ז' בחי' כל א' כלול מי', לכן נקרא גלות בבל שהוא גימטריא ד"ל, כנודע כי מלכות נבנית ע"י בוכ"ו חילוף אהי"ה, שהוא גימטריא ד"ל, ואז שיעור קומת המלכות היא אורך היריעה שלשים באמה, ורוחב ארבע באמה, כמנין ד"ל. ועתה נתמעטה בניינה וקומתה הראשון שהוא גימטריא ד"ל.

מז אח"כ בבית שני עלתה בימי השבת פב"פ בבחי' ו', אך בימי החול עלתה פב"פ של בחינה הה', שהיתה פרצוף בי"ס שלימות ושיעור קומתה, מהחזה שלו ולמטה פב"פ, והיו ה"ר שלו מאירין בה מרחוק, אמנם לא עלתה היא כנגדן ממש, כמו שהיתה בבית א' בימי החול.

מח וזה הענין שחסר ה' דברים בבית שני, ואלו הם, אורים ותומים וכו'. וזהו ענין מ"ש בזוהר פרשת שמות, כי בית ראשון לקבל ה' עלאה ובית שני לקבל ה' תתאה.

מט והענין היא, שכבר בארנו, שבבית ראשון היו פב"פ עד למעלה בבחי' ו' והיו ה"ר מאירין בה, ואז נקרא סיהרא באשלמותא, במלוי הלבנה בט"ו לחודש, בסוד חמשה עשר: ה' על י', כנ"ל. נמצא כי בהיותן שם למעלה נקרא גם היא ה' עלאה, אך בבית שני שהיתה בימי החול פב"פ בד' תחתונות שבו והיא חמישית להם, אז נקרא ה' תתאה.

נ ועוד ט"א עם הנ"ל, כי בבית ראשון אמא עלאה הנקראת ה' עלאה, נתפשטה עד הוד ב' דז"א, ואמנם המלכות היתה יונקת ממנה, כי שם מקום המלכות. אך בבית שני, לא נתפשטה הבינה רק עד הוד ראשון דז"א בלבד, שהוא בחינת גבורה של עתה, כנ"ל.

נא נמצא, כי המלכות עתה בחול בבית ב', אע"פ שהוא פב"פ, היא מחזה ולמטה, ואינה יונקת מה' עלאה, לכן נקרא ה' תתאה, לפי שאינה יונקת מה"ר. ושמור הקדמה זו, על ענין בינה המתפשטת עד הוד א' אימתי הוא, ואימתי מתפשטת עד הוד ב'.

נב והנה אח"כ בחורבן בית שני, היתה המיעוט היותר מועט שבכל הזמנים, והוא דומה ממש אל זמן חטא אדה"ר, והוא כמו שהיתה בבחינה ראשונה של אצילות אב"א, שהיתה בבחינת נקודה כלולה מי', שהוא המלכות שבה בלבד אב"א תחת היסוד שלו, ונתוסף בה פגם, שאותן הט"ס שלה ירדו למטה בין הקליפות, ואז סמכין אתאבידו, שהם נה"י ז"א הסומכים אותה.

נג וז"ס השליך משמים ארץ וגו'. כי ת"ת ישראל שהוא ז"א, השליך את המלכות הנקרא ארץ, שהיתה תחלה בת"ת שבו הנקרא שמים, ומשם השליכה אפילו למטה מהדום רגליו, שהם נה"י שבו, ונפלה תחת היסוד שבו באחוריו.

נד וזהו ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום, כי בדור אנשי סדום היתה המלכות באחורי נה"י דז"א כנ"ל, בסוד וה' המטיר. אך עתה, נפלה בסוד נקודה לבד תחת היסוד, וט"ס שלה ירדו אל הקליפות, מכ"ש הארת ה"ר שנפלו בחרבן בית ראשון.

נה נמצא, כי חטא אדה"ר וחטא חורבן בית שני הכל א', אלא שחטא אדה"ר תיקן ממש את הקליפות, מה שמתחלה היו בלתי תיקון, כמ"ש בע"ה. אבל בעת החרבן בחטא ישראל, כבר היו הקליפות מתוקנים, ומה שגרמו הם, הוא להחזיר ולהלביש בהם את הקדושה כנ"ל.

נו [194]בענין השבת ויו"ט ור"ה, וכבר ביארנו למעלה בענין השינוי והחילוק שיש בין השבת ליו"ט ולר"ה וע"ש. ונבאר כאן עניינם בקיצור. הנה שם נתבאר כי בבחי' היות שנוקבא דז"א עולה ביום שבת בתפלת חזרת המוסף עד הכתר של או"א, והיא שוה אליו עתה ממש בכל שיעור קומתו, לכן קדושת השבת היא יותר גדולה מקדושת יו"ט, אבל

[194] שער הכונות ענין ראש השנה דרוש ה'

בבחינת כי ביום השבת היא מקבלת ההארה שלה ע"י ז"א, לכן אין זה שלימות אליה, משא"כ בר"ח ויו"ט, שהיא והוא שוין ויונקין מכתר א', ואינה מקבלת הארתה על ידו. אבל להבין זה, צריכין אנו להודיעך ענין זה.

נז דע, כי כל הזווגים שיש בזו"ן, שכולם צריך שזו"ן יקבלום שפע והארה מן ט"ס דא"א, ובכח זה יוכלו להזדווג, אבל אין כל הזווגים שוים: כי הנה בימי החול, אז הז"א מקבל הארתו מן הנצח דא"א, וכל בחינותיו של ז"א נכללין בקו הימין בנצח דא"א, ומלכות מקבלת הארתה מן ההוד דא"א, וכל בחינותיה נכללות בקו שמאלי הוד דא"א, ועי"כ אין זו"ן שוים כאחד.

נח ובר"ח, אז זו"ן משמשין בכתר א', ר"ל שניהם נכללים בנצח דא"א, והם מקבלים הארתם בהשואה א', ואין יתרון לזכר על הנקבה. ובשבתות אז עולין זו"ן עד הכתר דאו"א, וזה נכלל באבא, וזו נכללת באימא ואין שניהם שוים בהשואה אחת, ולכן היא מקבלת הארתה על ידו.

נט וזהו הטעם, שהשבת נקרא קדש ממש, כמש"ה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם. אבל הי"ט נקרא מקראי קדש, לפי שביום שבת ז"א מקבל מן הקדש דאו"א, ונותן על ידו חלקה אל הנוקבא. ונמצא כי ז"א עצמו שהוא בחי' יום השבת נקרא קדש ממש, אבל שאר היו"ט אינם עולים עד המקום שעלו ביום שבת אבל בכל יו"ט עולים כפי בחינתו כמ"ש.

ס [195]בזה תבין סוד הנסירה שנותן בה הדינים שהם האחורים. כי תחלה היה בו החיצוניות הנקרא אחור, הוא הקטנות. והבן זה, כי האמצעי אינו נקרא אחורים, והיה בו אחור ואמצעי. ובבוא הפנים שהוא גדלות, אז מה שהיתה המלכות בסוד עיבור לבד כלי אחד באחור (הגדיל אותה מאחוריו פרצוף גמור עד כנגד החזה שהוא חצי שיעורו, והרי נשלמה כמוהו, עם היותה חצי שיעורו, ועדיין חסרה ממנה יסוד ומלכות, וזה לפי שעדיין אינה שלמה כמוהו רק חציו דוגמת זמן יניקתו, וחסר ממנה כלי ג' הפנימי.) כי בזמן שיש לו עיבור, אין לה מדה כלל רק עטרת היסוד, שהוא חצי מדה שבה, ועתה נגדלה (כיסוד שלו) כמוהו.

סא וזה כלל גדול שתבין בו הכל, כי לעולם פרצוף הב' הוא חצי העליון, כנזכר במקום אחר. וכיון שז"א בסוד העיבור היה חצי מדה, גם היא היתה חצי מדה, כי הוא ו"ק (ונשארו) ונעשו ג'. והיא קצה הז' שהוא כשיעור היסוד שלו הקטן שבכולם, שאין בו רק ב' פרקין.

[195] ע"ח ח"ב דרוש מ' שער פנימיות וחצוניות דרוש ח'.

סב והבן זה היטב, כי בזמן היניקה, חזרה להתקן כל מה שהיה בו טרם מיתת המלכים, שהרי הוא ו"ק מחוברות, והיא קצה הז' מתוקן. ובהכרח שבזמן מיתת המלכים היה בהם ב' בחינות שהם פנים ואחור, ולכן אלו הב' בחינות אינם נחסרים משום פרצוף שבעולם.

סג ועתה צריכין להתתקן ג"ר דז"א וט' אחרונות דמלכותשמעולם לא באו אפילו בזמן המלכים, ואלו באים בסוד תוספות. ועתה באים מעורבים ומתוקנים עם מ"ה וב"ן בגדלות.

סד כי בקטנות, כולם דב"ן, כנודע. כי ז' מלכים כולם מב"ן היו. גם לאחר התיקון לקחו כל אחד מהם מ"ה וב"ן, כנודע. ואז נשלמו. והבן זה היטב, כי אין מ"ה בקטנות כלל רק בגדלות: והוא מ"ה, כל יוד דיליה ודילה. וב"ן, ג' דיליה וט' דילה.

סה והנה א"א ועתיק, הזכר לקח כל המ"ה והנוקבא לקחה כל הב"ן להיותה נמתקת ואינה צריכה אליו, אך מאו"א ואילך הוצרכו הזכרים ליקח תחלה הב"ן של נקבה אפילו הקטנות שבה כדי למתקו, ואח"כ ניתנו אליה לגמרי ונשאר בהם שרשו מן הקטנות.

סו ובגדלות לוקח ג"כ שלו ושלה, ואח"כ ניתן לה הב"ן לבדו לפרצופה, והמ"ה הארתו לבד, שהם הארת החסדים לבד, ולא עיקרא, כי עיקרא נשאר בו. וההיפך בב"ן, כי עיקרו בה ובו הארה בלבד, אך עכ"ז כיון שתחלה לקחו, הרי יש לו שורש גדול ממנו, לכן דעתו שלם. אך הנקבה אינה לקחת ממ"ה רק הארתו לבד ועיקרה מב"ן, ולכן דעתה קלה אפילו בגדלות.

סז וכל זה המ"ה וב"ן דגדלות, נקרא תוספת המסתלק, ולא נשאר כי אם ב"ן דקטנות בשניהם, וזה בזו"נ, כי באו"א לעולם נשארים בהם, כי כבר שם ב"ן שלם היה להם תחלה בעת המלכים כל י"ס, אמנם גם הם הוצרכו למ"ה וב"ן עד"ז הנ"ל בזו"נ.

סח ועיקר מ"ה בזכר, והארתו בנוקבא, ולהיפך בב"ן, ויען היות חו"ב מבינה דמ"ה לבד, לכן שרשם דינים ולא רחמים עם שהם מ"ה. ואפשר, כי מ"ה בחכמת אבא ובחכמת אמא, וב"ן בבינת אבא ובבינת אמא, וכן יהיה בז"א.

סט ונחזור לענין, כי ביניקה נשלמו כבראשונה, ואז לא היה לכל א' מהם רק ב' כלים, שהם אחור ואמצעי. ובבא הגדלות לקח ז"א כלי הפנימי הג', ואז הגדיל את הנוקבא מאחוריו פרצוף גמור עד כנגד החזה, שהוא חצי שיעורו כנ"ל, והרי נשלמה כמוהו, עם היותה חצי שיעורו.

ע ועדיין חסר ממנה נקודת יסוד ומלכות שבה. וזה לפי שעדיין אינה שלימה כמוהו רק חציו דוגמת זמן יניקתו, וחסר ממנה כלי הג' הפנימי של אותן ב' בחי', וגם מן הדעת שלה לא היה תוספת גדלות, רק כבזמן הקטנות.

עא וכשננסרה, שהוא שלקחה היא המוחין חצים לבד, שהם בינה וגבורה (כנזכר במ"א בענין שופר) אז נמשך לה שם ב"ן שלה, כנודע, כי בינה וגבורה של ז"א הם ב"ן כנ"ל, ואז נשלם יסוד ומלכות שבה, ועדיין חסרה הארת שם מ"ה, ואז ניתנו בה האחורים של החיצונים דעיבור, ונעשה פנימיות בה.

עב והרי נשלמו בה ג' חלוקות: יסוד, ומלכות, ודעת שבה, שהם איברי ההולדה שאינם נעשים אלא ממ"ה. ובחזרתן פב"פ נתן בה בזווג א' שם ב"ן בבחי' הגדלות, ונשלמה. ואח"כ בזווג הב' נתן לה המ"ה, שהם החסדים לצורך נשמות.

עג ונמצא כי בזמן הנסירה, היא לוקחת הגבורות מז"א והוא נשאר רק מהחסדים ולוקח הוא הפנימיות (ונראה לי, כי נר"ן נקרא פנימיות העולמות. וגם במ"א ע"ש כי ציצית קטן, קטנות שהיא עשייהשביצירה, וציצית גדול, גדלות שביצירה. ובמ"א נתבאר כי שניהם נקראו חיצונות שביצירה, ובמ"א ע"ש (מהרח"ו ז"ל) כי כל מה שנותן הזכר לנוקבא בעת הנסירה, גם מה שנתון לה מאמא, אינם רק הגבורות, והם נקראים אחורים.

עד ויש גבורות באחורים דזכר ויש גבורות במוחין ג"כ, ושניהם ננסרין וניתנין אליה (נראה מזה כי הפנימיות הם המוחין, שבהם ג"כ בחי' גבורות ב"ן הניתנין אליה, וכעד"ז בכלים מבחוץ. והוא נשאר במ"ה, ועיין במ"א היטב ענין הגבורות והחיבוק בימין ובשמאל והזווג, וכמה מיני חסדים וכמה מיני גבורות הם (מהרח"ו ז"ל).

עה והענין, כי בחינת החיצונית והאמצעית שבנ"ה הם תרי פלגי גופא, שהם גוף א' לבד, כי שם ראש הנוקבא א' לבד, וזו"ן משתמשין בהם, וכותל א' לשניהן, אך בבואם של החסדים אז הנ"ה נפרדין זה מזה.

עו כי נעשה בזכר בחי' ה"ג הפנימית, כי אז הכותל ההוא לו לבדו מן החסדים, ולכן נחלקים נ"ה, ולה כותל א' לבדו מן הגבורה, והם מחוברים נ"ה לבחי' ראשה, והנוקבא לעולם היא סוד אחורים של הזכר, והזכר הוא בחינת הפנים אף בהיותם אב"א, והבן זה.

עז גם ענין יסוד אבא שבתוך רישא דז"א, הוא דעת פנימי דז"א, ובמ"א כתבתי כי העליון מחבירו נעשה מקיף אליו, כי המוחין דו"ק דגדלות הם מקיפים למוחין פנימית דקטנות ויניקה, ועיין במ"א. בעיבור ויניקה נתקנו ו' ראשונות דז"א מז' מלכים דמיתו, ובמוחין דגדלות נתקנו ג"ר בסוד תוספת, ולכן המוחין מסתלקין ובאין בכל פעם בסוד תוספת, כי הג"ר הם המוחין דגדלות, והבן זה היטב.

עח אך נוקבא לא בא לה תחלה, רק נקודת הכתר שבה, וכל התיקונים הם באים בה, ואח"כ שאר הט' כולם באים בתוספת בפעם א', בלי צורך עיבור ויניקה ומוחין כז"א, אלא נעשה הכל בפעם א'. וגם תבין, כי שם ב"ן שמשם שורש קין, בהיותו שם בדעת

ז"א, נותן טפה בסוד זווג ממש, והם גבורות זכרים, והיוצאין לתיקון פרצוף נוקבא, הם נקבות כנ"ל.

עט [196]דע, כי תחלה בעיבור לא היה בז"א רק בחי' נפש לבד שבו, והוא המלכות שבו וששה קצוותיו. וכשנולד בא לו הרוח, ונשלם לו"ק בימי היניקה, ואמנם, הנוקבא קודם זמן העיבור, לא היה בה רק נקודת נפש שבנפש מלכות שבמלכות שבה, ושיעורה עטרה שביסוד ז"א, שהוא מנפש שבו.

פ ואח"כ בעיבור נתוסף בה ו"ק הנפש, ונקרא רוח שבנפש, ואז גדלה כמדת היסוד עצמו דז"א, שהוא רוח שבו, אך אינן ו"ק שלמים כמוהו. אח"כ ביניקה גדלה היא הנשמה שבנפש וניכר ג' כלים שבה, שהם כלי נפש כלי רוח כלי נשמה, כנודע, שאין עוד כלים רק ג' כלים אלו. אך הם בחי' נפש בלבד, באופן שנשלם בה בחי' י' מלכיות שבה הנקרא נפש גמורה, וכולם אינם רק מדה אחת כמדת ת"ת דז"א, ואז היה הז"א ו"ק גמורים, והיא קצה א' גמורה.

פא אח"כ גדל ז"א י"ס גמורים, ובא לו נשמה, ואז היא נגדלת בבחי' רוח בפעם א', כי אותו המדה של י' מלכיות הנ"ל נעשו י"ס, כנודע מא"ב דאטב"ח.

פב והרי עתה הם אב"א, אך עדיין אין בה רק נפש ורוח, כי הרי היא עדיין מן החזה ולמטה ששם היא בחינת הרוח. כי עד החזה עומדת היסוד דבינה הנקרא נשמה, כנודע. גם כי הרי אינה לוקחת מהבינה עצמה, אלא מן הז"א עצמו הנקרא רוח, וגם שהוא למטה מהחזה כנ"ל, שאין שם בז"א עצמו רק רוח, ולכן לא הגיע אליה רק רוח שלה, כי הנשמה שלה ניתנה למלכות של ז"א עצמו כנ"ל.

פג ואח"כ יצאו המוחין וניתנו אליה עצמה, ואז נגדלה היא כל האחור כי כבר יש בה נשמה כמוהו. ודע והבן מאד, כי אז כל בחי' מלכות דז"א עצמו שהוא ב"ן שלו כנזכר במ"א, הוא דוגמת בינה עליונה, והיא דוגמת תבונה, וכל אחוריים שלו ננסרין וניתנין אליה, ועי"ז נשלמה. כי היא דוגמת התבונה הנעשית פרצוף גמור בהתחברה עם הבינה.

פד והנה הכלים הם ננסרין ונדבקין בה, כיון שהנשמה נכנסת בה שהיא נשמת הכלים הננסרים, שהוא ב"ן דז"א, אורות וכלים, והבן זה מאד. והנה עד עתה יש בז"א ובנוקבא מוחין דנשמה, ואז נקרא כבר גדול, כי בעוד שיש בו רוח נקרא זעיר, ובלוקחו נשמה שבו נקרא גדול, שהוא בן י"ג שנים ולמעלה. אך עדיין אינו אדם ראוי לחופה עד י"ח שנה, ואז נכנסת בו נשמה לנשמה שהם מוחין דאבא. כי אין זווג ראוי להוליד, אלא מן המוח שהוא חכמה הנקרא חיה, כנ"ל.

[196]ע"ח ח"ב דרוש מ' שער פנימיות וחצוניות דרוש ז'.

פה ועתה נבאר בנין נוקבא דז"א, כי הנה בהגיע עת אצילות ת"ת ז"א כנ"ל, אז תיכף נקיב נקב באחורי חזה שלו, ושם נאצלה ראש הנוקבא, כנזכר באד"ר. והענין הוא, כי ז"א כלול מי"ס בהתחברו עם המלכות, אמנם עדיין עתה בעת הזו שהוא בתחילת אצילותה, אין בהמלכות הזו רק חלק עשירי שבה בלבד, ואינה נקראת רק בחי' נקודה קטנה כנודע. ואח"כ התחיל המאציל לתקנה ולהגדילה ולעשותה פרצוף גמור כלול מי"ס, ע"י ט' נקודות שהוסיף בה כנזכר.

פו וזה ענין תיקונה והגדלתה. כי בתחילה מבחי' האחורים דנה"י דז"א נעשה בה ג' מוחין חב"ד, אבל נודע כי כל שיעור קומתה הוא שיעור אורך שמן החזה שלו ולמטה, והוא, כי הירכין שלו נחלקים לפרקין כנודע, באופן שמן הת"ת שלו דמן החזה ולמטה נעשה הכתר שבה, ומן אחורי נה"י שבו, נעשו כל ט"ס שבה, מחכמה עד מלכות שבה, כנודע אצלינו.

פז וכבר נתבאר, כי לסיבה זו נקראת הנקבה בשם אות דלת, כי שיעור קומתה אינו רק כנגד ד' ספירות אלו בלבד. אבל אין זה רק בהיותה אחור באחור. ואחר שחוזרת פב"פ, נקראת ה"א, ע"ד מ"ש בסבא דמשפטים בסוד יהודה, דאתקריאת דלת ואתקריאת ה"א, דא מסכנו ודא עתירו.

פח והענין הוא, כי בהיותה אחור באחור כנגד ד"ס אלו נקראת דלת, דלה ועניה היושבת באחור. ובחזרת פב"פ, אז נקראת ה"א בסוד העושר, כי כבר זכתה לחזור אפין באפין. והבן כלל זה, של דלת ושל ה"א, היטב.

פט והנה נמצא, כי בהיותה באחור היא טפילה אליו וצריכה אליו שיאיר בה והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה, אבל אינו מביט אלא במקום החזה שבו, ומשם נוקב אור עיניו ויוצא לאחור ומאיר בה, כפי מה שהיה באצילות עצמו, ובהיות הוא מביט בה, גם א"א מביט ומשגיח ומסתכל בז"א, כנזכר באד"ר.

צ ואחר שנתקנה באחור, כשבא ערב שבת, עלה ברצון המאציל העליון להחזירה פב"פ, ויהיה זווגם שלם, כי בהיותם אחור באחור אז זווגם ג"כ הוא אחור באחור, ועוד כי בהיותה באחור, צריכה להיות ג"כ הנקבה גרועה וקטנה ממנו, לפי שהנה היא אז מקבלת הארה ע"י בעלה ולכן רצה להחזירו בפנים שיהיו שניהם שוים, ואז מה עשה, הפיל ה' אלהים תרדמה על האדם שהוא ז"א ולא אשתאר ביה רק קיסטא דחיותא.

צא וביאור מילת קיסטא דחיותא, הנזכר בזוהר בכמה מקומות, ר"ל, מדת החיים. פי': שעתה חזר ז"א להיות כבראשונה כמדתו, שלא היה בעת אצילותו רק ו"ק בלבד כנ"ל,

[197] שער הכונות ח"א ענין דרושי הלילה אמצע דרוש ו'.

ובהיותו חוזר אל מדתו הראשונה, אין בו כח להאיר בנוקבא ולהשפיע בה, לפי שאז אין בז״א רק ו״ק בלבד. ונוקבא אין בה בחי' מוחין ושום אבר מן גופא, רק חלק עשירי מעשרה חלקים שיש לה בגדלותה כנ״ל.

צב והנה כשאין בו רק ו״ק, אין בו בחי' חיות רק אותו חלק העשירי מן החיות שהיה לו שהוא מגיע לנוקבא, ואז נחלק אותו החיות שאינו רק חלק העשירי בלבד, ונחלק בו״ק ובמלכות שבו, וזהו ביאור קיסטא דחיותא, כי הוא מדת חיי ז״א בהיותו בבחי' אצילות בן ו״ק בלבד. ובשער הפסוקים פרשת וישב בפסוק ויוסף הורד מצרימה נתבאר ענין השינה והחלום והפתרון מה עניינם באר היטב.

צג ואחר שחזר ז״א אל מדתו הראשונה בן ו״ק בלבד, נסתמו עיניו ועפעפיו ולא יכול להשגיח ולהאיר בנוקבא כבראשונה, וגם הסתכלות א״א בו נחסרה ממנו, וכנגד הסתלקות הארת עיני א״א ממנו, אמר המפיל חבלי שינה על עיני, כי בחסרון הסתכלות עליון בו נפלה שינה בעיניו, ומזה נמשך כי גם הוא סילק הארתו והשגחתו בנוקבא, וסגר עיניו בעפעפיו, ולא נסתכל בה. וכנגד זה אמר ותנומה על עפעפי.

צד ונמצא כי כמו שז״א חזר למדתו הראשונה, כן נוקבא, אחר אשר הגדילה אחור באחור פרצוף שלם כנזכר, חזרה למדתה הראשונה להיותה בסוד נקודה קטנה, ע״י הפלת התרדמה כנזכר. ולכן עתה נקראת צלע, ולא פרצוף, וזש״ה ויקח אחת מצלעותיו.

צה ואחר שנתמעטה, נסרה המאציל מאחוריו, והעלה אותה למעלה כנגד הפנים דז״א, ואז האיר בה א״א, והשלים תיקונה והגדילה ובנאה בנין שלם, כמו שהיה בעלה בתחילה. ונמצאו עתה שניהם שוין ממש זה כזה, אדם וחוה, ואח״כ חזרה הבינה להלביש נה״י שלה ברישא דז״א לעשות לו מוחין, כנ״ל, ונמצא כי אז היו שניהם פב״פ.

צו[198] ורצוני עתה להרחיב הביאור בענין המאמר הנזכר, הנה בפרשת תצוה דף קפ״ז, וז״ל, כתיב יהי שם ה' מבורך מאי מבורך, שירותיה קשה וסופיה רך: מ״ב קשה ודינא איהו ודאי, ולבתר רך. כגונא דא יומא דר״ה, מ״ב, דהא במ״ב אתוון אתברי עלמא, ועל דא אתברי בדינא, ולבתר איהו רך כו'.

צז הנה בהתחלת האצילות היה ז״א בבחי' ו״ק לבד, והנקבה היתה בחי' עשירית, בסוד נקודה קטנה כלולה מי', ולא היה בה פרצוף שלם. והנה זו הנקודה, אשר עליה אנו אומרים ומאיר לאישון בת עין, כמבואר באורך בברכת המפיל חבלי שינה וכו', וע״ש היטב, כי שם נתבאר כל זה הדרוש. וזאת הנקודה היתה בה כח לעמוד עמו פב״פ, כנזכר

[198] שער הכונות דרושי ראש השנה אמצע דרוש א'.

שם, וטעם הדבר נתבאר היטב בדרוש ה' דתפילין, למה נוהגים ביום ולא בלילה. והוא, כי הנקודה הזו היא בחי' הכתר שבה עתה. ודי בזה.

צח ולהיות, כי הנקבה היתה בתחילתה מקבלת הארתה ע"י ז"א, לכן היתה גרועה ממנו, ולא היתה יכולה להתקן בבחי' פרצוף שלם, ואז הוצרך המאציל העליון, להפיל תרדמה על האדם דא ז"א, ואז ז"א לבדו, בבחי' נשמתו המסתלקת ממנו בעת התרדמה והשינה, עולה למעלה בסוד מ"ן אל אימא עילאה, כדרך האדם המפקיד נשמתו ביד המלכות לצורך מ"ן שבה, כמבואר לעיל בפסוק בידך אפקיד רוחי, הנאמר בלילה כשהאדם ישן על מטתו.

צט ואע"פ שכל העלאת מ"ן צריך שזו"ן יעלו שניהם זה באבא וזה באימא, עכ"ז עתה, שכל צורך זווג הזה דאו"א אינו אלא לצורך בנין המלכות שהיא נקבה לבדה, לכן מספיק בהעלאת מ"ן ע"י ז"א לבדו.

ק וע"י העלאת מ"ן אלו מזדווגים או"א, ומן הארת הזווג ההוא בונים ומתקנים את הנקבה, ומורידין בה מוחין אחרים באותה הנקודה שבה, ונגדלת, וניתוספין בה ט' נקודות אחרות ונעשה פרצוף שלם די"ס, ועומדת עמו אב"א מן החזה שבו ולמטה, והבנין הזה נעשה ע"י הפלת דורמיטא על ז"א.

קא והנה סבת התדבקותם עתה בבחי' אב"א, מה שלא היה כן בתחילה בהיותה בסוד נקודה כנ"ל, כי היתה עמו פב"פ בסוף היסוד שבו. הטעם הוא, כי הנה כל בחי' אחורים הם דינים, והם שמות אלהים כנודע, והקליפות נאחזות באותם האחורים שהם שם אלהים, כנודע, בסוד, מלך אלהים על גוים, כנזכר בסבא דמשפטים.

קב והנה, אם קודם יציאת אדה"ר היו זו"ן בבחי' פב"פ, היו אחוריהם מגולים, והיו הקליפות נאחזות בהם מאד, ולכן כדי שלא יתאחזו הקליפות באחוריהם, הוצרכו להדבק אב"א דיבוק ממש גמור, מן החזה דז"א ולמטה, כנודע. ואז עי"כ, אין הקליפות יכולים ליכנס בינתים כדי להתאחז שם באחוריהם שלהם, והרי כל אחורי הנקבה מכוסים, אבל אחורי הזכר מן החזה ולמעלה היו מגולים.

קג[199] ודע, כי בהיותן אב"א נזדווגו ועלו למעלה בחיק או"א, וחזרו שם פב"פ, ואז נתן בה רוחא דשביק בה בביאה קדמאה, והוא בחי' טפת זווג גמור בחסדים של נר"ן, מב"ן ומ"ה וס"ג: ע"ב, ע"ב, ע"ב, הרי גימטריא גבורה. כי כל אחד מאלו אינם ע"ב ממש, כנודע אלא בהתחברם ס"ג עם י' אותיות, ומ"ה וכ"ו, ורבוע הוי"ה דב"ן, שהוא ע"ב דב"ן.

[199] ע"ח ח"ב שער מ' דרושי פנימיות וחצוניות אמצע דרוש ז'.

קד וכשנכנסים המוחין דחיה, שהוא בינה דאבא, שהם ראוים להוליד, יכולין אפילו בהזדווגם למטה במקומם לחזור פב"פ כנודע, ואז נותן בה בזווג גמור טפת חסדים דע"ב דיודי"ן, שהוא ע"ב אמיתי. כי היא לקחה כבר הגבורות דע"ב ע"י ז"א ואמא פב"פ, אך לא בזווג גמור. אך עתה נותן לה בזווג גמור החסדים דע"ב, ואלו הם נשמה אמיתית, וזה נקרא זווג גמור.

קה אך רי"ו אב"א, נקרא זווג שאינו גמור, כי אינה רק לעשותה כלי. ונמצא כי אותו הרי"ו הוא אותו רוחא דשדי בגווה, שהם החסדים זכרים מבחי' נר"ן, אך טפת החיה אינה נשארת בה, כי הוא כח זכר גמור, לכן הרי"ו הוא בנימין: בן ימין, כח זכר. ונקרא בן אוני, כח נוקבא, כי היא מן הנשמה, בינה, נקבה.

קו אח"כ חוזר לקחת נר"ן וחיה יותר עליונים מאו"א עלאין עצמן, ולא מיש"ס ותבונה, וצריכין לחזור אל קטנות וגדלות ב' יותר עליונים, והבן זה. ואחר כך לוקח מאריך עצמו, ואז נשלם לו בחינת יחידה, והבן זה מאד.

קז [200]ודע כי ענין עשית כלי זה, הוא, כי גם ניתנין לה אז בחינת המוחין עלאין בג"ר, והם מתפשטין בכולה, כנודע. ואז גם יורדים הארת החסדים ההם, הנקראים רי"ו וכלי, ביסוד שלה, ונעשין כלי שם.

קח באופן, כי אין כלי זה ביסוד לבד, אלא הם המוחין ממש בכל קומת אבא והבינה, ובכל קומת ז"א ובכל קומת הנוקבא, ומכללות ה"ח ההם נמשך גם ביסוד שלהם. ואז הנקבות, אמא ומלכות, מקבלין מוחין אלו דרך בעליהם, זו פנים בפנים, וזו אב"א, ונבנית גופם, וניתן בה כללות החסדים שלה רי"ו בסוד אב"א, ואז נעשית כלי.

קט ואח"כ חוזר אבא להמשיך מוחין עצמן פנימים של זווג, ונכנס באמא בסוד מוחין, ובסוד זווג ג"כ, ומשם נמשכים לזו"ן בסוד פרצוף עצמו, ואח"כ בסוד זווג, והבן זה מאד.

קי [201]ועתה נבאר מה שידענו לעיל בענין המאמר של פרשת תצוה, במש"ה, יהי שם ה' מבורך כו', כי הנה בעשי"ת נגמרת מלאכת הנסירה, אשר התחלתה היא מן האחורים דכתר דז"א, וניתנין בכתר דנוקבא, ובחי' זו של נסירת הכתר נעשית ביום א' של ר"ה, וביום הזה כל הדינין שבכתר הזכר ניתנין בכתר הנקבה.

קיא וז"ס יהי שם ה' מבורך, שהיא המלכות הנקראת שם ה'. יהי מבורך. מ"ב ברישיה, כנודע כי שם בן מ"ב הוא בראש, כנזכר בספר התקונים תקון ע', והוא ענין הדינין הניתנין ברישא דנוקבא ביום הזה, הנקראים שם בן מ"ב, שהוא גבורה כנודע.

[200] ע"ח ח"ב שער ל"ט: שער מ"ן ומ"ד אמצע דרוש ז'.
[201] שער הכונות ח"ב ענין ראש השנה אמצע פרק א'.

קיב אמנם סיפיה הוא רך, כי כשנשלמת לקחת אותם הדינין הננסרין מן הזכר כולם, אין בה עוד מה ליתן, והיתה בנוקבא דתקיפי חילהא בקדמיתא, כל זמן שלוקחת דינין מן הזכר, וכשהשלימה לפעול את הדינין שקבלה ממנו, אין בה עוד מה ליתן וחליש חילהא והרי רך, אבל הזכר אינו כן כי הוא אינו צריך לזולתו, וכל מה שהולך מתגבר והולך, ואדרבה רישיה רך וסיפיה קשה.

קיג ובזה יתורץ ענין המאמר הזה החולק עם ספרא דצניעותא, כי שם נאמר להיפך, הדינין דנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסיפא, וההיפך בדכורא. אבל הענין הוא, כי בספרא דצניעותא מדבר בבחי' הדינים בעצמם, אשר הם בחי' נה"י דז"א, שבהם סוד הדינין כמבואר לעיל, והנה הם נכנסים ונעשים בחי' מוחין ברישא דנוקבא, אבל נה"י של הנוקבא אין עוד פרצוף אחר באצילות תחתיה, להעשות בו בסוד מוחין, ונמצא כי דינין דילה, שהם הנה"י שבה, תקיפין בסופא.

קיד אבל בפרשת תצוה אינו מדבר בבחי' הדינין בעצמן, אלא בבחי' מה שלוקחת הנוקבא מן הדכורא, כי בתחילה בעודה מקבלת ממנו הם דינין קשים, ובסופה שכבר אין לה מה לקבל, אינון נייחין. ולא איירי הכא אלא בבחי' הנקבה בעצמה המקבלת הדינין, ולא בבחי' הדינים בעצמם.

קטו [202]והנה בענין נסירת הדינין יש ב' בחי': הא' הוא, להמשיך כל הדינין שיש בכתר שבו וליתנם בכתר שבה ושל חכמה שבו בחכמה שבה, וכע"ז עד תשלום י"ס שבו בי"ס שבה. בחי' הב' היא, כי הנה בחי' הי"ס שבה, הם עומדים מן החזה שלו ולמטה, וא"כ צריך שהדינין שבחצי התחתון דת"ת שבו ינתנו בכתר שבה, והדינין שבפרק א' דנצח שבו בחכמה שבה, וכעד"ז עד תשלום הנה"י שלו בכל שיעור קומה שלה.

קטז ונבאר ענין ב' בחי' אלו איך נעשות בי' ימים אלו גם יתבאר היטב מפורש אופן מלאכת הנסירה. הנה ביום א' דר"ה שהוא יום ו' שנברא בו אדה"ר, אז הפיל ה' תרדמה על ז"א, כדי לנסור את הנוקבא העומדת באחוריו.

קיז וזה ענין אופן נסירתה כי בתחילה היו הדינין האלו באות לה ע"י ז"א, שנותן לה בחי' הגבורות אשר בדעת שלו, יען כי אמא עלאה היתה מתפשטת בו, אבל עתה שנפלה עליו תרדמה, ונסתלקו ממנו אימא עלאה, וגם נסתלקו ממנו המוחין שלו שהיו בתוכם בתוך התפשטות נה"י דאמא עילאה בו, כנודע, ואז גם עטרא דגבורה שבדעת נסתלקה ממנו.

קיח ואחר הסתלקותה מתוכו, מתפשטת אמא עילאה בבחי' הנה"י שבה תוך הנקבה עצמה, ואותם הגבורות דעטרא דגבורה נמשכין אליה ע"י הבינה שלא ע"י ז"א, וכמ"ש זה

[202] שער הכונות ענין ראש השנה אמצע דרוש ג'.

היטב בברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב. גם יתבאר לקמן בענין כוונת השופר, כי שם נתבאר ענין מה שנסתלק מן ז"א, שהם בינה ועטרא דגבורה להכנס ברישא דנוקבא, אבל מוח חכמה ועטרא דחסד נשארו בסוד א"מ על רישא דז"א.

קיט והרי, איך נסתלקו הדינין והגבורות מז"א, שהיו הולכות לצד אחוריו להכנס ולהתפשט בנקבה, ועי"כ היו מחוברים אב"א, ועתה בהסתלקם מתוכו ונכנסו בה שלא ע"י ז"א, נפרדה ונסרה מאתו, וניתנו בה כל הגבורות ההם. נמצא כי נתינת הדינין והגבורות בה שלא ע"י ז"א, היא גורמת אל הנסירה שתפרד ממנו, כי אינה מקבלת ממנו דבר. וב' דברים אלו, שהם נתינת הגבורות בה, והנסירה, נעשו כאחד.

קכ והנה ביום א' דר"ה, כל הגבורות שהם בכתר שלו עד סיום כל הת"ת שבו, ננסרו וניתנו אליה בכתר שבה, ועומדת באחורי חצי התחתון דת"ת שבו. באופן, כי הוא ננסר כחב"ד וחג"ת שבו, והיא לא ננסרה ממנו רק הכתר שבה וכל הגבורות ההם נתקבצו בכתר שבה.

קכא ובזה תבין מה שנתבאר בדרוש שקדם לזה, כי ר"ה הוא ראש וכתר דז"א, עם היות שכל החדשים הם בנקבה כנודע. אבל ביאור הדבר הוא, כי אין ננסר ביום א' אלא בחי' הדינין שבכתר הזכר לתתם בכתר שבה מראשו לראשה, ונמצא, כי סוד ר"ה הוא ראש הזכר וגם הוא ראש הנקבה, זה נותן וזו מקבלת ושניהם אמת.

קכב והנה, להיות כי הגבורות האלו ניתנין בה שלא ע"י ז"א, הם דינין תקיפין בלי התבסמות ומיתוק, ואח"כ ע"י השופר שתוקעין ביום ר"ה חוזרין נה"י דאמא עם המוחין שבתוכם לחזור ולכנס תוך ז"א, כמש"ל ענין תקיעת שופר, וכבר הקיץ ז"א מתרדמתו, ואז בהכרח הוא שחוזרת הגבורות להמשך בנקבה ע"י ז"א, ונותן בה בחי' גבורות כיוצא בהם כנגד הא' בנוקבא.

קכג אבל אלו הגבורות הם מתוקות ומבוסמות יותר מאותם הגבורות שניתנו בה בהתפשטות אמא עלאה בתוכה בעת תרדמת ז"א, כנזכר בסוד הנסירה והטעם, כי בעת תרדמת ז"א, עלתה נשמתו שהן המוחין שבו למעלה באו"א בבחינת מ"ן, וגרם זווג עליון בהם, וע"י הזווג ההוא נתמתקו ונתבסמו אלו הגבורות יותר ממה שהיו בתחילה ונותנם עתה בנוקבא ע"י תקיעת השופר.

קכד ונמצאו בה ב' בחי' גבורה: הא', שקבלה מאמא בעת הנסירה שהיו גבורות חזקות ודינין תקיפין. והב', שקבלה מז"א אחר שהקיץ משנתו ע"י תקיעת שופר, והם גבורות ממותקות ומבוסמות יותר. גם נמצא כי מה שננסר ממנו ביום א' דר"ה, הוא מן הכתר עד סיום הת"ת שבו, ומה שננסר ממנה הוא הכתר שבה בלבד.

קכה וכבר נודע, כי לאה עומדת למעלה מכתר רחל ונמצא כי פרצוף דלאה כולו וגם הכתר דרחל ננסרו ביום זה. וגם לסיבה זו נקרא יום זה דינא קשיא, כנודע כי בחי' לאה הם דינין תקיפין, ודרחל דינא רפיא.

קכו וביום ב' דר"ה, כל חלק הגבורה של הכתר שלו נשאר בכתר שלה, ושאר הגבורות שנסתלקו ביום א' מן החכמה ובינה ודעת וחג"ת שבו, יורדות ועומדות בחכמה שבה. ואז ננסר פרק א' דנצח דז"א, וגם החכמה שבנקבה העומדת כנגדו, וכל הגבורות שבחכמה שלו ולמטה יורדין בחכמה שלה, שננסרה ביום זה. והנה בעת הורדת אלו הגבורות בחכמה שבה, הם מתמתקות יותר פעם ב', כי הלא יום ב' דר"ה נקרא דינא רפיא.

קכז וביאור הענין הוא, במה שנבאר טעם, למה הם ב' ימים ר"ה, ומה חילוק יש ביניהם, ומה טעם תקיעת שופר גם ביום הב' דר"ה. אבל הענין הוא, כי אעפ"י שז"א נתעורר והקיץ משנתו ביום א' ע"י תקיעת השופר, עכ"ז, כיון שלא ננסר מוח החכמה שבה רק הכתר שבה בלבד כנ"ל, לכן עדיין אין זה התעוררות גמור. ועדיין חוזר וישן עד יום הב' שננסרה החכמה שבה, כנזכר, וירדו שם גבורות דחכמה שבו, וכיון שירדו שם הגבורות דחכמה שבו, אז חוזרין לתקוע שופר ביום ב', ומתעוררין המוחין וא"צ ז"א לחזור ולישן עוד, כי כיון שנתעורר המוח שהוא הנקרא חכמה, אין עוד שינה, ואין צורך לתקוע שופר בשאר עשרת הימים.

קכח גם צריך שתדע, כי ביום הא' בלבד קודם תקיעת שופר, ננסרו הגבורות וניתנו בנוקבא ע"י אמא שלא ע"י ז"א, אבל אחר תקיעת שופר ביום א', כל בחי' נסירת הגבורות ונתינתם בנוקבא, הוא ע"י ז"א עצמו, שלא ע"י אמא כי אחר התקיעה ההיא חזרה אמא ונתפשטה בז"א. ואף אם אנו תוקעים פ"ב ביום ב', הוא לטעם הנ"ל, אבל אין הדינין ננסרין אחר תקיעת שופר דיום הא', אלא ע"י ז"א, וממנו ניתנין אליה.

קכט ועתה עדיין צריך לבאר ההפרש, שיש בין יום הא' ליום ב'. והוא כי הנה נודע שעד מקום החזה דז"א, אורות המוחין נסתרים ואינם מתגלים, להיותם תוך הכלי דיסוד דאמא הנשלם במקום החזה, ולכן כל הגבורות אשר שם למעלה בז"א נקרא דינא קשיא, שהם אותם הגבורות שאמרנו, שננסרו ביום א' מן הכתר שלו עד סיום הת"ת שלו, והם נקראים דינא קשיא, כי גם זהו הטעם למ"ש בפרשת תצוה בדף קפ"ז ע"א, דדינין דדכורא תקיפין ברישא והבן זה.

קל גם זהו טעם למ"ש בספר הזהר בפרשת פנחס רל"א: דיו"ט הראשון דר"ה נקרא דינא קשיא, ויום ב' דינא רפיא, לפי שביום ב' הנסירה הוא מן הת"ת ולמטה, שהוא הפרק העליון דנצח שבה ושם הוא מקום האורות המגולים כנזכר, ולכן הדינין והגבורות אשר

במקום הזה ומשם והלאה נקרא דינא רפיא, כי האורות המגולים מאירים בהם וממתקים אותם.

קלא עוד יש בזה טעם ב', והוא במש"ל כי אחר תקיעת שופר דיום א' הגבורות נמשכות בנוקבא ע"י ז"א, ולא ע"י אמא עלאה, כי כבר ע"י תקיעת שופר נתמתקו ונתבסמו הדינין.

[203]והנה מיום ראשון של ר"ה עד יוה"כ, ננסרין כל י"ס של רחל נוקבא דז"א מאחורוי, ואז בעיוה"כ נגמרה מלאכת נסירתה, ונמצא שלא היתה ראויה לזווג. ולכן בכל אלו הימים שבין ר"ה לשמיני עצרת, כל הזווגים כלם הם ישראל או יעקב עם לאה כאמור.

קלב והנה כל הימים שבין ר"ה ליוה"כ, הם בחי' שמאלו תחת לראשי, שהוא ענין חיבוק השמאל. והענין הוא, כי הנה ענין הנסירה הוא ענין דחיית הדינים הקשים שיש באחורים דדכורא, וליתנם בנקבה, ונשאר הוא חסד ונוקבא כולה דין, וכדי לבסם ולמתק הדינין שבנוקבא, הוא מחבקה בשמאלו כנודע, כי אין הדינין מתבסמין אלא בשרשם.

קלג והנה שורש הדין של נוקבא היא שמאלו דז"א, ולכן מחבק האחורים של הנקבה אשר שם ניתנו כל הדינין על ידי הנסירה, ומחבקה בשמאלו ואז מתבסמים ונכנעים ונמתקים. וביאור ענין החיבוק הזה ענייננו הוא כנ"ל בדרוש השופר, כי ביום ר"ה בעת הפלת הדורמיטא והשינה עליו, הם יוצאים המוחין שלו עם לבושיהם שהם נה"י דאמא ויוצאים מתוכו ונשאר ישן, ואז תרין מוחין דכורין חכמה ועיטרא דחסד נשארים בלתי לבושיהם בבחי' א"מ על ראש ז"א, ותרין מוחין נוקבין, בינה ועטרא דגבורה מתלבשין תוך ההוד דבינה בלבד, ונכנסין תוך נוקבא בבחינת מוחין.

קלד וענין לקיחת הנוקבא עיטרא דגבורה זו, היא הנקרא בלשון חיבוק השמאל, כי ע"י זה מתמתקין הדינים שלה, כנזכר, באופן כי בזמן הדורמיטא, אז בא ענין חיבוק השמאל, ואז הדינין שלה מתבסמין, ואז הוא הנסירה. וג' בחי' אלו נעשות יחד, כי ע"י הדורמיטא אין יניקה לנקבה ע"י הזכר, ואז נפרדים מאחוריהם וננסרין, ואז נכנסת עטרא דגבורה ובינה דז"א בסוד מוחין אליה, וזהו חיבוק השמאל, והבן כל זה היטב.

קלה וביוה"כ כבר הי"ס שלה ננסרו מעיוה"כ, ולכן בתחילת ליל יום זה, עולה מדרגה אחר מדרגה אל אמא עלאה, בסדר הה' תפלות ובחזרת מוסף אז נגמר עלייתה שם. וענין עליתה שם, הוא בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע וכו', כי שם היא מתקשטת בקישוטין, ולוקחת הה"ג מן אמא עצמה שלא ע"י ז"א, כמו עד עתה בר"ה. ובנעילה נעשה גם החותם

[203]שער הכונות ח"ב ענין סוכות דרוש ג'.

של היסוד שבה שהוא הכלי, שבו נתונין המ"נ, שהם הה"ג שלקחה מאמא. וכבר נתבאר לעיל כי החותם הזה איננו היסוד עצמו שבה.

קלו [204]וכל ענין זה תבינהו בזוהר פרשת בראשית, מ"ש בפסוק ויבן ה' אלהים את את הצלע, שהוא ענין הנסירה, ואח"כ ויביאה אל האדם, מהכא ילפינן דבעאן או"א לעאלאה לכלה ברשותא דחתן, כד"א את בתי נתתי לאיש הזה, מכאן ואילך ייתי בעלה לגבה, דהא ביתא דילה היא, דכתיב ויבא אליה.

קלז פי': ענין זווג הראשון דזו"ן בעת אצילותן, איננו כשאר זווגים של אח"כ, והוא, כי הזווג הזה לא היה למטה, רק או"א העלו את ז"א בחיקם ואח"כ העלו את הנוקבא, בסוד ויביאה אל האדם, ושם נזדווגו כמ"ש בע"ה.

קלח ואמנם, כל שאר הזווגים דזו"ן דבחי' פב"פ, הוא למטה בביתא דילה של הנוקבא, שהוא בהיכל הנוקבא, ושם יורד הז"א להזדווג עמה. והנה אז לא היה עדיין מ"ן של הנוקבא, מבוררים ומתוקנים כנ"ל, ונמצא כי מ"ן שהעלתה מלכות לגבי ז"א הם המ"ן דבינה, אשר הם שמשו אל הנוקבא, וע"י מ"נ אלו יצאו אדם וחוה כ"כ מעולין, ונאחזין עד למעלה, כמ"ש בע"ה.

קלט [205]כשנכנסין מוחין דאו"א בז"א, הנה אבא יש לו חו"ב וחו"ג, וכנגדן באמא, וכשנכנסין בז"א, אז אבא, חכמה וחסד שבו מצטרפין עם חכמה וחסד דאמא מתלבשין בנה"י שלו, ובינה וגבורה שלו מצטרפין עם בינה וגבורה דאמא בנה"י שלה, ואז או"א כלולין ממ"ה וב"ן.

קמ כי קודם לכן, היה אבא כולו מ"ה, ואמא כולה ב"ן, ועתה שנתחלפו ונמזגו כנ"ל, לכן בהכנסם תוך ז"א, נמצא כי חלק חכמה וחסד דאבא ניתנין אל הזכר מ"ה שבז"א, וכן חלק חכמה וחסד דאמא שגם הם בחי' מ"ה כנזכר, אך בינה וגבורה דאבא ובינה וגבורה דאמא, ניתנין לצד הנוקבא שבז"א עצמו, הנקראת מלכות שבגופו עצמו.

קמא ואחר שאלו ינקו והגדילו אז יצאו הארת המלכות שבהם שבמוחין עצמם, מצד הב' בינות וב' הגבורות, אל אחור ז"א, להגדיל הנוקבא דז"א, שהיא נפרדת ממנו, ונגדלת גם היא מעט מעט.

קמב ואמנם אחר שכבר נגדל ז"א צד הזכרות והנקבות שבו, אז מסתלקים המוחין, ובאים המוחין דבינה וגבורה דאו"א לבדם תוך נוקבא ונגדלת לגמרי. והרי נשלמו כל

[204] ע"ח ח"ב שער ל"ט: שער מ"ן ומ"ד אמצע פרק א'.
[205] ע"ח שער יד: שער או"א אמצע פרק ז'.

אלו המוחין הנקרא בחי' אב"א, ואח"כ באים המוחין חדשים דפב"פ, ומגדלין שניהם כבראשונה.

קמג ויפל ה' אלהים תרדמה גימטריא תרגום, כי כל האחורים הם בסוד רבוע כנודע, והנסירה היתה בהיות בו אחורים אלו הנקראים תרדמה כנ"ל, ואח"כ הביאה פב"פ. והענין כי בכ"א מט"ס דז"א יש בה הוי"ה א', ובאחורים שלה הוא גימטריא ע"ב כנודע, והרי ט"פ ע"ב גימטריא תרדמה והם גימטריא תרגום. וכולם ניתנין אל המלכות בעת הנסירה והבן זה מאד.[206]

קמד ואמנם יש בה ב' בחי' והוא פנים ואחור, ובעת האחור כל הט' שלה של אחור הם בו, ובחי' העשירית של אחור היא לבדה בה, ותמיד לעולם עומדת בחזה שלו באחוריו. ואח"כ בנסירה מתחברין כל הט' אחורים בה יחד ונגדלת כמוהו.

קמה ואחר כך בפנים, יש נקודה אחרת לבד מבחי' פנים, ויושבת בסוד תפילין דיד לעולם עמו ואינה זזה משם לעולם, ואז כל הט' בחינות דפנים שלה ניתנין בה אחת לאחת, עד שנגדלה פב"פ כמוהו.

קמו באופן, כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אב"א אז חוזרת להיות נקודה קטנה בפנים, פירוש הוא, על אותה נקודה מבחינת פנים, שעדיין בבחי' פנים שלה אין לה רק נקודה אחת. אמנם כל האחורים הם שלמים לגמרי, והבן זה מאד.

קמז והנה ידעת, כי בכל ספירה וספירה יש בה פנים ואחור בסוד אותיות ולא בסוד מספר, וכנגדה אחור ופנים בבחי' מספר. ונמצא א"כ, כי כל בחי' אחורים של המספר הם של הנקבה הדבוקה בזכר, שהם אחורים של אותיות, והם אב"א. והפנים של מספר שמצד א' ופנים של אותיות שמצד אחר, עדיין אין להם כלל, רק שני האחורים לבד, ובעת הנסירה ננסרין האחורים של המספר מאחורים של בחי' אותיות.

קמח ואח"כ באים המוחין דבחי' פנים שלו ושלה, ואז הפנים שלה ניתנין לה ע"י, ופנים שלו נשארין בו. וכמו שהאחורים לוקחת תחלה על ידו ואח"כ ע"י אמא, כן בבחי' הפנים תחלה ע"י, ואח"כ ע"י אמא כנודע. ודע כי כל זה הוא מבחי' שלהם עצמם, אך אפשר שגם האחורים של מלכות דאו"א בבחי' מספרם יהיו בחינת פנים אל ז"א עצמו וזה מובן.

קמט והמשל לכל זה, הנה המוחין של ז"א דבחינת אחורים היה בכתר שלו שהם: י' י"ה יה"ו יהו"ה. ומחובר עמו מספר האחורים אלו, שהם י' אותיות ממש כיוצא בהם, אלא שהם בבחי' מספר ע"ב. ואח"כ בעת הנסירה, נשאר י' י"ה יה"ו יהו"ה בבחי' אותיות לבד, אל הכתר דז"א, וי' י"ה יה"ו יהו"ה בבחי' המספר שהם ע"ב, בכתר נוקבא.

[206] ע"ח ח"ב שער ל"ד: שער תקון הנוקבא פרק ב' כלל ח'.

קנ אח"כ באו המוחין דפנים אל זו"ן, ואז באה שם הוי"ה בכתר ז"א דפנים, בבחינת ארבע אותיות לבד, ובאה הוי"ה זו עצמה בפנים דכתר נוקבא, אלא שהוא בסוד מספר, שהוא גימטריא כ"ו. ועד"ז בכל הט"ס האחרות כפי הנראה ממ"א.

קנא כי אחר שהם אב"א ונתן לה בחי' הגבורות אח"כ נסתלקו ממנו המוחין וניתנו בינה וגבורה לבדם אל הנוקבא ע"י אמא, והם דינין קשים, ואז המוחין שנסתלקו שהם חכמה וחסד שנשארו מקיפים כנודע, נעשו מ"ן, ונזדווגו או"א והוציאו מנצפ"ך אחרים, ונתחדשו ונמתקו עתה הגבורות, כי הרי הם דינין יותר ממותקין, וחוזרין לכנס כל המוחין עם המנצפ"ך החדש תוך ז"א, ונמשכין לנוקבא ע"י בכל ט' ימי תשובה.

קנב וצריך שתדע,[207] כי י"ס של הנקבה הם תופסים כל אורך ז"א, אלא שנחלק לב' חצאין: חצי עליון מתלבשת שם לאה, וחצי תחתון היא רחל. והטעם, כי לאה היא אחורים דתבונה, ונעשית פנימית בערך ראש רחל, והיא מתלבשת בה, לכן כל מחצית העליון של רחל נקרא על שם לאה, והבן זה מאד.

קנג ודע, כי כל זה אינו אלא אחורים של ב"ן, ואחורים דמ"ה, בין בז"א בין בנוקבא, ולכן היו עדיין אב"א, כי שניהם היו בחי' אחורים ואח"כ, חוזרין ולוקחין פנים דב"ן ופנים דמ"ה, בין בז"א בין בנוק', ואז חוזרין פב"פ. והבן מפתח זה מאד. ואמנם, בעוד שלוקח ז"א הפנים, ועדיין אין לרחל אלא אחורים, אז נקרא פנים ואחור, והבן זה. ואחר שהמשיך הפנים ברחל אז גם שניהן פנים בפנים.

קנד נמצא, כי בהיותן פנים בפנים, אז יש אל הזעיר אנפין פנים ואחור דמ"ה דמ"ה, ודמ"ה דב"ן, וכן אל הנוקבא פנים ואחור דב"ן דמ"ה, ופנים ואחור דב"ן דב"ן. אמנם נמצא, כל ספירה מי"ס דז"א או דנוקבא, יש בה פנים ואחור דמ"ה, ופנים ואחור דב"ן. וכל זה בענין החיצוניות שהם הכלים, וכן בענין האורות פנימי ומקיף מפנים ואחור דמ"ה, ופנימי ומקיף מפנים ואחור דב"ן. (אך הספק שיש לי, אם העגולים נעשו מב"ן והיושר ממ"ה, או העגולים מאחור דב"ן והיושר מפנים ואחור דמ"ה ומפנים דב"ן, והספיקות האלו הם תלוים בספיקות שבארנו ברדל"א ע"ש).

קנה נמצא עתה כלל הדברים, כי כל הבחי' שיש אל הז"א עד זמן היניקה שהוא בחי' ו"ת שבכל קצה וקצה מז"ת שבו, כולם נקראים בחי' אלקים, אך הג"ר שבכל קצה מן הז"ק תחתונים שבו, וכן כל ג"ר עליונים דרישא דז"א, כל אחד כלול מי"ס. וכל זה נקרא מוחין דגדלות, וכולם בחי' הויות. וזהו בין בבחי' מ"ה בין בבחי' ב"ן, בין בז"א בין בנוקבא. ותמצא כי ז"א נחלק לב' בחי': א' נקרא מוחין דז"א, וא' נקרא גופא דו"ק, והגוף הם ו"ק

[207] ע"ח ח"א שער י"ט: שער אנ"ך פרק ז'.

שלו כל אחד כלול מו"ק לבד, והמוחין הם ג"ר שבראשו כל אחד כלול מי"ס, וכן ג"ר שבכל קצה וקצה מו"ק שבתחתונים שבגופא.

קנו והנה תבין, איך ז"א יש בו מצד אמא, מ"ה דב"ן: והם ה' חסדים דאמא, וה"ג, שהם ב"ן דב"ן. ומצד אבא מ"ה דמ"ה, והם ה"ח דאבא, וה"ג, ב"ן דמ"ה. ואח"כ נותן בה ה"ג ב"ן דב"ן בביאה א', ואחר כך בזווג ב' נותן בה גם החסדים דאמא, מ"ה דב"ן.

קנז ואז יוצא הולד כלול דכר ונוקבא: דכר ממ"ה דב"ן, ונוקבא מב"ן דב"ן, ושניהם הם גבורות מב"ן, וזהו שורש קין, כי הוא יוצא משם ב"ן, שתחילתו שם ס"ג, גדול משם מ"ה, ושת יצא זכר ונקבה שלו מן החו"ג דאבא, שהם מ"ה דמ"ה וב"ן דמ"ה. אך הבל יצא לחצאין: חצי ממ"ה דמ"ה, וחצי ממ"ה דב"ן. ונוקבא שלו חצי מב"ן דמ"ה וחצי מב"ן דב"ן. נחלקו לב' תאומות ואותה שהיתה מב"ן דב"ן נקרא תאומה יתירה, יען כי היא מבחי' קין, לכן נתקנא בה קין, והבן זה.

קנח ובזה תבין, איך יש אנשים זכרים באים מן הגבורות שהוא שם ב"ן, הענין, כי הם ממ"ה דב"ן, והנוקבא שלהם מב"ן דב"ן, גרועות מהם. ויש זכרים ממ"ה דמ"ה, ונקבות מב"ן דמ"ה גרועות מהם. אך בערך מ"ה הכולל וב"ן הכולל, יש יתרון גדול לב"ן הכולל על מ"ה הכולל, יען כי שם ב"ן בחי' ס"ג, והוא עליון ממ"ה, כמבואר בספר אחר בענין המלכים, שהם מס"ג, וזהו ענין א"א, שכתף ימין שלו הם חסדים ממ"ה הכולל, וכתף שמאלו הם הגבורות מב"ן הכולל, ואלו הם דעת דז"א.

קנט הנה[208] תחלה ע"י מוחין דקטנות, היו דבוקים אב"א, לפי שעדיין אחורים שלהם הם דינין של אלקים, ואח"כ הפיל שינה לז"א, וחוזרין המוחין להסתלק ממנו, ונשאר בבחי' יניקה, שזהו השינה. והבן זה מאד.

קס ואז חכמה וחסדים הוסרו מתוך הלבושים של נה"י דאמא, כנודע, ונשארו עומדין ערומים בסוד או"מ על רישא דז"א, וגם חצי דעת תחתון המחבר את ב' עטרין כנודע, וכן חצי דעת העליון, גם הוא נשאר עמהן חצין דמצד החסדים.

קסא ואמנם בינה וגבורות וחצי דעת תחתון וחצי דעת עליון, אלו נשארים מלובשים תוך נה"י דתבונה. וכן הם נסתלקו מז"א, אמנם לא נשארו בסוד או"מ כמו האחרים, כדי להאיר משם מן בחי' הרשימו שעולה ג"כ בסוד שינה כנזכר אצלינו בענין תפילין, ואמנם אלו התלבשו תוך נוקבא, וכמ"ש אח"כ. ואח"כ, חוזרין להסתלק מן הנוקבא, וחוזרין תחלה להתחבר עם חכמה וחסדים בסוד או"מ ג"כ עמהם, ולעשות זה צריך זווג אחר באו"א.

[208] ע"ח ח"ב שער כ"ט: שער הנסירה פרק א'.

קסב ונמשכין מזווג ההיא ב' מנצפ"ך: א' ביסוד אמא, וא' ביסוד דמלכות, וא' נמשך לחכמה, וא' נמשך לעטרא דגבורה. וע"י אותה העטרא נמשך אותו המנצפ"ך הב' אל יסוד דמלכות. ואלו המנצפ"ך כפולים, הם יותר נמתקים, כי החכמה היא גבורה בשרשה, כי לכן חכמה דא"א נתלבש בה גבורה דעתיק.

קסג והנה אחר שירדו שם ונעשו כולם מקיף, אז מתחילין לכנוס תחלה בינה וגבורה בפנימית דז"א, ושניהן בהוד דאמא לבד, ואז מתפשטין ג' פרקי הוד בכל קו שמאלי דז"א, ומפרק אחרון נעשה מוח בינה אל המלכות. והנה כשנסתלקו בינה וגבורה מז"א כנזכר בסוד השינה, אז היו מאירין בנוקבא לאה, בסוד או"מ, ומשם נמשך אל המלכות רחל, ואינם ישינות כמו הז"א.

קסד ועיין בענין חת"ך, שהם ב' אחורים דזו"ן ג' בחי' שיש: א' בהוי"ה, וא' במצפ"ץ, ויש א' באלקים, כי הנוקבא בעת האצילות הראשון לא היתה רק נקודה א' לבד, כנודע, וזה הנקודה נקרא אישון בת עין, וזכור זה. ומנקודה זו מתחיל בנין כל מציאותה, והיא לבדה יכולה להיות פב"פ עמו, וזהו שורש כל בחי' הנוקבא, וזהו ראשית ואחרית כל דרושיה.

קסה דע, כי הנקודה שנאצלה תחלה היא כתר שבה, והיא נקודה א' לבד, ותחלה קודם העיבור, היתה בסוף היסוד למטה ממנו, ובזמן העיבור עלתה על היסוד והלבישתו, והגדילה ונעשה כמדת היסוד וכשיעורו. וביניקה עלתה עד ת"ת מאחוריו, ונגדלה כמדת הת"ת ממש.

קסו והנה בלילה, שהוא כמו בזמן היניקה לז"א, אף הנוקבא היא באצילות הראשון. והנה ט' נקודות שלה אחר חצות, מתחברין עם לאה, כנזכר במ"א ע"ש. ונקודת הכתר מתחלת אצילות ירדה בבי"ע להאיר שם. וע"י עסק התורה עולה גם היא מעט מעט, עד שבאור הבוקר נגמרה לעלות פב"פ בזרוע שמאל דז"א, ואז נכנס בה רשימו של המוחין שלה בסוד תפלה ש"י. וט' הנקודות יורדין אז בבי"ע.

קסז אך היא יש בה רשימו מבחי' פנים בפנים, ויכולה לעמוד עמו פנים בפנים אז, בסוד תפילין. ושאר הט' הנ"ל, אנו מעלין אותם מעט מעט מבי"ע עד ברכת אבות, ואז בקריאת שמע, נכנסו ו"ק דגדלות בז"א, וט' אלו שלה, גם הם מתחילין לעלות עד ז"א דאצילות, ואז עולה המלכות, ואותה הנקודה חוזרת אל האחור.

קסח ומתחלת לתקן כמו בזמן העיבור, ועולה עד תחת היסוד, ושם בחי' שורש א' שלה, כנודע שהיא העטרה הנשאר שם תמיד, וגם בחינתה שיורדה בבריאה עולה משם, ואז אותו הבחי' שעלתה מבריאה נגדלת שנית כמדת היסוד כולו, ועיין במ"א. ומשם עולה עליה ג' בנצח והוד ולא ביסוד, ונגדלת כמותם.

קסט ומשם עולה עליה ד' בת"ת. והרי עלתה גם אל שרשה אשר שם, שלא נסתלק משם לעולם, ואז נגדלת כמדת הת"ת עצמו מאחוריו. ואח"כ עולה בחו"ג עלייה ה', לכן יורדין בה ב' האורות תחתונות בברוך, וג' האורות עליונות באתה אך אינה עולה בה עד הזקיפות של הוי"ה, כנזכר במקומו. והירידות הם הוי"ה אדנ"י, והזקיפות הם הוי"ה אהי"ה.

קע ועולה בסוד נקודה לבד אורך כל הז"א עד הכתר שבו אב"א. גם בסוד נקודה ולא בבחי' פרצוף עדיין. ועיין במקומו, כי יש זווג ב' אל או"א, וגם יש אז מ"ן דחו"ב, ואז נתוסף בה הארה, שתעלה היא כל בחי' האחור עד הכתר לבחי' מדה או נקודה א' לבד.

קעא ואח"כ נכנסין בז"א ג"ר דגדלות, וגם מקיפי דאמא לבד, כפי הנזכר במ"א. ועדיין לא נכנסו רק הפנימית, ואז נתקנים ונעשים בבחי' פרצוף מהחזה שלו ולמטה. וזה בחול, שלא היתה גם בהיותה באחור רק מן החזה. אך בר"ה, בהיותה באחור עלתה עד הכתר, גם עתה הגדיל פרצופה גם עד הכתר. ועיין במקומו איך היא ברחל ובלאה, אך רחל היא מהחזה ולמטה לבד, וגם כל זה הוא ע"י העלאת המ"ן לזווג או"א (וצ"ע מאד במ"א).

קעב ואח"כ נעשית הנסירה כנ"ל, והנה אחר שנתגדלה אב"א מן החזה שלו ולמטה, והיתה אז מקבלת הארותיה ע"י מחיצותיו, וטפילה אליו וגרועה ממנו, וכדי שתתקן יותר לגמרי שלא על ידו, צריך שיסתלקו המוחין ממנו, וסילוק זה נקרא שינה והבן זה.

קעג כי קודם לכו היו אחורים של שניהן כולם דינים, ולהיותן דינים היו דבוקים יחד, כי כולם כותל אחד להם, ולכן הפיל עליו דורמיטא ונסתלקו ממנו המוחין כנ"ל, הנקרא שינה. ואז, נשמתו, שהם המוחין שנסתלקו ממנו, היו מושכין לו חסד וחיות אל ההיא קיסטא דחיותא, שנשאר בתוכו בגוף בעת השינה, מן חסד דבינה, והיה מתפשט בו בתוכו, ואז הדינין ואחורים היו מסתלקין ונאחזין באחור דנוקבא, ונפרדין זה מזה, וזהו, אתי חסד ופריש לון. וז"ס ובאתרהא שקיע רחמי וחסד.

קעד ואז אלו המוחין הנקרא נשמת ז"א, היו בבחי' מ"ן אל בינה, ונזדווגו או"א, ותיקנו את המלכות שלא ע"י ז"א. והענין, כי כבר נתקנה לאה אב"א טרם רחל, כי תחלה יוצאין הארת לאה ואח"כ הארת רחל, ועדיין שתיהן נפרדות, עם שמקבלות שתיהן הארתן ע"י ז"א.

קעה ואח"כ בנסירה, מתחברות שתיהן יחד פרצוף אחד, ע"י שנכנסו נה"י דאמא בתוכם, ונמצאת גם רחל עצמה עולה אב"א עד כתר דז"א, ע"י התחברות עם לאה (ואפשר שיתלבש לאה ברחל וצ"ע).

קעו ודע כי אותן הב' מוחין בינה וגבורה דז"א שנסתלקו בנה"י דבינה, הם שנכנסו ברישא דנוקבא ממש, כי החכמה והחסדים נשארו בסוד מקיף לז"א, ואלו הם הגבורות, אשר לקחה הנוקבא בעת הנסירה ע"י אמא לחודה, כנזכר במ"א. וע"ש היטב.

קעז [209]ודע כי הגוף החיצון דז"א, נקרא ת"ת, כליל משית סטרין, ויעקב. והגוף הפנימי של ז"א, נקרא דעת, ת"ת מלגאו דאתי בשית סטרין, והוא סוד משה וישראל. ולכן אין הדעת בכלל י"ס, כי הוא הת"ת, אלא שהוא הפנימיות. ושמור כלל זה בידך היטב.

קעח וכנסת ישראל הוא גוף הפנימי, ומלכות גוף חיצון. וזווג ב' הגופות הפנימיות, נקרא נשיקין רוחא ברוחא, והבן זה. וכן הוא באו"א בזווג הפנימיות נקרא נשיקין. והפנימי דאבא נקרא מזלא שם ע"ב, והפנימי דז"א הוא שם מ"ה, שקיא דאילנא. ובערך החיצון, יקרא הפנימי נשיקין רוחא ברוחא, כי שם מ"ה הוא רוח, כנ"ל.

קעט והנה כבר ידעת, כי גופא דמ"ה פנימי, וגופא דב"ן חיצון, וכעד"ז באורות, כי אורות דמ"ה פנימיות, ואורות דב"ן מקיפים. נמצאו, כי נר"ן פנימיות דמ"ה הם אורות לג' כלים הפנימיות, והמקיפים הם אורות לג' כלים החצוניות משם ב"ן.

קפ והנה ידעת ענין ג' כלים וענין האורות ממ"ה ומב"ן, והנה זו"ן כל אחד מי"ס גמורות, וכשננסרים נכנס בהם גוף הפנימי דשם מ"ה, וחוזרים פב"פ, ונמצא כי ב' בחי' לבד שהם מ"ה וב"ן הם מוחין, והבן זה מאד.

קפא והנה העיבור והיניקה ומוחין שנעשה אחר הנסירה בחזרת פב"פ בברכת אבות בברכת מגן אברהם, הוא החסד שם מ"ה שנכנס עתה לז"א, והבן זה כי הם מוחין חדשים דבחי' פב"פ. (אך ממ"א נראה, כי חצוניות יש בה אורות פנימים ומקיפים, וכן הפנימיות או"פ ואור מקיף. ושם מ"ה הוא החסדים, וז"ס אתי החסד ופריש לון גדפין).

קפב והנה נודע, כי שם ב"ן הוא הגבורה ואחורים, ובזה תבין, כי החצוניות הנחלק לג' כלים הוא עיקר הנקרא גוף, ובכל בחי' מהם יש מוחין כנ"ל, והם מלובשים תוך ג' בחי' נה"י דאמא של חצוניות שלה ג"כ, דהיינו בתבונה, וכן עד"ז ג' בחי' לפנימיות. והמוחין שלהם, נכנסים אח"כ מלובשים תוך ג' בחי' דפנימיות נה"י דאמא ג"כ. וג' בחי' פנימיות הם תוך ג' בחינות החיצוניות, והחצוניות נקרא גוף, והפנימיות נקרא קול.

קפג וכבר ידעת, כי המלאכים נבראו מקולות היוצאין מפה ז"א, והם מזווג הנשיקין רוחא ברוחא, שהוא פנימיות ז"א הנקרא קולות, ופנימיות נוקבא הנקרא דבור, והבן זה. וכשאין בה רק חיצוניות שהיא עומדת אב"א, נקרא יונת אלם. והנה ידעת מהיכן קול

[209] ע"ח ח"ב שער מ': שער פנימיות וחצוניות אמצע פרק ו'.

ודבור לאדם, שהוא הגוף הפנימי, שבו מתלבש נר"ן, ובמות האדם מסתלק הגוף הפנימי עם נר"ן, ונשאר גוף החצון אלם.

קפד ודע, כי בעליית ז"א בסוד מ"ן, עולים פנימיותם עם המוחין של החיצוניות, כי כל זה הוא תוספת. והסבה, כי צריך לבחינת מ"ן שיעלו ג"כ ג"ר ממש ולא ו"ק, כמ"ש במ"א, וג"כ ג"ר של החצוניות נקרא מוחין, והכל עולה בסוד מ"ן: ג"ר החצוניות, וכל הפנימיות.

קפה וכשחוזר לירד, נכנסים תחלה הג"ר דחצוניות מלובשים בבחי' פנימיות דחצוניות נה"י דאמא, ואח"כ יורד כל ג' בחי' פנימיות דז"א מלובשים תוך הג' בחי' פנימיות נה"י דאמא.

קפו ודע כי כשאנו אומרים שעלה ז"א בחיצוניות נה"י דאמא, אינו בפעם א', רק תחלה בסוד עיבור בבחינת חיצוניות, ואח"כ ביניקה בבחי' אמצעיות, ואח"כ בגדלות בבחי' פנימיות.

קפז ונמצא, כי ג' בחי' פנימיות ג"ר דז"א, בתחילה הלבישו ג' בחינות דחיצוניות לג' תחתונות דנה"י דאמא, ואח"כ, חזר לעלות ומלביש ג' בחינות פנימיות ג"ר דז"א לג' בחי' פנימיות נה"י דאמא, ע"י ג' בחינות עי"מ, והג' בחינות חיצוניות נה"י דאמא ירדו, להיותן מתלבשים לג' בחינות חיצוניות דג' אמצעיות דז"א, וכעד"ז בכל עליות.

קפח נמצא כי אין עלייה דג"ר דז"א בג"ת דאמא נעשה בפעם אחד, כי צריך עיבור יניקה ומוחין לחיצוניות, ועיבור יניקה ומוחין לפנימיות וכן בכל עליות שיש בכל הפרצופים הם עד"ז. ומעתה אל תתמה אם נתקנו התפלות באורך גדול, כי כמה בחי' צריך עד שיעלו ג"ר בג' אחרונות של העליון ממנו, וכן בכל בחי'.

קפט והנה במיתת ז"א עד שליש עליון דת"ת שלו כבר ירדו אחורי או"א אבל אחורי יש"ס ותבונה לא נגמרו עד מיתת נוקבא דז"א, ולכן האחורים דאו"א לוקחתם ז"א והאחורים דיש"ס ותבונה לוקחתם המלכות ומתלבשים האורות שלהם בהם, דוגמת המוחין דז"א.[210]

קצ ובזה תבין מ"ש, כי כאשר הזו"ן הם שוין יחד פנים בפנים אז הנצח הוד יסוד דאו"א הם מוחין לז"א, והנה"י דיש"ס ותבונה הם מוחין הנכנסים ברישא דנוקבא. גם תבין מ"ש, כשהיו פב"פ, אז יוצאין ב' בחי' יעקב: אחד בז"א, ואחד בנוקבא, כי האחד שהוא ממוחין דז"א, הוא מאו"א, והב' שהוא ממוחין דנוקבא הוא מישראל סבא ותבונה.

[210] ע"ח ח"א שער ט': שער שבירת הכלים אמצע פרק ב'.

קצא ואז הם שני המאורות הגדולים, לא היא גדולה ממנו ולא הוא גדול ממנה, ואינם צריכין זה לזה כלל. אמנם האחורים של אבא הם בצד ימין בחסד דז"א, והאחורים דאמא הם בצד שמאל בגבורה דז"א.

קצב [211]ועתה נבאר בחי' הפנימית דזו"ן, כי הנה אחר כל הנ"ל, היה פעם ב' כל הנ"ל לצורך פנימית הזו"נ כנ"ל. והנה עיבור א' היה בבחי' הפנימים של א"א עצמו ולא ע"י התלבשות דאו"א, והיה זמנו ט' חדשים.

קצג לפי שעתה בפעם ב' הזאת, לא די שנכללו נה"י הפנימים של א"א עצמו בחג"ת שלו, ע"ד שהיו למעלה בעיבור אחד של החיצונית, אמנם גם החג"ת שלו עלו ונכללו בחב"ד של עצמו, ונמצא ט"ס דא"א נכללו והיו בבחי' ג' של ג' ג', ומזווג זה נעשה העיבור בט' חדשים כמספר ט"ס דא"א, ואז נעשו ו"ק פנימים של זו"ן ג"כ, ומפנימיותם נמשכין כל הנשמות כולם כנ"ל.

קצד ואח"כ היה העיבור הב' של המוחין של הפנימיות וזה היה בסוד ז' חדשים לבד. והענין כי עיבור זה נעלם ועליון מאד, כי הוא בסוד ז' ספירות תחתונות של עתיק המתלבשים תוך ז' תיקוני דגלגולתא דרישא דא"א כמבואר אצלינו, וכנגדן היה העיבור זה מן ז' חדשים.

קצה ודע כי באותם ז"ת דעתיק, אין יכולת להשיג כלל בחצי עליון של החסד שבו רק מחציו ולמטה בלבד, לכן ארז"ל שכל היולדת לז', יולדת למקוטעים, ואינו בעיבור כל הז' חדשים שלמים, והנה גם מזה הפנימיות של המוחין דזו"ן נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים.

קצו והבן וראה, כי כמה צדיקים וחסידי עליון קדושים, כולם נולדו למקוטעים, לז' חדשי עיבור, כמשה ושמואל הנביא ופרץ וזרח וכיוצא באלו ונמצא כי כל אלו (הנשמות) נמשכין מאותן הז' דעתיק (המלובשים בז' דגולגלתא דא"א ודי בזה).

קצז [212]ענין זמני העיבור (עיין בביאורנו עליהן, כי יש בפנימיות וחיצוניות ומה שמצאתי כאן בחילוף כתבתיו) וזה הענין, כי סוד העיבור של ט' חדשים הוא כדי לעשות מוחין לז"א כדי שיוכל להוליד, לכן נתקשרו ו"ק דא"א בג"ר חב"ד שבו בא"א עצמו, שהם מוחין ממש, ועי"ז נעשו לז"א מוחין בסוד עיבור דט' חדשים. והנה עיבור זה של ט' חדשים הוא לצורך חיצוניות ז"א, ויוליד בחי' עולמות.

[211] ע"ח ח"ב שער כ"ח: שער העבורים פרק ג'.
[212] ע"ח ח"ב שער כ"ח: שער העבורים כלל ד אמצע פרק ד'.

קצח אבל עיבור ז' חדשים הוא לצורך פנימיות ז"א שיוליד בחי' נשמות והענין, כי לצורך פנימיות ז"א, הוצרך שיתקשרו ט"ס דא"א בז' דגלגלתא דיליה, כנזכר בס"ד.

קצט ואלו הז' דגלגלתא, ד' מהן בחי' מקיפים, וג' מהן בחי' מוחין ואלו יתלבשו למטה בת"ת בתוך המוחין, כדי שיוכל לברא פנימיות נשמות בכל העולמות. והנה בהצטרף י"ב וט' גימטריא אהי"ה, שהוא סוד עיבור, כנודע מהזוהר.

ר[213] הנה נתבאר אצלינו בדרושי נוקבא דז"א, ובענין מיעוט הירח, כי בכל זמן של הגלות, עומדים זו"ן אב"א כל ימי החול, לולי בשעות התפלה ובשבתות וכיוצא בזה, כמו שנתבאר שם. והנה כאשר רוצים לחזור פב"פ צריך שתקדים בחי' הפלת הדורמיטא על ז"א, כדי שתיעשה הנסירה ותוכל לחזור עמו אפין באפין, כנזכר בדרושי ר"ה.

רא ולהיות כי ענין מרדכי ואסתר היה בסוף השבעים שנה של גלות בבל כנודע, לכן אז כבר בימיהם התחיל ענין תיקון זו"ן, כדי לחזור אפין באפין, ויגאלו ישראל. וענין התחלה זו היא ענין הדורמיטא שנעשה אז בימיהם.

רב וז"ס הצרה העצומה שהיתה אז לישראל, אשר עליו נאמר, והנה אימה חשיכה גדולה כו', וארז"ל חשכה זו גלות מדי, שהחשיך עיניהם של ישראל. וענינו הוא, לפי שאז היה ז"א בסוד הדורמיטא, ונודע כי המן הרשע היה אוסטרלוגוס גדול, כנודע בענין והפיל פור הוא הגורל מיום ליום כו' ובפרט במ"ש בס"ה, כי הוא ועשרת בניו כוללים כל עשרה קליפין החיצונים, וידע בחכמתו ענין מיעוט השגחתו ית' על ישראל בימים ההם, להיותו בבחי' השינה ולכן חשב ועלה בלבו, כי הזמן מוכן לאבד שונאיהם של ישראל.

רג וז"ס ענין ויכוח המן עם אחשורוש אם יעלה בידם עצה זו, והשיב לו המן ישנו עם כו', ודרשו רז"ל ישן הוא האלוה שלהם והבן זה. ולהיות כי הדורמיטא ההיא היא לטובתן של ישראל, כדי שתנסר הנקבה מאחורוי ויחזרו פב"פ, ויגאלו ישראל, ויבנה בית המקדש, לכן התייעצו שניהם, כי בזמן ההוא שהאלוה שלהם הוא ישן, יקדימו הם לאבד ולהשמיד שונאיהם של ישראל, כדי שלא ישארו אפילו מתי מעט, שיהיו ראוים לגאולה, ועי"כ לא יבנה בהמ"ק. ונודע, עצת המן מן שמשי ספרא בנו וכתביהם אל אחשורוש הנקרא ארתחששתא בספר עזרא עד שיבטלו בנין ב"ה, בראותם כי הגיע זמנו להבנות ודי בזה.

רד והנה אף בזמן הדורמיטא אין הנקבה ישנה, כי אז מסתלקין המוחין מן ז"א ונכנסין בנקבה, כדי להבנות ולתקן פרצופה, כדי שתוכל לחזור אפין באפין כנודע בענין דרוש

[213] שער הכונות ח"ב ענין פורים דרוש א'.

השופר של ר"ה. ובהכרח יש הארה והשגחה זו על ישראל מצידה, וענין אותה הארה היתה ענין מרדכי הצדיק כמו שנבאר בע"ה.

רה וכראות המן את מרדכי, שע"י היתה הארה והשגחה על ישראל בזמן ההוא נתיעץ עם זרש אשתו ושס"ה יועציו כו', וארז"ל כי זרש אשתו היתה מכשפה גדולה, ועצתה שקולה מכל שס"ה יועציו, ועלתה עצתם להרוג את מרדכי ולתלותו על העץ הוא זנבה של נחש המשך רגל הקוף, כמבואר אצלנו וכנזכר בס"ה שיר השירים ודי בזה.

רו ואם ח"ו ככה יעלה, יוכל אח"כ לאבד את שונאיהם של ישראל ואז השי"ת ברחמיו, האיר הארת נוקבא העליונה, והיא גדולת מרדכי ואסתר, ועל ידם נושעו ישראל מן הצרה וגדולה ההיא, כמו שנבאר, וזה ענין מרדכי והארתו.

רז דע, כי הנה בזמן הדורמיטא דז"א, לא בלבד נכנסין המוחין דז"א מצד נה"י דאמא ונכנסין בנוקבא רחל בהיותה אב"א, אלא אף גם המוחין דבנה"י דאבא, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע, אא אבא ואמא.

רח ונמצא, כי כמו בהיות המוחין ההם תוך ז"א, היו יוצאים מהם ב' הארות לחוץ, ומבחי' הארת המוחין דאבא יוצא יעקב מצד פנים דז"א, ומבחי' הארת מוחין דאמא יוצאת רחל מצד אחוריו. גם עתה יוצאות מרחל נוקבא דז"א ב' הארות אלו ג"כ בלי ספק.

רט ולא עוד, אלא שבהיות מוחין הנזכר תוך הנקבה נתוספה בחי' הארה שלישית, משא"כ בהיותם תוך ז"א. והוא, כי הנה בהיותם תוך ז"א היה יסוד דאמא נשלם בחזה דז"א, והיסוד דאבא שהוא יותר ארוך כנודע היה נשלם בסיום היסוד דז"א ממש ולא היה יוצא מחוץ ליסוד כלל.

ר אבל עתה, בהיותם המוחין תוך הנקבה, אשר היסוד שלה נוקביי קצר, מוכרח הוא, שהיסוד דאבא יתפשט, ויצא מחוץ ליסוד נוקבא ולחוץ, ותתגלה הארתו בגילוי גמור לגמרי, ונודע, כי מה שהיא מתלבש ביסוד דז"א הוא בחי' העטרה של היסוד דאבא, שהיא בחי' המלכות דאבא, ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות דאבא, היא הארה גדולה עד מאד.

ריא והנה שורש נשמת מרדכי היתה מן ההארה ההיא, ולכן על ידו היתה תשועת ישראל בזמן ההוא. וזה נרמז בשם מרדכי ממש, שארז"ל שהוא לשון מירא דכיא: מ"ר דכ"י. והוא תרגום מר דרור, גם נקרא מור עובר.

ריב והענין הוא, כי ההארה הגדולה ההיא, היא מר דרור, זך ונקי בתכלית, העוברת מפי יסוד דנוקבא ולחוץ. וז"ס פסוק וידי נטפו מר עובר. ובזה תבין מעלת מרדכי, שעלה

לבחי' מלכות ומשנה למלך. וז"ס הפסוק, ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה.

ריג והמשכיל יבין כל פרטי הפסוק זה, ענין יציאה זו מלפני המלך היא רחל, ועטרת זהב גדולה, מצד עטרה יסוד דאבא. ולכן נקרא גדולה, כי החסד וחכמה נקרא גדולה, יסוד הגדול הגבור והנורא. גם המעמיק ישכיל היותן משבט בנימין ודי בזה.

ריד וז"ס קריאת המגילה, וגם התפשטותה בעת קריאתה, לטעם פירסום הנס, והוא ענין הארת עטרת מלכות דאבא, המתגלית ויוצאה לחוץ, ולכן נקרא מגילה, לשון גילוי, וצריך לגלותה ולפרסמה. גם מגלה בלא יוד היא עולה בגי' ע"ח, כמנין ג' הויו"ת כ"ו כ"ו כ"ו, שהם ענין ג' מוחין דחב"ד דנה"י דאבא, המתגלים שם במלכות ההוא.

רטו וזהו ענין היות המגילה נקרא אגר"ת, ונקרא ספ"ר, ויש לה דינים כתורה שבכתב, כי ספר התורה, הוא יסוד דאבא, הנקרא תורה שבכתב, צורת ספר כעין ו' ארוכה, והמגילה היא ההארה היוצא מחוץ ליסוד כנזכר, וגם הוא ארוכה בצורת ו', ובצורת מגילה ארוכה. ודי בהערות אלו אל המשכילים.

רטז ואמנם היות ימי הפורים האלו נעשים בכל שנה ושנה, ולא הספיק לעשות בזמן ההוא לבדו, הטעם הוא, כי השי"ת ברחמיו רצה שאותה ההארה המתחדשת בהיות המוחין דאו"א, תוך הנקבה בזמן דורמיטת ז"א, לא תתבטל לעולם בכל שנה ושנה בימים ההם עצמם.

ריז כי הנה אחר דורמיטא, חוזרים פב"פ, והמוחין הם בז"א, ואין בחינת ההארה זו יוצאת אז כלל כנ"ל, והארת מרדכי מתבטלת לגמרי, ונעלמת בפנים. ורצה השי"ת, שבכל שנה בימי הפורים כיוצא בהם, אף אם יהיו זו"ן פב"פ תתגלה ההארה הנזכרת בימים ההם, ולא תתבטל.

ריח והענין הוא, כי בכל שנה בימים ההם כאשר יכנסו המוחין ברחל בסוד דורמיטא דז"א, אעפ"י שאח"כ יחזרו פב"פ לא תתבטל ההארה הנזכרת ותשאר שם קיימת, ונרשמת אף גם אחר הסתלקות המוחין האלו ממנה ויחזרו בז"א.

ריט וז"ס, מ"ש הכתוב וזכרם לא יסוף מזרעם. כי אותה ההארה היא עטרת היסוד הזכר דאבא הנקרא זכר כנודע, וזכרם זה לא יסוף מזרעם בימי הפורים שבכל שנה ושנה כנודע.

רכ לכן לעת"ל, כל המועדים יתבטלו חוץ ממגילת אסתר. והטעם הוא כי לעולם לא היה נס גדול כזה, לא בשבתות ולא ביו"ט, להתקיים ההארה זו אף אחר הסתלקות המוחין

מן הנקבה, אלא בימי הפורים בלבד. ובבחי' זו יש יתרון גדול אל פורים על כל שאר הימים, אפילו בשבתות ויו"ט.

רכא והנה בכל שנה בימי הפורים, כדי לקיים ההארה הנזכרת אנו צריכין לעשות ג' מצות, והם: קריאת המגילה, כדי להמשיך ולגלות ההארה הנזכרת היוצאת לחוץ בגילוי. והנה צריכות ב' בחי' אחרות.

רכב והם אלו: הא' בחי' ההארת היסוד ההוא דאבא ברחל, לצורך תיקון בנין פרצופה, כי לכן נכנסים המוחין הנזכרים בה, כדי להגדילה ולעשותה פרצוף כנזכר, וזה נעשה בסוד מתנות לאביונים, כי רחל נקראת עני ואביון, והיסוד דאבא הנקרא צדיק נותן לה צדקה ומתנות. והארה הזו מתקיים ע"י שאנו נותנים למטה מתנות לאביונים, וע"י מצוה זו נעשה דוגמתה למעלה.

רכג ובחי' הב' היא, כי אחר שנתקן פרצוף רחל עצמו, ע"י הצדקה ומתנות לאביונים. עוד צריך הארה שתתקיים בה, בסוד המוחין עצמן שלו המתלבשין תוך פרצוף י"ס שלה בעת הדורמיטא, כנודע. וצריך שתתקיים הארה הנזכרת במוחין שלה כל הימים ההם הנקרא פורים וישאר קיימת שם אף גם אם יסתלקו המוחין דאו"א אחר הדורמיטא ותחזור פב"פ ועכ"ז תשאר הארת המוחין ההם קיימים במוחין שלה, ולא יסתלקו לגמרי, כבשאר הזמנים, כנ"ל, וענין זה תלוי בקיום מצוה אחרת, והיא לעשות סעודת פורים משתה ושמחה.

רכד וזו, ענין אכילה ושתיה, כמבואר אצלינו שהמוחין של הנקבה נקרא י"ה י"ה, ונעשים מבחי' י"ה, והם נמשכין בה, ע"י אכילה ושתיה. וזהו פי' אכילה: אכ"ל י"ה. שתיה: ש"ת י"ה, כי ע"י המאכל והמשתה, נמשכין לה מוחין הנקרא י"ה. גם נרמזה היא עצמה במלת אכילה, שהיא בגי' אדנ"י ע"ה לרמוז, כי אלו המוחין של י"ה הנמשכין ע"י האכילה הם בנקבה הנקרא אדנ"י.

רכה גם אסת"ר היא בגי' תרס"א. והנה שם אדנ"י במילואו הוא תרע"א והנה שם אסתר חסרה י', ובתוכה מסתתרת הנקודה הפנימית עצמה הנקראת י' של אדנ"י, הנקראת אסתר, על שם שמסתתרת. (עד כאן הגיעו דרושי הרב זלה"ה וענין משלוח מנות איש לרעהו, לא נתבארו מפי הרב ז"ל, ושמא רמז לענין הארת יסוד דדכורא הניתן ליסוד דנוקבא, והם נקראים איש לרעהו יסוד ליסוד, נלע"ד. א"ש עד כאן הגיעו כל ספר הדרושים של הרב זללה"ה ולא הפלתי דבר אחד מדבריו ארצה תל"י).

רכו מנות ומתנות: ארז"ל, ב' מנות לאיש א', וב' מתנות לב' אביונים. והנה יש לראות, למה ברעהו אמר מנות, באות תיו אחת, ובאביונים ב' אותיות תיו, האמנם כבר ידעת, כי

היסוד נקרא איש, ועיקר הארת יום זה, הוא גילוי יסוד אבא, והוא זכר. ובהיותו מלובש בתוך יסוד דאמא, לכן אמר מנות בתיו אחת, כי אות תיו מצד הנוקבא.

רכז באופן, כי ב' מנות הם: א' מצד אבא שהוא מ"נ דמנות, כאשר ידעת ואחד מצד היסוד דאמא כנ"ל והם, איש: שהוא יסוד דאבא, לרעהו: שהוא היסוד דז"א. כי אם היות אבא גדול, הנה בהיותו יורד למקום יסוד דז"א, נקרא רעהו. ע"ד הז"א, כשיורד ביצירה, שנאמר עליו שלף איש נעלו ונתן לרעהו.

רכח ומתנות לאביונים, הם מצד אמא. ולכן הם ב' תוי"ן, כי הם מצד הנוקבא, והם ב' מתנות לב' אביונים, שהם נ"ה שהם אביונים. כאשר ידעת בסוד הערבה לא ריח ולא טעם ונקראו אביונים. כי אמא עד הוד אתפשטותה.

רכט וגם מ"ש רז"ל, כי בימי הפורים נותנים לכל מי שפושט ידו, הענין הוא כי הגבאי של צדקה הוא היסוד, ובימי החול אשר הוא יסוד דז"א, צריך לראות למי נותן הצדקה. אבל עתה, שהוא יסוד דאבא, הארה גדולה, אין להקפיד, אלא כל מי שפושט ידו נותנים.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו **א** חור. (לתשובה)

מהם אחורים דאותיות. (לתשובה)

מהם אחורים דחיצוניות. דעיבור. (לתשובה)

מהם אחורים דמספר. (לתשובה)

מהם **ב'** בחי' גבורות דנסירה. (לתשובה)

מהם ב' מלכים בכתר אחד. (לתשובה)

מהם ב' מלכים פב"פ בכתר א'. (לתשובה)

מהם ב' נסירות. (לתשובה)

מהם ב' בחי' דכפיפת ראש. (לתשובה)

מהם ב' עיבורים כוללים דחיצוניות. (לתשובה)

מהי בחי' עשירית דאחור. (לתשובה)

מהו ביתא דנוקבא. (לתשובה)

מהו בן אוני כח נוקבא. (לתשובה)

מהו ב"ן דמ"ה. (לתשובה)

מהו ב"ן דב"ן. (לתשובה)

מהו ב"ן הכולל. (לתשובה)

מהו בנימין כח זכר. (לתשובה)

מהו בנין המלכות. (לתשובה)

מהו בנין הנוקבא בהיכל או"א. (לתשובה)
מהן ג' בחינות מנצפ"ך. (לתשובה)
מהם ג' כלים דחיצוניות. (לתשובה)
מהם ג' כלים דפנימיות. (לתשובה)
מהם ג' עיבורים כוללים. (לתשובה)
מהן גבורות דע"ב. (לתשובה)
מהן גבורות דעטרא דגבורה. (לתשובה)
מהן ג"ר דחיצוניות. (לתשובה)
מהו ד יבור. (לתשובה)
מהן דינין דדכורא. (לתשובה)
מהן דינין דנוקבא. (לתשובה)
מהי דעת דז"א. (לתשובה)
מהן ה ארת ה"ר ממעלה למטה. (לתשובה)
מהן ה"ג דפנימיות. (לתשובה)
מהו הוד אחרון. (לתשובה)
מהו הוד ראשון. (לתשובה)
מהי הוצאת חמה מנרתיקה. (לתשובה)
מהו היכל הנוקבא. (לתשובה)
מהי המשכה בסוד זווג. (לתשובה)
מהי המשכה בסוד פרצוף. (לתשובה)
מהי הסתכלות עליון. (לתשובה)
מהי הסתלקות השכינה ממעל לז' רקיעים. (לתשובה)
מהן ה"ר דהתפשטות בינה בז"א. (לתשובה)
מהן ה"ר מאירים מרחוק. (לתשובה)
מהי התכללות הוד בנצח. (לתשובה)
מהי התכללות נצח בהוד. (לתשובה)
מהי התלבשות נה"י דאמא בנוקבא. (לתשובה)
מהי התפשטות אמא בה"ר דז"א. (לתשובה)
מהם ז' אורות דהתפשטות בינה בז"א. (לתשובה)
מהן ז"ר דהתפשטות בינה בז"א (לתשובה)
מהו זווג אב"א. (לתשובה)

מהן זווג גמור. (לתשובה)
מהו זווג שאינו גמור. (לתשובה)
מהו זווג קול ודיבור. (לתשובה)
מהו **ח** יבוק השמאל. (לתשובה)
מהי חיצוניות. (לתשובה)
מהי חיצון דאו"א. (לתשובה)
מהי חיצוניות ז"א. (לתשובה)
מהי חיצוניות נה"י אמא. (לתשובה)
מהו חיק או"א. (לתשובה)
מהם חסדים דנר"ן. (לתשובה)
מהם חסדים זכרים. (לתשובה)
מהם חסדים דע"ב דיודין. (לתשובה)
מהם **ט**' אחורים. (לתשובה)
מהו **י** סוד דאבא שמחוץ ליסוד נוקבא. (לתשובה)
מהו יעקב. (לתשובה)
מהי ירידה לקליפות. (לתשובה)
מהו ישראל. (לתשובה)
מהו כותל א' מגבורות. (לתשובה)
מהו כותל א' מחסדים. (לתשובה)
מהו כח גידול. (לתשובה)
מהו כח זכר גמור. (לתשובה)
מהו כח נוקבא. (לתשובה)
מהי כלה ברשותא דחתן. (לתשובה)
מהם כלים דחיצוניות. (לתשובה)
מהם כלים דפנימיות. (לתשובה)
מהי כנסת ישראל. ומלכות. (לתשובה)
מהו **מ** "ה הכולל. (לתשובה)
מהו מ"ה דמ"ה. (לתשובה)
מהו מ"ה דב"ן. (לתשובה)
מהם מוחין דז"א. (לתשובה)
מהם מוחין דנוקבא. (לתשובה)

מהו מזלא שם ע"ב. (לתשובה)
מהו מיעוט הירח. (לתשובה)
מהן מ"ן דבינה בנוקבא.ב-פג) מהן מ"ן זכרים. (לתשובה)
מהן מ"ן דנוקבא פב"פ. (לתשובה)
מהם משה וישראל. (לתשובה)
מהו **נ** ו"ה א' הם באחור. (לתשובה)
מהו נו"ה הם א' בראש הנוקבא. (לתשובה)
מהו נו"ה נעשין א' בנוקבא. (לתשובה)
מהי נוקבא לעולם היא אחור דז"א. (לתשובה)
מהי נוקבא בתכלית גידולה. (לתשובה)
מהי נוקבא בתכלית מיעוטה. (לתשובה)
מהם נייחין ברישא ותקיפין בסיפא. (לתשובה)
מהם נר"ן דחסדים זכרים. (לתשובה)
מהם נשיקין. (לתשובה)
מהי סגירת עינים בעפעפים. (לתשובה)
מהו **ע** "ב אמיתי. (לתשובה)
מהו ע"ב בזווג שאינו גמור. (לתשובה)
מהו ע"ב בזווג גמור. (לתשובה)
מהו ע"ב דיודין. (לתשובה)
ע"ב, דס"ג מ"ה ב"ן. (לתשובה)
מהם עי"מ דחיצונית ז"א. (לתשובה)
מחם עי"מ דפנימיות ז"א. (לתשובה)
מהו עיבור ג' דפנימיות. (לתשובה)
מהם **פ** ו"א דאותיות. (לתשובה)
מהם פו"א דב"ן דב"ן. (לתשובה)
מהם פו"א דב"ן דמ"ה. (לתשובה)
מהם פו"א דמ"ה דב"ן. (לתשובה)
מהם פו"א דמ"ה דמ"ה. (לתשובה)
מהם פו"א דמספר. (לתשובה)
מהם פו"א דאותיות. (לתשובה)
מהם פו"א דנקודת המלכות. (לתשובה)

מהן פנים דאותיות. (לתשובה)
מהן פנים דמספר. (לתשובה)
מהי פנימיות ז"א. (לתשובה)
מהי פנימיות נה"י דאמא. (לתשובה)
מהו פרצוף פנימי דאו"א. (לתשובה)
מהו פרצוף תחתון חצי העליון. (לתשובה)
מהו ק ול. (לתשובה)
מהי קטנות. (לתשובה)
מהו קטרוג הירח. (לתשובה)
מהו קיצה משנתו. (לתשובה)
מהו ר וחא ברוחא. (לתשובה)
מהו רוחא דשדי בה בעלה. (לתשובה)
מהם רי"ו אב"א. (לתשובה)
מהי רשותא דחתן. (לתשובה)
מהו ת יקון מלכות שלא ע"י ז"א. (לתשובה)
מהי תכלית הגידול של הנוקבא. (לתשובה)
מהי תכלית המיעוט של הנוקבא. (לתשובה)
מהם תקיפין ברישא ונייחין בסייפא. (לתשובה)
מהי תרדמה. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

למה אין גידול למלכות אלא באמצעית ז"א. (לתשובה)
למה מטרם גידול המלכות נמצאים ט"ר כלולים בז"א. (לתשובה)
למה תכלית המיעוט של המלכות, אינו פחות מנקודה תחת יסוד הז"א. (לתשובה)
מתי יהיה ששניהם ישתמשו בכתר א', שהוא תכלית הגידול שלה. (לתשובה)
מה הפירוש אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר אחד. (לתשובה)
מה רצתה הנוקבא עם הטענה שא"א לב' מלכים שישתמשו בכתר א'. (לתשובה)
למה לא יכלה להשתמש עם הז"א בכתר א'. (לתשובה)
למה נקראים המוחין דאחור ב"ן. (לתשובה)
מהו ההפרש ממ"ה הכולל לב"ן הכולל. (לתשובה)
למה הכתר דז"א, מת"ת דאמא. (לתשובה)
מתי או"א משתמשים בכתר א' לשניהם, ומתי הכתר דאבא גבוה משל אמא. (לתשובה)

מה הם ד' הבחינות הכוללות שנוהגים בכל מדרגה. (לתשובה)
מהי בחי"ג מד' הבחינות הכוללות שבכל מדרגה, בפרצופי האחור. (לתשובה)
מהי בחי"ג בפרצופי הפנים מבחינת המוחין דישסו"ת הנהוג בחול. (לתשובה)
מהי בחי"ג ממוחין דאו"א, הנוהגים בשבת במוסף. (לתשובה)
למה כולל הרב את ג' הבחינות דאחור וד' הבחינות דפנים בז' מדרגות. בעוד שאין יותר מד' מדרגות. (לתשובה)
למה אינו חושב הרב מדרגה הז' במוחין דישסו"ת. (לתשובה)
פעם אומר, שאין קומתם שוה עד הכתר נוהג באחור. ובכ"מ אומר שבאחור קומתם שוה עד הכתר. (לתשובה)
מהו עיקר ההפרש ממוחין דאחור למוחין דפנים בנוקבא. (לתשובה)
מהי הארת מרדכי הנוהגת בפורים. (לתשובה)
מה"פ דאו"א כחדא נפקין וכחדא שריין. (לתשובה)
מהו הפירוש שהנוקבא אינה צריכה לז"א. (לתשובה)
איך נכללים נו"ה לצורך הנוקבא. (לתשובה)
מה"פ שאם זו"ן יהיו שניהם בחינת ת"ת דאמא, יהיו משתמשים בכתר אחד. (לתשובה)
למה כתר דאו"א בגרון דעליון וכתר ז"א בת"ת דעליון. (לתשובה)
מהו קטרוג הירח. (לתשובה)
למה נכללים הנו"ה להיות כאחד. (לתשובה)
למה התלבשות נה"י דאמא בנוקבא. (לתשובה)
איך נבנית הנוקבא עם עליתה לאו"א. (לתשובה)
מה"פ שמתחלה העלו או"א אל הנוקבא לרשותא דחתן, ואח"כ בפב"פ באה לביתה של עצמה. (לתשובה)
למה עולה הנוקבא לאו"א למ"ן, והלא המוחין נמשכים רק מראש הז"א, ולא מאו"א. (לתשובה)
מהו ההפרש מרשותא דחתן לביתה דנוקבא. (לתשובה)
פ"א שהנוקבא מקבלת המוחין מן נה"י דאמא, ופ"א שמקבלת רק ממלכות דאמא שאינה בכלל המוחין דז"א. (לתשובה)
למה נעשו נו"ה למחוברים בעת התלבשותם בנוקבא. (לתשובה)
מתי נכלל הנצח דא"א בהוד לצורך הנוקבא. ומתי מקבלת הנוקבא רק משמאל דא"א. (לתשובה)
מהי התליא, שאין נה"י דאמא מתלבשים בנוקבא לכן אין משתמשים בכתר א'. (לתשובה)

באיזה מצב היתה הנוקבא בעת קטרוג הירח. (לתשובה)
למה מכונים המוחין דישסו"ת בשם הארת ה"ר ממעלה למטה. (לתשובה)
מהי התליא, כיון שמלכות דנוקבא היא למטה מיסוד דז"א, ע"כ כתרו גדול מכתרה. (לתשובה)
למה נסתלקו הט"ר דנוקבא במיעוט הירח, ונשארה רק בנקודה. (לתשובה)
למה הט"ר שנסתלקו במיעוט הירח עלו לז"א, ובחטא אדה"ר נפלו לקליפות. (לתשובה)
למה היה מיעוט הירח ביום ד' שהוא נצח, ולא ביום ה' שהוא הוד. (לתשובה)
לאיזה בחינה מז' הבחינות שייך הזווג דאב"א לבריאת אדה"ר. (לתשובה)
למה הנוקבא אינה יכולה לקבל גם חסדים מנה"י דאמא. (לתשובה)
מה הצורך לכפיפת ראש דז"א למקום יעקב כדי ליתן מוחין אל הנוקבא. (לתשובה)
למה כשעולה הז"א עד כתר דאו"א, מ"מ אין משתמשים בכתר אחד. (לתשובה)
איזה בחינה נשארה בהנוקבא אחר שנסתלקה למעלה מז' רקיעים. (לתשובה)
למה כל דיני הז"א הם בנה"י שלו. (לתשובה)
למה דינין דדכורא קשין ברישא ונייחין בסיפא. (לתשובה)
למה בעת שנה"י דז"א לא נעשו מוחין אל הנוקבא הם נבחנים בהוצאת חמה מנרתיקה. (לתשובה)
למה אין הז"א נקרא רחמים, אלא בעת שנה"י שלו מלובשים בראש הנוקבא. (לתשובה)
למה בשבת במנחה אין הנוקבא יכולה לעלות עם הז"א להג"ר דא"א. (לתשובה)
למה לא נתפשט אמא קודם בית ראשון אלא עד הוד א' דז"א, הלא גם אז היו לו נה"י חדשים. (לתשובה)
מה"פ, אם היה הנוקבא משתמשת עם הז"א בכתר א' בבית ראשון לא היה שולט בהם שום אומה ולשון. (לתשובה)
למה הכתר והדעת הכל אחד. (לתשובה)
למה בנעילה דיוה"כ יכולה הנוקבא לעלות עם הז"א להג"ר דא"א, ולא בשבת במנחה. (לתשובה)
למה בחורבן בית א', כשנסתלקו הט"ס דנוקבא עלו לז"א ולא נפלו לקליפות, הגם שהיה מחמת חטא. (לתשובה)
עד היכן הגיע הפגם של הדור בחורבן בית א'. (לתשובה)
מה הם עשרים המצבים של הנוקבא דז"א, משנברא העולם עד הזמן הזה. (לתשובה)
מה ההפרש במצבי הזו"ן משבתות אל יו"ט ור"ח. (לתשובה)

פעם אמר שאין זו"ן משתמשים בכתר א' עד לע"ל. ופ"א, אשר בר"ח הם משתמשים בכתר א'. (לתשובה)

מה"פ שבחול הז"א מקבל מנצח דא"א והנוקבא מהוד דא"א, ובר"ח שניהם נכללים בנצח דא"א. (לתשובה)

מהו הגורם שהנוקבא תהיה נכללת בנצח דא"א. (לתשובה)

למה אין שם מ"ה רק בגדלות ולא בקטנות. (לתשובה)

למה חסר כלי הפנימי בעיבור ויניקה. (לתשובה)

למה בפרצוף חיצון ואמצעי נו"ה חשובים כאחד. (לתשובה)

למה בביאת החסדים נפרדו נו"ה זה מזה. (לתשובה)

מה"פ שנעשה לז"א כותל אחד מהחסדים, ולכן נפרדו נו"ה, ולה כותל א' מהגבורות והם מחוברים לבחינת ראשה. (לתשובה)

מה"פ שהעליון מחבירו נעשה מקיף אליו. (לתשובה)

למה אין הנוקבא צריכה לעי"מ אלא כולם באים בפעם א'. (לתשובה)

מה"פ שמדעת ז"א, נמשך טפת בסוד זווג ממש, והיא גבורות זכרים והיוצאים לתיקון פרצוף הנוקבא הם גבורות נקבות. (לתשובה)

למה בעת ביאת נשמה דז"א נגדלת הנוקבא בנפש רוח בפעם א'. (לתשובה)

מה"פ, שע"כ אין לנוקבא רק נ"ר באב"א מחזה ולמטה, משום שהנשמה ניתנה למלכות דז"א עצמה. (לתשובה)

מה"פ כשהנוקבא נגדלת בכל האחור דז"א, יש לה נשמה כמלכות דז"א עצמה. (לתשובה)

למה נו"ה מחוברים באחורים ובפנים הם נפרדים,. (לתשובה)

מהו המקור של הנוקבא הנפרדת. (לתשובה)

למה זו"ן הגדולים וזו"ן הקטנים שוים בערכם לאו"א וישסו"ת. (לתשובה)

למה נתקנה לאה מחזה ולמעלה דז"א והנוקבא רחל נתקנה מחזה ולמטה. (לתשובה)

למה הנוקבא חסרת ג"ר בהיותה אב"א מחזה ולמטה. (לתשובה)

למה בעת שז"א חוזר לו"ק, מוכרחת הנוקבא לחזור לנקודה. (לתשובה)

למה בעת שנה"י דאו"א מתלבשים בז"א, ונה"י דישסו"ת מתלבשים בנוקבא אז הם ב' המאורות הגדולים. (לתשובה)

מה הם ה' הבחינות שבהעלאת אחורים דאו"א וישסו"ת. (לתשובה)

למה תיקון או"א מיוחס לעתיק. (לתשובה)

למה נקראים מוחין דאו"א בשם פנימיות, ומוחין דישסו"ת בשם חיצוניות. (לתשובה)

למה רק ז"א ולאה עולים במנחה דשבת ולא ז"א ורחל. (לתשובה)

איך נחלקו שוב לאה ורחל לב' פרצופים אחר שהיו כבר אחד במוסף דשבת. (לתשובה)
מי הם יעקב ורחל שנתחדשו במנחה דשבת, העומדים במקום או"א. (לתשובה)
למה מספיק העלאת מ"ן דז"א לבדו לצורך הנוקבא. (לתשובה)
למה אין הזו"ן אב"א רק מחזה ולמטה, ומחזה ולמעלה נשאר האחורים שלו מגולה. (לתשובה)
מה"פ שבהיות הזו"ן אב"א נזדווגו ועלו לאו"א וחזרו פב"פ. (לתשובה)
למה רק הז"א ישן, אבל הנוקבא היא נעורה. (לתשובה)
פעם אומר, שהז"א ישן והנוקבא נעורה, ופ"א שאין הנוקבא מקבלת המוחין עד שנעור הז"א. (לתשובה)
מה"פ, שהאי רוחא דשדי בה בביאה קדמאה הם ג"פ ע"ב של ס"ג מ"ה וב"ן, שהם בגי' רי"ו. (לתשובה)
איך נעשה הכלי של היסוד דנוקבא ע"י קבלת המוחין דג"ר. (לתשובה)
איך נעשה הכלי דיסוד ע"י המשכת ה"ח. (לתשובה)
פעם אומר דדינין דדכורא קשין ברישא ותקיפין בסיפא, והנוקבא להיפך, ופ"א, דדינין דדכורא נייחין ברישא ותקיפין בסיפא והנוקבא להיפך. (לתשובה)
מה"פ שהז"א אינו צריך לזולתו וכל שהולך הדינים מתגברים. (לתשובה)
מה הם ב' הבחינות בענין נסירת הדינים. (לתשובה)
למה בעת התרדמה, מסתלקים חכמה וחסד וחצי דעת עליון וחצי דעת תחתון הימינים מן הז"א ונעשו למקיפים. ובינה וגבורה וחצי דעת עליון. ותחתון השמאליים נכנסים בנוקבא. (לתשובה)
מה"פ שגבורות דעטרא דגבורה נמשכין אל הנוקבא מאמא שלא ע"י ז"א. (לתשובה)
מה"פ שנתינת בגבורות אל הנוקבא שלא ע"י ז"א גורמת אל הנסירה. (לתשובה)
למה צריכה לאה לנסירה. (לתשובה)
למה נבחנים הגבורות לממותקים יותר אחר שמקבלתם ע"י הז"א. (לתשובה)
למה ביום א' דר"ה ננסרין רק הגבורות מכתר דז"א עד החזה. (לתשובה)
פ"א, שהגבורות דכחב"ד חג"ת דז"א נוטלת לאה, ופ"א שרחל נוטלתם. (לתשובה)
למה אינם באים ע"י אמא רק הגבורות דיום א' דר"ה, וביום ב' ובעשי"ת הנוקבא מקבלתם ע"י ז"א. (לתשובה)
פ"א, שע"י קבלת הגבורות מאמא נגדלת בכל האחור דז"א, ופ"א שהנוקבא נוטלת רק ע"י ז"א. (לתשובה)
למה יום הא' דר"ה דינא קשיא ויום הב' דינא רפיא. (לתשובה)

מה"פ שדינין דז"א ניתנין לנוקבא והוא נשאר כולו חסד. (לתשובה)
פ"א, שאבא כולו מ"ה ואמא כולה ב"ן. ופ"א, שאבא לבדו כלול ממ"ה וב"ן וכן אמא כלולה ממ"ה וב"ן. (לתשובה)
למה צריכים המוחין דאו"א להתחלף בנה"י שלהם בעת התלבשותם למוחין דז"א. (לתשובה)
למה באים רק המוחין דבינות וגבורות דאו"א בהנוקבא. (לתשובה)
למה צריכה הנוקבא לחזור לבחי' נקודה, אחר שכבר נגדלה בכל האחור דז"א. (לתשובה)
למה אין בנוקבא קודם הנסירה רק בחינת העשירית דאחורים דז"א. (לתשובה)
למה הנקודה דפנים אינה זזה ממקומה. (לתשובה)
מה נעשה מאחורים דנוקבא אחר שחזרה לנקודה דפנים. (לתשובה)
איך מרומזים הט"ס דפנים בפרצוף ע"ב, ע"פ שמות הוי"ה ומילואיהם. (לתשובה)
מה הם הט"ס דאחורים מהפרצופים עסמ"ב ע"פ שמות הוי"ה ומלואיהם. (לתשובה)
מה הן המלכיות דט"ס דאחורים דעסמ"ב ע"פ שמות הוי"ה ומילואיהם. (לתשובה)
מהו אב"א דזו"ן ע"פ שמות של הוי"ה ומילואיהם. (לתשובה)
מהו הפב"פ דזו"ן ע"פ שמות הוי"ה ומילואיהם. (לתשובה)
מהו עצם הנוקבא הנפרדת ע"פ שמות הוי"ה ומילואיהם. (לתשובה)
איזו בחינת מלכות היא המספר דפו"א דהוי"ה דמ"ה ומילואיהם. (לתשובה)
מהו הפירוש שחו"ב דז"א שנסתלקו ממנו בעת הדורמיטא, נעשו לבחי' מקיפים. (לתשובה)
למה נחלקה הנוקבא דז"א לב' חצאים. (לתשובה)
למה מלבשת לאה למקום נוקבא הגדולה דז"א. (לתשובה)
למה מלבשת רחל לנוקבא הקטנה דז"א. (לתשובה)
למה נעשית לאה לפנימיות אל רחל. (לתשובה)
למה נקראת מחצית עליון דרחל על שם לאה. (לתשובה)
מה"פ שבהיותם פב"פ הז"א הוא פו"א דמ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן והנוקבא פו"א דב"ן דמ"ה, וב"ן דב"ן. (לתשובה)
מהו הגוף דז"א ומהו המוחין שבו. (לתשובה)
מה"פ, שב"ן דב"ן נותן לה הז"א בביאה א'. ובביאה ב' נותן לה מ"ה דב"ן. (לתשובה)
איך באים נשמות אנשים זכרים מגבורות שהם נקבות. (לתשובה)
מהיכן נמשכות נשמות זכרים ומהיכן נמשכות נשמות נקבות. (לתשובה)
מהי התאומה יתירה דהבל שנתקנא בה קין. (לתשובה)

מה"פ, שכתף ימין דא"א הוא ממ"ה הכולל, וכתף שמאל דא"א הוא מב"ן הכולל. (לתשובה)

איך יש בדעת דז"א מ"ה וב"ן הכוללים, הלא אחר הנסירה נשאר כולו מ"ה. (לתשובה)

למה כשנסתלקו הבינות וגבורות דז"א, הם מאירים ללאה באו"מ, ומשם נמשכים לרחל. (לתשובה)

למה ביום א' דר"ה וכן בחצות לילה לא ננסר אלא פרצוף לאה בלבד. (לתשובה)

איך יכולה רחל לעלות אב"א עד כתר ז"א, אחר שכל שורשה אינה אלא נה"י דז"א. (לתשובה)

למה אין הדעת בכלל הי"ס. (לתשובה)

למה נקרא פרצוף פנימי דאבא בשם מזלא. (לתשובה)

למה נקראו אורות דב"ן בשם או"מ. (לתשובה)

מה הפירוש אתי חסד ופריש לון גדפין. (לתשובה)

מה הם ג' הכלים דחיצוניות. (לתשובה)

מהו זווג קול ודיבור. (לתשובה)

איזו פנימיות דז"א עולה לאו"א בסוד מ"ן. (לתשובה)

מה"פ שחוזרים תחילה לז"א דג"ר דחיצוניות בפנימיות דחיצוניות דנה"י דאמא, ואח"כ הג' בחי' פנימיות דז"א תוך ג' בחינות פנימיות דנה"י דאמא. (לתשובה)

למה לוקח הז"א אחורים דאו"א, והנוקבא לוקחת אחורים דישסו"ת. (לתשובה)

למה המוחין דכפיפת ראש הם רק למוחין דהולדה בשביל יעקב, ולא בשביל הז"א עצמו. (לתשובה)

איך מתעלים האחורים דאו"א וישסו"ת ע"י עלית מ"ן דזו"ן. (לתשובה)

איזה מוחין דז"א גורמים עליות לכל המדרגות כולם. (לתשובה)

מה הם ג' הדרכים הבאים עם התחברות או"א וישסו"ת לפרצוף אחד. (לתשובה)

מה הם ג' הדרכים הבאים עם התחברות זו"ן הגדולים והקטנים לפרצוף אחד. (לתשובה)

למה ענין התלבשות נה"י דישסו"ת בנוקבא אינו נוהג רק בגמר התיקון. (לתשובה)

למה נקראים ב' עיבורים הכוללים דז"א בשם חיצוניות, ורק עיבור הג' הכולל נקרא בשם פנימיות. (לתשובה)

למה נקרא העיבור דמוחין דאו"א שבמוסף שבת בשם חיצוניות. (לתשובה)

איך נשלמים ה"פ אצילות מהבחינות שכנגדם בא"ק, בג' הבחינות: נה"י חג"ת חב"ד. (לתשובה)

מתי יוצאים בחינת יעקב ורחל מחזה ולמטה של הנוקבא. (לתשובה)

למה נקראים המוחין דאו"א בז"א בשם ו"ק פנימים. (לתשובה)
למה נקרא עיבור ג' דפנימיות בשם עיבור ז' חודש, אחר שיש שם התכללות ו"ק דעתיק בג"ר. (לתשובה)
פעם אומר, שמוחין דאו"א שבמוסף שבת הם רק להולדת בחי' עולמות, ופ"א שהם להולדת נשמות. (לתשובה)
פעם אומר שאין במוחין דנוקבא אלא נה"י דאמא בלבד, ופ"א שיש שם גם נה"י דאבא. (לתשובה)
אחר שהזו"ן הגדולים והקטנים נעשו לאחד, מאין יש שם בחינת יעקב ורחל. (לתשובה)
למה אין הארת מרדכי רק במוחין דאחור דנוקבא, ולא במוחין דפב"פ. (לתשובה)
איך נעשה בנין הנוקבא ע"י או"א. (לתשובה)
איך נעשה התכללות הוד דא"א בנצח שלו לצורך הנוקבא. (לתשובה)
מאחר שהמוחין דאחור של הנוקבא חשובים יותר ממוחין דפנים, א"כ מה מרוחת מחזרתה לעי"מ דפנים. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **מהו אחור**.

עיקר השם אחור הוא על בחינת מחזה ולמטה של הפרצוף, הנקרא פרצוף העיבור. אכן כל בחינת ו"ק נקרא ג"כ בשם אחור, ואפילו המוחין דו"ק נקראו מוחין, דאחור, ורק בחינת ג"ר נקרא עי"מ דפנים. (אות ס').

סימן ב
(לשאלה) **מהם אחורים דאותיות**.

בכל ספירה שבפרצוף, נבחנים ד' מדרגות, שהם: פו"א דאותיות, ופו"א דמספר. למשל: הכתר דכל פרצוף, הפנים שבו הוא ד' אותיות דהוי"ה פשוטה, ואחורים דכתר, הוא ד' אותיות הוי"ה בריבוע, כזה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה. והם הנקראים פנים ואחור דאותיות. ומרמזים על בחינת ט"ס דכתר, שהוי"ה פשוטה היא ט"ס דפנים דכתר, והוי"ה בריבוע היא ט"ס דאחורים דכתר. ומלכות דכתר. מרומזת בהגימטריא, שגימטריא דד' אותיות הוי"ה פשוטה, שהיא כ"ו, היא דמלכות דפנים דכתר. וגימטריא דהוי"ה בריבוע, שהיא ע"ב, היא המלכות דאחורים דכתר. וכשרוצים להבחין בט"ס דאחורים דכתר, של איזה, מכנים אותם בשם אחורים דאותיות. וכשרוצים לדבר ממלכות דאחורים דכתר, אנו מכנים אותה בשם אחורים דמספר. ועד"ז הוא בשאר הספירות. עי' להלן בתשובה ק"ה. (אות קמ"ז).

סימן ג

(לשאלה) **מהם אחורים דחיצוניות דעיבור**.

פרצוף העיבור, דהיינו מחזה ולמטה דכל פרצוף שלם, נקרא בשם פרצוף חיצון, להיותו מלביש על פרצוף היניקה ופרצוף המוחין. ובחי' יסוד ומלכות דפרצוף העיבור, שהם בחינת אחורים אליו, נקראו בשם אחורים של החיצוניות דעיבור. והם בחינת אברי ההולדה שאינם נשלמים מטרם ביאת בחינת המוחין בפרצוף. (אות ע"א).

סימן ד

(לשאלה) **מהם אחורים ודמספר**.

עי' לעיל תשובה ב'. (אות קמ"ז).

סימן ה

(לשאלה) **מהם ב' בחי' גבורות דנסירה**.

א' היא מה שמקבלת מאמא בעת עליתם מל הזו"ן למ"ן להיכל או"א, כי מקבלת שם מגבורות זכרים דאמא, שהם דינין תקיפים ממ"ן דצמצום א'. וכיון שהנוקבא נכללת עם הז"א בעלית מ"ן הזה. ע"כ יכלה לקבל מאמא בעודה נכללת שמה, אמנם זה הגיע לה רק בבחינת מ"ן ראשונים, כי או"א נחשב לבחינת עלי עליון לנוקבא ומוכרחת לקבל אותן הגבורות בפעם ב' ע"י ז"א עצמו, שהוא נחשב לעליון שלה, ע"כ נבחנים בגבורות ההן שהנוקבא מקבלת בעת הנסירה, ב' בחינות גבורות: א' הן הגבורות שקבלה בעודה בהיכל או"א כנ"ל. וב' הן הגבורות שהיא מקבלת ע"י ז"א אחר ביאתם למקומם. והם באמת אותן הגבורות שקבלה מקודם מאמא, אלא שנתוסף בהם מיתוק ב' ע"י נתינת הז"א, וע"כ נחשבות לב' גבורות (אות קכ"ד).

סימן ו

(לשאלה) **מהם ב' מלכים בכתר אחר**.

ת"ת דאמא הוא כתר של הז"א, וכששניהם עולים עד הת"ת דאמא, הרי הם משתמשים בכתר אחד מאמא, וזה נעשה ע"י התכללות ההוד דא"א בהנצח שלו.

ולהבין זה צריכים לזכור מה שנתבאר בחלק י"ד בענין המוחין דע"ב דאו"א וזו"ן, שאינם נמשכים מבחינת חכמה דא"א עצמו. כי אחר הראש הג' שהוא מו"ס, נסתם עצמות העליון בקרומא דאוירא, דהיינו החכמה דא"א נסתמה בקרומא דלא לאתפתחא עוד. ואין אור החכמה מאירה לתחתונים אלא דרך השערות הנקרא מזלין, בדומה לאור השמש העובר דרך נקבים קטנים, כדברי הרב לעיל, דף אלף תקמ"ט אות צ"ה. עש"ה. והוא מכונה אור השמש, משום שחכמה זו המתגלה על המזלין, הנה ת"ת לבדו נבחן להנושא העיקרי, המכונה תמיד בשם שמש. והוא מטעם שנתבאר שם, כי הג"ר דאו"א

נאחזים בבינה דא"א שיצאה לבר מראשו, שהיא הכתר דאו"א, וטבעה תמיד בחסדים מכוסים, בסוד כי חפץ חסד הוא. אלא רק בעת שז"א עולה למ"ן, אליה היא חוזרת לראש דא"א לבחינת חכמה, כדי להשפיע מוחין לז"א. וע"כ נבחן, שגם עתה שהיא נעשית לחכמה, נמצא עיקר הנושא והמקיים אור החכמה בהבינה, הוא הז"א, הנקרא ת"ת. ולפיכך הוא מוכרח להשאיר שורשו בת"ת דבינה שבראש, כדי לקיים אור החכמה בבינה. ולולא זה, תכף היתה חוזרת לבחינת עצמה שהוא חסדים מכוסים. ונפילת הביטול סבת היה שזה ותדע האחורים דאו"א בעת שביה"כ. כי מאחר שכל המוחין דשם יצאו על המ"ן דזו"ן, ובשבילם חזרה הבינה לחכמה ונעשה הסתכלות עיינין דאו"א, ע"כ היה המ"ן דזו"ן נשארים בהם בראשייהו דאו"א בבחינת קיום והעמדה, כנ"ל. וכיון שנשברו הכלים דזו"ן, ולא היו צריכים יותר להארת חכמה, נמצא שנתבטל בחי' המ"ן דזו"ן שבראשייהו דאו"א, ונתבטלו המוחין דאו"א ג"כ, ונפלו לבחינת גוף, כמ"ש שם באורך. עי' בדף תקי"ג אות ל"ט.

והנך רואה שעיקר הנושא לאור החכמה דהיינו לקומת ע"ב דמזלין, הוא רק הת"ת, וע"כ מדמה הרב קומת חכמה זו לאור השמש. גם נתבאר לעיל שמוחין דע"ב אלו נבחנים בג' חלוקות, שהם בינה ת"ת ומלכות, והם אחסנתא וב' עטרין. כי בינה שחזרה להיות ע"ב וחכמה, הם בחינת או"א עלאין, שמבחינת עצמם הם חסדים מכוסים כנ"ל, אלא כל קומת חכמה שממשיכים הוא רק בשביל הזו"ן והם נבחנים לבחינת עצם האורות. ושורשי הזו"ן שנשאר בהם בבחינת מ"ן להעמדה וקיום דאור דע"ב, הם ב' העיטרין, ת"ת ויסוד. שבחינת הת"ת משמש בהם לנושא להארת חכמה, כנ"ל. ובחינת היסוד, שהיא עטרא דגבורה, משמש בהם לנושא לבחינת המסכים, שעליהם נעשה הזווג דהכאה. כמ"ש לעיל דף אלף תקע"ב ד"ה ולפיכך עש"ה. וע"כ נעשה הת"ת דאמא לכתר אל הז"א, כי בהיות הז"א נשאר בראש דאמא בבחינת ת"ת המקיים והמעמיד לקומת ע"ב שלה, הנה תחת זה הוא נאחז ויונק מת"ת שלה את מוחין דע"ב שלו. כי זה הכלל, ששיעור המוחין שהתחתון גורם להיות בהעליון, נוטל אותם גם התחתון במקומו.

ותדע, שב' העטרין הנ"ל, שהם ת"ת ויסוד, יש להם יחס שוה אל נצח והוד דא"א. כי הת"ת שהוא עטרא דחסדים, הוא הז"א. והיסוד, שהוא עטרא דגבורה, היא הנוקבא, כלומר בחינת בנימין הכלול ביוסף, כנודע. וכבר ידעת, שז"א הוא נצח דא"א, ונוקבא היא הוד דא"א, כי מבחינת הכלים נבחן הז"א לנצח והנוקבא בהוד. ומבחינת האורות נבחן הז"א לת"ת והנוקבא לנצח, משום שנמשכים מבחינה שכנגדם בע"ב דא"ק כנ"ל. ולפיכך, אותם הזו"ן המשמשים למ"ן בראש דאמא, הנקראים ת"ת ויסוד, הנה מבחינת

הכלים הנמשכים מכתר שהוא א"א, הם אצלו בחינת נצח והוד. אלא בבחינת הזווג הנמשך מע"ב, מכונים ת"ת ויסוד בסוד קו האמצעי. ובבחי' פרצופים, שהם הכלים הנמשכים מא"א, מכונים נצח והוד. וזכור זה.

ונודע, שבעת שזו"ן עולים למ"ן לאו"א, עולים עמהם שם גם נה"י דא"א, כנ"ל (חלק י"ד אות מ"ט). ע"ש. ונמצא כמו שב' העטרין נכללו זה בזה כדי להמשיך מוחין דע"ב, כי עטרא דגבורה ממשיך או"ח, ועטרא דחסד ממשיך הארת חכמה, כנ"ל בחלק י"ד. כי לולא התכללותם לא היה נמשכים המוחין. הנה נבחן ג"כ אשר הנצח והוד דא"א נכללו ג"כ זה בזה, להיותם בחינה אחת עם ב' העטרין, כנ"ל. וב' מיני התכללות אלו באים כאחת, כי כן כלולים בעת העלאת המ"ן, כנ"ל.

ונתבאר היטב הגורם של התכללות נו"ה דא"א זה בזה, שהוא בחי' הזווג הנעשה ע"י ב' העטרין. באופן שאין מוחין דע"ב נמשכים זולת ע"י התכללות נו"ה דא"א זה בזה, כי הזווג דחו"ג הממשיך לקומת חכמה כוללם אותם יחדיו. וזה נבחן להתכללות הוד דא"א בנצח שלו. כי הנצח הוא בחי' עטרא דחסד, דהיינו הת"ת הנושא להארת חכמה, אלא כדי להמשיך או"ח להלביש הקומה נכלל עמו גם ההוד, שהיא עטרא דגבורה. ונמצא שאין עטרא דגבורה במדת כלל כאן משמשת ההוד שהיא הצמצום שבה, אלא אדרבה, היא ממשכת חכמה, כי לולי האו"ח לא היה נמשך הקומה, כנ"ל. הרי שההוד נכלל ונעשה למדת הנצח, כלומר שהוא מסייע להמשיך לאור החכמה. וזה שאומר הרב לעיל דף א' תשי"ד אות נ"ח "ובר"ח אז זו"ן משתמשים בכתר אחד, ר"ל ששניהם נכללים בנצח דא"א והם מקבלים הארתם בהשואה אחת". ע"ש, והבן זה היטב.

ונתבאר היטב, איך התכללות עטרא דגבורה שהיא בחינת הנוקבא, בעטרא דחסד שהיא בחי' ז"א, גורם ג"כ להתכללות ההוד דא"א בנצח שלו, שמשם יונקים הפרצופים דז"א ונוקבא, שהם בחינת הכלים שלהם, כנ"ל. כי המוחין והכלים נכללים כאחד. ולפיכך נמצא, כי הנוקבא נאחזת בת"ת דאמא שהיא בחינת שורש הז"א, הנשאר שם בראש דא"א לקיום והעמדה של קומת ע"ב דאמא, בשוה עם הז"א עצמו. כי לולא בחינת עטרא דגבורה דנוקבא הנכללת שם בת"ת הזה, היתה מתבטלת קומה זו, כי בלי חלקה שם, לא היו המוחין נמשכים. ולפיכך נוטלת גם היא המוחין דע"ב מת"ת דאמא, ות"ת דאמא נעשה כתר אליה כמו שנעשה כתר לז"א. ונמצאים שניהם משתמשים בכתר אחד. וז"ש הרב בדף א' תרצ"א אות ו' "כי מת"ת דאמא נעשה כתר לז"א, וכאשר גם היא תעלה עד שם ויהיה כתרה בת"ת דאמא כמוהו, יהיה כתריהם שוין ויהיו שניהם אחד, כי שניהם יהיו בחינת ת"ת דאמא שהיא ספירה אחת". דהיינו כמבואר, שזה נעשה מכח שעטרא

דגבורה נכללה בעטרא דחסד, והוד דא"א נכלל בנצח שלו. ונמצאת הנוקבא, שהיא נאחזת בת"ת דאמא והיא מקיימת ומעמידה המוחין דע"ב שלה, כמו ז"א, וע"כ נעשה ת"ת דאמא לכתר אליה כמו שנעשה לז"א. וע"כ שניהם משתמשים בכתר אחד. (אות ל"ח ואות ו').

סימן ז

(לשאלה) **מהם ב' מלכים פב"פ בכתר א'.**

ענין ב' המלכים בכתר א' כבר נתבאר היטב בתשובה הקודמת, ואין להכפיל הדברים, ועש"ה. אמנם ענין פב"פ בכתר אחד הוא הבחן אחר לגמרי שזה לא יהיה אלא בגמר התיקון. כי אלו המוחין הנ"ל שקבלה מנה"י דאמא שלא ע"י ז"א, בהיותה באחוריו, אינה יכולה לעמוד בהם, להיותם בחינת חכמה בלי חסדים, דהיינו בינות וגבורות דאו"א, שהם בחינת ב"ן לבד שרק אמא עצמה יכולה לקבל אותם משום שבעת שהיא חוזרת לראש דא"א, היא נעשית שם לבחינת חכמה ממש, ואינה צריכה שם ללבוש של אור חסדים כמ"ש הרב בשה"כ ביוה"כ דרוש ג'. אבל הנוקבא אינה יכולה לקבל חכמה בלי לבוש דחסדים, ע"ש, וע"כ היא חוזרת לנקודה דפנים, שהיא בחי' נקודה דצמצום ב', דהיינו נקודה תחת יסוד דז"א, שנשרשת שם מזמן הקטנות דנקודים, וע"כ לא יארע שום מיעוט בנקודה זו, כי כל מה שיצא בקטנות נקודים מבחינת ה"ת בעינים, נקרא כלים דפנים, ואחר שנבררו פעם באצילות אין שום פגם יכול לשלוט בהם. כנודע.

סימן ח

(לשאלה) **מהם ב' נסירות.**

יש ב' נסירות: א' הוא מן בחי' מחזה ולמטה דז"א, שאז אין לה שום בנין לפי עצמה, ונבחנת לדבוקה בגופו בסוד ואחורים ביתה, כנודע. ואז ע"י תרדמה שהיא עלית מ"ן לאו"א, היא משגת מוחין דע"ב המורידים ה"ת מעינים שלה ומעלה אח"פ שלה, ונשלמים השלישים התחתונים דכל ספירה מע"ס שלה, שעי"ז היא ננסרת מן הז"א, והיא נבנית לבחינת פרצוף שלם מבחינת הכלים. כנודע. אמנם במצב הזה אינה ראויה לזווג עם הז"א כדרך דכר ונוקבא, כי המ"ן שלה הם בחינת מ"ן זכרים כמו המ"ן דז"א, כי גם המ"ן שלה הוא בחינת בנימין הכלול ביוסף, כי ע"כ היא יכולה לקבל מוחין ממזלא, כנ"ל בתשובה ז'. ולפיכך כדי שתהיה ראוי לזווג עם ז"א היא צריכה לנסירה שניה, דהיינו לנסר אותה מבחינת האחור דז"א, ולהביאה לבחי' פנים. כמ"ש הרב בדף א' תשל"ו אות צ"ה. דאחר שנתמעטה לנקודה דפנים נסרה מאחוריו והעלה אותה למעלה כנגד הפנים שלו. ע"ש. אשר ע"י נסירה זו השניה היא מתתקנת במדתה עצמה האמיתי, דהיינו בחינת מלכות ממש, והיא מקבלת אז מוחין דנוקבא ממש, דהיינו ממלכות דאמא

שאינה כלולה במוחין דז"א, ואז נבחנת לנוקבא הראויה לזווג עם הז"א, כי עתה יש לה מוחין דנוקבא. משא"כ, מקודם לכן בעת היותה באחור בקומה שוה עמו, היה לה מוחין דזכר כמו הז"א עצמו, דהיינו המוחין דמזלין היוצאים על מ"ן זכרים, ולא היתה ראויה לזווג עמו. כמבואר. ועי' לעיל בתשובה ז' בסופה. (אות צ"ה. ואות קי"ט).

סימן ט

(לשאלה) **מהם בי בחי' דכפיפת ראש**.

אין שום הפרש במוחין דז"א מצד יציאת המוחין בעת הזווג, וכל ההפרש שבהם, הוא רק במצבים בלבד. כי אפילו המוחין דעיבור א' דז"א לבחינת נפש שבו, יצאו ג"כ במקום ג"ר דעתיק כמו המוחין דיחידה דשבת במנחה, כי אין שום בחינה דז"א נמשכת אלא מזווג דאו"א על המ"ן דמזלין, כמ"ש הרב לעיל דף א' שע"ו אות קע"ב. ע"ש. ונודע, שאין השערות דיקנא נכנסין לבחינת פנימיות של מ"ן, זולת במקום רדל"א, דהיינו בעת שג"ר דא"א עולים עם המזלין לג"ר דעתיק, שאז נתעורר בהמזלין בחינת צמצום א' שבהם, ויוצא שם קומת, ע"ב המגולה, כמ"ש בחלק י"ג עש"ה. ונמצא מזה שאין לך זווג באו"א בשביל הזו"ן זולת מכח יציאת המוחין בג"ר דעתיק.

סימן י

(לשאלה) **מהם ב' עיבורים כוללים דחיצוניות**.

ג' עיבורים כוללים יש, והם נגד ג' עליות הכוללים דז"א, לנשמה חיה יחידה הכוללים שבו. ועיבור א' הכולל, הוא למוחין דנשמה הכוללים, שהם המוחין דישסו"ת הנוהג בחול, שעל ידיהם עולה הז"א עד החזה דא"א והוא משיג נשמה כוללת שלו. ועיבור ב' הכולל, הוא למוחין דחיה הכוללים שהם המוחין דאו"א עלאין הנוהג בשבת במוסף, שאז עולה הז"א ומלביש עד הכתר דאו"א, שהוא הגרון דא"א, ומשיג בחינת חיה הכוללת שלו. עיבור ג' הכולל, הוא למוחין דיחידה שלו, שהם המוחין דג"ר דא"א הנוהגים בשבת במנחה, שאז עולה הז"א ומלביש לג"ר דא"א. והנה ב' עיבורים הראשונים לנשמה וחיה, נק' ב' עיבורים כוללים דחיצוניות הז"א. ורק עיבור הג' נקרא עיבור פנימיות הז"א.

סימן יא

(לשאלה) **מהי בחי' עשירית דאחור**.

נקודת החזה דז"א, נבחנת לבחינה עשירית דאחור. כי שורש הנוקבא הוא ממלכות דנקודים דקטנות, שאז לא יצא בז"א אלא ששה כלים חב"ד חג"ת עד החזה, ונקודת החזה היא המלכות דנקודים. אמנם מיחס האורות הם נבחנים לחג"ת נה"י, והנקודה שתחת היסוד היא המלכות דנקודים. ולפיכך גם באצילות יש לה אלו ב' השורשים בז"א, שמבחינת האחור של הנוקבא, דהיינו הכלים, היא נבחנת לנקודת החזה דז"א.

ומבחינת הפנים דנוקבא, דהיינו האורות, היא נבחנת לנקודה שתחת היסוד. ונקודה דאחור מכונה בחינה עשירית דאחור. ונקודה דפנים מכונה בחינה עשירית דפנים. (אות קמ"ד).

סימן יב

(לשאלה) **מהו ביתא דנוקבא**.

בנין הפרצוף של הנוקבא נעשה ע"י המוחין דע"ב דמזלין, שזו"ן עולים למ"ן לאו"א וז"א נכלל באבא שכולו מ"ה, ונוקבא נכללת באמא שכולה ב"ן, ונה"י דאמא מתלבשים עם המוחין דב"ן בנוקבא, ואז אינה מקבלת כלום מז"א, אלא שמקבלת מן אמא עלאה כמו שז"א מקבל מאבא עלאה ועי"כ היא ננסרת ממנו כנודע. שז"ס ויבן ה' אלקים את הצלע, דא או"א. וזה נקרא "רשותא דחתן" כי או"א הם בחינת עליון רק אל הז"א ולא אל הנוקבא, כי הנוקבא היא בחינת תחתון אל הז"א. אלא שזה נעשה ע"י התכללות הוד דא"א בנצח שלו, ונמצא שהנוקבא נכללת במלכות דנצח, שהיא בחינת הנוקבא שבגופו דז"א הנמצאת עם הז"א במדרגה אחת. כנ"ל בתשובה ו' ע"ש. וכיון שנעשית עם הז"א למדרגה אחת ע"כ היא יכולה לקבל המוחין מרשותא דחתן, דהיינו מבחי' העליון של הז"א שהם או" א.

סימן יג

(לשאלה) **מהו בן אוני כח נוקבא**.

הרוחא דשדי בה בעלה, נקרא בנימין שהוא כח זכר, להיותו בא מע"ב דמזלא, שהם בחינת מ"ן זכרים. והוא המתקן את הכלי דיסוד נוקבא, ומבחי' זו נקרא הכלי דיסוד נוקבא בשם "בן אוני" כי און פירושו כח, שמורה שבזה כל כח הנוקבא במה שיכולה להעלות מ"ן להולדת נשמות, משום שקבלה ביסוד שלה האי רוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה, שהוא בנימין הנ"ל. (אות ק"ה).

סימן יד

(לשאלה) **מהו ב"ן דמ"ה**.

האורות והכלים שתחלת יציאתם היה באצילות, נקרא בשם מ"ה החדש, או מ"ה הכולל, וכן מ"ה סתם. והאורות וכלים שכבר שמשו עוד בעולם הנקודים, אלא מחמת ביטול ושבירה שקרה בהם, באו פעם שנית להתקן באצילות, הם נקראים בשם ב"ן. וכל תיקונם באצילות, הוא ע"י הקומות של האצילות הנקראים מ"ה, ולכן נעשו לבחינת נוקבא למ"ה, ולבחינת צד שמאל שבפרצוף. ונמצאים המוחין אשר צד ימין שבהם, שהם חכמה וחסד, נקרא מ"ה. והצד שמאל שבהם, שהם בינה וגבורה נקרא ב"ן. וזהו נוהג הן באבא והן באמא. כי אבא יש לו בקביעות כתר חכמה דבינה דמ"ה וו"ק דחכמה

דב"ן. וכן אמא יש לה בינה דבינה דמ"ה, וה"ס תחתונות דבינה דב"ן. הרי שיש לשניהם מ"ה וב"ן וע"כ הצד ימין של המוחין, בין באבא ובין באמא, שהם חכמה וחסד, נבחנים למ"ה, שהם עצם האורות שיצאו באצילות והם מתקנים את הב"ן. והצד שמאל בין באבא ובין באמא, שהם בינה וגבורה של המוחין, נבחנים לב"ן, שהם האורות וכלים שכבר שמשו עוד בנקודים, ואחר שנתבטלו ונשברו באו וקבלו תיקונים באצילות ע"י הצד ימין הנקרא מ"ה.

סימן טו

(לשאלה) **מהו ב"ן דב"ן**.

הצד שמאל דמוחין דאמא נקרא ב"ן דב"ן. כי אמא כולה נבחנת לבחי' ב"ן, והחכמה וחסד שבה נבחן למ"ה דב"ן, ובינה וגבורה שבה נבחן לב"ן דב"ן. (אות קנ"ב וקנ"ג).

סימן טז

(לשאלה) **מהו ב"ן הכולל**.

האורות וכלים שכבר שמשו בנקודים ואחר שבירתם וביטולם באו וקבלו תיקון באצילות ע"י האורות וכלים שיצאו באצילות הנקראים מ"ה, הם נקראים ב"ן הכולל. והאורות שיצאו באצילות נקראו מ"ה הכולל. עי' לעיל תשובה י"ד. (אות קנ"ח).

סימן יז

(לשאלה) **מהו בנימין כח זכר**.

הרוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה, דהיינו מבחינת המוחין היוצאים על המזלין שהם מ"ן זכרים, הנקרא בנימין הכלול ביוסף, בסו"ה ואביו קרא לו בנימין, דהיינו מבחי' שכלול באביו שהוא זכר, הוא נקרא "בן ימין כח זכר" כי ימין הוא תמיד זכר, וע"כ השם הזה רומז על כח זכר שבו, דהיינו בנימין הכלול ביוסף. שזה מטעם שהמ"ן של המוחין הם בחי' יסוד דמלכות, ולא מלכות ממש. כנ"ל, בתשובה ו' וז'. והכלי דיסוד דנוקבא המתוקן על ידי האי רוחא הנקרא בנימין, הוא נקרא בן אוני. כנ"ל בתשובה י"ג. (אות ק"ה).

סימן יח

(לשאלה) **מהו בנין המלכות**.

בעת שאין לנוקבא אלא רק בחינת ו"ק בלי ראש, דהיינו שחסר לה בחינת נה"י דכלים וג"ר דאורות. הנה אז אין לה שום בנין בפני עצמה, ונבחנת לדבוקה כולה בז"א בסוד ואחורים ביתה. כי עיקר הבחן הנוקבא היא בנה"י שלה, שהם בחינת כלי קבלה על חסדים מגולים בהארת חכמה, וכל עוד שאין לה כלל נה"י דכלים, היא דבוקה לגמרי בז"א ואינה עולית כלל בשם. אלא רק בעת שמשגת המוחין דג"ר דאמא מקומת ע"ב

דמזלא, המעלה אח"פ הנופלים שלה ומשלים הנה"י דכלים, הנה אז נעשה לה בנין פרצוף בפני עצמה. הנקרא "בנין המלכות" כי אחר שיש לה נה"י דכלים נבחנת בשם בפני עצמה ובזה ננסרת מז"א בעלה. כנודע. (אות צ"ט).

סימן יט

(לשאלה) **מהו בנין הנוקבא בהיכל או"א.**

ענין בנין הנוקבא, נתבאר לעיל בתשובה י"ח, שהיא השלמת נה"י דכלים שלה ששם עיקר הבחן הנוקביות שבה, ע"ש. וזה נעשה ע"י המוחין דג"ר דאמא דע"ב דמזלא, אשר אז עולים זו"ן שניהם יחד לאו"א ע"י התכללות הוד דא"א בנצח שלו כנ"ל, בתשובה ו'. ואז יכולה לקבל ישר מאו"א כמו הז"א, ונמצאת שנבנית בהיכל או"א, כלומר למעלה ממדרגתה, כי או"א הם בחינת עלי עליון שלה, כי העליון שלה הוא ז"א בעלה, ובחינת או"א נקראו משום זה רשותא דחתן כנ"ל בתשובה י"ב. ע"ש. אמנם לולא זה לא היתה יכולה להעלות האח"פ שלה, ולהבנות בנה"י דכלים, שאין העלאת אח"פ אלא ע"י ע"ב דמזלין המוריד ה"ת מעינים לפה. כנודע. ולפיכך מחויבת הנוקבא להבנות רק בהיכל או"א. (אות קל"ו).

סימן כ

(לשאלה) **מהן ג' בחינות מנצפ"ך.**

ה"ג נקראות מנצפ"ך, על שם שה"ג הן מבחינת המלכות המסיימת את האורות והכלים של כל בחינה. כי כן מנצפ"ך באים בסוף המלה, והם בחי' סיומי המלות. ויש ג' בחינות של ה"ג, הנקרא מנצפ"ך: א' הם ה"ג של הקטנות, הנקרא מנצפ"ך דקטנות, שהם גבורות קשות, להיותם חסרי ג"ר, ויש בהם אחיזה לדינין, ואז אחוריהם ביתה. ב' הם מנצפ"ך דגדלות, שהיא מקבלת בעודה בהיכל או"א, דהיינו בעת עלית זו"ן למ"ן לאו"א, שז"א נכלל באבא ונוקבא באמא. והם כבר ממותקות, כי יש בהם ג"ר, דהיינו הבינות דאמא. אבל עוד לא לגמרי, משום שהיא נמצאת שם למעלה ממדרגתה כי או"א הם עלי עליון שלה. ג' הוא, אחר ביאת זו"ן למקומם ע"י תקיעת שופר, שאז הנוקבא מקבלת את המנצפ"ך דגדלות פעם ב' ע"י הז"א עצמו בדרך המדרגה, ובזה נעשה מיתוק ב' ע"י הז"א, ונחשבים לממותקות ביותר מקודם, כי עתה היא מקבלתם בדרך המדרגה. (אות קנ"א. שם ד"ה מנצפ"ך).

סימן כא

(לשאלה) **מהם ג' כלים דחיצוניות.**

בכל מדרגה יש עי"מ דאחור, ועי"מ דפנים. כי בחינת ו"ק, נקרא אחור, שבחינת נפש נקרא עיבור, ובחינת ו"ק דרוח נקרא יניקה, וג"ר דרוח נקרא מוחין, דו"ק. וג' אלו נקראים

עי"מ דאחור, או עי"מ דחיצוניות. ובחינת נרנח"י דג"ר נקראים עי"מ דפנים, שעיבור יניקה הם נפש רוח דג"ר, הנקראים ג"כ ו"ק דגדלות, והמוחין הם ג"ר דג"ר. ואלו ג' הפרצופים הן דעי"מ דאחור והן דעי"מ דפנים הם כלולים זה מזה, כי פרצוף העיבור כלול ג"כ מיניקה ומוחין, וכן פרצוף היניקה כלול ג"כ מעיבור ומוחין, וכן פרצוף המוחין כלול ג"כ מעיבור יניקה. וע"כ נמצא שיש בכל פרצוף ג' כלים: חיצון, אמצעי, פנימי. אשר החיצון הוא הכלי הנמשך מעיבור, והאמצעי הוא ההתכללות מהיניקה, והפנימי הוא ההתכללות מהמוחין. וג' הכלים שיש בכל אחד מג' הפרצופים דחיצוניות, נקראים ג' כלים דחיצוניות. וג' הכלים שיש בכל אחד מג' הפרצופים הפנימים, נקראים ג' כלים דפנימיות. (אות קפ"ב).

סימן כב

(לשאלה) **מהם גי כלים דפנימיות**.

עי' לעיל תשובה כ"א. (אות קפ"ב).

סימן כג

(לשאלה) **מהם ג' עיבורים כוללים**.

עי' לעיל תשובה י'.

סימן כד

(לשאלה) **מהן גבורות דע"ב**.

בחינת ג"ר שנוקבא מקבלת מאמא דע"ב דמזלא לבנין פרצופה, נבחן רק לגבורות דע"ב הזה, משום שהמוחין אלו אינם באים רק להשלמת הכלים דנוקבא, ולא נשאר לנוקבא ממנו רק הנר"ן שבו, דהיינו ג' ע"ב דס"ג מ"ה ב"ן, הנבחנים לבחינת גבורות דע"ב. (אות ק"ד).

סימן כה

(לשאלה) **מהן גבורות דעטרא דגבורה**.

יש ב' בחינות גבורות: גבורות זכרים, וגבורות נקבות. כי הנמשכים ממזלא, ששם משמשת הגבורה דיסוד דמלכות, דהיינו בנימין הנכלל ביוסף נקראו גבורות זכרים. והוא בחי' גבורות דעטרא דגבורה שבמוחין דז"א. אמנם הנמשכים ממלכות דאמא שאינה נכללת במוחין דמזלא, הם נקראו גבורות נקבות. והיא בחינת הגבורה שבמוחין דנוקבא דז"א. ועי' לעיל בתשובה ז' וח'. (אות קי"ח).

סימן כו
(לשאלה) **מהן ג"ר דחיצוניות**.
המוחין דו"ק נקראים ג"ר דחיצוניות כי ו"ק נקראו חיצוניות. וג"ר נקראים פנימיות עי' לעיל בתשובה כ"א. (אות קפ"ד).

סימן כז
(לשאלה) **מהו דיבור**.
פרצוף הפנימי דנוקבא נקרא דיבור. וכשמסתלק ממנה פרצוף הפנימי ונשארת רק בהחיצון שהוא ו"ק, אז נקראת אלם, בלי דיבור. (אות קפ"ג).

סימן כח
(לשאלה) **מהן דינין דדכורא**.
דינין דדכורא נמשכים מצמצום א', דהיינו ממ"ן דדיקנא, ששם בחינת יסוד דמלכות דצמצום א'. אבל דינין דנוקבא נמשכים ממלכות דאמא, שהיא בחינת צמצום ב', ולא מהמלכות דצמצום א', כי בחינת מלכות דצמצום א' נגנזה ברדל"א, ואינה משמשת גם במ"ן דדיקנא, כי היא, אינה מתגלה רק בגמר התיקון. (אות ל').

סימן כט
(לשאלה) **מהן דינין דנוקבא**.
עי' לעיל בתשובה כ"ח.

סימן ל
(לשאלה) **מהי דעת דז"א**.
דעת דז"א יש בו מ"ה וב"ן, כי הימין שבו נמשך מכתף ימין דא"א שהוא ממ"ה הכולל, והשמאל שבו שהוא העטרא דגבורה נמשך מכתף שמאל דא"א שהוא מב"ן הכולל. ואע"פ שאחר הנסירה נשאר ז"א כולו חסד, ונוקבא כולה גבורה, מ"מ שורש הגבורות נשאר בז"א, דהיינו העטרא דגבורה שבו, שהיא בחינת הבינות וגבורות דאו"א. שהם ב"ן, וכל בחינת ג"ר דנוקבא היא, מכח הארה משורש הגבורות שנשאר בז"א, דהיינו העטרא דגבורה. (אות קנ"ח).

סימן לא
(לשאלה) **מהן הארת ה"ר ממעלה למטה**.
המוחין דישסו"ת הנוהגים בחול, נבחנים, להארת ה"ר ממעלה למטה, משום, שאין הנוקבא מקבלתם מראש הז"א במקומו, אלא ע"י כפיפת ראש דז"א לבחינת חג"ת שלו, ששם עומדים יעקב ורחל, בעת עלית נה"י דז"א לחג"ת שלו, והנוקבא מקבלת המוחין מיעקב לבד. וכיון שהמוחין באים בכפיפת ראש למקום נה"י שנעשו לחג"ת, ע"כ נבחנים

להארת ה"ר הנמשכים למקום הנוקבא, כי אין הנוקבא מקבלים ממקומם בג"ר דז"א. (אות י"א).

סימן לב

(לשאלה) **מהן ח"ג דפנימיות.**

ג"ר דה"ג נקראות ה"ג דפנימיות. וו"ק דה"ג נקראו ה"ג דחיצוניות. כי בחינת ג"ר נקראת תמיד בשם פנימיות ובחינת ו"ק נקראת בשם חיצוניות. (אות ע"ו).

סימן לג

(לשאלה) **מהו הוד אחרון.**

נודע, שעיקרו של ז"א אינו אלא ו' כלים, שהם: חב"ד חג"ת, ובעת שהוא משיג מוחין יוצאים לו נה"י חדשים, ואלו הכלים דחב"ד חג"ת, נבחנים רק לחג"ת נה"י מיחס האורות כנודע. ולפיכך בעת שבאים לו הנה"י החדשים, נבחן, שחג"ת נעשו לחב"ד, ונה"י הישנים לחג"ת, ונה"י החדשים משמשים לו עתה לנה"י, כנודע. ויש הבחן כאן בין מוחין דנשמה דז"א, למוחין דחיה שלו. כי המוחין דנשמה נבחנים לז"א רק לבחינת ו"ק דגדלות שלו, כי הוא צריך להג"ר, דאו"א דשבת במוסף. וע"כ המוחין דנשמה הם כמו ו"ק אליו. שהם חג"ת נה"י דגדלות. וע"כ נבחן שהחג"ת דגדלות מתלבשים, בכלים דחב"ד. ונה"י דגדלות מתלבשים בכלים דחג"ת. ונה"י החדשים נשארו עוד בלי אור. ונמצא שהאורות לא נתפשטו בו אלא רק עד "הוד הראשון" דהיינו ההוד שנעשה עתה לגבורה, אבל "הוד אחרון" נשאר עוד פנוי מאור, כי האורות לא הגיעו לנה"י חדשים דז"א כנ"ל. ותדע כי ההוד מנה"י הישנים שנעשו לחג"ת נקרא הוד ראשון. וההוד מנה"י חדשים נקרא הוד אחרון. (אות מ').

סימן לד

(לשאלה) **מהו הוד ראשון.**

עי' לעיל תשובה ל"ג.

סימן לה

(לשאלה) **מהי הוצאת חמה מנרתיקה.**

נה"י דז"א כשמתלבשים במוחין דנוקבא, הם בחינת חמה בנרתיקה. כי ז"א נקרא שמש, והנוקבא היא נרתק שלו. ואז הדינין דז"א, שהם דינין דכורין הנמשכים מצמצום א' שהם בחינת דין ממש, נמתקים במוחין דנוקבא שהיא נמשכת ממלכות דאמא וצמצום ב' כנ"ל בתשובה ז'. ונמצא בזה שגם הדינין דז"א נמתקים במלכות דאמא, שהיא מדת הרחמים. ואז נבחן ז"א לבחינת רחמים. ולפיכך בעת שנה"י דז"א אינם נעשים מוחין בנוקבא, נמשכים מהם דינין קשים, כי נבחן בשם הוצאת חמה מנרתיקה, כי אין לו המיתוק

במלכות דאמא שהיא מדת הרחמים. ומבחינה זו היה נמשך הפיכת סדום ועמורה. וז"ס מ"ש ז"ל, מתחילה נברא העולם במדת הדין, דהיינו הדינין דכורין דצמצום א', ראה שאין העולם מתקיים עמד ושתפו במדת הרחמים. דהיינו במלכות דאמא שהיא רחמים. (אות ל"א).

סימן לו

(לשאלה) **מהו היכל הנוקבא**.

כשנוקבא מקבלת המוחין מראש דז"א, ונמצאת עמו פב"פ, נבחן שהנוקבא נמצאת בהיכל דידה, בהיכל הנוקבא. כי שם ביתה. אבל במוחין דאחור שהיא מקבלת מאמא דע"ב דמזלא ע"י עליתה לאו"א, הרי היא נבחנת אז שנמצאת ברשותא דחתן, כי או"א עלאין, הם בחינת עליון לז"א, והם רשותא דז"א, ולא של הנוקבא, כי העליון של הנוקבא הוא הז"א. עי' לעיל בתשובה י"ב. (אות קל"ח).

סימן לז

(לשאלה) **מהי המשכה בסוד זווג**.

המשכת המוחין, שיהיו לבחינת ג"ר בראש הנוקבא, נקרא המשכת המוחין בסוד, פרצוף, כלומר להיות לבחינת ג"ר אל הפרצוף עצמו. ואלו המוחין הנמשכים ליסוד הנוקבא בעת הזווג דפב"פ, אינם לבנין פרצוף הנוקבא עצמה, אלא רק למוחין בשביל הנשמות, והם נקראים המשכה בסוד זווג. (אות ק"ט).

סימן לח

(לשאלה) **מהי המשכה בסוד פרצוף**.

עי' לעיל תשובה ל"ז.

סימן לט

(לשאלה) **מהי הסתכלות עליון**.

השפעת המוחין מעליון לתחתון מכונה. בשם הסתכלות עליון. כי ההסתכלות נמשכת מעינים, דהיינו מחכמה דראש הנקרא בשם עינים. כנודע. (אות צ"ג).

סימן מ

(לשאלה) **מהי הסתלקות השכינה ממעל לז' רקיעים**.

אחו חטאו של אדה"ר, נשארה השכינה במצב של אב"א מחזה ולמטה. שהם ע"ס דו"ק בלי ראש. שהם בחינת רוח נפש לבד. וע"י חטאם דז' דורות מאדם עד אברהם, נסתלקה השכינה למעלה מז' רקיעים, שפירושו שז' הספירות התחתונות שבה נתעלו לג' העליונות שבה. שאז נשארה בבחי' נפש לבד, שהיא בחינת ג' גו ג'. (א' תש"ג אות כ"ח).

סימן מא

(לשאלה) **מהן ה"ר דהתפשטות בינה בז"א**.

כשז"א מקבל רק ו"ק דגדלות, הם מתפשטים בו רק בחג"ת נה"י שנעשו לחב"ד חג"ת בעת הגדלות אמנם הנה"י החדשים נשארו פנוים בלי אור. ונבחן שאין שם התפשטות המוחין מאמא, אלא רק בה"ר שלו, עד הוד הראשון, שהוא הוד הישן שנעשה לגבורה, ואינו מגיע לנה"י החדשים. עי' לעיל בתשובה ל"ג. וגם לת"ת דז"א אין אמא מתפשטת, משום שיסוד דאמא מסתיים אז בדעת דז"א. ואין שם אלא חב"ד חו"ג לבד. (אות מ' ואות מ"א).

סימן מב

(לשאלה) **מהן ה"ר מאירים ברחוק**.

המוחין דישסו"ת שאין הנוקבא מקבלתם מז"א אלא ע"י כפיפת ראש דז"א לנה"י שבו שנעשו לחג"ת, ששם עומדים יעקב ורחל ומקבלים ממנו, שהם נבחנים להארת ה"ר ממעלה למטה כנ"ל בתשובה ל"א. הם נקראים ג"כ, הארת ה"ר, מרחוק, (אות מ"ז).

סימן מג

(לשאלה) **מהי התכללות הוד בנצח**.

עי' לעיל תשובה ו'. (אות נ"ז ונ"ח).

סימן מד

(לשאלה) **מהי התכללות נצח בהוד**.

אין ב' הנוקבין דז"א נעשו לאחת אלא מכח התכללות נו"ה זה בזה, כי אז מקבלת הנוקבא הקטנה שהיא בחינת הוד לבחינת נוקבא הגדולה שהיא מלכות דנצח. עי' לעיל תשובה ו' וז'. ויש הפרש בין המוחין דאחור להמוחין דפנים. כי במוחין דאחור נעשה התכללות הוד דא"א בנצח שלו, ונעשים ב' הנוקבות לאחת. כנ"ל. אבל במוחין דפנים נבחן לבחינת התכללות נצח בהוד, כי הנוקבא הקטנה אינה נכללת אז בנצח דא"א, ונמצא נוקבא הגדולה שהיא מלכות דנצח, שהיא מקבלת בחינת נוקבא הקטנה שהיא הוד. (א' תרצ"ב ד"ה וההפרש).

סימן מה

(לשאלה) **מהי התלבשות נה"י דאמא בנוקבא**.

המוחין דנוקבא בעת שהיא פב"פ עם הז"א, באים ע"י התלבשות נה"י דז"א במוחין דנוקבא. כי היא מקבלת המוחין מהזווג הנעשה בראש הז"א על המלכות דאמא שאינה נכללת במוחין דז"א, כנודע. אבל המוחין דאחור דנוקבא, היא מקבלת מזווג דאו"א שעל

המ"ן דמזלין. ונמצאים שנה"י דאמא נעשו מוחין אל הנוקבא, ולא נה"י דז"א. עי' לעיל בתשובה ו' (אות קי"ח).

סימן מו

(לשאלה) **מהי התפשטות אמא בה"ר דז"א.**

עי' לעיל תשובה מ"א.

סימן מז

(לשאלה) **מהם ז' אורות דההתפשטות בינה בז"א.**

כשז"א משיג מוחין דחיה הבאים מאו"א עלאין, אז יש לו מוחין שלימים, שהם מתפשטים בכל ע"ס שלו, דהיינו ג"כ לנה"י החדשים. ואז נבחן שהמוחין מתפשטים בו עד הוד אחרון, שהם ז' ספירות חב"ד חו"ג נו"ה. ולא כבמוחין הנשמה שלא נתפשטו בו רק עד הוד ראשון. עי' לעיל תשובה ל"ג. ובחינת ת"ת ויסוד שהם קו אמצעי אינם בחשבון, כי אז היסוד דאמא מסתיים בדעת שבו. (אות מ"ה).

סימן מח

(לשאלה) **מהן ז"ר דההתפשטות בינה בז"א.**

עי' לעיל תשובה מ"ז.

סימן מט

(לשאלה) **מהו זווג אב"א.**

הזווג שבזמן התרדמה והנסירה, שאז עולים זו"ן לאו"א וז"א נכלל באבא, ונוקבא נכללת באמא, ומזדווגים זה עם זה, נבחן לזווג אב"א. ואע"פ שבהיותם בהיכל או"א, הם פב"פ כמו או"א בהיותם נכללים בהם, אמנם הנוקבא צריכה לקבל אותם המוחין פעם ב' ע"י ז"א עצמו, אחר ביאתו למקומו. וכשבאים למקומם הם אב"א, כי המוחין ההם הם מוחין דאחור כנודע. (אות ק"ג).

סימן נ

(לשאלה) **מהו זווג גמור.**

בחינת רי"ו, שהם המוחין של השלמת נה"י דנוקבא, שז"א נותן לה בזווג אב"א, דהיינו בעת שהיא עדיין באחוריו. הנה זווג הזה נבחן לזווג שאינו גמור, משום שאז היא שוה לבחינת המלכות שבגופו דז"א, ואינם בבחינת זכר ונקבה. כנ"ל בתשובה ז' בסופה, ותשובה ח', רק אחר שחוזרת לנקודה ובאה בעיבור יניקה מוחין דפב"פ שהיא מקבלת אז מוחין דנוקבא ממלכות דאמא, נמצא הזווג דזו"ן בבחינת זווג גמור. (אות ק"ה. ובאו"פ ד"ה הרי"ו).

סימן נא
(לשאלה) **מהו זווג שאינו גמור**.
עי' לעיל בתשובה נ'.

סימן נב
(לשאלה) **מהו זווג קול ודיבור**.
הזווג דחב"ד של זו"ן, הנקרא זווג דנשיקין דהיינו הזווג דפרצוף הפנימי דז"א הנקרא קול, עם פרצוף הפנימי דנוקבא הנק' דיבור, נקרא בשם זווג קול ודיבור. (אות קפ"ב).

סימן נג
(לשאלה) **מהו חיבוק השמאל**.
בחינת השמאל דז"א היא בחינת הגבורות זכרים הנמשכת מע"ב דמזלין, ובעת שנותן לה המוחין דנסירה, הוא מחויב ליתן לה אותם המוחין דמזלין, כדי שתוכל להוריד ה"ת מעינים שלה ולהעלות אח"פ שאז נשלמת בנה"י דכלים. וע"כ נבחן זה לחיבוק השמאל דז"א, כלומר שמשפיע אל הנוקבא בחינת השמאל שלו, שהם הגבורות זכרים. (אות קל"ב).

סימן נד
(לשאלה) **מהי חיצוניות**.
ג' הפרצופים עי"מ דאחור, נקראים בשם חיצוניות. משום שהם בחינת ו"ק ומוחין דו"ק, וכל ו"ק נקרא בשם חיצוניות. ולפעמים נקרא רק הגוף דו"ק בשם חיצוניות. והמוחין דו"ק נקראים בשם פנימיות דחיצוניות. (אות ס').

סימן נה
(לשאלה) **מהו חיצון דאו"א**.
בחינת או"א שבקביעות, שהם רק בקומת ס"ג, ומלבישים מגרון ולמטה דא"א, ואין להם אחיזה בראש דא"א, נבחן אז קומתם בשם פרצוף חיצון דאו"א. כי הם משורשם מנקודים בחינת חו"ב, וצריכים לג"ר דע"ב, שהוא קומת ג"ר דא"א, שאין להם עתה ממנו רק בחינת ו"ק לבד, וכל ו"ק נקרא חיצוניות. כנ"ל בתשובה נ"ד. וע"כ נקראים פרצוף חיצון דאו"א. (אות קע"ח).

סימן נו
(לשאלה) **מהי חיצוניות ז"א**.
ג' הפרצופים עי"מ דאחור של הז"א, נבחן לחיצוניות ז"א. כנ"ל בתשובה נ"ד. (אות קפ"ד. וקפ"ה וקפ"ח).

סימן נז

(לשאלה) **מהי חיצוניות נה"י אמא**.

נתבאר לעיל בתשובה י' שאין שום הפרש ביציאת המוחין ממקורם באו"א, כי הם תמיד בקומת ע"ב המגולה, היוצא על המ"ן דמזלין, ואפילו המוחין דעיבור א' של הז"א שוה בזה למוחין דיחידה דז"א. וכל ההפרש הוא רק במצבים של העיבור. וכן במדת הזווג דאו"א מאיזה פרצוף שמשפיעים לו, ע"ש. ונמצא שבחינת עיבור דחיצוניות. הוא מקבל מבחינת נה"י דחיצוניות דאמא, מבחי' פרצוף עיבור שלה, וכן בחינת יניקה דחיצוניות דז"א, הוא מקבל מנה"י דיניקה דחיצוניות דאמא, ובחינת המוחין דחיצוניות, שהם המוחין דו"ק, הוא מקבל מנה"י דפנימיות דחיצוניות דאמא, דהיינו מבחינת המוחין דו"ק שלה. ובזה היא משלמת לו עי"מ דחיצוניות. ועד"ז היא משפעת לו עי"מ דפנימית דז"א, מג' בחינות נה"י דעי"מ של ג' הפרצופים הפנימים שלה. (אות קפ"ה. וקפ"ו וקפ"ז).

סימן נח

(לשאלה) **מהו חיק או"א**.

כשזו"ן עולים לבחינת מ"ן אל היכל או"א, ונכללים במסך של נה"י דאו"א, נבחנים שעלו לחיק דאו"א, כי נה"י נקראים חיק (אות קל"ז).

סימן נט

(לשאלה) **מהם חסדים דנר"ן**.

עי' להלן בתשובה ס'.

סימן ס

(לשאלה) **מהם חסדים זכרים**.

בחי' הרוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה, בעת עליתם למ"ן לאו"א עלאין, וז"א נכלל באבא, ונוקבא נכללת באמא, ואז מזדווגים זה עם זה, ומקבלת מז"א אז הרוחא דביאה קדמאה, שפירושו, בחינת המוחין דע"ב דמזלין, המשלימים השלישים התחתונים דכל ספירה מט"ס שלה, אשר הכללות שבהם היא בחינת האי רוחא הנקרא בנימין הכלול ביוסף, בן ימין, כנ"ל בתשובה י"ג וי"ז. והוא נבחן לבחינת חסדים זכרים, להיותם באים ממזלין, שהם בחי' מ"ן זכרים. ומוחין אלו באים מע"ב, כנ"ל, אלא אינם נחשבים לבחינת חיה כמו ע"ב, כי אינם אלא בחינת מוחין דו"ק, דהיינו להשלמת כלים, אלא שאין הכלים נשלמים רק ע"י ע"ב דמזלין, המוריד ה"ת מעינים ומעלה אח"פ הנופלים, כנ"ל, אמנם הם רק בחינת ב"ן, ונחשבים רק לנר"ן דחסדים זכרים, שהוא רי"ו, דהיינו בחינת ע"ב המאיר באח"פ, שהם ס"ג מ"ה וב"ן. שעי"ז הוא מעלה אח"פ ומחזיר אותם אל הפרצוף. כנודע. (אות ק"ה).

סימן סא

(לשאלה) **מהם חסדים דע"ב. דיודין**.

המוחין דחיה שהנוקבא מקבלת מנה"י דז"א, שעל ידיהם, היא חוזרת עמו פב"פ בקומה שוה, הם נקראים בשם חסדים דע"ב דיודין. אבל המוחין דע"ב דמזלין שהיא מקבלת בהיותה עם הז"א באחוריו, אע"פ שגם הם מבחינת ע"ב, אמנם אינם נבחנים לע"ב דיודין, שפירושו מוחין דחיה, אלא שנבחנים לע"ב, דס"ג מ"ה וב"ן, שהוא בגימטריא רי"ו. כנ"ל בתשובה ס'. (אות ק"ד).

סימן סב

(לשאלה) **מהם ט' אחורים**.

עי' לעיל בתשובה ב'. (אות קמ"ד).

סימן סג

(לשאלה) **מהו יסוד דאבא שמחוץ ליסוד נוקבא**.

המוחין דנסירה שהנוקבא מקבלת בנה"י דאמא, שהם בינות וגבורות דאבא ודאמא, הנה גם נה"י דאבא כלולים בנה"י דאמא אלו, ונמצא בעת שנה"י דאבא מתלבשים ביסוד הנוקבא, מתהפך יסוד דנוקבא ונעשה ליסוד זכר כמו בחינת אבא, כלומר, שיסוד דנוקבא היא בחינת קצר, שפירושו, ששם בחינת המסך שאינו מקבל להארת חכמה אלא שדוחה אותו בסוד זווג דהכאה, וע"כ נקרא קצר, שהוא ההיפך לבחינת ארוך, דהיינו לחכמה שנקרא ארוך. כנודע. אבל עתה בעת שמקבלת המוחין דאמא דע"ב דמזלין. נמצא שיסוד אבא מתלבש תוך יסוד הקצר שלה, ונעשה לבחינת ארוך כמו יסוד דאבא, דהיינו שמקבלת שם להארת חכמה שהוא בחינת אבא. והארה זו של בחינת ארוך שהשיגה ביסוד שלה בעת היותה באחור הז"א, נקרא בשם יסוד דאבא היוצא מחוץ ליסוד דנוקבא. ואין הארה זו נוהגת אלא במוחין דאחור דנוקבא, שאז מקבלת המוחין ממזלא, שהם גבורת זכרים, ויש לה יסוד דאבא. אמנם בעת חזרתה פב"פ עם הז"א, הנה אז אינה מקבלת עוד המוחין מנה"י דאמא דע"ב דמזלא, אלא שמקבלת המוחין מנה"י דז"א הבאים ממלכות דאמא שאינה נכללת במוחין דמזלא, שע"י ההתכללותה בעטרא דגבורה שבראש הז"א היא מוציאה שם מוחין דחיה. ואז כבר אין בה אלא גבורות נקבות. ונשאר היסוד שלה קצר, ובחינת יסוד אבא אינו מאיר עוד ביסודה, כי עתה כבר אין מתלבש בה נה"י דאמא, אלא נה"י דז"א. (אות ר"י. ובאור פנימי ד"ה וז"ש הרב).

סימן סד

(לשאלה) **מהו יעקוב**.

פרצוף ו"ק דז"א, הנקרא פרצוף חיצון, הוא נקרא בשם יעקב. ופרצוף המוחין דז"א,

שהוא פרצוף הפנימי המתלבש תוך פרצוף הו"ק, הוא נקרא בשם משה וישראל. (אות קע"ז).

סימן סה

(לשאלה) **מהי ירידה לקליפות**.

נודע, שאין מוחין לז"א אלא ע"י הנשמות העולות לזו"ן בבחי' מ"ן. כנ"ל דף א' ת"ק אות י"א וי"ג. ע"ש. גם נודע, שהמ"ן האלו שבסבתם עלו הזו"ן לאו"א לקבל מוחין חדשים, צריכים להשאיר שורשם בזו"ן בבחינת קיום והעמדה, כנ"ל דף תקי"ג אות ל"ט. שהרב אומר שם שבסבת שביה"כ דזו"ן, נתבטל המ"ן שלהם שהשאירו באו"א בבחינת קיום והעמדה ואז נתבטלו ונפלו גם המוחין דאו"א עש"ה. ולפיכך גם בנשמות המעלים מ"ן לזו"ן, אם הם מקלקלים מעשיהם, ונפגמים המוחין שלהם, גורמים ג"כ לביטול המ"ן שלהם שהשאירו בזו"ן בבחינת קיום והעמדה למוחין שלהם, ומתבטלים ג"כ המוחין דזו"ן שיצאו בכח העלאת מ"ן שלהם.

סימן סו

(לשאלה) **מהו ישראל**.

עי' לעיל בתשובה ס"ד. (אות קע"ז).

סימן סז

(לשאלה) **מהו כותל א' מגבורות**.

יש בחינת כותל דחג"ת, הנמשך מאחורים דג"ר דבינה, ונבחן לכותל דחסדים, שהוא ממשיך חסדים כבחינת ג"ר דבינה, ויש כותל דנה"י הנמשך מאחורים דז"ת דבינה, ונקרא כותל דגבורות, שבקטנות הם גבורות קשות, ובגדלות הם גבורות המשמחות. וכותל הא' בלי כותל הב' נבחן כמו חג"ת בחוסר נה"י, שאין שם אלא ו"ק דחסדים, ואז אין מבחינת גבורות רק הקטנות שהם דינין קשים.

סימן סח

(לשאלה) **מהו כותל א' מחסדים**.

עי' לעיל בתשובה ס"ז. שמקודם לכן בעת שהיו דבוקים אב"א, לא היה לז"א אלא חצי כותל מחסדים, שהם ו"ק הנבחן לחצי פרצוף, ועתה כשהשיג המוחין דע"ב, נשלם לו הכותל דחסדים דהיינו שהשיג הג"ר דחסדים בשוה לאו"א דע"ב. כנ"ל בתשובה הסמוכה. (אות ע"ו).

סימן סט

(לשאלה) **מהו כח גידול**.

נודע, שבעת שהעליון משיג הג"ר דגדלות שלו ומעלה אח"פ שלו, נמצא גם התחתון

שלו, שגו״ע שלו הם דבוקים באח״פ דעליון, מקבל גם הוא חלק מהזווג ההוא שהעליון מקבל בעלי עליון, למשל, בעת שז״א משיג הג״ר דנשמה בעליתו למ״ן לאו״א, הנה גם גו״ע דנוקבא דבוקים באח״פ דז״א, וע״כ משגת ג״כ הנוקבא חלקה עם קומת נשמה שז״א מקבל בהתכללותו באו״א, שזה נבחן לבחינת מ״ן ראשונים של הנוקבא, כנ״ל בחלק ט׳. אלא שאין הנוקבא יכולה לקבל את חלקה בהקומה שם באו״א. כי הם בחינת עלי עליון שלה, ע״כ נוטל ז״א שם בפקדון את חלק הנוקבא בסוד הבכור נוטל פי שנים, ואח״כ כשיורד משם ובא למקומו, הוא מחזיר לנוקבא את חלק קומתה שקבל בעדה. עש״ה. וזה נבחן, שבעת שאו״א גדלו את הז״א, דהיינו בעת שהשפיעו לו את הגדלות שלו, בעת ההיא נתנו בז״א גם כח גידול בשביל המלכות. (אות ב׳).

סימן ע

(לשאלה) **מהו כח זכר גמור**.

המוחין דנסירה שהנוקבא מקבלת להשלמת פרצופה בקומה שוה עם ז״א מאחוריו, הם באים מאו״א דע״ב דמזלא, שממוחין אלו נותן לה האי רוחא דביאה קדמאה המתקן ליסוד שלה שיהיה ראוי להעלות מ״ן לג״ר דנשמות, כנודע. והנה המוחין אלו הם בחינת חיה וקומת ע״ב דיודין, שלפי״ז היתה הנוקבא צריכה לקבל מהם קומת חיה בעת היותה באחור הז״א, אמנם אינו כן, כי טפת החיה אינה נשארת בה, כי קומת חיה זו הוא "כח זכר גמור" כלומר, שהם קומת חיה השייך לז״א ולא לנוקבא, שהרי הם יצאו על המזלא. שהם בחינת גבורות זכרים, שאין לנוקבא שורש בהם, כי היא בחינת גבורות נקבות, כלומר שהיא בחינת מלכות עצמה, ולא יסוד דמלכות, שהוא בחינת נוקבא הכלולה בדכר. אלא רק כדי להשלים בנין פרצופה, דהיינו להורדת ה״ת מעינים ולהעלות הכלים דאח״פ, היתה צריכה להכלל בבחינת הנוקבא שבגופו דז״א, כדי שתוכל לקבל לשעתה המוחין דע״ב אלו, ואז אינה מקבלת רק בחינת ע״ב דס״ג מ״ה ב״ן, שהם בחינת רי״ו של קומת ע״ב זו, הנקרא חסדים זכרים דנר״ן שבו, המספיק להעלות הכלים דאח״פ, אבל ע״ב עצמו, שהוא קומת חיה אינה יכולה לקבל בעת הזאת, כי צריכה מקודם להשלים הכלים של פרצוף שלה. ואחר שהשלימה הכלים שלה, היא חוזרת לעי״מ דפב״פ, ומקבלת המוחין דע״ב מראש הז״א המלובשים בנה״י דז״א, שהם ממלכות דאמא שאינה נכללת במזלא, שהם מוחין דנוקבא. ובחינת ע״ב דיודין דמזלא, שרש כח זכר גמור, מקבל אז רק הז״א בלבדו, שהוא זכר, ואין לנוקבא חלק בהם. (אות ק״ה).

סימן עא

(לשאלה) **מהו כח נוקבא**.

הנוקבא משורשה אין לה חלק כלל במוחין דע״ב, כי הם אינם יוצאים רק על המ״ן

דמזלא, שהם בחינת צמצום א', שהם מורידים הה"ת מעינים לפה, כמו בצמצום א', כנודע. והם אינם בחינת מלכות, דצמצום א' ממש, כי היא נגנזה ברדל"א אלא שהם בחינת יסוד דמלכות, שהוא בחינת בנימין הכלול ביוסף, כנודע. וא"כ הנוקבא, שאין לה חלק רק במלכות דאמא שהיא בחינת צמצום ב', ואין לה ממי לקבל בחינת הפה דצמצום א' שה"ת תרד מבחינת עינים שלה לפה. וא"כ אין לה שום כח ג"ר. אכן ע"י המוחין דנסירה, שאז היא נכללת במלכות דז"א, ע"י התכללות הוד דא"א בנצח שבו, כנ"ל בתשובה ו', ואז היא מקבלת ליסוד שלה האי רוחא דביאה קדמאה, שהוא בחינת בנימין הנכלל ביוסף, שהוא בחינת מ"ן זכרים, ואז היסוד דנוקבא קונה כח ג"ר גם ביסוד שלה, ונעשית כלי להמשכת ג"ר דנשמות, ובחינת כלי זו שהשיגה ע"י הארת האי רוחא שנקרא בנימין, נקרא אצלה בן אוני, כי און הוא בחי' כח הולדה, כי זולת האי רוחא לא היה בה כח הולדה לג"ר דנשמות, וע"כ נבחן זה בה לבחינת "כח נוקבא" כלומר, כח נוקבא להולדת נשמות, עי' לעיל בתשובה י"ג וי"ז. (אות ק"ה).

סימן עב

(לשאלה) **מהי כלה ברשותא דחתן**.

בעת עלית זו"ן למ"ן להיכל או"א כדי לקבל המוחין דנסירה בשביל הנוקבא, שהם המוחין דע"ב דמזלא, נבחנת הנוקבא אז בבחינת "כלה ברשותא דחתן" כי מוחין אלו הם בחינת מוחין זכרים, שאינם שייכים לנוקבא כלל, רק לז"א, כנ"ל בתשובה ע"א, וכן מקום העליה של הנוקבא הוא בעלי עליון, שהוא דילוג מדרגה, כי הנוקבא היא תחתון לז"א וצריכה לקבל מז"א. שהוא העליון שלה, ולא מאו"א שהם רק בחינת עליון אל הז"א. ורשותא דחתן. שהוא הז"א, ואין להכלה שהיא הנוקבא שום רשות שם. וע"כ היא נבחנת לכלה ברשותא דחתן. (אות קל"ו).

סימן עג

(לשאלה) **מהם כלים דחיצוניות**.

עי' לעיל תשובה כ"א. (אות קפ"ב).

סימן עד

(לשאלה) **מהם כלים דפנימיות**.

עי' לעיל בתשובה כ"א וכ"ב. (אות קפ"ב).

סימן עה

(לשאלה) **מהי כנסת ישראל. ומלכות**.

הגוף החיצון דנוקבא, דהיינו בחינת הו"ק שבה, נקרא פרצוף המלכות. ופרצוף המוחין דנוקבא, דהיינו פרצוף הפנימי שבה, נקרא כנסת ישראל. כי היא מיוחסת לבחינת

נוקבא לפרצוף המוחין דז"א הנקרא ישראל. וע"כ נקראת היא, כנסת ישראל (אות קע"ח).

סימן עו
(לשאלה) **מהו מ"ה הכולל**.

עי' לעיל תשובה י"ד וט"ו. (אות קנח).

סימן עז
(לשאלה) **מהו מ"ה דמ"ה**.

עי' לעיל תשובה י"ד וט"ז. (אות קנ"ב וקנ"ג).

סימן עח
(לשאלה) **מהו מ"ה דב"ן**.

עי' לעיל תשובה ט"ו. (אות קנ"ב וקנ"ג).

סימן עט
(לשאלה) **מהם מוחין דז"א**.

המוחין הנמשכים מאו"א דע"ב, המזדווגים על המ"ן דמזלין, הם נבחנים למוחין דזכר, שהוא ז"א, ואין לנוקבא חלק בהם, משום שמ"ן ההם הם מ"ן זכרים, מבחינת יסוד דמלכות, שפירושם, בחינת הנוקבא שהזכר נכלל בה. וע"כ הם שייכים רק לז"א שהוא זכר. אבל הנוקבא מקבלת המוחין מז"א על מלכות דאמא שבראש הז"א, שהם מוחין דנקבה, כלומר, שיוצאים על בחי' הנוקביות של מלכות. כנ"ל בתשובה ז'. ואות קל"ו וקל"ח).

סימן פ
(לשאלה) **מהם מחין דנוקבא**.

עי' לעיל תשובה ע"ט (שם).

סימן פא
(לשאלה) **מהו מזלא שם ע"ב**.

המוחין בקומת ע"ב שמקבלים או"א. אינם יוצאים אלא על המ"ן דדיקנא דא"א, שהם בחינת צמצום א', כנודע. וע"כ נקראים קומת ע"ב דאו"א, בשם "מזלא שם ע"ב". כלומר קומת ע"ב היוצא על המ"ן דמזלא. (אות קע"ח).

סימן פב
(לשאלה) **מהו מיעוט הירח**.

הנה בפעם הראשונה כשנתקן פרצוף הנוקבא, שזה היה ביום ד' דימי בראשית, שאז עלו למ"ן להיכל או"א, וקבלו שם מוחין דע"ב דמזלא, שז"א נכלל באבא, ונוקבא נכללה באמא, היו אז, בסו"ה שני המאורות הגדולים, שהיו קומתם שוה זה לזה לגמרי, כי

הנוקבא קבלה למוחין דאמא, כמו הז"א למוחין דאבא, ונעשו שוין זל"ז כמו או"א עצמם. אמנם אחר שירדו משם ובאו למקומם, לא היתה הנוקבא יכולה לעמוד במוחין האלו שקבלה מנה"י דאמא למעלה, משום שחכמה וחסד שבהם לקח הז"א, ולא קבלה מהם הנוקבא רק בחינת בינות וגבורות דאו"א, שהם בחינת חכמה בלי חסדים, כמו אמא דע"ב דמזלא עצמה. והנה אמא עצמה יכולה לעמוד במוחין ההם, כי אור א"ס מתלבש באמא רק בחכמה לבדה, והיא אינה צריכה ללבוש של חסדים על אור החכמה. משא"כ הנוקבא אין אור החכמה יכול להתלבש בה בלי לבוש של חסדים, משום שזו"ן הם בעיקרם רק בחינת חסדים, ומחכמה אין בהם משורשם באו"י, רק בחינת הארה תוך החסדים שלהם, ולפיכך בעת שהיא חסרה מחסדים גם אור החכמה אינו יכול להתלבש בה. ולפיכך קטרגה הירח "אין שני מלכים יכולים להשתמש בכתר אחד" כי לא יכלה לעמוד במוחין הגדולים האלו השוין לע"ב של הז"א, משום החסרון של חסדים, כנ"ל. ואז נאמר לה "לכי ומעטי את עצמך". דהיינו שתחזור לבחי' נקודה תחת היסוד דז"א, כדי שתקבל המוחין מזווג הנעשה בראש הז"א על המלכות דאמא, שמזווג הזה מקבלת החכמה ע"י התלבשות תוך החסדים ואז יכולה לעמוד באלו המוחין. כנ"ל בתשובה ז'. עש"ה. וענין זה נקרא "מיעוט הירח" כי אחר שנגדלה בקומה שוה עם הז"א מאחוריו, חזרה ונתמעטה עד לנקודה שתחת היסוד דז"א. ותדע שזה הוא השורש, לכל המיעוטים שנעשה בהנוקבא אחר השלמת בנין פרצופה מאחורי הז"א. כי כן הוא תמיד, כי אחר קבלתה לעי"מ דאחור, היא חוזרת לנקודה תחת היסוד דז"א, ומקבלת עי"מ דפב"פ. (אות י"ז).

סימן פג

(לשאלה) **מהן מ"ן דבינה בנוקבא**.

כשהנוקבא עולה למ"ן עם הז"א לאו"א לקבל מוחין דנסירה, ומקבלת שם המוחין דע"ב דמזלא, שהם בחינת מ"ן זכרים, נבחן שהנוקבא משמשת עם המ"ן דנה"י דבינה, על ידי התכללותה בנה"י שלה, אבל הנוקבא עצמה אין לה בחינת מ"ן שם, כי המ"ן ההם הם מצמצום א', ובחינת המלכות דצמצום א' שהיא בחינת מ"ן דנוקבא נגנזה ברדל"א, כנ"ל בתשובה ז', אלא שהיא משמשת שם עם מ"ן שאינה מבחינתה, דהיינו במ"ן דמזל ונקה, שהיא המ"ן דאמא דע"ב, כנודע. (אות קל"ח).

סימן פד

(לשאלה) **מהן מ"ן דנוקבא פב"פ**.

המ"ן דנוקבא בעת היותה פב"פ, הם מבחינת מלכות דאמא שאינה נכללת במוחין דז"א הנמשך ממזלא. כנ"ל בתשובה ז'. (אות קל"ח).

סימן פה

(לשאלה) **מהם משה וישראל**.

עי' לעיל אות ס"ד. (אות קע"ז).

סימן פו

(לשאלה) **מהם נו"ה א' הם באחור**.

מדת הנצח היא, שהוא בחי' הנושא להארת חכמה, ומדת ההוד היא, שהוא בחינת הנושא למסך שעליו נעשה הזווג דהכאה. כי מבחינת בנין הפרצוף נבחן הנצח לבחינת הז"א, בדומה לעטרא דחסד שבמוחין, שהוא בחינת הז"א והנושא להארת חכמה. וההוד דומה לעטרא דגבורה, שהיא בהמוחין בחינת הנושא להמסכים. כנ"ל בתשובה ו' ע"ש. ולפיכך, "נו"ה אחד הוא בבחינת האחור" כי בהיות הזו"ן אב"א, הם ו"ק בלי ראש, ואין שם בחינת הארת חכמה כלל, א"כ אין מדתו של הנצח מגולה כלל, והוא נכלל בהוד. אלא בבואם של החסדים, שהם המוחין דג"ר דזו"ן, אז הנו"ה הם נפרדים, כי הנצח נעשה הנושא להארת חכמה והוד לבחינת האו"ח. (אות ע"ה).

סימן פז

(לשאלה) **מהו נו"ה הם א' בראש הנוקבא**.

בעת שהנוקבא מלבשת למחזה ולמטה - דז"א אב"א, נמצאים נו"ה דז"א שהם אחד, כי אין בחינת הארת חכמה מגולה בנצח, ונצח כלול במדת ההוד, שהוא בחינת או"ח, כנ"ל בתשובה פ"ו ע"ש. ונבחן שנו"ה דז"א הם א' בראש הנוקבא המלבשת על נה"י דז"א מאחוריו, כלומר שאין ביניהם שום הפרש, ושניהם הם בחינת נוקבא, ובחינת הוד. (אות ע"ה).

סימן פח

(לשאלה) **מהם נו"ה נעשין א' בנוקבא**.

אפילו בעת הגדלות שאז כבר נפרדו הנו"ה זה מזה בז"א, כנ"ל בתשובה פ"ו. מ"מ נבחן שבראש הנוקבא, ששם מתלבשים הנה"י דז"א, נעשים בה הנו"ה למחוברים זה בזה. וזהו מטעם אחר. כי נתבאר לעיל שב' עטרין שהם ת"ת ויסוד, יש להם יחס שוה לנו"ה. כנ"ל בתשובה פ"ו. ובתשובה ו' עש"ה. ונתבאר לעיל בחלק י"ג שבבחינת מקיפים הם ד' מוחין חו"ב חו"ג, אבל בבחינת פנימים, כשהם מתלבשים בראש הז"א מתחברים ב' העטרין חו"ג לבחינה אחת, למוח הדעת בסוד ש' של ג' ראשים.

סימן פט

(לשאלה) **מהו נוקבא לעולם היא אחור דז"א**.

כל תחתון נבחן לאחורים דעליון, משום שאינו מקבל מפנים דעליון אלא מבחי' אחורים

שלו, כמ"ש בחלקים הקודמים. וע"כ הנוקבא שהיא תחתון לז"א היא נבחנת תמיד לאחורים שלו. (אות ע"ו).

סימן צ

(לשאלה) **מהי נוקבא בתכלית גידולה.**

תכלית הגידול של הנוקבא היא הבחינה ז' שמשתמשת עמו פב"פ בכתר אחד. שזה לא יהיה עד לע"ל. כמ"ש לעיל בתשובה ו' עש"ה. (אות ה' וו').

סימן צא

(לשאלה) **מהי נוקבא בתכלית מיעוטה.**

תכלית המיעוט של הנוקבא היא בחינת נקודה תחת היסוד דז"א, מבחינת האורות. ונקודה שתחת החזה דז"א מבחינת הכלים, כי נקודה זו היא המלכות דכלים דפנים דנקודים, שאחר שנתקנו באצילות אין נוהג בהם שום מיעוט עוד. עי' לעיל בתשובה י"א. (ה' ו').

סימן צב

(לשאלה) **מהם נייחין ברישא ותקיפין בסיפא.**

הבחן זה דנייחין ברישא ותקיפין בסיפא, יש בין בז"א ובין בנוקבא אלא מבחינות מיוחדות. וכן נבחנים בהבחן הפוך, דתקיפין ברישא ונייחין בסיפא, וגם זה בין בז"א ובין בנוקבא והוא, כי יש בז"א ב' מיני מוחין: א' הם מוחין דעצמו, שהם מגבורות זכרים, הנמשכים מצמצום א'. וכן יש בו המוחין בשביל הנוקבא, שהם מתלבשים בנה"י שלו, הנעשים מוחין לנוקבא. ובמוחין דעצמו נמצא שהדינין דז"א נייחין ברישא, כי יש שם זווג על העטרא דגבורה שלו, והיא נמתקת. אבל בסיפא, דהיינו בנה"י שלו הם תקיפין, כי אין שם זווג, כי כל נה"י הם ע"ס דסיום, ששם תקפם של הדינין המסיימים אל הפרצוף. ומבחינת המוחין דנוקבא שיש בו, כדי להשפיע לנוקבא שלו, יש הבחן הפוך, כי הם תקיפין ברישא, כי במקום יציאתם של המוחין דנוקבא בראש הז"א נמצאים מתחברים המלכות דאמא עם העטרא דגבורה של הז"א כדי להוציא קומת המוחין של הנוקבא, וע"כ שולטים שם גם בהמוחין דנוקבא בחינת הדינין דצמצום א' שבעטרא דגבורה, שהם תקיפין, כנודע שמלכות דצמצום א' היא מדת הדין שאין העולם יכול להתקיים בה בלי שיתוף דמדת הרחמים שהוא צמצום ב'. אבל בסיפא, דהיינו בנה"י דז"א הבאים בהתלבשות במוחין דנוקבא, שנמצא שם רק בחינת מלכות דאמא, שהיא מצמצום ב', ובחינת שורש הדינין, שהוא העטרא דגבורה של הז"א, נשארת בז"א עצמו, כנודע. הרי שם נייחין בסיפא, דהיינו בנה"י שנעשו מוחין לנוקבא, שה"ס התלבשות החמה בנרתיקה כי כבר אין שם אלא בחינת דינא רפיא בלבד, שהוא בחינת מלכות

דצמצום ב', שהוא מדת הרחמים, כנודע. הרי שמבחינת מוחין שלו עצמו, נבחן לנייחין ברישא ותקיפין בסיפא. ומבחינת מוחין דנוקבא הנמצאים בו, נבחן לתקיפין ברישא ונייחין בסיפא.

סימן צג

(לשאלה) **מהם נר"ן דחסדים זכרים**.

עי' לעיל תשובה ס'.

סימן צד

(לשאלה) **מהם נשיקין**.

זווג ב' פרצופים הפנימים דז"א ודנוקביה, הנקראים קול ודיבור, הוא נבחן לזווג דנשיקין שבהם. (אות קע"ח).

סימן צה

(לשאלה) **מהי סגירת עינים בעפעפים**.

בעת שז"א עולה לאו"א בסוד מ"ן, הוא נשאר אז במקומו עצמו, בבחי' ו"ק בלי ראש, הנבחן לשינה, שהוא דומה לישן, שהמוחין נסתלקו ממנו. וכלפי הסתלקות השפעתו אז מן הנוקבא הוא נבחן, שסגר עיניו בעפעפיו מבלי להסתכל אל הנוקבא, שכל הסתכלות עליון לתחתון, פירושו השפעת המוחין הנמשכים מעינים שהם חכמה דעליון. ובעת הסתלקות המוחין דעליון, נבחן שנעשה בחינת מסך בעליון גופיה, הנבחן לעפעפים שמסך הזה מונע ממנו ההשפעה אל התחתון. ולפי שאינו מסך מוחלט, אלא רק בעת העלאת מ"ן, ע"כ מדומה לעפעפים, דהיינו בבחינת סגירה ופתיחה, שבעת עליתו למ"ן הוא סוגר הארת העינים, ובעת חזרתו למטה הוא חוזר ופותח אותם. (אות צ"ג).

סימן צו

(לשאלה) **מהו ע"ב אמיתי**.

קומת ע"ב המושפעה אל הנוקבא בעת היותה בזווג פב"פ עם הז"א, הוא נבחן לע"ב אמיתי, כלומר לבחינת מוחין דחיה שהם מוחין דהולדה, אבל בחינת ע"ב דס"ג מ"ה ב"ן, שהיא מקבלת בעת היותה באחור הז"א, כדי להשלים הכלים שלה, הוא נבחן לע"ב שאינם אלא בחינת נר"ן דע"ב, ולא ע"ב ממש. כי מטרם שנשלמו הבלים שלה בקומה שלימה, אינה יכילה לקבל בחינת מוחין גמורים. (אות ק"ד).

סימן צז

(לשאלה) **מהו ע"ב בזווג שאינו גמור**.

עי' לעיל בתשובה נ'. (אות ק"ה ובאו"פ בד"ה הרי"ו).

סימן צח
(לשאלה) **מהו ע"ב בזווג גמור**.
עי' לעיל בתשובה נ'.

סימן צט
(לשאלה) **מהו ע"ב דיודין**.
המוחין דחיה הראוים להולדה, הם נקראים ע"ב דיודין, כלומר הוי"ה במילוי יודין. (אות ק"ד).

סימן ק
(לשאלה) **מהו ע"ב, דס"ג מ"ה ב"ן**.
עי' לעיל בתשובה ס'. (אות ק"ג).

סימן קא
(לשאלה) **מהם עי"מ דחיצונית ז"א**.
עי' לעיל בתשובה כ"א. (אות קפ"ז).

סימן קב
(לשאלה) **מהם עי"מ דפנימיות ז"א**.
עי' לעיל בתשובה כ"א. (אות קפ"ז).

סימן קג
(לשאלה) **מהו עיבור ג' דפנימיות**.
עי' לעיל בתשובה י'. (אות קצ"ח).

סימן קד
(לשאלה) **מהם פו"א דאותיות**.
עי' לעיל בתשובה ב'. (אות קמ"ז).

סימן קה
(לשאלה) **מהם פו"א דב"ן דב"ן**.
הנה אחר נסירה, נבחן הז"א שכולו מ"ה, דהיינו מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן, שפירושם, חכמה וחסד דאבא וחכמה דחסד דאמא, ומבחינת השמות הם ד' הבחינות שבאותיות דהוי"ה דמ"ה שהם: כתר, חכמה, בינה, וז"א, הנ"ל בתשובה ב'. והנוקבא כולה ב"ן, דהיינו בינה וגבורה דאבא, ובינה וגבורה דאמא, הנקרא ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, והם רק המספר והגימטריא של ד' הבחינות שבהוי"ה דמ"ה, כנ"ל בתשובה ב'.

סימן קו
(לשאלה) **מהם פו"א דב"ן דמ"ה**.
עי' לעיל בתשובה ק"ה.

סימן קז
(לשאלה) **מהם פו"א דמ"ה דב"ן**.

עי' לעיל בתשובה ק"ה.

סימן קח
(לשאלה) **פו"א דמ"ה דמ"ה**.

ע"י' בתשובה ק"ה.

סימן קט
(לשאלה) **מהם פו"א דמספר**.

עי' בתשובה ק"ה.

סימן קי
(לשאלה) **מהם פו"א דאותיות**.

עי' בתשובה ק"ה.

סימן קיא
(לשאלה) **מהם פו"א דנקודת המלכות**.

עי' בתשובה י"א.

סימן קיב
(לשאלה) **מהן פנים דאותיות**.

עי' בתשובה ק"ה.

סימן קיג
(לשאלה) **מהן פנים דמספר**.

עי' בתשובה ק"ה.

סימן קיד
(לשאלה) **מהי פנימיות ז"א**.

עי' בתשובה כ"א.

סימן קטו
(לשאלה) **מהי פנימיות נה"י דאמא**.

עי' בתשובה נ"ז.

סימן קטז
(לשאלה) **מהו פרצוף פנימי דאו"א**.

הוא ע"ב דאו"א. ועי' תשובה נ"ה.

סימן קיז
(לשאלה) **מהו פרצוף תחתון חצי העליון**.

שורש דבר זה הוא בנקודים, שבעת שעלתה ה"ת לעינים, נחלקה משום זה כל מדרגה

לשנים. כי ה"ת עלתה בעינים שהוא חכמה, ונסתיימה שם המדרגה בסבתה, ויצאו אח"פ לחוץ ונעשו למדרגה תחתונה, כמ"ש הרב לעיל, דף תל"ב אות מ"ד, שנעשה בעינים בחינת ה' אחרונה, ויה"ו באח"פ. ע"ש. דהיינו שאח"פ קבלו מדרגה תחתונה ביה"ו. כמ"ש שם. ונודע שגם ה"פ אצילות כולם נתקנו בבחי' המלכות דצמצום ב', כנ"ל בחלק י"ג. ע"כ נבחן שכל תחתון הוא חצי פרצוף של העליון, דהיינו בחינת אח"פ שלו, כי אח"פ דעליון נמצאים תמיד בג"ע דתחתון. ולולא ידיעה זו על בוריה אין הבנה בדרושי הרב באבי"ע, אף במלה אחת. ולפיכך הוא מזהיר על זה ואומר "וזה כלל גדול שתבין בו הכל" (אות ס"א).

סימן קיח

(לשאלה) **מהו קול**.

עי' לעיל בתשובה צ"ד. (אות קפ"ב).

סימן קיט

(לשאלה) **מהי קטנות**.

ב' הפרצופים עיבור יניקה דכל פרצוף, נקראים בשם קטנות. על שם שהוא חסר פרצוף המוחין, שהוא בחינת הראש דכל פרצוף. (אות ס').

סימן קכ

(לשאלה) **מהו כטרוג הירח**

עי' לעיל תשובה פ"ב. (אות ה').

סימן קכא

(לשאלה) **מהו קיצה משנתו**.

כשז"א עולה למ"ן לאו"א, הנה אז עלו שם כל בחינת המוחין שלו, הן פרצוף הפנימי, והן המוחין דו"ק ולא נשאר למטה אלא בבחינת ו"ק דרוח בלבד, ונבחן בשביל זה בסוד תרדמה ושינה, בדומה לאדם ישן שנסתלקו מוחותיו. ואחר שקבל המוחין שם באו"א, הוא יורד למקומו, והמוחין מתלבשים בו, והתלבשות המוחין בו, נק' בשם קיצה משנתו. (אות קכ"ז).

סימן קכב

(לשאלה) **מהו רוחא ברוחא**.

זווג דנשיקין נקרא זווג רוחא ברוחא, וזהו בערך פרצוף חיצון דחג"ת. כלומר, כי הם נבחנים לבחי' רוחא ברוחא, אע"פ שהם באמת ג"ר, אלא משום ששורש הג"ר דז"א הוא מכח החג"ת שנעשו לחב"ד, ע"כ נבחן זווג דג"ר בשם רוח, על שם שורשו. (אות קע"ח).

סימן קכג
(לשאלה) **מהו רוחא דשדי בה בעלה.**
עי' לעיל בתשובה י"ג. וי"ז. וס'. (אות ק"ג).

סימן קכד
(לשאלה) **מהם רי"ו אב"א.**
בחינת הרוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה, הוא אינו בחינת ע"ב אמיתי אלא ע"ב דס"ג מ"ה וב"ן, שהם ג' ע"ב שבגימטריא רי"ו, ולפי שהוא בא ממוחין דע"ב דמזלא שהנוקבא מקבלתם בהיותה באחור הז"א, ע"כ הוא נקרא רי"ו אב"א. עי' לעיל בתשובה ס'. ותשובה ע'. (אות ק"ג).

סימן קכה
(לשאלה) **מהי רשותא דחתן.**
עי' לעיל בתשובה ע"ב. (אות קל"ו).

סימן קכו
(לשאלה) **מהו תיקון מלכות שלא ע"י ז"א.**
המוחין דנוקבא הם בחינת תולדה ממוחין דז"א, ע"י זווג מיוחד שנעשה בראש הז"א על מלכות דאמא שאינה בכלל המוחין דמזלא של הז"א. והמוחין ההם מתלבשים בנה"י דז"א שנעשו למוחין בראש הנוקבא. אמנם לשם בנין פרצופה היא צריכה לקבל ממוחין דמזלא, הנמשכים מאו"א עלאין, אשר מקבלתם בנה"י דאמא עצמם, ולא בנה"י דז"א, וזה נקרא תיקון המלכות שלא ע"י ז"א. עי' היטב לעיל בתשובה ו' ובתשובה ז'. (אות קע"ד).

סימן קכז
(לשאלה) **מחי תכלית הגידול של הנוקבא.**
עי' לעיל בתשובה צ'. (אות ה').

סימן קכח
(לשאלה) **מהי תכלית המועט של הנוקבא.**
עי' לעיל בתשובה צ"א. (אות ה').

סימן קכט
(לשאלה) **מהם תקיפין ברישא ונייחין בסייפא**
עי' לעיל בתשובה צ"ב. (אות ל' ואות קי"ג וקי"ד).

סימן קל
(לשאלה) **מהי תרדמה.**
העלית מ"ן דז"א לאו"א, נבחן לז"א במקומו, שהוא בסוד תרדמה, שפירושו, הסתלקות המוחין בדומה לאדם בשעת שינה. עי' לעיל בתשובה קכ"א. (אות צ"ג).

לוח התשובות לעניינים

סימן א

(לשאלה) כל מדרגה אינה מקבלת רק מהעליון הסמוך לו, וז"א הוא העליון של המלכות, ע"כ אינה יכולה לקבל דבר אלא מז"א. (אות ב').

סימן ב

בעיבור דגדלות הז"א, שמעלה אח"פ שלו עמו לאו"א, גם בחינת גו"ע דמלכות דבוקה באח"פ דז"א, שהיא נבחנת למ"ן ראשונים שלה, וע"כ יוצאים אז בעיבור הזה ב' קומות של ע"ס: א' על המ"ן שלו וב' על המ"ן דנוקבא. וכיון שאין הנוקבא ראויה שם לקבל קומת ע"ס שלה להיותם בעלי עליון, ע"כ מקבל הז"א קומתה בפקדון, בסוד הבכור נוטל פי שנים. ואח"ז כשז"א יורד משם ובא למקומו, הוא מחזיר לה קומת הע"ס שקבל בעדה, לאט לאט על דרך המדרגה כנודע.

(לשאלה) ונמצא כל עוד שלא קבלה המלכות מז"א הפקדון שלה, הרי קומת הע"ס שלה עדיין כלולים בז"א. הרי שמטרם גידול המלכות נמצאים הט"ס שלה כלולים בז"א. (אות ג).

סימן ג

בשבירת הכלים דנקודים, נבחנים שם כלים דפנים וכלים דאחור, כי ז' המלכים שיצאו בקטנות נקודים ע"י הסתכלות עינים באח"פ, שהם הכלים חב"ד חג"ת עד החזה, שמיחס האורות הם נבחנים לחג"ת נה"י, הם נבחנים לכלים דפנים, ונבחנים לעיקר עצמותם שם, כי הם כולם יצאו למעלה מפרסא, והם אצילות משורשם. ובחינת הכלים שמחזה ולמטה שבעת קטנות לא קבלו שום אור כי מסבת ה"ת בעינים יצאו לבר מאצילות ונתמעטו לבי"ע שמתחת הפרסא, אלא רק בעת גדלות דנקודים, ע"י המ"ן דו' ונקודה דיסוד א"ק באו"א דנקודים, חזרו ונתחברו לז' המלכים, וע"כ נתפשטו ז' המלכים שם גם בבי"ע עד נקודה דעוה"ז, כמ"ש בחלק ז'. הם נקראים כלים דאחורים דנקודים.

(לשאלה) וההבחן ביניהם עצום מאד, כי הכלים דפנים הם משורשם בחינת אצילות גמור. כנ"ל, וע"כ לא היו צריכים להשבר כלל וכל שבירתם היתה מחמת שנתחברו בעת הגדלות עם הכלים דאחורים לפרצוף אחד. שהכלים האלו כבר נתמעטו לבחינת בי"ע. ע"כ נשברו גם הכלים דפנים, כמ"ש שם. ולפיכך לעת תיקון בעולם אצילות, אחר שהכלים דפנים חזרו ונתבררו פעם מעירובם עם הכלים דאחורים, ועלו ונתקנו באצילות כמקודם לכן, בעת קטנות נקודים, הרי לא יארע בהם שום מיעוט עוד, כי ענין זה שהיה בנקודים, דהיינו מה שנתבטל הפרסא שתחת האצילות, וז' המלכים נתפשטו לבי"ע, לא יארע עוד באצילות, כי כאן נתקן הפרסא באופן קבוע שלא תתבטל אפילו בעת

ביאת דמוחין דגדלות. כנודע. וע"כ הם נשארים באצילות בקביעות. והם קומת חג"ת נה"י דז"א, שאין בהם מיעוט לעולם. ובחינת הנקודה שתחת היסוד דז"א שהיא בחינת הנוקבא דז"א, שגם בה לא יארע מיעוט לעולם, כי גם היא בחינת נקודה דפנים, כלומר המלכות של הכלים דפנים. וע"כ נשמר שורשה זה בז"א לעולם. ונודע, שמיחס הכלים, נבחנת נקודה זו, שהיא תחת החזה דז"א, משום שמיחס הכלים נבחן הו"ק שהם חב"ד חג"ת עד החזה, ונקודת החזה היא שורש הנוקבא. אלא מיחס האורות שהו"ק נבחנים לחג"ת נה"י, נבחנת הנקודה, שהיא תחת היסוד (אות ה').

סימן ד

(לשאלה) אי אפשר ששניהם ישתמשו בכתר אחד פב"פ, אלא אם כן שתתגלה המלכות דצמצום א' הגנוזה ברדל"א, שהיא המ"ן דנוקבא מצמצום א', הראויה לזווג פב"פ עם הז"א בקומה שוה, אבל מקודם לכן, אין מגולה ברדל"א אלא בחינת יסוד דמלכות דצמצום א', שהם מספיקים למוחין דזכר שהוא ז"א, שאינו צריך אלא למ"ן זכרים, דהיינו בחינת נוקבא הכלולה בדכר, הנקרא בחי' בנימין הכלול ביוסף, משא"כ הנוקבא צריכה למ"ן דנוקבא אמיתים, שהם רק בחינת מלכות בלבדה, ואין בחינת מלכות באצילות אלא רק מצמצום ב' בלבד, הנקראת מלכות דאמא, שמבחינה זו אין זווג דגדלות, אלא רק מבחינת התכללות עם העטרא דגבורה דז"א. יש גם במלכות זו בחינת זווג דגדלות, וכיון שג"ר דנוקבא אינם מחמת עצמה, אלא מחמת התכללותה בעטרא דגבורה דז"א, כבר היא נבחנת לקטנה ממנו, כי היא צריכה אליו לבחינת התכללות, וע"כ היא קטנה ממנו. הרי שלא יצוייר זווג דגדלות פב"פ בכתר א', אלא שתהיה לה מ"ן דצמצום א', שעליהם יוצאים מוחין דג"ר, וזה לא יהיה בבחינת מ"ן נקבות השייכים אל הנוקבא, כי היא נגנזה ברדל"א ולא תתגלה רק לעתיד, בסוד ראש פנה. כנודע (אות ה').

סימן ה

הבחי' העליונה של קומת המוחין נקראת כתר, והיא תלויה בהבחינה התחתונה של עביות הכלים, שהוא המסך, באופן, שאם ב' מדרגות יש להם מדת מ"ן א', הרי הכתר שלהם ג"כ א', כנ"ל בחלקים הקודמים. ונודע, שהגדלות של הנוקבא בכל האחור דז"א עד הכתר שלו, שהיה ביום ד' דמעשה בראשית, נעשה ע"י התכללות הוד דא"א בהנצח שלו, שע"י זה קבלה הנוקבא מדתה של הנוקבא דגופו דז"א, שהיא נעשתה לבחי' מלכות דנצח כמוהו. כנ"ל בתשובה ו'. ע"ש. ולפיכך נעשה הנוקבא ראויה להשתמש באותו המ"ן זכרים של הז"א, בדומה להנוקבא שבגופו דז"א, וע"כ יכלה לקבל הבינות וגבורות דאו"א דע"ב דמזלא כמוה, שהם בקומה שוה עם החכמה וחסדים דאו"א דע"ב דמזלא. שבזה נמצאת הנוקבא עם הז"א בכתר א' ממש, כי מאחר שהמ"ן שלהם הם בחי'

אחת, דהיינו מלכות דנצח, שהיא בחינת המ"ן זכרים הנמשכים ממזל ונקה, הרי הכרח הוא, שגם הכתר שלהם אחד הוא, דהיינו הבחינה העליונה שבמוחין, שהוא הגובה של המוחין, כנ"ל. וזה שטענה הנוקבא, אי אפשר שישתמשו ב' מלכים בכתר אחד. כנ"ל בתשובה ו' עש"ה.

(לשאלה) ותדע, שמדה זו של כתר אחד, הוא נוהג בתמידות באו"א, שז"ס כחדא נפקין וכחדא שריין, והוא מטעם היותם תמיד בבחינת מ"ן אחת, אם בקביעות, הם שניהם בבחינת מ"ן של עביות דבחי"ב. ואם בבחינת ע"ב, הם שניהם בבחינת המ"ן דמזלין, שהם המ"ן זכרים המשמש לשניהם, ולפיכך, הם תמיד בכתר אחד, כי בעת שיש להם מדת מ"ן א', יש להם ג"כ בהכרח כתר א'. כנ"ל. וזכור זה. ומ"ש בס"ג שכתרו גבוה מכתרה. הוא שבבחי' אבא נבחן כאלו לא יצא מראש א"א, כנ"ל קמ"א. (אות ה').

סימן ו

(לשאלה) עי' בתשובה שלאח"ז.

סימן ז

כיון שנתחלקו המוחין בין ז"א לנוקבא, שהצד ימין שהוא חכמה וחסד נעשו למקיפים על הז"א, והנוקבא לקחה רק בחינת הצד שמאל של המוחין שהם הבינות וגבורות לבד, כמו אמא עלאה עצמה: נבחן במוחין אלו שהם בחינת חכמה בלי חסדים כמו אמא עלאה בעת שעולה לע"ב וחוזרת להיות חכמה, שאין בה אז אלא בחינת חכמה לבדה בלי חסדים, כלומר כמדת החכמה דאו"י, עי' לעיל בחלק א' דף ה' ד"ה וטעם.

(לשאלה) והנה הבינה ששבה להיות חכמה אינה צריכה שם לבחינת חסדים, כי הבינה היא עצמות חכמה משורש אצילותה באו"י, להיותה בחינת התפשטות מן החכמה דאו"י בשורש אצילותה. וע"כ מתלבש בה אור א"ס בהחכמה וא"צ יותר. משא"כ זו"ן, שהם התפשטות החסדים מן הבינה מעצם אצילותם, אלא שיש בהם הארה מן אור החכמה, כנ"ל בדף ה' ד"ה וטעם. א"כ אין החכמה מתקבלת בהם זולת ע"י התלבשות תוך החסדים, כמ"ש הרב בשע"כ ביוה"כ. ע"ש. וע"כ לא יכלה הנוקבא להשתמש עם ז"א בכתר אחד, כי לא יכלה לעמוד במוחין ההם, אחר שהיתה מחוסרת מחסדים, כי החכמה וחסד קבל ז"א למקיפים, ולא היה בהמוחין אלא בינות וגבורות לבד, שהם חכמה בלי חסדים. וע"כ גם החכמה לא נתלבשה בהם כראוי להיות. והיא דרשה מהמאציל שישפיע לה שפע חסדים כדי שהחכמה תתלבש בהם, ואז נאמר לה לכי ומעטי את עצמך, מפירושו, שתחזור לנקודה תחת היסוד ולבא פעם ב' בעי"מ מחסד דפב"פ, שתקבל המוחין על מ"ן נקבות, ואז יהיה לה בחינת חכמה וחסדים יחדיו, כמו שהם בז"א. (אות ה').

סימן ח

(לשאלה) המוחין הבאים להשלמת כלים נבחנים לאורות דב"ן, כי כל תיקון הכלים, סובבים רק על הכלים שכבר שמשו בעת גדלות נקודים מקודם שבירתם, שאז הם נבחנים לכלים דס"ג כנודע, ואחר שבאו לקבל תיקונם ממוחין דמ"ה החדש באצילות, קבלו מחמת זה השם ב"ן, כנודע, וע"כ כל האורות דמ"ה המשמשים לתיקון הכלים בלבד, הם נקראים רק ב"ן. ואין שם מ"ה בהפרצוף מטרם שיהיה ראוי לזווג בעצמו ולהמשיך בהמ"ן שלו קומת מ"ה, שאין זה אלא לאחר השלמת הפרצוף לגמרי, באופן שבחינת ו"ק נקרא תמיד בשם אורות דב"ן, ואפילו המוחין דו"ק, שפירושם, שהמה באים כדי להעלות אח"פ להפרצוף ולהשלימו עם שלישים תחתונים לכל ספירה, שאז נעשו חג"ת לחב"ד ונה"י לחג"ת ויוצאים לו נה"י חדשים ונשלם בע"ס דכלים, כנודע, וע"כ אע"פ שמוחין דו"ק הם משורשם בחינת ע"ב גמור, מ"מ הם נבחנים רק לבחינת רי"ו, ולבחינת ע"ב דס"ג מ"ה ב"ן, שהם אורות דב"ן, כנודע. כי הוא בא רק להשלמת הכלים בלבד, כי אין עוד מ"ן בפרצוף מבחי' הגדלות להמשיך מוחין דמ"ה. שזה בא אחר שאינו צריך יותר שום תיקון בכלים שלו. (אות ס"ד עד אות ס"ז).

סימן ט

(לשאלה) כל הקומות דאצילות נבחנות לשם מ"ה הכולל, וכל הכלים ששמשו בנקודים, עם האורות המתלבשים בהם לתיקונם, נקראים בשם ב"ן הכולל. (אות קנ"ח).

סימן י

(לשאלה) כל תחתון נבחן לבחינת ממעלה למטה אל העליון שלו, והוא מלביש על הגוף דעליון. ויש הפרש מפרצופי א"ק ופרצופי ג"ר דאצילות, לפרצופי זו"ן דאצילות. כי בא"ק ובג"ר כל אחד נאחז בכל הע"ס דראש דעליון, וע"כ הוא מלביש לכל הגוף דעליון, מפה ולמטה. אבל זו"ן אינם נאחזים בכל הע"ס דראש דאו"א, אלא רק בתנה"י דראש דאו"א לבד, כי בחב"ד חג"ת דאו"א אין להם חלק, ששם בחי' חסדים מכוסים, כמ"ש באורך לעיל דף א' תרס"ז תשובה קע"ו, ולפיכך בחינת ממעלה למטה דאו"א שהזו"ן מלביש אותם, אינו מלביש לכל הגוף דאו"א, אלא רק מחזה ולמטה בלבד, דהיינו באותו השיעור שהוא נאחז בראשייהו דאו"א, כן הוא מלביש בגוף שלהם, וע"כ השליש תחתון דת"ת דאמא הוא בחינת הכתר דז"א. עש"ה בתשובה הנ"ל, שנתבאר זה באורך. (אות ו').

סימן יא

(לשאלה) כשאו"א בקומת ס"ג, נמצא כתר אבא גבוה מכתר אמא, כי אמא שהיא בינה, נבחנת שיצאה מראש דא"א, אבל בחינת אבא לא יצאה מראש דא"א משורש אצילותו.

אמנם כשהם בקומת ע"ב, שאז גם בינה חוזרת לראש דא"א, אז הם שוין זה לזה. (אות ו' ואו"פ ד"ה ואין).

סימן יב

(לשאלה) ד' בחינות כוללות נבחנות בכל פרצוף, והם: עיבור, יניקה, מוחין, כתר. (אות ז').

סימן יג

(לשאלה) בחינה הג' היא מוחין, ואם בפרצופי האחור, הם מוחין דו"ק כי כל עי"מ דאחור הם רק ו"ק לבר, להיותם רק השלמת הכלים. ויש במוחין אלו ב' בחינות, אם מאו"א עלאין מהם בחי' המוחין במקומם. ואם מישסו"ת שהם רק בחינת הארת ה"ר ממעלה למטה דהיינו ע"י כפיפת ראש דז"א למקום החג"ת שלו, והנוקבא לוקחת המוחין ממקום החג"ת. (אות ט"ז).

סימן יד

(לשאלה) הם בחינת הארת ה"ר ממעלה למטה כנ"ל בתשובה קמ"ג. ואין הפרש בזה מפב"פ לאב"א, כי בשניהם אין התחתון מקבלם במקום הראש, אלא ע"י כפיפת ראש למקום החג"ת, והתחתון נוטלם ממקום חג"ת. (אות י"ב).

סימן טו

(לשאלה) הם בחי' מוחין שהתחתון מקבלם במקום יציאתם, דהיינו בראש דעליון. כי העיבור דז"א נעשה במקום ראש דאו"א העומדים בג"ר דא"א, וע"כ כשנולד משם, הוא מלביש מפה ולמטה דא"א. וכן הנוקבא נמצאת שם שמקבלת המוחין ממקום הראש דז"א, וע"כ היא עמו בקומה שוה. (אות י"ב).

סימן טז

(לשאלה) אלו ז' הבחי' שחושב הרב, כוללים כל שינוי המצבים העיקריים שיש בנוקבא, כי מתחילה חושב את עי"מ דאחור שהם ג' בחינות הראשונות. ואח"כ חושב בחינה הד' שהיא יניקה דפנים, ואח"כ חושב ב' בחינות המוחין דאו"א וישסו"ת, שהמוחין דישסו"ת דפנים, חושב למדרגה ה'. והמוחין דפנים מאו"א חושב למדרגה ו'. ושניהם משתמשים בכתר אחד פב"פ חושב למדרגה ז'. (אות ק"ח).

סימן יז

(לשאלה) בחי"ד שהיא כתר, אינה מדרגה בפ"ע, כי היא באה ביחד עם המוחין, ומה שחושב את מדרגה הז' למדרגה בפ"ע, הוא מפני שאינה נוהגת בזמן הזה. אבל בישסו"ת היא נוהגת ג"כ בזמן הזה, דהיינו בר"ח וביו"ט, כנודע, וע"כ אינה חושבה במיוחד.

סימן יח

(לשאלה) המדובר הוא רק בענין שניהם משתמשים בכתר אחד, דהיינו שיהיו בזווג בקומה שוה עד הכתר, אמנם באחור באחור, אע"פ שהנוקבא עולה עם הז"א בכתר אחד, כגון ביוה"כ בנעילה, אמנם אין ביניהם שום זווג אז, וע"כ אינו בכלל מדרגה הז'.

סימן יט

(לשאלה) במוחין דאחור אין לה בחינת מ"ן משלה, דהיינו מ"ן נוקביות. מבחינת מלכות. והמוחין שלה נמשכין ממ"ן זכרים דדיקנא, דהיינו מבחי' מ"ן דאמא דע"ב דמזלא, ונה"י אלו דאמא מתלבשים בה עם המוחין. אבל במוחין דפנים יש לה בחינת מ"ן נוקביות משלה, דהיינו מבחינת מלכות שהיא נמשכת לה ממלכות דאמא שאינה נכללת בנה"י דמזלא שלה, ומלובשת במוחין דז"א, ושם בראש דז"א נעשה עליה זווג מיוחד לצורך המוחין דנוקבא, ומוחין אלו מתלבשים בנה"י דז"א הנעשים מוחין לנוקבא. באופן שהמוחין דאחור יוצאים מאו"א דע"ב המלבישים לג"ר דא"א ומזדווגים על המ"ן דמזלא. אשר המוחין דז"א באים משם. אבל המוחין דפנים דנוקבא, יוצאים מזווג הנעשה בראש הז"א, ואין להם מבחינת מוחין דמזלא, רק הארה בעלמא ע"י עטרא דגבורה דז"א.

סימן כ

(לשאלה) נה"י דאמא דע"ב דמזלא, המתלבשים בנוקבא בהיותה אב"א בקומה שוה עם הז"א, הנה גם נה"י דאבא כלול בהם, ובחינת המלכות דאבא שביסוד שלו מאיר מחוץ ליסוד הנוקבא שהוא בחינת יסוד אבא הארוך, שפירושו הוא בחי' חכמה המאירים שם כי הארת חכמה נקראת ארוך, כנודע, וכבר נתבאר זה לעיל בתשובה ס"ג עש"ה.

סימן כא

(לשאלה) כי או"א הם תמיד בחינת קומה אחת, ובקביעות הם קומת ס"ג, שהיא בחינת בינה דא"א שיצאה לבר מראש דא"א, וע"י עלית מ"ן דז"א חוזרת בינה דא"א לראש, ואז עולים גם או"א לבחינת ג"ר דא"א, וכחדא נפקין, פירושו, בעת שהבינה יצאה מראש דא"א, אז נפקין תרוייהו ג"כ מראש דא"א, והם בבחינת ס"ג. וכחדא שריין היינו בעת חזרתה של בינה לראש שלו, אז עולים גם הם לראש דא"א, וקונים שניהם קומת ע"ב. באופן שתמיד קומתם של או"א שוים, כי הם תמיד קומה אחת.

סימן כב

קומת הנוקבא, הנה מקום יציאה שלה היא בראש ז"א, על בחינת מלכות דאמא שאינה כלולה במוחין דז"א לצורך המוחין שלו, ועל מלכות זו דאמא בהתכללות העטרא דגבורה שבראש ז"א, יוצאים המוחין דנוקבא. והנה המלכות זו דאמא שבה נאחזת הנוקבא, אינה ראויה למוחין כי היא בחינת צמצום ב', והמוחין שיוצאים עליה היא רק

ע״י התכללותה בעטרא דגבורה דז״א, וע״כ היא נבחנת שצריכה לז״א, דהיינו להארת העטרא דגבורה שלו, שזולת הארה זו אין לה מוחין דג״ר. וע״כ היא קטנה ממנו, כי המוחין שלה הם תולדה של המוחין שלו, וע״י הארתם באים כנ״ל.
(לשאלה) אמנם המוחין שהיא מקבלת, בהיותה באחור הז״א, המשלימים קומתה בשוה עם הז״א מאחוריו, הנה מקום יציאתם הוא באו״א דע״ב, שהם במקום ג״ר דא״א, דהיינו באתו המקום שגם ז״א מקבל המוחין שלו, ואינם כלל מבחי׳ ראש הז״א, וע״כ, אינה צריכה אליו, כלומר, שאינה צריכה לקבל הארה מעטרא דגבורה שלו, כי מקבלת מאמא עלאה עצמה, כמו הז״א.

סימן כג
(לשאלה) עי׳ לעיל תשובה, ו׳.

סימן כד
(לשאלה) עי׳ תשובה ו׳ וז׳.

סימן כה
(לשאלה) עי׳ לעיל תשובה ק״מ.

סימן כו
(לשאלה) עי׳ לעיל תשובה פ״ב (אות י״ז).

סימן כז
(לשאלה) עי׳ לעיל תשובה ו׳.

סימן כח
(לשאלה) המוחין שהתחתון מקבל מהעליון הם מלובשים בנה״י דעליון, כמ״ש בחלקים הקודמים, ולכן, במוחין דפנים בפנים, שהנוקבא מקבלם מהזווג הנעשה בראש דז״א, באים שם המוחין שלה מלובשים בנה״י דז״א. ובמוחין דאחור הבאים בעת הנסירה, שהנוקבא מקבלתם מהזווג הנעשה באו״א, ע״כ היא מקבלתם בנה״י דאמא.

סימן כט
(לשאלה) עי׳ לעיל תשובה י״ט. (אות קל״ו).

סימן ל
(לשאלה) כשמקבלת בדרך המדרגה דהיינו מן ז״א, הרי היא בביתה עצמה, כי אז המוחין יוצאים על המ״ן שלה, שהם מבחינת מלכות. אמנם במוחין דנסירה, שהיא מקבלתם מאו״א עלאין שהם העליון של הז״א, הרי שם נבחן לרשותא דחתן. וכן המ״ן של המוחין אלו הם בחינת מ״ן זכרים, מבחי׳ יסוד דמלכות, שהוא בחינת בנימין הנכלל ביוסף, ולא בחינת מ״ן דמלכות המיוחדים לה עצמה, ומב׳ טעמים אלו נבחנים המוחין האלו שהיא מקבלתם מרשותא דחתן ולא מבחי׳ ביתה עצמה.

סימן לא

(לשאלה) רק המוחין דפב"פ נמשכים מראש הז"א כמ"ש הרב לעיל באות קל"ח ע"ש. אבל המוחין דנסירה הבאים באחור, נמשכים מאו"א עצמם, בשוה כמו המוחין דז"א.

סימן לב

(לשאלה) ברשותא דחתן, שהוא או"א עלאין המוחין שלה שוים עם המוחין דז"א, כי ז"א מקבל שם בחי' מוחין דאבא, והנוקבא מקבלת שם מוחין דאמא, ונמצאים קומתם שוין, אבל בביתא דנוקבא היא מקבלת המוחין דרך המדרגה דהיינו מהזווג הנעשה בראש הז"א, ואין לה שורש הגבורות עצמם, דהיינו הגבורות זכרים הבאים מצמצום א' אלא רק בחינת הגבורות ממלכות דאמא, שהיא בחינת צמצום ב', אלא שהיא מקבלת הארה מעטרא דגבורה דז"א שהיא בחינת שורש הגבורות, וכיון שעתה היא צריכה להארת הגבורות דז"א והיא תולדה ממוחין שלו, ע"כ אין שניהם משתמשים בכתר אחד.

סימן לג

(לשאלה) המוחין דפנים מקבלת ממלכות דאמא, כנ"ל חלק י"ד תשובה צ' ע"ש. והמוחין דאחור דקומה שוה עם הז"א היא מקבלת מנה"י דאמא.

סימן לד

(לשאלה) עי' לעיל תשובה פ"ח. (אות ע"ו).

סימן לה

(לשאלה) במוחין דפב"פ מקבלת הנוקבא מן שמאל דא"א, ובמוחין דנסירה שהם מוחין דאחור, היא מקבלת מנצח דא"א ע"י התכללות הנצח בהוד שלו.

סימן לו

(לשאלה) עי' לעיל תשובה ו'.

סימן לז

(לשאלה) בבחי"ג דאחור, ורק במוחין של ישסו"ת, הנבחנים להארת ה"ר ממעלה למטה.

סימן לח

(לשאלה) משום שאין הנוקבא מקבלם אלא ע"י כפיפת ראש דז"א למחזה ולמטה שלו. עי' לעיל תשובה ל"א.

סימן לט

יש הפרש ממ"ן דזכר למ"ן דנוקבא כי מ"ן דזכר הם רק מבחינת התכללות המלכות בו, דהיינו בחינת בנימין הנכלל ביוסף, כי הוא עצמו בחינת ט"ר, ולא בחינת מלכות ונוקבא. אבל מ"ן דנוקבא הם מבחינת עצמה, דהיינו רק ממלכות. ומזה הטעם אין המלכות יכולה לקבל המוחין של ע"ב דאמא דמזלא, אלא רק בהיותה באחור, דהיינו בלי זווג עם הז"א, כי הם בחינת מ"ן דזכר, כי אין בחי' מלכות עצמה במ"ן דדיקנא, רק בחי' יסוד

דמלכות כי מזל ונקה היא רק בחינת יסוד דדיקנא, כנודע, וע"כ אינה ראויה להזדווג עם ז"א, כי אין לה בחינת מ"ן שלה. וע"כ היא חוזרת לנקודה ובאה בעי"מ דפב"פ, היוצאים על המ"ן דמלכות דאמא המלובשת בראש הז"א, כנודע, ואז יש לה מ"ן דנוקבא, וראויה לזווג עם ז"א. אמנם היא נבחנת בזה שהיא צריכה לז"א, והיא מקבלת ממנו, ואין שוים בכתר אחד.

(לשאלה) ונמצא, שע"כ אינה יכולה להתקיים במוחין דאחור שתהיה שוה עמו בכתר אחד, משום שהמלכות שלה היא למטה מן היסוד דז"א, כלומר, שחסר לה בחי' המלכות דצמצום א', כמו שהיא נמצאת ביסוד דז"א, כי ביסוד דז"א נמצא בחינת המ"ן זכרים דצמצום א', כנ"ל. והיא צריכה להיות בבחינת מ"ן נקבות גם ביסוד שלה, דהיינו בחינת מלכות דצמצום א', ואז לא היו צריכים זה לזה אלא שהיו מזדווגים פב"פ בכתר אחד שוה. אמנם כיון שהמלכות שבה אין לה בן זוג כנגדה, כי היא למטה מהיסוד שלו, כלומר, שאינה יכולה להזדווג עם היסוד שלו משום ששורשה נגנז ברדל"א, וכל בחינת מ"ן שלה נמשך רק ממלכות של אמא, שהיא צמצום ב', אלא מתוך הכללות שמלכות זו דאמא מקבלת מן עטרא דגבורה דז"א, יש בה כח של הארת ג"ר, כנ"ל, ואז יכולה לקבל בחינת זווג דג"ר שק נשמות מז"א, הרי היא צריכה אליו, והיא קטנה ממנו, ואינה יכולה לשמש עמו בכתר א'. כנ"ל. (אות י"ג).

סימן מ

(לשאלה) כי לא יכלה לעמוד במוחין דאחור כנ"ל בתשובה ז', וע"כ חזרה לבחי' עלית מ"ן לצורך עיבור דמוחין דפנים וע"כ נבחנת, שלמטה נשארה שוב בבחי' נקודה, כי הט"ר עלו לז"א בסוד מ"ן. כי זה הכלל, בעת עלית מ"ן אינה עולה רק בחינת התוספת בלבד, אבל מה שיש בפרצוף מבחי' הקביעות אינו עולה למ"ן, כנ"ל בדף א' תשל"ה אות צ"ד א' תשפ"ה אות קפ"ד).

סימן מא

(לשאלה) הט"ר שנסתלקו בסוד מיעוט הירח, הם בחי' עלית מ"ן לצורך מוחין דפנים. כנ"ל בתשובה ק"ע. אבל ענין הט"ר שנסתלקו בסבת חטא דאה"ר, היה מחמת פגם, שע"י החטא נפלו ניצוצי נשמתו אל הקליפות, אשר משום זה גם המ"ן שהשאיר למעלה בזו"ן בבחי' העמדה וקיום להמוחין שלהם, גם הם נפלו משם, וע"כ נסתלקו גם המוחין ונפלו הניצוצין והכלים לקליפות, כנ"ל בתשובה ס"ה עש"ה. (אות כ"ב).

סימן מב
(לשאלה) כי אין המוחין האלו דאחור באים אלא ע"י התכללות הוד דא"א בנצח שלו, כנ"ל בתשובה ו'. אשר אז נעשה הנוקבא רחל כמו בחינת הנוקבא שבגופו דז"א, דהיינו בחינת מלכות דנצח. ע"ש. וע"כ היה מיעוט הירח ביום ד' שהוא נצח. (אות י"ח).

סימן מג
(לשאלה) בבחינה ג' דאחור, אבל לא מקומת או"א, אלא רק מקומת ישסו"ת, הנבחנים להארת ה"ר ממעלה למטה. (אות י"ב. ואות י"ח).

סימן מד
(לשאלה) עי' בתשובה ז'.

סימן מה
(לשאלה) כי אין לז"א מוחין דחיה אלא א"כ שהוא עולה לעיבור לג"ר דא"א, כלומר, שאו"א הם במקום ג"ר דעתיק, ובחינת הבטן שלהם שהוא ישסו"ת, הוא במקום ג"ר דא"א, שאז היא מקבלת קומת המוחין שלו מא"א בבחינת לא זקוף ולא כפוף, כנ"ל, חלק י"ד אות קצ"ג ותשובה ע"ט ע"ש. אמנם בחול שהמוחין באים מכפיפת ראש דא"א למטה למקום או"א דע"ב, אין זה מספיק רק לבחינת יעקב, שהוא בחינת אחורים דאו"א, ואינו צריך לקבל מבחינת עתיק, שהוא כתר דאצילות, כי או"א אין להם אחיזה רק בע"ב. כמ"ש שם באו"פ ע"ש. וע"כ צריך הז"א לכוף ראשו עם המוחין שקבל מישסו"ת אל מקום עמידת יעקב דהיינו מחזה ולמטה העולה אז למקום חג"ת, כדי שיעקב יקבל אלו המוחין דנשמה דז"א המספיקים לו למוחין דחיה ולהולדה, והוא המשפיע אותם אי הנוקבא ומזדווג עמה פב"פ. עי' היטב באו"פ הנ"ל. (אות כ"ג).

סימן מו
(לשאלה) כי כל המוחין דפב"פ באים לה בבחינת תולדה ממוחין דז"א, דהיינו ע"י התכללות מלכות דאמא בעטרא דגבורה שלו, וע"כ הגם שהיא עולה עמו עד הכתר דאו"א, מ"מ, כיון שכל העליה הזו באה לה ע"י הז"א, הרי היא קטנה ממנו ונבחן כתרו שהוא גדול מכתרה.

סימן מז
(לשאלה) אחר שז"ת של הנוקבא נכללו בג"ר שלה לא נשאר בה כי אם בחינת נפש בלבד. (אות כ"ח).

סימן מח
(לשאלה) כי המוחין דז"א נמשכין מע"ב שעל המזלא, שהם בחינת צמצום א' ודינא קשיא, אלא כשהם במקום הזווג בהראש, הם נמתקים, אבל בנה"י שלו שהם הע"ס דסיום נמצאים הדינין מגולים שם. כנ"ל בתשובה ל"ה.

סימן מט
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה צ"ב.

סימן נ
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה צ"ב.

סימן נא
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה ל"ה.

סימן נב
(לשאלה) עי' לעיל בתשובה ז'.

סימן נג
(לשאלה) קודם בית ראשון היתה הנוקבא בבחי"ג אב"א ממוחין דישסו"ת שהם בחינת הארת ה"ר ממעלה למטה. וז"א היה במוחין דגדלות דנשמה לבד, וע"כ הם נבחנים אצלו רק לבחינת ו"ק דגדלות, המלובשים בחב"ד חג"ת שלו, ונה"י שלו נמצאו אז פנוים מאור. הרי שלא נתפשטה בו אמא אלא רק הוד ראשון לבד, דהיינו בהוד הישן שנעשה לגבורה, ובנה"י שלו לא נתפשטה בו אמא. כנ"ל. (אות מ').

סימן נד
(לשאלה) כי אי אפשר אל הנוקבא שתשמש עם ז"א בכתר אחד, זולת בעת שתתגלה המלכות ברדל"א בסוד ראש פנה. כנ"ל בתשובה ז'. שזה היא בחי' גמר התיקון, שאז תבולע המות לנצח. ונמצא שאם היה כן בבית ראשון, ודאי שלא היה שולטים בו שום אומה ולשון. כי אחר גמר התיקון מתבטלים הקליפות לנצח. (אות ל"ח).

סימן נה
(לשאלה) כי מוחין דז"א אינם באים אלא מבחינת הדעת שלו, שעל זווגם יוצאים הע"ס דראש שלו עד הכתר, וע"כ נבחן הדעת שלו לבחינת כתר, כי הדעת הוא הממשיך אותו. (אות מ').

סימן נו
(לשאלה) בחינה הז', שהיא ענין שניהם משתמשים בכתר אחד, פירושה זווג, כי שימוש הוא זווג, וזהו רק פב"פ כי אין זווג אלא פב"פ. וע"כ בשבת במנחה, שהנוקבא היא במוחין דפב"פ, אין הנוקבא יכולה לעלות עם הז"א לג"ר דא"א, דהיינו לבחינת יחידה ולהשתמש בכתר אחד, מפני שאין לה בחינת המ"ן דצמצום א', כבתשובה ז'. משא"כ בנעילה דיום"כ. שהנוקבא היא אב"א, שפירושו היא בלי זווג, היא יכולה לעלות בקומה שוה עם הז"א עד הכתר שלו, דהיינו לבחינת יחידה. עי' בתשובה ז'.

סימן נז

(לשאלה) ענין הסתלקות הט"ר דנוקבא בעת חורבן בית ראשון, לא היה מחמת פגם, כי לולי היה מחמת פגם לא היה חזרה להבנות בהם תכף בבחי' אב"א מחזה ולמטה בהארת ה"ר בהם, שהם בחי"ג דאחור, כמו שהיו קודם בנין הבית. ומה שנפגם שם מחמת חטאם של הדור, שהם הארת ז"ר דבינה, שהוא כל הבנין דפב"פ דבחינה ו', הנה זה לא נסתלק לז"א, אלא שנפל לקליפות. כמ"ש הרב. (אות מ"ג. ובאו"פ שם ד"ה אמנם).

סימן נח

(לשאלה) לא נפגם אלא בחינת המוחין של הג"ר דבחינה ו', אבל הבחינות עי"מ דאחור לא נפגמו, וע"כ חזרה ונבנית מהם בחזרה תיכף אחר החורבן. (אות מ"ה).

סימן נט

מצב הא' הוא כשהיא נקודה תחת היסוד דז"א.

מצב ב', ביום ד' דימי בראשית, שהיתה בבחינה ג' מבחי' המוחין דאחור מישסו"ת. שהם הארת ה"ר ממעלה למטה שאז היה קטרוג הירח.

מצב ג', אחר קטרוג הירח שחזרה לנקודה וט"ר עלו לז"א.

מצב ד', ביום ו' דימי בראשית, שחזרה ונתגדלה לבחינה הג' מבחינת המוחין דאחור דישסו"ת.

מצב ה', זווג זו"ן ללידת אדה"ר בהיכל או"א. ואלו לא חטא אדה"ר היו זו"ן מזדווגים אח"כ בבחינה הז'.

מצב ו', אחר חטאו של אדה"ר, שהנוקבא חזרה לנקודה, וט"ת שלה נפלו לקליפות.

מצב ז', שחזרה ונתקנה בבחינה הו' שהיא פב"פ ממוחין דאו"א.

מצב ח', ביום א' אחר השבת בראשית שחזרה הנוקבא לבחינת אב"א מחזה ולמטה בלי הארת ה"ר, שהוא בחינת ו"ק בחסר ג"ר לגמרי, דהיינו ו"ק דרוח. שהם דבוקים אב"א בכותל אחד.

מצב ט', הוא מה שנשתנה ע"י חטאם של ז' דורות שהעלוה למעלה מז' רקיעים, ונמצאים ז"ת שלה שעלו אל ג"ר שלה, שהיא בחינת ג' גו ג' ולא נשארה אלא בחינת נפש.

מצב י', הוא בזמן ז' הצדיקים מן אברהם עד משה, שחזרו והורידוה כמו שהיתה מקודם ההסתלקות, דהיינו אל אב"א מחזה ולמטה ושניהם דבוקים בכותל אחד, בלי הארת ה"ר.

מצב י"א, היא בעשור לחודש שהיתה הנוקבא אב"א מחזה ולמטה, דהיינו כמו במצב י' הנ"ל, אלא ע"י לקיחת קרבן הפסח שהתחיל אז ימי הביקור, התחילו הה"ר להאיר בה.

מצב י"ב, הוא בט"ו לחודש בליל פסח, שע"י זה שקבלה הה"ר דז"א, מבחינת המוחין דאו"א, חזרה פב"פ בבחינה ו'.

מצב י"ג, הוא אחר ליל הא' של פסח, שתכף חזרה לנקודת אב"א אלא בבחינה ג' דאחור ממוחין דישסו"ת, דהיינו אב"א בהארת ה"ר ממעלה למטה. אשר זה נמשך עד בנין בית ראשון. מלבד בשבתות שחזרה לבחינה ו'.

מצב י"ד, הוא בזמן הבית ראשון, שאז חזרה לבחינה הו' שהיא פב"פ בקומה שוה מבחינת המוחין דאו"א, שזה נתקן בה בקביעות, ואפילו בימות החול, ולא היה חסר לה רק מדרגה הז', שאלו השיגה אותה לא היו שום אומה ולשון יכולים עוד לשלוט בנו.

מצב ט"ו, הוא ברגע החורבן בית ראשון, שחזרה אז לנקודה תחת יסוד, שלולא, זה לא היה יכולת לקליפות ולאוה"ע להחריב הבית. ואז הט"ר שלה עלו לז"א ולא ירדו לקליפות.

מצב ט"ז, הוא תכף אחר החורבן שאז חזרה להיות פרצוף שלם מחזה ולמטה עם הארת ה"ר, שהיא הבחי"ג דאב"א, ממוחין דישסו"ת, כמו שהיתה מלפני בנין הבית ראשון. וזה נמשך עד בנין בית שני.

מצב י"ז, הוא בבית שני, שאז נתקנה בקביעות בבחינה ג' דפב"פ ממוחין דישסו"ת, שהיא בחינה ה' של ז' הבחינות, דהיינו פב"פ מחזה ולמטה עם הארת ה"ר ממעלה למטה. שז"ס שהיה חסר שם ה' דברים, דהיינו בחינת התלבשות ה"ר דז"א במקומם, שהיא בחינה ו' כמו שהיתה בבית א' בקביעות, שזה היה חסר לה בבית שני, כי לא היה בה רק בחינה הה'. מלבד בשבתות שהיתה לה בחינה הו'.

מצב י"ח, הוא בחורבן בית שני, שע"י החורבן חזרה לבחינת נקודה וט"ת שלה נפלו לקליפות. שזה דומה למצב שלאחר החטא דאה"ר, אלא ההפרש הוא, כי שם גרם שיתקנו הקליפות, שלפני חטאו לא היה לקליפות שום תיקון. ובעת החורבן כבר היו הקליפות מתוקנים. אלא שגרמו לחזור להלביש הקדושה תוך הקליפה.

מצב י"ט, הוא בזמן הגלות שלאחר בית שני, שע"י התפילה מעלים אותה עד לבחינה ה', שהוא פב"פ מחזה ולמטה עם הארת ה"ר ממעלה למטה. אבל שלא בשעת התפילה היא בבחינת נקודה שמתחת היסוד. וזהו בימות החול.

(לשאלה) מצב כ' הוא בשבתות בזמן הגלות, שבעת תפלת מוסף מעלים אותה לבחינה ו', שהיא מלבשת לה"ר דז"א במקומם. שהם בחינת פב"פ בקומה שוה ממוחין דאו"א. (אות ט"ו עד אות נ"ה).

סימן ס

(לשאלה) בשבתות, אע"פ שהנוקבא עולה עם הז"א עד הכתר דאו"א, מ"מ אינם משתמשים בכתר אחד, כי הנוקבא היא צריכה להארת המוחין דז"א, ונה"י דז"א מתלבשים בה, ע"כ היא קטנה ממנו, וכתרו גדול מכתרה, אבל בר"ח, ויו"ט, נעשה

התכללות הוד דא"א בנצח שלו, ונכללה הנוקבא בנצח דא"א כמו הז"א, והיא יכולה לקבל המוחין דאו"א דע"ב דמזלא בשוה עם הז"א, ואז אינה צריכה עוד אל הז"א, כי כמו שהז"א מקבל מאבא, כן הנוקבא מקבלת מאמא, וע"כ שניהם שוים בכתר אחד. (אות נ"ז ונ"ח).

סימן סא

(לשאלה) מ"ש שאין משתמשים בכתר אחד עד לע"ל, היינו רק בשוה עם הז"א. אבל עם יעקב הוא שוה בכתר א' לשניהם בר"ח ויו"ט. (אות נ"ח).

סימן סב

(לשאלה) עי' לעיל תשובה ו' וז'.

סימן סג

(לשאלה) עי' לעיל תשובה ו'.

סימן סד

(לשאלה) כל בחינת הכלים ששמשו כבר בזמן הנקודים, אלא לאחר שבירתם חזרו וקבלו תיקונם ע"י האורות של אצילות שנקראים מ"ה, כל אלו נבחנים לשם ב"ן, שמקורם הוא ס"ג, כי הע"ס דנקודים הם בחינות נקודות דס"ג, אלא משום שנעשו נצרכים לקבל תיקון ממ"ה נבחנים לנוקבא אל המ"ה, וע"כ נקראים עתה ב"ן, כי הנוקבא דמ"ה נקראת בשם ב"ן. ולפיכך בקטנות הפרצוף, כל עוד שאין בו המוחין, הנה אין שם תיקון לבחינות אורות כלל, אלא רק להשלים הכלים דב"ן הנבררים מבי"ע, ואפילו המוחין דו"ק אינם אלא רק השלמת כלים, ונמצא שאין שם עוד בחינת מ"ה עצמו, דהיינו קומת המוחין המיוחסים לאצילות. ובחינת מ"ה מתחיל רק בגדלות, דהיינו בעי"מ דפב"פ, שהם בחינת ג"ר דאורות הנקראים מ"ה. שהם המתקנים את המוחין דב"ן, אחר שמתלבשים בעי"מ דחיצוניות הפרצוף הנקרא ב"ן כנ"ל. הרי שאין שם מ"ה אלא בגדלות, דהיינו אחר שנשלמו הו"ק והמוחין דו"ק, נעשים ראוים לקבל את האורות דמ"ה. (אות ס"ד).

סימן סה

(לשאלה) אין כלי פנימי בא בפרצוף הו"ק, אלא ע"י התכללות מן פרצוף חב"ד שלו, דהיינו אחר שמשיג גם הפרצוף חב"ד, אז נכלל גם פרצוף ו"ק ממנו, ואז יש לו כלי פנימי בו"ק שלו. אבל מטרם שמשיג פרצוף חב"ד, אין כלי פנימי בו"ק. (אות ע').

סימן סו

(לשאלה) אין הפרש בין נצח והוד זולת בגדלות, שיש שם הארת חכמה, שנבחן הנצח שהוא הנושא להארת חכמה, וההוד, שהוא הנושא אל המסכים, והם בחינות נפרדות זו מזו. אבל בקטנות בעת שהם בבחינת ו"ק, נמצא גם הנצח שאין בו שום חילוק מההוד, ואין בו אלא כח הסיום בלבד כמו ההוד. (אלף תשכ"ב אות ע"ה).

סימן סז
(לשאלה) ביאת החסדים פירושו ביאת המוחין דג״ר, שאז נעשה הנצח לבחינת הנושא להארת חכמה שבג״ר, שבזה נפרדים זה מזה, כנ״ל, בתשובה קצ״ו. (אות ע״ה).

סימן סח
(לשאלה) עי׳ לעיל בתשובה ס״ז.

סימן סט
(לשאלה) החלק שכבר התחתון קבל מהעליון נבחן לאו״פ. ומה שעתיד לקבל מהעליון נבחן, גם מטרם שמקבלו, שהוא מאיר לו בבחינת או״מ, שפירושו הארה מרחוק. (אות ע״ז).

סימן ע
(לשאלה) לא כל העי״מ באים בבת אחת רק הע״ס דעיבור יניקה בלבד באים לה בבת אחת. והוא משום שבחינת העיבור שלה נעשה בנוקבא שבגופו דז״א הנחשבת לשרשה.

סימן עא
(לשאלה) כי אין היסוד דנוקבא ראוי להעלות מ״ן לצורך ג״ר דנשמות אלא ע״י האי רוחא דשדי בה בעלה בביאה קדמאה, שז״א נותן בסוד זווג אב״א הנקרא רי״ו, והנקרא חסדים זכרים, משום שנמשכים מקומת ע״ב דמזלא, עי׳ לעיל בתשובה ס׳ וע׳, שנתבאר זה באורך. ופעמים נקראים בשם גבורות זכרים, דהיינו בהתחשב רק בבחינת המ״ן בלבד. ואלו היא מקבלת בעת הז״א אב״א, אבל בעת חזרתה פב״פ עם הז״א, אז מתתקן פרצופה לא בבחינת מ״ן זכרים דמזלא, אלא רק בבחינת גבורות נקבות, שהם נמשכין לה ממלכות דאמא שהיא מ״ן נקבות. עש״ה בתשובה ע׳. (אות ע״ח).

סימן עב
(לשאלה) אין תיקון הנוקבא דז״א מתחיל רק אחר הגדלות נשמה, דהיינו אחר שז״א קונה נה״י חדשים דנשמה, אז יש עליה גם לנוקבא, כי גו״ע דנוקבא דבוקים על אח״פ דז״א כנודע. ואז נגדלת בג״ר, דהיינו בו״ק בבת אחת. כי העיבור שלה נעשה בהתכללות בנוקבא שבגופו דז״א. (אות פ״ב.)

סימן עג
(לשאלה) אחר שז״א משיג גדלות דנשמה, מתחילה הנוק׳ להבנות, ויוצאים לה הו״ק בבת אחת, כנ״ל בתשובה ר׳. אמנם הג״ר דנשמה דז״א אינה יכולה להשיג, משום שהג״ר דנשמה לוקחת המלכות דז״א עצמה, דהיינו הנוקבא שבגופו שמחזה ולמעלה, כלומר, כי אותם הג״ר הם חסדים מכוסים, כקומת ס״ג דאו״א, וע״כ רק נוקבא הגדולה שבגופו דז״א נוטלת מהם בחינת נשמה משום שדרכה בחסדים מכוסים, אבל לנוקבא הקטנה

אינם מספיקים לבחינת ג"ר, כי היא לחסדים מגולים צריכה, ואין לה ממוחין אלו דז"א אלא רק בחינת ו"ק בלי ראש. (אות פ"ב).

סימן עד

(לשאלה) כי אין הנוקבא נגדלת בכל האחור דז"א, אלא רק ע"י קומת ע"ב דאו"א דמזלא, כנודע, ואז כמו שאו"א וישסו"ת נעשו לפרצוף אחד, כן הנוקבא רחל עם הנוקבא הגדולה שבגופו דז"א, הנקראת מלכות דז"א, גם הם נעשים לפרצוף אחד, ונמצא שהנוקבא לקחה עתה בחינת הג"ר של הנוקבא שבגופו דז"א, כי נעשה עמה לאחד. (אות פ"ג).

סימן עה

(לשאלה) כשבאים הג"ר בהפרצוף נפרדים הנו"ה, כי הנצח נבחן אז לנושא להארת חכמה, והוד נבחן לנושא למסכים. כנ"ל בתשובה קצ"ו. ובחינת ג"ר נקרא פנים, ונמצא שנו"ה נפרדים בבחינת הפנים, משא"כ מבחינת אחורים דהיינו כל עוד שאין להם ג"ר ובחי' פנים, הנו"ה הם אחד, כי אין שום הפרש בחינה ביניהם, כנ"ל ע"ש. (א' תשכ"ד ד"ה ולפיכך).

סימן עו

(לשאלה) כמו בעת גדלות נקודים, אחר שבחינת המחזה ולמטה דז"א שהיה בבי"ע נתחברו עמו לפרצוף אחד, קבלה אז גם הנוקבא מהם, בחינת ט"ת, ונבנה לפרצוף בפ"ע, מטעם, שבעת קטנות, שהיתה הנוקבא בחינת נקודה דחזה דז"א, היו אלו המחזה ולמטה שבבי"ע שייכים לנוקבא, לכן נבנית מהם לפרצוף, אחר הגדלות דז"א. וכן הוא באצילות, כי אחר שז"א מעלה נה"י שלו מבי"ע, יש באותם הנה"י חלק הט"ת דהנוקבא, וגם היא נבנית לפרצוף נבדל מז"א, - כמו בגדלות הנקודים. (א' תשכ"ח ד"ה והנה).

סימן עז

ענין ההתחלקות דאו"א וישסו"ת לב' פרצופים, הוא משום קומת הס"ג שבהם, כי בקביעות לקחו או"א בינה דמ"ה, דהיינו הע"ס דקומת ס"ג, שהבחינה העליונה שבהם היא בינה באור דנשמה. ויונקים מבינה דא"א, שנקראת גרון. ואע"פ שבינה זו יצאה מראש דא"א, מ"מ נבחנת לג"ר, משום שג"ר דבינה, הם בסוד כי חפץ חסד הוא, ואינם סובלים משום מסך, וע"כ אין המסך שבפה דא"א ממעט אותה מבחינת ראש וג"ר, וכמו שלא יצאה מראש דומה. כנ"ל בחלקים הקודמים, שאין צמצום באור חסדים. וכל זה אמור רק בג"ר דבינה, שהם חב"ד חג"ת שבקומת ס"ג, שדרכם בחסדים מכוסים. אבל בנה"י דבינה, שהם בחי' שורשי זו"ן שבבינה, שדרכם בחסדים מגולים, שפירושם שתתגלה הארת חכמה בחסדים, כבר המסך שבפה דא"א שולט עליהם, ונעשו למחוסרי ראש, דהיינו לבחינת ו"ק לבד. וזה שגרם לקומת הס"ג דאצילות שהם או"א, להתחלק לב'

פרצופים, לאו"א וישסו"ת, אשר הג"ר של הקומה, הם או"א, שדרכם בחסדים מכוסים, וע"כ נחשב להם קומת נשמה לבחינת ג"ר גמורים, כי מסך דראש א"א אינו שולט עליהם. ובחינת הו"ק של קומת ס"ג, דהיינו המחזה ולמטה דאו"א, יצאו בבחינת ו"ק בלי ראש, כי לחסדים מגולים הם צריכים, וכבר המסך ממעט אותם מבחי' הארת חכמה. כל עוד שאין בהם רק בחינת ס"ג כי בינה יצאה מראש דא"א, כנ"ל, וכלפי חסדים מגולים אין בקומה זו בחינת ג"ר כלל. וזהו שורש ההתחלקות דאו"א וישסו"ת, שאו"א לבדם נוטלים הג"ר של הקומה, ויש"ס ותבונה מתחלקים מהם לפרצוף ו"ק.

(לשאלה) ולפי"ז מובן מאליו, שבעת שאין בזו"ן אלא קומת ס"ג, שהיא נשמה, הרי גם הוא מוכרח להתחלק לב' פרצופים דוגמת או"א וישסו"ת, אשר רק חב"ד חג"ת שלו עד החזה, מקבלים ג"ר ובחינת ראש, להיותם בחינת חסדים מכוסים, אבל המחזה ולמטה נבדל לעצמו לפרצוף ו"ק בלי ראש, כי קומת ס"ג אינה מספיקה לשמש להם בחינת ראש, להיותם צריכים להארת חכמה, כנ"ל בישסו"ת. הרי שבעת שז"א הוא בקומת נשמה הוא מוכרח להתחלק, לב' פרצופים נבדלים, שמחזה ולמעלה הוא בחי' זו"ן הגדולים בראש דנשמה, ומחזה ולמטה הוא בחינת זו"ן הקטנים, שיצאו לעצמם בו"ק בלא ראש. (אות פ"ג. ואו"פ ד"ה ואח"כ).

סימן עח

(לשאלה) לאה היא בחינת אחורים דאמא שנתבטלה מראשייהו דאו"א בעת שביה"כ ונפלה למקום נוקבא דגופא. כנודע, ולפיכך נתקנה באצילות להיות בחינת נוקבא לז"א, ומקבלת ממוחין שלו ומתתקנת עמו. ונמצא שלאה היא מדרגה עליונה מז"א ממקורה, והיא באמת בחינת ראש של הז"א, כי אמא היא ראש של הז"א, ולכן אחר שקבל הז"א בחינת נשמה, היא עולה על ידו לבחינת ג"ר שלו, דהיינו מחזה ולמעלה ומקבלת ממנו הג"ר בשוה עם הנוקבא שבגופו דז"א שמחזה ולמעלה. אבל רחל, שהיא הנוקבא הנפרדת דז"א הנה היא רק תולדה מז"א, ומקורה היא בגדלות נקודים אחר שנתחברו אליו נה"י שלו מבי"ע, כנ"ל בתשובה ר"ו. שאז נעשו לה בנין של ט"ת מן נה"י דגדלות האלו, הרי שכל שורשה של רחל אינה אלא רק בנה"י דז"א, ואין לה חלק מחזה ולמעלה דז"א, ע"כ לא נתקנה אלא רק מחזה ולמטה דז"א, בדומה להנוקבא שבגופו דז"א שמבחינת מחזה ולמטה שלו. (אות קנ"ב. ואור פנימי ד"ה אכן).

סימן עט

(לשאלה) כי אז הז"א הוא בקומת ס"ג, דהיינו נשמה, ונתבאר לעיל בתשובה ר"ז. שאין קומת ס"ג מספקת להאיר למחזה ולמטה דז"א רק בחינת ו"ק בלי ראש. בהיות בה הוצרך לחסדים מגולים. ע"ש. (א' תשל"ג ד"ה והנה).

סימן פ

(לשאלה) זה מובן ממקורו בנקודים, ששם שורש הנוקבא בעת קטנות הז"א, שאז היא רק בחי' נקודה תחת החזה, ביחס הכלים, ונקודה תחת היסוד ביחס התלבשות האורות. אלא בעת גדלות הז"א דנקודים, שהעלה אח"פ שלו מבי"ע, אז נבנה מהם גם הנוקבא בט"ר שלה. ע"כ אין בבין הנוקבא הנפרדת מתחילה אלא אחר גדלות נשמה דז"א, שאז מעלה גם באצילות נה"י החדשים שלו מבי"ע, שמהם לוקחת הנוקבא הט"ר שלה, כנ"ל. וכן בעת שהז"א עצמו חוזר לו"ק, ונה"י החדשים מתבטלים ממנו, הנה נעלם עמהם גם בחינת ט"ר דנוקבא. (אות צ"ד. ואור פנימי ד"ה וזה).

סימן פא

(לשאלה) בעת שזו"ן עולים למ"ן להיכל או"א דע"ב, שאז או"א וישסו"ת נעשים לפרצוף אחד בקומה שוה, נבחנים או"א שניהם לבחינת אבא לבד, וישסו"ת שניהם לבחינת אמא לבד, כנודע. ואז נכלל הז"א בבחינת אבא, ונה"י דאבא שהם או"א, מתלבשים בו עם המוחין. והנוקבא נכללת באמא שהם ישסו"ת, ונה"י של ישסו"ת מתלבשים בה עם המוחין. ואז נמצאים גם הזו"ן כמו או"א וישסו"ת בקומה שוה, ומשתמשים בכתר אחד. ואז הם בסוד שני המאורות הגדולים. אמנם זה אינו נוהג עד גמר התיקון, כי לזה צריכה הנוקבא לבחינת מ"ן נוקביות דצמצום א', שהיא גנוזה ברדל"א, שאינה מתגלה מטעם גמר התיקון, כמ"ש לעיל בתשובה ו' וז' עש"ה. (אות ק"צ).

סימן פב

נודע שכל ענין של המ"ה החדש, שהוא עולם דאצילות, הוא רק לתקן את הב"ן, שהם כל הקומות אשר יצאו בגדלות דנקודים, שנתבטלו ונשברו, שע"י הזווגים דמ"ה החדש שבאצילות, המה מקבלים תיקונם, שכל הקומות חוזרות להיכנס כמו שהיו מטרם הביטול והשבירה. ונודע, שהם נחלקים לב' חלוקות: כי מתחילה יצאו ראשייהו דאו"א עלאין, שהממעלה למטה שלהם הם ד' המלכים דחג"ת עד החזה, ומסבת שבירת ד' המלכים האלו נתבטלו ג"כ האחורים דאו"א עלאין, שהם כל בחינת אח"פ שלהם שנתעלו להם בעת יציאת הקומות שלהם ממטה למעלה, שאחר ביטול הקומות חזרו ונפלו האחורים האלו למקום הגופות שלהם, דהיינו למקום שעמדו המלכים דחג"ת. ואח"כ יצאו ד' הקומות של ישסו"ת דנקודים ממטה למעלה, אשר ד' המלכים תנהי"מ הם הממעלה למטה שלהם. ואחר שבירתם דד' מלכי תנהי"מ נתבטלו ג"כ האחורים דישסו"ת, שהם אח"פ שנתחברו להם בעת יציאת אלו הקומות ממטה למעלה, ולאחר ביטולם חזרו ונפלו אח"פ דכל קומה למקום הגוף שלהם. כנודע.

ונמצא, שלא יוכל להיות גמר התיקון, מטרם שיחזרו אלו האחורים שנפלו מאו"א וישסו"ת אל מקומם כבתחילה מטרם ביטולם, ואז יתוקנו ג"כ כל הכלים של שמונה מלכים עמהם וישובו להיות אצילות במקומם כבתחילה, כי כל קומה שנתקנה באו"א וישסו"ת הם מעלים מבי"ע גם הכלים השייכים אל הממעלה למטה של אותה הקומה כנודע. וסדר של העלאת אחורים האלו נבחנים בה' בחינות.

בחינה הא', היא בהמוחין דחול שהם בחינת ישסו"ת, הבאים ע"י כפיפת ראש דיחידה חיה למקום נשמה, שאז הז"א מעלה עם המ"ן שלו, רק בחינת אחורים שנפלו מישסו"ת דנקודים אל מקום חג"ת דא"א, ששם הז"א עומד בעת עיבורו, שהקומה ההיא מעלה הכלים וניצוצין מד' מלכי תנהי"מ דנקודים שבבי"ע. אמנם העלאה זו אינה העלאה שלימה גם לאחורים דישסו"ת משום שמקום עלית האחורים צריך להיות במקום הג"ר דא"א, שמקומו מכוון נגד מקום יציאת יש"ס ותבונה של הנקודים, כי הג"ר דא"א מלבישים לחג"ת דעתיק העומדים במקום ד' המלכים דחג"ת, שבמקומם יצא הראש של הישסו"ת דנקודים. וכיוון שהעלאת האחורים לא היה אלא למקום חג"ת דא"א, והזווג נעשה ע"י כפיפת ראש דאו"א ממקום ג"ר דא"א למקום חג"ת שלו, כנודע. ע"כ עדיין לא עלו בזה האחורים דישסו"ת למקומם האמיתי כבתחילה.

בחינה הב', היא במוחין דשבת במוסף, שאז עולה הזו"ן למ"ן במקום ג"ר דא"א, ומעלה שם את האחורים של ישסו"ת, העומדים אז בג"ר דא"א, וכאן נעשה העלאה שלימה אל האחורים דישסו"ת, כי עתה עומד ישסו"ת במקומו כעמידתו, בעת הנקודים, כי ג"ר דא"א מכוונים נגד ישסו"ת דנקודים, כנ"ל.

בחינה ג', היא האחורים דאו"א שזו"ן מעלים ג"כ באותו העליה דעיבור למקום ג"ר דא"א, דהיינו בשבת במוסף כנ"ל. שכלפי האחורים דאו"א הוא דומה, כמו בחינה הא' כלפי האחורים דישסו"ת, הנ"ל. כי עדיין לא נתעלו למקומם האמיתי שהוא במקום ג"ר דעתיק, כי ג"ר דעתיק עומדים במכוון במקום ג"ר דנקודים, ששם עמידתם דאו"א דנקודים כנודע. אלא שהם עדיין במקום נפילתם שהוא במקום דחג"ת דנקודים, דהיינו במקום ג"ר דא"א, כנ"ל, אלא שמקבלים תיקון ע"י כפיפת ראש דאו"א שהם עתה במקום ג"ר דנקודים.

בחינה ד', היא במנחה דשבת, שאז עולה הז"א למ"ן בעיבור אל ישסו"ת העומדים במקום ג"ר דעתיק, ונמצא שמעלה עתה האחורים דאו"א אל מקומם האמיתי, למקום דג"ר נקודים. ויש עתה עליה שלמה לאחורים דאו"א ג"כ. אמנם יש עוד חסרון בבחינת הקומה כי אין כאן במנחה דשבת אלא רק קומת הס"ג דיחידה דז"א, כי ע"כ אין הנוקבא יכולה

עוד לעלות עמו למ"ן למקום ג"ר דעתיק, והוא נחלק משום זה לב' פרצופים, אשר רק ז"א ולאה יכולים לקבל המוחין האלו ולהלביש לג"ר דא"א, אבל יעקב ורחל נשארו למטה במקום חג"ת דא"א, כנודע. וע"כ עדיין לא נתעלו עוד כל האחורים דאו"א בשלמות.

(לשאלה) בחינה ה', היא בגמר התיקון, אשר אז תהיה גם הנוקבא ראויה להעלות מ"ן לג"ר דעתיק, כי אז תתגלה המלכות הגנוזה ברדל"א בסוד ראש פנה. ואז יתעלו כל הבחינות דאחורים דאו"א בשלמות למקומם כבתחילה ואז יהיה גמר התיקון. וכדי להבין היטב תשובה זו, צריכים לזכור היטב כל המתבאר בתשובה ט', ע"ש.

סימן פג

(לשאלה) כנ"ל בתשובה הסמוכה, שאין העלאת האחורים דאו"א באים למקומם, אלא רק בעת שהזווג והעיבור נעשה במקום ג"ר דעתיק, עש"ה.

סימן פד

(לשאלה) ו"ק נקראו חיצוניות, וג"ר נקראו פנימיות, וישסו"ת הוא בחינת ו"ק דאו"א, ע"כ נקראים חיצוניות, כלפי או"א שנקראים פנימיות.

סימן פה

נתבאר לעיל בתשובה ז', שרק ז"א ואמא יכולים לשמש במ"ן דזכרים שבדיקנא, להיותם מבחינת ט"ר דאו"י, שממדת צמצום א' אין שום נוקביות בט"ר אלא רק במלכות לבד, וע"כ בחינת הנוקביות שבהם היא רק בחינת התכללות ממלכות, הנקרא בנימין הכלול ביוסף, בדומה למ"ן דדיקנא. אבל הנוקבא רחל, שהיא בחי' מלכות עצמה, אינה יכולה לקבל בחי' מ"ן זכרים אלו דדיקנא, אלא שהיא צריכה למלכות דצמצום א', שנגנזה ברדל"א עד לע"ל, וע"כ אין רחל יכולה לעלות עם הז"א למ"ן לג"ר דעתיק, כי המ"ן שלה דצמצום א' שהיא צריכה, אינה מגולה שמה.

(לשאלה) ולפיכך רק ז"א ולאה, שהם בחינת ט"ר דאו"י, יכולים להכלל בעיבור דישסו"ת שבמקום ג"ר דעתיק, ולהלביש לג"ר דא"א, כי יש להם שם בחינת מ"ן דצמצום א' המספיק להם, דהיינו מבחינת יסוד דמלכות שבדיקנא. ולכן הם עולים במנחה דשבת ומלבישים למקום ג"ר דא"א. אבל רחל אינה יכולה לעלות עמהם, כי אין לה שם בחינת מ"ן שלה, שהיא המלכות דצמצום א', כי גנוזה ברדל"א ואינה באה בזווג עד לע"ל. ועי' היטב בתשובה ז'.

סימן פו

(לשאלה) כל מדרגה צריכה לעי"מ מחדש, הן בחיצוניות והן בפנימיות, כנודע. וע"כ הגם שכבר נשלמו זו"ן במדרגת חיה במוסף דשבת, אמנם מבחי' יחידה עדיין לא קבלו כלום עד שבת במנחה. ומוחין אלו דמנחה הם רק בחינת נשמה דיחידה, שהם אינם

מספיקים רק לזו"ן הגדולים ולאה, אבל לזו"ן הקטנים אינם מספיקים לבחינת ג"ר, אלא רק לבחינת ו"ק לבד, וע"כ נשארו למטה בחג"ת דא"א, ולא עלו עמהם לג"ר. ונמצא שאלו יעקב ורחל העומדים בחג"ת דא"א בעת עלית זו"ן לג"ר דא"א, הם יעקב ורחל דבחינת יחידה. ועי' לעיל תשובה רט"ו שבארנו טעם אחר על מה שאין רחל עולה לג"ר דא"א. ושניהם אמיתים.

סימן פז

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה רט"ז.

סימן פח

(לשאלה) הדבר אמור באצילות הקטנות של הנוקבא, דהיינו לבחינת הע"ס דו"ק. ונודע, שמטרם שהפרצוף נשלם בבחינת הקטנות, אינו יכול לעלות מעצמו למ"ן, כי אין לה עוד שום מציאות בפ"ע, כנ"ל בדף תשל"ח אות ו'. וע"כ רק ז"א עולה למ"ן בלבדו שזה מספיק לבנין הקטנות דנוקבא. אלא אח"כ שכבר נבנה בבחינת ו"ק שלה מחזה ולמטה יכולה גם היא לעלות למ"ן לאו"א. כמ"ש שם בדברי הרב הנ"ל. שבפעם שניה אחר שיש לו כבר להפרצוף מדת הו"ק, הוא יכול לעלות למ"ן לעליון מעצמו. עש"ה. (אות צ"ט).

סימן פט

(לשאלה) כי אין אחיזה לחיצונים אלא רק במקום שיש חסרון בהאורות. וע"כ כיון שמוחין דס"ג אינם מספיקים לג"ר בשביל זו"ן הקטנים, הרי יש אחיזה לחיצונים באחורים שלהם, וצריכים להיות דבוקים אב"א, בסוד אחוריהם ביתה. אבל מחזה דז"א ולמעלה ששם יש לו ג"ר, אין שום אחיזה לחיצונים, והאחורים יכולים להיות מגולים. (אות ק"ב).

סימן צ

(לשאלה) ענין היות זו"ן אב"א, מורה שהעליה שלהם לאו"א, הוא לקבל מוחין דאחורים. אמנם הזווג עצמו שלהם באו"א, הם בהכרח פב"פ, כי הם נכללו באו"א שם, ואו"א הם פב"פ. אלא שבכלל נקראים הזווגים והמוחין האלו בשם אב"א, משום שהם באים רק להשלמת כלים, ובחינת הכלים נקרא ב"ן ואחורים וכן חיצוניות. (אות ק"ג).

סימן צא

(לשאלה) עי' להלן בתשובה רכ"ב.

סימן צב

שינה ותרדמה פירושו: עליה למ"ן, כי בעת שהמוחין עולים למ"ן, והפרצוף נשאר למטה בלי מוחין הוא נבחן לישן, בדומה לאדם ישן, שאין מוחותיו מגולים בזמן ההוא. ומטעם זה עצמו, נקרא לידת המוחין והתלבשותם בחזרה בפרצוף, בשם קיצה משנתו. ולפיכך בעת עלית מ"ן דזו"ן לאו"א לצורך המוחין דנסירה, נבחן ז"א לישן, כי מוחותיו נסתלקו ועלו למ"ן לאו"א, אבל לאה נבחנת לנעורה כי היא מקבלת שם תכף המוחין

אלו דנסירה, דהיינו הבינות וגבורות דאו"א, הנכללות באמא, ולאה שהיא נכללת באמא בעת עלית מ"ן היא מקבלתם תכף, ויורדת עמהם למטה במקומה, והיא ננסרת מז"א, כלומר שנעשה בקבלת המוחין דע"ב האלו לפרצוף נפרד לעצמו, כי מקודם לכן במוחין דס"ג, לא היה בה אלא בחינת חסדים מכוסים מג"ר דאמא כמו המוחין דז"א עצמו, וכיון שהיא שוה אליו במין המוחין, נבחנת כמו דבוקה עמו. אבל עתה שלאה קבלה בחי' מוחין דחסדים מגולים מע"ב דאמא ע"י עלית המ"ן, הרי נפרשה מבחינת המוחין דז"א. כי המוחין דז"א הם תמיד בבחינת חסדים מכוסים, ואפילו בעת השגתו למוחין דע"ב, אלא שנעשה אז בבחינת **ם**' דצלם, המשפיעה הארת חכמה אל **ל**' דצל"ם אע"פ שהוא עצמו הוא רק בחינת חסדים מכוסים. כמ"ש היטב בחלק י"ג. עש"ה. אמנם לאה אחר שקבלה הבינות וגבורות דאו"א, היא נעשתה לחסדים מגולים בדומה לל' דצל"ם, וע"כ נמצאת עתה שננסרה מז"א. וענין זה כבר נתבאר לעיל במוחין דפב"פ דחצות לילה, שלאה מקבלת מן הז"א, אשר לאה מקבלת אז הכלים דרחל בהשאלה, שזה הכרח לה משום שמקבלת המוחין בנה"י ארוכים דאמא, שפירושו מוחין דע"ב, שהם ארוכים, כי ארוך פירושו חכמה. עש"ה.

והנה נתבאר, הטעם שהנוקבא לאה נבחנת לנעורה, משום שיורדת תכף עם המוחין דנסירה שקבלה, וננסרת מן ז"א, וכיון שיש לה מוחין הרי היא נבחנת לנעורה כנ"ל. אבל ז"א עצמו אינו יורד למטה עד שמקבל שם גם המוחין השייכים לרחל, כי רחל אינה יכולה לקבל תכף המוחין בהיכל או"א, כמו לאה, כי היא תולדה של ז"א, ואו"א נחשבים לעלי עליון של רחל. כנודע, וע"כ אין רחל מקבלת המוחין אלא אחר שנעור ז"א משנתו, דהיינו אחר ירידת ז"א למטה למקומו ומשפיע לה המוחין, שענין ירידה זו דז"א, נעשה ע"י תקיעת שופר בר"ה, ואז מקבלת רחל המוחין דנסירה מן ז"א בדרך המדרגה. ולפיכך נבחן שלאה היא נעורה ואינה ישנה, כי היא קבלה תכף המוחין הראוים לה. אבל ז"א שהוא צריך להשפיע המוחין אל הנוקבא רחל, אינו יורד משם אלא אחר תקיעת שופר, ואז נעור, והוא משפיע המוחין לרחל. באופן, שמ"ש שבזמן הדורמיטא אין הנקבה ישנה סובב רק על נוקבא לאה, בהיותה מקבלת תכף המוחין ויורדת למטה. אבל ברחל אין נוהג זה, כנ"ל, כי היא יורדת בשוה עם הז"א בעת תקיעת שופר. כמבואר (באות קכ"ב). (לשאלה) ומ"ש הרב לעיל באות קס"ג. "כשנסתלקו בינה וגבורה מז"א אז היו מאירים בנוקבא לאה בסוד או"מ ומשם נמשך אל המלכות רחל ואינם ישנות כמו הז"א" שמשמע מזה שגם רחל אינה ישינה, הכונה היא על בחינת הכלים דרחל המתחברים ללאה בחצות לילה עד הבוקר, שמבחי' זו אפשר לומר שגם רחל מקבלת המוחין תיכף בעת

עלית מ"ן, דהיינו ע"י שאילת הכלים שלה אל לאה. (כנ"ל חלק י"ד אות ל"ה) אמנם אין קבלה זו נבחן על שם בנין פרצוף של רחל, כי רחל צריכה לקבל המוחין ע"י ז"א והיינו אחר הקיצה משנתו בסוד תקיעת שופר. ולא ע"י לאה כמ"ש הרב לעיל באות קס"ג. אלא שהוא סובב על הכלים דרחל המתחברים לפרצוף לאה בעת שלאה מקבלת נה"י הארוכים דאמא, שבעת ההיא נמצאת רחל מקבלת המוחין ע"י לאה, כמבואר, ומ"ש שמאירים בלאה בסוד או"מ, הוא משום שהמוחין דב"ן מיחסם עצמם הם נבחנים לאו"מ, כנ"ל באות קע"ט. שאינם נבחנים לאו"פ רק מבחינת התחברותם עם המ"ה. משום ששורשם הם מאורות דנקודות שהם בחי' עליון אל אצילות כמ"ש שם. וכיון שקבלה זו היא רק לבינות וגבורות לבד, ע"כ נקראים או"מ. (אות ר"ד. ואות קס"ג. ואות קכ"ב).

סימן צג

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה ס'. (אות ק"ה).

סימן צד

(לשאלה) כי בעת קטנותה אין לה אלא גו"ע בחסר אח"פ, דהיינו חב"ד חג"ת דכלים בחסר נה"י. וזהו בכללות ובפרטות, שאין בכל ספירה זולת ב"ש עליונים, וחסרה משליש תחתון. ובמצב הזה אין לה יסוד ומלכות כל עיקר, שהמה רק כוללים דחג"ת נ"ה, ואינם ספירות ממש כמותם, אלא היסוד הוא כולל דה"ח, ומלכות היא כוללת דה"ג, כנודע. וע"כ, כל זמן שחג"ת נ"ה עצמם הם חסרים משליש תחתון, אי אפשר שיתקן מהם בחינת כולל ליסוד, וכולל למלכות. וע"כ הם חסרים לגמרי בזמן הקטנות דנוקבא. ולפיכך אין להנוקבא המציאות של היסוד שלה אלא אחר שהיא משגת המוחין דע"ב מאמא דמזלא, המורידים ה"ת מעינים ומעלה אח"פ, שאז נשלמו נה"י של הכללות, ובפרטות נשלמו לה אז כל השלישים תחתונים דע"ס שלה, ואז יוצא בה מציאות היסוד, כי אחר שנשלמו החג"ת נ"ה בשלישים תחתונים אז בחי' הכולל שלהם עושה את הכלי דיסוד, כנ"ל. הרי שאין הכלי דיסוד נעשה אלא אחר שהנוקבא קבלה למוחין דג"ר שהם המוחין דנסירה (אות ק"ח).

סימן צה

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה הסמוכה.

סימן צו

(לשאלה) עי' לעיל תשובה צ"ב. (אות ל'. ואות קי"ג וקי"ד).

סימן צז

(לשאלה) הגבורות דנוקבא אינם משלה, כי מצד עצמה אינה נשרשת אלא במלכות דאמא, שהיא צמצום ב', ואין המוחין יוצאים עליה אלא ע"י התכללות המלכות דאמא

בעטרא דגבורה דז״א, כנודע, וע״כ היא בחינת דינא רפיא כי כל הגבורות דצמצום א' שבה, היא רק בחינת הארה שמקבלת מגבורות של ז״א כנ״ל. אבל ז״א אין צריך לקבל הארת גבורות מזולתו, כי הוא מקבל בחי' הגבורות דצמצום א' ממקורו ממזל ונקה, שהם בחינת יסוד דמלכות מצמצום א' כנודע. וע״כ הנה״י שלו ששם מקום הסיום הם דינין קשים, כי בחינת צמצום הא' היא מדת הדין הקשה. שאין העולם יכול להתקיים בה אלא בשיתופה עם מדת הרחמים, כנודע, וע״כ כל שהולך, הדינים מתגברים בו, ואין לנה״י שלו מיתוק אלא בהתלבשות במוחין דנוקבא, שהיא בחינת מלכות דאמא וצמצום ב'. ושם הם מתמתקים במדת הרחמים דאמא. (אות קי״ב).

סימן צח

(לשאלה) א', הוא נסירת הדינין שמחזה ולמעלה דז״א עד הכתר שבו, ששם היא בחינת הנוקבא שבגופו דז״א, שהיא בחינת גבורות זכרים דצמצום א' כמו אמא דע״ב שעל המ״ן דדיקנא, להיותה בחינת ז״א עצמו, שהוא יכול לקבל המ״ן זכרים האלו. כנ״ל בתשובה ו' ע״ש. וב' הוא המחזה ולמטה דז״א, דהיינו הדינין השייכים רק לנוקבא הקטנה רחל, שהיא בחינת דינא רפיא ממקורה, דהיינו ממלכות דאמא, שהיא מדת הרחמים, כנ״ל, בתשובה רכ״ז, וע״כ אפילו שהיא מקבלת עתה מבחי' הגבורות דמ״ן זכרים כמו הז״א מ״מ הם נמתקים בה ע״י הז״א, משום שהיא דינא רפיא ממקורה. (אות קט״ו).

סימן צט

(לשאלה) בעת התרדמה שפירושה עלית מ״ן דזו״ן לאו״א שבמקום ע״ב, ששם אבא כולו מ״ה, דהיינו חכמה וחסדים שלו ודאמא. ואמא כולה ב״ן, דהיינו בינות וגבורות שלה ודאבא, ונמצא שז״א הנכלל שם באבא, הוא ג״כ כולו מ״ה דהיינו חו״ח דאו״א, וכן חצי ימיני דדעת עליון ותחתון השייך ג״כ למ״ה. והנוקבא שנתכללה שם באמא, היא כולה ב״ן כמו אמא, דהיינו בו״ג דאו״א, וכן צד השמאלי דדעת עליון ותחתון, הנחשבים ג״כ לב״ן. והבו״ג שלוקחת הנוקבא, נחשבים תכף שהם מתלבשים בה, דהיינו בבחינת לאה ששואלת הכלים דרחל, כנ״ל בתשובה רכ״ב. ע״ש. אבל ז״א, שאינו יורד משם אלא בעת תקיעת שופר, כמ״ש שם. נמצא המוחין דחו״ח וחצי דעת עליון ודעת תחתון שלוקח שם מאבא, הם אצלו רק בבחינת מקיפים כי כל עוד שז״א הוא באבא, נבחנים המוחין רק למקיפים לבחינת ו״ק שלו שנשארו בתרדמה למטה. כמ״ש להלן בתשובה רנ״ד עש״ה. (אות ק״ס וקס״א).

סימן ק

(לשאלה) היינו הגבורות זכרים שהיא מקבלת מאמא מכח התכללות ההוד דא"א בנצח שלו, שאז אינה צריכה לקבל הארה מעטרא דגבורה דז"א כמו בעת שהיא פב"פ, אלא שהיא מקבלת הגבורות זכרים עצמם מאמא. כמ"ש בתשובה ו' וז' ע"ש. (אות קי"ח).

סימן קא

(לשאלה) כל ענין הדיבוק דאב"א בכותל אחד עם ז"א, הנוהג בנוקבא, בעת היותה עמו מחזה ולמטה, היא משום שהיא חסרה בחינת נה"י שלה, וע"כ אין בה שום זווג בבחינת עצמה אלא שהיא מקבלת דרך הנוקבא הקטנה שבגופו דז"א, וע"כ היא דבוקה עמו בגופו כמו הנוקבא הקטנה שבגופו, אמנם בעת שמקבלת המוחין דבינות וגבורות מאמא דע"ב דמזלא, שהם מורידים הה"ת מעינים שלה ומעלים אח"פ שהם נה"י חדשים, שאז משגת כלי דיסוד, הנה היא נפרדה ממנו לבחי' פרצוף מיוחד כי עתה יש לה אחורים וכותל משלה, וגם בבחינת חסדים מגולים, כנודע., הרי שנתינת הגבורות שלא ע"י ז"א, דהיינו המוחין דבינות וגבורות שהיא מקבלת מאמא הבונים את האחורים שלה, היא הגורמת שתתנסר מז"א, להיותם בפרצוף נבדל בפ"ע. ועי' לעיל בתשובה ר"ל. (אות קי"ט).

סימן קב

(לשאלה) כי בעת שיש לז"א מוחין דס"ג, מתתקנת אז לאה כמו הנוקבא הגדולה שבגופו דז"א, ונמצאים ע"כ המוחין שלה שוים לנוקבא דז"א שבגופו, דהיינו בחינת חסדים מכוסים דג"ר דבינה, וע"כ נחשבת לאה אז כמו שהיא דבוקה עמו, כי המוחין שלה שוים אליו, אמנם בעת שמקבלת המוחין דע"ב דאמא דמזלא, שהם המוחין דנסירה, הנה אז לאה מתחברת עם רחל שמחזה ולמטה ונעשית לפרצוף אחד, ונמצאים המוחין שלה בבחינת חסדים מגולים, שהם משונים מז"א, וע"כ נבחנת עתה שהיא ננסרה מז"א. ועי' לעי' תשובה רכ"ב. (אות ק"כ. ואות קכ"ה).

סימן קג

(לשאלה) משום שאחר קבלתה המוחין דנסירה מז"א, יש לה בהמוחין ההם ב' מיתוקים: א' מאמא עצמה, דהיינו מעת היותה בהיכל או"א בבחינת מ"ן. וב' ע"י הז"א, שנותן לה אותם פעם ב' בדרך המדרגה. (אות קכ"ד).

סימן קד

(לשאלה) משום שהגבורות שמחזה ולמעלה הם ממדרגת הז"א עצמו, והם ראוים לקבל מאו"א עצמם, הנחשבים להעליון שלהם, וע"כ מקבלתם תכף המוחין עם עליתן למ"ן, וננסרים. אבל מחזה ולמטה הם הגבורות השייכין לרחל, הנחשבת למדרגה ג' מאו"א,

והיא מחויבת לקבל הגבורות פעם ב' ע"י ז"א במקומו, שהוא העליון שלה. וע"כ מכתר דז"א עד החזה שלו ננסרים בכל שלימותם ביום א' דר"ה, אבל הגבורות שמחזה ולמטה מתחילין להתנסר ביום א' אחר תקיעת שופר ע"י קבלתה אז מז"א, וכן הולכים וננסרין בעשי"ת עד שנגמרים ביוה"כ. (אות קכ"ד).

סימן קה

(לשאלה) המוחין נתונים ללאה תחילה משום שיכולה לקבל ישר מאו"א כמו הז"א, והיא מקבלתם תכף. לכן הגבורות שמחזה ולמעלה, הנחשבים אל מדרגת ז"א עצמו, ננסרים תכף עם עליתם למ"ן וניתנין ללאה. כנ"ל בתשובה רכ"ב. ע"ש. אבל אחר תקיעה שופר שז"א יורד למקומו ונותן המוחין אל רחל לבנין פרצופה, הנה אז יוצאים המוחין מלאה ונתונים לרחל, ואז בהכרח שרחל מקבלת הגבורות שמכתר עד החזה, שהיא בחינת נוקבא שבגופו דז"א שנטלה לאה מקודם, ועתה זה שייך לרחל כי ע"כ היא עולה ומלבשת לז"א בקומה שוה עד הכתר. אלא מטרם שז"א ירד למקומו, קבלה לאה המוחין וגם הגבורות שמכתר עד החזה, דהיינו קודם תקיעת שופר. כנ"ל (א' תשנ"ו ד"ה ואין).

סימן קו

(לשאלה) כי בעת שהם בהיכל או"א, דהיינו קודם תקיעת שופר, שז"א כלול שם באבא ונוקבא באמא, נבחן, אשר הנוקבא לוקחת שם הגבורות ע"י אמא עצמה שלא ע"י ז"א, כי היא כלולה באמא ונוטלת המוחין ממנה, כמו שז"א כלול באבא ונוטל המוחין ממנו. אמנם אין תבלה זו דאמא מספיק אל הנוקבא, משום שהיא עלי עליון שלה וע"כ צריכה לחזור ולקבלם ע"י ז"א עצמו, וזה מגיע לה אחר תקיעת שופר בהמשך עשרת ימי תשובה. ונמצא שביום א' בלבד קודם תקיעת שופר מקבלת הנוקבא ע"י אמא, אבל אחר תקיעת שופר דיום א' כבר בא הז"א למקומו, והיא לוקחת אותם ע"י ז"א לבד. אמנם תזכור שגם אלו המוחין שהיא לוקחת ע"י הז"א בעשי"ת נקראים ג"כ שהם מאמא שלא ע"י ז"א, כי אע"פ שהיא נוטלתם ע"י ז"א מ"מ המוחין גופייהו מיוחסים לאמא על שם שהם באים מע"ב דאמא דמזלא, שהם מ"ן זכרים. ורק המוחין דפב"פ נבחנים שלוקחתם ע"י ז"א, שזה להורות שהם באים מהזווג הנעשה בראש הז"א, ולא מהזווג דאו"א דמזלא. (אות קכ"ח).

סימן קז

(לשאלה) אע"פ שאומר שהמוחין דנסירה המגדילים אותה בכל האחור דז"א, היא לוקחתם ע"י ז"א עצמו בהמשך עשי"ת, עכ"ז המוחין גופייהו מיוחסים לאמא שלא ע"י ז"א, להיותם נמשכים מהזווג שבאו"א על המ"ן דמזלין, כנ"ל בתשובה קל"ו. ומה שמדייק לומר על המוחין שלאחר תקיעת שופר שהם באים ע"י ז"א שלא ע"י אמא,

הוא רק להבחין במקום הקבלה, כי קודם תקיעה שופר כשזו"ן עוד בהיכל או"א נמצאת הנוקבא כלולה באמא, והיא לוקחתם מידי אמא עצמה. ואחר תקיעת שופר שכבר ירדו הזו"ן למקומם היא לוקחתם מידי הז"א. אבל אלו המוחין בכלל נבחנים שבאים מאמא ומקבלתם בנה"י דאמא. ורק המוחין דפב"פ באים מז"א, ומקבלתם בנה"י דז"א. (אות קכ"ה. ואות קל"ד).

סימן קח

(לשאלה) כי ביום אי ננסרים הדינין שמחזה ולמעלה עד הכתר שבו, שהם ממקורם בחינת גבורות זכרים, וכן הם אפילו בהמוחין דפב"פ, וכיון שהם גבורות זכרים, שפירושו, בחינת יסוד דמלכות דצמצום א' הנמשכים מן מזל ונקה. ע"כ נבחן שהנסירה הנעשה ביום א' דר"ה, הוא דינא קשיא, כי ממדת הדין הם, דהיינו צמצום א'. אבל ביום ב' שאין שם דינין אלא דרחל, שהיא ממקורה בחינת מלכות דאמא, ומדת הדין שלה ננזה ברדל"א ע"כ נסירת הדינין ההם נבחנים בשם דינא רפיא. ועי' לעיל בתשובה רכ"ח (אות קכ"ט וק"ל וקל"א).

סימן קט

קודם הנסירה יש בז"א מ"ה וב"ן כי בקטנות יש בו ו"ק דמ"ה וו"ק דב"ן. ובגדלות יש בו מחזה ולמעלה ג"ר דמ"ה וב"ן, ומחזה ולמטה יש בו ו"ק דמ"ה וב"ן. וז"א עצמן נבחן למ"ה, ובחינת השמאל שבו דהיינו הנוקבא שבגופו עצמו, שהיא המלכיות דט"ס שלו, נקראו ב"ן. כנודע. אבל אחר הנסירה ננסר ממנו כל הצד ב"ן שבו, דהיינו בחינת הנוקבא שבגופו, וניתנית אל הנוקבא רחל, ואז נשאר ז"א כולו חסד, שהוא מ"ה, והנוקבא כולה דין שהיא ב"ן.

(לשאלה) ואע"פ שגם אחר הנסירה יש בו בחינת עטרא דגבורה שהיא דין, ולא עוד אלא שהוא בחינת דינא קשיא, דהיינו מבחינת צמצום א' הנקרא שורש הדין. אמנם אינה משמשת בו לצרכו עצמו, אלא כדי להאיר המוחין בהנוקבא רחל. וזה דומה לבחינת או"א וישסו"ת שאפילו במוחין דע"ב, שהם חכמה, נבחנים או"א לם' דצל"ם וחסדים מכוסים, ובחינת החכמה הם משפיעים לישסו"ת שהם ל' דצל"ם ובחינת חסדים מגולים. ומ"מ או"א נקראו חכמה אע"פ שהם חסדים מכוסים, משום שהם שורש החכמה אלא שאינם צריכים לחכמה לצורך עצמם, אלא כדי להשפיע אל ישסו"ת שהם צריכים לה. ועד"ז כאן בזו"ן, כי באמת שורש הגבורה והמוחין הם רק בז"א, ומ"מ הוא נבחן בבחינת ם' דצל"ם, שכולו חסדים מכוסים בסוד עזקא דכיא, וע"כ אין הוא משמש בהמוחין לצורך עצמו, אלא כדי להשפיע אל הנוקבא, כי רק היא צריכה להארת החכמה, להיותה בחינת חסדים מגולים. (אות קל"ב).

סימן קי

(לשאלה) במוחין הקבועים דאצילות, אשר או"א הם בקומת ס"ג, נתחלקו ו"ק דחו"ב דב"ן בין או"א, שאבא לקח ו"ק דחכמה דב"ן, ואמא לקחה ה"ק דבינה דב"ן. אמנם בעת עלית או"א לג"ר דא"א ומשיגים שם קומת ע"ב ע"י כפיפת ראש דג"ר דעתיק למקום ג"ר דא"א, הרי אמא משגת שם הג"ר דחו"ב דב"ן דנטיל עתיק, וע"כ מתחברים אליה גם הו"ק דחכמה דב"ן דאבא, והוא כולה ב"ן, ואבא עצמו כולו מ"ה. כי המ"ה דאמא נתחבר אל אבא, והו"ק דחכמה דב"ן דאבא נתחבר אל אמא. באופן, שרק בקומת ס"ג דאו"א יש לכל אחד מהם מ"ה וב"ן. אבל מקומת ע"ב ולמעלה, נמצא אבא כולו מ"ה: מ"ה דמ"ה, ומ"ה דב"ן. ואמא כולה ב"ן, ב"ן דמ"ה, וב"ן דב"ן. (אות ק"מ).

סימן קיא

(לשאלה) המוחין דז"א בעת יציאתם באו"א דע"ב, היה אבא כולו מ"ה ואמא כולה ב"ן, כנ"ל בתשובה ר"מ. אמנם בעת לידת המוחין חזרו או"א לקביעות שבהם, ושוב נתחלק הב"ן בין או"א, ונמצא מ"ה וב"ן באבא לבד, וכן מ"ה וב"ן באמא לבד. וא"כ, הנה"י דאבא עם המוחין הצריכים להתלבש בז"א, יש בהם עתה מ"ה וב"ן, ואיך יתלבשו בז"א שכולו מ"ה לבד. וכן איך יתלבשו הנה"י דאמא עם המוחין בהנוקבא שכולה ב"ן, בעת שיש בנה"י דאמא גם מ"ה, ולפיכך המוחין שבאלו נה"י דאו"א צריכים להתחלף עתה, שנה"י דאבא יקבלו ג"כ המ"ה שבנה"י דאמא, ויהיה נה"י דאבא כולו מ"ה כבעת יציאת המוחין בג"ר דא"א, וכן נה"י דאמא יקבלו הב"ן שבנה"י דאבא ותהיה אמא כולה ב"ן, כבעת יציאת המוחין, ואז נה"י דאבא יוכלו להתלבש בז"א שכולו מ"ה, ונה"י דאמא יוכלו להתלבש בנוקבא שכולה ב"ן. (אות ק"מ).

סימן קיב

(לשאלה) משום שהמוחין באים מאו"א דע"ב שבהם אבא קולו מ"ה ואמא כולה ב"ן, כנ"ל בתשובה רמ"א. וע"כ הז"א שנכלל באבא, המוחין שלו כולם מ"ה כמו אבא. והנוקבא הנכללת באמא המוחין שלה כולם ב"ן כמו אמא. (אות קמ"ב).

סימן קיג

(לשאלה) עי' בתשובה ז'. (אות קמ"ב).

סימן קיד

(לשאלה) הנוקבא משורשה אינה אלא רק נקודת הסיום דז"א, דהיינו נקודה דחזה מצד הכלים. והיא בחינת הכתר שבנוקבא, כי בכלים נבחן תמיד שהעליונים נגדלים מתחילה. והיא נקודה תחת היסוד מבחינת האורות המתלבשים בכלים, ומבחינה זו היא מלכות שבנוקבא, דהיינו בחינה העשירית. כי באורות נבחן תמיד אשר התחתונים

נכנסים מתחילה. ולפיכך, קודם הנסירה אין בה אלא בחינת שורשה לבד, שהיא בחינת העשירית, כנ"ל. ואחר הנסירה היא לוקחת כל הבחינות דנוקבא שבגופו דז"א, שהם המלכיות דע"ס שלו מכתר עד מלכות שבו, ואז היא נבנית בפרצוף שלם בפני עצמה. (אות קמ"ד).

סימן קטו

(לשאלה) כי שורש הנוקבא, שהוא נקודה תחת היסוד דז"א, היא מבחינת הכלים דפנים דנקודים, דהיינו מלך הז', מבחינת מה שיצא בעת קטנות הנקודים. ונודע, שכל הבא באצילות מכלים דפנים דנקודים, אינו נוהג בהם שום מיעוט לעולם, משום ששבירתם לא היה מחמת עצמם אלא מכח עירובם עם הכלים דאחורים, ולכן כיון שנבררו פעם, אינם מתמעטים עוד. (אות קמ"ה).

סימן קטז

(לשאלה) אין חזרת הנוקבא לנקודה, מבטל כלום את בנין פרצופה דאחור, כי חזרה זו פירושה, עלית מ"ן, כי בכל עלית מ"ן צריך לעלות כל בחינת התוספות שבפרצוף, ואין נשאר למטה אלא רק בחינת הקביעות לבד, אשר בז"א הוא בחינת ו"ק, ובנוקבא היא בחינת נקודה. באופן, שענין חזרתה לנקודה הוא רק מה שנשאר בה למטה במקומה, בעת שהט"ר שבה עלו למעלה בסוד מ"ן, כדי לקבל מוחין דפנים. (אות קמ"ו).

סימן קיז

ט"ס דכל קומה מרומזים בשמות הוי"ה ומילואיהם: הט"ס דקומת ע"ב, הנה הכתר שבה מרומז בהוי"ה פשוטה לבד, כי כל כתר הוא שורש של הקומה, והוי"ה פשוטה היא השורש לכל המילואים הבאים בה. וספירה החכמה דע"ב, היא עשר אותיות הוי"ה במילוי דיודין, כזה: יוד, הי, ויו, הי. וספירה הבינה דע"ב, היא הוי"ה דיודין במילוי המילוי, כזה: יוד ויו דלת, הי יוד, ויו יוד ויו, הי יוד. שהם כ"ח אותיות. וספירת הז"א דע"ב, דהיינו חג"ת נה"י שבו הם עשר אותיות הוי"ה במילוי דיודין כמו ספירת החכמה דע"ב. כי ז"א שוה בזה לחכמה, בסוד מ"ה שמו ומ"ה שם בנו כי תדע. והנה נתבאר הט"ס דפנים דקומת ע"ב, וזהו רק בחינת הט"ר דכל ספירה, שהם הדכר דקומה זו, אבל המלכיות דכל ספירה שהם הצד שמאל של הקומה, שהיא בחי' הנוקבא שבגופו, הם בחינת המספר והגימטריא של ד' מיני הויות הנ"ל.

(לשאלה) כי המלכות דכתר, היא המספר של ד' אותיות דהוי"ה פשוטה, שהיא כ"ו. ומלכות דחכמה היא המספר של הוי"ה במילוי יודין, שהוא ע"ב ומלכות דבינה היא המספר של כ"ח אותיות דהוי"ה דיודין במילוי המילוי שהם תר"י. ומלכות דז"א הוא

ע"ב, דהיינו המספר דהוי"ה במילוי יודין. והנה נתבאר המלכיות דט"ס דפנים דקומת ע"ב. (אות קמ"ז).

סימן קיח

(לשאלה) הריבוע של אותיות הוי"ה ומילואיהם, רומזים על בחינת הספירות דאחורים דאותה הקומה. למשל בהוי"ה דקומת ע"ב, שנתבארו הט"ס דפנים שלה לעיל בתשובה רמ"ז. הנה האחורים דכתר דע"ב, הוא י' אותיות דריבוע ד' אותיות דפשוט, כזה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה. ואחורים דחכמה דע"ב, הם הריבוע די' אותיות דהוי"ה במילוי יודין, כזה: יוד, יוד הי, יוד הי ויו, יוד הי ויו הי. שהם כ"ו אותיות. ואחורים של ספירת בינה דע"ב, הם קנ"ו אותיות של הריבוע דכ"ח אותיות דמילוי המילוי, כזה: יוד, יוד ויו, יוד ויו דלת, יוד ויו דלת הי, יוד ויו דלת הי יוד, יוד ויו דלת הי יוד ויו, יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד, יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד ויו, יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד ויו הי, יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד ויו הי יוד. ואחורים דז"א דע"ב, הם שוים לאחורים דחכמה דע"ב, שהם כ"ו האותיות דריבוע דהוי"ה במילוי יודין, כנ"ל. והאחורים של המלכיות של אלו הט"ס דאחורים דע"ב, הם המספר של כל אחד, כי אחורים דמלכות דכתר ע"ב, הם הגימטריא די' אותיות הריבוע דהוי"ה דפשוט, שהוא גימטריא ע"ב. ואחורים דמלכות דחכמה דע"ב, הם המספר של כ"ו אותיות הריבוע דהוי"ה במילוי יודין. ואחורים דמלכות דבינה דע"ב, הוא המספר של קנ"ו אותיות, דריבוע הכ"ח אותיות מילוי המילוי. ואחורים של מלכות דז"א, דומה אל אחורים דמלכות דחכמה דע"ב. ועל דרך זה שנתבארו הט"ס דפנים ואחוריים והמלכיות שלהם בקומת ע"ב, כן הוא בהוי"ה דס"ג והוי"ה דמ"ה והוי"ה דב"ן. שכתר הוא הוי"ה פשוטה שבהם, וחכמה היא הוי"ה במילוי, ובינה היא מילוי המילוי, וז"א דומה תמיד לחכמה דאותה הקומה. וכן הט"ס דאחורים דכל קומה הוא תמיד בחינת הריבועים, ע"ד שנתבאר בקומת ע"ב. ובחינת המלכיות דט"ס דפנים הם הגימטריא דהויות ומילואיהם ביושר. ובחינת מלכיות דט"ס דאחורים הם הגימטריא דהויות ומילואיהם בריבוע.

סימן קיט

(לשאלה) עי' לעיל תשובה רמ"ז, ורמ"ח.

סימן קכ

כשז"א הוא רק בבחינת מוחין דאחורים, אין לו רק הריבועים של ד' מיני הויות הנ"ל בתשובה רמ"ח. שהם: י' אותיות הריבוע דהוי"ה פשוטה בכתר שלו. וכ"ו אותיות הריבוע די' האותיות דהוי"ה במילוי אלפין, בחכמה שלו. וקנ"ו אותיות הריבוע דכ"ח אותיות מילוי המילוי דהוי"ה דאלפין, בבינה שלו. וכ"ו אותיות הריבוע די' אותיות הוי"ה במילוי אלפין, בז"א שלו.

(לשאלה) והנוקבא דז"א היא אז בחי' הגימטריא דד' מיני הויות בריבוע הנ"ל. כנ"ל בתשובה רמ"ח. שהיא הנקרא נוקבא שבגופו, דהיינו בחינת השמאל שלו. ונמצא הגימטריא ע"ב דאחורים דמלכות דכתר דבוקה בי' האותיות הריבוע דהוי"ה פשוטה. וכן הגימטריא דכ"ו האותיות דריבוע דהוי"ה דאלפין שהם המלכות דחכמה, דבוקה בכ"ו אותיות הריבוע גופייהו שהם ספירת החכמה. וכן הגימטריא דקנ"ו אותיות דריבוע של מילוי המילוי, שהיא האחורים דמלכות דבינה, דבוקה בקנ"ו אותיות גופייהו שהם ספירת הבינה. וכן הגימטריא דכ"ו אותיות הריבוע דהוי"ה במילוי אלפין, שהיא אחורים דמלכות דז"א, דבוקה בכ"ו אותיות גופייהו שהם אחורים דספירת ז"א דז"א. ואח"כ בעת הנסירה הנה אז ננסרין אלו ט' המלכיות הנ"ל מט"ס דז"א וניתנין אל הנוקבא רחל.

סימן קכא

(לשאלה) הם ד' מיני הויות, הנ"ל בתשובה רמ"ח, בבחינת יושר שבהם. כי ד' אותיות הוי"ה ביושר, הם כתר דפנים דז"א. ויוד אותיות דהוי"ה במילוי אלפין הוא חכמה דפנים דז"א. וכ"ח אותיות המילוי דמילוי דהוי"ה דאלפין הם בינה דפנים דז"א. וי' אותיות הוי"ה במילוי אלפין, הם חג"ת נה"י דפנים דז"א. ובחינת הגימטריאות דד' מיני הויות האלו, הם ט' המלכיות דפנים דז"א.

סימן קכב

(לשאלה) הנוקבא הנפרדת היא הוי"ה במילוי ההין, שהיא בגימטריא ב"ן. כזה: יוד הה וו הה. ונוהג בה בלבדה ד' מיני הויות בט"ס שלה, שהט"ס דפנים הם ביושר, והמלכיות דפנים הם הגימטריא שלהם. וט"ס דאחורים הם ד' מיני ריבועים כנ"ל. והגימטריא שלהם הם המלכיות דאחורים.

סימן קכג

(לשאלה) הם בחינת מלכיות דז"א עצמו, הנקרא נוקבא שבגופו דז"א. (א' תשס"ז ד"ה אחורים).

סימן קכד

(לשאלה) החכמה וחסד דז"א נקראו מקיפים בעת התרדמה, דהיינו בעת עלית מ"ן לאו"א, משום שהם עלו שם להיכל או"א למ"ן, כי מאחר שז"א נשאר למטה רק בו"ק, והמוחין שלו נמצאים באו"א, הם נבחנים שם למעלה שהם בחינת או"מ אל הו"ק שלו. (אות קנ"א).

סימן קכה

(לשאלה) בעת שאין לז"א אלא מוחין דס"ג כקומת או"א דקביעות, נמצא גם הוא נחלק לב' פרצופים כמו או"א וישסו"ת, שזו"ן הגדולים שהם מחזה ולמעלה הם כמו או"א בבחי'

חסדים מכוסים, וזו״ן הקטנים שמחזה ולמטה הם בחסדים מגולים כמו ישסו״ת, וזהו ענין התחלקות הנוקבא דז״א לב׳ חצאים: שלאה היא כבחינת נוקבא שבגופו הגדולה שמחזה ולמעלה. ורחל היא כמו הנוקבא שבגופו הקטנה שמחזה ולמטה. (אות קנ״ב).

סימן קכו

(לשאלה) לאה היא בחינת אחורים שנפלו מאמא דנקודים למקום נוקבא דז״א, וע״כ באצילות היא מתתקנת ע״י המוחין דז״א, אמנם כיון שהיא מבחינת אמא עצמה, ע״כ היא מקבלת תמיד מבחינת ג״ר דז״א, כי אמא היא הג״ר דז״א, ואפילו המלכות דאמא, היא ג״כ בחינת ג״ר כלפי ז״א. כנודע. ולפיכך בעת שהז״א מקבל מוחין דנשמה מגיע אותו התיקון גם ללאה, אלא בבחינת נוקבא שלו, דהיינו בדומה להנוקבא הגדולה דז״א שמחזה ולמעלה. ולפיכך היא מלבשת תמיד במקום נוקבא הגדולה דז״א. (אות קנ״ב).

סימן קכז

(לשאלה) עי׳ לעיל תשובה ר״ח. (אות קנ״ב).

סימן קכח

(לשאלה) בעת שלאה ורחל נעשין פרצוף א׳. שאז בטלה לאה למדתה שהיא בחינת חסדים מכוסים וקבלה למדת רחל שהיא חסדים מגולים, מ״מ לא נתבטלה אז מדת לאה לגמרי, אלא שנבחן, שלאה נתלבשה בפנימיות רחל, ורחל מלבשת עליה מבחוץ. וע״כ נמצא שבחינת רחל שולטת אז, כי כל שהוא בחיצוניות הוא הנגלה והוא השולט. (אות קנ״ב).

סימן קכט

(לשאלה) היינו בעת שנעשין לפרצוף אחד. כי אז עולה רחל ומלבשת ללאה ונוטלת מקומה בהזווג לחסדים מגולים ומדת רחל נשלמת בפנימיות לאה. כנ״ל בתשובה רנ״ח. ונמצא, שמחצית העליון של רחל היא לאה, כי היא מלובשת בפנימיותה. (אות קנ״ב).

סימן קל

(לשאלה) בעת שזו״ן שבים פב״פ, אז נוטלת רחל כל בחינת נוקבא שבגופו דז״א, כנ״ל אות נ׳. ונודע שנה״י דאבא המתלבשים בז״א, הם כולו מ״ה: מ״ה דמ״ה, ומאה דב״ן. ונה״י דאמא המתלבשים בהנוקבא שבגופו דז״א, הם כולם ב״ן: ב״ן דמ״ה וב״ן דב״ן. ולפיכך עתה שהנוקבא הנפרדת רחל, לקחה בחינת הנוקבא שבגופו דז״א, הרי גם היא בחינת ב״ן דב״ן וב״ן דמ״ה. וזה שאומר שבעת היות הזו״ן פב״פ, נמצא הז״א פו״א דמ״ה דמ״ה ופו״א דמ״ה דב״ן. והנוקבא פו״א דב״ן דמ״ה ופו״א דבן דב״ן. ועניין פו״א, רוצה לומר, שגם המוחין דאחורים שמקודם ביאתם לפב״פ, גם הם נשארו בהם, וע״כ יש בהם פנים ואחור. כנ״ל בתשובה רמ״ו. (אות קנ״ד).

סימן קלא

(לשאלה) בחינת נפש רוח דרוח הז"א, נבחן לבחינת הגוף שבו, והם בחינת ששה הכלים דפנים שנתקנו מבחינת הז"ת דקטנות דנקודים, כנודע. וע"כ ו"ק אלו קבועים בו תמיד ולא יארע בהם שום מיעוט. אמנם המוחין דו"ק, שהם הג"ר דרוח, ומכ"ש המוחין דג"ר, הם אינם קבועים בו, להיותם בחינת תוספות, הנמשכים מכלים דאחורים דנקודים. באופן שכל מה שיש בז"א יותר מנ"ר דרוח, נקרא בשם מוחין, והם העולים למ"ן, והם בחינת תוספות המסתלק. (אות קנ"ה).

סימן קלב

(לשאלה) בביאה א' נותן לה האי רוחא דשדי בה בעלה, הנקרא רי"ו אב"א, והיא בחינת ב"ן דב"ן, דהיינו הב"ן דבחינת אמא דמזלין, שאין שם מבחינת מ"ה דב"ן כלום, כי המ"ה דב"ן הוא שם בחינת אבא. וביאה קדמאה זו, אע"פ שהוא מבחינת אב"א מ"מ חשובה מאד, להיותה מבחינת גבורות זכרים, שעי"כ נעשית ראויה להעולת מ"ן דנשמות. ואח"ז בביאה ב' דהיינו בזווג פב"פ נותן לה מ"ה דב"ן, דהיינו בחינת חסדים וחכמה דאמא, וזהו אינו לבנין פרצופה, אלא לצורך הנשמות. (אות קנ"ו).

סימן קלג

(לשאלה) נשמת זכר אינה באה אלא ממ"ה, אך יש נשמות הבאות מגבורות, דהיינו ממ"ה דב"ן, כי הב"ן כולו גבורות. (אות קנ"ח).

סימן קלד

(לשאלה) נשמת זכרים נמשכים רק ממ"ה, או ממ"ה דמ"ה או ממ"ה דב"ן. והנקבות נמשכות רק מב"ן, או מב"ן דמ"ה או מב"ן דב"ן. ולעולם מתיחס אחר בחינת הזכר שלה, אם הזכר הוא מבחינת מ"ה דמ"ה, תהיה הנוקבא ב"ן דמ"ה. ואם הזכר הוא ממ"ה דב"ן, תהיה הנוקבא מב"ן דב"ן. (אות קנ"ח).

סימן קלה

(לשאלה) נשמת הבל היתה משותפת ממ"ה דמ"ה וממ"ה דב"ן, ולכן הנוקבא שלו היתה ג"כ מב"ן דמ"ה ומב"ן דב"ן. ובזו דב"ן דב"ן נתקנא בה קין, כי נשמת קין היתה ממ"ה דב"ן, ונמצא הב"ן דב"ן של נוקבא דהבל שייכת לקין. (אות קנ"ז).

סימן קלו

(לשאלה) כל הקומות שיצאו באצילות נקראים מ"ה הכולל, כי כל האצילות נמשיך ממ"ה החדש. והאורות והכלים שכבר שמשו בנקודים, ולאחר ביטולם ושבירתם באו ונתקנו באצילות, נקראים ב"ן הכולל. ובחינת הב"ן נעשה בחינת שמאל ונוקבא לבחינת מ"ה. כנודע. וע"כ כתף ימין דא"א הוא ממ"ה הכולל וכתף שמאל דא"א הוא מב"ן הכולל. (אות קנ"ח).

סימן קלז
(לשאלה) עי' לעיל תשובה רל"ט (אות קנ"ח).

סימן קלח
(לשאלה) עי' לעיל תשובה רכ"ב. (אות קס"ג).

סימן קלט
(לשאלה) עי' לעיל תשובה רכ"ב. וכן בלילה דומה ליום א' דר"ה קודם תקיעת שופר. שז"א אינו משפיע לרחל אלא ביום. (אות קכ"ה. ואות קס"ו וקס"ט).

סימן קמ
(לשאלה) ע"י מוחין דנסירה שהם מאו"א דע"ב שהוא חכמה, נעשית לאה ורחל לפרצוף אחד, דהיינו שלאה לוקחת מדתה של רחל, ומקבלת מוחין דהארת חכמה כבחינת רחל, וע"כ היא נעשית כמוה, ונבחן שרחל עלתה והלבישה ללאה, ולאה נעשית פנימיות לה. וע"י התכללות לאה ורחל לאחד, נגדלת רחל עד הכתר דז"א מאחוריו. (אות קע"ה).

סימן קמא
(לשאלה) אין הדעת ספירה חדשה אלא הת"ת דקטנות נעשה לדעת בעת גדלות, כי חג"ת דקטנות נעשו לחב"ד דגדלות, כנודע. (אות קע"ז).

סימן קמב
(לשאלה) פרצוף הפנימי דאו"א, הוא קומת ע"ב. ואין קומת ע"ב באו"א אלא ע"י עליתם לג"ר דא"א והמזלין דא"א נעשה להם לדעת, כנ"ל בחלק י"ג. וע"כ נקראת קומת ע"ב דאו"א בשם מזלא שם ע"ב. (אות קע"ח).

סימן קמג
(לשאלה) האורות דב"ן נקראים בשם או"מ משום שבעת שמקבלים תיקונם ע"י מ"ה החדש, מתעורר בהם אורותיהם ששמשו בתוכם בנקודים, וכיון שהנקודים הם בחינת עליון אל המ"ה שבאצילות, ע"כ נבחנים לאו"מ, כי אורות שבעליון הם או"מ לתחתון. אמנם ודאי שהם מתלבשים בהם בבחינת או"פ, אלא שהרב רומז בזה שכל בחי' התגלותם הוא מבחי' הקודמת לאצילות וע"כ מכנהו בשם או"מ. (אות קע"ט).

סימן קמד
(לשאלה) חסד פירושו המוחין דע"ב, שאז נעשה כותל לז"א מחסדים וכותל לנוקבא מגבורות, ואז נפרשו זה מזה לב' פרצופים נבדלים. עי' לעיל תשובה ס"ז. שנתבאר זה באורך. (אות קפ"א).

סימן קמה
(לשאלה) עי' לעיל תשובה כ"א. (אות קפ"ב).

סימן קמו
(לשאלה) עי' לעיל תשובה נ"ב.

סימן קמז

(לשאלה) כל בחינת תוספות שבז"א, שהם מג"ר דרוח ולמעלה, עולה לאו"א בסוד מ"ן. ורק בחינת נפש רוח דרוח שהוא בו בקביעות, הוא הנשאר למטה בסוד תרדמה. (אות פ"ד).

סימן קמח

(לשאלה) זה הכלל, כל מה שבתחתון הוא נוטל מהבחינה שכנגדו בהעליון ממנו. ולפיכך, מוחין דחיצוניות שהם מוחין דו"ק, דהיינו פנימיות דחיצוניות, הוא לוקח מנה"י דפנימיות דחיצוניות דאמא, דהיינו מבחינת נה"י דפרצוף הזה בשביל הז"א. ומוחין דג' הבחינות עי"מ דפנימיות הוא מקבל מג' הפרצופים עי"מ דאמא דפנימית שמתלבשים בנה"י שבאותו פרצוף ואח"כ מתלבשים בג' פרצופים עי"מ דז"א. וזה שאומר, "שחוזרים תחילה הג"ר דחיצוניות דז"א, בפנימיות דחיצוניות, דנה"י דאמא. ואח"כ חוזרים ג' הבחינות פנימיות דז"א, תוך ג' הבחינות פנימיות דנה"י דאמא". כי זה הכלל, שבאורות נמצאים התחתונים באים מתחילה, וע"כ תחילה חוזרים המוחין דו"ק, בנה"י דפנימיות דחיצוניות דאמא. ואח"כ באים העי"מ דבחינת הג"ר הנקרא עי"מ דפב"פ, שהם באים בג' בחינות דעי"מ דפנימיות דאמא מלובשים בנה"י דכל אחד. כנ"ל. (אות קפ"ה).

סימן קמט

(לשאלה) נודע, שד' המלכים דחג"ת, הם בחינת הממעלה למטה של או"א עלאין דנקודים, וד' המלכים תנהי"מ הם בחינת הממעלה למטה של ישסו"ת דנקודים. והאחורים דאו"א שנתבטלו בעת שביה"כ, נפלו למקום דחג"ת, והאחורים דישסו"ת נפלו למקום תנהי"מ, כמ"ש בחלק ז'. ע"ש. ונודע, שעיקר הז"א הוא מחזה ולמעלה, אבל מחזה ולמטה הוא בחינת הנוקבא. וע"כ הז"א מעלה האחורים דאו"א, כי הם נפלו למקומו, למקום דחג"ת, שהמה היו בחינת הראשים שלו. אבל האחורים דישסו"ת שייכים אל הנוקבא כי נפלו למקום ד' מלכי תנהי"מ שהם בחינת נוקבא. כנ"ל. (אות קפ"ט ובאו"פ ד"ה במיתת).

סימן קנ

(לשאלה) עי' לעיל תשובה קע"ה.

סימן קנא

נודע, שע"י עלית ה"ת לעינים שנעשו בנקודים, נחלקה כל מדרגה לשנים, כי מנקבי עינים ולמטה דכל מדרגה, דהיינו אח"פ שלה, נפלה ממנה והיתה למדרגה התחתונה, שאח"פ דכתר נקודים נפלו למדרגת או"א, ואח"פ דאו"א נפלו למדרגת ז"ת, כמ"ש בחלק ז', וע"י המ"ן דו' ונקודה שקבלו או"א מיסוד דא"ק הפנימי, שהם בחינת זו"ן, יצאו שם בחינת הסתכלות עיינין דאו"א זה בזה, שהם מוחין דקומת כתר באו"א, והעלו את אח"פ

שלהם מז"ת דנקודים ונתחברו למדרגתם בראשייהו דאו"א. ומשם יצאו ז' המלכים זה אחר זה כמ"ש שם.
והנך מוצא, שע"י המ"ן דזו"ן שאו"א קבלו מיסוד דא"ק, נעשו ב' בחינות: א' שגרמו זווג בין או"א בבחינת פב"פ, וב' שגרמו העלאת הכלים דאח"פ לאו"א. ונודע, שאע"פ שזו"ן נולדו ויצאו למקומם, מ"מ השאירו שם באו"א בחינת המ"ן שלהם בסוד העמדה וקיום. ובעת שבירת הכלים דזו"ן, נתבטל המ"ן דהעמדה וקיום מאו"א, ונפלו עם הכלים דאח"פ שנתעלו להם ע"י המ"ן האלו, וב' בחינות אלו נקראים אחורים דאו"א. והם תלוים זה בזה, כי הכלים דאח"פ לא עלו לאו"א אלא בכח עלית מ"ן דזו"ן.
(לשאלה) ולפיכך גם בעולם אצילות, כשזו"ן חוזרים ומעלים המ"ן לאו"א, נמצא שכפי שיעור הקומה שיוצאת על המ"ן האלו שז"א העלה להם, הנה כפי שיעור הזה חוזרים ומתעלים גם הכלים דאח"פ שלהם שנפלו לז"ת, ומתחברים לראשייהו דאו"א, כמו שהיה בנקודים. באופן שעם העלאת מ"ן של הזו"ן נמצאים מתעלים גם האחורים דאו"א. (אות קפ"ט).

סימן קנב
(לשאלה) ממוחין דו"ק דז"א ולמעלה כבר גורמים עליות לכל פרצופי א"ק ואבי"ע. אבל הו"ק עצמם דז"א, שהם בחינת נפש רוח דרוח, הם לפי המוחין הקבועים באצילות שאין להם שינוי לעולם: אשר עתיק הוא כתר וא"א חכמה, ואו"א וישסו"ת בינה, וז"א הוא ו"ק. דהיינו לפי הקומות של מ"ה החדש. (אות קפ"ח).

סימן קנג
(לשאלה) הדרך הא' הוא, שאבא ויש"ס נעשו אחד, ואמא ותבונה נעשו אחד. כנ"ל (דף תתקמ"ו אות ק"נ) הדרך הב' הוא, שאו"א עלאין נעשו שניהם לפרצוף אבא, וישסו"ת נעשו לפרצוף אמא, ומזדווגים שניהם בקומה שוה. כמ"ש (בע"ח שי"ט סוף פ"ח) הדרך הג' הוא, שהתבונה עולה למעלה במקום אמא עלאה והזווג דאבא נעשה עם התבונה, ולא עם אמא עילאה. (כמ"ש בע"ח שי"ד פ"ח. ובש"ד פ"ג) ויש להשכיל תמיד בהחיבור דאו"א וישסו"ת כל אלו ג' הדרכים הנ"ל. והם נוהגים ג"כ בהחיבור דלאה ורחל לפרצוף אחד. (כמ"ש להלן בתשובה רפ"ד א' תשצ"ב ד"ה ומתחילה).

סימן קנד
(לשאלה) ג' הדרכים הנוהגים בחיבור או"א וישסו"ת לפרצוף אחד, כנ"ל בתשובה רפ"ג. המורים על ג' הבחנות מיוחדות שנעשו בסבת החיבור. הנה הם נוהגים ג"כ בחיבור זו"ן הגדולים עם הקטנים לפרצוף אחד, וגם בהם יש אותם ג' הוראות, בדרך הא' נבחן, שז"א ויעקב נעשים פרצוף אחד ולאה ורחל נעשים אחד. וזהו מורה שהזכר הוא כולו מ"ה,

מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן. והנקבה כולה ב"ן: ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן. ודרך הב' הוא, אשר זו"ן הגדולים נעשו שניהם לז"א בלבד, וזו"ן הקטנים נתגדלים בקומה שוה עם הז"א, ונעשים שניהם בחינת נוקבא בלבד. דהיינו כמו בדרך הב' דאו"א. וזה מורה שז"א נשאר אחר הנסירה כולו חסד, דהיינו בבחינת חסדים מכוסים כמו או"א עלאין, שהם בחינת ם' דצל"ם וחסדים מכוסים כנ"ל בחלק י"ג. והנוקבא נעשתה כולה לחסדים מגולים, כמו בחינת זו"ן הקטנים הדומים לישסו"ת. ודרך הג' הוא, כי רחל נגדלה ועלתה למעלה ולקחה מקומה של לאה, ולאה נעשה פנימיות אליה. וזה מורה, שהזווג נעשה בבחינת רחל, הצריכה להארת חכמה כדמיון התבונה, ולא עם בחינת לאה שאינה צריכה להארת חכמה כדמיון הבינה שאינה צריכה להארת חכמה, כנודע. ולפיכך נעלמת לאה ונעשית פנימיות לרחל. וזה דומה לדרך הג' דאו"א הנ"ל. (א' תשצ"ב ד"ה וכן).

סימן קנה

(לשאלה) כי אין המוחין דז"א יוצאים רק על המ"ן דמזלא, שהם בחינת מ"ן דצמצום א', ואלו המ"ן הם אמנם מ"ן זכרים, דהיינו יסוד דמלכות דצמצום א', שהם מספיקים רק לזו"ן הגדולים, שהם למעלה מבחינת מלכות. אבל הנוקבא רחל, לבחי' מ"ן נוקבין היא צריכה, דהיינו מבחינת מלכות דצמצום א', וע"כ אינה יכולה לקבל המוחין מנה"י דאמא, דהיינו מנה"י דישסו"ת, כנ"ל בתשובה רפ"ה בדרך הב'. משום שאין לה חלק במ"ן דאמא הבאים ממ"ן דמזלא, להיותם גבורות זכרים מיסוד דמלכות, וע"כ אין לה מוחין דפב"פ שתוכל להזדווג עם הז"א, רק ע"י הארת עטרא דגבורה דז"א במלכות דאמא, כנודע, וע"כ בכל משך שתא אלפי שני היא צריכה לקבל המוחין מז"א, ובהתלבשות נה"י שלו, ולא בהתלבשות נה"י דישסו"ת. אמנם בגמר התיקון, תתגלה המלכות דצמצום א' ברדל"א, בסוד ראש פנה, ואז תהיה לרחל בחינת מ"ן נוקביות דצמצום א', ותוכל להכלל באמא ולקבל המוחין ממנה בעצמה, ואז תתלבש נה"י דישסו"ת בנוקבא, כמו נה"י דאו"א בז"א, ויהיו שניהם משתמשים בכתר אחד. עי' בתשובה ז'. (אות קפ"ט. ואור פנימי ד"ה אמנם).

סימן קנו

(לשאלה) עי' לעיל בתשובה י'.

סימן קנז

(לשאלה) עי' לעיל תשובה י'.

סימן קנח

נודע, שה"פ אצילות לפי קומות המ"ה שבהם, הם ו"ק לה"פ א"ק, וכל תיקונם הוא שיעלו וילבישו לה"פ א"ק. וצריכים להבין טעם הדבר, למה תלוי התיקון דה"פ אצילות בדבר התלבשות לה"פ א"ק עד גלגלתא שלו.

והענין הוא, כי באמת אין ענין התיקון אמור רק לענין מה שנתקלקל בשבירת הכלים דנקודים, אבל שם בנקודים בעת יציאת הגדלות נקודים מטרם שנשברו, היו ג' הראשים דנקודים מלבישים לג' הפרצופים גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק. וצריכים לזכור כאן סדר אצילות דגע"ס דא"ק, שהם יצאו זה למטה מזה מסבת הזדככות המסך דבחי"ד שבפרצוף גלגלתא דא"ק, שמכח הזדככותו לבחי"ג, יצא פרצוף ע"ב דא"ק. ואח"כ שנזדכך לבחינ"ב, יצא פרצוף ס"ג דא"ק. ואחר שנזדכך לבחי"א, יצא פרצוף הנקודים בקומת ישסו"ת, שהוא בחי"ב דהתלבשות, ובחי"א דעביות, שה"ס ישסו"ת שיצא מעינים דס"ג דא"ק הנקרא עולם הנקודים כנודע. אמנם בנקודים יש דבר נוסף על בחינת הזדככות המסך לבחי"א, כי מכח התחברות נה"י דס"ג בנה"י דא"ק, נתחברו ב' ההין יחדיו, שה"ת שהיא בחי"ד עלתה ונתערבה בה"ר שהיא בחי"ב, ושניהם יחד נתחברו בהמסך דנקבי עינים. שהוא בחי"ב דהתלבשות ובחי"א דעביות כנ"ל.

ומתחילה יצאה הקטנות דנקודים, מבחינת נקבי העינים בקומת ישסו"ת, ויצאו שם ג' ראשים זה למטה מזה: ראש הא' הוא ישסו"ת שמטבור ולמעלה הנבלע בעקודים, ואינו בחשבון הפרצוף נקודים. ואח"כ יצאו ב' ראשים דכר ונוקבא, הנקראים כתר, ואו"א דנקודים. שהזכר שהוא בקומת ישסו"ת דהתלבשות והוא ראש הב' הנקרא כתר. והנקבה היא בקומת ז"א, דהיינו בבחי"א דעביות, והוא ראש הג' הנקרא או"א, ואחריהם יצאו הז"ת.

ואחרי שהג"ר קבלו הארת ע"ב ס"ג, שהורידה המסך מעינים לפה, ונתגלה שוב העביות דבחי"ד, שנתערב מקודם בבחי"ב, דהיינו שה"ת ירדה מה"ר ובאה למקומה בפה, כי נתעלו אח"פ למקומם, ואחר שיסוד דא"ק השפיע הו' ונקודה לפה הזה, אז יצאו שם על הבחי"ד שבפה ההוא, ע"ס בקומת כתר, כמ"ש שם באורך. וקומת כתר זה הרי היא שוה לגלגלתא דא"ק, שהרי גם קומה זו יצאה על בחי"ד כמו הגלגלתא דא"ק; ונמצא שנתחברו כל ג' הראשים דנקודים לקומה אחת כמו גלגלתא דא"ק, והלבישו אל הגלגלתא דא"ק. כנ"ל.

אמנם אין העדר ברוחני, וכיון שג' הראשים דנקודים יצאו מתחילה זה תחת זה, ע"כ גם בגדלותם שהשיגו לקומת גלגלתא דא"ק, צריכים ג"כ להתחלק ולקבל המוחין זה מזה,

ע"ד שיצאו זה מזה בעת קטנות. וע"כ נבחן שרק הראש הא' הלביש לגלגלתא דא"ק, אבל ראש הב' שהוא כתר דנקודים, יצא גם עתה מפה דראש הא', ומלביש משום זה לחג"ת דראש דא' שהוא חג"ת דגלגלתא, שהוא קומת ע"ב דא"ק, כי ע"ב דא"ק מלביש על חג"ת דגלגלתא. וכן ראש הג' נולד ויוצא מפה דראש הב' ומלביש על חג"ת שלו, שהוא חג"ת דע"ב דא"ק, והוא קומת ס"ג דא"ק, כי ס"ג דא"ק מלביש על חג"ת דע"ב. כנודע. הרי שהראש הא' הלביש על גלגלתא דא"ק, וראש הב' על ע"ב דא"ק, וראש הג' על ס"ג דא"ק. ותדע, שמבחינת הגדלות נקודים, אשר הה"ת חזרה, וירדה מעינים, וכל הפרסאות שנעשו ע"י צמצום ב' נתבטלו וחזר הצמצום א' למקומו כבתחילה, נמצא הפרצוף נקודים שחזר ונעשה לבחינת א"ק עצמו. כי כל ההבחן בין א"ק לאבי"ע, הוא רק בזה שפרצופי א"ק הם מצמצום א', ואבי"ע הם מן צמצום ב', כנודע. ונמצא עתה בגדלות נקודים, אחר שנתבטל בחינת הצמצום ב' מהם, הרי חזרו ונעשו לבחי' א"ק. וה"פ שלהם הלבישו ה"פ א"ק: געסמ"ב. כי ג' הראשים דנקודים נעשו לגע"ס דא"ק כנ"ל, ונמצא או"א מלביש על ס"ג דא"ק. אמנם ישסו"ת נכלל אז באו"א, כי כל התחלקות דאו"א וישסו"ת היה מפאת שאו"א נבחנים בבחינת הטעמים דס"ג שלא נתערבו עם ה"ת, וישסו"ת נבחן שם לנקודות דס"ג שנתערבו בה"ת מכח התלבשותם במ"ה, וב"ן דא"ק. כמ"ש הרב לעיל דף שצ"ו אות ו' ע"ש. ונמצא עתה בגדלות נקודים, שנתבטל כל בחינת העירוב דה"ת לגמרי, שוב אין חילוק בין הטעמים דס"ג לנקודות דס"ג, ונמצאים או"א וישסו"ת שנעשו לפרצוף אחד.

ועכ"ז, כיון שהגדלות דנקודים לא נתקיים, כי חזר ונתבטל ע"כ נשאר עוד הבחן קצת בין או"א וישסו"ת וע"כ יש עוד להבחין שישסו"ת נבדל מעט מאו"א ונשאר למטה מטבור דא"ק, כי רק או"א שאין להם חיבור בה"ת כלום מצד ששורשם מטעמים דס"ג, ע"כ עלו למעלה מטבור והלבישו לס"ג דא"ק, משא"כ ישסו"ת נשאר עוד מטבור ולמטה במקום ג"ר דנקודים. ובאמת שב' הבחנות הנ"ל נוהגים שם.

ונמצא, שישסו"ת מלביש לג"ר של הנקודים, וע"כ הוא נבחן למ"ה דא"ק, וז"ת דנקודים הם ב"ן דא"ק, כמ"ש הרב לעיל, שישסו"ת הוא תגין ומ"ה, וז"ת הם אותיות וב"ן. והנה נתבארו ה"פ א"ק, על פי שיעורי קומה דע"ס דגדלות נקודים: שראש הא' של הנקודים מלביש לגלגלתא דא"ק, וראש הב' שהוא כתף, הלביש לע"ב דא"ק, וראש הג' שהוא או"א הלביש לס"ג דא"ק, והראש שנפרש מאו"א שהוא ישסו"ת, הלביש לג"ר דנקודים, שהם מ"ה דא"ק. וז"ת דנקודים הלבישו,לב"ן דא"ק.

אמנם כל הגדלות הנ"ל לא נתקיים, כי מסבת שביה"כ נתבטלו המ"ן דו' ונקודה שבפה דנקודים, שעליהם יצאו כל אלו הגדלות הנ"ל, ונסתלקו כל הקומות הנ"ל, והאחורים שלהם, שהם אח"פ שנתעלו לכל קומה, חזרו ונפלו, כל ראש לבחי' הממעלה למטה שלו, כמ"ש בחלק ז'. ונמצא עתה מובן היטב, שכל ענין התיקון אינו נגמר, זולת שיחזרו כל הקומות הנ"ל להלביש הה"פ דא"ק, כמו שהלבישו בעת הגדלות דנקודים מטרם שנתבטלו ונשברו. והבן זה היטב, כי בלעדי זה אין שום הבנה בענין גמר התיקון השגור בלשון הרב.

ועם זה תבין, שה"פ אצילות כמו שנתקנו מבחינת מוחין הקבועים שבהם הם בחינת ו"ק לה"פ א"ק, כל אחד אל הבחינה שכנגדו בא"ק. כי ג' הראשים דאצילות, שהם: עתיק, וא"א, ואו"א. הם מקבילים לג' ראשים דנקודים, שהם: ראש א' המלביש מטבור ולמעלה דא"ק, המקביל לעתיק דאצילות. וראש הב' שהוא כתר נקודים, מקביל לא"א דאצילות, וראש הג' שהם או"א דנקודים מקבילים לאו"א דאצילות. ולפיכך אין תיקון עתיק נגמר אלא עד שילביש לפרצוף גלגלתא דא"ק, ואין תיקון א"א נגמר אלא בהלבשתו לפרצוף ע"ב דא"ק, ואין תיקון או"א נגמר אלא בהלבשתם לס"ג דא"ק, שג"פ אלו דומים אל ג' הראשים דנקודים שהלבישו לגע"ס דא"ק. וישסו"ת דנקודים צריך להלביש למ"ה דא"ק, שהוא במקום המטבור ולמטה דא"ק, ששם עמדו ג"ר דנקודים בעת קטנות. מטעם שנתבאר לעיל, להיותם בחינת נקודות דס"ג. ע"ש. וזו"ן דאצילות צריכים להלביש לב"ן דא"ק במקום הז"ת דנקודים, ששם הוא בחינת ב"ן דא"ק, כנ"ל.

ועד שיגיעו לזה יש כאן ג' עליות שהם: נה"י, חג"ת, חב"ד, שכל פרצוף מאצילות עולה על פרצוף שכנגדו בה"פ א"ק עלית נה"י הוא במוחין דחול הבאים מישסו"ת. וצריך שתזכור שג"ר וז"ת דעתיק מלבישים בדיוק לג"ר וז"ת דנקודים. וג"ר וז"ת דא"א מלבישים בדיוק לז"ת דנקודים דהיינו לקומת ב"ן דא"ק הנ"ל, ששם צריך להגיע קומת הזו"ן דאצילות. ונמצאים לפי"ז נה"י דא"א, שהם בחינת נה"י דז"ת דנקודים בכללם, וחג"ת דא"א, הם חג"ת נקודים, וג"ר דא"א, הם הראש דז"ת דנקודים. באופן אם תחלוק לז"ת דנקודים לרת"ס שהם חב"ד חג"ת נה"י, הם שוין לרת"ס דא"א.

ונמצא שבמוחין דחול. שז"א עולה ומלביש לישסו"ת דנקודים שהוא מחזה ולמטה דא"א, נמצאים ה"פ אצילות שכ"א עלה והלביש לנה"י דה"פ א"ק כל אחד בבחי' שכנגדם. כי ז"א שעלה והלביש מחזה ולמטה דא"א, הוא נמצא שהשיג בשלימות למדת נה"י דרת"ס דז"ת דנקודים, שנה"י דא"א מכוונים אליהם. וכן ישסו"ת עולה אז ומלביש למקום או"א דאצילות, שהם בחינת נה"י של הג"ר דנקודים, כי או"א מלבישים לחג"ת

דא"א המלביש על נה"י דעתיק מחזה ולמטה, ופה דא"א עומד במקום החזה דעתיק, וכבר ידעת, שקומת עתיק הוא בג"ר דנקודים, וכיון שישסו"ת מלבישים מחזה ולמטה דעתיק. הרי הם השיגו הנה"י דקומה הכללית דנקודים, שהם הבחינה שכנגדם במ"ה דא"ק כנ"ל.

וכן או"א עלו אז והלבישו לג"ר דא"א, שקומתו בז"ת דנקודים, שהם בחינת נה"י דס"ג דא"ק, כי הג"ר דנקודים נחשבים לחג"ת דס"ג דא"ק, וז"ת לנה"י שלהם. הרי שאו"א השיגו עתה בחינת נה"י מס"ג דא"ק, שהוא הבחינה שכנגדם. וכן א"א עלה והלביש לג"ר דעתיק, העומד במקום ג"ר דנקודים שהם בחינת נה"י דגלגלתא ונה"י דע"ב דא"ק, כי הגם שע"ב מסתיים למעלה מסבור דא"ק, אמנם נה"י דע"ב כלולים בנה"י דגלגלתא המלובשים בג"ר דנקודים. וכן עתיק עלה והלביש אל הס"ג דא"ק העומד במקום חזה דפרצוף גלגלתא דא"ק, ונמצא שעלה ממקום הטבור דא"ק עד מקום החזה ולמטה דא"ק שבזה השלים להלביש בחי' נה"י של הפרצוף שכנגדו בא"ק.

ובמוחין דמוסף שבת, עלו כל ה"פ אצילות, עליה ב' והלבישו כ"א את חג"ת מהבחינה שכנגדם בא"ק. כי ז"א עולה אז ומלביש לאו"א דאצילות המלבישים לחג"ת דא"א, העומד במקום חג"ת של הרת"ס דז"ת דנקודים, כנ"ל. והשיג הז"א החג"ת של הב"ן דא"ק, שהוא הבחינה שכנגדו. וכן ישסו"ת עלו והלבישו אז הג"ר דא"א, העומדים במקום חג"ת דנקודים, הרי שגם הם השיגו החג"ת מהבחינה שכנגדם שהוא ג"ר דנקודים שהם מ"ה דא"ק. וכן או"א עלו אז והלבישו לג"ר דעתיק, העומד במקום ג"ר דנקודים הנחשב לחג"ת דס"ג כנ"ל. ונמצאים שהשיגו החג"ת מהבחינה שכנגדם שהוא ס"ג דא"ק, וכן א"א עלה אז והלביש לס"ג דא"ק, המלביש על חג"ת דע"ב דא"ק, הרי שא"א השיג החג"ת מהבחינה שכנגדו שהוא ע"ב דא"ק, וכן עתיק עלה אז והלביש לע"ב דא"ק, המלביש על חג"ת דגלגלתא דא"ק, הרי שגם הוא השיג החג"ת מהבחינה שכנגדו שהוא גלגלתא דא"ק.

ועליה הג' היא במנחה דשבת, שאז עולים כל ה"פ אצילות, כ"א להבחינה שכנגדו ומלבישים לחב"ד שבה"פ א"ק. כי ז"א עולה אז ומלביש לג"ר דא"א העומד במקום החב"ד דז"ת דנקודים כנ"ל, ונמצא הז"א השיג מדרגת חב"ד דב"ן דא"ק. וכן ישסו"ת עלו אז לג"ר דעתיק, העומד במקום ג"ר דנקודים, ששם קומת החב"ד מהבחינה שכנגדם שהוא מ"ה דא"ק, כנ"ל. וכן או"א עולים אז לס"ג דא"ק, ששם חב"ד שלהם מהבחינה שכנגדם בא"ק. וכן א"א עולה לע"ב דא"ק, ששם חב"ד שלו מהבחינה שכנגדו בא"ק. וכן

עתיק עולה לגלגלתא ששם החב"ד שלו בא"ק. הרי נתבאר איך שע"י ג' העליות עולים כל אחד מה"פ געסמ"ב דאצילות ומלבישים. לגעסמ"ב דא"ק.

(לשאלה) אמנם עוד אין זה גמר התיקון, כי ישסו"ת צריך לעלות ולהתחבר עם או"א בס"ג דא"ק, שזה אי אפשר בזמן הזה, אלא לע"ל אחר שיתבטל הצמצום ב' לגמרי, ויתבטלו קל הפרסאות וישיבו בי"ע להיות אצילות. הנה אז יתחברו הנקודות לאחד עם הטעמים דס"ג, שאין עוד מה שיבדיל ביניהם. כנ"ל, ואז יעלו גם ישסו"ת מג"ר דנקודים, ויתחברו עם או"א ולבישו לס"ג דא"ק. ואז יהיה גמר התיקון. (א' תשצ"ז ד"ה ועם זה, בכל ההמשך).

סימן קנט

(לשאלה) אין יעקב ורחל יוצאים מהנוקבא אלא בזמן שיש לה מוחין היוצאים במקום או"א דע"ב דמזלא, אשר אז מתתקנים גם האחורים דאו"א באלו המוחין שהם יעקב ורחל, שיעקב מתתקן ממוחין דאבא, ורחל ממוחין דאמא. ונודע, שבחזרת הנוקבא פב"פ עם הז"א, כבר אין לה מוחין אלו דאו"א אלא שהיא מקבלת המוחין מז"א מתוך הזווג הנעשה בראש הז"א על מלכות דאמא, הנה אז אין האחורים דאו"א שהם יעקב ורחל יכולים לקבל ממנה שום תיקון, כי אינם מתתקנים רק במוחין החצאים באו"א, כמבואר. (אות ק"צ. וא' תת"ג ד"ה וזה. ואות ר"ח. ובאו"פ שם ד"ה יעקב).

סימן קס

(לשאלה) נודע, שז"א שורשו בד' מלכים דחג"ת דנקודים. שהם יצאו ממוחין דאו"א דנקודים. והנוקבא שורשה בד' מלכים תנהי"מ, דנקודים שיצאו ממוחין דישסו"ת דנקודים. ולפיכך אין בחי' מוחין שלימים לז"א דנקודים, אלא בעת שעולה לעיבור לישסו"ת שהם במקום ג"ר דעתיק, ונולד למקום ג"ר דא"א, שזהו בשבת במנחה, כי אז נמצא העיבור שלו במקום או"א דנקודים, כי ג"ר דעתיק הם במקום או"א דנקודים. וכשנולד משם, נמצא מלביש לג"ר דא"א שהם במקום ד' מלכי דחג"ת דנקודים, ואז המוחין דז"א כהלכתם. משא"כ בשבת במוסף, שאז העיבור הוא במקום ג"ר דא"א, ששם מקום ישסו"ת דנקודים, וכשנולד בא לחג"ת דא"א שהם במקום תנהי"מ דנקודים, שאלו המוחין אינם אצלו רק בחינת ו"ק דמוחין, כי ישסו"ת הוא ו"ק כלפי או"א, והוא צריך אל המוחין היוצאים באו"א דנקודים. וע"כ נבחן אז שמבחינת המוחין המיוחסים לז"א עצמו אין לו אז אלא ו"ק פנימים. ועי' לעיל בתשובה י'. (אות קצ"ג א' תת"ו או"פ ד"ה וזה).

סימן קסא

(לשאלה) בחינת עיבור ב' דחיצוניות הוא בחינת ט' חודש, משום שבעיבור א' דחיצוניות היה העיבור דז"א במקום חג"ת דא"א, ולא היה כלול רק בו"ק דא"א, אבל עתה בעיבור ב'

דחיצוניות, שנכלל בעת עיבורו בג"ר דא"א, הרי נתוסף כאן ג' חודש מג"ר דא"א, ויש ט' חודש. אבל עיבור ג' דפנימיות, אין שם חידוש בבחינת ג"ר דעתיק שנכלל בעת עיבורו, כי גם בעיבור ב' בעת שהיה נכלל בג"ר דא"א, היה נכלל ג"כ בג"ר דעתיק, כי מכח כפיפת ראש נחשבים ב' ראשים דעתיק וא"א כחדא. וכל החידוש הוא כאן בהתכללותו בז"ת דעתיק גופייהו כי מתוך שהעיבור נעשה במקום ג"ר דעתיק, נמצא כשנולד הוא מלביש לז"ת דעתיק, להיותו בחינת הממעלה למטה מפה דעתיק. וע"כ נקרא עיבור ז' חודש על שם ז"ת דעתיק. (אות קצ"ד).

סימן קסב

(לשאלה) נתבאר לעיל בתשובה ר"צ שממוחין דשבת במוסף, עוד אין לז"א אלא בחינת ו"ק פנימים, משום שעלית המ"ן דז"א והזווג נעשה במקום ג"ר דא"א, ששם מקום הראש דישסו"ת דנקודים ולא נתעלו אלא האחורים דישסו"ת ההוא, אבל מהאחורים דאו"א דנקודים, עוד לא נתעלו כלום, עד מנחה דשבת שהעיבור נעשה במקום ג"ר דעתיק ע"ש. ונמצא אמנם שגם לבחי' אחורים דאו"א הגיע תיקון במקום נפילתם ע"י יציאת הראש הזה דיש"ס ותבונה כמ"ש בחלק ז', וכן למלכים דחג"ת הגיע תיקון על ידו. ע"ש. אמנם תיקון זה שהגיע למלכי דחג"ת ע"י יציאת הראש דישסו"ת, אינו אלא בחי' ו"ק וחיצוניות, כי ישסו"ת הוא ו"ק דאו"א. ומבחינה זו, גם כאן במוסף שבת, הגיע תיקון של ו"ק וחיצוניות הנקרא בחי' עולמות, אל ז"א ע"י השלמת אחורים דישסו"ת דנקודים. וזה אמרו שהמוחין אלו הם להולדת עולמות, שפירושו ו"ק וחיצוניות. אמנם מבחינת ד' המלכים תנהי"מ, שכל תיקונם נשלם בתכלית ע"י הראש דישסו"ת הזה, הרי הז"א יכול להוליד בחינת נשמות. באופן, שמ"ש שהמוחין הם להולדת נשמות, הם המוחין דנשמות של ד' המלכים תנהי"מ דנקודים. ומ"ש שהם להולדת בחינת עולמות, הם מבחינת ד' המלכים דחג"ת דנקודים. (אות קצ"ג. ואות קצ"ז. א' תת"ו ד"ה וזה).

סימן קסג

(לשאלה) לא יצוייר שיהיה נה"י דאמא בלי נה"י דאבא. כמ"ש הרב תתק"נ אות קנ"ו ע"ש. ומ"ש שנה"י דאמא לבד מתלבשים בהנוקבא היינו נה"י דאמא ממוחין דמזלא דע"ב. שאז אמא כולה ב"ן. דהיינו ב"ן דאבא וב"ן דאמא. ובחינת הב"ן דאבא נבחנים שהם באים בנה"י דאבא. (אות ר"ז).

סימן קסד

(לשאלה) הם נעשו לאחד מבחינת המוחין דחיה, מאו"א. אבל ממוחין דיחידה עוד לא נעשו לאחד, כי אז במנחה אין לו אלא בחינת מוחין של נשמה דיחידה. (א' תתי"א ד"ה ואין).

סימן קסה

(לשאלה) כי הארת מרדכי היא יסוד דאבא המאיר בזמן שנה"י דאבא מתלבשים בנוקבא, ונודע שבמוחין דפב"פ אין המוחין דנוקבא באים מאו"א, ואין הם מלובשים בנה"י שלהם, אלא שבאים ממוחין דז"א ומלובשים בנה"י דז"א וע"כ אין שם הארת מרדכי. כנ"ל. (אות רי"ז).

סימן קסו

(לשאלה) זה נעשה ע"י עלית נה"י דא"א לחג"ת דא"א, וחג"ת דא"א לג"ר שלו, וג"ר שלו לג"ר דעתיק. ונמצא אז, שזו"ן שהיו בנה"י עלו עתה עם נה"י דא"א לחג"ת שלו במקום ב' כתפין. ואו"א העומדים בחג"ת עלו עתה עם החג"ת דא"א לג"ר שלו. ואז נעשה הזווג דג"ר דא"א במקום ג"ר דעתיק על המ"ן דדיקנא, כי הדיקנא נעשה אז לבחי' פנימים ומ"ן. כנ"ל בחלק י"ג. וע"י כפיפת ראש, נעשה הזווג הזה גם במקום או"א שהם בג"ר דא"א דקביעות עתה, ומזווגים גם או"א על המ"ן דמזלין, בסוד זווג דחיך וגרון. ועד"ז ע"י כפיפת ראש דאו"א למקום ג"ר הקבועים שלהם, שהוא במקום חג"ת דא"א ששם עומדים עתה ישסו"ת וזו"ן שעלו שמה, נעשה אותו הזווג גם בישסו"ת וחג"ת דא"א, ואז מקבלים ונכללים הזו"ן ג"כ בזווג הזה, והנוקבא מקבלת טפה דע"ב דמזלא המורידה הה"ת מעינים שלה ומעלה את האח"פ, ונשלמים השלישים התחתונים דע"ס שלה, ונפרדת מז"א, ובזה השיגה פרצוף שלם הראוי לקבל אח"כ המוחין דפב"פ ע"י ז"א. וזה נבחן לבנין ע"י או"א, כי הנוקבא מצדה עצמה אינה ראוי לקבל המוחין הנ"ל ע"י כפיפת ראש דאו"א דע"ב דמזלא, כי המ"ן דמזלא הם בחי' מ"ן זכרים, שרק אמא יכולה להכלל בהם להיותה בחינת ט"ר, שמצד צמצום א' כל הט"ר כולם הם זכרים ואין בהם שום נוקביות, וע"כ יכולה אמא לקבל המ"ן זכרים דדיקנא, אבל מלכות, שהיא בחינת נקבה גם מצמצום א', אינה ראויה כלל להכלל במ"ן אלו אלא שצריכה למ"ן דמלכות, ומלכות דצמצום א' אינה נגלית עד לע"ל. כנודע. אלא מכח התכללות הוד דא"א בנצח שלו, נעשתה הנוקבא כמו מלכות דז"א, ועי"כ היא ראויה לעלות עם הז"א לחג"ת דא"א, ולקבל המוחין דאו"א דע"ב דמזלא ע"י כפיפת ראש שלהם למקומם, כנ"ל. ולפיכך היא נבחנת שכל בנין פרצופה בא לה לא בדרך המדרגה, אלא ע"י בנין או"א. והבן זה היטב.

סימן קסז

(לשאלה) עי' בתשובה ו'.

סימן קסח

(לשאלה) עי' בתשובה ז'.

חלק ט״ז: ג' העולמות בריאה יצירה ועשיה

א ונבאר ענין עולמות בי"ע עצמם מה היתה בחינתם. דע כי אין דבר שאין בו פנימיות וחצוניות, אפילו בבחינת הכלים כנז' לעיל. ואמנם מחצי תפארת ונה"י דאדם קדמון עד סיום רגליו, החיצוניות שלהם נחלק לב' בחינות והנה החצוניות שלהם מצד פנים הוא הנקרא בריאה, ושמצד אחור נקרא יצירה.[214]

ב וכאשר עלה ברצון המאציל להאציל עולם הנקודין, כבר נתבאר למעלה, כי אדם קדמון צמצם עצמו שנית והעלה פנימיות האור מחצי תפארת שבו ולמטה והעלהו למעלה, ואח"כ יצא האור ההוא דרך העינים, ונתפשט בחוץ מחצי תפארת שבו ולמטה, ונעשה עולם הנקודים.

ג ואמנם תכף בעת הצמצום, שהוא עליית האור למעלה, טרם צאתו מן העינים, ועדיין לא נעשו הנקודים, תכף נחשכו שתי בחינות החיצוניות, כי האור הפנימי יסתלק למעלה, ולא יכלו לעמוד שם, וירדו למטה תחת רגלי היושר של אדם קדמון, במקום האור המקיף אשר תחת רגלי היושר של אדם קדמון בלבד.

ד ולא לקח שאר מקום כל אור המקיף או יותר למטה ממנו, והאור המקיף דיושר אשר תחת רגליו עלה במקומם למעלה סביב פנימיות נה"י דאדם קדמון.

ה והנה ברדת בריאה ויצירה למטה מרגליו, לא עמדו במקומם הראוי להם, וע"י ירידתם זו הוחשך בם חיצוניות צד האחור יותר ויותר, מחמת שנתרחק יותר מן האור העליון, ואז ירדה חיצוניות של חיצוניות האחור למטה למקום הנקרא עשיה.

ו והנה אח"כ יצא הארת אור עליון דרך העינים, והלביש מחצי תפארת אדם קדמון ולמטה, ונעשה עולם הנקודין. והאור העיקרי שהוא השרש נשאר בפנים. וכבר נתבאר כי העגולים של הנקודים הם היוצאים תחלה, ובהתעגלם סביב נה"י דאדם קדמון גם מסבבים תחת רגלי יושר שלו, והפסיקו בין תחת רגליו אל החיצוניות, שהם בריאה ויצירה שירדו שם כנזכר, וגרשום משם, ולא מצאו מקום. והעלו את שתי בחינות החצוניות האלו למקומם למעלה באחור אלו הנקודים.

ז כי עתה שהנקודים הפסיקו בין פנימיות כלים דנה"י דאדם קדמון אל זה החצוניות, כבר יכולים לעמוד שם אעפ"י שהוחשכו, וכבר יש בהם כח לקבל האור הראוי להם, כמו שנתבאר בענין תיקון הנקודים לקמן בע"ה.

[214] שער הקדמות דרושי א"ק דף ל"ה ט"א.

ח וחזרה הבריאה כנגד פנים והיצירה כנגד אחור ע"ד שהיה בתחלה ועם זה נתבאר טעם רביעי בענין היות הנקודים יוצאים בדרך עגולים כנזכר לעיל. והנה עתה חזר מקום בי"ע היותו פנוי וחלל כבתחילה.

ט [215]כבר הודעתיך, כי כל ד' עולמות הנקראים אבי"ע, כולם הם נעשים מבחי' מה שהוברר מאותם ז' מלכים הרמוזים בפרשת וישלח, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. כי אחר שמלכו מתו ונתבטלו, ואח"כ חזרו והובררו ואז נתקיימו.

י והנה הבחינה היותר מעולה שבהם הוברר ויומנה נעשה עולם האצילות, ומהבחינה הגרועה מן הראשונה, הוברר ונעשה עולם הבריאה. ומן היותר גרועה נעשה עולם היצירה, ומן היותר הגרועה נעשה עולם העשיה. והיותר גרועה שבכולם הם המיגים הנק' זוהמא דהתוכא דדהבא, אשר אין בהם תועלת להתברר להיותם דינין קשים עד מאד, עד שהם נקראים קליפות ממש, ואלו הם הקליפות הנזכרים בכל מקום בספר הזוהר.

יא אמנם דע, כי עכ"ז נשארו מעורבים בתוכם קצת נצוצות קדושה קטנות מאד אשר הם סוד י"א סימני הקטרת, כמבואר ענינם במקומו, והם עתידים עדיין להתברר לגמרי ולצאת מתוכם אותם ניצוצות הקדושה לעתיד לבא. כמבואר אצלינו בפסוק בלע המות לנצח. והרי נתבאר ענין זה בכלל.

יב והנה כיוצא בזה הוא גם כן בפרט, ר"ל גם בכל עולם ועולם מהד' עולמות היה עד"ז, כי הנה בהיות מתברר בחינת עולם האצילות בתחילה הוברר הבחינה הפרטית שהיא מחלק עתיק יומין דאצילות, ואח"כ הגרוע ממנו הוברר בא"א, ואח"כ הגרוע ממנו הוברר באו"א, ואח"כ הגרוע ממנו בזו"ן, ואח"כ עד"ז היה מתברר והולך כל חלקי הבי"ע.

יג וכן עד"ז היה בפרט מן הפרט, כי בי"ס עצמן שבכל פרצוף ופרצוף בתחילה הוברר היותר מעולה לספירת הכתר שבו, ואח"כ היותר גרוע לספירת החכמה שבו וכו', וכן עד"ז בי"ס הנכללים בכל ספירה וספירה, ואין להאריך בזה כי כשל כח הקולמוס לפרט כל הפרטים.

יד הכלל העולה, כי הבחינה היותר מעולה הוברר וניתנה לראשון שבכלם, והבחינה הגרועה ממנה ניתנה לשני אשר תחתיו, והיותר גרועה ניתנה לאשר תחתיו וכו' עד שנמצא שהבחינה היותר גרועה לגמרי, ממנה נעשו הקלי' כנזכר. והרי זה ענין אחד.

טו עוד נתבאר ענין שני, כי הבחינה היותר מעולה שבכולם, שהיא עתיק יומין דאצילות היא הוברר תחילת הכל, ובעוד היותו מתברר לצורך עתיק יומין, לא היתה שום בחינה

[215]שער הקדמות דרוש ז' יודיע בו ממה נתהוו ד' עולמות אבי"ע דף שצ"ז ס"א.

אחרת מתבררת כלל, ובכלות בירור חלק עתיק יומין, אז התחיל בירור חלק א"א, וכן עד"ז עד כלות בירור עולם אצילות כולו. ואחר גמר בירור עולם האצילות כולו, אז התחיל בירור עולם הבריאה בסדר הפרצופין שבו ע"ד שבארנו באצילות, וכן עד"ז היה אח"כ ביצירה, ואח"כ בעשיה. וגם ענין זה השני הוא בכלל ובפרט ובפרט מן הפרט.

טז ונמצא כי כל ד' עולמות אבי"ע נתהוו ונעשו מבחינת בירור ז' המלכים הנזכר, וזכור כלל זה, כי הוא יסוד ושרש להבין כל חכמת הקבלה לראוי אליה.

יז ואמנם זכור אל תשכח, כי ד' עולמות אבי"ע נעשו מב' בחינות: אחת אור הישן הנקרא עולם הנקודים, והם בחינת הז' המלכים הנזכר. בחינה ב' הוא אור החדש הנק' הוי"ה דמ"ה דאלפין, שיצא מהארת המצח העליון דא"ק. וב' בחינות אלו הם זכרים ונקבות שבכל ד' עולמות אבי"ע.

יח ונחזור לענין ראשון, ואמנם להיות שאין בחינת זכר ונקבה נגלה רק מאו"א ולמטה, כי בחינת הכתר עליו נאמר, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי, דלית בי שתופא דתנינא שהיא בחי' הנוק', ולכן אין אנו יכולים להזכיר שם בחינת זווג, כיון שלא נגלית שם בחינת נקבה, ולכן נתחיל לבאר מבחינת או"א ולמטה, כי כבר שם נגלית בחי' נקבה, ויש שם בחינת זווג. והנה נודע כי אי אפשר להתברר שום בירור ניצוצי קדושה אשר בז' המלכים הנזכר אם לא ע"י זווג זכר ונקבה, כמש"י.

יט והענין הוא, כי הנה אחר שהוברר בחינת או"א עצמם ע"י מי שקדם אליהם, שאין בנו רשות להזכיר ענינו, והנה אח"כ נזדווגו או"א יחד לברור חלקי הבחינות של זו"ן, ואז ע"י זווגם מתבררים אותם הנצוצות של חלקי זו"ן ועולות מלמטה, ממקום אשר בו נפלו המלכים בעת מיתתם, ועולות למעלה ונכנסות תוך בטן אמא עילאה ושוהות ומעכבות שם כל ימי חדשי זמן העיבור, ושם הם מתמתקים ונתקנים ומתחברים ונעשים בחי' פרצוף, ונולדים ויוצאים זו"ן, כנודע.

כ ודע, כ בבטן אמא עילאה אינם מתבררים רק בחינת זו"ן דאצילות ולא יותר. ובבטן נוקבא דז"א מתבררת ראש הבריאה עד או"א שבבריאה. וכבר כתבנו, כי לסבת היות שאי אפשר להזכיר בחינת זווג זכר ונקבה רק מבחינת או"א ולמטה בלבד, לכן אנו כוללים בדברינו אלה כל ג' עליונות שבבריאה ביחד, אבל המשכיל יבין מדעתו האמת.

כא ואחר כך בבטן אמא דבריאה הוברר זו"ן דבריאה, וכן על דרך זה היה הבירור משם ולמטה מדרגה אחר מדרגה עד סיום כל עולם העשיה.

כב והנה הטעם אל מה שאמרנו, שאין כח באו"א לברור כל המדריגות של מטה מהם לגמרי ולא יכלו לברר רק בחינת זו"ן שבעולם שלהם לבד, הטעם הוא, כי אין מעלת כל

הנצוצות הצריכות להתברר שוות, ולכן הנצוצות שהם מבחינת זו"ן הקרובים אל מעלתם אל או"א יכולות להתברר ולעלות עד או"א להתתקן שם, אבל שאר כל המדרגות שמשם ולמטה, אין בהם כח לעלות עד מקום או"א, כי מדרגתם פחותה מאד, כי אלו היה בהם כח לעלות עד או"א, כולן היו נקראים בחינת זו"ן בלבד, ולא היו מדרגות משתנות.

כג כלל העולה, כי אין יכולות בנצוצות המתבררות להתברר ולעלות ולתקן כי אם באותה המדרגה לבדה אשר למעלה ממנה, ואינה יכולה לעלות שני מדרגות, כנזכר לעיל.

כד [216]בענין ההפרש שיש בין עולם האצילות ועולם הבריאה ועולם היצירה ועולם העשיה. כבר הודעתיך, כי ד' עולמות אבי"ע הם נכללים בסוד ד' אותיות הוי"ה, גם הודעתיך, כי ד' אותיות הוי"ה מתחלקות בסדר הזה: יו"ד בחכמה ה"א בבינה, וא"ו בת"ת, ה"א במלכות. כיצד, אות יוד באצילות, והוא בבחינת הוי"ה דיודין העולה ע"ב הנקרא חכמה, בסוד כולם בחכמה עשית הנאמר על אצילות כמבואר במקומו.

כה ואות ה"א בבריאה, בבחינת הוי"ה העולה ס"ג, בסוד אמא מקננת בכורסיא. ואות ואו ביצירה. בבחינת הוי"ה דאלפין העולה מ"ה, בסוד שית ספירן מקננן ביצירה. ואות ה"א בעשיה, בבחינת הוי"ה דההין העולה ב"ן, בסוד מלכות מקננא באופן.

כו נמצא כפי זה, כי עולם האצילות בחינתו היא החכמה, ובחינת עולם הבריאה היא הבינה, ובחינת היצירה היא בת"ת, ובחינת העשיה היא במלכות. וכ"ז מבואר ואין צורך להאריך בו, כי הנה כמו שבעולם האצילות עצמו יתחלק לד' בחינות אלו, כן הם כוללות אלו הד' עולמות והנה כנגד האצילות נאמר כולם בחכמה עשית, לפי שכל האצילות נעשה בסוד החכמה.

כז וזה ביאורו של דבר, דע כי אור המאציל העליון, הנה הוא מתגלה באבא הנקרא חכמה, והוא נעלם בתוכו בלי שום מסך ביניהם, דעד החכמה הנק' מחשבה אתגלי הא"ס, אבל מחכמה ולמטה אין אור הא"ס ממש מתגלה, אמנם אבא הוא המתלבש ומתפשט בתוך כל האצילות להחיות אותו, ונודע כי אבא מתלבש גו אמא ואמא גו ז"א וז"א גו נוקבא.

כח וכפי זה קשה מה שאמרו כי אורו של אבא מתפשט בכל האצילות להחיותו. אבל הענין הוא, כי הנה אור עליון דא"ס הגיע עד אבא בהתרחבות גדול בלי היות מסך ומחיצה מפסקת, ולכן עד אבא הנק' חכמה הכל נקרא בשם חכמה, אבל מן אבא ולמטה נשתנה הדבר, והוא כי אבא מתלבש תוך אמא ואמא תוך ז"א וכו'. אמנם עצמותו של אור דאבא ממש מתלבש ומתפשט בתוך אמא.

[216]שער הקדמות דרוש ו' בהפרש שיש בין ד' עולמות אבי"ע דף שצ"ה ט"א.

כט וכאשר אור אבא ניתן אל ז"א להאיר בו, אין אמא נעשית מסך ממש מפסיק בין אבא לז"א, רק כי אמא נעשית כעין מחיצה ולבוש אל אור אבא ופי היסוד שלה פתוח כעין חלון פתוח, ודרך שם יוצא אור אבא אל ז"א, ואין מסך כלל בפי החלון ההוא.

ל ונמצא, כי ז"א מקבל עצמותו של אור אבא אלא שההפרש הוא, כי אור העליון בהיותו מאיר בג"ר דאצילות הוא עובר ומאיר דרך התרחבות גדול אבל ו"ק דאצילות הנקרא ז"א, מקבל אור העליון ממש אלא שהוא דרך חלון צר, שהוא פי היסוד דאמא, ובזה אין שינוי אור כלל מלמעלה לשל מטה. וזהו ענין כולם בחכמה עשית, כי כל האצילות מקבלים אור המאציל העליון, אלא שעד אבא הנק' חכמה הוא בהתרחבות גדול ומשם ולמטה הוא עובר דרך חלון.

לא אמנם כאשר האור עובר אל עולם הבריאה, נתוסף בו שינוי אחר, והוא כי אין הבריאה מקבלת האור אלא דרך מסך ממש מפסיק בינה לבין האצילות. והנה האור העובר דרך מסך אינו האור הראשון עצמו, רק תולדתו נולד ממנו, ולכן נשתנה שם העולם הזה ואינו נקרא אצילות אלא בריאה, כי הוא בריאה חדשה שלא כראשונה.

לב וענין המסך הזה נתבאר במקום אחר, אמנם ענינו בקצרה הוא, כי הנה הבינה נקרא אמא. כי הוא אם הבנים זו"ן, ומשמרת אותם, כענין שנאמר כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו. וכדרך הנשר הפורש כנפיו ומכסה על בניו שלא יקחם עוף אחר כך אמא עילאה, בינה דאצילות היא בעצמה אינה מתיראת מן החיצונים כנודע, כי אין אחיזה אל החיצונים באמא עילאה, אמנם יכולים הם להתאחז בזו"ן בניה וליקח שפע משם. ולכן היא פרשת כנפיה עליהם לשמרם.

לג וכנפיה נעשות להם כעין מחיצות, כדמיון ענני כבוד הפרושים על ישראל במדבר, ושומרים אותם מחצים ואבני בליסטראות וכיוצא, והנה היא חופפת וסובבת עליהם ומלבישתם מכל צדדיהם ואפי' מלמטה להם מתחת רגליהם, וכמו שנתבאר בשער התפילה בברכת מלביש ערומים, ובברכת שעשה לי כל צרכי, ושם נתבאר ענין המלבישים והמנעלים העליונים מה ענינם, באופן שיש תחת רגלי זו"ן מסך א' מפסיק כעין, המנעל של הרגלים, ואין להאריך יותר בכאן.

לד ונמצא כי כל בחינת האור היורד מעולם האצילות לעולם הבריאה אינו אלא דרך המסך ההיא של בינה דאצילות כנזכר אלא שאין המסך הזה נעשה אלא מן לבוש החצון של בינה כנזכר שם במקומו.

לה ובזה יתורץ קושיא אחת שיש בדברינו אלה, כי איך אפשר שמלכות דאצילות תקבל אור ז"א דאצילות, ועולם הבריאה הגרוע יקבל אור מן בינה דאצילות, אבל הענין הוא כי

אין הבריאה מקבלת האור אלא דרך הלבוש החצון שבכל לבושי הבינה דאצילות, ואל זה הסוד רמזו בתקון ששי בספר התקונים די"ח ע"ב, באמרם, כי אמא מקננא בכרסיא.

לו ונמצא כי האור אשר בעולם האצילות הוא האור בעצמו, אבל האור שבבריאה איננו עצמותו רק העובר ע"י מסך, אמנם איננו כשאר המסכים שביצירה ועשיה כמו שיתבאר, כי זה המסך של הבריאה הוא מסך קרוב, לפי שנעשה מן הבינה, שהיא הספירה הג' שבאצילות ומשם מקבלת האור.

לז ואמנם עולם היצירה איננו מקבל האור שלו הנמשך אליו מן הבריאה, רק ע"י מסך, וגם ע"י רחוק. ואמנם המסך הראשון שיש מן האצילות אל הבריאה אינו נזכר עתה ביצירה, רק המסך האחר הנוסף בו מחדש המפסיק בינו לבין הבריאה.

לח וכן עד"ז אעפ"י שיש אל העשיה ג' מסכים: הא' שיש בין האצילות לבריאה, והב' שיש בין הבריאה ליצירה, והג' שיש בין היצירה לעשיה. עכ"ז, אין אנו מזכירים בעשיה רק מסך א', והוא הנוסף בו מחדש בין היצירה אליו.

לט ונבאר ענין המסך הנוסף ביצירה, אשר הוא ברחוק כנזכר. הנה נתבאר כי המסך שבין אצילות לבריאה נעשה מן בינה דאצילות, אבל המסך הזה שבין הבריאה ליצירה נעשה מן ז"א דבריאה. כי הנה ז"א דבריאה מקיף ומלביש ונועל את המלכות דבריאה, אפילו מתחת רגליה ע"ד הנז"ל, ודרך המסך הזה עובר האור אל היצירה מעולם הבריאה. וזהו שאמרו בס' התקונים הנז"ל כי הת"ת מקנן במלאך, שהוא עולם היצירה. והרי שהוא מסך רחוק כי איננו נעשה אלא מן הת"ת דבריאה, משא"כ במסך הראשון הנעשה מן בינה דאצילות ולא מן הת"ת דאצילות. וטעם שינוי הזה שכחתי אותו. ואמנם עולם העשיה נתגרע יותר כי איננו מקבל אור היצירה רק על ידי מסך אחר ברחוק ובמעוט. וביאור הענין הוא כי המלכות עצמה דיצירה עושה מסך תחת רגלי' מן הלבוש החצון שלה, כדי שלא ירד אור עצמותה ממש אל העשיה, אלא דרך המסך הזה, וזהו שאמרו בספר התיקונין כי מלכות מקננא באופן שהיא העשיה.

מ והרי זה נקרא מסך רחוק, לפי שהיה ראוי שזה המסך יהיה נעשה מן הת"ת דיצירה, כמו שמסך היצירה נעשה מן הת"ת דבריאה כנז"ל, אמנם נתרחק ונעשה מן המלכות דיצירה, ולכן נק' מסך יותר רחוק משל היצירה.

מא גם נוסף בו מיעוט אחר, והוא, כי נודע שכל בחי' מלכות נקרא אספקלריא דלא נהרא, ולית לה מגרמה כלום אלא מה שמקבלת מבעלה, ונמצא כי לא די שהמסך נעשה ממנה שהיא היותר אחרונה שביצירה, אשר לסבה זו נקרא רחוק אלא אף גם יש בו

מיעוט גדול, לפי שמלבד היותה אחרונה ותחתונה הנה אין לה אור מעצמה כנזכר ולכן מסך זה נקרא מסך רחוק וממועט.

מב בזהר קדושים בדפ"ג ע"א וז"ל בסתרי תורה אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום, חד צדיק עבד שמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא, דנהירו דיליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחן לעילא כו'. בראשונה אבאר ענין אחד ששמעתי ממורי ז"ל בקיצור, ואח"כ ארחיב הביאור יותר כפי מה ששמעתי אח"כ.[217]

מג הנה אדם הראשון לא היה לו שום חלק מן האי עלמא, שהוא עולם העשיה כלל. אמנם גופו היה מעולם היצירה, ונפשו מעולם הבריאה, ורוחו מנוקבא דז"א דאצילות, ונשמתו מן ז"א דאצילות, לנשמה לנשמה מן אבא ואמא דאצילות.

מד וטעם הדבר למה לא היה לו חלק בעולם העשיה, הוא במה שנבאר סדר העולם והתחלקותו, כי הנה מקום החורבה שבו, הוא בחינת נגד הקליפה. וישוב העולם מחולק לחלוקות רבות: ישוב חוצה לארץ הוא כנגד העשיה, וארץ ישראל כולה כנגד היצירה. וזמ"ש בפ' ויקהל בדר"ט ע"א, רקיעין דעשיה קיימי על ארעא דישראל למגנא כו'. ומקום בית המקדש כנגד הבריאה. ומקום קדש הקדשים הוא כנגד היכל קדש הקדשים העליון של הבריאה.

מה ונמצא, כי אדם הראשון לפי שממקום כפרתו נברא, לכן היה אז העולם תמיד בסוד בריאה, ואחר שחטא נתהווה ביומין דחול. וכבר ביארנו בפרשת פקודי דרנ"ד ע"ב, כי אדם הראשון נברא על ידי זווג ז"א ונוקביה שעלו למעלה בהיכל אבא ואמא, ושם נזדווגו פנים בפנים, והולידו לאדם וחוה.

מו ולכן היה אז הז"א בסוד נשמה, שהיא בינה, ונוקביה היתה בסוד רוח שהיא ז"א. ועל דבר זה נאמר שם בסבא המשפטים בדצ"ט ע"ב, בענין נר ה' נשמת אדם, כי נשמה היא דכורא מאילנא רברבא עלאה, ורוח נוק' מאילנא זעירא.

מז והענין הוא, כי ז"א שהוא דכורא אילנא רברבא עלאה, משם היתה באה נשמת אדם הא', ונקראת נשמה, על שם היות הז"א למעלה במקום בינה ורוחו של אדם מנוקבא דז"א אילנא זעירא, נוקבא, ונק' רוח, על שם שהיתה אז נוקביה במקום ז"א בעלה, כמבואר שם במקומו בסבא דמשפטים.

מח ואחר שחטא אדם הראשון בעץ הדעת, שהוא עולם העשיה, שנצטוה שלא יאכל ממנו, כי אין לו חלק בעשיה, רק מן היצירה ולמעלה כנ"ל, וכיון שעבר ואכל מעץ

[217] שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת קדושים דף קע"ד ט"ב.

הדעת שהוא עשיה, גרם פגם בכל העולמות, וכולם ירדו ממדרגתם באופן זה, כי היצירה נתלבשה בעשיה.

מט ונמצא כי ארץ ישראל שהיתה כנגד היצירה, אינה מקבלת ממנה אלא ע"י העשיה, כיון שהיצירה מתלבשת בה. וכן הבריאה מתלבשת ביצירה, ונוקבא דאצילות נתלבשה בבריאה, וז"א נתלבש בנוקביה. וכן ע""ד זה בכל העליונים ממנו, כולם ירדו ממדרגתם.

נ ועתה נפשו של אדם היתה מנוקבא דז"א שירדה במקום נפש בבריאה, ורוחו היה מן ז"א שירד במקום נוקביה. ובזה יצדק המאמר האומר, כי נפש ורוח הם מלכות ות"ת, ולא יחלוק עם מאמר הסבא, המדבר אחר חטאו של אדם.

נא והנה עתה כמה מדרגות נפל אדם הראשון כי בתחילה היה גופו מן היצירה ועתה גופו מן עוה"ז, ונפשו מן העשיה, ורוחו מן היצירה, ממקום שהיה שם גופו בתחילה.

נב ואל תתמה, אם בכמה מקומות בזוהר תמצא, כי עץ הדעת ביצירה, טוב מטטרון, ורע סמא"ל, כי עץ הדעת איננו רק בעשיה, אשר יש בה קליפות מעורבות בקדושה, אבל אחר שירדה היצירה ונתלבשה בעשיה, נקראת גם היצירה עץ הדעת טוב ורע בשם העשיה. והרי נתבאר היטב ציור עץ הדעת מה היה.

נג והנה בזה שביארנו יתישבו שני הפסוקים, אחד אומר ויברא אלהים את האדם ואחד אומר וייצר ה' אלהים את האדם. כי האמת הוא: שגופו של אדם נוצר מן היצירה, וז"ש וייצר כו', ואחר שירדה הבריאה ונתלבשה ביצירה נמצא כי הרי הוא כאלו נברא מן הבריאה, וזמ"ש ויברא וכו'.

נד ועתה נבאר ענין הנזכר באורך, ואח"כ נבאר שטחיות לשון המאמר הנזכר ובתחילה נבאר ענין סדר מדרגת העולמות באיזה אופן היו עומדים בתחילה קודם שנברא אדם, ואיך ירדו ממדרגתם אחר שחטא. דע כי בחי' מספר העולמות עצמן לא נשתנה, כי תמיד הם בחי' ארבעה, שהם אצילית בריאה יצירה עשיה.

נה אבל סדר מדרגתם היתה כך, כי כל מקום עשר ספירות דעולם העשיה של עכשיו, וגם מקום ארבע ספירות תחתונות של היצירה דעכשיו, היו אז טרם בריאת אדם, פנויים ורקנים. ושם במקום הזה היה מדור אל הקליפות.

נו וששה ספירות אחרונות של העשיה היו במקום שהם עתה ששה ראשונות של יצירה, וארבעה ראשונות דעשיה היו במקום שהם עתה ארבעה אחרונות של בריאה, וששה אחרונות של יצירה היו במקום שהם עתה שש ראשונות של בריא. וארבעה ראשונות של יצירה היו במקום שהיא עתה נוקבא דז"א דאצילות, אשר כבר ידעת, כי אינה תופסת

רק מקום ארבעה אחרונות דז"א, שהוא נצח הוד יסוד מלכות שבו, והיא עומדת כנגדם מאחוריהם, ולכן נקראת ד', לפי שאין מקומה, רק בארבעה ספירות הנזכר בלבד.

נז ועשרה ספירות הבריאה כולה היתה דמקום שהוא עתה ז"א דאצילות בעשר ספירותיו. וז"א ונוקביה דאצילות היו אז במקום שהם עתה אבא ואימא דאצילות, וע"ד זה היו העולמות מאבא ואמא דאצילו' ולמעלה, עד רום המעלות, עד אין סוף, גבוהים ממדרגתם, אשר הם עתה, ואין להאריך בהם.

נח ואמנם יש בזה קושיא, והוא כי כבר נתבאר אצלנו כי המדרגה התחתונה שבכל האצילות מעולה מכל מה שלמטה ממנו עד סוף העשיה, וכן ע"ד זה בכל המדרגות, כי גם המדרגה תחתונה דבריאה גדולה מכל מה שלמטה ממנה, שהם יצירה ועשיה, ואם כן איך אמרנו לעיל, כי עולם היצירה היו ארבעה ראשונו' שלה בלבד למעלה במקום שעומדת עתה נוקבא דאצילות, ושאר ששה ספירות התחתונות דיצירה, נשארו למטה במקום שהוא עתה בריאה, והרי במדרגה התחתונה דנוקבא דאצילות, היתה יכולה לעמוד כל העולמות אשר תחתיה.

נט והתשובה לזה היא, כי מ"ש במקום אחר, שמדרגה התחתונה מעולם העליון גדול מכל אשר למטה ממנו, איננו בערך כמות ושיעור מקום מוגבל, רק בבחי' איכות האור בעצמו, שהוא יותר מעולה מכל מה שלמטה ממנו, ובבחי' איכותו ומעלתו כולל כל מה שלמטה ממנו. והמשל בזה, שאנו רואים שהטיפה אחרונה אשר במוח האדם, כוללת כל מה שיש ממטה ממנה בכללות גוף האדם, ואפילו הכי אנו רואים כי בבחינת שיעור המקום אינו כן, אלא אדרבה אבר אחד של הגוף, כמו השוק או הירך, הוא גדול יותר מכל שיעור מקום כל הראש כלו.

ס גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל תשובה אחרת בזה, והיא כי אין הדבר הזה אמור אלא בהיות כל מדרגה ומדרגה במקומה הראוי לה, כי אז שיעור מדרגה התחתונה שבעולם העליון גדולה מכל אשר למטה ממנה. אבל כאשר עולם הבריאה עולה לעולם האצילות, אז חוזר הבריאה להיות במדרגת האצילות עצמו, וצריך כל כך שיעור מקום כאלו הוא עצמו אצילות. וכן כיוצא בזה בשאר העולמות. ולכן בעלות היצירה אל מקום נוקבא דאצילות חזר להיות במעלתה וצריך ארבע ספירות ראשונות של היצירה כל כך שיעור מקום כמו הנקבה של האצילות, אשר שיעורה גם כן ארבע ספירות דאצילות כנ"ל.

סא ונחזור לענין ראשון, כי אז קודם שנברא אדם היה סיום העשיה בסוף ספירה ששית של עולם היצירה של עתה, והיו פנויים כל ארבעה תחתונות דיצירה וכל עשר ספירות דעשיה של עכשיו, שהם י"ד ספירות, ושם היה מדור אל כל הקליפות.

סב וזה המקום של אלו הי"ד ספירות, היה אז סוד תחום העולמות כדוגמת מה שאנו נותנין לכל עיר ועיר תחום שבת סביב לה, וזהו סוד מ"ש חז"ל למה נקרא אל שדי, לפי שאמר לעולמו די. פי': כי כשהיו מתפשטין אלו הארבע עולמות אבי"ע, כאשר הגיעו אל מקום סיום ספירה הששית דיצירה של עכשיו, אמר להם די, ולא תתפשטו ולא תכנסו בתחום הי"ד ספירות הנזכר, אלא ישארו חלל אל הקליפות כנזכר.

סג ועתה נבאר ענין אדם הראשון, איך נתפשט באלו העולמות. והנה כבר הודעתיך במאמר תאנא דבי אליהו, שיתא אלפי שני הוי עלמא, בפ' בראשית בענין חטאו של אדה"ר כי אדה"ר היה כולל ג' עולמות שהם בריאה יצירה ועשיה וע"ש היטב באורך.

סד והנה זה סדר התפשטותו בהם: כי ראשו של אדה"ר היה אז בעולם הבריאה, אשר הוא עתה מקום ז"א דאצילות כנזכר. וגרונו היה בד' ראשונות דיצירה שהוא עתה מקום נוקבא דאצילות, וכבר ידעת כי נוקבא דאצילות נקראת גן עדן ונמצא כי גרונו לבד היה נתון בג"ע.

סה ומשם ולמטה כל שאר גופו היה מחוץ לג"ע, באופן זה, כי כל גופו היה נתון בששה אחרונות של היצירה ובארבעה ראשונות של העשיה, אשר הם עתה שיעור מקום כל עולם הבריאה.

סו אמנם להיות כי גוף האדם נחלק לשתי חלוקות, כנודע, כי עד החזה מתפשט יסוד הבינה והאורות שבתוכו מכוסים ומן החזה ולמטה האורות הם מגולים כמבואר אצלנו בסוד החסדים המתפשטים בת"ת דז"א, ולכן נתחלק גופו בשתי עולמות, חציו העליון המכוסה, נתון בשש אחרונות של יצירה, וחציו התחתון המגולה, נתון בד' ראשונות דעשיה.

סז ונמצא, כי עיקר גופו היה למעלה ביצירה, כנודע כי הגוף רומז אל הואו של ההוי"ה, וגם היצירה נרמזת באות הואו עצמה, ורגליו של אדם הראשון, היו נתונים בששה תחתונות של עשיה של אז, שהם עתה ששה ראשונות של יצירה של עתה. והרי ביארנו התפשטות אדם הראשון בשלשה עולמות בריאה יצירה עשיה בעת שנברא.

סח ועתה נבאר ענין אדם הראשון בעת שנברא, ע"ד מ"ש חז"ל במדרש ובתלמוד איך נקשר עם זה שביארנו. כי הנה רז"ל אמרו, כי אדם הראשון נברא גופו מארץ ישראל, ועגבותיו מבבל ומן אקרא דאנמא כו'. וכדי לבאר זה, צריך שנבאר ג"כ מה שאמרו בס' התיקונין, כי בארץ ישראל שלטה יצירה, ובחוצה לארץ שלטה עשיה. ולכן נבאר ענין חילוק ארץ ישראל וחוצה לארץ ועבר הירדן וסוריא כו' מה ענין כל אלו הבחינות. הנה ביארנו, כי אז קודם שנברא אדם, היו העולמות גבוהין יותר במדרגתם.

סט גם ביארנו, כי גופו היה מארץ ישראל. וכבר ידעת כי בארץ ישראל אין עשיה שולטת רק היצירה, והנה אז היו הו' אחרונות דיצירה במקום שהם עתה ששה ראשונות של הבריאה.

ע ומאלו השש אחרונות דיצירה של אז, היה גופו שי אדם, כי הגוף הוא סוד אות הואו, וכן היצירה סוד אות הואו. והנה היצירה שולטת בארץ ישראל כנ"ל, ונמצא כי גופו של אדם היה מארץ ישראל שהוא מן היצירה, אשר היא באמצע שתי עולמות בריאה ועשיה וכן הגוף של האדם הוא אמצעי של כללות האדם.

עא ואמנם הספירה האחרונה מו' ספירות דיצירה, הנה היא נקראת מלכות דיצירה, נוקבא דז"א דיצירה, אשר עתה היא הספירה הששית של עולם הבריאה, והנה שם הוא סוד עבר הירדן מקום בני גד ובני ראובן. והיא בחי' מלכות דיצירה של אז עם כל הג' ראשונות דעשיה של אז, שהם עתה ד' ספירות תחתונות דבריאה.

עב וכל אלו הד' ספירות תחתונות דבריאה של עתה, הם סוד עבר הירדן, והם ת"ת ונצח והוד ויסוד דבריאה של עתה. אבל מלכות דבריאה של עתה שהיתה אז ספירה הרביעית דעשיה, היא הנקרא סוריא, ומעלתה גרועה מעבר הירדן.

עג ונמצא כי המלכות דיצירה של אז, היה עבר הירדן של אז, ומלכות דבריאה של עתה היתה אז בחינת סוריא, והששה אחרונות של עשיה של אז, שהם ששה ראשונות דיצירה של עתה, היו חוצה לארץ, לפי שאלו היו אז בחינת עשיה, ונודע כי בחוצה לארץ תלייא עשיה, ושלטא תמן. וכבר ביארנו כי רגליו של אדם הראשון היו מחוצה לארץ.

עד ונודע כי כל רגל ורגל נחלק לשלשה פרקין. והנה שני הפרקים העליונים שבשני הרגלים, שהם הנקראים עגבותיו, היו מן בבל זמן אקרא דאגמא כנזכר בגמרא.

עה ואל תתמה מזה, כי קרובות הם לארץ ישראל מאד. כמ"ש במדרש ובירושלמי מעשה בההוא גברא שהיה חורש עם פרתו וברחה מלפניו והוא אחריה עד שהגיעו לבבל קודם הלילה. ואם כן אינו רחוק שיהיה גופו מארץ ישראל ועגבותיו מבבל, שהם שני הפרקים עליונים הסמוכים אל הגוף. ושאר ארבעה פרקים תחתונים שבשתי רגליו, היו מן שאר הארצות שבחוצה לארץ.

עו והרי עתה ביארנו איך אדם הראשון לוקח מכל העה"ז, וגם היה גופו באורך התפשטות שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה גם כן והכל אחד. והנה נתבארה הבחינה הראשונה, איך היו העולמות בעת שנברא אדם הראשון. וביארנו איך ראשו וגרונו היו תוך ג"ע, וגופו ורגליו בשאר העולם.

עז ועתה נבאר הבחינה השניה והיא אחר שנברא אדה"ר והכניסו הקב"ה בג"ע כי אז היה מחצי יום ששי ומעלה, אשר אז בהכרח מתוספת הקדושה בעולמות כולם, כמבואר אצלנו בענין ערב שבת. כי משעה חמישית של ערב שבת מתחילים העולמות להתעלות למעלה ממקומם, וקדושה נתוספת בהם כנזכר אצלנו בסוד ה' יתירה הנז' בפ' ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי, לרמוז אל שעה חמישית כנזכר.

עח ולכן נבאר עתה מה שנתחדש אז באותו ערב שבת אחר חצות, כשנברא אדם ונכנס בג"ע כל גופו. כי כשנברא לא היה בג"ע רק ראשו וגרונו בלבד כנזכר ושאר גופו היה בעה"ז. אבל עתה נכנס כולו בג"ע.

עט והעולמות נתעלו באופן זה: כי ז"א עלה במקום שהוא עתה מקום א"א, ונוקבא דז"א עלתה במקום שהוא עתה מקום אבא, והבריאה עלתה במקום שהוא עתה מקום אמא, והיצירה במקום ז"א, והעשיה במקום מלכות נוקבא דז"א.

פ ועלו ד' ראשונות דעשיה, כי כך שיעור נוקבא דז"א ד' ספירות בלבד, ושאר ו' ספירות אחרות דעשיה במקום ו' ראשונות של הבריאה של עתה. ואמנם גם או"א דאצילות, וכל אשר למעלה מהם, הם גם כן עלו למעלה ממדרגתם כפי הסדר הזה, ואין להאריך בהם.

פא ודע כי עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם הוא כן כפי הסדר הזה, וכך הוא המקום הראוי להם להיות תמיד. והטעם הוא, כי הנה ז"א צריך להתגדל ולהיות כמו אריך אפין, ואם כן צריך לעלות עד שם, ומקום אריך אפין צריך שיהיה מקומו של ז"א, כי על ידי כן ז"א נעשה אריך.

פב ונוקביה דז"א במקום אבא, בסוד ה' בחכמה יסד ארץ, דאבא יסד ברתא. ובסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא כי שמור שהיא הנוקבא נעשית קדש שהוא אבא. וזמ"ש קדש היא, כי היא הנקבה חזרה להיות קדש. והבריאה עלתה באמא, בסוד מה שידעת כי אמא מקננא בכרסיא. ויצירה במקום ז"א, כי ז"א מקנן במלאך. ועשיה בנוקבא דז"א. כי מלכות מקננא באופן, שהיא העשיה.

פג ונמצא שזהו המקום הראוי אל סדר מדרגת העולמות. ונמצא עתה, כי כל העולמות התחתונים של בריאה יצירה עשיה היו במקום האצילות, זולתי שש אחרונות דעשיה, אשר היו אז בשש ראשונות של בריאה של עתה.

פד וזה היה בסוד עיבורה של עיר, הבז' במסכת ערובין, כי אלו הששה התחתונות יוצאין ובולטין מחוץ לעולם האצילות, כדמיון אשה עוברה שהעובר בולט ויוצא לחוץ מגופה.

פה ונמצאו עתה פנויים ארבעה תחתונות דבריאה וכל עולם היצירה ועשיה, שהם מקום עשרים וארבע ספירות, וכל המקום הזה היה אז פנוי וריק וחלל והיה בסוד תחום שבת

שהוא אלפים אמה כנודע, זולת הארבעה עשר ספירות התחתונות ששם היה מדור קבע אל הקליפות כנ"ל. והיוד ספירות אחרות העליונות היו סוד תחום שבת.

פו והבחינה השלישית היתה אח"ך אז בערב שבת, ביום שנברא אדם הראשון, בין הערבים, שאז הוא זמן הנקרא תוספת שבת ועדיין אינו שבת גמור, והענין הוא, כי הנה אחר חצי היום של ערב שבת ההוא, כבר נתבאר שהיצירה והעשיה עלו במקום ז"א ונוקביה דאצילות. אמנם לא עלו רק הארבעה ראשונות בלבד דעשיה, והו' תחתונות נשארו מחוץ לאצילות בעולם הבריאה, ועדיין אין זה קדש גמור.

פז ובהיותם כך, נמצא שחזרו יצירה ועשיה להיות כדוגמת ז"א ונוקביה והיו עומדין בסוד אחור באחור. ובהיות הנקבה באחור הזכר אין לה רק קומת ארבעה ספירות בלבד כנ"ל, אבל כשחוזרין פנים בפנים יש בה קומת עשר ספירות גמורות, וכן היה עתה בעשיה והיצירה, כי העשיה היתה בארבעה אחרונות דיצירה אחור באחור, ובהיות זמן בין הערבים אז כל העשר ספירות דעשיה עלו למעלה, והפכה העשיה פניה כנגד פני היצירה פנים בפנים, כדמיון ז"א ונוקביה כנזכר.

פח ועתה נמצאו כל שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה כולם תוך האצילות לגמרי וכולם קדש גמור, ונשארו שלש עולמות בריאה יצירה עשיה שהם שלשים ספירות פנוים ומקום חלל בסוד אלפים אמה תחום שבת. והששה עשר ספירות עליונות היו תחום שבת, והארבעהעשר תחתונות היו מדור אל הקליפות כנ"ל, והם מחוץ לתחום והבן זה. והנה כל אלו השלשה בחינות נעשו אז מאליהם, שלא על ידי מעשה התחתונים אדם וחוה.

פט והנה גם לענין אדם בעצמו, הרויח בזה, כי עתה גופו ורגליו כולן היו בג"ע שהיא נוקבא דאצילות, מה שלא היה כן לגמרי אפי' בעת הבחינה השנית. והנה אם אדם הראשון לא היה חוטא בעץ הדעת היה יכול להעלות ע"י תפילותיו של יום השבת ההוא את העולמות עליות אחרות יותר גבוהות במאד מאד, עליה אחר עליה בכל תפלה ותפילה, שהם תפילת ערבית ושחרית ומוסף ומנחה.

צ ואין אנו עתה מאריכין סדר עלייתם, אבל נזכיר בקצרה העליה אחרונה הגדולה שבכולן, והיא במנחת שבת, כי אז היו עולין תכלית העליה. והוא, כי עולם האצילות היה עולה כפי מקומו הראשון, שהוא במקום אדם קדמון לכל קדומים, הנז' אצלנו ביאורו באורך גדול, והיה חוזר כל המציאות אל שרשו הראשון.

צא עוד צריך שתדע כלל אחר, כי הנה נודע אצלנו כי כל העולמות כולן יש בהם שתי בחינות, והוא בחינת פנימיות העולמות ובחי' חיצונותם, והנה אז עלו כל שתי הבחינות הפנימיות והחיצוניות.

צב ונבאר עתה איך ירדו העולמות ונפלו ממקום קדושתן על ידי חטאו של אדם, כי הנה ירדה העשיה והיצירה והבריאה למטה במקום אותם השלשים ספירות שהיו בתחילה חלל וריקם בסוד תחום שבת.

צג ונמצא כי כל העשר ספירות דעשיה, והארבעה תחתונות דיצירה שהם נקראים רגלי היצירה, נטבעו בתוך מקום הקליפות כנ"ל, שמקומם היה אז שיעור ארבעה עשר ספירות, כנז' אצלנו גם כן בסוד ודי זהב.

צד ובזה תבין למה בכל הזוהר והתיקונין קורא אל עולם העשיה מקום הקליפות, והוא לסיבה הנ"ל, כי אמת הוא שהעשיה בעצמה קדושה גמורה היא, אלא שירדה אל מקום הקליפות כי אין זה מקום אמתי הראוי אליה.

צה אמנם בחינת הזכר שהוא עולם היצירה לא נפל כולו רק רגליו בלבד כנזכר וזהו סוד ויאסוף רגליו אל המטה שהעלם למעלה מתוך הקליפות.

צו גם זה סוד טעם איסור יציאת חוץ לתחום ברגליו אפי' שלא ע"י משא אלא האדם בעצמו ברגליו, והוא כדי שלא יוציא רגליו, שהם ארבעה אחרונות דיצירה עולם הזכר, אל מקום הקליפות, שהם עומדים מחוץ אל תחום שבת כנ"ל. כי ארבעה עשר ספירות הוא מקומם וכל שאר מקום העליון נקרא תחום שבת. כנ"ל באר היטב, והבן זה.

צז ולכן כונתינו ביום שבת להעלות העולמות אל מקומם האמתי כבראשונה, ולא להורידם למטה חוץ לתחום שבת, וזהו סוד רחצתי את רגלי איככה אטנפם. ועל כן אין לצאת בשבת מחוץ לתחום, כי הוא יוצא אל מקום הקליפות, במקום ששם עומדת העשיה בימי החול עתה אחר חטאו של אדם, וכמבואר אצלנו במשנת הקיטע יוצא בק"ב שלו, וגם בתקונין לעיל דף ק"ז ע"א.

צח והנה כל ירידת העולמות במדרגה הזאת הוא בימי החול, אבל בערב שבת מתחילים לעלות. וכן הם הולכים ועולין מדרגה אחר מדרגה עד מנחת שבת, כמבואר אצלנו במקומו. ואמנם הדבר בקיצור הוא כך, כי מסוף שעה חמישית של יום הששי, מתחילין העולמות עליה אחר עליה, עד שנמצא, כי בחזרת תפלת מוסף דיום שבת, העולמות הם במצב שהיו בעת שנברא אדם הראשון שהוא הבחינה הראשונה משלשה בחינות הנ"ל. אשר ששה תחתונות דעשיה הם במקום שהם ששה ראשונות דיצירה בימי החול.

ונמצאים ארבעה עשר ספירות אחרונות שהם ארבעה אחרונות דיצירה ועשר ספירות דעשיה פנויים וריקנים.

צט ודע כי כן הענין בתפלת מנחה של ימים טובים כמבואר אצלינו כי תפלת מוסף דשבת ותפלת מנחה דיום טוב שוין הן בענין עלית העולמות. ונמצא כי מה שהיה נעשה אז כשנברא אדם שהיה קודם חצי יום הששי, נעשה עתה בתפלת מוסף דשבת. ולא עוד, אלא שעתה בתפלת המוסף נעשה על ידי מעשה התחתונים בתפלתם, אבל אז היה עולים מאליהם אותה העליה כנ"ל בלתי מעשה התחתונים כי הרי עדיין לא היה נברא אדם. ולא עוד אלא שאז היו עולים שתי בחינות: פנימיות, וחצוניות העולמות לגמרי, אבל עתה במוסף שבת אינו עולה רק בחינת פנימיות העולמות בלבד אבל חצוניות העולמות נשאר במקומו, ואין להם עליה כלל אפילו בשבת. כי אם גם החיצוניות היה עולה, היינו רואים בעינינו עלית העולמות איך עולים ממה שהיו בחול, אבל עלית פנימיות העולמות אינו ניכר ונראה לעין אעפ"י שעולה, וזכור זה. ועיין בשער הכונות בדרוש סדר חילוק תפילת שחרית דימי החול, כי שם נתבאר גם כן הדרושים האלו.

ק ומה שהיה נעשה כשנברא אדם אחר חצי יום הששי כשנכנס לג"ע, נעשה עתה על ידי מעשה התחתונים בחזרת תפלת מנחה של שבת, שהיא תכלית העליה, שאין כח עוד בתחתונים להעלות העולמות יותר מעליה זו. הלא היא, כי ז"א עולה עד דיקנא דא"א כמבואר במקומו, וכן כיוצא בזה, עד שנמצא כי ששה אחרונות דעשיה הם במקום ששה ראשונות דבריאה של עתה.

קא ואין בנו עוד כח להעלות עוד שש אחרונות דעשיה בעולם האצילות בשום זמן כלל ועיקר. ובשער המצות במצות שביעית נתבאר סיבת ירידת העולמות שהיתה לברר הבירורין של המלכים שירדו שם, וע"ש.

קב ואם כן עתה תראה כמה גרם חטאו של אדם להוריד העולמות ירידה עמוקה כזו, כי אי אפשר לנו עתה להעלות העולמות אפי' במנחה של שבת, אלא כמו שהיו אז בתוספת שבת בין הערבים. ובפרט בכל החילוקים הנז', שאז הי' נעשה מעצמו, והיה עולה גם חיצוניות העולמות, משא"כ עתה כנזכר והרי זה קלקול אחד גדול שגרם בכל ארבע עולמות אבי"ע.

קג עוד גרם קלקול שני בבחינת עצמו. כי בתחילה היתה מעלתו גדולה עד מאד כי אפילו בשעה שנברא בלבד, היתה מעלתו גדולה ממעלת מטטרו"ן עתה, כי הנה מטטרו"ן הוא ביצירה לבד, ואדם הראשון היה אז ראשו בעולם הבריאה שהיה במקום ז"א דאצילות עתה, וסיום פרקין תתאין דרגליו, שהם בשש תחתונות דעשיה, היו אז במקום שש

ראשונות דיצירה של עכשיו, ומכ"ש בשתי הבחינות האחרות: שניה ושלישית, אשר אז אפילו רגליו היו תוך עולם האצילות, וגם היה עוד יכול לעלות עליות גדולות למאד ע"י תפלותיו ביום שבת אם לא היה חוטא כנ"ל.

קד ונמצא כי אפילו בחינת גופו בלבד של אז, היה תופס שלשה עולמות בי"ע, בהיותם באותה המדרגה, העליונה, מלבד בחינת הנשמה והרוח והנפש אשר לו, כמו שנבאר בלשון המאמר בסוד זיהרא עילאה.

קה ובזה תבין מה שביארנו במאמר חז"ל, שאמרו שתא אלפי שני הוי עלמא וכו', ששם ביארנו, כי אורך שיעור קומתו של אדם בבחינת הגוף, היה אוחז שלשה עולמות בי"ע בהיותם במדרגה עליונה, כנזכר, ואחר שחטא, בחינת גופו שהיתה תחילה משש אחרונות דיצירה הנקראים גן עדן כנ"ל, היה אח"כ מא"י התחתונה החומרית, בזה העולם התחתון דעשיה.

קו ואע"פ שתמצא בדברי חז"ל, שאדם הראשון ממקום כפרתו נברא מעפר בית המקדש אין זה בית המקדש התחתון רק העליון, שהוא בשש אחרונות דיצירה כנ"ל. וזמ"ש במאמר הזה של הזוהר, אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא וכו', כמו שנבאר בע"ה.

קז ואמנם מטטרו"ן עתה הוא יותר גרוע במעלה מאדם הראשון הא', ולכן נודיע ענין מטטרו"ן. דע, כי אעפ"י שאמרו בתיקונין, כי מטטרו"ן הוא בעולם היצירה, הענין הוא כי גופו שהם ו"ק שלו הם בעולם היצירה, ולכן מכנים אותו בשם יצירה, אבל האמת הוא כי ראש מטטרו"ן הוא בבריאה, וגופו ביצירה, ורגליו בעשיה ונמצא שיעור קומתו בג' עולמות בי"ע. אמנם הוא בהיותם עתה אחר נפילתם, אבל גופו דאדם מראשו עד רגליו היה אוחז שלשה העולמות הנזכר בהיותם למעלה כפי מעלתם, כנזכר, ואין ספק כי הפרש גדול לאין קץ יש ביניהם.

קח[218]ונבאר ענין הנשמות אשר היו כולם כלולים באדם. ובזה יתבאר ענין מאמר חז"ל, שני אלפים תהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח דע, כי כשנברא אדה"ר כל הנשמות נכללו בו אז, כנזכר בפ' כי תצא במצות שילוח הקן. ורצה הקב"ה שיהיה שנות העולם ששת אלפים שנה, שיתוקנו בהם כל הנשמות ההם הבאים מבי"ע, שהם ששת אלפים כנזכר, ונודע כי כל הנשמות באות מזווג עליון מטיפת ה"ח וה"ג שבדעת, כנודע, מפסוק וידע אדם את חוה אשתו. כי זווג נקרא לשון ידיעה, לפי שטפת הזווג נמשכת ממוח הדעת.

[218]שער הפסוקים פרשת בראשית אמצע סימן ב' דף י"א ט"א.

קט ועוד טעם אחר, כי שאר המוחין הם לצורך האדם עצמו, אבל המוח הג' של החו"ג משם יוצא טיפת זרע להוליד ולדות אחרים, כי חו"ג נקראים ברא וברתא ולכן טיפת הזרע: של הזכר הוא מבחינה החסדים לבד, ושל הנקבה מטיפת הגבורות לבד. ומאלו לבד הוא בנין גוף הולד.

קי ולהיות כי אדה"ר היה כולל ג' עולמות בי"ע כנזכר, והביאור הוא: כי אותם החסדים והגבורות, שיש בכל הפרצופים שבג' עולמות בי"ע, מהם יוצאים הנשמות של התחתונים, וכל אותם הנשמות שהיו כלולות באותם החו"ג שבג' עולמות בי"ע היו כלולות בנשמת אדה"ר. והנה הוצרכו שנות עולם להיות כמספר הנשמות ההם, כדי שבאותם השנים יוצרו אותם הנשמות ויבואו בעה"ז בגוף ונפש ויתתקנו, ולכן היו שנות העולם שהא אלפי שני כנגד מספר הנשמות הנזכר.

קיא ונבאר עתה סדר חלוקם, כי הנה התחלתם ממטה למעלה, והתחילו להתקן מבחינת שני אלפים דעולם העשיה, ולהיות כי שרש כל הקליפות הם בעשי' לכן נקרא שני אלפים תהו, כי תהו הם בחינת הקליפות, בסוד והארץ היתה תהו ולכן רוב אותם הדורות היו רשעים דור אנוש דור המבול דור הפלגה אנשי סדום, וכיוצא בזה.

קיב אח"כ נתקנו בחינת שני אלפים דיצירה, שהם כנגד ז"א הנקרא תורה שבכתב, ולכן נקרא שני אלפים תורה. ולכן בהם ניתנה התורה לישראל, אח"כ שני אלפים ימות המשיח, שהם שני אלפים דבריאה, אמא הנקראת ימי המשיח, ועם היות שבן דוד אינו בא אלא בסופם, עכ"ז כל השני אלפים נקראים ימות המשיח, והטעם הוא כי כל בחינת גאולה היא מסטרא דאמא עילאה הנק' דרור וחורין, והיא הנקראת לאה, אמא דמשיח בן דוד.

קיג והנה קודם שחטא, היו כל אלו ששת אלפים דרגין דנשמתין כלולות בו, וכאשר חטא אדה"ר נתמעט ועמד על מאה אמה, בסוד ותשת עלי כפכה כמ"ש חז"ל. ואלו המאה אמות, הם עצמם מ"ש רז"ל במ"א, שהיה חלתו של עולם, כי הנה שעור החלה הבינונית היא אחד מחמשים, כשעור התרומה שהוא תרי ממאה.

קיד והנה הששת אלפים שנים: שהוא העולם הכולל שלשה עולמות בי"ע הנז' לעיל, הם מאה ועשרים פעמים חמשים, וכפי זה היה ראוי שיתמעט האדם ויעמידהו על מאה ועשרים אמה, כדי שיהיה ממש כשיעור חלתו של עולם, אמנם לא זכה אדה"ר רק בבחינת חלה והתרומה של אלף הב', דבריאה, שהם זו"ן ושל ד' אלפים דיצירה ועשיה, ולכן עמד על ק' אמה אבל בחינת הנשמות שמאלף שנים הראשונים דאו"א דבריאה לא לקחם.

קטו וכאשר נולד מרע"ה מבחר הנבראים, זכה לכלם, וז"ס בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה, וארז"ל בשגם זה משה. ובזה תבין, מ"ש בס"ה כ' משה זכה לבינה, והענין הוא כי זכה אל הנשמות דבינה דבריאה, ומכ"ש לשאר תחתונות עד סוף העשיה, ונודע כי או"א לא מתפרשאן, א"כ כשזכה לבינה גם החכמה בכלל היתה, ולכן נקרא משה, שהוא בגימטריא קפ"ד שהם אחורים דהוי"ה דע"ב דיודין שבאבא.

קטז וקס"א, שהוא בחינת הפנים דשם אהי"ה דיודין שבאמא כנודע. והנה כפי זה יקשה מ"ש חז"ל כי אדם עצמו הוא חלתו של עולם, וא"כ הוא עצמו היה ראוי לקחת כל הק"ך אמות. והתשובה היא במה שנודע בפ' איפה היית ביסדי ארץ, כנזכר במד"ר ובתנחומא. וז"ל מלמד שהיה אדה"ר מוטל גולם וכו' וכל הנשמות זה תלוי בראשו וזה בצוארו וזה בעיניו וכו'.

קיז והנה כשנולד כל צדיק וצדיק בעוה"ז, הנה הוא אבר פרטי מאברי אדה"ר, ובהיותו נשלם ונתקן הצדיק הזה, הנה נשלם ונתקן אדה"ר עצמו ממה שנתמעט ונגרע בתחלה.

קיח והנה גם מרע"ה נכלל באדם בסוד מה שמו ומה שם בנו כי תדע, אדם הבל. וכאשר משה זכה בהם ותקנם, ודאי שאדה"ר עצמו נשלם ונתקן בהם, ונודע כי משה מבחר הנבראים, ולכן הוא תקן פגם אדה"ר, מה שלא תקן שום צדיק אחר בעולם.

קיט ונבאר מה ענין מעוט הזה שנתמעט אדה"ר, ומי הם אלו הבחי' שנשארו בו הנקרא חיתו של עולם, שהם עשרה מכל פרצוף, והם תרי ממאה. דע כי חז"ל אמרו, כי אדה"ר נידון בנשירת איברים, והענין הוא כי תחלה היה כלול מכל הנשמות שבכל שתא אלפי שני דהוי עלמא כנזכר וכלם היו אברים פרטים שבו וכשחטא נסתלקו ממנו כי שלטה בו הקליפות, ונטבעו כולם תוך הקליפות, כנזכר אצלינו בפרשת עקב בסוד האכילה.

קכ ולכן כל תפילותינו ומצות מעשיות שאנו עושים בכל יום תמיד עד ביאת המשיח הוא לברר ולהעלות אלו הנשמות שנשארו מאדם הראשון ונפלו בתוך הקליפות עד דמטי רגלין ברגלין כנזכר בס"ה בפ' פקודי וכשישלם בירורם ותקונם אז יבא משיח בן דוד.

קכא ואמנם מה שנשארו כלולים באדם ולא נפלו בקליפות הם הנקרא חלתו של עולם כנזכר, והחלה נטלת מן המשובח שבעיסה כמש"ה בהרימכם את חלבו ממנו, ולהיותם מובחרים לא שלטו בהם הקליפות כמו באחרות, האמנם להיות שנשרו ממנו בסבת חטאו, הסברא נותנת שנטל ממנו המשובח ונשאר בו הגרוע כיון שחטא, וגם לזה יש סיוע מן הפסוקים האומרים אנחנו טמאים לנפש אדם וכיוצא באלו, ובפרט במה שנתבאר אצלינו כי נפש אדם ר"ל מה שנשאר באדם היה בחי' נפש שהיא תחתונה שבכל הנשמות כנודע.

קכב האמנם דע כי שתי סברות אלו הם אמתים, כי מוכרח הוא שהקליפות שולטות בגרועות ולא במשובחות, ואם ח"ו היו שולטות גם במשובחות מכ"ש שהיו שולטים גם בגרועות ולא היה נשאר נפש כלל באדה"ר, א"כ ודאי שהמשובחות נשאר באדם, האמנם להיות כי הגרועות ניטלו ממנו ע"י חטאו, מוכרח הוא, כי גם המשובחות שנשארו בו גם הם נפגמו בצד מה ע"י חטאו ונסתלק אורם הגדול ונשארו בערך הגרועות הנקראים נפש אדם בלבד ולא רוח או נשמה וכיוצא.

קכג והנה מה שנשארו בו הם בחי' הכתרים של כל הנשמות, והענין הוא כי, הנה נתבאר שלא זכה אדם אחר שחטא אל הנשמות של או"א דבריאה אלא מזו"ן ולמטה, והנה הם עשרה פרצופין והם זו"ן דבריאה ואו"א וזו"ן דיצירה ואו"א וזו"ן דעשיה, והנה כל פרצוף כלול מי"ס וכל ספירה וספירה כלולה מעשר, נמצא שבכל פרצוף נכללים מאה ספירות, והי' שבהם הם כתרים שבהם שהם: כתר שבכתר. וכתר שבחכמה וכתר שבבינה וכו', הרי כי בכל פרצוף יש עשרה כתרים, והנה הם עשרה פרצופים ובהם מאה כתרים. ואלו הם סוד מאה אמה שנשארו באדם הראשון, שהם הכתרים שבכל הנשמות, כי בהם לא שלטו הקליפות כנזכר.

קכד וערך ט"א, כי כיון שאדם הראשון אעפ"י שחטא, עכ"ז מבחר כל הנבראים הוא, כי יציר כפיו יתברך הוא. משא"כ בשום נברא ובלי ספק כי המובחר שבכל הנשמות נשארו בו, והוא זכה אליהם יותר מכל שאר הנבראים.

קכה ואמנם ע"י מה שחטא נפגמו גם הנשמות האלו כנז"ל ולא נשאר בהם הארה זולתי שיעור ההארה שהיה אל בחי' המלכיות האחרונות של הנשמות קודם שחטא, ונמצא כי אלו הכתרים שנשארו בו, אין הארתם רק שיעור הארת מלכיות, שהיה בתחילה קודם החטא, ולכן נקרא נפש אדם, כי המלכות נקרא נפש והבן זה. ונמצא כי כל הכתרים נשארו בו אפי' הכתר האחרון שבכולן שהוא הכתר של ספירת המלכות שבנוקבא דעשיה.

הכלל העולה, כי שלשה בחינות נתחלקו כל הנשמות שהיו כלולות באדה"ר, שהם בעשרה הפרצופין הנז' מזעיר דבריאה עד נוקבא דעשיה, והם אלו, בחינה הא' העליונה כולם, היא הנקראת זיהרא עילאה שניטלה מאדה"ר, ולא שלטה בהם הקליפות כלל ח"ו, אלא שנסתלקה ממנו ע"י חטאו אשר חטא, ולא זכה אליה עד שבא חנוך הוא מטטרו"ן ולקחה. כמו שנתבאר אצלינו בפ' קדושים בס"ת דף פ"ג ע"ב ע"ש. והוא בחינת האורות

הנקראים יחידה חיה נשמה ורוח, שבכתרים שבכל ספירה וספירה שבי"ס שבכל פרצוף ופרצוף מעשר הפרצופין הנזכרים.

קכו בחינה השנית גרועה ממנה, היא נשארה באדה"ר אף אחר שחטא וגם בזו לא שלטו הקליפות, והיא נקראת חלתו של עולם, כנזכר, והיא בחינת האור הנק' נפש שבכתרים שבכל ספירה וספירה שבי"ס שבכל פרצוף ופרצוף מעשר הפרצופים הנזכרים. וב' בחינות אלו, הא' והב' אינם קודם החטא אלא בחינה א', שהם הכתרים בשלימותם, ואחר שחטא נתחלקו לב' בחינות.

קכז שלישית גרועה משניהם, והיא כל שאר הנשמות, שהם כל אורות ט' בחי' נפרדות התחתונות שבכל ספירה מעשר הספירות שבכל פרצוף מעשר הפרצופים הנ"ל. ובאלו שלטו הקליפות על ידי חטאו של אדה"ר, ונשרו ממנו ונפלו לעמק הקליפות, ולא יושלם תיקונם אלא עד בא משיח בן דוד כנז"ל, וכשיושלמו כולם לבא בעולם ולהתקן אז משיח בן דוד בא.

קכח והנה כבר בארנו לעיל כי יש ב' מיני זווגים לאו"א דאצילות: הא' הוא היותם שוין וארוכין בכל גובה קומתן, הב' הוא היותן בקצרות קומה כנ"ל, שהוא סוד ישסו"ת. והנה גם בזו"ן יש ב' מיני זווגים אלו: הא' הוא בהיותן זו"ן שוין בקומתן, הב' הוא כשהנוקבא אינה מגעת רק עד החזה דז"א לבד בהיותן אב"א. והנה הזווג הא' נקרא זווג פב"פ, והב' נק' אב"א. והנה אחר שידעת חלוקי אבי"ע איך הם, נבאר ונאמר, כי הנה לפי שכל מציאת ההולדה לנשמות חדשות אינה רק ע"י המוחין העליונים דאו"א כנ"ל, ולכן עד מקום שמגיע הארת זווג או"א, יש שם בחי' הולדה וזווג, אך משם ואילך לא יש זווג.

קכט והענין כי הכתוב אומר שארה כסותה ועונתה לא יגרע, והנה ג' אלו לא נמצא ביחד רק באצילות בסוד עונה הנשמות החדשות, וכן יש ג"כ בבריאה רק שהם בסוד המלאכים כנ"ל, וביצירה חסר סוד העונה, ובעשיה לא יש רק שארה לבדה.

קל והענין הוא כי הלא הזווג הראשון דאו"א המעולה הוא לצורך זו"ן דאצילות עצמו, שילידו נשמות הצדיקים חדשות ממש. וזווג הב' דאו"א דאצילות הוא פחות יותר, לכן הוא לצורך או"א דבריאה שיתנו המוחין לזו"ן דבריאה, להוליד נשמות המלאכים החדשים ממש, כי כיון שזווג או"א מגעת שם לכן יש שם בחי' זווג והולדה ממש, שזהו סוד עונתה האמורה בתורה, כי ע"י, הארת הזווג או"א בה, יש שם ג"כ בבריאה בחי' מוחין, כי יש שם או"א כנ"ל בסוד אמא מקננא בכורסייא בג' ספיראן, אבל להיות זה זווג הב' יותר גרוע, לכן אין מולידין נשמות רק מלאכים לבדן לעולם היצירה.

[219] ע"ח ח"ב שער מ"ו: שער סדר אבי"ע סוף פ"ד דף שס"ד ט"ב אמצע ד"ה ונחזור לענין.

קלא והנה יש עוד ב' זווגים בזו"ן דאצילות אמנם הראשון שהוא יותר משובח הוא לצורך היצירה וזווג הב' נמשך לצורך עשיה, האמנם להיות כי שורש ב' זווגים אלו נמשך מזו"ן, אשר שרשם לא היה רק ו"ק לבד בלתי מוחין, ולכן כאשר היא מאיר ביצירה בסוד ו' ספיראן מקננן ביצירה אינן מאירין ביצירה רק ו"ק לבד, ואין פרצוף בכל היצירה יותר מו"ק בלתי מוחין, לכן אין הולדה לזו"ן דיצירה, וכ"ש בעשיה.

קלב [220]ועתה נבאר ענין הפרש בין יצירה לעשיה, כי יצירה יש בה כסותה ועשיה אין בה רק שארה. והענין: כי הלא כל הב' זווגים דזו"ן אינם אלא להמשיך חיות ושפע אל היצירה ועשיה לבד לצורך עצמן, ולא לצורך הולדה וזווג. ומזווג א' דזו"ן דאצילות שהוא פב"פ, נמשך חיות אל היצירה בבחי' ו"ק. ומזווג הב' שהוא אב"א נמשך החיות אל עשיה להחיותן בבחי' ג' גו ג'.

קלג והנה סוד החיות והשפע, הוא סוד המזון הרמוז בכתוב שארה, ובדבר זה שוין יצירה ועשיה, אך מה שנתוסף ביצירה יותר מבעשיה, הוא סוד כסותה.

קלד והענין פי סוד הכסות מורה על היות לעולם היצירה כסות ומכסה מן עולם אחר המכסה עליו שהוא עולם עשיה המכסה על עולם יצירה, כנודע. כי כל תחתון נקרא מכסה עליון, וכן היצירה מכסה על הבריאה וכיוצא בזה וסוד כמות זה הוא בפחי' הכלים דעשיה ולא בבחי' העצמות.

קלה ואמנם נמשך ליצירה ב' הארות: הא' חיות ליצירה עצמה, והב' חיות לבחי' עשיה המכסה עליו. וזה שארה כסותה. אך עשיה שהוא עולם התחתון מכולם, ואין אחר למטה ממנו שיכסה אותו, לכן אין בו רק שארה שהוא חיות ומזון אל העשיה. אך כסות אין לה כנ"ל.

קלו וזהו מלת שארה, מלשון שיורין. כי באצילות נתקן הכל בסוד פרצוף גמור ובבריאה חסר מעט, וביצירה חסר יותר, אך בעשיה לא יש שום תיקון, רק מה שנשתייר לה, הוא בחי' א' של ג' גו ג', של סוד העיבור, כי זווג המועיל לבחי' זו אינו רק לצורך חיות להן עצמן, דוגמת החיות הניתן לעובר בהיותו במעי אמו.

קלז נמצא כי מזווג הא' דז"א דאצילות מאיר באו"א דיצירה שיזדווגו לתת חיות לבניהן לזו"ן דיצירה בבחי' יניקה שהם ו"ק, ומזווג הב' נמשך הארה לאו"א דעשיה כדי שיזדווגו לתת חיות לבניהן זו"ן דעשיה בבחי' עיבור ג' גו ג'.

קלח וכנגד עולם זה, הנקרא שארה, נאמר והיה שארית יעקב בגוים, כי היא בחינת שיורין שנשתיירו בבחינת ראשונה של ג' גו ג'. והנה שיור הקדושה אלו, נקרא שארית יעקב,

[220] ע"ח ח"ב שער מ"ז: שער סדר אבי"ע פרק ח'.

שהוא בעשיה, אשר שם כל הקליפות ואלהים אחרים. וז"ס והיה שארית יעקב בגוים, שהם הקליפות. ואם תזכור מ"ש לך בסוד ואמר הדור האחרון, שהוא הנקרא שארית יעקב, שהוא בחי' דמטי רגלין ברגלין, ותבין הפסוק זה יותר וד"ל.

קלט והרי בארנו ב' בחי' זווג זו"ן דאצילות: א' זווג פב"פ, בהיותן שוין בקומתן, והב' הוא זווג אב"א. וב' זווגים אלו א' ליצירה וא' לעשיה. ואמנם מצינו ראינו זווג ג' לזו"ן, והוא בהיותה קצרת הקומה עד החזה דז"א לבד, אך הם פב"פ וזה הזווג ממוצע בין ב' הזווגים הנ"ל, וא"כ למה לא נברא עולם אחר נגד זה הזווג הג'.

קמ והתשובה לזה, כי הלא עיקר הזווגים הם ב' הנ"ל לבד. והענין כי קודם שבא אדה"ר וקודם בריאת עולם היו זו"ן אב"א. ולכן כל העולמות כולן היו אב"א בסוד העשיה שהוא אב"א, לכן ט"ל מלאכות הם בסוד העשיה, כי שם הוא המעשה, וכולם היו בסוד אב"א.

קמא ואחר שבא אדה"ר ותיקן ע"י תפלתו את העולמות בסוד לעבדה ולשמרה, הנה עד שבא אדה"ר היו ו' ימי המעשה בסוד ט"ל מלאכות הנ"ל בהיותן אב"א, ואז הוא גרם הנסירה העליונה, וחזרו זו"ן פב"פ, והיה יום השבת, לכן נאסרו כל הט"ל מלאכות בשבת, כי גורם להחזיר העולמות אב"א כבתחלה.

קמב והנה סבת היותן בתחלה אב"א. הוא מפני כי אשר עדיין לא נתקנו ג"ר, וירד האור בז"ת, ולא יכלו לסבול ומתו. וז"ס ואלה המלכים וגו'. וכאשר נתקנו ג"ר בסוד פרצוף, נתמעט האור ויכול הז"א (לסובלו) כמבואר אצלינו כי המיעוט הוא סבת תיקון אל המקבלים. ואמנם הקליפות נעשה מאלו המלכים משיוריהם.

קמג וכאשר נתקנו או"א, ירדו הדינין לתתא בזו"נ. וכאשר נתקנו זו"ן ראה המאציל יתברך שאם יתוקנו בבחי' פב"פ יתאחזו הקליפות והדינין באחורים שלהם, להיותן דינין, בפרט שהם לתתא, לכן תיקנם אב"א, ועי"ז לא יכלו להתאחז שם. כי להשמר שלא יתאחזו בפנים זה א"צ ודאי, שאין להם שום אחיזה.

קמד ואח"כ כשבא אדה"ר ותיקן מעשיו, וע"י תיקון מעשיו, וגדר הכרם וקצץ הקוצים הנאחזין שם, וכרת כל הקליפות משם, החזירן פב"פ. ואמנם אדם הראשון לא היה יכול לתקן רק עולמות עליונים, אבל עולם עשיה שכולו קליפות לא תיקן ונשאר עולם זה בבחי' אב"א.

קמה ושם באותן האחורים להיות שם קליפות רבים, פסולת מרובה על האוכל יש אחיזה לחיצונים שם, בין אותן האחוריים בין הדבקים, והם סוד אלהים אחרים. פי' אלהים הנדבקים באחורים. ואלו הם בעשיה, כי בבריאה תמן אמא מקננא, והיא סוד הוי"ה בניקוד אלהים. אך כאן בעשיה, הם סוד אלהים אחרים כנ"ל.

קמו העולה מכל זה כי יש ב' מיני זווגים, אחד בסוד אב"א בתחלה, ואח"כ פב"פ כשבא אדה"ר, ואז לא תקן רק מן היצירה ולמעלה, אך העשיה נשאר אב"א כבתחלה לכן מה שהחזיר אדה"ר פב"פ, שהוא היצירה, לפיכך מקבלת מן סוד זווג א' המשובח דפב"פ. אך העשיה שנשארה אב"א, אין מקבלת אלא מזווג אב"א דזו"ן דאצילות, כמו שהיו בעת שבא אדה"ר.

קמז אמנם זווג הג' שהוא פב"פ עד החזה, זה הנעשה ע"י תפלתינו ומעשינו לפי שעה כנודע, ואינו מן בחי' של זווג שהיה בבריאת העולם, ואינו נכנס במנין עם הב' זווגים אחרים.

קמח אמנם בסוד אלו ב' זווגים הנ"ל ביצירה ועשיה מצאתי להר"ר גדליה הלוי וגם מצאתי בו קצת תוספת, והוא זה, דע כי הנה הזווג הא' פב"פ דזו"ן דאצילות, הוא נמשך אל זווג או"א דיצירה, כדי שיזדווגו ויתנו שפע וחיות לזו"נ דיצירה, למציאות שיוכלו להתפשט ולעשות בחי' ו"ק גמירין, ולא יהיו ג' כלילן בג', אבל פרצוף דמוחין אין בהם.

קמט וז"ס שבימי החול לא יש זווג, ונאסר הזווג, לפי שו' ימי החול הם ביצירה סוד מטטרו"ן, לכן בזו"נ שבו אין בהם זווג, כי אין להם מוחין ולכן אין זווג בימי החול. וז"ש ו"ס מקננן במטטרו"ן. פי' כי לא יהבי זו"ן דאצילות אל היצירה רק אור ו"ס שלו לבד, מה שהיה לו מתחלתו אבל מסוד המוחין הבאים לו בתוספת אינו נותן להם. וז"ס מקננן ביצירה. והענין, כי ע"י זווגים יוצאין נשמות ורוחין קדישין ומלאכים ונמשכים אל היצירה לגדל שם בסוד הו"ק לבד, וכל זה ע"י הזווג דאצילות פב"פ.

קנ אבל ע"י זווג אב"א נמשך האור אל העשיה בבחי' ג' גו ג' והטעם כי הלא מלכות מקננא באופן, וכאשר הנוקבא עומדת אב"א, אין לה מקום בז"א רק ג"ת לבד, לכן כאשר היא מקננא באופן זה דאב"א, אינו נותן שם רק בחי' ג' גו ג' שהם נגד מדת המקום שהיא היתה לוקחת מז"א בהיותן אב"א.

קנא ודע כי אמא עילאה מתפשטת בכל ג' עולמות בי"ע. כי ג"ר שבה הם מלובשים בבריאה, וו"ק שלה ביצירה, ומלכות בעשיה. וסוד הענין כי הלא התבונה המתלבשת בז"א דאצילות, הנה כל פרצופה יורדת להאיר בבריאה באופן זה, כי ג"ר שלה מתלבשין בג"ר דבריאה, וג' אלו נקרא כסא הנזכר בכ"מ.

קנב וו"ק שלה מתלבשין בו"ק דבריאה והם הנקרא ו' מעלות לכסא, וכסא זה נקרא כורסייא דרחמי, ומלכות שבה מתלבשת במלכות דבריאה, והיא הנקראת כסא דין, תכלת סנדלפו"ן. אמנם ז"ס אמא עלאה מקננא בכורסייא.

קנג ואמנם אחר התלבשות זה, מתפשטין ו"ק ביצירה. וז"ס ו"ס מקננן ביצירה אמנם ו"ק שלה נעשים נשמה אל הו"ק הנמשכין ליצירה מן זווג זו"ן דאצילות כנ"ל, והמלכות שלה מתפשטים בעשיה, והיא נשמה אל בחי' אור הנמשך אל העשיה מזווג אב"א זו"נ דאצילות כנ"ל.

קנד [221]דע כי האצילות הם י"ס, ונחלקות בזה הסדר: ספירה ראשונה כתר, והוא א"א. ספי' ב' וג' הם חו"ב, ונקרא או"א. ו' ספירות אחרונות הם חג"ת נה"י, הם הנקרא ז"א דכורא, ומתחלקים לי"ס פרטות שבו, כמ"ש בע"ה. ספירה י' היא מלכות הנקרא נוקבא דז"א, וגם היא מתחלקת לי"ס פרטות שבה.

קנה (והענין, כי הנה אין בכל מי שיהיה בהם היכר פרצוף וחילוק פרטי איברים כמו אלו ה' ספירות, שהם כח"ב תו"מ. ואף ע"פ שכל ספירה כלולה מי', נ"ל, כי כמו שהזרוע של אדם עם היותו כלול מאברי הגוף, ובתוכם כולם, כנודע, שיש בו ווריד הראש ושל לב וכבד ושל כל הגוף, כנודע לרופאים שמקיזים דם ממנו לתועלת חולי כל הגוף, אבל הגובה בזרוע הוא בחי' חסד. ועד"ז בכל ספי' וספירה. אבל בה' ספירות הנ"ל יש פרצוף בכל אחד מהם, וכל פרטי איברים יש בכל א' מהם, כי כל הפרצוף מתגלה ומתבאר בכל אחד מהם, וכ"ז נק' אצילות).

קנו והרי נתבאר ענין י"ס דאצילות. ואח"כ מאלו הי"ס דאצילות האירו והוציאו ניצוצין, והם סוד החותם, והם נקרא י"ס דבריאה. וגם בעולם הבריאה יש בו י"ס הנחלקות לא"א ואו"א וזו"נ דבריאה, ע"ד הנ"ל באצילות, רק שאלו הם חותם דאצילות, אשר נתפשט ממנו, אח"כ מכח אלו י"ס דבריאה האירו והוציאו נצוצין, והם הנקרא י"ס דיצירה והם בחינת חותם ב' הנחתם מבריאה המתפשט ממנו. וגם הי"ס אלו נחלקין לא"א ואו"א וזו"נ דיצירה ע"ד הנ"ל. ואח"כ מכח אלו הי"ס דיצירה נחתמו י"ס דעשיה, והם חותם לאותן של יצירה וגם בזה יש א"א ואו"א וזו"נ דעשיה ע"ד הנ"ל. והנה כל ספירה אלו הנ"ל, כולם הם אלהות אחדות גמור מתחלת י""ס דאצילות עד סוף י"ס דעשיה.

קנז אמנם צריך שתדע, כי בעולם הבריאה אור אותם הי"ס שבה הם נגלין ומאירין להיות יותר עליונים מיצירה ועשיה, לכן הג"ר שבה הם מאירים ואין האור הז"ת ניכר ונחשב, ולכן אמרו בתקונים ג' ספירות עלאין מקננן בבריאה, שהם הנקרא כורסייא כנודע. וזה שאנו אומרים שג"ר דבריאה מאירים אינו רק על ג"ר דנוקבא דז"א דבריאה, כי גם היא כלולה מי"ס, כי כל הג' עולמות בי"ע הם דוגמת עולם האצילות כנ"ל. והענין הוא, כי כל הג' עולמות בי"ע הם חלקי אצילות כי הם חיילות המלכות. ואע"פ שאנו אומרים שג"ר

[221] ע"ח ח"ב שער מ"ד: שער השמות פרק א'.

מקננה בכורסייא ר"ל שהם הג"ר של הנוקבא דז"א של עולם הבריאה עצמה, ובעולם היצירה אין הג"ר של נוקבא דז"א דיצירה מתגלה רק אור ו"ק שלה לבד הם מתגלים ומאירים בה, ולא אור ג"ר שלה. וכן העשירית שבה אינה מתגלית מחמת רוב אור הו"ק שלה, וז"ש בתקונים ו' ספירות מקננן במטטרו"ן ובעולם עשיה, אין ט"ס ראשונות מתגלין כלל, רק העשירית של נוקבא דז"א בלבד. וז"ס אמא תתאה מקננא באופן, ודו""ק והרי נתבאר כללות אבי"ע.

קנח ונתחיל לבאר י"ס דנוקבא דז"א בבחינת ד' עולמות אבי"ע. ודע כי הנה הנוקבא דז"א דאצילות יש בה י"ס, ובכל ספירה יש ג' מדרגות פנים ואחור ואמצעי, וכל אלו הם בחי' הגוף של נוקבא דז"א דאצילות, כי הם י' תוך י', וי' אחרים בתוכם, והם ג' לבושים, כל אחד כלול מי'. והנה ג' מדרגות אלו שאמרנו הם ל' שמות שיש אל נוקבא דז"א, שהם גוף שלה כמ"ש בע"ה. והנה אלו ג' מדרגות הנ"ל הם מתלבשין בבי"ע. (והענין הוא מיעוט הירח).

קנט פירוש: כי כאשר נטרדה השכינה וירדה למטה להיות ראש לשועלים, שהם בג' עולמות אלו הנקרא בי"ע, הנה הלבוש הפנימי שהם י"ס הפנימי של נוקבא דז"א דאצילות, הם ירדו ונכנסו ונתלבשו תוך י"ס הבריאה, והיו נשמה להם לי"ס דנוקבא דבריאה. וי"ס אמצעים שלה ירדו ונתלבשו תוך י"ס דנוקבא דז"א דיצירה. ולבוש החיצון שהם י"ס אחור שלה ירדו ונתלבשו תוך י"ס דנוקבא דעשיה, והיו נשמה להם. ואח"כ יש בחי' רוחין ונפשין כמ"ש בע"ה.

קס ועתה נבאר ענין נר"ן של הנוקבא דז"א דאצילות. כי הנה י' הויו"ת הם, כדאיתא בתקונים: הוי"ה בקמץ בכתר, הוי"ה, בפתח בחכמה כו', והוי"ה עשירית בלי ניקוד, היא בנוקבא דז"א דאצילות, והוי"ה הזאת היא נשמה של כל אלו הל'.

קסא כיצד הרי ל' הנ"ל הם ג' לבושין שלה, והם הנקרא גוף דנוקבא דז"א, והוי"ה שהוא בלתי נקוד הנה ה' אחרונה שבה, מתלבשת תוך הי"ס הנקרא אחור, ואות ה' זו נקרא נפש דנוקבא, ואות ו' נכנס תוך י"ס אמצעי שלה ונקרא רוח דנוקבא, ואות ה' ראשונה נכנס תוך הי"ס פנימית שלה, ואות זו נקרא נשמת הנוקבא, כי כמו שהנר"נ הם הם המתלבשים במוח לב וכבד, כן ג' אותיות הו"ה אלו הם נר"ן שלה, ומתלבשין כל א' מהם במלביש א' כנ"ל. ואות י' הוא בפנים מכולם, והיא נקרא נשמה לנשמה של הנוקבא.

קסב ודע כי כל אות ואות מאלו ד' אותיות הוי"ה הנ"ל. מתחלק לי' ואלו הם בחי' אותן ד' אותיות הנזכר בזוהר בפ' תצוה ובפ' בראשית בכת"י בסוד אותם הסמכין שיש לכל אות ואות מאלו הד' והבן זה וזכרהו. ואלו היוד סמכין שיש לכל אות ואות מאלו הד' (הם

מתחלקין בי"ס שבכל לבוש ולבוש מאלו הג' לבושים דנוקבא דז"א. ודע כי אלו י' סמכין הנ"ל) הם מתלבשים בי"ס דנוקבא שבכל עולם מג' עולמות בי"ע כנ"ל.

קסג והנה אע"פ שאמרנו כי ג' אותיות הו"ה הם נר"ן, הנה הם רק בבחי' נר"ן אל הנוקבא דז"א עצמה אשר באצילות, אמנם בבחי' בי"ע כבר ביארנו לעיל כי אותן הל' ספירות של הנוקבא דאצילות הם מתחלקים בתוכם ונעשית בחי' נשמה ממש להם, ומכאן ואילך, ר"ל מבחי' נשמה שיש בבי"ע משם ואילך, אינם בחי' אלהות רק בסוד ומשם יפרד והיה לד' ראשים, ונקרא פירוד, ר"ל כי יש ג"כ בחי' רוח בבי"ע וכן בחי' נפש וכן בבחי' המלבושים ג"כ כמ"ש בע"ה, נמצא כי חלקי הנשמה שיש בבי"ע הן אלהות, אך מבחינת רוח ואילך הוא בחינת עולם הפירוד, בין בבריאה בין ביצירה בין בעשיה.

קסד ודע כי אותו הרוחין הנזכר בז' היכלות פרשה פקודי, אשר שם בכל היכל והיכל יש חד רוחא, הם בבחי' הרוחין שיש בבריאה, ועוד יש בחי' נפשין ובחי' מלבושים, וכן ביצירה ועשיה. אמנם אותן שבפרשה פקודי הם בחי' רוחין של בריאה, ועיין פ' משפטים דכ"ג ע"ב ובדף מ'. והנה כל הנ"ל הוא בענין נוקבא דז"א דאבי"ע, והנה כמו שיש כל בחי' אלו בנוקבא דז"א, כן יש כל בחי' אלו בא"א ובאו"א ובז"א, כי הם מתפשטים בד' עולמות אבי"ע עד"ז שנתבאר בנוקבא ואמנם לא זכיתי לשמוע רק בחי' זו"ן לבד.

קסה ונבאר עתה ענין בחי' אלו בז"א דאצילות, הנה הנוקבא יש לה ג' לבושין הנקרא גופא דילה, וכל לבוש כולל י"ס כנ"ל. אבל הז"א אין בכל לבוש מאלו ג' לבושים שבו רק ט"ס לבד, כי המלכות היא משלים אותו לי"ס. וזכור כלל זה. א"כ נמצא, כי אין גופא דז"א רק ג' לבושים וכל אחד כלול מט"ס, שהם בין הכל כ"ז מדרגות.

קסו ובדרך שביארנו איך שמתחלקין ומתלבשים אותו ל' מדרגות דנוקבא י"ס פנימית בבחי' נשמה לי"ס דמלכות דבריאה, וי"ס אמצעים בבחי' נשמה לי"ס דנוקבא דיצירה, וי"ס דאחור בבחי' נשמה לי"ס דנוקבא דעשיה. כן עד"ז ט"ס פנימים דז"א דאצילות מתלבשים בבחי' נשמה לט"ס דז"א דבריאה, וט"ס אמצעית בבחי' נשמה לט"ס דז"א דיצירה, וט"ס דאחור בבחי' נשמה לט"ס דז"א דעשי' וכ"ז בבחי' נשמה ואח"כ יש בחי' רוחין ונפשין ולבושין בז"א דבי"ע, וכבר נת"ל כי הנשמות בלבד הם בחי' אלהות, אך מרוח ואילך עולם הפירוד.

קסז [222]דע כי בכל עולם מאבי"ע יש בו עצמות וכלים והעצמות נחלק לה' בחי' נרנח"י פנימיים וב' מקיפים חיה ויחידה וזה נקרא עצמות האורות וזה העצמות מתלבש תוך

[222]ע"ח ח"ב שער מ': שער פנימיות וחיצוניות דרוש י'.

הכלים וכמו שהעצמות נחלק לפנימי ומקיף עליו ומקיף גדול מהפנימי כן הכלים נחלקים לב' חיצון ופנימי והחיצון גדול מהפנימי אלא שאח"כ ע"י דביקות אוה"פ בכלי הפנימי מזדכך יותר מהכלי החיצון.

קסח והנה מכלי החיצון של העולם ההוא מסוד זווג כלים החיצונים הזכרים עם הכלים החיצונים הנקבות יוצאין טפין וניצוצין ונעשין מהם נשמות המלאכים שבאותו עולם כי מה שהוא בחי' כלים חיצונים די"ס שבאותו עולם, יספיק לעשות בחי' נשמה של אור ועצמות אל המלאכים שבאותו עולם ונשמה זו של המלאכים מתלבשת תוך רוח ונפש וכלים של המלאכים עצמן והבן זה.

קסט ומבחינת הכלים הפנימים של העולם ההוא בסוד זווג כלים הפנימים הזכרים עם כלים זווג הפנימים הנקבות יוצאין טפין וניצוצין ונעשים מהם נשמות בני אדם הצדיקים עצמן.

קע אמנם המלאכים אינם כמו בני אדם כי ענין מלאכים ישנם בכל עולם ועולם וע"כ אותם הניצוצין הם בחי' נשמה לעולם לאותן המלאכים שבעולם ההוא ורוחם ונפשם וגופם הם בחי' אחרות.

קעא אמנם נשמות הצדיקים, כוללים כל הד' עולמות וע"כ אותן הניצוצין אינם שוין כי הניצוצין הבאים מעולם הבריאה נקראים נשמת הצדיקים וניצוצין שביצירה נקראו רוחין וניצוצין של העשיה נקראו נפשות.

קעב ואל תטעה, שהכלים הפנימים מזדווגים לבדם, כי זה לא יתכן. אך הכונה, כי לזווג המלאכים, אין הטפה נמשכת, אלא מחצוניות הכלי ולא מפנימים אך לזווג נשמות הצדיקים, נמשכה הטפה מן הכלים הפנימי עצמן.

קעג אבל לעולם א"א שיזדווגו הכלים הפנימים בלתי החצונים, וימשיכו טפין כי זה א"א אבל להיפך אפשר כי יזדווגו כלים החצונים וימשיכו טפה מזה לזה והפנימי כאשר לא ימשיך טפין לא יקרא זווג שלם ע"ש במ"א כי המלאכים נעשים מהנשיקין ובני אדם מזווג גמור.

קעד כי הנשיקין הוא התדבקות כלים החצונים אע"פ, שיוצא או"פ שהוא ההבל אך עכ"ז אין שם טפת מוחין דכלים פנימים נמשכין אך לבני אדם נמשכין טפת כלים פנימים ממש.

קעה והנה דוגמא שאמרנו כי מן הניצוצין שיוצאין מהכלים החצונים של עולם ההוא נעשין ממנו נשמות המלאכים עצמן כעד"ז הכלים החצונים בעצמן של האצילות כאשר

יורדין אל ג' עולמות תחתונים דבי"ע נעשים ממש בחי' נשמה של עצמות אורות ההם של העולמות עצמן ורוחם ונפשם של עולמות ההם הם לבושים אל הנשמה הנ"ל.

קעו אלא שצ"ע אם יורדין ב' בחי' הכלים החצונים והפנימים נמצא כי החיצונים נעשה נשמה אל הכלי החיצון של ג' עולמות והפנימי נעשה נשמה לכלי הפנימי של הג' עולמות. או אם נאמר שאינם יורדין רק הכלים החיצונים לבדם ולזה הפירוש הב' הדעת נוטה כי העצמות אינו אלא אחד אבל אם גם כלים הפנימים יורדין א"כ יהיה למטה ב' מיני עצמות והדבר צ"ע.

קעז נמצא א"כ כי המלאכים עצמן אינם חיצוניות העולמות וכן הנשמות, אינם הם עצמן פנימית העולמות. רק הכוונה לומר, כי מהחצאיות י"ס שבכל עולם נמשכים ונעשים נשמות המלאכים ומפנימיות נעשה נשמות בני אדם והבן זה מאד.

קעח נמצא א"כ כי העצמות אע"פ שנחלק לב' עכ"ז אינו בפנימיות אלא חלק א', פנימית תוך ב' בחינות הכלים, וחלק, הב' מקיף ע"ג ב' בחינות הכלים מבחוץ לכלם, אכן תוך הכלים לא יש רק אור אחד לבד, והוא תוך כלי הפנימי, ולא תוך החיצון א' ותוך הפנימי א', אלא אור א' או"פ לבד תוך כלים פנימים והכלים הפנימים תוך כלים החיצונים.

קעט גם דע כי שהעצמות נחלק לב', וכל חלק מהם נחלק לחלקים רבים כן הוא בכלים. והענין כי או"פ נחלק לה' בחי' נרנח"י, ואור החיצון נחלק לב' שהם יחידה היה, כן היה בכלים.

קפ והענין כי הנה הכלים פנימים יש בהן ג' חלקים: חלק א' שבו מתלבש נפש האו"פ. וחלק ב' שפו מתלבש רוח או"פ וחלק ג' שבו מתלבש נשמה או"פ אמנם נגד חיה יחידה פנימים אין עוד כלים.

קפא והטעם כי ג' כלים יש נגד ג' עולמות בי"ע, שהם עצמן נר"ן שבהם אך נגף חיה ויחידה שהם כנגד אצילות אין עוד כלים, כי אין שם קליפה, ונודע כי אין הקליפות אלא ע"ג הכלים.

קפב גם חלק חיצוניות הכלים, נחלק לג' חלקים אחרים, והם: בחי' עיבור יניקה ומוחין כמ"ש בע"ה, והאמת הוא שמן הראוי היה שחיצוניות יהיו ב' חלקים לבד, כנגד ב' אורות מקיפים, אלא במ"א כתב בפירוש, שג' בחי' עי"מ יש בחיצוניות לבדו כמו שיש בפנימיות.

קפג ואמנם מה שנשאר לנו בספק הוא מ"ש מכאן ואילך והוא כי יש ב' פירושים. א' שנאמר כי ו' בחי' הכלים שהם ג' כלים פנימים וג' כלים החצונים אפשר שהם א' לא', ר"ל: כי מבחוץ יש כלי א' חצון, וכלי א' פנימי בתוכה ושניהן בחי' עיבור, ותוך

זה יש כלי א' ויש בו חיצוניות ופנימיות והם בחי' יניקה ובתוך זה יש כלי ג' ויש בו חיצוניות ופנימיות. והנה תוך פנימיות הכלי החיצון יש נפש דאור עצמות, ותוך בחי' פנימיות הכלי הב' יש רוח דעצמות, ותוך בחי' פנימיות הכלי, הג' הפנימי מכולם יש נשמה דעצמות.

קפד והפי' ב' הוא שנאמר כי יש ג' כלים חיצוניות זה לפנים מזה ותוך כל כלי הפנימי של ג' חיצוניות מתלבשים הג' כלים אחרים הפנימית, ושם באותן ג' כלים פנימים, מתלבשים נר"ן דעצמות. אלו הם הב' פירושים.

קפה [223]בכל עולם ועולם מאבי"ע יש בו חיצוניות ופנימיות והחיצוניות הוא בחי' העולם בעצמו הנקרא בשם היכלות ומדורות שהם הרקיעים והארצות והימים ונהרות ודשאים ואילנות וכיוצא בזה. והפנימים הם בני אדם השוכנים תוך העולם.

קפו וכן שם למעלה, היכלות ורקיעים ואפילו המלאכים בעצמן כולם נקרא בשם חיצוניות שהוא העולם בעצמו, ובתוכו יש פנימיות והוא י"ס שבהם נר"ן של העולם ההוא, אם הוא עשיה נקרא נפשין ואם ביצירה רוחין כו'.

קפז אבל העצמות הוא מתלבש בין בי"ס הנקרא עולם ובין בי"ס הנקרא נפשין ורוחין כו' אלא שהעצמות של הנפשין ורוחין יהיה יותר גדול מהעצמות המתלבש בעולם עצמו (או אפשר שבחינת עצמות אינו רק מה שבתוך הנפשין ורוחין כו' והם בחי' חלקי הכלים דאצילות המתלבשים שם כנ"ל. אך מה שבי"ס החיצוניות הנקרא עולם, אף העצמות שבהם אינו בבחי' עצמות הכלים דאצילות אלא רוחניות אחד מבחינות העולם ההוא וצ"ע) ונמצא שיש עי"מ לחיצוניות, שהם י"ס הנקרא עולם. ועי"מ לי"ס הנקראים אדם.

קפח [224]והנה פנימיות העולמות הוא העצמות שיש בעולם ההוא כגון העצמות העשיה יש בהם נרנח"י וכולם נקראים נפשין דעשיה, ומזווג זה דעצמות נעשה נפש לה' בחי' הנ"ל לבני אדם.

קפט ועצמות היצירה שיש בה נרנח"י וכולם נקראים רוחין דיצירה. ומזווג זה העצמות, נעשין רוחין של ה' בחי' לבני אדם. וכו בעצמות הבריאה כו' וכולם נקרא נשמות דבריאה ומזווג זה כו'. וכן בעצמות אצילות יש ה' בחי' נרנח"י ואפי' הנפש אשר כאן נקרא נשמה לנשמה בערך הבריאה ומזווג זה העצמות נעשה נשמה לנשמה לבני אדם.

קצ וחיצוניות העולמות הם גופים והכלים כי כלים דעשיה כו' ומזווגם נעשים כלים דנפשין, והם האופנים, ונקרא כלים דנפשין. ומכלים דיצירה שיש בה ה' בחי' הנ"ל

[223]ע"ח ח"ב שער מ': שער פנימיות וחצוניות אמצע פרק י"ד.
[224]ע"ח ח"ב שער מ': שער פנימיות וחצוניות דרוש ט"ו באמצע.

בבחי' כלים והם כלי המלכות וכלי ז"א וכלי בינה כו', ומזווגם נעשים מלאכים דיצירה. וכולם נקראים כלים דרוחין כמ"ש עושה מלאכיו רוחות.

קצא ומכלים ה' דבריאה מזווגם נעשה שרפים וכסא כבוד ונקרא כלים דנשמתין. ומכלים האצילות הה' מזווגם נעשה המלאכים שאין שמם משתנה לעולם, עליונים מאד, והם נקראים כלים דנשמה לנשמה.

קצב וכל בחי' מאלו יש בה עי"מ, בין באורות בין בכלים כי יש כלים קטנים דעיבור ובחי' אורות הוא נפש דעיבור, ויש כלים דיניקה אמצעים ואורם הוא רוח דיניקה, ויש כלים דמוחין פנימי ואורותיו נשמות דמוחין.

קצג [225]ודע כי ב' מיני זווגים יש באו"א דאצילות: א', בהיותן למעלה שוין בקומתן, וב' בהיות אמא רביעא על בנין, שמתלבשין נה"י שלה תוך ז"א לתת לו מוחין כנודע, ואז צריכה אמא להשפיל עצמה למטה לכנוס תוך ז"א. והנה ב' זווגים אלו, הא' הוא סוד או"א והב' הוא סוד יש"ס ותבונה. רק שאנו צריכין לדבר דרך נסתר ואתה תבין מעצמך.

קצד [226]ונחזור לדבר דרך נסתר. כי כפי מציאות הראשון, כאשר אמא מתפשט תוך ז"א ורובצת על הבנים בסוד ם' סתומה הנה אז צריך גם אבא אם ירצה להזדווג עמה להרכין ולהשפיל ראשו למטה עמה, כדי שיוכל להזדווג עמה.

קצה והנה זווג א' ודאי שהוא מעולה מאד יותר, כי אז זווג דאו"א הוא, בהיותם לבדם, בלתי שיתלבשו תוך אחרים כלל. ולכן הולד המתהווה מזווג ההוא הוא בחי' צלם דמוחין שמורישים לבניהם שהם זו"ן דאצילות כדי שיזדווגו הבנים עצמן להוליד נשמות חדשות דבני אדם, כנודע.

קצו אך זווג ב' של או"א בהרכנת הראש תוך ז"א מלובשים בו, אז ודאי שאין זה נקרא זווג שלם, כי הרי או"א ירדו ממדרגתן למטה. גם טעם ב' כי הלא מלבד טעם הנ"ל שירדו למטה ממדרגתן, ולא די זה, אלא שגם הוא על ידי התלבשותם תוך ז"א.

קצז נמצא, שהם ב' שינויין, הא' ירידתן ממדרגתן, הב' הוא התלבשותן בז"א, וא"כ נמצא, שכמעט קרוב זווג זה אל זווג זו"ן דאצילות, ומעט הוא ההפרש שביניהן, לכן נמצא, כי אין כח זווג זה להוליד מוחין לצורך זו"ן דאצילות רק לצורך הבריאה.

קצח כי הלא נודע, כי כאשר אמא רביעא על בנין מתפשטים נה"י שלה בכל קומת ז"א, ונוגעין רגליה במסך ופרגוד שבין הבריאה לאצילות, נמצא כי אמא עצמה נוגעת בבריאה ומאירה עצמה שם.

---

[225] ע"ח ח"ב שער מ"ז: שער סדר אבי"ע סוף פרק ב'.
[226] שם פרק ג'.

קצט ואז הטפה היוצאת מן או"א בהתלבשותן תוך ז"א, ודאי שאינה חוזרת לעלות הטפה לראש ז"א, אך יורדת בזה המסך של הבריאה ונתנם בסוד מוחין לאו"א דבריאה, ואז מזדווגים או"א של בריאה ומנחילין עטרות ומוחין לבניהן זו"ן דבריאה, וע"י מוחין אלו, אז מזדווגין זו"ן דבריאה ומולידים נשמות מלאכים של היצירה, כי ביצירה הוא מדור המלאכים, כנודע.

ר ואמנם סוד הזווג הזה הב' דאו"א, אשר מגיע עד מסך דבריאה ומאיר שם, ז"ס הנאמר בתקונים, אמא מקננא בכורסייא. והענין, כי כתר דאצילות מתלבש בחכמה, וחכמה מתלבש בבינה, ואז הבינה מאירה בבריאה כנ"ל. כי הכל מאירין בודאי, אפי' האור א"ס נמשך שם, רק שאינו ניכר רק אור הבינה דאצילות, שנעשה מסך ולבוש אל כל מה שלמעלה ממנה.

רא וזהו אמא עלאה מקננא בבריאה בכורסייא בג' ספירות. פי', כי כח ג"ר כח"ב של אצילות כולן נכללין ומתלבשין באמא עלאה והיא אח"כ מקננא בבריאה. ואמנם אומרו לשון מקננא לשון קן, הטעם הוא, כי לשון ישיבה הוא תמידי, לכן לא אמר יתבא בכורסייא, רק מקננא, כי לשון קינון נופל, על זמן שהעופות רוצין להזדווג להוליד בנים, וכדי להגן ולחופף על בניהן נעשין קן א' להגין עליהם.

רב וז"ס הזווג הב' הנ"ל, שאמא רובצת על הבנים כדי להגין עליהם ומקננת תמן, כמבואר אצלינו בסוד כי יקרא קן צפור לפניך, וזהו מקננא בכורסייא וכאשר היא בסוד ק"ן אז מאירה בכורסייא. כי זווג זה הב' אינו זווג תדירי רק לפרקים, כמש"ה כי יקרא קן, דרך מקרה, שהוא כאשר האם רובצת לצורך הבנים לשומרם, ועיין בסוד שלוח הקן.

רג ודע, כי כל הזווגים שהוא לצורך הבנים, בין לצורך עיבור או לידה או יניקה וגדלות הנקראים מוחין, תמיד נקרא מציאות זווג זה מקננא לצורך בנין. וז"ס אפרוחים או ביצים או בנים, שהם עבור יניקה ומוחין, וע"ש במקומו.

רד ואמנם מ"ש שהוא מקננא בג' ספיראן דבריאה, והיה ראוי לומר מקננא בתרין ספיראן. אך לכאורה נשיב, שהכונה ג' ספירות דכורסייא, אשר אמא הנ"ל היא חדא מינייהו, אבל שורש הדבר הוא במה שהודעתיך לעיל, כי הג"ר הם כח"ב, אבל האם הרובצת אינה בינה רק תבונה, והתבונה הזאת מתלבשת בג' ספיראן עלאין, ואז היא מקננא בכורסייא, והבן.

רה ולכך לא אמר ג"ס מקננא בכורסייא רק אמא לבדה, כי היא לבדה תבונה היא המתפשטת בז"א דאצילות ומאירה בבריאה. והיא לבדה מקננא בכורסייא. כי הג"ס אינן מתפשטין, רק שמקבלת הארה מהם, ובכחם היא מקננא בכורסייא, ומן התבונה לבד הם

המוחין של הבנים שלה, אשר היא מתפשטת בהם בסוד או"פ, מוחין פנימים, ורובצת עליהם בסוד מוחין דאור מקיף. בסוד שהיא נקרא קו ירוק שמקיף את העולם, זו"ן.

רו ומ"כ בכאן ענין א' להר"ר גדליה הלוי, והיא כי סוד זווג זה הב' דאו"א, הנה האבא נכלל בחכמה דז"א, ואמא נכללת בנוקבא בבינה שלה וכל זה בסוד תוספת נשמה. ואז מזדווגים שם ע"י זו"ן לצורך או"א דבריאה.

רז ונחזור לענין, כי הלא כבר בארנו, איך אמא מקננא בכורסייא, וא"כ אחר שאור ג"ר מאירין בבריאה ודאי שאור הבריאה גדול מאור יצירה ועשיה, ויש חילוק גדול ביניהם, והענין הוא, כי הלא זו"ן אין להם זווג שלם להוליד נשמות, כי אם ע"י המוחין הניתנין להם מאו"א, ולכן גם האור הבריאה אשר אור ג"ר מאיר בה, יש יכולת להיות לה מוחין גמורים כדי להוליד נשמות ממש.

רח אך יצירה ועשיה, שאין מגיע להם אור ג"ר, אין מוחין להם. וגם אין בהם יכולת להוליד נשמות, כי כל הולדה אינה נמשכת אלא מן המוחין עליונים, שהם או"א, שהם המוחין האמיתיים.

רט אמנם בין אצילות לבריאה יש הפרש, כי באצילות מגיע אור הג"ר דעצמותן אל זו"ן אשר שם, לכן יש להם יכולת להוליד נשמות הצדיקים, אשר הם פנימיות כל העולמות. כמ"ש לקמן בע"ה. אך הבריאה שלא נמשך שם אור ג"ר, רק ע"י מסך, לכן אין כח בבריאה רק להוציא נשמות המלאכים דיצירה, כי חיצוניות העולמות הם המלאכים כמ"ש בע"ה.

ר אמנם ההפרש בין יצירה לבריאה ועשיה הוא, כי אע"פ שאנו אומרים שיש י"ס באצילות וכן בבי"ע עכ"ז אין כל הי"ס של עולם זה דומין לי"ס של עולם זה, והוא כי הלא י"ס דאצילות כבר ידעת איך הם מתחלקין, כי מן הכתר נעשה א"א ובו נכלל עתיק יומין, ומן החו"ב נעשה או"א, ומן החג"ת נה"י נעשה ז"א, ומן המלכות הנוקבא דז"א. ועד"ז הם נחלקים הי"ס לה"פ הנ"ל וענין זה הוא גם בבי"ע.

ריא אד ההפרש הזה אינו במספר הי"ס עצמן כי שוין הם בכל אבי"ע. אך החילוק הוא בפרצופים עצמם, כי אין פרצופים דבריאה שוין לשל אצילות וכן דיצירה לבריאה, וכן דעשיה ליצירה, אך מציאות הפרצופין ישנן בכל אבי"ע.

ריב ונבאר החילוק אשר ביניהם. והענין הוא, כי א"א של האצילות הוא פרצוף גמור בכל י"ס שבו כנודע, אך א"א דבריאה אין בו י"ס שלימות רק ו"ק לבד, ואין בו פרצוף שלם. כי כיון שיש מסך בין אצילות לבריאה חסר מהבריאה הראש של א"א שבה שלא יכלה להתלבש שם בבריאה.

ריג והענין הוא, כי כבר ידעת שיש בא"א דאצילות י"ג תקונים, אשר הם צינורות הנובעים אור משם, ועי"ז נתמעט האור ונתרחק משם מאד, ולכן לא יכול להוציא כנגדן בבריאה, רישא בי"ג תיקוני דיקנא.

ריד גם אבא דבריאה אין לו פרצוף שלם רק בחינת ו"ק כמו א"א. והטעם, כי הלא אף באצילות עצמו, בהיות שם זווג הב' דאו"א, כבר בארנו, שאמא היתה רובצת על האפרוחים בפרצוף שלם של אצילות דתבונה, ואמנם אבא הוא מרכין ראשו למטה להזדווג עמה, לכן נמצא שאור ג"ר דאבא לא נזדווגו בתבונה אלא ע"י הרכנת הראש של אבא, ולכן כאשר אותו האור הגיע אל הבריאה לא ניכר בו הראש של אבא, רק ו"ק שלו לבד.

רטו אבל אמא של בריאה יש לה פרצוף גמור ושלם לטעם הנ"ל, רק שהיא בבחינת התבונה, שהיא קצרת הקומה כנ"ל. גם ט"א כי הלא אמא מקננא בבריאה כנ"ל, וכתר וחכמה דאצילות גנוזין בה, לכן אין להם גילוי רק בסוד ו"ק לבד. אך אמא שנגלית כבריאה, לכן פרצוף של אמא דבריאה שלמה.

רטז ואמנם זה עצמו ביאור מ"ש אמא עילאה מקננא בכורסיא. פירוש: אמא דבריאה עצמה, מקננא בכורסיא, כי משם נוכל לומר שמתחיל עולם הבריאה. כי א"א ואבא דבריאה הם מכוסים ונעלמים כנ"ל, לכן הבינה מכונה אל הבריאה, כי אין גלוי האור שבה, אלא מבינה שלה עצמה ואילך.

ריז ואמנם מה שחסר בכאן מאמא דבריאה הוא או"מ שלה, שאין לה שום מקיף. וז"א דבריאה ודאי שהוא פרצוף שלם, אך מה שנתוסף בו הוא שיש לו או"מ א', כי כל מה שהוא קטן מחברו, יכול להתגלות יותר מחבירו, לכן הולכין הפרצופין אלו דבריאה מדרגה אחר מדרגה.

ריח ונוקבא דז"א דבריאה יש לה פרצוף שלם וב' מקיפין: הא' הוא בסוד הקשר תפלה של ראש, וזהו מקיף העליון שבה. והמקיף הב' התחתון שלה הוא תפלה של יד, כי הוא אור המקיף כנודע, כי כל תפלין הם בחינות מקיפין.

ריט[227] ועתה נבאר סדר התלבשות הפרצופים זה בזה, כי באצילות כבר בארנו, שכל הפרצופים שלימים וגמורים, והנה ג"ר דעתיק נשארין מגולין כלי לבוש, כי אין א"א יכול להלבישו מרוב זכותו ודקותו דרישא דעתיק. ואמנם ז"ת דעתיק מתלבשים תוך א"א בכל הי"ס שבו.

[227] שם פרק ד'.

רכ אח"כ ג"ר דא"א ג"כ מגולין, וז"ת מתלבשות באו"א וזו"ן. כי הן ד' אותיות הוי"ה, שהוא שמו של א"א, כי א"א מתלבש תוך שם זה, שהוא ד' אותיות: ד' פרצופים, וסוד קוצו של י' הוא רישא דא"א, שנשאר מגולה חוץ לאבא שהוא יוד, כנודע.

רכא גם או"א מתלבשים ג"ת שלהם בז"א, כי או"א כחדא שריין ואינם זה למטה מזה. וכן ז"א ג"ת שבו מתלבשין בנוקבא לפעמים כשהם אב"א. אך כשהם פב"פ אז הם שוין כמו או"א.

רכב ואמנם בריאה לא כן הוא, כי א"א שבה הוא בסוד ו"ק שבו לבד. וג"ר של ו"ק אלו, שהם חג"ת, נשארין מגולים. וג"ת שבו הם מתלבשין בו"ק דאו"א.

רכג והנה סוד עתיק דבריאה הוא סוד נקודת מלכות דאצילות, שאמר לה הקב"ה, לכי ומעטי את עצמך והרי ראש לשועלים. כי זהי ראש לכל הבריאה כולה. ואז היא סוד עתיק דבריאה, ומתלבשת בג"ר של ו"ק דא"א, שהם חג"ת המגולין כנ"ל. ואח"כ נבאר בע"ה נקודת מלכות דאצילות הנ"ל.

רכד ונבאר סוד היצירה. כי להיות שיש בו מסך א' יותר בינו ובין הבריאה כי אין לו הארה רק ע"י התלבשות אור תוך ז"א דבריאה, לכן האורות העליונים כל מה שהם יותר זכים ועליונים הם מתמעטים, משום כי אין האוד הזה יכול לעבור דרך מסך ההוא העב.

רכה לכן א"א דיצירה אין בו רק בחינת ג' כלול בג', שהם נה"י כלילין בחג"ת, ולא ניכר בו רק ג"ס לבד. וכן אבא דיצירה, ג' גו' ג', דוגמת א"א. כי גם בבריאה היו שניהן שוין. אמנם אמא דיצירה אשר היה לה בבריאה פרצוף שלם. וכן זו"ן דיצירה, הם כולם בחינת ו"ק לכל אחד לבד.

רכו והטעם הוא, כיון שאור היצירה נמשך מן מסך ז"א שהוא ו"ק. לכן אין יכול להיות בכל אחד מהיצירה יותר מבחינת ו"ק, וזהו שית ספיראן מקננן ביצירה. כי הפרצוף היותר גדול שבכולם אינו יותר מו"ק.

רכז גם ביאורו הוא, כי המסך הנעשה בין בריאה ליצירה הוא, שנתלבשה הבינה דאצילות תוך ז"א דבריאה, ועל ידה נעשית מסך ההוא. וא"כ נמצא, כי כל יצירה הוא מן ו' ספירות שהוא ז"א. אך ההפרש של אמא וזו"ן דיצירה הוא, כי ו"ק דאמא אין לה מקיף כלל, וו"ק דז"א יש לו מקיף א', ונוקבא שיש לה ג"כ ו"ק יש לה ב' מקיפין.

רכח והנה ב' תחתונים דא"א דיצירה מתלבשים באו"א, ונקודה א' מהם, כי הוא ג' גו ג', מג' ספירות שבו, נשאר מגולה, ועתיק דיצירה הוא נקודת מלכות דבריאה, שירדה בכאן ונתלבשה בזאת הספירה הג' המגולה. וכמ"ש בע"ה.

רכט ונבאר סוד העשיה. כי להיות שנתוסף בה, מסך א' ממלכות דיצירה, ולכן נפחתו האורות, כי א"א שבה ג"כ ג' גו ג' כמו שהיה ביצירה. והטעם כי להיותו בחינת קו האמצעי, כי הכתר הוא בחינת קו האמצעי, ובהכרח הוא שלוקח ב' קוין ימין ושמאל, לכן א"א אין בו לעולם פחות מג' גו ג'. אך אבא שאין בו טעם זה, לכן נתמעט והיה נקודה: עולם פחות מג' גו ג'. אך אבא שאין בו טעם זה, לכן נתמעט והיה נקודה א' לבד.

רל ואמנם אמא וזו"ן דעשיה, נתמעטו גם הם ואין בכל אחד מהם רק בחינת ג' גו ג'. וההפרש שבהן הוא, כי אמא אין לה מקיף. וז"א יש לו מקיף א' והנוקבא ב' מקיפין. והנה גם בעשיה יש בחינת עתיק שהוא נקודת מלכות דיצירה שירדה לעשיה ונתלבשה בא"א.

רלא [228]דע כי מצאתי להר"ר גדליה הלוי ז"ל, כי הג"ר של הו"ק דא"א דבריאה שהם חג"ת, אשר נשארו מגולין בלי התלבשות, הנה אלו הג' הם בסוד מסך.

רלב ופירוש הדברים הם כך. כי הלא ביארנו, כי בכל עולם מג' עולמות בי"ע יש להן מסך א', ואמנם המסך שבין אצילות לבריאה, כאשר עברו בתוכו דמות כל האורות דאצילות לעשות כנגדן י"ס דבריאה, הנה אלו לא בקעו אותו מסך ועברו בו, רק עבר בו אור שלהם דרך המסך ההוא ונחקקו כל הי"ס של הבריאה.

רלג והנה גם ג"ר דא"א דבריאה, שהם חג"ת כנ"ל, הם ג"כ עוברים דרך המסך, ואינם בוקעים המסך, רק הם אור המתמעט עובר קצתו דרך המסך, אבל אותה הנקודה דמלכות דאצילות הנ"ל, שירדה להתלבשות בג"ר אלו דא"א, הם אור עצמו של המלכות דאצילות, ע"כ היא משברת ובוקעת את המסך עצמו ויורדת ומתלבשת בג"ר דא"א.

רלד והנה סוד נקודה זו ענינה הוא, כי הלא נודע, איך היו ב' המאורות באצילותן בקומתן נבראו שוין זה לזה. וכאשר קטרגה הלבנה ונתמעטה, פירוש: שמה שהיתה בסוד פרצוף שלם, נתמעטה ועמדה בסוד נקודה קטנה כלולה מי"ס, והט' נקודות אחרות פרחו ממנה, כנודע, ששרשה מתחלה אינו רק נקודה א' ואח"כ באו לה בתוספות ע"י ז"א תשעה נקודות אחרות. כי לכן נקרא אספקלריא דלית לה מגרמה כלום. לכן חזר ז"א ונטלם, ונשארה בסוד נקודה קטנה, ואז לא יכלה לעמוד אצלו מרוב קטנותה ואז ירדה במקום זה בראש הבריאה.

רלה ואמנם זה היה בזמן מיעוט הלבנה בבריאת העולם, אבל אחר שכבר נתקנה וחזרה למקומה אב"א וברא לאדה"ר, והוא החזירה פב"פ כבתחילה, ואח"כ ע"י חטאם של התתחתונים חזרה ונתמעטה וירדה, כי זה כל סוד תפלתינו לתקנה בעת תפלתינו ואח"כ

[228]ע"ח ח"ב שער מ"ז: שער סדר אבי"ע פרק ו'.

חוזרת כבראשונה, כי אין בנו כח יותר מזה. והנה כל דבר שבקדושה עושה רושם במקומו אע"פ שנסתלק משם, ותמיד נשארה בחינת נקודה זו בראש הבריאה.

רלו אמנם בזמן אשר המיעוט שלה ע"י פגם תחתונים, אז הט' נקודות אחרות שמסתלקות ממנה, אינן חוזרות אל ז"א אל מקורם ממקום שבאו, אבל יורדות בעונותינו עד הקליפה בסוד שכינה בגלות, ואין להאריך בזה.

רלז ונחזור לענין כי נקודה זו היתה תחילה זנב לאריות בסוף האצילות, כי חוה זנב לאדם היתה, ואח"כ ירדה ומיעטה עצמה בסוד נקודתה, והיתה לראש לשועלים, ראש לבריאה ממש. וכן היתה בכל עולם ועולם, כי נקודת מלכות דיצירה ירדה בראש עשיה, וכן דבריאה בראש יצירה.

רלח וכן היה ג"כ בראש אצילות, בסוד כולם בחכמה עשית. כי אור א"ס נתלבש בחכמה עליונה שלמעלה מאצילות, וירדה אותה החכמה עצמה ושברה המסך שע"ג אצילות, וירדה מציאות עצמה ונתלבשת באצילות, ועל ידה מקבל אצילות אור א"ס. וז"ס כולם בחכמה עשית הנזכר בעולם אצילות.

רלט ואמנם כל זה הבחי' שהיתה בכל העולמות, הכל היה לתועלת העולמות כדי לקשר זה בזה וזה בזה כדי שיוכלו לקבל הארה זה מזה וזה מזה על ידי היות סיום האצילות תחלת רישא דבריאה ממש, וכן בשאר העולמות. וז"ס יום השבת, כי אז נתוסף קדושה בעולמות, ואז היכל העליון ק"ק דבריאה חוזר לעלות אל האצילות ונעשה אצילות גמור ממש, לטעם הנ"ל. וכיוצא בזה בשאר העולמות ואין להאריך.

רמ [229]דע כי הקליפות בעולם אצילות אינם אחוזים אלא בזו"ן לבד, אבל מבינה ולמעלה אין להם אחיזה כלל. אבל בג' עולמות בי"ע, יש אל הקליפות אשר שם אחיזה ויניקה, אפילו מבינה ולמעלה של אותו עולם.

רמא וסוד הענין, דע כי הנה כל הקליפות לא נעשו אלא מן השמרים והבירורים של ז' מלכים שמתו כנודע. והנה אותן ז' מלכים שמתו הם בחי' זו"ן דאצילות לבד, לפי שהמלכים של או"א לא מתו כנזכר אצלינו, שנשארו למעלה במקום אצילות ולא ירדו לעולם הבריאה. וע"כ לא היה בהם מיתה. אבל הז' מלכים של הזו"ן שירדו בבריאה ושם מתו, או נתעוררו ונתהוו הקליפות הנקרא מות.

רמב והנה זו"ן הם ב' אותיות אחרונים של הוי"ה, והם ו"ה, שהם גימ' י"א לכן הקליפות הם י"א ג"כ בסוד י"א סמני הקטורת, כמבואר אצלינו בענין פיטום הקטורת ובענין הקדיש של הודו.

[229]ע"ח ח"ב שער מ"ח: שער הקליפות פרק א'.

רמג והנה בזמן הגלות, אז כביכול אין השם שלם, לפי שזו"ן שהם: ב' אותיות ו"ה אחרונים, הם נפרדין מן או"א שהם אותיות י"ה, ויורדין למטה ומהם נמשך הארה אל הקליפות, יען ששרשם הם משם, כנ"ל, והם מאירין בהם ומחיים אותן בסוד י"א סמני הקטורת, שהם חיות הקליפות ורוחניותן אשר נמשכו מן הב' אותיות ו"ה. והן י"א בחינות משם ו"ה היורד שם.

רמד וכאשר עולין זו"ן למעלה עד עולם אצילות ומתחברים עם או"א שהם י"ה אז מסתלקין ועולין ג"כ למעלה י"א סמני הקטורת שהם חיות הקליפות אשר נמשכו מן ו"ה, ואז הקליפות מתבטלין, ואז השם עליון נעשה שלם.

רמה ענין הקליפות וענין ד' עולמות אבי"ע והשינוי שיש ביניהם, דע, כי גם בקליפות[230] יש בחינות אבי"ע, ובכל עולם יש בו ה"פ, שהם כללות י"ס של אותו עולם, וכל פרצוף מהם כולל י"ס על דרך שהוא בקדושה.

רמו ונבאר עתה ענינם. דע כי אע"פ שבכל ד' עולמות יש בחי' קליפות, יש שינוי בעולמות בעצמם, כי הנה בעולם אצילות של הקדושה הטוב מרובה על האצילות של הטומאה, ואינם מעורבים כלל הקדושה עם הטומאה. ובעולם הבריאה, הקדושה מרובה על הטומאה של הקליפות דבריאה, אמנם הם מעורבים יחד. וביצירה הוא מחצה על מחצה וגם הם מעורבים יחד טו"ר. ובעשיה הקליפה מרובה על העשיה של טהרה, וגם הם מעורבים יחד, ואין שום דבר בעולם העשיה שלא תהיה מורכב מטו"ר: קדושה וקליפה מעורבין יחד ממש.

רמז והנה הטומאה שבאצילות הם הנק' קליפה דאצילות הטהור. וכן הטומאה של הבריאה נקרא קליפה דבריאה דטהרה. וכן ביצירה וכן בעשיה. ואמנם אם קליפות האלו שבכל עולם הם סביבות העולם או אם הם למטה בין כל עולם ועולם. זה יתבאר במ"א. אמנם ודאי הוא כי הם במדור אחד יחד, הקליפות דאצילות יושבים בעולם האצילות וכן הבריאה וכו' והם בחי' טוב ורע.

רמח ואמנם ענין התערבות טוב ורע הנ"ל שיש בג' עולמות בריאה יצירה עשיה, אינו חס ושלום בעשר ספירות המקננות בהם, כנודע, כי אמא מקננא בג' ספיראן דבריאה וכו', אבל התערובות הוא בעולמות עצמם.

רמט ונבאר עתה איך היו הקליפות קודם שחטא אדם הראשון וגם ד' עולמות דאצילות בריאה יצירה עשיה דקדושה, ומה גרם בהם אדה"ר אח"כ ע"י חטאו. והנה נתבאר אצלינו כי קודם בריאת העולם לא היה עדיין שום תיקון באצילות ולא היו רק אותן ט"ס

[230] ע"ח ח"ב שער מ"ח: שער הקליפות פרק ג'.

דא"א, דלאו אינון היכלין ולאו אינון רוחין כו', ואז היו הם בלתי תיקון, ולא היה מתגלה בז"א ונוקבא רק ו' אורות בזכר נגד ו' קצוות, ואור אחד לבד שביעי בנוקבא בבחי' היותן אחור באחור כנודע.

רנ ואח"כ נתקן האצילות הקדוש, ואז כתר וחכמה נתקנו ברישא דא"א, בכל אותן התקונים, שהם: בגולגלתא, ומוחא שהם בכתר וחכמה וכן בכל מציאות א"א ואח"כ נתקן עולם אצילות בתיקון גמור, ואחר שנתקן עולם אצילות היו כל הקליפות בלי שום תיקון כלל ועיקר.

רנא ואחר כך נתקנו ג' עולמות בריאה יצירה עשיה ועדיין כל הקליפות היו בלי שום תיקון כלל, אמנם עדיין היו הקליפות, על דרך שהיתה הקדושה בתחלה קודם התיקון, ואז היו ז"א ונוקבא דקליפה דאצילות ו' אורות בזכר לבד בסוד ו"ק, ואור א' שביעי בלבד בנוקבא, כמו בחינת ז"א ונוקבא דקדושה בהיותן אב"א. וזהו ענין ההוא נהירו דקיק דאית גו מסאבותא הנזכר פרשת יתרו דס"ט.

רנב והנה כאשר חטא אדה"ר נתהפך העולם, וגרם פגם בארבע עולמות הקדושים, וגרם תיקון בד' עולמות דקליפה, וזה ענינם. כי הנה על ידי חטא של אדם הראשון הגיע הפגם בעולם אצילות עד א"א דקדושה כביכול, וזה סוד ישת חשך סתרו, ואז אין א"א דאצילות מאיר, אבל נגנז באו"א, ואו"א הם מאירין באצילות, וא"א מאיר על ידם מתוכם, והרי זה פגם אחד.

רנג לכן מזה הפגם נתוסף פגם אחר ג"כ, והוא כי כיון שנסתם אור א"א דאצילות גרם מיעוט אל נוקבא דז"א דאצילות, ונסתלקו ממנה כל ט' ספירות העליונים, ולא נשאר בה רק אור נקודה א' לבד, ואז נתוסף ונעשה תיקון אל הקליפה דאצילות. והוא כי אותן הט"ס שנסתלקו מהנוקבא דקדושה נתתלבשו בט"ס נקודות ראשונים של נוקבא דז"א דקליפה דאצילות, שהיא נקרא לילית הרשעה אשת סמאל הרשע. שהוא ז"א דאצילות דקליפה.

רנד לפי שאז נתפשטה לילית ונעשה פרצוף שלם בי' ספירות, ונתלבשו אותן הט' ניצוצין של הנוקבא דאצילות בט' ספירות הראשונים שלה, ואותו ניצוץ נהירו דקיק שהיה בה תחלה כנ"ל ירד בספירה העשירית שלה.

רנה וז"ס שאמרו רבותינו ז"ל על אמלאה החרבה לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלם, כי ירושלים, הוא נוקבא דז"א דקדושה, נחרבה ונשארה בסוד נקודה אחת לבד, וצור שהיא לילית הרשעה צרתה, שפחה כי תירש גבירתה, נתמלאה ונעשית פרצוף שלם מי"ס ממה שנחרבה ירושלם, שהם הט' ספירות הראשונים.

רנו ועל זה רמזו במסכת חגיגה, ע"פ ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי מפני גווה, מפני גאותן של ישראל כו'. כי כבר בארנו במקום אחר כי ענין חטא אדם הראשון וענין גלות וחורבן בית המקדש הכל ענין אחד.

רנז וזה שאמר הכתוב השליך משמים ארץ תפארת ישראל. כי ת"ת ישראל שהוא ז"א השליך מן השמים שהוא מקום הת"ת שבו, את הארץ, שהוא נוקבא שהיתה שם במקום החזה כנודע, וגם השליכה מכנגד נצח הוד יסוד שבו, וזהו ולא זכר הדום רגליו שהם נה"י שבו, וירדה למטה מהיסוד שבו, בסוד נקודה אחת לבד כנ"ל. וזהו ענין פסוק ומלכותו בכל משלה שנתבאר בתקונים כי הוא סוד אדם דעשיה שנתלבש בי' קליפין, שהיא נוקבא דז"א דאצילות, הנקרא אדם דעשיה.

רנח וזהו ענין מ"ש בזוהר במדבר דקי"ט ע"ב ע"פ קולה כנחש ילך ועל פסוק נפלה לא תוסיף קום שהוא ענין זנבא ורישא כו'. והענין הוא כי הנה לא נשאר בנוקבא דז"א דאצילות דקדושה, רק בחי' מלכות שבה, שהיא בחינה עשירית תחתונה שבה, ושאר הט' ספירות העליונים שבה שבאו לה מט"ס הראשונים שבו דז"א כנודע, אלו ירדו למטה בנוקבא דקליפה.

רנט ואלו הט"ס ראשונים נקרא רישא אשר היא שכיבת לעפרא, כי היא נתונה בין הקליפות בסוד עפר המשכן, אבל בחי' אחרונה שבה הנקרא זנבא, היא לבדה נשארה באצילות, והיא השולטת עתה בזמן הגלות, ולכן או"ה שהם זנבא יש להם תגבורת בגלות הזה, לפי שהם נזונין מן הזנב השולטת עתה, אבל ישראל שהם רישא נזונין מן רישא, והנה רישא דא שכיבת לעפרא, לכן ישראל הם בגלות הזה נכנעים ושפלים תחת עכו"ם הנקרא זנבא.

רס אמנם התיקון ב' שנתוסף בסמא"ל ז"א דקליפה דאצילות, הוא שגם הוא נתפשט ונעשה פרצוף שלם בי"ס שלו מה שלא היה תחלה רק בו"ק לבד. אמנם בענין האורות שהם הרוחניות שבתוך ט' ספירותיולא נתוסף בו דבר ואין בו רק בחי' ו' אורות של רוחניות הראשונים בלבד, שהיו לו קודם התיקון, כי כבר נת"ל שאין בו דעת, לכן האורות הם ו' לבד ואלו הו' אורות הם מאירין בי"ס.

רסא אמנם הנוקבא שלו יש לה י' אורות מאירין בי' ספירותיה וז"ס הנזכר פ' פנחס. כי לילית אתקריאת יותרת על הכבד דאתגברת על בעלה ואיהי שלטא על דכורא דילה והוא מש"ל כי היא יש לה יתרון עליו שיש לה י' אורות והוא אין לו רק ו' אורות שבו. אמנם הטעם שנתפשט הוא לי"ס אע"פ שאין בו רק ו' אורות, הוא בעבור לילית שהיא נוקבא שנתפשטת י"ס שבה ג"כ ע"י שנתן לה י"ס שבה, כנודע כי אין לנוקבא דבר רק

מצד הזכר, אמנם לענין הרוחניות שבה, לוקחת אותן הט"ס שנסתלקו מנוקבא דקדושה דאצילות.

רסב והנה נתבאר ענין תוספת התיקון, שנעשה בקליפות דאצילות כי אע"פ שיש שם ה' פרצופים בקלי' דאצילות, אעפ"כ הג"ר דקליפות דאצילות והם א"א ואו"א דקליפות נשאר בלי תיקון רק כבתחלה, אבל זו"ן דקליפות דאצילות בהם בלבד נעשה תיקון עם היות שאינם שוין בתיקונם, כי הנוקבא נתקנה תקון גמור אפי' בענין הרוחניות, משא"כ בז"א דקליפה כנ"ל. וז"ס עשו ואשתו, ובזה תבין למה יצא עשו כולו כאדרת שער.

רסג וועניין כי באצילות הקדוש היה תיקון בכולו, ואז נתקנו בחינות השערות דא"א ברישא דיליה, ונמשכו ממנו באחורי כתפוי ההוא חוורא, וההוא קוצי דשערי הכולל ד' תיקוני נימין ושערין, ונמשכין עד רישא דז"א כנזכר בדרוש הציצית. נמצא או"א מכוסים תוך אותן השערות אשר הם לבנות כשלג חיוור, ועי"ז נשאר יעקב איש חלק, כי כבר נתקן כל האצילות וכל השערות הם למעלה באו"א. אבל יעקב נשאר בבחינת איש חלק, שהוא ז"א דאצילות דקדושה.

רסד אבל בקליפות דאצילות, שלא היה תיקון אלא בזו"ן שהם עשו ואשתו, לכן כל אלו השערות אשר היו כאן באו"א דקדושה שם הם בעשו, שהוא ז"א דקליפות, וגם שהם סומקין כוורדא. וזה הטעם, שיצא אדמוני וכולו כאדרת שער. ואלו הם בחינת אותן ד' מאות איש שהם כנגד השערות דקדושה, שהם ד' תיקונים, והם ד' מאות איש, כנזכר אצלינו.

רסה והנה הקליפות דאצילות רצתה להדמות כקוף בפני אדם ולהתתקן כולו אף בא"א דוגמת האצילות, ורצתה לעלות עד שם בא"א דיליה, ולהמשיך משם בחינות שערות, כמו שהם בקדושה, וכל זה הסוד רמוז בפסוק אם תגביה כנשר כו', להמשיך אותן שערות מא"א שלך, משם אורידך נאם ה'. כי אם ח"ו יעלה אותן התיקונים באצילות הטמא גם בא"א ואו"א דיליה, היה נחרב העולם וע"כ משם אורידך נאם ה'.

רסו והנה נתבאר בקיצור, כי באצילות דקדושה נגנז אור א"א, וע"כ חזרה אור המלכות נוקבא דז"א בסוד נקודה א' של אור לבד, שהיא בחינת המלכות שבה בלבד, וט' ראשונות שלה נתלבשו בט"ס דנוקבא דקליפות דאצילות שלא היה לה קודם התיקון רק נקודה א' שהוא מלכות שבה, ועתה נגמרו י"ס וביוד אורות, אבל בז"א דקליפה דאצילות שהוא ו"ק, נתקן גם הוא לי"ס אבל אין בו רק ו' אורות.

רסז והנה בעולם הבריאה, נתוסף פגם בקדושה דבריאה בא"א ואבא, ותיקון בקליפה א"א ואב"א. כי גם אבא דקדושה דבריאה היה בו חשך ואינו מאיר רק אור אמא לבד.

וז"ס שאמרו בתקונים, אמא עילאה מקננא בג' ספיראן בכורסיא. כי בא"א ואבא הושת חשך סתרה. וכנגד זה נתוסף תקון בקליפה דבריאה גם באו"א שלהם, ונמשך להם אור מן או"א דקדושה, כמ"ש בע"ה.

רסח ובעולם היצירה, חשך אור אמא דקדושה גם כן, ולא נשאר שם רק אור ז"א לבד, וז"ס ו"ס מקננן במטטרון, וג"ר אשר ביצירה כביכול מכוסים בחושך ואינם מאירים, וכנגד זה נתוסף בקליפה דיצירה תיקון ג' גם בא"א אשר שם, ונמשך לו אור מא"א דיצירה דקדושה.

רסט ובעולם עשיה חשך גם אור ז"א אשר שם, ולא נשאר רק אור דנוקבא דז"א דעשיה. וז"ס מלכות מקננא באופן. וכנגד זה נתוסף בקליפה דעשיה תיקון בבחינת עתיק אשר שם. והרי נתבאר היטב אמלאה החרבה, בכללות כל הד' עולמות. איך כפי סדר המעטת הדרגת אור דקדושה נתוסף מילוי האור בקליפות.

רע והנה נתבאר לעיל, כי ענין העלם וגניזת אור א"א דאצילות הקדוש, זה גרם חסרון ומיעוט בנוקבא דז"א. והנה בבריאה אשר גם כן נגנז אור אבא אשר שם, לכן גרם ג"כ מיעוט יותר גדול בז"א (בא"א) אשר שם, כי גם הוא נתמעט משיעורו. וביצירה נתמעט גם קומת אמא עילאה דיצירה. ובעשיה נתמעט גם קומת אבא דקדושה, עד שאין שם בעשיה רק א"א אשר שם בשיעורו לבד.

רעא עיקר אחיזת הקליפות הוא בג"ת שבכל עולם. אמנם בשאר הז' ראשונות יש ג"כ קליפה. וכמו שיש עליות דקדושה, שפנימיות התחתון נעשה חיצוניות בעליון, וע"י זה מתבל הארה ונמתק. כן בקליפות הם עולים ג"כ על דרך זה, פנימיות התחתון נעשה חיצוניות העליון, וע"י זה נמתקים ואינם נאחזים.[231]

רעב ובזה תבין היות ז' מלכים תחת כל בחינה: בבינה, ובז"א ובמלכות ובסיום כל אחד ממנו, בג' תחתוניות שבהם, באחורים, כי זה נקרא תחת. ובמלכות דעשיה נפשות וביצירה רוחין כו'. וממ"א תבין מש"ל, כי הקליפה העליונה דאצילות היא נקראת טהרה דבריאה, כי טהרה דבריאה היא נקראת טומאה דאצילות.

לוח השאלות לפירוש המלות

מהו **א** "א במקום ז"א עומד. (לתשובה)

מהם א"א ואו"א וזו"ן דקליפות. (לתשובה)

מהם אבי"ע דקליפות. (לתשובה)

מהו או"מ תחת רגלי יושר א"ק. (לתשובה)

[231] ע"ח ח"ב שער מ': שער פנימיות וחיצוניות אמצע דרוש ח'.

מהו אור אצילות. (לתשובה)
מהו אור בריאה. (לתשובה)
מהו אור החדש. (לתשובה)
מהו אור הישן. (לתשובה)
מהו אור עובר דרך מסך. (לתשובה)
מהו אור עובר קצתו דרך מסך. (לתשובה)
מהו אור עינים. (לתשובה)
מהו אור שאינו עצמות. (לתשובה)
מהו אור עצמותי. (לתשובה)
מהו אור עקרי השורשי. (לתשובה)
מהו אור של תולדה. (לתשובה)
מהו איכות המקום. (לתשובה)
מהו אילנא רברבא. (לתשובה)
מהו אילנא זעירא. (לתשובה)
מהי ארץ ישראל. (לתשובה)
מהו אדה"ר נתמעט למאה אמה. (לתשובה)
מהו אדה"ר מקודם החטא. (לתשובה)
מהם אלהים אחרים שבין הדבקים. (לתשובה)
מהם אלפים אמה תחום שבת. (לתשובה)
מהי אם הבנים. (לתשובה)
מהם אמא זו"ן שבבריאה דקליפות. (לתשובה)
מהו אמר לעולמו די. (לתשובה)
מהם אפרוחים ביצים בנים. (לתשובה)
מהם אצילות ובי"ע דכלים. (לתשובה)
מהן **ב** ' בחינות דחיצוניות. (לתשובה)
מהם ב' זווגים דאו"א. (לתשובה)
מהם ב' חלוקות בגוף מהחזה שבו. (לתשובה)
מהו ב' מדרגות אין עולים. (לתשובה)
מהם ב' תחתונים דא"א דיצירה. (לתשובה)
מהו בולט ויוצא לחוץ מהגוף. (לתשובה)
מהי בחינה העליונה דא"א שביצירה. (לתשובה)

מהי בטן אמא. (לתשובה)
מהי בינה דגוף. (לתשובה)
מהם בינה וזו"ן דגוף. (לתשובה)
מהם בי"ע שבעוה"ז. (לתשובה)
מהי בריאה. (לתשובה)
מהי בריאה חדשה. (לתשובה)
למה בריאה מיוחסת לישסו"ת. (לתשובה)
מהן ג ' בחינות דנשמות באדה"ר. (לתשובה)
מהם ג' לבושין שבגוף. (לתשובה)
מהי גילוי לבחינת נקבה. (לתשובה)
מהו גירוש או"מ לכלים דאחורים. (לתשובה)
מהו גן עדן. (לתשובה)
מהן ג"ר דבינה דגופא. (לתשובה)
מהן ג"ר דבינה דראש. (לתשובה)
מהן ג"ר מבחינת עצמותם. (לתשובה)
מהן ג"ר מבחינת הארתם. (לתשובה)
ג"ר שע"י מסך. (לתשובה)
מהן ג"ר דגוף. (לתשובה)
מהי גרון. (לתשובה)
מהם ד ' עולמות דקליפות. (לתשובה)
מהי ד' רומזת להנוקבא. (לתשובה)
מהו די ולא תתפשטו יותר. (לתשובה)
מהו דינין כשין מאד. (לתשובה)
מהו דרך מסך. (לתשובה)
מהי ה ' יתירה דיום הששי. (לתשובה)
מהי הארת מצח דא"ק. (לתשובה)
מהו הוי"ה דמ"ה דאלפין. (לתשובה)
מהם ה"פ דקליפה. (לתשובה)
מהי הרכנת ראש. (לתשובה)
מהו התחלקות הגוף על החזה. (לתשובה)
מהי התחלת העליות דשבת. (לתשובה)

מהי התפשטות מבחוץ. (לתשובה)
מהי התרחקות מאור העליון. (לתשובה)
מהו ו "ס ראשונות דבריאה עד החזה. (לתשובה)
מהם ו"ק ונקודה דקליפות דאצילות. (לתשובה)
מהו ז "א דגוף. (לתשובה)
מהו ז"א נועל הבריאה. (לתשובה)
מהו ז"א צריך להיות כמו א"א. (לתשובה)
מהו זווג או"א בהתלבשות זו"ן. (לתשובה)
מהו זווג או"א במקומם. (לתשובה)
מהו זווג דחיצוניות למלאכים. (לתשובה)
מהו זווג דפנימיות לנשמות. (לתשובה)
מהו זווג לפרקים. (לתשובה)
מהו זווג שלם. (לתשובה)
מהו זווג תדירי. (לתשובה)
מהם זו"ן דגוף. (לתשובה)
מהם זו"ן דקליפה אב"א. (לתשובה)
מהם זו"ן דקליפה דאצילות. (לתשובה)
מהי זוהמא דהתוכא דדהבא. (לתשובה)
מהי זיהרא עילאה. (לתשובה)
מהם זכרים ונקבות שבבי"ע. (לתשובה)
מהי זנבא. (לתשובה)
מהן ז"ת דבינה דגוף. (לתשובה)
מהן ז"ת דבינה דראש. (לתשובה)
מהי ח ורבא. (לתשובה)
מהם חיצוניות ופנימיות דכלים. (לתשובה)
מהו חוץ לארץ. (לתשובה)
מהו חותם. (לתשובה)
מהו חזה. (לתשובה)
מהי חיצוניות. (לתשובה)
מהן חיצוניות כלים. (לתשובה)
מהן חיצוניות מצד אחור. (לתשובה)

מהן חיצוניות מצד פנים. (לתשובה)
מהן חיצוניות דחיצוניות דאחור. (לתשובה)
מהי חלה דאלף הא' דבריאה. (לתשובה)
מהו חלון פתוח. (לתשובה)
מהו חלון צר. (לתשובה)
מהו חלל פנוי. (לתשובה)
מהו חלל פנוי דעוה"ז. (לתשובה)
מהו חלל פנוי דבי"ע. (לתשובה)
מהי חלתו של עולם. (לתשובה)
מהו חצי ת"ת. (לתשובה)
מהי חשכת ב' בחינות דחיצוניות. (לתשובה)
מהן **ט** "ז ספירות עליונות. תחום שבת. (לתשובה)
מהן טפות כלים חיצונים. (לתשובה)
מהן טפות כלים פנימים. (לתשובה)
מהם **י** "א סמני הקטורת. (לתשובה)
מהן י"ד ספירות מדור לקליפות. (לתשובה)
מהן י"ד ספירות מחוץ לתחום. (לתשובה)
מהן י"ד ספירות פנויים וריקנים. (לתשובה)
מהן י"ד ספירות תחום העולמות. (לתשובה)
מהי יציאת האור דרך העינים. (לתשובה)
מהי יציאת רגלים מחוץ לתחום. (לתשובה)
מהי יצירה. (לתשובה)
מהי יצירה נתלבשה בעשיה. (לתשובה)
מהי יצירה דעוה"ז. (לתשובה)
מהי יצירה ועשיה אב"א. (לתשובה)
מהי יצירה ועשיה פב"פ. (לתשובה)
מהי יצירה צריכה להיות כז"א דאצילות. (לתשובה)
מהי ירידת האחורים לחלל הפנוי. (לתשובה)
מהי ירידת ב' בחינות דחיצוניות. (לתשובה)
מהם **כ** "ד ספירות פנוים. (לתשובה)
מהם כ"ז מדרגות דז"א. (לתשובה)

מהו כח ג"ר באמא. (לתשובה)
מהם כלים דאחורים. (לתשובה)
מהם כלים חיצונים. (לתשובה)
מהם כלים דפנים. (לתשובה)
מהם כלים פנימים. (לתשובה)
מהי כמות שיעור מקום. (לתשובה)
מהן כנפים. (לתשובה)
מהי כסות. (לתשובה)
מהו כסא הכבוד. (לתשובה)
מהו כסא דין תכלת סנדלפון. (לתשובה)
מהו כורסיא דרחמי. (לתשובה)
מהם כתרים דנשמות אדה"ר. (לתשובה)
מהם כתרים דכלים ואורות דנפשות. (לתשובה)
מהן ל ' ספירות שהיו מתחלה חלל וריקם. (לתשובה)
מהן ל' מדרגות דנוקבא. (לתשובה)
מהו לבוש אמצעי. (לתשובה)
מהו לבוש חיצון. (לתשובה)
מהו לבוש חיצון דאמא. (לתשובה)
מהו לבוש פנימי. (לתשובה)
מהם מ אה אמה דאדה"ר. (לתשובה)
מהם מאה כתרים דאדה"ר. (לתשובה)
מהי מדבר. (לתשובה)
מהו מדור הקליפות. (לתשובה)
מהו מדור קבע לקליפות. (לתשובה)
מהם מחיצות. (לתשובה)
מהם מחיצה ולבוש. (לתשובה)
מהי מיעוט הירח. (לתשובה)
מהו מלבוש דצדדים. (לתשובה)
מהו מלבוש שמתחת רגלין. (לתשובה)
מהו מלכות אין לה אור מעצמה. (לתשובה)
מהי מלכות המזווגת. (לתשובה)

מהי מלכות המסיימת. (לתשובה)
מהי מלכות נועלת את היצירה. (לתשובה)
מהו מסך ממש מפסיק. (לתשובה)
מהו מסך מפסיק. (לתשובה)
מהו מסך בפי החלון. (לתשובה)
מהו מסך קרוב. (לתשובה)
מהו מסך וריחוק. (לתשובה)
מהי מציאות זווג. (לתשובה)
מהו מקום בי"ע. (לתשובה)
מהו מקום חורבה. (לתשובה)
מהו מקום ישוב. (לתשובה)
מהו מקום המקדש. (לתשובה)
מהו מקום הנוקבא. (לתשובה)
מהו מקום סיום או"מ. (לתשובה)
מהם מקיפי נקודים. (לתשובה)
מהו משבר ובוקע המסך. (לתשובה)
מהי נ וקבא נקראת ד'. (לתשובה)
מהי נוקבא צריכה להיות כאו"א. (לתשובה)
מהן ניצוצין קטנות מאד. (לתשובה)
מהן ניצוצין קרובים לאו"א. (לתשובה)
מהי נעל דבריאה. (לתשובה)
מהי נעל דיצירה. (לתשובה)
מהם נפש רוח דחיצונית. (לתשובה)
מהם נר"ן דפנימיות. (לתשובה)
מהי נשירת אברים דאדה"ר. (לתשובה)
מהי נשמה דבי"ע היא אלהיות. (לתשובה)
מהם נפש רוח דבי"ע דפירודא. (לתשובה)
מהו ס וריא. (לתשובה)
מהו סיום או"מ עגולים. (לתשובה)
מהו סיום כלים דפנים. (לתשובה)
מהו סיום דצמצום א'. (לתשובה)

מהו סיום דצמצום ב'. (לתשובה)
מהו סנדלפון. (לתשובה)
מהם ע ' אמה ושירים. (לתשובה)
מהו עבר הירדן. (לתשובה)
מהם עגולי נקודים הפסיקו בין רגלי א"ק לאחורים. (לתשובה)
מהו עובר בולט לחוץ מגוף. (לתשובה)
מהו עולים מאליהם. (לתשובה)
מהי עונה. (לתשובה)
מהי עיבורה של עיר. (לתשובה)
מרא עיקר האור ושרשו, (לתשובה)
מהי עיר. (לתשובה)
מהי עליה בלי מעשה התחתונים. (לתשובה)
מהי עליה מאליו. (לתשובה)
מהי עלית האור מחצי ת"ת ולמטה. (לתשובה)
מהי עלית האור מטרם יציאתו מעינים. (לתשובה)
מהי עליה דמוסף שבת. (לתשובה)
מהי עליה דמנחת שבת. (לתשובה)
מהו עץ הדעת. (לתשובה)
מהי עשיה דעוה"ז. (לתשובה)
מהי עשיה צריכה להיות כנוקבא דאצילות. (לתשובה)
מהו ע"ש אחר חצות. (לתשובה)
מהם עתיק א"א או"א וזו"ן דקליפות. (לתשובה)
מהו פ ב"פ דזו"ן דקליפות. (לתשובה)
מהו פו"א, (לתשובה)
מהם פו"ח. (לתשובה)
מהם פו"ח דבי"ע. (לתשובה)
מהם פו"מ דעצמות ע"ס. (לתשובה)
מהי פי יסוד פתוח. (לתשובה)
מהי פירודא שבבי"ע. (לתשובה)
מהם פנוים וריקנים מאור. (לתשובה)
מהי פנימיות. (לתשובה)

מהי פנימיות הכלים. (לתשובה)
מהי פרישת כנפים דאמא. (לתשובה)
מהי פרסא שבגוי מעוהי. (לתשובה)
מהו **צ** מצום ב'. (לתשובה)
מהם **ק** ' אמה דקומת אדה"ר. (לתשובה)
מהי קדושה הנתוספה ע"ש שעה ה'. (לתשובה)
מהן קליפות דאצילות. (לתשובה)
מהן קליפות דבריאה. (לתשובה)
מהי קליפה דיצירה. (לתשובה)
מהי קליפה דעשיה. (לתשובה)
מהי **ר** אש הבריאה. (לתשובה)
מהי ראש לשועלים. (לתשובה)
מהו רגלי אמא נוגעת בפרסא. (לתשובה)
מהי רובצת בסוד או"מ. (לתשובה)
מהם רוחין נפשין מלבושין דבי"ע. (לתשובה)
מהם רישא וזנבא. (לתשובה)
מהי רישא בי"ג תי"ד. (לתשובה)
מהי רישא מגולה. (לתשובה)
מהו **ש** אר. (לתשובה)
מהו שארית יעקב. (לתשובה)
מהם שיורין מג' גו ג' שבעשיה. (לתשובה)
מהו שיעור מקום. (לתשובה)
מהן שיתא אלפי שני. (לתשובה)
מהן שיתא אלפין דרגין דנשמתין. (לתשובה)
מהי שמירה מפני הקליפות. (לתשובה)
מהן שש מעלות לכסא. (לתשובה)
מהו שיתופא דתנינא. (לתשובה)
מהו **ת** חום העולמות. (לתשובה)
מהו תחום שבת. (לתשובה)
מהי תוספת שבת. (לתשובה)
מהי תחת רגלי יושר א"ק. (לתשובה)

מהי תכלת. (לתשובה)

לוח השאלות לעניינים

מהיכן נעשה ג' עולמות בי"ע בבחינת עצמותם. (לתשובה)
מה היה הסבה ליציאת ג' העולמות בי"ע. (לתשובה)
למה עלה האור מהכלים שלמטה מטבור דא"ק למעלה מטבור. (לתשובה)
מה"פ שיצא האור דרך נקבי עינים דא"ק והאציל הע"ס דנקודים. (לתשובה)
מה"פ שנתפשטו הנקודים מחוץ לתנה"י דא"ק. (לתשובה)
מהו בעת הצמצום מטרם צאתו מן העינים דא"ק. (לתשובה)
למה אומר שנחשבו ב' בחינות דחיצוניות, ואינו חושב בחינה הג' דחיצוניות שהיא החיצוניות דחיצוניות דאחור. (לתשובה)
למה ב' הבחינות דחיצוניות שנפלו למטה לא לקחו כל המקום דאו"מ דיושר או למטה ממנו. (לתשובה)
מהו האו"מ דיושר שמתחת רגלי א"ק. (לתשובה)
מהו האו"מ דיושר שעלה והלביש מסביב נה"י דא"ק. (לתשובה)
למה יצאו עיגולים דנקודים קודם ליושר. (לתשובה)
למה מקיפי יושר הראשונים, סבבו מתחת הנקודה דצמצום א'. (לתשובה)
למה גרשו העיגולים את הכלים דבי"ע למקומם. (לתשובה)
כיון שנקודת הצמצום עלה למקום הפרסא שמתחת האצילות, למה לא נתהפכו הכלים להיות העשיה למעלה והבריאה למטה. (לתשובה)
מה הם ב' הבחינות העיקרים הנוהגים בכל הבירורים. (לתשובה)
למה אין בחינת נקבה נגלית אלא מאו"א ולמטה. (לתשובה)
מה"פ דלית בי שיתופא. (לתשובה)
למה ד' הבחינות שבאצילות אינם מסכים ממש, ודבי"ע הם מסכים ממש. (לתשובה)
מהו מקורם דכלים דפנים ואחורים דזו"ן דאצילות. (לתשובה)
מהיכן נבררו האחורים דזו"ן דאצילות. (לתשובה)
מה פירוש, שרפ"ח ניצוצין ירדו עם שביה"כ כדי להחיות הכלים. (לתשובה)
מהיכן נבררו הכלים דאחורים לפרצופי אבי"ע. (לתשובה)
מה הפרש מכלים של פרצופי בי"ע, לאחורים דאה"ר. (לתשובה)
מהו המקור לנשמת אדה"ר, ומהיכן נברר. (לתשובה)
למה כולל האדם לכל העולמות כולם. (לתשובה)
מה הפירוש אדה"ר ממקום כפרתו נברא, מעפרא דבי מקדשא לעילא. (לתשובה)

מה הם ג' הבחינות שבע"ש קודם החטא של בי"ע ונשמת אדה"ר. (לתשובה)
למה העש"ה שמקודם החטא בבחינת עצה"ד טו"ר, מאחר שהיתה כבר באצילות. (לתשובה)
מה"פ שהעשיה היה נוגעת ואינה נוגעת בארץ שלנו, הלא מקום ג' העולמות בי"ע מפריד ביניהם. (לתשובה)
למה בבחינת הא' דע"ש, היה הז"א באו"א, ומיצירה לא עלה רק הד"ר, והשש תחתונות היו בבריאה. (לתשובה)
למה בבחינה הג' שז"א כבר עלה לא"א, ומהעשיה לא עלה רק הד"ר, ושש התחתונות נשארו בבריאה. (לתשובה)
למה בבחי"א היה הבריאה במקום ז"א דאצילות. (לתשובה)
למה בבחינה א' דע"ש, היו ד"ר דיצירה במקום נוקבא דאצילות. (לתשובה)
למה בבחינה א' היו ד"ר דעשיה במקום ד"ת דבריאה, ושש תחתונות דעשיה במקום שש ראשונות דיצירה. (לתשובה)
מה"פ שגם מקודם החטא, היה העשיה אב"א, ואלהים אחרים היו נאחזים באחורים בין הדבקים. (לתשובה)
למה בעת שהבריאה עולה לאצילות נעשה הבריאה כאצילות ממש. (לתשובה)
למה מקומו דז"א צריך להיות במקומו דא"א. (לתשובה)
למה המצב דהעולמות באמיתתם הוא ז"א במקום א"א, ונוקבא במקום או"א, ובי"ע במקום ישסו"ת וזו"ן דאצילות. (לתשובה)
למה שש התחתונות דעשיה אינם יכולים לעלות לאצילות. (לתשובה)
למה שש התחתונות דעשיה, שנשארו בבריאה, נחשבים כאשה עוברה שהעובר בולט ויוצא מחוץ לגופה. (לתשובה)
מה"פ אדה"ר לא הוי ליה מהאי עלמא כלום. (לתשובה)
מאין יש כלים דפנים וכלים דאחור בבי"ע, בעת שכל עקרם הוא רק מחזה ולמטה בלבד. (לתשובה)
למה י"ד הספירות שמחזה של היצירה ולמטה, הם מדור קבוע אל הקליפות. (לתשובה)
למה מטרם החטא נסתיימו העולמות בהחזה דמקום יצירה של עתה. (לתשובה)
כיון שי"ד הספירות היו מדור הקליפות עוד מטרם החטא, א"כ גם מקודם החטא היה ענין המיתה בעולמות, שהם הקליפות. (לתשובה)
מה"פ שכל עליות עולמות שהיו מטרם החטא, נבררו רק ע"י מ"ן דאמא, ולא ע"י מ"ן דנוקבא.ש) מה"פ שחטא עצה"ד דומה לשביה"כ שיצאו קריין בלי זווג.שא)

למה בשביה"כ נשברו פו"א, ובעה"ד רק האחורים לבד.שב) למה נפלו הבי"ע למטה מפרסא מאחר שלא נפגמו הכלים דפנים.שג) מה"פ ביום אכלך ממנו מות תמות.שד) מה"פ שהעשיה כולה קדושה אלא שנתלבשה בקליפות.שה) מהו פו"ח העולמות.שו) מהו ג' ההבחנות המקוריות שבבי"ע.שז) מהן ב' התיקונים השומרים שלא יארע עוד שביה"כ.שח) מהם מאה כתרים שנשאר באדה"ר לאחר החטא.שט) למה אין בהכתרים שנשאר לאדה"ר, רק הארת מלכיות לבד.שי) מהן ג' הבחינות הנבחנות בנשמות דאדה"ר לאחר החטא.שיא) למה הבריאה מקבלת מזווג הב' דאו"א, והיצירה מפב"פ דזו"ן והעשיה מאב"א דזו"ן.שיב) למה בבריאה עונה, וביצירה שאר כסות. ובעשיה רק שאר.שיג) מהן השיורין שנשתיירו מג' גו ג' שבעשיה.שיד) מה"פ, שבבריאה הוא הוי"ה בניקוד אלקים, ובעשיה הוא אלהים אחרים.שטו) מה"פ אלהים אחרים הנאחזים בין הדבקים.שטז) מהן ז' הבחינות הכוללות שיש להבחין בבי"ע.שיז) הה"פ דבי"ע, אם הם בקומה שוה או זה למטה מזה.שיח) במה נחלקים בי"ע מאצילות, ובמה הם שוים זל"ז.שיט) מהו פו"ח דכללות בי"ע, ופו"ח דספירות, ופו"ח דעולמות.שכ) למה נפש רוח דבי"ע הם דפרודא.שכא) מתי ירדו פרצופי האחור דא"א ואו"א וז"א לבי"ע.שכב) למה נחלקו הכלים דע"ס לחיצון ופנימי.שכג) למה כלים החיצונים יותר זכים מהפנימים.שכד) למה יש נפש רוח דפנימית וג"ר דחיצוניות.שכה) למה המלאכים חיצוניות העולמות, ונשמות בני אדם הם פנימיות.שכו) למה לא יש רק פנימית אחת בב' הכלים פנימי וחיצון.שכז) מה"פ כתר מלובש בחכמה והחכמה בבינה והבינה מאירה בבריאה.שכח) למה הבריאה מקבלת רק מתבונה, ולא מאמא.שכט) מה"פ שהתבונה מתפשטת לזו"ן באו"פ, ורובצת עליהם בסוד או"מ.של) למה א"א דבריאה ו"ק בלי ראש.שלא) מה"פ שלא יכול לצאת בבריאה רישא בי"ג תי"ד.שלב) למה אבא דבריאה ו"ק בלי ראש.שלג) למה נעשו חג"ת דא"א לרישא מגולה.שלד) למה רק נה"י דא"א מתלבשים באו"א.שלה) למה מתלבש עתיק בחג"ת דא"א בבריאה.שלו) איך מלביש ישסו"ת לאו"א, וזו"ן לישסו"ת, בעולם הבריאה.שלז) למה א"א דיצירה ג' גו ג'.שלח) למה אבא דיצירה ג' גו ג'.שלט) מהי הבחינה העליונה דנה"י דא"א.שמ) למה נעשתה הבחינה העליונה דנה"י דא"א לרישא מגולה ביצירה.שמא) מהם ב' התחתונים דנה"י דא"א.שמב) למה רק ב' התחתונים דנה"י דא"א התלבשו באו"א דיצירה.שמג) למה א"א דעשיה ג' גו ג'.שמד) למה אבא דעשיה רק נקודה.שמה) למה יש לאמא וזו"ן נה"י בעשיה.שמו) למה בכל בי"ע, חסרים לאמא המקיפים, ולז"א מקיף א' ולנוקבא ב' מקיפים.שמז) מה"פ שחג"ת דא"א עוברים דרך מסך.שמח) מה"פ שמלכות דאצילות

בוקעת ומשברת המסך ויורדת לבריאה.שמט) מה הצורך לנקודת המלכות לירד לעתיק דבריאה, הלא יש שם עתיק בבריאה עצמו.שנ) מהיכן יש קליפות כבגד האצילות.שנא) מה"פ כשעולים י"ה ומתחברים בו"ה אז כל הקליפות מתבטלים.שנב) פעם אומר שהקליפות מסביבות כל עולם, ופ"א שהם מתחתית כל עולם.שנג) למה מקודם החטא היו הזו"ן דקליפות ו"ק ונקודה.שנד) למה ע"י פגם החטא, נגנז א"א באו"א ורק או"א מאירים בבריאה.שנה) מה"פ שנגנז א"א וגרם לנוקבא דז"א שתחזור לנקודה.שנו) מה"פ כיון שנתוסף פגם בא"א ואבא בבריאה, נתוסף או"א לקליפות.שנז) מה"פ כיון שחשך גם אור אמא ביצירה ע"כ נתוסף שם א"א לקליפות.שנח) מה"פ כיון שחשך גם אור ז"א בעשיה, נתוסף שם עתיק לקליפות.שנט) פ"א שבבריאה נתוסף או"א לקליפות וביצירה א"א, ובעשיה עתיק. ופ"א שבבריאה נתוסף לקליפות רק אמא, וביצירה אבא, ובעשיה א"א.שס) מהו ענין עליות עולמות דקליפות העולים בשוה עם בי"ע דקדושה.שסא) אם בי"ע דקליפות עולים ונכללים זה בזה בשוה עם הקדושה למה נשארים הקליפות בי"ד הספירות שמחזה דיצירה ולמטה גם ביום השבת.שסב) מהו ההפרש בין המקיפים דעיגולים ויושר, לבין הלבושים והיכלות, מאחר שהם שניהם מקיפים דחיה ויחידה. (לתשובה)

לוח התשובות לפירוש המלות

סימן א
(לשאלה) **מהו א"א במקום ז"א עומד**.
מבחינת מצב הקבוע באצילות, נמצא א"א עומד במקום ז"א דנקודים. כי הראש דעתיק לקח מקום ג"ר דנקודים, וז"ת דעתיק, ז"ת דנקודים, וא"א מלביש מפה ולמטה דעתיק, שהוא ז"ת דעתיק, הרי עמידתו דא"א במקום ז"ת דנקודים, שהם ז"ת. (אות פ"א).

סימן ב
(לשאלה) **מהם א"א ואו"א וזו"ן דקליפות**.
אין א"א בקליפות, רק בעולם היצירה ועשיה. כי הקליפות נבנו מחורבנם וחסרונם של הקדושה שנעשה בהם ע"י החטא דאה"ר, והנה מטרם החטא, כבר היו זו"ן במקום א"א ואו"א דאצילות. ובי"ע היו במקום ישסו"ת וזו"ן דאצילות. ומסבת החטא נפגמו כל אלו המוחין הגבוהים שבאו בסוד מוחין דתוספת, ולא נשאר בהם זולת המוחין הקבועים דאצילות, וירדו זו"ן לו"ק ונקודה, ובי"ע ירדו תחת הפרסא דאצילות.

סימן ג
(לשאלה) **מהם אבי"ע דקליפות**.
כל הפרצופים שבג' עולמות בי"ע דקליפות נתבאר לעיל בתשובה ב' עש"ה. ובעולם

אצילות דקליפה, אין בו רק ב' פרצופים ז"א ונוקבא לבד. כי מג"ר דאצילות אינו נופל ח"ו כלום לקליפות. והטעם הוא, כי אין מציאות הקליפות אלא בחלל הפנוי, דהיינו מתחת הסיום של הקו דא"ס ב"ה, שהוא תחת המלכות המסיימת לכל הקדושה, והנה בצמצום א' היה זה תחת רגלי א"ק העומדים על הנקודה דעוה"ז. אמנם בצמצום הב' שעלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגופא, שהוא בחינת החזה דפרצוף תנה"י דס"ג דא"ק, והופרס שם הפרסא המסיימת אל הקדושה, ויצאו ב"ש ת"ת ונהי"מ דפרצוף זה לבחינת חלל הפנוי (כנ"ל אות ג') שהם נעשו למקום ג' עולמות בי"ע, הנה אז תפסו הקליפות כל שיעור ג' העולמות בי"ע, מפאת שנעמו בחינת חלל פנוי.

סימן ד

(לשאלה) **מהו או"מ תחת רגלי יושר א"ק.**

הקו דא"ס ב"ה בצמצום א', נסתיים על נקודה דעוה"ז, כי שמה בחי"ד שלא תוכל לקבל מאורו יתברך מפאת הצמצום שנעשה עליה, וע"כ נסתיים שם הקו. ושם נסתיימו רגלי א"ק המלביש על קו א"ס ב"ה. וכמו שסופו של יושר הוא בנקודה האמצעית, שהיא מעל הנקודה דעוה"ז, כן סופם של המקיפים דעגולים הוא בהנקודה דעוה"ז, אלא שאין ענין מעלה מטה נוהג בעגולים וע"כ סופם הוא מרכזם. כלומר, שבחינת חלל הפנוי של העגולים היא בנקודה המרכזית שלהם, שהיא הנקודה דעוה"ז. ונמצא, שעיגול האחרון של המקיפים הוא המקיף ביותר סמיכות אל הנקודה דעוה"ז, ואל תחת רגלין דא"ק. ועיגול זה האחרון של המקיפים, נקרא בשם "או"מ שמתחת רגלי היושר דא"ק". כי אחר העיגול זה האחרון, כבר נסתיים כל האור, של המקיפים, כי הוא מקיף מקום החלל הפנוי, שהיא הנקודה דעוה"ז, שעליה מסתיימים ג"כ רגלי א"ק, ונמצא שהוא מקיף גם את סיום רגלין דא"ק. (אות ג').

סימן ה

(לשאלה) **מהו אור אצילות.**

אור אצילות, פירושו אור החכמה, כי כח"ב זו"ן, מוכנים א"ק ואבי"ע, ואע"פ שיש גם בינה וזו"ן באצילות שאין בהם אור החכמה, עכ"ז, אין בהם מסך מפסיק על אור החכמה, והם ראוים לעלות ולהלביש את החכמה. משא"כ בעולם הבריאה, יש מסך מפסיק על אור החכמה, ואין בהם אלא קומת ס"ג בבחינת חסדים מכוסים ונפרדים מאור החכמה. ולפיכך הם נקראים אור של תולדה, ובריאה חדשה, כי החסדים שבהם נפרדו מחכמה, שלא היה כזה באצילות. ונבחן, שבעת שאור האצילות יורד אל הבריאה, הוא יורד דרך מסך שיש בין האצילות לבריאה, והמסך הזה מפריד החכמה שבו ומשאירו באצילות ומעביר רק חסדים מופרשים מחכמה (אות ל"ד ל"ו).

סימן ו

(לשאלה) **מהו אור בריאה**.

אור בריאה הוא בחינת חסדים מופרשים מחכמה, וע"כ הם מכונים בריאה חדשה, ואור שאינו אור עצמות רק אור של תולדה. (שם) עי' תשובה ה'.

סימן ז

(לשאלה) **מהו אור החדש**.

כל הקומות שיצאו בעולם האצילות, מכונים מ"ה החדש, או אור החדש, והוא לאפוקי ממה שנשאר מאורות וכלים של הנקודים, שנתקנו לבחינת הנקבות דפרצופי האצילות, וכן כל הכלים ואורות וניצוצין דז"א, העולים ונבררים מהקליפות כל אלו מכונים אור הישן, או ב"ן. ובחינת הזכרים דכל פרצופי אצילות, הם ממ"ה החדש, דהיינו ע"י הזווגים שנעשו מחדש אחר שביה"כ, כדי לתקן ולהחיות את המתים. (אות י"ז)

סימן ח

(לשאלה) **מהו אור הישן**.

האורות וכלים שנשארו מעולם הנקודים נקראת אור שיצא מנקבי עינים. ניצוצין וכלים הנבררים והולכים מבי"ע מבין הקליפות, כל אלו מכונים בשם אור הישן, או ב"ן, והוא להורות שהם שמשו מכבר בעולם הנקודים מטרם שביה"כ. ומהם נעשו פרצופי הנקבות שבעולם האצילות. עי' לעיל תשובה ו'. (אות י"ז).

סימן ט

(לשאלה) **מהו אור עובר דרך מסך**.

אור עובר דרך מסך, פירושו, ע"י זווג דהכאה, שהמסך מחזיר האור לאחוריו בסוד או"ח, שלפי מדת העביות שבמסך כן הוא שיעור קומה שהאו"ח מלביש, כנודע. והזווג שנעשה לצורך הבריאה, נתוסף עוד ענין חדש, שהמסך נכלל בהפרסא שבין אצילות לבריאה, וע"כ נעשה המסך הזה דבחי"ב שעליו נעשה הזווג דהכאה הנ"ל, בבחינת מסך מפסיק על אור חכמה, ואינו מלביש רק חסרים מופרשים מחכמה. (אות ל"א).

סימן י

(לשאלה) **מהו אור עובר קצתו דרך מסך**.

כבר נתבאר לעיל בתשובה ט'. אמנם ענין "קצתו" פירושו, שהמסך שעליו נעשה הזווג לצורך בריאה, הפריש בהאור ישר קצתו מקצתו, דהיינו שהפריש אור החסדים מאור החכמה, וזה מכונה אור עובר קצתו דרך מסך. וע"כ נקרא האור הזה, אור של תולדה ובריאה חדשה. כנ"ל בתשובה הסמוכה. (אות רל"ג).

סימן יא
(לשאלה) **מהו אור עינים**.
קומת הקטנות שיצאה בעולם הנקודים, שנתקנו לבחינת הנקבות דפרצופי או אור העינים. והוא בחינת קומה שיצא על מסך דבחי"א בצירוף הה"ת שעלה ונכלל במסך הזה. (אות ב').

סימן יב
(לשאלה) **מהו אור שאינו עצמות**.
אור החכמה מכונה אור עצמותי. וכן ס"ג דאצילות, אע"פ שהוא אור חסדים מכוסים, מ"מ נבחן לבחינת אור עצמותי כי הוא בחינת ג"ר של הבינה, כי הבינה היא עצמות חכמה, אלא שהיא חושקת בחסדים, כנודע. אבל קומת ס"ג שבבריאה, הוא אור שאינו עצמותי, אלא אור חסדים נפרש מחכמה. כנ"ל בתשובה ה'. (אות ל"ו).

סימן יג
(לשאלה) **מהו אור עצמותי**
עי' לעיל תשובה י"ב.

סימן יד
(לשאלה) **מהו אור עקרי השורשי**.
כל מדרגה יוצאת מקודם בהעליון שלה, ואח"כ יורדת משם למקומה. ונבחן, שעיקר האור ושורשו הניחה בעליון שלה, והיא קבלה ממנו רק בחינת ענף. וכן הע"ס דנקודים אשר העליון שלהם הוא ס"ג דא"ק, הנה עיקר אור שלהם הניחו בפנימיות א"ק מטבורו ולמטה, שהם נקראים מ"ה וב"ן דא"ק, והענפים יצאו לחוץ שהם הע"ס דנקודים. (אות ו').

סימן טו
(לשאלה) **מהו אור של תולדה**.
אור דבי"ע נקרא אור של תולדה. עי' לעיל תשובה ה'. (אות ל"א).

סימן טז
(לשאלה) **מהו איכות המקום**.
כמות המקום, פירושו שיעור המספר של מדרגות הנמצא בהמקום ההוא. איכות המקום, פירושו, שיעור חשיבותו של המדרגה הנמצא בהמקום. (אות נ"ט).

סימן יז
(לשאלה) **מהו אילנא רברבא**.
אילנא רברבא הוא ז"א, אילנא זעירא היא נוקבא דז"א. (אות מ"ז).

סימן יח

(לשאלה) **מהו אילנא זעירא**.

עי' לעיל תשובה י"ז.

סימן יט

(לשאלה) **מהי ארץ ישראל**.

ארץ ישראל היא בחינת יצירה שבעוה"ז. כי העוה"ז נחלק לפי ערכו לבי"ע: שמקום המקדש הוא בחינת בריאה דעוה"ז. וא"י הוא בחינת יצירה דעוה"ז. וחוץ לארץ הוא בחינת עשיה דעוה"ז. (אות מ"ט).

סימן כ

(לשאלה) **מהו אדה"ר נתמעט למאה אמה**.

מקודם החטא, היה אדה"ר תופס כל ג' העולמות בי"ע, שעלו ונעשו לבחינת ישסו"ת וזו"ן דאצילות. ואחר החטא נפגמו העולמות, וירדו למטה מפרסא דאצילות. וכל אברי הנשמה של אדה"ר נשרו ממנו, ונשארו בו רק מאה כתרים מעשרה פרצופי בי"ע. שהם: זו"ן דבריאה, ואו"א וזו"ן דיצירה, ואו"א וזו"ן דעשיה. והם מכונים מאה אמה. (אות קי"ג).

סימן כא

(לשאלה) **מהו אדה"ר מקודם החטא**.

מקודם החטא היה לו בחינת נר"ן דאצילות, שהיה תופס קומת ג' העולמות בי"ע, שכבר נעשו אז נר"ן דאצילות. ולאחר החטא נתמעט בשנים: א' שירד למטה מפרסא דאצילות עם בי"ע. וב' כי לא נשארו לו מהם רק מאה נפשות, מי' פרצופי בי"ע. כנ"ל בתשובה כ'. (א' תתקנ"ז ד"ה וזה).

סימן כב

(לשאלה) **מהם אלהים אחרים שבין הדבקים**.

גם מקודם החטא דאדה"ר, היה עולם העשיה אב"א, משמשים בכותל דחג"ת: חציו משמש לז"א וחציו לנוקבא, שהכותל הזה ממשיך להם אור דחסדים מאמא. ובחינת אחוריהם, שהיא כותל דנה"י, היא מסתתרת ביתה, כי היא צריכה למ"ן דמלכות, דהיינו אל הבירורים של ל"ב האבן, שאינם מתגלים רק בגמר התיקון, בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. כנודע. ועד"ז הוא ביצירה ועשיה, שהם בחינת זו"ן. ולפיכך יש אל הקליפות אחיזה גדולה בנה"י דנוקבא אלו, דהיינו בעשיה שה"ס אחורים ביתה, כי בין הדבקים, נמצא השורש של ל"ב האבן הנ"ל, שהם כל שורשם של הקליפות, ונקרא אלהים אחרים, דהיינו אלהים הנדבקים באחורים האלו שאין להם בירור. (אות קמ"ה).

סימן כג

(לשאלה) **מהם אלפים אמה תחום שבת.**

עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם, הוא כבחינה השניה שהיה בע"ש קודם החטא. שאז היה ז"א במקום א"א, ונוקבא במקום או"א, ועולם הבריאה במקום ישסו"ת, ועולם היצירה במקום ז"א, וד"ר דעשיה במקום נוקבא דז"א אב"א עם היצירה, ושש תחתונות דעשיה, היו בשש ראשונות דעולם הבריאה. ונשארו עשרים וארבע ספירות, שהם ד"ת דבריאה וי"ס דיצירה, וי"ס דעשיה, פנוי וריק וחלל מכל אור. אלא שעשר הספירות הראשונות, שהם ד"ת של הבריאה ושש ראשונות דיצירה, היו בסוד תחום שבת, שהוא אלפיים אמה, וי"ד ספירות שלאחריהם, דהיינו מחזה דיצירה ולמטה, היו מחוץ לתחום שבת, דהיינו שהיו מדור קבע אל הקליפות. והשש תחתונות דעשיה, שלא עלו אל האצילות, אלא שנשארו בשש ראשונות של עולם הבריאה, היו בסוד עיבורה של עיר, כי היו כדמיון אשה עוברה, שהעובר בולט ויוצא מחוץ מגופה. פי': כי עיר ה"ס עולם האצילות, ששם כבר היו כל העולמות, והפרסא שמתחת עולם אצילות, הוא סיומה של העיר. כי בסוד צמצום ב', עלתה מלכות המסיימת ממקום הנקודה דעוה"ז, למקום החזה דפרצוף תנה"י דא"ק, ומחזה ולמטה שהם ב"ש ת"ת ונהי"מ, נעשו לחלל פנוי וריקן כמו הנקודה דעוה"ז, (כנ"ל דף א' תתפ"ט אות ג'). אשר ב"ש תחתונים דת"ת, שהם ז"ת דבינה דגופא, נעשו מקור לעולם הבריאה. ונה"י ליצירה והמלכות לעשיה. וע"כ נעשו גם עתה אחר יציאת עולמות בי"ע ועליתן אל האצילות, לבחינת חלל פנוי כמטרם התפשטות ג' העולמות בי"ע. לבד משש ראשונות דבריאה, שלא נעשו לחלל ריק ופנוי, כי נשאר שם שש תחתונות דעשיה דקדושה. והוא מטעם כי עולם הבריאה נעשה מבחינת ז"ת דבינה דגוף, ואע"פ, שגם היא ירדה למטה מפרסא, אמנם לא היה זה מחמת עצמה, אלא מטעם שהיא בחינת שורש לזו"ן, שה"ס אבא הוציא אמא לחוץ אודות בנה, כי אין צמצום נוהג בבינה כלל, להיותה כולה בחינת אור חסדים, ואין צמצום נוהג באור חסדים, כנודע. וע"כ נעשה תמיד הז"ת דבינה לבחינת בטן אל עיבורם של הזו"ן. וז"ש הרב שאלו שש ראשונות דבריאה, שהם ז"ת דבינה הם כדמיון אשה עוברה שהעובר בולט ויוצא מחוץ לגופה. כי אלו הז"ת דבינה נחשבים לבחינת שורש ובטן אל הזו"ן, אשר מבחינת גופה של הבינה עצמה נחשבת לאצילות גמור, כי אין בחינת צמצום שולט במשהו על אור הבינה, אלא מבחינת הזו"ן הכלולים בז"ת שלה, בבחינת עובר במעי אמו, היא מוכרחת להמצא מחוץ לאצילות תחת הפרסא, ונחשב יציאה זו בערכה, כמו

הבליטה של הבטן דאשה עוברה, הבולט ומתרחק מהגוף לחוץ, אמנם הבליטה עוד דבוקה בגופה, וע"כ כמו גופה נחשב, אע"פ שהוא מחוץ לגופה.

סימן כד

(לשאלה) **מהי אם הבנים**.

אלו השמות או"א, נתחדשו עם צמצום ב', כי מקודם לכן היו נקראים חכמה ובינה. והוא מטעם שכתב הרב לעיל דף תתפ"ב אות ל"ב. שחכמה הוציאה הבינה לחוץ, כדי להשקות את הגן וליינקא ליה, שהוא הז"א, כי אי אפשר להתהוות שום מוח לז"א עד שתצא אמא לחוץ ע"ש. פי': כי זו"ן מצד שורשם בע"ס דאו"י, לא היו ראוים לשום מוחין, כי ז"א משורשו הוא ו"ק, ונוקבא מצד צמצום א' היא רק בחינת נקודת הסיום ומדת הדין. ואם היה נשאר כך, לא היה שום תיקון לעולם הזה, שיצא בבחינת חלל הפנוי. וז"ס תחילה נברא העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקים שיתף עמו מדת הרחמים. כי מבחינת צמצום א' לא היה מגיע שום תיקון לעוה"ז כנ"ל, ע"כ העלה המלכות במקום בינה, שהיא מדת הרחמים, ונשתתפו שתיהן יחד, הן בבחינת מלכות המזדווגת, שעלתה לנקבי עינים שהיא בינה דרישא, והן במלכות המסיימת שעלתה מנקודה דעוה"ז לבינה דגופא, שהיא מקום החזה, ותנה"י דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, יצאו לחלל פנוי כנ"ל. ותיקון זה נבחן, כי חכמה דראש הנקראת עינים, הוציאה בינה דראש, דהיינו לז"ת דבינה שנקראים אזן, לחוץ מראש, דהיינו לבחינת גוף כי ג"ר דבינה לקח לבחינת נוקבא שלו, הנקראת נקבי עינים. ומכח זה גם ז"ת דבינה דגופא, הנקראים ב"ש ת"ת שמחזה ולמטה, יצאו לחלל הפנוי לגמרי לאחר נקודת הסיום, כנ"ל. והיה זה כדי להשקות את הגן, שהם זו"ן, כי בזה נעשה אפשרית להמשיך מוחין לז"א וז"א לנוקבא. בסו"ה מנחל בדרך ישתה ע"כ ירום ראש. וכיון שנתמעטו החכמה ובינה כל כך, בשביל הזו"ן, ע"כ קנו השמות אבא ואמא, שהם כדמיון אבא ואמא שאינם משגיחים על אצמם, אלא רק לגדל את בניהם. ולכן נקראים הז"ת דבינה. שהם ישסו"ת בשם „אם הבנים" כי לקחה על עצמה מיעוט הגדול הזה לצאת מבחינת ראש לגוף, ומבחינת אצילות אל חלל פנוי, בכדי לגדל את הבנים זו"ן במוחין. (אות ל"ב).

סימן כה

(לשאלה) **מהם אמא זו"ן שבבריאה דקליפות**.

עי' לעיל תשובה ג'.

סימן כו

(לשאלה) **מהו אמר לעולמו די**.

נודע, שבי"ע משורשו, אין בו אלא רק בחינת האחורים דפרצוף נקודות דס"ג, דהיינו

רק ב"ש ת"ת ונהי"מ בלבד, ואין בו מבחינת הכלים דפנים, דהיינו מבחינת למעלה מחזה ולא כלום, ומבחינה זו, היה כולו מקום קליפות. כי כבר נמצא מתחת המלכות המסיימת שעלתה למקום החזה, שהיא הפרסא דמתחת האצילות. אמנם אחר שביה"כ דז"ת של הנקודים, שנשברו פנים ואחור. כי הכלים שמחזה ולמעלה דז"ת דנקודים נפלו ג"כ לבי"ע ומתו, ונתערבו עם הכלים דאחורים שלהם, הנה עירוב זה גרם שנתפשט המקום בי"ע עצמו כפרצוף שלם, כי הרויח ג"כ בחינת הכלים דפנים שמחזה ולמעלה, הנקראים חב"ד חג"ת עד החזה, שזה הגיע לו מחמת שבירת הכלים דפנים דז"ת שנפלו שם כמבואר. ובריאה יצירה עד החזה של עולם היצירה של עתה, הם בחינת חב"ד חג"ת וכלים דפנים דמקום בי"ע, ומחזה של היצירה ולמטה, שהם י"ד ספירות, הם בחינת האחורים של מקום בי"ע. ולאחר החטא ירדו שם הד"ת דיצירה וע"ס דעשיה. באופן, שאותם ב"ש תחתונים דת"ת ונהי"מ שנתמעטו מתחילה, מפרצוף נקודות דס"ג לבחינת חלל פנוי, שהיו תופסים מקום כל ג' העולמות בי"ע, מן הפרסא דאצילות עד לעוה"ז, הנה עתה אחר שביה"כ, נתצמצמו וירדו אחר החזה דיצירה, ואינם תופסים רק י"ד ספירות לבד. וכל זה גרם העירוב דפנים ואחור דז"ת נקודים, כמבואר.

סימן כז

(לשאלה) **מהם אפרוחים ביצים בנים**.

אפרוחים ה"ס עיבור, ביצים ה"ס יניקה. ובנים ה"ס מוחין. (אות ר"ג).

סימן כח

(לשאלה) **מהם אצילות ובי"ע דכלים**.

כל פרצוף מתחלק על החזה, שמחזה ולמעלה הוא בחינת אצילות ונקרא כלים דפנים. ומחזה ולמטה הוא בי"ע: שליש אמצעי דת"ת הוא בריאה, ונה"י הם יצירה, ומלכות היא עשיה. והם הכלים דאחורים. (אות ס"ו).

סימן כט

(לשאלה) **מהן ב' בחינות דחיצוניות**.

הכלים שמחזה ולמטה דכל פרצוף נקראים כלים דאחורים, וכן נקראים כלים דחיצוניות הפרצוף. ואלו הכלים דחיצוניות, נחלקים לפי עצמם על פנים ואחור: שב"ש תחתונים דת"ת, שמחזה עד סיום הת"ת, נקראו פנים דחיצוניות, מטעם היותם בחי' ז"ת דבינה דגופא, וע"כ יש להם עוד שייכות אל הכלים דפנים שהם חג"ת דגופא. והכלים נה"י נקראו חיצוניות דחיצוניות. ואלו פו"א דחיצוניות, נקראו ב' בחינות דחיצוניות, שמבחינת הפנים דחיצוניות נעשה מהם מקום עולם הבריאה. ובחינת האחור דחיצוניות נעשה עולם היצירה ועשיה. (אות ג').

סימן ל

(לשאלה) **מהם ב' זווגים דאו"א**.

זווג א' דאו"א הוא בהיותם במקומם, שזו"ן עולה להם ומקבל המוחין היוצאים על הזווג ההוא. ויש זווג ב' דאו"א, שאו"א יורדים למקום ישסו"ת וזו"ן, ומתלבשים בזו"ן והזווג נעשה במקום זו"ן. והמוחין האלו הם רק בשביל או"א דבריאה. (אות קצ"ג).

סימן לא

(לשאלה) **מהם בי חלוקות בגוף מהחזה שבו**.

גוף האדם נחלק לב' חלוקות על החזה: הכלים דחג"ת עד החזה, הם בחינת ג"ר דגופא, ונבחנים לכלים דפנים, שגם צמצום הב' לא מיעט אותם להוציאם לבר מהמדרגה, והם מקבלים בחינת חסדים מכוסים מג"ר דבינה. אבל מחזה ולמטה, הוא בחינת ו"ק דגופא, והם כלים דאחורים, שצמצום הב' הוציאם לבר מהמדרגה, והם צריכים רק לחסדים מגולים בהארת חכמה משום שהם בחינת זו"ן דגופא, והם מקבלים מז"ת דבינה. (אות ס"ו).

סימן לב

(לשאלה) **מהו ב' מדרגות אין עולים**.

אין מדרגה יכולה לעלות ולהתתקן רק בעליון שלו הקרוב אל מעלתו, למשל, אין או"א יכולים לעלות לעתיק, רק לא"א לבד, וכל המתתקן בעתיק הוא א"א. וכן כל המתתקן באו"א הוא ישסו"ת, וכל המתתקן בישסו"ת הוא זו"ן. וטעם הדבר, כי כל תיקונים של התחתון בעליונו הוא, מפני שאח"פ של העליון, הם דבוקים תמיד עם גו"ע של התחתון, וע"כ גו"ע דתחתון עולה עם העליון, בעת שהעליון מעלה אח"פ שלו כנודע. באופן, שבעת שהעליון מברר ומעלה את אח"פ שלו מן הקליפות, נמצא גם גו"ע דתחתון שלו, עולה ומתברר עמו. וכן בהשגת המוחין, כי למשל אח"פ דא"א, נמצאים בחג"ת שלו, ובעת שא"א משיב המוחין להוריד הה"ת מנקבי עינים שלו, ולהעלות אח"פ אל בחינת הג"ר שלו, הנה אח"פ האלו מעלים עמהם את החג"ת שלו ג"כ לבחינת הראש שלו, להיותם דבוקים זה בזה. והנה אז עולים גם או"א עם החג"ת אל הראש דא"א, להיותם המלבושים על החג"ת דא"א. ועד"ז הוא סדר העליות של כל הפרצופים, כנודע. הרי שרק התחתון הסמוך לו יש לו כח לעלות אל העליון: או מפני היותו דבוק על אח"פ דעליון, או מפני הלבשתו את החג"ת דעליון. מה שאין זה שייך כלל אל המדרגה שמתחת התחתון שלו. (אות כ"ב).

סימן לג

(לשאלה) **מהם ב' תחתונים דא"א דיצירה.**

אין עולם הבריאה מקבל רק בחינת הארת רגלין דפרצופי האצילות, כי עתיק דבריאה מקבל מבחינת נה"י דעתיק דאצילות, א"א דבריאה מקבל מנה"י דא"א דאצילות וכו' עד"ז. כמ"ש הרב בע"ח שמ"ב פי"ג. אמנם כשנה"י דעתיק מאירים בבריאה, באים עם לבושם, שהם חג"ת דא"א, כי נה"י דעתיק מלובשים בחג"ת דא"א באצילות. ולפיכך בעולם הבריאה, שכל הנה"י דא"א מאירים שם וכן כל הנה"י דעתיק, נעשים החג"ת דא"א ללבוש לעתיק, כמו שהיו באצילות כנ"ל. וכל נה"י דא"א מתלבשים באו"א וזו"ן דבריאה. אמנם בעולם היצירה ששם מאירים רק השלישים האמצעים עם השלישים התחתונים דנה"י דעתיק, וכן דנה"י דא"א, ושלישים עליונים דנה"י חסרים שם, נמצאים הב"ש דנה"י דעתיק לוקחים עמהם את שלישים עליונים של נה"י דא"א המלבישים אותם באצילות, כי שלישים אמצעים דנה"י דעתיק הם מלובשים מחזה ולמטה דא"א, דהיינו גם בשלישים עליונים דנה"י. וע"כ נבחן שאלו השלישים עליונים דנה"י דא"א אינם שייכים לא"א, אלא רק לבחינת לבוש לעתיק, וע"כ נעשה לרישא מגולה שהוא לבוש לבחינת רדל"א דיצירה. ורק ב' הבחינות התחתונות דנה"י דא"א, שהם השלישים האמצעים והשלישים התחתונים דנה"י דא"א, הם המתלבשים באו"א. (אות רכ"ח).

סימן לד

(לשאלה) **מהו בולט ויוצא לחוץ מהגוף.**

בחינת ישסו"ת שמחזה ולמטה דאו"א, נבחנים לבחינת בטן של או"א הבולט ויוצא מחוץ לגוף דאו"א, כי גוף דאו"א הוא מבחינת חסדים מכוסים, שאין שום צמצום שולט עליהם. אמנם אבא הוציא אמא לחוץ אודות בנה, כי ישסו"ת שהם אמא קבלו לתוכם בחינת צמצום ב', כדי להמשיך תיקון ומוחין לזו"ן, כנודע. וע"כ נבחן, שבליטה זו שישסו"ת מתרחק לבחינת חוץ מגוף דאו"א, אינה מחמת עצמם, כי גם ישסו"ת הוא בחינת בינה כמו או"א ואין צמצום נוהג בהם אלא הבליטה לחוץ, דהיינו הצמצום הוא כדרך אשה עוברה, שבטן שלה בולט לחוץ ומתרחק מגופה, שהוא מסבת העובר המונח שם בבטנה, ולא מחמת עצמה. כן מתוך שישסו"ת הם שורש אל זו"ן, וזו"ן אצלם בבחינת עיבור ע"כ ישסו"ת בולטין ומתרחקין מגוף של עצמם, דהיינו מחסדים מכוסים, והם ממשיכים חסדים מגולים, בשביל זו"ן שהם העובר, שעי"כ נתצמצמו גם הם כי ע"כ שולט גם בהם צמצום הב'. (אות פ"ד).

סימן לה

(לשאלה) **מהי בחינה העליונה שביצירה**.

כל נה"י מתחלקים על ג"ש, כנודע. ונה"י דא"א כולם הם מאירים רק בבריאה, אבל בעולם היצירה אין שם רק ב"ש תחתונים דנה"י שהם האמצעים והתחתונים. ובחינה עליונה דנה"י דא"א, דהיינו הג"ש העליונים דנה"י שלו, הם נמשכו אל היצירה רק בבחינת לבוש לשלישים אמצעים דנה"י דעתיק ולא מבחינת א"א עצמו, וע"כ נעשו לרישא מגולה, כי רק עתיק מתלבש בהם כנ"ל בתשובה ל' עש"ה. (אות רכ"ח).

סימן לו

(לשאלה) **מהי בטן אמא**.

מקום השרשת צמצום הב' מכונה בשם בטן אמא, כי אמא היא הוי"ה דס"ג, שי"ה שבה, היא בחינת או"א עלאין וטעמים דס"ג, שאין להם חלק בצמצום ב', וע"כ הם ממולאין במילוי יודין וו"ה שבה, היא בחינת ישסו"ת, שהיא בחינת נקודות דס"ג, וע"כ יש בואו זו דס"ג מילוי א' המורה על צמצום ב', כי הקו שבאלכסונא ה"ס הפרסא המבדלת בין גו"ע לאח"פ, שי' עלאה ה"ס גו"ע הנשארים בהמדרגה, וי' תתאה, שהיא כמו ד', ה"ס אח"פ שירדו מהמדרגה ולחוץ, ושם היא מקום עיבור של הזו"ן, ששם מקבלים המיתוק דמדת הדין במדת הרחמים, וע"כ נקרא בטן אמא. וז"ס שאין גילוי נקבה מתחיל אלא במחזה ולמטה דאו"א, דהיינו הישסו"ת הנ"ל, סוד ואו דס"ג, אבל בג' הפרצופים הראשונים, עתיק וא"א ואו"א עלאין אין שם גילוי נקבה, להיותם נקיים לגמרי מבחינת צמצום ב'. כמבואר. (אות י"ט).

סימן לז

(לשאלה) **מהי בינה דגוף**.

כל זו"ן הוא בחינת גופא, וה' הבחינות כח"ב זו"ן נקראים אצלו חג"ת נה"י, כי ג' הראשונות כח"ב, ירדו אצלו לבחינת ג' חסדים לבד, וע"כ הם נשתנו לשם חג"ת. כנודע. וע"כ הת"ת הוא בינה דגוף. והוא כולל בעצמו ע"ס, שג"ר דבינה הם שליש עליון של ת"ת עד החזה. וז"ת דבינה הם ב"ש תחתונים דת"ת. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

סימן לח

(לשאלה) **מהם בינה וזו"ן דגוף**.

כבר נתבאר לעיל בתשובה ל"ז, כי ה"ח חג"ת נ"ה דז"א, הם ה' הבחינות כח"ב זו"ן, ונמצא ת"ת היא בינה, והנצח הוא ז"א, והוד היא נוקבא. (שם).

סימן לט

(לשאלה) **מהם בי"ע שבעוה"ז**.

מקום המקדש הוא בריאה, וארץ ישראל היא יצירה. וחו"ל הוא עשיה. ומקום החורבה, היא כנגד חקליפות. (אות מ"ד).

סימן מ

(לשאלה) **מהי בריאה**.

בריאה מיוחסת לבינה דאצילות, כי אמא מקננת בבריאה. כי יש לה המוחין דס"ג מאו"א דאצילות, שהם יוצאים על מסך דבחי"ב, שהם בחינת מוחין דג"ר דאמא, כנודע. אמנם יש הפרש גדול ממוחין דס"ג דאצילות, אל המוחין דס"ג שבבריא, כי המוחין דס"ג דאו"א עלאין באצילות אע"פ שהם חסדים מכוסים עכ"ז הם יכולים לעלות לג"ר דא"א ולקבל חכמה בעת שירצו, אבל המוחין דס"ג שבבריאה, נבחנים שהופרשו החסדים שבהם מכל בחינת חכמה, כי המסך דבחי"ב נכלל יחד עם הפרסא שמתחת האצילות, ושום הארת חכמה לא תוכל לעבור עם המוחין ההם אל הבריאה. וע"כ אינו נבחן אור הזה של המוחין דס"ג אל אור של עצמות אלא לאור של תולדה, ולבריאה חדשה. כי נעשה בהם ענין מחודש אשר החסדים הופרשו מן אור החכמה, שלא היה זה עד הנה. וע"כ נקרא בריאה, להורות שהיא בריאה חדשה. (אות ל"א).

סימן מא

(לשאלה) **מהי בריאה חדשה**.

עי' לעיל תשובה מ'.

סימן מב

(לשאלה) **למה בריאה מיוחסת לישסו"ת**.

בי"ע ממקורם אינם אלא בחינת תנהי"מ, כי הם בחינת תנה"י דפרצוף נקודות דס"ג, שמחמת עלית מלכות המסיימת למקום בינה דגופא יצאו המחזה למטה דפרצוף זה לבחינת חלל פנוי. (כנ"ל אות ג'). ונמצא מקור הבריאה, שהיא ב"ש תחתונים דת"ת, דהיינו ז"ת דבינה דגופא, שהיא בחינת ישסו"ת. הרי שבריאה אינה מיוחסת אל ג"ר דבינה שהם או"א עלאין אלא לז"ת דבינה, שהם ישסו"ת. (אות ר"ד).

סימן מג

(לשאלה) **מהו ג' בחינות דנשמות באדה"ר**.

קודם החטא היה לאדה"ר נר"ן מבי"ע שבאצילות, ומחמת החטא נאבדו ממנו ולא נשתייר בו אלא בחינת הנפשות בכלים דכתרים מכל ספירה וספירה שבפרצופי בי"ע, מלבד מב' פרצופין הראשונים או"א דבריאה שלא היה לו מהם כלום. ויש כאן ג' בחינות:

א' הם הט"ר דאורות שנסתלקו ממנו לשורשם, כי באורות אין נפילה לקליפות ח"ו. ב' הם ט"ת דכלים עם הניצוצין שלהם, שנפלו לקליפות ונטבעו בהם. ג' הם אור הנפש בכלים דכתרים שנשאר בו. ומה שאור הנפש מתלבש בכלי דכתר, הוא מטעם ערך ההפוך שבין כלים לאורות. כנודע. ואלו ג' הבחינות נוהגין בכל ספירה וספירה מפרצופי בי"ע, כי לא נשתייר ממנו מכל ספירה שבהם רק בחינת נפש לבד בכלי דכתר, וט"ר דכל ספירה נסתלקו לשורשם, וט"ת דכלים שבכל ספירה עם הניצוצין שבהם נפלו לעמקי הקליפות (אות קכ"ה).

סימן מד

(לשאלה) **מהם ג' לבושין שבגוף**.

בכל מדרגה יש ג' בחינות עי"מ דאחור, וכן עי"מ דפנים. כי המדרגה נחלקת בכללה לו"ק ולג"ר, ועי"מ דו"ק נקראים עי"מ דאחור, ונקראים בכללם בחינת הכלים של המדרגה, או בחינת הגוף שלה. ועי"מ דג"ר נקראים עי"מ דפנים, ונקראים בכללם בחינת המוחין והאורות של המדרגה. וכן נקראים עי"מ דאחור, בשם ג' לבושין של הגוף. ועי"מ דפנים נקראים ג' לבושין של המוחין. (אות קס"ה).

סימן מה

(לשאלה) **מהי גילוי לבחינת נקבה**.

גילוי בחינת נקבה פירושה, התחלת השרשת צמצום הב' הנעשה בישסו"ת, בסוד הא' דמילוי ואו של הוי"ה דס"ג, הנקרא ג"כ בשם בטן, כי שם מתבררים הז"מ דמיתו ומתמתקים ונתקנים ומתחברים ונעשים בחינת פרצוף, בסוד השיתוף דמרת הרחמים בדין. אמנם בג' הפרצופים הראשונים: עתיק, וא"א, ואו"א עלאין, עדיין אין שם הכר נקבה, כי אפילו י"ה דס"ג, שהם בחינת או"א שבישסו"ת, הם ג"כ במילוי יודין, ולא בא', להורות כי בחינת צמצום הב' המרומז במילוי א' אינה שולטת שם כלל, עי' לעיל תשובה ל"ד, (אות י"ח).

סימן מו

(לשאלה) **מהו גירוש או"מ לכלים דאחורים**.

באו"מ אין מעלה מטה, כי בהם שניהם שוים, אלא ענין פנימי וחיצון נוהג שם, שכל היותר פנימי הוא יותר גרוע, וכל היותר חיצון הוא יוצא משובח. והחיצון חשוב יותר מהעיגול הפנימי אפילו כשהחיצון הוא למטה מהפנימי. כנודע. גם בחינת הסוף וסיום של האו"מ הוא במרכזם, כנודע. ולפיכך בעת שנעשה צמצום הב' והמלכות המסיימת שהיתה עומדת תחת הסיום של רגלי א"ק, עלתה למקום בינה דגופא דפרצוף תנה"י דא"ק, ומטרם שמלכות המזדווגת עלתה לנקבי עינים להזדווג עם אור העליון, נפל אז

המחזה ולמטה דפרצוף זה לבחינת חלל פנוי דצמצום א', דהיינו תחת סיום רגלי א"ק במקום העיגול הפנימי ביותר, דהיינו היותר קרוב לנקודה המרכזית שהוא החלל הפנוי דצמצום א'.

סימן מז
(לשאלה) **מהו גן עדן**.
נוקבא דז"א נקראת גן עדן. (אות ס"ד).

סימן מח
(לשאלה) **ממן ג"ר דבינה דגופא**.
ת"ת הוא בינה דגופא, ויש בו ע"ס, וע"כ נחלק לג"ש: חב"ד חג"ת נהי"מ. ונמצא שליש עליון דת"ת הוא בחינת חב"ד שבו, והוא בחינת ג"ר דבינה דגופא. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

סימן מט
(לשאלה) **מהן ג"ר דבינה דראש**.
נקבי עינים הם ג"ר דבינה דראש, ובחינת האזן הם ז"ת דבינה דראש. (שם).

סימן נ
(לשאלה) **מהן ג"ר מבחינת עצמותם**.
בינה אע"פ שהיא בחינת אור דחסדים, מ"מ היא נחשבת לג"ר ממש, משום שבינה היא עצמות חכמה, אלא בסוד כי חפץ חסד הוא, תאבה תמיד רק לאור דחסדים. אמנם בעולם הבריאה, אע"פ שאמא מקננא בבריאה, ויש שם קומת ס"ג, עכ"ז אינה נחשבת "לג"ר ממש מבחינת עצמותם דג"ר" כמו בינה דאצילות, שהיא עצמות חכמה, אלא רק לבחינת הארת ג"ר של הבינה, כי היא עתה, אינה עצמות חכמה, כי החסדים של הבינה שבבריאה, נפרשו לגמרי מאור החכמה, מחמת המסך ופרסא דאצילות המסיים על אור חכמה, ואינה מניחה לעבור הארת חכמה לבריאה. וע"כ אלו ג"ר שבבריאה נבחנים רק "לג"ר מבחינת הארתם" בלבד, כלומר שאין כאן עצם הג"ר דבינה, כי הג"ס עצמם אינם מתפשטים לבריאה. אלא רק הארתם לבד, שהרי אין בהם רק חסדים נפרשים מחכמה בכח מסך וצמצום. (אות ר"ה. ואות ר"ט).

סימן נא
(לשאלה) **מהן ג"ר מבחינת הארתם**.
עי' לעיל תשובה נ'.

סימן נב
(לשאלה) **מהן ג"ר שע"י מסך**.
קומת הס"ג המאירה בבריאה, אע"פ שהם בחינת ג"ר, מ"מ רחוקים הרבה מס"ג המאיר

באצילות, ונחשבים רק להארה מג"ר, כנ"ל תשובה נ'. ונקרא "ג"ר שע"י מסך", כי המסך דבחי"ב המשמש לקומת ס"ג דבריאה המחבר ונכלל עם הפרסא המסיימת אל האצילות, ונעשה מסך מפריש ומבדיל את כל הארת חכמה מחסדים, וע"כ הם נבחנים לאור של תולדה מג"ר דס"ג דאצילות, ואינם עצמות ג"ר. והם מכונים משום זה: ג"ר ע"י מסך. (אות ר"ט).

סימן נג

(לשאלה) **מהן ג"ר דגוף**.

חג"ת נבחנים לג"ר דגוף. ועי' לעיל תשובה ל"ד ול"ה. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

סימן נד

(לשאלה) **מהי גרון**.

ג"ר דיצירה נקראים בשם גרון. וכן נבחן הגרון לבחינת כתר דגוף, כי הגרון דא"א הוא כתר לאו"א, והוא בינה שיצאה לבר מראש דא"א, וע"כ היא נחשבת לראש דבחינת הגוף. (אות ס"ד).

סימן נה

(לשאלה) **מהם ד' עולמות דקליפות**.

עי' לעיל תשובה ב'.

סימן נו

(לשאלה) **מהי ד' רומזת להנוקבא**.

הנוקבא משורשה בז"ת דנקודים, היא בחינת נקודת הסיום, הנקרא נקודת החזה, ששם נסתיימו ז"ת דנקודים בעת הקטנות. ובעת הגדלות ע"י אור חדש דע"ב ס"ג, שהחזיר אח"פ דכל המדרגות והתחברו למדרגתם, וגם תנהי"מ שיצאו לבר מסיום האצילות, חזרו גם הם ונתחברו אל הז"ת דנקודים, הנה אז הרויחה הנוקבא את תנהי"מ האלו לחלקה, והם נעשו לט"ת שלה, כי נתפשטה לפרצוף שלם. וע"כ בעולם התיקון, נמצאת הנוקבא חוזרת ונתבררת מהשבירה, ומשגת שוב את תנהי"מ שהיו לה לט"ת בעת גדלות נקודים, אלא לא בדרך התפשטות אל בי"ע אלא שנבנית מהם למעלה מפרסא של האצילות. הרי שכל מקורה של הנוקבא אינה אלא רק ד' הספירות תנהי"מ לבד, דהיינו מחזה דנקודים. ולמטה. ועל שם זה היא נקראת ד' ספירות דכלים דאחורים בלבד. (אות נ"ו).

סימן נז

(לשאלה) **מהו די דלא תתפשטו יותר**.

הופעת המלכות המסיימת בנקודת החזה דיצירה, שעשתה שם גבול וסיום אל הקדושה, ה"ס שאמר לעולמו די ולא תתפשטו יותר. עי' לעיל תשובה כ"ז. (אות ס"ב).

סימן נח

(לשאלה) **מהן דינין קשין מאד**.

כללות הניצוצין שנפלו בעת שביה"כ היו ש"ך ניצוצין. שהם שמונה מלכים שבכל אחד ד' בחינות ובכל בחינה ע"ס. וע"כ יש עשר פעמים ל"ב ניצוצין שהם ש"ך. אמנם המלכיות שבהם אינם יכולים להתברר בכל משך שתא אלפי שני, שהם ל"ב מלכיות, והם סוד ל"ב האבן, שלע"ל נאמר עליו והסירותי את ל"ב האבן מקרבכם. ואלו נקראים דינים קשים מאד. כי אין להם בירור במשך שתא אלפי שני. (אות י').

סימן נט

(לשאלה) **מהו דרך מסך**.

ג"ר דבריאה, נתמעטו מאד ביחס הס"ג דאצילות, מפני שעברו דרך מסך ופרסא המסיימת של אצילות, אשר הבדיל לגמרי את הארת חכמה מהם. עי' תשובה נ' ונ"ב. (אות ר"ט).

סימן ס

(לשאלה) **מהי ה' יתירה דיום השישי**.

ה' יתירה דיום הששי, היא רומזת על חסד החמישי הנגמר בשעה זו: כי יום ו' ה"ס יסוד, הכולל ה"ח וה"ג, שעד חצות נכנסים ה"ח והכולל אותם, ומחצות ואילך נכנסים ה"ג והכולל אותם. ונמצא בשעה חמישית נכנס חסד החמישי, ונמצא שנגמרו כל הששת ימים בבחינת החסדים שהם העיקר, כי אינו חסר עוד עד התשלום, זולת הה"ג שלאחר חצות היום שאינם עיקרים כל כך, כי הם מקבלים מה"ח. וע"כ נחשב כניסת החסד החמישי לבחינת התשלום והגמר של ששת ימי המעשה ולהתחלת הארת יום השבת: ולכן מתחילין אז העולמות לעלות בעליות השבת. וע"ז רומז הה' דיום הששי. (אות ע"ז).

סימן סא

(לשאלה) **מהי הארת מצח דא"ק**.

בחינת הזווג הנעשה בעולם הנקודים, מכונה אור עינים, שהיא בחינת עביות דבחי"א ובחי"ב דהתלבשות. ובחינת הזווג שנעשה בעולם התיקון, היא בחי"א דהתלבשות ועביות דבחינת שורש, המכונה מצח. כמ"ש לעיל בחלק ח'. (אות י"ז).

סימן סב

(לשאלה) **מהו הוי"ה דמ"ה דאלפין**.

ב' בחינות של אורות וכלים יש בעולם התיקון: א' הם מה שנשאר מאורות וכלים דע"ס דנקודים, וכן מה שנברר מהמלכים דמיתו, ואלו נקראים בשם ב"ן, או אור הישן, ומהם נעשה כל הנוקבין של פרצופי האצילות. ובחינה הב' הם מה שיצאו מחדש בהזווגים

לצורך עולם האצילות גופיה, בסוד האור שיצא מהארת המצח דא"ק, וכן כל הזווגים שבעולם האצילות, הם נבחנים לבחינת אור חדש בערך האורות דב"ן, וה"ס "הוי"ה דמ"ה דאלפין" שיצא מהמצח דא"ק ומאלו האורות והכלים נבנו כל פרצופי הזכרים דעולם האצילות, (אות י"ז).

סימן סג

(לשאלה) **מהם ה"פ דקליפה**.

עי' לעיל תשובה ג'.

סימן סד

(לשאלה) **מהי הרכנת ראש**.

המוחין דס"ג שאו"א משפיעים לצורך הבריאה, אינם מבחינת זווג דאו"א שבמקומם, דהיינו ממקום עמידתם בחג"ת דא"א, אלא שיורדים ומתיחדים עם ישסו"ת המלבישם מחזה ולמטה דא"א, ומתלבשים בזו"ן, שאז מלכות דאמא נוגעת בהפרסא שמתחת האצילות, ובדרך זה נעשה המוחין דאו"א, ויוצאים המוחין בבחינת חסדים מופרשים מחכמה. וזווג דאו"א נקרא זווג "דהרכנת ראש" כי הג"ר מורכנים ומושפלים להזדווג במקום נה"י דא"א, ובבחינת המסך הכלול בפרסא וסיום האצילות עי' לעיל תשובה נ'. (אות קצ"ו).

סימן סה

(לשאלה) **מהו התחלקות הגוף על החזה**.

עי' לעיל תשובה ל"א.

סימן סו

(לשאלה) **מהי התחלת העליות דשבת**.

התחלת העליות דשבת, היא בע"ש בשעה חמישית בסוד ה' יתירה דיום השמי. עי' לעיל תשובה ס'. (אות ע"ז).

סימן סז

(לשאלה) **מהי התפשטות ממחוץ**.

המוחין המתפשטים מעליון לתחתון, הנה עיקר המוחין ושורשם נשאר בהעליון בפנימיותו, ורק הארתם מתפשט מבחוץ להעליון למקום התחתון. כי כל תחתון מלביש על חיצוניות דעליון. (אות ב').

סימן סח

(לשאלה) **מהי התרחקות מאור העליון**.

כל הקרוב יותר למקום חלל הפנוי נבחן שנתרחק יותר מאור העליון. (אות ה').

סימן סט

(לשאלה) **מהן ו"ס ראשונות דבריאה עד החזה.**

ו"ס ראשונות דבריאה נחשבות כאלו היו בחינת בליטה מעולם אצילות, עי' לעיל תשובה ל"ד. וה"ס ע' אמה ושירים שמוסיפים על העיר בסוד עיבורה של עיר. (אות פ"ד).

סימן ע

(לשאלה) **מהם ו"ק ונקודה דקליפות דאצילות.**

מטרם חטאו של אדה"ר, אחר שעלו כל העולמות לאצילות, מ"מ היו סוד בחינת קליפות בי"ד ספירות התחתונות דמקום בי"ע, אמנם לא היה להם שום בנין כלל, אלא ז"א דקליפה היה בבחינת ו"ק, ונוקבא דקליפה היתה בבחינת נקודה. ועי' להלן תשובה שנ"ג. (אות רכ"ט).

סימן עא

(לשאלה) **מהו ז"א דגוף.**

ספירת נצח הוא ז"א דגוף, כי ה' הבחינות כח"ב זו"ן נקראים בגוף חג"ת נ"ה. עי' לעיל תשובה ל"ח ל"ט, (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

סימן עב

(לשאלה) **מהו ז"א נועל הבריאה.**

היינו בחי"א שהמסך הזה דבחי"א, המוציא ע"ס בקומת ו"ק בלי ראש, הוא הנועל את הבריאה, שכל מה שעובר משם ולמטה הוא בחינת ו"ק בלי ראש, דהיינו כמדת היצירה. (אות ל"ט).

סימן עג

(לשאלה) **מהו ז"א צריך להיות כמו א"א.**

א"א מלביש על חג"ת דעתיק, שהוא חג"ת דנקודים, כי ג"ר דעתיק לקחו את הג"ר דנקודים, וז"ת דעתיק את ז"ת דנקודים. ולפיכך אחר שיתבררו כל הכלים הנשברים דז"ת דנקודים, אז יחזור ז"א לקדמותו דהיינו למקום חג"ת דנקודים ששם עומד עתה א"א. הרי שאין תיקון ז"א נגמר עד שיקח בחזרה את מקום א"א, שהוא באמת מקומו. (אות פ"א).

סימן עד

(לשאלה) **מהו זווג או"א בהתלבשות זו"ן.**

עי' לעיל תשובה ל'.

סימן עה

(לשאלה) **מהו זווג או"א במקומם.**

עי' לעיל תשובה ס"ד.

סימן עו
(לשאלה) **מהו זווג דחיצוניות למלאכים**.
אין בכלים פנימים דפרצופי אצילות, רק ג' כלים כח"ב, שבהם מתלבשים נר"ן, והאורות דיחידה חיה מתלבשים תוך אור הנשמה. והם נקראים גם כן מוחא עצמות גידין, אבל הכלים דזו"ן נפרדו מהגוף, ונעשו לכלים חיצונים מקיפים, והם בחינת הכלים דעור ובשר, שאינם כלים גמורים אלא רק בחינת מקיפים על הכלים פנימים דגוף, אמנם יש בהם הארת רוח נפש שהם מקבלים מהכלים פנימים. וע"כ יש ב' בחינות נפש רוח בגוף: א' נ"ר האמיתים המלובשים בעצמות וגידין, ב' הם נ"ר דחיצוניות המלובשים בהכלים החיצונים דעור ובשר.

סימן עז
(לשאלה) **מהו זווג דפנימיות לנשמות**.
עי' לעיל תשובה ע"ו.

סימן עח
(לשאלה) **מהו זווג לפרקים**.
זווג הב' דאו"א, שהוא בהרכנת ראש, בהתלבשות ישסו"ת וזו"ן, נק' זווג לפרקים. כי בקביעות הם במקומם מלבישים על חג"ת דא"א, אלא כדי ליתן מוחין לבריאה הם יורדים לתנה"י דא"א להתלבש בישסו"ת וזו"ן. (אות ר"ב).

סימן עט
(לשאלה) **מהו זווג שלם**.
זווג דאו"א להשפיע נשמות ומוחין דהולדה בשביל זו"ן נקרא זווג שלם. (אות קצ"ו).

סימן פ
(לשאלה) **מהו זווג תדירי**.
בחינת הזווג דאו"א במקומם נקרא זווג תדירי. עי' לעיל תשובה ע"ח. (אות ר"ב).

סימן פא
(לשאלה) **מהם זו"ן דגוף**.
עי' לעיל תשובה ל"ח.

סימן פב
(לשאלה) **מהם זו"ן דקליפה אב"א**.
מטרם החטא דעצה"ד לא היה שום בנין בקליפות והיו רק בו"ק ונקודה שזה נקרא זו"ן אב"א. עי' לעיל תשובה ע'. (אות רכ"ט).

סימן פג

(לשאלה) **מהם זו"ן דקליפה דאצילות**.

אין קליפות אלא מבחינת נפילה לבי"ע, וע"כ אין קליפות כנגד ג"ר, כי גם בשביה"כ, לא יצאו לבי"ע אלא הז"ת דנקודים, אבל מאחורים דכתר ואו"א ויישסו"ת דנקודים, לא נפל כלום לקליפות, אלא שנשארו באצילות במקום זו"ן, ורק ביטול בעלמא היה בהם מחמת נפילתם מראש לגוף. כי כל הנשאר באצילות אין שם בחינת קליפה ח"ו, בסו"ה לא יגורך רע.

סימן פד

(לשאלה) **מהי זוהמא דהתוכא דרהבא**.

נודע, שכללות הבחינות שנפלו בשביה"כ, הם ש"ך ניצוצין: שמונה מלכים, שבכל אחד ד' בחינות, וע"ס בכל בחינה שבהם, הם בגימטריא ש"ך. ומתחלקים: לט"ר דכל בחינה שיש להם בירור והם בגימטריא רפ"ח ניצוצין. ולמלכיות דכל בחינה, שאין להם בירור בשתא אלפי שני, שהם ל"ב מלכיות שבל"ב בחינות. ואחר שנבררו כל העולמות ונתקנו מהשבירה, דהיינו מטרם חטאו של אדה"ר, נשארו עוד אלו הל"ב מלכיות הנ"ל בלי שום בירור, והם הנקרא "היתוכא דזוהמא דדהבא", דהיינו הפסולת הנשאר אחר כל הזיכוך שאין בו עוד שום תועלת. (אות יוד).

סימן פה

(לשאלה) **מהי זיהרא עילאה**.

מפאת חטאו של אדה"ר נסתלקו הנר"ן דבי"ע דאצילות שהיה לו קודם החטא. ומן הכלים לא נשאר בו אלא כלי דכתר, ומן האורות לא נשאר בו אלא אור הנפש, כי יש ערך הפוך בין אורות לכלים. ונמצא שט"ר דאורות נסתלקו ממנו וחזרו לשורשם, כי אין בחינה נפילה באורות. כנודע. ואלו הט"ר דאורות נקראים "זיהרא עילאה". (אות קכ"ה).

סימן פו

(לשאלה) **מהם זכרים ונוקבות שבבי"ע**.

הנה תחילה יצאו הע"ס דנקודים מהזווג שבנקבי עינים דא"ק, אשר ג"ר שבהם נשארו עכ"פ מבחינת הקטנות וז"ת דנקודים נשברו פו"א. ואח"כ נעשה הזווג במצח דא"ק, ויצאו הע"ס דאצילות וג' העולמות בי"ע. ומאלו הב' מיני זווגים הנ"ל יצאו הזכרים והנקבות דאבי"ע: מהזווגים שבמצח דא"ק, יצאו כל הזכרים דאבי"ע, ומהזווג הקודם שבנקבי עינים דא"ק, נתקנו כל הנוקבין דאבי"ע: מג"ר דנקודים שנשארו נעשו הנוקבין דעתיק ודא"א ודאו"א, ושאר הנוקבין נבררו כולם מן הקליפות. (אות י"ז).

סימן פז
(לשאלה) **מהי זנבא**.

עי' להלן תשובה רל"ז.

סימן פח
(לשאלה) **מהן ז"ת דבינה דגוף**.

ב"ש ת"ת התחתונים נבחנים לז"ת דבינה דגופא. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

סימן פט
(לשאלה) **מהן ז"ת ובינה דראש**.

ג"ר דבינה דראש, מכונים נקבי עינים. וז"ת דבינה דראש, מכונה אזן. (שם).

סימן צ
(לשאלה) **מהי חורבא**.

גם העוה"ז מתחלק לבי"ע, ומקום קליפות, כי מקום המקדש, הוא בריאה דעוה"ז, וארץ ישראל היא יצירה רעוה"ז, וחו"ל היא עשיה דעוה"ז, והמדבריות ומקומות חורבא, הוא מקום הקליפות דעוה"ז. (אות מ"ד).

סימן צא
(לשאלה) **מהם חיצוניות ופנימיות דכלים**.

ענין החיצוניות ופנימיות דכלים, נעשה עם צמצום הב'. כי מחמת השיתוף דמרת הרחמים בדין, שעלתה המלכות למקום בינה ונעשה הזווג בנקבי עינים, יצאו כלהו אח"פ לבר מן המדרגה, ונפלו אל המדרגה שמתחתיה, וכן אח"פ דראש נפל לבחינת גוף, ואח"פ דגוף נפל לבי"ע ונעשו לחלל פנוי. וכן נבחן שזו"ן דראש שמתחת נקבי העינים נפרדו מע"ס דראש, והיו למקיפים דחיה יחידה, וזו"ן דגוף נפרדו והיו לכלים חיצונים מקיפים דלבוש והיכל. וכן הכלים דכל פרצוף לא נשאר בהם אלא בחינת ג"ר דכלים, הנקראים מוחא, עצמות, גידין. אבל הבשר ועור נעשו למקיפים. וכן כל פרצוף מתחלק על החזה, כי מחזה ולמעלה לא שלט בו צמצום הב' כלל, כי הם הכלים דהב"ד חג"ת עד החזה, שאפילו בנקודים היו נמצאים למעלה מהפרסא, והסיום שנעשה בצמצום ב' וכו' הרי שמכח הצמצום ב' נתחלקו הע"ס לב' בחינות, לכלים דפנים שעליהם לא שלט צמצום הב'. ולכלים דאחור, שהם אח"פ או תבה"י שכבר שלט עליהם צמצום הב'. וכן כל אלו ההבחנות הנ"ל נמשכים מזה השורש כי אח"פ דראש נעשו לאחורים וחיצוניות דראש. ותבהי"מ דגוף, נעשו לחיצוניות ואחורים דגוף. במלה אחת, בכל מקום שתמצא איזה הבחן בין אחור ופנים או פנימיות וחיצוניות, הם נמשכים מן התחלקות הע"ס

לב' בחינות, מחמת עלית מלכות המזדווגת למקום נקבי עינים, ומחמת עלית מלכות המסיימת למקום החזה.

סימן צב
(לשאלה) **מהו חוץ לארץ**.
העשיה דעוה"ז, נבחן בשם חו"ל. עי' לעיל תשובה צ'. (אות מ"ד).

סימן צג
(לשאלה) **מהו חותם**.
השם חותם מורה ב' בחי': א' שאין הנחתם עצמות החותם. וב' שאין בחינת דקה בהחותם שלא תהיה בהנחתם ממנו. (אות קנ"ו).

סימן צד
(לשאלה) **מהו חזה**.
חזה הוא מציין המקום שבו נעשה בחינת הסיום של צמצום ב'. וע"כ מחזה ולמעלה דכל פרצוף או מדרגה, נבחן לכלים דפנים, שאפילו הצמצום ב' לא נגע בהם מאומה. ומחזה ולמטה נבחנים לכלים דאחורים, להורות שכבר יש בהם איזה מיעוט של צמצום הב'. ועי' לעיל תשובה צ"א. (אות ס"ו).

סימן צה
(לשאלה) **מהי חיצוניות**.
עי' לעיל תשובה צ"א.

סימן צו
(לשאלה) **מהן חיצוניות כלים**.
עי' לעיל תשובה צ"א.

סימן צז
(לשאלה) **מהן חיצוניות מצד אחור**.
הכלים שמחזה ולמטה, נקראים בשם חיצוניות הפרצוף, כי כל נה"י הם לבר מגופא. ונבחנים לבי"ע. ותחילה מתחלקים לפנים ואחור, כי הב"ש ת"ת, להיותם בחינת ז"ת דבינה דגופא, נקראים פנים. מפני שאין מיעוטה מחמת עצמה אלא מחמת שהיא שורש אל הזו"ן. ונהי"מ נקראים אחורים, שעיקר היציאה לחוץ מאצילות נופל עליהם. וע"כ יש ב' בחינות חיצוניות: א' חיצוניות מצד פנים, שהם ב"ש ת"ת. ב' חיצוניות מצר אחור, שהם נהי"מ. ומלכות שבחיצוניות מצד אחור, נבחנת בשם חיצוניות דחיצוניות דאחור. והנה החיצוניות מצד פנים, נעשה למקום בריאה. והחיצוניות מצד אחור בלי המלכות, נעשה למקום עולם היצירה, והחיצוניות דחיצוניות דאחור, שהוא המלכות, נעשה למקום עשיה. (אות א' וה').

סימן צח
(לשאלה) **מהן חיצוניות מצד פנים**.
עי' לעיל תשובה צ"ז.

סימן צט
(לשאלה) **מהן חיצוניות דחיצוניות דאחור**.
עי' לעיל תשובה צ"ז.

סימן ק
(לשאלה) **מהי חלה דאלף הא' דבריאה**.
חלה בינונית היא אחד מחמשים. ואדה"ר היה תופס ג' עלמין בי"ע, שהם שתא אלפין דרגין דנשמתין, וחלק א' מחמשים שבהם הוא ק"ך. והנה אדה"ר הוא חלתו של עולם, כי אחר החטא לא נשאר בו כי אם בחינת חלה, והיה צריך להשאר בו ק"ך דרגין דנשמתין, אמנם לא נשאר בו כי אם ק' דרגין. והטעם הוא כי באלף הראשון דבריאה. שהם או"א דבריאה, לא זכה בהחלה שלהם, כי אם מעשרה פרצופים שמזו"ן דבריאה ולמטה. (אות קי"ג).

סימן קא
(לשאלה) **מהו חלון פתוח**.
המסך דבחי"ב, שעליו נעשה הזווג דאו"א לצורך עולם הבריאה, נבחן למסך מפסיק על אור החכמה, ורק אור חסדים המופרשים מחכמה מושפע להם דרך המסך הזה, והוא מטעם שרגליה נוגעות בהפרסא שבין אצילות לבריאה, והמסך דבחי"ב שביסוד שלה נכלל בהפרסא, המסיימת לכל הארת אצילות. ולפיכך נבחן פי יסוד דאמא, ששם נעשה הזווג לצורך הבריאה, בשם פי יסוד סתום, או חלון סתום, או מסך בפי החלון, כי החלון המשפיע האורות אל הבריאה, הוא סותם על אור החכמה. אבל המוחין דס"ג דאצילות, אע"פ שגם אמא משמשת במסך דבחי"ב בפי היסוד שלה, אמנם שם אין המסך סותם על אור חכמה, ויכולה לעלות ולקבל חכמה בעת שיש לה מ"ן, וע"כ נבחן שם המסך בשם חלון פתוח, כי הוא פתוח שם לקבל חכמה. וכן נקרא פי יסוד פתוח מאותו הטעם, כי אין שם מסך מפסיק שיסתום על החכמה. (אות כ"ט).

סימן קב
(לשאלה) **מהו חלון צר**.
המסך דבחי"ג נבחן בשם חלון צר, וכשז"א מקבל הארת חכמה הוא מקבל דרך המסך הזה. ונקרא חלון צר, משום שהוא צר מחסדים וארוך בחכמה, כלומר, שהוא בחינת

יסוד דאבא החסר מהשפעת חסדים לגמרי, ואין בו אלא אור חכמה בלי חסדים. והשפעת חסדים מכונה רחב, והשפעת חכמה מכונה ארוך, כנודע. (אות ל').

סימן קג
(לשאלה) **מהו חלל פנוי**.

מכח צמצום הא' שנעשה על המלכות היא מסיימת על אור העליון, כי לא תוכל לקבל אותו, ונמצא האור נפסק מחמתה. וה"ס נקודה דעוה"ז שהוא חלל פנוי, וריקן מכל אור להיותה עומדת מתחת מלכות המסיימת. וע"י צמצום הב' עלתה המלכות במקום בינה וסיימה האור בבינה דגופא במקום החזה, דהיינו החזה דפרצוף תנה"י דא"ק, ופרצוף נקודות דס"ג דא"ק, ושם הופרם פרסא, ומפרסא ולמטה נעשה חלל פנוי וריקן. ואח"כ בסבת שביה"כ דז"ת דנקודים פו"א, שנפלו בהחלל הפנוי שמתחת הפרסא, נתפשט גם המקום ההלל שמהפרסא ולמטה בבחינת כלים דפנים וכלים דאחור, שהם: חב"ד חג"ת עד החזה, הנקראים כלים דפנים, ותנהי"מ שמחזה ולמטה הנקראים כלים דאחורים ומקום הכלים דפנים נעשה לבחינת קדושה, ונתבררו שם פרצופי בי"ע, ומחזה ולמטה נשאר לגמרי חלל פנוי וריקן, שה"ס י"ד ספירות עד לעולם הזה, דהיינו מקום הכלים דתנה"י שנשברו העומדים שם. ואחר החטא דאדה"ר, נפגמו העולמות מאד עד שד"ת דיצירה הקדושה, וכל ע"ס דעשיה דקדושה, ירדו ונתלבשו במקום י"ד ספירות דקליפות.

סימן קד
(לשאלה) **מהו חלל פנוי דעוה"ז**.

עי' לעיל תשובה ק"ג.

סימן קה
(לשאלה) **מהו חלל פנוי דבי"ע**.

עי' לעיל תשובה ק"ג.

סימן קו
(לשאלה) **מהי חלתו של עולם**.

עי' לעיל תשובה ק'.

סימן קז
(לשאלה) **מהו חצי ת"ת**.

חצי ת"ת, פירושו מחזה ולמטה, כי ת"ת כולל ע"ס ו"ק וג"ר, וג"ר עד החזה נחשב לחציו, וז"ת שמחזה ולמטה עד הסיום דת"ת נחשב ג"כ לחציו. (אות ב').

סימן קח
(לשאלה) **מהי חשכת ב' בחינות דחיצוניות**.

מחזה ולמטה נקרא חיצוניות הפרצוף ומתחלק לב' בחינות: פנים, ואחור שב"ש ת"ת

נקראים חיצוניות מצד פנים: ונהי"מ נקראים חיצוניות מצד אחור. וב' בחינות אלו, נפלו לחלל הפנוי שתחת סיום רגלי א"ק, בעת צמצום הב' שעלתה מלכות המסיימת למקום החזה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, מטרם שעלתה מלכות המזדווגת לבחינת הזווג שבנקבי העינים, ואז נפלו לבחינת חלל הפנוי שבנקודה דעוה"ז, ונחשבו אלו ב' הבחינות כמו החלל פנוי שמתחת סיום רגלי א"ק. (אות ג).

סימן קט

(לשאלה) **מהן ט"ז ספירות עליונות תחום שבת.**

בחינת הסיום שנעשה על אור העליון, מכח המלכות המסיימת אותו, נקרא תחום שבת. שמתחילה היה זה בהפרסא שמתחת האצילות, ואח"כ ע"י שביה"כ דז"ת דנקודים ונפילתם למטה מפרסא, נתפשט גם מקום בי"ע לבחינת פנים ואחור, דהיינו לבחינת פרצוף דחב"ד חג"ת נהי"מ. שעד החזה שבו, נעשה מקום לכלים דפנים אחר שיתבררו לקדושה, ונעשה התחום שבת במקום החזה הזה, שהם נבחנים לט"ז ספירות שהם ע"ס דחב"ד דמקום בי"ע, ושש ספירות עד החזה דחג"ת דמקום בי"ע. וי"ד ספירות שמחזה ולמטה, נעשה מדור קבוע אל הקליפות, והם מחוץ לתחום, כי שם חלל פנוי וריקן מכל אור. ואלו י"ד ספירות הם ד"ס תחתונות דחג"ת, וע"ס דנהי"מ של מקום בי"ע. (אות פ"ח).

סימן קי

(לשאלה) **מהן טפות כלים חיצונים.**

מתוך שלא יכלו להתברר לבחינת כלים גמורים להתלבשות הקדושה, רק ג' הכלים הראשונים כח"ב, כי זו"ן נפרדו ללבוש והיכל, ע"כ רק בחינת ג' הכלים מוחא עצמות גידין, נחשבים לכלים גמורים פנימים, כלומר שהאור מתלבש בהם בשלימות. אבל ב' פרצופי בשר ועור נעשו לכלים חיצונים בהפרצוף, וע"כ יש נר"ן פנימים, המתלבשים בכלים הפנימים. ויש נ"ר חיצונים המתלבשים בכלים חיצונים, הנ"ל. ומטפות הזווג של הכלים פנימים יוצאים נשמות בני אדם, ומטפות הזווג דכלים חיצונים יוצאים נשמות המלאכים. (אות קס"ח).

סימן קיא

(לשאלה) **מהן טפות כלים פנימים.**

עי' לעיל תשובה ק"י.

סימן קיב

(לשאלה) **מהם י"א סמני הקטורת.**

הסיגים שנשארו אחר כל הבירורים, ה"ס ל"ב האבן, שאין בהם שום תועלת, כי לא

יתבררו עד לע"ל, בסו"ה והסרותי את ל"ב האבן מקרבכם. ואלו הניצוצין קדישין שנשארו שבוים שם שהם ניצוצין קטנות מאד, ה"ס י"א סמני הקטורת. (אות י"א).

סימן קיג
(לשאלה) **מהן י"ג ספירות מדור לקליפות**.

עי' לעיל תשובה ק"ט.

סימן קיד
(לשאלה) **מהן י"ד ספירות מחוץ לתחום**.

עי' לעיל תשובה ק"ט.

סימן קטו
(לשאלה) **מהן י"ד ספירות פנויים וריקנים**.

עי' לעיל תשובה ק"ט.

סימן קטז
(לשאלה) **מהן י"ד ספירות תחום העולמות**.

עי' לעיל תשובה ק"ט.

סימן קיז
(לשאלה) **מהי יציאת האור דרך העינים**.

בעת שעלה מלכות המזדווגת ממקום הפה לנקבי העינים, נעשה הזווג שם, ויצא האור דרך נקבי העינים, ולא דרך הפה. (אות ו').

סימן קיח
(לשאלה) **מהי יציאת רגלים מחוץ לתחום**.

מחזה ולמטה דיצירה ועשיה, ירדו מחמת החטא למקום י"ד הספירות התחתונות ונתלבשו במדור הקליפות. ובשבת יש להם עליה לאצילות. ולכן נאסר הוצאת רגלים מחוץ לתחום שבת, שהוא החזה הנ"ל, כדי שלא להורידם שוב למקום הקליפות כמו שהיו בחול. (אות צ"ו וצ"ז).

סימן קיט
(לשאלה) **מהי יצירה**.

מקום יצירה, נעשה מבחינת ז"א דגופא, שנחשך ויצא למטה מסיום האצילות, בעת עלית המלכות המסיימת לחזה דפרצוף נקודות דס"ג, הנקרא חיצוניות מצד אחור. עי' לעיל תשובה צ"ז, וע"כ נחשב היצירה לאחורים של ז"א דאצילות. ובעת תיקון בי"ע בראשונה, שנתקנו מבחינת פנים דאחורים של ז' המלכים דמיתו, היה כבר עולם היצירה במקום ז"א דאצילות, להיותו האחורים שלו. ולאחר החטא ירד ירידה גדולה, כי הד"ת דיצירה נתלבשו תוך מדור הקליפות. והמוחין שמקבל הם יוצאים על מסך דבחי"א. שהוא מסך

של ז"א מבחינת ו"ק בלי ראש. וה"פ של עולם היצירה, הם בקומת השלישים האמצעים והתחתונים דנה"י דא"א, שהם ג"כ בחינת חיצוניות מצד אחור כמו המקום יצירה, כי השלישים העליונים דנה"י דא"א, שהם בחינת חיצוניות מצד פנים, לא נתלבשו רק בעולם הבריאה, שהם בחינת ג"ר דנה"י שהם חסרים ביצירה. ואלו ב' חלקים תחתונים דנה"י דא"א מתלבשים בו"ק דו"ק דאו"א עלאין, והם בו"ק דישסו"ת, והם בו"ק זו"ן. (אות ה'. ואות פ"ג. ואות צ"ג. ואות רכ"ד עד רכ"ח).

סימן קכ

(לשאלה) **מהי יצירה נתלבשה בעשיה.**

מקודם החטא בתחילת יציאת בי"ע מן השבירה, היו מקום ע"ס דיצירה בד"ת דז"א דאצילות, ושש ראשונות דבריאה. ומקום ע"ס דעשיה, בד"ת דבריאה ושש ראשונות דיצירה. ואחר החטא, נפלו הע"ס דיצירה למקום העשיה שמקודם החטא, כי שש ראשונות דיצירה נפלו למקום שש תחתונות דעשיה שמקודם החטא, וד"ת דיצירה נפלו יותר למטה, כי נפלו למדור הקליפות. (אות מ"ח).

סימן קכא

(לשאלה) **מהי יצירה דעוה"ז.**

ארץ ישראל היא בחינת יצירה של עוה"ז. (אות מ"ד. ואות מ"ט).

סימן קכב

(לשאלה) **מהי יצירה ועשיה אב"א.**

בבחינה השניה דע"ש שד"ר של עשיה היו במקום הנוקבא דז"א דאצילות, והיצירה כולה במקום ז"א דאצילות, הנה אז היו היצירה ועשיה אב"א כמו זו"ן אב"א, כי העשיה היתה מלבשת רק מחזה ולמטה דיצירה אב"א. (אות פ"ז).

סימן קכג

(לשאלה) **מהי יצירה ועשיה פב"פ.**

בבחינת השלישית דע"ש, שגם שש התחתונות דעשיה, עלו למקום נוקבא דאצילות, אז הפכה העשיה פניה כנהד פני היצירה פב"פ. כדמיון זו"ן פב"פ. (אות פ"ז).

סימן קכד

(לשאלה) **מהי יצירה צריכה להיות בז"א דאצילות.**

ג' העולמות בי"ע, נבררו מהכלים וניצוצין שמחזה ולמטה דז' המלכים דנקודים שנשברו. וזו"ן דאצילות, נבררו מכלים שמחזה ולמעלה דז' המלכים, כנודע. ולפיכך גמר בירורם של בי"ע הוא, שיחזרו ויתחברו אל זו"ן דאצילות, שהם הכלים שמחזה ולמעלה שלהם. ולפיכך יצירה שהיא האחורים דז"א, מחויב לעלות למקום ז"א דאצילות דקטנות,

המלביש מטבור ולמטה דא"א. כי אז צריך ז"א להלביש את א"א. ומחזה ולמטה דז"א, יהיה בחינת מחזה ולמטה דא"א, ואז עולה הבריאה לב"ש ת"ת שמחזה עד הסיום דת"ת. והיצירה עולה לנה"י שלו. והעשיה למקום הנקבה. הרי שישסו"ת וזו"ן של עתה בחול, העומדים במקום הכלים דאחורים של א"א, הוא מקום ג' עלמין בי"ע. וז"ס שז"א צריך להיות א"א, ובי"ע כאחורים של א"א, שהם מקום ישסו"ת וזו"ן של עתה. (אות פ"א ופ"ב).

סימן קכה

(לשאלה) **מהי ירידת האחורים לחלל הפנוי**.

בעת צמצום ב' שעלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגופא של פרצוף תנה"י דא"א, שהוא החזה, הנה אז ירדו הכלים דאחורים דפרצוף זה לחלל פנוי, כי הכלים שמחזה ולמטה הנקראים כלים דאתורים, כבר נמצאים למטה ממלכות המסיימת. (אות ג').

סימן קכו

(לשאלה) **מהי ירידת ב' בחינות דחיצוניות**.

הכלים שמחזה ולמטה, שירדו למטה מסיום דצמצום ב' כנ"ל תשובה קכ"ה, נקראים ג"כ כלים חיצונים, ויש בהם ב' בחינות: א' הוא חיצוניות מצד פנים, שהם ב"ש תחתונים דת"ת, וב' הוא חיצוניות מצד אחור, שהם נהי"מ, ושניהם ירדו לחלל פנוי בעת צמצום ב'. (אות ג').

סימן קכז

(לשאלה) **מהם כ"ד ספירות פנוים**.

בבחינה השניה דע"ש קודם החטא, כשבי"ע עלו לאצילות, חוץ משש תחתונות דעשיה, נסתיים הקדושה בהחזה דבריאה, שאלו שש הראשונות דבריאה היו בסוד עיבורה של עיר, הנחשב עוד על העיר, דהיינו האצילות. ולכן לא נשארו חלל פנוי רק כ"ד ספירות: ד"ת דבריאה ועשרים דיצירה ועשיה. עי' לעיל תשובה כ"ג. (אות פ"ה).

סימן קכח

(לשאלה) **מהם כ"ז מדרגות דז"א**.

ג' לבושים יש בגוף, שהם עי"מ, ובנוקבא הם ג"פ ע"ס, שהם ל' ספירות. אבל בז"א, שאין בו אלא ט"ס והוא חסר מלכות, כי הנוקבא בכללה היא המלכות שלו, נמצאים ג' לבושי הגוף שלו, שהם רק כ"ז ספירות. (אות קס"ה).

סימן קכט

(לשאלה) **מה כח ג"ר באמא**.

ג"ר דבריאה שהם ממוחין דס"ג דאמא, אינם ג"ר אמיתיים אלא רק בחינת כח ג"ר דאמא.

כי המסך שבפרסא, שעליו יצאו מוחין אלו, כבר הפסיקו הארת אצילות מהם, שהוא עצמות ג"ר דאמא, וע"כ לא נשאר בהם כי אם כח ג"ר דאמא. (אות ר"א).

סימן קל

(לשאלה) **מהם כלים דאחורים**.

המחזה ולמטה דכל פרצוף, נבחנים לבחינת הכלים דאחורים דאותו פרצוף, שהם ב"ש תחתונים דת"ת ונהי"מ. וב"ש ת"ת נבחנים לפנים שבאחורים. ועיקר האחורים הם נהי"מ. עי' לעיל תשובה צ"ז. (אות קמ"ג וקמ"ה).

סימן קלא

(לשאלה) **מהם כלים דחיצונים**.

הכלים דאחורים שמחזה ולמטה דכל פרצוף נקראים לפעמים כלים חיצונים של הפרצוף. (אות א').

סימן קלב

(לשאלה) **מהם כלים דפנים**.

הכלים שמחזה ולמעלה, דהיינו חב"ד חג"ת עד החזה, נקראים תמיד כלים דפנים. והטעם, כי החזה הוא בחינת נקודת הסיום דצמצום ב', וע"כ יש בו פרסא בגוי מעוהי דוגמת הפרסא שמתחת האצילות, המבדיל בין הכלים שלמעלה מחזה, שהם בחינת אצילות, ובחינת הכלים דפנים דאותו פרצוף. ובין הכלים שמחזה ולמטה, שהם בחינת בי"ע, ובחינת הכלים דאחור דאותו פרצוף. ולפיכך כל אחיזתם של הקליפות הוא רק בכלים דאחורים, אבל בכלים דפנים של הפרצוף, אין להם שום אחיזה כלל, כי אפילו הדינין דצמצום ב' לא פגע בהם מעולם. (אות קמ"ג).

סימן קלג

(לשאלה) **מהם כלים פנימים**.

הע"ס מתחלקים על כלים פנימים וכלים חיצונים. כי אין בהפרצוף רק ג' כלים פנימים כח"ב, או מוחא עצמות גידין, אבל זו"ן נפרדו מכלים של הפרצוף בסוד לבוש והיכל. וע"כ ב' הכלים בשר ועור שהם בחינת זו"ן הם רק כלים חיצונים, בלתי גמורים, ואינם מתחברים עם הכלים הפנימים, והם רק מקיפים מסביב הכלים הפנימים. (אות ק"ז),

סימן קלד

(לשאלה) **מהי כמות שיעור מקום**.

עי' לעיל תשובה ט"ז.

סימן קלה

(לשאלה) **מהן כנפים**.

המלכות דאמא אינה נכנסת לעולם בבחינת המוחין דז"א, ובחינת הקטנות דה"ת בעינים

קבוע בה תמיד, ועי"ז משמרת זו"ן בניה מן החיצונים, בסוד כנפים המפסיקים בין זו"ן ובין החיצונים, שהמה חופפים על עור הזו"ן מבחוץ, ואין לחיצונים מה לינק, כי לא יצא מזו"ן ולחוץ דרך הכנפים רק אור מועט מאד, כלומר, המופרש מהארת חכמה מחמת הכיסוי דכנפים שהם בחינת אור קטנות, כנ"ל. גם בחינת הפרסא מתחת האצילות נעשה ממלכות דאמא הנ"ל, וע"כ נקרא הפרסא בשם נעל של זו"ן, כי שומרים רגלי הזו"ן מן החיצונים, מכח הכיסוי של הפרסא שלא תעבור דרכה רק אור מועט. שאין בה מהארת חכמה כלום. (אות ל"ב).

סימן קלו

(לשאלה) **מהי כסות**.

כשיש דינין בזו"ן, דהיינו כל שהוא חסר ג"ר, יכולים הקליפות להאחז באחורים שלו, דהיינו בהכלים שמחזה ולמטה. ולהשמר מהם, נעשה התיקון דאב"א. שאחוריהם ביתה ופניהם מגולים כלפי חוץ, ומהפנים אינם יכולים לינק. ותיקון זה דהסתרת האחורים נקרא כסות. ולכן עולם היצירה שהוא ו"ק בלי ראש, הוא צריך לבחינת כסות הנ"ל. ולפיכך נעשה העשיה בבחינת ג' גו ג', כדי להעשות בחינת כסות על היצירה, שלא יוכלו החיצונים לינק מהם. ולפיכך יש בעולם היצירה ב' בחינות: שאר, וכסות. שאר: הם המוחין להחיות אותו. וכסות הוא בחינת הכיסוי דעולם העשיה שמכסהו מחיצונים. אבל בעשיה יש רק שאר לבד, כי אינו צריך לכסות מאחר, כי הוא בעצמותו הוא הכסות. כנ"ל. (אות קל"ה).

סימן קלז

(לשאלה) **מהו כסא הכבוד**.

הע"ס דמוחין דאמא מתפשטים בעולם הבריאה: הג"ר נקראו כסא, הו"ק נקראו שש מעלות לכסא, והמלכות מתלבשת במלכות דבריאה, ונקראת כסא דין, תכלת, סנדלפון. כי הט"ר דמוחין הם בחינת כסא הרחמים, ומלכות היא כסא דין. פירוש: כי המוחין דאמא המאירים בבריאה, יוצאים על מסך דבחי"ב שבפי יסור דאמא הכלול בפרסא שמתחת רגלי הנוקבא דז"א, שהוא מטעם התלבשות אמא בנוקבא ונמצא רגלי אמא נוגעים בפרסא, שהוא כח הסיום של האצילות ובחינת הדין. וע"כ נקראים הג"ר דאמא המתלבשיים בפנימיות כחב"ד דבריאה, בשם כסא הכבוד, מורה על כח הפרסא הכלול במסך, שעל ידי האו"ח שלו, יצאו כל המוחין דג"ר אלו, ולכן אע"פ שהוא כסא, מלשון מכסה על אור האצילות שה"ס הכבוד, עכ"ז הוא כסא רחמים, שהרי כל המוחין באו מהתלבשות באו"ח הזה, אמנם בסוף המוחין בסיומם, נמצא מתגלה כח הסיום בעצמו, המסיים על המוחין, שה"ס מלכות המסיימת, והנה שם מתגלה כל כח הדין הכלול

בהפרסא, וע"כ מכונה המלכות דאמא, המתלבשת שם בסיומא, בשם כסא דין, כי הדינים שבה עומדים שם. וכן תכלת, מלשון, ויכל העם מלהביא וכו'. כי כח ג"ר דאמא, שה"ס הרחמים לא יכלו לעבור דרכה ולמטה. וכן מטעם זה נקרא סנדלפו"ן, כמו הסנדל השומר על הרגלים מפני החיצונים. והנה נתבאר שהמוחין דאמא שבבריאה בכללן, נקראו כסא הכבוד, כי האצילות ה"ס הכבוד, ומתוך שהמוחין יצאו על מסך הכלול בפרסא המסיימת האצילות, נמצאים גם הם בחינת כיסוי על הכבוד. אמנם הט"ר של המוחין נבחנים לכורסייא דרחמי, להיות בהם כח ג"ר דאמא. אבל המלכות דמוהין, שהם בחינת הפרסא המסיימת עצמה, נקראת כסא דין. תכלת, סנדלפון. (אות קנ"א קנ"ב).

סימן קלח

(לשאלה) **מהו כסא דין תכלת סנדלפון**.

עי' לעיל תשובה קל"ז.

סימן קלט

(לשאלה) **מהו כורסיא דרחמי**.

עי' לעיל תשובה קל"ז.

סימן קמ

(לשאלה) **מהם כתרים דנשמות אדה"ר**.

מקודם החטא היה לאדה"ר נר"ן מבי"ע דאצילות, ולאחר החטא נסתלקו ממנו הט"ר דאורות דכל ספירה וספירה מנר"ן דאצילות שלו, עם הט"ת דכלים, דכל ספירה מנר"ן, ולא נשאר בו אלא אורות דנפשות דכל ספירה וכלים דכתרים שבכל ספירה, וגם הם לא מבחינת אצילות, אלא מבי"ע לאחר הפרסא, כי הבי"ע נפגם מחמת חטאו, וירד לאחר הפרסא דאצילות. וענין השארת כתרים דכלים ואורות דנפשות, הוא מטעם ערך ההפוך שבין כלים לאורות, כי כל עוד שאין בו אלא כלי דכתר, לא יוכל להתלבש בו אלא אור היותר קטן שהוא אור הנפש, כנודע. (אות קכ"ה).

סימן קמא

(לשאלה) **מהם כתרים דכלים ואורות דנפשות**.

עי' לעיל תשובה ק"מ.

סימן קמב

(לשאלה) **מהן ל' ספירות שהיו מתחלה חלל וריקם**.

מטרם תיקון ג' עולמות בי"ע היה כל מקום בי"ע חלל פנוי, מטעם שמלכות המסיימת שמתחת רגלי א"ק, עלתה למקום החזה דפרצוף תנהי"מ דא"ק. וכן אחר שנתקנו ג'

העולמות בי"ע, ואחר שעלו בבחינה הג' דע"ש מקודם החסא, לישסו"ת וזו"ן דאצילות, נשארו שוב שלשים ספירות דמקום בי"ע בבחינות חלל פנוי, כי הבי"ע כבר נסתלקו מהם. (אות צ"ג).

סימן קמג
(לשאלה) **מהן ל' מדרגות דנוקבא**.
יש ג' לבושים בגוף הנוקבא, שהם עי"מ דאחור שלה, ובכל לבוש יש י"ס, והם נקראים ל' מדרגות של הנוקבא. (אות קס"ו).

סימן קמד
(לשאלה) **מהו לבוש אמצעי**.
ג' הלבושין דנוקבא, הם עי"מ, ולבוש של היניקה הוא לבוש האמצעי שלה. ולבוש דעיבור הוא לבוש החיצון. ולבוש דמוחין הוא לבוש הפבימי שלה. (אות קס"ה).

סימן קמה
(לשאלה) **מהו לבוש חיצון**.
עי' לעיל תשובה קמ"ד.

סימן קמו
(לשאלה) **מהו לבוש חיצון דאמא**.
כשאמא מתלבשת בזו"ן, כדי ליתן מוחין לבריאה, נחשבת הנוקבא דז"א ללבוש החיצון דאמא, שעל ידיה היא משפעת המוחין לבריאה. כי אין עולם הבריאה יכול לקבל אלא מנוקבא דז"א. כי היא העליון שלה. (אות ל"ה).

סימן קמז
(לשאלה) **מהו לבוש פנימי**.
עי' לעיל תשובה קמ"ד.

סימן קמח
(לשאלה) **מהם מאה אמה דאדה"ר**.
עי' לעיל תשובה כ'.

סימן קמט
(לשאלה) **מהם מאה כתרים דאדה"ר**.
עי' לעיל תשובה כ'.

סימן קנ
(לשאלה) **מהי מדבר**.
העוה"ז נחלק לבי"ע ומדור הקליפות שמקום המקדש הוא בריאה שבה, וארץ ישראל הוא יצירה שבה, וחו"ל הוא עשיה שבה. והמדבר הוא מדור הקליפות. (אות מ"ד).

סימן קנא

(לשאלה) **מהו מדור הקליפות**.

מתחילה היה כל מקום בי"ע מדור הקליפות, ואחר שביה"כ דז"ת דנקודים פו"א, ונפלו לבי"ע, נתערבו הפנים ואחור זה בזה, ומתוך כך נתפשט מקום בי"ע גם לבחינת כלים דפנים, ונעשה בהם ל' ספירות, שהם חב"ד חג"ת עד החזה לכלים דפנים, ותנה"י שמחזה ולמטה לכלים דאחור. אמנם היו כלולים זה בזה מטרם הבירור, ואח"כ בעולם התיקון נבררו הכלים דפנים דז"ת דנקודים שלא היו שבירתם מחמת עצמם, אלא מטעם היותם מחוברים עם הכלים דאחורים, והמה נעשו לזו"ן דאצילות. ואח"כ נבררו בחינת האחורים דז"ת מהקליפות שהמה ג' עלמין בי"ע, אמנם לא כל האחורים אלא רק בחינת הפנים דאחורים, שהם הרפ"ח שנכללו ונתערבו באחורים, אבל בחינת המלכיות שבהם, שהם ל"ב מלכיות הנקראות ל"ב האבן, לא יכלו להתברר עוד ונשארו בחינת קליפות, שאין בהם שום תועלת. ולפיכך נתחלק אחריהם גם המקום בי"ע, כי הג' עלמין בי"ע, שהם נבררו מהכלים דפנים דאחורים, לקחו מקומם מהחזה דמקום בי"ע ולמעלה. והקליפות שהם בחינת האחורים דאחורים, לקחו מקומם מחזה דמקום בי"ע ולמטה המתיחס אליהם. והם י"ד הספירות שנעשו למדור קבוע אל הקליפות דהיינו רק במשך שיתא אלפי שני בעת שאין שום בירור ותיקון לל"ב האבן, אמנם בגמר התיקון כשיתגלה הזווג בה"ת שנגנזה ברדל"א, בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. הנה אז יקוים והסירותי את ל"ב האבן וכו'.

סימן קנב

(לשאלה) **מהו מדור קבע לקליפות**.

עי' לעיל תשובה קנ"א.

סימן קנג

(לשאלה) **מהם מחיצות**.

מלכות דבינה, שאינה נכללת במוחין דז"א, ונשאר תמיד באור הקטנות, היא מקפת את הזו"ן מחוץ להם, ומגינה עליהם בסוד מחיצה כדי שלא יוכלו החיצונים להתאחז בזו"ן. וה"ס המלבושים ומנעלים דזו"ן, כי השמירה שמתחת רגליהם בסוד הפרסא שמתחת האצילות ה"ס נעל. ומה שמסבבת עליהם בכל קומת גורם ה"ס מלבושים. (אות ל"ג).

סימן קנד

(לשאלה) **מהם מחיצה ולבוש**.

עי' לעיל תשובה קנ"ג.

סימן קנה
(לשאלה) **מהי מיעוט הירח**.

עי' לעיל דף אלף התמ"ג תשובה פ"ב.

סימן קנו
(לשאלה) **מהו מלבוש דצדדים**.

עי' לעיל תשובה קנ"ג.

סימן קנז
(לשאלה) **מהו מלבוש שמתחת רגליו**.

עי' לעיל תשובה קנ"ג.

סימן קנח
(לשאלה) **מהו מלכות אין לה אור מעצמה**.

המלכות אין לה אור מעצמה, דהיינו ע"י זווג שבפרצופה עצמה, כי כבר נזדכך המסך, ולא נשאר בו אלא שורש דעביות, ע"כ אינו מספיק לבחינת זווג דהכאה, וכל מה שיש בה צריכה לקבל מהזווג שנעשה בז"א בעלה. (אות מ"א).

סימן קנט
(לשאלה) **מהי מלכות המזווגת**.

מלכות של ראש, שבה נתקן המסך לזווג דהכאה עם אור העליון, היא מכונה "מלכות המזדווגת". והיא המעלה או"ח ע"פ מדת העביות שבמסך המתוקן בה, ומלבשת הע"ס דאו"י ממטה למעלה. ואח"ז היא מתפשטת מינה ובה עם האו"ח שלה ממעלה למטה ומוציאה הע"ס דגוף עד שמגיעה "למלכות המסיימת" שלה, שבה נפסק המדרגה. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

סימן קס
(לשאלה) **מהי מלכות המסיימת**.

עי' לעיל תשובה קנ"ו.

סימן קסא
(לשאלה) **מהי מלכות נועלת את היצירה**.

ויש להבין היטב ענין הג' עלמין בי"ע, כי מצד אחד אנו אומרים שהם אחורים דישסו"ת וזו"ן, שהבריאה היא מעביות דבחי"ב, והיצירה היא מעביות דבחי"ג, והעשיה היא מעביות דבחי"ד. ומצד ב', אנו אומרים שעולם הבריאה יצא על מסך דבחי"ב, והיצירה על מסך דבחי"א, והעשיה על מסך דבחינת שורש. שלכאורה סותרים אהדדי.

סימן קסב
(לשאלה) **מהו מסך ממש מפסיק**.
מתוך שהמסך דחי"ב נכלל יחד עם הפרסא המסיימת האצילות, נעשה המסך לבחינת מסך ממש מפסיק את כל הארת חכמה מהחסדים, עי' לעיל תשובה נ"ב. (אות ל"א).

סימן קסג
(לשאלה) **מהו מסך מפסיק**.
עי' לעיל תשובה קס"ב.

סימן קסד
(לשאלה) **מהו מסך בפי החלון**.
עי' לעיל תשובה ק"א.

סימן קסה
(לשאלה) **מהו מסך קרוב**.
אם המסך אינו מעכב על אור הג"ר נקרא מסך קרוב, להיות שיש לו איזה קרבה אל החכמה, וקרבה זו נקרא ג"ר, שאינו עצמות אלא כח ג"ר שבאמא, אבל המסך דיצירה, שהוא מעכב על אור הג"ר לגמרי, נקרא מסך וריחוק. (אות ל"ו ול"ז).

סימן קסו
(לשאלה) **מהו מסך וריחוק**.
עי' לעיל תשובה קס"ה.

סימן קסז
(לשאלה) **מהי מציאות זווג**.
במקום שיש השרשה דצמצום ב', יש שם מציאות זווג לתקן את הכלים הנשברים ולהוציאם מהקליפות וזה מתחיל בישסו"ת שמחזה ולמטה דאו"א, בסוד הוא"ו דמילוי דהוי"ה דס"ג. עי' לעיל תשובה ל"ו. (אות י"ח).

סימן קסח
(לשאלה) **מהו מקום בי"ע**.
בעת צמצום ב' שהמלכות המסיימת עלתה להבינה דגופא של הפרצוף תנה"י דא"ק ופרצוף דנקודות דס"ג, ויצאו הב"ש תחתונים דת"ת ונהי"מ למטה ממלכות המסיימת לחלל הפנוי, המה נעשו אז לבחינת המקום של בי"ע. כי הב"ש, ת"ת, נעשו למקום בריאה. ונה"י למקום יצירה, ומלכות למקום עשיה. (אות ח).

סימן קסט
(לשאלה) **מהו מקום חורבה**.
עי' תשובה ק"נ. ותשובה צ'. ולהלן תשובה ק"ע.

סימן קע
(לשאלה) **מהו מקום ישוב**.
כמו שהמקום בי"ע בכללו נחלק לג"ע בי"ע שהם מדור הקדושה, ולהי"ד ספירות שהם מדור קבוע אל הקליפות. כן העוה"ז נחלק למקום ישוב הכולל בי"ע: שהם מקום המקדש ארץ ישראל וחו"ל. ולמקום חורבא שהם המדבריות שאין שם ישוב בני אדם ארץ לא עבר אדם שם. (אות מ"ד).

סימן קעא
(לשאלה) **מהו מקום המקדש**.
עי' לעיל תשובה ק"ע.

סימן קעב
(לשאלה) **מהו מקום הנוקבא**.
הד' ספירות שבאחורים דז"א הם מקום הנוקבא, דהיינו מחזה ולמטה. וטעם הדבר עי' לעיל תשובה נ"ו. (אות נ"ו).

סימן קעג
(לשאלה) **מהו מקום סיום או"מ**.
נקודת הסיום של אורות דיושר דהיינו הקו א"ס, היא ג"כ נקודות הסיום של העיגולים ויושר דמקיפים, הן בצמצום א' והן בצמצום ב'. אלא ההפרש הוא כי באורות דיושר נמצאת נקודת הסיום למטה ושם מעכבת את האור מלהתפשט עוד. ובאורות דמקיפין נמצא נקודת הסיום במרכזם, באופן כי העיגול קיותר פנימי דמקיפים שהוא האחרון שלהם, הוא המקיף סביבות הנקודה המסיימת את היושר, ומקום הנקודה היא בחינת חלל פנוי הן מאו"פ והן מאורות המקיפים. (אות ד').

סימן קעד
(לשאלה) **מהם מקיפי נקודים**.
עי' לעיל אות מ"ו.

סימן קעה
(לשאלה) **מהו משבר ובוקע המסך**.
מטבע של כל מסך הוא לעכב על אור העליון שלא יעבור מטבורו ולמטה, וע"כ כשהאור העליון נפגש בו נעשה זווג דהכאה, כי הוא מדחה האור לאחוריו ומעלה או"ח ומלביש האו"י. כנודע. ולפעמים אור העליון מתגבר על המסך ומשבר כח העיכוב שבו ועובר דרך בו ממנו ולמטה, והוא נקרא שבירה ובקיעה וזה הוא בעת מיעוט הירח, כי הט"ת דפרצוף האחור דנוקבא בקעו את המסך והפרסא שמתחת האצילות ועברו בו למטה לבי"ע. (אות רל"ג).

סימן קעו
(לשאלה) **מהי נוקבא נקראת ד'**.
עיין לעיל אות נ"ו.

סימן קעז
(לשאלה) **מהי נוקבא צריכה להיות כאו"א**.
מבחינת מוחין הקבועים באצילות עומד א"א במקום ז"א ואו"א במקום נוקבא: כי א"א מלביש חג"ת דעתיק הנמצאים במקום חג"ת דנקודים שהם ז"א ואו"א מלבישים מפה ולמטה דא"א, שהוא מחזה ולמטה דנקודים ששם בחינת מקום הנוקבא דז"א. וכשיושלם הבירורים של הז"א יחזור אז לג"ר דא"א שהוא מקומו האמיתי. וכן כשיוגמרו בירורי הנוקבא תחזרה לג"ר דאו"א ששם מקומה האמיתי כנ"ל. וגם מקודם גמר התיקונים בשבתות עולה הז"א למקום א"א והנוקבא לאו"א, אמנם מלבד שאין זה בקביעות הנה גם הבי"ע נשאר חלל וריקן מכל אור. ובגמר התיקון יהיה זה בקביעות ורגלי האצילות יתפשטו לבי"ע. (אות פ"ב).

סימן קעח
(לשאלה) **מהן ניצוצין קטנות מאד**.
גם בבחינות השבירה שאין להם בירור עוד מטרם גמר התיקונים שהם הקליפות הנקראים ל"ב האבן, יש עוד בהם שיורין מניצוצין קדישין, שה"ס י"א סימני הקטורת, והם אמנם נצוצות קטנות מאד. (אות י"א).

סימן קעט
(לשאלה) **מהן ניצוצין קרובים לאו"א**.
אין העליון מברר מהקליפות אלא את התחתון הקרוב למדרגתו. למשל או"א אינם מבררים רק להז"א אשר הניצוצין שלו קרובים לאו"א, וכן בכל המדרגות. והטעם כי כל ענין העליה והתיקון שהתחתון מתתקן ע"י העליון הוא מפאת שאח"פ דעליון דבוקים תמיד בגו"ע של התחתון, וע"כ הם מתתקנים עמו. כנודע. וזה לא יתכן רק במדרגה הסמוכה אליו, שבה מונחים האח"פ שלו. משא"כ במדרגה שמתחת התחתון שלו שאין לו עמו שום חיבור. (אות כ"ב).

סימן קפ
(לשאלה) **מהי נעל דבריאה**.
המסך דז"א נועל את הבריאה, שהוא מסך דבחי"א, שהעובר על ידו הוא בחינת ו"ק בלי ראש, ונמצא נועל את אור הבריאה, שהוא בחינת ג"ר, שלא יעבור ממנו ולמטה כלום. וכן משמרו מן החיצונים. וע"כ נקרא בשם נעל. (אות ל"ט).

סימן קפא

(לשאלה) **מהי נעל דיצירה**.

הנעל דיצירה המשמר על אורותיו שלא יעברו ממנו ולמטה וכן מיניקת החיצונים. נעשה ממסך דמלכות בבחינת עביות דשורש, שהעובר ע"י אינו אלא בחינת נה"י חסר חג"ת, דהיינו נפש חסר רוח. עי' לעיל תשובה קס"א. (שם).

סימן קפב

(לשאלה) **מהם נפש רוח דחיצונית**.

יש ב' בחינות נפש רוח בהע"ס, הא' הם נפש רוח המתלבשים בכלים פנימים עצמות וגידין. הב' הם נפש רוח המתלבשים בהכלים החיצונים דעור ובשר. והטעם כי אין בהפרצוף רק ג' כלים כח"ב, שהם נקראים מוחא עצמות גידין, שבהם מתלבשים נר"ן, אבל לחיה יחידה אין כלים אלא שהם מתלבשים תוך אור הנשמה שבכלי דמוחא, ואע"פ שיש עוד ב' כלים בשר ועור, אין האורות דרוח נפש יכולים לירד מעצמות וגידין אליהם להתלבש שם, כדי ליתן מקום לאורות דחיה יחידה להתלבש בהכלים דמוחא ועצמות, משום שאלו הכלים דבשר ועור אינם כלים גמורים פנימים אלא רק בחינת כלים חיצונים שאינם ראוים להלביש נפש רוח פנימים, וע"כ מוכרחים החיה יחידה להתלבש תוך אור הנשמה. ועכ"ז מקבלים הכלים דעור ובשר בחינת הארת נפש רוח מהנפש רוח שבהכלים הפנימים, והם נקראים נפש רוח דחיצוניות (א' תתקפ"ו ד"ה ומכאן).

סימן קפג

(לשאלה) **מהם נר"ן דפנימיות**.

אין בהפרצוף אלא ג' כלים כח"ב שבהם מתלבשים נר"ן, והם הנקראים נר"ן פנימים. ויש בחינת רוח נפש המתלבשים בכלים דזו"ן שהם בשר ועור הנקראים כלים חיצונים, והם נקראים נפש רוח דחיצוניות. עיין לעיל תשובה קפ"ב. (א' תתקפ"ו ד"ה מכאן).

סימן קפד

(לשאלה) **מהי נשירת אברים דאדה"ר**.

מקודם החטא היה לו לאדה"ר נר"ן דאצילות, ולאחר החטא נשרו כל אברי נשמתו, ולא נשאר בו כי אם אור הנפש בכלים דכתרים. עי' לעיל תשובה מ"ג. (אות קי"ט).

סימן קפה

(לשאלה) **מהי נשמה דבי"ע היא אלהיות**.

כבר נתבאר שיש נר"ן פנימים ונפש רוח דחיצוניות. ואלו דנר"ן פנימים נחשבים לבחינת נשמה דבי"ע, ומהם נולדים נר"ן דצדיקים שהם בחינת אלקיות. והנ"ר דחיצוניות עליהם

נאמר משם יפרד, כי כל הנולד מהם הם בחינת חיצוניות בי"ע, שהם נפרדין ואינם אלקיות, דהיינו המלאכים ורקיעים והיכלות וכו'.

סימן קפו
(לשאלה) **מהם נפש רוח דבי"ע דפרודא**.

עי' לעיל בתשובה קפ"ה.

סימן קפז
(לשאלה) **מהו סוריא**.

עי' (אות ע"א וע"ב).

סימן קפח
(לשאלה) **מהו סיום או"מ עגולים**.

הסיום דיושר הוא עצמו הוא המרכז המסיים להעגולים.

סימן קפט
(לשאלה) **מהו סיום כלים דפנים**.

נקודת החזה היא הסיום דכלים דפנים. ועי' לעיל תשובה צ"ד. (אלף תתקכ"ח אות ס"ו).

סימן קצ
(לשאלה) **מהו סיום דצמצום א'**.

היא ממעל לנקודה דעוה"ז.

סימן קצא
(לשאלה) **מהו סיום דצמצום ב'**.

היא הפרסא המסיימת לאצילות.

סימן קצב
(לשאלה) **מהו סנדלפון**.

עיל לעיל תשובה קל"ח.

סימן קצג
(לשאלה) **מהם ע' אמה ושירים**.

שש הספירות הראשונות דבריאה עם נקודת החזה המסיימתם, הם בחינת עיבורה של עיר. וה"ס ע' אמה ושירים הנחשבים עוד כהעיר עצמה, כי כן אלו ז' הספירות דבריאה, נחשבים כמו גוף האצילות אע"פ שהם כבר למטה מפרסא דאצילות. והטעם עי' לעיל תשובה ל"ד. (אות פ"ד ובאו"פ ד"ה ובולטין).

סימן קצד
(לשאלה) **מהו עבר הירדן**.

עי' (אות ע"א).

סימן קצה
(לשאלה) **מהם עגולי נקודים הפסיקו פיו רגלי א"ק לאחורים**.
עי' לעיל תשובה מ"ו.

סימן קצו
(לשאלה) **מהו עובר בולט לחוץ מגוף**.
עי' לעיל תשובה ל"ד.

סימן קצז
(לשאלה) **מהו עולים מאליהם**.
הנה בכלל יש ב' עיבורים: עיבור א', הוא נעשה ע"י העליון, שהוא בעת שהתחתון נמצא עוד בקליפה ואין לו שום מציאות בקדושה, ואז מתתקן עם אח"פ דעליון, דהיינו בעת שהעליון מעלה ומתקן את אח"פ שלו, נמשכים אחריהם גם גו"ע דתחתון, ומתתקנים עמהם, מטעם היותם תמיד דבוקים זה בזה. כנודע. וזה היה בע"ש בבחינה הראשונה משום שנברא אדם הראשון, כי אז היו העולמות עולים מאליהם, שכל אחד ואחד היה נברר ע"י העליון שלו, והתחתון עצמו לא היה יכול לסייע את עצמו, כי עוד לא היה לו מציאות כלל. וע"כ נבחנים אז שהיו עולים מאליהם. כלומר שלא ע"י עצמם.

סימן קצח
(לשאלה) **מהי עונה**.
בעולם הבריאה, יש ג' בחינות: שאר, כסות, ועונה, אבל ביצירה אין בחינת עונה, כי עונה פירושו זווג להוליד תולדות, ולכן בבריאה שיש שם מוחין דג"ר דאמא, יש זווג להוליד נשמות למלאכים דיצירה. אבל ביצירה עצמה שאין שם ג"ר. אין שם עונה, אלא רק שאר כסות לבד. דהיינו רק זווג להחיות העולמות, ולא להוליד נשמות. שזה נקרא שאר. וזווג זה דלהחיות העולמות נוהג ג"כ בעולם עשיה. רק בחינת כסות שהוא בחינת מכסה בפני החיצונים, אינו נוהג שם כלפי עצמה, כי היא עצמה כולה היא בחינת כסות על עולם היצירה. (אות קל"ב עד קל"ח).

סימן קצט
(לשאלה) **מהי עיבורה של עיר**.
עי' תשובה קצ"ג.

סימן ר
(לשאלה) **מהו עיקר האור ושרשו**.
כל תחתון נולד ויוצא בפה דראש דעליון שלו, ויורד משס ומלביש להעליון מבחוץ. ונבחן שעיקר האור של התחתון נשאר בעליון, ולהתחתון מגיע רק בחינת ענף ממנו. (אות ו').

סימן רא

(לשאלה) **מהי עיר**.

בשבת כשהעולמות עולים לאצילות, נבחן עולם דאצילות בשם עיר, כי שם כל הישוב, ועליה נאמר אל יצא איש ממקומו ביום השבת. ועד החזה דבריאה, ה"ס ע' אמה ושירים, שמוסיפים על העיר בסוד עיבורה של עיר. ומשם עד החזה דיצירה, ה"ס אלפים אמה תחום שבת. ומחזה דיצירה ולמטה הוא מדור קבוע של הקליפות, ושם הוא מחוץ לתחום שבת, שאסור לצאת שם, בסו"ה אל יצא איש ממקומו ביום השבת (אות פ"ד).

סימן רב

(לשאלה) **מהי עליה בלי מעשה התחתונים**.

עי' לעיל תשובה קצ"ז.

סימן רג

(לשאלה) **מהי עליה מאליו**.

עי' לעיל תשובה קצ"ז.

סימן רד

(לשאלה) **מהי עלית האור מחצי ת"ת ולמטה**.

הנה בפועל לא נעשה ענין צמצום הב' רק בפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, המלובש בתוך פרצוף חנה"י דא"ק מטבורו ולמטה. ובו עלה מלכות המסיימת דעוה"ז, אל נקודת החזה שלו, והוציא את הכלים שמחזה ולמטה לבחינת חלל פנוי, שהם נעשו המקום לבי"ע. וכן כל הענינים שנתחדשו עם צמצום ב' מתחילים רק מטבור דא"ק ולמטה. כי כל מיעוט מתחיל לשלוט רק ממקום יציאתו ולמטה, ולא כלום למעלה ממקום יציאתו.

סימן רה

(לשאלה) **מהי עלית האור מטרם יציאתו מעינים**.

היציאה מעינים, פירושו, הזווג שנעשה שם בנקבי העינים, שהוציא הע"ס דנקודים במדתן. וענין עלית האור, היה מטרם זה, שפירושו שעלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגופא, ונסתלק האור מהכלים שמחזה ולמטה, וכן עלית המלכות המזדווגת לנקבי העינים, שהוציאה הזו"ן לבר מרישא. ובעת הזה נעשה נפילת הכלים שמחזה ולמטה דנקודות דס"ג לבחינת חלל הפנוי שמתחת רגלי א"ק, ואח"ז נעשה הזווג בנקבי העינים ויצאו העיגולים ויושר דקטנות הנקודים, והם החזירו את הכלים שמחזה ולמטה למקומם הקודם, אלא בבחינת חלל פנוי וריקנים מכל אור, מחמת כח הסיום שבפרסא המעכב על אור העליון שלא יעבור אליהם. כנודע. (אות ב' וג).

סימן רו
(לשאלה) **מהי עליה דמוסף שבת**.
עליה דמוסף שבת דומה לבחינת הראשונה דאדה"ר שהיה לו בעת לידתו. (אות צ"ט).

סימן רז
(לשאלה) **מהי עליה דמנחת שבת**.
עליה דמנחה דשבת, דומה לבחינה שניה שמקודם החטא, שז"א במקום א"א ונוקבא במקום או"א, ובי"ע במקום ישסו"ת וזו"ן דאצילות, חוץ משש תחתונות דעשיה, שהם בשש ראשונות דבריאה. (אות ק').

סימן רח
(לשאלה) **מהו עץ הדעת**.
עצה"ד הוא בעשיה, והיינו בחינת המחזה למטה שנקרא עשיה. ועיקרו של המחזה ולמטה, הוא קו האמצעי שהוא יסוד, כי היסוד נקרא עץ. וז"ס שצעק העץ רשע על תגע בי. (אות מ"ח).

סימן רט
(לשאלה) **מהי עשיה דעוה"ז**.
חוץ לארץ ה"ס עשיה דעוה"ז. (אות מ"ד).

סימן ריא
(לשאלה) **מהי עשיה צריכה להיות בנוקבא דאצילות**.
עי' לעיל תשובה קכ"ד.

סימן ריא
(לשאלה) **מהו ע"ש אחר חצות**.
בע"ש אחר חצות מתחילים העולמות, לעלות. שה"ס ה' יתירה דיום הששי. עי' לעיל תשובה ס'. (אות ע"ז).

סימן ריב
(לשאלה) **מהם עתיק א"א או"א וזו"ן דכליפות**.
עי' לעיל תשובה ב' וג'.

סימן ריג
(לשאלה) **מהו פב"פ דזו"ן דכליפות**.
מסבת חטאו של אדה"ר נפלו ט"ת דנוקבא, ונתלבשו בנוקבא דקליפות, ונבנית בפרצוף שלם ע"ס, ונעשו זו"ן דקליפה בבחינת פב"פ. (אות רל"ד).

סימן ריד
(לשאלה) **מהו פו"א.**

עי' לעיל תשובה קל"ב. ותשובה צ"א.

סימן רטו
(לשאלה) **מהם פו"ח.**

עי' לעיל תשיובה קל"א ותשובה צ"א.

סימן רטז
(לשאלה) **מהם פו"ח דבי"ע.**

עיקר פנימית וחיצוניות: הנה המקום בי"ע, הנעשה מכלים דאחורים דפרצוף נקודות דס"ג, הוא החיצוניות. וכל מה שבתוך המקום הזה דהיינו העולמות ומה שבהם, שהם נבררו מהאחורים דז"מ דמיתו, הם הפנימיות בי"ע. אמנם יש עוד כמה מיני פנימיות ומיצוניות: א' פו"ח שבע"ס דפרצוף בי"ע, שג' כלים כח"ב, שבהם מתלבשים נר"ן פנימים, הם פנימיות דע"ס. וב' הכלים זו"ן, או עור ובשר, שבהם מתלבשים נר"ן דחיצוניות, וכן הארת המקיפים דחיה יחידה, הם חיצוניות דע"ס. ב' הם התולדות הנולדים מהם: כי הנולד מהפנימיות הספירות הם נשמות בני אדם והם נקראים פנימיות העולמות, והנולד מחיצוניות הספירות, שהם נשמות המלאכים, הם חיצוניות של העולמות. גם הלבושים והיכלות והרקיעים וכו', הם נולדים מחיצוניות הספירות, והם חיצוניות העולמות. וכן בכלל, נבחנים האורות והכלים לפו"ח: שהאורות הם פנימיות, והכלים שבהם מתלבשים האורות, הם חיצוניות. ועוד יש כמה בחינות פו"ח. וענין מקור התחלקות דפו"ח עי' לעיל בתשובה צ"א. (אות צ"א.

סימן ריז
(לשאלה) **מהם פו"מ דעצמות ע"ס.**

הכלים דחיצוניות שבעשר ספירות, שבבי"ע, שהם ב' הכלים בשר ועור שבהם נ"ר דחיצוניות, יש להם גם יחס של אורות מקיפים להע"ס. כי אי אפשר שיחזרו ב' האורות חיה יחידה אל הפרצוף אם לא ישובו אלו ה' הכלים דזו"ן, להיות כלים פנימים אל הפרצוף. כנ"ל בתשובה קפ"ה. וגם האורות חיה יחידה הם המבררים אל הכלים האלו דזו"ן להכשירם לכלים פנימים, וע"כ נבחנים הכלים החיצונים לבחינת כלים מקיפים להע"ס. אמנם אין אורות המקיפים עצמם יכולים להתלבש בהם, להיותם בחינת זו"ן שנפרדו מכלים דגוף, והכלים לאו"מ, אינם נעשים אלא מזו"ן. שנפרדו מאורות דראש, כי או"מ אין להם אחיזה אלא בראש וג"ר כנודע. (אות קע"ז).

סימן ריח
(לשאלה) **מהי פי יסוד פתוח**.

עי' לעיל תשובה ק"א.

סימן ריט
(לשאלה) **מהו פירודא שבבי"ע**.

עי' לעיל תשובה קפ"ה.

סימן רכ
(לשאלה) **מהם פנוים וריכנים מאור**.

בכל מקום שעולה שם מלכות המסיימת נעשה משם ולמטה חלל פנוי ורלקם מכל אור. כי היא מסיימת אור העליון ומעכבו מלהאיר ממנה ולמטה. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

סימן רכא
(לשאלה) **מהי פנימיות**.

עי' לעיל תשובה רי"ד.

סימן רכב
(לשאלה) **מהי פנימיות הכלים**.

עי' לעיל תשובה רי"ד.

סימן רכג
(לשאלה) **מהי פרישת כנפים דאמא**.

עי' לעיל תשובה קל"ה.

סימן רכד
(לשאלה) **מהי פרסא שבנוי מעוהי**.

עי' לעיל תשובה קל"ב.

סימן רכה
(לשאלה) **מהו צמצום ב'**.

צמצום ב', ה"ס השיתוף דמדת הרחמים בדין, כי המלכות שהיא מדת הדין, נתחברה עם הבינה, שהיא מדת הרחמים, בסו"ה ותלכנה שתיהן, וזה גרם צמצום ב' בהעולמות. כי תחילה נברא העולם במדת הדין, כי המסך נתקן בכלי מלכות שהיא מדת הדין, והט"ר נקיים מצמצום. וכשעלתה המלכות לבינה נעשה, למסך בנקבי עינים, והוציאו אח"פ מן הע"ס דראש לבחינת גוף. וכן מלכות המסיימת עלתה לחצי בינה דגופא והוציאה תנה"י לחלל פנוי. כי נעשה הצמצום במקום הפרסא דאצילות. (אות ג' ובאו"פ ד"ה והעלה).

סימן רכו
(לשאלה) **מהם ק' אמה דקומת אדה"ר**.

עי' לניל תשובה כ'.

סימן רכז
(לשאלה) **מהי קדושא הנתוספה ע"ש שעה ה'**.

עי' לעיל תשובה רי"א.

סימן רכח
(לשאלה) **מהן קליפות דאצילות**.

עי' לעיל תשובה פ"ג.

סימן רכט
(לשאלה) **מהן קליפות דבריא**.

עי' לעיל תשובה ב'.

סימן רל
(לשאלה) **מהי קליפה דיצרה**.

עי' לעיל תשובה ב'.

סימן רלא
(לשאלה) **מהי קליפה דעשיה**.

עי' לעיל תשובה ב'.

סימן רלב
(לשאלה) **מהי ראש הבריאה**.

ראש הבריאה, ה"ס חג"ת דא"א, ששם מתלבשים נה"י דעתיק, וכן ירדה שם בחינת נקודה דמלכוה דאצילות ונתלבשה בחג"ת אלו דא"א, ונעשתה ראש לשועלים. (אות רל"ג).

סימן רלג
(לשאלה) **מהו ראש לשועלים**.

עי' לעיל תשובה רל"ב.

סימן רלד
(לשאלה) **מהו רגלי אמא נוגעת בפרסא**.

המסך דבחי"ב המשמם ליציאת ע"ס בקומת אמא, והמתוקן ביסוד אמא, הם נקראים רגלי אמא, ולפי שאמא נתלבשה בזו"ן כדי להשפיע מוחין לבריאה, נמצאים רגליה הנ"ל נוגעות בפרסא שמתחת האצילות, ונכללה בה, ומחמת זה יצאו המוחין דבריאה בבחינת חסדים המופרשים מחכמה. עי' לעיל תשובה נ"ב. (אות קצ"ח).

סימן רלה

(לשאלה) **מהי רובצת בסוד או"מ**.

המוחין דאו"א עלאין ה"ס ס' דצל"ם ובחינת חסדים מכוסים, והם בחינת או"מ לזו"ן, כי הם אינם מקבלים אלא מישסו"ת, שהם ל' דצלם ובחינת חסדים מגולים. אמנם כשהזו"ן בקטנות, אז אמא שהיא ישסו"ת היא בסוד רובצת על הבנים, ומשפעת להם אז, רק בחינת חסדים מאו"א עלאין שהם או"מ, ולא מבחינת עצמה, כי עדיין אינם ראוים לחסדים מגולים. ונבחן ע"כ שאמא רובצת עליו בסוד או"מ, כי אלו המוחין דאו"א הם רק בחינת או"מ אל הזו"ן ולא או"פ. (אות ר"ה ובאו"פ שם ד"ה מתפשטת).

סימן רלו

(לשאלה) **מהם רוחין נפשין מלבושין דבי"ע**.

הם נולדים מחיצוניות דע"ס, והם דפירודא. (אות ק"צ).

סימן רלז

(לשאלה) **מהם רישא וזנבא**.

ט"ס ראשונות דנוקבא נקראו רישא. ומלכות שלה נקראת זנבא. (אות רל"ט).

סימן רלח

(לשאלה) **מהי רישא בי"ג תי"ר**.

הראש דא"א שהוא קומת ע"ב, נקרא רישא בי"ג תי"ד. והוא רומז על ע"ב דמזלא, שהבינה חזרה להיות חכמה ע"י המ"ן דדיקנא, ומשפעת חכמה אל הז"א. (אות רי"ג).

סימן רלט

(לשאלה) **מהי רישא מהולה**.

ראש דעתיק נקרא רישא מגולה, או רדל"א, משום שאין אל התחתונים שום השגה בו. (אות רכ"ב וע"ח שמ"ז פ"ו).

סימן רמ

(לשאלה) **מהו שאר**.

זווג שהוא להחיות העולמות ואין בבחינת הולדה נקרא שאר. (אות קל"ב).

סימן רמא

(לשאלה) **מהו שארית יעקב**.

הי' ניצוצין שבעקב, שה"ס אותם הניצוצין קדישין, שנשאר מהל"ב ניצוצין שאין להם בירור קודם גמר התיקון, הם הנקראים יעקב, שהם שיורין מג' גו ג' שבעשיה, כלומר, שעד גמר התיקון לא יוכל להתברר מבחינת המ"ן דמלכות הנ"ל, רק בחינת עביות דשורש, המוציאה רק קומת מלכות, ומבחינת תיקון קוים נקרא נה"י, ונמצאו ט"ר חסרים

לה, והם נבחנים בשם שיורין דג' גו ג'. ולא יבררו לגמרי עד לע"ל, כאשר תתגלה המלכות דרדל"א בסו"ה. אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. (אות קל"ח).

סימן רמב
(לשאלה) **מהם שיורין מג' גו ג' שבעשיה**.

עי' לעיל תשובה רמ"א.

סימן רמג
(לשאלה) **מהו שיעור מקום**.

עי' לעיל תשובה ט"ז.

סימן רמד
(לשאלה) **מהן שיתא אלפי שני**.

העשיה נקרא ב' אלפים תוהו, כי תוהו הוא בחינת הקליפות, ובעולם העשיה כל הקליפות. ועולם היצירה ב' אלפים תורה, כי היצירה הוא בחינת ז"א, וז"א ה"ס תורה שבכתב. ועולם הבריאה, הוא ב' אלפים ימות המשיח, כי הבריאה היא בחינת אמא. וכל גאולה מסטרא דאמא, הנקראת דרור וחורין וה"ס לאה אמא דמשיח בן דוד. (אות ס"ג. ואות קי"א).

סימן רמה
(לשאלה) **מהן שיתא אלפין דרגין דנשמתין**.

אדם הראשון קודם החטא, היה כולל כל ג' העולמות בי"ע, והם סוד ששה אלפים, בסוד שתא אלפי שני הוי עלמא. כנ"ל בתשובה רמ"ד. וע"כ גם אדה"ר היה כולל כנגדם שתא אלפין דרגין דנשמתין. (אות קי"ג).

סימן רמו
(לשאלה) **מהי שמירה מפני הקליפות**.

הזו"ן נשמרים מז אחיזת הקליפות ע"י פרישת כנפים דאמא. עיין לעיל תשובה קל"ה. (אות ל"ב).

סימן רמז
(לשאלה) **מהן שש מעלות לכסא**.

עי' לעיל תשובה קל"ז.

סימן רמח
(לשאלה) **מהו שיתופא דתנינא**.

השיתוף דמדת הדין כמדת הרחמים שנעשה בצמצום ב', ה"ס שיתופא דתנינא. ולע"ל בגמר התיקון אז יתבטל הצמצום ב' ויחזור העולם לקדמותו אל בחינת א"ק שהוא צמצום א'. וכן בא"א שהוא קומת ע"ב, אין הצמצום ב' ניכר בו, ולית ביה שיתופא דתנינא.

וז"ס הנאמר בגמר התיקון. ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי. ופירושו הזוהר, דלית בי שיתופא. כי אז יחזור העולם למדרגת צמצום א' בלי השיתוף דדמה"ר בדין. (אות י"ח).

סימן רמט
(לשאלה) **מהו תחום העולמות.**
תחום העולמות בי"ע מקודם החטא, היא במקום החזה דעולם היצירה של עתה. עי' לעיל תשובה ק"ג. (אות ס"ב).

סימן רנ
(לשאלה) **מהו תחום שבת.**
עי' לעיל תשובה ר"א, ותשובה כ"ג.

סימן רנא
(לשאלה) **מהי תוספת שבת.**
משעה חמישית בערב שבת ולמעלה מתחיל קדושת תוספת שבת, והעולמות מתחילים לעלות. (אות ע"ז).

סימן רנב
(לשאלה) **מהי תחת רגלי יושר א"ק.**
עי' לעיל תשובה ד'.

סימן רנג
(לשאלה) **מהי תכלת.**
עי' לעיל תשובה קל"ז. (אות קנ"ב).

לוח התשובות לעניינים

סימן א
(לשאלה) מקום ג' העולמות בי"ע, נעשה מכלים דאחורים דפרצוף תנה"י דא"ק, שבתוכו התלבש פרצוף נקודות דס"ג דא"ק: שב"ש ת"ת תחתונים עד סיום דת"ת, נעשה מקום עולם הבריאה, ומנה"י נעשה מקום עולם היצירה, ומלכות נעשה מקום עולם העשיה. (אות א').

סימן ב
מתוך שפרצוף נקודות דס"ג ירד ונתלבש תוך הפרצוף שמטבור ולמטה דא"ק הפנימי, הנקרא מ"ה וב"ן דא"ק, נתחברו בינה ומלכות זו בזו כי הנקודות דס"ג ה"ס ה"ר, דהיינו בינה, ותנה"י דא"ק שמטבור ולמטה דא"ק הפנימי, ה"ס ה"ת, דהיינו מלכות, והנה אז, קבלה הבינה לצורת המלכות, דהיינו שנעשה מקום הצמצום בבינה, ועלתה המלכות המסיימת למקום בינה דגוף הנקראת ת"ת, ומלכות המזדווגת עלתה לבינה

דראש, הנקראת נקבי עינים, וזה המכונה צמצום ב'. כי צמצום א' היה רק במלכות, אבל הט"ר היו נקיים מכל צמצום. אבל עתה כשעלה מקום הצמצום לבינה, ונתקנו העינים שהן חכמה דראש, עם הבינה לבחינת נוקבא, הרי כל הט"ת מחכמה ולמטה נכללות בצמצום.

(לשאלה) ומתוך שהמלכות המסיימת עלתה אל החזה, שהוא חצי ת"ת, כנ"ל, הנה יצאו הכלים שמחזה ולמטה לבחינת חלל פנוי, כמו הנקודה דעוה"ז שהיא מחמת מקום צמצום הא', ואלו הכלים שנתרוקנו מכל אור, נעשו למקום בי"ע, שמבש"ת תחתונים נעשה מקום עולם הבריאה, ומנה"י יצירה, וממלכות עשיה. (אות ב' עד אות ו').

סימן ג

(לשאלה) עלית המלכות המסיימת אל חצי הבינה דגופא שהיא ת"ת, גרם להסתלקות האור מכל הכלים שמטבור ולמטה דא"ק, כי המלכות המסיימת מעכבת על אור העליון שלא להאיר ממנה ולמטה. ונשארו הכלים חלל פנוי והאור עלה למעלה מנקודת הסיום החדש שבת"ת, דהיינו למעלה מטבור. (אות ג').

סימן ד

(לשאלה) עלית מלכות המזדווגת ממקום הפה למקום חצי בינה דראש, אחר הזדככות המסך לבחי"ב דהתלבשות ולבחי"א דעביות, הנקרא בחינת עינים, אז נעשה הזווג דהכאה במקום נקבי העינים, שמשם יצאו הע"ס דנקודים. (אות ט').

סימן ה

(לשאלה) קומת הזווג לע"ס דנקודים יצאה בנקבי עינים דס"ג דא"ק, כנ"ל בתשובה ד', שהוא העליון להע"ס דנקודים. ונודע, שעיקר הקומה נשארת בעליון והענף של אותה הקומה יורד אל התחתון ולפיכך, קומת נקודים שבהעליון, ירדה למטה מטבור דעליון ונתלבשה שם בפנימיותו, והוא הנקרא מ"ה וב"ן דא"ק. וקומת התחתון שהם הע"ס דנקודים, ירדו למטה מטבור ונתלבשו מבחוץ לתנה"י דא"ק. (אות ו'. ואות ב').

סימן ו

(לשאלה) אחר שהמלכות המסיימת עלתה למקום בינה דגופא, ומטרם שעלתה מלכות המזדווגת לבינה לראש, למקום הזווג להוציא קומת הנקודים, הנה בינתים נפלו הכלים שמחזה ולמטה מתחת סיום רגלי א"ק, כלומר למטה מנקודת הסיום דצמצום א'. (אות ג').

סימן ז

(לשאלה) בחינה הג' דחיצוניות, שהיא חיצוניות דחיצוניות דאחור, שהיא המלכות, הנה כלפיה אינו כאן נפילת יתירה מחמת צמצום ב', להיותה כבר בחינת סיום רגלין דא"ק

גם מצמצום א', אלא אח"כ שכבר נפלו ב' בחינות החיצוניות העליונות מהמלכות הזו, ונעשו לחלל פנוי, הנה הם גרמו לה חושך יותר כי היא ירדה בהכרח עוד למטה מהם, ואז נעשתה גם המלכות בערכה לבחינת חלל פנוי ולכלי ריקן. (אות ה').

סימן ח

(לשאלה) כי הם נפלו בעיגול היותר סמוך לנקודת המרכז, ששם סיום הארת המקיפים, ובחינת חלל פנוי שלהם, ואם היו נופלים יותר למטה, דהיינו יותר רחוק מנקודת המרכזית, הרי שם הארת המקיפים חזק יותר, כי בעיגולים אין מעלה מטה, וסופם במרכזם. וכל שרחוק יותר מהמרכז, הוא חשוב יותר ומאיר יותר, וע"כ לא יכלו הכלים לקחת כל המקום דאו"מ דיושר, אלא מקצתו לבד, דהיינו העיגול היותר פנימי שבו היותר קרוב לנקודה המרכזית, שהיא חושך יותר. (אות ג').

סימן ט

בעת שעלתה מלכות המסיימת למקום החזה דפרצוף תנה"י דא"ק ומלכות המזדווגת למקום נקבי עינים, עוד מטרם שנעשה הזווג בנקבי העינים דס"ג דא"ק, הנה נפרדו בזה האורות דזו"ן שהיו בכלים דראש, ויצאו מן הכלים פנימים ונעשו למקיפים אל אורות דחיה יחידה, ואלו המקיפים יצאו והקיפו מסביב לנקודת המרכזית דצמצום א', דהיינו מתחת סיום רגלי א"ק, כי עדיין לא היה נקבע נקודת הסיום דצמצום ב', מפני שעוד לא יצא הזווג על המסך דנקבי העינים, כי אין נקודת הסיום נקבעת, אלא רק בכח הזווג שעל המסך המכה בהאור ודוחה אותו לאחוריו, שבזה הוא עושה את הגבול והסיום. ולפיכך אלו המקיפים שנסתלקו מזו"ן דראש, מטרם הזווג דנקבי העינים היו יוצאים ומסבבים מסביבות נקודת הסיום דצמצום א'.

ומלבד או"מ הנ"ל, שהיה בכלי ונסתלק מהם מחמת העליה דמלכות במקום בינה, כנ"ל, הנה אח"כ אחר שכבר נעשה הזווג על המסך שבנקבי העינים, שאז הוכרחו האורות דחיה יחידה להשאר בחוץ מחמת חסרון כלים של הזו"ן שיצאו מהכלים פנימים דראש, וע"כ יצאו והקיפו מסביב הע"ס דנקודים בבחינת מקיפי חיה יחידה. ואלו האורות מקיפים הם עיקר מקיפי חיה יחידה דנקודים, מפני שיצאו בכח הזווג דהכאה שעל המסך, והם כבר יש להם נקודה מרכזית החדשה דצמצום ב', הנעשה מכח המסך החדש שבנקבי העינים, וע"כ הם מסבבים מסביב המרכז דצמצום ב', שהוא בחינת נקודת הסיום דעולם האצילות, ולא מסביב נקודה המרכזית דצמצום א', כהמקיפים הקודמים הנ"ל, שסיבבו מסביב רגלי א"ק. ולא עוד אלא שהמקיפים החדשים שיצאו מבחינת הזווג, המשיכו אליהם גם המקיפים הקודמים שסיבבו מתחת סיום רגלי א"ק, והקיפו גם הם מסביב המרכז דצמצום ב' שנעשה.

(לשאלה) והנה נתבאר שב' מיני מקיפים דיושר ועיגולים היו כאן: א' הוא האורות דיחידה חיה שהיו בהכלים דראש, ונסתלקו משם מחמת עלית מלכות במקום בינה, ועליה אומר הרב שהם מסבבים סביב סיום רגלי א"ק. ואו"מ הב', הם שיצאו ע"י זווג שעל המסך, שהמסך שעלה במקום בינה לא נתן אותם להכנס לראש, ועליהם אומר הרב שסיבבו מסביב נה"י דא"ק, כלומר מסביב הע"ס דנקודים המלבישים את נה"י דא"ק. דהיינו מסביב המרכז דצמצום ב'. כמפואר. (אות ג' ואות ו').

סימן י

(לשאלה) האורות דחיה יחידה דאו"י, שלא יכלו להכנס בכלים דראש מחמת המסך שעלה במקום נקבי העינים, הם סיבבו מסביב נה"י דא"ק. ועי' לעיל בתשובה רס"ב בענין או"מ הב'. (אות ג').

סימן יא

(לשאלה) כי המקיפים דעיגולים ויושר שהם מקיפי חיה יחידה, יוצאים בעת הזווג שנעשה על המסך בנקבי העינים, כנ"ל בתשובה רס"ב, שמתוך שאין להם מקום ליכנס לכלים פנימים, ע"כ יוצאים ונעשים למקיפים, אבל היושר אינו נעשה אלא ע"י התפשטות המלכות דראש ממעלה למטה לע"ס דגוף, שזה נעשה אחר יציאת המקיפים. והגם שהע"ס דראש יוצאים כמעט בשוה עם העיגולים המקיפים, אמנם הע"ס דראש עדיין אינם נחשבים לכלים פנימים, כי אינם אלא שורשי כלים לבד. (אות ו').

סימן יב

(לשאלה) עי' לעיל תשובה רס"ב בענין או"מ הא'.

סימן יג

(לשאלה) כי העיגולים שיצאו כבר ע"י הזווג שנעשה על המסך החדש דצמצום ב', הנה הוצרכו להתעגל מסביב נקודה המרכזית דצמצום ב', שהוא במקום החזה דפרצוף נה"י דא"ק, נמצא משום זה אשר מקום סיום רגלי א"ק הוא יותר חשוב בהרבה ממקום נקודה דצמצום ב', מפני שהוא רחוק מהנקודה המרכזית החדשה, וע"כ נבחן שהעיגולים החדשים דחפו את הכלים בחזרה למקומם למעלה, דהיינו אל מקום החזה דפרצוף תנה"י דא"ק. (אות ו'. ובאו"פ ד"ה וגרשום).

סימן יד

(לשאלה) הגם שהעיגולים היו להם כח לדחות אותם ממקום סיום רגלין דא"ק, מפני שמכח המרכז החדש דצמצום ב', נעשה מקום סיום רגלי א"ק יותר חשוב מתחת הפרסא דנקודים, וע"כ גרשו אותם בחזרה למעלה למקום הפרסא, עכ"ז לא יכלו העיגולים לשנות את סדרם שיהיו מסתדרים ממש כמו העגולים, שיהיה העשיה למעלה והבריאה

למטה, כי סוף סוף הם עצמם מכלים דיושר באו, ובהם נוהג ענין מעלה מטה בכלים דיושר דתנה"י דא"ק, וע"כ תכף כשבאו הכלים בחזרה למקומם, עלה היותר חשוב, שהם ב"ש ת"ת ליותר עליון בהם, והיותר גרוע שהוא כלי המלכות שבהם, ירד למטה מכולם, כדרך כלים דיושר, ואע"פ שלפי הארת המקיפים נמצא המלכות שהיא עשיה במקום יותר חשוב, זה אינו בא עתה בחשבון כל עיקר, כי הם מקבלים כלל ממקיפים, כי הם כלים דיושר. באופן שהעיגולים שלטו עליהם רק לדחות אותם ממקום סיום רגלי א"ק בחזרה למקומם, אבל לא שלטו עליהם להפך את סדר היושר שבהם אל סדר העיגולים. (אות ח').

סימן טו

(לשאלה) א' הוא, שכל הזך ביותר נברר תחלה ואחריו הגרוע מעט ממנו עד, שהיותר גרוע מכולם, נברר אחר כולם, והעב כל כך, עד שאין עוד מה לברר הימנו, נשאר בבחינות קליפות. ב', הוא, שמטרם שנבררה המדרגה העליונה כולה, אין עוד שום התחלה של בירור אל התחתון. והוא מטעם, כי כל תחתון נברר עם הגדלות של העליון מפאת שכלים דאחורים דעליון דבוקים עם כלים דפנים של תחתון, דהיינו אח"פ דעליון דבוקים עם גו"ע דתחתון, ובעת הגדלות דעליון שאז מעלה אח"פ של עצמו להשתלם בע"ס, נמצא בעת ההיא עולים גו"ע דתחתון ומתבררים יחד עם אח"פ דעליון, כנודע. (אות י"ד וט"ו).

סימן טז

(לשאלה) בפרצופי א"ק היתה בחינת נקבה רק במלכות, אבל הט"ר היו נקיים מכל צמצום ודין, וגם אפילו המלכות הזאת אינה נחשבת לבחינת נקבה הראוי לבנין העולם, כי עליה ראה שאין העולם מתקיים ועמד ושיתף עמו מדת הרחמים, דהיינו המלכות דצמצום ב' המשותפת במדת הרחמים, שממנה מתחיל בנין העולם לקיום. ולפיכך אין בחינת נקבה נגלית רק במקום שצמצום הב' כבר מושרש, והוא מבחינת ישסו"ת הנבחנים לבטן דאו"א, שתם סוד הא' שבמילוי ואו דהוי"ה דס"ג, שא' זו ה"ס ראשית התחלת והשרשת דצמצום ב'. ודבר זה נוהג הן בה"פ הכוללים דאצילות. שאין בחינת נקבה נגלית אלא במחזה ולמטה דאו"א, הנקרא ישסו"ת, וכמו כן בכל פרצוף פרטי מפרצופי אצילות, כי בכל פרצוף פרטי יש בו הוי"ה, ואין גילוי נקבה אלא בואו של הוי"ה. וטעם הדבר, כי כל בחינה נוטלת מהבחינה שכנגדה בא"ק, וכמו שבב' הפרצופים הראשונים דא"ק, אין עוד שום התחלה לצמצום ב', רק בפרצוף הג' שהוא ס"ג, וגם שם לא הושרש צמצום הב' רק בנקודות דס"ג, שהם למטה מטבור דס"ג דא"ק, כן בפרצופי האצילות מתחיל שורש הצמצום להתפעל, רק מחזה ולמטה דפרצוף הג' שהוא או"א בקומת ס"ג, והם מקבלים מס"ג דא"ק, לכן המחזה ולמטה שלהם ממותקים במדת הרחמים באופן הראוי

לזווג ולעבור דזו"ן. אבל לא למעלה מחזה דאו"א, ומב"ש בב' הפרצופים הראשונים א"א ועתיק. (אות י"ח).

סימן יז

(לשאלה) היינו "השיתוף דמדת הרחמים בדין" הנעשה בצמצום ב'. וענין זה אינו ניכר בעתיק וא"א המקבלים מהבחינה שכנגדם מגלגלתא וע"ב דא"ק, אלא רק מחזה ולמטה דאו"א הנמשכים מס"ג דא"ק. כנ"ל בתשובה רס"ט. (אות י"ח).

סימן יח

(לשאלה) כי אלו המסכים שבאצילות, אינם מעכבים על אור החכמה, אלא להיפך הם ממשיכים אור החכמה, כי אפילו המסך דבחי"ב החושק יותר בחסדים מבחכמה, הנה גם הוא עולה לקבל חכמה בשביל הז"א עכ"פ. משא"כ בג' העולמות בי"ע, הם מסכים גמורים המפרישים החסדים מהחכמה, ואפילו בעולם הבריאה שיש שם ג"ר, אינם עצמות ג"ר דבינה, אלא כח ג"ר שלה בלבד, כי החסדים דבינה הופרשו לגמרי מהחכמה, מסבת הפרסא הכלול שם במסך הזה. (א' תתק"ג ד"ה מתגלה).

סימן יט

(לשאלה) כלים דפנים מקורם מנקודים דקטנות, כי האור דנקבי עינים התפשט בכלים דחב"ד חג"ת דז"ת עד החזה שבהם, ורק מתחתיהם הופרס הפרסא, שהוא הסיום דצמצום ב'. ונמצא אשר באלו הכלים אין כח צמצום כלל, כי נגמרו למעלה מפרסא. וכלים דאחורים מקורם מכלים שמחזה ולמטה דז"ת דנקודים, שהם נמצאים מתחת הפרסא דנקודים, אשר בעת גדלות נקודים נתחברו עם הכלים דפנים של הז"ת, והיו לפרצוף אחד, וקבלו אור העליון יחד עם הכלים דפנים, וע"כ נשברו שניהם הפנים ואחור יחד, כי הכלים דאחורים לא היו ראוים לקבל אור העליון בהיותם למטה מפרסא, וע"כ גרמו שבירה גם אל הכלים דפנים שהיו מחוברים אז עמהם. ולפיכך בעת תיקון, עולים הכלים דאחורים למעלה מפרסא, ושם אפשר להם לקבל האור העליון, מ"מ נשאר הפרש גדול מהכלים דפנים שהם ממקורם בבחינת אצילות, דהיינו מלמעלה מפרסא, וכל שבירתם היתה רק מכח התחברותם עם האחורים, לבין הכלים דאחורים שממקורם הם מבחינת למטה מפרסא, ושבירתם היתה מחמת עצמם, וע"כ כח הדין רוכב עליהם, ומשום זה מכונים אחורים. וכן מכונים כלים דחיצוניות הפרצוף, להיותם ממקורם מחוץ לאצילות דהיינו מחוץ לפרסא. (אות א').

סימן כ

הכלים שמחזה ולמטה דז"ת של הנקודים, שהם בחינת המחזה ולמטה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שיצאו למטה מנקודת הסיום דצמצום ב', ונעשו לבחינת חלל פנוי שאינם

ראוים עוד לקבל אור, כנודע, הנה הם המקור שמהם נבררו הכלים דאחורים דזו"ן. אמנם מטרם שביה"כ לא היו ראוים כלל שיקבלו עוד את אור העליון, בהיותם נמצאים כבר למטה מהמלכות המסיימת. אלא בסבת שביה"כ, שז"ת דנקודות נשברו פו"א, וגם הכלים דפנים ירדו לבי"ע ומתו ביחד עם הכלים דאחורים, הנה אז נתערבו כל הכלים והניצוצין זה בזה עד שאין לך ניצוץ מהם שלא יהיה כלול מכל אבי"ע, כלומר הן מכלים דפנים כולם, והן מכלים דאחורים כולם, כי כן נתערבו ונכללו זה מזה.

(לשאלה) והנה תחילה נבררו רק הכלים דפנים בלבדם, ומהם נתקנו בחינת הו"ק ונקודה דז"א, שהם כולם פנים ולא יארע בהם עוד מיעוט לעולם, כי שבירתם מתחילה לא היתה מחמת עצמם, אלא מחמת בירורם עם האחורים, ולכן אחר שנבררו פעם בפני עצמם, אין בהם אחיזה עוד לחיצונים. ואח"כ נבררו האחורים הכלולים מבחינת כלים דפנים, כלומר בעת שהכלים דפנים היו בשבירתם בבי"ע נתכללו בהם בחינות מכלים דאחורים, ואלו נתבררו ג"כ לאצילות ונעשו לכלים דאחורים דזו"ן. (א' תתקנ"ד ד"ה ובאורם).

סימן כא

(לשאלה) הנה הכלים דפנים ואחור דנקודים, כוללים ש"ך ניצוצין, שמבחינת מחזה ולמעלה הם בחינת ט"ר דכל מלך מח' המלכים שנשברו שהם ט"פ ל"ב בגימטריא רפ"ח, ומבחינת מחזה ולמטה שהם בחינת המלכיות דכל בחינה מד' הבחינות שבח' המלכים, שהם ל"ב מלכיות, הם הל"ב ניצוצין שאין להם בירור מקודם גמר התיקון. והנה לולא נשברו הכלים פנים ואחורים, ולא היו נתערבו הכלים דפנים עם הכלים דאחורים דהיינו הרפ"ח ניצוצין עם הל"ב ניצוצין זה בזה, לא היה שום תיקון אל הכלים דאחורים אפילו בגמר התיקון, אלא מתוך התערבות הרפ"ח עם הל"ב, ונכללו זה בזה, עד שאין ניצוץ קטן בהשבירה שלא יהיה כלול מכל הש"ך ניצוצין, הנה אז הולכים ונבררים בחינת כלים דאחורים לזו"ן ולפרצופי בי"ע במשך שתא אלפי שני, ועי"ז מתתקנים ג"כ בגמר התיקון גם בחינת ל"ב האבן. הרי שירידת הרפ"ח ניצוצין והתערבות עם הל"ב ניצוצין גרם לתחית כל הכלים דח' המלכים אפילו לבחינת ל"ב האבן שלהם. (א' תתקנ"ג ד"ה אלא).

סימן כב

(לשאלה) נודיע, שז"ת דנקודים נשברו פו"א, ונתערבו ונכללו זה בזה, עד שאין ניצוץ קטן שאינו כלול מכל הש"ך ניצוצין, דהיינו מכל בחינות הכלים דאבי"ע, וע"כ נבחן בהם שהפנים כלולים באחורים, וכן האחורים כלולים גם מהפנים: ומהפנים עצמם נבררו כלים דקטנות דז"א, שהם חב"ד חג"ת דכלים, וחג"ת נה"י דאורות. ומהאחורים הכלולים בהכלים דפנים, נבררו כל הכלים דאחורים דזו"ן הבאים בהם בעת גדלות. ומהכלים

דפנים הכלולים באחורים נבררו כל פרצופי בי"ע. ומבחינת האחורים הכלולים בפרצופי הבי"ע, דהיינו מבחינת נקודת החזה שבהם, נברר נשמת אדה"ר. (א' תתקנ"ה ד"ה וכנגד).

סימן כג

(לשאלה) ערך פרצופי בי"ע, כלפי נשמת אדה"ר, הם כערך הז"א כלפי הנוקבא שלו. כי כמו שהז"א הוא בחינת הכלים דפנים חב"ד חג"ת עד החזה, כן פרצופי בי"ע הם בחינת הכלים דפנים חב"ד חג"ת עד החזה, אלא שהם בחינת פנים דאחורים כנ"ל בתשובה רע"ה. וכן כמו הנוקבא דז"א היא בחינת החזה של הז"א, כן נשמת אדה"ר הוא בחינת החזה דפרצופי בי"ע, כנ"ל בתשובה רע"ה. (א' תתקנ"ה ד"ה ובחינת).

סימן כד

(לשאלה) נפשו של אדה"ר היא באמת בחי"ד, דהיינו המלכות דצמצום א' שנתצמצמה, וגופו הוא מבחינת נקודה דעוה"ז, וזהו רק מבחינת מקוריות. כי אדה"ר נולד בעולם התיקון, אשר כבר נמתקה הבחי"ד שהיא מדת הדין, במדת הרחמים שהיא בחי"ב בינה. וז"ס ויברא אלקים את האדם עפר מן האדמה. כי עפר סתם היא נקודה דעוה"ז שנקראת עפר. אבל עפר מן האדמה, מורה שכבר נמתקה בבינה שנקראת אדמה, ארץ אדום. דהיינו המלכות הנכללת בבינה. והוא נזדכך כל כך בעת יצירתו, עד שלא היה לו מהאי עלמא כלום, כי אפילו בחינת הגוף שלו היה מו"ק דיצירה, עומדים במקום שש ראשונות דעולם הבריאה. ובבחינת הב' והג' דע"ש נזדכך עוד יותר, כנודע. (א' תתקנ"ה ד"ה ונתבאר).

סימן כה

(לשאלה) כיון שמקוריות נשמת אדה"ר הוא הבחי"ד, כנ"ל בתשובה רע"ו. והיא הנקראת נקודה דאמצעיתא, משום שהיא הקוטב שעליה, כדי לתקנה, סובבים כל העולמות כולם. וע"כ גם אדה"ר שמקורו הוא מבחי"ד כולל ג"כ לכל העולמות וכשהוא מתקן את עצמו, כל העולמות כולם מתתקנים על ידו. (שם)

סימן כו

(לשאלה) בית המקדש דעוה"ז, הוא בחינת בריאה דעוה"ז, אמנם אדם מעפר דבי מקדשא דלעילא נברא, שהוא עפר דעולם הבריאה ממש, דהיינו מבחינת נקודת החזה דיצירה, שהיה עומד אז בנקודת החזה דעולם הבריאה, ונקודה זו נקראת עפר מן האדמה. (א' תתקנ"ה ד"ה וזה).

סימן כז

בחינה הראשונה היא בע"ש בעת לידתו, שראשו וגרונו, שהם עולם הבריאה וג"ר דיצירה, היו בג"ע, ראשו שהוא ע"ס דבריאה היה בז"א דאצילות, וגרונו שהוא ד"ר דיצירה, היה במקום הנוקבא דז"א דאצילות. וחג"ת עד החזה דאה"ר שהם בחינות שש תחתונות דיצירה היו בשם ראשונות דבריאה עד החזה דבריאה. וב"ש תחתונים דת"ת דאה"ר, שהם ד"ר דעשיה היו בד"ת דעולם הבריאה. ונה"י דאה"ר שהם בחינת שש תחתונות דעשיה, היו בשש ראשונות דיצירה עד החזה שבה, ששם היה סיום כל הבי"ע והקדושה, בסוד אמר לעולמו די ואל תתפשטו יותר. ומחזה דיצירה ולמטה עד לעוה"ז היה חלל פנוי מדור קבוע אל הקליפות.

בחינה השניה היא בע"ש בשעה חמישית, שאז הז"א עלה לא"א, והנוקבא לאו"א, והבריאה לישסו"ת והיצירה כולה לז"א, וד"ר דעשיה במקום הנוקבא דז"א. ושש תחתונות דעשיה במקום שש ראשונות דבריאה, ומקום זה דשש ראשונות דבריאה, היא בחינת עיבורה של עיר, הנחשב לבחינת בליטה מאצילות, וה"ס ע' אמה ושירים שמוסיפים על העיר, שהם הז"ס: חב"ד חג"ת ונקודת החזה, והשירים ה"ס פסיעה לבר הנכללת בנקודת החזה. ומחזה דבריאה ולמטה מתחילים ב' אלפים אמה תחום שבת, דהיינו עד החזה דיצירה של עתה, ששם חלל ריק בלי קדושה וגם בלי קליפה. ומחזה דיצירה ולמטה הוא מחוץ לתחום, כי שם מדור הקבוע של הקליפות.

(לשאלה) בחינה שלישית היה בע"ש בין הערבים, שאז עלו גם שש התחתונות דעשיה לאצילות, ונעשה העשיה פב"פ עם היצירה. וסיום תחום הקדושה נתעלה למקום הפרסא, כי נתבטל גם בחינת עיבורה של עיר, והיו אז כל ט"ז הספירות, שהם ע"ס דבריאה ושש ראשונות דיצירה, בבחינת אלפים אמה תחום שבת. (אות ס"ד עד אות צ').

סימן כח

(לשאלה) הגם שבחינה השלישית בע"ש בין הערבים, היו כבר כל העשיה באצילות פב"פ עם היצירה, שהיה אז בחינת ז"א, עכ"ז כלפי חול היה זה עוד בבחינת אב"א. והוא כי אין העשיה יכולה להתברר כולה עד בחינת פב"פ, כי אם ע"י המ"ן דמלכות, וכל הבירורים שנעשו אז, היו רק על מ"ן דאמא בלבד. פירוש: כי עיקר כל התיקון שנעשה בעולם האצילות, היה ענין הגניזה דמלכות ברדל"א, שע"כ גם בעת ירידת ה"ת לפה אינה למלכות רק ליסוד דמלכות, הנכללת עם מלכות דאמא, ועי"ז נשמרים המוחין שלא יתפשטו למטה מפרסא. אמנם זהו ג"כ סבה, שהל"ב האבן אינם יכולים לקבל שום תיקון במשך הגניזו דמלכות להיותם בחינת ל"ב המלכיות של הז"ת דנקודים, וע"כ למ"ן דנוקבא הן צריכים, והיא גנוזה ברדל"א, ואין עליה זווג מטרם גמר התיקון, ולכן עולם

העשיה שהיא בחינת מלכות, לא יכלה להתברר מבחינת מ"ן דאמא, רק הד"ר שלה, אבל הז"ת שלה קבלו אז רק הארת אחוריהם ביתה מאמא, כלומר, שאור אמא היה מסתיר את האחורים אלו דעשיה שלא נבררו, שלא יהיה בהם אחיזה אל החיצונים, שה"ס התיקון של אב"א ופניהם מגולים כלפי חוץ, ונמצא שבאחורים אלו דעשיה, נאחזים כל הקליפות דל"ב האבן, אלא אור אמא שומר עליהם מפני החיצונים. וכן היה בבחינה השלישית דע"ש בין הערבים, שע"י אור השבת ששמר על העשיה יכלה לעלות כולה לאצילות בקומה שוה עם היצירה, אמנם עוד היה נשאר האחורים שלה בלי בירור, והקליפות עוד אחוזים שם בין הדבקים. הרי שהגם שכבר היה העשיה בעולם אצילות, מ"מ עוד היה בה טו"ר, היינו השורש של ל"ב האבן שאינו נברר אלא על המ"ן של המלכות, שזה יהיה רק לע"ל בעת שתתגלה המלכות ממקום הרדל"א. (א' תתק"כ ד"ה ואע"פ).

סימן כט

(לשאלה) נגיעה פירושה השואת הצורה, ומתוך שהאחורים דעשיה עוד לא היה נברר אז, כי למ"ן דנוקבא צריכים, ועוד נמצא שם בין הדבקים אחיזה אל הקליפות דל"ב האבן, נמצא עוד העשיה אב"א, דהיינו שמשומרת ונסתרת באור האחורים דאמא. וז"ס נוגעת ואינו נוגעת בהאי עלמא, כי מצד הארת אור אמא, נמצאת רחוקה מעוה"ז ג' עולמות, כי ע"י אור אמא עלתה לאצילות. אבל מצד אחיזת חיצונים בין הדבקים, ששם השורש דל"ב האבן, הרי היא נוגעת בארץ שלנו, שהיא שמרי הקליפות דל"ב האבן, ואם היה מגולה זה, היתה נפלה לסיום רגלי א"ק ונוגעת בארץ שלנו. (א' תתק"כ ד"ה וזה).

סימן ל

(לשאלה) מתוך שאו"א הפנימים נגנזו, ע"כ אין עלית ז"א לא"א נחשב רק לו"ק דחיה, ולכן לא הועילו המוחין האלו רק להעלות את הד"ר דיצירה לאצילות, אבל לא להז"ת שלו, כי הז"ת דיצירה שהם בחינת גוף, הרי הוא צריך לבחינת ג"ר דחיה, המושפעים ממעלה למטה, אבל הו"ק דחיה אינם מקבלים רק מבחינת ממטה למעלה לבד. (אות נ"ו).

סימן לא

(לשאלה) הוא מטעם הגניזו דמלכות ברדל"א. ואין עליה זווג בשתא אלפי שני, שאין בירורין עולים אז ממ"ן דנוקבא, אלא רק ממ"ן דאמא, ולכן אע"פ שז"א עלה לא"א והשיג בחינת יחידה, אין זה אלא בחינת מחזה ולמעלה דיחידה המיוחס לאמא, אמנם מחזה ולמטה דז"א המיוחס למלכות, לא היה יכול לקבל אור הזה דיחידה, כי למ"ן דמלכות הוא צריך. ונמצא משום זה, שגם העשיה לא יכלה לעלות לאצילות רק הד"ר דעשיה שאור ו"ק דיחידה מספיק לו, כי הראש הוא בחינת ממטה למעלה, אבל הז"ת

דעשיה שהוא בחינת גוף, צריך לג"ר דיחידה המושפעים גם ממעלה למטה, וע"כ נשאר בבריאה. (אות פ').

סימן לב

(לשאלה) זה הכלל, שאין העליון מברר אלא המדרגה הסמוכה לו. וע"כ כל הנברר בבטן אמא הוא ז"א. ומתוך שהנוקבא כבר היתה במקום אמא ע"כ הבריאה שנבררה על ידה היתה בבחינת ז"א. (אות נ"ו ובאו"פ ד"ה וששה).

סימן לג

(לשאלה) כל הנברר בז"א, הוא בחינת נוקבא, אלא כיון שיש ב' בחינות בזו"ן: אב"א ופב"פ, והעולמות עוד היו אב"א ע"כ גם הבריאה שכבר היתה בבחינת ז"א, יכלה לברר רק בחינת נוקבא דאב"א, העומדת מחזה ולמטה דז"א, וע"כ לא עלו באצילות רק הד"ר דיצירה ושש התחתונות נשארו בבריאה. (שם)

סימן לד

(לשאלה) כל הנברר בנוקבא דאצילות, היא בחינת בריאה, וכיון שהיצירה היתה בבחינת נוקבא דאצילות, ע"כ עולם העשיה הנברר על ידה נעשה כבריאה, אלא מתוך שרק הד"ר דיצירה היו במקום הנוקבא, והו"ת שלה היו בבריאה ע"כ הוכר חילוק הזה גם בעשיה, אשר רק הד"ר דעשיה היו בד"ת, דבריאה, אבל הו"ת דעשיה היו בו"ר דיצירה. (אות נ"ו נ"ז).

סימן לה

(לשאלה) עי' לעיל תשובה רפ"א.

סימן לו

(לשאלה) כי אין כאן מקום מדומה לומר שעולה ממקום למקום, אלא ענין עליה פירושו השואת הצורה. וע"כ כשאתה אומר שהבריאה עלתה לאצילות, הכרח הוא שהשוה צורתה לאצילות והיא כמו האצילות ממש. (אות ס' ואו"פ ד"ה הבריאה).

סימן לז

(לשאלה) א"א מלביש על ז"ת דעתיק, העומדים במקום ז"ת דנקודים, שהם ז"א דנקודים, הרי שא"א עומד במקום ז"א. לכן מקומו של א"א צריך להיות מקום ז"א. (אות פ"א).

סימן לח

(לשאלה) א"א עומד במקום ז"ת דנקודים, כנ"ל תשובה ר"צ. כי הראש דא"א מלביש חג"ת דעתיק, העומר במקום חג"ת דנקודים. ואו"א מלבישים מפה ולמטה דא"א, ששם נה"י דעתיק העומדים במקום נה"י דנקודים, הרי שאו"א עומדים במקום הנוקבא דז"א, שהיא בחינת נה"י דנקודים. והנה בי"ע הם בחינת מחזה ולמטה דז"ת נקודים, שבעת שביה"כ נשברו ומתו מטעם שנתפשטו למטה מפרסא, ועתה בעולם התיקון צריכים הם

לעלות ולהתתקן למעלה מפרסא. הרי שבי"ע צריך ליקח בחינת מחזה ולמטה דז"א. והנה כשז"א לוקח מקומו דא"א, נמצא בי"ע צריכים להלביש בחינת מחזה ולמטה שלו, שהוא מקום מחזה ולמטה דא"א דקביעות, ששם עומדים עתה ישסו"ת וזו"ן: הבריאה צריכה להלביש במקום ישסו"ת, והיצירה במקום ז"א, והעשיה במקום נוקבא דאצילות. (אות פ"א).

סימן לט

(לשאלה) עי' לעיל תשובה רפ"ד

סימן מ

(לשאלה) שש ראשונות דבריאה נחשבות לבחינת בליטה מאצילות, כי הם ממקורם בחינת ב"ש ת"ת שהם ישסו"ת דגופא, שלא קבלו בחינת צמצום מחמת עצמם, כי עצמותם היא כמו בינה דהיינו אור דחסדים, שאינם מקבלים שום מיעוט וצמצום, וע"כ מבחינה זו נחשבים הו"ר דבריאה כמו שהם עוד גוף האצילות, אלא מצד שהם שורש לזו"ן, לכן נתמעטו וקבלו עליהם צמצום ויצאו לחוץ מאצילות. ונבחן ע"כ יציאה זו כמו בליטה לחוץ מגופה מחמת העובר ולא מחמת עצמה. עי' לעיל תשובה ל"ד. (אות פ"ג).

סימן מא

(לשאלה) האי עלמא הוא בחי"ד, ומשמרים דקליפות דל"ב האבן, אמנם פרצופי הקדושה נתבררו רק מרפ"ח ניצוצין, ול"ב ניצוצין דל"ב האבן נדחו מהם, ובמקומם קבלו ל"ב בחינות מלכיות מאמא. ונמצא שאין להם בחינת ל"ב האבן כלום. ועד"ז נבררו נר"ן וגוף דאדה"ר, דהיינו שנדחה ממנו כל הל"ב ניצוצין דל"ב האבן, ובמקומם קיבל ל"ב מלכיות מאמא. וז"ס שאדה"ר לא הוי ליה מהאי עלמא כלום. (א' תתקמ"ב ד"ה ועם זה).

סימן מב

(לשאלה) עי' לעיל תשובה רע"ג ותשובה רע"ד.

סימן מג

(לשאלה) אחר שנפלו הז"מ פו"א לבי"ע גם המקום בי"ע נתפשט לפו"א, דהיינו למקום חב"ד חג"ת עד החזה, ששם נעשה מקום לכלים דפנים. ומחזה ולמטה שהם תנהי"מ, נעשו מקום לבחינת האחורים. וע"כ ירד גבול הפרסא למקום החזה דכללות בי"ע, שהוא עתה בחינת החזה דיצירה, ועד שם היו יכולים להתפשט עכ"פ בחינת קדושה של בי"ע. אבל משם ולמטה שהוא מקום אחורים גם עתה נשאר בהכרח חלל פנוי, ונעשה מקום קבוע אל הקליפות, עי' לעיל תשובה ק"ג. (אות צ"ז).

סימן מד

(לשאלה) עי' לעיל תשובה רצ"ו.

סימן מה

(לשאלה) אמת הוא שבחינת הקליפות שהם ענין המיתה היה בעולם, אמנם העולם היה בבחינת חירות ממלאך המות, כי לא היה לו שום שליטה להזיק משהו, וע"י החטא ניתן לו השליטה. (א' תתקמ"ג ד"ה ונמצא).

סימן מו

אי אפשר להעלות ממ"ן דנוקבא מטרם גמר התיקון, משום שהמלכות נגנזה ברדל"א, ואין עליה שום זווג, וכל הבירורים הנעשים נבחנים לבחינת מ"ן דאמא. והוא כי בחינת ל"ב המלכיות נדחים תמיד מן הש"ך ניצוצין ול"ב מלכיות דאמא באים במקומם, כנודע. (א' תתקמ"ה ד"ה באופן).

ש) כי המשיך האורות בעת שעוד לא היה נבררים המ"ן דמלכות, וע"כ לא היה שם נוקבא מוכנת לקבל האורות ההם, ונמצא שהאורות יצאו בבחינת דכר בלי נוקבא, שז"ס קריין בלי זווג דדו"נ. (א' תתקמ"ו ד"ה וזה אמרו והבן).

שא) כי בשביה"כ עוד לא היה ענין העיבור אל הז"ת שעושה בהם תיקון קוים ומתקן אותם לפרצוף בפ"ע, וע"כ כשיצאה הגדלות דנקודים נתחבר הגדלות עם הקטנות לפרצוף אחד, וע"כ נשברו יחד. משא"כ כאן בחטא דעצה"ד, כבר נעשה בהקטנות תיקון קוים בבחינת העובר, שבזה נתקן הקטנות לפרצוף בפ"ע בבחינת עיקר הפרצוף. ואח"כ כשבא הגדלות לא היה זה אלא בסוד תוספות לבד, וע"כ כשנשבר בחינת התוספות לא היה זה נוגע כלל לעיקר הפרצוף שהוא הקטנות. (א' תתקמ"ו ד"ה והתשובה).

שב) כי מטרם החטא, גם בעת אצילות הקטנות דבי"ע, היו זו"ן במקום או"א וישסו"ת, ונתקנו משום זה גם המחזה ולמטה שלהם בבחינת מלכות דאמא לגמרי, ולא היה בהם מבחינת ה"ת כלום, כי המוחין דאמא הוריד מהם בחינת ה"ת והמלכות דסיום שבחזה שלהם למקום הפרסא, וע"כ יצאו בי"ע במדרגת זו"ן דאצילות, משא"כ לאחר החטא, שהנחש הטיל זוהמא בחוה, שפירושו, שבחינת ה"ת חזרה ונתערבה בבינה, הנה שוב חזרו הזו"ן לו"ק ונקודה, והמחזה ולמטה שלהם שהם הבי"ע, ירדו למטה מפרסא. (א' תתקמ"ז ד"ה אמנם).

שג) כי מקודם החטא, הגם שהיה ענין הקליפות הם המיתה, אמנם לא היה בהם שליטה כלום להזיק אל הקדושה, אבל אחר שחטא, וגרם לגילוי דבחי"ד תוך המ"ן דאמא, הרי נאחזו בו הקליפות דבחי"ד שהם המיתה. כי באמת היה מקורו מבחי"ד, שה"ס עפר, אלא שהיה נמתק במדת הרחמים שה"ס הבינה, שז"ס עפר מן האדמה, דהיינו מלכות דבינה שנקראת אדמה, אמנם ע"י החטא שנגלה שורשו מהאי עלמא, הרי נתקרב אל הקליפות ויש להם שליטה עליו להחטיאו ולהמיתו. וז"ס כי עפר אתה ואל עפר תשוב,

כי החטא בעצמו גילה ששורשו מעפר דהאי עלמא. וע"כ ביום אכלך ממנו מות תמות, כי נגלה בו בעצמו ענין המיתה. (א' תתקמ"ד ד"ה ואחר)

שד) העשיה עצמה נבררה לגמרי בסוד המ"ן דבינה, ואין בה מבחי"ד כלום, אלא מפאת החטא שהנחש הטיל זוהמא בחוה, ירדה הבינה לצורת הבחי"ד, ונעשה השתוות מעולם העשיה אל הקליפות, שזה ענין ירידת העשיה והתלבשותה בקליפות, ואע"פ שאין זה נוגע אל העשיה עצמה, אמנם המקבלים מהעשיה, הרי השפע מתערבת בקליפות המלבישים אותה, שז"ס שעולם העשיה הוא רובו רע (א' תתקמ"א אות צ"ד).

שה) המקום בי"ע, שנעשה מבחינת המחזה ולמטה דפרצוף תנה"י דא"ק, הוא נקרא חיצוניות העולמות בכללם, וכל מה שבתוך המקום, הוא בערך זה פנימית העולמות. אמנם גם פנימיות העולמות יש בו גם פו"ח. (עי' לעיל תשובה צ"א ואות צ"ט ובאו"פ א' תתקמ"א ד"ה אמת).

שו) א', הוא מקום בי"ע, הנעשה מן תנהי"מ דפרצוף תנה"י דא"ק. ב', הוא הפרצופים וכל שבתוך העולמות בי"ע מבחינת הקדושה, הנבררים מן שביה"כ בסוד רפ"ח ניצוצין. ג' הם הקליפות, ששורשם הוא רק ל"ב האבן בלבד, אלא ע"י חטא עצה"ד שנחרבו המוחין דקדושה, שהיו מבחינת רפ"ח ניצוצין, ולא כלום מבחינת ל"ב האבן, הנה הם נפגמו מחמת החטא כי נתערב בהם מבחינת ל"ב האבן ונפלו לקליפות. ומאלו הניצוצין שירשו מן המוחין דקדושה, נבנו כל אבי"ע של הקליפות בסוד זה לעומת זה עשה אלקים. (א' תתקמ"א ד"ה וצריכים).

שז) הם: הגניזו דאו"א הפנימים, וגניזו של המלכות ברדל"א. (א' תתקמ"א ד"ה ועיקרם).

שח) הנה ערך פרצופי בי"ע. עם אדה"ר לאחר החטא, הוא כערך ז"א ונוקבא דז"א דאצילות לאחר החטא, דהיינו שז"א הוא ו"ק ונוקבא היא נקודה, כן בי"ע הם בחינת ו"ק דהיינו חב"ד חג"ת עד החזה, ואדה"ר הוא בחינת נקודת החזה. וע"כ כמו שנשארו לפרצופי בי"ע הבחינה חב"ד חג"ת מכל הפרצופים שבהם, כן נשאר לאדה"ר, בחינת הנקודה מכל פרצופי בי"ע, מלבד מפרצופי או"א דבריאה, שלא נשתייר לו מהם כלום. הנה נקודת החזה נבחנת לבחינת כתר דכלים ולבחינת נפש דאורות, כנודע. ונמצא שנשארו לו מאה כתרים שבהם מאה נפשות, כי י"ב פרצופין בבי"ע, שהם: או"א וזו"ן בבריאה, וכן ביצירה, וכן בעשיה. ובכל אחד ע"ס, שמלבד או"א, הם עשרה פרצופים, שהם מאה ספירות, ונשאר לו מכל ספירה בחינת הנפש שבהם, בכלים דכתרים, והם מאה כתרים שבהם מאה נפשות. (אות קכ"ג).

שט) הוא מטעם ערך ההפוך שיש בין הכלים והאורות, שבכלים נבחן שהעליונים מתגדלים תחילה, והיפוכו באורות, שבהם נבחן שהתחתונים נכנסים מתחילה, וע"כ כשיש לו כתר דכלים, אין לו כי אם נפש דאורות. וכשיש לו כתר וחכמה דכלים יש לו נפש רוח דאורות וכו' כנודע. (א' תתקנ"ט ד"ה הכתרים).

שי) בחינה א', הם האורות דט"ר שנסתלקו ממנו לשורשם, כי מאורות אין נפילה לקליפות כנודע. והם הנקראים זיהרא עילאה, והוא בחינת ט"ר דכל בחינה פרטיות שבנשמתו. ב', הם מה שנשתייר בו, והם בחינת נפש דאורות מכל המדרגות הפרטיות שבו. ובחינת כתר דכלים מכל הפרטים שבו. שהם מאה נפשות במאה כתרים. בחינה ג', היא מה שנפלו ממנו לקליפות, והוא הט"ת דכלים והט"ר דניצוצין מכל הפרטים שבנשמתו, שהם נפלו לקליפות. (אות קכ"ה).

שיא) זווג א' הוא פב"פ, שהם מוחין דהולדה, כי יש, בהם הארת חכמה, כי אין הולדה אלא ממוחין דחיה. וזווג ב' הם בחינת חסדים מכוסים בלי הארת חכמה. וכשזו"ן מקבלים מזווג א' דאו"א, אז יש להם מוחין דפב"פ. אבל כשמקבלים מזווג הב' דאו"א, הנקראים ישסו"ת, שהם חסדים מכוסים, הנה הם אינם מספיקים לו להיות ג"ר, אלא מחזה ולמעלה שהם הכלים דג"ר דגופא, שהם אינם בחינת עצמו, אלא בחינת ג"ר מבינה, שבהם אינו צריך להארת חכמה, דהיינו למוחין דפב"פ. אמנם מחזה שלו ולמטה ששם ו"ק דגופא ובחינת עצמו, הוא נשאר בו"ק בלי ראש, ונוקבא אין לה אז אלא בחינת אב"א.

ונמצא שבריאה, שהיא בחינת בינה משורשה, והיא מקבלת סיפוקה מזווג ב' דאו"א, דהיינו חסדים מכוסים, ע"כ יש לה ג"ר מהזווג ההוא. אבל היצירה שהיא בחינת ז"א דגופא משורשה, היא מקבלת סיפוקה רק מזווג א' דזו"ן, שהם מוחין דפב"פ, אבל מזווג דישסו"ת דהיינו מחסדים מכוסים אין לה אלא ו"ק בלי ראש, דהיינו כמו בחינת הקביעות והקטנות דז"א, כי היצירה היא כמו הז"א עצמו, שאין לו מוחין דתוספות רק מהארת חכמה, והחסדים המכוסים אינם מוסיפים לו כלום על הקביעות שלו. ועולם העשיה, שהוא בחינת מלכות דגופא משורשה, אין לה ממוחין האלו דישסו"ת המאירים בבריאה, רק בחינת אב"א, דהיינו כמו הנוקבא דז"א בעת שאינם מאירים בז"א דאצילות רק המוחין דישסו"ת, הנה הנוקבא דבוקה עמו אז אב"א מחזה ולמטה, כן העשיה לא תוכל לקבל מאלו המוחין רק בחינת אב"א. ויש עוד פירוש, עי' באו"פ דף א' תתקס"ג ד"ה שורש. (אות ק"ל ואות קמ"ט).

שיב) בבריאה שיש שמה ג"ר, נוהג שם זווג הנקרא עונה. וביצירה שאין להם סיפוק מאלו המוחין דישסו"ת המאירים בבריאה, והם ו"ק בלי ראש, ע"כ אין עונה בהם רק שאר, שהוא בחינת חיות לבד, וכסות הם מקבלים מעשיה, כי העשיה מכסה עליהם. ועשיה אין לה אלא שאר, כי אין תחתון שיכסה עליה. (שם, ובאות קל"ו).

שיג) ג' גו גי המאיר בעשיה, אינה אלא אור הנפש לבד, ונמצא חסר שם ט"ר דאורות וט"ת דכלים, ואלו הם השיורים שנשתיירו מעשיה בלי תיקון בסוד והיה שארית יעקב בגוים, והם עתידים להתתקן לע"ל. (אות קל"ח).

שיד) מצד עלית ה"ת לנקבי עינים נתחלקה הבינה לב' פרצופים, כי ג"ר דבינה הם או"א עלאין, והם למעלה מהחיבור דה"ת, וז"ת דבינה, דהיינו מחזה ולמטה דאו"א, הם נקראים ישסו"ת, שבהם נתחברה הה"ת ונכללה מדת הדין במדת הרחמים. והנה זה נבחן לעלית מלכות לבינה, וה"ס הוי"ה בניקוד אלקים, כי ישסו"ת עצמם הם הוי"ה ומדת הרחמים, וניקוד אלקים מורה על מדת הדין, שנכללה בה.

אמנם עולם העשיה, ה"ס בינה שירדה וקבלה לצורת מלכות מחמת הפגם של החטא דעצה"ד, כי ע"כ ירדה העשיה ונתלבשה במקום הקליפות, כנ"ל בתשובה ש"ד. וע"כ החיבור הזה גורם אחיזה לחיצונים בין הדבקים של אב"א שלה בסוד אלהים אחרים. (אות קמ"ה).

שטו) עי' לעיל תשובה שי"ד.

שטז) בחינה א' היא המקום בי"ע. בחינה ב' הוא האצילות של ג' עולמות בי"ע בראשונה ע"י זו"ן שבמקום או"א וישסו"ת דאצילות, שהיא בחינת העיקר שלהם. בחינה ג' היא המוחין דתוספת שהשיגו בבחינה הב' בשעה חמישית דע"ש, ובבחינה הג' דע"ש בין הערבים. בחינה ד' היא המוחין שנשארו בבי"ע לאחר החטא, שהם רק הו"ק שיצאו בראשונה בבחינת העיקר, וכל המוחין דתוספת נאבדו מהם, וגם המוחין דו"ק שנשתיירו נפלו מאצילות למקום בי"ע, עד שד"ת דיצירה וכל הע"ס דעשיה נתלבשו במדור הקליפות. בחינה ה' היא המוחין דאמא שקבלו ע"י זווג או"א דאצילות בהרכנת הראש למקום ישסו"ת וזו"ן דאצילות: שעולם הבריאה השיג מהם ע"ס שלמות, ועולם היצירה רק ו"ק בלי ראש, ועולם העשיה רק אב"א. בחינה ו' היא ירידת פרצופי האחור דה"פ אצילות, שנתלבשו תוך הפרצופים דבי"ע ונעשו להם נשמה לנשמה. בחינה ז' היא המלכות דאצילות שירדה ונעשית עתיק לבי"ע.

שיז) לכאורה נראה שיש שינויים בזה בדברי הרב, כי בכ"מ משמע שפרצופי בי"ע הם בקומה שוה, וכן כאן באות רי"ט בסדר התלבשות הפרצופים נראה ג"כ שקומתם שוה.

וכן בשערי קדושה אומר שכל ה"פ דכל עולם מבי"ע, הם רק כנגד פרצוף אחד דאצילות, נמצא מקומתם שוה, כי כל הפרצופים היוצאים על מסך אחד הם בקומה שוה. אמנם ממ"ש כאן באות כ' וכ"א, שכל אחד מה"פ בי"ע נבררו בהעליון שלו, הרי שאין קומתם שוה. וכן ממ"ש כאן באות קנ"ו, שהעולמות יצאו זה מזה בסוד חותם ונחתם, שכל מה שיש בחותם יש בהנחתם ממנו, א"כ משמע שכמו שה"פ אצילות הם ג"כ זה למטה מזה, יש בהכרח דוגמתם בבי"ע. וכן בכ"מ.

אמנם כן הוא שהעולמות יצאו בדרך חותם ונחתם וכל מה שיש באצילות בפרטי פרסיות יש ג"כ בבי"ע, וכן השוה אותם במפורש בע"ח ש"מ פי"א אלא הענין הוא, שיש לזכור ממתחילה יצאו העולמות מבחי' זו"ן דאצילות שבמקום או"א, ואז ודאי יצאו העולמות זה מזה, ממתחילה נשלם הכתר דבריאה בעי"מ, ואח"כ הוציאה הקטנות דחכמה עד שיצאה המלכות דבריאה בעי"מ.

ואחר כך שנפלו העולמות למקום בי"ע, נשארו בחינת ו"ק שבהם בזה למטה מזה, כל אחד מבחינה שהיה לו באצילות. ואח"כ כשקבלו המוחין דאמא, הנה יציאת המוחין דאו"א בהתלבשות הזו"ן דאצילות, היה ודאי בקומה שוה, וכן ירדו משם לפרצוף הכתר דבריאה, ובהם יצאו ג"כ בקומה שוה כמו שהיו בזו"ן דאצילות. אמנם אח"כ נתן פרצוף הכתר את המוחין המיוחסים לחכמה דבריאה לפרצוף החכמה, וכן החכמה נתנה לבינה שתחתיה עד שהגיעו אל המלכות דבריאה באופן: שמ"ש הרב כאן סדר התלבשות הפרצופים בקומה שוה, הוא מדבר רק מפרצוף אחד, כי כל פרצוף יש בו ה"פ, אבל הפרצוף הא' השפיע המוחין לפרצוף הב' הקטן ממנו, והב' לג' בזה אחר זה. ע"ד הנוהג בה"פ אצילות. כמ"ש ענין זה היטב בבית שער לכונות.

שיח) בי"ע נחלקו מאצילות רק בענין האור, שאין שם בבי"ע רק אור של תולדה ולא עצמות. אבל בשאר ענינים אין ביניהם שום חילוק, וכל הפרטים שנמצאים באצילות ישנם גם כן בבריאה וכן ביצירה וכן בעשיה. ואפילו בעולם עשיה שאין שם אלא אור הנפש, מ"מ יש שם ה"פ זה למטה מזה, שבכל פרצוף מהם כ"ה מדרגות, שהם ה"פ בעבי שבכל אחד כתר ואבי"ע באורך. וכן בשאר ענינים כגון פו"ח וכדומה. (א' תתקע"ג ד"ה החותם).

שיט) מקום בי"ע הוא חיצוניות דכללות העולמות, וכל מה שבתוך מקום בי"ע, הוא פנימיות דכללות העולמות. ג' הבחינות: מוחא, עצמות, גידין, הם פנימיות הספירות. וב' הבחינות: בשר, ועור, הם חיצוניות הספירות. נשמות בני אדם הם פנימיות העולמות, והמלאכים ורקיעים והיכלות ולבושים וכו', הם חיצוניות העולמות. גם האורות בערך

הכלים שמתלבשים בהם, נחשבים ג"כ לפנימיות וחיצוניות (א' תתקע"ה ד"ה אלהות. וא' תתק"מ ד"ה פנימיות).

שכ) היינו רוח נפש המלובשים בכלים החיצונים, הנקראים בשר ועור: כי גם באצילות אינם כלים פנימים, משום שהאורות חיה יחידה המבררים אותם, אינם אורות שלימים אלא רק בחינת ו"ק דחיה יחידה, אמנם כאן בבי"ע שאין כאן אפילו אור החיה, אלא רק מבחינת פרצופי האחור דאצילות המאירים בבי"ע, ע"כ הכלים בשר ועור הנבררים על ידם הם קלושים וחיצוניות ביותר, ועל אורות דנפש רוח המלובשים בהם, נאמר ומשם יפרד, כלומר שמזווגם נולדים כל בחינת חיצוניות בי"ע, שהם המלאכים והלבושים והיכלות, שאינם אלקיות אלא בחינת פירודא. (א' תתקפ"א ד"ה ואלו).

שכא) הנה מבחינת מוחין הקבועים בפרצופי אצילות אין לזו"ן רק ו"ק ונקודה, ונמצא בעת שהנוקבא משגת פרצוף דאחור בקומה שוה עם הז"א הרי זה נמשך ממוחין דתוספות, ונודע שעיקר האור ושורשו נשאר בעליונים, ורק ענף נמשך ונכנם אל התחתון, נמצא שעתיק וא"א ואו"א וישסו"ת וזו"ן השיגו כל אחד אותם המוחין מטרם שהגיעו להנוקבא, ולא עוד אלא בהם נשאר עיקר האור. ע"כ במיעוט הירח בעת שנפל פרצוף האחור דנוקבא לבי"ע, גרמה בזה שכלהו פרצופי דאחור דאצילות העליונים ממנה נפלו ג"כ באותה העת. כי היא גרמה לכל אלו המוחין דתוספות שיצאו בהעליונים, לכן בעת נפילת המוחין שלה עצמה נפלו עמה כל המוחין עלאין שיצאו מחמתה. (א' תתקפ"ב ד"ה והענין).

שכב) עי' לקמן תשובה שכ"ד.

שכג) האורות שהם בשלימות מבררים את הכלים, בכל שיעור עביות שבהם, ואז הם ראוים לכלים פנימים שיתלבשו האורות פנימים. אמנם אורות דחיה יחידה שאינם בשלימות לא יכלו לברר אלא חלק קלוש וזך מהכלים דעור ובשר, וע"כ אינם ראוים לאו"פ, ונעשו לכלים חיצונים של המדרגה. הרי שהכלים החיצונים הם יותר זכים מהפנימים. (א' תתקפ"ו ד"ה ואחר).

שכד) עי' לעיל תשובה ש"כ, שאו"פ דנר"ן התלבשו בכלים פנימים כח"ב, ואו"פ חיה יחידה, אין להם כלים, אלא נתלבשו תוך אור הנשמה. והוא מטעם שבעת ביאת אור חיה פנימי שביררה הכלי דבשר שהוא ז"א, היה צריך הנפש לצאת מהכלי דגידין ולהכנס אל הכלי דבשר, אמנם, לא נברה בשלימות בכל עביותה שיהיה ראוי לכלי פנימי כהלכתו, וע"כ נשאר אור הנפש בכלי דגידין, ובסבה זו גם האורות דנשמה ורוח הוצרכו להשאר בכלים דמוחא. ועצמות, וע"כ לא היה כלי לאור החיה להתלבש שם, והוכרח להתלבש

באור הנשמה. ועד"ז בביאת אור יחידה שהיה צריך אור הנפש לירד לכלי דעור, ואז היו יורדים אחריה כל האורות, וכיון שכלי דעור לא נברר כל צרכו, לא היה יכול אור הנפש להתלבש בו, ונשארו הנר"ן בכלים דמוחא עצמות גידין, ואור יחידה התלבש באור החיה. אמנם עכ"ז קבלו הכלי דבשר ועור הארה מועטת דרוח נפש מרוח נפש הפנימים, וע"כ נמצא ב' בחינות של נפש רוח: א', נפש רוח השלימים שבכלים הפנימים. וב', הארה המועטת דנפש רוח שבכלים החיצונים בשר ועור. (שם).

שכה) מלאכים באים מזווג דכלים חיצונים דהספירות, שהם בשר ועור, וע"כ הם חיצוניות העולמות. ונשמות בני אדם באות מהזווג דכלים הפנימים שבספירות, שהם מוחא עצמות גידין, וע"כ הם נבחנים לפנימיות העולמות. (א' תתקפ"ח אות קע"ז).

שכו) אע"פ שיש נפש רוח בכלים הפנימים שהם עצמות גידין, וכן נפש רוח בכלים החיצונים בשר ועור, מ"מ אין זה נחשב לב' מיני פנימים, אלא רק לפנימיות א', והוא מטעם כי הנפש רוח שבכלים חיצונים, אינם בחינה אחרת, רק הארה שהגיעה להם מן הנפש רוח הפנימים, וע"כ נחשבים לאחד. (א' תתקפ"ט ד"ה העצמות).

שכז) מלובש פירושו מתעלם. כי כתר וחכמה דבריאה מתעלמים לגמרי תוך הבינה ורק הבינה בלבדה מאירה בבריאה. והיא מטעם שהמסך שעליו יצאו המוחין דאמא בשביל הבריאה, הנה הוא כלול בהפרסא המסיימת את אור האצילות, ואין משהו מאור החכמה יכול לעבור עם החסדים דאמא אל הבריאה, וע"כ הכתר וחכמה נעלמים לגמרי תוך החסדים דבינה, ואינם מאירים שם אלא החסדים דבינה בלבד. (ב' אלפים ד"ה וזה אמרו סוד).

שכח) נודע שכל בחינה מוכרחת לקבל רק מהבחינה שכנגדה. וכיון ששורש מקום עולם הבריאה, נעשה מב"ש ת"ת שהם בחינת ז"ת דבינה דגוף, ע"כ הם מוכרחים לקבל מהבחינה שכנגדם באצילות, שהיא ג"כ מז"ת דבינה הנקראים ישסו"ת, ואינם יכולים לקבל מאו"א שהם ג"ר דבינה. (אות ר"ה).

שכט) המוחין דחסדים מכוסים, הם עצמות דאו"א, והמוחין דחסדים מגולים הם דישסו"ת. והוא מטעם, כי או"א הם ג"ר דבינה, שהם לעולם בסוד כי חפץ חסד הוא, רק ישסו"ת שהם שורש זו"ן מקבלים חסדים מגולים להאיר לזו"ן. והנה מוחין אלו דבריאה, שהם רק חסדים מופרשים מחכמה, הרי הם המוחין דאו"א עלאין שהם חסדים מכוסים ולא דישסו"ת כנ"ל. וע"כ נחשבים המוחין האלו, שהם בחינת או"מ בלבד, כי הישסו"ת מקבלם בסוד ם' דצל"ם, שהם אור מקיף אליהם, אבל רובצת על הזו"ן ומשפעת אותם להם בבחינת או"פ. (אות ר"ה וד"ה מתפשטת).

של) כי א"א הוא ע"ב, דהיינו חכמה, ומאור חכמה אינו יכול לעבור דרך הפרסא שמתחת האצילות, ע"כ לא נמשך מא"א רק בחינת ו"ק לבד בלי ראש. (אות רי"ב).

שלא) רישא בי"ג תי"ד, רומז לע"ב דמזלא, שהם המוחין דע"ב דאו"א וזו"ן דאצילות, והוא אינו יכול לעבור למטה מפרסא דאצילות. (אות רי"ג).

שלב) כי המוחין שלו נמשכין מאו"א המזדווגים בהרכנת ראש, שהוא בעת התלבשותם בישסו"ת שלמטה מחזה דא"א, שאז אין לאו"א דאצילות עצמם רק ו"ק בלי ראש. (אות רי"ד).

שלג) כל המוחין דבריאה, אינם אלא הארת רגלין מה"פ אצילות, שאינם מאירים מהם אלא בחינת תנה"י לבד: תנה"י דעתיק ותנה"י דא"א וכו', כמ"ש הרב בע"ח שמ"ב פי"ג, וא"כ לא היו צריך לצאת החג"ת דא"א, אלא משום שהנה"י דעתיק דאצילות מתלבשים בחג"ת דא"א, ע"כ כשנמשכו הנה"י דעתיק לבריאה, ירד עמהם גם לבושם, שהוא חג"ת דא"א. ולפיכך אין החג"ת דא"א נחשבים לבחינת הבריאה כלל, אלא שהם גם בבריאה מלבוש לעתיק שהוא רישא מגולה (אות רכ"ב).

שלד) כי חג"ת דא"א הם בחינת עתיק, שאינו מצטרף להפרצוף, כנ"ל בתשובה של"ג. וע"כ רק נה"י דא"א מתלבשים באו"א וזו"ן. (שם).

שלה) כי כן נמשכו מתחילה רק עם התנה"י דעתיק, להיותם לבושם באצילות. עי' לעיל תשובה של"ג. ושם).

שלו) הם מלבישים זה לזה בקומה שוה, כי כן היה קומתם בעת הזווג בעולם האצילות, כי או"א עלאין ירדו מחזה ולמטה דא"א, ונעשו קומתם שוה עם תנה"י דא"א ועם ישסו"ת, והם נתלבשו בזו"ן, הרי גם זו"ן נעשו עמהם בקומה שוה בעת הזווג הזה, ולפיכך גם בירידת המוחין אל הבריאה ירדו ג"כ כדוגמתם באצילות, אשר תנה"י דא"א עם או"א וישסו"ת וזו"ן הם בקומה שוה. (ב' ח' ד"ה ונמצינו).

שלז) באמת לא ירד אפילו לעולם הבריאה, רק בחינת תנה"י דא"א בלבד, אלא שתנהי"מ נחלקים לג"ש כנודע. וע"כ, בבריאה ירדו כל הג"ש דתנהי"ם דא"א, וביצירה רק ב"ש מהם, ובעשיה רק שלישים התחתונים מהם בלבד. אלא שכולם נקראים נה"י. (ב' ט' ד"ה א"א).

שלח) זה הכלל. כי רק בבריאה נמצאים המוחין בשלימות כמו שיצאו באצילות, וביצירה חסרים ג"ר, ובעשיה חסרים כל ו"ס הראשונות של המוחין. וע"כ חסר ביצירה מא"א ג"ר דתנה"י, שהם השלישים עליונים שלהם. ולאבא חסר חג"ת, שהם אור דו"ק,

ולישסו"ת זו"ן חסרים ג"ר דע"ס שלהם, כי לכל אחד חסר ג"ר שהיה לו בערכו בעולם הבריאה. (ב' ט' ד"ה אבא).

שלט) עי' לעיל תשובה של"ז. שתנה"י דא"א נחלקים כל אחד מהם לג"ש והשלישים העליונים נבחנים לבחינה עליונה דא"א של הנה"י שלו. (ב' י' ד"ה והנה).

שמ) אין ביצירה מבחינת א"א עצמו, רק ב"ש תחתונים מכל אחד שבנה"י שלו, כי רק בבריאה מאירים הג"ר דנה"י, וביצירה הם חסרים. אלא מתוך שגם הב"ש תחתונים דעתיק נמשכו אל היצירה, ונודע, כי שלישים אמצעים דנה"י דעתיק מלובשים בשלישים עליונים דנה"י דא"א, דהיינו מחזה ולמטה דא"א. וע"כ כשנמשכו ב"ש התחתונים מנה"י דעתיק להיצירה, נמשכו גם לבושם עמהם, שהם השלישים עליונים דנה"י דא"א. ולפיכך נעשו אלו השלישים העליונים דנה"י דא"א לבחינת רישא מגולה, כלומר ללבוש לעתיק דיצירה, שאינו מצטרף עם היצירה, כמו עתיק עצמו. כי לא נמשכו בתחילה רק בבחינת הלבוש דעתיק. (אות רכ"ח).

שמא) היינו ב"ש האמצעים והתחתונים של נה"י דא"א. (אות רכ"ח).

שמב) כי השלישים העליונים דנה"י דא"א, אינם מבחינת א"א עצמו, אלא הם נמשכו בבחינת לבוש לשלישים אמצעים דנה"י דעתיק, וע"כ אינם מצטרפים לבחינת עולם היצירה ואינם מתלבשים רק נעשו לרישא מגולה. ורק ב"ש תחתונים דנה"י דא"א, שהם בחינת א"א עצמו, הם שמתלבשים באו"א וזו"ן. (שם).

שמג) בעשיה חסרים ו"ס הראשונות דכל אחד מהפרצופים: ולא"א חסר ו"ר שהם השלישים עליונים והשלישים האמצעים, ואין בו אלא השלישים התחתונים דנה"י לבד, דהיינו נה"י דנה"י. ולאבא חסר ו"ר שהם ו"ק ולא נשאר בו אלא רק הנקודה שהיא מלכות. ולאמא וזו"ן חסרים חב"ד וחג"ת ולא נשאר בהם אלא נהי"מ לבד. (ב' י"א ד"ה העשיה).

שמד) עי' תשובה שמ"ג.

שמה) עי' תשובה שמ"ג.

שמו) אמא היא בחינת נשמה, והיא צריכה לקבל האו"מ שלה, מהבחינה שכנגדה בעליונים מא"א ואבא, אמנם אין בחינת נשמה בא"א ואבא, כי בא"א רק נפש בכלים דתנה"י, ולאבא רק ו"ק שהם נפש רוח. וע"כ אין לה ממי לקבל או"מ. אבל ז"א שהוא רוח, יש לו לקבל עכ"פ מקיף אחד דחיה מאבא, שיש לו נפש רוח, אבל מקיף ב' שהוא יחידה אין לו ממי לקבל, כי אין בחינת רוח בא"א. אבל הנוקבא שהיא בחינת נפש היא

מקבלת או"מ דחיה מהבחינה שכנגדה מנפש דאבא, וא"מ דיחידה מהבחינה שכנגדה מנפש דא"א. וע"כ יש לה ב' מקיפים. (ב' י"א ד"ה אמא).

שמז) כל היוצא ע"י זווג נבחן שהוא עובר דרך מסך, דהיינו ע"י זווג דהכאה בהמסך. והנה חג"ת דא"א שנמשכו בבחינת לבוש לתנה"י דעתיק, יצאו ע"י זווג על המסך הבחי"ב הכלול בהפרסא כמו שאר הבחינות שבפרצופי הבריאה. (ב' י"ג אות רל"ג).

שמח) מלכות דאצילות שירדה ונעשתה עתיק בבריאה, לא יצאה ע"י זווג דהכאה בהמסך כמו כל פרצופי הבריאה, אלא שירדה בעצמותה ובקעה ושברה את המסך, כלומר, שלא השגיחה על כח הסיום שבמסך על הארת אצילות, ועברה דרכו ובאה לבריאה. (אות רל"ג).

שמט) הגם שיש עתיק בבריאה, דהיינו תנה"י דעתיק, שנמשכו יחד על המסך דבחי"ב, כמו כל פרצופי בריאה, אמנם אלו המוחין שנמשכו ע"י מסך הזה נפרשו מאור החכמה לגמרי, עד שנבחנים לבחינת אור של תולדה ולא עצמות. וע"כ חשיבות גדולה יש, אל ירידת המלכות להעשות עתיק לבריאה, כי היא לא עברה ע"י מסך, אלא בקעה אותו וע"כ ירד עצמותה להאיר בבריאה. (ב' י"ב ד"ה הג"ר).

שנ) עי' לעיל תשובה פ"ג.

שנא) י"ה הם או"א, ו"ה הם זו"ן. וכל עוד שלא נבררו כל בחינות המלכים שנשברו ומתו בזמן שביה"כ, אין השם שלט, כי הזו"ן שהם ו"ה ירדו בשפולי אצילות לו"ק ונקודה. ולע"ל אחר שיבררו כל הבירורים יחזור ז"א לא"א, ונוקבא לאו"א, ואז ילבישו ו"ה לי"ה, ויהיה השם שלם, כי אז יתבטלו הקליפות מהעולם, ולא יהיה יותר שום מיעוט אל ו"ה וישארו כן בקביעות לעולמי עד. (אות רמ"ו).

שנב) מקום הקליפות בכל עולם, הוא תחת המלכות המסיימת בכל עולם, שהוא מקום החושך ביותר. אמנם כמו שיש מלכות המסיימת דכללות, שהוא בסיום רגלין, כן יש מלכות המסיימת דפרטות הנקרא עור, שהיא בסביבות כל אורך הקומה שאחר העור שם מקום החושך ביותר כמו אחר סיום רגלין.

ולפיכך מבחינת הכללות נבחנים הקליפות שהם תחת כל עולם, ומבחינת הפרטות נבחנים שהם מסבבים כל עולם (ב' כ' ד"ה סביבות).

שנג) גם קודם החטא, היה מציאות אל הקליפות, דהיינו י"ד ספירות תחתונות שמחזה ולמטה. אמנם לא היה בהם שום בנין כלל, אלא בבחינת ו"ק ונקודה, כי הזכר היה ו"ק בלי ראש, ולנקבה היה חסר ט"ר שלה. וזה סוד סירס את הזכר וצינן את הנקבה. (אות רכ"ט).

שנד) קודם החטא, היו או"א מקבלים מלחין דע"ב מא"א, ע"י המ"ן דמזל"א, ונמצא א"א מאיר באצילות. אמנם לאחר החטא ירדו או"א מפה ולמטה דא"א, ונמצא א"א שהוא ע"ב דאצילות שהוא נגנז באו"א, כי או"א אינם יכולים לקבל אז רק הארת ס"ג לבד, והע"ב אינו מאיר לאצילות. (ב' כ"ב הפגם).

שנה) כל ט"ר דנוקבא דז"א באים רק ממוחין דע"ב דמזלא, וכיון שהמוחין אלו אינם מאירים עוד כנ"ל בתשובה שנ"ד, ע"כ חזרה הנוקבא לבחינת נקודה. (ב' כ"ד ד"ה כיון).

שנו) כי בריאה בהיותה באצילות מקודם החטא, היתה ראויה לקבל חכמה כמו בינה דאצילות, שהיא עולה לג"ר דא"א, ומקבלת מוחין דע"ב. אמנם אחר החטא שבינה מאירה בבריאה רק בחינת חסדים מופרשים מחכמה, נמצאים חסרים לה הארת א"א ואבא, שהם מוחין דע"ב, והנה כל ההפסד הזה של או"א דבריאה ירשו הקליפות דבריאה, בסוד אמלאה החרבה, ונבנו מהם או"א דקליפות. (אות רמ"ז).

שנז) כי היצירה קודם החטא כשהיתה בז"א דאצילות, היתה משמשת עם המסך דבחי"ג, וקבלה מוחין דע"ב מא"א, ואחר החטא כשנפלה למטה מפרסא נשארה בו"ק בלי ראש, והנה כל ההפסד הזה ירשו הקליפות שכנגד היצירה ונבנה מהם א"א דקליפה. (אות רמ"ח).

שנח) העשיה בהיותה בנוקבא דאצילות קודם החטא, היתה משגת בחינת יחידה, כי היא שמשה שם להמשיך מוחין דיחידה לז"א, כי ע"כ עלה לא"א. ועתה לאחר החטא שנשארה מג' גו ג', הנה כל הפסד הזה ירשו הקליפות שכנגד העשיה, ונבנה מהם עתיק דעשיה לקליפה. (אות רמ"ט).

שנט) כשמדבר בערך הב"ן, נבחן א"א ליחידה, ואו"א לחיה, וישסו"ת לנשמה, וע"כ אומר שבבריאה נתוסף אמא, שהיא נשמה לקליפות וביצירה אבא שהוא מבחינת חיה, ובעשיה א"א שהוא בחינת יחידה. וכשמדבר מבחינת מ"ה, נחשב עתיק ליחידה, וא"א לע"ב, ואבא ואמא לס"ג, וע"כ אומר שבבריאה נתוסף או"א לקליפות וביצירה א"א, ובעשיה עתיק.

שס) כי בעת עלית העולמות, מתבטלים בחינות הקליפות, שכנגד העולם ההוא, שעלה לעליון ממנן. כי למשל בעת שעולם העשיה עולה ליצירה, נתבטל בחינת עתיק בקליפות, כי ביצירה אין עתיק אל הקליפות. וכן בעת שעשיה ויצירה עולים לבריאה, מתבטל גם פרצוף א"א מן הקליפות. ובעת שבי"ע עולים אל האצילות, מתבטל גם או"א דקליפות ולא נשאר אלא בחינת זו"ן דקליפות. כמו בקליפות דאצילות. הרי שהקליפות

מתמעטים ביחס ישר עם עלית העולמות, ובגמר התיקון כשיתבטלו גם הזו"ן דקליפה שכנגד האצילות, אז ימשכו רגלי האצילות לבי"ע, ויחזור העולמות לבחינת א"ק.

שסא) אלו י"ד הספירות הם בחינת קליפות שכנגד האצילות, שהרי גם קודם החטא אחר שעלו כל בי"ע לאצילות, מ"מ נשארו אלו י"ד הספירות למדור קבוע לקליפות. הרי שהם בחינת זו"ן שכנגד האצילות.

(לשאלה) שסב) הכלים דעיגולים ויושר של האו"מ, הם באים מזו"ן שנפרדו מן הראש, וע"כ נעשו ראוים לכלים מקיפים, כי אין העיגולים נאחזים אלא בג"ר שהם ראש. אמנם בחינת זו"ן שנפרדו מהגוף, לא נעשו לכלים מקיפים ממש, אלא לבחינת כלים חיצונים, שהם ג"כ מקיפים דחיה יחידה כמו הזו"ן דראש, אלא שאין המקיפים יכולים להתלבש בהם ממש, אלא שמקבלים רק הארה מן האורות המקיפים.